Lauri Hirvensalo — Nils Hedlund

RUOTSALAIS-SUOMALAINEN SANAKIRJA

—

SVENSK-FINSK ORDBOK

1960
WERNER SÖDERSTRÖM
OSAKEYHTIÖ

Werner Söderström Osakeyhtiön
kirjapainossa Porvoossa
1960

Förord till den elektroniska utgåvan

I oktober 2012 digitaliserades första upplagan 1960 av denna rätt omfattande svensk-finska ordbok. Den utgavs även i Sverige av Svenska bokförlaget. Andra upplagan kom 1963 i Finland och 1966 i Sverige. Tredje upplagan kom 1967 i Finland och 1970 i Sverige.

Projekt Runeberg digitaliserar översättningsordböcker under antagandet att de inte omfattas av upphovsrätt i 70 år, utan bara av katalogskydd i 15 år.

ALKUSANAT

Tämän sanakirjan ruotsalainen hakusanasto pohjautuu pääosaltaan AB Svenska Bokförlagetin v. 1957 julkaisemaan sanakirjaan *Svensk-Tysk Ordbok*. Lisäksi on otettu mukaan joukko uusinta ruotsin kielen sana-ainesta sekä parisataa yleisintä Suomen ruotsille erikoista sanaa ja sanontatapaa, viimeksi mainitut Olof Ahlbäckin tutkielmasta *Svenskan i Finland*.

Hakusanastossa on noudatettu ehdotonta aakkosjärjestystä, koska se on käytännössä osoittautunut edullisimmaksi. Mitä etuja hakusanojen mer-kityksenmukaisesta ryhmittelystä lieneekin, siitä johtuu, että tarvittavaa sanaa voi joutua etsimään monilta eri palstoilta, joten sen »löytäminen» saattaa olla varsin työlästä ja aikaa viepää.

Uutuutena varhempien sanakirjojen painoasuun verraten on huomattava, että ruotsink. hakusanoissa on painotus, mikäli se eroaa suomelle ominaisesta tavukorosta — siis milloin paino on jollakin muulla kuin ensimmäisellä tavulla — ilmaistu varhemmin käytetyn korkomerkin asemesta painollisen vokaalin alle sijoitetulla pisteellä; esim. **förarga** (ennen: förárga t. föra´rga); **begära** (begära, begã'ra), mikä varmasti tekee tekstin entistä selvemmäksi ja asultaan paljon miellyttävämmäksi.

Substantiivien teemat — yksikön määräämätön ja määrätty sekä monikon määräämätön muoto — on ilmaistu yleensä vain kantasanoista. Esim: **jakt** -en -er (*jakten jakter*); **hål** *-et* - (*hålet hål*); lyhyt tavuviiva (-) tässä osoittaa, että monikko on päätteetön; **aft|on** *-onen -nar* (*aftonen aftnar*); **acetat** *-et* -, *-er* (*acetatet acetat, acetater*); pilkun erottamia muotoja

FÖRORD

De svenska uppslagsorden i denna ordbok baserar sig i huvudsak på ordförrådet i *Svensk-Tysk Ordbok*, utgiven år 1957 av Svenska Bokförlaget. Utöver detta har dock medtagits en mängd nytt ordmaterial samt ett par hundra för finlandssvenskan typiska ord och uttryck, de sistnämnda hämtade från Olof Ahlbäcks undersökning *Svenskan i Finland.* Beträffande uppslagsorden har i ordboken tillämpats absolut bokstavsföljd, då detta system i praktiken har visat sig vara fördelaktigast. Även om en gruppering av uppslagsorden enligt betydelse kan ha sina fördelar, följer därav, att man ofta får lov att söka det önskade ordet på många olika ställen, vilket är både besvärligt och tidsödande.

Som en nyhet i jämförelse med äldre ordböcker kan nämnas, att betoningen i de svenska uppslagsorden, för så vitt den skiljer sig från den för finskan vanliga stavelsebetoningen — alltså om betoningen ligger på någon annan än första stavelsen — har betecknats med en punkt under den betonade vokalen; t. ex. förarga (tidigare: förärga eller /öraVga); begära (begära,begära). Detta gör helt säkert texten tydligare än förr och mera tilltalaiide för ögat.

Substantivens temaformer — obestämd och bestämd form i singularis och obestämd form i pluralis — har i allmänhet angetts blott i samband med grundordet, t. ex. jakt -en -er (jakten, jakter); hål -et - (hålet, hål); kort bindestreck (-) idet senare exemplet visar, att pluralis saknar ändelse; af t |ön -onen

-nar (aftonen, aftnar); acetat -et -er

(acetatet acetat, acetater); de genom komma åtskiljda formerna används jäm-

vsiis käytetään toistensa kanssa rinnan. — Mikäli monikon vartalossa tapahtuu vokaalinmuutos, pannaan po. muoto kokonaisuudessaan näkyviin: son -en söner.

Adjektiivien teemoissa on positiivin yksikön suvullinen j a suvuton muoto sekä -are-päätteinen komparatiivimuoto, mikäli sitä po. adjektiivista käytetään: artig -t -are (artigt, artigare); vack|er -ert -rare (vackert vackrare), muussa tapauksessa monikkomuoto: betag|en -et -na. Milloin po. adjektiivista ei yleensä käytetä monikkoa, se jätetään ilmaisematta. Jos komparatiivissa tapahtuu vartalossa vokaalinmuutos, pannaan näkyviin po. muoto kokonaisuudessaan: grov -t grövre.

Verbien konjugaatio ilmaistaan po. hakusanan jälkeen laihalla ladotulla, kirjan loppuun liitettyyn taulukkoon viittaavalla roomalaisella numerolla, seuraavaan tapaan: kalla I, bygga II1, leka II2, sy III, Ma IV1, fara IV2, hugga IV3, binda IV4, bära IV5, bryta IV6, bringa V.

Yksinkertaista pystyviivaa (|) käytetään erottamaan sanan muuttumattomana pysyvää alkuosaa loppuosasta (päätteestä): aft|on -nar (aftnar). Jos samassa kappaleessa on useita eri hakusanoja, käytetään ensimmäisen hakusanan osia toisistaan erottamaan kak-soispystyviivaa (‖): bergj |art -bana (bergbana), -folk (bergfolk).

Lyhyttä tavuviivaa (-) käytetään korvaamaan hakusanan yksinkertaiseen pystyviivaan saakka pois jätettyä alkuosaa: hys|a -er (hyser), ~ -merkkiä korvaamaan kokonaista pois jätettyä hakusanaa: höra. . ~ musik (höra musik).

Sanakirjan suomenkielisen tekstin on laatinut allekirjoittanut L.H. Allekirjoittanut N.H. on suorittanut ruotsal. uusien hakusanojen valinnan ja painotuksen merkinnän sekä tarkastanut koko käsikirjoituksen.

Helsingissä syyskuulla 1959

Lauri Hirvensalo

sides. — Ifall en vokalväxling inträffar i pluralstammen utsätts ifrågavarande form i sin helhet: son -en söner.

Som temaformer för adjektiven anföres positivens obestämda singular-form i genus utrum och genus neutrum samt komparativens form på -are, för så vitt en sådan form av ifrågavarande adjektiv används: artig -t -are (artigt, artigare); vack|er -ert -rare, i annat fall anges pluralformen: betag|en -et -na. I fall pluralform av något adjektiv aldrig eller sällan kommer till användning, utsättes ingen pluraländelse. Om vokalväxling inträffar vid komparation, anges komparativformen i sin helhet: grov -t grövre. Verbens konjugation anges med en efter uppslagsordet stående med mager stil tryckt romersk siffra, som hänvisar till en konjugationsta-bell, vilken återfinns i slutet av ordboken. Exx.: kalla I, bygga II1, leka II2, sy III, Ma IV1, fara IV2, hugga IV3, binda IV4, bära IV5, bryta IV6, bringa V.

Enkelt vertikalstreck (|) används för att skilja ordets oförändrade förra del från slutdelen (ändelsen): aft|on -nar (afton, aftnar). Om i samma stycke finns flera uppslagsord, avskiljs det första uppslagsordets delar från varandra med ett dubbelt vertikalstreck (||): berg||art -bana (bergbana), -folk (bergfolk).

Kort bindestreck (-) används för att ersätta den framför det enkla vertikalstrecket stående utelämnade delen av ordet: hys|a -er (hyser). Tecknet ~ ersätter det helt och hållet utelämnade uppslagsordet: höra . . .; ~ musik (höra musik).

Ordbokens finska text har redigerats av undertecknad L.H. Undertecknad N.H. har utökat ordboken med en del nya svenska uppslagsord, utmärkt betoningen samt granskat manuskriptet i dess helhet.

Helsingfors i september 1959

JVils HecLlviricL

VI LYHENNYKSET

FÖRKORTNINGAR

a. adjektiivina käyt., -n kera) abl. ablatiivi(n kera) abs. absoluutti]nen, -sena abstr. abstrakti|nen, -sessa merk. adv. adverbi ag. agentti

aik. aika(a osoittamaan, aikamäär.), ajanlasku aj. ajoneuvofteoll.) ak. akkusatiivi (n kera) alkp. alkuper. merkit, allat. allatiivi(n kera) amp. ampumijnen, -surheilu an. anatomia

ant. antiikjki, -in maailma app. appositio(na) apt. apteekki apv. apuverbi(nä käyt.) arab. arabialaiset arp. arpajaiset art. artikkeli (n kera) arv. arvo|nimi, -järjestys arvos, arvosana as. asia, seikka (ei hnk.) äst. astia(mitta, -nteko) astr. astrologia attr. attribuuttina, -in kera aut. auto(t, -ilu); moottorikulkun.; polttomoottorit

bilj. biljardipeli biol. biologia bktr. bakteriologia bt. betoni(rakennelmat)

dat. datiivi

dem.prn. demostratiivipron. determ. determinatiivipron. dep. deponenttiverbi

ed. edellä; edellinen hakusana el. eläi|met, -ntiede, -nkunta el.lääk. eläinlääkintä elok. elokuvaft, -teollisuus) ent. enti|nen, -saikaan epäm. epämääräi|nen, -sesti er. eri|koisesti, -itäinkin eri. eräänlainen; eräs es. esine, seikka (ei hnk.) Esp., esp. Espanja, e-lainen euf. kaihtaen, eufemistisesti

/ feminiini

fil. (m. taidefilosofia, logiikka

a. (med) adjektiv, adjektiviskt anv.

abl. (med) ablativ

abs. (i) absolut (betyd.)

abstr. (i) abstrakt (betyd.)

adv. adverb

ag. agent

aik. tid(sbestämning), tideräkning aj. fordon

ak. (med) ackusativ

alkp. ursprungl. betyd.

allat. (med) allativ

amp. skytte

an. anatomi

ant. antiken(s värld)

app. (som) apposition

apt. apotek(sväsen)

apv. (som) hjälpverb

arab. araberna, arabiska

arp. lotteri

art. (med) artikel

arv. titel, rangordning

arvos, vitsord, betyg

as. sak, omständighet (ej person)

äst. rymdmått; kärl(tillverkn.)

astr. astrologi

attr. (med) attribut

aut. bil|ar, -ism; motorfordon; förbränningsmotorer

bilj. biljardspel biol. biologi bktr. bakteriologi bt. betong(konstrukt.)

dat. dativ

dem.prn. demonstrativt pron. determ. determinativt pron. dep. deponens

ed. ovan; föreg, uppslagsord el. djur (världen), zoologi el.lääk. veterinärväsen elok. film(industri) ent. tidigare, f.d. epäm. obestäm|d, -t er. särskil|d, -t, i synnerhet erl. ett slags

es. föremål, sak (ej person)

Esp, esp. Spanien, spansk

euf. eufemistisk, förskönande omskrivn.

/ femininum

fil. filosofi (även konst-); logik

VIIf on. fonetiikka frm. lääkkeet, farmakopea fys. fysiikka fysiol, fysiologia

gen. genetiivi (n kera.) geol. geologia goot. gotiikka gram. gramofoni

halv. halveksiva(sti)

harv. harvinainen; harvoin käytetty

hauk. haukkumasanana käyt.)

hed. hedelmät(t), marja(t)

her. vaakunatiede, heraldiikka

hev. hevo|nen, -shoito

hht. hiihto, mäenlasku

hist. historia(llinen)

hkn. höyrykoneet

hml. hammaslääk|äri, -etiede

hn. huonossa, ikävässä merk.

hnk. henkilö, ihminen; henkis. merk.

hnm. hienomekaniikka

hnt. hyönteiset

hot. hotellit

hov. hovi(elämä)

huon. huone|istot, -kalut(eollisuus) huud. huudahdus huut. huutokauppa hyv. hyväily|sana, -nimi

illat, illatiivi (n kera)

ilm. ilmaisemaan; ilmoitus; ilmiö

ilms. ilmansuunta

ilt. ilotulitus (tarvikkeet)

imprf. imperfekti

indf. indefiniittipronomini

inf. infinitiivin kera)

inh. inhoa ilm.

int. interjektio(na käyt.)

Int., intial. Intia, i-lainen

inter, interrogatiivinen

intiaan. intiaanit

itr intransitiivinen, -verbi

Ital., ital. Italia, i-lainen

its. itsenäi|nen, -senä käyt.

itäm. itä|mainen, -maalainen, -maat

j. jokapäiv., kansanom., tuttavallisessa

puheessa jal. jalokiv| et, -isepän työt jhk johonkin Jap., jap. Japani, j-lainen jk jokin; joku jksk joksikin; jonkinlaiseksi jlkn. jalkine(teollis.); suutarintyö|t, -kalut

jlkp. jalkapallo

VIII

fon. fonetik

frm. mediciner, farmakologi fys. fysik fysiol, fysiologi

gen. (med) genitiv geol. geologi goot. gotiken gram. grammofon

halv. i nedsättande betyd.

harv. sällsynt; sällan använ|d, -t

hauk. invektiv, skymford

hed. frukter, bär

her. heraldik

hev. häst(avel, -skötsel)

hht. skidlöpning, backåkning

hist. historisk(t), tillhör historien

hkn. ångmaskiner

hml. tandläkarterm, odontologi

hn. i dålig, nedsättande bemärkelse

hnk. person, människa; i andlig betyd.

hnm. finmekanik

hnt. insekt (er)

hot. hotell(väsen)

hov. hov(liv)

huon. bostad, möbler, möbelindustri

huud. (i) utrop

huut. auktion

hyv. smek|ord, -namn

illat, (med) illativ

ilm. för att uttrycka; meddelande; fenomen

ilms. väderstreck

ilt. fyrverkeri (pjäser)

imprf. imperfektum

indf. indefinit pron.

inf. (med) infinitiv

inh. uttr. avsky

int. (som) interjektion

Int., intial. Indien, indisk

inter, interrogativ(t)

intiaan. indianer, indiansk

itr intransitiv(t) (verb)

Ital., ital. Italien, italiensk

its. självständig(t, fristående använt)

itäm. österländsk, Orienten

j. vardagligt, förtroligt, familjärt

jal. ädelstenar, juvelerarkonst jhk johonkin

Jap., jap. Japan, japansk jk jokin; joku jksk joksikin; jonkinlaiseksi jlkn. skodon, skoindustri; skomakeri (verktyg)

jlkp. fotboll(sspel)jllk jolla|kin, -kulla, jolle|kin, -kulle

jltk jolta|kin, -kulta

jnak jona| kin, -kuna

jnk jonkin, jonkun

jnnk jonnekin

jssk jossakin

jstk jostakin, jostakusta

jtk jota|kin, -kuta

juhl. juhla|llisesti, -tilais.; ylätyyliä

juut. juutalais|illa, -ten kieli

jälk. jälk|eenpäin, -immäinen

järj.luk. järjestyslukusana

kaas. kaasuft, -sota, -suojelu)

kai v. kaivos (teollis., -koneet)

kal. kala (t -stus, -npyydykset)

käns. kansa(t, -nheimo; -ntietous)

kat. roomal.katoli(lai)nen

kaup. kauppa(kieli, -kirjeenvaihto);

liike-elämä keit. keittiö (kalusto); ruoanlaitto kel. kello(nlyömä, -sepäntyöt) kern. kemia(n teollisuus) k.hist. kirkkohistoria kiel. kielifoppi, -tiede), lauseoppi kielt. kielt|eisesti, -osana kilp. kilpailut kir. kirosana(na käyt.) kirj. kirjain; kirja|llisuus, -iiijat kirjast. kirjastot kirj.hist. kirjallisuudenhistoria kirj.kon. kirjoituskone kirjnp. kirjanpito

kirjp. kirja|npainanta, -painokoneet

kirj s. kirjansidonta

kirk. kirko|t, -llinen, kirkkovuosi

kiv. kivennäi|set, -stiede

kivit. kivityö|t, -välineet

kivr. kiväärit, pyssyt

kj. kirje(issä)

knst. kansantalous

kok. kokoukset

komp. komparatiivi

kon. kone(mainen, -eiliset laitteet)

konj. konjunktio

konkr. konkreettinen, -sessa merk. kons. konsessiivi|lause, -sesti konsr. konsertit kort. korttipeli

koul. koulu(t, -laitos, -laisten kieli) krk. karkeaa; sopimatonta; alatyyliä kr .kat. kreikkalaiskatoli (lai) nen ks. katso

ksk. keskijaika, -ajalla

ksv. kasvift, -kunta, -tiede)

kud. kudonta, kangaspuut

kult. kulta(sepäntyöt); jalometallit

kun. kuninkaallinen, -set

kuv. kuvaannollinen, -sesti

kys. kysy| myksissä, -västi

jllk jolla|kin, -kulla; jolle|kin, -kulle

jltk jolta|kin, -kulta

jnak jona|kin, -kuna

jnk jon|kin, -kun

jnnk jonnekin

jssk jossakin

jstk jostakin, jostakusta

jtk jota|kin, -kuta

juhl. högtidlig(het); i högre stil

juut. judisk, hos judarna

jälk. (den) senare; längre fram

järj.luk. ordningstal

kaas. gaser, gas|krig, -skydd kaiv. gruvor, gruv| industri, -maskiner kal. fisk(ar), fiskeri, fiskredskap käns. folk(stammar), folklore kat. romersk-katolsk kaup. handel (skorrespondens); affärs |-språk, -livet keit. kök(sinredning); kokkonst kel. klock|or, -slag; urmakeri kem. kemi, kemisk industri k.hist. kyrkohistoria

kiel. språk(vetenskap); grammatik, syntax kielt. nekande; nekn. ord kilp. tävlingar, sportterm kir. svordom

kirj. bokstav; litteratur, författare kirjast. bibliotek kirj.hist. litteraturhistoria kirj.kon. skrivmaskiner kirjnp. bokföring

kirjp. boktryckeri, tryckerimaskiner

kirjs. bokbinderi

kirk. kyrkor, kyrklig, kyrkoåret

kiv. mineral|er, -ogi

kivit. stenhuggeri(verktyg)

kivr. gevär, skjutvapen

kj. (i) brev

knst. nationalekonomi

kok. möten, sammanträden

komp. komparativ

kon. maskin|er, -ell

konj. konjunktion

konkr. (i) konkret (betyd.)

kons. koncessiv(t), koncessivsats

konsr. konserter

kort. kortspel

koul. skol|or, -väsende, -språk krk. vulgär (t); lågprosa kr.kat. grekisk-katolsk ks. se

ksk. (under) medeltiden

ksv. växt I er, -världen, botanik

kud. textilterm; vävstol

kult. guld (smedskonst); ädla metaller

kun. kunglig (a personer)

kuv. bildlig(t), i överförd bemärkelse

kys. i frågor, frågande

IXIak. lakisana, oikeudenkäyttö leik. leikillisesti; leikit, lelut leip. leipo|minen, -moteollisuus, (sokerileipurin työt, leivonnaiset lhk. lahko (laisuus) liik. liike(nne), liikunta Iin. linnut

Int. ilmailu, lentokoneet, ilmasota lps. lapset; lasten kieli lsp. lausepar|si, -tena käyt. lu. luistelu

luk. (perus)lukusana; kera

luon. luonnonkansat

luost. luostarit

lyh. lyhennyks|et, -issä

läh. lähinnä (vastaa)

lääk. lääketiede, lääkärit, terveyden-, sai-raan|hoito

m maskuliini m. myös

mak. makeis|et, -teollisuus

mark. markkinat

mat. matematiikka

matk. matkailu

meh. mehiläis|et, -hoito

mer. merenkulku, kulkuväylät; alukset;

laivanrakennus merk. merki|tys, -tyksessä, -tsemään mer.s. merisota, sotalaivasto met. metalli(t, -teollisuus), metallurgia mets. metsästys, riistaeläimet miek. miekkailu miel. mieluummin; parempi mlv. maalaus (käsit.), verhoilu mnm. maanmittaus (kojeet) mnt. maantiede mst. mausteet mt. mitta(na käyt.)

mtr. ilmatiede, meteorologia, tuulet, sääilmiöt

mtsh. metsänhoito(työt), puutavara-ajot muin. muinaistiede mus. musiikki, soittimet mv. maa| talous,-nviljely(skoneet), karjanhoito

myt. jumalaistarusto

myöh. myöhemmin, tuonnempana

myönt. myöntävä(sti)

määr. art. määräävä(n) artikkeli(n kera).

n neutri

n. noin, suunnilleen, osapuilleen ngn någon ngntng någonting ngt något

nhk. nahk|a, -ateollisuus, -urintyö|t, -väl.

nimit. (virka)nimitykset

ni. neulonta, neul|etyöt, -omakoneet

Iak. juridisk term, rättskipning leik. skämtsamt; lek|ar, -saker leip. bakning, bageriindustri; konditoribranschen, bakverk lhk. sekter(ism) liik. trafik lin. fåglar

Int. flyg(maskiner); luftkrig lps. barn (språk) lsp. talesätt, fras lu. skridskoåkning luk. grundtal; (med) räkneord luon. naturfolken luost. kloster lyh. (i) förkortning (ar) läh. (motsvarar i finskan) närmast lääk. medicin, läkare, hälsovård, sjuk|vård, -gymnastik, massage

m maskulinum m. också

mak. sötsak|er, -sindustri mark. marknad mat. matematik matk. turis|m, -ter meh. biodling

mer. sjöfart, farleder, skepp (sbyggeri)

merk. (i) betydelse, för att betyda

mer.s. sjökrig, sjömilitär term

met. metall|er, -industri, metallurgi

mets. jaktterm; villebråd

miek. fäktning

miel. hellre; bättre

mlv. måleri (hantverk), tapetsering

mnm. lantmäteri (instrument)

mnt. geografi

mst. krydd [a, -or

mt. (som) mått

mtr. meteorologi, vindar, väderleksförhållanden mtsh. skogsbruk, virkesdrivning muin. arkeologi mus. musik(instrument) m v. j ordbruk (smaskiner), boskapsskötsel

myt. mytologi

myöh. senare, länge fram

myönt. jakande

määr. art. (med) bestämd artikel

n neutrum n. ungefär, cirka ngn någon ngntng någonting ngt något

nhk. läder(industri), garveri j bran schen,

-verktyg nimit. (tjänste)utnämningar ni. sömnad, stick|ning, -maskiner

Xnom. nominatiivi Norj., norj. Norja, n-lainen nost. nostokoneet npr erisnimi nrk. nyrkkeily nst. neste(et) nyk. nyky|isin, -aikaan näyt. näytelmä|t, näyttämö taiteilijat, näyttelijät

0. och

obj. objekti oik. oikeastaan oik.l. oikeuslääketiede

01. olento; olio omin. ominaisuus omp. ompelukoneet

onom. onomatopo(i)eett. sana

oop. ooppera os. osoitteet ots. otsikoissa

paik. paikall. merk., asemaa, sijaint. osoitt. pain. part. painollisen partikkelin kera

painot, part. (prp.) painottoman partikkelin (preposition) kera pai. palo|toimi, -kunta, sammutusvälin. pank. pankki (laitos) pap. paperi (teollisuus) partioi, partiolaisuus partr. parturi, kampaamot pass. passiivi(muodot) pel. pelit piir. piirustus p.jal. puolijalokivi pl pluraali, monikko plkp. polkupyörä, pyöräily plnt. paleontologia pn. paini

pnm. panimoteollisuus

pöl. poliisi(toimi)

Port., port. Portugali, p-lainen

posit. positiivi(nen)

poss. possessiivinen

poss.prn. possessiivipronomini

post. posti (laitos, -merkki, -merkkeily)

prd. predikatiivi(sesti käyt.)

prees. preesens

prf. perfekti

prh. perhoset

prn. pronomini

prp. prepositio[n kera)

prp.määr. prepositiomääräys

prs. persoonattomasti käyt.

prs.prn. persoonapronomini

prt. partisiippi

psyk. psykologia

ptk. putki-, vesijohto|työt

nom. nominativ

Norj., norj. Norge, norsk

nost. lyftkranar

npr egennamn, nomen proprium

nrk. boxning

nst. vätsk|a, -or

nyk. nuförtiden, i våra dagar

näyt. skåde|spel, -spelare

0. och obj. objekt oik. egentligen oik.l. rättsmedicin

01. varelse, väsen omin. egenskap, omp. symaskiner

onom. onomatopoetiskt, ljudhärmande

ord oop. opera os. (i) adresser ots. i rubriker

paik. lokal betyd.; uttrycker plats pain. part. med betonad, tryckstark partikel

painot, part. (prp.) med obetonad, trycksvag partikel (preposition) pal. brand I väsende, -kår, -redskap pank. bank(väsen) pap. papper(sindustri) partioi, scoutrörelsen partr. barberare, hårfrisering pass. passiv (form) pel. spel piir. teckning p.jal. halvädelsten pl pluralis

plkp. cyklar, ey kling plnt. paleontologi pn. brottning pnm. bryggeriindustri pol. polis(väsen)

Port., port. Portugal, portugisisk

posit. positiv(t)

poss. possessiv(t)

poss. prn. possessivt pronomen

post. post(väsen); frimärken, filateli

prd. predikativ(t)

prees. presens

prf. perfektum

prh. fjäril (ar)

prn. pronomen

prp. (med) preposition

prp. määr. prepositionsbestämning

prs. opersönlig(t)

prs. prn. personligt pronomen

prt. particip

psyk. psykologi

ptk. rörläggning, vattenledning

XIpuh. puhelin(-), lennätin(kojeet) puus. puusepäntyö|t, -koneet puut. puu-, kasvi|tarhan(hoito, -työvälineet)

Raam. Raamattu

rad. radio (teollisuus)

rait. raitiotiet

rak. rakennu|kset, -staide

rauh. rauhoittavasti

raut. rautatiet, junat, liikkuva kalusto

rav. ravinto|lat, -aine(teollisuus)

rel. relatiivipronomini

res. resiprookki|pron., -sesti käyt.

rfl. refleksiiviverbi

rfl. prn. refleksiivipronomini

rh. raha

rhm. ryhmäfsana, -käsite) rin. rinnastava

rit. ritari]kunnat, -merkit, -laitos

rng. rangaistus (tapa, -väline)

Room., room. (antiikin) Rooma, roomal.

rts. ratsastus

ruht. ruhtinaalli|nen, -set

run. runo, -llinen, -us, -usoppi

Ruots. Ruotsissa

ruum. ruumiillijnen, -sesti

räj. räjä|hdysaine(teollis.), -ytykset

s. substantiivin kera, -na käyt.) sad. saduissa

Saks., saks. Saksa, s-lainen san. sanoma-, aikakausilehdet seur. seuraava(ssa, ~ hakusana) shk. sähkö (tekniikka) sht. saha-, puutavara]teollisuus sij. sijainti, asema sirk. sirkuksessa

Skand., skand. Skandinavia, s-lainen

Skotl., sko tl. Skotlanti, s-lainen

skp. sakkipeli

snl. sananlasku

snp. sananparsi

snt. sanontatapa

sok. sokeriteollisuus

sot. sotilassana

sout. soutu(-urheilu)

spir. spiritismi

st. stycken

Suom. Suomessa

Suom. r. Suomen ruotsissa

sup. superlatiivi

suunt. suuntaa ilmaisemaan

taid. taide (maalaus); kuvanveisto; taiteilijat

taid.hist. taidehistoria.

taik. taikausko

tai. talous(elämä)

Tansk., tansk. Tanska, t-lainen

puh. telefon(-), telegraf (apparater) puus. snickeriarbete, -maskiner puut. trädgårdsskötsel, -redskap

Raam. Bibeln rad. radio (industri) rait. spårvägar rak. byggnad|er, -skonst rauh. lugnande

raut. järnväg, tåg, rullande materiel

rav. restauranger; födoämnen

rel. relativt pronomen

res. reeiprokt pronomen, ^ använt

rfl. reflexivt verb

rfl. prn. reflexivt pronomen

rh. mynt

rhm. kollektivt ord, begrepp rin. jämförande

rit. riddar|orden, -väsen; ordenstecken rng. bestraffnings|medel, -sätt Room., room. (antikens) Rom, romersk rts. ridning, ridsport ruht. furstlig (a personer) run. dikt(ning), poetisk, poetik Ruots. i Sverige ruum. kroppslig, fysisk räj. sprängämn|en, -esindustri; sprängningar

s. substantiv, använt som, med subst.

sad. i sagorna

Saks., saks. Tyskland, tysk

san. tidningar, tidskrifter

seur. följande (uppslagsord)

shk. elektricitet, elektroteknik

sht. såg-, trävaru I industri

sij. läge

sirk. cirkus

Skand., skand. Skandinavien, s-isk

Skotl., sko ti. Skottland, skotsk

skp. schackspel

snl. ordspråk

snp. ordstäv

snt. fras, uttryck

sok. sockerindustri

sot. militärterm

sout. rodd(sport)

spir. spiritism

st. stycken

Suom. i Finland

Suom. r. finlandism, finlandssvenskt uttr.

sup. superlativ

suunt. uttrycker riktning

taid. måleri; skulptur; konstnärer

taid.hist. konsthistoria taik. vidskepelse tal. ekonomi, det ekon. livet Tansk., tansk. Danmark, dansk

XIItar. taru| t, -henkilöt, -oliot, tav. tavalli|sesti, -nen merk. teat. teatteri(kieli) teht. tehtaat teol. teollisuus teos. teosofia

teur. teurastus, lihakauppa tied. tiedemiehet, tieteellinen til. tilasto tkn. tekniikka tll. tulli

tns. tanssi(taide) tpm. taipumaton tod. todistukset tr transitiiviverbi tr. tierakennukset, kadut trk. turk|ikset, -kurintyöt troop. troopillinen, tropiikin Turk., turk. Turkki, t-lainen tul. tulitikkuteollisuus tutk. tutki|mus, -nto tyk. tykistö

täht. tähti (tiede, -kuviot), taivaankappaleet

u. uinti

uhk. uh|kaavasti, -itellen uit. (puutavar.) uittotyöt ur. urut

urh. (er. yleis)urheilu

us. usei(mmite)n

usk. uskonto; jumaluusoppi

vaat. kankaat; puku, vaatturin työt; keh-

ruu-, kutoma|teoll. vak. vakuutus(toiminta) val. valo(-oppi, -kuvaus); valaisimet

valt. valtiollinen elämä, -päivät), puolueet vanh. vanhentunut, vanhastava våp. vapaa|sti, -mmin vast. vastaa(vasti) veks. vekselit

Ven., ven. Venäjä, venäläinen

vir. vir|allinen kieli, -astot, -kamiehet

vnk. vangit, vankienhoito; vankien kieli

voim. voimistelu

vok. vokatiivi

vrb. verbi(t, -en kera)

vrk. varkaiden (kulkurien) kieli; yl. rikolli|-

set, -suus vrkp. verkkopallopeli vrs. varsinainen merk. vrt. vertaa; vertailua vsr. vesirakennustyöt väkij. väkijuoma|t, -teollisuus; polttimo(t)

väl. välistä

vär. vär|it, -jäys; valkaisu

tar. sägner; sago|gestalter, -väsen

tav. vanligen, vanlig betydelse

teat. teater(språk)

teht. fabriker

teol. industri

teos. teosofi

teur. slakt, handel med charkuteri varor

tied. vetenskapsmän, vetenskaplig

til. statistik

tkn. teknik

tll. tull (verket)

tns. dans (konst)

tpm. oböjligt

tod. (i) betyg, intyg

tr transitivt verb

tr. vägbyggnad, gator

trk. körsnär(sarbeten)

troop. tropisk, tropikerna

Turk., turk. Turkiet, turkisk

tul. tändsticksindustri

tutk. forskning, examen

tyk. artilleri

täht. stjärn I or, -bilder, astronomi, himlakroppar

u. simning

uhk. hotfullt

uit. (timmer)flottning

ur. org|el, -lar

urh. idrott, särsk. friidrott

us. ofta(st)

usk. religion; teologi

vaat. tyger; skrädderi; spinneri-, textilindustri vak. försäkring(sverksamhet) val. optik, fotografering; belysningsarmatur)

valt. politisk, statlig; riksdag, partier vanh. föräldra|d, -t, ålderdomlig(t) våp. fri|tt, -are vast. motsvarande veks. (bank)växlar Ven., ven. Ryssland, rysk vir. officiellt språkbruk; ämbetsverk, tjänstemän

vnk. fång I ar, -vård; i fångars språk voim. gymnastik vok. vokativ vrb. (med) verb

vrk. tjuv-, luffar|språk; i allm. förbryt|a-

re, -elser vrkp. tennis vrs. egentlig betydelse vrt. jämför; jämförelse vsr. vattenbyggnad

väkij. rusdryck|er, -sindustri; bränneri-

in dus tri

väl. ibland

vär. färg I er, -ning; blekning

XIIIyhd. yhdyssanoissa

yhdist. yhdistykset, seurat

Yhdysv. U.S.A.

yht. yhtiö, yhtymä, toiminimi

yi. yleensä, yleisessä merk.

ylh. ylhäinen

ylenn. ylennykset

yliop. yliopistot

yliopp. ylioppii., -kieli, -elämä, -osakunnat

ä. ääni(oppi), akustiikka ään. ään|estykset, -ioikeus

Muut lyhennykset ovat kielessä yleisesti käytettyjä tai muuten itsestään selviä.

yhd. i sammansatta ord yhdist. föreningar, sällskap Yhdysv. U.S.A. yht. bolag, koncerner, firmor yl. i allmänhet, i allmän betyd, ylh. hög, förnäm ylenn. befordringar yliop. universitet

yliopp. student|språk, -livet, -nationer

ä. ljud (lära), akustik ään. omröstningar, rösträtt

Övriga förkortningar är allmänt gängse i språket eller annars självklara.

XIV A

a 1. (kirj.) a, A; har man sagt får man säga b jos kerran aloittaa, on puhuttava asia kokonaan. 2. a (arvos.) hyväksytty; vrt. approbatur. 3. (mus.) a. à (prp.) 1.: 5 st. ~ 100 mark 5 kpl à 100 mk, 100 mk kappale. 2. boken kostar 300 ~ 400 mark kirja maksaa 300—400 mk (kolmestasadasta neljäänsataan markkaan) .

AB (lyh.) ks. aktiebolag. abb||é -(e)n -er apotti, -edjss|a -an -or abbedissa.

abborr||e -en -ar (kai.) ahven, -grund ah-venkari. -mete ahvenenonginta. -pinne (leik.) ahvensirri. abbot -en -ar apotti, -sdöme apottikunta. abbreviation -en -er lyhennys. abc abc-t, abc-et abc-n aakkoset, abdikation -en (valtaistuimelta) luopuminen.

abdikera I itr luopua valtaistuimelta, abdom|en - -ina (an.) vatsa; (hnt.) takaruumis.

aber, ett det är ett litet ^ med den saken asiassa on (vain) muuan mutka, abessin||ier -n -, -(i)sk -t (käns.) abessinia-lainen.

abiturient -en -er ylioppilaskokelas. abnQrm -t luonnoton, epäsäännöllinen, epämuodostunut, tavallisuudesta poikkeava.

abnormitet -en -er luonnottomuus, epämuodostuma, epäsäännöllisyys; vrt. ed. abonnemang -et -: ~ av tidningar sanomalehtien ym. (ennakko)tilaaminen; vid ~ ennakolta tilattaessa, abonnemangsföreställning tilattu näytäntö yms. -kort ennakkotilauskortti. -pris (san.) tilaushinta, abonnent -en -er tilaaja, abonnera I tr, itr tilata ennakolta; ~ på en tidning tilata sanomalehti, abort -en -er 1. (lääk.) keskoset, keskenmeno; (el.lääk.) luominen. 2. (tahallinen) sikiönlähdettäminen.

åbor tf v -t (lääk.) keskeyttävä; keskenmenon aiheuttava, abrakadabra -t joutava lörpötys, seka|-

melska, -sotku, abrupt - -are äkillinen, katkonainen, jyrkkä; ett ^ slut äkillinen loppu.

abscess (-ses) -en -er (lääk.) märkäpesäke. absjd -en -er (rak., kirk.) apsis, apsidi, alttarikomero.

absolut I. - -are ehdoton; rajaton, täydellinen; ^ majoritet ehdoton enemmistö; ^ lydnad ehdoton, sokea kuuliaisuus; ~ gehör absoluuttinen (sävel)korva. II. (adv.) ehdottomasti, täydellisesti, kokonaan; ^ oskadlig täysin vaaraton; nödvändig ehdottoman tarpeellinen; ^ inte ei missään tapauksessa, absolution -en vapautus; (usk.) synninpäästö.

absolutism -en 1. (valt.) yksinvalta. 2. ehdoton raittius.

absolutist -en -er ehdottomasti raitis hnk.,

(ehdoton) raittiusmies, absolutistisk -t 1. yksinvaltainen. 2. ehdottomasti raitis; vrt. absolutism. absolvera I tr 1.: ^ en examen suorittaa tutkinto. 2. (usk.): ^ ngn antaa synninpäästö jllk.

absolvering -en 1. (tutkinnon, kokeen) suorittaminen. 2. (usk.) synninpäästön antaminen.

absorbera I tr (kern., fys.) imeä, irrottaa, pidättää.

absorbering, absorption -en (kern., fys.) imeytyminen, pidätys, absorptio. absorptionsförmåga (fys.) ime(yty)mis-

kyky.

abstrahera I tr, itr erottaa; ^ från ngt jättää jtk huomioon ottamatta, abstrakt - -are abstraktinen, käsitteellinen, esineetön.

abstraktion -en -er abstraktio, yleistäminen.

absur|d -t järjetön, mieletön, järjenvastainen.

absurditet -en -er mielettömyys, järjettömyys.

acceleration (aks-) -en (fys.) kiihtyvyys, accelerera I I. tr jouduttaa, kiihdyttää.

II. itr (vauhti) kiihtyä, accent (aks-) -en -er (kiel.) paino; paino-, korko |merkki; (vieras) korostus, -beteckning, -tecken paino-, korko |merkki. accentuera I tr (kiel.) painottaa; varustaa korkomerkein; (kuv.) tähdentää, accentuering -en -ar (kiel.) painotus; (kuv.) tähdentäminen.

accept (aks-) 1. -et - hyväksyminen. 2. -en -er (kaup.) tunnuste, vekseli.

acceptøbjel -elt -lare hyväksyttävä; (arvos.) välttävä.

acceptg-nt -en -er (veks.) hyväksyjä, acceptera I tr suostua, myöntyä jhk; (er.) hyväksyä tunnuste (vekseli.)

accepterande -1, -ing -en (er. veks.) hyväksyminen.

acceptvägran kieltäytyminen vekseliä hyväksymästä.

accessipnskatalog lisä-, (uudis) |hankinta-luettelo.

accesso^rer (aks-) pl liitteet; lisätarvikkeet; (taid.) sivuseikat, täytehahmot. accidens|| tryck (aks-) (kirjp.) aksidenssi-työ; tilap. (vaativa) kirjapaino työ, kauno-ladelma. -tryckeri aksidenssipaino, erikoistyön alalla toimiva kirjapaino, accjs (-aks-) -en -er (vanh.) aksiisi; valmistevero. -fri -tt veroton, acetat -et -, -er (kern.) asetaatti. acetpn -et (kern.) asetoni. acetylen -en (kern.) asetyleeni, -gas asety-leenikaasu.

ack (int.) voi! ah! ~ så dumt! (voi) kuinka tyhmää! ropa ~ o. ve voihkia ja voivotella; ^ om han vore här! (voi) jospa hän olisi täällä! ackj|a -an -or ahkio.

acklamation -en -er 1. suosion|osoitus, -ilmaisu; suostumushuuto. 2. huutoäänestys; med, ~ huutoäänestyksellä, acklimatisera I I. tr mukauttaa outoihin luonnonsuhteisiin; luonnuttaa. II. rfl. ~ sig luontua; tottua (uuteen) ilmastoon; (kuv.) perehtyä (olemaan), kotiutua, acklimatisering -en luonnuttaminen; luontuminen; (kuv.) perehtyminen, kotiutuminen.

ackommodatiQn -en -er mukautuminen; sovittelu.

ackommodatiQnsf örmåga mukautumis-, sopeutumis|kyky. ackommodera I tr sovitella, mukauttaa;

~ ngt efter ngt sovitella jtk jnk mukaan. ackompanjat||ris,-Qr-en-er (mus.) säestäjä, ackompanjemang -et - (mus.) säestys, ackompanjera I tr (mus.) säestää, myö-täillä.

ackord -et - 1. (mus.) sointu. 2. (kaup.) sopimus, välipuhe. 3. (vararikko)akordi, (-)sopimus; ingå~ tehdä akordi, sopimus; bjuda ~ tarjota akordia; göra ~ med sina borgenärer tehdä akordi (sopimus) velkojiensa kanssa; 50 % ~ på 50 % 50 %:n akordi. 4. urakka; arbeta på ~ tehdä työtä urakalla; lämna på ~ antaa urakalle.

ackordera I itr sopia, med ngn om ngt jnk kanssa jstk; neuvotella; tinkiä; ^ in hos ngn antaa jllk täysihoitoon.

ackords|| anbud 1. akordi-, 2. urakka|tarjous. -arbete urakkatyö; kappaletyö. -lön urakka-, kappale|palkka. ackreditera I tr 1. (valt.) akkreditoida, valtuuttaa (lähettiläs virkaansa). 2. valtuuttaa. 3. ~ ngn hos ngn (kaup.) avata jllk luotto (kolmannessa liikkeessä), ackumulator -n -er (shk.) akku(mulaat-tori). -batteri ks. ed.; akusto, akkuken-nosto.

ackumulera I tr kerätä; varata; akkumu-loida.

ackurat I. - -are (j.) huolellinen, tarkka, säntillinen. II. (adv.) täydelleen, täsmälleen, säntilleen; det gör mig detsamma se on minusta aivan yhdentekevää. ackuratess -en tarkkuus, täsmällisyys, sän-tillisyys.

ackusativ -en -er (kiel.) akkusatiivi, koh-danto. -objekt akkusatiiviobjekti, -ändelse akkusatiivin pääte, ackuschijrsk|a -an -or kätilö, ackvisition -en -er 1. (tilausten ym.) hankinta. 2. lisä; voitto. acta (ak-) pl asiakirjat; lägga ad ~ liittää asiakirjoihin; (kuv.) panna (jättää) syrjään.

adagio (adaidso) I. -t -n (mus.) adagio, moniosaisen sävell. hidas keskiosa. II. (adv.) adagio, hitaasti. Adam npr (Raam.) Aadam; (j.) Aatami, adams||dräkt (leik.) aatamin|puku, -asu; i ~ aatamin|puvussa, -asussa, -äpple (an.) kurkunkehrä, (leik.) aataminomena, adaptera I tr soveltaa, addend -en -er (mat.) yhteenlaskettava, addera I tr laskea yhteen; ^ tili lisätä, addition -en (mat.) yhteenlasku, -stäl yh-teenlaskutehtävä. -stecken yhteenlasku-, pius-, -f|-merkki.

adekvat - -are täysin vastaava; sopiva, oikea.

adel -n aateli, aatelisto; ärftlig ~ perintö-, suku|aateli; vara av ~ olla aatelissukua; av gammal ~ vanha-aatelinen, adels||brev aateliskirja, -gods aatelis-, ritari|tila. -högfärd aatelisylpeys. -kalender aateliskalenteri.

adelskap -et aateluus; aatelisarvo; (kuv.) jalous, ylevyys; ^ förpliktar aateluus velvoittaa.

adels||man aatelismies, -märke (kuv.) aateluuden merkki; suurin hyve (avu), -möte aateliskokous. -släkt

aatelissuku, -stånd aatelissääty. -välde aatelisvalta. adept -en -er 1. salaisuuksien tietäjä. 2.

oppilas; aloittelija, vasta-alkaja, aderton (luk.) kahdeksantoista; vrt. fem (ton)\ en av de ~ yksi kahdeksastatoista, Ruotsin Akatemian jäsen.adertonde — affisch

aff

adertonde (järj.luk. tpm.) kahdeksastoista.

adhesion -en (fys.) tartunta, adheesio, kiinne.

adhesionskraft adheesio-, tartunta|voima. adjektiv -et - (kiel.) adjektiivi, laatusana. -attribut adjektiiviattribuutti, -isk -1 adjektiivinen. adjungera I tr ottaa, määrätä apu jäseneksi; ledamot lisäjäsen, adjunkt -en -er 1. (läh.) yliopiston, korkeakoulun apulainen; (Ruots.) nuorempi lehtori. 2. apulaispappi, adjunktsbefattning 1. ks. adjunktur. 2.

apu (lais) papinpaikka. adjunktur -en -er apulaisenpaikka; (läh.) nuoremman lehtorin virka, adjutant -en -er (sot.) adjutantti, adjij I. (int.) hyvästi! näkemiin! säga ~ sanoa hyvästi; ^ med dig! (j.) hyvästi! hei (vain)! ~ så länge! näkemiin! II. ett ~ jäähyväiset, hyvästit, adla I tr aateloida (m. kuv.); korottaa aatelissäätyyn.

adlande -t aatelointi, aatelissäätyyn korotus.

adlig -t aatelinen; av ~ börd aatelissyntyi-nen; upphöja i <—t stånd korottaa aatelissäätyyn. administration -en hallinto, administrationskostnader hallinto |kulut,

-kustannukset, administrativ -t hallinnollinen, hallinto-, administratör -n -er hallintomies; hoitaja; toimitsija.

administrera I tr hoitaa; hallinnoida, administrering -en hallinto, admittera I tr (kirk.) laskea (päästää) ripille.

admonition -en -er muistutus, varoitus, ad notam: ta ~ ottaa huomioon, adonis -en -ar 1. kuvankaunis nuorukainen; hurmuri. 2. (ksv.) ruusuleinikki. adoptera I tr (Iak.) ottaa lapseksi; (kuv.)

omaksua, ottaa omakseen, adoptering -en, adoption -en lapseksi otto;

(kuv.) omaksuminen, adoptjv||barn ottolapsi, -föräldrar ottovanhemmat.

adress -en -er (kj.) osoite; päällekirjoitus; (juhl.) (onnittelu)adressi; ^ herr N. Herra N:n luona.

adressit -en -er vastaanottaja, osoitteen-omistaja.

adr^ssbyrå osoitetoimisto. adressera I I. tr varustaa osoitteella; osoittaa; brevet är >—t till dig kirje on (osoitettu) sinulle. II. rfl. ~ sig till ngn kääntyä jnk puoleen, adress||förändring osoitteenmuutos, -ka-

lender osoitekalenteri, -kort osoitekortti; pakettikortti, -land määrämaa, -lapp osoitelappu, -nummer talonnumero. -ort määräpaikka.

Adriatiska havet npr (mnt.) Adrian meri. adstringerande (a. tpm.): ett ~ medel

(lääk.) supistava, jumoava lääke, aducera I tr (met.) hehkuttaa, kuivamel-lottaa.

aducering -en kuivamellotus. a-dur (mus.) A-duuri. advent -et (kirk.) adventti, adventjst -en -er (lhk.) adventisti, advents||psalm (kirk.) adventtivirsi, -söndag adventtisunnuntai. -tid -en adventti-aika.

adverb -et - (kiel.) adverbi, adverbini I. -et - adverbiaali. II. -t -a adverbiaa|li-, -linen. adverbiell -t adverbinen, adverbi-, adversativ -t adversatiivinen; vastakohtainen.

advocera I itr ajaa asiaa, olla asianajajana; koukutella, käyttää verukkeita; ^ bort motståndarens bevis kumota verukkeilla vastustajan todistus, advokat -en -er asianajaja, advokstt||byrå asianajotoimisto, -fiskal (hovioikeuden) kanneviskaali. -knep asianajajan metku, koukku. advokatQrisk -t koukku il eva, kiero, advokatyr -en -er asianajo; (hn.) koukut-telu, verukkeet; saivartelu, advokatyrke asianajajan ammatti, aero||drom -en -er lentokenttä, -dynamisk -t a) aerodynaaminen; b) ilmaa raskaampi. -gr$m -met - lentokirje. -nau t -en -er ilmapurjehtija. -nautik -en ilmapur-jehdus.

aeroplan -et - lentokone, aerostatik -en (fys.) aerostatiikka. afasj ~(e)n (lääk.) afasia, aivosyntyinen puhehäiriö; puhekyvyttömyys. affekt -en -er mielen|kiihtymys, -liikutus, tunteenpurkaus; intohimo, affektation -en teeskentely, affektera I tr teeskennellä, affektera|d -t teeskennelty, teennäinen, teko-.

affektfri -tt affektiton; kiihkoton, into-himoton.

affektion -en -er 1. kiintymys, taipumus, mieltymys, »heikkous» jhk. 2. (lääk.) sairaus, vika, tauti; (ruumiinosan) sairaalloinen muutos.

affektionsvärde muisto-, kiintymys|arvo. affirmat|v -t myöntävä, vahvistava, affisch -en -er juliste, afissi, irto|ilmoitus, -mainos; sätta upp en ~ naulata (liimata) juliste (seinään, pylvääseen).

3aff affischera -

affisch^ra I tr julisteilla mainostaa (ilmoittaa).

affischering -en julisteiden kiinnittäminen, naulaaminen; ^ förbjuden ilmoitusten kiinnittäminen kielletty, affrikat|a -an -or (fon.) affrikaatta. affär -en -er 1. (kaup.) liiketoimi; kauppa; kauppatoimi; myymälä; toiminimi; ~erna inom landet kotimaiset liiketoimet, kaupat; ~er på utlandet ulkomaan-liiketoimet; driva ~er tehdä kauppoja, harjoittaa liiketoimia; göra ~er i spannmål tehdä viJjakauppoja; göra upp en ~ tehdä, päättää kaupat; han har trassliga ~er hänellä on sotkuiset (raha-) asiat; sköta sina ~er hoidella asioitaan; sätta upp en ~ panna pystyyn (kauppa)-liike (liikeyritys); vara mycket upptagen av ~er olla kovin kiinni asioissa; ligga i stora ~er olla suurissa asioissa; placera pengar i en ~ sijoittaa rahaa liikeyritykseen; resa i ~er liikkua liikeasioissa; vara anställd (stå) i en ~ olla (toimessa) jssk liikkeessä. 2. asia(t); lägga sig i andras ~er pistää nenänsä toisten asioihin; det här är min ~ tämä on minun asiani; (m.) pidä huoli omista asioistasi! 3. tapahtuma; en tråkig ~ ikävä tapahtuma, ikävä juttu. 4. göra stor ~ av ngt pitää kovaa ääntä (kohua) jstk; göra stor ~ av en småsak (j.) tehdä kärpäsestä härkänen; inte göra ngn ^ av sig själv olla vaatimaton, olla pitämättä melua itsestään, affärsangelägenhet liikeasia, -bank liikepankki. -begåva|d -t taitava liikeasioissa, -begåvning liikemieslahjakkuus. -biträde liikeapulainen; kauppa-apulainen, myyjä. -bransch liikeala, -brev liikekirje, -bruk kauppatapa, -centrum liike-elämän keskus, kaupan keskus, -förbindelse(r) liike-, kauppa|yhteydet; liike-, kauppa|-suhteet; stå i ~ med ngn olla liikeyhtey-dessä jnk kanssa, -geni 1. kauppa-, liike [nero (us). 2. (hnk.) liikenero; oivallinen, erinomainen liikemies, -gren liike-haara. -handling liikeasiakirja. -hus liiketalo. -huvud: han har ett gott ~ hän on oivallinen liikemies, -knep liikemiehen temppu, liikekepponen. -korrespondens kauppakirjeenvaihto. -krets liike(mies)-piiri(t). -kunnig -t liike-, kauppa|taitoi-nen. -kännedom liiketuntemus. affärs||liv liike-elämä, -lokal liikehuoneisto.-läge 1. suhdan | ne -teet; det allmänna yleiset suhdanteet. 2. liikepaikka; en butik med ett gott ~ hyvällä liikepaikalla oleva myymälä, -man liikemies, -moral liikemoraali, -mässig -t -are a) liikemies-mäinen, liikenäkökohtien mukainen; b) edullinen, -resa kauppa-, liike|matka. -rö-

relse kauppaliike, -språk kauppa-, liike|-kieli. -ställning rahallinen asema, -vana liike-, kauppa|tottumus. -verksamhet liiketoiminta, -väg: gå ~en ruveta kauppiaaksi, liikemieheksi, -vän kauppa-, liike|tuttava, -värld kauppa-, liike|maail-ma. -år liikevuosi. aforism -en -er aforismi; mietelmä; mietelause.

Afrika npr (mnt.) Afrikka, afrikan -en -er (käns.) afrikkalainen, -d -en -er (käns.) afrikanderi, Etelä-Afrikan hollantilainen, -sk -t afrikkalainen, af t |ön -onen -nar ilta; ks. m. kväll; god hyvää iltaa! ~en före slaget taistelun aatto (na).

afton||andakt iltahartaus, -bön iltarukous; läsa ~ lukea iltarukous, -dräkt iltapuku, -gudstjänst iltajumalanpalvelus, (m.) iltakirkko. -himmel iltataivas, -klänning ilta|leninki, -puku (naisen), -måltid illallinen, iltanen, -psalm iltavirsi, -rodnad iltarusko, -samkväm iltama; ^ med musik musiikki-ilta(ma). -skola iltakoulu, -skymning iltahämärä, -sång ilta|juma-lanpalvelus, -kirkko, (kat.) vesper, -tidning iltalehti, -toalett iltapuku, aga I. -n kuritus; få ~ saada selkäänsä.

II. I tr kurittaa, antaa selkään, aga||fyr (mer., shk.) aga-majakka. -ljus

(fys.) aga-vilkku valo. agg,t -en -er (kiv.) akaatti, agaatti. ag$ve -n -r (ksv. Agave) agaave. ag^nt -en -er 1. (hnk.) edustaja; (kaup.) asi-oitsija; (kauppa)edustaja, (-)matkustaja; (valt.) asiamies. 2. (kiel.) agentti, ag^ntskap -et asioimistoimi; vrt. agent. agentur -en -er (kaup.) edustus; asiointi, -affär agentuuri-, asioimis|liike; asioi-misto.

ag§ra (-je:) I tr, itr esittää, näytellä; de r^nde (teat.) näytelmän esittäjät; ^ herre näytellä, olla isäntää, (suurta) herraa; ^ sjuk tekeytyä sairaaksi, agg -et (vihan) kauna; hysa ~ mot ngn kantaa kaunaa jllk. aggande (a. tpm.): känna —' samvetskval för ngt tuntea kalvavia (oman) tunnonvaivoja jnk asian vuoksi, agglomer^t -et (kiv.) agglomeraatti, vulkaaninen kivilaji, agglutin||ation -en -er yhteenliimautumi-nen. -$ra I tr liittää yhteen; ~nde språk (kiel.) agglutinoivat luelet, liittävät kielet.

aggregat -et - (geol.) aggregaatti, rykelmä, keräymä; (tkn.) laite, koneisto, (kone)kytkye; kytkelmä; (tr.) soraste. -ipns tillstånd (fys.) olo(tila, -muoto), aggressiv -1 -are hyökkäävä; kiukkuinen.aggressivitet -en hyökkäys-, riidan |ha-lu(isuus).

agio -t (kaup.) kurssi|ero, -lisä. agiotøge (-a:s) kurssierokeinottelu; pörssi-

keinottelu, agitatipn -en kiihotus, yllytys; propaganda.

agitationspress (san.) kiihotuslehdistö. agitator -n -er kiihottaja, yllyttäjä, agitatprisk -t kiihotus-, yllytys-; mainostus-.

agitera I itr kiihottaa, yllyttää; mainostaa, tehdä propagandaa.

1. agn -et - (kal.) täky; syötti; sätta ~ på kroken panna täky, syötti koukkuun.

2. agn -en -ar (ksv.) akana; vihne; ~ar akanat, päistäret, kaunat; ruumenet; skilja ~ar från vetet erottaa ruumenet (akanat) nisuista; skingras som ~ar jör vinden hajota kuin akanat (kuin tuhka) tuuleen.

agna I tr tä'yttää koukkuja, panna täky

(syötti) koukkuun, agonj -en (lääk.) kuolinkamppailu, agonia. agrgif -en -er (koriste)solki; hakanen;

(lääk.) haavahakanen. agr$r -en -er 1. maanviljelijä; maatalous-mies; (valt.) maalaisliittolainen. 2. -t maataloudellinen, maatajous-. -förbun-d(et) maalaisliitto, -reform maatalousuudistus.

agrem^ng -et 1. - (valt.) agremangi (vastaus, jossa maan hallitus suostuu ottamaan vastaan edustajaksi määrähenki-lön). 2. -er edut, mukavuudet; huvitukset.

agrikultur -en maatalous, agronom -en -er agronomi, -isk -t maatalous-.

ah (int.) ohoo! aha! \ai niin! aj (int.) voi! oi! ~ jör tusan! pahus soikoon!

à jour (asu:r): hålla ngn ~ med ngt pitää jk asioiden kehityksen (tapahtumien) tasalla; vara ^ pysyä, olla tapahtumien tasalla.

ajournera (-su-) I tr lykätä tuonnemmaksi, siirtää, keskeyttää; ^ ett sammanträde till jöljande dag siirtää kokous seuraavaan päivään (silloin jatkettavaksi), ajourn^ring -en siirto, lykkäys, ak^ci|a -an -or (ksv.) akaasia(puu). akademi -(e)n -er 1. korkeakoulu, yliopisto. 2. akatemia, seura, akademiker -n - 1. akatemian jäsen, akateemikko. 2. yliopistonopettaja, dosentti. 3. akateemisen sivistyksen (korkeakoulusivistyksen) saanut, akademisk -t 1. akateeminen; ta en ~ examen suorittaa yliopistotutkinto, saada aka-

teeminen oppiarvo; ^ bokhandel akateeminen, yliopiston kirjakauppa; 2. sovinnainen.

ak$ntus -en -ar 1. (taid.) akantti(koristus).

2. (ksv. Acanthus) akantti. akgtntusblad akantinlehti. akilles||häl (kuv.) akilleenkantapää, heikko kohta, -sena (an.) kantajänne, akillesjänne; (el.) kinnerjänne. aktøj|a -an -or (ksv. Aquilegia) akileija, akrobat -en -er akrobaatti, taito-, sirkus |-voimistelija; (kuv.) taituri, akromatisk -t akromaattinen, (vai.) väri-virheetön, aksent ks. accent.

1. akt -en -er 1. toiminta, teko, työ. 2. (juhl.) toimitus, juhla(Uisuus). 3. (teat.) näytös; mellan ~erna väliajoilla. 4. (Iak.) asia |kirj a, -paperi(t). 5. (taid.) asento; mallina olo; alaston malli. 6. (kirk. vanh.) ahti(saarna).

2. akt 1. huomio; tarkkaaminen; ge ^ på ottaa huomioon, tarkata; (sot.) giv huomio! ge ~ på ngn (ngt) pitää silmällä jtk (hnk, as.); ej ge ~ på ngt (m.) vähät välittää (huolia) jstk; ta dig i ~ jör honom! varo häntä (sitä miestä)! ta tillfället i ~ ottaa tilaisuudesta vaari(n); ta tidén i ~ käyttää hyvin aikansa. 2. i ~ o. mening (siinä) tarkoituksessa (että), tarkoituksena.

3. akt (hist.) lainsuojattomuus; valtio-kirous; förklara ngn i ~ julistaa lainsuojattomaksi, valtiokiroukseen.

akta I I. tr 1. varoa, varoen käsitellä, suojella; ^ er! (uhk.) varokaa! ^ huvudet! varo(kaa) päätä|si, -nne! ^ kameran! varo (valokuvaus)konetta! ^ sin tunga varoa kieltään, pitää kielensä kurissa; r^s väl! (tavarain päällyksissä) varovasti! för stötar! ei saa kolhia (kolauttaa)! för väta! suojeltava kosteudelta! 2. arvostaa, pitää arvossa, kunniassa, antaa arvoa jllk; ^ ringa vähäk-syä, halveksia. 3. pitää jnak, katsoa jks; ^ för nödigt pitää välttämättömänä; ^ för gott katsoa hyväksi, sopivaksi. II. itr: ~ på ngt välittää, huolia jstk. III. rfl. ~ sig pitää varansa, olla varuillaan, för ngn, ngt jnk suhteen, varoa jtk; ^ dig för hunden! varo koiraa! veta att ~ sig osata pitää varansa; ^ dig! varo! ole varovainen! det jag mig jör sitä minä (kyllä) varon (tekemästä), akta|d -t arvossa pidetty, kunnioitettu, akt|er I. -em -rar (mer.) perä, laivan peräpuoli; i på båten laivan peräpuolella. II. (adv., mer.) perässä, peräpuolella, (perän) takana; ~ ifrån (perän) takaa; ^ om perän puolella, takana; ^ ut (över)

perään päin; taakse, jälkeen; sacka ~ ut jäädä jälkeen, akter||däck (mer.) peräkansi. -flagg perä-lippu.-hytt perähytti. -lasta!d perälas-tissa (oleva).

akterlig -t peränpuoleinen; vinden är ~ tuuli on peräntakainen. akter||salong (mer.) peräsalonki. -segla I tr: bli ~d oma laiva jättää; jäädä (omasta) laivasta, -snurra (j.) perämoottori. -spegel peräpeili. akterst (adv., mer.) perimmäisenä, kauimpana perässä, -a (a. tpm.) perimmäinen, akter||stäv (mer.) perävannas. -ut (adv.) perään päin. -över (adv.) perän takana, aktgiva V tr ks. 2. akt 1. aktie -n -r osake; ~rna har stigit (fallit) osakkeet ovat nousseet (laskeneet); ^ ställd på visst namn tietylle hnk. asetettu osake; hans >—>r står högt (kuv.) hänen osakkeensa ovat kovassa kurssissa, hän on nyt kovin suosittu (suosiossa), aktie||bolag osakeyhtiö (lyh. Oy.), -brev osakekirja, -emission osakeanti, -kapital osakepääoma, -kupong osake|kuponki, -lippu. -majoritet osake-enemmistö, -teckning osakemerkintä, -ägare osakkeenomistaja, aktion -en -er 1. toiminta; ryhtyminen toimintaan, asiaan puuttuminen. 2. (sot.) taistelu; klar till valmiit taisteluun! aktionsradie (Int. ym.) toimintasäde. aktiv I. -t -are toimiva; tarmokas, aktiivinen; ^ verbform (kiel.) verbin aktiivimuoto. II. -et -er (kiel.) aktiivi, aktiva pl (kirjnp.) varat; vastaavat, akti||vera, -visera I tr saattaa toimintaan, aktivism -en (hist.) aktivismi; aktiivisuus, toimekkuus.

aktivist -en -er (hist.) aktivisti; sotatoiminnan kannattaja, aktivitet -en toimeliaisuus, toiminta, aktning -en kunnioitus, arvonanto; ^ för sanningen totuuden kunnioitus; med ali ~ för ngt kaikella kunnioituksella jtk kohtaan; brista i tillbörlig ~ mot ngn olla osoittamatta tarpeellista (asiaan kuuluvaa) kunnioitusta jtk kohtaan; förlora ali <—' för ngn menettää (tyystin) kunnioituksensa (jota on tuntenut) jtk kohtaan; förvärva sig ~ saada osakseen, saavuttaa kunnioitusta, arvonantoa; hysa ~ för ngn kunnioittaa jtk, tuntea arvonantoa jtk kohtaan; inge ~ herättää kunnioitusta; visa ngn ~ osoittaa jllk kunnioitusta; åtnjuta allmän ^ nauttia yleistä kunnioitusta.

aktnings||betygelse, -bevis kunnianosoitus, arvonanto, -bjudande (a. tpm.) kunnianarvoinen, kunnioitusta herättävä.

-full -t kunnioittava, -var|d -t kunnioitettava; melkoinen, huomattava, aktr|a -e (mer. a. tpm.) peränpuoleinen. aktris -en -er näyttelijätär, aktsam -t -mare varovainen, huolellinen; vara ~ om ngt käsitellä, kohdella varoen; vara ~ om sitt rykte olla tarkka (arka) (hyvästä) maineestaan; vara ~ om sina kläder varoa, pitää huolellisesti vaatteitaan.

aktsamhet varovaisuus, huolellisuus; vrt. ed.

aktstycke asiapaperi; (vir.) asiakirja; todistuskappale, aktualisera I tr tehdä ajankohtaiseksi; saattaa tietoisuuteen; ~s tulla ajankohtaiseksi (päivänpolttavaksi, nyky tärkeäksi). aktualitet -en ajankohtaisuus; ajankohtainen (päivänpolttava) kysymys, aktuarie -n -r aktuaari, reistraattori. aktuell -t -are ajankohtainen, päivänpolttava; (edellä) mainittu, puheena oleva (lyh. po.); den sträckan kysymyksessä oleva, po. matka; en ~ fråga ajankohtainen, hetken kysymys, aktpr -en -er näyttelijä, akustik -en 1. (fys.) äänioppi, akustiikka.

2. kaikusuhteet, kuuluvuus, akustisk -t akustinen; a) äänioppia, b) kaikusuhteita koskeva; c) kuultava, kuulo-.

akut I. - -are äkillinen; raju, ankara; en ~ sjukdom äkillinen (nopeasti edistyvä) tauti. II. -en -er (kiel.) akuutti, akvamarjn -en -er (jal.) akvamariini. akvarell -en -er (taid.) vesivärimaalaus; måla i ~ maalata vesiväreillä, -färg vesiväri.

akvarellmålare vesivärimaalaaja. -målning vesivärimaalaus, akvari|um -et -er akvaario, akvavit -en -er akvaviitti (viinalajike). akvedukt -en -er (er. ant.) akvedukti,

(maanpäällinen) vesijohto, al -en -ar (ksv. Alnus) leppä; av ~ leppäi-nen, leppä-, alabaster -n (kiv.) alabasteri; av >—' alabaster |inen, -i-, -vit -t alabasterin valkoinen; häikäisevän valkoinen, aladåb -en -er (keit.) hyytelö, aladobi; ^ på kött (fisk) liha-, (kala)hyytelö. alagreck -en -er (taid.) meanderi(koristeaihe).

alstrm -et - hälytys; melu, meteli, hälinä; falskt ~ väärä hälytys; slå ~ hälyttää, -apparat hälytyslaite, hälytin, -beredskap (sot.) hälytysvalmius, alarmera I tr hälyttää; ~nde nyheter hälyttävät uutiset, alarmering -en hälyttäminen.alarmklocka — alla

ali

atørm|| klocka hälytyskello, -skott häly-

tyslaukaus. alban, alban||us -en -er (käns.) albanialainen, -fsisk|a 1. -an -or albanialainen nainen. 2. -an (kiel.) albanian kieli, albatross -en -er (el. Diomedea) albatrossi, albin|o -ön -os, -er (hnk., el., ksv.) albiino,

valkomuunnos. album -et - albumi, -blad albuminlehti, albumjn -et, -en -er (kem.) albumiini

(valkuaisaineryhmä). albusk|e -en -ar leppä|pensas, -pehko; pl -ar leppäpensaikko, lepikko, lepistö. aldrig 1. (aik.) ei koskaan, ei milloinkaan; ^ mer ei enää koskaan; ^ någonsin ei ikinä; ännu ~ ei vielä koskaan; ^ i livet (i världen) ei ikipäivinä; '—' i mitt liv ska jag glömma en eläessäni sitä unohda; ^ säga ett ord (m.) olla mykkä kuin kala; det går ~ väl se ei ikinä pääty hyvin; för att ~ ses (se någon) mera (erota) ainiaksi, myötämöisin. 2. (vahv. kielt.): ^ en enda ei ainoaakaan; ei yhden yhtäkään; ^ ett ore ei niin penniäkään; det är väl ~ möjligt se ei toki liene mahdollista. 3. (kons.): ^ så litet vaikka kuinkakin vähän; vid ~ så litet buller kaikkein vähäisimmänkin hälinän kuuluessa; han må vara ^ så sjuk olipa (hän) kuinka sairas tahansa; inte jör ^ det ei mistään hinnasta. alemg,nn -en -er (käns., hist.) alemanni(t). -isk -t alemannilainen. alexandrjn -en -er (run.) aleksandriini|-mitta, -säe; på ~er aleksandriinisäkein. alf -en -er (myt.) keiju(kainen). alfabet -et - aakkoset, -isk -1: i ~ ordning aakkosjärjestyksessä, alfkors (mat., myt.) viisikanta, penta-grammi.

alfr$sko (adv.) al fresco. -målare (taid.) freskomaalari. -målning fresko (maalaus), alfågel (el. Clangula hyemalis) alli. alg (-j) ~en -er (ksv.) levä. algebr||a (alj-) -n (mat.) algebra, -sisk -t algebrallinen, algebran. Algeriet npr (mnt.) Algeria, alias (adv.) eli; toisin sanoen, alibi -t -n (Iak.) alibi, muualla olo; bevisa sitt ~ näyttää, osoittaa alibinsa; osoittaa olleensa muualla (rikoksen tapah-tumishetkenä). alk|a -an -or (el. Alea torda) ruokki, alkali -t -er (kern.) emäs, alkali, -sk -t emäksinen.

alkaloid -en -er (kern.) alkaloidi; kasvi-

emäs.

alkemi (-tse-) -(e)n (hist.) alkemia, kullan-tekotaito.

alkemist -en -er alkemisti, alkemian har-

joittaja; kullantekijä, -isk -t alkemisti|n-, -nen.

alkohol -en (kern.) alkoholi; (rhm.) väkijuomat, (j.) viina(t). -fri -tt alkoholiton, -förgiftning alkoholimyrkytys, -haltig -t alkoholipitoinen; drycker väkijuomat, alkoholism -en alkoholismi, juoppous; alkoholimyrkytys. alkoholist -en -er juoppo; alkoholisti, -hem alkoholisti | huoltola, -parantola; (ent.) juoppoparantola. -vård alkoholistihuolto. alkov -en -er vuodekomero, alkovi. ali -t~a I. (prn.) kaikki; detta kaikki tämä; oaktat detta kaikesta tästä huolimatta; detta är >—4 annat än gott tämä ei ole suinkaan hyvä(ä); som (vad) kaikki mikä; göra '—'t som står i ens makt tehdä kaikkensa, kaikki mitä suinkin on (hänen) vallassaan (tehtävissä); ~t som kaiken kaikkiaan; ^ ännu (Suom. r.) ks. alltjämt;

har sin tid kaikki aikanaan; kaikella on aikansa; när kommer omkring kun kaikki otetaan huomioon; loppujen lopuksikin; vad därtill hörer kaikki mitä siihen kuuluu; spring vad du kan juokse niin sukkelaan kuin ikinä jaksat (pääset); vad man orkar minkä suinkin jaksaa; vad jag äger o. har kaikki mitä minulla on; hon är mitt ~ hän on minun kaikkeni; hustrun är hans i ~o vaimo on hänelle kaikki kaikessa;

gott kaikkea hyvää; möjligt kaikkea mahdollista; ~as vår vän meidän kaikkien ystävä; det är ej ~om givet ei ole kaikille »annettu», ei ole kaikkien suotu (tehdä, nähdä ym.); engång jör kerta kaikkiaan; pojkarna kaikki pojat;

väntar redan på dig kaikki jo odottavat sinua; '—'e man på däck! (mer.) joka mies kannelle! av r^t att döma kaikesta päättäen (päätellen); av detta framgår kaikesta tästä käy selville (näkyy) että; av hjärta kaikesta sydämestä(än), sydämen (sä) pohjasta; av krafter kaikin voimin; framför ennen kaikkea; för ~ del! kaikin mokomin! olkaa hyvä; glöm det för ~ del inte! älkää suinkaan unohtako sitä! gör er för ~ del inget besvär! älkää suinkaan vaivautuko! nej, jör ~ del! ei, ei mitenkään; inte jör ~t i världen ei missään tapauksessa; ei millään (muotoa); i ~afall joka tapauksessa; i ~ hast kaikessa kiireessä; till ~ lycka kaikeksi onneksi; över ^a gränser yli kaikkien rajojen. II. (a.) vara ~ olla lopussa; nu är hans saga ~ hänen tarinansa

on nyt päättynyt.

ali| a -an -or 1. (noppapel.): slå ~or saada yhtä monta silmää joka nopalla. 2. (Suom. r.) ks. alfågel.

alla||handa I. (a. tpm.) kaikenlainen. II. ett brokigt ~ kirjava sekamelska, -redan jo. -sammans ks. allesammans. all||bekant - -a yleisesti tunnettu, -daglig -1 -are jokapäiväinen; (kuv.) arki-(päiväi)nen, lattea; ett ~t talesätt arkinen puheenparsi, -daglighet -en jokapäiväisyys, arkipäiväisyys, all||deles, (Suom. r. m.) -deles (adv.) aivan, kokonaan; ^ rätt aivan oikein; det gör mig r^ detsamma se on minusta aivan samantekevää; ^ galet aivan väärin; ^ mörkt aivan pimeä(ä); ^ nyss juuri äsken, aivan hiljattain; det går ~ jör långt se menee aivan liian pitkälle, alldenstund (konj.) koska, kun kerran, allé -n -er puistokuja, lehtikuja. alleg||ori -(e)n -er vertauskuva, allegoria.

-gorisk -1 vertauskuvallinen, allegretto (mus.) allegretto, aika nopeasti, hilpeästi.

allegro (mus.) allegro, nopeasti, hilpeästi, allehanda ks. allahanda. allina I. (a. tpm.): jag är mol ~ olen ypö yksin. II. (adv.) yksin, vain, ainoastaan; ^ saliggörande (yksin,) ainoa autuaaksi-tekevä. -härskande, -rådande (a. tpm.) yksin vallitseva.

allenast I. (adv.): endasto. ^yksinomaan. II. (konj.) jos vain, kunhan vain, sikäli kuin.

allena||styrande (a. tpm.) yksinvaltias, -stående (a. tpm.) 1. yksin oleva. 2. (kuv.) ainoalaatuinen, verraton, ennenkuulumaton, allergi ~(e)n -er (lääk.) allergia, herkkyys, herkistymä, allergisk -t allerginen, allernådigst (vanh.) kaikkeinarmollisin. allesamman (s) (prn.) kaikki tyynni; hör på kuulkaa kaikki! de är ~ bröder till mig nämä (he) kaikki ovat minun veljiäni.

allestädes (adv.) kaikkialla, -närvarande

(a. tpm.) kaikkialla läsnäoleva, -närvaro (usk.) kaikkialla läsnäolo, all||fader 1. (myt.) Odén. 2. (myt. ant.) Zeus, Juppiter. 3. (usk.) ainoa Jumala, kaiken luoja ja ylläpitäjä, -farväg yleinen maantie; valtatie, -god (usk.) kaikki-hyvä. -helgon (Suom. r.) ks. seur. -hel-gonadag (kirk.) pyhäinmiestenpäivä; på ~en pyhäinmiestenpäivänä. -het -

en kaikkeus, -härskande (a. tpm.) kaikkivaltias. -härskare itsevaltias, allians -en -er (er. valt.) liitto; ingå ~ tehdä, solmia liitto, alliera I rfl. ~ sig liittoutua, tehdä liitto.

alliera!d -t I. liittoutunut. II. liittolainen; de liittoutuneet, liittolaiset, alligator -n -er (el. Alligator) alligaattori, allihopa (u:) (j.) ks. allesamman f s). allitteration -en -er (run.) alkusointu. allitterera I tr, itr varustaa, muodostaa alkusoinnuin; (m.) sisältää alkusointuja. all||makt kaikkivalta, -moder (läh.) maaemo.

allmoge -n maalaiskansa, talonpojat, rahvas; (us.) kansa, -dräkt kansanpuku; kansallispuku, -författare kansankirjai-lija. -kvinna kansan-, rahvaan|nainen, -mål kansan-, rahvaan | kieli, murre, -mönster rahvaan kuosi, malli, -ord murresana, -sed kansantapa, -språk rahvaan kieli, murre, -stil talonpoikaistyyli. allmos|a (-u:) -an -or almu, anti; be om en r^ anoa almua; leva av -or elää toisten almuista (almuilla), allmän -t -nare yleinen; tavallinen; ^ rösträtt yleinen äänioikeus; det ~na bästa yhteishyvä; göra ~ yleistää; kända fakta yleisesti tunnetut tosiseikat; ^t utbredd yleisesti levinnyt; ~na byggnader julkiset rakennukset; den ~na opinionen (meningen) yleinen mielipide; ^ åklagare yleinen syyttäjä; i det ~na (livet) julkisessa elämässä; på ~ bekostnad valtion kustannuksella; det ~na yhteisö; skadlig för det r^na yleisvahingollinen; ~t bruk yleinen tapa; det är brukligt se on (aivan) tavallista, allmän||anda yhteishenki. -befinnande yleisvointi, -bildad sivistynyt (jolla on yleissivistystä), -bildande (a. tpm.) yleissivistystä edistävä, -bildning yleissivistys. -fattlig -t yleistajuinen, -giltig -t yleispätevä, -giltighet -en yleispätevyys, allmänhet 1. yleisyys; i ~ ylipäänsä, yleensä; tavallisesti; folk i ~ tavalliset ihmiset; han är i ^ hemma hän on enimmäkseen (pysyttelee tavallisesti) kotosalla. 2. -en yleisö; den bildade ~en sivistyneet; den läsande ~en lukeva yleisö; den stora ~en suuri yleisö; ~en äger ef tillträde pääsy yleisöltä kielletty; uppträda inför ~en esiintyä julkisesti, allmänmänsklig -t yleisinhimillinen, allmännelig ks. allmän. allmänning -en -ar yhteis|maa, -alue; yleis-maa. -sskog -en (mtsh.) yhteismetsä, allmän||nytta yleishyöty. -nyttig -t yleishyödyllinen. -nyttighet -en yleishyödylli-

syys.

allo ks. ali I.

allongeperuk (-ongs-) (hist.) allonge-pe-ruukki.

allra (adv.) kaikkein; ^ bäst kaikkein paras; -- helst som varsinkin kun; —' minstallraheligast — allvarsamhet

ali

kaikkein pienin, (adv.) kaikkein vähimmin; ^ störst kaikkein isoin, suurin; för ~sista gången kaikkein viimeisimmän kerran; ^ käraste a) kaikkein rakkain; b) rakastettu, kulta, ystävä, -heligast: det ~e kaikkeinpyhin, -käresta(n) sydän-käpy.

allrådande (a. tpm.) yksin vallitseva; yksinvaltias.

alis (adv.): inte ~ ei ensinkään, ei ollenkaan, ei mitenkään; ingen ~ ei (ensinkään) kukaan; ingenting ~ ei yhtään, ei ensinkään mitään, ei vähintäkään; utan några svårigheter ~ ilman mitään (pienimpiäkään) vaikeuksia, all||seende (a. tpm.) kaikki näkevä, -sidig -t joka-, kaiken|puolinen. -sidighet kai-kenpuolisuus.

allsköns (a. tpm.) 1. kaikenlainen, (j.) kaiken maailman. 2. kaikki; i ~ ro kaikessa rauhassa; i ~ tysthet kaikessa hiljaisuudessa, lainkaan huomiota (kohua) herättämättä, alls||mäktig -1 kaikkivaltias; den

Kaikkivaltias, -mäktighet -en ks. allmakt. allström (shk.) yleisvirta; sekä tasa-että vaihtoi virtakäyttöinen (sähkölaite), allsvåldig -t kaikkivaltias, allsång -en (yksiääninen) yhteislaulu, allt I. (s.) -et kaikkeus; maailmankaikkeus. II. (adv.) 1. kyllä; han är ~ bra sjuk kyllä hän on aika sairas; det vore ~ bra olisi kyllä (oikein) hyvä; jag tror ~ att uskon tosin, kylläkin että. 2. (komp. ed.) yhä; ^ mer o. mer yhä enemmän; det blir >—' bättre o. bättre se käy yhä paremmaksi; saken blir r^ sämre o. sämre asia vain pahenee pahenemistaan. 3. (vahv.) ^ framgent aina vastakin; ^ som oftast tuon tuostakin, silloin tällöin, tavan takaa; varsin (hyvin) usein; ~ under det

koko ajan kun.

allt||efter (prp.) sitä mukaa kuin; ~ behag mielen mukaan, mikäli miellyttää;

behov aina tarpeen mukaan; ^ omständigheterna aina olosuhteiden mukaan, -eftersom (konj.) aina sitä mukaa kuin. -emellanåt (adv.) aina väliin, aika ajoin, silloin tällöin, -fort (adv.) yhä edelleen, -för (adv.) (aivan) liian; ~ mycket aivan liian paljon; stor aivan liian iso; blott ~ gärna oikein sydämen halusta; ^ rädd liian, ylen pelokas, arka. alltid 1. aina; för ~ ainiäksi; han har ^ varit en odåga hän on aina (alun alkuaan-kin) ollut kelvoton, heittiö. 2. joka tapauksessa; ^ bättre än ingenting sentään

(joka tapauksessa, toki) parempi kuin ei mitään; det blir väl ~ någon (något) råd aina (kyllä) aika neuvon tuo.

allt||ifrån (prp.) jstk alkaen; ^ deri dagen (jo) siitä päivästä (alkaen, lähtien), -igenom (adv.) täysin, täydelleen; kauttaaltaan; det är ~ galet se on läpeensä hullua, väärin, -ihop ks. -sammans.

1. allting (prn.) kaikki tyynni; ^ i råttan tid kaikki aikanaan (ajallaan).

2. allting -et (Islannin) eduskunta, allt||intill (prp. aik.) saakka; ^ dess siihen saakka; ~ nu (i dag) tähän (tähän päivään) asti» saakka, -jämt yhä vielä, yhä, niin kuin ennenkin, -mer(a) yhä enemmän, -nog oli miten oli; no niin. -omfattande (a. tpm.) kaiken käsittävä. -samman(s) (prn.) kaikki tyynni, -sedan I. (prp.) siitä lähtien kun, siitä saakka kun. II. (adv.) siitä lähtien, siitä päivin. III. (konj.) sitten kun, sen jälkeen kun. -somoftast (adv.) usein, tuon tuostakin, -så siis, sen mukaan, niin ollen.

ali tysk -t yleissaksalainen. allud^ra I itr viittailla jhk, vihjailla, på ngt. jtk.

allusion -en -er vihjailu, viittailu. allvar -et vakavuus, tosi, totisuus; är det onko tosi kysymyksessä? är det ditt. tarkoitatko totta? puhutko tosissasi? det är mitt fulla ~ tarkoitan täyttä totta, olen aivan vakavissani; göra ^ av ngt tehdä asiasta totta; mena ~ tarkoittaa totta, olla tosissaan; tala ~ med ngn puhua jnk kanssa muutama vakava sana; ta ngt för ~ suhtautua jhk vakavasti, ottaa todesta, pitää totena; mitt emellan ~ o. skämt puolittain tosissaan, puolittain leikillään; på ~ vakavasti, täydellä todella; ta ngt på ^ ottaa, suhtautua vakavasti; på ~ tänka på ngt oikein vakavissaan ajatella jtk; på fullt ~ aivan tosissaan, vakavasti; nu börjar det riktigt på ~ nyt se oikein todella alkaa, allvarlig -1 -are vakava, totinen; hålla sig ~ pysy(tell)ä totisena, vakavana; se ~ ut olla totisen, vakavan näköinen, näyttää totista naamaa; avsikter

vakavat tarkoitukset; ord vakavat sanat; ^ tillrättavisning vakava(t), ankara (t) huomautus (nuhteet); det är min önskan vakaa toivomukseni on; ~t menad vakavasti tarkoitettu; taiat vakavasti puhuen; få följder

saada (jstk olla) vakavat seuraukset; en ~ sjukdom vakava, vaarallinen sairaus, tauti; vara sjuk olla vakavasti sairaana; saken tog en ~ vändning asia sai vakavan käänteen, allvarlighet -en vakavuus, totisuus, allvarsam -t -mare ks. allvarlig, -het -en vakavuus, totisuus,ali

allvars||ord vakava sana. -tung -1 (hyvin)

vakava, totinen, ali| I vetande (a. tpm.) kaikkitietävä, -ve-tare (iv.) kaikentietäjä, rikkiviisas. -ve-tenhet -en kaikkitietävyys. -vishet kaik-kiviisaus. -ätande (a. tpm., el.) kaikkiruokainen. -ätare -n (el.) kaikkiruokainen eläin.

alm -en -ar (ksv. Ulmus) jalava, av ~ ja-lavainen, jalava-.

almanack|a -an -or almanakka, ajantieto, kalenteri, päivyri.

alm||trä -et (puus.) jalava(puu). -träd ks. alm.

aln -en -ar kyynärä, -mått kyynärän-mitta; kyynär(ä)keppi, kyynärpuu. -sbre|d -tt kyynäränievyinen. -tals, -vis (adv.) kyynärittäin; kyynärä | mitalla, -kaupalla, aloe -n -r (ksv.) aaloe. alp -en -er alppi; i ~erna Alpeilla, alpack|a -an -or 1. (el. Lama vicugna pacos) alpakka (laamaeläin). 2. (vaat.) alpakka. 3. (met.) alpakka, uushopea(laatu). alpairi (kaup.) ai pari; samanarvoinen

(kuin nimellisarvo), alp||bana alppirata, vuorirata. -bete alppi-laidun. -bo alppiseutujen asukas, alppilakien.

Alperna npr Alpit.

alp||glöd alppiheliku. -herde alppipa imen.

-horn alppitorvi, -hydda alppikarjamaja. alpjn -t alpiininen; ^ växt alppikasvi. alpinjsm -en alpinismi, (er.) vuoristo|kii-peilyn, -retkeilyn harrastus, alpinjst -en -er alpinisti, (er.) alppikiipei-lijä, vuoristoretkeilijä. alp||jägare (sot.) alppijääkäri. -kängaalppi-, vuoristo|kenkä. -land alppimaa; (yl.) korkea vuorimaa, -pass alppisola. -ros (ksv. Rhododendron) alppiruusu, -stav alppisauva. -viol (ksv. Cyclamen) alppior-vokki, syklaami. -växt alppikasvi; pl alppikasvisto.

alrun|a -an -or (ksv., myt. Mandragora) lemmenmarja, (juut.) dudaim. alsikeklöver (ksv. Trifolium hybridum)

alsikeapila. alst|er -ret - tuote, valmiste; hedelmä; r (kirj. halv.) tekele.

alstra I tr valmistaa, tuottaa; (kuv.)

aiheuttaa, synnyttää, saada aikaan, alstrande -t ks. alstring. alstrare -n - tuottaja, tekijä, valmistaja, alstring -en tuotanto, tuotto; synty, -sförmåga, -skraft luomis-, tuotantokyky, tuottoisuus; hedelmällisyys, alt -en -ar (mus.) altto (ääni); alttolaulajatar.

aitan -en -er parveke. 10

altar||bild alttaritaulu, -bord alttaripöytä;

alttari, -duk alttarivaate. altare -t -n alttari; ~ts sakrament (usk.) alttarinsakramentti (ehtoollinen); föra bruden till ~t viedä morsian alttarille, vihille; träda fram till astua alttarin eteen.

altar||kläde alttarivaate. -kärl alttari-astia(t). -prydnad alttariparamentit; alt-tarinkoriste. -ring, -rund alttari|kaide, -kehä. -skåp alttarikaappi, siipialttari. -tavia alttaritaulu, -tjänst alttari|pal-velus, -toimitus.

alterera|d -t kiihtynyt, kiihdyksissä(än). alternativ I. -et - vaihtoehto. II. -t -a vaihtoehtoinen, alternatvinklar pl (mat.) erikohtaiset kulmat.

alternera I itr vaihdella, vuorotella, alt||fiol (mus.) alttoviulu, -horn alttotorvi. altitud -en -er (täht.) korkeus (yli taivaanrannan).

altklav (mus.) altto|avain, -klaavi, altrujs||m -en epäitsekkyys, ihmisrakkaus, -tisk -t epäitsekäs, altruistinen, al||trä (puus.) leppä(puu). -träd ks. aL alt|lröst, -stämma alttoääni, -sångerska

alttolaulajatar, alummi|um -et, -umet (kern.) aluminium, (er. yhd.) alumiini(-). -brons alumiinipronssi. -kärl alumiiniastia. -oxid (kern.) aluminiumoksidi. alumn -en -er oppilas; suojatti. alun -en, -et (kern.) aluna, -aktig -t alunan kaltainen, -bad alunahuuhde. -bet|a (nhk.) I. -an alunapeitta. II. I tr peitata alunalla. -brott alunalouhos. -garva|d -t (nhk.) alunalla kypsennetty, valkokypsennetty. -skiffer (kiv.) aluna-liuske. -sten alunakivi. alv -en (mv.) jankko, aluskerros. alveol -en -er (lääk.) (keuhko)rakkula; hammaskuoppa; pl (fon.) hammasvalli. alveotør (kiel.) I. -t alveolaarinen, hammasvalli-; (lääk.) rakkulamainen. II. -en -er (fon.) hammasvalliäänne. amalj|gam -et -, -er elohopeaseos, amalgaami. -gamera I tr päällystää elohopealla t. amalgaamilla, elohopeoida. amanuens -en -er amanuenssi; apulainen, amarant -en -er (ksv.) amaranttipuu. amason -en -er (tar.) amatsoni, naissoturi;

(kuv.) miesmäinen nainen. Amaspnfloden npr (mnt.) Amazon(joki). amasonlik -t amatsonimainen. amatQr -en -er harrastelija, -fotograf harrastelijavalokuvaaja, -fotografi har-rastelijavalokuva(us). -musiker harrastelijamuusikko, musiikinharrastaja, -teater (läh.) seuranäyttämö.ambassad — analfabet

ana

ambassad -en -er (valt.) suurlähetystö, -ris -en -er suurlähettilään puoliso, -råd suurlähetystöneuvos. -sekreterare suur-lähetystösihteeri. -§r -en -er suurlähettiläs.

ambition -en -er kunnianhimo; itsetunto, kunnianarkuus; hon har stora <—-er hänellä on (kovin) suuret

vaatimukset, kunnianhimoiset suunnitelmat, -ssak kunnia-asia.

ambitiös (-s-) -t -are kunnianhimoinen; arka kunniastaan.

ambra -n (kern.) ambra, -doft ambran tuoksu, -doftande (a. tpm.) ambralle tuoksuva.

ambrosia -n (myt.) jumalten ruoka, ambrosia.

ambulans -en -er ambulanssi, sairasauto, sairaslentokone; (sot.) kenttäsairaala, ambulera I itr kuljeskella, liikkua, kiertää. -nde (a. tpm.) kiertävä, kierto-, amen (-mm-) 1. (int., usk.) aamen. 2. (snl.): säkert som ~ i kyrkan varma(a) kuin aamen kirkossa; säga ja o. ^ tili allting sokeasti myöntyä kaikkeen. Ämerika npr Amerikka; ^s förenta stater (Pohjois-Amerikan) Yhdysvallat, USA. amerikan -en -er, -are -n - amerikkalainen. -isera I tr amerikkalaistaa, -ism -en -er (kiel.) amerikanismi, amerikan-englantilainen piirre, -sk -t amerikkalainen. -sk|a I.-an-or amerikatar. II. -an (kiel.) Amerikan-englanti, »amerikan kieli», »amerikka». ametist -en -er (p. jal.) ametisti, amfibie -n -r (el.) maalla ja vedessä elävä eläin, (er.) sammakkoeläin, -bil, -plan amfibi|auto, -lentokone, amfi||teater amfiteatteri, -teatralisk -t

amfiteatterin tapainen, tapaan, amiral -en -er (mer.s.) amiraali. -itet -et 1. (Engl.) amiraliteetti (vast. meriminis-teriötä). 2. amiraalikunta, laivaston kaikki amiraalit, -sflagga amiraalinlippu. -sper-son amiraalinarvoinen hnk. -sskepp amiraalinlaiva, lippulaiva, amm|a I. -an -or imettäjä. II. I tr imettää, antaa rintaa; ^ upp imettää; (kuv.) kasvattaa, elättää.

ammoniak -en (kern.) ammoniakki; kaus-tik ~ ammoniumhydroksidi, ammoniakki.

ammunitipn -en (sot.) ampumatarvikkeet; lös ~ paukkupatruunat, ammunitions||fartyg ampumatarvikelai-va. -gördel patruunavyö. -kista ammuslaatikko. -vagn ammusvaunu; ampuma-tarvikeajoneuvo. -väska patruunalaukku. amnesti -(e)n (yleinen) armahdus; få ~ saada armahdus; ge ~ armahtaa.

amning -en (lapsen) imettäminen, a-moll (mus.) a-molli. amoralisk -t epämoraalinen, moraaliton, amorbåge (ylähuulen) Amorin kaari. amorf -t (kern.) amorfinen, ei-kiteinen. amorin -en -er amoriini, siivekäs pikku lemmenjumala, erootti. amorter||a I tr (kaup.) kuolettaa (velka), -ing -en -ar kuole tus (maksu), -ingslån kuoletuslaina, -ingstid kuoletusaika.

1. ampjel -elt -lare oivallinen, erinomainen; ge ngn -la lovord ylistellä jtk, antaa jllk erinomainen, loistava todistus.

2. ampjel -eln -lar 1. amppeli; maljamai-nen riippulamppu. 2. riippuva kukka-astia.

amp|er -ert -rare kirpeä, terävä, pureva; (m.) ankara; en ~ tillrättavisning ankarat nuhteet; ett svar pureva vastaus, ampere (-ä:r) -n -, -er (shk.) ampeeri (lyh. A.), -meter, -mätare ampeerimittari. -timme ampeeritunti. amperhet -en kirpeys, purevuus; ankaruus.

amplitud -en -er (fys., mat.) amplitudi, laajuus; kahden rajapisteen väli, ääriväli. ampull -en -er (frm.) (pieni) umpiputki, ampulli.

amput||atipn -en -er (lääk.) amputointi, jäsenen poikkileikkaaminen (katkaiseminen, typistäminen), -era I tr (lääk.) leikata pois, katkaista jäsen; vrt. ed. amsaga eukkojen, ämmien loru(t). amt -et - (läh.) lääni; (Tansk.) amti. amulett -en -er amuletti, kannettava suojeleva taikaesine.

amöb|a -an -or (el.) ameeba, tumalima-eläin.

1. an (adv.): av o. ^ylös—alas, edestakaisin; slå ~ på ngn vaikuttaa jhk; miellyttää jtk.

2. an (kirjnp.) an.

1. an|a -an -or esi-isät; (ylhäinen) syntyperä; alkuperä; räkna (leda) sina -or juontaa alkunsa, juurensa; seden har gamla -or tapa on hyvin vanha.

2. an|a I tr aavistaa; jag ~de det, det -te mig aavistin sitä; det kunde då ingen ~ sitä ei siihen aikaan kukaan osannut aavistaa(kaan); ~ oråd aavistaa pahaa, (j.) tuntea palaneen käryä; intet ont ~nde (mitään) pahaa

aavistamat |ön, -ta; ^ sig till ngt aavistaa, arvata jtk.

an a gra m -met - anagramma, kirjain-leikki.

anakoret -en -er anakoreetti, erakko, anakronism -en -er anakronismi. 1. väärä ajanmääritys. 2. vanhentunut ilmiö, sana. analfabet -en -er luku- ja kirjoitustaidoton hnk.

an^lfena (kal.) peräevä. analog -t vastaava, samanlainen, anal|jogi -(e)n -er yhdenmukaisuus, vastaavuus; analogia, -ogisk -t yhdenmukainen, vastaava, -ogislut (fil.) analogiapää-telmä.

ana||lys -en -er erittely; (fys., kern.) analyysi. -lystra I tr analysoida, eritellä. -$ring erittely, analyysi, analytiker -n - analyysien suorittaja,

erit'telijä. analytisk -t analyyttinen, analöppning (an.) perä|reikä, -aukko, anamma I tr 1. ottaa vastaan, itselleen, omaksua. 2. (j.) siepata, ottaa pois, nä-pistellä, vohkia, kähveltää. 3. jan (kir.) piru vieköön! anamn^s -en -er (lääk.) sairauden, taudin esivaiheet.

ananas -en -, -er (ksv., hed.) ananas, -glass ananasjäätelö. anap^st -en -er (run.) anapesti. -isk -t

anapestinen. an||arkj ~(e)n anarkia; laittomuus, sekasorto. -arkisk -t sekasortoinen, anarkinen, laiton, -arkjsm -en anarkismi, -arkist -en -er anarkisti, -arkjstisk -t anarkistinen. anat$m|a -at -an, -er anateema, pannaan-julistus, kirous, anat||om -en -er anatomi, -omi - (e)n anatomia, ruumiinrakenneoppi; eliöiden rakenne. -omisk -t anatominen; instrument anatomin koje. anbefalla II1 tr 1. määrätä, käskeä. 2. uskoa, ngn ngt jtk jllk, luovuttaa jnk haltuun. 3. suosittaa, suositella, anbefallning -en -ar suositus, -sbrev suosituskirje.

anbelanga I tr: vad mig ~r mitä minuun tulee.

anblick -en näkeminen; vid första ~ ensi näkemä|llä,-ltä; erbjuda en vacker ~ (jstk) olla, avautua kaunis näköala, anblåsa II2 tr puhaltaa jhk; (mus.) soittaa

(puhallussoitinta). anbringa V tr asettaa, kiinnittää; (voidetta ym.) levittää, sivellä, anbringningspunkt (fys.) vaikutuspiste. anbrott -et: dagens ~ päivän|koitto, (-)sa-rastus.

anbud -et - 1. tarjous (m. kaup.); göra ngn ett ~ tehdä jllk tarjous; han lämnade högsta r^et hän teki korkeimman (suurimman) tarjouksen. 2. avioliitto-, naima|-tarjous; göra en flicka ett ~ kosia tyttöä, vrt. ed.

anciennitet -en virka|ikä, -vuodet; virka-ikäetuoikeus.

1. and -en änder (el. Anas) sorsa.

2. and -en (vanh.) elonkorjuuaika.

anda -n 1. hengitys; (Raam., run.) henki; hålla pidättää henkeään, hengitystään; hämta vetää (syvään) henkeään; huoahtaa, levähtää; mista (tappa) hengästyä; springa ur sig juosta

itsensä hengästyksiin; man mister (j.) siinä läkähtyy; ge upp heittää henkensä; kippa efter <^n haukkoa henkeään; med i halsen hengästyneenä. 2. mielenlaatu, henki, luonto; tidens ~ ajan henki; ~n inom föreningen yhdistyksen sisäinen (yhdistyksessä vallitseva) henki; jag vet, vars barn han är tiedän (kyllä), minkä hengen lapsia hän on; militärisk ~ sotilaallinen henki. 3. allteftersom faller på mig miten mieleeni johtuu, miten päähäni pälkähtää; en ~ns man hengen mies, pappi.

andakt -en hartaus; hyckla ~ hurskastella, teeskennellä hurskautta; med ~ hartaasti; brist på ~ hartauden puute, andakts||bok hartauskirja, -full -t harras, hurskas, -övning hartaudenharjoitus. -stund hartaushetki.

andante (mus.) andante, tasaisen tyynesti, »käyden».

andas I tr, itr (dep.) hengittää; ^ glädje uhkua iloa; ^ hämnd hehkua kostonhimoa; ^ häftigt kiivaasti vetää henkeään; så länge jag ^ viimeiseen hengenvetooni saakka; börja ~ på nytt jälleen elpyä, virota eloon; ^ i

händerna huokua käsiinsä; ~ på en ruta huokua ikkunaruutuun; ^ in hengittää sisään; ut a) hengittää ulos; b) huoahtaa, hengähtää; låt mig först få ~ ut! anna minun ensin vetää henkeäni (huoahtaa), and|e -en -ar 1. henki, sielu; ks. m. anda: kropp o. ~ ruumis ja sielu. 2. (ylil. olio) henki, aave, kummitus, näky. 3. (leik.) tjänande ~ palvelushenki. ande||besvärjare henkienmanaaja. -besvärjelse henkienmanaus. -drag hengenveto; i ett ~ yhdessä hengenvedossa; skratta o. gråta i samma ^ nauraa ja itkeä yhtaikaa, samassa hengenvedossa; tili mitt sista ~ viimeiseen hengenvetooni asti; dra sista ~et huokaista viimeinen henkäyksensä. -dräkt hengitys; han har dålig ~ hänen suunsa (hengityksensä) haisee pahalle; ha kort ~ olla ahdas|hen-kinen, -rintainen; med återhållen ~ hengitystään pidätellen, -fattig -t (kuv.) hengetön, lattea. -fattigdom hengettö-myys, latteus, -knackning (spir.) koputus, andel -en -ar osuus, osa; ^ i vinst osuus voitosta, voitto-osuus; han har stor ~ i ngt hänellä on suuri osuutensa jssk; ta livlig ~ i ngt ottaa vilkkaasti osaa jhk. andels||bevis osuustodistus. -förening

12osuuskunta, -handel osuuskauppa, -mejeri osuusmeijeri, andemening todellinen tarkoitus (merkitys). Anderna pl npr Andit, ande||skådare henkiennäkijä. -syn henki-näky. -tag ks. -drag. -uppenbarelse ks. -syn. -värld henkimaailma, -väsen henkiolento.

andfå|dd -tt -ddare hengästynyt; bli ~ hengästyä; springa sig ~ juosta itsensä hengästy ksiin. -het hengästyneisyys. and||hål henki-, hengitys|reikä. -hämtning hengitys.

andjakt (mets.) sorsanmetsästys, sorsastus, andlig -t 1. (ruum. vastak.) henkinen;

arbete henkinen työ; ^ föda hengenravinto; liv henkinen elämä; i ~ måtto henkisessä suhteessa; ^ tröst hengen, sielun lohdutus. 2. (usk.) hengellinen; ^ sång hengellinen laulu; ting hengelliset asiat; det ståndet hengellinen sääty, papisto; en ~ hengellinen, hengen mies;

sinnad uskovainen, hurskas, uskonnollinen.

andlighet -en 1. henkisyys, henkinen luonne. 2. hurskaus, uskonnollisuus, andlös hengetön; ^ tystnad syvä, hiiskumaton hiljaisuus, andmat -en (ksv. Lemna) limaska, (er. L. minor) pikkulimaska. and||ning -en hengitys, -ningsorgan hengityselin. -nöd hengenahdistus, andra I. (järj.luk.) toinen (vrt. jemte, yhd.); för det ~ toiseksi; köpa i ~ hand ostaa välikäsiltä, välikauppiailta; i ~ rummet toisessa sijassa; mitt ~ jag toinen minäni; ~ klassens hotell toisen, II luokan hotelli; ^ huset härifrån (räknat) lähinnä seuraava talo täältä (lukien); vara ~ man i rang olla toisena (arvossa ym.). II. (prn.) ks. annan 3. andrabas (mus.) toinen basso, andraga IV2 tr esittää, lausua; ~ bevis esittää todistuksia, andragande -t -n esitys, lausunto, andra||gradsekvation (mat.) toisen asteen yhtälö, -handskälla (kuv.) toisenkäden lähde; ha ngt från en ~ kuullut jtk toisesta kädestä, -kammarledamot (Ruots. valt.) toisen kamarin jäsen, andrak|e -en-ar (el.) urossorsa, ankkakukko. andra||klassbiljett (raut.) toisen luokan matkalippu, -klasskupé toisen luokan (vaunu) osasto, -klassvagn toisen luokan vaunu, -rangsförfattare toisen luokan kirjailija, -tenor (mus.) toinen tenori, andre (luk.) ks. andra, (prn.) ks. annan 4. andremaskinist toinen konemestari, andrum (kuv.) hengähdys]aika, -tauko, lepohetki; ge ngn ~ antaa aikaa hengäh-

tää (lepoaikaa, lykkäystä); tre dagars ~ kolmen päivän lykkäys; en veckas ~ viikon lepoaika, lykkäys, andryg (a:) -t suvustaan ylpeä, sukuylpeä. -het sukuylpeys. and||rör (an.) ilmatorvi, henkitorvi. -trut|en -et -na hengästynyt, -täppa -n (lääk.) hengenahdistus, -täppt - -a hengenahdistusta poteva, andung|e -en -ar sorsanpoikanen. andäktig -t -are harras, -het ks. andakt. anekdot (-o:) -en -er pikku juttu, kasku, -artad kaskun kaltainen, -berättare kaskujen kertoja. -isk,-£ kaskumainen. an||emi -n (lääk.) vähäverisyys, verenpuute. -§misk -t vähäverinen, veretön, verenvähyydestä johtuva. anemQn -en -er (ksv.) vuokko, aneroidbarometer rasiailmapuntari, ane-roidibarometri.

anfall -et - 1. (sot.) hyökkäys; fingerat ~ vale-, harhauttamis|hyökkäys; vid första ~et ensi ryntäyksellä; övergå till ~ käydä hyökkäämään. 2. (taudin, mielen-liikutuksen) puuska; kohtaus; ^ av feber kuumeen puuska; slag~ halvauskoh-taus; ~av vansinne mielisairauden puuska; ^ av ädelmod jalomielisyyden puuska; ^ av raseri raivokohtaus, an||falla IV2 tr hyökätä; en ligist -föll en kvinna sakilainen kävi naisen kimppuun, ahdisti naishenkilöä; ^s av en sjukdom joutua taudinpuuskan kouriin, anfallsförbund (sot., valt.) hyökkäys-liitto; anfalls- o. försvarsförbund hyökkäys-ja puolustusliitto, -krig hyökkäyssota, -linje hyökkäyslinja. -vapen hyökkäys-ase. -

vinkel (fys.) tulokulma, -vis (adv.): gå ~ till väga (kuv.) esiintyä hyökkäävästi; (sot.) hyökätä; börja gå ~ till väga alkaa esiintyä hyökkäävästi; siirtyä, ryhtyä hyökkäämään, anfanga I tr (Suom. r.) hyökätä jnk kimppuun; ryhtyä kosketuksiin jnk kanssa, an||fordran: vid ~ vaadittaessa; att betalas vid ~ maksettava vaadittaessa, -fräta II2 syövyttää, -frätt - -a syöpynyt; kulunut; (kuv.) turmeltunut, mädännyt, laho. anfäkta I tr kiusata, saattaa kiusaukseen; av samvetskval tuntea tunnon-soimauksia, olla omantunnonvaivoissa. anfäktbar -t arvostelta|va, -vissa (oleva); arka.

anfäktelse -n -r kiusaus, ahdistus.

1. anföra II1 tr johtaa, komentaa.

2. anför|a II1 tr 1. esittää, tuoda julki; ^ besvär esittää valitus; ^ bevis esittää todistus; ^ klagomål esittää valitus; valittaa; ^ ett stycke ur en dikt esittää katkelma (kappale) runosta; ~ exempel esit-

tää, mainita esimerkkejä; på -1 ställe mainitussa paikassa; förut -d edellä mainittu. 2. ~ ngns ord lainata jnk sanoja.

1. anförande -t johto, johtaminen.

2. anförande 1. esittäminen, esitys. 2. lausunto; puheet. 3. lainaus; vrt. 2. anföra 2.

anförare -n - (sot.) komentaja, päällikkö;

johtaja (m. mus.), anförarskap -et johto, anföring -en (kiel.) lausunta, sanonta; direkt (indirekt) ~ suora (epäsuora) kertomatapa.

anföringstecken (kiel.) lainausmer|kki, -kit. anförtro III tr: ngt åt ngn uskoa jtk jllk; ^ sig åt ngn uskoutua jllk; purkaa sydäntään toiselle; ~tt gods haltuun uskottu tavara.

anförvant -en -er sukulainen, omainen. ånge Y tr 1. ilmoittaa, antaa tietoja jstk; ~ ngt som skäl ilmoittaa jtk syyksi; ^ tonen (kuv.) määrätä sävy. 2. antaa ilmi; ilmoittaa, tiedottaa; ^ en förbrytelse antaa ilmi rikos, angel||saxare, -saxisk, -saxiska ks. anglo\-

saxare, -saxisk, -saxiska angeläg|en -et -nare tärkeä, tähdellinen, kiireellinen; pakottava; -na affärer tärkeät, kiireelliset asiat; saken är mycket ~ asia on hyvin tärkeä; asialla on hyvin kiire; låta sig -et vara att pitää tärkeänä; pitää (hyvä) huoli jstk; (m.) tehdä heti ensi työkseen; jag har inte ngt -et (-nare) att göra minulla ei ole mitään tärkeää (tärkeämpää), kiireellistä (kiireellisem-pää) tehtävää; visa sig ~ om ngt yrittää kovin jtk; det är jag inte ^ om siitä en välitä; hon är mycket ~ om att lära sig allt nytt hän on kovin halukas oppimaan (hänen täytyy välttämättä saada oppia) kaikkea uutta; -et! (kj.) kiire (eilinen)! angelägenhet -en -er 1. asia. 2. -en tärkeys, kiireellisyys.

angenäm (-nje-) -t -are miellyttävä; mycket r^t att göra er bekantskap (erittäin) hauska tutustua (teihin), angjn|a -an -or (lääk.) nielurisa-, kurkku|-tulehdus, angiina, angiva V tr ks. ånge. angivande -t ilmoitus, tiedonanto; ilmianto; med ~ av ilmoittaen (samalla); ~ av värdet arvon ilmoitus, angiv||are -n - ilmiantaja, -else -n -r ilmianto, -eri -(e)t -er ilmiantaminen, -erisystem ilmiantojärjestelmä. -erska ks. -are. -ning ilmoitus, tiedonanto, -ningsinlaga -n tulli-ilmoitus (kirj a), anglicjsm -en -er englantilaisuus (jssk muussa kielessä).

anglikansk -t: kyrkan anglikaaninen kirkko.

anglis$ra I tr englantilaistaa, anglist -en -er englantil. filologian ja kulttuurin tutkija, anglo||-amerikansk -t angloamerikkalainen. -fil. -en -er englantilaisyst. hnk. 2. -t englantilaisystävällinen. -saxare -n -(käns.) anglosaksi, -saxisk -t anglosaksilakien. -saxiska -n (kiel. hist.) anglosaksin kieli); muinaisenglantij angora||get (el.) angoravuohi. -katt (el.) angorakissa. -ull angoravilla. angrepp -et - hyökkäys, päällekarkaus. angreppspunkt hyökkäyskohta; (lääk.) kohdepiste; denna teori erbjuder många ~er tässä teoriassa on montakin kohtaa, mihin

voisi käydä kiinni, an||gripa IV1 tr: ~ngn hyökätä jnk kimppuun, käydä jhk kiinni; ^ ngns heder (goda namn) kajota jnk kunniaan (hyvään nimeen); av en sjukdom sairastua tautiin, -gripare hyökkääjä, -gripbar -t (kohta, sana ym.) mihin voi käydä kiinni.

angränsande (a. t.pm.): ~ tili jhk rajoittuva; jnk viereinen, naapuri-, an||gå V tr koskea jtk; det dig inte alis se ei ollenkaan koske sinuun, sinulla ei ole sen kanssa mitään tekemistä; ei se sinulle kuulu; vad den saken ~r mitä siihen asiaan tulee; siitä asiasta puhuen (puheen ollen); allt vad som denna sak kaikki mitä tähän asiaan kuuluu, -gående (prp.) jtk koskeva; rapporten ~ olyckshändelsen tapaturman selostus; tapaturmaa koskeva selostus, angora V tr 1. (mer.): ^ land poiketa maissa, satamassa. 2. kiinnittää, angörande angöring -en maihin (satamaan) poikkeaminen, tulo; kiinnittäminen.

angörings||boj (mer.) kiinnityspoiju.-hamn

välisatama.

anhala I tr (mer.) hilata, lappaa (sisään), anhalt -en -er pysäkki, pysähdyspaikka, anhang -et - (halv.) joukkio, sakki, väki. anhopa I tr kasata, kerätä kokoon, anhopning -en -ar kasauma, kerrostuma, anhåll|a IV2 I. tr ottaa kiinni; pidättää; vangita; -es på grund av en häktningsorder pidätetään vangitsemismääräyksen perusteella. II. itr: ~ om ngt pyytää, anoa jtk; jag måste ~ (om) att ni skyndar er minun täytyy pyytää teitä pitämään kiirettä (joutumaan); ^ om betänketid pyytää miettimisaikaa; om svar -es vastausta pyydetään (lyh.: o.s.a. v. p.); ^ hos fadern om dotterns hand pyytää isältä tyttären kättä, anhållan: en ~ (kohtelias) pyyntö, anomus.

14anhållande -t -n pidättäminen, pidätys, vangitseminen, anhängare -n - kannattaja, puoluelainen, anhängig -t (Iak. ym.) vireillä oleva;

~göra V tr panna vireille, anhörig -t -a omainen, sukulainen, anilin -en, -et (kem.) aniliini. -färg ani-liiniväri.-penna kopiokynä, »kosmoskynä». -rö|d -tt aniliini(n)punainen. -rött (s.) aniliinipuna(inen). animglisk -t eläimellinen; eläimistä saatu;

~ föda liharuoka, animera I tr vaikuttaa piristävästi, elähdyttää, virkistää. anim$ra|d -t pirteä, vilkas, hilpeä, eloisa; en ~ stämning vilkas, hilpeä, (hieman) vallaton mieliala. animosit$t -en (voimakas) vastenmielisyys, vihankauna. aning -en -ar 1. aavistus, ennakkotunne; jag har en ~ om ngt minä aavistelen jtk, minulla on jk aavistus. 2. käsitys, ajatus, aavistus; han har ingen ~ om det hänellä ei ole siitä (hämärintä) aavistustakaan; hän ei ymmärrä siitä mitään. 3. hiven, hiukkanen; hieman; en ~ sait hiven (en verran) suolaa; han verkade en ~ missnöjd hän tuntui hieman tyytymättömältä, anings||full-t aavistuksellinen, aavisteleva, -lös -t (mitään) aavistamaton, -löshet mitään aavistamattomuus. anis -en anis. -$tt -en -er anislikööri. ank|a -an -or (el. kesy) ankka; (kuv.)

(sanomalehti)ankka, (-)valhe. ankar ks. ankare, -boj (mer.) ankkuripoiju. -botten ankkuripohja.

1. ankare -t -n 1. (mer., tkn., m. kuv.) ankkuri; ~t biter ankkuri pitää; fälla ~ käydä ankkuriin, heittää ankkuri; ligga för ankar (till ankars) olla, lojua ankkurissa; lyfta (lätta) ~ nostaa ankkuri. 2. (rak.) sinkilä, haka.

2. ankare -n, -t - (vanh. nestemt.) ankkuri (n. 40 1); lekkeri.

ankar||fly ankkurinkoura. -formig -1 ank-kurinmuotoinen. -fäste ankkuripohja. -grund ks. ed. -gång (kel.) ankkurihillike. -kätting ankkurikettinki. -lägg ankkurin |-valin, -varsi, -plats ankkuripaikka, -spel ankkuri|kela, -vintturi, -stock 1. (mer.) ankkuritukki. 2. (pitkä nelikulmainen) hapanleipä; (Suom. m.) vehnäpitko. -sättning ks. -grund, -tross ankkuritouvi. -ur (kel.) ankkurikello. ank||bonde koiras-, uros|ankka. -damm

ankkalammikko, ank|el -eln -lar (an.) kehräs(luu). -led (an.) nilkkanivel, -lång -1 nilkkoihin saakka ulottuva (hame ym.). anklaga I tr syyttää (m. Iak.) ; ^ ngn för

b — anlete ani

ngt syyttää jtk jstk; ^ ngn för ett brott syyttää (oikeudessa) rikoksesta; den syytetty; de ~des bänk syytettyjen penkki.

anklagare -n - syyttäjä, anklagelse -n -r syyte, syytös, -skrift syytekirjelmä.

anklang -en kaiku; vinna ~ saavuttaa vastakaikua (kannatusta, suosiota), anknyta IV6 tr, itr liittää, kytkeä, till ngt jhk; ottaa jk lähtökohdaksi; ~ förbindelser med ngn solmia suhteet jhk; platsen är genom en bibana anknuten till stambanan paikkakunta on haararadalla yhdistetty päärataan.

anknytning -en -ar kosketus; liitäntä; (puh.) (puhelin(liittymä, -sledning (puh.) liitäntäjohto. -spunkt liittymäkohta; kosketuskohta.

ankomm|a Y itr 1. saapua, tulla, tili ett ställe jhk paikkaan; ~ till staden saapua kaupunkiin; ^ hit tulla tänne. 2, ^ på riippua jstk; vad (så mycket) på mig -er mikäli minusta riippuu, ankomm|en -et -na 1. hieman pahentunut, pilaantunut. 2. hieman hiprakkainen; vara <—' olla hienoisessa hiprakassa, ankomst -en tulo, saapuminen, -tid tuloaika; den i tabellen angivna >—'en aikataulunmukainen tuloaika, ankra I itr (mer.) ankkuroida, asettua

(käydä) ankkuriin; heittää ankkuri, ankring -en ankkurointi, -splats ankkuripaikka.

ank||stek (keit.) ankanpaisti. -unge ankanpoikanen. -ägg ankanmuna. anlag -et - taipumus; avu; han har goda ~ hänellä on hyvät taipumukset, luonnon-lahjat; du har ~ för ngt sinulla on taipumuksia jhk; ha ~ för musik olla musikaalinen (musikaalisia taipumuksia); ha ~ för språk olla taipumuksia kieliin; han saknar inte ~ ei hän ole lahjaton, ei häneltä lahjoja puutu.

anlag|d -t: det är -t på ngt se on suunniteltu jtk silmällä pitäen, tarkoitettu jhk. anledning -en -ar syy, aihe, peruste; ^ tili klagomål valituksen aihe; han har ali ~ att tro hänellä on (yllin kyllin) syytä uskoa; ~en till ngt jnk syy, aihe; brevet ger mig ~ att hoppas kirje antaa minulle toivomisen aihetta (aihetta toivoa); av särskild ~ erikoisesta syystä; i ~ varav minkä (jonka) johdosta; med ~ av johdosta; på förekommen ^ sattuneesta syystä; han blir ond utan ali ~ hän suuttuu aivan ilman syytä (ihan tyhjästä); vid minsta jos vähintäkään aihetta (syytä) ilmaantuu.

anlet||e -et -en kasvot, (j.) naama; i ditt

svett otsasi hiessä, -sdrag pl kasvonpiirteet.

anlita I tr: ~ ngn kääntyä jnk puoleen, turvautua jhk; ^ läkare käydä lääkärissä, kysyä lääkärin neuvoa; en mycket läkare paljon käytetty lääkäri; ^ den yttersta utvägen käyttää viimeistäkin keinoa; ^ ngns hjälp vedota jnk apuun, käyttää jnk apua hyväkseen; ^ lexikon käyttää sanakirjaa, katsoa sanakirjasta; ^ telefon käyttää puhelinta, soittaa (puhelimella); utan att ~ våld käyttämättä (ryhtymättä) väkivaltaa(n). anlitande -t: med ~ av jnk avulla, vedoten jhk.

anlopp -et 1. vauhti; vrt. ansats. 2. ks. anfall.

anlup|en -et -na himmeä; ruostunut; fönsterrutan är ~ ikkunaruutu on hiessä, anlägga V tr 1. perustaa, pystyttää, panna pystyyn; ^ fabriker rakentaa tehtaita. 2. ~ ett förband panna side (haavaan); ~ mordbrand sytyttää tuhopoltto; ^ skägg kasvattaa (itselleen) parta; ^ sorg pukeutua surupukuun, anläggare -n - perustaja, raken(nut)taja. anläggning -en 1. (abstr.) perustaminen, suunnitteleminen. 2. -ar laitos; luonnos, suunnitelma; (suuret puisto)istutukset, puisto(t). 3. (amp.) ampuma-asentoon nostaminen. 4. (harv.) juonet, vehkeet; vrt. anslag S. anläggningskostnad -en -er perustamiskustannukset pl. anlända II1 itr ks. ankomma. anlöpa V I. tr (mer.): ^ en hamn poiketa satamaan (satamassa). II. itr (met.) himmetä, mustua, ruostua; (lasi, ikkuna) mennä hikeen, hikeytyä; vrt. anlupen. anlöpning -en ruoste; himmeys; (ikkunan) hiki.

an||mana I tr kehottaa, käskeä, -maning -en kehotus, kehottein; utan ~ itsestään, (kenenkään) käskemättä, anmaningsbrev (kaup.) velkomiskirje. anmarsch (sot.) lähestymi|smarssi, -nen; vara i ~ lähestyä, olla lähestymässä jtk. anmoda I tr pyytää, (hartaasti, voimakkaasti) kehottaa; ^ ngn om en tjänst pyytää jltk palvelusta; professorn hålla festtalet professoria pyydetään pitämään juhlapuhe, anmodan: en ~ pyyntö, kehotus;

på min ~ minun kehotuksestani, pyynnöstäni, anmäla II1 I. tr ilmoittaa; vem får jag kenet saan ilmoittaa? ^ ett besök ennakolta ilmoittaa käynnistä; ^ en bok selostaa kirjaa; ^ ngt hos polisen ilmoittaa jtk poliisille. II. rfl ~ sig ilmoittautua, i tjänst virkaan; (pois muuttaessa) ilmoit-

taa lähtevänsä; ~ sig hos ngn ilmoittaa saapuvansa jtk tapaamaan; ^ sig till en plats ilmoittautua hakijaksi toimeen (paikkaan), anmälan: en ~ ilmoitus, ilmoittautuminen, tulo-, lähtö|ilmoitus; (kirjan ym.) selostus.

anmälning -en: ~ till en skola ilmoittautuminen kouluun; ks. m. anmälan. anmälnings|| avgift ilmoittautumismaksu, -blankett ilmoittautumislomake, -tid ilmoittautumisaika.

anmärk|a II2 I. tr huomauttaa jstk; det har redan -ts (siitä) on jo huomautettu; det förtjänar att sietää (lienee syytä) huomauttaa; som ovan -ts niin kuin edellä on huomautettu. II. itr: ~ på ngn (ngt) arvostella (moittia) jtk, ilkeämielisesti, pikkumaisesti repostella, nälviä; (ruokaa) moitiskella; ^ på ett beteende moittia jtk menettelyä; hon har alltid ngt att ~ hänellä on aina jtk muistuttamista (huomauttamista); han har ngt att ~ på (mot) ngn (ngt) hänellä on jtk huomauttamista jtk vastaan, anmärkare huomauttelija, arvostelija;

(halv.) näykkijä, repostelija. anmärkning -en -ar 1. huomautus; ett par formella ~ar pari muodollista huomautusta. 2. lausunto, havainto, huomautus. 3. muistiinpano. 4. moite, (koul.) muistutus; få ~ saada (koti) muistu tus. anmärkningsvär|d -t -dare huomion (mainitsemisen) arvoinen, mainittava, annaler pl vuosikirja (t), aikakirjat, historia.

annalkande I. (a. tpm.) lähestyvä, pian tuleva, koittava. II.-t lähestyminen, tulo; dagens ^ päivän koitto; nattens ^ yön tulo; ett oväder är i ~ on nousemassa (tulossa) rajuilma, annan (annat, andra, andre) (prn.) toinen, muu.

1. annan: en ~ (joku) toinen, muu; en o. ~ yksi ja toinen, muutama (t); någon ~ har gjort det sen on tehnyt joku toinen; kan inte ngn ~ göra det? eikö joku toinen voi sitä tehdä? ingen ~ än han ei kukaan muu kuin hän; mången ~ moni muu; vilken kuka muu? vilken ~ än kuka(pa) muu kuin; gång efter ~ kerta (kerran) toisensa perästä; tid efter ~ aika ajoin;

egendom toisen omaisuus; en eller ~ tillfällighet jk sattuma; som en >—' Napoleon kuin toinen N. ikään; som en ~ dödlig kuin muut kuolevaiset; stå där som en ~ idiot seistä töllöttää siinä kuin vähämielinen; vara av ~ mening olla toista mieltä.

2. annat: han har ^ att tänka på hänellä

16andra -

on muuta ajattelemista, ajateltavaa; alit ~ kaikki muu; allt ~ än kaikkea muuta kuin; ei suinkaan (sitä); du förtjänar allt ~ än beröm et ansaitse ainakaan kiitosta; jag var allt ~ än glad en ollut suinkaan (ainakaan) iloissani; ett eller (o.) ~ yhtä tai (ja) toista; ingenting (inte ngt) ~ ei mitään muuta; inte(t) ~ än ei (mitään) muuta kuin; inte ~ än jag vet minun tietääkseni; han gör inte ~ än grubblar hän ei tee (mitään) muuta kuin mietiskelee; det är inte ~ än rätt se on aivan oikein, ihan (oikein), parahiksi; mycket ~ paljon muuta; ngt helt ~ jtk aivan muuta, aivan toista (toinen asia); var det ngt (kaupassa) oliko vielä (saako olla) jtk muuta? vad ' mitä muuta; bland ~ (bl. a.) muun muassa (mm.); i ~ fall muuten, muussa tapauksessa; i ett eller ~ avseende suhteessa t. toisessa; sluta, annars ska ni få se på lopettakaa (hyvällä) tai muuten saatte nähdä (mikä on mikä)! ordna på ~ sätt järjestää toisella tavalla; på ett eller ~ sätt tavalla tai toisella, jollakin tavoin, jotenkin.

3. andra: de ~ flickorna toiset (muut) tytöt; han är inte bättre än alla ^ ei hän ole sen parempi (sen kummempi) kuin kaikki muutkaan; det går det ena året efter det ~ kuluu vuosi toisensa perästä; på ~ sidan om (jnk) toisella puolen (puolella); på bekostnad toisten kustannuksella; från det ena till det ~ asiasta toiseen; å ena sidan . . å <—
> sidan toisaalta . . . toisaalta.

4. andre: den ene o. den toinen ja toinen; den ene efter den ~ toinen toisensa perästä.

annan-, (j.) anndag toinen (juhla-, pyhä)-päivä; ^ påsk toinen pääsiäispäivä; ^ jul toinen joulupäivä, Tapaninpäivä.

annandagsfrossa (lääk.) kolmaspäiväinen kuume.

annan||stans, -städes ks. annorstädes.

annars (adv.) muuten, muussa tapauksessa; aldrig ^ ei milloinkaan muulloin; ~ ngrmuuten vielä jtk; ^ bara muuten vain; hur (Suom. r.) kuinkas muuten?

annbok ks. avenbok.

annektera I tr ottaa omakseen, anastaa.

annektering -en omaksi otto, omaan alueeseen liittäminen, anastus.

annektion ks. annexion.

annex -et - sivurakennus, -församling apupitäjä, kappeli, -ion -en -er anastus, -kyrka kappelikirkko.

anno vuonna; <—Domini (OI. D.) Herran

vuonna.

annons (-ngs) -en -er ilmoitus; lämna in

• anrika anr

en r^ (sätta in en i tidningen panna ilmoitus (lehteen).

annons||ackvisitör ilmoitus|hankkija, -asiamies. -avdelning 1. (san.) ilmoitus|osasto, -sivu. 2. (san.toim.) ilmoitus|osasto, -toimisto. -blad ilmoituslehti, -byrå ilmoitus-toimisto.

annonsera I tr, itr ilmoittaa (san.); ilmoittaa edeltäpäin.

annonsering -en ilmoittaminen, annpns||kontor ilmoitustoimisto -kost-nad ilmoituskulut, -organ (hyvä) ilmoituslehti. -pelare ilmoituspylväs. -pris ilmoitushinta, -tidning ks. -blad. annonspr -en -er ilmoittaja, annor||ledes, -lunda toisella tavoin, toisin; han har blivit helt >—' hänestä on tullut aivan kuin toinen ihminen (mies), -städes muualla, toisaalla; ^ ifrån muualta, annotation -en -er (lyhyt) muistiinpano, -salmanacka muistikalenteri. -sbok muistikirja.

anno ter a I tr panna (kirjoittaa) muistiin; jag har hans namn kirjoitin muistiin hänen nimensä.

annuell -t vuotuinen; (ksv.) yksivuotinen, annuitet -en -er vuotuinen maksuerä, vuosi-, kuoletus|maksu, annullera I tr kumota, julistaa mitättömäksi, peruuttaa.

annullering -en peruutus, kumoaminen, anod -en -er (fys.) anodi, anomal -t -are poikkeuksellinen, säännön-vastainen, säännötön, anomal| -(e)n -er säännöttömyys, luonnottomuus; poikkeus (säännöstä), anonym -t nimetön, anor ks. 2. ana.

anorgJk -en -er (vaat.) tuulitakki; ohut hil-kallinen (hiihto)pusero. anordna I tr järjestää, panna toimeen; ^ en bal panna toimeen tanssiaiset; ~ tävlingar järjestää kilpailut; ^ om utbetalning av pengar määrätä maksettavaksi rahaa.

anordnare -n - järjestäjä, toimeenpanija, anordning -en -ar 1. järjestely, toimeenpano, valmistelu, valmistava toimenpide; vidta vissa ~ar ryhtyä joihinkin (tiettyihin, erinäisiin) valmisteluihin, för ngt jnk varalta. 2. (tkn.) laite. anorm$l -t epänormaali(nen). anpart -en -er osuus.

anpassa I tr sovittaa, soveltaa, ngt efter ngt jtk jnk mukaan; hon har svårt att ~ sig hänen on vaikea mukautua, anpassling -en -ar opportunisti.

anpassning -en mukautuminen, -sförmåga

mukautumiskyky, anrika I tr (met.) rikastaa.

anrikning -en (met.) rikastus.

anrop kutsu; (sot.) vartiomiehen pysähty-

miskehotus. an||ropa I tr huutaa jllk; anoa, rukoilla; ~ ett fartyg (mer.) huutaa laivalle; ^ ngn om hjälp huutaa jtk apuun, -rycka II2 itr lähteä liikkeelle, (sot.) etenemään, »ryckande -t, -ryckning -en läheneminen, anrätta I tr (er. keit.) laittaa, valmistaa; ^ sallad med citron valmistaa salaatti(a) sitruunan kera. anrättning -en 1. valmistus, laittaminen.

2. -ar (keit.) ruoka(laji), »laitokset», ans -en hoito, vaalinta, ansa I tr hoitaa, vaalia, ansats -en -er 1. vauhti, alkusysäys, puuska; aie, pyrkimys; endast bli en ~ jäädä pelkäksi aikeeksi, tyrehtyä alkuunsa. 2. (tkn.) jatkos; olake. -rör (tkn.) liite-, yhdys|putki. anse V tr 1. ajatella, tarkoittaa; olla jtk mieltä; jag <—r att saken förhåller sig annorlunda minun mielestäni (käsittääkseni) asia(nlaita) on toisin; ~r du verkligen det? oletko tosiaan sitä mieltä? hur ~r du att vi bör handla? miten meidän olisi sinun mielestäsi tehtävä? jag ~r mig ha rätt olen mielestäni oikeassa; minulla on mielestäni oikeus (tehdä jtk); ~ sig ha anledning katsoa itsellään olevan aihetta. 2. katsoa jks, pitää jnak; ~ ngn i stånd till ngt arvella (katsoa) jnk pystyvän jhk; ~ ngt jör givet pitää jtk itsestään selvänä; jag ~r det vara bra minusta se on (on sillä tavalla) hyvä; jag det för min plikt katson (sen) velvollisuudekseni; jag r^r det vara nödvändigt minusta se on välttämätöntä; jag '—r honom vara en stor idrottsman pidän häntä suurena urheilijana; jag ~r mig lycklig över att kunna hjälpa olen iloinen jos voin auttaa; han vara rik häntä pidetään rikkaana (miehenä), anse|dd -tt -dda arvossa pidetty; göra sig ~ päästä arvoon ja kunniaan; vara illa ~ olla huonossa huudossa; han tillhör en av våra mest familjer hän kuuluu erääseen meidän (kaikkein) arvossapide-tyimpään sukuumme, anseende -t 1. arvonanto, kunnioitus, maine; ha dåligt ~ olla huonossa maineessa (j. huudossa). 2. i ~ tili ottaen huomioon, katsoen jhk; utan >—' till person henkilöön katsomatta, ansenlig -t -are aikamoinen, melkoinen, huomattava; en ~ tid hyvän aikaa, -het (huomattava) suuruus, merkitys, ansikte -t -n kasvot, (j.) naama; visa ett glatt ~ näyttää iloista naamaa; han blev lång i hänen naamansa venähti pit-

käksi; bli röd i punastua; ljuga ngn mitt upp i valehdella jllk päin silmiä; se ngn i katsoa jtk suoraan kasvoihin; tvätta sig i pestä kasvonsa; ett slag i isku suoraan kasvoihin (vasten kasvoja); ^ mot ^ kasvotusten; ^ mot r-^ med ngn jnk kanssa silmätysten; ^ mot ~ med döden kuolema silmien edessä; stå >—' mot >—' med döden katsoa kuolemaa suoraan silmiin; många kända •—<n monia tuttuja kasvoja, ansikts||behandling kasvojenhoito. -bjudning (synnyt.) kasvotila. -drag pl kasvonpiirteet. -form kasvojen muoto, -färg kasvojen väri. -ros (lääk.) kasvoruusu. -uttryck kasvo(jen)ilme. -värk kasvosärky. ansjovis(-su:) -en -ar anjovis, -burk anjovis |-tölkki, -rasia, -låda (keit.) anjovislaa-tikko.

an||skaffa I tr hankkia; ^ de nödiga medlen till ngt hankkia jhk tarvittavat varat;

proviant hankkia muonaa, -skaff-ning -en -ar hankinta, anskaffningskostnad hankintakustannukset pl.

anskjuta IV3 I. tr (mets.) ampua (otus) vialliseksi, (j.) vaivaiseksi. II. itr (kem.) kiteytyä.

anskri huuto, parkaisu; ge till ett ~ huutaa, parkaista, anskriv|en -et -na: vara väl ~ (hos ngn) olla (jssk, jnk kanssa) hyvissä kirjoissa, anskrämlig -t -are pelästyttävä, inhottava, vastenmielinen, -het (pelottava) rumuus, anslag -et - 1. (mus., tkn.) kosketus, painallus. 2. julistus, juliste, tiedoksianto, kuulutus; sätta upp ett ~ på tavlan panna tauluun ilmoitus; sätta (klistra) upp ~ på väggen panna (liimata) julisteita seinään. 3. (sala)hankkeet, (-)vehkeet, mot ngn jtk vastaan. 4. määräraha; varat; suostunta; bevilja nya ~ till ngt myöntää jhk lisää varoja.

anslags||fråga määrärahakysymys, -asia. -summa (myönnetty) määräraha, myönnetyt varat, -tavia ilmoitustaulu, ansluta IV3 tr, itr liittää, till jhk; ^ sig till

ngt liittyä jhk. anslutning -en liittyminen jhk; liityntä; liittymä; (tkn.) liitäntä; vinna stor ~ saavuttaa (saada) paljon kannatusta; i n+j till ngt jnk yhteydessä, -savgift liittymismaksu, -sdosa (shk.) liitäntä-rasia. -skabel liitäntäkaapeli. anslå V tr 1. (mus.) koskettaa, painaltaa; ^ en sträng koskettaa kieltä; ~ en lättare ton (kuv.) alkaa puhua kevyempään sävyyn. 2. ^ en affisch naulata juliste (seinään); ^ en plats ledig till ansökan julistaa paikka

haettavaksi. 3. miellyttää,

viehättää, kiehtoa. 4. myöntää, osoittaa varoja, till ngt jhk. anslående (a. tpm.) miellyttävä, viehättävä, kiehtova, ansning -en hoito, anspann -et - valjakko, anspela I itr vihjailla, viittailla, på ngt jhk.

anspelning -en -ar vihjailu, viittailu. anspråk -et - vaatimus; göra ^ på ngt vaatia jtk; ställa ~ på ngn asettaa jllk vaatimuksia; ha små ~ olla vähään tyytyväinen; ha stora ~ på livet vaatia, odottaa elämältä suuria, anspråks! | full -t vaativa(inen). -fullhet vaativaisuus. -lös -t vaatimaton, -löshet vaatimattomuus.

anspänna II1 tr jännittää; ^ sina krafter ponnistaa voimansa.

anspänning -en ponnistaminen, jännittäminen.

anstalt -en -er 1. toimenpide; valmistelu; träffa ~er ryhtyä toimenpiteisiin, valmistuksiin, för ngt jhk, jnk varalta. 2. laitos; (väl.) (-)koti.

anstifta I tr: ~ olycka saattaa aikaan onnettomuutta; ~ mordbrand tehdä tuhopoltto; ^ oenighet saada aikaan (synnyttää, virittää) eripuraisuutta, anstiftan, anstiftande -t hanke, toimi; yllytys; på ~ av ngn jnk toimesta (hankkeesta, yllytyksestä), anstiftare -n - alkuunpanija; ~ av mordbrand tuhopolttaja; av ont pahaan yllyttäjä, pahan alkusyy, anstolt (a:) -a sukuylpeä; (vanhalla) suvullaan ylpeilevä; en ~ man monilla esi-isillään ylpeilevä mies. an||storma I itr rynnätä esiin, kohti, luo, kimppuun, -stryka IV6 tr sivellä jtk jhk. -strykning -en sively; (kuv.) vivahdus; en ~ av löjlighet (hienoinen) naurettavuuden vivahdus, anstränga II1 tr rasittaa; ponnistaa; väsyttää, uuvuttaa; ^ sina krafter ponnistaa voimansa; över~ sina ögon rasittaa silmiään liikaa; rfl. ~ sig till det yttersta ponnistaa kaikki voimansa; ~ sig rasittaa itseään; rasittua; ^ sig att finna ord koettaa keksiä (oikeat) sanat, ansträngande (a. tpm.) rasittava, ansträngning -en -ar rasitus, vaiva, ponnistus; göra ngt utan minsta ~ tehdä jtk aivan helposti, kuin leikiten; fruktlösa ~ar turhat ponnistukset, anstuck|en -et -na pilaantunut; saastunut,

tartunnan saanut, anstå V itr 1. lykkäytyä, siirtyä; låta saken r^ jättää asia sillensä; det kan ~ se joutaa odottaa, ei sillä ole (vielä) kiirettä. 2.

sopia, olla soveliasta; det dig inte tuo tuollainen ei sinulle sovi. 3. (geol.) esiintyä kiintokalliona, puhjeta näkyviin maanpinnassa, anstånd -et - lykkäys; lämna ngn ~ myöntää jllk (maksujen) lykkäystä, anställ|a II1 tr 1. panna toimeen, järjestää. 2. ottaa palvelukseensa, toimeen; vara -d hos ngn olla jnk palveluksessa, anställ|d -t toimessa, palveluksessa (oleva); de toimihenkilöstö; fast ~ vakinaisessa toimessa.

anställning -en -ar toimi, virka, paikka;

utan ~ ilman tointa (paikkaa), anställnings||dag toimeen ottamispäivä. -förhållanden työolot, -kontrakt palvelus-sopimus.

anständig -t -are säädyllinen, siivo; sovelias. -het säädyllisyys, siivous; soveliaisuus; för ~ens skull säädyllisyyden vuoksi; stridande mot r^en säädyllisyyttä loukkaava, -hetskänsla säädyllisyyden-tunne. -tvis kohtuullisesti; det kan du ~ inte begära! sitä et mitenkään voi vaatia!

anstöt -en pahennus; loukkaus; väcka ~ herättää pahennusta; ta ~ av ngt loukkaantua, pahastua jstk. anstötlig -t -are loukkaava, pahennusta herättävä, -het sopimattomuus jne.,vrt. ed.

ansvar -et 1. (yi.) vastuu; ha (bära) ~ för ngt olla vastuussa jstk; ta på sig ~et för ngt ottaa vastatakseen, kantaakseen vastuun jstk; på eget ~ omalla vastuulla; stå i ~ för ks. ansvara för\ ställa ngn till ~ för ngt panna jk vastaamaan jstk. 2. (Iak.) vastuu; rangaistusseuraamus; solidariskt ~ yhteisvastuu; yrka ~ på ngn vaatia rangaistusta jllk; vid laga ~ rikosoikeudellisen vastuun, laillisen rangaistuksen (vanh. edesvastuun) uhalla, ansvara I itr vastata, ^ för ngn jnk puolesta; r^för varans kvalité vastata tavaran hyvyydestä; ~ för ngt olla vastuussa (vastuunalainen), vastata jstk; jag ~r inte för någonting en mene vastuuseen mistään; för bristen i kassan olla vastuussa kassavaillingista. ansvarig -t vastuunalainen, vastuussa, -het vastuunalaisuus; vastuu, ansvarighetsförsäkring (vak.) vastuuvakuutus.

ansvars||fri -tt vapaa vastuusta, ei vastuussa. -frihet (kirjnp.) vastuuvapaus; bevilja ngn ~ myöntää (jllk) vastuuvapaus. -full -t vastuunalainen, -förbindelse vastuusitoumus, -försäkring (vak.) vastuuvakuutus. -kännande (a. tpm.) vastuuntuntoinen. -känsla vastuuntunto.

-lös -t vastuuton, -löshet vastuuttomuus, -skyldig -t vastuullinen, -skyldighet vastuullisuus. -yrkande (Iak.) vastuuvaatimus.

an||svälla II1 itr paisua, turvota, ajettua, -svällning -en -ar paisuminen; (lääk.) turpoama, ajettuma; en ~ av statens utgifter valtion menojen paisuminen, ansätta V tr 1. (tkn.) asettaa, sijoittaa, panna paikoilleen; (mer.) tiukata; (mus.) alkaa. 2. ahdistaa, hätyyttää; hårt ansatt av fienden vihollisen ankarasti ahdistama; ansatt av samvetsagg omantunnon-vaivojen (tunnonsoimausten) ahdistama (vaivaama); illa ansatt kovilla, lujilla, ankarassa ahdingossa, ansöka II2 itr: ~ om ngt hakea, anoa jtk. ansökan: en ^ansökning -en -ar hakemus, anomus; (paikan)hakemus; lämna in en ~ jättää hakemus; muntlig ~ suullinen, henkilökohtainen viranhaku, ansöknings|| handling (Iak.) hakemusasia) kirja. -tid hakuaika. anta(ga) IV2 I. tr otaksua, olettaa, luulla, arvella, pitää todennäköisenä. II. rfl. ~ sig ks. ta C. sig an. antagande -t -n otaksuma, arvelu, edellytys, luulo; (mat.) olettamus, antagbar -t mahdollinen hyväksyä; villkor siedettävät (hyväksyttävät) ehdot, antaglig -t -are 1. hyväksyttävä; på villkor kohtuullisin, siedettävin ehdoin. 2. todennäköinen; det är knappast ~t on tuskin todennäköistä, tuskin luultavaa (otaksuttavissa), antagligen (adv.) todennäköisesti, luultavasti, otaksuttavasti, antaglighet -en todennäköisyys, antagon||ism -en vastakohtaisuus; vihamielisyys. -jst -en -er vastustaja, vihollinen, vihamies, -fstisk -t vastakkainen, vihamielinen.

antal -et - lukumäärä; ett ~ böcker (koko) joukko kirjoja; tre till ~et lukumäärältään (kaikkiaan) kolme; hela ~et kaikki (tyynni); fienden var överlägsen till ~et vihollinen oli lukumäärältään ylivoimainen, vihollisella oli lukumääräinen ylivoima.

ant$rkt||isk-£ antarktinen, etel. napamaihin kuuluva. A-is, A-ien npr (mnt.) Antarktis, etel. napamaat, Etelä(napa)manner. antasta I tr ahdistaa, hätyyttää; puhutella (kadulla); ^ ngns rättigheter kajota jnk oikeuksiin; ^ ngn på gatan puhutella kadulla; där man av tiggare siellä ovat kerjäläiset kiusana (maanvaivana), antavia (a:) sukutaulu. anteced$n|tia (-tsia) -tier pl entinen elämä, menneisyys; (us. hn.) entisyys.

antecip^ra I tr ottaa ennakolta; sanoa ennakolta, edellyttää.

anteckna I I. tr kirjoittaa, panna muistiin, luetteloon; ^ en beställning (kaup.) merkitä tilaus muistiin. II. rfl. ~ sig jör ngt tilata jtk; ^ sig på en lista merkitä, panna nimensä luetteloon, anteckning -en -ar muistiin|merkintä,

-pano; merkintä, antecknings||block muistilehtiö. -bok muistikirja, -lista muisti|lista, -luettelo; (läh. m.) keräys-, ilmoittautumis [lista, ante||datera I tr päivätä varhaisemmaksi, varhentaa, -datering -en päiväyksen var-hennus, varhennuspäiväys. -diluvi^nsk -t vedenpaisumuksen edellinen; (iv. ylen) vanhentunut, antenn -en -er (rad.) antenni; (hnt. ym.) tuntosarvi, -anslut|en -et -na antenniin kytketty, -mast antennimasto, antependi|um -et -er alttarivaate. antibiotik|um -, -umet -a (frm.) antibioottinen aine, lääke.

antichambrera I itr odottaa puheillepää-syä.

antik -t -a antiikkinen, antiikin ajan; (halv. kovin) vanhan|kuosinen, -aikainen. II. -en antiikki, klassillinen muinais-aika.

antikropp (tav.) pl -ar (fysiol., frm.) vasta-aineet, antjkva -n (kirjp.) antiikva. antikvariat -et - antikvariaatti, vanhojen kirjojen kauppa.

antikvarie -n -r muinaisesineiden (vanhojen kirjojen) kauppias; muinaistutkija. antikv$ra|d -t vanhentunut, antikvitet -en -er vanha esine, antiikki-, muinais|esine; ~er pl muinaisesineet, -saffär antiikki-, muinaisesine|kauppa. -shandlare antiikkikauppias, muinaisesineiden kauppias, -ssamlare antiikki-,

muinais|esineiden kerääjä, -ssamling mui-naisesinekokoelma. Antillerna pl npr (mnt.) An tillit, antilop (-u:) -en -er (el.) antilooppi, -jakt

antiloopin|metsästys, -ajo. antimak$ss -en -er verho-, suojus|liina. antimon -et, -en (kern.) antimoni, antingen (konj.): ^ . . . eller joko . . . tai; ^ han vill eller inte tahtoipa tai olipa tahtomatta; hyvällä tai pahalla; det gäller ~ eller tässä on nyt tehtävä niin tai näin, toinen tai toinen, anti||pat} -n -er vastenmielisyys; inho. tisk -t vastenmielinen, inhottava, -ppd -en -er antipodi (maapallon vastaisella puol. asuva ihminen); (kuv. jnk) täydellinen vastakohta, -semit -en -er juutalais vihaaja. -semitisk -t juutalaisviha-

mielinen, -semitism -en juutalaisviha, -septjk -en (bktr.) antiseptiikka. -septisk -t antiseptinen, bakteereja tappava. -t‡s -en -er vastakohta, vastaväite, antologi -(e)n -er antologia, runo-, kaunokirjallisuuden näyte I kokoelma. antracit (-si:t) -en (kern.) antrasiitti (paras kivihiililaatu). antropo||log -en -er antropologi, ihmis-tieteilijä. -morfjsm -en antropomorfismi. anträd (a:) -et - sukupuu, an||träda II1 tr ryhtyä jhk; aloittaa; ^ en resa lähteä matkalle; ^ återtåget aloittaa perääntyminen, -trädande -t ryhtyminen, lähtö (vrt. ed.), -träffa I tr tavata, -träffande -t tapaaminen, -träffbar -t tavattavissa (oleva).

antvarda I tr jättää, uskoa (jnk haltuun), antyda II1 tr viittailla, vihjailla; ^ ngt jör ngn antaa jnk ymmärtää jtk. antydan: en antydning -en -ar (salainen) vihjaus, vihje; alku. antydnings vis (adv.) viitaten, kuin vihjauksena.

an|| tåga I itr samota (kohti), olla tulossa, -tågande: vara i ~ olla tulossa, lähestymässä; ett oväder är i ~ on nousemassa rajuilma, -tända II1 tr sytyttää (tuleen); ~s syttyä; ^ ett hus pistää talo tuleen; (kuv.) innostaa, -tändbar -t syttyvä; palava, -tändbarhet -en syttyvyys, pala-vuus. -tändlig -t (helposti) syttyvä, -tändning -en sytytys, syttyminen, an|| visa I tr osoittaa, neuvoa, määrätä; myöntää, -visande -1, -visning -en -ar osoitus, ohje, neuvo, osviitta; ge ngn ~ på ngt antaa jllk ohjeet jstk; skriva ut en ~ på 1 000 mark kirjoittaa 1 000 mk:n maksuosoitus; enligt ~ ohjeiden mukaan; på ngns ~ jnk neuvosta, an||vända II1 tr käyttää, ^ ngt till ngt jtk jhk; ^ våld käyttää väkivaltaa; jag kan r^y mina pengar bättre voin käyttää rahani paremminkin (parempiinkin tarkoituksiin); järdig att ~s käyttövalmis, -vändbar -t -are käyttökelpoinen; han är (mycket) ~ hän on (erittäin) käyttökelpoinen (hnk., voima); i ~t skick käyttökunnossa. -vändbarhet -en käyttökelpoisuus. -vändning -en käyttö, käyttäminen; jag har ~ jör det minä voin sitä käyttää, minulla on sille käyttöä; han har det i ~ hänellä on se käytössä; komma till joutua käyttöön, -vändningssätt käyttötapa.

aorta -n (an.) aortta, sydämestä lähtevä iso valtimo, apja I. -an -or apina. II. I tr, itr matkia, jäljitellä, apinoida, efter ngt jtk. apaktig -t -are apinamainen, apinankal-

tainen; (kuv.) matkija, -het -en apina-maisuus; matkiminen, apan^g|e (-a:s) -et - (er.) hallitsijasuvun jäsenten ylläpidoksi määr. varat, ap||ati -(e)n (lääk.) tylsyys; haluttomuus, välinpitämättömyys. -$tisk -t tylsä, välinpitämätön.

ap|el -eln -lar (ksv.) (metsä)omenapuu. -grå -tt, -kasta|d -t (hev.) papurikko, -häst

ks. ed.

apelsin -en -er appelsiini, -klyfta appelsii-ninlohko. -marmelad appelsiinimarme|-laati, -ladi. -skal appelsiinin-, (kuiv.) pomeranssin |kuori. -skiva ks. -klyfta. -träd appelsiinipuu.

Apennjn||erna npr pl (mnt.) Apenniinit. -ska halvön Apenniinien niemimaa, ap||fysionomi (j.) apinannaama. -hona apinanaaras. -lik -t apina|mainen, -nkal-tainen.

apokalyp||s -en (Raam.) ilmestyskirja, -tisk -t ilmestyskirjan-; ilmestysmäinen. apokryf -en -er apokryfi(kirja), -isk -t apokryfinen, epäperäinen, -määräinen, hämäräperäinen; böcker (Raam.) apo-kryfikirjat.

apolog^t -en -er (er. kristinuskon) puolustaja, apologeetti. -isk -t puolus|tus-, -tava.

apologi -(e) n -er puolustus (kirja, -puhe), apoplexi -(e)n (lääk.) halvaus; aivohalvaus.

apost|el -eln -lar apostoli. Apostlagärningarna (Raam.) Apostolien teot. a-hästar: använda ~na (leik.) matkata apostolien hevosilla (kyydillä), jalkapatikassa.

apostplisk -t apostolinen; (m.) paavillinen, paavin(-); ^ succession apostolinen perimys; ~a fäder apostoliset isät; vanhimmat kirkkoisät.

apost||rof -en -er (kiel.) heittomerkki. -rof$ra I tr varustaa heittomerkein; kohdistaa sanansa jllk.

apotek -et - apteekki; på ~et apteekissa; gå på ~et käydä apteekissa, -are -n -apteekkari, -svara apteekkitavara(t), rohdokset.

apoteos (-o:s) -en -er jumalaksi julistaminen; ylistys, jumalointi. apparj|at -en -er koje, laite, -atur -en (tkn.) kojeisto.

apparitipn -en -er ulkonäkö, ulkonainen olemus.

appell -en -er 1. (sot., mets.) kutsu, huuto, merkki. 2. (Iak.) vetoomus; valitus; det gives ingen ~ ei ole vetoomisvaraa; päätöksestä ei saa valittaa, appell^nt -en -er (Iak.) vetooja, valittaja, appellation -en -er vetoomus (ylempään

apelli|-

tuomioistuimeen). -sdomstol oikeus, -tuomioistuin, appellativ I. -et -, -er yleisnimi. II. -t apellatiivinen, yleisnimi-, appellera I itr (Iak.) vedota, valittaa; till jhk.

ap||pendic|t (-si:t) -en -er (lääk.) umpilisäkkeen tulehdus, -pendix -et - liite, lisä(ke); (an.) umpilisäke, applicera I tr panna, asettaa, sovitella, applikation -en -er 1. asettelu, käyttö; sovellutus. 2. ks. seur. -sarbete, -ssöm (ni.) päällikeompelu, aplisointi. app||låd -en -er kättentaputukset, suosion-ilmaisu (t); stormande ~ myrskyiset suosionosoitukset. -lådera I tr: ~ ngn osoittaa jllk suosiota, taputtaa käsiään jllk. -lådåska jyrisevät suosionosoitukset, apport^ra I tr (er. koira) tuoda (esineitä), apposit||ion -en -er (kiel.) appositio, -ionfll -1 appositiona käytetty, appretera I tr (tkn.) kiillottaa, silittää, appre|tur, -tyr -en -er (tkn.) viimeis|tys, -tely; kiillotus; (kankaiden) jäykistys, approbatur: ett ~ (tod.) hyväksytty; välttävä.

approbera I tr hyväksyä, approximativ -t likimääräinen; ylimalkainen; värde (mat.) likiarvo, aprikos -en -er (hed.) aprikoosi, -kärna aprikoosinkivi. -träd (ksv.) aprikoosipuu. aprjl: en ~ huhtikuu; i ~ (månad) huhtikuussa; i början (mitten, slutet) av ~ huhtikuun alussa (keskipaikkeilla, puolivälissä, lopulla); narra ~ (j.) aprillata, juoksuttaa aprillia, -narri aprilli|narraus, -pila. -väder huhtikuun, epävakaa sää. apropå I. (adv.) kesken kaiken, ohimennen sanoen, muuten. II. (prp.) jstk puhuen, jstk puheen ollen; ~ vädret säästä puheen ollen, aptera I tr sovittaa, sovitella, ngt på ngt jtk jhk.

aptjt -en ruokahalu; förstöra ~en för ngn pilata (viedä) jltk ruokahalu; ge ~ antaa ruokahalua; ha ~ på ngt pitää paljon jstk, haluta jtk; /—'en kommer medan man äter syödessä ruokahalu kasvaa; är du utan ~ ? eikö sinulla ole ruokahalua? aptitlig -t -are maukas, maittava; herkullinen; soma, sievä.

aptit||lös -1 (hnk.) vailla ruokahalua; (es.) ei maittava, ei miellyttävä, -retande (a. tpm.) ruokahalua kiihottava, -sup ruoka-ryyppy.

ar (a:) -et, -en - (lyh. a) (pintamit.) aari (lyh. a).

ar$b -en -er (käns.) arabialainen, arabi. Arabien npr (mnt.) Arabia, arabisk -t arabialainen.

arabisk||a 1. -an -or arabialaisnainen. 2. -an

(kiel.) arabian kieli, arbeta I I. itr, tr tehdä työtä, työskennellä; ^ sig trött raataa itsensä uuvuksiin; ^ deg alustaa, vaivata taikinaa; lätt jord helposti muokattava maa; ^ för dagspenning (pengar) tehdä työtä päiväpalkalla (rahasta); ^ i trädgården (på åkern) tehdä työtä puutarhassa (pellolla); tehdä puutarha-, pelto-, maa|työtä; på en

fabrik käydä (olla) työssä tehtaassa; ~ på en uppfinning valmistella, muokata keksintöä; ^ på att förbättra en maskin yrittää tehdä (keksiä) koneeseen parannuksia; '—' sig till hus o. hem hankkia työllään (oma) koti; det går bra att ~ här täällä on hyvä tehdä työtä, täällä työ sujuu hyvin; i dag har jag ~t bra tänään työ on sujunut minulta hyvin; II. (pain. part.): ^ bort: försöka <—' bort ett talfel koettaa päästä puheviasta, korjata puhevika; ^ emot med händer o. fötter rimpuilla vastaan kynsin hampain; ^ sig fram päästä (työllään) eteenpäin, »pinnalle»; ^ sig igenom päästä läpi; ^ ihjäl sig raataa itsensä kuoliaaksi; ~ ihop koota työllään; ^ mot vastustaa, ponnistella jtk vastaan; ^ om tehdä uudelleen, uudistaa; ^ upp saattaa (saada) hyvään kuntoon, kannattavaksi; han har upp sig till miljonär hän on (työllään) päässyt miljoonamieheksi; ~ sig ut päästä ponnistautumaan vapaaksi, pois, irti jstk; ^ ut sig raataa itsensä piloille, raataa voimansa loppuun; ~ över tehdä työtä yliajalla, tehdä ylitöitä, arbetarbostad työväenasunto. arbetare -ti-työmies, työläinen, työntekijä; r^n är sin lön värd työmies on palkkansa ansainnut.

arbetar||fråga työväenkysymys, -förening työväenyhdistys, -hustru työmiehen, työläisen vaimo, -klass työväenluokka, -kvar-ter työväen [kaupunginosa, -kortteli, -parti työväenpuolue, -rörelse työväenliike, -skydd työväensuojelu. -stam: företagets hela ~ toiminimen koko työväestö, arbete -t -n työ; teko; valmiste; teos; ha ~ hos ngn olla työssä jllk, olla jnk töissä; vad har du nu under mitä sinulla nyt on tekeillä, työn alaisena (leik. alasimella)? gå på ~ käydä työssä; gå till ~t mennä (olla menossa) työhön (työpaikalle); leva av sina händers ~ elää kättensä työllä; ta i tu med käydä työhön käsiksi; vara i ~ olla työssä; vålla ngn mycket ~ aiheuttaa jllk paljon työtä (ja vaivaa).

arbetersk|a -an -or työläisnainen, naistyöntekijä.

arbetsam - / -mare työteliäs, uuttera,

ahkera, -het ahkeruus, uutteruus, arbe ts| I anskaffning työnhankinta. -avtal työsopimus, -bas -en työnjohtaja, »mestari». -besparande (a. tpm.) työtä säästävä. -bi (meh.) työmehiläinen, »työläinen». -blus työpusero. -bord työpöytä, -brist työnpuute. -börda työtaakka, -dag työpäivä; åtta timmars ~ kahdeksantun-nin työpäivä, -domstol työoikeus, -dräkt työpuku, -duglig -t työkykyinen, -duglighet työkykyisyys, -folk työväki, -fält työ|kenttä, -ala. -för -t työkykyinen, -fördelning työnjako, -förmedling työnvälitys. -förmåga työkyky, -förtjänst työ|ansio, -palkka, arbetsgivare -n - työnantaja, arbetsgivarförening työnantajajärjestö. arbe ts| I glädje työnilo, -inställelse työnseisaus. -kamrat työtoveri, -kläder työpuku, työvaatteet, -kostnad työkustannukset. -kraft työvoima, -lag työ |porukka, -roikka, -lagstiftning työlainsäädäntö, -lokal työpaikka, työhuone, -lust työn-halu. -lön työpalkka, arbetslös -t työtön, -het työttömyys, arbetslöshetsförsäkring -en (vak.) työttömyysvakuutus. -hjälp työttömyys I apu, -huolto, -understöd työttömyysavustus, arbets| I marknad työmarkkinat, -marknadsstyrelsen Valtion tvömarkkinahal-linto. -myra (el.) työmuurahainen, työläinen; (kuv.) »työmuurahainen», -människa (hyvä) työihminen, työmuurahainen. -nedläggelse töiden lopettaminen, -oduglig -t työkyvytön, -ordning työjärjestys. -personal työhenkilöstö. -plats työpaikka, -påse ompelulaukku. -röck työtakki, -rum työhuone, -skola työkoulu. -styrka työvoima(t). -sätt työ|tapa, -menetelmä, -tag: vara i ~en (j.) olla (oikein) työtuulella, hyvässä työ vireessä, -tagare työntekijä, -takt työtahti, -terapi työparannus. -tid työaika, -tillstånd työlupa. -tvist työriita(isuus). -villig -t työn-haluinen. -värdering työn arviointi, -väska työlaukku. -år työvuosi, arbitr^ge (-a:s) -et välitystuomio. ard§nnerhäst ardennilaishevonen. Ard^nnerna pl npr (mnt.) Ardennit. are|a -an -or pinta; (her.) kenttä, areal -en -er pinta-ala. ar$n|a -an -or areena; tapahtumapaikka; näyttämö; kilpa-, taistelu|kenttä. arg -t -are 1. äkäinen, suuttunut; bli ^ jör ngt suuttua, vihastua jstk; han blir ~ jör ingenting hän suuttuu aivan tyhjästä;

vara ~ på ngn olla vihoissaan, simtuk-

sissaan jllk. 2. (koira, sonni) vihainen, äkäinen. 3. pahansuopa; vaarallinen; ana

~an list aavistaa pahaa, (j.) tuntea palaneen käryä; ~t uppsåt kavala juoni, ilkeämielinen tarkoitus, argbigg|a -an -or äkäpussi. Argentina npr Argentiina, -re -n - (käns.) argentiinalainen, arg||listig -t -are salakavala, -sint - -are tuittupäinen, ärtyisä; han är litet ~ av sig (j.) hän pikastuu helposti, on tuittupää, -sin the t ärtyisyys, tuittupäisyys. argu||ment -et - todiste, todistusperuste, vastatodiste. -ment^ring -en todistelu, argusöga -t Arguksen silmä, ari|a -

an -or (oop.) aaria, ari||er -n -, -sk -t (käns.) arjalainen, aristokr|føt -en-er ylimys, -atj -(e)n -er 1. ylimystö. 2. ylimys-, aatelis|valta.-g,tisk -t ylimys|mielinen, -valtainen, -atvälde aate-lis-, ylimys |valta.

aritm||etik -en (mat.) aritmetiikka. - etisk -t aritmeettinen.

1. ark -et - (pap.) arkki; i (efter) ~ arkeit-tain; ett ^ papper paperiarkki.

2. ark -en arkki; förbundets ~ (Raam.) liiton arkki; Noaks ~ Nooa(ki)n arkki.

ark$d -en -er (rak.) arkadi, kaarikäytävä. arkais||m -en -er arkaismi, vanhastava muoto, -tisk -t arkaistinen, vanhastava. arkebuser||a I tr teloittaa ampumalla, -ing -en teloitus ampumalla, ampuminen, arkeol||og -en -er muinaistutkija. -ogi -(e)n muinaistiede, arkeologia, arkipelag -en -er (laaja) saarimaailma, saaristomeri.

arkit||ekt -en-er arkkitehti, -ektonisk -t arkkitehtoninen, rakennus|taiteellinen, -teknillinen. -ektur -en -er rakennus|taide, -tyyli.

ark||iv -et - arkisto, -ivglier pl arkisto|pape-rit, -asiakirjat. -iv$rie -n -r arkistonhoitaja. -iv§ra I tr arkistoida; panna arkistoon; säilyttää arkistossa, -ivexemplar arkistokap-pale. -ivforskning arkistotutkimus, ark tals arkeittain.

Arktis npr (mnt.) pohjoiset napaseudut, arktisk -t arktinen, pohj. napaseutuihin

kuuluva, ark||vis ks. -tals.

arla (a. tpm.) ani varhainen; (adv.) ani varhain; i ~ morgonstunden anivarhain aamulla; från ~ tili särla aamuvarhaisesta iltamyöhään.

1. arm -t -are raukka, parka, kovaosainen.

2. arm -en -ar käsivarsi; (us.) käsi; bjuda ngn r^en tarjota käsivartensa jllk; föra en dam vid ~en taluttaa naista käsivarresta; gå ~ i ~ kävellä käsikoukkua;

kasta sig i ~arna på ngn heittäytyä jnk syliin; lägga ~arna i kors panna kätensä ristiin; (m. kuv.) istua joutilaana, kädet

23arm armada -

ristissä; sjunka i varandras ~ar vaipua toistensa syliin; sluta ngn i sina ~ar sulkea syliinsä jk, syleillä jtk; slå ~arna om ngn syleillä jtk; slå *—'en om ngns hals kietoa käsivartensa jnk kaulaan; sätta ~arna i sidan pistää kädet puuskaan; bära ett barn på ~en kantaa lasta käsivarrellaan; bära ngn på sina armar (kuv.) pidellä kuin kukkaa kämmenellä; på rak ~ suoralta kädeltä, suoraa päätä, muitta mutkitta. arm$d|a -n -or (hist.) (suuri) sotalaivasto,

(er.) Voittamaton armada, armatur -en -er 1. (shk.) lamppu, kruunu, amppeli. 2. (tkn.) varusteet, kalusteet, armatuuri.

armband -et - (kult.) rannerengas, -sur rannekello.

arm||bindel käsivarsinauha, -side. -borst (hist. sot.) jalka-, varsi|jousi. -brott (lääk.) käsivarrenmurtuma. -båga I rfl. ~ sig fram raivata kyynärpäillään tietä (tungoksessa). -bågas itr (dep.) sysiä toisiaan kyynärpäillään, -båg|e kyynärpää; förstå att bruka -arna osata käyttää kyynärpäitään; en som förstår att bruka -arna mies joka osaa häikäilemättömästi työntyä eteenpäin, -bågsben (an.) kyynärluu. -bågsled (an.) kyynärnivel. -bågsrum (kuv.) liikkumis|tila, -ala. -böjning (voim.) kou-kistusasento, kädet koukussa, armé -n -er (sot.) armeija; sotaväki, -befäl armeijan johto, -fördelning divisioona, -fördelningschef di visioonankomentaj a. -kår armeijakunta, -ledning armeijan ylijohto.

armeni||er -n, -sk -t (käns.) armenialainen, -sk|a 1. -an armenian kieli. 2. -an -orarme-niatar.

armera I tr 1. (tkn.) suojata, raudoittaa, jäykistää, panssaroida; armeerata; ~d betong teräs-, rauta|betoni. 2. (sot.) aseistaa. armering -en 1. (tkn.) raudoitus, jäykistys, panssarointi. 2. (sot.) varustaminen, aseistaminen; vrt. armera. arm||gång -en (voim.) käsinkulku. -håla (an.) kainalokuoppa, -ljusstake haara-kynttilänjalka, kandelaaberi. armod -et köyhyys; råka i ~ joutua, vaipua köyhyyteen, armring (kult.) käsivarsirengas. arms||lång -

t käsivarren pituinen, -längd käsivarrenpituus; på ~ käsivarrenmitan päässä.

arm||smycke(n) (kult.) käsivarsikoru(t). -stake kynttelikkö, kandelaaberi. -stark -t: vara ~ (olla) vahvat käsivarret, armstjock -t käsivarrenpaksuinen. arm||styrka käsivarren voima, -stöd käsivarsi-, sivu|tuki. -veck kyynärkoukku.

arom -en -er aromi, tuoksu; (hienojen ra-vintoain.) haju (ja maku), aromatisk -t -a aromaattinen, hyvän-, voimakas [hajuinen, arrak -en (väkij.) arrakki. arrangemang (-rangs-) -et -er järjestely, laittelu, valmistelu, puuha, homma; sopimus; (mus.) sovitus.

arrangera (-ngs-) I tr panna toimeen, järjestää, puuhata; (mus.) sovittaa; saken låter r^j sig asia on kyllä järjestettävissä (j. autettavissa), arrangpr -en -er (juhlien yms.) järjestäjä, toimeenpanija, arrendator -n -er (maan)vuokraaja. arrende -t -n (maan) vuokra; ha på ~ (olla) vuokralla; gården ger 50 000 mark i ~ tilasta on vuokratuloja 50 000 mk. -avgift vuokra(summa). -givare vuokralle antaja, -gård vuokratila, -jord vuokramaa. -kontrakt vuokrasopimus, arrendera I tr ottaa vuokralle (maata);

bort antaa vuokralle, arrende|jsumma vuokrasumma, -tid vuokra-aika. -villkor vuokraehdot, arrest -en -er aresti, vankeus; mörk ~ (sot.) kovennettu aresti; ^ utan bevakning yksinkertainen aresti; (m. läh.) poistumiskielto; sitta i r^j istua (olla) arestissa; sätta ngn i ~ panna arestiin, arrest^nt -en -er arestilainen. arrestera I tr vangita, pidättää, arrestering -en -ar vangitseminen, pidätys, -sorder vangitsemis||käsky, -määräys, arriairgarde (sot.) jälkijoukko; jälkivarmistus.

arrogan||s -en vaateliaisuus, röyhkeys, koppavuus. -t - -are vaatelias; koppava, »pystynokkainen». arsenal -en -er (sot.) asevarikko, arsenaali, arsenik -en (kern.) arseeni, arsenikki, -fri -tt ilman arseenia, -förgiftning arseeni-myrkytys. -haltig -1 arseenipitoinen. art -en -er (el., ksv.) laji; laatu; av annan ^ toisenlajinen, -laatuinen; av den ~ att sellainen, senlaatuinen että. arta I rfl. ~ sig luontua; näyttää jltk; barnen sig väl lapset luontuvat hyvin; skörden sig att bli bra sato näyttää tulevan (lupaa tulla) hyvä; det tycks ~ sig med vädret sää näyttää pysyvän hyvänä (kohenevan, paranevan), arta|d -t (tav. yhd.) jnk. -tapainen, -laatuinen; väl~ hyvänlaatuinen, -tapainen, artbestämning -en lajien määrittäminen, arteriell -t valtimo-; blod valtimoveri. artesisk -t: ~ brunn (tkn.) arteesinen kaivo, pora-, painejkarvo. artificiell t -are keinotekoinen.

artig -t -are kohtelias, ystävällinen, huomaavainen, artighet -en -er kohteliaisuus, huomaavaisuus; bristande ~ kohteliaisuuden (huomaavaisuuden) puute; säga en dam lausuilla naishenkilölle kohteliaisuuksia; av ~ mot kohteliaisuudesta jtk kohtaan; för r^s skull kohteliaisuuden vuoksi, artighetsbetygelse -n -r kohteliaisuuden-vakuutus.

artjk|el -eln -lar 1. (kiel.) artikkeli. 2.

(kaup.) tavara. 3. (san.) kirjoitus. artikul||atiQn -en (fon.) ääntäminen. -‡ra. I tr (fon.) ääntää (selvästi). -$ring ks. -adon.

artilleri -(e)t tykistö, -eld tykistötuli, tykkituli, -officer tykistönupseeri. -park tykkitarha. -pjäs tykki, -servis tykinmie-histö.

artillerist tykistö-, tykki|mies. artilleristrid tykistötaistelu. artist -en -er taiteilija, -isk -t taiteellinen, -liv taiteilija(n)elämä. art||karaktär lajin tuntomerkki, -namn laji-nimi.

arton (luk. j.) ks. aderton. art||rik -t runsas-, moni||lajinen. -rikedom lajirunsaus. art$r -en -er (an.) valtimo, arv -et - perintö; ta ~ efter ngn periä jk, jltk; få i ~ saada perinnöksi; lämna ngt i ~ till ngn jättää jtk perinnöksi jllk; till ~ o. eget perinnöksi ja omaisuudeksi, arvedel perintö|osa, -osuus. arv(e)gods perintö|tila, -talo. arv||fiende perivihollinen, -furste perintö-ruhtinas. -furstinna perintöruhtinatar. -följd -en perimysjärjestys, arving|e -en -ar perillinen, perijä; -ar pl perikunta; ^ till ett hus talon perijä, perillinen; insätta till ~ asettaa, määrätä perilliseksi.

arv||konung perintökuningas. -land perintö-maa. -lös -t perinnötön; göra ~ tehdä perinnöttömäksi.

arvode -t -n palkkio; palkka; päiväraha(t). arv||prins perintöprinssi. -rike perintöval-takunta.

arvs||anlag perinnölliset taipumukset (tav. pl), -anspråk perintövaatimus. -berätti-ga|d -t perimään oikeutettu, arvskifte perinnönjako, arvs||lott perintöosa. -massa ks. -substans. -medel perintövarat, -rätt perintöoikeus, -skatt perintövero, -substans (biol. läh.) perintötekijät, -tvist perintöriita. arv||synd (usk.) perisynti, -tagare perijä, perillinen, -tagerska perijätär, -tant (rikas) täti (jonka toivoo saavansa periä).

1. as -et - (el.) raato; haaska; ditt senkin simppu! senkin haaska!

2. as -en -ar (myt.) aasa(jumala)t. asbest -en (kiv.) asbesti, -papp asbesti-

pahvi.

asch (int.) äh! mitä joutavia! as||eptik -en (lääk.) aseptiikka; haavojen suojaaminen bakteereilta. -§ptisk -t aseptinen, tartunta-aineeton, »puhdas», asfalt -en -er asfaltti, maapiki. -beläggning (tr.) asfaltti|peite, -päällyste. -$ra I tr asfaltoida, päällystää asfaltilla. -§ring asfaltointi. -tjära asfalttiterva. -väg asfaltti-(päällysteinen)tie. as||fluga raatokärpänen, -gam (el. Neoph-ron percnopterus) Faaraon kana (lika-korppikotkia); (j.) raatokorppikotka. asi$t -en -er, -isk -t aasia ainen. Asien npr Aasia; Mindre ~ Vähä-Aasia.

1. ask -en -ar (ksv. Fraxinus) saarni; av ~ saarninen, saarni-.

2. ask -en -ar rasia; (isompi) tölkki; (Suom. r.) pl ~ar asiat, askareet.

aska I. -n tuhka; bränna till ~ polttaa poroksi; kläda sig i säck o. ~ (kuv.) tehdä perinpohjainen katumus; komma ur~n i elden (kuv.) joutua ojasta allikkoon; mennä sutta pakoon niin tulee karhu vastaan; lägga en stad i ~ polttaa kaupunki poroksi. II. I tr: ~ ned tahria tuhkaan, ask||aktig -t tuhkan kaltainen, -hög tuhka-läjä. -kopp tuhkakuppi, -lut tuhkalipeä. -onsdag (kirk.) piinaviikon keskiviikko, ask||trä (puus.) saarni(puu). -träd (ksv.) saarni.

ask||unge tuhkimus; (sad.) Tuhkimo, -urna tuhkauurna.

asocial -t epäsosiaalinen; yhteiskuntaan sopeutumaton.

1. asp -en -ar (ksv. Populus) haapa; av ^ haapainen, haapa-.

2. asp -en -ar (kai. Aspius rapax) toutain, aspekt -en -er näkökohta, näkökanta;

(täht.) aspekti, aspirin t -en -er hakija; (virkaan) pyrkijä;

(er. sot.) kokelas, aspir^t|a -an -or (fon.) aspiraatta. aspiration -en -er 1. (fon.) loppuhenkonen, katkio, aspiraatio. 2. toive; vaatimus; tavoittelu, havittelu. aspirera I I. itr: ^ på ngt tavoitella jtk; ^ på en plats tavoitella, havitella paikkaa (tointa).ll.tr (fon.) ääntää että loppuhenkonen kuuluu, aspir^ra|d -t: -t ljud aspiraatta. asp|||löv haavanlehti; darra som ett ~ vapista (lepattaa) kuin haavanlehti, -trä (puus.) haapa(puu). -träd ks. 1. asp. ass (mus.) as. ass-dur (mus.) As-duuri.

assessor -n -er asessori, assiett (ase-) -en -er 1. (pikku)lautanen; hedelmä-, kakku|lautanen. 2. (voileipä-pöyd.) leikkele(lautanen). assimilatipn -en assimilaatio, yhtäläisty-minen; (fon.) sulautuminen; (fysiol.) yhteyttäminen.

assimilationsprocess (fysiol.) yhteyttämis|-ilmiö, -kehitys.

assimilera I tr assimiloida, yhtäläistää;

(fysiol.) yhteyttää, assistans (-angs) -en (er. pelastus)apu. assistent -en -er 1. (er. virasto)apulainen.

2. (eri.) keittiökone, assistera I tr, itr auttaa, olla avustamassa, association -en -er yhtymä; yhtiö, yhdistys; (psyk.) mielleyhtymä, associera I tr yhdistää, liittää, assonans (-ngs) -en -er (run.) vaillinainen, puoli|sointu; vokaalisointu. assuradQr -en -er (vak.) vakuuttaja, assur^ns -en -er (vak.) vakuutus, -premie vakuutusmaksu, -spruta (pai.) sanko-ruisku.

assurera I tr (post.) vakuuttaa; ~t brev vakuutettu kirje; jör mark 5 000 vakuutetaan 5 000 mkrsta. assyri||er -n -, -sk -t (käns., hist.) assyrialainen.

ast|er -em -rar (ksv.) asteri, asterjsk -en -er (kirjp.) tähti, tähden-merkki (*). ast||ma -n (lääk.) hengenahdistus, -m^tiker -n - hengenahdistusta poteva, -mytisk -t ks. ed.

astrakan -en -er 1. astrakaani(omena). 2. astrakaani(nnahka). astrol -t tähti-, astraali-. -kropp (teos.,

spir.) astraaliruumis. astrol||Qg -en -er (hist.) astrologi, tähdistä ennustaja, -ogj -(e)n astrologia, tähdistä-ennustamisoppi. astron||pm -en -er tähtitieteilijä, -omj -(e)n tähtitiede, -omisk -t tähtitieteellinen, asyl -en -er 1. hoitola. 2. (yi.) turvapaikka, -rätt (valt.) turvapaikkaoikeus, asymmetrisk -t epämukainen. atavis||m -en -er atavismi. -tisk -t atavistinen.

atejs||m -en ateismi, jumalankieltäminen. -t -en -er jumalankieltäjä. -tisk-t jumalan-kielteinen.

ateljé -n -er ateljee(ri), taiteilijan työhuone; valokuvaamo. Aten npr Ateena, aten||are -n -sk -t ateenalainen. Atlant||en npr Atlantti, Atlantin valtameri, -förbundet (valt.) Atlantin liitto, attønt||isk -t atlanttinen, atlantin-.-ångare Atlantin-, (yi.) valtameri|höyry(laiva).

1. atlas -en -er kartasto.

2. atlas -en (vaat.) atlas (si); av ~ atlas-, atlassinen.

atlet-en -er atleetti, voimailija, -isk-t väkivahva, voimailija(-).

atmosfär -en -er ilmakehä; (kuv.) ilma-(piiri) *

a toll -en -er (mnt.) atolli, kehäriutta. atom -en -er (kern.) atomi, -bomb atomipommi. -drift atomikäyttö. -energi atomienergia. -fysik atomifysiikka, -klyvning atominsärkeminen. -kraftverk atomivoi-malaitos. -kärna atominydin. -lära atomi-oppi. -teori atomiteoria. -vikt atomipaino, -värmeverk atomikaukolämmityslaitos. -ålder atomikausi. att I. (inf.) (-maan, -kseen; us. jät. kääntämättä); det är svårt ~ leva on vaikea, raskasta elää; det börjar ~ skymma alkaa hämärtää (rupeaa hämärtämään); ^ prata är lätt on helppo puhua; konsten ~ skriva kirjoitustaito; efter ^ ha sagt detta gick han sen sanottuaan hän lähti; han är för stolt för ~ tigga hän on liian ylpeä kerjätäkseen (kerjäämään); för ~ vara svensk talar han utmärkt finska ruotsalaiseksi hän puhuu erittäin hyvin suomea; övning i ~ tala svenska ruotsin puheharjoitus. II. (konj.) että, jotta; därför (för) ~ sen vuoksi (siksi) että, koska; därigenom (genom) ~ siten että; hon är för dum för hon skulle kunna förstå detta hän ön liian tyhmä ymmärtääkseen tätä; på det ~ jotta, että; så ~ niin että, joten (siis); under det sillä aikaa kun; utan ~ det skulle verka ngntg sen vaikuttamatta mitään; utan ~ märka ngntng huomaamatta mitään.

attaché -n -er (valt.) attasea, attøck -en -er (sot.) hyökkäys, päällekar-kaus; göra en ~ tehdä hyökkäys, hyökätä; gå till ~ käydä hyökkäykseen, attackera I tr (er. ratsuv.) hyökätä; ahdistella.

attøckflygplan (Int.) taistelulentokone, attentat-et-(er. valt.) murha(yritys); tihutyö, mot ngn jtk vastaan; göra ett ~ tehdä murhayritys, attentaitor -n -er murhayrityksen-, tihutyöntekijä, attest -en -er todistus; utfärda en ~ antaa

(kirjallinen) todistus, todistaa, attestera I tr todistaa jtk, antaa todistus jstk.

attiralj -en -er kalusto, varusteet, tarvikkeet, kojeet, attisk -t attikalainen; sait attikalainen suola (hienot, älykkäät sukkeluudet), attityd -en -er tahallisen ilmeikäs (ruumiin) asento; asenne.attrahera — av

attrahera I tr (fys.,kuv.) vetää puoleensa, attraktion -en (fys., kuv.) vetovoima; pl -er (kuv.) vetonumero, houkutuskeino. -sförmåga viehätysvoima, attraktiv -t puoleensa vetävä, viehättävä, attrapp -en -er atrappi, paperinen (pahvinen) pila-t. mainos|esine. attri||but -et - 1. (kiel) attribuutti. 2. (taid.) tunnus (merkki), -butjvl. -et - (kiel.) attributiivi. II. -t attributiivinen. audiens -en -er vastaanotto, puheillepääsy; mottagas i ~ päästä (huomatun hnk.) puheille.

auditori|um (u:) -et -er luentosali; (m.) kuulijakunta, kuulijat, auditör ~(e)n -er sotatuomari, augusti: en ~ elokuu; vrt. april. auktipn -en -er huutokauppa; exekutiv ~ pakkohuutokauppa; ^ på kvarlåtenskap jäämistöhuutokauppa; hålla ~ på ngt myydä jtk huutokaupalla, huutokaupata; köpa på ~ ostaa huutokaupasta; sälja på ~ myydä huutokaupalla; säljas på ~ joutua myytäväksi huutokaupalla, auktionera I tr: ~ bort myydä (panna menemään) huutokaupalla, huutokaupata.

auktions]|förrättare-n huutokaupantoimit-

taja. -kammare huutokauppakamari, auktor -n -er (kirjan) tekijä, auktorisera I tr valtuuttaa; laillistaa, auktoritativ -t asiantunteva; arvovaltainen, täysin pätevä; på ~t håll asiantuntijataholta, täysin pätevältä taholta, auktoritet -en arvo-, vaikutus|valta; pl -er arvovaltainen hnk. -stro auktoriteettiusko.

aul|a -an -or (koul. ym.) juhlasali; avara

eteinen, halli; aula. aurjk|el -eln -lar (ksv. Primula auricula) kultaesikko.

auskultant -en -er kuuntelija, auskultantti.

auskultation -en -er auskultointi, (lääk.

ym.) kuuntelu, auskultera I tr, itr auskultoida, olla normaalikoulussa kuuntelijana; (lääk.) kuulon avulla tutkia. auspicier pl enteet; turva; johto. Australien npr Australia, austrgli||er -n -, -sk -t australialainen, autenticitet -en oikeaperäisyys. auto||biografj omaelämäkerta, -biografisk -t omaelämäkerrallinen, -dafé -n -er (hist. Esp., Port.) autodafee, inkvisition tuomion (juhl.) toimeenpano; (er.) kerettiläisten roviolla polttaminen, -did^kt -en -er itseoppinut. -didaktisk -t itseopittu. -gjro (-j-) (Int.) autogiro, kiitokiuru. autograf -en -er omakätinen nimikirjoi-

tus. -jägare nimikirjoitusten kerääjä, (halv.) pyydystäjä, auto||klav -en -er autoklaavi, painekattila; (lääk.) painehöyrykaappi. -kr$t -en -er itsevaltias.-kritisk -t itsevaltainen, automat -en -er automaatti, -gevär automaattikivääri.

automatisera I tr automatisoida, tehdä automaattiseksi (esim. puhelinlaitos). automatisering -en automatisointi, automaattiseksi muuttaminen (vrt. ed.). automatisk -t itsetoimiva, itsestään tapahtuva, automaattinen. autom$t||kanon kone-, pika|tykki. -pistol automaattipistooli. -restaurang automaatti-, itsepalvelu |ravintola. -svarv automaattisorvi. -telefon automaattipuhe-lin. -vapen automaatti-, pikatuli|ase. automobil -en -er auto. -klubb autokerho, auto||nom -t (valt.) autonominen, -nomi -(e)n autonomia; itsemääräämisoikeus; sisällinen itsenäisyys, autopsi -(e)n (lääk.) ruumiinavaus, autoritär -t (valt.) autoritäärinen, johtaja-periaatteen mukainen, autostraid|a -an -or (suuri) auto(pika)tie. autotypj -(e)n -er (kirjp.) autotypia. av I. (prp.) 1. -sta; två ~ dem kaksi heistä; vem (ingen) ~ oss kuka (ei kukaan) (kumpi, ei kumpikaan) meistä; ^ trä puuta, puusta, puinen; ~ god familj hyvästä kodista; av hat (denna orsak) vihasta (tästä syystä); gråta ~ glädje itkeä ilosta; utom sig ~ smärta tuskista suunniltaan; en (många) ~ mina vänner yksi (monet) minun ystävistäni; häljten ~ summan puolet summasta. 2. han är vidskeplig ~ sig hän on (luonnostaan) taikauskoinen. 3. -lta: få ngt ~ ngn saada jtk jltk. 4. (gen.): konungen ~ Sverige Ruotsin kuningas; en dikt ~ Topelius Topeliuksen runo; minnet ~ dig sinun muistosi; under medverkan ~ jnk avustuksella, avustaessa. 5. (ag.): klockan hade stulits <—' en ficktjuv kellon oli taskuvaras vienyt; huset jörstördes ~ eld tuli tuhosi rakennuksen; han var bunden ~ sitt ord häntä sitoi sanansa; väckas ~ ett skrik herätä huutoon. 6. (adv.): ring ~ guld kultasormus; ett hus ~ trä puutalo; Eder skrivelse ~ i går eilinen kirjeenne. 7. (eri. snt,.) det var mycket snällt ~ dig teit siinä oikein hyvin; ^ brist på föda ravinnon puuttee|ssa, -seen; darra ~ köld hytistä viluissaan; lida ~ ngt sairastaa (potea) jtk; dö ~ ngt kuolla jhk (tautiin); vara ~ olika mening

olla eri mieltä* tysk börd saksalaista

syntyperää, syntyperältään saksalainen. II. (adv.) hatten/-Whattu pois päästä! ~ o.

2.7ava av an — c

an edestakaisin, ylös alas; ^ o. till silloin tällöin; locket är ~ kansi on pois (päältä); käppen är ^ keppi on poikki (kahtena kappaleena), avan (Suom. r.) ks. aviga. avancemang -et - yleneminen (virassa), ylennys.

avancera I itr yletä, kohota (virassa, arvossa); edistyä; (sot.) edetä. avanc$ra|d -t ylennyt; edistynyt; pitkälle kehittynyt; han har mycket >—>e åsikter hänellä on hyvin vapaat mielipiteet, hän on varsin vapaamielinen. av$ns (-angs) -en -er voitto, ansio, av^nt||garde (sot.) etujoukko (varmistajana). -scen (teat.) näyttämöä lähin aitio; etunäyttämöaitio. av||art muunnos, -balkning komero, koppi; aitaus; laipio; puuväliseinä. -barkning -en (puun) kuoriminen, kolominen, -basning selkäsauna, löylytys, kuritus, -beställa II1 tr peruuttaa (tilaus), -betalning vä-hittäis-, osa|maksu; första ~ ensimmäinen (maksu)erä; köpa på ~ ostaa osa-, vähittäis|maksulla, -betalningsaffär osa-, vähittäis|maksuliike. -betalningsvis osamaksuin. -bida I tr odottaa; ~ tidén odottaa aikaansa, jäädä odottamaan, -bild kuva; han är sin fars ~ hän on aivan isänsä näköinen, ilmetty isänsä, -bilda I tr kuvata. -bildning -en kuvaus, esitys, -bitartång katkopihdit. -bladning lehtien riipiminen, variseminen, -blåsa II2 lopettaa, päättää, -blåsning päättäjäiset, lopetta-jaiset. -bländning (vai.) himmentäminen; (aut.) valojen himmentäminen, -borstning pois (puhtaaksi) harjaaminen, avbrott -et - 1. keskeytys, tauko, häiriö; ~ i trafiken liikenne |häiriö, -keskeytys, -ruuhka; utan ~ yhtä mittaa, keskeytymättä, taukoamatta. 2. vastakohta; jyrkkä muutos; göra ~ mot ngt erottua jstk, jtk vasten.

av||bryta IV6 tr, itr keskeyttää, pitää väliä (tauko); ^ umgänget lopettaa seurustelu, kanssakäyminen, -brytare (shk.) katkai-si|n, -ja. -brytarebord kytkinpöytä. -bry-taretavla kojetaulu, -bräck -et vaurio, haitta; göra ~ i ngt aiheuttaa, tehdä vahinkoa, haittaa; lida ~ kärsiä vahinkoa; ehkäistyä, -bränna II1 ^polttaa, polttamalla hävittää; laukaista, avbränning 1. (kuv.) vähennys, menetys, häviö, tappio. 2. (tkn.) polttaminen, syövyttäminen. 3. laukaiseminen, av||brösta I tr, itr (sot.) irrottaa tykki etu-vaunusta (ja saattaa se ampumakuntoon), -bröstning tykin ampumakuntoon saattaminen; (m. läh.) asemaanmeno. avböja II1 tr 1. torjua; ~ ett hugg torjua

isku. 2. torjua, evätä; svara ngn ~nde vastata kieltävästi, antaa jllk kieltävä vastaus.

avbön anteeksipyyntö; göra ngn ~ för

ngt pyytää jltk jtk anteeksi, avbörda I I. tr keventää; ~ sitt samvete keventää omaatuntoaan. II. rfl. ~ sig en skuld maksaa pois velka; ^ sig allt ansvar yrittää vapautua kaikesta vastuusta, avdanka|d -t virkaheitto. avdel|a I ajakaa (osiin), erottaa; (sot.) komentaa jnnk (muuanne); -t bataljon (kompani) erillinen pataljoona (komppania), avdelning 1. (abstr.) ks. avdela. 2. (konkr.) (sot. ym.) osasto; osa; (koul. m.) rinnakkaisluokka; (yliopp.) osakunta; (kaapin) lokero, laatikko; ^ — halt! (sot.) osasto — seis!

avdelnings||chef (kaup.) osastopäällikkö, -kontor sivukonttori, haaraliike. -skärm irtoseinä, väliverho, varjostin, -tecken yhdysviiva.

avdikning ojitus, ojittaminen, (maan) kuivatus.

avdrag -et - 1. vähennys: efter ~ av omkostnaderna kulut vähennettyä; göra ~ på lönen vähentää palkasta. 2. (kirjp.) (oikaisu)vedos; jäljennös, jälkipainos. av||drift (mer.) ajeltuma, sortuma; göra ' ajeltua, sortua, -driva IV1 tr, itr (mer.) sortaa, ajaa; (mtsh.) hakata, -dukning (ruokien) korjaaminen pöydästä, avdunsta 11. tr haihduttaa. II. itr haihtua;

(kuv.j.) livahtaa, pimitä pois. av||dunstning -en haihtuminen, -dunst-ningsapparat haihdutuslaite. -dunstnings-mätare haihtumisenmittari. -dåna|d -t tainnoksissa (oleva). -döma 111 tr ratkaista, arvostella, -dömande -t ratkaisu, ave -t -n (kat.) Ave Maria(rukous), »enkelin tervehdys».

avel -n (karjan)kasvatus, (-)jalostus. avels||boskap siitoskarja. -djur siitoseläin, -duglig -t siitoskykyinen, siitokseen sovelias. -gård (läh.) karjakartano, -hingst siitosori. -tjur siitossonni, avenbok (ksv. Carpinus betulus) valko-pyökki.

aveny -n -er (suuri leveä) puistokatu, aversion -en -er vastenmielisyys; hysa ~ för ngn (ngt) tuntea vastenmielisyyttä jtk hnk. (as.) kohtaan.

avfall -et 1. jätteet; (keit.) rikat, roskat, ruoantähteet; tehtaanjätteet, sahanpurut. 2. luopuminen, karkaaminen, av||falla IV2 itr luopua jstk; lähteä irti; varista. -fall|en -et -na jstk luopunut; laihtunut, surkastunut, -fallspapper jätepaperi, -fallsvatten (vsr.) lokavesi. -falsning (tkn.)avfasning— avhålla

saumaus, -fasning (puus.) viistotus. -fatta I tr laatia; kirjoittaa, sommitella, »fattning -en laadinta, kirjoitus, -filning lopullinen viilaus; (kuv.) pintasilaus, hionta, -fjällning (lääk.) kesiminen; suomujen lähteminen, -flyta IV6 itr virrata pois. -flytning -en (vsr.) purkautuminen, purkaus. -flytta I itr muuttaa pois. -flyttning poismuutto, -flöde (nst.) lasku, -folka I tr hävittää asukkaat pois. -folkning tyhjeneminen väestöstä; landsbygdens ~ maaltapako.

av||fordra I tr: ngt ngn vaatia jtk jltk. -fordran: vid ^vaadittaessa. -fyrning laukaisu, -fällig -t jstk luopuva, -fällighet luopumus, -fälling -en luopio; (hist.) Julianus A~en J. Apostata, -färd lähtö; meno; matka. -färda I tr lähettää (matkaan), lähettää pois, torjua; ~ ngn käskeä jtk lähtemään pois. -färdande -t pois lähettäminen; torjuminen, -föda -n sikiö (t); huggormars ^ kyykäärmeiden sikiöt, avföra II1 tr 1. viedä pois. 2. (kaup.) vähentää, poistaa. 3. pyyhkiä pois; ^ från dagordningen poistaa päiväjärjestyksestä; ^ ur rullorna (sot.) poistaa luetteloista, avförande (a. tpm.): ^ medel (frm.) ulostuslääke.

avföring -en -ar 1. siirto, poisto. 2. (kaup.) poisto. 3. (lääk.) ulostus, av||gas (tkn.) poistokaasu, -gasa I tr (tkn.) tehdä kaasuttomaksi; kuivatislata. -gas-rör (aut.) pakoputki; (kaasun)poisto-, meno|putki. -gas ven til poistoventtiili, -ge V tr antaa; erittää; ^ utlåtande antaa lausunto.

avgift maksu; (raha)meno; (raitiovaunu)-maksu; postimaksu, (teat. ym.) pääsymaksu; erlägga (uppbära) en ~ suorittaa (kantaa) maksu, avgifts||belag|d -t maksullinen, -fri -tt

maksuton, ilmainen, vapaa, av||giva V tr antaa, ks. avge. -givande antaminen. -gjor|d -t päätetty, ratkaistu; varma, ehdoton; det är en ^ sak se on varma asia; se on päätetty; det är -t bättre se on varmasti parempi; ta för -t pitää varmana, päätettynä, ratkaistuna, -gjuta IV3 tr valaa, mukailla valamalla, -gjutning -en -ar valanne, valos, valu-jäljennös; ta en ~ i gips av ngt tehdä jstk kipsi(valu)jäljennös. -glans heijastus, kajastus; (kuv.) kuva. avgrund 1. syvyys, kuilu; nielu; stå vid ~ens rand olla syvyyden, kuilun (m. perikadon) partaalla. 2. helvetti, horna, avgrunds||ande syvyyden, hornan henki.

-furste pimeyden ruhtinas, -kval hornan

(kadotuksen, helvetin) tuskat, -straff hornamainen (helvetillinen) rangaistus.

avgränsa I tr rajoittaa, avgränsning -en -ar rajoitus, avgud -en -ar epäjumala (m. kuv.). avguda||beläte epäjumalankuva, -bild ks. ed. -dyrkan epäjumalanpalvelus; (kuv.) jumalointi. -dyrkare epäjumalanpalvelija, -präst epäjumalanpappi. -tempel epä-jumala(i)ntemppeli.-tjänst epäjumala (i)n-palvelus.

avguderi -(e)t 1. epäjumalanpalvelus. 2.

(kuv.) jumalointi. avgudisk -t 1. epäjumalan-. 2. han ägnar sina barn en nästan ~ kärlek hän rakastaa melkein jumaloiden (hän melkein jumaloi) lapsiaan.

avgå Y itr lähteä, mennä pois; (juna) lähteä; (jäsen) erota yhdistyksestä, seurasta; färdig att ^ lähtövalmis; ^ från en tjänst erota virasta; tio mark för omkostnader tästä on vähennettävä 10 markkaa kuluihin; ^ med döden kuolla (pois); ^ med pension erota saaden eläkkeen; ^ med segern saavuttaa voitto, voittaa; den roende direktören eroava johtaja; ~ende styrelsemedlemmar eroavat (eroamisvuo-rossa olevat) hallituksen jäsenet, avgång -en (junan) lähtö; ero (virasta, koulusta); (kaup. tavaroiden) menekki; (lääk.) ulostus, avgångs||betyg päästötodistus, -dag lähtöpäivä. -examen päästötutkinto; erotut-kinto. -signal lähtömerkki. -tid lähtöaika, av||gäld -en -er vero; maksu, -göra Y tr ratkaista, määrätä; det är ännu ej avgjort sitä ei ole vielä ratkaistu (päätetty, määrätty); svårt att ~ vaikea ratkaista, avgörande I. (a. tpm.) ratkaiseva, määräävä; ^ skäl pätevät syyt; i det ~ ögonblicket ratkaisevalla hetkellä, ratkaisevassa tuokiossa. II. -t -n ratkaisu, määräys, päätös; åstadkomma et ~ saada aikaan (aiheuttaa) päätös; frågan hän-sköts till hans ~ asia jätettiin hänen ratkaistavakseen.

avhandla I tr käsitellä, pohtia jtk; keskustella, neuvotella jstk. avhandling -en -ar 1. esitteleminen, pohtiminen; keskustelu jstk. 2. (Iak.) sopimus. 3. (kirjallinen) esitys; akademisk ~ (yliop.) akateeminen väitöskirja, (tav.) tohtorin-väitöskirja, av||hjälpa II2 tr auttaa; korjata, poistaa; missförhållanden poistaa (korjata) epäkohtia. -

hoppare (valt.) yliloikkari. -hysa II2 tr häätää, karkottaa, ajaa ulos, pois; (Iak.) häätää, -hysning häätö, avhålla IV2 I. tr pidättää, estää; pitää loitolla, torjua; ^ ngn från ngt pidättää (estää) jtk jstk; ^ från ngt pitää erillään jstk, II, rfl. ~ sig från ngt pysytellä eril-

lään (erossa) jstk, kartella jtk; ^ sig från alla omdömen pidättyä (varoa) lausumasta minkäänlaista arvostelua, av||håll|en -et-na suosittu, arvossa pidetty; han var ~ av alla hänestä pitivät kaikki, -hållsam -t -mare pidättyvä(inen). -håll-samhet -en pidättyvyys; (m.) raittius, -hämta I tr noutaa (jstk.); (post.) noudettava^ lähetykset), -hämtande -t, -hämtning -en noutaminen, -hända II1 tr, ngn ngt ottaa, riistää jltk jtk; ^ ngn livet ottaa jk hengiltä; ^ sig ngt luovuttaa jtk; ^ sig livet lopettaa itsensä, (itse) päättää päivänsä, -hänga II1 itr riippua, av ngt jstk. -hängig -1 riippuvainen, av jstk. -hängighet riippuvaisuus, -höra II1 kuunnella; kuulua; han har inte -hörts på långa tider hänestä ei ole kuulunut mitään pitkiin aikoihin; ^ en predikan kuunnella saarna(a), olla saarnaa kuulemassa; ~ vittnen kuulustella todistajia, av} -(e)n -er ilmoitus, tiedotus; enligt ~

ilmoituksen mukaan, aviatjk -en (Int.) lentotekniikka; ilmailu, avig -t 1. nurja(puoli); ta på en strumpa ^ panna sukka nurin jalkaan. 2. kömpelö, saamaton, taitamaton, aviga -n, avigsida (vaat. ym.) nurja puoli; (m. kuv.).

avisera I tr ilmoittaa, tiedottaa, ngn om

ngt jtk jllk. avisering -en ilmoitus, tiedotus, avjstaväxel (kaup.) näyttövekseli. av||kasta I tr 1. tuottaa (voittoa). 2. ks. kasta IV av. -kastning -en tuotto, voitto; affären ger dålig ~ liike tuottaa (kovin) vähän, -klarning -en kirkastaminen; kirkastuminen, selkeneminen, -klipp leike, -klippning (poikki)leikkaaminen. -kläda II1 tr riisua (m. kuv.); ^ ngn hans värdighet riistää jltk hänen arvonsa; paljastaa jk. -klädningshytt pukeutumiskoppi. -klädningsrum pukeutumishuone. -knäppning -en: sättas på ~ joutua niukoille annoksille, -kok keite, keitos, -kokning -en keittäminen, -komling -en -ar jälkeläinen. -koppling -en (tkn. kytkimen) irrottaminen; (kuv.) rentoutuminen; jännityksen laukeaminen; ~sbehov ren-toutumistarve. avkortning -en 1. lyhennys. 2. vähennys, poisto, alentaminen, av||kristna I tr vieroittaa kristinuskosta, -krok syrjäinen paikka (kolkka, soppi); mutka; en ~ av världen maailmankolkka, -kräva II1 tr ks. -fordra, -kunna I tr julistaa; ^ en dorn julistaa tuomio. -kunnande-t julistaminen; ' av lysning avioliittokuu-lutus. -kyla II1 ^jäähdyttää. -kylning -en

jäähdytys, jäähtyminen; ställa till asettaa jäähtymään.

avla I tr siittää, synnyttää; tuottaa; ^ av sig lisääntyä, jatkaa sukuaan, av||lag|d -t pois pantu, pois käytöstä jätetty; (vaat.) käytetyt, vanhat vaatteet, -lagra I tr kasata kerrokseksi; ^ sig (kern.) saostua, laskeutua sakkana; (geol.) kerrostua, -lagring -en kerros, kerrostuma, avlande -t siittäminen, siitos, av||lasta I tr 1. (mer., raut.) purkaa lasti, kuorma. 2. (kaup.) lähettää laivassa; att ~s med . . . lähetettäväksi (siinä ja siinä laivassa). 3.keventää (kuormitusta), -last-ning -en (kuorman, lastin) purkaminen, -lastningspråm (mer.) (purkamis)proomu, avlat -en (kat.) ane.

avlats|[brev anekirja. -handel anekauppa, av||leda II1 tr johtaa pois; (joki) johtaa uuteen uomaan, virtaamaan muuanne; (kiel.) johtaa; <—' misstanken från ngn kääntää epäluulot pois jstk. -ledande -t pois johtaminen, -ledare (fys.) johtaja, -ledning johto (m. kiel.). -ledningsändelse (kiel.) johtopääte, avlelse: den obefläckade >—n saastaton sikiäminen.

av||leverera I tr toimittaa, luovuttaa (tavaraa). -leverering toimitus, luovutus. -Iida IV1 itr kuolla, -lid|én -et -na kuollut, vainaja. -linda I tr päästää kääreistä, kapaloista, avling -en siittäminen, avlings||förmåga, -kraft siitoskyky. av||liva I tr tappaa, surmata, ottaa hengiltä; ^ ett rykte lopettaa, »tappaa» huhu. -livning tappaminen; mestaus, -ljud (kiel.) vokaalin vaihto, -ljudsserie vokaalin-muutossarja. -locka I tr: ~ ngn ngt houkutella jtk jltk; jag lyckades ^ honom ett leende minun onnistui saada hänet hymyilemään.

avlopp -et - viemäri; vesikouru; purkautuminen; (keit.) kaato|allas, -kulppo. avlopps||dike viemärioja. -kanal viemäri-, lasku|oja; kuivatuskanava. -krän lasku-, (hkn.) hiki-, tyhjennys|hana. -ledning loka-, lika|viemäri. -ränna (rak.) vesikouru. -rör poisto-, pako|putki. -trumma viemäri|kanava, -rumpu, -vatten viemäri-, lokal vesi. -ventil lasku |läppä, -venttiili, avlossa I tr ampua (laukaus), av||lusa I tr puhdistaa syöpäläisistä, (er.) täistä, -

lusningsanstalt täinpuhdistuslai-tos. -lysa II2 tr peruuttaa (kokous, määräys). -lysning -en peruutus; sulkeminen, -lyssna I tr kuunnella (salaa); saada kuulla, selville, -lyssningsanordning (puh.) (sivu)kuuntelulaite; salakuuntelulaite.avlång — avseende

-lång -t pitkänomainen, soikea, -låta Y tr: en skrivelse till ngn lähettää, antaa kirjelmä jllk. -lägga V tr panna pois;^ rapport antaa, tehdä ilmoitus; ^ examen suorittaa tutkinto; ^ besök hos ngn käydä tervehdyskäynnillä jnk luona; ~ ed (Iak.) vannoa vala; ^ försäkran antaa vakuutus; /—' räkenskap för ngt tehdä tili jstk. -läggare -n -(puut.) vesa, istukas, taivukas; (kuv.) jälkeläinen, perillinen, avlägs|en -et -nare kaukainen, etäinen; ^ släkting kaukainen sukulainen; i en ej alltför ~ framtid (m.) jo verraten pian, verraten läheisessä tulevaisuudessa; inte den -naste aning ei pienintä, hämärintä aavistustakaan, avlägsenhet -en etäisyys, kaukaisuus, avlägsna I I. tr poistaa, toimittaa pois, syrjäyttää, sivuuttaa. II. rfl. ~ sig poistua, avlägsnande -t poistaminen, av||lämna I tr tuoda, jättää, luovuttaa; (sot.) ilmoittaa (osasto); ~ett brev (paket) tuoda, jättää kirje (paketti).-lämnande -t, -lämning -en jättäminen, luovutus; postin anto; (sot.) (osaston) ilmoittaminen, -läsa I l2tr lukea, -löna I (II2) tr palkata, maksaa palkkaa, -löning -en palkka(us). -lönings-bok (sot. läh.) sotilaspassi, -löningsdag palkkapäivä, -löningskuvert (läh.) palkkapussi. -löningslista palkkalista, -löpa II2 itr sujua, käydä; det kommer att ~ illa (siinä) käy vielä huonosti, -lösa II2 tr irrottaa, päästää; (sot.) vaihtaa; den ena sången -löste den andra laulu seurasi toistaan, -lösning -en 1. vaihto. 2. (usk.) synninpäästö. -löva I tr riipiä lehdet pois. -löv-ning (lehtien) variseminen, av||magnetisera I tr poistaa magneettisuus jstk. -magra I itr laihtua, -magring -en laihtuminen, -magringskur laihdutus-hoito. -marsch marssille lähtö, -marschera I itr marssia pois. -matta I tr väsyttää, uuvuttaa, -mattas I itr (dep.) väsyä, uupua, -mattning 1. väsyminen, heikkeneminen. 2. väsymys, raukeus, heikkous, -mobilisera I tr (sot.) palauttaa rauhan kannalle, -mäta II2 mitata (tarkkaan), sovitella, -mätt - -a määrämittainen; rörelser, verkkaiset, juhlalliset, määrämittaiset liikkeet; ~ sätt yksivakaisuus, täsmällisyys, määrämittaisuus. -mönstra I I. tr (mer.) antaa merimiehelle lopputili. II. itr (mer.) lähteä laivasta, saada lopputili. -mönstring lopputilin antaminen merimiehelle. -nämare (kaup.) ostaja, -nötning -en kuluminen, avog -t -are vihamielinen, nurjamielinen; vara stämd mot ngn olla vihamielinen (karsas, nurjamielinen) jllk (jtk kohtaan); stämma ngn <—t saada jk viha-, nurja-

mieliseksi; bära r<j sköld mot fäderneslandet (vanh. juhl.) kantaa nurjaa kilpeä isänmaataan kohtaan; taistella isänmaataan vastaan, avoghet -en nurjuus, nurjamielisyys, kar-saus.

av||passa I tr sovitella, mitata; ^ ngt efter ngt sovitella jtk jnk mukaan, -patrullera I tr (sot.) partioida (jllk alueella), -plank-ning väliseinä, laipio; karsina, komero, -pollettera I tr vapauttaa palveluksesta; erottaa; ^ till sjukhus (sot.) passittaa sairaalaan. -pressa I tr kiristää, ngn ngt jltk jtk. -prickning -en pilkutus, pilkuilla (pisteillä) merkitseminen, -prova I tr koettaa, kokeilla, -provning -en kokeilu, koetus, -putsa I tr puhdistaa, siistiä, -reda II 1tr (keit.) suurustaa; hämmentää sekaan, avredning -en (keit.) 1. hämmentäminen, vispilöinti. 2. jauho- ja rasva|suurus. avregistrering ero-, poistumis|ilmoitus. avresa I. -n lähtö; menomatka. II. II2 itr lähteä, matkustaa pois, ^ med flyg lentää jnnk, pois. av||rigga I tr (mer.) riisua (alus, sen takila). -riggning aluksen, takilan riisuminen. -ringning (puh.) erosoitto; (rait.) lähtösoitto. -rinna IV4 itr (nst.) valua, vuotaa, juosta pois. -rinning -en valuminen, virtaaminen, juokseminen pois. -ritning -en piirustus, piirustaminen, kuvaaminen, av||rivning -en 1. repiminen. 2. (ruumiin) pyyhkiminen; ta en kall ~ ottaa kylmiä pyyhkeitä; hieroa, hangata ruumistaan kylmään veteen kastetulla pyyhkeellä, -runda I tr pyöristää, -runda[d -t pyöristetty; pyöreähkö, -rusta I tr, itr riisua aseet, -rustning aseista riisuminen; varustusten hävittäminen, -råda II1 tr kiel-lellä, varoittaa; ~ ngn från ngt kiellellä jtk jstk, neuvoa olemaan jtk tekemättä (varomaan jtk tekemästä), -räkna I tr vähentää, ottaa pois. -räkning -en pois lukeminen (laskeminen); vähennys; tili,suoritus. -rätta I tr (hist.) mestata, -rättning -en mestaus, -rättningsplats mestaus-, teloitus [paikka. -röjning -en raivaus, -sadla I tr riisua satula hevosen selästä, -saknad ks. i. saknad 1. -salu: till ~ myytävänä. -sats tasanne; askelma; stiga i ~er kohota askel askelelta, pengermittäin. avse V tr tarkoittaa; aikoa; kuulua jhk; vara ~dd för ngt olla ajateltu, tarkoitettu jhk; valet ~r 1 år vaali(t) toimitetaan vuodeksi kerrallaan, avseende -t -n 1. (vrb.): fästa ~ vid ngt kiinnittää huomiota jhk, ottaa jtk huomioon, harkita jtk; vid lön fästes intet ~ (läh.) palkkakysymys ei ole ratkaiseva; vinna ~ joutua huomioon otetuksi;

ha ~ på ngt tarkoittaa jtk, koskea jtk. 2. (prp.): i detta ~ tässä suhteessa, tässä tapauksessa; i många ^n monissa suhteissa; i kroppsligt ~ ruumiillisessa suhteessa; med >—' på jhk katsoen; utan ^ på kiinnittämättä huomiota jhk, ottamatta jtk huomioon, välittämättä jstk; utan ~ på personen henkilöön katsomatta; lämna utan ~ jättää huomioon ottamatta.

avsegla I itr purjehtia pois, lähteä purjehtimaan (merelle).

avsevär|d -t -dare huomattava, melkoinen, merkittävä.

avsides I. (adv.) syrjässä, sivulla; gå ~ pistäytyä sivulla, syrjässä; hålla sig ~ pysytellä syrjässä; ta ngn ~ ottaa jk erilleen (joukosta); ~ belägen syrjäinen II. (a. tpm.) kaukainen, syrjäinen, etäinen.

avsigkom[men -met -nare rappiolle, hunningolle joutunut; (Suom. r.) vanhuudenheikko, raihnas; han ser ~ ut hän on (aika) rähjäisen, (j.) rentustelleen näköinen.

avsikt -en -er tarkoitus; han har jör ~ hän on aikeissa, hän aikoo; jag har jör ~ att göra en resa (m.) olen matka-aikeissa; med (utan) ~ tahallisesti, vartavasten (tarkoittamatta); i ~ att göra det tarkoituksena tehdä se, aikeissa tehdä jtk.

avsiktlig -t tarkoituksellinen, tahallinen, -t (adv.) tahallaan, tarkoituksellisesti.

av||skaffa I tr toimittaa pois; poistaa, -skaffande -t pois toimittaminen, poistaminen.

avsked -et - 1. ero (virasta); anhålla (lägga in) om ~ pyytää eroa, jättää eroanomus; bevilja ~ myöntää ero; få ~ saada ero; ge ngn ~ på grått papper (j.) antaa ero, potkut; ta ^ ottaa ero, erota virasta. 2. jäähyväiset; ta ~ av ngn sanoa jllk hyvästi, hyvästellä jtk.

avskeda I tr erottaa (virasta, toimesta), -nde -t -n (virasta) erottaminen.

avskeds||ansökan erohakemus, eronpyyntö; inlämna sin ^ jättää eronpyyntö, erohakemus, -besök jäähyväis-käynti. -bägare ero-, lähtö-, jäähyväis|-malja; (leik.) piiskaryyppy. -fest ero-(jais)juhla(t). -hälsning jäähyväister-vehdys. -ord jäähyväissanat. -skål lähtö-, jäähyväis|malja, -stund eron hetki, -tagande jäähyväiset, hyvästelyt, -tai jää-hyväispuhe. -visit jäähyväis|kävnti, -vie-railu.

av||skeppa I tr laivata, lähettää laivalla, -skeppning laivaus, -skickning lähettäminen. -skil|d -t -dare erillinen, syrjäinen,

- avsmak

yksinäinen, erillään muista, -skildhet yksinäisyys, syrjäisyys, -skiljaII1 tr erottaa; irrottaa, -skiljande -t erottaminen, -skjuta IV3 ^laukaista, ampua, -skjutning laukaiseminen, ampuminen, -skrankning huoneesta väliseinällä erot. osa, karsina, komero, -skrap -et kaappeet, jätteet, tähteet; (kuv.) hylky-, roska|väki. -skrift -en -er jäljennös; <—>ens överensstämmelse med originalet intygar jäljennöksen oikeaksi todista(v)a(t); bevittnad ^ oikeaksi todistettu jäljennös, -skriva IV1 tr jäljentää; (kirjnp.) poistaa (tileistä); ~ett mål lopettaa oikeudenkäynti, -skrivning -en jäljentäminen; (kirjnp.) (tileistä) poistaminen; vara på ~ (kuv.) olla häviämässä» unohtumassa, joutumassa pois käytännöstä. -skräcka II2 £r pelästyttää, pelotella; låta sig antaa pelästyttää (pelotella) itseään, -skräde -t -n roskat, rikat, per-keet, jätteet, -skrädeshög -en rikkatunkio. -skum: samhällets ~ yhteiskunnan kuona-ainekset, pohjasakka, avsky I. III tr inhota; jag honom inhoan häntä, hän inhottaa, iljettää minua. II. -n inho, vastenmielisyys; väcka ~ hos ngn herättää jssk (jnk mielessä) inhoa, vastenmielisyyttä, kammoa, avskyvär|d -t -dare inhottava, kammottava, iljettävä, av||skära IV5 tr leikata poikki; ^ återtåget jör fienden katkaista vihollisen vetään-tymis-, perääntymistie, -sköljning -en huuhtominen (pois, puhtaaksi), avslag -et - 1. kielto, epuu, kieltävä vastaus; han fick ^ på sin ansökan hänen hakemuksensa hylättiin; ge ngn ~ antaa jllk kieltävä vastaus, vastata kieltävästi. 2. (kaup. vanh.) alennus; ^ på priset hinnanalennus, av||slappning -en löyhtyminen; (jännityksen) laukeaminen; rentoutuminen, -slipning (lopullinen) hiominen; (kuv.) hienostuminen, sievistyminen. -slut (kaup.) kirjainpäätös; kauppa, avsluta I tr lopettaa, päättää, saattaa loppuun, valmiiksi, täydentää; han hinner aldrig ~ detta arbete hän ei ikinä saa (ehdi saada) tätä työtä valmiiksi, avslutning -en -ar loppu, päätös; (koulun)

lopettajaiset, loppututkinto, avslutningstal lopettajaispuhe. avslå V tri. torjua; ^ ett angrepp torjua, lyödä takaisin hyökkäys. 2. kieltäytyä, kieltää, torjua, evätä, av||slöja I tr (kuv.) paljastaa, ilmaista; ~ sina planer ilmaista, paljastaa suunnitelmansa. -slöjande -t -n paljastus, paljastaminen, ilmaiseminen, avsmak -en vastenmielisyys, tympeyty-

minen, inho; få ~ för ngt kyllästyä, tym-peytyä jhk; jag hyser för ngt inhoan, tunnen inhoa jtk kohtaan, en voi sietää jtk; inge ngn ~ för ngt herättää jssk inhoa jhk, jtk kohtaan, av||snitt -et - jakso, osa. -snoppning (kuv.) nolaus, -snäsning -en tiuskaiseva torjunta. -snörning nuorista (pauloista) päästäminen; kuroutuminen; bakterierna föröka sig genom ~ bakteerit lisääntyvät kuroutumalla. -somna I itr nukkua kuoleman uneen, kuolla, -sona I tr sovittaa, -spegla I tr kuvastaa; kuvastua, -spegling kuvastuminen. -spisa I tr käskeä, lähettää pois luotaan; päästä eroon, -spolning -en 1. huuhtelu. 2. keriminen pois (puolalta viri.). -språng poikkeama, mutka, sivu-hyppäys. -språngning -en (pois)räjäyttä-minen. -spänning jännityksen laukeaminen; helpotus, -spärrning -en sulkeminen, sulku, -stava I tr (kiel.) tavuttaa, jakaa tavuihin. -stavning tavuihin jako, tavuttaminen. -steg poikkeaminen; (erehdys) hairahdus.

av||stick (kort.): göra ~ ottaa tikki, -stickare: göra en ~ tili poiketa (matkalla) jhk. -stigning poistuminen jstk. -stjälpning kaataminen, -stjälpningsplats kaatopaikka, -straffa I tr rangaista, kurittaa. -straffning rankaiseminen, kuritus, -styckning -en paloittelu, -styra IIxtr ngt saada (ennakolta) ehkäistyksi, torjutuksi jtk. -styrka II2 tr vastustaa; ~ngt vaatia hylättäväksi, -styrkande -1 vastustaminen, kieltäminen, vaatiminen hylättäväksi.

avstå V I. itr: ^ från ngt luopua, kieltäytyä jstk. II. tr luovuttaa, ngt åt ngrc|jtk jollekulle.

avstående -t luopuminen jstk. avstånd -et - etäisyys, välimatka; på ~ pitkältä matkalta; på en mils ^ härifrån peninkulman matkan päässä täältä; på tre stegs ~ kolmen askelen päästä; hålla ngn på ~ pitää jtk loitolla, varoa päästämästä lähelle; håll dig på ^ pysy syrjässä, loitolla; älä tule liian likelle; ^ mellan hjulen pyörien väli; ^ mellan vingspetsarna siivenkärkien väli; ta ^ från ngt (kuv.) vetäytyä eroon (sanoutua irti) jstk, paheksua jtk. avstånds||bedömning etäisyydenarviointi. -mätare etäisyydenmittari. -mätning etäisyydenmittaus. av||stämpling -en -ar leimaus, -stämp-lingsdag leimaamispäivä. -stäng|a II1 tr sulkea; gatan -d katu suljettu; -—' livsmedelstillförseln katkaista elintarvikkeiden tuonti, -stängdhet eristys, eristäytynei-syys. -stängning-en 1. sulkeminen; telkeä-

minen, eristäminen. 2. aitaus. 3. (koneen) seisauttaminen. 4. (urh.) kilpailukielto, -sutte|n -t jalkautettu; jalkaisin taisteleva (ratsuväki), -svimma|d -t pyörtynyt, tiedoton. -svur|en -et -na vannoutunut; ^ fiende veriviholline, -svärja V tr vannoa eroavansa, vannoen sanoutua irti jstk. av||syna I tr tarkastaa, katsastaa; toimittaa katselmus, -syning -en katselmus, -syningsinstrument katsastuskirja. -sågning pois-, poikki|sahaaminen. avsäga V I. tr (Iak.): ^ en dom julistaa tuomio. II. rfl. ~ sig ngt luopua jstk; ^ sig ett uppdrag kieltäytyä tehtävästä; ^ sig ett ämbete erota, luopua virasta; ^ sig sin tro luopua uskostaan, av||sägelse -n -r luopuminen, kieltäytyminen; eroaminen (virasta), -sända II1 tr lähettää, till ngn jllk. -sändare lähettäjä, -sändning lähetys, -sändningsort lähtö-, lähetys | paikka.

avsätta V I. tr 1. panna syrjään, säästöön, säästää. 2. ^ från ämbetet erottaa virasta; ^ en konung syöstä kuningas valtaistuimelta. 3. myydä, kaupata. 4. (kern.) erottua, laskeutua. II. rfl. ^ sig (kern., tkn.) laskeutua; laskehtia. avsättlig -t 1. (vir.) erotettavissa (oleva), ei erottamaton. 2. (kaup.) kaupaksi käypä (menevä).

avsättning -en 1. (vir.) erottaminen (virasta); (kuninkaan) syökseminen valtaistuimelta. 2. (kaup.) menekki, myynti, kaupaksi käynti.

avsättningsområde myynti-, menekki |-alue.

av||söndra I tr erottaa; (fysiol.) erittää; (kern., fys.) erottaa; ~ sig erota, erittyä, -söndring -en erottaminen; erottuminen, (fysiol.) erittäminen, eritys; erite, -tacka I tr kiittää, (m. sot.) kotiuttaa; ^ ngn kiittää jtk suoritetusta

työstä, -tackla|d -t (mer.) riisuttu; (kuv.) laihtunut, rapistunut. -tagande -t väheneminen; vara i ~ olla vähenemään päin. -tagsväg sivutie, syrjätie, -tai sopimus, välipuhe, kirjallinen sopimus; efter ~ sopimuksen mukaan; träffa ~ med ngn om ngt tehdä jnk kanssa sopimus jstk. -tala I tr sopia jstk, tehdä sopimus jstk; vid den ~de tidén sovittuun aikaan, -tappning tyhjentäminen; juoksuttaminen, juoksutus; (järven) lasku, -tappningshall (pnm.) täyttö |huone, -halli. -tappningskran täyttöhana.

avteckna I I. tr piirtää,' kuvata, esittää. II. rfl. ~ sig piirtyä, erottua, näkyä, mot ngt jstk, jtk vasten, av||tona I tr sumentaa, himmentää, -trubba I tr tylsyttää. tvlpistää. -tryck jäljen-

nös, (kirjp.) jälkipainos; jälki; ta ~ av ngt ottaa jstk jäljennös, jälkipainos. -tryckare (kivr.) liipaisin, -tryckning (kirjp.) vedos, painama, avträda II1 I. itr poistua; astua, mennä pois. II. tr luovuttaa, jättää; ~ ngt till ngn luovuttaa, jättää jtk jllk. -trädande luopuminen, luovutus, avträde -t -n 1. luovutus. 2. poistuminen; pois meno, pois lähtö. 3. korvaus (maksu). 4. käymälä, eriö.

avträdelse luovutus, luopuminen, av||tvinga IV4(I) tr pakottaa, ngn samtycke jk suostumaan jhk; ^ ngn en bekännelse kiristää jltk tunnustus, pakottaa jk tunnustamaan, -två III tr pestä pois; (kuv.) puhdistaa; puhdistautua (jstk). -tynande -t riutuminen, näivettyminen, surkastuminen, -tåg lähtö, -tåga I itr lähteä pois (liikkeelle); marssia pois. -täcka II2 tr paljastaa, -täckning -en paljastus, -tär|d -t laihtunut, riutunut, voipunut, avund -en kateus; blek av ~ kateudesta kalpea(na); hysa ^ mot ngn tuntea kateutta jtk kohtaan, kadehtia jtk. -as I tr (dep.) kadehtia, ngn ngt jtk jnk vuoksi, jnk takia, avunds||man kadehtija, -vär|d -t -arekadehdittava.

av||vakta I tr odottaa; ^nde ditt svar (kj.) jääden odottamaan vastaustasi;

ett tillfälle odottaa tilaisuutta; inta en ~nde hållning pysytellä odottavalla kannalla, -vaktan odotus; i ~ på ditt brev odottaen (jääden odottamaan) kirjettäsi. -vara tr olla vailla, ngt jtk vailla, -veckla I tr purkaa; kehiä pois; lakkauttaa; lopettaa; selvittää; ~ en affär lopettaa liike, -veckling selvitys, selvittely; purkaminen.

av||verka tr 1. (mtsh.) hakata (metsää). 2. käyttää; han ~de sträckan på 10 min. hän käytti matkaan 10 min. (suoritti matkan 10 minuutissa). 3. valmistaa, tehdä valmiiksi; suorittaa, avverkning 1. (mtsh.) metsänhakkuu. 2.

käyttö, käyttäminen, av|| vika IV1 itr 1. poiketa; väistyä pois; ~ från ämnet poiketa, eksyä (syrjään) asiasta. 2. poistua (salaa); karata; han -vek från orten hän poistui (salaa) paikkakunnalta, -vikande I. (a. tpm.) poikkeava, eroava. II. -t poikkeaminen; pako, karkaaminen, -vikelse poikkeus, -vinna IV4trvoittaa, ngn ngt saada houkutelluksi jltk jtk; puristaa, -visa I tr torjua, hylätä; ~ ett anbud hylätä tarjous; ~ ett förslag hylätä ehdotus, -visande -t torjuminen, kielto, hylkäys, epuu. - visare -n (tr.) väistö-, pusku-, reuna|kivi. |

-visarlist (mer.) suojuslista. -visarsten

ks. -visare.

avvita (a. tpm.) vähämielinen, mielipuoli, idiootti, (j.) hupsu, av|| vittra I tr (Iak.): ~ ett bo osittaa pesä; ' överloppsjord (Iak.) erottaa liikamaa, -vittring (Iak.) pesän-, omaisuuden|osi-tus, -erottaminen; (geol.) rapautuminen, -väg harhatie; syrjätie, mutka; råka på ~ar joutua harhateille, -väga II1 tr (mnm.) vaakita; (kuv.) punnita, harkita, -vägning (mnm.) vaakitus. -vända II1 tr kääntää pois(päin), ngt från ngt jtk pois-(päin) jstk; torjua, -vänja II1 tr vieroittaa, totuttaa pois jstk. -vänjning (rintalapsen) vieroittaminen, -väpna I I. tr riisua aseista. II. itr vähentää varustuksia; vrt. I. -väpning -en aseistariisunta; varustusten vähentäminen, -värja II1 tr torjua; ^ en fara torjua vaara; ~nde strid (sot.) torjuntataistelu, -yttra I tr myydä, kaupata; egendomen får ej tilaa ei saa myydä, -yttrande -t myyminen, kauppa, myynti, -äta V tr syödä (suuhunsa), (karja m.) laiduntaa; ^ en finare middag syödä hieno päivällinen.

1. ax -et - (ksv.) tähkä, tähkäpää; gå i (skjuta) ~ tähkiä, tehdä tähkää; plocka ~ poimia tähkäpäitä; stå i ~ olla

tähkällä.

2. ax -et - (tkn.) avaimen lehti, ax||bildning -en tähkiminen, tähkänteko.

-bärande (a. tpm.) tähkivä, tähkällä oleva.

1. ax|el -eln -lar (tkn.) (pyörän) akseli.

2. ax|el -eln -lar olkapää(t), hartia(t); rycka på -lama kohauttaa hartioitaan, olkapäitään; se ngn över katsoa yli olkansa, suhtautua yliolkaisesti, ylimielisesti; (sot.) på ~ gevär! kivääri olalle — vie! med gevär på kivääri olalla.

axelband (m. sot.) olka-, olus|nauha;

(sot.) olkain, axelbox (tkn.) akseli|pesä, -poksi. axel||bre|d -tt leveähartiainen, harteva, hartiakas. -bredd -en hartevuus; harti-ain väli.

axelbrott (tkn.) akselinmurtuma. axel||höjd -en olkapääkorkeus, hartiakorkeus. -klaff (er. sot.) olkain, olkalappu. -led (an.) olkanivel, -remsväska olkalaukku. -ryckning -en hartiain-, olkapäi-den|kohautus. -stycke (er. sot.) olkain, olkalappu; (vaat.) hartiakappale; (m.) kaarroke. axeltryck ks. hjultryck. axformig -t tähkänmuotoinen. axiell -t päittäinen, pitkittäinen, akselin-suuntainen.axiom — baddare

bad

axiom -et - (mat.) aksiomi, aksiooma, selviö.

axiomatisk -t itsestään selvä, axla I tr ottaa hartioilleen; ^ ngns kappa (kuv.) jatkaa jnk työtä, ax||plock -et (kuv.) kukkien |poiminta; (kutakuinkin) sattumanvarainen, mielivaltainen valinta, valikoima, -plockning -en tähkäpäiden poiminta; (m. kuv.) ks. ed.

azaleia -an -or (ksv.) alppiruusu, atsalea. Azorerna pl npr Azorit. Azovska sjön npr (mnt.) Asovan meri. azt§k -en -er (käns.) atsteekit, -isk -t atsteekkilainen.

azur (-s-), asur -(e)n asuuri(sini), taivaansininen). -blå -tt asuurin-, taivaan|sini-

B

b 1. (kirj.) b, B. 2. (mus.) b. 3. B (Ruots. koul.): han har B i matematik (läh.) hänellä on matematiikassa välttävä, approbatur, babb|el -let (j.) lörpöttely, loruilu. babbla I tr, itr lörpötellä, jaaritella; ^

om ngt juoruta, ilmaista jtk. babelstorn (kuv.) Baabelin torni, babian -en -er (el.) paviaani, babord (mer.) I. (s.) vasen|puoli, -laita. II.

(adv.) vasemmalla puolella, babordssida (mer.) vasenpuoli. baby (beibi) -n -ar, -er, babies pikkulapsi,

(tav.) vauva, babylo||nier -n -nisk -t babylonialainen; -nisk förbistring Baabelin kieltensekoitus.

babyutstyrsel pikkulapsen, vauvan varusteet.

bac|ll -en -er basilli, -bärare basillienkuljet-taja. -fri -tt basilliton.

1. back -en -ar (jlkp.) puolustaja.

2. back I. -en -ar 1. (mer.) keulapakka. 2. ruoka-astia, »pakki»; kaukalo. II. (adv.) takaisin; full fart täysi voima takaisin!

3. back (Suom. r.): få ~ saada pyyntöön kieltävä vastaus; få ^ i examen saada reput tutkinnossa.

backa I I. itr perääntyä; kulkea taaksepäin; ^ med maskinen panna kone käymään taaksepäin. II. tr 1. panna käymään takaisin; en bil peräyttää, peruuttaa auto; panna auto kulkemaan taaksepäin; ~ seglen (mer.) panna (ahtaa) purjeet vetämään taaksepäin, pakkiin.

2. (Suom. r.) hylätä; antaa reput tutkinnossa.

backanal -en -er bakkanaali; hurjat juomingit.

backant -en -er, -inn'a -an -or(myt.) Bacc-huksen papitar, humalatar. -isk -t bak-kanttinen; hurmioitunut, haltioitunut, back|e -en -ar 1. mäki, kumpu, kukkula, rinne, ylä-, ala|mäki; uppför ylä-

mäkeen, utför (nedför) alamäkeen; ~ upp o. ~ ned mäkeä ylös, toista alas; över berg o. -ar yli kivien ja kantojen; sakta i -arnal eipäs hätäillä! ei hoppu hyväksi eikä kiire kunniaksi! 2. maa; falla raklång i kaatua pitkäkseen

maahan; kasta (slå) ngn i paiskata maahan; det kan du slå dig i <—>n på (j.) siitä saat olla varma, saat panna vaikka pääsi pantiksi; regnet står som spön i ~n sataa kuin saavista kaataen; stå på bar ~ olla puilla paljailla; (för)-sätta på bar ~ saattaa maantielle, puille paljaille, (tehdä) keppikerjäläiseksi. backfisch -en -ar keskenkasvuinen tyttö-

(heilakka). -åldern heilakkaikä. backhand -en 1. (vrkp.) rystylyönti. 2.

(nrk.) isku käden selkäpuolella, back||hoppare (hht.) mäenlaskija, hyppyriini es. -hoppning (hyppyri)mäenlasku, backig -t -are mäkinen, kumpuinen; vägen är mycket ~ tie on hyvin mäkinen; tiessä on paljon (korkeita, pahoja) mäkiä, backsippa (ksv. Pulsatilla vulgaris) mäki-vuokko, lännen kylmänkukka. backslag (tkn.) takaisku, backsluttning mäkirinne, mäen rinne, backspegel (aut.) tarkkailu-, taka|peili. back||stugusittare mäkitupalainen, -tävling (aut.) mäkikilpailu. båd -et - 1. kylpy; ta (sig) ett ~ kylpeä, käydä kylpemässä. 2. ks. -anstalt. bada I I. tr kylpeä, kylvettää; ^ varmbad ottaa lämmin kylpy. II. itr kylpeä; (us.) uida, käydä uimassa; gå o. ~ käydä kylpemässä, uimassa; ^ i tårar sulaa kyyneliin; jag vaknade ^nde i svett heräsin yltä päältä hiessä, hiestä likomärkänä.

bad||anstalt kylpylä, kylpylaitos; (Suom. us.) sauna, -byxor uimahousut, badda I tr, itr hautoa, kostuttaa; ligga o. • —' (sig) i solen paahtaa itseään auringonpaisteessa, ottaa auringonkylpyä, baddare -n - pahuksenmoinen mies, pahus miehekseen; stor ^ (el.) aika vonkale, peto; det var (mig) en ~ att vara styv i tennis! (j.) se mies on oikein mato verkkopallossa! det var (mig) en <—' till

gädda! olipa oikein peto hauekseen, hauen vonkale, hirmu (iso) hauki.

axiom -et - (mat.) aksiomi, aksiooma, selviö.

axiomatisk -t itsestään selvä, axla I tr ottaa hartioilleen; ^ ngns kappa (kuv.) jatkaa jnk työtä, ax||plock -et (kuv.) kukkien |poiminta; (kutakuinkin) sattumanvarainen, mielivaltainen valinta, valikoima, -plockning -en tähkäpäiden poiminta; (m. kuv.) ks. ed.

azaleia -an -or (ksv.) alppiruusu, atsalea. Azorerna pl npr Azorit. Azovska sjön npr (mnt.) Asovan meri. azt§k -en -er (käns.) atsteekit, -isk -t atsteekkilainen.

azur (-s-), asur -(e)n asuuri(sini), taivaansininen). -blå -tt asuurin-, taivaan|sini-

B

b 1. (kirj.) b, B. 2. (mus.) b. 3. B (Ruots. koul.): han har B i matematik (läh.) hänellä on matematiikassa välttävä, approbatur, babb|el -let (j.) lörpöttely, loruilu. babbla I tr, itr lörpötellä, jaaritella; ^

om ngt juoruta, ilmaista jtk. babelstorn (kuv.) Baabelin torni, babian -en -er (el.) paviaani, babord (mer.) I. (s.) vasen|puoli, -laita. II.

(adv.) vasemmalla puolella, babordssida (mer.) vasenpuoli. baby (beibi) -n -ar, -er, babies pikkulapsi,

(tav.) vauva, babylo||nier -n -nisk -t babylonialainen; -nisk förbistring Baabelin kieltensekoitus.

babyutstyrsel pikkulapsen, vauvan varusteet.

bac|ll -en -er basilli, -bärare basillienkuljet-taja. -fri -tt basilliton.

1. back -en -ar (jlkp.) puolustaja.

2. back I. -en -ar 1. (mer.) keulapakka. 2. ruoka-astia, »pakki»; kaukalo. II. (adv.) takaisin; full fart täysi voima takaisin!

3. back (Suom. r.): få ~ saada pyyntöön kieltävä vastaus; få ^ i examen saada reput tutkinnossa.

backa I I. itr perääntyä; kulkea taaksepäin; ^ med maskinen panna kone käymään taaksepäin. II. tr 1. panna käymään takaisin; en bil peräyttää, peruuttaa auto; panna auto kulkemaan taaksepäin; ~ seglen (mer.) panna (ahtaa) purjeet vetämään taaksepäin, pakkiin.

2. (Suom. r.) hylätä; antaa reput tutkinnossa.

backanal -en -er bakkanaali; hurjat juomingit.

backant -en -er, -inn'a -an -or(myt.) Bacc-huksen papitar, humalatar. -isk -t bak-kanttinen; hurmioitunut, haltioitunut, back|e -en -ar 1. mäki, kumpu, kukkula, rinne, ylä-, ala|mäki; uppför ylä-

mäkeen, utför (nedför) alamäkeen; ~ upp o. ~ ned mäkeä ylös, toista alas; över berg o. -ar yli kivien ja kantojen; sakta i -arnal eipäs hätäillä! ei hoppu hyväksi eikä kiire kunniaksi! 2. maa; falla raklång i kaatua pitkäkseen

maahan; kasta (slå) ngn i paiskata maahan; det kan du slå dig i <—>n på (j.) siitä saat olla varma, saat panna vaikka pääsi pantiksi; regnet står som spön i ~n sataa kuin saavista kaataen; stå på bar ~ olla puilla paljailla; (för)-sätta på bar ~ saattaa maantielle, puille paljaille, (tehdä) keppikerjäläiseksi. backfisch -en -ar keskenkasvuinen tyttö-

(heilakka). -åldern heilakkaikä. backhand -en 1. (vrkp.) rystylyönti. 2.

(nrk.) isku käden selkäpuolella, back||hoppare (hht.) mäenlaskija, hyppyriini es. -hoppning (hyppyri)mäenlasku, backig -t -are mäkinen, kumpuinen; vägen är mycket ~ tie on hyvin mäkinen; tiessä on paljon (korkeita, pahoja) mäkiä, backsippa (ksv. Pulsatilla vulgaris) mäki-vuokko, lännen kylmänkukka. backslag (tkn.) takaisku, backsluttning mäkirinne, mäen rinne, backspegel (aut.) tarkkailu-, taka|peili. back||stugusittare mäkitupalainen, -tävling (aut.) mäkikilpailu. båd -et - 1. kylpy; ta (sig) ett ~ kylpeä, käydä kylpemässä. 2. ks. -anstalt. bada I I. tr kylpeä, kylvettää; ^ varmbad ottaa lämmin kylpy. II. itr kylpeä; (us.) uida, käydä uimassa; gå o. ~ käydä kylpemässä, uimassa; ^ i tårar sulaa kyyneliin; jag vaknade ^nde i svett heräsin yltä päältä hiessä, hiestä likomärkänä.

bad||anstalt kylpylä, kylpylaitos; (Suom. us.) sauna, -byxor uimahousut, badda I tr, itr hautoa, kostuttaa; ligga o. • —' (sig) i solen paahtaa itseään auringonpaisteessa, ottaa auringonkylpyä, baddare -n - pahuksenmoinen mies, pahus miehekseen; stor ^ (el.) aika vonkale, peto; det var (mig) en ~ att vara styv i tennis! (j.) se mies on oikein mato verkkopallossa! det var (mig) en <—' till

gädda! olipa oikein peto haukekseen, hauen vonkale, hirmu (iso) hauki.

baddräkt uimapuku.

badersk|a -an -or kylvettäjätär; (j.) sau-noittaja.

båd| I gäst kylpy vieras; kylpijä, -handduk kylpypyyhe, -hotell kylpylähotelli, -hus uimahuone; sauna, -hytt uima-, kylpy|-koppi. -kappa kylpyviitta. -kar kylpyamme. -lakan kylpy-, sauna-, uima|-lakana, -pyyhe, badminton (tpm.) sulkapallo, bad||mästare kylvettäjä, -mössä uimalakki.

badning -en kylpeminen; uinti, bad||ort kylpypaikka, kylpylä; resa till en r-^ matkustaa kylpemään, käydä kylpemässä, -rum kylpyhuone; dubblett med r^j kaksio ja kylpyhuone, -strand uimaranta; kylpyläranta. -ställe kylpypaikka; (järven-, meren |rannassa m.) uimapaikka, -vatten kylpy-, pesu|vesi; kasta ut barnet med -vattnet kiinnittää huomiota vain virheisiin näkemättä ansioita; hylätä jtk mitättömän pikkuseikan takia, bagage (-ga:s) matkatavarat, -hylla matka-tavara|hylly, -verkko, -hållare (plkp. ym.) tavarateline. -rum matkatavara|-huone, -

lokero, bagar||barn: bjuda ~ bröd tarjota apua sellaiselle, joka ei apua tarvitse, -böd leipäkauppa, leipurinmyymälä; må som (en) prins i ~ olla kuin herran kukkarossa, kuin piispa pappilassa, bagare -n - leipuri, bagarmästare leipurimestari, bagatell -en -er (turhanpäiväinen, joutava) pikkuasia; fästa sig vid takertua pikkuseikkoihin, -arta|d -t vähäpätöinen, merkityksetön, bagatellisera I tr pitää joutavana, väheksyä, halventaa, bageri -(e)t -er leipomo, -idkare leipuri, leipurinliikkeen harjoittaja, bagg|e -en -ar jäärä, oinas, pässi, bahytt -en -er (ent.) naisen päähine (kiinn. nauhoilla leuan alle), baisse (bess) -n -r hinnan-, kurssin|lasku; spekulera i ~ keinotella hinnan-, kurssin | laskuilla, -spekulant hinnanlasku-, kurssinlasku | keinottelij a. baj (lps. int.): fy hyi (häpeä)! bajadär -en -er bajadeeri, intial. (temppeli) tanssijatar, bajersk -t baijerilainen. -|a -an -or baije-

ril. nainen, bajonett -en -er (sot.) pistin; sätta ~en på kiinnittää pistin kivääriin, -anfall pistinhyökkäys. -fäktning pistintaistelu. bajrare -n - baijerilainen. 1. bak I. -en -ar 1. selkäpuoli, kääntöpuoli,

nurja puoli; på ngns ~ jnk selän takana. 2. (an.) takamus, takapuoli; ge ngn på ~en (j.) antaa selkään, selkä täyteen. II. (adv.) takana, takapuolella; fram o. ~ edessä ja takana, edestä ja takaa; ha ögon både fram o. ~ silmät joka puolella (selässäkin); längst ~ aivan takimmaisena. III. (prp.) ks. bakom. 2. bak -et - 1. leipominen. 2. leivonnainen, -set; hela ~et kakor misslyckades koko kakkuleipomus epäonnistui, baka I tr leipoa.

bak||axel taka-akseli. -ben taka|jalka; (j.) -koipi; resa sig på ~en nousta takajaloilleen (m. kuv.). -binda IV4 tr: ~ ngn sitoa jnk kädet selän taakse, bak||bord leivinpöytä. -bräde leipälauta. bakj|dantare ks. baktalare, -del takaosa; (an., el.) takamus, -dorr takaovi, -efter I. (adv.) jälkeenpäin. II. (prp.) takana, bakelit -en bakeliitti (eri. tekohartsien yhteisnimi).

bakelse -n -r leivos; -r pl (m.) leivonnaiset, bakerst (adv.) takimmaisena, bakersta (a.) takimmainen, bak||ficka 1. takatasku; ha ngt i (kuv.) (olla) vielä jtk varalla. 2. takahuone. -fot taka|jalka, -käpälä; få ngt om ~en (kuv.) saada (omaksua) järkkymättömän varma (mutta väärä) käsitys jstk; det har du fått om ~en siinä olet kyllä väärässä (erehtynyt), -fram takaperin; (j.) nurinpäin, -gata sivu-, syrjä|katu, -kuja. -grund tausta; stå i ~en (m. kuv.) olla taka-alalla. -gård takapiha, -has: sätta sig på niorna asettua, istuutua takajaloilleen. -hjul takapyörä, -huvud (an.) takaraivo, -håll väijytys; ligga i ~ för ngn väijyä, vaania jtk. -i I. (adv.) takana, takapuolella. II. (prp.) takana, taakse, -ifrån (adv.) takaa(päin). -kappa (jlkn.) kannantaus. -kropp takaruumis, -laddare takaaladattava (kivr.). -lykta (aut.) taka-, perä|lamppu, -lyhty, -lås: gå i ~ mennä umpilukkoon; (kuv.) mennä myttyyn, epäonnistua, baklänges taaksepäin, takaperin; falla ~ kaatua selälleen; gå ~ kävellä, mennä, kulkea taaksepäin; (kuv.) taantua; jag tål inte vid att sitta en voi istua (junassa, autossa ym.) selin kulkusuuntaan, bakläxa (koul.): det får ni ^ i (på) saatte sen laiskanläksyksi (vielä uudelleen); få (på) ngt joutua tekemään uudelleen, vielä kertaalleen, bakning -en leipominen, leivonta, bakom I. (prp.) takana, taakse; stänga dörren ~ sig sulkea (panna kiinni) ovi jäljessään; föra ~ ljuset (kuv.) harhauttaa, johtaa harhaan, pettää. II. (adv.)takana (päin); stå ~ olla (jnk) takana; det ligger ngt ~ siinä on (piilee) jtk takana; han sitter strax ~ hän istuu heti (siinä) takana, bak||plåt paistinpelti. -pulver leivinjauhe, bakpå I. (prp.) takana, taakse, takapuolella, -e. II. (adv.) takana, takapuolella, bakre (a. tpm.) taempi, bak||rus jälkihumala; kohmelo, -sida nurja puoli, selkä-, taka|puoli; av handen kädenselkä, -sits takaistuin, -slag takaisku; (kuv.) vastoinkäyminen, -slug-t ovela, salakavala, -slughet oveluus, (sala)-kavaluus. bakst -en (Suom. r.) leipominen, bak||stam (mer.) laivan peräosa, -steg taka-askel; (kuv.) taantuminen, huononeminen. -strävare vanhoillinen, taantumuksellinen. -sträveri vanhoillisuus, taantumuksellisuus, -ström vastavirta, akanvirta, -stycke takakappale, (housujen) takamus, -säte takaistuin, -tala I tr panetella, parjata; ^ ngn puhua jstk pahaa takanapäin, panetella, panna pataluhaksi. -talare panettelija, parjaaja. -tanke taka-ajatus, sivutarkoitus; salainen tarkoitus, -tass takakäpälä, (leik.) takatassu.

bakterie -n -r bakteeri, -dödande (a. tpm.)

bakteereja tappava, -härd bakteeripesä-ke. -kultur bakteeriviljelys. -stam bakteerikanta, bakterio||lpg -en -er bakteriologi, bakteerien tutkija, -logi ~(e)n bakteriologia, bak-teeri|tiede, -oppi. bak||till (adv.) takana, takaa, -trappa ta-kaportaat. bak||tråg taikinakaukalo; leivoin, baktung -t takapainoinen; (mer.) liiaksi perälastissa (oleva), bakugn leivinuuni.

bak||ut (adv.) takaperin; slå ~ (hev.) potkia taaksepäin; det går ~ med ngt jk asia menee hullusti, päin seiniä, -vagn vaunujen peräosa; perävaunu, -vatten vasta-, akan | virta, bakverk leivonnainen, bak||väg 1. takaovi; gå ~en kiertää ympäri; tulla sisään takaovesta, takatietä. 2. sala|tie, -polku; sivutie, -vän|d -t nurinkurinen, takaperoinen; kömpelö, saamaton; bära sig -t åt menetellä kömpelösti; (leik.) aloittaa väärästä päästä, bakåt (adv.) taaksepäin; böja sig ~ taivuttaa (selkää) taaksepäin; ~böjl (voim.) taivutus taaksepäin! -böj|d -t taaksepäin taipunut; (hnk.) selkä kenossa, -böjning taivutus taaksepäin, -luta|d -1 taaksepäin nojallaan (oleva).

t — bält ba!

bakända takaosa; (an., el.) takamus, (j.) takalisto.

1. bal -en -er tanssiaiset, tanssitilaisuus; gå på ~ mennä tanssiaisiin; öppna ~en aloittaa tanssiaiset.

2. bal -en -ar tavarapaali; lägga i ~ar paalittaa, pakata paaleihin.

balatøjk|a -an -or (mus.) balalaikka, balans -en -er 1. vaa'an selkä; (hkn.) vaap-puvipu; (kel.) liipotin. 2. tasapaino (m. kuv.). 3. (kaup.) tilinpäätös; göra upp ~ tehdä tilinpäätös. 4. (kassa)vajaus; han har ådragit sig (kommit på) ^ hänelle on tullut kassavajaus.

balansera I tr, itr 1. pitää tasa|painoa, -painossa; pysytellä tasapainossa; (tkn.) tasapainottaa, tasauttaa. 2. (kaup.) päättää tilit; siirtää, tasoittaa, balans^ra|d -t (kuv.) tasapainoinen, sopusuhtainen; tasainen, maltillinen, hillitty, kiihkoton.

batøns||hjul (tkn.) huima-, vauhti|pyörä. -konto (kirjnp.) tasetili, -räkning ks. ed. baldakfn-en -erbaldakiini; kunnia-, teltta|-katos.

baldersbrå -n, -(e)t -r, -n (ksv. Matricaria

inodora) peltosaunio. baldrottning tanssiaisten kuningatar. Bale^rerna npr pl (mnt.) Baleaarit. balett -en -er baletti, -dansör -en-er balettitanssija. -dansös -en -er balettitanssijatar. -mästare balettimestari.

1. balj|a -an -or tuppi; (herneen) palko.

2. balj|a -an -or vesiämme; (pesu)soikko. balj||frukt palkohedelmä, -växt palkokasvi.

balk -en -ar 1. a) ansas, parru; b) vaa'an selkä. 2. (Iak.) kaari; ks. lagbalk. balka I tr: ~ av erottaa väliseinällä (laipiolla).

bal||klädd tanssiaispukui|nen, -sena. -klän-ning (naisen) tanssiaispuku. balkong -en -er parveke, -dorr parvekkeen ovi.

ballg-d -en -er (kirj.hist.) balladi, ballast ks. barlast.

ballong -en -er ilmapallo; fast ^ kiinto-pallo; fri ~ irtopallo. -ring (aut., plkp.) matalapaine-, pallo|rengas. balsal tanssi(ais)sali. balsam -en -er palsami (m. kuv.). balsam^r|| a I tr palsamoida. -ing -en pal-samointi.

balsamin -en -er (ksv. Impatiens balsamina) palsamikukka. -poppel (ksv. Po-pulus balsamifera) palsamihaapa. balsamisk -t palsamintuoksuinen, hyvänhajuinen,

balsko tanssi(ais)kenkä.

bält -en -er (käns., hist.) baltti; ^erna balt-

37bal balustrad -

tilaiset (liettualaisten ja lättiläisten esi-isät).

balustrad -en -er balustradi, parvekkeen

ym. reunakaide, rintanoja. bambu -n (ksv.) bambu, -rör bamburuoko. ban|a I. -an -ørrata; elämän|rata, -juoksu, -ura; i långa -or joukoittain; pengar i långa -or rahaa kuin roskaa. II. I tr raivata; ~ väg för ngn raivata jllk tietä; ~ sig väg raivata itselleen (elämän-, virka Jura; ~ sig väg genom trängseln raivata tiensä läpi tungoksen, ban||g!- t -

are arkipäiväinen, lattea. -alisera I tr tehdä arkipäiväiseksi, latteaksi, -alitat -en -er arkipäiväisyys, latteus. ban$n -en -er (hed.) banaani, -kontakt (shk.) banaani-, pisto|tulppa. -skal banaaninkuori. -växt (ksv.) banaanikasvi. ban||brytande (a. tpm.) uraa uurtava, -brytare -n - uranuurtaja, band -et - 1. side; nauha; nyöri; bära armen i ~ (olla) käsivarsi nauhassa; hunden går i ~ koira on kahleissa; på löpande ^ (tkn.) liukutyönä. 2. tynnyrinvanne. 3. (kuv.) side; vänskapens ~ ystävyyden siteet; lägga ~ på sig hillitä itsensä, malttaa mielensä; ej lägga ~ på sig olla hillitsemättä itseään; lägga ^ på sin tunga pitää kielensä kurissa; suistaa suutaan. 4. (kirjs.) a) osa, nidos; en roman i två ^ kaksiosainen romaani; b) sidos, nidos, kannet; halvfranskt ~ puoliranskalaissidos (nah-ka|selkä ja -kulmat). 5. (rosvo)joukkio, sakki.

banda I tr 1. varustaa renkain; vannehtia.

2. (rad.) ottaa nauhalle, nauhoittaa. band$g|e (-a:s) -et - side. bandbroms (tkn.) vannejarru. bandel (raut.) rataosa. banderol(l) -en -er paperisuikale; (sikarin) vyöte; leimaside.

band||formig -t nauhanmuotoinen, nauhamainen. -hund kahlekoira. -inspelning

(elok.) nauhalle otto, nauhoitus, äänitys, bandit -en -er ros\o; roisto, rikollinen, pahantekijä. -aktig -t rosvomainen, roisto-mainen.

band||järn vannerauta, -mask ks. binnikemask. -spelare magnetofoni; äänityslaite, -såg vannesaha, -traktor telaketju-, vyö|-traktori. -upptagning äänitys nauhalle, nauhoitus.

bandy (-i) -n (urh.) jääpallo (peli), -klubba jääpallomaila, -lag jääpallojoukkue.

1. bane: bringa å ~ ottaa puheeksi; panna alulle; vad är å mitä on tekeillä?

2. bane (vanh. tpm.) kuolema; få sin ~

- bannlysa

saada surmansa, -man surmaaja, murhaaja.

ban^r -et - lippu; resa ~et pystyttää lippu, -förare lipunkantaja, banesår kuolinhaava, ban||fritt (kaup.) vapaasti vaunussa; ^ Helsingfors vapaasti vaunussa Helsingissä. -gård rautatieasema, -hali asemahalli.

banjo -n -er, -s (mus.) banjo.

1. bank -en -ar 1. valli, penger. 2. (hiekka)-särkkä; (pilvi)seinä, pilven lonka.

2. bank: över en ~ kauttaaltaan, poikkeuksetta.

3. bank -en -er (pank.) pankki; enskild ~ yksityispankki; han har pengar på ~en hänellä on rahoja pankissa; sätta in pengar på r^en panna rahoja pankkiin; ta ut pengar från ~en ottaa rahoja pankista.

banka I tr, itr koputtaa, kolkuttaa, (j.) päntätä päähän; ~ på ngn antaa jllk selkään, rökittää jtk. bank||affär pankkiasia, -bok pankkikirja, -bolag pankkiyhtiö. -bud pankinlähetti. -direktör pankinjohtaja, bankett -en -er juhla|-ateria, -päivälliset, (komeat) kemut; hålla ~ tarjota juhla-ateria; pitää kemut.

bank||fack 1. pankin lokero. 2. pankkiala, -filial pankin haarakonttori, -fullmäktig pankkivaltuusmies. bankir -en -er pankkiiri, -firma pankkiiriliike.

bank||kamrer pankinkamreeri. -kassör pankin kassanhoitaja, -konto pankkitili, -lån pankkilaina, -man pankki|mies, -virkailija.

bankorsning (raut.) ratojen risteys, bankrutt I. -en -er vararikko, maksujen-lakkautus; göra ~ tehdä vararikko. II. (a. tpm., prd.) vararikkoinen, maksukyvytön; bli ~ mennä, joutua vararikkoon, tehdä vararikko.

bankrutter -en -er vararikkoinen, vara-rikontekijä.

bank||räkning -en pankkitili, -rörelse pankkiliike. -tid: under ~ pankkiaikana. -tjänsteman pankkivirkailija, -vaktmästare pankinvahtimestari. -valv pankin-holvi.

bann -et (hist.) kirkonkirous; panna; världsligt ~ valtiokirous; lysa i ~ ks. bannlysa.

banna I tr torua, haukkua, sadatella, panna pataluhaksi; ^ ngn för ngt torua, haukkua jtk jnk vuoksi, bann||bulla (paavin) pannabulla, -lysa II2 tr julistaa pannaan, (valt.) valtiokirouk-seen; ^ vissa böcker tuomita, kirota, kieltää eräitä kirjoja; ^ alla krig kirota, kiel-

tää kaikki sodat, -lysning -en -ar pannaan julistus, pannakirous. bannor pl torut, haukkumiset, moitteet; få ~ saada torut, haukkumiset; ge ngn ~ torua jtk, haukkua suut (ja) silmät täyteen.

bannstråle (hist.) pannasalama. bansträcka (raut.) rataosa, banta I itr laihduttaa itseään, harjoittaa laihdutushoitoa, paastota; ~ fem kilo saada laihdutetuksi itseään viisi kiloa, ban tam vikt -en (nrk. ym.) kääpiösarja. bantningskur laihdutusparannus. ban|| tåg juna; med ~ junalla, -vagn: fritt ~ (kaup.) vapaasti (rautatie)vaunussa. -vakt (raut.) ratavartija, -vakt-stuga ratavartijantupa. -vall ratapenger. -övergång rautatieylikäytävä. baptjs||m -en (lhk.) baptismi. -t -en -er baptisti.

1. bar -t -are paljas, peittämätön; alaston; i ^a skjortan paitasillaan; gå i <—'a skjortärmarna olla paitahihasillaan; med huvud paljain päin; på ~ gärning (Iak.) verekseltä; under ~ himmel taivasalla; våt inpå kroppen ei rihmankiertämää kuivaa yllä.

2. bar -en -er baari; tarjoilu [pöytä, -huone, bara I. (adv.) vain, ainoastaan, ei mitään

muuta; ^ vatten pelkkää vettä; klockan är ~ ett kello on vasta yksi; han är ~ barnet hän on vielä lapsi; han är ~ skinn o. ben hänestä on jäljellä vain luu ja nahka; ^ tanken är en synd jo pelkkä ajatus on synti. 2. (täytesan.): ser man på katsos mokomaa! vore jag ~ hemma! kunpa olisinkin kotona! det fattades no sitä nyt vielä puuttuisi! II. (konj.) kunpa vain; ~ han säkert kommer! kunpa hän tosiaan tulisi! barack -en -er parakki, bar||arma|d-* paljain käsivarsin, käsivarret paljaina, -axla|d -t: en ~ dam naishenkilö, jnk olkapäät ovat paljaat, -backa: rida ~ ratsastaa ilman satulaa, bar||ber -en -er raakalainen, -bari ~(e)t raakalaisuus; raakuus. -b?risk -t raakalaismainen; raaka, karkea, sivistymätön, -barism -en raakalaisuus. barbent paljasjalkainen; paljain jaloin, barberare -n - parturi.

1. bard -en -er (valaan) hetula.

2. bard -en -er (hist.) bardi; (muinaiskelt-tiläinen, m. yi.) runoilija ja runonlaulaja.

bardalek (hist.) taistelu, kamppailu.

bardis3.11 (hist. sot.) -en -er pertuska. bardisk (rav.) baarin tiski, bardin -en -er (mer.) partuuna. bard vai (el.) hetulavalas.

barett -en -er (hist.) baretti, lipaton pyöreä t. kulmikas lakki, barfota (a. tpm.) paljasjalkainen; paljain jaloin, -munk paljasjalkamunkki. bar||frost (mtr.) routahalla. -huva|d -t paljaspäinen; paljain päin. barium -et (kern.) barium.

1. bark -en -ar, -er (ksv.) puun kuori, kaarna; tränga sig mellan ~en o. trädet olla rauhanhäiritsijänä toisten ihmisten välillä.

2. bark -en -er, -ar (mer.) ks. -skepp.

1. barka I tr 1. ~ (av) träd kuoria, koloa puita. 2. (nhk.) parkita nahkaa.

2. barka I itr: det åt skogen se menee päin mäntyyn; nu ^r det av nyt se aikaa.

barka|d -t käsnäinen, känsäinen; ahavan purema, ahavoitunut, kovettunut. barkarol(l) -en -er (mus.) venelaulu. bark$ss -en -er (mer.) iso vene; parkassi, lotja.

barkbröd pettuleipä, barkig -t kaarnainen, kaarna-, barkmjöl -et pettujauhot, barkskepp (mer.) parkki (laiva), barlast pohjalasti; (m. kuv.) painolasti; inta (lossa) ~ ottaa (purkaa) pohjalasta).

barlasta I tr lastata pohjalastiin; pohja-, paino |lastissa, barm -en -ar povi; nära en orm vid sin egen ~ (kuv.) elättää (ruokkia) käärmettä povellaan.

barmark paljas, lumeton maa; det var ~

maa oli paljas, lumeton, barmhärtig -t -are laüpias, armelias, mot

ngn jtk kohtaan, barmhertighet -en laupeus, armeliaisuus, barmhärtighetsinrättning -en armeliaisuus», hyväntekeväisyyslaitos, -syster laupeudensisar. -verk armeliaisuuden-, laupeuden|työ, rakkaudentyö, barn -et - lapsi; ett världens ~ (vanh.) maailmanlapsi; ett ~ av sin tid aikansa lapsi; ^ av hederliga föräldrar kunniallisten vanhempien lapsi; uppta som sitt eget ~ ottaa omaksi lapsekseen; vara som ~ i huset olla kuin talon oma lapsi; vara med ~ olla raskaana, odottaa lasta; vara dödens ~ (usk.) olla kuoleman lapsi; visa vars andas man är osoittaa, minkä hengen lapsia on; alla~ i början alku aina hankala; kasta ut ~et med badvattnet kiinnittää huomiota virheisiin näkemättä ansioita; hylätä jtk mitättömän pikkuseikan takia; med ~ o. blomma (läh.) lapsineen, lankoineen; lika <—' leker bäst (snl.)

vakka kantensa valitsee; bli ~på nytt käydä (muuttua) uudelleen lapseksi, lapsekkaaksi; vara bara ~et olla vielä aivan

lapsi; så enkelt att ett kan göra det niin helppo (a), että lapsikin sen pystyy tekemään; (pelkkää) lapsenleikkiä. barna||dödlighet lasten kuolleisuus, -fö-derska lapsivuodenainen, synnyttäjä, -mord lapsenmurha; pl lastenmurha. barnansikte lapsenkasvot. barna||oskuld lapsen viattomuus, -rov lapsenryöstö. -rövare lapsenryöstäjä. -sinne lapsenmieli. - tills yningsman ks. -vårdsman. -tro lapsenusko. -vård pikkulapsen hoito; lastensuojelu, -vårdsman lastenvalvoja, -vårdsnämnd lastensuo-jelulautakunta. -ålder lapsuus-, lapsuu-den|ikä.

barn||barn lapsenlapsi, -barnsbarn lapsenlapsenlapsi. -begränsning lapsirajoitus, -bespisning lasten ruokinta, -bidrag lapsilisä. -biljett lastenlippu, -bjudning lapsi-kutsut. -bok lastenkirja, -bördshus synnytyslaitos. -daghem lastenseimi. barndom -en lapsuus; från ~en lapsesta saakka, (leik.) pienestä pahasta; från filmens ~ elokuvan lapsuuden ajoilta; gå i'—>(en) (olla) uudelleen lapseksi muuttunut.

barndoms||hem lapsuudenkoti. -minne lapsuudenmuisto, -vän lapsuudenystävä, barn||dop lapsenkaste. -flicka lapsentyttö. -fröken lastenhoitajatar. -fö|dd -tt syntyisin; ^ i Helsingfors syntyperäinen helsinkiläinen. -förbjude|n -t lapsilta kielletty; -tl (elok.) kielletty lapsilta! -förlamning lapsihalvaus. -hem lastenkoti; (m.) orpokoti, -hus (vanhantyyppinen) ks. ed. -husbarn orpokodinlapsi. -kammare lasten|huone, -kamari, -kläder lastenvaatteet. -krubba lastenseimi. -kär lapsia rakastava, lapsista pitävä; vara r>w olla lasten ystävä, -läkare lastenlääkäri. -lös -t lapseton, -löshet lapsettomuus. -morska kätilö, -rik -t monilapsinen.

barns||ben: från ~ (hamasta) lapsuudesta asti, (leik.) pienestä pahasta, -börd lapsensynnytys. barn||sjukdom lastentauti, -sjukhus lastensairaala. -skara lapsijoukko, lapsi-liuta. -sko lapsenkenkä; han har trampat ut ~rna hän on päässyt lapsenkengistään; hon har ännu inte trampat ut ~rna hän (tvttö) on vielä lapsenkengissä. -skrik lasten|itku, -parkuna, -sköterska lastenhoitajatar. barnslig -t -are lapsellinen; (halv.) lapsekas; vara ~ (m.) heittäytyä lapselliseksi, -het lapsellisuus; (halv.) lapsellisen typerä menettely.

barnsnöd -en synnytystuskat; vara i ~ olla synnytystuskissa.

barn||säng -en 1. (huon.) lapsen| vuode, -sän-ky. 2. (lääk.) lapsivuode, synnytys; ligga i r^ olla lapsivuoteessa; en lätt ~ helppo synnytys, -sängsfeber (lääk.) lapsivuode-kuume. -sängskvinna lapsivuodenainen, synnyttäjä, -tillåt|en -et -na (elok.) lapsille sallittu; -et sallittu lapsille, -trädgård lastentarha, -tycke: hon har ~ lapset pitävät hänestä, -unge lapsukainen, tenava, palleroinen, -uppfostran lastenkasvatus, -uppfostringsbidrag lap-sen|eläke, -elatusapu, (j.) lapsenruokko. -vagn lapsen-, lasten|vaunut, -vakt lapsenkaitsija; vara ~ olla lapsenkaitsijana, »katsoa» lasta, -våg lastenvaaka. -vän lasten ystävä, -värkar (lääk.) synnytys-poltteet.

barock I. -t a) omituinen, merkillinen, mieletön; b) barokkityylinen. II. -en (taid. hist.) barokki, -stil -en barokki-tyyli.

barom$t|er -ern -rar ilmapuntari; ~n stiger (faller) ilmapuntari nousee (laskee); r^n står på ostadigt ilmapuntari näyttää vaihtelevaa, on vaihtelevan kohdalla, -fall ilmapuntarin laskeminen, -maximum ilmapuntarimaksimi. -stånd ilmanpaine; ilmapuntarin näyttämä, bar||pn (u:) -en -er paroni, vapaaherra, -ness|a -an -or paronitar.

1. barr -en -er (voim.) nojapuut.

2. barr -en -er (hopea-, kulta)harkko.

3. barr -et - (ksv.) neulanen.

barra I itr: ~ av (sig) pudottaa, varistaa

neulasensa, barrikad -en -er katusulku, barrikadera I tr tukkia katusuluilla. barrik$dstrid katusulkutaistelu. barriär -en -er kaiteet; salpa, -rev (mnt.) palle-, ranta|riutta.

barr||skog havumetsä, -träd havupuu, -ved havupuu-, (tav.) mänty|halot. barsk -t -are tuima, tiukka, ankara; tilltala

ngn i ~ ton tiuskaista, tiuskia jllk. barskhet tiukkuus, ankaruus, tuimuus, bar||skrapa|d -t ruti köyhä; vara alldeles ~ olla puilla paljailla, (j. leik.) aivan »auki», ei kiesuksenkillinkiä taskussa, -slit|en -et -na (vaat.) nukkavieru, lopen kulunut.

bart (adv.): blott o. /^yksinomaan, ainoastaan, barvinter lumeton talvi, baryton -en -er, (m.) bariton (mus.) barytoni, (m.) barytonilaulaja.

1. bas (a:) -en -ar (mus.) basso, (m.) bassolaulaja.

2. bas (a:) -en -ar työnjohtaja, etumies, (leik.) päällysmies.

3. bas (j.): få — saada selkäänsä.

4. bas -en -er perusta, alusta, jalusta; (pylvään) jalka; (sot.) tukikohta; (mat.) kanta; (logaritmin) kantaluku; (kern.) emäs.

1. basa I tr piiskata, antaa selkään.

2. basa I I. itr (aurinko) paahtaa. II. tr hautoa; lauhduttaa, vaimentaa.

3. basa I itr: ~ i väg livistää tiehensä; pötkiä pakoon; låta det ~ (kuv.) antaa jnk mennä menojaan, vanhaa latuaan.

baskit -en basaltti, (tumma) laavakivi. basair -en -er (itäm.) basaari, myymälä; myyjäiset.

basera I tr perustaa; ^ sig på ngt, vara

r^d på ngt perustua jhk. basfiol (mus.) bassoviulu, basilisk -en -er 1. (tar.) basiliski, lohikäärme. 2. (el.) basiliski (leguaanilisko). basis: en ~ perusta, perustus; på ~ av jnk perusteella; på ~ härav tämän perusteella.

basisk -t (kern.) emäksinen, bask -en -er (käns.) baski(t). bask| (er) -em -rar baskilaislakki; (j.) baskeri (lakki).

baskisk -t baskilainen, basklav (mus.) bassolavain, -klaavi, baslinje (mat.) kanta, pohja; (mnm.) perusviiva, basparti (mus.) basso-osa. basrelief (baireljeff) -en -er (taid.) matala

kohokuva, basröst (mus.) bassoääni. bass|e -en -ar 1. (j.) moukka, törkimys, kollo, lurjus. 2. (sot. j.) jalkamies, »mo-suri».

basstämma (mus.) bassoääni. bast -et niini; av ~ niininen, niini-, basta (int.): o. därmed ja sillä hyvä! bastant - -are tanakka, kestävä, tukeva;

en rs smörgås aika, tukeva voileipä, bastard -en -er sekasikiö; (hnk.) äpärä. bastiQn -en -er (hist. sot.) vallinsarvi;

(kuv.) turvapaikka, bastmatta niinimatto, baston^d -en -er selkäsauna, pieksiäiset. bas trumma bassorumpu, iso rumpu, bastu -n -r (== badstuga) sauna; finsk rs suomalainen sauna, basun -en -er (mus.) pasuuna; blåsa rs soittaa, puhaltaa pasuunaa, basuna I itr: rs ut ngt (kuv.) toitottaa julki.

basunblåsare (mus.) pasuunan|puhaltaja, -soittaja.

batalj -en -er (sot.) taistelu; ottelu; (j.)

tappelu; leverera käydä taisteluun.

-målare (taid.) sotamaalari. bataljpn -en -er 1, (sot.) pataljoona, 2,

(keilap.) pataljoona, kaikki 9 keilaa; slå rs heittää pataljoona, bataljons 11 adjutant pataljoonanadjutant-ti. -chef pataljoonankomentaja, -läkare pataljoonan lääkäri, -vis (adv.) pataljoonittani.

batøt -en -er (ksv. Ipomoea batatas) ba-taatti.

batist -en -er (vaat.) hieno pellavakangas, batisti; av rs batisti-. -näsduk batistine-näliina.

batong -en -er (poliisin) patukka; pamppu;

^ av gummi kumipatukka. battens (tpm., sht.) soiro, battenssi. batteri -(e)t -er (sot.) patteri; (shk.) ken-nosto, paristo, (vanh.) patteri, -chef (sot.) patterinpäällikkö. -tändning (aut.) kennosto-, patteri|sytytys. bautasten (muin.) hautakivi (rautakaut. vainajan muistokivi), baxa I tr kangeta, kammeta, vääntää kangella.

baxna I itr ällistyä, jäädä sanattomaksi; det är så man kan rs siinä ei osaa sanoa mitään, b-dur (mus.) B-duuri. be (bedfa) V tr, itr 1. rukoilla, ks. bedja. 2. pyytää, anoa, rukoilla, ngn om ngt pyytää (anoa, rukoilla) jltk jtk; får jag rs om namnet? kuinka nimenne olikaan? saanko tietää nimenne? får jag rs om saltet? saisinko (pyytää) suolaa? jag fsr om min hälsning till Er bror sanokaa terveisiä veljellenne; ^ ngn vara välkommen toivottaa tervetulleeksi; å, jag ~rl olkaa hyvä! kaikin mokomin! (oikein) mielellään! jag att få meddela pyydän (saada) ilmoittaa; saan ilmoittaa. 3. pyytää (vieraaksi); ^ ngn till middag pyytää päivälliselle, beakta I tr ottaa huomioon; ottaa varteen; att rs! huom.! otettava huomioon; förtjäna att ~s sietää (kannattaa) ottaa huomioon.

beaktande -t huomioon ottaminen; frågan är värd ~ kysymys on huomion arvoinen, beaktansvär|d -t huomioon-, varteenotettava.

bearbeta I tr käsitellä, muokata, jalostaa; ^ en sten (kivt.) hakata, muokata kiveä; ^ ull till tyg valmistaa villoista kangasta; ny upplaga uusi uudistettu (parannettu, korjattu) painos, laitos; ^ ngn koettaa vaikuttaa jhk. bearbetning -en muokkaus; muunnelma, mukaelma, sovitelma; vrt. ed.

beblanda I rfl. sig olla (tav. luvattomassa, m. luonnottomassa) sukupuoliyhteydessä.

beblandelse luvaton (luonnoton) sukupuoliyhteys.

bebp III tr asua (taloa, tilaa), bebodd -tt asuttu; inte ~ asumaton, beboelig -t asuttava(ssa kunnossa), asuttavaksi kelpaava, bebygg|a II1 tr rakentaa (jhk rakennuksia'); asuttaa, ottaa asutukseen; ett tätt -1 land tiheään asuttu maa. bebyggare -n - asukas; uudisasukas, bebyggelse -n -r asutus, viljely(s). -täthet

asü tus tiheys, bebåda I tr ilmoittaa; viitata jhk, ennustaa; detta ingenting gott tämä ei tiedä (mitään) hyvää. bebådelse -n -r ilmoitus, ennustus; Marie ~'dag (kirk.) Marian ilmestyspäivä, beck -et piki. -a I I. tr pietä, sivellä pikeä jhk. II. rfl. ~ ihop sig takertua kiinni toisiinsa, -arta|d -t pienkaltainen. beckasin -en -er (el.): enkel ~ (Capella gallinago) taivaanvuohi; dubbel ~ (C. media) heinäkurppa, beckbyxa (leik.) merimies, pikipöksy, pikiorava. beckig -t -are pikinen. beck||mörk -t pilkkopimeä, -olja piki-öljy. -svart piki-, sysi|musta. -sömsko pikisaumainen saapas, kenkä, -tråd piki-lanka.

bed$ga|d -t iällinen, vanha; (halv.) kuihtunut, lakastunut, bedarra I itr (mer., tuuli) tyyntyä, asettua,

bedja V tr, itr 1. rukoilla (rukous); ~ fadervår rukoilla (lukea) isämeidänru-kous, (j.) isämeitä; ~ till Gud rukoilla Jumalaa. 2. ks. be. bedr$(ga) IV2 I. tr pettää, petkuttaa, ngn på ngt jltk jtk; vara lätt att ^ antaa helposti pettää itseään, helppo pettää; skenet bedrar näkö pettää; (snl.) ei ole koiraa karvoihin katsomista; om mitt minne inte bedrar mig jollei muistini petä; låta snålheten ^ visheten (snl.) ahneus pettää viisaankin. II. rfl. ~ sig pettää itseään; pettyä, erehtyä; om jag inte bedrar mig jollen erehdy; ~ sig på ngn pettyä jnk suhteen.

bedr$g|are, -erska pettäjä, petkuttaja, bedrift -en -er työ, teko; suur-, uro-, sankari I teko; (iv.) det var snygga ~er han gjort sig skyldig till olipa hän tehnyt itsensä syypääksi kauniisiin tekoihin! F jopa olikin tehnyt tekosia! bedriva IV1 tr tehdä, harjoittaa, suorittaa, toimittaa; ^ en sak med iver innokkaasti harrastaa (ajaa) jtk asiaa, omistautua kokonaan asialle, bedrägeri ~(e)t -er petkutus, petos, vilppi;

lögn o. ~ valhe (tta) ja petos (ta), -försök petosyritys, bedräglig -t -are vilpillinen, petollinen; (asia) pettävä; hopp pettävä toivo; ^ avsikt, ~t syfte vilpillinen tarkoitus; på ~t sätt vilpillisesti, petollisesti, -het -en vilppi, petollisuus.

bedrQv||a I tr surettaa, murehduttaa. -a|d -t murheellinen, surullinen; bli ~ tulla surulliseksi; vara ~ olla surullinen, suruissaan, över ngt jstk. -else -n -r suru, murhe; till min stora ~ suureksi surukseni. -lig -t -are surullinen, murheellinen;

klädd (surkean, viheliäisen) kehnoissa pukimissa, -lighet -en -er surullinen asia. beduin -en -er (käns.) beduiini, -kvinna

beduiininainen. -täit beduiiniteltta. bedyra I tr vannoa ja vakuuttaa, -nde -t vakuuttelu.

bedåra I tr lumota, hurmata, tenhota; lumoutua, hurmaantua, joutua jnk lumoihin. -nde (a. tpm.) hurmaava, lumoava, bedpma II1 tr arvostella; arvioida; jag överlåter åt er att ~ saatte itse arvostella (päättää).

bedQma||nde -t -n arvostelu, -re -n -arvostelija, bedömning -en ks. bedömande. bedQv||a I tr (lääk.) puuduttaa; huumata; tehdä kuuroksi, lyödä korvat lukkoon, -ande (a. tpm.) korvia huumaava, -ning -en huumaus; (lääk.) puudutus, huumaus, nukutus, -ningsmedel huumaus-, (lääk.) puudutus-, nukutus|aine. beediga I tr (Iak.) vannottaa; vahvistaa valalla.

bef9.UI a II1 I. tr 1. käskeä; ~ ngn att gå käskeä jtk menemään, jnk mennä; låta ~ sig antaa itseään käskeä; vad -s? kuinka? mitä? mitä tarkoitatte? mitä haluatte? 2. uskoa: ~ sin själ i Guds hand uskoa sielunsa Jumalan huomaan. II. itr käskeä; ^ över komentaa, käskeä, vallita; ^ över liv o. död olla elämän ja kuoleman herra, valtias. III. (pain. part.); ^ fram käskeä tuomaan esiin; vaatia; <—' in käskeä sisään, befallande (a. tpm.) käskevä, komenteleva, mahta(ile)va; i ~ ton käskevään, komentavaan sävyyn, befallning -en -ar käsky, määräys; jag har fått ^ att olen saanut käskyn (tehdä), minua on käsketty (tekemään jtk); på hans ~ hänen käskystään; på ~ av ngn jnk käskystä; utan ~ käskemättä.

befallningshavande (läh.) käskynhaltija; Kunglig Majestäts ~ (Ruots. kuninkaallinen) lääninhallitus; (Tukholman) yli-käskynhaltija.

1. befara I tr (pahoin) pelätä, olla huolissaan; ^ det värsta pelätä pahinta; man kan det kan on, lienee syytä pelätä.

2. befara IV2 tr liikennöidä; liikkua, ajaa, kulkea (m. aluksilla); som kan ~s liikenne-, kulku-, purjehdus|kelpoinen.

befar|en -et -na (paljon) matkustellut, liikkunut.

befatta I rfl. ~ sig med ngt harrastaa, puuhata jtk, olla tekemisissä jnk kanssa; ^ dig inte med detta! älä puutu (sekaannu) tähän, (j.) pidä näppisi tästä erossa! befattning -en -ar 1. toimi, paikka, virka; ha ~ som lärare olla opettaja(na), opettajan virassa. 2. ta ~ med ngt ryhtyä tekemisiin jnk kanssa, ryhtyä, puuttua jhk; jag vill inte ha ngn ~ med ngn (ngt) en tahdo olla missään tekemisissä jnk (hnk., asian) kanssa, be|finna IV4 I. tr tavata; havaita, huomata;

osoittautua jks; han -fanns vara kävi selville että hän oli; han -fanns (vara) skyldig hänen todettiin olevan syyllinen, hänet todettiin syylliseksi; han -fanns vara en bedragare hän osoittautui petturiksi (petkuttajaksi). II. rfl. ~ sig olla, oleskella; var -finner han sig? missä hän on, oleskelee? ~ sig vid hälsa olla terveenä; ^ sig vid kassa olla rahoissaan, befinnande -t terveydentila, vointi, befintlig -t (olemassa) oleva; den bakom huset trädgården talon (rakennuksen) takana sijaitseva puutarha; alla i rummet personer kaikki huoneessa olevat henkilöt; de i hans förråd verktygen hänellä varastossa olevat työkapineet. befintlighet -en olemassaolo, beflita I rfl. ~ sig uurastaa, ahkeroida, om ngt uurastaa jtk; tavoitella; pyrkiä (noudattamaan jtk). beflalcka I tr liata, tahrata, (kuv.) saastuttaa.

befQga|d -t oikeutettu, oikea, aiheellinen, befogenhet -en toimi|valta, -(nta)valtuus,

oikeus, pätevä syy. befplka I tr asuttaa, (vanh.) kansoittaa;

tätt (glest) ~d tiheään (harvaan) asuttu, befolkning -en -ar väestö, -sfråga väestökysymys. -stäthet väentiheys. befQrdra I tr kuljettaa, viedä; edistää, auttaa; ylentää (virassa, arvossa); ^ matsmältningen edistää ruoansulatusta; ^ ngn till straff (till laga näpst) luovuttaa oikeuden käsiin, befordran: en ^ kuljetus, siirto; ylennys (virassa, arvossa); ~ till högre ämbete ylentäminen korkeampaan virkaan; för vidare ~ edelleen toimitettavaksi.

• begagna beg

befordrings||avgift kuljetus]maksu, -kustannukset. -medel kuljetusneuvot. befrakta I tr (kaup.) rahdata; vuokrata, palkata kuljettamaan (laiva;) låta ~ ett fartyg rahdata, palkata laiva rahtia kuljettamaan, -re -n - rahtaaja, befraktning -en -ar (kaup., mer.) rahtaus, rahtaaminen, vuokraaminen, -skontrakt rahtaussopimus.

befria I tr vapauttaa; ^ ngn från ngt vapauttaa, päästää jk jstk (tehtävästä); ^ sig från ngt päästä eroon (asiasta); ^ från straff vapauttaa rangaistuksesta; ^ ngn ur en fara päästää, pelastaa vaarasta; ~d från omsorgen för det dagliga brödet leipähuolista päässyt, befriare -n - vapauttaja, pelastaja;

(Raam.) Lunastaja, Vapahtaja, befrielse -n vapautus, pelastus; helpotus, -krig vapaussota.

befrukta I tr (m. kuv.) hedelmöittää; siittää; saattaa (tehdä) raskaaksi, befruktning hedelmöittäminen, -möitys; siitos, -sorgan siitin, sukupuolielin, befrynda|d -t naimisliiton kautta sukuun, sukulaiseksi tullut; (kuv.) ystävystynyt, befrämja I tr edistää, tehokkaasti vaikuttaa, auttaa, -nde -t edistäminen, auttaminen. -re -n - edistäjä, auttaja; suosija, befullmäktiga I tr valtuuttaa, ngn till ngt jk tekemään jtk, jk jhk, antaa jllk valtakirja jhk.

befäl -et - 1. päällikkyys, komento; föra (ha) ~et över ngt olla jnk komentaja(na); föra högsta ~et olla ylipäällikkönä; han för r^j över vänstra flygeln vasen siipi on hänen komennossaan. 2. päällystö, upseerit; tjänstgöra som ~ palvella upseerina, hoitaa upseerintehtäviä. -havare -n - 1. (sot.) päällikkö; högste ~ ylipäällikkö. 2. (mer.) (laivan) päällikkö. bef$ls||person päällystöön kuuluva; esimies. -post esimiehen|asema, -paikka, -tecken komentolippu. befäng|d -t -dare nurinkurinen, hullu, hupsu; en ~ idé hullu, mieletön ajatus, -het hupsuus, mielettömyys, befäst - -a linnoitettu; en ^ ställning linnoitettu asema.

befästa II2.(I) tr linnoittaa; (kuv. m.) lujittaa, vahvistaa; ^ vänskapens band lujittaa ystävyyden siteitä, befästning -en -ar linnoitus. bef£stnings||arbete linnoitustyö, -konst linnoitustaito. -verk linnoituslaitteet. begabba I tr ivata, pilkata; av ngn olla jnk pilkattavana; ^ ngn (m.) pitää hauskaa jnk kustannuksella, begagna I I. tr käyttää; ~de kläder käytetyt, vanhat vaatteet; ^e saker käytetytbeg

tavarat. II. rfl. ~ sig av ngt käyttää jtk (hyväkseen); ' (sig av) tillfället käyttää tilaisuutta hyväkseen, ottaa tilaisuudesta vaari(n). begagnande -t käyttäminen, käyttö, begapa I tr katsoa töllistellä, tuijottaa, beg? (begjva) V rfl. ~ sig 1. mennä, lähteä jhk; ^ sig av (i väg) lähteä pois, tiehensä; ^ sig på flykten lähteä pakoon, paeta; ^ sig till arbetet lähteä työhön; ^ sig till sängs käydä vuoteeseen, mennä levolle; ~ sig utrikes lähteä ulkomaille. 2. (prs., vanh.) det begav sig att kävi niin että.

begjv|en -et -na: ~ på mieltynyt jhk, ahne (j. perso) jllk; vara ~ på pengar olla rahanahne; ^ på starka drycker

väkeviin, (j.) viinaan menevä; ~ på sötsaker ahne makeisille.

begivenhet -en ahneus, halu jhk; på

alkohol juoma-, (j.) viinan himo. begjuta IV3 Jr valella (jtk jllk);valaa,kaataa jtk (nst.) jhk. begpni|a (u:) -an -or (ksv.) begonia, vino-lehti.

begrav|a IV2 (II1) tr haudata; kuopata maahan; ^ sig bland sina böcker hautautua kirjoihinsa; ~s i glömska vaipua, joutua unohduksiin; ^s av en lavin hautautua lumivyöryyn; där ligger en hund -en siinä on jtk koiruutta (kieroutta) takana.

begravning -en -ar hautajaiset, maahanpanijaiset; gå på ~ mennä hautajaisiin, begravnings||akt hautaus, hautajaistoi-mitus. -byrå hautaustoimisto, -dag hautauspäivä. -entreprenör hautausurakoitsija. -följe hautaus-, ruumis|saatto. -hjälp hautausapu, -högtidlighet hautajaisjuh-lallisuudet. -kalas hautajais|pidot, -ateria; (j.) peijaiset, -kassahautausapukassa. -plats hautausmaa, -procession hautajais-, hautaus-, ruumis |saatto. -tåg [-hautajais]-] {+hauta- jais]+} kulkue, -saatto; (m.) hautajaisjuna. begrepp -et - käsitys, käsite; kuvittelu, aavistus; efter mitt (mina) ~ minun käsitykseni mukaan; minun käsittääkseni; han har inte det ringaste ^ om saken hänellä ei ole minkäänlaista käsitystä, aavistustakaan koko asiasta; du kan inte göra dig ett ~ om det et osaa sitä kuvitellakaan; stå (vara) i ~ att göra ngt olla (jnk) tekemisaikeissa, tekemäisil-lään jtk; ~et pengar var obekant för dem rahan käsite oli heille tuntematon; fosterlandet var för honom blott ett >—' isänmaa oli hänelle pelkkä käsite, begrepps||förmåga käsityskyky, -förvirring käsitteiden sekaannus, -mässig -t käsitteen mukainen; käsitteellinen.

begrip|a IV1 tr käsittää, ymmärtää; oivaltaa , tajuta; -er du? käsitätkö? ymmärrätkö? få ngn att ~ ngt saada jk tajuamaan jtk; —' sig på ngt ymmärtää jtk, joitakin asioita.

begriplig -t -are käsitettävä, ymmärrettävä, tajuttava, för ngn jllk. begriplighet -en tajuttavuus, ymmärrettävyys, selvyys.

begripligt vjs (adv.) ymmärrettävästikin, tietenkin.

begrunda I tr: ~ ngt mietiskellä, harkita jtk mielessään.

begrundan: en ~ mietiskely, harkinta; vid närmare ~ tarkemmin asiaa harkite|n, -ssa.

begråta V tr itkeä, surra jtk. begränsa I I. tr rajoittaa, supistaa; till det nödvändigaste rajoittaa kaikkein välttämättömimpään. II. rfl. ~ sig rajoittua.

begränsa|d -t rajoitettu; (kuv.) suppea, ahdas; ett -t antal pienehkö määrä; medel niukat varat; kredit på ~ tid mää-räaikaluotto, luotto rajoitetuksi ajaksi; det utrymmet tilan vähyys, begränsning rajoitus, supistus; vrt. begränsa.

begynna II2 ks. börja.

begynnelse -n alku. -bokstav alkukirjain.

-hastighet alkunopeus, -lön alkupalkka, begå V tr tehdä; viettää; ~ nattvarden

(kirk.) käydä ehtoollisella, begåva I tr lahjoittaa, antaa, ngn med ngt jllk jtk.

begå va |d -t lahjakas; högt ~ erittäin lahjakas, språkligt ~ taipumuksia kieliin, begåvning -en 1. lahjakkuus, luonnonlah-jat; taipumukset, kyky; han har ~ för språk hänellä on taipumuksia kieliin. 2. -en -ar (hnk.) lahjakas hnk., kyky. begär -et - halu, himo; ~ efter mat o. dryck ruoan ja juoman halu; ^ efter pengar rahanhimo; ^ efter ägodelar omaisuuden himo; hysa ~ efter ngt tuntea jnk halua; tillfredsställa sina ~ tyydyttää halujaan; vara slav under sina >—' olla himojensa orja.

begär|a II1 tr pyytää, vaatia; ^ ordet pyytää puheenvuoroa; det är för mycket -t se on liikaa pyydetty, vaadittu; det är att ^ väl mycket av honom se lienee häneltä liikaa pyydetty; sitä ei voine häneltä odottaa; ^ tillbaka pyytää, vaatia takaisin.

begäran: en ~ halu, pyyntö, vaatimus, toivo; med ~ om pyytäen (samalla); på allmän ~ yleisön pyynnöstä; på min

hustrus ~ vaimoni pyynnöstä, toivomuksesta.

begärlig -t -are 1. toivottu, haluttu, tavoiteltu. 2. halukas, himokas. begjjLrlighet -en 1. halukkuus, halu, himo,

himokkuus. 2. (kaup.) kysyntä. beh$g -et - 1. mieltymys, mielihyvä; finna ~ i ngt mieltyä, mielistyä jhk; vara ngn till ^ olla jllk (jnk) mieleen, mieliksi. 2. efter ~ oman mielensä mukaan. 3. viehätys, tenho; nyhetens ~ uutuuden viehätys. 4. (konkr.) de kvinnliga r^en naisen sulot, behaga I tr, itr 1. miellyttää, viehättää; det ~r mig se miellyttää, viehättää minua. 2. toivoa, haluta; som ni ^r niin kuin haluatte; vad ~s? miten voin palvella? kaffe? saako olla (haluatteko) kahvia? fursten har befalla ruhtinas on suvainnut käskeä, behagfull -t miellyttävä, viehättävä, hempeä.

behaglig -t -are miellyttävä, viehättävä, herttainen; ~t sätt miellyttävä (käytös) -tapa; i ~ tid oikeaan aikaan, -het miellyttävyys, herttaisuus, viehkeys, behag|]sjuk -t mielistelynhaluinen, keimaileva; vara ~ keimailla, -sjuka mielistelyn halu, keimailu, behandla I tr (lääk.) hoitaa; käsitellä; kohdella; ^ ngn för en sjukdom hoitaa jtk jssk taudissa; man ~de honom med förakt häntä kohdeltiin halveksien, behandling -en (lääk.) hoito; käsittely; kohtelu; uppta(ga) till ~ ottaa käsiteltäväksi; vara under föremål för >—' olla käsiteltävänä, käsittelyn alaisena; ^ av fångar vankien kohtelu. behg,ndlings||metod hoito|tapa, -menetelmä. -sätt hoitotapa.

behandska|d -t: ~ hand käsi jossa käsine, hansikas; hansikkaallinen. behej -et (Suom. r.) vaiva, puuha, touhu, behjälplig -t avullinen; apuna; avulias; vara ngn ~ med ngt auttaa jtk jssk, olla avullisena jssk. behjärta I tr: ~ ngn laskea vakavasti jnk sydämelle. -|d -t peloton, rohkea, -nsvär|d -t sydämelle pantava; huomiota ansaitseva; varteen otettava, behorna|d (u:) ~t sarvekas, sarvipää. behQv (u:) -et - tarve; fylla ett ~ täyttää puute, tarve; täcka sitt ~ (kaup.) varata, täyttää tarpeensa; förrätta sitt ~ toimittaa (luonnolliset) tarpeensa; trängande ~ kova, pakottava tarve; ^ av livsmedel elintarvikkeiden tarve; ^ av vila levon tarve; av ~et påkallad tarpeen vaatima; för eget ~ omiksi, kotitarpeiksi; i ~ av vila levon tarpeessa; vara utan ~ olla ilman tarpeita (joka ei tarvitse mi-

tään); vid förefallande ^ tarpeen vaatiessa, tarpeen tullen.

behå -n -n, -ar (vaat.,j. eri.) rintaliivit, behåll -et: i gott ~ olla jäljellä, tallessa, tallella; har han sina sinnen i onko hän täysissä hengenvoimissaan? jag har väl ögonen i ~ on kai minulla sentään silmät päässä! vara i gott ~ olla hyvässä tallessa; undkomma med livet i ~ selviytyä, suoriutua hengissä, behålla IV2 tr pitää; säilyttää; ^ en hemlighet jör sig själv säilyttää salaisuus omina tietoinaan; ^ fattningen säilyttää mielen-malttinsa; få ~ livet säilyä hengissä; saada pitää henkensä; ^ i sikte pitää silmällä; ^ förklädet på jättää esiliina eteensä; ^ hatten på pitää hattu päässään; ^ rocken på pitää takki päällään, yllään (riisumatta sitä); får jag ~ den? saanko pitää sen? behållare -n - säiliö.

behåll|en -et -na: ~ vinst puhdas, puhto|-voitto.

behållning -en -ar 1. jäännös; (kaup.) ylijäämä; puhdas omaisuus; varasto; kontant r^j käteiset varat; från föregående år jäännös edelliseltä vuodelta, edellisen vuoden jäännös; ^ till nästa år jäännös seuraavalle vuodelle. 2. voitto, ylijäämä; ge i ren ~ tuottaa puhdasta voittoa, puhto-, netto|voittoa. 3. (kuv.) jag hade ingen ^ av föredraget en saanut esitelmästä yhtään mitään hyötyä, mitään »irti».

behäfta|d-t:^med ngt jnk vaivaama, rasittama; ^ med fördomar mot ngt ennakkoluulojen vaivaama, ennakkoluuloinen jtk kohtaan; vara ~ med en sjukdom potea jtk tautia; vara ~ med skulder olla (kovin) velkaantunut.

behändig -t -are 1. taitava, näppärä, kätevä. 2. sukkela, nopea. 3. älykäs, sukkelasti ajateltu, suunniteltu. 4. mukava, kätevä. 5. soma, siro, sorea, beh^ndighet -en taitavuus, taito, kätevyys,

sukkeluus, näppäryys, behänga II1 tr ripustaa jhk riippumaan; ripustaa täyteen, behärska I tr hallita, vallita; ^ sina känslor hillitä tunteensa; ^ en situation hallita tilanne, olla tilanteen tasalla; ~ sig hillitä itsensä, behärska|d -t

hillitty; rörelser hillityt, määrämittaiset liikkeet, behärskare -n - hallitsija, behärskning-era (itse)hillintä, mielenmaltti, behprig -t -are asianmukainen, oikea, asiaan kuuluva, (hnk. m.) pätevä, oikeutettu; ha den åldern olla vaaditussa

iässä; <—' myndighet asianomainen viranomainen; oikea paikka, behörighet -en oikeus, asianmukaisuus; pätevyys; vrt. ed. behQv|a II1 tr tarvita, olla tarpeen; det-er ingen veta sitä ei tarvitse kenenkään tietää; jag beklagar att ~ säga det valitan, että minun täytyy se sanoa; (m.) valitettavasti minun täytyy se sanoa; skorna -er lagas kengät on korjautettava; ovillkorligen r^ tarvita välttämättömästä behQvande (a. tpm.) tarvitseva; vara i ~ omständigheter elää niukoissa varoissa (oloissa); de ~ tarvitsevaiset, avun tarpeessa olevat, behpv|as II1 itr (dep.): det -s on tarpeen; det -s inga jlera ord ei tarvitse sanaakaan lisää; därtill -s mycken tid siihen tarvitaan, se vie palion aikaa; om så -s jos niin tarvitaan, behövlig -t -are tarpeellinen, välttämätön, vaadittava, -het -en tarpeellisuus; tarve, beivra I tr 1. ^ ngt ryhtyä toimenpiteisiin jtk vastaan, nousta jtk vastustamaan; ~ ett missbruk koettaa saada väärinkäytös poistetuksi (korjatuksi). 2. (Iak.) saattaa syytteeseen; överträdelser rikkomisista rangaistaan, beivran: en ~ moite; (Iak.) syytteeseenpano.

bej -en -er (turk. arv.) bei.

bejaka I tr vastata myöntävästi, -nde -t

myöntäminen, myöntävä vastaus. bek$ja|d -t jhk takertunut, jssk kiinni; jnk vaivaama; ~ med fördomar ennakkoluulojen vallassa; illa ~ pahemmassa kuin palassa, bekant I. - -are tuttu, tunnettu, för ngt jstk; allmänt ~ yleisesti tunnettu; bli ~ med ngn tutustua jhk, tulla jk tuntemaan; ha sig ~ tietää, (on) kuullut, saanut tietoonsa; som ~ niin kuin tiedetään; niin kuin tunnettua. II. tuttava; en gammal ~ vanha tuttava, vanha tuttu, bekanta I rfl. ^ sig med ngn tehdä tuttavuutta jnk kanssa, tutustua jhk. bekant[|göra V tr kuuluttaa, ilmoittaa, tehdä tiettäväksi, -görande -t ilmoittaminen, tunnetuksi tekeminen, bekantskap -en -er tuttavuus; göra ngns ~ tutustua jhk, tehdä tuttavuutta jnk kanssa; göra bekantskap med ngt tutustua, perehtyä jhk asiaan, tulla jtk tuntemaan; för gammal skull vanhan tuttavuuden vuoksi, nimessä, bekantskapskrets tuttavapiiri, bekika (-tsi:-) I tr tähyillä, tähystellä; tarkastella, (tarkkaan) tutkia, beklaga I I. tr valittaa jtk; jag ~r dig säälin sinua; ^ sorgen valittaa surua,

lausua (ilmaista) surunvalittelunsa. II. rfl. ~ sig valittaa, valitella; ^ sig hos ngn över ngt valittaa jllk jstk. beklagande -t valitus; med ~ valittaen. bektøgansvär|d-Z-are sur|ettava,-kuteltava. beklaglig -t -are valitettava, surkuteltava, ikävä, -tvis (adv.) valitettavasti; ikävä kyllä.

beklädа II1 tr pukea, vaatettaa; ^ en vägg verhoilla seinä; ^ ett ämbete hoitaa virkaa, beklädnad -en (hnk.) vaatteet, vaatetus;

(tkn.) päällyste, peite, verho (us), beklädnads||artiklar pl asusteet, -industri vaatetus-, asuste-, valmisvaate|teollisuus, bekläm|d -t -dare ahdistunut, tuskastunut; med -t hjärta raskain sydämin, (vanh.) sydämen ahdistuksessa; tystnaden gjorde en ~ hiljaisuus vaikutti ahdistavalta, beklämning -en ahdistus, huoli; tukala, painostava olo. bekomm|a V I. tr saada, ottaa vastaan. II. itr: ~ ngn väl olla jllk hyväksi, tuntua hyvältä; det -er honom inte alis siitä hän ei välitä vähääkään; han lät sig inte ~ hän ei antanut itseään häiritä, saattaa hämille; prata vidare utan att låta sig ~ jutella tyynesti edelleen (mistään välittämättä); väl -e! terveydeksenne! bekosta I tr: ~ ngt kustantaa, maksaa; suorittaa jstk aiheutuvat kulut, bekostande -t kustantaminen, maksaminen, kulujen suorittaminen jstk. bekostnad -en: på andras >—' toisten kustannuksella; på egen ~ omalla kustannuksellaan); på min ~ minun kustannuksellani; begravning på statens ~ hautaus valtion kustannuksella, bekrønsa I tr seppelöidä; av videbuskar pajupensaiden reunustama (paartama). bekriga I tr: ~ ngn sotia jtk vastaan, bekräfta I tr vahvistaa, todeta;: ~ mottagandet av pengarna tunnustaa rahojen vastaanotto, vastaanottaneensa rahat; med ed ~ valalla vahvistaa, vakuuttaa; nyheten <~^des uutinen vahvistettiin, uutiseen tuli vahvistus, bekräftelse -n -r vahvistus, på ngt vahvistus asiaan, asian vahvistus. bekrQna II2 tr kruunata, bekvaim -t -are mukava; (hnk.) mukavuutta rakastava, mukavuudenhaluinen; veltto; (liuon.) mukava, viihtyisä; vara ~ av sig olla (luonteeltaan) mukavuutta

rakastava (joka ei suotta vaivaudu), bekväma I rfl. ~ sig till ngt taipua jhk, katsoa mukavuudelleen sopivaksi. bekv|Lmlig -t -are mukava, -en (adv.) mukavasti.

bekvämlighet -en -er mukavuus; muka-vuuden|halu, -rakkaus; vrt. bekväm', en

60bekvämlighetsinrättning — belägringstillstånd

bel

våning med alla moderna •—'cr huoneisto, jossa kaikki nykyajan mukavuudet, -sinrättning (yl.) mukavuuslaitos, bekym|mer -ret - huoli, levottomuus; sorg o. ~ surut, ja huolet; ^ för framtiden tulevaisuuden huolet; huoli, levottomuus tulevaisuuden suhteen; nu är även det -ret över nyt sekin huoli on ohi, siitäkin huolesta on päästy; förorsaka ngn ~ aiheuttaa jllk huolia; det gör mig föga ~ sillä en rupea päätäni vaivaamaan, (j.) siitä minä viisi (veisaan); ha ~ för ngn olla levoton, huolissaan jnk vuoksi, jnk puolesta; nedtyngd av ^huolten painama, rasittama; drunkna i ~ menehtyä huoliinsa; dras med ~ elää (ylen) huolekasta elämää; hans tillstånd inger (väcker) >—' hänen tilansa on huolestuttava, bekymmer||fri -tt huoleton, -full -t huolekas, murheellinen, -sam -t -mare huolestuttava, levottomuutta herättävä; han har det ganska hänen elämänsä on aika huolekasta, vaikeaa, -slös -t huoleton.

bekymmerslöshet -en huolettomuus, su-rut'tomuus.

bekymra I I. tr huole(stu)ttaa, ^ ngn aiheuttaa jllk huolta; det mig inte siitä en välitä, se ei kuulu minulle. II. rfl. ~ sig om ngt välittää jstk, pitää jtk huolenaan, pitää huolta jstk; ^ sig för (över) ngt olla huolissaan jstk. bekymfa|d -t huolestunut, suruissaan, för (över) ngt jstk; levoton, huolestunut, för jnk puolesta, bekämpa I tr taistella jtk vastaan, vastustaa jtk.

bekämpande -t taistelu jtk vastaan, jnk vastustaminen.

bekänna II1 I. tr tunnustaa, myöntää; ~färg (kort., m. kuv.,ks. seur.) tunnustaa maata, väriä; ^ kort (m. kuv.) paljastaa korttinsa, kaikki suunnitelmansa; avoimesti tunnustaa. II rfl. ~sig till en religion tunnustaa jtk uskontoa; ^ sig till en lära tunnustaa, kannattaa jtk oppia, bekännare -n - (opin ym.) tunnustaja,

kannattaja, bekännelse -n -r tunnustus; tunnustuksen antaminen jllk; avlägga en ~ tehdä tunnustus, tunnustaa, -frihet uskonvapaus. -skrift tunnustuskirja, betøcka I tr pilkata, parjata, -re -n - pilkkaaja, parjaaja. belag|d -t: <—' stämma ääni paineessa; ~ tunga tahmainen kieli; ^ med straff rangaistuksen alainen.

bellinga I tr (j.): vad det mitä siihen

tulee.

belasta I tr kuormittaa; rasittaa.

belastning -en kuormitus, rasitus; ärftlig ~ sukurasitus, -sprov (tkn.) kuormitus-

koe.

bel$dsag||a I tr saattaa, seurata; (mus.) säestää, myötäillä. -are saattaja, seuralainen. -ning saattaminen, seuraaminen; (mus.) säestys, myötäily. beleva|d -t kohtelias, sivistynyt, huomaavainen; han har ett -t sätt hänellä on hienostunut, hiottu käytöstapa. bel$venhet -en kohteliaisuus, huomaavaisuus; seurustelutaito. belgare -n -, belgier -n - (käns.) belgialainen.

Belgien npr (mnt.) Belgia, bel||gisk -t -a belgialainen; Belgian; den ~a huvudstaden Belgian pääkaupunki, -iskj a -an -or belgiatar. beljuga IV3 tr: ~ ngn esittää valheellisia väitteitä, tietoja jstk. belletrjst -en -er kaunokirjailija, -isk -t kaunokirjallinen, bellis -en -ar (ksv.) kaunokainen, belopp -et - (raha) määrä, summa; ett ~ på hundra mark sadan markan suuruinen summa; sata markkaa, belysa II2 tr (m. kuv.) valaista; selvittää; med exempel valaista, selvittää esimerkein.

belysning -en (m. kuv.) valaistus; till ~ av frågan asian valaisemiseksi, -sanord-ning -en -ar valaistuslaite, -sarmatur sähkövalaistusvarusteet; valaisinlaite, -sledning valaistus johto, -sström valais-tusvirta. -sändamål

valaistustarkoitus; för ~ valaistustarkoitukseen belån||a I tr antaa, ottaa lainan pantiksi; lainoittaa, pantata; egendomen är till sitt halva värde tila on lainoitettu puolesta arvostaan, -ing lainoitus, panttaus. -ingsvärde lainoitusarvo. belät|en -et -nare tyytyväinen, med ngt jhk, hyvillään jstk. -het tyytyväisyys; mielihyvä; hyvä mieli; till allas ~ kaikkien mieliksi.

beläg|en -et-nare jssk sijaitseva, oleva; vara ~ sijaita; högt ~ korkealla oleva; när~ läheinen; lähellä oleva; avsides ~ syrjäinen, kaukainen; naturskönt ~ luonnon-ihanalla paikalla (oleva), -het asema; tila; i nödställd ~ hädässä, pulassa, beläggning -en (lääk.) tahma; (tkn.) päällys (te), peite; sten^ kiveys, belaiggställe (tekstistä) lainattu paikka, kohta.

belägra I tr piirittää; (kuv. m.) ahdistaa; folkmassan ~de palatset kansanjoukko

piiritti palatsin.

belägrare -n - piipittäjä.

belägring -en -ar piiritys, -stillstånd (sot.)

piiritystila; förklara en stad i ~ julistaa kaupunki piiritystilaan, beläsenhet -en lukeneisuus, beläst - -a (paljon) lukenut hnk. beläte -t -n kuva; epäjumalankuva; (kuv.) pelätin, pelätti; Gud skapade människan efter sitt ~ Jumala loi ihmisen omaksi kuvakseen. belQna I tr palkita, ngn för ngt jtk jstk; må Gud ~ dig för detta! Luoja tämän sinulle palkitkoon! belöning -en -ar palkinto; till (som) ~ palkaksi, palkinnoksi; utfästa en ~ för ngt luvata, julistaa palkinto jstk. belppa II2 rfl. <—'sig till (rahasumma) olla, nousta jhk määrään; huru mycket belöper sig på envar? paljonko tulee kunkin osalle? ' sig på ngn kohdistua jhk. bemanna I I. tr miehittää. II. rfl. ~ sig ryhdistäytyä, rohkaista mielensä, (j.) purra luontonsa, bemanning -en (laivan ym.) miehistö, bemantla I tr verhota; (kuv.) peitellä, salailla, kaunistella, bemedla|d -t varakas, varoissaan oleva; mindre ~ niukoissa varoissa oleva, vähävarainen.

bemyndiga I tr valtuuttaa, oikeuttaa; översättning tekijän luvalla tehty käännös; översättning av N. N. (Suom. tav.) tekijän luvalla suomentanut N. N. bemyndigande -t valtuuttaminen, oikeuttaminen.

bemäktiga I rfl. ~ sig vallata, ottaa haltuunsa; anastaa; likgiltighet ~de sig honom hän heittäytyi välinpitämättömäksi.

bemäl|d -t (edellä) mainittu; person

mainittu, puheena oleva (lyh. po.) henkilö.

bemänga II1 tr panna sekaan, sekoittaa joukkoon.

bemärkelse -n -r merkitys, sisältö, tarkoitus; i ordets rätta ~ sanan todellisessa, varsinaisessa merkityksessä; i vidsträcktaste ~ (kaikkein) laajimmassa merkityksessä. -dag merkkipäivä, bemärkt - -a tunnettu, huomattu; göra sig ~ kiinnittää huomio itseensä, tehdä itsensä huomatuksi, tunnetuksi, bemästra I tr hillitä, vallita; ^ sig hillitä itsensä; ~ sina svårigheter selviytyä vaikeuksistaan, bemöda I rfl. ~ sig yrittää, koettaa; puuhata, nähdä vaivaa; ^ sig om ngt yrittää jtk; tehdä, koettaa kaikkensa; harrastaa.

bempdande -t -n vaivannäkö, puuha, ponnistelu, pyrkimys, yrittely. bemöt|a II2 tr 1. kohdella; ottaa vastaan;

han blev väl -1 hän sai hyvän vastaanoton, hänet otettiin hyvin vastaan; ^ ngn vänligt kohdella jtk ystävällisesti. 2. vastata; ~ ngn vastata, antaa vastaan jllk; ^ ett inkast vastata väitteeseen, torjua väite.

bemötande -t 1. kohtelu, vastaanotto. 2. vastaus. 3. vastine; (Iak.) vastaselitys, ben -et - 1. (an.) (luurangon osa) luu; (juhl.) maalliset jäännökset; (kalan) ruo-to; (aine) luu; av ~ luinen, luu-, luusta tehty; genom märg o. ~ läpi luiden ja ytimien; han är bara skinn o. ^ hän on kuin luu ja nahka. 2. (an.) jalka; (j.) koipi; (m. es. osa) tuolin-, pöydän-, sängyn|-jalka; lägga ~en på ryggen ottaa jalat alleen, lähteä käpälämäkeen; vända ~en i vädret kaatua

selälleen; kuolla, (j.) nakata ketaransa pystyyn; åter komma på ~en (m. kuv.) päästä taas jaloilleen; toipua, päästä parempiin oloihin; rör på r^en! teepä joutua! pidä kiirettä! stå på egna ~ (kuv.) seistä omilla jaloillaan, olla omavarainen.

1. bena I tr: ~ en fisk ruotia kala; ^ upp (ut) en sak (kuv.) saivarrellen ruotia, penkoa, seuloa asia perinpohjin.

2. I. ben|a -an -or jakaus; kamma ~ kammata jakaukselle. II. I tr: ~ håret kammata tukka jakaukselle; han har håret hänellä on tukka jakauksella, on (tukassa) jakaus.

ben||aska luutuhka, -bildning luu (sto) n muodostuminen, -brott (lääk.) jalan-, luun|murtuma. -byggnad -en luusto. benediktin(er)||munk (kat.) benediktiini-munkki. -orden benediktiinimunk|kikun-ta, -isto.

ben||fett luurasva. -fisk luukala, -fri -tt

luuton, (kai.) ruodoton, ruodittu, benggl -en -er, -ier -n - (käns.) bengalilainen. -isk -t ks. ed.; ^ eld bengaalituli;

stickor bengaalitikut. -iska -n benga-lin kieli.

ben||get (leik. hnk.) (laiha) kuin luuranko, -glas maito-, opaali|lasi (ei juomalasi), -hinneinflammation (lääk.) luukalvontu-lehdus.-hus (vanh.) ruumishuone, -hår|d -t luu(n)kova. benig -t 1. (liha) luinen; (kal.) ruotoinen. 2. luiseva, laiha, ruti kuiva. 3. (kuv.) vaikea, pulmallinen, »visainen», ben||kläder pl housut, -knapp luunappi. -knota luu. -lim luuliima, -linda sääri|-side, -kääre, -mjöl luujauhot, -märg (luu)ydin. -pipa (an.) putkiluu. -rangel luuranko, -rangelsmannen (kuv.) viikatemies, tuoni, -röta (lääk.) luumätä. bensin -en bentsiini; fylla på ^ ottaa säiliöön bentsiiniä. -dunk bentsiinikanisterL

-försäljare bentsiininmyyjä.-kök bentsii-nikeitin. -motor bentsiinimoottori. -mätare bentsiininmittari. -pump bentsiini-pumppu. -station bentsiiniasema. -tank bentsiinisäiliö. ben||skada jalka-, luu|vamma. -skärva luusiru.

bensoe -n (kem.) bentsoe(hartsi). -syra[d

-t bentsoehappoinen. bensQl -en (kem.) bentsoli. ben||spjäla (lääk.) jalkalasta, -stomme luut, luusto, luuranko, -stump jalan-tynkä. -svärta luunoki. -ved (ksv. Evo-nymus europaeus) sorvarinpensas, sorva-rinpaatsama. -vävnadluu|kudos, -solukko, benåda I tr armahtaa; antaa armo (jllk); antaa jtk lahjaksi jllk; han var en skald hän oli armoitettu runoilija, benådande -t armahtaminen, benäg|en -et -nare 1. halukas, taipuvainen, valmis jhk; vara ~ för ngt olla taipumuksia jhk. 2. hyvänsuopa, suopea; emotseende Edert -na svar jääden odottamaan arvoisaa (arv.) vastaustanne; Ni torde -et ursäkta suonette hyväntahtoisesti anteeksi.

benägenhet -en taipumus, halu jhk. benalmn|a II1 sanoa, nimittää, mainita jks; -t tal (mat.) nimellinen luku. benämning -en -ar nimi(tys); gå underben

J. olla J-niminen. beordra I tr antaa tehtäväksi; käskeä; (kaup.) tilata; bli att hålla sig redo saada käsky olla valmiina, -nde -t määräys, tilaus.

bepatnsra I tr panssaroida, bepansring -en panssari, panssarointi. beprjsa I tr kiittää, ylistää, kehua, beprjsa| d -t kiitetty, ylistetty, kehuttu, jör jnk vuoksi, johdosta, beprpva|d -t koeteltu, luotettava, taattu;

-t medel taattu, varma keino, bepudring -en (puut. kasvitautien torjunnassa) pölytys.

berama I tr määrätä jks ajaksi; aikoa, suunnitella; det ~de mötet blev inte av suunnitellusta kokouksesta ei tullut (kaan) mitään.

berberis (bär-) -en (ksv.) happomarjapen-

sas. -buske ks. ed. bereda II1 I. tr valmistaa (m. tkn.); ^ ngn på ngt valmistaa jtk jhk; ^ ngn tillfälle tarjota jllk tilaisuus; ~ väg jör ngn tehdä jllk tilaa, valmistaa tietä. II. rfl. ~ sig valmistautua, på ngt jhk, varautua jnk varalta, beredande -t valmistaminen, bere|cld -tt valmis, valmistautunut; (ennakolta) varmistautunut, varautunut; vara ^ på ngt olla valmiina, varautuneena jhk;

- bergsträckning berg

^ på det värsta valmiina kaikkein pahimpaan (odottamaan, kuulemaan kaikkein pahinta); pelätä kaikkein pahinta, beredning -en -ar 1. valmistelu; (m. tkn.) valmistus; vrt. bereda. 2. valiokunta, beredskap -en -er valmius, valmiina olo;

i ~ valmiina, varuillaan, beredskaps tjänst -en valmiuspalvelu. beredvillig -t -are aulis, altis, valmis, halukas. -het -en aulius, alttius, valmius, halukkuus.

beres|a II2 tr: ~ ett land matkustella jssk maassa; vitt -t paljon, laajalti matkustellut.

berg -et - 1. vuori; vuoristo; i ~en vuoristossa, vuorilla; uppför ~et vuorta (mäkeä) ylös; ylämäkeä; utför ~et vuorta alas; alamäkeä; det sitter som ~ (snl.) se on varma kuin aamen kirkossa. 2. (geol. ym.) kallio.

bergamo tt -en -er bergamotti (päärynä), berg||art kivilaji, -bana vuori(sto)rata. -bestigare vuorikiipeilijä, -bestigning vuorikiipeily. -bäck vuori(sto)puro. -fast vuoren|luja, -varma, -fink (el. Fringilla montifringillä) järripeippo. -folk vuoristolaiset. -grund (geol.) kallioperä, -häll (kallio)paasi. -hälsa rautainen terveys, bergig -t vuorinen, kallioinen, berg||l kris tall vuorikristalli. -land vuorimaa. -landskap vuoristomaisema, -mästare (Ruots., Norj., ent. Suom.) vuorimestari (kaivostyön valvoja), -olja vuori-öljy. -ras vuorenvieremä. -salt vuorisuola. bergs||artilleri (sot.) vuoritykistö. -bo vuoristolainen. -bruk vuorityö. -bygd vuo-ri(sto)seutu. -hantering vuorityö. -höjd vuori; kukkula, -ingenjör vuori-insinööri, berg||sjuka vuoristotauti, -sjö vuoristo-järvi.

bergs||kam vuorenharjanne, -kedja vuorijono. -klyfta vuorenonkalo. berg(s)knalle kallio|nyppylä, -töyry, berg||skred ks. -ras. -skreva kallionhal-keama. -skyddsrum kallioon porattu (vaestön)suoja. bergs||kägla kalliokeila. -lag (er. Ruots.) vuorikunta; kaivosalue, -luft vuoristoilma.

bergsluttning -en vuorenrinne, bergspass vuorensola, bergspets vuorenhuippu, bergs|platå vuoristo-, ylä|tasanko. -predikan (Raam.) vuorisaarna, berg||sprängare louhija; poraaja. -sprängning vuorilouhinta; poraus (työ), bergs||rygg vuorenselänne. -skola a) vuori-opisto; b) vuoriakatemia. -topp vuoren |-huippu, -kukkula, -trakt vuori(sto)seutu. berg||sträcka, -sträckning vuorijono.

berg(s)udde (pieni) kallioniemeke. bergsvetenskap vuoritiede. berg||säker -t vuorenvarma; vara rs på ngt olla jstk asiasta vuorenvarma, -tag|en -et -na (tar.) vuoren viemä, -troil vuorenpeikko. -uv (el. Bubo bubo) huuhkaja, -verk vuorityö; kaivos, -vägg vuoren-seinä(mä). -ås vuorenharja. berib$ri -n (lääk.) beri-beri(tauti), beride|n -t ratsastava, ratsu-; ~ styrka

ratsujoukko, berika I tr rikastuttaa, beriktiga I tr oikaista, oikoa. beriktigande -t oikaisu, oikominen. Berings sund npr (mnt.) Beringin salmi. Berlin npr Berliini, berlinare -n - berliiniläinen. berlinerblått (kern.) berliininsini. berlinsk|a 1. -an (kiel.) Berliinin murre.

2. -an -or berliinitär. berlQck -en -er kellutin, riipus(koru), kelluke.

bernhardin(er)munk (kat.) bernhardilais-

munkki, cistersiläinen. berp (u:) III itr 1. ^ på riippua jstk; johtua; det ~r på riippuu asianhaaroista; det ~r på vädret se riippuu siitä (on sen varassa), millainen sää on; så vitt på mig rsr mikäli minusta riippuu; mikäli minun vallassani on; det rsr på ett misstag se johtuu erehdyksestä; låta det rs på omständigheterna jättää (heittää) asia tulevaisuuden varaan. 2. jäädä sikseen, toistaiseksi; låta det rs därvid jättää asia sillensä; låta saken rs antaa asian olla. berQende I. (a. tpm.) riippuvainen, av jstk; jnk vallan alainen, epäitsenäinen; vara rs av ngt olla jnk varassa. II. -t riippuvaisuus, vallanalaisuus, berså -n -er lehtimaja, berusa I tr päihdyttää, juovuttaa; ^ sig päihtyä, juopua; juoda itsensä humalaan; hon lät sig rss av musiken hän antautui, heittäytyi musiikin (soiton) lumoihin, berusa|d -ta) päihtynyt, juopunut, humalainen; (j.) hiprakassa, iloisella tuulella; b) ihastunut, haltioitunut, berusande (a. tpm.) päihdyttävä, juovuttava; (kuv.) hurmaava, tenhoava, berusning -en humala, juopumus; päihtymys; (kuv.)

hurmio, haltioituminen, berykta|d -t tunnettu, kuulu(isa), för jstk; (illa) rs huonossa huudossa, pahamaineinen; han har gjort sig illa rs hän on saattanut itsensä huonoon huutoon, (j.) huonoihin kirjoihin; sorgligt rs surullisen kuuluisa.

ber$d -et: vara (stå) i rs att olla aikeissa, aikoa; vara i ~ om olla kahden vaiheilla, empiä; efter mycket rs asiaa paljon (perus-

teellisesti, huolellisesti) harkittua; på eget rs omin päin. berått (a.): med rs mod harkitusti, (Iak.) vakain tuumin, beräkna I tr laskea; arvioida, laskelmoida; jag >—r att jag är framme klockan (kl.) åtta lasken (arvelen) olevani perillä klo 8:n tienoissa; detta hade man inte <—t tätä ei ollut otettu (osattu, älytty ottaa) laskelmissa huomioon, beräknande (a. tpm.) laskelmoiva, beräkning -en -ar laskelma; ^ av kostnaderna kulunkiarvio, kustannuslaskelma; göra en ungefärlig rs suorittaa (tehdä) summittainen laskelma, arvio; av rs harkinnasta, laskelmoinnista (johtuen); enligt min ~ minun laskelmieni, arvioni mukaan; ta med i rsen ottaa mukaan laskuihin (sa); mot alla rsar vastoin kaikkia laskelmia.

beräkningssätt laskemis-, arvioimis|tapa. berätta I tr kertoa, ngt för ngn jtk jllk; om sina äventyr kertoa seikkailuistaan; det rss kerrotaan, väitetään; jag har låtit mig rss olen kuullut kerrottavan, berättare -n - kertoja, berättar||förmåga, -talang kertomis|kyky, -taito; (hnk.) etevä kertoja, berättelse -n -r kertomus; selostus, ilmoitus, om jstk.; avge, avlägga ~ antaa tieto (ilmoitus), kertoa, selostaa, berättiga I tr oikeuttaa. -|d -t oikeutettu, (hyvin) perusteltu; ^ till understöd oikeutettu avunsaantiin, saamaan apua; hysa rse tvivel tuntea aiheellisia epäilyksiä, syystä epäillä, -nde -t oikeutus. berQm -met ylistys, kiitos; eget rs luktar illa (snl.) oma kiitos haisee; ge ngn rs suoda jllk kiitosta; kiitellä, ylistää jtk; det länder honom till rs se on (koituu) hänelle kunniaksi; säga ngt till ngns rs sanoa jtk jnk kiitokseksi; höjd över allt rs mitä kiitettävin; med utmärkt rs (koul. arvos.) kiitettävä. berQm|d -t -are kuuluisa, för jstk; göra sig rs genom ngt tehdä itsensä jollakin tavoin kuuluisaksi, -het -en kuuluisuus. ber$mlig -t -are (m. koul.) kiitettävä, berömma II1 I. tr kiittää, kiitellä, ylistää, kehua; ^ ngn för ngt kehua jtk jstk; ^ ngn omåttligt kohtuuttomasti, määrättömästi kehua ja kiitellä. II. rfl. rs sig kehuskella, av ngt jllk. berömmande (a. tpm.) kiittävä, kehuva;

omnämna i <—' ordalag kiittäen mainita, berömmelse -n kuuluisuus, maine, kunnia;

kiitos, kehuminen. berQmvär|d -t kiitettävä, tunnustusta ansaitseva.

ber$r|a II1 tr koskea jhk, koskettaa jtk;

(kuv.) kosketella, mainita; han blev illa (obehagligt) -d därav se koski häneen kovin, tuntui hänestä kovin pahalta (epämiellyttävältä); i sitt tal -de han frågan puheessaan hän kosketteli asiaa, beröring -en -ar kosketus; komma i ~ med ngn joutua kosketuksiin jnk kanssa, tavata, kohdata jk. beröringspunkt -en yhtymä-, kosketus|-kohta.

beröva I tr riistää, ryöstää, ngn ngt jltk jtk; ^ ngn livet riistää jltk henki, surmata; ^ ngn en rättighet riistää jltk oikeus; ^ ngn talförmågan viedä jltk puhekyky; ^ sig livet ottaa itsensä hengiltä, tappaa itsensä, tehdä itsemurha, besanna I todistaa, vakuuttaa todeksi; ^ sig osoittautua todeksi, (uutinen) saada vahvistus; min dröm har >—t sig uneni on käynyt toteen; den gamla regeln ~de sig igen vanha sääntö piti taaskin paikkansa.

besatt - -are mieletön, riivattu, hupsu; han skriker som en r^ hän huutaa kuin riivattu, kuin puukko kurkussa, besatthet -en hulluus, riivaus. bes§ V tr katsella, käydä katsomassa.

1. besegla I tr sinetöidä; vahvistaa; hans öde var hänen kohtalonsa oli ratkaistu (ratkennut).

2. besegla I tr (mer.) purjehtia (joillakin vesillä, jtk vesiä).

besegra I tr voittaa, saada voitto jstk. besegrare -n - voittaja; vara ngns ~

(m.) voittaa jk. besiktiga I tr tarkastaa, katsastaa, besiktning -en -ar tarkastus, katsastus;

^ av bilar autojen katsastus, besiktnings||instrument kirjallinen tarkastus-, katsastus |todistus, -man katsastusmies, katsastaja, besinna I I. tr miettiä, ajatella. II. rfl. ~ sig 1. miettiä, harkita; utan att ~ sig arvelematta, ajattelematta. 2. muuttaa ajatustaan, käsitystään; f ag har mig olen harkinnut asiaa ja päättänyt tehdä toisin.

besinnande -t harkinta, pohdinta; vid närmare ~ asiaa tarkemmin ajatellen, harkiten.

besinning -en mielenmaltti, harkinta, ajatus; komma till ~ tulla järkiinsä, ajatella asiaa.

besinnings||full -t maltillinen, ajatteleva, harkitseva, -lös ajattelematon, harkitsematon; mieletön, -löshet -en ajattelemattomuus, harkitsemattomuus, bes|tta IV4 tr omistaa, olla jnk omistaja, besittning -en 1. omistus; komma i ^ av ngt päästä jnk omistajaksi, saada jtk

haltuunsa; ta ngt i ~ ottaa omakseen, haltuunsa; (m.) anastaa; vara i ~ av ngt olla jnk omistajana, hallita. 2. (suurvaltain) alus-, siirtomaa, besittningstagande -t haltuun otto. besjunga IV3 tr: ~ ngt laulaa jnk ylistystä, laululla ylistää jtk. besjäla I tr elävöittää, elähdyttää, innoittaa.

besk I. -t -are karvas, kitkerä, katkera; ~ som galla sapenkarvas. II. -en -ar (frm.) karvasvesi, beskaffa|d -t kaltainen, laatuinen; så ~ senlaatuinen, sellainen; så ~ att sellainen että.

beskaffenhet -en laatu, laji; (kaup. m.) hyvyys, laatu; dålig ~ huono laatu, beskatta I tr verottaa, beskattnings||bar -t (Iak.) verotuskelpoinen. -rätt verotusoikeus, besked (-se:) -et - 1. vastaus; tieto, ilmoitus; preliminärt ~ ennakko|tieto, -ilmoitus; (Iak.) välipäätös; få ~ saada tieto, ilmoitus; ge (lämna) ~ antaa tieto, ilmoitus, tiedottaa, om ngt jstk; ge ngn rent ~ puhua jllk suorat sanat, suunsa puhtaaksi; veta ^ tietää jtk; olla tieto, selko jstk. 2. med ~ aika lailla, kunnollisesti, niin että tuntuu, beskedlig -t -are sävyisä, hyväntahtoinen, (j.) hyvänahkainen; siivo; hiljainen, (lps.) kiltti; (liian) myöntyväinen, löyhä, typerän yksinkertainen; ett ~t nöt typerys, pöllö, tolvana.

beskedlighet -en hyväntahtoisuus, hyvä-nahkaisuus; (liika) myöntyväisyys; vrt. beskedlig.

beskhet -en karvaus, kitkeryys; karvas

(kitkerä) maku. beskicka I tr (tkn.) panostaa, syöttää, ahtaa.

beskickning -en -ar 1. (valt.) lähetystö; edustajisto, lähetyskunta. 2. (tkn.) panos-(tus), täyttäminen; sulatusaine. beskicknings||råd (valt.) lähetystöneuvos.

-sekreterare lähetystösihteeri. be||skjuta IV4 tr (sot.) ampua, tulittaa; ottaa tulen alaiseksi, -skjutande -1, -skjutning -en tulitus, tulittaminen, ampuminen, (vanh.) pommittaminen, beskna I itr käydä karvaaksi, kitkeröityä. beskriv|a IV3 tr 1. kuvailla, kuvata. 2. liikkua; planeterna -er elliptiska banor kiertotähdet liikkuvat (kiertävät) soikionmuotoisia ratoja (auringon ympäri), beskrivning -en -ar (kirjoitettu) kuvaus; esitys; det trotsar ali ^ sitä on mahdoton sanoin kuvata; över ali ~ vacker sanoin kuvaamattoman, sanomattoman kaunis; lämna en kort ~ av ngt lyhyesti kuvata jtk.

bej|sküggà I tr varjostaa, jättää varjoon.

-skuggning -en varjostus, beskydd -et suoja, turva, suojelus; ta ngn i sitt ~ ottaa suojelukseensa; stå under ngns ~ olla jnk suojeluksessa; ställa sig under ngns <—' asettua jnk suojelukseen; under den Högstes ~ Korkeimman varjeluksessa.

beskydda I tr suojella, varjella, för jltk

(jsfk); suosia, beskyddare -n - suojelija, varjelija; suosija.

beskyddar||min suojeleva, alentuvainen ilmè. -skap -et suosiminen; suosijat, beskylla II1 tr syyttää, ngn för ngt jtk jstk asia*sta.

beskåda I tr katsoa; katsella, -nde -t: vara utställd till ~ olla näytteillä (näytteille asetettuna).

beskaiftig (-se-) -t -are toimekas, puuhakas; touhuava, hosuva, hätikkö. -het toimek-kuus, puuhakkuus; touhuaminen, hosuminen, beskällare -n - siitosori. besk^nkt - -a hieman hiprakassa, nousuhumalassa.

1. beskära IV5 tr leikellä, vuolla; supistaa, vähentää.

2. beskär|a II1 tr suoda, antaa, lahjoittaa; få sin -da del saada (asiaan kuuluva) osansa; det var honom inte -t att dö för fosterlandet hänen ei ollut suotu kuolla isänmaan puolesta.

beskar m ks. beskydd.

besk$rma I. I. tr suojella, för jltk, jstk. II. rfl. ~ sig päivitellä, siunailla; pauhata, paasata, paipattaa, för ngn över ngt jllk jstk.

besk$rmelse -n -r valitus, päivittely, siu-

nailu, paipatus. besk$rning -en -ar leikkely; typistäminen, beslag -et - 1. (tkn.) kiskotus, raudoitus; hela; holkki. 2. kuura, härmä; hiki (ikkunaruudussa). 3. (Iak.) takavarikko(on-otto); lägga ~ på takavarikoida, panna takavarikkoon; (m.) anastaa; ottaa, varata itselleen; han lade >—' på störstadelen hän otti suurimman osån. bestøgta(ga) IV2 tr ottaa takavarikkoon,

takavarikoida, bestøgtagbar -t takavarikoitavaksi kelpaava; joka voidaan takavarikoida, beslut -et - päätös, avgörande ^ratkaisu; enligt utskottets ^ valiokunnan päätöksen mukaan; ett förtvivlat ~ epätoivoinen päätös; med ett raskt ~ tehden nopea|sti, -n päätöksen, ratkaisun; fatta ~ om ngt tehdä asiassa päätös, besluta IV3 (I) I. tr päättää, määrätä. II.

rfl. sig päättää, tehdä päätös; -—' sig

för att resa (för en resa) päättää matkustaa, lähteä matkalle; ~ sig för ngns förslag yhtyä kannattamaan jnk ehdotusta; han kan inte ~ sig hän ei osaa päättää, ratkaista (puoleen eikä toiseen), beslutanderätt -en päätösoikeus. beslut|en -et -na päättänyt; jag är fast ~ att olen lujasti päättänyt; päätökseni on varma, pysyy, beslut||för -t, -(s)mässig -t päätösvaltainen, beslutsam -t -mare päättäväinen, -het

-en päättäväisyys, beslå V tr I. (tkn.) raudoittaa; ^ en häst kengittää hevonen; (mer.) ~ segel koota, kääriä purjeet. 2. ^ ngn med lögn saada kiinni valheesta, besliikta|d -t sukulainen, sukuinen; samantapainen. beslQj|a I tr peittää, verhota hunnulla, harsolla; (kuv.) peitellä, salata; röst hieman painuksissa oleva ääni; blick väsynyt, raukea katse, besman -et - puntari.

besmitta I tr tartuttaa (tauti); (kuv.) saastuttaa, besm|ttelse -n tartunta(-aine); (kuv.) saastutus.

be||splda I tr palkata, maksaa palkka; lahjoa. -sp$ra I tr säästää, ngn ngt jtk jltk; det oss besväret se säästää meiltä vaivan, -sparande -t säästäminen, besparing 1. -en -ar säästö; mina ~ar (vähäiset) säästöni. 2. paidanetumus. be||sp$ja I tr vakoilla, urkkia, tiedustella. -spetsa I tr, rfl. ~ sig på odottaa, toivoa jstk jtk. -spisa I tr ruokkia, ravita, antaa ruokaa jllk. -spisning ruokkiminen, ruokinta, -spotta I ivata, pilkata. -spottare -n - ivailija, pilkkaaja, -spruta I tr ruiskuttaa jtk jhk. -sprut-ning -en ruiskutus, bessemer||blåsning (met.) bessemerointi. -metod Bessemerin menetelmä, -stål bessemerteräs. -ugn -en Bessemerin konvertteri, B:n päärynä, best -en -ar peto, otus; (j.) roikale, köpe-lys. -iglisk -t petomainen, -ialitet -en petomaisuus, julmuus; raakuus, epäinhimillisyys.

bestick -et - 1. kotelo; syömäneuvot; kirurgiskt ~ kirurgin työkalut, instru-menttikotelo. 2. (mer.) göra ~ suorittaa merkintälasku ja arvioida (laivan) paikka.

bestick||a IV4 tr lahjoa, -ande 1. -t lahjominen. 2. (a. tpm.) pettävä; erehdyttävä; en ~ likhet erehdyttävä samannäköisyys. -lig -t -are lahjottava, ostetta-v(iss)a. -ning -en lahjonta, bejjstjga IV1 tr nousta, kiivetä jhk.

-stigning -en jhk kiipeäminen, -stjgla IV5 tr: ~ ngn på ngt varastaa jtk jltk; han blev -stulen på sin plånbok häneltä varastettiin lompakko, -stprma I tr rynnätä kimppuun; ^ ngn med frågor ahdistaa kysymyksillä, kysellä

kyselemästä päästyään, -stprmning ryntäys, rynnäkkö. -straffa I tr rangaista, för ngt jstk. -straffning -en rankaisu, bestrida IV1 tr 1. kieltää, kiistää; väittää vastaan, vääräksi; ^ ngn rangen kiistää jltk arvo; som inte kan riidaton, kumoamaton, eittämätön. 2. vastata jstk; ^ kostnaderna vastata kustannuksista, suorittaa kustannukset. 3. ^ en syssla hoitaa tointa; ^ undervisningen hoitaa (jnk aineen) opetusta, bestridande -t 1. kiistäminen, vastaan väittäminen. 2. vastaaminen jstk; till ~ av kostnaderna kustannusten peittämiseksi. 3. hoito, hallinto; vrt. bestrida 3. be||stryka IV6 tr sivellä, pyyhkiä; (sot.) pyyhkäistä tulella, -strykande -1, -strykning -en sively. -stråla'1 tr valaista ('säteillään), kirkastaa, -strålning 1. valaisu. 2. (lääk.) säteilytys, sädetys. -strQ III tr sirotella, med ngt jtk jhk. bestsell|er -ern -, -rar, -ers menekkiteos, be||stycka I tr (mer.s.) varustaa tykeillä, -styckning -en (mer.s.) aseistus, bestyr -et - puuha, touhu, asia, (kauppa)-toimi; vaiva(nnäkö); ha ^ med ngt puuhata, hommata jtk, olla jssk työssä, hommassa.

bestyra II1 tr huolehtia jstk, puuhata, toimittaa; därmed har f ag ingenting att ~ sen asian kanssa minulla ei ole mitään tekemistä; ^ om ngt pitää huoli jstk. bestyrelse -n -r (juhla-, kokous- ym.) toimikunta.

bestyrk|a II2 tr vahvistaa; todistaa (oi-kea*ksi); -1 avskrift oikeaksi todistettu jäljennös; ~ en utsago (utsaga) todistaa, vahvistaa kertomus, lausunto, be||styrkande -t vahvistaminen, todistaminen (oikeaksi); vrt. ed. -styrsam -t -mare (Suom. r.) ks. beställsam. best|, Y I. tr 1. kestää; ' ett prov kestää koe(tus), läpäistä kokeessa. 2. kustantaa, maksaa; vern kalaset? kuka maksaa kestit, (j.) nämä lystit? (m. kuv.). II. itr a) Pysyä (lujana), kestää; bli ~ende jäädä olemaan, pysyväksi; ~ende förhållanden nykyiset, vallitsevat olosuhteet; ~ inför fienden pitää puolensa vihollista vastaan; b) olla muodostunut, koostunut jstk, sisältää; lasten .—>r av havre lastina on kauroja; boken av 5 delar kirjassa on 5 osaa, kirja on viisiosainen; ett samfund <—r av individer

yhteisö muodostuu yksilöistä; skaran bestod av 100 man joukossa (joukkoa) oli 100 miestä.

bestående (a. tpm.) olemassa oleva; nykyinen; pysyväinen, muuttumaton; det äger ~ värde sillä on pysyvä arvo; alltid ~ aina, alati pysyvä; bli ~ jäädä elämään; kestää; det ~ olemassa oleva; nykyisyys, bestånd -et 1. olemassaolo, pysyminen, kestäminen; äga ~ pysyä, olla pysyväistä; samhällets ~ yhteiskunnan pystyssä pysyminen. 2. -et - ryhmä, joukko; kanta; fågelset lintukanta, beståndande (a. tpm.) pysyvä, kestävä, beståndsdel aines, osa, aineosa, bestøll|a II1 tr a) toimittaa, tehdä; beställ om ditt hus (Raam.) toimita talosi; det är väl (illa) -t med honom hänen asiansa ovat hyvin (huonosti); b) tilata; ^ tid hos läkaren tilata lääkäriltä vastaanottoaika; ^ varor hos ngn tilata jltk tavaroita, beställning -en -ar 1. tilaus; arbeta på ~ tehdä työtä tilauksesta, tilaustyötä. 2. (sot.) toimi, \>irka. bestplnings||sedel tilauslippu. -skrädderi

(vaat.) tilauspukimo. beställsam -t -mare toimekas, puuhakas, palvelusintoinen; (liian) touhukas, hosuva; tungetteleva, -het toimekkuus, puu-hakkuus; hosuminen, vrt. ed. bestaLmbar -t määrättäv(iss)ä (oleva), bestøm|d -t määrätty, ratkaistu; varma, järkkymätön; päättäväinen; en ~ dag määräpäivä; priser kiinteät hinnat; hans r^a befallning hänen nimenomainen käskynsä; ~ artikel (kiel.) määräävä artikkeli, -het -en päättäväisyys, varmuus; vrt. ed., bestämt. bestäm|ma II1 I. tr määrätä; todeta; ratkaista; ^ ngn till sin efterträdare määrätä jk seuraajakseen; ^ villkoren määrätä ehdot; det är ännu inte -t sitä (se) ei ole vielä päätetty (ratkaistu). II. rfl. ~ sig för ngt päättää, tehdä päätös (asiassa), bestämmande I. (a. tpm.) määräävä, ratkaiseva. II. -t päättäminen, määrääminen, -rätt -en päätös-, määräämis|valta, rat-kaisuoikeus.

bestämmelse -n -r määräys, ratkaisu, -ort määräpaikka, bestämning -en -ar määräys; tunnusmerkki.

best$mnings||grund ratkaisuperuste, -ord

(kiel.) määräyssana. bestaimt (adv.) varmasti, kieltämättä, kiistämättömästi; närmare ~ tarkemmin sanoen, beständig -t -are pysyvä, kestävä; ainainen, taukoamaton; ingenting varar ei mikään kestä ikuisesti, -het pysyvyys;

53best

beständigt — bet

ikuisuus jne. vrt. ed. -t ainaisesti, pysyvästi, taukoamatta, bestainka II2 tr räiskyttää, pirskottaa

(päälle), kastella. best$rt - -a hämmästynyt, tyrmistynyt,

över ngt jstk. bestörtning -en hämmästys, tyrmistys, besudla I tr tahrata, liata, besutt|en -et -na maataomistava; varakas;

(läh.) tilallinen, talollinen, be||sv^ira I tr vastata; ^ ett brev vastata kirjeeseen; ^ ett besök vastata (vieras)-käyntiin; ^ elden (sot.) vastata tuleen; ^ ngns känslor vastata jnk tunteisiin, -svarande -t vastaus, vastaaminen jhk. be||svjkelse -n -r pettymys, -svjk|en -et -na pettynyt; jag blev mycket ^ olin kovin pettynyt; petyin pahoin; se sig ^ i sina förväntningar huomata pettyneensä toiveissaan. -svikenhet pettyneisyys, pettymys.

besvär -et - 1. vaiva, vaivannäkö; (lääk.) kipu, vaiva, kärsimys; vaikeus, hankaluus; livets mödor o. ~ elämän vaivat ja vastukset; allt hans ~ var förgäves kaikki hänen ponnistuksensa raukesivat tyhjiin; göra ngn ~ aiheuttaa jllk vaivaa; med stort ~ suurella vaivalla, vaivalloisesti, suurin ponnistuksin; göra sig ~et vaivautua jhk; göra sig ~ att komma vaivautua tulemaan; gör dig inget älä huoli vaivautua; uthärda resans ~ kestää (kaikki) matkan vaivat ja rasitukset; det är inte värt ~et (se) ei maksa vaivaa; han är inte rädd för ~ hän ei kammoksu, pelkää vaivoja ja rasituksia, ei säästä vaivojaan; tack för ~et! kiitoksia vaivoistanne! vara ngn till ~ olla jllk vaivaksi, vastuksiksi; göra sig ~ med ngt nähdä jnk vuoksi (paljon) vaivaa; jag hade mycket ^ med honom minulla oli hänestä paljon vaivaa (ja vastusta); ingen vill ta på sig det ~et kukaan ei tahdo vaivautua siihen, antautua siihen vaivaan. 2. (Iak.) valitus; rasitus; anföra ~ över utslaget valittaa päätöksestä. besv$r|a I I. tr häiritä, olla vaivaksi, vaivata; hettan ~r mig kuumuus, helle vaivaa minua; röken mig savu vaivaa, kiusaa minua; får jag saanko vaivata (häiritä)? får jag ~ om saltet? saanko (pyytää) suolaa? får jag ~ er att komma närmare? saanko vaivata (pyytää) teitä tänne lähemmäksi? ~d vaivautunut, kiusa|antu-nut, -llinen; nolo, neuvoton; tystnad kiusallinen, nolo äänettömyys. II. rfl. ~ sig 1. vaivautua; du har dig hit, r^t dig med att komma hit olet vaivautunut tulemaan tänne. 2. (Iak.) valittaa, hos

ngn över ngt jllk jstk.

besvarande I. (a. tpm.) hankala, kiusallinen; ~ omständigheter raskauttavat olosuhteet. II. -t häiritseminen, vaivaaminen, kiusaaminen; vaiva, rasitus, kiusa, be||svärja V tr a) anoa, rukoilla; han -svor mig att komma hän rukoili minua tulemaan; b) (taik.) loihtia; sjukdomar manata tauteja pois. -svärjande -Jloihtu, manaus, -svärjare -n - loitsija, besvärjelse -n -r (taik.) loitsu, manaus, -formel loitsu-, manaus|sanat. besvärlig -t -are vaivalloinen, väsyttävä, rasittava; raskas, vaikea; en ~ människa kiusallinen, väsyttävä ihminen; vara ~ för ngn tuntua jstk väsyttävältä (rasittavalta, kiusalliselta); den långa vägen blir ~ för honom (se) pitkä matka käy hänelle rasittavaksi, -het -en vaivalloisuus, raskaus, rasittavuus; med (under) stora ~er suurella vaivalla, suurin (raskain) ponnistuksin, besvors||handlingar pl (Iak.) valituskirjat, -mål valitusjuttu. -punkt valituskohta. -rätt valitusoikeus, -skrift ks. -handlingfar). -tid valitusaika, besynnerlig -t -are omituinen, merkillinen, kummallinen; en ~ prick (j. leik.) merkillinen hyypiä. -het omituisuus, merkillisyys, kummallisuus; vrt. ed. be||så III fr kylvää; tätt ~dd tiheään kylvetty. -sättaV tr asettaa jhk; täyttää; miehittää; ottaa haltuunsa, vallata; läktaren var -satt till sista plats parveke oli täynnä viimeistä sijaa myöten; -satt av onda andar pahojen henkien riivaama, -sättande -t miehittäminen, valtaaminen jne., ks. -sätta.

besaittning -en 1. miehistö. 2. (karja)kanta.

3. (vaat., nhk.) koristelu. bes$ttnings||man^ (mer.) laivamies, merimies, matruusi/ -trupper (sot.) miehitysjoukot.

besQk -et - käynti jssk, jnk luona; göra ett ~ hos honom käydä hänen luonaan (vieraisilla), häntä tervehtimässä; vara på r^j hos ngn olla jnk luona vieraisilla; ett kärt ~ rakas vieras (rakkaat vieraat). bes§ka II2 tr: ~ ngn, ngt käydä jnk luona, jssk; ^ föreläsningar käydä luennoilla; ^ en stad käydä kaupungissa, besökande kävijä, vieras, vieraat. bes$karantal kävijöiden (vieraiden) lukumäärä.

besökare -n - kävijä, ks. besökande. besökstid käyntiaika; vastaanotto (aika). bes§rja II1 tr huolehtia, pitää huolta; ^ ngt pitää huoli jstk; suorittaa, toimittaa jtk.

1. bet (e:) -en -ar I. (kort.) pietti. II. (a.) gå ~ (kort.) joutua pietiksi, jäädä ilman

yhtään tikkiä; bli ~ (kuv.) joutua ymmälle, hämääntyä; han är ~ för det siihen ei hänessä ole miestä. 2. bet (e:) ks. 1. bete; gå i ~ käydä laitumella, laiduntaa.

1. beta I I.'.itr käydä laitumella, laiduntaa. II. tr käyttää, syöttää laitumella.

2. bet|a I I. tr paloitella (suupaloiksi), purettaa; a» bröd i mjölkjaloitella leipää maidon sekaan. II. -an -or palanen, suun-täysi, murena; efter den sen (opetuksen) jälkeen; inte efter den

ei sen koommin.

3. bet|a I. I tr (nhk., mv.) peitata, syövyttää. II. -an -or peitta.

4. bet|a -an -or (ksv.) juurikas.

5. beta I tr (kai.) panna syöttejä, tä'yttää. betaeka I rfl. ~ sig för ngt kieltäytyä jstk;

jag mig för det! (iv.) kiitoksia vain, en välitä siitä! betø(ga) IV2 tr 1. ottaa (pois), ngn ngt jtk jltk; ~ ngn lusten till ngt viedä jltk halu jhk (jnk halu). 2. vallata, tempaista mukaansa; ihastuttaa, innostaa; ~s av skräck joutua (kouristavan) pelon valtaan, betøg|en -et -na ihastunut, tenhoutunut, i jhk; (silmittömästi) rakastunut, hullaantunut, i jhk. betøl|a I (m. -te -1) tr, itr maksaa, suorittaa summa, till ngn jllk; ~för ngt maksaa jstk (m. kuv.); (jag skall be att få) maksaisin! saanko laskun? ' en skuld maksaa (pois) velka; ^ 1000 mark i böter maksaa sakkoa 1000 mk; ur stånd att ~ maksukyvytön; ^ ngn för gammal ost (leik.) maksaa vanhoja kalavelkoja; det ~r sig se kyllä maksaa itsensä; att ~s maksettava; ta (bra) -t ottaa runsaasti (rohkeasti) maksua, hyvä maksu; ~ av maksaa pois, vähittäin; kuolettaa, bettlare -n - maksaja; en försumlig ~ huolimaton maksaja, betalbar -t maksettava; ~ i Helsingfors maksettava Helsingissä, betalning -en -ar maksu; kontant ~ käteismaksu; inställa ~arna lakkauttaa maksunsa; blott mot ~ vain maksua vastaan; mot r^ av . . maksamalla jtk; ta i (som) ~ ottaa maksuksi; förfalla till ^ erääntyä maksettavaksi; utan ~ maksutta, ilmaiseksi.

betalnings||anstånd maksuajan pidennys, maksun lykkäys, -bevis maksutodistus, kuitti, -dag maksupäivä, -förmåga maksukyky. -inställelse maksujenlakkautus. -medel maksuväline, -skyldighet maksuvelvollisuus. -termin maksu (määrä) aika.

-villkor maksu|ehto, -ehdot.

betblast juurikkaan naatti.

1. bete -t-n (karjan)laidun, aitaus; (mets.)

syöntipaikka; gå på ~ olla, käydä laitumella, laiduntaa; släppa på ~ päästää (viedä, ajaa) laitumelle.

2. bete -t -n (er. kai.) täky, syötti; sätta ~ på kroken panna täky koukkuun, täyttää koukkuja.

3. bet | e -en-ar torahammas, syöksyhammas.

4. bete (-te:) III rfl. ^ sig käyttäytyä, menetellä; han ~dde sig som en skurk hän käyttäytyi roistomaisesti.

be||teckna I tr merkitä, osoittaa jtk; olla tunnusomaista jllk, esittää jtk vertauk-sellisesti, luonteenomaisesti; det ~r ett stort framsteg se merkitsee suurta edistystä. -tecknande (a. tpm.) kuvaava, luonteenomainen, -teckning -en -ar merkintä, merkki.

beteende -t käyttäytyminen, käytös, menettely, suhtautuminen, -mönster (psyk.) käyttäytyminen, käyttäytymistapa, betel -n betel(pippuri). betes||hage laidun-, syöttö]haka. -plats laidun (paikka), betfält juurikaspelto.

1. beting -en -ar (mer.) pollari.

2. beting -et - urakka; kappalepalkka; arbeta på ~ tehdä työtä urakalla (kap-palepalkalla).

betinga I tr 1. maksaa; ^ sig ngt asettaa ehdoksi, vaatia itselleen jtk. 2. olla jnk ehtona; edellyttää; av ngt olla jstk riippuvainen, jnk varassa; det ena det andra toinen johtuu toisesta (an), betingelse -n -r ehto, edellytys, betingsarbete urakkatyö, betitla I tr nimittää, puhutella (arvoni-mellä).

betjen|a I (II2) I. tr palvella; det är jag inte -t med sillä en ole autettu; en tyydy siihen. II. rfl. ~ sig av ngt käyttää jtk (hyväkseen). betjening -en palvelu; (m.) palveluskunta; dålig ~ huono palvelu. betj$ningsavgift -en palveluraha, (ent.) juomaraha, betjent -en -er palvelija; käskyläinen, betmassa -n sokerijuurikasleike. betning -en (nhk., mv.) peittaus. bet||odlare (sokeri) juurikkaan viljelijä, -od-ling (sokeri) juurikkaan viljely (s), betona (-u:) I tr tähdentää; korostaa, betong -en betoni; armerad ~ rautabetoni. -biandare betoninsekoitin. -bro betonisilta.

betoning -en (kiel.) painotus, korko, korostus.

bet||plockare juurikkaannostaja. -plockning juurikkaannosto.

betrakta I tr katsella; om man saken närmare asiaa lähemmin tarkastettaessa.

betraktande -t katsominen jne; komma i rs tulla kysymykseen; ta i rs a) katsella, tarkastella; ottaa tarkastaakseen (katsas-taakseen); b) ottaa huomioon; i rs av att ottaen huomioon (katsoen siihen) että. betraktelse -n -r tutkistelu, tarkastelu; mietiskely, mietelmä; anställa över ngt tutkistella, tarkkailla jtk. -sätt katsantotapa; hans ^ hänen tapansa suhtautua asioihin. be||trQ III tr, ngn med ngt uskoa jllk jtk. -trp|dd -tt uskottu, luotettava, luottamusta nauttiva; jag är ~ med en uppgift minulle on uskottu tehtävä, -tryck -et vaikeudet; ahdinko, pula, hätä; själsligt rs sielunhätä. -tryckt (a.) vaikeuksissa, ahdingossa, pulassa (oleva), vrt. -tryck; alakuloinen, masentunut; leva i <sa omständigheter elää ahtaissa, tukalissa, huonoissa (taloudellisissa) oloissa, -tryckthet ks. -tryck, -trygga I tr turvata. " betryggande I." (a. tpm.) varma, turvallinen, riittävä. II. -t turvaaminen, beträda II1 tr 1. astua jhk; ^ en bana ruveta (elämän)uralle; förbjudet att rs gräsmattan nurmikolla käveleminen kielletty. 2. tavata, saada kiinni jstk; med lögn joutua kiinni valheesta, be|| träffa I tr koskea jtk; vad mig rsr mitä minuun tulee, -träffande (prp.) jnk suhteen; ^ denna sak tämän asian suhteen, tästä asiasta puhuen, -trängd ks. betryckt. bets -en -er (puus.) petsi; syövytysaine,

peittausaine. betsa I tr (puus.) petsata, bets|el -let - suitset; kuolaimet. betsla I tr: rs på panna suitset hev. suuhun;

^ av riisua hevoselta suitset, betsning -en (puus.) petsaus, betsocker juurikassokeri, bett -et - 1. purema, (hnt.) pisto; ett fult ~ rumannäköinen purema (haava). 2. (kirveen, puukon ym.) terä; lien har gott ~ viikatteessa on hyvä terä, viikate leikkaa hyvin. 3. (hev.) kuolaimet. bettl||a I tr kerjätä, -are -n - kerjäläinen. -eri -(e)t kerjuu, betunga I tr painaa, kuormittaa; (kuv.) rasittaa, vaivata, raskaana painaa, -nde (a. tpm.) painostava, rasittava; vaivaava, betutta|d -t (j.) avuton, neuvoton. 2.

(mrt.) ihastunut, i ngn jhk. be t ving||a IV4 (I) tr voittaa, kukistaa, nujertaa, masentaa, hillitä; orjuuttaa, -are -ti - voittaja, valloittaja, kukistaja. betvivla I tr epäillä.

betyda II1 tr, itr merkitä; olla merkitse vä(ä), tärkeä(ä); det har intet att ~ se ei merkitse mitään; vad skall detta rs ? mitä tämä merkitsee? mitä tämä on ole-

vinaan? det har inte ngt gott att rs se ei merkitse (ei tiedä) mitään hyvää, betydande (a. tpm.) merkitsevä, merkittävä, huomattava, tärkeä, (aika) suuri, melkoinen.

betydelse -n -r merkitys, sisältö, tärkeys; salken har ingen ~ asialla ei ole mitään merkitystä, asia ei merkitse mitään; i egentlig rs varsinaisessa merkityksessä, -full -t merkitsevä, merkittävä, -lös -t merkityksetön, vähäpätöinen, -löshet merkityksettömyys, vähäpätöisyys, -skiftning merkitys vivahdus, betydenhet -en merkitys, merkitsevyys betydlig -t -are ks. betydande. betyg -et - todistus; numero; högsta rs et korkein arvosana; få ett bra rs saada hyvä todistus (hyvä arvosana), betyga I tr todistaa; osoittaa, ilmaista; ~ sin glädje ilmaista iloaan. betygs||avskrift todistusjäljennös, -jäkt knhkeä suoritusten tavoittelu hyvien todistusten saamiseksi, -kollegium

(läh.) opettajien arvostelukokous. betygsätta V tr arvostella; tarkastaa, betacka II2 tr 1. peittää, verhota. 2. (koiraseläin) astua. 3. (sot.) verhota, suojata.

betäckning -en 1. peittäminen, suojaaminen; suoja. 2. (el.) astuminen (vrt. be-täcka2.).Z. (sot.) suoja; suojasaatto; ta ~ mennä suojaan, suojautua, betänka II2 I. tr ajatella, arvella, ottaa huomioon. II. rfl. <s sig ajatella, harkita asiaa, malttaa mielensä; det blev ej lång tid att rs sig siinä ei jäänyt liikaa ajattelemisen aikaa.

betänkande 1. -t ajatteleminen, arvelu; dra i rs att arvella, epäröidä, olla kahden vaiheilla; utan rs (sen enempää) arvelematta; siekailematta. 2. mietintö; lausunto.

betänketid miettimisaika. betänklig -t -are arveluttava, levottomuutta herättävä; uhkarohkea, betänklighet -en -er arvelu, epäilys; han hyser rser häntä arveluttaa, epäilyttää; hysa rser mot ngn tuntea epäilyksiä jtk kohtaan; inge (väcka) rser herättää epäilyksiä, hos ngn jssk. betänksam -t -mare ajatteleva, järkevä; arveleva, epäröivä, -het ajattele vaisuus, epäröinti; järkevyys; vrt. ed. be|| tänkt: vara ~ på olla aikeissa.

-undra I tr ihailla, -undran: en ~ ihailu, beundransvär|d -t ihailtava, be||undrare -n -, -undrarjnn|a -an -or ihailija; du är rs av hans konst olet hänen taiteensa ihailija, bevaka I tr vartioida, valvoa, pitää sil-bevakning -

m ällä; ^ sina rättigheter, intressen valvoa oikeuksiaan, etujaan; ^ en fordran (ett testamente) (Iak.) valvoa saatava (testamentti); han ~s av polisen hän (mies) on poliisin valvonnan alaisena, bevakning -en valvonta, vartiointi; vrt. ed.; ställa under ~ asettaa valvonnan alaiseksi, bevakningstjänst vartiopalvelus. bevg,ndra|d -t tottunut, perehtynyt; ~ i ngt tottunut, perehtynyt jhk, perillä jstk.

bev$r|a I tr säilyttää, suojella, varjella, för ngt jltk (jstk); Gud (oss för detta)! Herra (siitä) varjelkoon! Gud konungen! Jumala kuningasta varjelkoon! -e mig (oss) väl! varjelkoon! ^ sina brev säilyttää kirjeensä, bevers (int.) varjelkoon! ja niinpä niin! tietenkin! se on selvää! bevattna I tr kastella, bevattning -en kastelu, -sanordning kastelulaite. -skanal kastelukanava, -ssys-tem kastelujärjestelmä. bev$ka II2 tr liikuttaa; taivuttaa, hellyttää, suostuttaa; ^ ngn till ngt saada taivutetuksi, suostutetuksi (suostumaan)jhk. bevakande (a. tpm.) rukoileva; liikuttava; ^ skäl pätevyt syyt; i ~ ordalag liikuttavin sanoin, mitä liikuttavimmin. bevekelsegrund -en -er vaikutin, bevilja I tr suostua jhk; suoda, myöntää,

ngn ngt jllk jtk. bevillning -en -ar (valt.) suostuntavero; suostunta. -skrona (Ruots.) veroäyri, -sutskott (hist. Ruots.) suostuntavalio-kunta.

bevinga I tr siivittää; ~de ord siivekkäät sanat.

bevis -et - 1. todistus, todiste, på ngt jstk; framlägga ~ för ngt esittää todis-tu(s, -ksia) jstk; i brist på ~ todistusten puutteessa. 2. todistus. 3. näyte, todistus, merkki, osoitus; ^ på dumhet tyhmyyden osoitus, bevisa I (II2) tr todistaa, osoittaa; ^ ngn en heder tehdä, osoittaa jllk (se, suuri) kunnia; vilket skulle ~s mikä oli todistettava.

bevis||föring -en todistelu, -kraft todistusvoima. -lig -t -are todistettav(iss)a, to-teennäytettäv(iss)ä (oleva), -ligen (adv.) todistettavasti, bevis||material todistusaineisto; todistuskappale. -medel todistuskeino. bevisning -en -ar todistaminen, todistelu; förebringande av ~ todisteiden esittäminen.

bevisnings||grund todistusperuste. -kraft todistusvoima, -medel todistuskeino.

- bibehållen bib

-skyldig -t velvollinen toteen näyttämään--skyldighet toteennäyttämisvelvollisuus-bevisvärde todistusarvo. bevista I tr: ~ ngt olla jssk läsnä, saapuvilla.

bevittna I tr 1. todistaa oikeaksi, osoittaa todeksi, todeta, vakuuttaa. 2. olla jnk todistajana, näkijänä; han ~de slagsmålet hän oli tappelun näkijänä, bevittnande -t todistaminen (oikeaksi); vrt. ed.

bevux|en -et -na jtk kasvava; ^ med mossa sammalta kasvava; sammalinen, sammalen peittämä.

bev|g: på eget ~ omalla vastuulla; omin luvin (päin), omasta aloitteestaan, itsestään, kenenkään käskemättä, omavaltaisesti.

bevåg|en -et -nare suopea, suosiollinen, hyvänsuopa, -het suopeus, hyväntahtoisuus, -suopaisuus. bevänt (a.): det är inte mycket ^ med hans flit ei hänen ahkeruudestaan ole paljon puhumista, ei siinä ole kehumista (kehumisen varaa), beväpna I I. tr aseistaa, varustaa asein. II. rfl. ~ sig med tålamod varata (paljon, leik. pitkä pussillinen) kärsivällisyyttä, beväpning -en aseistaminen, varustaminen; aseistus, aseet, bevärdiga I tr: han ~de inte mig med en blick (ett svar) hän ei suvainnut luoda minuun katsettakaan (ei vastata minulle sanaakaan).

beväring -en -ar asevelvollinen, alokas; exercera ~ suorittaa asevelvollisuutensa, palvella »väessä». bevaLringsvisa sotilaslaulu, beväxt ks. bevuxen.

1. bi -(e)t -n mehiläinen.

2. bi (adv.) 1. stå ~ kestää. 2. stå ngn ~ ks. bistå.

biaccent (kiel.) sivupaino, biavel mehiläishoito.

bi||avsikt sivutarkoitus. -bana (raut.) sivurata.

bibehåll|a IV2 I. tr säilyttää, pysyttää (voimassa, ennallaan); ~ sin ungdomlighet säilyttää nuorekkuutensa, säilyä nuor-tean raikkaana; ^ sitt goda utseende säilyä (yhtä) kauniina, hyvännäköisenä. II. rfl. ~ sig säilyä; färgen har -it sig bra väri on pysynyt, säilynyt hyvin, bi||behållande -t säilyttäminen, säilyminen, vrt. -behålla; med ^ av säilyttäen jtk. -behåll|en -et -na: hon är väl ~ hän on varsin hyvin säilynyt (ikäisekseen tms.); huset är väl -et talo on hyvin säilynyt (hyvässä kunnossa); med ^ fattning säilyttäen mielenmalttinsa.

bib|el -eln -lar raamattu; stycke ur raamatunkohta; kappale raamatusta, -citat lainaus raamatusta, -forskning raamatuntutkimus. -förklaring -en -ar raa-matunselitys (m. hartaushetki), -kunnig, -lärd raamatuntaitava. -kännare raa-matuntuntija. -ord raamatunsana, -språk

1. raamatunlause. 2. raamatuntyyli. -sprängd tyystin raamattunsa tunteva, -tolkning raamatuntulkinta, -översättning raamatunkäännös.

bibetydelse sivumerkitys, bibliof|l -en -er bibliofiili, kirjojen keräilijä, biblio||graf bibliografi; (hist.) kirjojen jäl-jentäjä; vanhojen käsikirj. selittäjä; (nyk.) bibliografian laatija, harrastaja, -grafi -n 1. järjestelmällinen kirjaluettelo.

2. kirjatiede. -grafisk -t bibliografi|nen, -aa koskeva.

biblio||tøk -et - kirjasto, -tekarie -n -r kirjastonhoitaja. -teksamanuens kirjaston apulainen. -teksbyggnad kirjastorakennus, biblisk -t -a raamatullinen; ^ historia

raamatunhistoria, bibringa V tr ilmoittaa, ngn jllk; ~ ngn kunskaper i ngt opettaa jllk tietoja jssk asiassa, biceps -en (an.) hauislihas, bi|da I (-dde -tt) odottaa, jäädä jtk odottamaan.

bidan odottaminen, vartoaminen, bidé -n -er (pieni) istumahuuhtelupesuallas. bidevind (mer.): ligga (segla) i ~ olla

(purjehtia) hankavastaisessa. bi||drag -et - apu, avustus; lisä; osuus; lämna ~ i pengar antaa raha-avustusta. -dra(ga) IV2 itr avustaa, tili auttaa jtk, jhk; lisätä jtk; myötävaikuttaa jhk.- dragande (a. tpm.): vara en <—' orsak till att olla osaltaan myötävaikuttamassa siihen että; ~ faktor myötävaikuttava tekijä, bidrottning (meh.) -en -ar mehiläis|emo,

-kuningatar, biedermeierstil (bi:dermai-) (taid.hist.) bie-dermeier-tyyli.

bifall -et 1. suostumus, myöntymys, hyväksyminen, lupa; ge (skänka) sitt ~ åt suostua, myöntyä jhk; vägra sitt ~ kieltäytyä suostumasta, antamasta suostumustaan jhk; utan föräldrarnas ~ ilman vanhempien lupaa (suostumusta). 2. suosio, ihastus; ge sitt ~ till känna ilmaista, osoittaa suosiotaan; skörda (röna) stort ~ saavuttaa suurta suosiota; sorl av ~ hyväksymisen sorina, bifall|a IV2 tr suostua, myöntyä jhk, antaa suostumuksensa; ^ en

ansökan suostua hakemukseen; ^ en begäran, anhållan myöntyä, suostua pyyntöön; -es! myönnetään.

bifallande (a. tpm.) myöntävä, hyväksyvä, bifalls||nick myöntymysnyökkäys. -rop hyväksymishuudot. -sorl hyväksymisen sorina, -yttring suosion|ilmaisu, -osoitus, -åska suosionmyrsky. biffstek (keit.) pihvipaisti, ^ med lök sipuli-pihvi.

bi||figur sivu|henkilö, -hahmo, -flod sivu-, syrjä|joki. -foga I tr liittää mukaan, lisätä; härmed räkningen mukana seuraa (oheisena) lasku; oheisena; vara seurata mukana, -form sivumuoto. bifurkatipn -en (mnt.) bifurkaatio; joiston haarautuminen, kahtaanne juoksu, bifförtjänst sivuansio, bigami -n kaksinnaiminen. bigarrå -n -er (eri.) kirsikka, bigat|a -an -or sivukatu, bigott - -are yltiöharras, ahdasmielinen; tekopyhä.

bigotterj -et ahdasmielisyys, yltiöhurs-kaus; tekopyhyys, bigård mehiläistarha.

bi||hang -et - liite; maskformiga ~et (an.) umpilisäke, -hustru sivu vaimo, -in-komst sivutulo(t). bijouterier (-s-) korut, korutavarat, bikarbonat (kem.) bikarbonaatti, hapan hiilihapon suola, (er.) natriumbikarbonaatti, bikonkav (fys.) kaksoiskovera. bikonv^x (fys.) kaksoiskupera. bikt -en -er rippi; synnintunnustus; allmän, enskild ~ yleinen, yksityinen rippi; avlägga ~ ripittäytyä; motta ngns ~ ottaa vastaan, kuulla jnk rippi; gå till ~ käydä ripillä; ~ens insegel rippisalaisuus, bikta I tr ripittää; rfl. ~ sig ripittäytyä, för ngn jllk.

bikt||barn rippilapsi. -fader (kat.) rippi-isä. -stol rippituoli, bikupa mehiläis|keko, -pesä. bil -en -ar auto; köra ~ ajaa autoa.

1. bila I I. itr ajaa autolla, autoilla. II. tr kuljettaa autolla.

2. bil|a -an -or (puus.) (piilu)kirves; piilu, bilag|a -an -or liite; liitekirja; lisälehti, bilateral (valt., Iak.) bilateraalinen, kaksipuolinen, kahdenkeskinen; (an.) kaksikyl-kinen, molemminpuolinen.

bild -en -er kuva; en ~ av själva hälsan (kuin) itse terveyden perikuva; tala i ~er puhua vertauskuvallisesti (vertauksin); rik på ~er kuvakas, runsaskuvainen; komma in i ~en (kuv.) tulla mukaan, lisää; (fys.) virtuell ~ valekuva, bilda I I. tr kuvata, muodostaa; muovata; perustaa, esittää. II. rfl. ~s, ~ sig muodostua; syntyä, bilda|d -t-de sivistynyt; den~e allmänheten sivistyneet, sivistyneistö.

bildande I. (a. tpm.) kuvaava; de ~ konsterna kuvaamataiteet. II. -t sivistäminen, bildband (elok.) kuvanauha, raina, bildbar -t -are (jota voi) muodostella, muokata; (hnk.) sivistyskykyinen, -het muovautuvuus jne.; (hnk.) sivistyskykyisyys, bild||dyrkan (k.hist.) kuvainpalvonta. -dyrkare kuvainpalvoja. bilderbok kuvakirja.

bild|| galleri kuva-, taulu |galleria. »huggare (taid.) kuvanveistäjä, -huggarkonst, -huggeri kuvanveistotaide, -huggeriarbeie (kuvan) veistotyö, veistos, -inställning (val.) (valo)kuvan tarkennus, bildlig -t kuvaannollinen; i ~ betydelse

kuvaannollisessa merkityksessä, bildmaterial kuva-aineisto, bildning -en sivistys; en man med ~ sivistynyt mies; brist på ~ sivistyksen puute, bildnings || ans tal t sivistyslaitos, -grad si-vistysaste. -nivå sivistystaso, -sökande (a. tpm.) sivistystä kaipaava; sivstyk-sen-, opin|haluinen. -törst sivistys tarve, bild||ordbok kuvasanakirja, -rik -t runsaasti kuvin (vertauksin) varustettu; runsaskuvainen. -rikedom kuvarunsaus. -samling kuvakokoelma, -skrift kuvakirjoitus. -skön -t kuvankaunis, -snidare (taid.) kuvanleikkaaja. -sniderі kuvanleikkaus. -språk kuvakieli, -stod kuvapatsas. -stormare (k.hist.) kuvainraastaja. -telegrafering kuvasähkötys. -verk kuvateos. -yta (val.) kuvan pinta, bil||färd autoretki. -försäkring (vak.) autovakuutus. -glasögon autolasit. bilism -en autoilu, bilist -en -er autoilija, biljard -en -er biljardi, -boll biljardipallo, -bord biljardipöytä, -kö biljardikeppi, -salong biljardisali. -spelare biljardinpelaaja.

biljett -en -er paperilippunen; (raut., mer. ym.) matkalippu; (teat. ym.) pääsylippu; ~ tili N. tur o. retur matkalippu N:ään, menopaluu; lösa ~ till D. ostaa (matka)lippu D:hen. -försäljare lipunmyyjä, -försäljning lipunmyynti, -häfte matkalippuvihko. -kontor (raut.) matkalippujenmyynti; (teat.) lipunmyynti. -lucka lippuluukku, -pris (matka-, pääsy (lipun hinta, biljettång (raut. ym.) reikä-, lippu|pihdit. biljon (u:) -en -er (luk.) biljoona, biljud

sivuääni, (rad. m.) häiriöääni, bil||krock autojen yhteentörmäys, (j.) »kolari», -kö autojono.

1. bill -en -ar (mv.) auran vanne; (jää)-

tuura.

2. bill -en -er (valt. Engl., Amer.) lakiehdotus.

billig -t -are 1. huokea, halpa; priser halvat hinnat; köpa (sälja) till pris ostaa (myydä) halvalla; det är att leva här täällä tulee elämä halvaksi. 2. kohtuullinen; anspråk kohtuulliset

vaatimukset, -het 1. halpuus, huokeus. 2. kohtuullisuus, oikeus, billighets||resa (matk.) huokea matka, -upp-laga halpahintainen (läh. kansan)painos. billigtvis (adv.) syystä (kyllä), billion ks. b Hj on.

bil||körning autolla ajo, autoilu, »mekaniker automekaanikko, -missöde auto-vaurio. -märke automerkki, -olycka auto-onnettomuus. -reparationsverkstad autokorjaamo. -ring autonrengas, -skatt autovero. -skola autokoulu, -sport autourheilu, autoilu, -station (vuokra-)auto-asema. -tjuv autovaras, biltog -t (hist.) lainsuojaton, valtionkirouk-seen julistettu, bil||trafik autoliikenne, -transport autokuljetus. -tur auto|retki, -matka, -tvätt autonpesu, -tävling autokilpailu (t), -utställning autonäyttely. -väg autotie, -åkning autolla ajo, autoilu, biläger (hist. ruht.) häät. bi||lägga V tr 1. liittää mukaan. 2. sovittaa; ^ en tvist sovittaa riitaisuus; saken är -lagd i godo asia on ratkaistu sovinnossa. -läggande -t sovittaminen, sopiminen.

bimetalljsm (tai.) kaksoisrahakanta, kaksi-metallikanta. binamn lisänimi; kunnia-, pilkka-, hauk-kuma|nimi. bind|a I. -an -or 1. side. 2. (ksv. Polygonum) tatar. II. IV4 tr, itr sitoa; ^ till händer o. jötter sitoa kädet ja jalat; ~ nät kutoa verkkoa; ~ dammet sitoa tomu, pöly; detta lim -er bra tämä liima pitää hyvin; vrt. bunden. III. rfl. ~ sig sitoutua, vid jhk; jag vill inte gärna ~ mig en tahtoisi mielelläni vielä sitoutua, sitoa itseäni siihen. IV. (pain. part.): ~ jast sitoa kiinni, jhk; ^ jör sitoa eteen; ^ jör ögonen på ngn sitoa jnk silmät; sitoa jnk silmien eteen; ^ igen sitoa kiinni; ^ ihop sitoa yhteen; ^ in böcker sitoa kirjoja; ^ om sitoa uudelleen; ^ om jruktträden med halm kietoa hedelmäpuut olkiin; ^ om ngt med ett snöre sitoa jnk ympäri nuora, köyttää nyörillä; nyörittää tanakasti; ~ tili sitoa kiinni; ^ upp sitoa, kiinnittää ylös; (puut.) sitoa taimia keppeihin; ~ över ett stycke tyg över ngt sitoa kangaspala jn.k päälle.

bindande (a. tpm.) 1. (yi.) sitova; ett ~ kontrakt (löfte) sitova sopimus (lupaus);

vara ~ olla sitova, pätevä, voimassa. 2. ratkaiseva.

bindehinna (an.) (silmän) sidekalvo, bind|el -eln -lar side.

binde||medel (kern.) sidosaine, kiinnite-(aine). -ord (kiel.) konjunktio, sidesana, -streck (kirjp.) side-, yhdys|viiva. bind|galen (j.) aivan, (leik.) seinä|hullu. -garn side|naru, -nuora, bindning -en sitominen; ^ av en bok kirjan sitominen, bindsle -t -n (mv.) kytkyt; (hht.) suksi-side.

bind||sula (jlkn.) sisus|pohja, -antura, -väv

(an.) sidekudos, bjngb^ng (int. onom.) piu(m)pau(m)! bing|e -en -ar 1. (mv.) hinkalo, laari. 2. joukko, kasa, läjä. binjure (an.) lisämunuainen, binnikemask (el.) heisi-, lapa|mato. binäring sivuelinkeino, bio (i:) -n elokuvat; gå på ~ käydä elokuvissa, mennä elokuviin, -biljett elokuvalippu.

bi||odlare mehiläishoitaja, -odling mehiläishoito.

biofysik biofysiikka.

biograf -en -er 1. elokuvat, elokuvateatteri. 2. elämäkerrankirjoittaja. -duk (elok.) valkoinen kangas; valkokangas, -föreställning elokuva|esitys, -näytäntö, bio||graf; -(e)n -er elämänkuvaus, elämäkerta.

biograflokal elokuvateatteri, bio||kemj biokemia, -kemisk -t biokemiallinen.

bio||lQg -en -er biologi, -logi -(e)n biologia. -lQgisk biologinen.

bi||omständighet sivuseikka, -person sivuhenkilö.

biplan (Int.) kaksitaso. biprodukt sivutuote; lisätuote. birgitt‡n(er)||nunna birgittalaisnunna, -or-den birgittalaisluostarikunta. bi||ron (teat., oop. ym.) sivu|tehtävä, -osa. -sak sivuseikka; det är en ~ se on sivuseikka.

birs -en (Suom. r.) (ent.) ajuriasema, (nyk.)

(vuokra-) autoasema, bisam -en (el.) piisami, -päls piisami(n-nahka)turkki, -råtta (el.) piisamimyyrä, piisami.

bisarr -t -are kummallinen, omituinen, hullunkurinen, oikullinen, sekava, bisats (kiel.) sivulause. Bisc^yabukten npr (mnt.) Biskaijan lahti, bisittare -n - (oikeuden) lisäjäsen.

biskop -en -ar piispa, -inn|a -an -or piispatar. -lig -t piispallinen, piispan-, biskops||döme hiippakunta -gård piispantalo. -kräkla piispansauva. -kåpa piispan-kaapu. -mössa piispanhiippa. -skrud piispanpuku. -stift hiippakunta, -stol piispanistuin, -säte ks. -stol. -visitation piispantarkastus, »piispankäräjät». »värdighet piispanarvo. -ämbete piispanvirka, biskvf -(e) n -er biskvi; 1. keksi, laiva-korppu. 2. (kahdesti poltettu) lasittama-ton posliini, bisködsel mehiläishoito, bismak sivumaku, outo maku (m. kuv.). bisonoxe: europeisk ~ eurooppalainen biisoni; visentti; amerikansk ~ biisoni, amerikkalainen puhveli, bispringa IV4 tr auttaa, olla avullisena; kannattaa, biss^ra I tr (konsr. ym.) toistaa, bist|er -ert -rare ankara, kova; yrmeä, tuima, tuikea; ett ansikte synkät, tuimat kasvot; se ~ ut olla kiukkuisen (yrmeän) näköinen; ~ kyla ankara (pureva) pakkanen; kiimat kolea, ankara,

karu ilmasto; ^ vind viiltävä viima; ^ vinter kylmä, ankara talvi; -ra tider kovat ajat. -het ankaruus, kovuus, tuimuus.

bisträcka II2 tr auttaa, avustaa (rahalla), bisturj -(e)n -er kirurgin (kokoon taitettava) veitsi, bistå V tr avustaa, auttaa, olla avullisena;

^ med råd o. dåd auttaa neuvoin ja teoin, bistånd -et apu, avustus, -spakt avunantosopimus, bisvärm mehiläisparvi, bi||syfte sivutarkoitus. -syssla sivutoimi, -sätta V tr asettaa ruumis (hautakappeliin ym.) odottamaan hautausta; haudata väliaikaisesti, -sättning -en väli(aikainen)-hautaus. -sättningskapell hautakappeli, bit -en -ar pala, palanen; en ~ bröd leipä-pala; fyra ~ar socker neljä sokeripalaa; skära i ~ar leikata (leikellä) kappaleiksi; gå i ~ar särkyä palasiksi; slå i ~ar iskeä palasiksi; gå en bra ~ kävellä (aika) pitkä(n) matka (a); ^ för ^ pala palalta, pala toisensa perästä; du är inte en ~ bättre än han sinä et ole (itse et ole) vähääkään (rahtuakaan) häntä parempi, bit|a IV1 I. tr, itr purra, puraista; (ampiainen) pistää; (terä) leikata; hunden har -it honom häntä on koira purrut; ^ huvudet av skammen olla aivan häpeä-mätön, häpeämättä mitään; (snl.) purrut hävyltä hännän; ^ i gräset kaatua (taistelussa); (m.) epäonnistua; ^ i det sura äpplet alistua ikävään välttämättömyy-

teen; kölden -er genom märg o. ben pakkanen puree, viiltää läpi luiden ja ytimien; ^ på naglarna pureskella kynsiään; honom -er ingenting på siihen mieheen ei pysty mikään, sillä miehellä on (liian) paksu nahka; ~ sig i läppen (tungan) puraista huultaan (kieltään); ^ sig i läppen jör att inte skratta purra huultaan voidakseen olla nauramatta (purskahtamatta nauruun). II. (pain. part.): ^ av purra pois, poikki; ^ av en tand puraista hammas (hampaansa) poikki; ~ av ngn (kuv.) passittaa pois, tiehensä, käskeä menemään; ^ sig fast i ngt pureutua kiinni; (kuv.) pureutua, tarrautua kiinni jhk; ^ ifrån sig (purren) puolustautua, (kuv. m.) antaa takaisin (oikein korkoineen); ^ igenom purra läpi, puhki; ^ ihjäl purra kuoliaaksi; ^ ihop tänderna purra hampaansa vastakkain; (tav.) purra hammasta; ~ itu puraista kahtia, rikki; ^ omkring sig (silmittömästi, raivoisasti) purra ja tavoitella hampaillaan; ~ sönder purra rikki; <—' sönder tänderna på ngt purra hampaansa poikki jhk; ^ till puraista; tavoittaa hampaillaan.

bitande (a. tpm.) pureva (m. kuv.); ^ anmärkning pureva (ilkeän ivallinen) huomautus; ^ köld pureva, kireä pakkanen; ^ svar terävä (pureva, äreä) vastaus; ~ vind viiltävä viima.

bitanke sivuajatus.

bitas itr (dep.) purra, (res.) purra toisiaan, (koirat) tapella; hunden bits (m.) koira on vihainen.

bi||ton 1. (fys., mus.) yläsävel. 2. (kiel.) sivupaino. 3. (kuv.) outo kaiku, sävy. -tonig (kiel.) sivupainollinen.

bi||träda II1 tr 1. auttaa, avustaa; ^ ngn vid en rättegång (Iak.) avustaa jtk oikeudenkäynnissä. 2. yhtyä ehdotukseen; liittyä kannattamaan; ^ ett förslag kannattaa ehdotusta, yhtyä ehdotukseen, -trädande I. (a. tpm.) avustava, apu-; ~ lärare apuopettaja; —' präst apu(lais)-pappi; ^ sekreterare ylimääräinen sihteeri. II. -t avustus, apu. -träde -t -n 1. apu, avustus. 2. avustaja, apulainen; (kaup.) liikeapulainen, myyjä; (Iak.) juridiskt ^ oikeudenkäyntiavustaja.

bitsocker palasokeri.

bitt|er -ert -ra karvas, kitkerä; (m. kuv.); -ra förebråelser (klagomål, ord) ankarat, katkerat moitteet (haikeat valitukset, katkerat sanat); ^ förlust kirvelevä menetys, tappio; -ra tårar katkerat, kuumat kyynelet; i nöd ankarassa, liir-

veässä hädässä; gråta itkeä katkerasti; det smakar ~t se maistuu karvaalta, kit-

kerältä; inte det ~sta ei vähääkään, ei vähintäkään, bitterhet -en katkeruus, karvaus; vrt. ed. bitter||ligen (adv.) katkerasti, -ljuv (kuv.) katkeransuloinen. -mandel karvasmanteli. -söt ks. -ljuv. -vatten (frm.) karvasvesi.

bitti(da) (adv.) aamulla (varhain); ~ o. sent myöhään (ja) varhain; från ~ på morgonen tiü sent på kvällen aamuvarhaisesta iltamyöhään; i morgon ~ huomisaamuna (varhain), bi||tum|en -inet bitumi(ini), maapihka.

-tuminps -t bituminen. bit varg -en -ar (j.) äreä, kiukkuinen hnk. bitvis paloittain, pala palalta; (matka.) erä kerrallaan, biv|føck -en -er (sot.) yöleiri; ulkomajoitus. -ackeld leirinuotio. -ack$ra I itr majoittua (kenttäoloissa) yöksi ulkosalle, olla yö ulkosalla, bivax mehiläisvaha.

bil|väg sivu|tie, -polku, -ämne (koul.) sivuaine, -ändamål sivutarkoitus. bjud|a IV3 I. tr 1. tarjota; kestitä jllk; ^ ngn på litet frukt tarjota jllk hiukan hedelmiä; ^ ngn en stol (armen) tarjota jllk tuoli (käsivartensa); i denna bok har författaren ingenting nytt att >—' tässä kirjassa tekijällä ei ole mitään uutta tarjottavana. 2. pyytää, kutsua; ^ ngn på middag pyytää, kutsua päivälliselle; ^ sig själv som gäst itse tarjoutua vieraaksi. 3. tarjota, maksaa toisen puolesta; ~ ngn på en resa tarjota (ilmainen) matka; ~ ngn ett glas öl tarjota jllk, pyytää juomaan lasi olutta; (det är) jag (som) -er! minä maksan (tarjoan)! 4. ^ ngn farväl sanoa hyvästi. 5. käskeä, vaatia; ^ tystnad pyytää, vaatia hiljaisuutta; plikten -er mig velvollisuus vaatii (minua). 6. tehdä tarjous; (huut.) tarjota, på ngt jstk. II. (pain. part.): det -er mig emot minusta on vastenmielistä, (j.) luonto panee vastaan; ^ hem ngn pyytää (luokseen) vieraaks|i, -een, vieraisille; ~ ihop kutsua koolle; kvar pyytää jäämään; ^ omkring tarjoilla yltympäri; första rätten bjöds omkring ensimmäinen ruokalaji tarjoiltiin (ympäri pöydän); ^ tili koettaa, yrittää, tehdä voitavansa; jag ska ~ till så gott jag kan teen voitavani (minkä suinkin voin); ^ till sig ks. ^ hem\ ~ under tarjota (huut. vaatia) vähemmän; ^ upp (till dans) pyytää (tanssiin); han bjöd mig upp på sitt rum hän pyysi minut huoneeseensa;

ut tarjota kaupaksi; -—ut sig (nainen)

kaupata itseään (krk. ruumistaan), antautua haureuteen; ^ ut ngn till landet kut-

sua (luokseen) maalle; ~ över (huut./ tarjota enemmän, nostaa huutoa, lisätä, bjudande (a. tpm.) käskevä; en ~ nödvändighet pakottava tarve, bjudning -en -ar 1. kutsu(t), tili jnk luo-(na). 2. pidot, kutsut; han har ~ hänellä on pidot, kutsut, vieraita; gå på ~ mennä kutsuihin, käydä kutsuissa, bjudningskort kutsukortti, bjäbb -et (j.) kinastelu; lörpöttely, bjäbbas I itr (dep. j.) kinastella; lörpötellä, bjäfs -et (turhanpäiväiset) helyt, korut, hepenet.

bjälk|e -en -ar parru, orsi, palkki; (Raam.) malka; utan att se i sitt eget öga huomaamatta malkaa omassa silmässään, bjälk||lag -et - (rak.) parru-, hirsi|kerta. -tak malkakatto, -verk hirret, orret; hirsikerta.

bj äller|| klang kulkusten kilinä, -krans

(rhm.) kulkuset, bjällr|a -an -or kulkunen, tiuku, bjärt - -are räikeä; helakka, heleä, -het

-en räikeys. bjäss|e -en -ar jättiläinen; (kuv.) pomo, pöpö, pukari; en riktig ~ oikein pahuksenmoinen mies. björk -en -ar (ksv.) koivu; av ~ koivuinen, koivu-, -dunge koivikko, koivisto. -löv koivun|lehvä, -lehti, -näver tuohi, -ris koivunoksat; koivuvitsa. -säv (koivun) mahla, -skog koivumetsä. -ved koivuhalot, björn -en -ar 1. (el.) karhu; stark s om en ^ väkevä kuin karhu; inte väcka den ~ som sover ei pidä mennä nukkuvaa karhua herättämään (karhua vitsalla lyömään). 2. (täht.) Lilla ~en Pieni [Otava; Pieni Karhu; Stora ~en Iso Karhu, Otava. 3. (kuv.) kömpelö hnk, köpelys; malttamaton, vaativa velkoja, »karhu»; ha många ~ar olla korviaan myöten veloissa. 4. kuormavankkurit; (suuret, matalat) syväkuormausvaunu; kivireki. björna I tr (j.) velkoa, karhuta, björn||bär (hed.) karhunvatukka. -bärsbus-ke (ksv. Rubus jruticosus) karhunvatuk-kapensas (ei tunn. Suom.). -bärssylt kar-hunvatukkahillo. -dans karhuntanssi. -fäll karhuntalja, -grop (mets.) karhun-hauta; karhuluola. -hona naaraskarhu, -jakt karhun|ajo, -kaadanta. -jägare karhunItappaja, -kaataja, -mossa (ksv.) karhunsammal. -ram karhunkäpälä. -skinn karhunnahka, -skinnsmössa karhun nahkatakki, -tjänst: göra ngn en ~ tehdä jllk karhunpalvelus (huono palvelus). -tråd (ni.) karhulanka. -unge karhun|poikanen, -pentu, -penikka.

1. black -en -ar (ent. vangin) jalkaraudat; ^ om foten (kuv.) taakka, rasitus; este.

2. black I. -t -are hallava; (kuv.) mitäänsanomaton, lattea; en ~ hund halli; ~ häst ks. II. II. -en -ar voikko (hevonen).

blad -ef-(ksv.) lehti; veitsen, miekan terä; ett oskrivet ~ kirjoittamaton lehti (hnk., josta ei vielä voida sanoa mitään); ~et har vänt sig (kuv.) lehti on kääntynyt; fälla '—>en (puu) pudottaa lehtensä; ta ~et från munnen puhua suunsa puhtaaksi; sjunga från ~et (mus.) laulaa suoraan nuoteista, (j.) lehdestä, -bärande (a. tpm.) lehtinen, -formig lehdenmuotoi-nen. -fällning (puu) lehden [lähtö, -variseminen, -grönt (ksv.) lehtivihreä, -guld (tkn.) lehtikuita, -lus (el.) lehtitäi, kirva, -lös lehdetön, -måge (el. märehtij.) sata-kerta. -nerv (ksv.) lehtisuoni, -rik -t lehtevä, tuuhea, -stjälk lehtiruoti, -veck (ksv.) lehtihanka, -växt lehtikasvi. blamg,ge (a:s) nolaus, (j.) munaus; rötös, blamera I I. tr häpäistä. II. rfl. ~ sig (j.)

tehdä munaus, rötös: munata itsensä, blancmangé (blangmangse:) -n (keit.) ker-

mahyytelö. bland (prp.) joukossa, seassa, välissä; ^ annat (bl. a.) muun muassa (mm.); ^ andra toisten (muiden) joukossa; en ~ dem yksi heistä; en ~ tusen yksi tuhannesta, tuhansista; han var mitt ^ dem hän oli heidän joukossaan, blanda I I. tr sekoittaa, sotkea; ~ vätskor sekoittaa, hämmentää nesteitä; ^ foder sekoittaa rehuja; ' två färger sekoittaa kahta väriä; ^ kort sekoittaa kortit; ~ allting om vartannat sotkea kaikki sekaisin. II. rfl. ^ sig sekoittua, sekaantua; puuttua; ~ sig i andras angelägenheter sekaantua, puuttua (j. pistää nenänsä) toisten asioihin; jag mig inte i den saken en puutu, en sekaannu siihen asiaan. III. (pain. part.): ^ bort sotkea, sekoittaa (pois); ^ bort begreppen sekoittaa käsitteet; ^ bort korten för ngn (kuv.) syytää sumua jnk silmiin, sumuttaa; ^ i sekoittaa, panna, sotkea, hämmentää sekaan; ^ ihop sekoittaa keskenään, hämmentää sekaisin; (kuv.) sotkea sekaisin; ^ om korten (kort.) sekoittaa kortit vielä kertaalleen; ^ om hämmentää; sekoittaa; ^ tili en cocktail sekoittaa cocktail; ^ till färger sekoittaa värejä.

blanda|d -t sekoitettu; sekalainen, sekava; ~ kör sekakuoro; ^ last sekatavaralasti; -t sällskap (leik., halv.) sekalainen seura (kunta); med känslor sekavin

(ristiriitaisin) tuntein; frukt sekahedel-mät.

blandare -n - (tkn.) sekoitin, bland||foder (mv.j sekarehu. -folk -et

(käns.) sekakansa. -färg sekaväri. blandning -en -ar sekoitus; detta te är en mycket omtyckt rs tämä tee on hyvin suosittua sekoitusta, bland||ningsmaskin (tkn.) sekoituskone; sekoitin, -ras sekarotu; vara av rs olla sekarotuinen, -skog sekametsä, -säd sekavilja. -äktenskap seka-avioliitto. blank -t -are kiiltävä, kirkas; (lomake, paperi jne.) puhdas, täyttämätön, tyhjä;

vapen teräaseet; ^ som en spegel peilikirkas; rst nej selvä kielto; ge rst avslag antaa suora, jyrkkä kielto, epuu; mitt på rsa dagen keskellä kirkasta päivää; vrt. blankt. blanka I tr kiillottaa, blankett -en -er lomake, blankläder kiiltonahka. blanko: fullmakt in rs avoin (asianajo)-valtakirja. -fullmakt ks. ed. -kredit avoin luotto, avoluotto. -växel avoin, avo|vekseli. blank||polera I tr kiillottaa kirkkaaksi, -skura I tr hangata, huosia kiiltäväksi, -slipa I tr hioa kiiltäväksi, -slit|en -et -na kiiltäväksi kulunut, (vaat.) nukkavieru, blankt (adv.): dra rs paljastaa aseensa; ~ omöjligt aivan mahdotonta; lämna in rs (kirjoituskokeessa) jättää tyhjä, puhdas paperi; rösta rs äänestää tyhjää; vägra ^ jyrkästi kieltäytyä, blankvers (run.) loppusoinnuton viisijalkainen jambisäe. blasera|d -t velttoutunut; (elämään) kyllästynyt; (ylimielisen, teennäisen) haluton, välinpitämätön, blasfemi -(e)n -er (pyhän)häpäisy, rienaus, pilkka.

blask -et 1. (huono) tee ym. juoma, »litku», »sotku». 2. (mtr.) loka-, römssy-, räntä|-ilma. 3. (Suom. r.) »munaus», rötös.

1. blaska I I. itr loiskuttaa (vettä). II. rfl. rs sig (Suom. r.) nolata, häpäistä, »munata» itsensä.

2. blask|a -an -or (halv. san.) roskalehti. blast -en, bläster -n (ksv.) naatti, (perunan) varsi.

blaz|er (ble:ser) -em -rar, -ers (eri. vuori-ton) urheilutakki.

bleck -et - (met.) läkki(levy); av rs läkki-, -ask läkkipeltirasia. -blåsare vaskipuhaltaja. -burk läkkitölkki. -instrument vaski-puhallin, -kärl läkkiastia. -musik torvisoitto. -mått tilavuusmt.(-astia); (keit.) kakkuvuoka. -plåt läkkilevy; av rs läkkipelti-. -slagare levy-, pelti|seppä. -slageri

levy-, läkki-, pelti|sepänliike. -varor läk-kipeltitavarat.

blek -t -are kalpea; kelmeä; ^ som ett lik (spöke) kalpea kuin ruumis, kalmankalpea; ^ av rädsla pelosta kalpea(na); se rs ut olla kalpea(n näköinen); han var rs om kinderna hänen poskensa olivat kalpeat; vara rs om nosen (leik.) olla nenänpää kalpeana; det vore ju rso, vanvettet sehän olisi sulaa hulluutta, silkkaa mielettömyyttä; du har inte den rsaste aning om sinulla ei (siitä) ole kaukaisinta (j. harmainta) aavistustakaan, bleka II2 tr kalventaa; (vaat.) valkaista; kalveta, menettää värinsä, blek||ansikte (Amer. intiaan.) valko-naama, kalpeakasvoinen. -blå -tt haila-kansininen, vaaleansininen, blekeri -(e)t -er valkaisulaitos, blek||het -en kalpeus; vrt. blek. -lag|d -t kalvakka; ett -t nej selvä, jyrkkä kielto, epuu. -medel (tkn.) valkaisuaine, blekna I itr (hnk.) kalveta, mennä kalpeaksi, kelmeäksi; (as.) menettää merkitystään; (vär.) haalistua; stjärnorna rsr tähdet himmenevät, sammuvat (aamun tullen).

blekning -en valkaisu; ~ med klor (vaat. kern.) kloorivalkaisu, blek||nos -en -ar kalpeanaama. -nosig -t kalpeanaamainen. -siktig -t kalvetustau-tinen. -sot -en (lääk.) kalvetustauti. blemm|a -an -or rakkula; näppylä, nyppylä.

blemmig -t -are rakkulainen; näppyläinen. blessera I tr haavoittaa, blessyr -en -er haava, vamma, bli (bliva IV1) I. itr A. (its.) 1. tulla jksk, olla; ^ soldat tulla (ruveta, mennä) sotamieheksi; vi tretton vid bordet meitä on (sitten) pöydässä 13 henkeä; resultatet blev gott tulos tuli (oli) hyvä; av honom rsr det ingenting ei hänestä tule mitään; det rsr nog bra med det (till sist) kyllä siitä (lopulta vielä) hyvä tulee, (j.) kyllä se siitä lutviutuu; det ska rs mig ett nöje se on minulle sitten (suuri) ilo; hur mycket rsr det? paljonko se on? paljonko siitä tulee? ^ inte ond på mig! älä suutu (älkää suuttuko) minuun; ~ frisk tulla terveeksi; ^ förvånad hämmästyä; ^ kär rakastua (vrt. vast. a.). 2. jäädä jksk, jhk; ^ liggande (sittande, stående) (Suom. r.) rså ligga (sitta, stå) jäädä makaamaan, istumaan, seisomaan; ^ under tåget (Suom. r.) ks. komma II. 1. under tåget; det rsr som vi avtalat tehdään niin kuin on sovittu; ^ vid liv jäädä henkiin; då får det rs som det är silloin se (asia) saa jäädä ennalleen;

låta det ^ ^id ngt jättää asia sillensä, ennalleen. B. (pass. muodoissa apuv. kera): räven har ~vit skjuten kettu on ammuttu. II. (pain. part.): ^ av a) jstk tulla jtk, tulla tosi; olla, tapahtua; det av? tuleeko siitä jtk (mitään)? det inte (aldrig) av för mig en saa sitä (minulta ei sitä tule) (koskaan) tehdyksi; h) joutua; var blev han? minne hän jäi? vad ska det ~ av honom? mitä hänestä mahtaa tulla? miten hänen mahtaa käydä? c) ~ av med ngn päästä eroon jstk hnk.; ~ av med ngt päästä jstk (as., es.), saada myydyksi jne; hukata; jag har ~vit av med mina sista pengar minulta menivät viimeiset rahat; ^ borta jäädä pois, olla (ja pysyä) poissa; ~ efter ngn jäädä jnk jälkeen; ^ efter med arbetet jäädä työssä jälkeen; ^ ifrån sig raivostua, joutua vimmoihinsa; ^ kvar jäädä jhk (malttamatta lähteä pois); jäädä jäljelle, tähteeksi, yli; han blev kvar hos oss hän jäi meidän luoksemme, meille; ~ till syntyä (m. kuv.); ~till sig joutua suunniltaan; ~ uppe jäädä jalkeille, pysyä jalkeilla; ^ utan jäädä ilman, osattomaksi; ^ utom sig raivostua, vimmastua; ^ vid jäädä jhk, siihen, sillensä; ~ över jäädä tähteeksi, yli. blick -en -ar katse, silmäys; fästa (kasta) sina ^ar på ngn kiinnittää (luoda) katseensa jhk; ha öppen ^ för ngt hyvin käsittää, pystyä arvostelemaan jtk; olla hyvin selvillä jstk. blicka I I. itr katsella, på jtk. II. (pain. part.): ^ in i framtiden silmäillä tulevaisuuteen; ^ ned katsella, katsoa alaspäin; ~ tillbaka katsella taakseen; luoda silmäys menneisyyteen, blick||fång 1. näkökenttä. 2. (main.) teksti, väripinta ym. (er. tarkoitettu herättämään katsojan huomiota), -fält ks. ed. 1. -punkt näköpiste, -still -t rasvatyyni. bli|d -tt -dare lempeä, lauhkea; (sää) lauha; en ^ vinter lauha talvi; det är två grader -tt on kaksi astetta lämmintä (m. kahden asteen suoja); inte se ngt med Ögon nähdä jtk vastenmielisesti, katsoa jhk karsaasti.

blid||a -an -or (mrt., Suom. r.) suojailma;

vrt. -väder. blidhet -en lempeys, lauhkeus jne., vrt. blid.

blidka I tr lepyttää, tyynnyttää, rauhoittaa.

blid|| vinter lauha, lauhkea talvi, -väder

(talvella) suoja-, nuoska|sää. bliga I itr (j.) tuijottaa, mulkoilla; ~ på ngn tuijottaa, katsoa tollottaa jtk.

blin|d-t-dare sokea (m. kuv.); ^ på ena ögat toinen silmä sokea, toissilmäinen; bli ~ tulla sokeaksi; i ~o sokeasti, umpimähkään.

blind|| alfabet sokeainkirjoitus. -anstalt a) sokeain koulu; b) sokeain työkoulu, ammattikoulu, -bock: leka ^ olla sokkosilla. -dorr vale-, sala|ovi. -flygning (Int.) sokkolento. -fö|dd -tt sokeana syntynyt, -fönster valeikkuna. -förare sokeantalut-taja. -gångare (sot.) »suutari», räjähtämätön ammus, -het sokeus, -hund sokean opaskoira, -institut ks. -anstalt, -karta sokea kartta (kartta jossa ei nimiä), -landning (Int.) sokkolasku. -lykta sala-lyhty. -lärare sokeainopettaja. -nässla (ksv.) valkopeippi. -patron (sot.) harjoi-tuspatruuna. -rote (sot.) vajaa ruotu, -skrift sokeainkirjoitus. -skär salakari (m. kuv.). -spel (er. skp.) sokea peli. -tarm (an.) umpisuoli, -tarmsinflamamtion (lääk. tav.) umpilisäkkeen-, (m.) umpisuoleni tulehdus. -tryck (kirjp.) sokeapainanta; (läh.) sokeiden kohokirjoitus, pistekirjoitus, -undervis-ning sokeainopetus. blinj (keit. Suom. r.) blinii, linni. blink -en -ar vilahdus, (valon) välähdys; ien ~en vilahduksessa, käden käänteessä.

blinka I itr vilkkua, kiilua, tuikkia; ^ med ögonen vilkuttaa, (m.) iskeä silmää; svälja utan att ~ niellä silmää räpäyttämättä.

blink||fyr (mer.) vilkku|loisto, -majakka.

-ljus vilkkuvalo, blinkning -en -ar silmänvilkutus; silmänisku; vrt. blinka. bliva ks. bli.

blivande (a. tpm.) tuleva, vastainen, blixt -en -ar salama (m. kuv.); snabb som ~en salamannopea; som en oljad ~ kuin rasvattu salama; som en ~ från klar himmel kuin salama kirkkaalta taivaalta; som träffad av ~en kuin ukkosen iske-mänä; med ~ens hastighet salamannopeasti.

blixt||anfall, -angrepp (sot.) salamahyök-käys. -apparat (val.) salamavalolaite. -fyr ks. blinkfyr. -lik -t salamankaltani en. -ljus (val.) salamavalo, -(ljus)lampa sala-mavalolamppu. -lås veto|ketju, -suljin. -(ned)slag

salamanisku (maahan), blixtra I itr salamoida; (kuv. m.) säkenöidä, kipinöidä; syytää säkeniä (kipinöitä); ~nde kvickhet säkenöivä sukkeluus; ^ tili välähtää blixt||samtal (puh.) salamapuhelu. -snabb -t salamannopea, -tåg (raut.) salamajuna. -visit (leik.) »ranskalainen» vierailu, (hyvin lyhyt, kiireellinen) vieraskäynti.block — blomma

bio

block -et - 1. (iso) möhkäle, järkäle; puupölkky. 2. (kirjoitus)lehtiö. 3. (nost.) väkipyörä; talja. 4. (hatuntekijän) hatun-tukki; (jlkn.) lesti, kengänpingotin. 5. (valt.) ryhmä(kunta), ryhmittymä, liittoutuma, liitto, blocka I tr (kirjs.) nitoa, blockad -en -er saarto; förklara ngt i ~ julistaa jtk saartoon; förklara en tjänst i ^ julistaa virka haku|kieltoon, -sulkuun, -saartoon, -brytare saarronmurtaja. block||almanacka seinä|almanakka, -päivyri. -bildning ryhmi|ttyminen, -ttymä; ryhmän, liiton muodostaminen, -choklad levysuklaa, suklaalevy. block$r||a I tr saartaa; tukkia; vägen var ^d tie oli tukossa, jnk tukkima, -ing -en saarto; tukkiminen, blockj|hus 1. paalumaja; hirsimaja, kämppä. 2. (tkn.) pylpyrä. -tyg -et (nost.) talja, väkipyörä(t).

blod -et, -en veri; (m.) syntyperä; blått ~ sininen veri; ~ets röst veren ääni; ~et är tjockare än vattnet (snl.) veri on vettä sakeampaa; liv o. ~ veri ja henki; mitt eget kött o. ~ oma lihani ja vereni; väcka ond, ont ~ herättää pahennusta, suuttumusta, närkästystä; prins av ~et kuninkaallinen (keisarillinen) prinssi; av kungligt ~ kuninkaallista sukua; det ligger honom i ~et se on hänellä veressä; med kallt ~ kylmäverisesti.

bloda I tr: ~ ned tahrata vereen; få ~d

tand päästä (veren, jnk) makuun, blod||apelsin veriappelsiini. -båd verilöyly, -bank (verenantajien) veripankki, -be-stänkt -a veren tahrima (mihin on verta roiskunut). -bild (lääk.) verenkuva, -blanda |d -t verensekainen. -blåsa verirakko. -bok (ksv. Fagus purpurea) veripyökki. -brist (lääk.) ver e n vähyys, -cirkulation (an.) verenkierto, -drypande (a.tpm.) verta tihkuva, valuva; (kauhukertomus leik.) verta pursuava, -dränkt verinen, vereen kastunut, -fattig -t (lääk.) vähäverinen, -fläck veritahra, -flöde verenvuoto, -full -t verevä, -färgämne (an.) veren väriaine, -förgiftning (lääk.) verenmyrkytys, -förlust verenhukka, -givare verenantaja. -grupp (an.) veriryhmä, -hosta (lääk.) veren yskiminen, veriyskä. -hund verikoira (m. kuv.).

blodig -t -are verinen; en ~ näsduk veri-tahrainen, verinen nenäliina; det blir väl inte så ei kai se kovin (hirmun) kalliiksi tule.

blod||igel iilimato, verijuotikas; (kuv.) verenimijä. -korv (keit.) verimakkara, -kropp (an.) verisolu, -kärl (an.) verisuoni. -lös -t veretön, -omlopp veren-

kierto. -plasma verineste, -plätt 1. (keit.) veriohukas. 2. (an.) verihiutale, -propp (lääk.) veritulppa, -prov veri|koe, -näyte; ta ~ ottaa verinäyte, -pudding (keit.) veripalttu; verimakkara, -pöl verilätäkkö. -renande (a. tpm.) verta puhdistava, -riska (ksv., keit.) leppärousku, -rö|d -tt veripunainen.

blods||band veren|side, (tav. pl) -siteet, -dom verituomio. -droppe: nil sista viimeiseen veripisaraan saakka, -dåd veriteko.

blodserum (lääk.) verihera, seerumi, blods||förvant veriheimolainen. -förvant-skap veriheimolaisuus. -hämnd verikosto, blod||sjukdom veritauti, -skam sukurutsaus. -socker verisokeri (veressä oleva rypälesokeri), -spräng|d -t veristävä. -spår verijälki. -stillande (a. tpm.) verenvuotoa tyrehdyttävä; ett ~ medel verenvuotoa tyrehdyttävä lääke, -stillning verenvuodon asettaminen, tyrehdyttäminen. -stackning verensalpaus; verentungos. -strimma veri|juova, -viiru.-stänkt veritahrainen (mihin on verta roiskunut), -störtning -en (lääk.) verensyöksy. -sugare verenimijä.

blods||utgjutelse verenvuodatus, -vittne veritodistaja, marttyyri, blod||sänka (lääk.) veren laskeutumis-reaktio. -tappning (lääk.) verenpoisto. -tillförsel verensaanti. -transfusion (lääk.) verensiirto, -tryck (lääk.) verenpaine, -trycksmätare verenpaineenmittari. -törst verenhimo. -törstig -t verenhimoinen, -ung -t (Suom. r.) aivan, ylen nuori, -utgjutning verenvuoto, -vatten (an.) verihera. -vite (lääk.) (pienehkö) veri-haava. -vätska verineste, -åder (an.) verisuoni; laskimo, -överfyllnad liikaverisyys. -överföring (lääk.) verensiirto, blom (-U-) -men kukinta; stå i ~ kukkia, olla kukalla, -blad kukkalehti. -botten kukkapohjus. -bukett kukkavihko, -bärande (a. tpm.) kukikas,

kukkiva, -doft ku(k)ka(i)ntuoksu. -fat kukka-alusta, -foder (ksv.) verhiö. -glas kukkamaljakko, -huvud (ksv.) mykerö, -hylle (ksv.) kehä. -hänge (ksv.) norkko, »kissa», -kalk (ksv.) (yksikiehkurainen) kehä, kupu. -klase kukkaterttu, -knopp kukan lumppu, -nuppu. -korg 1. (ksv.) koppilo.2.kukkaskori. -krona (kukan) teriö, -kruka kukka|-astia, -ruukku, -kål kukkakaali, -kålshuvud kukkakaalin kupu. blommia (-u-) I. -an -or kukka; kukoistus; konstgjorda -or tekokukat; med barn o. lapsineen päivineen; <—>n av ungdomen

nuorison parhaimmisto; i av sin ålder kukkeimmassa iässään; säg det med -orI

sano se kukkasin! II. I itr kukkia, kukoistaa; ~ om kukkia uudelleen; ^ ut lopettaa kukintansa, blommig -t kukikas, (yhd.) -kukkainen, blomning -en kukinta; kukoistus, blomningstid kukkimis-, kukoistus|aika. blomskaft -et kukkaperä. bloms 11 er (-o-) -ret - kukka, -bord kukkapöytä. -dekoration kukkaskoristelu. -förmedling kukkainvälitys. -girland kukka-köynnös, -kiehkura, -kiemura, -gärd kuk-ka|lahja, -laite, -handel kukkakauppa, -handlare kukkakauppias, -honung kuk-kahunaja. -korg kukkaskori. -krans kukkaseppele. -kvast kukkavihko, -lök kukkasipuli. -odlare kukkainviljelijä. -prakt kukkasloisto. -pry|dd -tt kukkasin koristettu. -rabatt kukka |ryhmä, -sarka, (vanh.) -penkki. -rik-*runsaskukkainen; (m. kuv.) kukikas, -språk kukkaskieli; kukikas, koreileva kieli, -strö III tr sirottaa kukkia täyteen, -trädgård kukkatarha, -uppsats kukka|ryhmä, -laite (pöydänkoristuk-sena). -vän kukkien ystävä, blomstjälk (ksv.) kukkaperä. blomstra (-o-) I itr kukkia, kukoistaa (m. kuv.).

blomstrande (-o-) (a. tpm.) kukoistava, blomstring (-o-) kukoistus, -s|tid kukoistus-, kukkimis|aika. blom||ställning (-u-j -en -ar kukinto, -stängel kukkaperä. blon|d (-o-) -t -dare vaaleatukkainen, -verinen) (hnk.).

blondin -en -er vaaleaveri|kkö, -nen nainen.

bloss (-o-) -et -1. soihtu. 2. (tupakoidessa) imaisu; sauhu; dra ett ~ imaista, vetäistä sauhu (t).

blossa I itr 1. fvrs.) leimuta, hulmuta; (kuv.) hehkua; hans kinder ~de hänen poskensa hehkuivat; ^ upp leimahtaa, hulmahtaa. 2. (tupakoidessa) tupruta. 3. (mer.) antaa hätämerkkejä soihduilla, blossande (a. tpm.) leimuava, hulmuava; hehkuva; ~ röd hehkuvan (polttavan) punainen.

blott I. - -a (a.) pelkkä; tanken (jo) pelkkä (se) ajatus; med ögat paljain silmin. II. (adv.) ainoastaan, pelkästään; ^ o. bart yksinomaan; icke ~ utan även ei ainoastaan vaan myös; sekä — että. III. (konj.) (om) ~ jos vain. blott|a I. -an -or paljas, suojaton paikka; heikkous. II. I tr paljastaa; jättää, asettaa alttiiksi; panna näytteille, ilmaista; <—' sin okunnighet paljastaa (oma) tietämättömyytensä, taitamattomuutensa. III. rfl. ~ sig paljastaa itsensä; (kuv.) ilmaista itsensä.

blotta|d -t paljastettu; paljas; med -t huvud paljain päin.

blott||ställa I. II1 tr ~ ngn jättää, antaa alttiiksi, för jllk; saattaa epämiellyttävään, ikävään asemaan. II. rfl. ~ sig panna, saattaa itsensä alttiiksi, -ställ|d -t alttiina, för jllk; suojatonna; vrt. ed. bluff -en -ar huijaus, petkutus, hämäys; (m. hnk.): han är en stor ~ hän on suuri »bluffaaja», hämääjä; som ~ silmänlumeeksi, hämätäkseen. -a I tr hämätä, petkuttaa.

blund -en pieni torkahdus, (leik.) nokkaunet; Jon nukkumatti; ta sig en ~ torkahtaa, ottaa pienet nokkaunet; jag har inte fått en ~ i ögonen en ole saanut silmän täyttä unta.

blunda I itr torkahtaa, ummistaa silmänsä;

~ för ngt olla muka huomaamatta jtk. blunddocka nukke, joka osaa ummistaa silmänsä; (lps.) silmänukke. blund|er -em -rar huomaamattomuus, erehdys, »torkahdus»; virhe, blus -en -ar pusero; työmekko. bly -(e)t lyijy; av ~ lyijyinen, lyijy-, blyerts -en -ar 1. grafiitti. 2. lyijykynä, -penna lyijykynä, -stift lyijykynän lyijy, ydin. -teckning lyijykynäpiirros, bly||färga|d -t lyijyn [värinen, -karvainen.

-förgiftning lyijy myrkytys, blyg -t -are ujo, kaino, arka; avuton, ymmällä.

blyg|as -es (-s) -des -ts itr (dep.) hävetä, över ngt jtk, för ngt jnk vuoksi, (in) för ngn jtk; ~ på ngns vägnar hävetä jnk takia; du borde saisit hävetä! blygd -en häpeä, häpy. -ben (an.) häpyluu, blyghet -en ujous; nolous, hämillisyys; vrt. blyg.

bly||glans (kiv.) lyijykiille. -glas lyijylasi. -glete (kern.) punakeltainen (vaaleankeltainen) lyijyoksidi. -grå -tt lyijynharmaa. blygsam -t -mare vaatimaton, -het vaatimattomuus, blygsel -n häpeä; rodna av ~ punastua häpeästä; ~ns rodnad häpeän puna. bly||haltig -t lyijypitoinen, -infatta|d -t lyijykehysteinen. -plomb lyijyke, lyijy-sinetti. -salva (frm.) lyijysalva. -tung -t lyijynraskas; (kuv.) raskas (paino, taakka). -tyngd lyijypaino. -vatten (frm.) lyi-jyvesi. -vitt (vär.) lyijyvalkoinen. -ättika lyijy etikka.

blå-M -, -asininen; ~bok (valt.) sininen kirja; slå dunster i ögonen på ngn sumuttaa jtk; sväva ut i det ~ (kuv.) olla vailla todellisuudentajua; liihotella yläilmoissa; slippa undan med ett ~tt öga päästä leikistä muutamin mustelmin, blå||aktig -t sinertävä, -bandist -en -er

66blåblek -

(Ruots.) raittiusmies, »sininauhainen». -blek -t sinertävänkalpea. -bär mustikka, blåbärs||buske mustikanvarpu, -ris musti-kanvarret. -soppa mustikkakeitto, blådår|e -en -ar (j.) pähkähullu, blå||frus|en -et -na sinisenä kylmästä, -grå -tt siniharmaa, -grön -t sinivihreä, -gul -1 sinikeltainen; den flaggan sinikeltainen (Ruotsin) lippu, -jacka sinitakki, merimies, -klint (ksv.) ruis|kau-nokki, -kukka, -klocka (ksv.) kellokukka; kissankello, -klä|dd -tt sinipukuinen, -kläder työpuku, (sininen) suojapuku, -kopia sini|vedos, -kopio. Blåkulla npr (tar.) Horna, Kyöpelinvuori, blå||kullafärd kyöpelinmatka. -mes (el. Parus coeruleus) sinitiainen, -mussla (el.) sinisimpukka, -måla I tr sivellä siniseksi, -märke mustelma.

blåna I itr olla sininen, sinertää; (sht.) sinistyä, -d -en -er mustelma, -nde (a. tpm.) sinertävä; siintävä. blå(no)r (rhm.) rohtimet, tappurat, blå||papper (sininen) hiilipaperi. -penna sinikynä. -randig -t sinijuovainen; blå- o. vitrandig sinivalkojuovainen. -rutig -t siniruutuinen. -räv (el.) sinikettu, -rö|d -tt sinipunainen.

1. blås|a -an -or rakko; full av -or täynnä rakkoja, rakkoinen.

2. blås|a II2 I. tr, itr puhaltaa; tuulla, vinkua; det -er bra tuulee navakasti; ^ flöjt soittaa huilua; ^ glas puhaltaa lasia; ~ i händerna puhallella käsiinsä (kouriinsa); ~ på elden puhallella tuleen (tulta). II. (pain. part.) ~ av tåget viheltää junan lähtö|merkki, -vihellys; hatten -te av mig tuuli vei hatun päästäni; grenarna har -t av tuuli on katkonut oksat; bort tr puhaltaa pois; (tuuli) katkoa, viedä mennessään; itr mennä tuulen mukana: ^ in itr puhaltaa jhk, sisään; ^ ned tr puhaltaa alas; itr mennä, lentää tuulen mukana jhk alas; ^ omkull tr puhaltaa kumoon; (tuuli) kaataa; itr kaatua tuulessa; ~ upp tr puhaltaa täyteen ilmaa, auki; fönstret -te upp tuuli painoi, tempasi ikkunan auki; det -er upp en vind nousee tuuli; det -er upp till storm on nousemassa myrsky; tuuli kiihtyy myrskyksi; ^ ut tr: ~ ut ljuset puhaltaa valo (kynttilä) sammuksiin; ~ ut rökmoln tupruttaa savupilviä.

blåsare -n - puhaltaja; soittaja, vrt. ed. 2.1. blåsbildning rakkojen muodostuminen. blåsbälg -en -ar palje, palkeet.

1. blåsig -t -are tuulinen.

2. blåsig -t täynnä rakkoja; rakkoinen, blås||ensemble puhallinyhtye, -instrument

(mus.) puhallussoitin, puhallin.

- blänga Mä

blåsipp|a -an -or (ksv.) sinivuokko, blåskatarr (lääk.) rakkokatarri. Blåskägg npr (tar.): riddar ~ ritari Siniparta.

blås||lampa (fkn.) puhalluslamppu, -ljud

(lääk.) sydämen sivuääni. blåsning -en puhallus (m. tkn.) blås||orkester puhallin-, puhallussoitin|or-kesteri. -rör puhallusputki. blåst -en tuuli, tuulinen ilma, myrsky, blåstrump|a -an -or (leik.) sinisukka, kirjaileva nainen, blåstång (ksv.) rakkolevä, blå||ställ sininen suojapuku, -sur -t: ~ mjölk myrtynyt maito, -svart - -a sinisenmusta,

mustanpuhuva, blås väder tuulinen ilma; vara ute i ~ (kuv.) saada osakseen ankaraa arvostelua (kiivaita hyökkäyksiä), blåf|syra sinihappo, -vai (el.) sinivalas, jät-tiiäisvalas. -vinge 1. (prh.). sinisiipi. 2. (partioi.) (Ruots.) 8—12-vuotias partiotyttö; (Suom.) »tonttu», -ög|d -t sinisilmäinen; (kuv.) typerän yksinkertainen, »sinisilmäinen», -ögdhet sinisilmäisyys, (er. kuv.) typeryys, yksinkertaisuus, bläck -et muste.

1. bläcka I tr: ~ ned tahria musteella,

musteeseen.

2. bläcka I tr (mtsh.) pilkoittaa, merkitä

(puita).

bläck||fisk (el.) mustekala, pääjalkainen. -flaska mustepullo, -fläck mustetahra, -horn muste|pullo, -tolppo. bläckig -t -are muste (tahra) inen. bläck|[penna mustekynä, -plump muste-läikkä, -tahra, -svamp (ksv.) mustesieni, bläddra I itr selailla, i en bok kirjaa; ~ efter ngt selaillen etsiä jtk.; ^ igenom pintapuolisesti selailla, silmäillä läpi päästä päähän (kannesta kanteen), blända I tr, itr 1. (hist.) sokaista. 2. (kuv.) häikäistä, huikaista. 3. ~ av himmentää; peittää valo.

bländande (a. tpm.) häikäisevä, sokaiseva; räikeä; en ~ skönhet häikäisevä kaunotar; ^ vit häikäisevän valkoinen, bländare -n - (vai.) himmennin, aukko; inställning av himmentimen säätäminen. -m w * * bländar||skala himmennysasteikko.' »öppning himmennysiukko. blände -t (kiv.) kiille, sinkkivälke. bländfri -tt häikäisemätön. bländning -en häikäisy; (vai.) himmennys. bländ||sken näköhäiriö; harha|näky, -kuva, -verk harha|kuva, -näky. -vilt -tt häikäisevän valkoinen.

blänga 111 itr mulkoilla; katsoa tirkistellä; ^ (ilsket) på ngn kiukkuiSesti tuijottaa jhk

blänk -et -, -en -ar (valon) v älähdys. 2.

(kal.) pilkki, blänka II2 itr kiilua, välkkyä, kiiltää, hohtaa; ^ till väl(k)ähtää. blänkare (san. läh.) ennakko] tiedotus,

-väläytys, blänkfyr (mer., Int.) vilkkumajakka, bläs -en -ar (hev.) otsapiirto, laukki, (j.) (p)läsi.

bläst|er -em -rar lietsoin, palje, blöd|a II1 itr vuotaa verta (m. kuv.); fingret (näsan) -er sormesta (nenästä) vuotaa verta; han -er näsblod hänen nenästään vuotaa verta; med ~nde hjärta sydän verta vuotaen; igenom (veri) vuotaa, tunkea läpi. blödare -n - (lääk.) verenvuototautinen. blödarsjuka -n (lääk.) verenvuototauti, blödig -t -are herkkäsydäminen, tunteellinen, pehmeä; veltto, -het herkkyys; pehmeys, velttous, blödning -en -ar verenvuoto, blöja -an -or kapalo(t). blöjbyxor (lps.) kapalohousut. blöt -t -are I. märkä, vetinen, kostea, lionnut. II. (s.): ligga i ~ olla liossa; lägga i ~ panna likoon; lägga sin näsa i ~ pistää nenänsä vieraiden ihmisten asioihin; lägga pengar i ~ (Suom. r.) panna rahoja likoon, i ett företag yritykseen; vrt. riskera.

blöta I. -n 1. sade|kuuro, -ilma. 2. räntä. 3. vesilätäkkö. II. II2*rl.liottaa,kostuttaa; r^ned sig kastella, liottaa itsensä pahanpäiväiseksi; ^ upp liottamalla pehmittää. 2. ^ en ny röck juhlia uutta takkia (juomingein). III. itr: ~ på ngt kostuttaa jtk.

blöt||djur (el.) nilviäinen, -läggning likoon pano. -läggningsmedel liotusaineet, liot-teet. -snö märkä lumi. b-moll (mus.) b-molli. bo I. III itr asua; elää; oleskella; ~ en trappa upp asua toisessa kerroksessa; ' hos ngn asu a j nk luona; han kvar hän j ää jhk asumaan, asuu (yhä edelleen) jssk (ei ole muuttanut pois). II. -et -n 1. (er. Iin.) pesä; bygga ~ (Iin.) rakentaa pesä. 2. (Iak.) omaisuus, irtaimisto; jäämistö; pesä; sätta ~ perustaa oma talous (oma koti); medföra i ~et (Iak.) tuoda pesään; sitta i orubbat ~ hallita pesää jakamattomana.

bo|a -an -or 1. boaorm (el.) boakäärme, (er.) kuningaskäärme. 2. (trk. naisten) kaulapuuhka.

boas$ra I tr paneloida, laudoittaa, boas?ring -en (sisä)laudoitus, paneeli, bobb -en -ar (bobsleigh)kelkka; åka ~

laskea mäkeä bobsleighkelkalla; ks. jalk.

bobb|a -an -or 1. (el.) aj russakka, torakka; b) kovakuoriainen. 2. pieni iho-näppylä, »finni», bobjn -en -er (kud.) puola, bobsleigh (bobbsle) -en -ar ks. bobb.

1. bock -en -ar 1. a) (el.) pukki; sätta ~en till trädgårdsmästare (snl.) panna koira makkaran vartijaksi; b) (voim.) pukki; hoppa ~ hypätä pukkihyppyä; stå ~ olla »pukkina» (jonka yli toinen hyppää); c) (silta- ym. rakennus)pukki. 2. (koul. ym.) virhe, »pukki»; sätta en ~ i kanten pistää reunaan virhemerkki, »pukki».

2. bock -en -ar kumarrus.

bocka I I. tr (tkn.) taivuttaa (met.ym.). II. itr, rfl. ~ sig kumartaa, kumarrella, for jtk.

bock||fot pukinsorkka; där sticker r^en fram siinä pahuus, paha luonto (koiruus, juoni) pistää näkyviin, -horn pukin-sarvi. -skägg pukinparta (m. hnk.). -språng (voim.) pukkihyppy; (m.) pukin-hyppy.

böd (u:) -en -ar 1. kauppa, myymälä, (vanh.) »puoti». 2. vaja; aitta; karjamaja, -betjänt liikeapulainen, myyjä(tär). Bodensjön npr (mnt.) Bodenjärvi. bodknodd -en -ar (halv.) »puotipuksu», tiskimies, »räätälin tekemä herra», boende (a. tpm.) (vakinaisesti) asuva, boer (-u:) -n -, -na (käns.) buuri(t). -kriget

(hist.) buurisota. bo$tt -en -er (kel.) kuori, kuoret, bofast - -a vakinaisesti asuva, bofink -en -ar (el.) peippo, bofällig -t -are rappeutunut, bog (u:) 1. -en -ar (el.) lapa. 2. (mer.) rynnäs, kupu; keula; slå om på en annan (lägga om på [en] ny) ~ (kuv.) muuttaa menetelmää, aloittaa uudelleen alusta toisella tavalla. boggi -n -er (raut., aj.) boggi (kääntö) teli. -vagn (raut.) (kääntö)telivaunu (tav. makuuvaunu). bogs$r||a I tr (mer.) hinata, -are, -båt hinaaja(-alus). bogser||ing -en hinaaminen. -Iina hinaus-köysi. -tross hinaustouvi. -ångare hi-naaj ahöyry (laiva). bog||spröt (mer.) raine, kokka-, keulalpuu.

-trä (hev.) länget, bohag -et asuntoirtaimisto, huonekalut ym.

bohem -en -er boheemi, »mustalaisluonrie». -liv boheemielämä, vapaa taiteilijaelämä. 1. boj -en -ar (mer.) (ankkuri)poiju; koho, polo; förtöja vid en ~ kiinnittää poijuun; lägga ut en ^ laskea poiju. 2* boj -en -er (vaat.) boiji(kangas). boj|a -an -or kahle, side; lägga -or på

ngn panna jk kahleisiin; slå i -or panna rautoihin, kahleisiin, bojkott -en -er boikotti; besluta ~ mot ngn päättää ryhtyä boikottiin jtk vastaan. -a I tr boikot|ata, -oida.

bok -en -ar (ksv. Fagus silvatica) (tavall.) pyökki 1. punapyökki; av ~ pyökkinen. 2. bok -en böcker kirja; bunden (häftad) ^ sidottu (nidottu) kirja; en ~ papper (mt.) kirja paperia; föra ~ över ngt pitää kirjaa jstk; avsluta böckerna (kirjnp.) päättää kirjat; föra böcker åt ngn hoitaa jnk kirjanpito; införa i böckerna viedä, merkitä kirjaan; enligt våra böcker meidän kirjojemme mukaan; hänga näsan över r^en (j.) istua aina nenä kirjassa kiinni; stå väl till r^s hos ngn olla jssk (jnk kanssa) hyvissä kirjoissa.

1. boka (u:) I tr 1. (kirjnp.) kirjata, viedä kirjoihin. 2. ~ en plats tilata (matka)-paikka.

2. boka I tr (tkn.) survoa; sulloa, bok||anmälan kirjan|selostus, -arvostelu.

-auktion kirjahuutokauppa, -band kir-jan|nide, -kannet, -bindare kirjansitoja, -binderi ~(e)t -er kirjansitomo, -cirkel kirja-, luku|kerho, -seura, bok|en (u:) -et -na (puoleksi) pilaantunut;

pahentunut, liian kypsä (hed.), bok||flod: höstens ~ syksyn kirjatulva. -form: i ~ kirjana, kirjan muodossa, -format kirjan koko, suuruus, -föra II1 tr (kirjnp.) kirjata, viedä kirjaan; ~ en post kirjata erä. -förare kirjanpitäjä, -fö-ring kirjanpito; kirjaaminen, vienti; dubbel ~ kaksinkertainen kirjanpito, bokf örings|] avdelning kirj anpito-osasto. -maskin kirjanpitokone. -plikt kirjanpitovelvollisuus, bok||förlag kirjankustantamo, kustannusliike. -förläggare (kirjan)kustantaja. -förråd kirjavarasto, -förteckning kirjaluettelo. -handel 1. kirja|kauppa, -markkinat, kirjainmyynti; vara utgången ur ~n loppunut kirjakaupoista. 2. (kirja-myymälä) kirjakauppa, bokhandels|| medhjälpare kirjakauppa-

apulainen. -pris kirjakauppahinta. bok||handlare kirjakauppias, -hylla kirja|-hylly, -laudakko. -hållare kirjanpitäjä, -katalog kirjaluettelo, -klubb ks. -cirkel. -kännare kirjaintuntija. boklig -t kirjallinen, kirja-; ^ bildning kirjasivistys; kunskaper kirjatiedot, bok||låda kirjakauppa; (vanh. harv.) kirja-arkku. -lärld I. -t -da kirjanoppinut; (m.) kamarioppinut; vara ~ olla kirjaihminen. II. (s.) kirjanoppinut; (m.) kamarioppinut; kirja|ihminen, -mies; vrt. skriftlärd.

-mal (kuv. leik.) kirjatoukka, -marknad kirjamarkkinat. -märke kirjanmerkki, bokna (u:) I itr pilaantua, pahentua, bokollon pyökinterho. bok||omslag suojuspaperi. -pärm kirjan-kansi. -rygg kirjanselkä. -samlare kir-jojenkerääjä. -samling -en -ar kirjakokoelma.

bokskog pyökkimetsä. bok||skåp kirjakaappi, -slut (kirjnp.) kirjain-, tilin|päätös; göra ~ tehdä tilinpäätös, päättää tilit; ~et visade en förlust på . . . tilinpäätös osoitti. . . (mkn) alijäämää (tappiota); vid ~et tilinpäätöksensä, -n yhteydessä, bok|ståv -staven -stäver kirjain; stora (små) -stäver isot (pienet) kirjaimet; efter ^>en kirjaimellisesti; med -stäver kirjaimin; skriva ett ord med stor (liten) ^ kirjoittaa sana isolla (pienellä) (alku)kirjaimella.

bokstavera I tr, itr tavata, bokstavitøring -en tavuu, tavaaminen, -lig -t kirjaimellinen, -ligen (adv.) kirjaimellisesti, sananmukaisesti, bokstavs||följd -en, -ordning -en aakkos-, kirjain|järjestys, -träl kirjaimen orja. bok||ställ kirjateline; lukuteline. -stöd kirjatuki.

boksynt - -are (paljon) lukenut, -het

(suuri, laaja) lukeneisuus, bok||titel kirjan nimi. -tryck kirjanpai-nanta. -tryckare kirjanpainaja, -tryckar-konst kirjapainotaito, -tryckeri -et -er kirjapaino. bok||trä(puus.)pyökki(puu).-trädks.i. bok. bokjjutstyrsel (kirjs.) kirjan ulkoasu, somistus. -vett kirja|tieto, -viisaus, -vurm (hnk. leik.) kirjatoukka, -vän, -älskare kirjojen ystävä, harrastaja, bolag (u:) yhtiö; ingå med ngn ruveta yhtiöön jnk kanssa, bolagjst -en -er (Suom. r.) huone-, asuin|-toveri.

bolags|| bildning yhtiön perustaminen, -man yhtiömies, -ordning yhtiöjärjestys, -räkning (mat.) seuralasku. -stämma yhtiökokous, bolero -n -ar, -s bolero (esp. tns.). bolin -en -er (mer.) raakapurjeen köysi; på (för) lösa ~er umpimähkään; täysin purjein, boll -en -ar pallo.

bolla I itr, tr lyödä (heittää, pelata) palloa: ~sig palloutua; ^ med ord käytellä runsaasti sanoja kiinnittämättä suurtakaan

huomiota sanottavansa sisällykseen.

boll||kalle (j,) ks. -pojke, -pojke (vrkp.) pallojennoutajapoika. -spel pallopeli, -trä pallomaila, pallokeppL

bolm||a I itr savuta, tupruta; vedellä haikuja, tupruttaa savuja, -ört (ksv. Hyoscyamus niger) hullukaali, villikaali, bolsjevij|k -en -er bolsevikki, -sm -en bolsevismi. bolst|er -ret -, -rar patja, -var patjan|-päällinen, -päällys.

1. born -men -mar puomi; salpa; satulan kaari; kangaspuun tukki; sitta inom lås o. ~ istua lukkojen ja telkien takana.

2. born -men -mar I. ohilaukaus; skjuta ^ ampua ohi. II. (int.) ohi!

bomb -en -er pommi; fälla, kasta ^er

pudottaa pommeja, bomba I tr pommittaa, bomb||anfall pommihyökkäys, -arde ma n g pommitus; (m. tulittaminen). -ard$ra I tr (m. kuv.) pommittaa; tulittaa, -are (Int.) pommikone, pommittaja, bomb^sm, bombg,st -en -er mahtipontisuus, röyhkeys; pl ~er mahtavat, suurentelevat puheet.

bombastisk -t mahtaileva, röyhkeä, bomb||attentat pommimurhayritys. -eskader (Int.) pommi(tus)laivue. -flyg pom-milentokone. -fällning ilmapommitus, -krater pommikuoppa. -nedslag pommi-osuma, bombning

ilmapommitus, bombj|plan pommikone, pommittaja, -raid, -räd pommihyökkäys, -splitter pomminsirpale. -säker -t pomminkestävä.

1. bomma (bu-) I tr salvata, sulkea; ^ för (igen, till) sulkea, salvata, teljetä.

2. bomma I itr ampua ohi.

bomolja ruoka-, oliivi | öljy; (heikompi laatu) puuöljy. bomull puuvilla; vanu; (vanh.) pumpuli; av ~ puuvilla-, vanu-, bomulls|| avfall puuvillakarikkeet. -bal puuvillapaali. -band puuvillanauha. -buske (ksv.) puuvillapensas. -garn puuvillalanka. -klänning puuvilla-, pumpuli |-leninki, -puku. -krut puuvillaruuti, nitro-selluloosa. -odlare puuvillanviljelijä. -od-ling puuvillanviljely(s). -plantage (-a:s) puuvilla|plantaasi, -istutus, -sammet puuvillasametti. -spinneri puuvillakeh-räämö. -strumpa puuvillasukka. -trikå puuvillatrikoo. -tråd puuvillalanka, -tyg, -väv puuvillakangas, bomärke puumerkki; sätta sitt ~ på ngt panna jhk puumerkkinsä.

bona (u:) I tr: ~ ett golv vahata, kiillottaa lattia. 2. bona (u:) I tr: ~ om ngn kääriä, peittää, verhota hyvin (lämpimästi), bonad -en -er verho, peite; (er. yhd.) huvud~ päähine; vägg~ seinäverho.

bonbonj$r (bongbon-) -en -er makeisrasia.

70

bond||aktig -t maalaismainen, talonpoikainen. -blyg -t tyhmän|kaino, -ujo; inte (vara) ~ (av sig) ei turhalla kainoudella pilattu, -bröllop talonpoikaishäät. -böna (ksv. Vicia f aha) härkäpapu, -dryg -t [-tyhmän]-] {+tyh-män]+} ylpeä, -pöyhkeä. -dräng talonpojan-, maalais |renki.

bonde -n bönder talonpoika, talollinen; (skp.) sotilas (ent. talonpoika), «förbundet: Landsbygdspartiet ~ Talonpoi-kaisliitto (Ruots. talonpoikaispuolue), -praktika (vanh. läh.) maatalouskalen-teri. -släkt talonpoikaissuku; av ~ talonpoikaissukua. -stånd (hist., valt.) ta-lonpoikaissääty.

bond||fasoner moukkamaiset tavat, -flicka maalais-, talonpoikais|tyttö, -folk maalaiskansa. -fångare veijari, (j.) moukkain-petkuttaja. -förstånd: sunt ~ terve mou-kanjärki. -försök tyhmänrohkea yritys, -grann -1 talonpoikaisenkorea. -gubbe maalaisukko, -gumma maalaismummo. -gård talonpoikaistalo, -hustru (maalais)-talon emäntä, -kvinna maalais-, talonpoikais |nainen, -land: på ~et maaseudulla. -lolla maalaistöllerö. -mora talon emäntä; maalaismummo. -neka I itr jyrkästi kieltää, -permission (Suom. sot. ym. j.) »pimeä loma», »bondis». -piga maalais-palvelijatarj piika, -pojke maalaispoika, bondsk -t maalaismainen, talonpoikainen, bond||slug moukanovela. -snål kitupiikki, itara, -son talollisen-, maalais |poika. -stuga talonpoikais-, maalais|tupa. -tur (j.) moukan onni, »tuuri», hyvä »viuhka», -tölp maanmoukka. -vatten: vanligt ~ tavallinen vesi, (leik.) mustan lehmän maito, -ånger kohmelo (ja katumus), »synnintunto», bong -en -ar (rav.) tilauslomake, kassakoneen näyttämä, boning (u:) -en -ar asumus; asunto, bonings[|hus asuinrakennus, -rum asuinhuone.

bonjour (bongsuir) -en-er (vaat.) pitkätakki. bonmot (bongmo:) -et -er sukkeluus, bonus -en (kaup.) hyvitys; ylijäämänpalau-tus.

bonvax (u:) lattiavaha, kiillotusvaha. bookmaker (bu:kmekör) -n -s vedonvälit-

täjä (kilpa-ajoissa), bo||plats asuinpaikka; siirtola; asutus, -pålar: slå ned sina >—' asettua asumaan jhk.

bor (bo:r) -en (kern.) boori, borax (bu:-, bo:-) -en (kern.) booraksi, bord -et - 1. pöytä; dukat ~ katettu (ruoka)pöytä; gott ~ hyvä ruoka; gående ~ seisova pöytä; ~ets njutningar pöydän nautinnot; göra rent <—- tehdä puh-börda -

dasta jälkeä; hålla ett gott rs pitää hyvää ruokaa; stiga upp (resa sig) från >—'et nousta pöydästä, aterialta; föra ngn till ~et saattaa pöytään; gå (sätta sig) till '—'et käydä (istuutua) pöytään, aterialle; medan man sitter (satt) till rss pöydässä (aterialla) istuttaessa; läsa till (från) rss lukea ruokarukous (kiitosrukous ruoalta noustessa); dricka ngn under ~et juoda (juottaa) pöydän alle; passa upp vid rset tarjoilla aterialla, pöydässä; sitta vid matset istua pöydässä, vid skrivset kirjoituspöydän ääressä. 2. (mer.) laita; om rs laivassa; gå om rs nousta, mennä laivaan; (kasta) över ~ (heittää) yli laidan; man över rs f mies yli laidanl börda (u:) I tr (mer.) mennä laivaan; laskea laivan

kylkeen, bord||dans (spir.) pöydän liikkuminen, koputukset, -duk pöytäliina; lägga på en ren rs panna (vaihtaa) pöytään puhdas (pöytä)liina. bordeaux (bordo:): röd rs punainen bor-

deauxviini. bordell -en -er porttola, bord||lägga V tr: rs ett ärende panna asia pöydälle, -läggning -en 1. pöydällepano.

2. (mer.) laudoitus, päällyste, vuoraus, -löpare kaitaliina, bords||ben pöydänjalka, -bestick ruokailuvälineet, syömäneuvot (veitsi, haarukka, lusikka), -bön pöytä-, ruoka |-rukous; läsa rs lukea ruokarukous, (vanh.) ruokaluvut. -dam pöytätoveri (nainen), -dekoration -en -er pöydän-koristelu. -granne pöytänaapuri. -kant pöydän [reuna, -kulma, -kavaljer (naisen) pöytänaapuri (mies), pöytäkaval-jeeri. -kniv pöytäveitsi. -lampa pöytälamppu. -låda pöytälaatikko, -prydnader pöytäkoristeet, -sait (hieno) pöytäsuola. -silver pöytähopeat. -skick pöytätavat. -skiva pöydänlevy. -smör pöytä-voi. -ställ maustete^ne. -telefon pöytä-puhelin. -uppsats pöytäkalusto. -vatten kivennäisvesi, -visa pöytälaulu. -ända pöydänpää; sitta vid Övre rsn istua pöydän yläpäässä, bordtennis pöytätennis, pingpong. -racket pöytätennis-, pingpong| maila. Bore (u:) npr (myt. Ruots.) Bore, pohjatuulen (talvimyrskyjen, jään) haltija, bor|en (ö:) -et -na syntynyt; synnynnäinen; kuin luotu jhk. borg (:rj) -en -ar linna, borga j-rj-) I itr: rs för ngt taata jtk, vastata jstk. borgare -n - porvari.

borgar||klass porvarisluokka. -råd (Ruots.) Tukholman kunnall. vii\, Suom. läh.)

kaupunginjohtaja, -stånd (hist., valt.) porvarissääty.

borgen: en rs (tpm.) 1. takaus, takuu; gå i rs för ngn mennä takaukseen jnk puolesta; ställa rs antaa, panna takaus. 2. (kuv.) gå i rs för ngn mennä takuuseen jnk puolesta; gå i rs för ngt taata jtk. borgensförbindelse takaussitoumus, -lån laina takausta vastaan, -man takuumies, -summa takuusumma, borgener -en -er velkoja, borgerlig -t porvarillinen; ^ vigsel siviili-vihkiminen; rst äktenskap siviiliavioliitto; av rs härkomst porvarissukua. borgerskap -et porvaristo, borg||fred (valt.) linnarauha, -gård linnanpiha. -mästare pormestari, -mästa-rinna pormestarinrouva. -ruin linnanrauniot.

bornera I itr poreilla, vaahdota, kuohua. born§rajd -t ahdasjärkinen, typerä; pöyh-keä.

bornyr -en kuohu, vaahto, borr '-en -ar pora, kaira, näveri, borra I tr, itr porata, kairata, nävertää; ^ ett hål kairata reikä; ^ huvudet i kuddarna tunkea, painaa päänsä syvälle pieluksiin; ^ ögonen i ngn katsoa jtk läpitunkevasti; ^ efter vatten toimittaa vedenporauksia (porauksia veden löytämiseksi); ~ i sänk porata upoksiin; ^ igenom porata, kairata läpi. borr||hål kairan-, poran|reikä. -maskin porakone, -mussla (el. Ter edo nav alis) matosimpukka, laiva|mato, -toukka, borrning -en -ar poraus; kairaus, borr||stål porateräs. -sväng poranvarsi.

-torn (öljyn) poraustorni. borst -et, (rhm.) -en - harjas; harjakset; (ksv.) sukanen; resa rs kohottaa harjakset pystyyn, (koira, kissa) kohottaa selkä-karvat pystyyn; (kuv.) nousta vastarintaan, hangotella vastaan; försedd med rs harjaksinen. borsta I tr harjata; ^ en röck harjata takki; skor harjata, kiillottaa kengät; ^ tänderna pestä hampaat (hammasharjalla); ~ mot luggen harjata vasten karvaa; ^ av harjata pois. borstj|bindare -n - harjantekijä; ljuga som en rs valehdella kuin hevonen juoksee, että korvat heiluvat; svära som en rs kiroilla kuin turkkilainen, -binder} -et -er 1. harjanteko, 2. harjatehdas. borst|e -en -ar harja.

borstig -t -are harjaksinen; harjasmainen. borstning -en harjaaminen; ^ av skor kenkienkiillo tus. borsyra (o:) (kern.) boorihappo. bort (adv.) pois, tiehen(sä); dit rs tuonne

(noin), sinne (niin, -päin); långt ~ kauas, loitos; etäälle; långt ~ i tiden kauan sitten, ammoisina aikoina; dörren längst ~ i korridoren aivan käytävän toisessa päässä oleva ovi; ^ det! pois se (minusta, meistä)! ^ med er! korjatkaa luunne!

med fingrarna! pois sormet (näpit) siitä! fara ~ matkustaa, lähteä pois; gå ~ mennä pois, lähteä pois (vieraisille);

(m.) kuolla pois. (Ks. m. pain. part. po. vrb. kohdalta!)

borta (adv.) poissa; muualla, poissaolevana; hajamielinen; där ~ tuolla noin, tuollapäin; långt ~ kaukana, etäällä; ^ bra men hemma bäst (snl. läh.) oma maa mansikka, muu maa mustikka; ~ med vinden tuulen viemä: bli ^ från arbetet jäädä pois työstä; vara ~ från skolan olla poissa koulusta; vara mycket ~ olla usein kutsuttuna muuanne; helt plötsligt var han ~ yhtäkkiä hän oli hävinnyt, poissa; han verkar att vara alldeles ~ hän on ihan kuin toisissa maailmoissa.

borta||plan (er. urh.) vieras kenttä; samtliga matcher spelades på ~ kaikki ottelut pelattiin vierailla kentillä, -varo ks. bortovaro.

bort||bjud|en -et -na kutsuttu jnnk vieraaksi. -blåst: (vara) som ~ kadonnut kuin tuhka tuuleen, -byting -en -ar (tar.) vaihdokas, -bytt vaihdettu; jag har fått min hatt ~ joku on vaihtanut minun hattuni; vara som ~ olla kuin toinen ihminen, -drivande -t karkotus, pois-ajo. -efter pitkin; stranden pitkin rantaa. I tr -eliminera jättää lukuun ottamatta; hävittää, erottaa pois.

borterst (adv.) tuonnimmaisena, takimmaisena.

bortersta (a.) takimmainen, tuonnimmai-nen.

bort||fall poisjääminen, -flyttning poismuutto. -forsling poisvedättäminen. -färd lähtö; menomatka, -förande -t poisvie-minen. -förklara I tr: försöka ~ ngt yrittää selittelemällä päästä asiasta eroon, selittää asia toiseksi t. vähäpätöiseksi, -gift: få en flicka ~ naittaa tyttö, saada tyttö naitetuksi, -glömjd -t unohdettu, unohtunut. -gång poismeno, kuolema, -gån-g|en -et -na pois mennyt, kuollut.-ifrån I. (prp.) pois jstk. II. (adv.) där ~ tuolta noin; vara långt ~ olla (kotoisin) kaukaa. -kasta|d -t pois, hukkaan heitetty, (kuv.) menetetty; ~e pengar hukkaan menneet, kuin järveen heitetyt rahat, -klema|d -t pilalle hemmoteltu, -kollra|d -t ymmällä, hämmennyksissään, -kom-m|en -et -na kadonnut, hävinnyt; arka,

ujo; saamaton, avuton, -lovajd -t (muuan-

ne) luvattu, -om I. (prp.) jnk takana, tuolla puolen; ^ ali ära ock redlighet (läh.) Jumalan selän takana. II. (adv.) där ~ tuolla takana, tuolla puolen, bortovaro -n poissaolo, bortre tuonnimmainen, takimmainen;

Indien npr (mnt.) Taka-Intia. bort[|resa: på menomatkalla; fore ennen lähtöä, -resonera I tr selittää olemattomaksi; tinkiä pois. -rest pois matkustanut; (ilm.) matkoilla, -se V itr: <-*-> från något jättää huomioon ottamatta; r^tt från (med ~ende från) jtk huomioon ottamatta, -skaffande pois hankkiminen, toimittaminen, -skäm|d -t hemmoteltu, -sprungen karannut, -sändande -t pois lähettäminen, -tagande -t pois ottaminen. -tinga|d -t toiselle luvattu, -väg: på r^en menomatkalla, bortåt I. (adv.): där ~ tuonnepäin; en tid ~ jonkin aikaa. II. (prp.) 1. ^ (till) jnk suuntaan. 2. suunnilleen; han är ~ 50 år hän on suunnilleen 50:n ikäinen, lähes 50 vuoden vanha, bosatt (vakinaisesti) asuva jssk. boskap -en karja, -sävel karjanhoito, -shjord karjalauma, -sskötsel karjanhoito.

bo||skifte pesänjako. -skillnad (Iak.) pesäero; begära ~ vaatia pesäeroa; göra ~ tehdä pesäero. Bosppren npr (mnt.) Bospori, boss -et ruumenet, pahnat, bo|stad -staden -städer asunto, bostads|| adress asunto-osoite. -bidrag asuntoavustus. -brist asuntopula, »byggande asunnonrakennus. -fråga asuntokysymys. -förening (läh.) asunto-osuuskunta. -förmedling asunnonvälitys, -hus asunto-, asuin|rakennus. -kvarter asunto | kortteli, -kaupunginosa, -lägenhet asunto(tila); huoneisto, -marknad asuntomarkkinat, bo||ställe virkatalo, (vanh.) puustelli, -sätta V rfl. ~sig asettua asumaan, -sättning -en 1. asutus. 2. asuttaminen, asutukseen ottaminen. 3. oman kodin perustaminen.

bosättnings||affär taloustarvikkeiden

kauppa, -artiklar talousjtarvikkeet, -tavarat. -lån kodinperustamislaina, bot -en böter 1. parannuskeino, lääke, för ngt jhk; råda ~ för ngt saada jk asia parannetuksi, autetuksi. 2. katumus; göra ~ tehdä katumusta. 3. (Iak.) sakko; rangaistus.

böta I tr 1. parantaa, tehdä terveeksi, från (för) jstk. 2. auttaa, poistaa; det kan lätt ~s se on helposti autettavissa,

autettu.

botande -t parantaminen, bot||anik -en kasvitiede. -$niker kasvitieteilijä. -anisfra I itr kerätä ja tutkia kasveja, -g-nisk -t kasvitieteellinen, -anist -en -er kasvitieteilijä, botdag katumuspäivä. botemedel parannuskeino; lääke; apu. bot||färdig -t katuva(inen).' -görardräkt katujanpuku. -görare (er. kat.) katujà. -göring katumuksen teko, katumus, -predikan katumussaarna, bott]en -nen -nar 1. alapuoli, pohja; maa; -nen på en flaska (ett fat) pullonpohja (tynnyrinpohja); på egen (utländsk) ~ omalla pohjalla, maalla (ulkomaan kamaralla). 2. (meren, järven ym.) pohja; nå ^ tavoittaa, yltää pohjaan; gula blommor på brun ~ keltaisia kukkia ruskealla pohjalla; dricka ett glas i ~ juoda lasi pohjaan; skeppet gick till ^ laiva meni pohjaan, upposi. 3. kerros; på nedre ~ maakerroksessa. 4. (kuv.) kurserna har nått r^ kurssit ovat painuneet pohjaan, alimmilleen; i grund o. ~ pohjimmaltaan; gå till ~ med ngt tutkia pohjiaan myöten, läpikotaisin, botten||frysa IV6 itr jäätyä pohjia myöten, -färg pohjaväri, -inteckning (kaup.) poh-jakiinnitys. -lös -t pohjaton (m. kuv.). -pris pohjahinta; alin es. hinta, -rik -t -a upporikas, -sats pohjasakka, -skola pohjakoulu. -skrap -et pohjakaappeet, viimeiset tähteet, -skrapa I. I tr: ~ ngt kaapia jstk viimeisetkin tähteet; vara ~d (kuv.) olla matti kukkarossa. II. -n (mer.) pohjaluuta. -skyla: han har bara ~ i korgen hänen korissaan on ainoastaan (vasta) pohja peitossa, -ventil pohjaventtiili.

Bottenviken npr Pohjanlahti, botten||våning pohjakerros, -ärlig -t perin rehellinen.

bottin -en -er päällyskenkä. bottna I itr 1. ulottua, päästä pohjaan. 2. pohjautua, perustua jhk, juontua, johtua jstk. Bottniska viken npr Pohjanlahti, botövning katumustyö, katumuksenhar-joitus.

boudoir, boulevard ks. budoar, bulevard. bouppteckning-en -ar (Iak.) perunkirjoitus; göra ~ pitää perunkirjoitus, -sinstru-ment perunkirjoituskirja. bouquet (buke:) -en -er (viinin) tuoksu, aromi.

bourgQgne (burgonj) bourgognen viini, burgundin viini, »burgundi». boutredning -en (kuolintap.) pesänselvitys, -sman pesänselvittäjä, bov (u:) -en -ar lurjus, konna, roisto;

(leik.) ryökäle, -aktig -t-areroistomainen. -aktighet roistomaisuus, konna|maisuus. bovete (vilja) tattari, bov|| fysionomi konnankasvot, roiston-naama. -streck roiston-, konnan-, tihu|-työ.

bowling (bo:) -en (urheilu)keilailu.

1. box (-0-) -en -ar laatikko; (er. pankin ym.) (talle)lokero; (mer.) hiili|säiliö, -purnu.

2. box (u:) -en -ar (j.) (nyrkin)isku; (nrk.) jatkakaa!

boxa (u:) I itr nyrkkeillä; lyödä nyrkillä;

nyrkkeillä keskenään, box||are (u:) -n - nyrkkeilijä, -handske

nyrkkeilykäsine; (j.) nyrkkirauta, boxkalv (-o-) (nhk.) vasikannaudikas. boxning (u:) nyrkkeily (kilpailu), -smatch nyrkkeilyottelu, -sring (nyrkkeily)kehä, nyrkkeilyneliö. boyscout (boiskaut) -en -er partiopoika, bra L (a. tpm.) hyvä, tyydyttävä; kelpo, kunnon; terve, hyvinvoipa; se ~ ut olla kaunis; jag är ~ igen olen jo taas terve, kunnossa; han är ~ som talare hän on hyvä puhuja; det är ~ så! hyvä on! jo riittää! är det ~ så? onko tämä (onko näin) hyvä? det var ~ att oli hyvä että; det blir nog ~ med det kyllä siitä hyvä tulee; det är en ~ bit att gå (sinne) on aika pitkä kävelymatka, aika pitkälti kävellä; vad ska det vara ~ jör? mitä hyötyä siitä on? så långt är allt ^ sitä myöten (on) kaikki hyvin; ^ mot förkylning hyvää (lääkettä) vilustumiseen. II. (adv.) hyvin, tyydyttävästi; sangen, varsin, oikein, aika; inte må riktigt ~ voida hieman huonosti; ^ mycket sangen (varsin, aika. hyvin) paljon; ~ mycket hellre kovin paljon mieluummin; ^ mycket större sangen (varsin) paljon isompi; ^ tidigt hyvin, varsin aikaisin; ljuga ~ valehdella kuin hevonen juoksee, brack||a -an -or (er. Ruots. yliopp.) poroporvari. -ig -t -are poroporvarismainen. -ighet poroporvarismaisuus. bragd -en -er sankari-, uro|työ; (suur)työ, saavutus, -lyst|en -et -na suurtöitä tavoitteleva.

brak -et ryske, jyske, räminä, -a I itr rämistä, jysähtää, rysähtää, ryskyä; ~ lös (rajuilma, sota) puhjeta (riehumaan); —' ned ryskyen (rämisten, jysähtäen) pudota alas, kaatua (maahan), brakteg-t -en -er (hist.) 1.

(rahanmuot.) riipuskoru. 2. brakteaatti (vain toiselta puolelta leimattu rh.), brakved -en (ksv. Rhamnus) paatsama, bram|tøn -en -er (Int.) bra(h)maani. -a(n)ism -en brahmalaisuus.

bramin -en -er bra (h) maani; ks. ed. bram||segel (bramm-) (mer.) raimipurje.

-stång raimitanko. brand -en bränder 1. (tuli)palo; kekäle; råka i ~ syttyä (tuleen), palamaan; sätta i ~ pistää tuleen (palamaan); (kuv.) saada tunteet hehkumaan; sätta hjärtat i ~ saada sydän syttymään. 2. (lääk.) kuolio. 3. (ksv.) noki. -alarm (pai.) (tuli) palohälytys; automatiskt ~ itsetoimivat palohälvtyslaitteet. -bil (pai.) paloauto, -bomb (sot.) palopommi, -botten palo|-pohja, -permanto, -chef palo|päällikkö, -mestari, -dörr tulenkestävä ovi. -fackla tulisoihtu, -fri -tt tulenkestävä, -försäkra Itr (vak.) palovakuuttaa. -försäkring palovakuutus. -försäkringsbolag palovakuutusyhtiö. -gata palokuja, -grav (hist.) polttohauta. -gul -t räikeänkeltainen; ~ lilja (puut.) ruskolilјà. -hake palohaka. -härd palopesäke, -kår palokunta, -kårist (Suom. r.) ks. -man. -lukt (tuli)palon-katku. -man palokuntalainen, -manskap sammutusmiehistö. -mur palomuuri, -plats palopaikka, -post vesi-, palo|posti. -redskap palokalusto, -rök palon savu, katku; lukta ~ tuntua palaneen käryä, katkua, -skada palo|vahinko, -vaurio, -skada|d -t tulen vahingoittama, -skatt pakko-, (hist.) palo| vero. -skatta I tr (hist.) kiskoa palo-, pakko| veroa, pakko verottaa, -skydd palosuoja. -skåp palokaappi (hälytyslaite). -soldat palosotilas, palokuntalainen. -spruta paloruisku, -stadga palo-sääntö. -station paloasema, -stege palo-tikkaat. -syn palotarkastus, -säker -t tulenkestävä, -tal (kuv.) palopuhe, -vakt palovartija: gå ~ (kuv.) joutua viettämään yö kadulla, -väsende palotoimi, bransch -en -er (er. liike)ala, (-)haara. -kännedom alan tuntemus, brant I. - -are jyrkkä; ~ klippa jyrkkä kallio; ^ kust jyrkkä rannikko; ^ trappa jyrkät portaat; stupa ~ viettää (äkki)jyr-kästi. II. -en -er (äkki)jyrkänne, jyrkkä rinne; ahde, töyräs; på undergångens ~ (kuv.) tuhon, perikadon partaalla, bras|a -an -or (takka)tuli, (-)valkea; tända en ~ tehdä tuli uuniin; sitta kring ^n istua takka|tulen, -valkean ääressä. brasili||$n -en -er, -$nsk -t (käns.) brasilialainen. -$nsk|a -an -or brasilial. nainen. Brasilien npr Brasilia, braska I itr 1. (mtr.) kylmätä; pakastaa; Anders ^r julen slaskar jos Anttina kylmää, niin jouluna sataa vettä. 2. pöyhis-tellä, komeilla, -nde (a. tpm. j.) pöyhkei-levä, prameileva, brasklapp -en salainen varaus.

brass -en -ar (mer.) ahdin.

1. brassa I. tr, itr (mer.) ahtaa; kääntää.

2. brassa I itr: ~ på a) lämmittää kovasti; b) ampua paukuttaa; ^ ihop iskeä yhteen, käydä toistensa kimppuun, (j.) tukkaan.

bravad -en -er urotyö; hullu työ, kepponen, bravera I itr: ~ med ngt kehuskella, kerskua jllk.

bravo (int.) nyvä! bravo! -rop hyvähuuto, suosionhuuto. bravur -en taituruus; pelottomuus; kerskuva miehekkyys, -nummer loistonumero. brax|en - -nar (kal.) lahna, bre|d-tt-dare leveä; laaja; två meter ~ kaksi metriä leveä, kahden metrin levyinen; ~ över höfterna 1 eveälanteinen; med >—' panna leveäotsainen; de lagren laajat kansankerrokset; göra vägarna ~are leventää teitä; göra sig ~ (kuv.) leven-nellä, mahtailla; vitt o. -tt laajalti; orda (prata) vitt o. -tt om ngt puhua ja paasata jstk ummet ja lammet, breda, (j.) bre II1 I. tr levittää; ~ en duk på (över) bordet levittää pöydälle liina; ^ smör på brödet levittää, sivellä voita leivälle; ^ en smörgås sivellä, tehdä voileipä. II. (pain. part.): ~ på levittää, sivellä päälle; (kuv.) liioitella; ~ ut levittää; ^ ut sig levitä, (m), levetä; viedä liiaksi tilaa; ^ ut sig om ngt selittää laajasti, puhua pitkin ja poikin, bred||axla|d -t leveähartiainen. -bent haja-säärin(en). -brättig -t ks. -skyggig. bredd -en -er leveys (m. mnt.); i ~ rinnatusten; gå tre man i ~ kävellä kolme miestä rinnatusten (kolmimiehisissä riveissä); i ~ med rinnalla; på ~en leveydelleen, -tään, poikkipuolin; lägga ut på r^en (kuv.) lihoa (levetä); på 20° sydlig ~ 20:nnellä asteella eteläistä leveyttä, bredda I tr tehdä leveämmäksi, leventää, breddgrad (mnt.) leveysaste, breddning -en leventäminen, bred||munt, -mynt leveäsuinen. -randig -t leveäjuovainen. -sida: ge en ~ (hist. mer.s.) ampua täysilaita, koko laidalta, -skyggig -t leveälierinen, -spårig -t leveä-raiteinen.

bredvid I. (prp.) vieressä, viereen; prata ~ munnen puhua, lörpötellä liikoja, päästää salaisuus luiskahtamaan suustaan. II. (adv.) vieressä, äärellä; rummet ~ viereinen huone, bredvidläsning -en (er. koul.) lisätietojen hankkiminen (koulukurssin lisäksi), bretøgnj|are (-tanj-) -n bretpn -en -er (käns.) bretoni, -iska -n (kiel.) bretoni(n kieli).

brev -et - kirje; (vakuutus-, mestarin)-kirja; genom (per) ~ kirjeellä, kirjeitse,brevbärare —

kirjeellisesti; är det ngt ~ till mig? onko minulle kirjeitä (postia)? -bärare kirjeenkantaja. -bäring kirjeiden kanto, -duva kirjekyyhky, breviarijum -et -er (kat.) rukouskirja, brev||korg (pöydällä pid.) leveä litteä kori (johon kj. pannaan), -kort postikortti; ~ med betalt svar kaksinkertainen postikortti. -låda kirjelaatikko; (ovessa) kirje-luukku. -papper kirjepaperi, -porto kirje-postimaksu. -skola (läh.) kirjeelliset kurssit. -skriv|are, -erska kirjeenkirjoittaja. -skrivning kirjeenkirjoitus. -ställare kir-jekaavio. -telegram kirjesähke. - vågkirje-vaaka. -växla I itr olla kirjeenvaihdossa, med ngn jnk kanssa, -växling -en kirjeenvaihto.

brick|a -an -or 1. tarjotin. 2. alusta. 3. (tkn.) (alusta) levy; 4. (pöl. tarjoil. ym.) laatta, tuntolevy. 5. (pel.) pelinapu. brickduk tarjotinliina. bridge (brids) -en (kort.) bridge, -lagbridge-joukkue. -parti bridge-erä. -problem bridge tehtävä, -sällskap bridgeseurue. -tävling bridgekilpailu. brigad -en -er (sot.) prikaati, -chef prikaatinkomentaja, brigantin -en -er (mer.) brigantiini, kuu-naripriki. brigg -en -ar (mer.) priki, brikett -en -er puriste, priketti. briljant I. -are loistava. II. -en -er (jal.) hohtokivi, briljantti, -ring hohtokivisor-mus. -smycke briljantti-, hohtokivi|koru; pl (tav.) korut, briljera I itr loistaa; koreilla; esittää loistavasti, taiturimaisesti, brillor pl silmälasit.

1. bring| a -an -or rinta; (keit.) rinta-(lihat).

2. bringa V tr saattaa, tuoda, viedä, toimittaa; ^ i dagen saattaa päivänvaloon (ilmi); ^ ngn om livet surmata.

brink -en -ar törmä, töyry, brinn|a IV4 I. itr palaa; halm -er lätt oljet palavat helposti; ^ av längtan kiihkeästi kaivata. II.(pain. part.):~ap palaa pois, poikki; inne palaa sisään (huoneeseen); ~ ned palaa poroksi, (kynttilä) palaa loppuun; ^ upp palaa poroksi; ~ ut palaa loppuun, brinnande (a. tpm.) palava; ^ bön harras rukous; ^ iver harras, kiihkeä into; ~ kärlek kiihkeä (vanh. palava) rakkaus; ^ tro harras, palava usko; ^ ärelystnad kiihkeä, polttava kunnianhimo; för ~ livet kaikin voimin; mitt under ~ krig kesken sodan riehunnan, sodan parhaillaan riehuessa, brjo (i:) -ri (mus.) hehku; vilkkaus.

bro avgift bro

bris -en -ar .-er (mer.) tuuli, purjetuuli, vihuri, puuska, brissling -en -ar (kal.) suolattu kilohaili, brist -en -er 1. puute; virheellisyys; lida ~ kärsiä puutetta, olla puutteessa; jag lider ~ på allt olen kaiken puutteessa, minulta puuttuu kaikkea; det råder ~ på allt (siellä) on puute (tta) kaikesta, kaiken puute; ~ på omdöme arvostelukyvyn puute; ^ på pengar rahanpuute; ^ på råmaterial raaka|-ainepula, -aineen puute; avhjälpa ~er poistaa, korjata puutteita (epäkohtia); i ~ på jnk puutteessa, puutteen vuoksi; i ~ på bättre paremman puutteessa. 2. vajaus, vaillinki; täcka ~en täyttää vajaus.

brist|a IV4 itr 1. mennä rikki, särkyä, murtua, (nauha) katketa; isen -er jää murtuu, pettää (alla); mitt hjärta vill ^ sydämeni on särkymäisillään; tålamodet -er kärsivällisyys pettää; ~ i sömmen ratketa ompelesta; ~ i gråt (i skratt) purskahtaa itkuun (nauruun); ^ lös päästä valloilleen, puhjeta. 2. puuttua, olla vailla; ^ i aktning (noggrannhet) olla osoittamatta asiaan kuuluvaa kunnioitusta (noudattamatta tarpeellista huolellisuutta); det som -er hos honom är sitä häneltä puuttuu.

bristande (a. tpm.) puuttuva; epätyydyttävä; virheellinen; på grund av ~ bevisning todistusten puutteessa; ^ förmåga kykenemättömyys; ^ betalningsförmåga maksukyvyn puute; ^ uppmärksamhet tarkkaavaisuuden puute, bristfällig -t -are puutteellinen, vajavainen, huono, epätäydellinen; vahingoittunut, vaurioitunut; ^ bildning puuttuva, vajavainen sivistys; ^ byggnad huono, vaurioitunut, vahingoittunut rakennus; ^ förpackning puutteellinen pakkaus, -het -en -er puutteellisuus, epätäydellisyys, vajavaisuus; ~er pl puutteet, bristning -en särkyminen, murtuminen, repeäminen; vrt. brista. bristningsgräns murtumis-, katkeamis|-raja; vara på ~en olla

murtumisen, katkeamisen rajalla, murtumaisillaan, kat-keamaisillaan; tili ~en äärimmilleen, äärimmäiselle rajalle saakka; fylld till ~en pakahtumaisillaan (täynnä), bristsjukdom (lääk.) puutostauti, brits -en -ar, -er makuujlava, -penkki, britt -en -er englantilainen, britti, -isk -t brittiläinen, englantilainen; B~a Väst-afrika Britannian Länsi-Afrikka, -sommar jälkikesä, bro -n -ar silta; ~n över Rhen Reinin-silta; slå en ~ över ngt rakentaa silta jnk yli (poikki), -avgift silta|maksu, -raha#

-byggare sillanrakentaja, -bygge,-byggnad

sillanrakennus, broek -et - I. (lääk.) kohju, tyrä. II. -en -ar (mets.) syötti, pala. -band (lääk.) kohjuvyö. brodd 1 .-en -ar oras; (ksv.) kasviaihe; skjuta ~ nousta oraalle. 2. -en -ar (hev.kengässä) hokki. brodda I tr hokittaa. broder ks. bror.

brod$r|a I tr ommella koruompelua; (kuv.) kaunistella, liioitella, -båge koruompelu-kehys.

broderfolk veljeskansa, brodergarn koruompelulanka. broderi koruommel, kirjaus, broderj||lig -ligt -ligare veljellinen, -mord veljenmurha. -mördare veljensä surmaaja, -skap veljeys; frihet, jämlikhet, vapaus, tasa-arvoisuus, veljeys, -skärlek veljenrakkaus.

bro||fäste sillan rantapatsas. -huvud (m. sot.) sillanpää; sillanpääasema, brokad -en -er brokadi. brokig (u:) -t -are kirjava; (halv.) monenkirjava; sitä ja tätä. -het kirjavuus, broklaff sillanläppä. brom (-o-) -en (kem.) bromi.

1. broms -en -ar (el.) paarma.

2. broms -en -ar (tkn.) jarru.

broms||a I tr jarruttaa, -are -n- (raut.)jarru-mies. -back, -block jarru|tönkkä, -antura, -inrättning jarrulaite. -kloss ks. -block. -ning -en jarrutus, jarruttaminen, broms||pedal (aut.) jarrupoljin. -sko (tkn.) jarruantura. -spak (aut., aj.) jarru vipu. -sträcka (aut., aj.) jarrutusmatka, bronker pl (an.) keuhkoputket, bronkit -en -er (lääk.) keuhkoputkien tulehdus, katarri.

brons -en -er pronssi; pl pronssiesineet. -era

I tr (mlv.) pronssata. brons||färg pronssiväri. -färga|d -t pronssinvärinen. -medalj pronssimitali, -märke pronssimerkki, -åldern (muin.) pronssikausi.

bro||pelare sillan patsas, pilari, -pengar silta|maksu, -raha.

bror (u:) brodern bröder veli; bäste hyvä veli! Bröderna T. Veljekset T. (liikkeen toimin.); en ~ till honom hänen veljensä, brors||barn veljenlapsi; veljen|poika, -tytär. -dotter veljentytär, brorskål: dricka ~ med ngn juoda veljen-maljat jnk kanssa, brorslott (kuv.) paras, suurin osa. brorson veljenpoika, broräcke sillankaide, brosch (o:) -en -er rintaneula, broschyr -en -er vihkonen, lentokirjanen.

brosk -et - rusto, -arta|d -t rustomainen. -fiskar pl (el.) rustokalat. bro| I slagning -en sillanrakentaminen.

-spann silian|kaari, -jänne, brotsch -en -ar (met.) kalvinkara, kuvio-tuurna.

brott -et -1, murtaminen, murto. 2. rikos-, rikkomus; begå ett ~ mot ngn tehdä rikos (rikkoa) jtk kohtaan (vastaan); ^ mot fosterlandet (allmän ordning) rikos isänmaata (yleistä järjestystä) vastaan; ^ mot reglerna (god ton) sääntöjen rikkominen (rikos hyviä tapoja vastaan), brott||are -n - painija, -as I itr (dep.) painia.

brottmål (Iak.) rikosasia, -sdomare rikos-

asiaintuomari. brottning -en paini, brottsjö -n -ar (mer.) hyökyaalto, brottslig -t -are rikollinen; tuomittava, rangaistava. -het rikollisuus jne., vrt. ed.; r^en tilltar rikollisuus lisääntyy, brottsling -en -ar rikoJmen, pahantekijä, brott||stycke katkelma, sirpale, siru, -yta

(tkn.) murtopinta, bro|| vakt sillanvartija. -valv siltakaan, brud -en -ar morsian; stå olla morsiamena, vihillä; tulla

vihityksi; klädd till r^ morsiameksi puettuna, morsiuspuvussa, -bukett morsius(kukka)vihko. -följe morsiussaatto. -gum -men -mar sulhanen, (vanh., juhl.) ylkä. -klänning morsiuspuku. -krona (met.) morsiuskruunu. -näbb sulhaspoika, morsiustvttö. -pall vihkijakkara. -par morsiuspari, -slöja morsiushuntu, -stol: träda i ~ mennä vihille, -tärna morsius|neito, -tyttö, bruk -et - 1. käyttö; göra ~ av ngt käyttää jtk; ha ~ för ngt olla käyttöä jilk, voida käyttää jtk; för (mitt) eget ^ omaan, kotikäyttöön; komma i ~ tulla, päästä käyttöön; till dagligt ~ jokapäiväiseen käyttöön; komma ur ~ jäädä, joutua pois käytöstä. 2. tapa; seder o. ~ tavat ja tottumukset. 3. (maan)muokkaus, talon hoito; (ha) en gård under eget ^ talo omassa viljelyksessä. 4. tehdas; (er. ent.) rautaruukki. 5. (mur)~ (muuri)laasti. bruka I tr 1. käyttää; ^ list (våld) käyttää viekkautta (väkivaltaa), turvautua viekkauteen (väkivaltaan). 2. pitää tapanaan); jag ~r gå till sängs kl. 12 minun on tapana mennä (menen tavallisesti) maata klo 12. 3. (mv.) muokata, viljellä maata; ~ en gård hoitaa, viljellä taloa (tilaa), brukas itr (dep.) olla tapana, brukbar -t -are 1. käyttökelpoinen; i skick käyttökelpoisessa kunnossa. 2. viljelyskelpoinen; jorden är ^ maa on viljelyskelpoista.bruklig — bryta

bry

bruklig -t -are tavallinen, yleisesti käytetty.

bruks|| an visning -en -ar käyttöohje, -arbetare tehtaan-, (ent.) ruukin|työmies. -drift tehdastoimi. -förvaltare tehtaan-hoitaja. -patron tehtaanomistaja; (ent.) ruukinpatruuna. -rörelse ks. -drift. -ägare tehtaanomistaja, brumbjörn -en -ar (kuv.) ärisijä, mörisijä. brumma I itr möristä, murista, -nde -1 murina, mörinä, muriseminen, brun -t -are ruskea, (j.) ruuni. -aktig -t ruskehtava, -bränjd -t (hnk.) (ruskeaksi) paahtunut, päivettynyt, brunett (a.) I. ruskea-, tumma|verinen; tummatukkainen ja ruskeasilmäinen. II. -en -er ruskea-, tumma|verikkö, -verinen nainen.

brun||fläckig -t ruskeatäpläinen. -gul -t ruskean!keltainen, -kellervä. -hya|d -t, -hylltruskea-, tummajihoinen. -kol (kaiv.) ruskohiili, -kolslager ruskohiilikerros (tuma) . -lockig -t ruskeakiharainen. brunn -en -ar kaivo; (run. m.) hete, lähde; (er.) terveyslähde; dricka ~ juoda ter-veysvettä.

brunns||drickning terveysvedenjuonti. -gäst terveys veden j uo j a; (m.) kylpylävieras. -kur terveysvesi| hoito, -parannus; genomgå en ~ olla terveysvettä juomassa, koettaa terveysvesi|hoitoa, -parannusta, -ort terveysvesiparantola. -vatten kaivovesi.

brunst -en (el.) kiima, brun||steka II2 tr paistaa,käristää ruskeaksi; -stekt (m.) päivettynyt, -sten ruskokivi, brunst| i ig -t -are (el.) kiimainen, -tid kiima-aika.

brunt|e -en -ar (hev.) rusko, ruunikko. brunög|d -t ruskeasilmäinen, brus -et kohina, pauhina, pauhu, humina, -a I itr kohista, pauhata, humista; ^ upp (kuv.) kuohahtaa, pikastua, kiivastua, brus||hane (el. Philomachus pugnax) suokukko. -huvud tuittupää, brust|en -et -na rikkinäinen, särkynyt, murtunut; dö av -et hjärta kuolla kun sydän särkyy (murtuu), bru||tal -t -are raakamainen, häikäilemätön, karkea, -talitet raakuus, raakamaisuus, häikäilemättömyys, karkeus, brut| en -et -ria katkennut, murtunut; en ~ förlovning purkautunut (purettu) kihlaus; -et tak (rak.) taitekatto; en ~ man murtunut mies; tala ~ tyska puhua saksaa murtaen.

brutto I. (adv. kaup.) brutto; ^ för netto brutto nettona. II. -t bruttosumma, -inkomst bruttotulo, -belopp brutto-, kokonais | määrä, -pris bruttohinta, -(regis-

ter) ton (mer.) bruttorekisteritonni, -vikt brutto-, koko paino, -vinst kokonais-, brutto|ylijäämä.

bry III I. tr 1. rasittaa, ponnistella; ^ sitt huvud vaivata päätään, sin hjärna aivojaan, med ngt jllk; miettiä päänsä puhki. 2. härnätä, ärsyttää, kiusata; ~ ngn för ngn (ngt) kiusata jtk jllk. II. rfl. ^ sig om ngt välittää jstk; hon sig inte om honom tyttö ei välitä (ei huoli) hänestä; jag mig mycket litet om det minä välitän siitä hyvin vähän; vad jag mig om det? mitäpä minä siitä (välitän)? (j.) mitä se minua liikuttaa? ^ dig inte om det! älä välitä siitä! jag mig inte om att gå på hio (att bli våt) en aio, en halua, en tahdo mennä elokuviin (kastua), bry|dd -tt -ddare ujo, nolo. bryderi -(e)t -er hämmennys, neuvottomuus; päänvaiva; vålla ngn ~ aiheuttaa päänvaivaa; i ~ för ngt jnk vuoksi ymmällä, neuvotonna. brydsam -1 -mare pulmallinen, tukala, vaikea, arveluttava; kiusallinen, arkaluonteinen.

brygd 1. -en -er juoman|pano, -teko. 2. juoma|panos, -seos.

1. brygg|a -an -or laituri, silta.

2. brygga II1 tr tehdä, panna juomaa (er. olutta).

bryggare juomanpanija, (er.) oluenpanija, bryggeri (olut)panimo. brygg||hus pesutupa, -mästare panimo-mestari, bryggning -en juomanpano. brylépudding -en -ar (keit.) paahto vanukas, brylling -en -ar (serkkujen lapsenlapset) (kolmas) serkku; de äro ~ar he ovat kolmannet serkukset, orpanukset. bryn (y:) -et - pinta; vattnets ~ veden kalvo; reuna, laita.

1. bryn|a II2 tr tehdä ruskeaksi, ruskeut-taa; (keit.) ruskistaa, käristää; bli -t av solen päivettyä, paahtua ruskeaksi auringonpaisteessa; ^ smör käristää voita.

2. bryna II2 tr hioa kovasimella, teroittaa;

en lie teroittaa viikatetta (kovasimella hiomalla), hioa viikatetta, bryne -t -n kovasin, siera, hiekivi. brysseI||kål (keit.) ruusukaali, brysselinkaali. -matta brysselinmatto. -spets -en brysselinpitsi.

bryt|a IV6 I. tr katkaista, murtaa, murskata; (hiiltä, malmia) louhia; ^ en förlovning purkaa kihlaus; ^ armen taittaa käsivartensa; ^ arm vääntää kyynärkoukkua; ^ kön lähteä pois jonosta; ~ mark muokata, raivata viljelykseen maata; ^ ett motstånd murtaa vastarinta; ~ sitt ord pettää, (j.) syödä sanansa; ~ett

samtal (puh.) katkaista puhelu; ~ servetter taittaa lautasliinoja; ~ strömmen (shk.) katkaista virta; ~ tystnaden keskeyttää äänettömyys; ^ ett kontrakt rikkoa sopimus; ~ ett löfte rikkoa lupaus, (j.) syödä sanansa; ~ en lans för ngt (kuv.) esiintyä jnk puolustajana. II. itr (aalto) murtua; mot jtk vasten, jhk; puhua murtaen; han -er inte alis hänen puheessaan ei huomaa lainkaan vierasta korostusta; han -er på svenska hän puhuu ruotsalaisittain korostaen, ruotsiksi murtaen; ~ med ngn rikkoa välinsä jnk kanssa; ^ mot ngt rikkoa jtk vastaan; ^ mot ett förbud rikkoa kielto (a). III. rfl. ~ sig taittua, murtua; ljuset -s, -er sig valo taittuu; meningarna -er sig mot varandra mielipiteet menevät ristiin. IV. (pain. part.): ~ av katkaista (poikki); ~ av mot ngt erottua jstk, jtk vasten; vrt /.; ~fram murtautua esiin; solen -er igenom dimman aurinko tunkeutuu sumun läpi; ~ igenom de fientliga linjerna murtautua läpi vihollislinjojen; ^ sig in murtautua sisään; tjuvar har brutit sig in i våningen huoneistoon on murtautunut varkaita; ~ itu katkaista, taittaa kahtia; ^ lös irrottaa; päästä irti, valloilleen; puhjeta; ett oväder bröt löst puhkesi rajuilma; ^ ned murtaa, katkaista; ~ o m (kirjp.) taittaa (sivuiksi); ~ upp murtaa auki; (m.) avautua, aueta; lähteä; ^ at puhjeta; elden bröt ut tuli syttyi, pääsi valloilleen; ovädret bröt ut myrsky, rajuilma puhkesi riehumaan; sig ut ur fängelset murtautua ulos, karata vankilasta, brytböna (puut.) salkopapu(lajike). brytning -en -ar 1. murtaminen; (malmin) louhinta. 2. (fys.) taittuminen. 3. (kiel.) vieraanvoittoisuus, (vieras) korostaminen; han talar finska utan minsta ~ hän puhuu suomea lainkaan murtamatta (vieraasti korostamatta). 4. eripuraisuus, välirikko, riitaantuminen; låta det komma till en öppen ~ päästää asiat kehittymään avoimeen, julkiseen välirikkoon; ^ i smaken miellyttävän kirpeä sivumaku, brytnings||tid murrosaika; siirtymis [aika, -vaihe, kuohunta-aika; (kirj. hist.) myrsky- ja kiihkokausi. -vinkel (fys.) taitekulma. -ålder murrosikä, bråck ks. broek.

brå|d (o:) -it -dare kiire (eilinen), äkillinen; en ~ död äkkikuolema; en ~ tid kiireinen aika; han kom under den råaste tiden hän tuli kaikkein kiireimpänä aikana, -djup I. -t äkki|syvä, -jyrkkä. II. -et äkki-jyrkänne. -mog|en -et -na (kuv.) varhaiskypsä, (j. lps.) pikkuvanha, -mogenhet -en varhaiskypsyys. -rappet, -rasket: det går

inte i ^ ei se niin vain, niin nopeasti käy; han kommer nog inte i ~ e i hän varmastikaan ihan ensi hätään tule, häntä saadaan) kyllä odottaa, brådska I. -n kiire, hoppu, hätä; det är ingen ~ (med det) ei (sillä) ole kiirettä, hätää; i ~n (kaikessa) kiireessä. II. I itr olla kiire, kiireinen; det inte (med det) ei (sillä) ole kiirettä; saken <^r asia on kiireellinen, asialla on kiire, bråd||stupa (adv.) päistikkaa, suinpäin, äkkijyrkkään, -störta|d -t hätiköity, harkitsematon; gå -t tillväga toimia hätiköiden, harkitsematta.

1. bråk -et - (mat.) murtoluku; egentligt ~ varsinainen murtoluku; allmänt ~ tavallinen murtoluku; förkorta ett ~ supistaa murtoluku; förvandla ~ tili hela tai muuntaa murtol. kokonaisluvuiksi.

2. bråk -et - melu, meteli, hälinä; vaikeus; ikävyys; pl rettelöt, riita; vad är det här för mikä ihme melu täällä on? ställa till ~ rakentaa rLtaa, panna toimeen (ikävä) kohtaus.

bråka I I. itr meluta, hälistä, (lps.) telmiä; rettelöidä, juonitella; arvostella, repostella; puuhata, rehkiä, huhtoa, raataa; riidellä, torailla, (j.) rähjätä. II. tr. 1.

Iin loukuttaa pellavia. 2. ^ sin hjärna (sitt huvud) vaivata päätään, bråkdel murto-osa.

bråkig -t -are hälisevä, kovaääninen; riidanhaluinen, riitaisa, toraisa; kiusallinen, vaikea, vaivalloinen, bråk||makare, -stake metelöitsijä, räyhää-jä, riita-, täppelu|pukari, hulinoitsija. brånad -en ks. brunst. brås III itr (dep.): ^ på ngn tulla jhk; flickan ~ på sin mor tyttö tulee äitiinsä, on ilmetty äitinsä, bråt|e -en -ar 1. (mtsh.) rytö, ryteikkö; (tukki)ruuhka. 2. roju, romu, sälä. 3. (sot. ent.) murros. brått(om) kiire (eilinen); ha (mycket) ^ olla (hyvin, kovin) kiire; det är inte så ~ med det ei sillä ole kovin kiire.

1. bräck|a A. -an -or särö, halkeama; vrt. mur B. II2 I. tr 1. murtaa, ruhjoa, katkaista; (m.) murtua, katketa. 2. (kuv.) (j.) ^ ngn nolata. II. itr (aamu) koittaa.

2. bräck|a II2 tr (keit.) paistaa, pariloida,

käristää; -t skinka med ägg käristetty kinkku ja muna.

bräckage (-a:s) -t (er. kaup.) särkyminen, bräck||järn sorkkarauta, -korv (keit.) käristetyt makkarat, paistinmakkärat. bräcklig -t -are 1. hauras, särkyvä, heikko; (alus) kiikkerä. 2. (kuv.) en gammal ~ gubbe vanha raihnas ukko; ~ hälsa heik-

78bräcklighet

ko, horjuva terveys, -het -en hauraus, heikkous; (kuv.) heikkous, raihnaus, bräckt (a.): ~ vatten murtovesi, seka vesi,

vrt. l.y 2. bräcka. bräd|a -an -or I. lauta; (yhd.) ks. bräde-.

II. 1 tr: rs ngn lyödä laudalta (kilpailija), brädbeklä|dd -tt laudoitettu, brädd -en -ar reuna, laita; parras; äyräs; fylla glaset till rsen täyttää lasi reunojaan myöten; stå vid gravens rs olla haudan partaalla; floden har stigit över sina <—ur joki on noussut (tulvinut) vli äyräidensä, bräddа|d -1, bräddfull -i täpö täysi, ylen (aivan) täysi, bräd|e -et (rhm.) -er, -en 1. lauta; såga -er sahata lautoja; platt som, ett rs litteä kuin lauta; de rsr som föreställer världen palkit, jotka esittävät maailmaa, näyttämön palkit; betala på ett ~ maksaa lautaan, pöytään; sätta allt på ett rs panna kaikki yhden kortin varaan; slå ngn ur rst lyödä laudalta, syrjäyttää kilpailija. 2. spela rs pelata lautapeliä, bräd||fodra|d -t laudoitettu, -fodring laudoitus. -golv lauta|lattia, -permanto, -gård lautatarha -lapp laudan |pätkä, -palanen. -skjul lauta|vaja, -koju. -spel (pel.) lautapeli, -stapel lautatapuli. -vägg lautaseinä.

bräka II2 itr (lammas, vuohi) määkiä. bräkande -t määki|nä, -minen, bräk|en -en, -nen -nar (ksv.) saniainen; imarre.

bräm -et 1. (vaat.) reunus, paarre, (hatun) lieri. 2. (ksv.) kukan laide, brän|d -t poltettu; palanut; bli rs (m. kuv.) palaa; vahingoittua; polttaa sormensa; -t barn skyr elden (snl.) palanut lapsi tulen tietää; det luktar (smakar) -t (se) haisee (maistuu) (pohjaan) palaneel|le, -ta. brän|na II1 I. tr, itr polttaa; kärventää, palaa; ^ sig på fingrarna polttaa sormensa; hål på ngt polttaa jhk reikä;

sina skepp (kuv.) polttaa sillat takaansa; marken -ner under mina fötter maa polttaa jalkojeni alla; solen -ner aurinko polttaa, paahtaa kuumasti; frågan -de honom på tungan kysymys pyrki (väkisinkin) huulille. II. rfl. rs sig polttaa itsensä, på ngt jhk, jssk; sig på nässlor polttaa itsensä nokkosissa (pahanpäiväiseksi). III. (pain. part.).: rs bort en vårta polttaa pois (poistaa polttamalla) käsnä; ~ in polttaa jhk (esim. puuhun); ^ upp polttaa (poroksi); ~ vid (keit.) polttaa, päästää palamaan; steken har -ts vid paisti on palanut (ta), päässyt palamaan.

brännande (a. tpm.) palava; (kuv.) hehkuva, harras; en rs fråga polttava, kiperä

- brödföda hrö

kysymys; ~ hetta paahtava kuumuus; helle; ~ smärta vihlova, kirvelevä tuska, ~ törst polttava (kova, hirveä) jano. brännare -n - polttaja; (lampun) poltin,

liekitin.

bränn|as II1 itr (dep.) polttaa; det -s! polttaa! (esim. kätkemisleikissä). bränn||bar palava; polttokelpoinen; (kuv.) vaarallinen, tulenarka; rsa ämnen palavat aineet; (kuv.) vaaralliset (m. [tulen]arat) asiat, puheenaiheet, -blåsa palo|rakko, (pieni) -rakkula, -boll (leik.) polttopallo; leka rs olla polttopallosilla. bränneri -et -er (viina)polttimo. bränn|glas polttolasi. -he|t -tt -ta tulikuuma.

bränning -en -ar 1. poltt|o, -aminen; genom rs polttamalla. 2. (mer.) tyrsky, aallokko, bränn||järn poltinrauta, -märka II2 tr 1. (hist. rng.) merkitä poltinraudalla. 2. (kuv.) häväistä; tahrata maine, -offer polttouhri. -olja polttoöljy, -punkt polttopiste; (fys. m.) syttiö. -skada palovamma, -sår palohaava, -torv polttoturve, -ugn polttouuni, -vidd (fys.) polttoväli, brännvin -et (palo)viina, brännvins||advokat (halv.) nurkkasihteeri. -bas viinabasso. -bränneri viina(n)polttimo.

brännässl|a -an -or (ksv.) nokkonen, bränsle -t poltto| aine, -puu (t), -besparande polttoainetta säästävä; rs spis säästöliesi. -besparing -en polttoaineen säästö, -kostnader pl lämmitys-, polttoainekustannukset.

bräsch-en-er (sot.) (muurin)rikko, (-)aukko; gå i rsen för ngn (kuv.) tulla jllk apuun, ryhtyä jtk puolustamaan, bräss -en (-et) 1. (keit.) kateenkorva. 2. (m.) -kör 11 el -eln -lar (an.) kateenkorvarauhanen), brätte -t -n lieri; hatt med breda rsn leveälierinen hattu.

bröd -et - leipä (m. kuv.); grovt (mörkt) rs tumma, (tav.) ruis|leipä; hårt rs kova leipä; osyrat ~ happamaton, hiiva-, rieska|leipä; rostat rs paahdettu leipä; vårt dagliga rs (meidän) jokapäiväinen leipämme; en skiva ~ leipä|pala, -viipale; förtjäna sitt rs ansaita leipänsä, elatuksensa, toimeentulonsa; ta rset ur munnen på ngn riistää jltk leipä(pala) suusta, riistää toimeentulo; äta andras rs (kuv.) syödä armoleipää, elää toisten armoilla, -bit leipäpala (nen), -burk leipä] tölkki, -laatikko, -butik leipä|kauppa, -myymälä; leipurinliike. -fat leipälautanen. -frukt (hed.) leipäpuun hedelmä, -fruktträd (ksv.) leipäpuu, -föda (jokap.)leipä.

-kaka (reikä)leipä; (pehmeä paksu) limppu. -kant (leipä)kannikka. -kavle leipä-kaulin. -kniv leipäveitsi. -korg leipäkori, -lös leivätön; bättre ~ än rådlös (snl.) ennen mies leivätön kuin neuvoton, brödra||folk veljeskansa, -kärlek veljes-rakkaus. -skap (yhd.) veljeskunta; (omin.) veljeys.

bröd||rost leivänpaahdin, -skiva leipäviipale. -smula leivänmurunen, -spade (leip.) leipälapio. -stil (kirjp.) leipäkirjasin. -säd leipävilja, -tärning (keit.) leipäkuutio. bröllop -et -häät (yhd. hää-); fira ~ pitää,

(tav.) viettää häitä, bröllops||dag hääpäivä; bestämma ~en päättää, määrätä hääpäivä, -dikt hää-runo. -middag m hääpäivälliset. -natt hääyö, -resa häämatka, -telegram hää-(onnittelu)|sähke, -sähkösanoma, bröst -et - rinta; povi; insjunket (platt) ~ kuopallaan oleva, sisäänpainunut (litteä) rinta; han har klent ~ hänellä on heikko rinta, heikot keuhkot; ge ett barn ~et antaa lapselle rintaa, imettää lasta; ha ont i ~et tuntea kipuja rinnassa, rintakipuja; slå sig för sitt ^ lyödä rintoihinsa; ~ mot r^j rinta rintaa vasten, brösta I I. itr: ~ av (sot.) nostaa (tykki) lavetilta; ~ upp nostaa, sijoittaa lavetille. II. rfl. ~ sig pöyhkeillä, rehennellä, ylvästellä, röyhistellä; över ngt jllk, jstk. bröst||arvinge rintaperillinen, -ben (an.) rintalasta, -bild rintakuva, -droppar pl rinta-, (tav.) yskänjtipat. -fena (kal.) rintaevä, -ficka rinta-, (barm-) povi|-tasku. -gänges (adv.): gå ~ tillväga menetellä häikäilemättömästi, väkivaltaisesti, rajusti; rynnistellä. -håla (an.) rintaontelo. -höjd: i ~ rinnan korkeudelle, -lta. -karamell m rinta-, yskän|-karamelli. -korg (an.) rintakehä, -körtel (an.) maitorauhanen, nisä. -sim (u.) rintauinti. -sjuk -t rinta-, (tav.) keuhkotautinen. -socker rinta-, kandi|sokeri. -ton rintaääni (m. mus.); tala med ^ puhua rintaäänellä. -vårta (an.) nänni, -värn rinta|-suojus, -varustus, bröt -en -ar (uit.) (tukki)ruuhka. bua I itr ilmaista äänekkäästi tyytymättömyyttään, paheksumistaan, bubbl|a I. -an -or pore, kupla. II. I itr kuplia, poreilla.

bubblande -t poreilu, kupliminen, buckl|a I. -an -or kohouma, kuhmu; (kilven) kupura; nasta. II. I tr: ^ tili (painaa, lyödä) kuhmuille; (vahingoittaa, pilata) kuhmuiseksi.

bucklig -t -are kuhmuinen, kuhmuilla

(oleva).

bud -et - 1. käsky; tio Guds ~ (Jumalan) kymmenet käskyt; på hans ~ hänen käskystään; 2. tarjous (kaup. ym.); ge (göra) ett ~ på ngt (vid auktion) tehdä (huut.) jstk tarjous, tarjota (huut.) jstk jtk; högsta ~et suurin, ylin tarjous.

3. a) tiedonanto, ilmoitus, viesti; få ^ om ngt saada sana, tieto, ilmoitus (jstk); skicka ~ till ngn lähettää jllk sana; skicka ~ efter ngn lähettää jtk noutamaan; b) sanan viejä, viestintuoja, sanansaattaja.

4. stå ngn till olla jllk tarjona, jnk käytettävänä.

budbärare -n - sanan-, viestinjtuoja, buddism -en budhalaisuus. buddjst -en -er budhalaisuuden tunnustaja, budhalainen. buddistisk -t -a budhalainen. budget (budjet, budzet) -en -er tulo- ja menoarvio, talousarvio, -år budjettivuosi; varainhoitovuosi, budkavle (hist., urh.) viestikapula, budo^r -en -er naistenhuone, budord (Raam.) käsky, käskysana, budskap -et - sanoma, viesti, tieto, buffé ks. byffé.

buff|el -eln -lar puhveli; (kuv.) tyhmyri, tomppeli; törkimys; tungettelija, -aktig -t -are ks. bufflig. -hud puhvelin|vuota, -nahka, -ko puhvelilehmä. buffert -en -ar puskuri, -stat puskurivaltio, -verkan puskurivaikutus. bufflig -t -are tungetteleva; tahditon; karkea, hiomaton, buga I itr, rfl ~ sig kumartaa; ^ för ngn kumartaa jllk; (kuv.) kumarrella jkt. bugning -en -ar kumarrus, buk -en -ar vatsa; maha; (kuv.) kupu; fylla ~en syödä vatsansa (j. ahtaa kupunsa) täyteen; göra ~en till sin gud palvoa vatsaansa, bukett -en -er kukkavihko, buk||fena (kal.) vatsaevä. -hinna (an.) vatsakalvo. -hinneinflammation (lääk.) vatsakalvontulehdus. -håla (an.) vatsaontelo, bukig -t -are mahakas; kupera, kupeva; (konvex) mykevä. -het mahakkuus; ku-pevuus, mykevyys.

buk||landa I itr (Int.) tehdä mahalasku, -landning mahalasku, -muskel vatsalihas, -spottkörtel (an.) mahasylkirauhanen; haima.

bukt -en -er 1. mutka; polv|eke, -i; kierros; (nuorassa) sykkyrä; gå i ~er kulkea mutkitellen; mutkitella, kiertyä. 2. lahti, poukama; (iso) merenlahti, »mutka». 3. få ~ med ngn (ngt) saada jk taipumaan, pysymään kurissa, (j.) aisoissa; taltuttaa, bukta I I. tr mutkistaa, koukistaa.

II. rfl. ~ sig mutkistua, koukistua, taipua

(vääntyä) mutkalle; polveilla, buktalare vatsastapuhuja, buktig -t -are mutki|kas, -tteleva, mutkalla oleva; polveileva, kiemurteleva; koukistunut; (mat.) käyrä, bul|a -an -or kuhmu; (kel. ym.) lommo, bulevard -en -er bulevardi, puistokatu, bulgar -en -er (käns.) bulgarialainen, bulgaari.

Bulgarien npr (mnt.) Bulgaria, bulgarisk -t -a bulgarialainen, bulgarisk| a 1. -an -or bulgarialainen nainen. 2. -an (kiel.) bulgaria(n kieli), buljong -en -er (keit.) lihaliemi, -kött liemi-liha. -tärning (keit.) (liha)liemikuutio.

1. bull| a -an -or (paavin) käskykirje, bulla.

2. bulla I tr: ~ upp panna pöytä koreaksi; pinota, kasata pöytään; ~ upp för ngn panna parasta pöytään jllk.

bulldogg -en -ar (koira) buldogi. bull|e -en -ar pulla; pyöry(kkä); här ska du få se på andra -ar! (j.) nyt saatkin nähdä toista (mikä on mikä)! bull| er -ret (heikko) häly; (kova) jyrinä, kolina, ryminä; melu; melske; (taistelun) telme; (lps.) telmiminen; touhu; komma mycket ~ åstad herättää suurta hälyä, saada paljon melua aikaan; med ~ o. bång kovaäänisesti, suurella touhulla, »että ryminä käy»; utan ^ meluttomasti, turhaa melua pitämättä (hälyä nostamatta), kaikessa hiljaisuudessa, bullersam -t -mare meluisa, hälisevä; en r^j gata meluisa katu; ~ma barn

meluavat, vallattomat, (kovin) hälisevät, kovaääniset lapset; en <—' människa hälisevä, kovaääninen hnk. bulletin -en -er (virallinen) tiedonanto; viesti; tiedotus, (päivä)ilmoitus. bullra I itr meluta; ryskyä, jyristä; (lps.)

telmiä; aiheuttaa, saada aikaan hälyä, bulna I itr paisua, turvota; (lääk.) ajettua;

ajaa märille, bulnad -en -er (lääk.) paise, ajos; märkivä haava.

bult -en -ar (met.) pultti, kara; gängad ^ kierrepultti.

bulta I tr kolkuttaa, koputtaa; (m.) lyödä; ^ kött (keit.) hakata lihaa; ^ på dörren koputtaa oveen; med ~nde hjärta sydän pamppaillen bultning -en -ar koputus, kolkutus; upprepade ~ar uusiutuneet, toistuneet (toistetut) koputukset.

bulvan -en -er 1. (mets.) houkutuslintu; syötti; (teeren ym.) kuva. 2. (kuv. vrk. ym.) apuri, kätyri, bulvaani; »syötti», bumerang -en -er bumerangi (austra-lial. heittoase).

bums I. (int.) pumpsis! II. (adv.) oikopäätä, heti paikalla, bund|en -et -na sidottu, kytketty; pam ~ vid sjuksängen olla vuoteenomana (sairaana); han är ~ av en ed (ett löfte) häntä sitoo vala (lupaus); vara mycket ^ olla kovin »kiinni», aika kovin täpärällä, kovin niukalti vapaata aikaa; ^ stil runomuoto; -et värme (fys.) sitoutunut lämpö, bundsförvant -en -er liittolainen, bundsförvantskap -et liittolaisuus; liitto, bungalow -en -er bungalow, (intial.) yksikerroksinen huvila; majatalo, bunk|e -en -ar punkka, kehlo. bunkjer 1. -ern -s (mer.) hiilisäiliö. 2. -ern -rar, -ers (sot.) bunkkeri, betonikorsu. bunkra I itr (mer.) ottaa hiiliä, hiilestää. bunsenbrännare bunsenpoltin. bunt -en -ar 1. nippu, kimppu; en ~ garn lankavyyhti; en ^ brev kirjepinkka; en ~ handlingar asiapaperipakka; i ~ar nipuittain, niputettuina. 2. (kuv.) hela ~en koko joukko, (j.) koko roska; (hnk.) koko joukko, (j.) sakki; (leik.) joka sorkka, bunta I tr: ~ (ihop) niputtaa, panna tukkuun, pinkkaan. bur -en -ar (eläin-, lintu)häkki. bura I tr: ~ in (j. hnk.) panna kiinni, putkaan, tiiliä lukemaan, burdus -t -are äkillinen; epähieno, araste-lematon; (adv.) äkkiarvaamatta; häikäi-lemättä, peittelemättä, burfåg|el -eln -lar häkkilintu, burg|en -et -nare (hyvin) toimeentuleva; varakas.

burk -en -ar tölkki; rasia; hillo|tölkki, -purnukka.

burlesk I. -t -are hullunkurinen, irvokas, karkeankoomillinen; rivo|sävyinen, -kielinen. II. -en -er hulluttelu, pilailu, burnus -en -ar, -er burnus, (arab.) villainen (päähineellinen) viitta, burra I tr: ~ upp pörröttää; ~ upp sig pöyhistellä, pöyhkeillä. burrig -t -are kihara(inen); pörröinen: —t hår kihara tukka; pörrö tukka; (leik.) hius-, tukka|kuontalo, burskap -et porvarioikeus; vinna ~ saada porvarioikeus; (kuv.) päästä kotiutumaan, tulla tavaksi, burspråk -et - (rak.) ulkonema, parveke, busbas -et - (Suom. r.) kova sadekuuro, lumipyry.

bus|e -en -ar 1. jätkä, sakilainen, raaka pukari, hamppari, »hampuusi». 2. mörkö, pöpö.

busjjfasoner pl jätkän, hampuusin tavat, sivistymätön käytös, -frö (iv.) lurjus, vintiö, roistonalku. buskablyg -t turhan ujo; han är inte ~

hän ei ole liialla ujoudella pilattu; (on) »siitä hyvä luonto ettei häpeä», buskage (-ka:s, -ka:set) -t - pensaikko, pen-sasryhmä, vesakko, busk|e -en -ar pensas, buskig -t -are pensaikkoa kasvava, vesakkoinen; r^a ögonbryn tuuheat kulmakarvat.

busk||skog pensaikko; tät ~ tiheikkö, tu-reikko. -snår pensaikko, vesakko.

1. buss -en -ar 1. (krigs-) sotauros, soturi; (mer.) (vanha) merikarhu. 2. vara ~ med ngn (j.) olla hyvissä väleissä, »hyvää pataa» jnk kanssa.

2. buss -en -ar (tupakka) mälli.

3. buss -en -ar (aj.) linja-auto; autobussi, bussi.

4. buss (int.): ~ på! us kiinni! ot'kii(nni(! bussa I tr: ~ hunden på ngn usuttaa koi-

ra(a) jnk kimppuun, buss||chaufför (-sofö:r) linja-auton (auto-bussin) kuljettaja, -förbindelse linja-auto-,

bussi|yhteys. -hållplats linja-auto|pysäk-ki, -asema, bussig -t -are (j.) kelpo; muhkea, uljas; en ~ flicka kelpo, loisto|tyttö; det var av dej siinä teit oikein, se oli oikein (kauniisti, reilusti) tehty, busslinje (auto)bussilinja, bussning -en -ar (tkn.) hela, holkki, tulkka;

tiivis|tin, -tysrengas. bus||språk katukieli. -vissling katupojan-, jätkän|vihellys, terävä, kimeä vihellys, butelj -en -er pullo, (j.) puteli. butelj$ra I tr panna (laskea) pulloihin; pullottaa.

buteljgrön -t lasi (n (vihreä, butik -en -er myymälä, kauppa(puoti); slå igen ~en (kuv.) lopettaa liike, (j.) panna »lafka» kiinni, butiks||biträde liikeapulainen; myyjä(tär). -fönster kaupan-, näyte|ikkuna. -föreståndare liikkeen-, (j.) kaupan|hoitaja. -föreståndarinna liikkeenhoitaja (tar), -råtta (halv.) myymälä varas, -stängning myymälänsulkeminen. -stängningstid myymälänsulkemisaika. but|ter -tert -trare juro, jörö; ärtyisä, -het

-en jurous; jörö, ärtyisä luonne, buxbom -en -ar (ksv. Buxus sempervirens) puksipuu.

buxbomshäck puksipuuaita.

1. by -n -ar myrskynpuuska, vihuri, tuulispää; (regn-) sadekuuro.

2. by -n -ar kylä. byalag -et - kyläkunta.

byffé 1. (huon.) ruokakaappi. 2. tarjoilu |-pöytä, -huone; (teat.) ravintola.

bygata kylänraitti. 82

- byråschef

bygd -en -er seutu, tienoo; ute i ~erna maaseudulla, »mailla», »maakunnassa», bygde||gård (läh.) kotiseutumuseo, -mål

(kiel.) murre, byg|el -eln -lar sanka; (stig-) jalustin;

(ring) rengas. bygg I a II1 I. tr, itr rakentaa (m. kuv.); ^ av sten rakentaa kivestä; ^ på ngt nojautua jhk; ~ sitt hopp på ngt perustaa toivonsa jhk; det är ingenting att ^ på siihen ei voi luottaa (j. perustaa); o. bo asustaa. II. (pain. part.): ^ ihop rakentaa yhteen; ~ om rakentaa uudelleen; ~ på rakentaa korkeammaksi, kerro|s (-ksia) lisää; ~ tili rakentaa lisää; ^ upp rakentaa (uudestaan), bygge -t -n raken|nus, -ne; rakentaminen; rakennus|hanke, -työmaa, bygg||herre raken(nut)taja. -låda (leik.) rakennus (palikka) laatikko, -mästare rakennusmestari.

byggnad -en -er 1. rakennus, talo; (iso) rakennustyö; offentliga ~er julkiset rakennukset. 2. vara under ^ olla rakenteilla. 3. rakenne; språkets (kroppens) ^ kielen (ruumiin) rakenne, byggnads||arbete rakennustyö, -arbetare rakennustyöläinen, -entreprenör rakennusurakoitsija. -firma rakennusliike, -företag rakennus| yritys, -hanke, -industri rakennusteollisuus, -ingeniör rakennusinsinööri. -komplex rakennusryhmä, -konst rakennustaide, -kostnader pl rakennuskustannukset. -lån rakennuslaina, -material rakennustarvikkeet, -nämnd rakennuslautakunta. -plats rakennuspaikka. -projekt rakennussuunnitelma, -snickare rakennuspuuseppä. -stadga ra-kennussääntö. -sten rakennuskivi. -stil rakennustyyli, -ställning rakennusteline (et). -tillstånd rakentamislupa, -ändamål rakentamistarkoitus. byggning -en -ar ks. byggnad 1. byig -t -are (tuuli) puuskainen, byk -en -ar 1. pesu, pyykki, pyykinpesu; han har en trasa med i ~en (kuv.) hänellä on sormet mukana (pelissä). 2. (-kläder) pesuvatteet. byka II2 tr pestä pyykkiä, bykbalja pesu|soikko, -allas, byke -t (kuv.) roska-, roisto|väki, -sakki, bylta I tr: ~ ihop kääriä kokoon, panna kääröön; ^ på ngn mätätä (paljon vaatetta) jnk ylle. bylte -t -n (vaate- ym.) käärö, mytty, byracka (halv.) (kylä) |piski, -rakki.

1. byrå (y:) -n -ar (huon.) lipasto, (vanh.) piironki.

2. byr$ -n -er (virasto(toimisto.

byråchef toimisto(n)päällikkö.byråkrat — bäck

bäc

byrå||krøt -en -er virkavaltainen (herra, virkamies); virkaherra. -krati -(e)n virkavalta. -kritisk -t virkavaltainen, byrålåda lipastonlaatikko. bysantinsk -t bysanttilainen, byst -en -er rintakuva; (naisen) rinnat, -hållare, (j.) bh

rintaliivit, byt|a II2 tr vaihtaa; jag skulle inte vilja ~ med honom en tahtoisi olla hänen sijassaan; (j.) en tahtoisi olla hänen housuissaan; skorna är jör trånga, jag måste ~ (dem) i afjären kengät puristavat (ovat liian pienet), minun täytyy käydä ne kaupassa vaihtamassa; ^ (om) jot vaihtaa jalkaa, askelta; ^ (om) kläder vaihtaa pukua, vaatteita; ~ om lakan panna (vaihtaa) vuoteeseen puhtaat lakanat; rw ord vaihtaa sanoja (jnk kanssa); ~ plats vaihtaa (työ-, toimi)paikkaa; ska vi ~ plats? vaihdetaanko paikkaa, (istuma)paikkoja? ^ roller vaihtaa osia; ^ våning muuttaa asuntoa; ~ våningar vaihtaa asuntoja keskenään; huset har -t ägare talo on vaihtanut omistajaa; talon omistaja on (talossa on omistaja) vaihtunut; ~tillsig (sig till) ngt vaihtaa (itselleen), vaihtamalla hankkia jtk; ^ ut vaihtaa pois, toiseen, byte -t -n 1. vaihto; vinna på voittaa vaihdossa, (vaihto)kaupassa; han vann inte ngt på ~t hän ei voittanut mitään vaihdossa, teki huonot (vaihto)kaupat; gå med på suostua vaihtokauppaan. 2. saalis; (hist.) ryöstö-, rosvo|saalis; bli ett ~ för ngn, bli ngns ~ joutua, jäädä jnk saaliiksi; ta som ~ (m.) saada (viedä, voittaa) saaliiks|i, -een. bytes||avtal vaihtosopimus, -handel vaihtokauppa.

byting -en -ar: pojk~ (poika)nulikka;

(flicka) tytön typykkä, bytt|a -an -or pytty, hulikka. byx|a ks. -or.

byx||ben (housun)lahje. -ficka housuntasku. -kjol housuhame. -knapp housunnappi. -linning housunvyötärö. byxor housut; (j., leik.) pöksyt; ett par ~

housupari, (yhdet) housut, byx||tyg housukangas, -ångest hirveä pelko, hökkä; han har <—' (m.) hänellä on jänis housuissa, hänen housunsa tutisevat.

1. båda I tr ennustaa; ilmoittaa; kutsua; det ~r intet gott se ei merkitse, ei tiedä (ennusta) hyvää.

2. båda (indf. prn.) molemmat, kumpikin; ^ två molemmat; av ~ könen kumpaakin

sukupuolta; vi ~ me kumpikin; enligt vår önskan meidän kummankin toivomuksen mukaan, -derå (indf. prn.) kumpikin, molemmat, kummatkin.

både (konj.): ~ ... och sekä . . . että; niin . . . kuin myös . . .; ~ han o. jag sekä hän että minä; niin hän kuin minäkin.

båg|e -en -ar kaari; jousi; spänna för högt jännittää jousta liikaa, jousi liian kireälle; gå i ~ kulkea kaaressa, kaartaa, muodostaa kaari; glasögon med moderna -ar silmälasit, joissa nyky-, uuden|aikaiset kehykset.

båg||fil (met.) kaariviila; rautasaha, -form kaarenmuoto. -formig kaarenmuotoinen. -fönster kaari-ikkuna, -lampa (shk.) kaa-rilamppu. -linje kaari viiva, bågna 1 itr notkua, huojua, painua kaarelle; vetäytyä kokoon, båg||skytt jousimies.-skytte jousiammunta, jousella ampuminen, -sträng jousenjänne. båk -en -ar (mer.) majakka, loisto. 1. bål -en -ar (an.) ruho; vartalo; (skjorta) miehusta. 2. -en -ar malja; booli. 3. -et -(poltto)rovio; han blev dömd att brännas på ~ (hist.) hänet tuomittiin roviolla poltettavaksi.

bål|d (o:) -t -dare uljas; urhokas; reh-vakka.

bålgeting (el. Vespa crabro) herhiläinen, bålrullning -en (voim.) var talo npyöri tys. bålverk (vsr.) pato, (pieni) toe; valli (merta vastaan); (sot. hist.) vallitus, vallin-sarvi; (kuv.) tuki, turva, bång ks. buller, -styrig -t -are uppiniskainen; vallaton; (hev.) äksy, vikuri. bår -en -ar (kanto)paarit; lik~ ruumis-paarit.

bård (o:) -en -er (kankaan) päärme, paarre; reunus (nauha).

bår||hus paari-, ruumis|huone. -kläde,

-täcke paari vaate, bås -et - hinkalo; karsina; pilttuu, båt -en -ar vene; alus; (pienehkö) pursi; ång~ höyry|alus, -vene; höyrylaiva; ge ngt på r^en luopua jstk, hylätä, jättää jtk. båta I itr hyödyttää, auttaa; vad det (tili)? mitä se hyödyttää, (j.) toimittaa? mitä apua siitä on? båt||brygga vene-, (isompi) laivalaituri. -formig -t veneenmuotoinen. -färd vene|retki, -matka, -hus vene|vaja, -talas, -last vene|lasti, -lastillinen, -ledes vesitse, vesitietä, -lägenhet: med första ~ ensi laiva |lia, -ssa. -mössa venelakki, båtnad -en hyöty, apu; till ~ för dig sinun hyödyksesi, eduksesi, avuksesi, båtshake (uit.) keksi, pakra; puoshaka. båtskjul vene|vaja, -talas, båtsman m (mer.) pursimies, (j.) »puosu», bäck -en -ar puro; (run.) noronen; många j r^ar små gör en stor å (snl. läh.) vähästä paljon karttuu.bäc

bäcken -et - 1. vati, malja; allas. 2, (mus.) lautaset. 3. (an.) lantio. 4. (geol.) syvänne, -förträngning (lääk.) lantionahtaus. bädd -en -ar vuode; (tkn.) alusta, bädda I tr tehdä vuode, tila; ^ sängen valmistaa, laittaa, tiloa vuode; som man ~r får man ligga (snl.) minkä tekee, sen edestään löytää; millaisia kaloja pyytää, sellaisia saa; mitä metsään huutaa, sitä kaiku vastaa; ^ ned ngn panna vuoteeseen; ~ upp valmistaa vuode, bäddning -en vuoteenteko. bäddsoffa vuodesohva, bägare -n - pikari, bägge ks. 2. båda. bälg -en -ar palje, palkeet, bälga I tr, itr: ~ i sig (j.) juoda hotaista. bälgkamera (vai.) kansi-, palje|kamera. Bält npr (mnt.): Stora, Lilla ~ Iso-Beltti, Vähä-Beltti.

bält|a -an -or (el.) vyötiäinen, bälte -t -n vyö; vyöhyke, bältros -en (lääk.) vyöhykerohtuma; (j.) vyöruusu.

bända II1 vääntää; ^ upp vääntää,

murtaa auki. bäng|el -eln -lar roikale, riiviö, bänk -en -ar penkki; rahi; lavitsa; (teat.) rivi; de anklagades ~ (Iak.) syytettyjen penkki; predika (spela) för tomma ^ar saarnata (puhua, näytellä) tyhjille seinille; gå under ~en (Suom. r.) mennä penkin alle, tyystin epäonnistua, bänka I rfl. ~ sig asettua paikoilleen, istuutua.

bär -et - marja; gå ut o. plocka käydä marjassa; mennä marjaan; de liknar varandra som två ~ he ovat kuin (niin samannäköiset kuin) kaksi marjaa, bära IV5 I. tr kantaa; kestää, sietää; ~ ngn på sina händer (kuv.) pitää jtk kuin kukkaa kämmenellä; ^ frukt (ksv.) tuottaa, kasvaa hedelmää; (kuv.) tuottaa tuloksia; ^ förlusten (kostnaderna) kärsiä menetys; maksaa, korvata kulut; ^ hand på ngn käydä käsiksi jhk; ^ sitt lidande med tålamod kärsivällisesti, lujana (tyynesti) kestää kärsimyksensä; ^ vapen kantaa, käyttää aseita; ~ vittnesbörd om ngt olla todistuksena jstk; ^ falskt vittnesbörd om ngn sanoa väärä todistus jstk; ^ sina år med heder kantaa ikänsä kunnialla; olla ikäisekseen reipas, pirteä, hyvässä kunnossa. II. itr 1. kantaa, kannattaa; isen bär inte jää ei kanna (ta); det må ~ eller brista kävi kuinka kävi, menipä syteen tai saveen; ^ på en hemlighet hautoa mielessään salaisuutta; han bär på en stor sorg hänellä on suuri suru. 2. johtaa, mennä; alla vägar ~ tili Rom

kaikki tiet vievät Roomaan; det bär åt skogen (tämä) menee päin seiniä. III. rfl. ~ sig 1. kannattaa; företaget bär sig yritys kannattaa, lyö leiville. 2. sattua, tapahtua. IV. (pain. part.): vart bär det av? minne olet (te) menossa? minne matka?

bort kantaa, viedä pois; det bär mig emot minusta on vastenmielistä, tuntuu pahalta, vastenmieliseltä; ^ fram kantaa, tuoda esiin; (juhl.) esittää, tarjota; (budskap) tuoda viesti, sanoma; ^ fram skvaller levittää juoruja; olla kontin -kantajana; ^ hem kantaa, viedä kotiin; ^ in kantaa, tuoda sisään; skall det ~ i väg nu? nytkö sitten lähdetään? det bär nedför (utför) hela tidén tie vie (matka käy) kaiken aikaa alaspäin (alamäkeä); ^ omkring kantaa (kanniskella) (ylt)ympäri; det bar omkull (med dem) he kaatuivat, (j.) heille tuli (siinä tuli) kuperkeikka; kumoon (j. nurin) siinä mentiin; ^ på sig olla, pitää mukanaan); det bär uppför matka (kulku) käy ylöspäin (ylämäkeä); ~ utför ks. ^w/ nedför; det bär utför med honom hänen asiansa ovat menossa hunningolle, ovat huonolla kannalla, (j.) huonossa jamassa; ~ sig åt a) käyttäytyä; han bar sig fumligt åt hän käyttäytyi, menetteli taitamattomasti; han bär sig åt som en galning hän käyttäytyy kuin mieletön; b) menetellä; hur ska jag ~ mig åt för att hitta dig? miten minun on meneteltävä (mitä minun on tehtävä) löytääkseni sinut? bärare -n - kantaja, bärbar -t kannettav|a, -issa (oleva), bärbusk|e -en -ar marjapensas, bärförmåga (tkn. raiteen) kuormituskyky. bärga I I. tr korjata; pelastaa; ~ hö tehdä heinää; ^ säd korjata viljaa, eloa; ^ ett segel (mer.) koota purje; ^ in kerätä korjuuseen, suojaan. II. rfl. ~ sig: man kan inte ^ sig för skratt (siinä) ei voi olla nauramatta.

bärga|d -t (hyvin) toimeen tuleva, varakas, bärgarlön pelastuspalkkio. bärgning -en -ar 1. pelastus; korjaus, korjuu; (aut.) hinaaminen (tapaturmapaikalta). 2. toimeentulo, bärgnings||bil pelastus-, korjaus|auto.

-båt, -fartyg pelastus|laiva, -alus. bärighet (mer.) kantavuus; (tkn.) kuor-mauskyky. bäring m -en -ar (mer.) suuntima, bär||kraft kantokyky, -kraftig -t kanto-, kesto [kykyinen; ekonomiskt ~ taloudellisesti suoritus-, kesto|kykyinen, bärnsten -en meripihka, bärnstensmunstycke meripihka (savuke) -imuke.bärrem —

bär||rem kantohihna, -stol kantotuoli, bärsärk -en -ar (tar.) berserk|ki, -r (sotasankarit, jotka petomaisessa raivonpuuskassa hävittivät kaiken); (kuv.) hurjimus.

bärsärka-, bärsärks|raseri berserkki-, petomainen, silmitön raivo, bär vin marjaviini.

bäss|e -en -ar (Suom. r.) ks. gumse, bagge. bäst I. (a.) 1. (attr.) paras; Herr N! hyvä herra N! efter ~a förmåga parhaan kyky|nsä (-ni) mukaan; parhaani mukaan; på sätt parhaimmin; i sina f^a år parhaassa iässään; med vilja (i världen) parhaalla tahdolla(an)kaan; på r^a möjliga sätt mahdollisimman hyvin, parhaalla mahdollisella tavalla. 2. (prd.) han är ~ i klassen hän on luokkansa paras, paras (oppilas) luokallaan; det blir ^ parasta (varmaan) on; jag anser det ~ (vara det r^a) minun käsittääkseni (mielestäni), minusta on paras (ta); det är ~ vi går nyt meidän on paras (viisainta) lähteä; det är ~ att du inte gör det paras (viisainta) sinun (on) jättää se tekemättä. 3. (s.) den förste kuka tahansa,

mikä (mies) tahansa; det kan hända den ~e se (sellaista) voi sattua kenelle tahansa; det är det r^a ni kan göra se on (kaikkein) viisainta mitä voitte tehdä; viisainta teidän olisi; rekommendera ngn på det suositella jtk mitä parhaimmin (mitä lämpimimmin); vända allt till det ~a kääntää kaikki parhain päin; vrt. bästa. II. (adv.) parhai|mmin, -ten; jag vet det ~ minä sen parhaimmin tiedän; jag höll som ^ på att packa olin juuri (parhaillani) pakkaamassa; man höll på som ~ kaikki (toimitus) oli juuri meneillään, parhaassa menossa. III. (konj.): ^ (som) juuri kun; ^ som det var äkkiä, yhtäkkiä; miten ollakaan, bästa: det ~ paras (osa); etu, hyöty; det allmänna ~ yhteishyvä; göra sitt ^ tehdä parhaansa, voitavansa; panna parastaan; tänka på ngns ~ ajatella jnk parasta, etua; till ditt eget ~ omaksi par-haaksesi; ge ngn ngt till ~ antaa jllk jtk (nautittavaksi); kestitä jtk jllk; ta sig väl mycket till ^ juoda lasi liikaa. — Yrt. bäst I. 3.

bättra I I. tr parantaa; korjata; på parantaa jtk. II. rfl. ~ sig parantua; parantaa itsensä, bättre (komp.) parempi; ~ mans barn (ent.) »parempien ihmisten» lapsi; min ~ hälft (leik.) parempi puoliskoni (vaimoni); så mycket ~ sen parempi; bli ~ parantua; ha det ~ (olla) parempi olo, paremmat oltavat; han har fått det nu nyt hänen

bölande bol

asiansa ovat paremmin, parantuneet; det vore <—' att du inte gjorde det parempi (viisaampaa) sinun olisi jättää se tekemättä; jag mår voin (jaksan) paremmin; ^ upp måste det vara parempaa (sen) pitää olla; i brist på (ngt) ^paremman puutteessa; komma på ~ tankar johtua, tulla parempiin ajatuksiin, bättring -en parannus, bättrings väg: vara på ~en olla paranemaan päin. bäva I itr vapista; ^ för (inför) ngt (vapisten) pelätä jtk; jag inför tanken minua kauhistaa ajatus, bävan: en ~ pelko, va vistus. bäv|er -em -rar (el. C astor) majava, -päls maj a van nahkaturkki. -skinn majavan-nahka.

böd| el -eln -lar teloittaja, mestaaja; (m. kuv.; j.) pyöveli.

bödelsyxa teloittajan-, mestaus |kirves. böj|a II1 I. tr taivuttaa, koukistaa, mutkistaa; (kiel.) taivuttaa; ^ på huvudet painaa päätään; ^ knä polvistua; ^ undan työntää syrjään, pois. II. rfl. ~ sig taipua; taivuttautua, notkistua; kumartua; grenarna -er sig under bördan av sina frukter oksat taipuvat hedelmien painosta; ~ sig för ngns vilja taipua (mukautua, alistua) jnk tahtoon; ^ sig över ngn kumartua jnk puoleen; ~ sig ned efter ngt kumartua ottamaan jtk (maasta).

böj|d -t -da 1. taivutettu; taipunut, väärä, kaareva, koukistunut; ^ av ålder iän, vanhuuden painama, koukistama; ~ näsa kaareva nenä; han satt ~ över sitt arbete hän istui työnsä puoleen kumartuneena, (kumarassa) työnsä ääressä; med -t huvud pää painuksissa. 2. (kuv.) halukas, taipuvainen; jag är ~ för att tro att olen taipuvainen luulemaan (melkein luulisin) että. böjelse -n -r taipumus, mieltymys; viehtymys; fatta djup ~ för ngn suuresti, syvästi mieltyä, rakastua jhk. böjlig -t -are 1. notkea, taipuva, norja; joustava. 2. (kuv.) taipuvainen, myöntyväinen, 3. (kiel.) taipuva, -het -en tai-puv(ais)uus; notkeus; myöntyväisyys; vrt. böjlig.

böjning -en -ar taivutus (m. kiel.); koukistus; mutka; kaarevuus, böjnings| |förrn (kiel.) taivutusmuoto, -mönster (kiel.) taivutuskaava; malli-sana. -ändelse (kiel.) taivutuspääte, böka I itr tonkia, penkoa; ^ upp myllätä, böla I itr mylviä; mölytä; (lehmä) ammua, bölande -t mylvi|minen, -ntä; ammuminen.bol böld —

böld -en -er (lääk.) paise, ajos. -pest paise-rutto.

boij|a I. -an -or aalto, lainé. II. I itr aaltoilla, lainehtia; ^ fram vyöryä (esiin, luo, kohti); ett ~nde sädesfelt aaltoava vilja|-pelto, (-)vainio. bömisk -t (mnt., hist.) böömiläinen. bön -en -er 1. (usk.) rukous; Herrens rs Herran rukous; läsa en rs lukea rukous. 2. (harras) pyyntö, anomus; jag har en rs till dig minulla on sinulle (harras) pyyntö.

bön|a -an -or papu; bruna -or ruskeat pavut.

bönbok rukouskirja; ta tili rsen (kuv.) ruveta pyytelemään, rukoilemaan, bön (e) dag (kirk.) rukouspäivä; bot- o. rsar kiitos-, paasto-, rukous- ja katumus j-päivät.

böne||hus rukoushuone, -man puolestapuhuja; (kosinnassa) puhemies, -möte rukous|kokous, -hetki; (Suom. us. läh.) »seurat», -skrift anomuskirja. bön||falla IV2 tr, itr: rs ngn om ngt (nöyrästi) anoa jltk jtk; ~ Gud rukoilla Jumalaa; ^ om ngt anoa, rukoilla jtk. -fallande rukoile va (sti). -höra II1 tr kuulla (rukous), suostua (jnk pyyntöön), -pall rukousjakkara. -säl (koul.) rukoussali. -söndag: rsen (kirk.) rukoussunnuntai. böra bör borde bort (apuv.) pitää; tulla, täytyä; du bör gå sinun pitää mennä (on mentävä); du borde inte besöka honom sinun ei pitäisi käydä hänen luonaan (seurustella hänen kanssaan); han borde ha förstått bättre hänen olisi pitänyt (täytynyt) ymmärtää paremmin; som sig bör niin kuin tulee (ja pitää); vad bör göras? mitä on tehtävä? mikä (nyt) neuvoksi? börd -en 1. synnytys. 2. syntyperä; av låg, ringa rs alhaista syntyperää; alhaissukui-nen; tili rsen (finné) syntyperältään, syntyj ään (suomalainen). börd|a -an -or kuorma, kantamus, taakka; (kuv.) taakka, rasitus.

1. bördig -t syntyisin, kotoisin, peräisin; ~ från syntyisin jne. jstk.

2. bördig -t -are viljava, hedelmällinen, -het -en viljavuus, hedelmällisyys.

börds||adel sukuaateli. -högfärd suku-ylpeys. -stolt ylpeä sukuperästään, -stolthet sukuylpeys. börja I tr, itr alkaa, aloittaa; ^ en affär aloittaa (j. avata) liike; ~ förhandlingar aloittaa, panna alulle (käyntiin) neuvottelut; ~ ett nytt liv aloittaa uutta elämää (uusi elämä); ^ en ny plats (tjänst) ryhtyä uuteen toimeen, työhön, mennä uuteen työ-, toimi|paikkaan; när rsr ni skolan? milloin teidän koulunne

C-dur

alkaa? ~ skrika alkaa huutaa, ruveta huutamaan, päästää huuto; här rsr bilvägen autotie alkaa tästä;från början! aloita (aloittakaa) alustal ~ i f el (galen) ända aloittaa väärästä päästä; ^ med (på) ett arbete aloittaa työ, panna työ alulle; -—' med litet (med två tomma händer) aloittaa (aivan) vähästä (tyhjin käsin, tyhjästä); föreställningen har redan rst näytäntö on jo alkanut; till att rs med aluksi; ensi aluksi; lähinnä; nu rs s det! nyt se alkaa! ~ om (igen) aloittaa uudelleen alusta; ~ på med ngt aloittaa, panna alkuun, alulle, början: en rs alku; ^ till slutet lopun alku; ta sin rs alkaa; från första rs ensi alusta (lähtien), (heti) alun pitäen; från rs tili slut(et) alusta loppuun; i (till en) rs alussa, aluksi; i rs av juli heinäkuun alussa; i rs av året vuoden alussa; i rs av femtitalet 50-luvun alussa; vid föreställningens rs näytännön alussa, börs 1. -en -ar (raha)kukkaro. 2. -en -er (kaup.) pörssi; på rsen pörssissä; spela, köpa på rsen keinotella pörssissä, ostaa pörssistä, -hus pörssi|talo, -rakennus, -jobbare pörssikeinottelija, -mäklare pörssivälittäjä. -notera|d -1 pörssissä noteerattu; icke <s*e papper (pörssissä) no-teeraamattomat paperit, -notering pörs-si|noteeraus, -merkintä. -spekulation pörssikeinottelu. -transaktion pörssitoi-mite.

böss|a -an -or 1. pyssy. 2. säästö|laatikko, -lipas.

böss||kolv pyssynperä. -kula pyssynluoti. -pipa pyssynpiippu. -skott pyssyn|lau-kaus, -pamaus.

böta II2 (I) tr, itr maksaa sakko (ja), saada sakko(j)a; ~ för ngt kärsiä, joutua kärsimään (rng.) jstk. böter pl sakko, sakot; döma ngn till 1000 marks rs tuomita 1 000 mk:n sakkoon (sakottaa 1 000 mk), bötesbelopp sakkomäärä. bötfälla II1 tr: ~ ngn tuomita sakko |ön, -ihin; sakottaa.

c

c 1. (kirj.) c, C. 2. (mus.) c. calmettevaccination / (lääk.) calmette-rokotus. camouftøge ks. kamouflage. campa, camping ks. kampa, kamping. c-dur (mus.) G-duuri. bol böld —

böld -en -er (lääk.) paise, ajos. -pest paise-rutto.

boij|a I. -an -or aalto, lainé. II. I itr aaltoilla, lainehtia; ^ fram vyöryä (esiin, luo, kohti); ett ~nde sädesfelt aaltoava vilja|-pelto, (-)vainio. bömisk -t (mnt., hist.) böömiläinen. bön -en -er 1. (usk.) rukous; Herrens rs Herran rukous; läsa en rs lukea rukous. 2. (harras) pyyntö, anomus; jag har en rs till dig minulla on sinulle (harras) pyyntö.

bön|a -an -or papu; bruna -or ruskeat pavut.

bönbok rukouskirja; ta tili rsen (kuv.) ruveta pyytelemään, rukoilemaan, bön (e) dag (kirk.) rukouspäivä; bot- o. rsar kiitos-, paasto-, rukous- ja katumus j-päivät.

böne||hus rukoushuone, -man puolestapuhuja; (kosinnassa) puhemies, -möte rukous|kokous, -hetki; (Suom. us. läh.) »seurat», -skrift anomuskirja. bön||falla IV2 tr, itr: rs ngn om ngt (nöyrästi) anoa jltk jtk; ~ Gud rukoilla Jumalaa; ^ om ngt anoa, rukoilla jtk. -fallande rukoile va (sti). -höra II1 tr kuulla (rukous), suostua (jnk pyyntöön), -pall rukousjakkara. -säl (koul.) rukoussali. -söndag: rsen (kirk.) rukoussunnuntai. böra bör borde bort (apuv.) pitää; tulla, täytyä; du bör gå sinun pitää mennä (on mentävä); du borde inte besöka honom sinun ei pitäisi käydä hänen luonaan (seurustella hänen kanssaan); han borde ha förstått bättre hänen olisi pitänyt (täytynyt) ymmärtää paremmin; som sig bör niin kuin tulee (ja pitää); vad bör göras? mitä on tehtävä? mikä (nyt) neuvoksi? börd -en 1. synnytys. 2. syntyperä; av låg, ringa rs alhaista syntyperää; alhaissukui-nen; tili rsen (finné) syntyperältään, syntyj ään (suomalainen). börd|a -an -or kuorma, kantamus, taakka; (kuv.) taakka, rasitus.

1. bördig -t syntyisin, kotoisin, peräisin; ~ från syntyisin jne. jstk.

2. bördig -t -are viljava, hedelmällinen, -het -en viljavuus, hedelmällisyys.

börds||adel sukuaateli. -högfärd suku-ylpeys. -stolt ylpeä sukuperästään, -stolthet sukuylpeys. börja I tr, itr alkaa, aloittaa; ^ en affär aloittaa (j. avata) liike; ~ förhandlingar aloittaa, panna alulle (käyntiin) neuvottelut; ~ ett nytt liv aloittaa uutta elämää (uusi elämä); ^ en ny plats (tjänst) ryhtyä uuteen toimeen, työhön, mennä uuteen työ-, toimi|paikkaan; när rsr ni skolan? milloin teidän koulunne

C-dur

alkaa? ~ skrika alkaa huutaa, ruveta huutamaan, päästää huuto; här rsr bilvägen autotie alkaa tästä;från början! aloita (aloittakaa) alustal ~ i f el (galen) ända aloittaa väärästä päästä; ^ med (på) ett arbete aloittaa työ, panna työ alulle; -—' med litet (med två tomma händer) aloittaa (aivan) vähästä (tyhjin käsin, tyhjästä); föreställningen har redan rst näytäntö on jo alkanut; till att rs med aluksi; ensi aluksi; lähinnä; nu rs s det! nyt se alkaa! ~ om (igen) aloittaa uudelleen alusta; ~ på med ngt aloittaa, panna alkuun, alulle, början: en rs alku; ^ till slutet lopun alku; ta sin rs alkaa; från första rs ensi alusta (lähtien), (heti) alun pitäen; från rs tili slut(et) alusta loppuun; i (till en) rs alussa, aluksi; i rs av juli heinäkuun alussa; i rs av året vuoden alussa; i rs av femtitalet 50-luvun alussa; vid föreställningens rs näytännön alussa, börs 1. -en -ar (raha)kukkaro. 2. -en -er (kaup.) pörssi; på rsen pörssissä; spela, köpa på rsen keinotella pörssissä, ostaa pörssistä, -hus pörssi|talo, -rakennus, -jobbare pörssikeinottelija, -mäklare pörssivälittäjä. -notera|d -1 pörssissä noteerattu; icke <s*e papper (pörssissä) no-teeraamattomat paperit, -notering pörs-si|noteeraus, -merkintä. -spekulation pörssikeinottelu. -transaktion pörssitoi-mite.

böss|a -an -or 1. pyssy. 2. säästö|laatikko, -lipas.

böss||kolv pyssynperä. -kula pyssynluoti. -pipa pyssynpiippu. -skott pyssyn|lau-kaus, -pamaus.

böta II2 (I) tr, itr maksaa sakko (ja), saada sakko(j)a; ~ för ngt kärsiä, joutua kärsimään (rng.) jstk. böter pl sakko, sakot; döma ngn till 1000 marks rs tuomita 1 000 mk:n sakkoon (sakottaa 1 000 mk), bötesbelopp sakkomäärä. bötfälla II1 tr: ~ ngn tuomita sakko |ön, -ihin; sakottaa.

c

c 1. (kirj.) c, C. 2. (mus.) c. calmettevaccination / (lääk.) calmette-rokotus. camouftøge ks. kamouflage. campa, camping ks. kampa, kamping. c-dur (mus.) G-duuri.ceder -— chauvinistisk

ced|er -em -rar (ksv.) setri, -trä setripuu, ced||lj -en -er (kirjp.) hakanen, sedilji. celeb|er -ert -rare kuuluisa, celebrera I Jr viettää juhlaa: (kat.) suorittaa messu.

celebritet -en kuuluisuus; (hnk. m.) pl -er. celest (a.) taivaallinen; (yhd.) taivas-, avaruus-.

celibat -et naimattomuus, cell -en -er 1. (fysiol.) solu; (luost.) kammio, (vnk.) koppi, -bildning (biol.) solunmuodostus. -delning (biol.) solunjakautuminen. -fängelse (vnk.) koppivankila. cellfst -en -er sello [taiteilija, -nsoittaja; sellisti.

cell||kropp (biol.) solurunko. -kärna solutuma.

cell|o -ön -i (mus.) sello, celloføn -en (-et) (pap.) sellofaani, kalvo-paperi, kelmu.

cell||stoff (pap.) selluloosavanu. -ull teko-, keino|kuitu, silla, celluloi|d -en selluloidi. cellulosa (pap.) selluloosa, -lack m (mlv.) selluloosalakka.

cell||vägg (biol.) solunseinä. -vävnad solu-kudos.

celsiustermometer celsiuslämpömittari. cembal|o (tsem-) -ön -or, -i (mus.) (clavi)-cembalo.

cement -en (-et) sementti, cementera I (tkn.) valaa sementillä, sementoida.

cendré (a. tpm.) vaaleaverinen. -färga|d -t:

hår tuhkanharmaa tukka, censor -n -er (paino(tarkastaja; valvoja, censur -en (paino)tarkastus; sensuuri, censurera I tr tarkastaa (painotuott.); sensuroida, centøur -en -er (myt.) kentauri, center -n keskus; (sotajoukon) keskusta; pl centrar ks. -forward, -bord (mer.) nos-toköli. -forward (jlkp.) keskus|hyökkääjä, -mies. -halvback (jlkp.) keskustuki(mies). centner -n - sentneri. central I. -en -er 1. keskus; 2. puhelinkeskus. 3. päärautatieasema. II. -t -are keskeinen, keskus-, -bank keskuspankki, centralisation -en keskitys, centralisera I tr keskittää, centralisering ks. centralisation. cen troil||s ta tion päärautatieasema, -uppvärmning, -värme keskuslämmitys, centrifug -en -er sentrifugi; linko, centrifuggl|jkraft (fys.) keskipako-, sentri-fugaali|voima. -pump keskipako-, linko|-

pumppu.

centr|um -um -a (m. centr]umet, -et -er) keskipiste; keskus; keskusta; i ~ keskuksessa, keskustassa.

cerebral -t (an.) isoaivo-, aivo-, ceremoni ~(e)n -er juhlameno (t); (juhlallinen) toimitus.

ceremoniel(l) -et juhlameno|-ohjeet, -järjestys.

ceremoniell -1 juhlallinen, ceremonimästare juhlamenojenohjaaja. certepartj -et -er (kaup.) rahtauskirja. certifik^t -et - alkuperä-, lupa|todistus, -kirja; (mer.) kansallisuustodistus. cess (mus.) ces.

cesur -en -er (run.) sesuura, katkelma, säkeen jak o.

champagne -n samppanja, -glas samppanjalasi.

champinjon -en -er herkkusieni, champion: en ~ (er. urh.) mestari; (koira) valio.

changera (sangse:-) I itr vaaleta, kauhtua, virttyä; vaipua, riutua, chans -en -er mahdollisuus (onnistua); toive (et); ta ~en ottaa tilaisuudesta vaarin.

chansarta|d -t (edeltä) arvaamaton; sattuman varassa oleva, chanson (sangsong) -en -er laulu, charad (s-) -en -er tavu-, kirjain]arvoitus. charge d'af f aires (sarsedafä:r) -en -er (valt.) asiainhoitaja.

chargera I panna (liiaksi) painoa jhk; liioitella.

charkuteriaffär leikkeleliike. charkuterjst -en -er liha-, makkara- ja leikkele (tavara)kauppias, charkuteri varor pl leikkeleet; lihajalosteet, charlatan -en -er puoskari, humpuuki-

mestari; suunsoittaja, charm -en viehätysvoima, lumo, hurma, tenhovoima.

charmant -are lumoava, viehättävä, hurmaava, ihana, charmera I tr hurmata, lumota, charmera|d -t ihastunut, lumoutunut, charmfull -t -are viehättävä, lumoava, charmig -t -are (j.) ihastuttava; tenhoava, lumoava.

charmar -en -er (er. naisten) hurmaaja, »hurmuri»; viehättävä hnk. ch$rtring -en (mer. laivan) aikarahtaus. chassi -(e)t -er (aut.) autonalusta. chateaubriand (sato'briang) -en -er (keit.) chateaubriand (härän, naudan) selkäpihvi. chaufför (soförr) -(e)n -er (auton)kuljettaja. chaussé (sose:) -n -er (tr.) valta(maan)tie; viertotie.

chauvinism (so-) -en kiihko-, yltiö|isän-

maallisuus.

chauvinist -en -er yltiöisänmaallinen

(kiihkoilija), chauvinistisk -tkiihko-, yltiölisänmaallinen.

check (ts-) -en -ar, -er (kaup.) sekki, mak-suosoitus; s/rripa ut en ~ kirjoittaa maksu-osoitus; betala med (en) ~ maksaa sekillä, -bok sekkikirja. -räkning sekkitili. chef -en -er päällikkö; esimies; johtaja, -redaktör päätoimittaja, chefsbefattning johtajan-, päällikön|toimi, -paikka.

chefskap -et päällikkyys; johto; under hans ~ hänen johdollaan, chefstjänsteman (korkea) virkamies, johtavassa, (johto)asemassa oleva virkamies; vrt. tjänsteman. chevaleresk -1-are ritarillinen, jalomielinen, cheviot -en -er (vaat.) seviotti. chevreau (-ro:) -n (nhk.) vuohikas. chic(k) (a. tpm.) kuosikas, hieno, muodikas.

chiff|er -em -, -rer sala|kirjain, -merkki; salakirjoitus, -skrift salakirjoitus, chiffong -en -er (vaat.) sifonki (hyvin

ohut harva [puoli]silkkikangas). chiffonjé -n -er (laskulevyllinen) lipasto, sifonieeri.

chik^n -en -er solvaus; häpäisy; häpeä, chikanera I tr solvaista, loukata; häpäistä

(pahanpäiväiseksi). chilesalpeter chilensalpietari. chimär -en -er haave; aivokummitus; mieli-kuvitelma, tuulentupa; toiveajattelu, chock-en-er 1. (lääk.) sokki; iske (vaikutus), tärähdys, järkytys; få en ~ saada, kokea sokki. 2. (sot.) äkillinen ratsuväen hyökkäys. -behandling (lääk.) sokkihoito. chockera I tr: ~ ngn järkyttää jtk; saattaa jk kuohuksiin; herättää pahennusta; bli ~d över ngt loukkautua, pahastua, närkästyä jstk.

chockerande (a. tpm.) kuohuttava, loukkaava; paheksuttava, pahennusta herättävä.

chock||skada|d -t -de: bli ~ kokea järkytys, (saada) sokki, -verkan pl -verkningar järkytys-, sokkivaikutu|s, -kset. choklad -en -er suklaa, -bit suklaapala(nen). -fabrik suklaatehdas, -kaka a) suklaakakku; b) suklaalevy, -pralin suklaa|-praliini, -mantelimakeinen. chosefri -tt yksinkertainen ja luonteva, choser pl teeskentely, (turha) elehtiminen, chosig -t -are teennäinen, chuck -en -ar (tkn.) istukka, kuristin, ciceron -en -er opas, opastaja, cider -n omenaviini, siideri, cif (kaup.) cif (rahti ja vakuutus hintaan luettuna).

cigarr -en -er sikari; lätt (stark) ~ mieto (väkevä) sikari, -affär tupakkakauppa, -aska sikarintuhka. -cigarrett pikkU-

sikari, cigarillo.

cigarrett -en -er savuke, -ask savukerasia, -etui savukekotelo. -munstycke savuke-imuke. -tändare savukkeensytytin; tulukset.

cigarr||fodral sikarikotelo. -låda sikari-laatikko. -snoppare sikar inkat kaisin. -stump sikarinpätkä. cik$d|a -an -or (hnt.) kaskas, cikoria -n sikuri. -kaffe sikurikahvi. cinnober -n sinoberi-, sinooperi|väri. -röd sinoberinpunainen.

cirka (lyh. ca.) (adv.) noin, suunnilleen, vaiheilla, paikkeilla (lyh. n.), cirk|el -eln -lar (mat.) ympyrä; kehä, piiri; gå i en ~ liikkua kehässä, -bestick har-pikko. -bevis (fil.) kehäpäätelmä, -båge ympyränkaari. -formig-t ympyränmuotoinen. -run|d -t ympyränmuotoinen; aivan pyöreä, -rörelse kiertoliike, -såg pyörö-saha, sirkkeli(saha). cirkla I itr kiertää, kierrellä, cirkla|d -t teennäinen, cirkulation -en kiertokulku; (er.) verenkierto.

cirkulationsrubbning verenkiertohäiriö. cirkulera I itr kiertää (ympäri), cirkulär I.-et - kiertokirje. II.-t (a.)

ympyränmuotoinen. cirkumflex -en -er (kiel.) venytysmerkki, sirkumfleksi (^).

cirkus -en -ar sirkus; kilparata; resande (ambulerande) ^ kiertävä sirkus; rena ~en ilmeistä, pelkkää ilveilyä, (j.) pelleilyä. -artist sirkustaiteilija, -direktör sirkustirehtööri.

ciselera I tr (tkn.) siselöidä, pakottaa. ciselQr -(e)n -er siselöijä. -arbete siselöi-tys-, siselöinti|työ. ciss (mus.) cis. ciss-moll (mus.) cis-molli. cisterciens(er)orden (kat.) cistersiläismun|k-kikunta, -kisto. cistern -en -er säiliö.

citadell -et - (hist.) (pieni, tav. kaupunki)-linnoitus, linna. cit$t -et - lainalause; lainaus, citationstecken lainaus |merkki, (tav. pl) -merkit.

citera I tr mainita, toistaa, lainata, käyttää (toisen sanoja). citrQn -en -er sitruuna, -gul -t sitruunankeltainen. -press sitruunanpuserrin. -saft sitruunamehu, -skal sitruunankuori. -skiva sitruunaviipale, -syra sitruunahappo.

cittr|a -an -or (mus.) sitra; (ant. kreik.) kitara.

city (siti) (kaupungin) liikekeskus, -dress aamupäiväpuku.

civjl -t siviili-, -befolkning siviiliväestö.civildepartement — dag

dag

-departement (valt.) siviilidepartementti. -domstol siviilituomioistuin. -ingenjör (Ruots.) siviili-insinööri, diplomi-insinööri. -försvar (Ruots.) väestönsuojelu, civilisatipn -en -er sivistys; (er.) sivilisaatio.

civilisera I tr sivistää, civilist -en -er siviilihenkilö. civ|lklä|dd -tt siviilipukuinen; en ~ person siviilipukuinen hnk; han är ^ i dag hän on tänään siviili|pukuisena, -puvussa (j.) siviilissä, -myndighet siviiliviranomai-nen. -mål siviili-, riita|juttu. -rätt siviilioikeus. -stånd siviilisääty, clearing (kli:) -en (kaup.) selvittely, maksujärjestely. -avtal selvityssopimus, clinch (nrk.) syleily, klinssaus; gå i ~

käydä syliksi, clips -et - koristekiinnitin, (puristamalla kiinnitettävä) koru.

clown (klaun) -en -er (sirk.) ilveilijä, klovni, c-moll (mus.) c-molli. cocktail -en -ar (-s) cocktail, -party cocktailkutsut.

copyright tekijänoikeus; kirjallinen omistusoikeus.

corps-de-logi (kordelosi:) -(e)t -er päärakennus.

cowboy (kauboi) -en -s (-er) cowboy, Yh-dysv. ratsastava karja(n)paimen, era wi -en (u.) krooli(uinti). crawla I itr (u.) kroolata. , crescendo (mus.) I. -t -n crescendo (kohta). II. (adv.) crescendo; paisuvalla äänen voimalla, croquis (kroki:) -en -er piirros, curling -en (urh.) curling, (alk. skotl.) jääurheiluleikki.

cyank$lium (kern.) syankalium, kalium-syanidi.

cy^nväte syaanivety, sinihappo, cyk|el 1. -eln -ler, (-lar) sarja; (runo)-sikermä. 2. pl -lar polkupyörä; åka ~ ajaa polkupyörällä, pyöräillä, -bana pyöräilyrata, -tie. -bud polkupyörälähetti. -färd polkupyörä-, pyörä(ily)|retki. -hjul polkupyörän pyörä, -lykta polkupyörä-lyhty. -parkering polkupyörien säilytyspaikka).-pump polkupvöräpumppu. -reparationsverkstad polkupyöräkorjaamo, -slang sisä|rengas, -kumi. -ställ polkupyöräteline. -tur (polku)pyöräretki. -tävling polkupyöräkilpailu. -väg ks. -bana. -åkning pyörä|ily, -urheilu, cykla I itr pyöräillä, cyklamen (ksv.) alppiorvokki, syklaami. cykl|st -en -er pyöräilijä, cyklon -en -er (mtr.) sykloni; pyörremyrsky.'

cyklop -en -er (ant. tar.) kyklooppi, yksisilmäinen jättiläinen, cyklotron -en -er (fys.) syklotroni. cyljnd|er -em -rar (mat., tkn.) lieriö, sylinteri; (m.) silinteri (hat tu), silkkihattu. cylindrisk -t sylinterin-, lieriön|muotoinen. cymbal -en -er (mus.) kymbaali, symbaali, cyniker -n - kyynikko, cynisk -1 kyynillinen; häikäilemätön, julkea, raaka.

cynism -en -er kyynillisyys jne., vrt. ed. Cypern npr (mnt.) Kypros, cypress -en -er sypressi; kypressi. cypr(i)er -n cypriot -en -er (käns.) kypro(s)-lainen.

d 1. (kirj.) d, D. 2. (mus.) d. dab||ba I rfl. ~sig käyttäytyä typerästi; nolata itsensä, tehdä kömmähdys, -st (Suom.

r.) kömmähdys, nolaus, dadd|a -an -or (j.) lapsenhoitajatar; imettäjä.

dad|el -eln -lar taateli, -palm taatelipalmu, dag -en -ar (j.) dän, dar päivä. 1. (yl.) yttersta r-^en viimeinen, tuomionpäivä; en <—' som alla andra samanlainen päivä kuin kaikki muutkin; den ~en, den sorgen (snl.) kyllä aika neuvon tuo; (j.) se on sen ajan murhe; vad är det för ^ i dag? mikä (monesko) päivä tänään on? det är redan ljusan ~ on jo kirkas päivä; det är klart som ~en se on päivänselvää (itsestään selvää); vacker som en ~ kaunis kuin päivä(nnou-su); leva som om var ~ vore den sista elää kuin viimeistä päivää; god hyvää päivää! arbeta hela ~en tehdä työtä koko päivä(n); få r^en att gå saada aika(nsa) kulumaan (tappaa aikaa); ta ~en som den kommer elää päivä kerrassaan; en (vacker) ~ kom han päivänä muutamana hän (sitten) tuli; ~en därpå skulle han resa hänen oli määrä (aikomus) matkustaa seuraavana päivänä; vara ~en efter olla kohmelossa; ~en före (förut) edellisenä päivänä; endera ~en jnak päivänä; lähipäivinä; ~en lång kaiken päivää; många ~ar i sträck monta päivää, päivät pääksyty|ksin, -sten; ~ ut o. ~ in päivästä päivään; det hände följande (samma) ~ se tapahtui seuraavana (samana) päivänä; han kom varje ~ hän kävi joka

päivä; varannan >— joka toinen päivä;

var tredje ~ joka kolmas päivä; vareviga ~ jokikinen, (j. joka Jumalan) päivä:

-departement (valt.) siviilidepartementti. -domstol siviilituomioistuin. -ingenjör (Ruots.) siviili-insinööri, diplomi-insinööri. -försvar (Ruots.) väestönsuojelu, civilisatipn -en -er sivistys; (er.) sivilisaatio.

civilisera I tr sivistää, civilist -en -er siviilihenkilö. civ|lklä|dd -tt siviilipukuinen; en ~ person siviilipukuinen hnk; han är ^ i dag hän on tänään siviili|pukuisena, -puvussa (j.) siviilissä, -myndighet siviiliviranomai-nen. -mål siviili-, riita|juttu. -rätt siviilioikeus. -stånd siviilisääty, clearing (kli:) -en (kaup.) selvittely, maksujärjestely. -avtal selvityssopimus, clinch (nrk.) syleily, klinssaus; gå i ~

käydä syliksi, clips -et - koristekiinnitin, (puristamalla kiinnitettävä) koru.

clown (klaun) -en -er (sirk.) ilveilijä, klovni, c-moll (mus.) c-molli. cocktail -en -ar (-s) cocktail, -party cocktailkutsut.

copyright tekijänoikeus; kirjallinen omistusoikeus.

corps-de-logi (kordelosi:) -(e)t -er päärakennus.

cowboy (kauboi) -en -s (-er) cowboy, Yh-dysv. ratsastava karja(n)paimen, era wi -en (u.) krooli(uinti). crawla I itr (u.) kroolata. , crescendo (mus.) I. -t -n crescendo (kohta). II. (adv.) crescendo; paisuvalla äänen voimalla, croquis (kroki:) -en -er piirros, curling -en (urh.) curling, (alk. skotl.) jääurheiluleikki.

cyank$lium (kern.) syankalium, kalium-syanidi.

cy^nväte syaanivety, sinihappo, cyk|el 1. -eln -ler, (-lar) sarja; (runo)-sikermä. 2. pl -lar polkupyörä; åka ~ ajaa polkupyörällä, pyöräillä, -bana pyöräilyrata, -tie. -bud polkupyörälähetti. -färd polkupyörä-, pyörä(ily)|retki. -hjul polkupyörän pyörä, -lykta polkupyörä-lyhty. -parkering polkupyörien säilytyspaikka).-pump polkupvöräpumppu. -reparationsverkstad polkupyöräkorjaamo, -slang sisä|rengas, -kumi. -ställ polkupyöräteline. -tur (polku)pyöräretki. -tävling polkupyöräkilpailu. -väg ks. -bana. -åkning pyörä|ily, -urheilu, cykla I itr pyöräillä, cyklamen (ksv.) alppiorvokki, syklaami. cykl|st -en -er pyöräilijä, cyklon -en -er (mtr.) sykloni; pyörremyrsky.'

cyklop -en -er (ant. tar.) kyklooppi, yksisilmäinen jättiläinen, cyklotron -en -er (fys.) syklotroni. cyljnd|er -em -rar (mat., tkn.) lieriö, sylinteri; (m.) silinteri (hat tu), silkkihattu. cylindrisk -t sylinterin-, lieriön|muotoinen. cymbal -en -er (mus.) kymbaali, symbaali, cyniker -n - kyynikko, cynisk -1 kyynillinen; häikäilemätön, julkea, raaka.

cynism -en -er kyynillisyys jne., vrt. ed. Cypern npr (mnt.) Kypros, cypress -en -er sypressi; kypressi. cypr(i)er -

n cypriot -en -er (käns.) kypro(s)-lainen.

d 1. (kirj.) d, D. 2. (mus.) d. dab||ba I rfl. ~sig käyttäytyä typerästi; nolata itsensä, tehdä kömmähdys, -st (Suom. r.) kömmähdys, nolaus, dadd|a -an -or (j.) lapsenhoitajatar; imettäjä.

dad|el -eln -lar taateli, -palm taatelipalmu, dag -en -ar (j.) dän, dar päivä. 1. (yl.) yttersta r-^en viimeinen, tuomionpäivä; en <—' som alla andra samanlainen päivä kuin kaikki muutkin; den ~en, den sorgen (snl.) kyllä aika neuvon tuo; (j.) se on sen ajan murhe; vad är det för ^ i dag? mikä (monesko) päivä tänään on? det är redan ljusan ~ on jo kirkas päivä; det är klart som ~en se on päivänselvää (itsestään selvää); vacker som en ~ kaunis kuin päivä(nnou-su); leva som om var ~ vore den sista elää kuin viimeistä päivää; god hyvää päivää! arbeta hela ~en tehdä työtä koko päivä(n); få r^en att gå saada aika(nsa) kulumaan (tappaa aikaa); ta ~en som den kommer elää päivä kerrassaan; en (vacker) ~ kom han päivänä muutamana hän (sitten) tuli; ~en därpå skulle han resa hänen oli määrä (aikomus) matkustaa seuraavana päivänä; vara ~en efter olla kohmelossa; ~en före (förut) edellisenä päivänä; endera ~en jnak päivänä; lähipäivinä; ~en lång kaiken päivää; många ~ar i sträck monta päivää, päivät pääksyty|ksin, -sten; ~ ut o. ~ in päivästä päivään; det hände följande (samma) ~ se tapahtui seuraavana (samana) päivänä; han kom varje ~ hän kävi joka

päivä; varannan >— joka toinen päivä;

var tredje ~ joka kolmas päivä; vareviga ~ jokikinen, (j. joka Jumalan) päivä:

vilkens som helst minä päivänä tahansa; han kan komma vilken ~som helst hän voi tulla minä päivänä (milloin) tahansa; ~ens eko (Suom. rad. läh.) päivän peili; ~ens hjälte päivän sankari; skåda ~ens ljus nähdä (ensi kerran) päivän valo; ~ens post (tämän) päivän posti; —ens rätt (rav. ruokalista) päivän erikoisruokalaji; ~ens tidning (tämän) päivän sanomalehti; våra ~ars Europa nykypäivien Eurooppa; en jern ~ars resa viiden päivän matka. 2. (prp.): en av de närmaste r^ama lähipäivinä; ~ efter annan päivä(n) toisensa perästä; ~ för ~ päivä päivältä; från ~ till ~ päivästä päivään; för ~en tämän päivän; leva för ~en elää huomisesta huolimatta; samtalsämnet för r^en päivän puheenaihe; bli bättre för varje ~ tulla päivä päivältä paremmaksi; från o. med denna ~ tästä päivästä (lähtien, alkaen); i ~ tänään; än i ~ vielä tänäkin päivänä; i ~ åtta dar tästä päivästä viikon päästä; i ~ om en vecka (ett år) tästä päivästä viikon (vuoden) päästä; i ~ för en månad sedan kuukausi tästä päivästä; i ~arna näinä päivinä; i våra ~ar meidän päivinämme (aikoinamme), nykypäivinä; i forna ~ar entis-, menneinä, muinais|aikoina; kors i alla mina dar! siunatkoon, varjelkoon! bringa i ~en saattaa ilmi, päivänvaloon, tunnetuksi; ligga i öppen ~ olla aivan selvää, ilmeistä; lägga i ~en osoittaa, ilmaista; hon är sin mor upp i r^en hän (tyttö) on ilmetty äitinsä; inom tre ~ar kolmessa päivässä, kolmen päivän kuluessa; om ~en päivällä; tre gånger om ~en kolmesti päivässä; om några dar muutaman päivän päästä; på mången god ~ pitkään aikaan; mitt på ~en keskellä päivää; mitt på ljusa ~en keskellä kirkasta päivää; (precis) på r^en päivälleen; inom år o. ~ (Iak.) yön ja vuoden kuluessa; på gamla dar vanhoilla päivillään; sova till långt fram på ~en nukkua puolille päivin; under de närmaste (senaste) ~arna lähi-, viime päivinä; under ~ens lopp päivän mittaan.

daga: ta(ga) ngn av ~ ottaa pois päiviltä, tappaa.

dagas I itr (dep.): det ~ päivä valkenee, sarastaa, koittaa.

dagatal: i ~ (Suom. r.) päiväkaupalla, monta päivää.

dag||bok päiväkirja, -boksform päiväkir-ja(n)muoto. -bräckning päivänkoi|te, -tto. -drivare tyhjäntoimittaja, vetelehtijä. -driveri -et -er tyhjäntoimittaminen, vetelehtiminen. -drömmar pl valveunet.

dag|er -em -rar 1. päivänvalo, päivä; det är full ~ on jo täysi päivä. 2. valo, va-

laistus; skuggor o. -rar (er. taid.) valot ja varjot; ställa i en gynnsam ~ esittää suotuisassa valossa; framstå i sin

rätta ^ näyttäytyä oikeassa valossaan.

1. dagg -en -ar pamppu.

2. dagg -en kaste; ~en faller kaste laskeutuu. -droppe kaste|pisara, (run.) -helmi, -frisk -t kasteenraikas.

daggig -t kasteinen.

dagg||kåpa (ksv. Alchemilla) poimulehti. -mask kastemato, kasiainen, daggryning ks. dagning. daggört (ksv. Drosera) kihokki, dag||hem päiväkoti, -hjälp päiväapulainen.

-jamning -en -ar (täht.) päiväntasaus, daglig -1 jokapäiväinen; tavallinen; ^ tidning päivälehti; i ~t tal jokapäiväisessä puheessa.

dagligdags joka, jokikinen päivä, dagligen joka päivä.

dag||lön päiväpalkka, -lönare -n - päivä-

palkkalainen, päivä(työ)läinen. dagning -en päivän|koitto, -sarastus; fore r^en ennen päivänkoittoa; i r^en päivän koitteessa (sarastaessa), dag||officer (sot.) päivystävä upseeri, -order (sot.) päiväkäsky, -ordning päiväjärjestys; stå på ~en olla esityslistalla; (kuv.) olla päiväjärjestyksessä; övergå till ~en siirtyä päiväjärjestykseen, dags (adv.): hur milloin? mihin aikaan? millä kellonlyömällä? i går så här ~ eilen näihin aikoihin; så här ^ på året (suunnilleen) tähän aikaan vuodesta, tähän vuoden aikaan; det är ~ att gå nu nyt on aika lähteä; det är så ~ nu! (iv.) taitaapa olla liian myöhäistä! dags||aktuell -t päivänpolttava; nyky-tärkeä. -böter pl päiväsakko; han dömdes till 10 ~ à SOO mk hänet tuomittiin kymmeneen kolmensadan markan päiväsakkoon, dagsens: det är ~ sanning se on totinen tosi.

dags||färsk -naivan tuore,veres.-händelser pl päivän tapahtumat, -kassa päivän kassa, -kurs (pank.) päivän kurssi; till ~ päivän kurssiin.

dagsljus päivänvalo; vid ~ päivänvalossa, -lampa päivänvalolamppu. dags|||lång -t: en ~ resa päivän kestävä, kestänyt matka; päivänmatka; ~a diskussioner päiväkaupalla kestävät keskustelut. -läget nykytilanne, nykyinen asiaintila.

dagsländ|a -an -or (el.) päiväkorento, surviainen.

dagsj|marsch (sot.) päivänmarssi. -meja -n (läh.) keskipäivän auringonlämpö (lopputalv.); lopputalven auringonläm-dagsnyheter— dansa

dan

mössa sulanut lumi (kun varjon puolella vielä on pakkasasteita), -nyheter pl päivän uutiset, -penning päivä|palkka, -raha. -press päivälehdistö. -regn pitkällinen, (leik.) maakunta|sade. -resa päivänmatka. -tidning päivälehti, -verke -t -n päivätyö; gå på rsn olla päiväläisenä; det är (blir) ett drygt rs siinä on (siitä koituu) aika työ, (j.) aika urakka, dag||teckna I tr päivätä; rsd den 27 augusti päivätty elokuun 27 päivänä; elokuun 27 päivältä, -tinga I itr neuvotella; tingiskellä; sovitella; suostua sovitteluratkaisuun; ^ om fred neuvotella rauhasta; ^ med sitt samvete tinkiä omantunnon vaatimuksista, -tingan: en rs pakkosopimus, antautuminen; (kuv.) tingiskely; sovitteluratkaisu, -traktamente -t päiväraha (t), dahli|a (da:) -an -or (ksv.) daalia, syys-hehku, joriini, georgiini. dakapo (er. mus.) I. (adv.) da capo, uudelleen. II. (s.) -1 -n toistaminen, (mus.) toisto, daktyl -en -er (run.) daktyyli, »alku-pitka». daktylisk daktyylinen. dal -en -ar laakso.

dala I itr vaipua, painua; solen aurinko laskee (painuu alemmas); snöflingorna rsr lumihiutaleet putoilevat hiljaa, liihottelevat maahan. Dalarna pl npr (mnt.) Taalainmaa, dal||botten laaksonpohja, -gång (pitkä) laakso (jono).

dalkarl -en -ar (käns.) taalalainen. dalkjusa (mnt.) pieni ahdas laakso, dalkull|a -an -or taalalaistyttö. dallra I itr väristä, värähdellä; tonen rsr sävel värjyy, värisee; luften rsr av hetta ilma värjyy, väräjää kuumuuttaan, dallring -en -ar värinä; värähtely; vrt. dallra.

dalmas -en -ar (leik.) ks. dalkarl. dalsänk|a -an -or notko, dalta I itr: rs med ngn hellitellä, hemmotella, lellitellä

jtk. Dalälven npr (mnt.) Daljoki.

1. dam (a:) -en -er (er. hieno) nainen; rouvashenkilö; (kort.) rouva.

2. dam (damm) (pel.) tammi(peli). damask -en -er säärys(tin); nilkkain. damast -en -er damasti; av rs damasti-

nen.

damj|bassäng naisten uima-allas, -byxor pl naistenhousut. -cykel (plkp.) naisten pyörä, -dubbel (vrkp.) naisten nelinpeli. dameje$nne -n -r (iso) koripullo. dam||frisering (nais)kampaamo. -frisör kampaaja, -frisörska kampaaja (nainen,

-tar), -konfektion naisten pukimoliike. -kupé naisteni vaunu, -osasto.

1. damm -en -ar 1. (padottu) lammikko; (vsr.) padotusallas. 2. pato; (iso) laak-sopato; (mer.) (ranta)pato.

2. damm -et pöly, tomu.

damma I I. itr 1. pölytä; det rsr så i dag tänään pölyää kovin. 2. pyyhkiä pölyjä. II. tr: rs (av) ngt pölyttää, pudistaa pölyt pois; ^ ned sina skor saada kenkänsä pölyisiksi; ~ på ngn lyödä, sivaltaa, rökittää.

damm||fri -tt pölytön, tomuton, -grå -tt pölynharmaa. -gömma pölyn|pyydystin, -kokooja, -handduk tomupyyhe, pöly-liina. -höljd- t pölyn peittämä, pölyinen, pölyn peitossa (oleva), dammig -t -are tomuinen, pölyinen, dammkorn tomu-, pöly|hiukkanen; inte ett rs syntes ei näkynyt pölyhiukkastakaan.

dammlucka (vsr.) padonluukku, sulku-luukku; rantapadonluukku. damm||(m)oln pölypilvi, -suga IV3 tr: rs en matta, säng ottaa pölynimurilla pölyt matosta, vuoteesta; imuttaa matto jne. -sugare pölynimuri, -torka I tr: rs ngt pyyhkiä pölyt pois jstk. -trasa pöly-, tomu|riepu. -vippa tomuhuisku. dam||rum naistenhuone, -sadel naisten-satula. -skräddare naisten vaat turi. -sällskap: i rs naisseurassa, -tidning naisten lehti, -toalett 1. naistenhuone (WC). 2. nais(t)enpuku. -underkläder pl naisten alusvaatteet.

dana I tr muodostaa, muovata; kehittää, kouluttaa; rsdför ngt (kuin) luotu jhk. dandy -n -ar, -er keikari, daning -en muodostaminen, muovaaminen; kehittäminen, koulutus; vrt. dana. danism -en -er (kiel.) tanskanvoittoisuus.

1. dank -en -ar (pieni, kehno) kynttilä-(tuikku); talikynttilä.

2. dank: slå rs tappaa aikaa, vetelehtiä, maleksia joutilaana, laiskotella.

Danmark npr (mnt.) Tanska, dans -en -er tanssi; bjuda upp till rs pyytää tanssiin; rsen kring guldkalven tanssi kultaisen vasikan ympärillä; det gick som en rs se sujui kuin leikiten; (j.) kuin rasvattu; mitt liv är ingen rs på rosor minun elämäni ei ole ruusuilla tanssimista, ei liialla ihanuudella" pilattu; här ska bli en annan rs utav tässä pitää tulla toinen komento, dansa I itr, tr tanssia; tepastella (kuin tans-siaskelin); ^ en vals tanssia valssi(a); gå (ut) o. ~ käydä tanssimassa (tansseissa); ^ efter ngns pipa tanssia jnk pillin mukaan; ^ omkring tanssia

yltympäri; ^ kring midsommarstången tanssia (pyöriä piiriä) juhannussalon ympärillä; ^ sig trött tanssia itsensä uuvuksiin.

dansande I. -t tanssiminen; detta ewinnerliga ~ tämä iänikuinen tanssiminen. II. (a. tpm.) tanssiva; de ~ (m.) tanssijat, dansant - -are tanssi |nhaluinen; -taitoinen;

herrar hyvät tanssijat, dansbana tanssilava, dansersk|a -an -or tanssijatar, dansgolv tanssi|permanto, -lattia, dansk I. (a.) -t -a; II. -en -ar (käns.) tanskalainen.

dansk|a I. -an -or tanskatar. II. -an (kiel.)

tanska(n kieli), dans||konst tanssitaito, -lek tanssileikki; kisa. -lektion tanssitunti, -lokal tanssi|-huoneisto, -paikka, -lyst|en -et -na tans-sinhaluinen. -lärare tanssinopettaja, -musik tanssi|soitto, -musiikki, -sjuka -n (lääk.) tanssitauti, hyppy tauti, -skola tanssikoulu, -steg tanssiaskel. -tillställning tanssi|t, -tilaisuus, -aiset, -aiskutsut.

dansör -en -er tanssi(taiteili)ja. dansas -en -er tanssijatar. Dardanellerna npr pl (mnt.) Dardanellit. darr -et: med ^ på rösten ääni väristen, darra I itr vapista, vavista, väristä, täristä; ~ av köld väristä, hytistä vilusta, viluissaan; ^ av rädsla vapista pelosta; hans händer ~de av upphetsning hänen kätensä vapisivat kiihkosta; ^ i hela kroppen vapista kiireestä kantapäähän; han på handen (på målet) hänen kätensä (äänensä) vapisee, darrande (a. tpm.) vapiseva, värisevä, darrgräs -et (ksv. Briza) räpelö. darrhänt: han är ~ hänen kätensä vapisevat, darrning -en vapina, tärinä, darrock|a -an -or (kai. Torpedo marmorata) sähkörausku, darrål -en -ar (kai. Electrophorus electricus) sähköankerias.

dask I. -et selkäsauna. II. -en -ar isku, läimäys.

daska I tr: ~ till ngn läimäyttää; antaa läimäys jllk. daskig -t -are haalistunut; rähjäinen, dass -et (j.) käymälä; (leik.) »se paikka»;

(krk.) huus(s)i, makki, data pl tiedot; tapaukset, datera I I. tr päivätä; den 28 denna månad päivätty tämän kuun (t.k.) 28 päivänä; fyndet kan ~s till 1200-talet löytö voidaan ajoittaa 1200-luvulle. II. rfl. >—' sig: uttrycket sig från förra århundradet sanontatapa on peräisin viime vuosisadalta.

datering -en -ar päiväys. dativ -en -er (kiel.) datiivi; stå i ~ olla datiivissa, -objekt datiiviobjekti. dato -t -n ks. datum\ till dags ~ tähän päivään saakka; från dags ~ tästä päivästä alkaen (lähtien); trettio dagar a ~ kolmenkymmenen päivän kuluessa, dato växel (kaup.) kausivekseli. dat|um -um, -umet -um, -a päivämäärä, -stämpel päivämääräleima. d-dur (mus.) D-duuri. de ks. den.

deb$cl|e -en, -et luhistuminen, romahdus, debarkera I itr (mer.) mennä maihin, debarkering -en maihin|meno, -nousu, debatt -en -er väittely, sanakiista; ställa under ~ ottaa keskustelun alaiseksi, debattera I tr, itr väitellä, keskustella, kiistellä; frågan ~des asiasta käytiin keskustelua, asiaa pohdittiin, käsiteltiin, debattinlägg lausunto; puheenvuoro; sanottava.

debattQr -en -er väittelijä, kiistelijä; han är en utmärkt ~ hän on erinomainen väittelijä.

debet: ett ~ velka; (kirjnp.) debet (sivu, -puoli), veloituspuolio. kredit (kirjnp.) debet ja kredit, veloituspuoli ja hyvitys-puoli; få r^ o. kredit att gå ihop saada menot ja tulot käymään yksiin, täsmäämään. -sedel verolippu, verokuitti. -sida ks. debet.

debitera I tr veloittaa; (m.) verottaa; vi har Eder (för) frakten olemme veloittaneet teitä rahdilla; alla omkostnader kunden kaikista kuluista veloitetaan ostajaa (asiakasta), debitering -en -ar veloit|taminen, -us;

(verojen) maksuunpano, debitor -n -er velallinen; (tav.) pl velalliset.

debut -en -er ensiesiintyminen, debutant -en -er ensi|esiintyjä, -kertalai-nen; aloittelija, debutera I itr esiintyä ensi kertaa; aloitella.

december: en ~ joulukuu; vrt. april. decenni|um -et -er vuosikymmen, decentralisera I tr hajottaa; estää keskitystä.

decentralisering -en (er. valt.) hajottaminen, keskityksen estäminen, dech^rge (-sars) -n -r tili-, vastuu|vapaus, -debatt tilivapau(denmyöntämi)skeskus-telu.

dechiffrera I tr tulkita (salakirjoitusta), decidera|d -t varma; päättäväinen; ehdoton, tinkimätön; vara ~ motståndare till ngt olla jnk tinkimätön vastustaja; ~ åsikt varma mielipide.

deci||gram desigramma. -liter desilitra, decimal] -en -er desimaali; kymmen lys, -esosa. -bråk kymmenysluku, kymmen-murtoluku, desimaaliluku, -komma kym-menyspilkku. -räkning kymmenyslasku. -system kymmenjärjestelmä, -våg kym-menysvaaka.

decimera I tr vähentää, supistaa (määrältään t. kooltaan), decimeter desimetri, dm. deciton desitonni, 100 kg. deckare -n (j.) salapoliisiromaani, (leik.) »dekkari».

dedicera I ir omistaa; ^ ngn ngt omistaa jtk jllk; vrt. seur.

dedikation -en -er omistus; omistuskirjoitus (jllk), omiste.

deducera I tr johtaa jstk; näyttää toteen, deduktion -en johtelu, johto, toteennäyttäminen.

defaitism (-fe:t-) -en tappiomieliala, defaitismi.

defekt I. - -are puutteellinen, vaillinainen, vajavainen, epätäydellinen. II. -en -er puutteellisuus, vajav(ais)uus, puute, vika; själslig ~ henkinen vajavuus, defensjv I. -t puolustava, defensiivinen. IL -en puolustus; hålla sig (ställa sig) på ~en pysytellä (asettua) puolustuskan-all|a, -e.

deficit -, -et - vajaus, defilera I itr (er. sot.) suorittaa ohimarssi, defilering -en (er. sot. paraatissa) ohimarssi.

definiera I tr määritellä; määrittää, definierbar -t määriteltav|ä, -issä (oleva), definition -en -er määritys, määritelmä, definitiv -t -are lopullinen; ratkaiseva, deflation -en (kaup.) deflaatio, deformera I tr tehdä muodottomaksi; murjoa; rumentaa; runnella; ~s mennä muodottomaksi, deformering -en murjominen, rumentaminen; muodottomaksi runteleminen; rumentuminen, mur joutuminen, deformitet -en -er epämuodostuma, deg -en -ar taikina; tahdas; låta ~en jäsa antaa taikinan nousta, panna taikina nousemaan, dega I rfl. ~ sig taikinoitua. deg|el -eln -lar (kern.) upokas, sulatin, degeneration (deje-) -en rappeutuminen,

(suvustaan) huononeminen, degenerera I itr rappeutua, huonota suvustaan; rappeutunut, suvustaan huonontunut, degig -t -are taikinainen, tahtainen, tah-dasmainen.

degknådningsmaskin (leip.) taikinan vai-vauskone.

- dekorum dek

degradera I tr alentaa (arvossa, virassa), degradering -en -ar arvonalennus, alentaminen virassa.

deg||rand taikinajuova, »tinajuova» (leivässä). -tråg taikinakaukalo. dejlig -t -are ihana, ihastuttava, ihmeen kaunis.

dek$d -en -er (Ransk. vallank.) dekadi, (10-päiväinen viikko); kymmenen vuoden (kuukauden, päivän) aika. dekadans (-dangs) -en rappeutuminen; rappio, huonontuminen, huononnus, dekadent - -are rappio-, rappiotilassa oleva; sairaalloinen; dekadentti, dekan -en -er (yliop.) dekaa|ni, (vanh.) -nus.

dekantera I (kern.) kuortaa, dekantoida. dekanus ks. dekan.

dekis: vara på ~ (j. er. yliopp.) olla rappiolla, hunningolla, deklamatipn -en er (taid.) lausunta, luenta.

deklamatQrisk -t lausunnallinen; suuri-sanainen.

deklamera I tr lausua, esittää lausuntaa (luentaa),

deklaratipn -en -er julistus,' tiedonanto; sel(v)itys, selvittely; inkomst~ veroilmoitus.

deklarera I tr, itr julistaa, selvittää, ilmoittaa; ^ sin inkomst tehdä tulo-, vero|ilmoitus; för 5CÖ 000 mk ilmoittaa tulonsa 500 000 mk:ksi; har Ni någonting att (til.) onko teillä mitään tullattavaa?

deklassera I tr alentaa arvossa; siirtää alempaan luokkaan.

deklination -en -er (kiel.) taivutus; (fys.) poikkeama; (mer.) eranto, deklinationsändelse (kiel.) taivutuspääte, deklinera I I. ir (kiel.) taivuttaa. II. itr rappeutua; hon har betydligt på sista tidén hän on viime aikoina huomattavasti heikennyt (vanhennut, rapistunut), dekokt -en -er (kasvi)keite. dekolletøge -t (naisten puvun) kaula-aukko, uurros.

dekolleterajd -t syvään uurrettu (naisten puku).

dekor -en -er koristu|s, -kset. dekoration -en -er koristus, koristeet; arvo-, kunnia-, ritari]merkki, dekorativ -i -are koristeellinen, dekoratör (e)n -er koristelija, somistaja, koristetaiteilija, dekorera I tr koristella, somistaa; myöntää kunniamerkki, dekorum: ett ~ ulkonainen säädyllisyys den leima; hålla på (iaktta) ^ pitää

vaarin ulkonaisen säädyllisyyden säilymisestä.

dekr$t -et - käsky (kirje), asetus, määräys.

dekretera I tr käskeä, päättää; julistaa.

del -en -ar osa; en ~ människor muutamia (muutamat), joitakin (jotkut) ihmi|siä (-set); en ~ av personalen osa henkilökunnasta; det finns en ^ som on muutamia sellaisia ihmisiä jotka; en hel ~ arbete aika paljon työtä, aika urakka; en hel ^ barn aikamoinen lapsiliuta; han hade en hel ^ att invända hänellä oli aika paljon muistuttamista (jtk vastaan), huomauttamista (jnk johdosta); få sin beskärda ~ saada runsas osansa; han har fått sin beskärda ~ hän on saanut mitä hänelle kuuluu; ta båda varnat ota (ottakaa) kumpikin! endera ~en jompikumpi; första ~en (teoksen) ensimmäinen osa; de inre ~arna av landet maan sisäosat; de nordligaste ~ar-na av Sverige Ruotsin pohjois(immat)-osat; större ~en av Hassen luokan suurempi osa, suurin osa luokasta; han har läst största ~en av boken hän ön lukenut kirjasta suurimman osån; få ~ av ngt saada tieto, sana jstk; ta ~ av ngt saada tietoonsa jtk; tutustua jhk; ha ~ i ngt olla jssk mukana, osallisena; jag har inte ~ i det en ole osallisena, mukana siinä; med ~ i kök käyttöoikeus keittiöön; för ali kaikin mokomin! ei mitään! olkaa hyvä! för ali ~ glöm det inte! älkää missään nimessä unohtako sitä! nej, för ali e i suinkaan! ei mitenkään! ei missään tapauksessa! jag för min ~ minä puolestani; för min ringa ~ vähältä osaltani; i vissa ~ar har du rätt muutamissa kohdin (suhteissa) olet oikeassa; komma ngn till ~ tulla jllk (jnk) osaksi; tili alla ~ar kokonaan, joka suhteessa; till en ~ (tili ~s) osaksi; till en stor ~ suureksi osaksi; tili lika ~ar yhtä suureksi osaksi; till största ~en suurimmaksi osaksi.

dela I (II2) 1. tr jakaa; paloitella; ^ i fem delar jakaa viiteen osaan; ~ ett tal med fem jakaa luku viidellä; ^ rum med ngn olla jnk huonetoverina; ^ ngns åsikt olla samaa mieltä kuin; yhtyä jnk käsitykseen, kannattaa jnk mielipidettä. II. rfl. ~ sig jakaantua. III. (pain.part.); ~ av erottaa erilleen; ^ in jakaa (osiin); ^ med sig av ngt åt ngn antaa (jakaa) jllk jstk jtk; upp jakaa, jaotella, lajitella; ^ ut flygblad jakaa lentolehti(si)ä; ^ ut slag jaella (antaa) iskuja; ^ ut bröd till (bland) flyktingarna jaella leipää pakolaisille.

dela|d -t jaettu; åsikterna äro ^e mieli^

piteet (käsitykset) menevät ristiin, eroavat suuresti toisistaan, delaktig -t: vara ~ i ngt olla osallinen jhnk; osallisena jssk; bli ~ av civilisationens välsignelser päästä osalliseksi sivistyksen siunauksista, delaktighet -en osallisuus; i brott (Iak.) rikoskumppanuus, tekijäkumppa-nuus.

delbar -t jaollinen; ~ med 7 7:llä jaollinen.

delbarhet -en jaettavuus, jaollisuus, deleatur: ett ~ (kirjp.) poistomerkki, deleatur (<&•).

dele||gat -en -er edustaja, valtuutettu, -ga-tipn -en -er valtuuskunta, lähetystö; toimi, tehtävä; jaosto, delegera i tr valtuuttaa, antaa toimeksi, delegerad (s.) valtuutettu, valtuusmies, delfjn -en -er (el. Delphinus) juoksiainen, delfiini.

delüge, -giva V tr: ~ngn ngt ilmoittaa jllk jtk, tiedottaa, -givning -en -ar tiedoksianto, tiedotus.

delikat - -are a) herkullinen; b) en ~ fråga arka (luonteinen) kysymys, delikatess -en -er i. herkku (tavarat); makupala. 2. hienotunteisuus, -affär -en -er herkku(tavara)|liike, -kauppa, deljkt -et -, -er (Iak.) rikos, rikkomus, delinkvent -en -er (juuri rangaistavana oleva) pahantekijä, rikollinen, deljri|um -et juoppohulluus; hourupäisyys. delleverans osa|toimitus, -hankinta, delning -en -ar jako; ositus, tasaus; jakelu, delo: komma (råka) i ~ med ngn joutua riitaan jnk kanssa; ligga i ~ med ngn olla riidoissa jnk kanssa, dels (konj.) osaksi, osittain; ~ . . . ^ osaksi. . . osaksi, delstat -en -er (L.-Baks.) osavaltio, (Itäv.) osamaa.

delta -t -n (kreik. kirj.) delta; (mnt.) delta, suisto (maa). delta(ga) IV2 itr ottaa osaa, osallistua, i ngt jhk; olla osallisena jssk; jag kan inte ~ i gymnastiken en voi (en saa) olla mukana voimistelussa; ~ i kriget olla mukana sodassa; ^ i samtalet ottaa osaa keskusteluun; i ngns sorg ottaa osaa jnk suruun; valittaa surua, deltagande I. (a.

tpm.) osaa ottava, osallistuva; säälivä. II., -t osanotto; osallisuus, i ngt jhk; osanotto, sääli, deltagare -n - osanottaja, deltaland -et - suistomaa, deltaving|e -en -ar (Int.) kolmiosiipi. déltids|| anställd puoli päivää toimessa

(oleva), -arbete puolipäivätyö. delvis (adv.) osittain, osaksi.

delägare -n - osallinen, osakas; passiv ~

äänetön yhtiömies, delägarskap -et osallisuus, dem ks. den.

demagpg -en -er kansan|kiihottaja, -yllyttäjä, -villitsijä; (hist.) kansanjohtaja, demagog} -(e)n kansan [yllytys, -villitseminen.

demagQgisk -t kansan villitys-; kansaa villitsevä.

demarkationslinje (valt.) demarkaatio|-raja, -linja; väliaikainen rajalinja, ase-lepolinja.

demarsch -en -er askel; (kuv.) toimenpide;

diplomaattinen asioihin puuttuminen, demaskera I tr riisua naamio; (kuv.) paljastaa; rfl. ~ sig riisua naamionsa; (kuv.) paljastaa itsensä. demask$ring -en naamio (ide) n riisuminen; paljastus.

dementera I tr peruuttaa, oikaista (tieto); väittää vääräksi, dementi -(e)n -er peruutus, oikaisu, demilitarisera I tr poistaa jltk alueelta sotajoukot ja varustukset; demilitarisoida; riisua aseista. demimQnd (-ongd) -en (halv.) puoli-maailma; -en, -er puolimaailman nainen; »hienompi» kevytkenkä. demission -en ero (virasta); hallituksen eroaminen.

demissionera I itr erota (paikaltaan, virasta).

demobilisera I tr asettaa rauhankannalle. demobilisering -en rauhankannalle asettaminen.

demokrat -en -er demokraatti, kansanvallan kannattaja.

demokrati -(e)n -er kansanvalta, demokratia.

demokratisera I tr kansanvaltaistaa, demokratisering -en kansanvaltaistaminen.

demokratisk -t kansanvaltainen, demokraattinen.

demolera I tr hävittää, särkeä, purkaa, tuhota, silpoa, dempn -en -er (paha) henki, demoni, haltija.

demQnisk -t demoninen, hornamainen, pirullinen.

demonstrant -en -er mielenosoittaja. demonstratiQn -en -er mielenosoitus; esittely.

demons trå tipns| | mö te mielenosoituskokous. -tåg mielenosoituskulkue. demonstrativ -t 1. selittävä. 2. mielenosoi-

tuksellinen; (m.) näennäinen, valhe-; (kiel.) /-wt pronomen demonstratiivipronomini.

demonstrera I tr osoittaa, esitellä (havainnollisesti); osoittaa mieltään; todistella; ^ en dammsugare esitellä, näyttää pölynimuria.

demontera I tr purkaa (osiin), hajottaa.

demon tering -en purkaminen, hajottaminen.

demoralisera I tr turmella, rappeuttaa (siveellisesti), masentaa.

demoralisering -en rappeuttaminen, turmeleminen, pahentaminen.

den (det, de) I. (määr. art.). II. (prn.).

1. (prs.pron.) hän; se; var är skeden (gaffeln, kniven)? Har du tagit missä on lusikka (haarukka, veitsi)? oletko

sinä sen ottanut? jag kan inte hitta dem en voi niitä löytää; jag sade dem att sanoin heille että; jag är säker på det olen varma siitä; tog du lappen? vad står det på otitko (paperi)lapun? Mitä siinä on? vad fick ni för mitä saitte siitä? vi ska inte tala (resonera) om det ei huolita puhua (jarkeilla, jaaritella, kiistellä) siitä; det regnar (snöar) sataa (vettä); sataa lunta; det var många där siellä oli monta (henkeä, ihmistä); det är jag se olen minä; är det du som har gjort det? sinäkö sen teit (olet tehnyt)?

2. (dem. prn.) se, ne; ~ här tämä (tässä), ^ där tuo (tuolla); vad heter ~ här växten? mikä tämä(n) kasvi(n nimi) on? med ~ mannen vill jag inte ha ngt att skaffa en tahdo olla sen miehen kanssa missään tekemisissä; det hade jag sånär glömt olin aivan (vähällä) unohtaa koko asian; de (där) dagarna glömmer jag aldrig niitä päiviä en koskaan unohda; dem har han inte talat med heidän kanssaan hän ei ole puhunut; ~ gången silloin, sillä kertaa; minns ni ~ gången, då muistatteko (vielä) sen kerran (sitä kertaa) kun; ~ o. ~ dagen sinä ja sinä (niin ja niin monentena) päivänä; ~ här vägen, om jag får bel olkaa hyvä, tätä tietä! jag måste gå, o. det genast minun täytyy lähteä ja heti (paikalla); det har du rätt i siinä olet oikeassa; det har jag inte tänkt på sitä en ole ajatellut (tullut ajatelleeksi). 3. (determ.): ~ som se joka; ken; det som se mikä; han är ~ som kan lösa problemet hän (siinä) on (se) mies, joka pystyy pulman ratkaisemaan; ^ som inte har förstått se joka (kuka) ei ole ymmärtänyt; ^ som visste, när de kommer/ kunpa tietäisin (kin), milloin he tulevatl det är ~s fel, som gav upplysningen (se on) sen syy, joka (sen) tiedon antoi;

det som han nyss sade se mitä hän vastikään sanoi; fundera en gång till på det

9F>den denaturera

(som) jag sagt mietihän (harkitsehan) vielä kerran (sitä) mitä minä sanoin; det var bara det hon ville höra sitä hän vain tahtoi kuulla; det är just det som juuri se (mitä, jota); det är just det som det är! juuri sitä se on! sepä se! siinäpä se! det finns de som on sellaisia (muutamia) ihmisiä jotka; deras vänner, som niiden ystä[vät (-viä), jotka; det är deras skuld, som se on niiden syy, jotka; tack vare dem, som hjälper mig niiden ansiosta, jotka minua auttavat, denaturera I tr (tkn.) denaturoida; sprit denaturoitu sprii, (j.) »tenttu», denne (denna, detta, dessa) (dem. prn.) tämä, pl nämä; denna dag tämä päivä; tänä päivänä, tänään; (dennas) tämän; den 5:te (ds.)

tämän kuun (tk.) 5 p:nä; på den här sidan, denna sida (om) jnk tällä puolen; vad jag sätter värde på är detta (erikoisesti, juuri) tähän panen painoa, tälle annan arvoa; livet efter detta tuonpuoleinen, haudantakainen elämä; strax efter detta kohta tämän (sen) jälkeen; fore detta N. N. & Co (Aktiebolag, Ab.) entinen (ent.) N. N. & Kumpp. (Osakeyhtiö, Oy.); min före detta (f.d.) lärare entinen opettajani; vad säger ni om detta? mitäs tästä sanotte?

densamme (den-, det-, de\samma) (dem. prn.) sama, samat; det gör detsamma saman-, yhden|tekevä(ä); det gör mig detsamma se on minusta sama (yhdentekevää); (j.) siitä minä vähät (välitän); (tackj detsamma! (kiitos,) samaa, samoin; i detsamma hörde han samassa hän kuuli; i detsamma som samassa silmänräpäyksessä kun; med detsamma (heti) samassa, heti paikalla, oitis, heti. dental I. -t (kiel. ym.) hammas-, dentaali-.

II. -en -er (fon.) hammasäänne, dentaali. dentist -en -er (hml.) hammasteknikko, departement -et - 1. ministeriö; (ent. Suom. senaatin oikeus-, talous)osasto. 2. hallintopiiri, (Ransk.) departementti, departementschef (Ruots. ym.) -en ministeri.

depesch -en -er (pika)sanoma, tieto.

-byrå (läh.) san:n haarakonttori. deplacement -et - (fys., mer.) uppoama, deplasementti. deppne|ns - pl - (m. -ntier) (kiel.) depo-nenttiverbi. deponera I tr tallettaa; asettaa vakuudeksi.

deportation -en -er (maasta)karkotus. depositipn -en -er (pank.) talletus, depositions) |bevis talletustodistus, «räkning talletustili.

— despotisk

depravera|d -t turmeltunut, depreciering: ~ av valutan rahanarvon huonontaminen.

depression -en -er lamaannus, (mielen)-masennus; (tal.) laskukausi, lamatila; (mnt.) merenpintaa alempana oleva alue, syvänkö, deprimera I tr masentaa; (kuv.) lamaannuttaa.

deputation f -en -er lähetystö, deputerad -en -e -ena edustaja, edusmies, depå -n -er varikko; varasto (paikka), -fartyg (er. sot.) varastoalus. derangera (-rangse:-) I tr saattaa epäjärjestykseen, häiritä.

deras (prn.) 1. (poss.) heidän; niiden; är det ~ hund? onko se heidän koiransa? heidänkö koiransa se on? min dotter o. deras son minun tyttäreni ja heidän poikansa. 2. (determ.) ks. den II. 3. derby -t -n derby, -lopp -et Derby-kilpa-ajot.

derivat -et - (kem., mat.) derivaatta, johdannainen.

derivation -en -er (kiel.) johto, dervjsch -en -er dervissi (muham. munkki), desamma ks. densamme. desarmera I tr purkaa (pommi, miina yms.); poistaa aseistus; (hnk.) riisua aseista.

desav(o)uera I tr kieltää kannatuksensa jltk; paheksua, peruuttaa; jäävätä, descendenslära -n polveutumisoppi. desertera I itr (er. sot.) karata, desertering -en (er. sot.) karkaaminen, desertör -en -er (er. sot.) sotilas-, lippu|-karkuri; yliloikkari.

designera I tr määrätä; ~ ngn till ngt määrätä jk jhk; till efterföljare (m.) määrätty, valittu seuraajaksi, desillusion -en -er pettymys, desillusionera|d -t (toiveissaan) pettynyt, harhakuvitelmansa menettänyt, desinfektera I tr (lääk.) desinfioida, puhdistaa tartunta-aineesta, desinfektion -en desinfiointi, desinfektio, puhdistus tartunta-aineesta, desinfektionsmedel desinfioimisaine, desinficera tr I ks. desinfektera. deskriptiv -t selittävä, kuvaava, deskriptiivinen.

desorganisation -en (kuv.) hajaannus; rappio.

desperat -are toivoton, epätoivoinen; raivoisa, julmistunut, sydäntynyt. despot -en -er itsevaltias; sorto-, hirmu|-valtias, tyranni, despotj -(e)n -er yksin-, sorto-, hirmu|-valta, despotia. despotisk -t itse-, sorto-, hirmu [valtainen.

despotism -en sorto-, hirmu-, mieli|valta.

1. dess (mus.) des.

2. dess 1. (poss.prn.) hänen, sen; du träffade barnet o.' ^ mor tapasit lapsen ja hänen äitinsä (tämän äidin). 2. (adv. snt.) innan ~ sitä ennen; sedan ~ siitä lähtien, sen jälkeen; till ~ siihen saakka; till ~ att siihen saakka kunnes. 3. ks. desto.

dessa ks. denne. dess-dur (mus.) Des-duuri, dessemellan (adv.) sillä välin, dessert (-ä:r) -en -er (keit.) jälkiruoka, -sked jälkiruokalusikka. -tallrik jälki-ruokalautanen. dess||förinnan (adv.) sitä ennen, -förutan (adv.) ilman sitä. -likes samoin, samaten, niin myös. -utom (adv.) sen lisäksi; sitä paitsi.

destillat -et - (tkn., kern.) tisle, destillation -en -er tislaus, destillationsapparat tislauslaite.

destillera I tr tislata, destinationsort (mer. ym.) määräpaikka, destinera! d -t: ~ tili määrätty jhk; jhk menevä; matkalla jhk. desto (adv.): ^ bättre sitä (sen) parempi; (hyväksi) onneksi; ju förr ~ bättre kuta pikemmin, sitä parempi; icke ~ mindre kuitenkin, sittenkin, sentään, siitä huolimatta, det ks. den.

detachement -el - (erillinen, its. toimiva) joukko-osasto, detachera I tr irrottaa, lähettää erilleen, detalj -en -er yksityiskohta; (m.) pikkuseikka; (sot.) osasto; i ~ yksityiskohtia myöten; s älf a i ^ myydä vähittäin; skildra; in i minsta ^ kuvailla pienintä yksityiskohtaa myöten; gå in på ~er puuttua yksityiskohtiin, detaljera|d -t yksi tyiskoli tai; nen, -sen tarkka.

detalj j| granskning yksityiskohtainen tarkastus. -handel vähittäiskauppa, -handlare vähittäiskauppias. detektiv -en -er etsivä, (ent.) salapoliisi, -byrå (pöl.) etsivätoimisto, -historia sa-lapoliisijuttu. -roman salapoliisiromaani, (j.) »dekkari'), detektor -n -er (rad.) ilmaisin, detektori, determinant -en -er (mat.) determinantti, determinativ -t

(kiel.) d e t e r m i n a t i i v i (n e n); rajoittava, määräävä, -pronomen (kiel.) determinatiivipronomini. determinism -en (fil.) determinismi, detonation -en -er 1. räjähdys, pamaus. 2.

(mus.) li air ali d u s (äänestä).

detronisera I tr syöstä valtaistuimelta, detsamma ks. densamme.

detta ks. denne.

devalvera I tr alentaa (rahan) arvo

(oikeaksi), devalvoida, devis -en -er (her.) valiolause; ajatelma; (kaup.) (ulkomailla maksettavaksi asetettu) sekki, vekseli, di ~(e)n: ge (ett barn) ~ imettää lasta, antaa lapselle rintaa; få (lps.) saada rintaa, saada imeä.

dia I tr\ itr imeä, imettää; ~ sin mor imeä äitinsä rintaa.

diabetiker -n - (lääk.) sokeritautipotilas,

-a sairastava, diabolisk -t pirullinen, diadem -et - (kult.) o t saripa, diadeemi. diafragm|a -at, (-an) -er, -or (an.) pallea;

väli|lihas, -kalvo, diagnos -en -er (lääk.) taudinmääritys; ställa ~ laatia taudinmääritys; på ngt jstk.

diagnosticera I tr laatia taudinmääritys, diagnostik -en (lääk.) taudinmääritys-oppi.

diagnpstiker t au d i n m ääri t läjä. diagonal I. -t kulmasta kulmaan, viistoon kulkeva. II. -en -er 1. (mat.) lävistäjä. 2. (vaat.) diagonaali (kangas i. diagram -met - graafinen käyrä, kuvio, diakon -en -er diakoni. kirkonpalvelija;

(m.) apupappi, diakoniss|a -an -or diakonissa, (kirkon palveluksessa oleva) sairaanhoitajatar, diakonissanstalt diakonissalaitos, dialekt -en -er (kiel.) murre, puheenparsi, dialektal -t murteellinen, dialektforskning -en (kiel.) murretutkimus, dialektik -en todisteluoppi, väittely-, keskustelu jtaito, dialektiikka, dialektisk -t 1. väittelytaitoon kuuluva, väittely-. 2. murteellinen, dialog -en -er vuoropuhelu, dialogi, diamant -en -er (jal.) timantti: av ~ timant|ti-, -tinen. -borr timantti|kaira, -pora. -bröllop timanttihäät. -ring timanttisormus, jalo-, hohto|kivisormus. diametjer -ern -rar (mat.) halkaisija, läpimitta.

diametral -t läpi-, poikkijmittainen;

motsatt (m.) juuri päinvastainen, diar|ium -iet -ier päiväkirja; (Iak.) asialuettelo, juttuluettelo.

diarré -n (m.) -(e)t -er (lääk.) ripuli, dibarn rintalapsi.

didaktisk -t opetusopillinen; opettava fine n) .

dieselmotor dieselmoottori.

diet -en ruokavalio, ra vin tojärj estys; hålla

— noudattaa ruokavaliota, dietisk -t ravinto -, ravinnollinen; ruokavaliota koskeva.

differens -en -er ero, erotus, eroavaisuus, differential -en -er (mat.) differentiaali, -kalkyl, -räkning (mat.) differentiaalilaskenta.

differentiera I. tr erilaistaa: ^d erilaistunut; erilainen, diffus -t -are hajanainen, hajallinen; hämärä, epäselvä, diflaska tuttipullo, difteri ~(e)n (lääk.) kurkkumätä, diftong -en -er (kiel.) diftongi, kaksois-

ääntiö. dig ks. du.

dig|er -ert -rare paksu, iso, valtava, runsas; en rs lunta paksu paperipakka, kirja, -döden (hist.) musta surma,

digitalis -en (ksv.) sormustinkukka, digitalis.

digna I itr uupua, nääntyä; <—– ned vaipua, lyyhistyä, lysähtää maahan; ^ av trötthet vaipua, lysähtää maahan uupumuksesta; bordet rsr av läckerheter pöytä notkuu herkkujen painosta; ^ under bördan nääntyä taakkansa alle (painosta), dignitet -en -er arvokkuus; (mat.) potenssi, dignitär -en -er arvohenkilö; ylimys, dika I tr: rs (ut) ojittaa, kuivattaa, dike -t -n oja. dikesren ojanpiennar, dikning -en ojitus; kuivatus.

1. dikt (a.) (mer.) tiivis; hålla rs bidevind ohjata tiukasti tuuleen.

2. dikt -en -er 1. runo; runous. 2. valhe; detta är ju rs f tämä on silkkaa valhetta (alusta loppuun)!

1. dikta I tr (mer.) tilkitä, rivetä.

2. dikta I tr, itr runoilla; ^ (ihop) sepittää, pistää omiaan; keksiä, valehdella.

diktafQn (o:) -en -er sanelukoje, diktafoni. diktamen: ett, en rs sanelu; skriva efter rs

kirjoittaa sanelun mukaan, diktan: en rs pyrkimys, halu; ~ o. traktan harras halu, pyrkimys, diktarbegåvning -en runoilijalahjakkuus. diktare -n - runoilija, diktart -en -er runouslaji. diktator -n -er diktaattori, »vksinkäskijä». diktatorisk -t diktatorinen, diktatur -en -er diktatuuri, -land diktatuuri (maa, -valtio, diktera I tr sanella; ^ ngt för ngn sanella jllk jtk; määrätä; ^ villkoren määrätä (sanella) ehdot, diktipn f -en esitys|tapa, ääntäminen, kirjoitustapa, kieli.

diktkonst -en runous (taito), runoilutaito diktning -en I. runous, runoilu. IL (mer., rak.) tilkintä, riveys. diktsamling runokokoelma. j

dilamm -et (koil.) karitsanliha. I

!J8

dilemm|a -at, -an -an, -or pula, pulma; vara i rs olla (pahassa) pulassa, välikädessä.

dilettønt -en -er harrastelija, puolitaitei-lija, »maallikko», patustaja. dilettanter} -(e)t harrastelija-, puolitai-teilija|maisuus. dilettøntisk -t harrastelijamainen, dilettantism -en harrastelija-, maallikko|-maisuus.

diligens (-sangs) -en -er (vanh. suuret) postivaunut, seurue vaunut, dill -en (ksv.), tilli, diili, dilla itr I (j.) puhua roskaa, joutavia, dille -t 1. juoppohulluus. 2. kiihko; (j.) »kärpänen»; ha rs på ngt olla hullautunut, kiihkeästi innostunut jhk. diileri -et -er jaarittelu(t), joutavan puhuminen, joutavat puheet, dim||bank sumu-, usva|seinä. -bild utu-kuva. -bildning sumun kohoaminen, muodostuminen. -bälte ks. -bank. dimension -en -er suuruus, mittasuhde, laajuus, ulottuvuus, dimensionell -t: trers kolmiulotteinen, dim||figur utukuva, usvahahmo. -frisumuton, usvaton. -höljjd -t utuinen, usvai-nen, sumun peittämä, diminuendo (mus.) I. (adv.) hiljeten, heiketen. II. -t -n diminuendo, diminutiv I. -t hyvin pieni. II.-et-, (-er) diminutiivi-, pienennys|muoto, -ändelse (kiel.) diminutiivipääte. dimm|a -an -or sumu, usva. dimmig -t -are sumuinen, usvainen, utuinen; (kuv.) epäselvä, hämärä, dimpa IV4 itr pudota, (kaatua) romahtaa, rojahtaa; ^ i golvet pudota (kaatua) rojahtaa maahan; ^ ned pudota, dimslöja sumu-, usvajharso. din ditt dina (poss.prn.) sinun; lilla racka-rel senkin pikku vintiö! ^ o. min mor sinun äitisi ja minun äitini; det är både till rs o. min fördel siitä on etua meille kummallekin; han kan inte skilja på mitt o. ditt hän ei osaa erottaa toisistaan omaa ja vierasta; allt (som är) mitt är ditt kaikki mikä on minun on sinunkin; hälsa de rsa! sano terveisiä kotiväellesi, (kaikille) teikäläisille! dinapp -en -ar (lps.) tutti, diné -n -er (julli.) päivälii|nen, -set. dinera 1 itr syödä päivällistä, dingla I itr riippua, (j.) roikkua, ^ med armarna seisoa, kävellä kädet roikkuen. diplQm -et - palkinto-, kunnia|kirja, diplomi.

diplomat -en -er (valt.) diplomaatti, diplomati -n diplomatia, valtio (mies) taito; (kuv.) la ske 1 m a liisi ms.diplomatisk — dispositionsrätt

dis

diplomatisk -t diplomaattinen, valtiovii-sas; (kuv.) joustava, varovainen, ovela, direkt - -are suoranainen, välitön; inte ~ rik ei juuri rikaskaan; ~ vagn (raut.) läpi-kulkuvaunu. -flygning (Int.) suora lento, direktion -en -er 1.

johtokunta; johto. 2. suunta.

direktiv -et - ohje, suuntaviiva, evästys, direktris -en -er johtajatar, direktutsändning (rad.) suora, välitön lähetys.

direktör -en -er johtaja; verkställande ~ toimitusjohtaja; (isoissaliikk.) pääjohtaja. direktQrsassistent johtokunnan sihteeri, dirigent -en -er (laulun-, soiton)johtaja; med T. som ~ (m.) T:n hoidellessa tahtipuikkoa.

dirigera I tr johtaa.

dis (i:) -et usva, utu.

discjp|el (-sipp-) -eln -lar oppilas.

disciplin (-sip-) -en 1. kuri(npito), järjestys;

utan ~ kuriton. 2. tieteenhaara, oppiaine, disciplinera I tr totuttaa kuriin, pitää kurissa.

disciplinstraff (sot.) järjestysrangaistus. disciplinär -t kurinpi|to-, -dollinen. disharmoni -(e)n -er 1. (mus.) epäsointu; riitasointu. 2. epäsopu, riitaisuus, disharmoniera I itr olla epäsoinnussa; olla yhteen sopeutumat |ön, -ta. disharmonisk -t epäsointuinen; eripurainen, riitaisa, disig -t -are usvainen, utuinen, (m.) märkä.

1. disk -en -ar a) myyntipöytä, tiski; b) (ksv.) kehrä.

2. disk -en (keit.) astia(i)npesu; -ar (rhm.) pestävät astiat.

1. diska I tr pestä (astioita).

2. diska I tr (j. urh.) ks. diskvalificera. diskont -en -er (mus.) diskantti, -stämma

diskanttiääni. -klav diskanttiavain, G-avain.

disk||balja pesusoikko. -borste pesuharja. -bråck (lääk.) väliruston tyrä, pullistuma, -bänk pesupöytä. diskersk|a -an -or astiainpesijä(tär). diskmaskin astiainpesukone. diskning -en -ar I. (keit.) (astiain)pesu.

II. (j. urh.) ks. diskvalificering. diskofil -en -er äänilevv|jen kerääjä, (leik.) -hullu.

diskontera I tr (pank.) diskontata, ostaa,

myydä (veks.), diskontering -en (veks.) diskonttaus; lämna

en växel till ~ diskontata vekseli. diskonto -t -n vekselikorko, diskontto-korko; höja r^t korottaa diskontto (korkoja.

diskon tpr -en -er diskont taaja, vekselin ostaja.

diskreditera I saattaa jk huonoon huutoon, diskret - -are tahdikas, hienotunteinen; vaitelias; järger hillityt värit, diskretion -en tahdikkuus; hienotunteisuus, vaitiolo; ^ hederssak vaitiolo kunnia-asia; om ~ anhålles pyydetään vaitioloa, diskriminera I tr (er. valt.) kohdella eri tavalla, syrjiä, diskriminering -en syrjintä, disktrasa pesuriepu.

diskus -en -ar (urh.) kiekko, -kastare kie-konheittäjä.

diskussion -en -er keskustelu, om ngt jstk, jnk pohdinta; ajatustenvaihto; ^ över (om) ngt väittely jstk; göra ett inlägg i ~en ottaa osaa keskusteluun, väittelyyn; ställa ngt under ~ ottaa keskustelun alaiseksi, diskussionsinlägg lausunto keskustelun yhteydessä, diskutøb|el -elt -lare kiistan-, riidan [alainen; kyseenalainen, diskutera I tr: ~ en sak keskustella asiasta, pohtia, punnita asiaa; den saken ska vi inte ~ siitä asiasta ei ryhdytä ollenkaan keskustelemaankaan; ^ igenom ngt pohtia, punnita läpikotaisin, diskvalificera I tr (urh.) erottaa kilpailusta; julistaa kilpailukelvottomaksi. diskvalifi||cering -en (urh.) erottaminen kilpailusta; kilpailukelvottomaksi julistaminen. -kation -en (urh.) sulkeminen pois ottelusta; ks. -cering. diskvatten (keit.) astiainpesuvesi. disp^sch -en -er (mer., vak.) merivahingon-lasku.

dispaschör -en -er merivahingonlaskija. dispens (-pangs) -en -er erivapautus; få ~ saada erivapautus, erikoislupa; ge ngn ~ från ngt vapauttaa jk (erivapautuk-sella) jstk.

dispensär -en -er (keuhkotautisten) huoltola, neuvola, neuvontapaikka. disponent -en -er (talon) isännöitsijä;

(teollisuuslaitoksen) johtaja, disponera I I. tr, itr.: ~ (över) ngt olla jtk käytettävänä. II. tr: ~ en uppsats jäsennellä, alustaa, suunnitella kirjoitus, tutkielma, laatia siihen jäsennys, alustus.

disponera|d -t altis, taipuvainen; ^ för en sjukdom altis, vastaanottava taudille, disponib|el -elt -la käytettävissä (oleva), disponibilitet -en uiko (asiain) ministerin käytettävänä oleminen; i ~ ulkoministerin käytettäväjnä, -ksi. disposition -en -er jaotus, sijoittelu; käyttö; valmistelu; käyttö valta; alttius; ställa till ngns ~ asettaa jnk käyttöön; vidta ~er ryhtyä toimenpiteisiin. dispositiQnsrätt käyttöoikeus.

disproportion -en -er epäsuhta, suhdatto-muus.

disproportionerlig -t epäsuhtainen, disputation -en -er väittely; (yliop.) väitöstilaisuus, (toh!orin)väittäjäiset. disputera I itr: <—» med ngn om ngt väitellä, kiistellä jnk kanssa jstk; har han redan (för doktorsgraden)? joko hän ön väitellvt (tohtoriksi)? dispyt -en -er (kiivas) sananvaihto, sanakiista, riita, diss (mus.) dis.

dissekera tr I (tied.) leikellä ihmis-1. eläinruumista; (kuv.) tarkoin tutkia, eritellä, saivarrella, seuloa, dissektion -en -er a) leikkely (vrt. ed.); b) tarkka tutkimi ien. saivartelu, seulonta, dissenter -n -. -s eriuskolainen; (Engl.)

dissentteri. dissertation -en -er tutkielma; väitöskirja, dissimilation -en dissimilaatio, (kiel.) äänteiden erilaistuminen; (fysiol.) aineiden hajoaminen.

diss-moll (mus.) dis-molli. dissociation -en (kern.) hajaantuminen, dissonans -en -er (mus.) epä-, riita|sointu. distans -en -er välimatka, etäisyys, väli, matka.

distansera I tr sivuuttaa jk, mennä jstk edelle; (kuv.) voittaa jk, olla jtk etevämpi, parempi.

distansminut -en -er (mer.) meripeninkulma (1852 m), distingera|d -t arvokas, ylhäinen, hieno, distinkt - -are selvä, ilmeinen, täsmällinen.

distinktion -en -er erottelu, erotus, valinta, selvyys.

distrahera I tr 1. hajottaa ajatuksia, häiritä. 2. huvittaa, viihdyttää, tuottaa rattoa.

distraktion -en -er hajamielisyys; ratto, huvi, ajanviete, viihde, distribuera I tr jakaa, jaella; (elok.) vuokrata.

distribution -en -er jakelu; (elok.) vuokraus; Akademiska Bokhandeln i ^ jakaja Akateeminen Kirjakauppa, distributiv -t (kiel.) distributiivinen; erä-, distributör -en -er jakelija; (elok.) vuokraaja.

distrikt -et - piiri, alue; piirikunta, distrikts|(chef piiripäällikkö, -mästerskap

(urh.) piirin mestaruus, -veterinär piirieläinlääkäri, dis trä (a. tpm.) hajamielinen, dit (adv.) 1. (dem.) sinne, tuonne (noin); | ^ går vii mennään sinne, tuonne! ! f ag går inte ^ en minä sinne mene (lähde); !

är det långt —>? onko sinne pitkälti? (aik.)

onko siihen pitkä aika? ^ skulle jag vilja I sinne minä tahtoisin, sinne minun mieleni tekisi; hit o. ~ sinne tänne; ^ in sinne; ^ upp sinne (tuonne) ylös. 2. (rel.) den plats ~ han kom paikka jonne (johon) hän tuli.

ditjjfärd menomatka, -hörande siihen kuuluva. -intills siihen asti. -komst sinne, perille tulo.

dito 1. (a.) sama (samainen), äskenmai-nittu, puheena ollut; nya skor o. ~ strumpor uudet kengät ja (samoin uudet) sukat. 2. (adv.) samoin.

1. ditt (poss. prn.) ks. din.

2. ditt: ^ o. datt sitä tätä; (m. san.) niitä näitä, kaikenlaista.

dittills siihen asti, siihen (aikaan) saakka.

-varande siihenastinen, ditväg menomatka.

dityramb -en -er dityrambi, riemulaulu, innosruno.

dityrambisk -t dityrambinen, riemuisa, ditåt sinne-, tuonnejpäin; ngt ~ jtk sinnepäin, siihen suuntaan, jtk sentapaista; inte ~ (Suom. r.) ei läheskään, divja -an -or (teat., oop.) tähti, »diiva», -låter pl (halv.) diivan elkeet, tavat, »otteet».

divsin -en -er 1. leposohva. 2. (persial. t.

arab.) runokokoelma, divergens -en -er erisuuntaisuus; (kuv.) erimielisyys, divergent (a.) (fys.) hajaantuva; erilleen menevä.

divergera I itr hajaantua; (kuv.) erota, divergerande (a.tpm.) erisuuntainen, eroava; ristiriitainen, vastakkainen; ^ meningar eriävät, ristiriitaiset ajatukset, mielipiteet, diverse 1. (a. tpm.): ~ kostnader erilaiset kulut. 2. (s.) sekalaista, kaikenlaista, diverse| jarbetare sekatyömies, -handlare sekatavarakauppias, dividend -en -er 1. (mat.) jaettava. 2.

(kaup.) osinko, dividera I. tr jakaa, rned 3 jakaa kolmella. II. itr (j.) jarkeilla, puhella sinne ja tänne, om ngt jstk. di vis -en -er yhdysviiva, division -en -er 1. (mat.) jako; jakolasku.

2. (sot.) divisioona, div|sor -n -er (mat.) jakaja, djungjel -eln -lar viidakko, djup I. -t -are syvä; '—<a färger täyteläiset värit; en ~ mansröst matala miesääni; i skogen syvällä metsässä, metsän uumenissa; ur ~aste hjärta sydämen pohjasta; allvarlig, syvän, raskaan vakava; känd syvästi tunnettu; liggande ögon syvällä (kuopissaan) olevat

silmät; rörd syvästi liikuttunut.

II. -et syvyys; på fem meters ~ viiden metrin syvyydessä; gå på ~et med ngt mennä asian ytimeen; ur ~et av mitt hjärta sydämeni pohjasta (syvyydestä), djup||blå tummansininen, -frysning syväjäädytys. -fryst sy vä(än) jäädytetty, -gruppering / (sot.) syvä(än)porrastus. -gående (a. tpm.) syvällekäypä, syvällinen; ^ undersökning (kirj.) syvälti luotaava tutkimus, -havsfiske ulkomerikalastus. -havsforskning sy vänmerentutkimus. -liggare (Suom. r.) aineen, ammatin yms. syvällinen tuntija, djupna I itr syvetä.

djupsinnig -t -are syvämietteinen, -het sy-vämietteisyys.

djuptryck (kirjp.) syväpaino. djur -et - eläin; ^et inom oss sisimmässämme vaaniva, piilevä eläin. -art eläinlaji, djurisk -t eläimellinen, djuriskhet -en eläimellisyys; petomaisuus, dj ur| I kretsen (täht.) eläinrata, -liv eläinmaailma, eläimistö, eläinkunta, -plågare eläinrääkkääjä. -plågeri eläinrääkkäys, -riket eläinkunta, -skydd eläinsuojelu, -skyddsförening eläinsuojeluyhdistys, -skötare eläintenhoitaja, -tämjare eläinten kesyttäjä, -vän eläinten ystävä, -värld eläinten maailma; eläinmaailma, djärv -t -are rohkea, peloton; arastelema-ton, julkea; ~t spel (uhka)rohkea peli. djärvas II1 itr (dep.) rohjeta, uskaltaa; juljeta.

djärvhet -en rohkeus, uskallus; uhkarohkeus, julkeus; vrt. djärv. djävla (a. tpm. j.) kirottu; pahuksen, lemmon; ^ knöl pahuksen lurjus! djävlas (j.) ks. jäklas. djävlig -t -are pirullinen; inhottava; det är för ~t se on liian tylsää, typerää, djäv|ul -ulen -lar paholainen; perkele;

-lar anamma! (kir.) perhana vieköön! djävulsk -t pirullinen, perkeleellinen, djävulskap -et -er, djävulskhet -en -er pirullisuus.

djävulstyg pirullisuus; pirun vehkeet, d-moll (mus.) d-molli. dobb|el -let uhkapeli (kortti- t. noppa|peli). dobbla I itr pelata uhkapeliä; (kuv.) hurjastella, docent -en -er dosentti, docentur -en -er dosen|tintoimi, -tuuri, docera I itr opettaa; puhua viisastellen, docerande (a. tpm.) opettava(inen); (halv.) mestaroiva, rikki viisas, dock (adv., konj.) kuitenkin, sentään; och (men) ~ mutta kuitenkin; fastän han är rik är han ~ ej lycklig hän ei ole onnellinen vaikka onkin rikas.

1. dpck|a I. -an -or (mer.) telakka; vrt. flyt~, torr~. II. I tr ottaa telakkaan, telakoida.

2. dock|a -an -or 1. (leik.) nukke. 2. (lanka) pasma, sykyrä.

dockaktig -t -are nukkemainen, dock||ansikte nuken|kasvot, (j.) -naama, -skåp (leik.) nukkekaappi, -teater nukketeatteri. -vagn nukenvaunut. doft -en-er tuoksu, lemu; utan ~ tuoksuton, dofta I I. itr tuoksua; det ^r av rosor ruusut tuoksuvat; tuntuu (ilmassa on) ruusujen tuoksua. II. tr (leip.): mjöl över ngt sirotella jauhoja jnk päälle, doftande (a. tpm.) tuoksuva, lemuava, dogg -en -ar dogi (iso koirarotu). dogm -en -er (usk.) uskonkappale; opinkappale, dogmi.

dogmatik -en uskonoppi, dogmatiikka, dogmatiker -n - dogmaatikko, dogmatiikan tutkija; ahdasmielinen hnk. dogmatisk -t dogmatiikkaa koskeva; ahtaasti dogmeissa pysyvä, dogmatism -en dogmatismi; dogmaattisuus, auktoriteettiusko, dok (u:) -et - huntu; ta ~et (kat.) ruveta nunnaksi, mennä luostariin, doktor -n -er tohtori; filosofie ~ filosofian-tohtori.

doktormn|a -an -or tohtorin rouva, tohto-rinna.

doktorsavhandling tohtorin väitöskirja; skriva sin ~ kirjoittaa tohtorinväitös-kirjansa, -grad: ta ~en suorittaa tohtorintutkinto, väitellä tohtoriksi, -hatt tohtorinhattu, -titel tohtorin arvonimi, -värdighet tohtorinarvo. doktrin -en -er oppijärjestelmä, -lauselma).

dokument -et - asia|paperi, -kirja; todistuskappale.

dokumentarisk -t asiakirjoihin ym. nojautuva, perustuva, dokumentera I I. tr näyttää asiakirjoin, todistuskappalein toteen. II. rfl. ~ sig näyttää (todistaa) olevansa kyseessä oleva hnk., todistaa henkilöllisyytensä, pätevyytensä.

dokumentskåp asiakirjakaappi, dokumentärfilm (elok.) dokumentaarielo-kuva.

dol|d -t piilossa, kätkössä(oleva); salainen, kätketty; reserver (kaup.) sala|reser-vit, -varannot; hålla sig ~ pysytellä piilossa, näkymättömissä, dolk -en -ar tikari, (vanh.) väkipuukko. -sting, -styng tikarinpisto, -stöt tikarin-isku.

dollar -n -5 dollari; ett belopp på 50 ~ 50 dollarin summa, -sedel dollarinseteli.

Dolomjterna pl npr (mnt.) Dolomiitti-alpit.

dolsk -t -are luihu, (sala)kavala.

1. dom (o:) -en -er tuomiokirkko, doomi.

2. dorn (u:) -en -ar (Iak.) tuomio; yttersta r-^en viimeinen tuomio; lagakraftvunnen ~ lainvoiman saanut, lainvoimainen tuomio; avkunna (fälla) en ~ antaa, julistaa tuomio; sätta sig till ~s över ngn käydä jnk tuomariksi, tuomitsemaan jtk.

domar i e -n - tuomari; (urh.) erotuomari. Domareboken (Raam.) Tuomarien Kirja, domarämbete tuomarinvirka. domdera I itr paasata, pauhata, rähistä,

(j.) rähjätä, domedag tuomiopäivä, domestjk -en -er 1. (vaat.) karkea puuvillakangas, domestiikki. 2. palvelija, domherr|e -en -ar 1. tuomioherra. 2. (el.) punatulkku, domicjl -en 1. (Iak.) kotipaikka. 2. (kaup.) maksupaikka, dominant -en -er 1. (mus.) huippusävel, dominantti. 2. (biol.) vallitseva perintötekijä.

dominera I I. itr olla vallitsevana; kohota ylemmäs. II. tr hallita (ja vallita), dominion -en -er (kat.) dominikaani-

(munkki), musta veli, saarnaajaveli. domini|on: en ~ pl-öns, -er (valt. Engl.) liittoalusmaa, dominio.

1. domino -n -s. -r (vaat.) domino(puku); (naam.) dominopukuinen hnk.

2. domino -t (pel.) domino, -bricka domi-nolaatta. -spel domino(peli).

domkapitlel -let - tuomiokapituli, domkraft -en -er (tkn.) väkivipu, vaunun-nostin.

domkyrkla -an -or tuomiokirkko, domna 1 itr turtua, (jäsen) puutua, »kuolla»; min fot har ^t jalkani on puutunut. puuduksissa, »kuollut»; ~ av turtua, puutua; heiketä, domning -en turtuminen, puutuminen, raukeaminen, domprost -en -ar tuomiorovasti, domptör -en -er eläintenkesyttäjä. dom||saga -n (Iak.) tuomiokunta, -säl oikeussali, lakitupa, domsbasun tuomiopasuuna, domslut (Iak.) tuomio, päätös, domsrätt tuomiovalta, domstol -en -ar tuomioistuin, domstolsförhandling oikeus-, tuomiois-

tumSkäsittely. domän -en -er (suur)tila; alue; valtiontila, -styrelse (Ruots.) metsähallitus; vrt. forststyrelse.

dön (u:) -et - kapine, vehje, neuvo(t); ~ efter person (läh.) miekka miestä myöten.

donation -en -er lahjoitus, donatipnsbrev lahja-, lahjoitus|kirja. donator -n -er lahjoittaja, donera I tr lahjoittaa, tehdä lahjoitu(k)-s(ia).

don|juan -]ua'nen, -jua'ner naissankari, »lemminkäinen».

dop -et - kaste; bära ett barn till ~et viedä lapsi kasteelle, -attest kastetodistus. -f un t kastemalja, -namn ristimänimi. dopp -et - 1. kastaminen; ta sig ett ~ pistäytyä uimassa. 2. kaffe med ~ kahvi ja leipä; (m. leik.) pullakahvit, doppa I I. tr kastaa, i ngt jhk; ^ i salt kastaa suolaan; ^ pennan i bläckhornet kastaa kynää mustepullossa; ^ ngn painaa veteen, veden sisään (umpisukkulaan). II. rfl. ~ sig (u.) kastautua (vedessä), dopping -en -ar (el. Podiceps) uikku, här-kälintu.

doppsko -n -r hela; (kävelykepin) ken-kä(in).

doppvärmare -n - (tkn., shk.) uppokeitin. dopl|skål kastemalja, -vittne kasteentodistaja; (m.) kummi, dorisk -t doorilainen, dos -en -er annos, dos|a -an -or rasia.

dosera I (lääk.) tr annostella, mitata, dos|is -en -er ks. dos. dos (s) era I tr (tr.) viistää; tehdä kaltevaksi.

dossié, dossier -(e)n -er asiapaperi1,vihko, -pinkka.

dotter -n döttrar tytär, -bolag (kaup.) tytäryhtiö. -dotter tyttärentytär, dotterlig -t tyttäre|llinen, -n-, dotterson tyttärenpoika, doublé ks. dubble.

dov (o:) -t -are kumea; ~ röst kumea, ontto ääni; ~ smärta jäytävä, jomottava tuska.

dovhjort (-o:) (el. Dama dama) kuusipeura, dra, draga IV2; vrt. dras I. tr 1. vetää; ^ andan vetää henkeä, haukkoa henkeään; ~ benen efter sig laiskasti siirrellä jalkojaan; blankt paljastaa miekkansa (aseensa); ^ ut lakan, (tvätt)kläder vetää lakanoita, pesuvaatteita; ~ lott heittää, lyödä, nostaa, vetää arpaa; ^ skam (olycka) över ngn aiheuttaa (tuottaa) jllk häpeää (onnettomuutta); ^ en (felaktig) slutsats tehdä (väärä) johtopäätös jstk; ^ det kortaste strået (kuv.) joutua, jäädä huonommalle, heikommalle puolelle (osalle); ^ en suck huoahtaa; ~ täcket över huvudet vetää peitto pään yli, (j.) korviin; ~ ngt i smutsen (kuv.) raastaa jtk lokaan, tahrata; ~ ngn i ärmen vetää, nykäistä jtk hihasta;

ngn vid näsan (kuv.) vetää nenästä, huiputtaa. 2. (houkutella); styck et ^r mycket folk näytelmä vetää hyvästi yleisöä; man till henne hän vetää (ihmisiä) puoleensa, hänessä on viehätysvoimaa; jag '—'S till hembygden mieleni tekee, minua vetää (haluni vetää) synnyinseuduilleni; känna sig dragen till ngn tuntea vetovoimaa (viehtymystä) jhk; ~ (bort) kunderna från ngn houkutella asiakkaat (ostajat) pois jltk; ^ (bort) uppmärksamheten från ngt johtaa huomio pois jstk; ^ uppmärksamheten till sig vetää (ihmisten, yleisön) huomio puoleensa. 3. vaatia; det kommer att ~ stora omkostnader siitä aiheutuu (koituu) suuria kustannuksia; strykjärnet drar mycket ström silitysrauta kuluttaa (vie) paljon virtaa (sähköä). 4. ^ en spader (j.) pistää (kortti)peliksi, (j.) kortiksi. II. itr 1. låta teet stå o. ^ antaa teen hiukan seistä, »tekeytyä»; ^ efter andan haukkoa henkeään; ^ i ngt vetää (kiskoa) jstk; det drog i mungiporna på honom hänen suupielensä nytkivät (vetäytyivät hymyyn); ^ på munnen hymähtää,

vetää suutaan hymyyn; ^ på orden venytellä sanojaan, puhua hitaasti, laahaten; ^ på svaret viivytellä, odotuttaa vastaustaan. 2. gå o. ~ maleksia, vetelehtiä; gå o. r^ med en flicka olla, kävellä, seurustella tytön kanssa; vildgässen drog (sig) norrut villihanhet vetäytyivät, lensivät pohjoiseen päin; ^ åt skogen! mene hiiteen, helkkarin kuuseen! 3. (prs.): det från fönstret ikkunasta vetää; det inte i kakelugnen (kaakeli)uuni ei vedä. III. rfl. ~ sig: han sig ur leken hän vetäytyy eroon, pois leikistä; ei ole (e lää) mukana; klockan ^r sig kello jätättää, ei käy tarkkaan; ~ sig åt sidan mennä, vetäytyä syrjään; tyget har dragit sig kangas on venynyt; ligga o. ^ sig vetelehtiä ja laiskotella; ~ sig för ngt pysytellä erossa jstk, kartella jtk; han sig för att säga sanningen hän ei tahdo saada totuutta sanotuksi, häntä arveluttaa sanoa totuus; han sig undan när det kommer till kritan kun kovalle ottaa hän vetäytyy syrjään (pois). IV. (pain. part.): ~ av ringen ottaa sormus pois sormesta; ^ av stövlarna riisua saappaat jalasta; ^ bort vetää pois; vrt. J. 2.; ~ sig bort vetäytyä pois, poktua; (savu ym.) haihtua; klockan sig efter

kello jätättää; ~ fram vetää esiin; z-»-' fram i ljuset vetää päivänvaloon, saattaa, tuoda julkisuuteen; ~ fram ngt inför offentligheten saattaa jtk julkisuuteen; «—' fram genom oländig mark sa-

mota (j. tarpoa, rämpiä) halki vaikeakulkuisten tienoiden, hankalakulkuisessa maastossa; ^ sig fram tulla toimeen, elää kituuttaa; vrt. framdra(ga)\ ~ för vetää esiin, luo; ^ förbi (ngn) kulkea (jnk) ohi; klockan sig före kello edistää; ^ ifrån (mat.) vähentää; (urh. j.) jättää, karistaa kannoiltaan, irtautua, tehdä ero; ^ igen sulkea, panna kiinni; ^ igenom läxan (j.) silmäillä läksy läpi; ^ igenom en bok (j.) silmäillä, selailla kirja läpi; ihop vetää kokoon; ^ in vetää sisään; ^ in ngn i en strid vetää (saattaa, sotkea) jk mukaan taisteluun; ^ in på ngt rajoittaa jnk käyttöä; ^ in på utgifterna supistaa menoja; ^ in på ngns lön (rättigheter) vähentää jnk palkkaa (rajoittaa, supistaa jnk oikeuksia); ^ jämt med ngn tulla (hyvin) toimeen jnk kanssa; ^ med vetää mukanaan; ~ med sig vetää, tuoda mukanaan; tuottaa, aiheuttaa; ~ ned vetää alas; (kuv.) vetää, (raastaa) tomuun, lokaan; liata, tahrata; omkring kuljeskella ympäri; ^ på sig stövlarna ottaa (panna, vetää, kiskoa) saappaat jalkaansa; ^ på sig en förkylning vilustua; ^ tili kiristää; ^ till hårdare vetää tiukempaan, kiskoa kireämmälle; ^ till sig vetää luokseen, puoleensa; magneten till sig järn

magneetti vetää puoleensa rautaa; ^ till med en svordom (lögn) kirota paukauttaa; päästää suustaan valhe; vrt* I. 2.\ ~ tillbaka vetää takaisin, peräyttää; ^ sig tillbaka vetäytyä (takaisin), perääntyä; '—' undan vetää pois; ^ sig undan vetäytyä pois; ~ upp vetää ylös; vetää (kl.); ^ upp ankaret (mer.) nostaa ankkuri; ^ upp ur vattnet vetää (nostaa) vedestä; ~ ut vetää, mennä pois, ulos; ^ ut en tand ottaa (pois) hammas;

' ut i krig (fält) lähteä sotaan; det (arbetet) ^r ut på tidén se (työ) vie aikaa, venyy venymistään.

drabant -en -er 1. (hist.) henkivartija; saattomies. 2. (täht.) seuralainen, kuu. -stat satelliittivaltio.

drabba I I. tr kohdata, tavata (onnettomuus yms.); av minnesförlust menettää muistinsa; en olycka ~de honom häntä kohtasi onnettomuus. II. itr ~ samman törmätä, sattua yhteen, vastakkain.

drabbning -en -ar taistelu, kahakka, ottelu.

drag -et - 1. (yi.) veto; siveltimenveto;

kynänpiirto; skarpt skurna ^ (hnk.)

terävät piirteet; ett skickligt ~ taitava »tempaus», (sakki)siirto; det är ett förskräckligt r^ vid fönstret ikkunan ääressä

(ikkunasta) vetää hirveästi; det är ditt ~ (pel.) on sinun vuorosi, siirtosi; det är inget ~ i pipan piippu on tukossa; schackspelaren gjorde ett ^ sakinpelaaja teki siirron (siirsi nappulaa); sitta i ~ istua vedossa; dricka i djupa ~ juoda pitkin siemauksin; njuta i fulla ~ nauttia täysin siemauksin (tav. kuv.); skildra i korta ~ lyhyesti kuvailla. 2. (kal.) uistin, draga ks. dra.

dragande (a. tpm) vetävä; kommat lähteä, marssia luo, kohti; komma ^ med ngt tuoda mukanaan; mainita, tuoda esiin jtk.

dragare -n - vetojuhta, dragas ks. dras.

dragj|basun (mus.) (veto)pasuuna. -djur veto|eläin, -juhta, dragé (-se:) -n -er (mak.) rakeet, sokeri-ryynit.

dragjjfri -tt vedoton, missä ei tunnu vetoa;

tiivis, -färja vetolautta. dragg -en -ar naara, harkki. dragga I tr naarata; ^ efter ngt naarata jtk; ankaret ~r (mer.) ankkuri haraa pohjaa, ei pidä. dragharmonik|a -an -or (mus.) hanuri, harmonikka, (j.) haitari, dragig -t -are vetoinen, hatara (huone), dragj|kamp (urh.) köyden-, (leik.) kissanhännänveto. -kraft vetovoima, -kärra käsijrattaat, -kärryt, dragning -en -ar veto; (arp.) arvonta; taipumus, »veto»; han har en >—' åt det romantiska hänessä on taipumusta romanttisuuteen, dragnings! |kraf t vetovoima, -lista arvon-taluettelo.

dragon -en -er (sot.) rakuuna, dragplåster vetolaastari; (kuv.) hnk., joka vetää yleisöä, -rem (sot.) vetohihna; juk(k)ohihna. -spel (mus.) harmonikka, hanuri, (j.) haitari.

drakballong (sot.) leijailmapallo, kiinto-,

tähystys; pallo, drak||o -en -ar 1. (tar.) lohikäärme. 2. leija. 3. (äkäinen) akka, syöjätär. 4. (purjevene) louhi vene. 5. ks. -skepp. drakonisk -t drakonijnen; -sen (epäinhimillisen) ankara, julma, drak||skepp (hist.j viikinkialus, lohi-käärmelaiva. -sådd myrkky kylvö, dram (a:) -en -er näytelmä, dramja -at -er näytelmä, draama, dramatik -en näytelmä|taide, -runous, dramatiker -n - näytelmäkirjailija, dramaatikko.

dramatisera I tr sodittaa (muunnella) näytelmäksi, dramatisoida, dramatisk -t dramaattinen; draamallinen, j

dramaturg -en -er näytelmäkirjailija; näytelmäni tekijä, -valitsija; (teat.) taiteellinen neuvonantaja, drank -en rankki, -tunna rankkitynnyri. drapera I tr verhostaa, poimutella. draperi -(e)t -er verhostin; ovi-, ikkuna j-

verhot; väliverho, (vanh.) esirippu, dras (a:) (dragas) IV2 itr (dep.): ~medkärsiä jstk; jag med en förkylning olen vilustunut; ^ med en sjukdom potea jtk tautia; '—' med skulder olla velkaantunut, (j.) tapella velkojensa kanssa; ~ med svårigheter olla vaikeuksissa; (j.) (saada) tapella, rimpuilla vaikeuksi|ssa, -a vastaan.

drastisk -t mehevän (karkean) koomillinen, repäisevä; räikeä, jyrkkä, drasut -en -er. en lång ~ (j.) pitkä roikale.

dravjel -let loru, pöty; det är ju rena rama -let se (tuohan) on paljasta pötyä, dreg|el -let (m. -eln) kuola, dregla I itr kuolata.

dreja I I. tr vääntää, kääntää, kiertää, punoa. II. itr (mer.) ^ hi kääntää (pysähdyttää) vastatuuleen, drejskiva savenvalusorvi. dress -en -er puku.

dressera I tr harjoittaa, opettaa, koulita, dressin -en -er (raut.) resiina, dressyr -en -er harjoittaminen, opettaminen, koulitseminen. dressör -en -er opettaja, harjoittaja, koiiii tsij a.

drev -et - 1. (mets.) ajo, uuvutusajo. 2. (rak., mer.) riveet, tilkkeet. 3. (tkn.) käyttöpyörä.

drevjjjakt (mets.) ajometsästys, uuvutusajo. -kari (mets.) ajomies, dribbla I itr (jlkp., krp.) pujotella, drick a I. -an, -at juoma, (er.) kalja. II. I V4 tr, itr juoda; han -er hän juo(pottelee); ^ i botten juoda pohjaan; ~ ngn till juoda jnk malja, jnk onneksi; ^ ur juoda jstk, tyhjäksi; ^ sig otörstig juoda kyllikseen, sammuttaa (kunnolleen) janonsa, drickbar -t juotavaksi kelpaava; vinet är ~t (tätä) viiniä voi juoda, (j.) tätä viiniä kyllä juo; vattnet i brunnen var knappt kaivon vettä (hädin) tuskin saattoi juoda, (vesi tuskin kelpasi juotavaksi), dricks pl (tpm.) (j.) juomaraha(t). dricksj|glas juomalasi, -pengar pl juoma-, (nyk. tav.) palvelujraha(t). -vatten juomavesi.

dricksvattensfontän juomavesisuihkukai-vo.

drift -en -er 1. taipumus, halu, vietti; av egen ~ omin päin, omasta halustaan; lägre r-^jer alhaiset vietit. 2. käyttö, liike;

toiminta; elektrisk rs sähkökäyttö. 3. (mer.) råka, komma i ns joutua tuuliajolle; vara i rs olla tuuliajolla, ajelehtia. 4. pila (i lu), pilkka, ilveily; utsätta ngn jör rs saattaa jk pilkan alaiseksi, kohteeksi, pitää jtk pilkkanaan; pitää hauskaa jnk kustannuksella, driftig -t -are toimelias, vireä, puuhakas.

-het -en toimeliaisuus, yritteliäisyys, drift|jkucku: han är allas rs hän on kaikkien (yleisen) pilkan kohteena; kaikki pitävät häntä pilkkanaan, -liv aisti-, vietti i elämä. drift(s) ||kapitäl käyttö |pääoma, -varat.

-kostnad -en -er käyttökustannukset, drift||stopp käyttö|keskeytys, -häiriö, -säker -t varmakäv nti neil.

1. drill -en -ar (mus.) trilli; liverrys; slå en rs livertää; slå sina liverrellä.

2. drill -en (sot.) muodollinen sotilaskoulutus; harjoitus; kuri.

3. drill -en -ar (tkn.) jousipora, vintilä.

1. drilla I itr (mus.) liverrellä.

2. drilla I tr (sot.) harjoittaa; komentaa.

3. drilla I tr, itr porata jousiporalla (vinti-lällä).

drillborr ks. 3. drill. drink -en -ar juoma; lasillinen, ryyppy, drinkare -n - juomari, juoppo, drista I rfl. ~ sig rohjeta, uskaltaa; juljeta.

dristig -t -are rohkea, uskalias; ett rst företag uhkarohkea, uskallettu yritys, dristighet -en uskaliaisuus; arastelemat-tomuus.

1. drivla -an -or (lumi)nietos; kinos; ^ av sand hiekkaharjänne, dyyni.

2. driva IV1 I. tr ajaa; käyttää; kuljettaa; ^ en affär harjoittaa liikettä; ^ jordbruk harjoittaa maanviljelyä, viljellä maata, olla maanviljelijä; ~ handel harjoittaa kauppaliikettä, käydä kauppaa; ^ gyckel med ngn ilvehtiä jnk kustannuksella, pitää jtk pilkkanaan; ^ ngn från hus o. hem karkottaa kodistaan ja konnultaan; ~ ngt för långt mennä jssk liian pitkälle; ^ ngn i döden ajaa, saattaa jk kuolemaan; ^ fienden på flykten ajaa vihollinen pakoon; ^ ngn till förtvivlan saattaa, syöstä jk epätoivoon; ^ ngt till sin spets kärjistää jtk huippuunsa, äärimmilleen; till det yttersta kärjistyä äärimmilleen, huippuunsa. II. itr ajautua, ajelehtia; (mer.) sortua, painua, ajeltua; i land ajautua maihin; gå o. ~ vetelehtiä, maleksia; ^ med ngn pitää jtk pilkkanaan, ivailla, näykkiä. III. (p&in. part.): ^ bort ajaa pois, tiehensä; tr (m.) karkottaa; ^ framför sig ajaa edellään; ~ igenom ajaa jstk läpi;

- drumla dm

(kuv.) ajaa (tahtonsa) perille, läpi; ^ in tr, itr ajaa, pakottaa menemään sisään; ^ in en spik i träet iskeä, hakata naula puuhun; ^ in ett belopp, en fordran periä rahasumma, saatava; ^ omkring kuljeskella, vetelehtiä, maleksia (yltympäri); flotten drev omkring lautta ajelehti; ^ på ajaa, hoputtaa, kiirehtiä, jouduttaa; /—» upp priserna korottaa, kiristää hintoja; ^ upp sin skicklighet i ngt kehittää taitonsa jssk (huippuunsa); ^ ut tr, itr ajaa ulos, (j.) pellolle; ^ ut onda andar (Raarn.) ajaa ulos saastaisia henkiä.

drivande (a. tpm.): den ^ kraften käyttö-, liikkeelle paneva voima (m. kuv.). driv|iankare (mer.) laahus-, ajo|ankkuri, -axel (tkn.) käyttöakseli. -bänk (puut.) taimi-, kasvi|lava. driv|en -et -na 1. -et silver siselöity, pakotettu hopea. 2. -nare taitava, tottunut, harjaantunut; en rs försäljare (kaup.) taitava, pystyvä myyjä; ^ (hand)stil sujuva käsiala.

driv||f jäder (tkn.) käyttöjousi; (kuv.) vaikutin, kiihoke, kannustin, -hjul (tkn.) käyttöpyörä. -hus (puut.) kasvihuone, ansari, -is ajojää(t). -kraft käyttö-, liike|voima, -medel käyttöaine. -mina (mer.s.) ajomiina, -rem (tkn.) käyttö-, juoksu| hihna, -ved (vesi) ajopuu (t), drog (o:) -en -er (frm.) rohdos, -handel rohdoskauppa.

dromedar -en -er (el.) dromedaari, yksi-kyttyräinen kameli, dropp -et tipunta, vuoto, droppa I I. tr tiputtaa, tiputella. II. itr tippua, pisarrella. dropp|e -en -ar pisara, tippa; som en rs

i havet kuin pisara meressä, dropp||flaska tiputuspullo. -formig- t pisaran muotoinen, -glas tiputuslasi. -sten tippukivi. -stensgrotta (mnt.) tippukiviluola. -vis tipoittain, pisaroittain. drosk|a -an -or ajurinrattaat. drosk|jbil

vuokra-auto. -chaufför vuokra-autonkuljettaja. -kusk vuokra-ajuri, -station ajuriasema. drott -en -ar valtias; hallitsija, drottning -en -ar kuningatar, druck|en -et -nare päihtynyt, humalainen, juopunut.

drulla I itr ks. drumla. drulle ks. drummel.

drulleförsäkring (vak.) vastuuvakuutus, drullig ks. drumlig.

drumla 1 itr: gå o. rs hutiloida; menetellä,

(käyttäytyä) kömpelösti, typerästi;

(gå o.) rs i pudota, loiskahtaa veteen; ^ omkull kaatua kupsahtaa.

drumlig -t -are kömpelö, kulmus(-), nahjus-

(mainen), köpelö, taitamaton, drum|mel -meln -lar köpelys; tolvana,

tollo, tomppeli; lurjus, drummel||aktig -t -are köpelömäinen, tollo-mainen. -aktighet -en kömpelyys; tol-lomaisuus. D-Peter (lps. kuvakirja) jöröjukka.

drunkna I itr liukkii ; kuv., hävitä, drunkning -en hukkuminen; vrt. seur. drunknings||fall hukkumistapaus, -olycka hukkumisonnettomuus, druv|a -an -or rypäle, druv||klase rypäleterttu, (viini)rypäle. -saft rypäleneste, rypäleen mehu. -socker rypälesokeri, dryad -en -er (myt.) metsänneito, puun haltija.

dryck -en -er juoma: starka ~er väkijuomat: mat o. nu»k ja juoma. d7y3kenskap -en juoppous; vara hemfallen åt "«w olla juoppo (juoppouteen vajonnut).

dryckes||broder juoma-, (j.) viina|veikko, -kärl juoma-astia, -lag juomingit, -rör]d -t (Suom. r.) pä htyayt, juopunut, -varor väkijuomat, (j.) viinakset, -visa juomalaulu.

dryckjom: en ^ 1. juominen; (suur)juomingit. 2. väkijuomat, (j.) viinat, viinakset.

dryfta I tr pohtia, käsitellä (asiaa), dryftande -t pohdinta, käsittely; keskustelu (asiasta), dryg -t -are 1. riittoisa; detta kaffe är ~t tämä kahvi on riittoisaa; smör är ~are än margarin voi on margariinia riittoisam-paa. 2. runsas; isoh(ko), melkoinen; ett ~t arbete aikamoinen työ, (j.) aika urakka; ~a omkostnader suuret, kalliit kustannukset; räntor kalliit, korkeat korot; skatter suuret, raskaat verot; en ~ timme runsas tunti; det är ~ vikt runsas paino, runsaasti punnittu; ~t femtusen mark runsaasti, yli 5 000 mk; för en vecka sedan runsaasti viikko, (alun) toista viikkoa sitten. 3. ylpeä, ynseä, pöyhkeä, koppava, (j.) pystynok-kainen.

dryga I tr: ~ ut ngt med ngt lisätä jtk jnk joukkoon; ^ ut mjölet med potatis panna jauhojen sekaan (»jatkoksi») perunaa, (j.) jatkaa jauhoja perunoilla, dryghet -en 1. a) runsaus, paljous; b) riittoisuus. 2. ylpeys, ynseys, koppavuus, (turhan) tärkeys, dryp|a IV6 I. tr tiputtaa; ^ ngt i såret (ögat) tip(ahd)uttaa jtk haavaan (silmään). II. itr tippua, tipahdella; blodet -er ur såret haavasta tippuu, valuu, vuo-

taa verta; pannan -er av svett hiki helmeilee otsalla; det -er från taken räystäät tippuvat.

drypande (a. tpm.): ^ våt liko-, läpi|märkä

(j.) kuin uitettu (kissa), dråp -et - (Iak.) tappo; begå ~ tappaa, dråpare -n - (Iak.) lappaja, surmaaja, dråplig -t -are hullunkurinen, (mainion) hauska, dråpslag surmanisku.

dråsa I itr: ~ ned pudota; kaatua mätkähtää (maahan); snön ~de ned lunta tuli, satoi sakeasti; ^ omkull heittää kuperkeikka(a). drägg -en sakka, sako; (kuv.) roska-, hylky-, roisto|väki, (kansan) pohjasakka; tömma till ~en tyhjentää (katkeraa) pohjasakkaa myöten, dräglig -t -are siedetlävä, mukiinmenevä, välttävä; ~a villkor siedettävät, kohtuulliset ehdot; han har det hänellä on kutakuinkin hyvät (mukiinmenevät) olot (oltavat).

dräkt -en -er puku; historiallinen vaateparsi, (kansan)puku. dräktig -t 1. (el.) tiine. 2. -are (mer.) kantava, -het -en 1. (el.) iineys. 2. (mer.) kantavuus, dräll -en (vaat.) reivas, hursti, parkkumi. drälla II1 I. tr (j.) läikyttää yli;

ripottaa, tiputtaa. II. itr: gå o. ~ vetelehtiä, maleksia, laiskotella, drämma II1 tr, itr (j.): ~ till ngn lyödä läimäyttää, sivaltaa, drän^ra I tr (mv.) (sala)ojittaa; kuivattaa, dränering -en (sala)ojitus; kuivatus, dräneringsrör salaojaputki, dräng -en -ar renki; själv är bästa en) (snl.) oma apu paras apu; sådan herre, sådan ~ millainen herra, sellainen renki; vakka kantensa valitsee, -göra -t rengin |-työ, -tehtävä, -kammare, -stuga renki-tupa; renginhuone. dränk|a II2 tr hukuttaa (veteen); ^ sina bekymmer i brännvin hukuttaa huolensa viinaan; regnet -te åkrar o. fält sade saattoi pellot ja kedot (maat) veden valtaan; hans röst -tes i larmet hänen äänensä hukkui meluun (kuulumattomiin); (gå o.) ~ sig hukuttautua; ^ in kastaa (läpeensä); liottaa, dräpa II2 tr tappaa, surmata, dräpande (a. tpm.): ett ~ bevis varma,sitova, (kumoava) todistus; ~ kritik murhaava arvostelu; ett ^ svar iskevä, masentava vastaus.

drätselkammare rahatoimikamari, -kam-rerare kaupunginkamreeri, dröj | a II1 itr 1. epäröidä, empiä; odottaa; ^ med svaret viivyttää vastaustaan.

2. odotuttaa itseään, vitkastella; varför -de du så länge? miksi viivy(ttel)it näin kauan? 3. lykätä tuonnemmaksi; ^ med attfattasitt beslut lykätä päätöksen teko (a) tuonnemmaksi. 4. viipyä; odottaa; det -er vi med en stund odotetaan vielä hetkinen; ^ vid några punkter ottaa joitakin kohtia käsiteltäviksi; viipyä jnk aikaa joissakin kohdissa; ~ kvar jäädä (jhk). 5. (prs.) kestää, viipyä; det -de en evighet innan kesti (kokonaisen) iäisyyden ennen kuin. dröjande (a. tpm.): med ~ steg epäröiden, empien; vitkallisin askelin, dröjsmål -et - viivytys, viipyminen, vii-vyke; ^ med leverans (tavaran)toimituksen viipyminen (viivästyminen); utan ~ viipymättä, dröm -men -mar uni, unennäkö; (valveilla oli.) unelma, haave; i ~men unessa; unennäössä; försjunken i >—'mar unelmiin vai-pun|ut, -eena. -bild unikuva, -bok unikirja. -lik -t unen|kaltainen, -omainen, -lös -t unennäköjen häiritsemätön (uni), drömma II1 I. itr uneksia, nähdä unta, om ngt jstk; jag drömde näin unta; det hade jag aldrig kunnat ~ om sitä en olisi unissanikaan osannut kuvitella; ^ bort käyttää (tuhlata, menettää, kuluttaa) (turhaan) haaveiluun. Ii. rfl. ~ sig tillbaka till unelmissaan siirtyä takaisin jnnk, kuvitella taas olevansa jssk. drömmande (a. tpm.)- uneksiva, haaveileva; ' ögon haaveelliset, uneksivat silmät, drömmare -n - uneksija, haaveksija. dröm||syn uninäky; unennäkö, -tydare unienselittäjä. -tydning unienselittämi-nen.

dröna I itr kuhnustella, laiskotella, vetelehtiä.

drönare -n - (meh.) kuhnuri; (hnk.) kuh-nustelija, aikailija. dröppel -n (lääk.) tippuri, du (prs. prn.) sinä; (dat. åt) dig sinulle; (ak.) dig sinut; sinua; i stället för dig sinun asemestasi; kära rakas (hyvä) ystävä! hör kuulehan! kalla ngn för ^ sinutella, sanoa sinuksi jtk; vi är ~ med varandra olemme sinut, lähemmin tutut; vi har varit ~ o. bror i många år olemme olleet sinut monet vuodet, dua I tr: ~ ngn sinutella jtk, sanoa sinuksi.

dugl|(is) -en -er (kiel.) duaali, kaksikko, dualism -en kahtalaisuus; dualismi, dualist -en -er dualismin kannattaja, dualistisk -t dualistinen; kaksinainen, kahtalainen.

dubb -en -ar (tkn.) kara, (sorvin) napa. dubba I tr: ^ ngn till riddare lyödä ritariksi.

dubb I el I. -elt -la kaksinkertainen; -la blommor (ksv.) kerrannais(et)kukat; ~ bokföring kaksinkertainen kirjanpito; ~t så mycket kaksi kertaa (toista vertaa) enemmän. II. -eln (vrkp.) nelinpeli, dubbelj | arbete rinnakkais-, samanaikainen työ. -bössa kaksipiippuinen pyssy, -champion (koira) kaksoisvalio. -dorr sisäovi; kaksois | o vi (-ovet). -exponera I tr (vai.) valottaa kahdesti, -fönster sisäikkuna. -grepp (mus.) kaksois|ote, -näppävs. -gångare kaksoisolento; haamu, -gång-erska kaksoisolento (nainen), -haka kaksois-, ihra|leuka. -het 1. dualismi. 2. petollisuus, vääryys, vilppi, -knäppt (a.) kaks i -(nappi)rivinen, -liv kaksoiselämä, -me-ning kaksimielisyys, -moral kaksinaismoraali. -program (rad.) kaksoisohjelma. -radig -t kaksirivinen, -rum kahden hengen huone, -sidig -t kaksipuolinen, -spel kaksinaamainen peli; kierous; (urh.) ks. dubbel II. -spår (raut.) kaksoisrai|de, -teet. -spårig (raut.) kaksi-, kaksois|raitei-nen. -säng kahden hengen vuode, -tydig -t kaksimielinen; kaksiselitteinen, -vikt (a.): ~ krage kaksinkertainen kaulus, dubbla ks. fördubbla.

dubblé 1. (amp.) kaksoisosuma. 2. (met.) dublee; kultapäällyste; kultapäällysteinen epäjalo metalli.

dubblera I tr (mer.) sivuuttaa, ohittaa; suorittaa kahdesti; vrt. fördubbla. dubbl^ringståg (raut.) (ennen [t. jälkeen] vrsn. junan lähet.) ylimääräinen juna. dubblett -en -er 1. kaksoiskapp de. 2.

(liuon.) kaksio, -nyckel toinen avain, dubier: ja har mina ^ minulla on (omat)

epäilykseni, dubips -t -are epämääräinen, epäilyttävä;

epäilyksen alainen, dubror mieshnk., jonka kanssa on lähemmin tuttu, »sinut», duell -en -er kaksintaistelu, dueltønt -en -er kaksintaistelija, duellera I itr taistella keskenään (kaksintaistelu).

duett -en -er kaksin|laulu, -soitto; duetto, dug|a II1 (m. dög, dugt) itr kelvata, sopia, olla omansa jhk; riittää; käydä laatuun, mennä mukiin; inte ~ till tungt arbete olla kykenemätön raskaaseen työhön; han -er inte till någonting hän ei kelpaa (hänestä ei ole) mihinkään; han -er inte till lärare hänestä ei ole opettajaksi; -er den här spiken? k p iko tämä naula? -er det att äta? voiko sila syödä? det -er inte för detta ändamal ei se kelpaa (ei siitä ole) tähän tarKoixuKseen; det -er åt mig (kyllä) se minulle kelpaa; ingenting dög åt henne hänelle (sille tytölle, naiselle)

ei kelvannut mikään; det -er inte se ei kelpaa, se ei käy päinsä; det -er inte att on sopimatonta että; ei sovi tehdä jtk; -er det så? kelpaako, käykö päinsä näin? det ska väl ~ kaipa se kelpaa; ^ tili ngt kelvata jhk; visa vad man -er till näyttää, mihin kelpaa; det är en uppfinning som heter ~ siinä on keksintö, joka on jotakin (jota kelpaa näyttää), dugande (a. tpm.) kelvollinen, kunnollinen, kunnon; pystyvä.

dugg -et 1. tihkusade. 2. inte ett ~ ei rahtustakaan, hitustakaan; inte ett ^ trött ei vähääkään väsynyt; jag var inte ett ~ rädd en pelännyt vähääkään; det är int värt ett ~ se ei ole penninkään (minkään) arvoi|nen, -sta.

dugga I itr (tav. prs.) sataa tihuttaa; beställningar ~de tilauksia tuli (satoi) satamalla.

dugg||regn tihkusade, -regna I itr ks. dugga, duglig -t -are kelvollinen; kelpaava, sovelias, kunnollinen; pätevä; -het -en kunnollisuus, kelvollisuus, soveliaisuus, duk -en -ar vaate, kangas; (pöytä)liina; (taid.) maalaus, taulu; den vita ~en (elok.) valko (inen)kangas.

1. duka I tr kattaa; ^ bordet kattaa pöytä; ~ av korjata (ruoat) pöydästä; ^ fram tuoda, panna (runsaasti ruokaa) pöytään; ^ fram en historia keksiä juttu, selitys; (j.) syöttää pajuköyttä.

2. duka I itr: ~ under tuhoutua, mennä perikatoon; ~ under jör en sjukdom sortua (kuolla, menehtyä) tautiin.

duk$t -en -er (rh.) dukaatti, tukaatti. dukning -en (pöydän) kattaminen, duktig -t -are kelpo, kunnon, aika; tanakka, vankka; tarmokas, taitava, pystyvä. -het kunnollisuus, kelpoisuus, vahvuus. tanakkuus; vrt. ed. dum -t -mare typerä, tyhmä; bära sig <^t åt käyttäytyä tyhmästi; det vore väl inteet? se ei kai olisi hullummaksi? -born -men -mar typerys, tyhmyri, pölkkypää, päs-sinpää. -dristig -t uhka- tyhmän |rohkea. -dristighet uhka-, tyhmän|rohkeus, ajattelemattomuus, harkitsemattomuus. -dryg -t omahyväinen, itserakas, tyhmänylpeä. -dryghet itserakkaus, tyhmänylpeys. dumdumkula (amp.) räjähtävä luoti;

dumdumluoti. dumhet -en -er tyhmyys; ~er! tyhmyyksiä! roskaa! göra en ~ tehdä tyhmyys; vad har ni för ^er för er? mitä ihmeen tyhmyyksiä te aiotte tehdä? prata ^er puhua tyhmyyksiä, typeryyksiä, jaaritella joutavia, dumhuvud -et -, -en ks. dumbom. \

dumma I rfl.: —' sig tehdä tyhmyys; !

menetellä tyhmästi, hullusti; nolata itsensä.

dummerjöns -en -ar typerys, tyhmyri, »tuhmajussi»; (sirk.) klovni, pelle, dumpa I I. itr harjoittaa polkumyyntiä. II. tr: ~ marknaden harjoittaa markkinoilla polkumyyntiä; ^ priserna tarjota alle hintojen. dump(n)ing -en -ar (kaup.) polkumyynti, dumsnut -en -ar 1. ks. dumbom. 2. din lilla pikku tyhmyri, pikku (tyhmä) typykkä!

dun -et - untuva; höyhen, höyty, -bolster untuva-, höyhen|patja, dundjer -ret - jyrinä, jyminä, jylinä, -gubbe »tervaskanto»; pahuksenmoinen mies.

dundra I itr jyristä, jymistä; ^ mot ngt,

ngn pauhata jtk vastaan, jllk. dundrande (a. tpm.) jyrisevä; ~ röst jylisevä, jyrisevä ääni; ett ~ kalas remu-juomingit (ja -syömingit), dung|e -en -ar metsikkö, viidakko, dunig -t -are untuvainen.

1. dunk -en -ar säiliö; kanisteri.

2. dunk 1. -en -ar isku, jvmähdys. 2. -et kolkutus, jyskytys.

dunka I I. itr jyskyttää, iskeä, koputtaa, kolkuttaa; hjärtat ~r sydä(me)n(i) sykkii, pamppailee; på dörren kolkuttaa oveen; ~ på pianot soittaa rämpyttää pianoa. II. tr: ^ ngn vänskapligt i ryggen ystävällisesti taputtaa selkään, dunkande -t jyskytys, koputus, kolkutus, dunk|el I. -elt -lare hämärä; pimeä; tumma; han har en r^ föreställning om ngt hänellä on hämärä käsitys jstk. II. -let pimeys; hämärä; höljt i ~ hämärän (pimeän) peitossa, duns -en -ar mätkähdys, jysäys, dunsa I itr pudota, kaatua mätkähtää; ^ ned kaatua, pudota mätkähtää (maahan).

dunst 1. -en (mets.) hienot tupruhaulit. 2. -en -er huuru, utu, höyry; usva; slå blå r^er i ögonen på ngn hämätä; sumuttaa jnk silmät.

dunsta I itr haihtua; huuruta, höyrytä;

^ ut (kuv.) tihkua julkisuuteen, tietoon, dunstfyllld -t usvainen, utuinen, sumuinen, duntäcke untuvapeite. duo -n, -t -n, -s -na (pl:n asemesta us.)

duetter, ks. duett. duodes(format) (kirjs.) kaksitoistataittei-

nen koko, duodeesi. dupera I tr hämätä, pettää, (j.) pimittää, duplett ks. dubblett. duplicera I tr monistaa, duplicering -en -ar monistus, dupliceringsmaskin monistuskone.

duplikat -et - kaksoiskappale, duplo: in ~ kahtena kappaleena, dur: ett ~ (tpm. mus.) duuri; gå i olla duurissa.

durk -en -ar (mer.) varastohuone; pohja-palkki; lattia, durkdriv|en -et -na ovela; »konstinsa oppinut»; paatunut, durkslag (keit.) lävikkö; seula; (puus.) reikätaltta.

durskala (mus.) duuriasteikko.

1. dus -en -er (kort., noppap.) kakkonen.

2. dus: leva i sus o. ~ elää humussa ja sumussa.

dusch -en -ar suihku, ryöppy, duscha I itr ottaa, tr antaa suihku (a), duskål -en -ar: dricka ~ juoda sinunmaljat. dussin -et - tusina; per ~ (hinta) tusinalta). -människa tusina-, arkipäiväinen ihminen, -tals tusinoittain; (suom. tav.) kymmenittäin; ^ gånger kymmeniä kertoja; det kom ~ fåglar lintuja tuli kymmenittäin. -vis (adv.) tusinoittain; vrt. ed. dust -en -er ottelu, kilpailu; kahakka; utstå mången het ~ kestää, käydä monet kovat kamppailut, ottelut.

dusör -en -er hyvitys; rahalahja; juomaraha.

duv|a -an -or (el.) kyyhky, duv|en -et -nare: ölet är -et olut on väljähtynyttä; känna sig ~ tuntea itsensä haluttomaksi (veltoksi, raukeaksi, »nuutuneeksi»); -na blommor nuutujneet, -vat kukat, -het -en väljähtyneisvys; haluttomuus, raukeus, velttous, duv||grå -tt kyyhkynharmaa. -hanne koi-raskyyhky. -hona naaraskyyhky. -hök (el. Accipiter gentilis) kanahaukka, duvna I itr (juoma) väljähtyä; (kukka)

nuutua, kuihtua, duvning -en -ar 1. selkäsauna; läksy tys, muistutus, nuhtelu, »höyhennys». duvj|slag kyyhkyslakka, -unge kyyhkyn-poikanen; (kuv.) ensikertalainen, aloittelija, vasta-alkaja; han är ingen ~ ei hän ole enää lapsi, ei ole eilisen teeren poikia. dvala -n horros (tila); tainnos(tila); (el., ksv.) talvihorros; falla (sjunka) i

djup ~ mennä horroksiin, tainnoksiin; ligga i lätt ~ olla unenhorroksissa: ligga i ~ (el.) nukkua talviunta, olla talvihorroksissa; som i ~ kuin unenhorroksissa. dvallik -t: ~t tillstånd horrostila. dväljas II1 itr (dep.) oleskella, viipyä, dvärg -en -ar kääpiö, -arta d -t kääpiömäinen. -folk kääpiökansa. -höna kääpiö-kana.

dvärginn|a -an -or naiskääpiö, kääpiö (nainen).

j dvärg! i lik -t kääpiömäinen, -träd (puut.)

kääpiöpuu. j dy -n muta, lieju, -blöt -t likomärkä.

-botten mutapohja, dyft: ett ~ ks. dugg 2. dygd -en -er hyve, avu; göra en ~ av nödvändigheten mukautua (vallitseviin) oloihin; alistua kohtaloonsa; ulvoa sutena susien joukossa.

dygdemönst|er -ret (halv.) hyvee(llisyyde)n esikuva, dygdig -t -are hyveellinen, dygn -et - vuorokausi; resan tar ett ~ matka kestää vuorokauden; resan tar tre ~ matka kestää 3 vuorokautta (tav.: B päivää); hela ~et, ~et om koko vuorokauden; ympäri vuorokauden; tre gånger om <—'et kolmesti vuorokaudessa (j. päivässä) .

dygnslång -t: en ~ resa vuorokauden

(kestänyt, kestävä) matka, dyig -t -are mutainen, liejuinen, dyka II2 (impf. m. dök) (u.) sukeltaa; ^ ned sukeltaa, mennä sukelluksiin; ^ ned på ngt (kuv.) syöksyä jnk kimppuun (niskaan): ~ upp (kuv.) ilmestyä; tulla esiin, kuuluville, ihmisten ilmoille, dykand (el. Nyroca) narsku, dykardräkt sukelluspuku, dykare -n - sukeltaja, dykarnhjälm sukelluskypärä. -klocka sukelluskello, dykdalb -en -er (mer.) paaluke, dikt a ali,

tihtaali. dykning -en -ar sukellus, dylik -t sellainen, senkaltainen; (Suom. r.) samanlainen; en ~ begäran moinen pyyntö; '—'a saker har förekommit on ilmennyt sellaisia (senlaatuisia) seikkoja; on sattunut sellaista; ngt ~t jtk sellaista, sentapaista; eller (o.) tai (ynnä) (muuta) sen|kalLaista, -tapaista (tms., yms.); med mera r^t ym. samanlaista (vms.). dymedels(t) siten, sillä tavoin, dymmel||onsdag pääsiäisen edellinen keskiviikko. -vecka hiljainen viikko, pääsiäis-, (vanh.) piina|viikko, dyn -en -er hiekka-, liete|särkkä, dyyni, dyn i a -an -or pielus, tyyny, päänalus, dynamik -en (fys.) dynamiikka; liikevoi-rnaoppi.

dynamisk -t dynaaminen; omalla voimallaan vaikuttava, dynamit -en (räj.) dynamiitti, dynamitard -en -er dynamiitti!mies, -murtovaras, kassakaappivaras. dynamitpatron dynamiitti!patruuna, -pöt-ky.

dynamo -n -r, -s -rna (shk.) dynamo (kone), generaattori.

dynasti ~(e)n -er hallitsijasuku. dynga -n lanta, sonta; (kuv.) roska, dyng||grep (lanta)tadikko. -grop lanta-

kuoppa. -hög lanta|kasa, -tunkio, dyning -en -ar (mer.) maininki; hyöky,

tyrsky, dypöl liejukko.

dyr -t -are kallis; H. är en ~ stad H. ön kallis kaupunki; ett ~t nöje (j.) kallista lystiä; nu var goda råd nyt olivat hyvät neuvot tarpeen; partiet kommer att ställa sig r^are (kaup.) (tavara)erä tulee kalliimmaksi; där är ~t att leva siellä tulee elämä kalliiksi; det är alldeles jör jör mig se on aivan liian kallista minulle; vara ~ på ngt pitää kallista hintaa jllk; lova (svära) o. heligt vannoa ja vakuuttaa; det kommer att stå dig se (tuo noin) käv (vielä) sinulle kalliiksi, dyrbar -t -are arvokas, kallisarvoinen; kallis, -het -en kalleus; pl -er kalleudet, kalliit tavarat, dyrgrip -en -ar kallis esine, kalleus, aarre,

harvinaisuus (m. iv.), dyrk -en -ar tiirikka.

1. dyrka I tr: ~ upp avata tiirikalla; tiirikoida.

2. dyrka I tr: ~ upp priset kiristää hintoja kalliimmiksi, nostaa hintoja.

3. dyrka I tr palvoa; ihailla, jumaloida, dyrkan: en ~ palvonta; ihailu, jumalointi. dyrkansvärid -t -are palvonnan-, ihailun-,

jumaloinnin|arvoinen. dyrkfri -tt tiirikoimaton. dyrköpt - -a kalliilla (hinnalla) ostettu; (kuv.) kalliiksi tullut, vaivoin saatu, kallis.

dyrort -en -er kallis paikkakunta (jossa kalliit elantokustannukset). -stillägg kalliinpaikanlisä, dyrtid -en kallis aika. dyrtidstillägg kalliinajanlisä(ys). dysenteri -(e)n (lääk.) punatauti, dyst|er -ert -rare synkkä, pimeä; kolkko; raskas-, synkkä|mielinen; ~ järg synkkä väri; ^ min synkkä ilme; vara ^ i hågen olla synkällä mielellä, -het -en synkkyys, kolkkous; raskas-, synkkä [mielisyys, dyvåt -t läpi-, likojmärkä. då I. (adv.) silloin; ~ jör tidén siihen aikaan; ~ först märkte han att vasta silloin hän huomasi että; när jag skulle stiga på tåget, ~ märkte jag juuri kun olin nousemassa junaan huomasin; när man har bråttom, ^ går allt på tok kun on kiire, (silloin) kaikki menee päin mäntyyn; ^ var allting annorlunda siihen aikaan kaikki oli toisin (toisenlaista); passar det dig på tisdag? har jag tid sopisiko

sinulle tiistaina? Silloin minulla on aikaa; i

~ kan man inte förtänka honom, att han blev förargad no sitten (siinä tapauksessa, niin ollen) ei häntä voi moittia, vaikka hän suuttuikin; det var det! se oli silloin; sellaista oli ennen muinoin; nå ~ så sittenhän kaikki on hyvin; ^ o. ~ silloin tällöin. 2. (täytesanana kysy m.) sitten; har du ^ aldrig hört henne sjunga? etkö sitten ole koskaan kuullut hänen laulavan? vad nu mitäs nyt? var missä sitten? varför det (no) miksi niin (sitten)? än sen entäpä sitten! var tyst ole sitten ääneti, (j.) pidä sitten suusi kiinni; ge mig det anna se sitten tänne; anna tänne! II. (konj.) 1. (aik.) kun; juuri kun; på den tidén ~ jag ännu gick i skolan niinä aikoina jolloin (minä) olin vielä koulupoika; vi blev alltid glada ~ han kom tulimme aina iloisiksi (meille oli aina ilo) kun hän tuli; ^ han hörde mig komma kun hän kuuli (kuullessaan) minun tulevan; den dag ^ sinä päivänä kun, jolloin; nu >—' du har mer tid nyt kun sinulla on enemmän aikaa; i det ögonblick ^ olyckan hände samalla hetkellä jolloin onnettomuus tapahtui. 2. (syytä) koska; ^ han är så sjuk, bör han inte gå ut koska hän on niin sairas, hänen ei pidä (hän ei saa) mennä ulos. dåd (o:) -et - teko; työ; bistå med råd o. ^ avustaa neuvoin ja teoin, -kraftig -t toiminta|kykyinen, -tarmoinen. -lust -en toiminnan halu. -lyst|en -et -na toimin-nanhaluinen. -lös -t toimeton, mitään yrittämätön; joutilas, dålig -t sämre sämst huono; paha; han har affärer hänellä on huonot raha-asiat; ~ andedräkt pahalta haiseva hengitys;

arbete huono työ; betyg huonot todistukset; göra erfarenheter saada huonoja (ikäviä) kokemuksia; ~ handstil huono käsiala; vara på humör olla huonolla (pahalla) tuulella; vara vid ^ kassa olla niukoissa rahoissa; en ^ människa huono ihminen; nyheter huonot uutiset; ha ~t rykte olla huonossa (pahassa) huudossa; i ~t skick huonossa kunnossa; ^ smak paha maku; (kuv.) huono maku, aisti; hon har ~ smak hänellä on huono aisti (maku); hänellä ei ole makua; råka i sällskap joutua huonoon seuraan; det är ett ~t tecken (se) on paha merkki; ~a tider huonot (vaikeat, ankeat) ajat; vi har ~a tider nyt on vaikeat ajat (eletään vaikeita aikoja); ^ tröst huono, laiha lohdutus; ^ tyska huono(a) saksa(a); ^ vana paha tapa; r^t väder huono, ruma sää; jag känner mig ~ tunnen itseni huonovointiseksi; voin huonosti, pahoin; han är ~ i gym-

naslik hän on huono voimistelussa; det går ~t för mig (tal. ja yl.) asiani ovat huonosti, huonolla kannalla; det går för honom i skolan hän ei ota koulussa edistyäkseen; det går med hans affärer hänen (liike-, rahakasiansa ovat huonolla kannalla; ha det ^t ställt olla huonossa, tukalassa asemassa; inte ha det så olla aika mukiinmenevässä asemassa; höra (se) kuulla, nähdä huonosti, olla huonokuuloinen, heikkonäköinen; det står till med honom hänen asiansa ovat huonosti; det var inte det! sepä oli jotakin! eipä (ollenkaan) hullumpaa! dån -et jyminä, jyrinä, (meren) pauhu, pauhina.

1. dåna I itr jyristä, pauhata; kohista; åskan ukkonen jyrisee.

2. dåna I itr pyörtyä; ~ (av) mennä tainnoksiin, tajuttomaksi, tunnottomaksi.

dåndimpen (j.): få ~ pyörtyä kupsahtaa, mennä pyörryksiin. dåra I tr hurmata, lumota; pettää, dåraktig -t -are typerä, järjetön, mieletön, hullu.

dåraktighet -en mielettömyys, järjettömyys, hulluus, dår|e -en -ar hullu, mielipuoli; mielisairas, dårhus mielisairaala, -mässig -t -are valmis hulluinhuoneeseen; det vore ju ~t! sehän olisi silkkaa (sulaa) hulluutta

(mielettömyyttä) !

dårskap -en -er mielettömyys, järjettömyys, hulluus; ~er! hullutuksia! dåsa I itr torkkua, (leik.) »onkia kiiskiä», dåsig -t -are unelias, torkuksissa(oleva); han är ~ häntä raukaisee, -het -en uneliaisuus; (m.) leväperäisyys. dåtida, dåvarande (a. tpm.) silloinen, senaikainen.

däck -et - 1. (mer.) (laivan)kansi; alle man på joka mies kannelle! under ~ kannen alla. 2. bil~, cykeln auton, polkupyörän ulkorengas. däcka|d -t (mer.) kannellinen (alus), däcks|]befäl -et (mer.) kansiupseerit. -last kansilasti, -passagerare kansimatkustaja. dägga I tr imettää.

däggdjur (el.) nisäkäs, (vanh.) imettäväinen.

däld -en -er notko, notkelma, alanko, dämma II1 tr padota; tukkia; ^ av padota (erilleen); ^ upp patoamalla kohottaa, nostaa (vesi), dämning -en -ar patoaminen; pato ns, sulku; patolaite. dämpa I tr ehkäistä; hillitä, taltuttaa, hiljentää.

dänga II1 tr, itr 1. ^ en sten i skallen på ngn heittää (paiskata) jtk kivellä päähän;

^ på ngn rökittää jtk; ^ till ngn lyödä huimaista jtk. 2. ^ iväg (j.) puittaa pakoon, livahtaa tiehensä.

där (adv.) 1. (dem.) siellä, tuolla; ~ är hon ju tuollahan hän on; ^ står de! tuolla (siellä) he seisovat! här o. ~ siellä täällä; så ~ såg ut! millaista (minkänäköistä) siellä olikaan! sätt dig istuudu tuohon, käy tuohon (siihen) istumaan! eja, vore vi hohhoi, kunpa oltaisiinkin niin pitkällä! ^ har vi det! siinäpä se; ^ s a du ett sant ord siinä sanoit (kerrankin) toden sanan; så ~ ja, nu är det bra igen kas noin (niin), nyt on kaikki taas hyvin; ~ borta tuolla noin (toisella puolen); .— bredvid tuolla vieressä, sivulla; ~ inne tuolla (siellä) sisällä; ^ nere tuolla (siellä) alhaalla; ~ nerifrån tuolta alhaalta. (Vrt. m. där~sanan yhd.!) 2. (rel.) jossa, missä; där är parken, ^ jag lekte som barn tuolla (tuossa) on puisto, jossa lapsena leikin.

där|tøn (adv.): vara illa ~ olla ahtaalla, pahassa pulassa; olla huonossa kunnossa, -av siitä; det kommer sig ~ se johtuu siitä; ^ följer siitä seuraa, on seurauksena. -efter sen jälkeen; sen mukaan, -emellan sillä välin, -emot sitä vastoin; toiselta puolen.

därest (konj.) jos; mikäli; sikäli kuin.

där||för I. (adv.) sen vuoksi, sen takia, siksi. II. (konj.) ~ att sen vuoksi että; inte ~ att du har förtjänat det (m.) ei silti, että olisit sen ansainnut, -förinnan sitä ennen, -hemma kotona, -hän 1. sinne, siihen; låt det inte gå ~ att älä anna (asian) mennä (älä päästä asiaa menemään) siihen (niin pitkälle) että; det kan gå ~ att (asia) voi mennä niin pitkälle (»siihen pisteeseen») että. 2. lämna ngt ^ jättää jtk sikseen, sillensä; det må lämnas om jääköön (asia) sikseen, jos. -i siihen; siinä; jag blandar mig inte ~ en puutu, sekaannu siihen, -ibland (siinä, siellä) joukossa, seassa, -ifrån siitä, sieltä; han sprang ~ hän juoksi pois; ~ tili torget sieltä torille; ^ tar det bara fem minuter till stationen sieltä menee vain 5 minuuttia (sieltä on vain viiden minuutin matka) asemalle; han borde avstå ~ hänen pitäisi luopua siitä (ajatuksesta, vaatimuksesta), pitäisi jättää se (ajatus) mielestään, -igenom sen kautta; (m.) siten, -inne siellä (sisässä), -intill (siellä, siinä) vieressä, äärellä, rinnalla, -jämte sen lisäksi, sen ohella, sitä paitsi, -med sen kera; siten, niin ollen, -näst (sitä) lähinnä; sitten, -om siitä; sen vuoksi; norr (till höger) ~ siitä, sieltä pohjoiseen (oikealle); bedja ~ pyytää, anoa sitä;

^ tvista de lärda oppineet, tiedemiehet ovat siitä eri mieltä, -omkring: 1. trakten ~ ympäristö (seutu); lähitienoo. 2. biljetten kostar 1 000 mark eller (ngntng) ~ matkalippu maksaa 1 000 mk (tai niillä main), tuhannen markan tienoilla, -på sen jälkeen, sen lisäksi, siitä, -städes siellä, sinne, -tili sen lisäksi; ^ kommer lisäksi vielä, lisäksi tulee että. -under sen (siinä) tila; det måtte ligga ngt ^ siinä on varmaan jtk takana; barn om jern, år o. ~ viisivuotiaat ja sitä nuoremmat lapset, -uppe siellä, tuolla (ylhäällä), -ur sieltä, siitä, -utinnan siellä; siinä; sinne, -

utöver sen yli, sen lisäksi, -varande (a. tpm.) sikäläinen, därvaro -n siellä olo. därvid (adv.) siinä (vieressä, lähellä); siinä ohella; siinä suhteessa, sen suhteen; silloin; /—» ser jag ingen skillnad en näe j (huomaa) siinä mitään eroa: ^ håller jag j med dig siinä myönnän sinun olevan oikeassa; ^ var hans åtgärder olämpliga siinä suhteessa (siinä kohdin) hänen toimenpiteensä olivat sopimattomia (huonosti harkittuja, harhaan osuneita), däråt (adv.) 1. siihen suuntaan, sinne, tuonne. 2. man kan ingenting göra ~ sille ei mahda, ei voi mitään: skratta (gråta) ~ nauraa (itkeä) sille, asialle, -över siitä; vrt. över. däst - -are yltäkylläinen; turpea, paisunut, paksu, -het -en turpeus; yltäkylläisyys; paksuus, däv|en -et -nare kostea, nihkeä. j

dävert -en -ar (mer.) venekurki, (vanh.) j taavetti. j

dö V itr kuolla; här är så tråkigt så man kan \ ~ tää'lä on kuolettavan ikävä(ä); ^ en \ naturlig (våldsam) död kuolla luonnolli-j sella (väkivaltaisella) tavalla; kuolla luon- | nollinen (väkivaltainen) kuolema; ~ av brustet hjärta kuolla kun (siihen että) sydän murtuu; ^ av hunger kuolla nälkään; ^ av längtan kuolla (nääntyä) ikävään, kaipaukseen; jag höll på att ~ av skratt olin kuolla nauruun, nauraa itseni kuoliaaksi; ^ av sorg (grämelse) kuolla surusta (mielipahasta): ^ av ålderdomssvaghet (slag) kuolla vanhuudenheikkouttaan) (halvaukseen); ^ av (i) en sjukdom, kuolla tautiin; ^ jör egen hand itse päättää päivänsä; ^ jör fiendehand saada surmansa vihollisen kädestä; ^ jör fosterlandet kuolla isänmaan puolesta; leendet dog på hans läppar hymy katosi (hyytyi, häipyi) hänen huuliltaan; vara >—'ende olla (maata) kuolemaisillaan, viimeisillään, (j.) henkitoreissaan; ~ bort kuolla pois; ljudet dog bort ääni kuoleutui,

häipyi kuulumattomiin; ^ ut kuolla sukupuuttoon.

döjd I. -tt kuollut; ^ deri 5 mars kuollut maaliskuun viidentenä (5) päivänä; den (~a) kuollut; vainaja;

(san.) kuolleita; -tt kapital kuollut (käyttämätön) pääoma; ^ säsong (kaup.) kuollut (hiljainen) kausi; D~a havet npr (mnt.) Kuollut meri. II. -en -ar kuolema; få en bråd ~ kuolla äkkiä (äkkikuolemalla); det gäller liv o. ~ tässä (siinä) on henki kysymyksessä; om det också skulle bli min ^ vaikka henk(en)i menisi; vara nära ~en olla lähellä kuolemaa; du är ~ens, om olet kuoleman oma (mennyttä miestä) jos; ta ~ på tappaa; hävittää: lyödä kuoliaaksi; ta ~ på sig (kuv.) tappaa itsensä: menettää henkensä; ligga för ~en maata kuolemaisillaan, viimeisillään; gå i r^en för ngn (ngt) mennä kuolemaan (antaa, uhrata henkensä) jnk (asian) puolesta; trogen intill ~en uskollinen kuolemaan saakka; bedrövad intill r^en murheellinen kuolemaan saakka; på liv o. ~ elämästä ja kuolemasta; döma ngn till ~en tuomita jk kuolemaan; hetsa ngn till ahdistaa, hätyyttää, ajaa jk kuolemaan: sårad till kuoletta-vasti haavoittunut; kuolinhaavan saanut.

döda I tr tippaa. surmata: ^ tidén tappaa, kuluttaa aikaa.

dödande (a. tpm.) tappava, kuolettava; ^ tråkig(t) kuolettavan (vihoviimeisen) ikävä (ä); ^ gift kuolettava, tappava myrkky; långsamt ^ gift hitaasti vaikuttava myrkky; ha ~ tråkigt olla kuolla ikävään.

död||dagar: till sina ~ elämänsä loppuun (kuolinpäiväänsä) saakka, -dansare (kuv.) yömyssy; tollo, -full umpi-, tukki-, (}.) sika|humalassa, -humalainen, -föjdd -tt kuolleena syntynyt; (kuv.) ei elinkykyinen, ei mahdollinen; planen var ~ suunnitelma oli kuolleena syntynyt (jo ennakkoon tuomittu epäonnistumaan), -förklara (Iak.) julistaa (kadonnut hnk.) kuolleeksi, -förklaring kuolleeksijulista-minen. -grävare haudankaivaja, -kött -et (lääk.) kuollut, liika liha.

dödlig -t kuolevainen; kuolattava, tappava; olyckshändelse med >—' utgång kuoleman tuottanut, kuolemaan johtanut tapaturma; förälskad silmittömästi rakastunut. -het -en (til.) kuolleisuus.

dödlighetssiffra kuolleisuusnumero.

dödläge -t: saken har råkat i ~ asia on joutunut kuolleeseen kohtaan, pysähdyksiin.

döds||annons (san.) kuolinilmoitus, -arbete kuolonkamppailu. -attest kuolintodistus, -blek -t kuolon-, kalman [kalpea, -bo (Iak.)

kuolinpesä, jäämistö, -bricka (sot.) tunto-levy. -bringande (a. tpm.) kuoleman tuottava, kuolettava, tappava, -bud kuolinsanoma. -bädd kuolinvuode, -dag kuolinpäivä. -dans kuolontanssi. -dorn kuolemantuomio. -dorn|d -t kuolemaantuomittu; kuolemansairas, -fall kuolemantapaus. -fara hengenvaara. -fiende veriviholllinen. -fruktan kuolemanpelko, »förakt kuolemanhalveksinta. -föraktande (a. tpm.) kuolemaa halveksiva(njrohkea, -urhoollinen), dödskalle kuolleen kallo, döds|jkamp kuolinkamppailu. -läger kuolinvuode. -mask kuolinnaamio, -märkt kuoleman oma. -offer kuolonuhri, -olycka kuolemaan johtanut tapaturma, -orsak kuolemansyy, -rike kuoleman valtakunta, tuonela, manala, -rossling kuolinkorina. -runa (vainajan) muisto | sanat, -kirjoitus, -ryckningar ku olon värähdykset, -sjuk -t kuolemansairas, -straff kuolemanrangaistus. -stund kuolinhetki. -stöt surinaiiisku. -synd kuolemansynti, -sätt kuolintapa, -trött - -a kuolemanväsynyt, -tyst - -a kuolonhiljainen. -tystnad kuolonhiljai-suus. -ur (hnt. Anobium pertinax) kuo-lemankello. -ångest kuolemantuska. -år kuolinvuosi, -ängel kuolonenkeli. död||säsong (kaup. ym.) kuollut, hiljainen kausi, -vatten (mer.) 1. a) liikkumaton, seisova vesi; b) vesi, joka matalassa väylässä kuin imeytyy laivan pohjaan kiinni. 2. (kuv.) råka i ~ joutua pysähdyksiin, seisahtua, -vikt kuollut paino, dölja II1 (lolde, dolt) tr kätkeä, piilottaa; salata; olla puhumatta; sivuuttaa vaiti ollen; ^ sig kätkeytyä, piilottautua, piileskellä; (kuv.) piillä, döma II1 tr, itr 1. tuomita; julistaa tuomio; ^ ngn skyldig julistaa jk syylliseksi; ^ ngn för stöld (till två års fängelse) tuomita jk varkaudesta (kahdeksi vuodeksi vankeuteen); ingen kan <—< i egen sak ei kukaan voi olla tuomarina omassa asiassaan; döm inte! älkää tuomitko! 2. arvostella; ^ ngn för milt (strängt) arvostella jtk liian lievästi (ankarasti); ^ andra efter sig själv arvostella toisia oman itsensä mukaan; (iv.) luulla toisista samaa mitä itsestään tietää: att ^ av handstilen käsialasta päätellen, käsialan perusteella; av allt att ~ kaikesta päättäen; mänskligt att ~ inhimillisesti katsoen; inhimillisen arvostelukyvyn mukaan; döm om min häpnad! ajatelkaa, kuvitelkaa miten ällistyin, kun. döp|a II2 tr ristiä, kastaa; barnet -tes till H en-rik lapsi kastettiin, ristittiinHeikiksi; låta ~ sig ottaa kaste, kastattaa itsensä.

döpare -n - kastaja; Johannes ~n Johannes Kastaja.

döpelseakt kastetoimitus; ristiäiset, dörj -en -ar (kal.) t orkka, dörja I tr kalastaa (pyytää kalaa) torkalla. dörr -en -ar ovi; ~en till köket keittiönovi; r^en står på glänt ovi on raollaan; stäng r^en (efter dig) sulje ovi, pane ovi kiinni (jäljessäsi); ~e?i öppnar sig utåt ovi avautuu ulospäin; våren stod för kevät oli ovella; oltiin kevään kynnyksellä; för lyckta (stängda) ~ar (Iak.) suljettujen ovien takana; gå in genom ~en mennä sisään ovesta; skjuta en kula genom r^en ampua luoti oven läpi; köra ngn på r^en ajaa jk ulos, (j.) pallolle; visa ngn på ~en ajaa jk ulos; näyttää jllk ovea, (j.) mistä on seitsemän hirttä poikki; följa ngn till ~en saattaa ovelle asti; jag har inte varit utanför ~en en ole astunut jalallani (j. pistänyt nenääni) ovesta ulos. dörrl|foder ovenvuoraus. -handtag oven|-ripa, -kahva, -kääkä. -klocka ovikello, -knackare kauppuri, kulkukauppias; ovi-kellonsoittaja. -lås oven lukko, -matta kynnysmatto, -nyckel oven avain, -post oven-, pihtiipieli. -skylt nimikilpi, -spegel ovenpeili. -springa ovenrako, -stängare: automatisk ~ itsetoimiva ovensulkija. -tröskel ovenkvnnys. -vaktare, -vak-terska ovenvartija (nainen), -öppning oviaukko.

dös -en -ar (muin.) doIineeni, paasikammio

(kivikaudenaik. hauta), döv -t -are kuuro; han är ~ på ena örat hänen toinen korvansa on kuuro, hän ei kuule toisella korvalla; han var ~ för alla böner häa ei vähääkään välittänyt pyynnöistä eikä rukouksista; predika för öron puhua kuuroille korville, döva I tr huumata; ^ samvetet turruttaa (paaduttaa) omatunto (nsa); ^ samvetets röst vaientaa, tukahduttaa omantunnon ääni; ^ smärtan (m.) lievittää tuskaa, dövjhet -en kuurous, dövstum -t -ma kuuromykkä, -het kuuro-mykkyys.

dövstumsinstitut kuuromykkäinkoulu. dövöra: han slår till för ngt hän ei ole kuulevinaankaan, ei ota kuuleviin korviinsa.

E

e 1. (kirj.) e, E. 2. (mus.) e. eau-de-cologne (o:dökolo'nj) -n hajuvesi: kölninvesi.

kuolinpesä, jäämistö, -bricka (sot.) tunto-levy. -bringande (a. tpm.) kuoleman tuottava, kuolettava, tappava, -bud kuolinsanoma. -bädd kuolinvuode, -dag kuolinpäivä. -dans kuolontanssi. -dorn kuolemantuomio. -dorn|d -t kuolemaantuomittu; kuolemansairas, -fall kuolemantapaus. -fara hengenvaara. -fiende veriviholinen. -fruktan kuolemanpelko, »förakt kuolemanhalveksinta. -föraktande (a. tpm.) kuolemaa halveksiva(njrohkea, -urhoollinen), dödskalle kuolleen kallo, döds|jkamp kuolinkamppailu. -läger kuolinvuode. -mask kuolinnaamio, -märkt kuoleman oma. -offer kuolonuhri, -olycka kuolemaan johtanut tapaturma, -orsak kuolemansyy, -rike kuoleman valtakunta, tuonela, manala, -rossling kuolinkorina. -runa (vainajan) muisto | sanat, -kirjoitus, -ryckningar ku olon värähdykset, -sjuk -t kuolemansairas, -straff kuolemanrangaistus. -stund kuolinhetki. -stöt surinaiiisku. -synd kuolemansynti, -sätt kuolintapa, -trött - -a kuolemanväsynyt, -tyst - -a kuolonhiljainen. -tystnad kuolonhiljai-suus. -ur (hnt. Anobium pertinax) kuo-lemankello. -ångest kuolemantuska. -år kuolinvuosi, -ängel kuolonenkeli. död||säsong (kaup. ym.) kuollut, hiljainen kausi, -vatten (mer.) 1. a) liikkumaton, seisova vesi; b) vesi, joka matalassa väylässä kuin imeytyy laivan pohjaan kiinni. 2. (kuv.) råka i ~ joutua pysähdyksiin, seisahtua, -vikt kuollut paino, dölja II1 (lolde, dolt) tr kätkeä, piilottaa; salata; olla puhumatta; sivuuttaa vaiti ollen; ^ sig kätkeytyä, piilottautua, piileskellä; (kuv.) piillä, döma II1 tr, itr 1. tuomita; julistaa tuomio; ^ ngn skyldig julistaa jk syylliseksi; ^ ngn för stöld (till två års fängelse) tuomita jk varkaudesta (kahdeksi vuodeksi vankeuteen); ingen kan <—< i egen sak ei kukaan voi olla tuomarina omassa asiassaan; döm inte! älkää tuomitko! 2. arvostella; ^ ngn för milt (strängt) arvostella jtk liian lievästi (ankarasti); ^ andra efter sig själv arvostella toisia oman itsensä mukaan; (iv.) luulla toisista samaa mitä itsestään tietää: att ^ av handstilen käsialasta päätellen, käsialan perusteella; av allt att ~ kaikesta päättäen; mänskligt att ~ inhimillisesti katsoen; inhimillisen arvostelukyvyn mukaan; döm om min häpnad! ajatelkaa, kuvitelkaa miten ällistyin, kun. döp|a II2 tr ristiä, kastaa; barnet -tes till H en-rik lapsi kastettiin, ristittiinHeikiksi; låta ~ sig ottaa kaste, kastattaa itsensä.

döpare -n - kastaja; Johannes ~n Johannes Kastaja.

döpelseakt kastetoimitus; ristiäiset, dörj -en -ar (kal.) t orkka, dörja I tr kalastaa (pyytää kalaa) torkalla. dörr -en -ar ovi; ~en till köket keittiönovi; r^en står på glänt ovi on raollaan; stäng r^en (efter dig) sulje ovi, pane ovi kiinni (jäljessäsi); ~e?i öppnar sig utåt ovi avautuu ulospäin; våren stod för kevät oli ovella; oltiin kevään kynnyksellä; för lyckta (stängda) ~ar (Iak.) suljettujen ovien takana; gå in genom ~en mennä sisään ovesta; skjuta en kula genom r^en ampua luoti oven läpi; köra ngn på r^en ajaa jk ulos, (j.) pallolle; visa ngn på ~en ajaa jk ulos; näyttää jllk ovea, (j.) mistä on seitsemän hirttä poikki; följa ngn till ~en saattaa ovelle asti; jag har inte varit utanför ~en en ole astunut jalallani (j. pistänyt nenääni) ovesta ulos. dörrl|foder ovenvuoraus. -handtag oven|-ripa, -kahva, -kääkä. -klocka ovikello, -knackare kauppuri, kulkukauppias; ovi-kellonsoittaja. -lås oven lukko, -matta kynnysmatto, -nyckel oven avain, -post oven-, pihtiipieli. -skylt nimikilpi, -spegel ovenpeili. -springa ovenrako, -stängare: automatisk ~ itsetoimiva ovensulkija. -tröskel ovenkvnnys. -vaktare, -vak-terska ovenvartija (nainen), -öppning oviaukko.

dös -en -ar (muin.) doIineeni, paasikammio

(kivikaudenaik. hauta), döv -t -are kuuro; han är ~ på ena örat hänen toinen korvansa on kuuro, hän ei kuule toisella korvalla; han var ~ för alla böner häa ei vähääkään välittänyt pyynnöistä eikä rukouksista; predika för öron puhua kuuroille korville, döva I tr huumata; ^ samvetet turruttaa (paaduttaa) omatunto (nsa); ^ samvetets röst vaientaa, tukahduttaa omantunnon ääni; ^ smärtan (m.) lievittää tuskaa, dövjhet -en kuurous, dövstum -t -ma kuuromykkä, -het kuuro-mykkyys.

dövstumsinstitut kuuromykkäinkoulu. dövöra: han slår till för ngt hän ei ole kuulevinaankaan, ei ota kuuleviin korviinsa.

E

e 1. (kirj.) e, E. 2. (mus.) e. eau-de-cologne (o:dökolo'nj) -n hajuvesi: kölninvesi.

ebb -en luode, pakovesi; ^ o. flod nousu- ja pako vesi, luode ja vuoksi; vuorovesi, ebba I itr: rs ut (kuv.) ehtyä; kuivua kokoon.

ebenholts -en (-et) (puus.) eeben|holtsi,

-puu, mustapuu. ebonit -en kovakumi, eboniitti. echauffera|d -t (esofé:) kuumissaan, palavissaan.

ecklesiastik; I departement (Ruots.) opetusministeriö. -minister opetusministeri. 1. ed -et - (mnt.) kannas. 1. ed -en -er 1. (Iak. ym.) vala; avlägga en rs vannoa vala; bryta (efterstava) rsen rikkoa valansa (sanella vala toisen mukaan); gå rs på, med rs bekräfta vannoa, vakuuttaa valallaan; ta(ga) rs av ngn ottaa jltk vala, vannottaa jk; det tar jag på min rs sen otan (vaikka) valalleni; vakuutan valallani; under rs valan velvoituksin. 2. kirous, kirosana, edd|a -an -or (kirj.hist.) Edda. edda|dikt, -sång Eddan runo, laulu, edelweiss -en -er (ksv.) edelweiss, alppi-tähti.

Edén npr Eeden; lustgård Eedenin paratiisi.

e(de)r I. (prs. prn.) ks. ni. II. (poss. pra.) 1 .rs e (de) rt e(d)ra teidän; för rs skull teidän vuoksenne, takianne, tähtenne; era skojare! senkin lurjukset! 2. Ers Majestät Teidän Majesteettinne. edgång -en -ar valanteko. edjkt -et - julistus, asetus; käsky (kirja), edition -en -er (kirjp.) painos, edlig -t valallinen; ^ förpliktelse valan velvoitus; under rs förpliktelse valan velvoituksin; vannotettuna; ^ förklaring valaehtoinen selitys.

eds||brott valanrikko; väärä vala. -formulär valankaava, -förbund valaliitto, edsvur|en -et -na valantehnyt, vannotettu, e-dur (mus.) E-duuri. efemär -t päivän kestävä; ohimenevä; satunnainen, effekt -en -er 1. vaikutus, teho; seuraus; menestys; mekanisk rs mekaaninen teho; göra rs tehdä vaikutus, tehota. 2. -er a) matkatavarat, kapineet, kimssut ja kams-sut; kvarglömda ~ unohtuneet (matka)-tavarat; tillvaratagna rser löytötavarat; (raut.) löytötavaratoimisto; b) arvopaperit.

effekt||full -t vaikuttava, tehoava, (j.) tepsivä, -förvaring (raut.) (matka)tava-rainsäilytys. effektiv -t -are tehokas, tepsivä, vaikuttava, menestyksellinen; olennainen, tosiasiallinen. effektiv(is)era I tr tehostaa.

effektivitet -en teho(kkuus, -isuus), vaikuttavuus.

effektsökerj -et tehon tavoittelu, effektuera I tr suorittaa, toimittaa, effektökning -en tehon lisääminen, efter I. (prp.) 1. (paik., järj.) jälkeen; takana; stänga dörren rs ngn sulkea ovi jnk jälkeen, jäljestä. 2. (aik.) jälkeen, jäljestä; ~ en stund hetken kuluttua, hetken päästä; ^ Kristi födelse Kristuksen syntymän jälkeen, (lyh.) jKr.; dagen ~ festen juhlan jälkeinen päivä; en vecka rs påsk viikko (a) jälkeen pääsiäisen; ^ den dagen siitä päivästä lähtien; siitä päivin; ^ denna dag tästä päivästä lähtien (alkaen); ^ regn följer solsken sateen jälkeen tulee päivänpaiste; dag rs dag päivästä päivään; timme rs timme gick kului tunti toisensa perästä; år rs år vuosi toisensa perästä; tid rs annan aika ajoin; den ena gången rs den andra kerta toisensa (kerran) perästä; <—' att ha förlorat sin förmögenhet försvann han menetettyään omaisuutensa hän katosi (tietymättömiin). 3.mukaan; ~ föreskrift määräyksen mukaan; ^ vanligheten tavalliseen tapaan, niin kuin tavallista; ^ vad jag vet (minun) tietääkseni, mikäli (minä) tiedän. 4. det har han ärvt rs sin far sen hän on perinyt isältään; änka rs en apotekare apteekkarinleski.

II. (adv.) jälkeen, jäljestä(päin); dagen rs seuraava (na) päivä (nä); vara dagen rs olla (hieman) kohmelossa; vara rs med hyran olla vuokranmaksu myöhässä; han kom långsamt rs hän tuli hitaasti jäljessä.

III. (konj.) 1. rs(det att) sen jälkeen kun, sitten kun. 2. koska.

efter| I anmälan, -anmälning jälki-ilmoitus. -apa I tr jäljitellä, matkia, ngn jtk, ngn i ngt jtk jssk; (halv.) apinoida, -apare jäljittelijä, mukailija; (halv.) apinoija, väärentäjä, -apning jäljittely; apinointi. -arbete a) viimeistely; b) vlityö. -behandling jälkikäsittely, -besiktning uusintakatsastus. -beskatta I Jrsuor. jälkivero tus. -beskattning jälkiverotus. -bilda I tr mukailla, jäljitellä, -bliv|en -et jälkeen jäänyt, takapajuinen, vanhanaikainen; vara rs olla (henkisesti) myöhään kehittynyt, takapajuinen, -blivenhet -en takapajuisuus, myöhästyminen kehityksessä, -börd (lääk.) jälkeiset, efter|| datera I tr päivätä myöhemmäksi, myöhentää, -debitera I tr veloittaa lisää, -dyning

jälkimaininki, -forska I tr tutkia, tiedustella, -forskning tutkistelu, tiedustelu; anställä rsa.r efter ngt toimittaa tutkisteluja, tiedusteluja jstk. -fråga I tr: j ~ ngn (ngt) kysellä, ottaa selko jstk; herr i JY, iV. *—'S (san. ilm.) pyydetään käänty-

mään hra N.N:n puoleen; kyselyt ja tiedustelut osoitettava hra N.Nille; vara mycket olla hyvin kysytty(ä), (kaup.) haluttu (a), -frågan: en ~ kysely, tiedustelu; (kaup.) kysyntä; det råder stor (ringa) ~ på ngt jnk tavaran kysyntä on varsin vilkasta (tavaraa ei kysytä juuri laisinkaan), -följa II1 tr 1. seurata; hans tal -följdes av djup tystnad hänen puhettaan seurasi syvä (hiiskumaton) hiljaisuus. 2. (kuv.): ~ ngt noudattaa jtk, totella, ottaa esikuvaksi, -följande (a. tpm.) seuraava, -följansvär|d -t noudatettava, esikuvaksi kelpaava, -följare-rc- seuraaja. -följd -en: mana till ~ kehottaa noudattamaan esimerkkiä, -följelse; Kristi r^ Kristuksen seuraaminen, efter||gift -en -er myönnytys; (veron, velan) helpotus, anteeksianto; göra ~er för (åt) myöntää jllk helpotuksia; tvinga till ~er pakottaa myönnytyksiin, helpotuksiin. -givenhet -en myöntyväisyys; alistuvaisuus; nöyryys; leväperäisyys. -gjor|d -t jäljitelty, mukailtu, -glans -en jälki-hohde. -granskning -en jälkitarkastus.

1. efterhand (kort.): sitta i ~ olla jälkikädessä.

2. efterhand (adv.) vähän kerrassaan, vähitellen.

efter||håll|en -et: strängt ~ kovilla, lujilla pidetty, -hängs|en -et -nare tungetteleva, -hängsenhet -en tungettelevuus. -härma I jäljitellä, matkia; yvt^apa. -härmning -en matkinta, jäljittely, -höst myöhä(is)-syksy. -klang jälkikaiku. -klok -t -are myöhä-, jälki|viisas; vara ^ olla viisas jälkeenpäin, -komma Ytr noudattaa, täyttää; totella; ^ en önskan noudattaa toivomusta. -kommande I. (a. tpm.) jälkeenpäin tuleva. II. (s.) de ~ jälkeläisemme; jälki| maailma, -polvi, efterkrav jälkivaatimus; mot ~ (post.) jälki vaatimus ta vastaan; ta ut sina kostnader genom <—' periä kulunsa jälkivaa-timuksella.

efterkravs|| belopp (post.) jälki vaatimuksen määrä, -försändelse (post.) jälkivaa-timuslähetys. efterkrigstid sodanjälkeinen aika. efter||kur (lääk.) jälkihoito, -kälken: komma på ~ joutua, jäädä takapajulle; (kaup.) myöhästyä, -känning jälki tuntu; ha ~ar av ngt tuntea jnk seurauksia, jälkiä, jälki| tuntuja, -vaikutuksia, -leva Y tr noudattaa; ~ en föreskrift noudattaa käskyjä, määräyksiä.-levande I. (a. tpm.) vielä elossa oleva. II. (s.) de ^ jälkeen-, eloon jääneet, -leverans jälki| toimitus, -hankinta, -levnad: lagarnas ~ lakienj noudattaminen, -liggare (sot.) joukko- !

ftersläpning eft

osastostaan marssilla jälkeen jäänyt mies, (mer.) muista myöhästynyt laiva, -likna I tr: ~ ngn pitää jtk esikuvanaan, yrittää jäljitellä jtk. efter||lysa II2 tr i. ~ ngn, ngt ilmoittaa kadonneeksi. 2. (Iak.) ^ ngn etsintäkuuluttaa jtk; -lyst av polisen poliisin etsintäkuuluttama (hnk). 3. jag -lyser litet mera konsekvens i olisin suonut siinä olevan hieman enemmän johdonmukaisuutta.

efterlysning 1. (Iak.) etsintäkuulutus. 2.

(yi.) etsiminen, efterlåt|en -et-na myöntyväinen; huolimaton, leväperäinen, -het -en myöntyväisyys; leväperäisyys, huolimattomuus, efter||lämna jättää jälkeensä; för-

mögenhet jälkeen jäänyt omaisuus; jäämistö; den '—'de maken (makan) vainajan leski; ^de verk jälkeen jääneet teokset, -längta|d -t -de kaivattu, hartaasti odotettu.

efter|middag -en (j. -middan) iltapäivä (ip.); kl. 6 ~ (e.m.), på ~ en klo 6 iltapäivällä (ip.)j på ~en, om ~arna ilta-päiv|ällä, -isin.

eftermiddags||kaffe iltapäiväkahvi, -konsert iltapäiväkonsertti. efter|| mognad jälkikypsyntä. -mäle -t -n

jälkimaine; muisto, jälkimainintä; ett hedrande ~ kunnioittavat muistosanat, -namn sukunimi, -natt: på ~en myöhään yöllä, yömyöhällä, -pröva I tr tutkia jälkeenpäin. -prövning (yliop.) jälkitutkimus (arvos, korottamiseksi yms.). -putsning jälkipuhdistus. -räkning ~ar (kuv.) (ikävät) jälkilaskut, seuraukset, -rätt (keit.) jälkiruoka; recept

på en god ~ hyvän jälkiruoan valmistusohje, -rättelse: lända till <—' olla ojennusnuorana; ställa sig ngt till ~ noudattaa; ottaa jtk ohjeekseen, ojennusnuorakseen. efter||sats 1. (kiel.) jälkilause. 2. (fil.) johtopäätös, -satt (a.) laiminlyöty, -seen-de -t: vid närmare ~ tarkemmin katsoessaan). -siktväxel (veks.) näytönjälkeis-vekseli. -sinna I tr miettiä, ajatella, ngt jtk. -skicka!d-i: komma som ~ tulla kuin kutsuttuna, -skott: betala i ~ maksaa jälkikäteen, -skottsbetalning maksu jälkikäteen. -skrift jälkikirjoitus, -skänka II2 tr vapauttaa jstk; ^ en skuld antaa velka anteeksi, -skänkning -en: <—' av ett straff rangaistuksen anteeksianto, -skörd jälkisato (m. kuv.). -slåtter (mv.) äpärikönniitto; äpärikkö, odelma, -släckning 1. (pai.) jälkisammutus. 2. (läh.) kohmelon parantaminen, -släng (taudin ym.) lievä uusiminen, -släntrare vetelys, vitkastelija; vrt. -liggare, -släpning myö-

hästyminen, (takapajulle) jääminen, -smak jälkimaku; det lämnar en ^ siitä jää (suuhun) (jälki)maku. eftersom (konj.) koska; allt ~ aina sitä

mukaa kuin. eftersommar loppu-, jälki-, intisanijkesä. efterspana 1 tr 1. (Iak.) etsiskellä. 2. etsiä, hakea, ^ ngt jtk. efterspaning 1. (Iak.) etsiskely. 2. etsiminen.

efterspel jälkinäytös; rättsligt ~ asian (lopullinen) selvittely oikeusistuimessa, efterst (adv.) takimmaisena, eftersta (a.) takimmainen, efter||sträva I tr: ~ ngt pyrkiä jhk, tavoitella jtk. -strävansvärld-t tavoittelemisen arvoinen, tavoiteltava, -stygn, -styng (ni.) jälkipisto. -syn 1. : vid närmare tarkemmin katsoen (katsoessaan, tutkiessaan). 2. silmälläpito, -sådd jälki-kvlvö. -säga V tr : ^ ngt sanoa (lukea) jäljestä, toistaa; (halv.) matkia, -sägare jäljestäsanoja, kertaaja; matkija, -sända II1 tr 1. lähettää jäljestä: -sändes (post.) pyydetään lähettämään (toimittamaan) edelleen (osoitteenomistajalle); -sändes icke ei lähetetä edellgen. 2. lähettää noutamaan; läkaren -sändes lähetettiin noutamaan lääkäriä, -sätta V tr lyödä laimin, jättää tekemättä; asettaa toiselle sijalle, -sökt (a.) haluttu, toivottu, efter||tanke ajatus, ajattelu, harkinta; göra ngt med ~ tehdä jtk harkiten; utan r^ harkitsematta, ajattelematta; vid närmare ~ asiaa lähemmin (kypsästi) harkitessa(an), harkittua (an), -taxering jälkiverotus. -trakta I tr: ~ ngt tavoitella, havitella jtk; ^ ngns liv väijyä jnk henkeä. -trakta'd -t tavoiteltu, haluttu. -trupp (sot.) jälkijoukko; jälkivarmistus; (yi.) seuraava joukko; vitkas-telijat. -tryck 1. (kirjp.) jälkipainos; ^ förbjudes jälkipainos kielletty. 2. painokkuus, ponsi, teho: ge ~åt ngt antaa asialle pontta; med ^ ponnekkaasti, painokkaasti, tähdentäen, -trycklig -t -are painokas; tarmokas, ponnekas. -tryckning (kirjp.) jälkipaino, jälkipainaminen. -träd|a II1 tr seurata jtk jssk; han -es av sin son hänen seuraajakseen tulee (vir. ym.) hänen poikansa, -trädare seuraaja; .4. Meyers Ef tr. A. M:n Seuraajat). -tänksam-£ -mare ajattsleva, järkevä, varovainen, -tänksamhet -en järkevyys, varovaisuus, ajattele vaisuus, -utbildning täydennyskoulutus, -verkan, -verkning jälkivaikutus; känna -verkningarna av ngt tuntea vielä hiukan jtk. -vinter lopputalvi; takatalvi, -vård (lääk.) jälkihoito. -värkar (lääk. synnyt.) jälkipoltot. J

-värld jälkimaailma; gå till ~en siirtyä jälkipolville, -åt jälkeenpäin; betala ~ maksaa jälkeenpäin; man ångrar sig ~ tulee katumus jälkeenpäin; han kom ~ hän tuli myöhemmin, jälkeenpäin, egal -t: det är mig alldeles >—'t se on minusta aivan, (leik.) herttaisen yhdentekevää.

Egeiska havet npr (mnt.) Aigeian meri. eg|en -et -na 1. oma; hans -et hus hänen oma talonsa; vrt. 2; han har -et hus hänellä on oma talo: bli sin öppna ~ affär ruveta itsenäiseksi yrittäjäksi (liikemieheksi), aloittaa (avata) oma liike; vara sin ~ olla oma herransa; de -na (Suom. r.) omaiset, ^ växel ominaisvekseli; uppta som -et barn ottaa omaksi lapsek-seen, ottolapsekseen; adoptoida;/ö> -et behov omiksi, kotijtarpeiksi; för min ~ del omasta puolestani; för ~ räkning omaan laskuun (sa); köpa för ~ räkning ostaa omaan laskuunsa (itselleen); i ~ hög person omassa korkeassa persoonassaan; i -et namn omassa nimessään); på ~ begäran jnk omasta pyynnöstä; på ~ hand omin päin, itsenäisesti; (hyv.) min ~ lilla hustru! oma eukkokultani! 2. erikoinen; hans -na beteende hänen erikoinen käyttäytymisensä; vrt. 1: hans -et hus; det var -et! sepä oli omituista! han är så ~ hän on (kovin) erikoinen, omalaatuisensa, egenj|art omalaatuisuus, erikoisuus, omituisuus. -arta|d -t omituinen, erikoinen, omalaatuinen, egendom -en -ar 1. omaisuus; fast ~ kiinteä omaisuus; kiinteistö; lös /—' irtain omaisuus, irtaimisto. 2. maatila; maaomaisuus.

egendomlig -t-are 1. ilmeellinen, omituinen, merkillinen; en ~ människa omituinen ihminen. 2. tunnus-, luonteenomainen, kuvaava, erikoinen, -het -en -er erikoisuus, omituisuus, egendoms; |agent kiinteistönvälittäjä,

-agentur kiinteistönvälitystoimisto, -gemenskap omaisuusyhteys. -folk valittu kansa, omaisuuskansa, -lös -t omistamaton. -ägare tilanomistaja, egenhandsrätt (Suom. r.) omankädenoi-keus.

egenhet -en -er erikoisuus, omituisuus; r^er omituisuudet, oikut; han har sina r^er hänellä (hänessä) on omat oikkunsa, omituisuutensa.

egenjlhändig -t omakätinen. -kär -t itserakas; omahyväinen, turhamainen; han är mycket ~ hän on kovin itserakas, omahyväinen, hänellä on suuret luulot itsestään. -kärlek itserakkaus, omahyväisyys.

-mäktig -t -are omavaltainen; förfarande (Iak.) omavaltainen menettely; omavaltaisuus, -mäktighet omavaltaisuus. -namn erisnimi, -nytta omanvoiton-pyynti, itsekkyys, -nyttig itsekäs, voi-tonhimoinen. -rättfärdig -t itsevanhurs-kas. -rättfärdighet itse vanhurskaus, »sinne oma-, itse|päisyvs. -sinnig -t -are oma-, itse|päinen. -sinnighet itsepäisyys, omapäisyys, egenskap -en -er ominaisuus; i ~ av jonakin; i ~ av dirigent (kuoron) johtajana, johtajan asemassa.

egentlig -t -are varsinainen; brak (mat.) varsinainen murtoluku; i ~ betydelse varsinaisessa merkityksessä; i ~ mening varsinaisessa merkityksessä, tarkoituksessa.

egentligen (adv.) oikeastaan.

egg -en -ar terä; yxans ~ kirveenterä.

egga I tr: ~ (upp) yllyttää, kiihottaa,

kehottaa, innostaa, eggelse -n -r yllytys, kiihotus; kiihoke, yllyke, kannustin, houkutus, kehotus, rohkaisu.

egid -en turva (kuv.); under ngns ~ jnk turvassa, huomassa, johdolla, egnahem oma|koti, -kodit, egnahemsbebyggelse omakotialue; ~n är typisk för . . . omakotialueet ovat luonteenomaisia jllk. -rörelse omako tiliike. ego: mitt alter minun toinen minäni, ego||eentricitet -en itse-, minä-, oma|-keskeisyys. -centrisk -t itse-, minä-, oma | keskeinen, egoism -en itsekkyys.

egoist -en -er itsekäs ihminen, egoisti;

oman edun tavoittelija, egoistisk -t itsekäs. Egypten npr (mnt.) Egypti. egypt(i)er (ejy'pt-) -n - (käns.) egyptiläinen.

egyptisk -t egyptiläinen, egyptisk|a 1. -an -or egyptijtär, -Iäinen nainen. 2. -an (kiel.) egyptin kieli, egyptolog -en -er egyptologi, egyptologian tutkija, egyptologi -(e) n egyptologia, Egyptin

muin. kielen ja sivist. tutkimus, ehuru (konj.) vaikka, joskin, eiss (mus.) e is.

ej (adv.): ~ heller ei-kaan, -kään, ei liioin, ejsi (int.): vore vi där! (voi) kunpa oltaisiinkin (jo, nyt) siellä! ejd|er -em -rar (el.) haahka, -dun haahkan-untuva(t). -dunskudde haahkanuntuva-pielus. -hane (gudunge) uroshaahka. -hona (åda) naarasliaahka. ek -en -ar tammi; av ^ tamminen; vrt. -trä, -träd.

1. ek!a -an -or ruuhi.

2. eka I itr kaikua; hör du hur det ^r från berget därborta? kuuletko miten kaiku vastaa tuolta kaukaa (kaukaisesta) vuoresta? hela sälen ~de av skratt salissa kaikui nauru; kuulijat remahtivat nauruun.

ek||bark tammenkuori. -blad tammen |-lehti, -lehvä, -bord tammipöytä. -dunge tammimetsikkö, ek|er -em -rar (pyörän) puola; sätta -rar

i hjul panna pyöriin puolat, ekipage (-pa:^) -t - ajoneuvot; ratsukko (ratsumies ja hevonen); rattaat ja ajomies.

ekipera I I. tr varustaa (vaatteilla), pukea, vaatettaa; (mer.) miehittää. II. rfl. ~ sig varustautua (vaatteilla), hankkia varusteet, ekipering -en (rhm.) varusteet; asuste (et), ekivok -t -are kaksimielinen, rivo, säädytön.

ekiatant - -are selvä, ilmeinen, naseva; valaiseva.

eklatera I tr tehdä tiettäväksi, tunnetuksi; ^ sin förlovning julkaista kihlauksensa, eklatering tiedoksianto; (kihlauksen) julkaiseminen, eklatt (j. adv.): de är ~ förlovade he ovat jr.ikikihloissa, ovat (jo) julkaisseet kihlauksensa, eklekticism -en (fil., taid.) eklektisismi. ekliptik|a -an (täht.) maan rata, ekliptika, eklut tamm lipeä; gå igenom ~en (kuv.) joutua käymään kova koulu, eklärera I tr juhla(llisesti)valaista; panna toimeen juhlavalaistus, eklärering -en -ar (juhla)valaistus, eklöv -et tammen;lehti, -lehvät, -skrans tammeni ehväseppele. eko -t -n kaiku; dagens ^ (rad. läh.) päivän peili; ge ~ herättää vastakaikua, ekollon -et - tammenterho, eko||lod -et - kaikuluotain, -lödning

kaikuluotaus. ekonom -en -er ekonomi; taloudenhoitaja, ekonomi -(e) n talous, taloudenhoito; taloudellinen asema, raha-asiat; huslig ~ kotitalous; han har dålig ~ hänen taloudellinen asemansa (raha-asiansa) on huono (ovat huonot), -byggnad talousrakennus. -chef taloudellinen johtaja, ekonomisk -t taloudellinen; (m.) säästäväinen; ^ geografi talousmaantiede; ~t läge taloudellinen tila(nne), asema; ^ ställning (hnk: n) taloudellinen asema, raha-asiat; i avseende taloudellisessa suhteessa; befinna sig i ^a svårigheter olla taloudellisissa vaikeuksissa, ekoradio ks. radar.

ekorr||bo (ekkor-) oravanpesä. -bär (ksv.

Majanthemum) oravanmarja, ekorr|e (ekkore) -en -ar (el.) orava, ekorrskinn oravannahka, ek||oxe (hnt. Lucanus cervas) tammihärkä. -planka (sht.) tammilankku. eks?m -et - (lääk.) rohtuma, ek||skog tammimetsä, tammisto. -skåp tammi(nen)kaappi. -stock ks. eka. -trä (puus.) tammi (puu), -träd (kasvava) tammi.

ekumenisk -t ekumeeninen, (er.) yleiskir-kollinen.

ekvatiQn -en -er (mat.) yhtälö; ^ av första (andra) graden ensimmäisen (toisen) asteen yhtälö.

ekvator -n päiväntasaaja, ekvaattori. ekvatori§l -t päiväntasaajan-, -trakt päiväntasaajan seudut, tienoot, ekvilibrjst -en -er (sirk.) tasapainotaiteilua, nuorallatanssija, ekvirke (puus.) tammipuu, ekvivalent I. (a.) yhden-, saman|arvoinen, yhtäpitävä. II. -en -er (fys., kern.) vasta-arvo, vastike, ekvivalentti, el- (lyh.) sähkö-, elektro-, elak -1 -are ilkeä, häijy, paha; pahansuopa; ~tbarnhäijy, huonosti kasvatettu, tottelematon lapsi, (j.) ilkeä kakara; ^ mot ngn paha (ilkeä, häijy) jllk; ^ andedräkt pahalta haiseva, pahanhajuinen hengitys; ~ smak paha maku; ^ tunga (kuv.) ilkeä, paha, myrkyllinen kieli; din ~a unge! senkin ilkeä (huonosti kasvatettu) kakara! -arta|d -t (m. lääk.) pahanlaatuinen, -het -en -er ilkeys, häijyys; vrt. elak\ säga ~er sanoa, lausuilla ilkeyksiä.

elasticitet -en kimmo(isuus). elastisk -t kimmoinen, elastinen; ~ binda kimmoinen side. elchock sähkö|sysäys, -sokki, eld -en -ar tuli (m. sot.); ~ upphör! (sot.) tuli lakkaa! ~en är lös! tuli on irti! tulipalo! fatta (ta) ~ syttyä (tuleen); (kuv.) kovasti innostua; ge ~ ampua, mot ngn jtk; göra upp ~ tehdä (sytyttää) tuli; röra om ~en kohentaa tulta; bränt barn skyr ~en (snl.) palanut lapsi tulen tietää; öppna ~ (sot.) avata (aloittaa) tuli; stryka ~ på en tändsticka raapaista tulta tulitikulla; sätta ~ på ngt pistää jtk tuleen (palamaan); tända ~ på sytyttää (palamaan); vara ~ o. lågor olla täynnä intoa, hirveästi innostunut; gå i ~en för ngt mennä (vaikka) tuleen jnk puolesta; råka i ~ o. lågor suuresti innostua; leka med ~en (m. kuv.) leikkiä tulella; pelata vaarallista peliä; ingen rök utan ~ (snl.) ei savua ilman tulta; !

steka vid sakta ~ paistaa vienolla tulella.

elda I I. tr lämmittää (uunia); (kuv.) innostaa. II. (pain..part.):du behöver inte ~ på så mycket sinun ei tarvitse panna niin paljon puuta pesään; ~ upp a) lämmittää; b) polttaa (liialla lämmittämisellä); ^ upp sig innostua, eldare -n - lämmittäjä, eld||begängelse -n -r polttohautaus, -brand kekäle, -dön -et - tulukset, -dop tulikaste. -dyrkan

tulenpalvonta. -dyrkare tulenpalvoja. -fara tulen-, palo| vaara, -farlig -t tulenarka, -fast -a tulenkestävä; ^ lera tulenkestävä savi. -fasthet tulen-kestävyys. -fluga tulikärpänen. -fäng|d -t -dare tulenarka, helposti syttyvä; vara ~ (m. kuv.) helposti innostua, -fängd-het tulenarkuus, herkästi syttyvyys, -gaffel hiilihanko; tulikoura, -givning (sot.) ampuminen; tulitus, -gnista (tulikipinä. -hastighet (sot.) tulinopeus. -hav tulimeri. -hund kamiinan arina, -håg tulinen innostus, -härd palopesäke, -här-ja|d -t tulen tuhoama, eldig -t -are tulinen (er. kuv.). -het tulisuus; tulinen luonne.

eld|klot tulipallo, -kvast tulihuisku. -ledning (sot.) tulenjohto, -ledningsinstrument (sot.) tulenjohtolaite. -linje (sot.) tulilinja, eldning -en lämmitys, eldningsolja poltto-, lämmitysjöljy. eldorado -t -n (tar. kuv.) kul tala, onnela, eldj|pelare tulipatsas, -prov tulikoe, -regn tulisade.

el! I drift sähkökäyttö, -driv|en -et -na sähköllä käyvä, sähkökäyttöinen, eldj|rum (mer.) kattilahuone, -rö|d -tt tulipunainen. -rör (sot.) (tvkin)putki. -själ tulisielu, -sken tulen hohde, kajastus, -skrift tulikirjoitus. -skärm tulenvarjostin. Eldslandet npr (mnt.) Tulimaa, eldsljus tulenvalo; arbeta vid ~ työskennellä tulenvalossa. eldslukare -n - (sirk.) tulennielijä, eldslåg[a -an -or tulenliekki, eld||släckare (tulen)sammutin. -släckning -en (tulen)sammutus. -släckningsapparat ks. -släckare. -släckningsarbete (tulen)-sammutustyö. -släckningsmanskap (pal., sot.) (tulen)sammutusmiehistö. -släckningsredskap pl (pai.) sammutus-, palo|-kalusto.

eldsländare -n - (käns.) tulimaalainen. eldsmärke (tulipunainen) syntymämerkki, eld||spruta (sot.) liekinheitin. -sprutande (a. tpm.) tultasyöksevä; ~ berg tulivuori, -stad tulisija, liesi, -stod tulipatsas, -strid i (sot.) tulitaistelu.eldsvåda — eländighet

elä

eldsvåda tulipalo; stor ~ (m.) suurpalo, eldsvåde| I tillbud tulipalonalku, -unge (j.) »tulipalonpoikanen»; palo syttymisvai-heessaan, palon alku. eld||tång -tänger hiili |hanko, -pihdit, -upp-hörorder (sot.) tulenlopettamiskäsky. - vapen tuliase, -verkan (sot.) tulen vaikutus, elefant -en -er norsu, -bete norsunham-mas. -förare norsunajaja. -han(n)e nor-su-uros. -hona norsunaaras. elefanttøsis (lääk.) norsutauti. elef^nt||jakt norsun|ajo, -metsästys, -snabel norsun kärsä, -unge norsunpoikanen. elegans -en hienous, komeus, soreus, elegant I. - -are hieno, sorea, komea. II. -en -er hieno herra, keikari, elegi ~(e)n -er elegia, valitus-, kaiho |runo, elegisk -t eleginen, surunvoittoinen. elektor -n -er valitsijamies; valitsija, elektorsval valitsijamies(ten)vaali(t). elektricitet -en sähkö, elektricitets! I maskin elektrostaattinen sähkönkehitin. -mätare sähkönmittari. -verk sähkölaitos, elektrifiera I tr sähköistää. elektrifiering -en sähköistys, elektriker -n - sähkö|mies, -teknikko, elektrisera I tr (kuv.) sähköistää, innostaa, elektrisk -t sähköinen, sähkö-; ^ belysning sähkövalo; ^ motor sähkömoottori; ^ rakapparat sähköparranajokoje; ^ spis sähköliesi; ~t stängsel sähköaita; (mv.) »sähköpaimen»; ~t driven sähköllä käyvä, sähkökäyttöinen.

elektrpd -en -er (fys.) elektrodi; (tkn.) hit-sauspuikko.

elektro||dynamik sähködynamiikka, -dynamisk -t sähködynaaminen. -ingeniör sähköinsinööri, -kardiogram (lääk.) sähkö |kardiogrammi, -sydänkäyrä, -kemi sähkökemia, -lys elektrolyysi, -lytisk -t elektrolyyttinen, elektrolyysi-. -magnet sähkömagneetti, -magnetisk -t sähkömagneettinen. -magnetism sähkömagnetismi, elektron -en -er (fys.) elektroni, elektronrör elektroniputki. elektro||skop (o:) -et elektroskooppi. »teknik sähkötekniikka, -tekniker sähköteknikko. -teknisk -t sähköteknillinen, -terapi (lääk.) sähkö I parannus, -hoito, -typi -n (kirjp.) elektrotypia. element -et -, -er alkuaine; (shk.) kenno, elementti; (kansan)aines; (tkn.) putkisto; lämpöpatteri; vara i sitt rätta ~ olla oikein omalla alallaan, kuin kala vedessä, elementer -t alkeellinen; alkeis-, alku-, elev -en -er oppilas; (ammatti)oppipoika.

elevation -en -er kohotus, nousu; (tälit.)

napakorkeus, maantieteellinen leveys; (sot.) korotuskulma.

elev|'avgift oppilasmaksu. -hem oppilas-koti.

elfenben -et norsunluu; av ~ norsunluinen; norsunluu-, elfenbens! | arbe te norsunluuteos. -färga|d -t norsunluunvärinen. -kula norsunluu-pallo. -snidare norsunluunleikkaaja. -torn (kuv.) norsunluutorni, elfte

(järj.luk.) yhdestoista; i ~ timmen yhdennellätoista hetkellä; (aivan) viime hetkessä; vrt. jemte. elidera I tr (kiel.) heittää pois, poistaa, elidering -en (kiel.) sanan loppuvokaalin heitto; poisto.

eliminera I tr poistaa, karsia, (mat.) eliminoida.

elision -en -er (kiel.) sanan loppuvokaalin heitto; kato. -stecken heittomerkki, elit -en -er parhaimmisto; valio|joukko,

-väki. -trupp (sot.) valiojoukko, elixir -et - väkineste; (kuv.) ihmeaine;

elämän|vesi, -neste. eljes(t) (adv.) muuten, muussa tapauksessa.

el||kamin sähkökamiina. -kraft sähkövoima, (sähkö) virta, eller tai; (sama käsite) eli; tre ~ jyra 3 tai (t.) 4; ett halvt dussin ~ sex stycken puoli tusinaa eli (1.) 6 kpl; antingen . . . ~ joko . . . tai; varken ... ~ ei . . . eikä; ~ också tai myös; ^ hur? vai kuinka? eikö niin?

ellips -en -er (mat.) ellipsi, soikio; (kiel.) sananheitto, -formig -t ellipsin-, soikion |-muotoinen. elliptisk -t (mat.) soikea, soikionmuotoinen, (ksv. lehti) pyöreämäinen; (kiel.) vaillinainen, elliptinen, el||lok (raut.) sähkö veturi, -motor sähkömoottori.

elmseld (fys.) ukkosenkynttilä(t); Elmon tuli.

elolge (-o:s) -en -er ylistyspuhe, ylistely, elransonering sähkön säännöstely; införa ~ saattaa (sähkö)virran säännöstely voimaan, säännöstellä virtaa, els^ssare -n - (käns.) elsassilainen, elsstssisk -t elsassilainen, elsevir -en -er (kirjp. hist.) elzevirpainos. elspis sähköliesi.

elv| a 1. (luk.) yksitoista; vrt. fem (ton). 2. -an -or yhdentoistanumero; (m. urh.) jalkapallojoukkue; vrt. femma. elverk (sähkö)voimalaitos, elyseisk -t taivaallinen, paratiisillinen; de Er^a fälten (myt.) Elysionin kentät, autuaiden kentät.

elände -t kurjuus.

eländig -t -are kurja, surkea, viheliäinen, -het -en kurjuus, surkeus, viheliäisyys.

eländigt (adv.) kurjasti, surkeasti, viheliäisestä

emalj -en -er 1. emalj i, emali, lasite. 2. (an.) hammaskiille, -arbete emaljiteos. -beläggning emaljipäällyste. emaljera I tr emaljoida; ~de kärl emalji-astia(t).

emaljering -en emaljointi; (m.) emaljipäällyste.

emalj||färg emaljiväri. -kärl emaljiastia. -tallrik emaljilautanen. -öga (frm.) lasi-, tekojsilmä.

emanation -en -er virtaus; säteily; haihtu-miserite; huokuminen, emancipation -en (er. naisen) vapautuminen.

emancipera I itr: ~ sig från ngt vapautua jstk (er. nainen miehen vallanalaisuudesta).

emanera I itr: ~ från ngt olla peräisin, lähtöisin jstk; virrata, erittyä, haihtua! jstk. |

emballagje (em-, amjballa:s) -et - påk- j kaus, päällys. j

emballera I tr pakata.

emballering pakkaaminen; vrt. m. em- | ballage.

embargo -1, -n (Iak.) takavarikko; lägga ~ på ngt takavarikoida, panna takavarikkoon; a lastaa.

embarkera I itr mennä (nousta) laivaan. embarkering -en laivaan meno. emblem -et - tunnus (kuva, -merkki), emboli ~(e)n -er (lääk.) tulppautuminen, embonpoint (angbongpuä^g): haen viss ~ olla hiukan ruumiikas: (leik.) olla hiukan vatsaa. j

embryo -t -n (fysiol.) alkio; sikiö; embryo, embryologi ~(e)n embryologia, sikiöoppi. emedan (konj.) koska, kun (kerran), emellan I. (prp.) välillä, kesken; bröder veljesten kesken; oss ~ (sagt) (näin) | meidän kesken (sanoen); vrt. mellan. II. ; (adv.) välillä, välissä; ge ItO mark (vaihtokaup.) antaa 100 mk väliä; j ligga mitt ^ sijaita juuri keskiväli|llä, j -ssä; få sitta ~ (kuv.) joutua kärsimään | (vahinkoa ym.). j

emellanåt (adv.) väliin, välistä, aika ajoin, j silloin tällöin; allt ^ aina väliin, emellertid (adv., konj.) kuitenkin, sen- | tään.

emeritilön (pappismiehen) eläke, emerit|us I. (a.): professor ~ täysinpalvel-lut professori. II. (s.) pl -i (leik. -us e n -usar) eläkkeellä oleva professori (t. pap-pismies).

emfas -en mahtipontisuus; painokkuus, emfatisk -t mahtipontinen; painokas, emigrant -en -er siirtolainen, maasta-

muuttaja; (us. läh.) valtiollinen pakolainen.

emigrera I itr muuttaa pois maasta, eminens -en -er ylhäisyys; ylevyys; (er.) kardinaalin arv. (hänen) eminenssi(nsä). eminent - -are erikoinen, huomattava, verraton, etevä, emission -en -er (kaup.) (arvopaperien, osakkeiden) liikkeeseen! anto, -päästö; (osake)anti, emissionskurs emissio-, liikkeeseenanto|-kurssi.

emittera I tr antaa, päästää liikkeeseen, emmja ~an -or (eri.) pehmustettu nojatuoli, e-moll (mus.) e-molli. emot I. (prp.) vastaan, vasten; (m.) vastoin; rakt ~ (paik.) jtk kohti, jnnk päin; (aik.) suunnilleen, noin; mitt (snett) ~ suoraan (vinoon) vastapäätä; det har jag ingenting ^ minulla ei ole mitään sitä vastaan; vrt. mot. II. (adv.) mitt (snett) ~ suoraan (vinoon) vastapäätä jtk; inte mig minusta nähden, minun puolestani (kyllä, mielellään)! noga väga för o. ~ tarkoin harkita asiaa puolelta ja toiselta. (Ks. m. pain. part. ao. vrb. yhteydessä!)

emot||se V tr ks. motse; roende Edert snara svar (jääden) pikaista vastaustanne odottaen (odottamaan), -stå ks. motstå. -tagande ks. mottagande, -tagare ks.

s mottagare.

empir(e) - (e) n empire (tyyli); »keisarityyli». empiriker -n - empiirikko, empiristi. empirisk -t kokemusperäinen; empiirinen, empirstil empiretyyli; ks. empir(e). emsersalt (frm.) emsinsuola; (m.) Emsin suola.

emulsion -en -er (kem., val.) vaahdote, maidos, emulsio.

1. en -en -ar (ksv.) kataja.

2. en (ett) I. (luk.) yksi; (vrt. fem ja yhd.) m. två-, tre-. 1. (abstr.): ett, två, tre yksi, kaksi, kolme; ännu ^ till vielä yksi, yksi lisää; ~ o. ^ i sänder yksitellen, yksi kerrallaan; ^ av hans söner yksi hänen pojistaan; ^ för alla o. alla för ~ yksi kaikkien ja kaikki yhden puolesta; inte ~ på hundra' vet det sitä ei tiedä vksi sadasta(kaan); ^ o. samma yksi ja sama; alltid ett o. det samma aina yhtä ja samaa; ett är säkert yksi asia on varma; klockan ett ke lo (klo) yksi; klockan är ett kello on yksi; i ett ks. I. 2.; det blir (kostar) ^ tusenlapp i ett för allt kaikki yhteensä maksaa 1000 mk (tuhatlappusen); det kommer på ett ut on yhden-, saman|tekevää; ei vaikuta asiaan. 2. (yhd.) i ett [kör(sträck)] yhtä kyytiä, yhtä mittaa; om r^j vecka viikon päästä; om ett

eller annat år vuoden, parin perästä; om ett o. ett halvt år puolentoista vuoden päästä, perästä; på rs o. samma dag samana päivänä. II. (epäm. art.) ännu rs sak! vielä yksi asia! ^ så'n toka! millainen hupakko! han spelade som rs Paganini hän soitti kuin Paganini (ikään). III. (prn.) ' o. annan yksi ja toinen; muutamat; ett o. annat yhtä ja toista, sitä ja tätä (j. sitä sun tätä); var o. rs jokainen; en sån rs! mokomakin! n i är då ynkryggar! olettepa aika raukkoja (huonoja miehiä)! den rse . . . den andre toinen . . . toinen; o. det med det andra ja toista niin kuin toistakin; från det rsa tili det andra asiasta toiseen; puhuaksemme muista asioista; min rsa hand toinen käteni; rs s egen (kunkin) oma; det gör rs gott att veta tuntuu hyvältä tietää; det gör rs glad, att tekee (ihmisen, mielen) iloiseksi kun; ^ gör så gott rs kan (j.) (kukin) tekee niin hyvin kuin osaa, (kukin) tekee parhaansa (yrittää parastaan). 3. en (adv.)

suunnilleen, noin; ^ två, tre stycken pari, kolme kpl.; det är rs 200 meter dit sinne on n. kaksisataa, pari (sen) -sataa metriä, ena I tr yhdistää. II. rjl. rs sig om ett pris

sopia hinnasta (hinnoista), enahanda I. (a. tpm.) sarr.ai-, vilden| lainen. II. (s.) det evigt rs aina sama (a), aina yhtä ja samaa, en||aktare -n -(teat.) yksinäytöksinen näytelmä. -arma|d -t yksihaarainen; (hnk.) käsipuoli, yksi-, tois|kätinen. enas I itr (dep.): ^ om sopia jstk, tulla, päästä yksimielisyyteen jstk. enastående (a. tpm.) ainoalaatuinen; en rs tur tavaton, suunnaton, harvinainen onni. enbart (adv.) yksinomaan, ainoastaan;

^ obehaglig yksinomaan epämiellyttävä, en]|bent (tpm.) yksijalkainen, -bett: åka rs ajaa yksivaljakolla. -bladig -t 1. (ksv.) yksilehtinen. 2. (tkn.) yksiteräinen, enbuske kataja(pensas). enbyggare -n - yksikotinen kasvi (hede-ja emikukat samassa yksilössä), enbär katajanmarja, enbärsdricka katajanmarjajuoma. encellig -1 yksisoluinen, encyklopedi -(e)n -er yleistiede; (läh.)

aakkosellinen hakuteos; tietosanakirja. encyklop?disk -t yleistiete(ell)inen, ensy-klopedinen.

enda (prn.) ainoa; inte en rs ei ainoa (a) -kaan; inte en rs gång ei kertaakaan; inte ett rs ord ei (luotua, halkaistua) sanaa (kaan); det rs riktiga ainoa oikea; vårt •—' hopp ainoa toivomme; en rs lång rad av . . . yksi ainoa pitkä (esim. onnettomuuksien) sarja.

endast ainoastaan, vain. ende ks. enda.

endera I. (prn.) jompikumpi; ^ av oss jompikumpi meistä; ^ dagen jnak lähipäivänä. II. (konj.) ^ . . . eller joko . . . tahi.

endiv -en -er, endivi|a -an, -or endivia, lehtisikuri.

endoss^t (ang-) -en -er (veks.) siirrätti, endossement (angdossemang) -et - (veks.) siirtäminen, siirto, endossent -en -er (ang-) (veks.) siirtäjä, endossera (ang-) I tr (veks.) siirtää, endossering (ang-) -en (veks.) siirto, en||drägt -en sopu, yksimielisyys, -dräktig -t -are yksimielinen, sopuisa, -däcka|d -t (mer.) yksikantinen; -däckat flygplan (Int.) yksitaso.

energi (-rsi:) -(e)n tarmo; (fys.) energia, teho. -förbrukning energian, tehon kulutus. -förlust energian hukka, -knippe: vara ett rs (kuv.) olla kuin tarmokimppu. -källa tarmon lähde, -ladda|d -t tarmoa uhkuva.

energisk -t tarmokas.

enervera I tr hermostuttaa; det rsr mig se hermostuttaa minua; minua hermostuttaa, käy hermoilleni; en rsnde diskussion hermoille käyvä, hermostuttava keskustelu, väittely, en face (gngfa'ss) suoraan edestä, enfaceporträtt (vai.) suoraan edestä otettu kuva.

enfald -en yksinkertaisuus, viattomuus; typeryys.

enfaldig -t -are yksinkertainen; viaton; lyhytnäköinen, typerä, en||familjshus yhdenperheen talo. -fasig (tkn.) yksivaiheinen, -formig -t -are yksitoikkoinen; ikävä, pitkäpiimäinen, -for-mighet yksitoikkoisuus; ikävyys, pitkäpii-mäisyys. -färga|d -t yksivärinen, -född (usk.) ainokainen, (harv.) ainosyntyinen, engagemang (anggasemang) -et - toimipaikka); sitoumus, kiinnitys, osallisuus, i ngt jssk.

engagera I I. tr ottaa toimeen, palvelukseen; kiinnittää, sitoa. II. rfl. rs sig i ngt osallistua, ryhtyä jhk; ottaa kiinnitvs

jhk,

engelsk -l englantilainen; Ersa kanalen Englannin kanaali; rsa språket ks. engelska 2.; rsa sjukan (lääk.) riisitauti; rst horn (mus.) englannintorvi, (m.) Englannin torvi.

engelsk|a 1. -an -or englannitar, engl. nainen. 2. -an (kiel.) englanti, englannin kieli; på ~ englanniksi, engelsk|{fientlig -t englantilais vihamielinen. -språkig -t englanninkielinen.engelskvänlig — ensamhet

eng

engelsk vänlig -t englantilaisystävällinen. engels I man -män (käns.) englantilainen, engifte -t yksiavio(isuus). England npr (mnt.) Englanti, engradig -t; vatten (vhden) asteen lämpöinen vesi.

en gros (ang gro':) (kaup., adv.) tukussa, tukuttain.

engros||affär (ang-gro':) tukkuliike, -pris tukkuhinta.

engångsj|foreteelse ainoalaatuinen tapaus, -kostnad kertakulu|nki, -(ngi)t. enhet -en -er yksikkö; ykkönen; (usk., fil.) ykseys; yhteys, yhtenäisyys, enhetlig -t -are yhtenäinen, -het -en yhtenäisyys.

enhets||front -en (valt.) yhteisrintama, -pris yksikköhinta, -prisaffär ryhmä-hintaliike. -skola yhtenäiskoulu, -strävanden yhtenäisyyspyrkimykset. -tanke yht enäisyysaj atus. en||hjärtbladig -t (ksv.) yksisirkkainen. -hällig-t-are yksimielinen; det beslöts -t yksimielisesti päätettiin. -hällighet -en yksimielisyys. -hänt - -a yksi-, tois|kätinen, käsipuoli, -hörning -en -ar (tar.) yksisarvinen.

enig -t -are yksimielinen; ^ om ngt yksimielinen, samaa mieltä jstk. -het -en yksimielisyys; ^ ger styrka (snl.) yksimielisyys on voimaa.

enkammarsystem (valt.) yksikamarijär-jestelmä.

enkannerligen (adv.) erittäinkin, eritoten, enk|el -elt -lare yksinkertainen; luonteva, teeskentelemätön; en ~ andraklassbiljett (raut.) 2. luokan (meno)lippu; helt ~t aivan yksinkertaisesti, muitta mutkitta, -het -en yksinkertaisuus; för ~ens skull yksinkertaisuuden vuoksi; en måltid i ali ~ aivan yksinkertainen (vaatimaton) ateria, -hytt yhden hengen hytti, -knäppt (takki) yksirivinen, -resa matka yhtääane päin; meno (matka), -rikta|d -t yksisuuntainen; ^ gata määräsuuntaliikenteinen katu. -rum yksinäishuone. -spel (vrkp.) kaksinpeli, -spår (raut.) yksiraiteinen rata. -spårig -t -a yksiraiteinen (m. kuv.). en||kilosburk (yhden) kilon tölkki, rasia.

-klang m (mus.) unisono, yksiäänisyys. enkom vartavasten, asian alkaen, enkrona kruunu(nraha). enkät ks. enquete. enköna|d -t (ksv.) yksineuvoinen. enlevera (ang-) I tr viedä mukanaan, ryöstää (nainen), enlevering (ang-) -en -ar (naisen) ryöstö, enleveringsförsök (naisen) ryöstöyritys. , enlighet: i >—' mcd. ngt jnk mukaan, mukai- i

sesti; ks. m. enligt; i ~ därmed sen mukaan.

enligt (prp.) mukaan, mukaisesti; ~ din önskan toivomuksesi mukaan; niin kuin haluat; ^ Kant Kantin mukaan, ^ lag lain mukaan; ^ den nya lagen uuden lain mukaan; ^ några tidningar muutamien sanomalehtien (väittämän, kertoman) mukaan; ^ vad han sagt hänen sanojensa mukaan, sen mukaan mitä hän on sanonut.

en||manshytt yhdenhengenhytti. -mans-valkrets yhden miehen vaalipiiri, -masta|d -t (mer.) yksimastoinen. -milslopp 10 000 m:n juoksu, -motorig -t yksimoottorinen. enorm -t -are suunnaton, tavaton, en|| plans villa yksikerroksinen huvila, -pro-centig -t yksiprosenttinen, yhden prosentin. -pucklig -t (el.) yksikyttyräinen. enquéte -n -r tiedustelu; kiertokysely, enradig -t yksirivinen, enris -et kataja(nhaot). -rökt katajalla savustettu.

enrollera (ang-) I I. tr (er. sot.) panna luetteloihin, kirjoihin; pestata; värvätä; ottaa (yhdist.) jäseneksi. II. rfl. ~ sig ottaa pesti; pestautua; kirjoittautua (sota-mieheksi, jäseneksi), enrollering (ang-) -en pesti; rekisteröinti;

vrt. enrollera. enrum: i ~ kahden kesken, ilman todistajia.

enrumslägenhet (huon.) yksiö.

1. ens ks. ense.

2. ens (adv.) edes; -kaan, -kään; inte ~ ei edes; inte ~ då ei edes silloinkaan; med ykskaks, yhtäkkiä; om ~ mikäli ylipäänsä (lainkaan); utan att ^ säga edes sanomatta.

ensak: det är din se on (sinun) oma asiasi, se ei kuulu keneenkään muuhun, ensam -t -ma(re) 1. yksin (oleva), ainoa; han var ~ hemma hän oli yksin kotona; en ~ dam yksinäinen (naimaton) nainen; vara rädd för att vara ~ pelätä yksin (oloa), yksin ollessaan; ^ innehavare av firman toiminimen yksinomistaja; hon rår ~ om huset (m.) hän omistaa yksin (koko) talon;

/ i sitt slag ainoa lajiaan, ainoalaatuinen. 2. (hylätty) yksinäinen; känna sig ~ tuntea itsensä yksinäiseksi; i skogen låg en '—- hydda metsässä oli yksinäinen maja; föra ett liv elää (viettää) yksinäistä elämää; efter mannens död har hon blivit så ~ miehensä kuoleman jälkeen hän on käynyt (kovin) yksinäiseksi, ensam||agentur yksinedustus. -cell (vnk.) yksinäiskoppi. * -försäljare yksinmyyjä, -försäljning yksinmyynti. -försäljningsrätt yksinmyyntioikeus, -het yksinäi-ensamjungfru — epidemisjukhus

syys; vrt. ensam. -jungfru yksinpal-velijatar. -rätt yksinoikeus, -stående yksinäinen (hnk.), ilman lähiomaisia, ensamt (adv.) ainoastaan, vain, yksistään, ensarta|d -t -de saman-, yhden|laatuinen; yhtäläinen, ense: bli ~ om ngt sopia jstk; vara ~ olla yhtä mieltä jstk. ensembl|e (angsambel) -en -er yhtye; (pienehkö) orkesteri; yleis vaikutus, -spel (mus.) yhteis|soitto, -laulu, en||sidig -t -are yksipuolinen, -sidighet -en yksipuolisuus, -siffrig -t yksinumeroinen. ensilag|e (-la:s) -et (mv.) 1. painorehu.

2. painorehun valmistus, en||sitsig -t yksi-istuiminen; vilden istuttava. -skenig: ^ järnväg vksikiskoinen rata.

enskil|d -t 1. yksityinen; ^ angelägenhet yksityisasia; -t bruk yksityiskäyttö; ^ -förmögenhet yksityisomaisuus; -t rum yksityishuone; ^ undervisning yksityisopetus; ~ väg yksityinen tie; för min del omasta puolestani. 2. yksityinen, yksinäinen; stycken (muutamat) yksityiset osat.

enskildhet -en -er yksityiskohta; gå in på >—'er mennä, puuttua yksityiskohtiin, enslig -t -are yksinäinen, kaukainen, syrjäinen. -het -en yksinäisyys, ensling -en -ar yksinäinen hnk., erakko, en||språkig -t yksikielinen, -spänld -t (aj.) yhden vedettävä, -spännare yhden (hev.) vedettävä ajoneuvo.

enstaka (a. tpm.) yksinäinen, någon ~ gång muutaman harvan kerran; muuta-makseen, harvoin tapahtuva, en||stavig -t yksitavuinen; (kuv.) harvasanainen. -stämmig -t (mus.) yksiääninen; yksimielinen, -stämmighet -en yksimielisyys. -ständig ks. enträgen, -störig -t erakkomainen, jörömäinen, seuraa vierova. -störing -en -ar erakko; (yksin) jöröttäjä. -störingsliv erakon elämä; leva ett ~ elää (kuin) erakkona, -störings-natur: vara en ~ olla erakkoluonne, -tal (kiel.) yksikkö; (mat.) ykkönen (vastak. kymmenille), -talsform yksikkömuoto, entente (angtangt) -n (hist.) ympärysvallat. (1. maailmansodassa), entimmes||föreställning tunnin näytäntö,

esitys, -löpning (urh.) tunninjuoksu. entit|a -an -or (el. Parus atricapillus) hö-mötiainen.

entlediga I tr päästää vapaaksi, vapauttaa; erottaa virasta (toimesta), entledigande -t virasta erottaminen, entomolog -en -er hyönteis|tieteilijä, -tutkija, entomologi.

epi

entomologi ~(e)n hyönteistiede, entomologia.

entonig -t -are yksitoikkoinen, -het -en yksitoikkoisuus, entré (ang-) -(e)n-er 1. sisäänkäytävä; etuhuone. 2. sisäänpääsy; pääsymaksu; fri ~ vapaa pääsy; pääsy vapaa. 3. tulo (näyttämölle); göra sin ~ tulla näyttämölle, entrébiljett pääsylippu, entrecote (angterko:t) -n -r (keit.) sisä-kvljys (häränlihasta). entreprenad -en -er urakka; lämna (ta) på ~ antaa (ottaa) urakalla tehtäväksi, urakalle; utbjuda (utföra) ett arbete på ~ tarjota työ tehtäväksi (ottaa tehdäkseen työn) urakalla, -arbete urakkatyö, -villkor urakkaehdot. entreprenpr -en -er urakoitsija; (er.) rakennusurakoitsija.

entresol(l)våning (angterso'1-) välikerros; puolikerros. entrådig -t yksilankainen, enträg|en -et -nare harras; kiihkeä, hellittämätön, väsymätön, -het -en hellittämät-tömyys, väsymättömyys. entumsspik -en -ar (yhden) tuuman naula, entusiasm -en innostus, into. entusiasmera I tr innostaa, entusiast -en -er innokas ihailija; intoilija, haaveksija.

entusiastisk -t intomielinen, innostunut, entydig -t yksi|käsitteinen, -selitteinen. envar (prn.) kukin, jokainen; ks. 4. var. envetenhet ks. envishet. envig -et - kaksintaistelu, environger (ang-) pl ympäristö (t), envis -t -are itse|pintainen, -päinen, omapäinen; ^ förkylning itsepintainen, sitkeä (paha) kylmettyminen; motstånd hellittämätön, sitkeä vastarinta; ~ otur itsepintainen, hellittämätön huono onni; tiga pysytellä itsepintaisesti vaiti, envisas I itr (dep.) olla itsepäinen, pysyä itsepintaisesti, jäykkänä kannallaan; niskoitella; han ~ alltid hän pitää aina oman päänsä; ~ med att itsepintaisesti (tehdä, tahtoa yms.) jtk.

envishet -en itse|pintaisuus, -päisyys, omapäisyys.

envoyé (angvuaje:) -(e)n -er lähettiläs, ministeri.

enäggstvilling -en -ar (fysiol., an.) identtinen (samamunainen) kaksonen, enär (konj.) koska.

en||ög|d -t yksi-, tois|silmäinen. -ögdhet silmäpuolisuus. -öra|d -t yksikorvainen, kädenrivalla varust. (astia), eolsharp|a (e:ols-) -an -or tuulikannel, epidemi -(e)n -er kulkutauti, epidemia, -sjukhus kulkutautisairaala.

epidemisk -1 kulkutaudin tapaan leviävä, epifys -en -er (an.) luunpää; (aivojen) käpylisäke, epifyt -en -er (ksv.) päällyskasvi, (vanli.)

ulkovieras. epigon (-go:n) -en -er mukailija, jäljittelijä. epigram -mel - (run.) komparuno, epigrammi.

epik -en kertomarunous, epiker -n - eepikko, eepillinen runoilija, epikuré -(e)n -er epikurolainen; (kuv.) nautiskelija, elostelija, epikureisk -t epikurolainen, epilepsi - fej n kaatumatauti, ks. m. fallande sot.

epitøptiker -n - kaatumatautinen. epil$ptisk -t kaatumatautinen; anfall kaatumataudin kohtaukset, epilog -en -er loppusanat, -lause, -näytös; epilogi.

episk -t kertova(inen), eepillinen, episkopal -t piispa|llinen, -n-, -kyrka(n) Englannin valtionkirkko, anglikaaninen kirkko.

episod -en -er sivutapahtuma; syrjäseikka; episodi.

epist|el -eln -lar (Raam.) epistola, kirje, epitafi|um -et -er hauta-, muisto|taulu;

hautakirjoitus, epitel -et - (an.) päällysketto, peitin-kudos.

epitet -et - määräys-, maine|sana; liikanimi.

epok (o:) -en -er ajan|kohta, -käänne; aikakausi, ajanjakso; bilda ~ muodostaa käänne. -görande (a. tpm.) kääiteentekevä, uusia uria aukova, ratkaiseva, mullistava. epDS -et - kertomaruno, eepos, epål^tt -en -er (sot.) olkain, er ks. eder.

erja -an -or aikakausi; (geol.) maailman-kausi.

erbarmlig -t -are surkea, viheliäinen, erbjud|a IV3 I. tr 1. (yi.) tarjota; (vanh. juhl.) tarita; ^ ngn ngt tarjota jllk jtk; ~ ngn sina tjänster tarjota palveluksiaan jllk. 2. valmistaa, aiheuttaa, lahjoittaa, suoda; havet erbjöd en underbar anblick merellä avautui (silmien eteen) ihastuttava näky; det -er inga svårigheter ei siitä aiheudu, koidu (ei siinä ole) mitään vaikeuksia. II. rfl. ~ sig 1. tarjoutua, selittää olevansa valmis jhk: han erbjöd sig att bära kofferten hän tarjoutui kantamaan matkalaukkua. 2. tarjoutua yms. (vrt. I. 2.)\ en härlig utsikt erbjöd sig (siellä) avautui sil niei eteen ihana näköala; begagna sig av det tillfälle som -er i% käyttää hyväkseen tarjoutuvaa (suotuisaa) tilaisuutta.

erbjudande -t -n tarjous, eremjt -en -er erakko, -hydda erakon maja. -kräfta (el. P a guru s) erakkoäyriäinen. -liv erakon elämä.

erfara IV2 tr 1. saada tietää. 2. kokea, joutua tuntemaan, erfar en -et -nare kokenut; mycket ~hyvin, erittäin kokenut, hnk jolla suuri kokemus. -het -en -er kokemus; ~en visar kokemus osoittaa; kokemuksesta tiedetään; hon har haft många ledsamma ~er hänellä on ollut monet ikävät (katkerat) kokemukset; veta av ~ tietää (omasta) kokemuksesta (an); på ~ens väg kokemuksen kautta, tietä; en r^ rikare yhtä kokemusta rikkaamp|i, -ana.

erforderlig -t vaadittava; tarpeellinen; de r^a handlingarna tarvittavat asiapaperit.

erfordra I tr vaatia.

erfordras itr (dep.) olla tarpeen; importlicens ~ tuontilupa vaaditaan (tarvitaan); ^ till ngt jhk tarvitaan (on tarpeen); till detta arbete ^ mycket tid tähän työhön tarvitaan (tämä työ vie) paljon aikaa; om så jos niin tarvitaan,

(j.) jos niik-seen on.

erhåll|a IV2 tr saada; kunna olla saatavana; vidare upplysningar -es på sekretariatet tarkempia tietoja saatavana sihteeristöstä; vi har -it Edert brev (kaup.) olemme saaneet kirjeenne; han erhöll svåra skador hän sai pahoja vammoja, loukkaantui (loukkasi itsensä) pahoin. Erik npr Erkki; (hist.) Eerik, eriksgat|a -an -or (Ruots. hist.) kuninkaan matka vaalin jälkeen valtakunnan läpi; (kuv.) kierros, kiertokäynti, erinra I I. tr 1. huomauttaa, ngn om ngt jllk jstk. 2. huomauttaa, muistuttaa; ~ mot ngt väittää vastaan. II. rfl. r^ sig ngt muistaa; muistuttaa jtk mieleensä, muistella mielessään; som man torde ^ sig niin kuin muistettaneen; så vitt jag kan ~ mig mikäli (oikein) muistan, erinran, erinring-en -ar muistutus, huomautus, om ngt jstk; göra en •—' (erinringar) mot ngt tehdä, esittää huomautus (huomautuksia, muistutuksia) jtk vastaan.

erinringsförmåga -n muistikyky. erkänjd -t tunnustettu; han är en -t framstående skådespelare hän tunnustetusti etevä näyttelijä, erkän|na II1 I. tr (yl.) tunnustaa; myöntää, vahvistaa; tunnustaa oikeaksi; ^ ngns förtjänster tunnustaa jnk ansiot; ~ ett barn som sitt eget tunnustaa lapsi omakseen; ' sitt misstag myöntää erehdyksensä (erehtyneensä); härmed -nes att jag

mottagit 5 000 mark täten tunnustan saaneeni (vastaan ottaneeni) 5 000 mk; vi -ner mottagandet av Edert brev tunnustamme saaneemme (tav. olemme saaneet) kirjeenne. II. rfl. <—' sig skyldig tunnustaa itsensä syylliseksi; han har -t sig vara upphovsmannen till ngt hän ön tunnustanut olleensa (jutun) alkuunpanija; han -de sig besegrad hän tunnusti itsensä voitetuksi, erkännande -t -n (vrt. erkänna) 1. tunnustus; ^ av ett fel rikkomuksen, vian tunnustaminen. 2. vastaanottotodistus; vahvistus; vi emotser Edert ~ odotamme ilmoitustanne, että olette saaneet (lähetyksemme, kirjeemme). 3. tunnustus, kiitos; ge ngt sht fulla ~ antaa jllk (asial e) täysi tunnustuksensa; värd allt ~ kaikkea tunnustusta (mitä suurinta kiitosta) ansaitseva; med fullt ~ av . . . haluamatta (suinkaan) kiistää, väheksyä jtk. erkännansvärjd -t-dare tunnust. ansaitseva, erkännsam -t -mare kiitollinen; visa sig ~ för ngt osoittautua kiitolliseksi jstk, jnk johdosta, -het -en kiitollisuus, erkänsla -n kiitollisuus; hyvitys, korvaus; kontant ~ rahakorvaus; rahana suoritettu korvaus.

erlägg|a V tr maksaa, suorittaa; — en avgift suorittaa maksu; ^ tuli maksaa tulli (a); ^ likvid (betalning) jör ngt suorittaa maksu, maksaa jstk; avgiften -es av försäkringstagaren (vak.) maksun suorittaa vakuu t uks e n o 11 aj a.

erläggande -t maksu, suoritus; mot ~ av 1000 mark suorittamalla maksuna tuhat mk, tuhannen mk:n maksusta, ernå III tr saavuttaa; som kan mikä on saatavissa, saavutettavissa, erodera I tr (geol.) kuluttaa, erodoida. erosion -en -er (geol.) eroosio (virtaavan veden ja jään kulutustvö). erotik -en rakkauselämä, aistillinen rakkaus, erotiikka, erotiker -n - erootikko, voimakkaasti

aistillinen hnk. erotisk -t eroottinen; lemmen-, sukupuoli-, ersätta Y tr korvata; ^ ngn för ngt korvata jllk jtk (vahinko tms.); ^ med ngt korvata jllk; ^ omkostnaderna korvata kulut; ^ ngn (ngt) olla (tulla) jnk sijassa (sijaan): ^ ngn tulla jnk tilalle, ersättare -n - (urh. ym.) varamies, sijainen.

ersättlig -t korvattavissa (oleva), ersättning -en -ar korvaus; (m.) korvike; (maksun)palautus; (vahingonkorvaus,

hyvitys; såsom ' jör Edra tjänster va ivo -

jenne korvaukseksi; utgiva ~ för sveda o. värk antaa korvausta kivusta ja sä-

rystä; ^ för sveda o. värk kipurahat; lämna ngn ~ för ngt suorittaa jllk korvausta jstk; mot ~ för (av) kostnaderna ehdolla että, kun kulut korvataan; kulu-jemme korvausta vastaan; utan ^ (m.) ilmaiseksi, maksutta.

ersättningsanspråk ko rvaus vaatimus. -leverans korvaustoimitus. -material korvikeaine. -medel ks. ed. -skyldig -t korvausvelvollinen. -skyldighet -en korvausvelvollisuus. -taian (Iak.) korvauskanne, ertappa I tr tavata, yllättää; ^ ngn i färd med ngt tavata (yllättää, saada kiinni) jk jtk tekemäjssä, -tä; ~ ngn med lögn saada jk kiinni valheesta; ^ ngn på bar gärning (iak.) tavata verekseltä; ^ sig med att svära (ihmeekseen) huomata ki-roilevansa. eruption -

en -er (geol.) (tulivuoren) purkaus.

eruptiv -t tuliperäinen; eruptiivi-. erövra I tr valloittaa, erövrare -n - valloittaja, erövring -en -ar valloitus, erövrings||begär valloitus; halu, -himo. -krig valloitussota, -lyst j en -et -na valloi-tushaluinen. esk^d|er -em -rar (mer.s., Int.) laivue; es-kaaderi. -chef m eskaaderin-, laivueen|-komentaja. eskapad -en -er kommellus, kepponen, koi-

rankuri; seikkailu; syrjähyppäys. eskapism -en pako todellisuudesta, eskimå -n -er (käns.) eskimo, -hund eski-mokoira. -hydda eskimomaja. -kvinna eskimonainen. eskort -en -er turva! saat to, -saattue; suo-jelusvartio; under ^ av jnk saattamana, turvin.

eskortera I tr saattaa (suoj aj vartijana, -vartiona).

esomoftast tuon tuostakin, esperantist -en -er esperanton lukija (puhuja, harrastaja), esplanad -en -er puistokatu, esplanadi. espri 1. -(e)n sukkeluus, älykkyys. 2. pl -er hieno sulkatövhtö.

1. ess -et - (kort.) ässä.

2. ess (mus.) es. ess-dur (mus.) Es-duuri.

esse: vara i sitt ~ olla oikein omalla alallaan, kuin kala vedessä, essens -en -er esanssi, mehuste. ess-moll (mus.) es-molli. essä -n -er (kirj.) lyhyt tutkielma, essee, essäist -en -er esseisti, esseiden kirjoittaja, essäistisk -t esseen tapainen, kaltainen.

est -en -er (käns.) virolainen, eesti (Iäinen).

estetik -en estetiikka, kaunotiede. estetiker -n - esteetikko.

estetisk -t esteettinen. Estland npr (mnt.) Viro, Eesti, estländare ks. est. estländsk -t virolainen, eestiläinen, estländsk|a -an -or virotar, eestitär. estnisk -t virolainen, eestiläinen, estnisk|a 1. -an -or virotar. 2. -an (kiel.) viro, eesti; viron (eestin) kieli, estrad -en -er (puhuja- ym.) koroke; (siirrettävä) lava. etablera I I. tr perustaa, panna toimeen, laittaa, saada aikaan; ~ en affär perustaa, aloittaa (j. panna pystyyn) liike. II. rfl. ~ sig a) aloittaa oma liike, ruveta itsenäiseksi yrittäjäksi; b) asettua jhk asumaan, olemaan, etablering -en perustaminen, aloittaminen;

(liikkeen) avaaminen; vrt. etablera. etablissemang -et - laitos; tehdas (laitos); liiketalo.

et$ge (eta:s) -n -r kerros, etøpp -en -er (sot.) huolto; taemmat huol-toelimet; tukialue, -linje huoltolinja. etcetera (lyh. etc.) (adv.) ja niin edelleen (jne.).

eter -n (fys., kern.) eetteri, eterisk -t (kern.) haihtuva; aineeton; hauras; (kuv.) taivainen; oljor haihtuvat öljyt.

eternell -en -er (ksv.) ikikukka, iäisyyden kukka, eternelli (m. kuv.) eter||rus eetterihuumaus. -våg (fys.) eet-teriaalto. etjk -en etiikka, siveysoppi. etikett -en 1. seurustelu|säännöt, -tavat, juhlameno-ohjeet. 2. pl -er (pulloissa, tavaroissa) nimi|lappu, -lippu; förse med panna (pulloihin) nimilaput, etikettera I tr varustaa nimilapuin, nimi-liputtaa.

etikettsfråga etiketti-, tapa|kysymys.

Etiopien npr (valt.) Etiopia

etippier -n - (käns.) etiopialainen.

etippisk -t etiopialainen.

etippisk|a 1. -an -or etiopialaisnainen.

2. -an (kiel.) etiopian kieli, etisk -t siveellinen, eetillinen. etnisk -t kansatieteellinen, etnograf -en -er kansatieteilijä, etnografi, etnografi -n kansatiede, etnografia, etnografisk -t kansatieteellinen, etrusker -n - (hist.

käns.) etruskit, etruskisk -t etruskilainen, etruskiska -n (kiel.) etruskien kieli, etsa I tr syövyttää; (taid.) kaivertaa, piirtää; ^ in syövyttää jhk; ^ sig i minnet (kuv.) syöpyä (lähtemättömästi) muistiin.

etsare -n - etsaaja; syövyttäjä, (taid.) ra-deeraaja, kaivertaja.

etsning -en -ar svövytys, (taid.) etsaus; syövyttäminen.

etsnål (taid.) raape-, radeeraus|neula, ett ks. 2. en (yhd. vrt. m. fem yhd.). ett|a -an -or ykkönen; (aut.) ensimmäinen vaihde, ykkösvaihde; komma in som god ~ (urh.) saapua, tulla perille (maaliin) selvänä (ylivoimaisena) voittajana, ettbetygskurs -en -er (Ruots.) kurssit, joiden avulla voi saada hyväksytyn arvosanan yliopistotutkinnossa, ettdera (prn.) ks. endera. ett jer -ret myrkky; käärmeenmyrkky; kiukku; (kuv.) sappi; spy ~ o. galla syytää suustaan (purkaa) myrkkyä ja sappea, -befäng|d -t (j.) hullu; (prd. m.) aivan suunniltaan, -myra rautamuurahainen. -nässla polttiais-, rauta|nokkonen. -värre yhä (aina vain) pahempi, ettrig -t -are myrkkyinen; (kuv.) kiukkuinen, sapekas, -het -en myrkkyisyys; sa-pekkuus, ärtyisyys, ett||struk|en -et -na (mus.) vksiviiva(inen); -na a yksiviiva-a. -årig -t yksivuoti|as, -nen. -åring -en -ar yksivuotias, vuoden vanha (lapsi, el.). (Yhd. vrt. m. fem-.). etuj -(e)t -er kotelo.

etyd -en -er (mus.) harjoituskappale, etydi, etyl -en (kem.) etyyli, -alkohol etyylialkoholi, etylen -en (kem.) etyleeni. etymol||og -en -er etymologi, sanaopin tutkija, -ogi -(e)n sananselitysoppi; sanan alkuperä, synty, etymologia, -ogisk -t sanaopillinen, etymologinen. eufemism -en -er eufemismi; kaihtava, lievennys-, kaunistelu [sanontatapa, eufemistisk -t eufemistinen, kaihtava, kaunisteleva, lieventävä, eunuck -en -er eunukki, kuohilas. Europa npr (mnt.) Eurooppa, europé ~(e)n -er (käns.) eurooppalainen, europeisera I tr eurooppalaistaa, europeisk -t eurooppalainen, evjid I. (prn.) mitä tahansa. II. (konj.)

ks. antingen; vare sig. evakuera I tr (sot.) tyhjentää, evakuoida, evakuering -en tyhjentäminen, evakuointi, evakuerings I [order evakuoimiskäsky, -plan

evakuoimissuunnitelma. evangelie||bok evankeliumikirja, -tekst

evankeliumiteksti. evangelisk -t evankelinen, evangelisk-lutersk -tevankelis-luterilainen. evangelist -en -er evankelista. evangeliium -et -er evankeliumi; Matteus' ~ Matteuksen evankeliumi; evankeliumi Matteuksen mukaan, evenemang -et - (tärkeä, merkki)tapahtuma.

eventualitet -en -er mahdollisuus, mahdollinen sattuma; jör alla ~er kaikkien mahdollisuuksien, kaiken varalta, eventuell -t mahdolli|nen, -sesti tapahtuva.

evertebrg,t -en -er (el. tav. pl) selkärangattomat.

evidens -en ilmeisyys, kieltämätön varmuus; till full ~ bevisad täysin todistettu, toteen näytetty, evident - -are ilmeinen, kieltämätön, kiistämätön.

evig -t -are ikuinen, iankaikkinen; den vilan iäinen lepo; hon kommer var dag hijtn käy (j. juoksee) (siellä, täällä) jokikinen päivä, (j.) joka Jumalan päivä; var en jokikinen ihminen; det är ~ lögn se on kirottu (hitonmoinen) valhe; jör ~t ikuisesti, -het -en -er iäisyys, ikuisuus, iankaikkisuus; det varar ju en ^ sehän kestää kokonaisen iäisyyden; i ali ~ iankaikkisesti; aldrig i ~ ei kuuna päivänä; vänta i ~ odottaa ikuisesti; jag har inte sett honom på ~er en ole nähnyt häntä kokonaiseen ikuisuuteen, evighets||blomma iäisyydenkukka, iki-kukka, eternelli. -göra iänikuinen työ, urakka, -lampa (yötä päivää palava) iäisyyslamppu. -låga (val., kaas.) sytytys-liekki. -skruv päätön ruuvi. evinnerlig -t (iän) ikuinen, ainainen, taukoamaton; det var ett <—'t pratande! et(te)-kö osaa ikinä lopettaa! evolution -en -er kehitys, evärdlig -t ikuinen; jör tider ikuisiksi

ajoiksi, ainiaksi. ex$kt - -are tarkka, täsmällinen, oikea.

-het -en tarkkuus, täsmällisyys, exaltation -en haltioituminen; hurmostila;

liikapingo ttuneisuus. exam|en: en <—' pl -ina tutkinto; avlägga (ta) ~ suorittaa tutkinto; gå upp i ~ mennä tutkintoon; kuggas i ~ tulla hylätyksi tutkinnossa, »saada reput», »reputtaa»; vara uppe i ~ olla (juuri parhaillaan)

tutkinnossa, exjjtmens||betyg tutkinto|arvosana, '-todis-tus. -fordringar tutkintovaatimukset, -läsa II2 itr lukea tutkintoa (varten) -plugg päähänpänttääminen tutkintoon, -skrivning kirjallinen koe. -uppgift tutkintotehtävä. -vittne tutkintotodistaja. examinand -en -er tutkittava, examination -en -er tutkiminen, examin^tor -n -er tutkija, kuulustelija, examinera I tr 1. tutkia, kuulustella tutkinnossa. 2. ~ en växt tutkia kasvi (määrittää kasvin nimi), examinering -en (ksv.) tutkiminen, excellens -en -er (arv.) ylhäisyys; Ers ~

dstensminimiim exi

Teidän Ylhäisyytenne; hans ~ hänen ylhäisyytensä, excellera I itr kunnostautua, loistaa, excent|er -em -rar (fys.) epäkesko. -skiva

epäkeskokiekko. excentricitet -en -er (fys.) epä|keskisyys, -keskoisuus; (kuv.) omituisuus; yltiölli-syys, haavemielisyys. excentrisk -t (fys.) epä|keskinen, -keskeinen; (kuv.) omituinen; yltiöllinen; liika -p ingöt tu nu t.

exceptionell -t poikkeuksellinen; tavallisuudesta poikkeava.

excerpera I tr poimia otteita kirjoituksista, excerpt -et - poiminto, ote kirjoituksista, excess -en -er liiallisuus; vallattomuus, hurjastelu; ilkivaltaisuus; irstailu, exdrottning -en -ar entinen kuningatar, exegetjk -en raamatunselitysoppi, eksegetiikka.

exekution -en -er 1. toimeenpano. 2. ulosotto, (j.) ryöstö. 3. mestaus, teloitus, exekutipnsjbiträde -t -n ulosottomies; (j.) ryöstömies. -pluton (sot.) teloituskomen-nuskunta.

exekutiv I. -1 toimeen-, täytäntöön |paneva; ~ makt toimeenpanovalta. 2. ulosotto-; ^ auktion pakkohuutokauppa; på ~ väg pakkotoimenpitein, -toimin. II. -en -er toimeenpano-, täytäntöönpano | vai ta. exekutor -n -er (Iak.) ulosottomies; toimeen-, täytäntöönjpanija. exekvera I tr 1. (mus.) esittää. 2. panna

toimeen, (rng.) täytäntöön, exemp|el -let - (mat.) esimerkki; esikuva; föregå ngn med gott ~ olla jllk hyvänä esimerkkinä, näyttää hyvää esimerkkiä; ta ngn till ~ ottaa jk esikuvakseen; ta av ngn ottaa oppia jstk; till ~ (t. ex.) esimerkiksi (esim.) -lös -t tavaton, verraton. -samling (mat. ym.) esimerkkikokoelma. -vis esimerkiksi, esimerkkinä, exemplar -et - kappale, yksilö; i två ~

(asiakirja ym.) kahtena kappaleena, exemptørisk -t esikuvallinen, mallikelpoinen.

exemplifiera I tr valaista, selvittää esimerkein.

exercera I tr, ^/'harjoittaa; (sot.) suorittaa asevelvollisuutensa, exercis -en harjoittelu; sotilasharjoitus, -fält harjoituskenttä, -reglemente harjoitusohjesääntö, exil -en maanpako; leva i ~ elää maanpaossa. -regering pakolaishallitus, existens -en -er olemassaolo; förfelade ~er rappiolle joutuneet oliot; tuhoutuneet elämät, -berättigande -t olemassaolo-oikeus. -medel pl toimeentulokeinot. -mi-nimum toimeentulon aliraja.

existera I itr olla olemassa; ^ på ngt tulla jllk toimeen.

exkejsare entinen keisari, exklusiv -t -are suppea, rajoitettu, yksipuolinen, yksinomainen: ylhäinen, hieno, exklusive (prp., adv.) ilman, lukuun ottamatta: (sot.) pois luettuna, exklusivitet -en hienous jne., ks. exklusiv. exkommunicera I tr erottaa jnk yhteydestä; (k.hist.) julistaa pannaan, exkommunijjcering, -kation -en (hist.) pannaan julistus, exkonung entinen kuningas, exkrementer pl (lääk.) uloste, ulostukset,

suolikuona. exkretionsorgan (an.) kuonaerite-elin. exkurs -en -er a) erikoistutkielma; a) poikkeama aiheesta, exkursion -en -er retkeily; (tieteellinen)

tutkimusretki; huviretki, exlibris -et - exlibris. kirjan omistajan merkki.

ex officio (-ofissio) (adv.) viran puolesta, exotisk -t vieras, kai.komainen, eksoottinen.

expandera I itr laajeta, venyä, expansion -en laajeneminen; (fys.) pai-sunta.

expansionskraft laajenemis-, [-paisunta]-voima.-] {+paisunta]- voima.+} -kärl (tkn.) paisuntakammio; kuohusäiliö. -politik laajentumispoli-tiikka.

expansiv -t paisuva, laajenemaan pyrkivä, expatriera I tr ajaa maanpakoon, karkottaa isänmaastaan, expediera I tr 1. lähettää (menemään, matkaan). 2. palvella. 3. toimittaa, suorittaa. 4. ^ ngn raivata jk pois tieltä, toimittaa pois päiviltä, surmata, lopettaa, ottaa hengiltä.

expediering -en vrt. expediera. 1. lähettäminen matkaan: kuljetus. 2. palvelu. 3. suorittaminen, suoritus, expedit 1. (a.) ripeä, rivakka, toimeksisaa-pa. 2. -en -er liike-, kauppa|-apulainen, myyjä.

expedition -en -er 1. toimisto, liiketoi-misto. 2. luovutus, ulosanto. 3. tutkimus |-matka, -retki; retkikunta, expeditionsjjavgift toimitusmaksu, -chef (]ah.) valtiosihteeri, -föreståndare toi-mistonesimies. -göromål toimistotehtävät. -ministär (valt.) toimitusministe-ristö. -tid toimisto-, virasto|aika. -vakt ovenvartija, vahtimestari, expeditör -en -er toimenhaltija, ekspedi-tööri.

experiment -et - koe, kokeilu, experimentalfält koe |ala, -kenttä, experimentell -t kokeellinen, kokeilu-.

experimentera I itr kokeilla, experimentstadi|um: på -et kokeiluasteella, expert -en -er asiantuntija, ammattimies, expertjs -en asiantuntijain tarkastus;

asiantuntemus, expertutlåtande -t -n asiantuntija(i)nlau-sunto.

exploatera I tr käyttää hyväkseen (hyödyksi); riistää; satLstaa. exploatering -en hyväksi, hyödyksi käyttö; riisto; saalistus, explodera I itr räjähtää, explosion -en -er räjähdys, explosions fri -tt (taatusti) räjähtämätön, räjähdysvaaraton. -olycka räjähdys|tapaturma, -onnettomuus, -säker ks. -fri. explosiv -t -are räjähtävä; ämnen

räjähdysaineet: -t gods helposti räjähtävät aineet, explosivja -an -or (fon.) umpiäänne. expo -n -r näyttely.

exponent -en -er (mat.) eksponentti; (yl.) jnk luonteenomainen edustaja, exponera I I. tr\ 1. (val.) valottaa. 2. ~ varor asettaa, p^nna tavaroita näytteille. II. rfl. ~ sig ase,taa itsensä alttiiksi jllk. exponering -en (val.) valotus; ^ på tid

aikajvalotus, -otos. exponeringsjjmätare (val) valotusmittari.

-tid valotusaika, export -en -er (maasta)vienti; ^ på England vienti Englantiin, -affär vientiliike. -ansökan vieni ilup a-anomus. -artikel vientitavara. -avdelning vientiosasto. -chef vientiosaston päällikkö (johtaja), exportera I tr viedä (maasta), från jstk. export[jförbjudejn -t: ~ vara tavara jonka vienti maasta on kielletty; vientikiellon alainen, kielto 11 avara, -förbud vientikielto. -förening vientiyhdistys. -för-packajd -t maastavientiä varten pakattu, -handel vientikauppa, -industri vientiteollisuus. -kontroll viennin tarkkailu, -kredit vientiluotto, -land vientimaa, -licens vientilupa, -marknad vientimarkkinat. -premie vientipalkkio. -restriktioner vientirajoitukset, -tillstånd vientilupa. -tillåtejn -t (tav£ra) jonka vienti maasta on sallittu, -tuli vientitulli, -vara vientitavara, -öl vientiolut. exportpr -en -er (ulkomaille, maasta) viejä.

exportöverskott -et vientiylijäämä. exposé -n -er selostus, yleiskatsaus, exposition -en -er näyttely; näytteillepano. expresident entinen presidentti, express I. (adv. post.) expres, pikalähe-tvksenä; sän m ~ lähettää exprts-, pika|-lähetyksenä. II. (s.) ks. -byrå, -tåg ym. expressjjavgift pika(lähetvs)maksu. -brevexpressbyrå — facklärare

fack

pikakirje, -byrå kuljetus-, pika|toimisto. -försändelse pikalähetys. -gods (raut.) kiitotavara, expressiv -t -are ilmeikäs, henkevä, sattuva.

express||tåg kiitojuna. -ångare pikahöyry-(laiva).

expropriation -en -er (Iak.) pakko [lunastus, -luovutus.

expropriera I tr pakko|lunastaa, -luovuttaa.

extøs -en hurmostila, hurmio.

extatisk -t hurmioitunut.

extempore (puhua ym.) valmistautumatta

(tilapääpuhujana); suoralta kädeltä, extemporera I tr, itr suorittaa, esittää valmistautumatta, tilapääpuhuj ana. extensiv -t -are lavea, laaja, laajaperäinen, exteriör -en -er ulko|asu, -näkö, -puoli; ulkokuva.

exterritorialitft -en eksterritoriaalisuus. extra (a. tpm., adv.) ylimääräinen; erikseen; emballage ~ kääre erikseen; ^ erbjudande ylimääräinen tarjous; ngt ~ jtk (aivan) erikoista; per ~ kontant heti käteisellä, -blad lisälehti, -elev ylimääräinen oppilas; (läh.) kuuntelijaoppilas. -fin erikoisen hieno, hienonhieno. -förtjänst sivuansio, extrahera I tr (kem.) uuttaa, extrakt -et - uutos, mehuste. extraktion -en -er 1. uuttaminen. 2. syntyperä, »lähtö».

extra||lektion lisätunti, -lärare ylimääräinen opettaja, -nummer ylimääräinen numero; (m.) erikoisnumero, -ordinarie I. (a. tpm.) ylimääräinen, ylimääräisluon-teinen. II. -n -r ylimääräinen virkamies, toimihenkilö, -tur ylimääräinen matka, kulku vuoro, -tåg ylimääräinen juna. -upplaga ylimääräinen painos; erikoispainos. -uterjn: havandeskap (lääk.) kohdun ulkopuolinen raskaus, extravagans -en -er liiallisuus, hullutus, vallattomuus; irstailu, extravag$nt - -are vallaton, huima, liiallisuuksiin menevä; irstaileva. extrem -t -are äärimmäi|nen, -syyksiin menevä.

extremjst -en -er äärimmäisyysmies. extremitet -en -er (an.) raaja.

f 1. (kirj.) f, F. 2. (mus.) f. fab|el -eln -ler eläinsatu; taru, satu. -aktig -t -are tarumainen, uskomattomalta kuu-

lostava. -diktare taru-, satu|runoilija. -diktning satu-, taru|runous. fabricera I tr valmistaa; (kuv.) sepitellä, keksiä, fabrik -en -er tehdas.

fabrikant -en -er tehtailija; valmistaja, fabrikation -en (tehdasmainen) valmistus,

valmistaminen, fabrikation||sfel valmistus I vika, -virhe.

-shemlighet valmistussalaisuus. fabriks 11 anläggning tehdaslaitos, -arbetare tehdastyöläinen, tehtaalainen, -arbeterska tehtaan naistyöntekijä, tehdas työläisnainen. -byggnad tehdasrakennus, -distrikt tehdas-, teollisuus|piiri. -drift teh-taankäyttö; tehdastoimi. -gjor|d -t teh-dastekoinen; tehdastyötä, -märke teh-taanmerkki. -mässig -t tehdasmainen, -ny -tt suoraan tehtaasta, -pris tehtaanhinta. -rörelse tehdasliike. -samhälle tehdasyh-dyskunta. -skorsten tehtaanpiippu, -stad tehdaskaupunki. -vara tehdastavara. -ägare tehta|anomistaja, -ilija. fabriker -en -er tehtailija; valmistaja, fabulera I itr tarinoida; sepittää, keksiä

mielikuvituksessaan, mielessään, fabuleringsförmåga keksimiskyky, luova

mielikuvitus. fabulQS -t -are satumainen, tarumainen, facjl -t -are kohtuullinen, halpa; priser huokeat, halvat hinnat, facit: ett ^ tulema, ratkaisu, fack -et - 1. lokero, hylly; postilokero; pankin lokero; 2. ammattiala, det hör inte till mitt ~ se ei kuulu (ole) minun ammattialaani; politiker av ~et ammattipoliitikko, fack||arbetare ammattitvöläinen. -bilda|d -t ammattitaitoinen, -bildning -en ammattitaito, fackel||blomster (ksv. Lythrum) rantakuk-ka. -bärare soihdunkantaja, -sken soihdun | valo, -hohde, -tåg soihtukulkue, fack||förbund ammattiliitto, -förening -en

ammattiyhdistys, fackföreningsfunktionär [-ammattiyhdistys]-] {+ammattiyhdis- tys]+} virkailija, -toimihenkilö, -ledare ammattiyhdistysjohtaja. -man ammattiyhdistysmies. -medlem ammattiyhdistyksen jäsen, -pamp ammattiyhdistyspomo, -politik ammattiyhdistyspolitiikka, -rörelse ammattiyhdistysliike, fack||högskola ammattikorkeakoulu, teknillinen ym. korkeakoulu, -kretsar: i ~ ammattipiireissä, -kunnig ammattitaitoinen. -kunskap ammattitiedot, fackl|a -an -or soihtu, facklig -t ammatillinen; ammattiyhdistys-; organiserad (ammattijärjestöihin) järjestynyt (työläinen), fack||litteratur ammattikirjallisuus, -lärare

pikakirje, -byrå kuljetus-, pika|toimisto. -försändelse pikalähetys. -gods (raut.) kiitotavara, expressiv -t -are ilmeikäs, henkevä, sattuva.

express||tåg kiitojuna. -ångare pikahöyry-(laiva).

expropriation -en -er (Iak.) pakko [lunastus, -luovutus.

expropriera I tr pakko|lunastaa, -luovuttaa.

extøs -en hurmostila, hurmio.

extatisk -t hurmioitunut.

extempore (puhua ym.) valmistautumatta

(tilapääpuhujana); suoralta kädeltä, extemporera I tr, itr suorittaa, esittää valmistautumatta, tilapääpuhuj ana. extensiv -t -are lavea, laaja, laajaperäinen, exteriör -en -er ulko|asu, -näkö, -puoli; ulkokuva.

exterritorialitft -en eksterritoriaalisuus. extra (a. tpm., adv.) ylimääräinen; erikseen; emballage ~ kääre erikseen; ^ erbjudande ylimääräinen tarjous; ngt ~ jtk (aivan) erikoista; per ~ kontant heti käteisellä, -blad lisälehti, -elev ylimääräinen oppilas; (läh.) kuuntelijaoppilas. -fin erikoisen hieno, hienonhieno. -förtjänst sivuansio, extrahera I tr (kem.) uuttaa, extrakt -et - uutos, mehuste. extraktion -en -er 1. uuttaminen. 2. syntyperä, »lähtö».

extra||lektion lisätunti, -lärare ylimääräinen opettaja, -nummer ylimääräinen numero; (m.) erikoisnumero, -ordinarie I. (a. tpm.) ylimääräinen, ylimääräisluon-teinen. II. -n -r ylimääräinen virkamies, toimihenkilö, -tur ylimääräinen matka, kulku vuoro, -tåg ylimääräinen juna. -upplaga ylimääräinen painos; erikoispainos. -uterjn: havandeskap (lääk.) kohdun ulkopuolinen raskaus, extravagans -en -er liiallisuus, hullutus, vallattomuus; irstailu, extravag$nt - -are vallaton, huima, liiallisuuksiin menevä; irstaileva. extrem -t -are äärimmäi|nen, -syyksiin menevä.

extremjst -en -er äärimmäisyysmies. extremitet -en -er (an.) raaja.

f 1. (kirj.) f, F. 2. (mus.) f. fab|el -eln -ler eläinsatu; taru, satu. -aktig -t -are tarumainen, uskomattomalta kuu-

lostava. -diktare taru-, satu|runoilija. -diktning satu-, taru|runous. fabricera I tr valmistaa; (kuv.) sepitellä, keksiä, fabrik -en -er tehdas.

fabrikant -en -er tehtailija; valmistaja, fabrikation -en (tehdasmainen) valmistus,

valmistaminen, fabrikation||sfel valmistus I vika, -virhe.

-shemlighet valmistussalaisuus. fabriks 11 anläggning tehdaslaitos, -arbetare tehdastyöläinen, tehtaalainen, -arbeterska tehtaan naistyöntekijä, tehdas työläisnainen. -byggnad tehdasrakennus, -distrikt tehdas-, teollisuus|piiri. -drift teh-taankäyttö; tehdastoimi. -gjor|d -t teh-dastekoinen; tehdastyötä, -märke teh-taanmerkki. -mässig -t tehdasmainen, -ny -tt suoraan tehtaasta, -pris tehtaanhinta. -rörelse tehdasliike. -samhälle tehdasyh-dyskunta. -skorsten tehtaanpiippu, -stad tehdaskaupunki. -vara tehdastavara. -ägare tehta|anomistaja, -ilija. fabriker -en -er tehtailija; valmistaja, fabulera I itr tarinoida; sepittää, keksiä

mielikuvituksessaan, mielessään, fabuleringsförmåga keksimiskyky, luova

mielikuvitus. fabulQS -t -are satumainen, tarumainen, facjl -t -are kohtuullinen, halpa; priser huokeat, halvat hinnat, facit: ett ^ tulema, ratkaisu, fack -et - 1. lokero, hylly; postilokero; pankin lokero; 2. ammattiala, det hör inte till mitt ~ se ei kuulu (ole) minun ammattialaani; politiker av ~et ammattipoliitikko, fack||arbetare ammattitvöläinen. -bilda|d -t ammattitaitoinen, -bildning -en ammattitaito, fackel||blomster (ksv. Lythrum) rantakuk-ka. -bärare soihdunkantaja, -sken soihdun | valo, -hohde, -tåg soihtukulkue, fack||förbund ammattiliitto, -förening -en

ammattiyhdistys, fackföreningsfunktionär [-ammattiyhdistys]-] {+ammattiyhdis- tys]+} virkailija, -toimihenkilö, -ledare ammattiyhdistysjohtaja. -man ammattiyhdistysmies. -medlem ammattiyhdistyksen jäsen, -pamp ammattiyhdistyspomo, -politik ammattiyhdistyspolitiikka, -rörelse ammattiyhdistysliike, fack||högskola

ammattikorkeakoulu, teknillinen ym. korkeakoulu, -kretsar: i ~ ammattipiireissä, -kunnig ammattitaitoinen. -kunskap ammattitiedot, fackl|a -an -or soihtu, facklig -t ammatillinen; ammattiyhdistys-; organiserad (ammattijärjestöihin) järjestynyt (työläinen), fack||litteratur ammattikirjallisuus, -lärare

ammatti-, aineen-, aine|opettaja. -man ammattimies; känd rs tunnettu ammattimies; han är rs på området hän on alan (sa) (sen alan) ammat timies, se on hänen alaansa, -mannahåll: på rs ammattimiesten taholla, piireissä, «minister ammattiministeri, -mässig -t -are ammattimainen, -press ammattilehdistö, -skola ammattikoulu, -term ammattisana. - tidskrif t am ma 11 iaikakau s j ulkaisu. fadd fatt faddare mauton, tympeä, väljähtynyt.

fadd|er -ern -rar kummi; stå rs åt ett barn olla lapsen kummina, -barn kummilapsi, -gåva kumminlahja. -ortsrörelsen kum-mikuntaliike. fadderskap -et kummius. faddhet -en mauttomuus, tympeys; (kuv.)

äitelyys, latteus, typeryys, fader -n (fadren) fäder (fäderna, fädren) isä; F rs vår, som är i himmelen (Raam.) Isä meidän, joka olet taivaissa; Gud rs Isä Jumala; stadens fäder (leik.) kaupungin isät, valtuusmiehet; på rsns sida isän puolelta; gå (samlas) till sina fäder mennä (vanh. juhl. tulla kootuksi) isäinsä tykö.

faderlig -t -are isällinen, -het -en isällisyys;

isällinen olemus, fader||lös -t isätön; rst barn (miel.) orpo. -mördare 1. isänmurhaaja. 2. (vanh.) korkea kaulus, »fadermördarit». faders||hjärta isän sydän, -huset (Raam.)

isän (i) talo, koti; (isän)koti. faderskap -et isyys, faderskapsmål (Iak.) isyysjuttu. faderskärlek isänrakkaus. fadervår: ett rs isämeidänrukous. fading (fei-) -et (rad.) häivyntä. fad$s -en -er latteus, mauttomuus, tyhmyys, (leik.) »sammakko», fag|er -ert -rare kaunis, korea, miellyttävä, viehkeä; -ra löften kauniit (tyhjät) lupaukset.

faggorna: jag har en förkylning i rs olen vilustunut, kylmettynyt; tunnen vilustumisen oireita; vara i rs olla tulossa, fagøtt -en -er (mus.) fagotti, -blåsare

fagotinsoittaja. -ist -en -er ks. ed. Fahrenheit (fys.): 124 grader (°) rs 124

astetta (°) Fahrenheitia. faiblesse ks. fäbless. fajans -en -er fajanssi, fakjr -en -er fakiiri; (intial.) itsensäkidut-taja.

faksimile -t - (-n -r) (kirjp.) faksimile, näköispainos, faktisk -t tosiasiallinen, todellinen, tosiasioihin perustuva; rst (m. adv.) tosiasiassa, itse asiassa; todella, tosiaan.

faktor -n -er 1. (työn)johtaja; (kirjp.) faktori. 2. (mat.) tekijä; (kuv.) vaikutin, tekijä.

faktptum: ett rs (hnk.) kaikki kaikessa;

(monitaitoinen, korvaamaton) apulainen, fakt|um -umet -a tosi|asia, -seikka, faktur|a -an -or (kaup.) lasku; ~ på ngt lasku jstk. -belopp laskun määrä, -bok laskukirja. -skriverska laskuttaja; toimistoapulainen (nainen), -värde lasku-arvo.

fakturera I tr laskuttaa; kirjoittaa lasku (t).

fakultativ -t ehdollinen, valinnainen, vapaaehtoinen, fakultet -en -er 1. (yliop.) tiedekunta. 2.

(mat.) kertoma, fakultetsopponent (yliop. läh.) virallinen

vastaväittäjä, fal (a:) -t -are lahjottava, ostetta(vissa ole)va, rahalle altis.

falang -en -er (hist. sot.) falangi; (kuv.

valt..) ryhmäkunta, »siipi», sivusta, f aihe t -en l ahj ottavuus, ostettavuus. falk -en -ar (jalo)haukka. falka (j.) I itr vaania, tähystellä; ~ efter

ngt ajaa takaa; tavoitella, havitella, falkblick haukankatse, falkenerare -n - (mets. hist.) haukka|met-sästäjä, -mestari, falkneri, falkonieeri. falkjakt (mets. hist.) haukkametsästys. fall -et - 1. (vrs.) putoaminen; kaatuminen; viettoisuus; (vesi)putous; knall o. rs äkkiä, paikalla; regeringens rs hallituksen kukistuminen, kaatuminen; håret har (ett) naturligt rs tukka on luonnostaan laineikas; kjolen har ett vackert rs hame laskeutuu kauniisti; ett rs från hästen putoaminen hevosen selästä; högmod går före rs (snl.) ylpeys käy lankeemuksen edellä; vara nära sitt rs olla ku-kistumaisillaan, sortumaisillaan; bringa ngn på rs saattaa häviöön, tuhoon, kukistaa. 2. (våp., kuv.) tapaus; enstaka rs yksityistapaukset; många ~ av mässling monta tuhkarokkotapausta; ett rs med dödlig utgång kuolemaan johtanut (sairaus)tapaus; rset Dreyfus (hist.) Drey-fusin juttu; om så ärrset jos (asia) niin on; i alla rs joka tapauksessa; kuitenkin; sentään, sittenkin; i annat rs muussa tapauksessa, muuten; i bästa rs parhaassa tapauksessa; i flertalet ~ usei(m-mi)ssa tapauksissa; i de flesta rs useimmiten, useimmissa tapauksissa; i förekommande rs kysymyksessä olevassa tapauksessa; i intet rs ei missään tapauksessa, (j.) ei millään muotoa; i motsatt rs päinvastaisessa tapauksessa; i så rs tässä (siinä) tapauksessa, (no) sitten; i varje rsfalla

joka tapauksessa, sittenkin, kuitenkin; i varje särskilt ~ jokaisessa, kussakin erikoistapauksessa; i vilket ~ som helst joka tapauksessa; i värsta ~ pahimmassa tapauksessa; i åtskilliga ~ useissa, eri(näisissä) tapauksissa. 3. (mer.) nostin, nostokövsi.

f ali| a IV* I. itr pudota; kaatua; romahtaa; aktierna (priserna) -er osakkeet (hinnat) laskevat; bladen -er (från träden) lehdet varisevat, lehti putoaa (puista); puut pudottavat lehtensä; domen har -it (Iak.) tuomio on annettu; det har -it stora mängder snö on tullut (satanut) (hyvin) paljon lunta; temperaturen (barometern) -er lämpötila (ilmapuntari) laskee; han har -it o. slagit ihjäl sig hän on pudonnut (kaatunut) niin että on kuollut, saanut surmansa; on loukkaantunut kuoletta-vasti; låta saken ~ antaa asian raueta, jäädä sikseen; det -er av sig självt (se) on itsestään selvää; ~ för fosterlandet kaatua isänmaan puolesta; ~ för ngns hand saada surmansa jnk kädestä; i glömska joutua (painua, vaipua) unohduksiin; ~ngn i smaken (kuv.) miellyttää jtk., (j.) olla jnk maun mukainen, jnk makuun;

i stycken hajota, särkyä palasiksi, pirstaleiksi; ^ i sömn vaipua uneen; ^ ngn i talet puuttua jnk puheeseen, keskeyttää jk; ^ i ögonen pistää silmään; ljuset -er snett in i rummet valo tulee vinosti huoneeseen; ^ ngn om halsen käydä (kavahtaa, kapsahtaa) jnk kaulaan; lotten föll på mig arpa sattui (osui, lankesi) minulle; misstanken föll på dig epäluulo (t) kohdistui (vat) sinuun; av hans utlägg -er 5 % på . .. hänen maksuistaan tulee 5 % jnk osalle; det -er under paragraf 4 se kuuluu 4:nteen pykälään; ^ ngn ur minnet häipyä jnk mielestä, muistista, unohtua

i'ltk. II. rfl. ~ sig sattua, tapahtua, Läydä; ^ sig lägligt (olägligt) sattua, sopia hyvin (huonosti, pahasti); hur det -er sig miten (aina milloinkin) sattuu; det -er sig svårt att lita på honom ön vaikea (käy vaikeaksi) luottaa häneen; det -er sig svårt för mig att komma in i arbetet minun on vaikea päästä työhön kiinni; det föll sig just så att sattui (käymään) juuri niin (sillä tavalla) että. III. (pain. part.) ~ av pudota pois, romahtaa; (m.) laihtua; hans hår har -it av häneltä on tukka lähtenyt; ~ bort pudota pois; den lektionen -er bort se tunti (luento) jää pois; i pudota (veteen, jäihin); ~ ifrån kuolla; luopua jstk, ruveta luopioksi; ^ igenom i examen saada reput tutkinnossa; ~ igenom vid ett val jäädä valitsematta; ^ ihop lysäh-

tää, romahtaa kasaan, sortua; (silmät) painua umpeen, ummistua; ~ in (mus.) tulla, liittyä mukaan, aloittaa; fienden föll in i landet vihollinen hyökkäsi maahan; ljuset -er in genom fönstret valo tulee sisään ikkunasta; det kan aldrig ~ mig in! (mokoma ajatus) ei toki ikinä johtuisi mieleenikään! ~ i sär hajota, mennä rikki; ^ ned pudota (maahan); ^ ned död kaatua kuolleena maahan; ~ på knä för ngn polvistua jnk eteen (jalkojen juureen); håret -er ned på axlarna tukka valuu hartioille (olkapäille); ~ nedför trappan pudota (syöksyä suin päin) portaita alas; ~ omkull kaatua kumoon; ~ på: natten -er på yö saapuu, koittaa, tulee yö när andan -er på (mig) kun innoitus tulee, (leik.) kun henki tulee (minuun); (m.) kun rupeaa tekemään jtk mieli; ^ sönder sortua, kukistua, luhistua; ^ tillbaka jäädä jälkeen; ha ngt att ~ tillbaka på (kuv.) olla jtk tukena, selkänojana; ~ undan hellittää; ~ ut (joki) laskea, purkautua; ~ ut genom fönstret pudota (ulos) ikkunasta, fallande||sjuka -n, -sot -en (lääk.)

kaatumatauti.

fallbila (hist.) mestaus|piilu, -kirves, fall|en -et -na 1. pudonnut, kaatunut jne. 2. taipuvainen, halukas jhk; ~ för dryckenskap (kova) juoppo; 3. en ~ kvinna langennut nainen; en ~ storhet kukistunut suuruus. 4. ~ efter Panda (hev.) Pandan (tamman) varsa, jälkeläinen, -het -en -er taipumus, halu jhk; taipumukset, (luon non (lahjat, fallera I itr (j.) puuttua; epäonnistua, fall||frukt pudokas. -färdig -t kaatumaisillaan, (rak.) luhistumaisillaan (oleva), -färdighet -en rappio; luhistumaisillaan jne. olo; vrt. ed. -förgasare (aut.) putous-kaasutin. -grop sala-, suden |Kuoppa. -hastighet (fys.) putousnopeus. -höjd (vesip.) putouskorkeus. fallissem$ng -et -, (-er) maksujenlakkau-tus; vararikko; romahdus, fall||rep (mer.) ks. -repstrappa; han är på ~et (kuv.) hän on rappiolla, hunningolle (tuhoon) menossa, -repstrappa (mer.) nuoraportaat. -seger (pn.) selkävoitto, fallskärm (Int.) laskuvarjo; hoppa med ~ tehdä laskuvarjohyppy, hypätä laskuvarjolla. -shopparè laskuvarjohyppääjä; ks. m. seur. -sjägare (sot.) laskuvarjojääkäri. -s trupper (sot.) lasku varj o joukot, fallucka laskuluukku; (lattiassa) lattia-luukku.

falna I itr (hiilistö) hiipua, fals -en -ar sauma (taite), käänne; (ikkunan) kynte; (liuku-)ura.

falsa I Jr (tkn.) taittaa; huultaa, uurtaa, saumata. falsg,ri|um -et -er väärennys, falsett -en (mus.) falsetti; sjunga i ~ laulaa falsettia (falsetilla); tala i ~ puhua falsetilla (kimeästi). falsifikg.t -et - väärennys, falsk -t -are väärä; alarm väärä (aiheeton) hälytys (m. kuv.); ~ angivelse väärä ilmianto; i ~ dager väärässä (kierossa) valossa; ~ nyckel väärä avain; pengar väärä raha; ~ ton (mus.) väärä, epäpuhdas sävel; spela pelata väärin, tehdä (pikkuvilppiä) koiruutta, vääryyttä pelissä,olla pelipetturi; (mus.)soittaa väärin, falsk||deklarant -en -er väärän veroilmoituksen tekijä, -deklaration (tietoisesti) väärän veroilmoituksen teko. falskeljgen (adv.) väärin, petollisesti, vilpillisesti; kavalasti.

falsk||het -en vääryys; vilppi; aiheetto-muus. -myntare vääränrahantekijä.-myn-teri -et, -myntning -en vääränrahanteko. -spelare väärinpelaaja, pelipetturi, -spe-larliga väärinpelaaja|joukkio, (j.) -sakki, falsning -en -ar (tkn.) taitos, saumaus, uurros, huullos. familj -en -er 1. perhe; koti; av god ~ hyvää sukua; hyvästä kodista. 2. suku. familje||band perhe-, suku|siteet. -bidrag perheavustus, -biljett (raut.) perhelippu, -fader perheenisä, -flicka perhetyttö (hyvästä kodista), -förhållanden perhesuhteet (siviilisäätyyn, lasten lukumäärään yms. katsoen); perheolot (onne|lliset, -tto-mat). -försörjare perheenhuoltaja. -grav sukuhauta, -högtid perhejuhla, -krets . perhe (en) piiri; i r^en perheen, kodin piirissä. -liv perhe-elämä, -medlem perheenjäsen. -namn sukunimi, -nyheter (san.) perheuutisia, -råd perheneuvottelu, -rätt (Iak.) perheoikeus, -skäl: av ~ henkilökohtaisista (yksityisluonteisista) syistä, familjär -t -are tuttavallinen, tutunomainen; r^mot ngn tuttavallinen jtk kohtaan, famla I itr hapuilla haparoida; ~ efter stöd tapailla, hapuilla tukea jstk; ^ i mörkret (m. kuv.) hapuilla pimeässä, epätietoisuudessa, famlande I. -t hapuilu, haparointi. II. (a.

tpm.) hapuileva, (kuv.) epävarma, famn -en -ar 1. sy[Ii (-Iin), syleily; kom i min tule syliini! ta ngn i ~en ottaa, sulkea jk syliinsä, syleillä jtk; med ~en full av [med) blommor syli täynnä kukkia. 2. (mt.) syli (-len); en ~ ved halkosyli; två ~ar ved kaksi syltä halkoja, famna I tr 1. (om)~ ngn syleillä jtk. 2. ~ ved pinota (halkoja, puita), latoa sylen pinoon.

famntag -et - syleily, famps -t -are kuulu, oivallinen, mainio; (surullisen) kuuluisa.

1. fan (a:) -et (höyhenen) höyty.

2. fan (a:): en ~ piru, paholainen, hitto; fy hyi hitto! för lempo, hitto vieköön; visst totta hitossa! å pahus soikoon; vad ~ (nu då)? mitä hittoa? mitäs nyt? må ~ ta det! perhana vieköön! ^ anamma! hitto vieköön, saakeli soikoon! ta mej piru vieköön! ge ~ i ngt antaa palttua jllk; det var sepäs hittoal det vete piru sen (j. hänet) tiennee (leik.) mutta ei sano; det gör jag så ^ heller! älä toki luulekaan! ei sinnepäinkään! (j.) ei tule ne herkut! det gick utav bara sepä kävi pahuksen sukkelasti (nopeasti); måla ~ på väggen (kuv.) kuvitella (pahaa) edeltäpäin; maalata piru, pöpö seinälle.

fan|a -an -or lippu; med flygande ~or o. klingande spel liput hulmuten ja soiton raikuessa.

fanatiker -n - yltiöpää; hurjapää, kiihkoilija.

fanatisk -t kiihko(miel)inen, yltiöpäinen,

hurja (päin en), fanatism -en kiihko(isuus, -mielisyys), fan||borg lippu|linna, -ryhmä; lipusto.

-bärare lipunkantaja, fanders: dra åt mene hiiteen, helkkarin kuuseen!

faned (sot.) lippuvala. faner -et (sht.) vaneri, fanera I tr viiluttaa; päällystää (vuorata) vanerilla.

fanering -en viilutus; vaneri|päällyste, -vuoraus.

fanerog^m I. -en -er (ksv.) siemenkasvi(t); selvä-, ilmi|siittiö. II. -t ilmisiittoinen, selväsiittoinen.

faner||press vaneripuristin. -skiva vanerilevy. -svarv vanerisorvi. fanfar -en -er merkkitoitotus, fanfaari, fan||flykt (sot.) karkaaminen; lippunsa (asiansa) pettäminen, -flykting sotilas-, lippu|karkuri. -junkare lippujunkkari, fanskap, fanstyg lemmon-, pirun|veh-keet, -juonet; koirankuje; konnankuje(et). fans tång (kannettava) lipputanko, fantasi -(e)n -er mielikuvitus; mielikuva, kuvitelma, haave, -bild haavekuva, harha. -dräkt vapaasti sommiteltu (naamiais- yms.) puku. -eggande (a. tpm.) mielikuvitusta kiihottava, -foster mielikuvituksen luoma, kuvitelma, -full -t mielikuvituksekas, -llinen. -lös mielikuvitukseton; vailla mielikuvitusta, -pris mielikuvituksellinen hinta, -rik -t mieli-kuvitu|ksekas, -sta uhoava, -skapelsefantasistycke — farlig

far

mielikuvitusluomus. -stycke (mus.) kuvitelma, haavelma. -värld mielikuvitus-, haave|maailma. fantast -en -er haaveksija; haihattelija, fantasteri -(e)t -er mielikuvittelu, haaveilu, haihattelu, fantisera I tr, itr haaveksia, kuvitella; ~ ihop keksiä, (halv.) sepittää, (j.) keittää kokoon.

fantom -et - (m. -en -er) haave (kuva), harhakuvitelma; aave, kummitus, far ks. fader; (lps.) isi.

1. far||a -an -or vaara; det är ~ på färde vaara uhkaa; on tarjona vaara; det är ~ värt att on pelättävissä että; det är ingen ^ med honom (med den saken) ei hänen suhteensa (sen asian suhteen) maksa olla huolissaan; löpa ~ olla vaarassa; utsatt för ~ alttiina vaaralle; vara i ~ olla vaarassa; med ~ för livet hengen (henkensä) kaupalla; patienten är utom ali ~ potilaalla ei ole enää (välitöntä) vaaraa; potilas ei ole (enää) vaarassa; ~n över! vaara ohi! (ilmasuojelumerkki); ge »~n över» antaa »vaara ohi» -merkki.

2. far|a IV2 I. itr 1. kulkea, matkustaa, lähteä, mennä, från .. . -sta; ^ på järnväg matkustaa rautatiellä, junassa, tili . . . jhk; ~ i luften lentää ilmaan; ^ tili landet matkustaa, mennä maa(seudu)lle; han har -it till staden hän on mennyt kaupunkiin; ^ till en badort (till fjällen) mennä kylpylään (tuntureille); ~ sin väg mennä tiehensä; låta hoppet ~ heittää (menettää) toivonsa, luopua toivostaan. 2. (kuv.) ^ illa (hnk.) joutua kokemaan kovaa, paljon kärsimään, kokemaan huonoa kohtelua; (es.) mennä pilalle, pilaantua; han har -it illa hän on kokenut kovaa; ^ illa (varligt fram) med ngn (ngt) kohdella huonosti (hnk.), pidellä varomattomasti (es.); kohdella hienovaraisesti (hnk.), pidellä varovasti (es.); vad är det han far efter? mitä hän oikein ajattelee, mitä hän oikein ajaa takaa (ajatuksissaan)? ^ med osanning puhua valhetta. II. (pain. part.): ~ bort mennä, matkustaa pois; jag far bort på några dagar lähden, matkustan pois muutamaksi päiväksi; ^ dit lähteä, matkustaa sinne; ^ efter ngn lähteä jtk noutamaan; ^ emot ngn lähteä jtk vastaan; ^ fram mellastaa; han far fram som en vilde hän riehuu, raivoaa kuin mieletön (hullu); ^ hårt fram med ngn kohdella jtk karkeasti, kovasti; ~ varligt fram käydä varovasti asiaan käsiksi; ^ vägen fram matkata, kulkea tietä pitkin (eteenpäin); ^ förbi ngn ajaa, matkustaa jnk ohi; sivuuttaa matkalla; ~ före ngn kulkea,

matkustaa jnk edeltä; ^ hit o. dit ajella sinne tänne, yltympäri; jag vet inte vad som -it i honom en ymmärrä mikä hänen on, mikä häntä vaivaa, riivaa; det for i mig päähäni pälkähti, mieleeni juolahti; ^ ifrån ngn lähteä pois jnk luota; hylätä; ^ igenom matkustaa jnk kautta; ^ in ajaa, kulkea, matkustaa jnnk; ^ in till staden ajaa, matkustaa kaupunkiin; ^ med ajaa, matkustaa mukana; ^ om ngn sivuuttaa, ohittaa jk matkalla; ^ omkring kierrellä; kiertää; liehua; ^ omkring som ett torrt skinn liehua (ympäri) kuin sijaton sielu; ^ tillbaka ajaa, matkustaa takaisin; ~

undan ajaa tieltä syrjään; paeta; juosta karkuun; ^ upp ponnahtaa, kavahtaa pelästyneenä pystyyn; ^ upp o. ned ajaa (liikkua) ylös, alas; ^ upp ur sängen ponnahtaa (äkkiä) pystyyn vuoteesta; korken for ur korkki lensi pullon suusta; ~ ut a) (vrs.) ajaa, mennä, lähteä ulos; ~ ut o. åka lähteä ajelemaan, ajelulle; ^ ut på landet lähteä maalle; ^ ut till sitt gods lähteä maatilalleen; b) (kuv.): ^ ut mot ngn ärjäistä, tiuskaista jllk; ^ via (igenom) huvudstaden ; matkustaa pääkaupungin kautta; ^ vi-\ dare ajaa eteenpäin, jatkaa matkaansa; ~ vilse ajaa eksyksiin, väärään; (m. kuv.): eksyä; ^ åstad ajaa, lähteä (ajamaan); rynnätä, porhaltaa pois, tiehensä, matkoihinsa; ^ över en flod mennä, siirtyä joen yli, poikki; ^ över ngt med en dammtrasa pyyhkäistä jtk pölyrie-vulla. farao -n -ner faarao.

farbar -t -are kuljettavassa, ajo|kunnossa (oleva), kulkukelpoinen, -het -en ajo-, kulku |kuntoisuus. farbro(de)r setä, vrt. broder, säga ~ till ngn sanoa jtk sedäksi; fars (mors) ~ isosetä.

farbroderlig -t setämäinen. -het -en setä-mäisyys.

fardag -en -ar lähtö-, muuttojpäivä, -aika. farfa(de)r isoisä; (lps. us.) ukk|o, -i, »pappa»; ~s far (mor) isoisän isä, ukkovaari; isoisän äiti. -sföräldrar isoisän vanhemmat, fargalt -en (mv.) karju, farhåg|a -an -or pelko, vaarantunne; hysa -or för ngt tuntea pelkoa, huolta jnk suhteen.

farjn(socker) fariini-, ruoko|sokeri. farisé -(e)n -er (Raam.) fariseus, fariseisk -t farisealainen; (kuv.) tekopyhä, farise|sm -en farisealaisuus; tekopyhyys, far||kost -en -er alus, vene. -led kulkuväylä, -reitti; ~er kulkuvedet,. farlig -t -are vaarallinen; det är inte så ~t!

ei se ole kovin vaarallista; ^ för den allmänna säkerheten yleiselle turvallisuudelle vaarallinen; ^ för staten valtiolle vaarallinen; den åldern vaarallinen ikä. -het -en -er vaarallisuus; inlåta sig på ~er laittautua vaaralliseen asemaan, farm -en -ar, -er farmi, farmaceut -en -er (apt.) farmaseutti; vrt. farmaci.

farmaceutisk -t farmaseutti i-, -inen. farmaci -(e)n farmasia, lääkkeenvalmis-tus|oppi, -taito; apteekkiala; studerande farmasian opiskelija; apteekkiop-pilas.

farmakolQg -en -er farmakologian, lääke-

opin tutkija, farmakologi -(e)n farmakologia, lääke-aineoppi.

farmakopé -n -er lääkekirja, farmakopea, f armare -n - farmari, f armo (de) r isoäiti, (lps.) mummu, mummi;

far (mor) isoäidin isä (äiti), faro||fyll|d -t (kovin) vaarallinen, -zon

vaaravyöhyke, fars -en -er farssi, ilveily, hupailu, -arta|d -t ilveilyn, hupailun, farssin tapainen, fars||arv isänperintö. -gubben isäukko, farsot -en -er kulkutauti, farstn -n eteinen, porstua; vrt. förstuga; han faller inte i -—>n ei hän anna itseään niin vain hämätä (nolata), fart -en -er 1. (mer.) merenkulku; inrikes ^ oman maan (laiva)liikenne; utrikes ~ ulkomaan (laiva)liikenne, meriliikenne. 2. liike, kulku; vauhti; komma riktigt i ~en päästä oikein vauhtiin; när han en gång kommit riktigt i r^en med att berätta päästyään oikein kertomisen vauhtiin; vara i ~en olla (kovassa) touhussa; medan du ändå är i ~en kun kuitenkin olet siinä työssä. 3. nopeus, vauhti; tahti; full ~ framåt! täyttä vauhtia, täysi voima [-eteenpäin]-] {+eteen- päin]+} 100 kilometers ~ sadan km:n nopeus, vauhti; få ~ päästä vauhtiin; ge gungan ~ antaa keinulle vauhtia; göra god ~ kulkea hyvää vauhtia; sätta ~ i (på) ngt panna jhk vauhtia, (leik.) antaa jllk kiireenvoidetta; försäljningen har tagit myynti on päässyt vauhtiin, huomattavasti vilkastunut; elden tog ~ tuli levisi (nopeasti); öka ~en parantaa vauhtia; det är ingen ~ i dem he eivät saa mitään aikaan, (j.) heistä ei ole mihinkään; i (med) full (rasande) ^ täyttä (hurjaa) vauhtia; i rask ~ nopeasti, reippaasti; arbetet går med ~ työ sujuu ripeästi.

fart||begränsning (aut.) nopeusrajoitus, -dår|e -en -ar vauhtihullu. -hållare (urh.) edeltäjä, vetäjä, vauhdinpitäjä; vara —

pitää yllä vauhtia, -mätare nopeusmittari.

fartyg -et - laiva, alus. fartygs||befäl laivaa päällystö, upseerit, -befälhavare laivan|päällikkö, (-)kapteeni, -besättning laivan miehistö, -chef m (mer.s.) laivan komentaja, -inspektion -en laivan tarkastus, -inspektör -en laivan-tarkastaja. -register laivarekisteri. farvatten kulkuväylä; kulkuvedet. farväl I. (int.) hyvästi! II. -et jäähyväiset, hyvästit; ta ~ av ngn (ngt) sanoa jllk hyvästi (t).

fas -en -er 1. (täht., shk., lääk.) vaihe. 2. (puus.) viiste.

1. fas|a -an -or I. kauhu, pelko, inho, kauhistus; en ~ns natt kauhu(je)n yö; krigets -or sodan kauhut; hon är en ~ för mig hän (se nainen) inhottaa (ihan kammottaa) minua; stel av ~ kauhusta jäykkänä, kangistuneena. II. I itr kauhistua; jag för minua kauhistaa, kammottaa.

2. fasa I tr (puus.) viistää; pyöristää. fas$d -en -er julki|sivu, -puoli, fasadi;

snVgg ~ (hnk. j.) miellyttävä(t) kasvot, »naamataulu», -belysa II2 tr valaista rakennuksen julkisivu (a) valonheittimillä. »belysning julkisivu valaistus; valonheitin-valaistus. -tegel päällystys-, verho-, julkisivu| tiili.

fas$n -en -er (el.) fasaani. fasaneri -et -er fasaanitarha, fasanhöna fasaanikana. fasansfull -t kauhistava, hirvittävä, fasantupp fasaanikukko, fasa väckande (a. tpm.) kauhistava, hirvittävä.

fascinera (fasine:ra) I tr lumota, tenhota, kiehtoa.

fascinerande (a. tpm.) lumoava, tenhoava, kiehtova.

fascism (fasism) -en fascismi. fascjst -en -er f aseisti, fascistisk -t fascistinen. fasen: det var no mutta! kaikkiakin! hitto sentään! fasett -en -er fasetti; taho; (puus., kirjp.) särmä, viiste.

fasettera|d -t särmätty, viistetty; -t glas fasetti-, viistereuna|lasi. fasett||slipa|d -t viisteiseksi, fasetiksi hiottu. -öga (hnt.) verkkosilmä. fashionab|el (fasuna:-) -elt -lare hieno, kuo-sikas.

faslig -t -are hirveä, hirmuinen; det var ~t vad du ser trött ut! oletpa hirveän väsyneen näköinen! det var ett väder! onpa kauhea ilma! ha ett besvär olla hirveästi vaivaa.

faspn -en -er 1. muoto, malli; (vaat.) leikkaus; förlora ~en menettää muotonsa, kuosinsa. 2. ~er tavat; vad är det där för ~er? mitä tapoja nuo ovat (olevinaan)? sätta r^j på ngn opettaa jllk (ihmis-, säädyllisiä) tapoja. fason$ra|d -t kuvikas, kirjailtu.

1. fast - -are (a., m. adv.) kiinteä, luja, tanakka, vakava; ~ egendom kiinteä omaisuus, kiinteistö (t); ^ offert (kaup.) kiinteä, sitova tarjous; köpa i ~ räkning ostaa kiinteään tiliin; ^ anställd vakinaisessa toimessa; vakinaiseen, (sot.) kanta|-henkilökuntaan kuuluva; binda ~ sitoa kiinni; bli ~ joutua yllätetyksi; joutua kiinni, för ngt jstk syystä; få ~ ngn saada

i'k kiinni, yllätetyksi; få ~ ngt saada jtk dinni; hålla sig ~a (hinnat) pvsyä kiinteinä; köra ~ tarttua, juuttua kiinni (m. kuv.) pääsemättä paikaltaan; påstå fullt o. ~ väittää kivenkovaan; stå ~ vid ngt pysyä jssk (sanassaan, väitteessään); tro fullt o. ~ på ngt uskoa lujasti, järkähtämättä jtk. (Yrt. -ao. vrb. yhd. main. esim.)

2. fast (konj.) ks. fastän.

1. fasta: ta ~ på ngt pitää kiinni jstk, panna mieleensä, merkille; pitää mielessään; palata jhk asiaan.

2. f äst| a I. -an -or paasto; paastoaika. II. I itr paastota; på r^nde måge tyhjään vatsaan, aamutuimaan.

fastedag paastopäivä, f ast|er -em -rar täti (isän sisar); fars

(mors) ~ isotäti. fastetid paastoaika.

fast||frus|en -et-nakiinni, umpeen jäätynyt, -het -en lujuus, -hålla IY2 tr pitää kiinni, fastighet -en -er (maa)kiinteistö; kiinteä omaisuus; talo.

fastighets||bolag kiinteistöosakeyhtiö, -köp kiinteistönosto. -mäklare kiinteistönvälittäjä. -skatt kiinteistövero, -taxering kiinteistöverotus, -ägare kiinteistönomistaja.

fast||kedja|d -t kiinni kytketty, kahlehdittu, vid ngt jhk. -klämjd -t kiinni puristettu; puristuksissa oleva, -knut|en -et -na kiinni sidottu, solmittu, fastlag -en laskiainen, fastlags||bulle laskiaispulla, -ris -et virpa-

vitsa. -söndag laskiaissunnuntai. fastland -et - manner (maa), fastlandsklimat mannerilmasto. fastm$r(a) ennemminkin, pikemminkin, fastna I itr tarttua, juuttua, jäädä kiinni; ^ i ngt tarttua kiinni jhk; det inte i minnet se ei tahdo tarttua muistiin, pysyä muistissa; ~ i en spik tarttua kiinni naulaan, jäädä naulasta riippu-

maan; färgen inte på duken väri ei tartu kankaaseen; ^ på kroken (kal., kuv.) tarttua koukkuun; jag inte på den kroken (kuv.) ei minua saada siihen koukkuun tarttumaan! fast||nagla|d -t: stå som ~ seistä kuin paikalleen kiinni naulattuna, -skruva|d -t kiinni ruuvattu, -slå V tr lyödä kiinni; (kuv.) määrätä, todeta, pitää varmana, -ställI a II1 tr 1. määrätä; ~ ett villkor määrätä, asettaa ehto. 2. todeta. 3. vahvistaa, hyväksyä; statuterna äro -da av Statsrådet säännöt on valtioneuvosto hyväksynyt; ^ balansräkningen vahvistaa tasetili, -ställande -t vahvistus, vahvistaminen; hyväksyminen; vrt. ed. -surra I tr (mer.) köyttää kiinni, -vux|en -et -na: som ~ kuin kiinni kasvaneena, fästan (konj.) vaikka (kin), jos kohta, fat -et - 1. vati; kulho, punkka; det kommer alltid att ligga honom i <—>et se pysyy hänellä ainaisena painona, taakkana, painajaisena. 2. (te~) teelautanen. 3. kukkaruukun|alusta, -lautanen. 4. astia, tynnyri; (mt.) tynnyri; två ~ öl kaksi tynnyrillistä olutta; vin från ~ tynnyri-viini; öl från ~ tynnyriolut; tappad direkt från ~ suoraan tynnyristä; fylla på ~ panna tynnyreihin, fatabur: det är inte ur egen ^ se ei ole minun (sinun jne.) omaa keksintöäni, fatøl -t -are kohtalokas, onneton, kiusallinen, suututtava, f atelier (Iak.) pl: försitta sina ~ päästää

määräaika menemään ohi. fatalietid -en (Iak.) määräaika, fatalism -en kohtalousko, fatalismi, fatalist -en -er kohtaloon uskoja, fatalisti, fatalit^t -en -er tapaturma, harmi, ikävyys, kiusa, kommellus.

1. fatt (a.): hur är det mitä nyt? mikä sinun on? mitä on tapahtunut? hur är det ^ med honom? miten hänen laitansa on? miten hänen asiansa ovat? mitä hänelle oikein kuuluu?

2. fatt: 1. hinna (gå, köra, springa) ~ ngn saada (kävellä, ajaa, juosta jk) kiinni, saavuttaa (kävellen, ajaen, juosten); var ska vi få ~ i en kniv? mistä saataisiin puukko? det är svårt att få r^ på honom per telefon häntä on vaikea tavoittaa (saada kiinni, käsiinsä) puhelimessa.

fatta I I. tr, itr tavoittaa (ottaa, saada) kiinni; tarttua kiinni; käsittää; han har lätt (svårt) att ~ hän käsittää, tajuaa helposti (hänen on vaikea tajuta, käsittää); omöjligt att ~ mahdotonta käsittää, käsittämätöntä; man kan knappt ^ det sitä on melkein mahdoton käsittää;

se tuntuu aivan käsittämättömältä, jag har inte riktigt rst det en (ole) sitä oikein käsittänyt; ^ avsmak jör ngt kyllästyä, tympeytyä jhk, alkaa tuntea inhoa jtk kohtaan; ^ ett beslut tehdä päätös; ^ beslut i ngt päättää, (m.) ratkaista jk asia; '—' eld syttyä tuleen; ^ hopp (misstankeir, mod) alkaa toivoa (epäillä; rohkaista mielensä); ^ kärlek till ngn rakastua jhk; ^ pennan tarttua kynään; ^ smak för ngt mieltyä jhk; ^ tag i ngt tarttua kiinni (ryhtyä) jhk; ^ ngn i strupen käydä jtk (jnk) kurkkuun kiinni, kiristää jtk kurkusta. IL rfl: 1. rs sig malttaa mielensä. 2. ^ sig kort sanoa sanottavansa lyhyesti, fatta|d -t tyyni, rauhallinen, hillitty, fatta|s itr (dep.) puuttua; det rs mig pengar minulta puuttuu rahaa, oien rahan tarpeessa; det rs 150 mark (i beloppet) (summasta) puuttuu (vielä) 150 mk; det rs honom inte mod rohkeutta häneltä ei (ainakaan) puutu; det -des bara! sitä nyt vielä puuttui! det -des inte mycket i att eipä paljon puuttunut, vähältä piti että; vad rs dig? mikä sinua vaivaa? klockan >—' tio minuter i fem kello ön (vielä) kymmentä (minuuttia) vailla viisi.

fattbar -t -are käsitettävä, ymmärrettävä, fattig -t-are köyhä; rs på ngt jnk puutteessa; surkea, kurja, niukka; rsa o. rika köyhät ja rikkaat; de i anden rsa (Raam.) hengellisesti köyhät; en rs stackare köyhä raukka, lurjusparka; rsa riddare (keit.) köyhät ritarit; mina rsa slantar vaivaiset lanttini; rsa femhundra mark vaivaiset viisisataa (mk); ha det rst elää köyhissä oloissa, -begravning köyhäinhautajaiset. -bössa vaivais|tukki, -äijä. -dorn köyhyys; leva i

stor rs elää kovassa köyhyydessä, -domsbevis köyhyydentodistus (m. kuv.); det är ett verkligt rs hos honom se on hänen taholtaan oikea köyhyyden todistus, -hjon köyhäinhoitolainen. -hus köyhäintalo; kunnalliskoti, -kvarter köyhäin-kaupunginosa. -lapp köyhä (parka), tyhjätasku, kirkonrotta, -mansbarn köyhäin-lapset.

fattigvård köyhäinhoito; vända sig till rsen kääntyä köyhäinhoidon puoleen, fattigvårds|jinspektör (Suom.) köyhäin-hoidonylitarkastaja; (Ruots.läh.) köyhäinhoidon johtaja, -konsulent (läh.) köyhäinhoidon piiritarkastaja, -lagstiftning köy-häinhoitolainsäädänto. -nämnd köyhäinhoitolautakunta. -styrelse köyhäinhoitohallitus. -understöd köyhäinhoitoavustus. -väsen(det) köyliäinhoitotoimi. fattning -en (mielen)maltti; käsitys-

(kyky); bringa ngn ur rsen saada jk menettämään malttinsa, fattnings| |förmåga, -gåva käsityskyky; ymmärrys, tajunta; ha dålig rs (jllk) olla huono käsityskyky, olla hidas tajuamaan; detta går över min rs tämä menee yli minun käsityskykyni, (leik.) horisont-tini.

fat||vis tynnyreittäin, astioittain. -öl

tynnyriolut. faun -en -er (myt.) fauni, metsänhaltija, faun|a -an -or eläimistö, faut|e (fo:t) -en -er ks. fåt. favorisera I tr suosia.

favorit -en -er suosikki; lemmikki, -dryck mielijuoma, -rätt mieli-, (vanh., leik.) himo|ruoka. -system suosikkijärjestelmä. favQr -en -er suosio (nosoitusk etu; tili

min rs minun edukseni, f-dur (mus.) F-duuri. f e -(e) n -er (tar.) haltijatar, feb|er -em -rar (lääk.) kuume; hög rs kova, korkea kuume; han har rs hänessä on kuumetta; ligga i 40 graders rs olla (maata) 40 asteen (40°:n) kuumeessa, -aktig -t -are kuumeinen; (kuv. m.) kuume en o m ai n eri; kuumeisen kiihkeä, -anfall kuumekohtaus, kuumeenpuuska. -dröm kuumehoure. -fantasi(er) kuumehoureet. -hetta kuumeenpoltto. -kurva kuume-käyrä. -sjuk -t kuumetautinen. -sjukdom kuumetauti, -stillande (a. tpm.) kuumetta lievittävä; ^ medel kuume-lääke. -termometer kuume|mittari, -lasi. -yr -t\- vara rs olla kuumehoureissa. -yrsel kuumehourailu; som i rs (kuv. m.) kuin kuumeen vallassa, febrig -t -are kuumeinen, kuumesairas. febril -t -are kuumeinen; kuumeenkiirei-

nen, kuume-, februari: en rs helmikuu; vrt. april. federal -t liitto-.

federaljsm -en liittovaltalaisuus, federalismi.

federaljst -en -er liittovallan kannattaja, federalisti.

federatiQn -en -er liitto (kunta), liittovaltio, federativ -t liittovaltainen; liitto-; ^a stater liittovaltiot, feder^ra|d -t liittoutunut (valtio), fedrottning (sad., tar.) keijujen kuningatar,

keijukaiskuningatar, feeri -(e)t -er haavekuva; lumous; satunäytelmä.

feg (e:) -t -are pelkurimainen, raukkamainen; arka; pelkuri; ^ stackare pelkuri-(raukka), jänishousu. -het -en pelkuri-maisuus, raukkamaisuus, -hjärta|d -t pelkurimainen, arkaluonteinen, feja I tr siistiä, siivota, puhdistaa, lakaista.

fejd -en -er kahakka, tappelu; kiista, riita; dra i ~ (kuv.) käydä taisteluun; leva (ligga) i ständig med varandra elää ainaisissa riidoissa keskenään, fel (e:) I. -et - 1. virhe (koul. leik.) pukki; vika; hairahdus, rikkomus, mot ngt jtk vastaan; puute; göra ett ~ tehdä virhe; det är ^ i motorn moottorissa on vika; kroppsligt ~ ruumiin-, synnynnäinen -vika, -vamma; hela <^et är att koko vika on siinä että; ~et med dig är att sinussa on se vika (olet tehnyt sen virheen) että; avhjälpa ~et korjata virhe, poistaa vika; begå r^ i tjänsten tehdä vira(ntoimituk-se)ssa jk virhe, erehdys, laiminlyönti; jag kan inte se ngt ^ på hästen en voi huomata hevosessa mitään vikaa; det är r^j på ringledningen soit to johdossa on (jk) vika, soit to johto on epäkunnossa; vad är det jör ^ med honom? mikä häntä (oikein) vaivaa? mikä hänellä on? 2. syy; vika; ~et är mitt (det är mitt se on minun syyni; vems ~ är det? kenen syytä se on? det är inte ens ~ att två träta (snl.) pata kattilaa soimaa, musta kylki kummallakin; on syytä sysissä jos sepissäkin; det är hennes ~ att on hänen (tytön) syy, että. II. (adv.) ge ~ antaa väärin, erehtyä antaessaan; gå r^ mennä, kulkea väärään, harhaan; min klocka går ~ kelloni on väärässä; ha r^j erehtyä, olla

värässä; höra ~ kuulla väärin; köra ~ ajaa väärään; läsa ~ lukea väärin; om jag inte minns ~ jollen väärin muista, jollei muistini petä; räkna ~ laskea väärin, tehdä laskuvirhe; se ~ nähdä väärin; skriva ^ kirjoittaa väärin, tehdä kirjoitusvirhe; slå ~ (kirj.-kon.) lyödä virhelyönti; (kuv.) pettää (odotukset); epäonnistua, olla kelvo-ton(ta); jäädä tapahtumatta; skörden har slagit ~ viljasta on tullut kato; om inte alla tecken slår ~ jolleivät kaikki merkit petä; ta på erehtyä; jag tar nog inte ~ en varmaankaan erehdy, en erehtyne; ni tar >—' på mig o. min kusin varmaan sotkette toisiimme minut ja serkkuni, luulette minua (minun) serkukseni, pidätte minua minun serkkunani; ta ~ på vägen erehtyä tiestä, lähteä väärää tietä; inte att ta ~ på jonka suhteen (josta, mistä) ei voi erehtyä. III. (a. tpm.) väärä, ei oikea; vrt. m. felaktig; ^ adress väärä osoite; jag har tagit ~ hatt olen ottanut väärän (vieraan) hatun; komma till ~ person tulla väärän hnk. luo, kääntyä väärän hnk. puoleen; han har vaknat på '-w sida (leik., kuv.) hän on noussut väärin päin (ylös, vuoteesta); komma på ~ tåg joutua väärään junaan.

fel ja I I. itr puuttua; rikkoa, tehdä syntiä; erehtyä; att ^ är mänskligt erehtyminen on inhimillistä; ^ mot en regel rikkoa jtk sääntöä. II. -an -or (mus. vanh.) viulu, feladressera|d -t väärään osoitettu, väärällä osoitteella varustettu, felaktig -t -are virheellinen, väärä; erehdyksestä johtuva, erheellinen; viallinen;

påstående väärä, perätön väite; ^ åsikt väärä käsitys, -het -en virheellisyys, virhe; vika, erehdys, felande (a. tpm.) puuttuva; (m.) rikkova, syntiä tekevä; erehtyvä; den ~ länken puuttuva rengas, felas I itr (dep.) puuttua; klockan ~ fem minuter i fem kello on (vielä) viittä (minuuttia) vailla viisi, fel[|bedöma 111 tr arvostella, tuomita väärin. -bedömning -en väärä, harhaan osuva arvostelu. -behandling (esim. lääk.) väärä hoito, -beräkning väärä, virheellinen laskelma. -drag väärä veto, ote. -expediering lähetyksessä tapahtunut erehdys, -finneri (pikkumainen) arvostelu; repos-telu, nälviminen. -fri -tt virheetön, moitteeton; ^ vara (kaup.) virheetön, moitteeton tavara, -frihet virheettömyys, moitteettomuus, -givning (kort.) väärin antaminen, -grepp harhaote. felik (e:) -t keijumainen, tenho tarmainen. fel||kast väärä, harha|heitto. -klippt: ~ klänning väärin leikattu leninki, puku. -koppling (puh.) väärin yhdistäminen, -källa virheen alkuperä, syy. -läsning väärin lukeminen; göra sig skyldig till flera ~a.r lukea monissa kohdin väärin, -räkning laskuvirhe, -skrivning kirjoitusvirhe; två r^ar (tehdä) kaksi kirjoitusvirhettä. -slag!en -et -na epäonnistunut; (toive) pettynyt; ~ skörd kato. -slut virhepäätelmä, väärä johtopäätös, -spekulation väärä laskelma, -stavning vää-rinkirjoittaminen. -steg askel harhaan; (kuv.) harha-askel, erehdys, hairahdus, -syn (kuv.) väärä arvostelu, -sågning kielenkompastus, (erehd.) väärä sanonta, -tolka I tr tulkita väärin; vääristellä, -tolkning väärä tulkinta; vääristely, -tryck (post), virhepainama. -underrätta!d-t vääriä tietoja saanut, -översättning väärä, virheellinen käännös, fem (luk.) viisi; ~ gånger viisi kertaa; ^ gånger ~ viisi kertaa viisi; dividera med jakaa viidellä; ~ dagars uppehåll viiden päivän oleskelu; ^ s.ags (sorts) viittä lajia; ~ o. ~ i rad viiäen miehen (hengen) riveissä, viisi aina rivissään; ^ gånger i veckan viidesti viikossa; ^ i sänder viisi kerrallaan; ~ o. en halv viisi ja puoli, (harv.) puolikuudetta; en ~

sex stycken viisi, kuusi (viitisen, kuutisen) kappaletta; vi var ~ meitä oli viisi (henkeä); en grupp på ~ viiden (hengen) ryhmä; vinna med 5—3 voittaa 5—3, viidellä kolmea vastaan; klockan är ~ (halv kello on viisi (puoli viisi); tåget går 5,30 juna lähtee (klo) 5,30, puoli kuusi; ha sina ~ sinnen i behåll olla täysijärkinen, täydessä tajussaan, tolkussaan, kaikki aistit tallella; ha (kunna) på sina ~ fingrar tuntea kuin viisi sormeaan, kuin omat taskunsa; 5-årig viisivuotinen, år gammal)

viisivuotias; ~ o. femti(o) viisi ja viisikymmentä, viisi ja puoli (mk), fem||aktare viisinäytöksinen kappale, näytelmä. -arma|d -1 viisihaarainen, -axla]d -1 (tkn.) viisiakselinen. -bladig -t viisilehti-nen. -båt(en) (klo) viiden laiva, -cylindrig -t viisisylinterinen. -dagarskonferens vii-denpäivän|neuvottelut, -konferenssi, -dagars vecka viisipäiväinen viikko, -draget: vid ~ viiden tienoissa, -dubb|el -elt 4a viisinkertainen, -dubbla I tr lisätä viisinkertaiseksi; kertoa viidellä, -etta (amp.) täysosuma, -faldig -1 viisinkertainen, -faldiga I tr kertoa viidellä; lisätä viisinkertaiseksi entisestään, -falt (adv.) vii-sinkerroin. -fingerört (ksv. Potentilla ar-gentea) hopeahanhikki. -fingra|d -t (ksv.) viisisorminen, -fota|d -t (run.) viisijalkainen. -föreställning(en) (klo) viiden näytäntö. -gradig -t

viisiasteinen; ^ skala viisiasteinen asteikko; vatten viiden asteen lämpöinen vesi. fem||hundra (luk.) viisisataa; ~ man viisisataa miestä, -hundrade (järj.luk.) viidessadas, -hundratal: ett ~ personer n. viisisataa (viitisensataa) henkeä; på ~et 500-luvulla, 6. vuosisadalla, -hundraårig viisisatavuoti|nen, -as. -hundraårsfest viisisatavuotisjuhla. -hörnig -t viisikulmainen. -hörning (mat.) viisikulmio, feminin -t naispuolinen; naismainen; (kiel.)

feminiini(nen). feminin |um -et -er (kiel.) feminiini (suku),

feminiinisukuinen sana. feminism -en a) naisasialiike; b) nais|el-lisuus, -maisuus.

feminist -en -er naisasialiikkeen intoilija, feminjstisk -t naisasialiikettä kannattava, fem||kamp (urh.) viisiottelu; modern ~ nykyaikainen viisiottelu, -kampare viisiottelua. -kantig -t viisikulmainen, -si-vuinen. -kilosburk viiden kilon tölkki, -klassig viisiluokkainen. -krone-, kronors |sedel viiden kruunun seteli, »kronors myn t viiden kruunun raha, lantti, femlingar (fysiol.) viitoset (vrt. tvillingar). femm|a -an -or viitonen; (Ruots.) viiden

138

kruunun seteli; (Suom.) viiden mk:n lantti; (rait., bussi|linja) viitonen; det var en annan ~ (j.) se on aivan toinen asia, se muuttaa asian; gå i (koul.) olla viidennellä luokalla; bo i asua talossa n:o 5. fem||mannaråd viidenmiehen|neuvosto, -valiokunta, -masta|d ~t (mer.) viisi-mastoinen. -mastare (mer.) viisimasto-(laiva). -minutersrast viiden minuutin tauko, lepo. -minuterstrafik: spårvagnarna går i ~ raitiovaunut kulkevat aina 5 minuutin päästä, -procentig -t viisi-prosenttinen. -procentslån viiden prosentin laina, -rådig -t viisirivinen. -ringad -t: ~ tavla (amp.) viisirenkainen (maali)-taulu, -rummare -n -rumslägenhet (huon.) viiden huoneen huoneisto, -rums-villa viiden huoneen huvila, -rörsmottagare (rad.) viisiputkivastaanotin. -sidig -t viisisivuinen. -siding -en (mat.) viisikulmio, -siffrig -t viisinumeroinen, -sitsig -t viisi-istuiminen, viiden istuttava; ~ bil viiden hengen auto. -skafta|de, -skäftig -t (kud.) viisiniitinen. -slaget: vid ~ kello viideltä, viiden tienoissa, -snåret: vid ~ viiden tienoissa, -spaltig -t viisipalstainen. -språ-kig-t viisikielinen, -s ta vig-t viisi tavuinen. -struk|en -et -na (mus.) viisivii|va-, -vainen; -na c viisiviivainen c. -stränga|d -t (mus.) viisikielinen, -taget (j.): vid ~ viiden tienoissa, -stämmig -t (mus.) viisiääninen. -tal viisiluku; ett ~ viitisen. -tålig -t viisilukuinen. femte (järj.luk.) viides; Karl den ~ Kaarle Viides (Kaarle V); ekvation av ~ graden (mat.) viidennen asteen yhtälö; för ~ gången viidennen kerran, viiden-nesti; för det ~ viidenneksi; vart ~ år joka viides vuosi, kerran viidessä vuodessa; vara ~ hjulet under vagnen (kuv.) olla viidentenä pyöränä vaunuissa, liikaa seurassa; den ~ maj (kj.) toukokuun 5 päivänä; den >—' i månaden kuukauden viides päivä; Stockholm den ~ i ~ (S/5) Tukholmassa viidentenä viidettä (toukokuun 5 päivänä), -del viidesosa, viidennes; en meter vii-dennesmetri. -klassare, -klassist (koul.) viidesluokkalainen, -kolonn (valt.) viides kolonna, -kolonnare viidennen kolonnan jäsen, mies. -placering: få en ~ tulla, joutua, sijoittua viidenneksi, viidennelle sijalle, femtiden: vid ~ viiden aikaan (aikoihin, tienoissa).

femti||elfte (j.): för ~ gången (kuv.) ties kuinka monennen (monennen tuhannennen) kerran, -lapp (Ruots.) viidenkymmenen kruunun seteli; (ent. Suom.) 50 mk:n seteli, 50-lappunen; viisikymppinen.femtimmarsföreställning viiden tunnin (viisi tuntia kestävä) esitys, näytäntö, fem ti (o) (luk.) viisikymmentä; ~ett viisi-kymmentäyksi. -krone-, kronors| sedel viidenkymmenen kruunun seteli, femtionde (järj. luk.) viideskymmenes, femtion(de)del viideskymmenesosa. femti(o)||tal: ett ~ n. viisikymmentä; viitisenkymmentä; puolisensataa; på ~et viisikymmen-, (tav.) 1850-luvulla; han är inne på ~et hän käy viidettäkymmentä, on viidennelläkymmenellä. -t alis m -en (kirj. hist) 50-luvun kirj ali. suunta, -årig -t viisikymmenvuoti|nen, (hnk.) -as. -åring 50-vuo tias. -årsdag viisikymmenvuotispäivä. -årsjubileum viisikymmenvuotis-(riemu)juhla, -årsåldern: vara i ~ olla viisissäkymmenissä, -öring -en viisikym-menäyrinen, viidenkymmenen äyrin raha, lantti.

femton (luk.) viisitoista; vrt. fem (yhd). femtonde (järj.luk.) viidestoista. femton(de)del viidestoistaosa. fem ton|| hundra (luk.) viisitoistasataa, tuhat viisisataa, -hundrameterslopp 1 500 metrin juoksu, -talet 1500-luku, kuudestoista vuosisata; på ~et kuudennellatoista vuosisadalla, 1500-luvulla. -tidén: vid ~ viidentoista tienoissa (kolmen tienoissa iltapäivällä), -årig viisitoista-vuoti|nen, -as. -åring -en -ar viisitoistavuotias (nuorukainen, neito), fem||trådig -t -a viisisäikeinen. -tums-

spik viiden tuuman (rauta)naula, fem||tusen (luk.) viisituhatta, -tusende (järj.luk.) viidestuhannes. - tusen tonnare -n - viidentuhannen tonnin laiva, höyry. -tusenårig viisi tuhat vuotinen. fem||tåg(et) (klo) viiden juna. -tåig -t viisivarpainen. -uddig -t viisi|kärkinen, -sakarainen. -veckorskurs viiden viikon kurssi, -våningshus viisikerroksinen talo. -årig viisivuoti|as, -nen. -åring viisivuotias (tenava), -årsperiod viisivuotiskausi, -årsplan viisivuotissuunnitelma, -årsålder viiden vuoden ikä. -öresfrimärke viiden äyrin (posti)merkki, -öring viiden äyrin lantti, viisiäyrinen. fen|a -an -or evä; inte röra en <—' ei liikauttaa jäsentäänkään, (leik.) ei väräh-dyttää eväänsäkään. fend|er -ern -rar (mer.) suojuri, törmyri,

(vanh.) viilari. fenedrjn -et (frm.) fenedriini, (läh.) pervi-

tiini. -tablett fenedriinikiekkonen. fenjcier -n - (hist. käns.) foinikialainen, fenjcisk -1 foinikialainen. Fenix npr: fågel ~ (ant. tar.) Feeniks-,

Foiniks-lintu. fenköl (mer.) evä|köli, -taika.

fenkölsbåt (mer.) eväkölivene. fenomen -et - ilmiö; ihme. fenomenal -t -are ilmiömäinen, ihmeellinen, suurenmoinen, fen val (el.) uurteisvalas. feodal -t (hist.) feodaa|li, -linen, läänitys-. feodalism -en läänityslaitos. feod$l||rätt läänitysoikeus. -väsen(det) läänityslaitos. ferie ks. ferier.

ferie||arbete lomatyö. -hem loma-, toi-pumis|koti. -koloni lomasiirtola. -kurs lomakurssi(t). -läsning (koul. läh.) ehto-laiskurssi(t); (m.) lomalukeminen, ferier pl loma.

ferie||resa lomamatka, -skola (läh.) ehto-lais| kurssi (t) (luokalleen jääneille); vrt. -läsning.

ferm$nt -et -, -er (kem.) käyte(aine). fernjss|a I. -an -or (mlv), vernissa, lakka.

II. I tr vernissata, lakata, fe||saga keiju(kais)satu. -slott keijujen, haltijattarien linna, f ess (mus.) fes.

fest -en -er juhla; på ~en juhlassa, juhlilla.

festa I itr juhlia, pitää juhlaa; huvitella;

få ut o. ~ lähteä kemuilemaan; käydä emuilemassa, (krk.) relluttelemassa; ^ upp juhlimalla hävittää, (j.) panna menemään kurkusta alas, (krk.) törsätä; ~upp sina pengar hävittää, tuhlata rahansa kemuilemiseen, lystinpitoon, festande -t juhliminen, kemuilu. fest||arrangemang juhlan järjestely, toimeenpano, valmistelu (t), -arrangör juh-la(i)n|järjestäjä, toimeenpanija, -dag juhlapäivä. -deltagare juhliin osanottaja, -föremål juhlinnan kohde; juhlan sankari. -föreställning juhlanäytäntö, -glädje juhlailo.

festival festivaali; juhla(näytännö)t. f es ti vi t as: en ~ juhla|loiste, -tunnelma, fest||kläldd -tt -dda juhla|pukuinen, -asuinen. -kommitté juhlatoimikunta, festlig -t -are juhlallinen; (väl.) hullunkurinen. -het -en -er juhlallisuus, fest||marsch juhlamarssi, -middag juhlapäivällinen, -set. -måltid juhla-ateria. festQn(g) -en -er kukka-, lehti-, hedelmä|-köynnös, -kiehkura.

fest||priss|e -en -ar (j.) hummaaja; juhla-jussi, hyvien päivien pitäjä, -säl juhlasali, -skrift juhlajulkaisu, -smycka|d -t juhlallisesti (juhliin) koristettu, -spel (musiikki) juhlat; (urh.) suurkisat; juhlanäytäntö. -stämning juhlatunnelma, -tai juhlapuhe, -tåg juhlakulkue, festvåning juhla|huoneisto, -kerros, fet (e:) -t -are lihava (m. kuv.); lihakas,

rasvainen, paksu; tjock o. ~ (j.) hyvin syötetty, ruumiikas, lihava; ~t pastorat lihava, tuottoisa, »rasvainen» kirkkoher-ranpaikka; ~ stil (kirjp.) lihava; de har det inte så ~t heillä ei ole kovinkaan rasvaiset oltavat; det blir han inte ~ på (kuv.) ei hän siitä paljonkaan hyödy, (j.) kostu, -aktig -t -are lihava|nlainen, -hko, -nläntä. fetjsch -en -er fetissi; taikakalu, -dyrkan fetissien palvonta, fetisismi. -dyrkare fetissien palvoja, fetisisti. fet||knopp -en (ksv. Sedum) maksaruoho.

-lag|d -t ruumiikas, lihava (nläntä). fetma I. -n lihavuus; ruumiikkuus; han besväras av ^ häntä vaivaa (liika)lihavuus; han har anlag jör ^ hänellä on taipumusta lihomiseen. II. I itr lihoa, fets ks. fez.

fet||sill rasvasilli. -stil (kirjp.) lihava;

tryckt med ~ lihavalla painettu, fett -et -er (keit. ym.) rasva; smält ~ silava, ihra; befria från ~ (kern.) erottaa rasva

f>ois; smeta ned sig med tahrata itsensä vaatteensa) rasvaan; smörja med ^ rasvata; voidella rasvalla, -bildning ras-vanmuodostus; rasvamuodostuma. -brist rasvanpuute. -cell rasvasolu, -fläck rasva-tahra; få en ~ på klänningen saada rasva-tahra leninkiinsä, -hait (kern.) rasvapitoisuus. -haltig -t rasvapitoinen, -hjärta (lääk.) rasvasydän. fettisdag laskiaistiistai, fettisdagsbulle ks. fastlagsbulle. fett||klump rasva|möykky, -kimpale; (hnk. iv.) rasvamaha. -körtel rasvarauha-nen. -lever (lääk.) rasvamaksa, -pärla (keit. ym.) rasvahelmi. -rik -t (runsas)-rasvainen, -sot rasvatauti, liikalihavuus, -svulst rasvakasvain, -valk rasvapahka; (niskassa) rasva-, ihra|poimu. -ämne rasva-aine. fez -en -er (turk.) tupsulakki, fetsi, fiasko -t -n täydellinen epäonnistuminen; (j.) munaus; göra ~ (kokonaan) epäonnistua, mennä myttyyn, fibbla ks. f ib la.

fib|er -em -rer (ksv.) kuitu; (an., el.) syy, säie. -arta|d -t kuitumainen, -massa kuituaine, -matta kuitumatto. fibl|a -an -or (ksv.) a) (Arnica) arnikki; b) (Crepis) keitto; c) (Hieracium) kel-tano; d) (Leontodon) maitiainen. fibrijs -t syinen, kuituinen, fickja -an -or tasku; (sot. m.) motti. fick|jalmanack(a) taskukalenteri. -flaska taskujpullo, -matti, -format (ldrjp., m. leik.) taskukoko; upplaga i ~ (kirjp.) taskupainos. -kam taskukampa. -lampa (sähkö) taskulamppu, (koul.) »fikkari».

140

-lampsbatteri taskulampun kenno, paristo. -lock (vaat.) taskunkansi. -pengar pl taskurahat, -stöld tasku varkaus, -tjuv taskuvaras, -ur taskukello, fidei||kommjss -et - (hist.) sääntöperintö-tila. -kommissarie -n -r sääntöperinnön haltija.

fiende -n -r vihollinen; vastustaja; ^ tili ngn jnk vihollinen, vihaaja; bli ~ med ngn, göra ngn till sin ~ joutua vihoihin jnk kanssa, tehdä (saada) jk vihollisek-seen; skaffa sig hankkia niskoilleen vihamiehiä; vara utsatt för ~ns eld (sot.) olla alttiina vihollisen tulelle, vihollisen tulen alaisena, -hand: falla för ~ saada surmansa vihollisen kädestä, -här vi-hollisarmeija. -land vihollismaa. fiendskap -en viha; (valt. välillä) vihollisuus; av ~ mot ngn vihamielisyydestä jtk kohtaan; leva i ~ med ngn olla vihoin jnk kanssa, fientlig -t -are vihamielinen; vihollinen; den ~a hären vihollisarmeija, vihollisen sotajoukko; ~t sinnad vihamielinen mot ngn jtk kohtaan, jllk; vara sinnad mot ngn olla jllk vihamielinen, jnk vihollinen. -het -en -er vihamielisyys; (sot.) pl vihollisuudet; öppna (inställa) ~erna (sot.) aloittaa (lopettaa) vihollisuudet, fiffa I tr: ~ upp laittaa, koristaa (hienoksi); ~ upp sig laittautua, »pyntätä» itsensä (hienoksi), fiff|el -let - (j.) salakähmäisyys; hämääminen, pimittäminen; »kepulikaupat». fiffig -t -are sukkela, näppärä, ovela; (m.) lahjakas, -het -en sukkeluus, näppäryys, oveluus; (m.) lahjakkuus, fiffikus -en -ar (j.) ovela, nokkela mies, älyniekka.

fiffla I itr (j.) harjoittaa epärehellisyyttä, kieroilla, petkuttaa, pimittää, figur -en -er (mat. ym.) kuvio; en underlig ~ (j. läh.) merkillinen olio; outo »tyyppi»; göra en slät (ömklig) ~ tehdä varsin nolo, surkea vaikutus; hon söker bevara sin ~ tyttö (nainen) yrittää säilyttää vartalonsa (hoikkana), figurera I itr esiintyä, olla mukana; näkyä, figurlig -t -are kuvallinen, kuvaannollinen; i ~ betydelse kuvaannollisessa merkityksessä, figur||sydd: ~ dräkt (läh.) tilauspuku; (m.) ruumiinmukainen puku. -teckning mallipiirustus, fika I itr: ~ efter ngt tavoitella, (j.) havitella jtk; '—' efter berömmelse tavoitella kunniaa ja mainetta, fikande -t tavoittelu, havittelu, ahnehtiminen.

fik||en -et -na ahne, (j.) perso jllk; ^ efterfikon — fimbul vinter

fim

ngt ks. ed.; (jnk) -ahne, -himoinen. -het -en jnk halu, ahneus, himo. fikon -et - viikuna; fick du ~ (Zakarias)?

saitkos pitkän nenän? fikon(a)löv viikunanlehti, fikonträd viikunapuu, fiktion -en -er kuvitelma, otaksuma, fiktiv -t kuviteltu; tekaistu, teennäinen, fikus -en -ar (ksv.) fiikus, huonekumipuu.

1. fil -en -er rivi, jono; (liik.) ajokaista; ^ av rum huonerivi; i ~ rivissä.

2. fil -et, -en hapanmaito, viili, piimä; pit-käpiimä.

3. fil -en -ar (tkn.) viila, nirha.

fila I tr, itr viilata; på ngt jtk; (m.) viilailla, silotella; på fiol (j.) kitkuttaa, vinguttaa viulua; ^ av viilata pois, poikki.

filande -t viilaaminen; viulun kitkuttaminen, vinguttaminen, filantrop -en -er ihmisystävä. filantropi -(e)n ihmisystävyys; hyväntekeväisyys; ihmisystävällinen toiminta, filantropisk -t ihmisystävällinen; hyväntekeväisyys-, filare -n - (tkn.) viilaaja, (vanh.) viilari. filateli -(e)n postimerkkeily, filatelist -en -er postimerkkeilijä, postimerkkien kerääjä, filatelistisk -t postimerkkeily-; filateelinen, filbunk|e -en -ar viili|kehlo, -pytty; vara lugn som en ^ olla rauhallinen kuin viilipytty.

filé -n -er 1. (keit.) selkäliha. 2. verkkomainen pitsikudos; verkkopitsi. filea I tr (keit.) fileoida. filéknytning fileepitsin solminta. filharmonisk -t (mus.) filharmoninen; musiikkia rakastava. filig.1 -en -er haara|osasto, -liike. filigr$n -et, -en -, -er (kult.) filigraani. filigr^nsarbete (kulta-, hopea) filigraani |-teos, -työ. filipin: spela ~ olla filipiinisillä. Filippinerna npr pl (mut.) Filippiinit, filisté (e)n -er (hist. käns.) fiiistealaiset. filist|er -em -rar poroporvari, filkörning -en ajo jonossa, raitiossa; kaista-ajo.

film -en -er (vai.) filmi; kalvo; (er.) elokuva; var går ~en? missä filmi menee? spela r^ olla elokuvanäyttelijä(tär); spela in en ~ kuvata elokuva; skriva för ~en kirjoittaa elokuvan tekstejä; jag går bara på inhemska •—er käyn katsomassa ainoastaan kotimaisia elokuvia (filmejä); gå in vid ~en mennä filmiin (filmin palvelukseen), elokuvanäyttelijäksi; vara vid ~en olla filmin palveluksessa, elokuva-näyttelij ä (ttäre) nä.

filma I tr filmata, (elo)kuvata.

filmapparat elokuvakone.

filmarkering (liik.) ajokaistan (ajotien)

merkitseminen (katuun), film||arkiv filmi-, elokuva-|arkisto. -ateljee filmi-, elokuva-|ateljee. filmatisera I tr sovittaa filmiksi, elokuvaksi, filma tisk -t elokuva-, filmi-, film||bearbetning filmi-, elokuva |so vi tus. -bitjen -et (leik.) elokuvahullu, -bolag elokuva-, filmi|(tuotanto)yhtiö. -censor (valtion elokuvatarkastamon) tarkastaja, -censur elokuvasensuuri. -fotograf (filmi)-valokuvaaja, -förevisning elokuvanäytäntö, -esitys, -författare filmikirjailija. -hjälte elokuvasankari. -industri -(e)n elokuvateollisuus, -inspelning filmin kuvaaminen. -intresserad elokuvia harrastava; elokuvien suosija, filmjölk viilipiimä.

film||kamera (elok.) elokuva|kamera, -kone. -konst elokuva-, filmi|taide. -manuskript elokuvan käsikirjoitus, -producent elokuva [tuottaja, -tuotantoyhtiö, -regissör elokuvaohjaaja, -rulle (val.) filmirulla. -skådespelare elokuvanäyttelijä. -skådespelerska elokuvanäyttelijätär. -statist elokuva|statisti, -avustaja, -stjärna elokuva-, filmi|tähti. -teknik elokuvatek-niikka.

filolog -en -er filologi, kielitieteilijä, kielitieteen harjoittaja, filologi -(e)n filologia, kielitiede, filolpgisk -t filologinen, filospf -en -er filosofi, filosofera I itr filosofoida; järkeillä. filosofi filosofia,

filosofie: ^ doktor (fil. dr) filosofian tohtori (fil. tri); ^ kandidat (fil. kand.) filosofian kandidaatti (fil. kand.); ^ magister (fil. mag.) filosofian maisteri (fil. maist.j. filosofisk -t filosofinen, filspån (met.) viilanpuru(t). filt -en -ar huopa.

filta I tr vanuttaa (huovaksi); ^ (ihop) sig vanua, mennä vanukkeiksi, takuksi, filtaktig -t huopamainen. filt|er -ret (-rer) (kern.) suodatin, suodin.

filthatt huopahattu.

filtrat -et (kern.) suodos.

filtrera I tr (kern.) suodattaa, suotia.

fil tr er duk suodinvaate.

filtrering -en (kern.) suoto, suodatus.

filtrerpapper suotopaperi.

filtj|sko huovikas. -toffel huopatohveli.

-underlägg (m. kirjp.) huopa-alusta, fil^r -en -er veijari, lurjus, veitikka, fimbul vinter ankara (oikea sota)talvi.

iimmel-, fimmelstång (aj.) aisa. fimp -en -ar savukkeenpätkä, (j.) »natsa», fimpa I tr: ~ en cigarrett (painamalla) sammuttaa savuke (mahd. polttaakseen loput myöhemmin), fin -t -are hieno, kaunis; extra ~ erikoisen hieno, hienon hieno; ^ stil pieni teksti;

skuren hienoksi leikattu; (kuv.) hieno-, kaunis|piirteinen. fin^l I. -en -er 1. (mus.) päätössävelmä, finaali; (oop.) loppukohtaus. 2. (urh.) loppu|ottelu, -erä. II. -t lopullinen, -match (urh.) loppuottelu. -sats (kiel.) tarkoitus-, finaali||lause. finans -en -er raha-asiat; den högre ~en suurrahamaailma; -er pl raha-asiat; dåliga r^er huonot raha-asiat. finansdepartement (läh.) raha-asiain|ministeriö, -departementti; (Suom.) valtiovarainministeriö.

finansiell -t rahallinen, raha-asia (in)-, finansiera I tr rahoittaa, finansiering -en rahoitus. fin$ns||man rahamies, raha-asiain tuntija, -minister raha-asiain-, (Suom.) valtiovarain I ministeri, -rätt -en (Iak.) finanssioikeus. -tull finanssi-, vero|tulli, -väsen rahatoimi, -år varainhoitovuosi, fin||bagare sokerileipuri, -bageri sokeri-,

hieno |leipomo. finem$ng (j.): (huud. int.) erinomaista! finess -en -er hieno(stuneisu)us; älykkyys,

taidokkuus, fin||fin (j.) erittäin, hienon hieno; ~ kvalitet kaikkein parhain laatu, -fördela I tr hienontaa, jauhentaa, (nst.) hajottaa sumuksi, -fördela|d -t hienoksi jauhen-nettu; sumuksi hajo|tettu, -nnut. fin||ger -gret, -gern -grar, -grarna, -gren sormi (m. käsineen); Guds ~ Jumalan sormi; bränna -grarna på ngt polttaa kyntensä (siipensä) jssk; han har nog ett ~ med i spelet hänen näppinsä ovat kyllä mukana (siinä) pelissä; ha långa -grar olla pitkäkyntinen, pitkänkynnen pitäjä, varltaansekainen; hålla -grarna borta från ngt pitää näppinsä (kyntensä) erossa jstk; inte lägga -grarna emellan olla siekailematta, sumeilematta; rangaista armotta; peka ~ åt ngn osoittaa jtk sormellaan; han rör inte ett ~ för ngn hän ei liikauta pikkusormeaankaan jnk puolesta; sätta -gret på den ömma punkten kajota arkaan kohtaan; (ha) ont i -gret sormi kipeänä; det kliar i -grarna på mig (kuv.) sormiani syyhyttää, sormeni syyhyvät; skära sig i -gret leikata (haava) sormeensa; se (i)genom -grarna med ngn sukoilla, olla kuin ei huomaisi jtk, katsoa läpi sormiensa; rinna bort

mellan -grarna på ngn mennä jltk läpi käsien; kunna linda ngn om sitt ~ (om -gret) (voida) kiertää jk vaikka pikkusormensa ympäri, saada tekemään mitä tahansa; kunna ngt på sina fem -grar tuntea, tietää kuin viisi sormeaan, kuin omat taskunsa; räkna ngt på -grarna laskea sormillaan; slå ngn på -grarna näpsäyttää jtk sormille; (kuv.) olla jtk viisaampi; osata (osoittaa tietävänsä) paremmin.

fingera I tr tekaista, panna omiaan, kek-saista, kuvitella.

fingera|d -t tekaistu, kuviteltu, teko-, vale-.

finger||avtryck sormenjäl|ki, -jet. -borg (nl.) sormustin, -borgsblomma (ksv. Digitalis) sormustinkukka. -färdig -1 näppärä sormistaan, -färdighet -en sormi-näppäryys. -krok: dra ~ vetää sormikoukkua. -led sorminivel. -lik t sormen muotoinen, kaltainen, -ring sormus, -räkning sormilla laskeminen.

finger(s)||bre!d -tt sormenlevyinen. -bredd -en sormenjleveys.

finger||skiva (puh.) numerolevy. -spets sormenpää; ut i ~arna sormenpäitä myöten, -språk sormi|kieli, -puhe. -svamp haarukkasieni. -sättning (mus.) sormitus, -topp sormenpää. -tuta sormituppi. -van-te sormikas, -visning (kuv.) vihjaus, osviitta, osoitus, -övning sormiharjoitus.

fingra I itr: ~ på ngt hypistellä jtk.

fin||gå V itr (leik.) olla, esiintyä »hienojia», -hacka|d -t hienoksi hakattu, -het -en -er hienous, -hyllt -a hieno-, arka|ihoinen, -hipiäinen; flickan är ~ tytöllä on hieno, arka iho.

finish -en (urh.) loppukiri; loppu|erä, -ottelu; (yi.) viimeistely.

finit (a. kiel.) finiitti-, tekijällinen.

fink -en -ar (el.) peippo; peipon sukuinen lintu.

fink| a -an -or 1. (vankilan) koppi; (j.) putka; sätta (bura) in i ~n panna putkaan. 2. (raut.) (matka(tavaravaunu.

finkel|| bränn vin sikunaviina. -olja sikuna-

öljy.

fin||klippa II2 tr leikata hienoksi, pieneksi, lyhyeksi, -klä|dd -tt hienosti pukeutuinut, -va. -kläder hyvät (parhaat) vaatteet, paras puku. -kornig -t hieno|rakeinen, -jyväinen -kornighet -en hieno|rakeisuus, -jyväisyys. -känslig -t -are hieno-, herkkä |-tunteinen. -känslighet hienotunteisuus; arkatunteisuus; tahdikkuus.

Finland npr Suomi.

finlands|| svensk -t suomenruotsalainen, -svenska I. -an (kiel.) Suomen-ruotsi. 2. -an -or suomenruotsalainen nainen.finlemina|d -t sirojäseninen.

fin||ländar|e -en - suomalainen, (er.) suomenruotsalainen, -ländsk -t suomalainen. -ländskla-em -or suomalainen (suomenruotsalainen) nainen.

finmal|a (ks. mala) tr jauhaa hieno(i)ksi; -et vetemjöl hienot vehnäjauhot.

finmaskig -t hieno, tiheä(silmäinen) (verk-ko).

finn|a IV4 I. tr löytää; stå att ~ olla saatavissa; det står inte att ~ någonstans sitä ei löydy mistään; jag -er av Ert brev näen (huomaan, totean) kirjeestänne; ^ lämpligt pitää sopivana; huomata, havaita sopivaksi; —' hjälp (tillfälle) saada apua (tilaisuus); hur kan han ~ nöje i att . . . miten häntä voi huvittaa (tehdä jtk); ^ tröst i ngt saada lohtua jstk; jk suo, tuottaa lohdutusta; ^ en vän i ngn saada jk ystäväkseen; i den punkten har de funnit varandra siinä suhteessa (kohdin) he ovat yhtä mieltä (päässeet yksimielisiksi); jag kan inte ~ ngt ont i det en voi huomata siinä mitään pahaa; ~ för gott nähdä, havaita hyväksi; om Ni så -er för gott jos teistä on hyvä niin; som ni -er för gott niin kuin (itse) hyväksi näette. II. rfl. ~sig 1. ^ sig förekommen huomata (todeta) jnk toisen ehtineen edelle, ennen. 2. ^ sig själv löytää (oma) itsensä. 3. olla tilanteen tasalla (ettei joudu neuvottomaksi, ei anna saattaa itseään pois tolalta). 4. tuntea itsensä jks; ^ 5 ig föranlåten katsoa itsellään olevan aihetta (tehdä jtk). 5. (lugnt) ^sig i ngt (tyv-nesti) mukautua, sopeutua, alistua jhk, pitää jtk hyvänään; ~ sig i sitt öde alistua kohtaloonsa, tyytyä osaansa. III. (pain. part.): ~ på ngt a) keksiä, sepittää, ajatella; b) johtua ajattelemaan, tulla ajatelleeksi; ^ på råd keksiä keino (t); ^ ut keksiä.

finnande: vara tili olla saata-

vissa.

finn|as YV*itr (dep.) olla (olemassa), olla tavattavissa; esiintyä; det -s (prs.) on (olemassa), ngn jk (sellainen): ^ att få olla saatav|ana, -issa; alla som -s här inne kaikki jotka ovat täällä sisällä, keitä täällä sisällä on; varan -s inne (kaup.) tavaraa on varastossa; ^ kvar olla (vielä) jäljellä; ^ tili olla (olemassa, käsillä, saatavissa); det -s inte plats (rum) ei ole tilaa, paikkaa; det -s inte ngt skäl ei ole (olemassa) mitään syytä; det -s de som on (ihmisiä, sellaisia, niitäkin) jotka; -s det? (kaup.) onko täällä (teillä)? -s det några där? (tavaroista) onko (teillä) täällä niitä?

1. finn|é -en -ar (käns.) suomalainen.

I -— firma fir

2. finn|é -en -ar (lääk.) näppylä, märkä-rakkula, »finni», finnig -t -are näppyläinen. finnmark (rh.) Suomen

markka. Finnmarken npr (mnt.) Ruija, fin||polera I tr kiillottaa hienoksi, sileäksi, -putsa I tr puhdistaa, silottaa, siistiä hienoksi. -sikta I tr seuloa hienoksi, finsk -t suomalainen; F~a viken npr Suomenlahti.

finsk|a 1. -an -or suomalainen nainen, suomalaisnainen. 2. -an (kiel.) suomen kieli, suomi.

finsk||språkig -1, -talande (a. tpm.) suomenkielinen, suomea puhuva, finsk-ugrisk (kiel.; käns.) suomalais-ugri-

lainen.

fin||skur|en -et -na (keit.) hienoksi leikattu; (kuv.) hieno (piirteinen ym.). -slipa I Jr hioa hienoksi; (m. kuv.) viimeistellä, -smakare herkkusuu, herkuttelija, -smed hienotae-seppä. -smide hieno |ta c (tav. pl) -takeet, -snickare taidepuuseppä. -snickeri taide-puusepän työt, verstas, työpaja, -spun-ne|n -t hienoksi kehrätty, -stött -a hienoksi survottu, fint -en -er (miek.) valehyökkäys; (kuv.) temppu, kuje, juoni, fintlig -t -are neuvokas, nokkela, ovela; uttänkt ovelasti, nokkelasti harkittu, ajateltu, -het -en sukkeluus, nokkeluus, neuvokkuus, fintrådig -t hieno|lankainen, -rihmainen. finurlig -t -are sukkela, nokkela, ovela; (as.) älykäs, sukkelasti ajateltu; en ~ kari ovela, sukkela, nokkela mies. -het -en oveluus, nokkeluus, fiol (u:) -en -er (mus.) viulu; spela ~ soittaa viulua; spela första ~en (mus.) soittaa ensi viulua; (kuv.) olla kukkona tunkiolla; få betala ~erna (kuv.) joutua maksamaan lystit, kestit; gnida på ~en vinguttaa, kitkuttaa viulua, -byggare viulunrakentaja. -fodral viulukotelo, -hals viulun-kaula. -låda ks. -fodral; kaiku-, kumu|-laatikko, koppa, -spel viulunsoitto, -spelare viulunsoittaja, -stall viuluntalla. -stråke viulunjousi. -sträng viulunkieli.

1. fira I I, tr viettää (juhlaa), juhlia; ^ jul viettää joulua; ~ triumfer saavuttaa (suur) voit to ja; ngn juhlia jtk hnk; en ~d skönhet juhlittu, ihailtu, palvottu kaunotar. II. itr (j.) jäädä pois työstä, pitää vapaapäiviä.

2. fira I tr, itr (mer.) löyhätä, laskea (köyttä); ~ ned en båt laskea (laivasta) vene vesille.

firm{a -an -or (lyh. Fa.) (kaup.) toiminimi; liike; tecknas av herr N. toiminimen kirjoittaa herra N.; utträda ur erota

toiminimen palveluksesta (liikkeestä); öppna en affär under rs A. avata liike toiminimenä A. -förändring toiminimen-muutos.

firmament -et taivaan|laki, -kansi, (vanh.) -vahvuus.

firma||märke toiminimimerkki. -namn toiminimi. -stämpel toiminimileima. -teck-ning toiminimen kirjoittaminen (merkintä).

fisk -en -ar kala; en ful rs (kuv.) ikävä tyyppi, lurjus, heittiö; rökt rs savu(stet-tu)kala; stekt rs paistettu, paistin|kala; varken rs eller fågel ei sitä eikä tätä; är du rs eller fågel? oletko kissa vai kala? vara som en rs i vattnet olla (voida) kuin kala vedessä, olla kuin Herran kukkarossa; stum som en rs mykkä kuin kala; i det lugnaste vattnet går de största rsarna tyynessä vedessä isoimmat kalat kutevat; få sina rs ar varma (kuv.) saada löyly nlämmintä; jag lät honom få sina rsar varma (j.) annoin hänelle, hän sai minulta satikutia.

fiska I tr, itr kalastaa; onkia; ~ efter ngt (kuv.) yrittää kalastaa, onkia jtk; yrittää onkia, saada jtk käsiinsä, vaania, tavoitella, havitella jtk; ^ i grumligt vatten (kuv.) kalastella sameassa vedessä; ^ reda på onkia selville; ^ upp nostaa vedestä (siihen pudonnut esine); onkia esiin, fiskaffär -en -er kalakauppa, fiskafänge -1 -n (vanh.) kalan|pyynti,

-saalis; Petri rs Pietarin kalansaalis, fiskal -en -er viskaali, fiskarbefolkning -en kalastajaväestö. -båt

kala-, kalastus|vene. fiskare -n - kalastaja; kalamies. fiskar|Jgubbe kala(staja)ukko. -hustru kalastajan vaimo, -koja kalastajanmökki; kala|mökki, -maja.-pojke kalastajapoika, -stugakalastajan tupa; kala|mökki,-maja. fiskart -en -er kalalaji, fiskar yrke kalastajan ammatti, fiskben 1. kalan ruoto, ruota. 2. (valaan, valas) kalan | luu. fisk||bensmönster (vaat.) kalanruoto-malli. -bestånd kalakanta, -blåsa kalan -(uima)rakko. -bullar pl (keit.) kala|pyö-rykät, -pallerot, -damm kalalammikko. fiske -t -n kalastus, kalanpyynti: alit rs är här förbjudet kaikki kalastus on täällä kielletty, -bank kalamatalikko. -båt ka-la(stus)vene. -dön (rhm.) kalanpyydykset; onkivehkeet. -

fartyg kalastusalus, -flotta kalastuslaivasto, -färd kala|matka, -retki, -garn 1. kalastajalanka. 2. kalaverkko. -gräns kalastusalueen raja. -hamn kalastussatama, -lycka kalaonni, -läge kalastajayhdyskunta.

fiskeri -(e)t -er kalastus. -intendent (läh.) kalas tuksen tarkasta j a. -konsulent kalas-tuskonsulentti, kalastuksenneuvoja. -näring kalastus (elinkeinona), -stadga (läh.) kalastussääntö, fiske||rätt kalastusoikeus, -tur kalamatka;

onkiretki. -vatten kalavesi, fiskjjfilé (keit.) kalan|kyljys; -filee, -fjäll ka-lansuomu. -formig -t kalanmuotoinen. -färs (keit.) kalamureke. -gjuse (el. Pan-dion haliaëtus) kalasääski, -hall kalahalli. -hamn kala-, kalanmyynti-, kalastussatama. -handel kala|kauppa, -myymälä, -handlare kalakauppias, -håv kala|haavi, -lippo, -konserv kalasäilyke, -lek kalan-kutu. -lever|olja, -tran kalanmaksaöljy, -lim kalaliima. -lukt kalanhaju -låda 1. kalojen kuljetuslaatikko. 2. (keit.) kalalaatikko. -mjöl kalajauhot, -mås (el. Larus canus) kalalokki, -nät (kala)verk-ko. -odling kalanviljely, -olja ks. -leverolja. -pudding (keit.) kalavanukas. -redskap kalanpyydys, -rik -t kalaisa, -rom kalanmäti. -rätt kalaruokalaji. -rökeri kalansavustamo. -skinn kalannahka. -slag kalalaji, -soppa kalakeitto, -sort kalalaji, -spad kalaliemi, -stim kalaparvi. -stjärt kalanpyrstö. -sump kala-sumppu. -torg kalatori, -tärna (el. Sterna hirundo) kalatiira, -uppköpare kalanos-taja (välikauppias). -yngel kalan |poika-nen, (-)maima. -ödla (plnt.) kalalisko. fiss (mus.) fis. fiss-dur (mus.) Fis-duuri. fiss-moll (mus.) fis-molli. fist|el -eln -lar (lääk.) avanne, fisteli.

-gång (lääk.) avannetiehyt. fix -t kiinteä; määrätty, tietty, varma; nokkela, sukkela; ^ o. färdig (aivan) valmis; en rs idé päähänpiintymä; rst pris kiinteä hinta, fixa (j.) I tr: det ska jag rs kyllä minä sen asian järjestän (siitä selviydyn, suoriudun).

fixera I tr kiinnittää; määrätä; terävästi

tuijottaa, katsoa, fixerbad (vai.) kiinnite, fixeringsbild piilokuva, fixeringsmedel (val.) kiinnitys|keino, -aine. fixersalt (vai.) kiinnityssuola. fixstjärna (täht.) kiintotähti. fjant -en -ar (hnk.) hätikkö, hupakko, fjanta I itr: rs för ngn touhuta, hätiköidä (jtk mielistellen); omkring touhuta, hulmuta (ympäri, joka paikassa), fjantig -t -are hupakko, hätiköivä, touhuava. -het -en -er turhaa touhuava, hätiköivä olemus, luonne; turha(t) touhuilu (t).

fjol (u:): i ~ viime vuonna; i rs somrasfjolla — fjärran

fjä

viime kesänä; från i ~ viime-, menneen|-vuotinen.

fjoll|a -an -or (tyttö)hupakko, (leik.) pyry-harakka.

fjollig -t -are hupakkomainen, typerä, -het -en hupakkomaisuus, typeryys; hupakkomainen olemus, fjolår -et viime, mennyt vuosi; ~ets skörd

viime vuoden sato. fjor (u:) ks. fjol.

fjord (o:) -en -ar (mer., mnt.) vuono, fjorton (luk.) neljätoista; vrt. femton, yhd. fjortonde (järj.luk.) neljästoista; var ~ dag

joka toinen viikko; vrt. femte. fjoskig -t -are typerä, hassu, lapsellinen.

-het -en typeryys, hassuus, mielettömyys, f jun -et - (Iin.) untuva; iho-, utu|karva; haiven.

fjunig -t -are untuvainen, haituvainen;

untuvanpehmoinen. fjäd|er -em -rar 1. (tkn., kel. ym.) jousi; draga av i klockan katkaista kelloa vetäessä sen jousi. 2. (Iin.) höyhen, sulka; få -rar saada höyhenet; fälla -rama olla sulkasadossa; lysa med lånta -rar koreilla lainahöyhenillä. -aktig höyhenen, (tkn.) jousen kaltainen, -beklä|dd -tt -dda höyhen(peitte)inen. -beklädnad (lin.) höy-he|nys, -nistö, -npeite. -boa höyhenkaulu-ri. -boll sulkapallo, -bolster höyhenpatja. -bricka (tkn.) joustolaatta.

-buske sulka-töyhtö. -dräkt ks. -beklädnad, -fä siipikarja. -fäavel siipikarjanhoito. -fällning (lin.) sulkasato, -fäodlare siipikarjanhoitaja. -lätt -a untuvan-, höyhenen|kevyt. -moln (mtr.) höyhenpilvi. -nervig -t (ksv.) sulkasuoninen. -penna sulka; höyhenen kynä. -prydd: ~hatt töyhtö-, sulka|hattu. -vikt (pn., nrk., pnn.) höyhensarja. -viktare (nrk.) höyhensarjallainen, -n nyrkkeilijä, »höyhen», -vippa, -viska höy-henhuisku. -våg (tkn.) jousi vaaka, fjädra I I. tr sulit taa; tjära o. ~ tervata ja pyörittää höyhenissä. II. itr, rfl. ~ sig

I. joustaa. 2. olla olevinaan, teeskennellä, ylpeillä, pöyhistellä, mahtailla.

fjädrande (a. tpm.) joustava, fjädring -en (tkn.) jousitus.

1. fjäll -et - (run. -ar) tunturi(t); vuoristo; fara till ~en (~s) lähteä, mennä tuntureille, vuoristoon.

2. fjäll -et - (kai.) suomu (s), (ksv.) suomu; det föll såsom ~ (~en föll) från hans ögon (Raam.) hänen silmistään putosivat ikään kuin suomukset.

fjälla I I. tr: ~ fisk suomustaa kaloja; (kuv.) få sina fiskar ~de saada siipeensä.

II. itr: ~ (av sig) kesiä, hilseillä; huden

iho hilseilee; jag ^r ihoni kesii, fjällandskap tunturimaisema.

fjällapp (käns.) tunturilappalainen. fjäll||art (ksv., el.) tunturi-, alpiininen laji. -bestigare tunturi-, vuoristokiipeilijä, -bestigning vuoristokiipeily, -bete tunturi-, alppi-, vuoristo|laidun, -bit|en -et -na (leik.) tunturien lumoissa, tunturi-, vuoristo|hullu. -bygd tunturiseutu, -flora tunturikasvisto. fjällig -t -are suomuinen; hilseinen. fjällning -en kesiminen, hilseily, fjäll||pipare (el. Charadrius morinellus) keräkurmitsa, -ripa (el. Lagopus mut us) kiiruna. -räv (el. Alopex lagopus) naali, fjällskivling (ksv. Lepiota) ukonsieni. fjäll||topp tunturin huippu, laki. -tur tunturi |retki, -matka, vuoristoretkeily. fjälluft tunturi-, vuoristo|ilma. fjäll||uggla (el. Nyctea scandiaca) tunturipöllö. -utrustning tunturimatka varusteet. -vandring tunturiretk(e)i(ly). -vidd(er) tunturiaukea(t). -växt tun-turikasvi; alpiininen kasvi; ~er (rhm.) tunturi-, alpiininen kasvisto, fjällemmel (el. Lemmus lemmus) tuntu -risopuli.

fjälst|er -ret - (rav.) (makkara)suoli, fjär (ä:) -t -are töykeä, ynseä, tyly. fjärd (ä:) -en -ar (järven, meren) selkä; ulappa.

fjärde (järj.luk.) neljäs; vara ~ man (kort.) olla neljäntenä miehenä; vrt. jemte ym. -del neljäsosa, neljännes; ~s år neljännesvuosi, -delsnot (mus.) neljäsosanuotti. -delspaus (mus.) neljäsosatauko. fjärding -en -ar 1. (mt., äst.) nelikko.

2. (teur.) neljännes, fjärdings||man (hist.) neljännesmies; (kruu-nunmiesten apul. maaseudulla, läh.) maalaispoliisi, -väg neljännes; x/4 (vanhaa Ruotsin) peninkulmaa; Ruotsin virsta, fjäril -(e)n -ar perhonen, fjärilshåv perhoshaavi. fjärilsim (u.) perhosuinti, perhostyyli; simma perhostella, fjärils||larv perhostoukka, -lätt -a höyhe-nenkeveä. -natur perhonluonne; hon är en ~ hän (tyttö) on luonteeltaan häilyvä, huikentelevainen. fjärma I I. tr loitontaa, eden tää. II. rfl.

~ sig loitota, etääntyä, fjärmare (a., adv.) kauempana, etempänä (oleva).

fjärran I. (a. tpm., adv.) kaukainen, etäinen; kaukana, etäällä; från när o. ~ läheltä ja kaukaa; östern Kauko-Itä; komma från ~ land tulla kaukaisista maista; i ~ land kaukaisissa maissa, kaukomailla; det ligger mig ~ ei tule mieleenikään; hålla sig ~ från ngt pysytellä erossa jstk. II. (s.): i ~ kaukana; i ett

avlägset ~ hyvin kaukana; (aik.) kaukaisessa tulevaisuudessa, -ifrån (adv.) kaukaa.

fjärr||fotografering kaukovalokuvaus, -skådande (a. tpm.) kaukokatseinen; (kuv.) kaukonäköinen, -skådare selvä-, selkeä|-näkijä. -skådersk|a -an -or selvä-, selkeä-näkijä(nainen). -skådning selvä-, selkeä|-näkeminen. -styr|d-t -da kauko-ohjattava; -styrt vapen kauko-ohjattava ase; ohjus, -styrning kauko-ohjaus. -syn kaukonäkö, -synt - -are kaukonäköinen, -synthet kauko |katseisuus, -näköisyys, -trafik kaukoliikenne. -tåg kaukojuna, -verk (ur.)

kaukourut. -verkan kaukovaikutus, -värmeanläggning -en -ar kaukolämmityslait-teet.

fjärsing -en -ar (el. Trachinus draco) traak-kikala. f jäs ks. fjäsk 1. f jäsa ks. fjäska 1.

fjäsk -et 1. mielistely, mateleminen. 2. hä-

täily, touhuaminen, fjäska I itr 1. ~ för ngn makeilla jllk, liehitellä, madella, nöyristellä jllk. 2. touhuta, hätäillä. fjäsk|(er) -em -ar liehakko, nöyristelijä;

hätikkö, (turhan) touhuaja, hosuja, fjäskig -t -are a) liehakoiva, liian kohtelias, mielistelevä; b) hätiköivä; (turhaa) touhuava. fjät (ä:) -et - askel; (jalan)jälki. fjättra I tr kahlehtia, kytkeä kiinni; vara

~d vid sängen olla vuoteenomana, fjättrar pl kahleet.

f-klav (mus.) basso|klaavi, -avain, f-avain. flabb -en -ar 1. lavertelija, lörppö. 2. (m.) -et typerä nauru, loru. 3. håll ~en! pidä suusi kiinni! flabba I itr (typerästi) nauraa hohottaa, flabbig -t -are typerä, hölmömäinen, lörp-pömäinen.

flack -t -are 1. (vrs.) laakea, avoin, tasainen. 2. (kuv.) pintapuolinen, pinnallinen, lattea.

flacka I itr: ~ omkring kuljeskella ympäri, aina muuttaa toiseen paikkaan, olla aina liikkeellä; ^ o. fara kierrellä, olla aina menossa; ~nde blick harhaileva katse, flackande -t kierteleminen, ainainen liikkuminen; harhaileminen, flackhet -en aukeus, tasaisuus; (kuv.) latteus, pinnallisuus, flack|tång -tänger (tkn.) litteät pihdit, fladd|er -ret 1. liehunta, liehuminen. 2. tur-h(amais)uus. -mus lepakko, fladdra I itr liehua, hulmuta; ~nde hår

pl hulmuavat hiukset, fladdrig -t -are liehuva, hulmuava; (kuv.) häilyvä.

flag|a I. -an -or siru; irtautuva väriliuska; ihonpalanen, suomu, hilse; (tulesta) palamaton noki; hiutale; färgen lossnar i -or väri irtautuu liuskoina. II. I itr, rfl. ~ av (sig) irtautua, varista kuin suomuina, liuskoina.

flagellant -en -er (hist.) (itsensä)ruoskija, flagellantti.

flageolett (-solett) -en -er flageoletti 1. pieni puupuhallin. 2. (ur.) äänikerta, flagg -en (er. mer.) lippu; föra, segla under finsk ~ purjehtia Suomen lipun suojassa; hissa (stryka) ^ nostaa (laskea) lippunsa; under falsk ~ väärän lipun suojassa, väärää lippua käyttäen, flagg|a I. -an -or 1. lippu; finska (svenska) Suomen (Ruotsin) kansallislippu; hala (ned) laskea lippu; parad för lippuparaati. 2. pieni (urh. ym.) (pienois)-lippu, viiri, flagg||dag liputuspäivä; det är allmän ~ i dag tänään on yleinen liputus (päivä), -duk lippukangas. -kapten (mer.s., hist.) lippukapteeni, merivoimien ylipäällikön esikuntapäällikkö. -Iina lippunuora. flaggning -en -ar liputus, flagg||parad lippuparaati. -pry|dd -tt lipuilla koristettu, liputettu, -skepp (mer.s.) lippulaiva, -skrud lippuasu; i ~ liputettuna. -spel (mer.) lipputanko, -stång (kiinteä) lippusalko, flagig -t -are siruinen, liuskainen; hilsei-

nen; vrt. flaga I. flagna, f lagra ks. flaga II. av sig. flagrant -are ilmeinen, selvä, flak (a:) -et - 1. (jää)lautta, (-)teli. 2. (m.)

-e -en -ar (aj.) lava. flakpng -en -er pieni (hajuvesi)pullo. flak vagn lava vaunu (t), flamfngo (el.) -n -s, (-er) flamingo, flam||ländare -n - (käns.) flaami, -ländsk -t flaamilainen, -ländsk|a 1. -an -or flaami-laisnainen. 2. -an (kiel.) flaamin kieli, flamm|a I. -an -ori. liekki; 2. (kuv. j.) heila. II. I itr leimuta; ~ upp leimahtaa (tuleen).

flammig -t täpläinen, laikkuinen, vipevä. flamsk -t flaamilainen, flamugn (tkn.) lieskauuni. Flandern npr (mnt.) Flanderi, flandrisk -t flanderilainen. flanell -en, -et -er flanelli; av ^ flanellinen, flanelli-. -byxor flanellihousut. -skjorta flanellipaita, flanera I itr vetelehtiä, maleksia (joutilaana).

flank -en -er sivu, kuve, kylki; (sot.) sivusta; angripa fienden i <—>en hyökätä vihollisen sivustaan, -anfall (sot.) sivusta-hyökkäys. -eld sivustatuli.flankera -

flankera I tr reunustaa; (sot.) suojata sivusta; tulittaa sivustasta, flank||hot (sot.) sivustauhka, -rörelse si-

vustaliike; kringgående ~ kaartava si-vustaliike. -ställning sivusta-asema. flanör -en -er vetelehtijä, maleksija, tyhjäntoimittaja, flarn -et - kaarna; driva som ett ^ på vågorna ajelehtia kuin lastu laineilla, tuuliajolla, flask|a -an -or pullo, (j.) puteli; titta för djupt i ~n kurkistaa liian syvälle lasiin; uppföda barn med ~ syöttää lasta pullosta; färdig att tappas på -or valmis pullotettavaksi, flask||barn pullolapsi. -hals pullonkaula; (kuv.) ahdas kapeikko, »pullonkaula», -korg pullokori. -post pulloposti, -propp pullontulppa. -ställ pulloteline. flat -t -are 1. (vrs.) litteä, tasainen; ~ tallrik matala lautanen; med handen kämmenellä. 2. (kuv.) nolo, ällistynyt; jag blev alldeles ~ a) aivan ällistyin, nolostuin; b) du var för ~ mot honom olit kovin löyhä, myöntyväinen häntä kohtaan.

flat|a -an -or lappea; (hand-) kämmen, flat||bottna|d -t tasapohjainen, -het -en 1. litteys, tasaisuus. 2. (kuv.) nolous, ällistyminen; löyhyys, velttous, heikkous. -sida lappea, (käden) kämmen, -skratt naurun ihohotus, -remahdus, brista ut i ~ remahtaa ääneen nauramaan, -skratta I itr nauraa (hohottaa) ääneen flau (a. tpm.) laimea; bli ~ laimeta, flax -en (j.): ha ~ olla hyvä »viuhka»,

»fläksi», hyvä »tuuri», flaxa I itr räpyttää; ~ med vingarna räpyttää siipiään, flaxande -t räpytys. flaxig -t -are liehuva.

flegma -n hitaus, kankeus; hidasluontei-suus.

flegmg,tiker -n - flegmaatikko, hidas-

verinen hnk. ilegm^tisk -t flegmaattinen, hidasverinen. flektipn ks. flexion.

flera I. (a.) (m. fler) (många- sanan komp.); allt ~ yhä useam|mat, -pia; ju ~ desto bättre kuta useampia, sen parempi; långt ~ än i går paljon useampia (enemmän) kuin eilen; jag har inte ~ minulla ei ole (enää) useampia (enempää); med ~ (lyh. m. fi.) ynnä muita (ym.). II. (indf.; m. flere); du har ~ böcker än jag, men jag har ~ som du inte har sinulla on useampia

(enemmän) kirjoja kuin minulla, mutta

minulla on useita (erinäisiä) sellaisia, joita sinulla ei ole; ^ gånger moneen ker-

- flinkhet f K

taan, monet kerrat, monesti; i ~ fall monesti, erinäisiä kertoja; på begäran monien (usealta taholta esitetystä) pyynnöstä.

fler||atomig -t moni-, useampi|atominen. -barnsfamilj monilapsinen perhe, -dubb|el -elt -la moninkertainen, -dubbla I tr lisätä moninkertaiseksi, -faldig -t moninkertainen. -faldiga I fr monistaa; lisätä, kartuttaa moninkertaiseksi, -familjshus monen perheen (asunto)talo. -färga|d -t monivärinen. -färgstryck moniväripain|os, -ornene-telmä. -sidig -t monisivuinen, -siffrig -t moninumeroinen, -språkig -t monikielinen. -stavig -t monitavuinen. -stavighet -en monitavuisuus. -städse (adv.) monella (eri) taholla, monissa paikoin, -stämmig -t (mus.) moniääninen, -tal 1. enemmistö; ~et useimmat; i ~et fall useimmissa tapauksissa. 2. ett ~ monet, iso joukko; i ett ~ fall monissa, useissa tapauksissa. 3. (kiel.) monikko, -årig -1 monivuotinen, flesta (a.): de ~ useimmat; de allra ~ kaikkein useimmat; han fick de ~ rösterna hän sai enimmät äänet, flexion -en -er (kiel.) taivutus.

1. flickja -an -or tyttö.

2. flicka I tr paikata, parsia, flick||aktig -t -are tyttömäinen, -aktighet

-en tyttömäisyys, -ansikte tytönkasvot. -bekant: han har många hänellä on paljon tyttötuttavia. -bjudning tyttö-(jen)kutsut. flickebarn tyttölapsi; neito, flick||jägare (halv.) tyttöjen pyydystäjä, tyttöjen jäljessä juoksija, -kappa tytön-takki. -klass tyttöluokka. -namn tytön-nimi. -pension tyttö (sisä)oppilaitos; (läh.) naisopisto. -scout partiotyttö, -skola tyttökoulu. -snärta tytönheilakka. -stumpa tytöntypykkä. -tid tyttövuodet. -tjusare tyttöjen hurmuri, -tycke: han har ~ hänestä tytöt pitävät, -unge tyttölapsi, pikku tyttö.

flik (i:) -en -ar kaistale, liuska, nipukka;

(ksv.) liuska, flikig -t suippuinen; (ksv.) liuskainen, flim|mer -ret - välke; kissankulta. -hår värekarva.

flimra I itr väreillä: det för ögonen på mig kaikki vilkkuu ja säkenöi silmissäni, flin (i:) -et - (j. pilkallinen) virnistys, typerä irvistys.

flina I itr (iv.) nauraa virnistellä. f ling! a -an -or hiutale, (jää) siru. flinig -t -are typerästi virnistelevä.

flink -t -are vikkelä, sukkela, nopsa; ' i

fingrarna näppäräsorminen, -het sukkeluus, näppäryys, nokkeluus.

flint -en 1. otsa; (j.) kasvot, naama. 2. kalju (pää, -päisyys), (leik.) »kuu», flint|a -an -or piikivi. flint||glas (tkn.) piilasi. -hår|d -t kivikova, -kniv (muin.) piikiviveitsi. -låsgevär piilukko (pyssy). -redskap (muin.) piikiviesi-ne.

flint||skalle kalju, »kuu», -skallig -t kaljupää; han är ~ hänellä on kalju, »kuu», flintyxa (muin.) piikivikirves. flirt, flirta, flirtig kß. flört, flörta, flörtig. flis -en hake, rouhe.

flis| a A. -an -or liuska; sirpale, siru. B. I

1. tr: ~ sönder lohkoa liuskoiksi, musertaa siruiksi. II. rfl. ~ sig halkeilla liuskoiksi; mureta muruiksi.

flisig -t -are liuskainen, sirpaleinen, siruinen.

flit 1. -en ahkeruus, uutteruus; inte brista i ~ uurastaa väsymättä. 2. med ~ tahallaan, ehdoin tahdoin, uhallakin, -betyg palvelustodistus; (koul.) ahkeruusnumero. flitig -t -are ahkera, uuttera; F~a Lisa (ksv.) ahkeraliisa; gå i kyrkan käydä ahkerasti kirkossa.

1. flock -en -ar I. joukko, parvi, lauma; gå i ~ liikkua parvina, laumoina, useita joukossa; (kuv.) olla epäitsenäinen. II. (ksv.) sarja; (lumi) höyty, hiutale.

2. flock -et villan-, pellavan- ym. -nöyhtä, -nukka, -karikkeet.

1. flocka I rfl. ~ sig kerääntyä, kring ngn jnk ympärille.

2. flocka I rfl. ~ sig (villa ym.) nöyhtäy-tyä, nukkautua, mennä höytäleiksi.

flock||blommig, -blomstrig -t sarjakukkainen; ~a växter (ksv.) pl sarjakukkaiset, flockig -t -are hiutaleinen, höyteinen. flocksilke karikesilkki. flock||tals, -vis (adv.) joukoittain, laumoittain, parvittain; laumoina, parvina, flod -en -er 1. joki; virta; (m. kuv.) tulva.

2. (pakoveden vastak.) nousuvesi, vuoksi. -arm joenhaara. -brädd joenäyräs. -bädd joenuoma, -fart joki(laiva)liikenne. -fattig -t vähäjokinen; seutu, jossa vähän jokia, -häst (el.) virtahepo, -mynning joen suu. -område jokialue, -reglering (vsr.) joenjärjestely.-rik-i moni-, runsas|-jokinen. -spruta (pal.) jokisammutusalus. -strand joen ranta, -system joisto. -tid: vid ~ nousuveden, vuoksen aikana, -vatten 1. joenvesi, jokivesi. 2. nousuvesi, vuoksi, -våg 1. joen aalto, laine. 2. nousuvesi-, vuoksi|aalto. -ångare joki-höyry (laiva).

1. flor (u:) -et - (m. -tyg.) harsokangas; huntu, harso.

2. flor: stå i sitt ~ olla kukoistuksessaan, flor I a (u:) -an -or kasvisto.

flor||behäng|d, -drapera|d -t (suru) harso (i) lia verhottu; en ~ fana (suru)harsolla verhottu, suruharsoinen lippu. Florens npr (mnt.) Firenze, florentinare -n - (käns.) firenzeläinen, florentinsk -t firenzeläinen, florentinsk|a -an -or firenze|tär, -Iäinen nainen.

ilqr§ra I itr kukoistaa, rehottaa, menestyä. Öor^tt -en -er (miek.) pistomiekka; harjoi-tusmiekka, floretti, -fäktning floretti-miekkailu.

florhölj I d -t harsotettu; harsolla verhottu;

en ~ kista (suru)harsolla verhottu arkku, florshuva -n (leik.) hiprakka; ta sig en ~ juoda itsensä (hienoiseen)

hiprakkaan, flor j| sikta I tr seuloa hienolla seulalla, tarkoin erotella, -slöja harsohuntu. florstun|n -t harson-, henkäyksen hieno, floskler (-o-) pl korulauseet, kukkaskieli;

(j-) Pöty. floskulps -t -are korupuheinen. floss|a -an -or ks. seur. -matta nukkamatto.

1. flott (a. tpm., prdk. mer.): bli komma ~ päästä irti, vesivaraan; draga ett fartyg ~ vetää laiva irti, vesivaraan.

2. flott - -are muhkea, hieno, upea, suurellinen; vieraanvarainen, antelias; leva ~ elää suurellisesti, isoisesti.

3. flott -et rasva; paistinrasva; ihra; skumma av ~et kuoria rasva(t) päältä pois.

1. flott|a -an -or 1. (maan koko) sota-, kauppalaivasto. 2. sotalaivasto; meripuolustus. 3. (mer.s., Int.) suurehko laivue, eskaaderi, (Int.) lentue.

2. flotta I tr (uit.) uittaa, lautata (puutavaraa); '—' timmer nedför älven uittaa tukkeja jokea alas.

3. flotta I tr: ~ ned (ner) rasvata, liata, tahria rasvaiseksi (käsistään ym.).

flottaga IV2 tr ks. (draga) 1. flott. flottare -n - (uit.) uittomies; (j.) tukki-,

uitto|jätkä, tukkilainen, flottbar -t (uit.) uittokelpoinen. flottbas (mer.s.) laivastotukikohta, flottbro lauttasilta. flott|e -en -ar lautta, flottenhet laivue; laivastoyksikkö. flottfläck rasvatahra. flotthet -en muhkeus, upeus, suurisuuntai-suus, anteliaisuus; isoisuus; vrt. 2. flott. flottig -t -are rasvainen; rasvaan tahrau-

tunut. -het rasvaisuus, flottilj -en -er (mer.s.) laivasto, laivue;

(Int.) lentue, flottjst -en -er merisotilas, matruusi, flottled (uit.) uitto-, lauttaus-, lasku|väylä. flottning -en -ar (uit.) uitto, lauttaus, lasku.

148flottnings||chef (uit.) uitto-, lauttaus |-päällikkö. -ränna (uit.) uitto|ruuhi, -kouru, (ent.) -ränni, flottpärla rasvahelmi (keit. ym.). flottstation (mer.s.) laivasto]asema, -tukikohta.

flottved (uit.) uittopuu(t).

flottyr -en -er (keit.) rasvake. -kokt -a

(keit.) rasvassa keitetty, flottyr -en -er (mer.,tkn.) kelluke, flox -en, -blomma (ksv. Phlox) leimukuk-ka; juovikka. flug|a -an -or kärpänen; (kuv.) into, kiihko, »kärpänen»; spansk ~ (frm.) espanjan-kärpänen; en ~ gör ingen sommar (snl.) ei yksi kiuru kesää tee; ha ~n på ngt olla innostunut, hullautunut jhk; slå två -or i en smäll (snl. läh.) yksi tie, kaksi asiaa, flug||fiske (kal.) perho-onginta, -fångare kärpäspyydys; (ksv. Droseraceae) pl ki-hokkikasvit. -håv kärpäshaavi. flugig -t -are (j.) hullunkurinen, kujeelli-

nen, naurettava, flug||larv kärpästoukka, -smuts kärpäsen-lika. -smälla kärpäsläppä. -snappare (el. Muscicapa) sieppo, (ent.) paarmalintu. -svamp kärpässieni, -vikt (pn.,nrk.) kär-pässarja. -viktare (nrk.) kärpässarja|n-nyrkkeilijä, -npainija, -lainen, »kärpänen», fluid|um -et -er, -a -erna neste; juomatava-ra(t).

fluktuation -en -er (kaup.) heilahtelu; vaih-te|lu, -levaisuus, häily väisyys, häilyminen, fluktuera I itr vaihdella, häilyä, heilahdella.

flundr! a-an -or (kal.) kampela, maariankala. flundrefisk kampelakala. fluor -en (kem.) fluori, fluorescens (-reséns) -en -er (kem.) välke,

fluoresenssi, fluorescera (-reséra) I itr fluoresoida, välkkyä.

1. fluss -en -er (kem.) sulat(usain)e; (met., kai v.) sulate, sula metalli.

2. fluss -en -er (lääk.) katarri; limakalvo-vuoto.

flusspat fluorisälpä, fluoriitti.

flust|er -ret - (meh.) pesänsuu, lento|-

aukko, -reikä, flux (adv.): hux ~ heti paikalla, tuota pikaa, häthätää.

1. fly (-e)t -n hete; lieju; rimpisuo.

2. üy-(e)t-n (mer.) ankkurin|koura, -kynsi.

3. fly III I. itr 1. paeta, kiirehtiä pois, lähteä pakoon; karata; (j.) korjata luunsa; väistää (uhkaavaa vaaraa); ^ för ngt

pa.eta jtk; tjuven har •—->ti från fängelset

varas on karannut vankilasta; bättre ~ än illa fäkta (snl. läh.) parempi katsoa

l — flygande fly

kuin katua; ^ undan (bort, sin kos) paeta; karata pois, tiehensä, matkoihinsa; ^ undan för en fara paeta, väistää vaaraa. 2. tidén ~r aika kuluu. II. tr paeta jtk.

4. fly -tt -are niukka; hupa (ei riittoisa), flyende (a. tpm.) pakeneva; pakolainen; vrt. 3. fly.

flyg -et 1. lento, ilmailu. 2. lentokone; per, med ^ lentoteitse, lentäen; sända per (med) ~ lähettää lentoteitse. 3. (sot.) lentoase; jakt~ hävittäjälennosto. flyg|a IV8 I. itr, tr lentää; ~ o. flänga juosta ja touhuta, hosua; komma ~nde tulla lentäen, lentää kohti, luo; låta tankarna ~ antaa ajatusten lentää, päästää ajatuksensa valloilleen; vilja ~ högre än vingarna bär yrittää (lentää) korkeammalle kuin siivet kannattavat, tavoitella pilventakaisia; ^ i luften lentää, räjähtää ilmaan. II. (pain. part.): ^ av: hatten flög av honom hattu lensi hänen päästään; yxan flög av skaftet kirves irtosi, lähti irti varresta; ~ bort lentää pois, tiehensä; ~ efter ngn lentää jnk jälteen (tavoittaakseen), lentää noutamaan jtk; ^ emot ngt lentää jtk vasten, törmätä lentäessään jhk; ^ emot ngn lentää jtk vastaan, tapaamaan jtk; ~ framför lentää edeltä; ~ förbi lentää ohi, ngn lentää jnk ohi, sivuuttaa jk lentäessään; det flög i mig päähäni pälkähti, mieleeni juolahti; vad har flugit i honom? mikä häneen on mennyt? mitä hän on saanut päähänsä? ~ ifrån ngn sivuuttaa lentäessä, jättää lentäessä taakseen; dörren flög igen efter honom ovi lennähti (paukahti) kiinni hänen jäljessään; ~ igenom dimma lentää läpi sumun; ^ in lentää jnnk sisään; ^ in mot ngt lentää jtk kohti; ^ mot ks. ^ emot; ~ ned lentää alas (päin); ^ omkring lentää (yltympäri; lennellä; ~ på ngn rynnätä, syöksyä jnk kimppuun; ~ tillbaka lentää takaisin; ^ undan lentää pois, tiehensä, matkoihinsa; ~ upp pyrähtää lentoon; lentää ylös, korkealle, korkeuteen; (mets.) ponnahtaa, kavahtaa pystyyn; äkkiä avautua, lennähtää auki, levälleen; ~ ur lentää pois, ulos jstk; (sana) luiskahtaa huulilta; ^ över lentää yli; ^ över ett område lentää jnk alueen yli. flygambulans sairaslentokone. flygande (a. tpm.) lentävä; lento-; ~ mara (pn.) olkavarsi-, käsivarsi|heitto; ^ start (urh.) lentävä lähtö; ^ tefat lentävä lautanen; ^ tunna (Int.) lentävä

tynnyri (Ruots. hävittäjäkone); -—^ vinge

(Int.) lentävä siipi; i ~ fläng hurjaa vauhtia, kovassa kiireessä.

flyganfall ilmahyökkäys, flygardräkt lentäjän puku. flygare -n - lentäjä.

flyg||bas lentotukikohta, -bild lentokuva, ilmavalokuva, -biljett lento(matka)lippu. -bite|n -t lentohullu. -blad lentolehti(nen). -bolag lentoyhtiö, -bomb lentopommi; desarmera en ~ purkaa, tehdä vaarattomaksi lentopommi, -bur|en -et -na lentoteitse tuotu; -na trupper laskuvarjojoukot. -eertifikat (Int.) ohjaajantodistus. -division lentue, flyglel -eln -lar (sot. ym.) siipi; sivusta; (mus.) flyygeli, -byggnad sivu-, siipirakennus. -dorr pariovi, flyg||elev lentäjäoppilas. -eskader lento-rykmentti. -fisk lentokala, -flottilj lento-laivue. -foto(grafi) ks. -bild. -fä siivekäs hyönteinen, -fält lentokenttä, -färd lentore tki, ilmamatka, -färdig -t lentokykyinen. -förare lentokoneenohjaaja. -förbindelse lentoyhteys, -hastighet lentonopeus. -haveri ks. -olycka. -hjälm lentäjän kypärä, -kapten lentäjäkapteeni. -konst lentotaito, -kropp lentokoneen runko, -larm ilmahälytys, -maskin lentokone.

flygmaskins||fabrik lentokonetehdas, -mo-

tor lentokone(en)moottori. flyg||medicin lentolääke. -mekaniker len-tokonemekaanikko. -myra siipimuura-hainen.

flygning -en 1. lento, lentäminen; avancerad ~ taitolento. 2. lento|retki, -matka, flyg||officer (sot.) lentäjäupseeri. -olycka lento-onnettomuus, -passagerare lentokoneen matkustaja (t), -personal lentävä henkilökunta, -pian lentokone, flygplans||förare (Int.) lentokoneenohjaaja. -kryssare (mer.s.) lentokonein varustettu risteilijä.

flygplats lento |kenttä, -asema, flygplatsrestaurang lentoaseman ravintola.

flyg||post lentoposti; per, med ~ lentopos-titse. -raid, -räd ilmahyökkäys, -sand lentohiekka. -signalist lentokoneenradio-sähköttäjä. -skola lento-, ilmailu|koulu, -skrift lentokirjanen, -spanare (lentokoneen) tähystäjä, -spaning ilmatiedustelu. -sport lento-, ilmailu-1urheilu, -strid ilmataistelu, -stridskrafter ilmavoimat, -teknik lentotekniikka, -teknisk -t lento-teknillinen. -tid lentoaika, -torped ilma-torpedo. -trafik ilmaliikenne, -transport ilmakuljetus. -transportplan ilmakulje-tuskone. -tur (lyhyt) lento, -tävling lentokilpailu t. -uppvisning lento |näytäntö, -näytös, -van -1: vara ~ olla tottunut lentäjä, -vana: ha ~ ks. ed. -vapen lento-

ase. -verksamhet lentotoiminta, -väder lentosää, -värdinna lentoemäntä, -väsen ilmailu, -ödla (el.,plnt.) lentolisko. flyhänt (a.tpm.) sukkela(-), vikkelä(käti-nen).

1. flykt -en pako; karkaaminen; ~en från landsbygden pako maalta; ^ in i sjukdomen pako sairauteen; turvautuminen sairauteen; driva (jaga, slå) på ~en ajaa pakoon, lyödä pakosalle; vara stadd på ^ olla pakojsalla, -matkalla; gripa (ta) tili ~en lähteä, pötkiä pakoon, (j.) ottaa jalat alleen; under ~en tili Amerika (ollessaan) pakomatkalla Amerikkaan.

2. flykt -en lento; (kuv.) vauhti, lento; tankarnas ~ ajatusten lento; gripa tillfället i ~en ottaa tilaisuudesta vaarin, tarttua tilaisuuteen; tidens ~ ajan riento.

flykta I itr paeta, karata; vrt. 3. fly. flyktförsök pako-, karkaus| yritys, flyktig -t -are ohimenevä, lyhytaikainen; haihtuva; hetkellinen; pakosalla oleva, -het -en ohimenevyys, hetkellisyys; haih-tuvuus; vrt. ed. flykting -en -ar pakolainen, flyktingshjälp pakolais [avustus, -apu, -huolto. flykting(s)läger pakolaisleiri, flyktingström pakolais (ten) virta, flyt|a IV6 I. itr 1. virrata, valua, juosta (m. kuv.); mycket blod har flutit on vuotanut paljon verta; blodet flöt i strömmar veri valui virtanaan; blodet -er genom ådrorna veri virtaa suonissa; bläcket -er inte muste ei juokse; ett land som -er av mfölk o. honung (Raam.) maa joka vuotaa maitoa ja mettä. 2. kellua (ettei uppoa); vrakgods (liket) flöt i land tavaraa, rantahylkyä (ruumis) ajautui maihin (rantaan); du måste lära dig ~ sinun täytyy oppia kellumaan vedessä. II. (pain. part.): ~ av valua, virrata pois; ^ bort ajautua (kellua) pois; ~ fram ajautua, kellua luo; ^ förbi ajautua, virrata, kellua ohi; ^ in i: färgerna -er in i varandra värit valuvat, sekoittuvat toisiinsa; ^ igenom virrata läpi; ^ in a) virrata, valua (sisään); vattnet -er in i kanalen vesi virtaa kanavaan; b) pengar -er in rahoja kertyy (kassaan tms.); ~ ned virrata, vuotaa alas (päin); ~ omkring ajelehtia yltympäri; ~ omkring ngt ajelehtia, kellua jnk ympäri(llä); ~ ovanpå kellua päälläpäin; (kuv.) olla kukkona tunkiolla; mahtailla; pyrkiä päällimmäiseksi, ylimmäksi; ^ samman sekoittua keskenään; ~ upp tulla, päästä pinnalle; ~ ut: Elbe -er ut i Nordsjön Elbe laskee Pohjanmereen.

flytande I. -t virtaaminen; kelluminen, ajelehtiminen; vrt. flyta. II. (a. tpm.) 1. virtaava, valuva, juokseva (m. kuv.); tala tyska ~ puhua sujuvasti saksaa; ^ stil sujuva tyyli, »kynä». 2. (kelluva); ^ last (vara) uiva lasti (tavara); köpa ~ ostaa uivana; hålla sig (det hela) ~ (kuv.) saada liike pysymään (vielä) pystyssä. 3. (jähmeän vastak.) nestemäinen; ^ bränsle nestemäinen polttoaine; ^ föda (luft) nestemäinen ravinto (ilma); överföra i ~ form muuttaa nesteen muotoon. 4. epämääräinen; gränserna är r»~> rajat ovat epämääräiset, epäselvät.

flytpiad (ksv.) kellulehti. -docka (mer.) uiva telakka, -förmåga (mer.) kelluvuus.

flytning -en (lääk.) (liman, märän yms.) vuoto.

flytta I I. tr 1. siirtää, muuttaa, asettaa toiseen paikkaan. 2. sijoittaa uudelleen. 3. siirtää; muuttaa; han har ~ts till

högre klass (koul.) hänet on siirretty ylemmälle luokalle (hän on päässyt luokaltaan); han har ~ts upp i högre löneklass hänet on siirretty ylempään palkkaluokkaan. 4. (pel.) siirtää, tehdä siirto; det är din tur att ~ (on) sinun vuorosi (siirtää), sinun siirtosi. II. itr muuttaa (majaa); muuttaa pois (asunnostaan); muuttaa pois paikastaan; (Iin.) muuttaa; får ~ (koul.) siirretään; ^ tili annan ort muuttaa, siirtyä toiselle paikkakunnalle; ^ till staden muuttaa kaupunkiin. III. rfl. ~ (på) sig lähteä, siirtyä; ^ dig lite längre bort (närmare mig)! siirry vähän kauemmas (lähemmäksi minua)! inte ~ sig ur fläcken pysyä hievahtamatta paikallaan. IV. (pain. part.): ~bort a) tr siirtää, viedä, muuttaa, kantaa pois; b) itr lähteä, muuttaa, siirtyä pois; c) rfl. ~ sig bort från ngn väistyä, siirtyä pois jnk luota, vierestä; ^ fram siirtää lähemmäs, eteenpäin, esiin; ^ fram festen en dag siirtää juhla seuraavaan päivään; ^ fram klockan 5 minuter siirtää kelloa 5 minuuttia eteenpäin; ~ ihop a) tr siirtää, muuttaa, nostaa enemmän kokoon, kasaan; b) itr siirtyä enemmän kokoon, lähemmäs toisiaan; muuttaa samaan asuntoon; ^ in a) tr siirtää, tuoda, kantaa sisään; b) muuttaa jhk; ^ in i en ny lägenhet muuttaa uuteen asuntoon, huoneistoon; ~ ned

a) tr muuttaa, siirtää, kantaa alemmas;

b) itr muuttaa, joutua alemmas, etelämmäs; ^ från Kemi ned till Hangö muuttaa Kemistä Hankoon; ^ närmare siir|tää, -tyä, muuttaa lähemmäs; tillbaka a) tr siirtää, asettaa takaisin entiselle paikalleen; b) itr: <—' tillbaka till sin gamla lägenhet muuttaa takaisin vanhaan asun-

toonsa; ^ upp a) tr asettaa, siirtää (nostaa, muuttaa) ylemmäs; han upp i högre löneklass hänet siirretään ylempään palkkausluokkaan; ^ upp en tavia en aning ripustaa taulu (siirtää, nostaa taulua) hivenen verran ylemmäs; b) itr siirtyä ylemmäs; få ~ upp (koul.) päästä ylemmälle luokalle; ~ ut a) tr panna, asettaa, nostaa ulos; ^ ut en knapp siirtää nappia; b) itr: ~ ut på (till) landet muuttaa maalle; ~ över a) tr siirtää, muuttaa, nostaa yli, toiselle puolen; b) itr muuttaa, siirtyä; ~ tili Helsingfors muuttaa, siirtyä Helsinkiin (asumaan).

flytt||bar -t siirrettävä; liikkuva, säädeltävä; kannettava, -block (geol.) siirtolohkare, kulkukivi. -fågel muuttolintu, -kari muuttomies. -lass muuttokuorma, flyttning -en 1. (es.) siirto (muutto, nostaminen) toiseen paikkaan; kuljetus. 2. (majan)muutto, muutto uuteen asuntoon, toiselle paikkakunnalle. 3. liikkeen, toimiston yms. muutto, siirto. 4. (Iin.) muutto (retket). 5. (koul.) siirtäminen (ylemmälle luokalle), flyttnings||betyg 1. muuttokirja (toiseen kuntaan). 2. (koul.) todistus (että siirretään ylemmälle luokalle), -bidrag muuttoavustus. -dag muuttopäivä, -prövning (koul.) ehtolais|kuulustelu, -tutkinto, -tid muuttoaika (m. Iin.), flyttsaker muuttotavarat, flytväst (u., mer.) pelastus-, uima|liivit. flå III tr nylkeä; kiskoa kuori jstk; ~ en hare nylkeä jänis, flå|dd -tt -dda nyljetty; ^ kanin kaniini nyljettynä (ilman nahkaa), flåsa I itr huohottaa, läähättää, puhkua, flåsande -t, f låsning -en huohottaminen, läähätys, puhkuminen, flåspatos liioiteltu, ylenmääräinen paatos, fläck -en -ar a) paikka; täplä, pilkku, tahra; pälvi; häpeäpilkku; det blir ~ar siitä tulee tahroja; leoparden har mörka r^ar leopardilla on tummat täplät; det fanns redan bara ~ar på åkrarna pelloilla oli jo päiviä; en ~ på hans heder tahra hänen kunniassaan; hänen kunniaansa rumentava tahra; ta ut poistaa tahroja (vaat. ym.); på ~en heti paikalla; stå på samma ~ seisoa, olla samalla paikalla, samassa paikassa; jag kommer inte ur ~en en pääse paikaltani mihinkään; inte röra sig ur ~en olla hievahtamatta paikallaan (paikaltaan hievahtamatta); i dag kommer vi inte ur ~en med arbetet tänään ei saada työtä ollenkaan sujumaan, ei päästä ollenkaan työssä eteenpäin.

fläcka I I. tr tahrata, • liata. II. itr likaantua, tahrautua; det ifrån sig siitä lähtee tahroja, fläck||feber (lääk.) pilkkukuume, -fri -tt tahraton; (kuv.) puhdas, moitteeton; (maine) hyvä, puhdas, fläckig -t -are täplikäs; tahrainen, fläck||medel tahranpoistoaine. -tyfus ks. -feber, -uttagning tahra(i)npoisto. -ut-tagningsmedel ks. -medel, -vatten tah-ranpoistovesi. -vis paikka paikoin, paikoitellen.

fläd|er -ern -rar (ksv. Sambucus nigra) saksanheisi, musta selja, -buske seljapensas.

fläder| mus -musen -möss (el.) lepakko, fläderte seljatee.

fläka II2 tr: ~ (upp) avata, halkaista, fläkt -en -ar 1. (tuulen(henkäys (m. kuv.); en ~ från den stora världen tuulahdus suuresta maailmasta; milda rsar lauhat tuulahdukset. 2. (tkn.) tuuletin, puhallin, fläkta I tr leyhytellä; ^ spannmål viskata viljaa; —' bort huiskia, leyhytellä pois. II. itr leyhytellä, puhallella. III. rfl. rs sig leyhytellä

ilmaa (viileyttä) poskilleen, kasvoilleen, fläktande -t leyhyttely. flämta I itr 1. läähättää, huohottaa. 2. lepattaa, heilua, liehua; en rsnde låga lepattava liekki, flämtande -1, -ar flämtning -en -ar (vrt. flämta) 1. läähätys. 2. lepattaminen, fläng -et kiire, touhu, hätiköinti, töytäily (sinne tänne); i flygande rs hirveässä, tulisessa, hurjassa kiireessä, flänga II1 I. tr nylkeä, kuoria, kiskaista. II. itr fara (flyga) o. rs juosta, töytäillä (lentää) sinne tänne. fläns -en -ar (tkn.) laippa, huuli, flänsa|d -t (tkn.) laipoitettu. flärd (ä:) -en turhamaisuus, pinnallinen loisto, -fri -tt vilpitön, vaatimaton, koruton, yksinkertainen, -frihet vilpittömyys, vaatimattomuus, koruttomuus, -full -t turhamainen, koreileva, vaatelias, -full-het turhamaisuus, fläsk -et silava, läski, sianliha; rökt rs savu(stettu)silava; stekt rs paistettu sianliha, -bit sianliha-, läskinjpalanen. -filé (keit.) sianselkäliha. -flott sianrasva, fläskig -t -are rasvainen, (hnk.) lihava, fläsk||karré sianselkäpaisti. -korv sianmak-kara. -kotlett porsaankyljys, -lägg sianpotka. -pannkaka silavapannukakku. -skiva silavaviipale. -styckning sianlihan paloittelu, -tärningar (keit.) silavakuu-tiot.

flät|a I. -an -or palmikko, (j.) letti. 2. eri. leivonnainen. II. I tr palmikoida; pu-

noa; ^ ihop punoa, palmikoida yhteen; ^ in punoa, so mia yhteen, sisään; ^ in sig i varandra punoutua yhteen, flätning -en 1. punonta, palmikointi. 2.

pl -ar punos, verkko, flätverk punos, punontateos. flöda I itr virrata, tulvia; olla yllin kyllin saatavissa; blodet <— de ur näsa o. mun verta vuoti (pursusi) suusta ja sieraimista; orden rsr ur hans mun hänen suustaan (häneltä) tulee sanoja kuin turkin hihasta; ^ över av ngt olla tulvillaan jtk; vilistä, uhkua; vuotaa (tulvia) yli äyräiden.

flödande (a. tpm. kuv.) uhkuva, pursuava, vuolas, flöde -t -n tulva; (kyynel) virta; sanatulva, flöj|el -eln -lar tuuliviiri; (mer.) viiri;

(kuv.) suun-, tuulenjpieksäjä. flöjt -en -er (mus.) huilu; blåsa (spela) rs soittaa huilua. -blåsare huilunsoittaja. -blåsning -en huilunsoitto. -lik -t huilun kaltainen; tala med rs röst puhua huiluttavalla äänellä, -ton huilun ääni (sävel), flört 1. -en keimailu, hakkailu, kuhertelu. 2. (hnk.) keimailija, hakkailija, kuherteli ja.

flörta I itr keimailla, hakkailla, kuherrella.

flörtig -t -are vara mycket rs aina vain keimailla, liehitellä.

flöte -t -n (kai. ongen, verkon) koho; kelluke; vara bakom rst (kuv.) olla hieman yksinkertainen, huonosti asioista perillä; (j.) »lanttu ei leikkaa», flöts -en -er (geol.) juonne; rik på rser (kaiv.)

runsasjuonteinen. -lager juonnekerros. f-mol (mus.) f-molli.

FN = Förenta Nationerna Yhdistyneet kansakunnat (YK), fnas (a:) -et nöhtä; (hed.) hilse, fnasig -t -are nöhtäinen; törkyinen; (kuv.)

pikkumainen, fnask 1. -et a) mitätön pikkuseikka; b) hiven, hitunen; inte ett rs ei rahtuakaan. 2. pl - portto, katunainen. fnissa I itr nauraa kihertää, tirskua, fnissning -en -ar naurun tirskunta, fnitter, fnittra I itr ks. fnissning, fnissa. fnoskig -t -are hupsahtava, jokin ruuvi irrallaan.

fnurr|a -an -or: det har kommit en rs på tråden mellan dem heille on tullut jtk väärinkäsitystä (epäsopua, kahnausta), fnurrig -t -are huonotuulinen; nyreissään, äkeissään (oleva), fnysa IV6 (II2) itr: rs av ilska tuhahdella, puhista kiukuissaan; ~ åt ngn (ngt) tiuskaista, nyrpistää nenäänsä jllk.

fnysning -en -ar tuhahdus, pär is tys. fnösk|e -et -en taula, foajé -n -er (teat.) lämpiö, fob (adv. kaup.) fob, vapaasti laivassa; fins k inskeppningshamn vapaasti laivassa (fob) Suomen tuontisatamissa, -leverans fob-toimitus. fock -en -ar (mer.) keulapurje, focka I tr (j.) erottaa virasta; (leik.) antaa

potkut, »kalossinkuva». fock||mast (mer.) keulamasto. -skot keu-lajalus. -stag keulaharus.

1. fod|er (u:) -ret rehu.

2. fod|er (u:) -ret - 1. (vaat.) vuori; sätta ~ i panna vuori (vaatteeseen). 2. (ksv.) verhiö. 3. laudoitus, vuoraus; (tkn.) välilevy, välike.

foderbet|a -an -or (mv.) rehujuurikas, foderblad (ksv.) verholehti, verhiö. foder||bord (mv. navetan) ruokintapöytä. -brist rehunpuute. -häck (heinä)häkki. -kaka (mv.) rehukakku. -lada rehu|lato, -suoja, -skörd rehusato; rehunkorjuu. -växt rehukasvi.

fodra I tr 1. ruokkia, (mv.) rehu s t aa. 2. (vaat., tkn.) vuorata; ~ ett etui med sammet vuorata kotelo sametilla, panna koteloon samettivuori. fodra|d -t vuorattu, päällystetty, fodrsil -et - kotelo; kellokaappi; kellon-kuori.

fodring 1. -en (mv.) ruokkiminen, ruokinta. 2. (vaat.) vuoraaminen, vuorilla varustaminen.

1. fog (u:) -en -ar liitos, sauma, jatkos; lossna i ~arna irtautua liitoksistaan.

2. fog: ett ~ syy, aihe; ha ~ för ngt olla syytä, aihetta jhnk; ha ~ för sig olla aiheellinen; ansaita huomiota; man kan med ^ påstå voi syystä(kin) väittää.

foga (u:) I I. tr liittää, saumata, jatkaa; ödet har ~t det så att kohtalo on niin säätänyt, sallinut että; ^ ihop liittää (yhteen, kokoon). II. rfl. ^ sig 1. mukautua, sopeutua, alistua; ' sig efter omständigheterna mukautua olosuhteisiin, oleviin oloihin; sig i sitt öde alistua kohtaloonsa. 2. det ~de sig så att sattui, kävi niin että; asiat kääntyivät niinpäin että. fogd|e (u:) -en -ar vouti, foglig -t -are mukautuva, myöntyvä(inen), sopuisa, sävyisä, -het -en mukautuvuus, sävyisyys.

fog||slev sauma(us)kauha. -stryka IV6 tr

laastita sauma(t). -svans (puus.) työntö-saha.

fokg.1 -t (fys.) poltto-, -distans poltto-,

syttiö|väli. fokus - foci, (-en -ar) (fys.) polttopiste, syttiö.

foliant -en -er 1. foliantti, iso (vanha) kirja. 2. (kirjp.) foliokokoon taitettu, kaksitaitteinen kirja, f oli | e -en, -et -er lehtimetalli. foli$ra I tr metalloida (peili takaa);

numeroida kirjan sivut, folio (s. tpm. kirjp.) folio, kaksitaite; i ~ foliokokoi|nen, -sena; kaksitaittei|nen, -sena. -hylla foliokokoisille kirjoille suunniteltu hylly, folk -et - 1. kansa, kansakunta; kansalaiset, asukkaat; det finska ~et Suomen kansa; ~et i Tyskland Saksan asukkaat; ~ets röst, Guds röst kansan ääni on Jumalan ääni; F~ets hus kansantalo; työväentalo; F~ets park kansanpuisto. 2. ihmiset, väki; ~ säger ihmiset sanovat (puhuvat); enkelt ~ yksinkertainen (vaatimaton) väki; fint ~ hienot ihmiset, hieno väki; som ~(et) är mest niin kuin muut ihmiset; niin kuin ihmiset enimmäkseen ovat; det var mycket ~ där (på teatern) siellä (teatterissa) oli paljon väkeä; det blir aldrig ~ av den pojken siitä pojasta ei koskaan tule mitään (miestä, kunnon ihmistä); leva som ~ elää ihmisiksi, (oikeiden) ihmisten tavalla; göra ~ av ngn tehdä jstk mies (kunnon, oikea ihminen); har du inte sett ~ förr? etkö (muka) ole ennen ihmisiä nähnyt? 3. (ent. »alempi») kansa; en man av ~et (tavallinen) kansanmies; löst ~ irtain väki, irtolaiset; roskaväki. 4. palvelusväki, työväki, palvelijat, (sot.) miehistö; han har duktigt ~ i sin affär hänellä on liikkeessään kelpo väkeä, henkilökunta, folk||bibliotek kansankirjasto, -bildare kansansivistäjä. -bildning kansansivistys. -dans kansan|tanssi, -tanhu, -dansare kansantanhuaja. -danslag kansan-tanhujoukkue. -demokrati kansandemokratia. -demokratisk -t kansandemokraattinen. -domstol kansantuomioistuin, -dräkt kansan-, kansallis|puku. -etymologi (kiel.) kansan [etymologia, »johdannainen. -fattig -1 niukkaväkinen; väen-puutetta poteva, -fest kansanjuhla, -front kansanrintama, -förbund (hist.) kansainliitto. -försörjning kansanhuolto, -havkan-sa(in)meri. -hem hyvin järi. yhteiskunta; ~met (leik.) Ruotsi, -hop kansanjoukko, -humor kansanhuumori, -hushållning kansantalous, -högskola kansanopisto. -Usk|en -et -na vihainen, äkäinen (sonni, koira), -kyrka kansankirkko, -kär -t kansan suosima, rakastama, -kök kansan-keittiö. -ledare kansanjohtaja, -lek kan-sanleikki.

folklig -t -are kansanomainen; ystävällinen, kansan (m ies); ^ författare kansan-

kirjailija, -het -en kansanomaisuus; ystävällisyys, suopeus; vrt. folklig. folk||liv kansanelämä, maalaiselämä; r*et på gatan väenvilinä kaduilla, -livsskild-ring maalaiselämän-, kansanelämän |ku-vaus.

folklor(e) (-lo:r) -(e)n kansan|runous, -tie-tous.

folkloristisk -t folkloristinen, folk||lynne kansan luonne, -massa kansanjoukko. -mening kansan mielipide, folkminnes||forskare folkloristi, folkloren tutkija, -forskning folkloren tutkimus, folklore.

folk||minskning (til.) väestön väheneminen, -musik kansanmusiikki, -mål murre, rahvaan kieli, -mängd 1. väkijoukko. 2. (til.) väkiluku, asukasluku, -möte kansankokous. -nöje kansanhuvi (t), -omröstning kansanäänestys, -opinion kansan, yleinen mielipide, -park kansanpuisto, -parti kansanpuolue, -partist kansanpuolueen jäsen, -pension kansaneläke, -pensionering (vak.) vanhuusvakuutus, -pensionär kansan-, vanhuus|eläkkeen nauttija. -poesi kansanrunous, -polis (I-Sks.) kansanpoliisi, -ras kansanrotu. -representant kansanedustaja, -republik kansantasavalta. -resning kansannousu, -rik -1 runsasväestöinen, väekäs. -räkning väestönlaskenta, -rätt kansainoikeus. -rättslig kansainoikeudellinen, -rörelse kansanliike, -saga kansan|satu, -taru. -samling väenkokous, väkijoukko, -skick sivistyneet, hyvät tavat; siivous, -skock-ning (väen)tungos. folkskol|a -an -or kansakoulu; högre ~ yläkansakoulu, folkskole||barn kansakoululapsi. -bilda|d -t kansakoulun käynyt, -inspektör kansakouluntarkastaja. -seminarium (kansa-koulu)seminaari. -stadga kansakouluase-tus. -väsen kansakoululaitos, folkskol||inspektör kansakouluntarkastaja. -lärare kansakoulunopettaja, »lärarexamen kansakoulunopettajatutkinto. -lärarinna kansakoulunopettajatar. -lärarkår kansakoulunopettajisto. folk|| skrock kansan, rahvaan taikausko, -skygg -t ihmisarka, -skygghet -en ihmisarkuus. -slag kansa, kansanheimo, -språk kansan-, rahvaan|kieli. -stam kansanheimo. -styrd -t kansanvaltainen; kansan hallitsema; demokraattinen, -sesti hallittu, -styrelse kansan|hallitus, -valta, demokratia, -stämning kansan mieliala, -sång kansallislaulu, -sägen kansantarina. -talare kansanpuhuja. -tom -t tyhjä (katu), -ton: visa i ~ laulu kansanlaulun tapaan, -tribun (hist.) kansan-

tribuuni, -tro kansanusko (mus), -trängsel (väen)tungos, -täthet väe(stö)ntiheys. -undervisning kansanopetus, -universitet

(läh.) kansankorkeakoulu, -uppfostran kansankasvatus. -upplaga (kirj.) kansanpainos. -upplopp kansanmeteli; mellakka, -upplysning kansanvalistus, -.uppviglare kansan kiihottaja, yllyttäjä, villitsijä, -vagn (aut.) kansanauto, -väl|d -t kansan valitsema, -vandring -en -ar(na) (hist.) kansainvaellu |s, -kset. -vett käyttäytymistaso, hyvät tavat, -vilja kansan tahto, -vimmel väen vilinä, -visa kansanlaulu, -välde kansanvalta, demokratia, -vän kansan ystävä, -ökning väenlisäys.

1. fond (fongd) -en -er tausta; första radens ~ (teat.) ensi parven keskiosa.

2. fond (fongd) -en -er 1. rahasto; arvopaperi; pääoma; en rik ~ av humor runsas määrä, annos huumoria; ^ av kunskaper tietomäärä; ^ av vishet (suuri) viisauden määrä. 2. säätiö, -börs arvopaperipörssi.

fonddekoration (teat.) näyttämön tausta-maalaukset, fond$ra I tr a) rahastoida; siirtää rahastoon; sijoittaa arvopapereihin; b) vakauttaa.

fondloge (-lo:s) (teat.) keskusaitio. fondmäklare pörssi|meklari, -välittäjä. fonetik -en fonetiikka; kielen äänteellinen puoli.

fon$tiker -n - foneetikko, fonetiikan tutkija.

fonetisk -^foneettinen;äänteellinen,äänne-;

ääntämyksen mukainen, fontin -en -er suihkukaivo, for|a (u:) -an -or (tavara)kuorma; vankkurit.

force majeure (fors masö:r) ylivoimainen

este (tapahtuma); pakkoeste. forcera I tr pakottaa; kiirehtiä, jouduttaa, hoputtaa; ^ ett hinder ylittää este; ~d kiirehditty, kiihdytetty, väkinäinen; spaning (sot.) väkivaltainen tiedustelu. fordom(dags) ennen muinoin, ennen vanhaan; från ~ vanhoilta ajoilta, fordon -et - ajoneuvo(t). fordra I tr vaatia, ngt av ngn jtk jltk; hövligheten att kohteliaisuus vaatii (jtk tekemään), fordran: en ^ pl fordringar vaatimus; saatava; vrt. fordringar; han har en ~ på tiotusen mark på (hos) ngn hänellä on 10 000 mk:n saatava jltk; ^ på exakthet tarkkuuden, täsmällisyyden vaatimus, fordrande (a. tpm.) (hnk.) vaativainen, vaatelias; (työ) vaativa, vaikea; läraren är mycket ~ opettaja on kovin vaativa(inen), vaatii oppilailtaan paljon, fordras I itr (dep.) olla tarpeen, välttämä-fordringar — forsa

for

töntä; det ~ flit för att vaaditaan (kysytään) uutteruutta, jos mieli; härtill ~ mod tähän tarvitaan (tässä kysytään) rohkeutta; vad som ovillkorligen det är tässä kysytään ennen kaikkea; om så ~ jos niin tarvitaan, fordringar 1. vaatimukset; välttämättömät edellytykset; komma med överdrivna esittää liioiteltuja (ylettömiä) vaatimuksia; blygsamma ^ kovin (ylen) kohtuulliset (vähäiset) vaatimukset; ställa stora ~ på ngn asettaa jllk suuret vaatimukset. 2. säkra (osäkra) ~ (kaup.) varmat (epävarmat) saatavat; utestående ~ perimättömät saatavat, fordringsägare saarnamies, velkoja, forell -en -er (el. Salmo trutta) forelli; puro-lohi; tammukka.

form -en 1. -er muoto; bunden ~ runomuoto; för r^ens skull muodon vuoksi; i flytande ~ nestemäisenä, nesteen muodossa (muotoisena); i god ~ (urh. ym.) hyvässä kunnossa; hålla styvt på ~erna pitää tiukasti kiinni (ulkon.) muodoista; tili ~en muodoltaan. 2. -ar (tkn., keit.) muotti, vuoka; valumuotti; stöpt i samma ' (kuv.) kuin samalla muotilla valettu, forma I tr muodostaa; ^ om muovata uudelleen, uuteen muotoon (j. uuteen uskoon); ^ sig muodostua; talet ~de sig till en hyllning av ngt puhe muodostui jnk ylistykseksi; puheesta sukeutui jnk ylistys.

formaljn -et (-en) formaliini, formalism -en muodollisuus; kaavamaisuus.

formalist -en -er kaavamainen hnk, muotojen mies, formalisti, formaljstis|k -t muodollinen; kaavamainen.

formalitet -en -er muodollisuus, (ulkon.) muotoseikka; ~er muodollisuudet; avskeda ngn utan vidare >—'er antaa jllk ero muitta mutkitta, ilman minkäänlaisia muodollisuuksia.

format -et - koko, muoto, suuruus; liten till ~et pienikokoinen; pieni kooltaan.

formatipn -en -er muodostuma; muodostus, (kern.) muokkaus; (sot.) muodostelma, muoto; ryhmitys. formatiQnsflygning (Int.) muodostelma-, ryhmä| lento.

formbar -t muovautuva, muodostelta-v(iss)a. -het -en muovautuvuus, form||begåvning -en muotoilukyky. -bröd

(rav.) muottileipä. förrn| el -eln -ler kaava, formell -t -are 1. muodollinen; ulkonainen; subjekt (kiel.) muodollinen subjekti;

han har en lysande ^ begåvning hän on loistava muoto taituri, muodon mestari. 2. sovinnainen; (Iak.) muodollinen, formenlig -t muodon mukainen, formera I tr 1. (sot.) ryhmittää; muodostaa; ~ sig ryhmittyä. 2. teroittaa (kynä). förmering -en -ar 1. (sot.) ryhmitys, muodostelma. 2. (kynän) teroitus, form||fattig -t niukkamuotoinen. -fel muotovirhe, -fulländа|d -t mallikelpoinen; moitteeton, -fulländning -en mallikelpoi-suus; moitteettomuus, -förändring -en muodonmuutos, -givare muotoilija, -giv-ning -en muotoilu; muovailu; industriell ~ teollinen muotoilu. formid$b|el -elt -la hirvittävä (n suuri), formlig -t -are muodollinen; varsinainen, oikea, aito, laillinen; todellinen, formligen (adv.) suorastaan, selvään, nimenomaan.

form||lära muoto-oppi. -lös -t muodoton, -rikedom muotorunsaus. -sak muodollinen asia. -sinne muotoaisti. -skön -t kaunismuotoinen. -skönhet kaunismuotoi-suus; muodon kauneus, -säker -t (taid.) taitava, varma muotoilussa, formulera I tr muotoilla, määritellä; laatia; antaa jllk täsmällinen sanamuoto, formulering -en -ar sanamuoto, määrittely.

formuleringsförmåga: ha en god ~ pystyä hyvin, (sujuvasti) ilmaisemaan ajatuksensa, sanottavansa.

formulär -et - kaavake; kaava; lomake, form vidrig -t muodonvastainen. -het -en muodon vastaisuus, forn (u:) -t -a (er. pl) vanha, muinainen, muinais-, entis|aikainen; i tider muinaisina, entisaikoina; ennen muinoin, -forskare

muinaistutkija. -forskning -en muinaistutkimus. -fynd (muin.) muinaislöytö. -grav (muin.) esihistoriallinen hauta. -högtysk -t (kiel.) muinaisyläsaksalai-nen. -högtyska -n (kiel.) muinaisyläsaksa. -kunskap muinaistiede, arkeologia, -lågtyska -n (kiel.) muinaisalasaksa. »lämning, -minne muinaisjäännös; muinaismuisto.

fornminnesförening muinaismuistoyhdistys. -vård muinaismuistojen hoito, forn||nordisk -t muinaispohjoismainen. -stor -t: från dar muinaisilta suurilta ajoilta, -svensk -t muinaisruotsalainen, -sägen muinaistaru, -tid muinaisaika; esihistoriallinen aika. -tida (a. tpm.) muinainen, muinaisaikainen. -åldrig -t ikivanha.

fors -en -ar koski; (Pohj.-Suom. m.) köngäs; hyvin vuolas joki, virta, forsa I itr virrata (koskena); pauhata,

kuohua; regnet ~r ned sade valuu virtanaan; en ~nde bäck ryöppyävä puro. forska I itr tutkia; ~ efter tutkia, tiedustella; ~ ut tutkia, ottaa (onkia) selville, forskare -n - tutkija, forskar||gärning tutkijan työ (suurtyö, saavutus), -stipendium tutkijan-apuraha, -team (-ti:m) tutkijaryhmä, forskning -en -ar tutkimus; tiedustelu, forsknings||anslag tutkimustarkoituksiin myönnetyt määrärahat, -fält tukimus-alue. -resa tutkimus|retki, -matka, -resande tutkimus I matkailija, -retkeilijä, forsla I I. tr kuljettaa, vedättää, ajaa. II. (pain. part.): ~ bort kuljettaa, vedättää pois; ~ fram tuoda, kuljettaa perille, määräpaikkaan; ^ undan kuljettaa, vedättää pois (tieltä); ~ ut viedä, kuljettaa ulos.

forslande -t, forsling -en kuljetus, vedätys, ajo.

forst||mästare (Suom.) metsänhoitaja; vrt. jägmästare, -styrelse (Suom.) metsähallitus; vrt. domänstyrelse

1. fort (-o-) -et - (sot.) linnake, pienehkö varustus.

2. fort (u:) (adv.) 1. nopeasti, sukkelaan; så ~ som möjligt, ~ast möjligt niin pian kuin mahdollista, mahdollisimman nopeasti; komma ~are fram päästä nopeammin, pikemmin eteenpäin, perille; jag sprang det ~aste jag kunde juoksin niin nopeasti kuin (suinkin) jaksoin, (j.) kuin käpälistä lähti; klockan går för ~ kello edistää. 2. så ~ (som) (konj.) niin pian kuin.

förta I rfl. ~ sig (kel.) edistää, fort||bestå V itr pysyä ennallaan, olemassa; jatkua edelleen, -bestånd (edelleen) jatkuminen (pysyminen, säilyminen, olemassaolo). -bilda I tr kehittää edelleen; ~ sig kehittää edelleen itseään, jatkaa opintojaan. -bildningskurs jatkokurssi (t), forte (-o-) (mus.) I. -t -n forte(kohta); voimakkaasti esitettävä sävel(jakso). II. (adv.) forte, voimakkaasti, kovasti, fortj|fara IV2 itr olla edelleen olemassa; jatkua, kestää; ~ att arbeta työskennellä edelleen, jatkaa työtään, työskentelyään, -farande (adv.) yhä edelleen, jatkuvasti; ~ äga bestånd säilyä, pysyä, jatkua (yhä edelleen).

fort||gå V itr jatkua (edelleen); arbetet normalt työ jatkuu (sujuu) tavalliseen tapaan; det kan inte ^ på det här sättet näin, tällä tavalla ei voi (enää) jatkua; (m.) tässä täytyy tapahtua muutos, -gående (a. tpm.) jatkuva, yhtämittainen, keskeytymätön, taukoamaton, -gång jatkuminen, jatkaminen. i

fortifikation -en linnoitus|taito, -oppi; (m.) linnoitus.

fortifikations||kår (sot.) linnoitusjoukot; pioneerit, -officer linnoitusupseeri; pio-neeriupseeri. fortissimo (mus.) I. -t -n fortissimo (kohta); erittäin voimakkaasti esitettävä sävel-(jakso), vrt. forte I. II. (adv.) hyvin voimakkaasti, kovasti, fortkomstledamöter (leik.) »pedaalit», jalat, fort||körare (läh.) ajohurjastelija, -körning -en (liian) kova, hurja ajo. fort||leva V itr elää edelleen, -löpande (a.

tpm.) jatkuva, fort||planta I tr siittää, jatkaa sukua(an); (ärftligt) till ngn mennä perintönä, periytyä jllk; ^ sig jatkua; (fys.) edetä (m. kuv.); (tauti) periytyä, mennä perintönä. -plantning -en siitos; suvunjatkaminen, -jatkuminen; (fys.) eteneminen, fortplantningsdrift suvunjatkamisvietti. -duglig -t siitoskykyinen, -förmåga suvun-jatkamis-, siitos|kyky. -organ pl (an.) sukupuolielimet.

fort||skaffa I kuljettaa (edelleen), -skaff-ning -en kuljetus, -skaffningsmedel pl

kuljetus-, kulku I välineet, -neuvot, fortskrida IV1 itr jatkua (edelleen); sujua, fortsätt I a Y tr jatkaa, itr jatkua; ~ en affär jatkaa (kauppa)liikettä; han fortsatte sin resa hän jatkoi matkaansa; han fortsatte att läsa hän jatkoi lukemistaan, luki edelleen; hon fortsatte med sitt arbete hän jatkoi työtään, puuhaansa; om du -er på det där sättet (kehuen) jatka vain samaan tapaan; kunhan vain jatkat tuolla tavalla (niin hyvä on!); (halv.) jos aiot jatkaa tuolla tapaa, niin katso eteesi; fortsätt med medicinen! ottakaa (nauttikaa) lääkettä vielä edelleenkin; då fortsatte han silloin hän jatkoi, fortsättning -en -ar jatko, pidennys; ^ följer (san.) jatkuu; i ~en tämän jälkeen, edelleen, vastaisuudessa, tulevaisuudessa, fortsättningskurs -en jatkokurssift). -skola jatkokoulu; jatko-opisto, fort||vara (vrt. vara) itr olla edelleen; jatkua. -varo edelleen olemassaolo, olemassaolon keskeytymättä jatkuminen, for|um -, -umet -, -a foorumi, forum; oikeuspaikka, tuomioistuin (m. kuv.); tapahtumapaikka; laga ~ laillinen tuomioistuin; rätt ~ laillinen, oikea tuomioistuin, oikeuspaikka, forward (o:) -en -ar (-s) (jlkp.) hyökkääjä, forwardskedja (jlkp.) hyökkääjä|ketju, -viisikko; hyökkääjistö, hyökkääjät; eturivi.

fosfat -et -, -er (kern.) fosfaatti.

fosfor -n (kem.) fosfori, -aktig -t, -arta|d

-t fosforin kaltainen, fosforescens (-séns) -en fosforihohde, fos-

forointi, jälkihohde. fosforesc^ra (-se:ra) I itr fosfor(es)oida, loistaa pimeässä lämpöä kehittämättä, fosfor||fri -tt fosforiton. -förening (kem.) fosforiyhdiste. -haltig -t fosforipitoinen, -syra fosforihappo. -syra|d -t fosforihap-poinen.

ossjl I. -t kivettynyt. II. -et - kivettymä, fostbrödralag veriveljeys, fost|er -ret - 1. (biol.) sikiö, alkio; fördriva ett ~ lähdettää sikiö. 2. (kuv.) luomus, tuote, aikaansaannos; ^ av sjuklig fantasi sairaalloisen mielikuvituksen tuote.

foster||barn kasvatti-, otto|lapsi. -bro(de)r kasvattiveli. -bygd synnyin-, koti|seutu. -dotter kasvattitytär. -fa(de)r kasvatus-isä.

foster||fördrivande (a. tpm.) sikiönlähte-mistä aiheuttava, -fördrivning -en sikiön-lähdet|täminen, -ys. fosterföräldrar pl kasvattivanhemmat, -hem: växa upp i ett ~ olla kasvattivanhempien huomassa, hoivissa, foster||jord -en, -land -et isänmaa, synnyinmaa.

fosterlandsj|fientlig -t isänmaalle vihamielinen. -förrädare isänmaanpetturi. -försvarare isänmaanpuolustaja. -kärlek isänmaanrakkaus. -vän isänmaanystävä, fosterljud (an., lääk.) sikiön sydänääni, foster||ländsk -t isänmaallinen. -mo(de)r kasvatusäiti. -son kasvattipoika, -syster kasvattisisar. fostra I tr kasvattaa, elättää; (kuv.) tuottaa, synnyttää, aiheuttaa, saada aikaan, fostran: en ~ kasvatus, fostrare -n - kasvattaja, fot -en fötter jalka; (mt. pl fot); en r^f bred jalan levyinen; en längd av fem ~ viiden jalan pituus; få fast ~ päästä juurtumaan, saavuttaa pysyvä jalansija; jag sätter aldrig mer min ^ i hans hus en enää koskaan astu jalallanikaan hänen asuntoonsa; kasta sig för (till) ngns fötter heittäytyä jnk jalkoihin (jalkojen juureen); för ~ gevär! (sot.) kivääri jalalle — vie! stå med ena ~en i graven (snl.) olla toinen jalka haudassa (toinen haudan partaalla); kämpa emot (ngn) med händer o. fötter (j.) tapella (rimpuilla) vastaan kynsin hampain; vara (bli) våt om fötterna (olla) jalat märkinä; kastella jalkansa; hon är lätt på foten hänellä ei jalka paina; (hn.) hän on kevytkenkäinen, kevytmielinen; komma på fötter päästä jälleen jaloilleen; försätta på fri

~ päästää, laskea vapaalle jalalle; vara (stå) på resande ~ olla matka-, lähtö|-hankkeissa; ständigt vara på resande ~ aina vain matkustella, olla aina matkoilla; leva på stor ~ elää suurellisesti, (j.) isoi-sesti; på stående ~ suoralta kädeltä, suoraa päätä; seisovilta jaloiltaan, (yksiltä) jalkojensa sijoilta; stå på egna fötter tulla omin päin (omillaan) toimeen; olla omilla jaloillaan; stå på god (spänd) ~ med ngn olla hyvissä (kireissä) väleissä jnk kanssa; trampa ngn på fötterna astua, polkaista, tallata jnk jalalle, (m. kuv.) liikavarpaille; från huvud till ~ kiireestä kantapäähän; ta till fötterna lähteä käpälämäkeen, ottaa jalat alleen; tili ~s jalan, jalkaisin; (j.) jalkapatikassa; trampa under fötterna tallata jalkoihinsa; sitta vid ngns fötter istua jnk jalkojen juuressa (m. kuv.).

fota I rfh sig nojautua, perustua, på ngt ihk-

fotabjälle -t: från hjässan till kiireestä kantapäähän, päästä jalkoihin, fot||arbete (urh., u.) jalkatyö, (jlkp.) jalkapeli, (nrk.) jaikatyö(skentely), (pn.) jalkojen käyttö, -bad jalkakylpy. -beklädnad jalkine, fotboll jalkapallo; jalkapalloilu, fotbolls||elva (jlkp.) jalkapallojoukkue, -lag ks. ed. -match jalkapallo-ottelu, -pian jalkapallokenttä, -spelare jalkapal-lonpelaaja, palloilija, fot||broms (aut.) jalka-, polku|jarru, -fel jalkavamma, -folk (sot.) jalkaväki, -fäste -t: få ~ saada jalansijaa; förlora menettää jalansijansa; jalka luiskahtaa alta. -gångare jalankulkija, -knöl (an.) kehräsluu. -lampa jalkalamppu. -led (an.) nilkkanivel, -not (kirjp.) alaviitta. foto -t -n, (-s) valokuva; ta ett ~ ottaa valokuva, valokuvata; (yhd. ks. m. fotografi-). -affär valokuvaliike. -ateljé valokuvaamo, foto||cell (shk.) valo (sähkö) kenno, -elektrisk -t valosähköinen. fotogén (-se:n) -en, -et paloöljy, -kök petroli-, »priimus|keitin». -lampa öljylamppu.

foto||gr^f -en -er valokuvaaja. -graf$ra I tr valokuvata; (låta) ~ sig valokuvaut-taa itsensä, (m.) käydä valokuvaajassa, -gräfling -en valokuvaus, fotografi (-e)t, (-e)n -er valokuva; valokuvaus. -album valokuva-albumi, -plåt valokuvauslevy, (lasi)kuvas. foto||grafisk -t valokuva-, valokuvauksellinen. -grammetri (iniim.) valokuvamit-taus. -gravyr (kirjp.) valopiirros. fotombyte (urh.) jalanvaihto.

iotometr} (fys.) valonmittaus. foto| i modell valokuvausmalli. -montage (-ta:s) (val.) eri valokuvien osista koottu kuva. -ram valokuvakehys. foto|| statkopia valokuvajäljennös. -typi

-n -er fototypia. fot||pall jalkajakkara, -pump jalkailma-pumppu. -sack (aj.) jalkapeite. fots||bre|d -tt jalanlevyinen. -bredd -en jalanleveys; inte vika en rs olla väistymättä tuumaakaan, -djup -t jalansyvyi-nen. -hög -t jalankorkuinen. fot||si|d -tt jalkoihin asti ulottuva, -skada jalkavamma, -skrapa ritilä; (j.) kenkä-raappa. -spjärn (veneessä) einepuu; ta rs mot ngt tukea jalkansa jhk. -spår jalanjälki; gå i ngns ~ (kuv.) kulkea jnk jäljissä, -steg 1. askel; jag hörde ~ kuulin askelia. 2. porrasaskelma. -ställning 1. jalan, jalkojen asento. 2. jalusta, -stöd (yl.) jalka|noja, -tuki; (moottorip.) jalka-noja. -sula jalkapohja, -svett jalkahiki, -valv (an.) jalka|holvi, -kaari, -vandra I itr kävellä, vaeltaa, matkata jalan, -vandrare jalankulkija, -vandring kävelyretki, jalkamatka. -vård jalkojen hoito, -värmare jalkainlämmitin. foxterrier -n - foksterrieri, kettuterrieri, foxtrot -en -er (tns.) fokstrotti. frack -en -ar hännystakki, frakki; klädd i rs frakkipukui|nen, -sena, (j.) frakissa; klä sig i rs pukeutua hännystakkiin, ottaa hännystakki (frakki) ylleen, -klä|dd -tt frakki-, hännystakki|pukuinen. -middag frakkipäivälliset. -skjorta frakkipaita. -skört frakin-, hännystakin|lieve. fradga I. -n kuohu, vaahto, (suun ymp. m.) kuola; rsn står om munnen på honom hänellä on suu vaahdossa. II. I itr, rfl. rs sig vaahdota, kuohua, fradga|s I itr (dep.) ks. ed.; det -des om munnen på honom hänellä oli suu vaahdossa, hänen suustaan valui vaahtoa, pursusi kuolaa, fradgig -t -are vaahtoinen, kuohuinen, fragil -t -are hauras, helposti särkyvä, fragment -et - katkelma, fragmentarisk -t katkelmallinen. frakt -en -er a) rahti; kuorma, lasti; b) rahti (maksu); kuljetuskustannukset; ~ betald rahti maksettu (ennakolta, lähetyspaikassa); ^ betalbar på bestämmelseorten rahti maksettava määräpaikassa, frakta I tr rahdata, kuljettaa, frakt||avsändare rahdin lähettäjä, -av-tal rahtisopimus. -fart rahdinkuljetus, -fri -tt rahditon; rsfritt (adv.) rahditta, -gods rahtitavara, -godsexpedition (raut.) rahtitavaratoimisto.

fraktion -en -er 1. (mat.) seka-, murto|-

luku. 2. (puolue- yms.) ryhmä, (j.) nurkkakunta. 3. (kern.) jae, jaos. 4. (fys.) (valon) taittuminen.

frakt||kostnader rahtikustannukset, -kulut, -kulungit, -mottagare rahdin vastaanottaja. -nedsättning rahdinalennus.

fraktning -en rahtaus.

frakt||sats rahtijtaksa, -maksu, -sedel rahti|kirja, (vanh.) -seteli, -sedelsdubb-lett rahtikirjan kaksoiskappale, -tariff rahtitariffi. -tillägg rahdinlisä.

fraktur 1. -en (kirjp.) fraktuura. 2. pl -er (lääk.) (luun)murtuma.

frakt||utjämning rahtietu. -ångare (mer.) rahtilaiva.

fram (adv.) 1. (paik.) esille, eteenpäin, luo; tänne; ^ till ngn jnk luo; storma rs rynnätä eteenpäin, esiin; snart kommer solen rs pian aurinko tulee näkyviin; ^ o. bak edestä ja takaa; ~ o. tillbaka edestakaisin; sinne tänne; varken rs eller tillbaka ei eteen- eikä taaksepäin; ^ med det! tuo tänne se! näytä se! sano se (heti)! ^ med dig! tule ulos sieltä! komma rs till ngn tulla jnk luo; han gick rs till bordet hän meni pöydän ääreen; '—< över ks. framöver; hon sitter längre rs hän istuu tuonnempana (edempänä); längst rs (aivan) edessä, etumaisena; rakt rs suoraan eteenpäin, edessäpäin; ända rs aivan eteen (asti); perille asti; ända rs till staden (aina) kaupunkiin (perille) asti, saakka. 2. (aik.): längre rs tuonnempana; ^ emot kvällen illan suussa; ^ i maj joskus (myöhemmin) toukokuussa; (längre) rs på dagen päi-vemmällä; han sov till långt rs på dagen hän nukkui pitkään; ^ på eftermiddagen; iltapuolella; ~ på hösten myöhemmin syksyllä; ^ på natten (myöhempään) yöllä, keskiyön tienoissa; ända rs till (aina) jhk saakka.

fram||axel etuakseli. -ben etujalka, -besvärja I tr loihtia (esiin); aiheuttaa, -brusa I itr: tåget kom rsnde juna porhalsi esiin, kohti, -bära IV5 tr kantaa esiin; ^ hälsningar (tack) esittää, saattaa perille terveiset (kiitokset), -del etujosa, -puoli, -deles tästä lähtien, tästedes, vastedes. -dra(ga) IV2 tr tuoda esiin; ^ bevis esittää todistuksia; ^ exempel (skäl) mainita esimerkkejä (syitä); vrt. dra IV. fram. -driva IV1 tr ajaa esiin; kuljettaa eteenpäin, -emot (prp.): ^ kvällen illan suussa, -fart kulkeminen, matkaaminen (eteenpäin); menettely; mellastelu, elämöinti, riehuminen, tuhojen teko; eldens rs tulen tuhot, leviäminen; ovarsam rs varomaton, hurja ajo. -flytta I tr ks. flytta IV. fram. -fot etujalka; visa f ram-framfusig

fötterna (kuv.) näyttää, mihin pystyy, -fusig -t -are malttamaton, hätäilevä; tungetteleva, röyhkeä, -fusighet -en malttamattomuus, tungettelevuus, röyhkeys; vrt. ed, -föda II1 tr synnyttää (maailmaan); (kuv.) saada aikaan, tuottaa, framfpr I. (prp.) edessä, eteen; mitt ^ ingången suoraan sisäänkäytävän edessä; ^ alit ennen kaikkea; hälsan ^ alit terveys ennen kaikkea; terveys on kultaa kalliimpi; föredra ngn ~ alla andra asettaa jk kaikkien muiden edelle, pitää jtk kaikkia muita parempana; gå ^ ngn kulkea, kävellä jnk edessä (edellä, edeltä); ha, äga företräde ~ ngn olla etuoikeus jnk toisen suhteen. II. (adv.) 1. edellä-, edessä|päin; han gick ~ hän meni edeltäjäin). 2. lägga en sten ~ pistää kivi (jnk) eteen, framför[a II1 tr (vrt. föra III. fram) 1. tuoda (toiselle), luovuttaa, tuoda esiin; suorittaa. 2. (aj.): bilen -des med en fart av ... autoa ajettiin (auto kulki, tuli)... vauhtia; ^ hälsningar tuoda, esittää terveiset; framför mina hälsningar till Er fru! sanokaa (minulta) terveisiä rouvallenne; ^ sina lyckönskningar esittää onnentoivotuksensa; framför min ursäkt till henne! esittäkää puolestani hänelle minun anteeksipyyntöni! ^ sitt ärende esittää asiansa. 3. (teat.) esittää, näytellä, f ramgaffel (plkp.) etuhaarukka, framgent (-je:nt) edelleen, vastaisuudessa;

allt ~ yhä edelleenkin, vastakin, fram|gå V itr (kuv.) käydä selville, ilmetä, selvitä; därav siitä käy selville; av undersökningen -gick att han var skyldig tutkimuksesta selvisi, että hän oli syyllinen; tutkimuksessa selvisi hänen syyllisyytensä, framgång -en -ar menestys; ha (röna) ^ saavuttaa menestystä; (m.) päästä jks; krönas med ~ saavuttaa (täydellinen) menestys; utan ~ menestyksettä, saavuttamatta menestystä, turhaan, suotta, framgångsrik -t menestyksellinen, framhjul etupyörä, -sdrift (tkn.) etu-

pyörälkäyttö, -veto. fram||hålla IV2 tr tähdentää, korostaa; ngn som ett mönster esittää jk esikuvana;

ngt för ngn kiinnittää jnk huomiota jhk; ~ sig själv pitää itseään näkyvillä, mainostaa itseään, (j.) tehdä itsestään »numeroa», -härda I itr pysyä jssk; ^ i sitt beslut pysyä päätöksessään; pitää (hellittämättä) kiinni päätöksestään, -bäva II1 ks. -hålla.

fram|ji I. (adv.) edessä. II. (prp.) sitta ^

bilenistua. autossa edessä; ^ maj joskus, vähän tuonnempana toukokuussa, -ifrån

— frampå fram

(adv.) edestä, -kalla I tr 1. aiheuttaa, saada aikaan; (kuv.) herättää, synnyttää. 2. (val.) kehittää, -kallning -en

(vai.) kehitys. -kant etureuna, -kasta I tr (kuv.): en anmärkning esittää, singahduttaa huomautus; ^ en antydan om ngt vihjata jstk, jhk suuntaan; ~ en fråga tehdä, heittää, sinkauttaa kysymys; ^ ett förslag om en hjälpaktion tehdä esitys avustustoiminnasta; ^ ett påstående esittää väite, -kläcka II2 tr hautoa, kuoria munasta; (kuv.) päästää suustaan, lasketella, framkomlig -t -are (jota myöten on) mahdollista kulkea, päästä; kulku-, ajo (kelpoinen, ajokunnossa; (mer.) purjehdus-kelpoinen. -het -en kulku-, ajo|kelpoisuus; vrt. framkomlig. framkomma V itr: ~ meden begäran till ngn esittää, osoittaa jllk pyyntö; ~ med ett förslag esittää, tehdä ehdotus, fram||komst (perille) tulo, saapuminen; att betalas vid ~en maksettava(ksi) perille tullessa, -kropp eturuumis. -leva V tr elää aikojaan, viettää aikaansa; ~ sitt liv i fattigdom elää köyhyydessä, -lid|én -et -na kuollut, vainaja, -lägga V tr (kuv.) esittää; ^ bevis esittää todistuksia; ^ en plan (ett lagförslag, en rapport) esittää suunnitelma (lakiehdotus; tiedotus, ilmoitus, selonteko); ~ skäl esittää syitä, -läggande -t esitys, -länges (adv.) eteenpäin; falla ~ kaatua eteenpäin, -mana I tr loihtia, manata esiin; saada aikaan, -marsch eteneminen; kulku, marssi eteenpäin, mot ngt jtk kohti; vara på ~ (kuv.) voittaa alaa. framme (adv.) 1. edessä; där ~ tuolla edessä, tuolla noin; han sitter helst ~ vid fönstret hän istuu mieluimmin ikkunan ääressä. 2. esillä; kläderna ligger ~ vaatteet ovat valmiina (valmiiksi esille asetettuina); vaatteita ei ole vielä korjattu pois; bilen är ^ auto on (odottaa) oven edessä; solen har inte varit ~ aurinko ei ole ollut näkyvissä, ei ole näyttäytynyt (kään). 3. perillä, määräpaikassa; nu är vi ~ nyt ollaan perillä, määrän päässä. 4. (kuv. snt.): när olyckan är ~ jos niin hullusti kävisi; nu har han varit ~ igen nyt hän on taas ollut liikkeellä, tehnyt tekosiaan; hålla sig ~ pysytellä näkyvissä, etualalla; valvoa etujaan, fram|| mumla I tr mutista itsekseen; esittää hiljaisella äänellä, -om I. (prp.) edellä; edelle. II. (adv.) edessä, edellä-(päin). -pressa I tr pusertaa (esiin); ~ en bekännelse av ngn kiristää jltk tunnustus; hon <—'de ett skrik hänen huuliltaan

pääsi, pusertui huuto, -på I. (prp.) 1. (paik.) edessä(päin), etupuolella; eteen-

\U)fram

päin, etupuolelle. 2. (aik.) ks. fram 2. II. (adv.) edessä, etualalla, -resa: fram-o. återresa meno- ja paluumatka, menopaluu.-ropa I tr huutaa esiin, -rusande: komma ~ porhaltaa, rynnätä esiin, paikalle; ett ~ tåg esiin (kohti, ohi) jyristen porhaltava juna. -ryckning (sot.) eteneminen. -sida etu|sivu, -puoli, -skjutande (a. tpm.) esiin pistävä, ulkoneva, -skju-t|en -et: ~ ställning (sot.) eteentyönnetty asema; en person i ~ ställning (kuv.) huomatussa asemassa oleva hnk. -skrida IV1 itr edetä, samota; työntyä eteenpäin, -skrid|en -et -na (aik.) pitkälle kulunut, ehtinyt; i långt -et havandeskap pitkälle kehittyneessä (ehtineessä) raskaudentilassa; i sjukdomens långt -na stadium pitkälle kehittyneellä (ehtineellä) sairauden asteella; på grund av den långt -na tiden koska aika on kulunut (näin) pitkälle, koska on jo (ehtinyt tulla) näin myöhä, -skymta I itr häämöttää, näkyä, erottua; låta ~ antaa hienokseltaan huomata. -släpa I tr: ~ sitt liv i bekymmer o. elände elää kituuttaa aikojaan murheessa ja kurjuudessa, -snyfta I tr nyyhkyttäen sanoa, puhua nyyhkytysten lomassa, -springande (a. tpm.) ks. -skjutande; komma ^ juosta (touhuta) paikalle, -sprung|en -et -na (kuv.) jstk syntynyt, alkunsa saanut, -sprängande (a. tpm.): komma ~ karauttaa (paikalle), framsteg edistys (askel): göra ~ edistyä, framstegs||fientlig -t taantumuksellinen, edistyksen vihollinen, -man edistyksen mies. -parti edistyspuolue, -vänlig -t edistysmielinen, edistystä suosiva, fram||stupa: falla ~ kaatua, pudota päistikkaa; kasta sig ~ (ned i gräset) heittäytyä nurmikolle pitkäkseen (kasvoilleen); ligga ~ maata kasvoillaan (kasvot maata vasten), -stycke (teur. ym.) etukappale; etuosa, -stå V itr näyttää jltk, osoittautua jks; ~ i en bättre dager (i helt annat ljus) näyttäytyä, esiintyä suotuisammassa valossa (aivan toisessa valossa), -stående (a. tpm.,kuv.) huomattava, etevä, merkityksellinen; vara ~ (m.) erottautua joukosta; olla muita huomattavampi, parempi, etevämpi, framställa II1 tr 1. esittää; kuvailla, selostaa, kehitellä, selvittää; ^ en begäran esittää pyyntö, till ngn jllk; ~ en fråga esittää, tehdä kysymys; ~ klagomål mot ngn, beträffande ngt esittää valitus jtk vastaan, jnk johdosta. 2. valmistaa, tuottaa, framställan ks. framställning. framställare 1.valmistaja, tekijä. 2. (teat.)

(osån) esittäjä, näyttelijä, framställning -en -ar 1. valmistaminen,

tekeminen. 2. esitys; ^ om understöd esitys avustuksen antamisesta; göra ~ hos ngn om ngt tehdä jllk esitys jstk,

esittää jllk jtk; på ~ av ngn jnk esityksestä; på ~ av dem heidän esityksestään. 3. kuvaus, esitys; kort ~ (lyhyt) katsaus; grafisk (schematisk) ~ graafinen (kaavamainen) esitys, framställningsförmåga esitys|kyky, -taito. -konst esittämisen lahja; esitystaito, -metod valmistusmenetelmä, -sätt 1. valmistustapa. 2. esitystapa, fram||stöt (sot.) hyökkäys rajoitetuin tavoittein (m. kuv.). -synt - -are kaukonäköinen, harkitseva, -synthet -en kaukonäköisyys, viisas harkinta; tietäjän, profeetan katse, -säga V tr esittää, -säte etuistuin, -tand etuhammas, -tass etukäpälä.

framtid tulevaisuus; det får ~en utvisa sen tulevaisuus näyttä|köön, -nee; jör ~en vastaisen varaljle, -ta; för cdl ~ ainiaksi; i ~en tulevaisuudessa, vastaisuudessa; i en inte alltför avlägsen ~ tulevaisuudessa — eikä siihen liene enää kovin kauankaan; i en nära lähitulevaisuudessa; ställa på ~en siirtää, lykätä tuonnemmaksi; under den närmaste ~en aivan lähitulevaisuudessa, framtida (a. tpm.) tuleva, vastainen, tulevaisuuden-.

framtids||bekymmer tulevaisuudenhuo-let; huoli huomisesta, -dröm tulevaisuu-denunelma. -man tulevaisuuden mies. -plats tulevaisuudenpaikka (jossa hyvät ylenemismahdollisuudet), -stat tulevaisuuden valtio, -tro tulevaisuuden-, tulevaisuus |usko. -utsikter tulevaisuuden|-toiveet, -mahdollisuudet, fram||till (adv.) edessä, edestä, etupuolelta. -trolla I tr taikoa, loihtia (esiin, tyhjästä). -träda II1 itr 1. ks. träda III. fram. 2. esiintyä. 3. (kuv.) näyttäytyä, osoittautua, ilmetä, olla havaittavissa; pistää silmään; erottua, -trädande I. (a. tpm.) silmäänpistävä,h uomattava, näkyvä. II. -t esiintyminen; näkyminen, ilmeneminen, erottuminen, -tränga II1itr tunkeutua eteenpäin, esiin, -tung -t etupainoinen. -tvinga IY4 tr pakottaa tulemaan esiin; kiristämällä, pakottamalla saada, hankkia, -visa I (II2) tr näyttää, osoittaa; kunna ^ goda resultat olla esitettävänä (voida osoittaa) hyviä tuloksia; voida viitata hyviin tuloksiin, framåt I. (adv.) eteenpäin; gå ~ mennä eteenpäin; edistyä, menestyä; arbetet går ~ työ edistyy, sujuu hyvin; böja sig ~ taivuttautua, kumartua eteenpäin; jjor-ton dagar ~ neljätoista päivää (kaksiframåtanda — fredag

fre

viikkoa) eteenpäin; neljäntoista päivän (tav. kahden viikon) päästä. II. (prp.) han gick gatan ~ hän käveli pitkin katua. III. (int.) eteenpäin! ~marsch! eteenpäin — mars! IV. (a. j.) yritteliäs, häikäilemätön, rohkea, arastelematon; han är mycket ^ hän on hyvin yritteliäs, framåt||anda yritteliäisyys; toimeliaisuus; määrätietoisuus, -böj|d -t, -lutande (a. tpm.) eteenpäin taipunut, kumartunut; nuokkuva, -skridande I. (a. tpm.) edistyvä, kehittyvä. II. -t edistyminen, edistys, -strävande I. (a. tpm.) eteenpäin pyrkivä. II. -t eteenpäin pyrkiminen, yritteliäisyys.

fram||ända alku-, etu|pää. -över I. (adv.) edessäpäin. II. (prp.) ^ slätten tasangon yli, tuolle (tuolla) puolen, franc (frang) -en - (Fr.) frangi; schweiziska

~(s) Sveitsin frangi(t). franciskaner), -munk fransiskaani (munkki). -nunna fransiskaaninunna. -orden fransiskaanimunkkikunta.

1. frank -t -are reipas, rohkea, reima; helt aivan avoimesti, aivan suoraan, ollenkaan peittelemättä.

2. frank -en -er (käns. hist.) frankki, frank-kilainen.

frank$ra I tr (post.) varustaa postimerkeillä, arvoleimalla; (posti) merkittää;

kuvert kirjekuori, jossa postimerkki; (m.) ynnäke; otillräckligt (lähetys,

jossa) liian vähän postimerkkejä; vaillinaisesti merkitetty, frankering -en postimerkittäminen. frankeringsmaskin postituskone. frankisk -t (käns.) frankkilainen. franko (post.) (adv.) 1. vapaasti postissa; postimaksutta; ilman rahtia. 2. (lähettäessä suorit.) postimaksu, -kuvert kirjekuori, johon painettu merkki; ynnäke, ehiö. -stämpel postikorttiin t. kirjekuoreen painettu postimerkki, -tecken postimerkki; ynnäke, ehiö. Frankrike npr Ranska, franktirpr -en -er (hist.) frank lirööri; s ala-

ampuja, sissi, frans -en -ar ripsu, fransa|d -t ripsureunainen. fransig -t -are ks. ed.

fransk -t ranskalainen; ^ lilja (hist.)

Ranskan, Bourbonin lilja, fransk|a 1. -an (kiel.) ranska (n kieli). 2.

(ett) ks. franskbröd. fransk||bröd ranskanleipä, -klassisk -t ranskalaisklassillinen.

fransk-tysk -t ranskalais-saksalainen; -—'ci

kriget Ranskan-Saksan sota (1870—71). fransk vänlig -t ranskalaisystävällinen.

fransman -nen fransmän (käns.) ranskalainen.

fransysk -t (vanh.) ranskalainen; ~ visit lyhyt, »ranskalainen» vierailu, fransysk I a -an -or 1. ranskatar. 2. (teur.)

teurastetun eläimen (härän) reisipala. fransäs -en -er (tns.) franseesi. frappant - -are naseva; silmäänpistävä. frappera I tr pistää silmään; olla yllättävä; jag ~s av ngt jk yllättää (minut), pistää silmään (i).

frapperande (a. tpm.) silmäänpistävä.

1. fras -en -er puhetapa, sananparsi; svarvade (tomma) ~er sirosti sorvatut, pyöristetyt (tyhjät, merkityksettömät) sananparret; korulauseet, sanahelinä; vanliga ord o. ~er tavalliset sanat ja puheenparret.

2. fras -et (silkin yms.) kahina, frasa I itr kahista.

fraseologi -(e)n (kiel.) fraseologia, lause-parsisto.

frasera I tr, itr fraseerata; jaksotella, jäsennellä (painotuksen ja taukojen avulla), frasfri -tt yksinkertainen, asiallinen, ilman turhaa sanahelinää t. korulauseita, fräsig -t -are (keit.) murea, murskahteleva, ritisevä, ratiseva.

fras||makare tyhjillä korulauseilla ratsas-telija, suunpieksäjä, -makeri korulauseiden viljely, -rik -t kukkaskielinen, koru-lauseinen.

fras||voffla, -våffla (erikoisen murea) vohveli.

fraternisera I itr veljeillä, med ngn jnk kanssa.

fred -en -er rauha; rauhansopimus; Guds Herran rauhaa! ~en i A. A:n rauha; hålla (sluta) ~ pitää, säilyttää (tehdä, solmia) rauha; i westfaliska ~en Westfalenin rauhassa; leva i ~ med ngn elää rauhassa, sovussa jnk kanssa; lämna ngn i ~ jättää jk rauhaan; jag får inte vara i ~ för honom hän ei anna minun olla rauhassa; tili'—'S tyytyväinen, freda I I. tr 1. suojella, för ngt jltk; sitt samvete tyynnyttää, rauhoittaa omaatuntoaan; med samvete omatunto rauhallisena, tyynenä; (vanh.) hyvällä omallatunnolla. 2. ks. fridlysa. II. rfl. ~ sig för ngt suojautua jltk. fredag -en -ar (j. m. f redan) perjantai; ^ morgon (kväll) perjantaiaamuna, -iltana; nästa r^ ensi perjantaina; varje ~ joka perjantai; i viime perjantaina; i ^s morse, på <—' morgonen perjantaiaamuna; i jör en vecka sedan perjantaina viikko sitten; i <•—-'S (i) förra veckan

viime viikon perjantaina; om (på) perjantaina; o m (på) ~arna perjantaisin,

perjantaipäivinä; på ~ om en vecka, på ~ åtta dar perjantaina viikon päästä.

f redags| lef termiddag perj an tai- iltapäivä, -kväll perjantai-ilta; på ~arna perjan-tai-iltoina. -nummer perjantainnumero. -väder: ^ är söndagsväder perjantain säästä voi päättää, millainen ilma on sunnuntaina.

fredlig -t -are rauhallinen; värv rauhallinen työ.

fredlös -t lainsuojaton, (hist.) »rauhaton»; förklara ngn ~ julistaa valtionkirouk-seen, lainsuojattomaksi, -het -en lainsuojattomuus; valtionkirous. freds||anbud rauhantarjous, -brott rauhan rikkominen, -domare rauhan tuomari, -fot rauhantila; leva på ~ elää, olla, rau-hankannalla; ställa krigsmakten på ~ asettaa puolustusvoimat rauhankannalle. -fördrag rauhansopimus, -förhandlingar rauhanneuvottelut, -ivrande (a. tpm.) rauhan puolesta intoileva, »konferens rauhan|neuvottelut, -konferenssi, -kongress rauhankongressi; vrt. ed. -kärlek rauhan rakkaus, -mäklare rauhan] välittäjä, -hieroja, -pipa (intiaan.) rauhanpiippu (m. kuv.). -pris (Nobelin) rauhanpalkinto. -rörelse rauhanliike, -slut rauhanteko. -stiftare rauhan tekijä, -styrka (sot.) rauhanajan määrävahvuus. -tan-ke(n) rauhanajatus. -tid rauhan aika; i ~ rauhan aikana; övningar i ~ (sot.) rauhanajan harjoitukset, -tillstånd rauhantila. -trevare rauhantunnustelu, -under-handlingar rauhanneuvottelut, -villkor

rauhaneh|to, -dot. -älskande (a. tpm.) rauhaa rakastava, haluava, fregatt -en -er (mer.) fregatti, -fågel (el.

Fregata aquila) fregattilintu. frejd -en maine; god ^ (Iak.) hyvä maine, hyvämaineisuus; ha god ~ (Iak.) olla hyvämaineinen, frejda|d -t kuulu, kuuluisa. frejd(e)betyg maine|todistus, -kirja, frejdig -t -are reipas, ra vakka, frekvens -en paljous, määrä; (shk.) taajuus, jaksoluku; (rad., shk. m.) värähdys-luku. -mätare jaksoluvun mittari, taajuusmittari.

frekventera I. tr käydä (usein) jssk. frenesi -(e)n raivo(kkuus), vimma, frenetisk -t raivo|isa, -kas, vimmattu, silmitön; ~t bifall myrskyisä suosio, menestys, frenologi -(e)n frenologia. fresk -en -er (taid.) fresko, freskomålning (taid.) 1. -en freskomaalaus-

tapa. 2. -en -ar fresko(t, -maalaukset), fresta I tr houkutella, vietellä, viekoitella,

g — friarärenden

johdattaa kiusaukseen; känna sig tuntea (suurta) halua, kiusausta jhk; jag känner mig tekisi kovin mieleni; detta arbete på tämä työ kysyy voimia, käy kovasti voimille, vaatii suuria ponnistuksia.

frestande- (a. tpm.) houkutteleva, viekoitteleva.

frestare -n - houkuttelija, viekoittelija, kiusaaja, viettelijä, frestelse -n -r (usk.) kiusaus; houkutus, viekoitus, viettelys; motstå en ~ vastustaa kiusausta, houkutusta; falla för en ~ langeta kiusaukseen; inled oss icke i ~ älä johdata meitä kiusaukseen, frestersk|a -an -or viettelijätär, viekoittelija (tar).

fri -tt -are vapaa; ^ från ngt vapaa jstk; i det ~a ulkoilmassa; ulkosalla; ut i det ulos, ulkoilmaan (luontoon); allting ~tt kaikki vapaata; ^ från alla band kaikista siteistä vapaa; minkään siteiden pidättämättä; ^ från alla bekymmer vapaa(na) kaikista huolista, aivan huoleton (na); ^ från skulder velaton; ^ från synder (usk.) synnitön; bli ^ från ngn (ngt) vapautua, päästä vapaaksi (jstk hnk., jstk as.); gå ~ (Iak.) päästä vapaaksi, ilman rangaistusta, saada vapauttava tuomio; han har gått ~ för alla misstankar (m.) häneen ei ole kohdistunut epäluulon varjoakaan (häivääkään); vi har r^tt från skolan i dag meillä on tänään lupa (koulusta); det står er ~tt teillä on vapaa valta (täysi vapaus) (tehdä jtk); ta sig ~tt ottaa (itselleen) vapaata (aikaa), vapautta työstä ym.; det är inte alldeles r^tt att jag är litet förvånad kieltämättä olen hieman hämmästynyt; ~tt hemburet vapaasti kotiin tuotuna; ~tt (säljarens) lager vapaasti (myyjän) varastosta; ~tt ombord (job) vapaasti laivassa; ~tt station Helsingfors vapaasti Helsingin asemalla.

1. fria I I. tr vapauttaa, julistaa vapaaksi; hellre ~ än fälla (Iak.) (epäv. tap.) ennemmin päästää kuin langettaa; r^nde dorn [vapauttava päätös; ~nde vittnesmål vapauttava todistajanlausunto. II, rfl. <-*>> sig från misstankar vapautua, puhdistautua epäluuloista; ^ sig med (genom) ed vannoa itsensä vapaaksi, päästä vannomalla vapaaksi.

2. fria I itr 1. ^ till en flicka kosia tyttöä, pyytää tyttöä vaimokseen. 2. ^ tili ngns gunst tavoitella jnk suosiota, pyrkiä jnk suosioon.

friarbrev kosimakirje, kosimiskirje. friare -n - kosija.

friar||färd kosio|retki, -matka, -ärenden:fribiljett—fi

vara stadd i ~ olla kosima|retkillä, -hankkeissa.

iri||biljett vapaalippu, -bord (mer.) a) varalaita, varpe; b) kuivakylki. -bor|en -et-na vapaa|syntyinen, -sukuinen, -brev 1. (post.) vapaa-, virka|kirje. 2. (vak.) vapaakirja. -brottning (pn.) vapaapaini, -bytare merirosvo, merisissi. frid -en rauha; ^ vare med eder! rauha olkoon teille! rauha kanssanne! ~ över hans stoft! rauha hänen tomulleen! gå i mene rauhaan (rauhassa)! må han vila i levätköön rauhassa! fridag vapaapäivä; han har då sin ~ hänellä on silloin vapaapäivä (nsä). fridfull -t rauhallinen, tyyni, -het -en rauhallisuus, tyyneys, lepo. fridlys I a II2 tr (mets.) rauhoittaa; (m.) muistomerkkejä, luonnonnähtävyyksiä jne.; -t område rauhoitettu, luonnonsuojelu |alue; -t skog (mtsh.) rauhoitettu metsä, frid||lysning -en (mets. ym.) rauhoitus, -lysningstid rauhoitusaika, -lös -t rauhaton, levoton; vrt. fredlös. fridsam -t -mare rauhallinen; rauhaa rakastava; riitaa karttava; säyseä; vrt. fridfull, -het -en rauhallisuus; säyseys. fridsfurste rauhan ruhtinas, fridstörare rauhanhäiritsijä. frielev vapaaoppilas.

frieri -(e)t -er kosinta; avioliitto-, naima|-tarjous.

fri||exemplar vapaakappale, -ge (-giva) V tr vapauttaa, päästää vapaaksi, frigjd -are (er. sukupuolisesti) tunteeton,

välinpitämätön, frigiditet -en (sukupuolinen) kylmyys, välinpitämättömyys.

fri||giva V £rks. -ge. -givning-erc vapautus, vapaaksi päästäminen, -gjor|d -t vapautettu, vapautunut; luonteva, -gjordhet -en vapaa esiintyminen; luontevuus; vapautuneisuus. -gång -en (aut.) vapaakäynti. fri||göra V I. tr vapauttaa, irrottaa; (kern.) vapautua. II. rfl. ~ sig irrottautua, irtautua; du lär inte kunna ^ dig från den tanken, att et taida päästä eroon (siitä) ajatuksesta että. -görelse -n vapautus. (Yrt. emancipation.) frihamn vapaasatama, frihamnslager vapaasatamavarasto. fri||handel -n vapaakauppa, -handelspolitik vapaakauppapolitiikka. -handelsvänlig -t vapaakauppaa kannattava (suosiva). -handlare vapaakauppias. frihandsteckning (taid.) käsivarapiirustus, friherre vapaaherra, -krona vapaaherran-kruunu. -skap -et 1. vapaaherran arvo, vapaaherrallinen sääty. 2. -et - (alue) vapaaherrakunta.

iluftsmåleri fi-il

friherrjnn|a -an -or vapaaherratar, friherrlig -t vapaaherra|n, -Uinen, frihet -en -er vapaus; härmed ta(ge)r vi oss ~en att. . . täten rohkenemme (tehdä jtk); ta sig för stora ~er ottaa liian suuria vapauksia, ruveta liian rohkeaksi; fri- o. rättigheter (Iak.) vapaudet ja oikeudet, frihets||anda vapaudenhenki. -begär va-paudenhalu. -fientlig -t vapaudelle vihamielinen. -kamp vapaustaistelu, -krig vapaussota, -kärlek vapaudenrakkaus. -längtan vapaudenkaipuu, -straff vapausrangaistus. -tidén (hist.) vapauden-aika. -älskande (a. tpm.) vapautta rakastava.

fri||hjul vapaapyörä. -hjulsnav vapaa|-rumpu, -napa; vapaapyörän napa. -hoit, -hult -en -ar (m. -et -) (mer.) törmyri, kylkisuojus, lepuuttaja, (vanh.) viilari. -idrott -en (miel.) yleisurheilu; rata- ja kenttä urheilu, frikadell -en -er (keit.) kokkare, pyö-rykkä.

fri||kalla I tr vapauttaa, från ngt jstk (m. lupauksesta); ^från allt ansvar vapauttaa kaikesta vastuusta, -kalla|d -t vapautettu;

från värnplikt vapautettu sotapalveluksesta. -kallelse -n vapautus, frikassë -n -er (keit.) viilokki. f rikast (kori-, käsi-, vesi|pallo) vapaa |-heitto, (koripallo m.) rangaistusheitto. frikativ|a -an -or (kiel.) frikatiivi, spirantti, rakoäänne.

fri||koppla I tr irrottaa (kytkentä), -koppling-era -ar (tkn.) vapaa-, irto|kytkin. -kort vapaa|kortti, -lippu, frikostig -t -are antelias, aulis; runsas.

-het -en anteliaisuus, aulius. friktipn -en -er (fys.) kitka; (kuv.) hankaus, kahnaus, friktipnsfri -tt kitkaton; (kuv.) hankaukse-ton, kahnaukseton (yhteistoiminta ym.). fri||kyrka (usk.) vapaakirkko, -kyrklig -t I. vapaakirkollinen. II. (s.) vapaakirkon jäsen, -kyrklighet -en vapaakirkollisuus, -kårvapaajoukko. -känna II1 tr vapauttaa, julistaa vapaaksi, -kännande I. -t vapauttaminen, vapautus; yrka på ~ av ngn vaatia jnk vapauttamista. II. (a. tpm.) vapauttava; ^ dorn vapauttava päätös; vapauttaminen syytteestä, -köp lunastus, -köpa II2 tr lunastaa (vapaaksi) .-lager (kaup.) vapaavarasto, -lans (san.) vapaa avustaja, -lista I. -n (kaup.) vapaaluet-telo. II. I tr: ~ importen av en vara vapauttaa jnk tavaran tuonti, frill|a -an -or (hist.) jalkavaimo, frilufts||bad ulkoilmakylpylä. -bio ulko-ilmaeiokuvateatteri. -liv ulkoilmaelämä, ulkoilu, -museum ulkomuseo, -måleri

ulkoilmamaalaus. -människa ulkoilma-ihminen. -möte ulkoilmakokokous. -teater ulkoilmanäyttämö, frimodig -t vapaa, arastelematon, ujostelematon. -het -en arastelemattomuus, ujostelemattomuus. frij|murare -n -vapaamuurari, -murar-loge (-lo:s) vapaamuurariloosi. -murar-orden vapaamuurarikunta. -mureri -et vapaamuurarius, frimåndag -en vapaamaanantai; hålla ^

pitää vapaamaanantaita. fri||märka II2 varustaa postimerk(e)illä,

postimerkittää. -märke postimerkki, frimärks||affär postimerkkikauppa. -album postimerkkialbumi. -automat

posti-merkkiautomaatti. -handlare posti-merkkikauppias. -kassa postimerkki-kassa. -samlare postimerkkien kerääjä, postimerkkeilijä, -samling postimerkkikokoelma.

fri||passagerare vapaa-, varas | matkust aj a, »jänis», -plats (teat. ym.) vapaapaikka, -religiös -t vapaauskontolainen.

1. fris (i:) -en -er (rak.) friisi, koristekaista.

2. fris (i:) -en -er (käns.) friisi (Iäinen), frisera I tr kähertää; kammata (hiukset), frisering -en käherrys, kampaus, kampaaminen.

friser| I salong parturinliike; kampaamo.

-sax parturinsakset. -tång käherryspihdit. fri||sim (u.) vapaauinti, -sinna|d -t vapaamielinen; de vapaamieliset, -sinne -1, -sinthet -en vapaamielisyys, frisisk -t friisiläinen; öarna (mnt.)

Friisein saaret, frisisk| a -an 1. (kiel.) friisin kieli. 2. -an

-or friisiläinen nainen, frisk -t -are terve; raikas (ilma); raikas, tuore, veres; ^ hy raikas iho, hipiä; ha ~ hy (m.) olla kukoistavan näköinen; i minne tuoreessa muistissa; ^ o. kry terve ja reipas; ^ till kropp o. själ sielullisesti ja ruumiillisesti terve; jag känner mig ännu inte riktigt ^ en tunne olevani vielä täysin terve, en ole vielä oikein (hyvässä) kunnossa, friska I I. tr 1. (met.) melloittaa, puhdistaa, putlata. 2. ~ upp virkistää, piristää; ~ upp minnet piristää, elvyttää muistia. II. itr: det i tuuli kiihtyy, friskara vapaajoukko. frisk||betyg terveystodistus, -het -en terveys; raikkaus, raittius, reippaus, -intyg ks. -betyg.

friskna I itr: ~ till tulla terveeksi, toipua.

frisk||skriva IV1 tr (lääk.) päästää terveenä pois (sairaalasta), -sport ulkoilu; reippailu. -sportare ulkoilija; reippailija.

friskus -en -ar (j.) reipas poika, fri||skytt -en -ar 1. (käns.) taika-ampuja. 2. sala-ampuja. -spark (jlkp.) vapaapotku. -språkig -t -are rohkeapuheinen, suorasukainen, -språkighet -en suorasukaisuus, rohkeapuheisuus. frist -en -er tauko; lykkäys-, odotus|aika. fri||stad 1. turvapaikka; tyyssija. 2. vapaakaupunki, -stat vapaavaltio, -stund vapaahetki; (koul.) välitunti, -stående (a. tpm.) erillinen, yksinäinen; irrallinen; gymnastik vapaaliikkeet. frisyr -en -er kampaus, hiuslaite, tukkalaite.

frisör -(e)n -er parturi; kampaaja; kähertäjä. -biträde -t parturin apulainen, parturin-, kähertäjäni oppilas, frisprskia -an -or kampaaja. frita(ga) IV2 I .tr: ~ f rån vapauttaa velvollisuudesta (lupauksesta, syytöksestä); han fritas från allt ansvar hänet vapautetaan kaikesta vastuusta. II. rfl. ~ sig från ngt torjua, kieltäytyä, sanoutua irti, pyytää päästä jstk; jag fritar mig från allt ansvar en katso olevani missään vastuussa, sanoudun irti kaikesta vastuusta.

fritid vapaa-aika, vapaahetki; på ~en

vapaa-aikoina, vapaahetkinä, fritids||läger lomaleiri, -område ulkoilu-, telttailu- yms. alue. -sysselsättning, -verksamhet loma-ajan toiminta, puuhat, harrastukset, frityr -en -er (keit.) sula rasva; paistinrasva.

fri||tänkare vapaa-ajattelija, -tänkeri -et

vapaa-ajattelu, -vakt (mer.) vapaavahti, -vecka (palvelusväen) vapaaviikko, (leik.) kissaviikko, römppäviikko. -vikt vapaa-paino.

frivillig I. -t vapaaehtoinen; ~t (m.) itsestään, omasta aloitteestaan, vapaasta tahdostaan. II. (s.) vapaaehtoinen, -het -en vapaaehtoisuus; på ~ens väg vapaaehtoisuuden tietä, -kår vapaaehtoisjoukko, frivol (o:) -t -are kevytmielinen, rivo, rietas, frivolitet -en -er 1. kevytmielisyys, rivous.

2. -er (nl.) frivoliteetti, sukkulapitsi. frodas I itr (dep.) menestyä, höystyä, rehottaa.

frodig -t -are rehevä, höystyvä, uhkea, hyötyisä; (hnk.) tanakka; (seutu) hedelmällinen; (rikkaruoho) valtoimenaan rehottava; (mielikuvitus) rehevä, lennokas, -het -en (hnk.) uhkeus; (ksv.) rehevyys,

reheväkasvuisuus. from (-U-) -t -mare hurskas; (el.) lauhkea, säyseä; ^ som ett lamm lauhkea kuin lammas; ~ma stiftelser hyväntekeväisyys-säätiöt. -het hurskaus; (el.) säyseys.

fromlerj -(e)t hurskastelu, fromma: till rs för ngn jnk hyväksi, hyödyksi.

fromsint - -are sävyisä, frond (frongd) -en -er vastustus-, kapina|-puolue.

frondera I itr kapinoida; nousta vastustamaan hallitusta (m. omia puoluelaisiaan). frondQr -en -er vastustuspuolueen mies, hallituksen moittija.

front -en -er (sot.) rintama (m. kuv.); göra rs mot ngn nousta vastustamaan jtk; (sot. m.) tehdä asento, (ent.) rintama(kunnia); vid rsen rintamalla, f rontti -t rintama-.

front||anfall, -angrepp (sot.) rintamahyökkäys. -avsnitt rintamakaista. frontespis -en -er (rak.) julkipääty; (kirjp.) pää ty kuvio.

1. f ross| a -an -or kylmän | väreet, -väristykset, -puistatukset; horkka; ha rs olla

horkassa; han skakar av rs hänellä on kuumeenpuistatuksia; skakande av rs kuumeessa vapisten (vapiseva).

2. frossa (-o-) I itr mässätä, ahmia (m. kuv.); hekumoida.

frossare -n - mässäilijä, hekumoitsija, frossbrytning ks. frosskaknin frosseri -(e)t mässäily, ahmiminen, ylensyöminen.

frosskakning -en -ar kuumeenpuistatus; horkka.

frost -en -er halla; kylmä, pakkanen, -beständig -t (mv.) hallankestävä; pakkasta kestävä, jäätymätön, -bite|n -et -na pakkasen vikuuttama, purema, -fjäril (prh.). hallamittari -fri -tt jäätymätön; nå till rstt djup päästä niin syvälle ettei routa sinne ulotu, -härdig -t ks. -beständig. f ros tig -t -are hallainen, frost||klar -t: en rs natt kuulas hallayö, -knöl kylmänkyhmy. -länd(ig) -1, -länt--a hallanarka, -natt hallayö, -salva kylmän-voide. -skada (mv.) halla|vahinko, -vahingot; (lääk.) kylmän|purema, -vamma, -skada|d -t hallan panema, hallan vikuuttama. -sprick|a -an -or (mtsh.) pak-kashalkeama. -öm-t -ma hallan-, kylmän |-arka.

frotté -n -er (vaat.) frotee(kangas), -handduk froteepyyheliina. frottera I tr hieroa, hangata; ^ sig med ngn seurustella, oleskella yhdessä jnk kanssa.

frottørborste hierontaharja; karkea harja, fru -n -ar rouva; rsn i huset talon rouva; talon emäntä; har rs A. sett filmen? oletteko, rouva A., ollut sitä elokuvaa katsomassa (nähnyt sen elokuvan)?

ruktskörd fru

frug$l -1 -are yksinkertainen; karu, vaatimaton; niukka, frukost (-kk-) -en -ar aamiainen; äta rs syödä aamiaista; tili rs aamiaiseksi, -bord aamiaispöytä; (m.) voileipäpöytä; vid rset aamiaispöydässä, -dags: det är rs on aamiaisaika.

frukostera I itr syödä aamiaista, frukostlllov ks. -rast. -middag lounas; aamiaispäivällinen. -rast aamiais|tunti, -loma. -ätare aamiaisen syöjä, aamiaisvieras.

frukt -en -er hedelmä; (m. rhm.) hedelmät; inkokt rs hillotut hedelmät; torkad rs kuivatut hedelmät; förbjuden rs smakar bäst (läh.) kielletty hedelmä makein; njuta rsema av sin flit nauttia uutteruutensa hedelmiä (tuloksista), frukta I tr, itr pelätä; aavistella (pahaa); ^ ngn (ngt) pelätä jtk; ^ Gud pelätä Jumalaa; jag rsr det värsta (att det har hänt honom ngt) pelkään pahinta (että hänelle on jtk tapahtunut, sattunut); ^ jör sitt liv pelätä henkeään (olla peloissaan henkensä puolesta); ~ för straff pelätä rangaistusta (saavansa rangaistuksen), fruktaffär hedelmäkauppa. fruktan: en rs pelko; epäluulo; hysa rs för ngn pelätä jtk; tuntea pelkoa jtk kohtaan; inge (injaga) rs hos ngn herättää jssk pelkoa, saada (j. opettaa) jk pelkäämään; av rs för ngt jnk pelosta, fruktansvär|d -t -dare pelottava, hirvittävä, kauhea, fruktassiett hedelmälautanen. fruktbar -t -are hedelmällinen; (m. kuv.) antoisa, tuottoisa, -het -en hedelmällisyys ym., vrt. fruktbar.

frukt||bringande (a. tpm.) hyödyttävä, hyötyä tuottava; (m.) menestyksellinen, -bärande (a. tpm.) hedelmiä kasvava (tuottava); (kuv.) ks. -bringande. -försäljare hedelmäin |myyjä, -kaupustelija, -glass hedelmäjäätelö. -handel 1. (yl.) hedelmä-kauppa. 2. hedelmä|myymälä, -kauppa, -handlare hedelmäkauppias. -kniv he-delmäveitsi. -kött hedelmämalto. fruktlös -t hyödytön, turha, tehoton, -het -en hyödyttömyys, turhuus, tehottomuus.

frukt||mos -et hedelmäsose, -odlare hedelmänviljelijä. -odling -en hedelmänviljely; (viljelty alue) hedelmä|viljelys, -viljelmä, -tarha, -saft hedelmämehu, -sallad hedelmäsalaatti, fruktsam -t -maresiitoskykyinen, hedelmällinen; (kuv.) en ~ hjärna tuotteliaat aivot, -het -en siitoskykyisyys; vrt. ed. frukt||skål hedelmämalja. -skörd hedelmä-

sato; hedelmän korjuu, -soppa hedelmä-keitto. -sort hedelmälajike. -tid hedelmien, hedelmäsadon, hedelmänkorjuun aika. -träd hedelmäpuu, -trädgård hedelmätarha. -vin hedelmäviini, -ämne (ksv.) sikiäin. frun tim | mer -ret - naishenkilö; (halv.) naisihminen, naisenkuva; naikkonen; (rhm.) naisväki, fruntimmers||aktig -t -are naismainen, naisten tapainen, -fasoner: det är ~ (m. halv.) se (tuo) on (niin) naisten tapaista. -kari naissankari, hurmuri, frus|en -et -nare 1. (es.) jäätynyt, jäässä; routaantunut, roudassa; marken är ^ maa on roudassa; -et kött jäädytetty liha, jäädytysliha. 2. (hnk.) viluinen; jag känner mig ~ minua vilustaa, tunnen vilunväreitä; -na händer kohmeiset kädet; -na lemmar kylmästä kangistuneet jäsenet; vara ~ av sig olla kylmänarka, vilunarka, helposti vilustuva, frusenhet -en jäätyneisyys; vilunarkuus;

(vilusta) hytiseminen, frusta I itr (he\.) korskua: (hnk.) pärskyä, päristää.

frygisk -t (käns., hist.) fryygialainen; ~

mössa fryygialainen lakki, fryntlig -t -are muhoileva, lupsakka, hyväntuulinen, -het -en lupsakkuus, hyväntuulisuus, frys|a IV6 I. itr 1. jäätyä: vattnet har frusit vesi on jäätynyt, jäässä. 2. palella, olla viluissaan; ^ lite smått hiukan viluttaa; jag -er minua paleltaa, viluttaa; jag -er om fötterna jalkojani paleltaa. 3. potatisen har frusit halla (pakkanen) on pannut perunan; kylmä on vikuuttanut perunoita. II. tr jäädyttää. III. (pain. part.): ^ av: han har frusit näsan av sig hän on (pahasti) palelluttanut nenänsä; ~ fast i ngt jäätyä jhk kiinni; igen (järvi) jäätyä umpeen; ^ ihjäl paleltua kuoliaaksi; ~ ned ks. //; det har jrusit på i natt viime yönä on jäätänyt, on ollut pakkanen; ~ sönder jäätyä ja särkyä (lasiastia, jossa vettä, yms.); ^ tili jäätyä kiinni, umpeen, frys||anläggning jäädytyslaitos; jäädyt-tämö; pakastamo, -box jäädytys|kaukalo, -astia, -laatikko; pakastesäiliö, fryserj -fe)t -er ks. / ry s anläggning. frysmaskin jäädytyslaite, frysning -en jäätyminen; (tkn.) jäädyttäminen.

frys||punkt (fys.) jäätymispiste, -rum

jäädytyshuone; jäädyttämö. fråg|a A. -an -or kysymys; det är hara en ~ om tid (se) on vain ajan kysymys; det är ~ (värt) orn saattaa(pa) kysyä

(tokko); vara ~ om ngt olla kysymys jstk; det är ~ om livet (tässä) on henki kysymyksessä; vad är det ~ om? mistä on kysymys? mistä on puhe? det kan bli ~ om det se voi tulla kysymykseen; få n (koul.) saada vastata; göra ngn en ~ kysyä jltk jtk, tehdä jllk kysymys; firman i ~ kysymyksessä oleva (asianomainen) liike; personen i ~ asianomainen, puheena oleva (po.) hnk.; komma i ~ tulla kysymykseen; det kommer aldrig i ~ siitä ei voi olla puhettakaan; (j.) ei tule kuuloonkaan; det kan komma i ~ att (m.) voi käydä niinkin että; voi sattua sellaistakin että; sätta i ~ epäillä, saattaa kyseenalaiseksi; i ~ om (den saken) sen asian suhteen, siitä asiasta puhuen; mitä siihen (asiaan) tulee; utom ali ~ mahdotonta, ei tule kysymykseenkään. B. I I. tr, itr kysyä; ~ ngn (efter) ngt kysyä, tiedustella jltk jtk; ^ efter ngn kysellä jtk (hnk.); ^ efter ngt kysyä, tiedustella jtk (asiaa); ~ ngn om råd (till råds) kysyä, pyytää jltk neuvoa, angående ngt jnk suhteen, jssk asiassa; ^ efter (på) priset på en vara kysyä, tiedustella jnk tavaran hintaa. II. (pain. part.): ~efter ngn välittää jstk (tav.kielt.); inte ^ efter ngt vähät välittää jstk, (j.) antaa palttua jllk; ~ sig fram kyselemällä löytää (edelleen, perille); ^ sig för kysellä, kuulustella,

tiedustella; ~ om kysyä uudelleen, vielä toistamiseen; ^ ut ngn kysellä, tiukata, urkkia jltk (kaikki mahd. tiedot).

fråge||form (kiel.) kysymysmuoto, -formulär kyselykaavake, -iedare tietokilpailujen järjestäjä, johtaja, -ord (kiel.) kysymyssana. -sats (kiel.) kysymyslause, -sport tietokilpailu, -ställare kysyjä; ky-sy|myksen, -mysten tekijä, esittäjä, -tec-ken kysymysmerkki: som ett levande ~ (kuin)* elävä(nä) kysymysmerkki(nä).

frågvis -t utelias, uteleva, -het -en uteliaisuus.

från (vrt. ifrån) I. (prp.): o. med ngt jstk alkaen; ^ o. med denna dag tästä päivästä alkaen, lähtien; ^ o. med den 1 januari tammikuun 1 päivästä (lähtien); <—' början alusta alkaen; ^ fordom vanhastaan, ikimuistoisista ajoista; tåget avgår ^ staden juna lähtee kaupungista; komma ^ kyrkan tulla kirkosta; lager (kaup.) suoraan varastosta; ~ sidan sivulta; långt ~ staden (vägen) kaukana kaupungista (tiestä); herr A. ~ Borgå herra A., Porvoosta; en flicka ~ landet maalaistyttö; hälsningar ~ Paris terveisiä Pariisista; en tavla ~ 1700-talet 1700-luvulta oleva taulu, maalaus; biljetterfråndöma — frän

frä

^ 100 mark pääsyliput 100 mk:sta alkaen; ^ dag till dag päivästä päivään; ^ det ena till det andra asiasta toiseen; muista asioista puhuaksemme; ^ det jag kom hit siitä (lähtien) kun tulin tänne; jag känner honom ~ det han var barn olen tuntenut hänet lapsesta asti (saakka), (leik.) pienestä pahasta; jag känner honom ~ Rom tutustuin häneen Roomassa; (m.) tunnen hänet Rooman- (Roomassa oleskeluni) ajoista; ~ att ha varit rik har han blivit utfattig oltuaan ennen rikas hän on nyt rutiköyhä; aikoinaan hän oli rikas mies, mutta on nyt köyhtynyt rutiköyhäksi. II. (adv.) irti, erossa jstk (irrotettu, erotettu, poistettu) jstk; vrt. tili.

från||döma II1 tr: ^ ngn ngt tuomita pois jltk jtk; (m.) evätä jltk. -falle -t -n kuolema. -gå V I. itr tulla vähennettäväksi, jäädä pois jstk. II. tr hylätä jtk, luopua jstk; muuttaa; ~ sitt beslut luopua päätöksestään; muuttaa mieltään, -känna II1 tr: ~ ngn ngt kieltää jtk jltk, riistää; (Iak.) tuomita pois; du kan inte ^ mig denna rätt et voi kieltää minulta tätä oikeutta, -landsvind maatuuli; det blåser ~ tuuli tulee maalta päin. -narra I tr houkutella (petkuttaa) jtk jltk. -räkna I tr vähentää pois jstk; olla lukuun ottamatta, -räkna|d, -t pois luettuna, -röva I tr, ngn ngt ryöstää jtk jltk. -se Y tr olla huomioon ottamatta; ~tt detta tätä huomioon ottamatta. -sida nurja puoli, takapuoli, -skii|d -t erotettu, erillään; eron saanut; (avio)eron saanut puoliso, eronnut, -skil-ja II kr erottaa, riistää erilleen, -stul|en -et -na: han blev ^ sin plånbok häneltä varastettiin lompakko, -stötande (a. tpm.) (kovin) vastenmielinen, tympäisevä, -säga Y rfl. ~ sig ett uppdrag sanoutua irti (luopua) tehtävästä; hylätä tarjous; ^ sig ett nöje kieltäytyä huvista, -ta(ga) IY2 tr: ngn ngt ottaa (pois) jltk jtk. -träda II^/v ett ämbete luopua, erota virasta; ~ ett yrkande peruuttaa vaatimus, väite, -varande (a. tpm.) 1. poissaoleva; vara ^(koul.) olla poissa. 2.hajamielinen, -varo -n (hnk.) poissaolo (m. koul.); (es.) ^ av ngt jnk puute, puuttuminen; lysa med sin ~ (j.) loistaa poissaolollaan.

fräck -t -are julkea, röyhkeä; vara ~ nog att olla tarpeeksi röyhkeä, julkea jhk, jtk tekemään; juljeta tehdä jtk; detta är nästan jör ~t tämä jo on melkein hävytöntä. -het -en -er julkeus, röyhkeys, hävyttömyys.

fräk|en -nen, fräkne -t (ksv. Equisetum) korte.

fräkn|e -en -ar pisama, kesakko, teeren-pilkku.

fräknig -t -are pisamainen, kesakkoinen. frälsa II2 (I) tr (er. usk.) pelastaa, vapahtaa; käännyttää; fräls oss ifrån ondo päästä meidät pahasta! frälsare (usk.) Vapahtaja, f rälsar 11 boj, -krans (mer.) pelastusrengas, frälse I. (a. tpm.) veroista vapaa; (hnk.) aatelinen. II. -t verovapaus; (hist.) rälssi; aatelisto.

frälsning -en pelastus, vapautus; (usk.) lunastus.

frälsnings] I armén pelastusarmeija, -soldat pelastussotilas; pelastusarmeijalainen. frälst I. -a (läh.) herännyt; uskovainen. II.

(s. läh.) herännäinen, uskovainen, främja I tr edistää, auttaa, främjande -t edistäminen, främjare -n - edistäjä, suosija, främling -en -ar muukalainen, vieras, främlings!|fientlig -t muukalaisvastainen, -fientlighet, -hat

muukalaisviha, främlingskap -et outous, vieraus; muukalaisuus; hans ~ (ulkomaal.) se seikka, että hän on muukalainen, främlings||legion: franska (spanska) ~en Ranskan (Espanjan) muukalaislegioona, -pass muukalaispassi, främmande I. (a. tpm.) vieras; outo; muukalainen; ^ beståndsdelar vieraat aineosat, ainekset; ^ herravälde muuka-laisherruus; muukalaisvalta; i ~ land muissa, vieraissa maissa; ulkomailla; ett ~ ord vieras (peräinen) sana; ett ~ språk vieras kieli; ^ ämne (kropp) vieras aine; vara ~ för ngn olla jllk vieras (ta), outo (a), tuntematon (ta). II. (s.) 1. tuntematon, vieras (hnk.). 2. (rhm.) vieraat; de har ofta (bjudningar) heillä on usein vieraita; de har (får) ~ till middag heillä on (heille tulee) päivällisvieraita, främre (a. tpm.) etumainen, etu-; Asien Etu-Aasia; Indien Etu-Intia;

Orienten Lähi-Itä; ^ parkett (teat.) etupermanto. främst (adv.) etumaisena, ensimmäisenä; edessä, etunenässä, etupäässä, lähinnä; han sitter allra ~ hän istuu aivan etumaisena; ^ på dagordningen ensimmäisenä päiväj är j estyksessä. främsta (a. tpm.) etumainen; etevin; tunnetuin; ylhäisin, arvokkain; i ~ rummet ensi sijassa, ennen (kaikkea) muuta; jag sätter honom absolut i ~ rummet asetan hänet ehdottomasti ensimmäiselle sijalle, främste ks. jrämsta.

frän -t -are kirpeä, tympeä, karvas; terävä, pureva; säälimätön; ^ anmärkning pureva huomautus; svar terävä, pureva vastaus; ~ lukt kirpeä, tympeä haju.

frände -n -r sukulainen; heimolainen, -folk heimo-, sukulais|kansa. frändskap 1. -en sukulaisuus. 2. (kern.) pl

-er kemiallinen taipumus, affiniteetti, fränhet -en kirpeys, tympeys, karvaus: jyrkkyys, säälimättömyys; vrt. frän.

1. fräs -en -ar (tkn.) jyrsinkone.

2. fräs -et 1. porina, sihinä, rahina, kahina, pihinä. 2. för full ~ täyttä vauhtia, täyttä karkua; sätta ~ på ngt tarttua tarmokkaasti jhk; (j.) panna »tuulemaan», »hihat heilumaan», »rullat pyörimään».

1. fräsa II2 tr (tkn.) jyrsiä, kursoa.

2. fräsa II2 I. itr 1. (höyry) sihistä; (keit. paistett.) rätistä; (vesi) kuohua; (kissa) sylkeä; ~ av ilska kihistä, puhista, sähistä kiukuissaan. 2. niistää (nenä). II. tr (keit.): ^ upp käristää, ruskistaa.

fräsande -t sihinä, sähinä; kuohuminen; korskunta; (kissan) sylkeminen; (nenän) niistäminen, fräsare n - jyrsijä, kursoja. fräsch -t -are raikas, tuore; uusi, siisti, fräscha I tr: ~ upp piristää, raikastaa, virkistää.

fräschhet -en, fräschör -en raikkaus, tuoreus.

fräsmaskin (tkn.) jyrsinkone. frät|a II2 fr, itr syövyttää; ~nde bekymmer jäytävä(t), kalvava(t) suru(t); ~nde gift jäytävä myrkky; ~nde gods, ~nde ämne (n) syövyttävä (t) aine (et); rosten -er järnet ruoste syö(vyttää) rautaa; ^ bort syövyttää pois; ^ (sig) igenom syöpyä läpi (puhki); ~ sönder syövyttää, jäytää rikki.

frätmedel syövytysaine. frätsår (lääk.) (pahanlaatuinen) haavau-tuma, haavoittuma; (kuv.) mätähaava, syöpähaava. frö ~(e)t -n 1. siemen; (rhm.) siemen, siemenet, (kuv.) itu; gå i ~ tehdä siementä, siementyä. 2. (busfrö) retkun-, roiston|-alku.

fröa I itr, rfl. ~ sig siementyä, tehdä siementä; ^ (av sig) varistaa siemenensä, frö||förädling siementenjalostus. -gömme (ksv.) siemenlokero. -handel siemenkauppa. -handlare siemenkauppias. -hus (ksv.) siemenkota, fröjd -en -er ilo, riemu, onni; i ~ o. gamman ilossa ja riemussa, fröjda 1 rfl. ~ sigy fröjdas itr (dep.) riemuita.

fröjdefull -t iloinen, riemuisa, frökaps|el -eln -lar (ksv.) siemenkota, frök|en - -nar neiti; vad tycker ~ om det?

mitä neiti pitää (tav. mitä pidätte) siitä? frö||mjöl -et (ksv.) siitepöly; överföring av ~ (siemenkasvien) pölytys, -odling sie-

menviljely. -rik -t runsassiemeninen. -skal siemenkuori. -slag, -sort siemen]laatu, -lajike, -ämne (ksv.) siemenaihe. fuchsi|a -an -or (ksv.) verenpisara, fuffens: et ~ koiruus, kepponen: vilppi, petkutus; ha ~ för sig

(koul.) tehdä vallattomuutta; (yi.) harjoittaa vilppiä, petkuttaa, fug|a -an -or (mus.) fuuga. fug$ra|d -t (mus.) fuugan tyyliin sävelletty, fukt -en kosteus; (suurempi) märkyys, fukta I I. tr kostuttaa; kastella; ~ strupen (leik.) kastaa kaulaa. II. itr olla kostea, fuktas I itr (dep.) kastua, kostua; hennes ögon ~ av tårar hänen silmiinsä kihoavat kyynelet, hänen silmänsä kostuvat, vettyvät.

fukt||drypande (a. tpm.) kosteutta valuva, läpimärkä, -fläck (sht.) (tukki)sinistymä; kosteus|pilkku, -tahra, -laho. -fläckig -1 täynnä kosteuspilkkuja. -fri -tt kosteude-ton, aivan kuiva, fuktig -t -are kostea, -het -en kosteus, fuktighetsmätare kosteudenmittari. fukt||skada kosteuden aiheuttama vahinko.

-skada|d -t kosteuden vahingoittama, ful -t -are ruma; flickan är inte ~ tyttö ei ole ruma, (j.) ei hullumman näköinen; ~ som stryk ruma kuin kuvatus, kuin pahus; han är en riktigt ~ fisk hän on erittäin ikävä tyyppi, oikein aika lurjus; det var ~t gjort av dig tuo oli (sinun puolestasi) rumasti tehty; vara ~ i mun olla paha-, rivo-, räävä|suinen. -het -en rumuus, inhottavuus, fuling -en -ar rumilus, ilkiö, lurjus, ryökäle.

full-£ -are 1. täysi; alldeles ~ aivan, täpö täysi; ett glas täysi lasi; hus (teat. ym.) täysi huone, näytäntö loppuun-myyty; (j.) lappu luukulla; strö ut med ~a händer (kuv.) jakaa auliisti, avokätisesti; sirotella täysin kourin; jör ~a segel täysin purjein, kaikki purjeet (j. joka riepu) levällään; vagnen är ~ (rait.) vaunu täynnä; hälla koppen ^ kaataa kuppi täyteen; ljuga ngn ^ (j.) syöttää jllk valheita, »pajuköyttä»; stoppa fickorna r^a sulloa taskunsa täyteen; en blus ~ av (med) fläckar pusero täynnä tahroja; en kastrull ~ av (med) kokande vatten kattila täynnä (kattilallinen) kiehuvaa vettä; hon kom med en burk ^ med sylt hänellä oli tullessaan tölkillinen hilloa; ett tåg av resande juna täynnä matkustajia; ~ av harm kovin harmissaan, kiukuissaan; harmin, kiukun vallassa; ~ av helig vrede pyhän viha(stukse)n vallassa; han var ^ av beröm hän tuhlaili ylen määrin kiitostaan, ylistystään; trädgårdarna

var av (med) rosor puutarhat olivat täynnä ruusuja (ruusuja tulvillaan); ^ av (med) snö täynnä lunta; hamnen var r^ av (med) fartyg satama oli täynnä laivoja; hela hamnen är ^ av dem koko satama on niitä täynnä; upp täysin määrin jne.; han har ~t upp med pengar hänellä on rahaa kuin roskaa; jag har upp att göra minulla on tavattomasti työtä, tekemistä. 2. kokonainen, täydellinen: på ~t allvar täydellä todella; i ordets bemärkelse sanan täydessä merkityksessä; betalning koko, täysi maksu; vid sina sinnens bruk täydessä järjessään, täydessä tajussaan; sex ~a dagar kuusi kokonaista päivää; ^ jart! (mer.) täysi (vauhti)! med ~ jart täyttä vauhtia; vid ~ hälsa täydessä tervey-dessä(än); täysissä voimissaan; ^ last täysi lasti; med ~ rätt täydellä oikeudella; snart har vi ~ vinter pian meillä on täysi talvi; vid ~ vigör reipas, täysissä ruumiin- ja sielunvoimissaan; anmärkningen var berättigad moite oli täysin oikeutettu, aiheellinen; påstå o. jast väittää kivenkovaan; ~t ut täydelleen; ut så bra aivan (täysin) yhtä hyvä; jör täysin voimin; arbeta jör tehdä työtä voimiensa takaa; taga för ottaa täydestä; inte ~t så bra ei aivan niin (yhtä) hyvä; lika ~t sentään, sittenkin, silti; tili ^o täydelleen, täysin; kylliksi, riittävästi; till betald täysin maksettu. 3. humalainen, juopunut, humalassa, päissään, (j.) pöhnässä, hiprakassa, aivan käkenä, fullasta|d -t täyteen lastattu, full||belag|d -t täynnä, -blod täysiverihevo-nen. -blodig -t täysiverinen, puhdasrotuinen. -blodshäst ks. -blod. -blodsidealist (kuv.) täysiverinen, täydellinen, aito ihantelija, haaveilija, -boka|d -t täyteen merkitty.

fullborda I tr päättää; saattaa päätökseen, tehdä valmiiksi; faktum tapahtunut tosiasia, ratkaistu seikka; efter gärning työn (sä) t ehtyä (än), fullbordan: en ~ täydellistyminen, täytös, valmistuminen; loppu, päätös; vrt. fullborda, i (vid) tidernas ~ aikojen täyttyessä; nalkas sin ~ lähetä täyttymystään, valmistumistaan, loppuaan, full||fjädra|d -t täysihöyheninen; (kuv.) aikamoinen; (j.) konstinsa oppinut, paatunut. -färdig -t aivan valmis, -följa li1 tr saattaa loppuun, tehdä valmiiksi^ (luopumatta kesken jstk); ~ ett mål (Iak.) ajaa asia loppuun, perille asti. -giltig -t -are täysin pätevä, -god -gott -goda aivan moitteeton, kelvollinen; riittävä; ~ ersättning

täysi korvaus; i -gott skick täydessä, moitteettomassa kunnossa, -göra V tr täyttää; ^ ett kontrakt (sina åligganden) täyttää sopimus (tehtävänsä, velvollisuutensa); ^ likvid suorittaa maksu; inte ~ sina skyldigheter

laiminlyödä, jättää täyttämättä velvollisuutensa; ^ sin värnplikt suorittaa asevelvollisuutensa, -het -en tävsinäisyys, täyteys, runsaus, -klottra I tr töhriä, riipusteila täyteen, fullkpmlig -t -are 1. moitteeton, virheetön; en ~ skönhet täydellinen kaunotar. 2. täydellinen; ~t (adv.) täydellisesti, täydelleen, kauttaaltaan; det är omöjligt se on aivan mahdotonta, -het -en -er täydellisyys; uppnå ~ saavuttaa täydellisyys, päästä täydelliseksi, fullkomna I tr tehdä täydelliseksi, täydellistää; ^ sig täydellistyä; det är (Raam.1 se on täytetty, fullkomning -en täydellistyminen; täyttymys.

fullmakt -en -er 1. valtuutus; valtakirja; enligt ~ valtakirjalla; ha (äga) ~ olla valtuutettu; han har oinskränkt ~ hänellä on täydet valtuudet; lämna ngn (en) ~ antaa jllk valtakirja, valtuudet; ~ in blanko avoin valtakirja. 2. valtakirja (virkaan); officers~ upseerin valtakirja, fullmaktsinnehavare valtakirjanhaltija. -lag valtuutuslaki.

full||mata|d -t (vilja) tävsijyväinen. -mo-g|en -et -na kypsä, (vilja) tuleentunut, -måne täysikuu, -mäktig -en -e valtuusmies, valtuutettu; stads~e kaupunginvaltuusto; kommunal r^e kunnanvaltuusto, -packa|d -t täyteen pakattu, ahdettu; (huone) täpö täynnä, tungokseen asti täynnä, -proppald -t täyteen ahdettu, -riggaid -t (mer.) tävsitakilainen. -riggare -n - (mer.) täysitakilainen laiva, fregatti. -satt -a (rait.) vaunu täynnä; (m.) loppuun myyty; alldeles ~ (huone) tungokseen asti täynnä, -skriv|en -et -na täyteen kirjoitettu, -spika|d -t (j.) (kuv.) aivan täynnä, kuin nuijalla lyöty, -stop-pa|d -t täyteen ahdettu. -stämmig-J (mus.) täysiääninen (laulu), fullständig -t -are täydellinen; det är ett misstag av dig siinä erehdyt täydelleen; siinä erehdyt pahasti, (j.) pahan kerran; göra ~ täydellistää, tehdä täydelliseksi, valmiiksi; (adv.) täydelleen, perin pohjin, täysin.

fullständiga I tr tehdä täydelliseksi, aivan

valmiiksi; täydellistää, full||ständighet -en täydellisyys; för ~en$ skull täydellisyyden vuoksi, -sövjd -1: f ag är ~ olen nukkunut (oikein) tarpeekseni, kyllikseni, oikein hyvin.

169full fulltalig -

fulltalig -t -are täysilukuinen, -het -en täysilukuisuus, full teckna! d -t: listan är ~ lista on täyteen merkitty; lånet blev genast -t laina merkittiin heti täyteen, fulltonig -t -are täysiääninen. -het (mus.)

täyteläinen kaiku, full| I träff (amp., m. kuv.) täysosuma, -träna|d -t täysin valmennettu, täysin valmentautunut. -vux|en -et -na täysikasvuinen, (hnk. m.) aikuinen; en ~ människa täysikasvuinen, aikuinen (ihminen), -värdig -t täysiarvoinen, -växt -a täysikasvuinen. -ända I tr päättää; saattaa päätökseen; täydellistää; täydentää; en världsman täydellinen (suuren)maailmanmies. -ändning -en täydellistyminen, fullär|d -t täysin oppinut, fullödig -t täysipitoinen; (kuv.) aito, kunnollinen, sisälly k? ekäs, täysipainoinen, fumla I itr kömpelösti liikkua (menetellä, tehdä); hapuilla, haparoida; han ~de med låset hän hapuili lukkoa, fumlig -t -are kömpelö, köpelö, saamaton, -het -en kömpelyys, saamattomuus, fundament -et - perusta, pohja; jalusta. fundamentg.1 -t perustavanluonteinen, perus-, pohja-; perustavaa laatua oleva, fundera I itr tuumiskella, harkita, mietiskellä, ~ på ngt hautoa, miettiä jtk; hit o. dit tuumia puoleen ja toiseen, harkita puolelta jos toiseltakin; han ~de inte länge, innan han svarade ei hän kauan miettinyt ennen kuin vastasi; nu har du fått ngt att ~ på siinä sait nyt (kerrankin) miettimistä; jag måste först ~ på saken täytyy ensin asiaa tuumia, harkita; ^ ut lopulta keksiä (ajatus, tuuma); han ~de ut en pian hän laati suunnitelman, funderare -n - : ta sig en ~ (ensin) hiukan

tuumia, harkita asiaa, fundering -en -ar ajatus, tuuma, miete; ha ~ar att göra ngt aikoa, tuumiskella, hautoa ajatusta (tehdä jtk); slå de där ~arna ur hågen! heitä mokomat mietteet mielestäsi!

fundersam -t -mare mietteliäs, mietiskelevä, tuumiskeleva.

fungera I itr toimia, palvella; (tkn. hkn.) käydä, toimia.

funktipn -en -er: 1. maskinen är i ^ kone on käynnissä, kone käy. 2. (mat.) funktio.

funktionalism -en (rak.) funktionalismi,

uusasiallisuus, funktionalistisk -t uusasiallinen, funktionalistinen, funktionera I itr ks. fungera. funktioner -en -er toimihenkilö; toimitsija; virkailija.

- futur urn

funta|d rt jnk laatuinen, tapainen; så ~e människor sellaiset, (j.) sen sortin ihmiset; vara (så) ~ (att) olla sellainen, senlaatuinen että; (leik.) sellaisista tarvikkeista tehty.

fur -en 1. (puus.) mänty (puu); honka; av ~ mänty-, mäntyinen; honka-, honkainen. 2. -or (kasvava) honka, mänty, fur|a -an -or honka, furstge (-ra:s) -t (hev.) rehu. furagera (serra) I tr (er. sot.) rehustaa, hankkia rehua.

furi|e -en -er koston jumalatar; (m. kuv.) raivotar, äkäinen nainen, furjr -en -er (sot. Ruots.) ylikorpraali. furnera I tr varustaa, hankkia, furniss^r -en -er tavaran hankkija, toimittaja.

furpr (-o:r), furpre (-orre) (tpm.): göra ~ saada myrskyiset suosionosoitukset, furst|e -en -ar ruhtinas, -dotter ruhtinaan-tytär. -krona ruhtinaankruunu. furstendöme -t -n ruhtinaskunta, furste||par ruhtinaspari, ruhtinaallinen pari. -värdighet -en ruhtinaan arvo. -ätt -en ruhtinassuku, furstjnn|a -an -or ruhtinatar, furstlig -t -are ruhtinaallinen; stånd ruhtinaallinen sääty; bli ~t belönad saada ruhtinaallinen palkinto, furu (tpm. puus.) mänty, honka (puu); av ~ mänty-, honka-, mäntyä, honkaa, mäntyinen, honkainen, -bord mänty-, honka|pöytä. fusipn -en -er (kaup., valt.) yhdistäminen toisiinsa, keskenään; yhteen sulautuminen.

fusk -et 1. hutilointi, tuherrus. 2. vilppi, petkutus, kierous, petollisuus; (koul.) vilppi, (pel.) vääryys, fuska 11. itr 1. töhertää, hutiloida; ^ i ngns yrke yrittää tuhertaa toisen ammattia. 2. (koul.) yrittää vilppiä, luntata. II. rfl. ~ sig igenom koukutella, keinotella läpi. fuskare 1. tuhertaja, töhrys, hu tilus. 2.

(koul., pel.) vilpin, vääryyden tekijä, fuskverk hutilustyö, töherrystyö, tuherrus.

futjl -t -are mitätön, vähäpätöinen, merkityksetön.

futilitpt -en -er mitättömyys, vähäpätöisyys; joutava pikkuasia, futtig -t -are merkityksetön, pahainen, pikkumainen, -het joutavanpäiväisyys, mitättömyys, kehnous; vrt. ed. futur$l -t: ~ form (kiel.) futuurimuoto. futurism -en (taid.) futurismi, futurist -en -er (taid.) futuristi, futuristisk -t futuristinen, futur|um -, -umet, -et -er (kiel.) futuuri,

tuleva aika (ei suom.; vast. prees.); ~ exactum (eri. kiel. läh.) toinen futuuri, fux -en -ar (hev.) raudikko, fy (int.) hyi! ~ fasen! hyi hitto, hyi pahus!

~ skäms! hyi häpeä! häpeä vähän! fylka I itr, (dep.), rfl. ~ sig: ~ omkring ngn kokoontua jnk ympärille, fylke -t -n 1. (hist. läh.) maakunta. 2.

(Norj.) fylke (läh. Suom. lääni), fylkeskonung (hist.) pikkukuningas. fyll|a A. Il1 X. tr 1. täyttää (m. kuv.); ~ antalet täyttää lukumäärä; ~ ett behov täyttää, tyydyttää tarve; ~ sitt behov (av varor) täyttää tavarantarpeensa; ~ en brist korjata, poistaa puute; -d choklad täytesuklaa; ^ en lucka täyttää, tukkia aukko; sin plats (sitt ändamål) täyttää paikkansa, tarkoituksensa; möblerna -de hela rummet huonekaluista tuli koko huone täyteen; ^ saft (vin) på flaskor panna mehu (viini) pulloihin, pullottaa viini; texten -er tre sidor teksti täyttää, tekstiä on (tulee) kolme sivua; ^ en tand (hml.) paikata hammas; hennes ögon -des av tårar hänen silmiinsä kihosivat kyynelet, hänellä oli silmissä kyynelet; anblicken -de oss med fasa (se) näky sai meidät (aivan) kauhun valtaan, meitä ihan kauhisti; jag vill ha ngt till frukost som verkligen -er tahdon aamiaiseksi jtk todella täyttävää (sellaista, josta todella tulee kylläiseksi). 2. ^ 50 år täyttää 50 vuotta; vid ej -da femtio år var han redan en gubbe hän ei ollut vielä viittäkymmentä täyttänyt kun jo oli kuin vanha ukko. II. (pain. part.): ^ i en blankett täyttää lomake; ^ igen ett dike täyttää (vanha) oja; ~ på kärl täyttää astioita, kaataa (niihin) lisää; ^ på glasen täyttää lasit täyteen; får jag ~ på litet mera kaffe? saanko kataa (haluatteko) vielä hiukan lisää kahvia? ~ på bensin täyttää bensiinisäiliö.; ^ ut täyttää (loppuun saakka). B. -an -or humala, päihtymys; i ~n o. villan humalassa, humalapäissään, fyll||bult ks. -tratt.

fylleri -(e)t humala, juopumus, -böter pl juopumussakko, (j.) viinasakot. »förseelse juopumusrikkomus. fyllerist -en -er humalainen, juopunut, fylleristatistik -en juopumusrikostilasto. fyllest: till ~ kylliksi, tarpeeksi, fyll||hicka -

n juopuneen nikotus. -hund ks. -tratt.

fyllig -t -are 1. (vrs.) pyylevä, ruumiikas, pyöreä(hkö), rehevä; paisuva, uhkea, täyteläinen (povi); bli ^pyöristyä. 2. (kuv.) täyteläinen; (sikari) väkevä, maukas; (ääni) täyteläinen; (esitys) laaja, yksityis-

kohtainen; (tavaravalikoima) laaja; monipuolinen. -het 1. täyteläisyys, pyöreys, uh-keus; pulleus, ruumiikkuus. 2. täyteläisyys, täyteläinen maku; yksityiskohtainen tarkkuus, laajuus, monipuolisuus; (vrt. fyllig). fyll||kaja ks. -trati.

fyllna I itr: ~ tili (j.) vähitellen juopua, päihtyä.

fyllnad -en -er täyte; till (som) ~ täytteeksi, täytteenä.

fyllnadsj|belopp täydennys|summa, -erä, -määrä, -gods, -material täyte; täyteaine; spalt~ (san.) palstan täyte, -ord täytesana. -vai täydennysvaali (t), -ämne (koul.) sivuaine.

fyllning -en -ar täyte (myös keit.); vrt. fyllnadsämne.

fyll||sjuk (läh.) (juopottelusta) pahoin-voipa, kohmeloinen, krapulainen, -tratt -en -ar juoppo(lalli), juomari; han är en riktig ~ hän on pata-, rapa|juoppo; (j.) juo kuin pesusieni, kuin taivaankaari, fynd -et - löytö; göra ett lyckligt ~ tehdä oivallinen löytö, -gruva (kuv.) kultakaivos.

fyndig -t -are 1. kekseliäs, sukkela, nokkela; iskuvalmis; ett ord naseva sana. 2. (kaiv.) antoisa, -het -en 1. kekseliäisyys, sukkeluus, nokkeluus. 2. pl -er (kaiv). (malmi)löydös. fyndort löytöpaikka.

1. fyr -et: ha ngt ~ för sig kujeilla, tehdä jtk koirankuria.

2. fyr -en -ar: en glad ~ iloinen veitikka, aika vekkuli.

3. fyr -en -ar 1. (mer.) majakka, loisto. 2. tuli; (ge) (sot.) tulta! sätta ^ under pannorna panna tuli kattiloiden alle.

4. fyr- (yhd.) vrt. fem- (yhd.).

1. fyra I iir: ~ av ampua (laukaus); <—' på lämmittää (aika lailla); ^ under panna lisää puuta (hiiliä) pesään.

2. fyr ja I. (luk.) neljä; vrt. jern jne.; mellan ~ väggar neljän seinän sisäpuolella; gå på alla ~ ryömiä nelinkontin; mellan ~ ögon (aivan) kahden kesken. II. -an -or nelonen; (sout.) nelonen; utriggad ulkohankanelonen.

fyrbent -a nelijalkainen, fyr||betjäning ks. -personal, -båk ks. -torn. fyr|jdela jakaa neljään osaan; neliosainen. -dimensioneli -t neliulotteinen, -fota|d -t nelijalkainen, vrt. -bent. -fota-djur nelijalkainen eläin, -färgstryck (kirjp.) neliväripaino. -hjulig -1 nelipyöräinen. -hjulsbroms nelipyöräjarru. »händig -t (mus.) nelikätinen (kappale); spela ~t soittaa nelikätisesti, -kant nelikulmio; i ~ neliössä, -klöver ks. -väppling.

fyrk -en -ar kolikko; jag har inte en rs (j.) minulla ei ole penniäkään, fyrling -en -ar nelonen, fyrmotorig -t nelimoottorinen, fyrmästare -n 1. majakkamestari. 2. ma-

jakkalaivuri. fyrop hyi-huuto. fyrpersonal majakanmiehistö. fyrradig -t nelirivinen; yrt. m. jern- (yhd.). fyr||sken majakan valo. -skepp majakka|-

alus, -laiva, fyrspann nelivaljakko; höra med rs ajaa nelivaljakolla, -språng: i rs (ajaa) neliä, -stämmig -t (mus.) neliääninen. -taktsmotor nelitahtimoottori. fyrtio, (j.) fyrti (luk.) neljäkymmentä;

vrt. jern (tio), yhd. fyrtionde (järj.luk.) neljäskymmenes, fyrtioåttatimmars vecka 48-tuntinen viikko, fyr||torn majakka(torni). -vaktare majakanvartija, fyrverkeri -(e)t -er ilotulitus, -pjäs ilotulitusväline; (tav. pl) -välineet, fyrväppling neliapila; m. onnenlehti; (kuv.) neliapila (neljä hnk. jotka aina yhdessä), jne.

fyrväsen(det) majakkalaitos. fysik -en 1. fysiikka. 2. ruumiinrakenne; förstörd ~ turmeltunut terveys, fysikalisk -t

fysikaalinen, fysiker -n - fyysikko, fysiikan tutkija, fysikj|lektion (koul.) fysiikantunti; (yliop.)

fysiikanluento. -lärare fysiikanopettaja. fysikum: ett rs (tpm.) fysikaalinen laitos, fysiolog -en -er fysiologi (an tutkija), fysiologi ~(e)n fysiologia, fysiologisk -t fysiologinen, fysionomi -(e)n -er kasvonpiirteet, ulko|-muoto, -näkö; (väl. j.) »naama», fysisk -t fyysi(lli)nen; ruumiillinen; ^ fostran liikuntakasvatus; ~ geografi fyy-sillinen maantiede; ~ person (Iak.) fyy-sillinen henkilö.

1. få V får fick har fått I. (apv.) 1. saada (tehdä) jtk; ~ följa med saada tulla mukaan, päästä mukaan; rsr jag tala med herr A.? saanko puhua hra A:n kanssa, puhutella Iira A:ta? det rsr du inte (lov till) sitä et saa tehdä. 2. (läh.) täytyä: jag rsr väl försöka då (minun) täytynee (pitänee) sitten yrittää; du rsr (lov att) gå nu nyt sinun täytyy mennä, sinun on nyt mentävä; han rsr vänta (hän) saa odottaa! odottakoon! 3. voida, saattaa; du rsr säga vad du vill! sano mitä tahdot, sano mitä sanot! det rsr vi tala om sedan! puhutaan siitä joskus toiste! då rsr det vara olkoon sitten, jääköön sitten sikseen. 4. (kohtel.): rsr jag be om brödet? saisinko (saanko) pyytää leipää?

härmed ber jag ^ meddela täten saan ilmoittaa; jag rsr tacka så mycket kiitoksia hyvin paljon; vad rsr det (lov att) vara? (aterialla) mitä haluaisitte? mitä saan tarjota? (rav., kaup. j.) mitä saisi olla? 5. ^ höra saada tietää; kuulla kerrottavan; ~ se saada nähdä; ~ se, om det lyckas saa nähdä (katsotaanhan) onnistuuko se; ^ veta saada tietää, tietoonsa. II. tr 1. saada jtk; löytää; boken står inte att rs (sitä) kirjaa ei ole saatavissa; ^ användning saada käyttöä; päästä käyttöön; ^ arbete saada työtä; ^ barn saada lapsi(a); ^ sin förklaring saada selityksensä, käydä jstk selville; ^ en förkylning vilustua, kylmettyä; ^ lov a) saada lomaa, vapaata; b) rs lov (tillåtelse) att göra ngt saada lupa tehdä jtk; <—' ett vänligt mottagande saada ystävällinen vastaanotto; en ny plats saada uusi (työ-, toimipaikka; päästä uuteen paikkaan; éfø rsr inte plats se ei mahdu; ~ ett sorgligt slut päättyä surullisesti; saada (olla) murheellinen loppu; ~ tid (tillfälle) saada aikaa (tilaisuus, tilaisuutta); ^ ungar (el.) poikia, penikoida; nu har de rstt varann (j. leik.) nyt he ovat saaneet toisensa; vad rsr vi för mat? mitäs ruokaa nyt (tänään) on? han kan inte ^ det i sitt huvud se ei mahdu hänen päähänsä; när han har rstt ngt i sitt huvud kun hän (kerran) on saanut jtk päähänsä; vad rsr han i lön? mitä (tav. paljonko) hän saa palkkaa? ~ ngt i present saada jtk lahjaksi; var har du rstt det ifrån? mistä sen sait (olet saanut)? vad har du rstt på kläderna? mitä (likaa, tahroja) olet saanut vaatteisiisi? jag har rstt (smuts) en fläck på mig olen saanut vaatteisiini (likaa) lokatahran; olen liannut vaatteeni; ~ sig ett gott skratt (saada) nauraa oikein makeasti. 2. saada tekemään jtk; ^ ngn att avstå från ngt saada jk luopumaan jstk; ^ ngn att begripa (tro) ngt saada jk käsittämään (uskomaan) jtk; ^ ngn att skratta saada jk nauramaan; ~ ngn i säng toimittaa jk vuoteeseen; du rsr inte honom ur fläcken et saa häntä paikaltaan liikahtamaan (hievahtamaankaan); jag fick inte ett ord över mina läppar en saanut sanaakaan suustani. 3. pyyntö, käsky: rsr jag (kaup.) saanko, saisinko; rsr jag 2821 (puh.) saanko 28 21; rsr jag boken där, är du snäll! oletko ystävällinen ja annat (minulle) tuon kirjan tuolta! 4. (snp.) det ska du rs för! tämän sinä vielä muistat! ~ på huden (pälsen, moppe) (j.) saada rökkiinsä, vankasti selkäänsä. 5. (adj., prt. prd.):

<—' betalt saada maksuksi: han har ~tt

det bra nu nyt hänen asiansa ovat hyvin, hänellä on hyvät olot; ^ ngt färdigt saada jtk valmiiksi; jag kunde inte ~ kostymen lagad hos honom en saanut häntä pukuani korjaamaan; sämre (värre) kan man ~ det asiat voisivat olla vielä hullumminkin; ^ sig ngt tillskickat saada jtk tuoduksi (lähetetyksi) kotiin; ^ håret lättat pesettää tukkansa. III. (pain. part.): ^ av saada pois; han ^r inte av sig skorna hän ei saa kenkiä jalastaan; hur fick du av käppen? miten sait kepin (menemään) poikki? ^ bort saada (lähtemään) pois; ' emellan saada mahtumaan väliin; (vaihtokaupassa) saada väliä, väliin; ^ fingrarna emellan saada (tungetuksi) sormet väliin; (tapaturmassa sormet) jäädä väliin, likistyksiin; ^ fast kiinnittää, sitoa, saada (pysymään) kiinni; ^ fast en tjuv saada varas kiinni; ^ fram onnistua saamaan esiin; saada näkymään, erottumaan; saada esille, hankituksi; pakottaa tulemaan esiin; jag fick inte fram ett ljud en saanut päästetyksi ääntäkään, en saanut ääntäkään suustani; ~ sin vilja fram\ saada (ajetuksi) tahtonsa perille; låta ngn r^ sin vilja fram antaa periksi jllek; (j.) antaa jnk pitää päänsä; ^ för sig att saada päähänsä; juolahtaa mieleen (tehdä) jtk; alkaa luulla, kuvitella jtk; ^ hem saada (tavarat) lähetetyksi

(toimitetuksi) kotiin; jag har ~tt hem min fru vaimoni on taaskin kotona; ^ i ngn ngt a) saada jk nielemään (ottamaan) (lääkkeen tms.); b) saada opetetuksi jtk jllk, ajetuksi, päntätyksi jnk päähän; ^ i sig saada niellyksi, niellä; oppia, käsittää; jag fick i mig lite kaffe, innan . . . ehdin (kaikessa kiireessä) siemaista vielä kahvit lkan ennen (kuin); det ska han (min själ) ~ i sig! kyllä hän (totisesti) saa minulta vielä siitä kuulla! ~ ngn ijrån ngt saada jk luopumaan jstk, heittämään jtk mielestään; ^ igen saada a) (ovi) suljetuksi, kiinni; b) saada takaisin; det ska du ~ igen (för)! kyllä minä tämän vielä sinulle maksan! tämän sinä vielä muistat! ^ igenom saada tungetuksi läpi; (kuv.) saada toteutetuksi, ajaa perille; ^ ihop (sulkea) ks. ^ igen\ saada (kerätyksi) kokoon; ^ in saada (menemään, tulemaan) sisään; in pengar saada (kerätyksi, kassaan) rahaa; ^ loss saada irti, irrote tuksi; ^ med (sig) saada (otetuksi) mukaansa; ^ ned saada alas, niellyksi; ^ omkull ngn saada (kaadetuksi) maahan, kumoon; ~ på (sig) kläder saada vaatteet, puku ylleen; (skor) kengät jalkaansa, (huvudbonad) päähine (hattu, lakki) päähänsä; han fick

kläderna (skorna) på sig i en hast hän sukaisi (käden käänteessä) vaatteet ylleen (kengät jalkaansa); ^ tillbaka ks. igen; ~ undan saada (toimitetuksi) pois tieltä; saada (työ) valmiiksi, tehdyksi; ^ upp jaksaa nostaa (ylös); saada nousemaan, (ur sängen) ylös vuoteesta; (kork) korkki pullon suusta; (villebråd) ajaa otus liikkeelle; (fisk) saada kaloja; (kräkas) saada oksennetuksi; ^ ur: man kan inte ~ ngnting ur honom hänestä ei saa irti (lähtemään, puserretuksi) mitään tietoja, ei sanaakaan; ^ ut ks. ur; ^ ut sin lön saada palkkansa (käteensä); ^ över a) auttaa (pääsemään) yli (toiselta puolelta); b) saada jäämään tähdettä (tähteeksi); ^ över pengar till Finland saada (ulkomailta) lähetetyksi rahaa Suomeen; vi r^r tillräckligt med tid på oss för att vila meille jää kyllä yltäkyllin aikaa levätä.

2. få (prn. a.) harvat; muutamat, muutamia; inte så ~ aika monet, useita; inom några ~ dagar muutamassa päivässä; med ord muutamalla sanalla; vi är blott några ~ meitä on vain muutamia harvoja.

fåfäng -t -are 1. turhamainen, koreilun-haluinen; itserakas, omahyväinen. 2. hyödytön , turha; förhoppningar turhat toiveet; ^ möda turha vaiva; ~t suotta, turhaan. 3. ^ gå lär(er) mycket ont joutilaisuus (laiskuus) on kaikkien paheiden äiti.

fåfänga -n turhamaisuus, koreilunhalu.

fåfänglig -t -are hyödytön; turha, -het •en -er turhuus; hyödyttömyys; ~ers ~ (Raam.) turhuuksien turhuus.

fåg|el -eln -lar lintu; varken fisk eller ~ ei kissa eikä kala; ei sitä eikä tätä; en r^ i handen är bättre än tio i skogen (snl.) parempi pyy pivossa kuin kaksi oksalla; det vete -lama (j.) hitto hänet tienne e.

fågel||art lintulaji, -båd lintujen kylpy-allas (puistossa), -berg lintuvuori, -bo linnunpesä, -bur lintuhäkki. -bär (puut.) linnunkirsikka. -bössa lintupyssy. -fri -tt (hist.) lainsuojaton, valtionkirouk-sessa (oleva); förklara ~ julistaa valtion-kiroukseen, lainsuojattomaksi, -frö linnunsiemenet. -fångst linnustus, -holk linnunpönttö; pesimis-, pesä|pönttö. -hund lintukoira, -jakt lintujen ampuminen; linnustus, -kvitter linnun viserrys. -kännare lintujen tuntija, -lim (mets.) lintuliima. -liv lintumaailma; linnun elämä. -perspektiv: (vain) i ~ lin-nun|silmällä, -silmin nähtynä, katsottuna, lintuperspektiivi|ssä, -stä. -skrämma lin-nunpelätti. -skådare (ant. room.) lintujen

lennosta ennustaja, auguuri. -sträck muuttolintuparvi, -sång linnunlaulu, -unge linnunpoikanen, -vinge linnun siipi, -vägen: hur långt är det dit pitkältikö sinne on (matkaa) linnuntietä? -ägg linnunmuna, fåglalåt lintujen ääntely; lintujen kieli, fåkunnig -t oppimaton, taitamaton, tietämätön, yksinkertainen, -het -en tietämättömyys, yksinkertaisuus, fål|e -en -ar varsa; (er. run., vanh.) ratsu, hepo.

fåll -en -ar reuna, palle, sauma.

1. fålla I tr (nl.) saumata, pallistaa, palt-taa.

2. fåll|a -an -or (karja)tarha, (-)karsina; stänga in i ~n panna, (sulkea, teljetä) tarhaan, karsinaan.

fållbänk kaappisänky. fåmannavälde -t harvainvalta, oligarkia, fåna I itr käyttäytyä typerästi ja naurettavasti; (j.)

tonttuilla; lörpötellä, loruta, fån|e -en -ar hölmö, tylsämielinen, houk-kio; hupsu, hullu, fånerj -(e)t -er tylsyys, typeryys, hupsuus; såna ~er! mokomia tylsyyksiä! fång -et - 1. sylys, sylillinen. 2. (Iak.) laga ~ laillinen saanto; laillinen (laillisesti hankittu) omaisuus.

1. fånga I (prt. prf. m. fången) tr ottaa kiinni, tavoittaa; ^ ngns intresse herättää jnk mielenkiintoa, huomiota.

2. fånga: ta till ~ ottaa vangiksi, vangita; ta nu ditt förnuft till koeta käyttää järkeäsil yritä järkiintyä.

fångdräkt vangin puku. fång|e -en -ar vanki.

1. fån|gen -et -na vangiksi otettu, vangittu; ~ i fördomar ennakkoluulojen vallassa (oleva).

2. fång|en -et -na', lätt -et snart (för)-gånget (snl.) mikä laulaen tulee se viheltäen menee; orätt -et snart (för)gånget (snl.) vääryys ei veso; väärin hankittu ei menesty.

fångenskap -en vankeus; råka i ~ joutua vankeuteen.

fångkost vangin|ruoka, -muona, fånglina (mer.) veneen kiinnitysnuora,

pesti, jukko(nuora), fångläger vankileiri.

fångst -en -er saalis; pyynti, -arm (el.) pyyntilonkero. -fartyg kalastus | laiva, -alus; (valaan)pyyntialus. -redskap (tav. pl) pyyntivehkeet, pyydykset, fång||transport vanginkuljetus; vankisaat-to. -vaktare vanginvartija, -vård vankeinhoito. -vårdsstyrelse (hist.) vankeinhoitohallitus, fånig -t -are tylsämielinen, typerä, idioot-

timainen. -het -en -er tylsyys; typeryys; typerät lörpötykset; såna ~er! mokomia tylsyyksiä, lörpötyksiä! fåordig -t -are harva-, vähä|puheinen, -het harvapuheisuus. får -et - 1. lammas. 2. (kuv.) pässinpää; typerä, »hyvänahkainen» hnk., »lammas»; ~ i kål (keit.) lammaskaali. får|a I. -an -or vako, uurre, kouru. II. I tr kyntää, uurtaa vakoja, uurteita; ett ~t ansikte uurteiset, ryppyiset kasvot; av grämelse ansikte surujen uurtamat kasvot; hans ansikte hade ~ts hänen kasvonsa olivat käyneet ryppyisiksi. får||(a)herde, -hjord ks. får\herde, -hjord. fårakläder: en ulv i ~ (Raam. ym.) susi lammasten vaatteissa, får||aktig -t (kuv.) lammasmainen; aasi-mainen; tyhmä kuin pässi, -avel lampaanhoito. -bog (teur.) lampaanlapa. -bringa lampaan rintaliha(t). -fålla lammas |karsi-na, -kettä, -herde lammaspaimen, -hjord lammaslauma. -hund paimenkoira, -klippning lampaiden keritseminen, -kät-te lammas|karsina, -navetta, -kettä, -kött lampaanliha, -skalle (kuv.) pässinpää, pölkkypää, tomppeli, fårskinn lammasnahka, lampaannahka, fårskinns||fodra|d -t\ lampaannahka vuorinen. -mössa lammasnahka-, turkis-, karva|lakki, (j.) (karva)reuhka, -päls lammasnahka t urkki, får||skock lammas|katras, -lauma, -sköt-sel lampaanhoito, -stek lampaanpaisti, -talg lampaantali. -ticka (ksv.) lampaankääpä (sieni), -ull lampaanvilla, fåt (o:) -en -er virhe, erehdys; (j.) kömmähdys, munaus, fåtal: ett ~ pieni määrä, muutama; ett privilegierat ~ (pieni) etuoikeutettu vähemmistö; ett r^y exemplar muutama kappale, yksilö; det var bara ett ~ inbjudna där (tilaisuudessa) oli ainoastaan muutamia kutsuvieraita, fåtalsvälde ks. fåmannavälde. fåtölj -en -er nojatuoli; laiskanlinna, få vi tsk -1: de jungfrurna (Raam.) tyhmät neitsyet, fåvitsko: tala i ~ puhua typerästi, tyhmästi.

fä r(e)t -n nauta (eläin); (hauk.) lurjus; folk o. ~ ihmiset ja eläimet (elukat); ditt senkin lurjus! fäaktig -t -are lurjusmainen, hävytön, sikamainen, -het -en hävyttömyys, lurjus-maisuus, sikamaisuus. fabl$ss -en -er (kuv.) heikkous, för ngt jnk suhteen, jtk kohtaan; ~ för kvinnor heikkous naisiin, fäbod karjamaja.fäda— fältmässig

fäll

fäda I itr (rad.) häipyä, fäderne: på isän puolelta, «arv isän-perintö. -bygd kotiseutu, -gods, -gård syntymä-, koti|talo. -hem syntymäkoti, -jord isäinmaa. fädernesland isänmaa, fäderne||stad syntymäkaupunki. -ärv|d -1 isältä (tav. isiltä) peritty, fädning -en (rad.) häipyminen, häipymis-ilmiö.

fäfot: ligga för ~ olla rappiolla, hunningolla, retuperällä, fägna I tr ilahduttaa; det ^r mig att höra (on) oikein

hauska (ilahduttavaa) kuulla että.

fägnad -en ks. glädje. fägring -en kukoistus, kauneus, fä||hund (kuv.) lurjus, -hus navetta, fäkta I itr 1. miekkailla; ^ på värja (miekkailla) kalpa-, pisto|miekkailua. 2. (kuv.) ^ med armarna huitoa käsivar-siaan (käsiään); ~ efter ngt pyrkiä jhk. fäktare -n - miekkailija, fäkt||handske miekkailuhansikas. -konst miekkailutaito. -mask miekkailunaamari. -mästare (vanh.) miekkailumestari; miek-kailunopettaja. fäktning 1. (urh.) miekkailu, med sabel (med värja, florett) sapeli-, (kalpa-, floretti (miekkailu. 2. (sot.) taistelu, fäkttävling (miek.) miekkailukilpaiiut. fälb -en nukka verka, felbi. -hatt felbi-hattu.

fälg, fälj -en -ar (aut. ym.) pyörän kehä. fäll -en -ar nahka, talja; vällyt, nahkaset. fäll|a A. -an -or loukku, sadin, pyydys; sätta en ~ för ngn virittää, asettaa ansa jllk (m. kuv.); gå i ~n mennä ansaan, loukkuun (m. kuv.). B. II11. tr 1. (mtsh.) kaataa (puita); (mets.) kaataa, tappaa, surmata; pudottaa, päästää putoamaan; ^ ngn till marken kaataa, paiskata maahan; ~ ankaret (mer.) heittää ankkuri; ^ bomber (sot.) pudottaa pommeja; med ~d bajonett pistin ojossa, tanassa; ^ ett jörslag hylätä ehdotus; ^ (järnvägs)-bommarna (raut.) laskea (alas) puomit; ^ modet lannistua, masentua, menettää rohkeutensa; en regering kaataa hallitus; ^ tårar vuodattaa kyyneliä. 2. menettää; ^ sina blad pudottaa, varistaa lehtensä; ~ jjädrar (Iin.) olla sulkasadossa; (vär.) luopua; tyget -er färgen kankaasta lähtee väriä, luopuu väri; kangas kauhtuu; ~ hornen (hir-viel.) pudottaa sarvensa; ^ hår luoda karvansa; skalet (äyriäiset) luoda kuorensa. 3. ^ en dorn antaa, langettaa tuomio; ^ ett omdöme om ngt lausua jstk arvostelu; ~ ett gott ord för ngn puhua

jnk puolesta; ^ ett utslag antaa päätös;

ett yttrande lausua. 4. (Iak.) tuomita; ~ en brottsling tuomita rikollinen. 5. (kern.) saostaa. II. (pain. part.): ~ igen (ihop) kääntää yhteen, panna yhteen, kiinni; ^ in painaa kiinni; painaa uraan; upottaa; ^ ned laskea alas (luukku ym.); ~ ned ett paraply panna sateenvarjo kokoon, suppuun; ~ upp avata, kääntää auki; ~ upp rockkragen kääntää takinkaulus pystyyn; ^ upp en säng avata sänky, vuode.

fällande (a. tpm.): ^ dorn langettava tuomio.

fäll[|bar -t kokoon kääntyvä, linkku-, -bom laskupuomi. -bord sarana-, linkku |-pöytä. -bro läppäsilta. -kniv sarana-, linkku | veitsi, k ään t öpäävei tsi.

fällning -en 1. (kern.) sakka, saostuma; saostaminen. 2. (mtsh.) kaato, hakkuu; vrt. fälla.

fäll|[stol teltta-, sarana-, linkku | tuoli, -säng saranavuode. -söm (nl.) kate-ompelu.

fält -et - kenttä (m. urh., her.); ett ~ för forskning tutkimus|ala, (ha) frtà

^ för sin verksamhet tilaisuus vapaasti harjoittaa toimintaansa; lämna ngn ~et fritt antaa jllk täysi toiminnanvajaus; lämna ^et fritt (öppet) jör vilda gissningar päästää hurjat arvailut ja kaiken maailman huhut ja luulot hillittömästi temmeltämään; rymma ~et väistyä, paeta; i r^ (sot.) sodassa; rintamalla; dra i ~ mennä sotaan, rintamalle; det står i vida ~etse on tietymätöntä, epävarmaa, tulevaisuuden varassa; arbeta (arbete) ute på ~et työskennellä (työ, työskentely) ulkona luonnossa (ei esim. kirjoituspöydän ääressä); (kuv.) suorittaa kenttätyötä; på öppna ~et ulkona kedolla; avomaas-tossa.

fält||arbete (sot. ym. kuv.) kenttätyö (johtoportaan suunnittelutyön vastakohtana). -armé (sot.) kenttäarmeija, -artilleri kenttätykistö, -befästning kenttälin-noitus. -duglig (sot.) sota-, rintamapalvelukseen kelpaava, -flaska kenttäpullo. -flygare (Int. läh.) taistelulentäjä, -fot: sätta på ~ (sot.) saattaa sotakannalle, täyteen määrävahvuuteen.

fältherre sotapäällikkö, -begåvning sotapäällikön |kyky, -lahjat, -blick sotapäälli-könkatse.

fält||kanon (sot.) kenttäjtykki, -kanuuna, -kikare kiikari, -kök kenttäkeittiö, -la sarett kenttäsairaala, -läkare sotilas-lääkäri. -manöver kenttä-, taisteluharjoitukset, manööverit, -marskalk sotamarsalkka. -mässig -t sodanmukainen;

under förhållanden kenttäoloissa, -mätning (mnm.) kenttä-, maan|mittaus. -polis sotapoliisi, -post kenttäposti, -postbrev kenttäpostikirje. -präst kenttäpappi, -rop sotahuuto; tunnussana, -skjutning: ^ på skidor (lilit.) hiihtoammunta, -skär ~(e)n -er (hist.) välskäri, haavuri. -slag kenttätaistelu. -spat (kiv.) maasälpä, -tecken sotamerkki; taistelutunnus. -telegraf kenttälennätin. -tjänst(reglemente) (sot.) kenttäpalvelus (ohjesääntö), -tjänst-övning kenttäharjoitus; (isohko) taisteluharjoitus. -tåg sotaretki, -uniform (sot.) kenttäpuku. fängelse -t -r vankila; sätta ngn i ~ panna vankilaan, lukkojen ja telkien taakse, (leik.) tiiliä lukemaan; han dömdes till ett års ~ hänet tuomittiin vuodeksi vankeuteen. -cell vankikoppi. -direktör vankilanjohtaja. -galler vankilan ristikko (tav. pl) ristikot, -håla vankiluola. -predikant, -präst vankilansaarnaaja. -straff vankeusrangaistus, fängsla I tr panna kahleisiin; (kuv.) kiehtoa; ett ~nde föredrag kiinnostava, kiintoisa esitelmä, fängslig -t: hålla i förvar pitää vangittuna.

fänkål (fäng-) -en (puut., mst.) fenkoli, saksankumina, fänrik -en -ar (sot.) vänrikki, färd -en -er (vrt. färde) 1. retki, matka; Ien to (matka); ~en över havet matka meren poikki, ylimenomatka; styra (ställa) r^en mot (till) en ort suunnata (ohjata) matka jhnk paikkaan, jtk paikkaa kohti. 2. (kuv.) ge sig i ~ med ngt ryhtyä jhk (työhön), käydä käsiksi (asiaan); vara i full ~ med att göra ngt olla täydessä jnk työn touhussa, paraikaa jssk työssä, färdas I itr (dep.) matkata, matkustaa; ^ i bil ajaa, matkustaa autolla; ^ tili fots kulkea, matkata jalan, (j.) jalkapatikassa, apostolin hevosilla, kyydillä, färdbiljett -en -er (raut.) matkalippu, färde: dra (gå) sina ^ lähteä, matkustaa pois, mennä tiehensä, menojaan; vad är nu på mitäs nyt? mikä hätänä? det är fara på ~ vaara uhkaa; on (tarjona) vaara, (j.) vaara pyörii että; det är ingen ~ på färde ei (ole) mitään vaaraa.

färdig -t valmis; (keit.) valmis, kypsä; ~a! (urh.) valmiit! ^ att (av)sändas valmi|s, -ina lähetettäväksi; tåget var att (av)gå juna oli valmiina lähtemään; ^ att hjälpa valmis auttamaan, avulias; ~ att hoppa (till språng) hyppy valmiina, valmiina hyppäämään; ^ att ingripa valmiina puuttumaan asiaan; göra sig ~

att resa laittautua matka valmiiksi; jag är inte ~ än en ole vielä valmis, en ole vielä niin pitkällä; maten är ~ ruoka on valmis; steken är paisti on kystä; nu är det (iv.) kas siinä nyt ollaan! nyt se alkaa! bli ~ med ngt saada jtk valmiiksi (tehdyksi); det finns att köpa r^t sitä saa ostaa (sitä on saatavissa) valmiina. 2. vara ~ att göra olla vähällä tehdä, olla tekemäisillään jtk; vara •—' att spricka av nyfikenhet olla pakah-tumaisillaan uteliaisuudesta. 3. frisk o. ~ terve ja reipas, färdig||baka|d -t valmiiksi leivottu, -bygga II1 tr rakentaa valmiiksi, -gjor|d -t valmis. -het taitavuus, taito; tala tyska med stor ~ puhua saksaa hyvin sujuvasti, -klä|dd -tt valmiiksi pukeutunut, -knu-ten: ~ rosett valmiiksi solmittu solmio, -kokt -a (keit.) kypsä, -laga|d -t valmistettu; köpa r^ mat ostaa valmista ruokaa, -ställa II1 tr laittaa, asettaa valmiiksi, -ställning valmistaminen; valmiiksi laittaminen; (sot.) valmiusasento; (urh.) valmiit-asento, -sy|dd -tt valmis; r^a kläder valmiit vaatteet, -vara täys-valmiste.

färd||knäpp lähtö-, matkajnaukku; (leik.) piiskaryyppy; ta sig en ~ ottaa piiska-ryyppy, lähtönaukku. -led kulku|tie, -väylä, liikenneväylä, -ledare matkan, retken johtaja, -riktning kulkusuunta; (hht.) laskusuunta; sitta vänd mot ~en istua selin kulkusuuntaan, färg -en -er väri (m. kuv.); (kort.) maa; få ~ saada väriä (m. poskiinsa); skifta ~ kalveta, punastua; spela ut en ~ (kort.) pelata loppuun jk maa; skildra i livliga ~er kuvailla eloisin värein, eloisasti, värikkäästi; tili ~en väriltään, färga I tr värjätä; det r^r av (ifrån) sig siitä lähtee väriä, siitä luopuu väri; ^ om värjätä uudelleen, färga|d I. (s.) värillinen hnk. (ei valkoihoinen); de folken värilliset kansat. II. -t värillinen (ei valkoinen); värjätty; en ~ framställningväritetty (puolueellinen) kuvaus, esitys; humoristiskt ~ humoristissävyinen; se ngt genom glasögon nähdä yksipuolisessa (puolueellisessa) valossa, färgare -n - värjäri.

färg||bad (vär.) värihaude. -band (kirj.-kon.) värinauha, -beständig -t värinsä pitävä, -bild värikuva, -blandning värisekoitus, -blin|d -t värisokea, -blindhet värisokeus. -brytning (fys.) värintait-tuminen. färgerj -(e)t -er värjäämö, färg||film väri|elokuva, -filmi, -fläck väri|-

läikkä, -tahra, -foto, -fotografi värivalokuva. -fotografering värivalokuvaus, -gla|d -tt raikas-, hilpeä-,

kirkas|värinen. -glädje väri-ilo; väriloisto, -grann -t (kovin) värikäs, -handel värikauppa, färg||karta 1. (kaup. vär.) värinäytekartta. 2. (mnt.) värillinen kartta, -klick väri|-läikkä, -pilkku, -kopp värikuppi. -krita (taid.) väriliitu, -låda värilaatikko. -lägga V tr värittää (m. kuv.); maalata väreillä, -läggning väritys, värimaalaus. -lära värioppi. -lös -t väritön, -löshet värittömyys, -medel (vär.) värjäysaine. färgning -en värjäys.

färg||nyans -en -er väri vivahdus, -penna värikynä, -prakt väriloisto, -prov väri-näyte. -pyts värisanko. -rik -t värikäs, -rikedom värien runsaus, -sinne väriaisti. -skala väriasteikko. -skiftning värivi-vahdus. -spel värien leikki, -spruta (tkn.) ruiskumaalauspistooli. -stark voi-makasvärinen; (hnk., kuv.) erikois-, oma|-laatuinen. -stift värikynä, -ton värisävy, -tryck (kirjp.) väripaino. -tub (taid.) väri-, sivelie|putki. -äkta (a. tpm.) värin-pitävä. -ämne väriaine, färing ks. färöbo.

färj|a I. -an -or lautta, lossi; höyrylaiva-, juna|lautta; lauttalaiva. II. I tr: ~ över lautata, viedä lautalla, lossilla yli (salmen). färj||förbindelse -n -r lautta-, lossiyhteys, -kari lautturi; lossimies. -läge lautta-, lossi|paikka. -pengar lauttausmaksu; laut-ta-, lossijraha. -ställe lautta-, lossipaikka.

färm -t -are sukkela, nopsa, reipas; ^

expedition nopea toimitus, färmitet -en sukkeluus, nopsuus, reippaus, färre (komp.) harvempi, vähempi; ^ tili antalet vähemmän luvultaan; de är ~ till antalet heitä on vähemmän, he ovat vähemmistönä, färs -en -er (keit.) mureke; lihahakkelus, täyte.

färs$ra I tr (keit.) täyttää (murekkeella), färsk -t -are tuore, veres; av datum äskettäin valmistunut (ilmestynyt, saapunut) jne.; grönsaker tuoreet vihannekset; han har det alltjämt i minne se on hänellä yhä vielä tuoreessa muistissa; spår verekset, tuoreet jäljet; ^ underrättelser tuoreet uutiset, färska I tr (met.) mellottaa, puhdistaa, poistaa hiiltä; ^ enligt bessemermetoden bessemeroida; ~ upp bröd tehdä leipä uudestaan tuoree(ntuntuise)ksi (uunissa lämmittämällä); paahtaa leipää. Färöarna npr (mnt.) Färsaaret, färöbo -n -r, fär(ö)ing -en -ar Färsaarten asukas, färsaarelainen.

färöisk -t färsaarelainen. fäst|a II2 I. tr 1. kiinnittää, köyttää, sitoa, panna kiinni, vid ngt jllk; ^ med nål (häftstift, tråd) panna kiinni neulalla (kiinnitysnastalla, langalla); ^ med lim liimata kiinni; ~ en tråd panna lanka kiinni. 2. (kuv.): ^ blicken (ögonen) på ngt kiinnittää (suunnata) katseensa jhk;

ngns uppmärksamhet på ngt kiinnittää, johtaa jnk huomio jhnk; ^ ngt på papperet (på duken) kiinnittää (maalata, piirtää) paperiin (kankaalle); vara (fäst) vid ngn (ngt) olla kiintynyt jhk; ^ stor vikt vid ngt antaa jllk suur I i (-ta) arvo (a). II. itr tarttua, juuttua kiinni; limmet -er inte liima ei tartu; spiken -er inte naula ei ole lujassa, ei »vedä». III. rfl. sig i ngns minne tarttua, syöpyä jnk muistiin; ^ sig vid ngn kiintyä, mieltyä, rakastua jhk; ^ sig vid ngt kiinnittää huomionsa jhk; huomata; inte ~ sig vid ngt olla huomaamatta, välittämättä, (j.) vähät välittää jstk; antaa jllk palttua; jag -er mig inte vid ett par tusenlappar mer eller mindi e yhdentekevää, vaikka menee tuhatlappunen, pari enemmän tai vähemmän; tuhatlappunen, pari sinne tai tänne! *—' sig vid småsaker takertua pikkuseikkoihin. IV. (pain. part.): ^ i ngt i ngt kiinnittää jtk jhk; ^ igen (ihop) kiinnittää, nitoa, nivoa, ommella yhteen; ^ upp kläder kiinnittää vaatteet (hame) ylemmäs, fäste -t -n 1. tuki; (tkn.) pidin, pidike; vrt. fotfäste; inte få ~ turhaan koettaa saada tukea; (m.) luiskahtaa; tjäna (vara) tili ~ för ngt olla jnk tukena, pidikkeenä. 2. varsi, kahva. 3. himmelens ~ taivaanlaki; (vanh.) taivaan vahvuus. 4. linnoitus, fästfolk -et kihlautuneet, kihlapari, fästing -en -ar (el.) punkki, fäst||man sulhanen, (vanh.) ylkä. -mö morsian, fästning -en -ar linnoitus, föd|a I. -an ravinto; ruoka, (el.) rehu; toimeentulo, elanto; inta ~ nauttia ravintoa, syödä (ruokaa); tjäna till ^ olla jnk ruokana, ravintona. II. II1 tr 1. synnyttää; syntyä; på nytt syntyä uudelleen. 2. tuottaa, valmistaa; (kuv.) herättää, synnyttää; detta -er hat tämä herättää, synnyttää vihaa. 3. ravita, antaa ravintoa; elättää; ^ en stor familj elättää suurta perhettä; ett yrke, som -er sin man ammatti, joka harjoittajansa elättää; ^ sig elättää itsensä; ^ upp djur elättää, kasvattaa eläimiä (karjaa).

f o|dd -tt -dda syntynyt; ~a (san.) syntymäilmoituksia; blind ~ sokeana syntynyt;

177föd födelse -

Fru A., rs B. rva A. omaa sukua (os.) B.; hon är rs tyska (Meyer) hän (rouva) on syntyään saksatar (Meyer); hon

är rs den 7 oktober hän on syntynyt lokakuun 7 päivänä; vara rs till skådespelare olla synnynnäinen näyttelijä, födelse -n -r syntymä; alltifrån rsn syntymästä (än) saakka; fore (efter) Kristi rs ennen Kristuksen syntymää, jälkeen Kristuksen syntymän (eKr., jKr.). -annons syntymäilmoitus, -attest syntymätodistus. -bygd synnyinseutu, födelsedag syntymäpäivä; hjärtliga lyckönskningar på rsen! sydämelliset syn-tvmäpäiväonnentoivotukset! parasta onnea syntymäpäiville! gå på rs mennä syntymäpäiville.

födelsedags||barn syntymäpäivä|lapsi, -n sankari, -bjudning, -kalas syntymäpäivä|-kutsut, -kemut; syntymäpäivät (-villä). -present syntymäpäivälahja, födelse||datum syntymäpäivä, -kontroll synty v(äis)syyden tarkkailu, säännöstely, -märke syntymämerkki, -ort syntymäpaikka. -siffra syntyneiden lukumäärä, -stad synnyinkaupunki, -statistik synty-neisyystilasto, -tai syntyneiden lukumäärä. -underskott syntyneiden vähem-myys, alijäämä, -år syntymävuosi, -över-skott syntyneiden enemmyys, ylijäämä, föd||geni (-seni:) (halv.) leipänero; han har rs hän kyllä osaa katsoa eteensä, pitää puolensa, -krok (j.) leipä|homma, -työ. födo||ämne ravintoaine, -ämneskontroll ravintoaineiden tarkastus, -ämneslära ravintoaineoppi. föds|el -eln -lar synty(mä); av ~(n) syntyjään.

födslo||arbete (lääk.) ponnistuspoltteet, vatsalihasten puristus, -smärta, -vånda, -värkar synnytystuskat, -poltot.

1. föga I. (a. tpm.) vähäinen; hopp vähän toivoa; med ~ framgång saavuttamatta (sanottavaa) menestystä. II. (adv.) vähän, niukalti; det är rs troligt att eipä ole juuri luultavaa että; det är rs värt att ens försöka tuskinpa kannattaa (maksaa vaivaa) edes yrittääkään. III. (s.) det har rs att betyda se ei paljoakaan merkitse; härom är rs att säga siitä ei ole paljoakaan sanottavaa.

2. föga (s.): falla till rs myöntyä, vähitellen myödätä; (halv.) mennä sisu kaulaan, nöyrtyä, lähteä canossaan, ruveta katumaan; få ngn att falla till rs saada jk taipumaan, nöyrtymään, tunnustamaan; nöyryyttää, nujertaa.

föl (ö:) -et - varsa, föla I itr (hev.) varsoa.

följ | a II1 I. tr, itr 1. efter seurata; nou-

dat/taa; hunden har -t henne i hälarna hela dagen koira on seurannut (pysytellyt) hänen kintereillään kaiken päivää; -d av jnk seuraama (na); han -des som statsminister av X häntä seurasi (hänen seuraajanaan) pääministerinä (oli) X; den ena olyckan -de på den andra onnettomuus seurasi toistaan; onnettomuuksia sattui toinen toisensa perästä; följ denna gata ända till hörnet! menkää tätä katua kulmaan asti; brev -er kirje seuraa; kirjoitan pian; fortsättning -er ks. fortsättning; händelserna -de (på varandra) slag i slag tapahtumia tuli kuin vyörynä ikään; tapahtumat seurasivat toisiaan kuin vyörynä; därav -er siitä johtuu, seuraa; det -er av sig självt on itsestään selvää; som -er seuraavasti, seuraavaan tapaan; döden måste ha rst omedelbart kuolema on varmaan seurannut heti, silmänräpäyksessä; något svar -de inte på hans fråga hänen kysymykseensä ei tullut (kuulunut) (lainkaan, minkäänlaista) vastausta; ^ modet noudattaa kuosia, muotia; ^ ett råd (riktlinjer) noudattaa neuvoa (suuntaviivoja); ^ ngn med ögonen seurata jtk silmillään, katseillaan; ~ händelsernas gång seurata tapahtumien kulkua. 2. seurata, saattaa; ^ ngn ett stycke saattaa jtk kappaleen (vähän) matkaa; ~ ngn hem, till hotellet, till tåget saattaa jk kotiin, hotelliin, junaan; ngn till graven saattaa (vainajaa) hautaan. II. (pain. part.): efter ngn seurata jtk (jäljestä); ^ tätt efter ngn seurata jnk kintereillä; ^ med a) lähteä, tulla mukaan; med ngn saattaa jtk; -er du med till H.? tuletko, lähdetkö mukaan H-hon? hela dörrhandtaget -de med, när jag . . . (kun oikein tempasin, niin) koko ovenripa lähti mukaan; ^ med strömmen (seurata) mennä virran mukana; krämpor som -er ålderdomen vanhuuden (mukana tulevat) vaivat; b) det -er med på köpet ei sitä lasketa erikseen; (j.) se tulee kaupanpäällisiksi; c) han kan inte rs med i skolan hän ei kykene seuraamaan (ei jaksa seurata) mukana koulussa; jag har svårt att rs med när han talar minun on (suorastaan) vaikea häntä (hänen puhettaan) ymmärtää; ^ med sin tid seurata aikaansa; d) valppaa|sti, -na seurata, tarkata (esim. jutun kehittymistä, vaiheita); ~ ngn ut saattaa ulos, ulko-ovelle asti. följaktligen niin ollen, siten, siis. följande (a. tpm.) seuraava; ^ dag seuraavana päivänä; den rs tidén (sitä) seuraava aika; det berättas rs kerrotaan

näin; vi offererar ~ tarjoamme teilleföljas

(seuraavaa, seuraavia, tavaroita, seuraavia ehtoja); i det ~ seuraavassa; på ~ sätt seuraavalla tavalla; på ~ villkor seuraavilla ehdoilla, seuraavin ehdoin, följas II1 itr (dep.): ~ åt mennä, matkustaa yhdessä, samaa matkaa; tapahtua samanaikaisesti; kuulua yhteen, följ| d I. -t: ~ av ngn jnk seuraamana, saattamana, jnk seurassa; ^ av sin far begav han sig till stationen isänsä saattamana hän lähti asemalle. II. -en -er seuraus; ~en blir siitä on seurauksena; saken kan få svåra ~er asiasta (jutusta) voi olla (koitua) vakavia, ikäviä seurauksia; i ~ peräkkäin, jonossa; till ~ av sjukdom sairauden johdosta; till ~ därav sen johdosta.

följd||foreteelse seurausilmiö. -riktig -t

johdonmukainen, -riktighet -en johdonmukaisuus. -sats johtopäätös; (kiel.) seurauslause. -sjukdom jälkitauti, följe -t -n 1. seura, saattaja(t); slå ~ med lyöttäytyä, liittyä jnk seuraan; saattaa; ha ngn i ~ olla jk mukana. 2. seurue, saatto; (halv.) sakki, roskaväki. följe||brev saattokirja, saattokirjelmä. -båt (er. sot.) saatto|alus, -laiva, -vene. -sedel (kaup.) lähetys|lippu, -luettelo, -kirja, -slagare matkatoveri, seuralainen, -sla-gerska: ^ genom livet elämäntoveri, puoliso, vaimo, följetpng -en -er (san.) jatkoromaani. följsam -t -mare myöntyvä, mukautuva, sopeutumiskykyinen. fölung|e -en -ar varsa, fönst|er -ret - ikkuna; in (ut) genom -ret sisään (ulos) ikkunasta; titta ut genom -ret katsella ulos ikkunasta; stå i (vid) -ret seisoa ikkunassa, ikkunan ääressä; blomman står i -ret kukka on ikkunalla; i -ret (näyte)ikkunassa; ett rum med två ^ kaksi-ikkunainen huone, fönster||bräde ikkunalauta, -båge ikku-nankehys. -bänk ks. -bräde, -glas ikkunalasi. -glugg ikkunareikä; ikkuna|-aukko, -luukku, -hake ikkunanhaka. -karm ik-kunankehä. -kuvert ikkuna(kirje)kuori. -list ikkunanpiena, ikkunalista. -lucka ikkunaluukku, -luft ikkuna-aukko, -nisch ikkunasyvennys. -post ikkunan|pieli, -pylväs, -putsare ikkunanpesijä. -ruta ikkunaruutu, -skyltning näyteikkuna-laitteet). -smyg ikkunasyvennys. -vadd ikkunavanu.

1.för I. -en -ar (mer.)keula, kokka; från ~ till akter keulasta perään; i ~en keulassa. II. (adv.) etupuolella; ~ om masten maston etupuolella.

2. för (vrt. m. po. s., a., vrb.) I. (prp.) 1. (vrs.) edessä, eteen; hålla handen >—'

— för för

ansiktet pidellä kättä kasvojen edessä (suojana); spänna en häst ~ en vagn valjastaa hevonen vaunujen (rattaiden) eteen; (us. allat., ablat. ym.): ~fullsatt salong täydelle katsomolle, täydelle huoneelle; hysa aktnings ngn tuntea kunnioitusta jtk kohtaan; beklaga sig ~ngn valittaa (esittää valituksensa) jllk; buga sig ~ ngn kumartaa jllk; dansa (uppträda, visa sig) ~ ngn tanssia (esiintyä, näyttäytyä) jllk; fladdra ~ vinden liehua, hulmuta tuulessa; jag jår inte vara i fred ~ honom en saa häneltä rauhaa; (m.) hän ei anna minun olla rauhassa; olen hänestä pääsemättömissä; gömma sig ^ nën pysytellä piilossa, mennä piiloon jltk, kartella, lymyillä jtk; man kan inte hålla sig ~ skratt ei voi olla nauramatta; hänga gardiner ~ fönstren panna (ripustaa) uutimet, verhot ikkunoihin; hysa intresse ~ ngt tuntea (olla) innostusta jhk; ta lektioner ~ ngn ottaa jltk (laulu- ym.) tunteja, (-)opetusta; vara rädd ~ ngt (ngn) pelätä jtk (jotakuta); Aan var rädd ~ att få sparken (j.) hän pelkäsi saavansa eron, potkut, (leik.) kalossinkuvan; slå sig ~ sitt bröst lyödä rintoihinsa; han kunde inte sova r^f bullret hän ei saanut melulta unta (nukutuksi); spela ~ ngn a) soittaa jllk; b) ottaa jltk soittotunteja; 2. -sta ym. istället asemesta; sijasta; en gång ^ alla kerta kaikkiaan; ^ rakt ingenting aivan tyhjästä; inte ~ allt i världen ei mistään hinnasta; inte ~ aldrig det ks. ed.; ei millään muotoa, ei missään nimessä; jag kunde inte — mitt liv komma ihåg hans namn en kuolemaksenikaan muistanut hänen nimeään; jag min del minä (omasta) puolestani; gärna ~ mig kernaasti, mielellään minun puolestani; (j.) minusta nähden! 3. hyödyksi (väl. m. vahingoksi), vuoksi ym., takia: avsedda ngt jhk tarkoitettu; i o. ~ jnk vuoksi, jhk tarkoitukseen, jssk tarkoituksessa; jag beställde det r^j (min) egen räkning tilasin sen itseäni varten, omaan laskuuni; böcker ~ barn (ungdom) lasten (nuorison) kirjoja; en förlust ^ vetenskapen tieteelle (suuri) menetys, tappio; en insamling (till förmån) ~ de fattiga keräys köyhien hyväksi; alla tecken talar ~ att kaikki merkit viittaavat sinnepäin että; en ~ årstiden vacker dag (siihen, tähän) vuodenaikaan katsoen kaunis päivä. 4. för (...skull) vuoksi, takia, tähden; ~ Guds skull! Herran, Jumalan nimessä! ^ din skull skall jag försöka sinun vuoksesi talldon yrittää; saken blev inte bättre ~ det asia ei siitä (suinkaan) parantunut; gör det r^ min skull! tee se minun vuok-

senil det blev en kamp ~ livet siitä tuli taistelu elämästä ja kuolemasta. 5. (keinoa yms.): ligga ~ ankar (mer.) olla (lojua) ankkurissa; ^ full maskin täyttä vauhtia; ~ fullt kaikin voimin, täydellä voimalla. 6. (aik., järj.): ^ ett år, någon tid se(da)n vuosi, jonkin aikaa sitten; ^ inte länge sedan hiljattain, hiljakkoin; joitakin aikoja sitten; ~ alltid ainiaksi; ^ evigt ikuisesti, ikuisiksi ajoiksi, myötä-möisin; ~ framtiden tulevaisuuden (vastaisen) vara|lta, -lie; tulevaisuudessa,; vastaisuudessa; ^ första (sista) gången ensimmäistä (viimeistä) kertaa; ensimmäisen (viimeisen) kerran; avsked ^ livet viimeiset jäähyväiset (tässä elämässä); ^ sitt återstående liv (koko) loppuiäkseen; ^ natten yöksi; ^ närvarande nykyisin, tällä hetkellä; tällä haavaa; nu ~ tidén nykyään, näinä aikoina, nyky|aikaan, -päivinä; ^ ngn tid joksikin aikaa; ^ ett år (yhdeksi) vuodeksi; det blir dyrare ~ varje år se käy kalliimmaksi, kallistuu vuosi vuodelta; ~ ögonblicket (juuri) nyt, tällä hetkellä; dag ~ dag päivä päivältä; man ~ man mies mieheltä, miehestä mieheen; ord ~ ord sanasta sanaan. 7. (erottam.): i o. ~ sig sinänsä, semmoisenaan; det är en sak ~ sig se on eri, toinen asia; bo ~ sig själv asua yksin; han har ett rum ~ sig hänellä on oma huone (huone omassa käytössään); leva (vara) ~ sig själv elellä (oleilla) yksikseen, yksin (ään); tala ~ sig själv puhua itsekseen; (leik.) harrastaa yksinpuheluja; här är vi ~ oss själva täällä olemme omissa oloissamme, omin joukoin, saamme olla (ja puhua) vapaasti. 8. (jhk., jllk. kuulumista, suom. tav. gen.): ledare ~ ett företag yrityksen johtaja; platsen ~ brottet rikospaikka; tidningen ~ igår eilinen, eilispäivän (sanoma)lehti. 9. (tav. -Ile t. -lta): berätta (läsa) ~ ngn kertoa (lukea) jllk; angenämt ~ ögat miellyttävää silmälle; du står i vägen mig olet minun tielläni; två söner hade stupat >—' honom häneltä oli kaatunut kaksi poikaa. 10. (appos.): f ag anser honom ~ min vän pidän häntä ystävänäni; finna ~ gott havaita, katsoa hyväksi; hålla ~ troligt pitää luultavana, uskottavana; fag tog det ~ skämt pidin sitä leikkinä, käsitin sen pilaksi; han hade ^ avsikt att bygga ett hus hänellä oli aikomuksena rakentaa talo; hän oli aikeissa rakentaa talon; han hade ^ vana (att göra en promenad) hänellä (hänen) oli tapana. 11. (pain.): han har ngt ~ sig hänellä on jtk erikoista tekeillä; vad är det han riktigt har ~ sig?

mitä hän oikein tekee, touhuaa? få —'

sig saada päähänsä. 12. (snp.) ~ ali del! kaikella muotoa! kaikin mokomin! ~ ingen del ei mitenkään; ^ tusan! hitto vieköön! ^ övrigt muuten. II. (konj.) 1. sillä. 2. ~ att jotta, että; -ksi, -maan; fag kommer att hämta dig tulen sinua noutamaan; han lämnade nu sitt fosterland <—' att aldrig mer återvända hän lähti nyt pois isänmaastaan ainiaksi (myötämöisin, jäädäkseen sille tielleen); han talar bra finska ~ att vara tysk saksalaiseksi hän puhuu suomea varsin hyvin; hatten är för stor >—' att gå i den här asken hattu on liian iso mahtuakseen (mennäkseen) tähän rasiaan. 3. ^ att jotta, että. 4.

att sen vuoksi että; koska. 5. ^ så vitt mikäli; sikäli kuin. III. (adv.) 1. liian; ^ mycket liian paljon, liikaa; mycket ~ ung aivan liian nuori; det var då ~ väl! (sepä vasta oli) hyvä! 2. (paik.) hålla ~ pitää edessä; sätta ~ asettaa (panna) eteen; regeln är ~ salpa on kiinni; ovi on salvassa. 3. (vastak.) tala ~ o. emot puhua asian puolesta ja sitä vastaan; väga ~ o. emot harkita (punnita) syitä ja vastasyitä; vara ~ ngn olla jnk puolella; det är jag ~ sitä minä kannatan, för|a II1 I. tr, itr 1. johtaa, viedä, kuljettaa, käyttää; ^ en dam till bordet viedä (saattaa) naishenkilö (juhla)pöytään; ^ ordet johtaa puhetta; ~ en bil ajaa autoa; ~ ett fartyg kuljettaa, ohjata laivaa; olla laivan päällikkö; ^ befälet olla komentajana, komentaa; ~finsk flagg (mer.) purjehtia Suomen lipun suojassa, käyttää Suomen lippua; ^ ett tillbakadraget liv viettää yksinäistä (hiljaista) elämää (pysytellä erossa muista ihmisistä); ^ pro-tokoll(et) pitää pöytäkirjaa; ~ ett samtal käydä keskustelua, keskustella; ^ en hederlig vandel elää (kaikin puolin) nuhteetonta ja kunniallista elämää; ^ en vara (kaup.) pitää jtk tavaraa kaupan, varastossa; ^ ngn på spåret johtaa (oikeille) jäljille; ^ ngn på den tanken johtaa (saada) jk sitä, niin ajattelemaan; ^ till slut saattaa loppuun, päätökseen; han för bra (tns.) hän vie hyvin; det skulle r^ för långt veisi liian pitkälle (jos). 2. kuljettaa, viedä; ^ ngn i fängelse (till sjukhuset) viedä vankilaan (sairaalaan); över jloden viedä, saattaa joen poikki; ^ varor över gränsen kuljettaa (j. hommata) tavaroita rajan yli. 3. ^ oväsen pitää melua. II. rfl. ~ sig liikkua, käyttäytyä; hon för sig som en drottning hän käyttäytyy (on ja liikkuu) kuin kuningatar (konsanaan); kunna sig osata (oikein) käyttäytyä, menetellä.

fört»

III. (pain. part.) ~bort viedä pois, ryöstää (mukaansa); ^ fram tuoda, viedä esiin; vrt. framföra; offensiven fördes fram ända till Berlin hyökkäys (liike) ulotettiin (ulottui) (-liikettä jatkettiin, -liike jatkui) Berliiniin saakka; ~ ihop viedä yhteen, saattaa (tuoda) kokoon, koolle; ^ in tuoda (viedä) sisään, sisälle; vrt. införa\ ~ med sig tuoda, viedä mukanaan, pois; olla mukana; olla seurauksena; vrt. medföra; han -de omkring sina gäster i staden hän kuljetti vieraitaan kaupungissa yltympäri (näytteli vierailleen kaupunkia); ~ samman kuljettaa, saattaa yhteen; (laskuissa) laskea yhteen; ^ tillbaka viedä, toimittaa takaisin; palauttaa; ^ undan viedä, toimittaa pois; r^ upp viedä, saattaa vlös; ^ upp på hans konto (kirjnp.) viedä, kirjata hänen tililleen; ^ vidare saattaa, kuljettaa, viedä, kehittää edelleen; jatkaa; ~ vilse viedä (johtaa) harhaan, eksyksiin, eksyttää; ^ över viedä, kuljettaa yli; ^ över trupper till en annan krigsskådeplats siirtää joukkoja toiselle sotanäyttämölle.

förakt -et halveksinta, ylenkatse; värd ~ halveksittava; hysa ~ jör ngn halveksia jtk; full av ~ (kovin) halveksiva (sti); se på ngn med ~ suhtautua jhk halveksivasti, ylenkatseellisesti; (syvästi) halveksia jtk. förakta I tr halveksia, ylenkatsoa, föraktfull -t halveksiva, ylenkatseellinen. föraktlig -t -are halveksittava; en ~ åtbörd halveksiva, ylenkatseellinen ele; en inte ~ talang kyky, jota ei käy halveksiminen; huomionarvoinen, varteen otettava kyky. förallmänliga I tr yleistää, förandliga!d -t henkevöitynyt; henkistynyt.

föraning (om ngt) jnk ennakkoaavistus, för|tønkra I tr ankkuroida; (m. kuv.) ankkuroitua, i ngt jhk. -ankring -en ankkurointi, (kuv.) ankkuroituminen, för||anleda II1 tr aiheuttaa, -anlåte|n -t -na: finna (se) sig ~ att göra ngt katsoa (huomata) olevan aihetta tehdä jtk. -anmälan, -anmälning ennakkoilmoitus, -an-stal ta I tr, itr: ~ (om) ngt panna jtk toimeen, järjestää, (j.) hommata, puuhata; ^ dans panna toimeen tanssi(aise)t. -ans tal tan (de), ett på regeringens hallituksen toimesta; på deras ~ heidän toimestaan, -arbeta I tr valmistella, muokata (m. tkn.); (esi) työstää, jalostaa.

-arbete (er. pl) esityöt(t); valmistelu(t); (esi)työstö; göra ~t (-na) till ngt valmistella jtk, suorittaa, tehdä esi|t.yöt, -töitä.

förare -n - (jnk.) ohjaaja, johtaja; (auton) kuljettaja, för|tørga (-rja) I I. tr suututtaa, harmittaa, kiukuttaa; det ^r mig (se) minua harmittaa, suututtaa. II. rfl. ~ sig olla harmissaan, suutuksissaan, på ngn jllk hnk., Över, åt, på ngt jstk. -arga|d -t suuttunut, vihainen; suutuksissaan, kiukuissaan, kuohuksissaan, pahastunut; bli ~ på ngn för ngt suuttua jhk (jllk), pahastua jhk jstk. -argas itr (dep.) suuttua, pahastua, förargelse -n -r 1. suuttumus, pahastuminen, harmi(stuminen); bereda ngn mycken r^ aiheuttaa jllk paljon harmia; av ~ över harmissaan, suutuksissaan jstk; i första r^n ensimmäisessä harmin (suuttumuksen) puuskassa. 2. loukkaus, (vanh.) pahennus; vara till (väcka) ~ herättää pahennusta, loukata, förargelse!|klippa kompastus-, loukkaus |-kivi. -väckande (a. tpm.) pahennusta herättävä.

förarglig -t -are kiusallinen, suututtava, harmillinen; så ~t! kiusallista! harmillista! -het -en -er ikävyys, harmi; häijyys, härnäily, ilkeys.

förar||hytt (aut.) kuljettajankoppi; (raut.) veturihytti; (Int., aut.) ohjaamo, -plats, -säte (aut.) kuljettajan istuin, förband 1. (lääk.) side; första ~ ensiside, tilapäinen side; anlägga ~ panna side (haavaan); sitoa haava. 2. (tkn.) liitos. 3. (sot.) joukko-osasto, yksikkö; tillhöra ett annat ^ kuulua toiseen joukko-osastoon, yksikköön, förbands!! artiklar (lääk.) sidetarvikkeet. -låda (sot.) sidelaatikko, lääkintälaatikko. -plats (sot.) sidontapaikka. för||b§.nna I tr kiroilla, sadatella; -banne mig om jag tror det! en piru vieköön minä tuota usko! -b^nna|d -t kirottu; är du alldeles oletko ihan päästäsi pilalla, hullu (na)? en ~ lögn kirottu, hävytön valhe, -b^nnelse kirous; ^ över dig! ole kirottu! utösa över ngn sadatella jtk, syytää kirouksia toisen niskaan; det vilar en ~ över landet maata painaa kirous, förbarm|a I rfl. ~ sig över ngn armahtaa jtk; Herre, ^ dig över oss! Herra, armahda meitä! hon ser ut så Gud sig -e hän on perin surkean, viheliäisen näköinen.

förbarmande -t armahtaminen; ha ~ med olla armollinen, armahtaa; utan ~ armotta.

förbg-ska|d -t hitonmoinen; (det är) en

-t obehaglig historia peevelin, hiton kiusallinen, ikävä juttu! en -t duktig karl hitonmoinen mies, miesten mies. förbehåll -et - välipuhe, ehto; varaus; tyst ~

äänetön ehto; med (under) med det ^>et att sillä ehdolla; med (under) ~ för (av) (sellaisin) varauksin (että); med ~ för eventuella (ev.) fel o. förbiseenden (kaup.) mahdollisten virheiden ja erehdysten varalta pidättyen; med ~ för oförutsedda omständigheter aavistamattomien seikkojen varalta pidättyen; under (med) vanligt ~ tavanomaisin varauksin; utan ~ ehdottomasti, varauksitta, förbehåll|a IV2 I. tr: ~ ngn ngt pidättää jtk jllk; det blev honom -et att hänen oli suotu (tehdä jtk). II. rfl. ~ sig ngt varata, pidättää itselleen (oikeus tehdä jtk).

förbehållsam -t -mare umpimielinen; pidättyväinen). -het -en umpimielisyys; pidättyv(äi)syys. förbehållslös -t varaukseton, för||bena|d -t luutunut; (m. kuv.) vrt. förbaskad, -b^nas I itr (dep.) luutua; (m. kuv.). -boning -en luutuminen, förbereda II1 I. tr valmistaa, för, på jhk. II. rfl. ~ sig valmistautua, för (på, tili) jhk; ~ sig på det värsta valmistautua kuulemaan kaikkein pahinta, varautua kaikkein pahimman varalta, förberedande (a. tpm.) valmistava; arbete esityö, koe; ^ skola valmistava koulu; ^ undersökningar alustavat tutkimukset; vidta ~ åtgärder ryhtyä valmistaviin toimenpiteisiin, förberedelse -n -r valmistus, valmistautuminen, för (till) ngt jhk; göra ~r för en resa valmistella matkaa, ryhtyä mat-kavalmistuksiin; vara under ~ olla valmisteltavana; utan ~ valmistautumatta, valmistelematta, suoraan, förbi I. (prp.) ohi (tse); sivu (itse); ^ mig minun ohitseni; gå, springa, åka ~ ngn kävellä, juosta, ajaa jnk ohi; ohittaa; vi går ~ det här kapitlet jätetään tämä luku (kappale) lukematta, väliin; det går honom ~ ei se häntä huoleta, ei hän siitä välitä; det gick hans näsa ~ se meni häneltä sivu suun; hän ei kostunut, hyötynyt siitä vähääkään. II. (adv.) 1. ohi, mennyttä, lopussa; den tidén är ~ då se aika on ollutta ja mennyttä jolloin, kun; det är ~ med honom hän on mennyttä (miestä); alit är kaikki on mennyttä! 2. lopen uupunut; jag är alldeles ~ olen perin väsyksissä, uuvuksissa, (j.) ihan lopussa, för||bjda I (ks. bida) tr odottaa, vartoa, -bjdan: i ~ på ngt jtk odottaen, odot-taessa(an); jnk odotuksessa, förbi||fart -en: i ~en ohi mennen, ohi mennessä, kulkiessa, -gå V tr sivuuttaa; syrjäyttää; mennä ohi; ~ ngt med tystnad

sivuuttaa jtk vaiti ollen; syrjäyttää.

-gående 1. -t: i ~ sivu-, ohi|mennen; i ~ sagt sivumennen sanoen. 2. -1 syrjäyttäminen; med ~ av sivuuttaen, jättäen väliin, huomioon ottamatta; med ~ av alla formaliteter mistään muodollisuuksista välittämättä. 3. ohikulkija, -gång|en -et -na (nimit., ylen.) syrjäytetty; känna sig ~ tuntea itsensä syrjäytetyksi, förbilliga I tr halventaa, hu o j is taa (hintaa).

förbimarsch (er. sot.) ohimarssi.

1. förbinda IV4 I. tr sitoa (haava); yhdistää, ngt med ngt jtk jhk; velvoittaa jhk. II. rfl. ~ sig till ngt sitoutua jhk.

2. förbinda IV4 tr (binda för) ögonen panna side silmille; med förbundna ögon side sil-millä(än.)

förbindelse -n -r 1. yhteys, suhde; liitto, liittyminen; diplomatiska (inflytelserika) ~r diplomaattiset (vaikutusvaltaiset) suhteet; avbryta ^rna med ngn katkaista suhteet, välit jhk; ha goda tuntea vaikutusvaltaisia henkilöitä, olla vaikutusvaltaisia suhteita; detta tåg har inte (direkt) ~ med tämä juna ei suoraan liity (toiseen junaan, linja-autoon); sätta sig i ^ med ngn asettua yhteyteen jhk henkilöön, jnk kanssa. 2. velvoitus, (kaup.) sitoumus; velkakirja; ikläda sig en ~ mennä sitoumukseen; han har uppfyllt sina ~r gentemot (till) mig hän on täyttänyt sitoumuksensa minua kohtaan; utan ~ sitoumuksetta. 3. kiitollisuus, kiitollisuudenvelka; stå i stor ~ till ngn jäädä jllk kiitollisuudenvelkaan.

förbjndelse||led yhdys|tie, -side. -linje

(sot.) yhdyslinja. -länk yhdysside, förbindlig -t -are suopea, hyväntahtoinen, kohtelias, -het -en kohteliaisuus, hyväntahtoisuus, förbipasserande I. (a. tpm.) ohi|kulkeva, -menevä. II. (s.) -n - ohikulkija, förbi||se V tr jättää huomioon ottamatta, olla huomaamatta, välittämättä (jstk.). -seende -t -n huomaamattomuus, erehdys; av ~ epähuomiossa, vahingossa. förbistring -en sekaannus, hämmennys, sekasorto.

för||bittra I tr katkeroittaa; ^ livet för ngn katkeroittaa jnk elämä, -bittra|d -t katkeroitunut; kuohuksissaan; ^ strid raju taistelu, -bittring -en katkeroituminen, pahastuminen, närkästys. för|jbj\id|a IV3 I. tr kieltää; eftertryck -es jälkipainos kielletty; det Gud -e Herra varjelkoon! taivas varjelkoon siitä, sellaisesta, (j.) mokomasta; läkaren har -it henne att röka lääkäri on kieltänyt häneltä tupakoimisen. II. rfl. ~ sig: det

-er sig s jalot se ei mitenkään käy päinsä.

förbjud I en -et -na kielletty; -et att beträda gräsmattan nurmikolla käveleminen kielletty; parkering ^ pysäköinti kielletty; ^ frukt smakar bäst kielletty hedelmä makeimmalta maistuu; ^ ingång pääsy kielletty; ^ körriktning kielletty ajosuunta; -et att mata djuren eläinten ruokkiminen kielletty; rökning ~ tupakointi kielletty; ~ tid (mets.) rauhoitusaika, för||btønda I tr sekoittaa, sotkea keskenään, -blekna I itr kalveta, -bli (-bliva) IV1 itr jäädä joksikin, jonkinlaiseksi, -blinda I tr sokaista; (m.) riistää arvostelukyky; ~d av raseri silmittömänä raivosta, -blindelse -n sokaistuminen, sokeus, -bliva ks. -bli. -blomm$ra|d -t kaunisteltu, peitelty, -bluffa I tr ällistyttää, hämmästyttää; låt dig inte älä anna itseäsi hämmästyttää; alldeles ~d aivan ymmällä, ällistyksissään. -bluffande (a. tpm.) hämmästyttävä, ällistyttävä, -bluffelse -n hämmästys, ällistys. -blQda II1 itr vuotaa verensä kuiviin; han har -blött hän on kuollut verenvuotoon, -blödning -en veren kuiviin vuotaminen, verenvuotokuolema. förbomma|d -t teljetty, salpaan pantu;

salvassa (oleva), för||borga|d -t kätketty; salainen, -bprger-liga|d -t porvarillistunut, -bprgerligas I itr (dep.) porvarillistua, -brinna IV4 itr palaa (poroksi). -brQskas I itr (dep.) rustottua, för||bruka I tr käyttää; (knst. m.) kuluttaa; kuluttaa loppuun; loppuun kulutettu, -brukare kuluttaja, -brukning -en käyttö, kulutus, -br^kningsartikel -n,-brijknings-föremål -et kulutustavara, kulutustarvike. förbrut|en -et -na (Iak.) menetetty; -et gods menetetyksi tuomittu tavara, för||brylla I tr saattaa ymmälle, hämmentää. -brylla|d -t ymmällä(oleva), hämääntynyt. -bryllelse -n hämmennys, hä-mäännys.

för||bryta IV6 I. tr 1. tehdä rikos, rikkomus, rikko"a (lakia). 2. (Iak.) menettää. II. rfl. ~ sig mot ngn rikkoa jtk vastaan, -bry-taralbum rikospoliisin valokuvakokoelma, -brytare -n - rikollinen, pahantekijä, »brytar i yp rikollistyyppi, -brytelse -n -r rikos; (lievä) rikkomus, mot ngt jtk vastaan, för||brainna II1 tr polttaa; ~s itr (dep.) palaa, -bränning -en poltto; palaminen; fullständing ~ täydellinen palaminen; långsam ~ hidas palaminen; kyteminen. -br$nningsmotor polttomoottori. för||br§dra I rfl. ~ sig veljeytyä; heittää pois teitittelyt, arvonimet, (leik.) haukkumamme t, med ngn jnk kanssa. -br$d-ring -en velj ey ty minen, förbud -et - kielto, ~ mot ngt jnk kielto.

förbijds||anhängare -n - kieltolainkan-nattaja. -fientlig -t kieltolakia vastustava, -lagstiftning kieltolainsäädäntö. -tavia kieltotaulu.

förbund -et - liitto; hemligt ~ salaliitto; Nationernas (hist.) Kansainliitto;

ingå ett ~ tehdä, solmia liitto; sluta ~ med ngn tehdä liitto jnk kanssa; stå i ~ med ngn olla liitossa jnk kanssa.

1. förbund|en (-ö:) -et -na sidottu; med -na ögon silmät sidottuina, side silmillä.

2. förbund|en -et -na 1. yhdistetty, yhdistynyt; sidottu; liittoutunut. 2. kiitollinen; jag vore Eder mycket ~ olisin teille hyvin kiitollinen.

förb^nds||dagen (L.-Sks.) valtiopäivät, liittopäivät. -församling liittokokous, -kans-ler liittokansleri, -medlem liiton jäsenvaltio. -president liittopresidentti, -regering -en liittohallitus, -republik liittotasavalta; F~en Tyskland Saksan Liittotasavalta. -råd liittoneuvosto, -stat liittovaltio.

för||bygga II1 rfl. ~ sig rakentaa liikaa, (leik*.) itsensä »kipeäksi»; köyhtyä liiasta rakentamisesta, -byta II2 tr muuttaa, ~ sig muuttua, i (till) jks; vara som -bytt olla kuin toinen ihminen, -bytas itr (dep.) ks. -byta sig.

förbittra I I. tr 1. parantaa (esim. palkkoja); ^ ett rekord (urh.) parantaa ennätystä; det inte saken ei se asiaa

paranna, kaunista; ~d upplaga (kirj.) korjattu, parannettu painos. 2. ^ sina kunskaper kartuttaa, täydentää tietojaan. II. rfl. ~ sig parantua; tehdä parannus; vrt. förbättras.

förbättra|s I itr (dep.) parata, parantua; hans ekonomi har -ts hänen taloudellinen asemansa (raha-asiansa) on (ovat) paran-tu|nut (-neet); undervisningsmetoderna har -ts opetusmenetelmät ovat muuttuneet paremmiksi.

förbittring -en -ar parannus, (lääk.) paraneminen; (tkn. ym.) korjaus.

förbptringsanstalt -en -er koulukoti; kasvatuslaitos.

förbön esirukous; göra (fälla) ~ för ngn hos ngn anoa jtk jltk jnk puolesta; hålla ~ för freden pitää rukoukset, rukoilla rauhan puolesta.

fördatera I tr päivätä aikaisemmaksi, varhentaa.

fördel -en -ar etu, voitto, hyöty; ~en ligger i att (siinä on) etuna se seikka että; ekonomiska ~ar taloudelliset etuisuudet; dra (ha) ~ av ngt saada (olla, koitua) etua jstk; erbjuda ~ar tarjota etuja; han har den r^en framför andra att hänellä on toisiin verraten (verrattuna) se etu

että; skaffa sig ~ar hankkia itselleen etuja; väga för- o. nackdelar av ngt vertailla (harkita, punnita) keskenään (asian) etuja ja haittoja; en ^ med denna apparat är yksi tämän kojeen hyv(i)ä puoli(a) on se; vad är det (vad har du) för ~ av det? mitä hyötyä (sinulle) siitä on? mitä (sinä) siitä hyödyt (kostut)? se på sin egen ^ katsoa, pitää silmällä omaa etuaan; tili Er —> (kirjnp. ym.) teidän hyväksenne; lända (vara) ngn till ~ koitua (olla) jllk hyödyksi; det talar till hans ^ se puhuu hänen puolestaan; förändra sig till sin ~ muuttua edukseen; vara till sin ~ olla edukseen, »hyvän» (terveen, reippaan) näköinen; ~ in (ut) (vrkp.) etu syöttäjällä (etu vastalyöjällä). fördela I tr jakaa, jaella, bland (mellan) jnk kesken; ^ lika jakaa tasan; ^ sig jakautua.

fördelaktig -t -are edullinen, för jllk; ett yttre edullinen, miellyttävä ulkomuoto; ställa ngt i en ~ dager esittää jtk edullisessa valossa. för||d§lare -n - (tkn.) jakelija; (aut.) vir-ranjakelija. -delning 1. jakelu. 2. (sot. Ruots.) divisioona, -d^lningschef (Ruots.) divisioonankomentaja, fördenskull (adv.) siksi, sen vuoksi. för||d$tting (j.) entinen (virkamies); virka-heitto; hnk. joka nähnyt parempia päiviä, -djupa I tr syventää (m. kuv.); i tankar ajatuksiinsa vaipunut; ^ sig i ngt syventyä jhk. -djupning -en syventyminen; -arsyvennvs. -dol|d -t salainen, kätketty, kätkeytynyt, fördom -en -ar ennakkoluulo, mot ngt jtk kohtaan; intagen av ~ar ennakkoluuloinen, ennakkoluulojen vallassa, fördoms||fri -tt ennakkoluuloton, -frihet ennakkoluulottomuus, -full -t ennakkoluuloinen. -fullhet -en ennakkoluuloisuus. fördr$ ks. fördraga.

fördrag -et - 1. sopimus, med ngn jnk kanssa; ~et i Versailles Versaillesin (rauhansopimus; bryta ett ~ rikkoa sopimus; ingå ett ~ tehdä, solmia sopimus. 2. kärsivällisyys; ha ~ med ngn olla kärsivällinen jnk suhteen, sukoilla jtk, sietää (paljon) jnk taholta, fördraga) IV2 tr sietää, kestää, kärsiä, suvaita.

fördragsam -t -mare suvaitseva(inen). -het

-en suvaitsev(ais)uus. fördrg,gsj|enlig -t sopimus-, sopimuksen mukainen. -stridig -t sopimuksen vastainen, för||drjva IV1 tr ajaa pois, karkottaa; (lääk.) ~ ett foster lähdettää sikiö; ~ tidén kuluttaa, (j.) tappaa aikaa(nsa), med ngt jllk, jtk tekemällä, -drivande -t, -drivning

-en pois ajaminen, karkottaminen; (sikiön) lähdettäminen. -dr$ja II1 tr viivyttää, myöhästää, lykätä tuonnemmaksi; jag blev -dröjd jouduin viipymään (en päässyt ennen tulemaan, lähtemään); (sot.) tändrör med -dröjd tändning hidasteinen sytytin; ~ sig viivästyä, -dubbla I tr kaksinkertaistaa; <—' sina ansträngningar ponnistaa entistä kovemmin; ^ sig lisääntyä, kasvaa kaksinkertaiseksi (entisestään). -dubblas I itr (dep.) kaksinkertaistua; vrt. ed. -dubbling -en kaksinkertaistuminen, -taminen. -dummande (a. tpm.) tyhmentävä. -dummas i itr (dep.) tyhmetä (entisestään), -dunkla I tr pimentää; (kuv.) pimittää, -dunsta I itr haihtua (pois), -dyra I tr tehdä kalliimmaksi, kallistaa, -dyring -en kallistuminen; vrt., ed. -dystra I tr synkentää, fördäck (mer.)

etukansi, för||dämma II1 padota, toeta, -dämning -en -ar pato, toe (-keen), patolaite; vrt. 1. damm 2. fördärv -et 1. onnettomuus, tuho; sprida död o. ~ levittää (kylvää) tuhoa ja kuolemaa; störta ngn i ~et syöstä jk tuhoon; flickans skönhet blev hennes ~ tytön kauneus koitui hänen turmiokseen (onnettomuudekseen); det blir hans ~ siitä (vielä) tulee hänen tuhonsa; se koituu hänen turmiokseen, syöksee hänet tuhoon. 2. (tapain)turmelus. fördärva I tr turmella; sin hälsa turmella terveytensä; Karl har ~t min kamera Kalle on tärvellyt (pilannut, rikkonut) minun valokuvauskoneeni; han ~de hela kvällen för oss hän pilasi meiltä koko illan; ^ ngns rykte pilata jnk maine, förd^rva|d -t -de turmeltunut, pilaantunut; pilalla, tärviöllä (oleva); turmeltunut (terveys); järkyttynyt (taloudellinen asema, hnk.); en ~ människa turmeltunut, huono ihminen; arbeta sig ~ raataa itsensä piloille, voimansa loppuun; skratta sig ~ nauraa pakahtuakseen, kuollakseen; slå ngn r^j piestä, mukiloida jk pahanpäiväiseksi; springa sig ~ juosta lä-kähtyäkseen. fördärvas I itr (dep.) turmeltua jne., ks. ed. förd$rvbringande (a. tpm.) turmiollinen, turmiota tuottava, fördärvlig -t -are turmiollinen, för ngn jllk. -het -en turmiollisuus, fördölja II1 (vrt. dölja) tr salata, pitää

salassa, ngt för ngn jtk jltk. för||d§ma II1 tuomita (m. kuv.); kirota. -d$m|d -t kirottu; -dömt! (voi) kirottua kuitenkinl -dQmelse -n tuomitseminen; (usk.) kadotus; den eviga ~n iankaikkinen kadotus; vara i samma ~ olla samassa

kadotuksessa, (j.) samassa liemessä, -dpm-lig -t -are tuomittava.

1. före -t keli; det är bra rs on hyvä keli.

2. före I. (prp. vrs.) edellä, ennen, edessä; eteen; (på) kvällen ~ avresan lähdön edellisenä iltana; sista huset rs bron viimeinen talo ennen siltaa; ~ detta (f. d.) entinen (ent.); (sot.) erossa vakinaisesta palveluksesta (evp.); ^ detta president entinen presidentti; ^ Kristi födelse (f. Kr.) ennen Kristuksen syntymää, ennen Kristusta (eKr.); gå (fara) rs ngn kävellä (ajaa) a) jnk edellä; b) aikaisemmin kuin jk toinen; han ställde sig rs mig hän asettui (j onossa) minun edel-leni; sätta subjektet rs predikatet asettaa subjekti ennen predikaattia, predikaatin edelle; vara rs ngn (kuv.) olla jstk edellä; vara rs sin tid olla edellä ajastaan. II. (adv.) edellä; gå ~ kävellä edellä, etunenässä; klockan går rs kello on edellä, edistää; hoppa med huvudet rs hypätä pää edeltä, päälleen; dagen rs edellisenä päivänä; (väl.) (juhlan, ym.) aattona; komma rs tulla ennen muita, ensimmäisenä; saken har varit rs i riksdagen asia on ollut esillä (käsiteltävänä) valtiopäivillä.

före||bild (för ngn) jnk esikuva; ta ngn tili rs ottaa jk esikuvakseen, -bildlig -t -are esikuvallinen, mallikelpoinen, -bringa V tr tuoda esiin, näyttää, osoittaa, ilmoittaa, förebrå III tr: rs ngn ngt nuhdella jtk jstk; jag har ingenting att ~ mig en voi syyttää (moittia) itseäni mistään, före||bud -et - (till ngt jnk) oire, enne; vara ett gott (dåligt) rs olla hyvä (paha) enne. -bygga II1 tr ehkäistä, saada ennakolta ehkäistyksi, -byggande I. (a. tpm.) ennakolta torjuva, ehkäisevä. II. -1 ehkäisy, torjunta; till ~ av jnk ehkäisemiseksi, -båda I tr ennustaa, -bäraTV5 tr sanoa, keksiä syyksi; uskotella; esittää puolustuksekseen. -bärande -t: med rs av, under r^ av att sillä tekosyyllä, verukkeella (että), -drag (om ngt) esitelmä jstk. -dra(ga) IV2 tr 1. pitää parempana, antaa etusija jllk; ^ ngn framför ngn antaa jllk etusija jnk toisen edellä; pitää enemmän jstk. 2. lukea, esittää, luetella; selostaa, -dragande (a. tpm.) esittävä jne. hnk.; (s.) -n esittelijä; esittäjä, selostaja, vrt. föredra(ga) 2. -dragning esittely, esitys, -dragningslista esittelylista, -dragshållare esitelmöitsijä, esitelmänpitäjä. -dome -t -n esikuva, malli, esimerkki, -dömlig -t -are esikuvallinen, förefall{a IV2 itr 1. tapahtua, sattua. 2. tuntua, näyttää jltk; det -er mig som om minusta tuntuu (.siltä) kuin; han -er att vara

en hygglig människa hän tuntuu olevan kunnollinen ihminen, vaikuttaa kunnon mieheltä.

före||finnas IV4 itr (dep.) olla olemassa, -fintlig ~t olemassa (saatavissa) oleva, -fintlighet -en olemassaolo, -ge, -giva V ks. -bära; ^ sig vara sjuk olla (olevinaan) sairas, väittää olevansa sairas, -givande -t: under rs (av) att sanoen syyksi, tekosyynä (se että), -giv|en -et -na: rs sjukdom muka sairaus (verukkeena esitetty) sairaus, -gripa IV1 tr ehättää ennen, ryhtyä edeltäkäsin, före||gå Y I. tr olla, käydä jnk edellä; när substantivet rss av artikel kun

substantiivin edellä on artikkeli; omröstningen -gicks av en livlig debatt ennen äänestystä oli (käytiin) vilkas keskustelu (kiivas väittely); ~ ngn med gott exempel olla jllk hyvänä esikuvana, näyttää hyvää esimerkkiä. II. itr ks. försiggå. föregående I. (a. tpm.) edellinen, aikaisempi, varh(ais)empi; de rs generationerna varhaisemmat, edelliset (mies)polvet; ~ kväll (adv.) edellisenä iltana; ^ sida edellinen sivu; den rs talaren edellinen puhuja; vid ett rs tillfälle jossakin aikaisemmassa tilaisuudessa; ^ överenskommelse edellinen, sitä ennen tehty sopimus; det rs entisyys, menneisyys, i det rs edellä; sitä ennen; (kirj.) edellä (tekstissä). II. -1: hans rs hänen entisyytensä, menneisyytensä, föregångare -n - edelläkävijä; uranuurtaja, tienraivaaja; (vir. ym.) edeltäjä, föregångs||land edelläkävijämaa, -man

edelläkävijä; uranuurtaja. före|!ha(va): V tr: vad -har du dig? mitä sinulla on tekeillä (suunnitteilla)? mitä puuhailet? -havande -t -n hanke, suunnitelma, toimi, puuhailu, -hålla IY2 tr: rs ngn ngt huomauttaa, muistuttaa jtk jstk, jllk jtk.

förekom |ma V I. tr 1. ^ ngn ennättää ennen jtk toista; bättre rs än rsS (snl. läh.) parempi vara kuin vahinko. 2. estää, ehkäistä; ^ ngns planer ehkäistä, tehdä tyhjiksi jnk suunnitelmat. II. itr 1. esiintyä; olla olemassa (tavattavissa, saatavissa); växtarten -mer här (sitä) kasvilajia on, kasvaa täällä. 2. tapahtua, sattua; på -men anledning sattuneesta syystä. 3. (Iak.) målet kommer före idag juttu on tänään esillä, tulee tänään esille. 4. ks, förefalla 2.

förekommande I. (a. tpm.) 1. kohtelias, huomaavainen, mot ngn jllk, jtk kohtaan; ^ sätt kohtelias käytös; kohteliaisuus, huomaavaisuus. 2. tapahtuva; då o. då rs joskus, silloin tällöin, aina väliin tapah-

tuva (sattuva); ofta ~ usein tapahtuva, yleinen. II. -1 ks. förebyggande II. förekomst -en olemassaolo; esiintyminen; vrt. förekomma II. 1.

fore| |ligga V itr olla esillä; olla kysymyksessä, olemassa, -liggande (a. tpm.) esillä (puheena, kysymyksessä) oleva; i ~ fall puheena olevassa (po.) tapauksessa, -lägga Y tr 1. asettaa esille, nähtäväksi; ~ tili underskrift esittää allekirjoitettavaksi; ^ riksdagen en proposition antaa eduskunnalle esitys. 2. määrätä, käskeä, velvoittaa, ngn ngt jk tekemään jtk. -läsa II1

1. tr lukea, esittää. II. itr pitää esitelmiä, luentoja, esitelmöidä, luennoida, om ngt jstk; professor X. -läser i konsthistoria professori X. luennoi taidehistoriaa, -läsare 1. ks. -dragshållare. 2. ääneenlukija, esilukija.

föreläsning -en -ar (yliop.) luento; hålla (en) ~ om ngt luennoida, esitelmöidä, pitää luento, esitelmä jstk; gå på ^ käydä luennolla; gå på en professors ~ar käydä jnk professorin luennoilla, kuunnella jnk professorin luentoja; anmäla sig till ~arna i ett ämne ilmoittautua jnk aineen luennoille.

föreläsnings||katalog (yliop.) luentoluet-telo; (läh.) yliopiston ohjelma, -säl luentosali. -serie luento-, esitelmä|sarja. fore| |löpare, till ngn jnk edeltäjä, -mål -et - esine; (kuv.) kohde; ~et för hennes böjelse hänen mieltymyksensä (rakkautensa) kohde; frågan har blivit ~ för notväxling kysymys on joutunut noottienvaihdon kohteeksi; kysymyksestä on aiheutunut noottien vaihto (a), förena I I. tr yhdistää (m. kern.); sitoa, liittää yhteen; saken är med svårigheter asiassa on (eräitä) vaikeuksia, hankaluuksia; ^ nytta med nöje yhdistää huvi ja hyöty; med ~de krafter yhteisvoimin. II. rfl ~ sig yhdistyä, yhtyä; ^ sig om ngt (om att) sopia jstk (siitä että); ~ sig om ett förslag kannattaa ehdotusta.

föraning -en -ar 1. yhteys, yhdistys; (kem.) yhdiste; ingå ~ (kem.) yhtyä; i ~ med yhdessä, yhteydessä jnk kanssa.

2. seura, yhdistys; (laajempi) liitto; (yliopp.) yhdistys, (m. läh.) (osa)kunta; ammattikunta; och säkerhetsakten (hist. Ruots.-Suom.) yhdistys- ja vakuus-kirja.

förenings||band yhdysside, -frihet (Iak.) yhdistymisvapaus, -lokal yhdistyksen, seuran huoneisto, -länk ks. -band. -medlem yhdistyksen jäsen, -punkt: flodernas ~ jokien yhtymäkohta; finna en ~ för de olika åsikterna, keksiä

eriäville mielipiteille yhtymäkohta, -rätt (Iak.) yhdistymisoikeus; vrt. -frihet, -väsen yhdistys [laitos, -toiminta, för||enkla I tr yksinkertaistaa; tehdä yksinkertaisemmaksi. -enkling -en -ar yksinkertaistaminen. -enlig -t -are: ~ med ngt jnk mukainen, jnk kanssa sopusoinnussa; det är inte med statens värdighet se ei ole valtion arvon mukaista, -enlighet -en soveltuvuus, sopusointu. Förenta natipnerna (FN) Yhdistyneet kansakunnat, YK. Förenta staterna Yhdysvallat, före||sats aikomus, päätös, -skrift määräys, käsky, säännös; enligt ~ määräyksen mukaan, -skriva IV1 tr määrätä, säätää, ngn ngt käskeä jtk tekemään jtk; ~ villkoren för freden sanella rauhanehdot; ~ ngn diet (vila) (lääk.) määrätä (potilaalle) ruokavalio (lepoa), -slå V tr ehdottaa. -spegla I tr uskotella, (vilpillisesti) luulotella, kuvitella, lupailla, -spegling -en-ar uskottelu, kuvittelu, luulottelu; under falska ~ar esittämällä vääriä (perättömiä) luulotteluja, -språkare puolustaja, puolestapuhuja, -spå III tr ennustaa. -stava I tr 1. sanella (edeltä); ^ eden sanella vala(n sanat) edeltä. 2. määrätä, »sanella»; han lät sitt beslut ~s av partipolitiska hänsyn hän antoi puoluepoliittisten näkökohtien sanella päätöksensä. -stå V I. tr johtaa, olla johdossa; ~ en affär olla kauppaliikkeen johtajana; ^ hushållet hoitaa taloutta. II. itr olla tulossa, odotettavissa, uhkaamassa, -stående (a. tpm.) tuleva, odotettavissa oleva, -ståndare, -ståndarinna (för skolan) (koulun) johtaja, johtajatar, föreställ|a II1 I. tr 1. esittää, kuvata; vad-er tavlan? mitä taulu (maalaus) kuvaa? de tiljor, som -er världen ne palkit, jotka esittävät maailmaa (näyttämön palkit). 2. ^ ngn för ngn esitellä jk jllk; ^ sig för ngn esitellä itsensäjllk. II. rfl. ~ sig ngt kuvitella (luulotella) mielessään; luulla, föreställning -en -ar kuvittelu, ajatus, aate; käsitys; (teat.) ym. näytäntö; göra sig en ~ om ngt muodostaa mielessään käsitys (kuva) jstk; göra ngn ~ar angående ngt antaa jllk muistutuksia (varoituksia) jnk johdosta, föreställnings||förmåga kuvittelukyky, -krets mielikuva-, ajatus|piiri. -sätt käsitystapa. -värld mielikuvitusmaailma; kuvittelujen maailma, före||sväva I tr: det -svävade mig dunkelt epäselvästi, hämärästi muistui mieleeni; minulla oli hämärä muistikuva siitä, -sätta V rfl. ^ sig ngt päättää tehdä, asettaa päämääräkseen; saada päähänsä.företag — ft

företag -et - yritys; (m.)] kauppa-, teollisuus | yritys; ett vågsamt ^ (uhka) rohkea, uskallettu, uhka|yritys. företa(ga) IV2 I. tr ryhtyä jhk; ottaa tehdäkseen; ~ en resa lähteä matkalle; ^ en ändring tehdä muutos. II. rfl. ~ sig ngt ryhtyä jhk; yrittää jtk. företagaranda yrittäjähenki. företagare -n - yrittäjä, företagsam -t -mare yritteliäs, -het -en yritteliäisyys; privat (enskild) ~ yksi-tyisyritteliäisyys. företagsdemokrati tuotantodemokratia. -ledare yrityksen johtaja, -ledning yrityksen johto, -nämnd tuotantolauta-kunta.

fore|| tai -et - esipuhe, alkusanat, johdanto, alkulause, -te III tr 1. osoittaa, näyttää; (kuv.) osoittaa. 2. tuoda esiin, esittää. 3. tarjota, suoda, osoittaa; det flera likheter med ngt se osoittaa (siinä on huomattavissa, todettavissa) useita yhtäläisyyksiä jnk kanssa, företeelse -n -r ilmiö.

företräd|a II1 tr 1 kävellä, astua edeltä; processionen -des av två fanbärare juhlakulkueen edellä marssi kaksi lipunkantajaa. 2. edustaa.

företrädare -n - edelläkävijä. 2. edustaja, företräde -t -n 1. puheillepääsy; få ~ hos ngn päästä jnk puheille; anhålla om ~ hos ngn pyrkiä (anoa pääsyä) jnk puheille. 2. etu, etuoikeus (toisten suhteen, ennen muita); ge ~ åt ngn antaa jllk etusija; han har många framför andra hänellä on monta etua toisiin verrattuna. 3. avu, hyvä ominaisuus; han har många ~n hänellä on monia hyviä ominaisuuksia, useita hyviä puolia, företrädes||rätt etuoikeus, -rättighet ks. ed. -vis (adv.) etupäässä, före||vara (ks. 1. vara) (Iak.) olla esillä, käsiteltävänä, -varande (a. tpm.) esillä oleva; nykyinen, tämän hetken; i ~ fall kysymyksessä olevassa, po. tapauksessa; under ~ omständigheter näissä (nykyisissä) olosuhteissa. för||$viga I tr ikuistaa; (leik.) valokuvata.

-^vigande -t ikuistaminen, före||visa I tr näyttää (eläimiä, elokuvaa jne.); esittää, -visning näytäntö; esitys; (eläin) näyttely, förevita I tr ngn ngt moittia jtk jstk;

panna jnk syyksi, förevitelse -n -r moite, förevändning -en -ar veruke, tekosyy; söka en ~ koettaa keksiä verukkeita; under ^ att sanomalla syyksi, tekosyynä, verukkeena (että muka).

förfader esi-isä; kantaisä; (tav. pl) förfäder esi-isät.

förfall -etl. huonontuminen; (hnk.) rappio; komma på, råka i ~ joutua rappiolle; vara i ~ olla rappiolla, hunningolla. 2. este; laga ~ laillinen este; utan laga ~ ilman laillista (hyväksyttävää) estettä; vid laga ~ laillisen esteen sattuessa, förføll|a IV2 itr 1. rappeutua, pilaantua, turmeltua; (hnk.) joutua rappiolle; ~ tili fi) dryckenskap vajota juoppouteen; ruveta, (j.) ratketa juomaan. 2. (velka jne.) erääntyä (maksettavaksi); växeln -er den . . . vekseli erääntyy (vanh. lankeaa) silloin ja silloin; patentet -er patentti raukeaa, lakkaa olemasta voimassa. 3. låta saken ~ antaa asian raueta, förføll|en -et -na 1. rappeutunut, (rak. m.) ränsistynyt; (hnk.) rappiolla, hunningolla (oleva). 2. (velka ym.) erääntynyt; belopp -et till betalning maksettavaksi erääntynyt rahasumma; ~ växel erääntynyt vekseli.

förföllo|| dag erääntymispäivä, -tid erään-tymisaika.

för||f$lska I tr väärentää; jäljitellä; ~de pengar väärä(t) raha(t). -falskare -n -väärentäjä, -f piskning -en -ar väärennys; ^ av växlar vekselin väärennys, för|[føra IV2 itr menetellä; ~ strängt mot (med) ngn menetellä ankarasti jtk kohtaan, kohdella jtk ankarasti, -farande -t menettely, -faras IV2 itr (dep.) pilaantua, pahentua, joutua hukkaan, tuhoutua; låta ngt ~ päästää jtk pilaantumaan, turmeltumaan. -før|en -et -na kokenut, perehtynyt, harjaantunut, taitava, förfaringssätt menettelytapa, förfasa I rfl. ~ sig kauhistua, över ngt jstk, jtk.

författa I tr kirjoittaa, laatia sommitella; (abs.) olla kirjailija, (j.) kirjoitella, ky-näillä; en bok kirjoittaa kirja; ^ en skrivelse, inlaga (ett brev) laatia (sommitella) kirjelmä, kirjoittaa kirje. förf$ttar||arvode tekijänpalkkio, -begåvning kirjaili jan| lahjakkuus, -lahjat; han är en hänellä on kirjallisia lahjoja, författare -n - 1. (ammatti)kirjailija. 2. (er. teoksen) tekijä, kirjoittaja; (kirjelmän) laatija.

förf^ttar||exemplar (kirj.) tekijänkappale. -förening kirjailija|yhdistys, -liitto, författarinna 1. naiskirjailija. 2. (kirjan)

kirjoittaja, tekijä (nainen), förføttar||namn kirjailija-, tekijän|nimi. -rätt tekijänoikeus, -skap -et 1.: han erkände ~et till dikten hän tunnusti kirjoittaneensa runon. 2. kirjailijantoimi; ägna sig enbart åt ~ antautua yksin-

omaan kirjailijantoimeen; kirjallinen tuotanto. -verksamhet kirjailija-, kirjallinen toiminta, författning -en 1. (psyk.) mielen|tila, -laatu. 2. gå i ~ om ngt ryhtyä toimenpiteisiin jnk varalta; gå i ^ om en omröstning käydä, ryhtyä äänestykseen. 3. (valt.) valtio i sään tö, -muoto; hallitusmuoto. 4. asetus, sääntö, förføttnings||enlig -t valtiosäännön, hallitusmuodon mukainen, -reform hallitusmuodon uudistus, -samling -en asetuskokoelma. -stridig -t valtiosäännönvastai-nen. -ändring hallitusmuodon muutos. för||f$la I tr mennä ohi; epäonnistua; ~d harhaan osunut; turha; ett ~t liv hukkaan mennyt elämä, -fjna I tr hienostaa, -fjna|d -t hienostunut, -fining hienostuminen.

förfjol: i ~ toissa vuonna, för||flacka I tr madaltaa; tehdä laakeaksi; (kuv.) muuttaa pinnalliseksi, latteaksi, -flackning -en pinnallistaminen; vrt. ed. förflug|en -et -na 1. ajattelematon, harkitsematon; ett -et ord harkitsematon, ajattelematon sana. 2. en ~ kula harha-luoti.

förflut|en -et -na kulunut, mennyt; låta det -na vara glömt unohtaa menneet; denna kvinna har ett -et tällä naisella on (omalaatuisensa, kirjava) menneisyys, för||flyktigas I itr (dep.) haihtua, -flyta IV6 itr (aik.) kulua; sedan dess har många år -flutit siitä (ajasta) on (kulunut) monta vuotta; dagarna -flöt långsamt päivät kuluivat (soluivat) hitaasti, menivät verkkaista menoaan, -flytta I I.tr siirtää, muuttaa pois; den ~de'befolkning (sgrup-p)en (Suom. läh.) siirtoväki. II. rfl. (kuv.): <—' sig i tankarna till ett ställe (till år 1939) siirtyä ajatuksissaan jhk paikkaan (v:een 1939). -flyttning -en siirtäminen, siirto. -fQga I" I. itr: han över mycket pengar hänellä on käytettävänään paljon rahaa. II. rfl. ~ sig lähteä, laittautua, mennä jnnk. -fogande -1 käyttö; ha till ~ olla käytettävänä; stå till ngns ~ olla jnk käytettävänä; ställa till ngns r+j asettaa jnk käytettäväksi, -franska I tr a) ranskalaistaa, muuttaa ranskankieliseksi, ranskalaiseksi; b) kääntää ranskaksi, ranskaan, ranskantaa; bli ranskalaistua, -friska I rfl. ~ sig reipastua, virkistyä, piristyä, -friskning -en 1. virkistyminen jne. 2. -ar virvoke; ~ar serverades tarjoiltiin virvokkeita; inta(ga) ~ar nauttia virvokkeita, -frus|en -et -na paleltunut; pakkasen panema, -frysa IV3 I. tr

palelluttaa; fag -fryser lätt händerna palellutan helposti käteni, kä-

teni paleltuvat helposti. II. itr paleltua, -frysning paleltuminen, -fråga I rfl. ~ sig'hos ngn om ngt kysellä, tiedustella jtk asiaa jltk. -frågan: en -frågning -en

kysely, tiedustelu, vrt. -fråga; göra -frågningar hos ngn hankkia, pyytää jltk tietoja, -fula I tr rumentaa, -fuska I tr pilata hutiloimalla. -f§,ng -et vahinko; göra stort ~ tehdä suurta vahinkoa; till stort ~ för ngn jllk suureksi vahingoksi, haitaksi; utan ~ för våra rättigheter vahingoittamatta meidän oikeuksiamme. -fäa I tr, -fäas itr (dep.) raais|taa, -tua; tylsistyä eläimen kaltaiseksi, förfäder esi|-isät, -vanhemmat, för||falkta I tr: ~ ngt taistella, ponnistella jnk puolesta; ajaa jtk asiaa, -fäktare -n: ~ av en idé aatteen puolesta taistelija, aatteen esitaistelija, för||falra I tr kauhistaa, -faira|d -t kauhistunut, över ngt jstk; jag blev alldeles ^ aivan kauhistuin, -faran: en ~ kauhistus, kauhu; till allas ^ kaikkien kauhistukseksi. -fjjras itr (dep.) kauhistua, förrørdiga I tr valmistaa (tavaroita), -f^rdigande -t valmistaminen, valmistus.

förfärlig -t -are hirveä, kauhea; ~t tråkig hirvittävän ikävä, -het -en kauheus, hir-muisuus.

för||fQlja II1 tr vainota; elaka människor -följde honom ilkeät (pahat) ihmiset vainosivat häntä; ajaa takaa; de -följde fienden he ajoivat vihollista takaa. -f§l-jare -n - vainooja; takaa-ajaja. förföljelse -n -r vaino; takaa-ajo; ^ma mot de kristna (k.hist.) kristittyjen vainot. -lusta -n vainoamishalu. -mani vainohulluus.

för||förall1^vietellä. -f§rare-n - viettelijä, förfördela I tr tehdä vääryyttä jllk, sortaa. för||fQrelse -n -r viettely (s). -fQrelsekonster

viettelyskeinot. -fQrerska viettelijätär, tenhotar. -förisk -t viekoitteleva, tenhoava, houkutteleva, -föriskhet houkutteleva (viekotteleva, tenhoava) olemus, förgapa I rfl. ~ sig i ngn ihastua, iskeä silmänsä jhk.

för||gatsa I tr (tkn.) kaasuttaa, -gasare -n (tkn.) kaasutin, -gasas I itr (dep.) haihtua; kaasuttua. -gasning -en kaasuttaminen, -ttuminen. för||gifta I tr myrkyttää, -gifta|d -t myrkytetty; myrkyttynyt (m. kuv.). -gift-ning myrkytys; ett fall av ~ myrkytys-tapaus. -giftningsförsök myrkytysyritys. -förgiftningssym(p) tom myrkytyksen oire.

förgjQr|d -t noiduttu, riivattu; det är rentförglömma

som ~t! tämä on kuin noiduttua, ihan riivattua! tässä on joitakin pirun juonia! förglömma II2 tr unohtaa, förgrena I rfl: ~ sig haaroittua, haarautua.

förgrening -en -ar haara(uma), haarautuma, -s|ställe, -s|punkt haarautumis|kohta, -piste.

för||grjpa IV1 rfl: ~ sig på ngn tehdä jllk vääryyttä, väkivaltaa; loukata jtk. [--gr}p-lig-] {+-gr}p- lig+} -t -are loukkaava; rangaistava, -grova I tr tehdä karkea(mma)ksi; raaistaa, förgrund -en etuala (m. kuv.); träda i ~ tulla, astua etualalle, näkyviin, -grundsfigur eturivin, etualan henkilö, mies. för||grymma|d -t julmistunut, -grymmas I itr ("dep.) julmistua, -grå t len -et -nå itket-tynyt. -gräm|d -t murheellinen, surullinen; pahoillaan, -gubbas I itr (dep.) käydä ukkomaiseksi; (väestö) käydä keski-iäl-tään kovin vanhaksi, -gubbning -en ukko-maiseksi muuttuminen, vanhuudenraih-naaksi käyminen, vanheneminen, -gud-ning -en jumalointi. för||gylla II1 tr kullata (m. kuv.); ^ om kullata uudelleen; ~ upp (kuv.) kaunistella. -g yli are -n kultaaja. -gyllning -en kultaus."

för||g| V I. itr haihtua, kadota, hälvetä. II. rfl. ~ sig mot ngn käyttäytyä pahoin, rikkoa jtk kohtaan, -gång|en -et -na mennyt, kulunut, entinen, förgår (förr-) ks. förrgår. förgård esipiha; (Raam.) esikartano; (an.) eteinen.

förgås (ks. gå) itr (dep.) tuhoutua, saada surmansa, hukkua; ^ av hunger nääntyä nälkään; skratta så att man håller på att ~ nauraa katketakseen, kuollakseen, för||gangelse tuho; skatta åt ~n kuolla pois; heittää henkensä, -g^nglighet katoavaisuus; r^en (denna värld) ajallisuus, för||gäta V tr unohtaa, -gätenhet unohdus, unho (tus), förgätmigej -en -, -er (ksv.) lemmikki, förgäves turhaan, suotta, förgöra V tr tuhota, hävittää; surmata,

ottaa hengiltä; (vanh.) noitua, taikoa, förhala I tr 1. (mer.) vetää, kiskoa; varpata. 2. (kuv.) venyttää, vitkuttaa; ^ ngt (m.) viivytellä, vitkastella; ^ förhandlingarna venyttää neuvotteluja (loppumattomiin); ~ tidén koettaa voittaa aikaa, saada aika kulumaan, ratkaisu siirretyksi tuonnemmaksi, förhall eteishalli.

för||halning -en vrt. förhala. 1. (mer.) varppaaminen, veto. 2. vitkastelu, viivyttely. -halningstaktik (valt. ym.) viivytystaktiikka.

förhand -en 1. (kort.): ha (sitta i) ~ olla etukädessä. 2. på ~ ennakolta, edeltäpäin; avgöra på ^ ratkaista ennakolta, päättää edeltäpäin; veta på ~ tietää, arvata (jo) edeltäpäin, förhandenvarande (a. tpm.) nykyinen, käsissä oleva; under ^ omständigheter nykyisissä olosuhteissa, nykyoloissa, för||handla I I. itr neuvote h, käydä neuvotteluja, om ngt jstk. II. tr pohtia, harkita, käsitellä, -handlare neuvottelija, rauhan hieroja, -handling -en -ar neuvottelu; ~ar pöytäkirja(t). -handlings-rätt neuvotteluoikeus, -handlingsvillig -t neuvottelunhaluinen, halukas neuvotteluihin.

förhands||löfte ennakkolupaus; ge ngn ett ~ ennakolta luvata jtk jllk. -reklam ennakkomainostus. -rätt (kaup.) etu-kädenoikeus. -uppgörelse ennakkosopi-mus.

för||h$sta I rfl. ~ sig hätiköidä, hätäillä; menetellä harkitsemattomasta ^ dig bara inte! älä vain (suotta) hätiköi, (j.) älä pidä liikaa kiirettä. -hg,sta|d -t hätäinen, hätiköity, harkitsematon; ett -hastat beslut hätiköity | päätös; ett -hastat omdöme liian hätäinen, hätiköity arvostelu; dra -hastade slutsatser tehdä liian aikaisin, hätiköiden johtopäätöksiä. -h$tlig -t -are vihattu; göra sig ~ tehdä itsensä vihatuksi; han (hans blotta åsyn) var mig ~ hän (jo pelkkä hänen näkemisensä) sai minut raivostumaan. -h$t-lighet inhottavuus, vastenmielisyys, -hemliga I tr salata jtk, olla puhumatta jstk. -hinder este; anmäla^-ilmoittaa este, olevansa estynyt tulemasta; få, ha ~ saada este, estyä; om f ag inte får ^ jollei (minulle) satu mitään estettä; i händelse av ~ esteen sattuessa, -hindra I estää, -hindrande -t estäminen, för||historia esihihtoria. -historisk -t esihistoriallinen, historiantakainen. förhjelpa II2 tr: ~ ngn till ngt auttaa jtk (pääsemään) jhk. förhoppning -en -ar toive; toivomus; felslagen ^ pettynyt toive; mina ~ar gick om intet toiveeni pettivät; göra sig stora ~ar toivoa (kovin) suuria, mahdottomia; han hyser inga ~ar om den saken hän ei toivo (uskalla toivoa) siitä asiasta yhtään mitään; väcka >—ur hos ngn herättää jnk mielessä toiveita; i ~ (om) att toivoen että. -sfull -t toiveikas, förhornas I itr (dep.) sarvettua. förhud (an.) esinahka, förhuggning (sot.) murros, förhungra I itr kuolla nälkään, för||hyda II1 tr 1. (mer.) vuorata, päällys-

tää (aluksen) pohja (levyllä). 2. (rak.) vuorata, verhota, päällystää, -hydning -en 1. (mer.) (pohjan)päällyste." 2. (rak.) päällyste, -hydningspapp (rak.) päällyste-,

verhous |pahvi.

förhyra II1 tr vuokrata (asunto, rakennus, laiva), -hyrning -en vuokraus, förhytt (mèr.) keula|hytti, -kajuutta, förh||ll|a IV2 rfl. ~ sig lugn (passiv) pysytellä rauhallisena, tyynenä (toimettomana); de båda talen -er sig till varandra som 1 till 2 nämä luvut suhtautuvat toisiinsa kuin 1: 2; så -er det sig med den saken niin se asia (sen asian laita) on; hur det än må ~ sig olipa asia miten tahansa, förhållande -t -n 1. olosuhde, olo, seikka, tosiasia; asiaintila, asema; leva i svåra elää vaikeissa oloissa (olosuhteissa); hans ekonomiska hänen taloudellinen tilansa, hänen raha-asiansa; om så är jos asia niin on; som ~na nu är kun asiat kerran ovat niin kuin nyt ovat; under sådana ~n näin, niin ollen; sellaisissa olosuhteissa; asioiden ollessa sillä kannalla. 2. suhde; yhteys; han har eti ~ med en kvinna hänellä on suhde naiseen; stå i vänskapligt ~ till ngn olla ystävällisissä väleissä jnk kanssa; i ~ till ngt suhteessa jhk.

förhållandevis suhteellisesti, -sen; verraten.

förhållning, förhållning -en (mus.) pidätys, förhàllningsorder (toiminta)ohje; käyttäytymis! määräys; ohje; menettelyohje, för||håna I tr ivata, -hårdna I itr kovettua.

-hårdnad, -härdning -en -ar kovettuma, f örhänge -t -n (ovi) verho, uudin; (teat.) väliverho, (vanh.) esirippu, för||härda I tr kovettaa; ^ sitt hjärta kovettaa, paaduttaa sydämensä; ~ sig kovettua, paatua, -hgrda|d -t kovettunut; en ~ syndare paatunut syntinen, -hslrdas I itr (dep.) kovettua, paatua, -härdelse paatumus.

för||h$rja I tr hävittää, panna autioksi. -h$rjelse -n -r, -härjning -en hävitys, -herliga I tr ihannoida. -håLrligande -t ihannointi, förhärskande (a. tpm.) vallitseva. för||h|Lva II1 rfl. ~sig ylpeillä, kopeilla, (j.) koppailla. -h$velse mahtailu, koppailu. -hiixa I tr (hist.) noitua, taikoa; som ~d kuin noiduttu (na), lumoutuneena. -h§ja II1 tr kohottaa; ^ stämningen kohottaa mielialaa, -hpjning -en korotus, nosto; (m kuv.) ylennys.

för||h$r -et - kuulustelu; anställa ~ med ngn (Iak.) toimittaa jnk kuulustelu; kuulustella jtk. -h$ra II1 I. tr kuulustella, ngn jtk; ^ ngn läxorna kuulustella

läksyjä. II. rfl. ~ sig hos ngn om ngt kysellä, tiedustella jltk jtk. förh^rs||ledare kuulustelija. -protokoll kuulustelupöytäkirja, förhöst alkusyksy, varhaissyksy. för||inta I tr hävittää, tuhota, -intas I itr

(dep.) kuolla; hävitä olemattomiin, förintelse -n tuho, hävitys, häviö; kuolema. -krig hävityssota. för||jrra I rfl. ~ sig eksyä, -ivra I rfl. <-*< sig kiivastua. -j$ga I fr ajaa pois, tiehensä; karkottaa.-kalkas I itr[dep.) (lääk.) kalkkiutua. -k$lkning -en -ar kalkkiutuminen.

förkalkyl ennakkolaskelma. för||k$sta I I. tr hylätä; olla suostumatta jhk; torjua. II. rfl. ~sig (geol.) murtua; (kort.) aloittaa väärin, -k^stelse, -kas-telsedom hylkäys, tuomio, hylkäystuo-mio; uttala sin ~ över ngt antaa jstk hylkäävä tuomionsa; suhtautua kielteisesti jhk. -kostlig -t -are hylättävä, paheksuttava; en ~ person hylkiö, epäkelpo. -kastning -en -ar (geol.) murtuma, -k&stningslinje (geol.) murtuma-, mur-ros|linja.

förklara I tr 1. selittää, ngt för ngn jtk jllk; selvittää yksityiskohtia myöten; ^ ngn krig julistaa jllk sota; ngn skyldig julistaa jk syylliseksi; jag ~de hela min plan för honom sel(v)itin (selostin) hänelle koko suunnitelmani; ^ sig selittää kantansa (mielipiteensä); antaa selitys. förkl$ra|d -t 1. ratkaistu, selvitetty; en ~ fiende till ngn jnk julki-, ilmi vihollinen. 2. hennes ansikte var som -t naisen kasvot olivat (aivan) kuin kirkastuneet, förklaring -en -ar 1. selitys, selvitys; försök till ~ selitys-, selvitys|jritys; utan ett ord till ~ (sanomatta, kirjoittamatta) sanaakaan selitykseksi, sanallakaan selittämättä; krigs ~ sodanjulistus. 2. (Raam.) kirkastus, förktørings||grund selitysperuste. -sätt selitystapa.

förklarlig -t -are mahdollinen selittää, selitettävissä; av lätt rs^a skäl helposti selitettävistä (käsitettävistä, ymmärrettävistä) syistä, för||klema|d -t (pilalle) hemmoteltu, (j.) lellitelty. -kl$na I tr halventaa, -klenande I. (a. tpm.) halventava. II. -t halventaminen. -klinga I(IV4) itr häipyä kuulumatto miin; ^ ohörd kaikua kuuroille korville; det -klang ohört sitä ei otettu kuuleviin korviinkaan, förklä (förr-) (j.) ks. förkläde. förklgd|a II1 tr pukea (valepukuun, jks); en -d munk valepukuinen munkki; -d tili bonde talonpojaksi pukeutu|nut, -neena;

~ sig till kvinna pukeutua naiseksi, (m.) naisen pukuun, förkläde (fö:r-, förr-) -1 -n 1. esiliina. 2. (kuv.) (vanhempi) seuranainen, siveyden vartija, »esiliina», förklädnad valepuku; skyddande ~ (el.)

suojeleva yhdennäköisyys, för||knjppa I yhdistää, liittää yhteen.-kpkt (keit.) liiaksi keitetty, liian kauan kiehunut. -kpla I tr hiillyttää. -kplasl itr (dep.), -koina I itr hiiltyä, -kpmma V itr joutua hukkaan, hävitä, hukkautua. -kpm|men -met -na hukassa; rappio |lia, -lie joutunut, -kpnstla|d -t teennäinen, teeskennelty, -kpnstling luonnottomuus, teennäisyys, -koppra I tr kuparoida; päällystää kuparilla.

för||korta I tr lyhentää; (mat.) supistaa; ^ sitt liv (itse) lyhentää ikäänsä; ~ tidén med läsning kuluttaa (lyhentää pitkäksi käyvää) aikaansa lukemalla; upplaga lyhennetty painos, laitos. -kprt-ning -en -ar lyhennys, -kprtningstecken lyhennysmerkki.

förkovra I I. tr parantaa, täydentää, kartuttaa; sina kunskaper kartuttaa, täydentää tietojaan. II. rfl. ^ sig edistyä, täydellistyä, hyötyä, karttua, vaurastua, för||kovran: en ~ karttuminen, vaurastuminen jne., vrt. ed. -kovring -en -ar ks. ed.; (koul.) kehotukset, förkrigstiden sodanedellinen (sodantakai-nen) aika.

för||kris|ten -et -na, -kristlig -t esikristil-linen.

för||krpma I tr (tkn.) kromioida, päällystää kromilla. -krpmning kromiointi. -krpppsliga I tr ruumiillistaa, -krpppsli-gande -t ruumi(illi)stuma. -krpssa I tr murskata, musertaa, (kuv.) masentaa, -krpssa|d -t murskattu, muserrettu; (kuv.) masentunut; (usk.) särjetty, -krpssande (a. tpm.): ett ~ nederlag tuhoisa, musertava, kohtalokas tappio; ~ blickar musertavat katseet; ^ underrättelser masentavat tiedot, uutiset; ^ kritik musertava arvostelu; ~ majoritet musertava, ylivoimainen enemmistö, -krympt -aa) kehittymätön, kitukasvuinen; b) kutistunut; bli ~ kuihtua, riutua, surkastua, -kunna I tr ilmoittaa, kuuluttaa, julistaa, för ngn jllk; ~ evangelium julistaa evankeliumia. -kunnare -n ilmoittaja, julistaja. -kunnelse -n -r julistus, kuulutus; julkilausuma, förkunskaper pl esi-, alku-, pohja|tiedot, förkvfjiva II1 tr tukehduttaa, läkähdyttää.

-kvävas II1 itr (dep.) tukehtua, läkähtyä, för||kyla II1 tr palelluttaa; ~ sig vilustua, -kyl|d -t vilustunut, kylmettynyt; nu

• förlikning förl

är det -tl (kuv., j.) nyt (se) asia on mennyttä, pilalla! -kylningsepidemi vilustu-mistapauksia (kuin) kulkutautina, för||kämpe (för ngt) jnk esitaistelija, -känning -en -ar, -känsl|a-ara -or ennakko |-tuntu, -aavistus; jag hade en bestämd ~ av att minulla oli sellainen (varma) ennakkoaavistus että. -kärlek -en (erikoinen) mieltymys, (leik.) lukkarinrakkaus, för ngt jhk.

förkQpa II2 rfl. ~sig ostaa liian kalliilla, liikaa, (leik.) itsensä kipeäksi, förköps| [förhöjning ennakko-ostokorotus. -pris ennakko-ostohinta, -rätt (Iak.) etuosto-oikeus, förkörsrätt (liik.) etuajo-oikeus, förladdning -en -ar (räj.) etupanos, tulppa.

1. förlag -et - 1. (bok~) kustannusliike; på S:s ~ S:n kustannuksella; på eget ~ omalla kustannuksella. 2. varasto; på, i varastossa.

2. förlag -et - (kern.) keräysastia, kehlo. förlag|a -an -or 1. käsikirjoitus. 2. piirros,

valokuva yms. (jnk pohjalla piirtäjä laatii piirroksensa).

lörtøgs||artikel kustannustuote. -katalog kustannusluettelo. -rätt kustannusoikeus, -rörelse kustannusliike, -verksamhet

kustannustoiminta, för||tøma I tr (kuv.) lamauttaa; som ~d av fasa kuin lamautuneena kauhusta; ~s itr (dep.) halvautua, (kuv.) lamaantua, -lämning (lääk.) lamaantuminen, herpau-tuminen (m. kuv.). -l$da II1 tr vietellä, houkutella. -ledande (a. tpm.) viekoitteleva, houkutteleva, -ledare viettelijä. -l$ga|d -t riiahinut (lahonnut); (kaup.) vanhentunut, nyttemmin (jo) (kaupaksi) käymätön; ~e nyheter vanhat (kovin vanhentuneet) uutiset; ~e varor (jo)kaupaksi käymättömät tavarat, »hyllytavarat»;^-e åsikter aikansa eläneet katsantokannat; bli ~ (kuv.) jäädä ajastaan jälkeen; (tavarat) jäädä varastoon (hyllylle) lojumaan, -lid|én -et-na kulunut; ^ sommar mennyt, viime kesä. förlig -t -are: ~ vind (mer.) suotuisa, myötä|tuuli;Äa ~ vind purjehtia, laskettaa myötäistä, myötäiseen, för||lika I I. tr sovitella; ~ antagonisterna sovittaa vastustajat; ^ de stridande parterna välittää riitapuolten kesken. II. rfl. ~ $ig sopia; ^ sig med ngt sopeutua, mukautua jhk; jag kan inte ~ mig med tanken en voi tot(uttau)tua siihen ajatukseen että. -ljkas I itr (dep.) sopia keskenään. -likna tr verrata, vertailla, ngt med ngt jtk jhk. förlikning -en -ar (Iak.) sovinto, sovittelu;

sovinnonteko; ingå ~ (Iak.) tehdä sovinto, sopimus.

förlikningsförslag sovinto-, sopimus-, sovittelu |ehdotus, -försök sovitteluyritys, -kommission sovinto-, sovittelu (lautakunta. -man sovittelija.

för||lisa II2 itr (mer.) joutua haaksirikkoon, tehdä (kärsiä) haaksirikko, haaksirikkoutua, tuhoutua, -ljsning -en -ar haaksirikko. -ljta I rfl. rs sig på ngn luottaa jhk. -litan(de) -t: i -litan på ngt jhk luottaen. -ljudande -t: efter (enligt)

rs kuuleman mukaan, -ljudas IV3 itr (dep.): det -ljudes att sanotaan, huhuillaan että. -ljugjen -et -nare valheellinen; valehteleva (hnk.). -ljugenhet -en valheellisuus, -ljuva I tr sulostuttaa, förlopp -et kuluminen, kestäminen, meno; kulku; efter några (flera) timmars rs muutaman (monen) tunnin kuluttua; under rset av ett år (yhden) vuoden kuluessa, förlora (-lu:) I I. tr menettää, kadottaa; ^ sitt anseende menettää (nauttimansa) arvonanto, (ihmisten) kunnioitus; sitt hv menettää henkensä; ^ sitt hjärta till ngn menettää sydämensä jllk (kovin rakastua jhk); ^ i glans (smak, tid, vikt, värde) menettää loistoaan (makuaan, aikaa, painoaan, arvoaan); ~ på en affär menettää (hävitä) kaupassa, liikeyrityksessä. II. rfl. rs sig i mängden hävitä väkijoukkoon; ^ sig i detaljer eksyä, hairahtua liiaksi sivuseikkoihin, yksityiskohtiin, förlora|d -t hävinnyt, kadonnut; han är rs (m.) hän on mennyttä; alit är -t utom hedern kaikki on mennyttä paitsi kunnia; den sonen tuhlaajapoika;

ägg (keit.) rikotut munat; ge rs pitää menneenä, menetettynä; gå rs mennä hukkaan.

förlorare -n - (urh.) häviäjä, menettäjä, förlossa I tr 1. (Raam.) vapahtaa. 2.

(lääk.) päästää, avustaa synnytyksessä, förlossning -en 1. (Raam.) pelastus, vapautus. 2. (lääk.) synnytys, förlossnings||anstalt synnytyslaitos, -hem synnytyskoti; vrt. ed. -instrument syn-nvtvsapuvälineet. -tång synnytyspih-dit."

förlQv: med rs sagt luvalla(nne) sanoen, förlova I rfl. rs sig mennä kihloihin, med

jnk kanssa, förlpva|d -t kihloissa (oleva); kihlautunut; rse (san. ots.) kihloissa; de rse kihlautuneet; det rse landet (Raam.) luvattu maa.

förlQvning -en -ar kihlaus; slå upp en rs

purkaa kihlaus; tillkännage sin rs julkaista kihlauksensa.

förlovnings||annons kihlausilmoitus. -ring kihlasormus, förlup|en -et -na mennyt, kulunut; en rs

kula harhaluoti. förlust -en -er menetys; (sot., kaup.) tap-pio(t); stor rs av (i) material suuret aineelliset tappiot (häviöt, menetykset); göra (lida) stora rser kärsiä suuria tappioita; sälja med rs myydä tappiollisesti; på vinst o. '—' onnen kauppaa, kävi miten kävi.

förlusta I rfl. rs sig huvitella, pitää hauskaa.

förlustbringande (a. tpm.) tappiota tuottava, tappiollinen, förlustelse -n -r huvi; huvitilaisuus, -ställe huvittelupaikka.

förlustig -t: gå rs ngt menettää jtk. förlust||konto (kirjnp.) tappiotili, -lista (sot.) tappioluettelo. -saldo (kirjnp.) tap-piosaldo. -siffror (sot.) tappiot, tappionumerot.

förlyfta II2 (I) rfl. rs sig nostaa liikaa

(niin että vioittuu nostaessaan), förlyftning -en liikaa nostaminen (ja

siinä vioittuminen), förlåt -en -er (vanh.) esivaate; väliverho; esirippu.

förlåta Y tr antaa anteeksi, ngn ngt jllk jtk; förlåt! suo (suokaa) anteeksi; anteeksi! förlåtelse -n anteeksianto; be ngn om rs för ngt pyytää jltk anteeksi jtk; få rs saada anteeksi(anto). förlåtlig -t -are anteeksi annettava; han hade, rst nog, inte följt med hän ei ollut, mikä kyllä on anteeksiannettavaa, tullut mukaan, förläg|en -et -nare hämillinen, hämillään; nolo. -het neuvottomuus, pula, pulma; sätta ngn i rs saattaa hämilleen, neuvottomaksi, pulaan; hämmentää; hjälpa ngn ur en rs päästää, auttaa pois pulasta; vara i rs för (om) pengar olla rahapulassa, för|lägga V tr 1. jättää, laskea kädestään jnnk (muistamatta minne); unohtaa jnnk; jag har -lagt mina glasögon olen jättänyt silmälasini jnnk (enkä muista mihin). 2. sijoittaa; siirtää; ^ tili en annan ort siirtää toiseen paikkaan, toiselle paikkakunnalle; författaren -lägger handlingen till medeltiden kirjailija (kirjan tekijä) sijoittaa (sen) toiminnan keskiaikaan; regementet är -lagt i staden rykmentti on majoitettu kaupunkiin. 3. kustantaa; boken har -lagts av S. S. on kustantanut kirjan; (tav.) kirja on ilmestynyt S:n kustannuksella.

1. förläggare -n - (kirjairi)kustantaja.

2. förläggare pöytä-, liemi|kauha.

förläggning (sot.) majoitus, majoituspaikka.

förläggningsort (sot.) varuskunta, förläggs| I gaffel paistihaarukka. -slev pöytä-, liemi| kauha, förläna I1 tr antaa, suoda, lahjoittaa, ngn ngt jllk jtk; (hist.) läänittää, antaa lää-nitykseksi.

förlijLng|a II1 tr pidentää; ^ ett kontrakt jatkaa sopimusta; ~ en växel uudistaa vekseli; -da märgen (an.) ydinjatkos. förlängning -en pidennys; ^ av växel vekselinuudistus. förläning -en -ar (hist.) 1. läänittäminen. 2. (alue) läänitys; ha i ~ olla (jllk) lää-nityksenä.

för||lasa II2 rfl. ~ sig lukea liikaa; ~ sig på detektivromaner lukea liikaa »dekkareita», -läst - -a liiasta lukemisesta rasittunut.

förlpjliga I tr tehdä naurettavaksi; saattaa naurunalaiseksi; ^ ngt kääntää (asia) naurettavaksi.

för||l§pa V I. itr (aik.) kulua, mennä. II. tr (hn.) luopua jstk, hylätä, karata pois jnk luota. III. rfl. ~ sig erehtyä, hairahtua. -lQpning -en -ar erehdys, »torkahdus», »kömmähdys»; hätiköinti, harkitsemattomuus; hairahdus. förlQs|a II2 tr (lääk.) auttaa synnytyksessä, päästää; hon blev -t med en gosse hän synnytti poikalapsen; ^ ngn ur fångenskapen vapauttaa vankeudesta; det ~nde ordet vapauttava sana. förmak -et - 1. vastaanottohuone, salonki; paras huone. 2. (an.) eteinen, förj|matla, -målning ks. mala, målning. förman (työporukan) etumies; (laitoksen) esimies; (työssä yl.) päällysmies, för||mgna I tr nuhdella, kehottaa; oikaista, neuvoa; varoittaa, -m^nin g-en -ar nuhde (tav. pl nuhteet), nuhtelu; varoitus, kehotus, neuvo. -m^ningstal varoitus-, nuh-telu|puhe, (vrs. leik.) nuhdesaarna; (j.) läksy tys. förmast (mer.) etu-, keula|masto. förmatch (nrk.) täyteottelu. för|| medla I tr välittää; ~nde länk välittävä rengas. -medlare välittäjä, -medling välitys, -medlingsprovision välityspalkkio.

1. förmana I (II2) tr kieltää, evätä; estää, ehkäistä; ^ ngn ngt estää tekemästä jtk, evätä jltk jtk.

2. förmana I (II2) tr luulla, kuvitella, väittää; han ~r sig ha rätt hän kuvittelee, että hänellä (muka) on oikeus.

förmanande -t: enligt mitt ~ minun mielestäni, luullakseni; minusta (asia on

niin).

förment - -a luultu, luuloteltu; vale-; ^

förfördelad muka vääryyttä kärsinyt; brister i lagförslaget lakiehdotuksen muka puutteet, förmer: vara ~ än olla parempi, ehompi,

etevämpi kuin. förmiddag aamupäivä; kl. 8 på ~en (f.m.) klo 8 aamulla; i morgon ~ huomenna aamupäivällä; om ~arna aamupäivällä, aamupäivisin, förmiddagsdräkt aamupäiväpuku. -klänning (naisten) aamupäivä]puku, -leninki, för||mildra I tr lieventää; ~nde omständigheter (Iak.) lieventävät asianhaarat, -mildring -en lievennys, -minska I tr vähentää, pienentää; i skala pienennetyssä mittakaavassa, -minskas I itr (dep.) vähetä, pienetä, -minskning -en -ar vähennys; pieneneminen, förmoda (u:) I tr otaksua, luulla, arvella, förmoda|d -t otaksuttu, luultu, arveltu, odotettu.

förmodan: en ~ otaksuma, luulo, arvelu; mot (ali) ~ vastoin kaikkia odotuksia, aivan vastoin odotuksia, förmodande -t -n ks. ed. förmQdligen luultavasti, todennäköisesti,

otaksuttavasti, för||multna I itr lahota, mädätä, maatua (mullaksi). -multning lahoaminen, maatuminen. -muitningsprocess lahoamis-, mätänemis|tapahtuma(sarja), -prosessi, förmyndare -n - holhooja; vara ~ åt (för, över) ngn olla jnk holhooja, toimia jnk holhoojana; stå (sätta) under ^ olla holhouksen alaisena (asettaa holhouksen alaiseksi, holhoukseen), förmyndar||kammare (hist.) holhouska-mari. -medel pl holhousvarat. -regering holho o j ahalli tus.

förmynderskap -et (m. kuv.) holhous; holhoustoimi; ställa under ~ panna holhouksen alaiseksi; jag tål inte sådant

~ en voi sietää mokomaa holhousta, förmå III I. tr, itr 1. voida, pystyä, kyetä, jaksaa; vi r^dde inte lyfta stenen emme jaksaneet nostaa kiveä; jag inte mer en jaksa enää; jag ska göra allt vad jag >—r teen kaikkeni, voitavani (niin paljon kuin suinkin jaksan); allt vad huset (panna pöytään) parasta mitä talosta löytyy, mitä talo pystyy tarjoamaan. 2. ^ ngn att göra ngt saada (taivuttaa) jk tekemään jtk. II. rfl. ~ sig till ngt pakottautua (väkisinkin) tekemään jtk; han kunde inte sig till att säga det hän ei (millään) saanut sitä sanotuksi.

förmåg| a -an -or 1. kyky, voima, taitavuus, kunto; avu, hyvä ominaisuus; han har nog ~ till det hänellä on kyllä kykyä

(hän kyllä kykenee) siihen; uppbjuda ali sin ~ ponnistaa kaikki kykynsä, voimansa, tehdä voitavansa; efter bästa ^ parhaan taitonsa mukaan; såvitt i min ~ står mikäli (minun) vallassani on; det går över min ~ se menee (käy) yli (minun) voimieni. 2. (hnk.) kyky; (huomattava) voima, »tekijä», förmån -en -er etu, etuoikeus; sociala ~er yhteiskunnalliset etuoikeudet; tili min ~ minun hyväkseni, edukseni; tili ~ för ngn jnk hyväksi, eduksi; till ~ för de fattiga köyhien hyväksi, köyhille; det talar till hans ~ se puhuu hänen puolestaan, on hänelle eduksi; jag har inte haft ~en att göra hennes bekantskap minulla ei ole (vielä) ollut iloa tutustua häneen, förmånlig -t -are edullinen; suotuisa, för

ngn jllk, för ngt jhk. förmåns||berättiga|d -t etu (un) oikeutettu; ^ fordran etu(un)oikeutettu vaatimus; ^ fordringsägare etu (un) oikeutettu velkoja. -rätt etuoikeus, -tagare edun (hyväkseen) saaja.

1. förmp|a II1 (II2) tr mainita, kertoa, ilmoittaa; det -er inte historien (us. leik.) siitä ei historia (eivät aikakirjat) kerro, tiedä mitään; ryktet -er att huhu tietää kertoa että.

2. förmäla II1 tr naittaa; sig med ngn mennä naimisiin jnk kanssa.

förmälning -en naimisiinmeno; häät, vihkiäiset.

förmörka II2 tr havaita, huomata. förm|Lt|en -et -nare pöyhkeä, ylimielinen; vara nog ~ att juljeta, kehdata (häpeämättä) (tehdä jtk). förm^tenhet -en pöyhkeys, ylimielisyys, vaateliaisuus, röyhkeys. förmQg|en -et -nare 1. varakas, rikas, vauras, äveriäs. 2. jag är inte ~ att göra det en pysty sitä tekemään, förmögenhet -en -er 1. omaisuus, varallisuus. 2. själsliga ~er henkiset kyvyt, f örmQgenhe isförhållanden pl omaisuus-suhteet. -skatt omaisuusvero. för||mQrka I tr pimentää, (kuv.) synkentää. -mQrka|s I itr (dep.) synketä, pimetä; solen, (himlen) ~ aurinko (taivas) pimenee; hans ansikte -des hänen kasvonsa synkistyivät. -mQrkelse -n (täht.) (kuun, auringon) pimennys, för||namn (hnk.) etu-, ristimä|nimi; vad heter hon i mikä on hänen etu-, ris-timä|nimensä? -natt: på ~en iltayöstä, ennen keskiyötä, för||nedra I tr alentaa, halventaa, olla häpeäksi; ~ sig alentua, nöyrtyä; häpäistä itsensä, -nedrande (a. tpm.) nöyryyttävä; (arvoa) alentava, -nedring -en

alennus(tila); nöyryytys, häpeä; (m.) rappio.

förneka I I. tr kieltää, evätä, kiistää, kieltäytyä tunnustamasta, väittää vääräksi, valheeksi, (mot bättre vetande) vastoin parempaa tietoaan; jag vill inte ~ att en tahdo kiistää, väittää ettei; det kunde inte ~s sitä ei käynyt kieltäminen. II. rfl. ~ sig: han ~r sig aldrig hän ei ikinä muutu miksikään, hän on aina sama; (snl.) vie sika Saksaan, tuo sika Saksasta, aina sika sikana on. förnekande -t, -n$kelse -n kieltäminen,

epääminen; vrt. förneka. för||nickla I tr nikkelöidä. -njckling -en nikkelöinti, niklaus, för||njmbar -t -are havaittav(iss)a, aistitta-v(iss)a, kuuluv(iss)a. -njmma IV4 tr 1. huomata, havaita, kuulla, tajuta, aistita. 2. kuulla, saada tietoonsa, -nimmelse -n -r havainto, aistimus, tunne, förning -en -ar viemiset, tuliaiset, tuomiset; ha ~ med sig tuoda tuliaisia, förnuft -et järki; sunt ~ terve järki; han har nog sitt i behåll hän ön kyllä (vielä) täydessä järjessään; ta sitt till fånga käyttää järkeään; tala ~ med ngn puhua jllk järkeä; bringa till ~ saada, palauttaa järkiinsä, förnuftig -t -are järkevä, viisas, -het -en järkevyys, viisaus, förnuftigt vis järkevästi kyllä, förnufts||skäl

järkisyy, -stridig -t järjenvastainen.

förnumstig -t -are viisasteleva, rikkiviisas. -het -en rikkiviisaus; ~er rikkiviisaat lauselmat (sanelmat, päätelmät), för||nya I tr uusia, uudistaa; toistaa; ^ en växel uudistaa vekseli; ~ sig uudistua; ~ en bekantskap uudistaa (vanha) tuttavuus, -nya|d -t uudistettu (toistettu), uusittu;"^ order toistettu, uusittu määräys; med krafter uusin (uusiutunein) voimin, -nyas I itr (dep.) uudistua; kontraktet ~ för 'ett år åt gången sopimus jatkuu joka kerta (aina) vuoden eteenpäin. -nyelse -n uudistuminen, toistuminen, jatkuminen, pidentyminen, -nyelse-fond uudistusrahasto. förnim -t -are ylhäinen, ylhäissukuinen; kopea, -het -en ylhäisyys, ylhäissukui-suus; kopeus, förnämitet -en 1. ylhäissukuisuus. 2. pl -er ylhäissukuiset henkilöt, (j., leik., halv.) silmäntekevät (hnk.); »ulkomaanelävät». för||n$mlig -t -are ylhäinen; erikoinen, erinomainen, oivallinen. -n|Lmligast (adv.) lähinnä, etupäässä, -nämst I. -a ensiluokkainen, ensimmäinen, parhain, etevin; tärkein, huomattavin. II. (adv.) lähinnä,

etupäässä, parhaasta päästä, -när (adv.); göra ngn ngt ~ tehdä jllk vääryyttä; loukata jnk oikeuksia, f ör||ninna I tr loukata, -närma|d -t pahastunut, loukkaantunut, kuohuksissaan; känna sig ~ över ngt tuntea itsensä loukkaantuneeksi jstk, jnk johdosta, -n$r-melse -n -r loukkaus. för||nQdenhet -en -er tarvike. -nQja II1 tr huvittaa; ombyte -nöjer vaihtelu huvittaa. -nQj|d -t tyytyväinen; tyydytetty; iloinen, -n^jelse -n ilo, tyydytys, -nöjsam -t -mare tyytyväinen; vaatimaton, -n§jsamhet (vähään) tyytyväisyys, vaatimattomuus, -nijta II2 tr kuluttaa; ^ tidén med ngt kuluttaa aikaansa jtk tekemällä; panna aikaansa jhk (joutavaan). förolycka|d-£ tapaturman uhriksi joutunut,

tuhoutunut; (mer.) haaksirikkoutunut, förolyckas I itr (dep.) joutua tapaturman uhriksi, tuhoutua, (hnk.) saada surmansa (tapaturmassa); (mer.) haaksirikkoutua, hukkua.

förolämpa I tr loukata, solvaista; känna sig ~d över (av) ngt tuntea itsensä loukkaantuneeksi jstk, jnk johdosta, förolämpning -en -ar loukkaus, solvaisu. för||ord 1. alkusanat, alkulause, esipuhe.

2. suositus, puolestapuhuminen. -orda I tr suositella, puhua jnk puolesta.

förordna I tr 1. (lääk.) määrätä, (j.) »kirjoittaa» (lääkettä). 2. määrätä, säätää; ^ nyval, (Suom. r.) om nya val määrätä uudet vaalit (toimitettaviksi); regeringen har att hallitus on säätänyt että.

3. valita, valtuuttaa; ~s till förmyndare joutua määrätyksi (asetetuksi) holhoojaksi; vrt. förmyndare.

för||ordnande -t määräys (virkaan ym.); hans ~ utgår med detta år hänen virka-määräyksensä päättyy tämän vuoden lopussa; få ~ som rektor saada määräys rehtorin virkaan; saada määräys hoitamaan rehtorin viransijaisuutta. -Qrdning -en -ar asetus, määräys, säädös, säännös, för||orena I tr saastuttaa; liata, -orening

-en saastutus, -orsaka I tr aiheuttaa, förort -en -er esikaupunki; ympäryspaik-kakunta.

förorts||bebyggelse esikaupunkiasutus; har tagit fart esikaupunkiasutus on laajentunut, päässyt vauhtiin, -bo esikaupunkij-lainen, -alueen asukas, -linje esikaupunki-linja. -trafik esikaupunkiliikenne. förorätta I tr loukata jtk; tehdä vääryyttä jllk. för||packa I tr pakata, i balar (säckar, lådor) paaleihin (säkkeihin, laatikkoihin); ^ i tunnor (m.) astioida. -packning -en -ar pakkaus, -packningsmaskin pakkauskone.

för||pakta I tr antaa (maata) vuokralle, -paktare vuokraaja, -panta I tr pantata, -passa I tr passittaa; kuljettaa; toimittaa; ^ ngn till evigheten ottaa hengiltä, toimittaa autuaammille metsästysmaille; ^ ngn ur landet passittaa, toimittaa jk yli rajan; karkottaa maasta, förpatrull (sot.) kärkipartio. för||p$sta I tr saastuttaa (löyhkällä, ruttotartunnalla) -pina|d -t kiusattu, kiusau-tunnt.

förpjäs (teat. lyhyehkö) esinäytös, för||pljkta I tr velvoittaa, ngn till ngt jk jhk; ^ sig att sitoutua, velvoittautua jhk, tekemään jtk; känna sig tuntea velvollisuutensa vaativan, -pljktelse -n -r velvoitus, sitoumus; ikläda sig en ~ mennä sitoumukseen; uppfylla sina täyttää sitoumuksensa, velvollisuutensa; betyga under edlig ~ todistaa valallises-ti, valan velvoituksin, -pljktiga(d) ks. -plikta(d).

för||pläga I tr kestitä; ravita, muonittaa, -plägnad -en, -plägning -en kestitys; muonitus.

förpost (sot.) etuvartio, -fäktning etuvartio |kahakka, -taistelu, -linje (sot.) etuvartio(n etumainen varmistus)linja, förpricka|d -t pilkutettu, pilkuilla merkitty, förprövning -en esikoe. för||puppa I rfl. ~sig, itr (dep.) koteloitua. -puppning -en koteloituminen, förr (adv.) 1. ennen (aikaan), ennen muinoin; ^ i tidén, ^ i världen aikaisemmin, ennen, ennen vanhaan, varhemmin; ~ o. nu ennen ja nyt; nu som ~ nyt niin kuin ennenkin. 2. ennemmin, aikaisemmin; jag kunde inte komma >—' en voinut tulla, en päässyt (tulemaan) aikaisemmin, ennemmin; ~ eller senare ennemmin tai myöhemmin; ju ~ dess bättre kuta pikemmin, sitä parempi. 3. mieluummin, pikemmin-(kin).

förra (förre) (a. tpm.) 1. entinen; varhempi; den ^ ägaren entinen omistaja; den ^ . . . den senare edellinen . . . jälkimmäinen; återställa i dess ~ skick palauttaa ennalleen. 2. viime, edellinen; ~ veckan (året) viime viikolla (viime vuonna); i mars ~ året viime vuoden maaliskuussa; vårt ~ brev (kaup.) viime kirjeemme, förresten muuten; han är ^ ganska flitig hän on muuten sangen, aika ahkera, förr||fjol: i ~ toissa vuonna, -går: i ~ toissa päivänä, förridare -n - esiratsastaja. för||ringa I tr halventaa; det ~r inte hans förtjänst se ei vähennä hänen ansioitaan.

-r(nna IV4 itr valua, virrata (kuiviin); kulua loppuun; ^ i sanden (kuv.) kuivua

kokoon, mennä myttyyn, -rosta I itr ruostua pilalle, förrum etuhuone, förruttna I itr mädätä, lahota, förruttnelse -n mätäneminen, mädännys: (euf.) lahoaminen, -bakterie mätänemis-bakteeri. -process mätänemi|nen, -stapah-tuma(sarja), -sprosessi. -tillstånd: i långt framskridet ~ pitkälle kehittyneessä mä-tänemistilassa.

för||rycka II2 tr temmata (sijoiltaan); häiritä' hämmentää, -ryckande -t, -ryckning -en häiriö, hämmennys, -ryckt -a (kuv.) mieletön, hullu, -ryck the t -en mielettömyys, hulluus, -rym|d -t karannut, -ryska I tr venäläistää, -ryskas I itr (dep.)" ve-näläistyä. -ryskning venäläis |täminen, -tyminen. -råå I tr raaistaa, -råas itr (dep.) raaistua, förråd -et varasto, varastohuone; ^ av kaffekdihviva.TdiSto\sålänge (så långt) ^et räcker niin pitkälti kuin varastoa riittää; han har tillräckliga ~ av ngt hänellä on jtk (tavaraa) tarpeeksi, riittävästi; han har i ~ hänellä on (jtk) varastossa; han har ett rikt ~ av ngt hänellä on jtk runsas varasto; ett rikt ~ av kunskaper suuri, laaja tietomäärä.

förråda II1 tr kavaltaa, pettää; ^ sig tulla ilmaisseeksi itsensä (aikeensa, suunnitelmansa), (j.) näyttäneeksi oikean karvansa, förråds||förvaltare -n - varaston-, makasiinin |hoitaja. -rum varastohuone, makasiini.

förrädare -n - petturi; ^ mot ngt jnk kavaltaja, petturi, förräderi -(e)t -er petos, kavallus, förrädisk -t petollinen; (kuv.) pettävä; en ~ drink petollinen, äkkiä päähän kihahtava juoma.

förrän (konj.) ennen kuin; knappt juuri vähää ennen kuin; inte ~ ei ennen kuin, vasta sitten kun; fag vaknade (kommer) inte ~ kl. 10 heräsin vasta klo 10, tulen vasta klo 10 (kymmeneltä); de kom inte ~ föreställningen redan hade börjat he tulivat vasta kun näytäntö jo oli alkanut; det dröjer inte länge >—' hon börjar gråta ei kestä kauankaan ennen kuin hän rupeaa itkemään (häneltä pääsee itku), för||ränta I I. tr panna korkoa kasvamaan; kasvaa korkoa; kapitalet ~s efter 5 procent pääomasta maksetaan korkoa (pääoma kasvaa korkoa) 5 %. II. rfl. ~ sig kasvaa korkoa, karttua; kapitalet ~r sig inte pääoma ei tuota korkoja, -räntning koronmaksu; korollepano. förrätt -en -er (keit.) eturuoka, för||rätta I tr toimittaa, suorittaa, hoitaa; ^ vai toimittaa, pitää vaali(t); efter väl

r^t värv sitten kun asia on hyvin hoidettu; asian hyvin hoidettua(an), suoritettuaan tehtävänsä; -raittning -en toimitus, hoito, pito; vara ute på ^ olla virallisilla asioilla kaupungilla, matkoilla, -rättningsman toimitusmies; vara ~ (m.) toimia virallisena asiamiehenä, försag|d -t neuvoton, ymmällä, arka, ujo.

-het neuvottomuus, arkuus, ujous, för||saka I tr: ^ ngt luopua, kieltäytyä jstk, kaivata, olla vailla jtk. -s$kelse -n -r kieltäymys, puute, för||salong (mer.) keulasalonki. -samhälle

(läh.) esikaupunki (yhdyskunta), för||samla I tr kerätä, koota; ^ sig ks. -samlas I itr (dep.) kerääntyä, kokoontua; en stor folkhop hade -samlats utanför biografen elokuvateatterin edustalle (kohdalle) oli kokoontunut suuri väkijoukko, församling -en -ar 1. kokous. 2. (kirk.) seurakunta.

församlings||bo seurakuntalainen; ^ma seurakuntalaiset, (m.) kuntalaiset, -frihet (Iak.) kokoontumisvapaus, -hem, -hus seurakuntatalo, -rätt (Iak.) kokoontumis-oikeus. -säl kokoussali, -syster (läh.) diakonissa; laupeudensisar. församlings (kiel.) esilause; (fil.) perus-, alus|-lause.

förse I. tr varustaa, ngn med ngt jk jllk, varata jllk jtk. II. rfl. 1. ~ sig hankkia, varata itselleen, varustautua jllk; (aterialla) ottaa (runsaasti) ruokaa, »pitää puolensa»; var så god o. ~ Er! olkaa hyvä ja ottakaa (mitä tässä tarjona on), »pitäkää puolenne»! 2. ~ sig på ngn iskeä silmänsä, ihastua, rakastua jhk. förs^|dd -tt, med ngt varustettu jllk; skeppet är r-^tt med tillräcklig proviant laivassa on riittävästi ruokavaroja (elintarvikkeita), förseelse -n -r erehdys, hairahdus; rikkomus; laiminlyönti, försegel (mer.) keulapurje, för||segla I tr sinetöidä, sulkea sinetillä; (plombera) sulkealyijysinetillä; anbud suljettu tarjous; i r^t kuvert suljetussa (kirjekuoressa. -segling -en sinetöiminen, sinetöinti; bryta ~en murtaa sinetti. -s$-nal tr myöhästää; ~ sig myöhästyä. -s$-na|d -t myöhästynyt; bli ~ myöhästyä; tåget är en timme -t juna on tunnin myöhässä. -sening -en myöhästyminen, försig||gå V itr tapahtua, olla; händelsen i Köln (teat.) (näytelmän) toiminta tapahtuu Kölnissä; tapahtumapaikka: Köln. -komm|en -et -na edistynyt, (voimakkaasti) kehittynyt; kypsä; talövningar för mera -komna puheharjoituksia edistyneemmille. -kommenhet edistyminen, edistyneisyys; ungdomens ~ nuförtidenförsiktig -

är häpnadsväckande nykyajan nuoriso on hämmästyttävän kehittynyttä, försiktig -t -are varovainen; tarkoin mietitty, harkittu, -het -en varovaisuus; tarkka harkinta; iaktta ~ olla varovainen, noudattaa (suurta) varovaisuutta, -hetsmått varovaisuustoimenpide; vidta ~ ryhtyä varovaisuustoimenpiteisiin. -hetsskäl: av ~ varovaisuussyistä, -hets--åtgärd ks. -hetsmått. för||silvra I tr hopeoida, -sjlvring -en ho-peoitus. -sinka I tr viivyttää, viivästää; ^ 5ig myöhästyä, viivästyä, -sinnliga I tr tehdä aistein tajuttavaksi; aistillistaa. -sitta IV4 trden förelagda tidén (Iak.) laimin lyödä määrätty aika, määräaika; ^ tillfället, sina fatalier jättää tilaisuus käyttämättä, ottamatta tilaisuudesta vaarin, försjunk|a IV3 itr vaipua, syventyä; rappeutua;^ i barbari vaipua raakalaisuuteen; ^ i drömmerier vaipua haaveisiin; ^ i sitt arbete syventyä työhönsä; ^ i betraktande av ngt unohtua jtk katselemaan; -en i tankar, i drömmar ajatuksiinsa, haaveisiin vaipunut, haaveissaan. för]|sk$ffa I tr hankkia, ngn ngt jllk jtk; ~ sig hankkia (itselleen), -sk^nsa I rfl. ~ sig linnoittautua, turvautua, -sk^ns-ning -en -ar varustus, vallitus, förskepp (mer.) laivan keulapuoli, keula-laiva.

för||skjngra I tr menettää, hukata, hävittää, hajottaa; kavaltaa; ^ sorger haihduttaa surut, huolet, -skingrare petkuttaja, -skingring 1. kavallus. 2. judarna i r^en juutalaiset hajaannuksessa, -sking-ringsförbud (Iak.) hukkaamiskielto; belägga med r^j panna hukkaamiskiellon alaiseksi, förskinn nahkaesiliina. för||skjutalY3 I.trl. työntää,lykätä eteen; liikuttaa; ~sks. II. 2.-skjutahylätä, karkottaa luotaan, olla enää tunnustamatta omakseen. 3. antaa ennakkoa, edeltäpäin. II. rfl. sig siirtyä, liikkua (paikaltaan); muuttua, -skjutbar -t siirtyvä, liikuteltava. -skjutning -en siirtyminen; (geol.) siirros; muutos; vrt. -skjuta. för||skola valmistava koulu, för||skona I tr säästää, ngn från (för) ngt jtk jstk, jltk jtk (ikävyys, huoli ym.). -skona|sl itr (dep.), från ngt säästyä jltk; landet -des från krig maa säästyi sodalta. -skoning -en säästäminen, armo; ha ~ med ngn säästää, armahtaa jtk. förskott -et ennakkomaksu; etuanti; betala i ~ maksaa ennakolta, edeltäpäin; få i ~ (lönm.m.) saada (palkka ym.) edeltäpäin, etukäteen, ennakkoon; ta ut i ~ nostaa (maksattaa) edeltäpäin.

- förslag förs

förskottia I tr antaa ennakkoa (ennakolta), maksaa etukäteen, förskot tering -en -ar ennakolta maksaminen, suorittaminen, förskottsbetalning, -likvid ennakkomaksu. -vis ennakolta, etukäteen, förskrift -en malli-, kaava|kirjoitus, förskriva IVV/Z. ~ sig 1. johtua, juontaa juurensa, olla lähtöisin, peräisin, från -sta.

2. (hist.) ^ sig åt den onde kirjallisesti tehdä liitto paholaisen kanssa.

förskruva|d -t: luckan är ~ luukku on ruuvattu suulle (eteen, kiinni). för||skr$cka II2 tr pelästyttää; signalen -skräckte den gamla damen merkkivihel-lys pelästytti (säikytti) vanhan rouvan pahanpäiväiseksi; bli -skräckt

säikähtää, pelästyä, för ngt jtk, över ngt jnk johdosta, -skräckas II2 itr (dep.) säikähtää, pelästyä; han -skräcktes vid tanken på framtiden hän (oikein) säikähti ajatellessaan tulevaisuutta. -skräckelse -n säikähdys, pelko, kauhu, för ngt jtk kohtaan, över ngt jnk johdosta; sprida ~ omkring sig levittää ympärille (en) pelkoa ja kauhua; darra av ~ vapista pelosta; i första ensimmäisen pelästyksen puuskan vallassa, ensi pelästyksenpuuskassa; ta en ända med ~ saada hirveä (kauhea) loppu; slippa undan med blotta päästä (selvitä) pelkällä säikähdyksellä; hans ~ avspeglades i hans ansikte hänen pelästyksensä kuvastui hänen kasvoistaan, -skräcklig -t -are pelottava, hirveä, kauhea, julma; en ~ massa folk uskomattoman (j. mahdottoman) suuri väkijoukko; ful hirvittävän ruma. -skräckt - -a pelästynyt, kauhistunut, vrt. -skräcka. -skrjm|d -t -da pelokas, arka, ujo. -skyllan: utan egen ~ ilman omaa syytään; utan min ~ o. värdighet ilman omaa ansiotani. -skäm|d-£ (rav.) pahentunut, pilaantunut, -skära IV5 tr: ~ vin viinoittaa. förskärar||e 1. (hist.) paistinleikkaaja. 2.

ks. seur. -kniv paisti-, leikkuu|veitsi, för||skpna I tr kaunistaa, esittää edullisessa valossa, kaunistella, -skönande -1, -skoning -en kaunistaminen; kaunistelu.

1. förslag -et - (mus.) alku|lyönti, -isku.

2. förslag -et - 1. ehdotus, suunnitelma, luonnos; göra (ngn) ett ~ tehdä jllk ehdotus, ehdottaa jtk jllk; väcka ~ om ngt herättää kysymys jstk, tehdä ehdotus, ehdottaa jtk; på mitt ~ minun ehdotuksestani; på ~ av herr N. hra N:n ehdotuksesta. 2. (valt.) aloite, esitys; avslå (förkasta) ett >—' hylätä ehdotus; framlägga (väcka) ~ tehdä ehdotus, esitys.

3. f (kostnadskustannus-, kulunki|-arvio, -ehdotus. 4. (tjänsten) ehdolle-

pano; virkaehdotus; vara (uppförd), (stå) på ~ olla ehdokkaana; det finns flera på ~ till platsen paikkaan on useitakin hakijoita.

förstøg||en -et -nare ovela, viekas, -enhet -en oveluus, viekkaus.

förstøgs|| anslag (valt.) arviomääräraha, -lista ehdokaslista, -rum: få första ^met päästä ensimmäiselle ehdokassijalle; han uppfördes på andra ~met hänet asetettiin toiselle ehdokassijalle. -ställare ehdotuk-sentekijä. -vis kokeeksi; vi ska ge ~ 200 mk! annetaanpa sanotaan vaikka 200 mk; jag kommer ~ i morgon ehdottaisin, että tulisin huomenna.

för||støppa I tr veltostaa; hellittää, höllätä, -slappas I itr (dep.)höltyä; (kuv.) veltostua; hans energi har -slappats hänen työ tarmonsa on heikennyt, -slipning veltostuminen, raukeaminen, -støva I tr orjuuttaa; de är alldeles ~de he ovat aivan kuin orjia, -støvning -en orjuutus, -sljt|en -et -na kulunut, nukkavieru, -slå V itr riittää, (j.) piisata; det ~r inte långt siitä ei ole paljon apua; (j.) ei sillä pitkälle potkita; han arbetar verkligen så det hän tekee (puskee) tosiaan kovasti töitä, (m.) hirmun pitkiä päiviä. -sl$a I tr tylsyttää, veltostaa, -slpa|d -t tylsistynyt. -slijas I itr (dep.) tylsyä. -slQsa I tr tuhlata, haaskata; ~ pengar tuhlata, haaskata rahaa, på ngt jhk; ~ sina krafter tuhlata voimansa (hukkaan).

försmak esimaku; (kuv.) ennakkoaavistus.

för||sm^ III tr väheksyä, halveksia, pitää halpana. -smijLdlig -t -are ivallinen, pilkallinen; ärtyisä; ~t nog kiusallista kylläkin. -smfjLdlighet -en pilkallisuus; -er pilkallinen (pureva) huomautus; vrt. ed. -smekta I itr: ~ av hunger nääntyä nälkään; ^ i fångenskap nääntyä vankeudessa, -snjlla I tr tehdä kavallus, kavaltaa (rahoja), -snjllare (kassan)kavaltaja. -sn|llning -en -ar kavallu|s, -kset. -spffa|d -t veltostunut,untelo. -soffas I itr (dep.)|veltostua, käydä välinpitämättömäksi. -sQffning -en veltostuminen.

försommar alkukesä, kevätkesä; på ~en alkukesällä; kevät-, alku|kesästä. -kväll kevätkesän ilta.

för||sQna (u:) I I.tr 1. lepyttää, sovittaa. 2. sovittaa (rikos yms.). II. rfl. ~ sig med sitt öde alistua, taipua, mukautua kohtaloonsa. -sonande (a. tpm.) sovittava; ett ~ drag hos henne sovittava piirre hänessä; säga det ^ ordet lausua (tuo) sovittava sana. -spnas I itr (dep.) sopia keskenään, -soning -en sovinto, sovitus, -spningsdöd

(usk.) sovinto-, uhri|kuolema. -SQnings-fest sovintojuhla. -spningsoffer sovinto-

uhri. -soningspolitik sovintopolitiikka. -sonlig -t -are sovinnollinen, -sinlighet -en sovinnollisuus, för||sorg 1. genom regeringens ~ hallituksen toimesta. 2. dra ~ om ngt pitää huoli jstk. -sova V rfl. ~ sig nukkua ohi määräajan, liian kauan, förspel (mus.) alkusoitto; (teat.) alku-, esi|näytös; (yl., kuv.) alku (valmistelut), förspjll| a 111 tr hävittää, tuhlata (hukkaan); ett -t liv hukkaan mennyt elämä; -d möda turha vaiva; ~ tidén tuhlata, kuluttaa aikansa joutavaan, hukkaan; ~ tid o. krafter på ngt tuhlata aikansa ja voimansa jhk. för||språng -et etumatka; ett par timmars ~ parin tunnin etumatka; han får (har) ~ före ngn hän saa (hänellä on) etumatkaa jnk suhteen; inhämta (ta igen) ett ~ tavoittaa, saada kiinni etumatka, -spän|d -t valjastettu, valjaissa; han har det bra -spänt (kuv.) hänellä on helpot, hyvät oltavat.

för||sp§rjas II1 itr (dep.): det -spordes att sanottiin, huhuiltiin että; ingen bättring -spordes ei ollut havaittavissa (todettavissa) pienintäkään paranemista, först (adv.) ensin, ensinnä, etusijassa, ensi sijassa, lähinnä; aluksi, alussa; vasta;

. . sedan vasta sitten kun; ^ . . men sedan ensin (niin) .. . mutta sitten (näin); allra ~ kaikkein ensi(mmäise)ksi; det kan jag göra allra ~ i morgon kväll en ehdi sitä tekemään ennen kuin aikaisintaan huomisiltana; ks. m. ed; ~ o. främst ennen kaikkea; ^ o. främst är vi finnar ennen kaikkea olemme suomalaisia; då ~ vasta silloin; då jag ^ gjorde hans bekantskap, var han siihen aikaan jolloin häneen tutustuin, hän oli; ~ i dag vasta tänään;

så gott) (likaväl) som sist yhtä hyvin heti; nu ^nyt vasta; vad ska vi göra ~ ? mitä tässä olisi ensiksi tehtävä? komma ~ av alla till målet tulla kaikista ensimmäisenä (koko joukon ensimmäisenä) maaliin; den som kommer ~ till kvarnen, får ~ mala (snl.) sen jyvät ensinnä jauhetaan joka ensinnä myllyyn tulee; stå ~ på listan olla luettelossa, vuorossa ensimmäisenä; vara ~ på platsen olla ensimmäisenä paikalla, första (förste) (järj.luk., a.) ensimmäinen (vrt. femte ym., yhd.); ~bästa man mikä mies tahansa; den ~ i klassen luokkansa ensimmäinen (oppilas), ensimmäinen luokallaan; den r^ i månaden kuukauden ensimmäinen päivä (ensimmäisenä päivänä); det ~ jag fick höra det heti kun sen kuulin; då jag ~ gången såg havet nähdessäni ensi kerran meren; — hjälpen ensiapu;förstabas -

1 klassens varor (kaup.) ensiluokkaisia tavaroita; vara r^ man (i rang) olla ensimmäinen (arvossa ym.); från ~ början heti alusta lähtien; jör det ~ ensiksi; i ~ rummet ensi sijassa, förstabas (mus.) ensi(mmäinen) basso, för||stad esikaupunki, -stadium alkuaste.

-stadsbo esikaupunkilainen. första||gradsekvation (mat.) ensimmäisen asteen yhtälö, -handsuppgift ensi käden tieto, -klassare (koul.) ensiluokkalainen; vrt. m. femte, andra, -klassbiljett ensi luokan lippu, -klasshytt ensi luokan hytti.-klasskupé (raut.) ensiluokan vaunu, osasto, -majblomma vappukukka, -maj-demonstration -en -er vappumielenosoitus. -tenor (mus.) ensi tenori; ensimmäisen tenorin laulaja, förstatliga I tr valtiollistaa, yhteiskunnallistaa.

förstatligande -t yhteiskunnallistaminen, valtiollistaminen.

förstaupplaga (kirj.) alku-, kanta|painos. förstavelse alkutavu, förste ks. första.

försteg -et paremmuus, etevämmyys; ha ett visst ~ framför andra olla muita parempi, etevämpi, muista edellä jssk suhteessa; lämna ngn ~et antaa etusija jllk; vinna ~ framför de andra mennä toisista edelle, päästä toisista voitolle, för||stflna|d -t kangistunut, jäykistynyt; ^ av köld kylmästä kangistunut, kohmettunut. -st$na|d-t kivettynyt (m. kuv.); bli ~ kivettyä; (kuv.) muuttua kuin kiveksi. -st§ning-en (biol., geol.) kivettymä, försteopponent (yliop.) virallinen vastaväittäjä.

förstj{fo|dd -tt esikoinen, -föderska (lääk.) ensisynnyttäjä, -födslorätt esikoisoikeus. -klassig -t -are ensiluokkainen, förstlings||arbete esikoisteos, -försök ensi (mmäinen) yritys, förstnämn|d -t ensin mainittu, för||stocka|d -t paatunut; en ^ syndare paatunut syntinen, -stpckelse -n paatumus.

förstone: i ~ alussa, ensi aluksi, för||stoppa Itr (lääk.)ummettaa, panna ummelle. -stoppning -en umpitauti, ummetus; lida av ~ potea ummetusta, för||stora I tr suurentaa; ^ upp ett foto suurentaa valokuva, -storas I itr (dep.) suurentua, suureta, -storing -en suurentaminen; -ar suurennus; under stark ~ vahvasti suurennettuna, -storingsglas suurennuslasi, för||streckning, -strykning -en viiva reunassa; alleviivaus, för||sträcka II2 tr 1. (lääk.) armen venäh-

dyttää käsivartensa. 2. lainata; ~ ngn pengar lainata jllk, antaa rahaa lainaksi, velaksi, etukäteen, -sträckning -en 1. (lääk.) venähdys, venähtymä. 2. (rahojen) lainaksi, etukäteen anto.-strp III tr huvittaa; ~ sig huvitella, hankkia ajanvietettä. -strp|dd -tt hajamielinen, förströelse -n -r huvi, huvitus, ajanviete, ratto, -detalj (sot. Ruots.) viihdetoi-minnasta huolehtiva esikunnan osasto, -lektyr ajanviete|lukeminen, -kirjallisuus, förstuck|en -et -na salainen, piilevä, förstudium alku-, valmistavat opinnot,

alku-, pohja|tiedot. förstuga eteinen, porstua. förstu(gu)kvist -en -ar kuisti, portaat, rappuset; han satte sig på <^en hän istuutui kuistinportaille, (yi.) ovensuuhun, för||stul|en -et -na salavihkainen, sala(pe-räjinen; -et varkain, salavihkaa; kasta en ~ blick på ngn katsella jtk salaa, varkain, syrjäsilmin, -stumma I tr vaientaa, saada (pakottaa) olemaan vaiti. -stummas I itr (dep.) vaieta, mennä äänettömäksi, mykistyä, för|stå V I. tr ymmärtää, käsittää, oivaltaa, tajuta, älytä; han har lätt (svårt) att r^ hänellä on nopea (hidas) käsityskyky; låta ngn ~ att antaa jnk ymmärtää, osoittaa selvästi jllk; såvitt jag ~r mikäli minä ymmärrän; minun käsittääkseni; du stannar här, '—r du! sinä jäät tänne, kuuletko! han att underordna sig

hän on tarpeeksi viisas alistuakseen; hän älyää totella, antaa myöten; jag kan mycket väl ~ att ymmärrän kovin hyvin että; får jag ~ det så att. . .? onko tämä ymmärrettävä niin että? göra sig ~dd saada (toiset) itseään ymmärtämään; det ~s! (niinpä) tietenkin, se on selvää! det av sig självt se on itsestään selvää; /—' sitt yrke (sin sak) osata, taitaa ammattinsa; ~ skämt ymmärtää leikkiä; han ~r inte skämt hän ei ymmärrä leikkiä; ^ varann ymmärtää toisiaan, toinen toistaan; ^ mig rätt! ymmärrä (käsitä) minut oikein! jag -stod av hans sätt att ymmärsin hänen puhetavastaan (sävystään) että; vad -står du med detta ord? mitä tarkoitat tällä sanalla? jag -stod på honom att huomasin (kyllä) hänestä että. II. rjl. ~ sig på ngt olla jnk asian tuntija; han sig lite på hästar hänessä on hiukan hevosmiehen vikaa; jag mig inte på henne en käsitä, en ymmärrä häntä (sitä naista), förståelig -t ymmärrettäv(iss)ä, käsitet-täv(iss)ä.

förståelse -n ymmärtämys; juli av ~ (hy-vin) (jtk) ymmärtävä; ymmärtäväinen.

förstående (a. tpm.) ymmärtävä(inen); salaa yksissä tuumin (oleva), för||ståind -et ymmärrys; mitt rs står stilla järkeni seisoo; förlora (mista) rset menettää järkensä; han har rs att hänellä on tarpeeksi järkeä, hän on tarpeeksi viisas (käsittääkseen jne.); han har rset i behåll on hänellä järkensä tallella, hän on (vielä) täydessä järjessään; inte ha '—'et i behåll, vara från rset olla järjiltään, poissa tolaltaan; du talar som du har rs till puhut niin kuin järkesi sanoo, niin kuin (asian) ymmärrät; tala rs med ngn puhua jllk järkeä; det övergår (går över) mitt rs se menee yli minun ymmärrykseni, (leik.) horisonttini; handla efter bästa rs menetellä, toimia parhaan ymmärryksensä mukaan, -ständig -t -are ymmärtäväi(nen), järkevä, -støndsfråga järkeen menevä kysymys, -ståndsgåvor järjen-, ymmärryksen|lahjat. -ståndsmäs-sig -t -are järjenmukainen, -stås! (int.) tietysti! tietenkin! -ståsigpåare: ^ på ngt (j.) (jnk asian) (m. muka) tuntija, ymmärtäjä.

för||stølla II1 tr muuttaa; ~ sig teeskennellä. -ställning teeskentely, -ställnings-konst teeskentely taito, för||stäm|d -t masentunut, apeamielinen, alakuloinen; (mus.) väärässä vireessä, epävireessä, -stämdhet alakuloisuus, mie-lenapeus, masentuneisuus, -stämning pai-nostunut, apea mieliala; väcka allmän rs herättää kaikkialla osanottoa, myötätuntoa. -ständiga I tr antaa tiedoksi; käskeä, velvoittaa, -ständigande -t määräys, käsky, velvoitus; tiedonanto, -stär-ka II2 tr lujittaa, vahvistaa; -stärkt tå (häl) (sukassa) vahvistettu varvas (kantapää); mina tvivel har -stärkts epäluuloni ovat saaneet (uutta) vahvistusta, -starkare vahvistaja; (tkn.) vahvistin, -stärkning -en

vahvistus; (sot.) lisäjoukot, vahvistukset, förstäv (mer.) keula|vannas, -ranka, för||stpra II1 tr tuhota, hävittää, särkeä; tuhlata, haaskata; mask -störde fruktskörden madot ovat tuhonneet hedelmä-sadon; det -störde hela nöjet för mig se pilasi minulta koko hauskuuden; ^ ögonen pilata silmänsä; -störd ekonomi rappiolle menneet raha-asiat; -störd hälsa turmeltunut terveys. -stQrelse -n hävitys, tuho. -stprelselusta hävityshalu. -stö-relsemani hävitysvimma. -stijring -en hävittäminen, tuhoaminen; tuho, hävitys.

för||sumlig -t -are huolimaton; ^ gäldenär huoiimaton velallinen, velkamies; vara

— i sitt arbete olla huolimaton työssään.

-sumlighet huolimattomuus, -summa I tr lyödä laimin, unohtaa; ^ sin hälsa lyödä laimin terveytensä hoitaminen; ^ inställelse jäädä saapumatta (ajoissa) oikeuteen; ^ sina plikter lyödä laimin velvollisuutensa; ^ skolan för sporten lyödä koulutyöt laimin urheilun vuoksi; ' tidén myöhästyä ajasta; ~ ett tillfälle lyödä tilaisuus laimin, päästää menemään ohi; ^ inte tillfället! älä päästä (hyvää) tilaisuutta käsistäsi! ^ tåget myöhästyä junasta; ~ sitt yttre lyödä laimin ulkoasunsa; olla välittämättä ulkoasustaan; känna sig rsd tuntea itsensä laiminlyödyksi, syrjäytetyksi; ta igen det -de korvata laiminlyöntinsä, för||sumpa I tr, -sumpas itr (dep.) rä-meyttää; rämettyä (m. kuv.). -sumpning rämettyminen. -sup|en -et -na patajuop-po. -sutt|en -et -na menetetty; vrt. försitta; fälla till -suttet vite tuomita uhkasakkoon. -sv$ga I tr heikentää (m. kuv.); rsd hälsa heikennyt terveys; ~ intrycket (verkan) av ngt heikentää jnk vaikutusta, -svagas I itr (dep.) heiketä, heikentyä.

för||sv$r -et puolustus; (m.) puolustusvoimat, puolustuslaitos; suojelu; oikeuttaminen; ta ngn i rs puolustaa, ruveta puolustamaan jtk, ottaa suojelukseensa; tili rs för jnk puolustukseksi; vad har ni att andraga till Ert rs? mitä teillä on esitettävänä puolustukseksenne? -sv$ra I tr puolustaa; vastata (oikeudessa) jstk; ^ sig puolustautua, -svårare -n - puolustaja, -svg-rlig -t -are 1. välttävä, menettelevä, siedettävä. 2. huomattava; en rs summa sievoinen, suurehko summa. 3. åtgärden är knappast rs toimenpide tuskin on puolustettavissa, toimenpidettä ei ole (juuri) syytä suositella, försv^rs||advokat puolustusasianajaja, -anläggningar (sot.) puolustuslaitteet, -beredskap puolustusvalmius, -departement (Suom. vast.) puolustusministeriö; (tav.) sotaministeriö. -duglig -t puolustus-kuntoinen. -fientlig -t maanpuolustukseen kielteisesti suhtautuva; puolustus-vihamielinen. -fråga puolustuskysymys, -förbund puolustusliitto, -gemenskap puolustusyhteys. -kraft 1. (sot.): ett lands rser maan puolustusvoimat. 2. puolustau-tumiskyky. -krig puolustussota. -linje -n -r puolustuslinja, -lös -t puolustuskyvytön, kykenemätön puolustautumaan; turvaton, suojaton, -minister puolustusministeri; vrt. -departement, -skrift puolustuskirjoitus. -strid puolustus-, torjuntataistelu. -ställning puolustusasema, -tai puolustuspuhe, -tillstånd puolustus-

kunto; (för)sätta i ~ panna, saattaa puolustuskuntoon. -vapen puolustusase. -verk pl puolustuslaitteet, -vilja puolustustahto. -vis: gå ~ till väga olla (pysytellä) puolustuskannalla, käydä -e. -vän: vara ~ harrastaa maanpuolustusta. - vänlig -t maanpuolustusta kannattava, -väsen puolustuslaitos; puolustusvoimat, -åt-gärd puolustustoimenpide, försvenska I tr 1. ruotsalaistaa; ruot-salaistua. 2. ruotsintaa, kääntää ruotsiksi, (muusta kielestä) ruotsiin, för||svinna IV4 itr hävitä, kadota; se till att du -svinner! (j.) korjaa luusi (ja äkkiä)! krafterna -svinner allt mer o. mer voimat ehtyvät ehtymistään, heikkenevät heikkenemistään, -svinnande I. -t katoaminen, häviäminen; vid var hon iklädd . . . kun hänet viimeksi nähtiin, hänellä oli (yllään). II. (adv.) ~ liten mitättömän pieni, -svunn|en -et -a hävinnyt; (monet vuodet) tietymättömissä (ollut), (tietymättömiin) kadonnut; r^svunna (sot. ym.) kadonneita, -svåra I tr vaikeuttaa; pahentaa; ~nde omständigheter (Iak.) raskauttavat asianhaarat, -svärja V rfl. ~ sig vannoa (tehdä) väärä vala. 2. ^ sig åt den onde (hist.) tehdä liitto paholaisen kanssa, försyn 1. ~en, Guds ~ (Jumalan) sallimus; kaitselmus; en nådig ~ laupias, armollinen sallimus; det var en ~ens skickelse se oli Luojan sallimus; det går på Guds ~ se on sattuman, hyvän onnen varassa; leva på Guds ~ elää päivä kerrallaan. 2. kunnioitus, arvonanto; inte ha ~ för ngn (ngt) vähät välittää kenestäkään t. mistään, olla tuntematta kunnioitusta ketään t. mitään kohtaan, för||synda I rfl. ~ sig tehdä syntiä, rikkoa, mot ngn jtk vastaan, -syndelse rikkomus, mot föreskrifter säännösten (määräysten, käskyjen) rikkominen, -syn t - -are tahdikas, hienotunteinen,

-synthet tahdikkuus, hienotunteisuus; vaatimattomuus, för||såt -et - 1. väijytys; ligga i ~ olla väijyksissä, väijyä; lägga ^ för ngn virittää ansoja jllk (m. kuv.). 2. kavaluus, viekkaus, juoni, petos, -såtlig -t -are (sala)kavala, juonikas, viekas, petollinen. -såtlighet -en kavaluus, petollisuus, viekkaus, -s$ga Y rfl. ~ sig sanoa erehdyksessä; päästää luiskahtamaan huulilta, försäkra I I. tr 1. vakuuttaa; ngn om ngt saada jk varmasti uskomaan jtk; det ~r jag dig sen voin (sinulle) vakuuttaa; han /—de mig motsatsen hän vakuutti juuri päinvastaista, väitti asian olevan juuri päinvastoin. 2. (vak.) ottaa vakuutus, vakuuttaa; han är för 1 000 000

mark hän on (henki)vakuutettu milj. mk:sta, hänellä on milj. mk:n (henkivakuutus; ^ mot brandskada palo vakuuttaa; ~ till fulla värdet vakuuttaa täydestä arvosta(an); ~ sitt bagage vakuuttaa matkatavaransa. II. rfl. 1. ^ sig om ngt päästä varmuuteen jstk; ^ sig om ngn (ngt) anastaa, ottaa valtaansa, huostaansa. 2. vakuuttaa itsensä, ottaa vakuutus, för||säkran: en ~ vakuuttelu, vakuutus, -säkring -en -ar (vak.) vakuutus; obligatorisk ~ pakkovakuutus; frivillig ~ vapaaehtoinen vakuutus; ta en ~ ottaa vakuutus; ~ för totalförlust vakuutus kokonaistappion varalta, försäkrings||agent vakuutusasiamies, -avtal vakuutussopimus, -belopp vakuutussumma. -bolag vakuutusyhtiö, -brev vakuutuskirja. -givare vakuutuksenantaja, -ha vare vakuutuksenomistaja, vakuutettu. -inspektion vakuutustarkastus, -polis ks. -brev. -premie vakuutusmaksu, -summa vakuutussumma, -tagare vakuutuksenottaja. -villkor vakuutusehdot, -värde vakuutusarvo, -väsen vakuutus-toimi.

förspjl|a II1 tr myydä, -are myyjä, -erska myyjätär, -ning -en myynti, -ningsagent myyntiasioitsija. -ningsavdelning myyn-tiosasto. -ningschef myyntipäällikkö, -ningspris myyntihinta, -ningsprovision myyn ti (toimi) p alkkio. -nings villkor myyntiehdot, för||sämra I huonontaa; pahentaa, -säm-ras I itr (dep.) huono|ntua, -ta; paheta, -sämring -en huonontuminen; paheneminen, vrt. -sämra. -sända II1 tr lähettää, tili ngn jllk. -sändelse (tavara)lähetys. -sänka II2 tr upottaa; vajottaa; -sänkt i djup sorg syvään suruun vaipunut, suuren surun vallassa; -sänkta skruvar (tkn.) vajo-kantaiset ruuvit, -sänkning upotus; ~ar pl (kuv.) suhteet; ~ar vid hovet tuttavuuksia, suhteita hovipiireissä. -sätta V tr siirtää; ~ berg siirtää vuoria; ^ ngn i bryderi (ångest) saattaa jk hämmennyksiin, pulaan (pelon valtaan); ~ ngn i konkurs panna vararikkoon; ^ på fri fot päästä vapaalle jalalle, försättsblad (kirjs.) esilehti. försök -et - yritys; koe; ^ till utpressning kiristysyritys; han anklagades för ~ till brott häntä (miestä) syytettiin rikoksen yrityksestä; göra (våga) ett ~ tehdä yritys, yrittää; uskaltaa (yritys);på ^koetteeksi. -sijka II2 I. tr yrittää, koettaa; kokeilla; ^ (med) ngt på ngn kokeilla (yrittää) jtk jnk suhteen. II. rfl. r^ sig på ngt yrittää jtk, koettaa, kokeilla jtk.

försQks||anstalt koelaitos, -ballong (kuv.) koepallo. -heat (urh.) alkuerä, -kanin (kuv. leik.) koekaniini, -lopp ks. -heat. -objekt kokeilukohde, -verksamhet koe-, kokeilu I toiminta, -vis (adv.) kokeeksi, koetteeksi.

för||sQrja II1 I. tr huoltaa; pitää huolta jstk; elättää. II. rfl. ~sig elättää (henkeään),hankkia toimeentulonsa; fom kan inte ~ sig hän on kykenemätön ansaitsemaan toimeentuloaan, ei pysty itseään elättämään. -sQrjning huolto; huolenpito, elatus, -sprjningsbörda: han har stor ^elatusvelvollisuus käy hänelle raskaaksi. -sQrj-ningsinrättning huoltolaitos, -sörjnings-plikt huolto-, elatusvelvollisuus. förta|(ga) IV2 I. tr ottaa (pois), riistää; ~ ngn lusten att viedä jltk halu jhk; ^ intrycket heikentää vaikutusta; ~ ljudet vaimentaa ääntä, estää ääntä kuulumasta. II. rfl. ~sig raataa yli voimiensa, rasittaa itseään liikaa; han -r sig inte (leik.) hän ei ainakaan tapa itseään liialla työllä.

för||t&l -et panettelu; parjaus; det är bara ~ se on silkkaa panettelua (parjausta). -t$la I tr panetella, parjata, -tøppa|d -t menetetty; (usk.) kirottu, kadotettu; en ~ varelse kadotettu, kirottu olio. -t$p-pelse -n kadotus, kirous; (m.) paatumus, förtecken (mat., mus.) etumerkki, för||teckna I tr merkitä luetteloon, panna kirjaan; luetteloida, -teckning luettelo, över, på ngt jstk; föra en ~ pitää luetteloa; göra (upp) en ~ tehdä, laatia luettelo, förtegIen-et -nare vaitelias, vähäpuheinen.

-het vähäpuheisuus, vaiteliaisuus, för||tenna I tr tinata, -tennare tinaaja, -ten-ning tinaus.

förterräng (sot. ym.) etumaasto, förtid: i ~ ennen aikojaan; åldras i ~ vanheta ennen aikojaan, förtidig -t ennenaikainen, förtidspensionering -en asettaminen eläkkeelle ennen laissa säädettyä eläkeikää. för||tigaV tr

vaitiollen sivuuttaa; ^ ngt för ngn salata jtk jltk; den omständigheten inte att ~ (jolloin) ei ole jätettävä mainitsematta sitä (seikkaa) että. -tigande: svikligt ~ (Iak.) vilpillinen salaaminen, för||timra I tr (tkn.) veistää, salvoa; lan-kuttaa. -timring salvos; tukiseinä, lan-kutus. -tjockning paksunnos, paksunema.

för||tjusa I (II2) tr ihastuttaa, -tjusande (a. tpm.) ihastuttava, lumoava; det är alldeles ^ on aivan ihastuttavaa, »tjusning ihastus; väcka ~ ihastuttaa, -tjust - -a ihastunut, över jstk, i ihastunut, rakastunut jhk; han är ^ i barn (god

mat) hän pitää kovin paljon lapsista (hyvästä ruoasta); ^ i att åka skidor (ylen) innostunut hiihtäjä, (leik.) suksi-, mäki|hullu. förtjäna I (II2) tr ansaita, en belöning palkinto; ^ stora (grova) pengar ansaita hyvät (isot) rahat; (j.) kääriä kokoon rahaa kuin roskaa; ^ sitt uppehälle med att sälja tidningar ansaita elatuksensa (elättää henkeään) sanomalehtien kaupalla; han inte bättre ei hän parempaa ansaitsekaan; saken <^>r att bli närmare undersökt asiaa sietää tutkia tarkemmin; det där hade jag inte ~t av dig tuota en olisi sinulta ansainnut; ~ på en affär (på en vara) ansaita kaupassa (tavaralla) .

förtjenst -en -er 1. (raha-)ansio, tulo, voitto; han har en bra ~ på ngt hän ansaitsee jllk hyvin; jag får inte stor ~ på den affären en paljonkaan ansaitse (hyödy) siitä kaupasta. 2. (hnk.) ansio; det är inte din ~ att ei ole sinun ansio(ta)si että; framhålla sina ~er tähdentää (muka) ansioitaan; han har sina ~er on (han) hänellä ansionsa, hyvät puolensa; han har inlagt stora ~er om idrotten hänellä on suuret ansiot (hän on varsin ansioitunut) urheilun alalla; räkna sig ngt till ~ lukea, katsoa jtk ansiokseen, pitää jtk ansionaan; behandla ngn efter ^ kohdella jtk ansion mukaan, förtjenst||full -t ansiokas, -teck|en -net -

ansiomerkki, förtjent - -a ansioitunut; göra sig ~ av ngt ansaita jtk; visa sig ^ av det osoittaa ansainneensa sen; han har gjort sig ~ av det hän ön sen (kyllä) ansainnut, för|| tona I I. itr häipyä kuulumattomiin, näkymättömiin; lakata kuulumasta, näkymästä. -toning (mer.) 1. kangastus; häipyminen. 2. (kaukaa tehty) rannikon ääriviivapiirros (merenkulun helpottamiseksi). -torka I itr kuivua (kokonaan), -torka|d -t kuivanut; (puu, pensas, m. kuv.) kuivettunut; kokoon käpertynyt, -trampa I tr tallata murskaksi (m. kuv.). för||tret -en harmi, kiusa; (j.)riesa; få~för ngt saada (koitua) jstk harmia, kiusaa; göra (vålla) ngn ~ närkästyttää, tehdä (aiheuttaa) jllk harmia, kiusaa; svälja ~en salata, peittää närkästyksensä, harminsa; till ngns ~ jnk harmiksi, kiusaksi, närkästykseksi; jag märkte till min ~ huomasin harmikseni, mielipahakseni, -treta I tr suututtaa, harmittaa, kismittää; det ~r mig minua harmittaa, kismittää, suututtaa, -tretlig -t -are harmillinen, kiusallinen, suututtava, -tretlighet har-mi(llisuus), kiusa(llisuus), riesa.

förtro III I. tr: ~ ngn ngt uskoa jllk, jnk huomaan, haltuun. II. rfl. ~ sig till, åt ngn uskoutua jllk. förtroende -t -n luottamus; luottamuksellinen ilmoitus, tiedonanto; förlust av medborgerligt ~ kansalaisluottamuksen menetys; fatta ~ till ngn ruveta luottamaan, tuntemaan luottamusta jhk; ha (hysa) ~ för ngn luottaa jhk; inge ~ herättää luottamusta; missbruka ngns ~ käyttää väärin toisen luottamusta; sätta sitt ^ till ngn lujasti luottaa jhk; åtnjuta stort (allmänt, medborgerligt) ~ nauttia suurta (yleistä, kansalaisluottamusta; utbyta uskoa toisilleen salaisuuksiaan; i ~ luottamuksellisesti, -fråga (valt.) luottamuskysymys, -full-t luottava(inen). -ingivande (a. tpm.) luottamusta herättävä. -man luottamusmies, -post luottamustoimi. -sak luottamusasia. -uppdrag ks. -post. -votum (valt.) luottamuslause; ge ngn ~ antaa, myöntää luottamuslause.

förtrpg|en I. (s.) uskottu; göra ngn till sin -ne ottaa, tehdä jk uskotukseen. II. -et -nare uskottu; en ~ vän uskottu ystävä; göra sig ~ med ngt perehtyä jhk; jag är ~ med detta arbete olen tottunut (harjaantunut) tähän työhön, tunnen, taidan tämän työn. förtrogenhet perehtyminen; taitavuus, förtrolig -t -are luottamuksellinen, tuttavallinen; strängt ~t ehdottoman luottamuksellinen, -sesti. -het luottamuksellisuus; (m.) tungettelevaisuus, lähenteleminen; ~er tuttavallisuuden osoitukset; lähentelyt, för||trolla I tr 1. (hist.) taikoa, noitua. 2. ihastuttaa, lumota, -trollande (a. tpm.) tenhoava, lumoava, -trollning tenho, lumous; taikavoima; bryta ~en murtaa, haihduttaa (taikamainen) lumous, förtrupp (sot.) etujoukko; kärkijoukko, för||tryck sorto, hirmuvalta, -trycka II2 tr sorta*a. -tryckare -n -sortaja, "-tryta IV6 tr ärsyttää", suututtaa, -trytelse -n suuttumus, harmi, närkästys; kanna ~ över ngt närkästyä, harmistua jstk, jnk johdosta; väcka ~ hos ngn närkästyttää, ärsyttää, suututtaa jtk. -trytsam -t -mare ärsyttävä,

harmittava, "närkästyttävä, förträfflig -t -are oivallinen, erinomainen, förtränga II1 tr I. tehdä ahtaa(mma)ksi.

2. syrjäyttää, förträngning ahtaus; (lääk.) kutistuma; (m. psyk.) kompleksi; ahtauma; ~ av bäckenet (an.) lantion ahtaus, för träning -en (urh.) esivalmennus. för|| trpsta I itr, på ngn luottaa jhk. -trös-tan: en ~ luottamus; ~ på Gud luottamus

Jumalaan, -trpstansfull -t luottamuksellinen, luottavainen. -trpttas I itr (dep.) uupua, väsyä, -tulla I tr tullata; det ejter vikt se tullataan painon mukaan, -tullning -en tullaus, -tullningsavgift tullausmaksu. -tunna I tr ohentaa, -tunnas I itr (dep.) oheta, ohentua; harveta, -tunning -en ohennus, ohentuma, -tvina I itr kuihtua, riutua (m. lääk.). -tvining -en (lääk.) surkastuminen, häviäminen, -tvivla I itr: ~ (om ngt) joutua (jnk suhteen) epätoivoon, -tvivla|d -t epätoivoinen; '—e ansträngningar epätoivoiset ponnistukset; ett -t beslut epätoivoinen päätös; det är så att man kan bli ^ tässä tulee ihan epätoivoiseksi, (j. leik.) pää harmaaksi. -1 vi vian: en ~ epätoivo; utom sig av ~ epätoivoissaan, epätoivosta suunniltaan; i sin ^ epätoivoissaan; han gjorde det i (av) (ren) ~ sen hän teki epätoivon puuskassa (silkkaa epä-toivoaan); med (i) ~s mod epätoivon rohkeuden puuskassa; driva ngn till ~ syöstä toinen (suorastaan) epätoivoon, förty: icke ~ sittenkin; kuitenkin (kai-kitènkin).

för||tycka II2 tr: det må ingen ~ sitä älköön kuk*aan panko pahakseen, -tydliga I tr selventää, tehdä selv(emm)äksi. -tydligande -t -n selventäminen, -tyska I tr 1. saksalaistaa. 2. saksantaa, kääntää sak-sa|ksi, -an. -tyskning 1. saksalaisti aminen, -uminen. "2. saksannos, saksankielinen käännös, för||täckt - -a kaunisteltu; peitelty; ~ hot salainen uhka(us); i ordalag peitellyin sanoin, -tälja II1 tr kertoa, ilmoittaa, -tänka II2 tr: det kan man inte >—' honom siitä ei häntä voi syyttää, moittia, förtänksam -t -mare varova, harkitseva; omaa etuaan katsova; vara ~ (m.) menetellä harkitsevasti; nog varovasti kylläkin, -het -en varovaisuus; valppaus, för|| tära II1 tr nauttia; syödä, juoda; den sjuke har ingenting -tärt på flera dagar potilas ei ole muutamaan päivään nauttinut mitään; ~ starka drycker nauttia, käyttää väkijuomia; av längtan riutua (nääntyä) kaipuuseen (ikävään), -tä-ring -en 1. nauttiminen; ^ av spritdrycker väkijuomien käyttö. 2. ruoka (ja juoma); bjöds det på någon tarjottiinko siellä mitään, (j.) mitään suuhunpantavaa? -täta I tr tihentää, tiivistää, -täta|d -t tiivistetty, tihentynyt; en ~ stämning harras, lämminhenkinen tunnelma, -tätas I itr (dep.) tihetä, tiivistyä, -tätning tihentymä; tiivistyin|ä, -inen (m. lääk.). för|| tp ja II1 tr, itr (mer.) kiinnittää (köysillä), vid ngt jhk. -tpjning -en -ar kiinni-

tys|köysi, -nuora, -töjningsboj (mer.) kiinnityspoiju. för||tQrna I tr suututtaa, närkästyttää, -törnås I itr (dep.) suuttua, närkästyä, över jstk.

förundersökning -en -ar (yl.) ennakko-, valmistava tutkimus; (Iak.) esitutkinta, för|| undra I I. tr: ~ ngn ihmetyttää, saattaa ihmetyksen valtaan, hämmästyttää; det mig (inte) se ihmetyttää minua; sepä ihmeellistä (se ei ole mikään ihme). II. rfl. ~ sig ihmetellä; han ~de sig mycket över att hän ihmetteli kovin kun (että); det är inte att ^ sig över ei siinä ole mitään ihmettelemistä, -undra|d -t hämmästynyt, kummastunut, -undran ihmettely, kummastus; till min ~ ihmeekseni, kummakseni, -undras I itr (dep.) ihmetellä, olla kummissaan, -unna I tr suoda; det har ~ts mig att minun on suotu; han sig ingen vila hän ei suo itselleen lainkaan lepoa; ei lainkaan malta levätä.

1. förut (m. för ut) (mer.) a) keulaan päin; keulan puolella; b) land maata edessäpäin)!

2. förut (adv., aik.) ennen; kort ~ vähän ennen, ennemmin; det hade fag kunnat säga dig ~ sen olisin voinut (tiennyt) sanoa sinulle jo edeltäpäin; fag har sett honom bara en gång ~ olen nähnyt hänet ainoastaan kerran (tätä) ennen; fag har aldrig varit här ~ en ole ollut (käynyt) täällä koskaan ennen; fag känner honom ~ tunnen hänet ennestään, entuudestaan; det visste jag ~ sen tiesin jo enaes-tään.

förutan ilman jtk, jtk vailla; ~ rast o.

ro ilman lepoa ja rauhaa, förut||beställa II1 tr tilata edeltäpäin, -beställning ennakkotilaus, -bestämma II1 tr

ennakolta määrätä, -bestämmelse -n en-naltamääräämineh; (usk.) predestinaatio, armonvalinta. -fatta|d -t ennakolta omaksuttu, määräytynyt; du har en ^ mening om honom sinulla on hänestä ennakkomielipide, förutom (prp.) paitsi, förut||satt: ^ att edellyttäen että. -se Y tr aavistaa, arvata; edellyttää; etukäteen odottaa, päätellä; efter vad man kan r^ sikäli kuin käy päätteleminen; todennäköisesti. -se|dd -tt ennakolta odotettu, aavistettu; ej ~ (ennalta) aavistamaton; de i avtalet >—>a kontingenterna sopimuksessa edellytetyt kiintiöt, -seende

I. (a. tpm.) kaukonäköinen, harkitseva.

II. -t harkinta, aavistus, -skicka I tr etukäteen huomauttaa; edellyttää, -spå III, -sägaV tr sanoa edeltäpäin, ennustaa, -sä-

gelse -n -r ennustus; (usk. m.) jumalallinen ilmoitus, -sätta V tr edellyttää, »sättning -en -ar edellytys; r^en härvid är att tällöin on edellytyksenä että; under ~ (den ~en) att edellyttäen että, edellytyksenä (on) että; sellaisin edellytyksin, -sättningslös -t varaukseton; en ~ bedömning av jrågan kysymyksen puolueeton arvostelu (arvostelu ilman ennakko-asennoitumista). -varande (a. tpm.) entinen, varhempi; (sot.) erossa vakinaisesta palveluksesta (evp.). för||vglta I tr hallita, hoitaa; ~nde myndighet hallintoviranomainen, -v^ltare (esim. sahan)hoitaja. -v^ltarskap hoitajan toimi; (kansainoikeus) luottamussuhde. -vältning hallinto, -vsiltnings-berättelse toimintakertomus, -vsdtnings-domstol hallinto-oikeus. -v$ltningsom-kostnader hoito-, hallinto|kustannukset. för|| vandia I tr muuttaa, muuntaa; huset r^des tili en jabrik talo muutettiin tehtaaksi; ~ sig muuttua, -v^ndlas I itr (dep.) muuttua, -vindling -en muutos, muuttuminen, för|| v$nska I tr vääristellä; rumentaa.

-vstnskning -en -ar vääristely; rumennus. för||v$r -et säilö; säily; talle; huosta; lämna i (ta i, mottaga till) ^ jättää (ottaa) talteen, säilytettäväksi; vara i gott ~ olla hyvässä tallessa; hålla i f ängsligt pitää vangittuna, vankeudessa, -vg-ra I tr säilyttää, pitää tallessa, säilyssä; bör på svalt o. torrt ställe säilytettävä viileässä ja kuivassa (paikassa); ~ frukt för vintern panna hedelmiä säilyyn talveksi. -väring -en säilytys; lämna in en resväska till ~ (i ~en) jättää matkalaukku säilytettäväksi, -vairingsavgift säily tysmaksu. -v^ringsplats säilytyspaikka. -varingsrum säilytyshuone, förvarning -en ennakkovaroitus; utan ~ ilman ennakkovaroitusta; äkkiarvaamatta, för||vackling -en -ar rettelö; politiska ~ar valtiolliset selkkaukset, -vedas I itr (dep.) (mtsh.) puutua, muuttua puumaiseksi, -v^dning -en puutuminen. -v$kliga I tr veltost(utt)aa, hemmotella, -v^kligas I itr (dep.) veltostua, tulla hemmotelluksi, -verka I tr menettää, (ajattelemattomasti) hukata, -verkliga I tr toteuttaa; projektet kunde inte suunnitelmaa ei käynyt toteuttaminen, ei saatu toteutetuksi, -verkligande -t toteuttaminen, -vilda|d -t villiytynyt, (hnk.) raaistunut, (ksv.) metsistynyt. -vjldas I itr (dep.) villiytyä; (hnk.) raaistua; (ksv.) metsistyä, -vridning -en villiytyminen, raaistuminen; metsistyminen. -villa I I. tr johtaa harhaan, eksyttää; hämmentää; ni gör mig alldeles

rsd saatte minut aivan ymmälle. II. rfl. rs sig eksyä; vi har rst oss olemme eksyksissä, olemme menneet, kulkeneet väärään, -villande (a. tpm., adv.) eksyttävä; ^ lik ngn aivan eksyttävästi samanlainen, jnk kaltainen, -vjllelse -n -r hairahdus; hämmennys, förvinter alkutalvi.

för||vjrra I tr hämmentää, hämätä, saattaa hämmennyksiin, -vjrra|d -t hämmentynyt, »sekaisin»; ^ blick hämmentynyt, sekava katse; en rs föreställning om ngt sekava, hämärä käsitys jstk. -virring -en sekaannus, hämmennys; råka i rs joutua hämmennyksiin; mennä sekaisin, tör|| visa I tr karkottaa; ajaa maanpakoon; viedä pakko-, pahantekijä|siirtolaan; ^ ur landet (från universitetet) karkottaa maasta (yliopistosta); ^ ngt till fablernas värld karkottaa tarujen maailmaan, väittää (pelkäksi) taruksi, -visning -en -ar (maasta)karkotus; maanpako, -visningsdom maanpako-, karkotus | tuomio. - visningsort karkotuspaikka (kunta), för||vjssa I I. tr:rs ngn antaa jllk varmuus, varmistaa, vakuuttaa; var rsd om att saat (te) olla varma siitä että; jag är fullt (fast) rsd om att olen aivan varma siitä että. II. rfl. rs sig om ngt hankkia (saada) varmuus jstk; han rsde sig om att dörren var låst hän katsoi varmuuden vuoksi, että ovi (tosiaan) oli lukossa, -vissna I itr kuihtua, -vjssning -en varmuus, vakaumus; skaffa sig rs hankkia varmuus, om att jstk; i den rsen att varmana, tietoisena siitä että. -visso, -visst varmasti, -vittra I itr, -vittras itr (dep.) rapautua, sorautua. -vittring -en rapautuminen, sorautuminen. -vrida IV1 tr vääntää, väännellä;

vääntää irvistykseen; med -vridna anletsdrag kasvot Vään-nyksissä; ^ huvudet på ngn (kuv.) panna jnk pää pyörälle, -vridning -en vääntäminen; (kuv.) vääristely; väärä, kiero tulkinta. -vränga II1 tr vääristää, vääristellä; -vrängd framställning vääristely; tahallisen kiero selitys, esitys, -vux|en -et -na pitkän huiskea; villiytynyt; liiaksi, kieroon kasvanut, -vålla I tr ks. vålla. -vällan: en -vållande -t syy, (Iak.) tuottamus; utan egen -vällan (eget -vållande) ilman omaa syytään; genom eget -vållande omasta syystään; det har skett utan mitt -vållande en ole ollut siihen millään lailla osallisena (siinä mukana), minulla ei ole (ollut) siinä mitään (pienintäkään) osuutta, för||våna I I. tr hämmästyttää, ihmetyttää, saada hämmästymään; det rsr mig minua hämmästyttää; ihmettelen että;

(on) ihmeellistä (ikävää) että; det mig inte alis en ollenkaan ihmettele; minusta ei ole ensinkään ihme; du rsr mig! mitä (sinä) sanotkaan (teetkään)! II. rfl. rssig över ngt ihmetellä, oudoksua jtk. -v|na|d -t hämmästynyt;ällistyksissään); f ag skulle bli <—' om det inträffade (kyllä) ihmettelisin, jos niin kävisi, -vå-nande (a. tpm.), -vanans vär|d-i-^are hämmästyttävä. -vanas I itr (dep.) ihmetellä, hämmästyä, över ngt jtk, jstk. -våning hämmästys, oudoksuminen; till min stora rs suureksi hämmästyksekseni, ihmeekseni.

för[|vår -en alkukevät, -väg: i rs edeltäkäsin, ennakolta; någon dag i rs muutamaa päivää ennen; beställa i rs tilata edeltäpäin; gå i rs mennä edeltä; gå händelserna i rs mennä tapausten edelle, för||väg|en -et -nare huimapää, uhkarohkea. -vägenhet uhkarohkeus, -vägra I tr kieltää, evätä; det rsdes honom (han rsdes) att häneltä kiellettiin, evättiin. -välla II1 tr (keit.) (äkkiä) kiehauttaa. -vän|d-£-äare nurinkurinen, takaperoinen, väärä, -vända II1 tr muuttaa; vääristää; rsj synen på ngn (kuv.) kääntää jnk silmät, sumuttaa, syytää sumua silmiin, -vändhet -en nurinkurisuus, takaperoisuus, nur-juus. -vänta I tr, rs (sig) odottaa, -väntan: en rs (pl -väntningar) odotus; efter rs odotusten mukaan, niin kuin oli odotettukin; i spänd rs jännittyneen odotuksen vallassa, odotuksen jännityksessä; mot rs vastoin odotuksia; över rs yli odotusten. -väntansfull -t odottava, odotuksen valiassa. -väntning -en -ar odotus; toive; man ställer stora rsar på honom hänestä odotetaan paljon, häneen kiinnitetään suuria toiveita, -verldsliga I tr maailmallistaa; maallistaa; rss, bli rsd maailmallistua, maallistua, för||värmare (tkn.) esilämmitin. -värmning -en esilämmitys. för|| värra I tr huonontaa, pahentaa; ^ sig huonontua; käydä entistä pahemmaksi, -varras I itr (dep.) huono (n) t (u) a; käydä entistä pahemmaksi, för||värv -et - hankkiminen, hankinta; (Iak.) saanto: bibliotekets nyaste rs kirjaston uusimmat hankinnat, ostot. -värva I 4r (sig) hankkia (itselleen), [--värva]-]{+-vär- va]+} å t hankittu, ansaittu; egenskaper hankitut, opitut ominaisuudet; dyrt rs seger kalliiksi käynyt voitto; surt rse slantar ankaralla työllä hankitut rahat. -varvande -t hankkiminen, ansaitseminen, omaksi saaminen, förvärvsarbetande (a. tpm.) ansiotyössä oleva, käyvä, -arbete ansiotyö; hon har

^ hän on ansiotyössä, -begär ansion, voiton halu. -källa ansio-, tulo|lähde. -liv: han måste lämna sina studier o. övergå till ~et hänen täytyi keskeyttää opintonsa ja mennä (siirtyä) ansiotyöhön (j. leipätyöhön), -lyst|en -et -na ansion-, voiton|haluinen. -syfte: i ~ ansiotarkoituksessa.

för||vexla I tr (erehdyksessä) vaihtaa; sekoittaa, sotkea keskenään; de är så lika att man kan ~ dem (med varandra) he ovat niin samannäköiset että heistä voi aivan erehtyä, -vexling -en sekaannus, vaihdos. -v$xt ks. -vuxen, -yngra I tr nuorentaa, -yngras I itr (dep.) nuortua; du har -yngrais sinä olet aivan nuortuneen näköinen, -yngring nuorentaminen. -yngringskur "(lääk.) nuorentamis-hoito. *-yngringsmedel nuorennuslääke. -ytliga I 'tr tehdä pinnalliseksi, latteaksi, -ytligas I itr (dep.) pinnallistua, käydä latteaksi. -zjnka I tr sinkitä. -åldra|d -t (epäajankohtaiseksi käynyt) vanhentunut. -åldras I itr (dep.) vanhentua, (hnk. tav.) vanheta. -$dla I tr jalostaa. -$dlande (a. tpm.) jalostava; komma (stå) under ngns ~ inflytande joutua (olla) jnk jalostavan vaikutuksen alaiseksi (alaisena), -ëdlas I itr (dep.) jalostua. -ädling -en jalostaminen; (tuote) jaloste. -$dlingsin-dustri jalostusteollisuus. -Odlingsmetod jalostusmenetelmä.

förälder -n vanhempi (toinen vanhemmista, isä t. äiti). för$ldra|Jafton (koul.) vanhempien ja opettajien neuvottelutilaisuus; vanhempien-ilta. -ansvar vanhempain vastuu, -auktoritet vanhempien arvovalta, -hem koti; syntymä-, lapsuuden [koti; gossen hor i sitt ~ poika asuu vanhempiensa luona, -kärlek vanhempainrakkaus. -lös -t -a orpo; r^t barn orpo (lapsi), -myndighet vanhem-man-, vanhempain|valta. -möte vanhempainkokous; vrt. -afton.

föräldrar -na vanhemmat (isä ja äiti), för||ëlska I rfl. ~ sig rakastua. -$lska|d -t rakastunut, i jhk. -$lskelse -n -r rakastuminen; det var hennes första ~ se oli hänen (tytön) ensimmäinen rakastumi|-sensa, -nen. förpnderlig -t -are muuttuva(inen), epävakainen. -Underlighet epävakaisuus, vaihtelev(ais)uus. -£ndra I I. tr muuttaa (toisenlaiseksi); han är alldeles hän on (aivan, kokonaan, suuresti) muuttunut; inte ~ en min olla ilmettäkään muuttamatta; det saken se muuttaa asian; se on toinen asia. II. rfl. ~ sig muuttua; ks. seur. -ändras I itr (dep.) muuttua; hon har -ändrats mycket hän on paljon |

(suuresti) muuttunut; i det avseendet har ingenting -ändrats siinä suhteessa ei ole tapahtunut mitään muutosta; ^ till sin fördel (nackdel) muuttua edukseen (vähin-gokseen, epäedukseen); tiderna ~ ajat muuttuvat; vädret ~ sää muuttuu, -ändring -en -ar muutos; ~ar i prisnivån muutoksia hintatasossa; hintatason muutokset; han har undergått en stor ^ hänessä on tapahtunut suuri muutos; vidta(ga) *—ar tehdä muutoksia, för||ëra I tr ngn ngt (juhl.) lahjoittaa jllk jtk. -§ta V rfl. ~ sig syödä liikaa; syödä itsensä kipeäksi (på svamp sienistä; m. kyllästyä sieniin), -pda II1 tr hävittää (autioksi), tuhota; haaskata, hukata, tuhlata; ~ sin kraft på ngt tuhlata, haaskata voimansa hukkaan, suotta jhk; en r^nde eldsvåda tuhoisa tulipalo, -pdelse -n -r hävitys; tuho; ~ns styggelse (vanh.) hävityksen kauhistus, för||ödmjuka I tr nöyryyttää; ~ sig nöyrtyä. -ödmjukelse -n -r nöyryytys. för||$ka I I. tr lisätä, kartuttaa; laajentaa, levittää. II. rfl. ~ sig lisääntyä, karttua, enetä, -pkas I itr (dep.) lisääntyä, karttua, i antal lukumäärältään. -Qkel-se -n -r lisääntyminen, eneneminen; sikiäminen, suvun jatkuminen. -Qva I tr suorittaa, tehdä; ^ ett brott (mot ngn) tehdä rikos (jtk vastaan); grymheter tehdä itsensä syypääksi julmuuksiin; ^ inbrott (stöld) tehdä murto (varkaus). -9vande: ^ av ett brott rikoksen teko. föröver (adv. mer.) keulan puolella, edessä; edessä(päin). förövning esi-, alku|harjoitus, fösa II2 I. tr ajaa (karjaa); mättää, syytää; luoda (lunta). II. (pain. part.): ~ in mättää, syytää sisään; ^ på ajaa, hoputtaa; ^ undan työntää syrjään; ajaa pois; mättää, luoda pois tieltä; ^ ut ajaa ulos; mättää, syytää ulos.

G

g 1. (kirj.) g, G. 2. (mus.) g.

gabardjn -en (-et) (vaat.) gabardiini.

-röck gabardiinitakki. gadd -en -ar (ksv., el.) pistin, piikki, gadda I rfl. ^ sig samman, ^ ihop sig liittyä, lyöttäytyä yhteen, gaff|el -eln -lar haarukka; kniv o. ~ veitsi ja haarukka; (m. mer., plkp.) haarukka, -bit (keit.) haarukkapala, -formig -t haa- förv förvärvsbegär

^ hän on ansiotyössä, -begär ansion, voiton halu. -källa ansio-, tulo|lähde. -liv: han måste lämna sina studier o. övergå till ~et hänen täytyi keskeyttää opintonsa ja mennä (siirtyä) ansiotyöhön (j. leipätyöhön), -lyst|en -et -na ansion-, voiton|haluinen. -syfte: i ~ ansiotarkoituksessa.

för||vexla I tr (erehdyksessä) vaihtaa; sekoittaa, sotkea keskenään; de är så lika att man kan ~ dem (med varandra) he ovat niin samannäköiset että heistä voi aivan erehtyä, -vexling -en sekaannus, vaihdos. -v$xt ks. -vuxen, -yngra I tr nuorentaa, -yngras I itr (dep.) nuortua; du har -yngrais sinä olet aivan nuortuneen näköinen, -yngring nuorentaminen. -yngringskur "(lääk.) nuorentamis-hoito. *-yngringsmedel nuorennuslääke. -ytliga I 'tr tehdä pinnalliseksi, latteaksi, -ytligas I itr (dep.) pinnallistua, käydä latteaksi. -zjnka I tr sinkitä. -åldra|d -t (epäajankohtaiseksi käynyt) vanhentunut. -åldras I itr (dep.) vanhentua, (hnk. tav.) vanheta. -$dla I tr jalostaa. -$dlande (a. tpm.) jalostava; komma (stå) under ngns ~ inflytande joutua (olla) jnk jalostavan vaikutuksen alaiseksi (alaisena), -ëdlas I itr (dep.) jalostua. -ädling -en jalostaminen; (tuote) jaloste. -$dlingsin-dustri jalostusteollisuus. -Odlingsmetod jalostusmenetelmä.

förälder -n vanhempi (toinen vanhemmista, isä t. äiti). för$ldra|Jafton (koul.) vanhempien ja opettajien neuvottelutilaisuus; vanhempien-ilta. -ansvar vanhempain vastuu, -auktoritet vanhempien arvovalta, -hem koti; syntymä-, lapsuuden [koti; gossen hor i sitt ~ poika asuu vanhempiensa luona, -kärlek vanhempainrakkaus. -lös -t -a orpo; r^t barn orpo (lapsi), -myndighet vanhem-man-, vanhempain|valta. -möte vanhempainkokous; vrt. -afton.

föräldrar -na vanhemmat (isä ja äiti), för||élska I rfl. ~ sig rakastua. -$lska|d -t rakastunut, i jhk. -$lskelse -n -r rakastuminen; det var hennes första ~ se oli hänen (tytön) ensimmäinen rakastumi|-sensa, -nen. förpnderlig -t -are muuttuva(inen), epävakainen. -Underlighet epävakaisuus, vaihtelev(ais)uus. -£ndra I I. tr muuttaa (toisenlaiseksi); han är alldeles hän on (aivan, kokonaan, suuresti) muuttunut; inte ~ en min olla ilmettäkään muuttamatta; det saken se muuttaa asian; se on toinen asia. II. rfl. ~ sig muuttua; ks. seur. -ändras I itr (dep.) muuttua; hon har -ändrats mycket hän on paljon |

(suuresti) muuttunut; i det avseendet har ingenting -ändrats siinä suhteessa ei ole tapahtunut mitään muutosta; ^ till sin fördel (nackdel) muuttua edukseen (vähin-gokseen, epäedukseen); tiderna ~ ajat muuttuvat; vädret ~ sää muuttuu, -ändring -en -ar muutos; ~ar i prisnivån muutoksia hintatasossa; hintatason muutokset; han har undergått en stor ^ hänessä on tapahtunut suuri muutos; vidta(ga) *—ar tehdä muutoksia, för||éra I tr ngn ngt (juhl.) lahjoittaa jllk jtk. -§ta V rfl. ~ sig syödä liikaa; syödä itsensä kipeäksi (på svamp sienistä; m. kyllästyä sieniin), -pda II1 tr hävittää (autioksi), tuhota; haaskata, hukata, tuhlata; ~ sin kraft på ngt tuhlata, haaskata voimansa hukkaan, suotta jhk; en r^nde eldsvåda tuhoisa tulipalo, -pdelse -n -r hävitys; tuho; ~ns styggelse (vanh.) hävityksen kauhistus, för||ödmjuka I tr nöyryyttää; ~ sig nöyrtyä. -ödmjukelse -n -r nöyryytys. för||$ka I I. tr lisätä, kartuttaa; laajentaa, levittää. II. rfl. ~ sig lisääntyä, karttua, enetä, -pkas I itr (dep.) lisääntyä, karttua, i antal lukumäärältään. -Qkel-se -n -r lisääntyminen, eneneminen; sikiäminen, suvun jatkuminen. -Qva I tr suorittaa, tehdä; ^ ett brott (mot ngn) tehdä rikos (jtk vastaan); grymheter tehdä itsensä syypääksi julmuuksiin; ^ inbrott (stöld) tehdä murto (varkaus). -9vande: ^ av ett brott rikoksen teko. föröver (adv. mer.) keulan puolella, edessä; edessä(päin). förövning esi-, alku|harjoitus, fösa II2 I. tr ajaa (karjaa); mättää, syytää; luoda (lunta). II. (pain. part.): ~ in mättää, syytää sisään; ^ på ajaa, hoputtaa; ^ undan työntää syrjään; ajaa pois; mättää, luoda pois tieltä; ^ ut ajaa ulos; mättää, syytää ulos.

G

g 1. (kirj.) g, G. 2. (mus.) g.

gabardjn -en (-et) (vaat.) gabardiini.

-röck gabardiinitakki. gadd -en -ar (ksv., el.) pistin, piikki, gadda I rfl. ^ sig samman, ^ ihop sig liittyä, lyöttäytyä yhteen, gaff|el -eln -lar haarukka; kniv o. ~ veitsi ja haarukka; (m. mer., plkp.) haarukka, -bit (keit.) haarukkapala, -formig -t haa-gaffelklo

rukan muotoinen, -klo haarukan haara, -segel (mer.) haarukkapurje. -truck -en -ar (nost.) haarukkanosturi. gaffla I itr (j.) pälpättää, hölpöttää. gag|e (ga:s) -et -, -er palkka, gagn -et hyöty; till ~ jör ngn jnk hyödyksi; till bådas vårt ~ meidän molempien eduksi; vara till ~ för ngn, lända ngn till ~ olla (koitua) jllk (jnk) eduksi, hyödyksi.

gagna I tr, itr olla hyödyksi, hyödyttää, gagnelig -t -are hyödyllinen; ^ för hälsan hyödyllistä terveydelle, gagnlös -t hyödytön, turha, -het hyödyttömyys.

gagn||virke (sht.) käyttöpuu; järeä puu. -växt hyötykasvi.

1. gala gal gol (galade) galit (gält) itr (kukko) kiekua, (käki) kukkua.

2. gala -n (suuri) juhla|puku, -asu; klä sig i (stor) r^j pukeutua, laittautua (täyteen) juhla]pukuun, -asuun, -dräkt (suuri) juhlapuku, -föreställning juhlanäytäntö.

galant -are I. (a.) a) komea, hieno, loistelias; b) Kehittelevä, hienosteleva; (liioittelevan) kohtelias (naisille); taipuvainen rakkausseikkailuihin. II. (adv.) gå ~ sujua, käydä oivallisesti; det gjorde du ~ sen teit (se kävi sinulta) hienosti, galanter| -et 1. kohteliaisuus; mielistely, lemmenleikki, rakkausjuttu. 2. pl -er ks. seur. -varor pl korutavarat; ylellisyystavarat.

gala||uniform (sot.) suuri juhlapuku.

-vagn loisto|valjakko, -vaunut, galeas -en -er (mer.) kaljaasi, galej (j.): gå ut på ~ lähteä huvittelemaan, hauskaa pitämään. gal$j!a -an -or (hist.) kaleeri; vad hade min son på att göra? (kuv.) mitä sinun pitikään mennä pistämään sinne nenääsi? gal|en -et -nare 1. hullu, mielenvikainen, mielisairas; hurja, raivo; -na upptåg hullut kepposet, hulluntyöt; det är så (att) man kan bli ~ tässä tulee ihan hulluksi; (vara) ~ i ngt hullautua jhk; han är ^ i henne (j.) hän on tyttöön ihan hulluna; det är då för -et sehän on ihan hullua! 2. väärä; klockan går -et kello on väärässä, ei ole oikeassa; allt går -et kaikki menee päin mäntyyn, käy hullusti; det var inte så -et det! se (pä) ei ollut ollenkaan hullumpaa, oli aika sukkelaa, sukkelasti sanottu, galen||panna hurjapää, -skap -en hulluus; pl -er hullutus, mielettömyys, tyh-myys; göra ~er tehdä tyhmyyksiä, hullutuksia, mielettömyyksiä, galgbacke (hist.) hirsipuumäki, hirttopaikka.

galg|e (-je) -en -ar (hist.) hirsipuu; (nyk.)

vaateripustin, galgenfrist (lyhyt) armonaika, galg||fysionomi hirtehis-, roiston |naama, -fågel hirtehinen, -humor hirtehishuu-mori. -rep hirttonuora, hirttosilmukka, galilé -(e)n -er galilealainen. Galiléen npr Galilea, galileisk -t galilealainen, Galilean-, galjon -en -er (ent. mer.) kaljuuna, keula|-parvi, -häkki.

galj öns|| bild, -figur (mer.) kaljuunakuva, keulakuva.

gall (a. tpm.) (ksv.) marto; (lehmä) maho. gall|a -an -or sappi (m. kuv.); utösa sin ^ purkaa sappeaan; bitter som ~ sapen-karvas. gallblåsa (an.) sappirakko.

1. galler -n - (hist., käns.) gallialainen.

2. gall|er -ret - (tkn) ristikko, säleikkö; (fys.) hila; sätta ~ för ngt varustaa ristikoilla.

galler| |f öns ter ristikkoikkuna. -grind ris-tikkoportti. galler} -(e)t -er pitkä, kaita (loisto)huone, galleria; parveke; taidekokoelma; (teat. leik.) paratiisi, piippuhylly, gallerverk ristikko; (tkn.) hila. gall||feber: reta ~ på ngn ärsyttää jk pahanpäiväiseksi; jag får ~ sappeni kiehuu. -gång (an.) sappitiehyt, gallicjsm -en -er (kiel.) gallisismi, ranskan -voittoisuus, ranskalaisuus, gallier ks. 1. galler.

gallimatias (tpm.): prata ren <—' puhua joutavaa lorua, roskaa, gallion ks. galj on. gallisk -t gallialainen, gallra I tr (mtsh.) harventaa, (m.) taimia; ^ ut (er. urh.) karsia, valita (kilpailussa); valikoida; hylätä.

gallring -en (metsän, taimien) harvennus; erottelu, valikointi, hylkääminen (joukosta); vrt. ed.

gall[|sjuk -t sappitautinen; (kuv.) katkera, sapekas, -sjuka sappitauti; (kuv.) katkeruus, sapekkuus.

gall||skrik (hirveä) huuto, kirkuna, -skrika IV1 itr huutaa kuin tapettava, kuin puukko kurkussa.

gall| |spräng|d -t (lääk.) sapensekainen; (kuv.) kiukkuinen, sapekas, -sten (lääk.) sappikivi, -stenskolik (lääk.) sappikivi|-ähky, -kohtaus, gallup||institut gallupinstituutti (Gallupin mielipiteenmittauslaitos). -undersökning gallup|tutkimus, -menetelmä, galläpple (ksv.) äkämä; äkta ^ väriomena. galnas I itr (dep.) riehua, hosua, elämöidä kuin hullu.

galning -en -ar hullu, mielipuoli; väsnas som en ~ riehua, raivota, elämöidä kuin hullu.

1. galon (u:) -en -er (sot.) nauhus, kaluuna.

2. galon (u:) -et galoni; muovi (lia päällys-tetty)kangas.

galonera|d -t nauhuksinen, kaluunainen. galon väska galonilaukku. galopp -en -er (rts.) laukka; i ~ laukkaa; i jull(t) ~ täyttä laukkaa, neliä; inte fatta ~en (kuv.) käsittää hitaasti, vain puolittain.

galoppera I itr ratsastaa laukkaa; laukata, nelistää.

galosch -en -er kalossi, kumipäällyskenkä.

-hylla kalossi|naulakko, -hylly. gält -en -ar (mv.) karju, galvaniska I tr (tkn.) galvanoida. galvanisering -en galvanointi. galvanisk -t galvaaninen, galvanomet|er -em -rar galvanometri. galär -en -er (hist. mer.s.) kaleeri, suotuso-taiaiva. -fånge kaleerivanki. -slav ka-leeriorja.

gam -en -ar (el.) korppikotka, gamling -en -ar vanhus; våra ~ar meidän vanhukset, gam|mal -malt -la äldre vanha; -la möbler vanhat (m. antiikki-, käytetyt) huonekalut; den -la goda tidén vanhat hyvät ajat; en dag ~ päivän vanha; ^ som gatan ikivanha, »vedenpaisumuksen aikainen»; han är lika r^ som f ag hän on minun ikäiseni; me olemme samanikäiset; hur r^j tror du hon är? vanhaksiko häntä luulisit? en ett års ~ barnunge vuoden vanha lapsi; jag, -la människa minä vanha ihminen; minun iässäni; -la världen (mnt.) Vanha maailma; i -la dar vanhaan, entis|aikaan; -la o. unga vanhat ja nuoret; av (sedan) -malt vanhastaan, vanhoista ajoista.

gammal||dags (a. tpm.) vanhan kansan; vanhanaikainen, -dans vanhat tanssit, -modig -t -are vanhan|aikainen, -kuosi-nen. -rosa (a. tpm.) vaalean (harmahtavan) ruusunpunerva. -testamentlig -t vanhatestamentillinen; vanhantestamen-tin aikainen, gamman: en ~ (vanh.) ilo, riemu; och de levde i jröjd o. ~ ja he elivät ilossa ja riemussa, gamäng -en -er katupoika, viikari, ganglie -n -r, gangli|on -et -er (an.) hermo-solmu.

gangst|er -ern -rar, -ers gangsteri, (er. Amer.) suurkaupunkien rikollisjoukkioiden jäsen, -mentalitet gangsterin|mielen-laatu, -ajatustapa.

ganska sangen; melko, gap -et - kita, nielu (m. kuv.); rusa rätt i r^et på ngn rynnätä suoraan jnk kitaan, gapa I itr 1. avata suunsa; seistä suu selällään. 2. töllistellä, mulkoilla. 3. huutaa kirkua. 4. ammottaa, olla ammollaan, gapande (a. tpm.): med ~ mun suu auki, ammollaan, (j.) selällään; ett ~ sår ammottava haava; en ~ avgrund ammottava syvyys, kuilu.

gap||hals -en kiljukurkku. -skratt (äänekäs) naurunremahdus, hohotus; brista ut i ~ purskahtaa, remahtaa ääneen nauramaan. -skratta I itr nauraa (hohottaa) täyttä kurkkua, gar^g|e (-ra:s) -et - autojvaja, -talli, -hyra

autotallin vuokra, garant -en -er takaaja, takuumies; kannattaja.

garantera I tr taata; jör ngt vastata jstk. garanti -(e)n -er takeet; takuu, takaus; ikläda sig ~ jör ngt ottaa taatakseen jtk, sitoutua antamaan takeet jstk. -belopp takuu-, vakuus|määrä, -fond takuurahasto. -fördrag takuusopimus, -förening kannatusyhdistys, -traktat ks. -fördrag. garde -t -n henkivartio; kaarti, gardera I tr suojella, varjella; ~ sig suojautua.

garderob -en -er vaate|varasto, -komero; vaatesäiliö. garderobié -(e)n-er (miesp.) eteisvahtimestari; (teat.) vaatevaraston, puvuston hoitaja.

garderobisi -en -er (naisp.) ks. ed. garderobsavgift (teat.) vaatteidensäilytys-maksu.

gardin -en -er ikkunaverho, uudin; sätta upp ~er panna, ripustaa ikkunaverhot paikoilleen, -stång ikkunaverho tanko, gardjst -en -er kaartilainen, kaartinsotilas, garn -et - (laadut m. pl -er) lanka; verkko; fastna i ngns ~ (kuv.) tarttua jnk pauloihin; vittja sina ~ kokea verkkojaan, garnaffär lankakauppa, garnera I reunustaa, koristaa; (kai. verkko) pauloittaa; (mer.) laudoittaa (laivan sisusta).

garnering -en -ar reunustus, koristus; (verkon) paula(t); (aluksen) sisälaudoitus. garn||fiske verkkokalastus, -härva lanka-vyyhti.

garnison (-u:) -en -er (sot.) varuskunta; varuskuntapaikka; ligga i ~ olla varuskunnassa.

garnityr -et - reunuste; koristeet; tekohampaat; (tkn.) varusteet; työkalukerta. garn||nystan lankakerä. -ända langanpätkä.

garva I tr (nhk.) parkita.

208garva|d -t (kuv.) parkkiintunut, karaistunut.

garvarbark (nhk.) parkikset; parkitus|aine,

-kuori, gar vare -n - nahkuri, garveri -(e)t -er nahkimo. garvning -en parkinta. garvsyra parkkihappo.

1. gas -en -er kaasu; (vatten-) höyry.

2. gas -en sideharso; harsokangas.

gasa I I. tr kaasuttaa; ^ ihjäl tappaa kaasulla. II. itr: ~ på antaa kaasua, gas||angrepp (sot.) kaasuhyökkäys. -automat kaasuautomaatti. -bildning kaasun-muodostuminen, gasbinda harsoside. gasbrännare kaasupoltin. gascylinder (tkn.) kaasupullo, gas||formig -t kaasumainen, -förgifta I tr myrkyttää kaasulla, -förgifta|d -t kaasulla myrkytetty; kaasumyrkytyksen saanut. -förgiftning kaasumyrkytys, gas||kamin kaasukamiina. -kammare kaasukammio. -klocka kaasu|säiliö, -kello, gaskonjare -n - (käns.) gascognelainen;

(m. kuv.) kerskailija, gas||kran kaasuhana, -krig kaasusota, -kök kaasukeitin. -ledning kaasu johto, -ljus kaasuvalo. -lukt kaasunhaju. -lykta kaasulyhty, -låga kaasuliekki. -mask (sot.) kaasunaamari, -mätare kaasumit-tari. -pedal kaasupoljin, kuristus vipu. -pollett kaasurahake. -rör kaasuputki, gass -et paahde, kova helle, kuumuus, gassa I I. itr paahtaa kuumasti, kärventää. II. rfl. ~ sig i solen ottaa aurinkoa, paahtaa itseään auringonpaisteessa, gas||skydd kaasusuojelu. -slang kaasuletku. -spis kaasuliesi.

1. gast -en -ar (mer.) merimies; laivajmies, -poika; kansimies.

2. gast -en -ar haamu, kummitus.

gasta I itr (j.) huutaa, karjua, elämöidä, pitää meteliä.

gast^ra I itr (teat, oop.) vierailla, gast||krama I fr-kouristaa rautaiseen kouraisuun, pidellä rautaisessa kouraisussa; vara (kuv.) olla kuin kummitusten, haamujen takaa ajamana; painajaisen ahdistama, -kramning kuolemankouris-tus.

gastronom -en -er herkkusuu, herkuttelija, gastronomi -(e)n hieno ruoanlaittotaito; herkkujen valmistustaito. gastronomisk -t herkkusuinen. gas||tryck kaasunpaine, -tändare kaasu-sytytin. -tät ilmanpitävä. -täthet -en kaasun tiheys. -ugn kaasu-tvuni. -utveckling -en kaasunkehitys. -verk kaasulaitos, gat|a -an -or katu; en mycket trafikerad ~

vilkasliikenteinen katu; är avstängd katu on suljettu; gå fram kävellä katua pitkin (eteenpäin); ^ upp o. ~ ner katua ylös, toista alas; ho på Järnvägsgatan asua Rautatienkadun varrella; leka på flps.) leikkiä kadulla; mitt på på öppen ^ keskellä katua; kasta ut på r^n heittää (ulos) kadulle; känna sig vara på sin mammas ~ a) olla kuin kotonaan, kuin Herran kukkarossa; h) olla perillä jstk, tuntea kuin viisi sormeaan; rum åt r^n kadunpuoleinen huone; snett över viistoon vastapäätä; tvärs över suoraan kadun poikki, vastapäätä, gat||flicka katutyttö. -hörn kadunkulma, -lopp (hist.rng.) kujanjuoksu; springa ~ kärsiä kujanjuoksu, -lykta katulyhty, -läg-gare kadunlaskija. -läggning katukiveys; kadun|laskeminen, -kiveäminen, -pojke katupoika, -slinka katunaikkonen, ka-tulutka. -smuts kadun loka. -sopare kadunlakaisija. -sten katukivi. gatt -et - (mer.) reikä, aukko; salmi, salmen suu.

gatu||arbetare kadun|laskija, -päällysteen tekijä, -arbete katutyö, -belysning katuvalaistus. -buller katu|melu, -hälinä, -försäljare katukaupustelija. -korsning ka-dunristeys. -kravaller katumellakat. gatunge katupoika, kaduntyttö; katuka-kara.

gatu||nämnd katu(rakennus)lautakunta. -nät katuverkko, -reglering katujen järjestely. -renhållning katujen puhtaanapito. -skylt katukilpi. -trafik katuliikenne. -trafikant kadulla liikkuja, -uppträde katu|rähinä,-tappelu, -mellakka, -vimmel kadun vilinä, -övergång katuylikäy-tävä.

gatvisa katu|veisu, -iskelmä, gav|el -eln -lar pääty; dörren står på vid ~ ovi on selällään; öppna på vid ~ avata (sepposen) selälleen, -fönster päätyikkuna. -krön päätyharja. -rum päätyhuone. gavott -en -er (tns.) gavotti. g-dur (mus.) G-duuri. ge V (giva; ks. m. ges) T. tr antaa; lahjoittaa; tuottaa; ^ ngn anstånd myöntää maksuajan lykkäystä; ^ dricks (pengar) antaa juoma-, palvelu |-rahaa; ^ ngn erkännande antaa, suoda tunnustusta; ^ ngn förhoppning om ngt antaa toiveita jnk saamisesta; ^ en skadad första hjälpen antaa loukkaantuneelle ensiapu; det

ena ordet gav det andra sanasta sana sikisi; ^ ngn en spark antaa jllk potku, potkaista; jag skulle '— mycket för att maksaisin paljon jos; jag r^r inte mycket för hennes omdöme sen naisen arvostelusta en maksaisi pal-

joakaan (en viittä penniäkään); jag ska ~ dig! kyllä minä sinulle näytän (mikä on mikä)! det ~r jag tusan (i)! (j.) siitä minä viisi (veisaan)! Othello ännu? (teat., oop.) vieläkö Othelloa esitetään? vern ~r? (kort.) kuka jakaa? (j.) kenen työ? Gud give att suokoon Herra että. II. rfl. ~ sig åt ngn antautua jllk;vähetä; lievittyä, helpottaa, taipua; det sig nog snart kyllä se pian helpottaa, asettuu, (j.) siitä lutviutuu; det sig av sig självt se on ilman muuta selvää; jag mig inte en antaudu; en anna itseäni nujertaa; (j.) ei minua pystyyn vedetä; ~ sig tid till vila varata itselleen aikaa lepoon; malttaa levätä; ~ sig i samtal ruveta puhelemaan (keskustelemaan) jnk kanssa; ~ dig inte i kast med honom! älä huoli käydä kiinni siihen mieheen! ^ sig i kast med ett svårt arbete ryhtyä vaikeaan työhön; ~ sig till känna ilmaista itsensä (kuka on). III. (pain. part.): ~sigav lähteä tiehensä, matkaan; karata, paeta, (j.) häipyä, pimitä pois; ^ bort antaa pois, lahjoittaa; pyrkiä eroon jstk; ~ efter myödätä, hellittää; taipua, alistua; antaa myöten, (j.) periksi; ~ emellan antaa (vaihtokaup.) väliä; inte ~ ifrån sig ett knyst olla luiskahtamatta, hiiskumattoman hiljaa; inte ~ ifrån sig ett livstecken olla osoittamatta pienintäkään elonmerkkiä; ^ igen antaa takaisin; (kuv.) maksaa vanhoja kalavelkoja; ~ sig in på ngt ryhtyä, antautua jhk; käydä (työhön); aloittaa, panna alulle; ^ sig in vid teatern mennä teatteriin, näyttämölle; ~ med sig antaa myöten, mukautua jhk, alistua; hellittää; ^ sig på ngn käydä jnk kimppuun; ^ tili ett skrik huutaa, parkaista; päästää huuto; ^ sig till att läsa ruveta lukemaan; ~ tillbaka antaa takaisin; vaihtaa; ^ upp jättää jtk; luopua jstk; ^ upp hela saken jättää koko asia sikseen; ~ ut (pengar) panna rahaa menemään; luovuttaa rahoja; (tryckalster) julkaista (painotuotteita); ~ sig ut i regnet mennä ulos sateeseen; ' sig ut på äventyr lähteä seikkailemaan; ^ sig ut o. fiska lähteä kalaan, ongelle; ^ sig ut för (att vara) ngt olla olevinaan (sanoa, väittää olevansa) jk, esiintyä jnak (liikemiehenä, »johtajana» yms.); ^ sig ut för att vara sjuk teeskennellä sairasta; ~ sig åstad lähteä pois, matkoihinsa, tiehensä.

gebit -et - alue, ala.

gedigjen (j-) -et -nare (met.) puhdas, pelkkä; täyteläinen; kunnon, kelpo; perusteellinen, huolellinen; han har fått en ~ uppfostran hän on saanut huolellisen, hyvän kasvatuksen, -het -en puhtaus, aitous;

täyteläisyys; kelvollisuus, kunnollisuus; vrt. ed.

gehling (j-) -et - ripustin; (sot.) miekan-kannike.

gehpr (j-) -et 1. kuulo (aisti). 2. (mus.) (sävel)korva; spela efter ~ soittaa korvakuulolta. 3. skaffa sig ~ saada sanansa kuulumaan; vinna ~ saada (toiset ihmiset) kuuntelemaan puhettaan; han har ~ med sig hänen sanojaan kuunnellaan, hänen sanansa tehoaa, (j.) tepsii, geigermätare (fys.) geigermittari, hiukkas-ilmaisin.

gejs|er -em -rar (geol., mnt.) geysir (ajoittain purkautuva) kuuma suihkulähde, gelatin (s-) -et, -en liivate, gelé (s-) -n, -(e)t -er hyytelö, geléaktig -t hyytelömäinen. geljk|e (j-): du o. dina -ar sinä ja (sinun) kaltaisesi, gem -et - paperiliitin. gem&k (j-) -et - (tav. suuri, loistelias) huone.

gemen (j-) -t -are a) yksinkertainen, arkinen; b) ilkeä, halpamainen, alhainen;

man rivimies; »tavallinen» mies; göra sig ~ (j.) heittäytyä alentuvaksi, (muka) »kansan» mieheksi; i ~ yleensä, ylimalkaan, ylipäänsä, gemena pl (kirjp.) pienaakkoset. gemen||het -en -er ilkeys, halpamaisuus; vrt. gemen, -ligen tavallisesti; ylipäänsä, ylimalkaan, -sam -t -ma yhteinen; ^ divisor (mat.) yhteinen jakaja; ^ nämnare yhteinen nimittäjä; rum yhteinen huone; för oss meille molemmille; göra ~ sak med ngn olla yhteistoiminnassa (yksissä tuumin, yhtä puolta) jnk kanssa; ha ngt med ngn olla jtk yhteistä toisen kanssa; vi har intet ei meillä ole mitään yhteistä keskenämme;

hade de åtagit sig he olivat yhdessä ottaneet (tehdäkseen), -samhet yhteisyys; ^ i intresse etuyhteys,

gemensamhets||anda yhteishenki, -båd yhteis-, perhe|sauna, -kylpylä, -känsla yhteistunne, gemenskap -en yhteys; yhteisyys, gems ks. gäms.

gemyt -et mieliala, mielenlaatu, gemytlig -t -are hyväntahtoinen; hyvä-nalikainen; viihtyisä, -het hyväntahtoisuus, lupsakkuus; viihtyisyys, gemål -en -er puoliso (mies, vaimo).

1. gen(j-) -en-er (fysiol.) geeni, perintötekijä.

2. gen (j-) -t -are suora; lyhyt; den här vägen är r^are tämä tie on lyhyempi (suorempi); ~aste vägen suorinta tietä; oikopäätä, suoraa päätä.

gena (j-) I itr oikaista; lyhentää tietä,genant — genomelak

gen

matkaa; ^ över ängen oikaista niityn poikki.

genant (s-) - -are kiusallinen, nolo, ilkeä, vaikea.

genast heti, heti paikalla, oitis; jag kommer tulen heti! -leverans (kaup.) toimitus, hankinta heti, viipymättä, gendarm (s-) -en -er santarmi, (eri.) poliisi, gendriva IV1 tr väittää vastaan, torjua, kumota.

genealog (j-) -en -er sukututkija, genealogi, genealogi -(e)n -er suku|tutkimus, -tiede; suku|luettelo, -taulu.

genealogisk -t genealoginen, sukututkimus-.

genera (s-) I I. tr häiritä, kiusata; det Er, om jag röker? kiusaako teitä, jos minä tupakoin (poltan)? lukten ~de henne (se) haju kiusasi häntä; det inte en stor ande suurta henkeä ei sellainen pysty häiritsemään. II. rfl. ~ sig ujostella, kainostella, häikäillä; du <—>r dig minsann inte! sinä et ainakaan liikoja ujostele, ole liialla ujoudella pilattu! oletpa aika häikäilemätön! inte ^ sig för ngn olla ujostelematta ketään; inte ~ sig för ngt olla aivan häikäilemätön, (leik.) siitä hyvä luonto ettei häpeä.

genera|d t nolo, kiusautunut, hämillään; häiriytynyt, vaivautunut, general (j-) -en -er (sot.) kenraali, -agent m pääasiamies. -bas (mus.) kenraalibasso, -direktör pääjohtaja; ~för postverket postilaitoksen pääjohtaja, -församling yleiskokous. -guvernör kenraalikuvernööri, generalisation -en yleistäminen, generalisera I tr yleistää, generalisering -en yleistäminen, generalitet -et (sot.) kenraalikunta, general||karta yleiskartta, -konsul pääkonsuli. -löjtnant kenraaliluutnantti, -major kenraalimajuri, -mönstring pääkat-selmus. -order yleiskäsky. -paus (mus.) yleistauko. -repetition pää-, viimeinen, kenraali | harjoitus, -stab yleisesikunta, -stabschef yleisesikunnan päällikkö, -stabskarta yleisesikunnan kartta, -stabsofficer yleisesikuntaupseeri, -strejk yleislakko.

generande (s-) (a. tpm.) kiusallinen; ~

hårväxt kiusallinen karvainkasvu. generation (j-) -en -er sukupolvi, miespolvi, polvi.

generationskonflikt sukupolvien keskinäinen ristiriita, generator (aut.) -n -er (shk.) generaattori, generell (s-) yleinen, yleis|laatuinen, -pätevä; ^ fullmakt yleisvaltakirja. generera (j-) I tr (tkn.) tuottaa, valmistaa; kehittää.

generositet (s-) -en aulius, anteliaisuus, generas (s-) -t -are aulis, antelias, avokätinen.

genesis: en ~ (tpm.) synty, alkuperä;

(Raam.) Genesis. (1 Moos. kirja), genetik (j-) -en genetiikka, perinnöllisyystiede.

genetiker (j-) -n - geneetikko, perinnöllisyyden tutkija, genetisk -t geneettinen, genever -n (sene:ver) genever, katajanmarja viina, gengas -en (j-) puukaasu. -aggregat puu |-kaasugeneraattori, -kaasutin, -bil puu-kaasu (käy ttöinen) auto. -drift puukaasu-käyttö. -driv|en -et -na puukaasukäyttöi-nen; ~ bil (leik., iv.) häkäauto. gen||gångaraktig -t kummitusmainen, aavemainen. -gångare -n - kummittelija, haamu, kaksoisolento, -gåva vastalahja, -gäld vastike, vastalahja, palkka, korvaus; i ~ för korvaukseksi (vastalahjaksi) jstk; i ~ får du sen sijaan, korvaukseksi saat. -gälda I tr korvata, palkita; ~ ngns vänlighet vastata jnk ystävyyteen (ystävyydellä) .

geni (s-) -(e)t -er nero. genial (j-) -t -are nerokas, -isk -t ks. ed. genialitet -en nerokkuus, genie (j-) -n -r

suojelushenki, genius, genjknöl: gnugga ~arna (leik.) hieroa äly-nystyröitään.

genitiv -en -er (kiel.) genetiivi, genius ks. genie.

gen||klang vastakaiku; kaiku; vinna, väcka ~ saavuttaa vastakaikua, -kärlek vastarakkaus. -ljud kaiku, vastakaiku, -ljuda IV3 itr kaikua (vastaan), -mälall1 (II2) tr vastata; väittää vastaan, -mäle -t -n vastaus, vastine, vastaväite, huomautus, genom (prp.) kautta, läpi; -sta; keinoa, -lia; ~ staden kaupungin halki, kautta; kasta ut ~ fönstret heittää ulos ikkunasta; titta in (ut) ~ fönstret kurkistaa sisään (katsoa ulos) ikkunasta; ^ blötläggning liottamalla; ^ att vrida på kranen vääntämällä hanasta, -andald -t (av ngt) jtk uhkuva, henkivä, -arbeta tr (perinpohjin) valmistaa. -blot -t läpimärkä, läpilionnut. *borra I tr lävistää; med ~de tinningar lävistetyin ohimoin, -brott läpimurto, -brut|en -et-na lävistetty, reiällinen, -bäva I tr tunkea jnk läpi; panna vapisemaan. -dra(ga) IV2 tr: staden är -dragen med kanaler kaupungin halki kulkee useita kanavia; kaupunkia halkovat kanavat, -driva IV1 tr: ~ sin vilja ajaa tahtonsa perille, -dränka II2 tr: -dränkt av olja öljyn läpi liottama, -dålig -t -a, -elak -t -a läpeensä huono, häijy, ilkeä.

genom||fara VI2 tr: jag -fors av en rysning minua puistatti väristys, -fart -en läpiajo; förbjuden läpiajo kielletty! -fartsväg läpiajotie, kauttakulkutie. -festad: en ~ natt hummattu yö. -forska I tr tutkia läpeensä. -frus|en -et läpeensä kylmissään; läpi, pohjia myöten jäätynyt, -föra II1 tr toteuttaa; ajaa as. perille; saattaa päätökseen. -förbar -t toteutettav(iss)a, suo-ritettav(iss)a, aikaan saatav(iss)a. -glödga I tr hehkuttaa läpi. -god -gott perin, sydämellisen hyvä. -gripande (a. tpm.) (kuv.) perusteellinen, syvällinen, -grädda|d -t hyvin paistunut, täysin kypsä (leipä), -gå V tr tarkastaa, läpikäydä; kärsiä, kokea; han har -gått en operation hänelle on suoritettu (j. tehty) leikkaus, -gående I. (a. tpm.) 1. läpikäyvä; ~ tåg kautta-, läpi-kulku|juna, pikajuna. 2. tavallinen, yleinen. II. (adv.) yleensä, tavallisesti, -gång läpi|kulku, -käynti; vid ~ av våra böcker (kaup.) tarkastaessamme kirjojamme.

genomgångs||konossement kautta-, läpi-kulku|konossementti. -rum läpi|käytävä, -kuljettava huone; läpikulkuhuone. -trafik kauttakulkuliikenne.

genom||hederlig -t perin rehellinen, -hygglig -t perin hyvä, kunnollinen, hyväntahtoinen. -ila I Ylentää, kiitää läpi; (kuv.) viiltää, -kokt -a valmiiksi, kypsäksi keitetty. -komisk -t perin hullunkurinen, huvittava, -korsa I tr halkoa; risteillä; kulkea ristiin rastiin, pitkin ja poikin; landskapet av vägar maiseman halki risteilee teitä; tiet halkovat maisemaa. -levaV^r kokea, elää. -lid|a IV1 tr kärsiä, kestää; efter allt vad fag -lidit kaiken sen jälkeen mitä olen joutunut kärsimään, kokemaan. -lysa II2 tr valaista läpi. -lys-ning -en (lääk.) läpivalaisu, -läsa II2 tr lukea läpi. -läsning -en läpi|luku, -lukeminen. -löpa V tr suorittaa, kokea; juosta läpi, loppuun saakka, -marsch läpimarssi. -mog|en -et -na läpeensä kypsä, täysin kypsä, -musikalisk -t erittäin musikaalinen. -piska|d -t ovela, (j.) konstinsa oppinut; en ~ skälm täydellinen lurjus, -prygla I tr piestä, rökittää pahanpäiväiseksi, -pyr|d -t av ngt täynnä jtk; rummet var-t av tobaksrök huone oli täynnä (huoneessa oli hirvittävästi) tupakansavua, -resa I. -n läpikulkumatka; på ~ läpikulkumatkalla; på min ~ läpikulkumatkallani; matkustaessani sen (paikan) kautta. II. II2 tr kulkea, matkustaa läpi, kautta.

genom||rutt|en -et -na läpi, kauttaaltaan mädännyt, laho; ett -et staket läpeensä (aivan) laho säleaita. -räkning läpilas-kenta; vid ~ laskiessa(mme) (läpi), -rökt - -a: väl ~ skinka oikein hyvin,

oivallisesti savustettu (savustunut) kinkku, liikkiö, -se V tr tarkastaa, katsastaa (läpi), -seende -t: vid ~ av tarkastaes-sa(mme). -skinlig -t -are läpi|näkyvä, -kuultava (m. kuv.). -skinlighet läpinäkyvyys, -kuultavuus. -skåda I tr nähdä jnk läpi; (kuv.) paljastaa; fag har fullständigt honom olen päässyt täyteen selvyyteen hänen aikeistaan, paljastanut hänen aikeensa, -skådlig -t: lätt ~ helposti paljastuva, huomattava, -skärning -en läpileikkaaminen; läpileikkaus; poikkileikkaus. -slag, -slagskopia (kirj.kon.) läpilyönti-, läpi-isku-, hiili|jäljennös, genomsnitt -et läpileikkaus; i ^ keskimäärin.

genomsnittlig -t keskimääräinen, genomsnitts||människa tavallinen ihminen; keskimitan ihminen (mies), -pris keskihinta, -ålder keski-ikä. genomj|stekt - -a läpi, oivallisesti paistettu (paistunut), -strömma I tr virrata jnk läpi. -ströva I samoilla (ristiin rastiin, pitkin ja poikin); kuljeskella läpi (seudun); han har landet hän on samoillut maata ristiin rastiin, -sur -t läpi kastunut, -svettig -t hiestä läpimärkä (nä), -syra I tr hapattaa; (kuv.) vara av ngt olla jnk läpitunkema, elähdyttämä. -torr -t aivan, ruti kuiva, -trevlig -t: en ~ människa perin hauska, miellyttävä hnk. -tråkig -t (hirvittävän) ikävä, pitkäpiimäinen. -tränga II1 tr tunkea läpi. »trängande (a. tpm.) läpitunkeva, -trängnings-förmåga läpäisykyky; (luodin) lävistä-mis-, tunkeutumis|kyky. -trött - -a lopen väsynyt; upi uuvuksissa, -tåg (sot.) läpiImarssi, -kulku, -tänkt - -a läpeensä, huolellisesti harkittu, -vaka[d -t läpi valvottu. -varm -t täydelleen lämmitetty, lämminnyt, -våt -t läpi-, liko|märkä, -väv|d -t läpi kudottu, -ögna I tr (kiireesti) silmäillä läpi.

genre (sanger, yhd. m. sangre) -n -r laji, laatu, -bild (taid.) laatukuva, gen||sa|ga -an -or vastaväite; vastalause, -skjutaIV3 tr:^ngn saavuttaa (saada kiinni) oikotietä käyttämällä, oikaisemalla, -strävig -t - are vastahakoinen, -strävighet vastahakoisuus, -störtig -t -are (vanh.) juro, jäykkä, vastahakoinen, -svar 1. vastaus, vastine; tiuskaus. 2. vastakaiku; mieltymys, -sägelse -n -r vastaväite; utan ~ vastaan sanomatta, kieltämättä, gentemot (prp.) vastakkain, vastatusten; varandra vastapäätä; (m.) suhteen, verraten.

gentil (sangtiil) -t -are hieno; aulis; visa sig ~ osoittautua auliiksi, suuripiirteiseksi.gentjänst -

gentjänst vastapalvelus; göra ngn en ~ tehdä jllk vastapalvelus, gentle|man (jentel-, jentle-) -mannen

-män herrasmies, gentlemanni, gentlemanna||chaufförherrasmiesauto|ilija, -nkuljettaja (joka noud. kohteliaisuuden vaatimuksia er. jalankulk. kohtaan), -lik-t -are, -mässig -t -are herrasmiehen kaltainen, gentlemannin tapainen (arvon mukainen) .

Genua (je:-) npr (mnt.) Genova, genu^sare -n -, genuesisk -t genovalainen, genu|n (je-) -t -are aito, väärentämätön, oikea.

genus (je:-) -, -et - (kiel.) suku. genväg oikotie; ta en ~ mennä oikotietä, geogr|tøf (j-) -en -er maantieteilijä, -afi -(e)n maantiede; (koul. oppiain. m.) maantieto. -giisk -t maantieteellinen, geol||og -en -er geologi, -ogi -(e)n geologia. -ogisk -1 geologinen, geom||etri -(e)n (mat.) geometria, mittaus-oppi. -etrisk -t geometrinen, georg^tte (sorset) -en georgette, sorsetti (ohut, kaksiniitinen silkki- t. villakan-gaslaatu).

gepäck (g-, j-) -et matkatavarat, gerjil|a (g-j -an -or 1. sissijoukko, vapaa-joukko. 2. sissisota, -krig ks. ed. 2. germ||an (j-) -en-er (käns.) germaani, -ani-s$ra I tr germaanistaa; (tav.) saksalaistaa, -amsm -en -er germanismi; saksalle omin. sana t. snt. -anist -en -er germaanisten kielten tutkija. -$nsk -t germaaninen, ger||undi|um -et -er (kiel.) gerundi.

-undivjum -et -er (kiel.) gerundiivi. ges(je:s) (givas) V itr (dep.) olla (olemassa); mo t den sjukdomen ^ ingen bot siihen tautiin ei ole mitään lääkettä; siinä taudissa eivät mitkään lääkkeet tehoa (tepsi, auta); det ~ tillfällen då on tilaisuuksia (hetkiä) jolloin, geschäft (g-, j-) -et - liike|toimi, -homma; kaupanteko, (halv.) »gesefti». geschäfts|[makare (halv.) kaupantekijä.

-makeri -(e)t -er kauppojen teko. gesims -en -er (rak.) koruräystäs, simssi. gess (mus.) ges. gess-dur (mus.) Ges-duuri. gest (sest) -en -er ele, liike, gestalt (j-) -en -er hahmo, muoto; vartalo; ta ~ hahmottua, muotoutua, gestalta I tr hahmot|ella, -taa; järjestää, muodostaa; ^ sig hahmottua, muodostua, muotoutua; utställningen ~de sig till en stor framgång näyttely muodostui suureksi menestykseksi, näyttelystä sukeutui suuri menestys, gestaltning -en hahmottelu; hahmottuminen, kehitys.

- gift dryck gif

gestikulera (s-) I itr viittoilla, elehtiä, gesäll (j-) -en -er (ent.) kisälli; sälli, -prov kisällin|näyte, -koe. get (je:t) -en getter vuohi; skilja fåren från getterna erottaa lampaat vuohista, getabock pukki; (vanh., leik.) vuohipukki. gethår -et vuohenkarva(t). geting (je:-) -en -ar (el.) ampiainen, -bo ampiaispesä. -midja ampiaisvyötärö (naisten er. hoikka vyötärö), -sting, -styng ampiaisenpisto. get||ost vuohenjuusto, -ragg vuohenkar-vat. -skinn vuohen |talja, -

nahka, -öga vuohensilmä; kasta ett ^ på ngt nopeasti vilkaista jhk. getto (g-) -t -n ghetto, juutalaiskortteli. gevär (j-) -et - kivääri; för fot kivääri jalalle — vie! stå med ~ för fot seistä kivääri jalalla; i kivääreille! på axel kivääri olalle — vie! sträcka ~ laskea aseet, luopua aseista (m. kuv.). gevärs||eld kiväärituli. -exercis kivääri-harjoitukset. -håll: påf inom ~ kiväärin-kantamalla, kiväärinkantaman päässä, päähän, -kolv kiväärinperä, -pipa ki-väärinpiippu. -skott kiväärinlaukaus. Gibraltar sund npr (mnt.) Gibraltarin salmi.

gid (gid, gidd) -en -er (hnk.) opas; (kirj.)

(matka) opas. giff|el (g-, j-) -eln -lar (eri.) kuverttileipä, »sarvi».

1. gift (j-) -et -er myrkky; snabbt (långsamt) verkande ~ nopeasti tappava (hitaasti vaikuttava) myrkky.

2. gift (j-) - -a naimisissa, nainut; ~ man aviomies, nainut mies; ^ kvinna aviovaimo, naimisissa oleva nainen; ungt ~ par nuori aviopari, vastanaineet; bli ~ mennä (joutua, päästä) naimisiin, avioliittoon.

gifta II2 I. tr: bort naittaa, med jllk. II. rfl. ~ sig mennä naimisiin jnk kanssa; jag gifter mig inte förrän menen naimisiin vasta kun; ^ sig (med ngn) av kärlek (för pengar) mennä jnk kanssa naimisiin rakkaudesta; (j.) ottaa jk rahojen vuoksi; »naida rahaa»; ^ sig in i en familj naida (ottaa puoliso) jstk suvusta (perheestä); ^ om sig mennä uusiin naimisiin, giftas II2 itr (dep.) mennä (joutua, päästä) naimisiin, -gal|en -et, -na, -lyst|en -et -na (j.) naima|hullu, -haluinen, -tankar naimatuumat; gåi~ olla naimatuumissa. -vux|en -et -na naimaikäinen, -ålder naimaikä.

gift||blandare myrkynsekoittaja; myrkyttäjä. -blåsa myrkkyrakko; (kuv.) myrk-kykieli, ilkeä, sapekas hnk. -dryck myrkkyjuoma.

213gifte — givande

gifte -t -n avio (liitto); göra ett gott ~tehdà hyvät naimiskaupat; barn i första ~ lapsi ensimmäisestä avio(liito)sta. giftermål -et - avioliitto, avioliiton solmiminen; ^ av kärlek rakkausavioliitto.

giftermåls||anbud avioliitto-, naima|tar-jous. -annons naimailmoitus. -balk (hist. Iak.) naimiskaari. gift||fri -tt myrkytön, vaaraton, -gas

myrkkykaasu; (sot.) taistelukaasu, giftig -t -are myrkyllinen; (kuv.) pureva, ilkeä, -het myrkyllisyys; pl -er purevat huomautukset, ilkeydet, gift| I körtel myrkky rauhan en. -orm myrkkykäärme.

giftorätt (Iak.) avio-oikeus; naimaosa. gift||stadga (Iak.) myrkkyasetus. -tand myrkkyhammas. -ämne myrkkyaine. gig|a (j-) -an -or (vanh.) viulu, gigant (g-) -en -er jättiläinen, (myt.) gigantti, -isk -t jätti(läis)mäinen, valtava, suunnaton.

gigg (j-) -en -ar 1. (aj.) kiesit. 2. (mer.)

laivavene, (väl.) purjesoutuvene. gigolo (j-) -n -r gigolo, ammattitanssittaja. gikt (j-) -en (lääk.) kihti, luuvalo, -anfall kihdinpuuska. -brut|en -et -na kihdin runtelema, -knöl (lääk.) kihtikyhmy. giljo||tjn (g-) -en -er (hist.) giljotiini, mes-tauskone. -tindra I tr giljotinoida, mes-tatagiljotiinilla.

gill (j-) -t: allt går sin r^a gång kaikki käy (menee) säännöllistä menoaan (latuaan); tredje gången ~t (snl.) kolmas kerta toden sanoo.

gilla I tr hyväksyä, tunnustaa; pitää jstk; det inte sitä ei hyväksytä, ei sallita; se ei käy päinsä, gillande -t hyväksyminen, gille (j-) -t -n 1. juhlat, kemut. 2. ammattikunta, veljeskunta, (hist., kuv.) kilta, gill|er (j-) -ret - (ent. mets.) ansa, pyydys, loukku. gille(s)||sal ammattikunnan sali, halli; juhlasali; (yhdist). kokoushuone, huoneisto. -stuga kokous|huone, -sali; (m.) nuorisoseuran-, seura|talo. gillra I tr: ~ en fälla för moss virittää hiirille loukku (hiirenloukku), giltig (j-) -t -are pätevä, hyväksyttävä; voimassa oleva; skäl pätevät syyt. -het -en pätevyys, hyväksyttävyys, voimassaolo.

giltighetstid voimassaoloaika; pätevyys-aika.

gin, gina (ji:-) ks. gen, gena. ginst (j-, g-) -en -er (ksv.) kinsteripensas. ginnungagap (ji:-) (myt.) ammottava,

pohjaton kuilu.

gips (j-) -en -er kipsi; av ~ kipsinen, kipsi-.

gipsa I tr kipsata, rapata kipsillä, gips||avgjutning kipsi|valos, -kuva. -avtryck kipsijäljennös, -förband (lääk.) kipsiside.

gir (j-) -en -ar 1. (mer.) mutkailu. 2.

(mer.) harus. 3. (puus.) kulmaliitos; viiste, gira I itr 1. (mer.) a) mutkailla; b) viip-poa ankkurissa. 2. (Int.) luisua, giraff (s-) -en -er (el.) sirahvi, kirahvi, gir^ra (j-) I tr (kaup.) siirtää; ^ tili ett

konto siirtää tilille, gir^ring -en (kirjnp.) siirto; tilisiirto, girig (j-) -t -are ahne, saita, kitsas, itara; ^ efter (på) ngt ahne (j. perso) jllk. -buk saituri, kitupiikki, visukinttu, -het ahneus, kitsaus, saituus, girtønd (g-) -en -er köynnös(koriste), kiehkura.

giro (j-, g-) -t (pank.) siirto (tili); sätta in pengar på ~ panna rahoja siirtotilille. -kort postisiirtokortti. -räkning siirto-tili; tilisiirtolasku. -rörelse tilisiirtoliike. giss (g-) (mus.) gis.

gissa (j-) I I. tr, itr arvata; ~ gåtor arvata, ratkaista arvoituksia; du har det arvasit sen (oikein); ^ hit o. dit arvailla sinne ja tänne, puoleen ja toiseen; rätt ~t! oikein arvattu; ^ fel (rätt) arvata väärin (oikein). II. rfl. ~ sig till ngt pyrkiä arvailemalla saamaan selkoa jstk. giss|el (j-) -let - -len ruoska; (kuv.) vitsaus, -slag ruoskanisku, gissla I tr ruoskia (m. kuv.). gisslan: en >—' panttivanki; ställa (ta) ~ antaa, luovuttaa (ottaa) panttivankeja, giss-moll (g-) (mus.) gis-molli. gissning (j-) -en -ar arvaaminen; arvailu;

olettaminen, gissnings||tävlan arvauskilpailu, -vis arvaamalla; (j.) arviokaupalla. gist|en (j-) -et -nare ravistunut, (mrt.) karsinoitunut. gistna I itr ravistua, karsinoitua, gitarr (j-, g-) -en -er (mus.) kitara, gitarrist -en -er, gitarrspelare kitaransoittaja.

gitt|a (j-) -er -ade (gitte, gat) itr viitsiä, haluta; taitaa; jag -er inte höra på längre en jaksa (en viitsi) enää kuunnella (tuota).

giv (ji:-) -en -ar 1. (kort.) jako, jakaminen; ~en (hnk.) jakaja. 2. (kuv.) en ny ~ uusi ohjelma, giv|a -an -or (mv.) a) rehuannos; b) lantamäärä, joka kerrallaan pannaan maahan, givakt 1. (sot. ym.) huomio! stå i ~ seistä

asennossa. 2. ett ~ ankara varoitus, givande (a. tpm.) tuottoisa, tuottava;

(kuv.) kursen var mycket ^ kurssit olivat hyvin antoisat, kursseilla tarjottiin (saatiin, opittiin) paljon; var resan (kuv.) maksoiko matka vaivan? vastasiko matka odotuksia? givare -n - antaja, lahjoittaja, (juhl.)

(jnk), suoja, givas ks. ges.

giv|en -et -na annettu; ratkaistu; varma, kiistaton, eittämätön; -na förhållanden tietyn-, mainitun|laiset olot, olosuhteet; det är en ~ sak att on varma asia (itsestään, ilman muuta selvää) että; ta ngt för -et pitää ilman muuta selvänä, edellyttää.

givetvis tietenkin, tietystikin, epäilemättä.

givmil|d -1 antelias, -het anteliaisuus.

1. gjord (ju:-) -en -ar vyö, (er.) satula-, patruuna|vyö.

2. gjor|d -t tehty, suoritettu; vrt. göra\ en r^ historia tekaistu juttu.

gjut|a (j-) IV3 tr 1. kaataa (m. valaa) nestettä; ' olfa på elden kaataa öljyä tuleen; (kuv.) panna tulta tappuroihin; ^ bittra tårar vuodattaa, itkeä katkeria kyyneliä; ^ av kaataa jstk pois. 2. (tkn.) valaa; -et glas valettu lasi; sitta som -en (puku) käydä (vanh. »istua») kuin valettu; ~ fast juottaa kiinni, gjutare -n - valaja, valuri. gjuteri -(e)t -er valimo, gjut||form valumuotti, -gods valokset, valanteet, -järn valurauta; av ~ valu-rau|ta-, -täinen, gjutning -en

valu, valaminen, gjutstål valu t eräs.

g-klav (mus.) g-avain, diskanttiavain. glacéhandske glasee-, kiiltonahka|hansi-

kas, -käsine, glaciatl -t jääkau|den, -tinen; jää-, -period -en (geol.) jääkausi, glaciär -en -er vuoristojäätikkö, jäävirta,

gletseri. -älv jäätikköpuro. gla|d -tt -dare iloinen, hilpeä, rattoisa, tyytyväinen; huvittava; ~a färger raikkaat, kirkkaat värit; en ~ givare iloinen antaja; en ~ gosse hauska poika, iloinen veitikka; en ~ överraskning iloinen, mieluinen yllätys; helg! hauskaa pyhää! göra sig en ~ dag pitää hauska päivä, viettää päivä hauskasti; ha ett glatt lynne olla ilo|luontoinen, -luonteinen; han har inte för dagar hänen päivänsä (elämänsä) ei (vät) ole liialla iloisuudella pilat|ut, (-tu); jag är lika ~ att minusta nähden, minun puolestani vaikka (tehdään niin); vara litet ~ olla hienossa hiprakassa; vara ~ i ngn olla jhk rakastunut; vara ~ åt livet iloita

elämästä; vara (bli) ~ över ngt olla iloinen (ilostua) jstk. glad| a -an -or (el. Milvus) haarahaukka, gladelig -1 (vanh., leik.) iloinen, gladeligen iloisesti, hilpeästi, gladiator (-o-) -n -er (Room.) gladiaattori.

-spel gladiaattorinäytäntö. gladlynt - -are iloluontoinen, -het -en iloluontoisuus.

glam -met hilpeys, iloisuus, hauskuus, glamma I itr ilakoida; hälistä, (äänekkäästi) nauraa ja jutella, glans -en loisto, komeus, upeus; i ali sin ~ kaikessa loistossaan, komeudessaan; det gick ju med ~ sehän kävi (meni, sujui, onnistui) loistavasti (j. kävi kuin rasvattu).

glansa I tr kiillottaa.

glans|| dagar loiston päivät, loistoaika.

-full -t loistava, loistelias, glansig -t -are kiiltävä, loistava, kirkas, glans (k) is kierä jää.

glans|| lös -t loistoton, -nummer loisto-numero. -punkt loistokohta. -roll (teat., oop.) loisto-osa. -stryka IV6 tr silittää tärkkiä käyttäen, tärkätä, -strykerska kiiltosilittäjätär. glapp -t -are liian iso, väljä, glappa I itr lo(n)ksua, hölskyä, holkkua; olla liian väljä (ettei mene kiinni); skon

kenkä lo(n)ksuu (jalassa), glapprum liikkumistila. glas 1. -et - lasi; pressat ~ puriste(ttu)-lasi; slipat ~ hiottu lasi; splitterfritt ~ pirstoutumaton lasi; ett ~ vin lasillinen viiniä; viinilasillinen; dricka två ~ vin juoda kaksi lasillista viiniä; sätt fram två ~ pane (pöytään) kaksi lasia! ta sig ett ~ för mycket juoda lasi liikaa; titta för djupt i ~et kurkistaa liian syvälle lasiin; sätta in ~ i fönster panna ikkunoihin lasit, lasittaa; sätta inom ~ o. ram panna lasin alle kehyksiin; av ~ lasista, lasinen, lasi-. 2. (mer.) lasi; åtta ~ kahdeksan lasia.

glas||affär lasitavarainkauppa. -aktig -t lasimainen. -arta|d -t lasin kaltainen, -assiett lasilautanen. -bit lasi(n)pala(nen). -blåsare lasinpuhaltaja, -bruk lasitehdas. -burk lasitölkki; säilömistölkki. glasera I tr lasittaa.

glas|| hus lasirakennus; den skall ej kasta sten, som själv sitter i >—' (snl. läh.) lakaise ensin omat portaasi, tule sitten toisten porstuaan! -kula lasipallo, -kupa lasiku-pukka. -målning (taid.) lasimaalaus, -mästare lasimestari; lasinleikkaaja. -ruta lasiruutu, -rör lasiputki, glass -en -er (keit.) jäätelö, -försäljare jäätelökauppias.

glas||skiva lasilevy, -skärva lasi(n)siru. -sliperi lasinhiomo.

glass||pinne jäätelöpuikko. -stånd jää-

telökoju.

glas||ull lasivilla, -varor pl lasitavarat, glasyr -en -er lasitus.

glasögon silmälasit, (j. lasit); ett par ~ silmälasit; var är mina missä minun (silmä)lasini ovat? begagna ~ käyttää silmälaseja, -bågar silmälasien kehykset, -fodral silmälasikotelo. -orm (el. Naja naja) silmälasikäärme.

1. glatt (adv.) ks. glad.

2. glatt - -are sileä, liukas; springa jör livet juosta kuin henkensä edestä, henkensä hädässä, -het sileys, liukkaus, -

slipa hioa sileäksi.

gles -t -are (tukka) harva, ohut; (tukan-kasvu) heikko; (hampaat) harvat (aukkoja välissä); (verkko) harva, isosilmäinen; (metsä, vaate) harva; befolkad harvaan asuttu, gleshet harvuus, pehmeys, kuohkeus;

(verkon) isosilmäisyys, harvuus. glesna I itr harveta, gli -fe)t -n kalanpoikaset, maimat; (kuv. j.) pojannolkki; pl (j.) mukulat, pennut, kakarat, glid -et - liuku, luiku; keli; i dag är det gott ~ tänään on hyvä keli; komma på ~ lähteä liukumaan, luisumaan; (kuv.) joutua kaltevalle pinnalle, glida IV1 itr liukua, luisua, livetä, luiskahtaa; låta tillfället ~ sig ur händerna päästää (edullinen) tilaisuus käsistään; ^ av liukua pois; ~ fram över isen liukua yli jään, pitkin jäätä; ^ förbi liukua ohi; ~ ned liukua, luisua alas. glidande (a. tpm.) liukuva; löneskala liukuva palkka-asteikko, glid||flygplan liitokone, liidokki, -flykt liitolento. -lager (tkn.) liukulaakeri, glidning -en liukuminen, luisuminen, luiskahtaminen; vrt. glida. glimma I itr hehkua, kimmeltää, kimaltaa, tuikkia; allt är ej guld som ei kaikki kultaa mikä kiiltää (eikä kaikki hopeaa mikä hohtaa); ^ tili välähtää, ruveta hehkumaan (loistamaan, kiiltämään).

glim|mer -ret 1. loisto, välke, kimallus. 2.

(kiv.) kiille, glimra I itr välkkyä, tuikkia, säkenöidä, kimallella.

glimt -en -ar välähdys, pilkahdus, hohde; en ~ av hopp toivon pilkahdus, kipinä; se en ~ av ngn nähdä jtk vilahdukselta; ~ar ur vardagslivet välähdyksiä arkielämästä.

glimta I itr tuikahtaa, pilkahtaa, välähtää; ~ fram tuikahtaa näkyviin, glimtvis välähdyksittäin, kuin välähdyksinä; silloin tällöin, väliin, gliring -en -ar pisto|puhe, -sana; letkaus; ge ngn ~ar letkautella, pistellä, puhutella pistosanoin.

glitt|er -ret loisto, välke; helyt, hepenet; joulukuusenkoristeet. -guld helykulta; (j.) kissankulta. glittra I itr välkkyä, välkehtiä, säkenöidä;

'—' i alla färger välkkyä kaikin värein, glittrande (a. tpm.) välkkyvä, säkenöivä, loistava; ^ glad ilosta loistava, iloa uhkuva.

glo (-u:) III itr mulkoilla, muljottaa; ~ på ngn katsoa tuijottaa, mulkoilla jtk; vad du på? mitä siinä mulkoilet (tuijottelet)?

glob (-u:) -en -er maapallo, taivaanpallo. -formig -t pallonmuotoinen, glop (u:) -en -ar (j.) poika|nulikka, -jolppi, glori|a (-u:) -an -or sädekehä, pyhimys-kehä.

glorifiera I tr ihannoida, ylistellä pilviin saakka.

gloriös -t -are kunniakas, maineikas, glos|a (-u:) -an -or 1, a) sananparsi; b) sanasto. 2. haukkuma-, pilkka-, -pisto|-sana, pilkallinen huomautus, glosbok (koul.) sanasto (vihko), lauseparsi-vihko.

glosög|d -t mulkosilmäinen. glufsa I itr: ~ i sig (j.) ahmia, hotkia, glugg -en -ar luukku, pieni aukko; ampuma-aukko, glukos ks. glykos.

glunkas I itr (dep.): det ~ om huhuillaan (jstk) että.

glupande (a. tpm.) kyltymätön, täyttymätön, ahne; saaliinhimoinen; ^ aptit sudennälkä; en ~ ulv raateleva susi. glupsk -t -are ahne, ahnas, saaliinhimoinen; äta ~t ahmia, hotkia, -het ahnaus, kohtuuttomuus, glutta I itr (j.) salaa kurkistella, glycerin -et, -en glyseriini. glykos -en (kern.) glykoosi, rypälesokeri, glåmig -t -are kelmeä, (sairaalloisen) kalpea; han ser ~ ut hän on, hänen kasvonsa ovat aivan kelmeä(t). glåpord haukkumasana, glädja gläder gladde har glatt I. tr: ~ ngn ilahduttaa jtk, tehdä jllk ilo; det gläder mig att onpa hauska (nähdä, kuulla) että, kun; det skulle ~ mig om olisipa hauskaa jos; det har glatt oss att höra (meidän) on ollut hauska kuulla. II. rfl. ~ sig iloita, åt (över) ngt jstk; han har fått <—' sig åt god hälsa hänen terveytensä on, hauskaa

kyllä, pysynyt hyvänä; ^ sig åt gott rykte olla hyvämaineinen, glädjande (a. tpm.) ilahduttava, glädjas itr (dep.) ks. glädja II. glädje -n ilo; en riktig (sann) rs todellinen ilo; ^ o. gamman ilo ja riemu; rsn stod högt i tak ilo oli ylimmillään; bereda ngn rs tuottaa jllk iloa; sprida rs levittää, »tuoda» iloa; få mycken rs av sina barn saada paljon iloa lapsistaan; han har stor rs av ngn (ngt) hänellä on (hän saa) paljon iloa jstk (henkilöstä, asiasta); det har jag ju ingen <—' av! enhän minä siitä mitään hyödy! jag väntar mig föga rs av det siitä en odota (osaa odottaa) suurtakaan (paljoakaan) iloa; han finner sin rs i det se on hänelle ilon aiheena; (j. läh.) ilonsa kullakin; tokig av rs (j.) hulluna, mielettömänä ilosta; utom sig av rs ilosta suunniltaan; i rs 0. sorg ilossa ja surussa; med rs ilomielin; vara tili rs för ngn olla jllk iloksi; till rs för mina föräldrar iloksi vanhemmilleni; han är till stor ^ för mig hänestä on minulle paljon iloa.

glädje||betygelse ilon-, mielihyvän |osoi-tus. -bringande (a. tpm.) iloa tuottava, -budskap ilosanoma, -dag ilon päivä, -druck|en -et -na kuin päihdyksissään ilosta, -fattig -t oton. -fest ilojuhla, -flicka katu tyttö, ilotyttö, -fyll|d -t kovin iloinen, -källa ilon lähde, -lös -t iloton, -löshet ilottomuus. -rik -t iloinen, -rop ilo(n)huuto. -rus ilon huumaus, -spridare ilon levittäjä, tuoja, -språng ilo|loikkaus, -hyppy, -strålande (a. tpm.) ilosta loistava, -tjut riemun ulvonta, -tår ilonkyynel. -yra ilon hurmio, -ytt-ring ilonilmaus. -ämne ilonaihe; man skall ej förakta livets små rsn ei pidä halvek-sia elämän vähäisiä ilonaiheita, gläfs -et (pienen koiran) haukuskelü, nalkutus; (kuv.) nalkutus, (j.) räkytys. gläfs|a -er -te har -t haukkua nalkuttaa; räkyttää (m. kuv.).

glänsa II2 itr kiiltää; ^ tili syttyä kiiltämään, valaisemaan, glänt: dörren står på rs ovi on raollaan.

1. glänta I itr: rs på dörren raottaa ovea, avata ovi raolleen.

2. glänt|a -an -or aukeama, aukko (metsässä ym.).

glätta I tr silittää.

glättig -t -are] ilomielinen, hilpeä, iloinen.

-het -en iloisuus, hilpeys, glöd -et - (er. kuv.) -en 1. hehkuva hiili, hiillos, hiilistö; steka på rs paistaa hiilillä. 2. (kuv.) hehku.

glöda II1 itr hehkua (m. kuv.); ~ under askan kyteä tuh(k)assa.

glödande (a. tpm.) hehkuva; samia rs kol på ngns huvud koota tulisia hiiliä jnk pään päälle, glödga I tr hehkuttaa, glöd||het -t tulikuuma, -hetta polttava kuumuus, paahde, -hög hehkuva hiili-kasa, hiillos, -kropp (shk.) hehkuva osa, hehkukappale. -lampa hehkulamppu, -rita I tr harjoittaa poltto-, hehku [piirustusta. -ritning poltto-, hehku|piirustus. -strumpa (val.) hehkusukka. -tråd hehkulanka.

glögg -en -ar hehkuviini, glögi, glömma II1 I. tr: rs (bort) unohtaa; (j.) unohtaa oppimansa; lyödä laimin; ~ hemma unohtaa kotiin; ^ kvar unohtaa, jättää (epähuomiossa) jnnk; det glöms lätt att helposti unohtuu (unohdetaan) että; det hade jag alldeles glömt sen olin ihan (kokonaan, kerrassaan) unohtanut, glömsk -t -are muistamaton, huonomuistinen.

glömska -n unohdus; unho; falla (råka) i rs vaipua unohduksiin, unhoon, (run.) unholaan.

g-moll (mus.) g-molli. gnabb -et härnäily, kiusoittelu (kaikessa ystävyydessä).

gnabbas I itr (dep.) kiusoitella toisiaan, naljailla keskenään.

gnaga I tr, itr jyrsiä, nakertaa; ~ köttet från benen jyrsiä liha luista; ^ hål på ngt jyrsiä reikä jhk; ^ på ngt (m. kuv.) kalvaa jtk. gnagande (a. tpm.) jyrsivä, nakertava; ~

tvivel jäytävä epäilys, gnagare -n - (el.) jyrsijä, gnat -et jankutus, jankkaus, vatkutus. gnata I itr jankuttaa, jankata, vatkut-taa.

gnatig -t -are ärisevä, jankuttava, vatkattava.

gnejs -en -er (kiv.) gneissi, -arta|d -t gneissin kaltainen, gnida IV1 tr, itr hieroa, hangata; ^ sömnen ur ögonen

hieroa unet silmistään; -—' o. spara säästää kituuttaa, kitsastella; ^ in hangata, hieroa jhk; ~ på fiolen (leik., halv.) kitkuttaa, vinguttaa viulua, gnidare -n (halv.) kitupiikki, visukinttu, kitsastelija. gnidig -t -are saita, kitsas, -het saituus, kitsaus.

gniss|el -let (pyörien) kitinä, vinkuna; (hampaiden) kirskuminen; det var rs hela tidén kaiken aikaa sattui (yhä uusia) kahnauksia; utan rs kahnaukseton, hankaukseton, hankauksitta, gnissla I itr (onom.) (pyörä) kitistä, vinkua, (ovi) narista, (hampaat) kirskua,

(saha) sihistä; (kuv.) sujua vaikeasti; sattua kahnauksia, gnist|a -an -or kipinä, säkene; den tändande r^n sytytty vä kipinä; spruta -or syytää kipinöitä, säkeniä; finns det inte en ~ hopp? eikö (enää) ole edes (pienintä) toivon kipinääkään, pilkahdustakaan? en ~ av liv elonkipinä; han har hänessä on henkeä, hengen lentoa, gnist|| bildning kipinäinmuodostuminen. -fångare (tkn.) kipinähattu. -kvast kipinäsuihku.

gnistra I itr säkenöidä, säihkyä, syytää kipinöitä; han red, så att det ~de under hovarna ratsasti että kaviot tulta iskivät; hans ögon ~de av vrede hänen silmänsä kipinöivät kiukusta; jag fick ett slag, så att det ~de jör ögonen på mig sain sellaisen iskun että silmäni iskivät tulta, (leik.) että kaikki taivaan tähdet leiskuivat silmissäni.

gnistrande (a. tpm.) säkenöivä, säkeniä syytävä; ~ kvickhet säkenöivä sukkeluus.

gnist||regn kipinäsade. -släckare kipinä|n-sammutin, -hattu.

gno (-u:) III I. tr hieroa, hangata hiuksia harjalla. II. itr juosta, töytäillä; ahertaa, raataa; päntätä päähänsä, gnola I tr, itr hyräillä; ^ (på) en pisa hyräili ä laulua.

gnugga I tr hieroa, hieroskella; ^ händerna hieroskella, (m.) hykerrellä käsiään; ~ ögonen hieroa silmiään; ~ ngn före examen valmistaa tutkintoon, päntätä (pänttäämällä) asioita jnk päähän ennen tutkintoa; ^ ngn i examen pitää tutkinnossa tiukalla (lujilla, leik. j.) jyrän alla.

gnutt|a -an -or hiven, hiukkanen, rahtu; (vaate)tilkkunen; han har inte en ^ humor hänessä ei ole hitustakaan huumorintajua.

gny I. ~(e)t melu; (aseiden) kalske. II. III itr jymistä, (aseet) kalskaa; ruikuttaa; (koira) vinkua, ulista, gnägga I itr (hev.) hirnua; ~nde skratt (j.)

hirnuva nauru, naurunhirnunta. gnäggning -en -ar hirnahdus, hirnunta, gnäll -et 1. ruikutus, marina, valitus; (lapsen) kitinä, parkuna, kirkuna; (koiran) ulina, vinkuminen 2. (pyörien) vinkuna, kitinä.

gnäll|a II1 itr vinkua, marista, voivotella, parkua; hon -er över allting hän jankuttaa kaikesta; aina hänellä on kaikesta jtk sanomista; vrt. gnäll. gnällig -t -are mariseva, ruikuttava; parkuva, vinkuva; med ^ röst surkealla, ruikuttavalla äänellä.

gnällmåns marisija, (lps.) »huutojussi». gobeläng -en -er gobeliini, kudottu tapetti; seinävaate, god (-u:) I. gott (-0-) goda bättre bäst 1. hyvä, hyvä|ntahtoinen, -sydäminen; Gud! hyvä Luoja! en ~ man hyvä, kunnon mies; en ~ vän hyvä ystävä; han är en >—' vän till mig hän on minun hyvä ystäväni; ^ som guld uskollinen kuin kulta; försök att få henne >—' igen! koeta toki saada hänet taas leppymään! inte vara ~ på ngn olla (aika) epäsuopea jllk; var~o. hjälp mig! olkaa hyvä (ystävällinen) ja auttakaa minua! var så o. förse er! (ater.) olkaa hyvät ja ottakaa, mitä tarjona; on (j.) pitäkää puolenne; nu är du så ~ o. tiger (mutta) nyt sinä pidät suusi kiinni! låt allt bli gott igen mellan er! sopikaa pois vanhat vihat! olkaa taas ystäviä! 2. hyvä, oivallinen, erinomainen; suotuisa; ~ afton (dag, natt) hyvää iltaa (päivää, yötä); på ~ finska hyvällä suomen kielellä; villkor hyvät, edulliset, suotuisat ehdot; få ~ vinst på en vara saada tavarasta(an) hyvä voitto; gott väder hyvä, kaunis sää (ilma); gott öra hyvä, tarkka korva; vara ~ nog åt ngn olla tarpeeksi hyvä(ä) (kyllä kelvata) jllk; de är lika båda två (he ovat) yhtä hyviä molemmat, (leik.) ei setä (paljon) veljenpoikaansa parempi; den ena är lika ~ som den andra, (j.) en ann siinä mies missä toinenkin; hoLlla sig för ~ tili ngt pitää itseään liian hyvänä jhk, jtk arvoaan alentavana; när slutet är

gott är allting gott (kun) loppu (on) hyvä niin kaikki (on) hyvin; här är gott att vara täällä on hyvä olla; så långt var ju allt gott o. väl sitä myöten (siihen asti) oli kaikki hyvin. 3. hyvä, taitava, pystyvä; -en ~ simmare hyvä uimari; en ~ talare hyvä, etevä puhuja. 4. hyvä, hyvänmakuinen, maukas. 5. riittävä, kunnollinen; en ~ stund efteråt hyvän aikaa jälkeenpäin, myöhemmin; en ^ timmes väg runsaan tunnin matka; det är ~ tid med det ei sillä ole kiirettä; ge ~ vikt (kaupassa) punnita runsaasti; i ~ tid hyvissä ajoin; i ~an ro kaikessa rauhassa. 6. helppo; det är inte gott att säga sitä on vaikea mennä sanomaan, sitä ei ole helppo sanoa; det är inte gott att veta sitä ei voi koskaan tietää. 7. (Iak.): ~man edunvalvoja; uskottu mies; (vararik.) konkurssitoi-mitsija, (kuolinpesä) pesänhoitaja, toimitsija. 8. vara ^ för ifrågavarande belopp pystyä vastaamaan kyseessä olevasta (po.) summasta. 9. (er. snp.): vara på ~ väg att olla hyvässä menossa, hyvää vauhtia menossa jhk; han har ett gott

218öga till henne hän on iskenyt silmänsä tyttöön. II. (s.) 1. det ~a hyvä; onni; det högsta kaikkein parhain, kallein; det lekamliga aineellinen, maallinen hyvyys; jör mycket av det hyvää (jo) liikaa(kin); ei makeaa mahan täydeltä. 2. gå i ~ för ngn mennä takuuseen jnk puolesta. 3. allt gott kaikki hyvä, kaikkea hyvää; intet (något) gott ei mitään (jotakin) hyvää; göra gott tehdä hyvää; ge lika gott igen maksaa samalla mitalla; antaa sana sanasta; vad har du för gott med dig? mitäs hyvää (hyviä uutisia, tuomisia) sinulla nyt on? få mer än man har gott av saada jtk liikaa; ha gott om pengar olla hyvissä rahoissa; gott om plats (tid) runsaasti, hyvää tilaa (hyvää aikaa). 4. ks. godo.

Godahoppsudden npr (mnt.) Hyväntoivonniemi.

god||arta|d -t hyvä (n) tapainen, (lääk.) hyvänlaatuinen. -bit herkku-, maku|pala; det var en riktig >—' för skvallertanten! kas se (sekös) oli (sille) juorutädille oikea makupala! -dagar pl hyvät päivät, (leik.) kissanpäivät, -dagspilt (pintapuolinen) nautiskelija, hyvien päivien pitäjä. — (e)— man ks. god 1. -het hyvyys; ha (vara av) den ~en att olla hyvä ja.

godhets||full -t hyväntahtoinen, -fullt (adv.) hyväntahtoisesti.

god||hjärta|d -t hyvä-, lämmin|sydäminen. -hjärtenhet hyväsydämisyys, -kän|d -t (koul. ym. tod.) hyväksytty; bli ~ i examen läpäistä (tulla hyväksytyksi) tutkinnossa; icke fullt ~ puutteellinen; vrt. seur. -känna II1 tr hyväksyä; ~ en reklamation (kaup.) hyväksyä valitus, vaatimus. -kännande -t hyväksyminen, -lynt - -a: vara ~ olja hyvän | tuulin en, -luontoinen. -lynthet -en ystävällinen, leppoisa olemus, -modig -t hyväntahtoinen, -modighet -en hyväntahtoisuus.

godnatt! (int.) hyvää yötä! -kyss hyvän-yönsuudelma.

godo: i ~ sovinnossa, sovinnolla, suosiolla; uppgörelse i ~ sovinnollinen ratkaisu; med ~ eller ondo hyvällä tai pahalla; saldo Eder till ~ saldo teidän hyväksenne; ha till ~ olla saamista; hålla till ~ med ngt tyytyä jhk, pitää jtk hyvänään; håll till olkaa hyvä! komma barnen till ~ tulla lasten hyväksi; räkna ngn ngt till ~ lukea jtk jnk ansioksi; (kirjnp.) hyvittää jtk, jnk tiliä.

gods -et 1. omaisuus, (vanh.) tavara; ^ o. guld raha (t) ja tavara (t); liv o. ~ rahat ja tienki, henki ja omaisuus. 2. (rhm.) rahat ja tavarat; lättare ~ ke-vye(mmä)t tavarat. 3. ainekset, mate-

riaali. 4. löpande ~ (mer.) juokseva köy-sistö. 5. - maatila.

godsaker pl herkkupalat, makeiset, (lps.) »hyvää».

gods||bangård (raut.) tavara-asema. -expedition -en tavaratoimisto. -finka (katettu) tavaravaunu, -magasin t avara |-makasiini, -suoja, -station tavara-asema. -trafik tavaraliikenne, -tåg tavarajuna, -vagn tavaravaunu, -ägare tilanomistaja. god||ta(ga) IV2tr: ~en ursäkt hyväksyä anteeksipyyntö; vrt. -känna, -tagbar -t hyväksyttäv(iss)ä. -templare good-temp-lari(t), I.O.G.T. (Suom. »Suomen rait-tiusveljistö».) -trog|en -et herkkäuskoinen. -trogenhet herkkäuskoisuus, -tycke -t 1. ks. gottfinnande. 2. mielivalta, -tycklig -1 -are mielivaltainen; ehdon-valtainen, mielenmukainen. -tycklighet mielivalta(isuus). -villig -t vapaaehtoinen; sovinnollinen; göra ngt tehdä jtk hyvällä, suosiolla, vapaaehtoisesti, goj|a (-0-) -an:j rena ~n (j.) silkkaa typeryyttä, hulluutta; prata ~ puhua typeryyksiä,

(j.) »pehmoisia».

1. golf (-o-) -en -er merenlahti.

2. golf (-o-) -en (pel.) golf. -bana golfkenttä, -byxor pl golfhousut. -klubba golfmaila.

Golfströmmen npr (mnt.) Golfvirta, golv -et - lattia, permanto; från ~ till tak lattiasta kattoon; mitt på ~et keskellä lattiaa, -beläggning -en lattianpäällyste. -bjälke lattia|palkki,-lauta, -bonare (tkn.) lattiankiillotuskoje. -bräda lattialauta. -drag lat tia ve to; det är ~ lattiasta vetää, -mopp (langanpätkistä, rievuista tehty) lattianpesuharja -springa lattian-rako. -tilja lattia|palkki, -lankku, -lauta, -yta lattia(n)pinta(-ala). gom (-U-) -men -mar suulaki, kitalaki, -ljud (kiel.) kitalakiäänne. -segel (an.) pehmeä kitalaki; kitapurje, gona I rfl. ^sig lekotella; pitää hyviä päiviä. gondol (-o:) -en -er gondoli, gondoljär -(e)n -er gondolieeri. gonggong -en -er, -ar gonggongi, kumistin.

goodwill] (gu'dd-) -en (kaup.) hyvä tahto, gordisk (-0-) -t: den knuten (hist.)

Gordionin solmu, gorjll|a -an -or (el.) gorilla. gorm -et riitely, kinailu, jankutus, gorma I itr riidellä, torata, pitää rähinää, om intet turhan takia, mitättömästä asiasta.

goss||aktig -t -are poikamainen, -ansikte pojankasvot.

gossI e -en -ar poika; en snygg <—^ »mai-

nio», »siivo» poika, -barn poikalapsi, -lynne pojanmieli; poikamaisuus.

goss||kläder poikien vaatteet, -kostym po-janpuku. -år pl poikavuodet, got (-u:) -en -er (hist. käns.) gootti, gootit, gotik -en (taid.) gotiikka, goottil. tyyli, gott (-o-) I. (s. tpm.) 1. ks. god II. 3. 2. makeiset. II. (adv.) hyvin, hyvästi; hyvä (on)! kort o. (Suom. r.) kort om lyhyesti, sanalla sanoen; lukta (smaka) ~ haista (maistua) hyvältä, hyvälle; ^ o. väl 5 kilo hyvästikin (runsaasti) 5 kiloa; ^ o. väl ett år hyvinkin vuosi, vuoden; det kan du ~ göra sen (niin) voit kyllä tehdä; de kan ~ komma tulkoot vain! antaa heidän tulla! så ~ som melkein (pä); hon är så ~ som döv hän ön melkein (aivan) kuuro; han såg så ~ som ingenting av spelet hän ei nähnyt pelistä juuri mitään; göra så < —' man kan tehdä niin hyvin kuin osaa, voi; tehdä voitavansa, parha(imp)ansa; nu är det så ^ att ni går nyt teidän lienee paras (ta) lähteä; det är så ^ att gå själv paras on itse mennä (käydä), gotta (-o-) I rjl. ~ sig pitää hauskaa, hyviä päiviä; nautiskella, kastella kaulaansa.

gott||affär, -butik makeis|kauppa, -myymälä.

gotter pl makeiset, namu(se)t. gott||finnande -t: efter ~ mielen(sä) mukaan; mielin määrin, -göra V tr 1. korvata, hyvittää; ~ en skada korvata vahinko; ^ sina fordringsägare tyydyttää velkojansa. 2. (kirjnp.) hyvittää. 3. sovittaa, -görelse -n -r hyvitys, korvaus; sovitus, gottköps||affär halpahintainen myymälä; (leik., halv.) helppoheikin-kauppa. -fras kulunut sanontatapa, -kvickhet halpahintainen sukkeluus, -pris halpa, huokea hinta; till ~ halvalla, halpaan hintaan, -vara halpahintainen tavara, gottskriva IV1 tr, ngn ngt hyvittää jtk jllk. gottsug|en -et -na makeisiin menevä, makealle ahnas.

gourmand (gurmang[dj) -en -er suursyömäri; herkuttelija, herkkusuu, gourmé (gu-) ~(e)n -er hieno herkuttelija, herkkujen, viinien tuntija; herkkusuu, goutera|d (gu-) -t suosittu, arvostettu, grabb -en -ar (j.) poika, (koul. »jannu»); liten ~ pieni nallikka. grabba I itr (j.) kouraista; ^ tag i ngt siepata, kouraista kiinni; ^ åt sig kahmaista itselleen, grabbnäve kukkurakourallinen, kahmalo, grace (gra:s) -en -er 1. viehätys; tenho; suosionosoitus, armo. 2. de tre ~rna (kreik. myt., taid.) sulottaret, gracil -t -are sorea (-), hento (jäseninen), graciös -t -are siro, sorea, viehättävä.

grad -en -er 1. (mt.) aste; 5 ~er kalit (varmt) 5 astetta pakkasta (lämmintä); på 60 ~ers nordlig bredd 60 °:lla

pohjoista leveyttä, 60 pohjoisella leveysasteella; i 40 r^ers vinkel 40 asteen (40°:n) kulmassa; passera ~erna palvella »läpi» virka-asteet; ta ~en (yliop.) suorittaa tohtorintutkinto; stiga i ~erna (er. sot.) yletä; i hög (högsta) ^ suuressa (mitä suurimmassa) määrin; till en viss ~ tiettyyn määrään asti; vara till den ~ blyg olla siinä määrin ujo että. 2. lovi, pykälä, -beteckning (sot.) arvonmerkki. gradera I tr jakaa arvoasteisiin; (tkn.) asteittaa; puhdistaa, gradering -en jako (arvo)asteisiin; astejako; ryöppy |j äähdy tys-, -haihdutus [laitos.

grad||indelning astejako, -mätare aste-mittari. -skillnad aste-ero. -skiva aste-levy.

gradual|| avhandling tohtorinväitöskirja.

-psalm (kirk.) graduaali-, aine|virsi, graduera I tr antaa oppiarvo, (er.) tohtorin arvo; hnk. jolla oppiarvo, gradvis -t I. asteittainen. II. (adv.) asteittain.

grafik -en (taid.) grafiikka, graafinen taide, piirustustaide. grafi||ker -n - graafikko, grafiikanharjoit-taja. -sk -t graafinen; piirroksellinen, kuviollinen, grafit -en -er (kiv.) grafiitti, grafolog -en -er käsialantutkija, grafologi, gram -met - gramma; 10 ^ kymmenen grammaa.

gram||matik -en -er kielioppi, -matikalisk

-t kieliopillinen. -msitiker -n - (er. ant.) grammaatikko, kielen ja kirjall. tutkija, opettaja, -mytiskkieliopillinen, grammofon (-o:) -en -er gramofoni, -in-sjungning laulaminen gramofonilevyyn, äänilevyyn, -skiva gramofoni-, ääni|levy. -stift gramofonineula. gramse (a. tpm.): vara ~ på ngn olla jllk vihoissaan, nyreissään.

1. gran -et - (paino) graani.

2. gran -en -ar (ksv.) kuusi; (er. nuori puu m.) näre.

1. granat -en -er (jal.) granaatti.

2. granet -en -er (sot.) kranaatti, -eld kranaattituli, -grop kranaattikuoppa. -kastare kranaatinheitin, -skärva, »splitter kranaatinsirpale.

granatäpple (ksv.) granaattiomena, granbarr kuusenneulanen. 1. grand -et - 1. människan ser bara ~et i en annans öga ihminen näkee vain rikan (vanh. raiskan) toisen silmässä. 2. hitunen, hiukkanen; vara litet ~ rädd hiemangrand-

pelätä, olla hiukan peloissaan; inte göra ett skapandes ~ olla tekemättä yhtään mitään, liikauttamatta pikkusormeaan-kaan.

2. grand -en -er (Espanjan) grandi (ylhäisaatelisten ary.).

grandezza (-ssa) -n grandezza, jäykkä arvokkuus, ylevyys, grandios -t -are suuripiirteinen, komea, upea.

grandung|e -en -ar kuusikko, kuusisto, granit -en -er graniitti; av ^ graniittinen, graniitti-, -klippa graniittikallio, grankotte kuusenkäpy.

1. grann ks. 1. grand.

2. grann -t -are korea, pulska, kirjava, räikeän värinen; loistava, värikäs; kopea; (j.) »laitoksissaan», »pyntätty»; väder kaunis ilma.

grann|e -en -ar naapuri, grann||folk 1. naapurit, naapurinväki. 2. (käns.) naapurikansa, -fru naapurinrouva. -gård naapuritalo. , grannlag||a (a. tpm.) tahdikas, hienotunteinen; vaitelias; (asia) arka(luonteinen). -enhet -en tahdikkuus, hienotunteisuus; vaiteliaisuus.

grannlagenhetsskäl: av ~ hienotunteisuuden, tahdikkuuden vaatimuksesta, grannland naapurimaa, grannlåt -en -er koristus, koreus; hepenet;

(j.) »laitokset», »pynttäykset». grann||skap -et naapuristo, -stat naapurivaltio. -sämja naapurisopu, granntyckt - -are närkäs, kärkäs suuttumaan, arka, tarkka (kunniastaan); valikoiva, nirso (ruoan suhteen), granris kuusenhavu (t), granska I tr käydä läpi, tarkastaa (esim. tilit); pitää katselmus; arvostella; selostaa.

granskning -en -ar tarkastus, tutkimus, valvonta; puhuttelu; vrt. granska. gran||skog kuusimetsä, kuusikko, -ved kuusihalot; av ~ kuusi(pui)nen. grapefruit (gre'pfrut) -en -er, -5 grapehedelmä.

grassera I itr 1. teutaroida, elämöidä, reuhata. 2. (kulkutauti) raivota, riehua,tehdä tuhojaan.

gratifikation -en -er lahjapalkkio, gratifi-kaatio.

gratin (-täng) -en -er (keit.) gratiini, gratinera I tr (keit) gratinoida, paistaa korppujauhoihin käärittynä, gratis (-a:) I. (adv.) ilmaiseksi, maksutta; ~ o. franko (post.) ilmaiseksi ja ilman

postimaksua. II. (a. tpm.) ilmainen, mak-

suton. -aktie ilmainen osake, -biljett vapaalippu. -exemplar vapaakappale, -pas-

sagerare salamatkustaja, »jänis», -under-visning ilmainen opetus, gratutønt -en -er onnittelija, onnentoivot-taja.

gratulation -en -er onnentoivotus, onnittelu.

gratulera I tr onnitella, toivottaa onnea; ~ ngn till ngt onnitella jtk, toivottaa jllk onnea jnk johdosta, gratäng ks. gratin.

1. grav -t (kiel.): ^ (accent) gravis(x).

2. grav -t -are raskas, vaikea, vakava; en ~ anklagelse raskas, vakava syytös.

3. grav -en -ar 1. (vainajan) hauta; gräva en /^- kaivaa hauta; på ~ens brädd haudan partaalla; följa en vän till ~en saattaa ystävää hautaan, viimeiseen leposijaansa; tyst som ~en äänetön kuin hauta. 2. oja.

grava I tr (keit.): ~dlax vähänsuolattu lohi. gravallvarlig -t haudanvakava, gra va tion -en -er (Iak.) rasitus, gravations || bevis (Iak.) rasitustodistus.

-fri -tt (Iak.) rasitukseton. gravera I tr (taid.) kaivertaa, graverande (a. tpm.): ~ beskyllning raskas syytös; ~ bevis (omständigheter) raskauttavat todistukset (asianhaarat), gravering -en (taid.) kaivertaminen; pl

~ar kaiverrus, grav||fynd (muin.) hautalöytö, -fält (muin.) hautakenttä. -gård (Suom. r.) hautausmaa. -häll hautapaasi, -hög hautakumpu, gravid -a (lääk.) raskas, raskaana (oleva); (el.) tiine.

gravitation -en (fys.) gravitaatio, veto-voima(ilmiö). gravitationslagen (fys.) gravitaatiolaki, gravitetisk -t juhlallinen, juhlallisen verkkainen, määrämittainen, grav||kammare hautakammio, -kapell a) hauta(us)kappeli; b) (hautausmaan) siunauskappeli. -kulle hautakumpu, -lax -en (keit.) ks. grava, -lik -t haudanomainen; ^ tystnad (kuin) haudan hiljaisuus, kuo-lonhiljaisuus; med ~ röst haudanomai-sella (kumealla) äänellä, -läggning -en hautaus, -monument hautamuistomerkki, -plats hauta(us)paikka. -plundring hau-dan|ryöstö, -häpäisy, -sten hautakivi, -valv hautaholvi, -vård ks. -monument. -urna hautauurna. gravyr -en -er (taid.) kaiverrus, etsaus, syövytys, radeeraus; kuparipiirros, gravöl hautajais|et, -kemut; peijaiset. gravQr-fé^rc -er kaivertaja; kupari(n)piir-täjä.

gredelin -t sini|punerva, -punainen, puna-

sinervä.

greja I tr, itr (j.) järjestää, puuhata, hommata, laittaa.

grejor pl tavarat, (j.) kamppeet, vehkeet; ta bort dina ~ från bordet! korjaa tavarasi (kamppeesi) pois pöydältä (pöydästä!)! grek -en -er (käns.) kreikkalainen, -inn|a -an -or kreikatar, -isk -t kreikkalainen, -iska -n kreikan kieli, -iskkatolsk (a.) kreikkalaiskatolinen, (s.) -katolilainen. Grekland npr (mnt.) Kreikka, gren -en -ar 1. (tien, joen ym.) haara. 2. puun haarukka, (paksu) oksa. 3. (an.) haarainväli.

grena I rfl. ~ sig haarautua, grenadjär ~(e)n -er (ent. sot.) krenatööri, grenhopp (voim.) haarahyppy, grenig -t -are

oksainen; haarainen; haaroittunut.

grensle (adv.) hajareisin; rida ~ på ngt istua hajareisin jnk päällä, grenverk oksisto, oksa|sto, -t. grep -en -ar (mv.) (lanta)tadikko.

1. grep|e ks. grep.

2. grep|e -en -ar sanka; ripa, korva; kädensija.

grepp -et - ote, om ngt jstk; ha rätta ~et på ngt olla oikea (hyvä) ote jstk; inte ha rätta r^et olla vailla oikeaa otetta; man får inget ~ om det siitä ei saa (kunnon) otetta, siihen ei pääse kunnolla käsiksi, kiinni.

grev| e -en -ar kreivi; komma i ~ns tid tulla kreivin aikaan, juuri parahiksi, -titel kreivin arvonimi, grevinn|a -an -or kreivitär, grev||lig -t kreivillinen. -skap kreivikunta, griff|el -eln -lar kivikynä; (vanh.) rihveli.

-tavia kivitaulu. grift -en -er (juhl.) hauta, griljera I tr (keit.) paistaa parilalla (parilassa), pariloida.

grill -en -ar, -er 1. (keit.) parila; grill|huone, -ravintola. 2. -er pl päähänpistot oikut, mielijohteet, grilla I tr ks. grilfera. grillbar grillravintola. griller ks. grill 2.

grimas -en -er irvistys, virnistys, grimasera I itr irvistellä, virnistellä. grimm|a -an -or riimu, grimskaft riimunvarsi, marhaminta. grina I itr irvistää, virnistellä; (Suom. r.) nauraa; ~ mot ngn irvistää jllk; ^ Ula irvistää rumasti, vääntää naamansa irvistykseen (irviin).

grind -en -ar veräjä; puutarhanportti; ris-tikkoportti; (raut.) veräjä, puomi, ovi. -stolpe veräjän-, portin|pylväs. -stuga portinvartijan tupa (asunto), -vakt portinvartija.

grinig -t -are (lps.) itkuinen, pillittelevä, suu irvessä.

grin||olle (-u-) (poika j.) huutojussi, kilju-kurkku. -sippa (tyttö j.) itkupirkko. grip -en -ar (tar.) vaakalintu, aarnikotka;

(her.) griippi. grip|a IV1 I. tr 1. tarttua (ottaa, käydä kovasti) kiinni; ~ngn i armen käydä kiinni jnk käsivarteen; ~ tillfället ottaa tilaisuudesta vaarin; ^ ngn på bar gärning (Iak.) tavata, ottaa kiinni verekseltä; ^ ngt ur luften keksiä (omasta päästään); han greps av lust att hänet valtasi halu (tehdä jtk.). 2. (syvästi) liikuttaa, riipaista; bli djupt -en syvästi järkyttyä, olla kovin järkyttynyt. II. itr: ~ efter ngt tavoittaa jtk; ^ till flykten lähteä pakoon, paeta; (j., leik.) lähteä käpälämäkeen; ^ till vapen tarttua aseisiin. III. (pain. part.): ~sig an med ngt ryhtyä jhk; ~ sig verket an käydä työhön, tarttua toimeen; ^ fast i ngt käydä kiinni jhk; ^ in puuttua asiaan; ^ ini varandra käydä kiinni toisiinsa; yhtyä, liittyä; ~ omkring sig levitä; saada jalansijaa.

gripande (a. tpm.) syvästi liikuttava, riipaiseva, järkyttävä.

gripbar -t -are saatavissa, tavoitettavissa

(oleva); konkreettinen, grip|en -et -nare liikuttunut, järkyttynyt.

-het -en mielen|liikutus, (-)järkytys. grip (organ (el., ksv.) tart tumaelin. -skopa (tkn.) tartuin, koura; (kirjp.) naukkari. -täng tarttumapihdit. gris -en -ar porsas; (m.) sika; köpa ~en

i säcken (snl.) ostaa sika säkissä, grisa I itr synnyttää porsaita, porsia; ^

ner liata, ryvettää (pahanpäiväiseksi), gris||aktig -t -arelikainen, siivoton, rähjäinen.-fötter pl (keit.) siansorkat, grisig -t -are rähjäinen, siivoton, porsas-mainen.

gris||kulting -en -ar pikkuporsas; maitopor-sas. -mat sianruoka. grissl|a -an -or (el. Uria) kiisla. grisslybjörn (Amer.) harmaakarhu, gro (-u:) III itr itää; det ligger o. ~r i honom att hänen mieltään kiusaa, vaivaa se että; ~ fast juurtua kiinteästi jhk; ^ igen kasvaa kiinni, umpeen, -bar -t itävä, -barhet itävyys, grobtøn -en -er kolho; törkimys; moukka, groblad (-u:) (ksv. Plantago major) (piha)-ratamo.

grod|a (-u:) -an -or 1. (el.) sammakko. 2. (virhe) pukki; (paha virhe m.) »sammakko»; säga en ~ sanoa tyhmyys,

väärin, grodd (-U-) -en -ar itu. grod||damm sammakkolätäkkö. -djur pl (el.) sammakkoeläimet, -man (tkn.) sammakkomies, sukeltaja, -rom sammakon |-

kutu, -mäti. -spott konnansylki (oik. syl-kikaskaan sylki), -yngel sammakon|touk-ka, -poikanen, grogg -en -ar (viski-, konjakki)grogi, groggy (grogi) (nrk.) (iskun jälkeen) pökerryksissä, sekapäinen. groll (-o-) -et vihankauna; hysa rs mot ngn kantaa vihaa (vihan)kaunaa jtk vastaan, jllk; pitää vihaa jllk. groning (-u:) -en itäminen, grop (-u:) -en -ar kuoppa; den som gräver en rs åt andra, faller sf älv däri (snl.) joka toiselle kuoppaa kaivaa, se virittää itselleen paulaa.

gropig -t -are (tie) kuoppainen; (meri) aaltoinen; (Int.) det var rs luft oli paljon ilmakuoppia.

1. gross (- o -) -et - (mt.) krossi (12 tusinaa).

2. gross (kaup.): i rs tuku(i)ttain. gross$ss -en -er (lääk.) raskaus, raskaudentila; vara i ^ olla raskaana.

grosshandel tukkukauppa, grosshandels||firma tukkukauppa (liike, -toiminimi), -pris tukku (kauppa)hinta, grosshandlare tukkukauppias, grossist -en -er ks. ed. grotøsk I. -t -are suhdaton, irvokas, liioiteltu; merkillinen, outo, kummallinen. II. -en -er (taid, kirjp.) groteski, grott|a (-o-) -an -or luola, onkalo, grottekvarn -en (skand. myt.) grottemylly; hiidenmylly.

gro 11|| målning (muin.) luolamaalaus.

-människa luolaihminen. grov (-u:) -t grövre karkea; en rs karl (iso) karkea, hienostumaton mies; rst artilleri järeä tykistö; rsa kanoner järeät tykit; ^ ståltråd paksu teräslanka; ~ brottsling suurrikollinen; rsa pengar suuret rahat; rahaa kuin roskaa; i rsa drag suurin piirtein; pääpiirtein; vara rs i munnen olla karkeapuheinen, raaka suustaan, -arbeta tr (tkn.) esityöstää. -arbetareraskaan työn tekijä, -arbete, -göra raskas (ruum.) työ; esityö, -het -en karkeus, raakuus, -huggare raakimus. -kalibrig (sot.) isokaliiperinen. -kornig -t 1. karkearakeinen. 2. (kuv.) karkea, hienostumaton. -kornighet 1. karkearakeisuus. 2. (kuv.) karkeus, hienostumattomuus, raakuus (puheissa ym.). -lek paksuus, vahvuus. -lemma|d -t romuluinen, -mal|en -et -na karkeaksi jauhettu, -maskig -t (verkko) isosilmäinen, harva, -smed kar-keis-, rauta|seppä. -stammig -t paksurunkoinen. -tarm (an.) paksusuoli, -trådig -t paksu|lankainen, -kuituinen, -syinen, grubb!el -let mietiskely; han har anlag för rs hänellä on taipumusta mietiskelyyn, grubbla I itr mietiskellä, sureksia, hautoa

mielessään, på (över) ngt jtk. -nde (a. tpm.) mietiskelevä, -re mietiskelijä, grubbleri -(e)t -er ks. grubbel. gruff -et - ks. 2. bråk; komma i rs joutua riitaan.

gruffa I itr kinastella, riidellä, med ngn jnk kanssa; hon rsde jämt aina hän kinasteli (riiteli, mukisi, toraili), grumla I tr samentaa, sekoittaa (vesi), grumlas I itr (dep.) sameta, sekoittua, grumlig -t -are samea; (kuv.) sekava; fiska i rst vatten kalastella sameassa vedessä, -het -en sameus; sekavuus, grum||mel -let sakka, sako. grums -et sakka, ruuppu. -a I itr (j.) mukista, mutista, napista, -ig -t -are sak-kainen, ruuppuinen.

1. grun|d -t -dare matala; tasainen, laakea.

2. grund -et - matalikko; kari; komma av rset päästä irti karilta, matalikolta; sätta ett fartyg på rs ajaa laiva karille (matalikolle, rantaan).

3. grund -en -er 1. alusta, pohja, perusta; första rserna (i matematik) (matematiikan) ensi alkeet; lägga rsen till ngt laskea jllk (jnk) pohja; ligga till rs för ngt olla jnk pohjana, perustana; lägga till rs för ngt laskea, panna jnk perustaksi; tili rs för beräkningen lades lasku|perusteeksi otettiin (-perusteena oli). 2. få gå från gård o. rs joutua (pakosta) lähtemään kodistaan ja konnultaan. 3. pohja; syvyys; av hjärtans rs sydämen pohjasta; förstå ngt i ~ tuntea, ymmärtää jtk perinpohjin; i rs förstöra hävittää perinpohjin, maan tasalle; i rs 0. botten oikeastaan, pohjaltaan; kauttaaltaan; gå till rsen med ngt tutkia asia perinpohjin, mennä asian ytimeen. 4. syy, aihe; rserna för o. emot syyt ja vastasyyt; på goda rser hyvällä syyllä; på rs av jnk johdosta, vuoksi; på rs därav sen johdosta, siitä

syystä; vara ond på ngn utan ringaste rs olla jllk suutuksissaan (vihoissaan) aivan syyttä (aiheettomasti, ilman pienintäkään syytä).

1. grunda I I. tr 1. perustaa; ~ en affär, ett företag perustaa, panna pystyyn liikeyritys), kauppaliike; ^ ett stipendium perustaa apuraha. 2. tukea; nojata; ^ sitt omdöme på nojata arvostelussaan, perustaa arvostelunsa jhk. 3. (mlv.) pohjustaa, pohjata. II. rfl. rs sig nojautua, pohjautua, perustua, på ngt jhk.

2. grunda I itr mietiskellä, tuumiskella, pohtia, på ngt jtk.

grunda|d -t perustettu; perusteltu, aiheellinen förhoppningar oikeutetut, aiheelliset toiveet; rse skäl pätevät syyt; -t tvivel aiheellinen epäilys.

grundare -n perustaja, grund||anskaffning -en -ar perushankinta, -avgift pohjamaksu. -begrepp peruskäsite, -betydelse alku (peräinen)merkitys, -drag peruspiirre, -falsk -t perin, aivan väärä, -fel pää|vika, -virhe, -fond peruspääoma, -form perusmuoto, -färg pohjaväri, -för-kyl|d -t pahasti, läpi vilustunut, -grävning (tkn.) perustan (montun) kaivaminen, grund||gående (a. tpm.) matalassa kulkeva

(alus), -het mataluus, laakeus, grundkänning -en: få ~ (mer.) käydä

(karahtaa) pohjaan, grundlag perustuslaki; valtiosääntö, grundlags||brott perustuslain-, valtiomuo-don|loukkaus. -enlig -t perustuslain-, val-tiosäännön|mukainen. -stridig -t valtiomuodon-, perustuslaini vastainen, grundlig -t -are perusteellinen, -het perusteellisuus.

grund||linje (mnm.) perusviiva; (mat.) kanta; (kuv.) pääpiirre, -lägga V fr perustaa; laskea jnk perustus, -läggande 1. -t perustaminen. 2. (a. tpm.) perustava, -läggare perustaja, -läggning perustaminen, -lön perus-, pohja|palkka. -lös -t perusteeton, aiheeton, -mur perusmuuri. -mura|d -t (kuv.) järkkymätön, vankka, -orsak perus-, alku|syy. -plåt (pääoman) pohjaraha (m. kuv.). grundprick (mer.) viitta, reimari, grund| I princip alkuperuste; pääperiaate, -pris pohjahinta, -regel perussääntö, -sats periaate, -sten (rak.) peruskivi, grund||stöta II2 itr (mer.) ajaa karille, -stötning -en karilleajo, grund||syn perus | näkemys, -katsantokanta. -tal (luk.) perusluku, -tanke perusajatus. -tema (mus. ym.) pääaihe, -text alkuteksti, -ton (mus.) pohja-, perus|sä-vel; (kuv.) pohjasävy. -val -en (rak.) perustus; (kuv.) tuki; samhällets -ar yhteiskunnan perustukset; skakas i sina ~ar horjua, järkkyä perustuksiaan myöten; på ~ av ngt jnk pohjalla, perusteella, -vatten pohjavesi, -villkor perus-, pää|-ehto. -ämne alkuaine, grunkor ks. grejor. grunna I ks. 2. grunda. grupp -en -er ryhmä, -bild ryhmäkuva, gruppera I tr ryhmittää; ^ sig ryhmit-t(äyt)yä.

gruppvis ryhmittäin; ryhmässä, ryhminä, grus -et sora, somer; (lääk.) sora; i ~ o. spillror raunioina ja tuhkana, grusa I tr sorata; ~ förhoppningar murskata, tehdä tyhjiksi toiveet, grus||grop sora(notto)kuoppa. -harpa soraseula. -hög sorakasa; raunio|kasa, -kumpu, grusig -t -are sorainen, someroinen.

grustag -et - soran-, hiekan [ottopaikka, sora-, hiekka|kuoppa.

1. gruv|a -an -or (vuori)kaivos.

2. gruva I rfl. ^ sig olla levoton (huolissaan, murheissaan); hätäillä, päivitellä.

gruv||aktie kaivososake. -arbetare kaivos-työmies, (vanh.) vuorimies, -bolag kaivosyhtiö. -distrikt kaivospiiri (kunta), -drift vuori-, kaivos|työ. -explosion kaivosräjähdys. -fogde kaivos|vouti, -työnjohtaja, -mestari, -förman kaivosesimies. -gas kaivoskaasu. -gång (kaivos)tunneli, -lampa kaivoslamppu.

gruvlig -t -are kauhea, hirveä, kammottava.

gruv||olycka kaivosonnettomuus, -props (sht.) kaivospölkky. -ras kaivos| vieremä, -ortuma. -samhälle kaivosyhdyskunta. -schakt (kaivos)kuilu, -stolpe, -stötta kaivos|puu, -pölkky, -tuki.

1. gry ~(e)t: det är gott ~ i den pojken sillä pojalla on hyvät (luonnon)lahjat, hyvät luontaiset taipumukset.

2. gry III itr (aamu, päivä) sarastaa, koittaa; (kuv. m.) itää, orastaa; dagen päivä koittaa, sarastaa.

gryende (a. tpm.) sarastava, koittava;

(kuv.) alkava, itävä, orastava, grym -t -mare julma, -het -en -er julmuus, grymta I itr (er. sika) röhkiä, gryn -et -suurimo; rae; vete~, korn~ vehnä-, ohra [suurimo (t). gryn||a I rfl. ~ sig käydä rakeiseksi, jy-väiseksi. -ig -t -are jyväinen, rakeinen, gryning -en -ar (aamun)koitto, (-)sarastus. gryn||korv suurimomakkara. -välling -en ryynivelli; (kuv.) sälja sin förstfödslorätt för en ^ myydä esikoisoikeutensa hernerokasta.

gryt -et- kivi|röykkiö, -roukkio; louhikko; (el.) pesäluola, -hund (mets.) luolakoira, -prov (mets.) luolakokeet. gryt|a -an -or pata.

gryt||lapp patalappu, -lock padankansi.

-stek (keit.) patapaisti. grå grått grå(a) gråare harmaa, -aktig -t harmahtava, -blek -t kelmeä; tuhkanhar-maa. -blå -tt harmaansinervä. -daskig -t likaisenharmaa. -fläckig -t harmaatäp-läinen. -gul -t harmaankellervä. -het -en harmaus; (m.) alakuloisuus, ikävyys, -hårig -t harmaa|tukkainen, -hapsinen. -hårsman harmaapää, ukko. -kall -t kylmänkostea. gråll|e -en -ar harmaa hevonen, harmo. gråna I itr tulla harmaaksi; (tukka) har-meta; i tjänsten virassa (toimessa) harmennut. grå| I papper harmaa imupaperi (mm. kas-vinkuivauspaperi). -päron eri. päärynä-

lajike, -sej -en -ar, -sid|a -an, -or (kal. Gadus virens) Ruijan seiti, -skäggig -t harmaapartainen. -sparv varpunen, »spräcklig ks. -fläckig. -spräng|d -t (tukka) harmaans ekain en, harmahtava. -stenharmaa-kivi. -sugga (el. Oniscus) maasiira, sau-namaija.

gråt -en itku; ha ~en i halsen (olla) itku lähellä, kurkussa; svälja ~en niellä kyynelensä, pidättää itkunsa; brista i ~ purskahtaa itkuun.

gråta V tr, itr itkeä, (run.) vuodattaa kyyneliä; ^ av glädje (medlidande) itkeä ilosta (säälistä); ~ hejdlöst itkeä hillittömästii menehtyäkseen; ^ över en död itkeä vainajaa; jå ngn att ~ saada, saattaa itkemään; hon har lätt att ~ hänellä on itku (kyynelet) löyhässä; det är så att man kan ~ ihan itkettää, tekisi mieli itkeä; ~ ut itkeä itkettävänsä (kyllikseen, kyynelensä kuiviin); ^ ut sin sorg purkaa surunsa itkuun; ~ sig till sömns nukahtaa itkuunsa.

gråt||färdig: hon var ~ hänellä ei ollut itku kaukana, -mil|d -t herkkä itkemään, itkuinen, surkea; med ~ röst itkuisella, surkealla äänellä, -mildhet itkuisuus, it-kunherkkyys.

grått, det grå, det gråa (s.) harmaa, harmaus.

gråtög|d -t itkettynyt; itkettyneen näköinen.

grå||verk -et oravannahat, -väd|er -ret pilvinen, sumea, harmaa sää; det är ~ i dag tänään on pilvinen, pimeä päivä.

1. grädda I tr paistaa (leipää); ~ igenom paistaa (oikein) kypsäksi.

2. grädda -n (kuv.): '—'n av societeten yhteiskunnan, seurapiirien hienosto, valiot, »kerma».

gräddbakelse kermaleivos, (läh.) tuulihattu.

grädd||e -en kerma; visp~ kuohukerma, -färga|d -t kermanvärinen, -glass kermajäätelö. -kanna kerma|kannu, -astia.

gräddning -en (leip.) paistaminen.

grädd||strut (leip.) kermatötterö. -visp kermavispilä.

gräl -et -1. riita, kina, tora; börja (söka) ~ med ngn haastaa riitaa jnk kanssa; råka i ~ joutua riitaan, toraan, kinaan. 2. haukkumiset; (Suom. r.) ~or torut.

gräla I itr riidellä, kinata, torata, med varandra keskenään; ^ med ngn (varandra) om ngt riidellä jnk kanssa

(keskenään) jstk; ^ på ngn torua, haukkua jtk.

gräll -t -are räikeä; kirkuva; -—>a järger räikeät (j. kirkuvat) värit.

gräl||makare riitapukari; (j.) tappelu-

kukko. -sjuk -t riidanhaluinen, -sjuka -n riidanhalu|isuus, -inen luonne; (j.) paha-päisyys.

gräm I a II1 I. tr aiheuttaa surua, surettaa; harmittaa; det -er henne häntä suututtaa, harmittaa se, siitä hän on harmissaan. II. rjl. ~ sig olla harmissaan, över ngt jstk; ~ sig till döds olla harmiinsa, kiukkuunsa pakahtu|maisillaan, -a. grämelse -n -r mieli|paha, (-)harmi. gränd -en -er pieni kapea katu; kuja. gräns -en -er raja (m. kuv.); ~en i söder eteläraja; ~ mot Sverige Ruotsin-vastainen raja; flytta ~en siirtää rajaa; sätta en ~ för ngt panna jllk raja; det måste finnas en ~ för alit (täytyy olla) rajansa kaikella; gå ända till det tillåtnas ~ hipoa luvallisuuden, sallittuja rajoja; på (vid) r^en rajalla; rajan pinnassa; de har redan hunnit över (på andra sidan) ~en he ovat jo ehtineet rajan yli (rajan tuolle puolen); lättsinne utan ~ rajaton (ta) kevytmielisyy|s, -ttä; det går över alla ~er se (jo) menee yli kaikkien rajojen, aivan mahdottomiin, gränsa I itr: ~ tili rajoittua jhk; ^ av vetää rajat välille, erottaa toisistaan, gräns||befolkning rajaseudun väestö, -bevakning -en rajan vartiointi; raja| vartio-laitos, -vartiosto, -bo -n -r rajaseudun asukas, -fall rajatapaus, -intermezzo rajaselkkaus, -kränkning rajanloukkaus. gränsle ks. grensle.

gräns||linje rajalinja, -lös -t rajaton, -löshet rajattomuus, määrättömyys. -märke raja|merkki, -pyykki, -område raja-alue. -postering rajavartio, -reglering rajain-järjestely, -spärr rajansulku. -station raja-asema, -tvist rajariita(isuus). gräs -et - ruoho; ruohikko, nurmikko; bita i r^jet kaatua (taistelussa); pengar som ~ rahaa kuin roskaa; förbjudet att gå i ~etf ei saa tallata nurmikkoa! -and sinisorsa, -bete laidun, -bevux|en -et -na ruohoinen; ruohoa, nurmea (j. heinää) kasvava, -frö heinänsiemen, -hoppa heinäsirkka, -hoppssvärm heinäsirkka-parvi. -kant ruohikko-, nurmikko|reu-nus. -klippningsmaskin ruohon|leikkuri, -leikkuukone.

gräslig -t -are hirveä, kamala, -het hirveys; inhottavuus; hirmutyö, ilkityö, gräs||lind|a -an -or (Suom. r.) ks. -matta, -plan. -lök ruohosipuli, -matta ruoho-, nurmi|kenttä. -plan ruohikko, nurmikko, nurmikenttä, -strå ruohon-, heinän|-korsi. -stubb heinänsänki. -torva ruoho-turve. -änka kesäleski, -änkling kesäleski (mies), -ätare (el.) ruohonsyöjä. grätt|en -et -nare nirso; ärtyisä.

gräva II1 I. tr kaivaa; ^ ett hål i jorden kaivaa maahan kuoppa. II. itr penkoa, tonkia; ^ i fickorna kaivella taskujaan. III. (pain. part.): ~ fram kaivaa esiin, kätköistään; ^ ned kaivaa, haudata maahan; ^ ned sig i snön kaivautua lumeen; ~ ned sig i sina böcker hautautua, kokonaan syventyä kirjoihin (sa); ^ upp (en skatt) kaivaa maasta (aarre); ^ upp marken kääntää maata; ^ ut ruiner etsiä, kaivaa raunioista, grävling -en -ar (el.) mäyrä, metsäsika, grävmaskin (mst.) kaivukone, kaivuri, »hullu Jussi».

grävning -en -ar kaivu, kaivaus, grävskopa (mst..) 1. ruopparin, kaivurin kauha, sanko. 2. ks. grävmaskin; (vsr.) ruoppari, konttinosturi. gröd|a -an -or laiho, vilja; sato; växande ~ kasvava (pystyssä oleva) vilja, grön -t -are vihreä; vihanta; ^ av avundsjuka kateudesta kalpea; han är ännu ^ hän on vielä keltanokka, nulikka; göra sig ~ mahtailla, för ngn liehakoida jtk; frukost i det aamiainen luonnon helmassa; lägga en handling, ett ärende under det klädet (Suom. r.) panna asiapaperi (asia) vihreän veran alle (toistaiseksi lepäämään), -aktig -t vihertävä. -bete vihreä laidun, -blå -tt sinivihreä. -foder vihantarehu. -färga I tr värjätä vihreäksi, -gräs: i ~et niityllä, vihreällä nurmella, -göling -en -ar (el. Picus viridis) vihertikka; (kuv.) nulikka, keltanokka, -kål vihreäkaali. Grönköping npr (leik. läh.) Nurkkala. Grönland npr (mnt.) Grönlanti; på ~

Grönlannissa, grönling -en -ar (kai. Cobitis barbatula)

kivennuoliainen, grönländare -n -, grönländsk -t grönlantilainen.

grön||måla I tr maalata vihreäksi, -måla|d -t vihreäksi maalattu, -randig -t vihreä-juovainen. -rutig -t vihreäruudu|kas, -kkainen. -rätt -en -er (keit.) vihannes-ruoka(laji). grönsaker pl vihannekset, grönsaks||affär vihanneskauppa, »handlare vihanneskauppias. -land vihannes |-maa, -tarha, -rätt ks. grönrätt. grön||sallad vihreä salaatti, -siska (el.

Carduelis s pinus) vihervarpunen. grönska I. -n vihanta, vihannuus, vihreys.

II. I itr vihannoida, vihertyä, grönskande (a. tpm.) vihannoiva, vihreä, grön|| skimrande (a. tpm.) vihreän (välkkyvä, -kimmeltävä, -såpa vihreä suopa.

1. gröpa II2 tr: ~ ur kovertaa (ontoksi).

2. gröpa I tr jauhattaa karkeaksi, rouhia.

gröpe -t surveet. rouheet; surve-, rouhe)-jauhot.

gröt -en -ar puuro; gå som katten kring het ~ (snl.) kiertää kuin kissa kuumaa puuro-kuppia; han är så het på ~en hän ei millään malta odottaa; var inte så het på r^en! älä hätäile! maltahan toki! (j.) älä hätääsi kuole! -aktig -t puuromainen, -fat puurovati. grö tig -t -are puuromainen, tahdasmai-nen; (ääni) epäselvä, paksu, grötmyndig -t -are suurisuinen, pöyhkeä, rehentelevä; vara ~ (m.) rehennellä, (j.) isotella, mahtailla. gu$no -n, -t guano, linnunlanta, kalan-jätelannoite; (kuv.) typeryyksiä, gubbaktig -t ukkomainen. gubb|e -en -ar 1. ukko, vanha mies, äijä; r^jji Krause K:n ukko; nej, min ei sentään, hyvä mies (ukko hyvä)! 2. (avio)mies, isä; min ~ mieheni; ukko hyvä; isäukko. 3. kuva; bok med -ar kuvakirja; rita -ar piirustaa (rumia) ukkoja. 4. ks. grimas. 5. den ^n går inte! se keino ei vetele! gubbig -t ukkomainen. gubb||stackare ukko|r(a)ukka, -parka, -stut ukko|rahjus, -rähjä, -ålder ukkoikä. gubevars (int.): han är <—' för fin av sig! hän on tietenkin (herra nähköön, herra paratkoon!) liian hieno (siihen), gud -en -ar jumala; Gud Jumala; Gud Fader Isä Jumala; Herren Gud Herra Jumala; gode (store) Gud hyvä Jumala; Guds försyn jumalallinen kaitselmus; i Guds hand Jumalan, Luojan kädessä; vad i Guds namn menar du? mitä ihmettä (taivaan nimessä) sinä (sillä) tarkoitat? med Guds hjälp Luojan avulla; en konstnär av Guds nåde armoitettu taiteilija; med Guds nåde Jumalan armosta; en Gudi behaglig gärning Jumalalle otollinen työ; Gudi klagat Jumala, Herra paratkoon; Gudi lov Jumalan (Luojan, taivaan) kiitos; ett Guds under Luojan ihme; för Guds skull! Jumalan tähden! Herran nimessä! å Herre Gud! herra siunatkoon! varjelkoon! voi hyvä Luoja! Gud bevare oss för Jumala varjelkoon meitä (jstk); det förbjude Gud Herra varjelkoon; Gud give att suokoon Jumala että; ~ vare lov Herran kiitos! känna Gud o. hela världen tuntea kaiken maailman ihmiset, (leik.) tuppuraiset ja tappuraiset; Gud nåde dig! Jumala armahtakoon sinua! ta Gud i hågen rohkaista mielensä; jag är, vid Gud, inte snål minä en, Herra nähköön, ole saita; det vete ~arna hitto hänet tiennee; en syn jör ~arna oikein rahanarvoinen näky, nähtävä.

226gudabeläte -

guda||beläte (epä)jumalankuva. -benåda|d -t armoitettu, -boren juma|lainen, -Iällinen; jumalista syntynyt, jumala(ll)ista alkuperää (oleva), -dryck jumalten juoma. -dyrkan jumalien palvonta, palvelu, -gnista jumalallinen kipinä, -gåva juma-lanlahja; jumalallinen lahja, gudaktig -t -are jumalaapelkäävä, jumalinen, hurskas, -het jumalanpelko, guda|||lik jumalai(nkaltai)nen. -lära mytologia, jumalaistarusto. -saga jumalaistaru. -skön -t jumalallisen kaunis, -sän|d -t jumalten lähettämä, -tro jumalausko. -väsen jumalallinen olento, gud||barn kummilapsi, -dotter kummityttö. -far kummi(setä). -fruktig -t jumalaapelkäävä, guding -en -ar ks. gudunge. gudinn|a -an -or jumalatar, gudlig -t -are jumalinen, jumalaapelkäävä;

(halv.) hurskasteleva, tekopyhä, gud|||lös -t jumalaton, -löshet -en jumalattomuus. -mor kummi(täti). gudom -en -ar jumaluus; jumalallinen olento, jumala, gudomlig -t -are jumalallinen; (j.) taivaallinen, ylen ihana, -het 1. jumaluus; jumala, jumalolento. 2. jumalallisuus, guds||beläte jumalankuva. -dorn (hist.) jumalan tuomio, -dyrkan j u malanpa! ve-leminen. -fruktan jumalanpelko, -förgä-t|en -et -na: en ~ trakt Jumalan selän takana oleva paikkakunta, -förnekande (a. tpm.) jumalankielteinen. -förnekare jumalankieltäjä. -förnekelse jumalankiel-tämys. -förtröstan luottamus Jumalaan, -gåva Jumalan lahja, -jämmerlig -t (j.) viheliäinen, surkea, gudskelov (int.) taivaan kiitos! Luojan kiitos!

guds||lån: jag har inte smakat ett ~ i dag en ole tänään maistanut (saanut suuhuni) ruoanmurenaakaan. -man Jumalan mies. -moder (kat.) jumalanäiti; Jumalan äiti. -nådelig -t -are tekopyhä, hurskasteleva; intoileva, gudson kummi|lapsi, -poika, gudstjänst jumalanpalvelus, kirkonmenot; bevista ~ olla jumalanpalveluksessa; förrätta ~en pitää jumalanpalvelus, kirkonmenot. -lokal jumalanpalvelushuoneisto. -ordning jumalanpalvelus-, kirkonmeno[-j är j estys.

gudstro jumalausko.

gudung|e -en -ar (el.) koirashaahka.

guffar ks. gudfar.

guide ks. gid.

gul -t -are keltainen; febern (lääk.) keltakuume; de »keltaiset»; ks. guling 2.;

- guldstoft gul

slå ngn ~ o. blå lyödä mustelmille, piestä pahanpäiväiseksi, gul|a -an -or (munan)ruskuainen, -keltuainen, gulaktig -t keller(tä)vä. gulasch -en 1. (keit.) gulassi. 2. -er gulassi, (j.) kulassi; keinottelija, trokari; (rehen-televä) nousukas.

gulascha I itr keinotella, kulassata. gul||blek -t vaaleankeltainen; (hnk.) kelmeä, kalman kalpea, -blekhet -en kel-meys. -brun -t kellanruskea, guld -et kulta; ^ i tackor harkkokulta; god som ~ uskollinen kuin kulta; lova ngn ~ o. gröna skogar luvata yhdeksän hyvää ja kahdeksan kaunista; gods o. ~ raha(t) ja tavara(t); av ~ kullasta, kultainen, kulta-; den är av ~ se on kultaa, -arbete (kult.) kultateos. -armband kultainen rannerengas, -blond kullanvaalea. -brons kultapronssi. -brun -t kullanruskea, -bröllop kultahäät. -bröllopspar kulta (hää) pari. -bågad -t kultakehyksinen; (ett par) glasögon kultakehyksiset silmälasit, -feber kultakuume, -fisk kultakala, -fux (hev.) kullanrautias. -fynd kultalöytö, -fyndighet (kaiv.) kultalöydös. -färga|d -t kullanvärinen. -förande (a. tpm.) kultapitoinen, guld||galon kulta|nauhus, -kaluuna. -galo-nera| d-t kulta|nauhuksinen, -kaluunainen. -glänsande (a. tpm.) kullankiiltävä. -gruva kultakaivos (m. kuv.). -grävare kullankaivaja. -gul -t kullankeltainen, -halt kultapitoisuus, -haltig -t kultapitoinen, -infattning kulta|kehys, -reunus, -kalven (Raam., kuv.) kultainen vasikka, -kant kultareunus. -kanta|d-* kulta|reunainen, -reunuksinen; ~e moln kultareunaiset pilvet; värdepapper kultareunaiset

arvopaperit, -kassa (pank.) kulta|varat, -kassa, -klimp kultakimpale. -klocka kultakello, -korn kulta|jyvä, -hiukkanen, -krog (j.) hieno, kallis ravintola; loisto-ravintola.

guld||makare kullantekijä, alkemisti, -makeri kullanteko(taito), alkemia, -malm kultamalmi. -medalj kultamitali »medaljör kultamitalimies, -mynt kultaraha, -myntfot kultakanta, -märke kultainen (urheilu-, seuran- ym.) merkki, -plomb (hml.) kultapaikka. -plätera|d -t kullalla silattu, kultadublee-, -reserv -en (tal.) kultavaranto, -ring kul tai (nen (rengas; kultasormus, -rush kultaryntäys (kultakentille). -skimmer kultahohde. -smed kultaseppä, -smedsaffär kultasepänliike, -smedskonst kultasepäntaide. -smi|dd -tt kullalla kirjailtu, -smycke kultakoru, -snitt (kirjs.) kulta|leike, -syrjä, -spänne kultasolki, -stoft kultapöly, pölykulta.

-tacka kultaharkko, -tryck (kirjp.) kulta-koho|painanta, -painama, -törst kullan -himo. -vaskare kullanhuuhtoja, -våg kul-tavaaka; väg inte varje ord på älä huoli olla noin turhan tarkka (kuin sai-varennylkijä) joka sanasta! -åder kulta-juoni. -åldern (myt.) kulta-aika. gulej: vara på ~ (Suom. r.) olla hauskaa pitämässä, hummaamassa, gul||färga I tr värjätä keltaiseksi, -grå -tt kellanharmaa. -hya|d-t keltaihoinen. guling -en -ar 1. keltaihoinen hnk. 2. (halv.) »keltainen» (ei-sosialistinen, järjestymätön) työläinen; (m.) rikkuri, gull||ebarn lapsikulta, -gosse: lyckans ~ onnen kultapoika, onnenpekka; mammas ~ mammanpoika, gullig -t -are (j.) kultainen, suloinen, gull||regn (ksv. Laburnum vulgäre) kultasade. -viva (ksv. Primula veris) kevät-esikko.

gulna I itr kellastua; ~t kellastunut, gul||ockra (mlv.) keltamulta. -siktig -t keltatautinen; sairaalloisen kellahtava, -sot (lääk.) keltatauti, -skiva (val.) kelta-suodin. -sparv (el. Emberiza citrinella) keltasirkku. gumaktig -t mummomainen; (halv.) ämmämäinen.

1. gumm|a -an -or mummo; A. A:n muori; min ~ (minun, oma) eukkoni; min lilla eukkokulta!

2. gumma I tr ks. seur.

gummera I tr kumittaa, sivellä kumilla; liimoittaa.

gummi -t -n kumi. -arta|d -t kumin|tapai-nen, -kaltainen. -band kuminauha, -batong kumipatukka. -boll kumipallo, -båt kumivene, -flaska kumipullo. -klack kengän kumi|korko, -kanta, -propp kumitulppa. -ring kumirengas, (auton) kumi. -slang kumiletku, -snodd kuminauha, -stövel kumisaapas, -sula kumi|antura, -pohja, -träd (ksv.) kumipuu. gump -en -ar (j. an.) takapuoli, perä;

(hev.) säkä. -körtel (el.) rasvarauhanen. gums|e -en -ar oinas, pässi, jäärä, gumstackare mummo-, eukko|parka. gung|a I. -an -or keinu; ge jart antaa keinulle vauhtia. II. I tr, itr kiikkua, keinua; heilua; ^ på en stol kiikkua tuolilla; ^ ett barn på sina knän keinuttaa, kiikuttaa lasta polvillaan; marken under oss maa hyllyy jalkoje|n (-mme) alla. gung||bräde keinulauta. -fly hete; hyllyvä, heiluva suo. -häst keinuhevonen, gungning -en keinuminen; sätta i ^ panna keinumaan; (kuv.) saattaa, saada horjumaan.

gungstol keinu-, kiikku|tuoli.

gun (n) rum (mer.s.) upseerimessi. gunst -en suosio; stå i •—' hos ngn olla jnk suosiossa; av ~ o. nåd suosiosta ja armosta.

gunstig -t -are (j. väl. tpm.) suosiollinen, suopea; det passar väl inte >—' herrn! (iv.) ei taida herralle niin kuin sopia, vai? gunstling -en -ar suosikki; lyckans ~

onnenpoika, gunås (int.) (Herra) paratkoon! totta vieköön; tietysti! gupp -et - töyry, epätasaisuus, kuoppa;

(hht.) hyppyri; sysäys, netkaus. guppa I itr hetkua, hytkyä, hölkkyä, kiikkua, hyppiä (laineilla, tiellä), guppig -t -are heiluva, hytkyvä, kiikkerä, horjakka; kuoppainen, epätasainen, gurg|el -let ks. gräl. gurgelvatten (frm.) kurlausvesi, gurg||la I I. tr, itr kurlata. II. rfl. ~ sig i halsen kurlata kurkkuaan, -ling -en kurlaus.

gurk||a -an-or (puut., keit.) kurkku, -list,

-säng kurkkusarka. gutera|d -t arvossa pidetty, suosittu, guttaperka (-ä-) -n guttaperkka. guvernant -en -er kotiopettajatar, guvernör -(e)n -er kuvernööri, gyck|el -let - ilveily, pila; driva ^ med ngn pitää jtk pilanaan, pitää ilvettä (hauskaa) jnk kustannuksella, -bild näköharha, kuvittelu, virva, -makare ilveilijä, kujeilija, pilailija, hauskaheikki. gyckla I itr ilveillä, laskea leikkiä, tehdä pilaa, kujeilla; ~med ngn kujeilla jnk kustannuksella; ^ över ngt pitää hauskaa jnk asian kustannuksella, pitää jtk pilanaan, gycklare -n - ilveilijä, silmänkääntäjä;

vrt. gyckelmakare. gylf ks. julp.

gyllene" (a. tpm.) kultainen, kulta-; den ~ friheten kultainen vapaus; den ^ medelvägen kultainen keskitie; ^ snittet (mat.) kultainen jako, leikkaus, gyllenläder kultanahka. gymnasist -en -er lukiolainen, teini, kym-nasisti; lukioluokk|alainen, -ien oppilas, gymnasii um -et -er lukio, kymnaasi; (er.)

oppikoulun lukioluokat, gymnast -en -er voimistelija, gymnastik -en voimistelu; fristående ^ vapaaliikkeet. -byxor voimisteluhousut. -direktör voimistelunopettaja, -dräkt voimistelupuku. -förening voimisteluseura, -lektion voimistelutunti, -lärare voimistelunopettaja. -redskap voimisteluteli|ne, -neet. -säl voimistelusali, -sko voimistelu-kenkä. -uppvisning voimistelunäytös, gymnastisera I itr voimistella; en väl <—'d kropp hyvin valmennettu ruumis.

228gymnastisk -t voimistelu-; övningar voimisteluharjoitukset, gynekolog -en -er naistenlääkäri. gynekologi ~(e)n naistentautioppi, gynekologisk -t naistentauti-, gynna I tr suosia, edistää; mest nation (valt.) suosituimmassa asemassa oleva kansakunta.

gynnare -n - 1. suosija, edistäjä. 2. veijari, ovela veitikka; hauskaheikki. gynnsam -t -mare suotuisa, jör ngn jllk. gyroskop -et - (tkn.) gyroskooppi, hyrrä (koj e).

gytt|er -ret sekasotku, rykelmä, gytt]|a -an -or lieju, muta. gyttje||bad mutakylpy. -botten lieju-, muta|pohja. -lager liete-, lieju-, muta|-kerros. -pöl muta-, lieju|kuoppa, -lätäkkö, gyttjig -t -are liejuinen, mutainen, gyttra I I. tr kasata, ryhmittää; ~ ihop koota yhteen rykelmään, kasaan. II. rfl. ~ sig kerääntyä, kasaantua kokoon, yhteen rykelmään.

gyttrig -t -are yhtenä kimppuna, rykelmänä, yhdessä kasassa; sekava, gå går gick (gingo) har gått (V) I. itr (tr) 1. (hnk.) kävellä; mennä; kan barnet joko lapsi kävelee? han har svårt att ~ hän kävelee huonosti, kävely sujuu häneltä vaikeasti; då han gick pois lähtiessään; medan han gick pois mennessään; ^ fort (långsamt) kävellä nopeasti (hitaasti); ~ fortare kävellä kiireemmin, jouduttaa askeliaan; kom, som du o. står! tule (vain) aivan tuossa asussa, tuollaisenasi; kom, så ~r vi! tule (tulkaa) niin mennään (lähdetään); ^ några steg kävellä muutama askel; ~ 10 km kävellä 10 km; har du ~tt hela vägen? oletko kävellyt (kävelitkö) koko matkan? tänker ni ~ eller åka? aiotteko kävellä vai ajaa (mennä jalan vai hevosella)? ~ din väg! mene tiehesi! (j.) korjaa luusi! jag gick min väg lähdin pois, matkoihini; ^ fel (kel.) olla väärässä, käydä väärin; ~ fel mennä, kävellä väärään, eksyksiin; ^ rätt (kel.) käydä oikein, olla oikeassa: det i trappan portaissa on joku; portaista kuuluu askelia; ^ o. driva maleksia joutilaana; ^ o. hämta ngt mennä jtk hakemaan, käydä jtk noutamassa; ~ o. lägga sig käydä vuoteeseen, mennä maata, nukkumaan; ~ o. se efter käy(kää) katsomassa (onko kaikki kunnossa); ~ o. tigga kulkea, käydä kerjuulla; ^ från bordet nousta pöydästä; ^ rakt i armarna på polisen mennä suoraan poliisin syliin;

med två käppar kävellä kahden kepin varassa; ^ på alla fyra kävellä nelinkontin; ^ på kryckor kävellä kainalosau-

voilla; ~ till ngn mennä (kävellä) jnk luo; ~ till torget mennä torille; käydä torilla; ^ ur vägen för ngn mennä pois, väistyä jnk tieltä; ^ åt sidan mennä, väistyä sivulle, syrjään. 2. (hnk., kuv.) de kommer att ~ långt he pääsevät (vielä) pitkälle; ^ för långt i sitt skämt mennä pilanteossaan liian pitkälle; vet ngn vad han for? tietääkö kukaan, mikä (millainen) hän oikein on miehiään? ^ efter ngt noudattaa (elämässään) jtk; ~ hos tandläkaren käydä hammaslääkä|rissä, -rillä;

i hatt (päls) käyttää hattua (turkkia); kävellä hattu päässä, turkki yllä (hartioilla) ; ~som underläkare toimia alilääkärinä; han med armen i band hänellä on käsivarsi kannattimessa; då hon gick med sitt första barn odottaessaan ensimmäistä lastaan; ^ med glasögon käyttää silmälaseja; ' på femte året olla viidennellä (vuodella) ; ~ rakt på sak käydä suoraan asiaan; toimia siekailematta; ^ under namnet H. käyttää H:n nimeä, olla tunnettu H:n nimisenä. 3. (as., todell. liik.) a) kävellä, käydä; klockan rätt? käykö kello

oikein? onko kello oikeassa? sjön hög aallokko käy korkeana; var ~r filmen? missä (sitä) elokuvaa näytetään? (j.) missä se elokuva on (menee)? trumman rumpu pärisee, rumpua pärisytetään; motorn har ~tt varm moottori on kuu-men(tu)nut; i en båge kulkea kaaressa; klockan på tolv kello käy kahtatoista; b) (aj., liikent.) bussen >—r varje halv-timme linja-auto (bussi) kulkee joka puolitunti; båten på England laiva kulkee (käy) Englannissa (mellan A. o. H. A:n ja H:n väliä); detta tåg ~r endast sön- o. helgdagar tämä juna kulkee ainoastaan sunnuntai- ja juhlapäivinä. 4. tapahtua; käydä päinsä, onnistua; det inte se ei käy (päinsä); det av sig självt se käy (sujuu) itsestään; ~ bra (Ula) käydä hyvin (huonosti); allting <—>r bra för dem heille onnistuu kaikki; detta märke ~r bra tämä merkki (tavara) menee hyvin kaupaksi; det illa att arbeta när on paha (vaikea, hankala) tehdä työtä kun; det r^r inte att få (uppdriva) sitä ei ole saatavissa; det gick bra (illa) för honom i examen hänen kävi hyvin (huonosti), hän onnistui hyvin (j. häntä onnisti huonosti) tutkinnossa; så det för den som niin käy sen (jokaisen) joka; jag visste, att det skulle ~ så tiesin (siinä) niin käyvän; det får ~ hur det vill käyköön miten käy, kävi miten kävi; hur ~r det med saken? millä tolalla (se) asia on? det gick på samma sätt med mig minun kävi samalla tavalla; låt ~ för den

här gången olkoon (sitten) tämän kerran. 5. olla liikkeellä; det ^r ett rykte on liikkeellä (kiertelee) huhu; kikhostan ~r hinkuyskää on (paljon) liikkeellä. 6. mahtua, mennä: det >—>r två liter i flaskan pulloon menee (mahtuu, pullo vetää) kaksi litraa; 2 i 8 4 gånger kaksi menee kahdeksaan neljä kertaa. 7. ulottua; kjolen bara till knäna hame ulottuu (on) vain polviin asti; vattnet gick mig till bröstet vesi ulottui (nousi) rintaani asti.

8. kulua: tidén aika kuluu; hur fick du tidén att miten sait aikasi kulumaan? ingen dag utan att ei päivääkään pääse kulumaan ettei (jtk tapahdu).

9. viedä, johtaa; vart •—r den här vägen? minne tämä tie vie (menee)? 10. ^ tili över 5 000 mark nousta yli 5 000 mk:n; det pengar till det! siihen menee rahaa! se maksaa rahaa! hur mycket räkningen till? suuriko lasku on? suureenko summaan lasku nousee? 11. (eri. lsp.): ^ i blom puhjeta kukkaan; ^ i blått vivahtaa siniseen; stycket i a-moll (soitto)kappale on a-mollissa; ^ om intet raueta, mennä myttyyn; (toiveet) raueta, pettää. II. tr: ^ ed tehdä, vannoa vala; ^ ärenden toimittaa asioita; käydä asioilla. III. rfl. ~ sig trött (varm) kävellä itsensä uuvuksiin (lämpimäksi, j. hikeen). IV. (pain. part.): ^ an käydä laatuun; det r^r inte an se on sopimatonta, ei käy (päinsä); det ~r an (se) käy laatuun, päinsä, (juuri ja juuri) kelpaa; (terveys) siinähän menee, menettelee; det ~r ju an att försöka voihan koettaa (leik. kepillä jäätä); det ~r väl an för er att prata hyvä teidän on puhua; det an att äta? voiko sitä syödä? ~ av a) jäädä, nousta pois (aj.); h) katketa, murtua; c) irtautua; (tukka) lähteä; d) (ase) laueta, (laukaus) pamahtaa; e) ~ av o. an kävellä edestakaisin; ^ bort mennä, lähteä pois; kuolla (pois); mennä kaupungille, kylälle, kylään, kutsuihin; (tahra) lähteä pois; ^ efter ngn a) kävellä jnk jäljessä, kintereillä; b) noutaa, käydä noutamassa jk; var snäll och ^ efter en stol ole hyvä ja käy hakemassa (ja tuo minulle) tuoli; c) klockan efter kello on jäljessä (jätättää); ~ emellan mennä väliin; ^ emot ngn mennä jtk vastaan; ^ emot fienden lähteä vihollista vastaan; ~ fram a) mennä, tulla, astua esiin; ~ rakt fram kävellä suoraan eteenpäin;

fram till fönstret mennä ikkunaan; ^ fram till ngn mennä (astua) jnk luo; b) ~ fram päästä (ensi kerran) ehtoolliselle, ripille; c) ~ fram o. tillbaka kävellä edestakaisin; ^ framför ngn kävellä jnk

edellä; ^ för sig ks. ^ an; om det for sig jos kävisi päinsä (olisi mahdollista), jos niin kävisi tekeminen; ~ förbi kävellä ohi, ngn jnk ohi; det gick mig förbi se jäi minulta huomaamatta; ^ före a) mennä edeltäpäin; klockan fore kello on edellä, edistää; b) ~ före alit annat olla ensimmäisenä, ennen kaikkea muuta, kaikkea muuta tärkeämpi; ^ i mahtua, mennä jhk; gick det i honom? (kuv.) uskoiko hän sen? ~ ifrån lähteä, luopua jstk; jättää, hylätä; ~ ifrån en vana luopua (totutusta) tavasta; tåget ifrån oss myöhästymme junasta; ^ igen a) mennä kiinni, sulkeutua; b) kummitella; c) allting igen kaikki toistuu; ^ igenom a) (vrs.) mennä, kävellä (tunkeutua, työntyä) läpi; ~ igenom ngt läpäistä jtk; b) tulla hyväksytyksi (tutkinnossa, kokeessa ym.); c) kokea, kestää; selviytyä hengissä jstk; ^ igenom litet av varje kokea yhtä jos toistakin; d) ~ igenom en kurs käydä kurssi; ^ igenom en examen läpäistä tutkinnossa, saada suoritetuksi (suorittaa) tutkinto; ^ igenom läxorna käydä läpi läksyt; c) läpikäydä, tarkastaa; ~ ihop

a) sulkeutua, mennä kiinni; ummistua;

b) osua yhteen, tavata toisensa; c) täsmätä; få ngt att ~ ihop saada täsmäämään, käymään yksiin, tasapainoon; han får det inte att <—' ihop hän ei saa (tuloja ja menoja) tasapainoon; det ihop asia onnistuu, menee (saadaan) lukkoon; ^ in mennä sisään, mahtua; bordet

inte in genom dörren pöytä ei mahdu ovesta; ^ in i en förening liittyä yhdistykseen; ^ in vid teatern mennä teatteriin (näyttelijäksi); ~ in på ngt suostua jhk; ^ in för ngt ryhtyä jhk, esiintyä, toimia jnk puolesta, tukea jtk; ~ inåt: dörren (fönstret) ~r inåt ovi (ikkuna) aukeaa sisäänpäin; ^ inåt med fötterna kävellä jalkaterät (j. varpaat) sisäänpäin; ^ itu mennä kahtia, halki, poikki, rikki; katketa, haljeta, särkyä; (j.) mennä mäsäksi; ~ med mennä, lähteä, tulla mukaan;

du med? lähdetkö, tuletko mukaan? ^ med på ngt suostua jhk, olla jhk suostuvainen (myöntyväinen, taipuvainen); ^ med på vad som helst olla valmis mihin tahansa; ' ned (aurinko, kuu, lämpömittari) laskea; (hinnat) halveta, laskea; ridån ~r ned (ent.) esirippu laskee, (nyk.) väliverho sulkeutuu; han har ~tt ned sig (på isen) hän putosi jäihin; ^ om a) mennä ohi; ^ om varandra mennä toistensa ohi (etteivät tapaa toisiaan); (kirjeet)

mennä ristiin; b) yl(et)tää ympäri; skärpet inte om vyö ei yllä ympäri; c^ ~om en klass käydä luokka toiseen ker-

taan, uudelleen; d) illamåendet gick om pahoinvointi meni ohi; ^ omkring i huset kävellä talossa yltympäri, ympäri taloa; ^ omkring huset kävellä talon ympäri;

' omkull: firman gick ~ liike meni nurin, vararikkoon; ~ på a) jatkaa; ~ på! jatkakaa! joudu, pidä kiirettä, tee joutua! b) (vaat.) mennä, mahtua ylle; ^ runt om ngt kävellä jnk ympäri; det runt i huvudet på mig pääni on pyörällä; ^ sönder mennä rikki, mäsäksi; ~ tili tapahtua; hur gick det till? miten (se) oikein tapahtui (kävi)? så gick det till att niin sitten kävi (sillä tavalla) että; det livligt till (siellä) on hyvinkin vilkasta; ^ tillbaka a) palata, tulla takaisin, kääntyä takaisin, ympäri; b) tillbaka till ämnet palata takaisin asiaan; c) låta köpet ~ tillbaka purkaa kauppa; ^ undan a) väistyä syrjään, för ngn jnk tieltä; tehdä tilaa jllk; b) sujua; arbetet undan för honom häneltä työ sujuu (ripeästi); låt det ~ undan! pankaa (työ) käymään, (leik.) pankaa tuulemaan, hihat heilumaan! ^ under a) (kuv.) tuhoutua; joutua hunningolle; b) tehdä alhaisempi tarjous; ^ upp a) mennä, kiivetä (ylös); ^ UPP pà kullen kiivetä kukkulalle, kummulle; nousta vuoteesta; (kuu, aurinko) nousta; b) aueta; (ommel) ratketa; c) det gick upp ett ljus för mig minulle selvisi, (leik.) valkeni: d) 5 ~r jämnt upp i 15 viisi menee tasan viiteentoista, 15 on tasan jaollinen viidellä; han gick heltupp i arbetet hän syventyi kokonaan työhön (sä); ^ upp mot ngn vetää vertoja jllk; ingenting <—>r upp mot det mikään ei vedä sille vertoja (ole niin hyvää kuin se); ~ uppe olla jalkeilla, (j.) ylhäällä; det r^r uppför matka käy ylämäkeen, on nousua; ^ uppför trappan kiivetä (ylös) portaita; ~ ur a) nousta, laskeutua pois jstk; b) ~ (ut) ur erota (yhdist.); luopua (kilp.); c) (tahra) lähteä pois; ~ ut a) mennä ulos, lähteä ulos, pois (huoneesta); ~ ut o. in kävellä ulos ja sisään, edestakaisin; ~ ut o. ~ mennä kävelemään; du ut o. ~r? menetkö kävelemään? (j.) kävelemäänkö olet menossa? ~ ut o. äta mennä »ulos» (kaupungille, muuanne) syömään; ^ ut skolan käydä koulu (läpi); b) ~ ut ifrån att lähteä siitä (asiasta, tosiseikasta) että; det kommer att ^ ut över mig minä siitä syyn niskoilleni saan (siitä lystistä maksamaan joudun); c) kuolla sukupuuttoon; (ksv.) kuihtua, kuolla; dj har du '—tt ut dina skor? oletko saanut kenkäsi rikki? e) vad ~r det ut på? mitä se tarkoittaa? mihin sillä oikein pyritään?

utför: vägen ~r utför tie viettää alaspäin; det utför med honom hänen asiansa ovat huonolla tolalla, hän on menossa hunningolle; ~ utåt (ovi, ikkuna) aueta ulospäin; ^ utåt kävellä jalkaterät ulospäin; ~ vidare kävellä edelleen, jatkaa matkaa(nsa); (kuv.) jatkaa (työtään); ~ åt a) kulua (käytössä, kulutus-tarvikkeena); olla tarpeen; b) ~ illa åt ngn kohdella, pidellä huonosti jtk; c) vad r^r det åt dig? mikä sinun on? mikä sinua vaivaa (riivaa)? d) ~ åt av skratt nauraa katketakseen, kuollakseen ^ åt av värme menehtyä kuumuuteen; ^ över

a) mennä yli; (kuv.) siirtyä, i andra händer toisiin käsiin, toiselle (uudelle) omistajalle; de hade gått över gränsen he olivat menneet yli rajan, (sot. m.) olivat ylittäneet rajan; ^ över till fienden siirtyä, karata vihollisen puolelle; ^ över till en annan religion muuttaa uskontoa;

b) det r^r över min förmåga se menee yli voimieni, siihen en kykene; det gick för honom över allt annat se oli hänestä (hänelle) kalleinta (tärkeintä) kaikesta; c) tarkastaa, katsoa, silmäillä läpi; d) loppua; det ~r över se menee (kyllä) ohi.

gående I. (a. tpm.): han kom ~ hän tuli kävellen, jalan; ^ bord (Suom. r. stående bord) seisova pöytä. II. -t käveleminen .

gång 1. -en kävely (tapa); upprätt (ungdomlig) ~ pysty (nuorekas) käynti; känna igen ngn på ~en tuntea jk käynnistä, kävelystä; hästen har bra ~ hevosella ön hyvä käynti, hyvä jalannousu. 2. (liik.) kävely, käynti; vauhti; kulku; efter två timmars ~ kaksi tuntia käveltyä; världens ~ maailman kulku, meno; låta saken ha sin ^ antaa asian mennä menoaan; sjukdomens ~ taudin kulku; få ett samtal i ~ saada syntymään keskustelu; få samtalet i ~ saada keskustelu jälleen (uudelleen) käyntiin; komma i ~ päästä vauhtiin; sätta i ~ panna käyntiin; (aut.) käynnistää; sätt i pane käymään! kone käymään! maskinen är i ~ kone käy, on käynnissä; vara i full ~ käydä täydellä voimalla, täyttä voimaa; under samtalets keskustelun aikana, yhteydessä. 3. ~ar (puutarha-, puisto)-

käytävä. 4. ~er kerta; det var en ~ oli kerran; han vet inte en ~ hän ei tiedä edes; det är nu en ^ så asia on kerta kaikkiaan niin; en enda ^ yhden ainoan kerran; en ~ om året kerran vuodessa; en ' ~ vart tredje år kerran kolmessa vuodessa, joka kolmas vuosi; en annan ~ (joskus) toiste; en o. annan <—' muutaman kerran; silloin tällöin; en eller två ~er kerran tai

kaksi; ~ efter annan kerran toisensa perästä; en rs f öralla kerta kaikkiaan; en rs förut kerran ennen; en rs tili vielä kerran; den ena rsen efter den andra kerran toisensa perästä; den rsen siihen aikaan; denna enda rs tämä(n) ainoa(n) ker|ta, (-ran); alla rser! varmasti! flera rser monesti (kin); förra rsen edellinen kerta, edellisellä kerralla; första rsen som ensimmäinen kerta kun; ingen rs ei kertaakaan; mången <s monet kerrat; många rser monta kertaa; många rser sämre monta vertaa huonompi; hur många rser? montako kertaa? kuinka monesti? någon rs muutaman kerran; några rser muutamia kertoja; nästa rs ensi kerralla; seuraavalla kerralla; otaliga rser lukemattomia kertoja; varje rs han går joka kerta (hänen) lähtiessään; ett par rser pari kertaa; för denna den här rsen tältä kerralta; täksi kertaa; för femtielfte rsen niin ja niin monennen kerran; ties kuinka monennen kerran (jo); för sista rsen viimeisen kerran; för vilken rs? monennenko kerran? med en rs yhdellä kertaa; rs på rs kerran toisensa perästä; yhä uudelleen; en åt rsen yksi kerrallaan; två rser två är fyra kaksi kertaa kaksi on neljä. gångare -n - (urh.) kävelijä; (run.) ratsu, gång||art kävely tapa. -bana jalkakäytävä; kävelyrata. -bar -t -are 1. käypä; rst mynt käypä raha. 2. kävelykelpoinen. -barhet 1. käy|pyys, -päisyys. 2. kävely-kelpoisuus. -bord (mer.) rantaporras, rantalauta. -bro käyntisilta, porras, gång|en -et -na mennyt, muinainen, entinen.

gång||grift (muin.) käytävähauta. -järn sarana, -kläder pito vaatteet, -låt kansanomainen marssisävelmä; matkamiehen, kulkijan laulu, -matta käytävämatto. -rekord (urh.) kävelyennätys. -spel (mer.) vintturi, telaratas, ankkuri-kela. -sport kävelyurheilu. -stig (jalka)-polku. -trafik jalankulkijaliikenne. -tunnel jalankulkijaintunneli. -tävlan (urh.) kävely kilpailu, -väg kävelytie, käymätie, käytävä, polku, gåpåaraktig -t arastelematon, arkailematon; uhkarohkea, -het -en arkailematto-muus; uhkarohkeus, gåpåare -n - (työn)puskija; huimapää, hurjapää; päällekävijä. går: i rs eilen; i rs kväll (morse) eilen illalla, eilisiltana (eilen aamulla, eilisaamuna); i rs åtta dar sen eilisestä viikko; natten till i rs eilisenvastaisena yönä, yöllä eilistä päivää vasten, toissa yönä;

Ert brev av i »~s eilinen kirjeenne; han är

inte född i ~ hän ei ole eilisen teeren poikia.

gård -en -ar 1. piha; rum åt rsen pihanpuoleinen, taka|huone; bo Över rsen asua piharakennuksessa. 2. (maalais-, talonpoikaistalo; (isohko) kartano; gammal i rsen talon vanhoja asukkaita (omistajia); (kuv.) han blev inte gammal i rsen hän ei pysynyt kauan (esim. paikassaan). 3. (val.) valopiha; (mtr.) kuun-, aurin -gon|kehä, -sappi.

gårdag -en eilispäivä; rsens post eilinen, eilispäivän posti; rsens tidning eilispäivän (sanoma)lehti.

gårdagsnummer eilinen (eilispäivän) numero.

gård||farihandel kulkukauppa. -farihand-

lare kulkukauppias, kauppuri. gårds||dräng (talon) renki, -folk talon (kartanon) väki, palvelusväki, -hus piharakennus; lisärakennus, -kari talonmies, -pian pihamaa, gårdvar -(e)n -ar vartija-, piha|koira, gås -en gäss hanhi; dum som en rs tyhmä kuin kana (kuin saapas); jag har en rs oplockad med honom (snl.) minulla on hänelle vanhoja kalavelkoja; det är som att slå vatten på en rs sama jos heittäisi vettä hanhen selkään; det går vita gäss på sjön järvellä on valkoiset lampaat laitumella (käy vaahtopäät aallot), gås||bröst (keit.) hanhenrinta. -dun han-henuntuva. -fett hanhenrasva. -flock hanhiparvi, -flott hanhenrasva. -han-(n)e hanhiuros, uroshanhi. -hud hanhen-nahka; jag fick rs (kuv.) iho kävi kananlihalle, ihan menin kananlihalle, -kari ks. -hanne, -marsch: gå i rs kävellä hanhenmarssia. -krås (keit.) hanhensisäl-mykset. -penna hanhensulka, -unge han-henpoikanen. gåt|a -an -or arvoitus; gissa (lösa) -or arvata (ratkaista) arvoituksia; ge ngn en rs antaa jllk arvoitus arvattavaksi; det är mig en rs se on minulle arvoitus, gåt||full -t, -lik -t arvoituksellinen, gåv|a -an -or lahja, anti; genom -or o. gengåvor

varar vänskapen längst (snl. läh.) lahja lahjaa kysyy; ei yksipuolista ystävyyttä.

gåvo||brev lahjakirja, -paket lahjapaketti.

gäck 1. -et pila, pilkka; driva rs med ngn pitää jtk pilkkanaan. 2. -en -ar (ent.) narri. 3. irvihammas, pilkkakirves, koiranleuka; släppa rsen lös päästää hilpeytensä, riehakkuutensa valloilleen, gäcka I tr 1. ivailla, pilkata. 2. pettää; tehdä tyhjäksi; rsde förhoppningar pettäneet, rauenneet toiveet.

gäckande (a. tpm.) pilkallinen, ivallinen; pettävä, petollinen.

gäckas I itr (dep.): ^ med ngn tehdä pilaa jstk, pitää jtk pilkkanaan; ~ med flickorna naljailla tyttöjen kanssa; ^ med allt o. alla lyödä kaikki leikiksi (osaamatta suhtautua mihinkään vakavasti), gäckerj -et -er pilanteko, pilkkailu; ilveily, ilve. gädd|a -an -or hauki.

gäl -en -ar kidus; andas med ~ar hengittää kiduksilla.

gäld -en velka, -a I tr maksaa; korvata; sovittaa, -enär -(e)n -er velallinen, velka-mies. -ränta velan korko, gälhåla kidusontelo.

gäll -t -are kimeä, (korvia) vihlova; (väri) räikeä.

gäll|a II1 itr, tr 1. olla jnk arvoinen; sedeln -er för 500 mark seteli on 500 markan; biljetten -er (i) 14 dar matkalippu on voimassa 14 päivää; -er (jör) alla koskee kaikkia; priset -er fob London (fob engelsk exporthamn) hinta vapaasti laivassa Lontoossa (Englannin vientisatamissa); upphöra att ~ lakata olemasta voimassa. 2. olla tärkeää, merkityksellistä; hans ord -er lika mycket som hänen sanansa merkitsee, painaa yhtä paljon kuin. 3. olla jnk maineessa; han-er för (som) sakkunnig häntä pidetään asiantuntijana. 4. tarkoittaa, koskea; anmärkningen -de hans bok huomautus koski hänen kirjaansa; -er anmärkningen mig? tarkoittaako (koskeeko) tuo huomautus minua? vad -er vadet? mitä veto koskee? mistä veto on lyöty? frågan -er alla som asia koskee kaikkia jotka; Er förfrågan -de export kyselynne koski vientiä; detta -er både cyklister o. bilister tämä koskee sekä pyöräilijöitä että autoilijoita; detsamma -er även om andra yrken sama on voimassa muidenkin ammattien suhteen. 5. (prs.): det -er friheten (nyt, tässä) on kysymyksessä vapaus; det -er liv o. död on kysymys elämästä ja kuolemasta; det -er Ert anbud se koskee tarjoustanne; nu -er det! nyt on tosi edessä! det -er att se upp! tässä on pidettävä varansa (silmänsä auki); regeringens politik evad det -er hallituksen politiikka (jssk as.), gällande (a. tpm.) voimassa oleva; ~ lag voimassa oleva laki; ^ för två kahdesta; de nu ~ priserna nykyisin voimassa olevat (käyvät) hinnat; göra ^ väittää; tehdä uskottavaksi, gäll|[en -et -na: mjölken är <—- maito on hieman hapanta, on päässyt hieman myr-tymään.

gas

gäl||lock (kal.) kiduskansi, -springa kidus-rako.

gäms (j-, g-) -en -er (el.) gemssi, gäng -et- (er. työ)porukka, (-)roikka; (halv.) joukkio, sakki.

gäng||a I. -an -or (tkn.) kierteet; fyrkantig (flat) ~ latta-, litteät kierteet; komma ur -oma (kuv.) joutua pois tolaltaan; känna sig ur -oma tuntea ettei ole oikealla tolallaan. II. I tr (tkn.) leikata kierteitä, kierteittää; bult kierrepultti. gänglig -t -are (pitkä ja) hoikka; heiveröinen, hontelo, hoilakka. gängmaskin kierteitys-, kierteenleikkaus|-kone.

gängse (a. tpm.) tavallinen, yleinen, käypä.

gärd -en -er todistus, osoitus; ^ av aktning

kunnioituksenosoitus. gärda I tr aidata, panna aitaan, aitaukseen.

gärde -t -n aita, aitaus; keto, pelto, vainio; vrt. gärdsgård. gärdsgård aita. -sstör aidanseiväs, gärdsmyg -en -ar (el. Troglodytes troglodytes) peukaloinen.

gärna (adv.) mielellään, kernaasti; jag, vi gör det ~ teen, teemme sen mielel-lä|ni, -rarae; mycket (mer än) ~

hyvin kernaasti, erittäin mielellään; lika ~ yhtä mielellään; du kunde lika ~ ha stannat hemma (sinä) olisit yhtä hyvin voinut jäädä kotiin; ~ jör mig! kernaasti minun puolestani, (j.) minusta nähden! en ~ sedd gäst mieluinen vieras; jag skulle bra ~ vilja veta tekisi kovin mieleni tietää; hur ~ jag än ville vaikka kuinka tahtoisin; det kan du ~ göra sen voit kyllä aivan hyvin, huoleti tehdä; jag ser inte ^ att en pidä siitä että; det är inte ^ möjligt ei se tunnu oikein mahdolliselta; inte ~ i dag ei mielellään tänään; den bästa vän man ~ kan tänka sig paras ystävä mitä ylipäänsä voi ajatella, gärning -en -ar 1. teko, työ; göra en god ~ tehdä hyvä teko, työ; på bar ^ (Iak.) verekseltä. 2. kutsumus, työ, toiminta, gärningsman (Iak. ym. jnk. teon) tekijä, gärs -en -ar (kai.) kiiski, gäspa I itr haukotella, gäspning -en -ar haukotus; ljudlig ~ äänekäs haukotus.

gäst -en -er (m. hot., rav. yms.) vieras; objudna ~er kutsumattomat, kuokka|-vieraat; en sällan sedd ~ harvinainen vieras.

gästa I tr, itr: ~ (hos) ngn vierailla,

olla käymässä (vieraisilla) jnk luona, gästabud -et - vieraspidot, kestit, gäst||bok vieraskirja, -dirigent vieraileva

(musiikin)johtaja. -fri -tt vieraanvarainen. -frihet -en vieraanvaraisuus, -före--ställning vierailunäytanto, -givare (ent.) (kesti)kievarin-, majatalon|isäntä. -givar-gård, -giveri (kesti) kievari; majatalo, -hem vieraskoti. -roll vierailevan näyttelijän (tav. pää)osa; ge ~er (er. teat., oop.) vierailla, -rum vierashuone; mat-kustajahuone. -spel vierailunäytäntö. -spela I itr vierailla; vrt. -roll. -vänlig -t vieraanvarainen, göda II1 I. tr lihottaa, syöttää (karjaa); lannoittaa (maata). II. rfl. ~ sig syödä itsensä lihavaksi, lihoa, göd||boskap syöttökarja. -kyckling syöttö-

kananpoikanen. gödning -en (karjan) syöttö, juotto, lihottaminen; höystäminen; (maan) lannoittaminen, gödnings||kur (lääk.) lihotushoito. -me-

del, -ämne lannoi|tusaine, -te. gödsel -n lanta; lannoite, -hög, -stack lanta|kasa, -tunkio, -stad lanta|kasa, -varasto. -vatten lantavesi. gödsla I tr lannoittaa.

gök -en -ar 1. (lin.) käki; <~^en gal käki kukkuu. 2. veitikka, veijari. 3. (j.) »kahvi-plörö». -blomster (ksv. Lyehnis flos euculi) käenkukka. -klocka (kel.) käkikello, göl -en -ar lätäkkö; (mer.) poukama, syvänne.

gömm|a A. -an -or kätkö, piilo, kätkö-, piilo|paikka, säilytyspaikka, säilö; leta i sina -or kaivaa kätköistään. B. II1 I. tr 1. piilottaa, kätkeä; ^ ansiktet i händerna kätkeä kasvonsa käsiinsä; ^ ngt i skåpet piilottaa, kätkeä kaappiin. 2. säilyttää, säästää, panna talteen; jag -er litet till i morgon panen vähän talteen huomiseksi; ~ undan kätkeä, piilottaa. II. rfl. ~ sig mennä piiloon, piilottautua; ^ sig bakom dörren (i skogen) mennä piiloon, piiloutua oven taakse (metsään); barnet -er sig bakom modern lapsi vetäytyy piiloon (suojaan) äidin taakse; hålla sig gömd pysyt, piilossa, gömsle -t -n, gömställe piilo (paikka), kätkö (paikka).

1. göra -t työ, tehtävä, askar (e), puuha, homma, vaiva, raadanta; han har fullt ~ med att hänellä on työ ja tekeminen, aika urakka (jssk).

2. göra V I. tr, itr 1. tehdä, valmistaa; ~ en stol tehdä, valmistaa tuoli; fabriken gör elspisar tehtaassa valmistetaan sähköliesiä. 2. (abstr. s.) tehdä; ^ affärer tehdä kauppoja; harjoittaa liiketoimia; ^ ngn ett anbud tehdä jllk tarjous; ^ en anmärkning mot ngn tehdä, esittää huomautus jtk vastaan, mot ngt I

moittia jtk; ^ ett gott arbete tehdä hyvää työtä (hyvää jälkeä); ~ sitt arbete tehdä työnsä, toimittaa askareensa; ~ fel tehdä virhe; det (där) har du gjort jel sen (siinä) olet tehnyt väärin; ~ förbättringar panna toimeen parannuksia; —' upprepade försök tehdä yhä uusia yrityksiä, yrittää yhä uudelleen; utan att ~ ngn hemlighet av att lainkaan salailematta sitä että; ^ intryck tehdä vaikutus; ^ intryck av ngt vaikuttaa, tuntua jltk; ^ 100 km i timmen kulkea 100 km:n tuntivauhtia, 100 km tunnissa; ~ motstånd tehdä vastarintaa; ~ ett mål (jlkp.) tehdä maali; ^ nytta tehdä hyötyä; ~ ngt av ngn tehdä jstk jtk; ^ ngn orätt (gott) tehdä jllk vääryyttä (hyvää); ~ en paus (mus. ym.) pitää tauko; ^ plats för ngn tehdä, raivata tilaa jllk; ~ sin plikt tehdä velvollisuutensa; en resa (utflykt) tehdä matka

(huviretki); ^ sin sak bra tehdä tehtävänsä hyvin; ^ slut på ngt tehdä jstk loppu; saada jtk lopetetuksi; käyttää kokonaan, loppuun; ^ slut på pengarna panna kaikki rahat menemään; ^ ngn en tjänst tehdä jllk palvelus; ^ undanflykter esittää verukkeita; ^ underverk tehdä ihmeitä; ^ god verkan tehdä hyvä vaikutus. 3. (n prn. obj.): ~ sitt tehdä voitavansa, tehtävänsä; det ska jag nog ~ sen minä kyllä teen; gör inte det! älä tee sitä! jätä se tekemättä! hur gör ni det? miten te sen teette? vad ska jag mitä minun on tehtävä? vad gör du här? mitä sinulla on täällä tekemistä? gör vad du vill tee mitä (kuten) tahdot; tee toki! vad ska du ~ med det? mitä aiot sillä (m. sille) tehdä? vad gör det (då)? mitäs se haittaa? de kan inte ~ mig ngt eivät he minulle mitään mahda; skulle det ~ er ngt om häiritsisikö teitä jos; det gör mig detsamma se on minusta yhdentekevää; det gör ingenting ei (se) haittaa (mitään); kan du inte ^ det på det viset att? etkö voisi tehdä sitä niin (sillä tavalla) että? det är ingenting att ~ åt det sille ei voi, ei mahda mitään, siinä ei voi (tehdä) mitään; jlickan gör ingenting annat än läser tyttö ei tee mitään muuta kuin lukee; jag har ingenting annat att <—» än minulla ei ole mitään muuta tekemistä kuin; ska jag hämta blommorna eller gör du det? käynkö minä kukat noutamassa vai haetko sinä ne? 4. (ak. obj., prd.): <—' ngn ansvarig (olycklig, rik) tehdä jk vastuunalaiseksi (onnettomaksi, rikkaaksi); ^ ngn glad ilahduttaa, saada iloiselle mielelle; du har gjort honom till din fiende olet tehnyt hänestä itsellesi vihollisen; ^ det till en regel tehdä (omak-

sua) se itselleen säännöksi. 5. (eri. adv.): ^ ngn illa tehdä pahaa; det gör ont se koskee, käy kipeästi; det gör han klokt (rätt) i siinä hän tekee viisaasti (oikein); det gör bara saken värre se vain pahentaa asiaa; ~ gossen till viljes tehdä pojalle (pojan) mieliksi. 6. (eri. snt.): a) det gör 500 mk jämnt siitä tulee, se on tasan 500 mk; fem gånger tre gör femton viisi kertaa kolme on viisitoista; b) detta gör att tästä johtuu (on seurauksena) että; det gjorde att bilen stannade sen johdosta auto pysähtyi; e) hur gör man jör att få en fribiljett? miten on meneteltävä jos aikoo hankkia vapaalipun? d) han är svår att ha att ~ med hänen kanssaan on vaikea olla tekemisissä (tulla toimeen); då får du med mig att silloin joudut tekemisiin minun kanssani! vad har du att r^ med det? mitä se sinua liikuttaa? mitä sinulla on sen asian kanssa tekemistä? det låter sig knappast ~ se tuskin käy päinsä; det kan lätt ~s se on helposti tehtävissä, tehty; gjort är gjort tehty mikä tehty; tehtyä ei saa tekemättömäksi. II. rfl.: det gör sig särdeles bra se näyttää erikoisen hyvältä; ~ sig dummare än man är tekeytyä (j. heittäytyä) tyh-memmäksi kuin onkaan; ^ sig en föreställning om kuvitella mielessään; du kan inte ~ dig en föreställning om hur et osaa kuvitellakaan miten... III. (pain. part.): ^ an panna kiinni; ~ av: var ska fag ~ av brevet? minne minun on (se) kirje pantava? han vet inte, var han ska r^j av sina pengar hän (leik. mies) ei tiedä, mitä tekisi rahoillaan; ^ av med käyttää, kuluttaa loppuun, panna menemään; ~ av med pengar panna menemään, tuhlata (krk. törsätä) rahaa; ^ av med ngn (sig) ottaa jk (itsensä) hengiltä; var ska jag ~ av mig? mitä minun on tehtävä? minne minun on mentävä? ~ sig av med varoma myydä tavarat pois, loppuun, muuttaa rahaksi, »hävittää», heittää menemään; (kaup.) panna menemään pilahinnasta; ~ bort sig tehdä kommellus, haksahtaa; nolata itsensä; ^ efter jäljitellä, tehdä jäljestä; vem gör honom det efter? kuka pystyy tekemään saman (hänen) jäljestä(än)? ^ ngn emot asettua jtk vastustamaan; ~ fast panna, sitoa, köyttää kiinni, kiinnittää; ~ ifrån sig saada jtk tehdyksi, valmiiksi, pois käsistään; ^ loss irrottaa; vad ska jag ~ med dig? mitä minun pitäisi sinulle tehdä? ^ ned hakata, iskeä maahan, kuoliaaksi; (kuv. arvostelija) teilata; ^ om toistaa, tehdä vielä kerran, uusia, muuttaa, tehdä uudelleen; gör inte om det1 älä tee sitä

— ha ha

(niin) enää koskaan! anna olla viimeinen kerta! ~ på sig (lps. j.) laskea housuihinsa; ^ sitt till tehdä puolestaan voitavansa; auttaa osaltaan; detta gör varken till eller ifrån tämä ei ota jollei annakaan, ei merkitse asiassa mitään; ^ sig till olla olevinaan; gör dig inte till! (j.) älä viitsi olla noin olevinasi! ^ undan tehdä sukaista käden käänteessä, sukkelaan valmiiksi, saada pois käsistä; ~ upp tehdä sopimus, sopia jstk; ^ upp en brasa tehdä tuli (uuniin); ^ upp planer laatia (hautoa) suunnitelmia; ~ upp med ngn selvittää asiat, tehdä tilit selviksi (jnk kanssa); ^ upp med ngn om ngt sopia jnk kanssa jstk; ^ upp en affär tehdä kauppa, sopia kaupasta; ^ upp ett kontrakt tehdä (työ-, kauppajsopimus; det kan Ni inte <—' ngt åt sille ette voi, ette mahda mitään. Göran npr: Sankt ~ Pyhä Yrjänä, görande: <—' o. låtande työt ja toimet, toimet ja puuhat, gördǀel -eln -lar vyö. gördla I tr vyöttää.

görlig -t -are mahdollinen tehdä, tehtävissä; i ~aste mån mikäli suinkin mahdollista.

görning -en: vara i <—'en olla käynnissä, tekeillä; ngt är i ~en nyt on jtk tekeillä, hankkeissa, tapahtuu jtk (erikoista). göromål -et - tehtävä, työ, toimi, askare.

1. gös -en -ar (kai.) kuha.

2. gös -en -ar (tkn.) rautaharkko.

3. gös -en -ar (mer.) lippu.

1. göt -en -ar (hist. käns.) göötit (Göötan-maan, Ruotsin asukkaat).

2. göt -et - (tkn.) (valu)harkko. Götaland npr (mnt.) Göötanmaa. göteborg|are -sk -1 göteborgilainen. götisk -t gööttiläinen; vrt. 1. göt.

H

h 1. (kirj.) h, H. 2. (mus.) h.

1. ha V I. (apv.) olla. II. omistaa; olla jllk; hur du det? kuinka voit? (leik.) kuinka huristaa? fag det bra voin hyvin, minun on hyvä olla; jag det svårt minulla on vaikeaa, vaikeuksia; där vi det! siinä siis ollaan! nu ~r jag det! no nyt sen keksin! här <—r ni! kas tässä! no niin! hur mycket skall ni (maksettaessa) paljonko (mitä) olen velkaa? vad vill ni mitä haluatte? paljonko maksaa? (rav.) mitä juotavaa (saa

sua) se itselleen säännöksi. 5. (eri. adv.): ^ ngn illa tehdä pahaa; det gör ont se koskee, käy kipeästi; det gör han klokt (rätt) i siinä hän tekee viisaasti (oikein); det gör bara saken värre se vain pahentaa asiaa; ~ gossen till viljes tehdä pojalle (pojan) mieliksi. 6. (eri. snt.): a) det gör 500 mk jämnt siitä tulee, se on tasan 500 mk; fem gånger tre gör femton viisi kertaa kolme on viisitoista; b) detta gör att tästä johtuu (on seurauksena) että; det gjorde att bilen stannade sen johdosta auto pysähtyi; e) hur gör man jör att få en fribiljett? miten on meneteltävä jos aikoo hankkia vapaalipun? d) han är svår att ha att ~ med hänen kanssaan on vaikea olla tekemisissä (tulla toimeen); då får du med mig att silloin joudut tekemisiin minun kanssani! vad har du att r^ med det? mitä se sinua liikuttaa? mitä sinulla on sen asian kanssa tekemistä? det låter sig knappast ~ se tuskin käy päinsä; det kan lätt ~s se on helposti tehtävissä, tehty; gjort är gjort tehty mikä tehty; tehtyä ei saa tekemättömäksi. II. rfl.: det gör sig särdeles bra se näyttää erikoisen hyvältä; ~ sig dummare än man är tekeytyä (j. heittäytyä) tyh-memmäksi kuin onkaan; ^ sig en föreställning om kuvitella mielessään; du kan inte ~ dig en föreställning om hur et osaa kuvitellakaan miten... III. (pain. part.): ^ an panna kiinni; ~ av: var ska fag ~ av brevet? minne minun on (se) kirje pantava? han vet inte, var han ska r^j av sina pengar hän (leik. mies) ei tiedä, mitä tekisi rahoillaan; ^ av med käyttää, kuluttaa loppuun, panna menemään; ~ av med pengar panna menemään, tuhlata (krk. törsätä) rahaa; ^ av med ngn (sig) ottaa jk (itsensä) hengiltä; var ska jag ~ av mig? mitä minun on tehtävä? minne minun on mentävä? ~ sig av med varoma myydä tavarat pois, loppuun, muuttaa rahaksi, »hävittää», heittää menemään; (kaup.) panna menemään pilahinnasta; ~ bort sig tehdä kommellus, haksahtaa; nolata itsensä; ^ efter jäljitellä, tehdä jäljestä; vem gör honom det efter? kuka pystyy tekemään saman (hänen) jäljestä(än)? ^ ngn emot asettua jtk vastustamaan; ~ fast panna, sitoa, köyttää kiinni, kiinnittää; ~ ifrån sig saada jtk tehdyksi, valmiiksi, pois käsistään; ^ loss irrottaa; vad ska jag ~ med dig? mitä minun pitäisi sinulle tehdä? ^ ned hakata, iskeä maahan, kuoliaaksi; (kuv. arvostelija) teilata; ^ om toistaa, tehdä vielä kerran, uusia, muuttaa, tehdä uudelleen; gör inte om det1 älä tee sitä

(niin) enää koskaan! anna olla viimeinen kerta! ~ på sig (lps. j.) laskea housuihinsa; ^ sitt till tehdä puolestaan voitavansa; auttaa osaltaan; detta gör varken till eller ifrån tämä ei ota jollei annakaan, ei merkitse asiassa mitään; ^ sig till olla olevinaan; gör dig inte till! (j.) älä viitsi olla noin olevinasi! ^ undan tehdä sukaista käden käänteessä, sukkelaan valmiiksi, saada pois käsistä; ~ upp tehdä sopimus, sopia jstk; ^ upp en brasa tehdä tuli (uuniin); ^ upp planer laatia (hautoa) suunnitelmia; ~ upp med ngn selvittää asiat, tehdä tilit selviksi (jnk kanssa);

^ upp med ngn om ngt sopia jnk kanssa jstk; ^ upp en affär tehdä kauppa, sopia kaupasta; ^ upp ett kontrakt tehdä (työ-, kauppa)sopimus; det kan Ni inte <—' ngt åt sille ette voi, ette mahda mitään. Göran npr: Sankt ~ Pyhä Yrjänä, görande: <—' o. låtande työt ja toimet, toimet ja puuhat, gördlel -eln -lar vyö. gördla I tr vyöttää.

görlig -t -are mahdollinen tehdä, tehtävissä; i ~aste mån mikäli suinkin mahdollista.

görning -en: vara i <—'en olla käynnissä, tekeillä; ngt är i ~en nyt on jtk tekeillä, hankkeissa, tapahtuu jtk (erikoista). göromål -et - tehtävä, työ, toimi, askare.

1. gös -en -ar (kai.) kuha.

2. gös -en -ar (tkn.) rautaharkko.

3. gös -en -ar (mer.) lippu.

1. göt -en -ar (hist. käns.) göötit (Göötan-maan, Ruotsin asukkaat).

2. göt -et - (tkn.) (valu)harkko. Götaland npr (mnt.) Göötanmaa. göteborg|are -sk -1 göteborgilainen. götisk -t gööttiläinen; vrt. 1. göt.

H

h 1. (kirj.) h, H. 2. (mus.) h.

1. ha V I. (apv.) olla. II. omistaa; olla jllk; hur du det? kuinka voit? (leik.) kuinka huristaa? fag det bra voin hyvin, minun on hyvä olla; jag det svårt minulla on vaikeaa, vaikeuksia; där vi det! siinä siis ollaan! nu ~r jag det! no nyt sen keksin! här <—r ni! kas tässä! no niin! hur mycket skall ni (maksettaessa) paljonko (mitä) olen velkaa? vad vill ni mitä haluatte? paljonko maksaa? (rav.) mitä juotavaa (saa

olla)? man vet aldrig var man <—r honom hänestä ei koskaan tiedä, mitä hän oikein ajattelee (tarkoittaa); vad ni för

läxor i dag? mitä läksyjä (aineita) teillä on tänään? de ~de långt till skolan heillä (lapsilla) oli pitkä koulumatka; vi mycket trångt här meillä on täällä kovin ahdasta; III. (pain. part.): ~ av katkaista (poikki); taittaa; ~ bort unohtaa jhk, hävittää, kadottaa; ~ efter sig olla takanapäin; ^ ngt emot ngn olla jtk (kaunaa) jtk vastaan; det ^r han emot sig siitä syystä hänestä ei pidetä, siitä häntä voi syyttää; det f ag ingenting emot minulla ei ole mitään sitä vastaan; ~ framför sig olla edessä, edessäpäin; ~ för sig puuhailla; olla työnä, toimena, puuhana; tarkoittaa; ^ åldern inne olla tarpeeksi vanha (jotta), olla jssk (määrä)iässä, ehtinyt jhk erikoiseen ikään; ^ kvar olla jäljellä, tähteenä; vi >—r bara två kilometer kvar meillä on (matkaa on) jäljellä enää ainoastaan kaksi km; ^ med sig: han ~de med sig hänellä oli mukanaan, hän toi (tuomisiksi); han hade sin bror med sig hänellä oli veljensä mukanaan, hän oli ottanut veljensä mukaan; ^r ni med allt vad ni behöver? onko teillä (mukana) kaikki mitä tarvitsette? ~ ned vetää, temmata alas; ^ om sig: hon om sig en sjal hänellä on ympärillään (hartioillaan) har-tiahuivi; ^ på sig a): han en ny kostym på sig hänellä on (yllä) uusi puku, en ny hatt (päässä) uusi hattu, nya skor (jalassa) uudet kengät; b) olla mukana; du pengar på dig? onko sinulla rahaa mukanasi? c) jag ~r (bara) fem minuter på mig minulla on aikaa (vain) viisi minuuttia; ^ sönder: barnet r^de sönder den nya leksaken lapsi rikkoi uuden lelunsa; lapsen uusi lelu meni (lapselta on uusi lelu mennyt) rikki; ^ tillbaka', han det tillbaka se on taas, jälleen hänellä.

2. ha! (int.) haa! hohhoo!

habegär omistamisen halu; ahneus, (ra-han)himo.

habjl -t -are taitava, kätevä; joustava.

habjt -en -er puku.

habitué -(e) n -er vakinainen vieras; kantavieras.

habitus: en ~ (tpm.) ulkoasu, ulkonainen olemus.

1. hack: följa ngn >—' i häl, vara <—' i häl efter (på) ngn seurata jtk, olla jnk kintereillä; ha ngn ^ i häl (olla) toinen (ahdistaja) kintereillä.

2. hack -et 1. (mv.) silppu, ape. 2. lovi, pykälä, ura, kolo.

1. hack|a -an -or 1. (kort.) pieni, alhainen kortti, »hakku». 2. (pieni) rahamäärä, mitätön summa; en ~ muutama lantti; förtjäna en ~ ansaita pari lanttia. 3. inte gå av för -or olla kaikkea muuta kuin mitätön mies; olla (oikein) huomattu (kelpo, kunnon) mies; (as.) maksaa yhtä ja toista.

2. hack|a A. -an -or hakku, kuokka. B. I I. tr kuokkia; hakata; nokkia; ^ ett hål i isen hakata jäähän reikä; gossen <~^de tänder pojan hampaat kalisivat. II. itr 1. soperrella, sammaltaa, änkyttää. 2. yskiä; (moottori) sylkeä. 3. pimputtaa, rämpyttää; hon satt och ~de på pianot hän pimputti, rämpytti pianoa. 4. (kuv.): ^ på ngn jankuttaa, moitiskella, alituiseen huomautella; ~ på ngt jankuttaa ym. jstk. III. (pain. part.): ~ av hakata, kuokkia, nokkia poikki; ^ bort hakata, kuokkia, nokkia pois; ~ sönder hakata rikki; ^ ut ögonen på ngn nokkia jltk silmät päästä.

hacka|d -t hakattu; det är varken -t eller målet se on puuta heinää, siinä ei ole päätä eikä perää (j. häntää), hackande -t hakkaaminen; (puheessa) kangertelu, änkyttäminen; (pianon) pimputus, rämpytys.

hackelse -n (mv.) silput; ape. -maskin silppukone.

hackhosta kuiva yskä, köhä. hackig -t -are änkyttävä, sopertava, hack||kniv silppuveitsi. -kyckling: han är deras ~ häntä he kaikki näykkivät ja moittivat, -mat (keit.) hakkelus; (kuv.) sekasotku, -spett -en -ar (el. Ficus, Dendrocopos) tikka.

haffa I tr (j.) siepata, ottaa kiinni; han blev av polisen poliisi sieppasi, otti hänet kiinni.

hafsa I itr hutiloida; ^ med ngt hutiloida jssk (työssä); ^ ifrån sig hutiloi|malla, -den tehdä jtk. hafs||ig -igt -igare hutiloiva; huolimaton.

-verk hutilustyö, hätiköiden tehty työ. hag|e -en -ar haka(maa), laidun, aitaus;

(lps.) leikkikehä, hag|el -let - 1. (mtr.) rae, rakeet; pienet rakeet. 2. (amp.) hauli(t). -blanda|d -t: -t regn rakeidensekainen sade. -by (mtr.) raekuuro, -bössa haulikko, -skott hauli|panos, -laukaus, -korn ks. hagel 1. -skur raekuuro, hagla I itr sataa rakeita; (kuv.) ryöpytä, (tulla) kuin rakeita, över ngn jnk niskaan.

hagmark hakamaa.

hagtorn (hakk-) -en -ar (ksv.) orapihlaja, -s|häck orapihlaja-aita.

1. haj -en -ar (el.) hai, haikala; (kuv. hnk.) tekijämies.

2. haj (a. tpm.) pelästynyt, hämmästynyt.

haja I itr: ~ till} hämmästyä, säpsähtää, hätkähtää, pelästyä.

hak (-a:) -et - ura, pykälä, lovi; leikkaus.

1. hak|a -an -or leuka.

2. haka I tr panna hakaan; ~ av avata, päästää haasta; ~ fast panna kiinni, hakaan; ~ sig fast tarrautua kiinni, vid jhk; ^ i panna hakasilla kiinni; ^ på kiinnittää koukuilla, koukkuun; ^ upp päästää (ovi) haasta; ripustaa (takki) naulaan; ~ upp sig tarttua kiinni, jäädä riippumaan, roikkumaan; ^ upp sig vid småsaker takertua pikkuseikkoihin; (kuv.) erehtyä jnk suhteen; mennä myttyyn, epäonnistua jnk vuoksi; nu har det rst upp sig för oss nyt ollaan kiinni (kiikissä).

hakband leukanauha.

hak|e -en -ar haka, säppi; ((kirjp.) hakaset; hyskor o. -ar lehtiäiset ja hakaset; det är en rs med det (kuv.) siinä (asiassa) on vain muuan mutka; (för) tusan (sjutton) -ar! hitto vieköön!

hakformig -t haanmuotoinen.

hakgrop leukakuoppa.

hakkors hakaristi.

hak||lapp (lps.) leukalappu, rintatilkku. -påse (an.) kaksoisleuka, (el.) (kaulan) ihopoimu, -rem leukahihna, -skägg (leu-ka)parta.

hal -t -are liukas, livettävä; ~ som en ål liukas kuin ankerias; (kuv.) luihu, lipeväkielinen; sätta ngn på det rsa saattaa pulaan, kiikkiin; panna lujille.

hala I I. tr, itr hilata, kiskoa, lappaa. II. (pain. part.): ^ an alkaa lappaa, hilata; ^ in hilata, lappaa sisään; ~ ned (ner) laskea alas, (mer.) vetää, hilata alas; ^ upp hilata, nostaa ylös; ut på tidén aikailla, vitkastella, viivytellä, med ngt jtk, jssk.

halhet -en (kuv.) liukkaus, mielistelevyys; liukaskielisyys.

halk|a A. -an iljanne, kaljama; gå inte ut i den här rsn! älä mene (älkää menkö) ulos tällaisella iljannekelillä! B. I I. itr livetä, liukastua; ^ på golvet livetä ja kaatua lattialle; han ~de på ett bananskal hän lipesi banaaninkuoreen ja kaatui. II. (pain. part.): ~ av (brädan) livetä, luiskahtaa (laudalta) alas; ^ omkull livetä ja kaatua; ^ ur ngn (kuv.): hur det nu rsde ur honom kuinka hän tulikin sen sanoneeksi; ^ över (kuv.) livahtaa jnk ohi, jättää jtk mainitsematta.

halkig -t -are liukas, livettävä, hali -en -ar halli, eteinen; porstua, halleluja (int.) halleluja(a)! hallick -en -ar (j.) portonsuosija, sutenööri.

hallon -et - (ksv.) vadelma, vattu, vääräin, vaapukka, -buske vaarainpensas. -saft vadelmamehu. -sylt vadelmahillo. hallstämpel 1. halli-, tarkastus|leima. 2. (kuv.) tuntomerkki; sanningens rs totuuden leima, hallucination -en -er hallusinaatio; aistiharha; ha rser olla aistiharhoja, hallusinaatioita.

hallå I. (int.); halloo! ~ där! hoi, kuulkaa (te siellä)! II. -(e)t: det blev (var) ett förskräckligt rs siitä syntyi hirveä elämä, hallåa I itr (rad.) aloittaa, sanoa »huomio (huomio)».

hallå|| kvinna, -man (rad.) (radio)kuulut-taja.

halm -en olki, oljet; av rs olkinen, olki-. halma(spel): ett rs haima (peli), halm||dös ks. -stack, -färga|d -t oljen|väri-nen, -keltainen, -gul -t oljenkeltainen. -hatt olkihattu, -madrass olki|patja, -pussi, -matta olkimatto. -sko olkikenkä. -stack olki|keko, -auma. -strå oljenkorsi; som en drunknande gripa efter ett rs tarttua kuin hukkuva oljenkorteen; gripa efter ett räddande rs tavoitella pelastuksen oljenkortta, -tak olkikatto, -täckt - -a oljilla peitetty, (katto) katettu; olkikattoinen.

halo -n -er (mtr.) kuun-, päivän|kehä, -sappi, -fenomen (mtr.) haloilmiö, hals -en -ar (an., kuv.) kaula; ^ över huvud suinpäin, päätäpahkaa; bryta rsen av sig taittaa niskansa; ge rs käydä huutamaan, karjumaan, (koira) ulvomaan; kosta ngn rsen maksaa jnk henki; skära rsen av ngn (av sig) katkaista jltk kaula (katkaista kurkkunsa poikki); vrida rsen av ett djur vääntää eläimen niskat nurin; skrika av (med, för) full rs huutaa täyttä kurkkua, kuin puukko kurkussa; fastna i rsen på ngn tarttua (juuttua) kurkkuun; han har ont i rsen hänen kurkkunsa on kipeä; ha andan i rsen olla hengästynyt; (ha) gråten i rsen itku kurkussa; han satte (fick) ett fiskben i rsen hän sai kalanruodon kurkkuunsa; jag var torr i rsen kurkkuani kuivasi, kurkkuni oli kuiva; de föll varandra om rsen kävivät (kavahtivat) toistensa kaulaan; hänga (kasta) sig om rsen på ngn käydä (kavahtaa) jnk kaulaan, (riippua) jnk kaulassa; lägga (slå) armarna om rsen på ngn kietoa kätensä jnk kaulaan; han har fått sin svärmor på rsen hän on saanut

anoppinsa niskoilleen (ristikseen); skaffa inte mig ngt på ~enl älä yritä toimittaa mitään minun niskoilleni! sträcka på ~en (halsarna) kurkottaa kaulaansa; sitta (upp) till halsen i skulder olla korviaan myöten veloissa. 2. (mer.) halssi; ligga (segla) för babords ~ar purjehtia vasemman puolen halsseilla, halsa I I. tr juoda pullosta. II. itr. 1. (mer.) kääntää. 2. (Suom. r.) kavahtaa kaulaan; syleillä, halata, hals||band kaula|nauha, -ketju, -bloss: dra ~ tupakoida keuhkoihin vetäen, vedellä henkisavuja, -brytande (a. tpm.) hengenvaarallinen, huimapäinen. -brän-na -n (lääk.) närästys, rinnanpolte. -böld (lääk.) nielu-, kurkku-, kaula|-ajos,-paise, -duk 1. solmio, kravatti. 2. kaulaliina, -fluss (lääk.) nielu (risa) tulehdus, -grop: med hjärtat i ~en sydän kurkussa, -hugga IV3 tr (hist.) mestata, -huggning -en -ar (hist.) mestaus, -järn (hist. rng.) kaularauta. -katarr (lääk.) kurkkukatarri, nielutulehdus, -kedja (kult.) kaula|ket-ju(t), -käädyt, -kota (an.) kaulanikama. -krås kauläröyhelö, poimukaulus. -linning kaulusta, -läkare (Suom. tav.) korva-, nenä- ja kurkku(erikois)lääkäri. -ont kaula-, kurkku|kipu. -pulsåder (an.) kaulavaltimo, -ring (kult.) kaularengas; (hist. rng.) kaularauta. -smycke kaulakoru. -starrig -t -are jäykkä-, uppiniskainen, itsepäinen, -starrighet itsepintaisuus, uppiniskaisuus, jäykkyys, hälst| er -ret - (keit.) parila, halstra I tr (keit.) pariloida, paistaa pari|-lalla, -lassa.

hals||vidd kaulanleveys. -åkomma (lääk.) kaula-, kurkku|vaiva, -kipu. -öppning (vaat.) pääntie, kaula-aukko, kaulanreikä.

1. hait -en sisällys; arvo, pitoisuus.

2. halt I. -en -er tauko, pysähdys, lepo; göra ~ pysähtyä. II. (int.) seis!

3. halt - -are ontuva, nilkku; vara ~ ontua, nilkuttaa.

halta I itr ontua, nilkuttaa; hästen ^r på vänstra bakfoten hevonen ontuu vasenta takajalkaansa; liknelsen (jämförelsen) vertaus ontuu, haltlös -t arvoton, mitätön, haltpunkt (Suom.r.) ks. hållplats. halv -t (luk.) puoli; en o. en ~ timme puolitoista tuntia; till tre o. en <—' procent kolmeen ja puoleen prosenttiin; kolmella ja puolella prosentilla; <—a antalet (kunder) puolet lukumäärästä (asiakkaista, ostajista); beloppet puolet summasta; ^ biljett lastenlippu; en ~ gång till så stor puolitoista kertaa suurempi; en ~ gång till så mycket vielä puo-

let lisää, puolitoista kertaa (se); en ^ kaffe puoli annosta kahvia (Suom. tav. pieni kuppi kahvia); gå för ~ maskin käydä puolella vauhdilla; ~a priset puolet hinnasta; betala ~(a) avgift(en) maksaa puolet maksusta; stån talar om det puoli kaupunkia (joka toinen ihminen) puhuu siitä; Helsingfors puoli Helsinkiä; (hissa) flaggan på ~ stång (kohottaa, nostaa) lippu puolitankoon; lippu puolitangossa; en ~ ton högre (mus.) puoli askelta korkeampi, korkeammalta, ylempää; vägen puolet matkasta,

puoliväli; gå vägen var, mötas på vägen kävellä kumpikin puolet matkasta, tavata puoli|matkassa, -välissä; stanna på >—u vägen (m. kuv.) jäädä (pysähtyä) puolitiehen; lyssna bara med ett ~t öra kuunnella vain puolella korvalla; klockan är ~ två kello on puoli kaksi; han kommer (klockan) ~ två hän tulee (klo) puoli kaksi; den (klockan) fattas 5 minuter i ~ kello on viisi minuuttia (viittä) vaille puoli; hon (klockan) slog just ~ kello löi juuri puoli.

halv|a -an -or puolisko, puolikas; toinen ryyppy; ta ~n ottaa toinen ryyppy; en ~ öl olutpuolikas, puoli pulloa olutta.

halv|tønna|n -t (luk.) puolitoista; ^ timme puolitoista tuntia, -apa (el.) puoli-apina. -ark 1. foliosivu. 2. (kirjp.) puoli-arkki. -automatisk -t puoliautomaattinen. -back (jlkp., vesipallop.) tukimies, -backskedja (jlkp.) tuki(mies)ketju, tuki-(mies)linja. -besatt - -a puolillaan, -bilda jd -t puolisivistynyt. -bildning -en puoli-sivistys. -biljett lasten (matka-, pääsy)-lippu. -blin|d -t puolisokea, -blod a) puoli-verihevonen; b) (hnk.) sekarotuinen, -blodshäst ks. ed. a).

halv||bro(de)r velipuoli, -butelj puoli-pullo, puolikas (olutta ym.) -cirkel puoliympyrä. -cirkelformig -t puoliympyrän muotoinen, -dag puolipäivä, -dager (puolihämärä, hämyhetki. -dagsarbete puoli-päivätyö; ha ~

käydä puolipäivätyössä. -dagshjälp puolipäiväapulainen. -dags-plats puolipäivä|toimi, -paikka, -dan(n) -t puolinainen, -dunk|el I. (s.) -let puolihämärä. II. -elt-la puolipimeä. -dussin puo-litusina; 3 ~ kolme puolitusinaa. -däck (mer.) puolikansi; peräkorkokansi. -dö|d -tt puolikuollut; puolikuoliaana, henkitoreissaan. -enskil|d -t: -t rum kahden hengen huone; ligga på -t rum på sjukhus olla sairaalassa kahden hengen huoneessa.

halvbra I tr jakaa kahtia, (mat. m.) puolittaa; ^ kostnaderna panna kulut kahtia, tasan.

halv||fabrikat puolivalmiste, -femtiden puoli viiden aikaan, tienoissa, -fet puolilihava. -figur rintakuva, -fnoskig -t puoli-hupsu, hupsahtava, hassahtava. -fransk: band (kirjs.) puoliranskalainen side (nahkaselkäinen ja -kulmainen), -full -t 1. puolillaan (oleva). 2. puolihumalainen. -färdig -t puoli|valmis, -tekoinen, keskentekoinen. -gal|en -et -na puolihullu. -gam-mal -t vanhahko, -gjor|d -tpuolitekoinen; han gör intet -1 arbete hän ei päästä mitään puolitekoisena kädestään, -gräs (ksv.) sara. -gud -en -ar puolijumala, -gång|en -et -na: -et foster puoleksi kehittynyt, kesken kehityksen oleva sikiö, -herre (iv.) puoliherra, halvhet -en puolinaisuus, halv||hög -t (ääni) puoliääneen lausuttu; tala ~t puhua puoliääneen; (kenkä yms.) puoli|korkea, -pitkä, -jude puolijuutalainen. -klar -t (mtr.) puoliselkeä. -klot puolipallo, -klä|dd -dda puolipukeissa, -kokt -a puoleksi keitetty; puolikypsä. -kupé (raut. ym.) puoliosasto. -kväd|en -et -na: förstå ~ visa ymmärtää puolesta sanasta, -kväv|d -t puoleksi tukahtunut; ~(a) snyftning[ar) puoleksi tukahtunut nyyhkytys, -lek (urh.) ks. -tid 2. -ligga Y itr oleilla puoleksi loikovassa asennossa, -linne puolipellava. -liter, -li ter (s) butelj puolenlitran pullo, -litermått puolen litran mitta, -lång -t puolipitkä, -läkt - -a (lääk.) puoleksi parantunut, hal v|j matt - -a puolihimmeä. -mesyr puolinainen toimenpide; puolinaisuus, -mii puoli peninkulmaa, 5 km. -mjuk -t puolipehmeä. -mog|en -et -na puolikypsä. -månad puoli kuukautta, -måne puolikuu, -månformig -t -a puolikuunmuotoi-nen. -mätt - -a puoleksi-, puoli|kylläinen. -mörk -t puolipimeä. -mörk|er -ret puoli-pimeä. -nak|en -et -na puolialast|on, -i. -not (mus.) puolinuotti, hal v| I officiell -t puolivirallinen, -part -en puolet, puolikas, -profil: i ~ puoliprofii-lissa. -run|d -t puolipyöreä, -rutt|en -et -na puoli]mätä, -laho, puoleksi mädännyt, -rå -tt -a puoliraaka, -sekel puoli vuosisataa. -sekelgam|mal -malt -la puolen vuosisadan ikäinen, -sekel(s) jubileum puolivuosisataisriemujuhla, viisikymmen-vuotisjuhla. -siden puolisilkki; av ~ puolisilkkinen. -sidesannons (san.) puolen sivun ilmoitus, -skuggapuolivarjo, »skymning -en puolihämärä, -slag (mer.) puoli-kierros. -slummer puoliuni. -slut|en -et -na puoliummessa (oleva), -smält - -a (ruoka; kuv.) puoleksi sulanut, -sova Y itr olla puoliunessa; nukkua kevyesti, »koiran unta», -springa YI4 itr mennä puolijuok-

sua. -spänn: på ~ (kivr.) puolivireessä. -stor puoli-, keskenjkasvuinen, -sul|a I. antura; -an -or puolipohja. II. I tr puoli-pohjata. -sulning puolipohjaus. -svälta IV5 itr olla nälkärajalla, -syskon veli-, sisar-, sisarus|puolet. -söt -t -a puolimakea.

halvt (adv.) puoleksi; ~ om ~ puolittain.

halvtid 1.: arbeta på ~ tehdä puoli päivää töitä; olla puolipäivätyössä. 2. (urh.) puoliaika; under första ~ ensi(mmäisellä) puoliajalla.

halvtids||arbete puolipäivätyö. -plats puolipäivä | työpaikka, -toimi, -tjänst ks. -arbete, -plats.

halv||timme puolituntia, puolituntinen; en resa puolentunnin matka; varf e ~ joka puolitunti; om en ~ puolen tunnin päästä, -tjog puoli tiuta, 10 kpl; ett ~ 10 kpl. -tokig -t puolihupsu. -tom -t -ma (enää) puolillaan, -ton (mus.) puolisävel. -torr -t puolikuiva, -trappa puoliportaat. -tropp (ent. sot. läh.) puolijoukkue, -tumsspik puolen tuuman naula, -vak|en -et -na puolihereillä. -vil|d -t puolivilli. -viss|en -et -na puoleksi kuihtunut, -vux|en -et -na puolikasvuinen. -vägs puolimatkassa; ^ till staden puolimatkassa kaupunkiin, -värld (halv.) puolimaailma. -ylle puoli-villa; (halv. hnk.): av ~ »puolivillainen», -år puoli vuotta; vuosipuolisko, -årig -ta) puolivuotinen, puoli vuotta kestävä;

b) puolen vuoden vanha, puolivuotias;

c) joka puolivuosi tapahtuva, puolivuo-tis-. -årsränta puolen vuoden korko, -årsvis puolivuosittain, -ädelsten puoli-jalokivi. -äkta (a. tpm.) puoliaito. -ö niemimaa, -öpp|en -et -na puoliavoin.

hambo -n (ruots. tns.) hambo.

hamit -en -er (käns.) haamilainen. -isk -t ks. ed.

hammare -n -, hamrar (m. an.) vasara; (vara) mellan o. städet (kuv.) vasaran ja alasimen välissä, kahden tulen välissä, kahtaalta uhattuna.

hammar||skaft vasaranvarsi. -slag vasaranisku.

ham|mel -meln -lar (kuohittu) oinas, jäärä, pässi, -sadel (keit.) lampaansatula.

hammondorgel (mus.) Hammond-soitin.

1. hamn -en -ar 1. haamu, kummitus. 2. hahmo, muoto.

2. hamn -en -ar satama; föra i ~ viedä suojaan, katon alle; han lyckades föra planen i ^ hänen onnistui toteuttaa suunnitelma.

hamna I itr joutua, päätyä; ^ i papperskorgen joutua paperikoriin; ^ i galgen joutua hirteen, päättää päivänsä hirsipuussa.

hamn||anläggning: pl ~ar satamalaitteet.

-arbetare satamatyöläinen, -avgift satamamaksu. -buse satamajätkä, -fogde (läh.) satamamestari. -inlopp sataman tuloväylä, suu. -kapten satamakapteeni. -kontor satamatoimisto, -kvarter satama|-kortteli, -kaupunginosa, -område satama-alue. -stad satamakaupunki, -styrelse satamahallitus.

1. hampa -n 1. (ksv.) hamppu; av ~ hamppu-. 2. ta ngn i ~n (j.) ottaa niskasta kiinni (m. kuv.).

2. hampa I rfl. (j. prs.): det ~de sig så sattui niin.

hamp||frö hampunsiemen, -odling hampunviljely; hamppuviljelmä.

hamra I I. tr, itr takoa, vasaroida; ^ med fingrarna på bordet naputtaa pöytää sormillaan; ^ på pianot (halv.) (soittaa) rämpyttää pianoa. II. (pain. part.): ~ på ngn rökittää aika lailla, kunnollisesti; ~ ut (tkn.) vasaroida, pakottaa.

hamra|d -t (tkn.) vasaroitu, pakotettu.

hams -et (j.) 1. hutilointi; epäsäännöllisyys. 2. mielettömyys, hompsotus; lörpötys, räpätys.

hams|a I. -an -or hutilus, hompsottaja. II. I itr hutiloida, hompsottaa, tehdä tyhmyyksiä; ^ med ngn naljailla, kujeilla jnk kanssa; ~ i väg löntystellä (jalkojaan laahaten) tiehensä.

hamsig -t -are huolimaton, hutiloiva; (pukeutumisessaan) huolimaton, epäsiisti; liukaskielinen, pärpättävä, lörpöt-telijä.

hamst er -ern -rar (el. Cricetus cricetus) hamsteri.

hamstra I tr, itr hamsteroida, rohmuta, -re -n hamsteroija, rohmuaja.

han (prs.prn. m) hän; (dat.) (åt) honom hänelle; (ak.) honom hänet, häntä; i stället för honom hänen asemestaan, sijastaan; hon tog hand om honom hän (se nainen) otti hänet (miehen) hoiviinsa.

hanblomma (ksv.) hedekukka.

hand -en händer käsi; knuten ~ nyrkki; aviga ~en käsiselkä, kädenselkä; flata ~en kämmen; Guds ~ Jumalan käsi; höger (den) högra ~en oikea käsi; vänster >—', den vänstra <—'en vasen käsi; chefens högra ~ johtajan oikea

käsi; '—'ens insida kämmen; <—'en på hjärtat! käsi sydämelle! anhålla om ngns ~ pyytää naisen kättä; pyytää naista vaimokseen; byta (om) ~ (händer) vaihtaa kättä, käsiä; bära ^ på ngn (sig själv) pahoinpidellä; satuttaa kätensä toiseen (tehdä itsemurha); ge ngn ~en antaa kättä; ge ngn sin ~ (nainen) luvata (miehelle) kätensä, lupautua tämän puolisoksi; ge ngn >—' på att luvata kättä lyöden; ge (lämna)

ngn fria händer antaa jllk vapaat kädet, toimintavapaus; gnugga händerna hieroa, (tyytyväisenä) hykerrellä käsiään; han har händerna bundna (kuv.) hänen kätensä ovat sidotut, hän ei ole vapaa toimimaan (tekemään jtk); han har fria händer hänellä on vapaat kädet (vapaus tehdä mitä tahtoo); han har rena händer hänellä on puhtaat kädet; vi har ingen ^ med honom emme tule hänen kanssaan toimeen, emme voi (mahda) hänelle mitään; ha god r^j med ngn osata jtk oikein käsitellä; han har nog sin ~ med i spelet hänen sormensa ovat kyllä mukana pelissä; ha händerna fulla (med arbete) olla ylen määrin työtä; ha ~ om ngt, fia ngt om ~ olla jtk hoidettavana (johdettavana, huollettavana); ha ~ om ngn pitää jtk hoivissaan, huoltaa, suojella; hålla sin ^ över ngt suojella jtk; klappa (i) händer (na) taputtaa käsiään; knyta ~en (händerna) puristaa kätensä nyrkkiin; knäppa händerna panna kädet ristiin; lägga (sitta med) händerna i kors istua kädet ristissä; lägga sista ~(en) vid ngt viimeistellä jtk; räcka ngn en hjälpande ~ ojentaa auttava kätensä; räcka ngn ~en (till försoning) ojentaa kätensä (sovintoon); räcka upp ~en kohottaa käsi pystyyn, (koul.) viitata; skaka ~ med ngn kätellä; puristaa jnk kättä; slå ihop händerna (av förvåning) (ihmeissään, hämmästyksissään) lyödä kahta kämmentään; sätta händerna i sidorna pistää kädet puuskaan; ta ~ om ngt, ta ngt om ^ pitää huoli jstk, hoitaa asia; ottaa säilytettäväksi, ottaa tehdäkseen; ta ~ om ngn ottaa joku hoiviinsa, suojaansa, huol-lettavakseen, pitääkseen huolta jstk; ta sin r^j ifrån ngn lakata huolehtimasta jstk, auttamasta jtk. jättää oman onnensa nojaan; trycka ngns ~ puristaa jnk kättä; tvätta händerna (sina händer) pestä kätensä; två sina händer pestä kätensä (syyttömyytensä merkiksi); vrida händerna (sina händer) väännellä käsiään; vara som en omvänd >—» olla aivan kuin muuttunut, kuin toinen ihminen; efter ~ vähitellen, vähän kerrassaan; gjord jör ~ käsityötä; valmistettu käsityönä; ha ngt för händer olla käsillä, tekeillä; vara för <—'en olla käsillä; ge vid ~ en osoittaa, näyttää; i första (sista) ~ ensi (viimeisessä) sijassa; i andra ~ toisella sijalla; med vapen i ~ ase kädessä; falla (råka) i händerna på sin fiende joutua vihollisensa käsiin; gå ^ i ~ (m. kuv.) käydä käsi kädessä; tapahtua yhtaikaa; allt går honom väl i händer häneltä sujuu kaikki hyvin, hänelle onnistuu kaikki; ha ngn i

sin ^ pitää jtk vallassaan; han har ngt i sin ~ hänellä on jtk kädessään; hålla ngn i r^en pidellä jtk kädestä; komma i andra (främmande) händer joutua uusiin (vieraisiin) käsiin; komma i goda (rätta) händer joutua hyviin (oikeihin) käsiin; ligga i goda (rätta) händer olla hyvissä (oikeissa) käsissä; det ligger (står) i din ~ se on sinun vallassasi; ta ngn i ~(en) ojentaa jllk kätensä, kätellä; ta varandra i kätellä; de kunna ta varann i ~ (iv.) yhtä hyviä molemmat, kuin kaksi voroa samoilla markkinoilla; ta mig i på det att (på att) kättä päälle sen asian vakuudeksi! tuohon käteen! ta saken (sakerna) i egna händer ottaa asia (asiat) omiin käsiinsä; spotta i händerna sylkäistä kouriinsa; med båda (bägge) händer (na) molemmin käsin; med blotta händerna paljain (sulin) käsin; med fast (hård) ~ lujin käsin, kovin kourin; vinka med kalla ~en kylmästi torjua; med (två) tomma händer tyhjin käsin; göra ngt med uppräckta händer tehdä jtk ylen kernaasti, ilomielin; gåva med varm (Iak.) antajan eläessä annettavaksi tarkoitettu lahja; bort med händerna! kädet pois! kynnet irti! upp med händerna! kädet ylös! du är kall om händerna kätesi ovat kylmät; sinulla on kylmät kädet; på egen ~ omin päin, (j.) omin nokkinsa; med egna händer omin käsin; på fri ~ käsivara]lta, -lia; teckning på fri ~ käsivara (is) piirustus; på höger (vänster) ~ oikealla, vasemmalla (kädellä); på tu man ~ kahden kesken, kahdestaan; bära ngn på sina händer (på händerna) (kuv.) pitää kuin kukkaa kämmenellä; ge (lämna ngt) på ~ maksaa ennakolta (osa hinnasta); gå på händer (na) kävellä käsillään; han har trumf på ~ (kort.) hänellä on täysi valttikäsi, kaikki valtit kädessään; kyssa ngn på ~en suudella kädelle; du är lätt (säker) på ~en sinulla on kevyt (varma) käsi; till (kirjekuoressa jne.) käteen; herr N. till ~a hra N:lle käteen; Eder ärade skrivelse har kommit mig till olen saanut arvoisan (arv.) kirjeenne; när brevet kommit Eder till saatuanne tämän (minun) kirjeen (i); gå ngn till ~a auttaa, autella, avustaa jtk, olla jnk apulaisena; toimitella jnk asioita; vara tili ~s olla saapuvilla, käytettävissä; ha tili (jllk) olla käsillä, saatavissa; ligga nära till olla todennäköistä; ur ~ i ~ kädestä käteen; leva ur ~ i mun elää kädestä suuhun, (j.) kädestä

kärsään; han får inte (får aldrig) ngt ur händerna hän ei saa (koskaan) mitään valmista; låta ngt gå sig ur händerna päästää jtk (menemään) kä-

andelstraktat han

sistään (ottamatta tilaisuudesta vaarin); detta ger vid ~en tästä selviää, tästä käy päätteleminen.

hand||arbete käsityö, -arbetslärarinna kä-

sityönopettajatar. -bagage käsimatkatavarat. -boja (pöl.) käsiraudat, -bok käsikirja. -boll (urh.) käsipallo, -bollspelare käsipalloilija. -brev (us. huomatun hnk.) käsinkirjoitettu kirje, -broms käsijarru, -duk käsipyyhe, -dukshängare käsipyyhe -naulakko.

handel -n 1. kauppa; idka ~ med ngt käydä jnk (tavaran) kauppaa; komma (släppa) ut i ~n tulla (päästää) kauppaan, markkinoille; varan finns (är tillgänglig) i (allmänna) tavaraa on tarjona, saatavana kaikkialla. 2. ~ o. vandel työt ja toimet.

handeldvapen käsi tuliase.

handels||attaché kauppa-attasea, -avtal kauppasopimus, -balans kauppatase; aktiv (passiv) ~ vientivoittoinen (tuonti-voittoinen) kauppatase, -balken (Iak., hist.) kauppakaari, -bank kauppapankki. -böd (vanh.) kauppapuoti, -bok kirjan-pitokirja; skyldig att föra ~ olla kirjanpitovelvollinen. -bolag kauppayhtiö.-bruk kauppatapa, (kauppa)usanssi, kutyymi. -delegation kauppavaltuuskunta, »departement kauppadepartementti; (Suom.) kauppa- ja teollisuusministeriö, -fartyg kauppalaiva. -flagg(a) kauppalippu. -flotta kauppalaivasto, -folk 1. kauppa-kansa. 2. (rhm.) kaupanharjoittajat, liikemiehet. -förbindelse kauppayhtey|s, -det, kauppa|suhde (tav. pl -suhteet); knyta med ngn solmia kauppasuhteet jnk kanssa, -fördrag kauppasopimus, -förhandlingar kauppaneuvottelut, -gymnasium (läh.) kauppaopisto, -högskola kauppakorkeakoulu. -idkare kaupanharjoittaja, kauppias, liikemies, -kalender kauppakalen-teri. -kammare kauppakamari, -kommission kauppakomissio. -korrespondens kauppakirjeenvaihto. -krig kauppasota, -lexikon kauppasanakirja. -man kauppias, kauppamies, -minister kauppaministeri. -plats kauppapaikka, -registjer kaupparekisteri; införa i -ret merkitä kaupparekisteriin, -resande (kauppa)-edustaja; (ent.) kauppamatkustaja; (halv.) (kauppa)ratsu. -råd (arv. Ruots.) kauppaneuvos; vrt. kommerseråd 1. -räkning kauppalaskento. -rätt (Iak.) kauppaoikeus. -rättigheter pl: vidsträckta ~ laajat kauppaoikeudet, -rörelse kauppaliike, -sjöfart kauppamerenkulku, -skola kauppakoulu. -spionage kauppa-, talous|va-koilu. -stad kauppakaupunki, -term kaup-pasana, kauppakielen sana.-traktat ks.

-fördrag, -trädgård kauppapuutarha, -utbyte kauppavaihto, -vara kauppatavara, -vinst kauppavoitto, -väg 1. -ar kauppatiet. 2. gå >—>en ruveta kauppiaan uralle, hand||fall|en -et -na ällistynyt, hämmästynyt. neuvoton, avuton, -fast -a vahva, voimakas; kovakourainen, -fat pesuvati, -flata kämmen; med ~n kämmenellä; han slog i bordet hän löi (lyödä läis-käytti) kämmenellä pöytään, -flikig -t (ksv.) sormiliuskainen. -full: en ^ kourallinen (m. kuv.); en ~ soldater kourallinen sotilaita, -gemäng -et käsikähmä; de råkade i (med varandra) he joutuivat keskenään käsirysyyn, -gjor|d -t kasin tehty, käsitekoinen; -t papper käsin tehty, käsintekopaperi. -granat (sot.) käsikranaatti, -grepp (urh., sot. ym.) käsiote; de olika ~en (pn.) eri käsiotteet. -griplig -t -are 1. väkivaltainen. 2. (kuv.) kouraantuntuva, (päivän)selvä; gå ~t tillväga käydä käsiksi; käyttää väkivaltaa. -griplighet -en -er: övergå till ~er käydä käsiksi, käsikähmään; ruveta käyttämään väkivaltaa, -gång|en -et -na: ~ man uskottu; kuuliainen apuri, kätyri. -ha(va) V tr käytellä; hoitaa, johtaa, »havande -t pitely, käsittely; käyttö, hoito, handicap, handikapp[-et, -en (urh. kilpailijalle annettu) tasoitus, hyvitys; sen toiselle kilp. aiheuttama haitta (m. kuv.); få (ge) ~ saada (antaa) tasoitusta, handikappa I tr rasittaa tasoituksella; ~d epäedullise(mma)ssa asemassa (gentemot ngn annan) jhk toiseen verrattuna, handjur eläin|uros, -koiras; koiraseläin. hand||kammare ruokasäiliö, varastohuone, -kanna (pesu)vesikannu. -klappning(ar) pl kättentaputukset, -klaver harmonikka, hanuri, (j.) haitari, -klove ks. -bofa. -knut|en -et: matta käsin solmittu matto, -kraft: för (med) käsivoimalla käyvä, käsikäyttöinen, -kvarn käsimylly. -kyss käsisuudelma. -kärra ks. dragkärra. handla I I. tr käydä kauppaa; ostaa tavaraa; ^ upp (alla) sina pengar

panna (kaikki) rahansa ostoksiin. II. itr 1. tehdä ostoksia; käydä kauppaa; ~ hos ngn tehdä ostoksensa jnk liikkeestä; gå ut o. ~ mennä ostoksille, käydä ostoksilla. 2. menetellä, toimia; ^ illa mot ngn menetellä pahoin jtk kohtaan; ^ i ngns intresse toimia jnk eduksi. 3. ^ om ngt käsitellä, koskea jtk; varom ^r denna bok? mitä asioita tämä kirja käsittelee? mistä tässä kirjassa on puhe, puhutaan? det r^ om on puhe, kysymys (jstk). handlag -et: ha gott -—- olla taitava käsistään; han har det rätta >—>et hän tuntee, osaa oikeat otteet; hon har gott >—' med

barnen hän osaa hyvin, oikein hoidella, käsitellä lapsia.

handlande 1. -t toiminta, toimimistapa; menettely (tapa). 2. -n - kauppias, kau-panharjoittaja, liikemies; H. kauppias H. handlare ks. handlande 2. hand||led -en -er ranne, rannenivel. -leda II1 tr ohjata, opastaa, neuvoa, -ledning ohjaus, opastus, opetus; (kirj. nim.) jnk opas, ohjeet; ^ i användningen av jnk käytön opas, käyttöopas, handling -en -ar 1. teko, menettely, toiminta. 2. (kirj., näyt.) toiminta; ~en försiggår i en by (näyt.) toiminta tapahtuu kylässä; (tapahtuma)paikka: kylä. 3. asia|kirja, -paperi; lägga till ~arna liittää, panna asiakirjoihin, handlingsfrihet toimintavapaus, -förmåga toimintakyky; han saknar ~ häneltä puuttuu (hänessä ei ole) toimintatarmoa. -kraft toimintatarmo, -kraftig -t toimintatarmoinen, tarmokas, -sätt toiminta-, menettelyltäpä, hand||linning hihan|kaulus, -suu. -lov|(e) -en -ar ranne, -lykta käsilyhty. -lån pikku laina, -lägga V tr käsitellä, -läggning käsittely; ratkaisu, -löst (adv.) suinpäin, päistikkaa; (kuv.) sokeasti, silmittömästi, rajusti, hillittömästi, -må-la|d -t käsin maalattu, -pengar, -penning käsirahaft), -påläggning (usk.) kätten-päällepaneminen. -räckning 1. (Iak.) virka-, (viranomais, annettava) työ|apu. 2. ge ngn en ~ auttaa (pulassa jne.), lainata (j. vipata) rahaa. 3. (sot. läh.) työpalvelus. -räckningsmanskap apumie-histö. -rörelse kädenliike; ele. hands (jlkp.) käsi; käsivirhe, hands||bre|d -tt käden-, kämmenen|levyi-nen. -bredd -en käden-, kämmenen|-leveys.

handsekreterare yksityissihteeri, handskaffär hansikas-, käsine|liike, -kauppa.

handskakning -en kättely, kädenpuristus, handskas I itr (dep.): ~ med ngt käytellä; kohdella, käsitellä, handskbeklä|dd -tt käsineellinen; (käsi) jossa käsine, hansikas, handsk[e -en -ar käsine, hansikas; kasta ~n åt ngn (hist.) heittää taisteluhansi-kas; haastaa (kaksin) taisteluun (m. kuv.); klädd i -ar hansikkaat, käsineet kädessä; hansikaskätinen. handsk||fack käsinelokero. -makare (ent.) hansikkaan-, (nvk.) käsineen|tekijä. -num|mer -ret -käsineen-, hansikkaan|-numero.

hand! [skrif t käsikirjoitus, -skrivelse käsin

242handskriven — harmlig

har

kirjoitettu kirje, -skriv|en -et -na käsinkirjoitettu; -et dokument käsinkirjoitettu asiakirja, handskskinn hansikas-, käsine|nahka. hand||slag kädenlyönti, kädenanto, kättely. -spegel käsi|peili, -kuvastin, -spruta käsiruisku. -sticka|d -t käsinneulottu. -stickningsmaskin käsinkutomakone. -stil käsiala; han har (en) god (driven) <—' hänellä on hyvä (sujuva) käsiala, -sy|dd -tt käsin|neulottu, -ommeltu, -tag -et -1. (korin, laukun) sanka; (tuopin, kupin) korva; (työkalun, aseen) kahva, (pitempi) varsi, (oven) ripa. 2. ks. handräckning 2. -tryckning kädenpuristus; ge ngn en ~ (kuv.) antaa juomarahaa, »voidella», -tvål käsisaippua. -vändning: i en ~ käden käänteessä, -väska (naisten) käsilaukku; käsimatkalaukku. -väv|d -t käsin kudottu.

1. hanje -en -ar (vanh.) kukko; den röda ^n punainen kukko, tulipalo. 2. (vanh. kivr.) hana; spänna vetää hana vireeseen.

2. han|e -en -ar koiras, uros, (Iin. us.) kukko.

hanegäll: i ~et, vid första ~et kukonlaulun aikaan. hang -et - (vuoren)rinne. hangar -en -er lentokone|vaja, -suoja, -fartyg (Int., mer.s.) lentokoneiden tukialus, lentotukialus, -kryssare (mer.s.) lentokoneilla varustettu risteilijä, lento-koneristeilijä. hangla I ks. hanka.

han||hund uroskoira, -hänge (ksv.) hede-norkko.

hank -en -ar: inom stadens >—>o. stör kaupungin alueella, kaupungin rajojen sisällä, hanka I I. itr: (gå o.) ~

sairastella; elää kituuttaa; gå o. >—' med en förkylning potea (pientä) vilustumista, II. (pain. part.): ~ sig fram (elää) retustaa (eteenpäin); ~ med (j.) (juuri ja juuri) jaksaa pysytellä mukana, hankatt kolli(kissa), uroskissa, hankig -t -are kivulloinen, kitulias, raihnas, hankön (m. kiel.) miessuku, maskuliini; av ~ koiras-, uros-; maskuliini-, mies|-sukuinen. hankona|d -t ks. (av) hankön. hanlig -1 mies-, uros-, koiras|puolinen, hann|e -en -ar ks. hane, yhd. hanorgan koiraan sukupuolielimet; (er. ksv.) koiraspuoliset siitoslehdet. hanrej -en -ar, -er (halv.) petetty aviomies,

»aisankannattaja», hans (poss. prn. m) hänen, hansa -n (hist.) hansa (liitto), hanseat -en -er hansa(lainen). -isk -t ks. ed.; hansan-.

hanse||förbundet (hist.) hansaliitto. -stad hansakaupunki, hant|el -eln -lar (kotivoim. käyt.) käsi-punnus.

hantera I tr käsitellä; hoitaa; (kunna) ~ ngt (osata) käyttää, käsitellä, (kuv.) kohdella; han låter inte ^ sig hur som helst ei hän anna (salli) kohdella itseään miten tahansa, hantering -en käsittely, kohtelu, hoito; ammatti, käsityö.

hanterlig -t -are (helposti) käsiteltävä, mukava; (kuv.) taipuisa, sävyisä, nöyrä, hant||langa I itr olla apuna, autella (karkeissa tehtävissä), -langare apumies, auttaja; (halv.) apuri, kätyri, hantverk käsityö, -are -n - käsityöläinen, hantverksförening käsityö (läis) yhdistys, -institut käsityö-, käsityöläis|opisto. -mässig -t -are käsi työ (läis) mäinen. -skola käsityökoulu, -utställning käsityönäyt-tely.

happ ks. 1. hipp. har ks. hektar.

harakiri -1, -n: begå ~ (Jap.) tehdä hara-kiri, itsemurha (viiltäen vatsansa auki), har||ang -en -er (sanavuolas) tyhjänpäiväinen puhe, ylistely, kiittely; hålla en lång ~ om ngt puhua paasata jstk pitkin ja poikin, -angera I tr: ^ ngn pitää jllk juhlallinen puhe.

har|e -en -ar jänis; (kuv.) pelkuri, raukka, jänishousu.

harem -et - haaremi, -s|dam haaremi-nainen.

har||hjärta|d -t pelkurimainen, raukkamainen. -hona naarasjänis. haricots verts (arrikovä:r) (keit.) tuoreet vihreät pavut, hårig -t -are (j.) jänismäinen, arka, raukkamainen, harjakt jäniksen|ajo, -ampuminen, harkla I itr, ~ (sig) yskiä, kakistella, harkling -en -ar yskintä, kakistelu. harkrank -en -ar 1. (hnt.) vaaksiainen. 2.

(kuv.) raukka, pelkuri, jänishousu. harlekjn -en -er (ital.) harlekiini, ilveilijä, narri.

harläpp (lääk.) huulihalkio, harm -en mielipaha, harmi, närkästyminen, över ngt jstk; väcka ~ harmistuttaa, närkästyttää, aiheuttaa mielipahaa, harma I tr (m. prs.) suututtaa, harmittaa, ärsyttää.

harmas I itr (dep.) olla suutuksissaan, harmissaan, över ngt jstk. harm||full -t harmistunut, kiukustunut,

suutuksissaan; harmittava, harmillinen;

katkeroitunut, -lig -t -are kiukuttava, suututtava, harmittava.

243har harmlÖ!

harmlös -t viaton, harmiton, -het -en har-

mittomuus, viattomuus, harmoni -(e)n sopusointu; ~er (mus.) sointu.

harmoniera I itr olla sopusoinnussa; det ^r illa med ngt se ei ollenkaan sovi yhteen jnk kanssa, harmonjk -en (mus.) harmoniikka, sointuoppi.

harmpnik|a (-u:) -an -or harmonikka, hanuri, (j.) haitari.

harmon||ilära -n (mus.) sointuoppi, -ispra

I tr (mus.) soinnuttaa. harmQnisk -t sopusointuinen, sopusuhtainen.

harmoni|um (-u:) -et -er (mus.) harmoni; kamariurut.

harms I en -et -nare harmistunut, harmissaan, pahastunut, pahoillaan, suutuk-sissaan.

harmynt - -a: gossen är rs pojalla on huulihalkio, -het -en (lääk.) huulihalkio, harnesk -et - haarniska; sätta (bringa) ngn i rs mot ngn (ngt) yllyttää, ärsyttää jtk vastaan: råka i rs kiukustua, vimmastua; vara i rs (kuv.) vastustaa, tehdä vastarintaa; olla suutuksissaan jllk.

harp|a I. -an -or 1. (mus.) harppu; spela (på) rs soittaa harppua. 2. (tkn.) seula. 3. en gammal rs (kuv.) vanha häijy naishenkilö. II. I tr seuloa, harp||ist -en -er harpunsoittaja, -olek

(vanh.), -spel harpunsoitto, harp||un -en -er harppuuna; ahingas. -un$ra I tr harppunoida. -ungrare harp-puuna|mies, -n|heittäjä. harpy (j)|a -an -or 1. (myt.) raivotar. 2. (lin.* Thrasaëtus harpyia) harpyija (etelä-amerikkal. kotka), harr -en -ar (kal.) harjus. härsk(1) a, harsk(l)ing ks. harkla, harkling. har||skramla jänisräikkä; (leik.) kalistin, -spår jäniksenjäljet. -stek jänispaisti. -syra -n (ksv. Oxalis) käenkaali, ketunleipä.

hart (-a:) (adv.): ^ när(a) hyvin lähellä;

~ när omöjligt melkeinpä mahdoton (ta), har tass jäniksenkäpälä; stryka över med rsen (kuv.) painaa villaisella, silitellä, sukoilla.

harts -et -er pihka, hartsi, -a I tr hartsata.

-aktig -t hartsimainen, pihkamainen. harunge jäniksenpoikanen, poikajänis. harv -en -ar karhi, äes. -a I tr karhita, äestää.

har värj a: ta till rsn lähteä käpälämäkeen, has (-a:) -en -or, -ar (el.lääk.) kinner-nivel; rör på rsorna! (j.) alapas liikkua! liikupas liukkaammin!

hasa I I. itr kävellä löntystää, laahustaa; ^ ned luisua alas. II. rfl. rs sig jr am raahautua eteenpäin; kävellä löntystää, hasard -en uhkapeli; sattuma; det är ren(a) rs(en) se on uhkapeliä, pelkkä sattuma, -spel uhkapeli, -spelare (uhka)-pelaaja, uhkapeluri.

haschisch -en, -et hasis, -rus hasis|huu-

maus, -humala, hasled ylempi nilkkanivel; (el.) kinner-nivel.

hasp -en -ar säppi, haka, sinkilä, aspi. hasp|el -eln -lar viipsinpuu, vyyhdinpuu, kela.

haspla I tr vyyhdetä, kelata; ~ ur sig en mängd gallimatias (kuv.) purkaa itsestään, suustaan joukon sekasotkua, hass|el -eln -lar pähkinä(puu). -buske pähkinäpensas, -käpp pähkinäpuinen keppi, -mus (el. Muscardinus avellana-rius) pähkinähiiri, -nöt pähkinä, hast -en kiire, hoppu; i största (ali) rs kaikessa kiireessä, mitä suurimmassa kiireessä.

hasta I itr kiirehtiä; det rsr inte ei sillä ole kiirettä, hastig -t -are 1. kiireinen, nopea, sukkela; helt rst aivan, ihan äkkiä; rst o. lustigt ilman muuta, siekailematta, sen pitemmittä puheitta; käden käänteessä; som rsast vain aivan ohimennen; besöka ngn som rsast pikimmältään pistäytyä jnk luona. 2. i rst mod kiivastuksissaan, suuttumuksen puuskassa; (Iak.) pikaistuksissa.

hastighet -en -er 1. (kulku)nopeus; (junan, laivan) vauhti; ljudets rs äänen nopeus; högsta (tillåtna) rs suurin sallittu nopeus. 2. i rsen kiireessä; kiivastuksen puuskassa; taistelun tiimellyksessä, has tighe ts| | begränsning n op eusr a j oitus. -mätare nopeusmittari, takometri. -rekord nopeusennätys, -åkare (lu.) pikaluistelija. -åkning -en pikaluistelu, hastverk hätikkö-, hutilus|työ. hat -et viha; hysa (bära) rs till ngn tuntea, kantaa vihaa jtk kohtaan; fatta (ett dödligt) rs till (mot) ngn alkaa (verisesti) vihata jtk.

hata I tr vihata; dödligt rs ngn vihata jtk kuolemaansa asti; olla jnk verivihollinen.

hata|d -t vihattu; vihattava, hatare vihaaja.

hatfull -t, hatisk -t vihaa uhkuva, hat||kyckling ks. hackkyckling. -propaganda vihapropaganda, vihankylvö. hatt -

en -ar hattu (m. hist.); hård rs kova (huopa)hattu; hög ~ silinteri (hattu), silk-kihattu; mjuk rs pehmeä (huopa)hattu;hattaffär-

r^en av! hattu pois päästä! behåll ~en på! pitäkää hattu päässänne; lyfta på ~en nostaa hattua(an); vara karl för sin ~ olla miestä puolestaan; vara litet i r^en olla hienoisessa hiprakassa, hatt||affär hattu|kauppa, -liike. -ask hatturasia, -brätte hatunlieri, -hylla hattu|hylly, -teline, -hängare hattunaulakko. -kull(e)hatun|kupu, -koppa, -pesä. -makare hatuntekijä. -nål hattuneula. -stomme hatunkehä. -svamp (ksv.) lakkisieni.

haybits -en -er, -ar (sot.) haupitsi. haussa (hossa) I tr (kaup.) korottaa, kohottaa.

hauss|e (hos) -en -er (kaup.) hintain-nousu, kurssinousu; nousu|suunta, -suhdanne; spekulera i ~ keinotella hintain-nousulla. -spekulant hintainnousukeinot-telija. -spekulation hintainnousukeinot-telu.

hautrelief (orreljef) (taid.) korkea kohokuva.

hav -et - meri; mot ~et merelle päin; på andra sidan ~et meren tuolla puolen; från (till) (länderna på) andra sidan r^et merentakaisista maista (merentakaisiin maihin); på öppna <~*->et, ute till avomerellä, merenulapalla; gå (sticka) (ut) till ~s lähteä merelle; 500 m över ~et 500 m yli merenpinnan (merenpinnan yläpuolella); ett ~ av ljus (av tårar) valomeri (kyynelten meri); Vita ~et npr Vienanmeri, hava ks. ha.

havande (a. tpm.) (lääk.) raskas, raskaana (oleva); göra ~ tehdä, saattaa raskaaksi, havandeskap -et raskaudentila, raskaus; befinna sig i långt framskridet olla pitkälle ehtineessä raskaudentilassa. hav$nn|a -an -or havanna(sikari), -cigarr ks. ed.

haverera I itr (mer.) tehdä haaksirikko, haaksirikkoutua; (Int.) tuhoutua; (aut.) tuhoutua onnettomuudessa, haver; -(e)t -er (mer.) haaksirikko; (Int., aut.) lento-, auto|-onnettomuus; göra (lida) ~ tehdä haaksirikko, haaksirikkoutua; (Int.) tuhoutua; (aut.) joutua onnettomuuteen, haverist -en -er haaksirikkoutunut laiva; tuhoutunut lentokone, vaurioitunut (tuhoutunut) auto. havre -n kaura, -flingor pl (keit.) kaurahiutaleet. -gryn kaura | suurimo (t), -grynsgröt kaura (suurimo)puuro. -mjöl kaurajauhot. -slem kaurajliemi, -lima. -soppa kaurakeitto. -välling kauravelli, -åker kaurapelto, havs||arm merenhaara. -båd merikylpylä;

bada ~ kylpeä, uida meressä, -band: i ~et meren äärellä, ulkosaaristossa, -botten merenpohja, -bukt merenpoukama; »mutka», -djup merensyvyys. -fisk me-renkala. -fiske merikalastus, -forskning merentutkimus; meritiede, -gud meren-jumala. -katt (kal. Anarrhichas lupus) (juovikas) tainari, merikissa. -kiimat meri-ilmasto. -kust merenrannikko, -lax merilohi, -luft meri-ilma. havs||nymf (tar.) merenneito, -salt merisuola. -sköldpadda merikilpikonna. -strand merenranta, -ström merivirta, -trut (el. Larus marinus) merilokki, -tång merilevä. -vatten merivesi, -vidunder merihirviö. -vik merenlahti, -vind merituuli, -växt merikasvi. -ål (el. Conger vulgaris) meriankerias. -örn (el. Haliaëtus albicilla) merikotka, havtorn -en -ar, (rhm.) -et (ksy. Hippophaë rhamnoides) tyrni (pensas). H-balk H-rauta. H-bomb vetypommi, h-dur (mus.) H-duuri. heat (hi:t) -et - (urh.) erä. hebré -(e)n -er (käns.) heprealainen, hebreisk (-e:isk) -t heprealainen, hebreiska (-e:iska) -n (kiel.) heprea; det är ~ för mig (j.) se on minulle hepreaa. Hebriderna npr pl (mnt.) Hebridit. hed -en -ar nummi, kangas (maa), hed|en -et -na pakanallinen; i ~ tid, i -na tider pakanuuden aikaan, aikoina, -dom -en pakanuus, -hös: från (sedan) ~ pakanuuden ajoista; ammoisista, ikimuistoisista ajoista, heder -n kunnia; ^ o. tack! kiitos ja kunnia! sulimmat kiitokset! göra ngn ~ tehdä, suoda jllk (se) kunnia että; göra ~ åt anrättningarna osoittaa kaikkea kunniaa pöydän antimille, syödä halukkaasti; ha av ngn (ngt) saada kunniaa jstk (hnk., as.); du har ~ av honom hän tuottaa sinulle kunniaa; har du ingen »—' i dig (i kroppen)? eikö sinussa ole vähääkään kunniantuntoa! ta ~ o. ära av ngn riistää, viedä (mieheltä) kunnia (ja maine); panna pataluhaksi; det är en ~ för mig se on minulle (suuri) kunnia (kunniaksi); med ~ kunniallisesti, kaikella kunnialla; på ~ o. samvete kunnian ja omantunnon kautta; det länder honom till »—' se on (koituu) hänelle kunniaksi; komma till päästä arvoon (ja kunniaan), ederlig -t -are kunniallinen; kunnollinen, kunnon; arvon; runsas, aulis; ^ begravning kunnialliset hautajaiset, kunniallinen hautaus; ^ belöning (hyvin) hyvä, runsas palkkio.

hederlighet -en kunniallisuus, rehellisyys,

kunnollisuus, hedersam -t -mare kunniakas, kunniaksi

koituva; melkoinen, hedersl|begrepp kunniakäsite. -betygelse -n -r kunnianosoitus; med (under) stora (militära) suurin (kaikin sotilaallisin) kunnianosoituksin, -bevisning ks. -betygelse. -borgare kunniaporvari. -doktor kunniatohtori, -gåva kunnialahja. -gäst kunniavieras, -knyffel (j.) kunnon-, lois-to|äijä. -kompani (sot.) kunniakomppania. -känsla kunniantunto, -ledamot kunniajäsen, -legionen (Ranskan) kunnialegioona. -man kunnian mies, reilu mies, poika, -omnämnande -t kunniamaininta. -ord kunniasana, -pascha ks. -knyffel. -plats kunniapaikka, -prick ks. -knyffel. -pris kunniapalkinto, -sak kunnia-asia. -skuld kunniavelka, -tecken kunniamerkki, -titel arvonimi; kunnia-nimitys. -uppdrag kunniatehtävä, -vakt kunniavartio, hedervär|d -t -are kunnioitettava, arvoisa, hedna||folk pakanakansa(t). -krist|en I. (s.) pakanakristitty. II. (a.) -et -na pakana-kristillinen. -mission p akan alähe tys. -tid(en) pakanuuden aika. -världen pa-kanamaailma. hedning -en -ar pakana, hedra I I. tr kunnioittaa; ~ ngn osoittaa jllk kunnioitusta; ^ ngn med ett besök kunnioittaa käynnillään; ^ ngns minne kunnioittaa jnk muistoa; det ~r (är ~nde för) honom se on hänelle kunniaksi; jag känner mig av Er närvaro tunnen teidän läsnäolonne (täällä olonne) itselleni (suureksi) kunniaksi. II. rfl. ~ sig kunnostautua; ansaita kunnioitusta, hedrande (a. tpm.) kunnioittava; kunniaksi oleva; en ~ vandel kunniallinen (moitteeton) elämänvaellus; vara ^ ks. ed.

hegemoni -(e)n ylivalta; johtoasema, hej (int.) 1. hei! terve! päivää! ~ så länge! hei sitten taas! 2. hei vain! antaa mennä! heja I. I itr: ~ på ngn huutaa hoihkaista, hoputtaa; yllyttää. II. (int.) hei hei! antaa mennä!

1. hejar le -(e)n - ks. baddare.

2. hejar|e -(e)n - (tkn.) juntta. heja||(r)klack (urh. j.) huutosakki; huuto-

joukko. -rop yllytys-, keho tus | huuto. hejd: en ^ pidätys; kohtuus, maltti; det är (finns) ingen ^ på det siinä ei ole mitään määrää; utan ~ määrättömästi, suunnattomasti.

hejda I I. tr pysähdyttää, pidättää, estää, ehkäistä; ^ ngn pysähdyttää jk; ^ gråten (sina tårar) pidättää itkuaan, kyyne-

liään; ^ sin vrede hillitä suuttumuksensa. II. rfl. ~ sig hillitä itsensä, malttaa mielensä; pysähtyä; hiljentää vauhtiaan, hejdlös -t hillitön; suunnaton; skratta nauraa hillittömästi; dricka juoda kohtuuttomasti, ylettömästi, hejduk -en -ar apuri, kätyri, hejdundrande (a. tpm.) suurenmoinen, upea, komea; (j.) tuhannentulimmainen. hejsan (int.) hei vain! hekatQmb -en -er (ant.) hekatombi, suuri (100 härän) uhri; (kuv.) suunnaton määrä; (väl.) verilöyly, hektor -et, -en - (lyh. ha, har) hehtaari, ha; 3 ~ (har) åkerjord 3 ha peltomaata, hektisk -t (lääk.) hivuttava; rodnad kuumeen puna; (kuv.) kuumeinen, kiihkeä.

hekto -t - hektogramma, 100 grammaa (Ruots. yi. käyt. pieni painomt.); tre ~ 300 grammaa, hektogr|tøf -en -er hektografi, monistin. -af§ra I tr hektografoida, monistaa, hekto||gram ks. hekto, -liter (lyh. hl) 100 1, hehto, hl. hel -t -are eheä (ei rikki); kokonainen, koko; dagen koko päivän, kaiken päivää; fyra ^a månader neljä täyttä kuukautta, neljän kuukauden ajan; månader kuukausikaupalla; ett ~t år kokonainen vuosi; kokonaisen vuoden; ~a året om koko vuoden, kaiken vuotta;

mitt liv kaiken ikäni, koko elämäni ajan; i mitt liv koko elämäni aikana; eläessäni; Finland koko Suomi; Borgå koko Porvoo; stån koko kaupunki; en ~ stad kokonainen kaupunki; ~a tal (mat.) kokonaisluvut; varje ~ timme joka täysi tunti; jag fick vänta en ~ timme minun täytyi odottaa kokonainen tunti, jouduin odottamaan kokonaisen tunnin; avkastningen (kaup.) koko voitto, tuotto; införseln koko (maahan)tuonti; felet var att koko syy (ainoana syynä) oli se että; av ~a mitt hjärta koko sydämestäni; uppbjuda sin styrka (kraft) ponnistaa kaikki voimansa; en ~ kari oikea mies; vad i tidén (fridén)? mitä ihmettä? det är inte så r^t med den saken ei se asia ole aivan niin selvä; siinä asiassa on jk mutka, jtk vinossa; kläderna är ~a vaatteet ovat ehyet; glaset förblev lasi pysyi ehyenä (ei mennyt rikki); det ~a (s.) kokonaisuus; på det taget kokonaisuudessaan, -tena; på (i) det stora

suurin piirtein; vara utledsen på det >—>a olla väsynyt ja kyllästynyt kaikkeen; vrt. hela II, helt. hel|a I. I tr parantaa. II. (s.) 1. det >—'

kokonaisuus. 2. -an -or kokopullo; (rav.) ensimmäinen ryyppy; kahviannos; ta ottaa ensimmäinen ryyppy, helaftonsprogram kokoillanohj elma. hel| I ark kokonainen arkki, -automatisk

-t täysautomaattinen. helbrägda (a. tpm.) terve; eheä, vahingoittumaton. -görare -n - parantaja; ihmeparantaja; (m.) puoskari, -görelse parannus; autuaaksiteko. hel||butelj kokopullo. -dagsanställd kokopäiväksi palkattu, kiinnitetty, -dagsan-ställning kokopäivänpaikka. -fet: ^ ost täysrasvainen juusto, -figur: i ~ kokovartalo (kuva).

helg (-lj) -en -er pyhäpäivä, juhlapäivä;

pyhät; i ~en pyhinä, helga (-lg-) I tr pyhittää, omistaa, vihkiä (jhk, jllk); ~ sitt liv åt en god sak vihkiä, omistaa elämänsä hyvään tarkoitukseen; ändamålet ^r medlen tarkoitus pyhittää keinot.

helgd (-ljd) -en pyhyys; söndagens ~ sunnuntain pyhittäminen; lagarnas ^ lakien pyhyys; hålla i ~ pitää pyhänä, helgdag pyhäpäivä.

helgdags||afton pyhäaatto, juhlapäivän aatto, -klä|dd -tt pyhä|pukuinen, -pukimissa. -kläder pyhä|vaatteet, -pukimet, helgedom (-lg-) -en -ar pyhäkkö, pyhättö, helgeflundr|a (-lj-) -an -or (kai. Hippo-glossus vulgaris) ruijanpallas. helgelse (-lg-) -n (usk.) pyhitys, helgerån temppelin-, pyhäkön|ryöstö; py-hyydenhäpäisy. helgfri -tt: ~ dag arkipäivä, ^ lördag

arkilauantai, helgjute|n -t kokonaisena valettu; (kuv.) täydellinen, virheetön; ehyt, yhtenäinen, sopusuhtainen, helgon -et - pyhimys; upphöja till ~ (kat.) julistaa pyhimykseksi, -bild pyhi-myksenkuva. -dyrkan pyhimystenpal-vonta. -gloria pyhimyskehä, sädekehä, -lik -t: ~ tålamod (kuin) enkelin kärsivällisyys.

helg (s) målsringning -en (kirk.) iltakellot, helhet kokonaisuus; i sin ~ kokonaisuudessaan. -sbild kokonaiskuva. -sin-tryck kokonaisvaikutelma, -sverkan kokonaisvaikutus, helhjärta[d -t rehellinen; varaukseton, helig -t -are pyhä; den ande Pyhä Henki; den Jungfrun pyhä Neitsyt; den ~a skrift pyhä Raamattu; ~a enfald! (oi) pyhä yksinkertaisuus! hålla ngt ~t pitää jtk pyhänä; lova dyrt o. vannoa ja vakuuttaa.

heligförklara I tr (kat.) julistaa pyhäksi, helighet -en pyhyys.

helighålla IV2 tr pitää pyhänä, helikppt|er -em -rar (Int.) helikopteri; au-togiro; kiito kiuru, helinackordering -en täysihoito, heliotrpp -en -er (ksv., jal.) heliotrooppi. heli[um -et, -umet (kern.) helium. hell (int.) terve (sinulle)! hell||en -en -er (käns.) (muinais)kreikkalainen, helleeni, -enjsm -en hellenismi, hellenistinen kulttuuri, -ensk -t helleeninen. heller (adv.): inte (ej) ~ ei liioin; jag ser inte ~ ngn en minäkään näe ketään; det gör ingen annan ^ ei sitä tee kukaan muukaan; tusan pahus soikoon! piru vieköön!

Hellesppnten npr (mnt. ant.) Hellespon-tos (= Dardanellit). hellinne täyspellava; av ~ täyspellavai-nen.

hellre mieluummin; pikemmin, ennemminkin.

hell||not (mus.) kokonuotti, -nykt|er -ert -ra ehdottomasti raitis, -nykterhet ehdoton raittius, -nykterist -en ehdoton raittiusmies, -ömvändning -en (voim.) täyskäännös (180°); (m. kuv.). -pension täysihoito, asunto ja ruoka, helsefyr ks. helvete.

hell||sida (san., kirjp.) kokosivu, -siden kokosilkki. -sidesannons (san.) kokosivun ilmoitus

helsike ks. helvete. Helsingfors npr Helsinki, helskinna|d -t -de: komma (slippa) ~ undan selviytyä (jutusta, leikistä) ehein nahoin, helskota ks. helvete.

hell||skägg täysiparta. -spänn: med geväret på ~ kivääri täysvireessä. helst I. (adv.) 1. mieluimmin; allra ~ kaikkein mieluimmin; vad vill du ~ haf äpplen eller apelsiner? kumpia otat mieluummin, omenia vai appelsiineja? äpplen eller apelsiner eller bananer? mitä otat mieluimmin, omenia vai appelsiineja vai banaaneja?

^ av alit kaikkein mieluimmin. 2. hur som ~ så oli miten tahansa, niin; han må vara hur dum som >—' olipa hän miten tyhmä tahansa; du kan stanna hur länge som <—' saat olla, viipyä niin kauan kuin tahdot; hur länge (mycket, många) som ~ kuinka (miten) kauan (paljon, monta) tahansa; ingen som ~ anledning ei vähääkään, ei pienintäkään syytä (aihetta); utan ngn som ~ kostnad ilman mitään kuluja; när som ~ milloin tahansa; mihin aikaan tahansa; du kan komma när som <—' voit, saat tulla milloin vain mielesi tekee; milloin itsellesi sopii; han kan komma när som <—' hän

voi tulla, häntä voi odottaa tänne minä hetkenä hyvänsä; vad som ~ mitä tahansa; mitä vain tahdo t (te); vi kan träffas var som ~ voimme tavata missä tahansa, missä vain tahdot; vart som ~ minne tahansa; vem som ~ kuka tahansa; vem som ~ som kuka vain, kuka tahansa joka; vilken dag som >—' minä päivänä hyvänsä, joka päivä; vilken annan firma som ~ mikä muu toiminimi tahansa; vilket pris som ~ mikä hinta tahansa. II. (konj.) 1. allra ~ som varsinkin kun; ~ om varsinkin jos. 2. (Suom. r.) edes; ainakin; ks. åtminstone, ändå, likväl, bara, ens. hel||stekt -a kokonaisena paistettu, -svart -a kokomusta, -syskon oikeat, täys|sisa-rukset.

helt (adv.) kokonaan, täydellisesti, täysin; ^ ägna sig^ åt ngt omistautua, antautua kokonaan jhk asiaan; gå ~ upp i sitt arbete kokonaan syventyä työhönsä; göra ~ om tehdä täyskäännös; (kuv.) kerta kaikkiaan muuttaa tapansa; ^ om! täyskäännös! ~ o. fullt täydelleen; ~ o. hållet kokonaan, kerrassaan; ^ igenom av guld läpeensä (kokonaan, puhdasta) kultaa; ^ nyligen aivan äskettäin, aivan hiljakkoin; ^ säkert aivan varmasti, heltid: arbeta på ~ tehdä kokopäivä|-työtä, olla -työssä.

heltids||anställd -1 kokopäivätyössä oleva, -anställning kokopäivä(työ)paikka. heltimm|e: varje hel(- o. halv)timme joka täysi (ja puoli)tunti; klockan slår bara -ar kello lyö vain (täydet) tunnit, hel||täckt - -a: ~ vagn umpivaunut.

-vecka|d -t: ~ kjol poimuhame. helvete -t -n helvetti; horna; (krk.) dra åt mene hornan tuuttiin, helvettiin; gå (barka) åt ~ mennä päin mäntyyn; ett oväsen hornamainen melu; en ~s huvudvärk kirottu päänsärky, helvetesmaskin helvetinkone.

1. helvetisk -t pirullinen, helvetillinen.

2. helvetisk -t (harv.) sveitsiläinen.

hel|| vit -t aivan, koko| valkoinen, -ylle koko-, täys|villa. -år: prenumerera på ~ (san.) tilata koko vuodeksi, -årsprenu-merant vuositilaaja. hem I. -met - koti; isän-, vanhempien|-koti; kotiseutu; hus o. ~ koti ja kontu; ^ för gamla vanhainkoti; eget ~ oma koti; egna ~ omakotiasunnot; i mitt (vårt) ~ minun kodissani, meillä; vara från ett gott ~ olla hyvästä kodista. II. (adv.) 1. gå ~ mennä kotiin; gå (komma) ~ till ngn mennä (tulla) jnk luo (hänen kotiinsa); gå (du) ~ o. lägg dig! (halv.)

mene kotiisi nukkumaan! painu tiehesi! hitta r^j löytää kotiin (sa); nu kan du hälsa nyt kaikki on mennyttä; voit heittää toivosi; komma ~ palata kotiinpa); bjuda ngn ~ till sig pyytää jk luokseen, kotiinsa. 2. (kort.): gå ~ i ett spel päästä omilleen (»kotiinsa»); han tog ~ första sticket hän otti (sai, korjasi, vei) ensimmäisen tikin.

hem||arbete kotityö (nä tehty työ); taloustyö; (koul.) koti|työ(t), -tehtävät; jag har tagit med lite ^ (som jag kan göra på kvällarna) otin mukaan hiukan kotityötä (jonka voin tehdä iltaisin), -bageri kotileipomo, -baka|d -t kotona leivottu, -biträde kotiapulainen; (ent.) palvelijatar, (j., vanh.) piika, -bjuda IV3 tr: ~ ngn ngt (ngt åt ngn) (till inlösen) tarjota jllk jtk (lunastettavaksi), -brän|d -t (väkij.) kotipoltto|inen, -a, vrt. seur. -bränning (hist. viinan) kotipoltto, -bur|en -et -na: fritt -et vapaasti kotiin tuotuna, hem||bygd kotiseutu, -bygdskunskap kotiseutu-, ympäristö|oppi. -bygdsvård koti-seutu|työ, -dun kultt. ja luonnonmuisto-merkk. vaalinta, -bära IV5 tr (bära hem) tuoda kotiin; ^ segern (priset) viedä voitto, saada (korjata) palkinto; ^ sitt tack esittää kiitoksensa, -bärning (tavaroiden) kotiin tuonti, -bärningsavgift kotiinkulje-tusmaksu. -dragande: komma ~ med\(\.) tuoda tullessaan (mukanaan kotiin), hem||falla IV2 itr: ~ till straff olla rangaistuksen alainen; ^ åt dryckenskap vaipua, sortua

juoppouteen, (j.) ratketa juomaan; ~ åt glömskan vaipua unhoon, joutua unohduksiin, -frid kotirauha. -fridsbrott kotirauhanrikkominen. -färd kotimatka; paluumatka, -föra II1 tr tuoda kotiin; ^ en brud tuoda morsian kotiinsa. -förlova I tr (sot.) kotiuttaa; (laskea lomalle) lomauttaa, [--förlovning-erc]kotiut-taminen,-] {+-förlovning-erc]kotiut- taminen,+} lomauttaminen, -gift myötäjäiset: få i ~ saada myötäjäisinä, -gjor|d -t kotitekoinen, -gymnastik -en kotivoi-mistelu. -gång|en -et -na: han är ~ hän on mennyt kotiinsa, -hjälp a) (abstr.) kotiapu; ^ för de gamla vanhusten kotiapu; b) (hnk.) kotiapulainen, -ifrån kotoa; vara ~ olla poissa kotoa, -industri kotiteollisuus, -inredning (kodin)sisustus-taito; (konkr.) huoneiden sisustus, hemisfär (-sv-) -en -er puolipallo; (mnt.) pallonpuolisko, hem||kallal tr kutsua kotiin, takaisin, -komin | en -et -na: han är inte ännu <—' hän ei ole vielä tullut kotiin, ei vielä kotona, -komst kotiin|tulo, -paluu, -konsulent kotitalousneuvoja, -kunskap kotitalous-oppi. -känsla kodintunne, kodikkuuden,

kotoinen tunne, -kär -t kotirakas, kotiin kiintynyt, -kör|d -t: fritt ~ vapaasti kotiin ajettu(i)na, (tuotu(i)na). -laga|d -t kotitekoinen; omatekoinen, -land kotimaa. -landstoner: det var som ~ oli kuin tuulahdus kotimaasta, hemlig -1 -are salainen, sala-; ~t avtal salainen sopimus; ^ kärlek salainen lempi; ^ polis etsivä (poliisi), (ent.) salainen, sala|poliisi; ~a vägar salatiet; på vägar salateitse; utskott (valt. hist.) salainen valiokunta; hans råaste tankar hänen salaisimmat ajatuksensa; ingenting förblir <^->t för honom häneltä ei pysy mikään asia salassa; hålla ngt ~t för ngn pitää jltk jtk salassa; ~t förlovad salakihloissa.

hemligen salaa, (kaikessa) salaisuudessa, hemlighet -en -er salaisuus; det är en offentlig ~ se on julkinen salaisuus; det är en ~ för mig hur minulle on arvoitus, miten; däri ligger ~en siinäpä (se) salaisuus piileekin; han gör ingen ~ av det hän ei lainkaan sitä salaile; röja en ~ ilmaista salaisuus; juoruta; i ~ ks. hemligen. hemlighetsfull -t salaperäinen; var inte så älä huoli heittäytyä noin salaperäiseksi; vara (spela) ~ olla salamyhkäinen. -makare salamyhkäilijä. -ma-keri salamyhkäily. hemlig||hålla IV2 tr: ~ ngt (för ngn) salata, pitää salassa (jltk). -hållande salassa pitäminen. -stämpla I tr julistaa salaiseksi, hem||liv kotielämä, -lån kotilaina; biblioteket beviljar inga ^ kirjastosta ei saa lainata kirjoja kotiin, -längtan koti-ikävä; kotikaiho; få ~ joutua koti-ikävän valtaan, -läxa (koul.) (koti)läksy. -lös -t -a koditon; asunnoton, asuntoa vailla.

hemma kotona; (här) ~ (hos oss) täällä meillä; hålla sig (stanna) ~ pysytellä kotona; jäädä kotiin; känna sig (som) ~ tuntea olevansa kuin kotonaan, olonsa kotoiseksi, viihtyisäksi; han är ~ i Helsingfors hän on kotoisin Helsingistä; vara ~ i ngt olla jstk hyvin perillä, perehtynyt jhk; inte vara ~ för ngn käskeä sanoa, ettei ole kenenkään tavattavissa, ettei ota ketään vastaan, hemma||bruk kotikäyttö; för ~ kotitarpeiksi, kotitarve-, -dotter kotitytär; kotonaan asuva ja talon töissä käyvä tytär, -fru kotirouva, -gjor|d -t kotitekoinen, -hörande kotoisin; ~ i H. kotoisin H:sta. -klänning kotipuku. -kväll kotona vietetty ilta. -lag (urh.) kotikentällä pelaava joukkue, -marknad koti-(maan) markkinat. hemman -et - (talonpoikais)talo, (-)tila.

hemmansägare talollinen, hemma||plan: spela på ~ (urh.) pelata omalla, koti|kentällä. -sittare (leik.) kotikissa, tupajussi. -sta|dd -tt -dda kotiutunut; perehtynyt; bli ~ kotiutua, perehtyä; göra sig ~ på ett ställe kotiutua jhk; känna sig ~ tuntea olevansa kuin kotonaan; känn dig ole kuin kotonasi! vara ~ i ngt olla hyvin perehtynyt jhk, (leik.) tuntea kuin omat taskunsa, -varande (hnk.) kotona oleva, kotiin jäänyt; (j.) kotimies. hemoglobin -et (kem., fysiol.) hemoglobiini, verenpuna.

hemorrpjder pl (lääk.) peräpukama] t, -tauti.

hem||ortkotipaikka(kunta). -ortsrätt (Iak.) kotipaikkaoikeus, -permittera I tr (sot.) lomauttaa. -resa koti-, paluu|matka. -sjuk sairas koti-ikävästä; vara ~ nääntyä koti-ikävään.

hemsk -t -are kaamea, kammottava, hirvittävä.

hem||skicka|d -t kotiin lähetetty, tuotu, -skickning (tavarain) lähettäminen (toimittaminen) kotiin, -skillnad (Iak.) asumusero (ent.) vuode- ja asumusero, -skrivning kirjallinen kotityö, -skydd (läh.) väestönsuojelu, -släpande ks. -dra-gande. -slöjd kotiteollisuus, -stad kotikaupunki. -ställ|a II1 tr, itr: ~ till ngn att göra ngt esittää (antaa) jnk

tehtäväksi jtk, pyytää tekemään jtk; till hovrättens prövning alistaa hovioikeuden harkittavaksi; -t mål alistettu asia, juttu; ^ om ngt hos ngn tehdä jllk esitys jstk. -ställan (tpm.): en ~ esitys, alistus, ehdotus; göra en ~ tehdä esitys, esittää, ehdottaa. -hemställningsmotion -en -er (valt.) toivomusaloite, -sysslor pl kotiaskareet.-syster kotisisar.-sända II1 tr lähettää kotiin.-söka II2 tr (vitsaus, onnettomuus) kohdata; (Raam.) koetella, kurittaa; de av jordbävningen svårast -sökta trakterna maanjäristyksen pahimmin koettelemat (runtelemat) seudut, -sökelse -n -r koettelemus, onnettomuus, vitsaus, -tam -t hyvin kotiutunut jhk. -trakt kotiseutu, -trevlig -t kodikas; (asunto) viihtyisä, -trevnad viihtyisyys (vrt. ed.); kodikkuus. hemul -n (kaup.) kaupanvastuu; todistus|-arvo, -voima; tuki, takeet, -s|man kaupan vastaaja; takaaja, hem||uppgift (koul.) koti|tehtävä, -työ. -van -t kotiutunut; kotoinen, -vist -et, -en - kotipaikka; olinpaikka, -vårdarinna kodinhoitajatar. -väg kotimatka;

paluumatka; pd —-<(eri) koti-, paluu|mat-

kalla; bege sig på ~ lähteä kotimatkalle; stadd på ~ kotimatkalla (ollessaan).

-vändande (a. tpm.) kotiin palaava, - värn (sot. läh.) kodinturva(joukot), -värnsman kodinturvamies. -väv|d -t kotikutoinen, hemåt (adv.) kotiin päin. -vändande (a. tpm.) kotiin palaava, takaisin palaava, henna -n (itäm. vär.) henna, henne ks. hon.

hennes (poss.prn. f) hänen; vrt. hon. Henrik npr (ruht.) Henrik; biskop ~ Henrik-piispa; (yi.) Heikki, heparjn -et (frm.) hepariini. he||raldik -en vaakunatiede, heraldiikka, -r^ldiker -n - vaakunatieteen tuntija, heraldikko, -rgldisk -t heraldinen, vaaku-natieteellinen.

herb$ri|um -et -er kasvikokoelma, kasvisto, herdabrev (usk.) paimenkirje, herd|e -en -ar paimen, -dikt (kirj.hist.) paimenruno(elma). -folk paimentolaiskan-sa. -gosse paimenpoika, -stund lemmen-hetki.

herdinn|a -an -or (er. run.) paimenetar. herkulesarbete (-är-) Herakleen-työ; jättiläis työ.

herkulisk -t heraklesmainen, Herakleen-; jättiläis-, jättiläismäinen, hermafrodit -en -er kaksineuvoinen eliö, hermafrodiitti, hermelin -en -er 1. (el. Musteta erminea) kärppä. 2. ks. ~sskinn. hermelins|| mantel kärpännahka viitta, -skinn kärpännahka. hermetisk -t ilmanpitävä; (er. kuv.) hermeettinen, heroer ks. heros. heroin -et (frm.) heroiini, herpisk (-o:) -t sankarillinen, urhoollinen, heroism -en sankarillisuus, heros -en heroer (myt.) puolijumala, sankari.

herostr^tisk -t ilkitöiden(sä) johdosta kuuluisa.

herr -n -ar (arv.) herra; ^ ordförande! herra puheenjohtaja! vad tycker (ni), ~ N.? mitä mieltä olette, mitä tuumitte (te), hra N.? ~ N:s hund hra N:n koira; ~arna A. o. B. herrat A. ja B.; han sålde den till ~ar A. o. B. hän myi sen herroille A:lle ja B:lle; är det marnas hattar? ovatko nämä herrojen hatut? Ii~ (Direktör) N. N. (kj. os.) Herra (Johtaja) N. N.;

Professor Herra Professori; Bäste N. Hyvä Herra N. herravdelning miesten|puoli, (-)osasto. herravälde -t herruus, valtius; ^ till sjöss, i luften merien herruus, ilmanherruus; ha till sjöss olla merten valtias, vallita meriä; ha ~ över sig själv hillitä (pystyä hillitsemään) itsensä; förlora över

bilen (sig själv) menettää auton hallinta

(itsehillintänsä, malttinsa); han förlorade över bilen hän menetti auton hallinnan, herr||bekant -a herra-, mies|tuttava, -besök herravieraita; vrt. seur. -bjudning herrainkutsut. -cykel miesten (polku)pyö-rä. -dubbel -n (vrkp.) miesten nelinpeli, herr|e -en -ar herra; -n i huset talon isäntä; mina (damer o.) -ar! hyvät (naiset ja) herrat! spela ~ näytellä, olla (suurta) herraa; vara sin egen ^ olla oma herransa; vara situationens ~ olla tilanteen tasalla, hallita tilanne(tta); vara ~ i huset olla herra, isäntä talossaan); bli ~ över ngt päästä jnk valtiaaksi, isännäksi; göra sig till >—' över ngt hankkiutua jnk isännäksi, valtiaaksi. 2. (Gud) Herra (Jumala); H~n

Jesus! Herra Jeesus! Vår II ~ Herra Jumala; vad i -ans namn gör du? mitä herran nimessä (mitä ihmettä) sinä teetkään! vilket -ans väder! millainen juma-lanilma; i många -ans år monet herran vuodet; vrt. herr. herrefolk -et isäntäkansa. herrekiperingsaffär herrain-, miesten|vaatetusliike.

herre||lös -t isännätön, -säte herraskartano.

herr||främmande herravieraat. -gård herraskartano. -handske miesten hansikas, käsine, -hatt miesten hattu, -kläder miesten vaatteet, -konfektion herrain, miesten vaatetusliike, -kostym miesten puku. -middag herrapäivälliset. -mod miesten muoti, kuosi, herrnhutare -n - (usk.) herrnhutilainen, herr|| paraply miesten sateenvarjo, -singel

-n (vrkp.) miesten kaksinpeli, herrskap -et - herrasväki; är ~et hemma? onko herrasväki kotona? mitt hyvä herrasväki! hyvät naiset ja herrat! herr||sko miesten kenkä, -skräddare (miesten) vaatturi. -skrädderi miesten vaattu-rinliike. -strumpa miesten sukka, -sällskap herra-, mies|seura. -toalett miestenhuone. -tycke -t: hon har ~ miehet pitävät hänestä.

herrum miestenhuone; herran, isännän huone.

hertig (-är-) -en -ar herttua; ^ Johan Juhana-herttua, -dome herttuakunta. -inna herttuatar, -krona herttuan kruunu, hes (-e:) -t -are käheä, -het -en käheys, hesitera I itr epäröidä, empiä, olla kahden vaiheilla.

het -t -are kuuma; (hnk.) kiivas, (viini) tulinen; var inte så ~ på gröten! ei niin kiivaasti! göra det om öronen för ngn (kuv.) kuumentaa jnk korvat; det går I tili on kuumat paikat; han kände att detheta — hindra

hin

började osa ~t hän huomasi rupeavan tuntumaan palaneen käryä; maa rupesi polttamaan jalkojen alla. het|a heter hette hetat itr, tr 1. olla nimeltään; vad -er du? mikä sinun nimesi on? vad -er hon i sig själv? mikä rouvan (hänen) tyttönim|i (-ensä) on? mikä hän on omaa sukuaan? en man som -er N. N-niminen mies; barnet skall ~ Karl efter sin far lapsen (pojan) nimeksi pannaan Kalle isän mukaan; det (ordet) -er i pluralis . . sen (sanan) monikko on (kuuluu); vad -er det på svenska? mitä se on ruotsiksi? allt vad lärare -er kaikki opettajan nimelliset (kin). 2. (prs.): det -er i lagen laissa sanotaan; det -er ordagrant i utkastet ehdotuksessa sanotaan (ehdotus kuuluu) sananmukaisesti (näin); det -er att han är sjuk hänen sanotaan (huhutaan) olevan sairaana; det -te om honom hänestä kerrottiin että; som det så vackert -er niin kuin kauniisti sanotaan.

heterodox -t eriuskoinen, harhaoppinen, kerettiläinen, hetlevra|d -t kiivas, tuittupää, tulinen, pikainen.

hets -en kiihtymys, kiihkeys, kiihkeä poljento, meno; ajometsästys; ajojahti, vaino, hetsa I tr yllyttää, kiihottaa; ~ hundarna efter ngn (mets.) usuttaa koirat (otuksen) jäljille, på ngn jnk kimppuun; ^ ett villebråd till döds ajaa otus (uuvutus-ajossa) kuoliaaksi; ^ upp kiihottaa, yllyttää; ^ upp sig kiihtyä, ärtyä, vimmastua.

hetsande (a. tpm.) kiihdyttävä, kuohuttava; (juoma, ruoka) kiihottava, hetsig -t -are kiivas, kiihkeä; kuumentava; kiihottava; (hnk.) tuittupäinen; en ~ debatt kiivas keskustelu, hetsighet kiivaus.

hetsjakt (mets.) takaa-ajo, uuvutusajo;

(kuv.) åjo| metsästys, (vanh.)-jahti; vaino, hetsporre (hnk.) tuittupää, hetta A. -n kuumuus; helle; olidlig ~ sietämätön paahde, helle. B. I I. itr kuumentaa, olla kuuma; det ~r i kinderna (på mig) poskia(ni) kuumentaa, polttaa. II. (pain. part.): ^ upp kuumentaa, hetär -en -er (ant.) hetaira; (m. kuv.) hieno(sti sivistynyt) ilonainen. hex^met|er -ern -me'trar (run.) heksa-metri.

hibiskus -en -ar (ksv.) kiinanruusu, hibiskus.

hicka I. -n nikko; jag har ~ minua nikot-

taa. II. I itr nikotella.

hickory -n (ksv.) hikkori(puu) (m. hicko-ry-); av ~ hikkoripuinen, hikkori-.

hierarki -(e)n -er pappisvalta; virka-,

arvo | asteikko, hieroglyf -en -er hieroglyfi, himla "I. (a. tpm. j.) mahtava, suunnaton, jätti(läis)mäinen. II. I rfl. ~ sig näyttää hurskasta naamaa; kauhistella, siunailla, päivitellä; siveellisesti närkästyä, himla||kropp taivaankappale, -stormande (a. tpm.) pilviä hipova, (maailmoja) mullistava; taivaita tavoitteleva, -stormare mullistaja, kiihkotaistelija. -valvet taivaan holvi, laki. him|mel -len, -meln -lar taivas; under bar ~ taivasalla; som en blixt från klar ~ kuin salama kirkkaalta taivaalta; röra upp ~ o. jord panna maat ja taivaat liikkeelle; komma till -len tulla (päästä) taivaaseen; vara i sjunde -len olla kuin seitsemännessä taivaassa, kuin Herran kukkarossa; för -lens skull! taivaan nimessä! du milde taivas varjelkoon! himmelrike taivaan valtakunta; ett ~ på jorden taivaan valtakunta maan päällä, himmels||blå -tt taivaan-, asuurinlsininen. -färd (usk.) taivaaseenastuminen, -färds-dag: Kristi >—' helatorstai, -hög -t taivaan-korkuinen, himmelsk -t taiva(all)inen. himmels| I skriande (a. tpm., kuv.) huutava (vääryys, epäkohta ym.). -stormande, -stormare ks. himla]stormande, -stormare. -streck ilmansuunta, -vi|d -tt avara kuin taivas; äärettömän avara, (m.) kaukainen; en ~ skillnad tavaton ero. hin (tpm.): (håle) paholainen; (hon är) ett hår av ~ pirullinen akka. hind -en -ar naarashirvi, hirvilehmä. hind|er -ret - (m. sot., urh.) este; lägga ~ i vägen jör ngn asettaa esteitä jnk tielle; det möter inget ~ ei siinä ole mitään estettä, ei mikään estä; vara tili ~s för ngn olla jllk esteenä; ta ett ^ (urh.) ylittää este.

hinder||löpning(urh.) 1. estejuoksu. 2. (rts.) ks. seur. -ritt esteratsastus, hinderlöshets||betyg, -bevis, -intyg (Iak.) esteettömyystodistus; naimakirja. hindersam -t -mare esteenä oleva, vastuk-sellinen, haitallinen.

hindra I tr estää; olla esteenä, haittana; ^ ngn att arbeta estää jtk tekemästä työtä; ingenting skall <—' mig att genomföra mina planer mikään ei voi minua estää ajamasta (viemästä) suunnitelmiani läpi, perille; ~ ngn i arbetet häiritä, estää jnk työntekoa; jag skall inte ~ er längre en häiritse teitä enää kauempaa; låt inte

(mig) <—-> er! älkää antako (minun) häiritä (itseänne); träden utsikten puut kaihtavat näköalaa, ovat näköalan tiellä;

^ ngn att göra dumheter estää jtk tekemästä tyhmyyksiä, hindu -(e)n -er (käns. Int.) hindu, -iska hindunainen.

hindustani (kiel.) hindustani (eri. Intian yleiskieli), hingst -en -ar ori. hink -en -ar sanko, ämpäri.

1. hinn|a IV4 I. tr, itr 1. saavuttaa, saada kiinni. 2. ehtiä, ennättää; hur långt har du hunnit (med ditt arbete)? miten pitkälle olet (työssäsi) ehtinyt? så långt har jag ännu inte hunnit (m.) en ole vielä niin pitkällä; man hade hunnit långt med förberedelserna valmistukset olivat (jo) edistyneet pitkälle; ^ långt i sina studier ehtiä pitkälle (olla pitkällä) opinnoissaan (j. luvuissaan); han hade hunnit halva vägen hän oli (jo) ehtinyt matkan puoliväliin (oli [jo] matkan puolivälissä, puolimatkassa) . 3. saada valmiiksi; med ngt saada jtk valmiiksi, tehdyksi. 4. joutaa; ^ göra ngt ehtiä, joutaa (tehdä) jtk; han -er inte äta hän ei jouda (ehdi) syödä-(kään); ^ (med) ngt joutaa jhk, tekemään jtk. 5. ehtiä, ennättää ajoissa; f ag -er inte till tåget en ennätä junaan, jään, myöhästyn junasta, juna jättää. II. (pain. part.): ~ fram ehtiä (ajoissa) (perille); inte rs fram myöhästyä; ~ förbi saavuttaa, sivuuttaa; fore ennättää, tulla ennen jtk; ~ (i) fatt saada kiinni, saavuttaa; ^ in (juuri ja juuri) päästä vielä sisään; ^ med ehtiä mukaan; med tåget ehtiä junaan; inte rs med tåget myöhästyä, jäädä junasta; ^ tillbaka ehtiä, joutua takaisin; /v undan ngn päästä jtk pakoon; ^ upp saavuttaa, tavoittaa; ^ ut (juuri ja juuri) päästä, ehtiä ulos.

2. hinn[a -an -or kalvo, kelmu, hinsidan: på ~ (om) (jnk) tuolla puolen.

1. hipp: det är rs som happ se on yhdentekevää, (j.) yksiin se lyö.

2. hipp (int.): ~ hurra! (Suom. läh.) hei! hei! hei!

hipp|a -an -or kestit, kemut, (j.) ryyppyjuhlat.

hippodrom (-o:) -en -er kilpa-ajorata, hippodromi; ratsastushalli, hippolog -en -er hevos|opin ja -asiaintuntija.

hirs -en (viljakasvi) hirssi, hisklig -t -are hirveä, kamala, kauhistava; inhottava, hirvittävä; rst stor hirveän iso. hisna ks. hissna.

1. hiss -en -ar (tkn.) hissi.

2. hiss (mus.) his.

hissa I tr 1. hilata, nostaa ylös; ~ flagga 252

nostaa lippu; ' segel nostaa, levittää purje(et). 2. ^ ngn »nostaa» (hnk.) (kunnioituksen, onnittelun osoitukseksi), hiss||dörr hissinovi, -knapp hissinnappi. -konduktör hissinkuljettaja, -korg Hs-sinkori.

his(s)||na I itr: jag rsr minua pyörryttää, päätäni huimaa, -nande (a. tpm.) päätä huimaava; (kuv.) pyörryttävä, hisspojke hissipoika.

histori|a (-u:) -en -er a) historia; Sveriges ~ Ruotsin historia; b) roliga -er hauskoja juttuja; (det var) hela -en (siinä) koko juttu; det var en snygg rs! (iv.) olipa kaunis juttu! historie||bok historiakirja; (koul.) historian oppikirja, -forskare historiantutkija, -forskning historiantutkimus, -skrivare historiankirjoittaja, historioitsija, -skrivning historiankirjoitus. historiett -en -er pikku kertomus, kasku, historik -en -er historiikki, lyhyt (historiallinen) yleiskatsaus. histQri||ker -n - historikko, historiankirjoittaja. -sk -t -a historiallinen, hit (adv.) tänne; ~ med det! anna tänne! tuo tänne se! ~ o. dit sinne tänne; än rst än dit milloin (vuoroin) yhtäänne, milloin (vuoroin) toisaanne; han tänker komma rs till Helsingfors hän aikoo tulla tänne Helsinkiin.

hiterst (adv.) lähinnä, tännimmäisenä. hitersta (a. tpm.): den rs tännimmäinen. hit||hörande (a. tpm.) tänne, tähän kuuluva. -intills ks. -tills, -om (prp.) tällä puolella, -resa (tänne) tulomatka; på rsn tännetulomatkalla, tänne tullessa, -rest - -a tänne tullut, saapunut, hitta I I. tr löytää jtk. II. itr löytää (tie) jnnk määräpaikkaan (ettei [tieltä] eksy). III. (pain. part.): ~ dit löytää sinne; ^ hem löytää kotiin; ~ hit löytää tänne; ^ in löytää (sisään); ^ på keksiä (mielessään), tulla ajatelleeksi; vad ska vi rs på att göra? mitäs nyt keksittäisiin (ruveta tekemään)? det kan rs på att hända voihan semmoista sattua; ^ tillbaka löytää jnnk takaisin; ~ ut löytää ulos, pois jstk.

hitte||barn löytölapsi. -gods löytötavara^). -lön löytöpalkkio, hittills tähän saakka, -varande (a. tpm.) tähänastinen, hit||väg: på rsen tänne tullessa, -åt tännepäin.

hiva I tr 1. (mer.) vetää, nostaa. 2. (j.) heittää, paiskata.

hjord -en -ar lauma; i rsar laumoina, laumoittain. -djur laumaeläin, -instinkt laumavaisto.hjort -

hjort -en -ar hirvi, kauris, -djur pl hirvieläimet. -horn hirvensarvi. -hornssalt hirvensarvisuola. -kalv hirven|vasa, -vasikka. -läder ks. hjortskinn. hjortron -et - (ksv.) muurain, lakka, hilla, -sylt muurain-, lakka|hillo. hjortskinn hirvennahka; av ~ hirven |-

nahkainen, -nahka-, hjul -et -pyörä, ratas, hjula I itr (voim.) heittää rattaanpyörää;

(j.) pyöräillä, ajaa polkupyörällä, hjul||axel pyörän akseli, -bas (raut.) pyörä-, akseli|väli. -bent - -a (hnk.) länkisäärinen. -bår pyöräpaarit. -eker pyörän puola, -nav pyörännapa. -spår pyöränrai|de, (tav. pl) -teet; gå i de gamla ~en (kuv.) käydä, mennä vanhaa latuaan. -tryck pyöräpaino. -ångare (mer.) siipi (ratas) | alus, -laiva, hjälm -en -ar kypärä, -buske kypärä-töyhtö.

hjälp -en apu; första r^en (vid olycksfall) ensiapu (tapaturmissa); jag fick ~ av honom sain apua häneltä, hän auttoi minua; med ^ av en linjal viivoittimella; ropa på ~ huutaa apua; komma ngn till r^j tulla jllk avuksi, jtk auttamaan; taga ngn till ~ ottaa jk avukseen; vara ngn till ~ olla avullisena, jnk apuna, hjälp|a II2 (vanh. halp hulpo hulpit hulpen). I. tr, itr auttaa; hjälp! auttakaa! så sant mig Gud -e! niin totta kuin Jumala minua auttakoon; det -er inte ei se auta; det -er inte, hur mycket du än försöker ei auta, yrititpä miten tahansa; det -er inte (det kan inte ~s), han måste bort siinä ei auta mikään, hänen täytyy mennä (lähteä) pois; här -er det inte att klaga ei tässä ole valituksesta apua, (j.) ei tässä itku auta; det kan inte (sitä) asiaa ei käy auttaminen, sille ei mahda mitään; jag kan inte ~ det en mahda sille mitään, en minä voi siinä auttaa; det är lätt -t se asia on helposti autettu; medlet -er snabbt mot snuva (tämä) lääke auttaa pian nuhassa; ^ ngn med ngt auttaa jtk jllk; ^ pojken med hans läxor auttaa poikaa läksyjen oppimisessa; ^ ngn med pengar auttaa jtk rahoilla; ^ ngn på benen auttaa jaloilleen; r^ngn ur svårigheter auttaa jtk selviytymään vaikeuksista. II. (pain. part.): ^ gubben av med rocken auttaa päällystakki (a) ukon yltä; ^ fram auttaa pääsemään esiin, eteenpäin; ^ ngn igenom auttaa pääsemään läpi; ^ ngn på med rocken auttaa takkia jnk ylle; ^' tili

olla mukana auttamassa (asioissa ym.); -—

till med ngt auttaa jllk; fag -te till med att söka autoin häntä etsimisessä; ^

-hjärta hjä

upp a) auttaa ylös; ^ upp ngn på hästen auttaa hevosen selkään, satulaan; b) parantaa jälkeenpäin, kohennella, korjailla; det -er inte upp saken ei se asiaa auta (tee sen kauniimmaksi, sen paremmaksi); ^ ngn över auttaa (pääsemään)

yli-

hjälpaktion avustustoiminta, hjälpande (a. tpm.) auttava; räcka ngn en ~ hand ojentaa jllk auttava käsi; träda ~ emellan tulla apuun, avuksi, hjälpare -n - auttaja, hjälp||behövande (a. tpm.) apua tarvitseva, avun tarpeessa oleva, -gumma apu-muija, siivoojatar. -klass apuluokka. -kryssare (mer.s.) apuristeilijä. -källa apulähde.

hjälplig -t -are auttava; jonkinmoinen, mu-kiinmenevä.

hjälplös -t avuton, -het avuttomuus, hj älp|| manskap -et apumiehistö. -medel apukeino; apuneuvo, -motor apumoottori. -präst apupappi, -red|a -an -or 1. (hnk.) apulainen, auttaja. 2. (kirj.) opas.

hjälpsam -t -mare avulias, auttava, hjälpsamhet avuliaisuus, hjälp||sökande (a. tpm.) apua pyytävä; (s.) avunpyytäjä. -trupp (sot.) apujoukko, -verb apuverbi, -verksamhet avustustoiminta.

hjält|e -en -ar sankari; dagens ~ päivän sankari, -dater pl sankariteot, urotyöt, -dikt sankarirunoelma. -dyrkan sanka-rienpalvonta. -dåd sankarityö, -död sankarikuolema; dö ~en kuolla sankarikuolema, kaatua sankarina, -mod sankari-mieli. -modig -t urhoollinen, urhea, -roll (teat.) sankariosa. -tenor (oop.) sankaritenori.

hjältinn|a -an -or sankaritar, hjärn|a -an -or (an.) aivot; stora (lilla) ~n isot aivot (pienet, pikku|aivot). hjärn||barkj (an.) aivokuori, -blödning (lääk.) aivoverenvuoto; verenvuoto aivoissa, -gymnastik aivo-, ajatus|voi-mistelu; aivotyö; henkinen työ. -hinna (an.) aivokalvo, -hinneinflammation aivokalvontulehdus. -kirurgi aivokirurgia, -kontoret (leik.) aivokammio; pääkoppa, -skakning (lääk.) aivotärähdys, -skål (an.) pääkoppa, aivokoppa. -spöke houre, -uppmjukning (lääk.) aivojen pehmeneminen, aivojen pehmennys, -vindling aivopoimu, hjärta -t -n (an.) sydän; ett ~ av sten kivikova, tunnoton sydän; säga ngn sitt mening sanoa mielipiteensä aivan suoraan; hans ~ stannade (stod stilla) hänen sydämensä tuntui pysähtyvän;

(ha) r^t på rätt(a) ställe(t) sydän paikallaan; hon hade inte <—' att säga honom sanningen hän (tyttö) ei hennonut sanoa pojalle totuutta; lätta (utgjuta) sitt ~ keventää, purkaa sydäntään, jör ngn jllk; av hela sitt ~ kaikesta sydämestään, sydämensä pohjasta; i av Sverige Ruotsin sydämessä, svdänseuduilla; med lätt (tungt) /—kevein (raskain) sydämin (mielin); det ligger mig om se asia on kovin sydämelläni; handen på ~t! käsi sydämelle! han har ngt på hänellä on jtk sydämellään; lägga (ngn) ngt på panna (laskea) jk asia oikein jnk sydämelle; tala fritt ur puhua aivan vapaasti mitä ajattelee; ~ns gärna erittäin mielellään; ~ns glad oikein iloinen; av ~ns lust sydämensä halusta, mielin määrin; kära ~n(d)es! voi hyvä ystävä! ystävä kulta! hjärtblad (ksv.) sirkkalehti. hjärte||angelägenhet sydämenasia, -barn kultalapsi. -blod sydän veri. -gla|d -tt oikein, tavattoman iloinen, -god -gott sydämellisen, perin hyvä, hyväsydäminen. -krossare (leik.) sydänten murskaaja.

hjärter -n - (kort.) hertta; ^ tvåa hertta-kakkonen; jag har två (inga) ^ minulla on kaksi (ei ole yhtään) herttaa; ~ är trumf hertta on valttia; spela ~ lyödä herttaa, -dam hertta|rouva, (j.) -akka. -ess herttaässä. -knekt hertta|sotamies, (j.) -solttu, -kung herttakuningas. hjärterot: detta grep oss i hf ärterötterna se järkytti meitä mitä syvimmin (sydän -juuria myöten), hjärter||tja herttakymppi. -äss herttaässä. hjärte||sak sydämen asia. -sorg sydänsuru. -suck harras huokaus, -vän sydänystävä; rakastettu, hjärt||fel sydänvika, -formig -t sydämenmuotoinen. -förlamning (lääk.) sydänhal-vaus. -förstoring (lääk.) sydämen laajentuma. -innerlig -t sydämellinen, harras; ~t (adv.) sydämellisesti, hartaasti; perinpohjin. -klappning sydämentykytys, -kramp sydänkouristus. -lidande sydäntauti.

hjärtlig -t -are sydämellinen, -het sydämellisyys.

hjärtlös -t sydämetön, -het sydämettö-myys.

hjärt||nupe|n -t -na herkkäsydäminen, hentomielinen. -punkt sydän(kohta), ydinkohta, keskus, -sjukdom (lääk.) sydäntauti. -skärande (a. tpm.) sydäntä vihlova (särkevä), -slagsydänhalvaus. -slitande (a. tpm.) svdäntäsärkevä. -trakten: i ~ sydämen tienoilla, -verksamhet sydämen

toiminta, -åkomma (lääk.) sydäntauti, -ängslig -t hirveän pelokas, hirveästi pelkäävä, arka. hjäss|a -an -or päälaki; från tili

jotab jället kiireestä kantapäähän, hjässben (an.) päälaenluu. h-moll (mus.) h-molli. ho (-u:) -n -ar kaukalo, allas, purtilo, hobby (hobbi) -n -er, hobbies harraste; mieliharrastus; »kärpänen»; (iv.) keppihevonen.

hockey (-ki) (urh.) jää|kiekko, -kiekkoilu; nurmipallo, maahockey, -klubba (jääkiekko) maila. -spelare jääkiekonpelaaja. hojta I itr huutaa, huhuilla, åt ngn jllk. hpkuspokus: ett ~ taika|luku, -temppu; ilve, koirankuri.

holk -en -ar 1. (tkn.) hela, kotelo, tuppi, (sot.) hylsy, rengas. 2. (ksv.) siemen|-kuori, -kotelo; palko. 3. (Iin.) pesäpönttö. Holland npr (mnt.) Hollanti. aise-(sås) (-e:s) (keit. eri. hieno) kalakastike. holländ||are (käns.), -sk -t hollantilainen, holländsk|a 1. -an -or hollannitar. 2. -an hollannin kieli.

holm|e -en -ar (pienehkö) saari, homeo||pg-t-en -er homeopatian harjoittaja, -pati -n homeopatia; epätieteellinen lää-keoppi.

homerisk -t homeerinen; löfe homeerinen, sydämen pohjasta lähtevä nauru, homo||gen -t tasa|-aineinen, -rakenteinen; tasainen, -genitet -en tasalaatuisuus; tasaisuus.

homonym I. -t samoin ääntyvä. II. -en -er samoin ääntyvä sana. homosexualitet -en homoseksuaalisuus, homöopat ks. homeopat. hon (prs. prn. f) hän; (dat.) (åt) henne hänelle; (ak.) henne hänet, häntä; i stället för henne hänen asemestaan; han tog hand om henne hän otti hänet (tytön) hoiviinsa, huolehtiakseen tytöstä, hon|a (-u:j -an -or (el.) naaras, hon||blomma, -hänge (ksv.) emi|kukka, -norkko. -kön naissukupuoli, -kona|d -t naaras-, nais|puolinen -lig -t. ks. ed. honnett - -are rehellinen, kunnollinen,

kunnon; säädyllinen, honnpr -en -er kunnia(nosoitus); (kort.) arvo|kortti, -lehti; göra ~ (sot.) tervehtiä, (ent.) tehdä kunniaa, -s|bord kunniavieraiden pöytä, honom (ho'nn-) ks. han. honorar -et - palkkio, korvaus, honoratiores (-tsi-) pl arvohenkilöt. honorera I tr suorittaa maksu, palkkio;

(veks.) maksaa, honung (-o:) -en hunaja; ett land, som flyter av mjölk och ~ (Raam.) maa, jokavuotaa maitoa ja mettä (tav. kuv. vanh.) joka rieskaa ja hunajaa vuotaa.

honungs]|dagg mesikaste. -gul -t hunajan-keltainen. -kaka 1. (meh.) kennokakku. 2. (leip.) hunajakakku. -len -1 hunajan|-makea, -suloinen, -slungare (meh.) huna-j alinko.

hop (-u:) I. -en -ar joukko, kasa; en hei hela ~en koko joukko; det kostar en hei ~ pengar se maksaa aika paljon (krk. rutkasti) rahaa. II. (adv.) ks. ihop.

hopa I I. tr koota, kerätä, kasata. II. rfl. ~ sig kerääntyä, kasaantua.

hop||bygg|d -t yhteen rakennettu, -f ali| en -et -na kokoon painunut, luhistunut; -na kinder kuopallaan (olevat), kuopalleen painuneet posket, -fantisera I tr keksiä, -filta|d -t yhteen vanunut, -fällbar -t kokoon|menevä (-painuva, -taitettava); ~ stol telttatuoli. -fästa|d -t yhteen, kimpuksi kiinnitetty, -gyttra|d -t yhteen rykelmään kasattu (kasaantunut); sekava, -klibba|d -t yhteen liimautunut, -kläm|d -t yhteen|pusertunut, -puserrettu. -knäppt - -a kiinni napitettu; (kädet) ristissä, -kok (kuv.) sekasotku, huolimattomasti yhteen kasattuja erilaisia aineksia, -komm|en -et -na: bra (illa) ~ hyvin (huonosti) tehty, -krup|en -et -na kyyryssä; sitta ~ istua kyyryssä, köy-kyssä.

1. hopp -et - I. hyppy, hyppäys; ta ett ~ hypätä, loikata; i ett ~ yhdellä hyppäyksellä, loikkauksella. II. (int.) hopsis!

2. hopp -et toivo; ge ngn ~ om ngt antaa jllk (herättää jnk mielessä) toivoa jstk, lupailla jtk; sätta sitt ~ till ngn (ngt) panna (kiinnittää) toivonsa jhk; ge upp r^et luopua toivostaan; i ~et om siinä toivossa että; i ~et om ngt jnk toivossa.

1. hoppa I I. itr hypätä, hyppiä; ~ högt (i luften) av glädje oikein hypätä, hyppiä ilosta; ^ på huvudet hypätä päälaelleen, pää edeltä; ^ på ett ben hyppiä yhdellä jalalla; längdhopp hypätä pituutta. II. (pain. part.): ~ av hypätä pois; (valt.) loikata toiseen puolueeseen; ^ av hästen hypätä satulasta, hevosen selästä maahan; ^ i hypätä veteen; ^ in hypätä sisään; ^ ned hypätä alas; ^ omkring hyppiä, hypellä (ylt)ympäri; ~ på tåget hypätä junaan; ~ på ngt (kuv.) tarttua koukkuun, käydä ansaan; ~ tili säpsähtää, hypähtää, hätkähtää; ~ upp hypähtää, ponnahtaa pystyyn; ^ ur hypätä ulos, pois jstk; ^ över hypätä jnk yli; (m.) jättää lukematta.

2. hopp a -an -or (j.) ks. hoppetossa.

hoppas I itr (dep.) toivoa, på ngt jtk;

jag ~ att vi snart ses igen toivottavasti nähdään pian taas; ^ det bästa toivoa parasta.

hoppetoss|a -an -or 1. tyttöheilakka. 2.

(mrt.) sammakko, (rupi)konna. hopp||full -t -a toiveikas, -ingivande

(a. tpm.) rohkaiseva, hoppla ks. hoppsan.

hopplös -t toivoton, -het toivottomuus, hopprep hyppynuora; hoppa ~ hypätä nuoraa.

hoppsan (int.) hopsis! hopptorn (u., Int. laskuvarjojääk.) hyppytorni.

hop||rafsa|d -t kokoon haalittu, -sjunk|en -et -na kokoon painunut, lyyhistynyt, -skrump|en -et -na kokoon käpertynyt, -slag|en -et -na kokoon käännetty, -spa-ra|d -t säästetty, säästämällä koottu, hop tals joukoittain.

hop||träng|d -t yhteen ahdettu, tungettu, -vux|en -et -na yhteen, kiinni kasvettu-nut.

hor|a (-u:) -an -or (krk.) huora, portto, hord (-o:) -en -er joukko; (paimentolais) -lauma.

horisont -en -er taivaanranta, näköpiiri, horisontti; vid ~en (er. mer.) taivaanrannassa, näköpiirin rajalla; det går över min ~ (leik.) se menee yli minun horisont-tini, on minulle liian vaikeatajuista, horisontti -t vaakasuora, -pian vaaka-

(suora)taso. hormon -et -er (fysiol.) hormoni, -preparat hormonivalmiste, horn (-u:) -et - 1. sarvi, (el. tav. pl) sarvet; ha ett i sidan till ngn (kuv.) kantaa kaunaa jllk (jtk vastaan); olla jllk vanhaa vihaa, vanhoja kalavelkoja; stånga ~en av sig (kuv.) riehua riehuttavansa, tasaantua, asettua. 2. sarveisaine. 3. (mus.) torvi, horn||arta|d -t sarveismainen. -blåsare torvensoittaja, -blände (kiv.) sarvivälke. -boskap sarvikarja. -bågad: glasögon luusanka(silmä)lasit. -hinna (an.) sarveiskalvo. -musik (mus.) torvisoitto, -stöt torventoitotus. -uggla (el. Asio otus) sarvipöllö, -ämne sarveisaine, horoskop -et - horoskooppi; ställa ngns ~ laatia, asettaa jnk horoskooppi, horrjb|el -elt -lare hirveä; kamala; -elt

dum hirveän tyhmä, horst -en -ar (geol.) horsti. hortønsi|a -an -or (ksv.) hortensia, »vanhapiika».

hortikultur -en (er. tiet. harj.) puutarhanhoito.

hos (-u:) (prp.) jnk luo, luona; lähell|e, -ä, viere|lle, -en, -llä; sätt dig ~ mig

istuudu tänne minun lähelleni, luokseni; han bor ~ sin mor hän asuu äitinsä luona; det var ett vackert drag <—' henne oli hänessä kaunis piirre; det är ett ~ Kivi vanligt uttryck se on Kivellä tavallinen sanontatapa.

hosianna -t I. (mus.) hoosianna(sävellys,

-laulu). II. (int.) hoosianna! hospitøl -et - (vanh. j.) mielisairaala, hospits -et - hospitsi; (tav. kristill.) hotelli,

matkustajakoti.

hosta (-U-) I. -n yskä; få (ha) ~ saada yskä(ä); olla yskässä; jag har ~ (m.) minulla on yskä. II. I itr, tr yskiä, ry-kiä; ~ upp rykiä (saada rykimällä lähtemään), yskiä (kurkustaan), host|| anfall, -attack yskänpuuska, hosti|a (-o-) -an -or (kirk.) ehtoollis-, rippi|-leipä, öylätti. hostmedicin yskänlääke, host||ning yskiminen; rykäisy. -skov yskänpuuska, hot (-u:) -et uhka, mot ngn jtk kohtaan; ~

om ngt (koston yms.) uhka. hota I tr, itr uhata; <—' ngn med fingret heristää jllk sormeaan; rövarbandet den allmänna säkerheten rosvojoukkio uhkaa yleistä turvallisuutta; ^ ngn till livet uhata jnk henkeä; huset ^r att störta talo uhkaa sortua, (j.) kaatua; han av en stor fara häntä uhkaa suuri vaara; han av ruin häntä uhkaa vararikko.

hotande (a. tpm.) uhkaava; en ~ fara uhkaava vaara; vädret ser ~ ut sää, ilma näyttää uhkaavalta, hotell -et -hotelli; (vaatim.) vieraskoti, majatalo; bo på ~ asua hotellissa; ta in på (ett) ~ asettua (asumaan) hotelliin. -direktör hotellin johtaja, -märke hotellin merkki, -rum hotellihuone, -räk-ning hotellilasku, -ägare hotellinomistaja, hotelse -n -r uhkaus, -brev uhkauskirje, hotfull -t uhkaava.

hottentott -en -er (käns.) hottentotti.

1. hov (-u:) -en -ar kavio.

2. hov (-o:) -et - hovi; vid ~et hovissa, hov||bal hovitanssiaiset. -dam hovinainen, hovdjur (el.) kavioeläin.

hovdräkt hovipuku.

hovera (-o-) I rfl. >—' sig pöyhkeillä, komeilla, pöyhistellä. hov||folk hoviväki, hovilaiset. -fröken hovineiti. -funktionär ho vi virkailija, -förvaltning hovihallinto. -kapell 1. hovi-kappeli. 2. (mus.) hoviorkesteri, -leverantör hovihankkija, -man hovimies. -marskalk hovimarsalkka. -mästare (rav.) hovimestari. -narr (hist.) hovinarri, -nigning hoviniiaus, -predikant hovisaarnaaja.

hovrätt hovioikeus.

hovrätts||assessor hovioikeudenasessori. -fiskal hovioikeudenviskaali, hovioikeuden esittelijä, -president hovioikeuden presidentti, -råd hovioikeudenneuvos, hovsam (-u:) -t -mare sävyisä, maltillinen, säädyllinen, kohtuullinen; vaatimaton.

hovskald hovirunoilija. hovslag kavionkapse. -are (hevosen)ken-gittäjä.

hov||sorg hovisuru. -stall hovitalli. -stallmästare hovitallimestari. -stat hovi-kunta. -sångare (arv.) hovilaulaja. hov|tång -tången -tänger hohtimet, hu (int.) huhhuh!

huckl|e -et -en pää|huivi, -liina; päähine, hud -en iho; nahka; -ar (el.) talja, vuota; få på r^en saada selkäänsä; ge ngn på r^en antaa selkään; få ~ (Suom. r.) saada reput, reputtaa (tutkinnossa), hud||flänga II1 tr: ~ ngn (hist.) ruoskia, piiskata; antaa raippoja (jllk); (kuv. arvost.) ruoskia; teilata, -färg ihonväri, -kräfta (lääk.) ihosyöpä, -kräm ihovoide, -sjuk-dom ihotauti, -veck ihopoimu, huga|d -t halukas; spekulanter halulliset ostajat.

hugenott -en -er (hist.) hugenotti, hugfästa II2 tr painaa muistiin, säilyttää muistissa; för att ~ minnet av ngn jnk muiston säilyttämiseksi, hugg -et - isku, lyönti; ~ o. slag iskut ja lyönnit; ge ~ på sig (kuv.) antaa tilaisuus, aihetta arvosteluun, (aiheellisiin) huomautuksiin; paljastaa itsensä; med käppen i högsta ~ keppi ojossa, hugg I a IV3 I. tr, itr 1. hakata, iskeä; ^ huvudet av ngn (hist.) mestata jk, iskeä jltk pää poikki; ~ träd kaataa puita; ^ ved pilkkoa puita, hakata halkoja; ~ i stycken hakata (iskeä) palasiksi, kappaleiksi, rikki. 2. (yl., kuv.): hunden högg honom i benet koira kävi kiinni (iski hampaansa) hänen jalkaansa, puri häntä jalkaan; ^ ngn i kragen ottaa niskasta kiinni; ^ tag i ngt käydä kiinni jhk; ^ i sten (kuv.) iskeä kirveensä kiveen; pahasti erehtyä; det är -et som stucket siinä ei ole pontta eikä perää, (j.) ei päätä eikä häntää. II. (pain. part.): ^ av hakata, iskeä poikki; ~ av den gordiska knuten avata Gordionin solmu; ~ bort hakata, iskeä pois, irti; ~ för sig käydä (rohkeasti) käsiksi ruokaan, pitää puolensa; ~ i iskeä, käydä kiinni; ^ i med ngt käydä käsiksi, kiinni jhk; ^ ned hakata maahan, iskeä kuoliaaksi; ^ tili a) iskeä; b) paksusti liioitella; c) ottaa runsas maksu, kiskoa, nylkeä.

huggare -en - 1. lyhyt sapeli, hukari. 2. (metsän) hakkaaja. 3. en ~ till karl pahuksenmoinen mies, miesten mies; en ~ till gädda (oikein) peto hauekseen. hugg||järn taltta, purasin, -kubbe hak-kuupölkky. -orm (el.) kyy (käärme), -sexa: det blev en ~ igår eilen tuli oikein rymy|kekkerit, -juomingit, remuisa illallinen. -tand torahammas, hugna (-ngn-) I tr (vanh.) ilahduttaa, lohduttaa.

hugskott päähänpisto; oikku, hugsvala I tr (usk.) ohduttaa; virkistää (mieltä), hugsvalelse -n lohdutus, huj I. (int.) viuh! II. (s.): i ett ~ (yhdessä)

hujauksessa, huk: sitta på ~ istua kyyryssä; sätta sig på ~ istuutua (asettua, laskeutua) kyykylleen.

huka I rfl. ~ sig (ned) kyykistyä, laskeutua kyykylleen; sitta ~d istua kyykyllään, kyyköttää. hul|d -t -dare suopea, suosiollinen; hellä, lempeä, hyvä; vara ngn ~ olla jllk suosiollinen, uskollinen, -het suopeus, hyvyys, uskollisuus, kuuliaisuus, -hetsed (vanh.) uskollisuudenvala, huldr|a -an -or metsänneito; tenhotar, velho, noita, hull -et liha; ha (vara vid) gott ~ olla hyvässä lihassa; ha dåligt ~ olla laiha; leva på r^et elää rasvoillaan, ihrallaan; lägga på ~et lihoa; med ~ o. hår kaikkineen päivineen, huller om buller sikinsokin, hujan hajan,

mullin mallin, hulling -en -ar (koukun ym.) väkä. hum I. (s.): få (ha) ~ om ngt saada (olla) hieman aavistusta (j. hajua) jstk. II. (int.) hm.

human -t -are inhimillinen, hyväntahtoinen, kohtuullinen; pris kohtuullinen hinta.

humaniora (-o:) pl (tpm.) humanistiset oppiaineet. human||is$ra I tr inhimillistää, -jsm -en humanismi, -it^t -en inhimillisyys, lempeys. -itär -t ihmisystävällinen; hyväntekeväisyys-, armeliaisuus-, humbug -en huijaus, humpuuki, -s] mak are huijari, humpuukimestari. huml|a -an -or (el.) kimalainen, humle -n, -t (ksv. Humulus) humala, -blomster (ksv. Geum) kellukka. -bo kima-laispesä.

humle||ranka (:sv.) humalaköynnös. -stör

humalaseiväs.

hum| mer -mem -rar hummeri, -burk hummeri I tölkki, -rasia, -gaffel hummeri-

haarukka. -omelett (keit.) hummeri-munakas.

humor -n huumori. -§sk -en -er humoreski, humoristinen kuvaus (kertomus, sävellys), humor|st -en -er humoristi, -isk -t humoristinen.

humus -en mullasmaa, ruokamulta, humus. -rik -t runsaasti humuspitoinen, humpr -et mieliala, mieli, »tuuli»; fatta ~ suuttua, harmistua; tulla huonolle tuulelle, pahalle päälle; hålla ~et uppe pitää yllä hyvää mieltä, hyvää tuulta; tappa ~et menettää rohkeutensa, masentua; på gott (dåligt) ~ hyvällä päällä, tuulella (huonolla tuulella, pahalla päällä); då han är på det ~et hänen sillä päällä (tuulella) ollessaan, hund 1. -en -ar koira; frysa som en ^ hytistä viluissaan että hampaat lyövät loukkua; våt som en ~ märkä kuin uitettu kissa; leva som ^ o. katt olla kuin kissa ja koira; slita ~ raataa itsensä pilalle; kokea kovaa; där ligger en ~ begraven (kuv.) siinä on jtk kieroa (mätää); man skall inte skåda (döma) ~ efter hären (snl.) ei ole koiraa karvoihin katsomista. 2. röda ~ (lääk.) vihurirokko, hundaktig -t -are koiran kaltainen; (halv.) koiramainen, koiran-, hundare -t -n (hist.) hundari, kihlakunta, hund||bröd koiranleipä. -dagarna mätäkuu. -gård koiratarha, -huvud 1. koiran-pää. 2. få bära ~et för ngt saada syy, häpeät jstk niskoilleen, -kapplöpning koirien juoksukilpailut, -kex koiran|leipä, -korppu, -koja koirankoppi, »koppel 1. koiranvitjat. 2. koira|pari, -ryh-mä; ajue; ett koppel stövare jäniskoira-ajue. -käxa -n ks. -loka. -liv koiranelämä (m. kuv.). -lok|a-an-or (ksv. Anthriscus silvestris) koiranputki, -piska koirapiiska. hundra (luk.) sata; ett~ sata; ~ettsatayksi; ~ första (järj. luk.) sadasyhdes (satayh-des); två~ kaksisataa; många ~ gånger monta sataa kertaa; flera (ett par, några) ~ personer monta (pari) sataa, muutama sata henkeä; något över ^ personer vähän yli sata, alun toistasataa henkeä; fem per ~ viisi sadalta, viisi prosenttia, hundrack|a -an -or rakkikoira, koirarakki, piski.

hundrade I. -t -n sata; halva puolisataa. II. (järj.luk.) sadas. hundra(de) del sadasosa, sadannes; en meter sadasosa

metriä, metrin sadasosa, hundra||faldig -t satakertainen, -falt (adv.) satakertaisesti, -faldiga I tr sata-kertaistaa. -gradig -t sata-asteinen; vrt. femgradig. -lapp satalappunen, satanen. -markssedel sadanmarkan seteli.

-meterslopp (urh.) sadan metrin juoksu, -procentig -t sataprosenttinen, hundras koirarotu.

hundra||tal (mat.) pl sadat: ett rs personer satakunta, n. sata henkeä; rss personer sadat henkilöt, satoja henkilöitä; i rs sadoittain, -tusen (luk.) satatuhatta, -tusentals sadattuhannet, satojatuhansia, sadointuhansin; ^ insekter hyönteisiä sadointuhansin. -årig -t satavuoti|nen, -as. -åring -en -ar satavuotias (vanhus), -årsdag satavuotis(syntymä)päivä. -års-jubileum satavuotis(riemu)juhla. -års-minne satavuotismuisto, hundrova (ksv. Bryonia alba) koirannauris. hundsa ks. hunsa.

hundsfott -en -ar 1. (hnk.) lurjus, raukka. 2. (reessä) ajomiehen istuin, kuskipukki, -era I tr: rs ngn kohdella kuin koiraa, hund||skall haukunta; (mets.) (koiran) haukku, -skatt koiravero, -skattemärke koiraveromerkki. -släde koirareki. -spann koiravaljakko, -utställning koiranäyttely, -vakten (mer.) koiran vahti, -valp (koiranpentu. -viol (ksv. Viola eanina) aho-orvokki. -väder koiranilma, -vän koirien ystävä, -år raskaat, ankeat vuodet, -ägare koira(i)nomistaja. -äxing (ksv. Dactylis glomerata) koiranheinä, -öra (koul. kirj.) koirankorva, hunger -n nälkä; lida rs kärsiä (nähdä) nälkää; stilla rsn sammuttaa, tyydyttää nälkänsä; dö av rs kuolla nälkään, -känsla näläntunne, hungersnöd nälänhätä, hungerstrejk nälkälakko; (tav.) syömälakko.

hungrig -t -are nälkäinen, nälissään; jag är, blir rs minun (minulla) on, minun (minulle) tulee nälkä; bli rs saada nälkä (tulla nälkä); vara rs som en varg (olla) nälkä kuin sudella. hunn -en -er, hunner -n - (hist. käns.) hun-ni(t).

hunsa I tr antaa nenälle, läksyttää; pitää kurissa; kohdella töykeästi, hur 1. kuinka? miten? ^ ofta? kuinka usein? ^ mycket? paljonko? ^ många? montako? ~ kommer det sig? miten on mahdollista? ^ glad var jag inte kuinka iloinen olinkaan; jag förstår inte, ^ ngt sådant är möjligt en ymmärrä, miten (mikään) sellainen voi olla mahdollista. 2. (eri. yhd.) ^ så? kuinka niin? miten niin? eller rs? vai kuinka? eikö niin? hur . . . än miten . . . -kaan; ^ som helst kuinka (miten) tahansa, hurdan -t (m.) hurudan (prn.) millainen? mikä? rst vädret än blir tulipa (olipa) millainen sää (ilma) tahansa; ^ skriv-

maskin har han köpt? millaisen (minkä, minkämerkkisen) kirjoituskoneen hän on ostanut (hän osti)? hurrg, I. (int.) hurraa! (Suom. tav.) eläköön! ropa rs hurrata; huutaa eläköötä. hurr$ II. -t -n hurraa-, eläköön|huuto; utbringa ett trefaldigt rs för ngn kohottaa jllk (jnk kunniaksi) kolminkertainen hurraa-, eläköön|huuto. hurra III. I itr hurrata, huutaa hurraata, eläköötä; ~ för ngn hurrata jllk, esittää hurraa-, eläköön|huuto; det är inte att rs för ei siinä ole liikaa kehumista, hurrarop hurraa-, eläköön|huuto. hurril - (e)n -ar (j.) korvapuusti, hursomhelst ks. helst 2. hurtig -t -are reipas, ravakka, sukkela; rsa steg reippaat askelet, hurtighet reippaus, sukkeluus; vrt. ed. hurts ks. hutch.

huru ks. hur. -dan ks. hurdan, -ledes miten? kuinka? milläs avalla? -som (konj.) kuinka, miten, -vida (konj.) -ko, -kö, tokko.

hus -et - talo; rakennus; koti; (er. ruht.-, ylimys)suku; (hist.) (ruhtinas)huone; rset Habsburg (Rotschild) Habsburgin (hallit-sija)suku, Rothschildin (pankkiiri)suku; rso. hem koti ja kontu (maa ja mantu); allt vad rset förmår kaikkea (parasta) mitä talo pystyy tarjoamaan; det är fullt rs (teat. ym.) (väkeä) on täysi huone, (näytäntö, liput) loppuunmyyty; dra fullt (fulla) '—'koota, vetää täysi(ä) huone(ita); hela rset koko talo, kaikki talon asukkaat; föra stort rs elää suurellisesti (j. isoisesti); göra rent rs tehdä puhdasta jälkeä; var håller han rs? missä hän olek-sii, oleilee? gå man ur rse lähteä mies talosta.

hus|å -an -or sisäkkö, sisäpalvelijatar. husapotek kotiapteekki. hus$r -en -er (sot.) husaari, -regemente

husaarirykmentti.

hus||behov: till rs koti-, omaksi tarpeeksi, -bock (hnt. Cerambycidae, Longicornia) tupajumi; sarvi|jäärä, -jaakko. -bonde isäntä, -bondfolk isäntäväki, -bygge ta-lonrakennus(työmaa, -työpaikka), -båt asuntoalus; veneasunto. husdjur kotieläin.

husera I itr mellastaa, elämöidä; riehua, raivota.

husesyn talonkatselmus; förrätta rs toimittaa, pitää talonkatselmus; gå rs ks. ed.

hus||fader perheenisä, -fluga huonekärpänen. -folk talon väki, asukkaat; talon palvelusväki, -frid kotirauha; för rsens skull kotirauhan vuoksi, nimessä.-föreståndarinna kodin-, talouden |hoita-jatar. -förhör kylänluvut, kinkerit, -geråd talous-, keittiö|kapineet. -gud (-ar) (ant.) kotijumala(t). hushåll (koti) -et talous; perhe; ruokakunta; bilda eget ^ muodostaa (olla) oma ruokakunta, oma talous; (väl.) olla omissa ruoissaan; sköta ~et (jör ngn) hoitaa (jnk) taloutta, hushålla I itr hoitaa, pitää taloutta, jör ngn jnk taloutta; ^ med ngt käytellä, pidellä säästävästi.

hushållersk|a -an -or taloudenhoitajatar. hushållning -en taloudenhoito, -ssäll-skap talousseura.

hushålls||aktig -t -are taloudellinen, -arbete talous|työ, -askare(et). -assistent keit-tiö|kone, -koje. -bekymmer talous-, (us.) raha|huolet. -bestyr pl talousaskareet. -bok (läh.) kodin tilikirja, -göromål pl taloustehtävät. -kassa talouskassa; talousrahat, -kunnig: hon är ^ hän ön hyvä (tottunut) talousihminen, -maskin ks. -assistent, -papper talouspaperi, -pengar talousrahat, -rulle talouspaperi-käärö. -skola talouskoulu, -utgifter talousmenot. -våg talousvaaka. hus||jungfru ks. huså. -knut talonnurk-ka(us). -kors (leik.) kotiristi. -kur koti-parannus(keino). huslig -t -are kotoinen, kodikas; fkoti)--talous-; bestyr, sysslor talous|toimet, -askareet, -het kodikkuus, hus||läkare perhelääkäri, -länga rakennus-, huone|rivi, -jono. -manskost tavallinen arkiruoka. husmo(de)r emäntä; perheenäiti, husmoders||förening emäntäyhdistys. -semester perheenäidin loma. hus||mus kotihiiri, -nummer talonnumero. -rad talo|rivi, -jono. -rannsakan ks. -undersökning. -rum asuinhuone; asunto, huss|e -en -ar (j.) (kissan, koiran) isäntä, huss|t -en -er (k.hist.) hussilainen. husj I s vala (©l- Delichon urbica) räystäspääsky. -tak talon katto, -tomte kotitonttu.

hustru -n -r (avio)vaimo, puoliso, -mord (avio)vaimonmurha, -mördare (tav.) vaimonsa murhaaja, -plågare: han är en ~ hän kohtelee huonosti, pitelee pahoin vaimoaan.

hus||typ (rak.) talotyyppi, -tyrann koti-tyranni. -undersökning (Iak.) kotietsintä, -vagn asunto|vaunu(t), -vankkurit, -vill -t koditon, asunnoton, -vägg talon seinä. -vard (talon) isäntä, -ägare talonomistaja.

hut (:) I. (int.): (vet) häpeä! hävetkää! II. (s.) veta ~ (osata) hävetä;

nna — huvud liuv

inte ha någon ~ i sig olla tyystin vailla hävyn tunnetta; (j.) purrut hävyltä hännän; lära ngn veta ^ (j.) opettaa ihmistapoja.

huta I itr: ~ åt (till) ngn tiuskaista jllk.

hutch -en -ar (kirjoituspöyd. yms.) alaosa, (ala)kaappi. hutlös -t hävytön, häpeämätön. -het -en häpeämät t ö myys, hävyttömyys, hutt -en -ar (j.): ta sig en ~ ottaa naukku, »napanteri».

hutt|el -let aikailu, (liiallinen) epäröinti;

myöntyväisyys; vrt. seur. huttia I itr 1. inte låta ~ med sig olla sallimatta pitää itseään pilkkanaan (tehdä itsestään pilkkaa). 2. epäröidä, empiä; keksiä verukkeita.

huttra I itr väristä, hytistä (viluissaan), huv (:) -en -ar kaapu; päähine, lakki; moottorinsuojus, (auton)koppa. huv|a -an -or päähine; hilkka; (tkn.) suojus.

huvud -et-, -en (an.) pää; (m. us.) päänmuo-toinen es.; krönt ~ kruunattu pää, kruunupää; ha gott ^ olla hyväpäinen; ha r^et på skaft olla teräväpäinen, lahjakas; ha (ett) dåligt ~ olla huonopäi-nen, lahjaton; ha sitt ~ för sig pitää päänsä; behålla ~et kalit pitää pää kylmänä, säilyttää malttinsa, kylmäverisyy-tensä; göra ngn ett ~

kortare (hist.) tehdä päätään lyhyemmäksi, mestauttaa, iskeä pää poikki; ha ~et fullt (m.) olla päissään; köra ~et i väggen (kuv.) itsepintaisuuttaan aiheuttaa (m. itselleen) ikävyyksiä, pahaa; tappa ~et menettää malttinsa, joutua päästään pyörälle; träffa ~et på spiken (m. kuv.) osua naulan kantaan; min bror är ~et längre än jag veljeni on päätään pitempi minua; efter sitt (eget) ~ oman päänsä (mielensä) mukaan; stöta ngn för ~et loukata jtk; jag har ont i ~et minulla on päänsärky(ä), päätäni särkee; kan du inte jå det i ~et? etkö saa sitä (mahtumaan) päähäsi? det gick runt i >—'et på mig pääni meni (aivan) pyörälle; räkna i <^->et laskea päässä; hänga med ~et (kuv.) olla alla päin, apealla mielellä, (j.) huuli lerpallaan; upp med ~et! pää pystyyn! kort om ~et pika(viha)inen, tuittupää; (m.) typerä; hoppa på ~et (u.) hypätä päälaelleen, pää edeltä; stå på ~et seisoa päälaellaan; framgången har stigit honom åt ~et menestys on noussut miehen päähän; jag kan inte jå det ur mitt r^ en millään saa sitä (lähtemään, pois) mielestäni; växa ngn över <-^et käydä ylivoimaiseksi; över <— ks. överhuvudtaget.

huvud||affär pääliike, -arvinge pääperil-linen. -bangård päärautatieasema, -beståndsdel pääaineosa. -bok (kirjnp.) pää-kirja, -bonad päähine, -bry päänvaiva; göra sig ~ (kovin) vaivata päätään, för ngt jnk vuoksi, -byggnad päärakennus -del pääosa, -drag pääpiirre, -duk huivi, pääliina. -form 1. (an.) pään muoto. 2. (el., ksv. ym.) päämuoto. 3. (kiel.) pääluokka. -förhandling (Iak.) pääkäsittely, -gata pääkatu, -gärd a) (vuoteen) pääpuoli; b) pään|alus, -alanen. -hår tukka, hiukset, -ingång pääsisäänkäytävä. -jägare (luon.) pääkallonmetsästäjä. huvud||kassa pääkassa, -knopp 1. (ksv.) kukanumppu. 2. (leik.) pää, (pää)nuppi. -kontor päätoimisto. -kudde pielus, tyyny. -kvarter vakituinen majapaikka; (sot.) päämaja, -led päätie; (liik.) tie jolla ensi-ajo-oikeus. -ledning pääjohto, -lus (el.) (pää)täi. -lös -t ajattelematon, mieletön, »päätön», -man 1. (suvun) pää, päämies. 2. (Iak.) päämies, -massa pääjoukko, -motiv pää|vaikutin, -syy; (oop. ym.) pääaihe, -mål(tid) pääateria, -nyckel pääavain. -näring 1. pää|elinkeino, -ammatti. 2. pääravinto, -ord 1. avainsana. 2. (kiel.) pääsana, -part suurin osa, pääosa, -person päähenkilö, -postkontor pää-postitoimisto. -prydnad pääkoriste. -punkt pääkohta, huvudllredaktör (san.) päätoimittaja, -regel pääsääntö, -roll (teat., oop., kuv.) pääosa, -räkning päässälasku, -rätt pääruoka-laji. -rörelse päänliike. -sak pääasia, -saklig -1 -are pääasiallinen, -sakligenpääasiallisesti. -sallat (puut.) kerä-, kupu|-salaatti. -sats (kiel.) päälause, -skalleplats (Raam.) pääkallonpaikka, -skäl pää|syy, -aihe. -språk pääkieli, huvudstad pääkaupunki, huvudstads||befolkning pääkaupungin asujaimisto, pääkaupunkilaiset. -bo pää-kaupun|kilainen, -gin asukas, huvud||stråk pääliikenneväylä, -strömbrytare (shk.) pää(virran)katkaisin. -stu-pa (adv.) päälaelleen, päistikkaa, -styrka (sot.) päävoima(t). -stämma (mus.) pää-, ensimmäinen ääni. -svål päänahka, -syfte päätarkoitus, -säte pääasumus, pääpaikka, -titel (valt. talousarvion) pääluokka, -uppgift pää-, tärkein tehtävä. -vikt pääpaino; lägga ~en på ngt panna jhk pääpaino, -väg päätie, -värk pään|särky, -pakotus, -värkspulver pään-särkvpulveri. -ämne pääaine (m. opinnoissa). -ända (vuoteen) pääpuoli, hux flux (adv.) yhtäkkiä; yhdessä (samassa) hujauksessa, hy -n hipiä, iho; ihon-, kasvojen väri.

hyacint -en -er (ksv., jal.) hyasintti, -lök hyasintin sipuli.

hybble -t -n vanha (talo)rottelo, -rähjä, (-)hökkeli, tönö, pöksä. hybrid I. -en -er seka|siinnös, -sikiö, -muoto. II. (a.) seka|muotoinen, -rotui-nen.

hybris -, -en (sairaall.) ylimielisyys, itsetehostus, hyck|el teeskentely, hyckla I itr, tr teeskennellä, ngt (in)för ngn jtk jllk; ~de känslor teeskennellyt tunteet, -nde (a. tpm.) teeskentelevä, hyckl||are -n - teeskentelijä, -eri "(e)t -er teeskentely, -ersk|a -an -or teeskentelijä (nainen), hydd|a -an -or maja, mökki, hydr|a -an -or 1. (myt.) lohikäärme. 2.

(el.) lampipolyyppi. hydrat -et -, -er^kem.) hydraatti. hydraulisk -t (fys.) hydraulinen, vesi-

paine-; ^ press hydraulinen puristin, hydro||grafi -(e)n hydrografia; (ahtaamm. merk. ks. seur.). -logi -(e)n hydrologia, vesistötiede. -lys -en (kern.) hydrolyysi. hydroplan (Int.)' vesilentokone, vesitaso, hydro||statjk hydrostatiikka, nesteiden tasapaino-oppi. -statisk -1 hydrostaattinen; ~t tryck nestepaine, hydrostaattinen paine, -terapi (lääk.) vesihoito, »vesiparannuskeino». hyen|a -an -or (el.) hyeena, hyende -t -n päänalus; lägga ~ under

lasten suosia, helliä pahetta, antaa paheille yllykettä.

hyfs: en ~ hyvät (käyttäytymis)tavat; sätta (få) ~ på ngn opettaa ihmistapoja, sivistää; få ~ på ngt panna kuntoon, hyfsa I tr: ~ (tili) kohentaa, panna kuntoon; (mat.) ^ en ekvation sieventää yhtälö.

hyfsa|d -t hyvin kasvatettu; en ~ ung man hyvin kasvatettu nuori mies; ett ~t uppträdande sivistynyt (moitteeton) käytös, esiintymistapa, hyfsning (hyvät) tavat, käyttäytymistaso.

hygga I rfl. (j.) ~ (till) sig käydä (muuttua) miellyttävämmäksi, parantua; parantaa tapansa, hygge -t -n (mtsh.) hakkuu(t); hakkaus-ala.

hygglig -t -are siivo, kunnollinen; ystävällinen, herttainen, mot ngn jllk, jtk kohtaan; ett ~t pris kohtuullinen hinta, -het siivous, kunnollisuus; ystävällisyys, rakastettavuus. hygien -en terveysoppi; terveydenhoito, -isk -t terveysopillinen; terveydellinen; terveellinen.

260hygro||m§t|er -n -rar kosteusmittari. -sko-pisk -t (tkn.) itsekostuva.

1. hyll|a -an -or 1. hylly, laudakko; teline; lägga på (kuv.) luopua, erota jstk. 2. (teat.) (j. leik.) paratiisi, piippuhylly, sitta på~n istua paratiisissa, piippuhyllyllä.

2. hylla I I. tr: ~ ngn kunnioittaa, juhlia jtk; tehdä uskollisuudenvala jllk; ~ en åsikt kannattaa mielipidettä. II. rfl. ~ sig till ngn turvautua, luottaa jhk.

hylle -1 -n (ksv.) kehä. hyllning -en -ar tervehdys; kunnianosoitus; bringa ngn sin <•*-> tervehtiä jtk, käydä jnk luona (kunnia)tervehdyksellä, hyllnings||adress tervehdys-, onnentoivotus Iadressi, -dikt tervehdys-, onnentoivotus |runo. -gärd kunnioituksenosoitus. hyllpapper hyllypaperi. hyls|a -an -or (tkn.) hela, tuppi; (ksv.) siemen|kuori, -kotelo; palko; (sot.) hylsy, hymen 1. knyta band solmia avioliiton siteet. 2. (en) (an.) immenkalvo, hymla I itr (j.) teeskennellä; ^ med ngt yrittää salailla, peitellä jtk. hymn -en -er hymni, ylistyslaulu, hynd|a -an -or narttu (koira), hyper||bel -hein -bier (mat.) hyperbeli. -belformig -t hyperbelin muotoinen, hyper||bol (-o:) -en -er liioittelu, -bolisk -t liioitteleva.

hyper||elegant - -a äärimmäisen hieno, loistelias, -kritisk -t vien arvosteleva, -modern, -modärn -t äärimmäisen, upo uudenaikainen, aivan viimeistä huutoa, -nervös -t ylen hermostunut, hypertrofi -(e)n (lääk.) hypertrofia, liikakasvu.

hyp||nos -en hypnoosi, -notisera I tr

hypnotisoida, hypo||fys -en -er (an.) aivolisäke, -kon-d|er -em -rer luulotautinen, raskasmielinen. -kondrisk -1 ks. ed. -krisi -(e)n teeskentely; tekopyhyys, hypot^k -et - hypoteekki; pantti, kiinnitys. hypot§ks||bank hypoteekki-, kiinteistö |-pankki. -förening hypoteekki-, kiinnitys-luott.o|yhdistys. -lån hypoteekki-, kiinnitys | laina.

hypotenus|a -an -or (mat.) hypotenuusa. hypotes -en -er otaksuma, olettamus.

-tisk -t ehdollinen; otaksuttu, hyr|a A. -an -or 1. (huoneen-, asunnon)-vuokra. 2. (mer.) palkka, (vanh.) hyyry; ta ~ mennä (ottaa pesti) laivaan. B. II1 I. tr, itr vuokrata; (rum) att ~ (huoneita) vuokrattavana; '—' i andra hand asua alivuokralaisena. II. (pain. part.): ~ in sig hos ngn vuokrata asunto jltk; ^ in ngn

»er—håg håg

hos sig ottaa jk asumaan luokseen; ^ ut vuokrata (pois), antaa vuokralle, hyrbil vuokra-auto.

hyres||annons vuokrailmoitus. -avkastning vuokratulo, -avtal vuokrasopimus, -belopp vuokrasumma, -bidrag vuokra-apu. -fri -tt vuokraton; bo ~tt asua ilmaiseksi; (olla) vapaa asunto, -förmedling vuokravälitys, -gäst vuokralainen, -hus vuokratalo, -höjning vuokra(i)nkorotus. -kasern vuokrakasarmi. -kontrakt vuokrasopimus, -kostnad vuokramenot, -lag huoneenvuokralaki. -marknad vuokramarkkinat. -nämnd huoneen-vuokralautakunta. -reglering huoneen-vuokrasäännöstely. -sänkning vuokra(i)n-alentaminen. -värd vuokraisäntä; (talon) isäntä.

hys||a II2 tr 1. majoittaa, pitää talossaan (kätkeä luonaan); ^ in sig hos ngn asettua asumaan jnk luo. 2. (kuv. snp.): han -er betänkligheter hänellä on (hänessä on herännyt) epäilyksiä; ^ förkärlek för ngt olla erikoisesti mieltynyt

jhk; ^ förtroende för ngn lujasti luottaa jhk; ^ en åsikt olla jtk mieltä, hysk|a -an -or lehtiäinen; silmukka; ^ o. hake lehtiäinen ja hakanen; klara selvittää juttu, järjestää asia. hyss -et (j.): ha ngt ~ för sig tehdä vallattomuutta, koirankuria, pahuutta. hyss(j) (int.) hys! hiljaa! hyss(j)a I itr 1. vaientaa; ^ åt ngn huutaa jllk »vaiti!» »hiljaa!» 2. ilmaista paheksumistaan; ~ åt ngn hyssyttää, viheltää ulos. hysterj -(e)n hysteria. hyst$ri||ker -n - hysteerikko, -sk -t hysteerinen.

hytt -en -er hytti, kajuutta, (puh., u.) koppi.

1. hytta II2 ks. höta.

2. hytt|a -an -or (tkn.) sulatto, hytt||fönster hytinikkuna. -kamrat hytti-

toveri. -nummer hytinnumero. -plats hyttipaikka. hyva (-y:) I ks. hiva. hyv|el (-y:) -eln -lar höylä, -bänk höyläpenkki. -spån höylänlastu(t). hyvla (-y:) I tr höylätä; ^ av höylätä pois (m. kuv.). hyvieri -et -er höyläämö, hå (int.) hoh hoh, oi oi! det må jag säga! jopa jotakin! verkligen? ihanko totta! ^ ^ jaja! voi hyvä Luoja (sentään)!

håg -en 1. mieli; glad i ~en iloisella mielellä; det lekte honom i <~^en att hänen mielensä paloi jhk, häntä halutti, hänen teki mieli tehdä jtk; ta Gud i ~en o. rohkaista sydämensä ja; slå ngt ur ~en heittää

mielestään. 2. halu; han har ~ för studier hänellä on halua opiskella, håga|d -t halukas, taipuvainen jhk. håg||komst -en -er muisto, muistelma, -lös -t haluton; veltto; välinpitämätön, -löshet haluttomuus, velttous, välinpitämättömyys, hål -et - reikä, läpi; (ha) ett ^ på strumpan (armbågen) reikä sukassa (kyynärpäässä); riva ~ på klänningen (saada) repäistä hameeseensa reikä; det har gått ^ på bölden paise (ajos) on puhjennut; göra ett stort ~ i kassan tehdä iso lovi kukkaroon, hål|a -an -or luola, onkalo; pikkukaupunki, »pesä».

hålfot -en 1. (an.) jalka|kaari, -holvi. 2.

kaarijalka. hålfotsinlägg jalkatuki, hålig -t -are ontto; reikäinen, -het -en -er ontelp; reikäisyys; vrt. hålig. hål||kort reikäkortti, -kortsmaskin reikä-korttikone. -käl (-tsä:l) kouru, uurre, håll -et - 1. ote; pidin; kuri; få ~ på ngn saada ote, selviytyä jstk; pitää kurissa; saada tottelemaan; ta i ~ med ngt puuttua, ryhtyä todenteolla (asiaan). 2. (lääk.) pistos; ~ i sidan kylkipistokset. 3. (mets.) stå i ~ seistä otusta odottamassa; komma i ~ päästä ampumamatkalle. 4. välimatka, etäisyys; på lagom ~ sopivan, kohtalaisen matkan päässä; på långt ~ pitkän matkan päästä; pitkältä matkalta; på nära ~ läheltä; strid på nära ~ (sot.) lähitaistelu; släktingar på långt (nära) ~ kaukaiset (läheiset, lähisukulaiset. 5. suunta; puoli; från alla ~ o. kanter kaikilta suunnilta, kaikkialta, joka taholta; från annat ~ toiselta taholta, suunnalta; höra från säkert ~ (kuv.) kuulla varmalta taholta; från vilket ~ kom Ifudet? mistäpäin ääni kuului? blåser vinden från det ~et? (kuv. leik.) sieltäkö (s) päin nyt tuulee? på alla ~ o. kanter kaikkialla, joka taholla; på annat ~ toisaalla; muualla; höra sig för på annat ~ tiedustella (asiaa) muualta, muilta tahoilta; åt alla ~ kaikkiin suuntiin; åt annat ~ toisaanne; Ni måste köra åt andra ~et teidän on ajettava (tuonne) toiseen suuntaan; åt det ~et sille (tälle, tuolle) suunnalle; åt motsatt ~ päinvastaiseen suuntaan; fortsätt (att gå) åt samma ~ jatkakaa (menkää, kävelkää) vain (edelleen) samaan suuntaan! gå åt var sitt ~ mennä eri suuntiin; (kuv.) erota; hajaantua; varo. en gick åt sitt ~ kukin lähti omalle taholleen, ihmiset hajaantuivat; åt vilket mihin suuntaan?

håll|a IV2 I. tr 1. pitää, säilyttää; — andan

pidättää hengitystä (än)färgen pitää värinsä; ^ balansen säilyttää tasapainonsa; silvret -er jag hopeat pidän minä; var -er du verktygen? (Suom.r.; oik. förvarar) missä säilytät työkaluja? ~ roligt (Suom. r.; oik.) ha roligt, ^ fest pitää hauskaa;

gudstjänst (ett möte) pitää jumalanpalvelus (kokous); ~ kursen (mer.) pysyä (oikeassa) kulkusuunnassa; ^ leveranstiden täyttää hankintasopimus määräaikana; ~ paraplyet pidellä sateenvarjoa; ~ standarden a) säilyttää elintaso (a); b) vastata laatuvaatimuksia; c) säilyttää tuotteiden taso ennallaan; takten pysyä tahdissa; ^ tai pitää puhe; ^ en tidning lukea, tilata sanomalehteä; ^ tonen (mus.) pysyä äänessä; ^ barnen snygga pitää lapset

(puhtaina) siisteinä; ~ ngn för dum pitää jtk tyhmänä; ^ handen i vattnet pidellä kättä(än) vedessä, veden sisässä; ~ ngn med mat pitää ruoassa, antaa jllk ruoka; ^ ngn om ryggen tukea, avustaa;

ngn till ngt johtaa, pakottaa jhk; ^ ngn under armen kannatella, tarttua kiinni kainalosta; de gick o. höll varandra under armen he kävelivät käsikoukkua; ngn vid gott lynne pitää hyvällä tuulella.

2. —' måttet täyttää mitta, olla mitan mukainen; ^ sin fulla vikt täyttää paino.

3. lyödä vetoa; ~ tio mot ett lyödä (panna) vetoa kymmenen yhtä vastaan. II. itr 1. pidellä jstk; håll i stegen ett tag! pitele vähän tikapuita! ^ i skaftet pidellä varresta (kiinni). 2. ^ på: a) ~på sin mening pitää kiinni mielipiteestään, pysyä käsityksessään; ^' på slantarna pitää (tiukasti) kiinni (vähistä) lanteistaan; ^ på sin värdighet pitää (visusti) kiinni arvostaan; b) antaa arvoa; ^ på ngt antaa (suuri) arvo jllk; ^ styvt på ngn pitää jtk suuressa arvossa; c) ~ på en häst lyödä vetoa hevosen puolesta; på ett kort panna (kaikki) yhden kortin varaan. 3. pysähtyä, pysähdyttää. 4. kestää, pitää; repet -er väl? kai köysi kestää? tyget -er bra (tämä) kangas kestää, on kestävää; isen -er inte än jää ei vielä kanna (kestä). 5.suunnata,ohjata, (mer.), på en fyr kohti majakkaa; ^ åt vänster suunnata vasemmalle; ^ under pricken (amp.) tähdätä keskipisteen alapuolelle. III. rfl. ~ sig pysytellä; vrt. förhålla;

sig allvarlig pysytellä totisena, vakavana; ~ sig beredd pysytellä valmiina; ^ sig frisk pysyä terveenä; ^ sig för god till ngt pitää itseään liian hyvänä jhk (työhön), pitää (työtä) liian halpana, arvoa alentavana; ^ i sig i räcket pidellä kiinni kaiteesta; sig i skinnet hillitä itsensä, (j-) Pysyä nahoissaan; ~sig till ämnet py-

syä asiassa; håll dig väl med honom! pysyttele hyvissä väleissä hänen kanssaan! (m.) muista (pidä varasi), ettet joudu (j. laittaudu) huonoihin väleihin hänen kanssaan! ^ sig med bil pitää autoa. IV. (pain. part.): ~ av pitää (paljon) jstk; (mer.) ^ av från land pysytellä loitolla maasta; ~ sig borta pysytellä poissa, näkymättömissä, från ngt jstk; ~ efter ngn (visusti) valvoa, pitää tiukasti silmällä jtk; pitää lujilla, tiukalla; ~ efter pitää (rikkaruoho yms.) kurissa, ettei se pääse valloilleen; ^ emot ngt ponnistaa vastaan; (kuv.) tehdä vastarintaa, vetää vastakynttä; ^ fast pitää kiinni, vid ngt jstk; ~ fast vid ett beslut pitää (itsepintaisesti) kiinni päätöksestä; ~ sig fast vid ngn pidellä kiinni hnk:stä, tarrautua jhk kiinni; ^ fram pitää esillä; ^ fram handen (m.) ojentaa kätensä; ^ sig framme tunkeutua etualalle, lähelle (ottaa tilaisuudesta vaarin) pitääkseen itseään näkyvillä; ^ för pidellä edessä; panna kiinni, sulkea; ~ för ögonen pitää silmänsä kiinni; ^ för öronen tukkia korvansa; ^ fore (kuv.) arvella, luulla, olla jssk käsityksessä; jag -er före att minun luullakseni, mielestäni; ^ i pitää kiinni; vrt. ~fast\ ~ i sig pidellä kiinni; jatkua, kestää; regnet höll i sig sadetta jatkui, kesti vain, sade ei lakannut, ei ottanut hellittääkseen; ett intryck som höll sig pysyvä vaikutelma; ^ igen pitää suljettuna; estää, hillitä, vastustaa; ^ ihop pysyä koossa; olla yhtä mieltä, vetää yhtä köyttä; ~ in vetää sisään; pidättää hevosta; ^ in mot bryggan (mer.) ohjata rantalaituria kohti;

inne: ~ ngn inne pakottaa pysymään sisässä, olla päästämättä ulos; ^ inne ngns lön pidättää palkka (kieltäytyä maksamasta jnk palkkaa); ^ inne med ngt salata jtk, pitää omina tietoinaan; olla hiiskumatta, puhumatta siitä mitään; ^ sig inne pysytellä kotona; (sairas) pysytellä sisällä; ^ isär pitää erillään, erottaa; ^ kvar pitää paikallaan; ^ sig kvar hyvin selviytyä, (j.) pärjätä (uudessa paikassa); ^ med ngn yhtyä toisen mielipiteeseen, kannattaa tätä, myöntää hänen olevan oikeassa; pitää jnk puolta; det kan jag inte ^ med om siinä kohdin en voi myöntää sinun olevan oikeassa; ^ ned (ner, nere) pitää alhaalla; (kuv.) sortaa, painostaa; håll på fingret! pidä sormea tuossa päällä! ~ på att läsa parhaillaan lukea, olla lukemassa; hon -er på att klä sig hän on juuri pukeutumassa;

huset -er på, att byggas talo on parhaillaan rakenteilla; jag -er just på med det (på att) olen juuri parhaillani siinä

työssä (puuhassa); se on juuri minulla käsillä, meneillään; o m oväsendet -er på länge jos tätä melua jatkuu kauan, jollei tästä melusta tule pian loppu; hon höll på att svimma tyttö oli vähällä pyörtyä; ^ på att svälta ihjäl olla nälkään kuolemaisillaan, nälkäkuoleman rajalla; hon höll på att komma för sent hän oli (vähällä) myöhästyä; ^ till oleilla, olek-sia jssk (m. el.); ^ tyst (tätt, inne med) pysyä visusti vaiti, mitään ilmaisematta; ~ undan a) tr pitää poissa (näkyvistä), piilossa; b) itr väistyä, för ngt väistää jtk; ^ sig undan piileskellä, pysytellä piilossa;

jäädä pois koulusta, »kraapata»; ^ under pitää alla; ~ upp dörren pitää ovea auki; ^ upp handen kohottaa kättä, pitää kättä koholla; '—' upp klänningen pidellä hameenhelmoja koholla; ~ upp med ngt lakata, luopua jstk (tavasta), lopettaa; ^ uppe pitää pystyssä; ^ modet uppe pitää rohkeutta vireillä; varoa päästämästä mieltään masentumaan; r** sig uppe pysytellä pystyssä, jalkeilla, (över vattnet) pysytellä vedenpinnalla, (kuv.) »pinnalla», ettei päästä asioitaan (itseään) hunningolle; ~ ut kestää, sietää, kärsiä, hållare -n - pidin.

hållas IV2 itr (dep.): låta ngn ~ jättää rauhaan, antaa olla rauhassa, omissa oloissaan; låt mig anna minun olla rauhassa! (vrt. hålla till). hållbar -t -are pysyvä, kestävä, -het kestävyys.

håll|en -et -na: hel o. ~ eheä, kokonainen; helt o. -et kokonaan, tykkänään, håll||fast - -a luja, vahva, kestävä; luotettava. -fasthet lujuus, vahvuus, -fasthetslära (tkn.) lujuusoppi, -fasthetsprov (tkn.) lujuuskoe. -hake pidike, pidin, pidäke; de har en ~ på honom (kuv.) hän on heidän käsissään, hållning -en ryhti; (kuv.) esiintyminen, käytös.

hållnings||fel ryhtivika. -gymnastik ryhti-voimistelu. -lös -t (kuv.) ryhdit ön, häilyvä. -löshet ryhdittömyys, häilyvyys, håll||plats pysäkki, -punkt tuki-, lähtökohta; tuki, perustus, håll||slag (tkn.) lävistin, reikämeisti. -slev (keit.) kuortokauha. -söm reikäompelu. -timme loma-, väli|tunti (lukutuntien välissä). -väg sola-, rotko|tie. -ög|d -t kuop-pasilmäinen.

hån -et iva, pilkka; få lida ~ o. spott (joutua) kärsi|ä (-mään) pilkkaa ja ivaa. hån||flina I itr pilkallisesti nauraa irvis-

tellä. -full -t ivallinen, pilkallinen.

hångla I itr (karkeasti) liehitellä, pitää tee-renpeliä.

hån||grin ivallinen irvistys, -le hymyillä ivallisesti, åt ngn jllk. -leende ivahymy. -skratt pilkkanauru; brista ut i ~ purskahtaa pilkalliseen nauruun, -skratta I itr ilkkuen nauraa; han ~de åt oss hän nauroi meille pilkallisesti (päin silmiä), hår -et - (hnk.) tukka, hiukset; (el.) kar-va(t); r^et faller av honom häneltä lähtee tukka; (av ett djur) eläimeltä lähtee karva; ~et reser sig (på ens huvud) tukka nousee pystyyn; gör dig inga gråa ~ för att älä huoli (sitä) surra että; han skaffar mig gråa ~ se mies tekee minun pääni harmaaksi; inte kröka ett ~ på ngns huvud varoa notkistamasta hiuskarvaakaan jnk päästä; slita sig i ~et, slita ~et av sig i förtvivlan raastaa tukkaansa epätoivoissaan; med krusigt (ljust, rött) ~ kihara-, (vaalea-, puna)tukkainen; dra en pojke i ~et vetää poikaa tukasta, tukistaa; likna ngn på ett ^ olla hiuskarvalleen toisen näköinen; på ett ~ när likim-miten, aivan vähän vailla; hänga på ett ~ olla hiuskarvan varassa; på ~et (kuv.) täsmälleen, tarkalleen; vähällä, håra I itr: ~ av sig: hunden av sig koirasta lähtee karvoja; ~ ned sig tulla karvoihin.

hår||avfall tukan, hiusten lähtö, -band hius-, tukka|nauha, -beklä|dd -tt karvainen, karvapeitteinen. -beklädnad karvapeite. -bevux|en -et -na, -beväxt -a karvoja kasvava, -borste tukka-, hius|-harja.

hår|d -t -dare kova; luja; -t träslag (puus.) kova puulaji; -t kiimat karu, ankara ilmasto; ^ färg räikeä väri; ha ~hud (kuv.) olla paksunahkainen; ha ~ måge olla kova vatsa, vatsa ummella; ^ påfrestning kova rasitus, kuormitus, (j.) kova ponnistus; man kommer att sätta -t mot -t siinä pannaan kova kovaa vastaan; dra -t åt vetää tiukkaan, kireälle; sitta -t åt olla tiukassa, lujassa; (kuv.) olla vaikeaa; -t insomnad sikeästi nukku|nut, -va; -t lastad kovassa lastissa; -t prövad kovi|a kokenut, -en koettelemusten kohtaama; -t spänd kireälle jännitetty, jännittynyt, hårdi|fjälla|d -t (kuv.) kovaksi keitetty, (j.) kovanaama(inen). -frus|en -et -na kovaksi jäätynyt, kovassa (paksussa) jäässä, -för -t -are luja, voimakas, karaistunut, -gummi (tkn.) kovakumi. -handskar: ta i med ~na tarttua asiaan kovin kourin, -het kovuus, -hetsgrad kovuusaste. -hjär-ta|d -t kovasydäminen, sydämetön, -hu-da|d -t (kuv.) paksunahkainen, -hänt - -are kovakourainen: vara ~ mot ngn kohdella jtk tylysti, kovasti; en ~ behandling tyly, kovakourainen kohtelu; handskas med

ngt käsitellä kovakouraisesti, varomatta, kolhia, -kokt -a (muna) kovaksi keitetty; pitkän keittämisajan vaativa;

(kuv. kirj., elok.) realistinen, arastelematon, »kovaksi keitetty», hårdna I itr kovettua, hårdnacka|d -t uppiniskainen, hårdraga IV2 tr tukistaa, vetää tukasta;

(kuv.) ^ ord takertua sanoihin, hård||salta|d -t kovassa suolassa (oleva), kovasuolainen. -sint - -a kovaluontoinen. -smält - -a vaikeasti sulava, -stekt - -a kovaksi, liiaksi paistettu, -söv|d -t sikeäuninen; vara ^ nukkua sikeästi, hår||filt karvahuopa. -fin -t hiuksenhieno; pikkumaisen tarkka, -fläta hiuspalmikko, -frisör kähertäjä, -frisörska kähertäjätär, kampaaja(tar). -fäste hiusmarto; hius-, tukan |raja; rodna upp till ~t punastua hiusmartoa myöten.

hårig -t -are karvainen; (us. yhd.) -tukkainen, -karvainen; svarte (hnk.) mustatukkainen; fin~ (katt) hienokarvainen (kissa).

hår|I klippning tukanleikkuu. -klyveri -et

(kuv.) hiuksenhalkominen, (j.) kirpun-, saivaren|nylkeminen. -kärl (an.) hiussuoni. -nål hiusneula. -nålskurva (aut.) jyrkkä, kapea mutka; polvi, neulansilmä, hiusneula. -nät hiusverkko, -piska hiuspalmikko, (leik.) niskapiiska. -rem (el.) karvapeite, -resande (a. tpm.) pöyristyttävä. -rosett hius-, tukka|ruusuke. -rör (an.) hius|putki, -pilli, -sikt jouhiseula. -slinga hiuskiemura. hårsmån -en hiuksenleveys; inte vika en ^ olla väistymättä hiukkaakaan, rahtuakaan; inte en ~ bättre ei hitustakaan, ei vähääkään parempi.

hår||spänne hiussolki. -strå hius(karva). hårt (adv.) ks. hård.

hår|| test hiussuortuva, -tofs, -tott hius-, (el. karva)tukko. -vatten hiusvesi, -växt tukan-, (el.) karvan|kasvu. håv -en -ar (kal.) haavi, lippo; (m.) hyön-teishaavi; kirkonhaavi; gå med ~en (kuv.) kerjätä kiitosta, håva I^haavi(t)a, pyydystää haavilla; ^ in saada kootuksi; ^ upp saada haavilla (nostetuksi), håvor pl (vanh.) antimet, anti, annit, lahja (t).

1. häck -en -ar 1. a) pensasaita; b): bilda ~ muodostaa (kunnia)kuja; 2. (urh.) aidat; löpa 110 m ~ juosta 110 m:n aitajuoksu, lyhyet aidat.

2. häck -en -ar 1. (mv.) heinähäkki. 2. (puut.) hedelmäpuusäleikkö.

häcka I itr (lin.) pesiä.

häcklla I. -an -or häkilä. II. I tr häkilöidä;

(kuv.) arvostella kohtuuttoman ankarasti; repostella.

häck[|löpare (urh.) aitajuoksija, aituri.

-löpning aitajuoksu, aidat, häckning -en pesiminen, -s|tid pesimis-aika.

häckplats pesimispaikka, häda I tr herjata, pilkata, rienata; ^ Gud pilkata Jumalaa; ^ ngn herjata, pilkata jtk; som man är klädd, så blir man Inädd (snl. läh.) puku on puoli ihmistä; kyllä kraatari herran tekee, hädan täältä; gå rs mennä pois (kuolla); vik rs/ mene pois täältä! -efter tämän jälkeen, tästä lähtien, -färd -en poismeno, kuolema, -gång|en -et -na kuollut, vainaja, (vanh., juhl.) edesmennyt, -kalla I tr kutsua luokseen, pois. häd||are -n - herjaaja, pilkkaaja, rienaaja, -else -n -r pilkka, herja(us), rienaus, -isk -t herjaava, häpäisevä, pilkkaava, rie-naava; tala rst om ngn herjata jtk. häft|a A. -an -or kiinnelaastari. B. I I. tr kiinnittää; ^ fast i ngt kiinnittää jhk kiinni; ^ ihop kiinnittää yhteen. II. itr

1. olla yhdessä, yhteen takertuneina (liimautuneina); ^ vid ngt tarttua kiinni; pysyä kiinni jssk. 2. olla vastuussa, jör ngt jstk; ' för skuld olla veloissa; ^ i skuld till ngn olla jllk velkaa rahaa.

häfta|d -t (kirjs.) nidottu, häfte -t -n vihko.

häftig -t -are (hnk.) kiivas, pikainen, tuittupää; bli rs kiivastua; (as., es.): ^ regnskur (storm) kova, rankka sadekuuro; kova, raju myrsky; brista ut i rs gråt purskahtaa katkeraan itkuun; bli rst sfuk sairastua ankarasti,

vakavasti; feber kova kuume; dricka för rst juoda liian kiireesti, liian nopeasti, -het kiivaus; ankaruus.

häft||maskin (kirjs.) nitomakone, -plåster (frm.) kiinnelaastari. -stift kiinnitys-nasta.

häg|er -em -rar (el. Ardea) (jalo)hai-kara.

hägg -en -ar (ksv. Prunus padus) tuomi, hägn (-ngn) -et suoja, hoiva; i rset av ngt

jnk turvin, hägna I tr 1. suojella, suojata, hoivata.

2. aidata.

hägnad -en -er aitaus, hägra I itr kangastaa;' ^ för ngn (kuv.) päilyä, väikkyä silmissä, ajatuksissa, hägring -en -ar kangastus; (kuv.) kuvitelma.

häkt|a I. -an -or hakanen, haka. II. I tr

1. panna hakaan; -—' av päästää, irrottaa haasta; ~ ihop panna hakasilla kiinni. 2. vangita.

häkte -t -n vankeus; vankila; frige ur rst päästää vankeudesta vapauteen, häktning -en vangitseminen, -sorder van-gitsemis|käsky, -määräys; utfärda rs mot ngn antaa jnk vangitsemis|käsky, -määräys.

häl -en -ar (an., sukan) kanta, kantapää; följa ngn i rsarna seurata, pysytellä, olla toisen kannoilla, kintereillä, hälare -n - (Iak.) varastetun tavaran kätkijä.

häleri -(e)t varastetun tavaran kätkeminen.

hälft -en -er puolikas; rsen så stor som puolet jnk koosta; rsen så kort tid puolet (siitä) ajasta; rsen av vardera (keit.) puoleksi kumpaakin; tag rsen var! ottakaa kumpikin puolet! sänka priset till rsen laskea hinta puoleen entisestään, hälgångare (el.) kanta-astuja, häll -en -ar 1. paasi. 2. keittiö|hella, -liesi.

1. häll|a -an -or (housujen) jalkaraksi.

2. hälla II1 I. tr kaataa, valaa (nst.); mättää, luoda (m. jähm. es.). II. (pain. part.): ^ bort kaataa pois; i kaataa kuppiin; vill du rs åt mig? kaadatko minulle (minun kuppiini)? ^ på lisätä, kaataa sekaan; ~ ut (ur) kaataa, mättää pois.

hälle||berg kallio, -flundra (kal. Hippo-glossus vulgaris) ruijanpallas. hällkista (muin.) paasiarkku, häll||regn rankka-, kaato|sade. -regna I itr sataa kuin kaatamalla, rankasti, -ristning -en -ar (muin.) kalliopiirros.

1. hälsa -n terveys; ha (behålla) rsn olla (pysyä) terveenä.

2. hälsa I I. tr 1. tervehtiä; ^ ngn välkommen toivottaa tervetulleeksi; var hälsad! (juhl., leik.) ollos tervehditty! goddag på ngn sanoa hyvää päivää; det bör rss med tillfredsställelse att tyydytykseksi on todettava että. 2. ^ på ngn tervehtiä jtk; käydä jnk luona. 3. lähettää terveisiä; ^ din syster så mycket sano sisarellesi paljon terveisiä; han rsr så hjärtligt hän lähettää (käskee sanoa) sydämelliset terveiset (ja kysyä jtk); ^ dem o. säg att sano heille sellaisia terveisiä että; ^' så mycket! sano(kaa) paljon terveisiä; ^ så mycket till familjen! paljon terveisiä perheellesi, kaikille teikäläisille; ^ ngn från ngn sanoa jltk terveisiä jllk; vem får jag rs ifrån? keneltä saan sanoa terveisiä? (puheille pyrkijälle) kenet saan ilmoittaa? (puh.)

kenen kanssa minun on kunnia puhua?

' hem! terveisiä kotiin! då kan vi rs hem! (j.) silloin voidaan yksin tein panna

pillit pussiin; siinä tapauksessa meillä ei ole täällä mitään tekemistä. II. (pain. part.): ~ på ngn käydä jtk tervehtimässä; inte ~ tillbaka olla vastaamatta tervehdykseen.

hälskydd kannan-, kantapään|suojus. hälsning -en -ar tervehdys, till ngn jllk; framföra en ~ esittää, tuoda tervehdys, terveiset; komma med ~ar tuoda terveisiä, från ngn jltk; be om sin ~ till pyytää sanomaan terveisiä

jllk; jag ber om min ~ till Er bror pyydän sanomaan (sanokaa) terveisiä veljellenne; jag ber om min obekanta ~ till honom (olkaa hyvä ja) sanokaa hänelle minulta tuntemattoman terveiset!

hälsnings|| plikt (sot.) tervehdysvelvolli-suus. -tal tervehdyspuhe, hälsö|| bringande (a. tpm.) terveellinen, parantava, -brunn terveys (vesi)lähde. -farlig -t epäterveellinen, terveydelle vaarallinen, -lära -n terveysoppi. -sam -t -mare terveellinen; (kuv.) det är bara ~tför honom hyvää se vain hänelle tekee! -skadlig -t terveydelle vaarallinen; epäterveellinen. -skäl: av ~ terveyssyistä, terveydellisistä syistä, -tecken terveyden merkki, -tillstånd terveydentila, -vådlig -t terveydelle vahingollinen, epäterveellinen. -vård terveydenhoito. hälsövårds||lära terveydenhoito-, terveys|-oppi. -nämnd terveydenhoitolautakunta, -polis terveyspoliisi, -stadga (yleinen) terveydenhoitosääntö. hälta -n ontuminen; hervottomuus, hämma I tr estää, ehkäistä; blodflödet ehkäistä, tyrehdyttää verenvuoto, hämna I tr kostaa; ~ sig kostautua, kostaa itsensä, hämnare -n - kostaja, hämnas I (dep.) I. tr kostaa, ^ en orätt kostaa vääryys. II. itr kostaa, ^ på ngn för ngt jllk jtk.

hämnd -en kosto; ~en är ljuv kosto on suloinen, -begär kostonhimo; av ^ kostonhimosta. -girig -t -a kostonhimoinen. -känsla kostontunne. -lyst|en -et -na kostonhimoinen, -lystnad kostonhimo.

hämning -en -ar estäminen; (psyk.) es-tymä, esto. hämnings||fri -tt -a estoton, -lös ks. ed. hämpling -en -ar (el. Carduelis cannabina) hemppo.

hämsko (tkn.) jarru; (kuv.) pidäke, hil-like.

hämta I I. tr hakea, noutaa; (Suom. r. m.) tuoda; ^ ngn vid stationen (på hotellet) noutaa, käydä noutamassa asemalta (hotellista); ngt åt ngn hakea jtk

266

jllk; ~ andan vetää (syvään) henkeään; ^ frisk luft hengittää, vetää henkeensä (leik. haukata) raikasta ilmaa. II. rfl. ~ sig toipua; (markkinat) elpyä; han har inte ~t sig riktigt ännu hän ei ole vielä täysin toipunut; jag kunde knappast ~ mig jrån min förvåning en ollut millään toipua hämmästyksestäni. III. (pain. part.): ^ in soppan tuoda liemiruoka, keitto pöytään; ^ upp tuoda (ylös); ^ ut tuoda ulos. hän (-e:) vrt. hädan\ vart skall du

minne olet menossa? ^ emot kohti jtk. händ I a II1 I. itr tapahtua, sattua, käydä (jotenkin); det har hänt en olycka on sattunut tapaturma, tapahtunut onnettomuus; det -er ibland att väliin sattuu että; sådant -er sellaista sattuu; vad har hänt här? mitä täällä on tapahtunut? låtsas som om ingenting hänt olla olevinaan kuin ei mitään olisi tapahtunut; det har aldrig hänt mig sellaista ei minulle ole koskaan sattunut; ^ vad som ~ vill kävi miten kävi, tuli mikä tuli; det kan väl att voi olla, että; det måste ha hänt dem ngt heille on täytynyt jtk tapahtua; det må vara hänt! (j.) olkoon menneeksi; minusta nähden! minun puolestani! II. rfl. ~ sig sattua, tapahtua, käydä; vrt. /.; det -e sig inte bättre, än att jag missade tåget kävi niin hullusti että myöhästyin (jäin) junasta, händelse -n -r 1. tapahtuma; (er. ikävä) sattuma. 2. sattuma; av en ~ sattumalta, sattuman kauppaa. 3. tapaus; jör den ~ att siinä tapauksessa että, jos; i r^j av behov tarvittaessa; i ^ av krig sodan sattuessa; i ^ av epidemier jos sattuu kulkutauteja; i alla joka

(kaikessa) tapauksessa, händelse||dig|er -ert -ra kohtalokas; monivaiheinen. -fattig -t vähätapahtumai-nen. -förlopp tapahtumien kulku, -lös -t vähä-, niukkata|pahtumainen; ett liv elämä, jossa ei sanottavia ulkon. tapahtumia. -rik monivaiheinen (jossa tapahtuu paljon), -vis (adv.) sattumalta, händig -t -are taitava, kätevä; (es.) hyvin (esim. käteen) luontuva, -het kätevyys; sopivuus, luontuvuus. hänför|a II1 I. tr: ~ tili lukea, laskea jhk; -es till en grupp kuuluu (luetaan kuuluvaksi) jhk ryhmään. 2. ihastuttaa, tenhota, viehättää; temmata mukaansa; publiken var -d yleisö tenhoutui, innostui, tempautui mukaan; utsikten -de alla näköala sai kaikki ihastuksen valtaan. II. rfl. ~ sig till ngt kuulua jhk. hänförande (a. tpm.) ihastuttava, mukaansa tempaava.hänförelse — hänvändelse

hän

hänförelse -n ihastus, innostus, häng] a II1 I. tr hirttää; ripustaa, på jhk; ~ tvätt ripustaa pesuja (kuivumaan); ^ tavlor ripustaa tauluja (seinään); —' läpp olla huuli lerpallaan. II. itr riippua, (j.) roikkua; ^ o. slänga roikkua;

kläderna -de löst på honom vaatteet riippuivat (liian) väljinä hänen yllään; kjolen -er baktill hame on takaa liian pitkä; stå o. ~ seisoskella joutilaana; det -er i luften (kuv.) se (sitä) on (aivan kuin) ilmassa; det -er på ett hår se on hiuskarvan varassa; ^ sin mamma i kjolarna (halv.) riippua mammansa hameissa; ^ i telefonen (iv.) aina ja aina roikkua puhelimessa; ^ med huvudet kävellä pää riipuksissa, olla apealla mielellä; ^ på krogen vetelehtiä (kaiket illat) kapakassa; det -er på dig om riippuu sinusta (käykö niin). III. rfl. ~ sig hirttäytyä. IV. (pain. part.): ~ efter olla aina kintereillä, (j.) hännillä, tungetella, ngn jnk seuraan; ^ sig fast vid ngn turvautua jhk, vid ngt tarttua, tarrautua kiinni jhk; ^ fram ripustaa ulos, esiin; ~ för aj tr peittää; ^ (framför) ripustaa jtk eteen; b) itr riippua jnk edessä; ~ i hellittämättä, uutterasti ponnistella; ^ i från morgon till kväll ahertaa aamusta iltaan; ihop a) tr ripustaa yhteen; b) itr pysy(tell)ä yhdessä; ^ ihop som ler o. långhalm pysyä, »istua» kiinni kuin piki ja terva; jag -er inte ihop (j.) minä en enää kestä, en jaksa, olen ihan lopussa; hur -de det egentligen ihop? miten sen asian laita oikein oli? ^ kvar jäädä riippumaan, (jäljelle); ^ med i svängen pysyä kaikessa vielä mukana; ~ ner riippua alaspäin; ^ på sig bjäfs ottaa, (j.) turata ylleen (pukuunsa) kaiken maailman hepeniä; ^ sig på ngn (j. kuv.) riippua kiinni jssk kuin takiainen; ~ upp ripustaa riippumaan; ^ upp gardiner panna verhot ikkunoihin; ^ upp sig tarttua kiinni jhk, jäädä riippumaan, roikkumaan, på ngt jhk; ^ upp sig på ngt (kuv.) takertua jhk (sanaan ym.), ottaa nokkaansa, pahastua; häng inte upp dig på struntsaker! älä välitä mokomista turhista (pikkuasioista) !

hängande (a. tpm.) riippuva; löst ~ höllällä riippuva, roikkuva; bli ~ jäädä riippumaan, hängare -n - (vaate- ym.) ripustin, häng||björk riippakoivu. -bro riippusilta, hänge -t -n (ksv.) norkko, »kissa», hän|ge (he:nje:), -giva V rfl. ~ sig antautua, åt jhk; ^ sig åt en förhoppning antautua, heittäytyä toivon valtaan;

~ sig åt vilda gissningar heittäytyä hurjiin arvailuihin; ~ sig åt nöjen heittäytyä huvitu |ksiin, -sten pyörteeseen; ^ sig åt spritmissbruk vajota, sortua väkijuomien väärinkäyttöön, ruveta (j.) ratketa juomaan; ^ sig åt dystra tankar ruveta hautomaan synkkiä ajatuksia, hängfärdig -t mieli mustana (kuin valmiina hirteen menemään), hängig -t -are (j.) kitulias; ryhditön. hängiva ks. hänge.

hängiv|en -et -nare harras, innostunut, uskollinen. -het -en antaumus, hartaus; med osjälvisk ^ epäitsekkään hartaasti, häng||lampa riippulamppu, amppeli, -lås riippu-, suu-, (ent.) muna|lukko. -matta riippumatto, hängning -en hirttäminen; (taulujen) ripustaminen (näyttelyä varten), hängsels tropp viilekkeen-, olkaimen |-raksi.

hängsjuk -ti vara ~ sairastella, olla kitulias, heikossa, huonossa kunnossa, hängslen pl housunkannattimet, viilek- keet, olkaimet.

häng||smycke -t -n riipus(-), riippu|koru. -växt amppelikasvi.

hän||rycka II2 ks. -föra. -ryckning innostus, ihastus, hurmio, -seende suhde; katsanto; i alla i varje ~ kaikissa suhteissa, joka suhteessa; i språkligt ~ kielellisessä suhteessa; i (med) ~till ottaen huomioon, pitäen silmällä; utan ~ tili ottamatta huomioon, -skjuta IV3 tr: ngt till ngn lykätä, alistaa, jättää jnk ratkaistavaksi; ~ tili skiljedomstol lykätä, alistaa sovintotuo-mioistuimen ratkaistavaksi, -syfta I itr: ~ på ngt tarkoittaa jtk, viitata, vihjata jhk. -syftning -en viittaus, vihjaus, hänsyn huomio; ta ~ till ngt ottaa jtk huomioon; inte ta ~ till ngn olla välittämättä kenestäkään; av ~ till ngn kunnioituksesta (hienotunteisuudesta) jtk kohtaan; med ~ tili ottaen huomioon, pitäen silmällä jtk; utan ~ tili ottamatta huomioon.

hänsyns||full -t hienotunteinen, -fullhet hienotunteisuus, -lös -t häikäilemätön, -löshet häikäilemättömyys, -tagande -t huomioon ottaminen: med ^ till omständigheterna ottaen huomioon vallitsevat olosuhteet.

häntyda II1 ks. hänsyjta. hän||visa I ohjata, neuvoa, ngn till ngn jk jnk luo; viitata; jag tili min katalog viittaan luettelooni; vara till sig själv olla oman onnensa nojassa, -visning -en -ar viittaus, neuvo, viite; huomautus. -vända II1 rfl. ~ sig till ngn kääntyä jnk puoleen, -vändelse -n -r

anomus, pyyntö, vetoomus; tiedustelu, till ngn jllk; göra till myndigheterna jättää anomuskirjoja virastoihin; vedota viranomaisiin.

häp I en -et -nare hämmästynyt, ällistynyt, (ikävästi) yllättynyt, järkyttynyt, tyrmistynyt; nu blev du alit taisitpa hämmästyä, ällistyä (kelpo lailla)! -het hämmästys, ällistys.

häpna I itr hämmästyä, ällistyä, över ngt jstk; hör o. kuulkaa ihmettä, häpnad -en hämmästys, ällistys, tyrmistys; vrt. häpen; slå ngn med ^ällistyttää, hämmästyttää; väcka ~ herättää hämmästystä; stå stel (stum) av ~ olla sanattomana hämmästyksissään, häpnadsväckande (a. tpm.) hämmästyttävä.

1. här -en -ar sotajoukko, armeija.

2. här (adv.) täällä; ^ ryms du tänne sinä sovit, mahdut; den ~ tämä; den ^ gången tällä kertaa; ^ o. där siellä täällä; är (det) någon onko täällä joku (ketään)? ^ i landet meidän maassamme, täällä meillä; ~ i staden täällä meidän kaupungissamme; ~ inne (ute) täällä sisällä (ulkona); ^ på jorden täällä maan päällä; ~ på platsen täällä (tällä) paikalla.

härad -et - kihlakunta.

härads||hövding kihlakunnantuomari.

-rätt -en kihlakunnanoikeus, härav täältä, tästä; ~ ser man tästä nähdään (näkyy); överlämnaren ~ tämän esittäjä.

härbre -t -n aitta.

härbärg||e -t -n majatalo, -era majoittaa, härd -en -ar liesi, (kuv.) ahjo; vid hemmets kotilieden ääressä; egen ~ är guld värd (snl.) oma tupa, oma lupa. härda I I. tr (tkn.) karkaista, (kuv.) karaista, mot jtk vastaan. II. itr: ~ ut med ngt kestää, sietää jtk. III. rfl. ~ sig karaistua, kovettua, härda|d -t kovettunut, mot (kuv.) karaistunut (kestämään), härdbar-£-are (tkn.) karaistuva, karkeneva. härdig -t -are karaistunut; kestävä, kova. här||efter tämän jälkeen, -emot tätä vastoin, -för tämän, sen vuoksi, härförare sotapäällikkö, här||i tässä, täällä näin. -ibland tässä, näiden joukossa, -ifrån täältä; kan du se henne voitko nähdä hänet täältä? tästä? -igenom tätä kautta, tätä tietä, täältä; täten, -invid täällä (vieressä); alldeles ~ juuri tässä näin, tässä likellä, härja I I. tr hävittää (maa autioksi). II. itr (tauti) raivota, tehdä tuhojaan; (hnk.) raivota, riehua; karjua, elämöidä; (j.) hummata, (krk.) törsätä, porsastella.

härja|d -t hävitetty, tuhottu; se ~ ut olla rähjääntyneen, kurjan näköinen; ett -t ansikte ryppyiset, kurttuiset kasvot, rähj ääntynyt naama, härjning -en -ar hävitys, tuho. härjämte tämän ohella; tämän lisäksi, här||komst -en syntyperä, polveutuminen; av låg ~ alhaissukuinen. -ledja II1 I. tr (m. kiel.) johtaa (jstk). II. rfl. ~ sig johtua, polveutua, av jstk.

1. härledning -en armeijan johto.

2. härledning johto; synty-, suku|johto; (kiel. ym.) johdannainen.

härlig -t -are ihana, suurenmoinen; årets raaste tid vuoden ihanin aika; dansa så det står till tanssia niin että sitä on oikein ilo katsella, -het -en -er ihanuus; ali världens ^ kaiken maailman ihanuus; vårens ~ kevään ihanuus; hela ~en (iv.) koko roska; där ligger hela ~en siinä (nyt) on koko komeus!

härma I tr matkia, jäljitellä; A. B.

i allt A. matkii (jäljittelee) B:tä kaikessa, härmed (adv.) tällä; täten; ^ får jag meddela täten saan ilmoittaa, härmning -en matkiminen, jäljitteleminen, härmnings||drift matkimisvietti. -förmåga

matkimiskyky. härnad (-ä:) -en -er sotaretki; dra i ~ mot ngt (kuv.) käydä kamppailuun jtk vastaan, härnadståg sotaretki, här||nedan täällä alhaalla (alla), -näst (adv.) tästä lähin; seuraavalla kerralla; lähinnä.

härold -en -er airut, sanansaattaja, härom tästä, siitä, -dagen tässä tuonnoit-tain, näinä päivinä, -kvällen äskettäin, iltana muutamana, -natten yöllä vähän aikaa sitten, -sistens äskettäin, hiljattain. -året muutam(i)a vuosi(a) sitten, härordning -en (sot.) sotalaitos (järjestelmä). -s|lära sotalaitosoppi. här||ovan täällä ylhäällä, -på tämän päälle, tämän jälkeen, härröra II1 itr johtua, av (jrån) ngt jstk;

^ av att johtua siitä että. härs (adv.): ^ o. tvärs ristiin rastiin; pitkin ja poikin, härska I itr hallita, över jtk. härskande (a. tpm.) hallitseva; vallitseva, härskar|a (-ä:) -an -or sotajoukko, härskare -n - hallitsija; valtias; ^ över

liv o. död elämän ja kuoleman herra, härskarinn|a -an -or hallitsijatar; valtiatar.

härsk] en -et -nare eltaantunut; härskiintynyt, pilaantunut, härsk||lyst|en -et -na vallanhimoinen, -lystnad -en vallanhimo.

härskna I itr eltaantua, härskiintyä, pilaantua, pahentua.

härskri -et sotahuuto; (kuv.) hirveä huuto.

härsmakt -en sota-, puolustus|voimat. här||stamma I itr: ~ från polveutua, olla kotoisin; (es.) olla peräisin; varifrån han? mistäpäin hän on (kotoisin)? ^ från en tid då olla peräisin sellaiselta ajalta jolloin, -stamning polveutuminen, alkuperä, syntyperä, här||städes täällä, -tappa|d -t täällä pullotettu (viini ym.). -tappning täällä pullotus, täkäläinen pullotus, -tili tänne, tähän, tämän lisäksi; ^ svarade hon tähän hän vastasi; ^ kommer tähän tulee vielä (lisäksi), -under tässä, täällä (alla); tänä, sinä aikana, -ur täältä, tästä näin. -utöver tämän lisäksi.

härv|a -an -or vyyhti; (kuv.) sotkuinen juttu (vyyhti).

här||varande (a. tpm.) täkäläinen; läsnäoleva. -varo -n täälläolo; läsnäolo, härv|el -eln -lar vyyhdin-, viipsin|puut. härvid tällöin; tässä; ~ är intet att anmärka tähän ei ole mitään huomauttamista, tätä vastaan ei ole mitään muistuttamista. -lag tässä, tällöin; vore det bättre att tällaisessa tapauksessa olisi parempi. härå tähän; tälle.

här||å t tänne (päin); skrattade han

tälle (sille) hän nauroi, -över tämän yli; tästä, tälle puolelle.

hässj|a I. -an -or (mv.) haasia. II. I tr panna haasiaan, haasioida.

häst -en -ar 1. hevonen (m. voim.); (vanh. juhl.) ratsu; istadig rs äksy hevonen; stiga till rs nousta hevosen selkään, nousta satulaan; sätta sig på sina höga rsar mahtailla, kopeilla; till ~ hevosen selässä; ratsu-. 2. hevosvoima; en motor på 30 ~ar 30-hevosvoimainen moottori, häst||avel hevos|hoito, -jalostus, -filt hevosloimi. -garde (läh.) kaartinratsu-väki. -gardist kaartinratsumies. -gödsel hevoslanta. -hage hevoshaka, -handlare hevoskauppias. -hov hevosen kavio, -hovsört (ksv. l^ussilago farfara) leskenlehti. -hår hevosen karva(t); jouhet, -kari hevosmies, hevosten tuntija; hyvä ratsastaja. -kastanje (ksv. Aesculus hippo-eastanum) hevoskastanja, -kraft (tkn.) hevosvoima; ks. häst 2. -krake (halv.) (hevos)kaakki, (-)kopukka, koni. -kur (kuv.) hevos|kuuri, -parannus, -lääke; ankara hoitojakso, -kött hevosenliha.

-lass hevoskuorma. -lort pl hevosen kakkarat, -längd hevosen|mitta, -pituus; ligga före med två ~er olla kaksi hevosen-

mittaa edellä, -minne: han har ett rs hänellä on hevosenmuisti. -rygg: på ~n hevosen selässä; satulassa, -räfsa (mv.) hevosharava. -skjuts hevoskyyti, -sko hevosenkenkä. -skoiormig -t hevosenkengän muotoinen, -skojare m hevoshuijari, -sko-söm hevosenkenkänaula. -skötare hevostenhoitaja. -spillning hevoslanta. -sport hevosurheilu; ravi-, ratsastus (urheilu, -svans hevosenhäntä; (hiuslaite) poninhäntä. -tagel jouhet, -täcke loimi, -uppfödare hevoskasvattaja, -uppfödning hevoskasvatus, hätsk -t -are kiukkuinen, kiivas, mot ngn kiukuissaan jllk; en ~ fiende katkera, lep-pymätön vihollinen, -het vihamielisyys, kiukkuisuus. hätt|a -an -or päähine, hilkka, (naisten) lakki.

häva II1 I. tr nostaa, kohottaa; (j.) paiskata; kumota; mitätöidä; (purkaa) kauppa; missförhållanden poistaa, korjata epäkohtia. II. rfl. ~ sig: sjön häver sig i väldiga vågor merellä käy valtava(n korkea) aallokko. III. (pain. part.): ~ i sig maten (syödä) ahmaista ruoka (suuhunsa); upp sin röst korottaa äänensä; ^ ur sig dumheter lasketella (suustaan) tyhmyyksiä; ~ ur sig en massa otidigheter syytää suustaan hävyttömyyksiä; ^ ut paiskata ulos, (j.) pellolle.

hävande -t lakkauttaminen, kumoaminen; purkaminen; syrjäyttäminen, hävd -en -er 1. (hyvä) hoito, hoiva, hyvä

kunto. 2. (Iak.) urminnes ~ ylimuistoinen nautinta. 3. pätevyys; laillisuus, voimassaolo; vinna ~ vakiintua. 4. vanha perinne, totuttu tapa; det har blivit ~ att on tullut vakituiseksi tavaksi; bryta mot gammal ~ rikkoa vanhoja tapoja, perinteitä. 5. ~er historia; aikakirjat; rserna lär oss historia opettaa, hävda 1 tr: rs sina intressen valvoa etujaan; rs sin rätt pitää kiinni oikeudestaan; ^ att väittää että; ^ sig pitää puoliaan, hävdatecknare -n -historiankirjoittaja, hävdvunn|en -et -a perinteinen, vakiintunut, vanhuuttaan juurtunut (tapa), hävert -en -ar (fys.) lappo, juoksutin, häx|a -an -or noita(-akka), velho; din lilla

(senkin) pikku veitikka! häx||bål (hist.) noitarovio. -dans 1. noitatanssi (m. kuv.). 2. kannon ympärillä kehässä kasvavat sienet, -eri -(ejt -er noituus, noituminen, taikuus, -förföljelse -n (k.hist.) noitavaino (t), -kittel noidankattila. -mästare taikuri, velho, -process (k.hist.) noitajuttu. hö "(e)t (mv.) heinä(t); bärga rs tehdä

heinää; köra in ~ ajaa heinät latoon (korjuun, korjuuseen), -bärgning -en heinänteko, heinänkorjuu, -feber (lääk.) heinä|nuha, -kuume.

1. höft: på en ~ (Suom. r. på umpimähkään, summamutikassa.

2. höft -en -er (an.) lonkka, lanne, -hållare (läh.) naistenliivit. -led lonkkanivel, -skynke (luon.) lannevaate.

1. hög -en -ar kasa, läjä, koko; (hauta)-kumpu; ligga i en ~ olla (yhdessä) läjässä, kasassa; lägga i en ~ koota läjään, kasaan, panna kokoon; latoa; pinota (halkoja); lägga pengar på ^ kääriä kokoon rahaa; ta en (ett exempel) ur <—'en ottaa yksi (mielivaltainen) esimerkki joukosta; en hel ~ människor aika joukko ihmisiä, melkoinen väkijoukko.

2. hög -t -re korkea; (kuv.) ylhäinen; ~ o. låg ylhäiset ja alhaiset; ett 2 000 meter ~t berg 2 000 m korkea (2 000 metrin korkuinen) vuori; ~a betyg erinomaiset arvosanat, todistukset; ^a c (mus.) korkea c; en ~ kust korkea, jyrkkä rannikko; vara ~ (av sig) olla pystynok-kainen, (j.) kävellä nokka pystyssä; det är ~ tid on jo aika, on kiire, aika täpärällä; hålla ~t pidellä ylhäällä, korkealla; stå ~t olla korkealla, korkeassa asemassa; älska ~t rakastaa suuresti; ~t begåvad erittäin lahjakas; r>4 belägen korkealla, ylhäällä sijaitseva; S man (rivi) 3 miehen syvyinen, 3 miestä peräkkäin; vid ~ ålder korkeassa iässä, (hyvin) vanhana; vrt. högre, högst. 2. (-ljudd) äänekäs; med ~ röst kovalla äänellä; läsa ~t lukea ääneen.

hög||adel ylhäisaateli. -adlig -t ylhäisaatelinen.

högaffel -n heinähanko.

hög||akta I tr kunnioittaa, -aktning -en

kunnioitus; med utmärkt ~ kunnioittavimmin. -aktningsfull -t kunnioittava; ~t kunnioitta|vasti, -en. -aktuell -t nykytärkeä, päivän polttava, -altare pääalttari, -barma|d -t korkeapovinen. -bebyggelse korkea (yli 4 kerr.) rakennusryhmä. -bent - -a pitkä|jalkainen, (j.) -koipinen. -borg (kuv.) päälinnoitus. -bro korkea silta (jonka alitse laivat pääsevät), -bur|en -et -na: med -et huvud pää pystyssä. -djur (rhm. mets.) jaloriista; (kuv.) »jehu» (miehekseen);»silmäntekevä». -dra-g|en -et -nare kopea, ylpeä, koppava, högeligen suuresti, mitä suurimmassa määrin.

hög|er I. -ra oikea(npuoleinen); -ra handen oikea käsi; vara ngns -ra hand olla jnk oikea käsi; ^ om/ oikeaan (päin)! på hand oikealla; gå på <—'

sida! oikealle, oikeaa puolta (— olkaa hyvä)! II. (s.) 1. från ~ till vänster oikealta vasemmalle; till ~ om mig minusta oikeaan (oikealle); ta av åt ~ kääntykää, poiketkaa oikeaan. 2.-n (valt.) oikeisto. 3. (nrk.) oikea; rak ^ oikea suora.

höger||back (jlkp.) oikea puolustaja, -gir (mer.): göra en ^ mutkailla oikeaan-(päin). -gänga|d -t (tkn.) oikeakiertei-nen. -halv -en -er, -halvback (jlkp.) oikea sivutukimies. -handske oikean käden käsine, hansikas, -hänt - -a oikeakätinen. -inner (jlkp.) oikea välihyökkääjä. -man (valt.) oikeistolainen, -parti oikeistopuolue. -sida

(kirj.) oikeanpuoleinen (pariton) sivu. -sinna|d -t oikeistomieli-nen. -styr|d (valt.) oikeistolaisesti hallittu. -sväng (hht. ym.) käännös oikeaan; göra en ~ (liik.. vastaan tullessa) väistää oikealle, -trafik oikeanpuoleinen liikenne, -ytter (jlkp.) oikea laitahyökkääjä.

hög||fjäll (ylä)tunturit (metsärajan yläpuolella); ylävuoristo. -frekvens (shk.) taajajakso(isuus). -frekvent - -a taaja-, suurtaajuus|jaksoinen.

högfärd -en ylpeys, kopeus, -ig -t -are ylpeä, kopea; vara ~ över ngt ylpeillä, kopeilla, mahtailla jllk; kuvitella kovin suuria jstk.

högfärds||djävul -en ylpeyden paholainen. -ga|len -et -na suuruudenhullu, -galenskap suuruudenhulluus; lida av ~ olla suuruudenhulluuden vallassa.

hög||förrädare valtiopetturi. -förräderi valtiopetos, -förrädisk -t valtiopetokselleen. -gradig -t korkea-asteinen; (kuv.) väkevä, voimakas, -halsa|d -t (vaat.) korkeakauluksinen, (hnk., el.) pitkäkaulainen.

höghet -en -er korkeus; Ers Teidän Korkeutenne; Hans Kungl. Hänen

Kuninkaallinen Korkeutensa.

hög||hus kerrostalo, -kant: stå (ställa) på ~ olla syrjällään (asettaa syrjäl-leen, ei lappeelleen), -karma|d -t: r^ stol korkeaselustainen tuoli, -klacka|d -t: ~ sko korkea|kantainen, -korkoinen kenkä, -konjunktur (kaup.) nousu-, korkeasuhdanne. -kvarter (sot.) päämaja, -kyrka valtiokirkko; er. Engl. episkopaali-nen kirkko, -kyrklig -t korkeakirkollinen. -land ylänkö, ylämaa, -lju|dd -tt äänekäs, kovaääninen, -ljuddhet kovaäänisyys, kovaääninen puhe, häliseminen, -ländare (er.Skotl.) ylämaalainen. -länt - -are ylävä; korkealla, ylhäällä sijaitseva, -läsning ääneenluku. -mod ylpeys, kopeus, -modern -t upo uudenaikainen, -modig -t ylpeä, kopea, -mässa (puoli)päivä|juma-

lanpalvelus, -saarna; (kat.) juhlamessu. -platå ylätasanko; ylänkö, -prosa juhlallinen, (läh.) ylä|tyyli. högre (tpm. komp.) korkeampi; (ääni m.) kovempi, kuuluvampi; ^ språk juhlallinen kielenkäyttö; ylätyyli; de ^ klasserna ylimmät yhteiskuntaluokat, (koul.) yläluokat; ^ stadium ylempi aste; priset på varan blir ~ om tavaran hinta nousee jos; flyga allt ~ lentää yhä korkeammalle, hög||rest pitkä(kasvuinen); en ~ gestalt kookas vartalo, hahmo, -rö|d -tt heleän-punainen. -rösta|d -t kovaääninen, äänekäs. -sinna|d -t, -sint- -are ylevä-, jalo|-mielinen. -sjöbogserare (mer.) merihi-naaja. -skola korkeakoulu, -skolebilda|d -t korkeakoulusivistyksen saanut; ~ ingenjör (Suom. läh.) diplomi-insinööri, -slätt ylätasanko; ylänkö, -sommar sy-dän-, keski|kesä; på (under) ~ sydän-, keski | kesällä, -spänning (shk.) suur jännite.

högst I. (a. sup.) korkein; den ~e (usk.) Korkein; den /^a punkten korkein kohta; domstolen (m. Suom.) Korkein oikeus; ^ förvaltningsdomstolen Korkein hallinto-oikeus; tillåtna fart suurin sallittu nopeus; tonvikten (kiel.)

pääpaino; paino; av klass korkeimman luokan ,ensiluokkainen; i grad mitä suurimmassa määrin. II. (adv.) erittäin; mitä suurimmassa määrin; (ääni) kovimmi(llaa)n, äänekkäimmi(llää)n; hoppa ~ hypätä korkeimmalle; jag är ~ förvånad olen mitä suurimmassa määrin hämmästynyt; det var obehagligt för mig se oli minulle (minusta) erittäin ikävää; vänta en timme odottaa enintään tunti; om ~ åtta dar viimeistään viikon kuluessa; bevilja ett uppskov på ~ 10 dar myöntää enintään 10 päivää lykkäystä, högstadi|um -et (koul.) ylimmät luokat, högstammig -t pitkärunkoinen (puu), högstbjudande (a. tpm., huut.) eniten tarjoava.

hög||stäm|d -t (kuv.) juhlallinen, juhla-vireessä. -säsong vilkkain huvikausi; (kaup.) nousu-, pääliike|kausi. -säte (vanh.) kunnia | paikka, -istuin, -sija; sitta i ~t istua kunniapaikalla, -talare (rad.) kaiutin; (vanh.) kovaääninen, högtals (adv.) kasoittain, läjittäin. högtflygande (a. tpm., kuv.) korkealentoinen; kunnianhimoinen; kauas tähtäävä; planer kunnianhimoiset suunnitelmat, högtid -en -er juhla, -lig -t -are juhlallinen; <—'t lova ngt juhlallisesti luvata. -lig-

het (tav. pl) juhlallisuudet, -lighålla IV2 tr viettää (juhlallisesti); juhlia.

- höjning liöj

högtids||dag juhlapäivä; gratulera ngn på r^en onnitella jtk juhla-, merkki|päivän johdosta, -dräkt juhlapuku, -klä|dd -tt juhlapukuinen, -tal juhlapuhe.

hög|| travande (a. tpm.) korkealentoinen, -tryck (mtr.) korkeapaine; korkea; korkeapaineen alue; (fys.) suurpaine; arbeta för (under) ~ tehdä työtä täyttä painoa, -trycksmaskin (hkn.) korkeapaine (höyry)-kone. -tysk (kiel.) yläsaksalainen. -tyska -n (kiel.) yläsaksa. -vakt (sot.) päävartio, -vatten (vsr.) ylivesi, korkein vesi, suurin vedenkorkeus; tulvavesi; högsta ~ (mer.) huippuvuoksi, -vattenstånd -et korkeimman veden raja, aika. -vilt (mets.) jaloriista. -välv|d -t korkeaksi holvattu; korkeaholvinen. -växt - -a pitkäkasvuinen, kookas, -vördig -t korkea-, kunnian|arvoinen, -vördighet: Ers ~ Teidän Korkea-arvoisuutenne, -önsklig -t: befinna sig i ~ välmåga voida (jaksaa) mitä parhaiten, erittäin hyvin.

höj|all1 I. tr. korottaa, nostaa, kohottaa; ^ glaset (handen, huvudet) kohottaa lasinsa (kättään, päätään); ^ hastigheten (muren med en meter) lisätä nopeutta, vauhtia; (korottaa muuria metri); ~ levnadsstandarden kohottaa elintasoa; ^ lönen (priserna, skatterna) korottaa palkkoja (hintoja, veroja); ~ modet kohentaa rohkeutta, rohkaista; ^ rösten, stämningen korottaa ääntään, kohentaa mielialaa; ^ ngn (ngt) till skyarna kehua, ylistää jtk maasta taivaaseen; ~ upprorsfanan kohottaa kapinalippu; trafiksäkerheten lisätä, parantaa liikenneturvallisuutta; ^ ett leve kohottaa elä-köönhuuto, för ngn jllk; det -des röster för alkoi kuulua jnk puolesta ääniä, jotka; med -d röst korottaen ääntään; vara -d över ngt olla jnk yläpuolella. II. rfl. ~ sig kohota, över jnk yläpuolelle.

höjd -en -er 1. (abstr.) korkeus. 2. ylänne-(paikka), kukkula, kumpu; (kuv.) huippu; det är då ~enf tuo on kaiken huippu! ~en av snorkighet röyhkeyden huippu; på r^en av Helgolands fyr (mer.) Helgolannin majakan korkeudella; på sin ~ enintään, korkeintaan, -flygning -en korkeuslento. -hopp (urh.) korkeushyppy. -hoppare korkeushyppääjä, -led: i ~ pystysuoraan suuntaan, -läge (mus.) korkea, ylin ala. -mätare (tkn.) korkeusmittari. -mätning korkeusmittaus. -punkt huippukohta; ~en i hans liv hänen elämänsä huippukohta, -roder (Int.) kor-

keusp eräsin. -skillnad korkeusero.

-sträckning selänne.

höjning -en -ar korotus; äänen, hinnan

korottaminen; ' o. sänkning (mtr.) nousu ja lasku; vrt. höja. hök (-ö:j -en -ar (el.) haukka, hölass heinäkuorma.

hölj I a II1 I. tr peittää, verhota; -d i dunkel (kuv.) hämärän, pimeän peitossa; ' över ngt peittää jtk; ^ över ngt med ngt levittää jtk peitteeksi jnk päälle. II. rfl. rs sig verhoutua, peittyä;

> sig med ära niittää (viljalti) kunniaa, hölje -t -n verho, peite; vaippa, hölst|er -ret - 1. (pistooli)kotelo. 2. (ksv.) kotelo, suojuslehti. 3. (Suom. r.) kiviröykkiö.

hön|a -an -or kana (m. kuv.); hon är en riktig rs hän (se nainen) on oikea kana. höns -et - kana; (rhm.) kanat; ' med ris (keit.) kanaa ja riisiä; högsta rset (i korgen) kukko (na) tunkiolla; springa omkring som yra rs juosta ja töytäillä kuin päättömät kanat, -avel kananhoito, -buljong kanalihaliemi. hönseri -fe)t -er (suur)kanala. höns||fågel (el.) kanalintu, -gård kanala; vrt. hönseri* -hjärna: ha en riktig rs olla oikea kanapää. -hud: ha rs olla kananlihalla, -hus kana|koppi, -la. -min-ne kananmuisti (huono, lyhyt muisti), -nät kanaverkko, -skötsel kananhoito, -ägg kananmuna, hör!a II1 I. tr, itr A. 1. kuulla; saada tietää; ~ bra (illa) kuulla hyvin (huonosti), olla hyvä-, (huono)kuuloinen; han hör inte bra hän on huonokuuloinen; ^ ngt av ngn kuulla, saada tietää jtk jltk; ^ ngn kuunnella jtk, jnk sanoja; det har jag redan -t sen tiedän ennestään; efter vad jag -t sikäli kuin tiedän; kuulemma; jag -de inte frågan en kuullut kysymystä; ^ musik (radio) kuunnella musiikkia (radiota); tycka om att rs sin egen röst (iv.) mielellään kuunnella omaa ääntään; -de du inte att det ringde? etkö kuullut (ovi)kellonsoittoa? gå o. hör, om brevet har kommit käy ottamassa selvää, onko kirje tullut; jag hör inte vad du

säger en kuule mitä sanot; det -s (på rösten), att han är osäker kuulee (äänestä) että hän on epävarma; -s det på mig, att jag är utlänning? kuuleeko minun puheestani, että olen ulkomaalainen? det -des skrik kuului huutoja; här -s det bra täällä kuulee (tänne kuuluu) hyvin; det -s inte på samma sätt här tänne (täällä) (se) kuuluu toisenlaiselta; ^ klockan ticka kuulla kellon naksuttavan (tikittävän); har du -t honom spela? oletko kuullut hänen soittavan? det har jag -t glunkas om sellaista olen kuullut kuiskailtavan; han] har -t sägas hän ön

kuullut sanottavan; utan att låta rs ett ljud päästämättä ääntäkään; antamatta mitään kuulua itsestään; göra sig -d saada äänensä kuuluviin; det låter ju sig rs tuotahan jo kelpaa kuunnella, tuo ei kuulu hullummalta. 2. kuulustella; ^ vittnen kuulla todistajia; ^ pojken på läxan kuulustella pojan (pojalta) läksyä. 3. kuulla (rukous). B. kuulua, olla yhteydessä jhk; vart hör det? minne se kuuluu? det hör inte till saken se ei kuulu asiaan; hör ni till orkestern? kuulutteko orkesteriin? det hör till hans yrke se kuuluu hänen ammattiinsa; ~ till en annan avdelning kuulua toiseen osastoon, (yliopp.) osakuntaan. II. (pain. part.): låta rs av sig antaa kuulla itsestään; han har inte -ts av på länge hänestä ei ole pitkään aikaan kuulunut mitään; ^ dit kuulua sinne; ^ efter kuulostaa; kysyä, kysellä, tiedustella; ^ fel kuulla väärin; ^ sig för tiedustella, kysellä, kuulustella; hemma i Stockholm olla kotoisin Tukholmasta; små barn hör hemma i barnkammaren pienten lasten paikka on lastenkamarissa; hör hit ett slag! kuulehan (hetkinen)! det hör inte hit se ei kuulu tänne; ' ihop kuulua yhteen; ^ på ngn kuunnella jtk; du hör ju inte på! sinähän et kuuntele! hör på! kuulehan! pidä varasi! hör man på! no jotakin! ^ till kuulua jhk (asiaan); med allt som hör till ja (ynnä) kaikki mitä siihen (asiaan) kuuluu; ~ upp a) lakata: b) kuunnella, tarkata; hör upp, pojkar! lopettakaa, pojat! kuulkaa(s) pojat! ^ upp läxan kuulustaa läksy, hörande I. -t: rs av vittnen todistajien kuulustelu. II. (a. tpm.): den till huset rs trädgården taloon kuuluva puutarha, hörapparat (huonokuuloisen) kuulokoje, hörbar -t kuuluva, -het kuuluvuus, hör||fel kuulovika, -håll kuulomatka; inom kuulomatkalla; utom rs kuulomatkan ulkopuolella, -lur (huonokuul.) kuulotorvi; (puh.) kuulotorvi; (Int.) kuun-teluputki;. (rad.) pl kuulokkeet, hörn -et - nurkka, kulma; rundade rs pyöristetyt kulmat; i rset nurkassa; i rset av Parkga an Puistokadun kul-ma(ukse)ssa; just om rset heti nurkan takana; vika ett rs i en bok kääntää kir-janlehteen aasinkorva. hörn|a -an -or 1. ks. hörn. 2. (jlkp.) kulmapotku, kulmuri.

hörn||hus kulmatalo, -kast (käsi-, vesi|-pallo) kulmaheitto. -slag (nurmipallo) kulmuri, -spark ks. hörna 2. -sten kulmakivi (m. kuv.); pää|peruste, -kohta, -tand (an.) kulmahammas.

hörsal luentosali.

hörsam -t -mare kuuliainen, tottelevainen.

-het kuuliaisuus, hörsamma I tr: ~ en kallelse noudattaa kutsua.

hörsel -n kuulo, -gång (an.) korvakäytävä. -sinne kuuloaisti, -skada|d -t kuulo-vikainen. hörspel (rad.) kuunnelma, hörsägen: veta ngt av ^tietää jstk (vain) kuulemalta.

hö||skrinda (mv.) heinähäkki. -skulle heinä-parvi. -skörd heinäsato, -slåtter -n heinänteko, -snuva (lääk.) heinä|nuha, -kuume.

höst -en -ar syksy, syvs; i ~ tänä syksynä; i ~as viime syksynä; om (på) ~en syksyllä, syksyisin; (på) ~en 1957 syksyllä 1957, v:n 1957 syksynä; det blir ~ (m.) alkaa olla syksyistä, hösta I tr korjata satoa; ^ in korjata kokoon, talteen.

höstack -en -ar heinä|suova, -pieles, -auma. höst||dag syksy-, syys [päivä, -dagjämning

syyspäiväntasaus, höstlig -t syksyinen.

höst||rusk (myöhä) syksyn rämpsy(sää). -råg syysruis. -säd syysvilja, -termin (koul. ym.) syyslukukausi.

höta II2 I. itr puida nyrkkiä; ^ med käppen åt ngn heristää keppiä, uhata kepillä. II. tr (Suom. r.): ^ potatis, rovor paistaa hiiloksella perunoita, nauriita, hö||tapp heinätukko. -tjug|a -an-or (pitkävartinen) heinähanko, hötorgskonst taiteellista arvoa vailla olevat taulut; (heinä)torilla myytävä taide, markkinat aide.

hövan: över ~ ylen määrin, liikaa, höv|as II1 itr (dep.): det -es inte en soldat ei ole soveliasta sotilaalle, sotilaan ei sovi. hövding -en -ar päällikkö; (kuv.) johtomies.

hövisk -t (vanh., juhl.) kohtelias, ritarillinen. -het säädyllisyys; vrt. ed. hövitsman (hist.) sotaväen päällikkö; linnaläänin hallintomies, hövlig -t -are kohtelias," huomaavainen, säädyllinen, -het kohteliaisuus; vrt. ed. -hetsbetygelse kohteliaisuudenosoitus. hö||volm, -vålm -en -ar heinäruko.

i

1. i (kirj.) i, I; pricken Över ~i(t) i:n piste; (kuv.) loppusäväys.

2. i I. (prp.) A. 1. (paik. -ssa, illat.): bo ~ ett hus asua talossa; sitta ~ ett trå istua

— i i

puussa; klättra upp ~ ett trä kiivetä puuhun; hoppa ned ^ vattnet hypätä veteen; ^ Finland Suomessa; ~ Turkiet Turkissa; ^ Stockholm Tukholmassa; ^ Helsingfors Helsingissä; ingen ^ hela världen ei kukaan koko maailmassa; han hade slagit sig ned ~ byn hän oli asettunut kylään asumaan; resa till sin bror (på bröllop) i H. matkustaa veljensä luo (häihin) H:hon; (ha) ett tillgodohavande ~ en tysk bank (olla) saatava jssk Saksan pankissa; tala ~ radio puhua radiossa; stå skuggan olla (seisoa) varjossa; man finner ~ litteraturen (historien) kirjallisuudessa (historiassa) tapaa; det finns inte ett sant ord ~ hela historien koko jutussa ei ole sanaakaan (ei siteeksikään) totta; klädd r^ frack pukeutuneena hännystakkiin, frakkipukuinen, (j.) hännystakissa; (ha) en fjäder ~ hatten sulka hatussa; hoppa ~ hypätä veteen. 2. (gen.): frun ~ huset talon rouva; fåglarna <—' luften o. fiskarna ^ vattnet ilman linnut ja veden kalat; det största företaget ^ Tyskland Saksan suurin yritys; universitetet Heidelberg Heidelbergin yliopisto; freden ~ Versailles Versaillesin rauha; alla sidor ~ boken kirjan kaikki sivut. 3. (muita snt.): gå ~ skolan käydä koulua; kommat dagen tulla ilmi; klia sig huvudet raapia päätään; gnugga sig~ ögonen hieroa silmiään; darra ~ hela kroppen vapista kiireestä kantapäähän; darrande ^ hela kroppen koko ruumis vapisten. — (Vrt. m. po. hakusanoja!) B. (aik.) 1. (erik. ajankohtaa): ~ början alussa; ^ detta Ögonblick tällä hetkellä; siinä hetkessä, siinä tuokiossa; ~ kväll tänä iltana; ^ går eilen; ^ dagningen päivänkoitteessa; ^ söndags viime sunnuntaina; ^ förra veckan viime viikolla; ^ nästa månad ensi kuussa; ^ år tänä vuonna; ~ juni ~ år tämän vuoden kesäkuussa; tänä vuonna kesäkuussa; ^ vår tänä keväänä; ensi, tulevana keväänä; ^ jul tänä jouluna; ~ julas viime jouluna; ^ rätt tid oikeaan aikaan; ^ tre dagar kolme päivää (kolmen päivän ajan); ^ ungdomen nuoruudessa (an), nuorena (ollessa); ^ ett (sträck) yhtä mittaa, yhtä päätä; taukoamatta; ^ längden ajan pitkään, ajan mittaan; jag har väntat ~ en hel timme olen odottanut kokonaisen tunnin (ajan); han har redan varit här ^ flera dagar hän on jo ollut (viipynyt) täällä monta päivää; (klockan) fem minuter t*** ett (klo) viittä vaille yksi; klockan är (fattas) tio minuter ~ tolv kello ön kymmentä (kymmenen minuuttia) vaille

kaksitoista; vrt. m. po. hakusanoja! 2. tre gånger ~ veckan kolme kertaa (kol-

hörsal luentosali.

hörsam -t -mare kuuliainen, tottelevainen.

-het kuuliaisuus, hörsamma I tr: ~ en kallelse noudattaa kutsua.

hörsel -n kuulo, -gång (an.) korvakäytävä. -sinne kuuloaisti, -skada|d -t kuulo-vikainen. hörspel (rad.) kuunnelma, hörsägen: veta ngt av ^tietää jstk (vain) kuulemalta.

hö||skrinda (mv.) heinähäkki. -skulle heinä-parvi. -skörd heinäsato, -slåtter -n heinänteko, -snuva (lääk.) heinä|nuha, -kuume.

höst -en -ar syksy, syvs; i ~ tänä syksynä; i ~as viime syksynä; om (på) ~en syksyllä, syksyisin; (på) ~en 1957 syksyllä 1957, v:n 1957 syksynä; det blir ~ (m.) alkaa olla syksyistä, hösta I tr korjata satoa; ^ in korjata kokoon, talteen.

höstack -en -ar heinä|suova, -pieles, -auma. höst||dag syksy-, syys [päivä, -dagjämning

syyspäiväntasaus, höstlig -t syksyinen.

höst||rusk (myöhä) syksyn rämpsy(sää). -råg syysruis. -säd syysvilja, -termin (koul. ym.) syyslukukausi.

höta II2 I. itr puida nyrkkiä; ^ med käppen åt ngn heristää keppiä, uhata kepillä. II. tr (Suom. r.): ^ potatis, rovor paistaa hiilloksella perunoita, nauriita, hö||tapp heinätukko. -tjug|a -an-or (pitkävartinen) heinähanko, hötorgskonst taiteellista arvoa vailla olevat taulut; (heinä)torilla myytävä taide, markkinat aide.

hövan: över ~ ylen määrin, liikaa, höv|as II1 itr (dep.): det -es inte en soldat ei ole soveliasta sotilaalle, sotilaan ei sovi. hövding -en -ar päällikkö; (kuv.) johtomies.

hövisk -t (vanh., juhl.) kohtelias, ritarillinen. -het säädyllisyys; vrt. ed. hövitsman (hist.) sotaväen päällikkö; linnaläänin hallintomies, hövlig -t -are kohtelias," huomaavainen, säädyllinen, -het kohteliaisuus; vrt. ed. -hetsbetygelse kohteliaisuudenosoitus. hö||volm, -vålm -en -ar heinäruko.

i

1. i (kirj.) i, I; pricken Över ~i(t) i:n piste; (kuv.) loppusäväys.

2. i I. (prp.) A. 1. (paik. -ssa, illat.): bo ~ ett hus asua talossa; sitta ~ ett trå istua

puussa; klättra upp ~ ett trä kiivetä puuhun; hoppa ned ^ vattnet hypätä veteen; ^ Finland Suomessa; ~ Turkiet Turkissa; ^ Stockholm Tukholmassa; ^ Helsingfors Helsingissä; ingen ^ hela världen ei kukaan koko maailmassa; han hade slagit sig ned ~ byn hän oli asettunut kylään asumaan; resa till sin bror (på bröllop) i H. matkustaa veljensä luo (häihin) H:hon; (ha) ett tillgodohavande ~ en tysk bank (olla) saatava jssk Saksan pankissa; tala ~ radio puhua radiossa; stå skuggan olla (seisoa) varjossa; man finner ~ litteraturen (historien) kirjallisuudessa (historiassa) tapaa; det finns inte ett sant ord ~ hela historien koko jutussa ei ole sanaakaan (ei siteeksikään) totta; klädd r^ frack pukeutuneena hännystakkiin, frakkipukuinen, (j.) hännystakissa; (ha) en fjäder ~ hatten sulka hatussa; hoppa ~ hypätä veteen. 2. (gen.): frun ~ huset talon rouva; fåglarna <—' luften o. fiskarna ^ vattnet ilman linnut ja veden kalat; det största företaget ^ Tyskland Saksan suurin yritys; universitetet Heidelberg Heidelbergin yliopisto; freden ~ Versailles Versaillesin rauha; alla sidor ~ boken kirjan kaikki sivut. 3. (muita snt.): gå ~ skolan käydä koulua; kommat dagen tulla ilmi; klia sig huvudet raapia päätään; gnugga sig~ ögonen hieroa silmiään; darra ~ hela kroppen vapista kiireestä kantapäähän; darrande ^ hela kroppen koko ruumis vapisten. — (Vrt. m. po. hakusanoja!) B. (aik.) 1. (erik. ajankohtaa): ~ början alussa; ^ detta Ögonblick tällä hetkellä; siinä hetkessä, siinä tuokiossa; ~ kväll tänä iltana; ^ går eilen; ^ dagningen päivänkoitteessa; ^ söndags viime sunnuntaina; ^ förra veckan viime viikolla; ^ nästa månad ensi kuussa; ^ år tänä vuonna; ~ juni ~ år tämän vuoden kesäkuussa; tänä vuonna kesäkuussa; ^ vår tänä keväänä; ensi, tulevana keväänä; ^ jul tänä jouluna; ~ julas viime jouluna; ^ rätt tid oikeaan aikaan; ^ tre dagar kolme päivää (kolmen päivän ajan); ^ ungdomen nuoruudessa (an), nuorena (ollessa); ^ ett (sträck) yhtä mittaa, yhtä päätä; taukoamatta; ^ längden ajan pitkään, ajan mittaan; jag har väntat ~ en hel timme olen odottanut kokonaisen tunnin (ajan); han har redan varit här ^ flera dagar hän on jo ollut (viipynyt) täällä monta päivää; (klockan) fem minuter t*** ett (klo) viittä vaille yksi; klockan är (fattas) tio minuter ~ tolv kello ön kymmentä (kymmenen minuuttia) vaille

kaksitoista; vrt. m. po. hakusanoja! 2. tre gånger ~ veckan kolme kertaa (kol-

mesti) viikossa; två gånger ~ månaden kaksi kertaa (kahdesti) kuu(kaude)ssa; 50 000 mark ~ månaden 50 000 mk kuussa. C. (kuv.): ~ brist på ngt jnk puutteessa; betala 10 000 mark ~ böter (hyra, tull) maksaa 10 000 mk sakkoja (vuokraa, tulli[maksu]a); förlora 100 man ~ döda menettää kaatuneina 100 miestä; ^ honom förlorade jag en god vän hänen kuollessaan (muuttaessaan pois) menetin hyvän ystävän; ~ honom hade jag en god vän hän oli hyvä ystäväni; ^ få ord muutamin sanoin, parilla sanalla; dö ~ en sfukdom kuolla jhk tautiin; ^ olika storlekar eri kokoja; erikokoisia; få ett gott betyg ^ svenska saada hyvä arvosana ruotsissa; professor ~ geografi maantieteen professori; det har ökat ^ värde sen arvo on noussut, lisääntynyt; göra framsteg ^ ngt edistyä jssk; överträffa ngn

^ flit (räkning) voittaa jk ahkeruudessa, uutteruudessa (laskennossa; olla parempi laskennossa); vrt. m. po. hakusanoja! D. (erl.prp., konj.): du gjorde rätt ^ att hjälpa honom teit oikein auttaessasi häntä; han sätter sin stolthet ~ att vara först hänen ylpeytenään on olla ensimmäisenä; framgångens hemlighet ligger ^ att klokt begagna sig av omständigheterna menestyksen salaisuus (salaisuutena) on se, että osaa viisaasti käyttää vallitsevia olosuhteita hyväkseen; ^ det (att) silloin (samalla, juuri) kun; o. för inspektion tarkastettavana, -ksi; ~ o. för sig sinänsä, itsessään; ^ o. med antagandet av detta anbud tähän tarjoukseen suostuessa(an); ^ o. med att niin pian kuin. II. (adv.) sisässä, -ssa (jät. väl. kääntämättä): en vas med nejlikor ~ maljakko ja siinä neilikoita; (us.) neilikkamaljakko; ^ med dig bara! veteen vain!

I (prs. prn.) (vanh.) te. iakt (adv.) ks. 2. akt. iakt||taga IV2 tr 1. ottaa huomioon, huomata, havaita; som kan havaittavissa (oleva). 2. (kuv.): föreskrifter ottaa määräykset, käskyt huomioon; noudattaa käskyjä, määräyksiä; ^ diet noudattaa ruokavaliota; ~ försiktighet noudattaa varovaisuutta, olla varovainen; -tag försiktighet! varovasti! ^ tystnad pysyä vaiti, vaiteliaana, -tagande -t 1. huomioon ottaminen, havaitseminen. 2. noudattaminen, -tagare huomioitsija, havainnoitsija. -tagbar havaittav(iss)a. iakttagelse -n -r havainto, -förmåga -n

havainto-, huomio|kyky. ianspråktagande -t vaatiminen itselleen; käyttäminen, käytäntöön ottaminen.

274

ientifiera I-balk H-rauta.

ibfrisk -t iberiläinen; I~a halvön Iberian niemimaa, (nyk.) Pyreneiden niemimaa, ibis -en -ar (el.) iibis, ibland I. (prp.) ks. bland. II. (adv.) välistä, väliin, joskus; ^ skrattar hon, ~ gråter hon hän väliin (vuoroin) nauraa, väliin (vuoroin) itkee, icke (adv.) ks. intedess (desto) mindre sittenkin, kuitenkin; siitä huolimatta; ^ krigförande ei sotaa käypä; ^ skyldig syytön.

icke-angreppspakt -en -er (valt.) hyökkää-

mättömyyssopimus. icke-fackman ei-ammattimies, (leik.) maallikko.

id -en -ar (kai.) säyne, säynävä, säynäs. idag ks. dag 1.

idas id(e)s, iddes idits, itts itr (dep.) viitsiä; jag iddes inte en viitsinyt, ide -t -n (karhun, mäyrän) pesä; ligga i ~

nukkua talviunta, idé -(e)n -er aate, ajatus, käsitys, kuvittelu; fix ~ päähänpiintymä; tili skådespelet fick han näytelmän ajatuksen hän sai, keksi; detta gav mig ~n (till) tästä sain (sen) ajatuksen; falla på den johtua ajattelemaan; ingen skulle falla (komma) på den kukaan ei keksisi ajatella sellaista; få (komma på) en ~ saada ajatus, johtua ajattelemaan; jag fick den sain, keksin sen ajatuksen; han har besynnerliga <—'er hänellä on merkillisiä ajatuksia, päähänpistoja; jag har ingen ^ om hur detta skall göras minulla ei ole aavistustakaan siitä, miten tämä olisi tehtävä; det är ingen <—' ei siitä ole mitään hyötyä, ide||al I. -et - ihanne; ~et jör en man miesihanne. II. -t -are ihanteellinen, -alispra I tr ihannoida, -alisk -t ks. ideal II. -alism -en ihanteellisuus, -aljst -en -er ihantelija, idealisti; haaveilija, ideal||kvinna ihannenainen. -samhälle ihanneyhteiskunta.

idé||association (fil.) mielleyhtymä, -debatt valtiollinen, kulttuuri [kiista. -drama (näyt.) aate|draama, -näytelmä, ideell -t -are aatteellinen; henkinen, ylevä;

^ förening kulttuuriyhdistys, idé||fattig -t niukka-, lattea-aatteinen, aatteeton. -flykt aatteen lento, ajatuksen riento.

idegran -en -ar (ksv. Taxus baccata) marjakuusi.

idel (a. tpm.) pelkkä; jag är ~ öra olen pelkkänä korvana.

idelig (a.), ideligen (adv.) taukoama|ton, -tta; alitui|nen, -sesti. identifiera I tr tunnistaa; todistaa, todetahenkilöllisyys; samastaa. -ering -en tunnistaminen; henkilöllisyyden toteaminen; samastaminen, identisk -t sama, samanlainen, yhtäpitävä; tvillingar identtiset, peruyhtäiset kaksoset.

identitet -enhenkilöllisyys; samuus, yhtäpitävyys. -sbevis henkilö(llisyys)todistus, -sbrickajsot.) tuntolevy. -skört henkilö|to distus, - kortti.

ideo|]logi -en -er ideologia, oppi. -lpgisk -t

ideologinen, opillinen, oppi-, idé||rik -t runsasaatteinen, aatteikas. -värld

aatemaailma, idi||om (-o:) -et - murre; kieli; puheenparsi, -omatisk -t jllk kiele(nkäyto]lle ominainen.

idiosynkrasi -(e)n -er idiosynkrasia, liika-

herkkyys.

idipt (-u:) -en -er (lääk.) heikkomielinen, tylsämielinen; en ~ till talare tylsä puhuja; din senkin tylsimys! idioti -(e)n -er heikkomielisyys, hupsuus, hölmöys; ~(er) (kuv. m.) typerät, tylsät ajatukset, idiptisk -t tylsä, tylsämielinen, typerä.

1. idiotism -en tylsämielisyys, houkka-maisuus, hupsuus.

2. idiotism -en -er kielellinen omituisuus, idiptsäker -t ylen helppohoitoinen ja varma, kenen tahansa hoidettavissa oleva laite (joka ei missään tapauksessa voi aiheuttaa onnettomuuksia).

idissla I tr, itr märehtiä (m. kuv.). -re -n-

(el.) märehtijä(t). idka I tr harjoittaa (ammattia), -re ks.

närings~ ym. idog (-U-) -t -are uuttera, uuras, ahkera, -het -en uutteruus, ahkeruus, idol (-o:) -en -er 1. jumalankuva, epäjumala. 2. palvonnan kohde, idrott -en -er urheilu; fri (allmän) <—' yleis-, kenttä|urheilu. -a I itr urheilla, harrastaa urheilua, idrotts||dag urheilupäivä(t). -evenemang urheilutapahtuma, -flicka urheilijatyttö. -förbund urheiluliitto, -förening urheiluseura. -gren urheilulaji, -instruktör urheiluohjaaja. -intresse urheiluharrastus, -intresserad urheiluun innostunut, -klubb urheilukerho, -ledare urheilujohtaja, idrottslig -t urheilullinen, urheilu-, idrotts||liv urheiluelämä, -man urheilumies, urheilija, -märke urheilu merkki, -nyheter urheilu-uutiset, -pian urheilukenttä. -plats ks. ed. -sida (san. läh.) urheiluosasto. -språk urheilukieli, -stjärna huippu-, tähti|urheilija. -term urheilusa-na. -tidning urheilulehti, -tävling -en -ar urheilukilpailu (t).

g — ihjäl ihj ids ks. idas.

idyll -en -er idylli, -isk -t idyllinen.

if^ll (konj.) jos, mikäli.

if^tt ks. 2. fattl.

ifjpl ks. fjol.

ifred ks. fred.

ifr|ga, -komma ks. fråga I. -satt -a kysymyksessä oleva, ehdotettu, puheena oleva; kyseen-, epäilyksen [alainen, -sätta V ks. fråga I. -varande kyseessä oleva, asianomainen (ao.), puheena oleva (po.). ifr|n (prp., adv.): nu är jag ~ den saken nyt olen päässyt eroon (erossa) siitä asiasta; inte komma ~ ngt olla pääsemättömissä jstk; hon var alldeles ~ sig hän oli aivan suunniltaan; var har du fått det mistä sen tiedät? mistä olet sen saanut, kuullut? (Yrt. från eri. vrb. pain. part., yhd. varifrån ym.). iför|a II1 tr: ~ ngn ngt pukea jtk jnk päälle; -d baddräkt uimapukui|nen, -sena; uimapuvussa; ^ sig ngt pukea jtk päälleen, (juhl.) ottaa jtk ylleen, ig|el -eln -lar (el.Hirudo) iilimato, juotikas. igelkott -en -ar (el. Erinaceus europaeus) siili.

igen (adv.) 1. jälleen, uudelleen; gör inte om det r^! älä tee sitä enää toiste (toista kertaa); behöver du pengar nu joko taas tarvitset rahaa? vad heter han nu mikäs hänen nimensä (taas) olikaan? om o. om ~ yhä uudelleen. 2. takaisin; jag kommer strax (snart) >—' tulen heti (pian) takaisin. 3. kiinni, suljettuna): han slog ~ dörren hän pani kiinni (sulki) oven. (Vrt. po. vrb. pain. part.) igenkännings] | märke, -tecken tuntomerkki.

igen||kännlig -t tunnettav(iss)a, på jstk. igenom (prp., adv.): dagarna ~ päiväkaudet, kaiket päivät, kokonaisia päiviä; hela året (livet) ~ kautta koko vuoden, kautta koko elämänsä ajan; gråta hela natten ~ itkeä koko yö (läpeensä); tvärs r^ suoraan läpi; (vara) ~ ngt päässyt (läpi) jstk, jk jäänyt taaksepäin; läpäissyt (tutkinnossa).

iglo(o) -n -s, -er eskimomaja, iglu. ignorera (injo-) I tr olla tietämätön; jättää huomioon ottamatta; sivuuttaa; olla välittämättä, igång ks. gång 2.

igång|| sättande -1, -sättning -en käyntiin-pano, (aut.) käynnistäminen, igår ks. går.

ihjäl (adv.) kuoliaaksi; arbeta ~ sig raataa itsensä kuoliaaksi, piloille; frysa ~ paleltua kuoliaaksi; slå ~ ngn tappaa, surmata; iskeä kuoliaaksi; han föll ned o. slog ~ sig hän putosi ja loukkaantui

kuoliaaksi; skratta ~ sig nauraa meneh-tyäkseen, katketakseen; svälta ~ nääntyä nälkään. (Vrt. m. po. vrb. pain. part.) ihQP kokoon, yhteen. (Vrt. m. po. vrb pain. part.)

ihåg (adv.): komma ~ 1. muistaa; komma ~ ngn (ngt) muistaa jk (jtk). 2. muistaa (ettei unohda); kom~ att ni skall gå till posten! älkää unohtako, että teidän on käytävä postissa! komma ~ ngt panna jtk mieleensä, pitää mielessään. 3. (osoit-Jtaa huomaavaisuutta): komma ~ ngn i sitt testamente muistaa jtk testamentis saan.

ihågkomm[a V tr muistaa; vrt. ihåg 3.; han blev -en häntä muistettiin, ihålig -t -are ontto; m. tyhjä, ihålighet ontelo; (kuv.) tyhjyys, ihållande (tpm.), ihållig -t -are pysyvä, kestävä, lakkaamaton, taukoamaton, yhtämittainen; hellittämätön, sitkeä, ihärdig -t -are uuttera, uuras; vrt. ihållande; arbeta ~t tehdä uutterasti työtä; neka itsepintaisesti kieltää, -het -en uutteruus, hellittämättömyys, sitkeys; itsepäisyys. ik$pp ks. kapp.

ikiäd|a II1 I. tr: ~ ngn ngt pukea jnk päälle jtk; vara -d ngt olla jhk pukeutunut; jtk yllä; -d frack hännystakki yllä; frakkipukui|nen, -sena; (j.) hännystakissa. II. rfl. ~ sig ngt 1. pukeutua jhk, pukea jtk päälleen, ylleen. 2. (kuv.) ^ sig ansvar (förpliktelser) ottaa (kantaakseen) vastuu (n) jstk, mennä sitoumuksiin, ikgn (-o:) -en -er (kr.kat.) ikoni, pyhimys-

kuva. ikr$ft ks. kraft.

ikraftträdande -t voimaan tulo. ikring ks. omkring. iktyologi -(e)n kalatiede, ikull ks. omkull. ikv$ll ks. kväll.

1. ü -en -ar (mtr.) tuulenpuuska, vihuri.

2. il -et pl ks. ilgods; skicka ngt som ~ lähettää kiitotavarana.

1. ila I itr (prs.): det i tänderna (på mig) hampaita (ni) vihloo.

2. ila I itr kiitää; kiirehtiä; tiden ~r aika rientää, kuluu (nopeasti); ^ bort kiitää pois; ^ förbi ngn kiitää jnk ohi.

itøndsätta V ks land; vrt. landsätta. ilastning -en -ar lastaus, il||bud pikaviesti, -gods (raut.) kiitotavara; (vanh.) pikatavara; som ~ kiitotavarana, -godsexpedition kiitotavaratoimisto. illa (adv.) huonosti; pahasti; behandla ngn ~ kohdella jtk pahoin, huonosti; få ~ lov att göra ngt pakko tehdä jtk; det kan gå ~ siinä voi käydä huonosti, för honom

hänelle; gå ^ åt ngn pahasti morkkailla jtk; jag har intet ~ gjort en ole tehnyt mitään pahaa; göra ngn ~ tehdä jllk pahaa (m. kuv.); aiheuttaa vahinkoa; han har gjort mig mycket ~ hän on tehnyt minulle kovin pahaa; göra sig ~ i handen loukata kätensä; ha ~ att vara (Suom. r.) tuntea olonsa huonoksi; höra ~ kuulla huonosti; ta (ngt) ~ upp pahastua jstk; ta inte ~ upp att jag älkää pahastuko vaikka minä; tala ~ om ngn puhua pahaa jstk, panetella, parjata jtk; tänka ~ om ngn ajatella jstk pahaa; vara ~ rädd (att) pahoin pelätä että; när det nu går så r^j (för oss) koska (meidän) asiat kerran ovat niin hullusti; det vore inte (alis) om ei olisi lainkaan hullummaksi jos, vaikka; det var inte så ~ som jag fruktade ei se ollutkaan niin pahaa kuin pelkäsin; det var inte så ~ menat ei ollut niin pahasti tarkoitettu; det är (var) inte tuopa ei kuulosta(nut) ollenkaan hullummalta! inte ei hullumpaa, ei hullummaksi! vilja ngn ~ tahtoa, suoda toiselle pahaa; önska ngn ~ toivottaa toiselle pahaa, onnettomuutta; ~ anskriven huonoissa »kirjoissa»; ~ skadad (sjuk) pahasti loukkaantunut (sairaana); ^ tåld vastenmielisesti nähty (suvaittu); med ~ dold skadeglädje huonosti salaten vahingonilonsa; ~ kvickt kirotun nopeasti, sukkelaan.

illa||luktande (a. tpm.) pahanhajuinen, -mående I. -t pahoinvointi, paha elämä. II. (a. tpm.) pahoinvoipa; jag

känner mig ~ voin pahoin, huonosti, -sinna|d -t pahansuopa. -sittande (a. tpm. vaat.) huonosti käypä, huonosti »istuva», -smakande (a. tpm.) pahanmakuinen, illdåd paha työ, ilkityö, tihutyö. illegg.1 -t -are laiton, illegitim -t laiton; (lps.) avioton, ill|er -em -rar (el. Putorius putorius) hilleri, lahokas.

ill||fundig -t -are ks. illistig. -gärning ilkityö, tihutyö, -gärningsman pahantekijä, tihutyöntekijä, illistig -t ilkeä, kiero, salakavala, juonikas.

-het kavaluus, ilkeät juonet, kierous. illitterg,t - -are oppimaton, vailla kirjallista oppia.

illmarig -t -are viekas, juonikas; veitikka-mainen.

illojal -t -are epärehellinen; lainvastainen; uskoton; vilpillinen; ~ konkurrens (kaup.) vilpillinen kilpailu, ill||parig -t -are ks. illmarig, -tjut hirveä huuto, ulvonta, karjunta, -tjuta IV3 itr kiljua kuin puukko kurkussa, -tyckt (Suom. r.) pahastunut, suuttunut.

276illumination -

illumin||ation juhlavalaistus, -era I tr 1.

juhlavalaista, panna toimeen juhlavalaistus. 2. (ksk.) koristaa t. värittää käsikirjoituksia.

illusiQn -en -er haave, kuvitelma, harha|-luulo, -näky, -kuvitelma; göra sig ~er om ngt kuvitella jtk jnk suhteen, illusionjst -en -er taikuri, taikatemppujen tekijä.

illusprisk (-su:) -t eksyttävä, pettävä(n samannäköinen); todentuntuinen; tyhjä, näennäinen; för att göra det hela mera >—'t tehdäkseen asian todentuntuisemmaksi. illust|er -ert -rare loistelias, maineikas, kuulu.

illustration -en -er kuvitus, selitys; kuva; kaunistelu, -sjmaterial kuva-aineisto, illustratör -en -er kuvittaja, illustrera I tr kuvittaa; havainnollisesti

kuvailla; selittää (esimerkein), ill|| vilja pahansuopuus, kademielisyys, ilkeys. -villig -1 -a pahansuopa, -vrål hirveä huuto, karjunta, -vråla I itr kauheasti kiljua, karjua, ilmarsch (sot.) pikamarssi. ilning -en -ar vihlonta; i en tand hampaan vihlominen, il||paket pikapaketti. -samtal (puh.) pika-puhelu.

ilska -n kiukku, vihaisuus; låta sin ~ gå ut över ngn purkaa kiukkunsa jnk niskaan; av '—kiukuissaan, -s I itr (dep.) (Suom. r.) (haava, ajos yms.) ärtyä, ilsk|en -et -nare kiukkuinen, raivoisa, över (för) jstk, på ngn jllk; telefonen ringde -et puhelin soi vihaisesti; kuului äkäinen puhelinsoitto.

ilskna I itr: tili kiukustua, raivostua, il|| tåg kiitojuna. -telegram pikasähke. imaginär (-masi-) -t kuviteltu, epätodellinen; ~t tal (mat.) imaginaariluku. imbecill -t (lääk.) vähämielinen, houkkio. imitation -en -er jäljittely; (tkn.) jäljitelmä, mukaelma, imitatpr -en -er jäljittelijä. imitera I tr jäljitellä, mukailla, immja I. -an huuru, höyry, (ikkuna)hiki; det är ~ på fönstret ikkuna on hiessä. II. I itr, rfl. ~ sig (prs.) hikeentyä; det '—r (sig) på fönstret (fönstret ^r sig) ikkuna vetäytyy hikeen, hikeentyy, immanent (a.) jssk asuva, läsnä oleva, immateriell -t aineeton, henkinen, immatrikulera I tr (sisään)kirjoittaa; kirjoittaa nimikirjaan.

immig -t -are höyryinen, huuruinen, (ikkuna) hikinen, immigrant -en -er maahanmuuttaja, immigratipn -en maahanmuutto, siirtolaisuus.

- inackordera ina

immigrera I itr muuttaa maahan, imm||un -t -are (tartuntaa) vastaanottama-ton. -unisera I tr saattaa tartuntaa vas-taanottamattomaksi. -unitet (tartunnan) vastaanottamattomuus; (iak.) loukkaamattomuus, imorgon, imorron huomenna, imorse ks. morse.

imperativ -en -er 1. (kiel.) imperatiivi.

2. -et (fil.) käsky, (sisäinen) velvollisuus, imperator -n -er imperaattori. imperfekt(um) -et (kiel.) imperfekti, imperialis||m -en imperialismi, -t -en -er imperialisti, -tisk -t imperialistinen, imperijum -et -er imperiumi; maailmanvalta.

impertinent - -are näsäviisas, tungetteleva, imponera I itr tehdä mahtava vaikutus, vaikuttaa; herättää kunnioitusta, -nde (a. tpm.) mahtavan vaikutuksen tekevä; kunnioitusta herättävä, impopularitet epäsuosio, impopulär -t -are ei suosittu; epäsuosiossa, import -en (maahan)tuonti, från jstk, tili jnnk. -artikel tuontitavara, importera I tr tuoda, tuottaa (maahan), från jstk, till jnnk; ~de varor maahan tuodut, tuontitavarat, importfirma tuontiliike. -förbud tuontikielto. -licens tuontilupa, -restriktioner tuonninrajoitukset, -tuli tuontitulli, -vara tuontitavara, importer -en-er (maahan)tuoja, (-)tuottaja. importöverskott tuonti|enemmyys, -yli-jäämä.

imposant - -are mahtava (n vaikutuksen tekevä).

impregnera I tr (tkn.) kyllästää, imeyttää. impregneringsmedel kyllästysaine, kylläste.

impressari|o -on -er impressaari. impression||ism -en (taid.) impressionismi, -jst -en -er impressionisti, -istisk -t impressionistinen.

improduktiv -t -are tuottamaton, improvisation -en -er improvisaatio; hetken-, tilapää| tuote, improvisera I tr, itr hetkessä toimeenpanna, järjestää, luoda; improvisoida, impuls -en -er sysäys, heräte, kiihotin, kiihoke.

impulsiv -t -are herkkämielinen, hetken

mielijohteita seuraava, välitön, in (adv.) sisään; kom / tulkaa, käykää (tule, käy) sisään! dit ~ sinne niin, tuonne noin; hit tänne näin! gå långt ~ i skogen mennä syvälle metsän uumeniin; längst kaikkein sisimmäs; till långt ~ på natten pitkälle yöhön, in||ackordera I tr antaa täysihoitoon;

^ sig mennä täysihoitoon; vara rsd olla täysihoidossa, -ackordering -en 1. (abstr.) täysihoito. 2. -ar (hnk.) täysihoito-lainen; ha (ta emot) ~ar pitää (ottaa vastaan) täysihoitolaisia. -ackorderings-ställe täysihoitola. inalles kaiken kaikkiaan, in|jandas I tr (dep.) hengittää sisään, -andning -en sisäänhengitys. -arbeta|d -t kotiutettu; hyvän maineen, menekin saavuttanut; väl rs på marknaden markkinoilla hyvän menekin (ja maineen) saavuttanut. in$tt ks. natt.

in||avel umpisiitos. -begrepp -et käsite; ett rs av jnk (itse) käsite, -begripja IV1 tr 1. sisältää, käsittää; lukea, i jhk. 2. vara -en i ett samtal olla syventyneenä keskusteluun. -beräkna I tr lukea, laskea mukaan; alit rst kaikki mukaan luettuna; materialkostnaderna >—'de aineenhankinta-kustannukset mukaan luettuina, -bespara I tr säästää, -besparing-en-ar säästö, -betala I tr maksaa, på ett konto tilille, på posten postiin, -betalning maksu, -betalningskort maksukortti, -billa I I. tr: rs ngn ngt uskotella jllk jtk; det kan du inte rs mig sitä et saa minua uskomaan. II. rfl. rs sig luulotella, kuvitella, -billning -en -ar luulo(ttelu), kuvitelma, inbillnings!|foster hourekuva, haave, -förmåga, -kraft mielikuvituksen voima, mielikuvituskyky. -sjuk -t: han är rs hänen sairautensa on pelkkää kuvittelua, inbilsk -t -are omahyväinen, itserakas, suuriluuloinen. -het omahyväisyys, itserakkaus.

in||bindning -en (kirjs.) sidonta; side. -bit|en -et -na piintynyt, syvään juurtunut. -bjuda IV3 tr pyytää sisään; ^ tili supé tisdagen den 3 mars pyytää illallisille tiistaiksi maalisk. 3 päiväksi, -bjudan ks. -bjudning, -bjudande (a. tpm.) kutsuva; houkutteleva, viehättävä, -bjudare -n - kutsuja, -bjudning -en kutsu; utjärda en rs (tili ngn) lähettää kutsu jllk. -bjudningskort kutsukortti, -blandad ks. -syltad, -blandning -en sekaantuminen, sekoittaminen, i jhk. in btønko ks. blanko. inj|blick ~en ~ar tieto; käsitys; få rs i ngt saada tietoa, vihiä jstk; päästä perehtymään jhk; ge (ngn), låta ngn få en rs i ngt perehdyttää jhk, antaa vihiä, tietoja jstk. -bringa V tr: rs ngn ngt tuottaa jllk jtk; affären rsr mycket liike tuottaa erittäin hyvin, -bringande (a. tpm.) tuottava; tuottoisa, -bromsning jarruttaminen, upprepade rsar yhä uudelleen jarruttaminen.

inbrott -et 1. tulo; före nattens rs ennen yön tuloa; vid mörkrets rs pimeän tul-le|n, -ssa; vid dagens rs päivän koitteessa; en ny tids rs uuden ajan sarastus, koitto. 2. - (väkivalloin) murtautuminen, murto; göra (föröva) rs

tehdä murto, murtautua, inbrotts||försäkring (vak.) murtovakuutus. -stöld murtovarkaus, -tjuv murtovaras.

in||bryta IV6 itr murtautua jhk; (päivä) koittaa, -brytning -en (sot.) sisäänmurto. -buktning -en -ar mutka, painuma (sisäänpäin). -bund|en -et (kirj.) sidottu; -nare (hnk.) umpimielinen, pidättyväinen, -bundenhet umpimielisyys. -byggare asukas, -bygg|d -t rakennuksien ympäröimä; kiinteä. -bädda|d -t (kuv.) peittynyt jhk, jnk peitossa; ~ i grönska rehevän vihannuu-den keskessä. inbördes (a. tpm.) keskinäinen; ^ testamente keskinäinen testamentti, -krig si-sällis-, kansalais|sota. incitament -et - kiihoke, ärsyke; (alkusysäys.

indefinjt epämääräinen; rsa pronomina

(kiel.) indefiniittipronominit, in|| dela I tr jakaa, -delning -en jako. -del-ningsgrund jakoperuste, -delt militär

(hist.) ruotu(sota)väki. index -en, -et - luettelo, aineisto, nimistö; (tal., mat.) indeksi; (tkn.) osoitin; (k.hist.) katol. kirkon kiellettyjen kirjojen luettelo. -bund|en -et -na ks. -reglerad, -förhöjning indeksikorotus, -reglera|d -t: rse löner indeksisidonnaiset palkat, -siff-ra, -tal (mat.) indeksiluku, indian -en -er (käns.) intiaani, -bok in-tiaani|kirja, -kertomus, -dräkt (poikien) intiaanipuku. -hövding intiaanipäällikkö, -sk -t intiaani-, -ska intiaaninainen, indiansommar jälkikesä, indiciebevis (Iak.) aihetodistus. indici|um -et -er (Iak.) todistusaihe, aihetodiste.

Indien npr Intia; Främre rs Etu-Intia; Bortre Taka-Intia. ind(i)er -n - (käns.) intialainen (hindu), indifferent -en välinpitämättömyys, -t välinpitämätön; (fys.) epämääräinen; (kern.) tehoton, epämääräinen, indignation -en paheksuminen, harmi,

närkästys, suuttumus, indignera|d -t -de pahastunut, suuttunut, indigo -n (vär.) indigo, indikativ -en -er (kiel.) indikatiivi; stå i ~

olla indikatiivissa, indikator -n -er (tkn.) indikaattori, osoitin, ilmaisin.

indirekt välillinen, (kiel.) epäsuora; ^indisk — .inflytelse

inf

anföring epäsuora sanontatapa; ^ skatt välillinen vero. indisk -t intialainen; I~a oceanen Intian valtameri.

indiskr||et - -are epähieno, tahditon; aras-telematon; varomaton, -etion -en -er tahdittomuus, epähienous, varomattomuus.

indisponera|d -t huonossa »vireessä», kunnossa; haluton; huonovointinen, indisposition -en huono kunto, heikko vointi, huono »vire»; haluttomuus, indi||vjd -en -er yksilö; en avsigkommen ~ rappiolle, hunningolle joutunut hnk. -vidualism -en individualismi, yksilölli-syysoppi. -vidualjst -en -er individualisti, -viduell -t yksilöllinen, indo||europé (s.), -europeisk -t indoeurooppalainen.

indol||ens -en välinpitämättömyys, saamattomuus, tunteettomuus, tylsyys, velttous, -ent - -are välinpitämätön, saamaton; tylsän tunteeton; vrt. ed. Indonesien npr (mnt.) Indonesia, in||draga IV2 tr vetää sisään; lakkauttaa; palauttaa; periä, velkoa, -drag|en -et -na sisään vedetty; lakkautettu, lopetettu; han får körkortet -et häneltä otetaan (rangaistukseksi) ajokortti pois; föra ett -et levnadssätt, leva -et elää yksinäistä elämää, (m.) niukoissa oloissa, -dragning -en lakkauttaminen jne.; dömes till ^ av körkortet tuomitaan menettämään ajokorttinsa. -dragningsstat: komma (sättas) på ^ joutua lakkautuspalkalle, (kuv.) niukemmalle elannolle; leva på ~ elää hyvin säästävästi. -driva IV1 tr periä (vaatia ym.); ^ skatter periä veroja, -drivning -en periminen; lämna ngt till ~ jättää perittäväksi, induktion -en johtaminen (yksityiskohdasta yleisempään); (shk.) induktio, -s|ap-parat (shk.) induktiokoje. -s|ström induktiovirta, industri -(e)n -er teollisuus, teollisuusyritys.

industrialisera I tr teollistaa, -isering teollistaminen, -tuminen. -jsm industrialismi; teollistuminen, industriarbetare teollisuustyömies. industriell -t teollisuus-; teollinen, industri||gren teollisuudenhaara, -idkare teollisuudenharjoittaja. -land teollisuusmaa. -område teollisuusalue, -ort teollisuuspaikkakunta. -stad tehdaskaupunki. ineffektiv -t -are tehoton, inemot (prp. tav.) kohti; suunnilleen; ^ aftonen illan suussa; det var ~ 300 personer (siellä) oli kolmisensataa henkeä; ^ femtio år viitisenkymmentä vuotta; ~

hundra gånger satakunta kertaa; ^ tusen tuhatkunta, in||etsa I rfl.: ~ sig syöpyä, -fall 1. maa-hanhyökkäys. 2.

mieleenjohtuma, päähänpisto; han fick det ~et hänen pisti päähänsä. -fall|a IV2 itr (vihollinen) hyökätä maahan. 2. tapahtua, sattua; födelsedagen -er på en söndag syntymäpäivä sattuu sunnuntaiksi. 3. tulla mukaan (puuttua) keskusteluun, -falls vinkel (fys.) tulokulma.

inf$m -t -are halpamainen, katala, inhottava, pahamaineinen, infønt -en -er (hist. Esp., Port.) prinssi, infanteri -(e)t (sot.) jalkaväki, -regemente jalkaväkirykmentti, -st -en -er jalkaväkisotilas.

infantil -t -are (lääk.) lapsellinen, lapsenomainen; lapsen kehitysasteelle jäänyt, infantinn|a -an -or (hist. Esp., Port.) prinsessa.

in||fart, -fartsväg (sisään)ajotie; ajo-portti. -fatta I tr panna kehyksiin; ^ ädelstenar i guld kiinnittää jalokiviä kultakehyksiin, -fattning kehys, infektera I tr (lääk.) tartuttaa, infektion -en -er (lääk.) tartunta, -s|sjuk-dom tartuntatauti, (ent. tav.) tarttuva tauti.

infernalisk -t hornamainen, helvetillinen, inferno -t -n inferno, horna, helvetti, infiltration -en tiivis|tys, -tyminen, -tä-minen; infiltraatio, (valt.) soluttautuminen.

infinjt (tpm.) loppumaton, rajaton; (kiel.) infiniitti-.

infinitiv -en -er (kiel.) infinitiivi; stå i ~ olla infinitiivissä, -märke infinitiivin tunnus.

infinna IV4 rfl. ~ sig saapua, tulla jhk.

inflamm||ation -en -er (lääk.) tulehdus, -era I tr tulehduttaa; bli (~s) tulehtua.

inflation -en (tai.) inflaatio. infli(c)ka pistää väliin (lauseita) sanoja; puuttua puheeseen, influens -en (shk.) influenssi. -a -n (lääk.)

nuhakuume, lentsu, influera I tr, itr: ~ på ngn (ngt) vaikuttaa jhk.

in||flygning -en (Int.) 1. lento jllk alueelle. 2. tulo, lentäminen. 3. koelentäminen. -flyta IV6 itr 1. (nst.) virrata, juosta, valua jhk. 2. (rh.) kertyä, tulla; låta ~ i en tidning julkaista sanomalehdessä, panna sanomalehteen, -flytande -t vaikutusvalta); ha (utöva) ~ på ngt vaikuttaa jhk. inflytelse -n -r vaikutus; vaikute; röna ~

av ngt saada vaikutteita, vaikutusta jstk. -rik -t -are vaikutusvaltainen, in||flytta I itr muuttaa (maahan siirtolaisena); vrt. flytta in. -flytta|d -1 (maahan) muuttanut, -flyttning muutto (paikkakunnalle, asuntoon); våning färdig för ~ muuttovalmis huoneisto, -flöde (vesist.) laskupaikka, -foga I liittää jhk, sisään, -fordra I tr vaatia; velkoa, periä (saatav.) inform||ation -en -er ilmoitus, tiedonanto, ohjaus, tiedotus, -ativ -t valaiseva, selittävä. -m£itor -n -er kotiopettaja, -atorisk -t ks. -ativ. informera I tr tiedottaa, ilmoittaa, ngn om ngt jllk jtk; han är mycket väl ~d hän on erittäin hyvin perillä kaikesta; ^ sig hankkia (tarvittavia) tietoja.

infraröd|d -tt (val.) infra-, ultra|punainen. in[|fria I tr maksaa, lunastaa; ^ sitt löfte täyttää lupauksensa; våra förhoppningar r^des inte toiveemme eivät toteutuneet, -frus|en -et -na jäätynyt, jäässä, (m. kuv.).

infusion -en -er (lääk.) haude (neste), uutos, -sdjur (el.) lima-, liko|eläimet. in||fånga I tr pyydystää, saada siepatuksi kiinni; polisen ~de tfuven poliisi sieppasi varkaan kiinni, -fäll|d -t upotettu (sisään); ^ bild tekstissä oleva kuva. -fö|dd -tt (paikkakunnalla, maassa) syntynyt; syntyperäinen; ^ stockholmare syntyperäinen tukholmalainen; en ~ alkuasukas, -föding -en -ar alkuasukas, -för (prp.) edessä, eteen; (kuv.): ^ detta faktum ottaen huomioon tämän tosiasian.

infö́r|a II1 tr 1. tuoda, tuottaa (maahan), till, i jhk. 2. tuoda; -d på marknaden tuotu markkinoille. 3. ottaa, lisätä kirjaan (luetteloita yms.). 4. ^ en annons i tidningarna julkaista ilmoitus sanomalehdissä (panna ilmoitus -lehtiin); ^ en artikel julkaista kirjoitus. 5. ottaa käyttöön.

in||förliva I tr yhdistää, liittää; provinsen ^des med grannstaten maakunta liitettiin (yhdistettiin) naapurivaltioon; han ~de tavlan med sina samlingar hän liitti taulun kokoelmiinsa, -förpassa I tr: ^ ngn i fängelse passittaa vankilaan, -för-sel-ra 1.(maahan) tuonti. 2.^ i lön palkan-pidätys. -förskaffa I hankkia; ^ upplysningar hankkia

tietoja, -förskriva IV1 tr tilata, tuottaa (ulkomailta), ingalunda (adv.) ei suinkaan, ei millään muotoa.

inge (ingiva) V tr 1. antaa, jättää. 2. vaikuttaa; (nën) respekt (förtroende) herättää jssk kunnioitusta (luottamustaf;

^ ngn mod valaa jhk rohkeutta; ^ ngn den tanken saada jk siihen ajatukseen, ingefära -n inkivääri, ing|en (indf.) 1. (yhd.) ei mikään, ei kukaan; ^ annan ei kukaan muu; för ~ del ei ollenkaan, ei lainkaan; -et som helst ansvar ei mitään vastuuta; jag har så gott som -a utsikter att få platsen minulla ei ole juuri lainkaan toiveita paikan saamisesta; vrt. ingenting. 2. (its.) ^ kan säga det sitä ei osaa kukaan sanoa; jag ville låna hans kniv, men han hade ~ olisin lainannut hänen puukkoaan, mutta hänellä ei ollutkaan (puukkoa); ^ av oss (alla) ei kukaan meistä (kaikista); ^ av dessa böcker ei yksikään näistä kirjoista, ingendera (indf.) ei kumpikaan. 1. (yhd.) brodern ei kumpikaan veli; ei kumpikaan veljeksistä; på ~ sidan ei kummallakaan sivulla, puolella; ~ delen ei kumpikaan osa, kumpikaan puoli. 2. (its.) ei kumpikaan; ^ vill vika kumpikaan ei aio väistyä.

ingeni|um (-je:) -et -er äly, lahjakkuus, ingenjör (-sen-) -(e)n -er insinööri, -(s)trupper pl (sot.) pioneerijoukot, -s| vetenskap insinööritiede, ingenmansland (sot.) ei-kenenkään maa. ingenstans (adv.) ei missään; jag går ^ en mene minnekään; det kommer du ~ med sillä et pääse eteenpäin, et mihinkään.

ingenstädes (adv.) ei missään, ingenting (indf.) ei mikään, ei mitään; ^ alis ei yhtään mitään; ^ annat än ei mitään muuta kuin; ~ nytt ei mitään uutta; jag har ~ att klaga över ei minulla ole mitään valittamisen syytä; det är ~ att bry sig om ei siitä kannata välittää; det är ~ att skratta åt ei siinä ole mitään nauramista; det är ~ att tala om ei siitä kannata puhua; det är ~ att undra på siinä ei ole mitään ihmettelemistä; få något för ~ saada jtk ilmaiseksi; hon ser ~ ut ei hän ole minkään näköinen, ingenvart ks. 2. vart.

ingeny (ängseny:) -n -er (teat., oop.) nuori tyttö, -roll nuoren tytön osa. Ingermanland npr (mnt.) Inkeri, ingerman||ländare -n -ländsk -t inkeriläinen.

in||gifte suvunsisäinen avioliitto, -giva V ks. inge. -givelse -n -r mielijohde, päähänpisto; ajatus, aate; följa sin ~ noudattaa mielijohdettaan, -gjuta IV3 tr valaa, luoda; ^ mod hos ngn valaa jhk rohkeutta.

ingrediens -en -er aines, aineosa.1 ingrepp -et - toimenpide; kajoaminen,ingress — inkrånglad

ink

sekaantuminen (toisen oikeuksiin); oikeuksien loukkaus; (lääk.) käsittelytoimenpide, ingress -en -er johdanto, alkusanat, in||gripa IV1 itr (kuv.) käydä, tarttua, kajota, i jhk; puuttua asiaan, ryhtyä toimenpiteisiin, -gripande I. -t asiaan-puuttuminen; vrt.ed. II. (a. tpm.) syvälle käypä, syvälti vaikuttava, -gro|dd -tt syvään juurtunut, kiinni kasvettunut; ^ vana syvään juurtunut tapa; -tt hat vanha, veriin syöpynyt viha. ingå V I. itr 1. saapua, tulla; det underrättelser saapuu tietoja, uutisia. 2. kuulua jhk, olla osana jstk; det ingick inte i min plan ei se sisältynyt minun suunnitelmaani; det i priset se sisältyy hintaan. 3. dagen (året) ingick (tuo) päivä (vuosi) koitti. 4. ~ i svaromål antaa vastaus, vastata puolestaan, puolustaa itseään. II. tr: ~ äktenskap solmia avioliitto, mennä naimisiin, avioliittoon.

in||gående I. (a. tpm., kuv.) tuleva, saapuva; perinpohjainen. II.-t: ettfartygpå~satamaan tulossa oleva laiva, -gång 1. meno, tulo. 2. alku; från o. med nästa års ^ ensi vuoden alusta (lähtien), -gångspsalm (kirk.) saarnavirsi. inhal||ation -en (lääk.) sisään hengittäminen, henkeensä vetäminen. -$ra I tr hengittää sisään, vetää henkeensä. in||hav sisämeri, -hemsk -t kotimainen, inhibera I tr peruuttaa, kieltää (tilaisuus), inhuman -t -are epäinhimillinen, in||hysa II2 tr majoittaa, ottaa, panna asumaan. -hägna I tr aidata, panna aita ympäri, -hägnad -en -er aitaus, -hämta I tr (kuv.): ^ett försprång saavuttaa etumatka; ^ upplysningar hankkia tietoja; ^ ngns råd, åsikt kysyä jnk neuvoa, mielipidettä; ~ kunskaper hankkia (opillisia) tietoja, sivistystä; enligt vad jag saamieni tietojen mukaan, -hösta I tr korjata (satoa), inifrån I. (prp.) sisästä, -sta; ^ landet sisämaasta, maan sisäosista. II. (adv.) sisästä, sisältä, initial (-tsi-) -en -er alkukirjain; hans ~er

hänen nimensä alkukirjaimet, initiatjv (-tsi-) -et - aloite; ta ~ tehdä aloite; av eget ~ omasta aloitteestaan; på hans ~ hänen aloitteestaan; på ngns ~ jnk aloitteesta, -tagare aloitteentekijä; han är ~ hän on (tämän asian) alkuunpanija.

initiera] d (-tsi-) -t asioista perillä oleva, injaga I tr (kuv.): ^ skräck hos ngn herättää jssk pelkoa, saattaa jk pelon valtaan.

injektion -en -er (lääk.) ruiskutus, ruiske, »pisto».' -sspruta (lääk.) ruiskutin, pisto-ruisku.

inkalla I tr kutsua jhk, (er.) kutsua (sota)-palvelukseen; ~s inför rätta joutua kutsutuksi (saada haaste) oikeuteen; han är ~d som vittne hänet on kutsuttu todistajaksi.

inkallelse -n -r kutsu, käsky palvelukseen, -order (sot.) palvelukseenkutsumiskäsky. inkarnation -en -er (usk.) ihmiseksi-, lihaksi | tulo; ruumiillistu|minen, -ma. in| kassera I tr rahastaa; kantaa, periä rahoja; lämna till -kassering jättää perittäväksi.

inkasserings||avgift perimismaksu, -kostnader perimiskustannukset. inkgsso: ett ~ periminen; till ~ perittäväksi.

inkast -et - 1. (jlkp.) (sivu(rajaheitto, si-säänheitto. 2. vastaväite. inklar$ra I tr (mer.) selvittää (laiva), inkludera I tr ottaa, panna, laskea mukaan, i jhk; sisällyttää, inklusive (adv.) mukaan luettuna, inkläm|d -t puristettu, puserrettu, puristuksissa, puserruksissa jssk. inkpgnito (-ong-) I. -t: bevara sitt ~ säilyttää tuntemattomuutensa, pysy(tell)ä tuntemattomana; avslöja sitt ~ ilmaista (oikea) henkilöllisyytensä. II. (adv.) tuntemattomana, salanimisenä, salaa, inkokt (keit.) säilötty, hillottu, inkomma V itr saapua; ~ med ngt jättää, ojentaa, antaa jtk; < —' med en ansökan ojentaa, jättää anomus, inkommensurøb|el -elt -la (mat.) yhteismitaton.

inkompetens -en epäpätevyys; kelpaamat-tomuus.

inkompetent epäpätevä, pätemätön, ei

oikeutettu, inkomst -en -er tulo(t); ~er o. utgifter tulot ja menot; han har goda ~er hänellä on hyvät tulot; årlig ~ vuosi-, vuotuiset tulot, -bringande (a. tpm.) tuottava, tuottoisa, -källa tulolähde, -sidan: på ~ (kirjnp.) tulojen puolell|a, -e. -skatt tulovero. inkongru$n||s epämukaisuus; epäyhtenäisyys. -t - -a epämukainen, mukautu-maton; epäyhtenäinen, inkonsekvent s epäjohdonmukaisuus, -t

- -are epäjohdonmukainen. inkorpo||r$ra I tr liittää, yhdistää (alueita), med ngt jhk; område liitosalue, -raring -en yhdistäminen, liittäminen, med jhk. in||kråm -et leivän pehmeä sisäosa; (linnun, kalan) sisälmykset, -krångla]d ~t monimutkainen.

in||kräkta I itr, tr anastaa, vallata; tunkeutua; ^ på ngt loukata jtk, kajota jhk; ^ på ngns rättigheter loukata jnk oikeuksia. -kräktare tungettelija;vallananastaja. inkubatiQnstid (lääk.) itämisaika, inkvarter||a I tr majoittaa, -ing -en majoitus. -ingsbyrå majoitustoimisto. inkvisition -en (k.hist.) inkvisitio, inkvisitionsdomstol inkvisitio tuomioistuin; kerettiläisoikeus. -orisk -t inkvi-sitorinen, inkvisitiomainen; tutkinta-, inköp -et - osto(s); göra ~ tehdä ostoksia; kosta i ~ maksaa ostettaessa, -a II2 tr ostaa, tehdä ostoja, inköpspris osto-, oma hinta; till ~ ostohintaan; sälja under ~et myydä alle ostohinnan (oman hinnan), in||kör|d -t sisään, (aut.) kuntoon ajettu, -körsport ajoportti. -lag|a -an -or 1. kanne-, hakemus | kirj a, -kirjelmä; lausunto. 2. (tkn.) sikarin sisälehdet. -lag|d -t sisään asetettu, pantu; (keit.) säilötty, hillottu; ~ sill säilykesilli; vrt. lägga ih. -land 1. sisämaa. 2. i in- o. utlandet kotimaassa ja ulkomailla, -landsis (mnt., geol.) sisämaan, mannerjäätikkö, -lastning lastaaminen, inled|a II1 tr 1. aloittaa, panna käyntiin; <—- en affärsförbindelse med ngn solmia liikeyhteydet jnk kanssa; ^ bekantskap tehdä tuttavuutta, solmia tuttavuus; ^ en debatt aloittaa väittely; ^ ett samtal aloittaa keskustelu; detta -de en ny tid tämä aloitti uuden ajan (uuden aikakauden, vaiheen). 2. ~ ngn i frestelse johdattaa kiusaukseen; vrt. 3. leda III. (in). inledare alustaja; ensimmäinen puhuja, inlednings||anförande alustus; avauspuhe.

-vis (adv.) johdannoksi, aluksi, in||lemma I tr ks. införliva; ottaa (jäseneksi). -levelse -n eläytyminen, i jhk. -

leverera I tr toimittaa jhk tavaraa, -logera (-ose:) I tr majoittaa, -lopp -et - 1. tuloväylä. 2. (vsr.) suu. -låning ottolainaus, -låningsränta ottolainaus-, talletus|korko. -låta V rfl. ~ sig antautua, på jhk, ^ sig med ngn lyöttäytyä yhteen jnk kanssa, -lägg -et - lausunto; puheenvuoro; lisä, osuus; huomautus; hans ~ i debatten hänen puheenvuoronsa; hänen osuutensa (lisänsä) keskustelussa, väittelyssä; göra ett ~ i en diskussion ottaa osaa keskusteluun, väittelyyn; käyttää puheenvuoro, in||lägga V tr: ~ gensaga esittää, panna vastalause; ~ sitt veto esittää vetonsa, -läggning -en 1. (puus.) upotustyö. 2. (keit.) a) säilöminen, hilloaminen, umpiointi; b) säilykkeet, säilömiset; ~ar säilykkeet, -läggssula (jlkn.) pohjallinen, irtopohja. -lämning -en 1. (sisään)

jättö, pano, (tavaran) vastaanotto. 2. matkatavarain vastaanotto, -lämningsbevis jättötodistus. -lämningsdag: sista r^en viimeinen jättöpäivä.

in||ländsk -t kotimainen; in- o. utländsk koti- ja ulkomainen, -lärjd -t opittu, päähän päntätty, -löpa V itr tulla, saapua, -lösa II2 tr lunastaa, -lösen: en ~ lunastus. -målning -en sekaan jauhatus, -malningsprocen t (sekaan) j auhatuspro-sentti. -målningstvång sekoitus-, jauhatus |pakko. -marsch saapuminen, tulo; fiendens i staden vihollisen saapuminen, marssi kaupunkiin, -mundiga I tr syödä, nauttia, juoda; (j.) pistää poskeensa. -muta I tr (kaiv.) vallata, -mut-ning -en -ar (kaiv.) valtaus, -mönstring (mer.) pestaus, palvelukseen otto.

innan I. (konj.) ennen kuin; ~ han kommer ennen kuin hän tulee; det dröjde inte länge ~ han fick reda på det ei kestänyt kauan ennen kuin hän pääsi siitä selville. II. (prp.) ennen; ~ kvällen ennen iltaa; ~ årets slut ennen vuoden loppua;

' dess sitä ennen; siihen asti. III. (adv.) 1. utan o. ~ sisästä ja ulkoa; förgylld både utan o. ~ kullattu päältä ja sisästä; känna ngn utan o. ~ tuntea jk perinpohjin, läpikotaisin. 2. kvällen (dagen) ~ edellisenä iltana (päivänä).

innan||döme -t -n sisusta; f ordens ~ maan sisus, uumenet -fönster sisäikkuna. -för I. (prp.) sisäpuolella; takana; han hade knappast kommit ~ dörren, så tuskin hän oli ehtinyt ovesta sisälle kun; ^ rocken takin alla. II. (adv.) sisäpuolella, sisässä; vad finns det mitä siinä on sisässä? i det ~ belägna rummet, i rummet ^ sisä-, taka|huoneessa. -hav sisämeri, -läsning sisäluku. -mäte -t -n (el.) sisälmykset; (leivän) pehmeä sisus; (hed.) (hedel-mä)malto. -till (adv.): (kunna) läsa ~ (osata) lukea sisältä; läsa ^ lukea lehdestä, paperista.

inne (adv.) 1. (paik., kuv.) sisässä, sisällä; det är kallare ~ än ute sisällä on kylmempi kuin ulkona; här (där) ~ täällä (tuolla, siellä) sisällä; längst ~ kauimpana sisällä; ^ i huset talon sisällä; mitt (djupt, långt) ~ keskellä (syvällä, kaukana) sisässä; ^ i skogen keskellä metsää, metsän uumenissa; ^ i landet keskellä maata, maan sisäosissa, sydän-seuduilla; (han är) ~ hos rektorn rehtorin luona (puheilla); vara ~ a) olla sisällä (ei ulkona); b) olla kotona; c) olla tavattavissa; han är inte ~ hän ei ole kotona (on mennyt jnnk); vara ^ i ngt olla perehtynyt jhk, perillä jstk; eftersom vi är ~ på saken koska nyt on puhe

siitä asiasta; han har vanan ~ hän tietää, miten se työ tehdään. (Ks. m. po. vrb. pain. part.). 2. (aik.): tidén är ~ (nyt) on aika käsissä, tullut; när tidén är ~ kun aika on tullut; kun niin pitkällä ollaan; den stora dagen var ~ (se) suuri päivä oli koittanut; man var ~ i september oli (jo) syyskuu käsissä, inne||bana (urh.) sisärata, -bo III itr asua alivuokralaisena. -boende I. (s.): de ~ räddade sig talon asukkaat pelastuivat; alivuokralainen. II. (a. tpm. kuv.) hans ~ natur (elakhet) hänen sisäinen luonteensa (ilkeytensä), -bruk: vara endast för ~ olla ainoastaan kotikäyttöön, -bränd: bli ~ palaa (rakennukseen) sisään, -byggare -n - asukas, -bära IV5 itr, tr sisältää, merkitä; med allt vad det innebär ynnä kaikki, mitä siitä seuraa, mitä siihen sisältyy, -börd merkitys, sisällys; kantavuus, -fatta I tr käsittää; sisällyttää, -ha V tr omistaa; '—' ett ämbete, höga poster olla, toimia virassa, korkeilla arvopaikoilla, -hav -et (Iak.) hallussapito, omistus, -hava V ks. inneha, -havare omistaja, hallussapitäjä, haltija, innehåll -et sisällys; sisältö; av följande ~ seuraavansisältöinen, -a IV2 tr sisältää; vrt. hålla IV. inne. -s|diger -t (ylen) sisäl-lökäs; kohtalokas, innehållsförteckning -en -ar sisällysluettelo. -lös -1 sisällyksetön, tyhjä (n (päiväinen -rik-t runsassisältöinen, sisällyksekäs. inne|I klänning -en (naisen) kotipuku. -liggande (a. tpm.): 1. ^ beställningar saapuneet tilaukset; ^ lager (liikkeessä oleva) varasto. 2. oheinen, mukaan liitetty; ^ översända vi oheisena (tämän kirjeen mukana) lähetämme, inner -ninrar (jlkp.) välihyökkääjä. -bana (urh.) sisärata, -dorr

sisäovi, -ficka sisätasku; povitasku, innerlig -t -are sydämellinen, harras, hellä, (rukous m.) palava; efterlängtad kiihkeästi kaivattu; ~en hartaasti;

gärna kovin mielellään; vara <—'en trött på ngt olla perin, (leik.) herttaisen kyllästynyt jhk. innerlighet sydämellisyys, hartaus; (rukous m.) palavuus. inner||sida sisäpuoli, -skär luistimen sisä-kaari. -slang (plkp., aut.) sisärengas, sisäkumi.

innerst (adv.) sisimmässä, takimmaisena;

inne sisimpänä; sisimmässään, innersta (sup.) sisin; i sitt ~ sydämensä sisimmässä.

inner||stad sisä-, keski|kaupunki. -sula

(jlkn.) pinko-, sisä|pohja. -tak välikatto, -vägg sisäseinä, -öra (an.) sisäkorva.

inne||sko kotikengät. -sluta IV3 tr liittää jhk, mukaan; ~ i sina böner muistaa rukouksissaan, -stående (a. tpm.) nostamatta oleva, nostamaton; ha pengar ~ hos ngn rahoja nostamatta jllk, jnk hallussa, -varande (a. tpm.): ~ månad tämä, kuluva kuu (kausi); ~ år tämä, kuluva vuosi, -vånare -n - asukas, innästla I rfl. ^ sig tungetella, luikertaa,

pesiytyä, hos ngn jnk suosioon, inofficiell -t epävirallinen, inom (prp.) 1. (paik.) sisällä, sisäpuolella; ^ sig sisimmässään; han tänkte ~ sig hän ajatteli itsekseen. 2. (aik.): ~ tre dagar kolmen päivän kuluessa, sisällä; ~ ett år (yhden) vuoden kuluessa, aikana; ^ loppet av ett år (yhden) vuoden kuluessa, mittaan; ^ år o. dag yön ja vuoden kuluessa; ~ kort ennen pitkää, inombords (adv.) 1. (mer.) laivassa. 2. (kuv.) ha mycket ~ olla älykäs mies; få ngt ~ saada jtk suuhunsa, syötävää, inomhus (adv.) talossa, sisässä; sisällä, -antenn sisä-, huone|antenni. -bana (urh.) sisärata, -idrott sisäurheilu. -tävling sisäurheilukilpailu (t). inom||lands kotimaassa, omassa maassa, sisämaassa, -skärs sisäsaaristossa; uloimpien saarten sisäpuolella, in||ordna I tr sovittaa, sopeuttaa, järjestää; liittää, yhdistää; (låta) sig ~ sopeutua, mukautua, -pass välihuomautus, vastaväite, -piska|d -t ovela, viekas, -planta I tr: ~ ngt hos ngt istuttaa jtk jhk (jnk mieleen), päntätä päähän, -prägla I tr: ~ ngt hos ngn teroittaa jnk mieleen; ^ i minnet teroittaa muistiin; detta har >—'t sig (~ts) i hans minne tämä on syöpynyt hänen muistiinsa, -pränta I £rks. -prägla. -pyr|d-£: ~med rök savuttunut; ~ med fördomar (kokonaan) ennakkoluulojen vallassa, sokaisema, -på (prp.): ^ bara kroppen ihoa (luita) myöten; gå ngn ~ livet käydä jnk kimppuun; till långt ~ natten pitkälle, myöhään yöhön (saakka), -rangera I tr järjestää riveihin; sijoittaa, -rapportera I tr ilmoittaa, lähettää ilmoitus, inre I. (a. tpm.) sisäinen; den ^ staden sisäkaupunki; av ^ drift sisäisen vaiston ajamana (pakosta). II. (s.) sisin; det ~ av landet maan sisäosa(t); i mitt ~ sisimmässä(ni). in||reda II1 tr sisustaa, -redning -en -ar sisustus, -registrera I tr rekisteröidä, kirjoittaa luetteloon; (kuv.) panna mieleensä. -registrering -en rekisteröinti.

inresa -n 1. passet stämplas vid, <—>n

passi leimataan (maahan) saavuttaessa. 2. ~n till staden matka kaupunkiin.

inrese||förbud maahantulokielto, -tillstånd

maahantulolupa; matkustuslupa, -visum -et matkustusviisumi; maahantulolei-maus.

inriggad: ^ båt sisähänkavene. inrikes (a., adv., tpm.) kotimaan-; ^ brev kotimaiset kirjeet; ~ handel kotimaankauppa. -departement sisäasiain|ministeriö, -departementti, -handel kotimaankauppa. -minister sisäasiainministeri, -politik sisäpolitiikka, -politisk -t sisäpoliittinen.

in||rikta I tr suunnata; keskittää; ^ sin uppmärksamhet på kohdistaa huomionsa jhk; ~ sig på ngt kohdistua, keskittyä jhk. -rikta|dt: vara~ på rc^olla kohdistu-n|ut, -eena, suuntautun|ut, -eena jhk. -riktning -en asenne, -ringa I tr saartaa, -ringningspolitik saartopolitiikka. »ristning piirros, kaiverrus; piirtokirjoitus. -rop -et 1. (huut.) huuto. 2. (huut.) huudettu esine, -ropa I tr 1. ^ ngt på en auktion huutaa jtk huutokaupasta; bli ~d (teat.) saada esiinhuu-toja. -ropning (teat.) esiinhuuto. -rota I rfl. ~ sig juurtua, -rota|d -t (kiinni) juurtunut, -ryckning (sot.)

palvelukseen tulo; tulomarssi, saapuminen, inrym|ma II1 tr 1. käsittää, (astia) vetää, sisältää. 2. vara sijaita jssk, olla sijoitettuna jhk. in||rådan: på hans ^ hänen neuvostaan; på ~ av min advokat asianajajani neuvosta. -rätta I ^asettaa, laittaa, järjestää; ^ sig järjestää olonsa ja elämänsä, -rättning -en -ar 1. laitos. 2. koneisto, laitteet. 3. (oppi-, hoito- yms.) laitos, -rökt (piippu) hyvin savuttunut. -samla I tr kerätä, koota, -samling (esine-, rahan)keräys. -samlingsställe kokoamis-, keräämis-. vastaan otto |paikka. -sats panos; göra en betydande ~ suorittaa huomattava osuus, panos; hans stora ~er i forskningen hänen suuret panoksensa, suorituksensa (ansionsa) tutkimuksen alalla, -satt 1. han har sina pengar på bank hänellä on rahat pankissa; ~a medel talletukset; ~ kapital sijoitettu pääoma. 2. vara ~ i ngt olla perillä jstk, perehtynyt jhk. inscenering (inse-) -en (teat.) lavastus, in||se V tr käsittää, huomata, -seende -t: ha ~ över ngt pitää silmällä, valvoa tk. -seg|el -let sinetti, insekt -en -er (el.) hyönteinen. ins$kt||håv perhos|haavi, -lippo, -pulver hyönteisjauhe. -samling -en -ar hyönteis-kokoelma. -ätande hyönteisiä syövä; ^ växt hyönteissyöjäkasvi. insemination (mv.) -en keinosiitos. insida sisäpuoli; nurja puoli.

284

insignier (-ingn-) pl arvonmerkit. insikt -en 1. tieto, tuntemus; komma till ~ om tulla jk tietämään, tuntemaan, käsittämään. 2. -er tiedot; han har goda ~er i matematik hänellä on hyvät tiedot matematiikassa, insiktsfull -t taitava, älykäs, viisas, insinuant - -are vihjaileva; mielistelevä, mateleva; kavala, insinuation -en -er salavihjailu, ilkeämielinen vihjaus, viittaus, insinuera I tr, itr (ilkeämielisesti) vihjailla, insistera I itr: ^ på ngt vaatimalla vaatia, tiukata; järkkymättä pysyä väitteessään, in||sjukna I itr sairastua, i jhk. -sjungning, på band (rad., elok.) nauhoitus, laulu nauhalle, på skiva levytys, (ääni)levylle. -sjunk|en -et -na (kuv.) kuopallaan; -na ögon silmät syvällä kuopissaan, insjö sisäjärvi. -fisk suolattoman veden

kala. -fiske sisäjärvikalastus. in||skeppa I tr viedä, lastata, på laivaan; ~ sig mennä, nousta laivaan, -skepp-ningshamn laivaussatama. -skrida IV1 itr ryhtyä toimenpiteisiin, puuttua asiaan, mot ngn jtk vastaan, till förmån för ngn jnk puolesta, -skridande -t ryhtyminen toimenpiteisiin, puuttuminen asiaan, -skrift -en -er piirtokirjoitus, inskription -en (sisään)kirjoitus; avajaiset; päälle-, piirto] kirjoitu s. -stal korkeakoulun rehtorin lukukauden alkajaisissa pitämä puhe. inskrivning -en (koul. ym.) sisäänkirjoitus;

(sot.) katselmus, kutsuntatarkastus, inskrivningsj|avgift (sisään)kirjoitus-, kir-joittautumis|maksu. -bok (Ruots. sot.) sotilaspassi, -område (Ruots. sot.) sotilaslääni. -skyldig (sot.) kutsuntaan saa-pumisvelvollinen. in||skränka II2 I. tr rajoittaa, supistaa, till jhk. II. rfl. ~ sig rajoittua, supistua, till jhk; ^ sig (m.) supistaa menojaan, -skränkning -en -ar rajoitus, supistus; vrt. ed. -skränkt rajoittunut; suppea; (hnk.) ahdasjärkinen; i ~ bemärkelse suppeassa merkityksessä; leva ~ elää säästäväisesti, -skränkthet -en typeryys, ahdasjärkisyys. -skärning -en -ar leikkaus, piirto, lovi, kolo, pykälä, -skärpa II2 tr: ~ ngt hos ngn teroittaa jtk jnk mieleen, -slag (kud.) kude; (kuv.) piirre; vaikute; aines; barrskog med ^ av löv-räd lehtipuunsekainen havumetsä; göra ~ (hev. kilpa-aj.) rikkoa, -smickra I rfl. ~ sig hos ngn pyrkiä liehittelemällä " jnk suosioon, -smyga IV6 rfl. ~ sig hiipiä, pujahtaa jhk; ett fel hade insmugit sig i hans kalkyl hänen laskelmiinsa oli päässyt pujahtamaan virhe, -snöa|d -tinsolvens — intaga

in t

lumen peitossa, ume en hautautun|ut, -eena.

insolven||s -en maksukyvyttömyys, -t

- -are maksukyvytön, insomna I itr nukkua, nukahtaa; (m. kuoleman uneen), kuolla, inspektera I tr tarkastaa, inspektion -en -er tarkastus, katsastus.

-s|resa tarkastusmatka, inspektor -(e)n -eri. (koul., oppii.) tarkastaja. 2. (mv.) pehtori, tilanhoitaja; (raut.) asemapäällikkö. 3. (yliopp.) inspehtori, inspek||tris, -t§r tarkastaja, in||spelning -en 1. (elo)kuvaus. 2. nauhoitus, levytys, -spelningsapparat äänityskoje. -spelningsbil (rad.) ääniauto. inspicient -en -er (teat.) toinen ohjaaja,

ohjaajan apulainen, inspiration -en innoitus; innostus, inspirera I tr innoittaa; innostaa, insprutning -en -ar (lääk.) ruiskutus, ruiske, »pisto».

installation -en -er virkaanasettajaiset;

(tkn.) asennustyöt, asentaminen, installationsföreläsning virkaanasettajais-esitelmä.

installera I tr (tkn.) asentaa; ~ ngn i sitt ämbete asettaa virkaan; ^ sig asettua jhk (olemaan).

instans -en -er (Iak.) oikeus-, hallinto-, virka-aste; (kuv.) porras; gå till högre rs mennä ylempään oikeusasteeseen, kääntyä ylemmän oikeusasteen puoleen; högsta rsen korkein oikeus; i högsta (lägsta) rs korkeimmassa (alimmassa) oikeusasteessa; gå igenom alla r^ema käydä läpi kaikki oikeusasteet in||steg: få (vinna) rs saavuttaa jalansijaa; (tapa yms.) päästä juurtumaan, leviämään; denna osed vinner allt mera rs tämä paha tapa leviää leviämistään, -stifta I tr asettaa; perustaa, -stiftare perustaja.

in|| stink t -en -er vaisto, -stinktjv -t vaistomainen.

instit||ut -et -, -ution -en -er laitos; opisto;

instituutti, instruera I tr neuvoa, opettaa, ohjata, instruktion -en -er neuvonta, ohje (et),

määräykset; ohjesääntö, instruktiv -t -are opettava, valaiseva, instruktrjs -en -er neuvoja, ohjaaja, opettajatar.

instruktör -(e)n -er neuvoja, ohjaaja, instrument -et - koje, kone; (mus.) soitin, instrumentølmusik soitin-, instrumentaali|-musiikki.

instrument||bräde, -bräda (aut., shk.) kojetaulu, -makare kojeiden|tekijä, -rakentaja.

in||studera I tr opetella, harjoitella, -studering opettelu, harjoittelu; i ny rs uudelleen harjoitettuna, -stundande (a.

tpm.) tuleva, tulossa oleva, koittava, inställ|a II1 I. tr keskeyttää, peruuttaa; föreläsningen -es luento peruutetaan. II. rfl. rs sig tulla, saapua; då -er sig frågan silloin tulee vastattavaksi, herää kysymys; ^ sig inför rätta saapua oikeuteen.

in||ställande -t peruutus, -ställ|d -t: vara rs på ngt (olla) asennettu (asennoitunut) jtk silmällä pitäen, -ställelse -n saapuminen; läsnäolo; iakttaga personlig rs saapua henkilökohtaisesti paikalle, tilaisuuteen, -ställning (tkn.) säätö; tarkennus; mekanisk rs koneellinen säätö; -en asenne, kanta; suhtautuminen, till ngt jhk. -ställ-sam -t -mare mielistelevä, -ställsamhet mielistely.

1. instäm |ma II1 tr: rs ngn (Iak.) kutsua; ^ ngn inför rätta haastaa oikeuteen; ^ ngn som vittne haastaa todistajaksi.

2. instäm|ma II1 itr yhtyä mielipiteeseen, kannattaa; jag -mer! (kok.) kannatetaan! med ngn kannattaa jtk, yhtyä jnk mielipiteeseen; alla -de i sången kaikki yhtyivät lauluun.

in||stämmande kannatus, suosio, -stäng|d -t tympeä; ^- luft ummehtunut ilma. insubordination -en tottelemattomuus,

(sot.) kuuliaisuusrikos. insulin -et (frm.) insuliini, insulor -t saari(sto)-. insupa IV3 tr hengittää, vetää henkeensä;

(kuv.) imeä itseensä, insurgent -en -er kapinoitsija, in||sväng|d -t sisäänpäin kupera, kupeva. -sylta|d -t (kuv.) takertunut, i jhk. -syn 1.: skydda mot rs suojella näkemiseltä. 2. (kuv.) silmäys jhk, käsitys jstk. -sända II1 tr lähettää, toimittaa, jättää jhk. -sändare 1. lähettäjä. 2. (san.) lähetetty kirjoitus; »yleisöltä», -sändande -t lähettäminen; mot rs av beloppet summan lähettämistä vastaan, kun (raha)summa lähetetään, -sätta V tr asettaa; (pank.) tallettaa; panna jhk; (kuv.) ~ i ett ämbete asettaa virkaan; '—' ngn till sin arvinge määrätä jk perillisekseen. -sättare (pank.) tallettaja, -sättning 1. (rahojen) tallettaminen. 2. talletus, (säästöön)pano. -söva II1 tr nukuttaa; (kuv.) tuudittaa, i säkerhet huolettomuuteen; vrt. invagga. intag (vsr.) (veden) tulo|paikka, -putki. 2. (vaat. ommeltu) poimu. inta(g|a) IV2 tr ottaa sisään; nauttia ravintoa, syödä; viehättää, miellyttää; frukost, middag syödä aamiaista, päivällistä; rsen avvaktande hållning pysytellä odotta-

valla kannalla; <—' samma ståndpunkt asettua samalle kannalle; sängen paneutua, käydä vuoteeseen; -en på

sjukhus otettu sairaalaan; (vara) -en av (i) ngn (olla) rakastunut jhk. intagande I. -t sisään ottaminen; vastaan otto, vrt. ed. II. (a. tpm.) miellyttävä, viehättävä, ihastuttava, intagning (sot.) valtaus; (kud.) kavennus;

ks. m. intagande I. intakt - -a koskematon, intala I tr 1. puhua jhk. 2. (kuv.) koettaa saada uskomaan jtk.; ngn mod rohkaista jtk; ^ ngn (sig) kuvitella, luulotella jllk (mielessään); han rsde sig att han hade rätt hän kuvitteli olevansa oikeassa.

intørsi|a -an -or (puus.) intarsia, upotus-

työ, puumosaiikki. inte (adv.) ei; ännu ei vielä; ^ en enda människa ei yhtään ainoaa ihmistä (ei ristin sielua); jag har ~ tid en jouda, minulla ei ole aikaa; några pengar har vi rs rahoja ei meillä ole lainkaan; hur vackert är det rs! kuinka kaunista (se) onkaan! alldeles få (aika) useat; sällan (aika) usein; mindre betydande yhtä merkittävä, in teckna I tr (kaup.) kiinnittää, rasittaa

kiinnityksillä, inteckning -en -ar kiinnitys; ta en ~ i en fastighet ottaa kiinteistöön kiinnitys, integr^l|| kalk yl, -räkning (mat.) integraalilaskenta.

integrerande (a. tpm.) olennainen, integritet -en (valt.) koskemattomuus; eheys, erottamattomuus, loukkaamattomuus.

intell||ekt -et äly, ymmärrys, -ektualism

-en (fil.) intellektualismi. -ektuellälyllinen, älvperäinen. intelligens -en äly, älykkyys; (rhm.) älymystö; sivistyneistö, -kvot (psyk.) älykkyysosamäärä. -undersökning älykkyys-koe.

intelligent älykäs, -(s)ia älymystö, inten||dent -en -er esimies, (yli)valvoja, hoitaja; intendentti, -dentur -en (sot.) inten-dentuuri. intensifiera I tr tehostaa, intensitet -en voima, voimakkuus; hellit-

tämättömyys, voimaperäisyys. intensiv -t -are hellittämätön, voimaperäinen, ponteva, kiinteä. intentiQn (-nsu:n) -en -er aie, tarkoitus, pyrkimys.

interferens -en -er (fys.) interferenssi, kahden tai useamm. aaltoliikkeen yhteisvaikutus.

interfoliera I tr (kirjs.) panna (valkoiset)

• intervj uare

lehdet kirjan lehtien väliin; välilehdittää; (kuv.) puuttua puheeseen, interimistisk -t väliaikainen, interims||bevis väliaikaistodistus, -kvitto väliaikaiskuitti. interiör -en -er sisusta; (vai., taid.) sisäkuva; (kuv.) (väli)tapahtuma, -kohtaus, interjektipn (kiel.) interjektio, huudah-dussana.

interkontinental -t mannertenvälinen. interlokutQr haastateltava; puhetoveri. intermezzo (-ts-) -1 -n (mus.) välisoitto; väli|tapahtuma, -kohtaus, -näytös. intermittent (lääk.) vuoroaikainen, ajoittainen, katkonainen, intern I. -en -er asukki; hoidokki; vanki-lanasukas; laitoksen hoidokki (asukki, potilas). II. -t sisäinen; keskeinen, kotimainen.

internet -et - sisäoppilaitos, asukkilaitos. international -en -er internationaali; (laulu) »kansainvälinen»; sf unga rs en laulaa »kansainvälistä», internationalism -en kansainvälisyys, internationell -t kansainvälinen, internatskola ks. internat. interner||a I tr internoida, majoittaa sulj. asuntoon (eristysleiriin). -ing -en inter-nointi; vrt. ed.

internQrdisk -t pohjoismaiden välinen, interpell||ant -en -er (valt.) välikysymyksen tekijä, -atipn -en -er välikysymys, -era I tr: rs ngn om ngt esittää jllk välikysymys jnk johdosta, interpolatipn (mat.) interpolaatio, väli-arvostus.

interpolera I tr (mat.) interpoloida, interpunktera I tr varustaa välimerkein, välimerkittää.

interpunktipn välimerkkien pano, väli-

merkitys. interpunktiQnstecken välimerkki, interregnum -, -et (valt.) 1. väliaikais-hallitus. 2. vallanavonaisuus. 3. (er. Saks. ksk. hist.) interregnum, interrogativ -t kysyvä; pronomen (kiel.) interrogatiivipronomini. interurbg,n -t:

~t samtal (puh.) ulkolinja-puhelu.

intervall -en -er (mus.) sävel|väli, -suhde,

-askel; väli, väliaika, intervenera I itr (valt.) puuttua, sekaantua jhk; tulla väliin; välittää, intervention -en (er. valt.) väliintulo; puuttuminen, sekaantuminen jhk; välitys.

intervju -n -er haastattelu, -a tr I (san.) haastatella; ngn i en fråga haastatella jtk jssk asiassa, -are -n - haastattelija.

intet (indf.) 1. yrt. ingen. 2. (its.) ei mikään, ei mitään; gå om ~ mennä hukkaan, myttyyn; göra om ^ tehdä tyhjäksi; tuhota; vrt. ingenting. -sägande (a. tpm.) mitätön vähäpätöinen, in tig -t tyhjä(npäiväinen), mitätön.

-het mitättömyys, vähäpätöisyys, intill I. (prp.) 1. (paik.): alldeles (tätt) ~ aivan vieressä, aivan äärellä; ända ~ aina jhk saakka; stå tätt ~ väggen seistä aivan seinässä kiinni; alldeles ^ kyrkan aivan kirkon vieressä; (j.) kirkon nurkkajuuressa; han satt alldeles ^ mig hän istui aivan minun lähelläni; (alldeles) ~ torget aivan torin vieressä, torin lähellä. 2. (aik.): (allt) ~ denna stund tähän hetkeen asti; ^ döden kuolemaan saakka; ~ vår tid meidän aikoihimme asti. 3. (mt. ym.): ^ tio meter kymmenkunta, kymmenisen metriä; ^ ett belopp av . . . niin ja niin suureen summaan saakka. II. (adv.) viere||llä, -ssä, rinnalla, ohella, intim -t -are läheinen, likeinen; tuttavallinen, sydämellinen, intimitet läheisyys, tuttavallisuus; ks. intim.

intoler^n||s -en suvaitsemattomuus, -t -

-are suvaitsematon, inton||ation (mus.) äänen alkuunpano; säveikulkutapa; intonaatio; oikean värisävyn saanti, -era I tr panna ääni alkuun; intonoida; vrt. ed.

intrampning -en -ar (Suom. r.) huomaamat to muus, »munaus», intransitiv -t: verb (kiel.) intransitiivi-verbi.

intrassla|d -t sotkuinen (m. kuv.), vyyh-teytynyt.

intravenös -1 (an.) laskimonsisäinen. intressant --aremielenkiintoinen, kiintoisa,

kiinnostava, intresse -t -n mielenkiinto, kiinnostus; etu; ha ~ jör ngt olla kiinnostusta jhk, olla innostunut jhk; harrastaa jtk; det ligger i ditt eget ~ se on sinun oman etusi mukaista, oma etusi sitä vaatii; bevaka sina valvoa etujaan; vara av allmänt ^ olla yleistä mielenkiintoa herättävä; koskea yhteisetua. -gemenskap etujenyhteys. -konflikt etujen ristiriita, eturistiriita, -kontor huoltokonttori, -lös -t mielenkiinnoton.

intressent -en -er osakas, osakkeenomistaja.

intressera I I. tr kiinnostaa; det mig minua kiinnostaa; ^ ngn jör ngt saada jk innostumaan jhk, kiinnostumaan jstk; vara i ett företag olla osallisena yrityksessä. II. r/Z. ~ sig för ngt harrastaa jtk; innostua jhk, kiinnostua jstk; han ^r

sig för, är av litteratur hän harrastaa kirjallisuutta, on kiinnostunut kirjallisuudesta.

intresse||sfär harrastus-, (valt.) etu|piiri. -väckande (a. tpm.) kiinnostusta herättävä, kiinnostava, intr||ig -en -er juonittelu, (m. kertomuksen) juoni; -er pl juonet, vehkeily, vehkeet. -igant I. - -are juonitteleva, veh-keilevä. II. -en -er juonittelija, vehkeilijä. -igera I itr juonitella, vehkeillä, intrjg|| makare juonittelija, vehkeilijä, -spel -et juonittelu(t), vehkeily(t). intrikat - -are mutkikas, kiusallinen; juonikas, vehkeilevä.

introducera I tr saattaa, opastaa; hankkia pääsy, viedä, i jhk (er. seurapiireihin); ~d ätt ritarihuoneeseen otettu suku.

introduktipn -en opastus, johdanto, (mus.) alkusoitto, tulo. -s|brev suosituskirje, intryck -et - vaikutus, vaikutelma; jag har fått det ~et olen saanut sen vaikutelman; han ville ge oss det r**>et att hän tahtoi tehdä meihin sen vaikutuksen (herättää sen käsityksen) että; stenen gör ~ av att vara äkta (jalo)kivi vaikuttaa aidolta; göra ~ på ngn tehdä jhk vaikutus; ta ~ av ngt saada vaikutteita jstk. intrång -et loukkaus, sorto; haitta; göra r^ i

ngns rättigheter kajota jnk oikeuksiin, loukata jnk oikeuksia; (Iak.) ^ i äganderätt omistusoikeuden loukkaaminen; göra ~på ngns område (kuv.) tunkeutua, työntyä jnk alueelle, inträd|a II1 itr astua sisään; ~ i en firma tulla toiminimen palvelukseen; ~ i ett ämbete, i tjänst astua, tulla virkaan, toimeen; ^ i ngns ställe tulla jnk tilalle; en förbättring-de tapahtui parannus(ta); en djup tystnad -de syntyi syvä hiljaisuus.

inträde -t tulo, i jhk; landets ~ i kriget maan yhtyminen sotaan; vid hans ~ i tjänsten hänen astuessaan virkaansa (ryhtyessään virkaansa hoitamaan); fritt pääsy vapaa! vapaa pääsy! ha fritt ~ päästä vapaasti; olla vapaa pääsy; våren gjorde sitt ^ kevät teki tuloaan, inträdes|| ansökan, -ansökning hakemus (yhdist., koul. yms.). -avgift pääsy-, liittymis-, kirjoittautumis|maksu, -biljett pääsylippu, -fordringar pääsyvaatimukset. -föreläsning virkaanastujaisesitelmä, -prov, -prövning pääsytutkinto, inträffa I itr 1. saapua, tulla, i jhk. 2. sattua, osua. 3. tapahtua; det har omständigheter on tapahtunut sellaisia seikkoja; det kan ~ fall, då voi sattua tapauksia, jolloin (joissa).

intuitiQn -en -er intuitio, sisäinen näkemys,

välitön tajuaminen, intuitiv -t näkemyksellinen, in||tvålning -en saippuointi. -tyg -et - todistus, om jstk; utfärda ett ~ åt ngn antaa jllk todistus, -tyga I tr todistaa, -tåg -et tulo, saapuminen; göra (hålla) sitt ~ saapua, tulla jhk. -täckt -en -er 1. (raha)-tulo. 2. taga ngt till ~ vedota jhk; han har tagit det till ~ för sitt handlingssätt siihen hän vetoaa menettelytapansa tueksi, sillä hän yrittää perustella menet-telyään. -under I. (prp.) all|a, -e, alapuolella, -lie. II. (adv.) alhaalla, alapuolella; det ligger ngt ~ siinä on jotakin takana, -uti I. (prp.) -ssa. II. (adv.) sisä|ssä, -lia, sisäpuole|lla, -lta. invadera I tr: ~ ett område (land) hyökätä,

tunkeutua jllk alueelle (maahan). in||vagga I tr (rfl.): ~ ngn i säkerhet (kuv.) tuudittaa turvallisuuden tunteeseen (uskoon); ^ sig i säkerhet tuudittautua turvallisuuteen, -val -et valinta, vaali, i jhk.

invalid -en -er sotavammainen, invalidi, invaliditet -en invaliditeetti; työkyvyttömyys.

invaliditetsförsäkring (vak.) työkyvyttömyysvakuutus, invalidpension (invalidi)elinkorko, invan|d -t tottunut, perehtynyt, harjaantunut; -t handgrepp totuttu, tuttu ote;

föreställningar syvään juurtuneet kuvittelut; enligt det gamla betraktelsesättet vanhaan totuttuun katsantotapaan; det en gång kerran opittu ja totuttu, in|| vandra I itr tulla, saapua, siirtyä, -vandrare tulija, maahan muuttaja, siirtolainen. -vandring tulo, vaellus, invasipn -en maahanhyökkäys; maahan tulo, tunkeutuminen. invasiQnsarmé hyökkäysarmeija. inveckla I tr (rfl.) kääriä, kietoa; (kuv.) sekoittaa; ~d i papper paperiin kääritty;

~ sig takertua, kietoutua; ^ sig i motsägelser sotkeutua, takertua ristiriitaisuuksiin; saken är mycket asia on kovin monimutkainen, sekava; en ~d historia sekava, monimutkainen juttu, invektiv -et - haukkuma-, herjaus|sana. inventarieförteckning -en (kirjnp.) inven-taariluettelo; upprätta ~ (kaup.) laatia inventaari-, omaisuusluettelo, inventari|um -et -er 1. ks. inventarieförteckning. 2. (hnk.): ett gammalt ~ (leik., halv.) »vanha inventaario». 3. -er irtaimisto, kalusto (kanta); levande o. döda -er elävä ja eloton irtaimisto, inventera I tr (kaup.) inventoida, ett lager varasto.

inventering -en inventointi, inventeringsrealisation inventointilop-puunmyynti.

inventi^s (-nsö:s) -t -are kekseliäs, sukkela. nerokas; köket är litet men mycket ~t keittiö on pieni, mutta hyvin käytännöllisesti sisustettu (järjestetty), in|| verka I itr vaikuttaa, på ngt jhk; det r^r inte på mitt beslut ei se vaikuta minun päätökseeni, -verkan pl -verkningar vaikutus; röna ~ av ngt saada vaikutusta (vaikutteita) jstk. inversiQn -en sanojen tavall. järjest. muuttaminen; (mat.) kääntäminen, palautus, invertera I tr kääntää, muuttaa; r^t värde

(mat.) inverssiarvo, käänteisarvo, investera I tr 1. sijoittaa pääomaa jhk yritykseen. 2. asettaa virkaan, arvoon, investering -en (rahan) sijoitus; (virkaan)

asettaminen, invid I. (prp.) vieressä, viereen; alldeles (tätt) ~ aivan jnk viere|ssä, -en, aivan jtk lähell|ä, -e. II. (adv.) vieressä, lähellä; här (där) ~ tässä (tuolla) vieressä, lähellä, in||vig|a II1 tr vihkiä, till biskop piispaksi; ^ en ny klänning »uudistaa», »krympätä» uusi puku; ^ ngn i en plan (hemlighet) perehdyttää suunnitelmaan (salaisuuteen); de -da asiasta perillä olevat, -vigning -en vihkiminen, invigningsfest, -högtidlighet vihkiäis|et, -juhlat; avajaiset, invjt -en -er kutsu, kehotus, viittaus, vihjaus.

invitera I tr kutsua; antaa vihjaus, merkki, invånarantal -et - asukas-, väkiluku, invånare -n - asukas; staden har två miljoner ~ kaupungissa on 2 miljoonaa asukasta; ^ i staden kaupungin asukas, kaupunkilainen; husets ^ pl talon asukkaat.

in|| välja II1 tr: (bli invald) tulla valituksi, i jhk, päästä jnk jäseneksi; vrt. välja (in), -vända II1 Jr huomauttaa, väittää vastaan; mot det är ingenting att ~ sitä vastaan ei ole mitään sanomista, -vändig -t sisäpuolinen, sisällinen, -vändning -en -ar vastaväite, huomautus, muistutus; alla ~ar mot förslaget kaikki ehdotusta vastaan esitetyt huomautukset; göra (komma med) ~ar tehdä, esittää vastaväitteitä, -vänta I tr odottaa. -värtessisä(ll)isesti; tili ~ brukl (lääkepullossa) sisällisesti! sjukdom sisätauti, -ympa I tr (puut.) oksastaa, varttaa, jalostaa, ympätä; ^ ngt på (hos) ngn istuttaa jhk jtk. inåt I. (prp.) päin, kohti; rummet vetter (ligger) ~ gården huone on pihaan päin; ~ landet sisämaahan päin. II. (adv.)inåtböjd— iskyla

isk

sisäänpäin; dörren går ~ ovi avautuu sisäänpäin; gå <—' med tårna (fötterna) kävellä varpaat (jalkaterät) sisäänpäin, inåt||böj|d -t sisäänpäin taipunut, kallistunut. -vän|d -1 sisäänpäin kääntynyt; (kuv.) umpimielinen, in|| älvor pl sisälmykset, -öva I harjoittaa.

iordningställa II1 tr laittaa kuntoon, järjestykseen.

iraker -n - (käns.) irakilainen. ir$n -en -er (käns.), -sk -t iranilainen, irer -n - (käns.) iiriläinen. iridi|um -, -et (met.) iridium, iriska -n (kiel.) iirin kieli. Irland npr Irlanti.

irländsk -t irlantilainen; I~a sjön (mnt.)

Irlannin meri. ironi -(e)n ironia, salaiva. ironiker (-ru:) -n - ironikko, ironian käyttäjä.

ironisera I tr ironisoida, saattaa salaivan kohteeksi.

ironisk (-ru:) -t ivallinen, irra I itr (omkring) harhailla (yltympäri), irrationell -t järjetön; järjenvastainen; käsittämätön; (mat.) ~a tai irrationaali-luvut, irrbloss -et - virva(tuli). irreguljär -t epäsäännöllinen; säännötön;

trupper vapaajoukot. irrelig||iosit$t -en uskonnottomuus, jumalattomuus. -iös -t uskonnoton; jumalaton, irrepar^bel -t mahdoton korjata; (kuv.) auttamaton, parantumaton; korvaamaton.

irr||färd -en -er harharetki, harhailu.

-gång -en -ar harhatie, umpisokkelo. irritøb|el -elt -la ärtyisä, helposti är(syt)-tyvä.

irritation -en -er kiihotus, ärsytys; ärtymys; kiihkotila. irritationsmoment ärsyttävä, kiusallinen

asia, kohta, irritera I tr ärsyttää; kiihottaa; suututtaa; det (han) mig se (hän) ärsyttää, suututtaa minua, käy hermoilleni; skarpt ljus r^r ögat räikeän kirkas valo ärsyttää silmiä; svara i ~d ton vastata ärtyisästi; maskinens ~nde buller koneen ärsyttävä (hermostuttava) jyrinä, irr||lär|a -an -or harhaoppi, -lärig -t harhaoppinen, kerettiläinen, is -en -ar jää, jäät; ~arna i södra Finland har ännu inte lagt sig Etelä-Suomessa eivät jarvet (joet) ole vielä jäätyneet; konstgjord ' keinotekoinen jää; varning jör

nag r^l varokaa heikkoja jäitä! vara kall som r^j olla jääkylmä; mina fötter är som

~ jalkani ovat (kylmät) kuin jääpalaset; ha ~ i magen (kuv.) olla aivan kylmäverinen (ettei anna minkään vaikuttaa itseensä); bryta ~en (kuv.) murtaa jää, saada asia hyvään alkuun; vara kall som ~ olla kylmä kuin jää, jääkylmä; därmed var r^en bruten siten jää oli murrettu; siten oli alkujäykkyys voitettu, ensi alku tehty; gå ner sig på ~en pudota jäihin; råka ut på hal ~ joutua liukkaalle jäälle; lägga ngt på ~ (keit. ym.) panna jtk jään päälle

(säilytettäväksi); (kuv.) siirtää ratkaisu tuonnemmaksi; blodet blev till ^ i hans ådror veri hyytyi hänen suonissaan; han är (alldeles) under ~en (kuv.) hän on aivan rappiolla, aivan hunningolla; (m.) veloissa korviaan myöten.

isa I tr jäähdyttää; panna jään päälle säilymään; blodet ~des i mina ådror veri hyytyi suonissani. isabell(a)färga|d -t likaisen värinen; isabel-lanvärinen, vaalean harmaankeltainen (er. hev.).

isande (a. tpm.) jäätävän, hyytävän kylmä; det är ~ kalit on jäätävän kylmä, kireä, pureva pakkanen, isbane||lopp -et, -racing, -tävling -en jäärata-ajo, auto-, moottoripyörä|kilpailu(t) jääradalla, jäällä.

is||bark jääriite. -belag|d -t jäässä oleva, jään peittämä, -berg jäävuori, »berättelse (mtr.) jäätiedotus. -bildning -en jäänmuodostuminen. -bill tuura, -bit jääpalanen. -björn (el.) jääkarhu, -block jäälohkare, -blomma jääkukka(nen) (ikkunassa). -blåsa (lääk.) jääpussi, -brytare (mer.) jään|murtaja, -särkijä, -brän-na (mv.) jääpolte, -bälte jäävyöhyke; jäärova.

isc$n||sätta (ise:n-) V tr asettaa, panna näyttämölle; (kuv.) järjestää; panna alulle, -sättning näyttämölleasetus. isch (int.) äh! hyi!

ischias -, -en (lääk.) lonkkahermosärky. is||dubb jääpiikki, -dös jääröykkiö; jää-varasto. -flak jäälautta, jääteli. -fri -tt jäätön, -gata iljanne, kaljama, -hav: Norra (Södra) ~et Pohjoinen, Eteläinen jäämeri, -hinder jääeste, -hink ks. -kylare.

ishockey (urh.) jääkiekko, -klubba (jääkiekko) maila. -match jääkiekko-ottelu, -spelare jääkiekkoilija, jääkiekon pelaaja.

isig -t jäinen; jäätävä.

isjakt jää|jahti, -pursi, -segling jää(jahti)-

purjehdus.

is||kall -t jääkylmä, -klump -en jää* möhkäle, -kyla -n jäätävä kylmyys.

-kyl|d -t jäissä jäähdytetty, -källare jääkellari.

isl$m (-en) islam, muhamettilaisuus, istømisk -z, islamitisk -t muhamettilainen. Island npr Islanti; på ~ Islanissa. islands||lav, -mossa (ksv. Cetraria islandica) islannin jäkälä, -sill islanninsilli. is||lossning jäänlähtö, jäidenlähtö, -lägga V tr jäädyttää; jäätyä, mennä jäähän, -läggning jään muodostuminen, isländare ks. islänning. isländsk -t islantilainen, isländsk I a 1. -an (kiel.) islannin kieli. 2.

-an -or islantilainen nainen, islannitar. islänning -en -ar islantilainen, isobar -en -er (mtr.) isobaari, samanpai-neenkäyrä. isolatipn -en -er eristäminen, eristys; eristyneisyys.

isolationism -en eristyneisyyden kannatus. isolator -n -er (shk.) eristin, isolaattori. isolera I tr eristää, isoloida, isolering -en -ar (shk.) eristäminen; eriste, isoleringsband (shk.) eristysnauha. isop (i:sopp) -en (ksv. Hyssopus officinalis) iisoppi.

iso term -en -er (mtr.) lämpökäyrä, iso-termi.

isotQp -en -er (kem.) isotooppi.

is||pigg jääpuikko, -pik -en jääsauva,

piikkipääsauva. israel||ier -n - (käns.), -isk -t israelilainen.

is||rapport (mer., mtr.) jäätiedotus. -råk -en -ar railo, -ränna jäähän murrettu väylä, -skorpa jääkohva; (ohut) riite,

-skruvning jäänpuristus; palteiksi puristunut jää. -skåp jääkaappi, -sörja jää-sohjo, -sohju. istadig -t -are (hev.) äksy, itsepäinen, istapp jääpuikko.

ist|er -ret (sian)ihra. -buk ihravatsa, (j.) ihramaha, -haka kaksoisleuka, ihraleuka. -måge ks. -buk. istånd ks. stånd 8. -sätta V tr panna kuntoon, istäcke -t jääpeite, istället ks. ställe.

is| I upp tagning jäidenotto. -vatten jäävesi, isynnerhet ks. synnerhet. is$nder ks. sänder.

is$r (adv.) kahtia, poikki, erilleen; (vrt.

po. vrb. pain. part.). is$rtagbar -t purettava, hajotettava, jaettava.

isättning (vaat.) sisään sovitettu kaistale. Itølien npr Italia, italien||are, -sk -t italialainen» italiensk|a 1. -n (kiel.) italiafn kieli). 2. -an -or italial. nainen, italiatar.

- jaka

(adv.) kahtia, rikki, palasiksi; gå mitt ~ mennä keskeltä kahtia (poikki, halki).

ity (konj.) ~ att kun, koska, iver -n into.

ivra I itr: ~för ngt kiivailla jnk puolesta, ivrig -t -are innokas; kiivas; vara ~ på (efter) ngt innokas, harras, (j.) hanakka jllk.

iögonenfallande (a. tpm.) silmäänpistävä, huomiota herättävä.

j

j (kirj.) j, J.

ja I. (int.) kyllä; (vast. nimenhuudossa) täällä! (sot.) (herr) löjtnant! kyllä, herra luutnantti! ~ då! kyllä (on)! ^ visst kyllä, tietenkin, tietysti; ~ ~ män! totta kai, tottahan toki. II. myönt. vastaus (»jaa»).

1. jack -et - lovi, uurros, pykälä.

2. jack -en -ar (puh.) (pisto)tulppa, pis-tike.

jack|a -an -or takki, nuttu, (naist.) jakku, jacketkrona (hml.) emaljikuorikko. jackett (sa-) -en -er saketti; pitkä musta

(hännyksin varust.) takki, jag I. (prs. prn.) minä; det är ~ se olen minä; (dat.) (åt) mig minulle; (ak.) mig minut, minua; gärna för mig kernaasti minun puolestani; i stället för mig minun asemestani, sijastani. II. (s.) mitt andra ~ toinen minäni; hans bättre ~ hänen parempi minänsä.

jaga I I. tr metsästää; ajaa (karhua, hirveä); gå ut o. ~ mennä metsästämään, metsälle; vara ute o. ~ olla metsällä, metsästämässä; -—' fienden på flykten ajaa vihollinen pakosalle; ^ ngn på dörren ajaa ulos ovesta; '—' efter beröm tavoitella kiitosta ja tunnustusta. II. (pain. part.): ~ bort ajaa pois, karkottaa; in ajaa sisään; ^ ut ajaa ulos. jagare -n - 1. (mer.s.) hävittäjät laiva). 2. (mer.) uloin, ulko|halkaisija (purje); ajo-purje.

jag||betona|d -t (fil.) a) minä-, oma-,itse|-keskeinen; b) henkilöllinen, yksilöllinen. -form minämuoto. -roman minä-romaani. jagu^r -en -er (el.) jaguaari. jah$ (int.) jahah, vai niin! jak -en -ar (el.Bos grunniens) jakki(härkä). jaka I itr vastata myöntävästi, sanoa »kyllä»; ~ tili vastata jhk myöntävästi.

-kyl|d -t jäissä jäähdytetty, -källare jääkellari.

isl$m (-en) islam, muhamettilaisuus, istømisk -z, islamitisk -t muhamettilainen. Island npr Islanti; på ~ Islanissa. islands||lav, -mossa (ksv. Cetraria islandica) islannin jäkälä, -sill islanninsilli. is||lossning jäänlähtö, jäidenlähtö, -lägga V tr jäädyttää; jäätyä, mennä jäähän, -läggning jään muodostuminen, isländare ks. isländing. isländsk -t islantilainen, isländsk I a 1. -an (kiel.) islannin kieli. 2.

-an -or islantilainen nainen, islannitar. isländing -en -ar islantilainen, isobar -en -er (mtr.) isobaari, samanpai-

neenkäyrä. isolatipn -en -er eristäminen, eristys; eristyneisyys.

isolationism -en eristyneisyyden kannatus. isolator -n -er (shk.) eristin, isolaattori. isolera I tr eristää, isoloida, isolering -en -ar (shk.) eristäminen; eriste, isoleringsband (shk.) eristysnauha. isop (i:sopp) -en (ksv. Hyssopus officinalis) iisoppi.

iso term -en -er (mtr.) lämpökäyrä, iso-termi.

isotQp -en -er (kem.) isotooppi.

is||pigg jääpuikko, -pik -en jääsauva,

piikkipääsauva. israel||ier -n - (käns.), -isk -t israelilainen.

is||rapport (mer., mtr.) jäätiedotus. -råk -en -ar railo, -ränna jäähän murrettu väylä, -skorpa jääkohva; (ohut) riite, -skruvning jäänpuristus; palteiksi puristunut jää. -skåp jääkaappi, -sörja jää-sohjo, -sohju. istadig -t -are (hev.) äksy, itsepäinen, istapp jääpuikko.

ist|er -ret (sian)ihra. -buk ihravatsa, (j.) ihramaha, -haka kaksoisleuka, ihraleuka. -måge ks. -buk. istånd ks. stånd 8. -sätta V tr panna kuntoon, istäcke -t jääpeite, istället ks. ställe.

is| I upp tagning jäidenotto. -vatten jäävesi, isynnerhet ks. synnerhet. is$nder ks. sänder.

is$r (adv.) kahtia, poikki, erilleen; (vrt.

po. vrb. pain. part.). is$rtagbar -t purettava, hajotettava, jaettava.

isättning (vaat.) sisään sovitettu kaistale. Itølien npr Italia, italien||are, -sk -t italialainen» italiensk|a 1. -n (kiel.) italiafn kieli). 2. -an -or italial. nainen, italiatar.

- jaka

(adv.) kahtia, rikki, palasiksi; gå mitt ~ mennä keskeltä kahtia (poikki, halki).

ity (konj.) ~ att kun, koska, iver -n into.

ivra I itr: ~för ngt kiivailla jnk puolesta, ivrig -t -are innokas; kiivas; vara ~ på (efter) ngt innokas, harras, (j.) hanakka jllk.

iögonenfallande (a. tpm.) silmäänpistävä, huomiota herättävä.

j

j (kirj.) j, J.

ja I. (int.) kyllä; (vast. nimenhuudossa) täällä! (sot.) (herr) löjtnant! kyllä, herra luutnantti! ~ då! kyllä (on)! ^ visst kyllä, tietenkin, tietysti; ~ ~ män! totta kai, tottahan toki. II. myönt. vastaus (»jaa»).

1. jack -et - lovi, uurros, pykälä.

2. jack -en -ar (puh.) (pisto)tulppa, pis-tike.

jack|a -an -or takki, nuttu, (naist.) jakku, jacketkrona (hml.) emaljikuorikko. jackett (sa-) -en -er saketti; pitkä musta

(hännyksin varust.) takki, jag I. (prs. prn.) minä; det är ~ se olen minä; (dat.) (åt) mig minulle; (ak.) mig minut, minua; gärna för mig kernaasti minun puolestani; i stället för mig minun asemestani, sijastani. II. (s.) mitt andra ~ toinen minäni; hans bättre ~ hänen parempi minänsä.

jaga I I. tr metsästää; ajaa (karhua, hirveä); gå ut o. ~ mennä metsästämään, metsälle; vara ute o. ~ olla metsällä, metsästämässä; -—' fienden på flykten ajaa vihollinen pakosalle; ^ ngn på dörren ajaa ulos ovesta; '—' efter beröm tavoitella kiitosta ja tunnustusta. II. (pain. part.): ~ bort ajaa pois, karkottaa; in ajaa sisään; ^ ut ajaa ulos. jagare -n - 1. (mer.s.) hävittäjät laiva). 2. (mer.) uloin, ulko|halkaisija (purje); ajo-purje.

jag||betona|d -t (fil.) a) minä-, oma-,itse|-keskeinen; b) henkilöllinen, yksilöllinen. -form minämuoto. -roman minä-romaani. jagu^r -en -er (el.) jaguaari. jah$ (int.) jahah, vai niin! jak -en -ar (el.Bos grunniens) jakki(härkä). jaka I itr vastata myöntävästi, sanoa »kyllä»; ~ tili vastata jhk myöntävästi.

jakande (a. tpm.) myöntävä; ^ svar myöntävä vastaus.

jakaranda (sa-) -n (puus.) jakaranda(puu), palisanderipuu.

1. jakt -en -er (mer.) jahti, pursi.

2. jakt -en -er metsästys; (otuksen) ajo; gå på ~ lähteä, mennä metsälle, metsästämään; vara på ~ olla metsästämässä, metsällä; anställa ^ på ngt panna toimeen jnk metsästys (ajo); vara på ~ efter lyckan kiihkeästi tavoitella onnea; vara på ~ efter bostad (kovasti) etsiä asuntoa.

jakt||ammunition metsästysampumatar-vikkeet. -byte metsästyssaalis. -falk (el. Falco rusticolus) tunturihaukka; ajo-, metsästys|haukka, -flygkår (lnt.)hävittä-jälennosto. -flygare (Int.) hävittäjälentäjä. -flygplan hävittäjä, hävittäjä-(lento)kone. -gevär metsästyskivääri, -horn metsä(stys)torvi. -hund metsästys-, (us.) ajo|koira. -kniv metsästys-puukko. -lag metsästyslaki, -licens metsästyslupa. -mark metsästysmaa(t); gå till de sälla ~erna mennä, siirtyä autuaammille metsästysmaille, -pian ks. -flygplan, -rätt metsästysoikeus. jalusi (s-) -(e)n -er ikkunakaihtimet; puoliverho.

jama I itr naukua; ~ med (j. leik.) sanoa

kaikkeen jaa ja aamen, jamb -en -er (run.) jambi, -isk -t jambi-nen.

jamboree (-rl:) -n -r (-ri:er) jamboree, (partioi.) suuri leirikokous. januari: en ~ tammikuu; vrt. april. Japan npr Japani.

japj|an, -anes -en -er, -anesisk t - japanilainen. -anesisk|a -an japani (n kieli); -an -or japanitar. -ansk-£ ks. -anesisk. -anska ks. -anesiska. jargong (sargong) -en -er erikoiskieli;

mongerrus; sanatulva, jaröst (ään.) jaa-ääni, kyliä-ääni. jasmin (s-) -en -er (ksv.) jasmiini, jaspis -en -ar (kiv.) jaspis, jass ks. jazz.

jas$! (int.) vai niin! (uhk.) vai sillä tavalla! jaaha! (no nyt ymmärrän!) javan(es) -en -er, -(esi)sk -t (käns.) jaavalainen. -(esi)sk|a 1. -an jaava(n kieli). 2. -an -or jaavalainen nainen; vrt. japan. jazz (jass) -en -er (tns.) jatsi, -a I itr (j.) jatsata, tanssia jatsia, -band jatsi [orkesteri, -yhtye, -musik jatsisoitto. jeep (ji:p) -en -ar (aut.) jeepauto, maastoauto.

jehu: komma som ett (en) ~ tulla kuin tuulenpuuska.

jeremiad -en -er valitusvirsi, ruikutus.

jör

jersey (jörsi) -n (vaat.) hieno (silkinsekai-nen) villatrikookangas. jesuit -en -er (k.hist.) jesuiitta, -(er)orden jesuiitta|munkisto, -veljeskunta, -isk -t jesuiittamainen.

Jesus npr (Raam.) Jeesus, -barnet Jee-suslapsi.

jetong (s-) -en -er pelimerkki; palkintoraha.

jiddisch -en (kiel.) juutalaissaksa, jiujitsu -n (jap.) jiujitsu, jo (int.) kyllä! ~ då kyllä (varmasti); å (j.) oo-ja! ^ ^ män tottahan (toki); ^ (be)vars tottahan, totta kai; ~ visst kyllä varmasti! ^ jag tackar! (iv.) ei kiitoksia!

jobb (-o-) -et - (j.) työ; työpaikka; vaiva, rehkiminen.

jobba I itr 1. tehdä työtä; kovasti raataa. 2. keinotella, harrastaa hämäriä liike-hommia.

jobbare -n- keinottelija, huijari, jobber} -(e)t -er keinottelu, huijaus, jobbig -t -are vaivalloinen, rasittava, jobspost

-en -er turman-, suru|sanoma. jockej (s-) -en -er, jockey (dsokki) -n -er kilpa-, ammatti|ratsastaja. jod -en (kem., frm.) jodi. joddl[|a I itr (läh.) joikua; huhuilla, -ing -en -ar joiku (na); huhuilu (laulu), jodhaltig -t jodipitoinen, jogg||a I itr verrytellä, -ning verryttely. Johan npr Johannes, Jussi; (hist.) Juhana, jok|er (-o:) -ern, -rar (kort.) jokeri;

(m.) narri. joll(e) (-o-) -en -ar pikkuvene, jolla, joll||er (-o-) -ret (pikkulapsen) jokellus, -ra

I itr jokeltaa; lörpötellä joutavia, jolmig -t -are ummehtunut, väljähtynyt, jon (-u:) -en -er (fys., kern.) ioni. jonglera (so-) I itr ilveillä, kujeilla, temppuilla.

jonglör (so-) -en -er ilveilijä, kujeilija, temppuilija. jonisering -en (kern., fys.) ionisoituminen, ionien muodostuminen, jonisk (-u:) -t (rak.) joonialainen, jonosfär (mtr.) ionosfääri, jord -en-ar (täht.,mv.) maa; maailma; maankamara; multa; som försvunnen från <—<en ikään kuin maa olisi niellyt; vilja sjunka genom ~en av blygsel häpeissään toivoa vajoavansa maan alle; falla igod~pudota hyvään maahan; en resa kring ~en matka maailman, maapallon ympäri; här på ~en täällä maan päällä, täällä matoisessa maailmassa; hålla sig på ~en pysytellä tosiolojen pohjalla; gå under ~en (valt., kuv.) mennä, painua maan alle. jorda I tr haudata; (tkn., shk.) maattaa.

jordagods ks. jordegendom 2. jord||art -en -er maalaji, maanlaatu. -axel maan akseli, jordbruk -et maan viljely (s), maatalous, jordbrukare maanviljelijä, jordbruks] I als ter maataloustuote, -arbetare maatyöläinen, -arbete maataloustyö. -departement (läh.) maatalousministeriö. -minister maatalousministeri, -produkt ks. -alster. jord||bund|en -et -na maassa kiinni oleva; lennoton. -bävning -en -ar maanjäristys, -drott (suur)tilanomistaja, jordebok (Iak.) maakirja, jordegendom 1. maatila. 2. maaomaisuus, jordenrunt||flygning maailmanympärilento.

-segling maailmanympäripurjehdus, jord||fynd (muin.) maalöytö. -fästa II2 tr haudata; siunata (hautaan), -fästning ruumiinsiunaus, hautaus, -förstöring (geol.) eroosio, virtaavan veden ym. kulutustyö. -glob -en -er maapallo, -golv maa-, savi|-permanto.

jordgubb|e -en -ar (puut.) hyötömansikka. jordgubbs||saft hyötömansikkamehu. -sylt hyötömansikkahillo. jordhög -en maa-, multa]kasa. jordig -t -are multava, mullansekainen; multainen.

jordisk -t maallinen; de kvarlevorna maalliset jäännökset; lämna det erota elämästä.

jord||klot maapallo, -klump maakokkare. -koka maapaakku. -kula maaluola. -lager maa-, multa|kerros. -lapp maatilkku, -ledning (shk.) maajohto. -loppa (hnt.) maa-kirppu, kirppa. -lott (mnm.) maapalsta, -magnetism maamagnetismi. -mån maaperä, maanlaatu. jordning (shk.) maattaminen, maatto, jord||nöt (ksv. Arachis hypogaea) maapähkinä. -ras maanvieremä. -reform maareformi, maanomistusolojen uudistus. -ränta maakorko. -skalv maan|-tärähdys, -järistys, -skorpa maan|kuori, -kamara, -skred ks. -ras. -stöt maantä-rähdys. -vall maapenger, mullos, -yta maanpinta, -ägare maanomistaja, -ärt-skocka (ksv.) maa-, mukula|-artisokka. jota (-u\)-t -n (kreik. kirj.) ioota, jota; inte

ett ~ ei rahtustakaan, jour (su:r) -en -er päivystys, -havande I.

(a. tpm.) päivystävä. II. (s.) päivystäjä, journal (su-) -en -er päiväkirja; aikakauslehti. -film (elok.) viikkokatsaus, journalist -en -er sanomalehtimies, journalistik sanomalehti|toimi, -työ. -kirjailu, -ala.

jovigl(isk) (-U-) -t rauhallisen hyvä (n) tuulinen, rattoisa, leikkisä, lupsakka.

jovialitet -en hyväntuulisuus, rattoisuus, leikkisyys, lupsakkuus. ju I. (adv.) -pa, -pä -han, -hän. II. (konj.) ^ (större) dess, desto (bättre) kuta (isompi) sitä (parempi).

jub|el -let riemu, -doktor riemutohtori. -magister riemumaisteri. -rop riemuhuuto. -skri riemuhuuto, vrt. ed.

jubitør -en -er juhlija, juhlittava, jubilera I tr viettää riemujuhlaa; riemuita, jubile|um -et -er riemujuhla, jubileums] I dag riemujuhlapäivä merkkipäivä. -fest riemu juhla.-fond juhlapäivä-rahasto. -frimärke juhlapostimerkki, -skrift juhlajulkaisu, jubla I itr riemuita, över ngt jnk johdosta; ^ jör tidigt iloita ennen aikojaan; nuolaista ennen kuin tipahtaa, judafolket Juudaan kansa, judaskyss Juudaan suudelma, jud|e -en -ar juutalainen. Judeen npr Juudea, Juudean maa. jude|]fientlig juutalais]vastainen, -vihamielinen, antisemiittinen, -fråga juutalais-kysymys. -förföljelse juutalaisvaino, -hat juutalaisviha, -kristen juutalaiskristitty. -kvarter juutalais|kortteli, -kaupunginosa.

judendom -en juutalaisuus, jude]| tyska juutalaissaksa, jiddis. - vänlig -t juutalaisystävällinen. judiciell -t oikeudellinen, judinn|a -an -or juutalaisnainen. judisk -t juutalainen. Jugoslavien npr (valt.) Jugoslavia, jugoslavisk -t jugoslavialainen, jul -en -ar joulu; god hyvää, hauskaa joulua! i ~ tänä jouluna; tili ~en jouluksi; i ~as viime jouluna; under (vid) ~en jouluaikaan; den vackraste ~en på länge kaunein joulu pitkään aikaan; jira en lugn ~ viettää rauhallinen joulu; ~en inf äller mitt i veckan joulu sattuu keskelle viikkoa; annandag ^toinen joulupäivä, Tapaninpäivä, jula I itr viettää joulua, jul|]afton jouluaatto, jouluilta, -bock joulupukki, -boksflod joulukirjatulva. -brådska joulukiireet, -dag 1. (ensimmäinen) joulupäivä; på ~en (ensimmäisenä) joulupäivänä. 2. ~arna joulupäivät, joulunpyhät. -dagsmorgon joulupäivän aamu. -ferier joulu|loma, -lupa. -glädje jouluilo, julgran joulukuusi.

julgrans||fot joulukuusenjalka. -prydnader joulukuusenkoristeet. jul|| gris jouluporsas, -gröt joulupuuro, -gubbe ks. -tomte, -helg joulu||juhla, -n|pyhät. -hälsning joulutervehdys, -högtid joulujuhla.juli —jä

juli heinäkuu; vrt. april. juli$nsk -1 juliaaninen; (den) rsa kalendern juliaaninen kalenteri; vanha luku. jul|jkalas joulupidot. -klapp joululahja; få ngt i rs saada jtk joululahjaksi, -klappsutdelning joululahjojen jako. -kort joulukortti, -korv joulumakkara. julle ks. joll(e).

jul||lek joululeikki, -lik -t joulun kaltainen. -lov (koul.) joulu|lupa, -loma. -natt jouluyö, -o t ta (-u-) jouluaamunjumalan-palvelus, joulukirkko, julp -en -ar peitetty napinreikä. jul||psalm jouluvirsi, -ros (ksv. Hellebo-rus) jouluruusu. -sed joulutapa, -skinka joulukinkku, -skyltning joulunaikainen näyteikkunamainostus. -stök joulu|puu-hat, -kiireet, -sång joululaulu, -tid joulun aika. -tidning joululehti, -tomte(n) (Ruots.) joulupukki, jumbo -n (urh.) viimeinen, »jumbo», jumpa I itr (j.) hyppiä jäätelillä toiselle, jump|er -em -rar (vaat.) jumpperi, jungfru -n -r 1. neitsyt, impi; ~ Maria neitsyt Maria; ^ Marie hand (ksv. Orchis maeulata) Maarian kämmekkä; ^ Maria (-e) nyckelpiga (hnt.) leppä|kerttu,-tert-tu, -pirkko; ^ Marie sänghalm (ksv. Galium verum) keltamatara. 2. koti-, talous lapulainen. 3. (tr.) käsijuntta. jungfru||bur neitsytkammio. -dorn neitsyys, impeys, -färd (mer.) neitsytmatka, -kammare palvelijanhuone; piikainka-mari.

jungfrulig -t -are neitseellinen, -het neitseellisyys.

jungman (mer.) jungmanni, puolimat-ruusi.

juni: en rs kesäkuu; vrt. april. junior 1. (a. tpm.) N. N. ~ N. N. nuorempi. 2. (urh.) -n -er (-o:rer) nuori, juniori, -mästare (urh.) nuorten mestari, junk|er -em -rar (aatelis)junkkeri; nuori-herra; velikulta, junkkari, -dome (ent. Preussin) junkkerivalta. junt|a -an -or (Esp.) juntta, ryhmäkunta; sotilas-, valtiomieslyhtymä. juridik -en lakitiede, lainoppi, oikeustiede, juridisk -t lainopillinen; slå in på den rsa banan ruveta lakimieheksi, (j.) lukemaan lakia, juris: ^ doktor lakitieteentohtori. jurisdiktion -en tuomiovalta; lainkäyttö, jurist -en -er lakimies, juristi. juris utriusque kandidat (vanh.) molempain oikeuksien kandidaatti, jury (-rri) -n -er valamiehistö; (kilp., urh.) arvostelulautakunta; palkintotuomari-neuvosto. -man valamies. 1. just (adv.) juuri; ~ (nyss) aivan äsken;

las jäk

du är mig rs den ratte sinäpä vasta oikea olet! man söker rs dig juuri sinua etsitään; det är rs ingenting att tala om eipä siitä juuri ole puhumista; det är rs vad f ag ville säga juuri sitä olisin tahtonut sanoa; det var ~ snyggt! no siinä nyt ollaan; ^ det f ja)! niin juuri, aivan niin; ^ där jör juuri siksi, sen vuoksi; ~ då juuri silloin; han kom rs då jag skulle gå ut hän tuli juuri kun olin ulos lähdössä;

' i dag skall det ske! juuri tänään sen pitää tapahtua (se on tehtävä)! att det skall regna rs i dag då vi väntar besök!

että pitikin tulla sade juuri tänään kun odotamme vieraita! du kommer rs lagom tulet juuri parahiksi (parhaaseen aikaan); (inte) rs nu (ei) juuri nyt; han kom rs nu hän tuli nyt juuri; rs så! juuri (aivan) niin! 2. just (svst) - -are moitteeton, niin kuin olla pitää, justera (sy-) I tr 1. (mt., painoja) va'ata, säätää, korjata, tarkistaa. 2. tarkistaa, hyväksyä (pöytäkirja). 3. (urh.) tahallaan t. vahingossa aiheuttaa toiselle vamma, loukata, vahingoittaa toista, juster||are vakaaja. -bar -t säädettävä, asetettava.

justering -en vakaaminen, säätäminen, korjaaminen, tarkistaminen, tarkastaminen, hyväksyminen; vrt. justera. justitie||departement (-ti:tsie-) lakiasiainosasto; (ent. Suom. senaatin) oikeusosas-to; (nyk. Suom.) oikeusministeriö, -kansler oikeuskansleri, -minister oikeusministeri, -mord oikeusmurha, -ombudsman (eduskunnan) oikeusasiamies, -råd oikeusneuvos.

jute -n, -1 juutti.

jute||matta juuttimatto. -väv juuttikan-gas.

juv||el -en -er jalokivi; (j. leik.) veitikka, -eleraraffär jalokivikauppa. -elerare jalo-kivi|seppä, -kauppias, -elhalsband jalokivi |kaulanauha, -kaulakoru. -elpry|dd-« jalokivikoristeinen. -elring jalokivisor-mus. -elskrin jalokivilipas. -elsmycke ja-lokivikoru. juv|er -ret - udar, utaret. jyck|e -en -ar (j.) koira (rakki), piski;

(hnk.) vekkuli; pojan naskali, jädrans (a. tpm. krk.) helkkari, peeveli; vimmattu, riivattu; kirottu, jägare -n - 1. metsästäjä. 2. (sot.) jääkäri, jägmästare (Ruots. nyk.) metsänhoitaja;

(ent. hov.) jahtimestari; vrt. forstmästare. jak| lei -eln -lar (j.) pahus; det var en rs tili att springa! olipa pahuksen hyvä juoksemaan! -lar! (kir.) pahus soikoon! jäklas I itr (dep.): ~ med ngn (j.) piruilla jllk, kiusata jtk, katkeroittaa jnk elämä.

293jak jäklig — ,

jäklig -t -are (j.) pirullinen, häijy, ilkeä, jäklighet (j.) pirullisuus, häijyys, ilkeys, jäkt -et kiire, touhu, hoppu, hosuminen, hätäily.

jäkta I I. tr hätyyttää, ahdistaa, hoputtaa, tehdä rauhattomaksi. II. itr hätäillä, touhuta, hoppuilla, jäktig -t -are hätäilevä, touhuava, touhukas, levoton, rauhaton; ha det olla kovin touhuissaan, kiireissään, jäm||bred ks. fäm(n)bred. -bredd: i ~ med jnk kanssa rinnan, jnk rinnalla; jhk verrattuna. -bördig -t yhden-, tasa|-arvoinen, yhdenvertainen, med ngn jnk kanssa, -bördighet yhdenvertaisuus, -fota: hoppa /—hypätä tasajalkaa, (j.) tasakäpälä(ss)ä. jämföra II1 tr verrata, vertailla, ngt rried

ngt jtk jhk. jämförelse -n -r vertailu; vertaus; i ~ med verrattuna jhk; utan >— verrattom|an, -asti. -vis (adv.) verraten, jämförlig -t verrattav(iss)a; vara rs med

ngt olla verrattavissa jhk. jämgod ks. jäm(n)god. jämka I tr, itr 1. siirrellä, sovitella, tasoitella; '—' stolen litet åt sidan siirtää tuolia hiukan sivulle; ~ på slipsen kohentaa, oikoa solmiota; på mössan kohentaa hattua, hatun asentoa. 2. välittää; ~ mellan stridande parter välittää riitapuolten kesken. 3. ^ ngt pà priset hiukan helpottaa hinnasta. 4. tasoittaa. 5. sovitella, efter ngt jnk mukaan, jämkning -en -ar tasoitus, muutos, (hinnan) alennus.

jämlik -t yhdenvertainen, tasa-arvoinen, med jnk kanssa. -|e -en -ar vertainen; vara ngns olla jnk vertainen, veroinen; utan rs verraton, -het yhdenvertaisuus, tasa-arvoisuus. jämlöpande ks. jäm(n)löpande. jämmer -n valitus, voivotus, surkeus, -dal »surun ja murheen laakso», -full -t surkea, viheliäinen, kurja, -lig -t -are surkea, kurja, jämmer||rop, -skri tuskan-, valitus|huuto. jämn -t -are 1. (pinta) tasainen, sileä. 2. (luku) parillinen; '—a pengar tasaraha(t); tack, det är ~t! (rav. ym.) olkaa hyvä ja pitäkää loput! ~1 1000 mark tasan tuhat markkaa; dela jakaa tasan; låt udda vara ~t! älä ole turhan tarkka; tre går ~t upp i nio yhdeksän on tasan jaollinen kolmella; kolme menee tasan yhdeksään; vi är par meitä on tasaparit (joka naista kohti tulee yksi herra); nätt o. ~t juuri ja juuri, nipin napin. 3. samanlainen, tasainen, yhtäläinen; allting går sin ~a gång kaikki menee tasaista (yksitoikkoista) menoaan (vanhaa latuaan); med

rsa steg tahdissa; hålla steg med ngn (m. kuv.) pysytellä tahdissa jnk kanssa; pysyä jnk rinnalla (jäämättä jälkeen), jämna I tr tasoittaa; vägen för ngn tasoittaa jllk tietä; med marken hävittää maan tasalle; ~ ut tasoittaa, jämnan: för alituiseen, tavan takaa. jäm(n)bre|d -tt samanlevyinen, jämnfördelat d -t tasaisesti jakautunut. jäm(n)go|d -tt yhtä hyvä; vara rs med ngn olla jnk veroinen, jämnhet -en (pinnan) tasaisuus; yhden-,

t asa| mukaisuus, jämn||hög -t samankorkuinen; med ngt yhtä korkea kuin jk. -höjd: i rs med jnk tasall|a, -e.

jäm(n)löpande (a. tpm.) yhdensuuntainen, jämn||mod tyyneys, rauhallisuus, -mulen (taivas) umpipilvessä, -mått sopusuhtaisuus, -sointu; tasamäärä. -skur|en -et -na tasaiseksi leikattu; tasasuhtainen. jäm(n)jsmal -t tasaisen kapea, -stark -t

tasaväkinen, -stor -t samankokoinen, jäinnstruk|en -et -na 1. tasaiseksi pyyhkäisty. 2. (kuv.) tasainen; keskinkertainen.

jäm(n)tjock tasapaksu, jämnårig samanikäinen; hon är rs med mig hän on minun ikäiseni, olemme samanikäiset, jämra I rfl. rs sig valittaa, ruikuttaa, voihkia.

jäms (adv.): med ngt a) samankorkuinen kuin; b) pitkin jtk, jtk myöten; med öronen korvia myöten, jäm||sides (adv.) rinnakkain, rinnatusten; med vieressä, -smal -t ks. jäm(n)smal. -spelt (a.): de är /—a 1. (kuv.) he ovat samanarvoiset, yhdenveroiset. 2. he pelaavat molemmat yhtä hyvin, ovat yhtä hyviä pelaajia, -ställa II1 tr rinnastaa, med jnk kanssa, -ställ|d -t tasa-, saman|-arvoinen, samanveroinen, jämt (adv.) alinomaa, alati, yhtenään; ^ o. ständigt aina vain, yhtenään, taukoamatta, jämte (prp.) kera, ohella, rinnalla, jäm tjock ks. jäm(n)tjoek. jämvikt -en tasapaino; bringa ur rs järkyttää, saattaa pois tasapainosta, jämvikts||läge tasapaino|asema, -tila. -or-

gan (an.) tasapainoelin, jämväl myös, niin ikään; sitä paitsi, lisäksi.

jänt|a -an -or (j.) tyttö, järn -et rauta, -affär rautakauppa, -balk rautapalkki. -beslag raudoitukset, raudat, helat, -beslag|en -et -na raudoitettu, -betong teräsbetoni, -bro rautasilta. -bruk rautatehdas, (vanh.) rautaruukki.järndörr —

-dörr rautaovi, -ek (ksv. Quercus ilex) rautatammi. -fast (a.) raudanluja, -filspån rautaviilan| jauhot, -purut, -galler rauta-ristikko. -grepp raudanluja ote. -grind rautainen ristikko-ovi, rautaportti, -gruva rautakaivos. -gryta rautapata, järn||halt rautapitoisuus, -haltig -t rautapitoinen. -hand rautakoura; styra med ~ hallita rautaisella kädellä, -handel rautakauppa. -handlare rautakauppias. -hantering raudanjalostus, rautateollisuus, -hår|d -t raudankova (m. kuv.) -hälsa rautainen terveys, -industri rautateollisuus. -konstruktion rautarakenne, -kors (sot. Saks.) rautaristi. -lunga (lääk.) rautakeuhko, -malm rautamalmi, -nätter (mtr., mv.) rautayöt. -oxid rautaoksidi, -piller (frm.) rautapilleri. -plåt rautalevy, -preparat rauta|valmiste, -lääke, järn||ridå (teat. vanh.) »tulenkestävä»; (kuv. valt.) rautaesirippu, -sko|dd -tt (sauva) raudoitettu, rautakärkinen; (hev.) rautakengässä. -skrot rautaromu, -spett rautakanki, -spis rautaliesi. -staket rautasäleaita. -stång rautatanko, -säng rautasänky. -tråd rauta| lanka, -vanunki. -varor rautatavarat, -verk rautatehdas, -vilja rautainen (raudanluja) tahto, järnväg rautatie; sända med (på) n+s lähettää rautateitse, junassa, junalla, järnvägs||anläggning rautatierakennus, -arbetare rautatie työläinen, -bank rata-penger. -biljett rautatie(matka)lippu; junalippu. -born ratapuomi. -bro rautatiesilta. -bygge rautatienrakennus, -förbindelse rautatieyhteys, junayhteys, -hotell rautatiehotelli. -karta rautatiekartta. -knut rautatie-, rata|solmu. -konduktör junailija, -korsning rautatieristeys. -kupé rautatievaunu.

järnvägslinje rautatie-, rata|linja. -man rautatieläinen, -nät rautatieverkko, -resa rautatie-, juna|matka. -restaurang rauta-tieravintola. -skena ratakisko, -spår rau-tatieraide. -station rautatieasema, -styrelse rautatiehallitus, -taxa rautatietaksa. -tjänsteman rautatievirkailija, -trafik rautatie-, (j.) juna|liikenne. -vagn rautatievaunu. -övergång rautatie-, rata|yli-käytävä. järnåldern rautakausi, järnåldersfynd rautakaudenaikainen (muin. rautakautinen) löytö, järp|e -en -ar (el. Tetrastes bonasia) pyy. järteck|en -net - enne, ennus (merkki), järv -en -ar (el. Gulo gulo) ahma. jäsa II2 itr (juoma) käydä, kuohua; (kuv.)

kuohua; '—UPP kuohahtaa; -—' över

kuohua yli. jäsning -en (juoman) käyminen, (taiki-

nan) nouseminen; (kuv.) kuohunta, mieltenkuohu. -s | tillstånd käymis-, kuohunta|-tila. -s i ämne hiiva-aine. jäst -en hiiva, -fabrik hiivatehdas, -pulver leivinjauhe, -svamp hiivasieni, jätt|e -en -ar jättiläinen, jätti, -anläggning jättiläis|laitteet, -laitokset -arbete jätti-läistyö. -brand jättiläis (tuli) palo, suurpalo. -förlust jättiläismäiset, tavattomat tappiot, menetykset, -gryta (geol.) hiidenkirnu. -hög 1. -t suunnattoman korkea. 2. -en, -ar hi d^nkiuas. -kast hiidenkivi, -stor -t jättiläisIkokoinen, -suuruinen, -vinst jättiläis-, suunnattoman suuri voitto.

jättjnn|a -an -or jättiläisnainen. jäv -et - (Iak.) este, esteellisyys; (vanh.) jäävi; inlägga ~ mot ngn osoittaa (julistaa) esteelliseksi (jäävilliseksi). jäva I tr julistaa esteelliseksi, (vanh.) jäävätä.

jävig -«.-(Iak.) esteellinen, -het esteellisyys, jävla (j.) ks. djävla. jävlas I itr (djp.) (j.) ks. jäklas. jök|el -eln -lar (geol., mnt.) jäävirta, jäätikkö. -port (mnt., geol.) jäätikköportti. -vatten jäätikkövesi, sulavesi, -älv jäätikkö | virta, -joki.

jöss|e -en -ar (j.) jänis, pupujussi, risti-turpa.

K

k (kirj.) k, K.

kabaré -n -er kabaree, kabaretti. -artist kabaree|taiteilija, -laulaja, kabbelek -en -ar, -|a -an -or, kabbelök -en

-ar (ksv. Coltha palustris) rentukka, kab|el -eln -lar (shk., mer.) kaapeli, -brott kaapeli|rikko, -vaurio, -brunn kaapeli-kaivo. -fartyg kaapelilaiva. kabeljo -n (kabb-) (keit.) suola-, kapa|-turska, kapakala.

kabel||längd kaapelinmitta (185 m), -telegram kaapelisähke. kabin -en -er 1. (Int.) ohjaamo; matkustajahytti. 2. (mer. harv.) laivahytti, kabinett -et -, -er 1. kammio; työhuone. 2. hallitus, ministeristö. kabinetts||format (val.) kabinettikoko. -fråga (valt.) luottamuskysymys, -sekreterare (läh.) ulkoasiain valtiosihteeri, kabla I tr, itr lähettää kaapelisähke(enä). kabriol$tt -en -er kabrioletti, 2-paikkaiset rattaat; (pieni) umpiauto (jossa katoksen

takaosa alas laskettava). kabyss -en -er (mer.) (laivan) keittiö; (m.) koj*u, komero.

-dörr rautaovi, -ek (ksv. Quercus ilex) rautatammi. -fast (a.) raudanluja, -filspån rautaviilan| jauhot, -purut, -galler rauta-ristikko. -grepp raudanluja ote. -grind rautainen ristikko-ovi, rautaportti, -gruva rautakaivos. -gryta rautapata, järn||halt rautapitoisuus, -haltig -t rautapitoinen. -hand rautakoura; styra med ~ hallita rautaisella kädellä, -handel rautakauppa. -handlare rautakauppias. -hantering raudanjalostus, rautateollisuus, -hår|d -t raudankova (m. kuv.) -hälsa rautainen terveys, -industri rautateollisuus. -konstruktion rautarakenne, -kors (sot. Saks.) rautaristi. -lunga (lääk.) rautakeuhko, -malm rautamalmi, -nätter (mtr., mv.) rautayöt. -oxid rautaoksidi, -piller (frm.) rautapilleri. -plåt rautalevy, -preparat rauta|valmiste, -lääke, järn||ridå (teat. vanh.) »tulenkestävä»; (kuv. valt.) rautaesirippu, -sko|dd -tt (sauva) raudoitettu, rautakärkinen; (hev.) rautakengässä. -skrot rautaromu, -spett rautakanki, -spis rautaliesi. -staket rautasäleaita. -stång rautatanko, -säng rautasänky. -tråd rauta| lanka, -vanunki. -varor rautatavarat, -verk rautatehdas, -vilja rautainen (raudanluja) tahto, järnväg rautatie; sända med (på) n+s lähettää rautateitse, junassa, junalla, järnvägs||anläggning rautatierakennus, -arbetare rautatie työläinen, -bank rata-penger. -biljett rautatie(matka)lippu; junalippu. -born ratapuomi. -bro rautatiesilta. -bygge rautatienrakennus, -förbindelse rautatieyhteys, junayhteys, -hotell rautatiehotelli. -karta rautatiekartta. -knut rautatie-, rata|solmu. -konduktör junailija, -korsning rautatieristeys. -kupé rautatievaunu.

järnvägslinje rautatie-, rata|linja. -man rautatieläinen, -nät rautatieverkko, -resa rautatie-, juna|matka. -restaurang rauta-tieravintola. -skena ratakisko, -spår rau-tatieraide. -station rautatieasema, -styrelse rautatiehallitus, -taxa rautatietaksa. -tjänsteman rautatievirkailija, -trafik rautatie-, (j.) juna|liikenne. -vagn rautatievaunu. -övergång rautatie-, rata|yli-käytävä. järnåldern rautakausi, järnåldersfynd rautakaudenaikainen (muin. rautakautinen) löytö, järp|e -en -ar (el. Tetrastes bonasia) pyy. järteck|en -net - enne, ennus (merkki), järv -en -ar (el. Gulo gulo) ahma.

jäsa II2 itr (juoma) käydä, kuohua; (kuv.)

kuohua; '—UPP kuohahtaa; -—' över

kuohua yli. jäsning -en (juoman) käyminen, (taiki-

nan) nouseminen; (kuv.) kuohunta, mieltenkuohu. -s | tillstånd käymis-, kuohunta|-tila. -s i ämne hiiva-aine. jäst -en hiiva, -fabrik hiivatehdas, -pulver leivinjauhe, -svamp hiivasieni, jätt|e -en -ar jättiläinen, jätti, -anläggning jättiläis||laitteet, -laitokset -arbete jätti-läistyö. -brand jättiläis (tuli) palo, suurpalo. -förlust jättiläismäiset, tavattomat tappiot, menetykset, -gryta (geol.) hiidenkirnu. -hög 1. -t suunnattoman korkea. 2. -en, -ar hi d^nkiuas. -kast hiidenkivi, -stor -t jättiläisIkokoinen, -suuruinen, -vinst jättiläis-, suunnattoman suuri voitto.

jättjnn|a -an -or jättiläisnainen. jäv -et - (Iak.) este, esteellisyys; (vanh.) jäävi; inlägga ~ mot ngn osoittaa (julistaa) esteelliseksi (jäävilliseksi). jäva I tr julistaa esteelliseksi, (vanh.) jäävätä.

jävig -«.-(Iak.) esteellinen, -het esteellisyys, jävla (j.) ks. djävla. jävlas I itr (djp.) (j.) ks. jäklas. jök|el -eln -lar (geol., mnt.) jäävirta, jäätikkö. -port (mnt., geol.) jäätikköportti. -vatten jäätikkövesi, sulavesi, -älv jäätikkö | virta, -joki.

jöss|e -en -ar (j.) jänis, pupujussi, risti-turpa.

K

k (kirj.) k, K.

kabaré -n -er kabaree, kabaretti. -artist kabaree|taiteilija, -laulaja, kabbelek -en -ar, -|a -an -or, kabbelök -en

-ar (ksv. Coltha palustris) rentukka, kab|el -eln -lar (shk., mer.) kaapeli, -brott kaapeli|rikko, -vaurio, -brunn kaapeli-kaivo. -fartyg kaapelilaiva. kabeljo -n (kabb-) (keit.) suola-, kapa|-turska, kapakala.

kabel|||längd kaapelinmitta (185 m), -telegram kaapelisähke. kabin -en -er 1. (Int.) ohjaamo; matkustajahytti. 2. (mer. harv.) laivahytti, kabinett -et -, -er 1. kammio; työhuone. 2. hallitus, ministeristö. kabinetts||format (val.) kabinettikoko. -fråga (valt.) luottamuskysymys, -sekreterare (läh.) ulkoasiain valtiosihteeri, kabla I tr, itr lähettää kaapelisähke(enä). kabriol$tt -en -er kabrioletti, 2-paikkaiset rattaat; (pieni) umpiauto (jossa katoksen

takaosa alas laskettava). kabyss -en -er (mer.) (laivan) keittiö; (m.) koj*u, komero.

kackalprum -et paha melu, meteli, rähinä, kack|el -let (kanan, hanhen) kaakatus;

(sorsien) narina; (j.) lörpötys, räpätys. kadav|er -ret - (el.) raato, haaska, -disciplin sokea, ehdoton kuri. -lydnad sokea, ehdoton kuuliaisuus; (k.hist.) kuolleen ruumiin kuuliaisuus.

kadens -en -er (mus.) kadenssi, lopuke, kad|er -em -rar, -rer (sot.) kaaderi, kanta|-upseeristo, -aliupseeristo, -miehistö, -system kaaderijärjestelmä. kadett -en -er (sot.) kadetti, upseerioppilas. -fartyg kadettien koululaiva. kadmi|um -, -et, -umet (kern.) kadmium, kadrjlj -en -er (tns.) katrilli, kafé - (e)t-er kahvila, -rörelse: idka ~ harjoittaa kahvila- (ja konditorin)liikettä. kaffe -t kahvi; två (rav.) kaksi kahvia (olkaa hyvä)! obränt ~ raakakahvi, paah-tamattomat pavut; ~ utan grädde musta kahvi; bjuda ngn på ~ kutsua kahville; tarjota kahvit, -bjudning kahvikutsut, -bord kahvipöytä, -buske kahvipensas, -böna kahvipapu, -dags: det är ^ on kahvin aika. -fat teelautanen. -grädde kahvikerma. -kanna kahvikannu, -kopp kahvikuppi, -kvarn kahvimylly, -moster (leik., halv.) kahvitäti. -panna kahvipannu. -pumpa (lasinen) kahvinkeitin, kaff|er -em -rer (käns.) kafferi(t). kaffe||rast kahvi|tauko, (j.) -tunti, -rep kahvi|kutsut, -seura, -servis kahvikalusto, -sked teelusikka, -sump kahvinporo (t), -surrogat (kahvin)korvike. *tår (leik.) kahvitilkka. -törstig: jag är ~ olen kah-vinjanoinen, (j.) kahvinhimossa; tekee (kovin) mieleni kahvia, kaftan -en -er (itäm., papin) kauhtana, kagg|e -en -ar nassakka, lekkeri, kainsmärke kaininmerkki (Kainin merkki).

kaj -en -er (ranta)laituri, kaj|a -an -or (el. Corvus monedula) naakka, kajak -en -er kajakki, eskimokanootti.

kaj||anläggningar laituri|t, -laitteet, silta-rakennukset. -avgift laituriImaksu, -raha. kajennpeppar (mst.) cayennenpippuri. kajhyra laiturivuokra. kajka I itr (j.) soudella, purjehtia (sinne

tänne); harhailla, kaj||pengar ks. -avgift, -plats laituripaikka, kajut|a -an -or (mer.) kajuutta, kajut||fönster kajuutanikkuna. -trappa

kajuutanportaat. kak|a -an -or kakku; ^ söker maka (snl.) vakka kantensa valitsee; kronans ~ är liten, men den är säker (k)ruunun kakku on kaita, mutta pitkä, kakadu -n -er, -|a -an -or (el.) kakadu (papukaija).

kakao -n kaakao, -böna kaakaopapu. *fett, -smör kaakao|rasva, -voi. kak|el -let - (tkn.) kaakeli, -klä|dd -tt kaakelipäällysteinen. -platta kaakeli|-laatta, -levy. -ugn kaakeliuuni, -ugnslucka (kaakeli) uuninluukku, kak||fat kakku-, leivos|vati, -lautanen, -form kakku (muotti, -vuoka. kaki (-a:) -n 1. (vaat.) khaki. 2. (vär.) khakiväri. -färga |d -t khaki (n) värinen, kakofoni -(e)n -er kakofonia, epäsointui-suus.

kakspade kakkulapio.

kakt||é -n -er kaktuskasvi. -us -en -ar (ksv.)

kaktus, kaktång kakkupihdit. kal -t -are paljas, kalju; vara ~ vid tinningarna olla ohimoilta kalju; ^ hjässa kalju pää(laki), (leik.) »kuu»; träd lehdettömät, paljaat puut. kalabalik -en -er mellakka, tappelu, kal^s -et - kestit, pidot, kekkerit, juhlapäivälliset; hålla ~ pitää pidot; få betala r^et joutua maksamaan kestit, (j.) lystit, kalasa I itr pitää pitoja; juhlia; ~ på ngt oikein herkutella jllk, ahmia jtk. kalasande -1 juhliminen; mässäily, ahmiminen.

kalas|| kula (leik.) ihramaha, -mat pitoruoka, kalci|um -, -et, -umet (kern.) kalsium, kalebass -en -er kalebassi. kalejdoskop -et - (leik.) kaleidoskooppi, kalend|er -em -rar kalenteri, -bitare -n: han är (en) ~ hänen suurin ilonsa on kalenterien lukeminen, -år kalenterivuosi, kalesch -en -er kalessi(t), 4-paikkaiset kuomu vaunut, kalfaktor -n -er sotilaspalvelija, kalfatra I tr 1. (mer.) tilkitä, rivetä. 2.pitää tiukalla, ahtaalla; morkata, repostella, kalhugga IV3 tr (mtsh.) hakata paljaaksi, kali (-a:) -t (kern.) kali. kalib|er -ern -rer, -rar väljyys, kaliiperi; (kuv.) saman kaliiperin, so. samanarvoisia miehiä.

kaljf -en -er (Turk. hist.) kalifi. Kalifornien npr Kalifornia, kali|jgödsel kalilannoite. -sait kalisuola, kali|um -, -et, -umet (kern.) kalium.

1. kalk -en -ar a) malja, pikari, (vanh. usk.) kalkki (m. kuv.); (Raam.) tag denna f^(en) ifrån mig! ota pois minulta tämä kalkki! b) kukan kupu.

2. kalk -en (kiv.) kalkki (kivi); släckt (osläckt) ~ poltettu, sammutettu (sammuttamaton) kalkki.

kalka I tr kalkita.

kalk||aktig -t kalkkimainen. -brott kalkki-louhos. -bruk 1. kalkkitehdas. 2. kalkki-laasti.kalkera — kamgarxistyg

kamg

kalkera I tr kalkioida, kuultojaljentää, kalkerpapper kalkio-, hiili-, kuulto|paperi. kalk||halt kalkkipitoisuus, -haltig -t kalkkipitoinen.

kalkon (-u:) -en -er (el.) kalkkuna, -höna kalkkunakana. -tupp kalkkunakukko, kalksten kalkkikivi, kalkyl -en -er laskelma; arviolasku. kalkylator (kustannusten)t laskija, laskelmien tekijä, kalkylering -en laskelmointi; arviolaskelma.

1. kall -t -are kylmä; viileä; det kriget kylmä sota; bli ~ om fötterna saada jalat kylmiksi; är du ~ om fötterna? ovatko jalkasi kylmät? kylmääkö jalkojasi? hemskt (förskräckligt) ~t hirveän kylmä; ta saken ~t suhtautua asiaan (aivan) rauhallisesti.

2. kall -et - 1. (elämän)kutsumus, virka, ammatti, toimi. 2. huuto, kutsu.

1. kalla I I. tr sanoa (mainita, nimittää), (liikanimellä j.) haukkua jks; ^ ngn en hfälte (en dumbom) sanoa (ylistää) sankariksi (haukkua pöllöpääksi); ~ ngn efter ngt nimittää (mainita) jtk jnk mukaan; det f ag att vara punktlig sitä jo voi sanoa täsmällisyydeksi; vad ^s det? miksi sitä sanotaan? så ~d niin sanottu (lyh. ns.) II. «r, itr kutsuafluo, jhk); många äro ~de men få utvalda monet ovat kutsutut, mutta harvat valitut; ^ ngn till ett ämbete (en professur) kutsua jhk virkaan (jnk aineen professoriksi); tili kutsua koolle, yhteen; ^ till bolagsstämma kutsua koolle yhtiökokous; ^ som vittne (Iak.) kutsua, haastaa todistajaksi; ~ på ngn kutsua, huutaa jtk; ^ på en taxi kutsua vuokra-auto; känna sig tuntea kutsumusta jhk. III. (pain. part.): ^ ngn avsides kutsua, pyytää erilleen (joukosta), syrjään; ^ bort kutsua pois, kotiin; ^ fram kutsua esiin; ~ hit kutsua tänne; ^ till sig kutsua, pyytää luokseen; ^ upp kutsua (ylös, luokseen, jnnk).

2. kall|a -un -or (ksv. Calla) kalla, vehka-(kasvi).

kall||bad kylmä kylpy; bada ~ ottaa kylmiä kylpyjä, -badhus uimala(itos); järvi-, meri|kylpylä. -blodig -t (el. vanh.) kylmäverinen, (tav.) vaihtolämpöinen; (kuv.) kylmäverinen, -blodighet (kuv.) kylmä-verisyys. -brand (lääk.) kuolio, kylmän-vihat. -dusch kylmä suihku (m. kuv.). kallelse 1. kutsu (virkaan yms.); han har fått ~ till en professur hän on saanut kutsun (jnk aineen) professoriksi; få ~ att inställa sig för rätta saada käsky saapua oikeuteen. 2. kutsumus; känna för ngt tuntea kutsumusta jhk.

kall||front (mtr.) kylmä rintama, -grin ivahymy. -hamrajd -t (kuv.) kovasy-däminen, tunteeton, kalligrafi ~(e)n kaunokirjoitus, kall||jord: på ~ (puut.) avomaall|a, -e; växter på ~ avomaankasvit. -mat kylmä ruoka, kylmät ruokalajit, leikkeleet jne; äta ~ syödä kylmää ruokaa, leikkeleitä, kallna I itr jäähtyä; kylmetä, kall|| per manen tning -en kylmäperma-nentti. -prat -et rupattelu; joutava puhe. -prata I itr rupatella, puhella joutavia, -sinnig -t -are välinpitämätön, -skuret (keit.) kylmät leikkeleet, -skål kylmä|-keitto, -liemi, -skänk|a -an -or (rav.) kyl-mäkkö, kylmänruoanlaittaja. -sup: få en ~ joutua nielemään vettä, -svett kylmä hiki, -svettas I itr (dep.) hikoilla kylmää hikeä, ^valsa|d -t (tkn.))kylmiltään valssattu.

kallvattens||bassäng kvlmävesi|allas, -säiliö. «krän (ptk.) kylmävesihana. -kur (lääk.) kylmävesihoito. kalmuek -en -er (käns.) kalmukki, kalops -en (keit.) kalopsi, vatkuli. kalori -(e)n -er (fysiol.) kalori, meter

kalorimetri. kalQtt -en -er (vaat.) patalakki, kalotti;

(an.) päälaki; (mat.) (pallo)kalotti. kalv -en -ar 1. (el.) vasikka. 2. (keit.) vasikka, vasikanliha, kalva I itr (lehmä) vasikoida, poikia, kalv||bräss (keit.) vasikanrisa. -dans (keit.) terni-, uuni|juusto, -filé (keit.) vasikan |-selkäliha, -seläke. -färs (keit.) vasikan-mureke.

kalvini||sm -en (k.hist.) kalvinilaisuus. -st -en -er kalvinilainen, reformoitu, kalv||kotlett (keit.) vasikankyljys, -kött vasikanliha. -lever vasikanmaksa. -rul(l)ad (keit.) vasikankäärvle. -skinn vasikan-nahka, ^-skinnsband (kirjs.) vasikannahka-sidos. -stek vasikanpaisti, kam -men -mar kampa; (kukon) harja, heltta; (vuoren)harjanne; (kud.) kaide, pirta; skära alla över en ~ (kuv.) mitata kaikkia samalla mitalla, kamé -n -er (jal.) kamee, kamel -en -er (el.) kameli, -drivare kame-linajaja.

kameleont -en -er (el.) kameleontti, kamelhår kamelinkarva (t), kameli|a -an -or (ksv.) kamelia, kamer|a (ka:) -an -or (vai.) valokuvaus-, elokuvaus|kone, (-)kamera, kameral -t (Iak.) kameraali-. kamfer -n kamferi, -droppar (frm.) kamferi tipat. -liniment kamferilinimentti. kärn|| garn (vaat.) kampalanka. -garns tyg kampalankakangas.

kam|n -en -er kamiina, pieni uuni, kamkoft|a -an -or kampaus-, aamu|takki. kamma I tr kammata; ^ sig kammata hiuksiaan, tukkaansa, kammare huone, kamari; (valt.) kamari; första (andra) (esim. Ruots.) ensimmäinen, toinen kamari, kammar||herre kamariherra, -jungfru kamarineito. -lärd kamarioppinut, -tjänare kamaripalvelija, kamning -en kampaus; hius-, tukka|laite. kamomjll -en -er (ksv.) kamomillasaunio. -te kamomillatee. kamouflage -t (-ufla:s) (sot.) naamiointi, kamouflera I tr (sot.) naamioida.

1. kamp -en -er taistelu, ottelu; r^en för tillvaron olemassaolotaistelu.

2. kamp (hev., halv.) koni, kopukka, kaakki, luuska.

kampa I itr telttailla, kampanj -en -er taistelu; sotaretki; (aat-teell.) kamppailu, rynnistys, iskutoiminta, kampare -n - telttailija. kampera I itr elää ja asua (yhdessä); jakaa surut ja ilot. kamping -en leirielämä; telttailu, -plats telttailupaikka, leirialue, kamplust taistelunhalu, kamrat -en -er toveri; ystävä.-anda toveri-henki. -krets toveripiiri, kamrat||lig -t -are toverillinen, -lighet toverillisuus. -skap toveruus, -äktenskap toveriavioliitto: a) mies ja nainen asuvat yhdessä vihkimättä; b) molemmat puolisot opiskelevat t. käyvät ansiotyössä, kamrar -(e)n -er kamreeri, kan|a I. -an -or luikurata; åka ~ laskea luikua. II. I itr laskea luikua. Kanaan npr Kanaanin maa. kanadens||are, -isk -t kanadalainen, kan^l -en -er kanava; Engelska ~en Englannin kanaali, Kanaali, -anläggning kanava! ai |té (-tteet). -avgift kanavamaksu. -bank kanavapenger. kanalisera I tr kanavoida, kanalisering -en kanavointi, kanalje -n -r lurjus, vintiö, kanapé -n -er 1. leposohva. 2. (leip.) kana-

pee (voitaikinaleivos). kanariefågel kanarialintu. Kanarieöarna npr Kanarian saaret, kancer -n (lääk.) syöpä, kandg-r -et - (hev.) kankikuolaimet. kandelabler -ern -rar kynttelikkö, monihaarainen kynttilänjalka, kandelaaberi. kandera|d -t sokeroitu, sokerilla päällystetty (kuorrutettu), kandidat -en -er 1. (yliop.) kandidaatti; filosofie ~ filrsofian kandidaatti. 2. kokelas. 3. ehdokas; uppställa sig som ~

(vid val) asettua (vaaleissa) ehdokkaaksi, -examen kandidaattitutkinto, -lista ehdokasluettelo, -lista, kandidatur -en -er ehdokkuus, kandidera I itr asettua ehdokkaaksi, kandisocker rinta-, kide|sokeri. kanel -en kaneli.

kanfas -en (vaat.) kanava(kangas). kanhända (adv.) ehkä, kenties, kanjk -en -er (kat. hist.) kaniikki, tuomio-herra, kanunki.

kanin -en -er 1. (el.) kaniini. 2. kaniinin-nahka. -avel kaniininhoito. -bur kaniini-koppi. -han(n)e uroskaniini. -hona naaras-kaniini. -skinn kaniininnahka. -unge ka-niininpoikanen. kanjstler -ern -rar kanisteri, kan jon -en -er syvä rotkolaakso, kanjoni, kann|a -an -or kannu, tuoppi, kanni||bgl -en -er ihmissyöjä, -balism -en ihmissyönti.

kann||stöpa II2 itr politikoida, »valaa kannuja». -stöpare kannunvalaja, -stöperi -et kannunvalanta.

1. kanon (karnon) ojennusnuora; pyhien kirjojen luettelo; (mus.) kaanon.

2. kanon (kanurn) -en -er (sot.) tykki, kanuuna; som skjuten ur en ~ kuin pyssyn suusta.

kanonad -en -er (jatkuva) tykkituli, kanpn||båt (mer.s.) tykkivene, -dunder tykkien jyske (jyrinä, jyminä), -eld tykkituli. -fotograf (läh.) markkinavalokuvaa-ja. -gjuteri (sot.) tykkivalimo. kanonisera I tr (kat.) julistaa pyhimykseksi.

kanonisering -en pyhimykseksi julistaminen.

kanpnisk -1 (kirk.) kanoninen, kanon||kula tykin|luoti, -ammus, -lavett tykinlavetti. -mat (j.) tykinruoka, -rör tykinputki. -salva tykistön yhteislaukaus, -skott tykinlaukaus. kanQt (-u:) -en -er kanootti, palko-, mela|-vene; kanadensisk ~ kanadalainen kanootti. -a I itr soudella (meloa) kanootilla.

kanot||färd kanootti-, melonta|matka. -förening kanoottiseura, kanotist -en -er kanoottiurheilija, meloja. kanQtsegling kanoottipurjehdus. kanske ehkä; ^ ni vill visa mig tahtoisitteko näyttää minulle; känner ni honom tunnetteko ehkä hänet? kansler -n -er (-lä:rer) kansleri; universitets-

^ yliopiston kansleri, kanslersämbete kanslerinvirka; kanslerinvirasto.

kansli -et -(e)rt -n kanslia; toimisto, -råd (arv.) kanslianeuvos, -sekreterare kanslia-kanslispråk — kapprock

sihteeri, -språk kanslia-, virasto | kieli, -stil kanslia-, virasto|tyyli, kant 1. -en -er reuna, syrjä; (leivän) kannikka; reunus; anteckna (skriva) i ~en kirjoittaa reunaan; brev med svarta ~er mustareunuksinen kirje, surukirje; på yttersta ~en av klippan aivan luodon, kallion reunalla; stå på ~en seistä reunalla, äyräällä; stå på ~ seisoa syrjällään; ställa på ~ asettaa syrjälleen, pystyyn; upp till r^en reunaa myöten. 2. (kuv.) komma på ~med ngn

riitaantua jnk kanssa; stå, hålla sig på sin ~ (kuv.) pysytellä pidättyvänä; pitää puolensa, puoliaan.

kanta I tr reunustaa, reunata, ympäröidä; gatorna var ~de av folk pitkin kadunvarsia oli suuret väkijoukot; kadunvarret olivat väkeä mustanaan, kantarell -en -er (ksv.) kantarelli (sieni), keltavahvero, keltasieni. kantit -en -er (mus.) kantaatti, kant||band reunusnauha. -hugga IV3 tr

(puus.) särmätä, kantig -t -are kulmikas (m. kuv. särmikäs).

-het -en kulmikkuus, kant||list reunus|piena, -lista, -nål (kal.)

särmäneula, merineula, kanton (-u:) -en -er kantoni; lääni, maakunta.

kantor -n -er (-turrer) kanttori, lukkari, kantra I itr (mer.) kaatua; vinden har

(om) tuuli on kääntynyt, kant||sten reuna-, laita|kivi. -stött - -a reunoista särkynyt, kolhiutunut, kanyl -en -er (lääk.) johto-, liitos|putki, kanyyli.

kaolin -en, -et (tkn.) kaoliini, posliinisavi, kaos (ka:) -et seka|sorto, -melska. kaotisk (-u:) -t sekasortoinen.

1. kap -et - niemi, niemenkärki.

2. kap -et - saalis, kaappaus; göra ett gott ~ tehdä hyvä kaappaus, saada hyvä saalis.

1. kapa I tr 1. (hist. mer.) kaapata. 2. ~ åt sig rohmaista, siepata, ryöstää itselleen,

2. kapa I tr katkaista poikki; ~ av katkaista; lyhentää, typistää.

kap^b|el -elt -lare kykenevä, pystyvä, tili jhk.

kapacitet -en 1. taito, (suoritus)kyky; (tkn.) kapasitanssi, sähkön varaamiskyky; tilavuus, vetävyys. 2. (hnk.) kyky. kapare -n - (hist. mer.s.) kaappari (laiva), kaparfartyg (hist. mer.s.) ks. ed.

1. kapell -et - suojus, verho.

2. kapell -et - (tkn., lääk.) vetokaappi.

3. kapell -et - a) (kirk.) kappeli (kirkko, -seurakunta);b) (mus.) soittokunta, -mäs-tare (mus.) kapellimestari.

kapill$r||er pl (an.) hiussuonet, -kraft -en

hiushuokoisuus, hiuspillivoima.

1. kapitäl -t -are täydellinen; mahdottoman iso, tavaton, jättiläismäinen; du har gjort ett misstag olet tehnyt tavattoman suuren (erittäin pahan) virheen; olet kovin pahasti erehtynyt; ~t (adv.) täyde|lleen, -llisesti.

2. kapitäl -et - pääoma; dött ~ kuollut pääoma, -flykt pääomanpako. -försäkring

pääomavakuutus. -insats pääoma|panos, -osuus.

kapi talisera I tr muuttaa pääomaksi, rahaksi.

kapitalisering pääomaksi-, (rahaksi)-muutto.

kapitalism -en kapitalismi, kapitalist -en -er pääomanomistaja, kapitalisti.

kapitäl|| placering -en pääomansijoitus. -räkning (pank.) karttuva (talletus)tili. -stark -t vakavarainen, varakas, pääoma-voimainen. -varor pl pääomatavara (ei kulutustavara), -ökning pääoman lisääminen, korottaminen, kapi t |el (-itt-) -let -(kirj.) luku, kappale; det är ett ~ för sig se on oma lukunsa (juttunsa), eri juttu, -rubrik luku|otsake, -otsikko.

kapitulation -en antautuminen; ^ utan

villkor ehdoton antautuminen, kapitulera I itr antautua, kapitäl -et, -en -, -er 1. (rak.) pylväänpää, kapiteeli. 2. (kirjp.) kapiteeli, kapisin -en -er kappalainen; apulaispappi. Kaplandet npr (mnt.) Kapmaa.

1. kapning -en (mer.s. hist.) kaappaus.

2. kapning -en katkaiseminen. kapQck -en (vaat.) kapokki.

kapp (adv.) 1. springa (simma) i ~ juosta (uida) kilpaa, med jnk kanssa. 2. gå (hinna) i ~ ngn saada kiinni, saavuttaa jk. kapp|a -an -or 1. (vaat.) (naist.) (päällys)-takki, viitta, kappa; vända efter vinden (snl.) kääntyä aina tuulen mukaan. 2. (jlkn.) a) kärkilappu; b) kantio. kappas I itr (dep.) kilpailla, med ngn om ngt jnk kanssa jstk. kapp|e -en -ar (mt.) kappa; en ^ full kapallinen.

kappficka päällystakin, viitan, kapan tasku.

kapp||körning -en kilpa-ajo (t), -löpning -en

kilpajuoksu; kilpa-ajot. kapplöpnings||bana kilpa-ajorata, -häst kilpa-ajohevonen, -sport kilpa-ajourheilu. kapprak -t suora kuin kynttilä, kuin seipään nielaissut, kapprock -en levätti, viitta; sill i ~ (j.) paperissa paistettu silli.

kapprodd -en soutukilpailut, kilpasoutu, kapprum -met (teat. ym.) vaatesäiliö. kapp|| rustning -en (valt.) kilpavarustelu. -segling kilpapurjehdus, purjehduskilpailu (t). -seglingsbåt kilpapurjeh-dusvene. -simning uintikilpailu, kappsäck -en -ar matkalaukku. kapriciQS -t -are oikullinen, kaprifol (-u:) -en -er, -i|um -en -er (ksv.) kuusama.

1. kaprjs (-i:) -en -er oikku, päähänpisto.

2. kapris (-a:) -en (mst.) kapris, -sås kapriskastike.

kapsejsa I itr (mer.) kaatua, kapsjel -eln -lar kotelo; (ksv.) köta(he-delmä); (lääke)kapseli; (pullon) kierre-tulppa, suun suojus, kapsla I rfl. ~ in sig koteloitua, kapson -en -er (hev.) pakkopäitset, turpa-vyö; lägga ~ på ngn, ngt (kuv.) pitää jk aisoissa, vaimentaa. Kapstaden npr (mnt.) Kapkaupunki, kapsyl -en -er pullonsuun lehtitinasuojus, kapseli.

kapten -en -er (sot.) kapteeni, (Int.) ilmavoimien, lentäjä|kapteeni; (mer.s.) kapteeniluutnantti; (mer., urh.) kapteeni. kapucjn(er), -munk (kat.) kapusiinimunkki. -orden kapusiinimunkkikunta. kapun -en -er (keit.) syöttö-, salvu|-kukko, kapuuni, kapuschong -en -er (vaat. eri.) hilkka, kaputt mennyttä, lopussa, kar -et - amme, sammio, kar^ff, karaffin -en -er karahvi, karak||terisera, -tärisera I tr luonnehtia, karak||terjstisk,-tärjstisk -t luonteenomainen, för jllk. karaktär -en -er luonne; ha ~ olla (luja) luonne; ha ~en av en diskussion olla väittelyn luonteinen; behålla sin ^ av säilyttää . . . luonteensa; en man med ^ luja-, suora|luonteinen mies. karakt^rs||daning luonteenmuodostumi-nen. -drag luonteenpiirre, -fast -a luja-luonteinen. -fasthet -en luja luonne, mielenlujuus, -lös -t luonteeton, -löshet -en luonteettomuus, -skildring luonteenkuvaus. -skådespelare luonnenäyttelijä, -svag heikkoluonteinen. -svaghet luon-teenheikkous. karamell -en -er makeinen, -fabrik makeistehdas, karantän -en -er karanteeni, ruttosulku; ligga i ~ olla karanteenissa; lägga i ~ panna karanteeniin.

karantänsflagga (mer.) karanteenilippu. karg,t -en, -et - (kult.) karaatti; aderton guld kahdeksantoista karaatin kulta.

karavan -en -er karavaani, -seraj -en, -et -er karavaani|majatalo, -seralji. -väg karavaanitie, karbad ammekylpy.

karb$s -en -er (vanh.) patukka, piiska, karbid -en karbidi, -lampa karbidilamppu. karbin -en -er (sot.) kar(a)biini, karppiini. -hake (tkn.) karpiini-, säppi-, ohjas|haka. karbol (-o:) -en karboli. -syra karboli-happo.

karbonat -et -, -er (kern.) karbonaatti. karbQnpapper (-o:) hiilipaperi; 10 stycken ~ 10 kpl hiilipapereita. karbunk|el -eln -lar 1. (lääk.) ajospahka, veri|ajos, -paise. 2. (jal.) punainen granaatti.

karburator -n -er (-tu:rer) kaasutin, kar-buraattori. kard| a I. -an -or karsta(uskone). II. 1

tr karstata. kard$n||axel (aut. ym.) kardaaniakseli.

-sk -1: ~ upphängning kardaaniripustus. kardborr|e -en -ar (ksv.) takiainen, kardemumma -n (mst.) kardemumma, kardinal' -en -er (kat.) kardinaali, -fel pää-, perus-, paha virhe, -shatt kardi-naalinhattu. -(s)kollegium kardinaalikol-legio.

kardiogr^m -met - (lääk.) sydänkäyrä, kardning -en (vaat.) karstaus. karens(tid) (kaup.) karenssi-, odotus|aika. karess -en -er hyväily, karg (-rj) -1 -are (luonto) karu; kitsas, niukka, -het -en karuus, niukkuus; vrt. ed.

karies: en ~ (hml.) hammasmätä, karikatyr -en -er pilakuva; irvikuva, -tecknare pilapiirtäjä, karikera I tr piirtää pilakuva jstk; irvi-kuvata, karikoida. kari -en -ar mies (väl. halv., leik.); en bra (duktig) ~ kunnon (reipas) mies; en ^ står vid sitt ord (snl.) sanasta miestä, sarvesta härkää; ennen mies maansa myö kuin sanansa syö; det är han ~ till att genomdriva on hänessä miestä ajamaan se asia perille; kyllä se häneltä syntyy; vara ^ för sin hatt olla miestä puolestaan; som en hel ^ kuin (oikea) mies. karlakarl -en miestenmies. karl||aktig -t -are miehekäs; ^ kvinna miesmäinen nainen, -aktighet -en miehekkyys; miesmäisyys.

karlatag (oikea) miehen ote (us. pl otteet). Karlavagnen npr (täht.) Otava, iso Karhu, karlavul|en -et -na miesmäinen (nainen); miehekäs.

karl||galen (halv.) miehiin menevä, miehiin hullu (nainen), -göra miesten työ.karl jphanss vamp (ksv. Boletus edilis) herkkutatti.

karlsbader||salt (frm.) Karlsbadin suola.

-vatten Karlsbadin vesi. karl||slok miehen |retkale, -roikale, -tokig miehiin hullu (nainen), -torka -n: det rådde stor rs oli kova puute miehistä, miehiä oli kovin vähän, -tycke: hon har rs hänestä miehet pitävät; (j.) hänellä on hyvä »viuhka» miesten parissa, karm -en -ar (puus.) (tuolin) käsi-, selkäj-

noja, (ikkunan-, oven)kehä. karmelit(er), -munk (kat.) karmeliittamunkki. -orden karmeliitta| munkki-, nun-na|kunta.

karm||in -et, -en (vär.) karmiini, -osin

-et, -en (vär.) karmosiini. karmstol nojatuoli, karneol -en -er (p.jal.) karneoli. karneval -en -er karnevaali(t). -sskämt karnevaali|pila, -hulluttelu, -ståg kar-nevaalikulkue. karolin -en -er (hist.) karoliini, kaarlelai-

nen, Kaarle XII:n soturi, karoljngisk -t (hist.) karolingilainen; rsa riket karolingivaltakunta. karolinsk -t (Ruots.) karoliininen; Krsa

institutet Karoliininen instituutti, karpnk|a -an -or (Suom. r.) karonkka,

merkkitapauksen juhliminen, karpss -en -er (vanh.) suuret umpivaunut,

kuomuvaunut, karossi. karosseri -(e)t -er vaununkori.

1. karott -en -er kulho, karotti.

2. karott -en -er (puut.) porkkana(lajike). karp -en -ar (kai.) karppi.

karpa I rfl. rs upp sig (Suom. r.) toipua sairauden jäljeltä. Karpaterna pl npr Karpaatit. karp|| damm (kal.) karppilammikko. -odling karpin kasvatus.

karriär -en -er 1. (hev.) laukka, nelistys; i full rs täyttä neliä. 2. elämän- (er. virka)ura, kohoaminen, yleneminen; göra ~ yletä, menestyä urallaan, -diplomat -en -er ammattidiplomaatti, karriärjst -en -er (halv.) kiipijä, pyrkyri, karsk -t -are rivakka, reipas, topakka, karski, -het rohkeus, itsetietoisuus, karstbildningar (geol.) karstimuodostu-mat.

kart -en -ar, - (hedelmän)raakil]e, -a. kart|a -an -or kartta; ^ över Finland Suomen kartta; en rs knappar (nålar) nappi-, (neula)kirje; komma på överblivna rsn (leik.) jäädä naimattomaksi, kart||blad karttalehti, -bok kartasto, kartell -en -er (kaup.) kartelli, rengas-(tuma). -bildning -en rengas(tuma)muo-dostus.

kart^sch -en -er (sot.) kartessi. kartfodral -et kart takotelo. kartig -t -are (hed.) raaka, kart||lägga V tr kartoittaa, -läggning kartoitus -läsning -en kartanluku, kartnagel (lääk.) rosokynsi. kartograf -en -er (mnm.) kartanpiirtäjä, kartoittaja, -isk -t kartografinen, kartpng -en -er (pap.) kartonki, pahvi;

(m.) pahvi I rasia, -laatikko, kartonnera|d -t pohjustettu, pahvilla vahvistettu, kartotek -et - kortisto, kart||ritare kartanpiirtäjä, -verk 1. kartasto, karttateos. 2. (Suom.) Maanmittaushallituksen ja Puolustusvoim. pää-esik. topografiosasto, (Ruots.) Yaltak. YL karttalaitos.

karusell -en -er karuselli; (j.) »hoijakka»; åka rs ajaa karuselli(ss)a. karva I tr, itr leikellä, karvita, listiä, karyatjd -en -er (rak.) karyatidi. kaschera I tr kätkeä, peittää, för ngn jltk.

kaschmir -en, -et (vaat.) kasmir, kasimiri. kasein -et juustoaines, kaseiini, kasematt -en -er (ent. sot.), (kivinen) kasematti; (nyk.) panssarilevy-, betoni|-pesäke.

kasern -en -er kasarmi, -era I tr majoittaa kasarmeihin, -förbud (sot.) loma-kielto, kasarmiaresti. -gård kasarmin-piha. -vakt kasarmivartio. kasino -t -n kerhohuoneisto, kasino; (kort.) kasino.

1. kask -en -ar (sot., pai. ym.) kypärä.

2. kask -en -ar (j.) kahvi|punssi, -plörö, kaskad -en -er (pieni) vesiputous; vesi-

ryöppy.

kaskoförsäkring (vak.) kaskovakuutus. kasper -n ilveilijä, -teater nukke-, mario-netti|teatteri.

Kaspiska havet npr Kaspianmeri, kass|a -an -or kassa; rahasto; rahavarat; per rs käteisellä; ha hand om rsn hoitaa kassaa, rahoja; sitta i rsn istua kassassa; vara vid god (dålig) rs olla hyvissä (niukoissa) varoissa, -apparat kassakone, -behållning kassaj äännös, -bok (kirjnp.) kassakirja. -brist kassa|vajaus, -vaillinki. -fack kassalokero. -förvaltare kassanhoitaja. -kista raha-arkku, -konto kassatili. -kontroll kassantarkkailu. -kontrollant kassantarkkailija. -kvitto kassakuitti, -pjäs (teat.) kassakappale, hyvästi kannattava kappale, -rabatt kassa-, käteis|-alennus. -register ks. -apparat, -skrin kassalipas, -skåp kassakaappi, -valv kassaholvi, kass|e -en -ar (ostos-, tori)kassi.

1. kassera I tr hylätä; kumota; julistaa kelvottomaksi.

2. kassera I tr: ~ in periä, koota, kantaa rahoja, veroja.

kassett -en -er 1. lipas, kotelo; (vai.) kasetti. 2. (rak. katossa) kasetti (ko-ristesyvennys).

kassun -en -er (vsr.) uppoarkku.

kassQr -(e)n -er rahastonhoitaja, kasööri. -sk|a -an -or kassanhoitajatar.

1. kast -en -er (intial.) kasti; sääty, luokka.

2. kast -et - heitto; ~ med huvudet (kiivas) päänliike; vind~ tuulenpuuska; stå sitt ~ (kuv.) vastata seurauksista; ge sig i ~ med ngt käydä käsiksi, ryhtyä jhk.

3. kast -en -er a) (kirjp.) kirjakekasti; b) (puut.) taimilava.

kasta I I. tr 1. (yi.) heittää, (j.) paiskata menemään, singota; ~ ankar (mer.) heittää ankkuri, käydä ankkuriin; ^ en boll heittää pallo; ^ boll pelata palloa; jag har mina klöver (kort.) olen pannut ristit pois; ~ bomber (sot.) pudottaa pommeja; ^ sina kort på bordet heittää korttinsa pöydälle; ^ nytt ljus över ngt luoda uutta valoa (valaistusta) jhk; ^ skugga luoda varjo(a) (m. kuv.); ^ skulden på ngn jör ngt sysätä jstk syy jnk niskaan; sten på ngn kivittää jtk; tärningen är ~d arpa on heitetty; ^ (sitt) vatten heittää vettä(nsä); ^ yxan i sjön (kuv.) heittää kaikki toivo;

ngt i huvudet på ngn heittää jtk jllk päähän; ngn på dörren (j.) ajaa pellolle, heittää ulos ovesta. 2. (nl.) yli-luotella. II. itr 1. (tuuli) vaihdella suunnaltaan, kääntyä. 2. (el.lääk.) luoda. III. rfl. sig heittäytyä; syöksyä; ^ sig i

vattnet heittäytyä veteen; — sig om halsen på ngn heittäytyä, kavahtaa jnk kaulaan; sig på knä för ngn heittäytyä polvilleen jnk eteen. IV. (pain. part.): ~ av heittää pois; ^ av sig kläderna nopeasti riisua (sukaista) vaatteet yltään; — sig av o. an i sängen heittelehtiä, peppuroida vuoteessa; ~ bort heittää pois, menemään, (kort.) panna pois; bort tid på ngt panna, tuhlata aikaa jhk; ^ fram heittää esiin; vrt. framkasta; ~ i heittää jhk sisään; ^ i sig en matbit kiireesti nielaista suupala; ^ ifrån sig heittää pois luotaan; ^ igen täyttää, heittää täyteen; kiireesti paiskata kiinni; loss (mer.) päästää irti, irrottaa (kiinnitysköydet); (kuv.) erota, irrottautua; ^ ned (vrs.) heittää alas; ^ ned ett par rader på papperet pistää pari riviä paperille; om a) tr heittää vielä kerran, uudelleen;

om sig en kappa heittää (nopeasti) ylleen, kietaista ympärilleen viitta, takki;

om rodret (mer.) kääntää ruori(a); b) itr (tuuli) äkkiä kääntyä; muuttaa mielipiteitään, »kääntää kelkkansa»; muuttaa ammattia; muuttaa puoluetta; tehdä käännös; ^ omkring heitellä yltympäri, hujan hajan; omkull heittää, työntää, kaataa kumoon; ~ på heittää jnk päälle; itr jatkaa edelleen heittelemistä, mättämistä; på sig kläderna kiireesti sukaista vaatteet ylleen; till ngn ngt heittää jtk jllk; ~ tillbaka heittää takaisin; undan heittää pois, syrjään; ^ upp a) heittää ylös (päin); lapioida, luoda ylös kuopasta, mättää (multaa, lunta, hiekkaa) kasaan, läjään; b) en vindstöt <—'de upp fönstret tuulenpuuska le-vä(hd)ytti ikkunan auki, selälleen; e) antaa ylen, oksentaa; ~ut heittää ulos, (j.) pellolle; paiskata menemään; ut Iinan (kai.) heittää, laskea pitkäsiima; ^ ut i marknaden heittää (lähettää, työntää) markkinoille, markkinoida; ^ åt ngn ngt heittää jtk jllk; över heittää yli; han hade över sig sin röck hän oli temmannut, sukaissut takin hartioilleen; sig över ngn (ngt) käydä jhk kiinni, heittäytyä jnk (hnk.) kimppuun, kastanda luokka-, kasti|henki. kast$nj(e) -en -er kastanja; krafsa ~erna ur elden (kuv.) selvittää vaikea, sotkuinen juttu, -(e)träd kastanjapuu, kastanjett -en -er (tav. pl) kastanjetit, kastby -n -ar (m tr.) tuulenpuuska, kasteli -et - pieni linnake; (mer. hist.) kastelli; kastari.

kastilian -en -er, -are -n -, -sk -t kastilia-lainen.

kastlös -t (Int.) kastiton, mihinkään kastiin kuulumaton, pa(a)ria; (m. kuv.). kastning -en -ar 1. (yi.) heittäminen, viskaaminen. 2. (mv.) viskaaminen. 3. (el.lääk.) luominen, luonti. kastr||$t -en -er kuohilas, -era I tr kuohita. -ering -en kuohitseminen, kastrull -en -er (keit.) kattila, kasari,

(vanh.) kastrulli. kast||spjut heittokeihäs, -spö (kal.) heittovapa. -söm (nl.) ylivierinen ommel; sy med ~ ommella yliluoden. -vapen heittoase. -vind tuulenpuuska, kastväsen (Int.) kastilaitos. kasu$r -en -er (Iin.) kasuaari. kasus: en, ett (tpm.) (kiel.) sija(muoto). -ändelse sijapääte, katafalk -en -er ruumisarkun alusta, katafalkki, katakomb -en -er katakombi, hautakam-miokäytävä.

katalansk -t (käns.) katalonialainen, katalog -en -er luettelo, katolog||isera I tr luetteloida, -isering -en luettelointi, katalogpris luettelohinta; till ~erna luettelohintoihin, katalysator -n -er (-tu:rer) (kem.) katalysaattori, katalyytti, kiihdyte. katapult -en -er 1. (ant. sot.) katapultti, heittokone. 2. (Int.) katapultti, -stol (Int.) katapulttituoli.

katargkt -en -er 1. (mnt.) katarakti, (er. Niilin) vesiputous. 2. (lääk.) harmaa kaihi.

katarr -en -er (lääk.) limakalvon tulehdus, katarri.

katastrof -en -er äkillinen tuho, tuhoisa onnettomuus, luhistuminen, romahdus, katastrofal -t tuhoisa, romahdusmainen, musertava, kated|er -em -rar katederi; oppituoli, -blomma (leik.) katederikukkanen. katedral -en -er tuomiokirkko, kategori -(e)n -er luokka, ryhmä, osasto, kategorisk (-u:) -t kategorinen, varma, määrätty.

katekes (-tse:s) -en -er 1. kat(e)kismus. 2. lyhyt alkeisf oppi) kirja, katft -en -er (mat.) kateetti. kast|er -em -rar (lääk.) katetri, katgut ks. kattgutt. katod (-u:d, -o:d) (shk.) katodi, katol||icism -en katoli(lai)suus. -ik -en

-er katolilainen, katplsk -t katolinen.

katt -en -er (el.) kissa; där fanns inte en ~ siellä ei ollut (ei niin) ristinsielua; när >—en är borta, dansar råttorna på bordet kun kissa on poissa ovat hiiret pöydällä; i mörkret är alla ~er grå yöllä ovat kaikki kissat harmaita; leva

som hund o. >—' elää (ja olla) kuin kissa ja koira; gå som ~en kring het gröt kiertää kuin kissa kuumaa puurokuppia; det ger jag ~en (i) siitä minä vähät välitän, (j.) viisi veisaan; det vete ~en pahus sen tietäköön.

katt||a -an -or naaras-, (väl.) [-narttu]-kissa.-] {+narttu]- kissa.+}

kattaktig -t -are kissamainen, katt||djur kissa|eläin, -peto. -fot (m. ksv.) kissankäpälä. -guld katin-, kissan |-kulta.

kattgutt -en (lääk.) katgutti. katt||lik -t ks. -aktig. -ost (ksv.) malva, -rakande -t melu ja telme. -skinn kissan-nahka. -släkte -t (el.) kissan suku. -uggla (el. Strix aluco) lehtopöllö. kattun -et, -en -er (vaat.) ka(r)ttuuni. katt|junge kissan|pentu, -poikanen, -öga

kissansilmä, (m.) polkupyörän pieni punainen lyhty, kaukasisk -t kaukasialainen, kausgl -t (kiel.) kausaalinen, syy-yhteydellinen, kausalitet -en syysuhde. kausg.ll|sammanhang -et kausaaliyhteys, syy-yhteys. -sats (kiel.) kausaalilause. k au tion -en -er takuu, vakuus, kautschuk -en 1. kautsu, kumi. 2. -ar raa-pekumi.

ka v (-a:) (adv.): ~ lugn -t (mtr.) aivan tyyni, rasvatyyni. kava I itr: ~ sig fram vaivalloisesti yrittää (airoilla, käsillä) raahustaa eteenpäin, kavgj -en -er (lyhyt) takki, kavaiji; (j., kuv.) arkipuku, -kostym arkipuku, -skutt (arkipuku)tanssit, kavaljer -en -er (naisen) kavaljeeri, »ritari»; r^en bjuder upp damen herra pyytää naista; ~er och rundhuvuden (Engl. hist.) kavaljeerit ja keropäät. kavalkad -en -er juhlallinen (ratsu)kulkue; ratsastus|saatto, -matka, kavalleri -(e)t -er (sot.) ratsuväki, -st

-en -er ratsumies, ratsuväkisotilas, kavat - -are (j.) ks. morsk. kavel ks. kavle. kavelbro kapulasilta, telatie. kavern -en -er (lääk.) ontelo, kaviar (kavv-) -(e)n kaviaari, sammen mäti.

kavitet -en -er (an.) ontelo, kuoppa, kavla I tr (leip.) kauli(t)a, kaaviloida;

(vaat.) kaulata. kavlje -en -ar kapula; (taikina)kaulin; mun~ suukapula.

kax|e -en -ar pomo, mahta(ili)ja, pöpö; rehentelijä, porho.

kaxig -t -are rehentelevä, mahdikas. kedj|a I. -an -or ketju(t), vitja(t); (kuv.) jono. II. I tr kytkeä, vid jhk; ~ fast kytkeä kiinni.

kedje||brev ketjukirje, -länk ketjun rengas. -reaktion (kern.,m. kuv.) ketjureaktio, -rökare »ketjupolttaja» (kova, savukkeen toisensa jälkeen polttava tupakoitsija). -skydd (plkp.) ketjukotelo. -styng (vaat., nl.) ketjupisto. kejsardöme -t -n keisarikunta, kejsar||e -en - keisari.

kejsargrönt (vär.) Schweinfurth!, (j.) keisarini vihreä.

kejsar||krona keisarinkruunu (m. ksv.). -snitt (lääk.) keisarileikkaus, -värdighet keisarinarvo. kejserlig -t keisarillinen.

kela (tse:) I itr: — med ngn hyväillä, hemmotella (pilalle), kel|en (tse:) -et -nare: vara ~ olla hyväi-

lynhaluinen, antaa mielellään hyväillä itseään.

kelgris (tse:-) lelli-, helma-, lempi|lapsi. keit (k-) -en -er (käns.) keltti, keltit, keltisk -t kelttiläinen, -a -n (kiel.) keltin kieli.

kemi (ts-) -(e)n kemia, kemigraf -en -er kemigrafi, kuvalaattojen tekijä.

kemikalier -na pl (kern.) kemikaalit, kemisk -t kemiallinen; ~ tvätt kemiallinen pesu; ren kemiallisesti puhdas, kemisk-teknisk teknokemiallinen. kemist -en -er kemisti, kemiundervisning kemianopetus. kennel (k-) -n kennlar koiratarha, kentaur -en -er (myt.) kentauri, keps -en -ar (urheilu)lakki. keramik (k-, ts-) -en keramiikka, saviteol-lisuus.

keramisk -t saven valu-, savi-, keraaminen, kerub (ts-) -en -er,-Vm kerubi, pikku enkeli, kex ks. i. käx.

K.F.U.K. Kristliga Föreningen jör unga kvinnor, Nuorten Naisten kristillinen yhdistys.

K.F.U.M. Kristliga Föreningen jör unga män Nuorten Miesten kristillinen yhdistys.

kick (k-) -en -ar potku (m. jlkp.). -start

(aut.) polkukäynnistin. kid (tsi:d) -et - vuohen karitsa, kili. kidnappa (k-) I tr ryöstää (lapsi). kidnapp(n)ing -en (lapsen)ryöstö. kika (tsi:-) I itr katsoa, kurkistaa, tirkistää.

kikare -n - kiikari, kaukoputki; vad har han nu i ~n? mitä hänellä on nyt tähtäimessä (mielessä)?

kikarsikte -t kiikaritähtäin; tähtäys|kii-

kari, -kaukoputki, kikhosta (lääk.) hinkuyskä, kikna I itr; jag ~r läkähdyn, hengästyn; ~ av skratt nauraa pakahtuakseen; hon skrattade så hon >—de hän nauroi katketakseen.

kil (tsi:) -en -ar kiila, vaaja, telkin; kiilanmuotoinen esine, vaatetilkku jne.

1. kila I tr; ~ in (fast) ngt kiilata, suu-dita, vaajata (kiinni); ^ ngt under ngt kiilata jne. jnk alle; ^ sig emellan työntyä, (koul.,lps.) »kiilata» väliin; ~sigfast juuttua, kiilautua kiinni.

2. kila I I. itr juosta; ^ (i) sin väg livahtaa tiehensä, pujahtaa jhk. II. (pain. part.): ~förbi nopeasti, kiireesti livahtaa, vilahtaa ohi; ~ in pujahtaa, livahtaa sisään; jag måste ^ in i den där ajjären minun pitää pikimmältään pistäytyä tuossa kaupassa; ~ in i ett hål pujahtaa,

livahtaa reiästä sisään; ^ in till ngn piki-päin (kaikessa kiireessä) pistäytyä jnk luona; ~ över till ngn sukkelaan juosta yli jnk luo, kiireesti käväistä toisen luona, toisella puolen.

kil||ben (an.) kitaluu. -formig -t kiilan-muotoinen, kill|e (k-) -en -ar (j.) poika; där borta tuo poika tuolla, kilo (tsi:, ki:) -t - kilo; tre ~ smör kolme kiloa voita, -gram kilogramma (kg); tre ~ smör kolme kg (tav. kiloa) voita, -meter -n - kilometri, -watt (shk.) kilo-watti. -wattimme kilowattitunti. -vis (adv.) kiloittain, kil||rem (tkn.) kiilahihna, V-hihna. -skrift

(muin.) nuolenpääkirjoitus, kilt (k-) -en -ar (vaat.) kiltti (skotl. miehen hame).

kimono -n -(e)r, -s (jap.) kimono; puku-viitta.

kimrök (ts-): en ~ (tpm.) kimröökki, noki-musta, lampunnoki. Kina (tsi:) npr Kiina, kina -n (frm.) kiniini, -bark kiinankuori. kind -en -er poski; vara röd om >—'erna olla punaposkinen, -ben (an.) poskiluu. kindergarten (k-) (tpm.): en ~ lastentarha. kind||k(n)ota poskipää, poskiluu. -tand

poskihammas. kin$s -en -er (käns.) kiinalainen, kin^sa I itr; ~ hos ngn (yliopp. leik.) kii-naloida (olla tilap. yötä) jnk luona, kineseri -(e)t-er 1. kiinalainen tyyli, esine.

2. (kuv.) virka v ai taisuus, muodollisuus, kinesisk -t kiinalainen, -ja 1. -an kiina(n kieli). 2. -an -or kiinal. nainen, kiinatar, kin^sögon pl vinosilmät. kinjn (ts-) -et, -en (frm.) kiniini.

1. kink (ts-) -en -ar (mer.) sykkyrä, mutka.

2. kink (ts-) -et marina, nurkuminen.

1. kinka I itr marista, mankua.

2. kinka I rfl. ~ sig (mer.) sykertyä, mennä sykkyrälle.

kinkig -t -are vaativainen, pikkutarkka, valikoiva; (lps.) mariseva; vaikea, vaivalloinen; han är mycket ^ på mat hän on kovin nirso ruoassaan; det är inte så r^t med det ei sillä ole niin (tarkkaa) väliä.

kiosk -en -er kioski, myyntikoju.

1. kippa (ts-) I itr: skon kenkä lonksuu, holkkuu.

2. kippa (ts-) I itr: ~ efter andan haukkoa henkeään, ilmaa; läähättää.

kippskodd: gå ~ kävellä paljaissa kengissä

(ilman sukkia), kirgis (k-) -en -er (käns.) kirgiisi, -isk -t kirgiisiläinen, kirgiisi-, kirurg (ts-) -en -er (lääk.) kirurgi.

kir||urgi - (e) n kirurgia, -urgisk -t kirurginen.

1. kis (tsi:) -en -er (kiv.) kiisu.

2. kis (ki:) -en -ar (j.) poika, tenava, nulikka; (koul.) »jannu».

kisa (tsi:) I itr tirkistellä; ^ med ögonen katsella, tirkistellä silmät rakosellaan; ^ mot solen tirkistellä (j. killistellä) päin aurinkoa.

kisel (tsi-) -n (m. kislet) (kern.) pii. -sten piikivi.

kiss (k-) (int.) kiskis!

kissa I itr (j. lps.) liriä. kisse(miss) kisu, kissimirri, kist|a (ts-) -an -or arkku, kirstu; (ruumis)-arkku.

kist||botten: ha pengar på ~ (olla) kolikoita kirstunpohjalla, -lock arkunkansi; vrt. kista.

kitslig (ts-)-£ -are 1. pikkutarkka, turhan tarkka. 2. ärtyisä, äreä, rettelöivä, pikkumainen; vara ~ mot ngn olla ilkeä jllk, arvostella, repostella jtk. 2. vaikea, mutkikas, »visainen» (kysymys), kitslighet -en pikkumaisuus, ilkeys; reposteleminen, huomauttelu. kitt (ts-) -et kitti, -a I tr kitata; iskostaa, kitt|el (ts-) -eln -lar kattila, -dal (mnt.) umpilaakso. -flickare kattilanpaikkaaja. kittla (ts-) I I. tr kutittaa; (kuv. m.) hivel-lä. II. itr: det >—>r i näsan på mig nenääni kutittaa.

kittlas I itr (dep.) kutittaa, kitt||lig -t -are kutiava, -ling -en kutkutus, kutina.

kiv (tsi:) -et riita, tora, kina(stelu); ~ o. split riita ja tora; på pin ^ silkkaa ilkeyttään, häijyyttään, kiva I itr riidellä, torata, om jstk. kivaktig -t -are riidanhaluinen, toraisa, kivas I itr (dep.) riidellä, kinastella, torata, om jstk. kjol (tsn:) -en -ar (vaat.) hame; hänga i ~arna på ngn riippua jnk hameissa (hameenhelmoissa). -linning -en hameenvyö-tärö. -regemente naisvalta, hamevalta. kjort|el (tsu:) -eln-lar ks. kjol. -vägen: gå ~ mennä naisten selän taa, hameiden taa, hakea naisten apua. -välde ks. kjolregemente.

kjus|a (ts-) -an -or noro, notko; rotko.

1. klabb -en -ar halko, nalikka, pilkkeet (tav. pl).

2. klabb: hela ~et (j.) koko »roska», koko töskä.

klabba I itr: 1. snön lumi takeltuu. 2. tuhria, liata; ~ ner (sig) ryvettää (itsensä); ryvettyä.

klabb£öre takkala keli. klabbig -t -are likainen, rähjäinen; (lumi) takel tuva, takkala.

klabbsnö takkala lumi, takeltuva lumi.

1. klack -en (teat.) palkattu kättentaput-tajajoukko; (urh.-kilp.) huuto|joukko, (j.) -sakki.

2. klack -en -ar kengän|kanta, -korko; slå ~arna i taket olla kovin riehakas; slå ihop ~arna (sot.) iskeä kantapäät yhteen, (leik.) luut kasaan.

klacka I tr panna uudet kannat (kenkiin).

klackjärn (jlkn.) korkorauta. kläckning -en (jlkn.) uusien korkojen pano. klackring kantasormus.

1. kladd -en -ar luonnos; (koul.) konsepti; skriva ~ till ngt (ngt i kirjoittaa jnk (jhk) konsepti; jag skrev två >—'ar till uppsatsen kirjoitin aineeseen (kirjoitukseen) kaksi konseptia.

2. kladd 1. -et töherrys, tuherrus, patustus; hutilustyö. 2. -en -ar (hnk.) töhrys, tuh-rus, »porsas»; patustaja, tuhertaja; epäkelpo.

kladda I itr töhertää, liata; raapustaa; ~ igen tahria liisteriin; liisteröidä kiinni; ^ med ngt tuhria, ryvettää jhk; ^ ner (sig) liata, ryvettää (itsensä), kladd|er -ern -rar ks. 2. kladd 2. kladdig-t -are likainen, tuhruinen, siivoton; limainen, liukas, tahmainen, niljainen; (juoma) käymätön; (hnk.) humalainen, päihtynyt, juopunut, klaff -en -ar läppä; (geol.) liuska; (pöydän) laskulauta; (vaat.) lämsä. klaffa I itr käydä yksiin, sopia, täsmätä, klaff||bord sarana-/linkku-, läppä|pöytä.

^bro läppäsilta. klaffel (lääk.) (sydämen) läppävika, klaff sits (puus.) sarana-, lasku [istuin, linkkutuoli.

klafs (int.) loiskisi läiskisi lits (lits)! klafsa I itr litistä, lonksua, klaga I itr, tr 1. valittaa, jör (hos) jllk; Gudi ~t! Herra paratkoon! ^ sin nöd för ngn valittaa hätäänsä jllk; jämt ^ på ngt aina olla jtk huomauttamista jllk; ingen kan ^ på honom kukaan ei voi sanoa mitään hänestä (häntä vastaan); ^ högljutt valittaa ääneen. 2. (Iak.) vedota ylempään oikeusasteeseen, klagan: en >—' valitus; utbrista i högljudd ~ puhjeta ääneen valittamaan, klagande I. (a. tpm.) valittava; (ä. m.) surkea. II. (s. Iak.) kantaja, kantelija, kan-teluntekijä.

klago||låt valitusvirsi; voivottelu. -muren (Jerusalem, juut.) valitusmuuri. -mål (Iak.) valitus; känne; anföra ~ hos ngn över

ngt valittaa jllk jstk; lämna, ngns <—»

utan avseende jättää valitus huomioon ottamatta, -rop, -skri valitushuuto.

-skrift (Iak.) kantelukirjoitus, -tid (Iak.) valitusaika, -visa valitusvirsi, klämmer -n - 1. hakaset (haka|sulkeet, -sulut); sätta inom ~ panna haka|sulkei-siin, -sulkuihin. 2. liitin, klammer| ~(e)t -er: råka i ~ med ngn, med polisen joutua rettelöihin jnk kanssa, tekemisiin poliisin kanssa.

1. klamp -en -ar palikka; halko.

2. klamp -et kolina, töminä.

klamra I tr: ~ sig fast vid ngt tarttua, tarrautua kiinni jhk. klan (-a:) -en -er (käns.; er. Skotl.) klaani, heimo.

kland|er -ret 1. (yi.) moite; uppbära ~ saada moitteita. 2. (Iak.): anföra ~ emot ngn nostaa moite jtk vastaan, -fri -tt moitteeton. -sjuk -t moitiskeleva, moitiskelun-haluinen. -sjuka moittimishalu. -votum moitelause, (valt.) epäluottamuslause, -var|d -t -dare moitittava, klandra I tr moittia.

klang -en -er 1. sointu: sointi; ha en god ~ kaikua hyvin; olla arvossa pidetty. 2. -ar (tkn.) puhelimen soittokello; herätyskellon soittolaite, -full -t soinnukas; kaikuva, -färg sointiväri, -lös -t kaiuton, soinnuton, klank -et (j.) napina, nurina, riita, tora, jankutus, tyytymättömyys, klanka I itr: ^ på ngt morkata, nalkuttaa.

klapp -en -ar 1. taputus. 2. (joulu)lahja. klappa I tr, itr (hyväillen) taputtaa, silittää; koputtaa, lyödä; kolkuttaa (oveen); (sydän) sykkiä; ^ ngn i ryggen taputtaa selkään; ^ händerna åt ngn (ngt) taputtaa käsiään jllk; med ~nde hjärta sydän sykkien, pamppaillen; ~t o. klart (kaikki) valmiina, selvänä, kunnossa; ~ om ngn hyväillä, taputella; ^ till ngn lyödä läimäyttää jtk. klappbrygga pyykin-, poukkujen|pesulai-turi.

klapp|er -ret kopina, kolina, pauke; (kavioiden) kapse, klappjakt (mets., m. kuv.) ajometsästys. klappra I itr kopistella; tänderna hampaat kalisevat, (j.) lyövät loukkua, klappträ (pesu)karttu, kurikka. klar -t -are selvä; kirkas, pilvetön, selkeä; valmis; (raut. ym.) valmis! selvä! ~ till start valmis lähtöön; förstånd selvä ymmärrys, järki; som en blixt från en ~ himmel kuin salama kirkkaalta taivaalta; brinna med ~ låga palaa kirkkaalla liekillä; ha ~a papper (olla) paperit kunnossa; ei mitään salailtavaa; ~t som dagen päivänselvä(ä); det stod ~t för mig att olin selvillä siitä että; det är att (on) selvää että; få ngt ~t för sig päästä

selville jstk; gå ~ jör ngt (mer.) (hyvin) selviytyä jstk; göra ngt för ngn tehdä jllk selväksi, selvittää jllk; göra sig ^ laittautua valmiiksi; ha ngt ~t för sig olla selvillä jstk; vara på det med ngt olla jstk selvillä; se ~t nähdä selvästi; (kuv.) olla selkeänäkijä. klara I I. tr 1. selvittää, tehdä selväksi; ^ strupen karaista kurkkuaan; rykäistä

(kurkkunsa) selväksi. 2. (mer.):~ ankaret selvittää ankkuri; ~ sjöarna selviytyä aalloista; ^ en udde päästä niemen ympäri. 3. (kuv.) onnistua, saada suoritetuksi; saada (panna) kuntoon, saada järjestetyksi (tehdyksi, pois käsistään); det ska jag kyllä minä sen (asian) järjestän (hoidan, selvitän); (ha) svårt att ~ affärerna vaikea selviytyä (raha-)asioista, saada asioita hoidetuksi; ^ begreppen (tankarna) selvittää käsityksiä (ajatuksia); ~ examen läpäistä tutkinnossa, saada tutkinto suoritetuksi; inte ~ examen epäonnistua (saada reput) tutkinnossa;

ett hinder selviytyä esteestä; saada raivatuksi este pois tieltä, voittaa este; ^ livhanken selviytyä hengissä; ^ läxorna på en halvtimme selviytyä läksyistä puolessa tunnissa; ~ (av) ett problem selviytyä (suoriutua) tehtävästä (tilanteesta, vaikeudesta); ~ skivan (biffen) (leik.) selviytyä asiasta, jutusta; ^ en skuld selvittää (suorittaa, maksaa poisj^velka; ~ ngn ur en knipa auttaa jtk pääsemään vaikeuksista, pulasta. II. rfl. ~ sig pelastua, selviytyä hengissä; onnistua, saada tehdyksi; tulla toimeen; inte ^ sig epäonnistua; jäädä tekemättä; ~ sig bra i examen hyvin suoriutua tutkinnosta; ~ sig fint onnistua, (j.) »pärjätä» mainiosti; jag kan inte ~ mig på den här lönen en voi tulla toimeen tällä palkalla. III. (pain. part.): ~ av ks. ~ I. 3; honom ska jag nog ~ av! kyllä minä aina hänestä suoriudun (pääsen eroon)! ~ upp ett brott (ett mistag) selvittää rikos (erehdys); ^ upp frågor (ett problem) selvittää kysymyksiä (pulma, ongelma); ' upp trassliga förhållanden selvittää sotkuisia asioita (olosuhteita); saken kommer nog att ~ upp sig asia selviää kyllä, klar||blå heleänsininen. -bär kirkasmarja (kirsikka).

klar$ra I tr selvittää, selviytyä jstk;

(mer.) selvittää, klarering -en (mer.) selvitys, klargöra V tr: ~ för ngn selvittää, tehdä selväksi jllk; ett ~nde exempel selvittävä esimerkki, klarhet -en selvyys; bringa ~ i ngt tuoda selvyyttä jhk asiaan; få ~ i ngt, komma

till ~ i (om) ngt päästä selville (selvyyteen) jstk.

klarinett -en -er (mus.) klarinetti. klar||läggaV tr selvittää, -läggande -t selvitys. -medel (tkn.) selvike, kirkaste, klarna I itr selvitä, seljetä; himlen taivas selkenee, kirkastuu; läget börjar ~ asema (tilanne) alkaa selvitä; det ~de jör mig minulle selvisi.

klar||signal (raut. ym.) lähtömerkki. -skinn kalannahka (kahvinselvikkeenä). -synt --are tarkkanäköinen (m. kuv.) -synthet tarkkanäköisyys. -text (puh.) selväkieli, -tänkt selvästi ajatteleva, -vak|en -et -na täysin valveilla, hereillä, -ög|d -t kirkas-silmäinen.

klas|e -en -ar (rypäle)terttu, (ksv.) terttu, klass -en -er luokka; luokkahuone; en elev i första ~en ensimmäisen luokan oppilas; första ~(ens) hotell ensi luokan hotelli; åka (i) andra ~ matkustaa toisessa luokassa; de högre (lägre) ~erna i skolan (i samhället) koulun yläluokat (ylemmät yhteiskuntaluokat); av högsta ~ ensiluokkainen; hon står i en ~ för sig hän on (aivan) omaa luokkaansa, klassamhälle luokkayhteiskunta, klass||anda luokkahenki. -betonajd -t: vara ~ asettaa luokkanäkökohdat etusijalle, -bok (koul.) (luokan) päiväkirja, -fördom luokkaennakkoluulo. -föreståndare (koul.) luokanvalvoja, -hat luokkaviha, klassi||cjsm -en klassisismi, -fic$ra I tr luokitella, -ficering, -fikation -en luokittelu.

klassiker -n - klassikko, klassintresse luokka|etu, -harrastus, -pyy-de.

klass||kamp luokkataistelu, -kamrat luokkatoveri; vi är ~er (m.) olemme samalla luokalla.

klasskillnad luokka|ero(tus), -raja. klass||lärare luokkaopettaja. -medvetande

luokkatietoisuus, -medvet|en -et -na luok-katietoinen. -rum luokkahuone, - vis (adv.) luokittain, -välde luokkavalta. klatsch I. (int.) läiskisi II. -en -ar läiskäys, läjähdys; (piiskan)läimäys; vauhti; väriläikkä.

klatscha I tr, itr 1. läimäyttää, paukauttaa (piiskalla); ^ till hästen sivaltaa hevosta piiskalla; ^ till ngn läimäyttää jtk. 2. ^ med ögonen iskeä silmää, klatschig -t -are silmäänpistävä, huomiota herättävä; tehoava, tepsivä; vauhdikas, klausul -en -er varaus, lauseke, ehto. klav -en -er avain; (mus.) nuottiavain, klavbund|en -et -na kiinni kytketty, sidottu, kahlehdittu, klav|e -en -ar: kasta (spela) krona o. >—'

heittää kruunua ja klaavaa; krona eller

kruunu vai klaava? klaver -et - (mus.) piano, klaveeri; trampa i r^et sattua kommellus, tehdä kömmähdys. -utdrag (mus.) pianosovitus, klaviatur -en -er koskettimisto, näppäimistö, klaviatuuri. klema I itr: ~ med ngn hemmotella jtk. klematis -en (ksv. Clematis) metsäköynnös. klemig -t -are (kovin) arka, hellitetty, hemmoteltu.

klen -t -are heikko; kivulloinen, sairaalloinen; barn heikot, kivulloiset lapset; ~t förråd niukka, huono varasto; hans r^a hälsa hänen heikko terveytensä; r^a ögon heikot (huonot) silmät; vara ~ olla (terveydeltään) heikko, sairastella; därtill är han för ~ siihen hän on liian heikko; vara ~ i tyska olla heikko (huono) saksassa; vara ~ till förståndet olla hidas käsittämään, ymmärrykseltään heikko; det är med maten ruokaa on niukalti (ja se huonoa); det är~t (beställt) med det se asia on huonolla kannalla (huonosti hoidettu); ha r^j aptit olla huono ruokahalu, klen||het heikkous, kivulloisuus. -modig -t arka, pelkurimainen. -modighet -en arkuus, pelkurimaisuus. klenod (-u:d) -en -er kalleus, aarre, klen||smed käsitae-, lukko|seppä. -smide käsitakeet; hienotakeet. -trog|en -et -na heikkouskoinen; epäilevä, epäluuloinen, -trogenhet heikkouskoisuus; epäuskoisuus, epäluuloisuus, klenät -en -er (leip.) (pienehkö) leivonnainen, leivos, kleptoman -en -er kleptomaani, kleptoma-niaa poteva, kleptoman; -n kleptomania, sairaalloinen varastamistaipumus. klerikal -t papillinen, kirkoll|inen, -is-, kli -(e)t lese(et), liise(et). klia (-i:) I I. itr kutittaa, kutkuttaa; syy-hyttää; det i fingret sormeani kutittaa; det r^r i fingrarna på mig (kuv.) sormiani syyhyttää. II. tr raaputtaa, syyhyt tää. III. rfl. ~ sig i håret (bakom örat) raapia tukkaansa (korvantaustaa, korvallistaan), klibba I itr takertua, tarttua, tahmautua; kläderna ^r vid kroppen vaatteet tarttuvat (liimautuvat) kiinni ruumiiseen; ^ ihop tarttua yhteen, kiinni toisiinsa, klibbig -t -are tahmea, taikinamainen;

bröd tahmea, tahdasmainen leipä, kliché -n -er (kirjp.) kuvalaatta, kuvake, klisee.

1. klick -en -ar pieni palanen; en <—' smör voinokare; häpeäpilkku; han har fått en ^ på sig (kuv.) hän on saanut maineeseensa

tahran, hänen maineensa ei ole aivan puhdas.

2. klick -en -ar sulkeutunut seura, (halv.) kuppikunta, nurkkakunta.

3. klick -en -ar laukeamaton patruuna, laukaus, (j.) klikkaus; slå ~ (kuv.) epäonnistua.

klicka I itr (kivr.) jäädä laukeamatta, pettää; (m. kuv.) epäonnistua, klickväsen (halv.) nurkka-, kuppi|kuntai-suus.

kli||ent -en -er turvatti, suojatti; (lääkärin, asianajajan) asiakas; liiketuttava. -ent$l -et (-en) (lääkärin) potilaat, (asianajajan) asiakaspiiri.

klimakt$r||isk -t (lääk.) vaihdeajan-. -i|um -iet (lääk.) vaihdeaika. kiimat -et - ilmasto, ilmanala, -förändring

-en ilmastonmuutos, -isk -t ilmastollinen, ilmasto-, ilmanala(n)-. klimax (-i:) -en -ar kohoaminen, nousu; korkein kohta, huippukohta, klimp -en -ar paakku; (keit. ym.) möykky, kokkare.

klimpa I rfl. ~ sig paakkuuntua, mennä kokkareiksi, klimpig -t -are kokkareinen, paakkuinen.

1. klinga I (IV4) itr kaikua, kilistä, helkkyä; kuulua jltk; ^ i glaset kilistää lasiaan (pyytääkseen hiljaisuutta); ^ med glasen kilistää laseja (vastakkain).

2. kling|a -an -or (miekan, sahan) terä; miekka, säilä.

klingande I. -t kilinä; (lasien) kilistäminen. II. (a. tpm.) kilisevä, helisevä, kaikuva, raikuva; ~ mynt kova, metalliraha; med flygande fanor o. ~ spel liput hulmuten ja soiton raikuessa, klii^k -en -er (lääk.) klinikka, (opetus)-sairaala.

klinisk -t sairaanhoidollinen, kliini(lli)nen. klink -et (huono) soitto; ' på piano pianon |kilkutus, -rämpytys.

1. klinka I itr: ~ på pianot (soittaa) kilkuttaa, rämpyttää pianoa.

2. klink|a -an -or (oven) säppi, linkku, klinkande -t ks. klink.

klinkbygg|d -t (mer.) limi|saumainen, -lai-tainen.

klinker -n (rak.) klinkkeri (raudankovaksi poltettu tiili), klint -en -ar mäennyppylä, kallio, jyrkänne; (er. Tansk.) klintti. klipp -et - leikkaus; (san.) leike, lei-kelmä.

1. klippja II2 I. tr leikata, (lammas) keritä; (raut.) loveta, leimata; rakas eller r^s? (part.) parta vai tukka? låta ~ sig leikkauttaa tukkansa; ^ ett prov av tyget leikata kankaasta näyte; ^ gräs-

mattan leikata nurmikko; ^ kuponger (leik.) elää rahoillaan; som -t o. skuren till affärsman kuin luotu liikemieheksi. II. itr: ~ med ögonen vilkuttaa silmiään;

med öronen höristää korviaan. III. (pain. part.): ~ av leikata irti,pois, poikki; ^ av ett samtal katkaista keskustelu; /—' av sig skägget ajaa pois partansa;<—' bort leikata pois, irti; ^ sönder leikellä rikki, (silputa) pieniksi palasiksi; ~ tili (vaat.) leikata vaatteita; ^ till ngn (kuv. j.) lyödä läimäyttää, antaa muistomarja-nen; ^ ur leikata irti, erilleen jstk. 2. klipp|a -an -or kallio, (mer.) kari. klipp||block kalliolohkare. -fast - -a vuo-renluja. -fisk kalliokala. -håla kallio-, vuoren|luola, onkalo, klippig -t -are kallioinen; K~a bergen pl npr (Amer.) Kalliovuoret, Rocky Moun-tains.

klipping -en -ar (hist.) klippinki, neliöraha. klippmaskin (levysepän) levynleik|kuri, -kuukone; (part.) tukanieikkuukoje. klippning -en leikkaaminen; (lampaid.) keritseminen; (raut. matkalippujen) loveaminen, leimaaminen, klipp||rev (mer.) kallioriutta, karikko, -spets kallion-, vuoren|laki, -huippu, -vägg kallioseinä(mä). klipsk -t -are sukkela, älykäs, ovela, klirra I itr kilistä, klisché ks. kliché.

klist|er -ret liisteri, sitku; råka i -ret (kuv.) joutua pahaan pulaan, (j.) kiipeliin.

klister||burk liisteri|tölkki; (pieni) -rasia, -remsa liisterisuikale. klistra I I. tr liimata, liisteröidä; ^ papper över ngt liisteröidä paperi jnk päälle. II. (pain. part.): ~ fast ett blad i en bok liimata (liisteröidä) kirjaan lehti; igen liimata (liisteröidä) umpeen, kiinni; ~ ihop liimata (liisteröidä) yhteen, kokoon; ^ in liimata sisään, kiinni; ~ på liisteröidä, liimata päälle; ~ upp liimata (liisteröidä) (albumiin yms.); ~ en affisch på väggen liisteröidä (tav. liimata) seinään (ilmoitus-, mainosjuliste; ^ över liisteröidä, iskostaa päälle, klitter pl (esim. Tansk.) dyynit, kliv -et-: ta ett stort ~ astua suuri askel, kliva IV1 itr kiivetä, kavuta; komma r^nde tulla saapastella (kolistellen, meluten); vrt. stiga II. (pain. part.), klo (-u:) -n -r kynsi; (haarukan yms.) piikki; haka; få ngt i sina saada kynsiinsä; råka i ~rna på ngn joutua jnk kynsiin, valtaan. klog,k -en -er lokaviemäri, (fysiol.) yhteis-, viemäri|suoli. -brunn likakaivo, viemäri-

kaivo, -djur (el.) kloaakkieläin, nokka-eläin. -ledning viemäri-, likavesi]johto, -system viemäri|verkko, -järjestelmä, -trumma likavesikanava. -vatten lika-, loka-, viemäri|vesi.

klock|a I. -an -or 1. (soitto)kello, (pieni) kulkunen, tiuku; ovikello, soittokello. 2. (aik.): hur mycket (vad) är r^n? paljonko (mitä) kello on? huru mycket är Er rs? mitä teidän kellonne on?

är ett (två) kello on yksi (kaksi);

6 klo kuusi; ~n är precis 5 kello on tasan viisi; är fem minuter i tolv

kello on 5 minuuttia (viittä) vaille 12, över 12 yli 12; går efter (före) kello jätättää (edistää); r^n går fel (rätt) kello on väärässä (oikeassa); har stannat kello on pysähtynyt; börjar bli mycket kello alkaa olla paljon; on jo aika myöhä; min rs är 12 minun kelloni on 12; se på rsn katsoa kelloa(an); veta, vad n är slagen (kuv.) ymmärtää miten asiat ovat. II. I tr 1.: kjol kellohame. 2. (urh.) ottaa aika. klockare -n - lukkari; lukkari-urkuri, klockar||far lukkarivaari. -kärlek: ha en viss ~för ngn olla, tuntea (vanhaa) lukkarinrakkautta jtk kohtaan, klock||armband rannekellon nauha, hihna, -boj (mer.) kellopoiju. -formig -t kellomainen, kellonmuotoinen. -gjutare kellon-valaja. -kedja kellonvitjat. -kjol kellohame. -lik -t kellonmuotoinen, kellomainen. -ren -t kellonheleä (ääni), -

ringning kello(je)nsoitto. -slag: på ~et lyönnilleen, aivan täsmälleen, -stapel kellotapuli, -sträng kellonnuora.

klok (-u:) -t -are viisas, ymmärtävä, älykäs, järkevä; det skulle inte vara av dig att gå ei sinun olisi viisasta mennä (sinne); ~ gubbe (läh.) luonnonparantaja; puoskari; fag blir inte rs på detta en saa tästä selvää; göra i att gå tehdä viisaasti jos menee; kan han vara riktigt rs? mahtaako hän olla oikein viisas? -het -en viisaus, järkevyys, älykkyys, klor (-o:) -en (kern.) kloori. klorid -en -er (kern.) kloridi, klorofprm -en (frm., kern.) kloroformi, kloroformera I tr (lääk.) kloroformoida, nukuttaa.

klorofyll -et, -en (ksv., fysiol.) lehtivihreä, klosett -en -er klosetti, käymälä, eriö. -papper klosetti-, käymälä|paperi; WC-, toaletti|paperi.

kloss -en -ar pölkky, tölkkä, pulikka, klost|er -ret - luostari; gå (sätta) i rs mennä (panna) luostariin, -aktig -t luostari-mainen. -cell luostarikammio. -mur luostarinmuuri. -väsen luostarilaitos.

1. klot (-u:) -et - (mat.) pallo.

2. klot (-u:) -en (vaat.) vuorikangas; (kirjs.) kloottikangas.

klot|jband (kirjs.) klootti-, kangas|sidos. -blixt -en -ar (mtr.) pallosalama, klotformig -t pallonmuotoinen, klots ks. kloss.

klo tt I er -ret töhertely, töherrys, klott||ra I tr, itr töhertää, töherrellä; ~ ned töherrellä, riipustella täyteen, -rig -t töhryinen.

klov|e (-o:) -en -ar pihdit; (kud.) luhat. klubb -en -ar kerho.

klubb]a I. -an -or (m. puheenjohtajan) nuija, (huut.) vasara; (mak.) tikkukaramelli; puikkonamu; föra n olla, toimia puheenjohtajana; nedlägga luopua puheenjohtajan toimesta (virasta); gå under rsn joutua vasaran alle (pakkohuutok. myytäväksi). II. I tr vahvistaa nuijanlyönnillä; »nuijia» päätöksiä (pöytään); ^ ned en talare riistää puhujalta puheenvuoro; ned ett förslag hylätä ehdotus, klubbe||här (Suom.hist.) nuija(mies)joukko. -hövding nuijapäällikkö. -krigare nuijamies. -kriget nuijasota, klubb||lokal kerhohuoneisto. -mästare kerhomestari, isäntä; juhlienjärjestäjä, klubbslag nuijan-, vasaran|isku. klucka I itr (Iin.) kaakattaa, kotkottaa;

(laineet) liplattaa, kludd 1. -et töherrys, hutilustyö. 2. -en -ar

ks. kluddar e. kludda I itr töhertää, tuhria; hutiloida; ~

ned liata, töhriä, ryvettää, kluddare -n kludd|er -em -ar töhertäjä, töhrys.

kluddig -t -are töhryinen, töhritty, ryvettynyt.

klump -en -ar möhkäle, köntti; i rs kaikki yhdessä, summamutikassa, klumpa I rfl. rs sig mennä kokkareiksi, kasaantua (yhteen), klumpe||dump, -duns -en -ar (j.) tolvana, tomppeli, moukka, klump||fot kampurajalka, -fota|d -t kam-

puraj aikainen, klumpig -t -are kömpelö; (m. kuv.). -het -en kömpelyys, taitamattomuus, klumpsumma arvio-, joukko-, tukku |-summa.

klung|a -an -or joukko, ryhmä, parvi, läjä, kasa, rykelmä, klunk -en -ar kulaus, siemaus; ta sig en rs

(juoda) kulauttaa, siemaista, klunka I itr kurluttaa, liplattaa, hiljaa loiskia; i sig siemaista, kulauttaa, kluns -en -ar 1. a) ks. klump; b) (Suom. r.) kirjoitusvirhe, »pukki». 2. ks. klumpeduns.

klunsig -t -are 1. möhkälemäinen, köntti-mäinen. 2. (kuv.) kollomainen, tomppeli-mainen.

klut -en -ar tilkku, riepu, rätti; (mer. leik.) purje; sätta till alla ~ar levittää jokainen riepu (purje) levälleen; (kuv.) panna kaikki alttiiksi.

kluta I itr: ~ ut sig laittautua koreim-piinsa, parhaimpiinsa, kluv|en -et -na 1. halkonainen, halkinainen; (ksv.) halkoinen. 2. haarainen; ^ läpp halkihuuli. klyft|a -an -or 1. kuilu (m. kuv.); onkalo; halkeama; juopa. 2. hedelmän lohko, klyftig -t -are älykäs, sukkela, nokkela, ovela; han är inte vidare rs (leik.) se mies ei ole juuri ruudinkeksijä. -het sukkeluus, nokkeluus, älykkyys, klyk|a (-y:) -an -or haarukka, (airon) hanka(in); (mer.) vekara; (puh.) kannatin; pyykkipoika; pihti, klys (-y:) -et - (mer.) sierain, klyysi. klysch|a -an -or (j.) lopen kulunut sanontatapa.

klyva IV1 I. tr halkaista, halkoa; ^ atomer särkeä atomeja; ~ vågorna halkoa aaltoja; ~ näbb med ngn riidellä, torailla, kinailla jnk kanssa; ~ ord (kuv.) saivarrella sanoista, olla »saivarennylkijä». II. rfl. rs sig haljeta, klyvarbom (mer.) halkaisijapuomi, raine. klyvare -n - (mer.) halkaisija, klyvbar -t halkeava, lohkeava, klyvfrukt -en (ksv.) lohkohedelmä, klyvning -en halkaisu, halkominen; (kuv.) hajaannus; mielipiteiden jakaantuminen, klå III tr[y) 1. rökittää, antaa selkään; ^ upp ngn piestä pahanpäiväiseksi, antaa selkä täyteen. 2. raapia, kynsiä. 3. nylkeä, petkuttaa; kiskoa; ^' ngn på pengar narrata jlkt rahat pois; ^ ngn in på bara benen (kroppen) nylkeä puti puhtaaksi, viedä rahat ja kukkarot; f ag blev rsdd på 300 mark minulta otettiin 300 mk liikaa; ^' åt sig kiskoa (itselleen), klåda -n syyhy; kutku, kutka, klåfingrig -t kihokyntinen; vara rs (jnk on) mahdoton olla mihinkään koskematta, (j.) joka ei voi pitää kynsiään erillään, -het: hans rs går mig på nerverna minun käy hermoilleni, kun hänen täytyy saada kaikkea kosketella, klåpa I itr patustaa, hutiloida, klåpare -n - hutilus, patustaja. klä (kläda) II1 I. tr 1. pukea, vaatettaa;

sina tankar i ord pukea ajatuksensa sanoiksi. 2. pukea, laittaa ; ^ julgranen (majstången) pukea, laittaa joulukuusi (toukosalko); ~ väggarna (leik. tns.) joutua olemaan, istumaan seinäkoris-

teena. 3. (huon.) verhota, päällystää. 4. sopia (hyvin); käydä laatuun; olla eduksi jllk; hatten rsr dig bra hattu sopii sinulle hyvin. 5. ~ skott (för ngn) (kuv.) esiintyä jnk puolustajana; joutua kärsimään jnk takia. II. rfl. rs sig pukeutua;

' sig väl (varmt) pukeutua hyvin, aistikkaasti (lämpimästi); ^ sig enkelt (efter sista modet) pukeutua vaatimattomasti (viimeisen kuosin, muodin mukaan);

' sig i svart pukeutua mustiin; ^ sig i frack pukeutua (laittautua) hännystakkiin. III. (pain. part.): ^ av ngn (av sig) riisua (riisuutua); ^ av ngn in på bara kroppen riisua aivan alasti; ^ o m möbler panna huonekaluihin uudet päälliset; ^ o m sig muuttaa (vaihtaa) pukua; ^ på ngn pukea jnk ylle; ^ på sig pukeutua, pukea ylleen; ^ på sig ordentligt pukeutua kunnollisesti, huolellisesti; ^ upp ngn vaatettaa, varustaa vaatteilla; ^ ut pukea valepukuun; ^ ut sig till zigenare pukeutua mustalaiseksi; ^ över verhota, päällystää (kankaalla ym.).

1. kläcka II2 (impf. us. klack) itr: det klack till i mig säpsähdin, säikähdin.

2. kläcka II2 tr hautoa (munasta); ~ fram (kuv.) keksiä; ^ ur sig päästää suustaan.

kläckning -en hautominen, -s|tid hauto-misaika. kläda ks. klä.

klä|dd -tt -dda pukeutunut; puettu; hur ska jag vara rs? millaisessa puvussa siellä ollaan? som man är rs så blir man hädd (leik.) kyllä räätäli miehestä herran tekee; rsa knappar kangaspäällysteiset napit; ' i frack hännystakkiin pukeutuneena, (j.) hännystakissa; hon var klädd i en blå klänning hänellä oli sininen leninki; ^ i svart mustapukuinen; med marmor marmorilla päällystetty, kläde -t -n (vaat.) verka, klädedräkt -en puku, vaate|tus, -parsi, kläder pl vaatteet, puku, puvusto; under rs alusvaatteet; avlagda (begagnade) rs vanhat (käytetyt) vaatteet; byta rs vaihtaa vaatteita, pukua; piska rs piiskata (makuu-, vuode)vaatteita; inte äga rsna på kroppen ei (edas) vaateriepua omaa päällä; bli varm i rsna (kuv.) perehtyä oloihin, kotiutua; (j.) ruokautua; jag skulle inte vilja vara i hans rs (j.) enpä tahtoisi olla sen miehen housuissa; med rsna på täysin pukeutuneena; på flera dagar har jag inte kommit ur rsna en ole moneen päivään ehtinyt riisuutua, (j.) olen ollut monta päivää samoissa valjaissa. kläd(es) borste vaateharja. klädesj|persedel, -plagg vaatekappale.

kläd||förråd vaatevarasto, pukuvarasto, -hängare vaate|ripustin, -koukku;stående ~ vaatenaulakko, -korg pesu vaate-, pyykki I kori. -loge (teat.) pukuhuone, -lus (el.) vaatetäi.

klädnad -en -er puku, vaatetus, vaat-teus.

klädnyp I a -an -or pyykkipoika.

klädsam -t -mare pukeva.

kläds|el -eln -lar 1. pukeminen, vaatettaminen. 2. puku, vaatteus. 3. (huon. ym.) päällys.

kläd||skåp vaatekaappi, -streck vaate-, pyykki|nuora, -naru. -sömnad vaatteiden-neulonta; pukuompelu, -värd vaatteiden hoito, - väg: i ~ vaatteita; vaatteista puhuen.

kläm -men -mar 1. få fingret i ^ rutistaa sormensa; komma i ~ joutua kiinni, puristuksiin; råka i ^ (kuv.) joutua kiikkiin, ahdinkoon. 2. voima, ponsi, pontevuus, tarmo; det är ingen ~ i honom hänessä ei ole vähääkään tarmoa; med fart o. vauhdikkaasti ja tarmokkaasti. 3. (loppu)ponsi. 4. få ~ på ngt a) saada jhk vauhtia; b) saada selko(a) jstk, saada selville; ha ~ på ngt a) saada vauhtia jhk, jk toimimaan; b) olla jstk selvillä, perillä; han har inte riktigt ~ på det hän ei ole oikein selvillä jstk, ei oikein tiedä jtk.

klämm|a A. -an -or puristin, puserrin; paperienpidin; (kuv.) pula, pulma, ahdinko; råka i ~ joutua pulaan, pinteeseen; sitta i ~ olla pahassa pinteessä, ahdingossa, pulassa. B. II1 I. tr puristaa, rusentaa; ^ en böld puristaa ajos (tyhjäksi); skon -er över vristen kenkä puristaa rinnasta; var är det skon -er? (kuv.) mistä kenkä (oikein) puristaa? aj! jag klämde mig! voih, litistin (varpaani, sormeni); jag har klämt mig (mitt finger) olen rutistanut (likistin) sorme(a)ni. II. (pain. part.): ^ av puristaa, rutistaa pois; efter ngn pitää jtk lujilla; puristaa kovasti jtk; ~ fast puristaa kiinni; ^ fram pusertaa esiin; ^ fram med ngt puhua suunsa puhtaaksi; ~ sig fram työntyä eteenpäin, esiin; ~ i med en sång (reippaasti) aloittaa laulu; ^ ihjäl rutistaa kuoliaaksi; ^ ihop painaa, puristaa yhteen, kokoon; ^ in pusertaa sisään; sig in mellan bänkarna työntyä, ahtautua penkkien väliin; ~ sönder pusertaa rikki; ~ till a) pusertaa, likistää yhteen; b) löylyttää, läimäyttää jtk; c) (kuv.) ~ till i rätta ögonblicket otollisella, oikealla hetkellä puuttua asiaan; kläm till! käy kiinni!

ur sig (kuv.) saada sanotuksi, saada suustaan; ^ ut puristaa, pusertaa ulos;

~ åt a) painaa, puristaa kiinni; b) pitää lujilla; (j.) antaa oikein aika löyly tys. klämmare -n - puristin, liitin, klämmig -t -are ponteva, topakka, naseva, klämskruv puristus-, puristin|ruuvi. klämta I itr soittaa (kuin) kirkonkelloja; ^ i en klocka soittaa, läpätä (kirkon)-kelloa.

klämtning -en (kirkon)kellojen soitto; hau-tauskellot, läppäys; två ~ar kaksi läp-päystä.

kläng|a II1 kiivetä, kavuta; (ksv.) köynnöstää; ^ sig fast vid ngt takertua, tarrautua kiinni jhk. klänge -t -n (ksv.) kärhi. kläng||ros köynnösruusu. -växt köynnöskasvi.

klänning -en -ar leninki, klänningstyg leninkikangas. kläpp -en -ar 1. (kellon) kieli. 2. (kuv.) nulikka, vekara, -isk -t lapsellinen, nu-likkamainen.

klärobskyr -en (taid.) valohämy, klärvoajgns (-jangs) -en selkeänäköisyys. klärvoajant I. -en -er. II. (a. tpm.) selkeä-näköinen; selkeänäkijä. klätter||fågel (el.) kiipijälintu, kiipijä. -ros

köynnösruusu. klättra I I. itr kiivetä, kavuta; ^ i träd kiipeillä puissa. II. (pain. part.): ^ ner kiivetä, laskeutua alas; ~ ner från ett träd laskeutua puusta maahan; ~ upp kiivetä ylös jhk; ~ upp i ett träd kiivetä puuhun; ^ uppför ett berg kiivetä vuorta ylös.

klösa II2 tr raapia, kynsiä; ^ ut ögonen på ngn repiä jltk silmät päästä, klösas II2 itr (dep.) (kissat) tapella; repiä, kynsiä, raapia toisiaan, klöv (-ö:) -en -ar (el.) sorkka, -djur (el. pl parivarpaiset, sorkkaeläimet.

1. klöver -n (ksv.) apila (s).

2. klöver -n - 1. (kort.) risti, (j.) norri; vrt. hjärter (yhd.). 2. (Suom. r.) slå ^ hoippua kuin humalainen.

klöverblad apilanlehti (m. kuv.). klövja I tr kuljettaa kantojuhdilla, kuorma-, säkki|satulassa; ^ ngt (på ett djur)

sälyttää, kuormata kantojuhdan selkään.

klövje||börda selkäkuorma, kantotaakka. -häst kuorma-, selkä|hevonen. klövsjuka ks. mul- o. klövsjuka. knack (int.) naks (is).

knacka I I. tr, itr koputtaa; ^ hål i ett ägg nakuttaa reikä munankuoreen; i

bordet, på dörren koputtaa pöytään, oveen; i glaset kilistää lasia; <—* på skrivmaskinen naputtaa kirjoituskoneella; det oveen koputetaan, ovelta kuuluu

koputus. II. (pain. part.): ^ av koputtaa, nakuttaa pois, irti; ^ ner ett brev på skrivmaskin naputtaa kirje kirjoituskoneella; ~ på koputtaa jhk; ^ sönder koputtaa, nakuttaa, hakata (Iin. nokalla) rikki; ~ ur pipan kopistaa (porot) piipusta, piipunkopasta. knackning -en -ar koputus, nakutus; det hördes en ^ kuului koputusta; oveen koputettiin; det hördes några ~ar kuului pari koputusta.

knaggla I itr, ~ sig igenom en bok saada työllä ja tuskalla luetuksi kirja läpi alusta loppuun; ^ sig igenom i en tentamen juuri ja juuri läpäistä tutkinnossa, knagglig -t -are kankea, mutkikas; epätasainen, rosoinen, karkea; det går litet r^t med tyskan saksa (n puhuminen) sujuu hieman kankeasti, on hieman avutonta; han har det ~t hänellä on (taloudellisia, raha)vaikeuksia, -het -en kankeus, mutkikkuus, epätasaisuus, rosoisuus; vaikeus.

knak -et: med ~ o. brak ryskien (ja räis-käen).

knaka I itr naksaa, ratista, ritistä; det ~r i alla fogar sen (kaikki) liitokset natisevat.

knal -t -are (j.) ks. skral; det är r^t med hans kunskaper i tyska hänen saksantaitonsa on niin ja näin, varsin heikko, siitä ei ole paljon puhumista; han har det ~t ställtl hän on aika heikoissa (taloudellisissa, rahallisissa) oloissa.

knall -en -ar paukku, pamaus, räjähdys; ~ o. fall yhtäkkiä, aivan äkkiä.

1. knalla I itr paukahtaa, pamahtaa.

2. knalla I itr kävellä (verkkaan); det ~r o. går siinähän (se) menee, menettelee; ~ (sig) i väg lähteä, mennä tiehensä.

knallande -t pauke, jvske.

knalldos|a -an -or (raut.) paukkuopaste.

1. knall|e -en -ar mäennyppylä, töyry.

2. knalli e -en -ar kulkukauppias, kauppuri.

3. knall|e -en -ar (mer.) laivakorppu. knall||effekt suunnaton mainos-, paukku|-

vaikutus, -vaikutelma, -gas (kem.) rä-jähdyskaasu. -hatt (mets.) nalli; (j) knalli-(hattu). -pulver räj ähdy s jauhe, -påk (leik. kivr.) tussari, paukku-, reikä|rauta. -rö|d -tt tulipunainen, knap -en -ar (mer.) vekara, knaappi. knapadel (hist.) knaappiaateli, alhaisaateli. knap|e -en -ar (hist.) knaappi. knaper -t 1. niukka, kehno, pahainen; ha det ~t olla niukoissa oloissa. 2. kuiva.

1. knapp -en -ar (vaat.) nappi; (satulan, miekan) nuppi; (ksv. heteen) ponsi.

2. knapp -t -are niukka, vajaa; en ~ kilometer niukka, vajaa kilometri; leva i

n^a omständigheter eläää niukoissa oloissa; med r^ nöd hädin tuskin; han har det mycket hän on kovin ahtaissa oloissa; jag har om tid (pengar) aikani on täpärällä, minulla on hyvin vähän aikaa (olen niukoissa rahoissa); i ~ste laget kovin niukalti; tilltagen niukasti

mitattu.

knappa I tr: ^ av (in) [på] rajoittaa, supistaa, vähentää (jssk). knappast (adv.) tuskin, knapphet -en niukkuus, knapphål (vaat.) napin|reikä, -läpi. knapphåls||blomma napinreikäkukka. -sax napinreikäsakset. -silke napinreikäsilkki. -stygn, -styng napinreikäpisto. knapphändig -t -are niukka, suppea, vaja-nainen.

knappnål nuppineula; man kunde ha hort en ~ falla olisi kuullut neulan putoavan, knappnåls||brev nuppineula|kirje (-pakkaus). -huvud nuppineulan nuppi, -sting» -styng (m. kuv.) (nuppi)neulanpisto. knapprad nappirivi.

knappt (adv.) 1. ks. 2. knapp. 2. (— knappast) tuskin, tuskinpa vain; ^ förrän tuskin ennen; ^ hade han somnat, förrän han blev väckt tuskin hän oli nukahtanut, kun hänet (jo taas) herätettiin, knapra I itr nakerrella, på jtk; ha ngt ott ~ på olla jtk nakerrettavana, knaprig -1 -are murea; murskahteleva. knarr 1. -et narina; jag har ~ i skorna kenkäni narisevat. 2. -en -ar (hnk.) marisija, naukuja. 3. (el.) kaisla-, ruis|raakka knarra I itr narista (m. lumi); (ovi) naukua, knarrig -t -are 1. nariseva, naukuva: vrt. ed. 2. mariseva, äreä. knastra I itr (onom.) rätistä, rauskua, säristä; (takkatuli) räiskää, (sora) ratista, knatt|e -en -ar (j.) pikku poika, (lyhyt hnk.) pätkä, knatt|er -ret rätinä, knattra I itr rätistä, räiskää, napsaa. knega I itr käydä retuuttaa, rämpiä, knek: vara på ~en olla rappiolla, hunningolla.

knekt -en -ar 1. sotilas, (hist.) huovi. 2.

(kort.) sotamies, knep -et - juoni, kuje, metku; kepponen, knepig -t -are juonikas; pulmallinen, mutkikas; (kuv.) visainen, hankala, knip -et (lääk.) vatsan|puru, -väänteet. knip!a A. -an -or 1. (el. Eucephala clangula) telkkä. 2. -an pula, ahdinko, pulma; vrt. klämma A. B. IV1 I. tr nipistää, puristaa, siepata; ^ en applåd saada (osakseen) kättentaputukset. II. itr: det -er i magen vatsaani vääntää, minulla on vatsanpurua; om det -er (kuv.) j os kovalle ottaa. III.(pain.

part,): ~av nipistää pois, poikki; ^ ihop nipistää kokoon; ^ ihop läpparna pusertaa huulensa suppuun; ~ ihop ögonen painaa silmänsä kovasti kiinni, knipp|a I. -an -or kimppu, tukku, nippu; kukka I vihko, -kimppu; en ~ rädisor retiisinippu. II. I tr sitoa kimppuihin, nippuihin, niputtaa, knippe -t -n nippu; vrt. knippa /.; (ksv.) viuhko; tvåsidigt ~ kaksipuolinen viuhko. knippvis (adv.) kimpuittain, nipuittain, knip||slug -1 viekas, ovela; (vanh.) moukanovela. -tång pihdit, näpöttimet, atulat, -tångsmanöver (sot.) pihtiliike. knittelvers (run.) ketjusäe; kalikkasäe. kniv -en -ar (linkku-, paperi-, pöytä-, auran) veitsi; puukko; hopfällbar ~ linkkuveitsi, saranaveitsi; skarp som en ~ terävä kuin partaveitsi; sätta ~en på strupen på ngn (tav. kuv.) painaa, asettaa jllk puukko kurkulle, -blad puukon-, veitsen|terä. -hugg puukonisku, knivig -t -are ovela, nokkela; vaikea, visainen.

kniv||kastning -en puukonheitto; (kuv.) sana|kiista, -harkka. -lägg -et voiveitsen alusta.

knivsegg veitsen-, puukon]terä. kniv||skaft puukonpää. -skarp -t partaveitsenterävä. -skära IV5 tr puukottaa, -spets puukonkärki. -sting, -styng puukonpisto. -ställ (hedelmä)veitsiteline. knivsudd veitsen-, puukon|kärki; en ~ sait veitsenkärjellinen suolaa, knix -en -ar niiaus; äkkimutka; niksah-dus.

knixa I itr niiata; niksahtaa, knocka (no-) I tr (nrk.) tyrmätä, knoekout (no-) I. -en -er (nrk.) tyrrnäys. II. (a.): slå ngn ~ (nrk.) tyrmätä; (kuv.) tehdä (saattaa) puolustuskyvyttömäksi, knodd (-o-) -en -ar (j., halv.) tiskimies, puotipuksu; räätälin tekemä herra, knog (-u:) -et uurastus, aherrus, vaiva, raataminen.

knoga I itr raataa, ahertaa, rehkiä; lukea päntätä; ^ uppför en backe punnertaa ylös mäkeä; ^ med ngt rehkiä jssk työssä; ^ på en börda raahata taakkaa, kantamusta; ~ på tehdä joutua, pitää kiirettä.

knog|e (-u:) -en -ar (an.) rystynen, knogig -t -are työteliäs, vaivalloinen, hankala.

knollrig (-0-) -t kihara(tukkainen);

hår kihara tukka, knop (~u:) 1. -en -ar solmu. 2. (mer.) -en -solmu (väli); göra 20 ~ kulkea 20 solmua (solmuväliä), 20 solmun vauhtia; med 20 ~s fart 20 solmun vauhtia.

knopp (-o-) -en -ar 1. (ksv.) (kukan) umppu, nuppu; (lehden) silmu; skjuta ~(ar) puhjeta umpuille, työntää (saada) silmuja. 2. nappi; nuppi,"kädenripa. 3. (kuv. j.) päänuppi, »ylätupa»; han är nog inte riktigt klar i ~en hänellä eivät ole kaikki ruuvit paikoillaan. 4. (Suom. r.) (tutk.) vaikea kysymys, »knoppi», knoppas I itr (dep.) puhjeta umpuille, silmuille; olla umpuilla. knoppisk -t (Suom. r.) (m. hnk.) vaikea, pulmallinen; vrt. knopp 4. knoppning -en umpuille puhkeaminen; (fysiol.) silmikointi (suvuton lisääntyminen).

1. knorr (-0-) -et ks. 2. knot.

2. knorr -en -ar kiemura; ha ~ på svansen (olla) häntä, saparo kippurassa; slå ~ kiertyä kippuraan.

1. knorra I itr murista, napista; (kuv.) magen vatsa kurisee.

2. knorra rfl. ~ sig kiertyä kippuraan, kiemuraan.

1. knot (-u:) -en -ar (kai. Trigla gunardus) kurnusimppu.

2. knot (-u:) -et mutina, napina; nurku.

1. knota I itr napista, nurista, nurkua; han r^r över allting hän nurkuu kaikkea; ^ mot ödet napista kohtaloaan vastaan; (yi.) nurkua kohtaloaan.

2. knot|a (-u:) -an -or (yi.) luu; (an.) nikama.

knotig -t -are luinen; (puu) muhkurainen, kyhmy inen. knott (-o-) -et - (el.) mäkärä, polttiainen, knottra I rfl. ~ sig: skinnet sig på mig olen (ihoni on) kananlihalla, knottrig -t -are nysty(rä)inen; epätasainen, rosoinen; (kuv.) ärtyisä; jag blir ~ olen (ihoni on) kananlihalla, knubbig -t -are pyylevä, palleroinen, knuff -en -ar sysäys, tuuppaus (m. kuv.). knuffa I I. tr sysätä, tuupata, tyrkätä. II. (pain. part.): ~ bort sysätä, tuupata pois; ^ fram sysätä, tuupata eteenpäin; ^ sig fram työntyä (tunke[utu]a) eteenpäin, esille; ^ in tyrkätä sisään; ~ ned tuupata, sysätä alas; ^ omkull tuupata, tyrkätä kumoon; ^ till ngn nyhjäistä, tuuppia, sysätä jtk; ^ undan työntää, sysätä pois tieltä.

knuffas I itr (dep.) sysiä, tuuppia toisiaan, tungeskella.

knuss|el -let kitsastelu, kitsaus, itaruus. knussla I itr kitsastella, med (på)(iv.) »itkeä» jtk.

knusslare -n - kitsastelija, kitupiikki, knusslig -t -are itara, kitsas, -het itaruus, liika tarkkuus, kitsaus, knut -en -ar 1. (yi.) solmu; den gordiska

r^en (hist.) Gordionin solmu; det är just ~en (kuv.) siinäpä se pulma (temppu, vaikeus) juuri onkin; knyta (slå) en ^ tehdä solmu, på jhk. 2. (puus.) pahka, nystyrä, oksa (puussa). 3. talon (ulko)-nurkka; han går ej utom ~arna hän ei liiku missään, ei astu ulos ovesta, knut|en -et -na solmittu; med ~ hand käsi nyrkissä; ~ matta solmittu matto; vara ~ vid (till) ett företag olla (toimia) mukana yrityksessä; kronan är ~ till pundet kruunu (rh.) on sidottu puntaan.

knuti|g -t -are solmuinen, (puus.) pahkai-nen, oksainen, knut||piska (hist.) solmuruoska. -punkt solmukohta.

knyck -en -ar nykäys, nykäisy; nytkähdys.

knycka II2 (impf. j. knöck) I. itr nykäistä; ~ på nacken keikauttaa päätään, (j.) nakata niskojaan. II. tr (j.) anastaa, kähveltää, vohkia, varastaa, från ngn jltk. knyckig -t -are nytkähtelevä; nykäyksit-

täin tapahtuva, knyckla I tr rutistaa, rypistää, knyppeldyna nypläystyyny. knyppla I tr nyplätä; ~d spets nyplätty pitsi.

knypplersk|a -an -or nypläājä. knyppling -en nypläys. knyst -et: han sade inte ett ^hän ei luiskahtanutkaan; inte ett ~ ei hiiskahdustakaan. knysta I (II2) itr hiiskahtaa. knyt|a IV6 I. tr solmia, panna solmuun (m. kuv.); ^ en bekantskap (förbindelser) solmia tuttavuus (suhteita); stora förhoppningar -s till ngt jstk toivotaan, odotetaan paljon; ^ handen (ibyxfickan) puida nyrkkiä (housuntaskussa); ^ handen (näven) åt ngn heristää nyrkkiä jllk; ^

nät kutoa verkkoa; ^ mattor solmia (kutoa) mattoja; ^ en rosett (kravatt) solmia nau-haruusuke (solmio); en sjal om halsen kääriä kaulahuivi kaulaansa. II. rfl. ^ sig 1. (kaali) tehdä kerää, keriä. 2. (j.) käydä levolle; pysähtyä kasvussaan. III. (pain. part.): ~ fast sitoa, köyttää kiinni; ^ för sitoa jnk eteen; ~ igen sitoa kiinni; ^ ihop sitoa yhteen; ^ in sitoa kiinni; kääriä; ~ om sitoa ympärille; ^ tili sitoa kiinni; ^ upp en knut (en säck) avata solmu, päästää solmusta (avata säkki, säkin suu); ~ åt sitoa kiinni, knyte -t -n käärö, mytty; nyytti; ett litet ~ (lps.) tyllerö, knytkalas (leik.) nyyttikestit. knytning solmiaminen; solmustyö. knyt||näve nyrkki, -nävsslag nyrkinisku, -nävsstor -t nyrkin kokoinen.

- knäppa

knåda I tr sotkea, vaivata; alustaa (taikinaa).

knådning taikinan alustaminen; sotkeminen, vaivaaminen, knåp -et näpertely.

knåpa I itr: ~ med ngt näperrellä jtk. knåpgöra: ett ~ ks. knåp. knä -(e)t -nl. (an.)polvi;~naveksig under mig polveni pyrkivät pettämään; böja ~ (för ngn) notkistaa polvensa (jnk edessä, jllk); be någon om ngt på sina (bara) ~n polvillaan rukoilla jltk jtk; falla på ~ för ngn langeta polvilleen jnk eteen; ligga (stå) på ~ olla polvillaan; tvinga ngn på ~ pakottaa polvilleen; (ha) på byxorna housunlahkeet pussillaan. 2. syli; sitta i ~(t) på ngn, i ngns ~ istua jnk sylissä, (m.) polvilla; ta ett barn i ottaa lapsi syliinsä, polvelleen.

knäa I itr: gå ~nde kävellä polvet notkollaan.

knä||byxor polvihousut, lyhyet housut, -böja II1 itr polvistua, notkistaa polvensa, -böjning -en polviennotkistus.

1. knäck -en -ar nekku (siirappimak.).

2. knäck -en -ar kolahdus; särö; isku; (kuv.) få en ~ saada isku; det gav honom ~en se teki hänestä lopun, koski häneen kovin kovasti.

knäck|a II2 tr katkaista, naksauttaa rikki, särkeä; ~ nötter särkeä pähkinöitä; en svår nöt att ~ (kuv.) paha pähkinä purtavaksi; denna motgång -te honom tämä vastoinkäyminen teki hänestä lopun; han verkade alldeles -t hän tuntui aivan murtuneelta (mieheltä); som tändstickor taittua kuin tulitikut; av vinden taittua, murtua tuulessa; hans mod var -t hänen rohkeutensa oli lannistunut; ^ av taittaa, katkaista, murtaa.

knäckebröd mureleipä, näkkileipä, knäckning katkaisu, vrt. knäcka. knä||fall -et polvistuminen, -falla IV1 itr polvistua, langeta polvilleen, för ngn jnk jalkojen juureen, -hund syli|koira, -rakki, -hög-tpolvenkorkuinen, -höjd: i ^polven korkeudelta, -kort: ^ kjol polviin ulottuva hame. -led (an.) polvinivel, knäpp -en -ar (-et -) napsahdus, (kellon) naksahdus; lyhyt pakkaskausi; ge en ~ på näsan näpsäyttää nenälle; det hördes inte ett ~ ei kuulunut risahdustakaan. 1. knäpp|a II2 I. tr napsauttaa. 1. ~ ngn på fingrarna näpsäyttää sormille; ^ ngn på näsan näpäyttää nenälle. 2. (val.) ottaa, »näpsäyttää» kuva. 3. ^ nöt. ter ks. knäcka. II. itr: det -er i dörren (i väggarna) ovi naksaa, narah.knäppa — kohandla

koll

taa, (seinät naksavat, rapsavat); ^ med fingrarna napsauttaa sormiaan; ^ på en sträng näpäyttää, koskettaa (soittimen) kieltä; (m.) soittaa pizzicato. III. (pain. part.): ^ av (med kamera) näpätä (kuva); av ljuset sammuttaa valo, napsauttaa valo sammuksiin;

av radion sulkea radio, napsauttaa radio kiinni; r^ bort (med fingrarna) näpäyttää pois (sormillaan); ~ på ljuset sytyttää valo, napsauttaa valo (sähköt) palamaan; ^ på radion vääntää, napsauttaa radio auki; ~ till ngn lyödä napauttaa; det -er till o. blir kallt alkaa tulla kylmä(t ilmat); det -te till i glasrutan ikkunaruutu napsahti.

2. knäpp ja II2 I. tr panna kiinni, panna nappiin, napittaa; kiinnittää söljelia; ^ blusen napittaa (pistää nappiin) pusero; ~ (ihop) händerna panna kätensä ristiin, ristiä kätensä; klänningen -s i ryggen leninki on takaa napitettava; ~ alla knapparna i rocken panna kaikki takin napit kiinni. II. (pain. part.): ^ av sig rocken riisua (päällys)takki yltään; ^ igen (ihop, till) panna nappiin, napittaa;

ihop händerna ks. /.; ned byxorna laskea housut jalkoihin (j. kinttuihin); upp avata (päästää) napista.

knäppe -1 -n solki, näppäin; potku-, jousi|-lukko.

knäppinstrument näppäimellä soit. kielisoitin.

1. knäppning -en -ar (ä.) naksahdus; (med fingrarna) napsautus sormilla; (vai.) va-lokuvauskoneen napsahdus.

2. knäppning -en napittaminen; soljella kiinnittäminen; vrt. 2. knäppa; en klänning med ~ bak takaa napitettava leninki.

knä||reflex jlääk.) polviheijastus. -rör (ptk.) polviputki. -satt (kuv.) hyväksytty, -ska-da polvivamma, -skydd polvensuojus, -skål (an.) polvilumpio, -stående (a. tpm.) polvistuva; (amp.) polviasento; skjuta i ^ ställning ampua polviasennosta, -svag -t: jag känner mig ^ polviani heikottaa, polveni pyrkivät pettämään, -sätta Vir panna polvelle, syliin; (kuv. tkn. ym.) hyväksyä, tunnustaa, -veck (an.) polventaive;kinner-koukku; han darrar i r-^en av rädsla hänen polvensa tutisevat pelosta; hänga i ~en riippua kinnerkoukkua.

knöl -en -ar 1. kuhmu; kyhmy; pahk(ur)a, nysty; (ksv.) mukula, (puus.) muhkura; (lääk.) kasvannainen, turpoama. 2. (kuv. halv., inh.) nulikka, lurjus, löntys.

knöla I tr: ~ ihop rypistää, rutistaa kokoon; heittää yhteen läjään; tili rypistää (pahasti).

knölaktig -t -are ks. knölig 2.

knölig -1 -are 1. epätasainen, kuhmuinen, muhkurainen; (ksv.) nystyinen; mukulai-nen. 2. (halv. kuv.) nulikkamainen, lön-tysmäinen, lurjusmainen. -het -en lurjus-maisuus, nulikkamaisuus. knöl||påk ryhmysauva. -ros (lääk.) kyhmyruusu. -svan fel.) kyhmyjoutsen, knös -en -ar pomo, pohatta; en rik ~ rikas pösö.

ko (-u:) -n -r lehmä; medan gräset gror, dör r^n (snl.) siihen kurki kuolee kun suo sulaa; dum som en tyhmä kuin saapas, koaffyr -en -er tukkalaite, kampaus. koagulation -en (mm. veren) hyytyminen, maksoittuminen; (maidon) juoksettuminen.

koagulera I itr hyytyä, maksoittua, juoksettua.

koalition -en -er liitto (kunta), kokoomus, koalitionsregering kokoomushallitus. koaxtøikabel (puh.) koaksiaalikaapeli, -johto.

kobb|e (-o-) -en -ar (mer.) luoto, kari.) kobent (-u:) - -a pihtipolvi(nen.) kobolt -en (kiv.) koboltti, -blå -tt koboltinsininen. -blått (s. vär.) kobolttisini(nen). kobr|a -an -or (el.) silmälasikäärme, kobra.

1. kock -en -ar kokki; keittiömestari; ju flera r^ar dess sämre soppa (snl.) kuta useampi kokki, sen vetelämpi velli.

2. kock -en -er (bktr.) pallobakteeri, kokki, kock|a -an -or keittäjätär, ruoanlaittajatar. kod (-o-) -en -er koodi, salakielen avain;

lyhennyssanasto. kodein -et (kern., frm.) kodeiini, kodex -en -ar 1. koodeksi, lakikokoelma.

2. (vanha kirjanmuotoinen) käsikirjoitus, kodicill -en -er (Iak.) lisätestamentti, testa-mentinlisäys.

kodifiera I tr (Iak.) kodifioida, koontaa, kodifiering, kodifikation kodifiointi, koontaminen.

kodtelegram koodi-, salakieli|sähke, -sanoma.

koefficient -en -er (mat.) kerroin. koexist$ns -en rinnakkaiselo; yhtäaikaisuus, samanaikaisuus, koffein -et, -en koffeiini. kofferdifartyg (mer., hist.) kauppalaiva, koffert -en -ar matka |-arkku, -kirstu, -laukku.

kofot (-u:) -en lehmän |j aika, -sorkka;

(tkn.) sorkkarauta, koft|a -an -or (neule) |nuttu, (-)viitta, kofångare (-u:) (raut.) karja-aura. kog|er -ret- (-u:) nuolikotelo, viini, ko||gubbe (-u:) (vanha) lehmipaimen.

-gödsel lehmänlanta, -handel (er. kuv.

valt.) lehmäkauppa; sovittelu, tingiskely. -handla I itr harrastaa lehmäkauppoja.

kohesion -en (fys.) koheesio, (molekyylien) kiinnevoima. koj (-0-) -en -er (mer.) koiju; gå (krypa) till rss mennä makuulle.

1. koj I a -an -or maja, mökki, tölli, koju.

2. koja I itr: rs (sig) mennä makuulle, kojplats -en -er (mer.) makuu|sija, -tila. kok (-u:) -et - 1. ett rs potatis keitos, kattilallinen perunoita; samma vatten kan användas till flera rs samaa vettä voi käyttää useampaan kuin yhteen keitokseen; få (komma) i rs saada (ruveta) kiehumaan. 2. ett rs stryk selkäsauna.

1. kok|a (-u:) -an -or kokkare, paakku.

2. koka I rfl. rs sig paakkuutua.

3. koka I I. itr, tr kiehua (m. kuv.); keittää; det rsde i honom hänen verensä (sisunsa, sappensa) kiehui, av vrede kiukusta; ^ kaffe keittää kahvia; ^ soppa på en spik (kuv.) saada jtk syntymään tyhjästä; kastrullen torr kasari kiehuu tyhjiin, kuiviin; kokt keitetty, kypsä. II. (pain. part.): rs bort keittää pois; ~ ihop keittää, kiehua kokoon, vähemmäksi; (kuv.) keksiä; ^ ihop en skön soppa åt ngn (kuv.) laittaa, saada aikaan aika sotku; ^ in säilöä, umpioida; rs upp a) itr kiehahtaa; b) tr kieh(a)uttaa; c) (uudelleen) lämmittää; d) kiehua yli reunojen; ^ ur keittää pois, eroon, erilleen; ~ över kiehua yli (reunojen).

4. koka (-o-) -n (frm.) kooka. -buske

kookapensas.

kokain -et (frm.) kokaiini, kokapparat keitin, keittolaite. kok^trd -en -er kokardi, -kokare -n -(yhd.) -keitin, -keittiö, kokbok keittokirja.

kokerska ruoanlaittajatar, (vanh.) keittä-jätär.

kokett I. - -are keimaileva, koketti. II.

-en -er keimailija. kokettera I itr keimailla, keikailla, koketteri -(e)t -er keimailu, keikailu, kokhet -t kiehuvan kuuma. kokill -en -er (tkn.) valin, valumuotti, kokilli.

kokkoeld (Suom. r.) juhannus|kokko, -tulet, kok||konst ruoanlaittotaito. -kärl keittoastia. -låda (keit.) keittolaatikko. kokning -en keittäminen; (fys.) kiehuminen; bringa (komma) i rs saattaa (ruveta) kiehumaan, kokong -en -er silkkiperhosen ko telokoppa, kokonki.

kokoppor pl (el.lääk.) lehmärokko. kokos||fett (-u:) kookos|rasva, -voi. -matta kookosmatto. -nöt kookospähkinä, -olja kookosöljy. -palm kookospalmu.

kokott -en -er puolimaailmannainen, kevytkenkäinen nainen, kok||platta keitinlevy, keittolevy, -punkt (fys.) kiehumispiste; bringa till rs saada kiehumaan, koks (-o-) -en koksi.

koksalt keittosuola, -lösning -en keittosuolaliuos.

kok||spis keittoliesi, -vagn (sot.) kenttäkeittiö. -vrå keittokomero, kol (-o:) -et (rhm. m. -en) 1. hiili; puuhiili, sysi; det vita rset valkoinen hiili (koski-voima); bryta rs louhia (kivi)hiiltä; elda med rs lämmittää kivihiilellä; köpa rs ostaa kivihiiltä; ta in rs (mer.) ottaa hiiliä; bränna sina rs förgäves (kuv.) turhaan nähdä vaivaa (yrittää); samla glödande rs på ngns huvud (kuv.) koota tulisia hiiliä jnk pään päälle. 2. (kern.) hiili.

1. köl|a (-o:) -an -or (mak.) koolakara-melli (suklaapitoinen kermamak.)

2. köla I tr, itr 1. (m.) rss hiiltyä. 2. (mer.) ottaa hiiliä, hiilestää.

3. köla I (-u:) itr (j.): av, rs vippen kuolla, oikaista koipensa.

kolare (-o:) -n - syden-, hiilen|polttaja. kol||box (mer.) hiili|säiliö, -purnu, -brikett hiilipuriste, briketti, -brytning

hiilenlou-hinta. -båt hiililaiva.

koldioxid (kem.) hiilidioksidi, (j.) hiilihappo.

kolera (-u:) -n (lääk.) kolera, -epidemi koleraepidemia.

koleriker -n - koleerikko; kiivasluonteinen hnk.

kolerisk -t koleerinen, kiivasluonteinen. kol|Jfyndighet hiililöydös. -förening (kem.) hiiliyhdiste, -gruva kivihiilikaivos, -gruveindustri hiilikaivosteollisuus. -halt (kem.) hiilipitoisuus, -haltig -t hiilipitoi-nen. -hydrat (kem.) hiilihydraatti, kolibakterie (-o:) (bktr.) kolibakteeri, kolibri -n -er, -s (el.) kolibri, koljk -en (lääk.) ähky, koliikki, kolj|a -an -or (kal.) kolja, hyyssä. kolka I itr, tr: rs (i sig) siemaista, ku-

la(hd)uttaa suuhunsa, kolkällare hiilikellari. kolla I ks. kollationera. kollabera I itr (lääk.) äkkiä heiketä, painua kokoon, lysähtää, kollaps -en -er (lääk.) äkkiheikentyminen, kollapsi, lysähdys. kollapsa I ks. kollabera. kollatiQn 1. juhla-ateria, kemu(t), juhlakokous. 2. vertailu, tarkistus, tarkkailu.

kollationer||a I tr vertailla, tarkistaa, tarkkailla. -ing ks. kollation 2. kolleg|a -an 1. -er virka|veli, -toveri; työ-

toveri. 2. -or (koul. ent.) kollega, (nyk. läh.) nuorempi lehtori, kollegial -t (virka)veljellinen, (työ)toveril-linen.

kollegie||box -en -ar muistiinpanolehtikote-

10. -rum (koul.) opettajienhuone. kollegi|um -et -er 1. virkakunta, kollegio.

2. opettajakunta. 3. kokous. 4. luentosarja.

kollekt -en -er rahankeräys, (kirk.) kolehti; ta upp rs kerätä kolehti, kollektion -en -er kokoelma, näytevarasto. kollektiv I. -t yhteinen, yhteis-, ryhmä-.

11. -et -, -er yhteisö; (kiel.) ryhmäsana, kollektiivi, -avtal työehtosopimus; yh-teissopimus.

kollektivism -en kollektivismi, koller-n (hev.) vauhkous; (kuv.) hourupäi-syys; (j.) pöpperö(pä)isyys. kolli -t -, -n rahti-, matkatavara|yksikkö, kolli; antal ~ kolliluku. kollidera I itr törmätä yhteen, vastakkain; (kuv.) iskeä yhteen; jag rsde med honom i dörren törmäsin häneen ovessa, kollodi|um (-u:) -et kollodium, kollodi. kolloid I. -en -er (kern.) kolloidi, jälä. II.

(a.) rs(al) kolloidinen, jälä-. kollra I tr: rs bort ngn tehdä hupsuksi, panna pää pyörälle.

kollrig -t -are 1. (hnk.) sekapäinen, (j.) pöpperössä, hupsu, hassu, löylynlyömä. 2. (hev.) vauhko, kol|||lämpare (mer.) hiilenluoja. -milahiili-, sysi|miilu, -mörk -t pilkko pimeä, koina I itr hiiltyä.

kolon (-n.:) -et - (kirjp.) kaksoispiste, koloni -(e)n -er siirto|maa, -kunta; uudisasutus; (lasten)siirtola. kolonial -t siirtomaa(n)-. -makt siirtomaavalta. -politik siirtomaapolitiikka, -vara siirtomaantavara. -välde siirtomaavalta, kolonisera I tr perustaa siirtokuntia; asuttaa.

kolonisering -en asut|us, -taminen. kolonist -en -er uudisasukas, koloni!{stuga siirtolapuutarhatupa. -trädgård siirtolapuutarha, kolpnn -en -er 1. (sot.) rivistö, kolonna.

2. (rak.) pylväs, kolonnad -en -er pylväikkö, pylväs|rivi, -käytävä.

kolor$do(skal)bagge (el.) koloradonkuoriainen (perunakuoriainen). koloratur -en -er (mus.) koloratuuri; koru-sävelinen sävelkulku, laulu(laji). -sångerska koloratuurilaulajatar. kolorera I tr värittää; den ~de veckopressen (halv.) latteat, arvottomat, helppo-

hintaiset ajanvietejulkaisut. kolorit -en -er väritys, väri|sävy, -tuntu.

kolos (ko:lu:s) -et häkä; det luktar rs täällä haisee häkä, tuntuu hään hajua, -förgiftning -en häkämyrkytys. koloss -en -er jättiläis|patsas, -esine; jätti, kolossal -t -are jättiläismäinen, suunnattoman suuri.

koloxid (-i:) (kem.) hiilioksidi, (j.) häkä. -förgiftning hiilioksidi-, häkä|myrkytys, kolportøge (-a:s) jakelu, (kaupaksi) tarjoilu. -bokhandel jakelu kirjakauppa, -ro-man vihko-, (tav.) roska|romaani. kolpor t era I tr tarjota kaupaksi, kaupitella, levitellä; ^ ut kaupitella, käydä kaupalla.

kolportör 1. kirjainkaupustelija. 2. maallikkosaarnaaja, kolportööri. kol||skyffel hiili|lapio, -kihveli, -stybbsysi-, hiili|murska, -poro; (urh.) ~en hiili(murs-ka)rata. -svart - -a sysi-, piki|musta. -syra (kern.) hiilihappo, -syra|d -t hiili-happo-, hiilihappoinen. -syrebad hiilihap-pokylpy. -syresnö (kem.) hiilihappolumi. kolt -en *ar (lps.) mekko, kolttu, kol|| tablett (frm.) hiilitabletti, -teckning (taid.) hiilipiirustus, -trast (el. Turdus merula) mustarastas, -trådslampa (shk.) hiililankalamppu.

kolugn (ku:) -t -a ylen rauhallinen, »leh-mänhermoinen». kolumb^ri|um -et -er (ant.) kolumbaario;

(nyk.) tuhkauurna I halli, -holvi, kolumn -en -er (kirjnp.) sarake; palsta, -titel (kirjp.) sivunimiö, sivunotsikko. kolv -en -ar 1. (tkn.) mäntä; juottovasara. 2. (pyssyn)perä, (-)tukki; lukon salpa. 3. (ksv.) puikelo, paksulapakkoinen tähkä. 4. (Suom. r.) pistosana, »piikki», kolväte (kem.) hiilivety, koma (-o:) -1, -n (lääk.) horros; horrostila. kombination -en -er yhdistelmä, vertailu,

(mat.) laskelma, kombinera I tr yhdistää, yhdistellä, sovittaa yhteen; vertailla; biljett (raut.) matkalippuvihkonen. komedi -(e)n -er huvinäytelmä; det är ju rena~n (j.) tuohan on jo silkkaa pelleilyä, -författare huvinäytelmäinkirjoittaja. komet -en -er (täht.) pyrstötähti, -bana pyrstötähden rata. -lik -t pyrstötähden|-tapainen, -kaltainen, -svans pyrstötähden pyrstö.

komfort (-o-) -en mukavuus, hienous, komfort&b|el -elt -lare mukava, hieno, komihåg -et (leik.): hon har dåligt rs hänellä on huono muisti, komik (-o-) -en komiikka, komiker (-u:) -n - koomikko.

komisk (-u:) -t koomillinen, hassunkurinen.

komjölk lehmän maito.

komlig -t -are (Suom. r.) ks. klumpig, ovig, 2. tafatt.

1. komma -t -n (kiel., kirjp.) pilkku.

2. komm|a V I. tr: ~ ngn att göra ngt saada jk jtk tekemään; ^ ngn att skratta saada jk nauramaan, naurattaa jtk.

II. itr. 1. tulla, saapua; tåget har fust -it juna on juuri tullut; springande (sjungande) tulla juosten (laulaen); -er genast! tulen heti! ^ o. hälsa på ngn tulla jtk tervehtimään; ~ o. hämta ngn tulla]tk hakemaan, noutamaan; jag kom att sitta mitt emot honom jouduin istumaan häntä vastapäätä; han kom att slå omkull en vas häneltä kaatui vahingossa maljakko; han kom att tala om ngt hän johtui puhumaan (tuli puhuneeksi) jstk; det kom att stå honom dyrt se kävi hänelle kalliiksi; ~ av ngt johtua jstk; det -er därav att se johtuu siitä että; därtill -er att sen lisäksi (tulee että), vielä; ejter regn -er solsken pouta pilvien perästä; ordet -er från tyskan se sana johtuu saksasta; var -er du ifrån? mistä (sinä) tulet? han har -it långt i sitt fack hän on päässyt alallaan pitkälle; ^ i tidningen tulla (päästä, joutua) sanomalehteen; han kom med ett paket hänellä oli mukanaan paketti; ^ med undanflykter (m.) (yrittää) turvautua verukkeisiin; kom inte med sådana dumheter! älä yritä syöttää (minulle) mokomia tyhmyyksiä! han har inte ngt att ^ med hänellä ei ole mitään omasta takaa esitettävänä, näytettävänä; ~ på ngnsdel joutua, tulla jnk osaksi; hur har du -it på den idén? miten olet johtunut sellaista ajattelemaan? ^ under tåget joutua, jäädä junan alle. 2. (vast. futuuria): han -er att stanna här (kyllä) hän jää tänne; han -er inte att lyckas ei hän (siinä) onnistu.

III. rfl. ~ sig 1. parantua, tulla terveeksi; den sfuke -er sig sairas paranee, toipuu. 2. hur -er det sig att . . .? mistä johtuu että? det -er sig därav se johtuu siitä (että). IV. (pain. part.): kom an! antaa tulla! ^ an på ngt riippua, johtua jstk; ^ av sig pysähtyä; sekaantua kertomuksessaan; ' bort hävitä, joutua hukkaan, joutua pois; han kom tidigt bort från hemmet hän joutui varhain pois kodistaan; ^ bort från ämnet sekaantua pois asiasta; ~ efter tulla jälkeen, seurata; jäädä jälkeen; tulla noutamaan, käydä noutamassa; han kom långt efter hän tuli kauan aikaa

(pitkän matkaa) jälkeenpäin; ^ emellan tulla, joutua väliin; ^ emot ngn tulla jtk vastaan; ^ emot ngt törmätä jhk, jtk vasten; ^ fram tulla esiin; käydä selville, ur jstk; tulla näkyviin; päästä eteenpäin, perille; päästä läpi jstk, tili

jnnk; ^ fram till ngn tulla jnk luo, astua jnk eteen; han kom ända fram till dörren hän tuli ovelle asti; jag -er inte fram (per telefon) en pääse (puhelimella) minnekään; ~ fram med sitt ärende esittää asiansa; ~ framåt päästä eteenpäin; det kom plötsligt för mig äkkiä juolahti mieleeni ajatus; jag har inte -it mig för att säga en ole tullut sanoneeksi; ^ förbi ngn (ngt) päästä, tulla jnk ohi; målet-er före (i rätten) på torsdag juttu on esillä, käsiteltävänä (oikeudessa) (ensi) torstaina; vrt. 2. föreII.; ~ hit tulla tänne; ^ ifrån ngt päästä jstk eroon; ifrån varandra joutua (kokonaan) eroon toisistaan; de kan inte ^ ifrån he eivät pääse (siitä) eroon; ~ igen tulla takaisin, vielä kerran; ^ igenom päästä läpi; ~ ihop joutua riitaan, riitaantua; ^ ihåg mur&ta^; vrt. ihåg; ~ in tulla sisään, sisälle; astua sisään; kom in! (käy) sisään! han har -it in till staden för att hän ön tullut kaupunkiin jtk tekemään; han fick ~ in hänet päästettiin sisään; hankomin i en firma (vid posten) hän tuli (pääsi) toimeen jhk liikkeeseen (postiin); ~ in i ett ämne perehtyä jhk aineeseen; ^ in med en ansökan om ngt esittää (jättää) jtk koskeva anomus; ^ in på ett ämne johtua puhumaan jstk aineesta; ~ loss päästä irti, eroon jstk; ^ med tulla mukaan; ottaa osaa, i ngt jhk; ~ ned tulla, joutua alas; vrt. nedkomma (med); ~ omkring: när allt -er omkring kun kaikki otetaan huomioon; loppujen lopuksikin; ^ på en hemlighet päästä salaisuuden perille; ^ på ngn med ngt yllättää (tavata) jk jtk tekemästä; ^ tili tulla lisäksi; saada alkunsa; syntyä, tulla maailmaan; ^ till sig tulla tuntoihinsa, tajuihinsa; ^ tillbaka tulla takaisin; (kuv.) till ngt palata takaisin jhk asiaan; tulla taaskin, jälleen;

tillsammans tulla yhdessä, yhteen; ~ undan päästä pakoon; ^ undan för billigt pris päästä jstk vähällä; vrt. ifrån; ^ upp (yl.) tulla, päästä, joutua ylös; nousta vuoteesta; (m.) nousta (päästä nousemaan) sairasvuoteelta; (aurinko, kuu) nousta; (ksv.) nousta (maasta); tulla puheeksi, keskustelun alaiseksi; ~ upp i en hastighet saavuttaa nopeus, vauhti; ^ upp i nästa klass (koul.) päästä luokaltaan (seuraavalle luokalle); ~ upp med ett nytt mod ottaa uusi muoti käytäntöön, tuoda uusi kuosi markkinoille; ~ ut (yi.) tulla ulos; (kirja) ilmestyä; (huhu) syntyä, päästä liikkeelle; ut bland människorna tulla, joutua ihmisten pariin; ~ ut med ngt kyetä saamaan aikaan; kyetä maksamaan; saada

kokoon, kootuksi jtk; ^ vid: vad -er det dig vid? mitä se sinuun koskee? mitä tekemistä sinulla on sen kanssa? ~ åt saada tilaisuus; tavoittaa, saavuttaa jtk; vrt. ^ över; vad -er åt dig? mikä sinua vaivaa? ^ åt ngn vahingoittaa jtk, päästä jnk kimppuun; vilja ~ åt ngn tavoitella jnk henkeä; hur har ni -it åt dessa pengar? miten olette saanut nämä rahat? ^ åt att växla päästä vaihtamaan; saada tilaisuus vaihtaa; så ofta jag -er åt niin usein kuin minulla on tilaisuutta jhk; jag vet inte vad som kom åt honom en tiedä, mikä hänelle tuli, (j.) mikä häneen meni; ^ över (yl.) tulla jnk yli, ^ över ngt saada käsiinsä, tavoittaa jtk; saada siepatuksi, löytää; ett stort lugn kom över mig mieleni valtasi suuri rauha; de kom över honom, då . . he yllättivät hänet, kun . .

kommande I. (a. tpm.) tuleva, vastainen.

II. -t tuleminen, saapuminen, kommanditbolag (kaup.) kommandiitti-, äänetön yhtiö, -delägare -n äänetön yhtiömies, kommanditääri. kommando -t -n komento; föra ^ över olla jnk komentajana; ta ~ ottaa komento. -brygga (mer.) komentosilta, -ord komentosana, kommatera I I. tr varustaa pilkuin, välimerkein; pilkuttaa. II. itr panna välimerkit, vrt. /. kommatering -en pilkutus, välimerkkien pano.

kommateringsfel välimerkkivirhe. kommendant komentaja, komendantti, kommendera I tr komentaa; jag vill inte bli ~d en salli itseäni komenneltavan, kommendering -en komennus; komennus-kunta.

kommendör -en -er 1. (mer.s.) komentaja. 2. (rit.) komentaja, -kapten (mer.s.) komentajakapteeni; (Ruots.) ^ av första graden komentaja; ^ av andra graden komentaj akapteeni. kommendgrstecken (rit.) komentajamerkki.

kommensurgb|el -elt -la (mat.) yhteismitallinen.

kommentar -en -er selitys, reunahuomautus, muistutus; arvostelu, selvittely, kommentator -n -er (-tu:rer) selittäjä, tulkitsija.

kommentera I tr varustaa selityksin, huomautuksin; (arvostellen) selvitellä, tehdä reunahuomautuksia, kommers -en -er kauppa; ~en var i full gång kauppa oli täydessä käynnissä, kaupankäynti täydessä vauhdissa, kommerseråd -et - 1. (Suom.) kauppaneu-

vos. 2. (Ruots.) kauppakollegion virkamies.

kommersiell -t kaupallinen, kommerskollegium (hist. Ruots.) kauppa-kollegio.

komminist|er -em -rar (kirk.) komminis-teri, (Ruots.) apulaispappi, kommissariat -et komissariaatti, kommissarie -n -r komissaari; (poliisi)komisario.

kommission -en -er 1. tehtävä, toimi, (kaup.) kaupinta; välitys. 2. toimikunta; arkeologiska ~en muinaistieteellinen toimikunta. -saffär välitys-, kaupinta|-asia; välitysliike. -jjLr -n -er välittäjä, kaupitsija. kommjsskläde sotilaspukukangas. kommitté -n -er komitea; toimikunta, valiokunta. -ledamot toimikunnan (valiokunnan) jäsen.

kommittent -en -er toimeksiantaja, kommitterad -e valiokunnan (toimikunnan) jäsen.

kommod (-u:) -en -er pesukaappi. kommodor -en -er 1. (Suom. mer.s.) kommodori. 2. purjehdusseuran esimies, kommun -en -er kunta, kommunal -t -a kunnallinen, kunnan(-); verk kunnan laitokset; utskylder kunnallisverot.

kommunal]|anställd kunnan virkailija, viranomainen. -fullmäktig kunnanvaltuus-mies; kunnanvaltuusto, -nämnd kunnallislautakunta. -nämndsordförande kunnallislautakunnan puheenjohtaja, -skatt kunnallisvero, -stämma kunnan-, kunta|-kokous. -vai kunnallisvaalit, kommunicera I itr olla yhteydessä; antaa tiedoksi; tiedustella jnk mieltä; käydä Herran ehtoollisella, -nde kärl (fys.) yhtyvät astiat.

kommunikation -en -er yhteys; ~er pl liikenneyhteydet; kulkuneuvot. kommunikatiQns||departement kulkulaitosministeriö. «medel kulkuneuvot, -minister kulkulaitosministeri. -tabell (raut.) aikataulut, - väsen kulku-, liikenne|laitos, kommuniké -n -er tiedonanto; selonteko, tiedotus; julkilausuma, kommuni|sm -en kommunismi, -st -en -er kommunisti, -stisk -t kommunistinen, -stparti kommunistipuolue, kompakt - -are umpinainen, yhtenäinen, luja, täyteläinen, tiivis; ^ motstånd tiukka (sitkeä, päättäväinen) vastarinta, kompani -(e)t -er komppania, -chef komppanianpäällikkö.

kompanjon -en -er yhtiötoveri, liikekumppani.

komparation -en -er vertailu, (kiel.) kom-paraatio.

komparativ I. -t vertaava. II. -en -er

(kiel.) komparatiivi; stå i ~ olla komparatiivissa.

komparera I tr vertailla; (kiel.) luetella vertailumuodot.

kompass -en -er kompassi, -nål kompassin neula, -ros kompassiruusu, kompendi|um -et -er yleiskatsaus, suppea esitys; lyhyt oppi-, käsi|kirja. kompensation -en -er korvaus, vastike; tasoitus, tasaus.

kompensera I tr korvata, tasoittaa; tasata, saattaa tasapainoon; ^ ngn för ngt korvata jllk jtk. kompetent - -are pätevä; kelvollinen, kompil||ation -en -er (kirj.) lainailu, mu-kailu, poiminto. -$tor -n -er (-u:rer) poimintateoksen tekijä; mukailija, lainailija; (m.) epäitsenäinen tutkija, -era I tr lainailla; poimia, mukailla, kompis -en -ar (j.) toveri; i ~ yhdessä, yhtiössä, liikekumppanina, komplement -et - täydennys, lisä, täyte, -färg (fys.) komplementti-, täydennys|-väri. -vinkel (mat.) komplementti-, täyt e | kulma, komplett - -are täydellinen, komplettera I tr täydentää; ^ varandra täydentää toisiaan, toinen toistaan; ^ lagret (lasten) täydentää varasto (lasti, kuorma).

komplettering -en -ar täydennys (m. sot.), -sexamen ks. -sprövning. -smanskap (sot.) täydennysmiehistö, -sprövning täy-dennys|koe, -kokeet, -tutkinto, komplex I. -t (mat., kern.) kompleksi-; (yl.) monimutkainen, mutkikas. II. -et, -en -er 1. (rak. ym.) ryhmä, ryhmitys. 2. (psyk.) kompleksi; hon är full av ~ hänellä on paljon komplekseja (estoja, estymiä).

komplicera I tr tehdä monimutkaiseksi, sekavaksi, sotkea; mutkikas, pulmallinen, sekava.

komplikation -en -er 1. mutkikkuus, sekavuus; mutkistuminen. 2. selkkaus. 3. (lääk.) lisätauti, komplimang -en -er kohteliaisuus; säga ~er lausuilla kohteliaisuuksia, komplimentera I tr: ~ ngn för ngt lausua jllk kohteliaisuuksia jnk johdosta; onnitella; kiitellä, ylistää, komplott -en -er sala|liitto, -hanke, komponent -en -er (fys., mat.) komponentti, osatekijä, komponera I ^sommitella, sepittää; (mus.) säveltää.

komponist -en -er (mus.) säveltäjä, komposition -en -er sommittelu, sommitelma, järjestely; (mus.) sävellys.

kompositör -en -er säveltäjä, kompott -en -er marja-, hedelmä|hilloke. kompress -en -er (lääk.) haude(sidos), kääre.

kompression -en -er (tkn.) puristus, kompressor -n -er (-u:rer) (tkn.) (kaasun)-puristin; ilmapumppu; kompressori, komprimera I tr (fys.) puristaa, tiivistää;

~d luft paineilma, kompromettera I tr saattaa huonoon valoon, epäilyksenalaiseksi, (sotkea) mukaan ikävään asiaan; ~ sig saattaa itsensä epäilyksenalaiseksi, aiheuttaa itselleen harmia, ikävyyksiä, saattaa itsensä epäedulliseen valoon.

kompromiss -en -er välityssopimus; molemminpuolinen myönnytys, sovittelu, tinkiminen; ingå en ~ suostua sovitte-lu|ihin, -ratkaisuun.-ai itr tehdä myönnytyksiä, tingiskellä, sovitella, kompromjss||förslag sovitteluehdotus, -försök sovitteluyritys, kon (-u:) -en -er (mat.) kartio, keila; stympad ~ katkaistu kartio, kon|a (-u:) -an -or 1. (tkn.) kytkin (kartio);

ks. kon. 2. (-o:) (nainen, halv.) lutka, koncentrat -et - (kern.) väkevöite, rikaste,

konsentraatti, koncentration -en -er keskit|ys, -täminen, -tyminen.

koncentrationsförmåga keskittymiskyky, -läger keskitysleiri.

koncentrera I I. tr keskittää; (kern.) väke-vöidä, tiivistää. II. rfl. ~ sig keskittyä, koncentrisk -t (mat.) samankeskinen, koncept -et -, -er luonnos, käsikirjoitus, konsepti; utarbeta ett ~ laatia konsepti, luonnos; tappa ~erna (kuv.) menettää malttinsa; sekaantua sanoissaan, -papper (pap.) konseptipaperi, koncern -en -er (kaup.) yhtymä, koncession -en -er toimilupa; perustamislupa; myönnytys; bevilja ~ för ngt myöntää jhk toimi-, jnk perustamislupa, koncessionsinnehavare toimiluvanhaltija. koncessjv -t myöntävä, -sats (kiel.) kon-sessiivi(nen sivu)lause. konciliant - -are sovinnollinen, joustava, koncis -t -are suppea, lyhyt ja täsmällinen, lyhytsanainen, kondensation -en -er (fys.) tiivistyminen, kondensator -n -er (-urrer) (hkn.) lauhdutin, nesteytin; (shk.) kondensaattori, kondensera I tr (fys.) tiivistää, (hkn.) lauhduttaa, nesteyttää; ~d mjölk tiivistetty, kondensoitu maito. kondensering -en ks. kondensation. kondensor -n -er (-u:rer) 1. (vai.) valaisu-, kokooja|linssi. 2. (hkn.) lauhdutin, nesteytin.

kondition -en -er ruumiin-, terveyden|tila,

kunto; ehto; toimi, paikka, konditionalis: en ~ (tpm. kiel.) konditionaali.

konditionalsats (kiel.) konditionaalilause. kondftor -n -er (-u:rer) sokerileipuri, konditori -(e)t -er sokerileipomo (ja kahvila) . -varor sokerileipurintuotteet. kondoleans (-angs) -en -er surunvalittelu, osanotonilmaus. -besök surunvalittelu-käynti. -brev sur u n välit t elukir j e. kondolera I tr ilmaista surunvalittelunsa, osanottonsa, kondor (-o:) -en -er (el.) kondori (et.amer. korppikotka). kondottiär -en -er (hist.) kondottieeri, palkkasoturipäällikkö.

konduktpr -en -er (raut.) junailij a; rahastaja, konfekt -en (mak.) sokeri-, suklaa|makeinen; bli lurad på ~en (kuv.) erehtyä, pettyä laskuissaan, -ask makeisrasia, konfektion valmiit vaatteet; asusteet, konfektions|| affär pukimo, vaatetus-, [-asuste]-] {+asus- te]+} liike. -industri valmisvaateteollisuus, -kläder pl valmiit vaatteet, puvut, konferen||cié, -cier (-angsie:) -(e)n -er kuuluttaja, ohjelman johtaja näytöksissä, -ciär -en -er (naispuol.) kuuluttaja; vrt. ed. konferens -en -er neuvottelu (kokous), konferenssi. -rum neuvotteluhuone, konferera I itr neuvotella, med jnk kanssa, om jstk.

konfession -en -er (uskon)tunnustus, uskonto (kunta).

konfessionell -t (usk.) tunnustuksellinen, tunnustus-.

konfessionslös -t tunnustukseton. konfetti -n (rhm.) konfetti. konfidentiell -t luottamuksellinen, konfirmand -en -er rippi(koulu)lapsi. konfirmation -en -er 1. (kirk.) konfirmaatio, rippi vanno tus, ripillelasku. 2. vahvistus, vahvistaminen, -s | undervisning rippikoulu(opetus). konfirmera I tr 1. (kirk.) uudistaa kasteen-liitto; laskea ripille, konfirmoida. 2. (kaup.) vahvistaa, konfiskera I tr a) takavarikoida, panna takavarikkoon, tuomita menetetyksi; b) lakkauttaa.

konfiskering -en takavarikointi; lakkauttaminen; vrt. ed. konflikt -en -er (risti)riita; rettelö; (valt.

ym.) selkkaus, konfrontation -en -er ks. konfrontering. konfrontera I tr asettaa vastakkain, kasvotusten; saattaa kosketuksiin; ^ ngn

med ngn (Iak.) kuulustella yhdessä, vastakkain, ristikuulustelussa, konf ron tering -en vastakkais-, ristikuu-

lustelu; vrt. ed.; vid ^ med tjuven trodde sig vittnet igenkänna denne som mannen ifråga todistaja luuli, kun hänelle näytettiin varasta, tuntevansa tämän kyseessä olevaksi mieheksi.

konfundera I tr hämmentää, hämätä, sotkea, saattaa ymmälle, konfys (-y:s) -t -are hajamielinen; hämmennyksissä, hämillään (oleva), kongenial (-jeniä: 1) -t -are; en ~ tolkning av kompositörens verk täysin säveltäjän hengessä suoritettu, säveltäjän pyrkimysten (tarkoitusten) mukainen tulkinta, konglomerat -et - rykelmä, kasauma;

(geol.) konglomeraatti, kongress -en -er (er. USA:n ym. maiden eduskunta) kongressi; (valtojen, kansain-väl.) kokous, kongressi, kongressa I itr pitää kokousta, istuntoja, olla koolla.

kongruens -en yhtäpitävyys; yhdenmukaisuus, samankaltaisuus; (mat.) yhteneväisyys.

kongruent - yhdenmukainen, yhtäpitävä; (mat.) yhtenevä(inen). konisk (-u:) -t kartionmuotoinen. konjak -en konjakki.

konjugation -en -er konjugaatio, verbien taivutus.

konjugera I tr: ~ ett verb taivuttaa verbi, konjunktion -en -er (kiel.) sidesana, konjunktio; (täht.) konjunktio, (kahden taivaankpl.) yhteen sattuminen, konjunktiv -en -er (kiel.) konjunktiivi

(tapaluokka). konjunktur -en -er (kaup.) suhdanne, (tav. pl) suhdanteet, -utveckling suhdanteiden kehitys (kehittyminen), konkav -t (fys.) kovera; (er. lääk.) onteva. konkiav -en -er (kat), konklaavi, kardinaalien vaalikokous; eristetty huone, missä paavin vaali suoritetaan; salainen kokous, seura.

konkordans -en -er yhtäpitävyys; (tav. Raam.) vertailusanasto. konkret - -are esineellinen; todellinen, havainnollinen; kouraantuntuva; (kiel.) konkreettinen, konkubin -en -er rakastajatar; jalkavaimo, konkurrens -en (er. kaup.) kilpailu; illojal vilpillinen kilpailu, -befrämjande (a. tpm.): ~ åtgärder kilpailua edistävät toimenpiteet. -begränsande (a. tpm.): i ~ syfte kilpailun rajoittamistarkoituksessa. -förmåga kilpailukyky, -kraftig -t kilpailukykyinen.

konkurrent -en -er (er. kaup.) kilpailija;

gå till -—>erna, kääntyä kilpailevien liikkeiden puoleen, konkurrera I itr kilpailla, om jstk, med en

firma toiminimen, liikkeen kanssa; ^ om en plats kilpailla paikasta, paikan saannista; ~ ut ngn syrjäyttää kilpailussa, pakottaa luopumaan kilpailusta, konkurs -en -er (kaup.) vararikko; konkurssi; bedräglig rs petollinen vararikko; begära sig i rs jättää vararikkohakemus; försätta ngn i rs asettaa vararikkoon; gå i (göra) rs mennä (joutua) vararikkoon, tehdä vararikko, -ansökan vararikko-hakemus. -bo vararikkopesä. -förfarande vararikkomenettely. -förvaltare (konkurssipesän) toimitsijamies, vararikko-toimitsija. -massa ks. -bo. -mässig -t vararikon partaalla (oleva), -realisation vararikko | rahaksimuutto, -loppuunmyynti, -huutokauppa, konnässgr -en -er tuntija, asianymmär-tävä.

konossement -et - (kaup.) konossementti, konsekutjv -t seurauksellinen; (kiel.) kon-sekutiivi-. -sats konsekutiivi(nen)lause. konsekvens -en -erjohdonmukaisuus; (johdonmukainen) seuraus; ta rserna ottaa vastatakseen seurauksista, konsekvent - -are johdonmukainen, konselj -en -er valtioneuvosto (n istunto); hålla rs pitää istunto, -beslut valtioneuvoston päätös, -president pääministeri, konsert (-sä:r) -en -er konsertti; gå på rs käydä konsert(e)issa. konsertera I itr konsertoida, antaa kon-sertt|eja, -i. konsert||fiygel konserttiflyygeli. -förening konserttiyhdistys, -hus konserttitalo, -mästare konserttimestari; orkesterin ensimmäinen viulunsoittaja, konserv -en -er (keit.) säilyke, konservatism -en vanhoillisuus, konservatismi.

konservativ I. -t -are vanhoillinen. II. -en -er (s.) vanhoillinen; konservatiivi, konservator -n -er (-u:rer) (kokoelmien, taidemuseon ym.) konservaattori, konservatorieelev konservatorion oppilas, konservatpri|um -et -er (mus.) konservatorio.

konserv||brytare säilyke | tölkin, -rasian avain, -burk säilyke|tölkki, -rasia, konservera I tr säilyttää, (keit.) säilöä, hillota; rst kött säilykeliha, konservering -en (keit.) säilöntä; umpiointi;

(taid. ym.) konservointi, konserveringsj|apparat säilöntälaite. -me-

del säilytysaine, säilyte, kons erv|| fabrik säilyketehdas, -öppnare

ks. -brytare. konsignation -en -er (kaup.) konsignaatio, myynnintä. konsignatipnslager myynnintävarasto. |

konstighet

konsistens -en koostumus, laatu; tiheys, kiinteys, jäykkyys, (nst.) sakeus. konsistpri|um -et -er (kirk., yliop.) konsistori.

konsol (-o:) -en -er (rak.) konsoli, kannate, uloke; (seinään kiinnit.) hylly, pöytä, kaappi.

konsolidera I tr vakauttaa, lujittaa; ^ sin ställning vahvistaa, vakauttaa asemaansa.

konsonant -en -er (kiel.) kerake, konsonantti. -förbindelse konsonanttiyhtymä. konsorti|um (-orts-) -et -er yhtymä, konspiratipn -en -er sala|liitto, -hanke,

-vehje, -juoni, konspiratör -en -er salaliittolainen; juonittelija, vehkeilijä.

konspirera I itr vehkeillä, juonitella; hankkia salaliittoa, konst -en -er 1. taito, (j.) konsti; rser o. knep temput ja vehkeet; rsen att befalla käskemisen taito; det är väl ingen rs f ei kai (tuo) ole ihme eikä mikään; han kan rsen hän osaa (sen) taidon; hunden kan göra rser koira osaa tehdä temppuja. 2. taide; de sköna rserna kaunotaiteet; de bildande rs erna kuvaamataiteet; efter rsens alla regler kaikkien taiteen sääntöjen mukaan, -akademi taideakatemia, -alster taideteos, konstant I. - -are muuttumaton, alituinen, pysyvä(inen), tietynsuuruinen, vakinainen; vakio-. II. -en -er (mat.) vakio, konstøp|el -eln -lar (poliisi)konstaapeli;

(Ruots. tyk., laiv. aliups.) konstaapeli, konstatera I tr todeta; rst faktum todettu, varma tosiasia, konst|| beridare taito-, sirkus |ratsastaj a. -bevattning keinokastelu, konstellation -en -er 1. (täht.) tähtikuvio; (er. kierto) tähtien keskinäinen asema. 2. (yi.) ryhmittymä; asiaintila, konsternera|d -t hämmästynyt, ällistynyt, tyrmistynyt, konst| |fi ygning -en taitolento. -färdighet taidokkuus, -förfar|en -et -na taidokas, taitava, -gjor|d -t keinotekoinen, -grepp

(kuv.) temppu, metku, -gödninglannoittaminen keinot, lannoitteilla; väkilannoite, -gödsel väkilannoite, -handel taidekauppa, -hantverk taide|käsityö, -teollisuus, -harts tekohartsi. -historia taidehistoria, -historiker taidehistorioitsija, konstig -t -are omituinen, kummallinen; vaikea, mutkikas; en rs kropp (kurre) merkillinen olio (veitikka, otus); f ag känner mig så rs minulla on kovin omituinen olo; det vore rst om olisipa merkillistä jos. -het merkillisyys, kummallisuus, omituisuus; vrt. ed.konstindustri —

konst||industri taideteollisuus, -industriell

-t taideteollisuus-, -intresserad taidetta harrastava, -is tekojää, konstituera I tr perustaa, järjestää, muodostaa; ^ sig järjestyä, muodostautua; r^nde möte perustamiskokous, perustava kokous.

konstitution -en -er 1. ruumiinrakenne. 2. (valt.) valtiomuoto, perustuslaki, valtiosääntö.

konstitutionell -t perustuslaillinen, konstitutionsutskott (valt.) perustuslakivaliokunta.

konstitutiv -1 olennainen, varsinainen, perustava.

kons t| I kritiker -n - taidearvostelija, -kännare taiteen tuntija, konstla|d -t teennäinen, epäluonteva, väkinäinen, keinotekoinen; med medel teennäisin keinoin.

konst||läder tekonahka. -mässig -t -are tai-teenmukainen; taiteellinen, konstnär -(e)n -er taiteilija, -jnn|a -an -or taiteilijatar, konstnärlig -t -are taiteellinen, -het -en taiteellisuus; taiteilijan kyky. konstnärskap -et taiteelliset lahjat; taiteilijana olo.

konstnärs||krets -en -ar taiteilijapiiri, -liv taiteilijaelämä, -själ taiteilijasielu, konst||paus taidetauko. -produkt 1. keinotekoinen tuote, vastike, korvike. 2. taideluomus.

konstra I itr juonitella, rettelöidä, aiheuttaa vaikeuksia, konstrik -t taidokas.

konstruera I tr suunnitella, rakentaa, sommitella.

konstruktion -en -er rakenne. konstruktiQns||fel rakenne-, suunnittelu |-virhe. -ritning rakennuspiirustus, -tuk-set.

konstruktiv -t rakenteellinen; (kuv.) rakentava.

konstruktör -en -er rakentaja, suunnittelija.

konst||sak taide-esine, -samlare taiteen-keräilijä. -samling taidekokoelma, -siden, -silke tekosilkki. -skatt -en -er taideaarre, -skicklig -t taitava, taidokas, -skicklighet taito, taidokkuus, -slöjd taideteollisuus, -stoppning taideparsinta. -stycke taidonnäyte, -utställning taidenäyttely. -verk taideteos. -åkare, -åkerska (lu.) kaunoluistelija. -åkning kaunoluistelu. -älskande (a. tpm.) taidetta rakastava, harrastava, -älskare taiteen|-ystävä, -harrastaja, konsul -n -er konsuli.

konsulit -et - konsulaatti, konsulinvirasto.

konteramiral kont

konsula t(s) t j äns te man kons ulaat in virka-mies.

konsulent -en -er neuvoja, konsuljnn|a-an-or konsulin puoliso, -rouva, konsult -en -er (läh.) salkuton ministeri, konsultation -en -er neuvottelu, konsultativ -t neuvoa antava; statsråd ks. konsult.

konsultera I tr kysyä neuvoa jltk, neuvotella; ^ läkare (advokat) kysyä, pyytää neuvoa lääkäriltä (asianajajalta), konsum ks. konsumtionsförening. konsument -en -er kuluttaja, -upplysning (Suom. läh.) osuustoiminnallinen neuvontatyö.

konsumera I tr kuluttaa (kulutustarvik-keita).

konsumtion -en kulutus, käyttö, konsumtionsförening -en -ar kulutus-yhdistys; osuus|kunta, -liike, -kauppa, -skatt kulutusvero, -vara kulutustavara, kontakt -en kosketus (m. kuv.), tuntuma; (shk.) kytkin; pistotulppa, pistokytkin, pistike; komma i ~ med ngn joutua kosketuksiin jnk kanssa; stå i intim ~ med ngn olla läheisissä kosketuksissa jnk kanssa; ta ~ med ngn ottaa yhteys jhnk. kontakta I tr: ~ ngn asettua yhteyteen jnk kanssa.

kontøkt||gift (puut.) kosketusmyrkky. -ledning (shk.) työ johdin, -man yhdysmies.

kontamination -en -er (kiel.) sekamuoto.

1. kontant 1. -a käteinen; pengar käteiset rahat; ^ betalning käteismaksu; betala (köpa) ~ maksaa (ostaa) käteisellä; netto r^j netto käteistä vastaan; ^ med 2 % kassarabatt käteisellä 2 % kassa-alennusta; ^ vid leverans käteismaksu heti toimitettaessa; mot (per) ~ käteismaksua vastaan; per extra ~ heti-käteismaksua vastaan. 2. (kuv.) ta för ~ ottaa täydestä, uskoa.

2. kontant sopuisa, läheinen, tuttavallinen, kontønt||belopp käteissumma. -betalning

käteismaksu.

kontanter pl käteisvarat, käteiset rahat; alla mina ~ kaikki käteisvarani; i <—' käteisellä.

kontøntförsäljning käteismyynti, vi har endast ~ myymme ainoastaan käteisellä, kontemplation -en -er mietiskely, kontemplativ -t mietiskelevä; en ~ natur mietiskelyyn taipuvainen luonne. konten$ns (-angs) -en (mielen) maltti; behålla (tappa) ~en säilyttää (menettää) (mielen) malttinsa, kontenta -n pääsisältö, ydin, ponsi; av det hela koko puheen ydin, ponsi, konteramiral (mer.s.) kontra-amiraali.

konterfej -et - (j.) muotokuva, kontinent -en -er (mnt.) manner; maanosa; på ~en manterella, mannermaalla, kontinental -t mannermainen; suuren maailman. -blockad (hist.) mannermaansul-kemus.

kontingent -en -er osa, osuus; (kaup.) kiintiö; (sot.) ikäluokka; ryhmä, kon tingen tera I tr (kaup.) kiintiöidä, kontinuerlig -t jatkuva, yhtämittainen, katkeamaton, taukoamaton, kontinuitet -en yhtäjaksoisuus, jatkuvuus, kont|o (-u) -ot -on, -i (kirjnp.) tili; vårt ^ i banken pankkitilimme; öppna ~ för ngn avata jllk tili; skriva på det dåliga vädrets ~ panna huonon sään tilille, lukea ruman sään syyksi, -innehavare tilinomistaja, -kurant -en -er konttokuranttitili; tiliote; juokseva tili.

kontor (-u:r) -et - toimisto, konttori; gå till ~et mennä toimistoon, konttoriin; käydä konttorissa, toimistossa; sitta på ~ olla työssä toimistossa, konttorissa; vara på r^et olla toimistossa, konttorissa, kontorist -en -er konttori-, [-toimisto]virkailija,-] {+toimisto]virkai- lija,+} -apulainen.

kontors||anställd ks. ed. -artiklar ks. -förnödenheter. -biträde toimisto-, konttoriapulainen. -chef toimisto-, konttori [päällikkö. -förnödenheter toimisto-, konttori|-tarvikkeet. -göromål toimisto-, konttori!-tehtävät (tav. pl), -lokal toimisto-, konttori-, liike|huoneisto. -maskin konttorikone. -personal toimisto-, konttori|henki-lökunta. -plats toimisto-, konttori|paikka. -tid toimisto-, työ-, konttori|aika; ef ter ~ toimistoajan jälkeen; under ~ toimistoaikana, työaikana, (leik.) »talon» ajalla, -vaktmästare toimiston vahtimestari, -vana -n: han har ^ hän on tottunut toimisto-, konttori|töihin, tottunut toimisto-mies.

kontoutdrag (kirjnp.) tiliote, kontra (prp.) vastaan, -band kieltotavara. -bas (mus.) kontrabasso, -bok vastakirja, kontradiktorisk -t (fil.) aivan vastakkainen, kontrahent -en -er sopimu|ksentekijä, -spuoli, -skumppani. kontrahera I tr, itr 1. tehdä sopimus, sopia, om ngt jstk. 2. (fysiol.) vetää kokoon, supistaa.

kontrakt -et - 1. kirjallinen sopimus, välikirja. 2. (kirk.) rovastikunta, kontrakt era I tr, itr 1. ks. kontrahera. 2. määrätä sopimuksella, kontraktion -en -er (fysiol.) kutistuminen;

(kiel.) supistuminen, supistus. kontr$kts|| bridge (kort.) (eri.) bridge (peli), -brott sopimuksen, välipuheen rikkominen. -enlig -t sopimuksenmukainen; /^a

åligganden sopimuksenmukaiset tehtävät, -prost (kirk.) lääninrovasti, kontramandera I tr peruuttaa, epuuttaa. kon trå|| märke vasta-, t arkkailu| merkki, -order vastakäsky; ge ~ (kuv.) peruuttaa, -punkt (mus.) kontrapunkti, -revolution vastavallankumous, -signera I tr varmentaa (nimellään), -signering varmennus (nimellä). -spionage

vastavakoilu, kontrast -en -er vastakohta, kontrastera I itr: ~ mot, med ngt olla erilainen, toisenlainen kuin, jnk vastakohta, kontrast||medel (lääk.) varjoaine, -verkan, -verkning vas t akkais vaikutus, kontribution -en -er (pakko-, sota)vero. kontroll -en -er, över ngt jnk tarkkailu, valvonta, silmälläpito; (urh.) tarkastusasema; under statens ~ valtion valvonnassa; omständigheter utom vår ^ seikat, olosuhteet, joille emme mahda mitään, kontrollant -en -er valvoja, tarkastaja, kontrollera I tr tarkkailla, valvoa, tarkastaa; ^ en räkning tarkastaa lasku; ^ vikten på ngt tarkastaa jnk paino, punnita uudelleen, kontroll||märke tarkastusmerkki. -räkna I tr suorittaa tarkistuslasku. -stämpel tar-kastusleima. -torn (Int.) tarkastustorni. -väga II1 tr punnita uudelleen (tarkastuksen vuoksi), -vägning p ai no nt arkkailu. kontrollur -(e)n -er tarkastaja, tarkkailija, kontrovers f-ä-) -en -er ristiriitaisuus, riita-, kiista|kysymys, erimielisyys, kontralr -t aivan vastakkainen; ^ motsats jyrkkä vastakohta, kontur -en -er ääri|piirteet, -viivat; hahmo-piirteet. -teckning hahmo-, ääri|viivapii-rustus.

kontusion -en -er (lääk.) kolhiutuminen, kolaus-, ruhje|vamma, ruhjouma. konung -en -ar (j. sekä kort. aina kung) kuningas.

Konungaböckerna (Raam.) Kuningasten kirjat.

konungadöme -t -n kuningaskunta, vrt.

kungadöme. konungslig -t kuninkaallinen, konvalescens (-sens, -sens) -en toipuminen, paraneminen, konvalescent -en -er toipilas, -hem toipu-miskoti.

konvalje -n -r (ksv.) kielo, ko venens -en sopivaisuus, (hyvät) tavat, säädyllisyys; brott mot ~en hyvien tapojen, säädyllisyyden rikkomus, konvent -et- kokous; (koul. nyk.) teinikunta, (ent.) toverikunta. konventipn -en -er (er. kansainväl., valt.) sopimus, liitto (kirj a), konventionell -t -are sovinnainen; perintei-konvergera — I

nen; vapen tavalliset, perinteiset

aseet.

konvergera I itr lähetä toisiaan, suuntautua yhteen, konversatipn -en -er keskustelu; föra en ~ käydä keskustelua, keskustella, konversationslexikon tietosanakirja; hakuteos,

konversera I tr, itr keskustella, käydä keskustelua, puhella, om ngt jstk, ngn jnk kanssa.

konvertera I tr 1. muuntaa, konvertjata, -oida (velka, laina); vaihtaa. 2. (usk.) kääntyä toiseen uskontoon, konvertering -en 1. (velan) muuntaminen, muunto, konverttaus. 2. (toiseen uskontoon) kääntyminen, -slån muunnoslaina. konvertib|el -elt -la vaihdettava, vaihtokelpoinen (valuutta); muunnettav(iss)a (oleva).

konvertjt -en -er (usk.) käännynnäinen. konvex -t (fys.) kupera, mykevä. konvoj -en -er (sot.) saattovartio; turva-saatto; (mer.s.) laivasaattue; segla i ~ purjehtia saattueena, konvolut -et - (iso) kirjekuori; käärö, konvulsion -en -er (lääk.) kouristus, konvulsivisk -t kouristuksenomainen, kooperation -en osuustoiminta; yhteistoiminta.

kooperativ -t osuustoiminnallinen; ^ förening osuuskunta; ^ konsumentförening kulutusosuuskunta, (Suom. tav.) osuuskauppa.

koordinera I tr järjestää yhteen, rinnakkain; saattaa yhteistoimintaan; (kiel.) rinnastaa.

kopi|a -an -or jäljennös, kopio; ta en ~ ottaa (yksi) jäljennös, kopje|| bläck jäljennösmuste. -bok jäljennös-, kopio|kirja. -papper hiilipaperi; läpi-lyöntipaperi; fem ^ viisi kopiopaperia, kopiera I tr jäljentää, (vai.) ottaa jäljennöksiä; monistaa, kopiering -en jäljentäminen; monistaminen, kopfst -en -er kopisti, jäljentäjä. kopias -t suunnattoman suuri, tavaton; hyvin iso; ^ aptit (iv.) siunattu ruokahalu; ~t runsaasti, oikein paljon; med choklad (j.) suklaata mahdottomat mää rät.

kopp -en -ar kuppi; kulho.

1, kopp|a -an -or isorokko; -oma isorokko; vattenkoppor vesirokko.

2. koppa I tr (lääk.) kupata.

koppar -(e)n kupari; vaski; av ~ kuparinen, -färga|d -t kuparinvärinen. -förande (a. tpm.) kuparipitöinen, kuparia

sisältävä. -gruva kuparikaivos, -hait kuparipitoisuus, -haltig -t kuparipitoinen. -kittel

;orgblomstrig kor

kuparikattila. -malm kuparimalmi. -mynt kupari|raha, -lantti, -orm (el.) vaskitsa, (vanh.) vaskikäärme; (Raam.) vaskikäär-me.-pengar kuparirahat, -plåt kuparilevy, -slagare 1. kupariseppä. 2. (kuv.) kohmelo, ha ~ olla kohmelossa, -slant kupa-ri|lantti, -kolikko, -stick (taid.) kupari-, vaski|piirros, -stickare kuparinpiirtäjä. -tråd kuparilanka.

kopp|el -let - 1. (koiran)vitjat; ajue; koira|-pari, -lauma; (kuv.) lauma. 2. (sot.) mie-kankannike ja olkahihna. 3. (raut.) kytkin, kytkyt.

koppla I I. tr (yi.) kytkeä; (puh.) yhdistää, till jhk; ^w/ gevär panna kiväärit yhteen. II. itr parittaa. III. (pain. part.): ~ av päästää, irrottaa kytkyestä;(kuv.) levätä, rentoutua; ^ av ngn a) lähettää (tilapäisesti) lomalle; b) antaa (lopullinen) ero; ^ ihop kytkeä yhteen, kiinni toisiinsa; ^ in (shk.) kytkeä jhk; ^ tili en vagn till tåget kytkeä (lisää) vaunu junaan; ^ ur irrottaa, päästää kytkyestä, kopplare -n - parittaja, koppleri -et paritus, parittelu, kopplersk|a -an -or parittaja-akka. koppling -en kytkentä, kytkeminen; kytkin.

kopplings||pedal (aut.) kytkimenpoljin. -schema (shk.) kytkinkaava, kytkentäkaavio. -tavia (aut., shk.) kojetaulu, kopporna ks. 1. koppa. kopp||ärr rokon|arpi, -arvet, -ärrig -t rokonarpinen .

kopra (-o:) -n kopra (kookospähkinän kuivattu siemenvalkuainen). kopt(er), -isk -t (käns.) kopti(lainen). kopulation -en -er yhdistys; yhtyminen; parittelu, kor (-u:) -et - (rak.) kuori, kora (-o:) I tr (juhl.) valita, tili jksk. korgl -en -er koraali, virsi, -bok koraalikirja.

korall -en -er (el.) koralli, -djur koralli-eläi|n, -met. -fiskare korallinpyydystäjä. -fiske korallinpyydystys. -halsband ko-rallikaulanauha. -rev (mnt.) koralliriutta, -rö|d -tt korallinpunainen, -ö korallisaari. kor$n -en (muham). Koraani, kord|a (-o-) -an -or (mat. ympyrän) jänne, korderoj -en (vaat.) puuviliasametti; puoli-, koko [villakangas, kordial -t -are sydämellinen; lupsakka, korean -en -er, -sk -t (käns.) korealainen, koreografi - (e)n tanssitaide; (er.) balettien järjestäminen ja ohjaaminen, korg -en -ar kori, koppa, vakka; få (ge) r^en (kuv.) saada (antaa) rukkaset, -arbete korinpunonta; kori|teos, -teokset, -blommig -1, -blomstrig -t (ksv.) mykerö-

kukkainen, -boll (urh.) koripallo, -frätning korinpunonta, -makare korin|tekijä, -punoja.

korgosse (-u:) (kat.) kuoripoika. korgstol korituoli.

korint -en -er korintti; pieni kivetön rusina, -isk -t korinttilainen.

korint||kaka korinttikakku. -sås (keit.) ko-rinttikastike.

korjst -en -er kuoro|lainen, -laulaja, korka I tr: rs igen korkit a, panna korkki (tulppa) suulle, kiinni; ~ upp ottaa korkki, tulppa pois, avata.

korka|d, -t korkittu; (kuv.) »korkattu», typerä.

kork||dyna korkki|pielus, -tyyny, -ek (ksv.) korkkitammi. -matta korkkimatto. -skruv korkki|kierre, -ruuvi, -skruvslockar korkkikierrekiharat. -smak: vinet har rs viini maistuu korkille, viinissä on korkin maku (a), -sula korkki -(-irto)pohjalliset. korn (-u:) 1. (yi.) jyvä (m. kivr.); ta fint rs ottaa hieno jyvä; en blind höna hittar också ett rs (snl.) löytää sokeakin kana jyvän; tulee se papu sokeankin lusikkaan; en man av äkta skrot o. <—' miesten parhaita; ett rs av sanning totuuden hiven; ta ngt på ~et osua aivan paikalleen, asian ytimeen. 2. ohra. 3. vainu; få rs på ngt vainuta, »haistaa» jtk. korn||blixt (mtr.) kalevantuli, elo|salama, -tuli; flera ~ar kalevantulet (leimahtelevat). -blå -tt ruiskaunokinsininen. -böd vilja-aitta.

kornett -en -er 1. (sot.) kornetti. 2. (mus.) kornetti.

korn||gryn ohra|suurimo(t), (vanh.) -ryynit, -grynsgröt ohra (suurimo) puuro, kornig (-u:) -t -are rakeinen, (lääk.)

jyväi-nen.

kornisch (-o-) -en -er (rak.) karniisi, reunus; kattolista; verhotanko, kornl|knarr -en -ar (el.) ruisrääkkä. -mjöl ohrajauhot, korona -an -or (täht., shk.) korona, korp -en -ar (el.) korppi, -gluggar pl (leik.) silmät.

korporation -en -er korporaatio; (laillistettu) yhdyskunta; (vlioppilas)yhdistys; ammattikunta; ryhmä, korpral -en -er (sot.) korpraali, korpsvart - -a musta kuin korppi, pikimusta.

korpulen]|s -en lihavuus, -t - -are lihava, ruumiikas.

korrekt - -are moitteeton; virheetön, täsmällinen. -het moitteettomuus, täsmällisyys, virh.ee 11 ömyys.

korrektiv -et - oikaisu-, ojennusjkeino; vastapaino.

korrektur -et (kirjp.) korjaus|luku, -vedos; korrehtuuri; oikoluku; läsa rs på en bok lukea kirjan korjausluku. -avdrag korjausvedos. -läsa II2 tr: rs en bok lukea kirjan korjaus|luku, -vedokset, -läsare korjauslukija. -läsning korjausluku. -tecken korjausmerkki. korrelat -et - (kiel.) korrelaatti, korrespondens -en -er kirjeenvaihto; sköta den tyska o. engelska rse?i hoitaa (liikkeen) saksan- ja englanninkielinen kirjeenvaihto. -institut kirjeopisto, -kort postikortti. -kurs kirjeellinen kurssi (tav. pl -set kurssit), -undervisning kirjeellinen opetus, korrespondent -en -er kirjeenvaihtaja (m. san.).

korrespondera I itr olla kirjeenvaihdossa; ^ med ngt vastata jtk, käydä yksiin jnk kanssa.

korridpr -en -er käytävä; (raut.) sivukäv-tävä. -politik (valt.) parlamenttikäytävä-politiikka.

korrigera (-se:) I tr korjata, oikaista; parantaa.

korrigering -en -ar korjaus, oikaisu; parannus; vrt. korrigera. korrosion -en korroosio, (mm. metallipintojen) syöpyminen.

korrugera|d (-g-) -t: rs plåt aaltolevy, poi-mulevy.

korrumpera I tr lahjoa; pilata, turmella, korruption -en lahjomisjärjestelmä; lahjottavuus; turmelus, kors I. -et - risti; Södra ~et (täht.) Etelän risti; bära sitt rs (kuv.) kantaa ristinsä, tyytyä osaansa; rita ett rs i almanackan pistää almanakkaan merkki, »risti»; lägga i r^ panna ristiin; lägga armarna (benen) i rs panna käsivarret, kädet (sääret, jalat) ristiin; lägga händerna i rs (kuv.) istua kädet ristissä (jouten, mitään tekemättä); se (titta) i rs katsoa kieroon; med armarna (benen) i ^ käsivarret (jalat) ristissä; krypa till rset nöyrtyä. II. (int.) ^ i alla mina dar! voi (voi sentään)! III. (adv.) ^ o. tvärs ristiin rastiin; pitkin ja poikin.

korsa I I. tr panna ristiin; (biol.) risteyttää; ^ havet kyntää (purjehtia) merta (ristiin rastiin); ^ ngns planer ehkäistä, tehdä tyhjiksi jnk suunnitelmat; våra brev har rst varandra kirjeemme ovat menneet ristiin; vägarna varandra tiet kulkevat ristiin, ristikkäin; dessa arter kan rss näitä lajeja voidaan risteyttää keskenään;

' över ngt (j.) vetää roikat jnk poikki. II. rfl. rs sig tehdä ristinmerkki; (j.) ristiä

silmänsä; (ksv., el.) risteytyä keskenään.

korsar -en -er (hist.) merirosvo, kors||band (post.) ristiside; som ~ ristisiteenä. - bandsförsändelse ristisidelähe tys. -befruktning (ksv.) ristipölytys. -ben (an.) ristiluu. -blommig: ~ växt (ksv.) ristikukkainen. -drag ristiveto; det är ~ här täällä on (tuntuu) ristiveto (a); göra ~ saada aikaan ristivetoa; sitta i >—> istua ristivedossa, -eld ristituli, korsett -en -er (vaat.) kureliivit. kors||farare ristiretkeläinen. -formig -t ris-tinmuotoinen, -fästa II2 tr ristiinnaulita, -fästelse ristiinnaulitseminen, -förhör ristikuulustelu, -förhöra II1 tr toimittaa ristikuulustelu, -förlamning -en (el.lääk.) lannehalvaus. -gång (rak.) ristikäytävä. korsikin] | are, -sk -t korsikalainen, kors||kyrka (rak.) ristikirkko, -lag|d -t ristissä, ristikkäin (oleva); med armar (ben) käsivarret (sääret, jalat) ristissä, korsning -en -ar ristiin pano; (tien)risteys;

(biol.) ristisiitos, kors||näbb -en -ar (el.) käpylintu. -ord(sgå-ta) sanaristikko, ristisana|tehtävä, -arvoitus. -riddare (hist.) ristiritari, -rygg (an.) ristiselkä; jag har ont i ~en ristiselkääni särkee, -spindel (el.) risti [hämähäkki, -lukki,

-stygn, -styng (ni.) ristipisto, -teck|en ristinmerkki; göra -net tehdä ristinmerkki, (j.) ristiä silmänsä, -virke (rak.) ristipuut, ristikko, -virkeshus (rak. hist.) ristikkorakennus. -vis (adv.) ristissä, ristiin, ristikkäin, -väg poikkitie, tienristeys.

1. kort (-u:) -et - kortti; lägga ~en på bordet (kuv.) paljastaa korttinsa, ilmaista aikomuksensa; lämna sitt ~ hos ngn antaa, jättää nimikorttinsa jllk; spela ~ pelata korttia; spela (sköta) sina ~ väl (kuv.) hoitaa viisaasti asiansa; spå i ~ povata, ennustaa, katsoa korteista; sätta allt på ett r^ (kuv.) panna kaikki yhden kortin (yhden mahdollisuuden) varaan.

2. kort (-o-) - -are lyhyt; en ~ tid lyhyen aikaa; (en) ~ tid efteråt vähän myöhemmin, vähän sen jälkeen; för en ~ tid sedan äskettäin, hiljakkoin; ^a varor pikkutavarat, rihkama(t); dra det ~aste strået joutua alakynteen, huonommalle osalle; ^ om huvudet tuittupäinen, pikavihainen; hålla ngn ~ pitää aisoissa, tiukalla, lujilla; göra processen ~ tehdä pikainen loppu asiasta; vara ~ (i sitt sätt) mot ngn olla jllk ynseä, tyly, kylmä; ~ o. gott muitta mutkitta; ~ förut vähää ennen; ^ innan vähän ennen kuin; ~sagt sanalla sanoen; inom ~ ennen pitkää; komma

till '—'<x epäonnistua, joutua liäviölle, alakynteen, vahinkoon; hans goda minne kom till r^a hänen hyvä muistinsa petti.

:orvspad korv

korta I tr lyhentää; ^ av lyhentää; saada

(aika) kulumaan nopeammin, kort||arma|d -t lyhyt|käsivartinen, -käti-nen. -bent lyhyt|jalkainen, -säärinen. kortbrev (-u:) kirjekortti. kort|| byxor polvihousut, -distanslöpare (urh.) pikajuoksija, -distanslöpning pikajuoksu.

kortege (-e: s) (suuri) juhlakulkue, korteligen (adv.) lyhyesti, kort||fatta|d -t lyhyt (sanainen); suppea, -film lyhytfilmi, -fristig -t -are lyhytaikainen. -halsaId -t lyhytkaulainen, -het lyhyys; i (största) ~ aivan lyhyesti, -hugg|en -et -na lyhyeksi hakattu; (kuv.) suppea, karu; naseva, korthus (-u:) korttirakennus; (kuv.) tuulentupa, lastulinna.

kort||hårig -t lyhyttukkainen, -klippt lyhyeksi leikattu; ha ~ hår käyttää lyhyttä tukkaa.

kort||konst (-u:) korttitemppu.-lek korttipakka; pelikortit, kortliva|d -t lyhytikäinen, kort||låda (-u:) korttilaatikko. -oxe (leik. j.) kova korttipeluri, korttihai. -register korttirekisteri.

kort|| sida lyhyt sivu. -siktig -t (kaup.) lyhytaikainen, -skallig -t lyhytkalloinen. -slutning (shk.) oikosulku; (m. kuv.) ajatuksen oikosulku.

kort||spe! (-u:) korttipeli, -spelare kortin|-pelaaja; (halv.) kortti|peluri, -pukari, kort||strumpa lyhyt sukka, -synt - -are lyhytnäköinen, -synthet lyhytnäköisyys. kortsystem (-u:) korttijärjestelmä, kort||tänkt lyhytnäköinen, ajattelematon, unohtava, -varig -t -are lyhytaikainen, -varor pikkutavarat, rihkama, -varu-af f är pikkutavara-, rihkam a | kauppa, - våg (rad.) lyhytaalto. -vågsstation lyhytaalto-asema. -vågssändare lyhytaaltolähetin. -vägg (rak.) poikkiseinä, päätyseinä, -växt - -are lyhytkasvuinen, -ända ks. -sida. -ärma|d -t lyhythihainen, korum (-u:) -et - (sot.) lyhyt jumalanpalvelus, iltahartaus; rukous, korund (-o:) -en -er (p.jal.) korundi.v korus (-o:): i ~ yksiäänisesti, kuorossa,

kaikki yhtaikaa, korv -en -ar makkara; varm ~ lämpimät makkarat; stoppa ^ tehdä makkaroita, korva I rfl: strumporna sig sukat menevät (ovat) makkaroill|e(-a). korvett -en -er (mer.s.) korvet ti. korv||fabrik makkaratehdas, -försäljare,

-gubbe makkarajkauppias, -äijä. -skinn

makkaran|nahka, -suoli, -spad makkara-liemi; klart som r^ selvä kuin päivä.kor

korvstånd — kraft

- stånd makkarakoju, -öre: inte ha ett ~ olla aivan ilman rahaa, ihan »auki», koryfé -(e)n -er johtaja, (iv.) »kellokas», kos (-u:): gå, springa sin ^ mennä, juosta tiehensä; vara sin ~ olla tipo tiessään, kos|a (-u:) -an -or

suunta; ställa, vända ^n (sin mot (till) ngt asettaa, kääntää suunta(nsa) jhk; ta en annan ^ lähteä toiseen suuntaan; saada toinen käänne, kosack -en -er kasakka, koschenill -en (vär.) kokenilli -sköld|lus -en -löss (el.) kokenillikirva. kosingar (-u:) pl (j. leik.) rahat, kolikot, pennoset, koskäll|a -an -or lehmänkello, kosmetik -en 1. kosmetiikka, kauneudenhoito. 2. kauneudenhoitoaineet. kosmetisk -t kosmeettinen, kauneudenhoidolleen; medel ks. kosmetik 2. kosmisk (-o-) -t kosmi(lli)nen, maailmankaikkeudelleen; ^ strålning kosmillinen säteily, avaruussäteily, kosmopolit -en -er maailmankansalainen, kosmopoliitti; (iv.) maailmanmatti. kosmopolitisk -t yleismaailmallinen, kosmopoliittinen, kosmos (-o-) (tpm): en ~ maailmankaikkeus, kosmos, koss|a (-U-) -an -or (leik.) lehmä, kost (-o-) -en ruoka, elanto, ravinto; ^ o. logi ruoka ja asunto, täysihoito; vapaa asunto ja ruoka; god ~ hyvä ruoka; vegetarisk ~ kasvisruoka, kosta (-o-) I tr, itr maksaa; vad det? mitä se maksaa? det mig 500 mark se maksaa minulle 500 mk; det ~de honom friheten (livet) se maksoi (hänelle) vapauden (hänen henkensä); det ~r mycken möda siitä on paljon vaivaa; ' vad det ~ vill maksoi mitä maksoi; hon frågar inte efter vad det ei hän sitä kysy, mitä se maksaa; det mer än det smakar se ei maksa vaivaa; ^ på ngt uhrata (panna) rahaa jhk; kustantaa jtk; ^ mycket på ngt panna paljon rahaa jhk; ^ på ngn uppfostran kustantaa (hankkia) jllk (hyvä) kasvatus; ^ på sig ngt kustantaa itselleen, hankkia itselleen; det r^r på att stå så länge niin pitkän aikaa (niin kauan) seisominen käy voimille.

kostbar -t -are kallisarvoinen, arvokas, -het -en -er koru, kalleus, kost]er (-o-) -em -rar, kosterbåt (mer.) limisaumainen kölivene, kosteri. kostj|föraktare ruoanhylkijä, »pihtisuu». -håll ruoanpito; vara i ^ hos ngn olla jnk ruokavieraana, kostlig -t -are kallisarvoinen, kallis, oivallinen, erinomainen; (j.) hullunkurinen.

kostnad -en -er kustannukset, för jstk; på mottagarens ^ o. risk vastaanottajan kustannuksella ja vastuulla, kostnadsberäkning kustannus | laskelma, -arvio, -laskenta, kulunkiarvio. -fri -tt ilmainen, maksuton, -fråga rahakysymys, -förslag kustannus-, kulunki|arvio; göra upp ett ~ laatia kustannus-, kulunki-arvio. -skäl: av ~ rahasyistä. kostpengar ruoka-, muona|rahat. kostsam -t -mare kallis, kostym -en -er 1. miehenpuku. 2. naamiaispuku. -bal pukutanssiaiset, naamiaiset, kostymera I tr pukea; ^ sig pukeutua, kostymering -en pukeutuminen; -ar puku. kosvamp -en -ar lehmäntatti, kot|a (-u:) -an -or (an.) nikama, kotiljong -en -er (tns.) kotiljonki. kotknackare (-u:) (lääk. j.) kiropraktiikan harjoittaja, kotlett -en -er (keit.) kyljys, kott|e (-0-) -en -ar käpy; inte en ~ (j.) ei elävää sielua.

kotteri (-0-) -(e)t -er (läheinen) ystäväpiiri; (halv.) nurkkakunta, kuppikunta; dela upp sig i ~er jakaantua ryhmiin; ryhmiksi. -väsen nurkkakunta-, puolue |henki. kova (-u:) -n (j.) rahat, pennoset, »fyrkat», kovall -en -er (ksv. Melampyrum) (kangas) maitikka. ko||vända II1 itr (mer.) kääntää myötätuulen kautta, tehdä lehmänkäännös, -öga lehmänsilmä; (m. kuv. hnk.) suuret, elottomat silmät, -ög|d -t lehmänsilmäinen, kraba I itr (Suom.r.): ^ från skolan (j.) »kraapata» koulusta, aiheetta olla poissa, jäädä pois (koulusta, tunnilta), krabat -en -er lurjus, ryökäle, vintiö; (us. leik.) (pikku) veitikka, viikari, krabb -are (mer.): ^ sjö(gång) jyrkkä, korkea aallokko; ristiaallokko; det är ^ sjö käy korkea, jyrkkä aallokko, ristiaallokko.

krabb|a -an -or (meri)rapu. krafs -et raappeet, noukkeet, poiminnot; joutavat pikkuasiat; tuherrukset, krafsa I itr, tr kaapia, rapsia; ^ ihop kaapia kokoon; ^ en grop i snön kaapia, kaivaa kuoppa lumeen; ^ upp ngt ur jorden (er. koira) kaivaa jtk ylös maasta, kraft -en -er voima; vara den drivande ^en olla liikkeelle panevana voimana, käyttövoimana; han är en värefull ~ hän on arvokas voima; få ~erna tillbaka toipua, päästä jälleen voimiinsa; han har sina r^er i behåll hänellä on voimat jäljellä; han on vielä voimissaan; samla alla sina ~er koota kaikki voimansa; vinna laga ^ saavuttaa lain voima; äga (laga) ~ (Iak.) olla voimassa; det överstiger mina >—>er

se menee yli (minun) voimieni; av alla rser kaikin voimin; i rs av ngt jnk nojalla; i sin rss dagar voimansa päivinä, parhaassa iässään; förbli, vara i rs jäädä voimaan, olla voimassa; träda i rs tulla voimaan; träda ur rs lakata olemasta voimassa.

kraft||anläggning (tkn.) voimalaitos, -ansträngning voimainponnistus, -central voimakeskus, -foder (mv.)

väkirehu. -full -t voimakas, -förbrukning voiman|käyttö, -kulutus, -menekki, kraftig -t -are voimakas, väkevä, vahva, tarmokas; med ett rst hugg voimakkaalla iskulla, tempaisulla; ^ föda ravitseva ruoka.

kraf t|| kari voimamies, -källa voimanlähde, -ledning voimajohto, -lös -t voimaton, -mätning (kuv.) voimainmittely. »prestation voimannäyte, -prov voimankoe. -station voima-asema, -tag voimannäyte; ta rs puuttua tarmokkaasti asiaan; suorittaa voimannäytteitä, -uttryck voimasana; kirous, -verk voimalaitos, -åtgärd voimatoimenpide. -överföring -en (tkn.) voimansiirto, kragask kaulusrasia.

krag|e -en -ar kaulus, (sukan) suu; dubbelvikt rs kaksinkertainen kaulus; ta ngn i rsn ottaa jtk niskasta kiinni; ta sig sf älv i rsen (kuv.) ryhdistäytyä; koota ajatuksensa.

krag|| handske rannekäsine. -knapp kau-luksennappi. -nummer kauluksennumero; vilket rs har Ni? minkä numeron kaulus teillä on? -skyddare kaula|liina, -huivi, -stövel (hist.) kaulussaapas. krak|e -en -ar 1. (hevos)kaakki. 2. (hnk.) raukka, rahjus, rähjys. krakel -et (j.) rähinä, riita, tora, meteli; ställa till /—rakentaa riitaa, (krk.) rähjätä; rähistä.

krakmand|el -eln 4ar kuorimanteli.

1, kram (-a:) -et tavarat, rihkama, korutavarat, (kuv. koko) roska.

2, kram (-a:) -en -ar syleily, puristus, rutistus.

3, kram -t -are: snön är rs lumi on nuoskaa. krama I I. tr kouristaa, (kovasti) syleillä;

puristaa, pusertaa; ^ saften ur en citron puristaa sitruunasta mehu; ensnöbolle puristaa lumipallo. IL (pain. part.): ~ ihjäl rusentaa kuoliaaksi; ^ ihop puristaa kokoon, (paperi) palloksi; ^ om ngn lujasti sulkea syliinsä; ^ sönder rutistaa rikki; ^ ur pusertaa ulos. kramp -en -er (lääk.) kouristus; han fick rs

häntä kouristi, kramp|a -an -or haka; sinkilä. kramp||aktig -t -are kouristuksenomainen.

-anfall kouristu|s, -ksen puuska, -ryckning kouristuksenomainen nytkiminen, -stillande (a. tpm.) kouristusta helpottava (lievittävä). kramsfågel -n (rhm.) syötävät pikkulinnut, kram varor pikkutavarat; rihkama (tavara) t, korutavarat. krän -en -ar 1. (ptk.) hana. 2. (nost.) nosturi. -förare nosturinkäyttäjä. krani|um -et -er (an.) pääkallo, kränk -t -are (vanh. j.) sairas, kivulloinen; eftertankens rsa blekhet (läh.) epäröinti ja varovaisuus, krans -en -ar seppele, kransa I tr seppelöidä; (kuv.) ympäröidä, krapp -en (kern.) krappi, puna(väriaine);

(ksv.) krappi, värimatara. kras (-a:) -et: gå i rs mennä rikki, palasiksi, krasa (-a:) I itr, Zr ritistä, ratista; rs sönder rasahtaa rikki; rikkoa, krasch I. -en -er luhistuminen, sortuminen; romahdus. 2. (ä.) räsähdys, rasahdus. II. (int.) räiskisi krascha I itr 1. mennä vararikkoon, romahtaa taloudellisesti. 2. rasahtaa rikki, poikki.

kraschan -en -er (rit.) rintatähti, krasaani. krasch|jlanda I itr (Int.) tehdä pakkolasku (ja vaurioitua), -landning pakkolasku (ja vaurioituminen).

krass -1 -are (inh.) karkea, törkeä, alhainen, halpamainen; ^ egoism alhainen itsekkyys.

krasse -n (ksv.) krassi, krasshet -en (inh.) karkeus, törkeys, halpa-maisuus, alhaisuus, krasslig -t -are kivulloinen. -het kivulloi-suus,

krat|er (-a:) -em -rar (tulivuoren) aukko, kraatteri.

krats -en -ar karistin, raappa; rikkaruoho-kuokka,

kratsa I tr karistaa; kuopia (kuokalla) pois

rikkaruohoja, kratt|a I. -an -or harava. II. I tr haravoida; puhdistaa, möyhentää (rautaharavalla). krav (-a:) -et - 1. vaatimus, på jnk vaatiminen; tarve, välttämättömyys; motsvarande nutidens rs nykyajan vaatimuksia vastaava; ställa stora rs på ngt vaatia jltk paljon, asettaa jllk suuret vaatimukset, 2. (kaup.) velkomus, kravall -en -er katumellak|ka, -at. kravg-tt -en -er solmio, kravatti, -nål solmioneula.

kravbrev velkomis-, (j.) karhuamis|kirje. kravla I itr kömpiä, ryömiä, kompuroida, kraxa I itr vaakkua, raak(k)ua.

kraxande -t vaakkuna, raakkuna. kreation -en -er muotiluomus.

329k re kreatur -

kreatur -et - (iso) kotieläin; karja; nauta; luontokappale, (m. halv.) elukka, kreaturs||besättning -en nautakarjakanta. -foder karjanrehu, -handlare karjakaup-pias. -lös -t: ~t jordbruk karjaton maatalous.

kredensa I tr (vanh.) kaataa, tarjota (ja maistaa) juomaa.

1. kredit (-e:): ett ~ (kirjnp.) kredit, va-ra(t); debet o. ~ debet ja kredit; ^ Edert ~ teidän hyväksenne.

2. kredit (-i:) -en -er luotto; tre månaders <—' kolmen kuukauden luotto; lämna >—' myöntää luottoa; köpa på ~ ostaa luotolla, velaksi.

kreditanstalt luottolaitos, kreditera I tr (kirjnp.) hyvittää; ~ ngn för ett belopp hyvittää jtk tietyllä summalla; ^ ett konto med ett belopp hyvittää tiliä jllk summalla.

kre di tering -en -ar hyvitys; genom ~ av Edert konto hyvittämällä (teidän) tiliänne, kreditiv (brev) luottokirje; (valt.) virka valtakirja.

kreditnota hyvityslasku, kreditor (-e:) -n -er (-u:rer) velkoja, saarnamies.

kreditsida (kirjnp.) kredit-, tulo-, vara|puoli. kreditåtstramning luoton| tiukentaminen,

-kiristäminen, -kiristyminen, kreera I tr luoda, panna alulle, ottaa käytäntöön; valita, kremation -en polttohautaus, krematori|um (-u:) -et -er ruumiinpoltto-laitos (ja kappeli), krematorio, kremera I tr polttaa, kreol (-o:) -en -er, -sk|a -an -or kreoli(tar). kreosot (-o:) -en, -et (kern.) kreosootti. krepera I itr 1. räjähtää, haljeta; kuolla; vrt. krevera. 2. poimuttaa, röyheltää. kret$nsi|are -n -, -isk -t kreettalainen. kreti (-e:) o. pleti (-e:) kreetit ja pleetit;

pipit ja papit; sekalainen seurakunta, kretin -en -er (lääk.) kretiini, kääpiö, kretong -en -er (vaat.) kretonki, krets -en -ar piiri; kehä; ala. kretsa I itr kiertää, kaarrella; leijailla, krets||formig -t -a kehän-, ympyränmuotoinen. -gång, -lopp kiertokulku, krevad -en -er räjähdys, räjähtäminen, -grop räjähdyskuoppa. krevera I itr räjähtää, pirstoutua; ^ av skratt menehtyä, katketa naurusta, kri|a (-i:) -an -or (koul.) harjoitusaine; aine(kirjoitus). -rättning ainekirjoitusten korjaus, kricket -en (urh.) kriketti, krig -et - sota; föra ~ käydä sotaa; det blir ~ (tästä, siitä) tulee sota; förklara ngn ~ julistaa jllk sota; ligga i med ngn olla

- kriminal

sodassa jnk kanssa; så går det ^'ZZi^sota on sotaa, kriga I itr sotia, käydä sotaa, krigare -n - soturi, krigaryrke sotilaan ammatti, krig||förande (a. tpm.) sotaa käy|pä, -vä. -föring -en sodankäynti, krigisk -t sotai|nen, -sa. krigs||barn sotalapsi, -byte sotasaalis, -dans (luon.) sotatanssi, -dekoration-en -er urhoollisuusmitali, -domare sotatuomari, -domstol sotaoikeus, -duglig -t sota|kel-poinen, -kuntoinen, -fara sodanvaara. -flotta sotalaivasto, -folk sotaväki; sotilaat. -fot: stå (vara) på ^ med ngn olla sotajalalla jnk kanssa; ställa på ~ asettaa sotakannalle. -fånge sotavanki, -förbrytare sotarikollinen, -förklaring sodanjulistus. -förnödenheter sotatarvikkeet. -försäkring (vak.) sotavakuutus, -handling sotatoimi, -hetsare sotaan yllyttäjä. -historia sotahistoria, -händelse sotatapahtuma, -här sotajoukko, -här-ja|d -1 sodan hävittämä. -högskola sotakorkeakoulu. -invalid sotainvalidi, -kassa sotakassa, -konjunkturskatt sotavoitto-vero. -konst sotataito, -korrespondent sotakirjeenvaihtaja.

krigs||lag sotalaki, -ledning: högsta ~en ylin sodanjohto, -list sotajuoni (m. kuv.). -lycka sotaonni, -makt sotavoima; puolustusvoimat, -materiel sotakalusto, -mål sodan päämäärä, -målning 1. (luon.) sotamaalaus. 2. (nyk. sot.) (maalaamalla suorit.) naamiointi; (leik.) naisten huulipuna ja puuteri, -potential -en sotapotentiaali. -psykos sotapsykoosi; sotahulluus. -risk sodanvaara. -råd sota-neuvosto. -rätt sotaoikeus; ställa ngn inför ~ asettaa jk sotaoikeuteen, -skada|d -t -e 1. sotavammainen. 2. sotainvalidi, -skadeersättning sotavahingonkorvaus. skadeförsäkring (vak.) so tav ahinko vakuutus. -skadestånd sotakorvaus, -skola sotakoulu. -skuld sotavelka. -skådeplats sotanäyttämö; sotatoimialue, -stig: vara på r^en (luon.) olla sotapolulla (m. kuv.). -tid sota-aika; i ~(er) sota|-aikana, -aikoina, -tjänst sotapalvelus; göra ~ suorittaa sotapalvelusta; oduglig till ~ sotapalvelukseen kelpaamaton, -trött sotaan väsynyt. -utbrott sodan syttyminen; vid ~et sodan syttyessä; vid ~et 1914 sodan

syttyessä v. 1914; efter ~et sodan sytyttyä, puhjettua, -vetenskap sotatiede, -väsen sotalaitos, -år sotavuosi, -ända-mål: för ~ sotatarkoituksiin, krikon -et - (hed.) kriikuna, kriminstl -t 1. (Iak.) rikos-, kriminaali-. 2. -en rikospoliisi.

330kriminalisera I tr julistaa rikolliseksi, kriminalitet -en rikollisuus. kriming,l|| konstapel rikosasiain osaston konstaapeli, -patient hoitolaan passitettu rikollinen, -polis rikospoliisi, -roman salapoliisi-, rikos|romaani. kriminell -t rikollinen, krimskrams -et korutavarat, helyt, heta-leet.

kring (prp.) ympäri; vrt. 2. om, omkring. -boende (a. tpm.): de ^ ympäri|llä, -stössä asuvat, naapurit, -bygg|d -t: en ~ gård rakennusten keskeen jäänyt piha. -bärning (postin) jakelu, -drivande (a. tpm.): ~ vrakdelar (mer.) yltympäri ajelehtivat hylyn palaset, -osat. -flackande (a. tpm.) kuljeskeleva; ^ liv epävakainen, kulkurini elämä, -flut|en -et -na veden ympäröimä, kiertämä; saaressa (oleva), -gå V tr kiertää, saartaa; ^ en fråga kiertää kysymys; söka ~ lagen yrittää kiertää lakia; roende rörelse (sot.) saartoliike. -gärda I tr panna aitaan, aidata, -irrande (a. tpm.) harhaileva, -kasta|d -t: sakerna ligger överallt på golvet tavarat

lojuvat hujan hajan pitkin lattiaa, kringl|a -an -or rinkilä; (suksensauvan) sompa.

kring||liggande (a. tpm.) ympäröivä, «resande (a. tpm.) kiertävä, -ränna II1 tr saartaa, kiertää, -skära IV5 tr (kuv.) rajoittaa, supistaa, -skur|en -et -na rajoitettu; suppea. -strö|dd -tt hajallaan oleva; ligga ~ olla hajallaan, -strövande ympäri kiertävä, kiertelevä, -stående (a. tpm.) ympärillä seisova, -vandrande (a. tpm.) kuljeskeleva.

krinolin -en -er (vaat.) vannehame, krinoliini.

kris -en -er (ratkaiseva) käännekohta; kriisi; pula; ahdinko; avhjälpa en ^ päästää pulasta, ahdingosta, -arta|d -t kriisin kaltainen, -företeelse kriisi-, pula|-ajan ilmiö, -politik pula-ajan politiikka, kristalli -en -er 1. (kiv.) kide. 2. (tkn.) kristalli, -glas kristallilasi. kristallinisk -t (kiv.) kiteinen, kristallisera I I. tr, itr (m. kuv.) kiteyttää;

kiteytyä. IL rfl. ut sig kiteytyä. kristallisering -en kiteytyminen, kristallisk -t kiteinen, kristallinen. kristalli klar -t kristallinkirkas, -krona kristallikruunu, -mottagare (rad.) kide-vastaanotin. -vas kristallimaljakko. krist|en I. -et -na kristitty, kristillinen. II.

(s.) kristitty, kristendom kristin [oppi, -usko; (koul.) uskonto; omvända till käännyttää

kristinuskoon, kristendoms||fientlig -t kristinopin [vastai-

ra — krog kro

nen, -vihollinen, -lärare uskonnonopettaja. -undervisning uskonnonopetus, kristenhet -en kristikunta, kristid hätä-, pula|-aika. kristids|[företeelse pula-ajan ilmiö, -hjälp pula-ajan huolto, -nämnd kansanhuoltolautakunta, kristlig -t -are kristillinen; göra ett byte tehdä rehellinen vaihtokauppa, kristna I tr käännyttää kristinuskoon, ristiä, kastaa.

Kristus npr Kristus; efter ~ jälkeen Kristuksen syntymän (lyh. jKr.);före~ennen Kristusta (eKr.), -barnet Kristus-lapsi, kristusbild -en -er Kristuksenkuva. krisår -et - pulavuo|si, (tav. pl) -det. krit|a I. -an -or 1. liitu; ks. kritbit. 2. ta på ~ (j.) ottaa velaksi, luotolla; när det kommer till r^n kun tosi tulee, kun on tosi kysymyksessä. II. I tr liiduta, sivellä liidulla; kirjoittaa liidulla; ~ ner sig tahria, ryvettää itsensä liidulla, kritbit liitupala, kirjoitusliitu. kriteri|um -et -er: ^ på ngt jnk tuntomerkki, tunnusmerkki; todiste jstk. kritig -t -are liituinen; liituun tahriutunut. kritik -en arvostelu; ^ av ngt jnk as. arvostelu; få god (dålig) ~ saada hyvät (huonot) arvostelut; höjd över ali ^ kaiken arvostelun yläpuolella, kritiker (kri:) -n - arvostelija, kritjk||lyst[en -et -na arvostelunhaluinen. -lös arvostelukyvytön. kritisera I tr arvostella; (pikkumaisesti) repostella.

kritisk -t arvosteleva; reposteleva, krit||klippa (kiv., mnt.) liitu|kallio, -vuori, -pipa liitupiippu. - streck liitu|viiva, -juova. -vit -t liidunvalkoinen. kroasera I tr (biol.) risteyttää, kroat -en -er (käns.) kroaa|tti, -tit. Kroatien npr (mnt.) Kroatia, kroatisk -t kroatialainen, kroatisk|a 1. -an kroatian kieli. 2. -an -or kroatialainen nainen.

krock (-0-) -en -ar (j.) yhteentörmäys, »kolari».

krocka I itr, tr 1. (j.) törmätä yhteen; bussen ~de (med) en bil linja-auto törmäsi yhteen vuokra-auton kanssa. 2. (krokettipel.) krokeerata. krock era I tr (krokettipel.) krokeerata. krocket (tpm.) krokettipeli. -klot kroketti-pallo. -

klubba krokettinuija. -pian kro-kettikenttä. -spelare kroketinpelaaja. krockning ks. krock.

krog (-u:) -en -ar kapakka; gå på en) mennä kapakkaan; käydä kapakassa; sitta på r-^en istua kapakassa; äta på ~ syödä ravintolassa, kapakassa.

331kro krogdisli

-disk kapakan |tisld, -pöytä, -kund kapakan (kanta) vieras, -rond kapakkakierros; gå ~ tehdä kapakkakierros, -rörelse ka-pakkaliike. -värd kapakanisäntä. krok (-ur) -en -ar 1. koukku; lägga ut sina ~ar för ngn virittää pyydyksiään, ansojaan jllk; nappa på ~en käydä koukkuun, syödä koukkua. 2. mutka, käänne; käyrä; kiertotie; gå i ~ar mutkitella, kiemurrella, kroka I tr pujotella, koukutella; ^ av irrottaa (päästää) haasta, koukusta; ~ fast (på) panna hakaan, koukkuun, krokan (-o-) -en -er (leip.) krokaani, korkea monivärinen koruleivonnainen. krok||ben: sätta ~ för ngn panna jalka-kamp(p)ia jllk. -bent - -a vääräsäärinen, lenkojalkainen.

krok^tt (-o-) -en -er (keit.) (liha-, kala-, sieni)kuorukka, (-)kroketti. kroki ks. croquis.

krokig (-u:) -t -are koukkuinen, väärä, mutkainen; vrt. krokryggig. -het -en kouk-kuisuus, mutkikkuus, käyryys, kro||klinje käyrä; kaari viiva, -linjig -t käyräviivainen.

krokna I itr koukistua, käyristyä, mennä koukkuun; (j.) lysähtää (kokoon), krok||näsa kyömynenä. -näst - -a kyömy-nenäinen.

krokodil (-o-) -en -er (el.) krokotiili, -tårar

(iv.) krokotiilinkyynel(et). krokj|ryggig -t -are koukku-, kyyry |selkäi-nen. -sabel käyräsapeli. krokus (-u:) -en -ar (ksv.) krookus, sahrami.

krokväg kiertotie, mutka; gå ~ar (kuv.) koukkuilla, kierrellä, krollsplint (-o-) -en täpeheinä. krom (-o-) -en (kern.) kromi, kromatisk -t (mus.) kromaattinen, kromgult (vär.) kromikelta(inen). kromosom (-o-) -en -er (fysiol.) tumarihma, väririhma.

kron|a (-u:) -an -or kruunu; (träd) ~ puun latvus; raha; valtio, »(k)ruunu»; (hampaan) terä; (kukan) teriö; ~ eller klave? kruunu vai klaava? ~ns egendom kruunun, (nyk. tav.) valtion omaisuus; sätta ~n på verket päättää työ kunnialla; en <—' bland kvinnor naisten helmi, kron|| blad (ksv.) terälehti. -hjort (el.) saksan-, puna|hirvi.

kronisk (-o:, -u:) -t jatkuva, pitkällinen, yhtämittainen, krooni(lli)nen. kronjuveler pl kruununkalleudet. kronojord (-u:) valtionmaa, kronologi (-o-) -(e)n ajanlasku; aikajärjestys.

kronologisk -t aikajärjestystä noudattava. 332

—krossa

kronomet|er -em -rar (kel.) kronometri; tarkkuuskello.

krono||park (-u:) kruununpuisto, -skatt valtionvero (t); (ent.) kruunu n vero t. -skog ks. -park.

kron| I prins kruununprinssi. -prinsessa

kruununprinsessa, -prinspar kruunun-prinssipari. -stämpia|d -1 valtionleimalla leimattu, -tal: utjämna till närmaste jämna ~ pyöristää seuraavaksi täydeksi kruunuksi (markaksi), -vittne (Iak.) pää-todistaja. - vrak sotapalvelukseen kelpaamaton mies; (vanh. leik.) »ruununraakki». -ärtskocka (ksv., puut.) koppilo-, latva|-artisokka.

kropp (-o-) -en -ar I. 1. (an.) ruumis; keho; ruho; bära ylle närmast ~en käyttää lähinnä ruumista (ihoa) villaista; darra i hela ~en vapista kiireestä kantapäähän; våt inpå bara ~en läpimärkä; en sund själ i en sund ~ terve sielu terveessä ruumiissa; inte äga kläderna på ~en ei (miehellä) omaa edes ne vaatteet, jotka on yllä; till ~ o. själ ruumiin ja sielun puolesta. 2. vartalo. II. 1. (fys., mat.) kappale; (yhdistys, järjestetty kokonaisuus) kunta; (valtio)ruumis. 2. (kuv.) henkilö; en konstig ~ merkillinen olio, otus. kroppkaka (-o-) (keit.) silavakakku. kropps||aga ruumiillinen kuritus, -ansträngning ruumiillinen ponnistus, -arbetare ruumiillisen työn tekijä, -arbete ruumiillinen työ. -byggnad (fysiol.) ruumiinrakenne; med kraftig (klen) ~ vahva-, voimakas I rakenteinen

(heikkorakenteinen). -del (an.) ruumiinosa, -hydda (leik.) ruumis, tomumaja, -krafter ruu-miinvoimat. -kultur ruumiinkulttuuri, kroppslig -t ruumiillinen; mitt välbefinnande ruumiillinen hyvinvointini. kropps||längd ruumiin pituus, -pulsåder (an.) aortta,suuri päävaltimo.-rörelse ruumiin-liikunta. -skada ruumiinvamma, -storlek luonnollinen koko; porträtt i ^ luonnollisessa koossa oleva (muoto)kuva. -straff ruumiinrangaistus. -styrka ruumiinvoi-ma(t). -temperatur ruumiin lämpö, lämpötila. -tyngd ruumiin paino, -visitation ruumiintarkastus, -visitera I tr: ^ ngn toimittaa jllk ruumiintarkastus, -vård ruumiinhoito. -värme ruumiinlämpö, -övningar pl ruumiinharjoitukset. kross (-o-) -en -ar (kivit.) rouhin, murskaaja.

1. krossa I tr murskata, musertaa, rouhia, rikkoa, jauhaa hienoksi; ^ ett motstånd murtaa vastarinta; ^ ngns hjärta murskata, särkeä jnk sydän; ^ ngns illusioner haihduttaa, saada raukeamaan haaveet, harhakuvitelmat.krossa —

2. krossa I tr (j.): ~ Atlanten purjehtia yli Atlantin.

krossår (lääk.) ruhje|haava, -vamma, krubb|a -an -or seimi, krubbitare 1. (el.lääk. hev.) puun-, soimen|-purija. 2. (kuv.) saivartelija; kitupiikki, krucifix -et - ristiinnaulitunkuva. kruk|a -an -or 1. ruukku, saviastia; ~n går så länge efter vatten tills hon slutligen spricker (läh.) ei mikään ikäänsä kauempaa kestä. 2. (hnk.) pelkuri, raukka, kruk||makare savenvalaja, -växt huone-, ruukku | kas vi.

krulla I tr: ~ hår kähertää tukka; ^ sig (tukka) kiertyä kiharaan, krullig -t -are kihara(inen). krumbukt -en -er 1. mutka; kumarrus, pokkurointi. 2. ~er verukkeet, kiertelyt, kieroilut, koukkuilut. krumbukta I itr, rfl. ~ sig mutkitella; (halv.) kumarrella, pokkuroida; yrittää esittää verukkeita; koukkuilla, kieroilla, krumelur -en -er 1. koukero, kiekura, kiemura. 2. (leik.) omalaatuinen hnk. krumsprång ilohyppy; hyppy ilmaan, keikahdus; (kuv.) mutka, koukku; göra ~ hyppiä ja tanssia (ilosta); keikahdella; (kuv.) mutkailla, kieroilla, koukkuilla. krupp -en (lääk.) kuristustauti.

1. krus -et - savi-, kivi|pullo; haarikka; kolpakko.

2. krus -et kursailu, kursastelu; utan ~ kursailematta; efter mycket ~ kovasti kursailtua(an).

krusa I tr, itr 1. kähertää (m. tukkaa);

^ sig kähertyä, kihartua; panna (vesi) väreilemään. 2. kursailla, arkailla; hätiköidä; liehakoida, för ngn jtk; inte ~ (för) ngn olla kursailematta (arkailematta, ujostelematta) ketään, krusbär karviaismarja, krusbärsbuske (ksv.) karviaismarjapensas. kruserlig -t -are kursaileva, kursasteleva;

(juhlallisen) kohtelias, krus||flor suruharso, -hårig -t kiharatukkainen.

krusiduller pl koristukset, kiemurat, koukerot; utan ~ (hnk.) suorasukainen, -sesti.

krusig -t -are kihara, kiherä, kähärä, kruska -n (keit.) kruska. krus||kål kurttukaali, (ent.) virsingin-, savoijin|kaali. -mynta (ksv.) peltominttu. krusning -en käherrys, poimutus, röyhel-

lys; vattnets ~ veden väreily, kare. krustad -en -er (leip., keit.) kuoriainen, krustång käherrysrau|ta, -dat. krut -et 1. ruuti; han var ej med då r^et fanns upp hän ei ole (juuri) ruudinkek-sijä; spilla (kosta) <—' på döda kråkor (hö-

kar) haaskata (polttaa) ruutia harakoille. 2. ont ^ förgås inte så lätt (snl. läh.) mikäpäs pahan tappaisi, -durk ruutisäiliö. -gubbe terve, luja ukko, »tervaskanto», -rök ruudinsavu. -sprängd, -stänkt ruu-dinjälkiä (ihossa), -tunna ruutitynnyri, krux -et - risti; (pieni) merkki, koukku, rasti, »kruksi»; (j.) vaikeus, kompastuskivi.

kry -tt -are reipas, terve ja pirteä, hyvissä voimissa.

krya I itr: ~ på sig toipua, tervehtyä jälleen.

kryck|a -an -or (kävelykepin, sateenvarjon) koukku; kainalosauva; gå på -or kävellä kainalosauvoilla, krydd| a I. -an -or mauste, (vanh.) ryyti; höyste; hungern är den bästa nälkä on paras särvin. II. I tr höystää, maustaa, krydd||nejlika mauste-, ryyti|neilikka. -ost maustejuusto. -peppar maustepippuri, -växt maustekasvi, krylla I itr vilistä, kuhista, krympa II2 I. itr: ~ ihop käpertyä, kutistua kokoon, kasaan; (vaat.) kutistua; (villa) vanua; ~ i

tvätten kutistua (vanua) pesussa. II. tr 1. kutistaa, vanuttaa. 2. (Suom. r.) juhlia (tarjoamalla kahvia, väkij. ym.) uutta pukua jne. krympfri -tt kutistumaton, vanumaton. krympling -en -ar raajarikko, rampa, rujo.

krympmån kutistumisvara; beräkna ~ arvioida, ottaa huomioon vaatteen kutistuminen (vanuminen), krympning -en vanuminen, kutistuminen; vrt. krympa.

kryp -et - 1. mato (nen), hyönteinen; (kuv., halv.) pikku lapsi. 2. ks. kry peri. kryp|a IV61. itr madella, ryömiä; ~ för ngn (kuv.) madella jnk edessä; kumarrella jtk; (kort.) jäädä, mennä alle; bilen kröp runt gathörnet auto matoi hiljaa kadunkulman ympäri; ^ bakom sängen (ngns rygg) työntyä, mennä piiloon vuoteen (jnk selän) taakse; till kojs mennä maata; ^ ur ägget kuoriutua, ryömiä esiin munasta; det -er i mig ihoni kutisee; (kuv.) sormiani syyhyttää. II. (pain. part.): ^ fram kömpiä, ryömiä esiin; nu kröp det fram att nyt kävi selville että; ~ ihop painua alas, kasaan, tunkeutua yhteen, kokoon; kyykistyä; ~ in i sitt skal (kuv.) vetäytyä kuoreensa; ^ omkring ryömiskellä (yltympäri), krypande (a. tpm.) ryömivä, mateleva;

(kuv.) nöyristelevä, mateleva, kryperi -et (kuv.) nöyristely, mateleminen, kryp||hål sokkelo, loukko, lymypaikka; (kuv.) tekosyy.

krypjn -net - lymypaikka, koppi, pesä;

(pieni, ahdas) huone, krypi|skytt salametsästäjä, -skytte -t salametsästys.

krypt||a -an -or krypta, hauta|kappeli, -holvi.

kryptogam -en -er (ksv.) itiökasvi, sala-siittiö.

kryptokommunist salakommunisti, krysantemum -en -, krysant^mejn -r

päivänkakkara, krysanteemi, kryss 1. -et - vinoristi (t. suora risti jossa yhtä pitkät haarakkeet). 2. -en (mer.) risteily; ligga på ~ risteillä, olla risteilyllä.

kryssa I itr (mer., kuv.) risteillä, luovia, kryssare -n - (mer.s.) risteilijä, kryssfaner (tkn.) (risti)vaneeri. kryssning -en -ar risteily; luoviminen, kryss||prick -en -ar (mer.) risti|viitta, -reimari. -valv (rak.) ristiholvi. krysta I (II2) itr päkistää, pusertaa, ponnistaa; ~ fram päkistää suustaan, vaivoin saada sanotuksi, krysta|d -t teennäinen, krystallos (-o:) -en sakariini. kryst||ning -en -ar päkistys, puristus; (lääk.) ponnistus, -värkar pl (lääk. synn.) ponnistuspoltot. kråk|a -an -or (el.) varis; hoppa rs hyppiä harakkaa, haarakyykkyä; elda för reorna lämmittää harakoille. 2. merkki, »kruksi». kråk||bär (ksv. Empetrum) variksenmarja, sianmustikka. -fötter pl (huono kirjoitus) variksen varpaat, koukerot; (nl.) variksen-pisto. -sång (j.): det är det fina i rsen se siinä juuri onkin hienoa, -vinkel perukka, sopukka; pikkukaupunki, »nurk-kala».

kråma I rfl. ~ sig keimailla, (j.) metkuilla; pöyhistellä, rehennellä, olla olevinaan, krång|el -let sotku, rettelö; det är alltid något rs med honom hänen kanssaan tulee aina joitakin ikävyyksiä, rettelöitä; det är rs med låset (motorn) lukko (moottori) juonittelee; ställa till rs rettelöidä, aiheuttaa ikävyyksiä; fag vill inte veta av ngt rs älkää yrittäkökään mitään verukkeita! krångla I I. itr (hnk.) rettelöidä, juonitella; koukutella, esittää verukkeita; (kone, laite) olla epäkunnossa, »juonitella». II. (pain. part.): rs sig fram työntyä jhk; jotenkuten selviytyä; ^ sig ifrån ngt koukutella itsensä jstk vapaaksi; ~ sig igenom vaivalloisesti tunkeutua, työntyä läpi, läpäistä (tutkinnossa); ~ tili sotkea, sekoittaa, saattaa epäjärjestykseen.

krånglig -t -are sotkuinen, mutkikas, vaikea, visainen; en rs person hankala, ret-

telöivä hnk; en rs måge arka vatsa; en rs motor juonitteleva, tämän tästä pysähtyvä moottori.

1. kras -et (linnun) kupu, sisälmykset; smörja -et herkutella, (j.) popsia (suuhunsa), pistää poskeensa.

2. krås -et - kaularöyhelö. -nål rintaneula, kräckla ks. kräkla.

kräft|a I. -an -or 1. (el.) äyriäinen, rapu; (täht.) Krapu; röd som en kokt rs punainen kuin keitetty rapu; jånga -or pyydystää rapuja, (k)ravustaa; Krsns vändkrets (mnt.) Kravun kääntöpiiri. 2. -an (lääk.) syöpä; ha rs potea, sairastaa syöpää. II. I tr, itr (Suom. r.) pyydystää rapuja, kräft||djur (el.) äyriäiseläimet. -fiske ra-vunpyynti. -forskning (lääk.) syöväntut-kimus. -gång ravun kulku; gå rs(en) kulkea takaperin (kuin rapu), -håvrapu|-lippo, -haavi, -kalas rapukestit. -klo ravunsaksi. -kniv rapuveitsi. -mjärde rapumerta. -pest rapurutto, -skada syö-pä|vamma, -haava; (kuv.) mätähaava. -skal ravunkuori, -stjärt ravunpyrstö. -svulst (lääk.) syöpäkasvain, kräk -et - 1. ks. kryp. 2. nauta, elukka; (kuv.) raukka, rähjä, pelkuri; lurjus; stackars miesparka; ett beskedligt rs pöllö, tolvana.

kräk|as II2 I. itr (dep.) oksentaa, antaa ylen; det är så att man kan rs (inh.) se panee ihan yököttämään; jag vill rs minua kuvottaa, minulta tulee ylös. II. tr: rs blod oksentaa verta; ^ upp oksentaa, antaa ylen; han rs upp allt häneltä tulee kaikki ylös, hänellä ei pysy mikään sisässä, vatsassa.

kräkl|a -an -or 1. hierin, härkin. 2. koukku-sauva, (er.) piispansauva. kräkmedel (frm.) oksennuslääke. kräkning -en -ar oksennus; få häftiga rsar oksentaa kovin, kräla I itr 1. madella, mataa, i stoftet (maan) tomussa. 2. vilistä; det rsr av ngt jtk on (aivan) vilisemällä, kräldjur -et - (el.) matelija, kräm (-ä:) -en -er 1. a) (keit.) kiisseli; b)

(frm.) voide. 2. (tpm.) kerman väri. krämar||folk (halv.) kauppa-, kama|saksa-kansa. -själ kamasaksan, poroporvarin sielu.

krämfärga|d -t kermanvärinen, kräml|a -an -or (ksv.) hapero (sieni), krämp|a -an -or (lääk.) vaiva, kipu, sairaus; (leik.) pikkuvaiva; hon är full av -or hänellä on senkin seitsemät vaivat, kräng|a II1 I. tr 1. kääntää nurin; ~ av riisua; ~ på (av) sig pukea ylleen, päälleen (riisua yltään, päältään). 2. (er. mer.) kallistaa, kääntää kallelleen.II. itr asettua, painua kyljelleen; (mer.) kallistua, painua kallelleen, krängning -en kallistuminen, kränka II2 tr loukata jtk. kränkning -en -ar (kunnian)loukkaus. kräpp -en. -et -er 1. kreppi(kangas). 2.

(pap.) viripaperi, kreppipaperi, kräppapper kreppi-, viri [pap eri. kräpp|| klänning kreppileninki. -nylon

kreppi|nailon, -nylon, kräs|en -et -nare valikoiva, nirso, kräslig -1 -are herkullinen; (hnk.) herkkusuu; leva ~t herkutella, mässäillä.

1. kräv|a -an -or (an.) kupu.

2. kräv|a II1 tr vaatia, tarvita, kaivata; saken -er mogen övervägning asiaa sietää tarkoin harkita; det -s mod till det siihen vaaditaan (tarvitaan), siinä kysytään rohkeutta; olyckan -de ett människoliv onnettomuus vaati (yhden) ihmishengen; ~ ngn på betalning vaatia, karhuta maksua jltk; ^ tillbaka sina pengar vaatia rahojaan takaisin.

krävande (a. tpm.) vaativa, vaikea, vaivalloinen, rasittava, krögare -n - kapakoitsija, krök -en -ar mutka, käänne, (tien) polvi, krök|a II2 I. tr mutkistaa, taivuttaa, koukistaa, käyristää; inte ett hår skall på hans huvud hiuskarvaakaan ei notkisteta hänen päästään; ^ rygg (kuv.) nöyristellä, kumarrella, pokkuroida; ~t rygg kumara selkä. II. itr, ~ (sig) tehdä mutka, polvi; vägen -er (av) åt höger tie kääntyy oikealle. III. rfl. ~ sig taipua, kaartua, käyristyä, krökning -en -ar mutka, polvi; ks. krök. krön -et - (vuoren) harja, laki; (rak.)

katonharja; muurin harja, kron| a II2 1. (kruunulla) kruunata; ~ tili konung kruunata kuninkaaksi; det -tes med framgång se onnistui, menestyi hyvin. 2. (tkn. mt.) kruunata, va'ata (tarkastaa ja varustaa leimalla), krönik|a -an -or aikakirja, ajantieto, kronikka; (san.) (yleis)katsaus. Krönikeböckerna (Raam.) Aikakirjat, krönikör -en -er kronikoit sija. kröning -en 1. (kruunulla) kruunaaminen. 2. (mittojen) vakaaminen, (vanh.) kruunaaminen, krösus -en -ar (j.) porho, »kroisos», kub -en -er kuutio; ~en på 2 (mat.) 2:n kolmas potenssi, 2:n kuutio (23). kubb -en -ar 1. pölkky; hakkuupölkky. 2. musta kova hattu; knalli, koppa-hattu, kubba I tr paloitella. kubbe ks. kubb.

kub$ra I tr (mat.,mtsh.) kuutioida, laskea

tilavuus, kuutiosisältö; korottaa kolmanteen potenssiin.

kubik||centimeter (kbcm) kuutiosenttimetri, cm3, -innehåll kuutiosisältö. -meter (kbm) kuutiometri, m3, -mått

tilavuusmitta. -rot (mat.(kolmas juuri, kuutio juuri (<$/").

kubisk -t kuutionmuotoinen. kubism -en (taid.) kubismi, kubistisk -t kubistinen, kuck|el -let (j.) 1. a) salakähmäinen, epärehellinen puuhailu, juonittelu; èjkuher-telu, teerenpeli. 2. puoskarointi; taikojen teko.

kuckeliku ks. kukeliku. kuckla I itr: ~ ihop salakähmäisesti puuhata; pu oskaroida. kudd|e -en -ar pielus, tyyny, päänalunen, kuddvar pieluksen-, tyynyn|päällys, kuf -en -ar (j.) omituinen hnk., merkillinen olio, tyyppi, otus. kufisk-t (hist.) kuufalainen (muin. Ku(u)fan kaupungista Mesopotamiasta); mynt kuufalainen raha. 2.- -are (j. kuv.) omituinen, kummallinen, erikoinen, kugga I tr 1. petkuttaa. 2. ~ ngn hylätä, (j.) reputtaa (tutkinnossa); bli tulla hylätyksi, saada reput. 3. (tkn.) hammastaa.

kugg|e -en -ar (tkn.) hammas, kuggfråga vaikea kysymys, (läh.) »knoppikysymys», kugghjul (tkn.) hammasratas, kuggningsprocent: ~en var mycket stor (kokelaista) hylättiin tutkinnossa hyvin suuri prosentti.

kuggu t växling -en (tkn.) hammas-pyörä|stö, -voimansiirto, kujon (-jur) -en -er pelkuri, raukka, jänishousu.

kujonera I tr kohdella huonosti, yliolkaisesti, pidellä pahoin, kukeliku (int.) kukkokiekuu! kul (-u:) (a. tpm.) hauska, huvittava, erinomainen.

1. kul|a -an -or luoti, kuula; marmori-, lasi|pallo; spela ~ (lj>s.) leikkiä, pelata marmoripallosilla; börja på ny ^ aloittaa uudelleen alusta.

2. kul|a -an -or (ison el.) pesä, luola; (j. huone) pöksä, murju.

kul||bakterie (bktr.) pallobakteeri, kokki, -bana (sot.) luodin rata. -blixt (mtr.) pallosalama, kul| en -et -nare kolea, kolkko, kalsea, kulformig -t pallonmuotoinen, kuli -n -er, -s kuli (aasial. värill. työmies), kulinarisk -t keittiötaidollinen. kuling -en -ar (mer.) (kova) tuuli, vihuri, kuljss -en -er (teat., tkn.) kulissi(t).

1. kull ks. omkull.

2. kull -en -ar (nisäkkäiden, lintujen) poikue, pesye; en ~ fasaner fasaanin-poikue; de hör till samma ~ (lapset) ovat samasta avioliitosta.

3. kuli -en -ar (hatun) koppa, pesä.

1. kull|a -an -or: dal~ taalalaistyttö.

2. kulla I tr (leik.) lyödä, kullager (tkn.) kuulalaakeri, kullbytt^ra I itr heittää kuperkeikka (a);

(aj.) kaatua, mennä nurin; (kuv.) tehdä vararikko, lyödä kintaat pöytään.

1. kuli| e -en -ar ks. 3. kull; med låg (hög) ~ matala-, korkea|kupuinen.

2. kull| e -en -ar kukkula, kumpu, kunnas, töyry.

kullerbytt|a -an -or kuperkeikka; slå en ~ heittää kuperkeikka (a), kullersten vierinkivi; (tr.) mukulakivi, kullfall|en -et -na kumoon mennyt, kaatunut.

1. kullig -t- are kumpuinen, kukkulainen, mäkinen.

2. kullig -t: ~ nötboskap sarveton, nupo-(pää) karja.

kull||kasta I tr (kuv.) tehdä tyhjäksi; kaataa, heittää kumoon; (kuv.) ^ ngns planer tehdä tyhjiksi, saada raukeamaan jnk suunnitelmat, -körning kumoon ajo. -ridning kaatuminen ratsastaessa.

kullrig -t -are kupera, mykevä; (katu-kiveys) epätasainen, vierteellä, harjanteella.

kulmen (tpm.): en ~ koho-, huippu|kohta. kulminera I itr huipentua, kohota kor-keimmilleen, i, med jhk, jssk. kul||påse (Ips.) marmoripallopussi. -regn (sot.) luotituisku. -spetspenna kuulakärkikynä. -spruta (Ruots. sot.) konekivääri (vrt. maskingevär). -sprutegevär pikakivääri. -sprutepistol konepistooli, -stö-tare (urh.)

kuulantyöntäjä, -stötning kuulantyöntö.

kult -en -er palvonta; jumalanpalvelus-(muoto), kultti. kultiv$ra|d -t sivistynyt, hienostunut, kultje -n (mer.) tasainen, heikohko t. kohtalainen tuuli; frisk (styv) ~ navakka tuuli.

kultur -en -er kulttuuri, sivistys, kultur||fientlig -t sivistysvihollinen. -folk sivistyskansa, -historia sivistyshistoria, -historisk -t sivistyshistorialleen, -land sivistysmaa, -minnesmärke kulttuurimuistomerkki. -minnesvård muistomerkkien hoito, -människa kulttuuri-ihminen, -samhälle kulttuuriyhteiskunta, -språk sivistyskieli, - växt viljelyskasvi, kul ver t -en -ar maantierumpu.

336

kulQr -en -er väri.

kulört - -a värillinen; ~ lykta kirjava lyhty.

1. kum|mel -let - kiviröykkiö; (mer.) kummeli.

2. kum|mel -meln -lar (el.) kummeli (turskan heimon kala).

kummin -en (-et) (ksv., mst.) kumina, -brännvin kuminaviina. -ost kumina-juusto.

kumpan -en -er kumppani, toveri, toverus. kund -en -er asiakas; ostaja; dra ~er houkutella ostajia; ta <^erna ifrån ngn viedä asiakkaat, ostajat toiselta, -krets asiakas-, ostaja | piiri, -tjänst asiakaspalvelu.

kung -en -ar kuningas, gå till (Ruots.) kääntyä kuninkaan (hallituksen, valtioneuvoston) puoleen, kunga||döme kuningaskunta, -familj kuningasperhe. -längd kuninkaiden luettelo, -makt kuningasvalta, kunglig -t kuninkaallinen; ^ förordning kuninkaallinen, (nyk.) hallituksen asetus; Kunglig Majestät (K. M.) kuninkaallinen majesteetti, (Ruots. nyk.) hallitus; roa sig huvitella kuninkaallisesti, pitää suurenmoisen hauskaa, -het kuninkaallisuus, kuninkaan-; kuninkaallinen arvo; (hnk.) kuninkaallinen henkilö, kungs||fiskare (el., Iin.) kuningaskalastaja, -gård (hist.) kuninkaankartano. -ljus (ksv.) tulikukka, -ord kuninkaansana; det är inte ^ vad han säger ei ole kaikki ju-malansanaa mitä hän sanoo, ei häneen ole kaikessa luottamista.-sång kuningas-hymni. -tiger (el.) kuningastiikeri, -vatten (kem.) kuningasvesi. - väg kuninkaantie; valtamaantie; (kuv.) det finns ingen ~ till rikedom rikkauteen ei ole olemassa kuninkaantietä, -örn (el.) (maa)kotka, kun||göra V tr kuuluttaa, -görelse kuulutus, kun|na V I. (apuv.) voida, osata, taitaa, saattaa; saada; han gjorde så gott han -de hän teki niin hyvin kuin osasi, teki voitavansa, parhaansa; gör honom det efter, den som kan tehköön jäljestä (samalla tavalla) joka osaa; det belopp, som jag kan behöva summa, jonka voin tarvita; jör mig kan han få komma så ofta han vill minun puolestani käyköön niin usein kuin haluaa (huvittaa); man -de lika gärna försöka voisihan yrittää; han -de ha gjort det (hade göra det) hän olisi voinut sen tehdä (mutta ei tehnyt); han -de ha (det -de tänkas, att han har) gjort det hän on (olisi) ehkä voinut sen tehdä; det kan hända att ehkäpä, voi olla mahdollista että; jag kan inte klaga över det minä puolestani en voi sitäkunnande — kurs

kur

valittaa; han har inte rst komma hän ei (ole) voinut tulla; hon -de inte komma ifrån (in) hän (tyttö) ei päässyt (lähtemään) jstk (ei päässyt sisään); man kan väl säga att voi kai sanoa että; man skulle rs säga voisi (tekisi mieli) sanoa; kan du tänka dig, att hon har gift sig! voitko kuvitella, hän on mennyt naimisiin! det kan så vara voi olla (niinkin); vad kan det vara? mitä se mahtaa olla? Ni kan vara förvissad om att saatte olla varma siitä että; vid den tidén -de han väl vara omkring 20 år siihen aikaan hän saattoi olla (siinä) parinkymmenen (vuoden) korvilla; det kan inte förnekas ei käy kieltäminen; sille ei mahda mitään; det kan tänkas voihan ajatella, on mahdollista, mahdollisesti; jag kan inte med henne en tule toimeen hänen kanssaan. II. tr tuntea, taitaa, osata; ^ bokstäverna i det grekiska alfabetet tuntea (osata) kreikkalaiset aakkoset; ^ sin läxa osata läksynsä; han kan tyska hän osaa saksaa; ~ ngt utantill osata ulkoa; ^ på sina fem fingrar tuntea kuin viisi sormeaan, kunnande -t osaaminen, taito, kunnig -t -are 1. (hnk.) taitava, osaava, kyvykäs, kokenut; han är en ~ mun hän on taitava, monitaitoinen mies; vara rs i barnavård (bokföring, matlagning) osata lapsenhoitoa (kirjanpitoa, ruoanlaittoa). 2. (juhl.) göra rst julistaa, kuuluttaa, tehdä tiettäväksi, -het -en taitavuus, taito; tiedot; flicka med ngn rs i matlagning jossakin

määrin ruoanlaittoon perehtynyt (ruoanlaittoa taitava) tyttö, kunskap -en -er tieto; ^ är makt tieto on valtaa; goda rser i franska hyvät tiedot ranskassa; min rs om detta tidevarv minun tietoni tuosta aikakaudesta; rsens träd på gott o. ont hyvän- ja pahantiedonpuu. kunskapa I itr (sot. vanh.) tiedustella, kunskapare -n - tiedustelija, kunskaps||rik -t laaja-, moni|tietoinen, oppinut (mies), -teori tietoteoria, -törst tie-don|halu, (vanh.) -jano. -törstande (a. tpm.) tiedonhaluinen, kup|a I. -an -or kupukka; kupu; lampun kupukka; konjakkilasi; mehiläiskeko; kotelo; (mv.) mullos. 2.1 tr: rs potatis mullata, mullittaa perunoita, kupé- n -eri. (raut.) vaunuosasto. 2. (rautatie) vaunu.

kupera I tr 1. leikata (poikki), typistää.

2. (kort.) nostaa, kupera|d -t 1. kumpuinen, kukkulainen, mäkinen; ^ terräng kumpuinen, mäkinen,

epätasainen maasto. 2. vrt. kupera.

kupig -t -are kupera, mykevä, kupuinen, kupeva; ulkoneva, holvimainen; kaareva.

kuplett -en -er kupletti, -sångare kuplettilaulaja.

kupol (-o:) -en -er (rak.) kupoli, kupu.

-formig -t kupuinen, kupolinmuotoinen. kupong -en -er korko-, osinko|lippu, kuponki; (elintarvikekortin) kuponki, -biljett kuponkimatkalippu, matkalippuvih-konen.

kupp -en -er uskalias yritys, äkkitemppu, kaappaus; (er.) vallan-, valtio|kaappaus, kapinayritys; dö på rsen kuolla siihen, -makare vehkeilijä.

1. kur -en -ar (sot.) vartio|koju, -koppi; vaja; kuomu.

2. kur -en -er (lääk.) hoito; gå igenom en rs ottaa hoitoa.

3. kur -en -er tervehdyskäynti (hovissa); göra en dam sin rs hienostella, hakkailla naista.

4. kur- (yhd. hist.) vaali-; ks. -furste ym. kura I itr: sitta o. rs istua, olla toimettomana (ja ikävissään).

kur^gje (-a:s) -et rohkeus.

kuranstalt -en -er parantola, hoitolaitos.

kurant - -are 1. käypä; tavallinen, yleinen.

2. hyvinvoipa, terve ja reipas, pirteä, kurator -n -er (-tu:rer) huoltaja, (yliopp.)

kuraattori, kurbits -en -ar, -er (ksv.) kurpitsa, kur era I tr parantaa, för jstk. kurj|furste (hist.) vaaliruhtinas, -furstendöme (hist.) vaaliruhtinaskunta. -furstlig -t vaaliruhtinaa|n, -llinen. kurgäst parantola-, hoitola-, kylpyJvieras, kurialstil (vir.) virka-, virasto|kieli, kuriositet -en -er harvinaisuus, erikoisuus, kuriositets värde kuriositeettiarvo. kuriös|um -umet -a harvinaisuus, erikoisuus (es. ym.). kurir -en -er pikalähetti, kuriiri, -pian pikalentokone. -post kuriiriposti. kuriQS -t -are merkillinen, ihmeellinen,

outo, kummallinen, kurort -en -er parantola, hoitola; kylpylä.

1. kurr|a -an -or vankila, (j.) putka; sitta i rsn istua putkassa; sätta i rsn pistää putkaan.

2. kurra I itr 1. duvan rsr kyyhky kuhertaa. 2. det rsr i min måge vatsani kurisee.

kurragömma (-j-) (leik.): leka rs olla piilosilla.

kurr|e -en -ar 1. orava, käpyniiles, heilu -häntä. 2. vekkuli; en lustig rs hauska veitikka, hauskaheikki. kurry -n curry (väkevä maustejauho). kurs -en -er (opinto)kurssi(t); dagens rs

(kaup.) päivän kurssi; aktiernas högsta —

osakkeiden huippukurssi; gå igenom (delta i) en rs käydä kurssi; hålla rs på ngt

(mer.) ohjata jtk kohti; ändra ~ muuttaa suuntaa; stå högt i ~ olla suuressa arvossa; till en ~ av (siihen ja siihen) kurssiin, -deltagare kurssien osanottaja, -fall kurssien lasku, -förlust kurssihäviö. -gånglen(Suom. r.) kurssin käynyt, kursiv I. -en (kirjp.) kursiivi, vinokirjoitus.

II. -t (kirjp.) kursiivilla painettu, kursivera I tr painaa kursiivilla; tähdentää, korostaa, kursivering kursiivilla painaminen; tähdentäminen, korostaminen, kurslista kurssi|lista, -luettelo, kursläde kuomureki.

kurs||notering kurssien noteeraus, -stegring kurssi (en) nousu, -verksamhet kurssitoiminta. -vinst (kaup.) kurssivoitto, kurtøge (-a:s) -et (kaup.) välitsijänpalkkio. kurtjs -en liehittely, hakkailu. kurtisan -en -er (hist.) kurtisaani, ylhäisö-piireihin päässyt ilonainen. kurtisera I tr: ~ en flicka liehitellä, hakkailla tyttöä, kurtisör -en -er liehittelijä, hakkailija. kurv|a -an -or kaarre, käyrä, kierre, mutka, kurvig -t -are mutkainen, kaarteinen. kusch! (int. koiralle) maata! kuscha I I. itr (koira) paneutua maahan; (kuv.) nöyristellä. II. tr: ~ ngn pitää kurissa, pakottaa tottelemaan, nöyrtymään, kusjn -en -er serkku.

kusk -en -ar ajomies, hevosmies, kuski, kuska I itr ajaa hevosta; ~ omkring ajella paikasta toiseen, kuskbock -en ajajanistuin, kuskipukki, kuslig -t -are kolkko, kaamea; kolea; känna sig ~ till mods tuntea olonsa kovin pahaksi, pelottavaksi, kust -en -er rannikko; på ~en rannikolla, -artilleri (sot.) rannikkotykistö, -band -et: i ~et rannikolla, -befolkning ran-nikkoväestö. -bevakning -en rannikon vartiointi; rannikko-, meri|vartiosto. -bo rannikon asukas, rannikkolainen. -fart rannikkoliikenne, -försvar rannikkopuolustus. -klimat rannikkoilmasto. -land rannikko (maa), rantamaa, -radiostation rannikkoradioasema, -remsa rannikko|-suikale, -kaistale, -sträcka (palanen) rannikko (a).

kut -en -ar (el.) hylkeenpoikanen, kuutti, kuta (-u:) I itr aj kävellä köykyssä; h) juosta (kovaa) (tiehensä).

1. kutt|er -ret (kyyhkyn) kujerrus, kuher-rus, kukerrus.

2. kutt|er -ern -rar (mer.) kutteri, alus. -smycke sievä nainen purjeveneen kansimiehenä, laivapoikana.

kutting -en -ar nassakka, lekkeri.

kuttra I itr (kyyhky) kuhertaa, kukertaa. kutym -en -er (er. liike-, kauppa)tapa; det ärsellainen on (yleinen) tapa. kuva I tr kukistaa, voittaa, valloittaa; ehkäistä; masentaa; ~ sin motvilja (vrede) hillitä vastenmielisyytensä (suuttumuksensa); jag låter inte ~ mig en anna itseäni nujertaa (masentaa), kuvert (-ä:r) -et - 1. kirjekuori. 2. (pöydässä) lautanen (veitset ja haarukat); duka med tre ~ kattaa (pöytä) kolmelle (hengelle), kuvertera I tr pistää (kirje)kuoreen. kuvps -en -er 1. (lääk.) kuvöösi, lämpö-

kehto. 2. hautomakone. kvacksalva I itr puoskaroida, harjoittaa puoskarointia, kvacksalvare -n - puoskari. kvacksalveri -et -er puoskarointi, kvadda I tr murskata; ajaa (auto, lentokone) käyttökelvottomaksi; (sot.) ampua murskaksi; ~de nerver loppuun kuluneet hermot.

kväd|er -ern -rar suuntaissärmiön (paral-leelepipedin) muotoiseksi hakattu ra-kennuskivi; ks. seur. -sten (rak.) hakattu kivi, neljäkäskivi. kvadrant -en -er (mat., täht., mer.) kvad-rantti, (suunta)neljännes. kvadrat -en -er (mat.) neliö (nelikulmio); toinen potenssi, neliö; ~en på 3 3:n toinen potenssi, 3:n neliö, 32; 1 m i ~ neliömetrin suuruinen; växa med ~en på avståndet kasvaa suhteellisesti etäisyyden neliöön, -centimeter (kvcm) neliösenttimetri (cm2).

kvadr$t||meter (kvm) neliömetri (m2), -rot (mat.) neliöjuuri (y').

1. kval -et, -en (urh.) ks. kvalificering.

2. kval -et - tuska, vaiva, -full -t tuskallinen.

kvalificera I tr selittää, tehdä päteväksi, kelvolliseksi; ^ sig för, till ngt hankkia pätevyys jhk; (urh.) ^ sig till ngt (karsinnoissa) selviytyä jhk. kvalificera|d -t sopiva, pätevä; tietyt kelpoisuusvaatimukset täyttävä; kilpailu-kelpoinen; -t brott raskaa(mma)nlaatui-nen rikos; ~ majoritet määräenemmistö, kvalificering -en pätevyys; pätevyyden hankkiminen; sopivuus, kelpoisuus; (urh.) karsinta(kilpailu), koekilpailu. kval(ificerings)match (urh.)

alkuottelu; karsintaottelu, kvalifikation -en -er sopivuus, soveliaisuus; vilka ~er har han? miten pätevä hän on? millaiset edellytykset, mitä ansioita, erikoisominaisuuksia hänellä on? kvalitativ -t laadullinen, kvalité -n -er (er. kaup.) laatu; laji.

kvalitet -en -er laatu, laji; (sisäinen) arvo. kvalitetsvara laatutavara, kvalm -et painostava, raskas, tukahduttava ilma.

kvalmig -t -are tukahduttava, raskas, painostava, hiostava.

kvalst|er -ret - (el.) punkki; vrt. skogsbässe. kvanting -en -ar (j.) poikanulikka, poikanen.

kvantitativ -t paljoudellinen, määrällinen, kvantitet -en -er paljous, määrä, koko,

erä; (äänen, äänteen, sävelen) kesto, kvant|um -ura, -umet -a määrä, paljous, kvar (adv.) jäljell|ä -e, tähtee|nä, -ksi; lämna ~ efter sig jättää jälkeensä; har vi långt onko vielä pitkä matka (pitkän aikaa) jäljellä? f ag har inte långt ~ minulla ei ole enää pitkälti elinaikaa; jag har 1 000 mark ~ minulla on vielä (jäljellä) 1 000 mk; vara ~ över natten olla yötä; är du ~ här i morgon? oletko täällä vielä huomenna? den del av staden, som ännu finns ^ se osa kaupungista, joka on vielä pystyssä. (Ks. m. vrb. pain. part.) -bliv|en -et -na jäljelle, tähteeksi jäänyt, -glöm|d -t unohtunut, unohdettu; ingenting -t? olet(te)ko (ehkä) unohtanut jtk? -hålla IV2 tr pitää hallussaan, olla luovuttamatta, kvark|a -an (el.lääk.) pääntauti. kvar||lev|a -an -or jäännös, tähde; hans jordiska -or hänen maalliset jäännöksensä, hänen tomunsa, -levande (a. tpm.): de ~ henkiin jääneet, elävät, -liggande (a. tpm.) noutamatta jäänyt (jätetty), noutamaton.

kvarlåtenskap -en jälkeenjäänyt omaisuus; jäämistö, perut, kvarlåtenskapsskatt jäämistö vero. kvarn -en -ar mylly; hon pratar som en ~ sen naisen suu jauhaa kuin mylly; nu har han vatten på sin nyt hän ön oikein ollakseen, on saanut uutta yltyä, vettä myllyynsä; den som kommer först till ~en, får mala först sen jyvät ensiksi jauhetaan joka ensinnä myllyyn tulee, -damm myllyn]sulku, -pato. -hjul myllynratas. -sten myllynkivi, -vinge (tuuli)-myllynsiipi.

kvar||sittare -n - (koul.) luokalle jäänyt; jälki-istuntaa saanut; bli jäädä luokalle, istumaan, -sittning -en (koul.) jälki-istunta. -skatt veron jäännöserä; jälkivero, -stad -en -er takavarikko; belägga ngt med ~ panna takavarikkoon, -stå V itr olla jäljellä, tähteenä; pysyä voimassa; roende skatt ks. kvarskatt.

kvart -en -er (aik. ym. pl us. -) neljännes; neljännestunti; timme neljännestunti; en ^s sekund neljännessekunti;

akademisk ~ akateeminen neljännes; en r^ före tre neljännestä vaille kolme; en över tre neljänneksen yli kolmen; vänta i tre ~ odottaa kolme neljännestä; vrt. trekvart. 2. ks. kvartsformat. 3. (mus., miek.) kvartti, kvartal -et - vuosineljännes, neljännesvuosi.

kvartals||hyra vuosineljännesvuokra. -skif-te vuosineljänneksen vaihde; vid vuosineljänneksen vaihteessa, kvartar -et 1. kortteli. 2. kuun neljännes. 3. asunto; söka ~ för natten etsiä, hakea yösijaa; ligga i ~ olla majoitettuna jnnk. kvarterpn (-u:) -en -er kvarteroni, valkoihoisen ja mulatin jälkeläinen, kvartett -en -er kvartetti; (mus.) neljän solistin muod. soitto-, laulu|yhtye; neli-ääninen (er. mieskuoro)laulu, kvartettilaulu.

kvarting -en -ar neljännespullo. kvarts -en -er (kiv.) kvartsi, ukonkivi. k var t (s) || ark (kirj s.) neljännesarkki, neli-taitteisarkki. -format nelitaitteiskoko; en bok i ~ nelitaitteinen kirja, kvartslampa kvartsilamppu. kvartssekel neljännesvuosisata, kvartar (geol.) kvartääri. -formation kvar-täärimuodostuma.

kvast -en -ar luuta, vasta; (ksv.) huiskilo; nya ~ar sopar bäst uudet luudat tekevät puhdasta jälkeä, -formig luudan-, (ksv.) huiskilon|muotoinen. -prick (mer.) huis-kuviitta. -skaft luudanvarsi, kvav I. -t -are ummehtunut, painostava, hiostava. II. -et: gå i ~ mennä upoksiin, upota; (kuv.) mennä myttyyn, raueta, kverulans -en riidanhalu, moittimishalu. kveru||lant -en -er ruikuttaja, marisija; ret-telöitsijä. -lera valittaa, ruikuttaa, kvick -1 -are sukkela, nopea, vikkelä; (kuv.) nokkela, älykäs; vara ~ i huvudet olla nopeaälyinen, sukkela tajuamaan,

käsittämään; vara ^ i vändningarna olla nopsa, vikkelä liikkeissään; göra sig ~ på ngns bekostnad pitää hauskaa, lasketella sukkeluuksia jnk kustannuksella, kvicka I itr, rfl. ~ sig jouduttautua, ehättää.

kvick||het nopeus, vikkelyys; (kuv.) älykkyys, sukkeluus; säga (dumma) ~er lasketella (typeriä) sukkeluuksia, -huvud sukkela mies; (väl.) pilkkakirves, kvickna I itr: ~ tili toipua, tulla tajuihinsa.

kvickrot (ksv.) juolavehnä, kvicksilv|er -ret elohopea; -ret har sjunkit under noll elohopea on laskeutunut nollan alapuolelle; hon har <—' i kroppen sillä tytöllä (naisella) on (kuin) elohopeaa

suonissaan; hon är som ett rs hän on kuin elohopea.

kvicksilver 11 pelare elohopeap ylväs, -termometer elohopealämpömittari. kvicktänkt - -are sukkela-ajatuksinen, valpas; vara rs olla nopea käsittämään, suk-kelajärkinen, nopeaälyinen. kvida IV1 itr uikuttaa, ruikuttaa, valittaa, vikistä.

kvig|a -an -or (el., mv.) hieho, kvillajabark (tkn.) kvillaja(nkuori). k vinn] a -an -or nainen; <—'ns list övergår mannens förstånd naisen viekkaudelle ei miehen järki mahda mitään, kvinn||folk naisihminen; »naisen kuva»; rs et (rhm.) naiset, -kön naissukupuoli; rset (rhm.) ks. ed. kvinnlig -t -are naisellinen; naispuolinen; ^ advokat asianajaja, nainen; ^ kontorist naiskonttoristi, naistoimistoapulai-nen; ~ logik naisten logiikka; —> läkare naislääkäri; rst rim (run.) kaksitavuinen, naispuolinen loppusointu; ~ rösträtt naisten äänioikeus, -het naisellisuus; vrt. kvinnlig.

kvinno]|arbete nais(ten)työ. -bröst naisen rinta, povi. -dräkt naisen puku. -dyrkan naispalvonta. -emancipation naisen vapautuminen (miehen holhouksesta), naisemansipaatio; naisasialiike. -frid (hist.) naisrauha; störande av rsen naisten ahdistaminen kadulla, -gunst naisten-suosio. -hatare naisvihaaja, -klinik naistenklinikka. -kön ks. kvinnkön. -linje (Iak.) naispuolinen linja; gå i arv på rsn mennä perintönä naispuolella; övergå på rsn siirtyä naispuolelle, -läkare naisten-tautilääkäri. -rörelse nais(asia)liike. -röst (mus., fysiol.) naisääni; (valt.) naisten äänet, -saken naisasia, -sakskvinna naisasianainen. -saksrörelse naisasialiike, -sida ks. -linje, -sjukdom naistentauti, -tju-sare naistenhurmaaja. -välde naisvalta. kvinns(person) (us. halv.) nais|henkilö, -ihminen.

kvint -en -er (mus., miek.) kvintti, kvintessens -en asian ydin; olennainen osa, seikka; mehu.

kvintett -en -er (mus.) kvintetti; 5-henki-nen yhtye.

kvintilera I itr soitella, lirittää; ^ på fiol vinguttaa viulua, kvissl|a -an -or näppy (lä), nyppy, kvisslig -t -are näppyläinen. kvist -en -ar oksa; blomma på bar rs kukkia paljain oksin, ennen lehtien puhkeamista; komma på grön ~ päästä hyviin oloihin, turvalliseen asemaan.

1. kvist|a I tr: rs av karsia oksat.

2. kvista I itr: rs in tili stån pistäytyä

pikipäin kaupungissa; ^ iväg livahtaa tiehensä; ^ över till ngn pujahtaa jnk luo, pistäytyä jnk luona, kvistfri -tt oksaton.

kvistig -t -are 1. oksainen. 2. (kuv.) vaikea, »visainen», kvitt (a. tpm.) 1.kuitti; ei velkaa; nuärvirs nyt olemme kuitit, meidän välimme ovat selvät. 2. bli rs ngn päästä jstk eroon; göra sig rs ngn vapautua, päästä vapaaksi jstk.

kvitta I tr suorittaa, maksaa, kuitata; jag tycker vi rsr nyt kai meidän velkamme ovat vastakkain, olemme kuitit; ^ ett belopp med (mot) ett annat kuitata summa toisella; det rsr (kan rs) se ei merkitse mitään; det mig lika se on minusta aivan yhdentekevää, kvittens -en -er kuitti, kvitt|er -ret viserrys; (varpusten) sirkutus, tirskutus.

kvittera I tr, itr kuitata: (urh.) tasoittaa; en rsd räkning kuitattu lasku; ~s (laskussa) kuitataan; betalt rss (kaup. laskuissa) maksettu; betalt rss (kuv.) verta verrasta; sana sanasta; han rsde oförskämdheten med hän vastasi hävyttömyyteen . . .; ^ ut ett belopp nostaa (maksattaa itselleen) rahamäärä, kvittning -en -ar (Iak. ym.) kuittaus;

(valt.) molemminpuolinen pidättyminen äänestyksestä, kvitto -t -n kuitti, på jstk. kvittra I itr (er. Iin.) lirittää, visertää;

(varpunen) sirkuttaa, tirskuttaa. kvittrande -t ks. kvitter. kvot (-u:) -en -er (mat.) osamäärä; (kaup.) kiintiö.

kvotera I tr osittaa, jakaa; kiintiöidä, kvotering -en jakelu, osittelu; kiintiöinti. kväde -t -n (vanh. juhl.) laulu, runo. kväk|a II2 itr kurnuttaa; grodan -er sammakko kurnuttaa, kväkare -n - (lhk.) kveekari, kvälj|a II1 (m. kvalde) tr 1.: det -er mig minua kuvottaa (etoo, oksettaa, katkoo); maten -er honom hän rupeaa voimaan pahoin ruoasta. 2. (Iak.) en dorn moittia tuomiota, kväljande (a. tpm.) inhottava, kuvottava, ellottava.

kväljning -en -ar oksetus, kuvotus; jag får rsar minua etoo, kuvottaa; fag får rsar bara av att se det (minua) rupeaa kuvottamaan heti kun sen näenkään, kohta pelkästä sen näkemisestä, kväll -en -ar ilta; god —/ hyvää iltaa! han kom en rs hän tuli kerran illalla; varf e rs joka ilta; i rs tänä iltana; i går (morgon) rs eilen illalla (huomisiltana);

mot r^en illan suussa; på ~en, om ~arna illalla, iltaisin; sent på ~en myöhään illalla; kl. 10 på ~en klo 10 illalla; på lördag 'v lauantai-iltana; från morgon till ~ aamusta iltaan. 2. äta ~ syödä illallista.

kvälla II1 itr: ~ (fram) kummuta, pulputa esiin, maasta.

kvällas I itr (dep.): det ~ tulee ilta, ilta saapuu.

k vältningen: i ~ illan suussa, iltahämärissä.

kvälls||arbete iltatyö, -kröken, -kvisten:

(j.) på ~ illan suussa, illan tullen, -kurs iltakurssi(t). -luft illan ilma. -mat illallinen; äta ~ syödä illallista, -nyheter iltauutiset, -plenum (valt.) iltaistunto, -promenad -en iltakävely, -sömnig -t iltauninen, illantorkku; vara olla

illalla hyvin uninen, -tidning iltalehti, -vard ks. -mat. -öpp|en -et -na: ha -öppet (rav. ym.) olla avoinna iltaisin, illalla, kväsa II2 tr tukahduttaa, kukistaa, nujertaa; ngns övermod masentaa jnk ylpeys; ~ ngn nujertaa, lannistaa jk. kväva II1 tr tukahduttaa; (kuv.) masentaa, nujertaa.

kvävande (a. tpm.) tukahduttava; en ~ känsla tukahduttava, ahdistava tunne, kvävas II1 itr (dep.) tukehtua; nära att ~ tukehtumaisillaan, vähällä tukehtua; det var så varmt att man kunde ~ oli tukahduttavan kuuma, kväve -t (kem.) typpi, -haltig -1 typpipitoinen.

kvävgas (vapaa) typpikaasu; typpi, kvävning -en tukehtuminen; tukahduttaminen.

kyckling -en -ar kananpoikanen. kycklingshöna poikasellinen, emo|kana. kyffe (tå-) -t -n hökkeli, tönö.

1. kyl (ts-) -en -ar (teur.) reisikappale.

2. kyl (ts-) -en -ar jääkaappi, jäähdyttämö. kyla I. -n kylmyys (m. kuv.); viileys; i

den här tässä kylmyydessä, pakkasessa. II. II1 tr kylmentää; ^ ansiktet palelluttaa kasvonsa; ^ av jäähdyttää, vilvoittaa.

kylande (a. tpm.) jää(h)dyttävä, kylmentävä.

kyl||anläggning, -anordning jäähdytyslaite, -tteet. -apparat jäähdytys|kone, -laite, kylare -n - 1. (aut.) jäähdytin; jäähdytyslaite. 2. (rav.) jäähdytin, kylhus jäähdyttämö, jäähdytyslaitos. kylig -1 -are viileä, kylmä (m. kuv.). -het viileys, kylmyys, kylknöl (lääk.) kylmänkylimy. kylljer (ts-) -ret - (hist.) nahkahaarniska, költeri.

- kyrksam kyr

kylning -en jää(h)dytys. kyl||rum ks. -hus.

kylsa I rfl. ~ (ihop) sig sotkeutua, mennä sekaisin, vetäytyä poimuille, kylsig -t -are sotkuinen; pussillaan, poimuilla, makkaroilla (oleva), kyl||skada (lääk.) paleltuma, kylmän vamma. -skåp (keit.) jääkaappi, -slag|en -et -na viileä, haalea; (m. kuv.) viileä, »penseä», -sår (lääk.) paleltuma, -vagn kylmä-, jäähdytys|vaunu, -vatten (aut.)

jäähdytysvesi.

kymig (ky:) -t -are (j.) epätoverillinen, ikävä, epämiellyttävä, halpamainen, kyndelsmäss||a (ts-), -odag (kirk.) kynttilänpäivä.

kynne (ts-) -t -n luonto, luonteenlaatu, kypare (ts-) -n - tarjoilija; vrt. vaktmästare. kypert (ts-) -en -ar (vaat.) toimikas. kypra|d (ts-) -t (vaat.) toimikkaaksi kudottu.

kyrk|a -an -or kirkko; gå i käydä kirkossa; gå till mennä kirkkoon, kyrk||backe kirkonmäki; på kirkonmäellä. -bröllop kirkkohäät, vihkiäiset kirkossa, -by kirkonkylä, -båt kirkkovene. -bänk kirkonpenkki. -dags (adv.): det är ~ on kirkkoonmenoaika; vid ~ kirkonmenojen aikaan, -dorr kirkon ovi. -folk kirkkoväki, kirkossakävijät, -fönster kirkonikkuna, -håv kirkonhaavi, kolehtihaavi, -klocka kirkonkello, kyrklig -t -are kirkollinen; ^ angelägenhet kirkollinen, kirkollis|asia; ^ vigsel kirkollinen vihkiminen; han är mycket ~ av sig hän käy hyvin ahkeraan kirkossa, kyrkoadjunkt -en -er (läh.) apulaispappi. kyrk(o)||besök kirkon-, kirkossa|käynti. -besökare -n kirkossa kävijä, »kirkkomies». -bok kirkonkirja, -bokföra II1 tr viedä, (merkitä) kirkonkirjaan, -bokföring kirkonkirjojen pito.

kyrko||fader (k.hist.) kirkkoisä, -frid (hist.) kirkkorauha. -fullmäktige pl kirkkovaltuusto. -furste kirkkoruhtinas. -gård hautausmaa, kalmisto, -handbok kirkkokäsikirja. -herde kirkkoherra, -herdeboställe kirkkoherran virkatalo, (rovastin)-pappila. -historia kirkkohistoria, -historiker kirkkohistorioitsija, kirkkohistorian kirjoittaja, -konsert kirkkokonsertti, -lag kirkkolaki, -musik kirkkomusiikki, -möte kirkolliskokous, -råd kirkkoneuvosto, -samfund kirkkokunta, uskontokunta. Kyrkostaten (valt., hist.) Kirkkovaltio, kyrko||stämma kirkonkokous, -år kirkkovuosi.

kyrk||råtta kirkonrotta; fattig som en ~ köyhä kuin kirkonrotta, -sam -t -mare: han är mycket ~ hän on ahkera kirkossa-

kävijä, käy säännöllisesti kirkossa, -silver kirkonhopeat, ehtoollisastiat. -skriva IV1 tr kirjoittaa kirkonkirjoihin; vara -skriven i Borgå olla kirkonkirjoissa (j. kirjoilla) Porvoossa, -socken (kirkko)pitäjä. -spira kirkontorninhuippu. -torn kirkontorni, -tupp kirkonkukko. -vaktare kirkon vartija, suntio, -värd kirkonisäntä, (ent.) kirkkoväärti. -ängel kirkkoenkeli. kysk (ts-) -1 -are siveä, puhdas, viaton, kyskhet -en siveys, kyskhetslöfte siveydenlupaus. kyss (ts-) -en -ar suudelma, kyss|a II2 tr suudella; han -te henne på munnen (pannan) hän suuteli tyttöä suulle (otsalle); han -te henne på hand(en) mies (poika) suuteli häntä (naista) kädelle, kyssande-tsuuteleminen; (halv.,inh.) ainainen suutasuksin olo. kyssas II2 itr (dep.) suudella toisiaan, kyss||täck -t suukkosoma. -äkta (tpm.) suudelmankestävä.

kytt|a (ts-) I itr (Suom. r.) kyteä, -land kytömaa, kåd|a -an -or pihka, kådig -t -are pihkainen, kåk (-å:) -en -ar 1. (hist.) kaakinpuu. 2. hökkeli, pöksä, mökkipahanen. kål 1. (ksv., puut.) kaali. 2. (kuv.) göra (ta) ~ på ngn tehdä loppu jstk, nujertaa, -blad kaalinlehti. -dolm|a -an -or (keit.) kaalikääryle, -fjäril kaaliperhonen. -mask kaalimato, kaaliperhosen toukka, -rabbi -n kyssäkaali, -rot lanttu, -supare: de är lika goda ~ (båda två) molemmat yhtä hyviä, ei toinen toistaan parempi; (snl.) pata kattilaa soimaa, musta kylki kummallakin, kånka I itr: ~ på ngt kantaa retuuttaa, kåp|a -an -or kaapu; (tkn.) kotelo, suojus;

(lieden) kupu. kår -en -er (sot.) osasto, joukko; yhtymä, (us. yhd.) -kunta; diplomatiska ~en diplomaattikunta, -anda yhteishenki, kår|e -en -ar 1. tuulen|viri, -viuhka, -puuska. 2. (kuv.): det går kalla -ar efter (längs) ryggen kylmät väreet karsivat selkäpiitä, kåsera I itr (er. san.) pakinoida, kåserande (a. tpm.) pakinoiva; i ^ ton

pakinatyyliin, kåserj -et -er pakina.

kås|jpr -(e)n -er, (naisp.) -qs -en -er pakinoitsija.

kåt|a (-å:) -an -or (lappalais)kota. käbb|el (ts-) -let (j.) kinastelu, kina. käbbla (ts-) I itr kinastella, riidellä, med ngn jnk kanssa; ~ emot inttää vastaan.

käck (ts-) -t -are terhakka, reipas, ra vakka,

urhakka. -het -en rivakkuus, terhakkuus, reippaus.

käft -en -ar (j.) leuka, turpa; (tkn.) pidin, leuka; i dödens ~ar kuoleman kielissä; (ut) ur dödens ~ar kuoleman kidasta; hålla ~en pitää suunsa (j. kitansa) kiinni; vara slängd i ~en (j.) olla sanavalmis, hyvä suustaan, suustaan pääsevä; (vara) stor i ~en (olla) suurisuinen, suupaltti; slå ngn på ~eri iskeä vasten suuta, käfta I itr (j.): ~ emot jankuttaa, jankata,

käkättää (vastaan); vrt. käbbla. käg|el -eln -lar 1. (kirjp.) keili; kirjakkeen korkeus. 2. ks. kägla; slå (spela) ~ heittää, pelata keilaa. -bana keilarata, -formig -t keilamainen, kartiomainen, -klot keila-pallo. -spelare keilailija, keilanpelaaja. kägl|a (ts-) -an -or keila; slå (spela) -or keilailla, heittää (pelata) keilaa, käka (ts-) I tr (j.) syödä, käkben (an.) leukaluu. käk|(e) -en -ar leuka(pieli, -luu), käkled (an.) leukanivel, kälkbacke kelkkamäki, kälkj|borgare poroporvari, -borgerlig -t poroporvarillinen. kälk|e -en -ar kelkka; åka ~ laskea kelkalla mäkeä, kelkkailla, kälk||åkare kelkkailija, -åkning -en kelkkailu, mäenlasku kelkalla, käll|a -an -or lähde (m. kuv., run.); till allt ont oikea (iänikuinen) pahuuden pesä, kaiken pahuuden alku ja juuri; från säker ~ varmoista lähteistä, varmalta taholta, källardörr kellarinovi. käll|are -ären -, -rar -(r)arna 1. kellari. 2. ravintola, kapakka.

källar||fönster kellarinikkuna, -glugg kellarini aukko, -luukku, -mästare kellarimes-tari. -valv kellariholvi, -våning kellarikerros.

käll||beskattning -en verojen ennakkoperintä. -drag ks. -åder. -flod lähdejoki. -forskning lähdetutkimus. -frisk -t suoraan lähteestä (tuotu), -kritik lähdekritiikki, lähteiden arvostelu, -skatt ks. -beskattning, -skatteavdrag palkanpidä-tys. -skrift lähdekirjoitus, lähde, -språng pulppuava, kumpuava lähde, -studium lähdetutkimus. -vatten lähdevesi, -åder -n lähteensuoni. kält -et mankuna, kärttäminen. kälta I itr: ~ på ngn om (över) ngt (alati) mankua, kärttää jtk jltk; moittia jtk jstk.

kämpa I I. itr taistella, kamppailla; ^ en hård kamp käydä kova taistelu; ^ (e)mot asettua vastustamaan; ^ (e)motIVCUI1JJ Ol^üDLit

ngn taistella jtk vastaan; ^ (e)mot en frestelse yrittää vastustaa kiusausta, taistella kiusausta vastaan; ^ för ngt taistella jnk puolesta; ^ med varandra taistella keskenään; ^ mot fördomar taistella ennakkoluuloja vastaan; ~ med svårigheter olla (suurissa) vaikeuksissa; ~ om ngt taistella jstk, jnk omistamisesta; ~ ut (slut) lopettaa taistelunsa, kuolla. II. rfl. sig fram (igenom) raivata itsellensä tie läpi, esiin; ~ sig till ngt taistelemalla päästä jhk, jks, saavuttaa jtk.

kämpa||gestalt jättiläishahmo. -lek ase-leikki. -lik -t jättiläismäinen, kämp|e -en -ar taistelija, kän|d -t -dare tuttu, tunnettu, för jstk; en ^ sak tunnettu asia; ^ över hela världen tunnettu kautta koko maailman; han är ^ för att vara snål hän on tunnettu ahneeksi, ahneudestaan; göra sig ~ som . . . tulla tunnetuksi jnak; ~a o. okända tutut ja tuntemattomat; illa ~ pahamaineinen, huonossa huudossa oleva. 2. (tunteella) tunnettu; vårt djupt tack syvästi tunnettu kiitoksemme, käng|a -an -or jalkine, kenkä; ge ngn en ^

(kuv.) potkaista; moittia, kängsnöre kengännauha, känguru -n -(e)r (el.) kenguru, känn: man har på ~ att tuntuu siltä että, aavistuttaa; jag har på ~ att det kommer främmande minusta käkeää vieraita.

1. känna (s.): ge ngt till ~ antaa jtk tiedoksi; ge sig till ~ ilmaista itsensä; ilmetä; ett allmänt missnöje gav sig till ~ ilmeni yleistä tyytymättömyyttä.

2. kän|na II1 I. tr 1. tajuta, tuntea (m. hajua), ruumiill. vaistota; ~ ett obeskrivligt begär tuntea selittämätöntä halua; ~ en svag blomdoft tuntea heikkoa kukan-tuoksua; ^ fruktan (förbarmande) tuntea pelkoa (sääliä); inte ^ fruktan olla tuntematta pelkoa; ^ glädje (förlusten dfupt) tuntea iloa (syvästi, kipeästi menetys); ~ hunger (törst) olla nälissään (janoissaan); ^ skillnaden tuntea, huomata ero (tus); ^ skillnad på ngt tuntea ero jstk, jssk; erottaa ^ smärta tuntea tuskaa, kipua; ^ tacksamhet mot ngn (för ngt) tuntea kiitollisuutta jtk kohtaan (jstk); ^ trötthet tuntea väsymystä; ~ ånger (äckel) tuntea katumusta (inhoa); ^ ensamheten tung tuntea yksinäisyys raskaana; <—' sitt hjärta slå (marken darra) tuntea sydämensä sykkivän, pamppailevan (maan tärisevän); ^ slutet nalkas tuntea

loppunsa lähenevän; jag förstod hur han -de det ymmärsin, miltä hänestä tuntui; jag -ner det i alla leder tunnen

b — känna kän

sen kaikissa jäsenissäni; ^ ngt på lukten (smaken) tuntea, huomata jtk hajusta (mausta); man -ner på dig att du har ätit lök sinusta huomaa (tuntee), että olet syönyt sipulia; ^ ngn på pulsen koetella jnk valtimoa, (kuv.) koetella kepillä jäätä. 2. tuntea, olla tuttu; ^ ngn personligen (till namnet, utseendet) tuntea jk henkilökohtaisesti (nimeltä, ulkonäöltä); <—' ngn i grund o. botten tuntea jk perinpohjin; vi har -t varann länge olemme kauan tunteneet toisemme; lära ~ ngn tulla jk tuntemaan, tutustua jhk; vi lärde ~ varann vid universitetet tulimme toisemme tuntemaan, tutustuimme yliopistossa; /ag -ner ingen som en tunne ketään joka; känn dig siälv! tunne itsesi! på sig själv -ner man andra toisista luulee, mitä itsestään tietää; (snl.) itsestään paha pappi saarnan saa; jag -ner mina pappenheimare kyllä minä ne hyväkkäät tunnen; du -ner inte några gränser et tiedä, tunne (== osaa pitää) mitään rajoja. II. itr käsin koetella; haistaa; maistaa; känn om kniven är vass! koetapa, onko puukko terävä; känn på den här cigarren! haistapas, koettelepas tätä sikaria! III. rfl. ~sig: ~ sig besviken tuntea itsensä pettyneeksi; ^ sig glad över ngt tuntea itsensä iloiseksi jnk johdosta; ^ sig illamående tuntea voivansa pahoin, itsensä pahoinvoivaksi; ^ sig obehagligt berörd tuntea jnk (as.) koskevan itseensä pahasti; ^ sig orolig för ngt tuntea itsensä levottomaksi, olla peloissaan jnk puolesta; ~ sig som en främling (martyr) tuntea itsensä muukalaiseksi (marttyyriksi); ^ sig träff ad ottaa itseensä; ~ sig överflödig tuntea olevansa liikaa, viidentenä pyöränä. IV. (pain. part.): (få) ~ av tulla, joutua tuntemaan; det får du nog ^ av sen vielä saat tuntea (j.) nahoissasi, luissasi; ^ efter i sina fickor koetella, kopeloida taskuistaan; ^ efter om dörren är låst koettaa, onko ovi lukossa; '—' efter hur det smakar koettaa, miltä (se) maistuu; ^ sig för hapuilla eteenpäin; (kuv.) tunnustella maaperää; ~ sig för hos ngn om ngt (varovasti) kautta rantain kysellä, tiedustella jltk jtk; ^ igen tuntea (jälleen); -ner du igen mig? tunnetko minut vielä? ~ igen ngn på gången (rösten) tuntea jk kävelystä (äänestä); ^ igen ngn bland mängden tuntea jk joukosta; hon -ns lätt igen på sin blåa klänning hänet tuntee helposti sinisestä hameestaan; ^ igen sig löytää perille; ^ med sig olla se tunne että; ^ på koetella jtk; få ^ på joutua kokemaan (tuntemaan); ^ på sig att tuntea (aavis-kän kännarblick

taa) että; ~ till tuntea, tietää; det -ner jag inte till sitä minä en tiedä, tunne; han -ner till saken hän tietää (ja tuntee) (sen) asian; han -ner till vägen hän tuntee tien; ^ väl till ngt hyvin tuntea jtk. kännarblick -en tuntijankatse. kännare -n - (asian)tuntija. kännarmin tuntijanilme. kän|nas II1 itr (dep.) 1. tunnustella (koskettamalla). 2. (prs.): hur -ns det nu? miltä nyt tuntuu? det -ns efteråt se tuntuu jälkeenpäin; jälkeenpäin sen huomaa; det -ns bittert on katkeraa; det -ns kallt i rummet huoneessa tuntuu kylmältä; det -ns skönt tuntuu miellyttävältä, hyvältä, on miellyttävä tunne; jag vet hur det -ns jör honom minä (kyllä) tiedän miltä se hänestä tuntuu. 3. (prs.) det -ns i benen se tuntuu, sen huomaa jaloissa; det -ns på lukten sen tuntee, huomaa hajusta. 4. ~ vid tunnustaa; ^ vid ett barn tunnustaa lapsi omakseen: inte vilja ~ vid kiistää, kieltää; vern -ns vid? kenen oma on . . .? kännbar -t -are tuntuva; en ^ brist på livsmedel tuntuva elintarvikkeiden puute; en ~ förlust tuntuva, kipeä menetys, tappio; ett straff tuntuva rangaistus; behovet av ngt gör sig ~t jnk tarve käy tuntuvaksi, känne||dom tieto, om jstk; /å (ha) ~om ngt saada (olla) tieto jstk; med ~ om tuntien, tietäen jtk; det har kommit till vår~ tietoomme on tullut, -märke vrt.-tecken; geniets ~ neron leima, -tecken tuntomerkki, luonteenomainen ominaisuus, oire. -teckna I itr olla tunnusomaista, -tecknande för tunnusomaista jllk. känning -en -ar 1. tuntuma, kosketus (m. sot.); få ~ av land päästä maan tuntumaan; förlora ~en med fienden menettää kosketus viholliseen; få ~ med bottnen tavata pohjaan. 2. tuskan tunne; ha ^ av ngt tuntea (kipua yms.). 3. ennakko-tunne.

känsel -n tunto (aisti); ha fin ~ olla herkkätuntoinen; uppfatta med tuntea, -nerv tuntohermo, -organ tuntoelin, -sinne tuntoaisti, -spröt (hnt.) tuntosarvi, känsl|a -an -or tunne, vaikutelma; en ~ av hunger (smärta, trötthet, säkerhet, tacksamhet, tomhet) nälän (tuskan, väsymyksen, turvallisuuden, kiitollisuuden, tyhjyyden) tunne; jag har en ^ av att minulla on sellainen tunne että; de mest olika -or bestormade mig mieleeni tulvahti mitä erilaisimpia tunteita; ha r»~> jör det sköna olla kauniin, kauneuden tajua; hysa vänskapliga -or jör ngn tuntea ystävällisiä tunteita jtk kohtaan;

— kärleksfull

i r^n av sitt värde oman arvonsa tunnossa; med blandade -or sekavin, vastakkaisin tuntein; föredraga ngt med mycken esittää jtk hyvin tunteikkaasti; vara utan ~ olla tunteeton, känslig -t -are tunteellinen, herkkä, altis, för jllk; ^ för drag arka vedolle; ^ för intryck (smicker) herkkä saamaan vaikutteita (altis imarteluille); beröra ett ämne kosketella arkaluonteista asiaa; spela en ~ bit soittaa (ylen) tunteellinen palanen.

känslo||betona|d -t tunnepitoinen, -full -t tunteellinen, herkkä, tunteileva. ~liv tunne-elämä, -lös -t tunteeton, -löshet tunteettomuus; tunnottomuus, -människa tunneihminen, -pjunk tunteilu, hellittely. -sak tunneasia, -sam tunteileva, (ylen) tunneherkkä. -samhet tunne-herkkyys, tunteilevuus. -stämning tunne, tunnelma, -svall tunnekuohu, -tänkande tunteellinen, tunnepitoinen ajattelu, -utbrott tunteenpurkaus, käpp -en -ar keppi; sätta en ~ i hjulet jör ngn asettaa esteitä jnk tielle, vaikeuttaa jnk suunnitelmia, -häst keppihevonen (m. kuv.). -rak -t: stå (sitta) ~ seistä, istua suorana kuin seiväs, -rapp kepin-isku. -rätt: det gick ~ åt skogen se meni auttamattomasti päin mäntyyn, kär -1 -are 1. rakas, rakastettu, jör ngn jllk; det skulle vara mig r^t om olisi kovin hauskaa (miellyttävää) jos. 2. rakastunut, i jhk; dödligt (upp över öronen) ^ tulisesti (j. korviaan myöten) rakastunut; bli ^ i ngn rakastua jhk.

1. kära I rfl. ^ ner sig (j.) hullautua jhk.

2. kära I itr (Iak.) tehdä känne, kärande -n - (Iak.) kantaja.

kärest|a -an -or rakastettu, lemmitty, mielitietty, käril (tsä:) (vanh.): ett bräckligt (svagt) ~ heikko astia, käring (tsä:, tsärr-) -en -ar (vanha) akka, eukko, ämmä; min ~ eukkoni, muijani, -aktig -1 -are akkamainen; vara ~ olla akkamainen, kuin (vanha) akka. -aktig-het akkamaisuus. -knop, -knut ämmän-solmu. -prat akkojen loru|t, -ja. -skvaller akkojen juorut, -tand (ksv. Lotus) ranta-maite.

kärkomjmen -met -nare tervetullut, kärl -et - astia; (an.) suoni; (ksv.) putkilo, kärlek -en rakkaus, lempi, tili jhk, (j.) pih-kautuminen; ^ till nästan lähimmäisenrakkaus; gammal ~ rostar icke vanha rakkaus ei ruostu; fatta ~ till ngn rakastua, mieltyä jhk; av ~ rakkaudesta, kärleks||affär rakkausjuttu, -brev rakkauskirje. -full -t hellä, hellivä, harras, täynnä

rakkautta, -förbindelse -n -r, -förhållande

-t -n rakkaussuhde, -förklaring rakkaudentunnustus. -gnabb lemmenkinastelu. -gud rakkauden jumala, -historia rakkauskertomus; rakkaussuhde, -kränk -t rakastunut, rakkaudesta sairas, lemmensairas, -lös -t rakkaudeton, lemmetön, -löshet rakkaudettomuus, lemmettömyys. -pant rakkauden, lemmen|lahja. -roman rakkausromaani. -sorg rakkauden-, lemmen |-suru. -verk rakkauden|teko. -työ. -äventyr rakkaus-, lemmen|seikkailu. -ört (ksv.) lemmenyrtti; (er. Sedum) maksaruoho, kärlig -t -are: kasta rsa blickar på ngn luoda jhk rakastuneita, lemmekkäitä katseita.

kärl||kramp (lääk.) suonikouristus. -sammandragande (a. tpm.): ^ medel (frm.) suonia supistava lääke, -utvidgande (a. tpm.): ts medel suonia laajentava lääke. 1. kärn| a I. -an -or kirnu. II. I tr: rs smör kirnuta (voita). 2* kärn| a -an -or ydin; (luumarjan) luu, kivi; (köyden) sydänsäie; pudelns rs asian ydin; ta ut -oma ur frukt ottaa luut pois hedelmistä.

kärn|| explosion (kem., fys.) ydinräjäytys. -forskning ydintutkimus, -fri (hed.) luuton, kivetön, -frisk -1 perin terve, -frukt omena(mainen epä)hedelmä. -full -t (kuv.) ytimekäs; mehevä, -fysik ydinfysiikka. "-fysiker ydinfyysikko, -gubbe jämerä ukko, »tervaskanto», -hus (ksv.) siemenkota, -is teräsjää, -karl voimamies, miesten mies. -kemi ydinkemia, -klyvning ytimen|särkeminen, -jakautuminen, kärnmjölk kirnumaito, piimä, kärn| I punk t ydinkohta, -språk ytimekäs kieli; mietelause, -trupp valiojoukko, -vapen atomiase, -ved, -virke sydänpuu. käromål (Iak.) känne, kärr -et - suo, mutasuo. kärr I a -an -or rattaat, kärry (t); (j. halv.) ajopelit; två -or grus kaksi kärrykuor-maa soraa, kärring ks. käring.

kärr||mark suomaa, -mes (el. Parus palu-stris) viitatiainen. -sköldpadda suokilpi-konna.

kärv -t -are 1. karkea (pinta), karhea (ääni); kirpeä (maku). 2. (kuv.) tyly, töykeä; niukka (tyyli), kärva I tr sitoa lyhteiksi, lyhteisiin, kärv|e -en -ar lyhde, (olki)kupo. kärvhet (vrt. kärv) 1. karkeus, karheus, kirpeys; tylyys, ynseys, töykeys. 2. niukkuus.

kärvänlig -t ystävällinen, sydämellinen, herttainen; kasta rsa blickar på ngn luoda jhk rakastuneita silmäyksiä.

kättar||bål (hist.) kerettiläisrovio. -e -n -kerettiläinen.

kätt|e -en -ar karsina, koppi. kätteri -et kerettiläisyys, kättersk -t kerettiläinen, kätting -en -ar kettinki, ketju(t). kättja -n kiima.

1. käx (k-, ts-) -et, (rhm.) -en - (leip.) kek-si(t).

2. käx (ti-) -et jankutus.

3. käx (ts-) -et - (an.) suolilieve.

käxa I itr jankata, jankuttaa; ^ sig till

ngt jankuttaen kerjätä (ja saada), käxburk keksi|tölkki, -rasia.

1. kö (k-) -n -er (bilj.) biljardikeppi.

2. kö (k-) -n -er 1. jono; bilda rs asettua jonoon; stå i rs seistä (olla) jonossa, jonottaa. 2* (sot.) joukon loppu-, jälki|pää.

köa I itr jonottaa, seistä jonossa, kö||bildning jonojen muodostuminen; jonotus; för att undvika rs jonotuksen (jonojen muodostumisen) ehkäisemiseksi, -bricka numero|lippu, -laatta jonossa; ta en rs ottaa (jonossa) numero (lippu, -laatta), köckig (k-) -t-are (Suom.r.) (turhan)tärkeä, mahtava, ollakseen, kök (tä-) -et - 1. keittiö; (kuv.) ruoanlaitto-taito; det franska rset ranskalainen keittiö (ruoanlaittotaito). 2. keitin, keitto-koje,

kökkenmödding (k-) -en -ar (muin. Tansk.) ateriatunkio, kökkenmödding(i). koks|a -an -or ruoanlaittajatar, (ent.) keit-täjätär.

köks||avfall pl keittiöjätteet. -björn (leik., iv.) kyökkikarhu. -bord keittiöpöytä. -departement (leik.) keittiöpuoli, -förkläde -1 keittiöesiliina. -handduk keittiöpyyhe. -kniv keittiö-, leikkuu | veitsi, -latin (leik.) lampaanlatina, siansaksa, -mästare keittiömestari, -skåp keittiö-kaappi. -spis keittiö|liesi, -hella, -trappa keittiönportaat. -trädgård vihannestarha, -väg: gå rsen mennä keittiön kautta, (kuv.) takaovesta, -växt vihannes, maustekasvi; keittiökasvi(t). köl -en -ar (mer.) köli; taika, emäpuu; (her-nekasv.) venho; sträcka rsen till ett fartyg aloittaa laivan rakentaminen, panna laiva teloille; båten driver med rsen i vädret vene ajelehtii köli pystyssä; varoma fördes på finska rsar tavarat vietiin suomalaisilla laivoilla; komma på rätt rs (mer.) nousta jälleen pystyyn; (kuv.) päästä jälleen oikealle tolalle, köld -en -er kylmyys, kylmä; pakkanen; vid 10 graders rs io asteen pakkasessa, -blandning (fys.) jäähdytysseos. -Sörnim-melse kylmäntunne. -grad pakkasaste; det är 5 rser ute ulkona on 5 astetta (°)

pakkasia, 5 asteen pakkanen, -knäpp (lyhyehkö) äkkipakkanen. -pöl pakkasnapa. -punkt (fysiol.) kylmäpiste. -rysning kylmän-, vilun|väre; ~ar vilunväreet; hon genomilades av ~ar hän tunsi vilun| väreitä, (-)puistatuksia. -våg pakkasaalto. kölhala I tr 1. (mer.) kallistaa laiva kyljelleen (pohjasta) korjattavaksi. 2. (hist. rng.) hilata (esim. karannutta merimiestä) laivan alitse, -halning 1. laivan kallistaminen. 2. vrt. ed. 2.

köln|a -an -or mallassauna; kuivaamo, kuivaushuone.

köl||rum (mer.) köliruuma. -sträckning kölin asettaminen paikoilleen, -svin (mer.) kelsi, sikopalkki. -vatten vanavesi, kön -et - sukupuoli.

kön||lig -t suvullinen, -lös -t suvut on; ^ fortplantning suvuton lisääntyminen, -löshet suvuttomuus, köns||bestämning sukupuolen määrittäminen. -cell sukusolu, -delar pl sukupuolielimet. -drift sukuvietti. -hormon sukupuolihormoni. -liv sukupuolielämä, -mo-g|en -et -na sukukypsä, sukupuolikuntoi-nen. -organ sukupuolieli|n,

-met. «sjukdom sukupuolitauti, -umgänge sukupuoliyhteys.

köp -et - osto; på öppet ~ avonaisella kaupalla; göra ett gott ~ tehdä hyvät kaupat; få på rset saada kaupanpäällisiksi; ge på ~et antaa kaupanpäällisiksi; till på rset vielä lisäksi; vrt. ed.; vid rs av helt parti ostettaessa koko erä. köp|a II2 tr ostaa, ngt av ngn jtk jltk, för jllk (summalla); ~ sig ngt ostaa itselleen; den som -er dyrt, -er billigt paras tulee sittenkin halvimmaksi; ~ ett vittne ostaa, lahjoa todistaja; önskas ~ (san.) halutaan ostaa; ~ grisen i säcken ostaa sika säkissä;

' hem ostaa (itselleen); ~ upp ostella; ^ upp sina pengar panna kaikki rahansa ostoihin; ^ ut en delägare lunastaa osakas, yhtiötoveri liikkeestä, köpare -n ostaja; vi ärrstill., me ostamme, köpe||avtal kauppasopimus, -brev kauppakirja. -kontrakt ks. -avtal. Köpenhamn npr Kööpenhamina, k^are, k~sk -t kööpenhaminalainen, köpenskap -en kaupan|teko, -pito. köpe||skilling -en, -summa -n kauppasumma, köping -en -ar kauppala, köp||kraft ostovoima, -kraftig -t ostokykyi-nen. -kurs ostokurssi. -lust ostohalu, -lyst|en -et -na ostohaluinen. -man kauppias. -mannabanan: gå ~ ruveta liike-miehenuralle. -order ostomääräys. -slagan kaupanhieronta; tinkiminen (m. kuv.). -slå V itr tinkiä (m. kuv.), om jstk, mcd

) — köra

jnk kanssa, -slående tinkiminen (m. kuv.). -stark -t osto [voimainen, -kykyinen, -strejk ostolakko, -tvång ostopakko.

1. kör (k-) -en -er (laulu)kuoro; i rs kuorossa.

2. kör (ts-): i ett ~ yhteen menoon, yhtä painoa, yhtä kyytiä.

kör|a II1 I. itr, tri. ajaa; kör! antaa mennä! kör (mig) till stationen! kyyditkää (viekää minut) asemalle! han kör bra hän ajaa hyvin; det är inte lätt att ~ på den här trånga gatan tällä ahtaalla kadulla ei ole helppo ajaa; ^ på dieselolja kulkea, ajaa dieselöljyllä; vi kör för fullt (för full maskin) meillä tehdään työtä täyttä vauhtia (j. täydellä höyryllä); kör i vind! kör för det! olkoon menneeksi; läraren kör för mycket med eleverna opettaja vaatii oppilailtaan liikaa; hon kör alltid med sin teori hän vatvoo aina omaa teoriaansa; <—' (en) bil ajaa autoa; filmen har -ts tre månader filmiä on näytetty kolme kuukautta; ^ en häst ajaa hevosta; ^ en omväg ajaa kiertotietä, tehdä mutka; vilken väg skall vi mitä tietä (meidän on ajettava?) aiotaan ajaa? ~ timmer vedättää hirsiä; rs ngn på porten ajaa ulos ovesta, (j.) pellolle; ~ barnen i säng ajaa, komentaa lapset vuoteeseen; ^ fingrarna genom håret haroa sormillaan tukkaansa; ^ handen i fickan panna käsi taskuunsa; ^ huvudet i väggen (kuv.) iskeä päänsä seinään; kniven i bröstet på ngn (på sig) iskeä puukko jnk rintaan (omaan rintaansa). 2. saada tutkinnossa reput. II. (pain. part.): ~ av vägen luisua tieltä syrjään; ^ av ngn från bussen heittää jk ulos linja-autosta; tåget -de av honom båda benen juna katkaisi häneltä molemmat jalat, ajoi molemmat jalat poikki; ~ bort a) kuljettaa, vedättää pois; ajaa pois, ulos, pelotella, hätistää tiehensä; ~ bort ngn antaa potkut (toimesta); b) lähteä ajamaan; ~ dit ajaa sinne; ^ efter a) itr lähteä ajamaan jnk jälkeen; b) tr lähteä jtk noutamaan (autolla, rattailla, reellä); rs emot en sten (ett staket) ajaa kiveen, kiveä vasten (aitaa vasten); rs fast jäädä, juttua kiinni; han har -t fast hän on juuttunut, jäänyt, tarttunut kiinni; (kuv.) hän ei pääse sen pitemmälle; underhandlingarna har -t fast neuvottelut ovat joutuneet kuolleeseen kohtaan; ^ fast på de starka verben takertua vahvoihin verbeihin; vahvat verbit tekevät tenän; ^ fel ajaa väärään; ^ fram a) itr ajaa esiin; bilen -de fram till trappan auto ajoi portaiden eteen; b) tr vedättää; työntää eteenpäin; ^ fram, hakan työntää leukaa eteenpäin;körare -

~ förbi ajaa ohi, ngn (ngt) jnk (jnk paikan) ohi; tåget -de förbi signalen juna ajoi opasteen ohi; före (förut) ajaa edeltä(päin); ~hem itr ajaa kotiin; tr: ~ hem ngn lähettää jk kotiin, ngt ajaa (vedättää, kuljettaa) kotiin; ^ i ngn ngt ahtaa jhk ruokaa tms.; ^ i ngn kunskaper päntätä tietoja jnk päähän; ^ igenom itr ajaa jstk läpi; ^ igenom staden ajaa läpi, halki kaupungin; ~ ihjäl ngn ajaa jk kuoliaaksi; ~ ihop a) tr ajaa, syytää, mättää kokoon, kasaan; b) törmätä yhteen; det har -t ihop sig för mig tästä en enää pääse eteenpäin; ^ in a) itr ajaa jhk, tiettyyn paikkaan; in på ett sidospår ajaa sivuraiteelle; b) tr ajaa jk jhk; ^ in ngn till staden kyyditä kaupunkiin; ^ in hö ajaa heiniä latoon; ^ in en försening ottaa kiinni myöhästyminen; ^ in en ny bil ajaa kuntoon uusi auto; ~ in bilen i garaget ajaa auto vajaan; ^ iväg itr lähteä ajamaan; tr ajaa jk pois, tiehensä; ^ ned a) itr ajaa alas (päin); ^ ned ngn till

stationen kyyditä asemalle; b) tr: ~ ned från stegen ajaa (käskeä) jk tikapuilta maahan; ^ ned en påle i jorden ajaa, juntata paalu maahan; e) rfl. ~ ned sig på isen pudota jäihin; ^ om ngn sivuuttaa jk, ajaa jnk ohi; ^ omkull ajaa kumoon; ~ omkull med cykeln (på cykel) kaatua polkupyörällä ajaessaan; ~ på a) itr ajaa nopeammin, edelleen; kör på hara! antaa mennä vain! b) tr: ~ på ngn ajaa jnk päälle, yhteen toisen kanssa; ^ på asfalt på vägen levittää tielle asfalttia; ~sönder ajaa rikki, pilalle; han har-t sönder bilen (staketet) hän ajoi (on ajanut) rikki auton (säleaidan); ~ sönder en väg ajaa tie rikki, pilalle; kör tilli no olkoon sitten! minusta nähden! ^ tillbaka itr, tr ajaa takaisin; ~ undan a) itr (itse) ajaa pois tieltä, tehdä tilaa, tehdä tietä; b) tr ajaa, karkottaa pois; kuljettaa, vedättää pois; ~Upp a) itr ajaa jnnk ylös, ylöspäin; ajaa koeajo (ajokortin saamiseksi); bilen -de upp till kyrkan auto ajoi kirkolle (kirkon eteen) (asti); b) tr: ~ upp ngn ursängen ajaa, hätistää ylös vuoteesta; ~ ut a) itr lähteä ajamaan pois jstk; b) tr: ~ ut (varor) kuljettaa, vedättää (tavaroita); ~ ut ngn heittää, ajaa ulos (ovesta), pellolle; ^ ut korna på ängen ajaa lehmät niitylle; tåget -de över bron juna porhalsi, ajoi sillan yli; bilen -de över barnet auto ajoi lapsen yli, päälle, körare -n - ajaja, ajomies; (mtr.) tuulenpuuska; du får ge honom en sinun täytyy hoputtaa (hätistää, patistaa) häntä, kör||bana ajotie, -bar -t ajokelpoinen, ajokunnossa. -förbud ajokielto, -hastighet

ajonopeus, -kort ajokortti.-kortsprov ajo-korttikoeajo. körning -en ajaminen, kör||riktning ajosuunta, -riktningsvisare

(aut.) suunnanosoitin, suunta|viitta, -valo. körsbär kirsikka.

körsbärs||brännvin kirsikkaviina. -kärna kirsikanluu. -rö|d -tt kirsikanpunainen. -saft kirsikkamehu. -sylt kirsikkahillo. -trä (puus.) kirsikkapuu, -träd (kasvava) kirsikkapuu.

kör||skicklighet ajotaito, -skola autokoulu, körsl|a -an -or ajo, ajotyö(t), vedätys. körsnär (ts-) -en -er turkkuri, körsven ajomies, hevosmies, kuski, körsång (k-) kuorolaulu, kört|el (ts-) -eln -lar (an.) rauhanen, -aktig -arta|d -t rauhasen tapainen, kaltainen, -sjukdom rauhassairaus. kör||tid ajoaika, -trafik ajoliikenne, körvel (ts-) -n (ksv.) kirveli, körväg ajotie; det är en kvarts ~ (sinne)

on neljännestunnin ajomatka, kött -et liha; malet ~ jauheliha; hans eget ~ o. blod (kuv.) hänen oma lihansa ja verensä; en varelse av ~ o. blod olento, joka on lihaa ja verta; få ~ på benen ruveta lihomaan; sätta ^ på benen (kuv.) kuvailla yksityiskohtaisesti ja eloisasti, -affär lihakauppa, -aktig -1, -arta|d -t lihan kaltainen, -ben (lihainen) luu (jossa lihariekaleita). -besiktning lihantarkastus. -besiktningsbyrå lihantarkastuslai-tos. -bit lihapala, -bulle lihapyörykkä. -diet liharavinto, -ed mehevä kirous, -extrakt lihamehuste. -färga|d -t lihanvärinen. -färs (keit.) lihamureke. -gryt|a lihapata; sitta vid maktens -or istua vallan makeudessa, lihapatojen ääressä, köttig -t -are lihakas.

kött||klubba lihakurikka. -konserv -en -er

lihasäilyke, -kontroll lihantarkastus, -kvarn lihamylly. -lös -t lihaton. -mat liharuoka, -rätt (keit.) liharuokalaji. -skiva lihaviipale. -slamsa lihariekale. köttslig -t 1. lihallinen, ruumiillinen; min bror lihallinen veljeni. 2. lihallinen, aistillinen; ^ lusta lihanhimo, kö tt|| soppa lihakeitto, -spad lihaliemi, -stycke lihapala, -sår (lääk.) lihashaava. -yxa lihakirves. -ätande I. (a. tpm.) lihaa syövä. II. -t: minska på vähentää lihansyöntiä, -ätare lihansyöjä.

L

1 (kirj.) 1, L.

1. labb -en -ar 1. koura, kämmen. 2. (hylkeen) evä, (karhun ym. el.) käpälä.

~ förbi ajaa ohi, ngn (ngt) jnk (jnk paikan) ohi; tåget -de förbi signalen juna ajoi opasteen ohi; före (förut) ajaa edeltä(päin); ~hem itr ajaa kotiin; tr: ~ hem ngn lähettää jk kotiin, ngt ajaa (vedättää, kuljettaa) kotiin; ^ i ngn ngt ahtaa jhk ruokaa tms.; ^ i ngn kunskaper päntätä tietoja jnk päähän; ^ igenom itr ajaa jstk läpi; ^ igenom staden

ajaa läpi, halki kaupungin; ~ ihjäl ngn ajaa jk kuoliaaksi; ~ ihop a) tr ajaa, syytää, mättää kokoon, kasaan; b) törmätä yhteen; det har -t ihop sig för mig tästä en enää pääse eteenpäin; ^ in a) itr ajaa jhk, tiettyyn paikkaan; in på ett sidospår ajaa sivuraiteelle; b) tr ajaa jk jhk; ^ in ngn till staden kyyditä kaupunkiin; ^ in hö ajaa heiniä latoon; ^ in en försening ottaa kiinni myöhästyminen; ^ in en ny bil ajaa kuntoon uusi auto; ~ in bilen i garaget ajaa auto vajaan; ^ iväg itr lähteä ajamaan; tr ajaa jk pois, tiehensä; ^ ned a) itr ajaa alas (päin); ^ ned ngn till stationen kyyditä asemalle; b) tr: ~ ned från stegen ajaa (käskeä) jk tikapuilta maahan; ^ ned en påle i jorden ajaa, juntata paalu maahan; e) rfl. ~ ned sig på isen pudota jäihin; ^ om ngn sivuuttaa jk, ajaa jnk ohi; ^ omkull ajaa kumoon; ~ omkull med cykeln (på cykel) kaatua polkupyörällä ajaessaan; ~ på a) itr ajaa nopeammin, edelleen; kör på hara! antaa mennä vain! b) tr: ~ på ngn ajaa jnk päälle, yhteen toisen kanssa; ^ på asfalt på vägen levittää tielle asfalttia; ~sönder ajaa rikki, pilalle; han har-t sönder bilen (staketet) hän ajoi (on ajanut) rikki auton (säleaidan); ~ sönder en väg ajaa tie rikki, pilalle; kör tilli no olkoon sitten! minusta nähden! ^ tillbaka itr, tr ajaa takaisin; ~ undan a) itr (itse) ajaa pois tieltä, tehdä tilaa, tehdä tietä; b) tr ajaa, karkottaa pois; kuljettaa, vedättää pois; ~Upp a) itr ajaa jnnk ylös, ylöspäin; ajaa koeajo (ajokortin saamiseksi); bilen -de upp till kyrkan auto ajoi kirkolle (kirkon eteen) (asti); b) tr: ~ upp ngn ursängen ajaa, hätistää ylös vuoteesta; ~ ut a) itr lähteä ajamaan pois jstk; b) tr: ~ ut (varor) kuljettaa, vedättää (tavaroita); ~ ut ngn heittää, ajaa ulos (ovesta), pellolle; ^ ut korna på ängen ajaa lehmät niitylle; tåget -de över bron juna porhalsi, ajoi sillan yli; bilen -de över barnet auto ajoi lapsen yli, päälle, körare -n - ajaja, ajomies; (mtr.) tuulenpuuska; du får ge honom en sinun täytyy hoputtaa (hätistää, patistaa) häntä, kör||bana ajotie, -bar -t ajokelpoinen, ajokunnossa. -förbud ajokielto, -hastighet

-labb lab

ajonopeus, -kort ajokortti.-kortsprov ajo-korttikoeajo. körning -en ajaminen, kör||riktning ajosuunta, -riktningsvisare

(aut.) suunnanosoitin, suunta|viitta, -valo. körsbär kirsikka.

körsbärs||brännvin kirsikkaviina. -kärna kirsikanluu. -rö|d -tt kirsikanpunainen. -saft kirsikkamehu. -sylt kirsikkahillo. -trä (puus.) kirsikkapuu, -träd (kasvava) kirsikkapuu.

kör||skicklighet ajotaito, -skola autokoulu, körsl|a -an -or ajo, ajotyö(t), vedätys. körsnär (ts-) -en -er turkkuri, körsven ajomies, hevosmies, kuski, körsång (k-) kuorolaulu, kört|el (ts-) -eln -lar (an.) rauhanen, -aktig -arta|d -t rauhasen tapainen, kaltainen, -sjukdom rauhassairaus. kör||tid ajoaika, -trafik ajoliikenne, körvel (ts-) -n (ksv.) kirveli, körväg ajotie; det är en kvarts ~ (sinne)

on neljännestunnin ajomatka, kött -et liha; malet ~ jauheliha; hans eget ~ o. blod (kuv.) hänen oma lihansa ja verensä; en varelse av ~ o. blod olento, joka on lihaa ja verta; få ~ på benen ruveta lihomaan; sätta ^ på benen (kuv.) kuvailla yksityiskohtaisesti ja eloisasti, -affär lihakauppa, -aktig -1, -arta|d -t lihan kaltainen, -ben (lihainen) luu (jossa lihariekaleita). -besiktning lihantarkastus. -besiktningsbyrå lihantarkastuslai-tos. -bit lihapala, -bulle lihapyörykkä. -diet liharavinto, -ed mehevä kirous, -extrakt lihamehuste. -färga|d -t lihanvärinen. -färs (keit.) lihamureke. -gryt|a lihapata; sitta vid maktens -or istua vallan makeudessa, lihapatojen ääressä, köttig -t -are lihakas.

kött||klubba lihakurikka. -konserv -en -er

lihasäilyke, -kontroll lihantarkastus, -kvarn lihamylly. -lös -t lihaton. -mat liharuoka, -rätt (keit.) liharuokalaji. -skiva lihaviipale. -slamsa lihariekale. köttslig -t 1. lihallinen, ruumiillinen; min bror lihallinen veljeni. 2. lihallinen, aistillinen; ^ lusta lihanhimo, kö tt|| soppa lihakeitto, -spad lihaliemi, -stycke lihapala, -sår (lääk.) lihashaava. -yxa lihakirves. -ätande I. (a. tpm.) lihaa syövä. II. -t: minska på vähentää lihansyöntiä, -ätare lihansyöjä.

L

1 (kirj.) 1, L.

1. labb -en -ar 1. koura, kämmen. 2. (hylkeen) evä, (karhun ym. el.) käpälä.

2. labb -en -ar (el.) kihu, (ent.) räiskä. labbis (tpm.): ett ~ (yliopp. j.) laboratorio, »labbis».

lab|er -ert -rare (mer.): ~ vind (verraten) heikko tuuli, labial I. -t huuli-, labiaali-. II. -en -er (fon.) huuliäänne. labil -1 -are epävarma, horjuva; jämviktsläge (fys.) epävakaa tasapaino; <^t humör vaihteleva mieliala, labilitet -en horjuv(ais)uus, epävakaisuus, laborant -en -er laborantti, kokeilija, laboration -en -er kokeilu, laborointi; vrt, seur.

laborationsövning käytännöllinen harjoittelu laboratoriossa, laborator -n -er (-tu:rer) laboraattori, laboratorion johtaja; kokeilu|neuvoja, -ohjaaja.

laboratQri|um (-tu:) -et -er laboratorio, laborera I itr tehdä tieteellistä työtä laboratoriossa; ^ med ngt työskennellä, puuhata jssk töissä; ^ med stora summor (stora svårigheter) liikutella suuria summia (olla, kamppailla suurissa vaikeuksissa).

labyrjnt -en -er sokkelo|käytävä, -rakennus; (an.) sokkelo, labyrintisk -t sokkeloinen; sotkuinen, selvittämätön, lack -ety -en -, -er (mlv.) lakka; (sinetti)-lakka.

1. lacka I tr 1. ~ (ihop) sinetöidä, lakata (m. joululahjoja). 2. (mlv.) lakata, vernissata.

2. lacka I itr: svetten av honom hän on yltä päältä hiessä; han arbetar så att svetten r^r av honom hän tekee työtä, raataa hiki hatussa, niin että hiki tippuu.

3. lacka I itr: det ~r mot jul joulu lähestyy, on ovella.

lackera I tr (mlv.) lakata, vernissata, lackering -en (mlv.) lakkaus, lackeringsverkstad (mlv.) lakkaamo. lack||fernissa (mlv.) lakkavernissa, kiilto-

öljy. -färg -en lakkamaali. lackmus -en (kem.) lakmus. -papper (kern.)

lakmuspaperi. läckning -en 1. lakkaaminen, sinetöiminen.

2. (mlv.) lakkaaminen, lack||sigill (lakka)sinetti. -sko kiiltonahkakenkä. -stång lakkapuikko. -viol (ksv.) Erysimum eheiri) kultalakka. lad|a -an -or läto, vaja. ladda I tr ladata, panostaa, (shk.) varata; ~ en kamera panna valokuvauskoneeseen (uusi) filmi; vara med energi uhkua (työ)tarmoa; vara med ideer (olla)

pää täynnä uusia aatteita; det rådde en ~d atmosfär ilmapiiri oli sähköinen, ki-

reä; ~ om ladata uudelleen; ^ upp (fys.) ladata, varata; (kuv.) varustautua (hyvin); ^ ur sig ngt (kuv.) purkaa jtk itsestään, sisästään, purkaa sisuaan, laddflaska (shk.) Leidenin pullo, kondensaattori.

laddning -en lataaminen, (shk,) varaaminen; ~ar lasti, panos; en ~ böcker (starkvaror) kokonainen lasti kirjoja (väkeviä, j. viinaksia), laddnings||förmåga, -kapacitet latauskapa-sitanssi. sähkönvaraamiskyky. -station (akkujen) varausasema. ladd||stake, -stock (amp.) latasin, laastikku. la(du)gård navetta, läävä. la(du)gårds||besättning karjakanta, -dorr navetanovi, -länga navettarakennus (rivi), lafs -et (j.) hutilointi; velttous, vetelyys, lafsa I itr löntystellä; hutiloida; vetelehtiä, lafsig -t -are hutiloiva, hutilus; vetelä, veltto.

1. lag -en neste, liuos; suola-, sokeri|liuos.

2. lag -et - 1. kerros. 2. joukko, seura, porukka; (ryyppy)seura; (urh.) joukkue; työ|porukka, -roikka; glatt ^ iloinen, hilpeä seura; bryta ^et lähteä pois seurasta, olla seuranpettäjä; gå ^et runt kiertää ympäri koko seuran; ge sig i ~ med ngn lyöttäytyä yksiin jnk kanssa; ha ett ord med i ~et olla omasta puolestaan sana sanottavana; över ~ kauttaaltaan, kaikki tyynni, poikkeuksetta; bjuda över r^ tarjota koko joukolle, koko seuralle. 3 .i (ur) ~ kunnossa, järjestyksessä (epäkunnossa); i längsta ~et aika kauan, pitkälti; i minsta ~et varsin vähän, varsin niukalti; i senaste ~et viime hetkessä; göra ngn till

tehdä jllk mieliksi; vara ngn till olla jnk mieliksi; vid det <^et siihen aikaan; vid det här >—et tällä haavaa, tällä

hetkellä; här (där) vid ~ tässä (siinä) suhteessa; tällöin, silloin.

3. lag -en -ar laki, oikeus, om vrt, seur., r^en om energins ojörstörbarhet (fys.) energian häviämättömyyden laki; gällande (skriven) ~ voimassa oleva (kirjoitettu) laki; det är ^ att sellainen on laki että; läsa ~en för ngn (j.) lukea lakia jllk, läksyttää jtk; din vilja är min <—' sinun tahtosi on minulle laki; nöden har ingen ~ hätä ei lue lakia; enligt ^ lain mukaan; i ~ förbjudet laissa kielletty; i ~ens namn lain nimessä.

1. laga (a. tpm.) laillinen; ~ förfall laillinen este; vinna ^ kraft saavuttaa lain voima; äga ~ kraft olla voimassa; i ~ tid määräajan kuluessa; i ~ form o. inom ~ tid laillisessa muodossa ja määräaikaan.

2. laga I I. tr 1. ~ (tili) valmistaa; (Suom. r.) låta ~ teettää; låta >—' en päls teettää

348(laitattaa) turkki; ^ mat valmistaa, laittaa ruokaa; ~ middag laittaa päivällinen; hon r^r god (bra) mat hän laittaa (valmistaa) hyvää ruokaa; kunna ~ en god pannkaka (soppa) (m.) hän laittaa, paistaa hyviä pannukakkuja (keittää oivallisia keittoja, liemiruokia); ~d mat laitettu, valmistettu ruoka, 2. korjata, paikata, parsia, (j.) laittaa. II, itr: ~ att tehdä (asettaa) niin että. III. rfl. ~ sig bort (i väg, undan) laittautua pois (tiehensä, matkoihinsa, pois tieltä, pois alta); ^ dig i väg! korjaa luusi! nu måste f ag ~ mig i ordning o. gå nyt minun pitää laittaa itseni kuntoon ja lähteä, lagakraftvunn|en -et -a lainvoiman saanut, lagarbete yhteistyö; us. tutkijoiden yhdessä suorittama työ, teamwork. lag||balk lainkaari. -beredning lainvalmistelu; ~en lainvalmistelukunta, -bestäm|d -t lakimääräinen, -bestämmelse lain määräys. -bok lakikirja, -brott lainrikkomus; begå ~ rikkoa lakia, -brytare -n -lainrikkoja. -bud lainmääräys. -bund|en -et -na lainalainen. -bundenhet lainalaisuus, lag|d -t: han är ~ för (åt) ngt hänellä on

taipumuksia, kykyä jhk. lagenlig -t lainmukainen, laillinen,

1. lag|er -ret -1. varasto, varastohuoneisto; ^ av järnvaror rautatavaravarasto; inneliggande ~ (hetken) varasto; från -ret (suoraan) varastosta; sälja från ~ myydä varastosta; på ~ varastossa; vi har på ~ meillä on (tällä hetkellä) varastossa; ligga på ^ olla varastossa; lägga på ~ panna varastoon. 2. (m. geol., kuv.) kerros; de breda -ren i samhället laajat kansankerrokset. 3. (tkn.) laakeri.

2. lag|er -em -rar (ksv.) laakeri; skörda -rar (kuv.) niittää, voittaa laakereita; vila på sina -rar levätä laakereillaan.

3. lager -n varasto-olut.

lager|| arbetare varasto työläinen, -behållning varastojäännös. -blad (mst.) laake-rinlehti. -bok (kirjnp.) varastokirja. -bokhållare varastokirjanpitäjä. lager||bär laakerinmarja. -bärsblad ks. lagerblad.

lager||ehef -en, -föreståndare -n varastonhoitaja. -inventering varaston inventointi, lager||krans laakeriseppele, -kransa I tr seppelöidä laakerein, laakeriseppeleellä, -krönt laakerein seppelöity, lagerlokal varastohuoneisto. lagerträd (ksv.) laakeripuu. lager||utrymme varastotila, -vara varasto-tavara. -öl varasto-olut, lag||fara IV2 tr laillistaa; ^ med en fastighet huudattaa kiinteistö laissa (oikeudessa); -far|en -et -na lainoppinut, -fart laillistus;

nen — lagra Iagr

'—' av fast egendom lainhuudatus; söka ~ hakea laillistusta; huudattaa (kiinteistö). -fartsbevis lainhuudatustodistus. -fång|en -et -na laillisesti saatu, hankittu; lakisaantoinen. -fästa II2 tr laillist(utt)aa, vahvistaa laissa (oikeudessa), -föra II1 tr vetää oikeuteen, panna syytteeseen, för jstk. -förslag lakiehdotus, lagg -en -ar (keit.) 1. a) paistinpannu; b) vohveliraudat; en ^ våfflor vohvelierä. 2. a) uurre; laita; b) kimpi. -kärl puuastia, lagisk -t lainomainen, lain kirjaimesta

kiinni pitävä, lagkapten (urh.) joukkueen kapteeni, lag||karl lakimies, -klok -t lainoppinut, lagledare (urh.) joukkueen johtaja, laglig -t -are laillinen, oikeuden-, lain|-mukainen; vidta ~a åtgärder ryhtyä laillisiin toimenpiteisiin, mot ngn jtk kohtaan, vastaan, lagligen (adv.) laillisesti; ~ skydda]d -t

lailla suojattu, laglighet -en laillisuus, lag||lott laillinen osa, lakiosa, -lydig -1 lainkuuliainen. -lös -t laiton, -löshet laittomuus. -man (hist.; arv.) laamanni, lagning -en -ar 1. korjaus, paikkuu, laitos. 2. (keit.) (ruoan)laitto, (-)valmistus; lämna ngt till ~ jättää jtk korjattavaksi, (j.) laitettavaksi, lagom I. (adv.) sopi|vasti, -van; kohtalaisesti,

kunnollisesti; ^ stekt juuri parhaiksi paistunut,-ettu;~s£or (varm) (juuri) sopivan iso (lämmin); vattnet är ~ varmt (kallt) vesi on sopivan (j, parahultaisen) lämmintä (kylmää), niin lämmintä (kylmää) kuin pitääkin; det var så ~ trevligt hos dem (iv.) eipä heillä olo ollut liialla hauskuudella pilattu; dricka (äta) ~ juoda, syödä kohtuullisesti; skrik älä huuda (noin) kovasti! turha nyt enää huutaa! II. (a. tpm.) kohtalainen, riittävä; oikea, sopiva, sovelias; kohtuullinen; på ~ avstånd sopivan, kohtalaisen matkan päässä; i ~ tid oikeaan aikaan, ajoissa; ej jör stark utan > —' värme ei liian kova vaan kohtalainen lämpö; det är för mig se on juuri oikein, se sopii minulle; arvodet är ~ palkkio on kohtuullinen;skon är~ åt mig kenkä sopii minulle; steken är alldeles ~ paisti on juuri parhaiksi paistunut läpi; tyget är just ~ till en blus kangas riittää juuri parhaiksi puseroon; det var just ~ åt er att (iv.) oli teille parhaiksi (aivan oikein) että. III. (s.) ^ är bäst kohtuus kaikessa; det rätta (gyllene) ~ kultainen keskitie, (iv.) pyhä keskinkertaisuus, lagparagraf lakipykälä, lagra I I. tr varastoida; vrt. ~d. II. rfl. ~ sig (m. geol.) kerrostua.

lagra|d -t varastoon, kerroksiin pantu; varastossa kypsynyt, »tekeytynyt»; ks. lagra.

lagring 1. kerrostus, kerroksiin pano. 2.

(geol. ym.) kerrostuma, lagringskostnader varastoimiskustannuk-set.

lag||rum lainkohta, lakipykälä, -samling lakikokoelma.

lagseger (urh.) joukkuevoitto. lag||skipning lainkäyttö, -språk lakikieli, -stadga|d -t lain säätämä, lakisääteinen, -stiftande (a. tpm.) lakiasäätävä; ^ makt lakiasäätävä valta, -stiftare -n - lainsäätäjä. -stiftning lainsäädäntö, -stridig -t lainvastainen, -stridighet laittomuus, lainvastaisuus. -söka II2 tr (Iak.) periä, velkoa; ^ ngn jör ngt periä jltk jtk (saatavaa) oikeuden jkautta. -tima: ^ riksdag lakimääräiset, määräaikaiset, varsinaiset valtiopäivät, -tolkning lain|tulkinta, -selitys, lag tävlan (urh.) joukkuekilpailut; (plkp.

m.) joukkueajo(t). lagun -en -er (mnt.) laguuni, rantajärvi. lag|jutskott (valt.) lakivaliokunta, -vigd: min parempi puoliskoni, -vrängare lainvääristelijä; (halv.) asianajaja, lagård ks. ladugård.

lag||ändring lainmuutos, -överträdelse lainrikkomus.

laka I tr laimentaa; liottaa, vesittää, lakan -et - lakana, hursti; raiti; vit som ett~ kuolonkalpea, kalmankalpea; ligga mellan ~ olla, maata vuoteessa, lakans||lärft lakana-, raiti|palttina. -påse peitepussi.

1. lake -n liuos; salt~ suolavesi.

2. lak|e -en -ar (kai.) made, matikka. lak$j -en -er lakeija; (kuv.) nöyristelijä,

matelija, lakonisk (-u:) -t lakoninen, lakonjsm lakonisuus, lakrits -en lakritsi, -båt (veneenmuot.) lakritsimak. -stång lakritsipuikko. lakun -en -er luukku; aukkokohta, tyhjä paikka.

lalla I tr, itr soperrella, lallattaa. lam (-a:) -t -are halvautunut, rampa, veltto; laimea (m. kuv.); lamassa (oleva).

1. lam|a -an -or (el.) laama.

2. lama -n, -t (vaat.) laama (kangas).

3. lam|a -an -aer, -or lama, tiibettil. munkki. -kloster lamaluostari.

lamé -n -er (vaat.) lamee, lameekangas

(loimissa t. kuteissa metallilankoja). lamell -en -er lamelli, ohut liuska, viiluke, sälö. -formig -t lamellin, levyn muotoinen, -hus (rak.) lamellitalo, kaitiotalo. -koppling (tkn.) levykytkin. -trä lamellipuu.

lamhet rampuus; voimattomuus, hervottomuus; velttous; laimeus. lamm -et - (lampaan) karitsa, vuona; litet ~ pikku karitsa; from som ett ~ lauhkea kuin lammas; Guds ~ Jumalan karitsa, lamma I itr karitsoida, vuonia, lamm||kotlett (keit.) lampaankyljys. -kött lampaanliha, -sadel (keit.) lampaansatula. -skinn lampaan-, karitsan|nahka, -skinnsmössa karitsannahkalakki. -stek lampaan-, karitsan |paisti. -ull karitsanvilla(t). -unge pikku

karitsa, pikku vuona; vara dödens ~ olla auttamattomasti kuoleman oma.

lamp|a -an -or lamppu, lampborste lamppuharja, lampett -en -er lampetti, lampun-, kynttilän |pidike; kynttiläkilpi. lamp||fot lampunjalka, -glas lampunlasi, -hållare (shk.) lampun|istukka, -pidin, -kupa lampunkupu, -sken lampunvalo. -skärm lampunvarjostin, lamj|slag|en -et -na lamaantunut, lamassa; ^ av skräck pelosta lamaantunut, -slå V tr lamauttaa; (kuv. m.) lamaannuttaa, land -et länder (mnt., m. pieni maapala) maa; trädgårds~ puutarhamaa, sarka; det förlovade (heliga) ~et luvattu (pvhä) maa; drömmens (längtans) ^ unelmien (kaipuun) maa; fruktbart hedelmällinen maa; se hur ~et ligger katsoa miten (millä kannalla) asiat ovat; vara från ~et olla (kotoisin) maalta, maaseudulta; från alla världens länder kaikista maailman maista, kaikilta maailman kulmilta; sätta i n+j (mer.) laskea maihin; här i ~et omassa (meidän) maassamme; i främmande ~ vieraissa maissa, ulkomailla; gå i r^ mennä maihin; gå i ^ med ngt pystyä jtk tekemään, saada jtk tehdyksi, suoriutua jstk; vara i ~ olla maissa; inom ~et meillä, meidän maassamme; inåt r^et sisämaahan päin; ligga inåt ~et olla sisämaassa, sisämaahan päin; på torra ~et kuivalla maalla; bo på <~^et asua maa(seudu)lla; (kesällä) olla maalla, kesälomalla; till o. sjöss maalla ja merellä; maitse ja meritse; jörvisas ur r^et joutua karkotetuksi maasta; utom ~et ulkomailla, landa I itr (mer.) laskea maihin, rantaan;

(Int.) laskeutua maahan, landamären pl: inom våra ~ meidän maassamme; inom Finlands ~ Suomen rajojen sisällä, (run.) Suomen niemellä, land||avträdelse maanluovutus, -backe: på kuivalla maalla; lujalla, kiin-

teällä maakamaralla. -bris maatuuli, -djur (el.) maaeläin. -fast maassa kiinni oleva, -flygplan (Int.) maalentokone.

-fäste maatuki; (sillan) rantapatsas. «förbindelse maayhteys, -gräns maaraja, -gång 1. (mer.) ranta|porras, -lauta. 2. (j.) pitkä voileipä, -gångsförbud (mer., mer. s.) maihinmenokielto. -höjning (geol.) maankohoaminen, -karta kartta, -krabba (j.) maarapu. -känning -en (mer.) maantuntu(ma); pohjantuntu; få (ha) rs a) nähdä maamerkki; h) koskettaa pohjaan. -mina (sot.) maamiina, -märke (mer.) maamerkki, landning -en (mer.) maihin-, rantaan|tulo;

(Int.) lasku, maahantulo, landnings! |bana (Int.) laskurata. -däck (Int.) (lentotukialuksen) lento-, lasku|kan-si. -fyr (Int.) lento-, lasku(radio)| majakka, -hjul (Int.) lentokoneen pyörä, -plats satamapaikka; (mer.) laituri; (Int.) laskupaikka. -ställ (Int.) laskuteline, -tillstånd (Int.) laskeutumislupa, land||område maa-alue. -permission (mer.) rantaloma, -remsa maa|kaistale, -suikale, lands||arkiv maakunta-arkisto, -bygd maaseutu; på rsen maalla, maaseudulla; flykten från rsen maaltapako, -del maan osa, maan|paikka, -kulma, -fader maan isä. -fiskal (hist.) maaviskaali; (Ruots. läh.) nimismies.-flykt maanpako; gå i rs mennä, lähteä maanpakoon; leva i rs elää maanpaossa, maanpakolaisena, -flyktig -t maanpaossa oleva. -flykting -en -ar maanpakolainen, -förrädare maanpetturi. -förräderi maanpetos, -förrädisk -t maanpetoksellinen, -förvisa I tr karkottaa maasta, -förvisning -en maastakarkotus. -hövding maaherra, -hövding(s)residens maaherran|asunto, -asuinpaikka, landsida -n: från rsn maan puolelta, lands||kamp (urh.) maaottelu, -kamre-r(are) lääninkamreeri. -kansli läänin-kanslia. -kanslist lääninkanslisti. landskap -et 1. maakunta. 2. maisema;

(taid.) maisema(maalaus). landskapsmålare (taid.) maisemamaalari, landsjjknekt (hist.) palkkasoturi, huovi, nihti, -kommun maalaiskunta, -kyrka maalaiskirkko.

1. landslag (Iak., hist.) maa (n) laki.

2. landslag (urh.) maa(ottelu)joukkue, landslagsspelare (urh.) maaottelupelaaja. lands||man maanmies, (oma) kansalainen.

-manjnna oman maan kansalainen (nainen). -mål murre; kansankieli; toinen Norjan yleiskielistä, -målsforskning murretutkimus. -omfattande (a. tpm.) koko maan käsittävä. Landsorganisationen (Ruots. LO) ammattijärjestöjen keskusliitto (Suom. SAK).

andsort maaseutu; i rsen maaseudulla.

landsorts||bo maaseutulainen, maalainen, -mässig maalaismainen, -tidning maaseutu (sanoma)lehti. -upplaga maaseutu-painos.

lands||plåga maanvaiva, vitsaus, -skadlig -t maalle vahingollinen, -sorg maansuru, land||stiga IY1 itr nousta maihin, -stigning maihinnousu, -stigningsförsök mai-hinnousuyritys.

lands||ting maakäräjät, -tingsman maa-

käräjäin jäsen, land||storm (sot.) nostoväki. -stridskrafter

maasotavoimat. -strykare maankiertäjä, kulkuri, -sträcka maa, maantienoo. -ställe maapaikka, maatalo; kesähuvila, kesänviettopaikka, landsväg maantie.

landsvägs||bro maantiesilta, -riddare maankiertäjä, kulkuri, -tävling (plkp.) maantie | pyöräily, -ajo. landsända maan|kolkka, -kulma; tienoo, seutu.

land||sänkning maanaleneminen. -sätta II2 tr laskea maihin, maalle, -sättning -en maihinlasku. -transport maakuljetus, -tunga (kapea) niemi(maa), kannas; maa-kieleke. -vind maatuuli, -vinning (mnt.) vesijättö(maa), maatuma; (kuv.) saavutus, aikaansaannos, -väg: rsen är det minst 75 km maitse (maata myöten) matkaa on vähintään 75 km; fara rsen mennä, matkata maitse, landa -n -er landoo(vaunut), langa I tr antaa, ojentaa; myydä, (er.) salaa kaupata; ^ sprit myydä, kaupata salaa, »trokata» pirtua, langare -n - (pirtun) salakauppias, (j.)

pirtutrokari. lang$tt -en -er (nl.) langetti, pykä(pisto)-ompelu.

langning -en salakauppa, trokaus; ^ av sprit pirtun salakauppa, pirtutrokaus. langobg-rd-en -er (käns., hist.) langobardi(t). lank -en huono kahvi ym. juoma, »litku», lanolin -en, -et lanoliini, lans -en -ar peitsi; keihäs; bryta en rs för ngn (tav. kuv.) taittaa peistä jnk puolesta.

lansera I tr lähettää, päästää markkinoille, lans^tt -en -er (lääk.) lansetti, suikula-veitsi. -fisk (el.) suikulainen. -formig -t, -lik -t lansetin muotoinen, lansiär -en -er (hist. sot.) lansieeri, keihäs-ratsumies.

lant||adel maa-aateli, -arbetare maatyöläinen. -befolkning maalais väestö, -bo -n -(a)r maalainen, -brevbärare maalais-kirjeenkantaja. lånt||bruk maatalous, -brukare maanvilje-lijii.

.1lånt

lantbruks||elev maanviljelysopiston oppilas. -högskola maatalouskorkeakoulu, -möte maatalouskongressi. -skola maanviljelyskoulu. -utställning maatalousnäyttely.

lantegendom maatila, lantern|a -an -or lyhty, lånt| |folk maalais I väestö, -kansa, -försvar maa|sotajoukko, -voimat; maa-armeija, -gård maatila, -handel maalaiskauppa, -handlande -n, -handlare maakauppias, -hushåll maatalous, -junkare (m. halv.) maalaisjunkkari. lantlig -t -are maalaismainen, maalais-; (leik., halv.) maatiainen, -het maalais-maisuus.

lant||liv maalaiselämä, -lolla maalais j tollo, -tyllerö, -luft maaseudun ilma. -man maamies. -mannaförening maamiesseura, -mätare maanmittari, -mäteri-(e)t maanmittauslaitos). -mäteristyrelse maanmittaushallitus. -präst maalaispappi, -värn (sot.) nostoväki. lapa (-a:) I tr, itr latkia; katten mjölk kissa litkii maitoa, lapid^risk -t lapidaarinen; lyhyt, suppea, ytimekäs.

lapis -en (frm.) laapis, helvetinkivi.

1. lapp -en -ar (käns.) lappalainen, saamelainen.

2. lapp -en -ar tilkku, paikka; paperilip-punen; ^ på luckan (teat. j.) lappu luukulla, loppuunmyyty.

lapp||dräkt lappalaispuku. -hund lappalais-koira. -kvinna lappalaisnainen. -kåta lappalaiskota. lappländsk -t lappalainen, lappning -en paikkuu, lappri -t joutava, vähäpätöinen pikkuasia, lappsjuka lapintauti, islannintauti. lapp||skrivning (koul. Ruots.) (pieni, ylim.) luokka|kirjoitus, -koe. -skräddare (halv.) paikkaräätäli. lappsläde

ahkio, pulkka, lapp||täcke tilkkupeite. -verk töherrys, pa-tustus(työ), paikkatyö. lapsk -t -a lappalainen, lapin-; saamelainen.

lapsk|a 1. -an (kiel.) lapin kieli. 2. -an -or

lappalaisnainen. lapskojs -en (keit., er. mer.) lapskojs, lab-

kausi (liha- ja perunaruoka), lapsus -en -, -ar erehdys, hairahdus, kömmähdys.

largo (mus.) I. (adv.) largo, hitaasti ja leveästi. II. -t -n Largo-niminen sävellys t. sen osa.

larm -et 1. melu, hälinä, telminä. 2. hälytys; slå ~ hälyttää, suorittaa hälytys, larma I I. itr meluta, hälistä; ~nde me-

luisa, hälisevä. II. tr hälyttää, brandkåren palokunta.

larm||beredskap hälytysvalmius, -klocka hälytyskello, -signal hälytysmerkki.

1. larv -en -er I. (hnt. ym.) toukka. II. -en -ar ks. larver.

2. larv -et (j.) typeryys, mielettömyys, roska.

larva I itr tassutella, tepsutella; lörpöt-tää tyhjiä; ^ iväg taapertaa tiehensä, larv|er -ern -ar poikaressu. larvfötter pl (tkn., sot.) telaketjut; traktor

med ^ telaketjutraktori, larvig -t -are typerä; tylsä, vähämielinen. larvighet -en typeryys, tylsämielisyys. lasarett -et - sairaala, lasar^tts||fartyg (sot.) sairaalalaiva. -läkare sairaalan lääkäri, lasciv (-s-) -t -are kevytmielinen, rivo, irstas.

las era I tr (taid.) kuullottaa, maalata läpikuultavalla värillä, laseerata. lask -en -ar (tkn.) liitos, jatkos, limi-, liite|sauma, liitoskappale; (raut.) side-kisko.

laska I tr (tkn.) liittää, jatkaa (limitysten), lass -et - kuorma; ett ~ sand (hö) hiekka-kuorma (heinäkuorma); dra tyngsta ~et (kuv.) kantaa raskain kuorma, taakka, lassa I tr tehdä kuormaa, kuormata; ^ av purkaa kuorma (kuormasta); ^ på lastata, kuormata (ajoneuvoihin); ~ på ngn ngt sälyttää jtk jnk kannettavaksi (m. kuv.). lasso -n -er suopunki, lasso, lämsä. lass||tals, -vis kuormittain, kuormakau-palla.

1. last -en -er 1. (laiva- ym.) lasti; död ~ liikkumaton lasti; ~en förskjuter sig lasti siirtyy; inta ~ ottaa lastia; lossa '—'en purkaa lasti(aan). 2. taakka; falla (ligga) ngn tül ~ olla taakkana (vastuksina) jllk; låta ngt komma sig till ^ syyllistyä jhk.

2. last -en -er pahe, turmiollinen tapa; lättfan är alla ~ers moder (snl.) laiskuus on kaiken pahan alku ja juuri; att röka kan bli en ~ tupakointi voi kehittyä paheeksi; vara hemfallen åt en ^ (olla) paheeseen vaipunut, jnk paheen vallassa.

1. lasta I tr moittia, (vanh., juhl.) laittaa (vrt. kiittää t. laittaa).

2. lasta I I. tr lastata, ottaa lastia; ^ varor på ett fartyg lastata tavaroita laivaan, på en vagn kuormata vankkureihin, vaunuun; ^ o. lossa lastata ja purkaa; fartyget börjar ^ den . . laiva alkaa lastata sinä ja sinä päivänä, silloin ja silloin; sluta ~ päättää lastaus; fartyget 1 000 ton laiva lastaa, ottaa lastia 1 000 to;

vagnen 22 ton vaunuun voi kuormata (m.: suurin sallittu kuorma) 22 to; ~ med SjS O. lastata höyrylaiva 0:hon; fartyget rsr styckegods laiva lastaa kappaletavaraa; fartyget rsr för Hamburg laiva lastaa (tavaroita), ottaa lastia Hampuriin. II. (pain. part.): ^ av purkaa vaunusta (laivasta); ^ in ottaa lastia, lastata jhk, på ett fartyg laivaan; ^ om lastata uudelleen; lossa o. rs om purkaa ja lastata uudelleen; ^ på lastata, sälyttää, (aj. m.) kuormata; ~ ur purkaa (pois), lastageplats (-a:s-) lastauspaikka, lastbar -t -are paha, paheellinen, -het -en paheellisuus. last||bil kuorma-auto. -båt lastilaiva, rahtilaiva. -djur kuorma-, kanto|juhta, -emot-tagare lastin vastaanottaja, -fartyg ks. -

båt. -flak (aut.) (kuormaus)lava. -förmåga kanto-, kuormaus|kyky, (mer.) kantavuus. -förteckning lastiluettelo, -gammal -t ikivanha, loppuun kulunut, -kaj lastauslaituri. lastning -en lastaus; kuormaus; för rs med

SjS M. lastattavaksi höyryl. M:ään. lastnings||dag lastauspäivä. -hamn lastaus-satama. -kostnader lastauskustannukset. -plats lastauspaikka, -tid lastausaika. last rum (mer.) lastiruuma, -spår (raut.) lastausraiteet. -vagn kuormavaunu. -ån-gare lastihöyry. -åsna kuorma-aasi. lat -are laiska.

lata I rfl. ^ sig laiskotella, vetelehtiä jouten.

latent (fys., kem., val.) piilevä, piilo-,

kätkö-; latentti, later pl elkeet, eleet, käytös, »otteet»; uppträda med (utan) stora rs esiintyä vaa-teliaasti (vaatimattomasti), lateral I. -t sivulla oleva, sivu-; lateraalinen. II. -en -er (fon.) lateraali, laide-, si-vuau kko | äänne, lat||het laiskuus, -hund 1. laiskuri, vetelvs, vetelehtijä. 2. (apukeino) laiskankoira, viivapaperi. latin -et (kiel.) latina; lära sig rs opetella latinaa; på rs latinaksi; översätta från rs kääntää (suomentaa) latinasta. Latinamerika npr Latinalainen Amerikka. latinare -n - (koul.) latinanlukija. latinisera I tr latinalaistaa, latin||linie (koul.) latinalinja. -lärare lati-

nanopettaja. latinsk -t latinalainen; (ant.) kotoisin La-

tiumista, latiumilainen. latitud -en -er (mnt.) leveys, leveys|aste, -piiri; liikkumistila; på 30 ° nordlig rs 30:nnella pohjoisella leveysasteella; på våra rser meidän leveysasteillamme,

lat||mansgöra -t: detta är inget rs tämä (se) e i ole laiskan työtä, -mask laiskuri; (leik.) laiskamato, latrjn -en -er käymälä, makki, latsida: ligga på rsn laiskotella; lägga sig på rsn heittäytyä laiskaksi, laudatur (-da:): ett rs (arvos.) kiitettävä,

laudatur, lav -en -ar (ksv.) jäkälä, lav|a -an -or (tulivuoren) laava, -fält laava-kenttä. -ström laavavirta, lav|e -en -ar (makuu)lava, laveri; (saunan) lauteet.

lavematng -et - (lääk.) peräruiske, lavemg,ng(s)spruta peräruisku. lavendel -n (ksv.) laventeli, -olja laventeli-

öljy.

lavera I tr (taid.) laveerata. lavering -en 1. laveeraaminen. 2. -ar (taid.) laveeraus, vesimaalaus. lavett -en -er (tyk.) (tykin)lavetti. lavin -en -er lumivyöry; växa som en rs kasvaa kuin lumivyöry, lumivyöryn lailla. -arta|d-£ lumivyöryni kaltainen,-tapainen, -skydd lumivyöryn suojalaite, lavoar (-U-) ~(e)n -er pesu|pöytä, -allas.

-servis pesuastiasto. lax -en -ar (kai.) lohi; en glad rs (j.)

hilpeä veitikka, hauskaheikki. laxatjv -et - (frm.) ulostus|aine, -lääke, laxera I itr a) ottaa ulostusainetta; b) ulostaa.

laxering -en ulostusaineen otto; ulostaminen.

laxer(ings)medel ulostus|aine, -lääke, lax||fiske lohenkalastus, lohenpyynti, -fär-ga|d -t lohenIvärinen, -punainen, -nät lohiverkko, -odling lohenviljely. -stjärt lohenpyrstö; (tkn., puus.) (lohen)pyrstö. -trappa (kal.) lohiporras. -öring -en -ar (kai.) taimen, le Y itr hymyillä; ^ invärtes hymyillä mielessään, ajatuksissaan; ^ mot ngn hymyillä jllk, jtk kohti; lyckan >—>r mot honom onni on hänelle suopea, hymyilee hänelle; rs åt ngt hymyillä jllk asialle, lebeman elostelija, irstailija.

1. led -et - (aidan) veräjä.

2. led -en -er suunta, taho, tie; (mer.) reitti, väylä; på andra rsen toiseen suuntaan; på orätt (fel) rs väärään suuntaan, väärällä suunnalla; vända på andra rsen (rätt rs) kääntää toiselle tolalle (oikeaan); skära på fel rs leikata väärin, väärään suuntaan.

3. led -en -er 1. (an.) nivel, (ksv. m.) solmu; (tkn.) nivel, sarana; jag har värk i rsema min ulia on nivelsärkyä; darra i alla rser vapista kiireestä kantapäähän (kaikki jäsenet vapisten); vara styv i rserna (olla)

jäsenet jäykkinä; dra armen i rs igen vetää käsivarsi takaisin sijoilleen; vrida armen ur rs vääntää (jnk.) käsivarsi sijoiltaan; nyrjäyttää käsivartensa, saada käsivartensa (pois) sijoiltaan; vara ur rs olla (poissa) sijoiltaan, (kuv.) poissa oikealta tolaltaan. 2. -et-(sot.,voim., kuv.): första rset eturivi, ensimmäinen rivi; de djupa rsen (kansan) syvät rivit; det fattas ett rs i beviskedjan todistusten ketjusta puuttuu yksi rengas; sluta (öppna) rsen sulkea (avata) rivit; marschera (stå, vara uppställd) i rs marssia riveissä (seistä rivissä; olla järjestyneenä riveihin); stå i främsta rs olla eturivissä; på två rs kahdessa rivissä. 3. (suku-, mies)polvi; i rätt nedstigande rs suoraan alenevassa polvessa.

4. led lett -are 1. väsynyt, kyllästynyt, tympeytynyt; vara rspå(vid) ngt olla kyllästynyt, väsynyt jhk. 2. ruma, inhottava. 3. paha, häijy, ilkeä; den rse paholainen.

1. leda -n kyllästyminen, haluttomuus, pa-hanmielentunne; vastenmielisyys, tym-peytyminen; bli en ~ för ngn käydä jllk kiusaksi; inge ngn >—' för ngt, väcka, rs hos ngn herättää jssk inhoa, kyllästymistä, tvmpeytymistä jhk; känna rs vid ngt tuntea vastenmielisyyttä, inhoa jtk kohtaan; av rs för (vid) arbetet kyllästymisestä työhön; han greps av rs hänet valtasi inho, kyllästyminen; få höra ngt ända i till rs joutua kuulemaan jtk ikäväksi, | kiusaksi asti.

2. leda I I. tr, itr (an.) taivuttaa, taipua; ^ (på) armen taivuttaa käsivarttaan. II. itr: rs mot ngt niveltyä jhk.

3. led|a II1 I. tr 1. taluttaa; ~ ett barn vid handen taluttaa lasta kädestä; ^ en blind över gatan taluttaa sokea kadun poikki; ^ en cykel taluttaa polkupyörää; rs en dans (ett demonstrationståg) johtaa tanssia (mielenosoituskulkuetta); ^ en expedition (ett företag) olla retkikunnan johtajana (toimia yrityksen johdossa, johtaa yritystä); ^ elektricitet (ljud, ljus, värme) (fys.) johtaa sähköä (ääntä, valoa, lämpöä); ^ en flod i en annan fåra johtaa joki uuteen uomaan; hundar måste rss i band koiria on talutettava hihnasta; ^ en trupp (en undersökning) johtaa joukkoa (tutkimujsta, -ksia); ^ ngn på villospår johtaa harhaan (väärille jäljille); låta rs sig antaa itseään johtaa, sallia itseään johdettavan. 2. johtaa, ohjata; ^ ngn efter sin vilja johtaa jtk oman tahtonsa mukaan; ^ allt till det bästa ohjata, kääntää kaikki hyväksi, parhain päin; detta -er tanken på tämä johtaa ajatuksen jhk, saa, panee ajattelemaan jtk. II. johtaa, viedä; (m. urh.] johtaa, olJa johdossa; ;

vart -er den här vägen? minne tämä tie vie? ^ till vansinne johtaa mielipuolisuuteen, mielettömyyteen; många broar -er över floden joen poikki vie monta siltaa; Gud vet vart det här ska rs I taivas tietäköön, mihin tässä vielä joudutaan! det kommer inte att rs till ngt gott tästä ei hyvä seuraa. III. (pain. part.): ^ bort viedä (johtaa) pois; '—' bort ngns uppmärksamhet johtaa (kääntää) jnk huomio pois jstk; ^ fram johtaa, tuoda esiin, esille; ^ in johtaa, taluttaa, viedä, tuoda sisään; ^ in samtalet på ngt johtaa keskustelu jhk (asiaan); ~ tillbaka johtaa jne. takaisin, till ngt jhk. _ ledamot -en ledamöter, av (yhdist. ym.) jäsen.

ledande (a. tpm.) johtava; ^ artikel (san.) pääkirjoitus; ^ firma (män, märke, personlighet, roll, tidning) johtava liike (johtavat miehet, johtava (tavara)merkki, henkilö(llisyys), osa (tehtävä), sanomalehti); i rs kretsar johtavissa piireissä; ^ princip johtava periaate; vara rs johtaa, i jssk.

ledare -n - johtaja, (tkn.) johdin; av jnk johtaja; (san.) pääkirjoitus; rs av en expedition (fabrik, företag) retkikunnan (tehtaan, yrityksen) johtaja, ledar| jegenskaper johtajanominaisuudet, -förmåga johtamiskyky; (hnk.) johtaja|-kyky, -henkilöllisyys, -hund (er. sokean) opaskoira.

ledarinn|a -an -or johtajatar; vrt .ledare., ledarpost johtajan-, johto|paikka, ledarskap -et johto (asema), ledarskribent pääkirjoitusten laatija, kirjoittaja.

ledas I. II1 itr (dep.) ikävystyä; ~ vid, (åt) ngt ikävystyä, kyllästyä jhk; jag led(e)s vid tanken på minua kyllästyttää jnk ajatteleminen. II. I itr (dep.) niveltyä, ledband -et talutusnuora; gå i ngns rs (kuv., halv.) kulkea jnk talutusnuorassa, led||brosk nivelrusto, -brut|en -et -na: vara alldeles rs (j.) (olla) kaikki jäsenet hellinä, »kuin

pieksetty», -djur pl (el.) niveljalkaiset. -docka nivel-, sätky|nukke. ledfyr (mer.) majakka, johtoloisto; (kuv.) johtotähti, ledgång -en -ar (an.) nivel taive, nivel, ledgångsj[inflammation (lääk.) niveltulehdus. -reumatism nivel|reumatismi, -leini, led||huvud (an.) nivelnasta, -håla (an.) ni-

velkuoppa. ledig -t -are 1. taipuisa, notkea, joustava; taitava, tottunut, sujuva, vapaa, luonteva, helppo; kevyt; rsa! (sot.(poistukaa! ^ gång kevyt kävely; en rs penna sujuva kynä; rsa rörelser notkeat, joustavat liik-ledigannonsera — legitimera

keet; sätt tottunut, luonteva käyttäytyminen; han talar tyska hän puhuu sujuvasti saksaa; gå lätt o. (kuv.) sujua hyvin. 2. vapaa, ei varattu., esteetön, avoin; toimeton; ^ till uthyrning vapaa vuokrattavaksi; vuokrattavana; ^ tili äktenskap avioliittoon vapaa; är bilen onko auto vapaa? ^a platser (san.) paikkoja haettavana; palvelukseen halutaan; inte ha en ~ stund ei hetkeäkään vapaana, vapaata; på (mina) stunder vapaa-hetkinä(ni); bli ~ vapautua; vara ha olla vapaana (vapaata); (kotiapulainen) olla vapaailta; ha från skolan olla vapaata (lupaa) koulusta; ta sig ottaa vapaata (aikaa), ledig||annonsera I tr julistaa, ilmoittaa paikka haettavaksi, vapaaksi, -bliv|en -et -na vapautunut, vapaaksi tullut, -förklara I tr: ^ en plats julistaa paikka vapaaksi.

ledighet -en 1. notkeus, joustavuus, taitavuus, keveys; vrt. ledig 1. 2. vapaa aika (hetki), joutohetki; loma; få en dags ~ saada vapaapäivä, päivä vapaatapa en månads ~ olla kuukauden loma; anhålla om ~ pyytää, anoa lomaa. 3. vapaa (tyhjä, täyttämätön) paikka, toimi, virka, ledighetskommitté (leik., iv.): han tillhör ^n hän kuuluu tyhjäntoimittajien ammattikuntaan, ledkapsel (an.) nivelpussi. ledkort (kaup.) johtokortti. ledlös -t niveletön; (kuv.) selkärangaton, ledmotiv (oop. ym.) johtoaihe, ledning -en 1. johto (m. sot., valt.); opastus; kiinnekohta; högsta ~en ylijohto; ~en av affären liikkeen johto; ta ~en (sot.) ottaa johto, komento käsiinsä; (urh.) mennä johtoon; med ~ av denna ordbok tämän sanakirjan johdolla, avulla; tili Eder ~ opastukseksenne; tjäna till ~ olla kiinnekohtana, opastuksena; under ~ av jnk johdolla. 2. (tkn.) johto, johdin; dra en ~ vetää johto, johdin, lednings||brott (tkn.) johdon, johtimen katkeaminen. -förmåga johtokyky, -nät johtoverkko, -stolpe johtopylväs. -tråd johto-, johdin|lanka. ledsagar||e -en -, -inn|a -an -or seuralainen, saattaja.

ledsam -t -mare ikävä, epämiellyttävä, harmittava; surullinen; det var ~t! sepä (oli) ikävää! vahinko! sääli! det var ~t att oli ikävää että. ledsamhet -en -er ikävyys, pitkäpiimäisyys; harmi; råka ut för ~er joutua ikävyyksiin, rettelöihin, leds|en -et -nare surullinen, murheellinen, över jstk; göra ngn ~ tehdä, saattaa su-

rulliseksi (murheelliseksi); jagär ~ (över) att olen suruissani siitä että, minua surettaa kun.

ledsna I itr: ~på ngt kyllästyä, väsyä jhk; jag har ^t på det olen väsynyt, kyllästynyt siihen; ^ på att vänta väsyä odottamiseen.

ledsnad -en ikävä, mielipaha, surullisuus;

till min ~ mielipahakseni (minun on . . .). led||stjärna johtotähti, -stång (portaiden) kaide, käsipuu. -syn: han har ännu ~ hän pystyy vielä liikkumaan ilman toisten apua. -tråd (kuv.) johtolanka, leende I. -t -n hymy, hymyily. II. (a. tpm.) hymyilevä; (luonto) viehättävä; ^ söl paistaa helottava päivä, aurinko, leg|a -an -or 1. (Iak.) vuokra, maksu. 2.

(mets.) otuksen makaus, makuupaikka. leg$l -t laillinen, oikeudellinen, oikeudenmukainen, legalisatipn -en laillistaminen, legalisera I tr laillistaa, laillistuttaa. leg$t i. -et - (Iak.) testamenttilahjoitus, -lahja. 2. -en -er (er. paavin) lähetti (läs), legaatti. legation -en -er lähetystö, legations||råd lähetystöneuvos, -sekreterare

lähetystösihteeri. legsito (mus.) I. (adv.) soittaa, laulaa legato (sitoen, yhdistäen). II. -t -n legatopaikka. legend -en -er 1. (pvhimys)taru, legenda. 2. (kuv.) epäluotettava, kaunisteltu kertomus.

legendarisk -t tarumainen; legendamainen. leg$nd||arta|d -t legendan kaltainen, -bildning legendain, tarujen muodostuminen, -omspunnen tarun|omainen, -hohtoinen, -samling pyhimystaru-, legenda|kokoelma.

leg^r||a I tr (met.) seostaa, -ing -en -ar

(metalli)seos, lejeerjaus, -inki. legio (-e:) (tpm.) suuri, lukematon joukko; deras antal var ^ heitä oli lukematon joukko, legion (-u:) -er -er legioona, legionär -en -er 1. (hist. Room.) legioona-soturi. 2. jnk (eiroomal.) legioonan jäsen, legioonalainen, legislativ -t ks. lagstiftande. legit|m -t -are laillinen, legitimation -en -er laillistus, kelpuutus: (Iak.) asianajo valtuus; henkilöllisyystodistus.

legitimations!|bevis laillistus-, kelpuutusj-paperi; henkilöllisyystodistus, -handling (läh.) henkilöllisyyspaperi, -todistus, -kort henkilöllisyyskortti. legitimera I I. tr laillistaa; läkare laillistettu lääkäri. II. rfl. ~ sig todistaa, näyttää toteen henkilöllisyytensä.leg

legitimering — lera

legitimering -en laillistus, laillistaminen, lego||knekt, -soldat (hist.) palkkasoturi.

-trupper pl (hist.) palkka(soturi)joukot. legymer pl (keit.) vihannekset, legymsallad (keit.) vihannessalaatti; erilaiset vihannekset.

legär (-s-) -t -are kevytmielinen, huoleton, pinnallinen.

lejdnerflaska (shk.) Leidenin pullo.

lej I a II1 tr vuokrata; palkata; mördare

palkattu, sala|murhaaja. lejd -en turva-, suojelu|lupa. lejdare -n - (mer.) nuoraportaat; rautatika-puut.

lejdbåt (mer.) turvalupa-alus. lejdebrev turva-, suojelus|kirja; suojelu-kirje.

lejdtrafik turvalupaliikenne. lejon -et - (el.) leijona, (vanh. juhl., m. kuv.) jalopeura, -gap (ksv.) leijonankita. -gård leijonatarha. -hjärta: Rikard (hist.) Rikard Leijonamieli, -hona, -inna naarasleijona. -klo leijonankynsi; visa ~n näyttää, mihin pystyy, -man leijonanharja. -part: ta ~en ottaa, varata itselleen paras, suurin osa. -unge leijonanpentu, lek -en -ar 1. leikki (m. kuv.); ^ o. idrott leikki ja urheilu; ~ med ord sanoilla leikkiminen; kattens ~ med råttan kissan leik-ki(minen) hiirellä; en ödets ~ kohtalon leikki; nu börjar ~en (kuv.) nyt se alkaa; det är (går som) en ^ jör honom hänelle se on kuin leikintekoa, se käy (sujuu) häneltä kuin leikiten; blanda (ge) sig i ~en puuttua, mennä mukaan leikkiin; den som sig i r^en ger han får ~en tåla joka leikkiin menee, se leikin kestäköön; vara med i ~en olla mukana leikissä, puuhassa; (sormet [j. näpit] mukana pelissä); på ~ leikillään, piloillaan; vara ur ~en (kuv.) olla poissa pelistä, tehtävänsä tehnyt. 2. (kai.) kutu, (Iin.) soidin. 3. (kort.) korttipakka, lek|a II2 tr, itr 1. leikkiä, med jllk; han är inte att >—' med, han låter inte <—' med sig hänen kanssaan ei ole leikkimistä; denna sjukdom är inte att ~ med tämä tauti ei ole leikin asia; lika barn ~ bäst (snl.) vakka kantensa valitsee; livet -te jör henne elämä hymyili hänelle; vinden -te i hennes hår tuuli leikki (kisaili) hänen hiuksillaan; en resa till Sydamerika har -t mig i hågen mielessäni on kangastellut Etelä-Amerikan matka; ^ bort sin tid tuhlata aikansa joutavaan (leikkimiseen). 2. (kai.) kutea,(Iin.)olla soitimella, soida; ^ rommen av sig (kuv.) hurjastella hurjasteltavansa, kylvää hukankauransa; talttua, asettua.

lekamen (tpm.): en ~ (vanh. juhl.) ruumis;

Kristi ~ o. blod Kristuksen ruumis ja veri; Kristi fest (kat.) Kristuksen ruumiin juhla, Pyhän ruumiin juhlapäivä, lekamlig -t ruumiillinen, lekamligen (adv.) ruumiillisesti; andligen o.

~ henkisesti ja ruumiillisesti, lekande (adv.): ^ lätt kuin leikiten; lära sig ngt ~ lätt oppia perin helposti, kuin leikiten, lekatt (-e:) -en -er (el.) kärppä, lek||boll (m. kuv.) leikkipallo; vara en ~ för ödet olla kohtalon leikkipallona, heiteltävänä. -dräkt (lps.) leikkipuku. -full -t leikki|vä, -sä. -fullhet leikkisyys, -kamrat leikkitoveri. -ledare leikin-, kisan|-johtaja. -lysten: vara ~ olla leikinhalui-nen, halukas leikkimään, lekman maallikko (m. kuv.). lekmanna||håll: på ~ maallikko(jen)taholla. -mässig -t maallikkomainen, -predikant maallikkosaarnaaja, lek||plan leikkikenttä, -plats leikkipaikka.

-sak lelu, leikkikalu; vrt. -verk. leksaks||affär lelukauppa, -bil leluauto. -tåg leikki-, lelu|juna.

lek|skola leikkikoulu, lastentarha, -stuga leikki|tupa, -mökki, -tant puistotäti, -tid (kal.) kutuaika. lektion -en -er luento; (oppi)tunti; ^ i tyska saksantunti; ge ~er antaa tunteja; ta ~er för ngn ottaa tunteja jltk. lektionstimme

opetus-, koulu-, luku|tunti. lektor -n -er (-tu:rer) lehtori, lektorat -et - lehtorinvirka. lektris -en -er esilukija(nainen). lektyr -en lukeminen; luettava; kirjallisuus, lektor -en -er esilukija; kirjallinen neuvonantaja.

lekverk a) leikki; b) helppo asia, leikki, leikinteko; det är ett ~ för dig se on sinulle (kuin) leikkiä; det är inget ~ se ei ole lei-kinasia.

lem -men -mar (an.) jäsen; raaja, -lästa I

tr silpoa, runnella (raajarikoksi), lemonad -en -er limonaati. len -t -are pehmeä, lauhkea, vieno, hieno;

(hnk.) mielistelevä, lena I I. tr lievittää, pehmittää, lauhduttaa. II. itr lieventyä, lauhtua, pehmetä, leopard -en -er (el.) leopardi, -hona naaras-leopardi, lepra -n (lääk.) (s)pitaali. ler -et: hålla ihop som ~ o. långhalm istua kiinni (toisissaan) kuin piki ja terva; vrt. lera.

ler ja -an -or savi; eldfast ^ tulenkestävä savi; av ~ savesta, savi-; sjunka ned i över skorna upota liejuun (kuraan) niin syvälle että se menee kengänsuista sisään; vrt. ler.

ler||aktig -t, -arta|d -t savenkaltainen. -blan-da|d -^-savensekainen. -botten savipohja; savikerros, -duva (amp.) savi | kiekko, -kyyhky, -duveskytte -t (amp.) lentoon-ammunta, savikiekkoammunta. -fötter: en koloss på ~ savijalkajättiläinen. -gods (tkn.) savitavarat, savenvalutuotteet. -golv savipermanto. -grav, -grop savi-kuoppa. -gök (mus., leik.) savikukko, lerig -t -are savinen; vrt. lera. ler||jord savimaa, -klump savi|paakku, -möhkäle, -krukasaviastia, - välling: vägen var en enda ~ tie oli yhtenä savi-, kura|-vellinä.

leta I I. tr etsiä, haeskella, efter ngt jtk; ^ efter malm (uran) etsiä malmia (uraania); han ~de efter orden hän tapaili sanojaan; såcføna människor får man ^ efter sellaisia ihmisiä saa hakea; ^ i fickan kopeloida laskuaan; ^ i sitt minne muistutella mielessään. II. (pain. part.): ^ fram etsiä (käsiinsä) (m. kuv.); ~ sig fram till ngt hapuillen hakeutua, löytää jhk; ~ igenom käydä läpi, etsiä (läpikotaisin); ^ igenom ett rum efter ng£ etsiä jtk huoneesta joka paikasta; ^ reda (rätt) på ngn (ngt) koettaa löytää jk (hnk, esine); ^ upp etsiä (käsiinsä); ^ ut ottaa (saada) selvä jstk; valita joukosta, letargi -(e)n (lääk.) horros, letargia; velttous.

letørgisk -t letarginen. lett -en -er (käns.) lättiläinen, latvialainen, lettisk ks. ed. -a 1. -n (kiel.) lätti; latvian kieli, latvia. 2. -an -or lättiläinen nainen. Lettland npr Latvia, Lätti, leukemi (-vk-) -(e) n (lääk.) valko v eri tauti, lev|a V I, itr, tr elää, olla elossa; pitää melua, (j.) elämöidä; ^ o. låta ~ elää itse ja antaa toisten elää; -e han! eläköön (hän)! -e kärleken! eläköön rakkaus! så sant jag -er niin totta kuin elän; på det att du må länge ^ på jorden jotta kauan eläisit maan päällä; den som -er får se joka elää, se näkee; aika näyttää; man lär så länge man -er oppia ikä kaikki; han -de till 80 års ålder hän eli 80:n ikäiseksi (vanhaksi); låta ngn veta att han -er pitää jtk kovin lujilla; jag lät honom veta att jag -er hän sai hiukan kuulla minusta; det är billigt (dyrt) att ~ här täällä tulee elämä halvaksi (kalliiksi); ^ flott elää suurellisesti; *—' ett glatt liv elää, viettää iloista elämää; ^ ungkarlsliv elää nuorenmiehen elämää; ^ rövare elää ja olla kuin villi; ^ av ngt elää jstk, jllk, saada elatuksensa jstk; han har inte ngt att ~ av hänellä (miehellä) ei ole mistä elää; ^ efter sina tillgångar elää varojensa mukaan; ^ för ngn (ngt) elää jnk (hnk., as.) hyväksi, puo-

lesta, jllk asialle;^ för dagen elää päivä kerrassaan; ~ i tron att elää siinä uskossa että; ^ i sus o. dus elää humussa ja sumussa; det -er i seglen (mer.) purjeet elävät, lepattavat (eivät vedä); hur -er världen med dig? mitä sinulle (oikein) kuuluu? '—' på ngt elää jllk; ^ på stor fot elää suurellisesti, »isoisesti»; ^ på hoppet elää siinä toivossa, sen toivon varassa että; ^ på sin lön elää palkallaan; det går bra att ~ här med den lönen sillä palkalla elää täällä (oikein) hyvin; ~på sina minnen elää muistoillaan; '—' ur hand i man elää kädestä suuhun, (j.) kädestä kärsään. II. (pain. part.): ^ .sig in i ngt eläytyä jhk; ^ kvar elää edelleen; ~ med (i sällskapslivet) olla (paljon) mukana seuraelämässä; ^ om a): ~ om sitt liv aloittaa elämänsä vielä kerran uudelleen, alusta; b) elää suurellisesti; pitää elämää, elämöidä; ^ upp a) kuluttaa, panna menemään, hurvitella; b): ~ upp igen saada takaisin elämänhalunsa.

levande (a. tpm.) elävä, elollinen; vilkas, eloisa; mer död än ^puolikuol|lut, -iaana; att döma ~ o. döda

tuomitsemaan eläviä ja kuolleita; ej längre tillhöra de ~ olla jo poissä (poistunut) elävien joukosta; ^ bilder (blommor, fisk, språk) elävät kuvat, elokuvat, (elävät kukat, kalat, kielet); /rss fantasi (ande, kraft, tro) eloisa, vilkas mielikuvitus (elävä henki, voima, usko); han är ett <—' bevis (exempel) på hän ön elävä (nä) todis|tus (-tuksena) (esimerkkinä) siitä että; han såg ut som ett ~ frågetecken hän oli kuin elävä kysymysmerkki; hysa ett ^ intresse för ngt tuntea elävää (vilkasta) harrastusta jhk; han är ett ~ lexikon hän on kuin elävä tietosanakirja; en berättelse ur ~ livet kertomus elävästä elämästä; tosikertomus; ^ ljus elävä valo; kynttilät; inte veta sig ngn ~ råd olla aivan neuvotonna (ettei enää tiedä, mikä neuvoksi); (där var) inte en ~ själ ei elävää sielua, (j.) ei (niin) ristinsielua; föda ~ ungar synnyttää eläviä sikiöitä; ^ varelser elävät, elolliset olennot; ' vikt (teur.) elopaino; begrava ~ haudata elävältä (elävänä); bränna ~ polttaa elävältä; göra en framställning s tehdä esitys eläväksi, eloisaksi. Levanten npr (mnt.) Levantti. leve -t -n eläköön (huuto); utbringa ett trefaldigt ~ för ngn kohottaa jllk kolminkertainen eläköönhuuto. levebröd elatus; förtjäna sitt ~ ansaita

elatuksensa, (j.) leipänsä, lev|er -em -rar (an.) maksa, leverans *en *er (kaup.) (tavaran)toimitus.

(-)hankinta; ^ till jllk tarkoitettu lähetys, från jstk; för (omedelbar) ~ (heti) toimitettavaksi; köpa (sälja) på ~ ostaa (myydä) toimitettavaksi, -avtal toimitus-, hankinta |sopimus. -besked toimitus-, hankintailmoitus, -gill -t toimitus-, han-kinta|kelpoinen. -klar -t valmis toimitettavaksi. -kraftig -t toimituskykyinen. -tid toimitus-, hankinta|-aika; hålla ~en pitää kiinni hankinta-, toimituslajasta. -villkor hankinta-, toimitus|ehdot. leverantör -(e)n -er (tavaran)toimittaja,

(-)hankkija. leverera I tr 1. hankkia, toimittaa, tili ngn jllk, till en marknad markkinoille (suuressa mitassa); ^ till utlandet toimittaa ulkomaille; att inom 30 dagar toimitettavaksi 30 päivän kuluessa. 2. (sot.) ^ batalj käydä, ryhtyä taisteluun.

lever||fläck tumma (kellervä, maksankarvainen) läikkä ihossa, -korv (keit.) maksamakkara, leverne -t 1. elämä; elämäntapa, »vaellus»; hans liv o. ~ hänen elämänsä ja vaiheensa. 2. melu, rähinä, metelöinti, elämöinti, hulinointi.

leverop eläköönhuuto.

lever||pastej maksapasteija. -sjukdom

(lääk.) maksatauti. -tran maksaöljy. levit -en -er (juut.) leviitta. levnad -en elämä, elämän|kulku, -juoksu, -vaiheet.

levnads||bana elämän|ura, -tie. -förhållanden olot, olosuhteet, -beskrivning

elämäkerta; elämänkuvaus. -gla|d -tt elämäniloinen, -historia elämäkerta, elämäntarina. -konst elämisentaito. -kostnader elinkustannukset, -kostnadsindex elinkustannusindeksi, -lopp elämänkulku, -saga elämäntarina, -skildring -en -ar elämäkerta; elämänkuvaus. -standard elintaso, -teckning elämäkerta, elämänkuvaus. -sätt elämän-, elin|tapa. -trött elämään väsynyt (kyllästynyt), -trötthet elämäänkyllästyminen. -vanor elintavat, -vett elämisen taito, säädyllisyys; han har ~ hänellä on tapoja, hän osaa käyttäytyä (säädyllisesti), -villkor elin-, elä-män|ehdot, olosuhteet, -år elin-, ikä|-vuosi. -öde elämänkohtalo, levra I rfl. ^ sig hyytyä, maksoittua. lexikalisk -t sanakirjan|kaltainen, -tapainen; sanakirja-, lexikograf -en -er sanakirjantekijä, lexikograf| -n sanakirjanteko. lexik|on -önet -on, -a sanakirja, -fri -tt: ~ skrivning (koul.) kirjoitus ilman sanakirjan apua.

lig,n -en -er kiipijäkasvi, liaani.

lias (laj'as) -en (geol.) lias(kausi), -formation liasmuodostuma. libell -en -er 1. lentolehtinen, häväistys-,

herjaus|kirjoitus. 2. (tkn.) vesivaaka. liberal I. -t -are 1. vapaamielinen, suvaitsevainen; (valt.) liberaali. 2. antelias, vieraanvarainen. II. -en -er vapaamielinen, liberaali.

liberalism -en vapaamielisyys, liberalismi, libertm -en -er elostelija, libhab|er (-i:) -em -rar: ~ på ngt jnk

harrastaja, ihailija, librett -en -er, -o -n, -t (oop.) teksti, libretto. -(o)författare libretonkirjoittaja. libysk -t libyalainen, Libyan-, licens -en -er lupa, lupakirja; toimilupa; (rad.) kuuntelulupa; ge (bevilja) ~ myöntää (toimi)lupa; tillverka på ~ valmistaa lisenssin, toimiluvan nojalla, -ansökan lisenssi|hakemus, -anomus, -avgift lisenssi-, toimilupa|maksu; (rad.) kuuntelumaksu. -givning lisenssien (toimilupien) anto. licensinnehavare lisenssin, toimi-, kuun-

telu|luvan haltija, licentiat (-nsi-) -en -er (yliop.) lisensiaatti.

-examen lisensiaattitutkinto, licentiera I itr (läh.) valmistautua lisensiaattitutkintoon.

1. lid|a IV1 itr kulua, joutua; det -er mot kvällen alkaa tulla ilta, ilta joutuu; det -er mot slutet med den mannen sen miehen loppu lähenee (on lähellä); det är långt -et på dagen päivä on jo pitkälle kulunut; tidén -er aika kuluu; vad tidén -er (led) ajan oloon, ajan mukana.

2. lid|a IV1 tr, itr kärsiä; sietää, kestää; ^ av ngt kärsiä (m. sairastaa, potea) jtk; ^ brist (hunger, nöd, orätt, törst) kärsiä puutetta (nähdä nälkää, kärsiä hätää, vääryyttä, janoa); ~ förlust (nederlag) kärsiä menetys (tappio); ^ skeppsbrott tehdä haaksirikko, joutua haaksirikkoon; ^ smälek kärsiä häväistystä; ^ skada, smärtor kärsiä vahinkoa, tuskia; ^ ett straff kärsiä rangaistus; jag kan inte ~ den mannen en voi sietää (kärsiä) sitä miestä; han har inte -it men av sjukdomen hän on selvinnyt sairaudestaan ilman (haitallisia) jälkiseurauksia; det -er intet tvivel om att ei ole epäilystäkään siitä että; jag -er av att minuun koskee kovin kun; hans hälsa -er av det hänen terveytensä kärsii siitä; få ~ för ngt joutua kärsimään jstk.

lidande I. (a. tpm.) kärsivä, sairastava; bli ~ på ngt joutua jstk kärsimään; menettää; kärsiä vahinkoa jstk; hälsan (tydligheten) blir ~ på det terveys (selvyys) kärsii, joutuu kärsimään siitä. II. -t -nlidandeshistoria — ligga

«g

kärsimys, kipu, kova tuska; ~ts kalk kärsimysten malja, (vanh.) kalkki; ~ts väg kärsimysten tie. lidandeshistoria kärsimys |historia, -kertomus.

lidelse -n -r intohimo, -fri -tt intohimoton; (kuv.) kiihkoton, -frihet intohimotto-muus; kiihkottomuus. -full -t intohimoinen, kiihkeä, -fullhet intohimoisuus, kiihkeys. lid|er -ret - vaja, liiteri, liderlig -t -are irstas, -het -en irstaus, lidnersk (-i:): han har fått en ~ knäpp nyt hän on yhtäkkiä oppinut sen (jnk taidon), li|e (-i:) -en -ar viikate, liemannen viikatemies, kuolema, Tuoni, li era I I. tr liittää. II. rfl. ~ sig med ngn liittyä, yhtyä jhk.

lift 1. få ~ päästä peukalokyydillä (ilmaiseksi) autossa yms. 2. suksi- ym. -hissi, lifta I itr matkustaa ilmaiseksi, peukalo-kyydillä.

liftning -en peukalokyyti, ilmaiseksi ajo,

maksutta ajaminen, lig|a (-i:) -an -or 1. (hist.) Liiga. 2. varas-,

rikollisjoukkio, »sak(k)i». ligament -et - (an.) side, nivelside, ligapojk|e -en -ar (läh.) sakilainen. ligatur -en -er 1. (lääk.) a): ~ av en åder suonen sitominen; b) sidelanka. 2. (kirjp.) kaksoiskirjake. 3. (mus.) ligatuuri. ligg|a V I. itr 1. maata; (Iin.) hautoa; ^ sjuk maata sairaana; hon -er redan hän on jo vuoteessa, makuulla; lagt kort -er (kort.) lyöty kortti (lehti) pitää; säden -er vilja on laossa; bilen -er bra på vägen auto pysyy hyvin tiellä (hyvien ajo-ominaisuuksiensa ansiosta); fartyget -er 3 meter djupt laiva on, kulkee 3 metriä syvässä; ^ dubbel av skratt nauraa katketakseen; var -er egendomen? missä tila sijaitsee? här bredvid -er en hyreskasern täällä lähellä on vuokra-kasarmi; utsiktstornet -er högt näkötorni on (kohoaa) korkealla paikalla; det -er ngt (mycket) i det siinä asiassa on jotakin (paljonkin) järkeä (j. itua); se hur landet-er katsoa, miten asiat ovat; var -er jelet? missä vika? mikä vikana? ^ o. dra sig vetelehtiä jouten; ^ o. läsa makailla ja lueskella; ^ o. ruttna (mögla) lojua paikoillaan mätänemässä (homehtumassa); o. skräpa lojua, olla tiellä, jaloissa; ^ o. sova nukkua; det -er inte jör min röst (mus.) se ei sovi minun äänelleni; ^ i Lund o. studera oleilla Lundissa opiskelemassa; han -er i viktiga affärer hänellä

on (nyt) tärkeitä liikeasioita; ~ i feber (mässling) maata kuumeessa (tuhka-

rokossa); ^ i fält (i läger) (sot.) olla rintamalla (leirissä); ^ i samma rum nukkua samassa huoneessa; gatorna låg i skymning kaduilla oli hämärä; det -er ngt under (tässä) on jtk takana; händelsen -er långt tillbaka i tidén tästä tapahtumasta on jo kauan; ^ i träning (urh.) valmentautua; hönan -er på ägg kana hautoo; det -er utom gränsen för det möjliga se ei ole mahdollisuuksien rajoissa; ~ vid universitetet olla yliopistossa; rummet -er åt gatan huone on kadulle päin, kadun puolella; han -er inte åt det hållet hänellä ei ole (lainkaan) taipumuksia sinnepäin, siihen suuntaan; det låg ngt hemlighetsfullt över hans väsen hänen olemuksessaan oli jtk salaperäistä; vrt. liggande. 2. isarna -er ännu järvet, selät ovat vielä jäässä. II. (pain. part.): ~ an läheisesti liittyä jhk; mot jhk. jtk vasten; ~ av sig (tavarat ym.) huonota, paheta; ^ av sig (hnk.) unohtaa taito, tottumus; det -er ngt bakom (siinä) on jtk takana; det är han som -er bakom hän tämän asian (jutun) takana on; ~ bi (mer.) olla vastahankaisessa, purjeet vetämässä vastatuuleen; ~ efter olla jäljessä; jag -er ejter med mitt arbete työni on jäljessä, myöhässä; ^ ejter ngn kiusata, vaivata jtk, rettelöidä jnk kanssa; ^ framme olla esillä, tarjona, käytettävänä; vetelehtimässä; jaloissa, tiellä; det här arbetet -er inte för mig tämä työ ei sovi minulle, ei minulta käy (suju); ^ i tehdä työtä täyttä painoa; väskan med allt som -er i laukku ja kaikki mitä siinä on sisässä; ^ i för länge olla liian kauan vedessä (uimassa); ~ inne (sot.) olla sotaväessä; firman -er inne med stora beställningar toiminimellä on suuria tilauksia; ^ inne med en vara olla jtk tavaraa varastossa; firman -er inne med ett stort lager toiminimellä on suuri varasto; ^ inne i ett ämne (en sak) (Suom. r.) olla perehtynyt jhk aineeseen, perillä jstk asiasta; ^ kvar (i sängen) yhä olla makuulla, virua vuoteessa; ^ kvar över natten olla yötä, jäädä yöksi; affärerna -er nere liiketoimet ovat lamassa; driften -er nere toiminta on lamassa (keskeytyksissä, pysäyksissä, on keskeytetty); ^ på: duken -er på liina on pöydällä; vinden (solen) -er på här hela dagen tuuli (aurinko) käy tänne kaiken päivää; huset -er bra till talo on hyvällä, edullisella paikalla; saken -er så till asia on sillä kannalla; saken -er illa till asiat ovat

huonosti; som, det nu -er tili kun asiat

ovat sillä kannalla kuin nyt ovat; ~ tili sig (tavarat) parantua seistessään,

kypsyä, "tekeytyä"; (kuv.) (suunnitelma yms.) kypsyä; ^ under olla alakynnessä, häviön puolella; det -er ngt under siinä on jtk takana; -—' ute (om natten) olla yötä ulkosalla (taivasalla); ^ ute med pengar olla lainassa raha; ^ ute på resor olla matkoilla; ^ åt (vaat.) olla ruumiinmukainen, tiukka, kireä; (kuv.) läheisesti liittyä jhk; ^ åt ngn kiusata, ahdistaa jtk; ~ över (mer.) kallistua, olla kallellaan; ^ över hos ngn olla yötä, (yliopp.) »kiinaloida» jnk luona; ^ över ngn i ngt olla jssk suhteessa jtk etevämpi, parempi; ^ över ngn med ngt kiusata jtk jllk. liggande (a. tpm.) sijaitseva, oleva; ett avsides rs hus sivulla, syrjässä oleva talo; djupt rs ögon syvällä (kuopissaan) olevat silmät; djupt rs (kuv.) syvältä juontuva; i rs ställning pitkällään, makuulla; bli rs kvar jäädä jäljelle; förvaras rs! (lääk. ym.) säilytettävä kyljellään! ha pengar (värdepapper) rs olla hallussa rahaa (arvopapereita), liggare -n - päiväkirja, muistioimiskirja. liggdags (adv.): det är rs on maatamenon aika.

ligge|jdag (mer.) viivyntä-, jouto-, odotus|-päivä. -dagsersättning odotuspäivä|rahat, -korvaus, seisontakorvaus. -gods seisonta-tavara. -tid seisonta-aika. ligg||fåtölj tuolisänky. -hali makuuhalli. -höna hautomakana. -plats makuupaikka; (mer.) kiinnityspaikka. -sjuk (kana) hautomahaluinen. -soffa makuu-, lepojsohva. -stol sänkytuoli. -sår (lääk.) makuuhaava; få rs saada makuuhaavoja, tulla makuuhaavoille, lignin (-ngn-) -et (kern.) puuaine, ligust|er -ern (ksv.) ligusteri, tyrnäpensas.

1. lik -et - (kuollut) ruumis; vara blek som ett rs olla kalmankalpea; se ut som ett levande rs (leik.) olla kuin haudankaivajalta karannut; vägen dit går över hans rs vain hänen ruumiinsa yli pääsee sinne; stå (ligga) rs maata paareilla. 2. (kirjp.) »ruumis» (latomatta jäänyt sana tms.).

2. lik -et - (mer.) liesma-, reunus-, palle|-köysi.

3. lik -t -a samanlainen, samankaltainen; vara rs ngn olla jnk kaltainen, muistuttaa jtk; de är rsa varandra som- två bär he ovat niin toistensa näköiset kuin kaksi marjaa; porträttet är mycket rst honom muotokuva on hyvin hänen näköisensä; det är rst honom se on (oikein) hänen tapaistaan; han är sig rs hän on aina, yhä samana barn leka bäst

ks. leka l.;>—' (<—4) en klippa kuin kallio; vrt. lika I.

lika I. (a. tpm.) sama, samanlainen; rs lön för rs arbete samasta työstä sama palkka;

vi är rs inför lagen kaikki olemme samanarvoisia lain edessä; 2 x är rs med S y 2 x on yhtä suuri kuin 3 y, 2 x 3 y; hans arbete är rs med noll hänen työnsä ei ole minkään arvoista, (on tyhjän arvoista); ^ mot rs! verta verrasta! i rs måtto samalla tavalla, samassa määrin; vrt. 3. lik. II. (adv.) yhtä; ^ bra kan man säga yhtä hyvin voi sanoa; det här är rs bra tämä on yhtä hyvä(ä); ^ gammal yhtä vanha; samanikäinen; ^ gammal som jag minun ikäiseni; ge rs gott igen antaa sana sanasta, kaksi parhaasta; ^ länge yhtä kauan; ^ mycket yhtä paljon; ^ många yhtä monta; ^ ofta yhtä usein; vara rs stor(a) olla yhtä suu|ri(a), -ret, samankokoi|nen, -set, -sia; ~ stor som jag minun kokoiseni; ha rs stor (an)del i ngt olla yhtä suuri osuus jssk; båda har r^ stor skuld molemmat ovat yhtä syyllisiä.

lik(a)berättigaid -t yhtä oikeutettu, likaberättigande -t tasa-, yhden | vertai-suus.

lika||dan -t samanlainen; det är rst överallt samanlaista on kaikkialla; hon hade grön kjol o. rsa skor hänellä oli vihreä hame ja samanväriset kengät; det kommer att gå ~t för honom hänen käy (kyllä vielä) samalla lailla, samalla tavalla, -fullt kuitenkin, yhtäkaikki, sittenkin, -ledes samalla tavoin, samoin; tack rst kiitos samoin! -lydande (a. tpm.) samoin kuuluva, -lönsprincipen saman palkan periaate, likare -n - mittamalli, mallimitta. likarta d -t samanlaatuinen, -tapainen. lik(a)||sinna|d -t samanmielinen, samoin ajatteleva, -så samoin; ^ gärna yhtä mielellään. -såväl ks. likaväl. lika||tänkande ks. liktänkande, -väl (adv.) yhtä hyvin; ^ som yhtä hyvin kuin, sekä . . . että.

likbegängelse -n -r maahanpaniaiset, hautajaiset, likbent (mat.) tasakylkinen. lik||besiktning -en -ar (Iak.) ruumiintarkastus. -bjudarmin ilme kuin hautajais-airuella. -blek kalman kalpea, -bränning ruumiinpoltto; vrt. eldbegängelse. -bår ruumispaarit. -bärare ruumiinkantaja. likje -en -ar vertainen; mina -ar minun vertaiseni; våra -ar meidän vertaisemme, meikäläiset ihmiset; han har ej (han söker) sin rs hänellä ei ole vertaista, hän hakee vertaistaan: hans <—' får man leta efter hänen vertaistaan saa hakeä; han umgås blott med sina -ar hän seurustelee ainoastaan vertaistensa kanssa (parissa, keskuudessa); utan (ali) rs verraton, vailla vertaansa.

lik||formig -t samanmuotoinen; (ksv.) tasa-mukainen; (mat.) yhden muotoinen; bestämmelser för alla samat määräykset kaikille; ~a trianglar yhdenmuotoiset kolmiot, -formighet (mat.) yhdenmuotoisuus; (ksv.) tasamukaisuus; (kern.) tasa-aineisuus. likförgiftning ruumismyrkytys. likgiltig -t -are a) välinpitämätön; b) yhdentekevä, yhtäkaikkinen; det är mig se on minusta yhdentekevää, -het välinpitämättömyys, likhet -en -er yhtäläisyys, samanlaisuus; allas r^j inför lagen kaikkien yhdenvertaisuus lain edessä; en slående ~ yllättävä, hätkähdyttävä yhtäläisyys, samanlaisuus; intyga ~en med originalet todistaa jäljennös yhtäpitäväksi alkuperäisen kanssa, (tav.) todistaa jäljennös oikeaksi, likhetstecken yhtäläisyysmerkit (=); sätta ~ mellan (kuv.) asettaa samalle tasolle; samastaa.

likkist|a -an -or ruumisarkku; en spik i min ^ naula (minun) ruumisarkkuuni; fartyget var en flytande ^ laiva oli uiva ruumisarkku.

likljudande (a. tpm.) samaäänteinen, sama-

ääninen. liklukt ruumiin-, kalman|haju. likmätigt (prp., adv.): sin plikt ~ velvollisuutensa mukaisesti, likna I I. itr, tr muistuttaa jtk, olla jnk kaltainen, näköinen; de varandra he muistuttavat toisiaan, ovat toistensa kaltaiset, näköiset; han sin far i kroppsbyggnad o. sätt hän ön tullut isäänsä niin ruumiinrakenteensa kuin tapojensa ja esiintymisensä puolesta; det ~r inte någonting se ei kelpaa, siitä ei ole mihinkään, se on aivan kelvotonta; det honom se on (oikein) hänen tapaistaan, hänelle ominaista. II. tr verrata, ngn vid ngt jtk jhk. liknande (a. tpm.) samanlainen; ngt ~ jtk sentapaista; han kände ngt ~ vrede hän tunsi hieman suuttumuksen tapaista, liknelse -n -r vertaus, lik||nämnig -t samanniminen; göra bråk muuntaa murtolukuja samannimisiksi, -nöjd välinpitämätön, -nöjdhet välinpitämättömyys, lik||plundrare ruumiinryöstäjä. -plundring ruumiinryöstö; flera ~ar useita ruumiin-

ryöstötapauksia. lik||rikta I tr (shk.) tasasuunnata; (valt.) yhdensuuntaistaa, -riktare (tkn.) tasasuuntaaja. -riktning tasasuuntaus; (valt.) yhdensuuntaisuus, -sidig -t (mat.) tasa-sivuinen. -sidighet tasasivuisuus. -sinna|d -t ks. likasinnad.

liksom I. (konj.) kuin, niin kuin, samalla tavoin kuin; ^ även samoin kuin myös; ^ om f ag inte skulle förstått det! ikään kuin en olisi sitä ymmärtänyt! II. (adv.) aivan kuin, juuri kuin, niin kuin. likstelhet (lääk.) kuolonkankeus. lik||ström (shk.) tasavirta, -strömsaggregat tasavirta|kytkye, -laite, -ställa II1 tr pitää samanarvoisena, tasavertaisena; samastaa, -ställdhet yhdenvertaisuus, -stäl-lig -t samanarvoinen, yhdenvertainen, -ställighetslagen (Suom. hist.) yhdenver-taisuuslaki. lik||svepning (ruumiin) käärinliinat, -torn -en -ar (lääk.) varpaankänsä, liikavarvas.

liktydig -t samanmerkityksinen, samaa merkitsevä, liktåg ruumissaatto.

liktänkande (a. tpm.) samoin ajatteleva, lik||vagn ruumisvaunut, -vaka -n ruumiinvalvojaiset, likvid I. (s.) -en -er maksu, suoritus; utgöra ~ för ngt olla maksu jstk, jnk maksu(na); som ~ för Eder faktura laskunne suori-tukse|na, -ksi; mot kontant ~ käteismaksua vastaan; ^ per tre månader maksuaika kolme kuukautta. II. (a.) -are maksu|valmis, -kykyinen; riidaton, selvä;

tillgångar heti käytettävissä olevat, heti rahaksi muutettavat varat, likvid[a -an -or (fon.) likvida (l, r). likvidation -en -er selvitys, suoritus; suoritustila, ks. likvidering, bolag i ~ yhtiö suoritustilassa; träda i ~ asettua suoritustilaan.

likvidera I tr, itr 1. suorittaa, selvittää, maksaa; ^ en faktura maksaa, suorittaa lasku. 2. ~ ett bolag, en affär lopettaa yhtiö, liike; bolaget har yhtiö on lopettanut toimintansa. 3. 300 motståndare ~des 300 vihollista tuhottiin, sai surmansa.

likvidering -en -ar 1. (kaup.) selvittäminen, suorittaminen, maksaminen; (liikkeen) lopettaminen. 2. tuhoaminen, lopettaminen.

likviditet -en 1. selvyys, riidattomuus. 2.

(kaup.) maksu-, suoritus|kyky, -valmius, likväl kuitenkin, sentään, sittenkin, likvärdig -t samanarvoinen; vara ~ med ngt olla jnk vertainen, samanarvoinen jnk kanssa, -het tasavertaisuus, samanarvoisuus, liköppning -en (lääk.) ruumiinavaus. likQr -en -er likööri, -glas liköörilasi. lila I. (a. tpm.), II. (s.) -n vaaleansinipu-

nerva (väri), lila. liij|a. -an -or (ksv.) lilja, lilje[|konvälje (ksv.) kielo, -vi|t -tt liljan -

valkoinen, -växt liljakasvi; pl (ksv.) -er liljakasvit.

lilla (lille) pieni, pikku (-), vrt. liten\ rs mamma äitikulta, (lps.) »mami»; är det på det rs viset? vai niin, vai sillä tavalla (asia on)! nyt ymmärrän! vi är tacksamma för minsta rs bidrag olemme kiitollisia pienimmistäkin avustuksista; det rs som finns kvar se vähä, mitä on jäljellä; hur mår den rs (lille)? miten pienokainen jaksaa?

iillan pikkutyttö, kuopus, nuorimmainen, lillasyster pikkusisko; hur mår din rs?

miten pikkusiskosi jaksaa? Iille ks. lilla.

lillebror pikku veikko, vrt. lillasyster. lillen pikkupoika, pikkuinen, pienokainen,

nuorimmainen, kuopus, lille||putt, -pytt -en -ar, -er pikkarainen,

peukaloinen, lintukotolainen. lill||finger pikkusormi, -gammal -t pikkuvanha. -klockan pikku kello, -ryska vä-hänvenäjän murre, -ryss -en -ar vähä-venäläinen. -siam (kort.) pikkuslammi. -tå pikku-, sakariIvarvas, -ända (hirren) latvapää. lim -met - liima, -färg liimaväri. limit -en -er (kaup.) raja, raja|määrä, -hinta, limma I tr liimata; ^ fast liimata kiinni;

~ ihop liimata yhteen, kokoon, limning -en -ar liimaus; gå upp i rsen irtautua liimauksistaan, liitoksistaan (m. kuv.)

limp|a -an -or leipä, limppu; i brist på bröd får man äta (äter man) rs (leik.) kun leipä on lopussa, syödään vehnästä; en rs cigarretter (tav. 20 rasian) savukepakkaus.

lim||panna liimapannu. -stryka IV6 tr

sivellä liima|vedellä, -maalilla, -värillä, -stång: löpa med rsen (kuv.) nähdä suotta vaivaa; levittää juoruja, -ämne liima-aine, liimakset, liimatavara. Iin -et pellava; av rs pella|vainen, -va-, lin|a -an -or nuora, köysi; dansa på rs olla nuorallatanssija; visa sig på styva >—>n näyttää, mihin pystyy, linbana köysirata.

lin||beredning pellavan|ruokkous, -valmistus. -blomma pellavankukka. lind -en -ar (ksv.) lehmus, niinipuu.

1. lind|a -an -or 1. kääre; (lps.) kapalo(t); kväva i sin rs, i rsn (kuv.) tukahduttaa heti alkuunsa; ligga i rs(n) (i sin rs) olla, maata kapaloissa. 2. (mv.) nurmi, kesanto; (Suom.r.) luonnonniitty; åkern ligger i rs pelto on nurmena, kesantona.

2. linda I I. tr kääriä, sitoa, ngt om ngt kääriä jtk ympäri(lle); hon kan ^ honomom lillfingret hän (tyttö) kiertää hänet (sen

miehen) vaikka pikkusormensa ympäri. II. (pain. part.): rs av kehiä auki, purkaa ympäriltä; ^ in kietoa, kääriä, i jhk; ^ om kietoa, kääriä ympärille, med jllk; om sig ngt ottaa ylleen, kääriä, kietoa ympärilleen (hartioilleen); ~ på kääriä, kietoa; ~ på ngt kääriä, kietoa jnk päälle; ~ upp kääriä, kehiä päälle; rs upp purkaa pois, päältä, lin||dansare, -danserska nuorallatanssija-(tar).

lindblomma lehmuksenkukka. lindebarn kapalolapsi, lindning -en kääärintä, kapaloiminen; kääre, kapalo.

lindra I tr lievittää; ^ fattigdom (nöd) lievittää köyhyyttä (hätää); ^ smärtorna lievittää tuskia; ^ ett straff lieventää rangaistusta.

lindrig -t -are lievä; ~ feber lievä kuume; ~ sfukdom lievä sairaus (sairastuminen); rst straff lievä rangaistus; rst sår lievä, vähäpätöinen haava; för att använda ett rst uttryck käyttääkse(ni) lievää sanontatapaa; rst förkyld hieman kylmettynyt, vilustunut; rst nykter (iv.) aika lailla päissään; rst (~ast) sagt lievästi (lievimmin) sanoen; komma rst undan päästä vähällä, helpolla jstk. lindring -en lievennys, lievitys, helpotus,

huojennus, linearritning -en viivoitinpiirustus. lin||frö -et pellavansiemen, -frökaka (mv.) pellavansiemen)kakku. lingon -et - (ksv.) puolukka; det är inte värt ett ruttet rs se ei ole penninkään arvoinen, -ris puolukanvarpu. -sylt puolukkahillo, lingul -t pellavanjvaalea, -karvainen, lingvist -en -er kielentutkija, lingvistik -en kielitiede, kielentutkimus, lin||hår pellava-, liina|tukka. -hårig -t liina-

tukkainen, pellavapää. linim$nt -et - (frm.) linimentti, linjal -en -er viivoitin, linje -n -r viiva; (raut. ym.) linja; rsn! (puh.) keskukseen! kaupungille (olkaa hyvä)! rät rs (mat. ym.) suora viiva; suora; parallella rsr yhdensuuntaiset viivat; streckad rs katkoviiva; följa ~rna (kirjoittaessa) pysytellä riveillä; göra rsn klar (raut.) selvittää rata, varata rata selväksi; passera rsn (mer.) kulkea »linjan» (päiväntasaajan) poikki; ute på rsn (raut.) radalla, raiteilla; vara helt inne på ngns rs (kuv.) olla täysin jnk linjalla (täysin yhtä mieltä jnk kanssa); utefter (över) hela rsn (kuv.) pitkin linjaa, kaiken matkaa, -arbetare (sähkö-, puhelin-, lennätin-,

voima- ym.) -johtojen asentaja, -buss linja-auto, (j.) bussi, -domare (jlkp., vrkp.) linjatuomari, -fart linjaliikenne, -fartyg linjaliikenteessä oleva laiva, -perspektiv (taid.) viivaperspektiivi, linjära I tr viivoittaa; papper viivoitettu, viiva|paperi. linje||regemente (sot.) linjarykmentti. -skepp (mer.s.) linjalaiva. linj$ring -en viivoitus, viivaus. linje|!trupper (sot.) linjajoukot. -väljare

(puh.) johdonvalitsija. linka I itr liikata, nilkuttaa, linne -t 1. (vaat.) palttina, pellavakangas, liinakangas; av ~

pellava-, palttina-, liina-. 2. liinavaatteet, vuodevaatteet. 3. (er. naisten) paita; i bara ~t paitasillaan.

linnaa -an -or (ksv.) vanamo, linne||duk liinavaate; pellavainen pöytäliina. -förråd liina-, vuodevaatevarasto; vrt . linne 2. -garn pellavalanka, -handduk pellavapyyhe. -skåp liinavaatekaappi, -söm liinavaateompelu(s); sy ~ ommella liinavaatteita, -varor liinavaatteet, valko-tavarat. -utstyrsel (morsiamen) liinavaatteet, (liinavaate)kapiot. linning -en -ar kaulusta, (hameen) vyötärö, linntyg ks. linne 3. linodling pellavanviljely. linoleum (-u:) -et, -en (mlv.) korkkimatto,

linoli(matto). linolja I. -n liinaöljy, pellava(nsiemen)-öljy. II. I tr sivellä, voidella pellavan-siemenöljyllä, linong -en, -et (vaat.) linonki (puuvillakan-gaslaatu).

linotype (lainotaip) -en -er (kirjp.) lino-

tyyppi-

lins -en -er I. (fys., vai., an.) linssi, mykiö. II. (ksv.) virvilä, (keit.) linssi(t). -formig -t linssin, mykiön muotoinen, lin||tott pellavakuontalo, (hnk.) pellava-pää, liina|tukka, (leik.) -harja, -tåga pel-lavankuitu. lip 1. -et (-en) itkun tillitys, pillitys.

2. ta tili ~en ruveta itkeä pillittämään, lipa I itr itkeä pillittää, lip||lis|a -an -or pillittäjä, -sill ks. ed. lir|a -an -e, lire -n - (Ital. raha) liira, lirka I itr lirkutella, mairitella; metkuilla; ' med ngn koettaa saada taivutetuksi jhk; ^ med (på) ngt liikutella, kuljetella edestakaisin; ^ ur ngn ngt mielistellen, houkutellen saada jk ilmaisemaan jtk; ^ sig in päästä lirkutellen, liukastellen jhk.

lisa I. -n lievitys, helpotus, lohdutus. II. I tr, itr lievittää, antaa lievitystä (hoivaa); lohduttaa.

lisma I itr mielistellä, mairitella, liukastella; ^ sig in hos ngn päästä mielistellen jnk suosioon.

lismande (a. tpm.) mielistelevä, mairitteleva.

lismare mielistelijä, mairittelija liehittelijä.

1. list -en viekkaus, juoni, kavaluus; ana argan ^ aavistaa pahaa, juonta, petosta; bruka ~ turvautua juoneen, viekkauteen.

2. list -en -er (rak., puus.) reunus, piena, liista, lista; (vaat.) reunus, hulpio; (puut.) lava, sarka; (kud.) nauha; (kirjp.) reunakoriste, reunuste.

1. list|a -an -or lista, luettelo, på ngt jnk.

2. lista I I. tr: ~ in ngt toimittaa salaa, viekkaudella jtk jhk; ^ ngt ur ngn hankkia viekkaudella jtk tietoonsa. II. rfl. ~ sig ut keinotella itsensä ulos, pois jstk.

listig -t -are viekas, ovela; så ~t! olipa se ovelasti tehty! -het -en -er oveluus, viekkaus, metku; vrt. listig. listverk -et (rak., puus.) reunustus, pienoi-tus.

lisps -en -er (naist.) vuode-, luku|nuttu. lit (tpm.): en ~ luottamus; sätta (sin)

~ till luottaa, turvata jhk. lita I itr: ~ på ngn luottaa jhk; det kan ni rw på! siihen saatte luottaa! han är inte att ~ på häneen ei ole luottamista, häneen ei voi lainkaan luottaa, litanj|a -an -or kirkkorukous; (kuv.) ruikutus, valitusvirsi. Litauen npr (mnt.) Liettua, litauj|er -n -, -isk -t (käns.) liettualainen, -isk| a -an (kiel.) liettua (n kieli); -an -or liettualainen nainen.

lit de parade (li-döparad) kunniapaarit. lite ks. litet II.

lite|n -t mindre minst I. (a.) pieni; (hnk.) lyhytkasvuinen; vrt. lilla, litet, mindre, minst, små; ett -t antal pieni määrä; ett -t hus pieni talo; en ~ stund pieni, lyhyt hetkinen; en ~ men vacker stämma pieni, mutta kaunis ääni; alltsedan (från det) jag var ~ (leik.) pienestä pahasta; vara ^ i maten olla niuha-, vähä|ruo-kainen. II. (s.): hon väntar en ^ nainen (tyttö) odottaa lasta, on tulossa äidiksi; som r^ pikkulapsena, litenhet -en pienuus.

liter -n - (pl litrar = litranpullot) litra, -butelj litranpullo. -mått litranmitta. -vis (adv.) litroittain, litrakaupalla, litet

I. ks. liten; vrt. II. II. (lite) (adv., s.) mindre, minst. 1. vähän; '—' roar barn lasten iloksi ei paljoa tarvita; lapsi on iloinen vähästäkin; ^ men välment vähän, mutta sydämellisesti tarkoitettu; han dricker mycket ^ hän juo hyvin vähän; alltför r^ (aivan) liian vähän; jag har

fått hundra mark för ~ tillbaka olen saanut (sain) 100 rak liian vähän takaisin; det var inte ~ det! (iv.) se ei ollut ainakaan vähän! han är inte ~ dum hän ön aika typerä; hon lika ~ som jag visste alt hän ei tiennyt sen paremmin (enempää) kuin minäkään; reda sig med ~ tulla vähällä toimeen; det vill inte säga så ^ se ei olekaan vähän se; om än aldrig så r^ vaikka kuinkakin vähän; för ~ sedan vähän aikaa sitten. 2. hiukan; ^ (mera) bröd hiukan (enemmän) leipää; får jag servera ~ mera kaffe? saanko kaataa hiukan lisää kahvia? kom ~ närmare! tule (tulkaa) hiukan lähemmäksi! vänta odota (odottakaa) vähän! hon är ~ konstig hän on hieman omituinen; ^ för hög hieman liian korkea; ~ för mycket hieman liikaa, liian paljon; ~ över 50 år vähän yli 50:n (vuoden); ~ var vähin itse kukin; ~ varstans vähin joka paikassa, vähin kaikkialla.

litograf -en -er kivenpiirtäjä.

litografi -(e)n -er kivipiirros; kivipaino-(taide).

litteratur -en -er kirjallisuus, -historia kirjallisuuden-, (m.) kirjallisuushistoria, -historiker kirjallisuushistorioitsija. -historisk kirjallisuushistoriallinen, -hänvisning kirjallisuus-, lähde|viittaus, -kritiker kirjallisuudenarvostelija. -kännare kirjallisuuden tuntija. -kännedom kirjallisuudentuntemus.

litteratör -(e)n -er kirjailija.

liturgi -(e)n -er liturgia, jumalanpalvelus-kaava; julkiset jumalanpalvelustoimituk-set.

liturgisk -t liturginen, liturgiaan kuuluva.

liv -et 1. a) elämä; ~et efter detta haudantakainen, tuonpuoleinen elämä; ^ o. rörelse elämä ja liike; vilkas elämä; då blev det ~ i honom, silloin hänelle kiire tuli, hän virkosi eloon; det är mycket ~ i den här tavlan tässä taulussa (maalauksessa) on paljon eloisuutta; få ~ tulla eläväksi, eloisaksi; få nytt ^virota uuteen elämään; föra (leva) ett högt ~ elää suurellisesti, isoisesti; ge ^ åt bilden luoda, valaa maalaukseen eloa, saada kuvaan eloa; full av ~ elämää uhkuva (uhkuen); i hela mitt ~ koko elämäni ajan, aikana; aldrig i hela mitt ~ en koskaan eläessäni; aldrig i ~et! ei ikinä! är dina föräldrar ännu i ~et? vieläkö vanhempasi ovat elossa? elävätkö vanhempasi vielä? med ~ o. lust sydämensä pohjasta, ilolla ja riemulla; trött på <—et elämään kyllästynyt; b) henki; åter få ~ i ngn saada jk herätetyksi (virkoamaan) henkiin; ta ~et av ngn ottaa jk hengiltä, kiusata jk kuoliaaksi;

plåga: (skrämma) ngn om >—'et kiusata, pelästyttää hengiltä, kuoliaaksi; bringa ngn om ~et ottaa jk hengiltä; ta ~et av sig surmata (tappaa) itsensä, tehdä itsemurha; med fara för sitt ~ henkensä uhalla, kaupalla; springa för brinnande ~et juosta minkä käpälistä lähtee; det gäller väl inte ~et, står väl inte för ~et ei kai siinä sentään hengenhätää ole, ole hengenlähtö kysymyksessä; hålla vid ~ pitää hengissä; vara vid ~ olla elossa, hengissä. 2. (paha) elämä, melu, meteli; för inte ett sånt älä pidä noin kovaa melua! 3. elollinen olento; inte ett (enda) ^ ei elävää olentoa; ei ristinsielua; det lilla ~et-tuo pikku olento. 4. (elävä) ruumis; veka ~et vyötäiset, kupeet; riskera (våga) ~ o. lem panna henkensä alttiiksi; olla päänsä kaupalla; fara (skydd) för ~ o. lem hengen ja jäsenten vaara (hengen ja jäsenten turva); gå (komma, rycka, tränga) ngn inpå r^et käydä jnk kimppuun (m. kuv.); en patriot till ~ o. själ isänmaanystävä sieluineen, ruumiineen. 5. vyötärö; vara smal om ^et olla hoikka vyötäisiltä, vyötäröltä; fatta (ta) ngn om ~et ottaa, tarttua jtk vyötäisistä. 6. (vaat.) miehusta. 7. få sig ngt till saada jtk (hiukan ruokaa) suuhunsa; (kuv.) joutua tahtomattaan jtk kuulemaan.

liva I tr elähdyttää, elvyttää; (sot. j.) simputtaa; ^ upp rohkaista, innostaa; virkistyä, elpyä.

liva|d -t 1. hilpeä, virkeä, pirteä. 2. vara ~ för ngt olla innostunut, halukas, taipuvainen jhk.

livaktig -t -are eloisa, vilkas, toimelias, -het eloisuus, vilkkaus; toimeliaisuus.

liv||boj (mer.) pelastusrengas, -båt (mer.) pelastusvene, -bälte (mer.) pelastusvyö. -dömd ks. dödsdömd, -egen (a., s.) maaorja. -egenskap maaorjuus, -full -t eloisa, vilkas, -fullhet eloisuus, vilkkaus, -försäkra henkivakuuttaa. -försäkring henkivakuutus. -försäkringsbolag henkivakuutusyhtiö. -försäkringsbrev henkivakuu-tuskirja. -garde henkikaaarti. -givande (a. tpm.) elämää antava, elvyttävä, -hanken (j.) henkiriepu; hengenhitu; klara ~ selvitä hengissä, pelastaa henkiriepunsa.-häst mielihevonen.

livlig -t -are vilkas, eloisa, elävä, liikkuva; ett barn vilkas lapsi; en ^ beskrivning eloisa kuvaus; deltagande vilkas osanotto; ^ fantasi vilkas mielikuvitus; intellekt terävä, vilkas äly; intresse

vilkas mielenkiinto; vi har det ännu i minne se on meillä vielä tuoreessa muis-

tissa; ^ trafik vilkas liikenne; det är ~t på gatorna kaduilla on hyvin vilkas liikenne, aika vilinää; det kan f ag föreställa mig sen voin hyvin kuvitella mielessäni.

livlighet eloisuus, vilkkaus.

livlös -t eloton, hengetön, -het elottomuus,

hengettömyys. liv||medikus henkilääkäri, -moder (an.) emä, kohtu, -nära II1 tr elättää; ~ sig elättää henkensä, itsensä, livré -(e)t -er livree, liveri. -klädd livree-pukuinen.

liv||rem suolivyö. -röck ruumiinmyötäinen (lyhyt) takki, -rustkammare (kunink.) varuskamari. -rädd: vara ~ pelätä henkeään. -räddning hengenpelastus, -räddningsbåt pelastusvene, -ränta elinkorko, -rätt mieli-, (vanh., leik.) himo|ruoka. livs||andar pl elinvoimat; pigga upp sina domnade /-^piristääturtuneita hengenvoi-miaan. -avgörande (a. tpm.) koko elämälle ratkaiseva; elintärkeä, -behov elämän tarve, -bejakande (a. tpm.) elämänmyönteinen. -bejakare elämänmyönteinen hnk., optimisti, -bejakelse elämänmyönteisyys. -duglig -t elin|kelpoinen, -kykyinen, -duglighet elin|kelpoisuus, -kykyisyys. -elixir elämän|vesi, -neste, -erfar|en -et na elämää kokenut, -erfarenhet elämänkokemus, -fara hengenvaara; sväva i ~ olla hengenvaarassa, -farlig -t hengenvaarallinen, -filosofi elämänfilosofia. -form elämänmuoto, -frukt sikiö, lapsi, -fråga elinkysymys, -funktion -en -er elämäntoiminta, -föring elämän |tapa, -tavat, -förnekelse elämänkielteisyys, -förnödenheter elintarvikkeet, livs||gemenskap elämänyhteys. -glädje elämänilo. -gnista elonkipinä. -gärning elämäntyö. -hunger elämännälkä. -kraft elinvoima, -kraftig -t elinvoimainen, -leda elämänväsymys, elämään kyllästyminen, -ledsagare, -ledsagarinna elämäntoveri. -levande (a. tpm.) ilmi elävä, -linje (käden) elämänviiva, -lust elämänhalu, -låga elämänliekki. -lång -t elämänikäinen, elinkautinen, -längd elämän pituus, ikä. livsmedel pl elintarvikkeet, livsmedels||affär ruokatavarakauppa, -brist elintarvikepula, -försörjning elintarvikehuolto. -industri elintarviketeollisuus, -kort elintarvikekortti, -ranson elintarvikeannos. -ransonering elintarvikesäännöstely.

livs||mod elämisen rohkeus, -mål elämän päämäärä, -nerv elinhermo, -princip

elämän periaate, -rum elintila.-rytm elämän poljento, -stil elämäntyyli, -tecken elonmerkki; ge ett ~ ifrån sig osoittaa

elonmerkkejä, -tid elinaika; för ~en elinajakseen, koko iäkseen; under min ~ minun elinaikanani; i ~en elinpäivinäni); under min fars ~ isäni elinaikana; på r^ elinajaksi, elinkaudeksi; döma till r^s straffarbete tuomita elinkaudeksi pakkotyöhön (kuritushuonerangaistuk-seen). -tidsfånge elinkautinen vanki, -tråd elämänlanka; avklippa (avskära) ngns ^ (kuv.) katkaista jnk elämänlanka, -träd elämänpuu. livstycke alusliivi(t). livs||uppehälle elatus, elanto, -uppgift elämäntehtävä. -verk elämäntyö, -viktig -t elintärkeä, -vilja elämisen tahto, -villkor elämänehto, -yttring elämänilmaisu. -åskådning elämänkatsomus, -öde elämänkohtalo, liv||tag (pain.) syliote, vyö(tärö)ote. -vakt henkivartio. ljud -et - ääni (er. fys.); läran om ~et äänioppi; den sårade gav inte ett ^ ifrån sig haavoittunut ei äännähtänytkään, ei päästänyt ääntäkään; vi har inte hört ett ~ om henne emme ole kuulleet hänestä mitään; jag har inte hört ett ~ om det en ole kuullut asiasta puolta sanaakaan; han kunde inte jå fram ett enda >—' hän ei voinut äännähtääkään. ljuda IV3 I. itr kuulua, kaikua, raikua; soida; (kiel.) ääntyä; melodin ljöd

ännu i mina öron sävel soi vielä korvissani; det ljöd ett skrik kuului huuto; i trappan ljöd steg portaista kuului askelia; »tyst/» ljöd det från alla håll »hys», »hiljaa!» kuului hyssytystä joka puolelta. II. tr (kiel.) ääntää.

ljud||bildning (kiel.) äänteenmuodostus, -boj (mer.) äänipoiju. -dosa (rad.) äänirasia. -dämpare (aut.) äänenvaimennin, (mus.) sordiini, sordino, vaimennin, -effekt ääniteho(vaikutus), -enlig -t foneettinen. -film äänielokuva, äänifilmi. -förstärkare äänenvahvistin, -hål (rak.) kai-ku|aukko, -ikkuna; (mus.) kaikureikä, kaikupohjan aukko, -härmande: ~ ord onomatopoieettinen, luonnonääntä matkiva sana. -isolera I tr eristää kuulumattomaksi. -isolering äänen eristys, -kuliss (rad. ym.) äänikulissi(t). -lag (kiel.)äänne-laki. -lagsenlig äännelakienmukainen. ljudlig -t -are äänekäs, kuuluva, kovaääninen.

ljud||lighet -en kuuluvuus, kovaäänisyys. -likhet äänneyhtäläisyys. -lära (kiel.) äänneoppi, -lös -t äänetön; ^ tystnad hiiskumaton hiljaisuus, -metod -en äänne-menetelmä. -signal ääni|merkki, -opaste, -skridning (kiel.) äänteensiirty minen, -skrift äänteenmukainen kirjoitus, ään-

nekirjoitus. -styrka äänen voimakkuus, -vall (Int.) äänivalli (ilmanvastus lentok. nopeuden kasvaessa yhtä suureksi kuin äänennopeus); passera ~en sivuuttaa äänivalli, -våg ääniaalto, -överföring äänensiirto. ljuga IV3 I. itr valehdella, jör ngn jllk; ^ på ngn valehdella jnk niskaan, syyksi, parjata jtk; ^ ngn mitt upp i ansiktet valehdella vasten silmiä; ~ ngn full valehdella suut silmät täyteen; ~ i ngn ngt syöttää paju-köyttä; ^ ihop valehdella, keittää kokoon. II. rfl. ^ sig fram päästä valehtelemalla jhk; s sig fri valehdella, (j.) keplotella itsensä vapaaksi, irti jstk; ^ sig till ngt saada valehtelemalla hankituksi jtk.

ljum -t -marc lauhkea, leuto; haalea; (kuv.) laimea, -het haaleus, lauhkeus; laimeus.

ljumma I tr: ~ (upp) lämmittää haaleaksi, ljumsklbrock, -bråck (lääk.) nivustyrä, ljumskje -en -ar (an.) nivus, ljung -en (ksv.) kanerva, ljunga I itr leimahtaa, salamoida; blixtarna ~de salamat sinkoilivat, leimahtelivat; ~ mot ngt (kuv.) pauhata jtk vastaan, ljungande: en ~ protest jyrisevä vastalause.

ljungeld salama, salaman välähdys, ljunghed kanerva\nummi, -kangas, ljus I. -et - a) valo, valaistus; èjkynttilä; elektriskt ~ sähkövalo; grönt, klart ~ vihreä, kirkas valo; sitta som tända ^ istua suorina kuin kynttilät; en lampa på 40 ~ 40 kynttilän lamppu; ~et i det här rummet är inte tillräckligt tässä huoneessa on liian niukka, riittämätön valaistus (valo); nu gick det upp ett <—' för honom nyt asia hänelle selvisi, »valkeni»; något (större) ~ är han nog inte ei hän ole kylläkään neropatti; bränna sitt ~ i båda ändar liiaksi tuhlata voimiaan; ha ljuset på (aut.) (pitää) lyhdyt palamassa; kasta ett helt nytt ~ över förhållandena luoda aivan uutta valoa oloihin (olosuhteisiin); se (skåda) dagens <—' nähdä (ensi kerran) päivän valo, syntyä (maailmaan); sprida ~ o. glädje levittää valoa ja iloa; föra ngn bakom ~et petkuttaa, vetää nenästä; se ngt i nytt ~ nähdä jtk j uudessa valossa; (sedd) i *—>et av dessa j fakta näiden tosiasioiden valossa (näh- ! tvnä); stiga fram i ~et tulla valoon, näkyä valossa; ställa ngt i dess rätta ~ asettaa jtk oikeaan valoon, esittää oikeassa valossa; hålla upp mot ~et pitää koholla valoa vasten; arbeta (läsa) vid ~ työskennellä (lukea) (tulen) valolla. II. -t -ore (vär.) vaalea, (val ai s t.) valoisa, kir- ;

kas; (ä.) heleä, kirkas, (m.) vaalea; en ^ flicka vaalea(verinen) tyttö; få (komma på) en s idé keksiä sukkela, älykäs ajatus; se den sidan av saken nähdä asiasta sen valoisa puoli; han har sina ~ stunder (ögonblick) hänellä on armoitetut (mielisair.) selvät, selkeät hetkensä (tuokionsa); ^a utsikter hyvät, lupaavan näköiset mahdollisuudet; det är redan ute ulkona on jo valoisaa; nu ser det ut! (iv.) no nyt tästä hyvä tuli!

ljus||alf, -alv (tar.) valokeiju. -båd valokylpy- -behandling (lääk.) valohoito, -beständig -t (kem.) valonkestävä. -bild kuultokuva; föredrag med <^er kuultokuvin valaistu esitelmä, -bit kynttilänpätkä, -blå -tt vaaleansininen; (kuv.) »sinisilmäinen», typerän yksinkertainen, -brytning (fys.) valon taittuminen, -båge valokaari, -dunkel valohämy, -effekt valo vaikutus, -fenomen valoilmiö, -filter (val.) valo-suodin. -flod valovirta, -glimt valon-välähdys (m. kuv.). -grön -t vaalean vihreä. -gård (rak., fys., val.) valopiha; (rritr.) kuun kehä. -hav valomeri, -huvud (kuv.) älykäs hnk; han är inte just ngt <—'ei hän juuri ole liialla viisaudella pilattu, -hyajd -t, -hyllt vaaleaihoinen, -hållare kynttilänpidin. -hårig -t vaaleatukkainen, -kopiering valokopioimismenetelmä. -krona

kynttiläkruunu. -klä|dd -tt vaalea-pukuinen. -källa valonlähde, -känslig -t (val.) valonherkkä, -lag|d -t vaalea-(verinen). -lockig -t vaaleakiharainen. -lätt vaalea(verinen). -manchett kyntti-länrannikas. -mätare valonmittari.

ljusna I itr valjeta; det (päivä) valkenee, sarastaa; aamu koittaa; hans ansikte ~de hänen kasvonsa kirkastuivat; tyget har kangas on vaalennut; utsikterna toiveet, tulevaisuudenmahdollisuudet käyvät suotuisammiksi, lupaavamman näköisiksi.

ljusning -en 1. aamun|sarastus, -koitto. 2. (metsä) aukea (ma). 3. (kuv.) paraneminen.

ljus||punkt valopilkku; (shk.) valopiste, -reflex valonheijastus, -reklam valomainos. -röjd -tt vaaleanpunainen, -signal valo|-opaste, -merkki, -sken valonkajastus. -skygg -t valonarka, -skylt valoj-kilpi, -mainos, -stake kynttilänjalka, -stark - t voimakasvaloinen, (täht. m.) kirkas. -strimma valojuova, -stråle valonsäde.-stump kynttilänpätkä. -styrka valovoima. -stöpning kynttilänvalanta. -svag (täht.) heikko valoinen, himmeä.

ljust||er -ret - (kai.) ahrain, atrain.

ljus trå I tr, itr (kai.) tuulastaa.

ljus tryck (kirjp.) valopainanta. -våg valo-]j usår — lokalavdelning

lok

aalto, -år (täht.) valovuosi, -äkta valon-kestävä.

ljuta IV3 tr: ~ döden saada surmansa, kuolla.

ljuv -t -are suloinen, herttainen, sievä; lempeä, lauhkea; dela o. lett jakaa ilot ja surut, kestää yhdessä tuulet ja tuiskut; hon såg på honom rst leende tyttö katsoi poikaan suloisesti hymyillen, -het suloisuus, herttaisuus, rakastetta-vuus.

ljuvlig -t -are suloinen, ihana, -het -en

suloisuus, ihanuus. LO (Ruots.) Landsorganisationen (Suom. vast.) SAK, Suomen ammattiyhdistysten keskusliitto, lo (-u:) -n -ar (el.) ilves, lob (-u:) -en -er (an.) lohko, liuska, lobb (-o-) -en -ar (vrkp.) korkea pallo, lobba I itr (vrkp.) lyödä kohopallo.

1. lock -en -ar kihara; lägga i rsar kihartaa, kähertää.

2. lock -et - kansi: det slår >—' jör öronen se lyö korvat lukkoon, on korvia huumaavaa.

3. lock -et houkutus; med rs o. poek lupaillen ja uhkaillen, hyvällä ja pahalla.

1. locka I I. tr kammata, kähertää kiharoille. II. rfl. rs sig kihartua, kähertyä.

2. locka I I. tr, itr: rs ngn houkutella, vieko-tella, vietellä; det mig inte ei se minua houkuttele (ei tunnu houkuttelevalta); fågeln rsr lintu päästelee houkutusääniä; ^ på en hund kutsua koiraa; det låter inte vidare rsnde se ei kuulosta kovinkaan houkuttelevalta. II. (pain. part.): ^ (ifrån) houkutella pois jnk luota, jltk; ^ fram houkutella esiin, ulos, luokseen; ^ fram toner ur ett instrument loihtia (esiin) säveliä soittimesta; ~ fram tårar hos ngn hellyttää kyyneliin, vuodattamaan kyyneliä; ^ med sig ngn houkutella mukaansa; '—' till sig houkutella luokseen; ^ ur ngn hans hemligheter saada (houkutella) jk ilmaisemaan salaisuutensa; urkkia jltk hänen salaisuutensa.

lockbete -t -n (mets.,kal.) syötti (m. kuv.),

houkutin, lockelse -n -r houkutus, viettelys, lockfågel houkutuslintu (m. kuv.). lockig -t -are kiharainen. lockmedel houkutuskeino. lockout (-aut) -en -er työnsulku. lockouta I tr julistaa työnsulku. lockout||hot tvönsulun uhka. -varsel työn

sulku varoi tus.

lockton houkutusääni. lod (-u:) -et pyssyn luoti; oven, kellon luoti, paino.

1. loda (-u:) I tr, itr (mer.) luodata, luodilla mitata; ^ djupet luodata syvyyttä.

2. loda I itr (j.): ~ omkr ing kuljeskella joutilaana, vetelehtiä, maleksia.

lodare -n - (j.) vetelehtijä, maleksija, kulkuri.

lodenrock (lo.) sarkatakki. lodjur ks. lo.

lod||lina (mer.) luotinuora; (voim.) (kii-peämis)köysi. -linje (mat.) kohtisuora, normaali, lödning -en -ar (mer.) luotaus, lodrät -t kohtisuora.

loft (-o-) -et - (rak.) ullakko, viinen; parvi, luhti.

logaritm -en -er (mat.) logaritmi, -tabell logaritmitaulu (kko).

1. log|e (-u:) -en -ar (riihessä) luuva, luha.

2. logje (lo:s) -en -er (teat., oop.) aitio; (vapaamuur.) loosi.

logebiljett (teat.) aitiolippu.

logement (los-) -et - (sot.) miehistöntupa;

(mer.) miehistönsuoja. logementsbefälhavare (sot.) tuvan vanhin, logementsfartyg asunto|alus, -laiva, logera (lose:) I I. itr asustaa, majailla. II.

tr majoittaa, logg (-o-) -en -ar (mer.) loki. logga I itr (mer.) lokata, mitata käsilokilla. loggbok (mer.) lokikirja, loggert (-o-) -en -ar (mer.) lokkeri, 2—-3-

mastoinen purjealus, loggi|a (loddsa, loggja) -an -or (rak.) log-gia, katettu pylväskäytävä, loggolv luuvan, riihen permanto, logi (-si:) ~(e)t -er asunto, asuinhuone; kost o. rs vapaa ylläpito, vapaa asunto ja ruoka, logik -en (fil.) logiikka, logisk (-o:) -t loogillinen, järjenmukainen, järjellinen.

logogryf -en -er sana-, kirjain|arvoitus, loj -t -are veltto, hidas; leväperäinen. loj$l -t -are vilpitön, rehellinen, lainkuuliainen, (valt.) lojaali, uskollinen, alistuva.

lojalitet -en lojaalisuus; vilpittömvys; vrt. ed.

loj ali tetsförklaring lojaalisuusjulistus.

lojhet velttous, leväperäisvys.

lok (-u:) -et - (raut.) veturi.

lok|a (-u:) -an -or länget; (Suom. r. m.)

vemmel, luokki; (vrt. bogträ). lok$l I. -en -er huoneisto; offentliga rser julkiset paikat, huoneistot. II. -t -a paikallinen; rsa förhållanden paikalliset, paikkakunnan olo(suhtee)t; ^sa meddelanden (san.) paikkakunnan uutiset (kuulumiset); rs,a myndigheter paikallis (et) -viranomaiset, -avdelning paikallisosasto.

-bedöva I tr (lääk.) puuduttaa paikallisesti, paikallispuudutuksella, -bedövning paikallispuudutus, -färg (kuv.) paikallis|-väri, -sävy. -intresse paikallis-, (iv.) nurkkakunta | harrastukset, lokalisera I tr paikallistaa, till jhk; kotiutunut; perehtynyt; paikallisia oloja tunteva; jag är inte här en tunne täällä paikkoja, täkäläisiä olosuhteita; ^ sig tutustua seutuun, paikkakuntaan, sen oloihin.

lokalitet -en -er huone(isto); paikka, paikkakunta.

lokalkännedom -en paikallistuntemus; ha rs tuntea paikkakuntaa, -ombud pai-kallisjedustaja, -asiamies, -patriot (halv.) nurkkaisänmaallinen. -patriotisk -t vrt. ed. -patriotism nurkkaisänmaallisuus. -samtal (puh.) paikallispuhelu, -sinne paikallis vaisto; ha gott (dåligt) rs (olla) hyvä (huono) paikallisvaisto; olla hyvä (huono)

löytämään perille, -telefon pai-kallispuhelin. -tidning paikallinen sanomalehti. -trafik paikallisliikenne; (m.) esikaupunkiliikenne. -tåg paikallisjuna, (suurkaupung.) kaupunkijuna, lokatt ks. lo.

lokförare veturinkuljettaja, loko (adv.) itse paikalla; sälja rs myydä (itse) paikalla, -försäljning, -handel loko I-myynti, -kauppa (kauppa, jossa tavara toimit, vapaasti luovuttajan paikkakunnalla). -köp loko|-osto, -kauppa, lokomotiv, -förare ks. lok(förare). lokomotivstall veturitalli, lokus -et - (pieni) huone; (er.) ruokala, lom (-U-) -men -mar (el.) kuikka, loma (-u:) I itr: rs av laputtaa, luikkia

matkoihinsa, tiehensä, pötkiä pois. Lombardiet npr Lombardia, lomhör|d (lum-) -t huonokuuloinen, -het huonokuuloisuus, lomma (-U-) ks. loma. London npr Lontoo, londonbo -n -r lontoolainen. longQr -en -er pitkäveteisyys; pitkäveteinen kohta, paikka (kirj. ym.). lo(o)ping (-u:) -en -ar (Int.) surmansil-mukka.

lopp -et - juoksu (m. urh.); dött rs ratkaisematon kilpailu, tasa|kilpailu, -voitto; flodens övre rs joen yläjuoksu; ge (lämna) fritt rs åt sina känslor päästää tunteensa vapaasti purkautumaan; under dagens rs päivän kuluessa, mittaan; i det långa ^et (kuv.) ajan oloon, ajan pitkään; under rset av en månad kuukauden kuluessa, lopp|a I. -an -or (el.) kirppu. II. I tr, ^ sig (j.) hakea (tappaa) kirppuja.

lopp||bett kirpunpurema. -cirkus kirppu-

sirkus. -marknad (esim. Pariisin) Kirpputori; rihkamamarkkinat(ori). -spel (pel.) kirppupeli. lörd (-o:) -en -er (Engl.) lordi. lornjett -en -er lornjetti (varrelliset silmälasit).

lort (-u:) -en -ar lika; sonta, lorta I tr: rs ner liata, ryvettää, lortgris likanaama, sikamikko, »porsas», lortig -t -are siivoton, likainen, rähjäinen, lorv -en -ar (Suom. r.) lorvi, lorvailija,

laiskimus; hutilus; tollo, tomppeli, loss (adv.) irti; få rs saada irti; hacka ~ hakata irti; haka rs päästää (ottaa irti) haasta; kasta rs/ (mer.) irrottakaa (kiin-nitys)köydet! skruven är rs ruuvi on irti, höllällä. (Vrt. m. po. vrb. pain. part.) lossa (-o-) I tr 1. irrottaa, päästää irti, höllätä, aukaista; ^ ett rep höllätä nuoraa; ^ tungans band irrottaa kielenkanti-met; ^ (på) banden (på knuten) höllentää siteitä; avata solmu; ^ på pungen hellittää kukkaronnauhoja. 2. purkaa laivasta, rautatievaunusta; fartyget rsr vid kajen laiva purkaa laiturissa; vi håller just nu på att rs lastia puretaan parhaillaan. 3. ^ ett skott ampua laukaus lossna I itr irtautua; hölletä; brädet (kanp-pen) ~de lauta (nappi) lähti irti; isen rsr jäät lähtevät; skruven (sulan) har rst ruuvi (kengänpohja) on irtautunut; tungans band rsr kielenkantimet irtautuvat; tänderna rsr hampaat lähtevät; ^ i fogarna irtautua liitoksistaan, lossning -en (lastin) purkaminen; vrt. lossa 2.

lossnings| (anordning purkauslaitteet. -hamn purkaussatama. -klar -t valmis purettavaksi. -plats (mer.) purkauspaikka, lots (-u:) -en -ar luotsi, lotsa (-u:) I tr luotsata (m. kuv.); ' sig fram (kuv.) neuvotella (keinotella, hakeutua) eteenpäin, perille, lots||avgift luotsi-, luotsaus|maksu. -båt luotsivene. -direktör (Ruots.) luotsipii-rin esimies; ks. seur. -fördelningschef luotsipiiripäällikkö. lotsning luotsaus.

lots||station luotsiasema.-väsen luotsilaitos.

-ålder|man -mannen -män luotsivanhin. lott (-o-) -en -er 1. arpa, osuus, osa; en hård (tung) rs kova (raskas) osa, kohtalo; <—'en får avgöra arpa ratkaiskoon; ojämnt faller ödets rser tasan ei käy onnen lahjat; rsen har utfallit med vinst arvalle on sattunut voitto; dra (kasta) rs nostaa (heittää) arpaa, arpoa, om jstk; dra rs om ordningsföljden heittää arpaa järjestyksestä; falla på ngns rs tulla, sattua jnk

osaksi. 2. (maa)palsta.

I

1, lott|a -an -or lotta; yrt. -kår.

2. lotta I itr, tr: ~ om ngt lyödä arpaa jstk; ~ ett mål på ngn antaa arvalla oikeusjuttu jnk hoidettavaksi; ~ bort antaa (pois) arpomalla: <—' ut jakaa, määrätä arvalla, arpoa.

lotta|d -t: bättre ^ parempiosainen; sämre ~ huonompi-, kova|osainen.

lottakår -en lottajärjestö.

lottdragning arpominen, arvonta, arvan-nosto.

lotteri -et -er arpajaiset; det är rena ~et se on silkkaa arpapeliä; spela på >—' pelata arpajaisissa, -vinst arpajaisvoitto.

lott||kastning arpominen, arvanheitto. -lös -t: bli ~ jäädä osattomaksi.

lottning arvonta, arpominen; avgöra ngt genom ~ ratkaista arvalla.

lottsedel arpalippu.

lotus (lu:) -en -ar (ksv.) lootus, -blomma lootuskukka.

1. lov (-o:): ett ^ 1. lupa; får jag saanko luvan? sallitteko? få (ha) ~ att göra saada (olla) lupa tehdä jtk; saada tehdä jtk; ge ngn ~ att antaa jllk lupa (jhk, tehdä jtk); be (ngn) om ~ att pyytää jltk lupaa jhk; utan att fråga om ^ lupaa pyytämättä; får det ~ att vara en cigarr? saanko tarjota sikarin? vad får det ~ att vara? mitä saan tuoda? mitä haluatte? mitä saan tarjota? 2. få -—' att göra: han får att lyda hänen täytyy totella, hänen on toteltava, pakko totella. 3. -et - (er. koul.) loma, lupa; det är (vi har) ~ i dag tänään on (meillä on tänään) lupa; kan jag få ^ i morgon? voinko saada huomenna vapaata? 4. -et kiitokset, kehuminen, ylistys; Gud ske (vare) herran kiitos! sjunga ngns ^ (m. kuv.) veisata jnk kiitosta ja ylistystä.

2. lov (-u:) -en -ar (mer.) luovi; göra en ~ luovia; göra en ~ kring ngt (kuv.) kierrellä, kaarrella jnk ympärillä; slå sina ~ar kring ngn pyrkiä kiertäen, kaartaen jtk lähestymään; ta ~en av ngn viedä voitto, päästä voitolle jstk.

1. lova (-o:) I tr 1. luvata, ngn ngt jtk jllk; det vill jag sen minä lupaan! jag har mig själv att göra det olen itsekseni päättänyt tehdä sen; det ju gott för framtiden sehän tuntuu, kuulostaa lupaavalta tulevaisuuteen nähden; de inbjudna har komma kutsutut ovat luvanneet tulla; barometern gott väder ilmapuntari lupaa hyvää säätä; ^ bort sig lupautua pois (muuanne). 2. ylistää, kiittää; vare Herrens namn! kiitetty

olkoon Herran nimi!

2. lova (-u:) I itr (mer.) luovia; ^ upp i vinden luovia (ylös) tuuleen.

lovande (a. tpm.) lupaava, suotuisa; en r^ talang lupaava kyky; vädret ser ~ ut ilma, sää näyttää suotuisalta; det såg så ~ ut se näytti varsin lupaavalta; det ser just inte ~ ut se ei näytä (tunnu) kovinkaan lupaavalta; ei tunnu kehittyvän suotuisasti, lovart (-u:) -en (mer.) tuulenpuoli; i ~

tuulenpuolella, lovartsida tuulenpuoli, lovdag lupapäivä.

loven (-o:): på tro o. ~ kunnian ja omantunnon mukaan, lovgirig (-u:) (mer.) tuuleen pyrkivä, kärkäs luovimaan, lovkväde kiitos- ja ylistysruno. lovlig ..-t luvallinen, sallittu; änderna är nu sorsia saa ampua tähän aikaan; nyt on sorsien ampumisaika; han är mer än ~t dum hän on (suoraan sanoen) luvattoman typerä, lov||ord kiitos; kehumiset; få ~ i skolan saada koulussa kiitosta; ge ngn ~ kiittää, kehua jtk; ge ngn det ~et att sanoa jnk kiitokseksi että; överhopa ngn med ~ tuhlailemalla tuhlailla jllk kiitosta ja kehumista; han var full av ~ över hän kehui, kiitteli kovin (ylenpalttisesti) jtk. -orda I tr kiitellä, ylistää, kehua, -prisa I tr ylistää. -sjunga IV3 veisata jnk ylistystä (m. kuv.). -sång ylistyslaulu, -tai ylistyspuhe, till ngn jllk, jnk kunniaksi, -timme lupa-tunti, vapaatunti. - värjd -t -are kiitettävä, kiitoksen ansaitseva, lubba I itr (j.) juosta; pistää juoksuksi, lucern ks. lusern. luciafirande Lucia-juhla, luck|a -an -or 1. luukku; (uunin) suu-luukku; ikkunaluukku; (mer.) luukku, luukunkansi. 2. aukko; (teat.) kuiskaa-jankoppi; kassa-, toimisto|luukku; aukko, tyhjä paikka; lippuluukku; ^ i lagen aukko, puute laissa; utan -or aukoton; nu blev det liv i nvtkös (siitäkös) elämä syntyi (nousi)! 3. (sot. j. läh.) tupa. luck|er -ert -rare murea, möyheä, muheva, luckra I tr möyhentää; ^ upp (m. kuv.) höllentää.

ludd -en, -et (ksv.) karvat; (vaat.) nukka, ludda I rfl. ~ sig karvettua; nukkautua, mennä nukalle; ~ av sig jstk lähteä nukkaa; pudottaa karvansa, luddig -t -are karvainen; nukkainen, vanunut, huopainen, lud|en -et -nare

karvainen, lud|er -ret - (mets. ym.) haaska; (nainen

halv.) lutka, huora, luff -en: vara på ~en olla kululla, kulkurina.

luffa I itr (j.) kuljeksia, kierrellä kulkurina.

369luf luffare

luffare -n - kulkuri, maankiertäjä, lufsa I itr löntystää; vrt. luffa. lufsig -t -are kömpelö; köntys.

1. luft -en -er ikkuna|-aukko, -reikä; en ~ gardiner yhden ikkunan verhot.

2. luft -en ilma (m. kuv.); vara ^ för ngn olla jllk pelkkää ilmaa; få ~ under vingarna saada ilmaa siipiensä alle; få sig en nypa ~ hiukan haukata (raikasta) ilmaa; ge ~ åt sin vrede päästää vihansa, suuttumuksensa valloilleen (purkautumaan); leva av (bara) ~ elää pelkällä ilmalla; fotografera från ~en valokuvata ilmasta; det är fuktigt i < —<en ilma on kosteaa; flyga i r^en lentää ilmaan; spränga i r^en räjähdyttää ilmaan; gå ut i friska ~en mennä ulos raikkaaseen ilmaan (raikasta ilmaa hengittämään); vistas ute i friska ~en oleksia ulkosalla raikkaassa ilmassa; skaffa sig herravälde i ~en (Int.) vallata ilmanherruus; ligga (sväva) i r^en olla (häilyä) ilmassa, olla aivan epävarmaa, epämääräistä; gripen ur r^en tuulesta temmattu.

lufta I I. tr tuulettaa; (kuv.) pohtia; purkaa; gå ut o. <—' hunden ulkoiluttaa koiraa, käyttää koiraa ulkona. II. itr: ~ på sig kävdä tuulettautumassa. luft||affär (kuv.) petollinen liike|toimi, -yritys, -angrepp (Int.) ilmahyökkäys, -ballong -en -er ilmapallo, -bevakare (läh.) ilmasuojelumies (is.-mies), »bevakning ilmavalvonta; ilmavartio (lyh. iv.), -blåsa ilmarakko. -bro ilmasilta (ilmateitse tapaht. huolto), -bur|en -et -na lentoteitse kuljetettu, -bössa ilmakivääri, -drag ilmanveto. -elektricitet ilman sähkö, -fart lento-, ilma|liikenne. -fartsmyndigheterna ilmailuviranomaiset, -flotta lento-, ilma|laivasto. -fyll|d -t ilmaa täynnä oleva, -försvar ilmapuolustus, -grop (Int.) ilmakuoppa, -herravälde (Int.) ilmanherruus. -hål ilma-, henkijreikä. luftig -t -are ilmava, ilmankäypä; hatara; kevyt.

luft||intag (aut.) ilmantulo. -konditione-ra|d -t ilmastoitu, -konditionering -en

ilmastointi; anläggning för ~ ilmastointi-lai|te, -teet. -krig ilmasota, -kudde ilma|-pielus, -tyynv; (lnt.)ilmasäkki; (kompassin) ilmaloukku. -kurort ilmaparantola. -kyljd -t ilmalla jäähdytetty, -kylning ilmajäähdytys. -lager ilmakerros, -land-satt: trupper (Int.) ilmamaahanlasku-joukot. -landsättning ilmamaahanlasku. -ledning (shk.) ilmajohto, -maska (nl.) luo-mussilmukka. -massa ilmamassa, -motstånd -et (fys.) ilmanvastus, luftning -en tuuletus. j

luft||ombyte ilman vaihdos. -post lento- |

lugna

posti; per ^ lentoposti tse. -pump ilmapumppu. -renare ilman|suodin, -puhdistin. -rot (ksv.) ilmajuuri, -rum ilmatila, -rör 1. (tkn.) ilmaputki. 2. (an.) keuhkoputki. -rörskatarr (lääk.) keuhkoputkien tulehdus; katarri, -skepp ilmalaiva, -skydd ilmasuojelu; väestönsuojelu, -slott tuulentupa; bygga ~ rakennella tuulentupia. -spegling kangastus, -språng -et ilmahyppy. -spärr ilma |este, -sulku, -streck ilmanala; vrt. väderstreck, -strid ilmataistelu.-stridskrafter (Int.) ilmavoimat. -strupe (an.) henkitorvi. -tillförsel ilman |tulo, -saanti, -tom -t ilmaton. -tor-ka|d -t ilmakuiva, -torkning ilmakuivaus. -trumma ilma|kanava, -kuilu; hormi, -tryck ilmanpaine; område med högt (lågt) ~ korkean (matalan) paineen alue. -tät -t ilmanpitävä. -täthet a) ilmanpitä-vyys; b) ilman tiiviys, -våg ilma-aalto, luftvärn (sot.) ilmatorjunta, luf t värns| (artilleri ilmatorjunta-, it.|tvkis-tö. -eld ilmatorjuntatuli, it.tuli. -kanon ilmatorjunta-, it.|tykki. -pjäs ks. ed. luftväxling ilmanvaihto.

1. lugg -en -ar (otsa)tukka: (vaat.) nukka; mot ~en vasten karvaa.

2. lugg 1. (naist.) otsakiharat; titta under ~ kyräillä alta kulmiensa. 2. tukistaminen; ge ngn ~ tukistaa.

1. lugga I rfl. ~ sig (vaat.) nukkautua.

2. lugga I tr tukistaa, vetää tukasta; ^ ngn i håret tukistaa jtk.

luggas I itr (dep.) olla tukkanuottasilla, luggnål (pieni) hiusneula. luggslit|en -et -na nukkavieru, kulunut, lugn (-ngn) I. -et lepo, rauha, tyven, tyyneys; ~et före stormen tyven (tyyntä) myrskyn edellä; han är ~et självt hän on kuin tyyneys ja rauhallisuus semmoisenaan; (leik.) rauhallinen kuin viilipytty; bevara sitt ~ pysyä tyynenä, rauhallisena; i ~ o. ro kaikessa rauhassa. II. -t -are rauhallinen; tyyni (ilma); ^ sjö tyyni meri; det vore ~are för oss olisi meistä rauhoittavampaa; det kan ni vara ~ för siitä saatte olla huoleti; hålla sig ~ Pysy(tell)ä tyynenä, rauhallisena; var bara ta det ~tf pysykää vain rauhallisena! älkää hätäilkö! du kan ~t följa med voit huoleti tulla mukaan; man kan ~t säga att hyvin, huoleti voi sanoa että. lugna I I. tr rauhoittaa, tyynnyttää; ^ ett gråtande barn tyynnyttää itkevää lasta, saada itkevä lapsi lakkaamaan; ~ sitt samvete rauhoittaa omaatuntoaan. II. itr tyyntyä, rauhoittua; ~ av (tuuli) laimeta, hiljetä, tyyntyä, asettua. III. rfl. ~ sig tyyntyä, rauhoittua; ^ dig!

rauhoitu! havet har sig meri on tyyn-

ty ny t; vi får ^ oss några dar meidän täytyy malttaa odottaa muutama päivä, lugnande (a. tpm.) rauhoittava, tyynnyttävä; ~ ord rauhoittava sana; ^ känsla rauhoittava tunne; ett ~ medel rauhoittava lääke; det känns ~ för mig att veta minusta tuntuu rauhoittavalta tietää, lugn vatten tyyni vesi; (kosken alap.) suvanto.

lukrat|v -t -are tuottava, tuottoisa, lukt -en -er haju; hajuaisti; ^ av ngt jnk haju.

lukta I tr haistaa; itr haista, tuoksua, lemuta; ^ på ngt haistella jtk; ^ gott (illa) tuoksua, haista hyvältä (haista, löyhkätä pahalta); här det kaffe (rök) täällä tuntuu kahvin hajua, tuoksua (savun hajua); det kan man ju inte <—' sig till (kuv.) ei sitä sentään voi niin vain arvata.

lukt||flaska hajupullo. -fri -tt hajuton.-förnimmelse hajuaistimus, -lös -t hajuton, -organ haistin. -salt (frm.) hajusuola. -sin-ne hajuaisti, -vatten hajuvesi, -viol (ksv.) tuoksuorvokki. -ärt (puut.) tuoksuherne. lukullisk -t (ylen) herkullinen; ylellinen, lull (adv.): stå ~ (lps.) seisoa pitkänä poikana (tyttönä), ilman tukea.

1. lulla I itr, tr tuutia, tuudittaa; ~ ett barn i sömn tuudittaa, laulaa lapsi uneen.

2. lulla I itr: gå o. ^kävellä hoippu(roi-d)a.

lumbglpunktion -en (lääk.) lumbaalipunk-tio; lantiopisto. lumberjacka (eri.) urheilutakki. lumen: ett ~ (tpm.) (fys.) lumen (valo-yksikkö).

lummer -n (ksv.) katinlieko, harakanvarvas.

1. lummig -t -are tuuhea, lehtevä.

2. lummig -t -are (j. hieman) päihtynyt, hiprakkainen.

lump -en 1. (rhm.) lumput; ligga i ~en (j.) olla asevelvollisuutta suorittamassa, »väessä». 2. pl-ar a): (mtsh.) tyveys, ty-veyspätkä (tyvetyn rungon osa); b): ryysyläinen, kurja, viheliäinen raukka, -bod vanhain vaatteiden ym. vanhain tavarain kauppa, lump|en -et -nare kehno, viheliäinen, kurja, matalamielinen, -het alhaisuus, matala-mielisyys, viheliäisyys, lump||handel lumppukauppa. -handlare lumppukauppias; vanhain vaatteiden yms. kaupustelija, lumpig -t -are ryysyinen; kehno, viheliäinen.

lumpor pl ryysyt, lumput, lunch -en -er (keit.) lounas; aamiaisloma; äta syödä lounas(ta), lounastaa.

lunch||rast aamiaisloma. -rum lounas-huone; (liikkeissä läh.) ruokala, ravintola, lund -en -ar, -er lehto, viita, viidakko, lung|a -an -or keuhko(t); han har ngt på tiorna (har dåliga >—'or) hänellä on jtk vikaa keuhkoissa (on huonot, heikot keuhkot).

lung||blåsa (an.) keuhkorakkula, -blödning

-en (lääk.) keuhkoverenvuoto, lungblöt -t läpimärkä, märkä kuin uitettu (kissa).

lunginflammation (lääk.) keuhkotulehdus, keuhkokuume, -kräfta (lääk.) keuhkosyöpä. -mos (keit.)

keuhkomuhennos. -siktig -t keuhkotautinen, -sjuk -t ks. ed. -sot keuhkotauti, -säck (an.) keuhko-pussi. -säcksinflammation keuhkopussin-tulehdus. -tuberkulos keuhko | tuberkuloosi, -tauti, lunk -en hölkkä(juoksu); rida i ~ ratsastaa hölkkää; allt går sin vanliga ~ kaikki käy, sujuu tavallista menoaan (la-tuaan).

lunka I itr juosta hölkkää; hölkytellä, lön-kytellä.

luns -en -ar (j.) köpelys, köntys, lunsig -t -are kömpelö, köpelö; (vaat.) kömpelö (n näköinen), sopimaton, käymätön.

lunt||a -an -or 1. (sot., hist.) (irto)sytytin. 2. (iso, vanha) kirja(kulu); paperipinkka; nådiga (leik.) tulo- ja menoarvio,

-lapp (Suom. r. kou.l.) luntta, lunttilappu).

lupin -en -er (ksv.) lupiini, sudenpapu. lupp -en -er suurennuslasi.

1. lur -en -ar 1. (mus.) torvi. 2. kuulotorvi (m. puh.); (puh., rad. m.) kuuloke; ta av (lägga på) r^en (puh.) ottaa, nostaa kuulotorvi (panna kuuloke paikoilleen).

2. lur -en -ar: ta sig en ~ ottaa pienet nokkaunet.

3. lur: ligga, stå på ~ vaania, väijyä; lägga (ställa) sig på ~ asettua väijymään, vaanimaan.

1. lura I itr nukahtaa, ottaa pienet (nok-ka)unet; ^ till nukahtaa, saada unen päästä kiinni.

2. lura I I. itr: ~ på ngn vaania jtk; ^ på ett tillfälle visusti odottaa, vartoa (suotuisaa) tilaisuutta. II. tr pettää, petkuttaa, huiputtaa, vetää nenästä; etuilla jnk kustannuksella; ~ ngn på ngt petkuttaa jltk jtk; ^ ngn till att göra ngt houkutella, narrata tekemään jtk; bli antaa itseään narrata, huiputtaa; jag låter inte ~ mig en anna itseäni pettää. III. (pain. part.):^ap (ifrån) ngn ngt petkuttaa jltk jtk; ^ av (ifrån) ngn hans pengar narrata, viedä, petkuttaa jltk

rahat; ^ i ngn ngt uskotella jllk jtk, saada jk syömään (t. juomaan) jtk; ^ ngn att köpa ngt narrata jk ostamaan jtk; ^ sig till (till sig, åt sig) ngt vilpillisesti, petoksella hankkia itselleen jtk; ^ ur ngn en hemlighet saada urkituksi jltk salaisuus, narrata ilmaisemaan salaisuus; ^ ut ngt saada selville, ottaa selko, selvä jstk; ^ ut ngn saada houkutelluksi jk pois, ulos jstk.

lurendrejare 1. salakuljettaja. 2. petkuttaja, huiputtaja, lurjus, lurendrejerj -et -er 1. salakuljetus. 2. vilpillisyys, koiruus, lurjusmaisuus. lurifax -en -ar lurjus, veijari, lurk -en -ar (j.) lurjus; moukka, tollo, lurpassa I itr: ^ på ngn vaania, lurvig -t -are 1. pörröinen. 2. pöhnäinen,

humalainen, lus -en löss (el.) täi; läsa ~en av ngn läksyttää jtk. lusern -en -er (ksv.) luserni, sinimailanen. lusig -t -are a) täinen, täitä kuhiseva; b) vetelehtivä, hidasteleva, luska I itr: ~ rätt (reda) på ngt (j.) nuuskia selville, luspank -t (j.) aivan rahaton, ihan »auki», lust -en halu; betaga ngn ~en viedä jltk halu jhk; jag har inte r^ att göra ngt minua ei haluta tehdä jtk; jag har god ~ att teki-sipä (oikein) mieleni; jag har ingen ~ till det minua ei ollenkaan haluta; man tappar ~en för ngt (siinä) menee halu jhk; av hjärtans ^ sydämen halusta; i nöd o. ~ ilossa ja surussa; med liv o. ~ kaikesta sydämestään, sydämensä pohjasta.

lust|a -an -ar himo; vara slav under sina

-ar olla himojensa orja, vallassa, lust||barhet -en -er hauskuus, huvi, huvitus, ilo. -betonajd -t mielihyvän tunnetta aiheuttava, -eld ilo [tuli, (tav. pl) -tulet. -färd huvi|matka, -retki, -förnimmelse mielihyväntunne. -gas -en (kern.) ilo-, nauru Ikaasu. -gård huvijpuisto, -tarha; (Raam.) Edens ~ Eedenin paratiisi, -hus huvimaja, puutarhamaja. lustig -t -are hauska, hilpeä; hupsu, omituinen, hullunkurinen; naurettava; göra sig ~ över ngn (på ngns bekostnad) pitää hauskaa jnk kustannuksella, -het -en -er hauskuus, sukkeluus, -kurre hauskan-pitäjä, hauskaheikki, »vitsinikkari», lustjjjakt huvipursi, -mord (lääk., Iak.) hi-momurha. -mördare himomurhaaja. -resa

huvimatka, -slott huvilinna. -spel huvinäytelmä. -spelsförfattare huvinäytel-mänkirjoittaja. -vandra I itr kävellä, kävskennellä huvikseen, olla huviköve-Ivllä.

1. lut -en, -et: ställa (stå) på ~ asettaa nojalleen, kallelleen (olla nojallaan, kallellaan); ha ngt på ~ olla jtk varalla, varastossa.

2. lut -en -ar lipeä.

1. lut|a -an -or (mus.) luuttu; spela på ~ soittaa luuttua.

2. luta I I. itr 1. olla kallellaan, nojallaan; (maa) viettää, åt jnnk päin; olla vinossa; tornet (väggen) torni (seinä) on vinossa; ~ mot sitt fall olla kaatumaisillaan; (kuv.) kulkea (olla menossa) perikatoa kohti. 2. kallistua, pyrkiä jhk päin; semestern ~r mot sitt slut loma on kulumassa lopuilleen; ~ åt en åsikt kallistua jhk mielipiteeseen; det nog ditåt sinnepäin asiat tuntuvat kallistuvan; jag ser nog vartåt det huomaan kyllä, minne(päin) ollaan menossa, minnepäin asia kallistuu. II. tr nojata, mot jhk, jtk vasten; ^ huvudet mot händerna nojata päätään käsiinsä; ^ huvudet åt sidan panna päänsä kallelleen. III. rfl. ^ sig nojautua; kallistua, taipua; ^ sig mot ngt nojautua jhk; ^ sig över ngt kumartua jnk puoleen. IV. (pain. part.): ~ bakåt nojata taaksepäin, olla takanojassa; ^ sig fram emot ngt kumartua jnk puoleen; ~ framåt itr kallistua, kumartua, kurkottaa eteenpäin; ^ sig fram(åt) kumartua eteenpäin; ^ sig ned kumartua (alaspäin); ~sig ut kurkottaa ulos (päin); ^ sig ut genom fönstret kurkottautua ulos ikkunasta.

3. luta I tr panna lipeään, pitää lipeässä, pestä lipeällä.

luta|d -t kumara; tuettu, nojallaan; gå ~ kävellä kumarassa, selkä köykyssä; med huvudet -t mot handen päätä käteen nojaten, pää käden varassa (nojassa); han stod r^ mot väggen hän seisoi seinään nojaten.

lutande (a. tpm.) kalteva, kallellaan, viettävä, nojallaan; vino; ett ~ pian kalteva pinta, taso; ~ tornet i Pisa Pisan kalteva torni; ha en ~ gång kävellä kumarassa, luteran -en -er, lutersk (lutt-) -t luterilainen, lutfisk -en lipeäkala.

1. lutning kallistuma; (pinnan) kaltevuus, viettävyys, vietto.

2. lutning -en lipeässä pito 1. liottaminen, lutningsmedel liotusaine; uuttoaine(et). lutnings vinkel (mnm.) kaltevuus-, viiste j-

kulma.

lutpulver liotus jauhe, pe su jauhe, lutspelare -n (mus.) luutunsoittaja. lutter (a. tpm.) pelkkä, puhdas, luttra I tr (tkn.) puhdistaa; (kuv.) jalostaa, luttring -en puhdistus; jalostus, luv -en -ar ks. lugg; ligga (vara) i ~en på varandra riippua toistensa tukassa, olla

tukkanuottasilla; komma (ryka, råka) i rsen på varandra käydä toistensa tukkaan.

hiv|a -an -or lakki, naapukka, reuhka, tupsulakki. luxuQS -t -are ylellisen loistelias, komea, upea.

ly i a -an -or (mets.j.) luola, pesäluola; (leik.)

pöksä, morkku, murju. lybsk -1 -a lyypekkiläinen. lyce|um -et -er lyseo.

lyck|a -an 1. onni; ^ tili! onneksi olkoon! bättre rs nästa gång! ensi kerralla parempi onni! det var (är) en rs att olipa (onpa) onni että; göra rs onnistua, menestyä; kunna prisa sin rs saada kiittää onneaan, (j.) kauppojaan; önska ngn rs toivottaa jllk onnea; strålande av rs ilosta loista|en, -va; till ali rs (kaikeksi) onneksi. 2. -or silmukka; lehtiäinen. lycka|d -t onnistunut; ett -t arbete hyvin onnistunut tyo; föreställningen var rs näytäntö, näytös oli onnistunut (saavutti suuren menestyksen); porträttet är -t muotokuva on onnistunut, lycka| s I itr (dep.) onnistua; jag -des inte göra det minun ei onnistunut sitä tehdä, en saanut sitä tehdyksi; han rs med (i) allt hän onnistuu aina, kaikessa, hänellä on aina onnea; jag har -ts med uppgiften olen saanut (sain) tehtävän ratkaistuksi; försöket -des yritys, (koe) onnistui, lycklig -t -are onnellinen, över jstk. lyckligen (adv.) onnellisesti, lyckliggöra V tr tehdä (saattaa) onnelliseksi; onnellistaa, lyckligtvis (hyväksi, kaikeksi) onneksi, lycko||bringande (a. tpm.) onnea

tuottava, -dag onnenpäivä, -kast onnen heitto; (kuv.) onnenpotkaus. -klöver onnen-, (tav.) neli|apila. -penning onnenraha. -sam -t -mare onnekas, onnellinen, -slant onnenraha. -tal onnenluku, lycksalig -t autuaallinen, ylen onnellinen.

-het autuaallisuus. lyck||sökare onnenonkija, -sökerska (tav.) seikkailijatar.

lyckt: inför (för, inom, bakom) rsa dörrar (Iak.) suljettujen ovien takana, lyck||träff onnenpotkaus. -önska I tr: rs ngn onnitella jtk, toivottaa jllk onnea, tili jnk johdosta, -önskan, -önskning onnentoivotus. -önskningstelegram onnentoivotus-, onnittelu|sähk|e, -ösanoma. 1. lyd|a II1 I. tr 1. totella; ~ order totella käskyä, noudattaa määräystä; ^ ett råd noudattaa neuvoa; ^ en föreskrift (en

ordination) noudattaa määräystä; roder (mer.) totella peräsintä; du måste rs! sinun on toteltava. 2. totella nimeä; hun-

den -er (lystrar till) namnet Tusse koira tottelee Tusse-nimeä. II. itr: rs under ngn olla jnk (hnk.) alainen; ^ under ngt kuulua jhk, olla jnk alainen. 2. lyd|a II1 itr kuulua; sisältää jtk; domen -er på tuomio on (kuuluu); hur -er första budet? miten kuuluu ensimmäinen käsky? rsnde på innehavaren (kaup.) haltijalle asetettu, lydelse -n -r sisällys, sanamuoto; av följande rs seuraavansisältöinen, näin kuuluva, lydig -t -are tottelevainen, kuuliainen, -het vrt. seur.

lydnad -en tottelevaisuus, kuuliaisuus, lyd||rike, -stat vasallivaltio, lyft|a II2 I. tr nostaa, kohottaa; ^ armen kohottaa, nostaa käsivarsi; ~ ett arv nostaa perintö; ^ glaset kohottaa lasinsa; ^ huvudet nostaa, kohottaa päätään; ^ lön (pension) nostaa palkka(a), eläkettä); ^ pengar nostaa rahoja; ^ räntor nostaa, saada korkoja; vrt. II. 2. II. itr

1. kohota, nousta (ylös); dimman -er sumu kohoaa ylös; flygplanet -er lentokone kohoaa ilmaan; fåglarna -e linnut nousivat lentoon. 2. ^ på hatten nostaa hattuaan, för ngn jllk; ^ på luren (puh.) nostaa kuulotorvi paikoilleen; ^ på slöjan (kuv.) kohottaa (jtk peittävää) harsoa. III. rfl. rs sig nousta, kohottautua; så att taket -te sig (niin) että välikatto pakkasi nousemaan. IV. (pain. part.): ~ av nostaa pois; /—' av en dörr, ett fönster nostaa ovi (ikkuna) saranoiltaan; ^ bort nostaa pois; ^ ned ottaa alas; ~ upp nostaa ylös.

lyft||anordning -en nostolaite, -block väki-pyörä(t), talja, -krän nosturi, nostokurki. lyftning -en 1. nostaminen, nosto, vrt. lyfta; ^ av lönerna palkkojen nostaminen.

2. (kuv.) innostus, lento, paatos, nousu; utan högre rs ilman sanottavaa innostusta (nousua), innottomasti.

lyhör|d -t hyvä-, tarkka-, herkkä|kuuloi-nen; vara rs för ngt (olla) jllk tarkka, herkkä korva tajuamaan jtk; en rs våning huoneisto, johon kaikki ympäristön äänet kuuluvat.

1. lykt|a -an -or lyhty; kulört rs värillinen lyhty.

2. lykta I itr, tr päättää, lopettaa; itr (dep.) päättyä, loppua.

lykt||hållare (plkp.) lyhdvnpidin. -stolpe lyhtypylväs, lymfa -n (fysiol.) imuneste, neste, lymf||kärl (an.) imusuoni. -körtel imu|sol-

muke, -rauhanen, lym| mel-meln-larvintiö, lurjus, -aktig-t-are lurjusmainen. -aktighet-e™ lurjusmaisuus.

lynch||a I tr (er. Amer.) lynkata, -justis omankädenoikeus.

373iyn lynchning-

lynchning lynkkaus.

lynne -t- mieli, mielenlaatu; vara vid gott rs olla hyvällä mielellä (tuulella); vid dåligt rs huonolla tuulella, lynnesutbrott mielen-, sisun|purkaus. lynnig -t -are oikullinen; hon är rs hän on oikullinen, hänellä on omat oikkunsa.

1. lyrja -an -or (pallopel.) koppi; ta en rs ottaa koppi(a).

2. lyr|a -an -or (mus.) lyyra; stämma (stränga) sin rs kaiuttaa, soittaa lyyraansa, virittää lyyransa.

lyrjk -en lyriikka, laulurunous, lyrisk -t lyyrillinen, lyriker -n - (run.) lyyrikko, lys|a II2 I. itr, tr valaista, loistaa, kiiltää; tehdä itsensä huomatuksi; lampan -er bra lamppu valaisee hyvin; ett ljus -er (det -er) i fönstret ikkunasta loistaa valo; ^ av glädje loistaa ilosta; rs ngn i ansiktet valaista jtk kasvoihin, jnk kasvot; ^ ngn utför trappan näyttää jllk tulta portaissa (portaita alas mennessä); solen -er honom i ögonen aurinko paistaa hänen silmiinsä; ringen -er henne i ögonen sormus pistää (houkuttelevana) hänen silmäänsä; ^ med lånta fjädrar komeilla lainahöyhe|nin, -nissä; ^ med sin jrånvaro loistaa poissaolollaan; /—' med sina kunskaper loistaa tiedoillaan; ^ med en tändsticka på ngt valaista tulitikulla. II. itr kuuluttaa; det har -ts första gången för dem heidät on ensi kerran kuulutettu (avioliittoon). III. (pain. part.): rs fram loistaa esiin, pistää silmään; solen -te fram aurinko tuli esiin, näkyviin (pilvien lomasta); ^ igenom loistaa, valaista läpi; ^ in loistaa (paistaa) sisään; dagern -er in genom dörrspringan päivänvalo kiiluu ovenraosta; ^ till: plötsligt -te det till i mörkret äkkiä välähti pimeässä valo; ^ upp a) tr tehdä tuli; valaista: b) itr (kasvot) kirkastua.

lysande (a. tpm.) valaiseva, palava; (kuv.) loistava; ~ affärer loistavat kaupat; han är en rs begåvning hän on loistava kyky;

' elände »loistava kurjuus»; ett rs föredöme loistava esimerkki; ett rs resultat loistava tulos; ett rs tal (undantag) loistava puhe (poikkeus); ^ utsikter loistavat toiveet, mahdollisuudet, lysj|boj (mer.) valopoiju. -bomb (sot.) valopommi.

lyse -t valo, valaistus; valaistusaine; värme

o. rs lämpö ja valo. lys|jfärg hohto väri. -gas valokaasu. -kraft valaisuvalo|voima, -mask (el.) kiiltomato.

lysning -en kuulutus (avioliittoon); ta ut rs ottaa (avioliitto)kuulutus, »kuulutukset».

— lyxdocka

lysnings||kalas kuuliaiset, -present kuuli-

aislahja. lyspl (-o:) -en (kern.) lvsoli. lys||pistol (sot.) valopistooli, -rör (shk.) va-

loputki. lyss V itr (dep.) ks. lyssna. lyssna I itr kuunnella, kuulostaa; (salaa, luvatta) kuunnella; ^ efter det minsta ljud tarkata, kuulostaa pienintä risahdustakin; ^ endast med ett öra kuunnella vain puolella korvalla; ^ andäktigt på ngn hartaasti kuunnella jtk, jnk puhetta;^ på \ hjärtat (lungorna) (lääk.) kuunnella sydäntä (keuhkoja); ^ på radio kuunnella radiota; ^ på ett samtal (salaa) kuunnella keskustelua; du har (stått o.) rst på honom olet salaa kuunnellut häntä; ^ tili kallistaa korvansa jllk, ottaa huomioon; ^ till ngn kuunnella jtk; ^ till en anhållan ottaa pyyntö huomioon; ^ tili ett förslag (ngns ord, ngns råd) kiinnittää huomiota jhk ehdotukseen (jnk sanoihin, neuvoihin); /—' till skvaller kuunnella juoruja; ~ till sången kuunnella laulua; ^ vid dörren kuunnella, urkkia oven takana, lyssnarapparat kuuntelulaite, lyssnare kuuntelija; (radio)kuuntelija; ärade rs! arvoisat (radio)kuuntelijat! lyssnar||post 1. (sot.) kuulovartio. 2. (rad.

Suom. läh.) »tätä mieltä oltiin», lyst|en -et -nare a) 1. halukas; efter (på) ngt ahne, herkkä, kärkäs, (j.) perso jllk. 2. himokas, kiimainen; -na blickar halukkaat, himokkaat katseet; vara rs på sötsaker olla kovin ahne makeisille, -het ahneus; himokkuus, kiimaisuus.

1. lyst|er -ern -rar, -rer loisto, kiilto; (vanh.) (suuri) kynttiläkruunu.

2. lyster itr (tav. prs.): det rs mig att göra minua haluttaisi tehdä jtk.

lystmäte kylläisyys; få sitt rs av ngt saada kyllikseen jstk; ha fått sitt rs olla kyllästynyt jhk. lystnad -en halu, himo. lystra I itr: rs till ngt kuulostaa, kuunnella, noudattaa jtk; ~ till namnet Karo (koira) totella Karo-nimeä. lystring -en (sot.): rs f huomio! lystringsord (sot.) komennon valmistusosa. lysämne valaistusaine. lyte -t -n (ruurn., sielull) vika, vamma, puute; kroppsligt rs ruumiin|vika, -vamma.

1. lytt - -a viallinen, rampa, raajarikko; lain o. rs rujo ja rampa; slå ngn rs lyödä raajarikoksi, (j.) vaivaiseksi.

2. lytt ks. lyhörd.

lyx -en ylellisyys, komeus, loisto, upeus. -artikel ylellisyysesine, -begär ylellisyyden-, loiston|halu. -bil loistoauto, -blankett korukaavake. -docka (kuv.) muoti-lyxföremål — lång

lån

nukke, -föremål ylellisyysesine, -hund seurakoira.

lyxig -t (j.) ylellinen; loistelias, upea.

lyx||skatt ylellisyysvero. -tåg loistojuna.

lådla -an -or laatikko; pöydänlaatikko; lokero; rasia; kirjelaatikko. 2. (keit.) laatikko (ruoka); vuoka. 3. (j.) raitiovaunu. 4. (j.) hålla s rupatella, puhua pärpättää.

låd||kamera laatikkokamera, -ämnen laa-tikkolaudat.

låg -t lägre lägst. 1. matala; (kuv.) alhainen; hög o. s ylhäiset ja alhaiset; av s börd alhaissukuinen; av s halt pitoisuudeltaan niukka; ^a handlingar alhaiset, halpamaiset hommat, puuhat; flyga på s höjd (Int.) lentää matalalla; sa klackar matalat kengän|korot, -kannat; sa kort (kort.) huonot kortit, (j.) hakut; sa priser halvat, huonot hinnat; köpa (sälja) till ^t pris ostaa (myydä) halvalla; ~ räntefot alhainen korkokanta; han har en s tanke om ngt hänellä on (aika) huonot ajatukset jstk; sa toner (mus.) matalat äänet; st vattenstånd alave|si, -den aika; st b arometer stånd ilmapuntari matalalla, matalapaine (en aika); det är st i taket huone on matala.

låg|a I. -an -or liekki (m. kuv.); stå i -or, i ljusan s olla ilmi tulessa; vara eld o. -or jör ngt olla ylen innostunut jhk; försätta ngn i eld o. -or saada tulisesti innostumaan, syttymään. II. I itr leimuta, loimuta, liekehtiä; hans ögon sde av hat hänen silmänsä leimusivat vihasta; snde eld loimuava tuli; snde tal (protester) leimuavat puheet (vastalauseet).

låg|]adel -n pikku-, alhais|aateli. -adlig -t pikku-, alhais | aatelinen. -anfall (Int.) matalahvökkäys. -flygning (Int.) matalalento. -frekvens (rad.) matalajakso-, pienj-taajuus. -halsa|d -t uurrettu (naisen puku). -hait nilkuttava; han är s hän nilkuttaa, ontuu (kävellessään).

låg||het (kuv.) alhaisuus, halpamaisuus. -klacka|d -t matala|kantainen, -korkoinen (kenkä), -konjunktur (kaup.) matalasuhdanteet. -kyrklig (Engl. kirk.) matala-kirkollinen. -land alamaa, alanko (maa), -län|d -t -dare, -länt -are alava; matalalla sijaitseva, -mäl|d -t -dare hiljainen; i s ton hiljaisella äänellä, -pro-centig alhais-, pieni|prosenttinen. -prosa alatyyli; arkikieli; puhekieli, -sinna|d -t, -sint - -are halpamainen, alhainen, -sinthet alhaisuus, halpamaisuus. -sko puolikenkä, -slätt alanko, alatasanko. -språk (kiel.) alatyyli; arki-, katu|kieli. -spänning (shk.) pienjännite. -stadium ala-aste. -stammig -t (mtsh.) matalarun-koinen.

lågt (adv.) vrt. lägre, lägst II. 1. matalalla; ^ liggande matalalla sijaitseva; ^ stående alhaisella tasolla oleva; en s stående människa (kuv.) alhaisella kannalla oleva hnk.; flyga s lentää matalal|la, -ta; sången går för s för mig laulu on (otettu) minulle liian matalalta; hålla huvudet s pitää pää painuksissa; platsen ligger s paikka on, sijaitsee matalalla; solen står s på himmelen aurinko on taivaalla alhaalla (matalalla). 2. hiljaa; tala (viska) s puhua (kuiskata) hiljaa, låg|| tryck (mtr.) matalapaine; matala, -tysk -t alasaksalainen, -tyska -n (kiel.) alasaksa, -vatten (vsr. ym.) matalavesi, alavesi, -vattenstånd matalavesi, matala-vedenkorkeus. -växt - -a lyhytkasvuinen, lån -et - laina (m. kuv.); ordet är ett s från svenskan (se) sana on ruotsista saatu laina; r^j att återbetalas vid anfordran vaadittaessa takaisin maksettava laina; s mot inteckning kiinne-, kiinnitys|laina; bevilja (ge) ngn etts myöntää (antaa) jllk laina; ta upp ett s ottaa laina; överta ett s ottaa laina nimiinsä; tack jör set av boken! kiitoksia kirjalainasta! betrakta ngt som ett s pitää jtk lainana; jå ngt till ss saada jtk lainaksi, låna I I. tr lainata, av jltk, mot jtk vastaan, på jks ajaksi, åt }\\\i\sngtav (jrån) ngn lainata jtk jltk; ^ en bil »lainata» (varastaa) auto; jag fick s ett paraply sain lainaksi sateenvarjon; ^ ngn pengar lainata jllk rahaa; ^ ngn ett välvilligt öra hyväntahtoisesti, auliisti kuunnella jtk; ett ord st från tyskan saksasta lainattu sana; låna sig (sitt namn) till, åt ngt mennä mukaan (antaa nimensä) jhk asiaan; ^ sig fram päästä lainailemalla eteenpäin. II. (pain. part.): sbort lainata pois, muuanne; hem lainata (ja ottaa mukaan) kotiinsa; ~ ihop lainata kokoon, lainailemalla koota; s upp lainailla; ^ upp ett kapital lainata, lainaamalla hankkia pääoma; ^ ut lainata (toisille),antaa lainaksi; ^ ut pengar mot ränta lainata, antaa

lainaksi rahaa korkoa vastaan, lånbibliotek lainakirjasto, låne||ansökan laina-anomus, -avgift laina-maksut. -bibliotek lainakirjasto, -disk, -expedition (kirjast. yms.) lainausosasto, -kassa 1. (pank.) »lainat». 2. lainarahasto, -rörelse lainausliike. -vägen: anlita s lainata, lainailla, lånfång|en -et -na: en s summa lainaksi

saatu summa, lång -t längre längst pitkä; han föll så s han var hän kaatui maahan pitkäkseen; st avstånd pitkä matka; en s gata pitkä katu; en två kilometer s gatalån långa -

2 km pitkä (kahden km:n pituinen) katu; på r^thåll kaukaa, pitkän matkan päästä; släkting på ~t håll kaukainen sukulainen; se bra på ~ håll nähdä pitkältä matkalta hyvin; ~ tid pitkä aika; tatid kestää kauan aikaa; sedan en ~ tid tillbaka ammoin, jo kauan; inte på vägar, inte på när ei lähimainkaan; tre meter ~ kolme metriä pitkä, kolmen metrin pituinen; (hela) dagen ~ kaiken päivää; han blev ~ i ansiktet hänen naamansa venähti pitkäksi; få ~ näsa saada pitkä nenä; räcka ~ näsa åt ngn näyttää jllk pitkää nenää; hur är det tili stån? kuinka pitkä matka (pitkältikö) on kaupunkiin? Yrt. långt, längre 2., längst II. lång|a -an -or (kal. Molva molva) molva. lång armad pitkäkä(sivar)tinen; pitkä|-haarainen, -lonkeroinen, -bent pitkä|-jalkainen, (j.) -koipinen. -boll 1. (jlkp.) kauko|laukaus. 2. pitkäpallo. -bord pitkä pöytä, -byxor pitkät housut, -dans piirileikki; »juna»; (yliopp.) »makarooni». -distansflygning kaukolento, -distans-löpare (urh.) pitkänmatkanjuoksija, -dis-tansiöpning pitkänmatkanjuoksu. -dra-g|en -et -na pitkänomainen; (kuv.) pitkäveteinen. -film (läh.) kokoillan elokuva, -finger keskisormi, -fingra|d -t, -fingrig -t: vara ~ (kuv.) olla pitkäkyntinen, pit-känkynnenpitäjä, näpistelevä, -franska (pitkä) ranskanleipä; batonkileipä. -fredag pitkäperjantai, -fristig -t -are pitkäaikainen. -färd kaukomatka, pitkä matka, -grun|d -t matala, laakea, -halm (tav. ruis)oljet; de hänger ihop som ler o. ~ he ovat aina yhdessä kuin piki ja terva, -halsa|d -t pitkäkaulainen, -hårig -t pitkä Itukkainen, (el.) -karvainen, långivare -n - lainan antaja; ~n var en privatbank lainan antajana oli (lainan antoi) (jk) yksityispankki, lång||kok pitkäaikainen keitto, keitos, -kö-rare: filmen (stycket) blev en ^ filmi (kappale, näytelmä) meni pitkän aikaa, -lag|d -t pitkänomainen, långlig -t: jag har inte sett henne på tider en ole häntä nähnyt pitkiin aikoihin.

ång|jlinje -n (shk.) kaukojohto. -liva|d -t pitkäikäinen: en ~ diskussion pitkä, pitkällinen keskustelu; den gossen blir nog inte ~ här se poika ei varmaankaan kauan pysy (ole, »vanhene») täällä, -mjölk pitkäpiimä. -modig -t pitkämielinen, kärsivällinen. -modighet pitkämielisyys, kärsivällisyys. -näst 1. pitkänenäinen. 2. pitkän nenän saanut, nolo, pettynyt, långods lainatavara, lainattu tavara, kapine.

lång||panna uunipannu. -promenad -en

pitkä kävelymatka, -randig -t 1. pitkäj-raitainen, -juovainen. 2. -are pitkäpiimäinen, -veteinen. -resa kaukomatka, pitkä matka, (mer.) pitkä merimatka, -rev (kal.) pitkäsiima.

långs ks. längs.

långsam -t -mare hidas, verkkainen; (kuv.) pitkäveteinen; skynda kiiruhda hi-

taasti! -het hitaus, verkkaisuus; viivyttely.

lång||schal ks. -sjal. -sida pitkäsivu. -sides pituussuuntaan, pitkin sivua, -siktig -t: en ~ åtgärd pitkältä tähtäimeltä suunniteltu toimenpide; ^ kredit pitkäaikainen luotto, -sint - -are pitkävillainen, -sinthet pitkävihaisuus. -sjal (-s-) pitkä (kaita) har-tialiina; (Ruots. leik.) tuhatlappunen, 1000 kruunun seteli, -skalle pitkä kallo, -skallig -t pitkäkalloinen. -skepp (kirk., rak.) keskilaiva, -skjutande (sot.) kauas-kantava; ^ kanon kaukotykki. -skott (jlkp.) kaukolaukaus. -skäggig -t pitkäpartainen. -sluttande (a. tpm.) vähitellen, loivasti viettävä, -släpig -t pitkäpiimäinen, pitkäveteinen, -smal pitkänomainen, pitkulainen, soikea, -strumpa pitkä, varsi|sukka. -sträckt pitkäkäs, pitkänomainen; pitkulainen, -synt - -are pitkä-, kauko|näköinen. -synthet pitkä-, kauko|näköisyys, -sökt kaukaa haettu; teennäinen.

långt (adv.) kauas; pitkä|llä, -lie, -Iti; laajalti; gå inte jör ~ in i skogen! älä mene liian kauas metsään! jag har redan kommit så här ~ i mitt arbete olen jo päässyt työssäni näin pitkälle; nu går det jör ~ nyt tämä menee liian

pitkälle; han går för ~ hän menee liian pitkälle; ^ borta jssk kaukana (täältä); ^ efter kauan aikaa jälkeenpäin; ^ fram på dagen (på vintern) vasta myöhään päivällä, kun päivä jo on pitkälle kulunut (vasta myöhään talvella, lopputalvesta); ^ bättre (större) paljon parempi (isompi); ^ förut paljon aikaisemmin; ^ härifrån kaukana täältä; -—' ifrån kaukana jstk; inte ~ ifrån staden ei kaukana kaupungista, verraten lähellä kaupunkia; han är ~ ifrån dum hän ei ole suinkaan typerä; ^ ifrån (inte på >—' när) ei lähimainkaan, ei likimainkaan; det var inte ~ ifrån att oli (aivan vähällä) tapahtua jtk; ei paljon puuttunut; se ^ in i framtiden nähdä pitkälle tulevaisuuteen; tili ~ in på 1800-talet pitkälle (pitkän matkaa) 1800-lu.vulle; till ~ in på natten pitkälle yöhön, myöhään yöhön; till ~ in på våren pitkälle keväaseen; ^ in i skogen syvälle metsän uumeniin; ^ innelångtgående — låta

låt

i skogen kaukana, syvällä metsän uumenissa; ^ om länge vihdoinkin viimein; han är ~ över de sjuttio hän on pitkän matkaa yli seitsemänkymmenen, pitkän matkaa kahdeksannellakymmenellä; e] på ~ när ei likimainkaan; sedan ~ tillbaka jo kauan, pitkät ajat (sitten); det ligger ~ tillbaka i tidén siitä on jo hyvin kauan, pitkän aikaa; så ~ jag kan minnas niin kauan kuin muistan, koko minun muistinaikani; så ~ är allt gott o. väl sitä myöten on kaikki hyvin.

långtgående (a. tpm.) pitkälle menevä.

långtids|{anställning pitkäaikainen toimi, kiinnitys, -prognos pitkäaikainen ennustus. -program pitkän ajan ohjelma.

långtifrån ks. långt (ifrån).

lång||tradare (mer., liik.) pitkänmatkan rahtialus; kaukokuljetusauto. -trådig -t 1. pitkä|lankainen, -kuituinen. 2. (kuv.)pit-kä|veteinen, -piimäinen, ikävä, -tråkig -t ikävä, -tur pitkä matka, - varig -t -are pitkäaikainen; en ~ sjukdom pitkällinen tauti, sairaus; bli ~ pitkistyä, muodostua pitkälliseksi. -våg (rad.) pitkäaalto. -väga I. (a. tpm.) pitkänmatkalainen, kaukaa tuleva (tullut). II. (adv.) ^ ifrån kaukaa, pitkien matkojen takaa, -vägg pit-käseinä. -örajd -t pitkäkorvainen; (kuv.) nolo.

lån[|ord lainasana, -tagare lainan [ottaja, -saaja, -tagarkort (lainakirj.) lainauskortti.

1. lår -en -ar (mv.) laari, hinkalo, purnu; laatikko.

2. lår -et - (an.) reisi, -ben reisiluu, -bens-brott reisiluunmurtuma. -benshals (an.) reisiluu nk aula.

låring -en -ar (mer.) lcorinki, lanne.

lås -et - lukko; sälta ~ för panna lukko suulle; ~et tar inte lukko ei mene kiinni; sätta för munnen på ngn tukkia jnk suu; gå i ~ mennä lukkoon; (kuv.) onnistua, sujua laskelmien mukaan; slå en dörr i ~ panna (paiskata) ovi lukkoon; sätta inom <—' o. born panna lukkojen ja telkien taakse; ha under ~ pitää lukon takana.

lås|a II2 I. tr lukita, panna lukkoon; -te du ordentligt? panitko (oven) kunnolla lukkoon? r^ om sig panna ovi lukkoon jälkeensä; som kan lukittava; jonka saalukkoon. II. rfl. ^ sig mennä lukkoon; hjulen -te sig pyörät tarttuivat (juuttuivat) kiinni; ~ sig (kuv.) pysähtyä, jäädä kiinni; det har -t sig för mig olen jäänyt kiinni, en pääse mihinkään. III. (pain. part.): ^ fast lukita kiinni; lyödä lukkoon; ^ igen panna lukkoon,

lukita; ^ sig (ngn) inne sulkeutua (sulkea, teljetä jk) sisään, huoneeseen lukon taakse; ^ ngn ute jättää jk ulos (lukon taakse); ^ undan panna lukkojen taa; ^ tili lukita, panna lukkoon; ^ upp avata (lukosta) ym.

lås] | anordning lukkolaite, -kolv lukon-salpa.

låss: på ~ (j.) leikillään, piloillaan.

låssa, låssas I itr, tr ks. låtsa, låtsas.

lås||smed lukkoseppä, -vred lukonripa.

låt -en -ar sävel, laulu.

1. låt|a V I. tr jättää, luovuttaa; ~ sitt liv heittää, menettää henkensä; ~ (sitt) vatten heittää vettään, vetensä; ^ ljuset stå o. brinna jättää kynttilä palamaan. II. (apuv.) antaa, sallia; han lät sig utan vidare arresteras hän salli vastustelematta vangita itsensä; han - er inte sig behandlas (behandla sig) hur som helst hän ei salli itseään kohdeltavan miten hyvänsä; ^ ngn behålla (få ha) (kvar) ngt antaa jnk pitää jtk; ^ ngn (få) komma in päästää (antaa tulla) sisään; ^ ngn (få) känna (märka, se, veta) ngt antaa jnk tuntea (huomata, nähdä, tietää) jtk; ^ ngn förstå ngt antaa jnk ymmärtää jtk; ^ sitt dåliga lynne gå ut över ngn (ngt) päästää pahatuulensa purkautumaan jnk niskaan (jhk seikkaan, esineeseen); ^ sig göra(s) (göra sig) käydä päinsä, olla tehtävissä; så gott sig göra -er sikäli kuin (mikäli) se käy päinsä; ^ ngn hjälpa sig, ~ sig hjälpas sallia jnk itseään auttaa, itseään autettavan; ^ tala om sig antaa itsestään puheenaihetta; det -er tänka sig sitä käy (kyllä) ajatteleminen; ^ bli jättää sikseen; jättää tekemättä; låt bli honom! jätä hänet rauhaan! låt gå! olkoon menneeksi! han lät höra en vissling hän päästi vihellyksen; låt vara att det är så (ja) vaikkapa niin olisikin; låt vara att han är dum vaikka hän olisikin tyhmä; låt vara att han gjort det vaikka (hän) olisi niin tehnytkin; låt det bli (stanna) vid det jätetään asia siihen, sikseen; han -er det gå in genom ena örat o. ut genom det andra hän päästää sen toisesta korvasta sisään, toisesta ulos; låt oss gå! lähdetään! mennään! låt mig komma igenom! (olkaa hyvä) sallikaa minun mennä tästä, päästäkää minut tästä; låt mig slippa det! säästä minua siitä (sitä kuulemasta); låt oss inte tala mer om det! ei puhuta (ei huolita puhua) enää siitä.

2. låt|a V itr kuulua, kuulostaa; tuntua, näyttää jltk; hur tycker du översättningen -er? miltä (tämä) käännös sinusta kuuluu? nu -er det annorlunda nyt se kuuluu (tuntuu) aivan toisenlaiselta; denna

melodi -er bekant (för mig) tämä sävel tuntuu (kuulostaa) minusta tutulta; det -er bra se kuulostaa, tuntuu hyvältä; (kuv.) (sehän on) suurenmoista! jo, det -er ngt det no, tuohan jo kuulostaa jltk; han -er ond hän tuntuu olevan vihainen, pahalla päällä; det -er sannolikt se kuulostaa, tuntuu todennäköiseltä; det -er underligt se tuntuu, kuulostaa oudolta, kummalliselta; det lät som en explosion se kuulosti kuin räjähdykseltä; det -er (ser ut) som kuulostaa (näyttää, tuntua) siltä kuin; det -er på honom som om allt vore i sin ordning hänen (omista) puheistaan päätellen pitäisi kaiken olla kunnossa.

låtande -t -n ks. görande. låtgåsystem veltto vanhan tavan noudattaminen; »antaamennä»-komento. låts ks. låss.

låtsa I I. tr kuvitella, teeskennellä, väittää; han okunnighet hän väittää olevansa asioista tietämätön; ei muka tiedä mistään mitään. II. itr olla olevinaan; ks. låtsas.

låtsa|d -t teeskennelty, teko-, vale-; med ~ \ förvåning muka hämmästyneenä, häm- j mästystä teeskennellen. j

låtsas I itr (dep.) olla olevinaan; teeskennellä; hon bara ~ hän on vain olevinaan; '—' vara (att man är, som om man är) sjuk tekeytyä sairaaksi; han ~ inte veta det hän ei muka tiedä sitä, ei ole sitä tietävinään; han r^j inte om ngt, ^ om ingenting hän ei ole tietävinäänkään, ei anna itsestään mitään huomata; inte om ngt olla välittämättä, piittaamatta jstk (mistään); han skall ju ~ vara grosshandlare hän on muka tukkukauppias, lä: ett ~ (mer.) tvynenpuoli, suojanpuoli; i r^ tyynenpuolella, suojanpuolella; vara i ~ jör vinden olla tuulelta suojassa; ligga i ~ för ngn (kuv.) olla jtk heikompi, jstk jäljessä, läck (a. tpm., mer.) vuotava; vara ~ vuotaa; bli (springa) ^ruveta vuotamaan, saada vuoto, läck i a I. -an -or vuoto; täta en ^ tukkia vuoto. II. II2 itr vuotaa; vattnet -er ur turinan vesi vuotaa tynnyristä; der -er ovanför min säng minun vuoteeseeni vuotaa (tippuu) (katosta) vettä; vattnet -er ut vesi tihkuu ulos; gasen -er ut kaasua vuotaa (putkesta, johdosta); nyheten har -t ut uutinen on päässyt »vuotamaan», tihkumaan julkisuuteen.

läckag|e (-a:s) -et - vuoto; (kaup. vuodosta johtunut) menetys, tappio, läckjjer -ert -rare herkullinen, -bit herkku-,

maku|pala. -gom herkkusuu, -het herkullisuus; herkku, herkkupala, läd|er -ret nahka; av ^nahkainen, nahka-, -arbete nahkateos. -arta|d -t nahankaltai-nen. -fodral nahkakotelo. -fåtölj nahka-nojatuoli; laiskanlinna, -hud (an.) verinahka: (silmän) kovakalvo. -imitation nahkajäljitelmä, tekonahka. -lapp (el.) lepakko, -plastik nahkaplastiikka. -rem nahkahihna. -sula (kengän) nahkapohja. -väska nahka|laukku, -kassi, läge -t -n asema, tila;

sakernas ^ asiaintila; i sakernas nuvarande ^ asioiden nykyisellään ollen, läg|el -eln -lar (vanh.) leili; nassakka; ingen slår nytt vin i gamla -lar ei nuorta viiniä lasketa vanhoihin (nahka)leileihin. lägenhet -en -er 1. huoneisto; en ~ på tre rum o. kök kolmen huoneen ja keittiön huoneisto. 2. tilaisuus; båt-, tåg-, flyg\~ laiva-, juna-, lento|yhteys; med första ~ (mer.) ensi laivassa. 3. efter råd o. ~ mahdollisuuksien (voimien) mukaan.

läg|er -ret - leiri; slå ~ leiriytyä jhk (m. kuv.); ligga i ~ olla leirissä, leiriytyneenä; dela i två (fientliga) ~ jakaa kahteen (vastakkaiseen, vihollisleiriin; det blev oro i -ret (kuv.) siitä syntyi eri hälinä, elämä (läsnäolevien keskuudessa), läger||bål, -eld leiri|tuli, -nuotio, -liv leirielämä. -mössa (sot.) kenttälakki. -plats leiripaikka, lägervall: vara, ligga i ~ olla rappiolla, rappiotilassa; råka i ~ mennä, joutua rappiolle.

1. lägg -en -ar (an.) sääri, reisi; (keit., teur.) potka.

2. lägg -et - (paperi)kerros; latomus. lägga V I. tr asettaa, laskea, panna; var

skall vi ~honom? minne hänet sijoitetaan, pannaan makaamaan? minne (yövieras) pannaan maata? mihin hänelle tehdään yösija? ^ (ett) förband panna side (haavaan); sitoa haava; ^ sina ord väl asettaa taitavasti sanansa; keksiä oikeat sanat; ~ ett gott ord för ngn sanoa sanansa jnk puolesta; ^ socker i kaffet panna sokeria kahviin; ^ ngt på minnet panna mieleensä; ^ ost på smörgåsen panna juustoa voileivän päälle. II. itr: ~ i land laskea maihin; ^ i väg pötkiä tiehensä, lähteä matkoihinsa; ^ på hullet lihoa. III. rfl. ~ sig 1. paneutua pitkäkseen, makuulle; panna maata, mennä nukkumaan; (tuuli) asettua, tyyntyä; (vilja) mennä lakoon; (tuska, suuttumus) lauhtua, lientyä; svullnaden har lagt sig turvotus on laskeutunut (sulanut); gå o. ^ sig (för en stund) paneutua (hetkeksi) pitkäk-

seen, (för natten) mennä maata; gå hem o. lägg dig! (j.) mene matkaasi, tiehesi! ^ sig sjuk paneutua vuoteeseen (potemaan, sairastamaan); ~ sig in i ngt (Suom. r.) syventyä jhk. 2. jäätyä; fjärdarna har lagt sig järvet (selät) ovat jäätyneet. IV. (pain. part.): ~ an (med gevär) tähdätä kiväärillä, på ngn jtk; ^ an på ngt (kuv.) harrastaa jtk, kiinnittää huomionsa jhk; ^ an på ngn tavoitella jnk suosiota, mielistellä jtk; ~ av panna syrjään, säästöön; varata; ^ bi (mer.) asettua vastahankaiseen; (vanh.) panna piihin; bort panna pois; lopettaa; ^ emellan panna väliin; maksaa ero, väli; ^ sig emellan mennä väliin (sovittajaksi); ^ fram asettaa esiin; vrt. framlägga; ^ för tarjoilla (ruokaa), ngn jllk; ^ i asettaa sisään; ^ sig i ngt sekaantua, puuttua jhk (asiaan); ^ ifrån sig panna pois, laskea kädestään; ~ igen panna kiinni, sulkea; ^ ihop panna yhteen kasaan, kerätä kokoon; laskea yhteen; stava o. ~ ihop (kuv.) tehdä johtopäätöksiään, päätelmiään; ~ in panna jtk jhk, (keit.) säilöä, umpioida, (nl.) ommella kiinni; ^ in en ansökan (om ngt) jättää (jtk koskeva) anomus; ^ in ett nytt golv panna huoneeseen uusi lattia (permanto); ^ in väldiga mängder (mat) (j.) ahtaa kupuunsa ruokaa mahdottomat määrät; ^ in tvåan(s växel) (aut.) vaihtaa kakkonen, toinen vaihde; ^ in ngt i ett paket panna, pakata pakettiin; ^ in ngn på sjukhus (et) viedä, toimittaa jk sairaalaan; ~ in om ngt anoa, pyytää, jättää jtk koskeva anomus; vrt. inlägga, ^ ned panna pois; laskea kädestään; pakata jhk; lopettaa (esim. tehtaan) toiminta (liike, liikeyritys, kauppa); lopettaa oikeusjuttu; poistaa näytelmä teatterin ohjelmistosta; ^ ned arbetet lopettaa työt; tehdä lakko; ^ ned kniv o. gaffel laskea veitsi ja haarukka käsistään; ^ ned pengar i ett företag panna (kiinnittää, sijoittaa) rahoja yritykseen; ~ ned tid (arbete, möda) på ngt panna, uhrata jhk (paljon) aikaa (työtä, vaivaa); ^ ned verksamheten lopettaa toiminta(nsa); ~ om trafik järjestää liikenne uudelleen, siirtää toisaanne; ^ om en gata kivetä katu uudelleen; ~ om rodret (mer.) kääntää peräsin toiselle puolelle; ~ om kursen muuttaa kulkusuuntaa, (m. kuv.) muuttaa suuntaa; suunnistautua uudelleen; ^ om ett sår panna haavaan side, sitoa haava: ~ på panna, asettaa jnk päälle; korottaa hintaa; <—' på bordduken levittää liina pöydälle; ~ på luren (puh.) panna kuulotorvi paikoilleen; ^ på smink

panna, levittää iholle ihomaalia; ^ på mera ved lisätä puita tuleen (uuniin); ~ på kaffe panna kahvit (jauhot) pannuun; ^ tili a) tr lisätä, panna lisää; vi skall ~ till 1 000 mark lisätään 1 000 mk; ^ sig till med ngt hankkia (itselleen) jtk; b) itr: ~ till vid kajen (mer.) laskea laituriin; ^ undan panna pois, syrjään; säästää, (leik.) panna kiven alle; ~ under panna alle; ^ under sig ett land alistaa maa valtaansa; ^ upp asettaa, panna ylös, päälle; valmistaa, suunnitella, varastoida, panna varastoon; asettaa näytteille, nähtäväksi; ^ upp håret på papil-jotter

panna tukka kihartimille, papiljoteille; <—' upp 10 000 mark kontant maksaa 10 000 markkaa (pöytään); b) itr lopettaa toimintansa; vetäytyä syrjään (työstä, aktiivisesta toiminnasta); ^ ut a) tr asettaa, panna ulos, päästää, levittää; selittää; ^ ut nät heittää (laskea) verkkoja; ^ ut pengar för ngt panna (likoon) rahaa jhk; ^ ut en snara för ngn (kuv.) virittää paula, ansa jllk, (leik.) jnk pään menoksi; ^ sig ut för ngn nousta jtk puolustamaan; b) itr (mer.) lähteä, irtautua laiturista; paksuta, levetä; ^ ut från land työntää irti maasta (laiturista, rannasta); ^ över levittää, panna päälle (peite yms.).

läggdags (adv.): det är ~ on maatameno-aika.

läggning -en -ar 1. asettaminen, pano; hiusten kähertäminen. 2. luonne; en man med allvarlig ~ vakavaluonteinen mies.

läggspel (pel.) palapeli.

läglig -t -are sopiva, sovelias, otollinen; vid ~t tillfälle suotuisan tilaisuuden tullen; om det faller sig jos niin sopii; kommer jag kanske inte r^t? tulenko ehkä sopimattomaan aikaan? ni hade inte kunnat komma ~are ette olisi voinut tulla otollisempaan aikaan.

lägra I rfl. ^ sig leiriytyä, asettua (leiriin) (m. kuv.); tr (Iak.) maata.

lägre (a. tpm.) 1. alempi, matalampi; alhaisempi; det ~ folket (vanh.) tavallinen, alempi kansa; en ~ tjänsteman alempi, pikkuvirkamies; stämma ett instrument ~ virittää soitin alemmas, alempaan viritykseen; alentaa soittimen viritystä. 2. tala med ^ stämma puhua hiljaisemmalla äänellä.

lägst I.(a.)l. alin, matalin, alhaisin; den~a insatsen pienin panos; av dessa träd är det mittersta ~ (det ~a) näistä puista on keskimmäinen lyhyin; växel (aut.) pienin vaihde. 2. hiljaisin. II. (adv.) 1. matalimmillaan, syvimmillään; vrt. lågt; vähintään, 2. hiljaisimmin.

lägstbjudande (a. tpm.) vähimmin tarjoava.

läk|a II2 tr, itr lääkitä, parantaa; tiden -er alla sår aika parantaa kaikki haavat; ^ fast, ihop parantua kiinni, umpeen, läkande fa. tpm.) parantava; ^ örter

parantavat yrtit, läkar|jarvode lääkärinpalkkio. -behandling lääkärinhoito; stå (vara) under rs olla lääkärinhoidossa, -betyg lääkärintodistus. -bok lääkärikirja, -brist lääkärien puute.

läkare -n - lääkäri; kvinnlig rs naislääkäri; legitimerad rs laillistettu lääkäri; praktiserande rs toimiva lääkäri; rådfråga en rs kysyä neuvoa lääkäriltä, lääkärin neuvoa; skicka efter (tillkalla) rs lähettää noutamaan lääkäriä, kutsua lääkäri (kotiin): gå till rs mennä lääkäriin; käydä lääkärissä; vända sig till ~ kääntyä lääkärin puoleen.

läkar||hjälp lääkärinapu; anlita rs turvautua lääkärinapuun, -intyg lääkärintodistus. -kongress lääkärikongressi. -konst lääkintätaito. -kår lääkärikunta, -mottagning lääkärin vastaanotto, -recept (lääkärin) lääkemääräys, -röck lää-kärintakki. -sällskap lääkäriseura. »undersöka II2 tr suorittaa lääkärin|tutkimus, -tarkastus, -vetenskap lääketiede, -vård lääkärinhoito; vara i behov av rs olla lääkärinhoidon tarpeessa; ha fri rs olla (saada) vapaa, ilmainen lääkärinhoito.

läkas II2 itr (dep.) parantua, arpeutua, läke||kunnig -t lääkintätaitoinen. -medel lääke, -växt lääkekasvi, läkkött: han har gott rs hänellä haavat paranevat nopeasti.

äkning -en paraneminen, arpeutuminen, läkt -en -er rima, ripa.

1. läktare -n - (kirk., teat. ym.) parveke; parvi; (vanh.) lehteri.

2. (mer.) proomu, lotja.

läktra I tr (mer.) purkaa lastia proomuilla, läm -men -mar 1. luukku, luukunkansi; ikkunaluukku. 2. (mets.)

loukku, sadin. läm|mel -meln -lar (el.) sopuli, -tåg sopu-li(en)vaellus. lämna I I. tr 1. jättää; jättää pois, jälkeensä; ~ ngt hemma jättää jtk kotiin; ej rs ett spår efter sig (olla) jättämättä itsestään pienintäkään jälkeä; ^ ngn hylätä jk, lähteä pois jnk luota; ^ mig inte ensam! älä jätä minua yksin! ^ bagaget på inlämningen (raut.) jättää matkatavarat säilytettäviksi; ~ ngt åt ngn antaa (jättää, luovuttaa) jtk jllk; ^ ngn åt sitt öde jättää oman onnensa nojaan; vara åt sitt öde olla aivan turvatonna,

oman onnensa nojassa; det rsr ingenting övrigt att önska siinä ei ole (enää) toivomisen varaa; ^ ljuset brinnande jättää kynttilä palamaan; vrt. 1. låtal. 2. luopua jstk; lähteä pois; han har rst sin affär (sin ställning) hän on luopunut liikkeestään (eronnut paikastaan); ^ staden lähteä (pois) kaupungista;/!^ vi rsde kyrkan kirkosta lähtiessämme; hon har rst landet för alltid hän on ainiaksi lähtenyt pois maasta. 3. luovuttaa, tuottaa, antaa, suoda; ^ god avkastning tuottaa hyvä voitto; ' besked antaa tietoja, vastaus; ^ kvitto (svar, upplysning) antaa kuitti (vastaus; tietoja, neuvoja); ^ betalning maksaa; ^ 5 000 mark kontant maksaa, suorittaa käteistä 5 000 mk; han rsde mig ett paket hän antoi (luovutti, toi) minulle paketin; ^ ngn kredit myöntää jllk luottoa; ^ ngn en order (kaup.) antaa jllk tilaus. II. (pain. part.):bort antaa pois; ~ därhän jättää sikseen, sil-lensä; ~ ngn efter sig (urh.) jättää, karistaa kannoiltaan; päästä eroon jstk; ^ fram tuoda, jättää esiin; ^ framme jättää esille, jhk kuljeksimaan, ajelehtimaan; ^ ifrån sig luovuttaa, antaa pois; ^ igen antaa takaisin; ~ in jättää, tuoda jnnk; lähettää; ^ in ett telegram tuoda (antaa, jättää) sähke; ^ kvar jättää jäljelle, jälkeensä; vrt. kvar; rs tillbaka jättää, antaa takaisin; ^ ut luovuttaa; ^ ngn (ngt) till ngn luovuttaa (jk. hnk., es.) jllk; var rss resgodset ut? (raut., Int.) mistä matkatavarat saadaan (annetaan)? lämning -en -ar jäännös, jäte; tähde, tähteet.

lämp|a A.-an-or sovittelu, mairitteli], suostuttelu; med -or sovitellen, suostutellen. B. I I. tr 1. soveltaa, sovittaa; rsd för ngt sopiva, omansa jhk. 2. (mer.) asetella, sovitella (lasti tasan), laiva tasa-lastiin; luoda (hiiliä). II. rfl. rs sig för ngt sopia jhk, olla omansa jhk; det rsr sig inte se ei käy päinsä, ei sovi. lämplig -t -are sopiva, sovelias, kohtuullinen, aiheellinen, tarkoituksenmukainen;

behandling (sairaan) sopiva hoito; vara rs olla sopiva(a), sovelias(ta); sopia; olla paikallaan; vid rst tillfälle sopivan tilaisuuden tullen (sattuessa), lämpligen parhaiten.

lämplighet -en sopiv(ais)uus, otollisuus, kohtuullisuus; tarkoituksenmukaisuus; visa rs för ngt osoittautua sopivaksi jhk. Iän -et - lääni.

länd -en -er lanteet, kupeet; omgforda sina

rser (Raam.) vyöttää kupeensa. lända II1 itr: rs till ngt koitua jksk; ^ ngn

till heder koitua jllk kunniaksi; ^ till varning olla varoitukse|ksi, -na. ländkota (an.) lannenikama. läng|a A. -an -or jakso, jono, rivi. B. II1 I. tr pidentää, jatkaa. II. rfl. rs sig pidetä, jatkua.

längd 1. -en -er pituus; (mnt.) pituusaste; (leip.) pitko; hel rs koko pituus; fem meter i rs viiden metrin pituinen, 5 m pitkä; båten hade en halv rss försprång vene oli puoli pituuttaan edellä, veneellä oli puolen pituutensa etumatka; i hela sin rs pitkin pituuttaan; på rsen pituuden mukaan; dra ut på rsen venyä pitkäksi, pitkäaikaiseksi (m. kuv.); på 13 graders östlig rs 13:nnella itäisellä pituusasteella. 2. kesto, aika; i rsen ajan pitkään, ajan oloon. 3. luettelo, lista, längd||axel pituusakseli, -enhet pituusyksikkö. -hopp (urh.) pituushyppy, -hoppare pituushyppääjä. -löpning (hht., urh.) pitkänmatkan|hiihto, -juoksu, -mått pituusmitta. -riktning pituussuunta, länge (adv.) kauan; (både) rs 0. väl pitkän, hyvän aikaa; har ni varit rs här? oletteko ollut täällä jo kauan? stannar ni rs här? viivyttekö täällä kauankin? aiotteko jäädä tänne pitkäksikin aikaa? hur rs har ni varit här? kauanko olette ollut täällä? adjö så rs! näkemiin (toistaiseksi)! sitt ner så rs! istuu|du, -tukaa siksi aikaa! (leik.) kiireimmäksi ajaksi! så rs som niin kauan kuin; så rs jag har känt honom niin kauan kuin olen hänet tuntenut; så rs jag lever niin kauan kuin elän; så rs jag minns niin kauan kuin muistan, koko (minun) muistinaikani; det var rs sedan! siitä on kauan; det var rs sedan vi hörde (ngt) från honom siitä on jo kauan kun viimeksi kuulimme mitään hänestä; för rs sedan kauan sitten; för inte (så) rs sedan hiljakkoin; på rs pitkään aikaan; än så rs toistaiseksi,

tähän saakka; vrt. längre, längst. längesedan (adv.): för rs kauan sitten, längre 1. (a. tpm.) pitempi; en rs tid pitkä (hkö) aika; han är ett huvud rs än jag hän on päätään pitempi minua. 2. (adv.) inte rs ? eikö kauemmin? inte ett steg rs! ei enää askeltakaan! gå rs än mennä kauemmas kuin; gå rs än anständigheten tillåter mennä ohi säädyllisyyden rajojen; han gick ännu rs in i skogen hän meni vielä kauemmas (syvemmälle) metsään; han har kommit ännu <—' i sitt arbete hän on päässyt vielä pitemmälle työssään; man kan inte komma >—' tämän pitemmälle ei päästä, tie on tukossa; jag stannar inte -—' här en viivy täällä enää kauempaa; jag kan inte tiga rs en voi

enää olla vaiti; jag är inte rs hågad att en ole enää halukas; han är inte ngt barn rs hän ei ole enää lapsi; åka en hållplats rs ajaa yhtä pysäkkiä tuonnemmas; ~ bort kauemmas, etemmäs; ^ framme tuonnempana; kauempana; ^ nedan alempana; ^ upp ylemmäs, längs I. (prp.) jtk pitkin, myöten; ~ (efter, med) floden pitkin jokivartta, joen vartta. II. (adv.) vrt. I. längst I. (a. sup.) pisin, laajin, suurin; vrt. lång; denna väg är rs tämä tie on pisin; i det rsa niin kauan kuin mahdollista; hon hade i det rsa trott att tyttö oli viimeiseen saakka uskonut (luullut) että. II. (adv.) kauimmin; kauimpana; jag har rs att gå minulla on pisin matka kävellä; han har hunnit (kommit) rs hän on ehtinyt (tullut, päässyt) pisimmälle; ärlighet varar rs (snl.) rehellisyys maan perii; ~ bort taimmaksi, (fram, ner, in) kaikkein kauimmas taakse (kaikkein etumaiseksi, alimmaksi, sisimmäksi); sitta rs ned vid bordet istua aivan pöydän alapäässä, längta I I. itr: rs efter ngt kaivata jtk; jag rsr hem (till landet) kaipaan (minun on ikävä) kotiin (maalle, maaseudulle). II. (pain.part.): ~ bort kaivata jnnk pois; ^ dit kaivata sinne; ^ hem tuntea koti-ikävää; olla ikävä kotiin; ~ hit kaivata tänne; tillbaka kaivata takaisin; ^ ut kaivata ulos (pois), längtan kaipuu, efter jnnk, jnk kaipuu, längtande (a. tpm.), längtansfull -t kaipaava.

länk -en -ar 1. rengas, silmukka, nivel; den felande rsen (kuv.) puuttuva rengas. 2. ketjut, vitjat, länka I tr 1. rs fast kytkeä (ketjuilla) kiinni; ^ ihop köyttää yhteen. 2. ohjata.

läns I. (a. tpm.)1.tyhjä (m. mer.);pumpars pumputa tyhjäksi; ^ på ngt aivan vailla jtk. 2. (kuv.) rahaton, (j.) pennitön. II. -en myötätuuli.

1. länsa I tr tyhjentää, (mer.) pumputa tyhjäksi.

2. länsa I itr (mer.): ^ (undan) lasketella; <—' undan för stormen lasketella myrskyssä myötätuuleen.

länslasarett (-ä:) lääninsairaala, länspumpa I tr pumputa tyhjäksi, läns||residens (-ä:) maaherran virka-asun-to; läänin pääkaupunki, -styrelse lääninhallitus, länstol nojatuoli, länsväsen (hist.) läänityslaitos. läpp -en -ar huuli; hänga rs olla huuli ler-pallaan, murjottaa; bita sig i rsen för

att inte skratta purra huultaan voidakseen olla nauramatta; jag har ordet på särna se sana jo pyörii kielelläni; jalla ngn på sen olla jllk mieliksi; kröka föraktfullt på särna nyrpistää halveksivasti suutaan; vara på allas s ar olla kaikkien suussa; inte ett ord skall komma över mina sar ei sanaakaan pääse minun huuliltani. -blomstrig* (ksv.) huulikukkainen, -formig -t (ksv. teriö) huulimainen, läppja I itr maistella, på jtk. läpp||kräfta (lääk.) huulisyöpä, -ljud (kiel.) huuliäänne. -stift huulipuikko. lär (apuv.) 1. sanotaan, väitetään. 2. -nee; taitaa, lienee; vi s väl aldrig få se honom mer emme saane enää koskaan häntä nähdä; det s vara, sista gången tämä lienee viimeinen kerta, lar|a A. -an -or oppi,om jstk; /—>n om staten valtio-oppi; den rätta sn oikea oppi; gå (vara) i s hos ngn olla jllk opissa. B. II1 I. tr 1. ^ ngn opettaa jtk; <—' ngn skriva opettaa jk kirjoittamaan; jag skall s dig! maltahan, kyllä minä sinut opetan (sinulle näytän)! jag skall nog s dig lyda! kyllä minä vielä opetan sinut tottelemaan! 2. ^ (sig) oppia; han har ingenting -t o. ingenting glömt hän ei ole mitään oppinut eikä mitään unohtanut; han har lätt att s hänen on helppo oppia, hän oppii helposti; ^ känna tutustua jhk, tulla jk tuntemaan; s (sig) ngt av ngn oppia jtk jltk; <—' sig ett hantverk opetella käsityöammatti; ~ sig svenska opetella ruotsia; lära sig köra (bil) opetella ajamaan (autoa); den versen är lätt att s (sig) se säkeistö on helppo oppia; ^ (sig) av böckerna oppia kirjoista, av erfarenheten kokemuksesta; ^ (sig) utantill oppia (opetella) ulkoa. II. (pain. part.): ^ ngn av med ngt totuttaa jk pois (pahasta tavasta ym.); ~ in (j.) päntätä (ajaa) päähän; ^ upp ngn opettaa jtk. läraktig -t -are oppivainen, -het oppivai-suus.

lärarbefattning opettajan| toimi, -virka, -paikka; ha en s olla opettajanvirassa, lärare -n - opettaja; ^ i tyska saksanopet-

taja; ~ i språk kieltenopettaja, lärarhögskola opettajakorkeakoulu. lärarjnn|a -an -or opettajatar, lärarinneseminarium opettajatarseminaari. lärar||kollegium opettajakunta, -kompetens opettajanpätevvys. -kraft opettajavoima. -kår opettajakunta, -plats, -tjänst opettajan|paikka, -virka; vrt. -befattning; det är gott om -platser opettajanpaikkoja on runsaasti (vapaina, haettavina, saatavissa).

lär|d I. (s.) oppinut, tiedemies. II. -t -dare 382

— läsa

oppinut; komma, slå in på den sa banan päästä opin tielle; valita tiedemiehen ura, ruveta tiedemieheksi, lärdom -en -ar 1. oppi, oppineisuus, tieto; han var känd för sin s hän oli tunnettu oppineisuudestaan. 2. kokemus, opetus, oppi; ta (dra) s av ngt ottaa oppia jstk; ta s av erfarenheten ottaa kokemuksesta oppia; det ska du ta s av! olkoon se sinulle opiksi! ota oppia siitä (se opiksesi)! lärdoms||grad akateeminen oppiarvo, -högfärd oppineen ylpeys, -ljus tietoniekka, oppinut hnk. -merit tieteelliset ansiot, -prov opinnäyte. lärft -et, -en -er palttina, liina; blek (vit) som ^kalmankalpea; palttinanvalkoinen. lär jung| e -en -ar oppilas; Kristi -ar

Kristuksen opetuslapset, lärk -en -ar ks. lärkträd. lärk|a -an -or (el.) leivonen, leivo, kiuru;

glad som en s iloinen kuin lintu (nen), lärksång leivosen laulu, liritys. lärkträd -et - (ksv.) lehtikuusi, lärkving|e leivosensiipi; hennes fingrar går som -ar hänen sormensa liikkuvat tavattoman nopeasti, lärling -en -ar oppipoika, oppilas, lärlingsskola (tehtaan) oppilaskoulu. lärlings||tid oppiaika. -år oppivuosi, läro||anstalt oppilaitos, -bok oppikirja; ~ i geografi maantieteen oppikirja, -boks-författare oppikirja(i)ntekijä. -dikt ope-tus|runo, -runoelma, -fader oppi-isä, oppimestari; (k.hist.) kirkkoisä, -kurs oppikurssi. -mästare oppimestari, -rik -t opettavainen, -rum luokka-, opetuslhuo-ne. -säl (koul.) luokkahuone; (korkea-koul.) luento-, oppi|sali. -sats (usk.) opinkappale, oppi. -spån: göra sina (första) s i ngt saada ensimmäiset kokemuksensa jssk. -stol oppituoli, -säte oppilaitos; yliopisto; oppilaitoksen (yliopiston) sijaintipaikka, läroverk oppikoulu; oppilaitos, läroverks||adjunkt (läh.) nuorempi lehtori, -lektor (läh.) vanhempi lehtori, -lärare oppikoulunopettaja. läro||år oppivuosi, -ämne oppiaine, lär||pengar oppirahat; betala dyra s (kuv.) joutua maksamaan kalliit oppirahat, saada karvaita kokemuksia, -pojke oppipoika.

läs|a II2 I. tr lukea, om jstk; opiskella; opettaa; ~ böner lukea rukouksia; ~ urminnet lukea ulkomuistista; gå o. s för prästen käydä rippikoulu (a); ~ till bords lukea ruokarukous; boken är rolig att s kirja on hauska lukea, kirjan lukee mie-i lellään; hans stil är svår att s hänen käsi-läsare — lätt

lät

alastaan on vaikea saada selvää; när jag -te Ert brev lukiessani Teidän kir-je|ttänne, -enne; ^ sina läxor lukea läksynsä; ^ för ngn ottaa jltk tunteja; ^ lagen för ngn lukea jllk lakia, läksyttää jtk; ^ tidningen för ngn lukea sanomalehteä jllk; ^ en önskan i ngns ögon lukea, huomata toivomus jnk silmissä; ~ läxorna med ngn auttaa (toista) läksyjen luvussa, koulutöissä; <—' extra med ngn antaa jllk yksityistunteja; ^ mellan raderna lukea (nähdä, huomata) rivien välistä; ^ på examen lukea tutkintoa varten, valmistautua tutkintoon; han -er historia vid universitetet hän opiskelee (j. lukee) yliopistossa historiaa; ^ högt lukea ääneen; han kan inte läsa (innantill) hän ei osaa lukea, on lukutaidoton; han -er innantill hän lukee (puheen yms.) lehdestä, paperista. II. (pain. part.): ^ av gasen lukea kaasu mittari; ^ efter lukea (sanoa) toisen jäljestä; ~ igenom lukea läpi; ^ in ett ämne (j.) päntätä jtk ainetta päähänsä; ^ om lukea uudelleen, toiseen kertaan; lukea jstk; ~ på jatkaa lukemistaan; du måste ~ på läxan bättre! sinun täytyy lukea läksysi paremmin; ^ på läxorna lukea läksyjä, tehdä koulutehtäviä; ~ upp lukea ulkomuistista; lausua (runo); ^ ut lukea loppuun; vrt. utläsa; ry över vrt. -—' på. läsare -n - 1. lukija. 2. (usk. Ruots.) lukija; (läh.) herännäinen; (halv.) hurskastelija.

läs! i art lukutapa, -bar -t mahdollinen lukea, -barn rippikoululapsi. -drama luku-draama.

läse||bok lukukirja, -cirkel (läh.) luku-kerho. -cirkelsbok (luku (kerhon kirja, -krets lukijapiiri. -säl lukusali, läshuvud lukupää; ha gott (dåligt) ^

(olla) hyvä, huono lukupää. läsida (mer.) tyynen, suojan puoli, läska I I. tr 1. ~ sin törst sammuttaa janonsa; en r^nde dryck virvoittava, (tav.) virvoitus|juoma; det med citronvatten sitruunavesi on hyvin virkistävää. 2. kuivata imupaperilla. II. rfl. ^ sig virvoittaa itseään; nauttia virvoituksek-seen, med jtk.

läskamrat -en -er rippikoulutoveri; vi är

~er olemme rippikoulutoveri t. läskedryck virvoitusjuoma, läskedrycksfabrik virvoitusjuomatehdas, läskpapper imupaperi. läskunnig -t lukutaitoinen, -het lukutaito, läs||lust lukuhalu, -metod lukemisenopetus-

menetelmä. läsning -en -ar luenta, lukeminen (m. valt.); luettava; opetus, koulutyö; ~en vidtar

den 1. 9. koulutyö alkaa 1. 9; i första ~en ensimmäisessä lukemisessa (käsittelyssä).

läsordning (koul.) lukujärjestys, läspa I itr sammaltaa; sipistä, läspning -en sammallus; sipinä, sopertelu. läs||rum lukuhuone. -svårighet: läs- o. skrivsvårigheter luku- ja kirjoitusvaikeudet.

läst -en -er (jlkn.) lesti; skomakare bliv vid

din suutari pysyköön lestissään! lästa I tr: ~ ut en sko panna kenkä lestille

(väljentää kenkää), läs||tag: komma i ~ tulla lukutuulelle; vara i ~ olla lukutuulella. -vär|d -t -dare lukemisen arvoinen, -år lukuvuosi, -övning -en -ar lukuharjoitus, läte -t -n ääni, (m. el.) ääntely, lätt - -are kevyt; köykäinen; helppo, mieto; tidningen innehåller bara >—' gods (kuv.) lehti sisältää vain köykäistä luettavaa; en ~ cigarr mieto sikari; —> doft heikko tuoksu; gardet (kuv.) kevyt kaarti; kevytkengät; ^ mat helposti sulava, kevyt ruoka; ^ musik kevyt (aj an viet e) musiikki; det är en ^ sak för mig se on minulle helppo asia, juttu; det är den raaste sak i världen se on perin helppoa, maailman helpoin asia; med steg kevyin askelin; ~ sömn kevyt, herkkä uni; ^ tungvikt (nrk., pn., painonnosto) raskas keskisarja; ~ uppgift helppo tehtävä; han kände sig ~are om hjärtat hän tunsi sydämensä (mielensä) kevyemmäksi; vara ^ på joten olla ke-vytjalkainen, (halv.) kevytkenkäinen; hon är < —' på handen hänellä on herkkä, kevyt käsi; vägd o. befunnen för (Raam.) vaa'alla punnittu ja köykäiseksi havaittu; ^ till sinnes mieleltään kepeä; det är nog (går nog) ~ för Er att säga som är rik helppo sanoa teidän, joka olette rikas; ^ förkyld hieman, lievästi vilustunut; det kan >—' glömmas, man kan ^ glömma det sen (voi) helposti unohtaa; -—' grånad hiukan harmaantunut; det går ^ i honom se menee häneen täydestä; det skulle <—' kunna hända helposti voisi tapahtua, käydä niin että; de är ~ räknade ne ovat helposti luetut (niitä on niin vähän); sova, ~ nukkua kevyesti, herätä helposti; han blir ~ stött hän on herkkä loukkaantumaan, ottamaan nokkaansa; ta ngt ~ suhtautua jhk kevyesti, vähät välittää; ha ~ för språk oppia helposti kieliä (kielet ovat helppoja); han har så ~ för sig hänestä kaikki on (ihmeen) helppoa; ha r^ för att fatta (olla) helppo käsittää, nopea käsityskyky; ha ^ för att bli förkyld olla arka vilustumaan; ha ^

för att få fräknar saada helposti kesakoita (pisamia); hon har ~ (för) att gråta (skratta) hänellä on itku (nauru) (kovin) herkässä; det är ~are sagt än gjort se on helpompi sanoa kuin tehdä; i ungdomen är man -—'äst utsatt för frestelser nuoruuden aikana ihminen on alttein kiusauksille, lätta I I. tr keventää; helpottaa; ^ sitt samvete keventää omaatuntoaan; ^ ankar (mer.) nostaa ankkuri. II. itr 1. keventyä, helpottua; ~ 2 kg keventyä (laihtua) 2 kiloa. 2. ^ på ngt höllentää (sidettä); ^ på arbetsbördan keventää työtaakkaa; ~ på hatten nostaa hattuaan; ~ på rocken avata takinnapit. 3. (kipu, paine) hellittää, lieventyä; gråt du, det ~r itke vain, se helpottaa. 4. det r^r (taivas) selkenee; dimman sumu hälvenee, haihtuu. 5. (mer.) nostaa ankkuri; (Int., Iin.) nousta ilmaan, lättajd -t (kuv.) helpottunut, huojentunut, lievennyt.

lätt- (us. alkuliitt.) herkkä-, helppo-,

kevyt- yms. lätt| [antändlig -t tulenarka; (kuv.) herkkä innostumaan, -fattlig -t helppo-, yleis[-tajuinen. -fattlighet helppo-, yleistajuisuus. -flyktig -t herkästi haihtuva, -fly-tande helposti juokseva, -fota|d -t kevyt-jalkainen, (kuv.) kevytkenkäinen, -fånga! d -t helposti pyydystettävä, saavutet-tajva, -vissa (oleva), -färdig -t kevytmielinen. -

färdighet kevytmielisyys, »förklarlig -t helposti selitettävissä, -förståelig -t helppo ymmärtää, helposti käsitettävä, -förtjänt helposti ansaittu, -gående kevyt |käyntinen, -kulkuinen. -hanterlig -t helppo käsitellä, helposti käsiteltävä, lätthet 1. keveys, vähäinen paino. 2.

(kuv.) helppous, lättillgänglig -t helposti saavutettava; helppopääsyinen (paikka); (hnk.) jonka kanssa helposti pääsee kosketuksiin, yhteyteen; helposti saatav|a, -issa. lätting -en -ar laiskuri, lättja -n laiskuus, joutilaisuus, lättjefull -t laiska, vetelä, joutilas; mukavuutta rakastava, lätt klä dd -tt kevytpukuinen, kevyissä pukimissa, -köpt huokea, halpa; en ^ seger helppo voitto, -kör|d -t: bilen är ~ autoa on helppo ohjata, -laga d -t: ~ middag helposti valmistettava päivällinen. -le dd -tt helppo ohjata; epäitsenäinen. -lura|d -t: vara olla helppo pettää, -läst: boken är ~ kirjan lukee kevyesti, mielellään, -matros (mer.) puolimat-ruusi. -metall kevytmetalli, lättna I itr keventyä, kevetä; (pilvet) hajota, haihtua; ks. lätta II.

lättnad -en helpotus, kevennys; ^ i plågorna tuskien lieventyminen (lievitys); dra en '—ens suck huokaista helpotuksen huokaus.

lätt||reta|d -t helposti ärtyvä; ärtyisä, »retlighet ärtyisyys, -road: vara ~ helppo huvittaa, -rojdd -tt kevyt soutaa, lättrog|en -et -na herkkäuskoinen, lättrogenhet herkkäuskoisuus, lätt||rökt: ~ skinka vähän savustettu kinkku, -rör|d -t herkkä, -salta|d -t vähän suolattu, -sinne -t kevytmielisyys, -sinnig -t -are kevytmielinen, -skräm|d -t helposti (vähästä) pelästyvä, -skött - -are helppo hoitaa; helppohoitoinen, -smält --are helposti sulava (met.,ruoka), -startad (aut.) helposti käynnistettävä, -stött helposti (vähästä) loukkaantuva, -sål|d -t: vara ~ mennä helposti kaupaksi, olla helposti kaupaksi käypä(ä). -söv|d -t herkkäuninen, -vikt (nrk., pn., painonnosto) kevytsarja, -viktare 1. kevyen-sarjan nyrkkeilijä, kevytsarjalainen. 2. ks. seur. -viktsmotorcykel kevyt moottoripyörä. -vindig -t -are kevyt; yksinkertainen; pinnallinen; (adv.) mukavasti; huolimattomasti, kevytmielisesti; ta ngt suhtautua jhk varsin kevyesti, -vun|nen -net -na helposti voitettu, helposti saatu, hankittu, -åtkomlig -t helposti saatavissa (oleva), läxja I. -an -or 1. (koul.) läksy, koulutyö; få (ge) i ~ saada (antaa) läksyksi; ha olla (koti)läksynä. 2. ojennus, opetus; det skall bli dig en ordentlig <—' olkoon tämä sinulle opiksi, ojennukseksi; ge ngn en ordentlig ^ läksyttää (ripittää) oikein aika tavalla. II. tr: ~upp ngn torua, läksyttää, ojentaa, för jnk johdosta, läx||bok läksy-, koulu | kirj a. -fri: ^ dag läksytön päivä; päivä, joksi ei ole annettu läksyjä; måndagen är ~ maanantaiksi ei ole (mitään) läksyjä, -hjälp apu(a) koulutehtävissä. -läsning läksynluku; hur lång tid tar ~en? kuinka kauan sinulta menee aikaa (= panet aikaa) läksyjen lukuun? hålla på med r^en lukea parhaillaan läk-syjä(än).

löda II1 lödde lött lödd tr (met.) juottaa; fast juottaa kiinni; ^ ihop juottaa yhteen.

lödapparat juottokoje.

lödd i er -ret vaahto, kuohu.

iöddra 1 itr kuohua, vaahdota.

löddrig -t -are vaahtoava, kuohuva; ^

av svett hikeä valuva, lödig -t -are (kuv.) aito, oikea, täysipainoinen. -het aitous, oikeus, täysipainoisuus. löd||kolv (met.)(vasara)juotin. -lampa juot-tolamppu.

lödning -en (met.) juotto, löfte -t -n lupaus, om jnk lupaaminen, till jllk; fagra (tomma) ~n kauniit (tyhjät) lupaukset; avlägga ett ~ tehdä lupaus; bryta ett ~ rikkoa lupauksensa; syödä sanansa; ge (hålla, uppfylla) ett ^ antaa (pitää, täyttää) lupaus; jag har (fått) hans ^ på att olen saanut häneltä lupauksen että; ge ngn ett ~ att antaa jllk lupaus, luvata jllk että; året ger ~ om god skörd tänä vuonna ovat satotoiveet lupaavat, (j.) lupaa tulla hyvä sato; ta ~ av ngn ottaa jltk lupaus; mot ~ om drickspengar juomarahoja lupaamalla, löf tes||brott lupauksen rikkominen, sanan-(sa)syöminen. -brytare lupauksenrikkoja, sanansasyöjä. -rik -t lupaava, lögn (-ngn) -en -er valhe; det är ^ se on valhe (tta); det är ^ alltsammans se on valhetta kaikki tyynni (alusta loppuun); beslå ngn

med ^ saada kiinni valheesta; fara med ^valehdella, (juhl.) kulkea valheen kengillä; göra sig skyldig till ~ tehdä itsensä syypääksi valheeseen; det var ~ att få upp dörren ovea oli mahdoton saada auki. lögnaktig -t -are valheellinen; ett påstående valheellinen väite, -het val-, heellisuus. lögnare valehtelija.

löngdetektor (Amer. pöl.) valhedetektori (koje, jolla saadaan selville, valehteleeko tutkittava hnk.). lögnersk|a -an -or valehtelija (nainen), löj|a -an -or (kai.) salakka; sik~ muikku, löje -t -n hymyily, nauru; väcka ~ naurattaa, aiheuttaa naurua; bli föremål för r^j joutua naurunalaiseksi; det vilar ett r-^ts skimmer över honom hänessä on jtk naurettavaa, -väckande (a. tpm.) naurettava.

löjlig -t -are naurettava; göra sig r^ över ngn pitää hauskaa jnk kustannuksella, -het naurettavuus, löjtnant -en -er luutnantti; ^ vid flottan meriväenluutnantti. löjtnantshjärta(n) (kasv., puut. Dicentra) särkynyt sydän, lök -en -ar (kasv.) sipuli; lägga ~ på laxen (snp.) panna kivi kuorman päälle, tehdä sydän entistään raskaammaksi, -formig -t sipulinmuotoinen. -lukt sipulinhaju. -sås sipulikastike. -växt sipulikasvi, lömsk -t -are luihu, petollinen, salakavala; <^t (adv. m.) jnk selän takana; vara ~ på ngn kantaa kaunaa jllk. -het luihuus, salakavaluus; kauna(n kantaminen), lön -en -er palkka; palkkio; fast ~ perus-, pohja|palkka; statstjänstemännens r^er valtionvirkamiesten palkat; 50 000 mark

i ~ palkkaa 50 000 mk; få ~ för mödan saada palkka vaivoistaan, löna I (II2) I. tr 1. palkita, korvata; ^ ngn med otack palkita (jnk hyvyys) kiittä-mättömyydellä; ^ ont med gott maksaa, palkita paha hyvällä; det inte mödan (se) ei maksa vaivaa. 2. palkata, maksaa palkkaa. II. rfl. ~ sig kannattaa; det r^r sig inte att tala om det ei siitä kannata puhua; det sig för oss att skaffa den? kannattaako meidän se hankkia? lönande (a. tpm.) kannattava, tuottoisa, löne||aktion: företa en ~ ottaa palkkakysymys esille, päiväjärjestykseen, -anspråk palkkavaatimus, -avdrag palkan-vähennys. -avtal palkkasopimus, -förhöjning palkankorotus, -förmån palkkaedut. -grad: lägsta ~en alin palkkaluokka. -höjning ks. -förhöjning. -lista palkkalista, -nivå palkkataso, -pretentioner palkkavaatimukset, -reglering palkkajärjestely, -rörelse palkka-liike. -skala palkka-asteikko, -skruv palkkaruuvi. -stopp palkkainnousun pysähdyttäminen (sopimuksin t. lailla), -tillägg palkanlisäys. -villkor ks. -förmån. löning -en (j.) ks. lön. lönlös -t hyödytön, turha; det är ~t ei siitä ole mitään hyötyä, se on aivan turhaa; han insåg det i att hän huomasi jtk aivan turhaksi.

1. lönn -en -ar (ksv.) vaahtera.

2. lönn: i ~ salaa; (yhd. us.) sala-, lönn||brännare sala(viinan)polttaja. »bränneri salapolttimo. -dorn: i ~ salaa, -dörr salaovi, -gång salakäytävä, -krog salakapakka. -låda salalaatikko. -mord salamurha, -mörda I tr salaa murhata, -mördare salamurhaaja, -rum sala|huo-ne, -kammio, -trappa salaportaat.

lönsamhet -en kannattavuus, taloudellisuus.

lönt: det är inte ^ ei maksa vaivaa, siitä ei ole mitään hyötyä, löntagare palkan|saaja, -nauttija, löp I a I. -an -or alamäki. II. V tr, itr juosta; olla juoksullaan; ^ fara, risk olla vaarassa; ^ linan ut yrittää kaikkensa; riehua riehuttavansa; räntan -er från o. med korko juoksee, korkoa maksetaan (siitä ja siitä päivästä); låta tankarna ~ päästää ajatuksensa valloilleen, lentämään; fartyget -er av stapeln laiva lasketaan telakalta, vesille; ^ med skvaller levittää juoruja; ~ ihop yhtyä; kokoontua yhteen; ^ in tulla, kerääntyä, kokoontua; ~ in i hamnen (mer.) saapua satamaan; ^ ut (aika) kulua loppuun; ~ ut ur hamnen (mer.) lähteä satamasta, löpande (a. tpm.) jokseva; ~ band liuku -

hihna; på ~ band liukuhihnalla; taukoamatta; i följd perä perää, taukoamatta, yhtä mittaa, löparbana (urh.) juoksurata, löpare juoksija; (skp.) lähetti (ent.) juoksija; (vaat.) kaitaliina, löpe -t juoksu|te, -tin. löp||eld metsäpalo, kulo (valkea); som en ~ kulovalkean vauhtia, -grav (sot.) taistelu-hauta.

löpmage (märehtijäin) juoksutusmaha, löpmaska (vaat.) juoksemaan päässyt (sukan) silmä, löpna I itr juoksettua,

löpning juoksu; (mus.) juoksutus, löpsedel (san.) otsakejuliste. löpsk -t juoksullaan (kiimoillaan) oleva, kiimainen, löptid juoksu-, kiima|-aika. lördag lauantai; vrt. fredag, yhd. lördags||kväll lauantai-ilta. -stängning (myymäl. ym.) sulkemisaika lauantaisin.

lös -t -are 1. irtonainen, löyhä, irti; vrt. loss, pain. part.; ^ o. ledig vapaa ja minkään kahlehtimaton; ~t band (moniosaisen kirjan) osa; irtokappale; blad irtolehti; ^a blommor (puut.) leikkokukat; ~ del (kon. ym.) yksityinen, irto-osa; ^ o. fast egendom irtain ja kiinteä omaisuus, irtaimisto ja kiinteistö(t); ^ skiva (till bord) (pöydän) välilevy; gå ~ (rikollinen) olla vapaana; (el.) olla irti; komma ~ päästä irti; skruven sitter ~ ruuvi on löyhässä, irti; släppa ~ päästää irti; elden är ~ tuli on irtif tulipalo! hunden är ~ koira on irti; med tyglar ohjakset höllällä, valtoiminaan. 2. huokoinen, kuohkea, pehmeä; snön är ~ lumi on pehmeää, löyhässä, nuoskaa; ha ~ måge, vara ~ i magen olla ripulilla; vila på ~an sand olla hiekalle rakennettu. 3. keinotekoinen; teko-, vale-, irto-. 4. (eri. snp.): grunder heikot perustelut;

pengar pikkurahat; ~t prat joutava loru; ~t rykte vahvistamaton huhu; ~a seder löyhät tavat; ~t skott (sot.) paukku |panos, -patruuna; i ~ vikt irtopainoa; ovädret brakar ~t rajuilma puhkeaa riehumaan; nu brakar det ~t! nyt se alkaa! kostnaderna går på 10 000 mark kustannukset nousevat 10 000 mkn nurkille; gå r^j på ngn käydä jhk kiinni, jnk kimppuun; sitta ~t olla löyhässä; olla epävarmassa asemassa, lös|a II2 I. tr vapauttaa, irrottaa, löyhentää (m. kuv.); ratkaista; ~ ngn från ett löfte vapauttaa lupauksesta; socker -es lätt i vatten sokeri liukenee helposti veteen; ^ biljett lunastaa (ostaa) (mat-

ka-, pääsy)lippu; ~ en gåta (en uppgift, ett korsord) ratkaista arvoitus (tehtävä, ristisanatehtävä, sanaristikko). II. rfl. ~ sig irtautua; (kern.) liueta. III. (pain. part.): ~ in lunastaa; ~ upp aukaista; ^ upp en knut avata solmu; ^ ut ngn lunastaa jk jstk; ^ ut ett brev (en pant) lunastaa kirje (pantti); ~ ut en fånge lunastaa vanki (vapaaksi), lösaktig -t -are kevytmielinen; löyhätapai-nen; irstas, siveetön, -het kevytmielisyys jne., vrt. ed. lösande (a. tpm.) (lääk.) ulostava, lös||arbetare sekatyö|läinen, -mies. -blads-bok irtolehtikirja. -drivare irtolainen, -egendom irtain omaisuus, irtaimisto, lösen 1. (hist., juhl.) lunnaat; (post.) lunastus. 2. (sot., kuv.) tunnussana, tunnus. -belägga V tr kantaa lunastusmak-sua. -ord tunnussana, lösepenning lunastusraha; (hist.) lunnaat, lös||fläta irtopalmikko. -gom (hml.) irto-kita. -göra V I. tr irrottaa; (kuv.) vapauttaa, päästää vapaaksi; ^ kapital irrottaa pääomaa. II. rfl. ^ sig ir(rot)-tautua.

löshet irrallisuus, irtonaisuus; löyhyys, pehmeys.

lös||hår irtotukka; irtokiharat. -häst vara-hevonen. -koka I tr: ~ ägg keittää munia pehmeiksi (puolikypsiksi). -kokt pehmeäksi keitetty, -krage irtokaulus. löslig -t -are irtautuva; (fys., kern.) liukeneva; (mat. ym. tehtävä) ratkeava, mahdollinen ratkaista; pintapuolinen; sammanhang löyhä yhteys, -het (kern.) liukene vaisuus, lös||manschett irtokalvosin. -mynt löyhä-, höllä|suinen; hon är ~ hän (se nainen) on (vihoviimeinen) suunsoittaja, kielikello.

lösning -en -ar ratkaisu; (kern.) liuos, lösnings||förmåga liuotuskyky. -medel liuo-

te, liuotusaine, lösnummer irtonumero, -försäljning irto-numeroiden myynti, -pris irtonumeron hinta.

lösf|näsa irtonenä. -pengar pikkurahat, -ryckt irrallinen; ^a ord (muutamia) irrallisia sanoja.

löss(jord) (geol.) lössi, lössimaa. lös||släppt (a.) irti päästetty, päässyt; (kuv.) hilpeä, vallaton, riehakas, -tagbar -t irrotettava, -tand tekohammas, -öre ks. -egendom. löv -et - lehti, lehvä; (rhm.) lehdet, leh-vistö.

löva I tr lehdittää, koristaa lehvillä, lövas I itr (dep.) lehdittyä, lehvittyä; puhjeta lehteen.lövfällning

löv||fällning -en lehdenlähtö; lehtien väriseminen; i rsen lehdenlähdön aikaan, -groda lehtisammakko. -klä|dd -tt lehtinen, lehtevä.

lövkoj i a -an -or (kasv., puut.) (tarha)-leukoija.

löv||kransa|d -t lehvin seppelöity, -mask lehtimato. -ruska lehväs, lehtevä oksa, limo; juhannuskoivu, -skog lehtimetsä, -sprickning lehden puhkeaminen; i ~en lehden puhjetessa, lehdenpuhkeamis-aikaan. -såg (tkn.)

lehtisaha, -sångare (el.) uunilintu, -trä (puus.) lehtipuu, -träd (kasvava) lehtipuu, -täkt (mv.) lehdesten teko, lehdesten otto. -verk lehdet, leh-vistö.

M

m (kirj.) m, M.

macedpnisk -t makedonialainen, mack -en -ar bentsiinipumppu; bentsrini-asema.

mack|a (j.) -an -or voileipä, mackabé -(e)-n -er (Raam.) makkabealainen.

mack|el -let (j.) vaikeudet, kahnaukset, rettelöt.

mackla I itr: rs med ngt (j.) hommailla, puuhailla jtk.

mad (-a:) -en -er luhta(niitty). madam -men -mer (nyk. leik. t. halv.) matami,

made (i) ra -n madeira (viini), madjar ks. magyar.

madonn|a -an -or madonna, Neitsyt Maria. -bild madonnankuva. madrass -en -er (vuode)patja, (j.) mat-rassi.

madrass^ra I fr pehmustaa, täyttää, pat-j oi ttaa.

magasin -et - 1. varastorakennus, vaja, varasto, makasiini. 2. aikakausilehti, -julkaisu. 3. (suur)myymälä, tavaratalo. 4. (sot.) panos-, patruuna|lipas; syöttö-kotelo.

magasinera I tr varastoida, varata, magasinering -en varastointi, mag||blödning (lääk.) mahaverenvuoto. -borstare (leik.) ryyppy, -dans (tns.) vatsatanssi.

måg|e -en -ar vatsa, (lääk. tav.) maha; hans ^ krånglar ofta hänen vatsansa usein juonittelee, on epäkunnossa; få rs lihoa, pyylevöityä, saada vatsaa; han har dålig rs hänellä on heikko, huono vatsa; fag har ont i rsn vatsaani koskee,

— magsäck måg

kivistää, (j.) puree, minulla on vatsanpurua; ligga på rsn maata vatsallaan; ha ~ till att (kuv.) olla otsaa (juljeta, iljetä) tehdä jtk.

mag|er -ert -rare laiha; niukka (m. kuv.); hoikka, hintelä; (vara) rs som ett skelett (olla) laiha kuin luuranko, (olla) kuin luu ja nahka; rst kött rasvaton liha. -het laihuus, hoikkuus, hintelyys. -lag|d -t laihahko, laihan|läntä, -puoleinen; vrt. mager.

mag||grop sydänala; det kittlade i rsen på mig vatsassani oli omituinen (ilkeä) tunne, -gördel vatsavyö; (sikarin) (maha)-vyö.

magi (-gi;) ~(e)n magia, taikuus, taikominen.

magiker -n - maagikko, magian harjoittaja.

magisk -t maagillinen, taika(voi)mainen. magist|er (-j-) -ern -rar maisteri; (er. Ruots. us. yi.) opettaja.

magistrat (-j-) -en -er maistraatti, magistrgisledamot maistraatinjäsen. mag||katarr (lääk.) mahakatarri, -knip mahanpuru, -kräfta (lääk.) vatsasyöpä, mahasyöpä.

magm|a -an (geol.) magma (maan sisuksen sula kiviaine). magmun (an.) mahansuu. magnat (-ngn-) -en -er mahtimies, pohatta, magnaatti.

magnesia (-ngn-) -n magneesia (mag-nesiumoksidi).

magnesi|um (-ngn-) -et -umet magnesium, -blixt (val.) magnesiumsalamavalo. magnet (-ngn-) -en -er (fys.) magneetti;

(tkn.) magneetto. magnetisera I itr magnetoida, tehdä magneettiseksi.

magnetisk -t magneettinen, magnetism -en magnetismi, magnetnål magneettineula. m agnet of o n (-o:) -en -er

(rad.) magnetofoni.

magnettändning -en (tkn.) magneetto-sytytys.

magnifik (-nji-) -t -are suurenmoinen, upea, loistava, komea.

magnoli|a (-ngnu:) -an -or (ksv.) magnolia. måg| I plågor vatsa | vaivat, -npuru. -pumpa I tr (lääk.) suorittaa mahanhuuhtelu. magra I itr laihtua.

mag||saft (an.) mahaneste, -sköljning

(lääk.) mahanhuuhtelu. -stark -t (kuv. j.): det är väl rst tuo on sentään liikaa, -sur -t (kuv.) pahantuulinen, äreä. -syra mahahappo; hiukaiseminen, närästys, rinnanpolte. -sår (lääk.) mahahaava* -säck (an.) mahalaukku.

löv||fällning -en lehdenlähtö; lehtien väriseminen; i rsen lehdenlähdön aikaan, -groda lehtisammakko. -klä|dd -tt lehtinen, lehtevä.

lövkoj i a -an -or (kasv., puut.) (tarha)-leukoija.

löv||kransa|d -t lehvin seppelöity, -mask lehtimato. -ruska lehväs, lehtevä oksa, limo; juhannuskoivu, -skog lehtimetsä, -sprickning lehden puhkeaminen; i ~en lehden puhjetessa, lehdenpuhkeamis-aikaan. -såg (tkn.) lehtisaha, -sångare (el.) uunilintu, -trä (puus.) lehtipuu, -träd (kasvava) lehtipuu, -täkt (mv.) lehdesten teko, lehdesten otto. -verk lehdet, leh-vistö.

M

m (kirj.) m, M.

macedpnisk -t makedonialainen, mack -en -ar bentsiinipumppu; bentsrini-asema.

mack|a (j.) -an -or voileipä, mackabé -(e)-n -er (Raam.) makkabealainen.

mack|el -let (j.) vaikeudet, kahnaukset, rettelöt.

mackla I itr: rs med ngt (j.) hommailla, puuhailla jtk.

mad (-a:) -en -er luhta(niitty). madam -men -mer (nyk. leik. t. halv.) matami,

made (i) ra -n madeira (viini), madjar ks. magyar.

madonn|a -an -or madonna, Neitsyt Maria. -bild madonnankuva. madrass -en -er (vuode)patja, (j.) mat-rassi.

madrass^ra I fr pehmustaa, täyttää, pat-j oi ttaa.

magasin -et - 1. varastorakennus, vaja, varasto, makasiini. 2. aikakausilehti, -julkaisu. 3. (suur)myymälä, tavaratalo. 4. (sot.) panos-, patruuna|lipas; syöttö-kotelo.

magasinera I tr varastoida, varata, magasinering -en varastointi, mag||blödning (lääk.) mahaverenvuoto. -borstare (leik.) ryyppy, -dans (tns.) vatsatanssi.

måg|e -en -ar vatsa, (lääk. tav.) maha; hans ^ krånglar ofta hänen vatsansa usein juonittelee, on epäkunnossa; få rs lihoa, pyylevöityä, saada vatsaa; han har dålig rs hänellä on heikko, huono vatsa; fag har ont i rsn vatsaani koskee,

kivistää, (j.) puree, minulla on vatsanpurua; ligga på rsn maata vatsallaan; ha ~ till att (kuv.) olla otsaa (juljeta, iljetä) tehdä jtk.

mag|er -ert -rare laiha; niukka (m. kuv.); hoikka, hintelä; (vara) rs som ett skelett (olla) laiha kuin luuranko, (olla) kuin luu ja nahka; rst kött rasvaton liha. -het laihuus, hoikkuus, hintelyys. -lag|d -t laihahko, laihan|läntä, -puoleinen; vrt. mager.

mag||grop sydänala; det kittlade i rsen på mig vatsassani oli omituinen (ilkeä) tunne, -gördel vatsavyö; (sikarin) (maha)-vyö.

magi (-gi;) ~(e)n magia, taikuus, taikominen.

magiker -n - maagikko, magian harjoittaja.

magisk -t maagillinen, taika(voi)mainen. magist|er (-j-) -ern -rar maisteri; (er. Ruots. us. yi.) opettaja.

magistrat (-j-) -en -er maistraatti, magistrgisledamot maistraatinjäsen. mag||katarr (lääk.) mahakatarri, -knip mahanpuru, -kräfta (lääk.) vatsasyöpä, mahasyöpä.

magm|a -an (geol.) magma (maan sisuksen sula kiviaine). magmun (an.) mahansuu. magnat (-ngn-) -en -er mahtimies, pohatta, magnaatti.

magnesia (-ngn-) -n magneesia (mag-nesiumoksidi).

magnesi|um (-ngn-) -et -umet magnesium, -blixt (val.) magnesiumsalamavalo. magnet (-ngn-) -en -er (fys.) magneetti;

(tkn.) magneetto. magnetisera I itr magnetoida, tehdä magneettiseksi.

magnetisk -t magneettinen, magnetism -en magnetismi, magnetnål magneettineula. m agnet of o n (-o:) -en -er (rad.) magnetofoni.

magnettändning -en (tkn.) magneetto-sytytys.

magnifik (-nji-) -t -are suurenmoinen, upea, loistava, komea.

magnoli|a (-ngnu:) -an -or (ksv.) magnolia. måg| I plågor vatsa | vaivat, -npuru. -pumpa I tr (lääk.) suorittaa mahanhuuhtelu. magra I itr laihtua.

mag||saft (an.) mahaneste, -sköljning

(lääk.) mahanhuuhtelu. -stark -t (kuv. j.): det är väl rst tuo on sentään liikaa, -sur -t (kuv.) pahantuulinen, äreä. -syra mahahappo; hiukaiseminen, närästys, rinnanpolte. -sår (lääk.) mahahaava* -säck (an.) mahalaukku.

magyar (-dja:r) -en -er (käns.) madjaari, unkarilainen.

magåkomma maha|tauti, -vaiva, mahogny (-hongni) -n, -t mahonki, -bord mahonkipöytä. maj toukokuu, -blomma vappukukka, majestät -et -, -er majesteetti; Hans (Ers) rs Hänen Majesteettinsa, Teidän Majes-teettinne.

majestätisk -t majesteet|illinen, -tinen. majestätsbrott majesteettirikos, majolika (-u:) -n majolika (fajanssilaji). majonnäs (keit.) -en -er majoneesi, major (-u:) -(e)n -er majuri, majoritet -en -er enemmistö; få rs saada enemmistö, päästä enemmistöksi; vara i rs olla enemmistönä, majoritets||beslut enemmistöpäätös, -parti enemmistöpuolue. majs -en (ksv.) maissi, majs||flingor (keit.) maissihiutaleet. -kolv maissintähkä, -mjöl maissijauhot, majstång juhannussalko. mak (-a:): i sakta ~ hiljalleen, verkkaan.

1. maka I. (a.) yhteenkuuluva, samaa paria (oleva); vara rs kuulua yhteen, olla samaa paria. II. -n avio|puoliso, (-)vaimo; äkta rs avio|vaimo, -puoliso.

2. maka I tr, itr, rfl. rs sig siirtyä; ^ på ngt siirtää jtk; ^ fram siirtää eteenpäin; ^ sig framåt siirtyä eteenpäin; ^ sig i väg lähteä tiehensä; ^ dig i väg! korjaa luusi! ^ undan siirtää syrjään; ~ sig undan siirtyä pois; ^ åt sig siirtyä sivummalle, syrjään.

makab|er -ert -rare kaamea, synkkä, hau-danomainen. makadam -en sepeli.

makadamisera I tr sepelöidä, päällystää sepelillä.

makalös -t verraton, suurenmoinen, erinomainen.

makaroner, makaroni (-u:) (keit.) makaronit.

makaronipudding (keit.) makaronivanu-

kas.

mak|e -en -ar 1. toinen kahdesta, toisen pari; var är rsn till handsken? missä on toinen käsine (käsineen pari)? 2. vastine; vertainen; det finns inte hans rs hänen vertaistaan ei ole olemassa; jag har aldrig sett på rsn en ole ennen nähnyt mokomaa (sen vertaista); rsn till skytt får man leta efter (hänen) veroistaan, toista samanlaista ampujaa saa hakea; har man hört på rsn! onko mokomaa kuultu! jag har aldrig hört <—<n till fräckhet! en ole koskaan kuullut noin suurta röyhkeyttä! 3. aviomies; äkta -ar aviopari. makedQnisk (-u;) makedonialainen. |

maklig (-a:) -t -are mukava (n hidas), verkkainen; vara rs av sig olla mukavuutta rakastava; föra ett-rst liv elää mukavaa (mukavan velttoa) elämää; sakta o. rst hiljalleen, hätäilemättä.-het verkkaisuus, mukavuudenrakkaus. makrill (-kk-) -en -ar (kai.) makrilli, makt -en -er valta; voima; valtius, ylivalta; (m.) väkivalta; kärlekens rs rakkauden valta; musikens (omständigheternas, vanans) rs musiikin valta (olosuhteiden valta, tottumuksen voima); ingen rs på jorden ei mikään maailman mahti; ~ går före rätt voima määrää oikeuden; kunskap är <—> tieto on valtaa; de europeiska (krigförande) rserna Euroopan (sotaa käyvät) vallat; gudomlig (världslig) rs jumalallinen (maallinen) valta; hemliga rser salaiset voimat; himmelska rser! (huud.) taivaan vallat! laupias taivas! lagstiftande (dömande, verkställande) <—' lainsäädäntövalta (tuomio-, toimeenpano | valta); onda rser pahat vallat, voimat; få rs med ngn (ngt) saada jk (jtk) kukistetuksi, nujerretuksi; få rs över ngn saada jk valtaansa; få rsen i sina händer saada valta käsiinsä; ha rs över ngn olla valta jnk suhteen; joku vallassaan; ha rs över liv o. död (olla) käsissä elämän ja kuoleman valta; stå på höjden av sin rs olla valtansa huipulla; övertagande av rsen valtaan|pääsy, -tulo; han har ordet i sin rs hänellä on sana vallassaan; det står inte i min rs se ei ole minun vallassani, minä en siihen pysty; med ali rs kaikin voimin; komma till rsen päästä valtaan; hålla vid rs pitää pystyssä; vara vid rsen olla vallassa.

makt||balans voimien tasapaino: -begär vallan |himo, -tavoittelu, -bud mahtikäsky. -faktor valtatekijä. -fullkomlig-het vallantäydellisyys. -havande vallanpitäjä; de <—' vallanpitäjät, -lyst|en -et -na vallanhimoinen, -lystnad vallanhimo. -lös -t voimaton; stå rs olla voimaton (mahtamatta mitään). -löshet voimattomuus. -medel voimakeino (t) , -missbruk vallan väärinkäyttö, -påliggande (a. tpm.) erittäin tärkeä, vaativa; pakottava. -språk mahtisana; begagna rs käyttää valtiaan kieltä, -ställning -en valta-asema, -ägande ks. -havande, -övertagande valtaan tulo, vallan käsiinsäötto.

makulatur -en jätepaperi; huokea (kääre)-paperi; makulatuuri.

makulera I tr makuloida, tehdä mitättömäksi, mitätöntää (painotuote).

makulering -en makulointi, mitätöntämi-nen.

1. mal -en -ar (el. hnt.) koi (perhonen)\ldet

har gått s i kläderna vaatteisiin on päässyt (tullut) koita. 2. mal -en -ar (el., kal.) monni, säkiä, mal I a mal malde malil tr, itr 1. jauhaa, jauhattaa (m. kuv.); den som först kommer till kvarnen får först s joka ensinnä myllyyn tulee, sen jyvät ensinnä jauhetaan; -et kaffe jauhettu kahvi, kahvijauhot; -et kött jauheliha; ^ sönder jauhaa rikki, hienoksi. 2. ^ om ngt märehtiä; jaaritella, jankuttaa; tankarna mal ajatukset palaavat mieleen yhä uudelleen. 3. det mal i tänderna hampaita kolottaa, särkee, matøj -en -er 1. (käns.) malaiji. 2. (sot. leik. Ruots.) kirjuri (ym. aseettomina palvelevat asevelvolliset), malajisk -t malaijilainen. malakit -en -er (p.jal.) malakiitti. malaria -n (lääk.) suokuume, horkka, vilutauti, malaria, malhål koinreikä. maliciös (-si-) -t -are häijy, ilkeä, maljgn (-ngn-) -t (lääk.) pahanlaatuinen, malis -en: sen påstår att pahat kielet väittävät että. mall -en -ar 1. (piirustus) malli; kaava, malli, luotta.

mallig -t -are (j.) mahtava, koppava, pöyh-keä.

malm I. -en -er 1. kivennäismalmi. 2. metalliseos, (läh.) messinki. II. -en -ar esikaupunkialue, (hist.) »malmi», -brytning (kaiv.) malminlouhinta. malmedel (frm.) koimyrkky, malm||fyndighet (kaiv.) malmi|löydös, -esiintymä, -fält malmikenttä. -förande (a. tpm.) malmia sisältävä, malmipitoi-nen. -lager malmikerros. -letning malminetsintä. -rik runsasmalminen. -åder malmij uoni.

målning jauhaminen, jauhatus. malplac§ra|d -t sopimaton, soveltumaton; epäonnistunut, mal||pulver koi|jauhe, -myrkky, -påse puku-, koi|pussi.

malström -men iso (vesi)pyörre, nielu, kurimus (m. kuv.).

mal||säker -t koinkestävä. -säkra I tr kyllästää koita kestäväksi, malt -et, -en maltaat, -dryck mallasjuoma, maltesare -n - maltalainen, malteser||kors maltalais-, maltani risti, -orden maltalais-, johanniitta|ritaristo. maltextrakt mallasuute. malträt$ra I tr pahoinpidellä, kohdella huonosti.

malv|a -an -or (ksv., puut.) malva, -färga|d -t malvanvärinen (hyvin vaalean sini-

punerva).

mal||äkta koinkestävä, koita vastaan kyl-

lästetty. -ät|en -et -na koinsyömä; (kuv.) kehno, viheliäinen.

malpr -en -er onnettomuus, kova onni, harmi, kiusallinen tapaus), malört -en (ksv.) koiruoho, mali; drypa s i glädjebägaren (kuv.) tärvellä toisen ilo (hyvä mieli), katkeroittaa jnk mieli, malörtsbägare katkeruuden|malja, (vanh.) -kalkki.

mamm|a -an -or äiti, emo, (lps., j.) »mamma»; gosse mammanpoika, kulta-, lelli|poika.

mammon (tpm.) mammona; (läh.) raha; den snöda s (Raam.) väärä mammona, mammons||dyrkan mammonan-, rahan|pal-vonta. -träl mammonan, rahan orja. mammut -en -ar (el.) mammutti, mamsell -en -er (vanh.) mamselli.

1. man (-a:n) -en -ar (el., esim. leijonan, hevosen) harja.

2. man (-an) -nen män, (run.) männer, (j.) mannar 1. (yl.) mies; vi är 50 s meitä on 50 miestä; alle s på däck! (mer.) joka mies kannelle! som en (enda) s kuin yksi mies; yhtenä miehenä; hans närmaste s hänen lähin miehensä, »oikea kätensä»; det är rätte snen, han är rätte snen siinä on oikea mies; han är nog s att hänessä on kyllä miestä jhk, jtk tekemään; det skall jag bli s för siitä minä kyllä pidän huolen; det talas s o. s emellan att miehestä mieheen puhutaan että; gå under med s o. allt (mer.) hukkua, (tuhoutua) miehineen päivineen; kämpa s mot s taistella mies miestä vastaan, käsikähmässä; 50 mark pers 50 mk miestä kohti, (leik.) pekkaa päälle; på tu s hand kahden kesken; kämpa till sista s taistella viimeiseen mieheen; lite till ss vähin itse kukin. 2. aviomies, puoliso; hennes blivande s tytön tuleva puoliso, (avio)-mies.

3. man (indf.; suom. ei vastinetta, käänn. tav. vrb. pass. t. kiertäen): sedan dansade ^ sitten tanssittiin; ^ bor (sover) bra här täällä on hyvä asua (nukkua); hur kan s vara så dum? kuinka (kukaan) voikaan olla niin tyhmä?

mana I tr muistuttaa, kehottaa; kutsua; velkoa; känna sig sd tuntea velvollisuutensa vaativan; ^ till efterföljd kehottaa seuraamaan, noudattamaan; ^ fram loihtia esiin; ^ på ngn hoputtaa, kiihottaa, yllyttää, manager (mannidser) -n - kilpailujen jne. järjestäjä, manageri, manbar -t mieskuntoinen; sukukypsä; nai-maiässä (oleva), -het -en mieskuntoisuus-,

sukukypsyys; naimaikä. manbyggnad -en -er (rak.) päärakennus.

manchestersammet (vaat.) vako-, juova|-sametti.

Manchuriet npr Mantsuria. mandarin -en -er 1. (hist.) mandariini (korkea kiinal. virkamies). 2. (hed.) mandariini.

mandat -et -1. tehtävä. 2. (valt.) mandaattialue), huoltoalue, månd| el -eln -lar 1. (hed.) manteli. 2. (an.) nielurisa, -blom mantelinkukka. -formig -1 mantelinmuotoinen; ögon manteli-silmät. -kvarn (keit.) manteliraastin. -massa (leip.,keit.) manteli|tahdas,-massa, -oljamanteliöljy. -träd (kasv.) mantelipuu, mandolin -en -er (mus.) mandoliini, mandom -en 1. rnieskuntoisuus. 2. miehuus, miehuullisuus, mandrjll -en -er (el.) mandrilli (apina). man$ge (-e:s) -en -er ratsastushalli, maneesi.

man^r, manér -et - (er. taid.) (teko)tapa, tyyli; kaavamaisuus, maneeri(rnaisuus). manet -en -er (el.) maneetti (liuskameduu-sain meduusa-aste). man||fall -et: det var stort ~ på ömse sidor (sot.) kummankin puolen oli mieshukka suuri; det var stort ~ i examen tutkinnossa hylättiin monta, -folk -et mieshenkilö; (rhm.) miehet, mangan -en, -et (kem.) mangaani, manganet -et -er (kem.) manganaatti. mang|el -eln -lar mankeli, -bod mankeli-huone.

mangla I tr mankeloida; (kuv.) neuvotella jstk.

mangling -en mankelointi; (kuv.) sitkeät neuvottelut.

mangold -en (ksv., puut.) lehtijuurikas, mangoldi.

man||grann -grant -granna täysilukuinen; miehissä, joka mies. -häftig -1 -are miehekäs, rohkea, peloton; ' kvinna rohkea, peloton, miesmäinen nainen, -häftighet miehekkyys, rohkeus, pelottomuus, -haterska mies (ten) vihaaja (nainen), mani -(e)n -er (lääk.) mania; kiihko, vimma, raivo.

manfck -en -er (j.) kapine, tavara, manifest -et - (valt.) julistuskirja, manifesti.

manifestatipn -en -er ilmaisumuoto; julistus; mielen|ilmaus, -osoitus; mielipiteenilmaisu.

manifestera I tr ilmaista, julistaa; ilmetä, manikyr -en manikyyri, käsien- (er. kyn-sien)tioito; få ~ ottaa käsienhoitoa. manikyrera I tr antaa käsienhoitoa. manikyrjst -en -er käsien- (er. kynsien)hoi-don antaja, manillahampa -n mani(l)lahamppu.

maning -en -ar muistutus, kehotus, manipulation -en -er käsittely, menettely;

(halv.) metku, temppu, manipulera I tr, itr käsitellä; hypistellä;

(halv., j.) keplotella; keinotella, manisk -t (lääk.) maaninen; sairaalloisen kiihkoinen.

mank|e -en -ar (hev.) säkä, häväs; lägga ~n tili (j.) panna toimeksi, »hihat heilumaan».

mankemang -et -er vika, virhe, laiminlyönti; sotku, rettelö, mankera I itr, tr epäonnistua, puuttua, »klikata»; rikkoa; (Suom. r.) pahastuttaa, närkästyttää, suututtaa; på ngn loukkaantunut jllk, (juhl.) jhk. mankön miespuoli, miehenpuoli, (el.) uros-puoli.

manlig -t -are miehekäs; mies-; en ~ betjänt miespalvelija, -het miehekkyys.

1. manna I tr (mer.) miehittää; ^ rå! raaoille!

2. manna -n, -t (Raam.) manna, mannagryn manna|suurimot, -ryynit, mannagrynsgröt manna|suurimo-, -ryyni |-

puuro.

manna||kraft miehuudenvoima. -minne: i ~ miesmuistiin, -mod miehuus, miehuullisuus. -mån: utan ~ mieheen (henkilöön) katsomatta, puolueettomasti, -ålder miehuudenikä. -år miehen ikä; hinna till r^en päästä miehen ikään, varttua mieheksi.

mannekäng -en -eri. mallinukke. 2. (hnk.) mannekiini. -uppvisning mannekiininäytös; muotinäytös, manomet|er -em -rar (tkn.) manometri, painemittari.

mans9,rdtak (rak.) taitekatto, mansbörda miehenkantamus. manschett -en -er (vaat.) kalvosin; darra på ~en olla hermostunut, peloissaan, -knapp kalvosinnappi, -proletariat kau-lusköyhälistö.

mans||dräkt miehenpuku; uppträda i esiintyä miehenpuvussa, miehenpukuun pukeutuneena, -huvud miehenpää. -hög -t miehenkorkuinen. -höjd -en miehen korkeus.

manskap -et miehistö, manskapsmäss (mer.) miehistö |nmessi, -suoja.

mans||kläder miehen vaatteet, -kör (mus.)

mieskuoro, -lem (an.) siitin, manslukersk|a -an -or (j.) viettelijätär, »vampyyri».

mans||namn miehen nimi. -person mieshenkilö.

manspillan (sot., m. kuv.) mieshukka. mans]|röst miehen ääni; (mus.) miesääni,

-sidan: på ~ miehenpuolelta; dö ut på ~ (suku) sammua miehenpuolelta, manstark -t mieslukuinen; lukuisa, mansålder miespolvi, mantal -et - manttaali, man tals| |för teckning henkikirja, -längd ks. ed. -skriva IV1 tr vrt. seur. -skriven hen-gille|pantu, -kirjoitettu, -skrivning henkikirjoitus; (ent.) hengillepano. -sättning mant taaliinpano.

mant|el -eln -lar viitta, levätti; (sot.) päällystakki (er. Suom.r.); (el., mat., tkn.) vaippa; päällys, verho, -djur (el.) vaippaeläimet.

man til j -en -er pitsihuivi, mantilja, man tia I d -t (tkn.) vaipalla varustettu, vai-pallinen.

manuell -t käsi-, käsin tehtävä; ~ drift

(tkn.) käsinkäyttö. manufaktur -en -er 1. (vanh.) teollisuus (laitos). 2. teollisuus-, (eri.) kangas-, rauta|-tavarat. -affär kangas-, teollisuus-, tehdas-, rihkama|tavarakauppa, -vara ks. manufaktur 2.

manus -et - (j.), manuskript -et - käsikirjoitus.

manuskriptsamling käsikirjoituskokoelma. manöv|er -em -rer, (er. mer.) -rar liike, liikehtiminen; (sot.) taisteluharjoitus, -kset; (mer.) laivaston liikkeet; laivan ohjailu, manöverduglig -t (mer.) ohjailu-, liikehti-misjkelpoinen. manövrera I tr, itr ohjailla manövrerbar -t ks. manöverduglig. manövrering -en ohjailu, mapp -en -ar kansikko, mappi, asiakirja-kannet.

mar|a -an -or painajainen; rider painajainen vaivaa, ahdistaa, tnarabu -n -er (el.) marabu(haikara), maraton||lopp (urh.) maratonjuoksu, -löpare maratonjuoksua, nar dröm painajaisuni, nareld -en (mer.) noidan tuli, vedensäihky. nargarjn -et -er margariini, -tillverkning margariininvalmistus. narginal -en-eri. (yi.,kirjp.) reuna, reunus. 2. reuna|merkintä, -huomautus, -muistutus; anmärkning i ~en reuna|huomautus, -merkintä; anteckna (skriva,) i r^en kirjoittaa (merkitä) reunaan; i ~en står reunassa on, reunaan on kirjoitettu. 3. (kuv.) liikkumisala, liikkumavara, -an-märkning reunahuomautus, -anteckning reunaan-, muistiin|merkintä, nar;abild (kat.) neitsyt Marian kuva. ülariebebådelsedag (kirk.) Marian ilmestyspäivä, marianpäivä.

narig -t -are 1. kitukasvuinen, vaivainen. 2. (kuv.) ilkeä, häijy, kiusallinen.

marin I. -en -er 1. meripuolustuslaitos, me-riväki; (sota)laivasto. 2. (taid.) merimaa-laus. II. -t meri-, merenkulku-, marinad -en -er (keit.) mausteliemi; liha-, kala|höyste, marinadi, marin||attaché ~(e)n -er (valt.) laivastoasiamies. -blå -tt merensininen. marin era I tr (keit.) marinoida, höystää (mauste-, etikka|liemellä). marin! |för vältning meriasiain| johto, -hoito, -läkare laivastonlääkäri. -målare merimaalari. -målning meri|maalaus, -maisema.

marionett -en -er marionetti, sätky-, [-tanssi]-] {+tans- si]+} nukke (m. iv., kuv.). marionetteater nukketeatteri, maritim -t (yhd.) meri-, merenkulku-.

1. mark -en -er I. (vrs.) maa, maaperä, kenttä, tanner; fast ^ luja, kiinteä maa(nkamara); gräsbevuxen ~ nurmea kasvava maa; jungfrulig (jämn) ~ neitseellinen (tasainen) maa; nybruten ~ vasta raivattu maa, uudismaa; sänk ^ suoperäinen maa; falla på ~en pudota maahan; falla till ~en kaatua, pudota maahan; ta (Int.) laskeutua maahan; jämna med ~en hävittää maan tasalle; sova på (bara) ~en nukkua maassa, paljaalla maalla; slå till ~en iskeä, paiskata maahan. II. (våp.) maa-alue; tilus, omistus; maa ja mantu; kommunens ^ kunnanmaa; ~en bränner under mina fötter maa polttaa jalkojeni alla; bryta (röja) ~ raivata maata (viljelykseen); bereda (jämna) ~en jör ngn

tasoittaa tietä jllk; i skog o. ~ metsässä ja mailla; vara ute i ~erna olla ulkosalla,* kävelemässä mailla (an), tiluksilla (an); stå på finsk (klassisk) ~ olla Suomen kamaralla (klassillisella maaperällä).

2. mark -en - (rh.) markka; tre ~ kolme markkaa, 3 mk.

3. mark -en -er pelimerkki.

markant - -are huomiota herättävä, sil-määnpistävä. markatt|a -an -or 1. (el.) marakatti. 2. (kuv.) häijy nainen, äkäpussi, vanha noita, syöjätär.

markera I I. tr merkitä; (amp.) näyttää; (jlkp.) pitää tarkasti silmällä jtk vastapelaajaa; ^ en sittplats osoittaa, merkitä istumapaikka varatuksi. II. itr (koul. Suom. r.) viitata.

markera|d -t merkitty; erikoinen, silmään-pistävä; ~e drag silmäänpistävät, voimakkaat, jyrkät kasvonpiirteet, markering -en merkitseminen, osoittaminen; vrt. ed. marketenteri -(e)t -er (sot.) kenttäravintola, -kauppa; kanttiini.

Dimar

market$ntersk|a -an -or kenttäravintolan-, kanttiinin|pitäjä(nainen). markförsvar (sot.) ilmatorjunta, markgreve (hist.) markkreivi, rajakreivi.

1. markis -en -er ulkokaihdin, markiisi.

2. markis -en -er markiisi (kreivin ja herttuan väl. aatelisarvo).

markisjnn|a -an -or markiisitar, marknad -en -er markkinat; (tavaran)menekki, (-)vaihto; föra (släppa ut) i rsen lähettää markkinoille, kauppaan; i fria (öppna) rsen vapailla markkinoilla, marknads) |berättelse markkina|kertomus, -selostus, -dag markkinapäivä, -läge markkinatilanne, -plats markkinapaikka, -pris markkinahinta, -stånd markkinakoju. -undersökning markkinatutkimus, -värde markkina-arvo. -översikt markkinakatsaus.

mark|[område maa-alue. -personal (Int.) kenttähenkilökunta. -stridskrafter (sot.) maasotavoimat, maataisteluvoimat. markQr -(e)n -er (bilj.) merkitsijä, mar-kööri; (amp.) näyttäjä. Marmg,rasjön npr (mnt.) Marmarameri. marmelad -en -er marmelaati (marmeladi), marmor -n marmori; av rs marmorinen, marmori-, -bord marmoripöytä, -brott marmorilouhos. marmor$ra I tr marmoroida; rsd juovikas; marmoroitu.

marmor||golv marmorilattia, -skiva mar-mori||levv,-laatta.-staty, -stod marmori|-veistos, -patsas.

marockan -en -er, -sk -t marokkolainen. marod$ra I itr ryöstellä, rosvoilla. marodQr -en -er sotarosvo. marokäng -en marokiini, marokonnahka; (er. musta) sahviaani. marritt painajainen, mars maaliskuu; vrt. april. marsch -en -er (sot., voim., mus.) marssi; sätta sig i rs lähteä marssimaan; vara på rs olla marssilla, marssimassa; rs! mars! framåt — rs! eteenpäin — mars! marsch^ll -en -er (ilt.) pikipata. marschera I itr marssia; det var raskt rst (kuv.) se kävi ripeästi; ^ bort marssia pois; ^ fram marssia esiin; ^ upp på torget marssia paikoilleen torille, marsch||fart marssinopeus. -färdig -t mars-sivalmi|s, -ina.-hastighet marssinopeus. -kolonn marssi|rivistö, -kolonna, -order marssikäsky. -takt marssitahti. marseljäsen (hist., valt.) marseljeesi. marsin(ne)vånare Marsin asukas. marsip$n -en (mak., leip.) marsipaani, man-telitahdas, makeistahdas, -tårta marsi-paani|leivos, -valmiste. 1. marsk -en -er (mnt.) marskimaa.

2. marsk -en -ar (hist.) marski, marskalk (-rrsalk) -en -ar 1. (sot.) sotamarsalkka. 2. (häissä) häämarsalkka; (arvok. juhl.) airut, marsalkka, marskalks||stav marsalkansauva. -värdighet marsalkan arvo. marsk||bildning (mnt.) marskimaamuodos-tuma; vrt. seur. -land marskimaa. marsvin (el.) marsu, martall (mtsh.) kitu-, räkä|mänty. marter (-a:) pl tuskat; (hist.) kidutus, rääkkääminen.

martera I tr (hist., kuv.) kiduttaa, rääkätä.

marterpåle (hist., intiaan.) kidutuspaalu. martialisk (-rts-) -t sotainen, sotaisa; miehekkään komea; sankarillinen,

martin||metoden (tkn.) (Siemens) Martinin menetelmä; martin-menetelmä. -stål mar-tin-teräs. -ugn martin-uuni. martyr -en -er (er. usk.) marttyyri, veri-todistaja, uskonuhri. -död marttyyrikuolema.

martyri|um -et -er marttyyrius, marttyyri|n kärsimykset, -kuolema, marvatt|en -net (mer.): ligga i rs olla vesilastissa.

marxism -en marxilaisuus, marxjst -en -er, -isk -t marxilainen, mar^ng||bakelse (leip.) munavaahtoleivos marenki.

1. mas (-a:) -en -ar taalalainen.

2. mas (-a:) -en -ar (j.) verokarhu, ryöstö|-mies, -vouti.

1. masa (-a:) I rfl.: ligga o. rs sig i sängen maata (röhöttää) vuoteessa.

2. masa (-a:) I I. itr kuhnustella; kävells verkkaan, köntystää. II. rfl. rs sig i väg hankkiutua lähtemään pois.

1. mask -en -ar (el.) mato; toukka; barne\ har rs lapsella on matoja; han gör inte en rs för när hän ei tee pahaa kärpäsellekään; äpplet har rs (det är rs i trädet) omenassa on mato, omena on madonsyömä (puussa on toukkia, matoja); befria träd från rs (puut.) hävittää tou kat, madot puista.

2. mask -en -er naamio, naamari; kasta rsen riisua naamionsa; låta rsen falla päästää naamari putoamaan; (kuv.) paljastaa ilmaista todellinen mielipiteensä, olemuk sensa; under vänskapens ^ ystävyyden varjolla, ystävyyttä teeskennellen.

1. maska I itr tehdä työtä, toimia hitaasti laiskasti, vain näön vuoksi.

2. maska I tr: rs på kroken (kal.) panna madot (syötit) koukkuihin; madottaa, (täyttää, svötittää) koukkuja.

3. mask|a l.-an -or silmä, silmukka, silmu; tappa (ta upp) en rs (nl.) pudottaa

(ottaa ylös) silmä. II. I tr: ~ av purkaa; ^ upp (ni.) silmustaa, silmukoida, maskara I tr naamioida (m. sot.); ~ sig naamioida itsensä, ottaa kasvoilleen naamio.

maskerad -en -er naami|aiset, -aistanssiai-set, naamiohuvit, -dräkt naamiaispuku, maskering -en -ar naamiointi (m. sot.), mask||formig-t madonmuotoinen, matomainen; bihanget (an.) umpilisäke, (ent.) matomainen lisäke, -frätt madonsyömä, -hål madonreikä. mask|n (-si:) -en -er kone; sätta >—<en i gång panna kone käymään, käyntiin; för full ~ täyttä voimaa, täydellä höyryllä; arbeta för full ~ (kuv.) tehdä työtä täyttä painoa; gjord på ~ koneella tehty; skriva (på) ~ kirjoittaa koneella; skriva ngt på ~ (m.) naputtaa koneella, maskin| | arbe te konetyö, -bokföring konekirjanpito; kirjanpito koneella, -del koneenosa. -driv|en -et -na konekäyttöi-nen.

maskinell -t koneellinen.

maskin||fel kone|vika, -rikko, -förpackad -t

koneellisesti pakattu, -gevär (sot. Suom. r.) konekivääri; vrt. kulspruta, -gjor]d -t koneellisesti valmistettu, -hall konehalli, maskinist -en -er koneenkäyttäjä; konemestari.

maskin|| kraft: med ~ konevoimalla, -mäs-si|g -t koneellinen, konemainen, -park koneet; kone|varikko, -välineistö, -rum konehuone, -skada kone vaurio, -skriva IV1 tr kirjoittaa koneella, -skriverska konekirjoittajatar. -skrivning konekirjoitus. -sättare (kirjp.) konelatoja. -telegraf (mer.) konetelegrafi. maskopi -(e)n, -(e)t -er salainen yhteisymmärrys; vara i ~ med ngn olla yhdessä (samassa) juonessa jnk kanssa, maskot -en -ar, -er maskotti, muka onnea tuottava esine (m. el.), mask||ros (ksv.) voikukka, -stung|en -et -na madonsyömä, maskulin -t maskuliininen, miespuolinen;

(el.) urospuolinen, maskulin|um -et -er (kiel.) maskuliini-sukuinen sana.

maskät|en -et -na madonsyömä, maskpr ~(e)n -er (teat.) naamioija. masonit -en (rak.) masoniitti (rakennuslevy). -

skiva masoniittilevy. 1. mass|a -an -or joukko, massa, määrä; en oerhörd ^suunnaton määrä; en kropps ~ (fys.) kappaleen massa; en mjuk (hård) ~ pehmeä (kova) massa, aine; den stora r^n suuret (kansan)joukot; kansan syvät rivit; en ~ människor jonkinmoinen ihmisjoukko; ha en ~ arbete med ngt

aika lailla työtä jssk; vi har -or av det meillä on sitä suuret määrät, yllinkyllin; i -or joukoittain. 2. massa -n (tkn.): trä~ (pap.) puuhioke. mass$g|e (-a:s) -en hieronta: få (ta) ~ hierottaa itseään, saada hierontaa, -apparat hierontalaite. -behandling hierontahoito).

massak]er -ern -rer joukko|murha, -teurastus, verilöyly.

massakrera I tr (hist.) ruhjomalla surmata, silpoa; ruhjoa, runnella, massa||ved, -virke (pap.) paperipuu, massa-puu.

mass||avrättning joukkoteloitus, -bespisning joukkoruokinta. -demonstration

j oukkomielenosoitus.

massera I tr (lääk.) hieroa, antaa hierontaa.

massiv I. -t -are massiivinen, täyteläinen; täysi; paksu. II. -et - vuori|ryhmä, -seutu, -jono.

massfabrikation joukkovalmistus. -flykt joukkopako, -grav joukkohauta, -mord joukkomurha, -möte joukkokokous, -produkt joukko|tuote, -valmiste, -produktion joukkotuotanto. -psykos joukkopsykoosi, -suggestion joukkosuggestio. -tillverka I tr valmistaa joukko valmistuksena, -till-verkning joukkovalmistus. -uppbåd (sot.) joukkokutsunta; (kuv.) ett ^ av talare suuri, epälukuinen määrä puhujia, -ver-kan massavaikutus. -vis joukoittain, mass||ör ~(e)n -er, -ös -en -er hieroja(tar). mast -en -er masto.

mastig -t -are (j.) voimakas, vahva, väkevä, valtava; aikamoinen, tukeva, mastix -en (kern.) mastiksi, kiviliima (eri. hartsi).

mastkorg (mer.) mastokori. mastodont -en -er 1. (plnt.) mastodontti. 2. (kuv.) jättiläinen; suunnattoman suuri, masttopp (mer.) maslonhuippu. masturbation -en (lääk.) itsetyydytys, masugn -en -ar (tkn.) masuuni, masur -n visa, niverä. -björk visa-, niverä|-koivu.

masurk|a -an -or (tns.) masurkka, mat -en ruoka, ravinto; en bit (litet) ^ hiukan ruokaa; näringsrik (välsmakande) ~ ravitseva (maukas) ruoka; ^ o. dryck ruoka ja juoma; ^ o. husrum ruoka ja asunto; kall ^ kylmä ruoka; ~en är bättre här täällä on parempi ruoka; ~en är färdig ruoka on valmista; ~en är halva födan (leik.) ruoka on puolet ravinnosta (välttämätöntä); inte få (kunna)

behålla ruoka ei pysy sisässä; inte

ha r^(en) för dagen ei (ole) mitään syötävää; laga ~ laittaa, valmistaa ruokaa;

efter (före) ~en aterian jälkeen (ennen ateriaa); vad har ni för ^ i dag? mitä (ruokaa) teillä on tänään? ha ngn i ~en pitää jtk ruokavieraana, ruoassa; vara liten i ~en olla niuharuokainen; vad vill ni ha till mitä haluatte ruoaksi (päivälliseksi)? ta ett glas vin till r^en ottaa aterialla lasillinen viiniä; ge en häst (katt) ~ ruokkia hevonen (antaa kissalle ruokaa).

mata I tr: — ngn ruokkia jtk, antaa jllk ruokaa; ~ djur syöttää, ruokkia elukoita; fw en ångpanna (tkn.) syöttää höyrykattilaa; <—' en maskin med råmaterial syöttää koneeseen raaka-ainetta, matadpr (-or:) -en -er 1. härkätaistelija. 2. pomo, porho, mahtimies. 3. (kort.) arvokortti.

matar||apparat (tkn.) syöttölaite, -buss linja-auto, jolla matkustajat viedään raitiotien alkupäähän, mat||bestick haarukka-, veitsi- ja lusikka-yhdistelmä. -bit ruoan |murena, -hivene, -palanen; jtk syötävää; välipala, -bord ruokapöytä, -box ruoka-, eväs|rasia. -bröd ruokaleipä, match -en -er (urh.) ottelu, kilpailu(t); det är en enkel r^ (kuv.) se on helppo juttu.

matcha I (urh.) 1. itr pelata ottelu. 2. tr: ~ ngn järjestää jllk ottelu, otteluttaa jtk.

matdags: det är ~ on ruoka-aika. matelassé -n (vaat.) pehmustettu ontelo-kangas, matelassé.

matematik -en matematiikka, (koul. leik.) matikka, matematiker -n - matemaatikko, matematikmaskin matematiikkakone,

(läh.) elektronilaskukone. matematisk -t matemaattinen. mat$ri|a -an (fys.) aine; materia, material -et -, -ier raaka-aine; (rakennus)-aine; aineisto, tarvikkeet, kalusto, varasto. -böd varasto|suoja, -huone, -brist raaka-ainepula; tarvikkeidenpuute. -förvaltare varaston-, kaluston|hoitaja. materialisera I tr aineellistaa; ruumiillistaa; ~ sig aineellistua; ruumiillistua, materialism -en (fil.) materialismi; aineellisuuden oppi. materialist -en -er materialisti, aineellisuuden palvoja; (leik.) suursyömäri (ja -juomari).

materialistisk -t materialistinen, materialprovning (tkn.) aineenkoetus, -provningsanstalt aineenkoetuslaitos. -samling aine(s)| varasto, -kokoelma; aineisto.

materi|e -en -er ks. materia.

material -en kalusto, varusteet; kasserad ~ hylätty, käytännöstä poistettu kalusto; rullande ~ (raut.) liikkuva kalusto , materiell -t aineellinen, aistein havaittava, mat||fett ruokarasva. -friare (j.) kuokkavieras, kärkkyjä, -frisk: vara ~ olla hyvä syömään, -frukt ruokahedelmä(t). -förgiftning ruokamyrkytys, -gäst ruokavieras. -hållning ruoanpito. -hämtare ruoan-kannin, porttööri.

matiné -n -er päivä|näytäntö, -konsertti, -juhla; matinea, -priser: biljetter till ^ (pääsy)lippuja päivänäytäntöhintoihin. matjessill matjessilii (nuori, aikaisin pyydetty kutematon silli), mat||jord ruokamulta, elomulta, mullas-maa. -korg ruoka-, eväs|kori, -koppa, -källare ruokakellari. -lag ruokakunta; ruokatalous; äta i samma ~ syödä yhdessä. -lagning -en ruoanlaitto; vara duktig i ~ olla hyvä, taitava ruoanlaittaja, -lukt ruoanhaju. -lust ruokahalu, -mam-ma: hon är en riktig ~ hän laittaa hyvin hyvää ruokaa, -mor (talon, perheen) emäntä.

matning ruokkiminen; (tkn.) syöttäminen, syöttö; maskinens ~ med papper paperin syöttäminen koneeseen, mat||nyttig -t syötävä, syötäväksi kelpaava. -olja ruokaöljy, -os ruoan |käry, -katku, -pengar 1. talousrahat (ruokatavaroiden ostoon). 2. ruokamaksu, ruokarahat (maksu ruoasta). -portion ruoka-annos. -ration muona|-annos, -määrä, -rast ruokaloma. -recept ruoanvalmistus-ohje. -rester ruoantähteet. matriarkat -et matriarkaatti, äidinvalta. matrjk|el (-kk-) -eln -lar jäsenluettelo, matrikkeli.

matris -en -er (kirjp.) kirjakemuotti, matriisi.

matro ruokarauha; han unnar sig knappast ~ hän tuskin malttaa (kunnolla) syödäkään.

matron|a (-u:) -an -or (vanhahko, lihavahko) nainen, rouva, matrps (-u:) -en -er (mer.) merimies, matruusi. -dräkt merimiespuku. -hatt (ent.) merimieshattu. mat||rum ruoka-, ruokailu|huone; (iso) ruokasali, -rätt ruokalaji, mats (-tt-): ta sin ~ ur skolan (kuv.) hyvissä ajoin vetäytyä eroon jutusta (asiasta).

matsal ruokailuhuone, ruokasali; (teht. ym.) ruokala.

matsals||möbel (rhm.) ruokasalinkalusto. -skåp -et - astiakaappi, mat||sedel (rav.) ruokalista, -servering

ruoan-, ruokatarjoilu; ruokala, -silvermatsked — med

med

pöytähopeat. -skedruokalusikka. -smältning (fysiol.) ruoansulatus; dålig rs huono ruoansulatus, -smältningsapparat (an.) ruoansulatuselimet, -smältningskanal(en) (an.) ruoansulatuskanava, -strupe (an.) ruokatorvi, -ställe ruokapaikka, ruokala; det är ett bra rs se on hyvä ruokapaikka, siellä saa hyvää ruokaa, -säck eväspussi; ta rs med sig ottaa evästä mukaan; rätta mun efter rsen (snl.) panna suu säkkiä myöten.

1. matt - -are laimea; (kaup.) hiljainen, lama-; ^ färg himmeä väri; ^ ljus heikko valo; bli rs (pinta) himmetä, tummua.

2. matt (skp.) matti; göra ngn rs tehdä jstk matti; schack o. ^ sakki ja matti!

1. matt|a -an -or matto; piska -or piiskata mattoja; jauhomatto, kuli; (kuv.) hålla sig på rsn (kuv.) pysyä nahoissaan, käyttäytyä hillitysti, säädyllisesti.

2. matta I tr väsyttää, uuvuttaa, raukaista; heikentää.

mattas I itr (dep.) heiketä, vaimeta, uupua; (pinta) himmetä, mattbelag|d -t matoilla peitetty, mattblå -tt hailakan-, vaalean|sininen. matt|e -en -ar (j.) koiran (t. kissan) emäntä.

mattara I tr hioa (t. muuten laittaa) himmeäksi.

mattförgylla I tr (kult.) kullata himmeäksi, matthet -en 1. raukeus, väsymys. 2. himmeys, loistottomuus. mattid -en ruoka-aika. mattighet raukeus; himmeys, loistottomuus.

matt||knytning mattojen solminta. -piskning mattojen piiskaus. mattrö|d -tt vaalean-, himmeän|punainen. matt||sam -t -mare väsyttävä, uuvuttava, raukaiseva, -skiva (val.) himmeä levy. -slipa|d -t himmeäksi hiottu, mattstump pieni matto, matonpätkä. mattvång syöntipakko; (rav.) väkij. tarjoillaan vain (lämpimän) ruoan kera. matvarja -an -or ruokatavara(t); elintarvikkeet.

mat||varuaffär ruokatavarakauppa, -vrak suursyömäri, ahmatti, mässääjä. -vrå ruokanurkkaus. -väg: allt som fanns i rs kaikki mitä oli ruoan nimellistäkään, -äpple ruokaomena. ma^sergevär mauserkivääri. mausolé -n -er, mausoleum -et -er mau-sole|e, -umi, (suuri komea) hautaraken-nus.

max -en -ar (kort.) suurin panos, maxim -en -er elämänohje; periaate; mietelause.

maximal -t suurin (mahdollinen, sallittu), maximera I tr määrätä jnk yläraja, maximi||belopp enimmäismäärä, -hastighet suurin nopeus, -pris raja-, enimmäis|-hinta. -temperatur ylin lämpötila, -termometer (fys., lääk.) maksimilämpömit-tari.

maxim|um -ura, -et -a, - suurin määrä, enimmäismäärä, huippu-.

mazarin (-s-) -en -er (leip. eri.) sokerileivos. mecenat (-s-) -en -er taiteen-, tieteen|suo-sija, mesenaatti.

1. med -en -ar jalas.

2. med I. (prp.) 1. kanssa, kera(lla), keinolla; avulla; -lia; den som inte är rs oss är mot oss joka ei ole meidän kanssamme on meitä vastaan; tala rs ngn puhua jnk kanssa; han kommer rs mig hän tulee minun kanssani (mukanani, seurassani); andas rs gälar hengittää kiduksilla; ^ järnväg rautateitse, junalla; ^ list (våld) viekkaudella (väkivalloin);

post postissa; postitse; ^ oförrättat ärende tyhjin toimin; med god aptit hyvällä ruokahalulla; ^ långa mellanrum pitkin väliajoin; ^ applåder kättentaputuksin, suosionosoituksin; en blus rs broderier koruompeleinen pusero; ^ huvudet stött mot handen pää käden nojassa; ^ blottat huvud paljain päin; ^ hänvisning till viitaten jhk; ^ risk att (sillä) uhalla että; en korg rs äpplen korillinen omenia; det ena rs det andra gjorde att kaikki yhdessä vaikutti, sai aikaan että; ^ flera (m,, fi.) ynnä muita (ym.); det började (slutade) rs att se alkoi siitä (päättyi siihen, siten) että; nöja sig rs att tyytyä jtk tekemään; du förstör din hälsa rs att röka sinä turmelet tupakoimalla terveytesi. 2. johdosta; huolimatta; ~ sina förbindelser ottaen huomioon (hänen) suhteensa; ^ ali sin klokhet kaikesta viisaudestaan huolimatta; ^ aldrig så mycket pengar kan man ändå inte vaikka olisi kuinkakin paljon rahaa, ei sittenkään voi. 3. (mt.): höja (sänka) priset rs 1 000 mark kohottaa (laskea) hintaa 1 000 mk. 4. (gen.): syftet rs resan matkan tarkoitus. 5. (eri. snp.): bort rs fingrarna! sormet pois! fram (hit) rs pengarna! rahat tänne! ned rs talaren! alas puhuja! hur går det rs arbetet? miten työ sujuu? så var det rs den saken niin se asia (sen asian laita) oli; hur är det ~ dig? mitä sinulle kuuluu? miten jaksat, miten voit? vad är det rs honom? mikä häntä vaivaa (j. riivaa)? mikä hänellä (hänen) (oikein) on? det var slut rs fridén för honom hänen rauhansa oli mennyttä; det är likadant rs mig samoin on minun laitani, (j.)

samoin on asia täälläkin; det är trevligt s en kamera valokuvauskone on hauska, mukava olemassa; det är tråkigt s folk som ikävä olla ihmisten kanssa jotka, ikäviä sellaiset ihmiset jotka. II. (adv.) myös, -kin; han är trött på saken och (det är) jag s hän on kyllästynyt (koko) asiaan ja niin (olen) minäkin; du sf sinäkin!

medalj -en -er mitali; sen jör medborgerlig förtjänst mitali kansalaisansioista; sens frånsida (tav. kuv.) mitalin (asian) toinen puoli; tilldela ngn en s antaa jllk mitali.

medaljera I tr: s ngn antaa jllk mitali, medaljong -en -er 1. (pyöreä-, soikea|-kehyksinen) kohokuva, maalaus. 2. medaljonki.

medaljpr -en -er 1. mitalin saanut, voittanut, omistaja, (urh.) mitalimies. 2. mi-talinkaivertaja.

medan (konj.) samalla kun; jota vastoin, med||ansvarig yhteisvastuullinen, vastuun-osallinen. -arbeta I itr työskennellä mukana. -arbetare työtoveri; (san.) avustaja, -arvinge myötä|perijä, -perillinen, pe-rintökumppani. -bestämmande: han är s hänellä on myös asiassa sananvaltaa, -bjuden muiden mukana kutsuttu, -bor-gare kansalainen; finsk s Suomen kansalainen; bli finsk s päästä Suomen alamaiseksi; akademisk s akateeminen kansalainen, -borgarkunskap kansalaistieto. -borgarrätt kansalaisoikeus, -bor-garskap kansalaisuus; få finskt s ks. ed. bli finsk medborgare, -borgerlig kansalai|s-, -sen; sa rättigheter kansalaisoikeudet; åtnjuta st förtroende nauttia kansalaisluottamusta. -broder toveri; en s i olyckan onnettomuustoveri. -brottslig myötäsyyllinen. -brottsling rikostoveri, meddela I I. tr 1. ilmoittaa; ~ ngn sitt beslut ilmoittaa päätöksensä; ss endast på detta sätt (san.) ainoastaan täten ilmoitetaan; jag ber härmed jå s pyydän (saan) täten ilmoittaa; det ss jrån A. att A:sta ilmoitetaan että; dom <—>s senare tuomio julistetaan myöhemmin. 2. ^ ngn undervisning antaa opetusta. II. rjl. s sig med ngn puhua, kirjoittaa jllk. meddelaktig osallinen, myötävastuullinen. meddelande -t -n ilmoitus, tiedonanto; avvaktande Edra sn jääden odottamaan ilmoituksianne (tiedonantojanne). meddelare kertoja, tiedottaja, ilmoittaja, meddelsa|m -t -mmare puhelias, ajatuksensa mielellään ilmaiseva, -het puheliaisuus, avomielisyys, med|e -en -ar ks. 1. med. medjel -let - keino, väline; varat; ^ mot |

ngt jnk lääke; otillåtna s luvattomat keinot; han jörjogar över betydande s hänellä on käytettävänä huomattavasti varoja; jör allmänna (statens) s yleisillä (valtion) varoilla; valtion kustannuksella; med alla (till buds stående) s kaikin (käytettävissä olevin) keinoin, medelavstånd keski|välimatka, -etäisyys, medel|| dis tans (urh.) keskimatka, keski -pitkä matka, -distansare, -distanslöpare keskimatkanjuoksija. -europeisk -t keskieurooppalainen; ~ tid Keski-Euroopan aika. -god -gott keskinkertainen; ^ kvalitet keskilaatu. -hastighet keskinopeus. Medelhavet npr (mnt.) Välimeri, medel| |hög -t keskikorkuinen. -högtyska (kiel.) keskiyläsaksa. -höjd keskikorkeus, -inkomst keskimääräinen tulo. -klass keskiluokka, -livslängd keski-ikä. -låg-tyska (kiel.) keskialasaksa. -lång -t keskipituinen. -längd keskipituus; vara av s olla keskipituinen; vara under (över) s olla alle (yli) keskipituuden, medellös -t varaton, -het varattomuus, medellöshets||bevis, -intyg varattomuustodistus.

medel||mått|a -an 1. keskimitta; under (över) sn alle (vli) keskimitan. 2. -an -or keskinkertainen hnk., keskinkertainen kyky; »tavallinen», keskimitan mies. -måttig -t -are keskinkertainen, -pris keskihinta, -proportional (mat.) keskiverto. -punkt keskipiste; (kuv.) keskus. medels(t) (prp.) avulla, keinoin; ^ brev kirjeellä, kirjeellisesti, medel| |stor keskikokoinen, keskulainen. -svensson (leik.) »tavallinen», keskimitan ruotsalainen, -svår -t vaikeahko, -tal keskimäärä; i s keskimäärin, -temperatur keskilämpötila, medeltid -en 1. (hist.) keskiaika; under sen keskiajalla. 2. keskimääräinen aika; sen jör de tre bästa kolmen parhaan keskiaika. 3. (täht.) keskiaurinkoaika, paikallisaika, porvarillinen aika. medeltida (a. tpm.) keskiaikainen; ~ litteratur keskiajan kirjallisuus; ~ liv keskiaikainen, keskiajan elämä; ^ byggnader keskiaikaiset rakennukset, medel|| vattenstånd keskivedenkorkeus, veden keskikorkeus, -väg keskitie; den gyllene sen kultainen keskitie, -värde keskiarvo, -ålder 1. keski-ikä; en man i sn, en ss man keski-ikäinen mies. 2. keskimääräinen ikä. med||far|en -et -na: illa s pahoin kolhiutunut, vahingoittunut, kulunut; huonossa kunnossa, -fånge vankitoveri, -fo|dd -tt synnynnäinen; (en) s vänlighet synnynnäinen ystävällisyys, -följa II1 tr, ^r(kj.)medföra —

oheisena; ks. m. följa II. med. -föra II1 tr tuoda mukanaan (olla mukana); ottaa mukaan; aiheuttaa; ^ vissa

fördelar tuottaa joitakin etuja, -ge V tr 1. myöntää. 2. sallia. 3. myöntyä, suostua jhk. -givande -t 1. lupa, myöntymys, suostumus. 2. myönnytys, tunnustus, -gång onni, myötäkäyminen; han har haft ~ hänellä on ollut menestystä; i med- o. motgång myötä- ja vastoinkäymisessä, -görlig -t myöntyväinen, myötämielinen, mukautuvainen, sävyisä, -görlighet -en myönty-väisyys, sävyisyys, -havd mukana tuotu; mukana oleva, -hjälpare avustaja, apulainen, (vrk.) apuri, -håll kannatus, puolto; suosio; få (ha) ^ saavuttaa kannatusta (tukea, puoltajia), medicin 1. -en lääketiede, lääkintätaito; r^e doktor (kandidat) (med. dr, med. kand.) lääketieteen tohtori (kandidaatti), (lääke t. tri, lääke t. kand.). 2. pl -er lääke, medicinalråd lääkintöneuvos, -styrelse (Suom.) lääkintöhallitus, -växt lääkekasvi.

medicinare -n - lääketieteenopiskelija. medicine ks. medicin 1. medicjn||flaska lääkepullo. -låda lääkelaa-tikko.

medicinsk -t lääketieteellinen, medikament -et -, -er lääke, medintressent yhtiötoveri, osakas, medio: i ^ av december (nästa månad) joulukuun (ensi, tulevan kuun) puolivälissä.

meditation -en -er mietiskely, tutkistelu, meditera I tr mietiskellä, över ngt jtk. medi||um -et -er 1. (fys.) väliaine. 2. (mat.) keskimäärä. 3. (spir.) meedio. 4. i -et av januari tammikuun puolivälissä, med||kämpe taistelutoveri, -känsla myötä-tuonto.

medla I tr välittää (sovintoa), ratkaista

riita; ^ fred välittää rauha (a), medlare välittäjä, välimies, sovittelija, medlem -men -mar jäsen; ^ av en förening yhdist., seuran jäsen.

medlems||antal jäsenmäärä, -avgift jäsenmaksu. -förteckning jäsenluettelo, medlemskap jäsenyys, medlemskort jäsenkortti, medlidande sääli; ha (hysa, känna) ~ med ngn sääliä jtk, tuntea sääliä jtk kohtaan; väcka ~ herättää sääliä; av ~ säälistä.

medlidsam -t -mare säälivä(inen). medling -en välitys, sovittelu; vrt. media. medlings]|förslag välitys-, sovittelu|ehdotus. -Sörsök välitys-, sovittelu |yritys.

med||ljud (kiel.) kerake, konsonantti, -löpare (valt.) (joukon) mukana menijä

mekaniker mek

(epäitsenäinen hnk.). -människa lähimmäinen. -passagerare matkakumppani, -regent hallitsijatoveri. -resande matkakumppani, mukana matkustaja, «ryckande (a. tpm.) mukaansa tempaava, -räk-na I tr lukea, laskea mukaan; fraktkostnaden ~d (inte ~d) rahtikulut mukaan luettuina (rahtikuluja lukuun ottamatta), -samma (adv. j.) heti paikalla, oitis, -sam-mansvuren salaliittokumppani. -skyldig -t osasyyllinen; rikostoveri, -skyldighet myötäsyyllisyys, rikostoveruus. -sois myötäpäivään, -spelare pelitoveri; vastapelaaja. -sökande kilpahakija. -tag | en -et -na riutunut, heikennyt, voipunut, heikoissa voimissa (oleva), -tävlare kilpailija.

medusahuvud (myt.) medusanpää. med||verka I itr vaikuttaa osaltaan mukana; avustaa; ^ i en teaterpjäs (vid ett framförande) avustaa teatterinäytännös-sä (jnk. esityksessä); ^ till uppklarandet av ngt (osaltaan) auttaa, edistää jnk selville saamista, -verkan avustus; under ~ av jnk avustuksella, avustaessa, -vetande -t taju, tajunta; tietoisuus; jörlora ~t menettää tajuntansa, mennä tiedottomaksi; återfå virota (tulla) jälleen tajuihinsa; i ~t om sin oskuld tietoisena syyttömyydestään; komma till ~ tulla tuntoihinsa, virota tajuihinsa; vid fullt ~ täydessä tajussaan, medvet|en -et -nare tietoinen, tajuinen; vara (fullt) ~ om ngt olla täysin selvillä, tietoinen jstk; jag är väl ~ om det olen siitä kyllä tietoinen, selvillä; ljuga <^t tietoisesti valehdella.

medvetslös -t tiedoton, tajuton, -het tiedottomuus, tajuttomuus, medvind (mer.) myötätuuli, myötäinen;

(kuv.) suotuisat olosuhteet, medvurst, me t vurst -en -ar meetvursti, (tav. kylmänä savustettu) lihamakkara. medömkan sääli, surku; sääliväisyys. megafon (-o:) -en -er huutotorvi. megär|a -an -or ruma, ilkeä nainen; syöjätär.

meja I tr niittää; ^ av niittää pois, poikki; ^ ned (kuv.) niittää, kaataa; surmata, mejerj -(e)t -er meijeri, -förening meijeriosuuskunta. -hantering meijeritalous, -produkt meijerituote, -smör meijerivoi, mejerjst -en -er meijeristi,

voin-, juuston |-valmistaja.

mejram -en (ksv.) meirami, mejs|el -eln -lar (tkn.) taltta, meisseli, mejsla I tr veistää, hakata taltalla, taltata; meislata. mekanik -en mekaniikka, mekaniker -n - mekaanikko, koneseppä.

mekanisera I tr koneistaa; (kuv.) koneellistaa.

mekanisk -t koneellinen, mekaaninen; anordningar koneelliset laitteet; ^ massa (pap.) puuhioke; ~ verkstad konepaja.

mekanism -en -er (fil.) mekanismi; (tkn.) koneisto, laitteet.

melankoli -(e)n alakuloisuus, surumielisyys.

melankQlisk (-u:) -t alakuloinen, surumielinen.

melass -en (sok.) melassi. -foder (mv.) melass i rehu.

mel$ra|d -t sekavärinen; täplikäs; kirjava.

mellan (prp.) välillä, välissä, väliin; joukossa; ^ fyra ögon kahden kesken; natten ~ måndag o. tisdag maanantain ja tiistain välinen yö (välisenä yönä); han satte sig ~ henne och hennes man hän istuutui rouvan ja tämän miehen väliin; allt r^ himmel o. jord kaikki (mahdollinen) taivaan ja maan välillä; läsa ^ raderna lukea (huomata) rivien välistä; arvet delades ~ släktingarna perintö jaettiin sukulaisten kesken; det är ^ två o. tre km (matkaa on) kahden ja kolmen kilometrin välillä, kahdesta kolmeen kilometriin.

mellanakt väliaika; under ~en näytösten välillä.

mellanaktsmusik väliaika|musiikki, -soitto.

Mellanamerika npr Keski-Amerikka.

mellan|| avgift väli (maksu vaihtokaupassa); hur stor blir ~en? (m.) paljonko (minun) on maksettava (annettava) väliä? -dagarna pikkupyhät, joulun ja uudenvuoden väliset päivät, joulujen välipäivät. -däck (mer.) välikansi. -däckspassagerare välikannenmatkustaja(t). -europeisk keskieurooppalainen, -folklig kansainvälinen, -form välimuoto, -fot (an.) jalkapöytä, -fotsben (an.) jalkapöy-dänluu. -färg väliväri, -gift -en -er väli; få, ge i ~ (vaihtokaupassa) saada, antaa väliä; utan ~ (vaihtaa) tasan, ilman välirahoja; vad fick du i paljonko sait väliä? vrt. -avgift, -gärde (an.) pallea, -hand 1. (an.) kämmen (pöytä). 2. (kort.) sitta i (på) ~ olla välikädessä. 3. pl ~händer (kuv.) välittäjä, (kaup.) välikäsi. -havande selvittämättömät välit; göra upp sina med ngn selvitellä välejään (riitaisuuksiaan) jnk kanssa, -heat (urh.) välierä, -klänning parempi (ei sentään juhla)puku. -kommande väliin tuleva; på grund av ^ omständigheter (hinder) väliin tulleiden (odottamatta ilmenneiden) seikkojen (esteiden) vuoksi, -komst väliintulo; asioihin puuttuminen, -krigs-

tid: under ~en sotien välisenä aikana, -landa I (Int.) tehdä välilasku, på jhk. -landning välilasku, -led 1. (ksv.) nivelväli. 2. (sormen, varpaan) keskinivel. -liggande (a. tmp.) välillä sijaitseva, väli-, -lägg väli|kerta, -kerros, -länk välirengas, yhdysside. -mål (keit.) välipala, väliateria. -parti (valt.) keskustapuolue, -prisläge keskihintataso, keskihinnat, -rum väli, etäisyys; väliaika; med jämna ^ säännöllisin väli|matkoin, -ajoin; med 5 sekunders ~ 5 sekunnin väliajoin, -rätt (keit.) väliruokalaji. mellan|| skillnad väli, ero; hinnanero; betala ~ maksaa lisää, -skiva (pöydän) välilevy, -skola keskikoulu, -slag 1. (kirjp.) välike; sätta med ~ latoa välik-kein. 2. (kirj.kon. kirjoit.) väli. -slags-tangent välinäppäin. -sort väli-, keski|-laji. -spel ks. intermezzo, -stadium väliaste. -station väliasema, -statlig valtioi-denvälinen. -stick välipisto; (san.) toimituksen huomautus; palstantäyte. -stor -t keski|kokoinen, -suuruinen, -storlek keskikoko, -stund väliaika, tauko, lepohetki. -stycke keskikappale; (teat.) väli|-näytelmä, -näytös, -ställning väliasema, -stämma (mus.) väliääni. -sula (jlkn.) välipohja. -svensk -t keskiruotsalainen (vrt.

keskisuomalainen), -tid väliaika (m. urh.); under ~en väliajalla, -timme välitunti, väliaika, -ting välimuoto, -ton väliääni. -vikt (urh.) keskisarja, -våg (rad.) keski-pitkä aalto, -våning -en välikerros, -vägg -en väliseinä, -öra (an.) välikorva, mellerst (adv.) aivan keskellä, keskimmäisenä; gå (placera) ~ mennä (asettaa) aivan keskelle, keskimmäiseksi, mellersta keskimmäinen; ~ knappen keskimmäinen nappi; ^ Finland Keski-Suomi; ~ Sverige Keski-Ruotsi; östern Keski-Itä.

melodi -(e)n -er sävel, sävelmä; ~en tili en sång laulun sävel; går efter (påj ~en lauletaan (soitetaan) (sillä ja sillä) sävelellä. -rik -t sävelikäs. melQdisk (-u:) -t soinnukas, sointuva, melodram -en -er melodraama, melodramatisk -t melodramaattinen; (kuv. halv.) onton mahtaileva, teatterimainen. melQn (-u:) -en -er (hed.) meloni, -skiva meloninviipale.

membran -en -er (tkn. m. -et-) (an.) kalvo, kelmu, ketto, memento -t -n muistutus, varoitus, memma -n (Suom. r.) mämmi, memoarer pl muistelmat, memoarförfattare muistelmienkir joittaj a. memorera I tr lukea (opetella) ulkoa, painaa muistiinsa (näytelmän osa yms.).memorandum — mera

mer

memor^nd|um -umet -a muistio (diplomaattinen asiakirja); memorandumi.

memorial -et - 1. mietintö, lausunto, anomus. 2. -en -er (kaup.) muistio, memo-riaali.

1. men (men) I. (konj.) mutta; ^ redan efter några steg mutta jo muutaman askelen perästä, muutaman askelen astuttua (an); ~ det ville han inte mutta sitä hän ei tahtonut; han är rik, ~ olycklig hän on rikas, mutta (kuitenkin) onneton; en liten, ^ dock märkbar ökning pieni, mutta sentään huomattava lisäys; förlåt, ~ kan ni säga mig? anteeksi, voisitteko (tiedättekö) ehkä sanoa? ja, ~ kom nu no mutta tule nyt! ja, ~ du sade ju mutta sinähän sanoit; (nej,) ^ så du ser ut! mutta minkä näköinen sinä olet(kaan)! nej, ~ vad hör jag! mitä minä kuulenkaan! II. (s.): många om o. ~ (siinä on) monta mutkaa; efter många om o. kauan tuumittua(an), epäröi-tyä(än), harkittua(an) sinne ja tänne, puoleen ja toiseen.

2. men (me:n) -et vahinko, haitta; han har inte fått något ~ av sjukdomen hän ei saanut (hän selviytyi) sairaudestaan (ilman) mitään ikäviä jälkiseurauksia; vara till ~ för ngn olla jllk vahingoksi, haitaksi; lända ngn till ~ koitua jllk vahingoksi; utan ~ för tuottamatta vahinkoa jllk.

mena I tr, itr 1. tarkoittaa; tuumia, ajatella; olla jtk mieltä; vad ni (med det)? mitä te (sillä) tarkoitatte? vern ~r du? ketä tarkoitat? det du inte! ethän toki sitä tarkoittane! et kai sinä tosissasi? så r^de jag inte en tarkoittanut sitä (niin); han ingenting därmed ei hän sillä mitään (pahaa) tarkoita; ^ allvar olla tosissaan, tarkoittaa täyttä totta; det var inte illa ~t ei se ollut pahasti tarkoitettu; vad ~s med detta uttryck? mitä tällä sanontatavalla tarkoitetaan? vad du om saken? mikä on sinun käsityksesi, mitä sinä ajattelet asiasta? 2. epäröidä; stå o. ~ olla kahdenvaiheilla.

menagerf (-s-) -(e)t -er eläinnäyttely.

menande (a. tpm.) merkitsevä; ^ blickar merkitsevät katseet.

mened (-e:-e:) väärä vala; begå ~ tehdä väärä vala; jag vill inte begå ~ för din skull en rupea sinun vuoksesi tekemään väärää valaa.

menedare -n - väärän valan tekijä; valapatto.

menig 1. (sot.) sotamies (alin sotilasarvo); underbefäl o. alipäällystö ja miehistö. 2. ~e man »tavallinen» mies; suuri yleisö; rahvas.

mening -en -ar 1. ajatus, mielipide, käsitys; ~arna är delade mielipiteet menevät ristiin; vad är er ~ om saken? mitä te asiasta ajattelette? den allmänna ~en yleinen mielipide; förutfattad ~ ennakkokäsitys; bilda sig en ~ om ngt muodostaa (mielessään) käsitys, mielipide jstk; ha en ~ olla jk käsitys, mielipide; ha en förutfattad r^j om ngt olla valmis, ennakko|mieli-pide jstk; ha annan (olika) ~omngt olla toista (eri) mieltä jstk; säga ngn sin ~ rent ut sanoa suoraan mielipiteensä jllk; vara av samma ([en] annan) ~ olla samaa (toista, eri) mieltä; jag är av samma ~ som ni olen samaa mieltä kuin te; ändra ~ muuttaa mieltään (käsitystään, mielipidettään); enligt min ~ minun

käsitykseni, mielipiteeni mukaan. 2. tarkoitus, ajatus; det var inte min <—' ei se ollut minun tarkoitukseni; det var ~en med köpet se oli kaupan tarkoituksena; vad är ~en? (uhk.) mikä (oikein) on tarkoitus? mitä tuo on olevinaan? 3. merkitys, ajatus; det är ingen ^ i det siinä ei ole mitään järkeä; i ordets egentliga ~ sanan varsinaisessa merkityksessä. 4. (kiel.) lause; jag kan inte översätta den här ~en en osaa kääntää tätä lausetta, meningjt (-i:) -en (lääk.) aivokalvontulehdus.

menings||brytning erimielisyys, mielipide-ero. -byte mielipiteidenvaihto, väittely, -frände hengenheimolainen, -lös -t mieletön, turha; ~t prat joutava loru, mielettömyys; det är att on turha(a), mieletöntä (että), -löshet mielettömyys, turhuus. -skiljaktighet erimielisyys, eriävät mielipiteet, -utbyte mielipiteiden-, [-ajatusten]-] {+aja-tusten]+} vaihto, keskustelu; väittely, menlig (-e:) -t -are vahingollinen, haitallinen, epäedullinen; inverka på ngt vaikuttaa vahingollisesti jhk. menlös -t viaton; barns dag (kirk.) viattomien lasten päivä, -het viattomuus, yksinkertaisuus.

menstruation -en (lääk.) kuukautiset, mensur -en -er 1. mitta. 2. (yliopp.) kaksintaistelu.

mental -t sielullinen, henkinen, mentalitet -en mielen-, hengen|laatu, henkinen erikoisuus.

mentalsjukhus hermo|sairaala, -parantola. mentQl (-o:) -en (frm.) mentoli, menuett -en -er (tns.) menuetti, meny (-y:) -n -er ruokalista. mer(a) (a., adv.) enempi; enemmän; ~ arbete enemmän työtä; ^ pengar enemmän rahaa; ^ människor enemmän ihmisiä, enemmän väkeä; en ~ begåvad (<—' förtjusande) flicka får man leta efter

lahjakkaampaa (viehättävämpää) tyttöä saa hakea; aldrig ~ ei koskaan enää; inte ~ ei enää; ingen ~ ei kukaan muu; har ingen ^ varit här? eikö täällä ole ollut (käynyt) ketään muita? lite(t) ~ vähän enemmän; mycket ~ paljon enemmän; så mycket (desto) ~ sitäkin enemmän; någon ~ vielä joku muu; något ^ vielä jotakin muuta; skall det (får det lov att) vara ngt (myym.) oliko (saisiko olla) vielä jtk muuta? (aterialla) saanko vielä tarjota jtk? vad (vern) mitä (kuka) vielä? vad ~ är sen lisäksi; än(nu) ~ vielä enemmän; ^ än enemmän kuin; han är ^ begåvad än hon poika on lahjakkaampi kuin tyttö; hon är ~ begåvad än vacker hän on pikemminkin lahjakas kuin kaunis; klockan är mycket ^ än kello on paljon enemmän kuin, paljon yli; ^ än någonsin enemmän kuin konsanaan, kuunaan; ^ än väl erikoisen hyvin; för -—' än tio år sedan enemmän kuin (runsaasti) kymmenen vuotta (toistakymmentä vuotta) sitten; det är inte ~ än rätt on vain oikein (ja paikallaan); inte r^ än ei enempää kuin; f ag har inte varit här <—' än två gånger olen ollut täällä vain kahdesti; jag har inte varit här ~ än tre dagar (m.) olen ollut täällä vasta kolme päivää; ~ eller mindre enemmän tai vähemmän; varken ^ eller mindre ei enemmän eikä vähemmän; med mera (m.m.) ynnä muuta (ym.). mercericera|d -1 (tkn. vaat.) merseroitu, kiillotettu.

merendels (adv.) enimmäkseen, meridian -en -er (mnt., täht.) meridiaani, puolipäiväpiiri, pituuspiiri, merit -en -er ansio; samia ~er kerätä ansioita.

meritera I rfl. ~ sig hankkia ansioita, ansioitua, för jhk; det är inte ~nde för honom se ei ole hänelle kunniaksi, meritj|förteckning ansioluettelo, -lista 1. ks. ed. 2. (kuv.) syntiluettelo; han har en ful ~hänellä on paljon omallatunnollaan, merkantil -t kaupallinen, merkantilism (knst.) merkantilismi, mer-kantiilijärjestelmä. merkostnad lisäkustannus. Merovjnger (hist.) Merovingit, mervärde lisäarvo.

1. mes (-e:) -en -ar (el.) tiainen.

2. mes (-e:) -en -ar (selässä selkärepun, taakan) kantoteline.

3. mes (-e:) -en -ar pelkuriraukka. mesallians (-angs) -en -er epäsäätyinen

avioliitto.

mes$n -en -er (mer.) mesaani. -mast me-saanimasto.

mesopotamisk -t mesopotamialainen, mesost (-e:) herajuusto. messmör (-e:) heravoi. mest I. (a.) enin; ~ arbete, (det) arbetet enin työ; ^ (med) tid, (den) tidén enin aika; enimmän ajan; sin tid enimmät aikansa; ~ (med) bilar eniten autoja; de ~a useimmat; det (av det) suurin osa (siitä); du får skynda dig det r^a du kan sinun on pidettävä

niin kiirettä kuin suinkin voit; det möjliga arbete mahdollisimman paljon työtä; för det enimmäkseen, suurimmaksi osaksi; han fick ~ hän sai eniten. II. (adv.) 1. enimmäkseen, eniten; det retar mig ~ se minua eniten harmittaa; vem tycker du ~ om? kenestä pidät eniten? ' omtyckt kaikkein suosituin; den <—' bildade sivistynein; en av våra ^ lästa författare (yksi) eniten luettuja kirjailijoitamme; de ~ berömda konstnärer kaikkein kuuluisimmat taiteilijat; de ^ olika saker mitä erilaisimmat asiat, esineet; den r^ förbittrade strid uppstod syttyi mitä kiivain taistelu; även när han är som ^ oresonlig kaikkein silmittömimmillään ollessaankin. 2. useimmiten, enimmäkseen; tavallisesti; han gick ^ ensam hän käveli useimmiten, enimmäkseen yksin; han ser ut som folk gör ~ hän on aivan tavallisen (ihmisen) näköinen; han är som folk är ~ hän on aivan tavallinen ihminen; ^ av allt kaikkein mieluimmin. 3. (melkein); han är borta >—' hela året han on poissa melkein koko vuoden, (matkoilla) melkein kaiken vuotta, mestadels enimmäkseen, useimmiten, mestbjudande (a. tpm.) (huut.) eniten tarjoava.

mestgynnadnationsklausul (valt.) suosi-tuimmuus|ehto, -lauseke, mestis -en -er mestitsi, valkoihoisen ja intiaanin jälkeläinen, meta I tr, itr (kai.) onkia, metafor (-o:) -en -er vertauskuva, metafora.

metaforisk -t vertauskuvallinen, meta||fysjk -en (fil.) metafysiikka, meta||fysiker metafyysikko, -fysisk -t me-tafyysi(lli)nen. metall -en -er metalli; av ~ metallinen, metalli-. -arbetare metallityöläinen, -glän-sande (a. tpm.) metallin|kiiltoinen, -hohtoinen. -haltig -t metallipitoinen, -in-dustri metalliteollisuus, metallisk -t metallinen, metallografi -n metallografia, metalloid -en -er (kern.) epämetalli, metal-loidi.

metalltråd metalli|lanka, -vanunki.

metallurgi -(e)n metallurgia, oppi metallien valmistustavoista, metamorfos (-o:) -en -er (el., kasv., kuv.)

muodonmuutunta, muodonvaihdos. met$n-e£-er (kern.) kaivoskaasu, suokaasu, metaani.

metare -n - (kai.) onkija, onkimies, metatablett (me:) jähmeäalkoholikuutio. metates -en -er (kiel.) metateesi, taka-heitto.

mete -t -n (kal.) onginta, onkiminen, meteor (-o:) -en -er meteori, -arta|d -t meteori|nkaltainen, -mainen, meteorit -en -er meteoriitti. meteorlik(nande) meteori|mainen, -nkal-tainen.

meteorolog -en -er ilmatieteilijä, meteorologi.

meteorologi -(e)n ilmatiede, meteorologia, meteorologisk -t ilmatieteellinen; ^ station ilmatieteellinen asema, meteorsten meteorikivi. met|er -n - 1. metri (m); 8 rs tyg S metriä kangasta; en mur av 3 höjd kolmen metrin korkuinen muuri; tyget kostar 1 200 mark rsn kangas maksaa 1 200 mk metri. 2. -rar (run.) runomitta, meter||lång -t metrinpituinen, -mått metrimitta. -system metrijärjestelmä, -vara metritavara, -vis metreittäin, metrikaupalla.

met||krok (kal.) ongenkoukku, -mask onki|mato, (-)liero. metning -en (kai.) onkiminen, metod (-u:) -en -er menetelmä, menettelytapa; det är rs i galenskapen (siinä) hulluudessa on sentään jotakin järjestelmällisyyttä.

metodik -en metodiikka, metodi-, menetelmäoppi, metodisk (-u:) -t metodinen, metodiikkaa koskeva, menetelmällinen, metodjsm -en (lhk.) metodismi. metodist -en -er (lhk.) metodisti, meto-dismin kannattaja, metodistkyrka metodistikirkko, metrev (kal.) ongensiima. metrik -en runomittaoppi. metrisk -t metrinen.

metronom (-o:) -en -er (mus.) metronomi, tahtimittari, metropol (-o:) -en -er metropoli, (suuri) pääkaupunki, maailmankaupunki. metropolit -en -er (kr.kat.) metropoliitta, metspö (kal.) ongenvapa. metvurst (-e:) ks. medvurst. metyl -en (kern.) metyyli, -alkohol metyylialkoholi.

mexikg,n||(are), mexikg,n||sk -t meksikolainen; Mrsska bukten npr (mnt.) Mek-

sikonlahti. -sk|a -an -or meksikolaisnai-nen.

mick|el -eln -lar (sad.) mikko repolainen; kettu, -smässa -n (29. 9.) mikko, mikke-lin-, mikon|päivä.

middag keskipäivä; (keit.) päivällinen; päivälliskutsut; god rst hyvää päivää! ~en väntar päivällinen odottaa (on

katettu); ge (en) rs tarjota päivällistä; sova ~ nukkua ruoka-, päivällis|lepoa; äta rs syödä päivällistä; äta rs ute syödä päivällinen ulkona (kaupungilla, ravintolassa); ejter (jore) rsen päivällisen jälkeen, ennen päivällistä; i går rs eilen keskipäivällä; på rs hos ngn päivällisellä jnk luona; vad jår vi till rs? mitä saadaan päivälliseksi? stanna till rs jäädä päivälliselle; vid (under) rsen päivällisellä; päivällisen aikana; bli utan rs jäädä ilman päivällistä; han blev utan rs (myöhäst.) hän ei enää saanut päivällistä.

middags||bjudning päivällis|et, -kutsut; (lähetetty) päivälliskutsu.-bord päivällispöytä; vid rs et päivällispöydässä, -föreställning (teat.) päivän äytäntö. -gäst päivällisvieras; ha rser olla, pitää ruoka-, päivällisvieraita. -höjd keskipäivänkorkeus; stå på sitt livs rs olla elämänsä keskipäivässä, parhaassa iässään, -linje ks. meridian. -lur: ta sig en rs nukkua ruokalepoa, päi-vällisunta. -mat päivällisruoka; ks. m. seur. -mål, -måltid päivällinen, -rast päivällistauko; hålla rs pitää päivällis-tauko(a). -söl keskipäivänaurinko. -stängning liikkeiden sulkeminen keskipäivän ajaksi, -tal päivällispuhe. -tid keskipäivä, puolipäivä; päivällisaika; vid rsen keskipäivän, puolipäivän, puolenpäivän aikaan, -tidning päivälehti, -upplaga päiväpainos. -ätare päivällisvieras, midfastosöndag (kirk.) puolipaastosunnun-tai.

midj|a -an -or vyötäiset, vyötärys, uuma. midjemått uuman-, vyötäistenjmitta. midnatt -en keskiyö, puoliyö; vid > —' keskiyön aikaan, tienoissa, midnatts|mässa (kat.) keskiyönmessu. -sol keskiyönaurinko. -tid keski-, puoli|yön aika.

midskepps (mer.) keskilaivassa, midsommar juhannus, -afton juhannusaatto. -dag juhannuspäivä, -natt juhannusyö. -stång juhannussalko. -tid: vid rsen juhannuksen aikaan, tienoissa, -vaka juhannusyönvalvojaiset. midvinter sydän-, keski|talvi, mig ks. jag.

migrän -en (lääk.) (ankara, tav. toispuolinen) päänsärky.

mik$d|o -ön -er, -or (Jap. hallitsija) mikado.

mikrpb (-o:)--e/i -er mikrobi; pienoiseliö. mikrofilm (elok.) rainafilmi. mikrofpn (-o:) -en -er mikrofoni, mikro|| fotografera I tr mikro valokuvata, -fotografering mikrovalokuvaus. -fotografi 1. mikrovalokuva. 2. mikrovalokuvaus.

mikro||m^ter mikrometri, -skop mikroskooppi. -skopisk -t mikroskooppi|nen, -sen pieni.

mil -en - peninkulma, (Suom., Ruots.) 10 km; nautisk rs meripeninkulma (1852 m); några rs muutamia peninkulmia, mil|a -an -or (mtsh.) (sysi)miilu. mil|d -t -dare lempeä, lauhkea; mieto, pehmeä; en rs cigarr mieto sikari; en rs dorn lievä tuomio; -t kiimat lauhkea ilmasto; ^ som ett lamm lauhkea kuin lammas; med -t våld lempeää väkivaltaa käyttäen; rsa makter! laupias taivas! kalit så till den rsa grad kamalan kylmä(ä). mildhet -en laupeus; lempeys; mielenlauh-keus.

mildra I tr lieventää, milis -en -er miliisi.

militarjsm -en militarismi, sotahenkisyys, sotilasvalta, militarjst -en -er militaristi, sotilasvallan kannattaja.

militaristisk -t militaristinen, militär I. 1. -en sotaväki, sotavoimat; finska rsen Suomen sotaväki. 2. -en -er sotilashenkilö; bli rs ruveta upseeriksi. II. -t sotilaallinen; rsa myndigheter sotilasviranomaiset. -attaché -n sotilasasiamies. -befälhavare (läh.) sotilasläänin-komentaja. -diktatur sotilasdiktatuuri, -flyg lentovoimat. -flygplan sotilaslentokone. -förläggning varuskunta, -förvaltning sotilashallinto, militärisk -t sotilaallinen, militär||läkare sotilaslääkäri. -Iän -et -ks. -område, -makt 1. sotilasvaltio. 2. med rs sotilaallisin voimakeinoin, -musik sotilassoitto. -område (läh.) sotilaslääni. -orkester sotilassoittokunta, -pian ks. -flygplan, -sjukhus sotilassairaala, -skräddare sotilasvaatturi. -tjänstgöring sotapalvelus; inkallas i (till) rs saada kutsu sotapalvelukseen, -tåg sotilasjuna, -utbildning sotilaskoulutus, -yrke sotilas-ammatti, sotilaan ammatti, miljard -en -er (luk.) miljardi; det kostar en rs mk se maksaa miljardi(n) markkaa, miljarder, miljarder -en -er

miljardi(e)n-

omistaja, miljardimies. miljpn (-u:) -en -er miljoona; rserg ånger miljoonat (lukemattomat) kerrat; han fick en

rs mark hän sai miljoonjan, -a markkaa, -affär miljoona|kauppa, -yritys, -belopp miljoonasumma, -brand miljoonapalo; det var en rs (tuli)palosta koitui miljoonan markan (miljoonien markkojen) vahingot, -del miljoonasosa; två rss gram kaksi miljoonasosaa grammaa, -förlust: en rs miljoona-, miljooniin nouseva vahinko (menetys, tappio), -förmögenhet miljoo-naomaisuus. -stad miljoonakaupunki, -tals miljoonittain, -upplaga miljoona-painos. -vinst miljoonavoitto. miljonär -en -er miljonääri, miljoona|mies, -(i)nomistaja.

miljonärsdotter miljoonamiehen tytär, miljonärska miljoona(i)nomistaja (nainen), miljp -n -er (lähi)ympäristö. -skada sopimattoman kasvuympäristön aiheuttama henkinen vaurio, -skildring ympäristön-kuvaus.

mille milli, tuhat; pro~ promille,tuhannesosa, tuhannelta (°/00). milliard (yhd.) ks. miljard (yhd.) milli||b$r (mtr.) millibaari (mb), -gram (mg) milligramma (mg), -meter (mm) millimetri (mm).

millipn (yhd.) ks. miljon (yhd.) mil||lopp 10 000 metrin juoksu, -löpare 10 000 metrin juoksija, milo -t -n ks. militärområde. mils||bre|d -tt peninkulmanlevyinen. -lång -t peninkulmanpituinen. mil||sten, -stolpe peninkulma|kivi, -pylväs, -patsas; (kuv.) rajapyykki, milsvi|d -tt peninkulma(i)nlaajuinen. miltals peninkulmittain; gå rs kävellä pe-ninkulmakaupalla, monet peninkulmat, mimicry (-kri) -n (el.) suojeleva yhdennäköisyys; suojaväri ja naamioituminen toiseksi (us. aivan vieraaksi) eläimeksi, mimisk -t eleellinen, ele-; rsa åtbörder kas-voneleet.

mimps|a -an -or (ksv.) mimoosa, tunto-kasvi.

1. min (min) mitt, mina (poss. prn.) minun, -ni; de rsa omaiseni, perheeni, meikäläiset; jag mitt nöt! (voi) minua aasia! inte skilja på ditt o. mitt olla osaamatta tehdä eroa oman ja vieraan (tavaran) välillä; olla varkaansekainen, pitkän kynnen pitäjä.

2. min (mi:n) -en -er (kasvon)ilme; göra rser åt ngn iskeä silmää jllk; antaa jllk vihjaus; göra sura rser näyttää nyrpeää naamaa; göra rs av (ge sig rs av) att göra olla tekevinään jtk; hålla god ~ i elakt spel nauraa hyvälle, nauraa pahalle; olla olevinaan mitään huomaamatta; inte ändra en rs olla muuttamatta ilmettäkään, pitää kasvot värähtämättömän liikkumattomina, tyyninä.

min|a -an -or (sot.) miina; lägga ut sor laskea miinoja; gå (stöta) på en s mennä, törmätä miinaan; låta sn gå (springa) (kuv.) antaa pommin räjähtää, minankare miina-ankkuri, minaret -en -er minareetti, moskeijan (korkea hoikka) torni.

mindervär|d -t alempi-, ala|-arvoinen, huonompi.

mindervärdes||komplex, -känsla ks. mindervärdighet (yhd.)

mindervärdig -t alempiarvoinen, huonompi. -het alempiarvoisuus, huonommuus, mindervärdighets||komplex alemmuus-, huonommuus | kompleksi, -känsla huo-nommuudentunne.

minderårig -t alaikäinen; ^ förbrytare nuori rikoksentekijä; sa äga ef tillträde alaikäisiltä pääsy kielletty, -het alaikäisyys, mindre I. (a .tpm.) pienempi, vähäisempi; vähemmän; Ms Asien npr (mnt.) Vähä-Aasia; de s gudarna pienemmät jumalat; en s summa pienehkö summa; ingen s än Bismarck har sagt det sen on sanonut itse Bismarck, ei sen vähäisempi mies; ju s pengar desto s vänner (snl. läh.) kun on olutta, on ystäviä. II. (adv.) vähemmän; ~ vetande ei aivan täysin normaali, syyntakeeton; en s god kvalitet heikohko laatu; mer eller s enemmän tai vähemmän; alit s, ~ o. s yhä vähemmän; så mycket s som (ei) varsinkaan kun;

' än en timme vajaa tunti; nu s än någonsin nyt vähemmän kuin kuunaan; ei ainakaan nyt; med s (än att) han jollei hän, jollei (vain siinä tapauksessa että) hän.

mindre||tal vähemmistö, -värd ks. mindervärd.

mindrevärdes||komplex, -känsla ks. mindervärdighet (yhd.)

mindrevärdig -t vähempiarvoinen, huonompi. -het huonommuus, minera I tr (sot., mer.s.) miinoittaa, mineral -et -, -ier kivennäinen, -förekomst kivennäisesiintymä. -hait kivennäispitoi-suus. -haltig -t kivennäispitöinen, miner^lisk -t mineraal|i, -inen, kivennäis-. miner$lkälla kivennäislähde; terveyslähde, mineralog (-o:) -en -er kivennäistieteen tutkija, mineralogi.

mineralogi -(e)n kivennäistiede, mineralogia.

miners-l||olja kivennäisöljy. -vatten kivennäisvesi.

minering -en -ar (sot., mer.s.) miinoitus. min||fara (sot.) miinavaara, -fartyg miina|-vene, -alus; miinanlaskija. -fri -tt miina-ton, puhdistettu miinoista, -fält miinakenttä, miinoitus.

miniatyr -en -er pienois|kuva, -maalaus; (yhd.) pienois-; i s pienois|koossa, -kokoa. -format pienoiskoko, -gevär pienoiskivääri. -målare miniätyyrimaalari. -upplaga pienoispainos. minimal -t perin pieni, pienin sallittu, pie-nimmäis-, vähimmäis-, minimi||belopp vähimmäismäärä, pienin (vähin) määrä, -fordringar vähimmäisvaatimukset. -lön pienin, minimi-, vähimmäis |palkka. -taxa vähimmäistaksa. -termometer (fys.) minimilämpömittari; vrt. maximis. -ålder nuorin (alin) ikä, iän alaraja.

minim|um - -a (-et-) pienin, vähin, vähimmäismäärä; (mtr.) minimi, matala, matalan alue.

minjst|er -em -rar ministeri; lähettiläs. misteri$ll -t ministeri-, ministerin-, ministerijum -et -er ministeriö, minis ter| |pos t ministerinpaikka vrt. minister. -president pääministeri, minister -en -er ministeristö, hallitus, mink -en -ar (el.) minkki, -päls minkkiturkki.

minn|as II1 tr (dep.) muistaa; denna regel är lätt att s tämä sääntö on helppo muistaa; jag -s inte hans namn en muista hänen nimeään; jag -s honom knappt längre tuskin enää muistan häntä; -s du hur? muistatko kuinka? det -s jag inte sitä en (enää) muista; jag vill s att jag sett honom förut muistelen nähneeni (muistaakseni olen nähnyt) hänet jo ennen; om jag -s rätt jos oikein muistan; så långt jag kan s tillbaka, niin pitkälle kuin muistan taaksepäin (kuin muistini ulottuu).

1. minne -t -n I. muisti, muistaminen; ha gott (dåligt) s olla hyvä (huono) muisti; tappa (jörlora) st menettää muistinsa; stöd för st muistin apu, tuki; 2 i s (laskiessa) 2 muistiin, muistissa; ha ngt i st olla jtk muistissa; återkalla i st palauttaa muistiin; vi kommer alltid att bevara honom i troget s säilytämme hänet aina uskollisesti muistissa; lägga ngt på st panna jtk muistiin; dra sig till ss muistaa jtk; det har fallit mig ur st se on häipynyt muististani. II. muisto; st av den döde, den dödes s vainajan muisto; st av resan matkan muisto; ett s för livet elinkautinen muisto; gamla sn från hembygden dyker upp mieleen sukeltavat vanhat kotiseudun muistot; jag har bara ett dunkelt s av honom muistan hänet enää hämärästi; till s(t) av jnk muistoksi.

2. minne -t -n muistoesine.

3. minne: med hans godas hänen suostumuksellaan .

minnes| I album muistoalbumi, -beta muis tiaiset, muistutus, opetus; få sig en saada (ikävä) muistutus, -bild muisto; muistikuva, -dag muistopäivä, -fel muis tivirhe. -fest muistojuhla, -förlust muis-tin|menettäminen, -menetys, -god: vara rs helposti ja kiitollisena muistaa, -gudstjänst muistojumalanpalvelus. -gåva muistolahja, -lista muistilista, -märke muistomerkki; resa ett rs över ngn pystyttää jllk muistomerkki, -ord muistosanat, -penning muistoraha. -rik muistokas, unohtumaton; platser muistokkaat, monimuistöiset paikat, -runa muistokirjoitus, nekrologi, -sak: det är en ren rs se on pelkkä muistin asia. -skrift muistojulkaisu. -sten muisto|kivi, -merkki, -stod muisto|merkki, -patsas, -tai muistopuhe, -tavia muistotaulu; muistolevy, -teckning elämänkuvaus; elämäkerta; muistokirjoitus. -utställning muistonäyttely, -vård muisto|merkki, -patsas; resa en rs över ngn pystyttää jllk muistomerkki, -vär|d -t muistettava, muistamisen arvoinen; evigt rs ikimuistettava, unohtumaton.

minoritet -en -er vähemmistö; vara i rs olla vähemmistönä, minröjning (sot.) miinanraivaus, minsann (int.) totta tosiaan! —där är han! no (kas) tuolla hän on! minska I I. tr vähentää; halventaa; hillitä; ^ farten vähentää (hiljentää) vauhtia; ^ med (till) hälften vähentää puolet, puoleen entisestään. II. itr vähetä, supistua; ~ i vikt vähetä painoltaan, menettää painoaan; antalet influensafall har rst lentsutapaukset ovat vähenneet; vrt. minskas; på grund av rst intresse (rsd efterfrågan) harrastuksen, kiinnostuksen (kysynnän) vähenemisen johdosta, minskas I itr (dep.) vähetä, supistua, minskning -en -ar vähennys; supistuminen, minspel kasvon|ilmeet, -eleet, -liikkeet, min||spränga II1 tr: rss ajaa miinaan. -språngning miinan|räjähdys, -räjäytys; miinaan ajo. -spärr miinasulku. minst I. (a.) pienin, vähäisin; Karl är rs Kalle on (joukon) pienin; det rsa barnet pienin lapsi; det rsa möjliga niin vähän kuin suinkin mahdollista, mahdollisimman vähän; rsa möjliga arbete mahdollisimman vähän työtä; den rsa skada pienin vahinko; han har inte rsa utsikt hänellä ei ole pienintäkään toivoa (mahdollisuutta); inte på rsa vis ei vähintäkään, ei lainkaan; vid rsa förörmgvähimmästäkin kosketuksesta (jos vähänkään koskettaa); det är det <^~>a du kan göra se on kaikkein vähintä mitä voit tehdä; inte det rsa ei vä-

hintäkään; det rsa det blir kallt niin pian kun vähänkään rupeaa kylmäämään. II. (adv.) 1. vähimmin; ~ farlig vaarattomimmillaan; vähimmin vaaralli|nen, -sena; alla var nöjda o. inte rs han kaikki olivat iloisia eikä hän ainakaan vähimmin (ja hän varsinkin); ~ av alit kaikkein vähimmin; ^ sagt lievimmin sanoen; tre gånger dagligen ainakin kolmesti päivässä; ^ tre dagar före förfallodagen vähintään (viimeistään) kolme päivää ennen erääntymispäivää.

min||svepare (mer.s.) miinanraivaaja, -svepning miinanraivaus, -sökare (sot.) miinanetsintälaite.

minus I. (adv., mat.) miinus; 10 rs 1 io miinus 1; det är rs 5° ön 5° pakkasta; rs 2 % kassarabatt miinus 2 %:n käteis-alennus. II. -et - a) vähennys-, miinus|-merkki; b) vajaus, vähennys, -grad pakkasaste; det är fem rser (ulkona) on viisi pakkasastetta, viisi astetta pakkasta, minusk|el -eln -ler (kirjp.) pieni kirjasin, pienaakkonen, minuskeli. minus||sida miinuspuoli, -tecken miinusmerkki.

minut -en -er 1. (aik.) minuutti; vilken rs som helst minä hetkenä hyvänsä; efter en rss tystnad kun äänettömyyttä oli kestänyt minuutin (verran); 2 liter i ~en 2 litraa minuutissa; på rsen heti paikalla, oitis; (täsmälleen) minuutilleen. 2. sälja i rs myydä vähittäin; försäljning i rs vähittäismyynti.

minut||försäljning vähittäismyynti, -handel vähittäiskauppa, -handlare vähittäis-, pikku | kauppias.

minutiQS -t -are yksityiskohtaisen tarkka, min||utläggare (mer.s.) miinanlaskija. -utläggning miinanlasku. minutvisare (kel.) minuuttiosoitin. minvarning (sot.) miinavaroitus. mir^k|el -let -ler ihme (työ), mirakulps -t -are ihmeellinen, misantrpp (-o:-) -en -er ihmisvihaaja, misantropisk -t ihmisarka, ihmisiä vihaava, mischmasch -et seka|sotku, -melska; »roska», miser^b|el -elt -lare kurja, viheliäinen, miss -en -ar (urh.) epäonnistuminen; har-ha|lyönti, -isku, -pallo, -laukaus, missa I I. itr ampua (heittää, lyödä) ohi (osumatta). II. tr olla osumatta, heittää ym. ohi; ^ tåget myöhästyä junasta, miss||akta I tr ylenkatsoa, halveksia, pitää halpana, -aktning halveksiminen, -an-passa|d -t: han är rs hän ei voi (ei osaa) sopeutua ympäristöönsä; ett -t barn vaikeasti sopeutuva lapsi, -belät|en -et -na tyytymätön, -belåtenhet tyytymättömyys. -bilda|d -t epämuodostunut.

'.O',missbildning —

-bildning -en epämuodostuma, -bruk väärinkäyttö, -bruka I tr käyttää väärin; han har <~+-<t mitt förtroende hän ön käyttänyt väärin luottamustani, -dåd ilkityö, tihutyö, -dådare pahantekijä, tihutyön-, ilkityöni tekijä.

miss|e -en -ar (j. lps.) kissa, katti, mirri.

miss||fall (lääk.) keskenmeno, -firma I tr solvata, -firmelse solvaus, -foster epäsikiö. -förhållande 1. epäsuhde; stå i ~ till ngt olla väärässä, epä|suhteessa jhk. 2. epäkohta, huono asiain tila; avhjälpa ett ~ poistaa (korjata) epäkohta, -förstå V tr ymmärtää (käsittää) väärin, -förstånd väärinymmärrys; väärinkäsitys, -grepp harhaote, erehdys, -gynna I tr: ~ ngn olla epäsuopea jllk, syrjiä, jättää huonommalle osalle, -gynna|d -1 syrjitty, nurjasti kohdeltu; ^ av lyckan onnen hylkimä; ^ av naturen luonnon hylkimä, osapuoleksi jäänyt, -gärning ilkityö, tihutyö, «gärningsman ilkityön-, tihutyön|tekijä, -hag -et vastenmielisyys, harmi, tyytymättömyys. -haga I tr: ~ ngn tuntua jstk vastenmieliseltä, epämieluisalta; herättää tyytymättömyyttä jssk. -haglig -t -are epämieluisa,

vastenmielinen, vihattu, -handel pahoinpitely, -handla I tr pidellä pahoin (m. kuv.). -hugg: i ~ erehdyksessä, -humör pahantuulisuus; råka i ~ tulla pahalle tuulelle; vara i (på) ^olla pahalla tuulella, -hushålla I tr hoitaa huonosti, leväperäisesti (taloutta, varoja), tuhlata, haaskata varoja, -hushållning huono hoito, tuhlaus, haaskaus, -hällighet -en-er eripuraisuus, riitaisuus, rettelö(t), epäsopu.

mission -en -er lähetys; tehtävä; (er. kirk.) lähetys(työ); den inre ~en (kirk.) sisälähetys.

missionera I itr tehdä lähetystyötä.

missipns||hus (vapaakirk.) rukoushuone, -predikant lähetyssaarnaaja, -station lähetysasema. -verksamhet lähetystoiminta.

missioner -en -er lähetyssaarnaaja.

miss||klä(da) II1 tr: ~ ngn (esim. puku) sopia, käydä (kovin) huonosti; rumentaa; kappan (hatten) -klär henne takki (hattu) ei sovi hänelle (lainkaan), (aivan) rumentaa häntä, -klädande ks. seur. -klädsam -t sopimaton, »käymätön», rumentava. -kredit huono maine, huono huuto; råka i ^ menettää luottonsa, (nauttimansa) luottamus, joutua huonoon huutoon, -kreditera I tr saattaa huonoon huutoon, pilata maine, -kund armo, sääliväisyys; utan < — armotta, -kundsam -t -mare armelias, sääliväinen, -kän|d -t: ett >—t geni tunnustusta vaille

jäänyt nero. -känna II1 tr arvostella väärin; ngns förtjänster olla antamatta arvoa (suomatta tunnustusta) jnk ansioille, hyville puolille.

missköta II2 I. tr lyödä laimin, hoitaa huonosti. II. rfl. ~ sig lyödä laimin terveytensä hoito; ^ sig (i sitt arbete) lyödä laimin työtään.

miss||leda II1 tr johtaa harhaan; pettää, -ljud epäsointu; (kuv.) soraääni, -lycka|d -t epäonnistunut; rauennut; en ~ kaka epäonnistunut kakku; en ~ existens hukkaan mennyt, uraltaan suistunut elämä; -t försök epäonnistunut, myttyyn mennyt yritys, -lyckande -t -n epäonnistuminen, raukeaminen, myttyyn meno. -lyc-ka|s I itr (dep.) epäonnistua, mennä myttyyn; olla kykenemätön tehtäväänsä; jag har -ts olen epäonnistunut, kokenut vastoinkäymisiä; ^ i en examen epäonnistua tutkinnossa, saada reput; han -lyckades i det avgörande ögonblicket hän epäonnistui (hänen voimansa pettivät) ratkaisevalla hetkellä; jörsöket -lyckades yritys epäonnistui, meni myttyyn, misslynt pahantuulinen, äreä, ärtyisä; tyytymätön; göra ngn ~ suututtaa, ärsyttää, saattaa pahalle tuulelle; vara ~ över ngt olla pahalla tuulella jstk, jnk johdosta, tyytymätön jhk. -het paha tuuli, pahan-tuulisuus, ärtyisyys; tyytymättömyys, miss||minna II1 rfl. ~ sig erehtyä; om jag inte -minner mig jollen väärin muista, -mod apeamielisyys, alakuloisuus, -modig -t apeamielinen, alakuloinen, pahantuulinen. -nÖj|d -t tyytymätön; ^ över (med) ngt tyytymätön jhk. -nöje tyytymättömyys; anmäla (sitt) ~ med beslutet ilmoittaa tyytymättömyyttä päätökseen, -pryda II1 tr rumentaa, -prydande (a. tpm.) ruma, rumentava, -rikta|d -t harhaan osunut, nurinkurinen, missroman »missiromaani», tunteileva ajanvieteromaani.

miss||räkna I rfl. ~ sig erehtyä laskuissaan, laskea väärin; ~ sig (ha ~t sig) på ngt pettyä, olla pettynyt jnk suhteen, -räkning -en -ar pettymys, -tag erehdys, virhe; erehdys! ei sinnepäinkään! siinä kyllä erehdyt (te); av ~ erehdyksessä. -ta(ga) IV2 rfl. ~ sig erehtyä, om (på) jssk, jnk suhteen; sig på person erehtyä henkilöstä, om vägen tiestä; ^ sig på ngn (ngt) erehtyä, pettyä jnk suhteen, misstank|e epäluulo; starka -ar vahvat epäluulot; fatta (hysa) -ar alkaa tuntea epäluuloja jtk kohtaan; hysa -ar mot hustrun epäillä, vaimoaan; rikta -ar mot ngn kohdistaa epäluulonsa jhk; väcka -ar herättää epäluuloja; på blotta ~n pelkän

epäluulon nojalla; höjd över alla -ar kaikkien epäilysten, epäluulojen yläpuolella, miss| I tolka I tr tulkita (selittää) väärin, -tro III tr 1. epäillä (jtk); olla luottamatta, ngn jhk. 2. -n ks. seur. -troende -t epäluottamus; hysa rs till tuntea epäluottamusta jhk, epäillä jtk; väcka rs hos ngn herättää jssk epäilyksiä, epäluottamusta, -troendevotum (valt.) epäluottamuslause, -trog|en -et -na epäröivä, epäluuloinen, -trogenhet -en epäluuloisuus, epäileväi-syys. -trösta I itr menettää toivonsa; ^ om ngt olla toivoton, epätoivoinen jnk suhteen, -tröstan epätoivo,

toivottomuus, epäilys, -tycka II2 tr, itr pahastua, panna pahakseen; -tyck inte att älkää panko pahaksenne vaikka; om ni inte -tycker jollei teillä ole mitään sitä vastaan. -tyda II1 tr selittää väärin, kääntää (tulkita) pahoin päin, vääristellä, misstämning -en alakuloisuus; apea, masentunut mieliala; painostava tunnelma, misstänk|a II2 tr: rs ngn epäillä jtk, jör jstk; han -ernog ingenting hän ei kyllä osaa epäillä (ei aavista) mitään; ~ att epäillä että; ^s olla epäilyksen alaisena; han -s för att ha tänt på huset hänen epäilleen (itse) sytyttäneen talon tuleen, miss||tänkliggöra V tr saattaa epäilyksen (epäluulon) alaiseksi, -tänksam -t -mare epäilevä, luulevainen. -tänksamhet epäluuloisuus, luulevaisuus. -tänkt - -a epäilty, epäluulonalainen; bli rs för ngt joutua jnk suhteen epäilyksen, epäluulon alaiseksi; det ser rs ut epäilyttävältä näyttää. -unna I tr: ~ ngn ngt kadehtia jtk jnk vuoksi (ei soisi toiselle jtk). -unnsam -t -mare kademielinen, kateellinen. -unnsamhet kateus, kademieli, -uppfatta I tr käsittää väärin, ymmärtää väärin, -uppfattning -en väärinkäsitys; väärinymmärrys, erehdys, -visande harhaan johtava; väärin osoittava (näyttävä); poikkeava; rs kompass (mer.) eran-naiskompassi. -visning -en -ar (mer.) eranto, poikkeama, -växt kato. -växtår katovuosi.

missämja epäsopu, eripuraisuus; viha(t). missöde-t -n onnettomuus, vaurio, vahinko; har du råkat ut för ett rs? onko sinulle tapahtunut jk onnettomuus? mist -en (mer.) sumu, usva. mista 112 (I) tr menettää, kadottaa; ^ andan hengästyä; f ag har rst aptiten (lusten) minulta on mennyt ruokahalu (halu jhk asiaan).

miste (adv.) väärin; se (höra) rs nähdä (kuulla) väärin; gå rs om ngt menettää jtk, jäädä ilman jtk, (j.) jk menee sivu suun; ta rs erehtyä; ta rs på vägen erehtyä

tiestä; eksyä väärälle tielle; skjuta rs ampua ohi; trampa rs astua väärään, syrjään.

mist|el -eln -lar (ksv. Viscum) misteli, mistlur (mer.) sumutorvi. misär -en kurjuus, viheliäisyys, surkeus, hätä; (kort.) misääri. mit$ll|a -an -or (lääk.) kolmioliina, (käsiv. kannatt.) kolmiomainen liina, mitella. mi tr| a -an -or (piispan (hiippa.

1. mitt (prn.) ks. 1. min.

2. mitt I. -en keskus(ta), keski(paikka, -kohta); på (vid) rsen keskellä, keskessä; i rsen av månaden kuukauden puolivälissä, keskipaikkeilla; i (vid) rsen av århundradet vuosisadan keskivaiheilla (puolivälissä). II. (adv.) keske|llä-lle-Itä; käppen gick rs av keppi katkesi keskeltä kahtia; ^ emellan a) juuri keskivälillä; sanningen ligger rs emellan totuus on (jssk) keskivälillä; någonting rs emellan jotakin keskiväliltä; jk välimuoto; b) (prp.): han stod rs emellan dem hän seisoi juuri heidän välissään; ~ emot (mig) juuri (minua) vastapäätä; ~ (fram)för juuri, suoraan edessä; rs för näsan på ngn juuri jnk nenän edessä (edestä); ^ i vintern keskellä talvea, keskitalvella, talvisy-dännä; ~ i vimlet keskellä (väen) vilinää; ljuga (skratta) ngn rs i ansiktet valehdella (nauraa) jllk suoraan vasten kasvoja, (j.) päin naamaa; -—- ibland oss meidän parissamme, joukossamme; sluta rs i lopettaa kesken kaiken; ^ igenom (prp.) keskeltä läpi; ^ itu keskeltä kahtia; ^ på dagen keskellä päivää; päiväsydännä, keskipäivällä; ^ på gatan keskellä katua; ^ (ute) på havet avomerellä; ^ under kriget keskellä sotaa, sodan parhaillaan riehuessa; ~ under fönstret juuri ikkunan kohdalla, juuri ikkunan alla; jag är rs uppe i det olen juuri siinä työssä; ^ ute vrt. rs i, rs på\ rs över juuri jnk yläpuolella (kohdalla).

mitt||bena keskellä päätä oleva jakaus; ha rs käyttää jakausta keskellä päätä, -bena|d -t keskeltä jakaukselle kammattu, -emellan keskivälillä, -emot vastapäätä. mitterst (adv.) (aivan) keskimmäisenä, mittersta keskimmäinen, mitt||för, -i vrt. 2. mittII. -linjekeskiviiva, -punkt keskipiste, -på ks. 2. mitt II. -sjöss keskellä merta, -skepp (rak. kirkon) keskilaiva, -under, -uppe ks. 2. mitt II. mixtra I itr: rs ihop sotkea kokoon, sekoittaa.

mixti^r -en -er 1. (frm.) mikstuura, lääke-seos. 2. (ur.) miks tuuri, kuoroäänikerta. mjugg: i ~ salaa, sala|kährnää, -vihkaa; skratta i rs nauraa partaansa.

mjuk -t -are pehmeä; taipuisa, notkea; (kuv.) myöntyväinen; murea; ^ hatt pehmeä, (tav.) huopa|hattu; göra ngn ~

(kuv.) pehmittää; tehdä myöntyväiseksi, mjuka I tr pehmittää, pehmentää; (nst.) liottaa; murentaa; ~ upp sig (urh.) verrytellä.

mjukas I itr (dep.) pehmetä; (kuv.) vertyä.

mjukhet pehmeys, notkeus, taipuisuus. mjukna I itr pehmetä, mjukost pehmeä (sulate)juusto. mjäkig -t -are veltto, nahjusmainen, arka, hemmoteltu.

1. mjäll -et hilse (päässä).

2. mjäll -t -are heleä, helakka; kuulakka; ^ hy hieno, puhtaanvalkoinen hipiä.

mjältbrand (el.lääk.) pernarutto, mjält|e -en -ar (an.) perna, mjält||hugg (lääk.) perna|pistos, -kipu. -sjuk -t raskas-, synkkä|mielinen. -sjuka raskas-, synkkä|mielisyys, mielenmasen-nus.

mjärd|e -en -ar (kai.) merta. mjöd -et sima, mesijuoma. mjöl -et jauho(t).

mjöla I tr ripotella jauhoja jhk, (keit.) jauhottaa (vuoka sisästä); ^ mjauhot-taa; ^ ned tahria jauhoihin, mjöl||bagge (el. hnt.) jauhopukki. -dagg (puut.) kasvihome. -dryg|a -an -or härkä-, tora|jyvä. -gröt (keit.) jauhopuuro. mjölig -t -are jauhoinen, jauhoissa, mjölk -en maito; oskummad ~ kuorimaton maito; skummad ~ kuorittu maito; sur ~ piimä.

mjölka I I. tr lypsää. II. itr antaa maitoa, lypsää; kon bra lehmä lypsää hyvin, paljon.

mjölk||aktig -t maitomainen, maidonkal-tainen. -bar maito b aari. -bod, -butik maitokauppa, -central maito-, meijeri|-keskus. -choklad maitosuklaa. -droppe maito|tippa, -pisara, mjölk|e -en -ar 1. (kai.) maiti. 2. (ksv.)

(maito)horsma. mjölkerska lypsäjä (nainen), mjölk||flaska (iso) maito |astia, -pysty, -tonkka; (pien.) maitopullo, -färga|d -t maidonIvärinen, -valkoinen, -kanna maitokannu. -ko lypsylehmä, -körtel maito-rauhanen. -lik -t maidonkaltainen, maitomainen, -magasin ks. -bod. -mat (keit.) maitoruoka. mjölkning -en lypsäminen, lypsy, mjölkningsmaskin lypsykone, mjölk||pall lypsyjakkara, -socker (kern.)

maitosokeri, -spann maito|rainta, -sanko,

-kiulu, -stinn -t maitoa uhkuva, -syra (kern.) maitohappo, -tand (an.) maito-

hammas. -tillbringare maitokannu, -ört (ksv.) (maito)horsma. mjölnare -n - mylläri, mjölon -et - (ksv.) sianpuolukka, mjölsäck jauhosäkki, mnemoteknik -en (psyk.) mnemotekniikka; muisti|taito, -tekniikka. mo (-u:) -n -ar 1. kangas (maa), nummi. 2. (maalaji) hieta, moaré -n, -(e)t -er läikekangas, moaree. moatjé -(e)n -er 1. vastapuoli (nainen t. herra). 2. vastapelaaja, mobb (-o-) -en roskaväki, roistoväki; alhaiso.

mobilisera I tr (sot.) asettaa, panna liikekannalle; (kuv. m.) panna liikkeelle, mobilisoida.

mobilisering -en -ar liikekannallepano, mobiliseringsorder liikekannallepanokäsky.

1. mocka -n mokka(kahvi).

2. mocka -n mokka(nahka).

3. mocka I tr, itr luoda, lapioida (lantaa); ~ (i) lagården luoda lanta läävästä; ^ gräl (Suom. r. ^ till gräl) med ngn rakentaa, haastaa riitaa jnk kanssa.

mockakopp mokkakuppi. mockasin -en -er (intiaan.) mokkasiini, nahkajalkine.

1. mod (-u:) -et rohkeus; friskt ~ reipas rohkeus; moraliskt ~ siveellinen rohkeus; ~et svek honom hänen rohkeutensa petti; betaga ngn ~et, nedslå r^et masentaa (mieli); få (ha) ~ till att göra ngt saada (olla) rohkeutta tehdä jtk; det gav mig nytt ~ se antoi minulle (siitä sain) uutta rohkeutta; intala sig ~ rohkaista mielensä; i hastigt ~ pikaistuksissa (an) (har-kitsematt|a, -omasti); med glatt ^ reippain mielin; f ag är illa (väl) till minun on paha (hyvä) olla; vara vid gott ^ olla hyvällä mielellä.

2. mod (-u:) -et -, -er muoti, kuosi; följa (med) r^et seurata kuosia, muotia; följa alla ~ets nycker noudattaa kaikkia muodin oikkuja; efter sista ~et viimeisen muodin mukaan; målare på ~et muodissa oleva, muotimaalari;

komma ur r^et jäädä pois muodista.

mod^l -t modaalinen; hjälpverb modaalinen apuverbi.

modd (-o-) -en (hiekan-, liejun|sekainen) lumisohjo; lieju, loka. moddig-t -are lokainen, liejuinen, sohjoinen, mode||affär muotiliike, -artikel muotitavara. -dans muotitanssi, -docka (halv.) muotinukke. -färg muotiväri, -galenskap muotihulluus. -journal (-äu-) muotilehti.

-lejon muotileijona.

modell (-U-) -en -er malli, av ngt jnk malli; stå ~ (jör ngn) olla (taiteilijan) mallina.

1. modellera I tr (taid.) muovailla.

2. modellera ks. modell-lera. modellermassa (taid.) muovailumassa. modell||flygplan lennokki, pienoislentokone

-klänning mallileninki. modell-lera (taid.) muovailusavi, modell||plan ks. -flygplan, -studie (taid.) malliharjoitelma; alastoman mallin mukaan tehty harjoitelma, mode||magasin 1. muoti(tavara)liike. 2. muotilehti. -nyck muodin oikku, -nyhet muotiuutuus. -ord muotisana, -plansch muoti(liite)kuva, muotiliite(lehti). moder (-u:), mor, modern mödrar äiti; Guds ~ Jumalan äiti; ^ jord maaemo; lättjan är alla lasters ~ laiskuus on kaiken pahan alku ja juuri; ks. m. 2. mor. moderat - -are kohtuullinen; ^ pris kohtuullinen hinta; de ~a (valt.) maltilliset, moderation -en maltillisuus; pidättyväi-syys; med ~ kohtuullisesti; pidättyvästi, moderbolag pääyhtiö, moderera I tr tasoitella, sovitella, hillitä, moder||fartyg (Int.) tukialus, -firma pääliike. -företag pääyritys. moderiktning muotisuunta. moder|jkaka (an.) istukka, -land emämaa, moderlig -t -are äidillinen, -het äidillisyys, moderliv (an.) emä, kohtu, modern (-ärn) -t -are nykyaikainen, nykyajan; uudenaikainen, ajanmukainen, »moderni»; ^ femkamp (urh.) nykyaikainen viisiottelu; språk (kiel.) uudet kielet; undervisning i språk uusien kielten opetus; det är med ljusa kläder vaaleat puvut ovat nyt muodissa, modernisera I tr uuden-, nyky|aikaistaa, ajanmukaistaa, modernist -en -er modernisti, uudenaik. suuntia ja virtauksia suosiva tait. modernitet -en nyky-, uuden|aikaisuus;

(muoti)uutuus. moder||näring pääelinkeino, -planta emo-kasvi.

modersglädje äidin ilo. moderskap -et äitiys, moderskaps| hjälp äitiys | apu, -avustus, -penning äitiysraha, -vård äitiyshuolto, moders||kärlek äidinrakkaus, -mjölk äidinmaito; insupa ngt med r^en imeä itseensä jo äidinmaidossa, -mål äidinkieli, -måls-lärare äidinkielenopettaja, modersugga (mv.) sikaemakko. mode]|sak 1. muotitavara. 2. (abstr.) muotiasia. -skapare muodin-, muotien|luoja. modest - -are vaatimaton, ujo, kaino, mode|| tecknare muotipiirtäjä. -teckning muotipiirros. -tidning muotilehti. -vara muotitavara.

modfäll|d -t masentunut, lannistunut; bli

~ lannistua, masentua, menettää rohkeutensa; göra ~ masentaa, lannistaa, -het mielenmasennus, lannistuminen, modifiera I tr muodostella, muovailla, muunnella; lieventää, rajoittaa, modifikation -en -er muuttelu, muodostelu; det är en <—' av sanningen se vastaa vain osittain totuutta, se on ainoastaan osittain oikein (totta), (iv.) »muunnettua» totuutta.

modig -t -are 1. rohkea, urhoollinen. 2. det kostar sina tusen mark se maksaa hyvästikin tuhat markkaa, modist -en -er muoti-, hattu|ompelijatar. modlös -t alakuloinen, masentunut, -het alakuloisuus, masentuneisuus, mod|stulen ks. -fälld, -het alakuloisuus, modusvivendiavtal tilapäis(järjestely)sopi-mus.

modärn ks. modern.

mog|en (-u:) -et -nare kypsä, kypsynyt (m. kuv.), tuleentunut; en ~ man täysin kypsynyt mies; komma till ~ ålder ehtiä kypsyneeseen ikään, aikuiseksi; efter -et övervägande (asiaa) tarkoin, huolellisesti harkittua (an); saken är ännu inte ^ för avgörande asia ei ole vielä kypsä ratkaistavaksi; jag är ~ för sängen olen valmis käymään

vuoteeseen, menemään maata.

mogenhet -en kypsyys, mogenhetsexamen ks. studentexamen. mogna I I. itr kypsyä (m.kuv.), (vilja) tuleentua. II. tr kypsyttää, mognad -en kypsyys; bringa till ~ kypsyttää, saada kypsymään, mohammedan ym. ks. muhammedan ym.

1. moj -et (j.) roskat, rojut; (pikku) näpertely.

2. moj -t (tuuli) heikko, hiljainen; det är alldeles ^t on aivan tyven, ei ole lainkaan tuulta.

1. möja I rfl. ~ sig loikoilla, lekotella; ligga o. ~ sig vetelehtiä laiskana, loikoa pitkällään.

2. möj|a -an -or (koul. ym.) käännösharj. käytett. luvaton apukeino; laiskankoira.

mojna I itr: ~ av, ut (tuuli) tyyntyä, heiketä.

mojäng -en -er (j.) työkapineet, »vehkeet». mol (-u:) (a. tpm.): ^ aliena ypö yksin, mola (-u:) I itr: det i tänderna hampaitani) jomottaa; ~nde värk (taukoamaton) jomotus.

molekyl -en -er (fys.) molekyyli, moleky|tør, -lär -t molekyyli-, molekylarvikt, molekylvikt molekyylipaino.

1. moll (-0-) (mus. sävellaji) molli; melodin går i ~ sävel on mollissa.moll -

2. moll (-o-) -en (vaat.) musliini, harsokangas.

moll|a -an -or (ksv.) a) (Chenopodium) sa-vikka, saviheinä; b) (Atriplex) maltsa. mollackord (mus.) mollisointu, mollskinn -et (vaat.) molski, nahki, eng-lanninnahka. mollusk -en -er (el.) nilviäinen, moln (-o:) -et - pilvi (m. kuv.); ett ~ låg över hans panna hänen otsallaan oli (synkkä) pilvi, -bank pilviseinä(mä), pilvenlonka. -betäckt -a pilvien peitossa (peittämä); (taivas) umpipilvessä, -formation pilvimuodostuma. -fri -tt pilvetön, -gubbe (j.) pilvenlonka, molnig -t -are pilvinen, -het pilvisyys, moln||stod pilvipatsas. -tapp, -tott pilvenhattara; det syntes inte en ~ på himlen taivaalla ei näkynyt pilvenhattaraakaan, -täcke pilvipeite, -täckt ks. -betäckt. molo (-u:) -n -er aallonmurtaja, molok (mulokk) (myt.) Moolok; -en (el.) moolok; (kuv.) kyltymätön hirviö, molok|en (mu:lu-) -et -nare ks. mod\fälld, -stulen; vara ~ (m.) olla apealla mielellä, pää painuksissa, »riiputtaa päätään». mol||still(a) (a.): vara ~ (olla) aivan hiljaa, paikaltaan hievahtamatta, -tiga V itr olla aivan vaiti, virkkamatta halaistua sanaa, -tyst aivan ääneti, sanaakaan hiiskumatta.

molybden -et, -en (kern.) molybdeeni, moma-ng: (j.): på~en oitis, heti (paikalla), moment -et - 1. alaosasto, kohta, (Iak.) alio. 2. (aik.) hetki, aika, ajankohta, tuokio. 3. aineosa, momentin -t hetkellinen, äkillinen, monark -en -er hallitsija; hallitseva ruht. monarki -(e)n -er monarkia; inskränkt ~ rajoitettu, perustuslaillinen monarkia, mon^rkisk -t monarkkinen, monarkis t -en -er monarkian (yksinvallan) kannattaja, monarkisti, mondän -t -are hieno, loistelias, suuren maailman-.

monegask -en -er (käns.) Monacon kansalainen, monegaski. monetär -t rahallinen, raha-, mongoi (-u:) -en -er (käns.) mongoli. Mongoliet npr (mnt.) Mongolia, mongplisk -t mongoli(lai)nen, mongoli-, monog^m -t -a yksiavioinen. monogami -(e)n yksiavioisuus, monografi - (e)n -er erikois]tutkimus, -tutkielma.

monogram -met - monogrammi, nimikirjaimet, (täit.) nimimerkki.

moiKpklel (monokk-) -eln -lctr, -ler monok-

keli.

monolog (-o:) -en -er yksinpuhelu.

- mor mor

monoman I. -en -er monomaani, monomaa-ninen hnk.; vrt. seur. II. -isk -t mono-maaninen, voimakasta päähänpiintymää poteva, yksipuolisen (sairaalloisen) kiihkeä.

monomanj -(e)n -er (lääk.) monomania, vietinomainen pakko jhk toimintaan, monoplan -et - (Int.) yksitaso. monopol (-o:l) -et - monopoli, yksinoikeus, monopolisera I tr antaa yksinoikeudeksi; monopolisoida.

monopolställning yksinoikeusasema. monoteism -en yksijumalaisuus, monoteismi.

monotejstisk -t monoteistinen, monoton (-o:) -t -are yksitoikkoinen, monoton} -(e)n yksitoikkoisuus, monotype (monotaip) -en -er (kirjp.) mono-

tyyppi.

monst|er -ret -, monstr|um -et -er epäsikiö; hirviö; monstrumi, hirveän suuri (esine tms.).

monstruQS -t epäsikiömäinen; hirviömäinen, hirveän iso.

monsun -en -er (mtr.) monsuuni(tuuli), vuodenaikatuuli.

montøg|e (mon-,mongta:s) -etelokuvanleik-kaus; kokoonpano, kokoaminen; (vai.) pohjustaminen, pohjustus, mont|er -ern -rer, -rar lasikko; näyte-kaappi.

montera I tr 1. (tkn.) asentaa, koota. 2.

(vai.) pohjustaa, montering -en -ar 1. (tkn.) asentaminen. 2. (vai.) pohjustus, mon teringsfär dig -t asennusvalmis; hus (rak.) koontatalo (tehtaassa valmiiksi tehdyistä vakio-osista rak. puutalo), montör ~(e)n -er (sähkö-ym.) asentaja, monument -et - muistomerkki, muistopatsas.

monumentti -t monumentaalinen, suuripiirteinen, suurisuuntainen, monumentalbyggnad monumentaali(nen)-rakennus.

moped -en -er moottoripolkupyörä, mopedi, -förare mopedimies.

mopp (-o-) -en -ar puhdistusharja, moppi;

(mer.) köysiluuta, huosiain. moppa I tr puhdistaa puhdistusharjalla, mopilla, huosia. moppe: få på ~ (ge ngn på (j.) saada

(antaa) köniin, selkään. mops -en -ar mopsi (koira), mopsa I rfl. ~ (upp) sig ruveta (heittäytyä) röyhkeäksi, nenäkkääksi, mopsig -t -are röyhkeä, nenäkäs.

1. mor (-u:) -en -er (käns.) mauri(t).

2. mor (-u:) modem, mödrar äiti; lilla ~ äitikulta; hon är som en ^ för honom hän

mmor

moral — morska

on pojalle kuin äiti; vara i ss ställe olla äidin asemassa; be för sin sjuka s (kuv.) pyytää (kerjätä) peitetyin sanoin; ss dag äitien päivä.

morgl -en -er a) siveys; moraali; siveellinen kanta (ryhti, kunto); b) siveellinen sisällys (opetus); siveysoppi. -begrepp moraalikäsite.

moralisera I itr opettaa (saarnata) moraalia (siveyttä); pitää nuhdesaarna, moralisk -t siveellinen; moraalinen; vrt. moral.

morell||kaka nuhdesaarna, torumiset, nuhteet. -predikan nuhdesaarna, mor^is -et - suo.

moratori|um (-tu:) -et -er maksuajan-pidennys, maksujen lykkäys, moratorio. mor|bro(de)r -n -bröder eno; fars (mors) s isoeno.

mord (-u:) -et - murha, s på en chaufför autonkuljettajan murha; ^ genom förgiftning myrkytys (murha), myrkyttäminen. -anslag murhayritys, -brand tuho-, murha|poltto; anlägga en s sytyttää tuho-, murha|poltto. -brännare tuho-, murha|polttaja, -försök murhayritys, mordisk -t murhaava; murhan-, veren|-himoinen.

mord||lyst|en -et -na murhanhimoinen, -lystnad murhanhimo, -vapen murha-ase. -ängel murhanenkeli. morell -en -er (puut.) kirsikkalajike(ryhmä), morelli. morfa(de)r äidinisä, isoisä, (lps.) vaari, ukki; ss far (mor) äidinisänisä, äidin-isänäiti.

morfin -et, -en morfiini, -injektion (lääk.)

morfiiniruiske. -insprutning ks. ed. morfinjst -en -er morfiinin (huumausaineena väärinkäyttäjä, morfinisti, morfinspruta (lääk.) morfiiniruisku. morfologi -(e)n muoto-oppi, morfologia, morföräldrar äidin-, iso|vanhemmat, morgan^tisk -t morganaattinen; st äktenskap (ruht.) morganaattinen avioliitto, morgna (-o-) I ks. morna. morg|on -onen -nar aamu; god sf hyvää huomenta! sen därpå seuraavana aamuna; en s, då kerran aamulla kun; det blir s tulee jo aamu; härom sen tässä aamulla; eräänä aamuna; varje s joka aamu; jrån s till kväll aamuvarhaisesta iltamyöhään; i. s huomenna; i s bittida huomisaamuna (varhain); i s kväll huomisiltana; i tidernas s aikojen aamuna; ammoisina aikoina; om -narna aamuisin; på sen aamulla; tidigt på sen varhain aamulla; (på) fredag s perjantaiaamuna, morgonj|andakt aamuhartaus, -bön aamurukous. -dag(en) huomispäivä, -dimma

424

aamu-usva. -dopp aamujkylpy, -huuhtelu, -uinti, -gryning aamun|koitto, -sarastus, -gymnastik aamuvoimistelu, -gåva (hist.) huomenlahja, -humör: ha dåligt s olla (aina) aamuisin pahalla tuulella, -kaffe aamukahvi(t). -kröken, -kulan, -kvisten: på s (j.) varhain aamulla, -luft: vädra s (kuv.) haistella aamuilmaa; aavistella parempia aikoja, suhdanteita, -mjölk aamumaito. -mål aamiainen, -nyheter pl (rad.) aamu-uutiset, -pigg -t aamuvirkku; ha.n är s av sig hän on aamuvirkku, nousee varhain aamulla, -post aamuposti, -promenad aamukävely. -röck aamutakki, -rodnad aamurusko, -sidan: på s aamupuolella; vrt. -kröken, -stjärna aamu-, koin|tähti. -stund aamuhetki; ^ har guld i mund (snl.) aamuhetki kullankallis. -sömn aamu-uni. -sömnig -t: vara s olla aamu-uninen, aamutorkku, -tidig: vara s olla aamuvirkku, nousta aamulla varhain, -tidning (san.) aamulehti. -tåg aamujuna, -upplaga (san.) aamupainos. morian -en -er (vanh.) neekeri; (j.) »murjaani».

moring -en -ar (mer.) kiinnityspoiju. morisk -t maurilainen, morkull||a (-u:) -an -or (el.) lehtokurppa. -(s)sträck lehtokurpan (soidin)lento(reitti, -rata).

mormo(de)räidinäiti, isoäiti, (lps.) mummi; ss far (mor) äidinäidin isä (äiti). mormQn (-u:n) -en -er (lhk.) mormoni, morna (-o-) I rfl. s sig selvitä unesta, karistaa unet silmistään, venytellä, morot (mu:ru:t) -en morötter (ksv., keit.) porkkana; skrapa morötter kaapia porkkanoita.

morotsfärga|d -t porkkanan värinen; st hår vaaleanpunertava tukka, morra (-o-) I itr murista, ~ åt ngn jllk. morrhår kuono-, turpa-, viiksi| karvat, morrning -en -ar murina, morron ks. morgon. morsarv äidinperintö. morse: i s tänä aamuna; i dag (i går) s tänään (eilen) aamulla, tänä aamuna (eilisaamuna), morsealfabet morseaakkoset, morsera I tr, itr morsettaa, lähettää morsemerkkejä, viestittää morsemer-keillä.

morse tecken pl morsemerkit. morsgris (leik.) mammanpoika, lellipoika.

morsk (-u-) -t -are tuima, topakka, karski, rohkea; koppava, morska I rfl. s upp sig olla rnahtava(a), heittäytyä tärkeäksi; rohkaista mielensä.morskhet

morskhet -en karskius, tuimuus, topak-kuus, koppavuus, mortalitet -en kuolleisuus (prosentti), mor 11 el (-u:) -eln -lar huhmar, (j.) mort-teli. -stöt petkel(e), survin. morän -en -er (geol.) moreeni, -bildning -en -ar moreenimuodostuma. -grus mo-reenisora.

mos (-u:) -et sose; muhennos; göra ~ av ngt survoa, hakata muhennokseksi; göra ~ av ngn (j.) rökittää pahanpäiväiseksi, mosa I I. tr: ~ sönder survoa, muhentaa. II. rfl. ~ sig mennä (jauhautua) muhennokseksi.

mosa|k -en -er (taide)mosaiikki. -golv mosaiikki|permanto, -lattia. -inläggning mosaiikki|työ, -upotu(k)s(et). mosaisk (-sa:isk) -t mooseksenusko(la)i-nen; församlingen mooseksenusko-

laisten, juutalaisseurakunta, mose|bok (-u:): de fem -böckerna Mooseksen

kirjat (m. viisi Mooseksen kirjaa), moselvin (-o:) Moselin viini(t). mosig (-u:) -t -are 1. muhennettu, puuromainen, tahdasmainen. 2. (j.) päihtynyt, hiprakkainen. moské -n -er moskeija, moskjt -en -er moskiitto (tropiikkien sääski). -nät moskiittoverkko. moskovit -en -er (hist.) venäläinen

(»moskovalainen»). Moskvg, npr Moskova, moss| a -an -or sammal, moss||belup|en -et -na, -betäckt sammaloitunut, sammalen peittämä (peitossa), moss| e -en -ar neva, suo. mossig -t -are sammalinen, vrt. mossbetäckt. moss |j ord, -mark suomaa, mostjer (-U-) -em -rar täti (äidin sisar); min ~ tätini; äitini sisar, mot (-u:) I. (prp.) vastaan, kohtaan, kohti. 1. (yi.) kohti, vasten jne.; detta måste ses mot bakgrunden av tätä on katsottava (tarkasteltava) jnk (vallitsevien olojen ym.) taustaa vasten; ~ kvällen illan tullen, illan suussa; ~ sitt löfte vastoin lupaustaan; lupauksesta (an) huolimatta; få ngt~ löfte att man saada jtk sitä lupausta vastaan että (tehdään jtk); r^ bättre vetande vastoin parempaa tietoaan; ~ min vilja vastoin (minun) tahtoani; ~ det är allt betydelselöst sen rinnalla kaikki on merkityksetöntä, sen rinnalla ei mikään muu merkitse mitään; förräderi ~ ngt petos jtk kohtaan; ett hån ~ ngt ivaa, pilkkaa jtk kohtaan; natten ~ tisdagen tiistainvastainen yö; med ryggen ^ eldenselkä tuleen päin; ett gott råd ~ förkylning hyvä neuvo (keino) kylmettymistä vastaan; utma-

ning ^haaste jllk; allergisk (immun) <—' ngt ylen herkkä (vas taano t tamaton) jllk; vara hövlig ~ ngn olla kohtelias jllk; handla illa ^ ngn menetellä pahoin jtk kohtaan; var snälla <—' varandra! olkaa kilttejä toisillenne! vinkelrät ~ ngt suorassa kulmassa jtk vastaan; försynda sig ~ ngn rikkoa jtk vastaan; ingenting går upp ^ det mikään ei vedä sille vertoja; jag gör det bara ~ (det) att jag teen sen ainoastaan siitä hyvästä että; pressa händerna ~ pannan painaa kätensä otsaansa vasten; slå sig ~ en sten iskeä itsensä (törmätä) kiveen; regnet smattrar ~ fönstret sade ropisee ikkunaan; det strider ~ ditt påstående se on ristiriidassa sinun väitteesi kanssa, vastoin sinun väitettäsi; den som inte är för mig, är ~ mig joka ei ole minun kanssani, on minua vastaan; blått är (står) vackert ~ gult sininen ja keltainen sopivat hyvin yhteen; vad är jag ~ honom? mikäpä minä olen hänen rinnallaan? det är ingenting ~ vad jag sett se ei ole mitään siihen verraten (sen rinnalla) mitä minä olen nähnyt; det är ingenting ~ mig! entäs minä sitten! segra med nio röster r^ sex voittaa yhdeksällä äänellä kuutta vastaan; måtta ett slag ~ ngn suunnata isku jhk (jtk vastaan). 2. (liik.): i riktning ~ ngt jnk suuntaan; han gick >—' dörren hän käveli, meni ovelle (päin); se (upp) ~ himlen katsoa (ylös) taivaalle; färden går ~ norr matka käy pohjoiseen päin, pohjoista kohti; anfall (marsch) ~ en fästning hyökkäys linnoitu|ksen kimppuun, -sta vastaan (marssi linnoitusta kohti); tåg (i riktning) ~ Stockholm Tukholmaan menevä juna. 3. jtk kohti, jtk vastaan; hon kom ^ mig hän tuli minua vastaan. II. (adv.) ks. emot II. mota (-u:) I I. tr 1. estää, ehkäistä; ~ ngn asettua vastustamaan, asettua jnk tielle, tukkia jltk tie; ^ Olle i grind (kuv.) käydä pahaan kiinni heti alussa. 2. ~ oxar ajaa härkiä. II. (pain. part.): ^ bort (undan) ajaa pois, tiehensä; ^ in ajaa sisään; ^ ut ajaa ulos. mot||anfall vastahyökkäys, -anklagelse vastasyytös. -arbeta I tr: ~ ngt työskennellä jtk vastaan, vastustaa jtk. -bevis vasta| todiste, -näyte, -bevisa I tr: ~ ngt todistaa jtk vastaan, -bjudande (a. tpm.) vastenmielinen, -bok vastakirja, säästö-, pankki|kirja. -drag vasta|veto, -siirto.

motell -et -er (autoilijain) hotelli (jossa autotalli).

motett -en -er (mus.) motetti (säestykse-tön hengellinen kuorosävellys).

mot||fordran pl -fordringar vastavaatimus. -fråga vastakysymys, -gift vastamyrkky, -gång vastoinkäyminen, epäonnistuminen; han har haft många rsar hänellä on ollut paljon vastoinkäymisiä, vaikeuksia, -hugg vastaisku, -håll: ha rs för ngn, få rs (olla) jk vastassa, vastustajana; saada jk vastaansa, -hårs: stryka katten rs silittää kissaa vasten karvaa, motig (-u:) -t -are hankala, vastukselli-nen; vastainen; allt är rst för mig kaikki on nyt minua vastaan; (j.) minulta käy kaikki päin mäntyyn, -het -en -er vastoinkäyminen, vastus, epäonni, pula; vrt. motgång; harmi, kiusa, motipn -en 1. ruumiinliikunta; ta sig rs liikkua, kävellä. 2. -er (er. valt., edusk.) aloite; ehdotus; väcka rs om ngt tehdä jtk koskeva aloite, ehdotus; ehdottaa että.

motionera I I. tr: rs en häst jaloitella hevosta; hankkia hevoselle liikuntaa; ^ en hund ulkoiluttaa koiraa. II. itr

1. harrastaa liikuntaa, olla liikkeellä; han rsr varje dag joka päivä hän käy kävelemässä jne., harrastaa liikuntaa.

2. (edusk.) tehdä aloite; ehdottaa, tehdä ehdotus.

motiQns||flod aloitteiden, ehdotusten (anomusten) tulva, -gymnastik (voim.) (kevyt) verryttelyvoimistelu. -rätt aloiteoikeus. -tid aloitteen jättöaika, motionär -en -er aloitteentekijä, motjv -et - vaikutin, perustelu; (taid.,

mus.) aihe. motivera I tr perustella, med jllk. motivering -en -ar perustelu, mot||kandidat vastaehdokas, -ljus (val.) vastavalo, -lut -et (hht.)- vastamäki, nousu, -läsa II2 tr lukea kahden kesken, vastakkain; kollationoida, tarkistaa jäljennös, mot||offensiv (sot.) vastahyökkäys (liike), -offert (kaup.) vastatarjous, motor (mu:) -n -er (-tu:rer) moottori; elektrisk rs sähkömoottori; starta rsn käynnistää, panna käyntiin moottori; stanna rsn pysähdyttää moottori, motor||bränsle moottorinpolttoaine. -buller moottorin|melu, -jyrinä, -båt moottorivene. -cykel moottoripyörä; ^ med sid-vagn sivuvaunullinen moottoripyörä; trehjulig rs kolmipyöräinen moottoripyörä, -cyklist moottoripyöräilijä, -drift moot-tori(käyttö)voima. -driv|en -et -na moottorikäyttöinen. -fartyg moottori|alus, -laiva, -fel moottorivika. -fordon moottoriajoneuvo. -fordonsförsäkring (vak.) moottoriajoneuvovakuutus. -förare moot-toriajoneuvonkuljettaja. -förarhotell ks. motell. -huv moottorinvaippa.

motorisera I tr moottoroida, motorisk (-tu:) -t motorinen, liikkeelle paneva.

motorism -en autoilu, autoliikenne, motor||krångel moottorihäiriö, moottorin-oikuttelu. -olja moottoriöljy, -plog moottoriaura. -sport moottoriurheilu, -spruta (pai.) moottoriruisku, -stoppmoot-tori|rikko, -häiriö, -styrka moottorivoima. -torpedbåt (mer.s.) moottoritorpedo-vene. -trafik moottori(ajoneuvo)liikenne; moottoriveneliikenne. -trupper (sot.) moottoroidut joukot, -tävling auto-, moottoripyöräkilpailut. -vagn moottorivaunu. -väg autotie, mot||part vastapuoli; rsens advokat vastapuolen asianajaja; rsens bevis vastapuolen esittämät todistukset, -pöl vasta-kohtio; (kuv.) täydellinen vastakohta, -prestation vastasuoritus, -revolution vastavallankumous, -reformation (k.hist.) vastauskonpuhdistus, -räkning vasta-lasku. -sats vastakohta; vastakohtaisuus; påstå (raka) rsen väittää (juuri) päinvastaista; han var raka rsen till sin bror hän oli veljensä suoranainen vastakohta; i rs till (mot) toisin, päinvastoin kuin. -satsförhållande vastakohta, vastakkai-suussuhde. -satt vastakkainen (m. kuv.); rsa blad (ksv.) vastakkaiset lehdet; gå i rs riktning kävellä vastakkaiseen suuntaan; ~ sida vastakkainen, vasta|puoli; på rsa stranden toisella, vasta|rannalla; ha (rakt) rs verkan olla juuri (suorastaan) vastakkainen vaikutus; vara av rs uppfattning (mening, åsikt) olla aivan vastakkaisessa käsityksessä (aivan toista, päinvastaista mieltä); i rs fall päinvastaisessa tapauksessa, -se V tr odottaa, -sidan 1. (vrs.) vastakkainen, vastapäätä oleva puoli. 2. vastapuoli, vastustajat; (sot.) vihollinen, -skäl vastasyy, -sois vastapäivään, lännestä itään, -spelare vastapelaaja.

motspänstig -t vastahakoinen; ks. -strävig.

-het vastahakoisuus, mo t|| stridande (a. tpm.) ks. seur. -stridig -t 1. vastusItava, -televa, vastahakoinen, niskoitteleva. 2. rsa uppgifter ristiriitaiset tiedot, -strävig -t -are vastahakoinen, vastaanhangoitteleva, niskoitteleva, uppiniskainen, -ström vasta-, akan|virta. -ströms vastavirtaan. -stycke vastine; verta(inen); en förbrytelse utan rs rikos, jolle ei ole vertaa; vara utan (sakna) rs olla vailla vertaistaan, hakea vertaistaan. -stå V tr vastustaa; som ingen kan rs vastustamaton, -stående vastakkainen; ~ vinklar (mat.) vastakkaiset kulmat; på rs sida vastakkaisella sivulla, puolella.motstånd— mucka

motstånd vastarinta, vastustus; (tkn.) vastus; göra rs mot ngt tehdä vastarintaa jllk; ^ mot polisen poliisin vastustaminen; förslaget rönte starkt rs ehdotus kohtasi kiivasta vastustusta; flottan mötte starkt rs laivasto kohtasi kovaa (tiukkaa) vastarintaa, motståndare -n - vastustaja, motståndarsida -n: på rsn vastapuolella; vihollisen puolella.

motstånds||kraft vastustus|voima, -kyky. -kraftig -t vastustuskykyinen, -lös -t: rst vastarintaa yrittämättä, -näste vasta-rintapesäke. -rörelse vastarintaliike, mot||stöt (sot.) vastaisku, -svara I tr vastata; resultatet rsde förväntningarna tulos vastasi odotuksia, -svarande (a. tpm.) vastaava.

motsvarighet vastine, vastaavaisuus, yhdenmukaisuus; vrt. motstycke; uttrycket saknar sin ~ i svenskan ruotsin kielessä ei ole vastaavaa sanaa, mot[|säga V tr vastustaa; han tål inte att bli -sagd hän ei kärsi (siedä) vähääkään vastustusta, vastaansanomista. -sägande (a. tpm.) vastakkainen, ristiriitainen; de mest rs underrättelser mitä ristiriitaisim-mat tiedot; vara rs käydä eri suuntiin, erota toisistaan, -sägelse -n -r vastaväite; ristiriita(isuus); detta

innebär en rs tässä (siinä) on ristiriita; han tål inte några rsr hän ei kärsi (pienintäkään) vastaansanomista, vastaväitteitä; inveckla sig i rsr sotkeutua, joutua ristiriitoihin, -sägelse-lusta vastaansanomisen halu, vastaansanomiskiihko. mot||sätta V rfl. rs sig vastustaa, asettua vastustamaan, -sättning -en vastustus; vastakohta; ristiriita, mott (-o-) -en, -et - (hnt.) koi, koisa; där rs o. mal icke förstöra (Raam.) missä ei koi eikä ruoste raiskaa. mot||ta(ga) IV2 vrt. ta C. (emot) 1. saada, ottaa vastaan; alla bidrag >—>s med tacksamhetkaikki avustukset otetaan kiitollisina vastaan; vi har -tagit Edert brev av den . . . olemme saaneet (sinä ja sinä päivänä) päivätyn kirjeenne; rs en inbjudan saada kutsu; -tag mina hjärtligaste lyckönskningar på din födelsedag! (ota vastaan) sydämellisimmät onnentoivotukseni syntymäpäiväsi johdosta! parasta onnea syntymäpäivillesi! 2. ottaa vastaan (vieraita jne.); bli vänligt -tagen saada ystävällinen vastaanotto. 3. förslaget -togs med bifall ehdotus otettiin suosiollisesti vastaan, saavutti suosiota (kannatusta), mot||tagande-t vrt. ed. 1.; vi bekräftar rst av Edert brev tunnustamme täten saaneemme

kirjeenne. 2. få (röna) ett hjärtligt ^saada (osakseen) sydämellinen vastaanotto; jk otetaan sydämellisesti vastaan; ge ngn ett varmt rs (iv.) varata jllk kuumat tervetuliaiset. -tagare vastaanottaja; (rad.) vastaanotin, mottaglig -t -are vastaan ottava, altis, jör jllk; inte vara rs för skäl olla kykenemätön kuulemaan järkisyitä; (johon) mitkään järkisyyt eivät tehoa, pysty; vara rs för smicker kuunnella mairitteluja, olla altis mairitteluille. -het herkkyys, vastaanottavaisuus, mottagning -en -ar 1. vastaanotto; ministern har rs på måndagarna ministerillä (lähettiläällä) on vastaanotto maanantaisin; störningsfri rs (rad.) häiriötön vastaanotto. 2. vastaanotto (huone), mo t tagnings![bevis vastaanottotodistus; kuitti, -förhållanden: goda rs hyvät vastaanotto-olosuhteet, -kommitté vastaanottotoimikunta. -rum vastaanottohuone. -tid vastaanottoaika; på rs(en) vastaanot|toaikana, -olla. motto (mottu) -t -n tunnuslause, otsake-, esi||lause; otsikkosanat, motto, mottryck vastapaine. mot||verka I tr vaikuttaa vastaan; vastustaa; estää; rsnde krafter vastakkaiset voimat; hans bemödande rsdes av hänen pyrkimyksiään vastassa oli (vastustivat puolestaan); dessa krafter rsr varandra nämä voimat kumoavat toisensa, -verkan, -verkning vastavaikutus, -vikt vastapaino; bilda rs mot olla vastapainona jllk, jnk vastapainona.-vilja vastenmielisyys; känna stark rs mot ngn tuntea voimakasta, suurta vastenmielisyyttä jtk kohtaan, -villig -t vastahakoinen, vastenmielinen; vara rs att göra ngt olla (kovin) haluton tekemään jtk, vastenmielisesti tehdä jtk. -villighet vastenmielisyys, vastahakoisuus, -vind -en vastatuuli; segla i rs (kuv.) olla vaikeuksissa, vastatuulessa, vaikeissa olosuhteissa, -väga II1 tr: rs ngt olla jnk vastapainona, -värde vasta-arvo. -värn: sätta sig till rs asettua, nousta vastarintaan, -åtgärd vastatoimenpide, mouss^ra ks. mussera. mua I itr (lehmä) ammua.

1. muck: fag begrep inte ett rs (j.) en ymmärtänyt vähääkään, yhtään mitään; lyda utan rs totella (vastaan) mukisematta.

2. muck (sot. j.) lomauttaminen, kotiuttaminen.

1. mucka I I. itr mukista vastaan, nurista. II. tr: rs gräl haastaa (rakentaa) riitaa,

2. mucka I itr (sot. j.) joutua kotiutetuksi; nu rsr vi (leik.) nyt »komento kotiin!»

mudd -en -ar (vaat.) kalvokas, rannikas. mudd|er -ret lieju, muta, ruoppa. -pråm (vsr.) ruoppausproomu. -skopa ruopparin kauha (kontti), -verk ruoppauslaitos. muddra I tr, itr ruopata, muddring -en ruoppaus, muff -en -ar 1. (vaat.) käsipuuhka, muh-vi. 2. (tkn.) muhvi. mugg -en -ar tuoppi, muki; arbeta jör fulla ~ar työskennellä täyttä päätä, täydellä höyryllä.

muhammedan -en -er muhamettilainen, islamin-, muhametin|uskoinen. muhammedanism -en muhamettilaisuus, islam.

muhammedansk -t muhametinuskoinen, muhamettilainen.

mujk|a -an -or (Suom. r.) muikku; ks. sikiö f a.

mul|a -an -or (el.) muuli, mula||tsk|a -an -or mulattinainen. -$tt -en -er mulatti, mul|e -en -ar (el.) suu, turpa,

mul|en -et -nare pilvinen, synkkä, pimeä, sumea; det är -et taivas on pilvessä; on pilvinen, pimeä päivä; ~ morgon gör ofta klar dag pilvisestä aamusta tulee usein kirkas päivä.

muljera I tr (kiel., fon.) muljeerata, pala-taalistaa, liudentaa.

mull -en multa; (er.) ruokamulta; tomu;

o. stoft tomu ja tuhka. mul(l)bänk 1. (rak. vanh.) multapenkki, multimus. 2. (nuuska)mälli, mullbär silkkiäispuunmarja. mullbärsträd (ksv.) silkkiäis-, mulperi|puu. mullig -t -are (j.) pullea, pullakka. mullra I itr (ukkonen) jyristä, mullvad -en -ar (el.) maamvyrä. mullvads||arbete (kuv.) myyräntyö, -hög

(maa)myyränkasa. mulna I itr mennä pilveen, pilveillä; (kasvot) synkistyä; det taivas menee pilveen.

mul- o. klövsjuka (el.lääk.) suu- ja sorkkatauti.

mult|en -et -nare laho(nnut). multilateral -t monienvälinen, monen-, useidenkeskinen.

multip|el (-pp-) -eln -ler, -lar (mat.) kerrannainen, monikerta; skleros (lääk.) keskushermoston pesäkekovettuminen. multiplicera I tr (mat.) kertoa, multiplik^nd -en -er (mat.) kerrottava, multiplikation -en (mat.) kertolasku, multiplikationstabell kerto (ma) taulu, multiplikaitor -n -er (-tu:rer) (mat.) kertoja.

multna I itr lahota, mulåsn|a -an -or (el.) muuliaasi.

mumie -n -r muumio, mumifiera I tr palsamoida muumioksi; r^s muumioitua.

mumla I itr, tr mutista, mumista; nurista, napista; ^ i skägget mutista partaansa. mumma -n mumma (väkevä, tumma olut-laji).

mum|mel -let mumina, mutina, napina, nurina.

mums I. -et makupala, herkkupala; det smakade sepäs maistui! II. (int.) äh! ahah!

mumsa I itr syödä mutustaa, på ngt jtk. mun -nen -nar suu; (el.) kuono, turpa; hålla ~ pitää suunsa (krk. turpansa, kitansa) kiinni; man f år rätta r-^(nen) efter matsäcken ks. matsäck; ta en ~ siemaista kulaus, suuntäysi; ta ~(nen) full olla suurisanainen; tysta (täppa till) r-^nen på ngn tukkia jnk suu; från hans egen ~ hänen omasta suustaan; prata bredvid ~nen (j.) puhua reikiä (läpiä) päähänsä; lägga orden i ngns ~ panna jllk sanat suuhun; prata i >—<nen på varandra puhua yhtaikaa, toistensa suuhun; vara i var mans ~ (j.) olla joka miehen hampaissa; vara ful i ~(nen) olla pahasuinen, ruokoton suustaan; vara stor i ~(nen) olla suurisuinen; med en ~ kuin yhdestä suusta: ta ordet ur ~nen på en annan viedä toiselta sana(t) suusta, munart -en -er (kiel.) murre, mundering -en -ar varusteet, tamineet, pukimet, pukineet, mun||full: en ~ vatten suullinen (suun-täysi) vettä, -gipa suupieli. mungo -n -er (el.) mungo, mun||harmonika, -harpa (mus.) huuli-, suu|harppu.

mun|!huggas IV3 itr (dep.) kinastella, hämmästellä. -håla (an.) suuontelo, municipalsamhälle (läh.) taajaväkinen yhdyskunta; kauppala, munk -en -ar 1. (kat., kr.kat.) munkki. 2. -en (väkij.) munkkilikööri, benediktiini-likööri. 3. (keit., leip.) munkki, munj|kavel, -kavle suukapula; sätta ~ på ngn panna jllk suukapula suuhun; (kuv.) tehdä sanattomaksi, tukkia suu jltk; estää jtk vapaasti lausumasta mielipiteitään.

munk||kloster munkkiluostari. -kåpa munkinkaapu. -likör ks. munk 2.; (j.) »munkki», -löfte munkkilupaus. -orden munkisto, munkkikunta, mun||korg kuonokoppa; sätta ~ på ngn (kuv. j.) panna jllk kuonokoppa; tukkia suu jltk; estää jtk vapaasti lausumasta mielipiteitään, -läder: ha gott <-<~> olla hyvä suustaan.

munsbit suupala; ta i en ~ nielaista yhdellä kertaa.

munj|skydd (lääk.) suu|nsuojus, -side. -skänk (hist.) juomanlaskija, -spel (mus.) huuliharppu, -stycke suukappale, suutin, (savukkeen) imuke, -ställning suunasento. -sår suuhaava, munt|a -an -or (j.): suullinen (yliopp.-tutk. liitt.) kuulustelu, munt|er -ert -rare hilpeä, iloinen, -gök hauskaheikki, leikinlaskija, pilkkakirves, munterhet -en

iloisuus, hilpeys, muntlig -t suullinen, muntlig||en, -t (adv.) suullisesti, muntra I tr:-~ upp kehottaa, rohkaista. muntratiQn -en -er huvitus, hauskuus, ajanviete, ilo(npito).

mun||vatten (frm.) suuvesi, -vig -t suk-kelasuinen, kielevä. -väder joutava, typerä suunsoitto, lörpöttely, -öppning -en suuaukko.

mur -en -ar muuri; tiga (vara tyst) som ~en olla ääneti, äänetön kuin hauta, mura I tr, itr muurata; ~ igen muurata kiinni, umpeen; ^ in muurata sisään; ^ upp muurata (korkeaksi), murglmålning (taid.) seinämaalaus, murare -n -muurari, mur||bruk (muuri)laasti. -bräck|a -an -or (hist. sot.) muurinmurtaja, -gröna -n (ksv.) muratti, murk|en -et -nare laho. murkl|a -an -or (ksv.) korvasieni, murkna I itr lahota, murkrön -et muurinharja. murmeldjur -et - (el.) murmeli, murrig -t -are äreä. murslev muuraus|kauha, -lasta, murv|el -eln -lar (j. halv.) sanomalehti-

neekeri. mur verk muuri, mus -en möss (el.) hiiri, musja -an -er runotar, musch -en -er kauneus|pilkku, -plåster kauneuslaastari.

museal -t museomainen, museo-; museoalaa koskeva; föremålet har stort värde esineen museoarvo on suuri, mus|föremål (-e:i) museoesine, -vaktmästare museonvahtimestari. musei|| man -mannen -män, -man (-a:) -en -er muslim, muhamettilainen, muse||um -et -er museo, musicera I itr harjoittaa musiikkia (soittaa, laulaa), musik -en musiikki; säveltaide ~ i hemmet kotiImusiikki, -soitto; sätta >—' till ngt säveltää musiikki jhk; ägna sig åt ~en antautua musiikkiopintoihin, soittoa (laulua) opiskelemaan.

musikalisk -t musikaalinen (m. hnk.); soitannollinen, musikant -en -er soittaja, masiker -n- (taid.) muusikko; musiikkimies.

musjk||estrad soitto-, laulu|lava, -koroke, -direktör (arv.) musiikkitirehtööri; (sot.) soittokunnan, soiton |johtaja. -handel musiikki-, nuotti|kauppa. -historia musiikin historia, -instrument soitin, -intresse musiikin, soitannon-, soiton | harrastus, -kapell soittokunta, orkesteri, (pieni) yhtye. -konservatorium (musiikki)konservatorio. -kritiker musiikinarvostelija. -kår soittokunta, -lektion soittotunti, -liv musiikki-, soitannollinen elämä, -lärare musiikin-, soiton|opettaja. -paviljong soitto|-lava, -paviljonki, -recensent ks. -kritiker. -recension musiikinarvostelu. -stycke soitto-, musiikki|kappale. -vän, -älskare musiikin ystävä, harrastaja, -öra (mus.) musiikki-, säveljkorva, (j.) »korva», muskatell -en, -vin muskatelli(viini), muskedund|er -em -rar, -ret - (us. leik.) tussari; vanhanaik. kivääri, pyssy, musk|el -eln -ler (an.) lihas, -bristning -en (lääk.) lihasrevehtymä. -knippe lihaskimppu. -kraft lihasvoima, -måge (Iin.) lihasmaha, kivipiira. -spel lihasten leikki, liikkeet (ihon alla), -sträckning (lääk.) lihas venähty mä.

musketör -(e)n -er (hist.) musketti|mies, -soturi.

muskot -en (mst.) muskotti, -blomma muskottikukka. -nöt muskottipähkinä. muskulatur -en -er (an.) lihaksisto. muskulQs -t lihaksekas. musköt -en -er (hist. sot.) musketti. musljn -en, -et (vaat.) musliini. muslinsklänning musliinileninki. mussel||djur (el.) simpukkaeläin, kotilo, näkinkenkä. -skal simpukankuori, mussera I itr poreilla, kuohua; ~nde vin kuohuviini, musseron (-u:n) -en -er (ksv., keit.) val-muska (sieni).

mussl|a -an -or simpukka; (an.) kuorikko. must -en 1. mehu (m. kuv.); suga ~en ur ngt imeä kaikki mehu, voima jstk; utan ~ voimaton, mehuton. 2. käymätön hedelmämehu; tuoremehu, mahla, mustang -en -er mustangi, (Et.-Amer., Austr.) villi(ytynyt)hevonen; (nykyaik. nopeakulk.) raitiovaunutyyppi; (amer. Int.) hävittäjäkone tyyppi, mustasch -en -er viiksi, viikset; ha ~er olla viikset, käyttää viiksiä, mustig -1 -are mehukas, mehevä (m. kuv);

(kuv.) karkea, rivo, ruokoton. 1. mut|a ~an 'or lahjus, lahjukset;

ta -or ottaa lahjuksia, olla lahjottava. II. I tr lahjoa, »voidella». 2. muta I tr (kaiv.): ~ in vallata (kaivosalue).

mutation -en -er (el., ksv.) muuttuma, mutaatio

mutkolv: vara en s olla helposti lahjottavissa, helppo lahjoa, mutor pl lahjukset; ks. i. muta I. mutsystem lahjomisjärjestelmä. mutt|er -em -rar (tkn.) mutteri, muttra I itr mutista, murista, napista; ^ för sig själv mutista

itsekseen, myc^l -et, myceli|um -et (ksv.) rihmasto, sienirihmat, huovasto, myseeli. myck|en (mycket, myckna) (a.) paljo (n); (adv.) hyvin, kovin, erittäin; ^ glädje (möda) suuri ilo (vaiva); -et folk paljon väkeä; -et nytt paljon uutta; -et nöje! paljon huvia, iloa! det -na regnet paljo sade; hans -na lärdom hänen suuri oppineisuutensa; med s kostnad suurin kustannuksin; det är -et tal om att paljon puhutaan sellaista että; klockan är -et kello on paljon; on jo myöhä; det är inte -et med honom ei hänestä ole juuri mihinkään; det fattas inte -et i att ei paljoa puutu että; ha för (alltför) -et omistaa, olla liikaa (aivan liian paljon) omaisuutta; så -et du vet (det!) että(s) sen tiedät! utan att så -et som kasta en blick bakom sig edes taakseen katsomatta, huolimatta edes katsoa taakseen; utan så -et som (ett) tack sanaakaan kiitokseksi (sanomatta); jag har upplevat -et olen kokenut paljon; -et vill ha mer (läh.) ruokahalu kasvaa syödessä; det -na som ännu är ogjort (kaikki) se paljo, mikä vielä on tekemättä, myckenhet -en paljous, suuri määrä, suuri lukumäärä; i stor s suuressa määrin.

mycket I. (a.) ks. mycken. II. (adv.) 1. (a., adv. posit.) hyvin; ^ liten (stor) hyvin pieni (iso, suuri); det är s möjligt se on hyvin mahdollista; möjligt! mahdollista kyllä! ^ riktigt! aivan oikein! aivan niin! 2. (a., adv.; prp., komp.); ' jör liten aivan liian pieni; ^ bättre paljon parempi; så s bättre sitä (sen) parempi; så s mera som sitäkin suuremmalla syyllä kun, koska. 3. (vrb.) paljoutta, laajuutta; han läser s hän lukee paljon; det gläder mig s se ilahduttaa minua suuresti, se on erittäin hauska kuulla; Aan tycker s om böcker hän pitää paljon kirjoista; glo (skrik) så s du vill! tuijottele (huuda) vain sen kuin tahdot (niin paljon kuin tahdot, (j.) kuin huvittaa)! mygg -en (rhm.) sääsket; sila s o. svälja

kameler (Raam.)siivilöidä (vanh. kuv. kuurnita) hyttynen mutta niellä kameli, mygg|a -an -or sääski, hyttynen, mygg||bett sääsken-, hyttysen|purema. -bit|en -et -na sääsk(i)en, hyttys(t)en purema. -medel hyttys-, sääski|myrkky, -nät sääskiverkko. -olja sääskiöljy; piki-öljy. -svärm sääski-, hyttys|parvi. myll|a I. -an -or (ruoka)multa. II. I tr mullata (perunaa ym.); ^ ner mullata maahan, myll|er -ret vilinä, kuhina, myllra I itr vilistä, kuhista, myllertää; snde liv vilinä ja kuhina, myndig -t -are 1. täysi-ikäinen, laillisessa iässä (oleva); jörklara s julistaa täysi-ikäiseksi. 2. kunnioitusta herättävä; mahtava, ponteva, käskevä, komentava; med s stämma käskevällä äänellä, -för-klara I tr julistaa täysi-ikäiseksi, myndighet -en 1. täysi|-ikäisyys, -valtai-suus; laillinen ikä. 2. valta, valtuus; arvovalta; pontevuus, mahtavuus; makt o. s valta ja voima; disciplinär s kurinpito-valta. 3. viranomai|nen, -set; behörig s asianomainen viranomainen; lokala ser paikalliset viranomaiset, myndighets||dag täysi-ikäisyyspäivä. -per-son valtion viranomainen, myndling -en -ar holhokki, holhotti, mynna I itr: s (ut) i (joki) laskea jhk; vrt. utmynna.

mynning -en -ar (joen, pyssynpiipun yms.) suu; aukko.

mynningsflamma (sot.) suuliekki. -laddare

(vanh.) suustaladattava (pyssy), mynt -et - raha; lantti; utländskt s (rhm.) ulkomaan|raha, (-) valuutat; det blir (gör) i jinskt s siitä tulee (se on) Suomen rahana; betala ngn med samma s (kuv.) antaa (jllk) samalla mitalla takaisin, sana sanasta, kaksi parhaasta; slå s av ngt (kuv.) lyödä rahaa jstk. käyttää hyväkseen jtk.

1. mynt|a -an -or (ksv.) minttu.

2. mynta I tr lyödä rahaa; (kuv.) luoda, muodostaa.

mynt||enhet rahayksikkö, -fot rahakanta. -inkast raha-aukko, -kabinett (museon) raha|kabinetti, -kammio; (iso) rahakokoelma.

myntning -en rahaksilyönti. mynt||samling rahakokoelma, -slag, -sort rahalaji. -verk -et rahapaja, -värde -t rahanarvo, -öppning raha-aukko, myr -en -ar räme, suo. myr|a -an -or muurahainen; sätta -or i huvudet på ngn antaa jllk päänvaivaa, panna jnk pää pyörälle, myriad -en -er kymmenentuhatta, myriadi; (kuv.) en s suunnaton, ääretön joukko,

määrä; ~er av stjärnor lukemattomat tähdet.

myr jord rämemaa, räme, suo. myr||kott -en -ar (el.) muurahaiskäpy. -lejon (el., hnt.) muurahaisleijona (muu-rahaiskorennon toukka). myrmalm (met.) suomalmi, limoniitti. myrra -n (kem.) mirhami, mirha. myr||slok -en -ar (el.) muurahaiskarhu, ju-rumi. -stack muurahais|keko, -pesä. -syra muurahaishappo, myrt| en - -nar (ksv.) myrtti. -krona myrtti-seppele.

myrägg muurahaisenmuna. mysa II2 itr myhäillä, myhähtää, åt ngt jllk; ^ mot ngn katsoa myhäillen jhk, jtk vastaan.

mysteriespel (kirj.hist.) mysteeri(näy-telmä).

mysteri|um -et -er salaisuus; arvoitus; mysteerio).

mysterips -t salaperäinen, mysticism -en (fil.) mystisismi; (harv.) mystiikka.

mystifiera I tr hämmentää, hämätä, petkuttaa.

mystifjk -t (j. leik.) salaperäinen, hämärä, mystillinen, mystifikation -en -er mystillinen, hämäräperäinen) asia; uskottelu, luulottelu; salakähmäisyys, mystik-en (usk.,fil.) mystiikka; ks. mystisk. mystiker -n - mystikko, mystisk -t mystillinen, salaperäinen; hämärä.

myt -en -er taru, myytti; jumalaistaru, -bildning tarujen (myytin) muodostuminen.

myteri -(e)t -er kapina; göra ^ tehdä kapina, nousta kapinaan, -försök kapina-yritys.

myterist -en -er kapinoitsija, mytisk -t tarunomainen, satumainen, myy-tiilinen, taru-.

mytologi -(e)n -er jumalaistarusto. mytolpgisk -t tarunomainen, mytologinen, uskomuksellinen, tarusto-, myxödem -et (lääk.) lihapöhötauti.

1. må III itr voida, jaksaa; hur Ni? kuinka voitte? miten jaksatte? jag bra (bättre) voin, jaksan hyvin (paremmin); jag illa voin pahoin, olen pa-hoinvoipa; jag illa bara jag tänker på det voin pahoin (j. mieltäni kääntää) kun vain sitä aj at telenkään; jag inte riktigt bra en voi oikein hyvin; jag

bra (illa) av det se tekee minulle hyvää (pahaa); —gott tuntea vointinsa hyväksi; ^ så gott! voi hyvin!

2. må (jag, du, han, vi impf. måtte

(apuv.): mot domen ~ talan ej f öras (Iak.) tuomiosta ei saa valittaa; det ~ kosta vad det vill maksoi mitä maksoi; det ^ jag säga! no sepäs vasta (oli jotakin)! han ~ säga vad han vill sanokoon mitä tahansa; du <—' tro att det var trevligt saat uskoa että se oli hauskaa; ^ (så) vara olkoonpa vaikka niinkin; vrt. måtte, månde.

måbär -et (ksv.) taikinamarja(pensas). måfå: på ~ umpimähkään; arvio-, onnen|-

kauppaa. måg -en -ar vävy, tyttärenmies. måhända ehkä, kenties.

1. mål -et 1. puhe (kyky); han har ~ i mun hän ei jää vastausta vaille (sanattomaksi); har du inte <—' i mun? (j.) etkö saa suutasi auki? sväva på ~et kangerrella puhuessaan; utan att sväva på ~et ollenkaan kangertelematta, sanojaan hapuilematta. 2. murre.

2. mål -et - (Iak.) oikeusjuttu, oikeudenkäynti; ~et är utsatt till den 6 maj juttu on määrätty otettavaksi esille toukokuun 6 päivänä; akterna i ~et jutun asiakirjat; i oträngt ^ ilman (pakottavaa) syytä.

3. mål -et - ateria; få sig ett r^mat saada ruokaa (ateria); få sig ett gott ^ saada hyvä ateria; äta tre ~ om dagen syödä kolme ateriaa (kolmesti) päivässä.

4. mål -et - päämäärä; tavoite; göra ett ~ (jlkp.) tehdä maali; gå i ~ (urh.) tulla maaliin; skjuta till ampua maaliin; skjuta till n^s på ngt käyttää jtk maalitaulunaan; skjuta över ~et (kuv.) ampua yli maalin.

måla I I. tr, itr maalata, (m.) sivellä värillä; i akvarell (olja) (taid.) maalata vesiväreillä (öljyväreillä); dörren var i rött ovi oli maalattu (sivelty) punaiseksi; förskräckelsen stod i hans ansikte

hänen kasvoistaan kuvastui kauhu. II. rfl. ~ sig maalata itseään (kasvojaan). III. (pain. part.): ^ ap maalata jstk;

~om maalata (sivellä) vielä uudelleen; ^ över maalata jnk yli, päälle, peittää maalilla (näkymättömiin), målande (a. tpm.) maalaileva; eloisa, målarduk (taid.) maalauskangas. målare 1. (hnk.) a) taidemaalari; b) maalari (ntyöntekijä). 2. (kort.) kuvakortit, målar||färg maalaus väri. -grejor maalarin|-välineet, (j.) -vehkeet, målarinna (taide)maalaajatar. målar||kladd, -kludd -en -ar (halv.) maalari-tuhrus. -konst maalaustaide, -mästare maalarimestari, -pensel maalarinsivellin. -skola (m. taid.) maalaiskoulu, -skrin maalilaatikko, värilaatikko. -verkstad maalaamo, maalarin[liike, -verstas.

målbrott -et äänenmurros, målbrottsåldern murrosikä, mål||bur (urh., pel.) maali|häkki, -kori, (j.) »pömpeli», -domare (urh., käsipallo, jääkiekko) maalituomari. måleri -et -er maalaus, maalailu, målerisk -t maalauksellinen, målföre -t puheenlaatu; ääni; puhekyky; tappa ^t mennä äänettömäksi, mykistyä, mål||kamera (urh.) maalikamera, målla ks. molla.

mållinje (urh.) maali|viiva, -raja, (jlkp.) pääty|raja, -viiva, mållös -t sanaton; ^ av häpnad sanattomana (mykkänä) hämmästyksestä, målmedvet|en -et -na määrätietoinen, -het määrätietoisuus, målning -en -ar 1. maalaaminen; maalaus. 2. väri, maali. 3. (taide)maalaus, taulu, målribba (jlkp.) maalin poikkipuu, målro: hålla rsn vid makt pitää (ruokapöydässä) keskustelua käynnissä, målskjutning maaliinampuminen. målsman 1. holhooja 2. edusmies; edustaja, mål||snöre (urh.) maalinauha. -stolpe (jlkp.)

maali|pylväs, -paalu, måls||ägande, -ägare (Iak.) asianomistaja, mål||sättning päämäärän asettaminen.

-tavia (amp.) maalitaulu (m. kuv.). måltid -en -er ateria.

måltids||dryck pöytäjuoma. -timme ate-rianaika.

målvakt -en -er (jlkp. ym.) maalivahti.

1. mån (s. tpm.) määrä, mitta, verta; i rs av jnk mukaan; i rs av behov tarpeen mukaan; i rs av tillgång sikäli kuin varastoa riittää; i den (samma) rs som siinä (samassa) määrin kuin; i görligaste (möjligaste) rs mahdollisimman suuressa määrin; i lika rs samassa määrin; vad jag i min (ringa) rs kan göra mitä minä vähältä osaltani voin tehdä; i ngn rs jossakin määrin; inte i någon (minsta) rs ei pienimmässäkään määrin; ei vähintäkään; i samma rs samassa määrin; i viss rs tietyssä määrin; i vad (vilken) rs missä määrin, mikäli.

2. mån -t -are tarkka, huolehtiva; vara rs om sina barn pitää hellää (hyvää) huolta lapsistaan; vara rs om sig pitää visusti silmällä omaa etuaan; olla tarkka, kitupiikki; vara rs om ngt olla tarkka jnk suhteen; jag är mycket rs om ngt jk asia on hyvin lähellä sydäntäni; vara rs om s in klädsel (sitt yttre) olla huolellinen, (hyvin) tarkka puvustaan, ulkonaisen olemuksensa suhteen; han är mycket rs om att nå detta mål hän toivoo kovin1 hartaasti pääsevänsä siihen (päämäärään); han är rs om styvern (iv.) hän on hyvin i rahan tunteva (mies). |

måna I itr: rs om ngt huolehtia jstk, hyvin hoitaa jtk.

månad -en -er kuukausi; kuu; en rs i dag kuukausi sitten; i dag om en rs kuukauden kuluttua; en rss semester kuukauden loma; en rss uppsägning kuukauden irtisanomisaika; dömas till fyra rsers fängelse saada neljän kuukauden vankeustuomio; tre rsers kredit kolmen kuukauden maksuaika; en gång var tredje rs kerran kolmessa kuukaudessa; lönen är 28 000 mark i rsen palkka on 28 000 mk kuussa; en gång i rsen kerran kuussa; hon är i jemte rsen hän on raskaana viidettä kuukauttaan; (i) förra rsen viime kuussa; Edert brev av den 10 i förra rsen viime kuun 10 päivänä päivätty kirjeenne; den första i varje rs joka kuukauden ensimmäisenä päivänä; i januari rs tammikuussa; i rser kuukausikaupalla; hyra ngt per rs vuokrata jtk kuukaudeksi kerrallaan; ett barn på tre rser kolmen kuukauden ikäinen (j. koi mi-kuinen) lapsi; en vistelse på tre rser kolmen kuukauden oleskelu, månadsj|gammal -t kuukauden] vanha, -ikäinen, -hyra kuukausivuokra, -kort kuukausilippu, -lång -t kuukau|den, -sia kestävä, -lön kuukausipalkka, -skifte kuukauden-, kuun|vaihdos; vid rst kuukauden vaihteessa, taitteessa, -vis

kuukausittain; kuukausikaupalla, månatlig -t (a.) kuukausi-, -en (adv.) kuu-kau|dessa, -sittain, kuussa, månbelyst kuun valaisema, kuunpaistei-nen.

måndag -en, -ar maanantai; fira (fri) rs pitää vapaamaanantaita; om (på) (Suom. r. i) nästa rs .(ensi) maanantaina; vrt. fredag, yhd.

månde (apuv. tpm.): vad rs detta betyda? mitä tämä mahtaa merkitä?. vad rs det bliva av detta barn? mitä(hän) tästä lapsesta mahtaa tulla? vad som än rs hända tapahtuipa mitä tahansa; hur det än rs utfalla miten (asia) ratkenneekin; vern det vara rs olipa kuka tahansa, mån|e -en -ar 1. kuu; konstgjord rs tekokuu; gubben i mån(en) (sad.) kuun ukko; det är ingen rs i kväll tänään ei ole ollenkaan kuutamoa. 2. (päälaen) kalju, »kuu».

mån||formig -t kuun muotoinen, -förmörkelse (täht.) kuunpimennys, många ks. mången, -handa (a. tpm.) monen|lainen, -laatuinen, -kaltainen; ^ ting monenlaista, kaikenlaista, mång||besjungen usein, suuresti ylistetty, -byggare (ksv.) sekasopuiset. * -dubb|el -elt -la moninkertainen; rst, överlägsen

moninverroin, verrattomasti ylivoimainen. -dubbla I tr moninkertaistaa, -dubb-ling moninkertaistaminen, -tuminen. mång|en -et -a moni, monet; ^ säger att monet sanovat; ^ kvinna moni nainen, monet naiset; ^ vacker flicka moni kaunis tyttö; ^ gång monta kertaa; monet kerrat, monesti; fag har inte sett honom på rs god dag en ole häntä nähnyt moneen aikaan; -a goda kakor monenlaisia hyviä kakkuja; -a gånger monta kertaa, monet kerrat; -1 o. mycket monenlaista, kaikenlaista; i -t o. mycket monessa suhteessa; paljossa.

mången||stans, -städes monissa paikoin,

erinäisissä paikoissa, mång||fald -en -er 1. runsaus, paljous, moninaisuus, suuri lukumäärä. 2. (mat.): 12 är em rs av fyra kaksitoista on neljän kerrannainen, -faldig -t moninkertainen; rsa gånger (monen) monet kerrat, yhä uudelleen; rst ks. -falt. -faldiga I tr tehdä (kartuttaa, lisätä) moninkertaiseksi; (kirjp. ym.) monistaa, -falt (adv.) paljon, monin verroin, monta vertaa; huomattavassa määrin; den är rs större se on monin verroin suurempi, -frestande (a. tpm.) moniharrastuksinen. -frestare: vara en rs yrittää useita eri aloja, -färga|d -t monivärinen, -gifte -t moniavioisuus; monivaimoisuus. -gudadyrkan, -guderi (usk.) monijumalaisuus, polyteismi. -hundra(de) (luk.) monta sataa; ^ gånger monet sadat kerrat, -hundraårig -t moni-satavuoti|nen, -as. -hörning (mat.) monikulmio. -hövda|d -t monipäinen, -kunnig-t monitaitoinen, monipuolinen, -miljonär, -millionär monimiljoonamies, monen miljoonan omistaja, -ordig -t monisanainen, -sidig -t-are monipuolinen, -sidighet monipuolisuus. -siffrig -t moninumeroinen, -skiftande (a. tpm.) 1. monivivahteinen, monin tavoin vivahteleva. 2. monivaiheinen, vaiheikas, -stämmig -t (mus.) moniääninen. Hsysslare: vara en rs toimia monilla eri aloilla, -syssleri monitoimisuus, mångt ks. mången.

mång|| tusen(de) (luk.) monta tuhatta; -tusenden av krigets offer monet tuhannet sodan uhrit, -tydig -t -are moniselitteinen, mångård -en -ar (mtr.) kuunkehä. mångårig -t monivuotinen; ^ växt monivuotinen kasvi, perenna, mån||klar -t kuunpaisteinen, kuutamoinen, kuutamo-, -ljus I. -et kuutamo, kuun valo. II. -t kuutamoinen, kuutamo-; det här var fust rst! (iv.) olipa se kaunis juttu!

månne, månntro -ko? -kö? ~ han kommer? mahtaako hän tulla? vill han rs

ngt? tahtoneeko hän jtk? ehkäpä hän tahtoo jtk? ^ det? aivanko totta? todellakin? månraket (tkn.) kuuraketti, månsken -et kuutamo, kuunpaiste; en

natt utan rs kuu(tamo)ton yö. månskens! |k väll kuutamo-, kuudan|ilta. -natt kuutamoyö. -promenad kuutamo-kävely.

mån||skifte kuun|käänne, -vaihe, -skära kuun sirppi, -sten (p.jal.) kuukivi. -stråle kuunsäde. -varv kuunkierros, mår I a -an -or (ksv. Galium) matara, mård -en -ar (el.) (mänty)näätä, mårtensgås Martin (päivän)hanhi; Martin päivä, mås -en -ar (el.) lokki, måste (måst) (apv.) täytyä; han ~ göra det hänen täytyy (täytyi) se tehdä; hon rs dit

(hem, till stån) hänen (tytön) täytyy (täytyi) mennä sinne (kotiin, kaupunkiin); du rs.. vara mycket trött varmaankin olet kovin väsynyt; jag har måst vänta minun täytyi odottaa, mått -et - mitta; määrä (m. kuv.); ett ~ grädde mitta (mitallinen) kermaa; hålla rset täyttää mitta (mitat), olla täysipainoinen jne.; (kuv.). vastata odotuksia; täyttää vaatimukset; inge ett visst rs av respekt (kieltämättä) herättää kunnioitusta; detta rågar rset tämä saa mitan täyteen; ta rs (på ngn) (till en kostym) ottaa mittaa (jstk), (puvun mittaa); vidta (nödiga) ~ o. steg ryhtyä välttämättömiin, tarpeellisiin toimenpiteisiin; (en man) av stora rs suurten mittojen (mies); gjord (sydd) efter rs mitan mukaan tehty (neulottu); efter rset av mina krafter minun voimieni mukaan; i rikt rs runsain määrin, (oikein) »Porvoon mitalla».

1. mått|a -n kohtuus, määrä; (det ska vara) rs i allt kohtuus kaikessa, määränsä kaikella; hålla rs noudattaa kohtuutta; han håller aldrig rs hän ei koskaan pysy kohtuudessa, menee aina kohtuuttomuuksiin; det är ingen rs på vad han fordrar hän vaatii aivan kohtuuttomia; i högsta -o mitä suurimmassa määrin; i möjligaste -o mahdollisimman suuressa määrin, niin paljon kuin mahdollista; i synlig -o näkyvällä tavalla; i så -o tässä, siinä suhteessa; sikäli; med rs kohtuullisesti; utan rs kohtuuttomasti; över rsn ylenmäärin; över ali rs aivan ylettömästi, suunnattomasti.

2. måtta I I. tr kohdistaa jhk, tähdätä

jtk, mot jhk. II. itr: rs mot, åt ngt tähdätä, suunnata jhk (päin), måttagning -en (vaat.) mitanotto.

mått||band mittanauha, -beställd: ~ kostym (vaat.) mittapuku. måtte (apv. impf.) 1. (toiv.): ^ det gå dig väl! kunpa sinun kävisi hyvin; ~ hon komma! kunpa hän (sentään) tulisi! ^ det inte ha hänt honom ngt ettei hänelle vain liene (kunhan ei hänelle vain olisi) tapahtunut jtk. 2. (otaksum.): det ~ du väl veta senhän varmaan tiennet; han r^ (inte) ha hört det hän lienee sen (ei liene sitä) kuullut.

måttenhet -en -er mittayksikkö, måttfull -t kohtuullinen, -het kohtuullisuus.

måttlig -t -are kohtuullinen; ~ vind kohtalainen tuuli; ^ i mat o. dryck kohtuullinen ruoan ja juoman suhteen, -het kohtuullisuus.

måttlös -t kohtuuton, -het kohtuuttomuus, måtto ks. 1. måtta. måttsadverb mittaa ilm. adverbi, mått||stock mitta|puu, -asteikko; (kuv.) mittakaava; anlägga en viss ~ på ngt soveltaa jhk tiettyä mittapuuta, -system mittajärjestelmä, mähä -(e)t -n höpelö, nahjus; (nainen iv.) kana.

mäkla I tr, itr (kaup.) välittää; ^ fred välittää (hieroa) rauhaa, olla rauhanhierojana.

mä klar||arvode kaupan [välittäjän, -välitsi-jän palkkio.

mäklare (kaup.) kaupan|välittäjä, -välit-sijä; meklari, laivanselvittäjä, rahtaus-asiamies; (riitaisuuks.) välittäjä.

1. mäkta I tr, itr pystyä jtk tekemään, saada aikaan; jag inte göra det en saa (jaksa) sitä tehdyksi (tehdä), voimani eivät siihen riitä.

2. mäkta (adv.) hyvin, kovin, erittäin; ~ rik mahdottoman rikas, äveriäs, upporikas.

mäktig -t -are 1. mahtava; valtava; inte vara sig själv ~ olla kykenemätön hillitsemään itseään. 2. (ruoka) raskas(ta). -het 1. mahtavuus. 2. raskaus, mäld -en -er jauheet, jauhatettava(t). mälta I 1. tr imellyttää, tehdä maltaiksi.

2. itr itää. män (adv.) ks. ja, /o, nej mängd -en -er joukko, paljous; oerhörd ~ suunnaton joukko; en stor ~ ungdomar infann sig (jnnk) saapui nuorisoa suuri joukko; det är ~en som gör det suuresta lukumäärästä se johtuu; vin i ~er viiniä yllin kyllin, virtanaan; höja sig över ~en kohota (muun) joukon yläpuolelle.

människ|a -an -or ihminen; ~n (nainen

halv.) tuo ihminen; det är varje plikt att joka ihmisen velvollisuus on; jag gamla minä vanha ihminen; känna sig som en ny ~ tuntea itsensä kuin uudeksi ihmiseksi; jag är inte ^ att en henno; han är inte mer än (en) ~

ihminenhän hänkin vain on; vara som en annan ~ olla kuin toinen ihminen (mies); ett hav, en mur av -or ihmis|meri, -muuri.

människo| landen ihmishenki, -apa (el.) ihmisenmuotoinen apina, -barn ihmislapsi. -boning ihmis|asumus, -asunto, -fientlig -nhmis|vihollinen, -vihaaja, -fot ihmisjalka; ej beträdd av ~ (seutu) jota ihmisjalka ei vielä ole tallannut, -föda ihmisravinto; kött (o)tjänligt till ^ (ihmis) ravinnoksi (kelpaamaton) kelpaava liha. -förakt ihmishalveksinta. -hamn ihmishahmo; ett odjur i ~ peto ihmishahmossa. -hand ihmiskäsi; gjord av -händer ihmiskä|sin tehty, -tten työtä, -intresse ihmisharrastus. -kropp ihmisruumis. -kryp ihminen, maan matonen, -kännare ihmistuntija, -kännedom ihmistuntemus. -kärlek ihmisrakkaus, -liv

1. ihmishenki. 2. ihmis|elo,-elämä; olyckan krävde två ^ onnettomuus vaati kahden ihmisen hengen, -makt: det står inte i ~ se ei ole ihmisvoimin tehtävissä, -massa ihmisjoukko, -påfund ihmisten keksintöjä), ihmisten metkuja, kujeita, -ras ihmisrotu, -släkte ihmissuku; ihmis-, mies|polvi, ~t ihmiskunta.

Människosonen (Raam.) Ihmisen Poika, Kristus.

människo||vän ihmisystävä, -vänlig -1 ihmisystävällinen. -värdig -t ihmisarvon mukainen, -ätande (a. tpm.) ihmisiä syövä, -ätare ihmissyöjä, mänska ks. människa. mänsklig -t -are inhimillinen, ihmiselimen, ihmis-; vad som står i ^ makt kaikki mikä on ihmisille (ihmisvoimin) mahdollista; det är r^t att fela erehtyminen on inhimillistä; att döma inhimillisesti arvostellen, katsoen.

mänsklighet -en 1. ihmisyys, inhimillisyys.

2. ihmissuku, ihmiskunta, mänskoanden ym. (yhd.) ks. människoanden ym.

märg (-j) -en (keit.) vdin; förlängda ~en (an.) ydinjatkos; gå genom ~ o. ben tunkea (viiltää) läpi luiden ja ytimien, märgben (keit.) ydinluu. märgel (-j-) -n merkeli (kalkkipitoinen savi), -grav, -grop merkeli |hau ta, -kuoppa, märg||full -t ytimekäs (m. kuv.). -pipa (an.) ydinputki. -substans (an.) luuydin, -ärter (eri.) herne (lajike).

märisk -t (mnt,) määriläinen. märk|a II2 tr 1. merkitä, varustaa merkillä; leimata; (liinavaat.) nimikoida. 2. huomata, havaita, kiinnittää huomiota, panna merkille; tuntea; ^ ett föremål huomata esine; ~ avsikten huomata tarkoitus; man -er hans inflytande hänen vaikutuksensa tuntee kyllä; vi -te en underlig lukt tunsimme merkillistä hajua; låt inte ngn ~ ngt! älkää antako kenenkään huomata mitään! ^ ngt på ngn huomata jstk jtk; man -er på dem heistä huomaa (kyllä) että; man -er på språket att hänen kielestään huomaa että; märk regeln! huom.! sääntö; märk väl att! huomaa tarkoin että! det -s inte att (sitä) ei huomaa (että); väl att väl till rändes (mikä on) tarkoin huomattava, märk||bar -t -arö huomattava, merkille pantava; näkyvissä; tuntuva, selvä, ilmeinen, -bläck nimikoimismuste. -bok nimikoi-mismallikirja.

märke -t -n 1. merkki; tehtaan, toiminimen (yhdist., seuran) merkki; painama; jälki; tahra, läikkä; (an.) syntymämerkki, luomi; arpi; tuntomerkki; gamla slår aldrig fel vanhat merkit eivät (koskaan) petä; han här efter ngt hänessä on merkkejä jstk, jnk merkkejä; sätta ~ för ngt merkitä kynällä (ristillä, »kruk-silla») reunaan; sätta (efterlämna) jättää jälkeensä merkkejä, jättää jälkiä. 2. lägga ~ tili panna merkille, huomata, havaita jtk; ottaa huomioon; miettiä, harkita; f ag har lagt ~ till olen pannut merkille (silmääni on pistänyt) että; värd att lägga ~ till merkille pantava, huomattava; lägg noga ~ till vad jag säger pane visusti merkille (huomaa tarkoin) mitä minä sanon! märkes||dag merkkipäivä; huomattava, erikoinen päivä, -man johtava henkilöllisyys, merkki mies. -åkning (urh. läh.) merkki|hiihdot, -ajot (jnk merkin saamiseksi) .

märkgarn (nl.) nimikoimislanka. märklig -t -are huomattava, merkittävä, tärkeä, merki(tykse)llinen, huomiota herättävä, erikoinen; det är att on merkillistä että; ~t nog merkillistä kylläkin, märkning -en merkitseminen; ks. märkä. märkt merkitty; maskinen är ~ A 100 koneen merkki on A 100; svar ~ N. N. vastaus nimimerkille N. N.; han är en ~ man hän on murtunut, taudin, kuoleman ym. merkitsemä mies. märkvärdig -t -are ihmeellinen, merkillinen; omituinen; erikoinen; oivallinen, etevä; merkki-; göra sig ~ tehdä itsensä huomatuksi, kiintoisaksi; det vore väl

också om olisipa ihmeellistä jos; ihmeellistä; nog ihmeellistä kyllä, -het merkillisyys.

1. märl|a (-ä:) -an -or (el.) katka (äyriäis-eläin).

2. märl|a (-ä:) -an -or (tkn.) sinkilä; leh-tiäinen.

märlspik (mer.) puikka, (vanh.) maals-piikki.

märr -en -ar (hev.) tamma; (j.) vanha kaakki, kopukka.

märs -en -ar (mer.) märssy. -segel märssy-purje.

mäsk -en (pnm.) mäski, sakka, mäska I tr (pnm.) mäskätä. mäsk||kar (pnm.) mäskäysamme. -panna mäskäys|kattila, -pannu, mäss -en -ar (mer.s.) messi, mäss|a I. -an -or 1. (kirk.) messu; gå i (kat.) käydä messussa. 2. läsa (sjunga) ~n lukea (laulaa) messu, messuta. 3. kauppa-, teollisuus|messut; besöka en ~ käydä messuilla. II. I tr, itr toimittaa messu; (kuv.) lukea lopottaa (yksitoikkoisella äänellä, »nuotilla»), mäss||bok (kat.) messukirja, missale. -fall -et jumalanpalveluksen jääminen pitämättä. -hake messukasukka. -hali (kaup.) messuhalli, mässing -en (met.) messinki; i bara ~en ilkosen alasti (alastomana), Aatamin (Eevan) puvussa, mässings||beslag messinkihela(t). «instrument (mus. tav.) vaskipuhallin; torvisoi-tin. -kvartett torvikvartetti, -musik torvisoitto, -tråd (met.) messinki|vanunki, -lanka.

mässkrud (kirk.) messupuku. mässling -en (lääk.) tuhkarokko, mässoffer (kat.) messu-uhri. mäss||pojke (mer.) messipoika. -uppassare

messitarjoilija. mästarbrev mestarinkirja. mästare -n - mestari; (m. kuv., Raam.); finsk ~ i sp f utkastning Suomen keihäänheiton mestari; en ~ på fiol mestariviulu-taituri; han är en ^ i att spela tennis hän on oikea mestari verkkopallopelissä; ingen födes kukaan ei ole seppä syntyessään; växa över huvudet viedä voitto (omasta oppi)mestarista(an), mennä (oppi)mestarista(an) edelle, mästarhand mestarinkäsi. mästarklass mestariluokka, mäster -n mestari, -brev mestarinkirja. -katten: i stövlar (sad.) Saapasjalkakissa. -kock mestarikokki, -kupp mestari(llinen)kaappaus, »(-)tempaus», mästerlig -t -are mestarillinen, mäster|lots -en (mer.) luotsivanhin.

mästerskap -et - mestaruus; han innehade ~et i fäktning hänellä oli miekkailun mestaruus.

mästerskaps|iklass mestari-, mestaruus|-luokka. -tecken mestari (n) merkki, -titel mestaruusarvo. -tävling (urh.) mestaruuskilpailut, mäster||skott mestarilaukaus. -skytt mestariampuja. -stycke mestarityö, mesta-ri(n)näyte. -sångare (kirj.hist.) mestarilaulaja. -verk mestariteos, mestari(n)näyte. mästra I tr mestaroida; arvostella, repostella.

mät: ta i ~ takavarikoida; ulosmitata; panna ulosmittaukseen, (j.) ryöstöön, mät|a II2 I. tr, itr mitata; ^ i meter (liter) mitata metreinä (litroina); ~ fel (vahingossa) mitata väärin; han -te rummet med oroliga steg hän mitteli levottomin askelin huoneen lattiaa; ^ med blickarna mitellä katseillaan; rummet -er 8 m i längd huone on 8 m pitkä, huoneessa on pituutta 8 m. II. rfl. kunna ~ sig med ngn vetää vertoja jllk. 111. (pain. part.): ~ av mitata (pois); ^ om mitata uudelleen, vielä kertaalleen; ~ upp mitata, mätare -n - 1. mittari; (kuv.) mittapuu. 2.

(el.) mittari (prh.). mät||bar -t mitattav(iss)a (oleva); (mat.) yhteismitallinen, -glas mittalasi, -instrument mittaus|väline, -koje. mätning -en -ar mittaus. mätr$ss -en -er rakastajatar, mätsticka mitta|sauva, -viivoitin, mätt - -are kylläinen: (kuv.) tyydytetty; jag är alldeles ~ olen aivan kylläinen; magen blir förr >—' än ögat vatsa tulee pikemmin kylläiseksi kuin silmä; det blir man inte ~ av ei siitä tule kylläiseksi, se ei täytä vatsaa; äta sig ~ av (på) ngt syödä vatsansa täyteen jtk; bli (vara) ~ på ngt kyllästyä (olla kyllästynyt) jhk, saada (saanut) tarpeekseen jstk; vara ~ på livet olla kyllästynyt elämään, (Raam.) elämästä kyliänsä saanut; se sig ~ på ngt katsella kyllikseen jtk; ~ av ålder korkeassa iässä, vanha ja iällinen; ^ av ära kyllästynyt kunniaan, mätta I tr, itr ravita, tehdä kylläiseksi; (kern.) kyllästää, imeyttää; mjölmat är mycket ~nde jauhoruoasta tulee pian kylläiseksi, jauhoruoka on hyvin »täyttävää», mätta|d -t kylläinen, (vanh.) ravittu; (kern.) kyllästetty; (kuv.) kyllästynyt, tympeytynyt. mätthet -en kylläisyys, mättnad -en kylläisyys; (kern.) kyllästäminen, -yminen; (kuv.) kyllästyminen, tympeytyminen,

ikävystyminen; en känsla av r^ kyllästymisen tunne.

mättsam -t -mare ravitseva, kylläiseksi tekevä, »täyttävä».

mö -n -r neito, impi, tyttö; (vanh.) neitsyt, möbjel -eln -ler huonekalu (t), -affär huonekalu |liike, -kauppa, -borste huonekalu-harja. -fabrik huonekalutehdas, -polityr huonekalu I kiillote, -pulituuri. -snickare huonekalupuuseppä, -spik huonekalu-, verhoilu|naula, -nasta, -tyg huonekalu-kangas. -vagn huonekaluvaunu(t). möblemang -et - huonekalut, (huone)ka-lusto.

möblera I tr kalustaa (asuinhuoneita); hyra rum asua kalustetussa vuokrahuoneessa.

möblering -en kalustus, huonekalu|t, -sto. möd|a -an -or vaiva, vaivannäkö; livets -or elämän vaivat ja vastoinkäymiset; göra sig ~ vaivautua; ha ali ~ (i världen) olla suuri vaiva, työ ja tekeminen; lönar det ~n? maksaako se vaivan? han sparade ingen ~ hän ei säästänyt vaivojaan; med ~ vaivalloisesti, (suurella) vaivalla; utan ~ vaivattomasti, möderne -t 1. på äidin puolelta. 2. ks. seur. -arv äidinperintö. mödom -en -ar 1. impeys. 2. ks. seur. mödomshinna (an.) immenkalvo, mödosam -t -mare vaivalloinen, työläs, tukala.

mödra||hem äitienkoti. -hjälp valtion puut-teenalaisille äideille maksama avustus, -vård äitiyshuolto.

mög|el (-Ö:) -let home; lukta (smaka) ~ haista (maistua) home(is)elta. -fläck home tahra; få ~ar tulla home [tahroja, -pilkkuja (homeeseen), -lukt homeen haju. -svamp homesieni, mögla (-ö:) I itr homehtua (ja pilaantua), möglig -t -are homeinen, homehtunut, möjlig -t -are mahdollinen; det var inte för mig att komma minun oli mahdoton päästä tulemaan; det är mycket <—'t se on (hyvin) mahdollista; det är ~t att on mahdollista että; det är inte >—'t för mig ^se) ei ole minulle mahdollista; inte ~ att trafikera ei kulku-, liikenne|kelpoinen; göra det ~t för ngn tehdä (se) mahdolliseksi jllk, hankkia jllk mahdollisuus; om ~t mikäli mahdollista; så billigt ,(så bra) som niin halvalla (niin hyvin) kuin mahdollista, mahdollisimman hyvin (halvalla); så snart som ~t mahdollisimman pian; försöka allt ~t koettaa, yrittää kaikkea mahdollista; inom det as gränser mahdollisuuden rajoissa; den bästa ~a paras mahdollinen; på kortast(e) ~a tid mahdollisimman lyhyessä ajassa; med minsta tidsspillan mahdollisimman lyhyessä ajassa, mahdollisimmanmöjligen — möta

möt

vähän aikaa kuluttaen; med största sa omsorg mahdollisimman huolellisesti, möjligen mahdollisesti, mikäli mahdollista; vid en s inträffande förändring mahd. muutoksen sattuessa, möjliggöra V tr tehdä mahdolliseksi, möjlighet -en -er mahdollisuus; det finns en s on (olemassa) (yksi) mahdollisuus; överväga alla ser harkita kaikkia (eri) mahdollisuuksia; inom sernas gräns mahdollisuuksien rajoissa, möjligtvis mahdollisesti, mönja I. -n (vär.) mönjä. II. I tr sivellä mönjä(väri)llä. mönst|er -ret - malli; (leningin) kaava; (vaat.) kuviointi; (kuv.) esikuva; ett s av ordentlighet kunnollisuuden, säädyllisyyden perikuva; han är -ret för en god akta man hän on hyvän aviomiehen perikuva; ta ngn till s pitää jtk esikuvanaan.

mönster||gill -t esikuvallinen, mallikelpoinen, -gård (mv.) maHi|talo, -tila. -skydd (Iak.) mallisuoja, mönstra I I. tr 1. tarkastaa; ^ ngn från topp till tå tarkastella, mitellä (katseillaan) kiireestä kantapäähän; snde blick tarkastava, tutkiva katse. 2. (mer.) pestata merimies; ^ av (mer.) antaa meri-mieh.el.le lopputili. II. itr (j. mer.) ruveta laivaan palvelukseen; (sot. asevelvoll.) joutua tarkastukseen; ^ av (mer.) lähteä laivasta, ottaa (saada) lopputili, mönstra|d -t l. (vaat. ym.) kuvioitu. 2. a) tarkastettu; b) (mer.) pestattu, mönstring -en -ar tarkastus; (mer., sot.) katselmus, katsastus; pestaus, mör (-ö:) -t -are murea, pehmeä; vara ^ i man käyttää kovin kauniita sanoja, -bulta I tr: s kött (keit.) hakata lihaa; ^ ngn piestä pahanpäiväiseksi; jag är (känner mig) alldeles som sd olen (tunnen itseni) aivan kuin selkääni saan|ut, -eeksi, aivan kuin piekse|tty, -tyksi. mörda I tr murhata.

mördande I. (a. tpm.) murhaava; ~ kritik murhaava arvostelu. II. -t murhaaminen, mördare -n - murhaaja, murhamies, mördarhand: dö för s saada surmansa murhaajan kädestä, mördeg (keit.) muro taikina, mördersk|a -an -or murhaaja (nainen), mörk-are (vär.) tumma; (huone) pimeä; synkkä; ^ arrest (sot.) pimeä putka, (vnk.)

pimeä(ä); under den sa medeltiden pimeällä keskiajalla; sa moln pimeät, synkät pilvet; en s ton tumma ääni (sävy); sa utsikter synkät (toivottomat) tulevaisuudennäkymät; huonot mahdollisuudet, toiveet; den sa årstiden

pimeä vuodenaika; st öl tumma olut; se ^ ut (kuv.) olla synkän näköinen, näyttää synkkää naamaa; det ser st ut (kuv.) synkältä, pimeältä näyttää; se allting i st nähdä kaikki synkimmältä puolelta; han såg st på mig hän katsoi synkästi minuun. -blon|d-£ (tukka) ruskea, -blå -tt tummansininen, mörk|er -ret pimeys, pimeä; -rets (vanh. -sens) gärningar pimeyden työt; i skydd av -ret pimeän suojassa (peitossa); famla i -ret hapuilla pimeässä; vid -rets inbrott pimeän tullen.

mörk||grön -t tummanvihreä, -hya|d -t tumma|ihoinen, -hipiäinen. -hårig -t tummatukkainen. -lag|d -t 1. (hnk.) tummaverinen, tummahko. 2. (sot.) pimennetty; (kuv.) salattu, salassa pidetty, -lägga V tr (sot.) pimentää; (kuv.) pitää salassa; genom strömavbrottet -lades hela staden virran katkeamisen johdosta koko kaupunki jäi pimeään, -läggning -en (sot.) pimennys; (kuv.) salailu, salassa pito.

mörkna I itr pimetä, tulla pimeä, ruveta hämärtämään; (taivas) pilvetä, pilvistyä, mennä pilveen; hans ansikte sde hänen kasvonsa synkkenivät (synkistyivät); färgen sr väri tummuu; utsikterna härtill har st mahdollisuudet jhk, jnk toiveet ovat huonontuneet, mörkningen: i s iltahämärissä, hämärtäessä.

mörk|[rum (val.) pimeähuone. -rädd pimeän |pelko, -arka; vara s pelätä pimeässä, -rö| d -tt tummanpunainen; bli s av vrede kiukuissaan punastua kuin kukko, mennä punaiseksi kuin keitetty rapu. -ög|d -t tummasilmäinen. mörsare -n - (sot.) mörssäri, mört -en -ar (kai.) särki; pigg som en s pirteä ja sukkela kuin salakka. moss (rhm.) hiiret; -et - vrt. mus. moss| a -an -or lakki; (m. hist.) myssy; hattar o. -or hatut ja myssyt, mosskulle lakin|pohja, -kupu. mösskärm lakinlippa. möt|a II2 £r kohdata jk, tulla jtk vastaan, tavata, mennä tapaamaan jtk; en snde bil vastaan tuleva auto; jag -te henne i går kohtasin, tapasin hänet (tuttavan) eilen; ^ ngn mennä (junalle jne.) jtk vastaan, hakea, noutaa (junalta ym.); ^ ngt kohdata jtk, sattua jhk; de bägge idrottsmännen (lagen) -te varandra i Berlin molemmat urheilijat (joukkueet) kohtasivat toisensa (kilpailivat keskenään) B:ssä; ~ förståelse saada osakseen ymmärtämystä; ^ faran (fienden) mennä vaaroja (vihollista) vastaan; för att kunnamöt mötas -

^ konkurrensen pystyäkseen kilpailemaan (ollakseen varautunut kilpailun varalta); < våld med våld turvautua väkivaltaan väkivaltaa vastaan, vastata väkivaltaan väkivallalla; en fruktansvärd syn -te oss meitä kohtasi (eteemme avautui) hirvittävä näky; detta uttryck -er oss redan hos Cicero tämä sanontatapa tavataan jo Cicerolla; det -er inget hinder ei siinä ole mitään estettä; se käy hyvin päinsä; ei mikään estä; förslaget -tes med gillande ehdotus saavutti kannatusta, ehd. hyväksyttiin; väl mött! tervetuloa! ^ upp näyttäytyä, saapua, tulla; kokoontua, kerääntyä.

möt|as II2 itr (dep.) kohdata toisensa; tavata toisiaan; osua yhteen; skall vi rs där? tavataanko siellä? våra blickar -tes katseemme yhtyivät, osuivat yhteen; ^ på halva vägen (m. kuv.) tulla jo puolimatkassa vastaan.

möte -t -n 1. kohtaaminen; (sovittu) ta-paami|nen, -spaikka; stämma rs med ngn sopia tapaamisesta jnk kanssa; gå ngn till rss mennä jtk tapaamaan, jtk vastaan; (kuv.) tehdä jllk mieliksi, noudattaa jnk toivomusta (mieltä). 2. kokoontuminen; kokous, istunto; neuvottelu; vid ^t beslöts kokouksessa päätettiin; vara på (deltaga i ett) rs olla kokouksessa, osallistua kokoukseen.

mötes||deltagare kokouksen osanottaja, istunnossa mukana ollut, olija, -frihet kokoontumisvapaus. -förbud kokoontumis-kielto. -lokal kokoushuoneisto. -plats kokoontumis-, tapaamis|paikka; (raut.) sivuutuspaikka. -spår (raut.) sivu-, si-vuutus-, vara|raide. -tid kokous-, kokoon-tumis|aika; tapaamis-, kohtaamis|aika.

N

n (kirj.) n, N; herr N. N. herra N. N. nabb|(e) -en -ar kärki; niemi, niemenkärki, nabo -n -(a)r naapuri, -vinkel (mat.)

vieruskulma. nachspil (-i:) -et - (juhlan yms.) jatko, nacka I tr: rs ngn iskeä pää poikki, vääntää niskat nurin jltk. nack||ben (an.) niskaluu. -benaniskajakaus. nackdel paha puoli, heikko puoli; vahinko; tili min rs minun vahingokseni; väga för-o. rsar mot varandra punnita etuja ja haittoja (vastakkain), nack|e -en -ar (an.) niska; bryta

rsn av sig taittaa niskansa; han har hatten på rsn hän käyttää hattua niskassa; han har 70

år på rsn hänellä on seitsemänkymmentä vuotta niskassaan (hartioillaan), nack||hår niskatukka; niskakarvat, -skinn niskanahka; ta ngn i rset ottaa jtk niskasta kiinni, -spegel käsikuvastin. -styv: vara rs olla jäykkäniskainen, (kuv.) uppiniskainen, jäykkä, -styvhet jäykkäniskaisuus; uppiniskaisuus, -sving (pn.) niskaheitto.

nafs -et - näykkäys; i ett rs käden käänteessä.

nafsa I tr näykkäistä, efter jtk. nafta -n nafta, raaka (vuori) öljy. naftalin -et, -en (kern.) naftaliini, nag|el -eln -lar 1. (hnk.) kynsi; inväxt rs varpaan sisään (lihaan) kasvanut kynsi; peta -lama puhdistaa, siistiä kynsiä(än); tugga på -lama pureskella kynsiään; vara ngn en rs i ögat olla jnk silmätikkuna. 2. (tkn.) naula, vaarna, nagel||band (an.) kynsi|nahka, -valli, -borste kynsiharja. -fara IV2 tr ankarasti arvostella. -fil kynsiviila. -lack kynsilakka, -lack-borttagningsmedel kynsilakanpoistoaine. -petare kynsipuikko. -rot kynnenjuuri. -sax kynsisakset.-tång kynsi|sakset, -atulat.

nagg 1. -et pureskelu, näykkinä; (kuv.) pistely, hammastelu. 2. -en -ar (leip.) leipä|-kampa, -tärppä.

nagga I tr: rs bröd pistellä leipään reikiä; pureskella, nakerrella; den är rsd i kanten se on reunasta kulunut, risainen, naggande (adv.): liten, men rs god pieni, mutta erittäin hyvä, perin hyvä, (j.) helkkarin hyvä; yliveto, nagla (-a:) I tr: rs fast naulata kiinni, naiv (-i:) -t -are yksinkertainen, viaton, teeskentelemätön; typerä, lapsellinen; lyhyt järkinen. naivism -en (taid.) naivismi, naivitet yksinkertaisuus, luontevuus; typeryys, lapsellisuus; vrt. naiv. naj$d -en -er (myt.) aallotar, veden-, meren; neito; (kuv.) uimarityttö. nak|en -et -nare alaston, alasti (m. kuv.); -na väggar paljaat, alastomat seinät; -na grenar paljaat oksat; den -na sanningen alaston (kaunistelematon) totuus, -dansös alastontanssijatar. -het alastomuus, nakterhus -et - (mer.) kompassisuoja. nalkas I tr, itr (dep.) lähestyä, lähetä; fulen rs joulu lähestyy, tekee tuloaan; hon kände slutet rs hän tunsi loppunsa lähenevän; året ~ sitt slut vuosi lähenee loppuaan.

nall|e -en -ar (leik.) karhu; (lps.) nalle, leikkikarhu. namn -et - nimi; hur var ~et? mikä olikaan nimenne? förlåt, jag hörde inte rset möt mötas -

^ konkurrensen pystyäkseen kilpailemaan (ollakseen varautunut kilpailun varalta); < våld med våld turvautua väkivaltaan väkivaltaa vastaan, vastata väkivaltaan väkivallalla; en fruktansvärd syn -te oss meitä kohtasi (eteemme avautui) hirvittävä näky; detta uttryck -er oss redan hos Cicero tämä sanontatapa tavataan jo Cicerolla; det -er inget hinder ei siinä ole mitään estettä; se käy hyvin päinsä; ei mikään estä; förslaget -tes med gillande ehdotus saavutti kannatusta, ehd. hyväksyttiin; väl mött! tervetuloa! ^ upp näyttäytyä, saapua, tulla; kokoontua, kerääntyä.

möt|as II2 itr (dep.) kohdata toisensa; tavata toisiaan; osua yhteen; skall vi rs där? tavataanko siellä? våra blickar -tes katseemme yhtyivät, osuivat yhteen; ^ på halva vägen (m. kuv.) tulla jo puolimatkassa vastaan.

möte -t -n 1. kohtaaminen; (sovittu) ta-paami|nen, -spaikka; stämma rs med ngn sopia tapaamisesta jnk kanssa; gå ngn till rss mennä jtk tapaamaan, jtk vastaan; (kuv.) tehdä jllk mieliksi, noudattaa jnk toivomusta (mieltä). 2. kokoontuminen; kokous, istunto; neuvottelu; vid ^t beslöts kokouksessa päätettiin; vara på (deltaga i ett) rs olla kokouksessa, osallistua kokoukseen.

mötes||deltagare kokouksen osanottaja, istunnossa mukana ollut, olija, -frihet kokoontumisvapaus. -förbud kokoontumis-kielto. -lokal kokoushuoneisto. -plats kokoontumis-, tapaamis|paikka; (raut.) sivuutuspaikka. -spår (raut.) sivu-, si-vuutus-, vara|raide. -tid kokous-, kokoon-tumis|aika; tapaamis-, kohtaamis|aika.

N

n (kirj.) n, N; herr N. N. herra N. N. nabb|(e) -en -ar kärki; niemi, niemenkärki, nabo -n -(a)r naapuri, -vinkel (mat.)

vieruskulma. nachspil (-i:) -et - (juhlan yms.) jatko, nacka I tr: rs ngn iskeä pää poikki, vääntää niskat nurin jltk. nack||ben (an.) niskaluu. -benaniskajakaus. nackdel paha puoli, heikko puoli; vahinko; tili min rs minun vahingokseni; väga för-o. rsar mot varandra punnita etuja ja haittoja (vastakkain), nack|e -en -ar (an.) niska; bryta rsn av sig taittaa niskansa; han har hatten på rsn hän käyttää hattua niskassa; han har 70

år på rsn hänellä on seitsemänkymmentä vuotta niskassaan (hartioillaan), nack||hår niskatukka; niskakarvat, -skinn niskanahka; ta ngn i rset ottaa jtk niskasta kiinni, -spegel käsikuvastin. -styv: vara rs olla jäykkäniskainen, (kuv.) uppiniskainen, jäykkä, -styvhet jäykkäniskaisuus; uppiniskaisuus, -sving (pn.) niskaheitto.

nafs -et - näykkäys; i ett rs käden käänteessä.

nafsa I tr näykkäistä, efter jtk. nafta -n nafta, raaka (vuori) öljy. naftalin -et, -en (kern.) naftaliini, nag|el -eln -lar 1. (hnk.) kynsi; inväxt rs varpaan sisään (lihaan) kasvanut kynsi; peta -lama puhdistaa, siistiä kynsiä(än); tugga på -lama pureskella kynsiään; vara ngn en rs i ögat olla jnk silmätikkuna. 2. (tkn.) naula, vaarna, nagel||band (an.) kynsi|nahka, -valli, -borste kynsiharja. -fara IV2 tr ankarasti arvostella. -fil kynsiviila. -lack kynsilakka, -lack-borttagningsmedel kynsilakanpoistoaine. -petare kynsipuikko. -rot kynnenjuuri. -sax kynsisakset.-tång kynsi|sakset, -atulat.

nagg 1. -et pureskelu, näykkinä; (kuv.) pistely, hammastelu. 2. -en -ar (leip.) leipä|-kampa, -tärppä.

nagga I tr: rs bröd pistellä leipään reikiä; pureskella, nakerrella; den är rsd i kanten se on reunasta kulunut, risainen, naggande (adv.): liten, men rs god pieni, mutta erittäin hyvä, perin hyvä, (j.) helkkarin hyvä; yliveto, nagla (-a:) I tr: rs fast naulata kiinni, naiv (-i:) -t -are yksinkertainen, viaton, teeskentelemätön; typerä, lapsellinen; lyhyt järkinen. naivism -en (taid.) naivismi, naivitet yksinkertaisuus, luontevuus; typeryys, lapsellisuus; vrt. naiv. naj$d -en -er (myt.) aallotar, veden-, meren; neito; (kuv.) uimarityttö. nak|en -et -nare alaston, alasti (m. kuv.); -na väggar paljaat, alastomat seinät; -na grenar paljaat oksat; den -na sanningen alaston (kaunistelematon) totuus, -dansös alastontanssijatar. -het alastomuus, nakterhus -et - (mer.) kompassisuoja. nalkas I tr, itr (dep.) lähestyä, lähetä; fulen rs joulu lähestyy, tekee tuloaan; hon kände slutet rs hän tunsi loppunsa lähenevän; året ~ sitt slut vuosi lähenee loppuaan.

nall|e -en -ar (leik.) karhu; (lps.) nalle, leikkikarhu. namn -et - nimi; hur var ~et? mikä olikaan nimenne? förlåt, jag hörde inte rsetn am nam -

anteeksi, en kuullut nimeänne (mikä nimenne oli); firmans ~ liikkeen (toimi)-nimi; rset på berget vuoren nimi; antaget ^ otettu nimi; resa under antaget rs matkustaa tuntemattomana; byta rs muuttaa nimensä; bära (uppge) falskt rs käyttää väärää nimeä (ilmoittaa väärä nimi); den där pojken har samma >—' som fag tuolla pojalla on sama nimi kuin minulla; han har gott (dåligt) rs om sig hän on hyvässä (huonossa) huudossa (maineessa); han har rs om sig att vara rik hän on rikkaan miehen maineessa (j.) kirjoissa; häntä hoetaan rikkaaksi mieheksi; låna sitt rs till ngt antaa nimensä jhk (yritykseen tms.); skapa sig ett rs luoda itselleen nimi; i eget ~ omassa nimessään; i Guds rs! Jumalan (Herran, taivaan) nimessä! vad i herrans rs nu då! mitä herran nimessä nyt sitten! mitä ihmettä on tapahtunut! i köparens rs ostajan nimessä; i mitt rs minun nimessäni, omassa nimessäni; i lagens namn lain nimessä; en man vid namn Karl Kaarlo -niminen mies; jag känner honom bara till rset tunnen hänet vain nimeltä; vara känd under namnet N. olla tunnettu Tönimisenä; kalla (nämna) ngt vid dess rätta rs nimittää (mainita) jtk sen oikealla nimellä; sanoa totuus jstk. namnam (lps.) makeiset, »nami»; det är rs!

kas se maistuu! namn||anrop: telefon rs (puh.luett.) nimi-huuto. -byte nimen|muutos, -muutto, namn|e -en -ar kaima, namn| |för teckning -en nimiluettelo, -förväxling nimiensekaannus, nimierehdys. -förändring nimenmuutto, -ge V tr nimittää, sanoa; ilmoittaa nimi; mainita nimeltä. -giv|en -et -na nimeltä mainittu, -kristen nimikristitty; vrt. kristen, -kunnig -t kuulu(isa), tunnettu, -kunnighet kuuluisuus. -lapp nimi|lappu, -lippu, -lös -t nimetön, (kuv.) vailla (tunnettua) nimeä; sanomaton; ^ sorg sanomaton suru. -plåt nimikilpi, ^register nimiluettelo, namnsdag nimi|päivä, (juhla)-päivät; jag

var på rs olin nimipäivillä, namn||sedel nimi|lippu, -lappu, -skydd ni-mensuoja. -skylt nimikilpi, -stämpel nimileima(sin). -teckning nimikirjoitus; allekirjoitus; herr N:s egenhändiga rs intygar herra N:n omakätisen nimikirjoituksen (oikeaksi) todista(v)a(t). -under-skrift nimi-, alle|kirjoitus, napalmbomb (sot.) napalm(palo)pommi.

1. napp -en -ar imututti.

2. napp -et - (kal.) tärppäys, nykäisy;

jag har fått rs minun onkeani nykäisi, (j.) söi (m. kuv.).

- nasalera nas

nappa I tr, itr (kal.) nykäistä, tärpätä, (j.) syödä (onkea), (m. kuv.): han rsde inte på den kroken hän ei käynyt siihen koukkuun; hunden <—>r efter köttet koira haukkaa (tavoittaa hampaillaan) lihapalaa; ^ bort siepata pois; ~ till (åt) sig ngt siepata, temmata jtk itselleen; ^ åt sig den bästa biten siepata, varata paras pala itselleen, nappas I itr (dep.): ^ om ngt tapella, riidellä, kiistellä jstk. nappatag käsikähmä; ta rs med ngn painiskella, taistella, (kuv.) joutua sanasotaan (kiistaan, väittelyyn) jnk kanssa; mit e lia voimiaan jnk kanssa, nappflaska tuttipullo, narciss -en -er (ksv.) narsissi, »pääsiäis-lilja».

narig -t -are viimainen, ahavainen; ^ blåst viiltävä viima; ~ hud epätasainen, karhaa, pakkasen polttama, palelluttama iho.

narkoman -en -er huumausaineiden väärinkäyttäjä (sairaalloinen himoitsija), narkomaani, narkos (-o:) (lääk.) nukutus, narkoosi, -läkare, -sköterska narkoosi|lääkäri, -hoitajatar; huumauksen-, nukutuksen]antaja lääkäri, hoitajatar.

narkotika (-o:) pl huumausaineet; (frm.) puudutus-, nukutus laineet, narkotiska I tr (lääk.) nukuttaa, huumata.

narkotisk -t huumaava; nukuttava, narr -en -ar narri, ilveilijä, (hist.) hovinarri; hölmö; göra sig till rs tehdä itsensä narriksi; göra rs av ngn pitää jtk pilkkanaan, pitää hauskaa jnk kustannuksella, narra I tr petkuttaa, narrata, houkutella, viekoitella jhk; ^ ngn att skratta saada, houkutella nauramaan; (pain. part.) ks. 2. lura III.

narraktig -t -are narrimainen, hölmö, naurettava, hupsu, hupakko, -het -en narri-maisuus, hupsuus, naurettavuus, narras I itr (dep.) valehdella; ~ inte för

mig! älä yritä valehdella minulle! narrdräkt -en -er narrinpuku. narri: på rs leikillään, piloillaan, narr| |kåpa narrinkaapu; narrinlakki.

-streck narrin|kepponen, -ilve, -temppu, narv -en (nhk.) martio; pintapuoli; (ihon) orvaskesi, narval (-a:-a:) -en -ar (el.) sarvivalas. narvsida (nhk.) nahan karva-, pinta-, martio |puoli. nas$l I. -t nenä-, nasaali-. II. -en -er (kiel., fon.) nenä-äänne, nasaali(konsonantti).

nasalera I tr (kiel.) nasaloida, ääntää na-saalisesth

425na» nasalljud — i

nasgl||ljud (kiel.) nenä-äänne; uttala med ~

ks. -era. -ton nenä-ääni. nasare (na:) -n - kaupustelija; ovikellon-soittaja.

nasaré -(e)n -er na(t)sarealainen; N~en Kristus Nasarealainen.

1. nass|e -en -ar (j.) porsas, possu.

2. nass|e -en -ar (hist. j.) natsi, kansallissosialisti.

nat|a -an -or ks. nate 2.

natje -en -ar (ksv.) 1. (Potamogeton) vita.

2. pihatähtimö, (j.)vesiheinä. natipn -en -er kansakunta; kansallisuus;

(yliopp.) osakunta, nationgl||budget valtakunnan tal. kehit. koskeva yleissuunnitelma, -dag kansallispäivä. -dräkt 1. (koko maan) kansallispuku. 2. kansan-, rahvaan|puku. -ekonom kansantalousjmies, -tieteilijä, -ekonomi kansantalous, -ekonomisk -t kansantaloudellinen, -församling kansalliskokous. -hjälte kansallissankari, nationalisera I tr kansallistaa; yhteiskunnallistaa, valtiollistaa, nationalism -en kansallistunne, -kiihko, nationalist -en -er kansalliskiihkoilija, nationalistisk -t kansalliskiihkoinen, nationalitet -en kansalaisuus; kansallisuus,

kansakunta, nationalitetsbeteckning kansallisuusmerk-ki.

nation$l||karaktär kansallisluonne, -känsla kansallistunne, -museum kansallismuseo, -park kansallispuisto; luonnonsuojelualue. -scen kansallinen näyttämö; kansallisteatteri. -socialism (hist.) kansallissosialismi. -socialistisk -t kansallissosialistinen. -sång kansallislaulu, -hymni, -upplaga kansanpainos; (san.) maaseutupai-nos, B-painos. nationell -t -are kansalli|nen, -s-; maan-, kansan-.

nationshus (yliopp.) osakuntatalo. nativitet -en syntyneisyys. nativitets||minskning syntyneisyyden väheneminen. -överskott syntyneisyysyli-jäämä.

natri|um -, -et, -umet (kern.) natrium, natron (-onn) -et (kem.) natron, natt -en nätter yö (m. kuv.); ^ o. dag yö ja päivä; förra ~en viime yö(nä); god hyvää yötä! hela ~en igenom koko yö (n); kaiken yötä; sitta uppe hela ~en istua (olla) valveilla koko yö; ~en faller på yö tulee, saapuu; göra ~en tili dag tehdä yö päiväksi; ^ efter ~ yö-kaupalla, yöt läpeensä; ~en mellan den 10 o. 11 maj toukokuun 10 ja 11 päivän välinen yö (välisenä yönä); i går (morgon) ~ viime (ensi) yönä; förliden

^ viime yönä; i ~ens dunkel yön pimeässä; ~en mot söndagen sunnuntain vastainen yö (vastäisenä yönä) \ om (på) r^en (nätterna) yöllä; öisin; på <~>>en yöllä; kaiken yötä; arbeta till långt in på ~en tehdä työtä, työskennellä pitkälle yöhön (myöhään yöhön); det blir regn till r^en yöksi tulee sadstanna över ~en jäädä (taloon) yöksi, nattarbete yötyö, nattaxa -n yötaksa.

natt||belysning yövalaistus. -blin|d -i .hämärä-, yölsokea. -blindhet -en hämärä-, yö|sokeus. -djur yöeläin. -dräkt yö |puku, -pukimet; fly i bara ~en paeta yöpuki-missaan, (j.) kelteisillään, -duksbord yöpöytä, nattetid yöaikaan.

natt||expedition (apt. jne.) yövuoro, -fack yö(talle)lokero. -fjäril (el.) yöperhonen; (j.) katu|tyttö, -lutka, -flyg yölento-liikenne; jag kom med ~et tulin-yö (lento) -koneella, -frost halla; yöpakkanen, -gam|-mal -malt -la yhdenyön vanha, yksiöinen, -gäst yövieras, -himmel -n yötaivas, nattiné -n -er myöhäis-, yö|näytäntö. nattjänst(göring) yöpalvelu; yövuoro, natt||kafé yökahvila, -klocka yökello. -klubb yökerho, -kröken: på ~ yöllä, iltayöstä, yön tullen, yötä vasten, -kvarter yömaja; yösija, -kärl yöastia, -lampa yölamppu. nattlig -t yöllinen, öinen, natt||linne yöpaita, -liv yöelämä, -logi (losi:) yösija; yömaja, -lokal yö|kahvila, -ravintola, -luft yöilma. -läger yö [sija, -vuode, -mörker yön pimeys, -mössa yömyssy; prata i (kuv.) puhua sekavia. -parkering (aut.) yöpysäköinti, -permission (sot.) yöloma, -portier,-portjé yöovenvartija. -postflyg (Int.) yöposti-(lento)|liikenne, -kone. nattrafik myöhäis-, yö|liikenne. natt||redaktör (san.) yötoimittaja. -resa yömatka. -ro yönlepo, yörauha. -röck aamutakki, -skift yövuoro (työssä), -skjorta yöpaita, -skärra (el.) (yö)keh-rääjä (lin.), -sköterska (lääk.) yöhoitaja-tar. -spårvagn yö (raitio (vaunu, -stån-d|en -et -na yön seisonut, väljähtynyt (juoma), -sudd -et yöllinen juopottelu, hummaus. -suddare yöllä hummaaja, (j.) öitsijä, yökyöpeli, -svart musta kuin yö, yönmusta, -söl ks. -sudd. -sömn"-yöuni. -uggla (el.) yöpöllö. -vak (yö)valvo-jaiset, valvotut yöt. -vakt 1. (hnk.) yövartija. 2. yövartio, -vaktsbolag (läh.) vartioimis- ja sulkemis|toimisto, nattvard -en -er (usk.) ehtoollinen, nattvardsgång ehtoollisella käynti.nattviol —

nattviol (kasv. Platanthera) lehdokki, nattåg yöjuna.

natur -en -er 1. luonto; en vacker ~ kaunis luonto; rikt utrustad av ~en (m.) (jolla on) suuret luonnonlahjat; gå ut i ~en mennä ulos (vapaaseen) luontoon; teckna efter ~en piirtää luonnosta, luonnon mukaan; ~en tar ut sin rätt luonto vaatii osansa, oikeutensa; enligt ~ens ordning luonnonjärjestyksen mukaan. 2. luonne; det har blivit hans

andra ~ siitä on tullut hänen toinen luonteensa; förneka sin ~ kieltää todellinen luonteensa; frågor av allmän ~ yleisluonteiset kysymykset; vara blyg av ~en olla luonteeltaan ujo; handla efter (i enlighet med) sin ~ menetellä, toimia luonteensa mukaisesti; det ligger i sakens ~ asian luonteesta johtuu; det strider mot -—'en (min se on vastoin luontoa (minun luonnettani); till sin luonteeltaan, natura: in ^ tavarana, luonnossa, naturaförmån luontoisedut. -hushål-

ning luonnon-, luontoistalous, natur^lier pl luonnonesineet (esim. kokoelmissa), naturalis^ra I tr ottaa (maan) kansalaiseksi, kansalaistaa.

naturalism -en (kirj., taid.) naturalismi, naturalist -en -er naturalisti (vrt. ed.). naturalistisk -t naturalistinen, natur||anlag luontaiset taipumukset, luonnonlahjat. -barn luonnonlapsi, -begåvning luontainen kyky; vara en ~ jllk olla luontaiset lahjat, synnynnäiset taipumukset jhk. -behov luonnolliset tarpeet; förrätta sina ~ (m.) tehdä tarpeensa. -beskaffenhet luonto; luonnon-laatu. -beskrivning -en -ar luonnonkuvaus. -drift luonnonvietti. -dyrkan (usk.) luonnonpalvonta; kiintymys luontoon, luonnonrakkaus, naturell -en -er luonteen-, luonnon-, mielenlaatu.

natur||enlig -t luonnonmukainen, -fenomen luonnonilmiö, -filosofi luonnonfilosofia. -folk luonnonkansa, alkukantainen kansa, -forskare luonnontutkija, -färg luonnonväri. -färga|d -t luonnolli-senvärinen. -företeelse luonnonilmiö, -förhållanden pl luonnonsuhteet. -gas luonnonkaasu. -hinder luonnoneste. -historia luonnonhistoria, -historisk -t luonnonhistoriallinen, -katastrof luonnonmullistus. -kraft luonnonvoima, -kunnighet luonnonjtieto, -oppi. -kunskap, -kännedom luonnontuntemus, -känsla

luonnontunto, -lag luonnonlaki.

naturlig -t -are luonnollinen; luonteva; alkuperäinen, synnynnäinen; dö en ^ död

- necessär nec

kuolla luonnolli|nen (-sella) kuolema(lla); ~t f ali på håret luonnon | kiharat, -laineet; i ~ storlek luonnollisessa koossa; urval (biol.) luonnollinen valinta, -het -en luonnollisuus, luontevuus, natiirligtvis tietysti, tietenkin; se on (itsestään) selvää, natyr||liv -et l. luonnon elämä. 2. leva ett ~ elää vapaata luonnonelämää. -ljud luonnonääni. -läkare luonnonparantaja. -lära luonnonoppi, -makt luonnonvoima(t). -minne(smärke) luonnonmuistomerkki; vård av luonnon (muistomerkkien) -suojelu, -människa luonnonihminen; ulkoilija, ulkoilmaihminen; luonteva, teeskentelemätön hnk. -nödvändighet luonnon | välttämättömyys, -pakko; med ~ auttamattomasti, -park luonnonpuisto; vrt. nationalpark, -produkt luonnontuote, -religion luonnonuskonto, -reservat luonnonsuojelualue. -rikedom ks. -tillgång. -riket luomakunta, -rätt luonnonoikeus, -saft luonnon-, marja-, hedelmä|mehu. -sceneri maisema; luonnon|näky(mä), -kuva. -siden luonnonsilkki, -skildring luonnonkuvaus, -skydd luonnonsuojelu, -skydda|d -t rauhoitettu (alue), -skyddsområde luonnonsuojelualue, -skön -t luon-non|kaunis, -ihana, -skönhet luonnon|-kauneus, -ihanuus, -tillgång: ~ar (suuret) luonnonvarat. -tillstånd luonnontila, -trog|en -et -na tarkoin luonnonmukainen, -vetare luonnontieteilijä, -vetenskap luonnontiede. -vetenskaplig -t luonnontieteellinen. -vidrig -t luonnonvastainen, -väsen 1. luonnonolento. 2. (myt.) luonnonhal-tija. -älskare luonnonlystävä, -ihailija, nautjk -en (mer.) merenkulkuoppi, nautisk -t (mer.) merenkulku-, ks. ed.;

~ mil meripeninkulma (1852 m), nav (-a:) -en -ar (pyörän) napa. nav|el -eln -lar (an.) napa. -binda (lääk.) napaside. -broek (lääk.) napa|kohju, -tyrä. -sträng (an.) napanuora, navigation -en purjehdus, merenkulku,

meriliikenne; laivan ohjailu, navigationshytt (mer.) kartta-, merenkulku |hytti. navigera I tr (mer., Int.) ohjailla, navigering -en ohjailu, purjehdus, navl|e -en -ar ks. navel. nazism -en (hist.) kansallissosialismi, (j.) natsilaisuus. nazjst -en -er kansallissosialisti, (j.) natsi, nazistisk -t kansallissosialistinen, (j.) natsi-lainen.

neapolitønsk -t napolilainen.

nebulös[a (-u:) -an -or (täht.) tähtisumu, necessär -en -er nesessääri, matkakotelo, kampa-, harja|laukku, -lipas.

ned (adv.) alas, alaspäin, maahan; upp o. ~ ylösalaisin; vad är upp o. vad är kumpi on ylä-, kumpi ala|puoli?

uppifrån o. ända ~ ylhäältä alas asti; se lägre -—'/(kirj.) ks. edempänä, tuonnempaa! ^ med honom! alas (hän)! ^ från stolen! alas tuolilta! ^ med vapnen! aseet pois! längre (längst) >—' på sidan alempana samalla sivulla, sivun alareunassa; komma r^j på fötterna (m. kuv.) pudota jaloilleen (kuin kissa); resa ~ till Rom matkustaa Roomaan; temperaturer (på) ^ till—30 grader — 30°:n lämpötiloja, 30°:n pakkasia. (Yrt. m. po. vrb. pain. part.) nedan I. -et - alakuu; månen är i f**, ön alakuu, kuu on vähenemässä. II, (adv.) alhaalla; se katso alhaalta (seuraavasta, tuonnempaa); från ovan till ylhäältä alas (asti), -för I. (prp.) alapuolella. II. (adv.) alhaalla, -nämn|d -t tuonnempana mainittu, -stående (a. tpm.) alempana, tuonnempana (oleva), ned|iblodа|d -t (yltä päältä) verinen (veressä). -bläcka|d -t musteeseen ryvettynyt, musteessa, -bringa V tr: ~ kostnaderna supistaa, vähentää kuluja; ^ hastigheten vähentää vauhtia, nopeutta, -brunn|en -et -a (poroksi) palanut; (kynttilä) loppuun palanut, -brut|en -et -na murtunut, (kuv.) sortunut,luhistunut; (sairauden) heikentämä. -bryta IV6 tr murtaa; (kern.) hajottaa; (kaiv.) louhia, (tkn.) purkaa, -brytande I. -t (kuv.) hävitys. II. (a. tpm.) hävittävä; hajottava, -brytning -en (kern.) hajottaminen; (kaiv.) louhinta, -busning -en villiytyminen. -bädda|d -t: ligga maata vuoteessa, -böj|d -t: en ~ gren alas (luokille) taipunut oksa; han stod ~ hän seisoi kumarassa, kumaraisena, -dansande: komma ^ pudota, tulla alas nurinniskoin, -dimpande: komma ~ pudota; tulla alas kuperkeikkaa, nurinniskoin; plötsligt kom två vänner ^ äkkiä sukelsi näkyviin kaksi ystävystä. -drag|en-e*-rca: 1. (vrs.) alas vedetty. 2. r^j disk (keit.) käytetyt, pesemättömät, (j.) likaiset ruoka-astiat; han fick sitt namn -et i smutsen hänen nimensä vedettiin lokaan, -efter (prp.): gå ~ gatan kävellä katua alaspäin; gå ~ älven kävellä, mennä jokea alas. -emot (prp.): gå ~ stranden laskeutua rannalle, mennä (alas) rantaan, nederbörd -en (mtr.) sademäärä, kosteus-sato; årlig ~ vuotuinen sademäärä; det blir ~ i södra Finland Etelä-Suomessa odotettavissa sadetta (lunta, lumisadetta).

nederbörds||mängd (mtr.) sademäärä, -mätare (mtr.) sateenmittari. -område sadealue.

nederdel alaosa.

nederlag 1. (er. sot.) tappio; lida ^ kärsiä tappio. 2. (kaup.) varasto, nederlags!! avgift (kaup.) varastomaksu. -gods (kaup.) varastotavara. nederländare -n- (käns.) alankomaalainen. Nederländerna pl npr (mnt.) Alankomaat, Hollanti.

nederländsk -t alankomaalainen. -|a 1. -n hollannin kieli. 2. -an -or alankomaalainen nainen, hollannitar. nederst (adv.) alinna, nedersta (a. tpm.) alimmainen, ned||fart laskeutuminen; (kaivos)aukko; (hht.) oikolasku, suora lasku (alas), -fläcka|d -t (pahasti) tahra|utunut, -inen. -fällbar -t kokoon taitettava, -färd alastulo; menomatka; matka (jokea) alas; (hht.) lasku alas. nedför (prp., adv.) alas (päin); ^ floden jokea alas; gå ~ trappan laskeutua portaita alas; det bär ^ (asiat) sujuvat huonosti, menevät alaspäin. ned|!försbacke myötämäki, alamäki, -gjor|d -t tapettu, surmattu, (kuv.) teilattu; bli ~ av kritiken saada musertava arvostelu, joutua teilatuksi, -gående I. -t lasku; solen är i ~ aurinko tekee laskuaan. II. (a. tpm.) laskeva (hinta, aurinko); heikkene--vä(t) suhdan|ne (-teet); ~ tåg etelään menevä juna. -gång -en: 1. ^ till en gruva kaivoksen laskupaikka; 2. (täht.) taivaankappaleiden (auringon, kuun, tähtien) lasku; (kaup.) hintojen lasku; kulturens (moralens) ~ kulttuurin, sivistyksen (moraalin, siveellisyyden) rappeutuminen, -gångsperiod -en rappeutumiskausi. -göra Y tr surmata; (kuv.) nujertaa, »teilata», -görande: ^ kritik musertava arvostelu, -hasa|d -t: <—•e strumpor alas (j. »makkaroille») valuneet sukat, -hopp alashyppäys. -huka|d -t kumara(ssa); sitta ~ istua kumarassa. -hängande (a. tpm.) alas riippuva, roikkuva, ned||ifrån I. (prp.) jstk alhaalta; ~ gatan kadulta. II. (adv.) alhaalta; ^ o. upp alhaalta ylös (asti), -isa|d -t jäinen, jäätynyt. -isning -en (geol.) jäätiköityminen, -kalla I tr (kuv.): ^ Guds välsignelse rukoilla jllk Jumalan siunausta, -kippa|d -t: ~ sko lintalleen mennyt kenkä, -klottra|d -t täyteen töhritty (riipusteltu). -klubba|d -t (kuv.): talaren blev ~ puhujalta riistettiin (kiellettiin) puheenvuoro, -komma Y itr: >—' med en son synnyttää poikalapsi, -komst -en synnytys, -kyl|d -t (tkn.) pakastettu; jäähtynyt, -kämpa I tr kukistaa taistellen, -lusa|d -t täinen, täitä täynnä (kuhiseva), -luta|d -t kumara, -låta Y rfl. ^ sig alentua, till ngt jhk.nedlåtande — negligera

negl

-låtande (a. tpm.) alentuva(inen). -låten-het -en alentuvaisuus.

nedlägga V tr (vrt.) lägga IV. (ned). 1. (vrs.) asettaa, panna alas, maahan; ~ en krans på graven laskea haudalle seppele. 2. lakkauttaa, lopettaa (toiminta);~ sin talan (Iak.) peruuttaa kanne; ^ vapnen laskea aseet; ^ ett ämbete

erota virasta. 3. (snt.) ^ stor omsorg på ngt panna paljon huolta jhk, suorittaa jtk erikoisen huolellisesti. 4. (mets.) kaataa, tappaa, surmata.

ned||meja I niittää (maahan), -om (prp.) alapuolella, -omkring I. (prp.) jnk ympäri. II. (adv.) alhaalla jnk ympärillä, -prut-ning -en tinkiminen; ^ av utgifterna menojen supistaminen.

nedre (a. tpm.) alempi; på ~ botten maakerroksessa; vid ~ ändan av bordet pöydän alapäässä; Österrike npr (mnt.) Ala-Itävalta.

nedresa -n (meno-, paluu)matka (etelään päin).

nedrig -t -are halpamainen, katala, alhainen. -het -en halpamaisuus, alhaisuus, kataluus.

ned||rusta I itr supistaa, vähentää varusteluja; hävittää (riisua) varustukset, -rustning aseistariisuminen; varustusten vähentäminen (supistaminen), -rustningskonferens aseistariisumis-, varustusten-supistamis|konferenssi, -rustningspolitik aseistariisumis-, varustustensupistamis|-politiikka -rökt savuttunut. -saltning -en suolaaminen, -satt (hinta) alennettu; heikentynyt; krafter heikentyneet voimat; hörsel huonontunut kuulo; ha ~ hörsel olla huonokuuloinen, -skriv|a IV1 tr kirjoittaa (muistiin); ^ en fordran alentaa (vähentää) saatavaa; pundet har -its punnan arvoa on alennettu; ^ ett belopp med 11 % pyyhkiä pois (vähentää) summasta 11 %. -skrivning I. jnk kirjoittaminen. II. arvon alentaminen, poiston tekeminen, -skrota I tr romuttaa, «skrotning -en romuttaminen, -skur|en -et -na supistettu, -skära IV5 supistaa, vähentää, alentaa.

nedslag 1. (kirjoituskoneen) lyönti. 2. (sot. ammuksen) osuma, alastulo. 3. (salaman) isku. 4. (urh.) maahantulo.

ned||slag|en -et -na alakuloinen; masentunut; med -na ögon silmät maahan luotuina, -slagenhet alakuloisuus, masentuneisuus, (mielen) apeus, -slakta I tr teurastaa, -slående (a. tpm.) masentava, -smeta|d -t ryvettynyt, tahrautunut, rähjäinen, -smitta|d -t (taudin) tartunnan saanut; saastunut, -smor[d -t likainen, siivoton, -smutsa|d -t likaantunut, ryvettynyt, -stiga ks. stiga (ned), -stigande (a. tpm.):

i rätt ~ led suoraan alenevassa polvessa, -stigning -en laskeutuminen, -stuck|en -et -na 1. med händerna -na i fickorna kädet taskussa. 2. surmattu, »pistetty» hengiltä, -stäm|d -t alakuloinen, masentunut. -stämdhet -en alakuloisuus, masentuneisuus, apeus, -stänkt: alldeles ~ kurainen, kurassa (oleva), täynnä kuratahroja. ned||störtande I. -t alas syöksyminen. II. (a. tpm.): komma ~ syöksyä alas. -sutt|en -et -na lyttyyn painunut (vanha sohva yms.). -svärta I tr (kuv.) mustata, -svärt-ning (kuv.) mustaaminen, -sänka II2 tr upottaa, kastaa (nesteeseen), -sätta V tr vähentää, alentaa; (kuv.) halventaa.-sättande (a. tpm.,kuv.) halventava, -sättning -en vähennys; (hinnan)alennus, huojista-minen. -tagande -tagning -en alasotto; Kristi r^ från korset Kristuksen ristiltä otto. -tili alhaalta, -trampa|d -t tallattu, -tyng|d -t kumara[an painunut), -tysta I tr ks. tysta ned. -vikt: ~krage alas käännetty kaulus, -votera I tr äänestää kumoon. -väg (vuorelta) alastulotie; på ~en (vuorelta) palattaessa, laskeuduttaessa; matkalla etelään päin. nedåt I. (adv.) alas(päin). II. (prp.) alas jnk luo; ^ floden (gatan) jokea (katua) alas(päin). -böj|d -t poispäin, alas kumartunut; hon stod ~ hän seisoi etukumarassa. -gående ks. nedgående. nedärv|d -t peritty, periytynyt, perin-te(ell)inen; ~a fördomar vanhat iänikuiset ennakkoluulot.

nefrit -en -er 1. (lääk.) munuaistulehdus.

2. (kiv.) nefriitti. negation -en -er kieltä(yty)minen; (kiel.)

kieltosana, negativ I. -t kielteinen, kieltävä. II. -et -

(vai.) negatiivi, negativism -en (fil.) kielteinen elämään suhtautuminen.

negativjstisk -t negativistinen, elämänkiel-teinen.

negativitét -en kielteisyys, vrt. negativism. negler -ern -rer neekeri, negera I tr kieltää.

negerande (a. tpm.) kieltävä, kielteinen, negatiivinen.

negerl|barn neekerilapsi, -blod: ha ~ i sig (olla) neekeriverta suonissa, -musik nee-kerimusiikki. -slav neekeriorja, -sångare neekerilaulaja. negligé (-se.) -n -er yöpuku; aamutakki;

i ~ yöpukimissa, aamutakkisillaan. negligeab|el (-sa:) -elt -la epäolennainen, yhdentekevä; minkä voi jättää huomioon ottamatta, negligera (-se:) I tr lyödä laimin; olla välittämättä, vähät välittää, jättää kokonaan

huomioon ottamatta, kokonaan sivuuttaa, (j.) antaa palttua jllk. negr^ss -en -er neekerinainen. negrojd (a.) neekerin kaltainen; neekerin

sukuinen, neekerimäinen. nej I. (ini.) ei; ~ då! eihän toki! ^ men se! no mutta katsohan! ^ men Karl (då)! no mutta Kalle sinä! ^ vad säger du! mitä sinä sanotkaan! ^ tack! ei kiitos! ei kiitoksia! ^ tänk så roligt! ajatella miten hauskaa! ^ ^ män (nänämän)! no mutta! kaikkiakin! II. (s.) -et - ei; kielto, epäys, kieltävä vastaus; upprepade rs toistettu kielto; få rs saada kieltävä vastaus, (er.) rukkaset; jag fick rs på min anhållan sain anomukseeni kieltävän vastauksen, anomukseni evättiin; svara rs vastata kieltävästi; säga rs sanoa ei; säga rs till ngt vastata jhk kieltävästi; torjua; tacka rs kiittäen kieltäytyä, nejd -en -er seutu, tienoo, nejlik|a -an -or (ksv.) neilikka, nejonögja -at -on (el.) nahkiainen, nej|jröst ei-ääni. -sägare kieltäytyjä, vas-

taan|sanoja, -äänestäjä, neka I I. try itr 1. kieltää, ngn ngt jltk jtk; ~ ngn tillträde kieltää, evätä jltk pääsy; ~ att göra ngt kieltäytyä tekemästä jtk; benen rsde att göra tjänst jalat kieltäytyivät tekemästä tehtäväänsä. 2. evätä, kiistää; den anklagade rsde till att ha gjort det syytetty kielsi tehneensä sitä; man kan inte rs till alt ei käy kieltäminen (että); epäilemättä, kieltämättä; det kan jag inte rs till en voi väittää vastaan (kaan); ^ till stölden kieltää tehneensä varkautta. II. rfl. rs sig ngt kieltää itseltään jtk, kieltäytyä jstk; han behöver inte rs sig ngt hänen ei tarvitse kieltäytyä mistään, kieltää itseltään mitään, nekande I. (a. tpm.) 1. kieltävä, kielteinen; en rs sats kielteinen lause, kieltolause; ge ett rs svar på en fråga vastata kysymykseen kieltävästi. 2. epäävä, kieltävä; få ett rs svar saada kieltävä vastaus. II. (s.) -t: döma (s) mot sitt rs (Iak.) tuomita (tulla tuomituksi) vastoin kieltämistään. nekrolQg (-o:) -en -er vainajan muistoj-

kirjoitus, -sanat, nektar -n jumalten juoma, nektari (m.

kuv.); (ksv.) mesi. nemesis: en ^nemesis; taivaallinen kosto,

rangaistus. neQn (-o:) -et (kem.) neon. -ljus neonvalo. -(ljus)skylt neon(valo)mainos, -(valo)-kilpi.

nepotjsm -en nepotismi, oman suvun suosinta (virkoja täytettäessä), ner ks. ned.

nere (adv.) alhaalla; där rs siellä (tuolla)

alhaalla; hålla ngn rs pitää jtk kurissa, painostaa, varoa päästämästä pinnalle, valtaan; bommarna är rs puomit, salvat ovat alhaalla; vara rs (kuv.) olla masentunut (lamassa, heikossa kunnossa, me-nehdyksissään), (j.) huonossa jamassa, nereid -en -er merenneito, nerts -en -ar 1. (el.) nertsi, minkki. 2.

nertsin-, minkin|nahka. nerv -en -er (an.) hermo; (ksv.) (lehtisuoni; (kuv.) voima, tarmo, työkyky; upprivna rser kuluneet hermot; dåliga rser (lääk.) huonot hermot, -eell hermosolu. -centrum hermokeskus. -chock hermo |j ärky tys, -tärähdys. -droppar (frm.) hermotipat. -feber (lääk.) hermo-kuume (lavantauti), -hem hermoparantola.

-nervig -t (ksv. lehti) -suoninen, nerv||inflammation hermotulehdus. »kittlande (a. tpm.) hermoja kutittava, ärsyttävä. -klen -t heikkohermoinen, -klinik hermosairaala. -knippe hermokimppu (m. kuv.). -knut -en hermosolmu. -krig hermosota. -lugnande (a. tpm.) hermoja rauhoittava. -läkare hermolääkäri, nervositet -en hermostu|minen, -neisuus. nerv|[pirrande (a. tpm.) hermoja kiihdyttävä, ärsyttävä, -påfrestande (a. tpm.) hermoille käypä, -sammanbrott -et hermojen luhistuminen, -sjuk -t hermosairas. -sjukdom hermotauti, -specialist -en -er hermo(erikois)lääkäri. -spänning hermo-jännitys. -stillande (a. tpm.) hermoja rauhoittava, -svag -t heikkohermoinen, -system hermosto, -tråd hermosyy. -värk -en (lääk.) hermosärky, nervps -t -are hermostunut. nerz ks. nerts.

nesa (-e:) -n (suuri) häpeä; nöyryytys, neslig -t -are häpeällinen; rSt våld (Iak.)

väkisinmakaaminen. nestor -n (esim. maan lääkärikunnan, sanomalehtiin. yms.) nestor, vanhin; kunniavanhus.

netto I. (adv.) netto; betala (per) rs maksaa käteisellä. II. (s.) -t -n: (i) rent rs puhto | ylijäämä, -tuotto; puhdas netto; vrt. seur. -avkastning, -behållning puhdas, puhto|ylijäämä, (-)voitto. -belopp netto-, puhto|summa. -lön puhdas palkka (vähennykset pois luett.). -pris nettohinta. -(register)ton (mer.) nettorekisteri-tonni. -vikt netto-, puhto|paino. -vinst puhdas, puhto|voitto. neuralg| -(e)n (lääk.) hermosärky, neurasteni -(e)n heikkohermoisuus, neurasteniker -n - heikkohermoinen hnk. neurolog -en -er (lääk.) hermo(tauti)lää-käri.

neuros (-vro:s) -en -er sielullinen, hermoston toiminnallinen häiriö, neuroosi, neurotiker (-o:) -n - neurootikko, neuroosia sairastava hnk. neutral -f puolueeton; (kiel.) neutrisukui-

nen; (kern., fys.) neutraali(nen). neutralisation -en (kern.) neutralisointi, neutralisera! £r neutralisoida, neutralisering -en (kern.) ks. neutralisation. neutralitet -en (valt.) puolueettomuus;

väpnad s aseellinen puolueettomuus, neutralitets||brott puolueettomuuden loukkaus. -politik puolueettomuuspolitiikka, neutron (-o:) -en -er (fys.) neutroni, neutr|um -et -er, -a (kiel.) suvuton sana; neutrisuku. newfoundlandshund (njufaund-) -en new-

foundlandinkoira. nevp -n -er veljen-, sisaren|poika. ni (prs. pra.) 1. te; (åt) er teille; i stället jör er teidän asemestanne; var god o. sätt er! olkaa hyvä ja istuutukaa! kalla ngn för s teititellä.

1. nia (-i:) I tr teititellä.

2. ni I a (-i:) -an -or yhdeksikkö; vrt. femma.

nick -en -ar päännyökkäys; (jlkp., nrk.) pusku; genom upprepade ~ar moneen kertaan päätään nyökäyttäen; med en s nyökäten; med en flyktig s ohimennen nyökäten; ge ngn en vänlig s ystävällisesti nyökäyttää päätään jllk. nicka I tr, itr 1. nyökätä; s åt (till) ngn jllk; ^ bifall nyökäyttää hyväksyvästi päätään; ^ tili nukahtaa. 2. (urh.) puskea, nyökätä, nick|el -eln, -let (met.) nikkeli, -stål nik-keliteräs.

nickhak|e -en -ar (hist. tyk.) nikhaka,

(pieni) tykki, nickning -en -ar nyökkäys; (urh.) pusku, nyökkäys; genom s (urh.) nyökkäämällä, puskemalla, niding -en -ar roisto, konna, ilkiö, nidingsdåd ilkityö, tihutyö, nid| |skrif t häväistys-, herjaus| kirjoitus, -skrivare herjauskirjoitusten tekijä, -visa pilkkalaulu; pilkka-, häväistys |runo, niec|e (-e:s) -en -er veljen-, sisaren|tytär, niga IV1 itr niiata, för ngn jllk. nigg|er -em -rer (j. halv., leik.) ks. neger. nigning -en -ar niiaus, nihil|sm -en nihilismi, nihilist -en -er nihilisti. nikotin -et, -en nikotiini, -fri nikotiiniton, -förgifta|d -t nikotiinimyrkytyksen saanut. -förgiftning nikotiinimyrkytys. nikt -et, -en (frm.) kärpäsruuti. Nilen npr (mnt.) Niili, nimbus -en sädekehä; loisto, hohde.

nio (-i:) (j. ni'e) (luk.) yhdeksän; vrt. fem-nionde (järj.luk.) yhdeksäs; vrt. jemte-nion(de)del yhdeksäsosa. nip|a -an -or jyrkkä (hiekka)rantatöyräs. nipp|el -eln -lar (tkn.) nippa, nipper pl korut, koristeet, helyt, -dosa, -skrin koru|rasia, -lipas, nippertipp[a -an -or nirppanenä; äkäpussi, nisch -en -er seinäsyvennys.

1. nit (-i:) -et into, uutteruus.

2. nit (-i:) -en -ar (arp.) tyhjä arpa; få en s nostaa tyhjä arpa.

3. nit (-i:) -en -ar (tkn.) niitti.

nita I tr (tkn.) niitata; ^ fast niitata kiinni; ^ ihop (samman) niitata yhteen, nitdragning (arp. eri.) lohdutusarvonta. nitisk -t innokas, uuttera, nitrot -et -, -er (kern.) nitraatti. nitroglycerin -et, -en (kern.) nitroglyseriini, nittio (j.) nitti (luk.) yhdeksänkymmentä; vrt. fem(tio). nittionde (järj.luk.) yhdeksäskymmenes. nitton (luk.) yhdeksäntoista; vrt. fem(ton), yhd.

nittonde (järj.luk.) yhdeksästoista; vrt. jemte.

nittonhundratalet tuhatyhdeksänsataa-luku; på s 1900-luvulla, kahdennellakymmenennellä (20) vuosisadalla,

nitvinst (arp.) lohdutus voitto, nitälskan: en ^ innostus, harrastus; ^ jör ngt (vanh.) kiivailu jnk puolesta, nivellera I tr (yi.) tasoittaa; (mnm.) vaa-kita.

nivellering -en -ar tasoitus; (mnm.) vaa-kitus, punnitus.

nivå -n -er taso; pinta; (kuv.) taso, aste; i s med jnk tasalla; stå på samma s olla samalla tasolla; överläggningar på högsta s korkeimman tason neuvottelut, -skillnad -en -er (mnt.) korkeusero; taso-, äst e-1 ero. -övergång (raut.) tasoylikäy-tävä.

njugg -t -are kitsas, niukka; vara s med (på) ngt kovin säästää, kitsastella, (iv. j.) »itkeä» jtk. -het kitsaus, niukkuus; liiallinen säästäväisyys, njurbäcken (an.) munuaisallas, njur|e -en -ar (an.) munuainen; vandrande

s liikkuva, irto|munuainen, njurinflammation munuaistulehdus, -sau-té (-so-) (keit.) munuaismuhennos. -sten (lääk.) munuaiskivi, -såté ks. -sauté. -talg (keit.) munuaisrasva. njut|a IV3 I. tr nauttia; vrt. åtnjuta. II. itr tuntea olonsa hyväksi, nauttia (olostaan); ^ av ngt nauttia jstk; jag -er av att simma nautin uimisesta; uinti on minulle nautinto, njutbar -t -are nautittava(ksi kelpaava).

njutning -en -ar nautinto; en sann (verklig) rs todellinen nautinto, njutnings||begär nautinnon|halu, -himo, -lyst|en -et -na nautinnonhimoinen. »lystnad nautinnonhimo. -medel nautintoaine, -rik -t nautinnokas. Noa(k) (-u:) npr (Raam.) Nooa; ark

Nooan (j. Nooakin) arkki, nob|el (-o:) -elt -lare hieno, jalo, ylevä, jalomielinen.

nobel||pris Nobelin palkinto; ~ i litteratur Nobelin kirjallisuuden palkinto, -pristagare Nobelin palkinnon saaja, nobless -en hienosto, aateli; ylevyys, jalomielisyys.

nock -en -ar 1. (rak.) katon harja; huippu,

2. (mer.) (raakapurjeen) nokka, nod (-u:) -en -er (täht.) risteys, noodi;

(lääk., fys.) solmu, nog (-u:) (adv.) 1. kylliksi, tarpeeksi, riittämiin; det är rs se riittää; mer än rs liiaksikin, liikaakin; nu kan det vara ^! nyt saa riittää; man kan aldrig vara ~ försiktig ei koskaan voi olla kylliksi varovainen; inte tränad rs riittämättömästi valmen|nettu, -tautunut; han är kari rs hänessä on kyllä miestä; fag har fått rs (av det) olen saanut (siitä) kyllikseni, (m. j.) olen perin pohjin kyllästynyt siihen; han har rs med pengar hänellä on rahaa riittämiin (runsaasti); inte rs med att ei siinä kyllin että; det är inte rs med att vara begåvad ei lahjakkuus yksin riitä; ei siinä vielä kyllin että on lahjakas (että on lahjoja, lahjakkuutta); ^ om det! kylliksi siitä; jo riittää; vara god rs åt ngn olla tarpeeksi hyvä(ä), (j.) kelvata, välttää jllk. 2. sangen; kyllä(kin); dumt rs typerästi kylläkin; egendomligt rs omituista kyllä; ledsamt rs ikävä kyllä; nära rs melkein; likipitäen; snart rs varsin pian; han var vänlig rs att hjälpa mig hän oli niin ystävällinen että auttoi minua; ^ så intressant aika (sangen) mie-lenkiintoi|nen, -sta. 3. varmaan, kai, luultavasti; tosin; det är rs svårt att bevisa sitä on kyllä (tosin) vaikea näyttää toteen; ^ kan du (väl) göra det jör mig kai sinä sen (verran) voit tehdä minun puolestani; ^ är jag (rs jör att fag är) trött, men tosin olen väsynyt, mutta, noga (-u:) -re (a., adv.) tarkka, huolellinen, valikoiva; tarkoin, huolellisesti; (Suom. r.) tarkka, säästäväinen; saita, itara; vara rs med ngt olla kovin tarkka jnk suhteen; han är rs med maten hän on nirso ruokansa puolesta, valikoi ruokiaan; det är inte så rs med det ei sen (sillä) ole niin väliä; akta sig rs för att falla (visusti) varoa kaatumasta (putoamasta);

räknat (taget) tarkoin laskien (ottaen).

noggran| n -t tarkka, huolellinen, -het -en huolellisuus, tarkkuus; bristande rs epätarkkuus; huolellisuuden puute, huolimattomuus, nog||räkna|d -t valikoiva; kovin, pikku-, kiusallisen tarkka, -samt (adv.) riittä|-västi, -vän; (liiankin) hyvin, nojs -et vallattomuus, hilpeys; melu; liehittely.

nojsa I itr olla hilpeä, vallaton; meluta; ^

med ngn Kehitellä jtk. noll (-o-) (a., luk. tpm.) nolla; ^ grader nolla astetta; vara av rs o. intet värde olla tyhjän veroinen, aivan arvoton; segra med 3—rs (jlkp. ym.) voittaa 3—0, kolmella nollaa vastaan; lika med rs nollan, tyhjän arvoinen; stå på rs (lämpömittari) olla nollassa, noll|a -an -or nolla; (kuv.) han är en riktig rs hän on täysi nolla, hänestä ei ole mihinkään.

noll||gradig: rst vatten nolla-asteinen vesi. -punkt nollapiste; absoluta rsen absoluuttinen nollapiste (— 273,16° C). nomad (-o-) -en -er paimentolainen, -folk paimentolaiskansa. -lapp tunturilappa-lainen.

nomadisera I itr elää paimentolaisena, nomenklatur -en -er sanasto, sanaluettelo, nimistö; nimikkeistö, sanavarasto, nominativ -en -er (kiel.) nominatiivi, ni-mentö.

nominell -t nimellinen; ~t värde nimellisarvo.

nominera I tr nimetä, nonagressionspakt (non-) -en (valt.) hyök-käämättömyyssopimus. nonchalans (nongsalangs) -en välinpitämättömyys; piittaamattomuus, huolimattomuus, nonchalant - -are välinpitämätön, piittaamaton; huolimaton; ^ uppträdande aras-telematon, häikäilemätön käyttäytyminen.

nonchalera I tr: rs ngn olla välittämättä (piittaamatta) jstk, (j.) antaa palttua jllk. nonintervention (non-) -en (valt.) puuttumattomuus, noninterventionspolitik (valt.) puuttu-

mattomuuspolitiikka. nonsens (-o-): ett rs mielettömyys, tylsyys, typeryys.

nonstopflygning yhtämittainen (ilman välilaskuja suorit.) lento, nopp|a I. -an -or 1. (vaat.) nukka. 2. (j.) ks. nippertippa. II. I tr (vaat.) noppia, nukkia; nyppiä; (lin.) kyniä; ^ ögonbrynen nyppiä kulmakarvat pois.

noppig -t (vaat.) nuppuinen, nukkainen. nord (-u:) -en pohjoinen; pohjola; N~en pohjoismaat; i höga N~en pohjan perillä; vrt. syd, yhd. Nordamerika npr (mnt.) Pohjois-Ame-rikka.

nordan(vind) -en pohjois-, pohja|tuuli. nordbo -n -r pohjoismaalainen, nordeuropeisk (-pe:isk) -t pohjoiseurooppalainen.

nordisk -1 pohjoismai|nen, -den-, pohjolan-; de länderna pohjoismaat, nordist -en -er 1. pohjolan yhteyden kannattaja. 2. pohjoismaisen filologian tutkija.

nordlig -t -are pohjoinen, nord|man, -mannen -män (hist.) pohjoismaalainen; viikinki. nord||Qst I. (s.) a) (ilms.) koillinen, itä-pohja; b) koillistuuli. II. (adv.) koilli|-seen, -sessa, om jstk. -ostpassagen (mnt.) koillisväylä, -pol pohjoisnapa, -polsexpedition pohjoisnaparetkikunta, -pols-fararepohjoisnaparetkeilijä. -sida pohjoispuoli; vrt. m. syd-, yhd. Nordsjön npr (mnt.) Pohjanmeri. Nord||stjärnan npr (täht.) Pohjantähti, -s t järneorden (Ruots. rit. (Pohjantähden ritarikunta.

nord||tysk -1, -tysk -en -ar pohjoissaksalainen.

Nordtyskland npr (mnt.) Pohjois-Saksa. nordvart (adv.) pohjoiseen päin. nord||väst I. (s.) a) (ilms.) luode, länsipohja; b) luodetuuli. II. (adv.) luotee|-seen, -ssa, om jstk. -västlig -t luoteinen, -västpassagen (mnt.) luoteisväylä, -västra luoteinen, -öst ks. -ost. -östlig -t, -östra koillinen. Norge npr (mnt.) Norja, norm -en -er perusohje, sääntö, malli, normi.

normal I. -t -are säännönmukainen, säännöllinen, normaali. II. -en -er (mat.) normaali, kohtisuora, -arbetsdag normaali työpäivä, -begåva|d -t lahjoiltaan tavallinen, keskimittainen, normalisera I tr normalisoida, normaalistaa, saattaa (yhtenäistää) normaaliksi; (väl.) vakioida, normalisering -en normaalistaminen, normalmått 1. perusmitta, prototyyppi. 2. normaalikoko, -pris normaali-, tavallinen hinta, -prosa (kirj.) tavallinen, normaaliproosa. -spårig (raut.) normaalirai-teinen. -storlek tavallinen, normaali]r koko. -tid normaaliaika, -ton (-u:) nor-maalisävel. -ur normaalikello.

norm^nd -en -er (hist.) normanni; ~erna normannit, pohjan miehet.

normandisk -1 (hist.) normannilainen;

normandielainen. normativ -t normina (mallina, ohjeena) oleva; ohjeellinen.

normera I tr 1. normittaa. 2. (mat.) muuntaa suure toiseksi.

normgivande (a. tpm.) määräävä, ohjeena oleva.

norn|a (-u-) -an -or (myt.) onnetar, kohtalotar, norna.

norr I. et~ (ilms.) pohjoinen, pohja (lyh. N); från ~ till söder pohjoisesta etelään; i ~ pohjoisessa; mot (åt) ~ pohjoista kohti, pohjoiseen (päin); styra åt ^ ohjata, suunnata (kulku) pohjoiseen. II. (adv.) ^ om pohjoiseen jstk; jnk. pohj. puolella, norra (a. tpm.) pohjoinen; ishavet Pohjoinen jäämeri; ^ polcirkeln pohjoinen napapiiri; ^ sidan pohjoispuoli; i ~ Sverige Pohjois-Ruotsissa. norrifrån (adv.) pohjoisesta; vrt. söderifrån.

Norrland (mnt. Ruots.) Norlanti (Norrland), norr||läge: med ~ pohjoiseen päin, pohjoispuolella, pohjoisessa sijaitseva, -län-ning -en -ar norlantilainen. -man norjalainen. -sken revontulet, -sluttning pohjoisrinne, -ut (adv.) pohjoiseen (päin), pohjoisessa, -över (adv.) pohjoisessa,pohjan puolessa, pohjoiseen päin. nors (-0-) -en -ar (kai.) kuore, (j.) norssi; jag vill vara skapt som en ^ om minä olen vaikka matti (sano minua matiksi) jos; siitä lyön vaikka vetoa, norsk -t norjalainen.

norsk|a 1. -an (kiel.) norjan kieli, norja.

2. -an -or norjal. nainen, norjatar. nos (-u:) -en -ar 1. kuono, (j.) nenä; (hev., nautael.) turpa; blek om ~en kalpea, nenänpää valkoisena; torka dig om <~*->en! pyyhi, niistä nenäsi! 2. kärki, nokka, nosa I itr nuuskia; ^ på ngt nuuskia, haistella jtk; ^ reda (rätt) på ngt nuuskia, (j.) saada nuuskituksi jtk selville, nos||grimma -n kuonokoppa, -hörning -en

-ar (el.) sarvikuono, nosig -t -are nenäkäs, röyhkeä, nos||längd: vinna med en ~ (rats., urh.) voittaa täpärästi, rinnan-, kielen|mitalla, -ring (sonnin) turparengas.

1. not (-u:) -en -ar (kai.) nuotta; dra ~ vetää nuottaa.

2. not (-u:) -en -er a) (mus.) nuotti; b) (valt.) nootti; ~er nuotit, nuottivih(k)o(t); sjunga (spela) efter >—•er laulaa (soittaa) nuoteista; få ovett efter ~er saada oikein aika haukkumiset; ge ngn ovett (stryk) efter ~er haukkua (antaa selkään) niin että tuntuu; jag är med på ~erna nyt käsitän, ymmärrän; inte vara med

på ~erna (olla) vaikea (oikein) käsittää; olla hidas tajuamaan. 3. not (-o:) -en -ar ks. nåt. not|a (-u:) -an -or 1. lasku; kan jag få ~n? (rav.) saanko laskun? maksaisin! vern betalar kukas tämän (lystin) mak-

saa? 2. luettelo, lista, nota bene (adv.; lyh. NB, n.b.) nota bene, huom.! huomaa se! näet, nimittäin; toisin sanoen (ts.); jos näet; ett ~ huomautus.

notabilitet -en -er arvohenkilö, kuuluisuus, no tarigi|| avdelning (pank.) notariaattiosasto (asiakkaiden lainop. tehtäv. ym. hoitava osasto), notarie (-a:) -n -r notaari, notarius publi|cus (-lik-) -, pl -rii -ci (si) julkinen notaari, notera I tr kirjoittaa, merkitä muistiin, panna merkille; todeta; (kirjnp.) kirjata; noteerata; aktierna i 5 000 mark

osakkeet noteerataan (merkitään) 5 000 markkaan; dessa papper är <^>de på börsen nämä paperit noteerataan pörssissä, notering -en -ar noteeraus; uutinen; hinnoittelu.

notes||block (nots-, j. nu:tes-) -et - muis-ti(inpano)lehtiö. -bok muistikirja, not||hylla nuotti|hylly, -laudakko. -häfte

nuottivihko, notificera I tr ilmoittaa, antaa kirjallinen tieto.

notjs -en -er ilmoitus, (san.) uutinen; inte ta ~ om ngt olla lainkaan välittämättä jstk, kiinnittämättä huomiota jhk. -jägare uutishankkija, (j.) uutisten urkkija, kärkkyjä.

notorisk (-tu:) -t yleisesti tunnettu, tietty;

pahamaineinen, not||papper (mus.) nuottipaperi, -ställ nuottiteline, -tecken 1. (mus.) nuotti, nuottimerkki. 2. (kirjp.) huomautus, ala-viitta.

notvarp 1. (kal.) apaja. 2. (kuv. leik.) (suuret) kutsut, yleiset kutsut, notväxling (valt.) noottienvaihto, noug^t ks. nugat.

nov|a (-o:) -an -or (täht.) uusi tähti, nova.

novell -en -er (kirj.) novelli, novellett -en -er (kirj.) lyhytnovelli. no velli [författare novellikirjailija. -sam-ling novellikokoelma, november marraskuu; vrt. april. novis -en -er (vrs.) munkki-, nunna|koke-las, uusikko, noviisi; (kuv.) vasta-alkaja, aloittelija; uusi tulokas, nu I. (adv. aik.) nyt; nykyisin; ~gällande nykyisin voimassa oleva; ^ levande elossa oleva; ~ för tidén nykyisin; ^ o. förr

(tav.) ennen ja nyt; som förr nyt niin kuin ennenkin; ^ då jag är här kun nyt (kerran) olen täällä; ^ först nyt vasta, vasta nyt; ~ genast heti paikalla; ^ i sommar tänä kesänä; ^ igen nyt taas; vad var det hon hette ~ igen? mikäs hänen nimensä (taas) olikaan? från o. med ~ tästä lähtien; just ~ juuri nyt, tällä hetkellä; vad ~ då? mitäs nvt? hör kuulehan (kuulkaahan) nyt! ^ blev jag rädd nyt minä säikähdin; ^ kommer jag! nyt minä tulen; (m.) tässä minä nyt olen! ^ är det så att asia on nyt sillä tavalla että; det är ~ en gång så asia on kerta kaikkiaan sillä tavalla; vad var det ^ jag ville säga? mitäs minun pitikään sanoa? II. (s.) -et nykyhetki; i detta ~ tällä hetkellä; i ett ~ tuossa tuokiossa, heti paikalla; leva i ~et elää päivä kerrassaan.

nubb -en -ar nupinaula, nupi. nubba I tr: ~ (fast) naulata (kiinni) nupi-nauloilla.

nubb|e -en -ar ryyppy, naukku. nubier -n - (käns.) nubialainen. nuckja -an -or vanhapiika; (eukon)käp-pänä.

nudda I tr, itr: ~ vid ngt sivellä, kosketella sormillaan, nud|el -eln -lar (eri.) makaronit, nudjsm -en nudismi, alastomuuskulttuuri,

alastomuuden harrastus, nudjst -en -er nudismin harrastaja, nuförtiden nykyaikaan, nykyisin. nug$t (-U-) -en -er nougat, manteli-, pähkinä|makeiset, -nekku, nuklejn -et -, -er (biol.) nukleiini (eri. fos-foripit. valkuaisaine), numera nyttemmin, nykyisin, nykyaikaan.

numerisk -t numero-; numeroilla ilmaistava; lukumääräinen, numerus: ett~ 1. (kiel.) luku. 2. (mat.) numerus, vastinluku (luku, jonka logaritmi on annettu); ^ clausus rajoitettu lukumäärä.

numerär I. -en lukumäärä. II. -t lukumääräinen; ~t överlägsen lukumääräisesti ylivoimainen, numismatik -en rahatiede, numismatiikka.

num|mer -ret - numero; göra stort ~ av ngt tehdä jstk suuri numero, pitää jstk suurta hälyä, ääntä; han är ett svagt ~ hänestä ei ole paljon mihinkään, -byrå (puh.) luettelo; numerotoimisto. -karl (ent. sot.) tavallinen sotamies; (m. kuv.) nolla, -lapp numero|lippu, -lappu (kilpailuissa, jonossa); ta en ~ ottaa numero-lippu. -ordning -en numerojärjestys.

-plåt numero|levy, -laatta, -skiva (puh.) numerolevy. numrera I tr numeroida, varustaa numeroin (m. sivunumeroin), numrering -en numerointi (vrt. ed.). numro (adv.) numero, n:o. nun|a -an -or (j.) naama, (leik.) (naama)-taulu.

nunn|a -an -or (kat.) nunna, nunne||dok nunnanhuntu; taga ~et ottaa nunnanhuntu; mennä luostariin, -dräkt nunnanpuku. -kloster nunnaluostari, nuntie (-tsie) -n -r paavin lähettiläs, nun-tius.

nutid -en nykyaika; ~ens ungdom nykyajan nuoriso, nutida (a. tpm.) nykyinen, nykyajan; ajanmukainen, uudenaikainen; med alla ~ bekvämligheter kaikin nykyajan mukavuuksin (varustettu), nutidsmänniska nykyajan ihminen, nutri|a -an -or a) (el.) nutria, rämemajava; b) nutrian nahka.

nuvarande (a. tpm.) nykyinen, tämän päivän, tämän hetken; i ~ stund tällä hetkellä, nykyhetkellä.

ny I. (a.) -tt -are uusi; toinen; göra ett ~tt försök yrittää uudestaan, tehdä uusi yritys; krafter uudet (levänneet, virkeät) voimat; få ~tt mod saada uutta rohkeutta; en ~ Napoleon uusi Napoleon; ta en ~ näsduk ottaa uusi (puhdas) nenäliina; börja på ^ rad aloittaa uudelta riviltä;

stycke (kirj.) uusi kappale; rikta en uppfordran till ngn osoittaa uusi kehotus jllk, uudelleen kehottaa jtk; (den) r^a världen (mnt.) Uusi maailma; så gott som ~ melkein kuin uusi; ingenting ~tt ei mitään uutta; vad ^tt? mitä uutta (kuuluu)? det gamla o. det vanha ja uusi; gammalt r>^tt (j.) vanhat uutiset; på~tt uudelleen, uudestaan; ~are författare uudet kirjailijat; ~a(re) tidens historia uuden ajan historia. II. (s.) -(e)t -, -n uusikuu; yläkuu; i ~ yläkuulla; detär ~ on yläkuu; hålla ihop i ~ o. nedan jakaa surut ja ilot, pysyä (uskollisina)yhdessä tuulessa ja tuiskussa, myötä- ja vastoinkäymisissä, ny||anlag|d -t vastaperustettu, -anläggning

(konkr.) uudis|työ, -rakennus, -laitos. ny$ns (-angs) -en -er vivahdus, väritys; (mus.) voimasuhteiden vaihtelu, nyansera l tr varustaa vivahduksin; spela

~t soittaa ilmeikkäästi, ny|[anskaffning -en -ar uudishankinta. -anstälda II1 tr ottaa (uusi työntekijä) palvelukseen; -d arbetskraft uusi, vasta palvelukseen otettu työvoima, -antag|en -et -na hiljakkoin otettu, hankittu.

Nya Zeeland npr (mnt.) Uusi Seelanti, ny||baka|d -t vastaleivottu (m. kuv.); -bak(a)t bröd vastaleivottu, uunilämmin leipä, -bilda|d -t uudelleen-, vasta|-muodos|tettu, -tunut. -bildning -en uudis-muodostus, uudennus. -bliven vastavalmistunut, »vastaleivottu», -byggare uudisasukas. -bygg|d -t vasta-, uudelleen rakennettu. -bygge 1. uudisrakennus. 2. siirto|kunta, -la. -byggnad uudisrakennus. -börjare aloittelija, vasta-alkaja, nyck -en -er oikku, mieliteko; hon har sina r<jer hänellä (sillä tytöllä, naisella) on omat päähänpistonsa; Ödets ~er kohtalon oikut.

nyck|el -eln -lar avain;'/—n till gåtan arvoituksen avain, -ax avaimenlehti. -ben (an.) solisluu, -blomst|er (ksv.) kämmekkä; fläckiga -ret Maarian kämmekkä. -harpa (mus. läh.) virsikannel. -hål avaimenreikä. -industri (kuv.) avain-teollisuus. -knippa avainkimppu. -ord avainsana, -piga (el., hnt.) leppä|terttu, -kerttu, -pirkko. -position avainasema, -ring avainrengas, -roman avainromaani, -skylt avainkilpi. -ämne avainaine. nyckfull -t -a oikullinen, oikukas, -het

oikullisuus, ny||danare -n - uudelleenmuodostaja, uudistaja, -daning -en -ar uudis(muodos)-tus. -emission: ^ av aktier uusi osakeanti. -falle|n -t: ^ snö vastasatanut lumi.

nyfik|en -et -nare utelias, -het uteliaisuus, ny||fiska|d -1, -fånga|d -t vastasaatu, vasta-pyyd(yst)etty. -fö|dd -tt vastasyntynyt, -förlovad: de är he ovat vasta aivan hiljakkoin menneet kihloihin, -förvärv uudishankinta. -förvärva|d -t vastahankittu. -gift: ett ~ par vastanaineet, vasta-nainut pari; de är he ovat vasta (hiljakkoin) menneet naimisiin; de vasta-naineet. -grekiska -n (kiel.) uuskreikka. -grusa|d -t (tr.) vastasorastettu. -grädda;d -t (leipä) vastaleivottu, -gräv|d -t vasta kaivettu.

nyhet -en -er 1. uutuus; kirjauutuus; muutos; säsongens ~er (kaup.) kauden uutuudet; r^ens behag uutuuden viehätys. 2. (san.) uutinen; tieto; det var en ~ för mig se oli minulle uutinen; jag kan tala om en ~ jör dig voin kertoa sinulle uutisen; goda (dåliga) ~er hyvät (huonot) uutiset; de senaste ~erna viimeisimmät uutiset, tuoreimmat tiedot, nyhetsjlbyrå uutistoimisto, -förmedling uutisvälitys, ny||högtyska -n (kiel.) uusyläsaksa. -inflytta|d -t hiljakkoin, vasta (taloon, paikkakunnalle) muuttanut, -inkom|men

-met -na vasta (sisään) tullut; (esim. tavarat) juuri, vasta|saapuneet. -inre|dd -tt uudesti sisustettu, -klassicism uus|klas-sisismi, -klassillisuus. -kläckt vasta munasta kuoriutunut (m. kuv.). -kokt vastakeitetty. -komling (uusi) tulokas; aloittelija, ensikertalainen, -kom|men -met -na vasta]tullut, -saapunut, »konstruktion uudis|rakennus, -rakennelma, nykt]er -ert -rare raitis; (ei päihtynyt) »selvä»; (kuv.) kuiva, ikävä, -het a) raittius; b) kuiva asiallisuus, nykterhets||frågan raittiuskysymys. -förening raittius | yhdistys, -seura, -ivrare raittiusintoilija, -rörelse raittiusliike, nykterist -en -er raittiusmies, nyktra I itr: rs tili selvitä (humalasta), ny||kärna|d -t: -t smör

vastakirnuttu voi.

-laga]d -t vasta]valmistettu, -korjattu, nyligen (adv.) hiljakkoin, äskettäin; helt rs aivan äskettäin. 2. vähän sitä ennen, jonkin aikaa sitten, nylon (-o:) -et, -en nylon, nailon. -strumpa

nylon-, nailon|sukka. nymal|en -et -na vastajauhettu. nymf -en -er (myt.) luonnotar; neito, impi;

(krk.) katutyttö. ny||mjölka|d -t vastalypsetty. -modig -t uusi|kuosinen, -muotinen; uudenaikainen. -modighet -en -er: vad är det för ~er? mitäs uusimuotisuuksia tuo on (olevinaan)? -mor(g)na]d -t vasta herännyt, unenpöpperöinen; aamunraikas. [--måla]-] {+-må- la]+} d -t vastamaalattu. -måne uusikuu, nynna I tr, itr hyräillä; ^ för sig själv hyräillä itsekseen, ny||odling 1. maan raivaaminen viljelykseen, uudisraivaus. 2. uudisraivio. -ord-ning uusi, uudis|järjestys. nyp -et - nipistys; ge ngn ett rs nipistää;

antaa näpsäys. nyp]a I. -an -or 1. hyppysellinen; med (i) rsn (-oma) hyppysillä; hyppysissä; ta ngt i ~n ottaa hyppysiin. 2. hitunen, hiukkanen, hyppysellinen; få sig en rs frisk luft hiukan haukata raikasta ilmaa. II. IV3 tr 1. nipistää. 2. ~ åt sig ngt näpistellä, (j.) vohkia, »pimittää», nypas IV3 itr (dep.) nipistellä, (res.) toisiaan.

nypon (-y:) -et - (ksv. ruusun) kiulukka, »ruusunmarja», -blomma orjan-, villi] -ruusun kukka, -buske orjan|ruusu, -tappura. -soppa (keit.) ruusun]marja-, -kiu-lukka|keitto. ny||pressa|d -t (vaat.) vastasilitetty. [--raka]-] {+-ra- ka]+} d -t vasta ajeltu (parta, leuka), -rekryterad vasta värvätty, -reparera]d -t vastakorjattu. -rik -t uusrikas, -romantik (kirj.hist.) uusromantiikka.

nys (-y:): få rs om ngt saada vihiä jstk. nysa IV6, II2 aivastaa; komma ngn att rs saada, panna jk aivastamaan, aivastuttaa.

ny||sanda|d -t vasta-, äsken hiekoitettu, -silver uushopea, -skapa] d -t uudesti-luotu. -skapelse uudestiluominen; uusi luomus, -slag|en -et -na vastaniitetty. nysning -en -ar aivastus, nyj|snö vastasatanut, uusi lumi; (väl.) vitilumi. -språk(l)ig -t uusikielinen. nyspulver aivastusjauhe. nyss juuri, äsken, hiljakkoin; jag fick det rs sain sen juuri, äsken, vähän aikaa sitten; han gick alldeles rs förbi er hän meni aivan äsken teidän ohitsenne; en rs utkommen bok vastailmestynyt kirja, -nämn|d -t vastamainittu. nysta I tr keriä, panna kerälle; upp keriä; purkaa kerä. nystan -et - kerä.

ny]]starta]d -t vasta aloitettu, avattu, -stavning uusi oikeinkirjoitus, -struk|en -et -na (vaat.) vastasilitetty. nystvind|a -an -or kerin|puut, -laudat, ny teckna] d -t: rse aktier uudet osakkeet, nyt]er -ert -rare hilpeä, tyytyväinen,

mielihyvissään oleva, nytt ks. ny I.

nytta I. -n hyöty, apu; dra ~ av ngt käyttää jtk hyödykseen; hyötyä jstk; få rs av ngt saada jstk hyötyä; göra rs (sig nyttig) olla hyödyksi, olla hyödyllinen; göra (vara tili) rs tehdä hyötyä, olla hyödyksi; vara ngn tili rs hyödyttää jtk; det gör (är till) ingen rs siitä ei ole mitään hyötyä. II. I itr: det rsr inte till någonting ei se kannata; siitä ei ole mitään hyötyä, nyttig -t -are hyödyllinen, för ngn jllk; ^ last (tkn.) hyötykuorma, -het -en hyödyllisyys; -en -er (knst.) hyödyke, nyttighetsartikel hyöty-, tarvike]tavara; hyödyke.

nyttja I tr käyttää (hyväkseen), kuluttaa, nyttjanderätt käyttö-, (Iak., hist.) nautintaoikeus, nytto||konst hyötytaide (käytännöllistä elämää palveleva taide), -moral hyöty-moraali. -trafik hyöty-, hyödyllinen liikenne. -växt hyötykasvi, ny||tvätta|d -t vastapesty. -utkom|men -met -na vastailmestynyt, -utnämn]d -t vastanimitetty, -vakna]d -t vastaherän-nyt. -val uudet vaalit, -värpt vastamu-nittu.

nyår -et uusi vuosi.

nyårs||afton uudenvuodenaatto. -dag uudenvuodenpäivä, -kort uudenvuo-denkortti. -natt uudenvuodenaattoyö.nyårsvaka — någon

-vaka uudenvuodenvalvojaiset. -visit uudenvuodenviera|skäynti, -ilu. -önskan, -önskning uudenvuoden (onnen)toivotus.

1. nå (-o:) (int.) no; ^ än sen då? entä-(pä) sitten? då, så! no sitten, no siinä tapauksessa.

2. nå (-o:) III I. tr saavuttaa, (kuv.) päästä jhk; han botten med fötterna hänen jalkansa ulottuu, tapaa pohjaan; ^ sin höjdpunkt saavuttaa huippunsa, kohota huippuunsa; ^ land (hamnen) (mer.) päästä maihin (satamaan); ~ målet päästä päämäärään; ^ goda resultat saavuttaa hyviä tuloksia, päästä hyviin tuloksiin; ^ mogen ålder ehtiä kypsyneeseen ikään; ^ en hög ställning päästä korkeaan asemaan; jag kan per telefon minulle voi soittaa (puhelimella). II. itr ulottua, ylettyä; jag inte så högt en yllä niin korkealle; ljudet <—>r inte så långt ääni ei kanna (ei kuulu) niin kauas; ~ngn till axeln ulottua (olla) jtk olkapäähän; han ^r nästan (upp) till taket hän ylettyy, yltää melkein kattoon asti; så långt ögat niin kauas kuin silmä kantaa; ^ jram tili kusten ulottua rannikolle saakka; jag inte upp en ylety, en yllä niin ylös; ^ upp till ngn (kuv.) vetää jllk vertoja.

nåd -en -er 1. armo; detta ~ens år tänä armon vuonna; i ~ens år 1959 armon vuonna 1959; det är en Guds ^ att on Jumalan armo että; jinna jör ngns Ögon (vanh. juhl.) saavuttaa jnk mielisuosio, päästä jnk suosioon; låta ~ gå före rätt antaa armon käydä oikeudesta; han fick ry hänet armahdettiin; söka ~ anoa armoa; av ~ o. barmhärtighet armosta ja laupeudesta; av (med) Guds ~ Jumalan armosta; i ~er (vanh.) armossa; ge sig på ry o. onåd heittäytyä (antautua) jnk armoille, ilman ehtoja, ehdoitta; leva på r^er hos ngn elää jnk armoilla; synda på ~en käyttää väärin jnk luottamusta; ta ngn till ~er ottaa jk armoihin. 2. (arv.): Ers ry teidän armonne; hennes r^ armollinen rouva, (vanh. j.) (hovin, kartanon) »armo».

nåda I. I tr (tkn.) kotkata, niitata, päättää. II. ks. nåde.

nåda||stöt ks. nådestöt, -tid armonaika.

nåde tr: Gud ^ dig om du Herra varjelkoon jos (teet jtk); Gud ~ den som gör det! Herra varjelkoon, jos joku sen tekee!

nåde||ansökan, -ansökning armonanomus. -bröd armonleipä. -gåva armolahja; som en ~ (kuv.) kuin taivaan lahjana, -hjon: vara '— hos ngn syödä armonleipää jnk

pöydässä, -medel (usk.) armon|välineet, (vanh.) -välikappaleet, -rik armoisa, ar-

mollinen. -stöt armon-, surman|isku. -vedermäle armonosoitus. nådig -t -are armollinen, mot ngn jllk; Gud vare mig Jumala olkoon minulle armollinen (minua armahtakoon)! det togs inte upp sitä ei otettu armollisesti vastaan; se sai sangen epäsuosiollisen vastaanoton; hon var inte ~ att råka ut för ei ollut (silloin) hyvä osua hänen tielleen! sy a luntan (valt. leik.) tulo- ja menoarvioesitys, nådår (kirk.) armovuosi. någ| on (något, några) (indf.) A. (yhd.) 1. (s:n ed.) jokin, jotkut; ^ (som helst), -ot slags jokin, jollainenkin; inte ry ei mikään; har du inte ry bror? eikö sinulla ole (ainoaakaan) veljeä? för -ot år sedan jokin, muutama vuosi sitten; det dröjde -ra sekunder kesti muutaman sekunnin (ennen kuin); -ra o. sextio år seitsemättäkymmentä vuotta; -ra aktier har jag inte osakkeita ei minulla ole; finns det -ra bra läkare här? onko täällä hyviä lääkäreitä? med -ra få undantag muutamaa harvaa poikkeusta lukuun ottamatta; (Suom. r.) de -ra vänner jag har ne muutamat harvat ystävät, mitä minulla on; vi var så -ra meitä oli niin väh^n, vain muutamia. 2. (ainesan. ed.) hiukan, vähän; inte ~ ei lainkaan; har ni ry mjölk i dag? onko teillä tänään (lainkaan) maitoa? på -ot avstånd jnk matkan päässä; ^ erfarenhet önskvärd jonkin verran (jokin määrä) kokemusta suotava; på -ot sätt jollakin tavoin; för ~ tid framåt joksikin aikaa eteenpäin; efter ~ tvekan jonkin verran, hieman (aikansa) emmittyä(än); -ot bröd har jag inte fått en ole saanut ollenkaan leipää; har ni ry eld? onko teillä tulta? 3. (its. prn., a:n jne. ed.) a) någon joku; inte ry ei kukaan; inte -ra eivät ketkään; det är <—» främmande där ute tuolla ulkona on (joku) vieras; önskar ~ mer ordet? haluaako joku vielä (käyttää) puheenvuoroa? ^ annanstans jossakin muualla; b) något jotakin; inte -ot ei mikään, ei mitään; -ot nytt? onko (kuuluuko) jtk (mitään) uutta? nu tili ryot annat! nyt toiseen asiaan; -ot mera? vielä jtk? (myym.) oliko vielä jtk (muuta)? c) några: -ra bekanta har f ag inte där minulla ei ole siellä ketään (yhtään) tuttavia; har du -ra fler? onko sinulla vielä useampia? B. (its.) 1. a) (hnk.) joku, jotkut, muutamat; inte ~ ei kukaan, ei ketään; inte -ra ei

ketään, ei mitään; är det ^ (-ra) där? onko siellä ketään? där kommer <—' tuolla tulee joku; ^ måste ha gjort det jonkun on (tietenkin)

täytynyt se tehdä; du, om rsy måste kunna det sinun jos kenenkään täytyy osata se tehdä; det vet du väl om rs totta kai sinä sen tiedät jos kukaan; -ra säger att jotkut (muutamat) sanovat että; b) något jotakin; hieman; inte -ot ei mitään; det var -ot i den stilen jotakin se oli siihen tapaan; se oli vähän siihen tapaan; ett visst -ot jotakin erikoista, tiettyä; jag blev -ot till förvånad häm-mästyinpä aika tavalla (j. mahdottomasti); -ot om bruket av pronomina hieman (muutama sana) pronominien käytöstä. 2. (viitaten) a) (s.) yksi, jokin, muutama(t); inte ~ ei kukaan;^ av pojkarna joku (yksi) pojista; -ra av pojkarna muutamat pojista; jag skulle vilja låna en reservoarpenna, har du rs på dig? lainaisin (tarvitsisin) täytekynää, onko sinulla, sattuuko sinulla olemaan (mukanasi)? finns det biljetter till . . .? Ja, det finns -ra kvar onko (vielä) lippuja jhk? kyllä, on muutamia; b) (aine-san., abstr.) jonkin verran, hieman; inte rs ei yhtään, ei mitään; brödet var slut o. han visste inte, var han kunde få tag på -ot leipä oli lopussa eikä hän tiennyt, mistä sitä voisi saada (uutta, lisää), någondera (indf.) 1. —' sidan jompikumpi puoli; inte rs (sidan) ei kumpikaan (puoli). 2. (its.) jompikumpi, toinen t. toinen; inte rs ei kumpikaan; ^ a.v oss jompikumpi meistä; inte rs av oss ei kumpikaan meistä; den här boken är inte rsS tämä kirja ei ole (meistä) kummankaan.

någonsin (adv.) koskaan, milloinkaan; aldrig rs ei koskaan, ei ikinä; sämre än rs huonompi kuin konsanaan (kukaan); nu om rs nyt jos koskaan; fag gör så mycket jag rs kan teen niin paljon kuin ikinä voin (jaksan), någonstans (adv.) jossakin, jonnekin; inte rs ei missään (ei minnekään); var rs ligger boken? missä ihmeessä se kirja on (mahtaa olla)? vart skall vi gå rs? minne mennään? (ihmeeseen) ollaan nyt menossa (tässä oikein mennään)? någonstädes (adv.) jossakin; vrt. ed. någonting (indf.) jotakin; inte rs ei mikään, ei mitään; vrt. ingenting; ^ nytt jotakin uutta; han har inte rs att komma med hänellä ei ole mitään tarjottavana, någonvart ks. 2. vart. någorlunda I. (adv.) jollakin tavoin; jotenkuten, kutakuinkin; för mig går det rs elämäni sujuu miten kuten; kostymen sitter rs puku käy kutakuinkin; ^ välbärgad kohtalaisen hyvissä varoissa, kuta

kuinkin varoissaan. II. (a. tpm.) jonkinmoinen; med rs visshet kutakuinkin (kohtalaisen) varmasti; arbetet är rs työ on kohtalaista, mukiin menevää, något I. (indf.) ks. någon. II. (adv.) jonkin verran, hieman, vähän; känna sig rs bättre tuntea itsensä (vointinsa) hieman paremmaksi, tuntea voivansa hieman (jonkin verran) paremmin, någotsånär (adv.) jotenkuten; vrt. 2. när 2.

nåjg, (int. myönt.) no niin, niin no, olkoon sitten!

nål -en -ar neula; sitta som på rsar olla

kuin tulisilla hiilillä, nåla I tr: rs fast kiinnittää neuloilla; ^ ihop kiinnittää neuloilla kokoon, yhteen.

nål||brev neulakirje. -dyna neulatyyny, -mikrofon (rad.) äänirasia, -pengar (rouvan) neularahat. -stick, -sting, -styng

neulanpisto, -styngspolitik neulanpistopolitiikka.

nåls||udd neulankärki. -öga neulansilmä, nålvass -t terävä kuin neula, nånå (int. rauh.) no no! nåt (-o:) -en -ar, -et - (tkn.) sauma, rako, liitos.

nåtla I tr saumata.

nåv$l (int.) no olkoon, no niin.

nä ks. nej.

näbb -en -ar nokka; försvara sig med rsar o. klor puolustautua (tapella vastaan) kynsin hampain.

näbbas I itr (dep.) nokkia toisiaan; (kuv.) riidellä, kinata, torailla, näbb|]djur (el.) nokkaeläin. -gädda 1. (kal.)

nokkahauki. 2. (kuv.) nirppanokka, näbbig -t -are, nirppa|nenä(inen), -nokkainen).

näbbmus (el.) päästäinen, näck -en (myt.) Ahti, Näkki, näckros (ksv.) lumme; vit rs (valkoinen) lumme; gul rs (ksv.) upukka. näktergal -en -ar (el.) satakieli, nämligen nimittäin, näet. nämn|a II1 tr 1. nimittää; sanoa; mainita; <—» saken vid dess rätta namn mainita asiaa sen oikealla nimellä. 2. mainita, för ngn jllk; ingen -d o. ingen glömd ketään unohtamatta ja ketään erikseen mainitsematta.

nämnare -n - (mat.) nimittäjä; minsta gemensamma rs pienin yhteinen nimittäjä.

nämnd -en -er lautakunta, valiokunta; virasto, osasto, nämndeman lautamies, nämnvär|d -t mainitsemisen arvoinen, sa-I nottava.närmas -

nänn|as II1 itr (dep.) hennoa; det -s jag

inte sitä en henno tehdä, näp|en -et -nare sievä, soma. näppe: med nöd o. s nipin napin, hädin

(töin) tuskin, näppeligen tuskin(pa vain), näpsa I tr rangaista, kurittaa, ojentaa;

~ ngn lukea lakia (jllk), läksyttää, näpst -en rangaistus, kuritus; befordra ngn till laga s saattaa jk lailliseen rangaistukseen.

1. när I. (konj.) 1. (aik.) kun; s han hade tagit sin examen kun hän oli suorittanut (suoritettuaan) tutkintonsa; vrt. m. då II. 1. 2. (syytä) kun, koska ks. då II. 2. II, (adv.) 1. (kys.) milloin? fråga honom, *—' han kommer kysy häneltä, milloin hän tulee; om o. s -ko (tokko) ja milloin; säg mig, oyn du kommer o. s sano, tuletko ja milloin; tills s mihin (aikaan) asti; så roligt hade jag inte haft (på) Gud vet (på jag vet inte) s Herra ties milloin minulla lieneekään ollut niin hauskaa! 2. ^ som helst milloin tahansa; vrt helst I. 2.

2. när (adv.) (vrt. 1. nära) 1. (vrs.): jrån s o. fjärran läheltä ja kaukaa. 2. (kuv.) det gick hans ära jör s se kävi hänen kunnialleen; Aan gör inte (vill inte göra) en mask jör s hän ei tee (ei tekisi) pahaa kärpäsellekään; han gör väl ingen för sf eihän hän toki tee kenellekään mitään! (j. leik.) eihän hän sentään puré; exakt vägt på ett gram s punnittu tarkoin grammalleen; det var på ett hår s se oli hiuskarvan varassa; inte på långt s ei liki-, lähimainkaan, ei läheskään; alla kuggades i examen på en s (så s som på en) tutkinnossa hylättiin kaikki, yhtä lukuun ottamatta; han är 50 år på en dag s hän ön päivää vaille viidenkymmenen (täyttää huomenna viisikymmentä); något så s mitenkuten, kohtalaisesti, mukiinmenevästi; det gick fu något så s se sentään sujui mitenkuten, kohtalaisesti; jag känner staden något så s tunnen kaupungin osapuilleen, kutakuinkin hyvin; så s som ks. edellä.

1. nära (komp.) närmare (a., adv., väl. prp.) läheinen; lähell|ä, -e; vara s grannar olla lähinaapurit; på s håll lähellä, lähistöllä; en s släkting läheinen, lähi|sukulainen; ^ vänner, hyvin hyvät ystävät; vara s vänner olla läheiset ystävät; ^ förestående lähellä edessäpäin, pian tuleva; ^ nog melkeinpä; gå inte för s! älä mene liian lähelle! ni har s till vatten teillä on vesi lähellä; komma sanningen s päästä lähelle totuutta; stå ngn s olla jllk läheinen; jag var >—' att säga honom allt olin

närmare uämi

sanomaisillani (vähällä sanoa) hänelle kaikki; det var s att jag kommit jör sent olin vähällä myöhästyä; ^ döden lähellä kuolemaa; ~ målet lähellä päämäärää; ^ torget lähellä toria; klockan var s två kello oli vähää vaille kaksi; vara s åttio år olla lähes kahdeksankymmenen (ikäinen).

2. när|a II1 tr ravita; pitää yllä, elättää, huoltaa; pitää vireillä; en länge -d önskan kauan mielessä kytenyt, hellitty toivomus; agg, ovilja till ngn kantaa kaunaa jtk kohtaan; ^ sig elättää henkeään, närande (a. tpm.) ravitseva; vara s olla ravitseva (a).

närapå (adv.) lähes, melkein. när|Ibeläg|en -et -na lähellä sijaitseva, lähi-, naapuri-, -besläkta|d -t lähisukuinen; ~ med ngn läheistä sukua jllk. -bild (vai., elok.) lähi-, isokokoinen kuva. -gång|en -et -nare tungetteleva; en s fråga epä-hieno kysymys, -gångenhet -en epähie-nous, tungettele vaisuus närhelst milloin tahansa, närhet -en läheisyys; (alldeles) i sen av

(aivan) jnk lähellä, lähellä jtk. närig -t -are voitonhimoinen, tarkka, ahne, itara, omaa puoltaan pitävä, -het -en

kitsaus, tarkkuus, ahneus, voitonhimo, näring -en 1. ravinto (m. kuv.); tjäna till s olla ravintona; ryktet (elden) fick ny s huhu (tuli) sai uutta virikettä. 2. -ar elinkeino, ammatti.

närings||frihet elinkeinovapaus, -fysiologi

ravitsemus [fysiologia, -oppi. -gren elinkeinohaara. -idkare elinkeinonharjoittaja, -liv elinkeinoelämä, -medel ravintoaine, -organ (fysiol.) ravitsemuselin. -värde ravintoarvo, -ämne ravintoaine, när||kamp (urh.) lähi|ottelu, -kamppailu, -liggande lähellä sijaitseva, (väl.) rajakkain oleva.

närma I I. tr lähentää, till jhk. II. rfl. s sig lähestyä, lähetä; klockan sr sig fem kello lähenee viittä; åskvädret sr sig ukkonen lähenee, nousee, närmande -t lähestyminen, (kuv.) lähentyminen; göra sn till ngn tehdä lähentymisyrityksiä, yrittää lähentyä jtk. närmare (komp.) lähempi, lähempänä; — bekantskap lähempi tuttavuus; ^ uppgifter lähemmät, tarkemmat tiedot; på s håll lähemmältä matkalta (taholta); vid s påseende asiaa tarkemmin katsoen; den här vägen är s tämä tie on lyhyempi; ^ bestämt tarkemmin sanoen; komma ngn (varandra) s päästä lähemmäs jtk (toisiaan); jag skall tänka s på saken ajattelen (ensin) asiaa tarkemmin; få veta s om ngt saada tarkempia tietoja jstk;

ligga rs stranden olla lähempänä rantaa; vara rs sextio olla lähempänä kuuttakymmentä; vi hade <—' fyrtio man döda (sot.) meillä oli kaatuneita lähes neljäkymmentä miestä, närmast (sup.) lähin; lähinnä; rse by lähin kylä; under de rse dagarna lähipäivinä; chefens rse man päällikön, johtajan lähin mies, »oikea käsi», rse vägen lähin (suorin) tie; mina rse lähimmät omaiseni; i det rse likipitäen; melkein kokonaan; den stationen är rs se asema on (kaikkein) lähin(nä); var o. en är sig själv rs jokaiselle on oma itsensä lähinnä; (snl.) oma suu lähempänä kuin kontin suu; ^ föregående lähinnä edellinen; ^ gäller det att fastställa hur aivan ensimmäiseksi (ensi työksi) on todettava miten; ^ högre tal lähinnä isompi luku; det rs till hands liggande lähinnä käytettävissä oleva; ^ motsvarande uttryck lähinnä (parhaiten) vastaava sanontatapa; han var rs oförskämd hän oli oikeastaan hävytön; han står mig rs hän on lähin mieheni, lähinnä minua, minulle läheisin (hnk.); de rs sörjande lähinnä surevat; ^ dörren lähinnä ovea, ovensuussa; ^ kroppen ruumista vasten, närsalt ravintosuola.

när||sluta IV3 tr liittää mukaan, oheen; oheistaa; vi -sluter härmed täten, tämän ohessa, oheisena lähetämme, -slut|en -et -na oheinen, -strid (sot.) lähitaistelu, -stående lähellä oleva, -synt - -are likinäköinen. -synthet -en likinäköisyys. när||vara (ks. 1. vara) itr: rs vid ngt olla läsnä, saapuvilla jssk. - varande (a. tpm.) 1. läsnä oleva; vara rs vid mötet olla kokouksessa läsnä; jag var inte rs vid diskussionen en ollut keskustelussa (väittelyssä) läsnä; vara rs vid en fest olla (mukana, läsnä) juhlassa; de rs läsnäolijat. 2. nykyinen; för rs tällä hetkellä, nykyhetkellä, -varo -n läsnäolo; i min rs minun ollessani läsnä; i samtliga medlemmars rs kaikkien jäsenten ollessa läsnä (koolla, saapuvilla).

näs -et - (mnt.) kannas, taipale, maakie-leke; Karelska rset (Karjalan) Kannas, näs|a -an -or (an.) nenä; (kuv.) vainu; gå dit rsn pekar mennä minne nenä näyttää, (j.) minne nokka neuvoo\han ser inte längre än rsn räcker hän ei näe nenänpäätään pitemmälle; få lång rs (kuv.) saada pitkä nenä; stå där med lång rs mennä noloksi, jäädä nuivalle nenin; han har fin rs för ngt (kuv.) hän on tarkka huomaamaan (vainuamaan, haistamaan) jtk; lägga sin rs i blöt pistää nenänsä joka asiaan; räcka lång rs åt ngn näyttää jllk pitkää

nenää; slå rsn i blod lyödä nenänsä verille; sätta rsn i vädret kävellä nenä (j. nokka) pystyssä, koppailla; ta ngt mitt för rsn på ngn viedä, siepata jtk jltk aivan nenän edestä, sivu suun; det gick min rs förbi se meni minulta sivu suun; tala i rsn puhua nenäänsä, honottaa; jag är täppt i rsn minulta on nenä tukossa; ha skinn på rsn (j.) helposti ottaa nokkaansa; olla sisu(k)a(s), osata pitää puolensa; rynka på rsn åt ngt nyrpistää nenäänsä jllk; skriva ngn ngt på rsn päntätä jnk päähän; har firman stupat på rsn? onko toiminimi tehnyt vararikon (lyönyt rukkaset pöytään)? fag låter ingen sätta sig på rsn på mig en anna kenenkään nenälleni hyppiä; dra ngn vid rsn vetää jtk nenästä; petkuttaa.

näsüben (an.) nenäluu. -blod nenäverenvuoto; han blöder rs häneltä vuotaa verta nenästä, -borr(e) -en -ar sierain,

-bränna -n: få sig en rs saada nuhteet (ojennus, nenälleen), -dropp: barnet har rs lapsen nenästä tippuu, lapsen nenä vuotaa, -duk -en nenäliina, -håla (an.) nenäontelo. -knäpp (harv.) nenäpiuvi; näpäys, luu-nappi nenälle; vrt. -bränna, -ljud (kiel., fon.) nenä-äänne, nasaali -pärl|a -an -or nirppanokka, äkäpussi, -rot (an.) nenänjuuri.

nässel||djur (el.) polttiaiseläin. -feber (lääk.) nokkoskuume. -kål (keit.) nokkoskaali.

nässl|a -an -or (ksv.) nokkonen, viholainen.

1. näst -et - (nl.) harsin-, harsima|pisto.

2. näst I. (adv.) lähinnä; den rs bästa lähinnä (toiseksi) paras; den rs sista viimeisen edellinen; den rs sista stavelsen viimeisenedellinen tavu; den rs yngsta (äldsta) flickan toinen nuoremmasta (vanhemmasta) päästä; nuorimman edellinen, toiseksi nuorin (vanhimmasta seuraava, toiseksi vanhin) tytöistä; ^ efter ks. II. II. (prep.) lähinnä, jälkeen.

1. nästa I. (a. tpm.) lähin; ^ dag seuraavana päivänä; rs söndag ensi sunnuntaina; ^ gång ensi, seuraava(lla) ker|ta, (-ralla); i rs ögonblick seuraavassa silmänräpäyksessä; rs vinter (år) ensi talvena (vuonna). II. -n lähimmäinen; kärlek till rsn lähimmäisenrakkaus.

2. nästa I (II2) tr: rs fast harsia, harsimalla kiinnittää yhteen (toisiinsa).

nästan (adv.) melkein; ^ aldrig ei juuri koskaan, ei juuri milloinkaan.

1. näste (a.) ks. 1. nästa I.

2. näste -t -n (lin.) pesä; (m. kuv.): ett syndens rs synnin (pahsen) pesä.

näst||följande (a. tpm.) (lähinnä) seuraava; se rs sida ks. seur. sivulta, -gårds (adv.):

det var inte rs! se oli aika kaukana, ei ollutkaan ihan lähellä! nästipp -en -ar nenännipukka. nästla I rfl. rs sig in pesiytyä, soluttautua jhk; rs sig in i ngns f örtroende (mielistellen) työntäytyä, luikerrella jnk suosioon, näs||ton nenä|sävy; -ääni. -vinge nenä(n)-pieli. -vis nenäkäs, näsäviisas, -vishet -en nenäkkyys, näsäviisaus, nät -et - (kai. ym.) verkko; binda (hämähäkki spinna) ^ kutoa verkkoa; lägga ut rs laskea, heittää verkkoja; locka ngn i sitt rs (kuv.) houkutella, viekoitella pauloihinsa. -anslut|en -et-na (shk.) verkkoon liitetty, -anslutning -en (shk.) (verkkoon) liitäntä, -antenn (rad.) verkkoantenni. -boll (vrkp.) verkkoon koskenut, mutta kuitenkin sen yli lentänyt pallo, -hinna (an.) (silmän) verkkokalvo, -måge (mä-reht.) verkkomaha.

nätt I. - -are 1. sievä, soma, sorea. 2. niukka; ^ i maten pieni-, vähä|ruokainen. II. (adv.): ~ o. fämnt juuri ja juuri; hädin tuskin, (j.) niukuin naukuin, nätting -en -ar (kai.) nahkiainen, nätverk -et verkosto; verkkolaite, näv|e -en -ar nyrkki; kourallinen; en rs sait kourallinen suolaa; knyta rsn åt ngn heristää jllk nyrkkiään; slå rsn i bordet iskeä nyrkkiä pöytään; spotta i -arna sylkäistä kouriinsa, näv|er -em -rar tuohi, -lur -en -ar tuohitorvi. -riv|a -an -or (Suom. r.) tuohinen, tuokkonen, -sko virsu, näv||rätt (hist.) nyrkkivalta. -tals: ^ med salt suolaa kourallisia, kourakaupalla, nöd -en hätä, pula; puute, ahdinko; rsen har ingen lag hätä ei lue lakia; när rsen är störst är hjälpen närmast kun hätä on suurin, on apukin lähinnä; rsen är uppfinningarnas moder (snl.) hätä -keinon keksii; det går ingen rs på honom ei hänellä ole mitään hätää; Iida rs kärsiä hätää, puutetta; olla hätää kärsimässä; i rs o. lust ilossa ja surussa; myötä- ja vastoinkäymisessä; med knapp ~ hädin tuskin, -ankare (mer.) hätäankkuri. -be|dd -tt: vara rs antaa kauan itseään pyydellä ja kursailla, -broms (raut. ym.) hätä-jarru.

nödd: ^ o. tvungen pakotettu jhk, pakosta tehtävä; härtill är jag rs o. tvungen (hist.) tämän teen hädän pakosta, nöd|]dop (kirk.) hätäkaste.-fall: i ^ hätätilassa; tarpeen vaatiessa; paremman puutteessa; i yttersta rs (mitä) suurimmassa, hengenfhädässä. nödfalls|jutväg hätäkeino, -åtgärd ks. ed. nödflagg (mer.) hätälippu. nödga I tr pakottaa jhk.

nödga|s I itr (dep.): han -des göra det hänen

täytyi, hänen oli pakko tehdä se. nödhamn (mer.) hätäsatama; söka rs pyrkiä, mennä hätäsatamaan, nödhjälpsarbete (ent.) hätäaputyö(t); työttömyys-, vara|työ(t). nödig -t -a tarpeellinen, välttämätön, nöd||landa I itr (Int.) tehdä pakkolasku, -landning-en pakkolasku, -lidande (a. tpm.) hätää kärsivä, -läge hätätila, ahdinko; pulatila. -lögn hätävalhe. -lösning hätäratkaisu. -mynt hätäraha. -rop hätähuuto; avunhuuto; med ett rs hädin tuskin, nöd||saka I tr ks. nödga; se sig ~d att göra katsoa (huomata) että on pakko tehdä jtk. -signal hätämerkki, -ställ|d -t hädässä oleva, hätää kärsivä, -torft -en tarve; elatus; livets rs elämän tarpeet, -torftig -t -are välttämättömän tarpeellinen; han har sin rsa bärgning hän tulee juuri ja juuri (nipin napin) toimeen, -tvung|en -et -na: han var rs att inskrida hänen oli pakko puuttua asiaan; en rs åtgärd pakon sanelema toimenpide, -tvång (väki)pakko; av rs pakosta, hädän pakottamana, nödvändig -t -are välttämätön, välttämättömän tarpeellinen; visa sig vara rst osoittautua välttämättömäksi; rsa redskap (pengar) välttämättömät, tarvittavat työvälineet (rahat), -göra V tr tehdä välttämättömäksi, tarpeelliseksi, nödvändighet -en välttämättömyys, tarpeellisuus; göra en dygd av rsen alistua välttämättömyyteen, nödvändighetsartikel tarve tavara, tarvike;

tarvekapine. nöd vändigt (vis) välttämättömästi. nöd||värn -et (Iak.) hätä|varjelus, -puolustus; handla i rs toimia hätävarjeluksessa. -år katovuosi, nöja II1 rfl. rs sig med ngt tyytyä jhk; inte rs sig med mindre än att olla tyytymättä jollei; låta rs sig med ngt tyytyä jhk; ^ sig med vad som helst tyytyä mihin tahansa, nöjaktig -t -are tyydyttävä; riittävä, nöjas II1 itr (dep.) ks. nöja. nöj|d -t -dare tyytyväinen; vara rs med litet tyytyä vähään; jag är rs med det tyydyn siihen, olen siihen tyytyväinen, nöje -t -n 1. ilo, huvi; mycket rs! paljon huvia! pidä (pitäkää) hauskaa! finna rs i ngt saada huvia, iloa jstk; jag finner intet rs i detta minua ei tämä huvita ollenkaan; vi har rst meddela Eder meillä on ilo (ilok-»semme voimme) ilmoittaa teille; för rss skull huvikseen, ilokseen; för sitt (höga) rss skull omaksi ilokseen (vain). 2. (tilaisuus) huvi(t); offentliga rsn julkiset huvit, huvitukset.nöj nöjesbegär-

nöjes||begär huvittelunhalu. -etablissemang, -etablissement huvittelu|paikka, -laitos,-huoneisto; huvipaikka, -fält huvipuisto; huvittelu-, huvi|paikka. -lektyr ks. -läsning, -liv huvi(ttelu)elämä. -lyst|en -et -na huvittelunhaluinen. -lystnad huvittelunhalu. -läsning ajanviete-, viihde-, huvi|lukeminen. -resa huvi|retki, -matka, -skatt huvivero, nöjsam -t -mare hauska, huvittava, hupaisa, rattoisa, nöjsamhet -en hauskuus, hupaisuus.

1. nöt -en-ter (ksv., hed.) pähkinä (m. kuv.); få en hård <—' att knäcka saada paha pähkinä purtavakseen.

2. nöt -et - nauta(eläin); (kuv.) aasi. nöta II2 tr, itr: ~ (på) kuluttaa, hangata;

kulua; ^ hål på byxorna kuluttaa, hangata housunsa puhki; ännu ^ skolbänken vielä painaa koulunpenkkiä; ^ bort tidén kuluttaa aikaa turhaan, joutavaan; ~ ut kuluttaa (hangata) aivan loppuun, kelvottomaksi, nötboskap nautakarja, nöt||brun -t pähkinänruskea. -buske pähkinäpensas.

nöthår lehmänkarvat; karvalanka. nöthårsmatta karvalankamatto. nötknäppare pähkinänsärkijä. nötkreatur nauta(eläin). -sstam, -sstock

karjakanta, nötkärna pähkinänsydän; frisk som en ^ perin (läpeensä) terve; (j.) terve kuin pukki.

nötkött naudanliha.

nötning -en kuluminen, kuluttaminen, nöt||skal pähkinänkuori, (m. pieni) vene.

-skrik|a -an -or (el.) närhi, nött - -are kulunut, (vaat.) nukkavieru; fraser, klichéer (kuv.) kuluneet puheenparret, (halv.) vanhat kuluneet »levyt»; vrt. nöta.

nötväck|a -an -or (el. Sitta) pähkinänak-keli.

o

1. o (kirj.) o, O; mat är a o. ~ för honom hänelle on ruoka kaikki kaikessa; hän ei välitä muusta kuin (hyvästä) ruoasta.

2. o (int.) oi, voi; ~• jaf kyllä (vain); ^ nef! voi ei! ei toki! ^ Gud! voi hyvä Luoja! voi taivas!

o|laccentu$ra|d (u:akks-) -t (kiel.) koroton, painoton; (kuv.) epämääräinen, -accep-

tab|el (-kks-) -elt -la mahdoton hyväksyä, j

- oavytterlig

oaktat (u:) I. (prp.) ottamatta huomioon; jstk huolimatta; vaikka; det(ta) ~ siitä (tästä) huolimatta. II. (konj.) vaikkakin).

o||aktsam (u:) -t varomaton, -aktsamhet

varomattomuus, -ana|d -t aavistamaton, -anfäkta|d -t hätyyttämättä (päässyt), -angenäm -t -a epämielui|nen, -sa. -an-griplig -t jonka kimppuun ei voi hyökätä; (kuv.) koskematon; moitteeton, [--anmäl]-] {+-an- mäl]+} d -t ilmoittamatIon, -ta. -ansenlig -t vähäpätöinen, mitätön, -anskaffbar -t (jota on) mahdoton hankkia, »anständig -t sopimaton, (krk.) säädytön, rivo, ruokoton, -anständighet -en -er sopimattomuus; rivous, ruokottomuus, -ansvarig -t vapaa vastuusta; vastuuton, -ansvarighet -en vastuuttomuus, -antagbar -1, -antaglig -t mahdoton (hyväksyä), »antasta jd -t hätyyttämättä, häiritsemättä (säilynyt, päässyt), -antastlig -t: han är ~ hän on loukkaamaton (häntä ei saa loukata); rykte hyvä, moitteeton maine, -anträffbar -t mahdoton tavata, ei tavattavissa. -använld -t käyttämätön, -användbar -t mahdoton käyttää, kelpaamaton, för ett arbete työhön, -aptitlig -t tympäisevä, mauton, (yi.) vastenmielinen, o||art paha, huono tapa. -artig -t -a epäkohtelias. -artighet -en -er epäkohteliaisuus. -artikulera]d -t (fon., mus.) artiku-loimaton; epäselvä; tolkuton; utstöta ~e läten (läh.) päästellä eläimellisiä ääniä, oas (ua:s) -en -er keidas; kosteikko, o||avbrut|en -et -na yhtämittainen, jatkuva, keskeytymätön, -avgjor|d -t ratkaisematon; det är ännu -t se on vielä ratkaisematta, sitä ei ole vielä ratkaistu (päätetty); vi vill lämna saken ~ jätetään asia sikseen, sillensä;saken är ännu ™ asia on vielä ratkaisematta, avoinna; matchen slutade -t (urh.) ottelu päättyi tasapeliin, -avhängig riippumaton, itsenäinen, -av-hängighet -en riippumattomuus, itsenäisyys. -avhängighetsförklaring riippumattomuus-, itsenäisyysjulistus, [--avkorta]-] {+-av- korta]+} d -t lyhentämätön, vähentämätön, -avlåtlig -t herkeämätön, hellittämätön, taukoamaton, -avlöna|d -t palkkaa nauttimaton, palkaton; ^ konsul kunniakonsuli. -avsett (prp.): ~ den omständigheten siitä seikasta välittämättä;

' detta ottamatta tätä huomioon; tästä riippumatta; ^ att siitä huolimatta että. -avsättbar -avsättlig -t: han är ~ hän on virastaan erottamaton, häntä ei voi erottaa virastaan, -avvislig -t välttämätön, ehdoton; pakottava, -avytterlig -t luovuttamaton; den rättig-

I heten är se oikeus ei ole luovutettavissa. nöj nöjesbegär-

nöjes||begär huvittelunhalu. -etablissemang, -etablissement huvittelu|paikka, -laitos,-huoneisto; huvipaikka, -fält huvipuisto; huvittelu-, huvi|paikka. -lektyr ks. -läsning, -liv huvi(ttelu)elämä. -lyst|en -et -na huvittelunhaluinen. -lystnad huvittelunhalu. -läsning ajanviete-, viihde-, huvi|lukeminen. -resa huvi|retki, -matka, -skatt huvivero, nöjsam -t -mare hauska, huvittava, hupaisa, rattoisa, nöjsamhet -en hauskuus, hupaisuus.

1. nöt -en-ter (ksv., hed.) pähkinä (m. kuv.); få en hård <—' att knäcka saada paha pähkinä purtavakseen.

2. nöt -et - nauta(eläin); (kuv.) aasi. nöta II2 tr, itr: ~ (på) kuluttaa, hangata;

kulua; ^ hål på byxorna kuluttaa, hangata housunsa puhki; ännu ^ skolbänken vielä painaa koulunpenkkiä; ^ bort tidén kuluttaa aikaa turhaan, joutavaan; ~ ut kuluttaa (hangata) aivan loppuun, kelvottomaksi, nötboskap nautakarja, nöt||brun -t pähkinänruskea. -buske pähkinäpensas.

nöthår lehmänkarvat; karvalanka. nöthårsmatta karvalankamatto. nötknäppare pähkinänsärkijä. nötkreatur nauta(eläin). -sstam, -sstock

karjakanta, nötkärna pähkinänsydän; frisk som en ^ perin (läpeensä) terve; (j.) terve kuin pukki.

nötkött naudanliha.

nötning -en kuluminen, kuluttaminen, nöt||skal pähkinänkuori, (m. pieni) vene.

-skrik|a -an -or (el.) närhi, nött - -are kulunut, (vaat.) nukkavieru; fraser, klichéer (kuv.) kuluneet puheenparret, (halv.) vanhat kuluneet »levyt»; vrt. nöta.

nötväck|a -an -or (el. Sitta) pähkinänak-keli.

o

1. o (kirj.) o, O; mat är a o. ~ för honom hänelle on ruoka kaikki kaikessa; hän ei välitä muusta kuin (hyvästä) ruoasta.

2. o (int.) oi, voi; ~• jaf kyllä (vain); ^ nef! voi ei! ei toki! ^ Gud! voi hyvä Luoja! voi taivas!

o|laccentu$ra|d (u:akks-) -t (kiel.) koroton, painoton; (kuv.) epämääräinen, -accep-

tab|el (-kks-) -elt -la mahdoton hyväksyä, j

- oavytterlig

oaktat (u:) I. (prp.) ottamatta huomioon; jstk huolimatta; vaikka; det(ta) ~ siitä (tästä) huolimatta. II. (konj.) vaikkakin).

o||aktsam (u:) -t varomaton, -aktsamhet

varomattomuus, -ana|d -t aavistamaton, -anfäkta|d -t hätyyttämättä (päässyt), -angenäm -t -a epämielui|nen, -sa. -an-griplig -t jonka kimppuun ei voi hyökätä; (kuv.) koskematon; moitteeton, [--anmäl]-] {+-an- mäl]+} d -t ilmoittamatIon, -ta. -ansenlig -t vähäpätöinen, mitätön, -anskaffbar -t (jota on) mahdoton hankkia, »anständig -t sopimaton, (krk.) säädytön, rivo, ruokoton, -anständighet -en -er sopimattomuus; rivous, ruokottomuus, -ansvarig -t vapaa vastuusta; vastuuton, -ansvarighet -en vastuuttomuus, -antagbar -1, -antaglig -t mahdoton (hyväksyä), »antasta jd -t hätyyttämättä, häiritsemättä (säilynyt, päässyt), -antastlig -t: han är ~ hän on loukkaamaton (häntä ei saa loukata); rykte hyvä, moitteeton maine, -anträffbar -t mahdoton tavata, ei tavattavissa. -använld -t käyttämätön, -användbar -t mahdoton käyttää, kelpaamaton, för ett arbete työhön, -aptitlig -t tympäisevä, mauton, (yi.) vastenmielinen, o||art paha, huono tapa. -artig -t -a epäkohtelias. -artighet -en -er epäkohteliaisuus. -artikulera]d -t (fon., mus.) artiku-loimaton; epäselvä; tolkuton; utstöta ~e läten (läh.) päästellä eläimellisiä ääniä, oas (ua:s) -en -er keidas; kosteikko, o||avbrut|en -et -na yhtämittainen, jatkuva, keskeytymätön, -avgjor|d -t ratkaisematon; det är ännu -t se on vielä ratkaisematta, sitä ei ole vielä ratkaistu (päätetty); vi vill lämna saken ~ jätetään asia sikseen, sillensä;saken är ännu ™ asia on vielä ratkaisematta, avoinna; matchen slutade -t (urh.) ottelu päättyi tasapeliin, -avhängig riippumaton, itsenäinen, -av-hängighet -en riippumattomuus, itsenäisyys. -avhängighetsförklaring riippumattomuus-, itsenäisyysjulistus, [--avkorta]-] {+-av- korta]+} d -t lyhentämätön, vähentämätön, -avlåtlig -t herkeämätön, hellittämätön, taukoamaton, -avlöna|d -t palkkaa nauttimaton, palkaton; ^ konsul kunniakonsuli. -avsett (prp.): ~ den omständigheten siitä seikasta välittämättä;

' detta ottamatta tätä huomioon; tästä riippumatta; ^ att siitä huolimatta että. -avsättbar -avsättlig -t: han är ~ hän on virastaan erottamaton, häntä ei voi erottaa virastaan, -avvislig -t välttämätön, ehdoton; pakottava, -avytterlig -t luovuttamaton; den rättig-

I heten är se oikeus ei ole luovutettavissa.obalanserad -

o||balansera|d -t tasapainoton; malttama-ton, harkitsematon, hillitön, horjuva, -bana|d -^ raivaamaton; tietön, -barm-här tig -t -a armoton. -barmhärtighet -en armottomuus, obducera I tr (lääk., Iak.) suorittaa ruumiinavaus, avata ruumis, obduktipn -en -er (lääk.) ruumiinavaus, o||beakta|d -t huomioon ottamatta jäänyt; lämna ngt -t jättää huomioon ottamatta, -bearbeta|d -t muokkaamaton, (m.) jalostamaton. -bebo]dd -« asumaton, -beboelig -t mahdoton asua. -bebygg|d -t rakentamaton; asumaton, -be|dd -tt pyytämä]tön, -ttä. -befintlig -t olematon; (hnk.) tuntemattomiin kadonnut, joutunut, [--befläcka]-] {+-befläc- ka]+} d -t tahraton, -befoga|d -t aiheeton, asiaankuulumaton, epäoikeutettu, -be-folka|d -t asumaton, autio, -befordra]d -t perille toimittama|ton, -tta (jäänyt), -befäst linnoittamaton; (kuv.) horjuva, epävarma, -befästa|d -t linnoittamaton. -begagna]d -t käyttämätön; en ~ näsduk puhdas, käyttämätön nenäliina; bilen är så gott som ~ auto on melkein käyttämätön. -begriplig -t -a käsittämätön, -begriplighet käsittämättömyys, -begrän-sa|d -t rajoittamaton; ^ makt rajaton valta, -begåva|d -t lahjaton, obehag -et epämieluisa tunne; mielipaha, harmi, ikävyys; få ~ av ngt saada jstk harmia (ikävyyksiä); vålla ngn ~ aiheuttaa jllk ikävyyksiä (mielipahaa, harmia), -behaglig -t -a epämiellyttävä,

harmillinen, kiusallinen, ikävä; en ~ överraskning epämiellyttävä yllätys; det är ~t för mig att minusta on epämiellyttävää (ikävää, kiusallista); jag känner mig ~ till mods minun on paha olla; olen ikävällä mielellä; minua tympäisee; göra ~a erfarenheter saada ikäviä kokemuksia, -behagskänsla mielipahan tunne; ikävä, vastenmielinen tunne, obehindra|d -t esteetön, vapaa; tala ett språk -t puhua jtk kieltä sujuvasti, o||behärska|d -t hilli(tsemä)tön, malttamaton; han är ~ hän on hillitön, ei pysty itseään hillitsemään, -behörig -t epäoikeutettu; epäpätevä; asiaton, asiaankuulumaton; sivullinen; ~a äga ej tillträde asiattomilta (asiaankuulumattomilta) pääsy kielletty; ^ domstol pätemätön tuomioistuin; ei oikea oikeusaste; ^ inblandning asiaankuulumaton (epäoikeutettu) asiaan sekaantuminen; ^ vinst (Iak.) perusteeton etu. -behörigen (adv.) oikeudettomasti, aiheettomasti, luvattomasti, -behövlig -t tarpeeton, turha, joutava. -bekant tuntematon, vieras; ekvation med flera (mat.) yhtälö, jossa useita tuntemattomia;

jag var ^ där olin siellä vieras ja tuntematon; vägen är ~ för mig tie on minulle tuntematon, en tunne tietä, -bekräfta]d -t vahvistamaton, -bekväm -t -a epämukava, hankala;^ arbetstid muuna kuin tavallisena aikana oleva työaika, [--bekymra]-] {+-be- kymra]+} d -t huoleton; hon sjöng, ^ om ngn hörde på hän lauloi välittämättä siitä, oliko ketään kuuntelemassa, -beleva|d -1 vailla tapoja, hiomaton; epäkohtelias; hon var ~ hän ei osannut käyttäytyä.

obelisk -en -er obeliski, -forma|d -t obeliskin muotoinen.

o||belöna|d -t palkitsema|ton, -tta (jäänyt), -bemanna|d -t miehittämätön, [--bemedla]-] {+-bemed- la]+} d -t varaton; vähävarainen, -bemäng]d -t sekoittamaton, puhdas, -bemärkt [-huomaamat]-] {+huo- maamat]+} ta, -on; ei silmäänpistävä; leva ~ elää yksinään, omissa oloissaan, -be-märkthet huomaamattomuus; leva i ~ ks. ed. -benäg|en -et -na haluton, -be-nämn[d -t (mat.) nimittämätön. -beprö-va|d -t koettelematta oleva; kokematon. -bere]dd -tt 1. (tkn.) valmistamaton, muokkaamaton, jalostamaton. 2. (hnk) valmistautumaton, på jhk. -beroende I. -t riippumattomuus, itsenäisyys. II. (a. tpm.) riippumaton, av jstk; itsenäinen; ^ av att (om) riippumatta siitä että (jos), -beräkna|d -t aavistamaton, odottamaton; ei mukaan luettu, -beräknelig -1 laskematon, yllätyksellinen; oikullinen; arvaamaton, -beräknelighet arvaamaton seikka, arvaamattomuus; yllätyksellisyys; epäluotettavuus, oikullisuus, huikentelevaisuus.

o||berättiga|d -t epäoikeutettu; ei oikeutettu. -berör]d -t koskematon; välinpitämätön, piittaamaton, -besatt varaama-ton, ei varattu, tyhjä, vapaa, -bese|dd -tt näkemät|tä jäänyt, -ön; köpa ~ ostaa näkemättä, katsomatta, (j.) kuin sika säkissä, -besegra|d -t voittamat |ön, -ta; ei voitettu, -besjäla|d -t innostukseton, inno-ton. -beskrivlig -t (sanoin) kuvaamaton,. mahdoton kuvata, -beskur|en -et -na lyhentämätön, vähentämätön; få ut sin lön >—' saada palkkansa vähentämättömänä. -beslutsam -t -ma horjuva, epävarma. -beslutsamhet horjuv(ais)uus, epävarmuus. -besläkta|d -t ei suku|a, -lai-nen. -beslöja|d -t hunnuton; peittelemätön; (kuv.) kaunistelematon, alaston (totuus ym.). -besmitta|d -t saastumaton; (kuv.) koskematon, -besticklig -t lahjomaton. -bestiglig -t luoksepääsemätön; mahdoton kiivetä, -bestri|dd -tt kiistämätön, eittämätön, vastaan sanomaton, -bestridlig -1 kieltämätön, kiistämätön; ~a fakta kiistämättömät tosiseikat;

~a skäl eittämättömät, vastaan välttämättömät syyt; en ry svaghet eittämätön, kieltämätön heikkous, -bestyrkt vahvistamaton.

o||bestånd -et rappio (tila); vara (komma) på ry olla (joutua) rappio|lla (-lie); (m.) olla maksukyvytön, joutua maksukyvyttömäksi. -beställbar -t (post.) ei löydy, -beställbarhet: i händelse av ~ var god returnera till avsändaren (post.) jollei vastaanottajaa tavata, pyyd. palauttamaan lähettäjälle, -bestämbar -t epämääräinen, mahdoton määr|ätä, -ittää. -bestäm| d-t epämääräinen; epävarma, epäselvä; horjuva, -beständighet epävakaisuus, epävarmuus; muuttuvaisuus, oikullisuus, horjuvaisuus. -besudla|d -t tahraton, -besutt|en -et -na tilaton; maataomista-maton. -besvara]d -t vastaamat|on, -ta. -besvära|d -t huoleton; luonteva, vapaa, -betag|en -et -na estämättä (oleva); det är honom -et att hänellä on valta, oikeus tehdä jtk, hän voi tehdä jtk. -betalbar -t mahdoton

maksaa; verraton, korvaamaton, vertaansa vailla, -betal|d -t maksa-mat|on,-ta. -betinga|d -t ehdoton, rajaton, -betona|d -t koroton, (kiel.) painoton, -betvinglig-t voittamaton; lannistumaton, -betydlig -t -a vähäpätöinen, merkityksetön. -betydlighet vähäpätöisyys, mitättömyys; vähäpätöinen (merkityksetön, mitätön) seikka, pikkuseikka, -betäckt peittämätön, paljas, o||betänksam -t -ma ajattelematon, harkitsematon. -betänksamhet ajattelemattomuus, harkitsemattomuus, -bevaka|d -t vartioimaton; ^ järnvägsövergång sulkupuomiton rautatienylikäytävä; i ett -t ögonblick hetkellä, jolloin ei osaa pitää varaansa; kun silmä vältti, -be-vandra|d -t tottumaton, perehtymätön, -beveklig -t järkähtämätön, taipumaton, jäykkä; leppymätön; (adv.) peruuttamattomasti. -bevisa|d -t todistamaton, -bevislig -t mahdoton todistaa, -bevitt-na|d -t todistamaton; (nimikirj.) vailla (oikeaksi) todistamista, -bevåg|en -et -na epäsuosiollinen; lyckan var honom ry onni ei ollut hänelle suopea, hänellä ei ollut onnea, -beväpna|d -t aseeton, -bilda |d -t sivistymätön, -bildbar -t sivistys|-kyvytön, -kelvoton, -bildning sivistymättömyys. -billig -t kohtuuton; vääryy-dellinen, väärä, -billighet -en -er kohtuuttomuus, vääryys, objekt -et - kohde; (kiel.) objekti, objektiv I. -t -are asiallinen, puolueeton, yleispätevä. II. -et - (vai., fys.) objektiivi.

objekti vis m -en (fil.) objektivismi.

objektivitet -en asiallisuus, puolueettomuus, yleispätevyys, o||bjud|en -et -na kutsumaton, -blanda |d -t sekoitt|amaton, -umaton. obtøt -en -er (kirk.) öylätti. ehtööllis-, rippi|-leipä.

o||blekt valkaisematon, -bli|d -tt epäsuo-pea, epäystävällinen, tyly; se ngn med rya ögon katsoa jhk karsaasti, -blidkelig -t leppymätön. obligat (a.) (mus.) obligato, päämelodiaa its. säestävä soitinosa. obligation -en -er (kaup., Iak.) obligaatio; velvoite.

obligationslån obligaatiolaina, -rätt (Iak.)

obligaatio-oikeus; velvoiteoikeus, obligatorisk (-u:) -t pakollinen, sitova;

ryt ämne (koul.) pakollinen aine. obljk -t vino, viisto; (kiel.) riippuvainen, sivu-; ^a kasus obliikvisija (kaikki sijamuodot nom. ja vok. lukuun ottamatta), o||blodig -t veretön, -blyg -t arastelematon,

häpeämätön; hävytön, oboe -n -r (mus.) oboe (puupuhallin). obojst -en -er oboensoittaja. o||borsta|d -t harjaamaton; (kuv.) hiomaton, karkea, -botfärdig -t katumaton; de ryas förhinder pelkkiä verukkeita, -botlig -t parantumaton, auttamaton, -brottslig -t -are nuhteeton, vilpitön; rikkomaton. -bruka|d -t käyttämätön; (mv.) viljelemätön; kesantona (oleva), -bruk-bar -t käyttökelvoton, -bruklig -t -a outo, vieras; ordet är numera ryt sanaa ei enää käytetä, -brut|en -et -na mu rt arria-ton, avaamaton; heikentymätön; (mv.) viljelemätön, muokkaamaton; med -na krafter heikentymättömin voimin, obscen (obse:n) -t-are rivo, rietas, ruokoton. observ$nd|um -umet -, -a huomauttaminen; huom.! ett ry huomioon otettava seikka, observation -en -er huomio, havainto; huomautus; ligga på ~ (lääk.) olla tutkittavana.

observations||ballong (sot.) kiinto-, tähystys |pallo, -förmåga havaintokyky, -post -en tähystäjä; tähystvspaikka. observator -n -er (-tu:rer) observaattori. observatpri|um -et -er (täht.) observatorio, tähtitorni.

observatör -en -er havainnoitsija, observaattori; huomioitsija, tarkkailija, observera I tr havaita, huomata; ryj huom.! obskurantjsm -en valistukseni kammo, -vastustus.

obskyr -t hämäräperäinen; epäselvä, epäilyttävä, »pimeä»; en ry affär epäilyttävä (kauppa)homma. obstetrjk -en (lääk.) synnytysoppi, lapsenpäästöoppi.obstinat - -are uppiniskainen, vastahakoinen. niskoitteleva, obstruktipn -en -er (valt. ym.) jarrutus; (lääk.) umpi(tauti), ummetus, ummella-olo.

o||bund|en -et -na sitomaton; (el.) irrallaan (ei lieassa eikä kytkyessä); (tyyli) suorasanainen. -bygd -en -er salo, korpi, erämaa, viljelemätön (asumaton) seutu, -bädda|d -t: det är -t vuode on (vuoteet ovat) laittamatta (korjaamatta), -bändig -t -are hillitön, -böjlig -t -a jäykkä; taipumaton (m. kuv., kiel.). -böjlighet -en

taipumattomuus; vrt. ed. -bönhörlig -t hellittämätön, tinkimätön; armoton, ocean -en -er valtameri; (kuv.) tulva; kolonier på andra sidan ~en merentakaiset siirtomaat.

oceanografi -(e)n valtameritiede. oceanångare -n valtamerihöyry(laiva), ocensurera|d -t sensuroimaton, tarkastamaton.

och (konj.) ja; ~ dylikt ynnä muuta (sellaista), ym., yms.; ^ så vidare (osv.) ja niin edelleen (jne.); bättre ~ bättre yhä parempi (yhä paremmin); en ~ tjugufem markka kaksikymmentäviisi (penniä); gå ~ bada käydä kylpemässä, uimassa, mennä kylpemään, uimaan, ocivilisera|d -t alkukantainen, sivistymätön (sivistyksen koskettamaton). ock ks. också myös; om ajoskin, vaikkakin, ock|er -ret koronkiskonta, -ränta kiskurikorko.

1. ockra -n (kiv., vär.) keltamulta, (rauta)-okra,

2. ockra I itr kiskoa (liikaa) korkoa, harjoittaa koronkiskontaa; ^ på ngt hyötyä jstk, käyttää jtk hyväkseen.

ockrare -n - koronkiskuri, ockrarhänder: råka i ~ joutua koronkiskurien kynsiin.

också myös, samoin; eller ~ tai myös; om ~ joskin, vaikkakin; det var då <—' ett sätt! (no) olivatko nekin muka tapoja! men så är vi ~ mutta niinpä olemmekin, ockult yliluonnollinen, salaperäinen, ockultism -en okkultismi, salatiede, salaoppien harjoittaminen, ockupation -en miehitys, anastus, valtaus, ockupations||makt miehitysvalta, -trupp

miehitys|joukko, -joukot, ockupera I tr miehittää; vallata, anastaa, odalbonde (u:dal-) itsenäinen, vapaa talonpoika, perintötalollinen. odaljsk -en -er haaremi orjatar, odds -et - panoksen ja voiton suhde vedonlyönnissä.

ode (u:) -t -n (kirj.hist.) oodi, ylevähen-kinen lauluruno(elma).

. — odör odö

o|jdeciderajd -t horjuva, epävarma, epämääräinen. -definierbar -t mahdoton määritellä; epämääräinen, -dela|d -t jakamaton, -delbar -t mahdoton jakaa, ja-kaantumaton. -demokratisk -t epädemokraattinen. Odén npr (myt.) Odin, Odén. o||diplomatisk -t epädiplomaattinen; (j.) epäviisas, harkitsematon, -disciplinera]d-t kuri(intottuma) ton. -disponera|d-t 1. käyttämätön, ei käytetty (käyttöön otettu); järjestämätön. 2. haluton; huono-, pa-hoin|vointinen. -disputab|el -elt -la kiis|-tämätön, -taton. -djur -et - (m. kuv.) peto. odla (u;) I tr viljellä, kasvattaa, kehittää, hoitaa; ^ jorden viljellä maata; ^ potatis viljellä, kasvattaa perunaa; ^ blommor kasvattaa kukkia; ^ bakterier viljellä bakteereja; ^ förståndet (sina talanger) käyttää ymmärrystään, kehittää taipumuksiaan, kykyjään; ^ ngns bekantskap olla jnk tuttavana, harrastaa seurustelua, kanssakäymistä jnk kanssa; ~ upp harjoittaa uudisraivausta; raivata, ottaa viljelykseen maata.

odlare -n - (maan)viljelijä; kasvattaja;

(kuv.) käyttäjä; vrt. odla. odling -en -ar viljely (s); viljelysalue, viljelmä; ^ av råg rukiin viljely; ^ av fjäderfä siipikarjanhoito; ^ av tulpaner tulppaanien|hoito,-viljely; andlig ~ hengenviljely.

odlings||bar -t viljelyskelpoinen, -historia kulttuurihistoria, sivistyshistoria, -mark viljelysmaa, viljelys.

odon (u:) -et - (ksv.) juolukka, juopukka. odontologi -n hammaslääketiede, oj|drickbar -t juotavaksi kelpaamaton, -dryg -t hupeneva, hupa, ei riittoisa; vara ~ olla (kutakuinkin) tuottamatonpa). -dräglig -t -a sietämätön; kiusallinen; människor sietämättömät ihmiset.

o||duglig -t kelpaamaton, kelvoton; ^ till arbete työkyvytön, -duglighet -en kelpaamattomuus, kelvottomuus, -dygd -en paha tapa; vallattomuus, paha teko, ilkityö, -dygdig -t pahankurinen, vallaton, pahantapainen, -dygdspåse (leik.) kujeiden keksijä, syntisäkki, pahuuden pesä.

odyssé -(e)n -er harharetki, harhailu, odåd paha teko, ilki-, tihu|työ. odåg|a -an -or epäkelpo, heittiö, kelvoton ihminen.

o||däcka|d -t (mer.) kanneton, -dödlig -t kuolematon, katoamaton, -dödliggöra V tr tehdä kuolemattomaksi, -dödlighet -en kuolemattomuus, -döpt -a kastamaton, odpr -en -er tuoksu; (hn.) haju; löyhkä.

o||eftergivlig -1 välttämätön, ehdoton, -efterhärmlig -t (jota on) mahdoton jäljitellä. -efterrättlig -t -are parantumaton, auttamaton, -egennytta epäitsekkyys, -egennyttig -t epäitsekäs, aulis, omaa hyöty ään katsomaton. -egentlig -t väärä, ei oikea; säännötön, virheellinen, sopimaton, käymätön; st bråk (mat.) epämurto-luku. -egentlighet -en -er epäsäännöllisyys; pl -er kavallukset ym., (krk.) rötökset; begå ser tehdä kavalluksia, rötöksiä, -egoistisk -t epäitsekäs, -ekonomisk -t epätaloudellinen; epäedullinen, -elda|d -t lämmittämätön, -emotsag|d -t kenenkään vastaan sanomatta, -emotståndlig -t vastustamaton, -emotsäglig -t vastaansanomaton, eittämätön, -emottaglig -t vastaanottamaton. -enhetlig -t epäyhtenäinen. -enig -t eripurainen, riitaisa, epäsopuilnen, -sa; vara sa olla eri mieltä, -ense eri mieltä, om ngt jstk. -erfar|en -et -na kokematon, -erfarenhet -en kokemattomuus, o||erhör|d -t -dare suunnaton, ennen kuulumaton. -ersättlig-t korvaamaton, -expe-diera|d -t (perille) toimittamat|on, -ta jäänyt, -fantlig -t -are suunnaton, äärettömän suuri, oj|farbar -t kulkukelvoton, mahdoton kulkea, -farlig -t -a vaaraton, -fattbar -1, -fattlig -t käsittämätön, uskomaton, -felbar -t erehtymätön; pettämätön, ehdottoman varma; vern är s? kuka on erehtymätön? hans sa känsla hänen pettämättömän varma (erehtymätön) tunteensa.

offensiv I. -en -er (sot.) hyökkäys(liike); ta tili sen ryhtyä, käydä hyökkäämään. II. -t hyökkäävä, -allians hyökkäysliitto. -krig hyökkäyssota, offentlig -t julkinen, -göra V tr julkaista, -het -en julkisuus; yleisö; dra inför sen tuoda julkisuuteen; ge s åt ngt ks. ed. off|er -ret - uhri; falla s för ngt (en sjukdom) joutua jnk (taudin) uhriksi; bli s jör en synvilla antaa näköharhan pettää itsensä, -djur uhri|eläin, -teuras, -död uhrikuolema, offerera I tr (kaup.) tarjota, offer||gärd uhrityö, uhrilahja, -lamm uhri-

karitsa. -plats uhripaikka, offert (-ä-) -en -er (kaup.) tarjous; fast s

kiinteä tarjous, offer|| vilja uhrimieli, -villig -t uhrautuva, officer -(e)n -are upseeri, officers||aspirant upseerikokelas, -kår up-seerikunta. -mäss upseeri|messi, -kasino. offici$nt -en -er virkaa toimittava pappi, officiell -t-are virallinen; kankea, muodollinen, juhlallinen.

officiela I tr, itr (kirk) toimittaa messu, hautaus yms. papin virkaa, officin -en -er työ | paj a, -huone; kirjapaino; elokuva|-ateljee, -studio, elokuvain vai» mistamo. officiQS -t puolivirallinen, offra I tr uhrata: ^ till gudarna uhrata jumalille; ~ sin sista slant uhrata viimeinen lanttinsa (roponsa); s sig för ngn uhrautua jnk puolesta, offset (tryck) (kirjp.) offset|painanta, -paino.

offsidle (-said) (jlkp.) I. (adv.): stå, vara s olla paitsiossa. II. -en paitsio(asema). ol|fin -t epähieno. -finkänslig -t tahditon, moukkamainen.

o||flax (j.) huono onni, huono »viuhka»; nu hade du sf (kyllä) sinulla oli huono viuhka! -fläcka|d -rtahraton. -fodra|d (vaat.) vuoriton. ofog -et vallattomuus, ilkivalta; stävja s tehdä loppu vallattomuudesta (ilkivallasta).

o||formlig -t -are muodoton, -framkomlig

-t vaikea-, hankala |kulkuinen. -frankera|d -t (post.) postimaksulla varustamaton (ilman postimerkkiä), -fred sota(-aika); stora sen (hist.) iso viha. -freda l tr häiritä; ^ på gatan ahdistaa kadulla; ^ ett land hyökätä maahan, maan kimppuun. -fredsår vainovuosi; levottomat, sota|vuodet. -fri -tt epävapaa; epäitsenäinen. -frivillig -t vastentahtoinen; vastoin tahtoa tapahtuva, -fruktbar -t -a hedelmätön, karu. -fruktsam -t -ma hedelmätön, -frånkomlig -t väistämätön, auttamaton, selvä, -frälse ei-aatelinen. ofta (adv.) usein, monesti; ganska (rätt) s sangen (varsin) usein; ju sre kuta useammin; s st useimmiten; tavallisesti; enimmäkseen; allt som sst usein; tavan takaa.

oftalmiatrik (lääk.) silmätautioppi, silmälääketiede.

oftalmologi -(e)n ks. ed.

o||fullborda|d -t keskeneräinen, -fullgång|en

-et -na (lääk.) ennenaikainen; keskonen, -fullkomlig -t -a epätäydellinen, -full-komlighet -en vajavaisuus, epätäydellisyys. -fullständig -t -a epätäydellinen, vajavainen, -fullständighet -en epätäydellisyys, vajavaisuus, -fullända|d -t epätäydellinen, puolivalmis, -fyll|d -t täyttämätön.

o||färd -en onnettomuus, tuho, turmio, -färdig -t puolivalmis; epätäydellinen; rampa, raajarikko, -färdsår sorto-, vaino|-vuosi; sen (Suom. hist.) routavuodet, -färga|d -t väritön; värjäämätön, -fo|dd -tt syntymätön, -förarglig -t harmiton,viaton, -förarglighet -en harmittomuus, viattomuus, -förbehållsam -t -ma avo|-mielinen, -sydäminen; säga ngt sanoa suoraan, kiertelemättä. -förbere|dd -tt valmistautumaton; tala ~tt puhua valmistautumatta. -förblommerat -t kaunistelematon. -förbrännelig-t-are (kuv.) lannistumaton, muuttumaton, -förbrännlig -t tulenkestävä, -förbätterlig -t parantumaton, auttamaton, ofördelaktig -t -a epäedullinen; rsa yttranden epäsuotuisat lausunnot, huomautukset, -fördragsam -t -ma suvaitsematon, -dragsamhet -en suvaitsemattomuus, -fördröjligen viipymättä. -fördärva|d -t turmeltumaton, pilaantumaton. -fördärvbar mahdoton turmella, -förenlig -t -a yhteen [sopimaton, -soveltumaton, -företagsam -t -ma (mitään) yrittämätön, (aikaan)saa-maton. -företagsamhet -en saamattomuus; yritteliäisyyden puute, -förfals-ka|d -t väärentämätön, -förfära|d -t (mitään) pelkäämätön, -förglömlig -t -are unohtumaton, -förgriplig -t -a loukkaamaton; järkkymätön, -förgänglig -1 -a katoamaton, kuolematon, ikuinen, -förgänglighet -en katoamattomuus, kuolemattomuus. -förgätlig -t unohtumaton.

oförhappandes (adv. j.) odottamatta, äkkiarvaamatta; komma rs tulla tupsahtaa. -förhindraI d -t esteetön; du är rs att göra det saat vapaasti tehdä niin (sen), mikään ei estä sinua sitä (niin) tekemästä; jag är rs att komma minä kyllä pääsen tulemaan; minulla ei ole mitään esteitä. -förklarlig -t selittämätön, -för-liknelig -t verraton, -förlåtlig -1 anteeksiantamaton. -förmedla|d -f välitön; (adv.) -t välittömästi, jyrkästi, suoraan, -för-minska|d -t vähentymätön. -förmoda!d -t aavistamaton, odottamaton; jota ei ollut osannut toivoa, -förmåga -n kyvyttömyys, saamattomuus, -förmånlig -t epäedullinen. -förmärkt (adv.) huomaamatta. -förmög|en -et -na kykenemätön, soveltumaton; ^ till arbete työhön kykenemätön, työkyvytön, -förneklig -t kieltämätön, kiistämätön, -förnimbar -t huomaamaton, havaitsematon, käsittämätön; kuulumaton, -förnuft järjettömyys, -förnuftig -t -a järjetön, typerä, -förnöjsam -t -ma tyytymätön, nureksiva, -förnöjsamhet tyytymättömyys, nureksiminen; nurkumieli. -förrätt -en -er vääryys; loukkaus; tillfoga ngn ~er tehdä jllk vääryyttä.

oförrätta|d -t: med -t ärende tyhjin toimin.

oförsiktig -t -are varomaton, -försiktighet

-en varomattomuus, -förskräckt peloton, -förskräckthet -en pelottomuus, -för-

skyll|d -t ansaitsematon; aiheeton; -t beröm ansaitsematon kiitos; ^ motgång vastoinkäyminen, onnettomuus ilman omaa syytä, -förskäm|d -t -dare hävytön, -för-skämdhet -en -er hävyttömyys, -försonlig -t -a leppymätön, pitkävihainen; sovittamaton. -förstå| dd -tt: leva rs elää . (kenenkään) ymmärtämättä, saamatta osakseen ymmärtämystä, -förståelig -t käsittämätön, mahdoton ymmärtää, -förstående (a. tpm.) vailla ymmärtämystä; ymmärtämyksetön; ställa sig rs olla ikään kuin ei mitään ymmärtäisi asiasta, -för-stånd ymmärtämättömyys, -förståndig -t -a ymmärtämätön, järjetön, -för-ställjd -t teeskentelemätön, vilpitön; ~ glädje vilpitön ilo. -förstörbar -t hävi(tt)ä-mätön, katoamaton, -försvarlig -t anteeksiantamaton, vastuuton; jota ei voi puolustaa, -försvarlighet -en anteeksi-antamattomuus jne. (vrt. ed.), -försynt --a julkea, häikäilemätön, -försökt: han lämnar inte ngt <—' hän ei jätä mitään yrittämättä, mitään keinoa koettamatta, -försörj |d -t huoltoa (elatusta) vailla; (m. Iak.) turvaton, o||förtrut|en -et -nare väsymätön, uupumaton, sitkeä, hellittämätön, -förtröttlig -t uupumaton, -förtulla|d -1 tullaamaton, -förtäckt peittelemätön, -förtöva|d -t äkillinen, pikainen, -förutse|dd -tt aavistamaton. -förvanska!å -t väärentämätön, aito. -förvansklig -t katoamaton, häviämätön, ikuinen, -förvilla|d -t erehtymätön, eksymätön. -förvitlig -t -are nuhteeton, moitteeton, -förvitlighet -en nuhteettomuus, moitteettomuus, -förvålla|d -t. ei oma tuottama; toisen tuottama (aiheuttama) -förväg|en -et -na uhkarohkea, raju-, hurja-, huima|päinen. -för-ytterlig -t luovuttamaton; den rättigheten är rs se oikeus on luovuttamaton, -föränderlig -t -a muuttumaton, -förändra jd -t

muuttamat|on, -ta. o|lgagn -et vahinko, haitta, -gemen -1 -a tavaton, erinomainen, -gemytlig -t epäystävällinen, äreä, tyly. -gen -t mutkikas; vrt. ogin. -genera|d (-S-) -t ujostelematon, luonteva; arastelematon, röyhkeä, julkea, -genomförbar -t mahdoton toteuttaa (tehdä, suorittaa), -genomskinlig -t läpinäkymätön, -genomtränglig -t läpitunkematon; (nestettä, valoa) läpäisemätön. -genomtänkt harkitsematon, ei kypsyneesti harkittu, -gift naimaton, avioliittoon vapaa, -gilla I tr 1. paheksua, hylätä, olla hyväksymättä. 2. (Iak.)

hylätä, kumota, -gillande 1. paheksuminen. 2. (Iak.) hylkäys, -giltig -t -a pätemätön, epäpätevä, mitätön; förklara

jör rs julistaa pätemättömäksi, mitättömäksi. -gin -1 -a mutkikas; tyly, töykeä, ynseä; vrt. ögen. ogjor|d -1 tekemätön, (adv.) tekemättä; om det vore -t ändå! kunpa se sentään olisi jäänyt tekemättä! vara ute i -t väder (kuv.) sekaantua toisten asioihin, o||grannlaga (a. tpm.) epähieno, tahditon, -gravera|d -t: en rs fastighet kiinnitykse-tön, rasitukseton kiinteistö; (kuv.) koskematon. -gripbar -1 tavoittamaton, saavuttamaton. -grumla|d -t samentama-ton, samentumaton. -grunda|d -1 perustelematon; rse anspråk perustelemattomat vaatimukset; ^ misstanke aiheeton epäluulo, -gräs rikkaruoho; rensa rs kitkeä, -gudaktig -t jumalaton, -guld|en -et -na maksamaton; ~ skatt maksamaton vero; vero|jäämä, (vanh.) -rästi, -gynnsam -t -ma epäsuotuisa, för jllk; rst inflytande vahingollinen, turmiollinen vaikutus; vara rst stämd mot ngn olla epäsuosiollinen, kantaa kaunaa jllk. -gärna (adv.) vastenmielisesti, -gär-ning -en -ar tihutyö, ilkityö, -gärningsman pahantekijä, rikoksen-, tihutyöntekijä. -gästvänlig -t -a epä-vieraanvarainen; (luonto) karu, tyly, ankara, -görlig -t mahdoton tehdä, -hanterlig -t hankala (käsitellä), -harmonisk -t epäsointuinen; (kuv.) epäsuhtainen. -hederlig -t, epärehellinen, kunnoton; en rs affär likainen kauppa, -hederlighet -en epärehellisyys, kunnottomuus. -hej-da|d -t hillitön, suunnaton, kohtuuton, määrätön, -hejdbar -t mahdoton hillitä, -helga I tr häpäistä; olla pitämättä pyhänä. -hemtrevlig -t epäkodikas, epäviihtyisä. -hemul (-u:) -t säädytön, sopimaton; aiheeton, epäoikeutettu, asiaan kuulumaton, oherrans (a., adv.,j.): ett rs väder kamala ilma, koiranilma.

o||hindra|d -t esteetön, -hjälplig -t -a auttamaton, (tilanne) toivoton; rst förlorad auttamattomasti mennyt(tä). -hjälpsam -t -ma haluton auttamaan; tyly. ohm (o:) -en - (shk.) ohmi. o||hyfsa|d -t säädytön, siivoton, huonosti kasvatettu, -hygglig -t -are hirveä, kauhea, kaamea; inhottava, kamala, -hygglighet -en kauheus, iljettävyys. -hygienisk -t epäterveellinen, ohyra -n (rhm.) syöpäläiset, ohyvla|d -t (puus.) höyläämätön; (kuv.)

karkea, särmikäs, hienostumaton. o[|håga(d -t haluton; vara rs olla haluton jhk. -hållbar -t kestämätön; perätön, aiheeton, paikkansapitämätön. -hälsa sairaalloisuus. -hämma|d -t estoton,

pidäkkeetön, -häng|d -t (j.) hirtehinen; röyhkeä, julkea, -hölj|d -t peittämätön; (kuv.) -t peittelemättä, salailematta, suoraan. -hörbar -t kuulumaton, -hörsam -t -ma tottelematon, -hövlig -t epäkohtelias. -igenkännlig -t mahdoton tuntea, tuntematon, -igenkännlighet: vanställd till rs rumentunut (murjoutunut, run-neltunut jne.) aivan tuntemattomaksi, -inbund|en -et -na sitomaton, -infria|d -t: ett -t löfte täyttämätön lupaus, -inskränkt rajaton; ~ tillit ehdoton luottamus. -intaglig -t valloittamaton, -in-teckna|d -t kiinnittämätön, kiinnitykse-tön. -intelligent typerä, lahjaton, älytön, -intressant mielenkiinnoton, ei kiinnostava. -intressera|d -t haluton, av jhk; välinpitämätön. -invig|d -t (asioista) tietämätön, perillä olematon, oj (int.) voi! oh! ah!

oja (oijja) I rfl. rs sig voivotella, över jtk, jstk.

o||just (-syst) (a., adv.) aiheeton, väärä, epäoikeudenmukainen; väärin, syyttä, -jämförlig -t verraton; en rst mycket svårare uppgift verrattoman paljon vaikeampi tehtävä, pulma, -jämn -1 -a epätasainen, (tie) kuoppainen; epäsäännöllinen; (luku) pariton, -jävig -t puolueeton, (Iak.) esteetön, (vanh.) jäävitön. ok (u:) -et - ies (m. kuv.). oka (u:) I tr iestää; ~ av ett djur riisua ies vetojuhdan niskasta.

o||kamma|d -t kampaamaton. -kamratlig -t

epätoverillinen. okarjn|a -an -or (mus.) okariina. o||klanderlig -t -are moitteeton, virheetön, -klar -t epäselvä, -klok -t epäviisas, typerä. -klokhet -en epäviisaus, typeryys, ajattelemattomuus, -klä|dd -tt pukema-ton; (huon.) päällystämätön, -klädsam -t huonosti sopiva, ei »pukeva», -knäppt napittamaton. -kokt keittämä-tön. -konstla|d -t teeskentelemätön, luonteva, yksinkertainen, -kontant: bli rs med ngn riitaantua jnk kanssa, -krigisk -t epäsotaisa. -

kristlig -t epäkristillinen; han har rst mycket pengar hänellä on mahdottomasti rahaa, rahaa kuin roskaa; der var ett rst väder oli oikea koiranilma; ha rst roligt pitää hirveän hauskaa, -krydda|d -t maustamaton, höystämä-tön. -krympt (vaat.) kutistumaton, ku-tistamaton, vanumaton; -kränkbar -t (Iak., valt.) loukkaamaton, -krönt kruunaamaton (m. kuv.). okt$v -en -er (mus.) oktaavi; (kirjp.) ok-taavo, kahdeksantaitteinen koko (16 siv.), oktett -en -er (mus.) a) (yhtye) oktetti, b) (sävellys) oktetto; vrt. septett.oktober — olycksbarn

oly

oktober (-tu:) (-en) lokakuu; vrt. april. oktroj -en -er valta-, toimi|lupa. okular -et - (val.) okulaari, okul^ra I tr (puut.) silmikoida, okuloida. okultivera|d -t hienostumaton; viljelemätön.

okular -t silmämääräinen, silmänvarainen; ^ undersökning silmin tarkastaminen; itse paikalla toimitettu tutkimus, -besiktning -en silmämääräistutkimus; ta ngt i r^j omin silmin huolellisesti tarkastaa; toimittaa jnk katsastus, o||kunnig -t tietämätön; taitamaton; ^ i skrivning kirjoitustaidoton; vara i matlagning olla ruoanlaitto taid oton; vara ~ om ngt olla jstk tietämätön, jtk osaamaton. -kunnighet -en tietämättömyys; taitamattomuus; ^ i lagen laintunte-mattomuus; ^ i tyska saksan taidon puute; lämna ngn i ~ om ngt jättää tietämättömyyteen (tietämättömäksi) jstk, jättää jtk ilmoittamatta jllk. -kuvlig -t -are lannistumaton, masentumaton; vilja lannistumaton tahto; ^ drift (stolthet) lannistumaton halu (ylpeys), -kväl|d -t häiritsemätön; vara i >—' besittning av ngt (Iak.) häiritsemättä hallita jtk (es.), -kvalificera|d -t epäpätevä, sopimaton, kykenemätön jhk. -kvinnlig -t epänaisel-linen.

okväda I tr parjata, haukkua. okvädin(g)sord haukkumasana, okynne -t ilkivalta, vallattomuus; huono kasvatus; göra ngt på rent ~ tehdä jtk silkkaa vallattomuuttaan (ilkeyttään, ilkivaltaisuuttaan). okynnesstrejk -en (läh.) korpilakko, o||kynnig -t -are (lps.) vallaton, pahantapainen, kuriton, huonosti kasvatettu, -kysk -t siveetön, -kän|d -t tuntematon, för ngn jllk. -känslig -t -a tunteeton; arastelematon; vastaanottamaton, för ngt. -känslighet -en tunnottomuus, -lad-da|d -t (pyssy) lataamaton, panostama-ton.

olag: råka i ~ (esim. kone) joutua epäkuntoon, pysähtyä, olag||a (a. tpm.), -lig -t -a laiton, lainvastainen; -a fiske luvaton kalastus; -a tid (mets., kai.) luvaton aika, rauhoitusaika, olat -en -er paha tapa. oldboy (-boi) -en -s (urh.) ikämies. oldboysmästare (urh.) ikämiesmestari. o||leda|d -t niveletön. -ledande (a. tpm.) (fys., shk.) johtamaton, -ledare (shk.) eriste.

o||lidlig -t -are sietämätön, -lik -t erilainen; hon är ~ alla andra hän on erilainen (toisenlainen) kuin kaikki muut. -lika (a.

tpm.) erilainen, eri; ^ till det yttre ulkonaisesti erilainen; skor av ~ storlek erisuuruiset (erikokoiset, eri paria olevat) kengät; vara av ^ mening olla eri mieltä; alldeles ~ aivan, perin erilainen, -lik-arta|d -t erilainen, toisenlainen, eri-tapainen. -likformig -t erimuotoinen; epämukainen. -likformighet -en erimuo-toisuus; epämukaisuus. -likhet -en erilaisuus, ero; i ~ mot ngt erotukseksi jstk. -liksidig -t (mat.) erisivuinen. -liktänkande (a. tpm.) toisinajatteleva, -lin-jera|d -t viivoittamaton. ol|v -en -er oliivi, öljymarja, -färga|d -t oliivinvärinen. -kvist öljypuunoksa. -olja oliiviöljy.

olj|a -an -or öljy; gjuta ~ på elden kaataa öljyä tuleen; (kuv.) antaa uutta yllykettä, panna tulta tappuroihin; gjuta ~ på vattnet (kuv.) hillitä, vaimentaa; sardiner i ~ öljysardiinit. Oljeberget npr (Raam.) Öljymäki, olje|| cistern öljysäiliö, -duk öljykangas. -eldning (tkn.) öljylämmitys, -färg öljyväri. -kaka (mv.) öljykakku. -kanna öljy-kannu. -kläder pl (vaat.) öljy|puku, -tamineet. -kvarn öljymylly. -källa öljylähde. -ledning öljyjohto. -målning öljymaalaus; (taid.) öljy(väri)maalaus. -raffinaderi -(e)t-er öljyn}jalostamo, -puhdistamo. -röck öljyftty)takki, sadetakki, -tryck (kirjp.) öljypainos. -växt (ksv., tkn.) öljykasvi, oljig -t -are öljyinen; (kuv.) liukas, oijning -en voitelu (öljyllä), oljud melu, meteli, (paha) elämä, elämöinti, oll|e (u-) -en -ar (paksu) villapaita, olion -et -(tammen)terho, -borre (el.) turilas, -borrslarv turilaantoukka. o||logisk -t epäloogillinen, järjetön, -lojal

-t petollinen, kiero; epätoverillinen. o||lovandes ilman lupaa, luvatta, -lovlig -t luvaton, -lust haluttomuus; mielipahan-tunne. -lustig -t -a haluton; nyrpeä, alakuloinen; epämiellyttävä, -lustkänsla pahanolontunne, epämiellyttävä tunne, oi von (-o-) -et - (ksv.) koiranheisi(puu). olyck|a -an -or onnettomuus; tapaturma; när ~n är

framme kun vahinko (onnettomuus) on kerran tullakseen; störta ngn i ~ syöstä jk onnettomuuteen; till råga på ~n kovan onnen kukkuraksi; tili ali ~ pahaksi (kovaksi) onneksi, onnettomuudeksi.

o||lycklig -t -a onneton; kovaonninen, -lyckligtvis pahaksi onneksi, onnettomuudeksi. -lycksalig -t onneton, turmiollinen; människa! voi (sinua) onnetonta (ihmistä)! voi ihmisparkaal olycks||barn kovanonnen lapsi; surunlapsi;

»musta lammas», -bringande (a. tpm.) onnettomuutta tuottava (aiheuttava), -bud (uutinen) turmanviesti, onnetto-muusisanoma, -viesti, jobinposti; (hnk.) pahan-, turman | viestintuoja, (j.) pahanilmanlintu. -bådande (a. tpm.) pahaenteinen; onnettomuutta enteilevä, ennustava. -dag kovanonnenpäivä, turmionpäivä, »musta» päivä, -digjer -ert -ra kohtalokas, raskas, onneton, turmiollinen, -fall onnettomuus, tapaturma. -fallsförsäkring -en -ar (vak.) tapaturmavakuutus. -fågel (kuv.) pahanilmanlintu, kovanonnenkoikkuja. -hän-delse tapaturma, onnettomuus, -kamrat onnettomuus-, kärsimys|toveri, -kumppani. -korp kovanonnenkoikkuja. -plats tapaturma-, onnettomuuspaikka. -profet onnettomuudenennustaja, (kuv.) pahanilmanlintu. -tai onnettomuuden luku. -tillbud uhkaava onnettomuus; kriitillinen tilanne, -tillfälle: vid tapaturman (onnettomuuden) sattuessa, o||lydig -t -a tottelematon, mot ngn jllk. -lydnad tottelemattomuus, mot ngn jtk kohtaan. Olympen npr (mnt.) Olympos, olympiad -en -er (ant.) olympiadi, 4 vuoden ajanjakso; (nyk.) olympiakisat, olympialaiset.

olympia|lmästare olympiamestari. -segrare

olympiavoittaja, olympisk -t olympia(lainen); (de) spelen olympiakisat, olympialaiset, oj|låst lukitsematon, -låt -en hälinä, melu; mekastus, paha elämä; ulvonta; valitus-huudot. -lägenhet -en -er haitta; epäkohta; vahinko, -läglig -t (ajan ym. puolesta) sopimaton; ei tervetullut, ikävä, hankala; huonosti onnistunut, epätarkoituksenmukainen. -lämplighet sopimattomuus, soveltumattomuus, epätarkoituk-senmukaisuus; vrt. ed. o||ländig -t -are vaikea|kulkuinen, -pääsyi-nen; viljelyyn kelpaamaton, -läraktig -t -a huono oppimaan; huono-, jäykkä|-oppinen, (j.) kovapäinen. -lär|d -t oppimaton. -läslig -t -a vaikea, mahdoton lukea (saada selvää), -löslig -t -a 1. ratkaisematon, mahdoton ratkaista; ^ gåta ratkaisematon arvoitus. 2. (kern.) liukenematon. 1. om I. (konj.) 1. jos; ~ möjligt jos, mikäli mahdollista; ^ han kunde, skulle han komma hän tulisi jos voisi tulla; ^ han bara ville komma! kunpa hän sentään tulisi! ^ så är jos asia on sillä tavalla. 2. (myönt.): även ry joskin, vaikkakin; även ry jag hade tid, skulle jag inte gå dit en menisi sinne

r.o

vaikka olisi aikaakin (vaikka ajan puolesta joutaisinkin); jag sitter kvar, även ry jag jag också) får vänta i hundra år minä (kyllä) istun tässä (en lähde tästä minnekään), vaikka saisin odottaa sata vuotta; även ry jag är ung, så har jag goda kunskaper minulla on hyvät tiedot, vaikka olenkin vielä nuori. 3. (vrt.): som ^ ikään kuin (jos); han ser ut som ry han vore sjuk hän on sen näköinen kuin olisi sairas. 4. (kys.) -ko, -kö; tokko; vet du, ry han är där? tiedätkö, onko hän siellä? II. (s.) många ry o. men monta mutkaa (matkassa); ejter många ~ o. men kauan (paljon, puoleen ja toiseen) tuumittua.

2. om I. (prp.) 1. (paik.) a) ympäri(llä, -lie); bussen vek just ry hörnet linja-auto kääntyi juuri kadunkulmasta, kulman ympäri; b) (våp.): jag jryser ~ benen jalkojani paleltaa; du var kali ry fötterna jalkojasi kylmäsi, palelti; vara blå ry läpparna (olla) huulet sinisinä; hennes väl låg honom ry hjärtat hänen (tytön) onnensa ja menestyksensä oli hänelle sydämenasia (hänen sydämellään); ~ varandra sekaisin; ylösalaisin; c) (sij., suunt.): norr <—- öknen (Helsingfors) autiomaan (Helsingin) pohjoispuolella; till höger ry stationen asemalta oikeaan (oikealle). 2. (aik.) a) ry dagen (natten) päivällä (yöllä); ~ söndag (ensi) sunnuntaina; två gånger ry dagen (året) kahdesti päivässä (vuodessa); b) ry ett år vuodessa, vuoden kuluessa (kuluttua); i dag ry en vecka tästä päivästä viikko, viikon päästä; ^ en liten stund hetken päästä. 3. (kuv.): boken handlar ry nya uppfinningar kirjassa puhutaan (kerrotaan) uusista keksinnöistä; aning ry ngt jnk aavistus; avge rapport ry antaa ilmoitus, selonteko

jstk; hopp ry ngt jnk toivo; löfte ry ngt jnk lupaus, lupaus jstk; anhålla ry ngt pyytää, anoa jtk; ett brev ry tre sidor 3 sivun (pituinen) kirje. II. (adv.) (ks. m. po. vrb.pain. part.) 1. (paik.) a) ympäri(llä, -lie); runt r^ yltympäri; höger ry! oikeaan! se sig ry katsella ympärilleen; b) ohi; gå (springa, köra) ry ngn mennä, kävellä (juosta, ajaa) jnk ohi. 2. (aik.): ^ igen vielä kerran; ry o. ~ yhä uudelleen; många gånger ry monet kerrat, monesti; arbetet måste göras ry työ täytyy tehdä uudelleen.

omak (u:) -et vaiva, vastus; haitta, kiusa, harmi; göra sig ry med ngt vaivautua jnk vuoksi.

omaka (u:) (a. tpm.): ~ par eri paria, eripari n en; ~ handskar eri paria olevat käsineet.omalen — omisstänksam

omi

o||mal]en -et -na jauhamaton. -mangla]å -t mankeloimaton. -manlig -t epämiehekäs. om||arbeta I tr tehdä uudelleen; o. förbättrad upplaga uudistettu (uusittu) ja parannettu (korjattu) painos, -arbetning (kirj.) uusi, uudistettu laitos, -bejdd -tt pyydetty; f ag har blivit ~ att minua on pyydetty (jtk tekemään), -bestyra, -be-sörja II1 tr pitää huoli jstk; hoitaa jk asia. -bilda I tr järjestää, mukailla uudelleen; muuttaa, -bildning uudestimuodostami-nen, uusinta; muuttaminen; ~ till aktiebolag muuttaminen osakeyhtiöksi, ombona|d -t: väl ~ (asunto) tuulelta ja pakkaselta hyvin suojassa; (hnk.) lämpimästi pukeutunut, hyvin varustautunut.

ombord (mer., adv.) laiva|ssa, -n kannell|a, -e; alle man kaikki miehet kannelle! -läggning (mer.) yhteentörmäys, päälle-ajo.-varande: alla ~ kaikki laivassa olijat; om||bryta IV6 tr (kirjp.) taittaa, -brytning (kirjp.) taittaminen, taitto, om||bud -et - asiamies, edusmies, edustaja; befullmäktigat ~ valtuutettu; sända herr S. som ~ lähettää edustajaksi i (-een) herra S.

ombudsman asiamies, luottamusmies, ombund|en -et -na sidottu; med huvudet -et pää kääreessä, ombyggnad uudestirakentaminen; uudesti rakennettu talo. ombylta|d -t lämpimästi pukeutunut, ombyte -t vaihtelu, muutos; vaihdos; (junan) vaihto; ^ förnöjer vaihtelu huvittaa; ^ av luft ilmanvaihdos; jag har inte ngt ~ med mig minulla ei ole mukanani mitään (pukimia) mitä voisin vaihtaa; jag har inga skor till ~ ei minulla ole toisia kenkiä (että voisin) vaihtaa; för ~s skull vaihtelun vuoksi, ombytlig -t -are vaihteleva, epävakainen (sää); huikentelevainen, oikullinen (hnk.). om||bytlighet -en (sään) vaihtelevaisuus, epävakaisuus; (hnk.) epävakaisuus, huikentelevaisuus; oikullisuus, -dana I tr uudesti muovailla, -debattera|d, -disku-terajd -t paljon pohdittu, kiistelty, omdöme -t -n arvostelukyky; mielipide, arvostelu; lausunto; han har (ett) gott ~ hänellä on hyvä (selkeä) arvostelukyky; avge ett ~ antaa lausunto; fälla ett ^ om ngn (ngt) lausua arvostelunsa (tuomionsa) jstk henkilöstä (asiasta), omdömesförmåga -n arvostelukyky, -gill -t -are arvostelukykyinen, -lös -t arvoste-lukyvytön. omdöpt uudelleen kastettu, o]|medelbar -t -a välitön, suoranainen; heti tapahtuva, -medelbarhet välittö-

myys. -medgörlig -t myöntymätön, taipumaton, vastahakoinen, -medgörlighet -en vastahakoisuus, taipumattomuus, -medvet]en -et -na tietämätön, tiedostamaton; synda -et rikkoa, tehdä syntiä tietämättään, -medvetenhet -en tietämättömyys; tiedostamattomuus. omelett -en -er (keit.) munakas, omen (u:) -et -, omina enne. om||famna I tr syleillä, -famning -en -ar syleily, -fatta I tr käsittää; tarttua käsin kiinni; ympäröidä, kiertää ympäri; boken 3 delar kirja käsittää 3 osaa, on kolmiosainen. -fattande (a. tpm., kuv.) jtk käsittävä; laaja, tilava, -fattning -en laajuus, tilavuus, -formare (shk., tkn.) muuttaja.

omfång -et laajuus, ulottuvuus (m. kuv.). omfångsrik -t laaja, tilava, omge V tr ympäröidä; förhandlingarna ~s med stor sekretess neuvottelujen suhteen noudatetaan mitä suurinta vaiteliaisuutta, omgift uudelleen (uusissa) naimisissa, mennyt uusiin naimisiin, om||giva ks. -ge.

omgivning -en -ar ympäristö; naapuristo.

Stockholms ~ar Tukholman ympäristöt, omgjor|d -t uudelleen tehty, uudistettu, om||gjorda I tr: ~ sig, sina länder vyöttää kupeensa. -gruppering uudelleenryhmi-tys. -gående heti, ensi tilassa tapahtuva; ^ svar heti tapahtuva (paluupostissa tuleva) vastaus, -gång -en -ar kerta, vuoro, erä, kierros; vaatekerta; två ~ar kaksi vuoroa, kahdesti; i två ~ar peräkkäin, vuorotellen; i flera ~ar useassa vuorossa; det var många ~ar i den saken (Suom. r.) asiassa oli monet mutkat ja vaikeudet (harmit, kiusat, ikävyydet), -gärda I tr aidata (ympäri); (kuv.) suojella. -hulda I tr (huolellisesti) hoitaa, vaalia, suojella; suosia. omhänderta(g|a) IV2 tr ottaa huomaansa, hoidettavakseen,

tehtäväkseen; ottaa kiinni; ottaa talletettavakseen, säilytettä-väkseen; toimittaa varmaan paikkaan; vara väl -en olla hyvässä turvassa (suojassa, korjuussa).

om||hölje -t -n verho, päällys, peite, -igen vielä kerran, uudelleen, omil|d -t säälimätön, kova, ankara, töykeä, tyly.

omintetgöra V tr tehdä tyhjäksi; tuhota, hävittää.

ominös -t enteellinen; (er.) pahaenteinen, pahaa ennustava. o)j misskänn (e) lig -t -are ilmeinen; epäile-mätön; jonka suhteen ei voi erehtyä, -misstänksam -t -ma mitään epäile-mätön, (pahaa) aavistamaton.omi omistlig — <

omistlig -1 -are välttämätön; välttämättömän tarpeellinen; värden gick förlorade korvaamattomia arvoja tuhoutui.

om|lkast (urh.) uusinta(heitto), (jlkp.) uusintaheitto. -kastare (shk.) vaihto-kytkin. -kastning vaihto; (kuv.) käänne; (shk.) vaihtokytkentä; (mtr.) (tuulen) äkkiä kääntyminen, -klädnad puvun muutto; (huon.) uudelleen päällystäminen, -klädningshytt pukeutumiskoppi. -kläd-ningsrum pukeutumishuone. -klädsel ks. -klädnad, -kok -et: göra ett ~ keittää (kiehauttaa) vielä kertaalleen, -komma V itr saada surmansa, kuolla, -koppling -en (shk.) vaihtokytkentä. om||kostnad -en -er kulut, kulungit, kustannukset. -kostnadskonto (kirjnp.) kulunkitili. -kostnadsräkning -en kulunkij-lasku, -tili. -krets ympärys(mitta); en bana av 200 meters /^ympäri mitaten 200 m:n pituinen rata; i ~ ympäri mitaten, omkring I. (prp.) ympäri; suunnilleen,noin; ~ staden kaupungin ympäri, ympäri kaupungin; han sprang öhuset hän juoksi talon ympäri; han sprang ~ i huset hän juoksi ympäri taloa; ^ tusen tuhatkunta; ~ den 15 maj toukokuun 15 päivän tienoilla; slå r^ med armarna huitoa käsi(l-l)ään. II. (adv.) ympäri, yltympäri; runt ~ yltympäri; vida ~ laajalti (ympäristössä); när allt kommer ~ loppujen lopuksikin (kun kaikki otetaan huomioon), om||kull (adv.) kumo|on, -ssa. -kväde (run.) kertosäe, -körning sivuuttaminen; saavuttaminen ja ohi ajaminen, -lasta I tr lastata (kuormata) uudelleen; vaihtaa (siirtää) toiseen kuljetusneuvoon. -lastning -en uudelleenlastaus, -lastninggods uudelleenlastaustavara. -lastningshamn uudelleenlastaussatama. -lastningsomkostnader uudelleenlastauskustannukset. -linda|d -t kääritty, kääreessä, kapaloitu, -ljud -et (kiel.) äänteensiirros. -lopp -et 1. (yi.) kiertokulku; sätta i ~ saattaa (panna kiertämään); vara i ^ olla kiertämässä, liikkeellä; planeternas ^ kiertotähtien kulku, radat. 2. (mv.) vuoro viljely. 3. (mtsh.) kiertoaika, -loppstid kiertoaika, -lott ks. lott. -läggning (mnm.) uusjako; (lääk.) uuden kääreen muutto haavaan; (kadun) uudelleen kiveäminen; (liikenteen) siirto, muutto; uudelleenasettelu. -läggningsrum (lääk.) sidontahuone. -möblering uudelleen kalustaminen, -nejd ympäristö(tienoot). omnibus(s) -en -ar omnibussi; linja-auto, linjuri, bussi.

om||nämna II1 tr mainita, -nämnande -t mainitseminen, -nämn|d -1 mainittu*

oj|modern, -modärn -t vanhanaikainen, -mog|en -et -na kypsymätön, raaka, -mogenhet -en kypsymättömyys; raakuus, -moralisk -t epämoraalinen, moraaliton, omorganisation -en uudelleenjärjestely. o||mor(g)na|d -t unenpöpperöinen, -motive-ra|d -t aiheeton, perustelematon, epäoikeutettu.

om||placera I tr sijoittaa uudelleen; muuttaa toiseen paikkaan, (kaup.) sijoittaa toisaanne; (vir.) siirtää toiseen paikkaan (virkaan, toimeen), -placering uudelleen sijoittaminen; (kaup.) sijoittaminen muuanne, uusiin kohteisiin, -plantera I tr (puut.) istuttaa uudelleen; (kuv.) sijoittaa toisille paikoille, -plåstra I tr hoidella, parannella, vaalia, -prövning -en -ar uudelleen harkitseminen; ta ngt under ~ harkita uudelleen (vielä toistamiseen, jälkeenpäin); ottaa uudelleen harkittavaksi, -redigera I tr toimittaa uudelleen, -ringa I tr (sot.) saartaa; bli joutua saarroksiin. -ringning -en (sot.) saarto, område -t -n alue; (kuv.) ala; på vetenskapens olika tieteen eri aloilla; fridlyst ~ rauhoitettu alue. om||räkna I tr muuntaa rahaa toiseksi; ^ i finska mark muuntaa Suomen markoiksi, -räkningskurs muuntamiskurssi. -röra II1 tr hämmentää, liikuttaa, -rör(n)ing hämmentäminen, liikuttaminen, -rösta I itr äänestää, -röstning -en äänestys, äänestäminen; sluten (öppen) ~ suljettu, salainen (avoin) äänestys; skrida till ~ ryhtyä äänestykseen, oms -en, -et ks. omsättningsskatt. om||sider (adv.): (sent) ~ vihdoinkin, viimeinkin, lopultakin, -skaka I tr: ~s väl! ravistettava (ennen käyttöä)! -skaka|d -t ravistettu; (kuv.) järkyttynyt, -skapa I tr luoda, muovata uudelleen, -skola I tr kouluttaa uudelleen; (puut.) koulia; muuttaa toiseen paikkaan, -skolning (puut.) kouliminen, koulinta; taim(i)en muuttaminen toiseen paikkaan, -skriv|a IV1 tr kirjoittaa uudelleen, kuvailla toisin sanoin; en -en cirkel (mat.) kuvion ympäri piirretty ympyrä, -

skrivning -en uudesti-kirjoittaminen, kuvaus toisin sanoin; (mat.) ympäri piirtäminen, -skära IV5 tr leikata ympäri; (Raam.) ympärileikata, -skärelse -n ympärileikkaus, omslag -et - 1. päällys(tä); (lääk.) kääre; kirjekuori; (paketin) päällys; pakkaus; våtvärmande ~ (lääk.) märkä lämmittävä kääre; lägga ~ om ngt kääriä, panna kääre ympärille. 2. (kuv.) muutos, käänne, vaihtelu; det blir ~ i väderleken sää muuttuu, tapahtuu sään muutos, omslags||bild (läh.) kansikuva» -flicka kan-omslagspapper — omväg

om v

sikuvatyttö. -papper käärepaperi, -teck-ning ks, *hild. omslingra! d -t: hålla varandra fast se pidellä toisiaan lujasti (kiinteästi) syleilyssä.

omsluta IV3 tr sulkea, ympäröidä; ~ ngn

med sina armar sulkea syliinsä, omslutning -en (kaup.) a) varojen (velkojen) loppusumma; b) liikevaihto, omsorg huolenpito; huolto; ha s om ngt huolehtia, pitää huolta jstk. 2. huolellisuus; nedlägga stor s på ngt panna paljon huolta jhk, suorittaa jtk erittäin huolellisesti.

omsorgs||full -t huolellinen, tarkka, -fullhet -en huolellisuus.

om||spel (jlkp.) uusintaottelu.-spinna IV4tr (tkn.) punostaa, päällystää punonnalla; (kuv.) kehrätä, kutoa ympärille, -spola I tr huuhdella uudelleen, yltympäri; (shk.) käämiä uudelleen, -spunn|en -et -a (tkn.) päällystetty; jnk kietoma, ympäröimä. -spänna II1 tr jännittää uudelleen; pingottaa jnk ympärille; (kuv.) käsittää, -stri|dd -tt kiistanalainen, -stråla I tr säteillä ympärillä, levittää 3oistett,aan. -stående (a. tpm.) toisella puolella, toisella sivulla jne. oleva, omständighet -en -er seikka, asianhaara(t), olosuhteet, olot; förmildrande (försvårande) ser (Iak.) lieventävät (raskauttavat) asianhaarat* olosuhteet; han befinner sig efter serna väl hän jaksaa (voi) olosuhteisiin katsoen hyvin; rätta sig efter serna mukautua vallitseviin oloihin, olosuhteisiin; vara i ser (nainen) odottaa lasta; vara i goda (dåliga) ser olla hyvissä (huonoissa) oloissa; under dessa ser näissä, tällaisissa oloissa (olosuhteissa), näin ollen; utan vidare ser muitta mutkitta, sen enempää arvelematta; under inga ser ei missään tapauksessa, omständlig -t -are perinpohjainen, juurta-jaksainen; (hnk. m.) muodollinen; han är s (m.) hän on kovin perinpohjainen, pikkutarkka, (halv.) saivarennylkijä. -het perinpohjaisuus; pikkutarkkuus, om||stöpa II2 tr valaa uudelleen; (kuv.) ks. -skapa, -störta I tr kukistaa, mullistaa, kumota, -störtning -en -ar kukistaminen; mullistus.

omstörtnings||man kumousmies. -parti ku-

mouspuolue. om||svep -et - veruke (tav. pl); utan s verukkeitta; muitta mutkitta, suoraan, kieroilematta, -svängning -en (kuv.) äkillinen käänne, muutos, -svärma I tr parveilla ympärillä; kiehua, kuhista ympärillä. -sågning -en -ar toistaminen, toisto.

om||sätta V tr 1. asettaa toisin; muuttaa, vaihtaa; ^ en växel uudistaa vekseli;

ord i handling ryhtyä sanoista tekoihin; ^ i praktiken soveltaa käytäntöön. 2. (kaup.) myydä, -sättning -en 1. muutto; (puut.) istuttaminen uuteen paikkaan; uudistus; (kirjp.) uudestiladonta. 2. (kaup.) myynti; liikevaihto; (veks.) uudistaminen; den årliga sen uppgår till 20 miljoner vuotuinen liikevaihto nousee (kohoaa) 20 miljoonaan; sen är liten liikevaihto on pieni; provision på sen myyntipalkkio liikevaihdosta; stor s på lärare opettajia vaihtuu paljon, opettajat vaihtuvat usein, omsättnings||skatt liikevaihtovero, -växel pidennys-, uudistus|vekseli, omtagning -en toistaminen, toistanta. omtagningstecken (mus.) toistomerkki, om|jtala I tr mainita jstk, kertoa; höra ngt ss kuulla mainittavan (kerrottavan) jstk; mycket sd paljon puhuttu, usein mainittu; vara <—d jör din duglighet olla (hyvässä) maineessa (huudossa, tunnettu) kunnollisuudestaan, -tanke huoli; huolenpito, huolellisuus; ha s om ngt pitää huoli (huolehtia) jstk. -tapetsera I tr verhota, tapetoida (seinät) uudelleen, om||tragglal itr jaaritella, (j. kuv.) märehtiä uudelleen, -tryck (kirjp.) uusintapainos. -trycka II2 tr painaa uudelleen, ottaa uusintapainos, -tugga I tr (kuv, j.) toistaa yhä uudelleen; märehtiä, -tumla|d -t pyörällä päästään, -tvista|d -t kiistan-, riidan | alainen, omtyckt mieleinen, suosittu; ^ av alla kaikkien suosima (josta kaikki pitävät); illa s ei (lainkaan) suosittu; josta ei ollenkaan pidetä, om||tänksam -t -mare huolellinen, ajatteleva; huolehtiva; (m.) hienotunteinen, -tänksamhet -en huolellisuus, toimeliaisuus, toimekkuus; huolenpito,

omtöckna|d -t (kuv.) sumentunut, sokaistunut, pimittynyt; i -t tillstånd sekaisin, ymmällä, pyörällä päästään; (m.) juopunut; ^ av vin pää raskaana viinistä; ^ till förståndet sekaisin, järjiltään, oi|musikalisk -t epä|musikaalinen, -soitannollinen. -mutbar -1, -mutlig -t -a lahjomaton, -mutlighet lahjomatto-muus.

om||vaccinera I ^rokottaa uudelleen, -vai uusintavaali, uudet vaalit, -väl|d -t uudelleen valittu, -vandia I tr muuttaa (toiseksi), -vittna I tr todistaa, - vridning ympäri|vääntö, -kierto, -vårdnad -en huolenpito, huolto, -väg kiertotie, kierros; göra en s kiertää; kulkea kiertoteitse; på sar kiertoteitse, mutkitellen; (kuv.)

kautta rantain, -välja II1 tr 1. valita uudelleen. 2. toimittaa uudet vaalit, omjjvälvning -en -ar mullistus, vallankumous; muutos, -vän|d -t 1. muuttunut, kääntynyt; han var som en -—' hand hän oli kuin toinen ihminen. 2. (usk.) kääntynyt, -vända II1 tr (usk.) käännyttää; ^ sig tulla kääntymykseen, tehdä parannus, om||vändelse -n kääntymys, -vänt (adv.) kääntäen, päinvastoin, -värdera I tr arvioida uudelleen, -värdering -en uudelleenarviointi. -värld ulkomaailma; ympäröivä, ympärys|maailma, ympäristö, om]|värv|d -t: rs av lågor (av rök) liekkien keskessä, ympäröimä(nä) (savutuprussa). -växlande (a. tpm.) vaihteleva; ~ arbete vaihteleva (vaihtelua tarjoava) työ. -växling -en vaihtelu; jör rss skull vaihtelun (vaihteen) vuoksi, oi|myndig -t alaikäinen; holhouksenalainen; förklara ngn rs (Iak.) julistaa holhottavaksi. -myndighetsförklaring holhottavaksi julistaminen, -måla|d -t maalaamaton. -måttlig -t kohtuuton, ylenmääräinen, määrätön; ^ i mat o. dryck kohtuuton syömisessä ja juomisessa; ~ köld (värme) tavaton pakkanen (helle); ~ självkänsla liiallinen (kohtuuton, mieletön, mahdoton) itsetunto, -måttlighet -en kohtuuttomuus, ylenmääräisyys. om||ändra I tr muuttaa, -ändring -en -ar muutos.

o[|mänsklig -t -a epäinhimillinen, -mänsklighet -en epäinhimillisyys, -märkbar -t, -märklig -t -a huomaamaton, -märkligt (adv.) huomaamatta, salaa, -märkt merkitsemätön, ilman merkkiä; (m. adv.) huomaamatta. -mätbar -t mittaamaton, -mätlig -t -are ääretön, suunnaton, -mätta|d -t kyltymätön; (kern.) kyllästä-mätön. -mättlig -t -are kyltymätön, täyttymätön, »pohjaton», -möblera|d -t kalustamaton. -möjlig -t -a mahdoton, -möjligen (adv.) ei mitenkään, ei missään tapauksessa, -möjlighet -en mahdottomuus.-mönstra|d -t (vaat.) kuvioton. onanera I itr (lääk.) harjoittaa itsetyydytystä.

onani ~(e)n (lääk.) itsetyydytys, ofjnationell -t epäkansallinen. -naturlig -t

-a luonnoton, ond (u-) I. ont ondare (värre) ondast (värst) 1. ilkeä, paha, pahansuopa, häijy; huono; ^ aningar (avsikter) pahat aavistukset (aikeet); det väcker ont blod se aiheuttaa pahaa verta (kateutta); en rs människa paha, huono ihminen; jag har aldrig sagt ett ont ord till honom en ole koskaan sanonut hänelle (yhtään) pahaa sanaa; ont samvete paha omatunto; rsa tider pahat,

ankeat ajat; rsa tungor pahat kielet; av två rsa ting väljer man det minst rsa kahdesta pahasta täytyy valita pienempi. 2. vihainen, suuttunut, äkäinen, på jllk, för (över) jstk; bli rs suuttua; vara rs på ngn olla vihainen, suutuksissaan jllk. II. (s.) paha; (vrt. ondo) 1. (siveell.) paha; den rse paholainen; det rsa paha; ett nödvändigt ont välttämätön paha; ont skall med ont fördrivas (läh.) rauta on raudalla hiottava; intet ont anande (mitään) pahaa aavistama|tta, -ton; det finns intet ont som inte har något gott med sig ei niin pahaa ettei (siinä olisi) jotakin hyvääkin; göra det rsa värre tehdä paha vielä entistään pahemmaksi; göra ngn ngt ont tehdä jllk jtk pahaa; han har ont i sinnet hänellä on paha mielessä; jag ser inget ont i det ei minusta siinä ole mitään pahaa; löna ont med gott palkita paha hyvällä. 2. tuskat, kivut; var sitter det rsa? mistä kivut oikein johtuvat? det gör ont i ögonen på mig silmiäni särkee, kirveltää; det gör mig ont om Er minun tulee teitä sääli; han har ont hänellä on kipuja, tuskia; var har ni ont? mihin teihin koskee? missä teillä on kipuja? jag har ont i huvudet (halsen, magen) päätäni särkee, kivistää (kurkkuuni koskee, vatsaani pakottaa); ha ont i ögat (foten) olla silmä (jalka) kipeänä; slita ont olla vaikeat oltavat; kokea kovaa. 3. puute, niukkuus; det är ont om ngt jstk on puute(tta); det börjar bli ont om kol hiilistä alkaa olla puutetta; vi har ont om pengar meillä on rahanpuute, rahanniukkuutta; jag har för ont om tid för att ei minulla ole aikaa (jhk, tehdä jtk). ondgöra V rfl. rs sig över ngt suuttua, olla vihoissaan, suutuksissaan jstk. ondo (u:): av rs pahasta; fräls oss ifrån rs päästä meidät pahasta; med godo eller rs hyvällä tai pahalla.

ond|jsint - -a häijv, ilkeä, pahasisuinen. -sinthet pahuus, häijyys; (el.) vihaisuus, ondska -n pahuus, pahansuopuus, ilkeys;

tidens rs ajan turmelus, ondskefull -t paha, pahansuopa, ondul^ra I tr (partr.) onduloida, aallottaa, laineittaa.

ondulering -en (partr.) ondulointi, laineitus. oneklig -t mahdoton kieltää; kieltämätön,

kiistämätön, riidaton, onekligen (adv.) kieltämättä, kiistämättä; boken är rs intressant kirja on kieltämättä kiintoisa, onpra ks. onus.

o||neutral -t ei puolueeton, puolueellinen, -njutbar -t nautittavaksi kelpaamaton; (kuv.) joka ei tuota nautintoa, huvia.

onk|el -eln -lar setä, eno. onomatopoftisk -t onomatopoieettinen, luonnonääntä kuvaileva, ol|normal -t epänormaali, säännötön, tavallisuudesta poikkeava; (hnk.) vajaaälyinen, ei oikein viisas, -notera|d -t (pank.) noteeraamaton. onsdag keskiviikko; om rs keskiviikkona;

vrt. fredag, yhd. ont ks. ond II. onumrera jd -t numeroimaton. onus (u:) -et onera rasitus; maksu, vero.

o||nyansera|d -t vivahdukseton. -nykt|er-erz -ra juopunut, päihtynyt; ei selvä; hutik-kainen; humalassa, -nykterhet hutikka; juopumus; humalaisuus. -nyttig -t -a hyödytön, turha, -nyttighet hyödyttömyys, turhuus, onyx (o:) -en -ar (p. jal.) onvks. o||nåd epäsuosio; råka (falla) i rs joutua epäsuosioon; ge sig på nåd o. rs antautua ehdoitta, vihollisen armoille, -nådig epä-suosiollinen, mot ngn jllk. -nämnbar: de rsa nimettömät (housut), -nämn|d -t mainitsematon, o||nödan: i rs turhanpäiten, -nödig -t tarpeeton, turhanaikainen, -nödighet -en tarpeettomuus, turhuus; rser tarpeettomat, turhat asiat, -nödigtvis suotta; turhaan, -ombejdd -tt pyytämättä; komma rs tulla pyytämättä, käskemättä, -omtvistaid -t kiistämätön, riidaton, -omtvistlig -t riidaton, kiistaton, -ordentlig -t epäsäännöllinen, huolimaton, -ordna! d -t järjestämätön, -ordning -en epäjärjestys; råka i rs joutua epäjärjestykseen, mennä sekaisin, -organisera|d t järjestymätön, -organisk -t epäorgaaninen; ^ kemi epäorgaaninen kemia. op$l -en -er (jal.) opaali, -skimrande (a.

tpm.) opaalinhohtoinen. o||parig -t pariton; rsa fenor (kal.) parittomat evät. -partisk -t puolueeton, -passande (a. tpm.) sopimaton, -passlig -t huonovointinen, pahoinvoipa; känna sig ^ tuntea itsensä huonovointiseksi, -pass-lighet huonovointisuus, -patriotisk -t epäisänmaallinen, -pedagogisk -t epäpe-dagogirien.

oper|a (u:) -an -or (mus.) ooppera; ooppera|-rakennus, -talo; gå på rsn käydä oopperassa. -bal oopperatanssiaiset, -föreställning oopperanäytäntö. -sångare, -sångerska oopperalaulaja, -laulajatar, operation -en -er (lääk.) leikkaus; (sot.) operaatio, sotaliike; undergå en rs joutua leikattavaksi.

opera tions||bas (sot.) (toiminta)tukialue. -bord (Jääk.) leikkauspöytä, -kniv (lääk.)

aktiskhet opra

leikkausveitsi. -säl leikkaussali, -skö-terska leikkaussalihoitajatar. operatjv -t (sot.) operatiivinen; ^ enhet sotatoimiyhtymä; rst ingrepp leikkaus, oper||atör -en -er (lääk.) leikkauksen suorittaja; (jnk erikois)koneen hoitaja. -era I tr (lääk.) leikata, suorittaa leikkaus, operett -en -er (mus.) operetti, -arta|d -t operetinkaltainen. -musik operettimu-siikki. -sångare, -sångerska operetti|lau-laja, -laulajatar, opersonlig -t persoonaton. opi$t -et -(frm.) opiaatti. opie||droppar (frm.) oopiumitipat. -haltig -t oopiumipitoinen. -håla oopiumiluola. -riis oopiumihumala. -rökare oopiuminpolt-taja.

opinion -en -er mielipide, ajatus; den allmänna rsen yleinen mielipide; väcka en rs mot sig saada (ihmisten) mielipide itseään vastaan, itselleen epäsuopeaksi. -sbildare: pressen som rs sanomalehdistö (yleisen) mielipiteen muokkaajana, muodostajana. -sbildning (yi.) mielipiteen muodostuminen, muodostaminen (muokkaaminen). -sstorm suuttumuksen myrsky. -sundersökning mielipidetutkimus, -syttring mielipiteenilmaisu. opi|um-e£, -umet oopiumi; (yhd. ks. opie-). oüplacera|d -t (urh.): han blev rs hän ei päässyt sijoittumaan, -plocka|d -1 poi-mimatxm, (lin.) kynimätön; jag har en gås rs med honom minulla on hänelle vanhoja kalavelkoja, -poetisk -t

runoton, epärunollinen. -polera|d -t kiillottamaton; (kuv.) hiomaton, karkea, -politisk -t epäpoliittinen; epäviisas, typerä, opossum -en -er 1. (el.) opossumi. 2. opos-sumin nahka. opp(e) ks. upp(e).

opponent -en -er (yliop.) vastaväittäjä;

(yl.) vastustaja, vastaan puhuja, opponera I I. itr toimia (olla) vastaväittäjänä; ^ på en avhandling toimia väitöstilaisuudessa vastaväittäjänä. II. rfl. rs sig asettua vastustamaan, mot ngn jtk; tehdä, esittää vastaväitteitä, opportun -t -are sopiva, sovelias, edullinen.

opportunism -en (valt.) opportunismi, opportunist -en -er opportunisti, oppositipn -en vastustusasenne; (valt.) vastapuoli; vastustuspuolue. oppositionell -t vastakkainen, vastustus-haluinen, vastustaja-. oppositiQns||lust vastustus|lialu, -henki.

-parti -et vastustuspuolue. ö|| praktisk -t epäkäytännöllinen; hankala, -praktiskhet -en: genom sin rs epäkäy-tännöllisyydellään (siksi että oli niin epä-opre

opressad — order

käytännöllinen), -pressa|d -t (vaat.) silit-tämätön. -pris liikahinta(a). -proportio-nerlig -t suhteeton, epäsuhtainen, -prö-va|d -t kokeilematon, koettelematon. optera I tr valita.

optik -en (fys.) valo-oppi, optiikka, optiker -n - optikko.

optimism -en (valoisa) toiveikkuus, optimismi, hyväuskoisuus, optimist -en -er optimisti, toiveikas (hnk.). optimistisk -t valoisa, toiveikas, option -en valinta, valitseminen, optionsrätt valinta|oikeus, -valta, optisk -t valo-opillinen, optinen; ~ villa näköharha, opublicera|d -t. julkaisematon, opus (u:) -et opera (kirj., mus.) teos, teel-

mä; (halv.) tekele, sepustus, o||påkalla|d-i tarpeeton, aiheeton; epäonnistunut; ei paikallaan, -pålitlig -t -a epäluotettava. -pålitlighet -en epäluotettavuus. -påräkna|d -t odottamaton, -på-tal|d -t: göra ngt -t (saada) tehdä jtk kenenkään asiaan puuttumatta, kenenkään moittimatta (mitään sanomatta); rankaisematta, -påverka|d -t kenenkään painostamatta jne; vrt. påverka. or -et - (el.) juustopunkki. ö|| raffinera |d -t (tkn.) puhdistamaton, raf-finoimaton. -raka|d -1 ajelematon (parta, leuka).

or^k|el -let -ler oraakkeli; (kuv.) (viisas) neuvonantaja, »profeetta», -mässig -t oraakkelimainen, -språk, -svar oraakkeli|-lause, -vastaus, oraing|e (-rangs) I. -en -er 1. (hed.) oranssi. 2. (vär.) oranssi. II. (a.) oranssin|värinen, -keltainen, -färga|d -t ks. ed. -gul-t oranssinkeltainen, -marmelad oranssi-, appelsiini|marmelaati. orangeri (-rangseri) -et -er kasvihuone,

ansari; talvipuutarha, orange träd -et (ksv.) oranssipuu, appelsiinipuu.

orangutøng -en -er (el.) oranki, oransonera|d -t säännöstelemätön, säännöstelystä vapaa, ord (u:) -et - sana; ett ry till tack (tröst) kiitoksen (lohdutuksen) sana; Guds ry Jumalan sana; stora (fula) ry suuret (rumat) sanat; vanliga ry o. fraser tavallisia sanoja ja lauseparsia; begära ~et pyytää puheenvuoroa; bryta sitt >—' syödä sanansa; få ~et saada puheenvuoro; han fick inte fram ett ry hän ei saanut sanaakaan suustaan; få sista ~et saada pitää viimeinen sana; låta ngn få sista ryet antaa jnk pitää viimeinen sana; fälla ett gott ~ för ngn puhua jnk puolesta; föra ~et toimia puheenjohtajana, johtaa

/i r>(i

puhetta; ge ngn sitt ~ på ngt antaa jllk (kunnia)sanansa jstk; ge ngn ryet, lämna ~et åt ngn antaa jllk puheenvuoro; han har r^et hänellä on puheenvuoro; han har ry om sig att hänellä on sellainen maine, hän on sellaisessa huudossa että; han har <^->et i sin makt hänellä on sana vallassaan, hän osaa puhua, on hyvä puhuja; f ag vill också ha ett ry med i laget tahdon minäkin sanoa sanani siinä asiassa; hålla ^ pitää sanansa: låta ett ry undfalla sig om ngt päästää suustaan luiskahtamaan sananen jstk asiasta; lägga sina ry väl taitavasti sovittaa sanansa; löytää oikeat sanat; lägga ryen i ngns mun panna jllk sanat (valmiiksi) suuhun; innan man vet ryet av ennen kuin arvaakaan; ^ för ry sanasta sanaan; vara stor i ryen olla suuri|sanainen, (j.) -suinen; med ett ry (sagt) sanalla sanoen; en telegramtext på femton ry viisitoista sanaa käsittävä sähke; ta ngn på ryen ottaa jnk sanasta kiinni; tro

ngn på hans ry luottaa jnk sanaan, vakuutuksiin; komma till r^et päästä puhumaan, saada puheenvuoro; ta tili > —'a ruveta (puhjeta) puhumaan; stå vid sitt ry pysyä sanassaan; en karl står vid sitt ry (läh.) sanasta miestä, sarvesta härkää, orda I itr: ry om ngt puhua, puhella jstk, pohtia jtk; ^ vitt o. brett om ngt puhella jstk ummet ja lammet, pitkin ja poikin; utan att ry mycket om det (asiaan) montakaan sanaa tuhlaamatta, orda||gran|n -t sananmukainen, -lagpl sanat; i väl valda ry valituin sanoin, -lydelse -n sanat, sanamuoto, ord||bildning -en -ar sanamuodostus. -blinjd -t sanasokea. -blindhet -en sanasokeus, -bok sanakirja, -boksförfattare sanakir-janjtoimittaja, -tekijä, -böjning -en sa-na(i)ntaivutus. ordjen (o:) - -nar veljeskunta; ritaristo; munkkikunta, munkisto; tähdistö; ritarimerkki, (leik. j.) prenikka. ordens||dräkt (rit.) veljeskunnan-, ritarikunnan |puku. -regn ritarimerkkien tulva, (leik.) tähtisade. ordentlig -t -are kunnollinen, kelvollinen; säännöllinen; todellinen; en ryavbasning vankka selkäsauna; en ry måltid tukeva, kunnon ateria; icke ryt förda böcker (kaup.) huolimattomasti pidetyt kirjat, huolimattomasti hoidettu kirjanpito, -het -en kunnollisuus, säännöllisyys, huolellisuus.

order (o:) -n - 1. käsky, määräys, osoitus; få en ry (er. sot.) saada käsky; ge ry om ngt antaa käsky jstk, jtk koskeva käsky; käskeä; lyda ry totella käskyä; mot ryorderbekräftelse — oreflekterad

oref

vastoin käskyä; mot min ~ vastoin minun käskyäni, määräystäni; på ~ av läkaren lääkärin määräyksestä. 2. (kaup.) tilaus, määräys; på ~ määräyksestä; brådskande ^ kiireellinen tilaus; ge (lämna) ngn en ^ antaa jllk tilaus (määräys); få ~ på en vara saada jnk tavaran tilaus; för ngns ~ o. räkning jnk tilauksesta ja laskuun; betala till herr X. eller ~ maksakaa herra X:lle tai hänen määräämälleen, (harv.) hänen määrätilleen. order|jbekräftelse (kaup.) tilauksenvahvis-tus. -bok (kaup.) tilauskirja, -erkännande (kaup.) tilauksέntunnustus. -kopia ti-lausjäljennös. -sedel tilauslista, -stock tilausmäärä, ord||fattig -zvähä-, niukka|sanainen.-fläta sanaristikko, ristisana-arvoitus, -flöde sanatulva, -följd sanajärjestys; rak (omvänd) ^ suora (epäsuora, käänteinen) sanajärjestys, -förande -n -puheenjohtaja. -förandeklubba puheenjohtajan-nuija. -förandeskap -et puheenjohtajan|-toimi, -virka; puheenjohto; under hans ~ hänen toimiessaan puheenjohtajana, johtaessaan puhetta, -förråd sanavarasto, -hållig -t -are sanansa pitävä; vara ~ pitää sanansa; inte ~ sanansasyö|vä, -jä. -hållighet -en sanansapitäminen. ordinarie (a. tpm.) vakinainen, varsinainen; ^ arbetskraft vakinainen, tavallinen työvoima; ^ bolagsstämma varsinainen yhtiökokous; ^ lärare vakinainen opettaja; ^ medlem vakinainen jäsen;

tåg vakinainen, aikataulunmukainen juna; extra ~ ylimääräinen, ordination -en -er 1. (lääk.) määräys. 2.

(kirk.) papiksivihkiminen. ordinera I tr 1. (lääk.) määrätä, (j.) »kirjoittaa». 2. vihkiä papiksi, ordinär -t -are tavallinen, keskimääräinen; keskinkertainen, kohtalainen; r^t pris tavallinen hinta, ord||karg -t harvapuheinen, -karghet harva-puheisuus. -klass (kiel.) sanaluokka, -kly-veri -(e)t-er sanansaivartelu. -lek sanaleikki. -lista sanaluettelo, ordna (o:) I I. tr (yi.) järjestää, panna järjestykseen, kuntoon; hoitaa, toimittaa, hankkia; ^ sitt hår (sin klädsel) suoria (järjestää, kammata) tukka(a)nsa; järjestää (siistiä, kohentaa) pukuaan; ^ sina penningaffärer järjestää raha-asiansa kuntoon; det skall jag ~ sen minä (kyllä) järjestän (toimitan); jag skall ~ det så att järjestän sen niin (sillä tavalla) että; saken är >—cl asia on selvitetty (järjestetty, järjestyksessä, kunnossa); väl hy-

vin järjestetty; leva i ~de förhållanden

elää säännöllisissä (järjestetyissä) oloissa. II. rfl. ^ sig järjestyä; med god vilja skulle nog allt ~ sig lätt hyvällä tahdolla (jos olisi hyvää tahtoa niin) kaikki kyllä järjestyisi helposti; det sig nog kyllä se siitä järjestyy (j., leik.) lutviutuu. III. (pain. part.): ^ in järjestää jhk; ^ om järjestää uudelleen; pitää huoli, huolehtia jstk.

ordning -en -ar 1. järjestys; den allmänna r^en yleinen järjestys; ~ens upprätthål-lare järjestyksen valvoja (t), ylläpitäjä(t); det är ingen ~ med honom hän on aivan ryhditon, veltto mies; hålla ~ pitää järjestystä; upprätthålla ~en pitää yllä järjestystä; enligt naturens ~ luonnon järjestyksen mukaan; för ~ens skull järjestyksen vuoksi; det är alldeles i sin ^ se on juuri niin kuin (olla) pitääkin; göra sig i ~ laittautua kuntoon, valmiiksi; göra i r^ ett rum siivota, järjestää, kunnostaa huone; hålla i ^ pitää järjestyksessä; hålla sig i ^ pysytellä valmiina; ställa i ~ panna kuntoon, järjestykseen; höra till ~en för dagen kuulua päiväjärjestykseen, asiaan, tavalliseen menoon. 2. vuoro,

järjestys; i tur o. ~ kukin vuorollaan; den andra i ~en toinen järjestyksessä; vilken i ~en? kuinka mones, monesko (järjestyksessä)?

ordnings||följd -en järjestys, -makt järjestysvalta. -man järjestysmies, -människa järjestystä harrastava hnk, järjestyksen-mies. -nummer järjestysnumero, -regler järjestyssäännöt, -sinne järjesty s aisti, järjestyksen halu. -stadga järjestyssääntö; poliisijärjestys. -tai (kiel.) järjestys-lukusana). -vakt järjestyksenvalvoja, järjestysmies.

ord||rik monisanainen; sanavuolas. -ryttare sanansaivartelija. -språk -et - sananlasku; bli (till) ett ~ tulia (muuttua) sananlaskuksi. -språksbok: 0~en (Raam.) (Salomon) Sananlaskut, -strid sana|sota, -kiista, -ställning sanajärjestys, -stäv -et - sananparsi, -svall sanatulva, -vai -et sananvalinta, -växling -en sananvaihto; komma (råka) i ^ joutua sana|nvaih-toon, -kiistaan, om ngt jstk (asiasta).

o||reda -n epäjärjestys, sekasorto, hämminki, sekasotku; ställa till ~ panna (kaikki) sekaisin, saada aikaan sekasorto, -redig -t sekai|nen, -sin; hämmentynyt, hämmennyksissä; sekasortoinen,epäjärjestyksessä (oleva), -redighet epäjärj estys, seka-sortoisuus; sekasorto; epätietoisuus, -redlig -t -are epärehellinen, kiero; ~t förfarande vilpillinen, kiero menettely, «redlighet -en epärehellisyys, kierous, -ref-lektera|d -t ajattelematon; harkitsematta.

-regelbund|en -et -na epäsäännöllinen, -regelbundenhet-m epäsäännöllisyys, -reger-lig -t -are raju, huima, hillitön, -regla|d -t lukitsematon; salpaamaton, ei salvassa, -reglera|d -t selvittämätön, järjestämätön; (vsr.) järjestelemätön; järjestämättä, -ren -1 likainen; (kuv.) saastainen; (nst.) samea, -rena I tr liata, tahrata; saastuttaa; vid vite förbjudet att här ~ siivottomuus (siivottomuuden teko) sakon uhalla kielletty, -renhet -en likaisuus, siivottomuus; saastaisuus, -renlig -t -a epäsiisti, siivoton, -renlighet epäsiisteys, siivottomuus, lika(isuus). -rensa|d -t siistimätön; (puut.) kitke|mätön, -mättä; (marjat) puhdistamatta, (herneet) silpimättä;(kai.) siivoamatta, perkaamatta, (er. muikut, kuoreet) puhkomatta, orera I itr puhua (paljon), pitkin ja poikin, saarnata.

o||resonlig -t -are järjetön, kohtuuton; itsepäinen (johon ei järkipuhe pysty); piintynyt, paatunut, -resonlighet järjettömyys, kohtuuttomuus, piintyneisyys jne., vrt. ed.

org$n -et - (an. ym.) elin; väline; (kuv.) työase; (hnk.) ääni; (san.(äänenkannattaja, organdi -(e)n (vaat.) organdi (musliinin

kaltainen kangas), organisation -en järjestely; -er järjestö, organisatipns||förmåga, -talang järjestelykyky.

organisatorisk (-u:) -t organisatorinen, järjestävä, järjestäjän-, järjestely-, organisatör -en -er organisaattori; järjest|ä-jä, -elijä.

organisera I tr järjestää; ~ sig (fackligt) järjestyä, järjestäytyä (ammattijärjestöihin).

organisk -t elimellinen; ~ kemi orgaaninen kemia.

organism -en -er elimistö; eliö, elimellinen olento.

organist -en -er (mus.) urkuri; vrt. orgelnist. orgasm -en (sukupuoli)hurmio, (-)hekuman huippu.

org|el (-rj-) -eln -lar (mus.) urut: trampa r^n polkea urkuja; vid ~n uruissa, -läktare urku|parvi, (vanh.(-lehteri.-pipa urkupilli, -trampare urkujen polkija, orgi^ts|tisk -t hurmioitunut, hillitön, orgie -n -r orgia, hurjastelu, mässäily, irstailu, oridderlig -t epäritarillinen. oriental -en -er itämaalainen. -isk -t itämainen.

orienten npr (mnt.) itämaat; i ~ itämailla; Främre ^ Lähi-Itä.

orientera I I. tr: ~ i (på) ngt perehdyttää, tutustuttaa jhk. II. rfl. ^ sig i (om) ngt

perehtyä jhk, ottaa selkoa jstk; ha svårt att ~ sig (olla) vaikea perehtyä jhk, päästä perille jstk, löytää perille. III. itr (m. rfl. ~ sig) (urh.) suunnistaa, suunnistautua.

orienterare suunnista(utu)ja. orientering -en suunnista(utu)minen; han tappade ~en hän ei enää löytänyt suuntaa,

ei osannut suunnistautua, orienterings!jflygning suunnistautumislen-to. -förmåga suunnistautumiskyky. -löpare suunnistaja, suunnistamiskilpailija. original -et - 1. a) alkuperäiskappale; alkuperäinen kirjoitus; i ~ alkuperäiskappaleena; likheten med ~et intygar (Suom. tav.) jäljennöksen oikeaksi todista(v)a(t); b) jnk perikuva. 2. erikoinen, omituinen hnk; han är ett gammalt ~ hän on vanha erikoinen, omituinen ukko, olio, (leik.) vanha hyypiö, -exemplar alkuperäiskappale. -förpackning -en alku-peräispakkaus.

originalitet -en erikoisuus; alku-, oma|-peräisvys.

originalitets |j akt, -jäkt erikoisuuden, omaperäisyyden tavoittelu, origin^i|| manuskript alkuperäinen käsikirjoitus. -språk alkukieli; läsa en bok på ~et lukea kirja alkukielellä, -tappning (läh.) valmistajan pullottama (na) (viini ym.); aikuperäispullotus. originell -t -are 1. alkuperäinen. 2. erikoi-, nen, omaperäinen, omalaatuinen, omituinen, kummallinen, o||riktig -t -a väärä, virheellinen, ei oikea; erheellinen, -rimlig -t -a typerä, järjetön; kohtuuton, mieletön, liiallinen; ~a anspråk kohtuuttomat, liialliset vaatimukset; höga konstnader kohtuuttoman suuret kustannukset; du begär det ~a pyydät mahdottomia, ylettömiä, -rimlighet -en -er kohtuuttomuus, mielettömyys, järjettömyys; begära ~er pyytää (vaatia) mahdottomia, kohtuuttomia, -rimma;d -t (run.) loppusoinnuton. ork (o-) -en (j.) voima(t), työkyky,

(työ)tarmo, energia, orka (o-) I tr, itr jaksaa; skrika allt vad man huutaa niin kovasti kuin (suinkin) jaksaa, huutaa voimiensa takaa, minkä kurkusta (keuhkoista) ääntä lähtee; springa allt vad man <—>r juosta niin kovasti kuin ikinä jaksaa (j. minkä käpälistä lähtee); jag är så trött, att jag inte *—>r längre olen niin väsynyt, etten enää jaksa (kävellä, jatkaa työtä jne.); jag inte med soppan en jaksa (syödä) liemiruokaa (keittoa); jag inte med henne en voi (enää) kärsiä häntä (j, sitä ihmistä, naista).orkan — <

orkan -en -er hirmumyrsky.- -arta|d -t, -lik -t hirmumyrskyn kaltainen; (väl.) hirmumyrskynä" pauhaava, orkeslös -t voimaton, raukea; vanhuuttaan raihnainen (heikko), -het -en voimattomuus, vanhuuden|heikkous, -raih-na(isu)us.

ork^st|er -em -rar (mus.) orkesteri; (pieni m.) yhtye, -ackompanjemang orkes-terisäestys. -anförare ks. -dirigent, -dike (teat., oop.) orkesterisyvennys, -dirigent -en -er orkesterinjohtaja, -musik orkesterimusiikki. -plats (teat.) etupermanto. orkestroi -t orkestraalinen, orkesteri-. orkestr$ra I tr (mus.) soitintaa orkesterille, orkidé -n -er (ksv., er. troop.) kämmekkä-

(kasvi), orkidea, orlpn (-o:) -et, -en orion (tekokuituaine). orm (u-) -en -ar (el.) käärme, (m. kuv.); nära en ~ vid sin barm elättää käärmettä povellaan.

orma (u-) I rfl. ~ sig fram luikerrella,

madella, mataa esiin, kohti, orm||bett käärmeen|pisto, -purema, -bit|en -et -na käärmeen pistämä, purema (hnk. t. el.), -bo käärmeenpesä.-bunk|e-en -ar (ksv.) saniainen, -gadd käärmeen (kaksijakoinen) kieli, -gift käärmeenmyrkky. -lik rt, -liknande (tpm.) käärmeen [kaltainen, -muotoinen; käärmemäinen. -människa (sirk.) käärmeihminen. -skinn käärmeennahka. -skinnssko käär-meennahkakenkä. -slå -n -r (el.) vaskitsa, (vanh.) vaskikäärme. -tjusare käärmeen-lumooja. -vråk -en -ar (el.) hiirihaukka, ornament -et - koriste (aihe), ornamentti, ornamental -t koristeellinen, koriste-. ornamentik -en koriste(lu)taide; ornamentit.

ornat -en -er (kirk., papin) juhla-asu; i full ~ täydessä (kirk., ylimmäispapillisessa) juhla-asussa (an), ornitolog -en -er lintutieteilijä, ornitologi -(e)n lintutiede. oro (u:ru:) -n 1. levottomuus, rauhattomuus; kiihtymys; huoli, huolestuminen; hysa ~ för ngn (ngt) olla huolissaan, levoton jnk (hnk., as.) vuoksi, puolesta. 2. (keli.) liipotin. oroa (u:ru:a) I I. tr tehdä levottomaksi, häiritä, kiihdyttää, pelotella, pelottaa; ~nde rykten levottomuutta herättävät, hälyttävät huhut; ett ~nde läge levottomuutta herättävä, pelottava asema. II. rfl. ~ sig olla levoton, pelätä, för ngn jnk puolesta; sig över ngt olla levoton jnk asian vuoksi, oroas I itr (dep.) ks. oroa, II.

orolig -t -are levoton, pelokas, huolissaan,

huolestunut, för puolesta; jag är ~ för

rtopedik orto

honom olen levoton, peloissani hänen puolestaan (vuokseen).

orolighet -en -er levottomuus; ~er har utbrutit on puhjennut levottomuuksia; undertrycka ~erna tukahduttaa levottomuudet (heti alkuunsa), oros||centrum (mtr., mnt., valt. ym.) levottomuus-, häiriö|keskus; (kuv.) vaaravyöhyke. -element levottomuusaine|s, -kset, levottomuuksien lietsojat. -härd levot-tomuuden|pesä, -ahjo. oro (s) stiftare rauhanhäiritsijä; levottomuuksien lietsoja. orosta|d (-ro-) -t paahtamaton; -t kaffe paahtamaton, raaka kahvi, oroväckande (a. tpm.) levottomuutta herättävä, hälyttävä, orr|e (o-) -en -ar 1. (el.) teeri. 2. korva|-puusti, -tillikka, orr||höna (el.) naarasteeri. -spel teerensoi-din. -tupp urosteeri, teerikukko, (j.) ukkoteeri.

orsak (u:) -en -er syy, aihe, tili jnk syy-(nä); vaikutin; ^ o. verkan syy ja vaikutus, syy ja seuraus; ingen ei mitään (kiittämistä)! olkaa hyvä! kaikin mokomin! ~en till en sjukdom taudin aiheuttaja; r^en till en tvist riidan (alku)syy, aihe; jag har ali ~ att tro att minulla on täysi syy, pätevä(t) syy(t) luulla (uskoa) että; han har ingen /—' att skratta hänellä ei ole nauruun syytä; (iv.) hänellä on naurussaan pidättelemistä; av vilken mistä syystä? minkä vuoksi? miksi? för vissa ~ers skull erinäisistä syistä (johtuen), orsaka I tr aiheuttaa.

orsaksförhållande syysuhde, -sammanhang syy-yhteys, syysuhde, ort (u*) -en -er paikkakunta; paikka; yhdyskunta; (kaivoksen) perä, peränpää; han flyttade till en annan ^ hän muutti toiselle paikkakunnalle; på ^ o. ställe itse paikalla; vistas på utrikes ^ oleskella ulkomailla; på högre (högsta) ^ korkeammassa (korkeimmassa) paikassa, -namn paikannimi, -namnsforskning paikan-nimitutkimus. ortoceratjt -en -er (plnt.) oikosarvi, orto-keratiitti (nilviäiskivettymä). ortodox -t -are oikea-, puhdas|oppinen, oikeauskoinen; ortodoksinen; grekiska ortodoksinen, kreikkalaiskatolinen, ortodox} -(e)n puhdasoppisuus; (k.hist.) puhdasoppisuuden, ortodoksian aika. ortografi -(e)n oikeinkirjoitus, ortografisk -t oikeinkirjoiltuksellinen, -tus-, ortoped -en -er ortopedi, ortopedian alalla

toim. lääkäri.

ortopedik -(e)n ortopedia (mm. raajojen

epämuotoissuuks. käsitt. lääket. haara).

orts||avdrag kalliinpaikanvähennvs (verotuksessa). -befolkning paikkakunnan väestö, asujaimisto, -förteckning (post.) paikkakuntaluettelo. -tidning paikallis-(sanoma)lehti. o||rubba|d -t koskematon, liikuttama ton, jakamaton; sitta i -t bo (Iak.) hallita pesää jakamattomana, -rubblig -are järkky-, järkähtä|mätön, järkyttämätön. orygglig -t -are peruuttamaton, järkähtämätön, muuttumaton; mitt beslut står st fast päätökseni ei muutu, on peruuttamaton, järkähtämätön, oråd -et: ana s aavistaa pahaa, (jf) haistaa palaneen käryä; jag anar s aavistan pahaa; ta sig det set fore (keksiä) tehdä se (onneton) tyhmyys, hulluus, o||rädd peloton, pelkäämätön, -räknajd -t mukaan lukematon (laskematon); söndagarna se sunnuntait pois luettuina (sunnuntaipäiviä mukaan lukematta), -räknelig -t (paljoudeltaan) lukematon, laskematon; epälukuinen, oräntab|el -elt -la kannattamaton, orätt I. (a.) väärä, ei oikea; vääryydelli-nen; (j.) nurinkurinen; ^ fånget, lätt förgånget vääryydellä hankittu ei menesty; vääryys ei veso; vända sig till s person kääntyä väärän henkilön puoleen. II. (s.) en s vääryys; göra ngn ^ tehdä jllk vääryyttä; han har s hän on väärässä; han har nog inte alldeles s ei hän ole ihan kokonaan väärässä-(kään), hän on tavallaan oikeassakin (sikäli että); jag ser ingenting s däri minusta siinä ei ole mitään väärää, ei tapahdu (mitään) vääryyttä; med s väärin, vääryydellä, o||rättfång|en -et -na laittomalla tavalla (vääryydellä) hankittu (saatu), -rättfärdig -t 1. (usk.) jumalaton, epävanhurskas, syntinen. 2. epäoikeudenmukainen; en s sak väärä asia; en s domare väärä tuomari, -rättfärdighet -en 1. jumalattomuus, syntisyys. 2. väärämielisyys, vääryys (vrt. ed.), -rättvis -t epäoikeudenmukainen, vääryyttä tekevä, väärämielinen, väärä, mot jtk kohtaan, -rätt-vis|a -an -or vääryys; begå en s mot ngn tehdä jllk vääryyttä, -rör|d -t koskematon; ^ av människohand ihmiskäden koskematon, -rörlig -t -a liikkumaton, -rörlighet liikkumattomuus, os (u:) -et käry, lemu; haju; häkä. osa (u:) I tr, itr kärytä, haista (ilkeältä); det sr (uunista) tulee häkää, hään hajua; lampan sr lamppu katkuaa, käryää; ~ bränt haista palaneelta, tuntua palaneen käryä; han kände att det började s

hett (katt) hän tunsi maan rupeavan polttamaan jalkojensa alla. o||sag|d -t sanomaton; låta ngt vara -t jättää jtk sanomatta, -saklig -t -a epäasiallinen. -salig -1 -a rauhaton; onneton; (usk.) kadotettu; anie sijaton sielu, -salighet -en rauhattomuus; onnettomuus; kadotus, -salta|d -t suola(ama)ton. -sammanhängande (a. tpm.) epäyhtenäinen; sekava, -sams ks. -ense\ bli s med ngn (om ngt) riitaantua jnk kanssa (jstk). -san|n -t -na totuudenvastainen, valheellinen, -sann-färdig -t valheellinen; epäluotettava, -sanning -en -ar valhe; valheellinen (perätön) tieto; fara med (tala) s puhua valhetta, valehdella, o||sannolik -t -a epätoden|näköinen, -mukainen. -sannolikhet -en epätodennäköisyys.

oscillation (osi-) -en -er (fys.) värähtely, heilahtelu.

oscillfra (osi-) I itr värähdellä, heilahdella, o|lsed -en -er paha tapa, paha tottumus, -se|dd -tt näkemätön; (kenenkään) näkemättä. -sedig: en s häst äksy, vikuri hevonen, -sedlig -t -a siveetön, epäsiveellinen, irstas, kevytmielinen, -sedvanlig -t -a tavallis(uud)esta poikkeava, tavaton, -sikta|d -t seulomaton. -självisk -t epäitsekäs, -själviskhet -en epäitsekkyys. -självständig -t -a epäitsenäinen. -självständighet epäitsenäisyys; (valt. ym.) riippuvaisuus, -skada|d -t, -ska|dd -tt vahingoittumaton; haavoittumaton, loukkaan tumaton; undkomma s selviytyä (päästä) ehein nahoin, -skadlig -t -a vaaraton, för ngn jllk. -skadliggöra V tr tehdä vaarattomaksi, -skala|d -t kuorimaton; potatis (rhm. keit.) kuori-perunat. -skattbar -t -are verraton, arvaamaton; korvaamattoman arvokas, -skick -et - paha tapa, huono käytös, -skicklig -t -a taitamaton, kömpelö, epäkelpo, -skiljaktig -t erottamaton; sa vänner ero(tt)amattomat ystävät, -skiljbar -t mahdoton erottaa; vrt. ed. -sko|dd -tt (hnk.) ilman kenkiä; (hev.) kengittämä-tön. -skola|d -t kouluttamaton, -skriv|en -et -na kirjoittamaton; ^ lag kirjoittamaton laki; hon är ett -et blad hän on (vielä, toistaiseksi) kirjoittamaton lehti, -skrymta|d -t teeskentelemätön, vilpitön.

oskuld -en syyttömyys, viattomuus; koskematon nainen; en s från landet maalais tyllerö; spela kränkt s näytellä loukattua viattomuutta, oskuldsfull -t (perin) viaton, o||skumma|d -t kuorimaton (maito), -sku-r|en -et -na leikkaamaton, -skyldig -t -aoskälig

viaton, syytön; harmiton; ^ till ngt syytön jhk; r* som ett lamm lauhkea kuin lammas.

oskälig -t -a 1. kohtuuton. 2. järjetön; rst pris kohtuuton, yletön hinta; ^ vinst kohtuuton voitto, o||skära I tr saastuttaa, häpäistä, -skön -t -a ruma. -slagbar -t voittamaton, »lyömätön». -slag|en -et -na niittämätön; voittamaton. -slipa|d -t hiomaton; (m. kuv.) karkea, epähieno. -slitlig -t kulumaton, -släcklig -« sammumaton, -släckt sammuttamaton; ^ kalk sammuttamaton kalkki, -smak sivumaku; huono maku; ha rs (j.) olla huono onni, »viuhka», -smaklig -t mauton; vastenmielinen, tympäisevä, iljettävä, -smaklighet -en mauttomuus; <ser (inh.) tympäisevät, inhottavat sanat, lauseet, lausunnot, osman (o-) -en -er (käns., hist.) osmani(t). osmansk -t osmanilainen (vrt. ed.). o||sminka|d -t (ihomaalilla) maalaamaton; den sanningen (kuv.) kaunistelematon (koristelematon, alaston) totuus, -smält sulattamaton; (ravinto) sulamaton (m. kuv.). -smältbar -t (tkn., m. ravinto) sulamaton. -snut en -et-na: en rs pojke räkä-nokka. -snygg -t -a epäsiisti, -snygghet epäsiisteys, -sockrafd -t sokeroimaton, -solidarisk -1 epäsolidaarinen, -sortera|d -t lajittelematon, -sovra|d -t erottelema-ton; seulomaton, (kuv.) valikoimaton, -spard: ha ali möda rs olla säästämättä vaivojaan, koettaa kaikkensa, tehdä voitavansa, -sportslig -t epäurheilijamainen, oss ks. vi.

1. ost (u-) I. -en 1. (ilms.) itä; vinden slog om jrån rs till väst tuuli kääntyi idästä länteen; vrt. sydrst yhd. 2. (mtr.) itätuuli. II. (adv.) ^ om itään (päin) jstk.

2. ost (u-) -en ~ar juusto; en lyckans rs} en lycklig rs (kuv.) onnenpoika, onnen-pekka; ge ngn betalt jör gammal rs maksaa vanhoja kalavelkoja.

ostadig -t -a I. epävakainen, vaihteleva; rst väder epävakainen, vaihteleva sää. 2. epävarma, horjuva(inen). |-het epävakaisuus, horjuv(ais)uus, vaihtelevaisuus, epävarmuus; vrt. -stadig. ost| [afrikansk -t itäafrikkalainen, vrt. sydrsj% yhd.

ostan (u-) (en) ks. 1. ost. ost||bit juustopala(nen). -bricka juusto-tarjotin. ostekt paistamaton.

ostentat|v -t -are huomiota herättävä, sil-määnpistävä; korskea, mahtaileva; uhitteleva, ärsyttävä.

osthyvel juustohöylä. Ostindien npr (mnt.) Itä-Intia. ostindisk -t itäintialainen; Itä-Intian-. ost|lkaka (läh.) juusto vanukas, -kant juus-ton|kannikka, -kuori, -kniv juustoveitsi, -kupa juustokupukka. ostlig -t -are itäinen, östra ks. ostron.

o||straffa|d -t (ennen) rankaisematon; det gör man ej -t sitä ei voi tehdä rankaisematta. -strafflig -t -are nuhteeton, moitteeton.

ostron (u-) -et - (el.) osteri, -bank osteri-särkkä. -fiske osterinpyynti. -odling oste-rinviljely(s).

ostruk|en -et -na 1. (vaat.) silittämätön. 2. (mus.) viivaton. 3. (mt.) kukkurainen) .

ost||skiva juustoviipale. -smörgås juusto-voileipä. -stång (keit.) juustotanko, o||stycka|d -1 paloittelematon. -styrig -t -are hillitön, kuriton, vallaton, pahan-kurinen. -städa|d -t (huone) siistimä|tön, -ttä. -stäm|d -t (mus.) virittämätön; epävireessä.

ostämne -t juustoaine, kaseiini, o||stämpla|d -t (post. ym.) leimaamat|on, -ta. -stör|d -t häiritsemät|ön, -tä. -störd-het häiritsemätön rauha, -sun|d -t epäterveellinen; epäterve, -sundhet epäterveellisyys. -svensk -t epäruotsalainen. -svik-lig -t -a pettämätön; ett rst medel pettämätön keino, lääke.; ^ trohet varma, pettämätön uskollisuus, -svur|en -et -na: -et är bäst vannomatta paras; sitä ei voi varmasti sanoa (luvata), -sympatisk -t vastenmielinen, epämiellyttävä; vara ngn rs olla jnk mielestä vastenmielinen, -synlig -t näkymätön, -synlighet -en näkymättömyys. -syra|d -t happamaton, -sål|d -t myymät|ön, -tä (jäänyt), -såra|d -t haavoittumaton, vahingoittumaton, -sårbar -t haavoittumaton, johon ei mikään pysty; (hist., taik.) »kova», -säk|er -ert -ra epävarma; (kaup.) -ra fordringar epävarmat saatavat; ta det säkra före det -ra (läh.) parempi vara kuin vahinko, -säkerhet -en epävarmuus; vrt. -säker. -säkerhetskänsla epävarmuuden, turvattomuuden tunne, -säkerhetstillstånd epävarmuuden, turvattomuuden tila. -säkra I tr: rs ett vapen poistaa varmistin (ampuma-aseesta). -säljbar -t (kaup.) kau-paksikäymätön. -sällskaplig -t -a seuraa vierova (karttava); arasteleva, pidättyväinen; en rs man huono seuramies, -sämja epäsopu, riitaisuus; leva i rs med ngn elää (olla) riidoissa jnk kanssa, -sänkbar -1 mahdoton upottaa, uppoamaton, -sökt etsimätön; välitön, luonteva; ett rs till-

fälle luonteva tilaisuus; man gör sig ry frågan (ihan) itsestään tulee kysyneeksi, -tack -en kiittämättömyys; ^ är världens lön kiittämättömyys on maailman palkka, -tacksam -t -ma kiittämätön; epäkiitollinen, mot kohtaan; en ry människa kiittämätön ihminen; en ry uppgift epäkiitollinen tehtävä, -tacksamhet -en kiittämättömyys. -tadlig -t -are moitteeton, nuhteeton. -tadlighet moitteettomuus, nuhteettomuus. -takt: komma i ~sekaantua tahdista; dansa (spela) i ry tanssia (soittaa) väärässä tahdissa; tanssiessaan (soittaessaan) sotkea tahtia, -tai: ett /^ lukematon joukko, epälukuinen määrä, -talt: ha ngt ry med ngn (olla) jnk kanssa selvittämättömiä asioita, jllk vanhoja kalavelkoja; jag har ingenting >—' med er minulla ei ole mitään tekemistä teidän kanssanne, -tid: i ^ sopimattomaan aikaan; i tid o. ry sopimattomaan jos sopivaankin aikaan, aina vain, yhtämyötäänsä; ikäväksi (kiusaksi) asti. oli tidig -t -are karkea, hävytön, röyhkeä, julkea, -tidighet -en -er karkeus, hävyttömyys; röyhkeys, -tidsenlig -t epäajanmukainen; aikansa elänyt, -tillbörlig -t sopimaton, asiaan kuulumaton, -tillfredsställande (a. tpm.) epätyydyttävä.-tillfredsställ! d -t tyytymätön, tyydyttämätön. -tillfredsställelse -n tyydyttämättö-myys; tyytymättömyys, -tillförlitlig -t -a epäluotettava, -tillförlitlighet -en epäluotettavuus, -tillgänglig -t luokse-pääsemätön, tietön, vaikeakulkuinen; (hnk.) pidättyväinen, seuraa vierova; umpimielinen, tunteeton, -tillräcklig -t riittämätön, niukka; (laatu) epätyydyttävä. -tillräcklighet riittämättömyys; epä-tyydyttävyys. -tillräknelig -rsyyntakee-ton; förklarad jör ry julistettu syyntakeettomaksi. -tillräknelighet syyntakeettomuus. -tillständig -t sopimaton, luvaton; säädytön, -tillständighet -en sopimattomuus, säädyttömyys, siivottomuus; vrt. -tillständig, -tillåt|en -et -na kielletty, ei sallittu, -tillåtlig -t luvaton, kielletty, -tillåtlighet luvattomuus, -ting -et - mielettömyys, hulluus; mahdottomuus; olematon asia. oti|um (u:ts-) -et lepo päätetyn

elämäntyön jälkeen; ^ cum dignitate hyvin ansaittu (vanhuuden) lepo. o||tjänlig -t -a sopimaton, kelpaamaton, vahingollinen; ^ till människoföda ihmisravinnoksi kelpaamaton; vid ry väderlek epäsuotuisalla säällä, -tjänst -en: göra ngn en ry tehdä jllk huono palvelus, karhunpalvelus. -tjänstaktig -t, -tjänstvillig -t vastahakoinen auttamaan; epäkohte-

lias. -trevlig -t -a ikävä, epämiellyttävä, epäviihtyisä; en ry historia ikävä (kiusallinen, ilkeä) juttu; ett ~t rum ikävä, epäviihtyisä huone; ~t väder ruma, ilkeä, koiran|ilma. -trevlighet -en -er ikävyys; vrt. -trevlig, -trevnad -en ikävyys, epä-viihtyisyys. -trimma!d -t huonossa kunnossa; kunnostamat|on, -ta (kilpailua varten); (mer.) (lasti) huonosti asetettu, -trivsam -t -ma epäviihtyisä, ikävä, -tro -n (usk.) epäusko; epäilys, -trog]en -et -na uskoton; (usk.) de -na uskottomat; vara ry mot ngn olla uskoton jllk. -trohet -en uskottomuus, -trolig -t -a uskomaton; mieletön, järjetön, mahdoton ajatella; ryt men sant uskomatonta mutta totta; det gränsar till det rya se jo menee mahdottomiin, uskomattomiin, -trygg -t -a turvaton; epävarma, -trygghet -en turvattomuus; epävarmuus, levottomuus, -trygghetskänsla epävarmuuden, turvattomuuden tunne, -träna|d -t valmenta(utu)ma-ton. -trängld -t: i -t mål ilman pakottavia syitä; suotta, tarpeettomasti, -tröstlig -t lohduton, över jnk johdosta, ottla (u-) -an -or aamu [varhainen, -puhde; aamujumalanpalvelus; i ryn aamulla (ani) varhain, otte||fågel (u-) (leik.) aamuvirkku, virkku-jaakko. -sång (kirk.) aamujumalanpalvelus; (kat.) aamumessu, ottom^n (o-) -en -er ottomaani. 1. (käns.) turkkilainen, osmani. 2. (huon.) (matala) leposohva. 3. (vaat.) kangraslaatu. ö|| tukt -en haureus, -tukta|d -t (hnk.) kasvatusta saamaton; huonosti kasvatettu; (kivit.) hakkaamaton; (puut.) leikkaamaton (puu), -tuktig -t -a haureellinen, -tur -en huono onni, onnettomuus; (j.) huono »tuuri», huono »viuhka»; ~ i spel, tur i kärlek huono onni pelissä, hyvä onni rakkaudessa; jag hade ryen att inte träffa ngn hemma minulla oli niin huono onni etten tavannut ketään kotona; sitta i (med) ~ (kort.) olla huono tuuri (viuhka). -turlig -t -are, -tursam -t -ma: en ry dag kovanonnen päivä, pimeä, »musta» päivä; vara ry ottaa (kovin) huonosti sujuakseen, sujua huonosti, -tvetydig -t -a yksiselitteinen; selvä (jota ei voi käsittää väärin), -tvivelaktig -t -a epäi-lemä|tön; ryt -ttä. -tvung|en -et -na luonteva, teeskentelemätön; vapaaehtoinen, ei pakollinen, -tvungenhet -en luontevuus jne., vrt. -tvungen. -tydlig -t -a epäselvä. -tyg -et roju. romu; sotku, roska, törky; taikuus, -tymplig -t -are kömpelö, muodoton; saamaton, -tymplighet -en kömpelyys, raskaus, muodottomuus; avuttomuus, saamattomuus, -tysk -t epäsaksa-

lainen, -tålig -t -a kärsimätön, över jnk johdosta, -tålighet -erc kärsimättömyys; brinna av ^ olla menehtymäisillään kärsimättömyyttään (malttamattomuuttaan). -täck -t -are ruma; ilkeän, pahan näköinen; epämiellyttävä; (inh.) kuvottava, iljettävä; rivo, törkeä, ruokoton, -täckhet rumuus, iljettävyys, kuvotta-vuus; pahuus, (j.) häijyys, ilkeys, törkeys, rivous, ruokottomuus, -täm|d -rkesyfttä-mä|tön, taltuttamaton. -tänkbar -t mahdoton (ajatella), -tät -t-a hatara; ravistu-nut, vuotava, -törstig -t -a: dricka sig sammuttaa janonsa; juoda kyllikseen.

o||umbärlig -t välttämätön, tarpeellinen, -undgänglig -t -are välttämätön, -undvik-lig -t -are välttämätön, väistämätön, -uppfostra|d -t kasvatusta vailla; huonosti kasvatettu, -uppfyll|d -t täyttymätön; täyttämätön, -uppgjor|d -t selvittämätön, -tä (oleva); maksamaton, -upphinnelig -t saavuttamaton, -upp-hörlig -t lakkaamaton, taukoamaton; r^en taukoamatta, lakkaamatta, -upp-klara|d -t selvittämätön; (lasku) maksamaton. -upplöslig -t purkautumaton, aukeamaton, erottamaton; (ystävyys) pettämätön, rikkumaton, -uppmärksam -t -ma tarkkaamaton. -uppmärksamhet tarkkaamattomuus. -upp-nåelig -t saavuttamaton, -uppodla1,d -t (mv.) viljelykseen raivaamaton, viljelykseen ottamaton, -uppskur|en -et -na auki leikkaamaton; avaamaton, -uppsåtlig -t tahaton, ei tahallinen; vållande till annans död (Iak. vanh.) tapaturma-tappo.

o||ursäktlig -t anteeksiantamaton, -utbil-da|d -t kouluttamaton, valmistamaton. -utforska|d -t tutkimaton, -utförbar -t mahdoton suorittaa, -utgiv|en -et -na julkaisematon, ei vielä julkaistu; ei vielä ilmestynyt, -utgrundlig -t-are tutkimaton; arvoituksellinen, käsittämätön, -uthyr|d -t vuokraamatIon -ta; en ~ våning tyhjänä oleva huoneisto, -uthärdlig -t sietämätön; det är sitä ei jaksa sietää, -utlöst lunastamaton (lähetys, pantti), -utnyttja|d -t käyttämätön: ei hyödyksi käytetty, -utplånlig -t lähtemätön, hävit-tämätön. -utrannsaklig -t ks. -utgrundlig. -utre|dd -tt (kuv.) selvittämät|ön, -tä.

outr$rad ks. utrerad.

o||utrotlig -t hävittämätön, mahdoton hävittää (kitkeä pois); syvälle juurtunut, -uträtta|d -t: ha ngt -t olla jtk vielä toimittamatta, toimitettava(a).

outsider (autsai-) -n -, -s syrjäinen, asiaankuulumaton; (kilp.) tuntematon osanottaja.

o||utsinlig -t ehtymätön, tyhjentymätön. -utslag|en -et -na (kukka) avautumaton, aukenematon. -utslitlig -t kulumaton; (kuv.) häviämätön, -utsläcklig -t sammumaton; hat sammumaton, leppymätön viha. -utspä|dd -tt laimentamaton, -utsäg-lig -t (kuv.) sanomaton, -uttag|en -et -na: en ~ vinst perimätön voitto, -uttala|d -t lausumajton, -tta. -uttröttlig -i-are väsymätön, uupumaton, -uttydbar -t mahdoton tulkita (selvittää), -uttömlig-z tyhjentymätön, ehtymätön; ett ämne (kuv.) ehtymätön aihe. -utveckla|d -t kehittymätön, ouvertyr ks. uvertyr.

o||vaccinera|d (-akks-) -t rokottamaton, -vagga|d -t: sova, somna ~ (lps.) nukkua tuudittamatta; (m. leik.) nukkua hyvin, saada helposti unta.

ov$l (u-) I. -t -a pitkänpyöreä; soikea; r^a fönstret (an.) soikea ikkuna (korvassa). II. -en -er soikio, o valbar (u:) -t ei vaalikelpoinen.

1. ovan (o:) I. (adv.) ylhäällä, ylempänä; som ~ (kirj.) samoin kuin edellä. II. (prp.) yläpuolella.

2. ovan (u:) -t -a tottumaton, vid ngt jhk; han är ännu ^ hän on vielä tottumaton, harjaantumaton.

ovan|a (u:) -an -or 1. tottumattomuus, harjaantumattomuus; ^ vid tottumuksen puute. 2. huono (ruma, paha) tapa. ovanför (o:) I. (adv.) (siellä, tuolla) ylhäällä. II. (prp.) yläpuolella, yllä. ovanifrån (o:) (adv.) ylhäältä, ovanlig (u:i -t -a tavallisuudesta poikkeava, harvinainen, ei tavallinen; outo, erikoinen, tavaton; kummallinen; pojken är stor för sin ålder poika on tavattoman iso (pitkä) ikäisekseen, -het tavattomuus; harvinaisuus; för ~ens skull poikkeuksen vuoksi; (kuin) ihmeeksi, ovan||läder (o:) (jlkn.) päällisnahka.

-nämn|d -t edellä mainittu, ovanpå I. (adv.) ylhäällä, päälläpäin; vem bor här kuka asuu tässä yläpuolella (ylemmässä kerroksessa)? II. (prp.) päällä, päälle; jälkeen; promenera ~ maten kävellä, käydä kävelyllä aterian (ruoan) päälle (jälkeen), ovansklig (u:) -t -a katoamaton, ikuinen, ovanstående (o:) yllä (yläpuolella) oleva, ovaraktig (u:) -1 -a katoava, kestämätön, haihtuva, häviävä, ov^ri|um -et -er (an.) munasarja, ovarsam (u:) -t -ma varomaton, -het varomattomuus.

ovation -en -er (myrskyinen) suosion-, kunnian| osoitus, ovationsarta|d -t: ~e applåder raikuvat

kättentaputukset, myrskyiset suosionosoitukset, ö|| vederhäftig -t -a epäluotettava; (kaup.) \ajaavarainen, vastuukyvytön. -vederhäftighet epäluotettavuus; vajaavarai-suus. - vederlagId -t kumoamaton, vastaan väittämätön. -vederlägglig -t kumoamaton, mahdoton kumota, -vedersäglig -t -are vastaansanomaton, -väittämätön. overall (-o:l) -en -er, -s suojapuku, o||verklig -t epätodellinen, -verklighet -en epätodellisuus, -verksam -t -ma 1. toimeton. 2. tehoton, mitään vaikuttamaton, -verksamhet -en 1. toimettomuus, joutilaisuus. 2. tehottomuus, -vetandes (adv.) tietämättä; mig rs (minun) tietämättäni, -vetenhet -en tietämättömyys, -vetenskaplig -t -a epätieteellinen, -vett -et moitteet, (j.) haukkumiset; få ^ saada haukkumiset; överösa ngn med rs haukkua pahanpäiväiseksi, syytää haukkumisia päin silmiä, (jnk) niskaan, -vettig -t -are karkea, raaka; vara rs mot ngn karkeasti haukkua jtk, raa'asti tiuskia jllk. -vidkommande (a. tpm.) asiaankuulumaton; merkityksetön, vähäpätöinen, -vig -1 -a kömpelö, kankea; avuton, saamaton, -viktig -t -a vähäpätöinen, merkityksetön, ei tärkeä, -vilja -n harmi, mielipaha, suuttumus, närkästys; vastenmielisyys, vastahakoisuus; hysa rs mot ngn kantaa kaunaa jllk, jtk vastaan, -villig -t -a haluton, vastahakoinen, vastenmielinen; ynseä, tyly. -villighet -en haluttomuus; vastahakoisuus, -villkorlig -t ehdoton, välttämätön, -villkorligen ehdottomasti, välttämättä, -vis -t -are epäviisas; typerä, älytön; rst nit typerä, sokea into, kiihko, -vishet typeryys, tyhmyys, älyttömyys, -viss -t -a epätietoinen, epävarma; ratkaisematon; vara rs om vad man skall göra olla epätietoinen sen suhteen, mitä olisi tehtävä, -visshet

-en epävarmuus; vrt. -viss. -vårda|d -t hoitamaton; huolimaton, epäsiisti, (parta, ulkoasu m.) ruokkoamaton. oväd|er -ret - rajuilma; paha sää. ovädersljcentrum (mtr.) myrskykeskus, -moln myrsky-, ukkos|pilvet (tav. pl). -natt ukkos-/myrsky-|yö. oväld -en puolueettomuus, oikeamielisyys;

ulkokohtaisuus. oväldig -t -are puolueeton, oikeamielinen; ulkokohtainen.

ovälkom|men -met -na epämielui|nen,-sa, för ngn jllk.

o||vän -nen -ner vihamies; vihollinen; bli rsner riitautua keskenään, joutua keskenään vihoihin; vara rs med ngn olla jnk kanssa vihoin, -vänlig -t -a epäystä-

vällinen. -vänskap -en vihamielisyys, vihat, huonot välit, -vänta!d -t odottamaton, yllättävä, -värderlig -t -are verraton, verrattoman arvokas, korvaamaton; arvaamaton, -värdig -t -a arvoton; det är rst en gentleman se ei ole herrasmiehen arvon mukaista; ~ ngns aktning jnk kunnioitusta ansaitsematon -värdighet -en arvottomuus, o||väsen melu, meteli, paha elämä, elämöinti; ett förfärligt rs hirvittävä melu; föra rs meluta, pitää melua, metelöidä, -väsentlig -t -a epäolennainen, vähäpätöinen. -väsentlighet -en -er epäolennaisuus, vähäpätöisyys, toisarvoisuus. oxalsyra (oks-) -n (kern.) oksaalihappo, oxbringa (u-) -n (keit., teur.) häränrinta. ox|e (u-) -en -ar (el.) härkä; Oxen (täht.) Härkä.

ox|el (u-) -eln -lar (ksv.) pihlaja; vanlig rs Ruotsin pihlaja, -rönn -en -ar Suomen pihlaja.

oxeltand (u-) (an., hml.) taka-, poskihammas.

oxfilé -n -er (keit.) härän|seläke, -selkä-liha, -filee.

oxjd (o-) -en -er (kern.) oksidi, oxidation -en hapetus, hapettuminen, oxidera (o-) I tr hapettaa; ^ sig hapettua. oxidering -en hapettaminen; hapettuminen.

ox||kött (keit.) häränliha. -stek (keit.) häränpaisti. -svanssoppa (keit.) härän-häntäliemi. -öga 1. härän silmä. 2. (rak.) pieni pyöreä ikkuna, »häränsilmä». 3. (teat. eri.) aitio, ozelot -en -er (el.) o(t)selotti, pantteri-kissa.

ozpn (u-, o[so:n) -en, -et (kern.) otsoni, -hait -en otsonipitoisuus, -haltig -t otsonipitoinen.

o||år -et - kato-, nälkä|vuosi. -återhållsam -t -ma hillitön, pidättymätön. -åter-kallelig -t peruuttamaton, lopullinen, -återkalleligen (adv.) lopullisesti, peruuttamattomasti. -åtkomlig -t -a saavuttamaton; ^ för ngn jnk saavuttamattomissa, ei saatavissa, -åtspord: mig rs minulta kysymättä, -äd|el -elt -la epä-jalo. -äkta (a. tpm.) 1. epäaito, väärä, väärennetty; ^ sammansättning (kiel.) eriävä yhdistys. 2. avioton; ~ barn avioton, (j.) äpärä|lapsi. -äkting -en -ar (j.) äpärä, -ändamålsenlig -t -a tarkoitustaan vastaamaton, epätarkoituksenmukainen. -ändamålsenlighet -en epätarkoi-tuksenmukaisuus. -ändlig -t -are ääretön; (mat.) ääretön; rajaton; i det rsa äärettömiin, rajattomiin, loputtomiin, -ärlig -t -a epärehellinen; petollinen, kiero;

varkaansekainen. -ärlighet -en epärehellisyys, kierous, petollisuus.

oät||bar -lig -t syötäväksi (nautittavaksi) kelpaamaton.

oäv|en -et -na: det är ej -et se ei ole (ollenkaan) hullumpaa.

o||öm -ömt -ömma tunnoton, tunteeton, rakkaudeton, lemmetön; kestävä; ~ jör ng* jstk välittämätön, piittaamaton, -öpp-na|d -t avaamaton, -öva|d -t harjaantumaton, tottumaton, i jhk. -överkomlig -t [-saavuttamat]-] {+saa- vuttamat]+} on, -tornissa; mahdoton saada (hankkia); voittamaton, ylipääsemätön, -överlag|d -t harkitsematon, -överskådlig -t silmänkantamaton; (kuv.) tietymätön, arvaamaton; suunnaton, tavaton; huonosti näkyvissä; av ^ räckvidd seurauksiltaan (kantavuudeltaan) arvaamaton, -överstiglig -t ylipääsemätön; voittamaton; ~ klyfta (kuv.) ylipääsemätön kuilu; r^a meningsskiljaktigheter (kuv.) sovittamattomat erimielisyydet, -översa ttlig -t mahdoton kääntää (toiseen kieleen), -överträfflig -t -a verraton, voittamaton, -övervunn|en -et -a voittamatta (oleva), voittamaton, -överväg|d -t harkitsematon, (m.) huonosti harkittu.

p 1. (kirj.) p, P. 2. sätta ~ för ngt ehkäistä» tehdä loppu jstk. pacemaker (peismeik-) -n -, -s (plkp.) edeltäjä; (urh.) vetäjä, edeltäjä, vauhdin-pitäjä.

pacificera I tr rauhoittaa, palauttaa rauha, pacifism -en rauhanliike, pasifismi, pacifist -en -er rauhanaatteen kannattaja, pasifisti.

1. pack -et roskaväki, roistoväki.

2. pack ks. pick.

packa I I. tr pakata; med folk tungokseen (asti) täynnä (väkeä); som ~de sillar kuin silakat tynnyrissä. II. rfl. ~ sig i väg laittautua tiehensä, (j.) korjata luunsa. III. (pain. part.): ~ ihop sulloa, koota kasaan; ~ ihop sig pakkautua, sulloutua kokoon, kasaan; ~ in (ner) pakata jhk, jnk sisään; ^ upp purkaa (pakkauksesta), packare -n - pakkaaja, pack||ficka (plkp.) polkupyörälaukku; sa-tulatasku. -häst kuorma-, pakka|hevo-nen. -is ahtojää. -låda, -lår pakkalaa-tikko. -mästare pakkamestari. packning -en -ar 1. (kuorma) pakkaus;

tavarat. 2. (tkn.) tiiviste; (rak.) (kivi)-pakkaus; täyte.

packåsna kuorma-aasi (m. leik., kuv.). paddja -an -or (el.) rupi|sammakko, (-)kon-

na; (kuv.) nahjus, vetelys. padd|el -eln -lar 1. (tav.) mela. 2. kanootin mela (airo), -kanot palko-, mela|vene, kanootti.

paddla I itr, tr meloa, paff I. (a. tpm.) ällistynyt; bli ~ ällistyä, häkeltyä. II. (int.) pau! pam! räiskis! pag|e (pa:s) -en -er hovipoika, paasi, -hår paasintukka (tasaiseksi korvannipukan tasalle, otsalta lyhyeksi leikattu käher-tämätön naisen tukka); polkkatukka, pagin|a -an -or (kirjan) sivu. -siffra sivunumero.

pagin^ra I tr varustaa sivunumeroin, numeroida (kirjan) sivut, paginering sivujen numerointi, sivunumerot.

pagod -en -er (itäaasial. tornin muot.)

temppeli(rakennus), pagodi, paj -en -er (keit.) (piirakka)paistos. pajas -en -er, -ar pajatso, ilveilijä; narri, paket (-e:) -et - (-en -er) 1. paketti, käärö. 2. (sot leik.) raskas pommi, kranaatti, -cykel (plkp.) pakettipyörä. paketera I tr paketoida, panna pakettiin;

(m.) pakata, paketexpedition -en -er pakettitoimisto, paket||gods pakettitavara. -hållare (plkp.) pakettiteline, tarakka, -inlämning (post.) pakettien vastaanotto; lähtevät paketit, -post pakettiposti. -utlämning pakettien luovutus; saapuneet paketit, pakt -en -er sopimus.

palatsi I. -t (fon.) palataalinen. II. -en -er

(kiel., fon.) palataali, lakiäänne. palats -et - palatsi, -lik(nande) palatsimainen, -nkaltainen. -revolution palatsi-vallankumous. pal$v|er -ern -rer neuvottelu; (j.) juttelu, jaarittelu.

paleografi -(e)n paleografia, ent. aikain kirjoitustapojen tutkiminen, paleontolog -en -er paleontologian tutkija,

paleontologi, paleontologi ~(e)n paleontologia, oppi muinoin elän. ksv. ja el. ja näiden kivettymistä.

Palestina npr (mnt.) Palestiina, palestinsk, palestinensisk -t palestiinalainen.

palett -en -er (taid.) paletti, -kniv palettiveitsi.

paletå -n -er päällystakki. paliss$d -en -er paaluaita, hakuli. paljett -en -er paljetti; (pieni koriste-metallilevy, jnk keskessä reikä).

varkaansekainen. -ärlighet -en epärehellisyys, kierous, petollisuus.

oät||bar -lig -t syötäväksi (nautittavaksi) kelpaamaton.

oäv|en -et -na: det är ej -et se ei ole (ollenkaan) hullumpaa.

o||öm -ömt -ömma tunnoton, tunteeton, rakkaudeton, lemmetön; kestävä; ~ jör ng* jstk välittämätön, piittaamaton, -öpp-na|d -t avaamaton, -öva|d -t harjaantumaton, tottumaton, i jhk. -överkomlig -t [-saavuttamat]-] {+saa- vuttamat]+} on, -tornissa; mahdoton saada (hankkia); voittamaton, ylipääsemätön, -överlag|d -t harkitsematon, -överskådlig -t silmänkantamaton; (kuv.) tietymätön, arvaamaton; suunnaton, tavaton; huonosti näkyvissä; av ^ räckvidd seurauksiltaan (kantavuudeltaan) arvaamaton, -överstiglig -t ylipääsemätön; voittamaton; ~ klyfta (kuv.) ylipääsemätön kuilu; r^a meningsskiljaktigheter (kuv.) sovittamattomat erimielisyydet, -översa ttlig -t mahdoton kääntää (toiseen kieleen), -överträfflig -t -a verraton, voittamaton, -övervunn|en -et -a voittamatta (oleva), voittamaton, -överväg|d -t harkitsematon, (m.) huonosti harkittu.

p 1. (kirj.) p, P. 2. sätta ~ för ngt ehkäistä» tehdä loppu jstk. pacemaker (peismeik-) -n -, -s (plkp.) edeltäjä; (urh.) vetäjä, edeltäjä, vauhdin-pitäjä.

pacificera I tr rauhoittaa, palauttaa rauha, pacifism -en rauhanliike, pasifismi, pacifist -en -er rauhanaatteen kannattaja, pasifisti.

1. pack -et roskaväki, roistoväki.

2. pack ks. pick.

packa I I. tr pakata; med folk tungokseen (asti) täynnä (väkeä); som ~de sillar kuin silakat tynnyrissä. II. rfl. ~ sig i väg laittautua tiehensä, (j.) korjata luunsa. III. (pain. part.): ~ ihop sulloa, koota kasaan; ~ ihop sig pakkautua, sulloutua kokoon, kasaan; ~ in (ner) pakata jhk, jnk sisään; ^ upp purkaa (pakkauksesta), packare -n - pakkaaja, pack||ficka (plkp.) polkupyörälaukku; sa-tulatasku. -häst kuorma-, pakka|hevo-nen. -is ahtojää. -låda, -lår pakkalaa-tikko. -mästare pakkamestari. packning -en -ar 1. (kuorma) pakkaus;

tavarat. 2. (tkn.) tiiviste; (rak.) (kivi)-pakkaus; täyte.

packåsna kuorma-aasi (m. leik., kuv.). paddja -an -or (el.) rupi|sammakko, (-)kon-

na; (kuv.) nahjus, vetelys. padd|el -eln -lar 1. (tav.) mela. 2. kanootin mela (airo), -kanot palko-, mela|vene, kanootti.

paddla I itr, tr meloa, paff I. (a. tpm.) ällistynyt; bli ~ ällistyä, häkeltyä. II. (int.) pau! pam! räiskis! pag|e (pa:s) -en -er hovipoika, paasi, -hår paasintukka (tasaiseksi korvannipukan tasalle, otsalta lyhyeksi leikattu käher-tämätön naisen tukka); polkkatukka, pagin|a -an -or (kirjan) sivu. -siffra sivunumero.

pagin^ra I tr varustaa sivunumeroin, numeroida (kirjan) sivut, paginering sivujen numerointi, sivunumerot.

pagod -en -er (itäaasial. tornin muot.)

temppeli(rakennus), pagodi, paj -en -er (keit.) (piirakka)paistos. pajas -en -er, -ar pajatso, ilveilijä; narri, paket (-e:) -et - (-en -er) 1. paketti, käärö. 2. (sot leik.) raskas pommi, kranaatti, -cykel (plkp.) pakettipyörä. paketera I tr paketoida, panna pakettiin;

(m.) pakata, paketexpedition -en -er pakettitoimisto, paket||gods pakettitavara. -hållare (plkp.) pakettiteline, tarakka, -inlämning (post.) pakettien vastaanotto; lähtevät paketit, -post pakettiposti. -utlämning pakettien luovutus; saapuneet paketit, pakt -en -er sopimus.

palatsi I. -t (fon.) palataalinen. II. -en -er

(kiel., fon.) palataali, lakiäänne. palats -et - palatsi, -lik(nande) palatsimainen, -nkaltainen. -revolution palatsi-vallankumous. pal$v|er -ern -rer neuvottelu; (j.) juttelu, jaarittelu.

paleografi -(e)n paleografia, ent. aikain kirjoitustapojen tutkiminen, paleontolog -en -er paleontologian tutkija,

paleontologi, paleontologi ~(e)n paleontologia, oppi muinoin elän. ksv. ja el. ja näiden kivettymistä.

Palestina npr (mnt.) Palestiina, palestinsk, palestinensisk -t palestiinalainen.

palett -en -er (taid.) paletti, -kniv palettiveitsi.

paletå -n -er päällystakki. paliss$d -en -er paaluaita, hakuli. paljett -en -er paljetti; (pieni koriste-metallilevy, jnk keskessä reikä).

pall -en -ar jakkara; -et -en (j.) omena. palla I tr (j.) käydä omenavarkaissa, varastaa omenia, palliatjv -et - (helpottava) lääke; (kuv.)

tilapäisapu, pallra I rfl. s sig av (i väg) lähteä verkkaan (vastahakoisesti) kävelemään matkoihinsa.

palm -en -er (ksv.) palmu, -blad palmun-lehti. -kvist palmunoksa, -lund palmu-lehto. -olja palmuöljy. -söndag (kirk.) palmusunnuntai. -vin palmuviini. palp -en -er (el.) suurihma; tuntosarvi, palpera I tr (lääk.) (käsin) tunnustella, palsternackja -an -or (ksv., keit.) palsternakka.

palt -en -ar 1. (keit.) (veri)palttu, veri-leipä. 2. (j.) poika|paha(nen), -nulikka; purra s i ngn syöttää jllk pajuköyttä. palta I tr: s på (j.) vetää, panna ryysyjä niskaansa, turata paljon vaatetta päälleen.

paltbröd -et verileipä, palttu (leipä), paltor pl ryysyt.

pamflett -en -er häväistys-, herjaus|kir-janen, -kirjoitus.

pamp -en -ar 1. mahtimies, pomo (mies), »silmäntekevä». 2. (vanh.) iskumiekka; pamppu, eri. lyömäase, pampas pl pampa, Et.-Amer. eteläosan ruohotasanko. pampig -t -are komea, upea; (j.) pulska, pönäkkä.

pampusch -en -er (naist.) päällyskenkä. panamahatt -en -ar panamahattu. panamerikansk -t pan-, yleis|amerikkalainen.

panegyrjk -en -er (yksipuolisen ylistävä) juhlapuhe, ylistys.

pan^l -en -er paneeli, sisä|seinän, -katon laudoitus.

panela I tr (puus.) paneelata, paneloida, päällystää paneelilla.

panelhöna (iv.) »seinäkoriste» (nainen, joka joutuu istumaan kun ei saa tanssia), panera I tr (keit.) jauhottaa, taikinoida,

leivittää, pang (int.) pau! pam! panik -en pakokauhu, äkillinen silmitön pelästys (väkijoukossa), -artad pakokau-hunkaltainen. -stämning pakokauhu-mieliala.

panisk -t paani(lli)nen; förskräckelse

äkillinen (selittämätön) kauhu, pank: vara s (j.) olla rahaton, pennit|ön, -tömänä, »auki».

1. pann|a -an -or (keit.) (kahvi-, paistinpannu; (hkn.) kattila.

2. pann|a -an -or (an.) otsa; rynka sn rypistää otsaansa; skjuta sig en kula

för sn ampua luoti otsaansa; torka svetten ur sn pyyhkiä hikeä otsaltaan; han hade s att säga det hän rohkeni (julkeni) sanoa sen (niin), pannben (an.) otsaluu, pann||biff (keit.) pannupihvi. -kaka pannukakku; det blev s alltihop (j.) koko jutusta (yrityksestä) tuli vain (surkea) pannukakku; kaikki meni myttyyn, -rum (mer., telit.) kattilahuone, -sten (hkn.) kattilakivi. panna -n -er ovipeili; seinä-, paneeli|-pinta, pannoo; viimeksim. tehty maalaus.

panoptikon -et - (tav.) vahakuvanäyttely, -kabinetti.

panor$m|a -at -or, -an panoraama, laaja näköala, maisema; yleisnäkymä; pyörö-maalaus; (ent. mark.teltassa) tapahtuma-kuvasarja.-kikare (sot.) kiertokaukoputki. pansar -et - (määr. m.) -na, -en panssari(t); (m. panssarivaunu), -bil panssariauto, -division panssaridivisioona, -dorr panssari-ovi. -fartyg panssarilaiva, -kla|dd-^panssaroitu; (hist.) rautapukuinen. -näve ks. -skott, -plåt panssarilevv. -regemente panssarirykmentti. -skott (sot.) panssari-nyrkki. -torn (mer.s.) panssari torni, -tåg panssarijuna, pansarvärns||gevär panssarintor j untaki-

vääri, pst.-kivääri. -kanon panssarin-torjun tatykki, pst.-tykki, pansra I tr panssaroida, pant -en -er (kaup. ym.) pantti; lämna (ta) ngt i s jättää (ottaa) jtk pantiksi, -bank panttilaitos. pantejsm -en (fil.) panteismi, kaikkijuma-laisuus.

panteist -en -er panteismin kannattaja, panteistisk -t panteistinen, pan teon, ett s (ant.) pantheon, kaikkien jumalien temppeli; (nyk.) suurmiesten hautarakennus. pant|er -em -rar (el.) pantteri, pant||innehavare pantinhaltija. -kvitto panttikuitti. -lek (leik.) panttileikki. -lånare panttilainaaja. -lånekontor panttilaitos, (j.) »kani», pantograf -en -er (piir.) pantografi. pantomim -en -er pantomiimi, elenäytelmä. pant||rätt (Iak.) panttioikeus, -satt pantattu. -sätta V tr pantata, -sättning-en panttaus, papegojja -an -or (el.) papukaija, papegoj||aktig -t papukaija|mainen, -nkal-tainen. -sjuka (lääk.) papukaijatauti. -tulpan (puut.) papukaijatulppaani. papier-maché, ks. papjemache. papiljQtt -en -er papiljotti, kiharrin. papill -en -er (lääk.) nysty, papilli.

papism -en paavilaisuus, paavinusko. papist -en -er paavilainen, paavinuskoi-nen.

papistisk -t paavilainen; vrt. ed.

papjemaché -n (pap.) pahvike.

papp -en, -et (pap.) pahvi; pärm av ~

(kirjs.) pahvikannet. pappa (lps., leik.) isä(pappa). pappasgosse isänpoika; (m. leik. j.) rikkaan papan poika.

papp||[ask pahvirasia, -band pahvi|sidos,

-kantinen kirja, papper -et -(määr. m.) -na, -en paperi; han har Mara ~ hänen paperinsa (asiansa) ovat kunnossa (järjestyksessä); lägga ~en på bordet (kuv.) panna kortit pöydälle, näyttää korttinsa; guldkantade ~ kultareunaiset obligaatiot, pappers||ark paperiarkki, -avfall jätepaperi. -bal paperipaali. -blomma pa-perikukka(nen). -bruk paperitehdas, -bägare paperipikari. -docka paperinukke, -exercis (iv.) paperisota, -handel paperikauppa. -handlare paperikauppias. -industri paperiteollisuus, -kniv paperiveitsi. -korg paperikori, -kvarn (vanh.) paperimylly; nu är r^en (~arna) åter i gång nyt on taas paperisota täydessä käynnissä, -lapp paperi|lappu, -lippunen, -lykta paperilyhty. -massa (pap.) paperimassa; mekanisk ~ puuhioke. -massefabrik paperimassatehdas. -munstycke paperi-imuke. -näsduk paperinenäliina, -pengar paperiraha, -påse paperipussi, -remsa paperisuikale. -sax paperisakset. -servett paperiservietti. -snöre paperinaru, -säck paperisäkki. -tallrik paperilautanen. -till-verkning paperinvalmistus, -tun|n -t paperinohut, ohut kuin paperi, -varor paperitavarat. -värde paperiarvo. papp||kartong, -låda pahvi|laatikko, -rasia. -skiva pahvilevy. -tak pahvi-katto.

paprika -n {mst.) paprika, turkin-, espanjani pippuri, papua (-a:) -n -s, papuan -en -er (käns.)

papualainen, papyr|us -usen, -en -er papyrus, -rulle

papyruskäärö, par 1. -et - pari; äkta ^ aviopari; ett ~ handskar käsinepari, (yhdet) käsineet (hansikkaat); två ~ skor kaksi kenkäparia, kahdet kengät; ett ~ glasögon (yhdet) silmälasit; ~ om ~ parittain; de blev ett ^ heistä tuli pari; vara ~ olla pari(t). 2. ett ^ pari, muutam(i)a; ett <—' gånger pari(sen) kertaa; efter ett ~ månader parin kuukauden päästä (kuluttua).

para (-a:) I I. tr: ~ (ihop) yhdistää, liit-

tää yhteen. II. rfl. ~ sig (el.) paritella, parittua, pariutua, parab|el -eln -ler 1. (mat.) paraabeli (eri. toisen asteen käyrä). 2. vertauskertomus (esim. Raamatun vertaukset), parabplisk (-o:) -t (mat.) paraabelin muotoinen (kaltainen), parad -en -er 1. (sot.) paraati, ohimarssi.

2. paraati|puku, -asu. paradera I itr pitää paraati; suorittaa ohimarssi.

paradjgm -et - (kiel.) muotosarja, paradigma.

paradis (pa:) -et - paratiisi, yrttitarha, -dräkt Aatamin, Eevan puku. -fågel (el.) paratiisilintu.

paradisisk -t paratiisimainen, paradisäpple (hed.) paratiisinomena. parad||marsch paraatimarssi, -nummer loistonumero. paradox -en -er I. paradoksi, näenn. järjenvastainen väite. II. vrt. seur. paradoxal -t outo, paradoksi(mai)nen; näennäisesti ristiriitainen; eriskummallinen.

paraduniform (sot.) paraati-, juhla|puku. paraffin -et, -en (kern.) parafiini, paraffin era I tr parafinoida, käsitellä

parafiinilla. paraffin| |lj us parafiinikynttilä. -olja -n parafiiniöljy, parafras -en -er parafraasi; a) (tekstin, runon) laajennettu mukaelma; b) (mus.) (laajenn.) sovitus, paragraf -en -er (Iak.) pykälä, -ryttare (halv.) pykäläherra. -tecken pykälänmerkki. -vis (adv.) pykälittäin, pykälä pykälältä.

parallax -en (täht.) suuntaero; parallaksi;

(fys.) parallaksivirhe. parallell I. -en -er paralleeli, (mat.) yhdensuuntainen suora t. taso; rinnakkais |-muoto, -ilmiö, -taso. II. -t yhdensuuntainen, rinnakkainen, med jnk kanssa; r^a banor yhdensuuntaiset radat, -fall vastaava, rinnakkais|tapaus. -gata yhden-, saman|suuntainen katu. parallellinje yhden-, saman |suuntainen viiva.

parallellism -en 1. yhdensuuntaisuus, rinnakkaisuus. 2. rinnakkais|ilmiö, -tapahtuma. 3. (run.) kerto, parallell||klass rinnakkaisluokka, -kopp-la|d -t (shk.) rinnan kytketty, -koppling (shk.) rinnankytkentä. parallellogram -men -mer (mat.) suunnikas, paralleelogrammi. paralysera I tr lamauttaa, herpaista; tehdä tyhjäksi, paralysi -(e)n (lääk.) (täydellinen) hal-

vaus, halvautuminen; (halvaava) tylsistyminen; aivojenpehmennys. paralytiker -n - (lääk.) halvautunut, pa-ralyytikko. paralytisk -t halva(utt)ava, halvaus-, paranoia -n (lääk.) harhamieli|syys, -tauti; vainoharhaluuloisuus. parg-nt - -are hieno, kuosikas; silmään-pistävä.

paranöt (-a:) -en -ter (hed.) paarapähkinä. paraply -(e)t, -n -er sateenvarjo; spänna upp levittää, avata sateenvarjo, -antenn (rad.) sateenvarjoantenni. -fodral sateenvarjon|tuppi, -huotra, -krycka sateenvarjon kädensija, -makare sateenvarjojen tekijä, -tehtailija, -spröt sateenvarjon ruoto. -ställ sateen värj oteline. parapsykologi parapsykologia, okkultisia ilm. tutkiva(n) psykologia(n haara), parasjt -en -er loinen, lois|eläin, -kasvi.

-djur loiseläin; eläinloinen. parasitera I itr loisia, parasitisk -t loisiva, lois-, parasjt|lliv loiselämä. -växt loiskasvi. parasoll -et - (-en -er) päivänvarjo, paratyfus (-a:) -en (lääk.) paratyyfus, pikkulavantauti. -bacill paratyyfus-basilli. -epidemia paratyyfus|epidemia, -kausi.

parbladig -t (ksv.) parilehtinen; ^ utan uddblad tasaparinen; ^ med uddblad päätöparinen. parcell -en -er (mnm.) palsta, -era I tr palstoittaa, -ering -en -ar palstoitus. pardon I. (-du:n) -en armo, anteeksianto, armahtaminen; ge rs armahtaa, antaa armo. II. (-dong) (int.) anteeksi! parentatipn -en -er (juhl.) muistopuhe; muistojuhla, parentes -en -er 1. sulkumer|kki, -kit, sulut; inom rs suluissa, sulkumerkkien välissä; inom rs sagt sivumennen sanoen; sätta inom rs panna sulkuihin, sulkumerkkien väliin. 2. välilause. parentetisk -t ohimennen, sivumennen

(sanottu, lausuttu); väliin sovitettu, parera I tr (miek. ym.) väistää, torjua, parflikig -t (ksv.) parijliuskainen, -halkoi-nen.

parfym -en -er hajuaine, hajuste, hajuvesi, -doft parfyymin, hajuveden (hienon haju-aineen) tuoksu, parfymera I tr hajustaa (hajuaineella hyvänhajuiseksi).

parfymer} -(e)t -er hajuvesikauppa. parfym||flaska hajuvesipullo, -handel ks.

-eri.

parhäst -en -ar pari|hevonen, (tav. pl) -hevoset.

pari (-a:) -t (kaup.) tasa-arvo; tili rs 468

pari (kurssiin), tasakurssiin; under (över) r* alle (yli) parikurssin (tasakurssin, tasa-arvon). paria (-a:) -n -s 1. (Int.) paria, kastien ulkop. oleva, kastiton hnk. 2. (yi.) halveksittu, syrjitty hnk. parikurs (-a:) parikurssi; vrt. pari,

parjsare -n - pariisilainen. parjs(er)||mod Pariisin muoti, -modell Pariisin malli.

parisersmörgås (läh.) lämmin lihavoileipä. parjsisk -t pariisilainen, parjsisk]a -an -or pariisitar, paritet -en tasa-arvoisuus, yhdenvertaisuus; i rs med tasa-arvoisena jnk kanssa, pari värde (-a:-) pariarvo; vrt. pari. park -en -er puisto, -anläggning puisto-istutukset.

parkera I itr (aut.) pysäköidä, parkering -en pysäköinti, parkerings||automat pysäköimis-, pysäköintimittari. -förbud pysäköintikielto, -ljus pysäköimisvalo. -plats pysäköimispaikka. -skylt pysäköintimerkki(kilpi). -vakt pysäköintipaikanvartija. parkett -en -er 1. (teat.) permanto; på rs permannolla, permantopaikoilla. 2. parketti (lattia). -golv ks. ed. 2. -läggare parkettilattian tekijä (laskija), -läggning parkettilattian teko, laskeminen, -plats (teat.) permantopaikka, -stav parketti-levy.

park||tant (lps.) puistotäti, -vakt puiston-vartija.

parlament -et - parlamentti; kansaneduskunta; gatans rs (kadun) roskaväki. parlamentariker -n - parlamentin jäsen, parlamentarisk -t parlamentaarinen, parlamentarism -en parlamentarismi, parlamentaarinen hallitustapa, parlamentera I itr neuvotella; järkeillä,

puhua puoleen ja toiseen, parlaments||beslut parlamentinpäätös. -byggnad parlamenttitalo, -rakennus, -ledamot parlamentinjäsen. parlament(s)val parlamenttivaalit, valtiolliset vaalit. parlament|Lr -en -er (sot.) neuvottelija, rauhanhieroja, -flagg(a) rauhanneuvottelijan (valkoinen) lippu. parlQr -en -er (tulkki)sanakirja, parmesanost parmesaani (juusto), Par-

man, ital. juusto, parnass -en -er a) parnasso (vanh. koroke, jolla tohtorit vihitään); b) runotarten, tieteen tyyssija parning -en (el.) parittelu, parnings] | drift parritteluvietti. -lek (er. kanalintujen) soidin(menot). -tid parit-teluaika, soidinaika.parodi -

parodi (-o-) -(e)n -er parodia, iva|mukailu,

-mukaelma, parodiera (.o-) I tr mukailla ivaillen, naurettavaksi tehden. parQdisk (-u-) ivaileva; vrt. ed. parQll -en -er (yi.) tunnussana; sotahuuto, paroxysm (-ks-) -en -er (lääk.) kohtaus, puus'ka.

part -en -er 1. osuus, osa. 2. (Iak.) puoli; vara ry i målet olla asianosainen jutussa; kärande ry kantaja; svarande ry vastaaja.

parterr -en -er 1. (teat.) takapermanto. 2. (puut.) kukka|penger, -sarka. 3. (voim.) permanto; (pn.) mattopaini, maassa-, parterri| paini, partj -(e)t -er 1. erä, osa; tavara|erä, -määrä, peli(erä); paikka, kohta; de mörkare ry erna på tavlan (taid.) taulun tummemmat kohdat; spela ett ry schack (kort) pelata erä (peli) sakkia (korttia); göra ett gott ry tehdä hyvä, edullinen naimiskauppa; vara ett gott ry (nainen) olla hyvä, edullinen (naimis) kauppa; sälja i ~ myydä tukuittain. 2. puolue; järjestö. 3. ta ~ jör (mot) ngn asettua jtk puolustamaan, jnk puolelle (jtk vastaan, vastustamaan); ta ngns ~ ryhtyä jtk kannattamaan; ta sitt ry tehdä päätöksensä.

partj||affär (kaup.) tukkuliike, ^anda puo-luehenki.

particip -et - (kiel.) partisiippi, partiell (-tsi-) -t osittain(en); ryt arbetsför (vain) osittain työkykyinen; tjänstledig osittain virkavapaa, partj||gängare (hist., sot.) sissi; (silmitön) puoluekiihkoilija. -handel tukkukauppa, -intresse puolue|-etu, -harrastus, partjk|el -eln -lar 1. hiukka, hiukkanen, pieni osa(nen). 2. (kiel.) partikkeli, part||ledning puoluejohto, -lös -t puolueeton. -pamp puoluepomo, -politik puoluepolitiikka. -politisk -t puoluepoliittinen, -pris (kaup.) tukkuhinta, -program puolueohjelma.

partisan -en -er sissi, -strid sissisota, partisekreterare -n puoluesihteeri, partisk -t puolueellinen, ^het -en puolueellisuus.

partisplittring puoluehajaannus, hajaantuminen (pirstoutuminen) puolueisiin, -strid puolueriі|ta, -dat. -tagande asen-teen(sa) määrittäminen (jnk suhteen), par ti ti v -1 osittainen, osa-, part;trogen: vara ry pysyä uskollisena puolueelle.

partjjlvara (kaup.) tukkutavara. -vän puoluetoveri. «väsen puoluejärjestelmä, partner -n -, -5 -na (urh., pel.)

pelitoveri;

-passa pas

(teat.) vastanäyttelijä; (tns.) tanssi-toveri.

partåig: ~a djur (el.) pari varpaiset, sorkkaeläimet.

parvagn -en parivaunut, kahden hev. vedettävät vaunut.

parv|el -eln -lar: en liten ry pikkumies, poikaressu.

parveny -n -er nousukas.

parvis parittain.

pasch|a -an -or (turk.) passa.

paskjll -en -er häväistyskirjoitus, herjaus-, pilkka|kirjoitus.

pasm|a -an -or (langan mitta) pasma; (harv.) kaarto, makanen.

1. pass -et - 1. (vuoren) sola. 2. (matka)-passi. 3. (mets.) otuksen väijymispaikka; stå på ry olla valmiina (vaanimassa). 4. hur ry? miten (oikein)? hur ry mycket? kuinka paljon? minkä verran? så ^ mycket siksi paljon, niin paljon; komma ngn (väl) till ry tulla hyvään tarpeeseen, sattua sopivasti; göra ngn till ry tehdä jllk mieliksi; vara till ~ sopia, soveltua; vid ry noin, suunnilleen.

2. pass (int. kort.): pas! minä passaan (en tule mukaan tähän erään, peliin); säga ry passata, sanoa pas.

3. pass (int.): ^ för den! se on minun! (leik. j.) minun heiniäni!

passa I I. tr 1. ^ ngn (ngt) odottaa jtk hnk (as.); ^ tidén olla täsmällinen; ~ tåget (spårvagnen) olla täsmälleen asemalla (rait.pysäkillä). 2. ^ ngn katsastaa, hoitaa, palvella jtk, tarjoilla jllk; (urh.) syöttää edelleen, eteenpäin. II. itr 1. olla sopiva, sopia, soveltua; (vaat.) sopia, käydä, »istua» hyvin, olla »pukeva»; lampan ryr i omfattningen lamppu sopii hyvin kehyksiin; ingenting ryr honom hänelle (sille miehelle) ei kelpaa mikään, hän ei ole mihinkään tyytyväinen; när (om) det ryr dig kun (jos) sinulle sopii; jos sinusta on hyvä niin; det ryr ju bra sehän sopii hyvin. 2. ~ på ngt vrt. I. 3. sopia; vrt. III. 2. 4. (kort.) passata; vrt. 2. pass. III. rfl. ry sig 1. sopia, soveltua, för jllk. 2. olla soveliasta, sopivaisuuden mukaista, för jllk. 3. pitää silmällä; varoa, för jtk. IV. (pain. part.): ~1 ihop sopia yhteen; blått o. gult ~r bra ihop sininen ja keltainen sopivat hyvin yhteen; ^ in sopia, i ngt jhk; det inte in här se ei sovi (sovellu) tähän; ' på pitää silmällä, pitää varansa; pass(a) på! pidä varasi, pitäkää varanne! ole (olkaa) varuilla|si! (-nne); ^ på tillfället

ottaa tilaisuudesta vaarin; ' på medan

. . . pysytellä esillä , käyttää tilaisuutta hyväkseen silloin kun; ^ på ngn pitää

469pas passabel —

silmällä jtk; ~ upp palvella, (j.) passata; tarjoilla jllk; låta rs upp sig antaa itseään palvella, (j.) passauttaa itseään; pass upp (opp)! vrt. pass (a) på. pass^b|el -elt -la kohtalainen, mukiin menevä, tyydyttävä, välttävä, passad -en -er, -vind (mtr.) pasaati(tuuli). pass$g|e (-a:s) -en -er 1. läpikulku (paikka); ylimeno, ylitys. 2. (mnt.) väylä; vrt. Nordostpassagen. passagerarbefordran henkilö|kuljetus, -liikenne.

passagerare (-ase:) -n - matkustaja, passagerarfartyg matkustajalaiva, -(flyg)-plan matkustaja(lento)kone. -lista matkustajaluettelo, passande (a. tpm.) sopiva, sovelias; omansa jhk; känsla för det rs sopivaisuuden tunne.

passare -n - (piir.) harppi, pass||avgift passimaksu. -byrå passitoi-misto.

passbåt pienehkö laiva, vene, joka tilapäisesti kuljettaa matkustajia. passepartQut (passpartu:) -en -er yleis-kortti; (taid.) pahvikehykset; pääavain. passera I I. tr, itr 1. kulkea kautta, läpi, ohi, yli; en kanal kulkea (läpi) kanavasta;

' en bro mennä (ajaa) sillan yli; ~ en stad kulkea, matkata kaupungin kautta (ohi, sivuitse);sivuuttaa kaupunki; ^

graderna käydä läpi (palvella) (kaikki) arvo-, virka|-asteet; han rsde de andra löparna (urh.) hän sivuutti (jätti jälkeen) kaikki muut juoksijat; de lät ingen rs he eivät päästäneet ketään läpi (menemään) (portista tms.). 2. (keit.) siivilöidä; seuloa; pusertaa pursottimen läpi. II. itr 1. tapahtua, käydä. 2. käydä päinsä, kelvata; det får (kan) rs se saa kelvata; olkoon sitten; olkoon niin; voihan se käydä päinsä; sådant får ej rs semmoista ei saa tapahtua. 3. (aika) kulua; mennä; vrt. förflyta.

passersedel kulkulupatodistus, lupalippu. passform: kostymen har god rs puku sopii,

käy, »istuu» hyvin, pass||formaliteter pl passimuodollisuu-det. -fotografi passivalokuva. -frihet: införa rs lopettaa passipakko; det råder rs ei ole passipakkoa, ei tarvita (ei vaadita) passia, pass||gång (hev.) tasajkäynti, -astunta. -gångare tasa-astuja. passipn (-su:n) -en -er 1. intohimo. 2.

(Kristuksen) kärsiminen, passionera|d -t intohimoinen, kiihkeä. passiQns||fri -tt kiihkoton, -spel passionäy-telmä, kärsimysnäytelmä, -vecka kärsimys-, piina-, pääsiäis [viikko.

passiv I.--t -are toimeton, välinpitämätön; (kiel.) passiivinen, passiivi-; ~ ledamot kannattajajäsen; ^ delägare (kaup.) äänetön yhtiömies; ^ handelsbalans (kaup.) tuontivoittoinen kauppatase. II. -et, -en -, -er (kiel.) passiivi, passiva (kirjnp.) vastattava(a); passiivat, velat ja oma pääoma, passivitet -en toimettomuus; välinpitämättömyys.

passiv|um -, -et -er ks. passiv II. pass| |kon troil passintarkastus, -lättnad passihelpotus, passimääräysten helpotus (lievennys), passning -en 1. hoito, palvelu, (j.) »passaaminen». 2. -ar (jlkp.) syöttö, syöttäminen edelleen.

passopp -en -ar, -er auttaja, avustaja, palvelija, asia-, lähetti|poika, -tyttö, »passari»; han blev allas rs (j.) hänestä tuli kaikkien käskettävä (leik. ja kaikkien haukuttava), kaikkien juoksupoika, passpo^l (-ali) -en -er (värill.) saumarihma,

reunusnauha. passtvång passipakko. passus -en -ar paikka, kohta (kirjoituksessa, virkkeessä), pass||viseringpassinviseeraus. - visumpassi-viisumi.

pastla -an -or (frm.) tahna; (keit.) he-

delmä|marmelaati, -massa, pastej -en -er (keit.) pasteija, (liha-, kala-ym. -täytteinen) pieni leivonnainen, piiras. -deg pasteijataikina. pastell -en -er (taid.) väriliitu|piirros, -taulu. -färg 1. pastelli|väri, -liitu. 2. (pehmeä) värisävy, -färga|d -t pastellinväri-nen. -målning (taid.) pastellimaalaus; pastellikuva. pastjlj, pastill -en -er pastilli, pastjsch -en -er (taid.) pastissi (tahallisesti

toisen tyyliä jäljitt. taideteos), pastor -n -er (-tu:rer) pastori; kirkkoherra, pastoral -en -er 1. (run.) paimenruno; (mus.) pastoraali. 2.--t idyllinen; maalais-, paimen-.

pastorit -et - kirkkoherranvirka; kirkkoherrakunta; regalt ~ (hist.) »keisarin-, »kuninkaan | pitäj ä».

pastors||adjunkt kirkkoherranapulainen. -expedition, -ämbete kirkkoherranvirasto.

pastörisera I tr pastör(is)oida. patent -et - patentti; söka rs på ngt hakea jllk (keksinnölle) patenttia; ta rs på ngt ottaa (jllk) patentti, -ansökan patenttihakemus. -brev patenttikirja, -byrå patenttitoimisto.

patentera I tr patentoida, hankkia (keksinnölle) patentti, suojata se patentilla.

patenterbar -t patenttikelpoinen. pat ent| I (inne) ha vare patentinhaltija, -kork patentti I korkki, -tulppa, -lås patentti-, varmuus I lukko, -medicin 1. patentilla suojattu lääke. 2. patentti-, (kuv., j., us. halv.) yleis|lääke. -nyckel patentti-, varmuusIavain, -register patenttirekisteri. -rätt patenttioikeus, -skydd patenttisuoja. -skydda|d -t patentilla suojattu. -sökande -n patentinhakija, -verk -et patenttivirasto, pat|er -ern -rar pater (munkin puhut-telunimi).

paternoster||hiss (nost.) paternosterhissi.

-verk paternosterkone. patetisk -t pateettinen, juhlallinen, mahtipontinen, suuri|eleinen, -sanainen, patiens (passiangs) -en -er (kort.) pasianssi;

lägga ~ panna pasianssia, patient (-tsient) -en -er potilas, patina -n kupari|home, -ruoste; patina;

(kuv.) arvokas (vanhuuden) sävy, leima, patin era I patinoida, saada aikaan patina, patolog -en -er patologian tuntija, patologi -(e)n patologia, tautioppi, patologisk -t patologinen, patologiaan

kuuluva; sairaalloinen; tautiperäinen. patos (-a:) -et korkealentoisuus, juhlallisuus, paatos, patrask -et roskaväki, roistoväki. patriark -en -er (juut., kr.kat.) patriarkka; (kuv.) isällinen valtias, kunnianarvoinen vanhus; kantaisä, patriarkalisk -t patriarkaalinen, patriarkat -et 1. patriarkan virka. 2. isän valta.

patricier -n - (hist. Room.) patriisi. 2.

(er. Saks. ent.) suurporvari. patrjcisk -t ylimyksellinen; patriisi-, patriot (-u:) -en -er isänmaanystävä, patriotisk -t isänmaallinen, patriotism -en isänmaanrakkaus, patriotismi.

patr|s -en -er (kirjp.) patriisi.

1. patron (-u:-) -en -er 1. (vanh.) patruuna; suurtilallinen; (er.) kartanon-, ruukin |patruuna. 2. (kat.) suojeluspyhimys.

2. patrpn (-u:) -en -er (sot., amp.) patruuna, (kiväärin)panos. -band patruuna-vyö. -hylsa patruunahylsy. -väska pat-ruunalaukku.

patrull -en -er (er. sot.) partio; (partioi.) vartio; stöta på ~ kohdata vastarintaa, -båt (mer.s.) partioalus, vartioalus, patrulledare partionjohtaja; (partioi.) vartionjohtaja, patrullera I itr partioida, patrullering -en partiointi, patrullerings||område (sot.) partioimisalue. -sträcka partioalue.

patrull|[strid partio|kahakka, -kahakointi, -tjänst partiopalvelus. -verksamhet -en

partiotoiminta.

patt (tpm. skp.) patti, -ställning patti-asema.

paus -en -er (mus. ym.) tauko, -signal taukomerkki. paviljpng -en -er 1. puutarha-, puistoina aj a; tilap. näyttelyrakennus, -paviljonki. 2. sivurakennus, paviljonki, pechblände -t (kiv.) (uraani)pikivälke. pedagpg (-o:) -en -er opettaja, kasvattaja, pedagogi.

pedagogik -en pedagogiikka, kasvatusoppi, pedagogisk (-o:) -t kasvatusopillinen; kasvattava.

ped$l -en -er (ur.) jalkio, (pianon, plkp.) polkimet; (leik.) jalat, »pedalit». pedant -en -er turhimus, saivartelija. pedanteri -(e)t -er turhantarkkuus, (iv.) saivarennylkeminen.

pedantisk -t turhan-, pikku|tarkka, saivarteleva.

pedell -en -er (yliop.) vahtimestari, peder^st -en -er (lääk.) pederasti(an harjoittaja).

pederasti -(e)n (lääk.) poikarakkaus, pediatrik -en (lääk.) lastentautioppi, pediatriker -n - (lääk.) lastentautiopin-

tuntija; lastenlääkäri, pedikur, pedikyr -en jalkainhoito. pedikurera|d -t jalkainhoitoa käyttänyt (saanut).

pedikurjst -en -er jalkainhoidonantaja. pegamoid -en pegamoidi, (eri.) tekonahka. pegas -en -er runoratsu, pegasos, pejla I tr (mer., Int.) suuntia; (vanh.) peilata; (kuv.) tutkistella, pejlapparat suuntimislaite. pejling -en suuntiminen; (vanh.) peilaus, pejl||ram -en (rad.) suuntimiskehä. -skiva suuntimislevy.

pejorativ -t pejoratiivinen, halveksiva, väheksyvä, huonontava, peka i itr: ~ på ngt osoittaa, näyttää jtk, viitata jhk; gossen ^de på honom poika osoitti häntä (miestä), viittasi häneen; visaren på tolv kellon osoitin näyttää kahtatoista; gå dit näsan ~r mennä minne nenä näyttää, nenän osoittamaan suuntaan; ~ finger åt ngn näyttää sormellaan jtk; ~ åt norr osoittaa, viitata pohjoiseen; ^ ut ngt på kartan näyttää jtk kartasta, pekfinger etusormi.

pekin(g)es -en -er, pekingeser -n - (el.) pekingeesi, »palatsikoira». pekoral -et - typerä, naurettava kirjoitus-

sepustus, »vasikanviisaus», tekele, pekpinne osoitinpuikko, (vanh.) »ällätikku». pekunisir, pekunjsir -t rahallinen, raha-.

petøgisk -t merellinen; meri-, ulappa-, pelare -n - pilari, pylväs, pelargon (-u:) -en -er, -i|a -an -or (ksv.) pelargoni, pielikukka, (j.) »pelakuu», pelar||gång pylväskäytävä, -helgon (k.hist.)

pylväspyhimys. -säl pylvässali. pelikan -en -er (el.) pelikaani, pen -en -ar (tkn.) (vasaran) harja, pendang (pangdang) -en -er vastine; vrt.

motstycke. pend|el -eln -lar (fys., kel.) heiluri, pendla I itr heilua; (j.) häilyä, vaappua, pendyl -en -er pendyyli, (koristeellinen) seinä-, pöytä|kello.

penetration -en läpäisy; läpitunkeminen;

(kuv.) syventyminen, perehtyminen, penetrera I tr tutkia perusteellisesti; ~ ett problem perusteellisesti tutustua, perehtyä tehtävään, ongelmaan, pengar pl raha(t); kontanta (reda) s käteinen, puhdas raha; jämna s tasaiset rahat, tasaraha; betala med jämna s maksaa tasarahalla; mycket s paljon rahaa; han har s som gräs hänellä on rahaa kuin roskaa; förvandla ngt i s muuttaa rahaksi; ha gott om s olla rahoissaan; ha ont om s olla vähissä (niukoissa) rahoissa; leva på sina s elää rahoillaan; gifta sig till s (j.) naida rikkaasti, (krk.) naida rahaa, penjb|el -elt -lare kiusallinen, penicillin -et (frm.) penisilliini, -behandling

(lääk.) penisilliinihoito. penis (-e:) -en -ar (an.) siitin, penn|a -an -or kynä; (m. linnun) sulka; fatta sn tarttua kynään; vara (ha) en skarp s olla teräväkynäinen (mies), terävä kynämies. pennalism -en pennalismi, nuorempiin koulu-, sota|tovereihin kohdist. sorto, »simputus», penn||drag kynänpiirto. -fejd kynäsota. -fodral kynäkotelo, -formerare lyijy-kynänteroitin. -fäktare kynäsankari, kynäilijä. -fäkterj kynäily, kynäsota. -förlä ngare lyijykynäni varsi, -jatko, penning 1. raha; lantti, metalliraha. 2. för en billig s helpolla, halvalla; muutamalla lantilla; vrt. pengar, -affär raha-asia, rahatoimi. -begär rahanhimo, -behov rahantarve. -bekymmer pl rahahuolet, -belopp rahasumma, -bidrag raha-avustus, -brist rahanpuute, -dryg: vara s ylpeillä,kerskailla, suurennella rahoillaan, -fordran pl -fordringar rahasaatava. -fråga rahakysymys. -förlägenhet rahapula, -försändelse rahalähetys. -gräs (ksv. Thlaspi) taskuheinä. -gåva rahalahja.-hjälp raha-apu. -insamling rahankeräys, -knipa rahapula. -lotteri raha-arpajaiset, -marknad

rahamarkkinat, -medel pl rahavarat, -placering rahansijoitus. -politik rahapolitiikka. -pung rahakukkaro, -summa rahasumma, -värde rahan, rahallinen arvo. -värdeförsämring rahan arvon huonontuminen. -väsen rahatoimi, raha-asiat, penn||kniv kynäveitsi. -skaft kynänvarsi. -skrin kynärasia. -stift kynän (irto)lyijy; (piir.) kynäpiirrin. -teckning kynäpiirros. -torkare kynänpyyhe. pensé (pangse:) -n -er (puut.) iso jalostettu

(tarha) orvokki, penséer pl: sitta i sina s istua ajatuksiinsa vaipuneena, pens|el -eln -lar sivellin; (vanh.) pensseli, -drag siveltimenveto, -föring (taid.) sivel-timenkäyttö. pension (pangsu:n) -en -er 1. (vanhuuden) eläke; få s saada eläke, nauttia eläkettä; ha s (m.) olla eläkkeellä; uppbära ~ nostaa eläkettä; avgå med s erota ja saada eläke (saaden eläkkeen). 2. täysihoito; täysihoitola; flicks (läh.) naisopis-to; tyttöjen sisäoppilaitos, pensionat (pangsu-) -et - täysihoitola. pensionera I tr panna, siirtää eläkkeelle, pensions- vrt. yhd. pension 1. pensions||avgift eläkemaksu, -berättiga|d -t eläkkeeseen oikeutettu, -brev eläke-kirja. -försäkring (vak.) eläkevakuutus, -kassa eläkekassa, -mässig -t eläkeikäinen, eläkkeeseen oikeutettu, -nämnd (Ruots.) paikallinen vanhuus-, kansan|eläkelautakunta. -styrelse (Ruots. läh.) vanhuus-, sairaus-, eläke | vakuutustarkastus |laitos, -virasto, -ålder eläkeikä, pensionär -en -er 1. eläkkeen|nauttija, -saaja; vrt. pension 1. 2. täysihoitolan vieras, asukas, pensla I tr (lääk.) sivellä, pens|um -, -umet -a oppimäärä; annettu läksy, määrätyö. pentagram -met - viisikanta, pentagram-mi.

penteri ~(e)t -er, pentry -t -n (mer.) keittokomero, pentteri; laivan keittiö, ruokakomero.

penultim|a -, -an -or (kiel.) viimeisen edellinen tavu. peppar -n (mst.) pippuri; önska ngn dit sn växer toivottaa (käskeä mennä) niin pitkälle kuin pippuri kasvaa, niin pitkälle kuin tietä piisaa, -kakafleip.) piparkakku, -kaksdeg piparkakkutaikina, -kaksform piparkakkumuotti. -korn pippuri|jyvä-nen, -herne, -mynta piparminttu, -mynts-karamell piparminttu|karamelli, »makeinen. -myntspastill piparminttupastilli. -rot (ksv., mst.) piparjuuri; (m.) pippuri-, äikä|juuri. -rotskött (keit.) piparjuuriliha.pepparstrut — personalförening

-strut (kuv.) äkäpussi, -ströare (mst.) pip-purinsirotin.

peppra I tr pippuroida (m. kuv.); ~ med

kulor ampua seulaksi, pepsin -en, -et (kern.) pepsiini. per (pärr) (prp.): ~ post postissa, postitse; n^håt (järnväg) laivajlla, -ssa (rautateitse, junalla); ^ telefon puhelimessa, puhelimitse; ^ dag (år) päivässä, päivittäin (vuodessa, vuosittain); ^styck,meterkap-pale(elta),metri(ltä); ~ man miestä kohti, per capita (ka-) kutakin (päätä) kohti, perenn I* -t (ksv., puut.) talvehtiva, monivuotinen. II. -en -er perenna, monivuotinen kasvi.

1. perfekt (pär-) - -are täydellinen, virheetön.

2. perfekt (pär-) -et -, -er (kiel.) perfekti, päättymä. -particip partisiipin perfekti.

fekt(um) ks. 2. perfekt. perfid -are kavala, uskoton, perfiditet -en -er kavaluus, uskottomuus, perforera I tr revittää, lävistää; (lääk.) puhkaista.

perforering -en -ar lävistys; puhkaiseminen, perforerings||linje lävistysviivake. -maskin lävistys-, reititys|kone. pergament -et -, -er pergamentti, nahka-paperi; pergamenttikäsikirjoitus. -band (kirjs.) pergamenttisidos. -papper perga-menttipaperi. -rulle pergamenttikäärö, pergol|a (pä-) -an -or pergola, avoin pylväs-lehtikuja. perifer ks. periferisk.

periferi -(e)n -er ympärys, kehä; ulkolaita; bo i stadens ~ asua kaupungin laitaosissa, periferisk -t ulkopuolinen; ympärys-, kehä-;

pintapuolinen; epäolennainen, perifr^stisk -t kuvaileva, asian toisin sanoin ilmaiseva, period (-u:) -en -er aikakausi, ajanjakso; jakso, vaihe.

periodavgift (puh.) puhelujakson hinta, maksu.

periodicitet jaksoittaisuus, säännöll. väliajoin toistuminen, periodisk -t määräaikainen, ajoittainen, jaksoittainen.

peripd||supare kausi-, (j.) tuuri|juoppo.

-vis (adv.) kausittain, jaksoittain, periskpp (-o:) -et - (mer.s.) periskooppi;

näköputki. peristyl -en -er rakennusta kiertävä pylväs-halli, peristyyli; pylväskäytävän ympäröimä pihamaa, perkussipn -en -er (lääk.) koputus, koput-telu.

perlan, (-o:) _et} -en perlon (tekokuituainé).

permanens -en pysyv(äis)yys, permanent I. (a. tpm.) pysyvä; taukoama-

per

ton. II. -en (partr.) permanentti, kesto|-kampaus, -kiharat.

permanenta I tr 1. ^hår (partr.) tehdä permanentti, permanentata; ^ Mr kestoki-harat. 2. (tr.) päällystääkestopäällyksellä. permissipn -en -er (vir., sot.) loma. permissions||ansökan loma-anomus, -förbud

(sot.) lomakielto. -sedel lomalippu, permittent -en -er lomalainen, permittera I tr laskea jk lomalle, antaa jllk lomaa; lomauttaa (työväkeä), permittering lomauttaminen; loma. perniciQS -t (lääk.) pahanlaatuinen, -luonteinen; ~ anemi (lääk.) näivetysveritauti. perpendik|el (-kk-) -eln -lar 1. (mat.) kohtisuora, normaali. 2. (vanh.) kellon heiluri. perpetuum mobile: ett ^ ikiliikkuja, perplex -t ällistynyt, ymmällä, hämillään, neuvoton.

perrong -en -er (raut.) asema|silta, -laituri, -biljett laiturilippu.

persed|el -eln -lar vaatekappale; (sot. ym.) varusesine; -lar pl kapineet; tamineet, vehkeet, kamppeet, -vard (sot.) varus|-huolto, -esineiden hoito, perser -n - (käns.) persialainen, -krig pl

(hist.) persialaissodat, persian -en (trk.) persiaani(nahka). -päls

persiaaniturkki. persienn -en -er sälekaihdin. persifl$g|e (-fia:s) -et ilveily, pilailu, ilkkuminen; naurettavaksi tekeminen, persik|a -an -or (hed.) persikka, persiko-, persike||träd (ksv.) persikkapuu. persilj|a -an 1. (keit., puut.) persilja. 2. prata ~ (j.) puhua roskaa, joutavia, persiljesmör (keit.) persiljavoi. persisk|a 1. -an (kiel.) persia(n kieli). 2.

-an -or persialainen nainen, persia tar. person (-u:) -en -er 1. (kiel.) persoona; första (andra, tredje) ~ ensimmäinen (toinen, kolmas) persoona; i tredje ~ singularis yksikön kolmannessa persoonassa. 2. henkilö; juridisk <*-' (Iak.) juridinen henkilö, oikeushenkilö; kunglig ~ kuninkaallinen, kuningashuoneeseen kuuluva hnk.; min ringa ^ minun vähäpätöisyyteni; vad är det jör en mikä mies hän (oikein) on? mikä hän (oikein) on miehiään? i egen ~ omassa persoonassaan, omakohtaisesti; i egen hög ^ (leik.) omassa korkeassa persoonassaan; (väl.) korkeimman omakätisesti; i en o. samma ~ yhdessä persoonassa; utan anseende till ~ henkilöön katsomatta, personoi -en -er henkilökunta; (isot yht.) henkilöstö, -bostad henkilökunnan asunto, -brist henkilökunnanpuute. -chef henkilökunnanpäällikkö. -förening henkilökunnan yhdistys.

473per personani

personalier henkilötiedot; (vainajan) elämäkerralliset vaiheet, personalunion (valt.) personaaliunioni, -vård (Ruots. sot. läh.) henkinen huolto; valistustoiminta, -schef valistusupseeri. personi|befordran henkilö|kuljetus, -liikenne. -bil henkilöauto, -hiss henkilöhissi. personifiera I tr person(ifi)oida; olennoida, esittää, edustaa jtk käsitettä; kuvata jtk; han är den ~de godheten se mies on kuin itse hyvyys (hyvyys semmoisenaan), personifikation -en -er personifikaatio, olen-noituma.

perspnkännedom -en henkilötuntemus; han

har stor hän tuntee paljon ihmisiä, personlig -t -are persoonallinen, henkilö-, oma]kohtainen, henkilöllinen; jag för min rsa del minä (omasta) puolestani, personligen persoonallisesti, henkilö-, oma|-kolitaisesti. personlighet -en -er henkilöllisyys, persoonallisuus; gå (komma) in på rser mennä persoonallisuuksiin, henkilökohtaisuuksiin.

personlighetsklyvning (psyk.) persoonallisuuden jakautuminen, kaksois-, kaksi-nais| tajunta, person|jnamn henkilönnimi, -skifte henki-lönvaihdos. -trafik henkilöliikenne, -tåg henkilö-, matkustajajuna, -våg henkilö-vaaka.

perspektiv -et - 1. (fys.) perspektiivi. 2. näkö|kulma, -kanta, asennoitumistapa. 3. (tulevaisuuden)näkymä(t), (-)toiveet, (-)mahdollisuudet. -fönster (rak.) kahden vaakasuoran, ikkunan keskikohdalla olevan tapin varassa kääntyvä ikkuna, perspektjvisk -t perspektiiv|i-, -inen. perspektjv|]lära 1. perspektiivioppi. 2. ed:n oppikirja, -ritning, -teckning (piir.) perspektiivipiirustus, peruk -en -er 1. peruukki, teko-, vale|-tukka; (leik.) oma tukka, minun pe-ruukkini. 2. (Suom. r. leik., iv.) (vanha) peruukki, (vanha) opettaja, -makare pe-ruukintekijä; (leik. vanh.) parturi, -stock peruukki-, tukkaipölkkv; (kuv.) pölkky-pää.

pervers -t (lääk.) harhaviettinen, luonnonvastainen.

perversitet -en -er harliaviettisyys, luonnonvastaisuus, pessimism -en pessimismi; synkkä maailmankatsomus, pessimjst -en -er pessimisti, hnk. jolla synkkä maailmankatsomus, pessimistisk -t synkkä, toivoton, vrt. ed. pest -en -er (lääk.) rutto; ruttotauti, kulkutauti; (ai')sky ngn som ^e/t kammota,

sr — pick

karttaa jtk kuin ruttoa, -böld (lääk.) rutto |ajos, -paise, -härd ruttopesä. peta (-e:) I I. tr, itr kaivaa, kaivella; ~ (sig i) näsan kaivaa nenäänsä; ^ naglarna puhdistaa kynsiään; ~ hål på ngt kaivaa reik(i)ä jhk; ~ (sig i) tänderna kaivella hampaitaan; ^ i maten sorkkia ruokaa, (kuv.) valikoida, (iv.) ruotia ruokiaan, olla nirso ruoan suhteen; (kuv.) ^ i ngt ruotia, repostella; hli (kuv.) joutua syrjäytetyksi, (j.) »syödyksi» pois paikastaan (toimestaan). II.

(pain. part~ av (bort) ruotia, erotella pois; ^ in hinata, hilata (kuv.) uittaa jhk, jnk (sisään); ~ till ngt (kevyesti) koskea jhk, koskettaa jtk. peterspenningen (hist. kat.) pietarin|penninki, -raha. petgöra -t näpertely.

petig -t -are pikkutarkka, turhantarkka, saivarteleva; —' stil ylen huolellinen (ja tarkka) käsiala; ett arbete kovin tarkka, pikkutarkka työ; näpertely työ. petit -en (kirjp.) petiitti, petita ks. petitum.

petit-chou (petisu:) (leip., läh.) tuulihattu, petitess -en -er pienuus; pikkumaisuus; pikku|seikka, -asia, joutava asia. petitipn (-u:) -en -er pyyntö, anomus(esi-tys).

petitionär -en -er anomuksen tekijä, anoja, petjtlum -, -umet -a anomus; toivomus, vaatimus.

petmoj -en -ar (j.) (puh. pyöritettävä) nu-merolevy. petrifi(c)era I tr kivettää, petrificering -en kivettyminen, petrifik^t -et - kivettymä, petroleum (-u:) -en, -et 1. lamppu-, palo|-öljy. 2. kiviöljy, vuoriöljy; raakanafta. petuni|a -an -or (ksv., puut.) petunia. pfalzgreve (hist.) pfalzkreivi. pi -(e)t -n, - (mat.) pii, n. pianissimo (mus.) I. (adv.) pianissimo, erittäin hiljaa. II. -t -n pianissimo (soitto, -laulu, -kohta), pianjst -en -er pianisti, pianotaiteilija. pi$no (-a:) (mus.) I. -t -n piano, vrt. pianino. II. (adv.) piano, hiljaa, «ackompanjemang pianosäestys, -konsert pianokonsertti; (sävellys m.) pianokonsertto, pianpl|a (-o:) -an -or (mus.) pianola. pi$no||lektion pianotunti, -musik pianonsoitto, pianomusiikki,-skola pianokoulu; pianonsoiton oppikirja, -solo pianosoolo, -spel pianonsoitto, -stolpianotuoli. -sträng pianonkieli -stämmare pianonvirittäjä. -tråd piano(nkieli)lanka. pick: med ~~0. pack kaikkine kamssuineen, kamppeineen, kiluineen kaluineen; sitt o. pack (kaikki) kamppeensa, tavaransa.~~picka —

picka I tr, itr nakuttaa, nokkia; (kello) tikittää; ^ på ngt koputtaa, nakuttaa jtk. pickelhuv|a -an -or (hist.) piikkikypärä. pickels -en pikkelsi, vahvasti maust. seka-vihannessalaatti.

picknick -en -er, -ar (eväät mukana) luontoon tehty huviretki, pickol|]a -an -or, -aflöjt (mus.) piccolo(-),

pikkolo (huilu), pikkuhuilu. pickolo -n -r, -s hotellipoika. pick-up (-app) (rad., gram.) äänirasia; neu-lamikrofoni. piedestal -en -er jalusta, pietit -en kunnioitus, hienotunteisuus;

arvonanto (ja rakkaus), pietetsfull -t kunnioittava, pieteettinen. -lös -t epäpieteettinen; (mistään) piittaamaton, epähieno, häikäilemätön, pietism -en (usk.) a) pietismi; b) herännäisyys.

pietist -en -er pietisti; herännäinen. pietistisk -t pietistinen, herännäis-. piff I. -en: sätta ~ på ngt antaa jhk miellyttävä, kaunis sävy; sätta ^ på såsen (vasta) antaa kastikkeelle oikea maku (vivahdus), (j.) oikea säväys; det är ~ på henne hän on (kieltämättä) hieno, hänessä ön hienoutta, kuosikkuutta. II. (int.) ~ paff (puff)! pau! pam! piffig -t -are hieno, aistikas, kuosikas. pigla -an -or palvelijatar, piika; maalaistyttö.

1.'pigg -en -ar piikki, oka, kärki, pistin.

2. pigg -t -are vilkas, pirteä, eloisa, sukkela; ^ o. kry terve ja reipas; känna sig ~ tuntea voivansa oikein hyvin; vara ~ på ngt olla oikein halukas jhk.

pigga I tr: ~ upp virkistää; det ~de upp sepä virkisti, piristi, teki hyvää! ~ upp sig piristyä, virkistyä, tulla iloiseksi, piggig -t -are piikkinen, pistävä, okainen, piggna I itr: c^j till toipua (taudista), päästä

taas jalkeille, pigg||svin -et (el.) piikkisika, -var -(e)n -ar

(el. Rhombus maximus) piikkikampela. piggög|d -t virkeä-, sirkeä|silmäinen. pigment -et - pigmentti, väriaine, pigmentera|d -t väriainetta sisältävä, pigmentering -en väritys, väriaine, pigtjusare -n (j. halv.) piikojenhurmaaja. pik (-i:) -en -ar 1. (hist. sot.) piikki; keihäs. 2. vuorenhuippu. 3. (mer.) soppi, keula-kellari. 4. ilkeys, pisteliäisyys, »piikki»; ge ngn en ^ piikitellä, pistellä, antaa jllk piikki.

pika I tr (kuv.) pistellä, piikitellä, ngn för

ngt jtk jstk asiasta, jnk vuoksi, pikant - -are kirpeä, pikantti, kiihottava,

kirp ais e va, p ir is t ä v ä. piké -n -er (vaat.) pikeekangas.

pingst pin

piket -en -er (pöl.) (liikkuva) poliisikomen-

nuskunta; (m.) poliisiauto, piktur -en -er käsiala.

1. pil -en -ar (ksv.) paju; (er.) salava, piilipuu.

2. pil -en -ar nuoli; snabb som en <—' nopea kuin nuoli, nuolennopea; fara iväg som en ~ juosta, lentää kuin nuoli.

pila l itr: ^ i väg lähteä matkaan, lentoon

kuin nuoli, pil||båge jousi, -formig nuolenmuotoinen. pilgrim -en -er pyhiinvaeltaja, toivioretke-läinen.

pilgrims] lf aik (el.) muuttohaukka, -färd pyhiinvaellus (retki), toivioretki. pil||kastning -en (leik.) nuolenheitto. -koger

nuoli|kotelo, -viini» pilla I itr nyppiä; näperrellä; ^ sig (lin.) nyppiä itseään, höyheniään, pill|er -ret - pilleri; svälja det beska -ret (kuv.) niellä karvas pala. -ask pillerirasia. -trillare (leik.) pillerinpyörittäjä, apteekkari, apteekkioppilas. pillra ks. pilla.

pilot -en -er lentokoneen ohjaaja, -ballong

(mtr.) pilot-, pilootti|pallo. pil]|skott nuolenampuma. -snabb -t nuolen-nopea.

pilsner -n vaalea olutlaatu, pilsneri; en

(rav.) (yksi) pilsneri! pilspets -en nuolenkärki. pimp]el -eln -lar (kal.) pilkki(onki).

1. pimpla I tr, itr (kai.) onkia pilkillä, pilk-kiongella.

2. pimpla I itr (j.) naukkailla, ryypiskellä. pim(p)sten -en (kiv.) hohkakivi.

pin (-i:) aivan, ihan, perin, kovin; ks. kiv, n^full ym.

pin|a I. -an -or tuska, kidutus, kärsimys; Kristi ~ Kristuksen kärsimys; för att göra kort tehdäkseen lopun kidutuksesta; nopeasti päästäkseen ikävästä työstä. II. I tr kiusata; kiduttaa, rääkätä; ~ livet ur ngn kiusata, kiduttaa kuoliaaksi, pinal -en -er (j.) kamppeet, vehkeet, tavarat; rojut.

pinande (a. tpm.) kiusallinen, kiusaava; ^

blåst ilkeä, viiltävä viima, pinbänk (hist.) kidutuspenkki. pincené (pängsne:) nenä|lasit, -kakkulat. pincett -en -er (hienot) pihdit; atulat, pin||full -t a) t.äpö|täysi, tupaten täynnä; b) umpihumalassa, -färsk -t aivan tuore, aivan veres, ping|el -let kilinä, kilke, pingl|a A. -an -or 1. tiuku. 2. (halv.) tyttö. B. I I. itr kilistä, helkkää, kilkuttaa. II.

tr (j.) soittaa puhelimella.

pingpong -en pöytätennis(peli), pingpong. pingst -en -ar helluntai; annandag ~ toinen

helluntaipäivä; glad rst hauskaa helluntaita! vrt. jul. -alton helluntai|lauantai, -aatto, -dag 1. (ensimmäinen) helluntaipäivä. 2. ~arna helluntaipäivät, -pyhät, -lilja valkea narsissi, -lov (koul.) hellun-tai|lupa, -loma. -rörelse (lhk.) helluntailiike. -vän (lhk.) helluntailainen, pingvjn -en -er (el.) pingviini, pinje, pinie -n -r (ksv.) pinja(mänty).

-skog pinjametsä. pinkär -t silmittömästi rakastunut* pinn|e -en -ar säle; puikko; nappula, vaarna, pieni keppi; (lin.) istuin|puikko, -orsi; (krokettipelin) puikko; (haravan) pii(t); (tikapuiden) puola; (rumpu)-palikka; telttatappi; (kai.) pikkukala; stel som en rs jäykkä kuin seiväs, pinn||hål: ett (par) rs högre (kuv.) hivenen verran korkeammalle, -soffa sälesohva, (vanh. j.) pinnasohva. -stol säletuoli (pinnatuoli), pinoredskap -et - (hist.) kidutuskoje. pinsam -t -mare kiusallinen; tuskallinen,

kiduttava, -het kiusallisuus, pinsch|er -ern -rar pinseri (koirarotu), pinupp|a -an -or pin-up-tyttö; kansikuva-tyttö.

piQn (-u:) -en -er (ksv., puut.) pioni, pionjär -en -er 1. (sot.) pioneeri. 2. (kuv.) edelläkävijä, uran laukaisija, -Uurtaja, -anda edelläkävijähenki. -arbete edelläkävijän-, tienraivaajan-, uranuurtajan|-työ. -trupp pioneeri |ryhmä, -joukko,

1. pip (-i:) I. -et piipitys; han sade inte ett rs hän ei sanonut sanaakaan, ei päästänyt ääntäkään. II. (int.) piip!

2. pip (-i:) -en -ar (astian) torvi, pilli, putki.

1. pip|a IV1 itr piipittää; ruikuttaa; vinkua, viheltää; mösset -er hiiri piipittää, vikisee.

2. pip|a -an -or 1. a/(tupakka)piippu; röka rs polttaa piippua; b) en rs tobak piipullinen tupakkaa; e) pilli; dansa efter ngns rs tanssia jnk pillin mukaan, tehdä (sokeasti) toisen tahdon mukaan. 2. putki; gevärsrs kiväärin piippu. 3. gå åt rsn mennä hullusti, päin seiniä.

pipare -n - (el. Charadrius) kurmitsa; (ksk.) huilunsoittaja; pillipiipari, pip^tt -en -er nosto-, tiputus|pilli, tiputin; pipetti.

piphuvud (tupakka)piipunkoppa.

1. pipig -1 -are (ä.) piipittävä, vinkuva, kimeä.

2. pipig -1 -are reikäinen, huokoinen, piplärk|a -an -or (el. Anthus) kirvinen, pipolja -n piipunöliy.

pippi 1. -n -ar (j., lps.) lintu, tipu. 2. -n (j.) into, »hinku», villitys; få rs på ngt hul-

laantua jhk; det är rena se on silkkaa (sulaa) hulluutta, pip||rensare piipunpuhdistin. -rök piipun* savu. -rökare piipunpolttaja, piippumies. pipsill (halv. lps.) huutojussi, parkumaija, itku pirkko (usein ja herkästi itkevä lapsi).

pipskaft -et piipun varsi, pipskägg -et pujoparta, pip||ställ piippu|hylly, -teline, -tobak piipputupakka, pir (-i:) -en -ar, -er (mer.) aallonmurtaja;

pistolaituri, pirat -en -er meri|rosvo, -sissi, pirig -t (j.) hintelä(kasvuinen), hoikka, laiha.

1. pirog (-o:g) -en -er (luon.) kanootti.

2. pirpg (-o:g) -en -er (keit.) piirakka, pirra I itr kutittaa; det rsr i nerverna hermoja kutittaa.

piruett -en -er piruetti, (rts., tns.) pyöräh-dys, pyörintä.

piruettera I itr suorittaa piruetteja (pyörähdyksiä, pyörintää). pisang -en -er (ksv.) pisanki, banaani, pisk I. -en -ar ks. piska A. II. -et isku,

lyönti, selkäsauna, pisk|a A. -an -or piiska, ruoska. B. I L tr, itr piestä, piiskata, ruoskia; piiskata (to-muttaa) mattoja; ^ till skum piestä vaahdoksi; han var rsd att göra det hänen oli pakko tehdä se (tehdä niin). II. (pain. part.): ~ in ngt i ngn piiska(ama)llä (j. piiskan voimalla) opettaa jllk (päntätä jnk päähän); ~ på tr, itr piestä pieksemistään; ^' upp piiskalla ajaa (pakottaa) (nousemaan) ylös (m. kuv.), pisk||balkong (rak.) tuuletus-, tomutus-, pölytys|parveke. -käpp mattopiiska, ma-tonpiiskauskeppi. -rapp -et piiskan-, ruoskani sivallus, -isku. -skaft piiskan varsi, -snärt piiskansiima. -ställning maton-piiskuu|teline, -tanko, piss -en (krk.) (virtsa) pissi, pissa I itr (krk.) pissiä, pissoir -en -er pisoaari^ (miesten)käymälä. pistasch -en -er (hed.) pistaasi(manteli), vihreä manteli, pistill -en -er (ksv.) emi(ö). pistol (-u:) -en -er pistooli, -hölster pistoolikotelo. -kolv pistoölinperä. -skott pistoolinlaukaus. pitprops (-i:) -en (rhm. sht.) kaivos|pölkky,

-propsi, -puu. pittoresk -t -are maalauksellinen, pivot (-o:), pivå -n -er (tkn.) pystytappi. pjoll|er (-o-) -ret lörpötys, lavertelu, loru (ilu); lellittely. pjollra I itr laverrella, lörpötellä, loruilla; lellitellä.

pjollrig -t -are lörpöttelijä, lörppö. pjosk (-o-) -et lellittely, velttous, heikkous, kehnous, surkeus, pjoska I itr; ~

med ngn kovin lellitellä, hellitellä jtk.

pjoskig -t -are pilalle hemmoteltu, veltto, lön tys. pjunk ks. pjosk jne.

pjäs -en -er 1. esine, kapine; sakkinappula; (sot.) tykki. 2* (teat.) näytelmäkappale; det hör till ~en se kuuluu asiaan, pjäx|a -an -or (jlkn.) lapikas, pieksu, placera I tr asettaa, panna, sijoittaa; hur ska vi ry gästerna? miten vieraat järjestetään istumaan? placering -en -ar asettaminen, sijoittaminen; rahansijoitus; ^ vid bordet (vieraiden) järjestäminen (sijoittaminen) pöytään; jag hade ingen bra ry vid bordet en saanut hyvää paikkaa (sain huonon paikan) pöydässä; det är ingen god ry av pengarna se ei ole (ollenkaan) hyvä rahansijoitus.

placerings||kort paikkakortti (pöydässä), -lista pöytäjärjestys.

pladask I. (int.) loiskis! mäiskisi II. (adv.) falla ^ kaatua kumoon, kaatua mätkähtää.

pladd|er -ret lörpöttely, lavertelu. pladdra I itr lörpötellä, laverrella, plafond (-fongd) -en -er (koristeltu) sisäkatto. -målning kattomaalaus, plag|e (-a:s) -en -er kylpyläranta; (suuri) hiekkaranta.

1. plagg -et - (vaat.) vaatekappale.

2. plagg -et, plaggor (vanh.) selkäsauna, plagiat -et - kirjallinen varkaus, plagiaatti, plagiator -n -er (-tu:rer) plagioija, kirjallisen varkauden tekijä.

plagiera I r plagioida, harjoittaa kirjallista varkautta.

1. plakit -et - (mainos- ym.) juliste, ilmoite, kuulutus.

2. plakit (a. tpm. j.) umpi-, (j.) sika|huma-lainen, -humalassa.

plan A. -t -are tasainen, tasapintainen; göra ry tasoittaa. B. I. -et - 1. tasainen pinta, (mat.) taso; sluttande ry viettävä (kalteva) pinta (m. kuv.); en villa i två ry kaksikerroksinen huvila; i samma ry samalla tasolla, yhtä korkealla; i samma ry som yhtä korkealla, samalla korkeudella kuin; (kuv.) samalla tasolla; ligga på ett annat ry (kuv.) olla toisella tasolla; diskussionen stod på ett högt (lågt) ry keskustelu oli (liikkui) korkealla (matalalla) tasolla. 2. (flyg) ™ lentokone. IL

-en -er 1. tasainen paikka, kenttä; gräs>—

nurmi-, ruoho | kenttä; (urh.) urheilukenttä; (jlkp.) (jalka)pallokenttä. 2. poh-

japiirrosehdotus; suunnitelma; han har ~er på att hän suunnittelee, hänellä on suunnitteilla (sitä ja sitä); göra upp en ry till ngt laatia jnk suunnitelma; det ingick inte i hans ry sitä ei sisältynyt hänen suunnitelmiinsa; umgås med (välva) stora ryer hautoa mielessään (olla mielessä) suuria suunnitelmia.

planenlig -t suunnitelman mukainen; ryt

(m. adv,) suunnitelman mukaisesti, planera I tr 1. suunnitella. 2. tasoittaa, planering -en -ar 1. suunnittelu, luonnostelu, kaavailu. 2. tasoitus, tasoittelu. planet -en -er (täht.) kiertotähti, planeetta, planetarisk -t planetaarinen, planetari|um -et -er (täht. koje) planetaario.

planetoid -en -er (täht.) planetoidi, pikkuplaneetta, asteroidi, planetsystem (täht.) kiertotähtikunta, planeettakunta, plan||film (val.) levy-, laaka|filmi. -flykt (Int.) vaaka(suora)lento. -geometri (mat.) tasogeometria, -halva (jlkp.) kenttäpuolisko, -puoli; puoli, -hushållare (tal.) suunnitelmatalouden harjoittaja, kannattaja, -hushållning suunnitelmatalous -hyvel (puus.) oiko-, suoristus-, taso(itus)|höylä. -hyvla I tr höylätä tasaiseksi.

planimetri -(e)n (mat., mnm.) pinta-alan

määrittäminen, plank 1. -et - lauta-aita. 2. (rhm, plankor) lankut, plank|a -an -or (sht.) lankku, plan||konkav (fys., val.) tasokovera. -konvex tasokupera. -korsning (raut., tr.) tasoristeys,

plankstrykare (leik.) töhrys-, tuhrus|maa-lari; (m.) tavallinen maalari, plankton -et (biol.) keijusto, plankton, plan||lägga V tr suunnitella, -läggning -en suunnittelu, suunnitelma, -lös -1 suunni-telmaton; tarkoitukseton; umpimähkäinen, säännötön, -löshet suunnitelmattomuus, umpimähkäisyys, säännöttömyys, -lösning ks. -

läggning, -mässig -t -are suunnitelmanmukainen, -mässighet -en suunnitelmallisuus, -ritning -en pohja-, asema | piirros, plansch -en -er liitekuva, kuvaliitelehti. -verk kuvasto, kuvateos, planslipa 1 tr hioa tasaiseksi, plant|a -an -or taimi; kasvi, plantøgle (-a:s) -en -er (troop.) plantaasi, suurviljelmä. -ägare plantaasin omistaja,

plantera I tr istuttaa; -—✓ ngt med blommor

istuttaa jhk kukkia; ~ i en kruka istuttaa kukka|ruukkuun* ^astiaan; ^ in

477pla plantering -

istuttaa jhk (m. el.); ^ om istuttaa uudelleen, toiseen paikkaan; ^ ut istuttaa ulos, avomaalle; ^ i istuttaa jhk, jnk sisään.

plantering -en -ar istutus; (isot) istutukset.

plantskola (puut.) taimitarha, plask I. -et loiske. II. (int.) loiskisi plaska I itr loiskia, pulikoida; (sade) rapista, loiskia, lotista; ~ omkring (kävellä ja) loiskutella, porskutella. plaskdamm (lps.) kahluuallas, plasma -n, -t (biol.) plasma. 1. alkulima.

2. verineste, plast, -ic -en -er muovi; plastikki; bägare (gardin) av s muovi|pikari, -ikkunaverhot. -beläggning muovipäällys. plastik -en plastiikka. 1. muovailu, kuvanveistotaide. 2. plastillinen liikehtiminen, tanssi jne.; elekieli. 3. ks. seur. -kirurgi (lääk.) plastiikka-, plastinen kirurgia.

plastindustri muoviteollisuus, plastisk -t plasti(lli)nen. plastvara muovitavara(t). platen -en -er (ksv.) plataani, platina -n (kult.) platina, -infattning platinakehys.

platonisk (-u:) -t platoninen, henkinen,

epäaistillinen, viileä, puhdas, tyyni, plats -en -er 1. paikka, kohta, tila; paikkakunta; en ledig s tyhjä, varaamaton paikka; ^ i solen paikka auringossa; ^ på teatern teatteripaikka; här är inte sen jör att tämä ei ole oikea paikka (jhk, jnk tekoon); behöva stor (liten) plats vaatia, viedä paljon tilaa (mahtua pieneen tilaan); det finns (inte) s on (ei ole) tilaa; det får inte s se ei mahdu; försvara sin s puolustaa paikkaansa; ge (bereda, lämna) s åt ngn antaa (valmistaa, suoda) tilaa jllk; inta ngns s korvata jk hnk (tulla jnk tilalle); lämna s för anteckningar i marginalen jättää reunaan tilaa muistiinpanoille; ta s istuutua; (j.) painaa puuta; viedä tilaa; tag s! (raut.) matkustajat nousevat junaan! vika en s varata paikka; där (här) på sen tuolla (tällä) paikalla, (m.) paikkakunnalla; på allmän s julkisella paikalla; på era ser! (urh.) paikoillenne! rätt man på rätt s oikea mies oikealla paikalla; bli på sen jäädä paikalle (kuolla, kaatua); han bor på den här sen hän asuu tällä paikkakunnalla; stå på rätt s olla (seisoa) oikealla paikalla; stå på sin s seistä (pysyä) paikallaan; ställa ngt på rätt s asettaa, panna jk oikealle paikalleen; vara (stanna) på sina ser olla (pysyä) paikoillaan (jäädä

paikoilleen); vara på sen olla paikalla, läsnä; vara den förste på sen olla ensimmäisenä paikalla; ett påpekande är på sin s huomautus on tarpeen, paikallaan; gå till sin s mennä paikalleen; återvända till sen för brottet palata^ takaisin rikoksen tapahtumapaikalle; saZen var fylld till sista s sali oli täynnä viimeistä sijaa myöten. 2. työ-, toimi|-paikka; toimi; paikka; lediga ser (san.) palvelukseen halutaan; virkoja (paikkoja) haettavana; söka en s hakea jtk paikkaa, tointa; ta s ottaa (palvelus-, työ)* paikka; vara utan s olla ilman paikkaa, plats||ansökan paikanhaku, -biljett paikkalippu, -brist tilanpuute, (sairaala) tilan, paikkojen puute, -förmedling paikanväli-tys. -ombyte paikan|vaihdos, -vaihto; ^ önskas (san.) (jk) haluaa paikanvaihdosta, -muutosta, toiselle toimialalle, -siffra paikkanumero, -sökande I. (san.) paikanhakijoita; ^ ungdomar nuoria paikanhakijoita. II. -n paikanhakija, platt I. - -are litteä, latuskainen; (kuv.) lattea. II. (adv.): ^ intet ei yhtään mitään; ~ omöjligt kerta kaikkiaan mahdotonta; pjäsen föll s till marken (kuv.) näytelmä ei saavuttanut lainkaan menestystä, epäonnistui tykkänään, platt|a I. -an -or levy, laatta, laaka. II. I tr: s tili litistää, ohentaa; s till ngn (kuv.) nolata (masentaa, nujertaa) perinpohjin.

plattfisk (kal.) kampela(kala). plattform -en -ar (raut.) asemasilta; asemalaituri; vaunusilta; (kuv.) (neuvottelu)-pohja, lähtökohta, plattformsbiljett asemasilta-, laituri||lippu. platt||fot (an.) lättäjalka. -fota|d -t lättäjaikainen. -het tasaisuus, latteus (m. kuv.). -mask (el.) laakamato. -näst lättänenäi-nen; vara s (j. tav.) olla lättänokka. -söm (nl.) laakaompelu. plattysk -t alasaksalainen, plattyska -n alasaksa(n murre). plattång lattapihdit.

platå -n -er (mnt.) ylätasanko, ylänkö, vuoristotasanko; vuoren tasainen laki. plausjb|el -elt -lare otaksuttava, todennäköinen, luultava; uskottava, hyväksyttävä.

plebej -en -er (Room.) plebeiji; (kuv.) alhaison, rahvaan mies; (väl.) sivistymätön, moukka.

plebejisk -t plebeijimäinen; sivistymätön, moukkamainen. plen$rsession -en ks. seur. plen|um -, -umet -, -a (er. valtiopäiv.) täysi-istunto, pleonasm -en -er (kiel.) pleonasmi, samaamerkitsevien sanojen (turha, liika) kasaaminen yhteen, pleon^stisk -t pleonastinen, tarpeettoman

monisanainen, liikasanainen. pii -n, -(e)t hyvä ryhti, kuri, ojennus; få <->*> på sig saada, oppia tapoja; sätta ~ på ngn opettaa jllk ihmistapoja, säädyllisyyttä, hyviä tapoja, pligg -en -ar(jlkn.) puu naula, pliki, pilkki, pligga I tr naulata, panna kiinni puunau-loilla.

1. plikt -en -er (mer.) tarvikekoppi (kannettomassa veneessä).

2. plikt -en -er 1. velvollisuus. 2. (Iak.) sakko.

plikta I tr, itr maksaa sakkoja; (kuv.) maksaa jstk; han höll på att få ~ med livet för sin nyfikenhet hän oli vähällä joutua maksamaan uteliaisuutensa hengellään.

plikt| jfälla H1 tr tuomita sakkoon, -för-gät|en -et -nar velvollisuutensa unohtava (laiminlyövä, rikkova), pliktig -t velvollinen, velkapää. plikt||känsla -n velvollisuudentunto, »skyldig -t velvollinen, -skyldigast (adv.) velvollisuutensa tuntien, -trogen uskollisesti velvollisuutensa täyttävä; velvollisuudentuntoinen. -tro(gen)het velvollisuudentunto. -uppfyllelse -n velvollisuu-dentäyttäminen. pling (int.): ~ (plong)! kili kili! kilin kalin! plint -en -ar 1. (rak.) alus-, jalka-, tyvi|-laatta, jalka. 2. (voim.) (hyppy)arkku. plira I itr tirkistellä, åt ngn jtkf ^ med

ögonen siristää silmiään, plissé -(e)n -er (vaat.) plisee, laskostettu kangas.

plissera I tr pliseerata, (tiheään) laskostaa, plist|er -em -rar (ksv.) peippi. plita I itr 1. uurastaa, näperrellä, med ngt jtk; uutterasti kirjoittaa. 2. ponnistaa voimiaan, rehkiä, med ngt jtk tehdessään.

plock -et - 1. ett litet ~ ur högen pieni valikoima joukosta; noukkiminen, poimiminen. 2. pikkutavarat; noukkeet. plocka 1 I. tr poimia; kerätä, koota; ^ bär (blommor, svamp) poimia marjoja (kukkia, sieniä); ^ höns kyniä kanoja; ~ ngn (kuv.) kyniä, höyhentää jtk. II. (pain. part.): ^ av poimia pois; ^ bort ottaa pois, poistaa; ~ fram tuoda (ottaa) esiin; ~ ihop etsiä (kokoon); ^ sönder repiä, nokkia rikki, hajalleen; ottaa erilleen, purkaa; —> upp poimia maasta, plog (-U:) -en -ar 1. (mv.) aura. 2. (hht.)

kokoaura (asento, jarrutus), ploga (-u:) I tr, itr l.,ks. plöja. 2. aurata lumiauralla.

c — pius plu

plog||bill auran|kärki, -vannas, -fåra auran-vako. -rist auranterä, ruodin, plomb (-o-) -en -er 1. (hml.) paikka. 2. lyijy ke, lyijy leima.

plombera I tr 1. (hml.) paikata hammas.

2. sinetöidä lyijysinetillä, lyijyttää. plommon (plu-) -et - luumu, -stop (leik.) kova pyöreä huopahattu, knalli (hattu), -sylt luumuhillo, -träd (ksv.) luumupuu, plott|er (-o-) -ret 1. romu, roju; roskatyö.

2. tuherrus, töherrys, variksenvarpaat. plottra (-o-) I tr, itr 1. tuherrella, näperrellä; ^ bort tidén kuluttaa, haaskata aikansa joutavaan näpertelyyn. 2. ks. klottra. plugg 1. -en -ar puu|vaarna, -tappi, puikko. 2. -et koulutyö; päähänpänttäys; ha mycket ~ (koul.) (olla) paljon läksyjä luettavana.

plugga I I. tr: ~ igen lyödä tulppa suuhun (suulle) jhk, tukkia tulpalla. II. tr, itr (koul.) päntätä päähän; ^ med ngn (på en examen) lukea, päntätä päähän (valmistautuen) tutkintoon jnk kanssa; ^ i ngn (i sig) ngt päntätä jnk

päähän (päähänsä).

plugghäst luku-, kirja I toukka.

1. plump -t -are kömpelö, tökerö; karkea, törkeä, raaka.

2. plump -en -ar (muste)tahra; (kuv.) erehdys, kommellus.

plumpa I itr tehdä mustetahroja, tahria;

^ ned saada (töhriä) tahroja täyteen, plumphet -en tökeryys, kömpelyys; karkeus, törkeys, plumppapper imupaperi. plumpudding -en rusinavanukas. plums -et (-en -ar) I. loiskaus, mätkähdys. II. (adv.) loiskahtaen, mätkähtäen. III. (int.) loiskis! plumsa I itr pudota loiskahtaa; ^ i pudota veteen.

plundra I tr ryöstää, rosvota; ^ ngn på ngt ryöstää jltk jtk; ^ julgranen ryöstää joulukuusi.

plundrare ryöstäjä, rosvoaja. plundring -en -ar ryöstö, rosvous. plundrings tåg rosvo-, ryöstö | retki, plunt|a -an -or taskumatti, plural I. -en -er monikko; i ^ monikossa.

II. (a.) -t monikko-, monikollinen, pluralis ks. plural I. pluraländelse monikonpääte. pluringar (j., leik.) rahat, pennoset, »fyrkat».

plurr -ei; (tav. snp.) ramla i ~et pudota veteen.

pius I. (adv., mat.) pius, ynnä. II. -et -(mat.) plus-merkki, ynnä-merkki; etu, lisä; ylijäämä; termometern visar ^ lämpömittari näyttää (osoittaa) lämpöasteita,

tf\)plu

ön nollan yläpuolella, -grad lämpöaste, plusaste; det är 4 ~er on neljä astetta lämmintä.

pluskvamperfekt -et -er, |-um - -er (kiel.)

pluskvamperfekti, plussida voittopuoli; vara på olla voi-

tonpuolella. plussig -t -are turpea, turvonnut, pöhöttynyt.

plustecken (mat.) plusmerkki, ynnämerkki. plu ta I itr olla suu töröllään. plutokrati -(e)n -er rahavalta, plutokr^tisk -t rahavaltainen, rahavallan-.

pluton (-u:) -en -er (sot.) joukkue, -chef

joukkueenjohtaja, plutoni|um (-tu:) -, -et, -umet (kem.) plutonium.

plutt -en -ar (j.) pojan pätkä; pienikasvui-nen hnk, »pätkä», plutt|er -ret pärinä, rätinä, pluttig -t -are (j.) kovin pieni, surkea, pluttra I itr rätistä, päristä, plym -en -er sulka, sulkatöyhtö; strutsinsulka.

plysch (-y:) -en -er (vaat.) plyysi, loimi-sametti; nukka|verka, -silkki, plywood (plaivud) -en (sht.) ristivaneri, vaneri.

plåg|a I. -an -or kiusa, tuska, kipu, vaiva. II. I Jr kiusata, vaivata, kiduttaa; ~d av törst janon vaivaama(na), kovin janoi|s-saan, -nen.

plågojlande kiusanhenki. -läger tuskien vuode, -ris vitsaus, maanvaiva, kiusa, plågsam -t -mare tuskallinen, kiduttava, plån -et - (tul.) (rasian) raapaisupinta. plåst|er -ret - (frm.) laastari; lägga ~ på såret (m. kuv.) panna, vuodattaa palsamia haavaan; han är som vita -ret hän on ihan mitäänsanomaton mies, täysi nolla, -lapp laastarilappu, plåstra I tr (kuv.) tohtoroida; ^ med ngn hoidella, puoskaroida jtk, ~ om ngn hoidella, hoivailla jtk. plåt -en -ar 1. (met.) levy, pelti, laatta; (keit.) paistinpelti. 2. (vai.) levy; ta en ~ av ngn ottaa jstk kuva. plåta I tr (j.) valokuvata, »näpätä», plåt||burk levy tölkki, -kamin peltikamiina. -sax levy-, pelti|sakset. -slagare levyseppä. -tak levy-, pelti|katto. pläd (-ä:) -en -er matkahuopa; vaate-,

kangas|vaippa. plädera I itr: ~ för ngt puhua innokkaasti

jnk puolesta, plädering -en puolestapuhuminen. pläga I tr, itr olla (pitää) tapana, plägsed totuttu tapa, tottumus, pläter -n (met.) kalliimmalla metallilla

silattu halvempi metalli(levy), pleteeri (esim. hopeoitu kupari), plätera I tr (met.) silata (halvempaa metallia kalliimmalla). plätering -en silaaminen; silaus, plätt -en -ar 1. täplä, laikku; (maa)tilkku. 2. (keit.) ohukainen, ohukas, (j.) räiskäle, lätty.

plöja II1 tr kyntää; ~ igenom kyntää päästä päähän (m. kuv.); ~ om kyntää uudelleen; ^ upp kyntää (nurmesta), plöjning -en kyntäminen, kyntö(työ). plös -en -ar kengän|kieli, -korva, plötslig -t -are äkillinen, yhtäkkinen, plötsligen (yht)äkkiä, plötslighet -en äkillisyys. P. M. ks. promemoria. pneumatisk -t (tkn.) pneumaattinen, paineilm|a-, -alla toimiva, pneumoni -(e)n -er keuhko|kuume, -tulehdus.

pock ks. 3. lock.

pocka I itr uhmailla, vaatia, tiukata, på jtk.

podi|um (pu:) -et -er koroke, lava.

poem -et - runo, runoelma.

poesi runous.

poet -en -er runoilija.

poetik -en runousoppi.

poetisk -t runollinen.

pogrom (-o:m) -en -er (er. juutalais)mellakka; joukkomurha, verilöyly, point|er -ern -rar pointteri (koirarotu), pointillism (puäng-) -en (taid.) täplä-, piste | maalaus, pojkaktig -t -are poikamainen, -het poikamaisuus.

pojkbyting poika|vekara, (-)nallikka,

-naskali, -nulikka, tenava, pojk||e -en -ar poika.

pojk||klass (koul.) poikaluokka. -namn po-jannimi. -skola poikakoulu. -slyngel poi-kanulikka, pojanlurjus. -stackare poika|-parka, -rukka, -streck poikien vallattomuus, kepponen, -vasker poika|vekara, -naskali.

pokgl -en -er juoma|malja, -pikari; kolpakko; (er. urh.) palkintopokaali, poker (-o:) -n (kort.) pokeri; spela ~

pelata pokeria, pokulera I itr maistella maljoja, kallistella

kannuja; (j.) ryypätä, ryypiskellä. pöl (-u:) -en -er (mnt., fys.) napa; (fys.) kohtio.

polack -en -er (käns.) puolalai|nen, -set. pol$r (-U-) -t napaseudun, napa-, -dag napaseudun päivä, -expedition naparetkikunta, -flygning napalento, navanylilento. -forskare napaseuduntutkija. -is napajäätikkö. polarisatipn (pu-) -en (fys.) polarisaatio, polarisoituminen.

polaris era I d -t (fys.) polarisoitunut, polaritet -en (fys.) polaarisuus, potør|liander (mnt.) napamaat. -natt napaseudun yö. -sken -et (mtr.) revontulet, pohjanpalo, -trakt (mnt.) napaseutu, polcirkel -n napapiiri; norra ^n pohjoinen napapiiri.

polemik -en -er 1. polemiikki, kirjallinen kiista; kynäsota. 2. kiistakirjoitus, polemiker -n - poleemikko, joka kiivaasti

polemisoi toisia vastaan, polemisera I itr polemisoida, kiistellä, väitellä, harrastaa polemiikkia, polemisk -t poleeminen, polemisoiva, kiista-.

Polen (-o:) npr (mnt.) Puola.

pöl en ta -n polen ta, (ital.) maissi|suurimo-,

-jauho |puuro. polera (-U-) I tr (puus.) puleerata, kiillottaa, polermedel kiillotusaine. polhöjd -en (täht., mnt.) napakorkeus; leveysaste.

poliklinik -en -er poliklinikka, sairaiden

vastaanottopaikka hoitoa varten, polio (-u:) -n (lääk.) lapsihalvaus, polio, -epidemi lapsihalvausepidemia. -myeljt -en ks. polio, -vaccin poliorokko. -vaccinering rokotus poliota vastaan.

1. pol|s -en -er (vak.) vakuutuskirja.

2. poljs -en -er (pöl.) poliisi. 1. (hallintoelin) poliisi(laitos); hemlig (politisk) rs valtiollinen poliisi; förbjuden av rsen poliisin kieltämä; kielletty; anmäla ngn för rsen ilmoittaa (ilmiantaa) poliisille. 2. poliisi(mies), konstaapeli.

poljsl|anmälan ilmianto, ilmoitus (poliisille); han gjorde rs hän ilmoitti asiasta poliisille, -bevakning poliisivalvonta, -bil poliisiauto; (iso ^ leik.) Musta Maija, mustamaija. -bricka poliisinlaatta. -distrikt poliisipiiri. -domstol poliisioikeus. -eskort: under rs poliisivartion saattamana, -förbud poliisin kielto, -hund poliisikoira, -hus poliisi | talo, -asema, -ingripande poliisin puuttuminen asiaan. polis(i)är -t poliisi-.

poljs||kammare poliisi|asema, (j.) (-)kamari. -kedja poliisiketju. -kommissarie poliisi-komissario. -konstapel (poliisikonstaapeli. -kontor poliisiasema, -kund: vara rs poliisille vanhastaan tuttu, -kår poliisikunta. -mästare poliisimestari, polispng -en -er poskiparta, -prydd poskipartaa käyttävä, poljs||patrull poliisipartio, -piket (läh.) polii-sikomennuskunta; (m.) poliisiauto, -pipa poliisinpilli. -rapport poliisiraportti. -razzia poliisi|ratsia, -etsintä, -skydd poliisi-Suoja. -spärr poliisin toimeen panema eristys, -stat poliisivaltio, -station poliisi-

asema. -styrka poliisivoima, -syster naispoliisi, naispuolinen poliisi virkailija, -undersökning poliisitutkimus, -uppsikt poliisivalvonta. -utredning poliisin suorittama selvitys, -väsen poliisilaitos; poliisi, -ärende poliisiasia, politik -en politiikka, politiker -n - poliitikko, politisera I itr politikoida, ottaa aktiivisesti osaa politiikkaan; harjoittaa poliittista kannunvalantaa, politisk -1 poliittinen; valtiollinen; ^ rösträtt valtiollinen äänioikeus, polityr -en -er 1. pulituuri. 2. puleeraus;

(kuv.) ulkon. tapojen hienous, »silaus», polk|a -an -or (tasajakoisrytminen tns.) polkka, -gris -en eri. puna- ja valkojuo-vainen makeinen, karamelli, -hår polkkatukka, pojantukka. -takt polkantahti. pollare (-o-) -n - (mer.) pollari, pollen (-o-) -et (ksv.) siitepöly, -analys (geol., mtsh.) siitepölyanalyysi. -korn sii-tepölyhiukkanen. pollett -en -er poletti. 1. leimattu lippu, kortti (joka oikeutt. jhk.). 2. (kaasu)ra-hake. 3. (sot., vanh.) olkain, epoletti. pollettera I tr: rs resgods varustaa matkatavarat merkillä, leimalla, pollettering -en -ar 1. lämna bagaget till rs jättää matkatavara(t) leimattavaksi; för att slippa upprepade rsar jottei tarvitsisi tavaroita moneen kertaan poletoida (leimata). 2. rsen är stängd matkatavaratoi-misto, matkatavarain vastaanotto (paikka) on suljettu, pollinatipn -en (ksv.) pölytys, pollution -en (fysiol.) siemenvuoto. polo (pu:lu) (urh.) poolo(peli). polonäs -en -er (tns.) poloneesi, polsk (-o-) -t puolalainen, polsk|a 1. -an (kiel.) puola(n kieli). 2. -an, -or puolal. nainen, puolatar. 3. (tns. 3/4-taht.) polkkamasurkka. Polstjärnan (-u:) npr (täht.) Pohjantähti, polyg^m -t moniavioinen, -vaimoinen. polyglott (-0-) -en -er 1. us. kieliä taitava hnk. 2. monikielinen (sana)kirja. polyhistor -n polyhistori, moni [tieteilijä, -tietäjä.

polynesisk -t (käns.) polynesialainen, polyp -en -er 1. (el.) onteloeläin, polyyppi.

2.'(lääk.) kasvain, polytejsm -en (usk.) monijumalaisuus. polyteknisk -t polyteknillinen. pomad|a -an -or pomada, hajuvoide, pomadburk pomada-, hajuvoide|tölkki, -purkki.

pomadera I tr hieroa hajuvoiteella.

pomer&ns -en -er (hed.) pomeranssi, -skal pomeranssinkuo|ri, -ret.

Pommern npr (mnt.) Pommeri. pommersk -1 pommerilainen. pomolQg ;(-o:g) -en -er (puut.) pomologi, pomologian tuntija; ks. seur. pomologi -(e)n (puut.) pomologia, hedelmäpuiden ja marjapensaiden viljely, pomp (-o-) -en, -a -n (ulkon.) loisteliaisuus, komeus.

pompas -t -are komea, upea, loistelias; prameileva, pöyhkeä. pomrare -n - (käns.) pommerilainen. pondus (-o-) -en korko, paino, korostus; arvokkuus; med rs kunnioitusta herättävästi.

pon$ra I tr otaksua, edellyttää; ^ att

edellytetään, otaksutaan että. ponny (ponni) -n -er poni(hevonen). pontpn (-u:n) -en -er pönttöni; silta-, laut-ta|vene; (Int.) kelluke, -bro pönttöni-, lautta-, vene|silta. -krän (nost.) uiva nosturi.

pop (-o:) -en -er (kr.kat.) pappi, pooppi. pöpiin -en, -et -er (vaat.) popliini. -röck

popliini(päällys)takki. popp|el -eln -lar (ksv.) poppeli, popularisera I tr yleistajuistaa, tehdä

yleis-, (vanh.) kansan|tajuiseksi. popularitet -en yleinen, kansan|suosio. popularitetsjakt (yleisen) suosion tavoittelu.

poputøsen (j.) suuret joukot, populair 1. yleisesti suosittu. 2. helppo-, kansan-, yleis|tajuinen; ^ konsert (tav.) kansankonsertti. -vetenskaplig yleista-juistieteellinen. por (-u:) -en -er huokonen; hikireikä. porfyr -en -er (kiv.) porfyyri. -vas porfyyri|-

maljakko, -uurna, porig (-u:) -t -are huokoinen, hohkainen. poria (-o:) I itr liristä, lorista, solista; ~ fram pulputa, kummuta. pormask (-u:) -en -ar (fysiol.) ihomato. pornograf} -(e)n -er epäsiveellinen, säädytön julkaisu (kirjallisuus, kuva), pornografisk -t vrt. ed. pors (-0-) -en (ksv.) a) suopursu; b)

(Myriea) suomyrtti. porslin -et -er posliini, porslins'|blomma (ksv.) posliinikukka, -fabrik posliinitehdas, -lera posliinisavi, -målning (taid.) posliinimaalaus, -tallrik pos-liinilautanen. port (-u:) -en -ar portti; helvetets rsar helvetin portit; fienden står utanför rsama vihollinen on porteilla (porttien edessä); köra (visa) ngn på rsen ajaa (käskeä) jk ulos ovesta, (j.) pellolle, portab|el -elt -la kannettava, portti -en -er (kirkon, linnan koristettu) pääovi, portti; portaali.

porta||tiv -t ks. -bel. porter -n (pnm.) portteri. portfplj -en -er 1. (asiakirja)salkku; salkku. 2. ministerinsalkku, ministerinvirka; statsråd (minister) utan rs salkuton ministeri.

portförbjud|a IV3 tr: rs ngn evätä, kieltää jltk pääsy (sisään); ^ ngt kieltää jnk maahantuonti; han är -en hos denna familj tämä perhe on sulkenut häneltä ovensa, kieltäytynyt seurustelemasta hänen kanssaan.

port||gång -en porttikäytävä, -halva portin-puolisko.

portier (portje:) -(e)n -er portinvartija; (rav., hot. ym.) ovenvartija, eteisvahtimestari. -loge ovenvartijankoppi. portion -en -er annos, osuus, osa. portionera I tr: rs ut jaella annoksina, annoksittain, portionsvis annoksittain, annoksina, portiär (-tj-) -en -er oviverho(t). portjé ks. portier. portklapp -en -ar ovenkolkutin. portmonnä -n -er rahakukkaro, portnyckel portinavain. porto (-tu) -t -n (post.) postimaksu, -fri -tt postimaksuton. -förhöjning postimaksu-(je)n korotus, -kostnader posti|maksut, -kulut, -sats postimaksumäärä. -utlägg postimaksut.

porträtt -et - (muoto)kuva. porträttera I tr: rs ngn maalata jnk muotokuva.

porträttmålare muotokuvamaalari, porttelefon (puh.) ulko-ovipuhelin. portugis I. -en -er, II. -isk -t portugalilainen.

portugisisk|a 1 .-an (kiel.) portugali(n kielii.

2. -an -or port. nainen, portvakt portinvartija, portvaktsfru portinvartija!(n)vaimo, -nainen.

portvalv porttiholvi.

portvin (-o-) portviini,

portQr -(e)n -er 1. kasvisäiliö. 2. port-

tööri, ruoankannin. porös (-U-) -t -are huokoinen, hohkainen. pos|e (po:s) -en -er teennäinen asennoituminen (asenne), teennäisyys, epäluontevuus. posera (-0-) I itr: rs jör ngn (taid.) olla (taiteilijan) mallina; olla olevinaan, tekeytyä tärkeäksi. positiQn (-tsu:n) -en -er asema, asento; (luettelossa) nimike.

1. positiv (pu-) I. -t -are positiivinen, olennainen, myönteinen, toimiva, todellinen; (mat.) positiivinen. II. 1. -et -(vai,) positiivi. 2. -en -er (kiel.) positiivi, perusaste.

2. positiv (po-) -et - (mus.) posetiivi.-halare, -spelare posetiivinsoittaja; (j. halv.) posetiivari.

positrQn (-o:) -en -er (fys.) posit(r)oni, positiivinen elektroni, possessiv -1 (kiel.) possessiivinen. -pronomen (kiel.) possessiivipronomini, -suffix -et - possessiivisuffiksi, omistusliite, post -en -er 1. posti; posti|toimisto, -konttori; har jag ngn onko minulle (tullut) postia? bära ut ~en kantaa, jaella posti(a); hämta ~en noutaa, käydä noutamassa posti; med dagens (nästa) -^päivän (ensi) postissa; per ~ postissa, postitse; gå på ~en mennä postiin; (m.) käydä postissa; hämta brev på ~en noutaa kirjeet postista; lägga brev på r^en panna kirjeet postiin. 2. uutinen, viesti; en sorglig ~ surullinen viesti. 3. (sot.) vartio, vartio|mies, -paikka; stå på ^ seistä vartiossa; stanna på sin ~ pysyä (vartio)paikallaan; ~en lämnade sitt ställe vartiomies poistui vartiopaikaltaan. 4. (toimi-, virka)paikka. 5. (kaup.) (tava-ra)määrä, (-)erä. 6. (rak.) (oven)pieli. posta I I. tr postittaa; ^ ett brev viedä kirje postiin, panna postilaatikkoon. II. itr seistä (olla) vartiossa, post||adress: ^ X (posti)osoite X; jör närvarande (f. n.) har jag ingen ~ tällä haavaa minulla ei ole osoitetta (minulle ei voi lähettää postia), -anstalt postitoimisto. -anvisning postiosoitus; per ~ postiosoituksena. -avgift postimaksu, -befordran postinkuljetus. -bok postinkuit-tauskirja. -box postilokero, -bud postin|-tuoja, -noutaja, -buss posti(linja-)auto. -båt postilaiva. postdatera I tr päivätä myöh(äis)emmäksi,

myöhentää, postelev> postiharjoittelija. postera I itr (sot.) olla, seistä vartiossa;

asettaa vartio; ^ asettaa vartio, pöste restan te poste restante; postista noudettava.

postering -en -ar vartio (sto); etuvartio, post||expedition postitoimisto, -expeditör 1. postivirkailija. 2. postiekspeditööri. -fack postilokero, post festum liian myöhään, jäljestä juhlan, post||fröken postineiti, -förande (a. tpm.): ^ tåg postijuna; ~ ångare posti(höyry)-laiva. -förbindelse postiyhteys, -förskott postiennakko, -föring postinkuljetus. -försändelse postilähetys, postgiro (-j-) postisiirto, -blankett posti-siirtolomake. -konto postisiirtotili, »kontor postisiirto toimisto. -kort postisiirto-kortti.

postgång -en postinkuljetus; postiyhteys. postiljQn (-u:n) kirjeenkantaja.

post||kontor posti|konttori, -toimisto, -kort postikortti (vrt. brevkort), -kupé (raut.) postivaunu. -kupp postinryöstö. -museum postimuseo, -mästare postimestari, posto: fatta ~ asettua, asettautua (m. puolustus) asemaan.

post||orderaffär, -orderfirma postilähetys-liike. -paket postipaketti, -(remiss)växel

posti(lähetys)vekseli. -restant ks. poste restante. -röst (valt.) (postissa lähetettävä) oteääni. postskript|um -, -umet -a jälkikirjoitus.

post[|sparbank postisäästöpankki, »sparbanksbok postisäästöpankkikin a. -styrelse: P~n (hist.) Postihallitus. -stämpel postileima, -säck postisäkki. -taxa posti|-taksa, -maksut, -tjänsteman postivirkailija. -tur postivuoro. postum (-u:) -t 1. isän kuoleman jälkeen syntynyt (lapsi). 2. kirjailijan kuoleman jälk. julkaistu (teos), »kalmannos». post| i union postiliitto, -verk postilaitos, posti, -väsen postilaitos, -väska posti-laukku. -ångare posti|höyry, -laiva, pospr -en -er tärkeäksi tekeytyjä, teennäinen hnk.

potatis -en -ar perunä; (j.) potaatti; färsk ~ uudet perunat; oskalad ~ kuorimattomat perunat; kuoriperunat; stekt ~ paistetut perunat;sätta (ta upp) ~ panna, istuttaa (nostaa) perunaa, potatis||blast perunanvarret, -land perunamaa. -mjöl perunajauhot, -mos perunasose. -näsa (j.) potaattinenä. -puri ks. -mos. -skal perunankuo|ri, -ret. -skalare 1.

perunankuorimis|veitsi, -kone. 2. (rav. hnk.) perunankuorija. ^skalningsmaskin perunankuorimiskone. -upptagning peru-nannosto.

potens -en -er aste; (fysiol.) suvunjatkamiskyky; (mat.) potenssi, potentat (-o-) -en -er mahtimies; pomo, porho, valtias.

potentiell (-tsi-) -t kehityskykyinen; piilevä; mahdollinen, potkes, potkäs (potse:) -en mauste-, ruukku |j uus to.

potpurri-(e)t -er sekoitus, yhtä ja toista;

(mus., kirj.) potpuri, pott -en -er yhteispanos, pelikassa; ta hem ~en voittaa peli. pott|a -an -or 1. yöastia, (j.) potti. 2. (j. hauk.) kurja, kehno otus, elukka, pottaska -n (kern.) potaska, kaliumkarbonaatti.

poulard (pulard) -en -er lihottamistarkoit.

kuohittu nuori kana, pulardi.

poäng -en - 1. (urh. ym.) piste; segra (bli slagen) på r^ voittaa (hävitä) pisteillä.

2. -en -er kärki; ponsi; ydin, tärkein asia. -seger pistevoitto, poängtera I tr tähdentää, korostaa, alleviivata.

1. pracka I tr: ry på ngn ngt tyrkyttää jllk jtk (puhumalla pyörryksiin).

2. prack|a -an -or (el.) pikku-, tukka|kos-kelo.

prakt -en loisto, komeus, -band (kirjs.) loistosidos. -exemplar loistokappale, -full -t loistava, loistelias, praktik -en käytäntö; kokemus; tottumus; harjaannus, harjoitus; i ~en käytännössä; skaffa sig ™ hankkia tottumusta, kokemusta; den läkaren har stor ry sillä lääkärillä on paljon potilaita, praktikant -en -er harjoittelija, praktisera I itr harjoitella, olla harjoittelijana; rynde läkare toimiva (lääkärin-toimintaa harjoittava) lääkäri, praktisk -t käytännöllinen; ryt taget käytännössä; oikeastaan, itse asiassa, prakt||lyst|en -et -na loistonhaluinen. -upplaga (kirjs.) loisto-, koru|painos. -verk loistoteos. -älskande (a. tpm.) ks. -lysten. praljn -en -er (mak.) praliini, suklaa-, manteli|makeinen. prass|el -let rapina, kahina, ritinä. prassla I itr rapista, kahista, ritistä, rahista, ratista, prat -et juttelu, rupattelu; lörpötys, laver-telu, loru; juoru; (mitä) joutavia! prata I itr, tr puhua, jutella, rupatella, om jstk; laverrella, lörpötellä, juoruta, om ngn jstk hnk; ~ bort en timme lörpötellä (tyhjää) kokonainen tunti; viettää tunti mukavasti rupatellen; ry omkull ngn jaaritella, puhua pyörryksiin; ^ ut puhua (puhuttavansa) loppuun asti. prat||makare suunsoittaja, lörpöttelijä; han är en ry hän on suupaltti, ei osaa pitää suutaan kurissa, -makerska kielikello, juoru|täti, -akka. pratsam -t -mare puhelias; suulas, -het

puheliaisuus; suulaus, prat||sjuk -t kielevä, suulas, -sjuka -n kie-levyys, suulaus, -stund rupattelu-, juttelu | hetki; ha en liten ry rupatella hetkinen. -tagen: vara i ry olla oikein puhe-(juttelu-, rupattelu)tuulella, praxis -, -en kokemus, käytäntö; det är ry här att täällä on (vanha, totuttu) tapa semmoinen että.

precedensfall (Iak.) ennakkotapaus. preciQsa ks. pretiosa.

precis (a., adv.) tarkka; tarkalleen; täs-mäll|inen, -een; ^ klo. 5 täsmälleen klo 5, precisera I tr täsmentää, tarkentaa. precisiQn (-su:n) -en täsmällisyys, tarkkuus, precisionsarbete tarkkuustyö.

precips ks. pretiös.

predestination ennaltamääräys; (usk.) ar-monvalinta.

predestinationslära (usk.) armon valinta-oppi.

predestinera I tr ennalta määrätä, predestinera|d -t ennalta määrätty, predika I tr, itr saarnata; ^ över en text saarnata jstk tekstistä; ~ för ngn saarnata jllk; för döva öron puhua kuuroille korville.

predikament -et -er asema, tila; vaikea, pulmallinen asema, ahdinko, pula. predik|an pl -ningar saarna, över ngt jstk; hålla en -ry om ngt pitää saarna, saarnata jstk (för ngn jllk). predikant -en -er saarnaaja, saarnamies, predikare -n -: P~n (Raam.) Saarnaaja, predikat -et - (kiel., fil.) predikaatti; (kiel. m.) maine.

predikativ 1. -t predikatiivinen. 2. -et - ks. predikatsfyllnad.

predikatsfyllnad (kiel.) predikaatintäyte, predikatiivi, predikning ks. predikan, predik||stol (predd-) saarna(s)tuoli; stå i ryen seistä saarnastuolissa, predisponera I tr tehdä (muokata) vastaanottavaksi, otolliseksi, alttiiksi, för jllk. predisponera|d -t vastaanottava, altis, för jllk.

preexistens -en (er. usk.) (sielun) ennalta-olo.

preferens (-rangs, -ens) 1. etuoikeus. 2.

(kort.) preferenssi, preferensaktie (kaup.) etuoikeutettu osake, prefix -et - (kiel.) esiliite. pregnans (-ngn-) -en tärkeys, painavuus; ytimekkyys. pregnant - -are ilmeikäs, ytimekäs, tärkeä, painava.

preja I tr (mer.) kutsua laivaa; antaa pysähtymismerkki.

prejudicerande (a. tpm.) ennakkotapaukseksi muodostuva.

prejudikat -et - (Iak.) ennakkotapaus, prekär -t -are tukala, uhkaava, kiusallinen;

uhanalainen, prelat -en -er prelaatti (korkea kat. hengenmies, m. arv.); (kuv.) mahtava pappis-mies, »kirkkoruhtinas». preliminär I. -t valmistava; alustava; rya överläggningar alustavat neuvottelut; ^a siffror summittaiset, likimääräiset, ennakko |numerot, -tiedot. II. -er alku-, ennakko | valmistelut; alustavat neuvottelut; esi-, alku-, ennakko-opinnot; (Suom.r. koul.) preliminääri. prelimin$r||examen valmistava tutkinto, preliminääritutkinto. -skatt ennakkovero.«-skrivning (Suom. r. koul.) preliminääri-kirjoitus.

preludiera I tr, itr soittaa alkusoitto, alku-sävel (tä).

preludi|um -et -er (mus.) alkusoitto, premi|e (-e:) -en -er 1. palkinto. 2. (mets.) tapporaha. 3. (vak.) vakuutusmaksu.-bok palkintokirja. -lån palkintolaina. -obligation palkinto-obligaatio, premiera I tr palkita jtk, antaa palkinto jllk.

premieutdelning -en palkintojenjako, premiss -en -er edellytys; (fil.) alus-, perus|-lause.

premi|um (-e:) -et -er (koul.) ks. premie 1.;

yhd. ks. premie premiär -en -er (teat,, oop.) ensiesitys, ensi-ilta; urs kantaesitys, -dansös ensimmäinen tanssijatar, -minister pääministeri. -publik (teat., oop.) ensi-iltayleisö. prenumerant -en -er tilaaja, -stock tilaaja-kunta, tilaajat (yhtenä kokonaisuutena), prenik|a -an -or (Suom. r. leik.) »prenikka», kunniamerkki, prenumeration (lehden) tilaus; ~ på en

tidning lehden tilaaminen, prenumerationspris -et (lehden) tilaushinta, prenumerera I itr tilata; ^ på en tidning tilata sanomalehti; ^ på posten tilata postista,

preparøndkurs valmistava kurssi, preparat -et - (er. tied.) valmiste, preparaatti»

preparera I tr valmistaa (jhk.). preposition -en -er (kiel.) prepositio, etu-sana.

prepositionsuttryck (kiel.) prepositioilmai-su.

prerogatjv -et - valtaoikeus, etuoikeus, etuus.

presbyterian ~en -er (usk.) presbyteriaani, presbyteeriläinen, presbyteerisen kirkon jäsen.

presbyteriansk -t (usk.) presbyteerinen. presenning -en -ar presenninki, tavara-

peite, (j.) pressu, presens: ett s (kiel. tpm.) preesens, -form preesensmuoto, -particip partisiipin preesens.

1. present -en -er lahja; få i s saada lahjaksi; ge ngn ngt i s lahjoittaa, antaa jllk jtk lahjaksi.

2. present (a. tpm.): ha ngt s för sig olla jtk mielessä, muistissa.

presenta I tr (j,): ~ ngn ngt lahjoittaa,

antaa jllk lahjaksi jtk. presentøb|el -elt -la: vara s (i skick) olla näytettäväksi, esitettäväksi kelpaavansa kunnossa), kelvata näytettäväksi, presentera I tr 1. esittää, ngn för ngn joku

jllk. 2. näyttää; ^ en räkning esittää lasku.

presentkort lahjakortti, preses (pre:): en s (tpm.) (seuran, yh-dist.) esimies, president -en -er (Suom. tasavallan, hovioikeuden) presidentti; (ulkom. suurliikkeen) pääjohtaja; (väl. kok.) puheenjohtaja. -kandidat presidenttiehdokas, -val presidentinvaali(t). presidera I itr toimia puheenjohtajana, johtaa puhetta; ^ vid bordet istua pöydän yläpäässä.

presjdi|um -et -er esimiehyys; (valt.) puhemiehistö; hallinto; under hans s hänen esimiehenä ollessaan, preskribera I tr selittää vanhentuneeksi, preskribera|d -t vanhentunut; bli s vanhentua.

preskription -en (rikoksen) vanhentuminen.

preskriptionstid a) vanhentumisaika; b) kanne-, määrä|aika. press -en -ar 1. purist|in, -us; paino (m. kuv.); ligga i s olla puristuksissa, painon alla; gå i s (kirjp.) mennä painoon; öva hård s på ngn kovasti painostaa jtk, harjoittaa kovaa painostusta jtk kohtaan. 2. -en sanoma|lehdet, -lehdistö; få god (dålig) s saada sanomalehdissä kiitosta, hyvää arvostelua (moitetta, huonoa arvostelua).

pressa I I. tr 1. puristaa, pusertaa; st glas puristelasi, puristettu lasi. 2. silittää, prässätä (vaatteita). II. (pain. part.); ~ av ngn ngt kiristää jltk jtk; fram puristaa (kiristää) esiin; ^ fram en bekännelse kiristää (kiristämällä pakottaa tekemään) tunnustus; ^ ned painaa alas, pakottaa menemään alas; ^ ned kläderna i väskan tunkea vaatteet laukkuun; s upp farten till 100 km i timmen kiristää vauhti 100 km:ksi (km:iin) tunnissa; ^ ut ett veck silittää, tasoittaa poimu sileäksi, pressande (a. tpm.) painava, painostava;

ett s förhör tiukka, ankara kuulustelu, press||attaehé *(e)n -er sanomalehtiattasea. -byrå sanomalehtitoimisto. -censur sanomalehti |sensuuri, -ennakkotarkastus, -fotograf sanomalehtivalokuvaaja, -glas puriste (ttu) lasi. -gurka (keit.) painokurkku. -järn silitysrauta, -jäst painohiiva. -kampanj sanomalehti|kampanja, -rynnistys, -kamppailu, -konferens sanomalehtikon-ferenssi; sanomalehtimiehille järjestetty tiedotustilaisuus, -kort sanomalehtimies-kortti. -läggningsögonblicket: i s (juuri) (sanoma)leliden painoon mennessä, -läktare sanomalehtimies(ten)parveke. pressning -en 1. puristaminen, pusertami-

nen, painaminen. 2. (vaat.) silittäminen, prässävs.

press|jombudsman jnk järjestön lehdistö-suhteita hoitava hnk.; ulkoministeriön sanomalehtiasiaintoimiston edustaja; (hist.) painoasiamies (sensori), -veck (vaat.) silityslaskos. pressyltla -an -or (keit.) painesyltty. prestanda pl suoritettavat asiat; saavutukset, aikaansaannokset, suoritukset, prestation -en -er saavutus, suoritus, aikaansaannos, prestationsförmåga suorituskyky, prestera I tr saada aikaan, suorittaa; ^

bevis hankkia, esittää todistuksia, prestjg|e (-ti:s) -en arvovalta, vaikutusvalta; ha god ~ olla hyvissä kirjoissa, -fråga, -sak arvovalta-, kunnianarkuus|-kysymys, -asia. -skäl: av ^ kunnian-arkuussyistä. presumtiv -t oletettu, otaksuttu, luultu, pretendent -en -er kruununtavoittelija. pretendera I itr: ~ på ngt tavoitella, vaatia itselleen, (j.) kärkkyä jtk. pretention (-angsu:n) -en -er vaatimus, pyyde; ha (ställa) stora ~er på ngn olla (asettaa) suuret vaatimukset jnk suhteen (jllk); denna bok gör inga ~er på fullständighet (på att vara fullständig) tämä kirja ei pyri olemaan täydellinen, pretentiös (-angsö:s) -t -are vaativainen, preterit|um -, -et -er (kiel.) preteriti,

mennyttä aikaa ilm. aikaluokka. pretiosa (-tsiu:, -siu:) pl kalleudet, korut, pretips (-tsiö:s, -siö:s) -t -are teeskentelevä, keimaileva; pikkutarkka, preuss||are (pröi-) -n - (käns.), -isk -t (a.)

preussilainen, preventiv -t ehkäisevä; ~ åtgärd ehkäisytoimenpide. -krig ehkäisysota. -medel ehkäisyväline, prick -en -ar 1. pilkku, piste; ~en maalitaulun musta keskus; på >—'en, till punkt o. aivan täsmälleen, säntilleen; likna ngn på ~en muistuttaa jtk hiuskarvalleen; stämma på ~en pitää täsmälleen (»prikulleen») paikkansa, kutinsa, få en ~ på sig (kuv.) saada moitetta. 2. (urh., hht.) rangaistuspiste; (rts.) virhepiste. 3. (hnk.) : en hygglig (rolig) ^ mukava, hauska mies. 4. (mer.) merkkipoiju; meriviitta, reimari.

pricka I I. tr 1. pilkuttaa; ~d linje katkoviiva. 2. (mer.): ~ (ut) viitoittaa; poijuttaa, polottaa; vrt. prick 4.; ~dled viitoitettu, poijutettu väylä. 3. osua maaliin, mustaan, keskelle. 4. (kuv.) moittia, (j.) »prikata», »merkitä»; bli ~d (m.) saada moitteet. II. (pain. part.): ^ av (för) »kruksata», merkitä kruksilla, koukata,

rastia; ^ in en väg på kartan piirtää, pilkuttaa tie karttaan;^ in fronten på kartan merkitä nuppineuloilla rintama(linja) karttaan.

prick|jbelastad (urh.) virhe-, rangaistus|-pisteitä saanut, -fri -tt rangaistus-, virhej-pisteetön; virheetön; ~tt uppträdande moitteeton esiintyminen, käyttäytyminen.

prickig -t pilkukas, täplikäs, tiplainen, laikukas.

prickning -en (kuv.): ge en ~ antaa moitteet, nuhtelut. prickHskytt tarkka-ampuja, -säk|er -ert -ra

ehdottoman varma, priffe -n (j. kort.) preferenssi(peli). prim (-i:) -en -er priimi 1. (mus.) asteikon

1 aste. 2. (miek.) priimi. prima (a. tpm.) priima, ensiluokkainen; (j. hieno); extra ~ kaikkein hienoin, kaikkein paras; ^ ballerina (teat.) prima ballerina, ensitanssijatar; en ~ kamrat mainio toveri; ^ kvalitet ensiluokkainen laatu; av ~ kvalitet (laadultaan) ensiluokkainen, (väl.)laatu-; ~ sortering ensiluokkainen valikoima; ^ vara ensiluokan tavara; ~ vista (mus. soittaa,laulaa) valmistamatta, »suoraan lehdestä», primadonn||a -an -or (teat., oop.) primadonna, ensimm. naisosien esittäjä, diiva, -a-, -e|fasoner, -later pl (iv.) primadonnan, diivan otteet, »tempaukset», primas (-i:) (tpm.): en ~ priimas 1. (kirk.) johtava piispa; maan arkkipiispa; kirkon päämies; esim. Englannin kirkon 2. (mus.) mustalaisorkesterin johtaja-ensi-viulunsoittaja. primitiv -t -are alkeellinen, alkukantainen; kehittymätön; (väl.) niukka, yksinkertainen.

primitivism -en (er. taid.) primitivismi. primitivitet -en alkukantaisuus, alkeellisuus; kehittymättömyys, primtal (mat.) jaoton luku (luku, johon ei sisälly tasan mikään muu kokonaisluku kuin se itse ja 1). primul|a -an -or (ksv., puut.) esikko, primus (-i:) - priimus. 1. (tpm. yi.) ensimmäinen. 2. -en -er ks. seur. -kök priimuskeitin, petrolikeitin. primär -t ensi, ensimmäinen; (shk.) ensiö-. -lån (talon) pohjalaina, -material lähdeaineisto.

primpr -en -er (vuoden sadon) ensi tuotteet, varhaisvihannekset; esikoiset; (kuv.) parhain, hienoin ensi nautinto, princip -en -er periaate; det ondas >—' (usk.) pahan prinsiippi; av ~ periaatteen vuoksi, periaatteesta; i ~ periaatteessa; göra ngt till sin ~ omaksua, ottaa periaatteekseen.

principal -en -er prinsipaali. 1. esimies, isäntä; sparbankens ^er säästöpankin isännät, isännistö. 2. (ur.) pää-äänikerta. princip!|beslut periaatteellinen päätös, -fast periaatteissaan luja(na pysyvä), -fråga periaatekysymys, principiell -1 periaatteellinen, princip||lös -t periaatteeton, -ryttare periaatteilla ratsastelij a. -uttalande periaatteellinen lausunto, prins -en -ar prinssi. 1. kuninkaanpoika. 2. ruhtinas; ^ av blodet täysiverinen prinssi; jag mår som en ~ minulla (minun) on olo kuin Herran kukkarossa, prinsfss|a -an -or prinsessa 1. kuninkaan tytär; ruhtinatar. 2. (yi.) sievä tyttö, nuori nainen.

prins ess (e)lik -1 kuin prinsessa (ikään), prinsessklänning prinsessakuosinen naisen puku.

prins||gemål prinssipuoliso. -korv (keit.)

prinssinmakkara. -regent prinssihallitsija. prior (-i:o-) -n -er (kat.) priori, (pienehkön) luostarin johtaja, (isossa) apotin lähin mies.

priorjnn|a-an-ørprioritar, (pienehkön) nais-luostarin johtajatar; (us.) = abbedissa, priorítera|d -t etuoikeutettu, ensisijainen; aktier (fordringsmän) etuoikeutetut osakkeet (saamamiehet), prioritet -en etuoikeus, etuus,

ensisijaisuus, prioritetsrätt etuoikeus.

1. pris -en -er (mers., er. hist.) kaapattu, ryöstetty, saaliiksi saatu laiva; förklara ett fartyg för god ~ julistaa laiva pätevästi (sota)saaliiksi; ta ngt som god ~ (kuv!) ottaa, pitää kuin ainakin omanaan; pitää hyvänään. 2, -en -ar: en ~ snus hyppysellinen nuuskaa; ta (sig) en ~ ottaa nuuskaa, nuuskata.

2. pris -et -, -er 1. hinta; ~et på en sak jnk es. hinta; dagens ~ päivän hinta (hinnat); sätta ~ på ngt (kuv.) antaa jllk arvoa, (m.) hinnoitella; stiga (sjunka) i ~ nousta (laskea) hinnassa, jnk hinta nousee (laskee); till ett ~ av 1000 mark 1000 mk:n hintaan (hinnasta); komma undan till billigt ~ päästä (selviytyä) vähällä jstk; tiM varje ~ mistä hinnasta tahansa. 2. palkinto; utfästa ett ^ julistaa, luvata palkinto; sätta ett ^ på ngns huvud luvata palkinto jnk päästä; ta ~et saada, siepata, »viedä» palkinto. 3. kiitos, ylistys; ~ ske Gudi kiitos Jumalan! Jumalan kiitos!

prisa I tr ylistää, kiittää; ^ ngn kehua, ylistellä jtk; han kan <—' sin lycka (sin lyckliga stjärna) att hän saa kiittää onneaan (j. kauppojaan) kun; ^ sig lycklig kiittää onneaan, pris||belöna I (II2) tr: ~ ngn palkita jtk,

-privatliv pri

antaa jllk palkinto; -belöna]d -1, -belönt palkittu; -belönt skrift palkittu, palkinnon saanut kirjoitus, -bildning hinnanmuodostus. -billig halpa-, huokea|hintainen. -domare palkin totuomari. -fall hinnanlasku; plötsligt (starkt) ~ hintain romahdus. -fastställelse hinnan vahvistus, -fråga hintakysymys, pris||ge, -giva V tr antaa alttiiksi, åt elände jättää alttiiksi kurjuudelle, kurjuuteen, prishöjning -en hinnankorotus, -index hintaindeksi, -kontroll hinnantarkkailu. -kontrollera!d -t hinnantarkkailun alainen. -kontrollnämnd hinnantarkkailulau-takunta. -kurant ks. -lista, -lapp hinta|-lippu, -lappu, -lista hintaluettelo, prism|a -an -or (mat., fys. ym.) prisma, särmiö.

prisma tisk -t prisman, särmiön muotoinen, pris||nedsättning hinnanalennus, -nivå hintataso, -notering hinnannoteeraus; hin-noitus. -nämnd (kilp.) palkintolautakunta. . -reglering hintasäännöstely. priss|e -en -ar: en festlig (hygglig) ~ (j. leik.) mukava (lupsakka) mies, kaveri, pris||skillnad hinnan|ero, -erotus, -skruv -en hintaruuvi, -stegrande (a. tpm.) hintaa nostava, -stegring hinnannousu, -stopp hintasulku. -sänkning hinnanlasku, hinnanalennus. -sätta V tr: ~ varor hinnoitella tavaroita, -sättning hinnoittelu, -tagare palkinnonsaaja, -tävlan, -tävling palkintokilpailu; en litterär ~ kirjallisuus-palkintokilpailu. -uppgift (kaup.) hinta-ilmoitus. -utdelning palkintojen jako. -utjämning hinnantasaus. -prisutjämningsfond (en) hinnantasausrahasto. »utveckling hintojen kehitys.

1. prisvär|d -t kiitettävä, kunnioitettava; kannatettava.

2. prisvär|d -t hintansa arvoinen, prisövervakning -en hin| nan-, -tain|tark-

kailu.

privat - -are yksityinen, henkilökohtainen; ^ område yksityisalue; ^a utgifter henkilökohtaiset menot; jag för min i—'a del minä (omasta) puolestani; i det yksityiselämässä(än). privat|langelägenhet yksityisasia, -anställd yksityis(t)en (ei valtion) palveluksessa (oleva), -bana (raut.) yksityisrata. -bank yksityispankki, -bil yksityisauto, -bruk: för (till) ^ (omaan) yksityiskäyttöön, -detektiv yksityisetsivä, -egendom yksityisomaisuus. priv$tim (adv.) yksityisesti, privatist -en -er (koul.) yksityisoppilas, privait||lektion yksityis| opetus, -tunti; ta ~cr för ngn ottaa yksityistunteja, lisätunteja jltk. -liv yksityiselämä.

4 «7pri privatman

-man, -person yksityishenkilö, -praktik (lääk.) yksityinen vastaanotto, -rätt yksityisoikeus, -sak yksityisasia, -samtal (puh.) yksityispuhelu. -sekreterare yksityissihteeri. -skola yksityiskoulu, privilegiera I tr antaa jllk etuoikeus, privilegi era I d -t etuoikeutettu, privilegi) um -et -er etuoikeus, proamerikansk -t Amerikalle suopea, A:n

puolesta (tapahtuva), prob^b|el -elt -lare luultava, todennäköinen, uskottava, probabilitet -en todennäköisyys, uskottavuus.

probera I tr koetella, koettaa, kokeilla, probersten koetinkivi (m. kuv.). problem -et - ongelma, (vaikea, visainen)

pulma, tehtävä; (mat.) probleemi, problematisk -t arvoituksellinen, ongelmallinen, epävarma, ratkaisematon, problem||barn ongelmalapsi, -ställning probleemin asettelu, proboxning -en ammattinyrkkeily, procedur -en -er menettely, -fråga menette-

lykysymys. procent -en - (mat., kaup.) prosentti, sadasosa, sadannes, %; med 10 ^ rabatt 10 %:n alennuksella; mot hög rs korkeaa, kallista prosenttia vastaan; en stor (hög) rs av befolkningen suuri prosentti väestöstä, procentare -n - koronkiskuri, procent||halt, -sats prosenttimäärä, procentuell -t prosenttinen, prosentti-;

minskning vähennys prosentteina, process -en -er 1. tapahtumain-, kehityksen kulku; tapahtumasarja; tapahtuma, ilmiö. 2. (Iak.) oikeudenkäynti; börja en rs mot ngn aloittaa (panna vireille) oikeudenkäynti jtk vastaan; låta ngt gå till rs antaa asian mennä oikeuteen; göra rsen kort med ngn tehdä asiasta lyhyt loppu; (snl.) »lyhyt virsi, pitkä hirsi», processa I itr käräjöidä, käydä oikeutta (käräjiä).

procession -en -er juhlakulkue, juhlasaatto. process||lyst|en -et -na käräjöimishalui-nen. -lystnad käräjöimishalu. -makare: vara en rs olla käräjöimishaluinen, kärä-jäpukari. -rätt prosessioikeus, producent -en -er tuottaja, valmistaja, producera I I. tr tuottaa, valmistaa. II. rjl. rs sig esiintyä jnk; ^ sig i facktidskrifter kir]oiteWa. ammattilehtiin, -julkaisuihin.

produkt -en -er tuote, valmiste; (mat. kertolaskun) tulo (s); landets rser maan tuotteet.

produktion -en -er tuotanto, valmistus, produktipns||apparat tuotantokoneisto, -begränsning tuotannon rajoitus, rajoitta-

minen, -förmåga tuotantokyky, -kostnader tuotanto-, valmistusIkustannukset, -medel tuotantovälineet, -metod tuotanto-, valmistus|menetelmä. produktiv -t -are tuottava; tuottoisa, antoisa, satoisa; tuottelias (taiteilija, kirjailija); luova (kyky); tuotannollinen; den rsa verksamheten tuotantotoiminta, produktivitet -en tuotteliaisuus; tuottavuus; luomiskyky, profan -t -are epäpyhä; maallinen; arkipäiväinen, tavallinen; lattea, profanera I tr häpäistä; alentaa, halventaa, profanering -en halventaminen, alentaminen; häpäiseminen, profession -en -er ammatti, elinkeino; tili

rs ammatiltaan, professionaljsm -en (urh.) ammattilaisuus, professionell I. -t (urh.) ammatti-, ammattimainen. II. (s.) (urh.) ammattilainen.

professor -n -er (-su:rer) professori; rsn i teologi vid Uppsala universitet jumaluusopin professori Upsalan yliopistossa (U:n yliopiston jumaluusopin professori), professorskompetens professorin-pätevyys, professur -en -er professorinvirka, professuuri; ^ i historia historianprofessorin virka; rsen i fysik är ännu inte tillsatt fysiikanprofessorin I virkaa ei ole vielä täytetty, (-virka on vielä täyttämättä), profet -en -er profeetta; ennustaja; ingen är rs i sitt fädernesland kukaan ei ole profeetta omalla maallaan, profetera I itr, tr (er. usk.) profetoida, ennustaa, (om) ngt jtk; (yi.) ennustaa, sanoa ennakolta, profeti|a (-tsi:a) -an -or ennustus; vrt. ed. profetisk -t profeetallinen, profeetan-; han har en rs blick hänellä on ennustajan, profeetan silmä.

profetiss|a -an -or naisprofeetta; ennusta-jatar.

proffs -en - 1. (urh. j.) ammattilainen. 2. (a. tpm.) ammatt|i-, -ilainen. -boxare ammattinyrkkeilijä, -boxning ammattinyrkkeily. -förklara I tr julistaa ammattilaiseksi.

profil -en -er 1. (kasvojen ym.) sivukuva. 2. luonteen ääriviivat, luonnekuva; i rs sivultapäin, profiilissa; vrt. seur. profilera I tr (rak.) varustaa profiililla, jäsentää; piirtää leikkauksia, profjl||järn muotorauta. -ritning leikkaus |-piirros, -piirustus, profit -en -er (us. halv.) voitto, hyöty, etu.

profjtbegär voitonhimo, profitera I itr saada hyötyä, voittoa, av (på) ngt jstk.profitsyfte —

profitsyfte: i ry hyötymis-, ansaitsemis|-

tarkoituksessa. pro forma (-o-) (adv.) muodon vuoksi, profprma||faktura (kaup.) teennäislasku, -sak muodollinen asia; muodollisuus, profytøktisk -1 (lääk. ym.) ennakolta ehkäisevä, suojeleva; varo-, varokeino-, profylax -en (rhm.) ehkäisytoimenpiteet; ennakko|hoito, -suojelu; varokeinot, torjunta.

prognos (-o:) -en -er (lääk.) ennuste; paranemisen toiveet; (m. yi.) (sään) ennustus; ennakkoarviointi, prognostisera I tr, itr laatia ennuste; vrt. ed.

program -met - ohjelma; uppgöra ett ry laatia, suunnitella ohjelma; enligt ~met ohjelman mukaan, mukaisesti; stå på ~met olla (mukana) ohjelmassa; ta upp ngt på sitt ry ottaa jtk ohjelmaansa, progr^m||enlig -t ohjelmanmukainen. -förklaring ohjelmajulistus, program!!musik ohjelmamusiikki. -punkt ohjelmakohta, progression -en eteneminen; edistyminen; jakso; (mat.) sarja, suurejono. progressiv -t 1. etenevä; ylenevä, asteittain kohoava; ^ beskattning progressiivinen verotus; ^ skatt asteittain kohoava vero. 2. edistysmielinen, edistystä harrastava.

prohibitiv -t ehkäisevä, estävä; kieltävä;

rya åtgärder ehkäisytoimenpiteet, projekt (-sekt) -et - suunnitelma, ehdotus.

projektera (-sekt-) I tr suunnitella, ehdottaa.

projektiQn (-ksu:n) -en -er (mat.) proji-

siointi, projektio, projektions||apparat projektiokoje, sätei-

tin. -lara projektio-oppi. projektmakare (-sekt-) suunnittelija, eh-dottelija; kehottelija. projektor ks. projektionsapparat. projiciera I tr projisioida, säteittää. prokansler (pru:)-n -er (-ärrer) sijaiskansleri, proklamation] -en -er julistus; (m.) kehotus.

proklamera I tr julistaa; julkisesti kuuluttaa.

prokrustesbädd (ant. tar.) Prokrusteen-vuode; (kuv.) kaava, johon väkisin yrit. pakottaa tosiseikkoja, jotka eivät siihen sovi.

prokura -n (kaup.) prokuura, prokuristin valtuus; per ry prokuuran nojalla, prokurist -en -er prokuristi, proletariat -et köyhälistö, kurjalisto, proletarisera I tr kurjistaa, proletär I. -en -er köyhälistöläinen, köy-

hälistön mies, jäsen. II. -t proletääri-, köyhälistö|Iäinen, -lais-, proletär] |diktatur köyhälistöndiktatuuri. -författare (läh.) työläiskirjailija. prolog (-o:) -en -er prologi; esinäytös; framsäga (läsa) ryen lausua (lukea) prologi, alkuruno. prolongation -en -er prolongaatio, pidennys, lykkäys, prolongera I tr pidentää, lykätä, promemori|a (-mu:) -an> -or muistio; selostus, mietintö, promenad -en -er 1. (huvi) kävely; kävelyretki; ta (sig) en ry käväistä kävelemässä, (huvi) kävelyllä; ^ i vagn huvi |aj o, -ajelu. 2. (huvi)kävelypaikka. -dräkt kävelypuku, -däck (mer.) kävelykansi. -käpp kävelykeppi, -skor kävelykengät, -väder kävelyilma. promenera I itr kävellä (huvikseen); ^ omkring kävellä, käyskennellä (yltympäri).

promenerande -t kävely (huvikävelyllä). promille I. (adv.) promille, tuhannelta. II. -n promille, tuhannesosa, °/00; vrt. procent; ha hög ry paljon alkoholia veressä.

prominent - -are huomattava, etevä, promiskuitet -en yhteis|vaimoisuus, -miehisyys; vapaa sukupuolielämä, promotion (-tsu:n) -en -er (yliop.) promootio, juhl. maisterin-, tohtorin|vihkiäiset.

promotor (-u:tor) -n -er (-tu:rer) promoottori, vihkimisen toimittaja promootiossa.

promovera I tr promovoida, vihkiä (seppelöidä) maisteriksi (tohtoriksi), prompt (-o-) I. (adv.) heti, oitis, paikalla. II. (a. tpm.) oitis tapahtuva, nopea, täsmällinen; ^ leverans viipymätön, heti-kohtainen toimitus.

promulgation -en -er julistus; julkaisu;

av en lag lain antaminen, promulgera I tr julkaista; ^ o. kungöra en lag antaa ja julkaista laki. pronom|en -enet, -

inet -, -ina (kiel.) pronomini, asemo(sana).

pronomi|nal -1, -neil -t pronominaalinen, pronominina käytetty, prononcera|d -t selvä, ilmeinen, propaganda -n propaganda, aatteen-, opin|-levittäminen, kiihotus; göra ry tehdä propagandaa, kiihotus-, mainostus|työtä jnk puolesta, -avdelning propaganda-, (väl.) mainos|osasto, -syfte: i ry mainostus-, propaganda| tarkoituksessa, propagandjst -en -er propagandan tekijä, propagera I tr (för) ngt tehdä propagandaa (jnk puolesta); mainostaa jtk.

propedeutisk (-dev-) -1 propedeuttinen, alustava, valmistava, propell|er -ern -rar (mer., Int.) potkuri; tvåbladig rs kaksisiipinen potkuri, -axel potkurinakseli. -blad potkurinsiipi. -dri-v|en -et -na potkurikäyttöinem prop| er (-o:) -ert -rare siisti, hyvin hoidettu.

proponera I tr ehdottaa, proportion -en -er suhde, sopusuhta(isuus); mittasuhteet; anta, (alltför) stora rser paisua (liian) suuriin mittoihin; inte ha sinne för rser olla vailla suhteellisuuden tajua; i rs tili suhteessa jhk; i samma rs som samassa suhteessa kuin. proportionel -en -er (mat.) verto. proportionell -t suhteellinen, verrannollinen; direkt rs (mat.) suoraan verrannollinen; omvänt ~ kääntäen verrannollinen; rsa vai suhteelliset vaalit, proportionellt suhteellisesti; fördela rs jakaa suhteellisesti.

proportionera!d -t: väl rs sopusuhtainen;

illa rs epäsuhtainen, proportionerlig -t sopusuhtainen, proportionsvis suhteellisesti, propos (-po:) ks. propå. proposition -en -er (hallituksen, kuninkaallinen) ehdotus, hallituksen esitys eduskunnalle; päätösehdotus; framlägga en >—' tehdä esitys; framställa rs på ngt ehdottaa äänestystä jstk. propp (-o-) -en -ar tulppa; (shk.) pistotulppa, pistike; varoke. proppa (o-) I tr: rs full ahtaa täyteen; ^ i ngn lögner valehdella jk pyörryksiin, syöttää jllk pajuköyttä; ^ i ngn mat syöttää jnk vatsa täyteen; ^ i sig mat (j.) ahtaa kupu(u)nsa, maaru(u)nsa ruokaa (täyteen); ~ igen panna tulppa suulle, tukkia tulpalla, proppa|d -t täyteen ahdettu; vara rs med lustiga historier osata ylen paljon hauskoja juttuja, propp||full -t täpö täysi, täyteen ahdettu; (huone) tungokseen täynnä, -mätt -a ylen kylläinen, proprieborgen (pro:) (Iak.) omavelkainen

takaus, pro primo (adv.) ensiksi. props ks. pitprops.

propsa I itr: rs på ngt vaatia, tiukata jtk; ' igenom ajaa jk asia perille, läpi; ~ sig till ngt työntyä väkisin jhk, esiin; uhkaamalla (tiukkaamalla) vaatia, saada hankituksi jtk. propå -n -er ehdotus; lausunto, prorektpr -n -er (-tu:rer) vararehtori, prosa (-u:) -n suorasanainen (teksti);

proosa, -berättelse suorasanainen kertomus.

prosaisk (-sa:i-) -t suorasanainen; arkipäiväinen, »kuiva», runoton, epärunnollinen. prosaist -en -er proosakirjailija, proosan kirjoittaja, prosceni|um (-se:) -et -er näyttämön etuosa, etunäyttämö. prosektor -n -er (-tu:rer) prosektori, (an.) professorin apulainen, proselyt -en -er (er. usk.) proselyytti, käännynnäinen.

proseminarium (yliop.) proseminaari, prosit (-u:) (int.) terveydeksi! onneksi olkoon!

proskribera I tr (hist.) julistaa henkipatoksi, riistää lainsuoja; ajaa maanpakoon.

proskription -en henkipatoksi julistaminen, proso|di ~(e)n ~er: "dik -en -er (kiel.) pro-sodia, laajuus- ja paino-oppi. prosodisk -t prosodinen, prosodiaan kuuluva.

prospekt -et - 1. (painettu) esittelyvihko-nen, tarjousselostus. 2. (Ven.) leveä, suuri suora katu.

prospektering -en malmien ym. hyöd. kiv.

etsintä, prost (-U-) -en -ar rovasti, prostata (-o-) -n (an.) etu-, prostata|rau-hanen.

prostgård -en rovastinpappila, rovastila. prostituera I tr saattaa haureuden palvelukseen; häväistä; ~ sig antautua haureuden harjoittamiseen;(yi.)myydä itsensä prostituera!d -t prostituoitu, haureutta ammattinaan harjoittava nainen, portto, prostitution -en prostituutio, ammattimainen haureus, protagonist -en -er (ant., teat.) ensimmäinen,

pää|näyttelijä; (kuv.) päähenkilö jssk asiassa.

protegé (-se:) -(e)n -er suojatti, holhotti; suosikki.

protegera (-se:) I tr suojella, puoltaa, suosia; holhota, protein -et -er proteiini, (munan)valkuaisaine, valkuainen, protektion -en suojelu (s), suosinta. protektionism -en (kotim. teol.) suojelu-tullijärjestelmä, protektionist -en -er suojelutullien kannattaja.

protektor -n -er (-tu:rer) suojelija, suosija, puoltaja.

protektorat -et - protektoraatti. 1. suojelualue. 2. suojelusuhde. protes (-e:) -en -er tekojäsen; (hml.) tekohampaat, protest -en -er vastalause, vastaväite;

(vekseli)protesti; inlägga s panna vastalause, mot ngt jtk vastaan, låta en växel gå i s päästää vekseli (menemään) protestiin.

protestant -en -er (k.hist.) protestantti, protestantisk -t protestanttinen, protestantism -en protestanttisuus, protestera I tr, itr panna, esittää vastalause (ensa); (låta) s en växel (antaa) panna vekseli protestiin; ~ mot ngt panna vastalauseensa jtk vastaan, protest||möte vastalause|kokous, -mielenilmaisu. -storm suuttumuksen, paheksu-mis| myrsky, protokoll -et - pöytäkirja; föra s pitää pöytäkirjaa; föra (uppsätta) s över ngt tehdä (laatia) jstk pöytäkirja; justera set tarkistaa (ja hyväksyä) pöytäkirja; ta till (låta ta tili) set ottaa, merkitä (sanella) pöytäkirjaan; uppläsa set lukea pöytäkirja; vid set N. N. pöytäkirjan vakuudeksi N. N.

protokQll||chef -en (valt.) protokollapäällikkö. -föra II1 tr pitää pöytäkirjaa, ottaa pöytäkirjaan, -förare pöytäkirjanpitäjä, pöytäkirjuri. protokolls]|lösen pöytäkirjanlunastus. -utdrag pöytäkirjanote, proton (-o:n) -en -er (fys.) protoni, vetyatomin ydin.

protoplasma -n, -t (fysiol, el., ksv.) alkulima.

prototyp -en -er prototyyppi, alku-, perus|-

muoto; malli, protozo (-so:) -n -er (el.) alkueläin, protuber^ns -en -er (täht.) (auringon) pro-

tuberanssi. protysk -t saksalaisystävällinen, Saksan

puolta (oleva, pitävä), prov (-u:) -et -, (tavaranäyt. m.) -er 1. koe, koetus, koettelemus; anställa (företaga, göra) s med ngt kokeilla, tehdä kokeita jllk; avlägga s suorittaa kokeet; bestå set (hnk.) selviytyä kokeista, läpäistä kokeissa; (es., aine) kestää koe; göra ngt på s tehdä jtk kokeeksi; sätta (ställa) på s panna koetteelle; tjänstgöra på s olla toimessa (virassa) kokeeksi (koetteella). 2. todistus, näyte; ge ett (visa) s på ngt antaa jstk näyte, todistus jstk. 3. (konkr.) näyte, tavaranäyte; ^ utan värde arvoton näyte; sända s(er) på en vara lähettää jstk tavarasta näyte (näytteitä), tavaranäytteitä; ta ser av en vara ottaa jstk tavarasta näytteitä.

prova (-u:) I tr, itr koetella; ~ en maträtt koetella, kokeilla, koetteeksi syödä ruokalajia; ^ kläder koettaa, koetella (sovittaa) vaatteita; ~ skor koetella kenkiä

(jalkaansa) , ^ en hatt koetella hattua; ^ ut koetella tarkkaan, pro vare -n - koettaja; koetin, mittari, prov||ark (kirjp.) koevedos, korjausarkki. -belasta I tr (tkn.) kokeeksi kuormittaa, -belastning koekuormitus, -bit näytepala-nen, näytetilkku. -docka 1. (vaatturin) mallinukke. 2. (lanka) näyte|vyyhti, -pasma.

proveniens -en alkuperä, syntyperä, polveutuminen, prov||exemplar näyte-, koe|kappale. -filma I itr: hon sde hän sai tilaisuuden (pääsi) koefilmaukseen. -flyga IV6 tr (Int.): ~ (ett pian) suorittaa (koneella) koelentoja. -flygare koelentäjä. -flygning koelento. -färd koematka. -föreläsa II2 itr luennoida näytteeksi, pitää näyteluentoja). -föreläsning koe-, näyte|luento. proviant -en muona; ruokatavarat, elintarvikkeet. -anskaffning ruokatavarain-, muonan|hankinta.

proviant era I I. tr muonittaa, varustaa ruokatavaroilla. II. itr hankkia ruokatavaroita, muonavaroja. proviantering

-en muonitus, provianter -en -er (sot.) muonittaja, (leik.) muonamikko,

provins -en -er maakunta, provinssi; maaseutu.

provinsialism -en -er murresana, murteellisuus.

provinsialläkare piirilääkäri, provinsiell -t maalaismainen, pikkukau-

punkimainen; murteellinen, provinsstad maaseutukaupunki, provision (-su:n) -en -er provisio, hyvitys, toimitus-, välitys|palkkio, osuus; vi be-viljar 5 % s myönnämme välitys-, toimitus|palkkiota 5 %. provisionsavräkning väitys-, toimitus|-palkkiovähennys.

provisprisk (-u:) -t tilapäinen, väliaikainen; s bro tilapäinen, väliaikainen, apu|-silta.

provisori|um (-u:) -et -er väliaikainen järjestely, tila; väliaikaisuus, prov||karta (kaup.,kuv.) näyte|kartta, -valikoima. -kollektion -en näytekokoelma, -kort (val.) malli-, näyte|kortti. -köra II1 tr, itr: s en bil ajaa koeajoa autolla; ^ en film esittää kokeeksi filmiä, -leverans -en -er näyte|-erä, -toimitus, provning -en (vaat.) koettaminen, sovittaminen; kokeilu; tarkastus, provningsanstalt aineenkoetuslaitos. provnummer näytenumero, provocera I tr provosoida, tahallaan aiheuttaa; yllyttää rikoksiin, töihin (joista on pahat seuraukset).

provokation (-tsu:n) -en -er provokaatio, provosoiva toiminta,, provokatprisk (-u:) -t provokatorinen, provosoiva.

provokatör -en -er provokaattori, provosoija.

prov|lpredika I itr pitää vaalisaarna, saarnata vaalia, -predikan vaalisaarna, -rum (vaat.) sovitushuone. -ryttare (kaup.) kauppaedustaja, (ent.) kauppamatkustaja, (j. halv.) (kauppa)ratsu. -räkning (koul.) koelasku(t), laskukokeet. -rör (kern.) koeputki, -rörsbarn koeputkilapsi, -sitta IV4 itr, tr istua kokeeksi, (på) ngt jssk; ^ en god stol istua kokeeksi hyvässä tuolissa, -sjunga IV3 itr, tr suorittaa koelaulu, laulukokeet. -skrivning (koul.) kirjoituskoe, koekirjoitus. -spela I I. itr: ~ för ngn soittaa kokeeksi (kokeissa) jllk. II. tr: ~ ett instrument soittaa kokeeksi soittimella, kokeilla soitinta, -sändning koelähetys, -tjänstgöring -en (virkailijan) koeaika, -tur koeajo, -år koevuosi, -årskandidat koevuottaan palveleva (suorittava) hnk. prudentlig -t -are ylen tarkka, pikkutarkka, prunk -et komeilu, prameilu, upeilu. prunkande (a. tpm.) komea, upea, pramea. prut -et tinkiminen, tinka; utan ~ tinkimättä, vastustelematta, pruta I I. tr, itr tinkiä; ^ på ngt (ostaja) (yrittää) tinkiä (hinnasta pois); jag låter inte ^ med mig en rupea tinkimään;/ ag inte ett ord på (av) vad jag har sagt en peruuta sanaakaan siitä mitä sanoin. II. (pain. part.): ^ av på priset tinkiä (myyjä) helpottaa, huojistaa hinnasta; <—' av på sina fordringar tinkiä vaatimuksistaan; ~ ned priset tinkiä hintaa huokeammaksi. prutmån tinkimisen, helpottamisen vara; priset är tilltaget med ^ hinnassa on tinkimisen varaa; utan ~ tinkimättä, pryd -are sievistelevä; ylen (turhan) kaino, häveliäs, pryd|a II1 tr koristaa, kaunistaa; vasen -er sin plats maljakko sopii oikein hyvin paikkaansa, on oikein hyvä paikallaan, pryderi -(e)t, prydhet -en - kainostelu, sie-

vistely, turha ujous, prydlig-t -are siisti; pulska, sorea, muhkea; siro, soma. -het sirous, somuus, soreus, muhkeus.

prydnad -en -er kaunistus, koriste, koristus; koruesine; till ~ koristukse|na, -ksi; hon är en ^ för sitt kön se nainen on sukupuolensa kunnia ja kaunistus, prydnadsföremål, -sak koriste-esine, -växt

koristekasvi, prydno: i sin(o) ~ kaikessa kauneudes-

* prästgård

saan (soreudessaan, ihanuudessaan, sellaisena jollaiseksi jnk kuvittelee); (iv.) oikeassa karvassaan, pryg|el -let 1. (hist.) keppi-, raippa|ran-gaistus. 2. selkäsauna, prygla I tr piestä, suomia, antaa keppiä,

antaa selkään, pryl -en -ar (tkn.) lävistin, tuikkari, äimä; ~ar pl (j.) kapineet, kamppeet, vehkeet.

prål -et komeilu, prameilu; helyt, vrt. prålighet.

pråla I itr komeilla, upeilla; (mauttomasti) koreilla, mahtailla, kehuskella, prålig -t -are koreileva, prameileva; (rak.) mauttoman upea; räikeä, silmäänpistävä, rehentelevä; klädd mauttoman ko-reilevasti pukeutuva, -het

koreilu, mahtailu, prameilu. pråm -en -ar (mer.) proomu, lotja, -skeppare (läh.) tervahöyryn päällikkö, -släp proomujono (hinaajan hinattavana), prång -et - kaita, ahdas sola, ahdas käytävä, soppi, prångla I itr: ~ ut kaupitella, huijaten tyrkyttää; ^ ut falska mynt, sedlar kaupitella väärää rahaa, vääriä seteleitä, präg|el -eln -lar 1. (tkn.) korkomeisti. 2. leima (m. kuv.); sätta sin ~ på ngt painaa leimansa jhk; hans ord bär sanningens ~ hänen sanoissaan on totuuden leima, tuntu; hänen sanansa tuntuvat tosilta, prägla I tr leimata; lyödä, lyöttää (rh., mitali); painaa leimansa jhk (m. kuv.); hans artiklar ~des av klarhet hänen kirjoituksilleen oli ominaista (tunnusomaista) selkeys ja selvyys, prägling -en -ar leimaus; leimanlyönti; ^

av mynt rahanlyönti. präglingsår leimaus-, leima|vuosi, präktig -t -are komea, upea, muhkea;

oivallinen, kelpo, kunnon, mainio, pränt -et tekstattu kirjoitus; kaunokirjoitus; sätta på ~ kirjoittaa, pränta I tr kirjoittaa painokirjäimillä, tekstata; ^ i ngn ngt päntätä jnk päähän, painaa jnk mieleen, prärie -n -r (Pohj.-Amer.) preeria, ruohoaavikko. -brand preeriapalo. -gräs pree-ria|heinä, -ruoho, -hund (el.) preeriakoira. -varg (el.) preeriasusi, kojootti, präst -en -er pappi, prästbetyg papinkirja, prästerlig -t papillinen; ~a förrättningar

papilliset toimitukset, tehtävät, prästerskap -et papisto, prästestånd -et pappissääty. prästfru papinrouva, pastorinrouva, (vanh. j.) pastorska, pasturska. -gård pappila.

prästfnn|a -an -or (pakanallinen) papitar (tn. kuv.).

präst||krag|e -en -ar 1. papinkaulus, liperit; (Norj.) myllynkivikaulus. 2. (ksv.) päivänkakkara, -löfte pappisvala, -man pappismies. -röck papintakki. -val papinvaalit. -viga II1 tr vihkiä papiksi, -vigning papiksi|vihkiminen, -vihkimys, -välde pappisvalta.

pröva I I. tr 1. tutkia, koetella, panna koetteelle; ^ sina krafter koetella voimiaan, på ngt jssk; ^ ngns tålamod koetella jnk kärsivällisyyttä, panna jnk kärsivällisyys (kovalle) koetukselle; ^ sin lycka koettaa onneaan. 2. (er. lak.):^ skäligt harkita kohtuulliseksi. II. rfl. ~ sig fram hapuilla (hapuillen pyrkiä) eteenpäin, perille. III. (pain. part.): ^ in pyrkiä (kouluun), yrittää suorittaa pääsytutkinto; ^ på yrittää, koettaa; kokea; han har på mycket (åtskilligt) hän on kokenut paljon, yrittänyt paljoakin, montakin alaa (työtä), yhtä jos toistakin; han har fått ~ på mycket hän on joutunut kokemaan paljonkin, (leik.) on monet kosket läpi laskenut, pröva|d -t koettu, koeteltu, taattu; paljon, kovia kokenut.

prövande (a. tpm.) tarkastava, tutkiva; kovalle (lujille) ottava; voimille käypä, rasittava; vaivalloinen, vaikea, kiusallinen.

prövning -en -ar tutkimus; harkinta; koettelemus.

prövningsnämnd tutkijalautakunta; tarkastuslautakunta.

prövosten koetinkivi, koetuskivi (m. kuv.). P. S.: ett ~ (kj.) jälkikirjoitus, J. K. psalm (s-) -en -er virsi; (Raam.) psalmi, -bok virsikirja, -diktare virsirunoilija; (Raam.) psalmirunoilija. psalmodikon -et - virsikannel. psalm| I sång virrenveisuu, -vers virren |-

säkeistö, (vanh.) (-)värsy. psaltare (s-): P~n Psalttari, pseudonym I. -en -er salanimi; peite-, taiteilija-,* kirjailija|nimi. II. -t nimetön; salanimellä (julkaistu), psti (int. j.) kuulkaa! hoi! halloo! psyke -t -n (psyk.) mielenlaatu, mentaliteetti, psyyke. psyki‡,t|er -ern -rer (lääk.) psykiatri, mielitautien erikoislääkäri, psykiatri -(e)n psykiatria, mielitautioppi. psyki^triker -n ks. psykiater. psykiatrisk -t psykiatriaa koskeva, psykisk -t psyyki(lli)nen, henkinen, sielullinen.

psyko||analys -en (psyk.) psykoanalyysi, -analytisk -t psykoanalyyttinen, -fysik

psykofysiikka, -fysisk -f psykofyy, si(lli)nen.

psyko g mt psykogeeninen, sielullisten syiden aiheuttama.

psykolpg -en -er psykologi, sielu tieteilijä; ihmistuntija, psykologi -(e)n psykologia; 1. sielutiede.

2. ihmistuntemus, psykolpgisk -t psykologinen, sielutieteelli-nen; ihmistuntemusta osoittava, psykopat -en -er psykopaatti; luonnevikainen, luonteeltaan epänormaali hnk. psykopatisk -t psykopaattinen, luonnevikainen; vrt. ed.

psykos (-o:) -en -er psykoosi, sielunhäiriö. psyko|| teknjk -en psykotekniikka, sielutieteen soveltaminen käytännöll. elämään. -teknisk -t psyko teknillinen; vrt. ed. -terapi (lääk.) psykoterapia, sielullisten häiriöiden ja niiden ruumiill. vaikutusten parantaminen sielullisin keinoin, psykrometer -n psykrometri, kosteusmit-tari.

ptro (int. onom., tav. hev.) ptruu! pubertet -en murros-, kehitys-, sukupuoli-kypsyyden saavuttamis|ikä. pubertetsåldern mieskuntoisuusikä. publicera I tr julkaista, publicist -en -er sanomalehtimies, publicistik -en sanomalehti | kirjallisuus,

-ala; julkinen sana. publicistisk -t sanomalehtialaan kuuluva; vrt. ed.

publicitet -en julkisuus, sanomalehtikirjallisuus; ge ngt ~ julkaista; päästää julkisuuteen; få ~ joutua (päästä) julkisuuteen, tulla julkaistuksi, julkisesti tunnetuksi, levitä, publik I. -en -er yleisö; den stora (breda) r^en suuri yleisö. II. -t julkinen, yleinen, pablikatipn (-tsu:n) -en -er julkaisu, julkaiseminen. -sförråd julkaisuvarasto. publjk||favorit yleisön suosikki, -framgång yleisömenestys, -frieri yleisön suosion tavoittelu, -rekord yleisöennätys, ennätyksellinen yleisömäärä, -succé, -succés ks. -framgång. puck -en -ar (urh.) jääkiekko, kiekko, puck|el -eln -lar kyttyrä; kamelens -lar

kamelin kyttyrät, puckelrygg -en kyttyräselkä; kyssäselkä;

(m.) kyttyräselkäinen hnk. puckelryggig -t kyttyräselkäinen, kyssä-selkäinen; inte så ~t (j.) ei niinkään hullua, hullusti, puckla I tr: ~ på ngn (j.) antaa jllk selkä täyteen.

pudding -en -ctr (keit.) vanukas, (j. vanh.)

putinki. -form -en -ar vanukasvuoka. -pulver vanukasjauhe.

pud|el -eln -lar villakoira; ~ns kärna asian ydin, pääasia.

pud|er ~ret ihojauhe, puuteri, -ask iho-jauherasia, puuterirasia, -dosa ks. ed. -socker puuteri-, pöly|sokeri. -vippa puu?-terihuisku.

pudra I tr puuteroida, sirottaa ihojauhetta, jauhoittaa. pudrett -en (mv.) pudretti (ulosteista, jätteistä, turvepehkusta ym. jauhamalla valm.) väkilannoite, pueril -t -are lapsellinen, ymmärtämätön,

yksinkertainen, puff -en -ar 1. sysäisy, töytäisy. 2. (vaat.) puuhka. 3. (selkänojaton, pieni) sohva; pehmust. tuoli. 4. puksahdus, kuma(hd)us. 5. savutupru, tuprahdus. 6. mainostus, kehuskelu, kiittely, tyrkyttäminen.

puffa I I. tr sysätä, tyrkätä; ^ till sysätä, tuupata jtk. II. itr tehdä mainostusta; mainostaa, ^ för ngn (ngt) jtk. puffas I itr (dep.) tungeskella; sysiä, tuuppia toisiaan, puffärm (vaat.) puuhkahiha. puh (int.) huh! puh!

puk|a -an -or (mus.) patarumpu; med -or o. trumpeter (pata)rumpujen päristessä ja torvien raikuessa, pulk|a -an -or ahkio, pulkka, puli (int.) pui! pulpul!

1. pull|a -an -or 1. (pikku) tipu, kana(nen). 2. (hyv.) tipunen, kananen, typykkäni, sokerimuruseni.

2. pull|a -an -or pieni laaja pikari, jossa pelimerkkejä säilytetään.

pullmanvagn (Amer. raut.) pullmanvaunu. pullov|er (-o:) -em -rar, -ers (miehen) pujo-paita.

pulp|a -an -or 1. (an.) hammasydin. 2. (ksv.) hedelmämalto. 3. perunamäski; (tärkkelyksen valmist. jälj. jäävä) peru-namassa.

pulpet -en -er pulpetti, -lock pulpetinkansi, puis -en -ar (lääk.) suonen tykytys, syke (m. kuv.); ta (känna på) ngns ta rsen på ngn koetella jnk suonensykintää, (j.) valtimoa; känna ngn på rsen (kuv.) koetella, katsoa mikä jk on

miehiään, pulsa I itr: rs i snön kahlata, tarpoa, rämpiä lumessa, pulsera I itr sykkiä.

puisi|slag suonen syke, sykäys, -åder (an.) valtimo.

puit -en -er (mus.) johtajan koroke, pultron (-u:j -en -er pelkuri, raukka, pulv|er -ret - jauhe; lääkejauhe, pulveri, -form: i rs jauheena, hienoksi jauhettuna. -formig -t hienoksi jauhettu, jauheena.

494

pulve]risera I tr jauhaa hienoksi, jauhen-taa, pulveroida. pumja -an -or (el.) puuma, Amerikan leijona, hopealeijona, kuguaari. pump -en -ar (tkn.) pumppu.

1. pumpa I tr pumputa; ^ ngn på ngt urkkia jltk tietoonsa; ^ läns (mer.) pumputa tyhjäksi; ^ upp pumputa (täyteen).

2. pump|a -an -or (ksv.) kurpitsa, (j.) pumppu.

pumpernick[el -eln -lar (Suom.) pumper-nikkeli, makea (sokerikuorrutuksella silattu) litteä leivonnainen; (m.) makea, karkeista jauhoista leivottu ruisleipä, pumphandtag pumpunvarsi, pumppu-tanko.

pumps pl (jlkn.) pumpsikengät, pumpsit;

(yi.) naisten avokengät. pund -et - 1. (painm.) leiviskä; (kuv.) omaisuus; väl förvalta sitt rs hyvin hoitaa leiviskäänsä; gräva ner sitt rs kaivaa leiviskänsä maahan. 2. (Engl. rh.) punta, -huvud pölkkypää. pundsedel punnanseteli. pung -en -ar 1. kukkaro; lossa på rsen hellittää kukkaron nauhoja. 2. (el.) pussi. 3. (an.) kivespussi, punga I tr: (få) rs ut joutua maksamaan, (j.) (täytyä) pulittaa; han rsde ut med pengarna hän maksoi, pulitti (pois) rahat, pung||djur (el.) pussieläin. -råtta (el.) pussirotta, -slag| en -et -na jolta on kiskottu (kiristetty) rahaa, -slå V tr: rs ngn viedä jltk rahaa, »iskeä suonta»; ^ ngn på ngt ottaa, viedä jltk jtk. punkt -en -er (mat., kirj.) piste; täplä, pilkku; kohta; ~ för rs kohta kohdalta; död rs kuollut kohta, pysähdys; en svag (öm) rs heikko (arka, kipeä) kohta; den springande rsen punctum saliens ratkaiseva, tärkein kohta; därmed rs] (ja) sillä hyvä! (ja) loppu! sätta rs panna piste; sätta rs för ngt saattaa asia loppuun; tehdä loppu jstk; på denna rs tällä maailman kolkalla; tässä suhteessa (kohdin); på den rsen sakerna står asioiden ollessa nykyisellään; tala till rs puhua asia loppuun asti; sanoa sanottavansa; till rs o. pricka täsmälleen, säntilleen, pienintä yksityiskohtaa myöten, punktølglas pl (fys., lääk.) punktaalilasit

(eri. silmälasit), punktera I I. tr 1. merkitä pistein. 2. (lääk.) puhkaista (ajos); tehdä punktio. II. itr ajaa (saada) autonkumi puhki, punktering -en -ar 1. pisteillä merkitseminen. 2. (lääk.) punktio. 3. (aut.) kumin-puhkeaminen, kumirikko; få en rs ajaa kumi puhki.punkthus — pyssla

punkthus (rak.) piste-, torni|talo; yksinäinen talo, rakennus, punktion (-ksu:n) -en -er ks. punktering 2. punktlig -t -are täsmällinen, säntillinen, punktsvetsning (met.) pistehitsaus, puns -en -ar (kirjp.) kuviomeisti; (hnm.)

pakotin, pakotustaltta. punsch -en (juoma) punssi, pupjll -en -er 1. (an.) silmäterä. 2. holhotti;

änke- oeh rakassa leski- ja orpokassa. pupp|a -an -or (hnt. ym.) kotelo, pur -t puhdas, pelkkä, aito, sula, silkka. puré -n -er (keit.) sose; suurust. keitto, purgatjv -et - ulostusllääke, -aine. purjsm -en purismi, puhdaskielisyys; (yi.)

puhdasoppisuus, purjst -en -er puristi, purismin harrastaja;

(er.) kielenpuhdistaja. purjstisk -t puristinen, puhdaskielisyys-ym.

puritan -en -er 1. (hist. Engl.) puritaani.

2. (kuv.) ankaran siveellinen hnk. purjo(lök) (ksv., keit.) purjosipuli. purk|en -et -nare äreä, nyrpeä; närkästynyt, suuttunut, äkeissään. purpra I tr purppuroida, värjätä purppu-ra(npuna)iseksi. purpur -n purppura, -färga|d -t purppuran|-värinen, -punainen, -röjd -tt purppuranpunainen.

1. purra I tr (mer.) herättää.

2. purra I tr 1. peijata, petkuttaa; ~ palt i ngn [}.) syöttää jllk pajuköyttä. 2. ~ (upp) ks. burra (upp).

purung -t aivan nuori.

1. puss -en -ar (vesi)lätäkkö.

1. puss -en -ar (j.) suukko(nen), muisku.

pussa I tr suudella.

pussas I itr (dep. j.) suudella toisiaan,

muisku telia, puss|el -let palapeli; lägga rs pelata palapeliä, rakentaa palapeli; (kuv.) liittää pieni osa toiseensa, -bit palapelin osanen, pussig -t -are turpea, paisunut, pöhöttynyt,

turvoksissa, pust -en -ar 1. tuulenpuuska; tuulenhenki; (m. kuv.) henkäys. 2. (tkn.) palje, palkeet.

1. pusta I itr 1. läähättää, huokua; ~ ut huoahtaa, huokaista, (hev.) puhaltaa. 2. ~ på elden puhaltaa tuleen.

2. pust|a -an -or (mnt. Unk.) pusta, put|a I. -an -or pielus, patja; pehmustus,

täyte. II. I itr: rs med munnen olla suu töröllään; ~ ut (vaat. ym.) törröttää ulospäin; ' ut med magen olla vatsa pullollaan, pullistaa vatsaansa.

1. puts -et - kuje, kepponen, (ruma, ilkeä) temppu.

2. puts -en siisteys; (tkn.) rappaus, laasti.

pys

3. puts (adv.) ks. väck. putsa I tr siistiä, siivota, puhdistaa; (tkn.) rapata; ^ skägget siistiä, leikata parta(a); ~ ett rekord parantaa ennätystä; ^ skor kiillottaa kengät; rs Upp kaunistaa, koristaa, puhdistamalla kunnostaa, putslustig -t -are hauska, hassunkurinen, lystikäs.

putsmedel puhdistus-, kiillotus|aine. putta I tr (j.): ^ till ngt sysätä, tuuppaista, tyrkätä jtk; ^ undan sysätä syrjään, pois tieltä, putt|e -en -ar: en liten rs pikku poju. puttefnask, puttifnask -en -ar, -jer -ern -ar poju, poikanulkki, vaaksanmittainen; miehenkäppänä. putten: gå i rs mennä myttyyn, raueta tyhjiin.

pütto -n pl putti (taid.hist.) pikkulapsi, enkeli.

puttra I itr a) hiljaa kiehua, porista; b) jupista, mutista, napista; rapista, puzzle ks. pussel.

pyemi -(e)n (lääk.) märkämyrkytys. pygmé -(e)n -er kääpiö, pyjamas -en - yöpuku, pyjama, pykniker -n - pyknikko, pykninen hnk. pyknisk -t pykninen; tanakkavartaloinen, lyhytkaulainen, pyöreäkasvoinen (hnk.).

1. pynt -en -ar (mer.) 1. niemen kärki. 2. ankkurinkoura. 3. köydenpään verhous.

2. pynt -et koruesineet, helyt, hepenet. pynta I tr koristaa, laittaa hienoksi, »pyn-

tätä»; ' sig laittautua oikein hienoksi, pyntätä itsensä kaikkein koreimpiinsa. pyra II1 itr kyteä; hiipua, pyramid -en -er (mat., rak.) pyramidi. pyramidgl(isk) -t pyramidi|mainen, -n muotoinen; (kuv.) suunnattoman suuri, pyramjd||formig -t pyramidin muotoinen.

-poppel (ksv.) pyramidipoppeli. pyre -1 -n lapsukainen, pieni lapsi, tenava. Pyrenéerna npr (mnt.) Pyreneit. pyren^isk (-ne:isk) -t: Prsa halvön Pyreneiden niemimaa. pyrom$n -en -er pyromaani, pyromaniaa

poteva hnk.; ks. seur. pyro mani -(e) n py romania, sairaalloinen

tulipalojen sytyttämishalu. pyrometer pyrometri, kuumuusmittari. pyro teknik -erc(ilt.)pyrotekniikka; pyrotek-nilliset, ilotulitus|aineet. pyroteknisk -t pyroteknillinen, "ilotulitus-, pyrrusseger (hist., kuv.) Pyrrhoksen voitto; liian kalliiksi tuleva, liian raskain uhrauksin saavutettu voitto, pys -en -ar pikku poika, poikanallikka. pyss el -let pikku]askarointi, -puuhailu, näpertely

pyssla I itr (gå o. rs) puuhailla, näperrellä,

touhuta, med ngt jtk; ^ om ngt vaalia, hoivailla jtk. pyssling -en -ar peukaloinen, tonttu, kääpiö; ~ar serkkujen lastenlasten lapset. pytagor$isk (-re:isk) -t: satsen, teoremet

(mat.) Pythagoraan väittämä, pyton: en ~ (tpm.) ks. seur. -orm -en -ar

(el.) pythonkäärme. pyts -en -ar (pieni) sanko, (j.) pytsi. pytt(ip$nna) (keit.) pyttipannu; paist. liha perunan ja sipulin kera; sekalaista, sekoitus.

pytt(san) (int.) huihai! mitä vielä! kyllä

kai! no nyt sen kuulit! på I. (prp.) A. (paik.) 1. (tav. -lia, -lie, -ssa, illat.); ligga ~ bordet olla pöydällä; lägga ngt ~ bordet panna pöydälle; bilden ser man ett vinterlandskap kuvassa on, näkyy talvimaisema; kyssa ~ munnen suudella suulle; ligga ~ ryggen maata selällään; han har hatten ^ sig hänellä on hattu päässä; har du ngt hjärtat? onko sinulla jtk sydämelläsi? ställa ngt ~ huvudet asettaa jtk ylösalaisin, päälaelleen, kumolleen; tavlan hänger ^ väggen taulu riippuu seinässä; hänga tavlan ~ väggen ripustaa taulu seinään; knacka ~ dörren koputtaa oveen; du har en ring ^ fingret sinulla on sormus sormessa; han har ett krossår ~ hakan hänellä on leuassa ruhje-haava. 2. (muita paik. merk.): gå ~ bio mennä elokuviin, käydä elokuvissa; vara ~ bio (kontoret) olla elokuvissa (toimistossa); gå ~ bal mennä tanssiaisiin; gå (vara) ~ besök mennä vieraisille (olla vieraisilla); gå ^ konsert(en) mennä konserttiin; gå ~ posten käydä postissa, mennä postiin; vara ~ resa olla matkalla, matkoilla; träffa ngn ^ gatan tavata jk kadulla; bo ^ X-gatan asua X-kadun varrella; dricka kaffe ~ sängen juoda kahvi vuoteessa; ligga ~ sjukhuset olla (maata) sairaalassa; sitta ^ tåget istua junassa; han arbetar ~ B:s förlag hän on toimessa B:n kustannusliikkeessä; ~ ort o. ställe itse paikalla; ~ 2 000 meters höjd 2 000 metrin korkeudessa; ~ sammanträdet fattades följande beslut istunnossa, kokouksessa tehtiin seuraavat päätökset; jag har inga pengar (ingen penna) ~ mig minulla ei ole mukanani rahoja (kynää). 3. (er. liik.): ^ båt laivalla; ^ cykel polkupyörällä; skicka ^ järnväg lähettäää rautateitse, junalla; gå ~ kryckor kävellä kainalosauvoilla. B. (aik.) 1. (yl.): ^ natten yöllä, öisin; ^ dagen (söndag, -en) päivällä, päivisin (sunnuntaina, sunnuntaisin); ^ hösten syksyllä; ^ ålderdomen vanhoilla päivillä(än); jag kommer ~ ögonblicket tulen heti, oitis, viipymättä; i

dag ~ morgonen tänä aamuna; ^ min fars tid isäni (isävainajani) aikoina; ^ 1800-talet 1800-luvulla, 19 vuosisadalla; ^ utsatt tid määräaikaan; det är ^ tidén att gå on aika lähteä. 2. (aik. jnk kuluessa): ^ så kort tid niin lyhyessä ajassa; det kan ni göra ^ några timmar sen voitte tehdä muutamassa tunnissa; jag har inte sett honom ^ många år en ole häntä nähnyt moneen vuoteen; jag har hyrt ett rum (rummet) ~ en månad olen vuokrannut huoneen (vuokrasin sen huoneen) kuukaudeksi. 3. (jälkeen): kaffe ~ maten kahvi ruoan päälle, jälkeen; fel ~ fel virhe toisensa perästä; slag ~ slag isku toisensa perästä; isku iskulta. C. (kuv.)

1. arbeta ~ ngt tehdä, valmistella jtk; bjuda ngn ^ middag pyytää jk päivälliselle; känna igen ngn ~ rösten tuntea jk äänestä; ropa ~ hjälp huutaa apua; ropa ~ konduktören kutsua junailija(a); skaka ~ huvudet pudistaa päätään; vänta ~ bättre dagar odottaa parempia aikoja (päiviä). 2. (s. gen. ym.): lösningen gåtan arvoituksen ratkaisu, selitys; en pojke ~ 5 år viisivuotias poika; ett belopp på 5000 mark viidentuhannen markan summa; uppskov ^ en månad (yhden) kuukauden lykkäys; priset ~ kaffe kahvin hinta; en räkning >—' femhundra mark 500 mk:n (suuruinen) lasku; jag tryckte handen ^ honom puristin hänen kättään; skada ^ maskinen kone|vika, -vaurio; inte en ^ hundra ei edes yksi (yhtä) sadasta; endast huvudet ^ honom syntes hänestä näkyi ainoastaan pää; ^ hans begäran hänen pyynnöstään; blott ~ ett villkor vain yhdellä ehdolla; ^ prosa (vers) suorasanaisena (runomitalla); allvar (skämt) tosissaan, vakavissaan (leikillään); ~ tyska saksaksi; ~ sin bästa tyska parhaalla saksallaan; ^ uppdrag av regeringen hallituksen toimeksiannosta. 3. (a.) arg (avundsjuk) ~ ngn vihainen (kateellinen) jllk; han är blind ~ ena ögat hänen toinen silmänsä on sokea, hän on toissilmäinen; fattig (rik) på ngt (jllk on) niukalti (runsaasti) jtk; räkna fel ^ 50 mark tehdä laskuissaan 50 markan virhe. II. (adv.) 1. mannen med hatten ~ mies, jolla on hattu päässä.

2. (pain. part.): bättra ~ parantaa jtk; lasta ~ lastata, kuormata jhk; ro ~ av alla krafter soutaa kiskoa kaikin

voimin, voimiensa takaa; släppa ~ vatten laskea vettä; vrt. eri vrb. kohdalta. III. ^ det att (konj.) jotta; (harv.) että.

på||bjuda IV3 tr käskeä, määrätä, -brå -t: ha gott (dåligt) olla hyvät (huonot) perinnölliset lahjat (taipumukset), -bröd kaupan |-

tekiäisleipä, -päälliset, -bud käsky, määräys. -byggnad päällysrakenne; rakennuksen korotettu osa, korotus, korottaminen; (kuv.)lisäys, laajennus, -bylta|d -t turus-tettu, paljon vaatetta päällä, -börda I ngn ngt sälyttää jnk niskoille; syyttää jtk jstk. -börjß I tr aloittaa, panna alulle. - ikta I tr: r^ ngn ngt panna, sysätä (valehdella) jtk jnk syyksi, -drag 1. (kon. yms.) käynnistin; käyntiinpano. 2. med fullt ~ kaikin voimin; polisen arbetade med fullt ~ poliisi pani kaikki miehensä liikkeelle, toimi täydellä höyryllä, -drivare hoputtaja, jouduttaja. -dyvla I tr: ~ ngn ngt sanoa (valehdella, panna) jtk jnk syyksi, -fallande (a. tpm.) silmäänpistävä. -flug|en -et -nare tungetteleva, ujostelematon, -flu-genhet -en tungettelevaisuus, röyhkeys, -fordra I tr vaatia, tahtoa, -frestande (a. tpm.) rasittava, voimia kysyvä, voimille käypä; vaativa, vaikea; det är ~ för motorn se rasittaa kovasti moottoria; den senaste tidens händelser har varit mycket <—' för mig viime aikojen tapahtumat ovat kovasti käyneet voimilleni, -frestning -en rasitus, koettelemus, koetus, -fyllning -en 1. (maa-, multa- yms.) (-)täyte; täyttäminen. 2* täyttäminen nesteellä, nesteen kaataminen, valaminen; får det lov att vara saanko antaa (kaataa) lisää (kahvia ym.)?

påfåg|el -eln -lar (el.) riikinkukko; breder ut stjärten riikinkukko levittää pyrstönsä.

påfågel(s)||fjäder riikinkukonsulka. -stjärt riikinkukonpyrstö.

påföljande (a. tpm.) seuraava; ^ dag seuraavana päivänä, -följd vaikutus; toimenpiteet; med ~ att mistä (siitä) oli seurauksena että; vid (laga) ~ (laillisen) rangaistuksen uhalla, -för|a II1 tr veloittaa; ^ ngn ngt i räkning veloittaa jtk jllk summalla; vi ha -t ert konto detta belopp olemme veloittaneet tiliänne tällä summalla. -gå V itr jatkua, olla käynnissä; samtal? (puh.) puhutaanko (vielä)? -gåen-de (a. tpm.) jatkuva, käynnissä oleva; mitt under ~ krig keskellä sotaa, sodan ollessa parhaillaan käynnissä; under den ~ strejken vallitsevan lakon aikana, -hitt -et -päähänpisto, kuje, vehje; (m.) valhe, »keksintö»; ett bra ~ onnellinen mieleenjohtuma, hyvä ajatus; ett sådant (vilket) ^! millainen ajatus! mokomakin päähänpisto! det är bara ~ kaikki on keksittyä, silkkaa keksintöä, -hittig -t -are kekseliäs, nokkela, ovela, -hittighet -en kekseliäisyys, nokkeluus, oveluus, -hälsning -en -ar tervehdys-, vieras|käynti, vierailu, käväisy, hos ngn jnk luona; vi har

haft ~ av tjuvar meillä on käynyt varkaita. -häng -et - vastus, rasitus, »risti»; vara ett ~ för ngn olla jnk ristinä, -häng-s|en -et-nare: vara ~ (kuv.) riippua jssk kiinni kuin takiainen, -hängsmotor apumoottori.

påk -en -ar karttu, sauva,(nuijapää)keppi. påkalla I tr 1. kutsua luo, esiin; ^ ngns hjälp huutaa, kutsua jtk apuun. 2. vaatia; av behovet ~d tarpeen vaatima, -klä|dd -tt pukeutunut, täysissä pukimissa. -klädning pukeutuminen, -kläd-ningsrum puku-, pukeutumis|huone. -kommande (a. tpm.): vid —' behov tarpeen vaatiessa; ett hastigt ~ illamående äkillinen pahoinvointi(kohtaus). «kostande (a. tpm.) rasittava, vaivalloinen, voimille käypä; det är ^ se on varsin rasittavaa, käy kovasti voimille, -känning ks. -frestning. påla I I. itr juntata (paaluja). II. tr paaluttaa, varustaa paaluilla, pålag|a -an -or (yi.) rasitus; (m.) vero. pålandsvind (mer.) merituuli, pålbyggnad paalurakennus. pål|e -en -ar paalu; en ^ i köttet pistimenä lihassa, oka(na), piikki(nä). pålitlig -t -are luotettava, -het -en luotettavuus.

pålkran (tkn.) (paalu)juntta. påll|e -en -ar hevonen, polle; (lps.) humma, heppa.

pålning -en paalutus, paaluttaminen; junttaus.

pål||stek -et - (mer.) paalusolmu. -verk paalutus, paalu varus tus. på||lägg -et 1. (mv.) elätettäväksi otettava siitos-, ei teuras|karja. 2. (kaup.) lisä, korotus. 3. (voileivän päällä) leikkeleet yms. -lägga Ytr asettaa; ^ ngn ngt panna jtk jnk päälle, kannettavaksi, påläggskalv 1. (vrs. mv.) elätti- siitos|-vasikka. 2. (kuv.) tulevaisuuden mies; vara ~ tarkoitettu elätettäväksi, varattu jälkikasvuksi, påmin|na II1 I. tr, itr muistuttaa, ngn om ngt jtk jstk; hon -er

mycket om sin mor hän (tyttö) muistuttaa suuresti äitiään; var snäll o. påminn mig om det (omatt) olkaa hyvä ja muistuttakaa minua siitä (että); göra sig -t hos ngn muistuttaa itsestään jllk, koettaa kääntää jnk huomiota puoleensa. II. rfl: ~ sig ngt muistaa jk asia, tulla ajatelleeksi jtk. påminnelse -n -r huomautus, muistutus, om jstk; få en ~ om ngt saada huomautus, muistutus jstk. på||mönstra I (mer.) I. tr ottaa (pestata) laivaan; ny besättning ~des laivaan pestattiin (otettiin) uusi miehistö. II. itr mennä

laivaan, -mönstring -en (mer.) laivaan-otto, pestaaminen; laivaan meno, pääsy; pestinotto; ottokatsastus. pånytt||fö|dd -tt uudestisyntynyt; som ry kuin uudestisyntynyt, kuin toinen ihminen, toinen mies. -födelse uudestisynty-mä; uudestaan syntyminen, på||passlig -t -a valpas, varuillaan (oleva); sukkela; huomaavainen; vara ry pitää varansa, olla varuillaan, pitää silmänsä auki. -passlighet valppaus, sukkeluus, huomaavaisuus. -peka I tr huomauttaa, ~ ngt jstk; ^ ngt för ngn huomauttaa jllk jstk; det förtjänar lienee syytä huomauttaa. -pekan(de) -t huomautus, huomauttaminen; vihjaus, -petare pieni lasta, puikko tms., jolla pikkulapset ottavat ruoan lautaselta lusikkaan, -pälsa|d -t lämpimästi pukeutunut; turkkiin (huppuun) kääritty, -ringning (puh.) soitto, -räkna I tr toivoa, laskea saavansa; medel är att ry on odotettavissa varoja, on toiveita varojen saannista.

pås|e -en -ar pussi, paperipussi; han har nog rent mjöl i ~n hänellä ei kylläkään ole mitään pahoja tarkoituksia; ha -ar under ögonen (olla) silmäluomien alla (veltot) pussit.

på||seende -1 katselu, silmäily, läpi|selailu, -silmäily; till ry nähtäväksi; vid jörsta ~(t) ensi silmäyksellä; vid närmare ry tarkemmin katsellessa(an), silmäillessään). -segla I tr törmätä jhk; ^ en båt purjehtia (ajaa) veneen päälle; bojen ~des av en båt jk alus ajoi poijun päälle, påsig -t -are pussillaan oleva, pullistunut, pöhöttynyt, påsk -en -ar pääsiäinen; annandag ry toinen pääsiäispäivä, pääsiäismaanantai; glad ryt hauskaa pääsiäistäl påsk||afton pääsiäisaatto. -alamm pääsiäislammas.

påsk||dag pääsiäispäivä; ~en ensimmäinen pääsiäispäivä, -hare (Saks., Itäv. ym.) pääsiäisjänis. -helg pääsiäis|juhla, -pyhät, påskina (-si:) IV1 tr: låta ~ yrittää uskotella; vihjailla; han vill låta ry att han . . hän koettaa uskotella (olevansa jk, tekevänsä jtk). påsk||kort pääsiäiskortti, -kyckling pääsi-äiskananpoikanen. -käring pääsiäisnoita. -lilja (ksv.) pääsiäislilja, keltanarsissi. -lov (koul.) pääsiäisloma, påskrift (kj. ym.) päällekirjoitus; allekirjoitus.

påskris virpomavitsa(t). påskriv|en -et -na: jå -et saada nenälleen, läksytys; kuulla kunniansa; ge ngn -et antaa jtk nenälle, läksyttää, påskveckan pääsiäisviikko.

påskynda I tr kiirehtiä, hoputtaa, jouduttaa.

påskägg pääsiäismuna, påssjuka -n (lääk.) pussitauti, sikotauti, på||stigning nousu, nouseminen jhk. -stridig -t itsepäinen, härkäpää (johon eivät järkisyyt pysty), -stridighet itsepäisyys, härkä-päisyys; vrt. ed. -struk|en -et-nare hiprak-kainen, hiprakassa, -stå V tr väittää; det <^s att väitetään että; ejter vad det rys niin kuin väitetään; han sig kunna hän väittää osaavansa, voivansa, -stå|dd -tt väitetty; vaadittu, luuloteltu, -stående -t väite, väitös; vaatimus, -ståendesats (kiel.) väitelause, -stöt(ning) sysäys, töy-täys; (kuv.) kehotus, vihjaus, viittaus, påta I itr kaivella, tonkia, penkoa. pål|ta(ga) IV2 rfl: ry sig ottaa ylleen, panna päälleen; ~ sig ngt ottaa tehdäkseen jtk. -taglig -t -are ilmeinen, kouraantuntuva, selvä, huomattava, silmäänpistävä. -tag-ligen (adv.) ilmeisesti, otaksuttavasti, sil-määnpistävästi. -tala I tr tehdä muistutuksia jnk suhteen, moittia, -teckna I tr kirjoittaa alle. -teckning nimikirjoitus, merkintä, -truga I tr tyrkyttää, -tryckning -en -ar (kuv.) painostus; han har fått ~ar från flera håll häntä on painostettu moneltakin taholta; utöva ry på ngn harjoittaa painostusta jtk kohtaan, yrittää painostaa. -träffa I tr tavata, löytää; yhdyttää. -trängande (a. tpm.) pakottava, kova; tunkeileva, -tvinga IV4 (I) tr: ry ngn ngt pakottaa jk ottamaan jtk. -tår -en lisätilkka; får det lov att vara en ry? saanko kaataa vielä tilkkasen? (leik.) viisitoista tippaa? hon serverade ry hän kaasi vielä lisää (kuppiin), -tänkt aiottu, suunniteltu, hankkeissa ollut (oleva), påv|e -en -ar paavi; tvista om <—ns skägg riidellä paavin parrasta (so. tyhjästä, olemattomasta). -dome

paavikunta, paavin-kirkko, roomalaiskatolinen maailma, påv|er -ert -rare köyhä, kurja, på||verka I tr vaikuttaa jhk; bli ryd av ngn olla jnk vaikutuksen alaisena; en lätt ryd människa vaikutuksille hyvin altis, herkkä hnk.; hnk. johon on helppo vaikuttaa, -verkan vaikutus, -verkbar -t -are vaikutuksille altis, johon voi vaikuttaa, »verkning ks. -verkan -visa I tr osoittaa, näyttää; todistaa, -visbar -t osoitettavissa, näytettävissä, todistettavissa (oleva), -visligen (adv.) ilmeisesti, todistettavasti, påvlig -t -are paavillinen, på||yrka I tr vaatia, -ökning -en -ar lisäys; få ~ saada lisäystä, lisää, -ökt: få yy ks. ed.

päls -en -ar turkki; turkkitakki; ge ngn påpälsa — racerbåt

råe

sen antaa jllk selkään, köniin; (m.) läksyttää, ripittää; jå på sen saada vankasti selkäänsä; saada haukkumisia, kuülla kunniansa, pälsa I tr (trk.) turkistaa; på ngn (sig) pukea (pukeutua) lämpimästi; pukea turkki jnk ylle (päälleen), päls||affär, -ateljé (trk.) turkis (tavara) liike, -bräma|d -t turkiksilla reunustettu; en s kappa (naisten) turkisreunustakki. -bärande (a. tpm.): ~ djur ks. seur. -djur turkiseläin, -djursfarm (trk.) turkis (eläin) |-farmi, -tarha, -foder turkisvuori. -fodral d -t turkisvuorinen, turkiksilla vuorattu, -jacka turkis-, turkki|takki. -jägare tur-kismetsästäjä. -kappa (naist.) turkki, turkis)kappa, -takki, -krage turkiskaulus. -mössa turkis-, karva|lakki. -varor turkikset, -verk turkikset, turkisteokset. pär -en -er (Engl.) pääri, ylähuoneen jäsen, pärl|a I. -an -or helmi, (vanh.) päärly; kasta -or jör svinen heittää helmiä(än) sikojen eteen; må som s i guld olla kuin Herran kukkarossa, kuin piispa pappilassa. II. I itr helmeillä, pärl||band helminauha, -collier ks. pärl-koljé.

pärlemo(r) -n helmiäinen; av s helmiäis-. -färga|d -t helmiäisenvärinen. -knapp hel-miäisnappi. pärl||fiskare helmenpyytäjä, -fiske helmen-pyynti. -garn (ni.) helmilanka. -grå -tt hel-menharmaa. -halsband helmikaulanauha. -hyacint -en -er (ksv. Muscari) helmi-lilja. -höna, -höns (el.) helmikana, -koljé helmikaula|koru, -nauha, -mussla helmi-simpukka. -ring helmisormus. -socker raesokeri, -stickaid -t helmikirjontainen. -vi|t -tt helmenvalkoinen, pärm -en -ar kansi, kirjankannet; säilytys-kannet; från s tili s kannesta kanteen, päron -et - (hed.) päärynä, -formig -t pää-rynänmuotoinen. -trä -et (puus.) päärynäpuu (aineena), -träd -et - (ksv.,puut.) päärynäpuu.

pärs -en -er (ankara) koe; isku, töytäisy; kolahdus, koettelemus, onnettomuus; utstå en svår s joutua kokemaan kovaa; komma igenom en hård s läpäistä ankarassa tutkinnossa, pärt|a -an -or (Suom. ruots.) päre. pöbel -n roska-, roisto|väki. -aktig -t -a raakamainen, roskaväen tapainen, -hop roska(väki) joukko.

1. pöl -en -ar (vesi)lätäkkö, allikko; blodet bildade en s veri muodosti lätäkön, verta kertyi (pieni) lätäkkö; på andra sidan sen (leik.) »rapakon» (Atlantin) tuolla puolen.

2. pöl -en -ar pyöröpielus, telan muotoinen pielus.

pöls|a -an -or (keit.) keuhko-ym. -hakkelus,

-höystö; suurimomakkara. pösa II2 itr kohota, nousta, turvota, paisua; (kuv.) ylvästellä, pöyhistellä; ~ upp paisua, kohota; ~ över nousta yli reunojen, kiehua yli, maahan, pösig -t -are turpea, paisunut, pöyhöllään oleva, (taikina) hyvin noussut.

Q

q. (kirj.) q, Q; det är alit jina s he (ne) ovat kaikki hienoa väkeä (tavaraa), quantum satis riittävästi, kylliksi; han har redan jått sitt s ~ hän on jo saanut mitä hänelle kuuluu.

quinquagesima-rc (kirk.) laskiaissunnuntai. qv- ks. kv-.

r (kirj.) r, R.

rab^ld|er -ret melu, meteli, rähinä, hulina, rabarber -n (ksv., keit.) raparperi, -kompott (keit.) raparperihillo. -kräm (keit.) raparperikiisseli. -paj raparperi|paistos, -leivos, -soppa raparperikeitto. -stjälk raparperini varsi, tav. pl -varret.

1. rabatt -en -er (puut.) kukka|penkki, -ryhmä, -sarka.

2. rabatt -en -er (kaup.) (hinnan) alennus; med 10 % s 10 %:n alennuksella; lämna (ge) 15 % s på priset myöntää 15 %:n alennus hinnasta.

rabatt§ra I tr: s ngn tio procent på en vara antaa (myöntää) jllk 10 % alennusta tavaran hinnasta, rabattkort alennuslippu, rabb|el -let (yksitoikkoinen, ajatukseton) lukeminen, (ulko)luku, lopotus. rabbin -en -er (juut.) rabbiini; kirjanoppinut, juut. uskonnonopettaja, rabbla I tr, itr: s upp lukea lopottaa. rabiat - -are raivokas, hurja, rabies (tpm.) (el.lääk.) vesikauhu, raivotauti.

rabulism -en suurisuinen, jyrkkä, kumouksellinen politiikka ym. rabulist -en -er räyhääjä, rähisijä, hulinoitsija; kumousmies. rabulistisk kumouksellinen, racer (rä:) -n -s kilpa|-auto, -(moottori) -pyörä, -vene. -bil kilpa-auto. -båt kilpa-

sen antaa jllk selkään, köniin; (m.) läksyttää, ripittää; jå på sen saada vankasti selkäänsä; saada haukkumisia, kuülla kunniansa, pälsa I tr (trk.) turkistaa; på ngn (sig) pukea (pukeutua) lämpimästi; pukea turkki jnk ylle (päälleen), päls||affär, -ateljé (trk.) turkis (tavara) liike, -bräma|d -t turkiksilla reunustettu; en s kappa (naisten) turkisreunustakki. -bärande (a. tpm.): ~ djur ks. seur. -djur turkiseläin, -djursfarm (trk.) turkis (eläin) |-farmi, -tarha, -foder turkisvuori. -fodral d -t turkisvuorinen, turkiksilla vuorattu, -jacka turkis-, turkki|takki. -jägare tur-kismetsästäjä. -kappa (naist.) turkki, turkis)kappa, -takki, -krage turkiskaulus. -mössa turkis-, karva|lakki. -varor turkikset, -verk turkikset, turkisteokset. pär -en -er (Engl.) pääri, ylähuoneen jäsen, pärl|a I. -an -or helmi, (vanh.) päärly; kasta -or jör svinen heittää helmiä(än) sikojen eteen; må som s i guld olla kuin Herran kukkarossa, kuin piispa pappilassa. II. I itr helmeillä, pärl||band helminauha, -collier ks. pärl-koljé.

pärlemo(r) -n helmiäinen; av s helmiäis-. -färga|d -t helmiäisenvärinen. -knapp hel-miäisnappi. pärl||fiskare helmenpyytäjä, -fiske helmen-pyynti. -garn (ni.) helmilanka. -grå -tt hel-menharmaa. -halsband helmikaulanauha. -hyacint -en -er (ksv. Muscari) helmi-lilja. -höna, -höns (el.) helmikana, -koljé helmikaula|koru, -nauha, -mussla helmi-simpukka. -ring helmisormus. -socker raesokeri, -stickaid -t helmikirjontainen. -vi|t -tt helmenvalkoinen, pärm -en -ar kansi, kirjankannet; säilytys-kannet; från s tili s kannesta kanteen, päron -et - (hed.) päärynä, -formig -t pää-rynänmuotoinen. -trä -et (puus.) päärynäpuu (aineena), -träd -et - (ksv.,puut.) päärynäpuu.

pärs -en -er (ankara) koe; isku, töytäisy; kolahdus, koettelemus, onnettomuus; utstå en svår s joutua kokemaan kovaa; komma igenom en hård s läpäistä ankarassa tutkinnossa, pärt|a -an -or (Suom. ruots.) päre. pöbel -n roska-, roisto|väki. -aktig -t -a raakamainen, roskaväen tapainen, -hop roska(väki) joukko.

1. pöl -en -ar (vesi)lätäkkö, allikko; blodet bildade en s veri muodosti lätäkön, verta kertyi (pieni) lätäkkö; på andra sidan sen (leik.) »rapakon» (Atlantin) tuolla puolen.

2. pöl -en -ar pyöröpielus, telan muotoinen pielus.

pöls|a -an -or (keit.) keuhko-ym. -hakkelus,

-höystö; suurimomakkara. pösa II2 itr kohota, nousta, turvota, paisua; (kuv.) ylvästellä, pöyhistellä; ~ upp paisua, kohota; ~ över nousta yli reunojen, kiehua yli, maahan, pösig -t -are turpea, paisunut, pöyhöllään oleva, (taikina) hyvin noussut.

Q

q. (kirj.) q, Q; det är alit jina s he (ne) ovat kaikki hienoa väkeä (tavaraa), quantum satis riittävästi, kylliksi; han har redan jått sitt s ~ hän on jo saanut mitä hänelle kuuluu.

quinquagesima-rc (kirk.) laskiaissunnuntai. qv- ks. kv-.

r (kirj.) r, R.

rab^ld|er -ret melu, meteli, rähinä, hulina, rabarber -n (ksv., keit.) raparperi, -kompott (keit.) raparperihillo. -kräm

(keit.) raparperikiisseli. -paj raparperi|paistos, -leivos, -soppa raparperikeitto. -stjälk raparperini varsi, tav. pl -varret.

1. rabatt -en -er (puut.) kukka|penkki, -ryhmä, -sarka.

2. rabatt -en -er (kaup.) (hinnan) alennus; med 10 % s 10 %:n alennuksella; lämna (ge) 15 % s på priset myöntää 15 %:n alennus hinnasta.

rabatt§ra I tr: s ngn tio procent på en vara antaa (myöntää) jllk 10 % alennusta tavaran hinnasta, rabattkort alennuslippu, rabb|el -let (yksitoikkoinen, ajatukseton) lukeminen, (ulko)luku, lopotus. rabbin -en -er (juut.) rabbiini; kirjanoppinut, juut. uskonnonopettaja, rabbla I tr, itr: s upp lukea lopottaa. rabiat - -are raivokas, hurja, rabies (tpm.) (el.lääk.) vesikauhu, raivotauti.

rabulism -en suurisuinen, jyrkkä, kumouksellinen politiikka ym. rabulist -en -er räyhääjä, rähisijä, hulinoitsija; kumousmies. rabulistisk kumouksellinen, racer (rä:) -n -s kilpa|-auto, -(moottori) -pyörä, -vene. -bil kilpa-auto. -båt kilpa-

sen antaa jllk selkään, köniin; (m.) läksyttää, ripittää; jå på sen saada vankasti selkäänsä; saada haukkumisia, kuülla kunniansa, pälsa I tr (trk.) turkistaa; på ngn (sig) pukea (pukeutua) lämpimästi; pukea turkki jnk ylle (päälleen), päls||affär, -ateljé (trk.) turkis (tavara) liike, -bräma|d -t turkiksilla reunustettu; en s kappa (naisten) turkisreunustakki. -bärande (a. tpm.): ~ djur ks. seur. -djur turkiseläin, -djursfarm (trk.) turkis (eläin) |-farmi, -tarha, -foder turkisvuori. -fodral d -t turkisvuorinen, turkiksilla vuorattu, -jacka turkis-, turkki|takki. -jägare tur-kismetsästäjä. -kappa (naist.) turkki, turkis)kappa, -takki, -krage turkiskaulus. -mössa turkis-, karva|lakki. -varor turkikset, -verk turkikset, turkisteokset. pär -en -er (Engl.) pääri, ylähuoneen jäsen, pärl|a I. -an -or helmi, (vanh.) päärly; kasta -or jör svinen heittää helmiä(än) sikojen eteen; må som s i guld olla kuin Herran kukkarossa, kuin piispa pappilassa. II. I itr helmeillä, pärl||band helminauha, -collier ks. pärl-koljé.

pärlemo(r) -n helmiäinen; av s helmiäis-. -färga|d -t helmiäisenvärinen. -knapp hel-miäisnappi. pärl||fiskare helmenpyytäjä, -fiske helmen-pyynti. -garn (ni.) helmilanka. -grå -tt hel-menharmaa. -halsband helmikaulanauha. -hyacint -en -er (ksv. Muscari) helmi-lilja. -höna, -höns (el.) helmikana, -koljé helmikaula|koru, -nauha, -mussla helmi-simpukka. -ring helmisormus. -socker raesokeri, -stickaid -t helmikirjontainen. -vi|t -tt helmenvalkoinen, pärm -en -ar kansi, kirjankannet; säilytys-kannet; från s tili s kannesta kanteen, päron -et - (hed.) päärynä, -formig -t pää-rynänmuotoinen. -trä -et (puus.) päärynäpuu (aineena), -träd -et - (ksv.,puut.) päärynäpuu.

pärs -en -er (ankara) koe; isku, töytäisy; kolahdus, koettelemus, onnettomuus; utstå en svår s joutua kokemaan kovaa; komma igenom en hård s läpäistä ankarassa tutkinnossa, pärt|a -an -or (Suom. ruots.) päre. pöbel -n roska-, roisto|väki. -aktig -t -a raakamainen, roskaväen tapainen, -hop roska(väki) joukko.

1. pöl -en -ar (vesi)lätäkkö, allikko; blodet bildade en s veri muodosti lätäkön, verta kertyi (pieni) lätäkkö; på andra sidan sen (leik.) »rapakon» (Atlantin) tuolla puolen.

2. pöl -en -ar pyöröpielus, telan muotoinen pielus.

pöls|a -an -or (keit.) keuhko-ym. -hakkelus,

-höystö; suurimomakkara. pösa II2 itr kohota, nousta, turvota, paisua; (kuv.) ylvästellä, pöyhistellä; ~ upp paisua, kohota; ~ över nousta yli reunojen, kiehua yli, maahan, pösig -t -are turpea, paisunut, pöyhöllään oleva, (taikina) hyvin noussut.

Q

q. (kirj.) q, Q; det är alit jina s he (ne) ovat kaikki hienoa väkeä (tavaraa), quantum satis riittävästi, kylliksi; han har redan jått sitt s ~ hän on jo saanut mitä hänelle kuuluu.

quinquagesima-rc (kirk.) laskiaissunnuntai. qv- ks. kv-.

r (kirj.) r, R.

rab^ld|er -ret melu, meteli, rähinä, hulina, rabarber -n (ksv., keit.) raparperi, -kompott (keit.) raparperihillo. -kräm (keit.) raparperikiisseli. -paj raparperi|paistos, -leivos, -soppa raparperikeitto. -stjälk raparperini varsi, tav. pl -varret.

1. rabatt -en -er (puut.) kukka|penkki, -ryhmä, -sarka.

2. rabatt -en -er (kaup.) (hinnan) alennus; med 10 % s 10 %:n alennuksella; lämna (ge) 15 % s på priset myöntää 15 %:n alennus hinnasta.

rabatt§ra I tr: s ngn tio procent på en vara antaa (myöntää) jllk 10 % alennusta tavaran hinnasta, rabattkort alennuslippu, rabb|el -let (yksitoikkoinen, ajatukseton) lukeminen, (ulko)luku, lopotus. rabbin -en -er (juut.) rabbiini; kirjanoppinut, juut. uskonnonopettaja, rabbla I tr, itr: s upp lukea lopottaa. rabiat - -are raivokas, hurja, rabies (tpm.) (el.lääk.) vesikauhu, raivotauti.

rabulism -en suurisuinen, jyrkkä, kumouksellinen politiikka ym. rabulist -en -er räyhääjä, rähisijä, hulinoitsija; kumousmies. rabulistisk kumouksellinen, racer (rä:) -n -s kilpa|-auto, -(moottori) -pyörä, -vene. -bil kilpa-auto. -båt kilpa-

513rae racercykel -

vene. -cykel kilpapyörä, -förare kilpa-ajaja.

racka I itr: ~ ner på ngn haukkua, panna pataluhaksi, rackare -n - lurjus, roisto, heittiö, rackar||tyg -et - koiruus, konnankoukku, tihu-, lurjukseni työ. -unge pojanlurjus, vintiö.

rackelhan|e -en -ar (el.) korpimetso. racket -en -ar (verkkopallo)maila, tennismaila. -press (mailan) puristin, rad -en -er 1. sarja, rivi, jono; i ~ peräkkäin; tre dagar i ^ kolme päivää peräkkäin; en ~ av händelser tapahtumasarja. 2. (kirjp.) rivi; ^ för ~ rivi riviltä; skriva några ~er till ngn kirjoittaa jllk muutama rivi, (hieman enemmän) muutamia rivejä; börja på ny ~ aloittaa uudelta riviltä; läsa mellan ~erna lukea rivien välistä; författaren till dessa >—er näiden rivien kirjoittaja. 3. (teat.) rivi; parvi; plats på andra ~en toisen rivin (parven) paikka, rada I tr järjestää, asettaa (latoa) riviin; ^ upp asettaa riviin; luetella, ladella; ~ upp pärlor på ett snöre pujotella helmiä nauhaan.

radar -n tutka, kaikuluotauslaite. -anläggning tutka|laite, -laitteet, -skärm tutka-varjostin. -station tutka-asema, rad||avstånd -et rivienväli. -band (kat.) rukousnauha. -bredd rivin|leveys. -pituus, radera I tr 1. (taid.) radeereta, etsata. 2.

raaputtaa pois; ^ ut raaputtaa pois. radergummi raapekumi. radering -en -ar. 1. (taid.) radeeraus, etsaus.

2. (kirjoit, yms.) raaputtaminen (pois), rader||kniv raapeveitsi. -nål (taid.) radee-rausneula.

radhus -et (rak.) rivitalo, radial -t ks. radiell.

radiator -n -er (-tu:rer) lämpöpatteri; radi-aattori.

radie -n -r (mat. ympyrän) säde, halkaisijan puolikas.

radiell ~t säteen kaltainen, suuntainen; säde-.

radiera I tr (rad.) radioida, lähettää radioitse.

radikal I. -t -are (valt.) jyrkkä; perinpohjainen, yltiöpäinen. II. -en -er vasemmistolainen, äärimmäisyysmies. radikalisera I tr radikaalistaa, tehdä (muuttaa) jyrkemmäksi; vrt. radikal. radikalism -en (er. valt.) äärimmäisyys-suunta, radikaalisuus, radik^lmedel (lääk.) tepsivät, tehoavat lääkkeet; (kuv.) tepsivät, perinpohjaiset keinot.

radio -n 1. (fys.) radio; rund~ yleisradio;

- raffinerad

lyssna på ~ kuunnella radiota; tala i ^ puhua radiossa. 2. (-anläggning) radiolaitteet. 3. (-sändare) radiolähetin; radioasema. 4. (-mottagare) (radio)vastaanotin, radio, radioaffär radioliike, radioaktiv -t (kern.) radioaktiivinen, radio| I amatör radioharrastelija, -anläggning radio I laite, -laitteet; fartyget är utrustat med ~ laivassa on radio (laitteet), -bil 1. radioauto. 2. (elok.) äänitysauto, -bord radiopöytä. -fyr radiomaj akka. -föredrag radioesitelmä. -grammofon radio-gramofoni; levysoitin, -hus radiotalo, -licens radio(nkuuntelu)lupa; betala ~en maksaa radiomaksu. radiolog (-o:) -en -er radiologi, radiologian harjoittaja; vrt. seur. radiologi ~(e)n radiologia, radioaktiivisia säteitä ja niiden käyttöä käsitt. oppi. radio||lur (rad.) (rad.-vastaanottimen) kuuloke; tav. pl kuulokkeet, -lyssnare radionkuuntelua. -mast radiomasto, -mottagare radiovastaanotin, -musik radiomu-siikki. -navigering (mer., Int.) radio-ohjaus. -pejling radiosuuntiminen. -pjäs radiokuunnelma, -polis poliisin radiopar-tio, (läh.) piiska-auto. -program radio-ohjelma. -reparatör radiomekaanikko. -reportage radioselostus. -rör radioputki. -sönd radiosondi; radioluotain, -station radioasema, -styr|d -t radio(laittei)lla ohjattu, radio-ohjauksinen. -störning ra-diohäiriö. -sändare radiolähetin, -teater radioteatteri, -teknik radiotekniikka, -telefon radiopuhelin, -telegraf radiolennä-tin. -telegrafist radiosähköttäjä. Radiotjänst: A. B. ~ (Ruots.) Radioyhtiö.

radio| lutsändning radiolähetys, -våg radioaalto.

radi|um -, -et, -umet (kern.) radium, -behandling (lääk.) radiumhoito, sädehoito, rad ja ks. raja.

rad||rä|t -tt -ta rivin, viivan mukainen, -så III tr (mv.) kylvää riviin, -såningsmaskin (mv.) rivikylvökone. -vis (adv.) riveittäin, raff|el -let, -eln (vanh.) uhkapeli (peli-nopilla); -let (jlkp. ym.) kova peli. räf fig -t -are (j.) ks. raffinerad. raffinaderi -(e)t -er öljyn-, sokerin- ym.

-puhdistamo, -jalostamo; sokeritehdas, raffinemang -et -er hienostu|minen, -nei-

suus, älykkyys, raffinera I tr (tkn.) puhdistaa epäpuhtauksista (sokeria, metallia, öljyä ym. raaka-aineita), jalostaa, raffinera|d -t a) puhdistettu; b) (kuv.) hienostunut; hienosti harkittu; ovelasti suunniteltu.

rafflande (a. tpm.) repäisevä, mehevä

(juttu), pintaa karmiva; (j.) mojova. rafräschiss§r -en -er haju veden vihmoitin. rafs -et (j.) romu, kaappeet, rapseet, »roska», rafsa I itr haalia, hamuta (kasaan); rs ihop kerätä, haalia kokoon; ^ åt sig haalia itselleen.

rafsig -t -are huolimaton; kiireessä, huolimattomasti kokoon haalittu; rst hår ruokkoamaton tukka. rag$t|a -an -or toraisa nainen, äkäpussi, syöjätär, (vanha) raastinrauta. ragg -en 1. vuohenkarvat. 2. (hnk. kuv.) karvakuontalo, raggig -t -are takkuinen, takkukarvainen. ragg||munk (keit.) peruna|munkki, -ohukas. -sock|a -an -or karkeat villasukat; urheilusukat, ragla I itr horjua, hoippua, toikkaroida

humalassa, raglan - -s väljä päällystakki, jossa olka-

hihat. -ärm olkahiha. ragnarök (-ngn-): en, ett rs (Skand. myt.) ragnarök, jumalien loppu, kuolema; maailmanloppu. ragu -n -er (keit.) sekamuhennos, raguu;

~ på höns kanaraguu. raid ks. räd.

raj|a -an -or, -as rajah, radza, intial. ruhtinas.

rajd -en -er pororaito. rak -t -are suora; ^ linje suora viiva, (mat.) suora; rsa hopp (u.) suorat kerroshypyt; rsa vägen suoraa tietä, suoraa päätä; på rs arm suoralta kädeltä; käden käänteessä; det enda rsa ainoa oikea; sitta rs istua suorana; vrt. rakt.

1. rak|a I. -an -or hiili-, uuni|koukku; köla, raappa. II. I tr, itr raapia, raaputtaa, kaapia.

2. raka I itr: rs i väg juosta, pötkiä tiehensä, matkoihinsa.

3. raka I itr ajaa parta; rs sig ajaa partansa.

rak||apparat parranajokoje, (j. leik.) parta-höylä; elektrisk rs sähköparranajokoje. -blad parranajokojeen terä, partaterä. -borste partasuti, partahuisku. rak^t -en -er raketti; (ilt. m.) sähiäi-nen; som en rs kuin ammuttu, kuin pyssyn suusta; sända upp en ~ lähettää raketti ilmaan, -flygplan suihku(lento)kone. -gevär (mer.) raketti-, pelastus|kivääri. -vapen rakettiase. -hyvel ks. (elektrisk) rakapparat. rakitis -en (lääk.) riisitauti, rak|tisk -t riisitautinen, riisitautia poteva, rak||kniv partaveitsi. -kopp saippuakuppi.

-kräm partavaahdoke. raklång -t pitkin pituuttaan.

rakna I itr suoristua, rakning -en parranajo, rakrygga|d -t suoraselkäinen (m. kuv.). rak||salong parturinliike. -spegel parran-ajopeili. -strigel (parturin) hiaisin, hioma-hihna.

raksträcka -n suora matka; (urh. juoksu-rad.) suora; (kelkkailu) suora (rataosa), rakstuga -n parturi[nliike). rakt (adv.) suoraan; ^ fram suoraan eteenpäin; ^ ingenting ei yhtään mitään; ^ omöjlig(t) aivan (kerta kaikkiaan) mahdotonpa); gå rs på sak käydä (muitta mutkitta) suoraan asiaan, rak||tvål parta-, parranajo|saippua; två ~ar kaksi palasta (pötkyä) partasaip-puaa. -vatten parran aj ovesi, raljant - -are leikillinen, (hyvänsävyisesti)

pilaileva, leikkiä laskeva, raljera I itr pilailla, laskea leikkiä, rallare -n - rautatietyöläinen. rally (relli) -t -n (plkp., aut.) tähti|ajo, -kilpailu; auto-, moottoripyöräkilpailu (jossa kilpailijat lähtevät eri paikoista, pyrkivät samaan maaliin).

1. ram -en -ar kehykset, puitteet, »raa-mi(t)»; sätta inom glas o. rs panna lasin alle ja kehyksiin; inom rsen jör romanen romaanin puitteissa.

2. ram -en -ar (karhun, ison el.) käpälä; suga på rsama (nälissään) nuolla kynsiään, näppiään.

3. ram (tav. määr.) rsa; rena rsa galenskapen sulaa hulluutta, silkkaa mielettömyyttä; rena rsa sanningen pelkkä, puhdas totuus; det är rena rsa lögnen se on silkkaa valhetta.

rama I tr: rs in kehystää, panna kehyksiin.

ram||affär kehys(tys)liike, kehystämö, -antenn (rad.) kehäantenni. ramaskri hirveä huuto, hätä-, valitus|-huuto.

ram||avtal runkosopimus. -berättelse (kirj.)

kehyskertomus, ramla I I. itr romahtaa, kellahtaa, kieriä, syöksyä; ^ nedför trappan kieriä portaita alas. II. (pain. part.): ^ av kierähtää, pudota pois; ^ av hästen pudota satulasta, hevosen selästä; ~ ner vieriä, kierähtää, pudota alas, maahan; ' omkull kaatua, kellahtaa kumoon; ~ ut kaatua, pudota, romahtaa ulos. ramlös|a (-mm-) -an -or (Ruots. eri.) ki-vennäisvesi(pullo). ramm -en -ar (hist., mer.s.) puskuri, ramma I tr (hist., mer.s.) puskea upoksiin

puskurilla; törmätä, ram|mel -let ks. skrammel. -buljong (j.) selkäsauna, (koirille) »seiväskeitto».ram

ramp -en -er (teat.) (näyttämön) parras. -feber esiintymiskuume. -ljus parrasvalo.

ramponera I tr ruhjoa, murjoa, pahasti vaurioittaa; den blev illa rsd se vaurioitui pahoin.

rampris pila-, pilkka|hinta; till rs pila-hintaan, pilahinnas ta, (j.) polusta, rams|a I. -an -or jono, sarja; iso joukko kuivia asioita t. sanoja, »latikka», »rämp-sy». 2. lastenloru (runo), hokema. II. I tr: ^ upp ladella, lasketella, ramsvart - -a musta kuin korppi, sysimusta.

ramsökare -n - (vai.) kehys tähtäin, ranch (-nts) -en -er (USA) karja|kartano, -farmi.

rand -en ränder 1. juova, raita. 2. reuna, laita; vid gravens rs haudan partaalla; fylla en kopp till rsen kaataa kuppi täpö täyteen.

randa I tr juovittaa, tehdä juovikkaaksi,

raidalliseksi, randanmärkning reuna|huomautus, -muistutus.

randas I itr (dep.) sarastaa, koittaa, randig -t -are juovikas, juovainen, raidallinen; han har sina rsa skäl hänellä on (jhk) hyvät, pätevät syyt; ~ på längden (på tvären) pitkittäisjuovainen (poikki-juovainen). rand||stat reunavaltio, -

sydd: ^ sko reu-noskenkä, (vanh.) randikenkä. rang -en (virka-)arvo; han har majors rs hänellä on majurin arvo; konstnär av första rs ensi luokan taiteilija; vetenskapsman av rs huomattu, etevä tiedemies^, ha rs före ngn olla arvossa jnk edellä, jtk ylempänä; göra ngn ~en stridig kilpailla (kiistellä) jnk kanssa (arvosta); stå över (under) ngn i rs olla jstk edellä (jnk alapuolella) arvossa; olla arvossa jtk ylempänä (alempana); ha samma <—> som ngn olla samanarvoinen kuin jk, jnk kanssa samanarvoinen.

rangera (-ngse:) I tr järjestää, asettaa järjestykseen; (raut.) järjestää, vaihtaa vaunuja.

rangera|d -t (hnk.) hyvässä asemassa, hyvissä varoissa (oleva), varakas. ranger(ings)||bangård (raut.) järjestelyrata-

piha. -lok järjestelyveturi, ranglig -t -are pitkä ja hoikka, hontelo;

kiikkerä, vaappuva, rang||ordning -en arvojärjestys, -plats arvo-sija; (kuv.) huomattava sija. -rulla arvoluettelo, -sjuk -t: vara rs (halv.) pyrkiä korkealle. -skala (yhteisk.) arvoasteikko, -skillnad arvoero(tus). rank -t -are 1. (mer.) kiikkerä, vaappuva,

keikkuva. 2. pitkänhuiskea, heiluva, huojuva; heiveröinen; hoikka vartaloinen.

1. rank ja -an -or köynnös; lonkero.

2. rank|a -an -or (er. Suom. r.) länget, rän-get (tav. pl).

3. ranka: rida rs (lps.) ratsastaa; rida, rida rs! (läh.) hop! hop! hopoti hoi!

4. ranka I itr keikkua, huojua, heilua, kiikkua.

rankig -t -are ks. rank. 1.

rannsaka I tr tarkastaa; (kuv.) koetella,

tutkistella; (er. Iak.) tutkia, rannsakning -en -ar (er. Iak.) tutkinta, tutkimus.

rannsakningsdomare tutkintatuomari, -häkte tutkintavankila. ranson (-u:) -en -er annos, määrä, ransonering -en annostelu; säännöstely, ransoneringskort ostokortti; elintarvikekortti, vaatekortti. ranta I itr: rs omkring maleksia, kuljeskella; rentustella, renttuilla. ranunk|el -eln -ler, -lar (ksv.) leinikki, rapa I itr (j.) röyhtäistä, röyhtäyteliä, rapning -en -ar röyhtäisy.

1. rapp -et - lyönti, isku, sivallus.

2. rapp -en -ar musta (hev.).

3. rapp I. -t -are riuska, ravakka, ripeä, reima. II. -et: han ger sig inte i första rset ei hän ensi hätään joudu neuvottomaksi, ei ihan vähällä hellitä, hätäydy; i rödaste rset tulisessa kiireessä; ge sig i väg i rödaste rset pinkoa, syöksyä päätä pahkaa tiehensä.

rappa I tr 1. (tkn.) rapata, laastita. 2. ^

tili sivaltaa, iskeä, rappakalja 1. (huono) kalja, (j.) »rapakalja». 2. typeryys, mielettömyys, »roska».

rapphöna (el. Per dix per dix) peltopyy, rappning -en (tkn.) rappaus, laastitus. rapport -en -er ilmoitus; tiedotus, selostus, kertomus; (sot.) raportti, om ngt jstk; avlägga rs antaa, lähettää ilmoitus (raportti).

rapportera I tr (sot., yl.) ilmoittaa, tiedottaa.

rapportkarl viestinviejä, lähetti, rapporter ilmoituksen lähettäjä, tekijä;

(m.) urkkija, salainen asiamies, raps -en (mv.) rapsi (öljykasvi), -fält rapsipelto. -kaka (mv.) rapsi(rehu)kakku, rapsodi -(e)n -er rapsodia. 1. runo. 2.

(mus.) (unkaril. ym.) rapsodia, rapspdisk (-u:) -t vapaarakenteinen, erillisistä osista muodostettu, raps||odling -en rapsin viljely; -ar rapsi |-viljelmä, -viljelys, -olja rapsiöljy, nauris-öljy.

rar -t -are harvinainen; erinomainen, mai-

rea

nio; herttainen, suloinen, rakastettava, ihastuttava, raring -en -ar kulta(nen). raritet -en -er harvinaisuus.

1. ras -en -er rotu; med avseende på ~en rodun puolesta, rodullisesti, rodulta(an).

2. ras -et - 1. sortuma, luhistuma, (vuoren) vieremä. 2. hurja leikki, riehunta.

rasa I itr 1. syöksyä, romahtaa, vyöryä, luhistua. 2. riehua, leikkiä vallattomasti (hurjasti). 3. elää hurjasti, riehua; hurjastella; ^ ut riehua riehuttavansa (ja asettua, tasaantua), rasande I. (a. tpm.) raivo(ava), hurja; bli ~ raivostua, hurjistua; vara ~ på ngn olla raivoissaan, kiukuissaan jllk; med r^ fart hurjaa vauhtia. II. (adv.) hirveästi, hurjasti, kauheasti; (j.) ^ roligt hurjan hauska(a). ras||ben rotujalka. -biologi rotubiologia. -blandning -en rotusekoitus, -diskriminering -en rotusyrjintä, -djur rotueläin. -egenskap rotuominaisuus, rasera I tr hävittää raunioiksi, maan tasalle.

raseri -(e)t raivo, vimma, kiukunpurkaus; bringa ngn till ^ saada jk raivostumaan. -anfall raivon-, kiukun|puuska, ras||forskning rotututkimus, -frände saman-rotuinen, rotusukulainen, -fördom rotuennakkoluulo. -förföljelse rotuvaino.-hat rotuviha, -hund rotukoira, -hänseende rotunäkökohta; i ~ rodullisessa suhteessa. -häst rotuhevonen.

1. rask -t -are 1. nopea, sukkela; ^ i vändningarna sukkela käänteissään; ^ i sitt arbete joutuisa työssään. 2. terve, reipas; kry o. ~ terve ja reipas.

2. rask -et (j.): hela ~et koko roska, romu. raska I itr: ~ på pitää kiirettä, tehdä

joutua; ^ på! sukkelaan nyt! raskrig rotutaistelu. rasp -en -ar (karkea viila) raspi, jämsi. raspa I I. tr raspata; ~ bort raspata, viilata, hangata pois. II. itr kirjoittaa (raastaa), riipustaa, rasren -t puhdasrotuinen, rass [el -Ze£ rapina, rahina; kalina, kilinä, rassla I itr ratista, rahista, kalista, rast 1. -en -er lepo, tauko; (koul.) välitunti; utan r^j o. ro levähtämättä; ei lepoa eikä rauhaa; hålla ~ levähtää, pitää lepohetki. 2. tauko; göra två ~er pitää kaksi taukoa, rasta I I. tr: ~ fångar antaa vankien liikkua ulkosalla; ^ en hund kävelyttää koiraa ulkona; ^ en häst jaloitella (ja-

loitteluttaa) hevosta; antaa hevosen

piehtaroida. II. itr levähtää, pitää lepoa, rast|er -rer(kirjp.) rasti, (tav.) rasteri.

rastlös -t rauhaton, -het rauhattomuus; arbeta r^t tehdä työtä suomatta itselleen lepoa?

rast||plats, -ställe levähdyspaikka, rata I tr hylkiä, hylätä, ratificera I tr ratifioida, vahvistaa, ratificering -en ratifiointi, ratifioiminen,

vahvistus, ratifikation ks. ed.

rationalisera I tr rationalisoida, järkeistää.

rationalism -en (fil.) järkeis|oppi, -usko,

rationalismi, rationaljst -en -er rationalisti, rationalismin kannattaja, rationalistisk -t rationalistinen, järkeisopil-lirien.

rationell -t -are järjenmukainen, järkiperäinen.

ratt -en -ar auton ohjauspyörä, (j.) ratti; (mer.) ruoriratas; (moottoriveneen) ohjauspyörä; sitta vid ~en istua ohjauspyörässä, (j.) »ratissa», -fylleri (aut.) rattijuoppous, -fyllerist -en -er rattijuoppo. -lås ohjauspyörän lukko, -växel ohj auspy örävaihde. ravin -en -er (mnt.) rotko, kuru. rayon ks. räjong.

razzi|a (-ts-) -an -or poliisietsintä, ratsia, ylläkkö-, etsintä]tarkastus, rea- (yhd.) ks. reaktions-. reagens -et, -en -, -er (kern.) reagenssi; näytin. -papper reagenssipaperi. reagera (-ge:, -je:) I itr reagoida; vastata ärsykkeeseen, reaktion (-ksu:n) -en -er 1. reaktio, vastavaikutus. 2. vastoinkäyminen. 3. (valt.) taantumus; vastavirtaus. reaktions]! drift reaktio-, suihku (moottori)-käyttö, -driv|en -et -na reaktiokäyttöinen, suihkumoottorin käyttämä;

-et jaktplan (Int.) suihkuhävittäjä; -et bomplan suih-kupommi(tus)kone. -förmåga reaktiokyky. -motor suihkumoottori, -pian suihku (lento) kone. -tid reaktioaika, ärsytyksen ja vastavaikutuksen välinen aika. reaktionär (-ksu-) I. -t -are taantumuksellinen. II. -en -er ks. ed. reaktor -n -er (-tu:rer) (kern.) reaktori, real -t -are todellinen; reaalinen; asiallinen, re^le ks. realgenus.

real||examen keskikoulun loppututkinto, -genus (kiel. ruots.) en-suku (maskuliinin ja feminiinin yhteisnimitys), realia pl reaaliat, reaaliasiat, asiatiedot; reaaliaineet.

realinkoxxLst reaalitulo(t).

realisatiQn (-u:) -en 1. toteuttaminen. 2. (loppuun)myynti, rahaksimuutto.

realisationsvinst rahaksimuuttovoitto. realisera I tr 1. toteuttaa. 2. myydä

(loppuun), muuttaa rahaksi, realism -en (kirj., taid.) realismi, realist 1. realisti. 2. (koul.) reaali]koulun,

-linjan oppilas, realistisk -t realistinen, realitet -en -er tosi [asia, -seikka. 2. todellisuus; i ~en todellisuudessa, real|jlinje (koul.) reaalilinja. -lön reaalipalkka (hyödykemäärä, jonka palkansaaja rahana määrit, palkallaan voi to-dellis. ostaa), -politik reaalipolitiikka, -politiker reaalipoliitikko, -politisk -t reaalipoliittinen. -skola reaalikoulu. -skolebildning reaali-, keski [koulusivistys, -värde reaaliarvo, reaplan suihkulentokone. reassurans (-ngs) (vak.) jälleenvakuutus. reassurera I tr jälleenvakuuttaa, rebell -en -er kapinoitsija, rebellisk -t kapinallinen, rebus -en -ar kuva-arvoitus, recensent (res-) -en -er (kirjallisuus-, taide)-

arvostelija; selostaja, recensera I tr arvostella; selostaa, recension (-su:n) (kirjan ym.) selostaminen, arvostelu, recentior (-nts-) -n -er (-u:rer) nuori ylioppilas, keltanokka, »fuksi», recept -et - (lääk.) lääkemääräys; (yi.) sekoitusohje; kak~ kakun resepti, -be-lag|d -t ainoastaan lääkärin määräyksellä saatava.

reception (-psu:n) -en 1. (juhl.) vastaanotto (seuran jäseneksi jne.). 2. vastaanottopaikka (liikkeessä, hot. ym.). receptiv -t -are vastaanottavainen, altis,

herkkä jllk. recett -en -er (teat., oop.) lahjanäy-täntö.

recidiv -et - (lääk.) taudinuusinta. recipient -en -er (fys.) resipientti, kokooja-astia, (ilmapumpun) kaasukello, ku-pukka.

recipiera I I. tr ottaa juhlallisesti vastaan.

II. itr saada juhlallinen vastaanotto, reciprok (-o:) -t vastavuoroinen; ~t värde

(mat.) käänteis-, inverssi|arvo. recitation -en -er (taid.) luenta, lausunta, esitys.

recitera I tr (taid.) lausua, esittää taiteellisesti, recitering -en (taid.) luenta, lausunta, red|a A. I. -an järjestys, selvyys; bringa ^ i ngt panna jtk järjestykseen, kuntoon; få ~ i ngt saada jtk järjestykseen, jssk järjestystä aikaan; hålla ~ på huolehtia; pitää kurissa; olla selvillä; göra ~ för sig tehdä selkoa puolestaan, asioistaan; göra

~ för ngt (m.) tehdä tili(ä) jstk; få ~ på saada tietää, selville; ta ^ på ottaa selko jstk, tutkia; ha ~ på ngt olla selvillä, tietoinen jstk, tietää jtk; han har inte ~ på någonting hän ei tiedä yhtään mitään; ha ~ på sig olla selvillä asioista; försöka få ~ på tjuven yrittää päästä varkaan jäljille. II. (a. tpm.): ~ pengar käteinen raha, käteinen. B. II1 I. tr 1. järjestää, selvittää; ^ håret kammata tukka sileäksi; ^ en åker muokata pelto kuntoon;

ett fartyg varustaa laiva. 2. (keit.): ^ (av) suurustaa; tehdä sakeammaksi, paksummaksi. II. rfl. sig 1. järjestyä; det -er sig nog kyllä se (siitä) järjestyy, (j.) lutviutuu. 2. selviytyä; jag kan inte ~ mig med pengarna en tule toimeen (niillä) rahoilla; han -de sig med knapp nöd hän tuli juuri ja juuri toimeen; han har svårt att ~ sig mot sådana motståndare hänen on vaikea suoriutua sellaisista vastustajista (pitää puoliaan sellaisia vastustajia vastaan); jag kan ~ mig utan honom tulen kyllä toimeen, selviydyn ilman häntäkin (hänen avut-taankin). III. (pain. part.): ^ av ks. reda B /. 2.; ~ upp selvittää (sotkus, sotkuinen asia); järjestää, panna järjestykseen; ~ ut vrt. ~ upp; selvittää,

tutkia yksityiskohtia myöten, redaktion (-ksu:n) -en -er (san., kirj.) toimitus, toimittaminen, -tustyö. redaktionell -t toimitukseen kuuluva, toimitus-; ~ artikel (m.) pääkirjoitus, redaktionssekreterare toimitussihteeri, redaktrjs -en -er (san. ym.) toimittaja

(nainen); sanomalehtinainen. redaktpr -(e)n -er (san. ym.) toimittaja, julkaisija, redan (adv.) jo.

redare -n - laivanisäntä, laivanvarustaja.

redbar -t -are rehellinen, kunnollinen, tunnollinen, vilpitön; kelpo, kunnon, redbarhet -en rehellisyys, tunnollisuus, vilpittömyys, redd -en -er (mer.) satamaselkä. rede -t -n (linnun)pesä. rederi -(e)t -er (mer.) laivanisännistä (yhtiö), laivanvarustamo, -bolag laivanvarustamo, -isännistöyhtiö. redig -t -are selvä; selvitetty; (hnk.) selvä-ajatuksinen, täydessä tajussaan; täydessä järjessään.

redigera (-se:) I tr toimittaa (san. ym.); sommitella, laatia (sanamuoto), redighet -en selvyys.

redlig -t -are rehellinen, vilpitön, kunnollinen.

redlös -t (mer.) vailla ohjauskykyä, tuuli-

ajolla; avuton, pulassa; ~t berusad tolkuttomasti humalassa, tolkuttomassa tilassa.

redning -en (keit,): göra en tjock ry till ngt tehdä jhk paksu suuruste, suurustaa sakeaksi.

redo (a. tpm.) valmis, till jhk; vara ry olla valmi|s, -ina; göra sig ry valmistautua, laittautua valmiiksi, tili jhk. redobog|en (-bu:) -et -nare valmis, halukas. -het halukkuus, valmius, redo||göra V itr: ~ jör ngn jör ngt antaa jllk selostus, kertomus jstk; tehdä tili(tys), selvitys jstk. -görelse -n -r kertomus; selonteko; tilinteko; lämna ~ jör ngt antaa selvitys, selonteko jstk. -visa I tr, itr tilittää, tehdä tili. -visning -en tilitys, tilinteko; lämna ngn ry för ngt tehdä jllk tili(tys) jstk, tilittää jllk jtk. -visningsskyldig -t tili(tys)velvolli-nen, velvollinen tekemään tiliä, -visningsskyldighet tili(nteko)-, tilitys|velvollisuus.

reds: till ry valmiina, varalla, redskap -et, (rhm.) -en - työ|ase, -kalu, -kapine; tarvekapine; (kuv.) välikappale, ase. redskaps||bod työkaluvaja, -gymnastik telinevoimistelu, reducera I tr vähentää; palauttaa ennalleen; (mat. ym.)supistaa; (kern.(pelkistää; ™ priset alentaa, halventaa hintaa, reduktion (-ksu:n) -en palautus, muuttaminen, supistus, vähennys; pelkistys; vrt. reducera; (hist.) reduktio, peruutus, reell -t -are todellinen; luotettava, kunnollinen, rehellinen; asiallinen; aineellinen; olennainen, reexport -en (kaup.) jälleenvienti, referat -et -selostus, kertomus; (Suom. r.) alustus.

referend|um -, -umet -a kansanäänestys, referens -en -er suositus; lämna ~er esittää suosituksia, suositteluja, suosituskirjeitä; uppgiva ngn som ry mainita hnk, jolta voi saada (asianom. koskevia) tietoja, joka voi suositella, -bibliotek käsikirjasto.

referent -en -er esittelijä; selostaja; (Suom. r.) (keskustelukysymyksen) alustaja, referera I I. tr selostaa, kertoa, esitellä; (Suom. r.) alustaa (keskustelukysymys). II. itr: ry till ngn viitata jhk. reflekt^nt -en -er jhk halukas; (paikan) hakija.

reflektera I I. tr (fys.) heijastaa. II. itr: ry på ngt tuumia, harkita; ottaa huomioon; havitella jtk. reflektion ks. reflexion. reflektor -n -er (-tu:rer) (fys.) heijastin; peilikaukoputki.

jgeringskns reg

reflex -en -er heijastus, -anordning (plkp.) kissansilmä. reflexiQn (-ksu:n) -en -er 1. (fys.) heijastus. 2. tuumiskelu, mietiskely, mietteet (tav. pl), -sförmåga -n 1. (fys.) heijastus-, 2. (kuv.) harkinta|kyky. -svinkel (fys.) heijastuskulma. reflexiv I. -t itsekohtainen, (kiel.) reflek-siivi-. II. -et -er (kiel.) refleksiiviprono-mini.

reflex||ljus heijastunut valo. -rörelse (biol.) refleksi-, heijastus|liike. reform -en -er uudistus; parannus, uudelleenjärjestely, reformation -en -er (er. k.hist.) uskonpuhdistus; (yi.) uudistus, parannus, reformator -n -er (-tu.rer) uskonpuhdistaja; uudistaja, parantaja, reformatorisk (-tu:) -t uskonpuhdistu|s-,

-ksen; uudistus-, parannus-, reformera I tr uudistaa, tehdä uudistuksia

(parannuksia); puhdistaa, reformert (-me:) (k.hist.): den ~a kyrkan reformoitu, kalvinilainen kirkko, reform|
|ivrare uudistusintoilija. -vänlig

-t uudistuksia harrastava, kannattava, refräng -en -er loppukerto, kertosäe, -sån-gare, -sångerska iskelmälaulaja, -laulajatar; vokalisti, refug, refug|e (-fy:s) -en -er katukoroke. refusera, refysera I tr, ngt hylätä; kieltäytyä jstk.

regulier pl kuninkaan (hallitsijan) ar-

vonmerkit, regaalit. reg$tt|a -an -or (isot) purjehdus- t. soutukilpailut.

1. reg|el -eln -lar salpa.

2. reg|el -eln -ler sääntö; ohje; i (som) ry, i ~n säännöllisesti, yleensä, -bund|en -et -nare säännöllinen, -lös säännötön, epäsäännöllinen; vrt. oregelbunden, -löshet -en säännöttömyys, -rätt säännönmukainen; varsinainen; säntillinen.

regemente (-je-) -t -n 1. (sot.) rykmentti.

2. valta, komento; kvinnory naisvalta, regements||chef (sot.) rykmentinkomentaja. -kvartermästare rykmentin huoltopäällikkö. -läkare rykmentinlääkäri. regent (-jr) -en -er hallitsija; hallitsijan (ruht.) sijainen; (Ransk. hist.) regentti. regent||försäkran (hist.) hallitsijan vakuutus. -skap -et hallitus; under hans ~ hänen hallitusaikanaan, hallitessaan, regera (-j-) I tr, itr 1. hallita. 2. pitää melua, elämöidä, regering -en -ar hallitus, regerings||beslut hallituksen päätös, -fientlig -t liallituksenvastainen, hallitukselle

vihamielinen, -form hallitusmuoto; perustuslaki; valtiosääntö, -kris hallituspula.

-ombildning hallituksen uudelleen muodostaminen. -rätt hallitusoikeus (Ruots. ylin hallintotuomioistuin), -skifte hallituksenvaihdos, -tid hallitusaika. -tillträde hallitsijaksitulo. -vänlig -t hallitus-mielinen.

regi (-si:) -(e)n (taid. t. tkn.) johto, ohjaus; konferensen äger rum i FN:s (Förenta nationernas) rs konferenssin toimeenpanijana on YK (Yhdistyneet kansakunnat), regjm (-si:m) -en -er hallitusjsuunta, -muoto; ny rs (hot., rav. ym.) uusi komento (järjestys), uusi omistaja, »uudet isännät», -förändring, -skifte hallitus|suunnan, -muodon muutos, region (-u:) -en -er vyöhyke, seutu, ala, piiri; alue.

regional -t alueellinen, paikallinen, -pian

aluesuunnitelma, regissera (-si-) I tr (teat.) ohjata (näytelmä), lavastaa, regissör (-si-) -en -er (teat.) näyttämö-

ohjaaja, lavastaja; (elok.) ohjaaja, regjst|er (-j-) -ret - sisällysluettelo; hakemisto, luettelo; aineisto; rekisteri; (ur. m.) urkuäänikerta. register ton (-tonn) (mer.) rekisteritonni. registrator -n -er (-tu:rer) 1. (vir.) kirjaaja, reistraattori. 2. (kirje)järjestin, registratur -et -, -en -er luettelo-, kopio|-kirja.

registrera I 1. tr rekisteröidä, viedä, merkitä luetteloihin, kirjata. 2. (ur.) valita sopivat äänikerrat, registrering -en 1. rekisteröinti, merkitseminen luetteloihin, luettelointi, kirjaaminen. 2. (ur.) rekisteröinti, ääniker-tain valinta, registrerings]|apparat kirjaamis-, rekiste-röimis| laite. -avgift kirjaamismaksu. -nummer (aut.) rekisterinumero, regla I tr panna salpaan, salvata, reglage (-a: s) ks. reglerings anordning. reglementg-risk -t ohjesäännönmukainen;

~ föreskrift ohjesääntö, reglemente -t -n ohjesään|tö, -nöt, johtosääntö.

reglementera I tr säännöstellä, määrätä, reglera I tr järjestellä, säännellä, säätää, järjestää, panna kuntoon, reglering -en 1. järjestely, säännöstely. 2.

(lääk.) kuukautiset, reglerings||anordning -en (tkn.) säätely-, säätö|laite. -damm (vsr.) säännöstelypato. regn (-ngn) -et - sade (m. kuv.). regna I itr sataa, (m. kuv.); låtsa som om det rsr olla antamatta mitään huomata

itsestään; det '—r in genom fönstret ikkunasta sataa sisään.

regn||båge sateenkaari, -bågshinna (an. silmän) värikalvo, kehäkalvo. -dag sadepäivä. -dig|er -ert -ra sateinen; -ra moln raskaat sadepilvet, -droppe sadepisara. -fattig -t niukkasateinen, -fri -tt -a sateeton, -försäkring (vak.) sadevakuutus, regnig -t -are sateinen, regn||kappa (naisten) sadetakki, -moln sadepilvi, -röck (miest.) sadetakki, -skur sadekuuro, -tid sadeaika, - vatten sadevesi -väder sadeilma; i ^sadesäällä, sateella. regress -en -er (Iak.) takautuminen, takautumisoikeus; taantuminen; perääntyminen, hätä-, varo|keino. -anspråk takautumisvaatimus. -rätt takautumisoikeus.

regressjv -t palautuva, taantuva, takautuva.

reguladetrj -(e)n (mat.) päätöslasku; enkel (sammansatt) rs yksi-, (moni)|ehtoinen päätöslasku. regulator -n -er (-tu:rer) (tkn.) säädin,

säätäjä, säätyri. reguljär -t -are säännöllinen; rsa trupper

(sot.) säännölliset joukot, rehabilitation (lääk.) kuntouttaminen, -scentral (invalidien) kuntouttamiskes-kus.

rehabilitera I tr hyvittää; asettaa entiseen arvoonsa; ~ sig saada, hankkia hyvi-tys(tä); (lääk.) kuntouttaa, rehabilitering -en hyvitys; (lääk.) kuntouttaminen, reine claude ks. renklor. reinkarnation -en jälleen syntyminen,

(usk.) jälleenlihaksitule|minen, -mus. rejäl -t -are luotettava, kunnollinen, kunnon, »reilu», rek -et - kirjattu lähetys; kirjaaminen, kirjattu kirje; rs! kirjataan! rekapitulation -en -er esityksen pääkohtien kertaaminen, uudelleen mieleen palauttaminen.

rekapitulera I tr kerrata pääkohdat (pääkohdiltaan), reklam -en -er mainos, mainonta, mainostus, propaganda; göra ^ för ngt mainostaa jtk.

reklamation -en takaisin vaatimus; valitus; korvausvaatimus, -skontor tiedus-telutoimisto, rekl‡mj|film mainoselokuva, -kampanj mainoshyökkäys. -man mainosmies, -prospekt mainoslehtinen, -skylt mainos-kiipi.

rekognoscera (-kongn-) I tr, itr (sot.)

tiedustella. rekognos(c)ering -en tiedustelu.rekommendation -en -er 1. suositus. 2.

(post.) kirjaaminen, rekommendations||avgift -en (post.) kirjaa-mismaksu. -brev suosituskirje, rekommendera I tr 1. suositella; ^ ngn till det bästa, på det varmaste mitä parhaiten suositella. 2. (post.) kirjata; brev

kirjattu kirje; vrt. rek. rekonstru||era I tr entistää; muodostaa uudelleen, -ktion entistys; uudelleen muodostus.

rekonvalescens -en (lääk.) toipuminen, rekonvalescent -en -er toipilas, -hem toipilas-, toipumis|koti.

rekord -et - ennätys; slå ~ lyödä ennätys; sätta ~ saavuttaa, saada ennätys, -arta|d -t ennätysmäinen, -deltagande ennätysmäinen osanotto, ennätysmäärä osanottajia. -fart ennätysvauhti, -flygning ennätyslento. -hållare, -innehavare ennä-tyksenhaltija. -publik yleisöennätys, ennätysmäärä yleisöä, -skörd ennätyssato, -tid ennätysaika; på ~ ennätysajassa, rekreation -en virkistys; ajanviete, huvi. rekreations||ort virkistyspaikka, -resa vir-

kistysmatka. rekreera I I. tr virkistää; virkistynyt; r^nde (a. tpm.) virkistävä. II. rfl. ~ sig virkistyä.

rekryt ^en -er (sot.) alokas; (vanh.) rekryytti, (j.) »nahkapoika», rekrytera I tr ottaa alokkaita; (kuv.) hankkia, »värvätä» uusia jäseniä, rekrytering -en sotamiestenotto; uusien jäsenten (kannattajien) hankkiminen.; rekrytutbildning -erc alokaskoulutus. rektàng|el -eln -lar (mat.) suora|kulmio, -kaide.

rektangulär -t suora|kaiteen, -kulmion muotoinen, rektor -n -er (-tu:rer) rehtori, rektorat -et rehtorinvirka, rekviem -et - sielumessu. rekvirera I tr tilata, lähettää noutamaan;

^ förstärkningar pyytää vahvistuksia, rekvis|ta pl tarveaineet, tarvikkeet; (teat.)

näyttämö varusteet, rekvisition -en tilaus (m. sot.); vaatimus, rekyl -en -er (ampuma-aseen) rekyyli, potkaisu, -fri -tt rekyylitön, potkaise-maton.

relatera I tr kertoa, selostaa, relation -en -er 1. kertomus, selostus. 2. suhde, yhteys; goda ~er hyvät suhteet; i ^

tiU suhteessa, verrattuna jhk. relativ I. ^suhteellinen; (kiel.) relatiivinen. II. -et -, -er relatiivi, relatiivipronomini, -adverbi. relativitet -en suhteellisuus. relativitetsteori (fys.) suhteellisuusteoria.

relativpronomen (kiel.) relatiivipronomini. relegatiQn -en erottaminen, karkotus (koulusta, yliopistosta), relegera (-g-) I tr erottaa, karkottaa, relief -en -er (taid.) reliefi, koho-, korko|-kuva; ge ~ åt ngt saada jk selvemmin erottumaan; i ^ korko-, koho|kuvana, reliefkarta (mnt.) reliefi-, korko|kartta. religion (-liju:n, -ligiu:n) -en -er uskonto, religions| (bekännelse uskontunnustus, -fientlig -t uskonnonvastainen, -filosofi uskonnonfilosofia, -forskare uskontotieteillä. -forskning uskontotiede, -frihet uskonvapaus. -förföljelse uskonvaino, -historia uskonnonhistoria, -krig uskonsota. -lös -t uskonnoton, -löshet uskonnottomuus. -samfund uskontokunta, uskonnollinen yhdyskunta, -stiftare us-konnonperustaja. -strid uskonrii|ta, -dat. -utövning uskon(non)harjoitus. religiositet -en uskonnollisuus. religiQS (-sö:s, -jö:s) -t -are uskonnollinen, hengellinen, jumalinen, hurskas, uskovainen.

reljk -en -er pyhäinjäännös, -skrin pyhäin-jäännös|lipas, -rasia, relikt -en, -et -er jäte, (biol.) jäänne; jäännös |eläin, -kasvi; relikti, reling -en -ar (mer.) parras; (m.) kaide, rel-(e)t -er (tkn.) rele, relee. reljistation (rad.) välitysasema. rem -men -mar hihna, remark^b|el -elt -blare huomattava, merkittävä.

remb(o)urs (ran|gburs, -gbu:r) (kaup.)

(pankki)käte, remburssi; ennakkomaksu, remdrift (tkn.) hihnakäyttö; med ~ hihna-

käyttöinen. remi I. (a. tpm., skp.): göra (bli) ~ päästä

tasapeliin. 2. -(e)n -er tasapeli, reminiscens (-sens, -sens) -en -er heikko muisto; (er.) tahaton laina toisesta teoksesta.

remiss -en -er (valt.) lähete, lähetys; sända ut på ~ lähettää edelleen lausunnon saamista varten; ~ till utskott föreslås ehdotetaan lähetettäväksi valiokuntaan, remiss| a -an -or 1. rahalähetys. 2. lykkäys; anteeksianto; ^ på en skuld velan anteeksianto, remiss||debatt (valt.) lähete-, evästyskeskustelu. -instans -en oikeusaste, johon asia lähetetään, remi tt en t -en -er 1. rahanlähettäjä/2. vek-selinsaaja.

remittera I tr lähettää jllk (m. takaisin);

määrätä, lähettää sairaalaan, remmare -n - 1. malja, kolpakko; remmari (korkea-, paksu|jaikainen valkoviinilasi). 2. (mer.) meriviitta, reimari.

rem(o)ul$dsås (-mu-) (keit.) remoulade-

kastike, kirpeäkastike. rems|a -an -or suikale, kaista(le), liuska, remskiva hihnapyörä.

1. ren -en -ar (pellon)piennar, ojanpiennar, tienvierus.

2. ren -en -ar (el.) (villi) peura, (kesy) poro.

3. ren -t -are puhdas; siisti; aito, sekoittamaton; av s avundsjuka silkkaa kateuttaan); s förlust puhdas tappio; sa galenskapen sula(a) hulluu|s, (-tta); ^ glädje pelkkä(ä) ilo (a); st guld puhdas (pelkkä) kulta; st linne puhtaat alusvaatteet; en s omöjlighet suoranainen mahdottomuus; '—a sanningen suora, alaston totuus; st siden koko-, täys|silkki; ^ slump pelkkä sattuma; st spel puhdas(ta), reilu (a) peli(ä); ett st under kerrassaan ihme; st uttal puhdas, virheetön ääntäminen; ^ vinst puhdas, puhto|voitto; kemiskt s kemiallisen puhdas; göra s puhdistaa; göra st hus tehdä puhdasta jälkeä; hålla s pitää puhtaana, siistinä; hålla sig s pitää itsensä siistinä; tvätta s pestä puhtaaksi; vrt. rent.

rena I Zr puhdistaa, (met.) pelkistää, (nst.)

kirkastaa, renavel (mv.) poronhoito, rendera (rang-) I tr tuottaa (voittoa), kannattaa, lyödä leiville; aiheuttaa, rendevu, rendezvous (rangdevu:) -(e)t -er

(sovittu) tapaaminen, kohtaaminen, renegat -en -er luopio, uskosta luopuja;

yliloikkari. renett -en -er renetti, hieno(ja) omenalajike (-kkeita).

rengöra V tr puhdistaa, siistiä, rengöring -en puhdistus, siivous, siistiminen.

rengöringsmedel puhdistusaine, renhet -en puhtaus, siisteys, renhjärta|d -t puhdassydäminen, renhållning -en puhtaanapito; katujen puhtaanapito, roskienkuljetus. renhållnings||arbetare, -karl kadunlakaisija. -verk (kaupungin-, katujen)puh-taanapitolaitos. renhårig -t (j. kuv.) rehellinen, suora,

taattu, vilpitön, rening -en puhdistaminen, puhdistus; vrt. 3. ren.

reningsverk -et puhdis|tamo, -tuslaitos, renklor (rengklor) pl Reine-Claude-luumut. renlav (ksv.) poronjäkälä, renlevnad -en puhdas elämä, pidättyväi-syys, siveys, renlig -t -are puhdas, siisti, -het puhtaus, siisteys.

renlärig -t -are (k.hist.) puhdasoppinen, renodla I tr viljellä puhtaaksi; sd puh-

taaksi viljelty; (kuv.) väärentämätön, aito (hnk). renodling -en (hktr. ym.) puhdasviljelys, renommé -(e)t (hyvä) maine, nimi. renommerad -t hyvässä huudossa, maineessa (oleva), renons (-ongs) I. -en -er (kort.) renonssi; »maan» puuttuminen. II. (a. tpm,): vara s i spader olla renonssi padasta; olla ilman pataa; vara s på ngt (kuv.) olla aivan ilman jtk. renovera I tr uusia, uudistaa, korjata, laittaa, kunnostaa; entistää, renovering -en -ar uusiminen, uudistus, korjaus, kunnostaminen; entistäminen, renraka|d -ta) puhtaaksi ajeltu; b) aivan rahaton, matti kukkarossa, rensa I tr puhdistaa, siistiä; siivota marjoja, vihanneksia; perata, siivota kaloja; puhdistaa, siivota lintuja; kitkeä; ^ luften puhdistaa ilma(a); ^ landet från fiender puhdistaa maa vihollisista; ^ (bort) ogräs kitkeä rikkaruohoa; ^ ut opålitliga element ur ett parti puhdistaa puolue epäluotettavista aineksista, rensk (-e:) -t reiniläinen, Reinin-, reinin-. ren| |skrif t puhtaaksikirjoitus, -skriva IV1 tr kirjoittaa puhtaaksi, -skrivningsarbete puhtaaksikirjoitustyö. -skrivningsbyrå puhtaaksikirjoitustoimisto. -skura|d -t puhtaaksi huosittu (hangattu,kiillotettu), rensning -en -ar puhdistus, siivoaminen;

kitkeminen; vrt. rensa. rensningsaktion puhdistustoiminta. renstek poronpaisti.

rent (adv.) 1. puhtaasti; sjunga s laulaa puhtaasti; tala s puhua puhtaasti, virheettömästi. 2. kerrassaan, tyystin; ^ omöjligt kerrassaan, aivan mahdotonta; ^ av suorastaan; ^ ut sagt suoraan sanoen.

rentier, rentjé (rangtje:) -(e)n -er koroil-laaneläjä.

rentryck (kirjp.) puhtaaksipainaminen, puhtopaino.

rentvå III tr (kuv.) puhdistaa, pestä puhtaaksi; /—' sig från misstankarna puhdistautua (sellaisista) epäluuloista että. renvin -et -er reininviini. renässans (-angs) -en (taid.hist.) renessanssi; uudestisyntymä, elpyminen, -människa renessanssi-ihminen, -stil renes-sanssityyli. -tidén renessanssiaika. reorganisation -en -er uudelleenjärjestely, reorganisera I tr järjestää uudelleen.

1. rep -et - köysi, nuora; hirttonuora.

2. rep (j.) ks. repetition.

rep|a A. -an -or naarmu, raapaisu, piirto, viiru. B. I I. tr 1. raapaista; ^ eld på en tändsticka raapaista tulta tulitikulla.2. /-w (av) riipiä, nyppiä pois; riipiä lehtiä; ^ lin riipiä, rohkia pellavia; ^ upp purkaa; vrt. upprepa. 3. ~ mod rohkaista mielensä. II. rfl. rs sig toipua, tointua, tulla tajuihinsa; tervehtyä; (kuv.) päästä parempiin oloihin, »jaloilleen», reparation -en -er korjaus, kunnostaminen. reparatiQns||arbete korjaustyö, -kostnader korjauskustannukset, -verkstad korjauspaja,

reparatör -en -er korjausmies; skicka efter en rs lähettää noutamaan vian, vahingon korjaajaa (puuseppää, lasimestaria, sähkömiestä ym.). reparera I tr korjata, paikata, kunnostaa; (kuv.) hyvittää; ^ sin hälsa saada terveytensä paranemaan, repartisera I tr panna, jakaa maksu tasan; ^ om kostnaderna jakaa kulut tasan

(asianomaisten kesken), repatriera I tr toimittaa takaisin kotimaahanpa).

repertoar -en -er (teat., taid. ym.) ohjelmisto.

repetera I tr toistaa, kerrata, käydä uudelleen läpi; (teat. ym.) harjoittaa, repetergevär makasiinikivääri, lippaalla

varustettu kivääri, repetitipn toistaminen, uudestaan ottaminen; kertaus; (teat., mus. ym.) harjoitus, repetitipns||kurs kertauskurssi, -övning

(sot.) kertausharjoitukset, rephoppning nuorahyppy. replik -en -er 1. vastaus, lausuma; väittely-puheenvuoro; (teat.) vuorosana; (m.) kak-sinpuhelukohtaus; det var en fin ~ författaren hade lagt i hennes mun tekijä oli asettanut näyttelijättärelle hienosti sanat suuhun; (taid.) (taiteilijan itsensä tekemä maalauks. t. veistoksen) kaksoiskappale, replikera I tr, itr (sattuvasti ja nopeasti) vastata; ^ ngn på ngt vastata jllk jtk. replikskifte sananvaihto, väittely, kiistely; ett spirituellt rs henkevä sananvaihto, sanasota, sanakamppailu. replipunkt -en -er (sot.) tukikohta, johon voi perääntyä; (kuv.) lähtö-, lepo|paikka. reportage (-a:s) -et - (san., elok., rad.) uutishankinta, sen selostus. repQrt|er -ern -, -ers, -rar (san.) uutisten|-hankkija, -kerääjä, reportteri, representant -en -er edustaja, -huset (USA) edustajakamari. representantskap edustajantoimi; edustajisto.

representation 1. edustaminen, edustus, 2. edustajakunta, edustus, edustajisto, edustuslaitos; eduskuntalaitos, 3. näytös; näytäntö.

representatigns||konto edustustili. -kostna-

n — resa res

der edustuskulut, -pengar edustusrahat, -plikter edustusvelvollisuudet, representativ -t -are edustava, representera I I. tr edustaa (jtk jnk sijaisena); esittää jtk (kuin esimerkkinä jstk); vara rsd olla edustettuna. II. itr edustaa, elää suurellisesti (yhteisk. tai virka-ase-man tms. mukaisesti); toimia isäntänä; ^ furstligt edustaa ruhtinaallisesti; van att rs tottunut edustamaan, repressalier kostotoime|t, -npiteet; utöva

rs ryhtyä kostotoimiin, repressalieåtgärd kostotoimenpide, reprimand (-ängd) -en -er nuhteet, moitteet

(tav, pl); (j.) läksy tys, haukkumiset, repris -en -er toisto, uusinta, kerta, tovi; ge, gå i ^ (teat.) näytellä, mennä uusintaesityksenä, -föreställning uusintaesitys, -tecken (mus,) kertausmerkki. reproducera I tr tuottaa (uudelleen), valmistaa; toistaa, (kirj.) toisintaa; jäljentää, monistaa, reproduktion (-ksu:n) -en -er toisinto; toisto; (biol.) lisääntyminen; (taid.) kuvajäljen-nös.

reproduk tionsans tal t j äl j en t ämislai t os. rep||slagare -n - köydenpunoja. -stege nuo-ra|portaat, -tikkaat, reptil -en -er (el,) matelija, republik -en -er tasavalta, republikan -en -er tasavaltalainen, republikansk -t tasavaltainen, reputation -en maine, arvo.

1. res|a -an -or 1. matka, kulku; lycklig rs! onnellista matkaa! göra en rs tehdä matka; på rsn matkalla; en rs tili Stockholm Tukholman-matka. 2. kerta; andra rsn stöld (Iak.) toiskertainen varkaus.

2. res|a II2 I, itr matkustaa, liikkua; ^ i affärer matkustella liikeasioissa, liikkua kauppamatkoilla; ^ på järnväg matkustaa rautatiellä, junassa; ~ i vagn matkustaa, ajaa rattailla, kärryillä (vaunuilla); ~ med spårvagn ajaa raitiovaunulla; ~ utrikes matkustaa ulkomaille; ^ andra klass matkustaa toisessa luokassa; ^ jorden runt matkustaa maailman ympäri. II. (pain. part.): ^ bort matkustaa pois; ^ förbi matkustaa, kulkea ohi; ^ förbi ett ställe matkustaa, kulkea jnk paikan ohi; ~ igenom matkustaa (jnk paikan) läpi, kautta; ^ in till staden matkustaa, mennä kaupunkiin; ^ med matkustaa, mennä mukana; ~ omkring matkustella paikasta paikkaan, yltympäri; ^ tillbaka matkustaa (mennä, tulla, palata) takaisin; ^ över till Stockholm matkustaa, mennä Tukholmaan.

3. res|a II2 I. tr kohottaa, nostaa, pystyttää; ^ ett täit pystyttää teltta; ~ en

mast pystyttää masto; ^ ett monument pystyttää muistomerkki; ^ en mur rakentaa muuri; ^ en stege panna tikapuut pystyyn; ^ käglor panna, nostaa keiloja pystyyn; ^ invändningar (kuv.) esittää vastaväitteitä,

huomautuksia; ^ borst nostaa harjakset pystyyn; (tav. kuv.) tehdä tenä, nousta vastustamaan; hunden -er borst (vihaisella) koiralla on niskakarvat pystyssä; stormen -er höga vågor myrsky nostattaa korkeat aallot; ^ ett mål (Iak.) ottaa juttu uudelleen käsiteltäväksi; ~ på sig nousta pystyyn, seisomaan; ojentautua suoraksi; res på dig! nouse(han)! nouse siitä! II. rfl. ~ sig 1. ojentautua suoraksi; nousta (pystyyn, seisomaan); håret -te sig på hans huvud hänen tukkansa nousi pystyyn. 2. nousta kapinaan, vastarintaan; hangotella, harata vastaan. 3. kohota pystyyn; ^ sig över ngt kohota jnk yläpuolelle, resande 1.1. -t matkustaminen. 2. -n - matkustaja; kauppa|matkustaja, -edustaja. II. (a. tpm.) matkustava; stå på ~ fot olla juuri matkalle lähdössä; vara (befinna sig) på ~ fot olla, liikkua matkoilla, resande||bok (hot. ym.) (matkustaja)päivä-

kirja. -rum matkustajahuone. resdräkt matka| puku, -asu, -tamineet, res|e (-e:) -en -ar jättiläinen, rese||berättelse matkakertomus, -beskrivning matkakuvaus, -bidrag matka-avus-tus. -byrå matkatoimisto, -check (pank.) matkasekki. res$d|a -an -or (ksv.) reseda. res (e) ersättning matkakorvaus, reseffekter matka|tavarat, -tarvikkeet, reseffektaffär matka | tavara-, -tarvike [liike, rese||förbud matkustamiskielto. -försäkring (vak.) matkavakuutus, -grammofon mat-kagramofoni. -handbok matkaopas, mat-kakäsikirja. -kort (ulkomaanpassin korvaava) matkakortti, -kostnader matkakulut. -kostnadsersättning matkakulujen korvaus, -kreditiv matkakreditiivi, mat-kaluottokirja. -ledare -n (seura) matkanjohtaja, resenär -en -er matkustaja, reseradio matkaradio, reserv -en -er 1. (sot.) reservi, vara|joukko, -joukot, -väki. 2. vara(-); (kaup.) varanto; ha i ~ olla varalla. 3. (urh.) varamies, reservant -en -er vastalauseen esittäjä, reser vare -n - (j.) reservinupseeri, reservat -et - luonnonsuojelualue; reservaatti, alkuasukasheimolle varattu rauhoitettu asuma-alue. reservatiQn -en -er 1. varaus; med en viss ^ eräin varauksin; med ~ för eventuella förändringar pidättämällä (varaamalla)

- reskontra

oikeus mahdollisiin muutoksiin; utan ^ varauksitta, vastaväitteittä. 2. vastalause. 3. pidättyv(äis)yys. 4. ks. reservat. reserv||del (er. tkn.) varaosa, -däck (aut.)

vararengas, reservera I I. tr varata, pitää varalla, varalta; ^ ngt för ngn varata jtk jllk. II. rfl. ~ sig mot ngt panna (esittää) vastalause jtk vastaan. reserv$ra|d -t 1. varattu; vrt. reservera I.

2. pidättyväinen, empivä, arka. reserv||fond vararahasto, -förråd (läh.) lisä-, apu|varasto, (er.) elintarvikevarasto, -hjul (aut.) varajpyörä, -rengas, -lag (urh.) varajoukkue. -löjtnant reserviluutnantti. -nyckel vara-, toinen avain, reservoar -(e)n -er säiliö, -penna täyte-

kynä. -(penne)bläck täytekynämuste. reserv||officer reservi(n)upseeri. -proviant (sot.) ylimääräiset, vara-annokset,, -stat (läh.) reservi, -tank varasäiliö. -trupper pl vara-, reserviljoukot. -utgång (rak.) varauloskäytävä, rese||räkning matkalasku, -skildring matkakuvaus. -skrivmaskin matkakirjoitus-kone. -stipendium matka-apuraha, resetui matkanesessääri, (pieni) matka|-

kotelo, -lipas, resevaluta matkavaluutta, resfeber matkakuume. resgods matkatavarat, -biljett matkatava-ralippu. -expedition matkatavaratoimisto. -försäkring (vak.) matkatavaravakuutus, -förvaring matkatavarainsäilytys. -inlämning matkatavarain vastaanotto, -utlämning matkatavarain luovutus; saapunut matkatavara, -vagn matkatavaravaunu. residens -et - residenssi, ylh. hnk. (er. maaherran) asuinpaikka; linna; hallituskaupunki. -stad hallituskaupunki, residera I itr asua, asustaa, pitää asuinpaikkanaan, resignatipn (-ngn-, -nj-) -en mielenmaltti; alistuminen, nöyryys; tyytyväisyys; kieltäytyminen, resignera (-ngne:, -nje:) I itr alistua (tyytyä) kohtaloonsa; säilyttää mielenmalt-tinsa.

resignera|d -t alistu|va, -nut, kohtaloonsa

tyytyvä, resistans -en (shk.) vastus, resistens -en vastarinta; (lääk.) vastustuskyky.

resistent - -are (lääk.) Vastustuskykyinen.

res||kamrat matkatoveri, -kassa matkakassa, matkarahat, -kläder matka| vaatteet, -asu, -tamineet, reskpntr|a -an -or (kirjnp.) reskontra, hen-kilökirja.

res|Jkost (matka)eväs. -lektyr matkalukeminen.

reslig -t -are kookas, varteva, salskea, res||lust matkustushalu. -lys11en -et -na

matkustushaluinen. resning -en -ar 1. pystyttäminen, pystyyn nostaminen. 2. kohoaminen, yleneminen; korkeus, pituus; ha ~ (hnk.) olla ylevä persoonallisuus, henkilö; en man med andlig ~ henkisesti merkittävä hnk. 3. kansannousu, kapina. 4. (Iak.) jutun ottaminen uudelleen käsiteltäväksi, resolut - -are päättäväinen. resolutiQn -en -er 1. päätös, (Iak. m.) välipäätös; (kokouksen) julkilausuma. 2. (lääk.) löyhtyminen, sulaminen, resolvera I tr päättää; antaa välipäätös, reson (-u:): en r^ (tpm.) järki, ymmärrys, järjellinen syy, peruste; ta ~ tulla järkiinsä; kuunnella järkisyitä; få ngn att ta ^ saada jk järkiinsä; tala ~ med ngn puhua jllk järkeä; det här har varken rim eilert tässä ei ole pontta eikä perää, (j.) päätä eikä häntää; utan rim o. ^ ei päätä eikä perää, reson^b|el -elt -lare järkevä, maltillinen,

järkipuhetta (järkisyitä) kuunteleva, resonans (-angs) -en (fys., mus.) resonanssi, kumu; (kuv.) ymmärtämys, hyväksyminen. -botten (mus.) kumu-, kaiku|-pohja.

resonera I itr keskustella, puhella, haastella,järkeillä; ^ med ngn om ngt puhella jnk kanssa jstk; ^ bort sotkea pois, pyrkiä viisastelemalla pääsemään eroon (kiusallisesta asiasta), resonlig (-u:) -t -are ks. resonabel. respass matkapassi (tav. kuv.); ge ngn (få) ~ antaa (saada) matkapassit, ero, (j.) potkut.

respekt -en kunnioitus, arvonanto; ha (hysa) r^j jör ngn pitää jtk arvossa, tuntea kunnioitusta jtk kohtaan; sätta sig i r^j hos ngn (osata) herättää kunnioitusta jssk; ha ~ med sig osata herättää (saavuttaa) kunnioitusta, respektøb|el -elt -lare kunnioitusta herättävä, kunnioitettava, (hieman) pelättävä; säädyllinen; huomattava(n suuri ym.). respektera I tr pitää kunniassa, kunnioittaa.

respektfull -t kunnioittava, respektingivande (a. tpm.) kunnioitusta herättävä.

respektive (adv.) tai; vastaavasti, respektlös -t (mitään) kunnioittamaton; epäkunnioittava, röyhkeä, julkea, ylenkatseellinen.

respengar pl matkarahat, respiration -en hengitys.

- resumera resu

respirator -n -er (-tu:rer) (lääk.) hengitys-laite, hengityskoje, »rautakeuhko», respjt -en -er 1. pidennys, lykkäys. 2. (er.) viranhaun jälkeen myönnetty pätevöity -misaika, respiittiaika. -tid ks. ed. 2. resplan matka|suunnitelma, -ohjelma, respondent -en (yliop. väitöskirjan) puolustaja, väittelijä.

res||rutt matkareitti, -sällskap matka|seura, -seurue; få ~ saada matkaseuraa; få (göra) ~ matkustaa yhdessä; ha ~ med ngn matkustaa yhdessä jnk kanssa, rest -en -er jäännös, tähde, jäte; för ~en muuten.

restantier (-tsiär) jäännösmaksut; maksamattomat verot, restaurang -en -er ravintola; på ~ ravintolassa. -besök ravintolassa käynti; göra många ^ käydä monissa ravintoloissa, -innehavare ravintolan|isäntä, -omistaja, -mat ravintolaruoka, -vagn (raut.) ravintolavaunu, restauratrjs ravintolani emäntä, -pitäjä-tär.

restauratQr ravintoloitsija, ravintolan |-pitäjä, -isäntä, restaurera I tr palauttaa entiselleen; entistää; korjata, kunnostaa, restaurering -en -ar entistys; kunnostaminen.

restera I itr olla jäljellä, (vanh.) rästinä; puuttua.

resterande (a. tpm.) maksamatta, rästinä oleva(t verot t. muut maksut); jäljellä oleva; ^ belopp rästi-, jäämä|maksu. restid -en matkaan menevä aika. restituera I tr palauttaa, asettaa entiselleen, takaisin; maksaa takaisin, restitution -en -er restituutio, (er. veron yms. maksun) palautus, restlager (kaup.) jäännös varas to. rest||längd rästi-, jäämä|luettelo; komma på ~ myöhästyä verojenmaksussa. -par jäännöspari. -parti jäännöserä. restriktion -en -er supistus, rajoitus, restriktiv -t supistava, rajoittava, ehkäisevä.

restrött matkasta väsynyt.

restl|skatt pidättämättä jäänyt veron osa;

vrt kvar-, -upplaga loppupainos. resultant -en -er (fys.) resultantti, voima-

summa, kokonaisvoima. resultat -et - tulos, seuraus; (m.) menestys;

utan ~ tuloksetta, turhaan, resultøtlös -t tulokseton, resultera I itr: ~ i ngt johtaa, päättyä jhk.

resumé -n -er supistelma, lyhyt yhteenveto, yhdistelmä, resumera I tr kertoa pääkohdittain.res

resurs -en -er apu | keinot, -lähteet, (voima) -

varat; rahavarat, res||van -t matkaan, matkoihin tottunut, -vana: han har ~ hän on tottunut matkustamiseen. -väder matkailma. -väg matkareitti, -väska matkalaukku, resår -en -er 1. (kierukka)joustin, jousi. 2. ks. seur. -band kuminauha, -botten joustinpohja. -gördel, -korsett (naisten) kumiliivit. -madrass joustinpatja. reta I tr 1. (lääk. ym.) aiheuttaa ärsytystä, ärsyttää, kiihottaa; ^ hunden ärsyttää koiraa; ^ aptiten kiihottaa ruokahalua. 2. ärsyttää, härnätä, suututtaa; ^ ngn till vrede saada jk suuttumaan; ^ livet ur ngn ärsyttää jk vihan vimmoihin; ^ upp ngn ärsyttää, suututtaa jtk. retande ärsyttävä; suututtava, kiihottava, retas I itr (dep.): rs med ngn härnätä jtk, pilailla jnk kanssa, kiusoitella jtk; ^ med ngn för ngt kiusoitella jtk jollakin; ~ med varandra kiusoitella, härnäillä toisiaan.

retbar -t -are (lääk. ym.) ärtyvä, ärtyisä, kiihottuva, -het (lääk.) ärtyvyys, kiihot-tuvuus.

retelse -n -r kiihotus, ärsytys; ärsyke, ret||full -t ks. retsam, -hosta ärsyttävä kuiva yskä.

retirera I itr (sot., kuv.) vetäytyä, perääntyä.

rettig -t -are (helposti) ärtyvä, ärtyisä, äreä, arka (arvostaan), -het ärtyisyys; ärtyvyys, retmedel kiihotin, ärsyke, retning -en -ar ärsytys, -ströskel (psyk., fysiol.) kiihoke-, ärsyte|kynnys. retorik -en puhetaito(-oppi), retoriikka, retorisk (-u:) -t puhetaidollinen, korusa-nainen.

retort (-o-) -en -er retortti, tislausastia. retroaktiv -t takautuva, taannehtiva, reträtt -en -er (er. sot.) vetäytyminen, perääntyminen; slå (ta) till rs (m. kuv). lähteä vetäytymään, perääntymään, -plats: bereda ngn en rs hankkia (helppo, nimi)virka (johon vanha hnk voi vetäytyä).

retsam -t -mare ärsyttävä, härnäilevä, kiusoitteleva; ett rst leende ärsyttävä hymy; ett rst sätt ärsyttävä, kiusallinen tapa; det var rst! sepä kiusallista! retur -en -er 1. ks. 2. tur 2. 2. skicka i rs palauttaa, lähettää takaisin; vara på rs olla vähenemässä, heikkenemässä. 3. (takaisin) palautus, retur||biljett paluulippu, -försändelse paluu-lähetys. -match (jlkp.) vastavierailuottelu. returnera I tr palauttaa, lähettää takaisin, returporto palautuspostimaksu.

re tusch -en -er (vai.) korjailu, muuntelu, retuschera I tr (vai.) silotella (parannella), retusoida valokuvaa; korjailla, muunnella.

reumatiker -n - reuma(tismi)-, leini|potilas. -förbund(et) reumaliitto, -stiftelse reumasäätiö.

reumatisk -t reumaattinen, reuma-, reumatism -en (lääk.) reumatismi, leini.

1. rev -en -ar (kai.) siima.

2. rev -et - hiekkasärkkä; karikko; riutta.

3. rev -et (mer. purjeen) reivi.

1. rev|a I. -an -or (ksv.) lonkero, köynnös, rönsy. II. I. rfl. rs sig köynnöstää, rönsyillä.

2. rev|a -an -or repeämä, rako, halkeama.

3. reva I tr (mer.) reivata.

revansch -en kosto; hyvitys; (urh.) ks. -match.

revanchera I rfl. rs sig maksaa takaisin, hyvittää; kostaa; (j.) kutsua vastavierailulle.

rev^nschmatch (urh.) uusintaottelu, revben -et (an.) kylkiluu, revbensspjäll -et (keit.) kylkipaisti, rev|el -eln -lar

(mer.) riutta, särkkä, karikko.

revelj -en -er (sot.) herätys, aamusoitto, reverens -en -er kunnioituksenvakuutus, kunnioittava tervehdys; syvä kumarrus, hoviniiaus, revers -en -er 1. velkasitoumus, velkakirja.

2. (mitalin, rahan) toinen, nurja puoli, reversal -et -, -er velkakirjalomake; (maksun, rahalähetyksen vastaanottajalle jäävä) tulotodistus. reversib|el -elt -la (fys., kern., biol.) peruutuva; palautuva, käännettävä, revetera I tr rapata; päällystää, revetering rappaus; päällystys, revidera I tr tarkastaa (tilejä); parannella, muuttaa, muutella, korjata; (kirjp.) lukea revideeri, korjata viimeinen korjausvedos; ' sin åsikt om ngt muuttaa käsitystään jstk.

revig -t lonkeroinen, rönsyinen, köynnöstävä.

revir -et - (er. mtsh.) hoito|piiri, -alue; metsästysalue. -forstmästare (Suom.) alue-metsänhoitaja. -förvaltare (Ruots.) ks. ed. revisiQn -en -er tarkastus; tilintarkastus;

oikaiseminen, muuttaminen; ks. revidera. revisionsberättelse tilintarkastuskertomus. revjsor -n -er (-su:rer) tarkastaja; tilintarkastaja.

revplt -en -er kapina, mellakka, meteli, revoltera I itr nousta kapinaan, tehdä kapina, kapinoida, revolution -en -er vallankumous; mullistus.revolutionera — riktig

rik

revolutionera I tr mullistaa, -nde (a. tpm.)

mullistava, re vol v| er -em -rar revolveri, -journalistik

häikäilemätön, kunniaa loukkaava sanomalehtikirjoittelu. -skott revolverinlau-kaus. -svarv (tkn.) revolverisorvi. revorm (-e:) -en -ar (lääk.) savipuoli, revy -n -er 1. (sot.) katsastus, tarkastus.

2. '(kirjall., poliitt.) katsaus; låta passera ry (kuv.) antaa solua silmiensä ohi.

3. (teat.) revyy, -stjärna revyytähti. -teater revyyteatteri.

revär -en -er housun|raita, -reunus. Rhen npr (mnt.) Rein. rhensk ks. rensk. rhenvin (-e:) -et reininviini. ri|a -an -or (mv.) riihi, ribb|a -an -or rima, ripa. ribbstol (voim.) puolapuut, ricinolja (frm.) risiiniöljy, rida IV1 I. itr, tr ratsastaa; ~ på ord takertua sanoihin; ^ på en princip mahtailla periaatteella. II. (pain. part.): ~ bort ratsastaa pois, matkoihinsa; ^ fram ratsastaa esiin; ^ igenom ratsastaa läpi, kautta; ^ in ratsastaa jhk sisään; ^ omkull ratsastaa kumoon, kaatua hevosineen päivineen; ^ tillbaka ratsastaa takaisin; ~ ut ratsastaa ulos jstk; ~ ut en storm (mer. alus) kestää myrsky, selviytyä onnellisesti myrskystä (m. kuv.). ridande (a. tpm.) ratsastava; ^ artilleri (ent.) ratsastava tykistö; ^ polis ratsupoliisi; komma ry tulla, saapua ratsain, rid||bana ratsastusrata, -byxor ratsastus-

housut, riddarborg ritarilinna. riddare -n - ritari; dubba (slå) till ry lyödä ritariksi; fattiga ry (keit.) köyhät ritarit, riddar||hus ritarihuone, -spel ritarileikit, turnajaiset, -sporre ritarinkannus; (ksv.) kukonkannus, (m.) ritarinkannus, -stånd ritarisääty. -väsen ritarilaitos. ridderlig -t -are ritarillinen, -het ritarillisuus.

ridderskap ritaristo. riddersman ritari(smies). rid||dräkt ratsastuspuku. -hus ratsastus|-halli, -maneesi, -häst ratsuhevonen, -konst ratsastustaito. -lektion ratsastustunti, -lärare ratsastuksen opettaja, ridning -en ratsastus, ratsastustaito. rid||skola ratsastuskoulu, -sport ratsastusurheilu. -spö ratsuraippa. -stövel rat-s(ast)u(s)saapas. -sår: få ry saada ratsas-tushaavoja. -tur ratsastus|matka, -retki, ridå -n -er väliverho, (ent.) esirippu; applåder för öppen '— suosionosoituksia (kättentaputuksia) kesken esityksen, väliverhon avoinna ollessa.

ridövning ratsastusharjoitus. rigg -en -ar (mer.) köysistö, takila, rigga I tr takiloida; (kuv.) panna kuntoon, kunnostaa; ^ upp sig (j. leik.) (oikein) laittaa, pyntätä itsensä, rigorös -t -are (er. usk.) ankara, jyrkkä, rigoristinen. rik -t -are rikas, på ngt jolla on jtk hyvin paljon; (us. käänn.) runsas; gifta sig ryt mennä rikkaisiin naimisiin, tehdä edulliset (hyvät) naimiskaupat; ett på skogar o. sf öar ryt land runsasmetsäinen ja -järvinen maa. rike -t -n valtakunta.

rikedom -en -ar rikkaus; ^ på ngt jnk runsaus.

rikemansbarn rikkaiden vanhempien lap|-si, -set.

rikhaltig -t -are runsas(sisältöinen). riklig -t -are runsas, rikoschett -en -er (amp.) kimmoke, riks||arkiv valtionarkisto, -bank valtionpankki.

riksdag -en -ar valtiopäivät, eduskunta, riksdags||debatt valtiopäiväkeskustelu. -hus valtiopäivä-, parlamentti-, (Suom.) eduskunta|talo. -ledamot valtiopäivämies, eduskunnan jäsen, kansanedustaja, -mandat edustajapaikka, -mannaval val-tiopäivämiesvaalit. -ordning valtiopäiväjärjestys. -val valtiopäivävaalit, riks||förbund (yhdist., seurojen yms.) valtakunnanliitto. -föreståndare valtionhoitaja. -gräns valtakunnanraja, -gälds-kontoret (Ruots.) valtionvelkakonttori. -huvudväg ks. -väg. -kansler 1. valtiokans-leri. 2. (ent. Saks.) valtakunnankansleri, -museum valtionmuseo. -råd 1. valtakunnanneuvosto. 2. (hnk.) valtaneuvos. -räkenskapsverket valtakunnan tilivirasto, valtion revisiolaitos. -samtal (puh.) kaukopuhelu. -språk valtakunnan, maan kieli, -stat (valtakunnan) tulo- ja menoarvio. -vapen valtakunnan vaakuna, -viktig -t valtakunnalle tärkeä; (kuv.) tuiki tärkeä, -väg valtatie.

1. rikta I tr rikastuttaa; kartuttaa; ~ sig på andras bekostnad rikastua toisten kustannuksella; ^ sitt vetande kartuttaa tietojaan.

2. rikta I tr suunnata määräsuuntaan, kohdistaa; (tkn.) oikaista; (m.) ohjata; ^ ett dråpslag mot ngn suunnata jhk tuhoisa isku; ^ misstankar mot ngn kohdistaa epäluulot jhk; ^ ett ord (en uppmaning) till ngn kohdistaa sana (kehotus) jllk; ^ sina steg hemåt ohjata askelensa kotiin päin.

riktantenn (rad.) suuntausantenni. riktig -t -are oikea, todellinen; vrt. riktigt.

riktighet -en oikeus; det äger sin s asia (se) on tosiaan sillä tavalla, siten; se pitää paikkansa, riktigt oikein, todellakin; barnet är inte s klokt (tämä) lapsi ei ole oikein viisas, täysijärkinen; jag är inte s kry en voi oikein hyvin, en ole oikein kunnossa; jag tror inte s på ngt en oikein luota jhk; jag vet inte s om han en oikein tiedä, mahtaako hän; vad är s er avsikt? mikä oikeastaan on tarkoituksenne? riktlinje suuntaviiva; dra upp sr jör ngt vetää (hahmotella) jllk (jnk) suuntaviivat.

riktning -en -ar suunta (m. kuv.); i s mot staden kaupungin suuntaan; kaupunkia kohti; i den sen siihen suuntaan; i alla s ar kaikkiin suuntiin, joka suuntaan; i båda särna kumpaankin suuntaan, molempiin suuntiin; behålla sen pysyä suunnassa(an); ändra sen muuttaa suuntaa, rikt|jnummer (puh.) tunnus-, ryhmä|nu-mero. -pris ohjehinta, -punkt tähtäys|-piste, -kohta.

1. rim -met - (run.) loppusointu; manligt (kvinnligt) ^miespuolinen, yksitavuinen (naispuolinen, kaksitavuinen) loppusointu; sätta ngt på s pukea loppusointuihin, runomuotoon; utan s o. reson ei päätä eikä perää.

2. rim -met ks. seur. rim||frost huurre, kuura, härmä, rimlexikon riimisanakirja.

rimlig -t -are kohtuullinen, mahdollinen, järjellinen, hyväksyttävä; sa anspråk kohtuulliset vaatimukset; till st pris kohtuushintaan, kohtuulliseen hintaan; st skäl järkisyy; inom s tid kohtuulli-seessa ajassa; stå i st förhållande till ngt olla kohtuullisessa, järjenmukaisessa suhteessa jhk. -het uskottavuus; kohtuullisuus, järjenmukaisuus. rimligtvis (adv.) mahdollisesti; kohtuuden mukaan, kohtuuden nimessä.

1. rimma I tr, itr muovata (muodostaa, löytää sanoille) loppusointuja; det sr på ngt se on loppusoinnussa jnk kanssa; det sr illa med ngt (kuv.) se sopii kovin huonosti yhteen jnk kanssa, jhk.

2. rimma I tr ks. rimsalta.

rimmerj -(e)t -er (halv.) loppusoinnut-

telu, riimittely; runotekele. rimsalta I tr suolata heikkoon suolaan,

panna riimisuolaan. rimsnidare runonrustaaja, riimittelijä, ring -en -ar I. 1. sormus. 2. rengas; (aut., plkp. m.) kumi; kehä, piiri; hon har mörka sar under ögonen tytöllä on tummat (mustat) renkaat silmien 3rmpärillä; må- I

nen har en s kuu on kehässä; kasta s (leik.) heittää rengasta; dansa i s tanssia piiri(ss)ä; sitta i s istua piirissä, kehässä; ställa sig i s asettua piiriin. IL (koul.) första, andra, tredje sen kolme ylintä, lukio|luokkaa.

1. ringa I tr 1. kiertää kehään; ^ en björn kiertää karhu kierrokseen. 2. rengastaa (er. lin.); s ett svin panna sian kärsään rengas; vrt. urringa.

2. ring|a II1 tr, itr I. soida, soittaa (kirkonkello |t, -ja); ^ till ngn soittaa (puh.) jllk; vrt. II.: s upp; s hem soittaa (puh.) kotiin; ^ ett samtal ottaa, tilata puhelu; det -er jör mina öron korvani soivat; ^ i klockan soittaa kelloa (kellolla); det -er i telefonen puhelin soi; det -er på dörren ovikello soi; ^ på klockan soittaa (kelloa); ^ på betjänten soittaa palvelijaa. II. (pain. part.): ^ av soittaa puh. kiinni, puhelu päättyneeksi; ^ in soittaa (juhla) alkaneeksi; ^ på hos ngn soittaa jnk ovella (ovikelloa); ^ upp ngn soittaa jllk puhelimella; ^ ut soittaa (juhla) loppuneeksi.

3. ringa (a. tpm.) pieni, vähäinen, vähäpätöinen; min s person minun vähäpätöisyyteni; ingen sre än ei sen vähäisempi kuin (itse); inte det sste ei vähintäkään; (adv.) ei lainkaan, ei yhtään.

ring||akta I tr halveksia, pitää halpana.

-aktning -en halveksinta. ring||blomma (puut., ksv.) kehäkukka, -dans piiri|leikki, -tanhu, -domare (nrk.) kehätuomari. -duva (el.) sepelkyyhky, -finger nimetön (sormi), -formig -1 renkaan muotoinen, -förlova|d -t julkikih-loissa.

ringhet -en vähäpätöisyys, mitättömyys;

min s minun vähäpätöisyyteni, ringkastning -en (leik.) renkaanheitto. ringklocka soittokello, ringla I rfl. s sig kiemurrella, luikerrella; (tie, joki) mutkitella, polveilla, ringlar pl kiemurat, kiehkurat; slå s kiemurrella; ^ av rök savukiemurat. ring||ledning soittojohto; elektrisk s sähkö-kello. -ledningsknapp soittokellon nappi, ring||lek piirileikki, piiritanhu. -linje (rait.) rengaslinja; (raut.) rengasrata. -mask (el.) nivelmato. -mur kehämuuri.-muskel (an.) kehälihas, rengaslihas. -märka II tr rengastaa (er. Iin), ringning (kellon)soitto. ringräv -en -ar (nrk.) »kehäkettu» (kokenut

nyrkkeilij ä). rinn|a IV4 I. itr (nst.) virrata, valua, juosta; ljuset -er kynttilä valuu; näsan -er nenä valuu, vuotaa; floden -er joki virtaa (juoksee); floden -er från

norr till söder joki virtaa pohjoisesta etelään; tårarna rann utefter kinderna kyynelet valuivat pitkin poskia. II. (pain. part.): ^ av virrata, valua pois; sinnet rann på honom hänen sappensa kiehahti, sisunsa kuohahti; rs Upp (joki) alkaa, saada alkunsa jstk; joen lähteet ovat; (aurinko) nousta; (ajatus) herätä, syntyä; ^ ut virrata pois; floden -er ut i havet joki laskee mereen; ~ ut i sanden (kuv.) mennä myttyyn, raueta tyhjiin; ~ över valua, tulvia yli. rinnande (a. tpm.): ^ vatten virtaava (juokseva) vesi; kunna ngt som ett rs vatten osata kuin vettä, rip|a (-i:) -an -or (el. Lagopus lagopus) riekko, metsäkana.

ripost -en -er (miek.) vastaisku, väistö-

pisto; (kuv.) nopea, sattuva vastaus, rips -en, -et -er (vaat.) ripsi(kangas).

1. ris -et - (pap.mt.) riisi (= 20 kirjaa paperia); två rv papper kaksi riisiä paperia.

2. ris -et (viljal.) riisi.

3. ris -et - 1. (lehtip.) varpu, vitsa; (havu p.) havu, hako; (puolukan-, mustikan) varpu; vesakko, viidakko; risu. 2. (rng.) vitsa; få smaka rset saada (maistaa) vitsaa; ge barnet rs antaa lapselle vitsaa; binda rs åt (sin) egen rygg itse vahingoittaa itseään, pilata oma asiansa.

risa I tr 1. tukea (esim. herneitä) varvuilla, risuilla. 2. (strö ris) peittää havuilla. 3. antaa vitsaa; (arvost.) ruoskia, risbastu -n selkäsauna, vitsa(a). risfält riisi|pelto, -vainio, risgryn (rhm.) riisi|suurimot, -ryynit, risgryns||gröt riisisuurimo-, riisiryyni[puuro, riisipuuro, -kaka (keit.) riisikakku, -pudding (keit.) riisivanukas. -välling (keit.) riisi(suurimo)velli, rishög -en -ar risu |kasa, -läjä. risig -t -are risu (kko) inen. risk -en -er (kaup.) tappion|uhka, -vaara, »riski»; (yi.)uhka, vaara; med rs att sen uhalla että; på egen rs omalla vastuullaan; löpa rs olla vaarassa; utsätta sig för rs antautua vaaraan (tappionvaaraan). risk|a -an -or (ksv. sieni) rousku; skäggig

rs karvalaukku. riskab|el -elt -lare uskallettu, uhkarohkea,

vaarallinen, riskera I tr panna vaaranalaiseksi, vaarantaa, uskaltaa (uhka)yritys, (j.) hassata, panna alttiiksi, riskfri -tt vaaraton.

riskmoment riskimomentti, vaaratekijä.

risj|knipp|a -an -or, -knippe -t -n risukimp-

pu. -kvist vitsa; havuoksa. riskzon vaaravyöhyke.

ris||mjöl riisijauhot. -odling riisinviljely; riisi|viljelys, -pelto.

risotto -n (keit.) risotto (ital. riisiruoka). risp|a A. -an -or naarmu, repeämä, halkeama; pykimä. B. I I. tr raapaista, naarmuttaa, repäistä; ^ sig i fingret raapaista naarmu sormeensa; vrt. rispig; rs sig (vaat.) purkautua. II. (pain. part.): ~ sönder repiä, purkaa (rikki); purkaa langat erilleen; ^ upp repiä (rikki); vrt. ed.

rispig -t -are (iho) naarmuinen; pykinyt; (vaat.) purkautunut; helposti purkautuva.

1. rista I tr piirtää, leikata (esim. puukolla nimensä puuhun); ~ in, upp ks. 1. rista.

2. rista II2 tr, itr ravistella, pudistella; ^ på huvudet pudistaa päätään.

rit, rit|us (-i:) -en -er (usk.) meno, tapa;

en magisk ^ taika, rita I tr piirtää, piirustaa; ~ av piirtää mallista, mallin mukaan, kuvata; ~ upp piirustaa, piirtää, ritardando (mus.) I. (adv.) ritardando,

hidastaen. II. -t -n hidastus, ritare -n - piirtäjä, piirustaja. rit||bestick Inrpikko, harppilaatikko. -bord piirustuspöytä, -bräde piirustuslauta, -kontor piirustuskonttori, -materiel pii-rustustarvikkeet. ritning -en 1. piirustus (aineena). 2. pl

-ar piirros, piirustus, ritpapper piirustuspaperi. rits -en -ar, -er piiru, viiru, rits|a I. -an -or ks. rits. II. I tr piirtää, piirrottaa.

rit||sal piirustussali. -stift 1. piirrin, piirus-

tuskynä. 2. (piirustus) nasta, ritt -en -er ratsastus.

ritual -en -er, -et - jumalanpalvelusmeno-järjestys, rituaali.

rituell -t kirkonmenoja, uskonnollisia menoja koskeva; kirkonmeno-; rituaalinen, rituaali-.

riv|a IV1 I. tr 1. raapia, kynsiä; ~ ngn i ansiktet raapia jnk kasvoja. 2. repiä (rikki); rs hål på klänningen (på sin klänning) repäistä reikä hameeseen (sa); ~ klänningen (Suom. r.) repiä rikki hameensa. 3. ^ bröd (ost) (keit.) raastaa leipää (juustoa). 4. ~ ner repiä, purkaa, hävittää (vanha muuri, rakennus). 5.

ihfäl repiä, raadella (kuoliaaksi). II. itr 1. penkoa, kuopia, tonkia, i ngt jtk. 2. kirveltää; det -er (som eld) i halsen kurkkua kirveltää, vihavoi, polttaa (kuin tulessa). III. 1. rfl. rs sig raapaista ihoaan;

^— sig på en spik raapaista itseään

(ihoaan, kätensä jne.) naulaan. 2. ~ sig raapia itseään; ^ sig bakom örat

raapia korvallistaan. IV. (pain. part.): ^ av repäistä pois; ^ ned repiä maahan, purkaa; vrt. I. 4.; ^ sönder repiä,

raapia rikki; ^ upp repiä, repäistä auki; ^ upp en armé lyödä hajalle armeija; ~ upp ett beslut peruuttaa, purkaa päätös; ^ upp himmel o. jord panna maat ja taivaat liikkeelle; ^ ut repiä pois, ulos; ^ ut ett blad ur boken repäistä lehti kirjasta; ^ ut ögonen på varandra repiä toisiltaan silmät päästä; ^ åt sig temmata, rollin ais ta, anastaa (itselleen). riv$l -en -er kilpailija, (er.) kilpakosija, rivalisera I itr kilpailla, med ngn om ngt jnk kanssa jstk, jnk omistamisesta, rivalitet -en kilpailu; kateus; lemmen-

kateus, mustasukkaisuus, rivande (a. tpm.) tarmokas, toimelias; mukaansa tempaava; med ~ jart hurjaa vauhtia.

rivas IV1 itr (dep.) raapia; (res.) repiä

(raastaa, raapia) toisiaan, rivebröd raastettu leipä, leipäraaste. rivjärn raastinrauta; (kuv.) häijy eukko, rivning -en (ned~) purkaminen, repiminen, hävittäminen; vrt. riva I. 4.

1. ro (-u:) -n 1. lepo, rauha; jag har ingen ~ jör honom en saa häneltä (siunaaman) rauhaa; Aan gav sig ingen ~ jörrän hän ei levännyt (suonut itselleen hetkenkään lepoa) ennen kuin; i lugn o. ~ kaikessa rauhassa. 2. huvi; jör ~ skull huvin vuoksi, lystikseen.

2. ro (-u:) III tr, itr soutaa, soudella; ~ bort soutaa pois, matkoihinsa; ^ hit soutaa tänne(päin); ^ hit med pengarna! rahat tänne!

roa (-u:) I tr huvittaa; pitää seuraa, haus-ku(u)ttaa; det >—r mig inte alis att träffa henne minusta ei ole ollenkaan hauska tavata häntä (sitä naista); tycka om att ~ sig huvitella mielellään, olla huvitte-lunhaluinen; bara tänka på att ~ sig ajatella vain huvittelemista, hetken huvia; ^ sig på andras bekostnad huvitella, pitää hauskaa toisten kustannuksella; ^ sig med ngt huvitella jllk, huvikseen tehdä jtk.

robbert (-o:) -en -ar (kort.) robbertti, pelierä.

robinson^d (ro:) -en -er (kirj.hist.) robin-sonadi, »Robinson Crusoen» jäljittely; (R. C:n tapaiset) seikkailut, robot (robbott) -en -ar koneihminen, robotti. -bomb ohjuspommi. -projektil oh-jusammus. -vapen ohjusase. robust - -are roteva, vahva, väkevä, tanakka.

röck -en -ar takki, nuttu; päällystakki; vit ~ (lääkärin ym.) valkoinen (työ)takki;

rollista

vara för kort i ~en (kuv.) olla epäpätevä, kykenemätön tehtäväänsä, rock|a -an -or (kai.) rausku, rockad -en -er (skp.) rokadi, linnoitus, rockera I itr (skp.) rokeerata, linnoittua. rock||ficka (päällys) takin-, nutun|tasku. -hängare takinripustin. -pengar (teat. ym.) vaateraha, -skört takinlie|ve, -peet. -vaktmästare (vaatesäiliön) vahtimestari, (rav., hot.) eteis|vartija, -vahtimestari, rodd (-U-) -en -er soutu, roddare -n - soutaja, roddarlag (urh. ym.) venekunta, rodd||båt soutuvene, -klubb soutukerho. -tur souturetki, veneretki, -tävling soutukilpailu (t), kilpasoutu, rod|er (-u:j -ret - peräsin; ruori; lyda ^ (mer.) totella peräsintä; sitta vid -ret istua peräsimessä, ruorissa; (kuv.) olla johdossa.

rodna (-o:) I itr punastua; (taivas) ruskottaa; ^ av blygsel punastua häpeissään; ^ över ngn punastua jnk takia, rodnad -en punastuminen; puna, punerrus; vrt. aftonr rodod$nd|ron -ronen -rer (ksv.) rhododendron, alppiruusu, roffa (-o-) I tr ryöstää, riistää, anastaa, åt

sig itselleen, rofferi -(e)t -er riistäminen, riisto, ryöstäminen (puti puhtaaksi), rogivande (-u:) (a. tpm.) rauhoittava, rojalism -en kuningasmielisyys. rojalist -en -er kuningasvallan kannattaja,

kuningasmielinen, rojalisti. rojalistisk -t ks. ed.

rokoko -n (taid., tyylisuunta) rokokoo, -möbel rokokoohuonekalu. -stil rokokootyyli. -tid rokokooaika. rolig (-u:) -t -are hauska, huvittava, hupaisa; kiintoisa; hullunkurinen; han har åt sådant häntä huvittaa semmoinen; vi hade (det var) så igår meillä oli eilen (eilen oli) kovin hauskaa; det var sepä hauskaa (kuulla), rolighet -en -er sukkeluus, vitsi, rolighets minis ter hauskuttaja, huvimes-

tari; (j.) hauskaheikki. roll (-o-) -en -er (teat., oop.) osa, tehtävä; (m. kuv.) osa; det spelar en stor ^ (kuv.) sillä on

tärkeä osuutensa (osansa), suuri merkitys; pengar spelar ingen >—' för honom rahat eivät merkitse hänelle mitään, rahoista hän ei välitä; falla ur ~en (sin sekaantua sanoissaan, tehtävässään; spela ut sin ~ menettää merkityksensä, (hnk.) vaikutusvaltansa, -besättning (teat.) osamiehitys. -fördelning (teat.) osajako, rollista (teat, oop.) osaluettelo.

rollmops -en -ar (keit. läh.) etikkasillit. Rom (rumm) npr (mnt.) Rooma; ~ byggdes inte på en dag ei Roomaa yhdessä päivässä rakennettu; alla vägar leda (bära) till ~ kaikki tiet vievät Roomaan.

1. rom (roram) -men (kal.) mäti, määhnä; leka r^men av sig (kuv.) riehua riehuttavansa.

2. rom (romm) -men (väkij.) rommi.

1. roman (-U-) -en -er (käns.) jnk. romaanisen kansan jäsen.

2. rom^n (-u-) -en -er (kirj.) romaani, -författare romaanikirjailija, -hjälte ro-maanisankari.

romanist (-U-) -en -er (kiel.) romaanisten kielten tutkija, (j.) »romanisti», ro manpris tä vling ro m aanikilpailu. romans -en -er (mus., run.) romanssi; (kuv.) romanttinen rakkaustarina, »diktare romanssirunoilija. romansk -t romaaninen, romanssångerska romanssilaulaj atar. romantik (-u-) -en (kirj.hist. ym.) romantiikka.

romantiker -n - romantikko. Romarbrevet (rumm-) (Raam.) Roomalaiskirje.

romarj|e (rumm-) -n - roomalainen, -in-

n|a -an -or roomatar, romarriket (hist.) Rooman valtakunta, romb (-o-) -en -er (mat.) vinoneliö, rombi. rombisk -t vinoneliön muotoinen, romboid -en -er (mat.) vinokaide. romersk (rumm-) -t roomalainen, romersk-katolsk -t roomalaiskatolinen, rond (-ongd, -ond) -en -er kierros, kierto|-käynti, -kulku; tarkastuskierros, lääkä-rinkierros; (urh.) erä. rondell -en -er pyöreä istutus (jonka ympäri liikenteen täytyy kiertää). rondo -t -n (mus.) rondo, soitinsävellys-(muoto).

rop (-u:j -et - 1. huuto; ^ på hjälp avunhuuto. 2. (huut.) huuto, tarjous. 3. komma (vara) i <—'et tulla, päästä muotiin, olla muodissa, (j.) huudossa; (hnk.) joutua yleisen huomion kohteeksi, ropa (-u:) I I. tr, itr huutaa; ^ efter ngn huutaa jnk jälkeen; ~på ngn huutaa (kutsua) jtk (hnk); ^ på ngt (huut.) huutaa jtk, tehdä jstk tarjous; ^ på hjälp huutaa apua; ~ på hämnd huutaa, vaatia kostoa; ^ på polis huutaa poliisia (apuun); ^ till ngn huutaa jllk jtk. II. (pain. part.): ^ an huutaa, anoa; vaktposten <—de an honom vartiomies huusi hänelle »seis»; ^ in huutaa, kutsua sisään; (huut.) huutaa (itselleen); ~ in en skådespelare huutaa esiin näyttelijä; ^ tillbaka huutaa, kutsua takaisin;

~ upp huutaa, kutsua ylös; suorittaa nimenhuuto; allas namn ~des upp kaikkien nimet huudettiin, luettiin; (huut.) toimia vasaramiehenä; ~ ut huutaa ulos.

ropare -n - megafoni, huuto-, puhe|torvi, roquefortost (rokkfo:r-) roquefortjuusto. ror: sitta (stå) till ~s istua (seistä) ruorissa, peräsimessä, -gångare peränpitäjä, ruorimies, -kult, -pinne peräsinkampi.

1. ros (-u:) -en -or 1. (ksv., puut.) ruusu; jör henne är livet ingen dans på ~or hänen elämänsä ei ole ruusuilla tanssimista. 2. (lääk.) ruusu; han harjått ~en hän on sairastunut ruusuun, potee ruusua.

2. ros (-u:) -et kiitoksen sana; ylistely; ' o. ris kiitosta ja moitetta.

1. rosa (-u:) I tr kiitellä, ylistellä; inte ~ marknaden (kuv.) tuskin vain kehua kauppojaan; olla vaikeuksissa.

2. rosa (-o:, -u:) (a. tpm.) ruusun|punai-nen, -punerva, -färga|d -t ks. ed.

rosen||bukett -en ruusuvihko. -buske ruusupensas. -doft ruusuntuoksu, -häck ruusu|-pensaikko, -ryhmä, -pensasaita, -kinda| d -t rusoposkinen, -knopp ruusun|umppu, -nuppu, -krans 1. ruususeppele. 2. (kat.) rukousnauha. 3. (koiran) piikkikaulahih-na. -odling ruusunviljely. -olja ruusu-öljy. -rabatt (puut.) ruusu|ryhmä, -

sarka. -rasande (a. tpm.) raivoisa, silmitön, vimmainen, -rö|d -tt ruusunpunainen, -sten (jal.) ruusukivi, ruusu, rosetti, -trä (puus.) ruusupuu, -vatten ruusuvesi. rosftt -en -er ruusuke; (vaat.) rusetti, solmuke.

rosig -t -are ruusuinen, ruusun|värinen, -punainen.

rosmarin -en -er (ksv., puut.) rosmariini, ross|el (-o-) -let korina, korahdus, rossla I itr korista, korahdella, rosslig -t -are koriseva, rossling -en korina, korahdus.

1. rost (-o-) -en ruoste (m. ksv.).

2. rost -en -ar (keit. ym.) arina, parila(t), halstari, (leivän)paahdin.

1. rosta I itr ruostua, (ksv.) saada ruostetta; ~ bort ruostua pilalle; ^ igen ruostua umpeen, kiinni.

2. rosta I tr paahtaa; ~t bröd paahdettu leipä.

rostbiff -en 1. (teur.) härän selkäkuve. 2.

(keit.) paahtopaisti, rostbrun -t ruosteenruskea, rosteri -et -er paahtimo, rost||fläck ruostetahra. -fri -tt ruostumaton;

~tt stål ruostumaton teräs, rostig -t -are ruosteinen, rostlager ruostekerros.

röstning -en (keit.) paahtaminen, käris-tys.

rostskydda I tr suojella ruostumiselta, rostsvamp (ksv.) ruostesieni, rot (-u:) -en rötter (m. mat., kuv.) juuri; slå rs juurtua; ha sin rs i ngt juontaa juurensa jstk; rycka upp med rötterna kitkeä, nyhtää maasta juurineen; ga till ^en med det onda käydä käsiksi itse pahan juureen; sätta yxan till rsen panna kirves puun juurelle; rsen till allt ont kaiken pahan alku ja juuri; skog på rs (mtsh.) pystymetsä.

1. rota (-u:) I itr tonkia, penkoa; ^ i ngt penkoa, kaivella, tonkia jtk (m. kuv.); ^ upp tonkia, (sika m.) kyntää (mustalle mullalle).

2. rota (-u:) I rfl. rs sig 1. juurtua. 2. ~ ihop sig lyöttäytyä yhteen, liittoutua keskenään.

rota|d -t: djupt rs syvään juurtunut; djupt rs motvilja syvään syöpynyt vastenmielisyys, rotation (ro-) -en pyöriminen, pyörintä;

pyörimis-, pyörähdys|liike. ro ta tions|| hastighet pyörimisnopeus, -press

(kirjp.) rotaatiopainokone, rotj|blöt|a -an -or pitkällinen, kova (juuriin asti tunkeva) sade. -borste juuriharja.

rot|e (-u:) -en -ar (sot.) ruotu.

rot|el (-u:) -eln -lar 1. asiakirjaluettelo. 2.

(viraston, poliisin) osasto, rotera I itr pyöriä, kiertää, kieppua, rot[|fast juurtunut; (kuv.) syvään juurtunut. -frukt (rhm., mv., keit.) juurikasvit, -fyllning (hml.) juuripaikka. -fästa II2 rfl. rs sig juurtua, -fäste -t juurensija; få rs päästä juurtumaan, -index (mat.) juuren eksponentti, korotin, -knöl (ksv.) juurimukula, -lös -t juureton (m. kuv.). -löshet -en juurettomuus, -mos lanttu-muhennos. -märke (mat.) juurimerkki. rotor (rurtor) -n -er (-tu:rer) (tkn.) pyörijä, roottori.

rotpris (mtsh.) kantohinta, rots (-o-) -en (el.lääk.) räkätauti, rot||saker juurikkaat, juurekset, -skott juurivesa, -stock (ksv.) juurakko, -system juuristo, -tecken ks. -märke. rotting (-o-) -en -ar rottinki, espanjan-ruoko. -käpp rottinki-, espanjanruoko|-keppi. -möbel rottinkihuonekalu(t). -stol rottinkituoli. rottråd juuri|säie, -kuitu, rottweiler (rottvai-) -n rottweilinkoira,

(j.) rottweileri. rotund|a -an -or pyörörakennus. rotutdragning -en 1. (hml.) juuren poisto. 2. (mat.) juuren otto, juurtaminen.

ro t välska -n mongerrus, (leik.) siansaksa, lampaanlatina; tala rs puhua mongertaa, rotända (puun) tyvi.

roué (rue:) -en -er vanha elostellut nautiskelija, elostelija, mässäilijä. roulett ks. rulett. route ks. rutt.

rov (-u:) -et - ryöstö, rosvous, rosvoaminen; saalis; bli lågornas rs jäädä, joutua liekkien saaliiksi (hyviksi); ett rs för sorger surujen raskaasti painama hnk; leva av gå på rs (el.) käyttää ravintonaan (saalistaa ravinnokseen) muita eläimiä; gå ut på rs o. plundring lähteä rosvoamaan; käydä rosvoilemassa; icke akta för rs att ollenkaan arkailematta (häikäilemättä) tehdä jtk, olla ollenkaan halveksimatta jtk. rov|a (-u:) -an -or 1. (ksv.) nauris. 2. (leik.) taskunauris, iso vanhanaik. taskukello. 3. (j.) sätta en rs istuutua takamuksilleen, (mäenlaskussa) saada »akka», rov||djur peto(eläin). -drift (mv.) ryöstö-viljely; (yl.) ryöstökäyttö. -fisk petokala, -fiske ryöstökalastus. -fågel petolintu. -girig -t saaliinhimoinen, ahnas, -girighet saaliinhimo; ahnaus, -jakt ryöstömetsäs-tys. -lyst|en -et -na saaliinhimoinen. -lystnad -en saaliinhimo. rovolja naurisöljy.

rov||riddare (hist.) rosvoritari, -tand (an.) raateluhammas, royalt|y (rojelti) -yn -ies patentinhaltijalle yms. menevä maksu; tekijän (kirjailijan) osuus kirjan hinnasta, rubank -en -ar (puus.) ruuhka-, härkä-,

pitkä|höylä. rubb: ~ o. stubb kaikki tyynni poikkeuksetta; med rs o. stubb kiluineen kaluineen; taga rs o. stubb viedä kaikki puhtaaksi.

rubba I tr liikuttaa (paikaltaan), siirtää, horjuttaa; järkyttää; jag kan inte rs stenen en saa kiveä liikahtamaan (kaan); ^ ngt ur dess läge siirtää paikaltaan; ^ ngt från dess plats siirtää pois paikaltaan; ^ en stjärnas lopp häiritä tähden liikettä; ^ inte mina cirklar! älä koske ympyröihini! ^ ngns beslut saada jnk päätös horjumaan; mitt förtroende till honom är rst luottamukseni häneen on järkkynyt, ruvennut horjumaan; det rsr alla mina planer se sotkee kaikki minun suunnitelmani; ^ ngns övertygelse horjuttaa jnk vakaumusta.

rubba|d -t hullu, mielenhäiriössä oleva,

-öön joutunut, rubbning -en -ar häiriö; järkytys; siirtyminen.

rub|el -eln - rupla; (ruplanrahat) -ler.

rubin -en -er (jal.) rubiini, -rö|d -tt rubiininpunainen, rubricera I tr varustaa otsikolla, otsikoida; nimittää, sanoa jksk. rubrik -en -er päällekirjoitus, otsikko, rucka I tr (kel.) säätää (nopeammaksi t. hitaammaksi), »rukata»; ~ en klocka rukata kelloa.

1. ruck|el -let - hökkeli, röttelö, talorähjä.

2. ruck|el -let juopottelu, rentustelu. ruckla I itr rentustella, (krk.) törsätä, rucklig -t -are ränsistynyt, röttelöinen. rud|a -an -or (kai.) kouri, ruutana, rudiment -et - (fysiol.) surkastuma; jäänne, säilymä.

rudimentär -t -are surkast.; kehittymätön, rudis (tpm.): vara ~ i ngt (olla) vailla hä-

märintä aavistustakaan jstk. ruelse -n katumus.

1. ruff -en -ar (mer.) keulakoroke, keula-katos; (pieni) kajuutta.

2. ruff -en vauhdikkuus, vireys, tarmokkuus, ponnekkuus.

3. ruff -en, -et - (jlkp. ym.) raaka peli. ruffa|d -t (mer.) alus jossa keula|katos,

-koroke, pieni kajuutta, ruffig -t -are siivoton, epäsiisti, rähjäinen; en ~ stadsdel pahamaineinen kaupunginosa (jossa vaarallista liikkua), rufsa I tr: ~ (tili) myllertää, panna sikin

sokin; till håret pörröttää tukka, rufsig -t -are sekainen; pörröinen, rugby (ragbi) -n (jlkp.) engl. (raju) jalkapallo, rugby, rugga I I. tr pörhöttää, karstata (kangasta). II. itr (Iin.) olla sulkasadossa, ruggig -t -are 1. takkuinen, pörröinen; kulunut; huonovointinen; väder ruma, paha sää, ilma; jag känner mig litet ~ minua hiukan viluttaa. 2. sulkasadossa (oleva lin.); vrt. ruskig. ruggning -en 1. (vaat.) karstaus, nukitta-minen, pörhöttäminen. 2. (lin.) sulka|sato, -sadossa olo. ruin -en -er 1. (rak.) raunio (t); pirstaleet; ligga i ~er olla raunioina; vara hara en ~ av sig

själv olla enää pelkkä ihmisraunio, vain varjo entisestään. 2. luhistuminen, tuho; gå mot sin ~ mennä perikatoaan kohti; stå inför sin r^ olla perikadon (m. vararikon) partaalla.

ruinera I tr saattaa tuhoon, häviöön, perikatoon, vararikkoon; sortaa raunioiksi; tehdä rutiköyhäksi; tehdä loppu jstk. rujn||hög -en raunio |kasa, -läjä. -stad -en rauniokaupunki. rulett -en -er (uhkapeli) ruletti, ruljangsen (j.): hela, ~ koko touhu, iiä- ! Iina; liike, kaupankäynti; blott ~ går |

kunhan vain kauppa käy; sköta ^ hoitaa (koko) touhu, homma, (leik. j.) »putiikki».

1. rull|a -an -or luettelo, (sot. ent.) »rulla (t)».

2. rulla I I. tr, itr vieri(ttä)ä, kieri(ttä)ä, pyöri(ttä)ä; (mer.) keinua, kiikkua; ^ sig i stoftet för ngn (kuv.) mahdottomasti kursastella, kumarrella, pokkuroida jtk; ~nde materiel (raut.) liikkuva kalusto. II. (pain. part.): ~ bort kieri(ttä)ä, vierettä) ä pois; ^ ihop kääriä kokoon; kieri(ttä)ä kokoon, kasaan, läjään; ~ in vieri(ttä)ä sisään, kääriä jhk; ^ ned kieri (ttä)ä alas jhk; ^ ned gardinen laskea ikkunaverho (kaihdin) alas; ^ upp kehiä auki, avata; nostaa (kaihdin); (kuv.) levit (tä)ä näkyviin, silmien eteen; ~ ut vie-ri(ttä)ä ulos.

rul(l)$d -en -er 1. (keit.) kääryle. 2. (mus.) juoksutus, vieritys, rullager (tkn.) rullalaakeri. rullbana (tkn.) rullarata; (Int.) kiito|rata, -tie.

rull|e -en -ar 1. (lanka- ym.) rulla. 2. tela, valssi.

rull||film (val.) rullafilmi. -filmskamera

(val.) rullafilmiIkamera, -kone. -gardin kierrekaihdin. -jalusi kierrekaihdin. -skridsko rullaluistin, -sten vierinkivi. -stensås vierinkiviharju. -stol rullatuoli, -sylta (keit.) kääresyltty. -trappa (rak.) kierreportaat, -tårta (keit.) kääretorttu, rult|a I. -an -or (tytön)tyllerö, typykkä. II. I itr kävellä, käydä lyllertää.

1. rum -rmt - 1. huone, asuinhuone: ^ åt gatan kadunpuoleinen huone; ^ åt gården pihanpuoleinen, taka|huone. 2. tila, paikka; behöva mycket ~ viedä paljon tilaa; finns det för en tili? mahtuuko (sinne) vielä yksi? lämna ~ för (åt) ngt (kuv.) suoda, antaa tilaa jllk; antaa aihetta jhk; i första (sista) >—'met ensimmäisellä) sijalla, tilalla (viimeisellä sijalla, viimeisenä järjestyksessä); inta första r^met olla ensi sijalla; äga ~ tapahtua; olla; festen äger ^ i övermorgon juhla on (pidetään) ylihuomenna. 3. (mer.) (lastiruuma.

2. rum -t -mare 1. (mer.): ~ sjö avo-, avoin meri; avovesi; laajat tilat, liikkumis |-ala(t), -tila(t). 2. ^ vind myötäinen tuuli.

rumla I itr: ~ (om) hummailla; juopotella, rentustella.

rumlare -n - hummailija, elostelija, rump| a -an -or (krk.) takapuoli, pylly, rumphugg|en -et -na (koira), jonka häntä on katkaistu; (kuv.) kuin hännälle lyöty (koira), perin nolattu, nolo. rums||adverb paikan adverbi, -antenn (rad.)

huoneantenni. -arrest (sot.) kotiaresti, -brist huonepula. -granne huonenaapuri. -kamrat huonetoveri, -ren siisti (el., joka osaa käydä tarpeellaan ulkona t. hiekkalaatikossa). -temperatur huoneenlämpötila.

rumstera I itr: ry (om) reuhtoa, myllätä, peuhata.

rums||värme huoneenlämpö, -växt huonekasvi.

Rumänien npr (mnt.) Romania, rumaln -en -er, -ier -n -, -(i)sk -t (käns.)

romanialainen. rumän(i)skja 1. -an (kiel.) romania(n kieli).

2. -an -or romanialainen nainen, run|a -an -or 1. riimu|kirjain, -kirjoitus. 2. (Kalevalan) runo. 3. (minnesry) muisto|-kirjoitus, -sanat, rund I. -en -er ympyrä, pyöriö, kehä; kierros, kiertokäynti; jordens ry maanpiiri. II. run|d -t -dare pyöreä; runsas; riddarna av bordet (tar.) pyöreän pöydän ritarit; i -t tal pyörein luvuin; med ry hand

runsaskätisesti, anteliaasti, runsaasti; vrt. runt.

1. runda I tr 1. pyöristää, tehdä pyöreäksi. 2. (mer.) kiertää, kulkea (niemen) ympäri; ^ (gat)hörnet kääntyä kadunkulmasta.

2. rund| a -an -or kierros, kiertokäynti; gå en ^ kring kvarteret kävellä, kiertää (kaupungin) korttelin ympäri.

rundabordskonferens pyöreänpöydän neu-vottelu(t).

rund||bana (urh.) kierre-, kierto|rata, kiertävä (juoksu)rata; (lu.) kiertävä rata. -banelopp juoksu kierre-, kierto|radalla; vrt. ed.

rundbåge (rak.) pyörökaari. rundbågsstil (rak.) pyörökaarityyli, romaaninen tyyli, rund| el -eln -lar ympyrä; pyöreä kukkaistutus yms., pyöriö. rund||flygning ympärilento. -fråga kiertokysely. -färd kiertomatka; rengasmatka, -het pyöreys, -horisont (teat.) pyörö-horisontti. -hult -et - (mer.) pyöröpuu. -hänt - -are runsaskätinen, antelias, -hänthet runsaskätisyys, anteliaisuus, -kinda|d -t pyöreäposkinen. rundlig -t -are runsas; det tar en ry tid

se vie hyvän (koko paljon) aikaa, rund||maskar pl (el.) sukkulamadot, -munnar pl (el.) ympyräsuiset, rundning -en -ar 1. pyöristäminen, pyö-rennys; (tyylin) luontevuus. 2. (mer.) (niemen, saaren) kiertäminen, rund||radio yleisradio, -resa kierto-, rengas |matka, -resebiljett rengasmatkalippu. -skrivelse kiertokirje, -smörjning (tkn.)

täysivoitelu. -tur kierros-, rengas|matka, -vandring kierto|käynti, -kulku, runforskning riimujen-, riimukirjoitusten |-tutkimus.

runga I itr jyristä, raikua, kumista; ett rynde skratt äänekäs naurunremahdus. runinskrift riimukirjoitus, runka I I. tr keikuttaa, pu(d)istella, heiluttaa, renkuttaa. II. itr keikkua, hutjua, vaappua, huojua; ^ på huvudet pudistaa päätään.

runolog (-o:g) -en -er riimukirjoitusten, riimujen tutkija.

runo||meter Kalevalan runomitta, -samlare runonkerääjä, -sångare runonlaulaja, runsten -en -ar riimukivi. runt I. (adv.) ympäri; ry omkring yltympäri; gå (irra) ~ käyskennellä ympäri; harhailla; låta bägaren gå ry (laget ry) antaa pikarin kiertää (panna pikari kiertämään) ympäri pöydän, miehestä mieheen; det går ™ i huvudet på mig pääni menee pyörälle, on pyörällä; lova runt o. hålla tunt (snl. läh.) lupa hyvä, anto parempi; lehmääkään ei kieltäisi, häntääkään ei antaisi. II. (prp.) ympäri; ^ hörnet nurkan ympäri; jorden ry på 80 dagar maan ympäri kahdeksassakymmenessä päivässä; året ry kautta vuoden. runtom(kring) I. (adv.) yltympäri. II.

(prp.) ympäri, rupie -n -r (Int. rh.) rupia, rus -et - humala, päihtymys (m. kuv.); sova ryet av sig nukkua pois humalansa; ta sig ett ottaa humala (hutikka); under ryet[s inflytande) humalan (päihtymyksen) aikana (kestäessä), päihty^ myksen vaikutuksen alaisena, (j.) humalapäissään.

1. rusa I tr päihdyttää.

2. rusa I I. itr rynnätä, syöksyä; ^ i fördärvet syöksyä turmioon, tuhoon; ^ mot (till) dörren syöksyä, rynnätä ovea kohti (ovelle); motorn ryr moottori ryntää. II. tr: ry en motor panna moottori ryntäämään, käymään täyttä voimaa. III. (pain. part.): ^ bort rynnätä, syöksyä, porhaltaa pois; ^ efter ngt rynnätä, syöksyä jnk jälkeen; ^ emot ngt syöksyä jtk vasten, kohti; ^ fram syöksyä, rynnätä esiin, eteenpäin; ^ förbi syöksyä, rynnätä, porhaltaa ohi; ^ in syöksyä sisään; ~ iväg juosta, syöksyä matkoihinsa; ' på ngn rynnätä, käydä jnk kimppuun, päälle; ^ upp ponnahtaa, kavahtaa pystyyn; ^ ut syöksyä ulos.

rusdryck juovutusjuoma, väkijuoma, rusdrycksförbud väkijiiomakielto; (Iak.) kieltolaki.

f) 20rush— ryckning

rush (rus) ryntäys (kauppoihin, kulta-

alueille); (m.) kova tungos, rusig -t -are humalainen, päihtynyt, rusk ks. ruskväder.

1. rusk|a -an -or lehvä; lehtinen oksa; risu, hako, karahka.

2. ruska I tr, itr ravistaa, pudistella; ~ ngn vaken ravistaa, (j.) rytyyttää hereille; ^ liv i ngn ravistaa hereille unesta; ^ i dörren rytyyttää ovea; ^ på huvudet ravistaa, pudistaa päätään.

ruskig -t -are (sää) kolea, kolkko, sateinen ja kylmä; roska-, koiran|ilma; kaamea; kauhea; inhottava, iljettävä; vrt. ruggig. ruskning -en -ar ravistelu, pudistelu; ry-

tyyttäminen; vrt. 2. ruska. ruskprick -en -ar (mer.) hako viitta; reimar

(jossa luuta), rusk väder (mtr.) raa'an kostea sää, roska-ilma, räntäsade; (j.) koiranilma, rusning -en -ar tungos; ryntäys (pankkeihin); vrt. rush. rusningstid kaikkein vilkkain liikenne-yms. -aika, ruuhka-aika. russifi(c)§ra I tr venäläistää, russin -et - rusina.

russin||kaka rusinakakku. -kärna rusinan-siemen.

rusta I I. tr, itr varustaa; ^ till (för) ngt varusta(utu)a jhk, jnk varalta; ~ upp (sot.) varustaa, varustautua; kunnostaa, laittaa kuntoon. II .rfl. ss tg varustautua; ^ sig till (för) en resa varustautua matkan varalta, matkalle, rust||håll -et - (sot., hist.) ratsutila, (j.) rustholli. -hållare -n - ratsutilallinen, (j.) rusthollari.

rustibus(s) -en -ar rasavilli, hulivili, veitikka.

rustik -t -are 1. maatiaismainen, kar-

kea(hko). 2. (rak.) rustiikka; harkotus. rustkammare varus-, ase|huone, -kamari, rustning -en -ar varus|tus, -telu; varustautuminen; (hist.) asepuku, sotisopa, rustningsbegränsning -en varus|tusten, -te-

lujen rajoittaminen, rut|a I, -an -or neliö, nelikulmio; (ikkunaruutu; (pel.) ruutu; (mv.) ruutu. II. I tr: s (in) jakaa neliöihin; tehdä ruu-dukkaiseksi.

1. ruter -n - (kort.) ruutu.

2. ruter: han har s i sig hänessä on pontta, tarmoa, poikaa, (oikeaa) sisua; en flicka med s i tarmokas, »sisukas» tyttö.

rutig -t ruudu|kas, -kkainen, -llinen. rutjn -en tottumus, harjaantuneisuus, taito.

ru. tin^raj d -t harjaantunut, tottunut.

rutmönster ruutumalli.

rutsch -en -ar liiku, luisu, syöksy; vauhti.

ryc

rutscha I itr liukua, luisua; ned liukua

(luisua, syöksyä) alas. rutschban|a -an -or liuku-, luisu-, kelkka|-rata.

rutt -en -er tie, (matka)reitti. rutt|en -et -nare mätä, mädännyt (m. kuv.).

ruttenhet -en mätä; mädännäisyys (m. kuv.); turmelus, ruttna I itr mädätä, paheta, lahota; börja s ruveta mätänemään (pahenemaan); ^ bort mädätä pilalle.

1. ruva I tr, itr hautoa; ~ (på) ägg hautoa munia; ^ på hämnd hautoa (mielessään) kostoa.

2. ruv|a -an -or (haavan) rupi.

(-y:) -an -or ryijy, -matta ryijymatto. ryck -et - nykäisy, tempaus, säpsähdys;

(äkillinen) päähänpisto, ryck|a II1 I. tr, itr temmata, nykäistä, vetäistä, riuhtaista; ^ ngn i håret tukistaa, vetää tukasta; ^ ngn i skägget nykäistä parrasta; ^ ngt ur händerna på ngn temmata (viedä) jltk jtk käsistä; ~ i ngt vetää, kiskoa j(s)tk; ^ i tömmarna vetää ohjaksista; ^ i dörren rytyyttää ovea; ^ på axlarna kohauttaa olkapäitään (hartioitaan). II. itr 1. (prs.) säpsähtää, nytkähtää; det -er i mitt finger sormeni nytkii; det -er i kroppen tunnen ruumiissani nykäyksiä; det -te i mungiporna på honom hänen suupielensä nytkivät. 2. lähteä (liikkeelle); kulkea,

taivaltaa, samota; ^ i fält lähteä sotaan, rintamalle; ^ till undsättning lähteä apuun; ^ ngn inpå livet käydä jhk käsiksi, jnk kimppuun. III. (pain. part.): ^ an lähteä liikkeelle; lähestyä; fienden -er an vihollinen lähestyy; ^ av nykäistä, riuhtaista pois, poikki; ~ bort (kuolema) temmata (pois); ^ fram edetä (kohti); lähteä etenemään, marssimaan jstk; ^ ifrån ngn ngt riistää, temmata jltk pois jtk; ^ in edetä, marssia jhk; astua sotapalvelukseen; s in i ett land marssia, tunkeutua maahan; ^ lös nykäistä, temmata, riuhtaista irti; ^ med sig temmata mukaansa; ^ tili säpsähtää; still (åt) sig temmata, riuhtaista, repäistä itselleen; upp tr kitkeä (rikkaruohoa), kiskoa maasta; ^ upp sig ryhdistäytyä; rohkaista mielensä; ^ ut a) tr temmata, riuhtaista ulos; b) itr lähteä ulos (liikkeelle, marssimaan, etenemään); brandkåren -te ut till brandplatsen palokunta lähti palopaikalle, rycken: stå s (es.) kestää, pysyä; stå s (hnk. mot ngn, ngt) pitää puolensa jtk

vastaan, jllk; kestää, sietää jtk.

ryckning -en -ar nykäisy, tempaisu, nytkähdys; säpsähdys.

ryckvis (adv.) nvkäyksittäin; aina väliin, kuuroittain. puuskittain, puuskapäin. rygg -en -ar selkä; (rrint.) harju, selänne;

mot rs selkä selkää vasten; falla fienden i rsen hyökätä vihollisen selkään; gå bakom rsen på ngn (kuv.) toimia asianomaisen tietämättä; han har bred rs hänellä on leveä selkä; ha rsen fri olla (pitää) selkä(puoli) turvattuna, vapaana; hålla ngn om rsen (kuv.) tukea, puolustaa jtk; knäcka; rsen (på ngn) katkaista (jnk) selkäranka; kröka rs (en) (kuv.) nöyristellä, pokkuroida; ligga (simma) på rs maata (uida) selällään; lägga benen på rsen ottaa jalat alleen, lähteä käpälämäkeen; skjuta rs (kissa) koukistaa selkäänsä; vända ngn rsen (rsen åt ngn) kääntyä selin jhk, kääntää jllk selkänsä; vända rsen tili kääntyä selin; det gick en kall kåre över >—'en på honom kylmät väreet karsivat (karmivat) hänen selkä-piitään.

rygga I I. tr 1. rikkoa, murtaa; purkaa, peruuttaa; ett löfte peruuttaa lupauksensa, (j.) syödä sanansa. 2. ^ en häst peruuttaa hevosta, pakottaa hevonen kävelemään takaperin. II. itr perääntyä, väistyä taaksepäin; ^ tillbaka jör ngt pelästyä jtk, perääntyä, vetäytyä pois jstk. rygg||bast selkäsuoni; selkä, -fena (kal.) selkäevä. -kota (an.) selkänikama, -läge selkäasento. -märg (an.) selkäydin, ryggrad (an.) selkäranka (m. kuv.). ryggrads||djur (el.) selkärankainen, -krökning selkärangan|mutka, -käyryys, -lös -t (el.) selkärangaton; (kuv.) ryhditön, vailla selkärankaa, -löshet ryhdittömyys, selkä-rangattomuus, heikkous, rygg||sim -met (u.) selällään-, selkä|uinti. -skott (lääk.) noidannuoli, -stöd selkänoja; (kuv.) tuki. -säck selkäreppu, -tavia (leik.) selkä, ryggås katonharja, -stuga savu|tupa, -pirtti.

ryk|a IV6, II2 I. itr 1. savuta, tupruta, pöllytä; kyteä; höyrytä; dammet -er pöly, tomu tupruaa; det -er ur skorstenen savupiipusta nousee (tupruaa) savua. 2. mennä, joutua hukkaan; där rök hans sista slantar siinä menivät hänen viimeiset pennosensa. 3. ^ i luven på varandra iskeä, käydä toistensa tukkaan. II. (pain. part.): ^ ihop iskeä yhteen, käydä tappelemaan, toistensa kimppuun; det -er in savua tulee sisään; ^ på ngn käydä, hyökätä jnk kimppuun, rykt -en ruokko; hoito; (kuv.) vaalinta, rykta I tr 1. sukia (hev.). 2. ^ sitt värv (kall) hoitaa ammattinsa (kutsumuksensa).

ryktas I itr (prs. dep.): det rs att huhutaan, huhuillaan että. ryktbar -t -are kuuluisa, maineikas, yleisesti tunnettu, -het kuuluisuus, ryktborste (hevos)suka. rykte -t -n 1. huhu; ^ ora ragz jtk koskeva huhu; rst går att huhu kertoo, huhuillaan että. 2. maine, kunnia; han har gott (dåligt) rs hän on hyvässä maineessa (huonossa huudossa); vinna odödligt rs niittää katoamatonta kunniaa, kuolematon maine; åtnjuta rs som en duktig läkare olla etevän, hyvän lääkärin maineessa; flyga på rs t s vingar lentää maineen siivillä; ha rs om sig att vara snål olla saidan miehen maineessa; han är bättre än sitt rs hän on parempi (mies) kuin maineensa, ei ole niin paha kuin maineensa, ryktes||smidare huhujen-, juorujen|sepus-taja, -levittelijä, -vis (kuin) huhuna; huhupuheena; det förlfudes rs huhuillaan (sellaista) että. ryktskrapa hevossuka. rymd 1. -en tilavuus; kuutiosisältö. 2. (maailman) avaruus; ilma, taivas. 3. alue. (kuv.) piiri, -fart avaruus-, rakettijlento. -geometri (mat.) avaruusgeometria, -mått tilavuujs-, -

den|mitta. -raket avaruusraketti. -skepp raketti|alus, -laiva, avaruuslaiva.

rymlig -t -are tilava, iso, avara; rst samvete väljä, löyhä omatunto, -het tilavuus, suuruus, väljyys, rymling -en -ar karkulainen, karkuri, rymm|a II1 I. tr 1. kärlet -er 100 liter astia vetää 100 litraa; sälen -er 300 personer saliin mahtuu 300 henkeä. 2. fältet lähteä tiehensä, (j.) käpälämäkeen. II. itr paeta, karata, juosta pakoon; ^ ur fängelset karata vankilasta; ^ från sina v aktar e karata vartijoiltaan, vartijoidensa käsistä.

rymmare -n - karkuri, karkulainen; ^ o. fasttagare (leik.) kissa ja hiiri, ryöväri ja poliisi.

rymmas II1 itr (dep.) mahtua, sopia; 100 personer ryms i sälen saliin mahtuu (sopii) 100 henkeä, rymning -en karkaaminen; pako; rsar pl

karkaamistapaukset. rynk|a I. -an -or poimu, 1 askos; (kasvoissa ym.) ryppy, kurttu. II. I tr, itr rypistää; rypyttää, laskostaa; pannan rypistää otsaansa; ögonbrynen rypistää kulmiaan; ^ på näsan nyrpistää nenäänsä; ^ sig rypistyä, painua rypyille, kurtuille, rynkig -t -are 1. kurttuinen, ryppyinen; las-

koksinen, poimuinen. 2. rypistynyt, rys|a II2 itr väristä, hytistä, värjöttää; jag -er (m.) minua kammottaa, puistattaa,rysch — rådfrågningsbyrå

råd

kylmä väristys karmii selkäpiitäni; ~ av köld väristä, hytistä viluissaan; han -te till häntä värisytti, pöyristytti; ^ tillbaka jör ngt kauhistuen väistyä, perääntyä.

rysch -et - röyhelö, röyhe(l)lys. rysk -t venäläinen.

rysk|a 1. -an (kiel.) venäjä(n kieli), (vanh.) venät; tala ^ puhua venäjää (venättä). 2. -an -or venäl. nainen, venakko, rysk||språkig -t venäjänkielinen, -talande (a. tpm.) venäjää (venättä) puhuva, -vänlig -t venäläismielinen. ryslig -t -are kauhea, hirveä, kammottava; r^t mycket hirveän paljon, -het -en hirveys, kauheus, kammo; iljetys. rysning -en -ar väristys; det gick en ~ genom henne häntä värisytti (kiireestä kantapäähän), ryss -en -ar (käns.) venäläinen, -fientlig -t venäläisvastainen. -gubbe (ksv. Bunias orientalis) ukonpalko. ryssj|a -an -or (kai.) rysä. Ryssland npr (mnt.) Venäjä; i ~ Venäjällä, ryss||läder (nhk.) juhti(nahka). -vänlig -t

venäläismielinen. ryta (-y:) IV6 itr ärjyä, karjua, kiljua (m.

kuv.); ~ åt ngn karjua, ärjyä jllk. rytande -t ärjyntä, kiljunta, karjunta, rytm -en -er poljento, tahti, rytmi, rytmik -en rytmiikka, poljento-oppi. rytmisk -t poljennollinen, rytmikäs, ryttare -n - ratsumies, ratsastaja; spansk ~

(sot.) espanjalainen ratsu, ryttar||staty, -stod ratsastajapatsas, rytteri -et ratsuväki, ryttmästare -n - (sot.) ratsumestari.

1. rå -n -r (mer.) raaka, raakapuu.

2. rå -n, -(e)t -r rajamerkki, rajapyykki, raja; inom ~ o. rör rajapyykkien sisällä; inom eget ~ o. rör omalla maalla(an); gå upp en ^ käydä rajaa; ligga i ~ olla raj akkain, rajatusten.

3. rk -(e)t, -n -n, -r (myt.) haltija.

4. rå -tt -are raaka (m. kuv.); kypsymätön, tuleentumaton; (sää) kylmänkostea; (hnk. ulkon. olemus, »pinta») karhea, hiomaton, hienostumaton.

5. rå III (råda II1) I. itr jaksaa, pystyä jhk. II. rfl. ~ sig själv olla oma herransa. III. (pain. part.): jag~r inte jör det en voi, en mahda sille mitään; se ei ole minun syyni; jag inte jör att en voi mitään sille että; jag inte jör hans olycka en mahda, voi mitään hänen onnettomuudelleen; en ole syypää hänen onnettomuuteensa; ^ med jaksaa (kantaa, tehdä, syödä);

-—^ o m. omistaa; vern •—om det här? kenen

(oma) tämä on? ^ på ngn, ngt olla toisen suhteen ylivoimainen, saada uraa, urak-

kaa jstk; saada (työ) tehdyksi, (vaikeus yms.) voitetuksi, rå||barka|d -t raakana parkittu; (kuv.) raaka, säädytön,

karkea; sivistymätön, törkeä, -biff raaka pihvi. råbock -en -ar (el.) metsäkauris, råd -et - 1. neuvo; nu var goda ~ dyra nyt olivat hyvät neuvot tarpeen; ge (ngn) ^ antaa jllk neuvo, neuvoa jtk; bistå ngn med ~ o. dåd avustaa sekä neuvoin että teoin; söka ~ pyytää neuvoa; lyssna till ett ~ kuunnella, noudattaa neuvoa; fråga ngn om ~ kysyä neuvoa jltk. 2. (m. en keino, apukeino, väline; det finns väl ~för det kyllä siihen (vielä) apu tiedetään (keino keksitään); det blir väl ngn ^ med det kyllä se siitä selviää, (j.) lutviutuu; finna på r^ keksiä keino (ja); (ha) ingen annan (inget annat) ~ än att ei mitään muuta neuvoa kuin; kommer tid, kommer ~ kyllä aika neuvon tuo. 3. (m. en r^S) vara(t); ha god ~ olla runsaat varat käytettävänä; han har (god) ~ till (med) ngt hänellä on (yllinkyllin) varaa jhk, hän voi mainiosti tehdä jtk; det har jag ~ till siihen minulla on kyllä varaa, sen voin kustantaa; hjälpa (ge) efter ~ o. lägenhet auttaa (antaa) sikäli kuin varat ja mahdollisuudet sallivat; jag har inte ~ att förlora ngt minulla ei ole varaa menettää mitään. 4. (hnk.) neuvos. 5. neuvosto.

råd|a II1 (m. rå III) I. tr 1. neuvoa, antaa neuvo (ja); ^ ngn att göra ngt neuvoa jtk tekemään jtk; ^ ngn till ngt neuvoa jhk; jag -er varken till eller från en neuvo puolesta enkä vastaan, en kiellä enkä käske. 2. ~ bot för (på) ngt neuvoa parannuskeino jhk, parantaa, auttaa jstk. II. itr vallita, olla vallalla; hallita; ^ över ngt hallita, vallita jtk, pitää hallussaan; o m jag finge ~ jos minä saisin määrätä (käskeä); djup tystnad -de i hela huset koko talossa vallitsi hiiskumaton hiljaisuus; människan spår men Gud rår (snl.) ihminen päättää, Jumala säätää, rådande (a. tpm.) vallitseva; nu ^ nykyinen; under nu ^ förhållanden nykyoloissa; bli r^j päästä vallitsevaksi, valtaan, tulla tavaksi.

rådbråka I tr (hist.) ruhjoa, teilata; (kuv.) jag känner mig (som) ^d tunnen itseni kuin piestyksi, kuin selkääni saaneeksi; ~ ett språk sokerrella, mongertaa jtk kieltä.

rådfråga I tr: ^ ngn kysyä neuvoa jltk. rådfrågning -en neuvon kysyminen; ~ar

kyselyt.

rådfrågningsbyrå (läh.) neuvonta; neuvontatoimisto.

råd||förall1 rfl. ~ sig med ngn ks. -fråga, -göra. -givande (a. tpm.) neuvova, -givare -n - neuvonantaja, rådgivning -en neuvonta, rådgivningsbyrå neuvonta(toimisto), neuvola, neuvonta-asema, rådgöra V itr: ~ med ngn om ngt neuvotella jnk kanssa jstk. rådhus(hist.) raatihuone; (nyk.tav.) kaupungintalo. -rätt (Iak.) raastuvanoikeus, rådig -t -are neuvokas, päättäväinen, -het

neuvokkuus, päättäväisyys, rådjur -et - (el., mets.) metsäkauris, rådjursstek metsäkauriinpaisti. rådlig -t -are hyvä, suositeltava; det vore

att försöka det sitä sopisi koettaa, rådlös -t neuvoton, -het -en neuvottomuus, råd||man raatimies; neuvosmies. -pläga I itr neuvotella, om ngt jstk. -plägning -en -ar neuvottelu, neuvonpito, -rum ajatus-, miettimislaika; lykkäys, (m.) pätevöity-misaika.

råds||församling neuvottelukokous; neuvottelukunta, (valtakunnan) neuvosto, -herre (hist.) raati-, (nyk.) neuvos|herra. råd||slag neuvottelu, -slut päätös, -slå V itr neuvotella, om jstk. rådsrepublik -en neuvostotasavalta. råd||stu(gu)rätt, -stuvurätt ks. rådhusrätt. rådvill -t neuvoton, ymmällä (oleva), -het neuvottomuus, ymmällä olo, ymmälle joutuminen, råg -en -ar (vilja) ruis. råga I. I tr kasata kukkuraksi, täyttää kukkuroilleen; ~ måttet saada mitta täyteen, täyttymään; ett mått kukkurainen, täysi mitta; i mått (kuv.) runsain määrin; måttet är mitta on täynnä. II. -n kukkura; till ^ på olyckan kovan-onnen kukkuraksi; till ~ på allt kaiken muun lisäksi, råg||ax rukiintähkä. -bröd ruisleipä, råge -n kukkura, råglas (tkn.) raakalasi. råg||mjöl ruisjauhot, -sikt hienot seulotut

ruisjauhot. rågummi raakakumi, -sko raakakumipoh-jakenkä, (j.) läskipohjakenkä. -sula raakakumi |antura, -pohja, »läskipohja». rågåker ruispelto, rågång -en rajankäynti, råhet -en -er raakuus.

1. råk -en -ar railo (jäässä).

2. råk -et, -en (kai.) sisälmykset, totkut, perkeet.

1. råk|a -an -or (el. Corvus frugilegus) mustavaris, (ent.) peltovaris.

2. råka I I. tr tavata, kohdata. II. itr 1. han ~de falla hän sattui putoamaan, kaatumaan; hänelle sattui sellainen

tapaturma että hän putosi (kaatui); jag r^de fråga tulin kysyneeksi; ^ få höra sattua kuulemaan; hon ~de vara där hän sattui olemaan (oli sattumalta) siellä; om han ~de dö jos niin kävisi että hän kuolisi. 2. joutua (jhk); ^ i brand syttyä tuleen; ~ i eld o. lågor olla (heti) kuin ilmi tulessa, kuin tuli tappuroissa; ^ i fara joutua vaaraan; ^ i gräl joutua riitaan; ~ i handgemäng joutua käsikähmään; käydä käsiksi; ^ i händerna på en ockrare joutua koronkiskurin kynsiin; ^ i olycka joutua onnettomuuteen; ^ i onåd hos ngn joutua jnk epäsuosioon. III. (pain. part.): ^ fast joutua kiinni; ^ fast för ngn joutua kiinni jnk kanssa (pääsemättä eroon); ~ på ngn osua yhteen jnk kanssa; ^ på motstånd (ett hinder) kohdata (aavistamatta) vastarintaa (jk este); ^ illa ut: han har illa ut hänen on käynyt huonosti; ^ ut för obehag joutua ikävyyksiin; han har ut för en olycka (ett missöde) hänelle on sattunut tapaturma (tapahtunut onnettomuus), råkall -t kolea, kolakka. råkas I itr (dep.) tavata, kohdata, osua yhteen.

råkopia (val.) raakakopio, retusoimaton kopio.

råkost raakaravinto, -diet raakaravinto-ruokavalio. -ätare raakaravinnonsyöjä. råma I itr (lehmä) ammua; mylviä, råmaterial (tkn. ym.) raaka-aine. råmärke raja| merkki, -pyykki.

1. rån -et - (keit.) lehikäinen, rooni.

2. rån -et - (Iak.) ryöstö.

råna I tr tehdä ryöstö, ryöstää, rosvota;

ngn på ngt ryöstää jltk jtk. rånare -n ryöstäjä; rosvo, rån||försök ryöstöyritys, -mord ryöstömurha. -mördare rvöstömurhaaja. rånock (mer.) raa'an nokka, rå||olja raakaöljy, -oljemotor raakaöljy-moottori. -riv|en -et -na raakana raastettu (porkkana ym.) -rör|d -t raakana hämmennetty (ja pantu sokeria sekaan), råsegel (mer.) raakapurje. rå||siden raakasilkki. -sidenskjorta raaka-silkkipaita. -skala|d -t: ~ potatis kuoritut perunat, -skinn -et - (kuv.) raakimus. -socker raakasokeri, rått|a -an -or (el.) rotta; (m.) hiiri, rått||bo rotan-, hiiren|pesä. -fälla rotan-, hiiren|pyydys, -loukku, -gift rotanmyrkky. -grå -ti hiirenharmaa, -hund rotta-koira. -hål rotankolo, -lort rotan-, hiiren|-lika, -liat. -svans rotanhäntä. -utrotning rottien hävittäminen; rottasota. -at|en -et -na rotansyömä; rottien (hiirien) jyrsintä, kaluama.

råvara raaka-aine.

råvarupris t raaka-aine| pula, -en puute, -försörjning raaka-ainehuolto, -tillgång raaka-aine|(id)en saanti, -varat, -varastot.

räck -et - 1. ks. räcke. 2. (voim.) rekki.

1. räck|a -an -or rivi, jono, sarja; en lång rs av rum pitkä huone|jono, -rivi.

2. räck|a II2 I. tr 1. ojentaa, ngt åt ngn jtk jllk; vill du rs mig brödet? annatko minulle leipää? ^ ngn handen antaa, ojentaa kätensä. 2. ylettyä, ulottua jhk. II. itr 1. riittää, (j.) piisata; det -er inte långt se ei riitä (piisaa) pitkälle; pengarna -er inte (ne) rahat eivät riitä; det -er för våra behov meidän tarpeisiimme se riittää. 2. kestää (jnk aikaa); sammanträdet -te till midnatt istunto(a) (kok.) kesti (jatkui) keskiyöhön asti. 3. ylettyä, ulottua jhk; vattnet -te mig till halsen vesi ulottui (kohosi) minua kaulaan asti. III. (pain. part.): <—' fram handen ojentaa kätensä; <—' till vrt. II. 1.; han kan inte få pengarna att rs till hän ei saa rahoja riittämään, ei tule (niillä) rahoilla(an) toimeen; ^ upp handen ojentaa (nostaa ylös, kohottaa) kätensä; ^ upp till den nedersta grenen yl(et)tää (puun) alimpaan oksaan.

räcke -t -n kaide(-), käsi|puu(t).

räck||håll: inom rs (käden) ulottuvilla, -vidd ulottuvuus, kantavuus.

räd -en -er (sot.) vihollisen äkkiarvaama-ton hyökkäys; rosvoretki.

räd|as -(e)s -des -its itr (dep.) pelätä, för ngt jtk.

rädd -are pelokas, pelkäävä, arka; bli rs säikähtää, pelästyä; fag blir rs för ngt minua rupeaa jk pelottamaan; fag är rs för ngt pelkään jtk; är du rs mig? (Suom. r.; tav. ^ för mig) pelkäätkö minua? vara rs av sig olla (luonnostaan) arka, pelokas; var inte rs I älä pelkää; vara rs för ngt pelätä jtk; det är jag inte rs för en minä sitä (sitä minä en) pelkää; var inte rs för mig! (m.) älä minun takiani ole huolissasi! jag är rs (för) att pelkään että; vara rs om ngt olla levoton, huolissaan, peloissaan jnk puolesta (vuoksi); kohdella jtk hellävaroin; käy teliä (jtk ainetta, varoja) säästävästi; vara rs om sig säästää itseään (vaivojaan); inte vara rs om besväret olla (toimia ym.) vaivojaan säästämättä.

rädda I tr pelastaa; ^ livet på ngn pelastaa jnk henki; ^ ngn från ngt pelastaa jk jstk; ^ ngn från att drunkna pelastaa hukkumasta; ^ ngn undan döden pelastaa kuolemasta; '—^ ngn ur nöden pelastaa hädästä (hätään joutumasta); han står inte (till) att rs hän ei ole pelastettavissa;

en rsnde ängel pelastuksen enkeli; ^ sig pelastautua, pelastaa itsensä (henkensä), räddare -n - pelastaja, räddhåga -n pelko, pelonalaisuus; vaaran-tunto; arkuus, räddhåga|d -t pelokas, arka. räddning -en -ar pelastus; det blev hans rs siitä tuli (se oli) hänen pelastuksensa, räddnings||bragd pelastus(uro)työ; rohkea pelastus (työ), -båt pelastusvene, -försök pelastusyritys. -kår (vapaaehtoinen) pelastus |palvelus, -joukko, -miehistö, -löst auttamattomasti, -manskap pelastusmiehistö. -planka (kuv.) hätäkeino, viimeinen pelastuskeino, turva, »oljenkorsi», rädis|a -an -or (keit., ksv.) retiisi, rädsla -n pelko; vrt. räddhåga. räf fi| a I. -an -or kuurna, kouru; (kiväärin) rihla(t), kierteet. II. I tr rihlata. räfs|a I. -an -or harava. II. I Jr haravoida; ^ bort haravoida pois; ^ ihop haravoida kokoon, kasaan, räfspinn|e -en -ar haravanpii. räfst -en -er tutkinta, tutkistelu; (Iak.) etsikko; rankaisu, rangaistus; hålla rs med ngn tutkia, tutkistella jtk; o. rät-tarting (hist.) tutkinta- (etsikko-) ja oikai-sukäräjät. räjong -en -er alue, piiri, räk|a -an -or (el.) katka(rapu), siimaäyriäi-nen.

räk| el -eln -lar: en lång rs pitkä huiskale, roikale.

räkenskap 1. -en -er tili, tilitys, tilinteko; avlägga rs för ngt tehdä tili jstk; ställa ngn till rs vaatia jk tilille jstk. 2. föra rser (kirjnp.) pitää kirjoja, räkenskapsförare kirjan-, tilin | pitäjä, -granskning -en tilintarkastus, -skyldighet tili(npito)velvollisuus, -år tilivuosi, räkfiske katkojen, katkarapujen pyynti; vrt. räka.

räkna I I. tr, itr laskea; lukea; ^ ett tai suorittaa laskutehtävä; ^ till fem lukea, laskea viiteen; ^ sina pengar lukea, laskea rahansa; hans dagar är rsde hänen päivänsä ovat luetut; ^ det som en ära pitää sitä kunniana, lukea itselleen kunniaksi; ^ fel laskea väärin, tehdä laskuvirhe; han rss inte häntä ei lueta mukaan; det rss inte sitä ei lueta mukaan; valama rss till däggdjuren valaat luetaan (kuuluvat) nisäkkäisiin; ^ i huvudet laskea päässä(än); ^ med ngt laskea jllk; ottaa huomioon, lukuun; kan vi rs med (på) din hjälp? voimmeko odottaa apua sinulta? '— på fingrarna laskea sormillaan; ^ på

ngt (ngn) ottaa laskuissaan huomioon jtk

(jk hnk); ^ ngn ngt till förtjänst lukea jtk jllk ansioksi; högt (lågt) korkealle,

kalliiksi (alhaiseksi, huokeaksi) arvioiden; noga ryt tarkkaan laskien; '—t från o. med laskettuna (siitä ja siitä ajankohdasta, päivästä). II. (pain. part.): ^ av laskea pois, vähentää (pois); ^ efter laskea, lukea, suorittaa ennakkolaskelma; försök ry efter, vad det kostar koeta laskea, paljonko se tulee maksamaan; ~ ifrån lukea pois, vähentää; ~ igenom laskea läpi, alusta loppuun; ~ ihop laskea yhteen; ry med lukea, laskea mukaan; ^ om laskea, lukea uudelleen; ~ ut laskea (loppuun saakka); ~ över laskea (läpi), arvioida, räkne||bok laskukirja. -exempel laskuesimerkki. -fel laskuvirhe, -maskin laskukone. -ord (kiel.) lukusana, -ram helmitaulu. -sticka laskuviivoitin.

-sätt laskutapa; de fyra ~en neljä laskutapaa, -verk laskulaite; laskukone, räkning -en -ar lasku, laskeminen; (koul.) laskento; (pank.) (pankki)tili; en ry på 2000 mark 2000 mk:n lasku; ^en går (är) på 1500 mark lasku on 1500 mk; göra upp ryen med ngn tehdä lasku selväksi (tilit selviksi) jnk kanssa, (m. kuv.) selvittää asiansa jnk kanssa; göra upp ryen utan värden heittäytyä turhien toiveiden valtaan; toivoa pilventakaisia; hålla ngn ry för ngt olla jllk kiitollinen jstk; kiitollisena muistaa jnk tekemä palvelus; hålla ry på ngt tietää tarkoin jnk lukumäärä; ta ry till fem (nrk.) ottaa luku viiteen; ta ry till tio, ta full räkning (nrk.) ottaa täysi luku; tappa bort ryen sotkeutua lasku(i)ssaan; för egen (annans) ry omaan (toisen) laskuun; för (på) mottagarens ~ o. risk vastaanottajan laskuun ja vastuulla; det får stå för hans egen ry siitä hän saa itse vastata; vara ett streck i ryen tehdä tuumat tyhjiksi, saada tuumat (suunnitelmat) menemään myttyyn; vara bra (dålig) i ~ olla etevä (huono) laskennossa; ta med i ~en ottaa laskuissaan huomioon; i fast ~ kiinteään tiliin; ta (ngt) på ry ostaa laskuun, »kirjalle»; lämna ngt ur ~en jättää jtk huomioon ottamatta; han var ur ryen hän oli poissa luvusta, »pelistä», ei ollut enää mukana, räk||omelett (keit.) katkamunakas. -smörgås rapu-, katka|voileipä. -stjärt ravun-pyrstö. -stuvning rapu-, katka|muhennos. räl -en -er, (rhm.) -s -en - (raut.) ratakisko, räls||brott kiskonkatkeama. -buss kisko|-auto, -linjuri, -linja-auto. -skarv kiskon-jatkos.

rämn|a I. -an -or repeämä, rako, halkeama.

II. I itr haljeta, revetä, ränker pl I. juonet, vehkeet; smida ry punoa juonia. II. (Suom. r.) länget, »rän-get».

ränkl full -t juonitteleva, -smidare -n -juonienpunoja, juonittelija.

1. ränn|a -an -or uurre, ura, kouru, ränni; (uit.) uittoruuhi.

2. ränna II1 I. itr juosta, juoksennella; ^ omkring juoksennella yltympäri, milloin missäkin. II. tr: ry kniven i ngn sohaista puukko jnk kylkeen; ^ huvudet i väggen iskeä päänsä seinään.

rännande -t juokse(ntele)minen, töytäily. rännil -(e)n -ar pieni puro, noro(nen). ränning -en -ar (kud.) loimi, rännsnar|a -an -or juoksu-, hirtto-, sur-

man|silmukka; suopunki. rännsten -en -ar katuoja, rännstensunge (halv.) katukakara. räns|el -eln -lar selkäreppu.

1. ränt|a I. -an -or korko; korkokanta; ry på ry korko korolle; låna ut pengar mot ry lainata rahaa korkoa vastaan; lägga ry n till kapitalet lisätä korko pääomaan; leva på -or elää koroillaan; efter sex procent ry 6 %:n koron mukaan; betala ngn ngt med ry (kuv.) kostaa, maksaa jtk jllk korkoineen. II. I tr antaa (tuottaa, kasvaa) korkoa; ~ sig tuottaa, kannattaa.

2. ränt|a -an -or (teur. el.) sisälmykset, räntab|el -elt -lare kannattava, räntabilitet -en kannattav(ais)uus. ränte||belopp korko|summa, -määrä, -beräkning korkolaskelma, -betalning koronmaksu. -fot korkokanta, -fri -tt koroton, -höjning koron nostaminen, korotus, -inkomst korkotulo (t), -räkning (mat.) korkolasku., -sats korkokanta, -sänkning koronalentaminen. -termin korkokausi, koronlaskemisaika.

rät -t -are suora; ^ linje suora viiva, (mat.) suora; ^ vinkel suora kulma; ^ sida suora sivu. rät|a I. -an -or oikea puoli. II. I tr, itr: ry (ut) oikaista, ojentaa suoraksi; (kulkuväylää) oikaista; ry på (ut) benen oikaista säärensä (j.) koipensa (suoriksi); ^ på ryggen oikaista selkäänsä; ^ på (upp) sig oj-entautua suoraksi. rätlin(j)ig -t -are suoraviivainen; (kuv.) suora(sukainen), vilpitön, rehellinen; suo-rasuun täinen.

rätorom^nska-Ti (kiel.) retoro|mania, -maa-nien kieli.

rätsid|a -an -or oikea puoli; få ~ på ngt panna järjestykseen (kuntoon); det går inte att få ngn ry på honom (detta) ei hänestä ole mihinkään (tästä ei tule mitään).

1. rätt -en -er ruokalaji; middag med fyra ryer päivällinen, johon kuuluu (jolla) neljä ruokalajia.

2. rätt I. -en -er (vrt. 1. rätta) 1. oikeus, oikeusjärjestys; sen till arbete (frihet) oikeus työhön (vapauteen); han fick

s hän sai oikeuden puolelleen; hän oli (hänen myönnettiin olevan) oikeassa; få, komma till sin s saada oikeutta; ge ngn s myöntää jnk olevan oikeassa; göra s i att hjälpa sina medmänniskor tehdä oikein auttaessaan (kun auttaa) lähimmäisiään; det gjorde du s i siinä teit oikein; göra ngn sen stridig (Iak.) kieltää, evätä jltk oikeus; göra s jör sig täyttää velvollisuutensa, paikkansa; tyydyttää velkojansa, maksaa velkansa; det har du s i siinä olet oikeassa; ha s att fordra ngt olla oikeus vaatia jtk; han har (inte) s till ngt hänellä on oikeus (ei ole oikeutta) jhk; vilja ha sin s vaatia oikeuttaan; hålla på sin s pitää kiinni oikeudestaan; komma till sin s saada oikeutta, päästä oikeuksiinsa; kränka ngns s loukata jnk oikeutta (oikeuksia); ta ut sin s vaatia osaansa, oikeutta; vara i sin goda s olla täysin oikeutettu jhk; låta nåd gå före s antaa armon käydä oikeudesta; med ali (full, lika) s kaikella (täydellä, yhtäläisellä) oikeudella; skilja mellan s o. orätt tehdä ero oikeudella ja vääryydellä. 2. jå, ta s på ngt ottaa selvä jstk; hålla s på ngt pitää jtk kunnossa, järjestyksessä; allt var på s igen (Suom. r.) kaikki oli taas hyvin, niin kuin olla pitikin. 3. oikeus (istuin); vrt. 1. rätta 2. II. - -are oikea; i s(an) tid oikeaan aikaan; det är inte mer än s se on oikeus ja kohtuus; det var s åt honomse oli oikein (parhaiksi) hänelle (j. mokomalle) ; s skall vara s oikeus se olla pitää; du är mig just den se för det här! (iv.) sinä se oletkin oikea (mies) tähän! III. (adv.) 1. a) oikein; klockan går s kello käy hyvin, on oikeassa; träffa s osua oikeaan; ^ avskrivet intygar jäljennöksen oikeaksi to-dista(v)a(t); det kan inte stå s till med hans affärer hänen (liike) asioissaan ei kaikki näytä olevan niin kuin olla pitäisi (oikealla tolalla); sare sagt oikeammin sanoen, oikeamminkin, pikemminkin; sangen, aika; kutakuinkin; ~ stor aika iso; c) juuri; ^ som jag satt där juuri kun istuin siellä; ^ som det var miten olikaan; yhtäkkiä, aavistamatta. 2. suoraan; ^ fram suoraan eteenpäin. 3. ^ o. slätt aivan yksinkertaisesti, muitta mutkitta.

1. rätta (s. tpm.) (eri. snt.) 1. med s täydellä syyllä; täydellä oikeudella; syystäkin, syystä kyllä; o. detta med s ja syystäkin; finna sig till -—» mukautua (uusiin oloihin); päästä selville tilanteesta; suoriutua, selviytyä; hjälpa ngn till s

auttaa jtk, olla jllk avullisena; komma till s med ngn tulla toimeen jnk kanssa, med ngt tulla toimeen jllk; pystyä jhk, selviytyä, suoriutua jstk; lägga till s laittaa kuntoon, selvittää; skaffa ngt till s hankkia jälleen jtk (paikalle, käytettäväksi); ställa ngt till s panna, laittaa kuntoon, oikealle tolalle; tala ngn till s puhua jllk, niin että hän käsittää asian oikein; (j.) puhua jllk järkeä, saattaa (palauttaa) jk järkiinsä. 2. (in)för s oikeudessa; oikeuden edessä, eteen; gå till s med ngn moittia, nuhdella jtk. 2. rätta I I. tr 1. oikaista, korjata; ~ tili ks. ed.; saattaa (panna) kuntoon. 2. sovittaa, soveltaa; ^ munnen efter matsäcken (snl.) panna suu säkkiä myöten. II. rfl. s sig efter ngn (ngt) mukautua, sovittautua jnk hnk. (as.) mukaan; veta vad man har att s sig efter tietää, miten on meneteltävä, miten (mitä) on tehtävä.

rättare -n - (mv.) työnjohtaja, vouti,

(vanh.) rättäri. rättegång -en -ar oikeudenkäynti, oikeusjuttu; börja s mot ngn aloittaa (panna vireille) oikeudenkäynti jtk vastaan; förlora (vinna) (i) en s hävitä (voittaa) oikeusjut|tu, -ussa; nedlägga en s lopettaa oikeudenkäynti, rättegångs||biträde oikeudenkäynti|apulainen, -avustaja, -dag oikeudenkäyntipäivä. -förhandling oikeuskäsittely, -kostnader oikeudenkäynti | kulut, -kustannukset, -ordning oikeudenkäyntijärjestys, -protokoll oikeudenkäyntipöytäkirja, rätteligen oikeastaan, oikeutta myöten, rättelse -n -r oikaisu, korjaus, parannus, rättesnöre -t -n ohje, johto, peruste; (vanh., leik.) ojennusnuora; tjäna till s olla ohjeena, perusteena.

rättfram -1 -mare suora, rehellinen, vilpitön; suorasukainen; vara s (m.) käydä suoraan asiaan, -het -en rehellisyys, suoruus, suorasukaisuus, vilpittömyys, rättfärdig -t -are (usk.) vanhurskas; oikeamielinen; en s sak oikea asia. rättfärdiga I tr 1. todistaa syyttömäksi, puhdistaa (syytöksestä, epäluulosta); ^ sig inför ngn puhdistautua jnk kuullen, jnk »silmissä». 2. oikeuttaa, puoltaa, tukea; ingenting sr ett sådant uppträdande mikään ei oikeuta sellaista käyttäytymistä (siten käyttäytymään), rättfärdiggöra V tr (usk.) vanhurskauttaa, rättfärdiggörelse -n (usk.) vanhurskauttaminen.

rättfärdighet -en vanhurskaus; oikeamielisyys.

rätthaveri -et itsepäisyys, itsepintaisuus

(ettei koskaan voi myöntää toisen olevan oikeassa), rättighet -en -er oikeus; valta; lupa; ~er oikeudet; han har ~ till ngt hänellä on oikeus jhk. rättik|a -an -or (keit., ksv.) retikka. rättmätig -t -are oikeudenmukainen, laillinen, oikeutettu, rättning -en -ar 1. oikaisu, parannus, korjaus. 2. (sot.) n^l ojennus! ^ höger (vänster)! ojennus oikeaan (vasempaan)! rättrog|en -et -na oikeauskoinen. rättrådig -t -a oikeamielinen, rehellinen, vilpitön, -het oikeamielisyys, vilpittömyys, rehellisyys, rätts||anspråk (Iak.) oikeusvaatimus, -begrepp oikeuskäsite. -fall oikeustapaus, -filosofi oikeusfilosofia, -fråga oikeuskysymys. -förhållande oikeussuhde, -gill -t, -giltig -t oikeudellisesti pätevä, oikeuskelpoinen, rättshaveri ks. rätthaveri. rätts||histori|a -en oikeushistoria, -hjälp

oikeusapu, rättsinnad ks. rättrådig. rättsinnehavare -n oikeudenomistaja, rättsinnig -t -are oikeamielinen; den

upphittaren (san.) rehellinen löytäjä, rättskaffens (a. tpm.) oikeamielinen, rehellinen; kunnollinen, kunnon, rehti, rätts||kemi oikeuskemia. -kemisk -t oikeuskemiallinen; ~ undersökning oikeuskemiallinen tutkimus, rättskipning oikeudenkäyttö, lainkäyttö, rättskrivning -en oikeinkirjoitus, rättskrivnings||fel oikeinkirjoitusvirhe, -lära oikeinkirjoitusoppi, -regel oikeinkirjoitussääntö.

rätts||kränkning -en -ar oikeudenloukkaus.

-känsla oikeudentunto, rättslig -t oikeudellinen; kvinnans ställning naisen oikeudellinen asema; efterspel oikeudellinen jälkinäytös; jälkiselvi-tys oikeudessa (oikeusistuimessa); ^ hjälp oikeusapu; skydd oikeussuoja; på ~ väg oikeus|teitse, -tietä, rätts||lära oikeusoppi, -lärd oikeusoppinut. -lös -t oikeudeton, -löshet oikeudettomuus. -medicin oikeuslääke|oppi, -tiede, -medicinsk -t oikeuslääkeopillinen. -medvetande oikeustajunta; oikeudentunto, -norm oikeus|normi, -säännös, -ohje. -ordning -en oikeusjärjestys, -princip oikeusperiaate, -psykiater oikeus|psykiat-ri, -mielitautilääkäri. -röta (kuv. tod. t. luulot.) oikeuslaitoksen mädännäisyys. -sal oikeussali, (j.) käräjä|sali, -tupa. -skipning ks. rättskipning, -skydd oikeussuoja. -stridig -t oikeudenvastainen. rättstavning -en oikeinkirjoitus.

rätts| I tillstånd oikeustila, -tjänare oikeudenpalvelija. -uppfattning oikeuskäsitys. -vetenskap oikeus-, laki|tiede. -väsen oikeus|toirni, -laitos, rättvis -t -are oikea; oikeamielinen, oikeutta

noudattava; oikeudenmukainen, rättvisa -n oikeus; göra (full) ^ åt ngn olla (täysin) oikeudenmukainen jtk kohtaan; klänningen gör full åt hennes figur puku saa hänen vartalonsa esiintymään oikein edukseen (tekee täysin oikeutta hänen vartalolleen); översättningen gör knappast ~ åt originalet käännöksestä tuskin saa oikeaa käsitystä alkutekstistä; gå i förväg (tekemällä itsemurha)

ehättää maallisen oikeuden edelle, koettaa välttää maallisen oikeuden kouraa; låta ngn vederfaras ~ antaa jllk tapahtua oikeutta, sallia tehdä oikeuden mukaan; låta r^n ha sin gång antaa oikeuden tehdä tehtävänsä; överlämna ngn åt (i ~ns händer) antaa (jättää, luovuttaa) jk oikeuden käsiin, rättvisligen (adv.) oikeutta myöten; oikeastaan; rehellisesti, suoraan, vilpittömästi, rättänkande (a. tpm.) oikein ajatteleva, rätvinklig -t suorakulmainen, räv -en -ar (el.) kettu, (j.) repo (m. kuv.); miekel ~ kettu repolainen; han har en ^ bakom örat (snt.) hänellä on ketunhäntä kainalossa.

räv||aktig -t -are kettumainen; (kuv.) viekas, ovela, luihu, -farm (trk.) kettuj-farmi, -tarha, kettula. -gryt ketunpesä-(luola). -hona naaraskettu, kettunaaras. -jakt ketun|ajo, -metsästys, -lya ketun-luola. -sax (mets.) ketunraudat, -skinn ketunnahka, -spel 1. (pel.) sudet ja lampaat. 2. (kuv.) juonittelu, -svans (el.) 1 ketun-, revon|häntä. 2. (ksv.) pelto-korte. -unge ketun|pentu, -poikanen. rö -(e)t -n ruoko; vara som ett ^ för vinden

(kuv.) olla kuin ruoko tuulessa, rö|d -tt -dare punainen (m. valt.); Röda havet npr (mnt.) Punainen meri; hund (lääk.) vihurirokko, (vanh. j.) »punainen koira»; Röda korset Punainen risti; röda armén puna-armeija; den hanen punainen kukko, tulipalo; i ~a(ste) rappet kiireen vilkkaa; täyttä laukkaa; hirveässä kiireessä; den tråden punainen lanka, (kertom.) juoni; inte (äga) ett-tt öre mera olla aivan rahaton, ei (miehellä) taskussa penniäkään, (leik.) ei kiesuksen killinkiä; han blev ^ i ansiktet hän punastui; ^ ända upp över öronen punaisena (punastunut)

hiusmartoa myöten, kuin keitetty rapu; se -tt (för ögonen) (kuv.) nähdä punaista; hurjistua silmittömästi; stryka för med -tt merkitä punaisella.rödakorssyster — röntgenologi

rödakorss yster punaisenristinhoitajatar. röd|]aktig -1 -are punertava, -beta (keit., ksv.) punajuuri(kas). -blin|d -t puna-sokea. -blindhet punasokeus. -blommig -t punakukkainen; (kuv.) punaposkinen, -blond punavaaleaverinen. -bok -en -ar (ksv.) puna-, veri|pyökki. -brun -t punaruskea. -brusig -t -are punaposkinen, verevä, punakka, -flammig -t puna|laikkui-nen, -läikkäinen. -fläckig-t punatäpläinen. -färg -en punaväri, -färga I tr värjätä punaiseksi, -glödande (a. tpm.) punahehkuinen, punaisena hehkuva, -glödga I tr kuumentaa puna|hehkuvaksi, (tkn.) -hehkuun, -gråt|en -et -na (punaiseksi) itketty ny t. -gul -t punakeltainen, -hake-(sångare) (el.) punarinta, -hårig -t punatukkainen.

röding -en -ar 1. (kal.) nieriä(inen), rautu. 2. (valt. j.) punainen, röd||kanta|d -t punareunainen. -kinda|d -t punaposkinen, -klöver (ksv.) puna-apila. -krita -n punaliitu; punakynä, -kål (ksv., puut.) punakaali. Rödluvan (sad.) Punahilkka, röd||lök punasipuli, -måla I tr sivellä, maalata punaiseksi, -näst: en rs man puna-nenäinen mies. -penna punakynä, -prickig -t puna|pilkkuinen, -tiplainen. -randig -t puna|juovainen, -raitainen, -rutig -t punaruutuinen. -skinn -et - punanahka (intiaani). -skäggig -t punapartainen, -spot-t|a -an -or (kal.) punakampela, -spräng|d -t: rsa ögon verestävät silmät, -spätta ks. -spotta, -stjärt -en -ar (el.) leppälintu, rödvin punaviini.

rödvingetrast -en -ar (el.) punakylki-,

(ent.) punasiipi|rastas. rödvinsglas punaviinilasi. rödög|d -t punasilmäinen.

1. röja II1 tr ilmaista, osoittaa; paljastaa, tehdä paljastus; ^ sig ilmaista itsensä; osoittautua.

2. röja II1 tr raivata (maata, metsää); ^ upp raivata puhtaaksi; ^ mark raivata viljelykseen; ^ sig väg raivata itselleen tie(tä); ^ väg för ngn raivata jllk tietä; rv ur vägen raivata (pois) tieltä(än); ^ av ngt raivata pois; ^ undan raivata pois (tieltä).

röjning -en -ar raivaus(työ); raivio; vrt. 2. rof a.

rök -en -ar savu; (hist.) (talon)savu; ingen rv utan eld ei savua ilman tulta; gå upp i rs palaa poroksi; (kuv.) mennä myttyyn; sedan såg fag aldrig rsen av honom sen koommin en ole häntä nähnyt vilahdukseltakaan, rök|a II2 I. itr savuta; vrt. ryka. II. tr 1. rv (tobak) tupakoida, polttaa (tupak-

kaa). 2. matvaror, rum savustaa ruokatavaroita, huoneita. III. (pain. part.): ~ in tr: rs in en pipa polttaa piipunkoppaa ennen kuin piippua käyttää; det -er in i köket keittiöön tulee savua; ^ Upp mycket pengar panna paljon rahaa tupakkaan; ut (mets.) savustaa ulos (pesästään).

rökare -n - tupakoitsija, (tupakan)polttaja, tupakkamies; ickers tupakoi(tse)-maton; (raut.) tupakoi(tse)mattomille. rök||bomb savupommi, -bord tupakka-pöytä. -dykare (pai.) savu-, kaasu|naamarilla varust. palo|mies, -sotilas, rökelse -n -r (er. usk.) suitsutus, rökeri -et -er savustamo, savustuslai-tos.

rök||fri -tt savuton, -fång räppänä, lakei-nen; savu|hormi, -torvi, -piippu, -färga|d -t savunvärinen. -förbud -et tupakoimis-kielto; rst tupakointi kielletty! -förgiftning -en savumyrkytys. -gång -en savu|hormi, -kanava, -johto, -reikä, -huv savuhattu, savupiipun|kansi, -lakki, rökig -t -are savuinen, savuttunut. rök||kupé (raut.) tupakkavaunu; tupakoitsijoille. -mask savunaamari. -moln savupilvi.

rökning -en 1. tupakointi; ^ förbjuden! tupakointi (ent.: tupakanpoltto) kielletty! 2. av livsmedel) (ruokatavaroiden) savustaminen, rök||paus tupakkatauko, -pelare savupyl-väs. -ridå (er. sot.) savuverho, -ring savurengas. -röck tupakka-, koti|takki, -rum tupakkahuone, -sug|en -et -na: han är rs (leik.) hän on (kovassa) tupakantus-kassa. -svamp (ksv. sieni Bovista) kuu-kunanmuna; (kuivana) ukontuhnio. -verk -et pl (leik.) tupakat; suitsutus-aineet, suitsutteet. röllek|a -an -or (ksv. Achillea millejolium) kärsämö, siankärsäheinä. rön -et -kokemus; havainto, huomio;

toteamus; tulos, rön|a II2 tr saada tietää, kokea, havaita; r«v bifall (förståelse) saavuttaa suosiota (ymmärtämystä); artikeln -te (livlig) efterfrågan (kaup.) tavara saavutti (paljon) kysyntää, tavaraa kysyttiin

(paljon) (kaupoissa).

rönn -en -ar (ksv.) pihlaja, -bär pihlajanmarja.

röntga I tr ottaa röntgenkuv(i)a. röntgen|japparat röntgenkoj e. -behandling

-en (lääk.) röntgenhoito, -bild röntgenkuva.

röntgenolog -en -er röntgenologi, röntgenlääkäri.

röntgenologi -n oppi röntgensäteistä.

röntgen||plåt röntgenlevy. -strålar röntgensäteet, x-säteet.

rör -et - 1. (ptk.) putki, (putki)johto. 2. (rad.) putki. 3. ks. rörskridsko. 4. (mnm.) (kivi)pyykki, rajapyykki.

1. rör|a -an sekasotku, sekasorto, hämmennys; seos, sitku, pöperö.

2. rör i a II1 I. tr, itr 1. (rak.) kattaa ruo'oilla. 2. koske (tta) a jhk; panna liikkeelle; hon -de inte efterrätten tyttö ei koskenutkaan jälkiruokaan; inte ~ ett finger olla liikauttamatta (pikku)sor-meaankaan; ^ läpparna liikuttaa huuliaan; ^ i ngt koskettaa jtk; (kuv.) kosketella jtk asiaa; ^ på sig liikkua, liikuskella; ^ på benen liikuttaa jalkojaan; pitää kiirettä; ^ vid ngn koskeft-ta)a jhk. 3. koskea jtk; det rör mig inte se ei koske minuun, ei kuulu minulle; minulla ei ole sen kanssa mitään tekemistä. II. rfl. ~ sig 1. liikkua; seurustella jssk; planeterna rör sig kring solen kiertotähdet kiertävät rataansa auringon ympäri; han har mycket pengar att sig med hänellä on kosolti rahoja käytettävänään. 2. kosketella jtk; det -de sig om ngt oli kysymys jstk, kysymyksessä oli jtk. III. (pain. part.): ^ i hämmentää; ^ i mjöl i soppan hämmentää (sekoittaa) jauhoja keiton sekaan; ~ ihop lisätä sekaan; (kuv.) sekoittaa toisiinsa, keskenään; ~ om hämmentää, sekoittaa; ^ tili sekoittamalla valmistaa (juoma); ^ upp sekoittaa, hämmentää; ^ upp damm nostattaa, tupruttaa pölyä, pöllyttää tomua (ilmaan); ^ upp himmel o. jord panna taivaat ja maat liikkeelle.

rörande I. (a. tpm.) liikuttava. II. (prp.) suhteen; jtk koskeva.

rör|d -t liikuttunut, liikutuksen vallassa.

rördrom (-o-) -men -mar (el.) kaulushaikara.

rörelse -n -r 1. liike; politisk ^ valtiollinen liike; sätta ngt i ~ asettaa, panna jtk liikkeelle; sätta sig i ~ lähteä liikkeelle; hela staden är i ~ koko kaupunki on liikkeellä (jalkeilla); komma i ^ joutua liikkeelle. 2. (mielen)liikutus; hennes röst darrade av ~ hänen äänensä värisi liikutuksesta. 3. liike-, teollisuusyritys; liike; nedlägga ~n lopettaa liike; inskränka (utvidga) supistaa (laajentaa) liikettä.

rörelsefrihet -en liikkumisvapaus, »förmåga liikkumiskyky, -idkare liikkeenharjoittaja. -kapital liikepääoma. -riktning liikkeen suunta, liikkumissuunta.

rörformig -t putkimainen, putkenmuo-toinen.

rörig -t -are sotkuinen, sekava; det är ~t

(siellä) vallitsee sekasorto, on kovin sekavaa; ett ~t brev sekava, epäyhtenäinen kirje, rörledning -en -ar (ptk.) putkijohto, rörledningsfirma putkij ohtoliike. rörlig -t -are liikkuva; eloisa, vilkas; kapital käteinen, käteis|pääoma; liv vilkas elämä; ständigt vara på ~ fot olla aina liikkeellä, (j.) liikkuvalla jalalla, -het liikkuv(ais)uus, eloisuus, vilkkaus, rör||läggare (ptk.) putkenasentaja. -läggning putki(johtoj)en asentaminen, -matta ruo-ko-, kaisla|matto. -mokare ks. -läggare. -post putkiposti, -skridsko putkiluistin. -socker (sok.) ruokosokeri, -sopp -en -ar (ksv. eri.) tatti, -tång (tkn.) putkipihdit. rös -et -, röse -t -n (mnm.) pyykki, kivi-,

raja| pyykki; kiviröykkiö, röst -en -er (ihmis)ääni (m. ään.); med hög r^ kuuluvalla, kovalla (vanh., leik. korkealla) äänellä; höja (sänka) ~en koventaa, korottaa (hiljentää) ääntään; gärna vilja höra sin egen ~ (iv.)

mielellään kuunnella omaa ääntään; följa (lyda) hjärtats ~ kuunnella, noudattaa sydämensä ääntä; känna igen på r^en tuntea äänestä; ligga jör ngns ~ (laulu) sopia (hyvin) jnk äänelle; sakna ~ olla vailla (laulu) ääntä; avge (avlämna) sin ~ (ään.) antaa äänensä; ge (lämna) sin <—' åt ngn antaa äänensä jllk; äänestää jtk; nedlägga sin ~ (ään.) olla äänestämättä (pidättyä äänestyksestä).

rösta I itr äänestää, toimittaa äänestys; ^ för (mot) ngt äänestää jnk puolesta (jtk vastaan); ^ på ngn äänestää jtk; antaa äänensä jllk; ^ med slutna sedlar äänestää suljetuin, umpi|lipuin; om ngt äänestää jstk; ^ ja (nej) äänestää jaa-äänellä (ei-äänellä). röst||antal äänten lukumäärä, äänimäärä, -apparat (an.) puhe|elimet, -elimistö, -beräkning (ään.) ääntenennakkolaskel-ma. -berättigad äänioikeutettu, röstetal ääniluku, äänimäärä, röst||fiske (halv.) äänten|kalastelu, -pyy-dystely. -läge -t (mus.) ääni|ala, -asema, -längd vaaliluettelo, -lista, valitsijaluet-telo. -minskning äänten väheneminen, röstning -en -ar äänestys, -s|apparat -en -er

äänestyskoje. röstomfång (mus.) ääniala. röst||räkning -en (ään.) ääntenlaskenta.

-rätt äänioikeus, rösträtts||kvinna -n naisasianainen, -ålder

äänestysikä, äänioikeusikä. röstsammanräkning (ään.) ääntenlaskenta, -sedel äänestyslippu, -siffra äänten lukumäärä, äänimäärä, -splittring äänten ha-

jaantumineh. -ökning äänten lisäys, lisääntyminen. -övervikt ääntenenemmistö.

röta I. -n mätä, (puussa) laho; (kuv.) mä-dännäisyys; ta (angripas av) rs ruveta mätänemään (lahoamaan). II. II2 (I) tr mädättää, lahottaa; ^ lin, hampa liottaa pellavia, hamppua, rötmånad -en mätäkuu, rött ks. röd.

rötägg -et mätä muna; (kuv.) surunlapsi,

musta lammas, »mätämuna», röva I tr ryöstää, rosvota; ~ ngt från ngn

ryöstää jtk jltk. rövar||band rosvo| joukko, -kopla, (j.)

(-)saki. -borg (hist.) rosvolinna. rövare -n - rosvo, (vanh.) ryöväri; leva ~

elää hurjasti, hurjastella, rövar||historia rosvojuttu; (kuv.) keksitty, mielikuvituksellinen juttu, -händer: falla i rs joutua rosvojen käsiin, -hövding rosvopäällikkö, -kula rosvoluola. -näste rosvo(jen)pesä. -pris (uskomattoman, hävyttömän) halpa hinta, pilkkahinta, -roman rosvoromaani. -vis: på rs rosvojen tapaan. rö veri ~(e)t -er rosvous, ryöstö.

s

s (kirj.) s, S.

saarländsk -t Saarin (alueen); vrt. seur. Saarområdet npr (mnt.) Saarin alue. sabbat -en -er (Raam., juut.) sapatti; (yi.)

lepo-, juhla|päivä. sabbats||brott sapatinrikkominen. -vila sapatinlepo.

sab|el -eln -lar sapeli, -balja sapelintuppi. -fäktning sapelimiekkailu. -hugg sapelinisku. -skrammel sapelinkalina. -välde sapeli-, miekan valta.

1. sabla I tr: rs ned hakata (sapelilla) maahan; (kuv.) ankarasti arvostella, repostella; (j.) haukkua pataluhaksi.

2. sabla (a. tpm., adv. j. kir.) pahuksen, kirottu.

säbotøg|e (-tars) -et sabotaasi, tuholaistoi-minta; ekonomiskt rs taloustuholaisuus. sabotera I tr harjoittaa tuholaistoimintaa;

(m.) koettaa kaikin keinoin estää jtk. sabotör -en -er tuholainen, sachsare -n - (käns.) saksilainen, sachsisk -t saksilainen, sachsisk|a 1. -an Saksin murre. 2. -an -or

saksilainen nainen, sacka I itr: rs efter (er. mer.) jäädä jälkeen; tidvattnet rsr ut vuorovesi laskee hiljaa.

sackarjn -et Sakariini.

sad|el -eln -lar satula; kasta ngn ur rsn pudottaa satulasta, (hev.) selästään; sitta säkert i rsn istua varmasti, lujasti satulassa, (kuv.) olla varmassa asemassa, -born satula|nkaari, -puu. -fast varmasti satulassa pysyvä; (kuv.) vankka, varma, -gjord satulavyö, -knapp satulan|nasta, -nuppi, -makare satulaseppä, -makeri satulansepän| työhuone, -verstas, -työ. -näsa (lääk.) satulanenä. -plats satuloi-mispaikka; (kuv.) kunniapaikka, paras paikka, -tak (rak.) satula-, harja|katto. sadism -en (lääk.) sadismi, (eri.) harha-viettisyys.

sadist -en -er sadisti, harhaviettinen hnk. sadla I tr satuloida; ~ av ottaa (riisua) satula (pois) hevosen selästä; ^ om satuloida uudelleen; (kuv.) kääntää kelkkansa, muuttaa kantaansa; ^ på panna satula hev. selkään, satuloida hev. saffian -en, -et (nhk.) sahviaani. saffran -en, -et (mst.) sahrami, saffrans||bröd sahramileipä. -bulle sah-ramipulla. -gul -t sahraminkeltainen. safir -en -er (jal.) safiiri, -blå -tt safiirin-sininen, saft -en -er mehu; neste, safta I I. tr keittää, tehdä mehua; ~ hallon valmistaa, keittää vadelmamehua. II. rfl. ~ sig imeytyä mehua täyteen, muuttua mehuksi, saft||beredning -en mehun valmistus, -butelj, -flaska mehupullo, saftig -t -are mehukas, mehevä; rsa färger

mehevät värit, saftning -en mehu(je)nvalmistus. saft||soppa hedelmä-, mehu|keitto. -sås hedelmä-, mehu|kastike, sag|a (-a:) -an -or 1. satu; Andersens -or Andersenin sadut; kom inte med sådana -or! älä yritä syöttää tuollaisia satuja (tuollaista pajuköyttä)! det låter som en rs se kuulostaa (aivan) kuin sadulta, satumaiselta; nu är rsn ali nyt on satu lopussa; nu är hans rs ali nyt on hänen tarinansa lopussa; tämä on hänen loppunsa. 2. (hist., myt.) taru; (kirj.hist. muinaisislantilainen) sa(a)ga. sagjd -t mainittu, sanottu; rsa person sanottu, mainittu henkilö, sägen (-a:): bära syn för rs olla siitä todistuksena.

sagesman (-a:): vår rs kertojamme, sago||berättare -n - sadunkertoja, -bok satukirja, sagogryn (keit.) saagosuurimot. sagogrynssoppa saago (suurimo) velli, sago||land satumaa, -lik -t satumainen, sagopalm -en (ksv.) saagopalmu.

jaantumineh. -ökning äänten lisäys, lisääntyminen. -övervikt ääntenenemmistö.

röta I. -n mätä, (puussa) laho; (kuv.) mä-dännäisyys; ta (angripas av) rs ruveta mätänemään (lahoamaan). II. II2 (I) tr mädättää, lahottaa; ^ lin, hampa liottaa pellavia, hamppua, rötmånad -en mätäkuu, rött ks. röd.

rötägg -et mätä muna; (kuv.) surunlapsi,

musta lammas, »mätämuna», röva I tr ryöstää, rosvota; ~ ngt från ngn

ryöstää jtk jltk. rövar||band rosvo| joukko, -kopla, (j.)

(-)saki. -borg (hist.) rosvolinna. rövare -n - rosvo, (vanh.) ryöväri; leva ~

elää hurjasti, hurjastella, rövar||historia rosvojuttu; (kuv.) keksitty, mielikuvituksellinen juttu, -händer: falla i rs joutua rosvojen käsiin, -hövding rosvopäällikkö, -kula rosvoluola. -näste rosvo(jen)pesä. -pris (uskomattoman, hävyttömän) halpa hinta, pilkkahinta, -roman rosvoromaani. -vis: på rs rosvojen tapaan. rö veri ~(e)t -er rosvous, ryöstö.

s

s (kirj.) s, S.

saarländsk -t Saarin (alueen); vrt. seur. Saarområdet npr (mnt.) Saarin alue. sabbat -en -er (Raam., juut.) sapatti; (yi.)

lepo-, juhla|päivä. sabbats||brott sapatinrikkominen. -vila sapatinlepo.

sab|el -eln -lar sapeli, -balja sapelintuppi. -fäktning sapelimiekkailu. -hugg sapelinisku. -skrammel sapelinkalina. -välde sapeli-, miekan valta.

1. sabla I tr: rs ned hakata (sapelilla) maahan; (kuv.) ankarasti arvostella, repostella; (j.) haukkua pataluhaksi.

2. sabla (a. tpm., adv. j. kir.) pahuksen, kirottu.

säbotøg|e (-tars) -et sabotaasi, tuholaistoi-minta; ekonomiskt rs taloustuholaisuus. sabotera I tr harjoittaa tuholaistoimintaa;

(m.) koettaa kaikin keinoin estää jtk. sabotör -en -er tuholainen, sachsare -n - (käns.) saksilainen, sachsisk -t saksilainen, sachsisk|a 1. -an Saksin murre. 2. -an -or

saksilainen nainen, sacka I itr: rs efter (er. mer.) jäädä jälkeen; tidvattnet rsr ut vuorovesi laskee hiljaa.

sackarjn -et Sakariini.

sad|el -eln -lar satula; kasta ngn ur rsn pudottaa satulasta, (hev.) selästään; sitta säkert i rsn istua varmasti, lujasti satulassa, (kuv.) olla varmassa asemassa, -born satula|nkaari, -puu. -fast varmasti satulassa pysyvä; (kuv.) vankka, varma, -gjord satulavyö, -knapp satulan|nasta, -nuppi, -makare satulaseppä, -makeri satulansepän|työhuone, -verstas, -työ. -näsa (lääk.) satulanenä. -plats satuloi-mispaikka; (kuv.) kunniapaikka, paras paikka, -tak (rak.) satula-, harja|katto. sadism -en (lääk.) sadismi, (eri.) harha-viettisyys.

sadist -en -er sadisti, harhaviettinen hnk. sadla I tr satuloida; ~ av ottaa (riisua) satula (pois) hevosen selästä; ^ om satuloida uudelleen; (kuv.) kääntää kelkkansa, muuttaa kantaansa; ^ på panna satula hev. selkään, satuloida hev. saffian -en, -et (nhk.) sahviaani. saffran -en, -et (mst.) sahrami, saffrans||bröd sahramileipä. -bulle sah-ramipulla. -gul -t sahraminkeltainen. safir -en -er (jal.) safiiri, -blå -tt safiirin-sininen, saft -en -er mehu; neste, safta I I. tr keittää, tehdä mehua; ~ hallon valmistaa, keittää vadelmamehua. II. rfl. ~ sig imeytyä mehua täyteen, muuttua mehuksi, saft||beredning -en mehun valmistus, -butelj, -flaska mehupullo, saftig -t -are mehukas, mehevä; rsa färger

mehevät värit, saftning -en mehu(je)nvalmistus. saft||soppa hedelmä-, mehu|keitto. -sås hedelmä-, mehu|kastike, sag|a (-a:) -an -or 1. satu; Andersens -or Andersenin sadut; kom inte med sådana -or! älä yritä syöttää tuollaisia satuja (tuollaista pajuköyttä)! det låter som en rs se kuulostaa (aivan) kuin sadulta, satumaiselta; nu är rsn ali nyt on satu lopussa; nu är hans rs ali nyt on hänen tarinansa lopussa; tämä on hänen loppunsa. 2. (hist., myt.) taru; (kirj.hist. muinaisislantilainen) sa(a)ga. sagjd -t mainittu, sanottu; rsa person sanottu, mainittu henkilö, sägen (-a:): bära syn för rs olla siitä todistuksena.

sagesman (-a:): vår rs kertojamme, sago||berättare -n - sadunkertoja, -bok satukirja, sagogryn (keit.) saagosuurimot. sagogrynssoppa saago (suurimo) velli, sago||land satumaa, -lik -t satumainen, sagopalm -en (ksv.) saagopalmu.

sago||prins satuprinssi. -slott satulinna.

sagosoppa (keit.) saagokeitto. sago||spel satunäytelmä, -tid satu aika;

taruaika. -värld satumaailma, sak -en -er 1. esine, kapine, tavara. 2. (kuv.) asia; det är (var) en annan se on (se oli) toinen asia, eri juttu; det är samma ^ (,—> samma) se on sama asia, (samantekevää); ~en är den att asia on sillä tavalla että; som ^erna nu står, som ~en ligger till asioiden ollessa nykyisellään; låt det bli min jätä se minun asiakseni, huolekseni; ordna ~en hoitaa asia, pitää huoli asiasta; göra gemensam ~ med ngn olla yksistä puolin (lyödä tuumansa tukkoon) jnk kanssa; gå rakt på ~ käydä suoraan asiaan; vara säker på sin ~ olla varma asiastaan; tili ~en! asiaan! hålla sig till ~en pysyä asiassa; komma till r^en tulla (itse) asiaan; för den goda ~ens skull hyvän asian vuoksi. 3. (Iak.) riita-asia, oikeusjuttu; göra ~ av ngt saattaa asia oikeuteen; tehdä asiasta oikeusjuttu; nostaa jstk oikeusjuttu; söka ~ med ngn etsiä (haastaa) riitaa jnk kanssa, sak||förare -n - asianajaja, -förhållande -t asianlaita, olosuhteet, -kunnig -t I. asiantunteva. II. asiantuntija, -kunnig-utlåtande

asiantuntijanlausunto. -kunskap, -kännedom asiantuntemus; den samlade -kunskapen kaikki asiantuntijat.

saklig -t -are asiallinen, -het -en asiallisuus, sak||läge asiaintila, -löst (adv.) rankaisematta; vapaasti, huoleti, -minne asia-muisti.

sakna I tr 1. olla vailla, ilman; puuttua; han r^r anlag (begåvning) häneltä puuttuu taipumuksia (lahjakkuutta); ^ medel puuttua varoja; ^ intresse puuttua kiinnostusta, halua, harrastusta; det ali grund se on tyystin (kaikkea) perää vailla, aivan perätöntä; jag ~r ngt minulta puuttuu jtk; det torde inte ^ intresse ei luulisi olevan vailla mielenkiintoa; han r^r mod häneltä puuttuu rohkeutta, hänessä ei ole rohkeutta, uskallusta. 2. kaivata: vi har honom mycket olemme kovin (kipeästi) kaivanneet häntä.

1. saknad -en 1. puute, puuttuminen; i ~ av ngt jnk puutteessa. 2. kaipaus, suru, kaiho; ~en efter honom är stor häntä kaivataan kovin (katkerasti).

2. saknad (s. sot.) kadonnut; lista över r^e kadonneiden luettelo.

saknas I itr (dep.) puuttua, olla kadoksissa.

sakral -t kirkollinen, jumalanpalvelus-; pyhä.

sakrament -et - (usk.) sakramentti; armon|-väline, (vanh.) -välikappale, sak|jregister asiahakemisto; aineisto, -rik -t sisällökäs, runsassisältöinen. sakristi|a -an -or (kirk.) sakaristo, sakasti, sakros^nkt (erittäin) pyhä, loukkaamaton, koskematon, sakrätt (Iak.) esineoikeus, sakta A. (a. tpm., adv.) 1. hidas; hitaasti, hiljaa; ^ framåt! hiljaa eteenpäin! ^ i backarna! (kuv.) hiljaa vain! ei liian kiireesti! köra r^ ajaa hiljaa, verkkaan; klockan går 10 minuter för ^ kello on 10 minuuttia jäljessä. 2. hiljainen, heikosti kuuluva; tala barnet sover! puhu hiljaa, lapsi nukkuu! 3. heikko, hiljainen; koka vid ~ eld keittää hiljaisella tulella; ett r^ sommarregn hiljainen, vieno kesäinen sade. B. I I. tr 1. hidastaa; ~ farten hidastaa, hiljentää vauhtia; ^ sina steg hidastaa askeliaan. 2. heikentää, miedontaa, hillitä. II. itr hidastua, hiljetä; ^ av hiljentyä; ~ in vähentää (hiljentää, hidastaa) vauhtia. III. rfl. ~sig hidastua; (myrsky, rajuilma) asettua; (kel.) jätättää, jäädä jälkeen, sakte||liga, -ligen, -ligt hiljalleen, sakt||färdig -t hidas, verkkaisa, juohea; vitkasteleva, hätäilemätön; rauhallinen, -lig -t -are (Suom. r.) hidas, verkkainen, hiljainen.

sakt||mod sävyisyys, lempeys, -modig -t lempeä, sävyisä, laupias, sakvärde esinearvo.

säl -en -ar sali; ligga på allmän ^ olla

(sairaalassa) yi. osastolla, sala (-a:) I tr, itr (j.): ^ ihop kerätä, kasata kokoon, ostaa yhteisesti, saladjär -en -er salaatti-, hillo|malja, -kulho.

salamand|er -ern -rar (el.) salamanteri, sald^ra I tr (kirjnp.) tasoittaa, päättää tili.

saldo -t -n (kirjnp.) saldo, ero, jäännös; kontot utvisar (slutar med) ett av 3 500 mark Eder till godo tili päättyy 3 500 mk:n jäännökseen teidän hyväksenne; överföra i ny räkning merkitä, siirtää jäännös uuteen laskuun, salicylsyra (frm., kern.) salisylihappo. salig'-t -are autuas; bli ^ tulla autuaaksi; min ~ far isävainajani; ^ i åminnelse autuas muistossa, -göra V tr (usk.) autuuttaa. -görande: den allena ~ kyrkan ainoa autuaaksitekevä kirkko; det var det enda ~ se oli ainoa mikä kelpasi, salighet -en autuus, pelastus; den eviga r^en iankaikkinen autuus.

salin -en -er saliini, keittosuolan haihdut-tamisallas.

saljv -en (fysiol.) sylki, -avsöndring -en

syljen eritys, -körtel (an.) sylkirauhanen, -sugare (hml.) syljenimuri. sallad, sallat -en -er (ksv., puut., keit.) salaatti.

salmiak -en (kern.) salmiakki, -sprit ammoniakki, salomonisk (-mu:) -t Salomon(-). salong -en -er sali, salonki;

(mer.) salonki;

(teat.) katsomo, salongs||bolsjevik salonkibolsevikki. -gevär pienoiskivääri, -hjälte, -lejon sa-lonki|sankari, -leijona, -mässig -t -are salonki-, esiintymis|kelpoinen. -vagn (raut.) salonkivaunu, salpeter -n (kern.) salpietari, -syra sal-pietarihappo, typpihappo, salt I. -et -er suola; med en nypa ry (kuv.) hyppysellisellä suolaa; attiskt ry (kuv.) attikalainen suola: hieno, pureva sukkeluus. II. - -are suolainen; suolattu; ta sig ett ry båd (m.) uida meressä; ^ kött suo-laliha; (allt)för ~ liian suolai|nen, -sta. salta I tr, itr suolata; ^ ngt för mycket suolata liian suolaiseksi, panna jhk liikaa suolaa; ^ in suolata, panna suolaan, saltbad 1. (lääk.) suolakylpy. 2. suolaliuos.

salteri -(e)t -er suolaamo. salt||fattig -t niukkasuolainen, suolaton; ~ mat suolaton, vähäsuolainen ruoka, -gruva suolakaivos, -gurka (keit.) suolakurkku. -halt suolapitoisuus, -kar suo-lakko, (j.) salkkari. -lake suola|vesi, -liuos, -lösning suolaliuos, saltning suola|us, -aminen, saltomortal -en -er (sirk.) saltö mortale, kuoleman-, surman|hyppy; (m.) kuperkeikka; (kuv.) hyppäys; uhkayritys, salt||sill suolasilli. -sjö suolajärvi; (m.) meri. -Sjöbad -et merikylpylä. -sjöfisk suolaisen veden kala, merikala, -sjöfiske merikalastus. -skorpa suolakuori. -smak suolan-maku. -stod suolapatsas. -syra (kem.) suolahappo, -vatten suolavesi, -vattens-fisk merikala, -öken suola-aavikko. salu: vara till ry olla kaupan, myytävänä; utbjuda till ry tarjota kaupaksi, -bjuda IV3 tr tarjota kaupaksi, -föra II1 tr pitää kaupan, -hall kauppahalli, -stånd kaup-pakoju, markkinakoju, salut -en -er tervehdys; tervehdys-, kun-nia|laukau|s, -kset; ge ry ampua kunnialaukaukset. -batteri patteri, josta kunnialaukaukset ammutaan.

salutera I tr, itr tervehtiä, kunnialaukauksin, ampua kunnialaukaukset; tervehtiä, salutorg kauppatori.

illsvetenskap samh

salutskott tervehdyslaukaus. saluvärde myyntiarvo.

1. salv|a -an -or (sot.) yhteislaukaus (m. kuv.); (av)skjuta (avfyra, avge) en ry ampua yhteislaukaus.

2. salv|a -an -or (frm.) lääkevoide, salva, salvelse -n 1. hurskailu, intoilu. 2. mielen-

ylennys. -full -t hurskasteleva, intoileva, sam||arbeta I itr toimia, olla yhteis|työssä, -toiminnassa, -arbete -t yhteis|työ, -toiminta; i ry med yhteistoiminnassa jnk kanssa, -arbetsorganisation -en yhteistoimintajärjestö; työyhteisö. Samarien npr (mnt.) Samaria, samarjt -en -er 1. (käns.) samarialainen. 2. ensiapu-, samariitti|kurssin käynyt; laupeudenty öntekij ä. samband -et yhteys; stå i ~ med ngt olla yhteydessä jhk, jnk kanssa; sätta i ~ med ngt asettaa yhteyteen jnk kanssa, sambandsofficer (sot.) yhteysupseeri, sambeskattning -en yhteisverotus; ~ av äkta makar aviopuolisoiden yhteisverotus, same (-a:) -n -r (käns.) lappalainen, saamelainen.

samfund -et - seura; yhdyskunta, yhteisö, samfäll|d -t yhteinen.

samfärdsel -n yhdysliikenne, liike(nne)-

yhteys.

samfärdsmed|el -let - kulkuneuvo (t), samförstånd -et yhteisymmärrys, yksimielisyys; i ™ med yksissä tuumin jnk kanssa.

samförståndsfred yhteisymmärrys-, sovinto |rauha, vrt. fred. samhälle -t -n yhteiskunta; (kylä-, teollisuus) yhdyskunta; (el. esim. muurahais)-yhteiskunta.

samhällelig -t -a yhteiskunnallinen, samhälls||anda yhteiskuntahenki; yhteishenki. -bevarande (a. tpm.) yhteiskuntaa säilyttävä, -byggnad -en yhteiskuntarakenne. -farlig -t yhteiskunnalle vaarallinen. -fientlig -t yhteiskunnalle vihamielinen. -form yhteiskuntamuoto, -förbätt-rare -n - yhteiskunnan, (tav. iv.) maailmanparantaja. -grupp yhteiskuntaryhmä. -klass yhteiskuntaluokka; kansanluokka. -kunskap yhteiskuntatieto, -lager yhteiskunta-, kansan|kerros, -liv yhteiskuntaelämä. -lära yhteiskuntaoppi, -medlem yhteiskunnanjäsen. -nytta yhteishyvä. -nyttig -t yleishyödyllinen, -omstörtande (a. tpm.) kumouksellinen, -ont (det -onda) yhteisk. epäkohta, -ordning -en yhteiskuntajärjestys, -problem yhteisk. pulma, ongelma, -skick ks. -ordning. -skildring; yhteiskuntakuvaus.

-ställning yhteiskunnallinen asema, -vetenskap yhteiskuntatiede.

sam||hörig -t yhteen kuuluva, -hörighet -en yhteenkuuluvaisuus, -hörighetskänsla yh-teenkuuluvaisuustunne, yhteistunne, -klang (mus.) yhteissointu; (kuv.) sopusointu. -kväm seura, iltama; seurusteluilta. -kona|d -t (ksv.) kaksineuvoinen, samla I I. tr kerätä; poimia; ^ glödande kol på ngns huvud (kuv.) kerätä tulisia hiiliä jnk pään päälle. II. rfl. ~ sig kerääntyä, kokoontua, kasaantua (m. kuv.); keskittyä; ^ sig till en kraftansträngning keskittyä voimainponnistukseen. III. (pain. part.): ^ ihop kerätä, kasata kokoon; koota, saada kokoon (rahaa ym.); ~ in koota, kerätä; ~ upp kerätä, poimia kokoon, samiajd -t koottu, kerätty; -—>e arbeten (kirj.) kootut teokset; i ~ trupp miehissä, joukolla; (sot.) sulkeisjärjestyksessä. samlag -et sukupuoliyhteys, samlare -n - kerääjä, kokoilija. samlas I itr (dep.) kerääntyä, kokoontua; ~ till sina fäder (vanh. leik.) tulla kootuksi isäinsä tykö; siirtyä ajasta ikuisuuteen.

sam||lastning -en yhteislastaus. -lastningsvagn (raut.) vhteislastausvaunu. -levnad yhteis-, yhdys|elämä, samling -en kokoaminen, keruu; kokoontuminen; joukko; -ar kokoelma; en utvald s valiojoukko, samlings!|lins (val., fys.) kokoojalinssi. -lokal kokoushuoneisto. -plats kokoontumispaikka. -punkt kokoontumis-, tapaa-mis|paikka. -pärm kokoamis-, säilytys|-mappi, -kansio, -regering kokoomushallitus. -sal kokoussali, -verk kokoomateos, sam||liv ks. -levnad.

samma (a. tpm.) sama; en o. s yksi ja sama; ~ afton samana iltana; på s gång samalla kertaa; han anlände på s gång som jag hän tuli samalla kertaa kuin minäkin; han kom i s ögonblick som jag hän tuli (aivan) samassa (tuokiossa, silmänräpäyksessä) kuin minäkin; på s gång som han skrattade samassa (tuokiossa) kun hän nauroi; juuri kun hän nauroi, purskahti nauruun; på s sätt samalla tavalla, -ledes samoin, samalla tavalla, sammal|en (-ma:) -et: -et mjöl karkeat,

lesemättömät jauhot, sammalunda ks. sammaledes. samman yhdessä, yhteen; slå sönder o. ~ lyödä (iskeä, pirstoa) pieniksi palasiksi, pirstaleiksi, -binda IV4 tr sitoa yhteen, yhdistää (keskenään), -bit|en -et -na yhteen-, vastakkain purtu; (kuv.) sisukas; keskittynyt; med -na tänder hammasta purren, hampaat irvessä, -blanda I tr se-

534

koittaa yhteen, -blandning -en (yhteen)-sekoitus; erehdys, -bo III itr asua yhdessä. -brott romahdus, luhistuminen; lysähdys; få ett s luhistua, romahtaa, -drabbning -en yhteentörmäys, yhteenotto, tappelu, kahakka, -drag yhdistelmä, supistelma; suppea yhteenveto; i s supistelmana. -draga IV2 tr vetää (koota, kerätä) kokoon, yhteen, -dragande (a. tpm.) supistava, (lääk.) kutistava, jumoava. -fall a) ks. -brott; b) yhteensattuma. -falla IV2 itr sattua, osua yksiin; olla identtiset; peittää, kattaa toinen toisensa, -fatta I tr koota, yhdistää yhteen, -fattning -en yhdistelmä, yleiskatsaus, -fattningsvis yhdistelmänä, supistelmana. -flyta IV6 itr virrata yhteen, (joet) yhtyä toisiinsa; sekaantua toisiinsa, -fläta I tr punoa, palmikoida yhteen, -flöde -t (kahden joen) yhtymäkohta, -foga I tr liittää yhteen, liittää toisiinsa, -fogning yhteen|liittäminen, -sovittaminen; liitos (kohta), -föra II1 tr viedä, saattaa yhteen.

samman||gadda I rfl. ~ sig lyöttäytyä yhteen (yksiin), lyödä tuumansa tukkoon, -gaddning -en yhteen lyöttäytyminen; liittoutuminen, -hang -et yhtenäisyys; yhteys, -hangslös -t epäyhtenäinen, hajanainen, sekava, -hålla IV2 tr pitää koossa, yhdessä; ~s pysyä yhdessä, koossa, -hållning -en koossapitäminen, pysyminen; yhteisymmärrys, -hänga II1 itr olla yhteydessä, riippua kiinni jssk; olla asianlaita, -hängande (a. tpm.) yhtenäinen; härmed s tämän kanssa yhteydessä oleva, -jämka I tr sovitella yhteen, -jämkning -en yhteensovittelu. -kalla I tr kutsua yhteen, koolle, -komst kokous; kokoontuminen, -koppla I tr kytkeä yhteen; yhdistää, -koppling (tkn.) kytkentä, kytkin; (kuv.) yhdistäminen, -lag|d -t kaikki yhdessä; ~a kostnader yleiskustannukset; kustannukset kaikkiaan, -lagt yhteensä, kaikkiaan. -levnad yhteis-, yhdys|elämä.

samman||packa|d -t tiheään sullottu, pakattu, pakkautunut, -pressa I tr pusertaa kokoon, -pressning yhteen-, kokoon |-pusertaminen, -puserrus, -rafsa I tr haalia kokoon; en besättning kokoon haalittu miehistö, -räkning -en yhteenlaskenta. -satt -a yhdistynyt, muodostunut; koostunut; mutkikas, monimutkainen; (ksv.) kerrannainen, -skjuta IV3 tr sysätä, työntää yhteen; pengar kerätä, koota rahaa, -slagning -en yhdistäminen, yhtymä, -sluta IV3

rfl. ~ sig liittyä (lyöttäytyä) yhteen, -slutning-era yhteenliittymä, liitto, yhdistäminen; (kaup.) yhtymä, -slå V tr yhdistää, liittää yhteen, -smältasammansmältning — samvetsagg

sam v

II2 (IV5) tr, itr supistua, huveta; sulaa, sulautua, sulattaa yhteen, -smältning yhteen|sulattaminen, -sulautuminen; hupeneminen, kutistuminen, -ställa II1 tr laatia; panna kokoon, koota; asettaa yhteen; ~ ett program laatia, sommitella ohjelma, -ställd: ~ verbform (kiel.) liittomuoto. -ställning -en -ar laatiminen, kokoaminen; yhteen|asettelu, -sovitelma; yhdistelmä, -störtning kukistuminen, romahdus, luhistuminen, -stöta II2 itr törmätä yhteen, osua yhteen, tavata, -stötning -en (mer., aut., raut.) yhteentörmäys; (sot.) kahakka; (kuv.) yhteenotto, -svetsa I tr (met.) hitsata, keittää yhteen, toisiinsa kiinni; (kuv.) yhdistää, -svur|en I. -et -na, II. (s.) salaliittolainen, -svärja V rfl. ~ sig liittoutua, liittyä yhteen, tehdä salaliitto, -svärjning -en salaliitto, mot jtk vastaan, -sätta V tr koota, liittää yhteen; sommitella. -sättning -en kokoonpano, yhdistäminen; koostumus; (kern.) yhdiste, -sättningsled (kiel.) yhdysjäsen, samman||tryckning yhteen-, kokoon|paina-minen, -puserrus, -träda II1 itr kokoontua, kerääntyä kokoon, -träde -t -n kokous, istunto, -trädesdag kokous-, istunto |-päivä. -träffa I itr sattua (osua) yhteen; tavata, -träffande -t tapaaminen; ett egendomligt ~ ihmeellinen, outo yhteensattuma. -träng|d -t yhteen tungettu; keskitetty; i ~ form suppeassa muodossa; samhälle med ~ befolkning taajaväkinen yhdyskunta, -vikning -en kokoon kääntäminen. -vux|en -et -na, -växt yhteen-kasvettunut, kiinni kasvanut, samme ks. samma.

sammelsuri|um -et -er sekasotku, sekamelska.

sammet -en (vaat.) sametti; av ~ samettinen, sametti-; mjuk som ~ sametin-pehmeä.

samme ts||band samettinauha, -klänning samettiIpuku, -leninki. -Ien -t sametin-pehmeä.

samojed -en -er (käns.) samojedi, sam|]ordna I tr järjestää yhteen; (kiel.) rinnastaa, -ordning rinnastus, samov^r -en -er (ven.) teekeitin, samovaari.

sam||regent yhdessä hallitsija, hallitsija-kumppani. -råd yhteinen neuvo, tuuma; i ~ med ngn yksissä neuvoin (tuumin) jnk kanssa, -råda II1 itr neuvotella, sams (a. tpm.): vara ~ olla yhtä mieltä,

yksimieliset, samsas I itr (dep.) olla yhtä mieltä; ~

bra sopia hyvin yhteen, sam||skola yhteiskoulu, -sköljt, (Suom. r.)

-skolist -en -er yhteiskoululainen. -spel yhteis|peli, -soitto, -näytteleminen, -spelt - -are yhteis|peliin, -soittoon, -näyttelyyn hyvin tottunut, harjaantunut, -språk -et puhelu, pakinointi, tarinointi, -språka I itr olla puheissa (tarinoissa) keskenään, puhella, jutella, -stämmig -t -are yhtäpitävä, yhdenmukainen; yksimielinen, -stämmighet -en yksimielisyys; yhtäpitävyys.

samt I. (konj.), II. (adv.) sekä; ynnä; ~ o. synnerligen kaikki tyynni, yhteisesti; jämt o. ~ alinomaa.

samtal -et - keskustelu; (puh.) puhelu, med ngn om ngt jnk kanssa jstk; under ~et keskustelun aikana (yhteydessä); under mitt >—' med honom keskustellessani hänen kanssaan; keskustelussa, joka minulla oli hänen kanssaan; börja ett ~ med ngn aloittaa keskustelu, ruveta keskustelemaan jnk kanssa; be om ett ~ med ngn pyytää keskustelua, pyrkiä keskusteluun jnk kanssa, jnk puheille; föra (leda) ~et in på ngt johtaa keskustelu jhk; inlåta sig i ~ med ngn antautua keskusteluun jnk kanssa; beställa ett ~ (puh.) tilata puhelu, samtala I itr keskustella, med ngn om ngt jnk kanssa jstk.

samtals||avgift (puh.) puhelumaksu, -form: i ~ keskustelun muodossa, -mätare (puh.) puhelunlaskija. -ton keskustelu(n)-sävy. -vis keskustellen, keskustelun tapaan. -ämne keskustelunaihe, sam| I taxering (aviopuolisoiden) yhteistak-soitus. -tid 1. aikalaiset. 2. nykyaika, -tida I. (a. tpm.) samanaikainen. II. (s.) aikalainen; en ~ till Goethe Goethen aikalainen, -tidig -t samanaikainen; (adv.) samaan aikaan, yhtaikaa, -tidighet samanaikaisuus, samtliga pl kaikki (tyynni), sam||trafik yhdysliikenne, -tyck|a II2 itr: »—' till ngt suostua jhk; den som tiger han -er vaitiolo on myöntymisen merkki, -tycke suostumus, myöntymys, till ngt jhk.

samum -en (mtr.) samum, hiekkamyrsky-(tuuli).

samuraj -en -er samurai (jap. alhaisaate-linen).

sam||varo yhdessäolo, seurustelu, -verka I itr yhdessä vaikuttaa, olla yhteistyössä, -verkan yhteisi vaikutus, -toiminta, samvete -t -n omatunto; pojken har dåligt ~ pojalla on paha omatunto, över (för) ngt jnk johdosta; har du ngt på ditt onko sinulla jtk omallatunnollasi (tuntoasi painamassa)? samvets||agg -et (oman) tunnonvaiva.sam v

-betänkligheter omantunnonepäilykset; ha ^ tuntea omantunnonepäilyksiä. -frid (oman)tunnonrauha. -frihet omantunnonvapaus. -fråga omantunnonkysymys, -förebråelser (oman)tunnonsoimaukset. -gran|n -t tunnontarkka. -grannhet tun-nontarkkuus. -kval omantunnontuskat, tunnonsoimaukset., -lös -t tunnoton, sydämetön. -löshet tunnottomuus, sydä-mettömyys. -sak omantunnonasia. »äktenskap omantunnonavioliitto. -öm I. -t -ma tunnontarkka; arkatuntoinen. II. omantunnonarka; ks. vapenvägrare. sam|| välde (Britannian) maailmanvalta.

-övning yhteisharjoitus, sanatorievård (-tu:) parantolahoito. sanatori|um (-tu:) -et -er sanatorio, (keuhkotautiparantola, sand -en hiekka, hieta; rinna ut i <—'en

mennä myttyyn, raueta tyhjiin, sanda I tr, itr hiekoittaa; sirottaa hiekkaa jhk.

sandal -en -er sannikas, hihnoilla jalkaan kiinnitettävä antura, sandalett -en -er (erikoismallinen) san-

daali(kenkä). sand||filter hiekkasuodin. -grop hiekkakuoppa. -gång hiekkakäytävä. -havre (ksv.) rantavehnä. -hög hiekkalkasa, -läjä.

sandig -t -are hiekkainen, sand|[jord hiekkamaa, -jägare (el.hnt.) hiek-kakiitäjä(inen). -korn hiekkajyvä(nen). -krypare -n (kal.) rantatörö. -låda hiekkalaatikko. -papper (puus.) hiekkapaperi. -rev(el) hiekkasärkkä, -rör (ksv.) hiekka-kastikka. -skädda (kai.) hietakampela. -slätt hietikkotasanko. -sten hiekkakivi, -storm hiekkamyrsky, -strand hiekkaranta. -sugare (vsr.) imuruoppari. -säck hiekkasäkki, -tag hiekkakuoppa, hie-kanottopaikka. sandwich (-vits) -en -ar, -es (keit.) alkupala, pikkuvoileipä. sand||ås hiekka|harju, -harjanne, -ödla (el.) hietasisilisko. -öken hieta|-aavikko, (-) autiomaa, sanera I tr (er. tai.) tervehdyttää; parantaa, saneerata.

sanforisera I tr tehdä puuvillakangas ry-pistymättömäksi.

sang, sans (sang) -en - (kort., bridge) vaihto ilman valttia, sangvjniker -n - sangviininen, vilkas-luonteinen hnk. sangvinisk -t sangviininen; ks. ed. sanitets||binda terveysside, -flagga punaisen ristin lippu, -kompani (sot.) lääkintä-komppania. -major lääkintämajuri. -un- |

derofficer (sot. Suom.) lääkintäaliupseeri--väsen terveydenhoitolaitos. sanitär 1. -t terveydenhoidollinen, terveys-. 2. -en -er (sot. Suom.) lääkintämies.

1. sänk: gå i rs (mer.) upota, tuhoutua; borra (skjuta) i rs (mer.s.) puskea (ampua) upoksiin.

2. sänk -t -are soinen, matala, suo-, vesi|-peräinen.

sankt pyhä; S rsa Birgitta pyhä Birgitta, sanktbernhardshund (-bä-) bernhardilais-koira.

sanktion -en -er vahvistus, hyväksyminen; rangaistusseuraamus; (valt.) pakote.

sanktionera I tr vahvistaa, hyväksyä, sann sant sannare tosi; inte sant? eikö niin? det var så sant! aivan niin! det är så sant som det är sagt niin voi tosiaan sanoa; sant mänsklig tosi inhimillinen, sanna I tr: rs mina ord! sano(kaa) minun sanoneen!

sanndröm tosiuni (joka käy toteen), sannerligen (adv.) totisesti, toden totta, tosiaan.

sannfärdig -t -are (hnk.) totuudessa pysyvä, luotettava, suora; (as.) todenpe-räinen, totuudenmukainen, -het todenperäisyys, luotettavuus, sanning -en -ar totuus, todenperäisyys; tala rs puhua totta; rsen att säga toden sanoakseni; hålla sig till rsen pitää kiinni totuudesta, pysyä totuudessa; dagsens rs silkka, puhdas totuus, -sserum (pöl.) to-tuusseerumi. -sälskande totuutta rakastava, harrastava, totuudesta kiinni pitävä, sannolik -t -are todennäköinen, luultava, sannolikhet todennäköisyys, sannolikhets||beräkning, -kalkyl todennäköisyyslaskelma,

sann||saga tosi|satu, -kertomus, -skyldig -t todenperäinen, todellinen; oikea, aito. -spådd: han blev rs hänen ennustuksensa kävi toteen.

1. sans (kort.) ks. sang.

2. sans -en taju(nta); mielenmaltti; jörlora (mista) rsen mennä tajuttomaksi; komma till rs igen tulla tajuihinsa; vara vid juli rs olla täydessä tajussaan; med ~ o. måtta maltillisesti ja kohtuullisesti, malttia ja kohtuullisuutta noudattaen.

sansa I rfl. ~ sig rauhoittua, malttaa mielensä.

sansa|d -t maltillinen, hillitty, kiihkoton, sanskrit -en (kiel.) sanskriitti. sanslös -t tunnoton, tajuton; tolkuton, saracen (-se:) -en -er (käns.) saraseeni. sard -en -er (käns.) sardinialainen, sardell -en -er (kai.) sardelli.

sardin -en -er (kal.) sardiini, sardjnare -n - ks. sard. sard|n(i)sk -t sardinialainen, sarg (-g, -j) -en -er,-ar (tkn.) reuna, reunus, sarga (-j-) I tr 1. raadella, repiä; ^ med kniven viillellä puukolla; (ksv.) risa-liuskainen. 2. ks. kälta. sarkasm -en -er pisto|sana, -puhe. sarkastisk -t pisteliäs, pistelevä, ilkkuva, sarkofag -en -er (loisto)kiviarkku, sarkofagi, sarkom (-o:) -et - (lääk.) sarkooma, side-

kudossyöpä. satan: en ~ saatana, perkele, satanisk -t saatanallinen, sat|e -en -ar (j.) pahus, piru; raukka, (piruparka. stackars r^J miespaha! miesparka! satellit -en -er 1. (täht.) seuralainen, kuu. 2. ks. seur. -stat satelliittivaltio, satin (-äng) ks. satäng. satinera (-ne:) I tr (pap., nhk.) kiillottaa, satinoida.

satjr -en -er satiiri, (sala)iva; pilkka|runo, -kirjoitus.

satiriker -n - satiirikko, satiirin käyttäjä, satjrisk -t satiirinen, ivallinen. satkär(r)ing -en syöjätär, pirullinen akka. sats -en -er 1. (fil., kiel.) lause. 2. erä, kerta, määrä, annos. 3. (urh.) vauhti; ta ~ ottaa vauhtia; hopp med ~ vauhdillinen hyppy; hopp utan ~ vauhditon hyppy, satsa I I. tr panna panoksensa. II. itr

(urh.) ottaa vauhtia, sats||bord pöytä, jonka voi hajottaa moneen osaan, sarjapöytä. -bräde (voim., urh.) ponnistus-, ponnahduslauta (m. kuv.). -byggnad (kiel.) lauserakenne, -del (kiel.) lauseenosa; ta ut r^arna jäsentää lause, -lära lauseoppi, satt - -are (lyhyen)jäntterä, tanakka, sat||tyg -et vallattomuus, kepponen; lemmon vehkeet, -unge pirunpenikka, paholaisen sikiö, lemmon kakara, satyr -en -er (myt.) satyyri, satäng -en, -et -er (vaat.) satiini, säv|(e) (-a:) -en (puun) mahla; jälsi, mäihä, sava (-a:) I itr: träden börjar <—' puut alkavat olla mahlalla (tehdä mäihää, jälttä); mahla alkaa nousta puihin, savann -en -er (troop. seutujen) savanni,

ruoho |äro, -aavikko. savQjkål (keit., puut.) kurttukaali, (ent.)

virsingin-, savoijin|kaali. sax -en -ar sakset.

saxa I I. tr 1. leikata, ristiä toisiaan; skräddaren satt med ~de ben räätäli istui jalat ristissä. 2. leikata (uutinen, ilmoitus) lehdestä. 3. (hht.) nousta haaranousua. 4. (mer.) laskea (purjeet) kahden puolen; ^ en mast jatkaa mastoa. II. itr (urh., jlkp.) saksata.

saxare, saxisk ks. sachsare, sachsisk. saxofon (-o:) -en -er (mus.) saksofoni, scarf (sk-) -en -ar (pitkä) kaulaliina, scen (se:n) -en -er 1. näyttämö. 2. kohtaus (mol. m. kuv.); ställa till en ~ panna toimeen, aiheuttaa (ikävä) kohtaus; sätta i ~ sovittaa näyttämölle; bakom ~en näyttämön, kulissien takana, -anordning -ar näyttämö|tarpeisto, -tarvikkeet, -varusteet. -anvisning näyttämöohje. -arbetare näyttämötyömies. scenario (sena:) -t -n (elok.) skenaario, kohtausohjailu, (joht. huomaut. varust. elokuvakäsikirjoitus), scenbild -en -er näyttämökuva, sceneri -(e)t -er maisema, näköala, kuva;

(teat.) näyttämölaitteet, lavastus, scenförändring näyttämönmuutos. scenisk -t näyttämöllinen, näyttämö-, scen||konst näyttämötaide, -vana näyttämö |tottumus, -ntuntemus. sch (int.) hyss! hiljaa! schaber pl (j. leik.) pennoset, »fyrkat», »mani».

schablon (-u:) -en -er kaavain, malline, luotta; efter ~ kaavion, mallineen mukaan; efter gammal ~ (kuv.) vanhojen kaavojen mukaan, totuttuun tapaan, schabrak -et - satulaloimi. schack -et (pel.) sakkipeli; sakki! hålla

ngn i ~ pitää jk kurissa, aisoissa, schacka I I. itr sakata; uhata kuningasta, sakkia. II. «r: ~ ngn (kuv.) tehdä tehoisa vastasiirto, uhata, saattaa vaaralliseen tilanteeseen; voittaa viekkaudella; (j.) nujertaa.

schack||bräde sakkilauta. -(bräds)mönster

sakkilautamalli. -drag sakkisiirto; (kuv.) veto. -matt sakmatti; (kuv.) uupunut, menehdyksissään. -parti sakkipeli(erä). -pjäs sakkinappula. -problem sakkiteh-tävä.

schackra I itr kaupustella; ~ bort kevytmielisesti hukata, panna menemään, schackrare -n - (halv.) kaupustelija, nappi-

saksa.

schack||ruta sakkiruutu. -spel sakkipeli, -spelare sakinpelaaja. -turnering sakki|-ottelu(t), -kilpailut, -turnaus, schagg -en -er (vaat.) (huonekalu)nukka-

kangas, sagi. schah (sa:) -en -er saahi, kuningas, Persian hallitsijan arv. scha jas ks. s j aj as. schakal ks. sjakal. schakt -et - (kaiv.) kaivoskuilu. schakta I tr kaivaa (multa, hiekka) pois

tieltä; tasoittaa. schaktning -en -ar kaivaminen; tasoitus, schal, schalett ks. sjal, sjalett.

537scha

schamponera — se

schampon era I tr pestä ja harjata tukkaa, schamponeringsmedel samponoimisaine. schanker -n (lääk.) sankkeri, schappa, schappen ks. sjappa, sjappen. scharlakan -et (vär.) sarlakki, loistavan punainen tervaväri(ryhmä). scharlakansfeber (lääk.) tulirokko, -rö d

-tt sarlakinpunainen. scharner -et - (tkn.) sarana, nivel, schas, schasa ks. s jas, sjasa. schattera I tr varjostaa; vivahtaa, schattering -en -ar häive, häivytys; var-jostus, vivahdus, schatull -et - lipas, schavott -en -er (hist.) mestauslava, schavottera I itr (hist.) seistä kaakinpuussa (häpeäpaalussa); låta ngn rs (nyk. kuv.) toimittaa, kiinnittää häpeäpaaluun, schejk -en -er seikki, arab. päällikkö, schellack -en (tkn.) sellakka. schema -t -n kaava, kaavio, luonnos; (koul.)

lukujärjestys, schematisera I tr kaavioida, luonnostella; yleispiirtein esittää; yleistää, schematisk -t kaavamainen, kaaviomai-nen.

scherry ks. sherry.

schimpans -en -er (el.) simpanssi.

scherzo (skärtso) -t -n (mus.) scherzo

(äänn. skertso). schism -en -er skisma, (er. kirk.) hajaannus; välien rikkoutuminen, schizofren (skitso-) -t vrt. seur. schizofreni (skitso-) -(e)n (lääk.) jako-, pirsto|mielisyys, jakomielitauti, schlafrock (Suom. r.) ks. nattrock. schlag|er -em -rar iskelmä, iskusävelmä, -melodi iskelmäsävel. -musik iskelmämusiikki.

schlaraffenland -et tarumaa, »luvattu maa», »kultala»: (väl.) »Laiskurila», laiskurien maa.

schnauz|er -em -, -rar snautseri (koirarotu).

schottis -en (tns.) sottis, jenkka, (j.) sotiisi. Schweiz npr (mnt.) Sveitsi, schweizare -n - (käns.) sveitsiläinen, schweizerost sveitsinjuusto, sveitsiläinen juusto. I

schweizisk -t sveitsiläinen. j

schwung -en vauhdikkuus, ponnekkuus, schäfjer -em -rar, -hund Saksan paimenkoira.

schäslong -en -er leposohva.

scirocko (si-, si-) -n (mtr.) sirokko (Ital.

kuuma etelä- ja kaakkoistuuli), scout (skaut) -en •er (partioi.) partiolainen. -löfte partiolupaus. -patrull vartio, -rörelse partioliike, se Y I. tr, itr nähdä; fä rs saada nähdä j

(huomata, havaita) rs rött nähdä punaista (olla raivoissaan); få (råka) rs ngt sattua näkemään, sattumalta nähdä jtk; det får vi rs (se) saadaan nähdä; det får vi snart rs pian (han) se nähdään; får vi rs vad du kan? näytähän nyt, mitä osaat! du ska få rs på annat! nyt säätkin nähdä toista! han ser inte ngt slut på den striden hän ei näe sen taistelun (sodan) loppua; ^ så ks. seså; av Ert brev rsr jag att kirjeestänne näen että; rs efter ngn katsella jnk jälkeen; jag rsr saken från en annan synpunkt (minä) suhtaudun asiaan hieman toisin, katson sitä hiukan toiselta kannalta; får vi rs Er hos oss i kväll? saammeko odottaa teitä luoksemme tänä iltana? vad kan hon egentligen rs hos honom? mitä hän oikein voi nähdä (huomata) (siinä) miehessä? ^ ngn i ansiktet (i ögonen) katsoa suoraan kasvoihin (silmiin); rs i ngns kort kurkistaa toisen kortteihin;-^ i spegeln katsoa kuvaansa peilistä; ^ i tidningen vilkaista sanomalehteä; jag trodde jag såg i syne luulin näkeväni väärin, kummituksia; endast kunna <—' med ena ögat voida katsoa (nähdä) ainoastaan toisella silmällään; jag såg det ju med (mina) egna ögon näinhän sen omin silmin; ~ på ngn katsoa jhk; ^ på klockan katsoa kelloa; rs snett (med stora ögon) på ngn katsoa jhk kieroon, karsaasti (silmät suurina); ^ mörkt på framtiden suhtautua synkästi tulevaisuuteen; ^ sig mätt på ngt katsoa kyllikseen jtk; ^ (noga) på ngt katsoa (tarkoin) jtk; på föreställningen (utställningen) katsella esitystä, näytöstä (näyttelyä); ^ på staden katsella kaupunkia; man rsr på dig, att du inte är belåten sinusta huomaa kyllä, ettet ole tyytyväinen (hyvilläsi); man genast på honom att han är en utlänning hänestä näkee oitis että hän on ulkomaalainen; man rsr inte på dig att du är gammal ei sinusta näe (huomaa) että olet vanha; inte rs på pengarna olla välittämättä rahoista; jag rsr inte på ett par hundralappar en minä parista satalappusesta (välitä); inte rs på besväret olla välittämättä (pienistä) vaivoista; ^ endast på sin egen fördel pitää silmällä vain omaa etuaan; ~ ngn på en smörgås (på en kopp te,) kutsua jk luokseen haukkaamaan hiukan voileipää (juomaan kupillinen teetä); får jag ^ dig på det Masaanko tarjota sinulle tämän (maksaa puolestasi)? han vill inte ens rs åt ngn hän ei tahdo edes katsoa jtk; ^ över ngt (vielä kerran) tarkastaa; härifrån kan man .—' över muren täältä näkee muurin yli; ^ ngn över axeln suhtautua jhk yliolkaisesti. II. (pain. part.): rs tidén an

odotella aikaansa; ~ bort katsoa poispäin; ks, bortse; ~ efter a) tutkia; katsoa kirjasta; ^ efter hur mycket klockan är katsoa (käydä katsomassa) paljonko kello on; han såg efter i sina böcker hän katsoi kirjoistaan; b) pitää silmällä, valvoa; ^ efter barnen katsastaa, pitää silmällä lapsia; ^ efter en sjukling hoitaa sairasta; ^ fram emot ngt katsoa eteenpäin jtk kohti; ^ sig för pitää varansa; ^ igenom katsoa, silmäillä läpi; ~ in katsoa, kurkistaa sisään; ^ ned katsoa alaspäin; ^ ned på ngn (kuv.) suhtautua jhk alentuvasti, halveksivasti; ~ om katsoa uudelleen, vielä kerran; ^ om sitt hus toimittaa talonsa; ~ sig om i världen katsella (hiukan) ympärilleen maailmassa; det f år du allt ~ dig om efter! (j.) sitä saat kyllä hakea! på katsella; man på! katsohan, katsos vain (mokomaa)! ~ tili

a) ks. se; jag har inte <—'tt till honom en ole häntä nähnyt; b) ~ till ett arbete valvoa

yötä, työn suoritusta; ^ till, att ni inte blir bedragen! katsokaakin (pitäkää varanne), ettei teitä petkuteta! ^ till, att ni inte faller! katsokaa (pitäkää varanne), ettette kaadu (putoa)! ^ tillbaka katsoa taaksepäin, taakseen, jäljelleen; ^ tillbaka på ngt katsoa jäljelleen jhk; när han såg tillbaka på sitt liv kun hän tarkasteli elettyä elämäänsä; ^ upp a) katsoa ylös(päin); hon såg bedjande upp mot honom tyttö katsoi häneen rukoillen;

b) katsoa eteensä, pitää varansa; ^ upp! varokaa! huomio! varovasti! ^ upp för tåget! varokaa junaa! man måste ~ upp med honom hänen kanssaan on pidettävä varansa; ~ ut a) katsella ulos; ^ ut genom fönstret katsella ulos ikkunasta; b) olla jnk näköinen; han bra ut hän on komea mies; flickan ingenting ut tyttö on varsin vähäpätöisen (mitättömän) näköinen; ^ sur ut olla pahantuulisen, äreän näköinen; det ~r ut att bli regn näyttää tulevan sade, (j.) hankkivan sadetta; c) valita; -—' ut en lämplig plats åt sig valita (katsoa, katsastaa) itselleen sopiva paikka; ^ över katsastaa, käydä läpi.

se$ns (seangs) -en -er (er. spir.) istunto; näytös, näytäntö.

sebr|a (-e:) -an -or (el.) seepra.

sebu -n -er (el.) seebu, ryhähärkä.

sed -en -er tapa, tottumus; ~er o. bruk tavat ja tottumukset; goda (råa) ~er hyvät (raa'at) tavat; enligt gammal ~ vanhan tavan mukaan; man har för ~ on tapana; han har för ~ hänen on tapana, hänellä on (sellainen) tapa; man får ta r^en dit man kommer (snl.) maassa

maan tavalla; elä maassa maan tavalla, tai mene maasta pois!

1. sedan I. (adv.) sitten, sen jälkeen, jälkeenpäin; det får man se ~ (Suom.r. ^ se) sen saa sitten nähdä; för länge ~ kauan sitten; han kom (redan) för länge ~ hän tuli jo kauan sitten; för inte (så) länge ~ ei kovinkaan kauan sitten; hiljakkoin, äskettäin; hur länge ~ är det? miten kauan siitä on? onko siitä jo pitkältikin? vrt 1. sen. II. (prp.) ~ dess sen jälkeen, siitä lähtien, sittemmin. III. (konj.) sen jälkeen kun; det är ett år ~ han var hemma siitä on vuosi aikaa kun hän oli (viimeksi) kotona; hän ei ole vuoteen ollut kotona.

2. sed^n (-ang) -en -er auto(tyyppi). sede||betyg (koul.) käytös; sänkt ~ käytök-

senalennus. -fördärv -et tapainturmelus. sed|el -eln -lar seteli(raha). -bunt seteli|-nippu, -tukku; en tjock ~ paksu setelij-pakka, -nippu, -tukku, -cirkulation ks. -omlopp, -förfalskning setelienväärennys. -omlopp setelikierto. -press setelipaino, -stock -en setelistö. -täckning setelikate, sede||lära siveysoppi. -lärande (a. tpm.) siveyttä opettava; sivistävä, opettava, sedermera sittemmin, sen koommin; kardinal Pacelli, '—' påven Pius XII kardinaali P., sittemmin paavi Pius XII. sedesam -t -mare siveä; hyvätapainen, sedeskildring -en -ar tapainkuvaus, sedeslös -t epäsiveellinen, siveetön, kevytmielinen, irstas, -het epäsiveellisyys, siveettömyys, irstaus, kevytmielisyys, sedig -t -are: en ~ häst säyseä hevonen, sediment -et - (geol.) sedimentti, kerrostuma.

sedimentär -t (geol.) sedimentti-; bergarter sedimenttikivilajit, kerrostuneet kivilajit.

sedlig -t -are siveellinen; fördärv siveellinen turmelus, sedlighet -en siveellisyys, sedlighets||brott siveellisyysrikos, «förbrytare siveellisyysrikoksen tekijä, sed||vana ks. -vänja, -vanerätt (Iak.) tavanomainen oikeus, -vänj|a -an -or tapa; (Iak.) yleistäpä; -or (m.) tavat, seg -t -are sitkeä.

seg|el -let-, -len (mer.) purje; hissa ^nostaa, levittää purje(et); bärga (tain) -len koota purjeet; stryka ^ laskea purjeet; jör fulla ~ täysin purjein; få vind i -len saada tuulta purjeisiinsa (er. kuv.). segelbar -t purjehduskelpoinen. segel||båt purjevene; purjealus, -duk purjekangas. -fartyg purje|alus, -laiva, -flyg (Int.) purjelento; purjelentokone, -flyga IV6 itr harjoittaa purjelentoa, -flygare purjelentäjä. -flygning 1. purjelento.

2. purjelento(retki). -flygplan purjelentokone. -kanot purjekanootti. -led (mer.) purjehdusväylä. -regatta purjehduskilpailut. -sport purjehdusurheilu. -sällskap purjehdus-, pursi|seura. -tur purjehdusretki. -yta purjepinta. seg|er -em -rar voitto; vinna ry (över ngn) saada (saavuttaa) voitto (jstk); hemföra (avgå med) ~n<aada (periä) voitto, päästä voitolle, -byte voittosaalis. -dag voiton-päivä. -druck|en -et -na voitonhuumauk-sessa (oleva).-herre voittaja.-huva (an.): vara född med ~ syntynyt onnenkypärä päässä, -krans voitonseppele. -rik -t voittoisa. -rus voitonIpäihtymys, -hurmio, -stolt voitostaan ylpeä, -tåg voittokul-ku(e). -van -t voittamaan tottunut, -vilja voitontahto, -viss -t voitonvarma, -yra voitonhuume. segflytande (a. tpm.) sitkeä, sitkas, seghet -en sitkeys.

segla I I. itr purjehtia; de har ~t mycket i sommar he ovat tänä kesänä paljon purjehtineet; ^ (dikt) bidevind purjehtia (tiukasti) vastahankaiseen; ^ fördevind (med förlig vind) purjehtia myötäiseen (myötätuuleen); ^ under falsk flagg (m. kuv.) purjehtia väärällä lipulla, väärän lipun suojassa. II. (pain. part.): ~ bort purjehtia pois, matkoihinsa; ~ efter purjehtia jnk jälkeen (m. jtk. noutamaan); ^ förbi a) itr, b) tr purjehtia jnk ohi; sivuuttaa; ^ in purjehtia jhk (sisään); voittaa aikaa pitämällä hyvää vauhtia; ^ om en udde purjehtia niemen ympäri, kiertää niemi; ^ om ett fartyg tavoittaa (sivuuttaa) laiva; på ett fartyg ajaa (purjehtia) laivan päälle; ^ ut purjehtia ulos,

pois jstk; ^ över havet purjehtia meren poikki; ^ över till . . purjehtia jnnk.

seglare -n - purjehtija (sekä hnk. että alus); purje|vene, -alus. segla tion -en purjehdus; merenkulku, laivaliikenne.

seglationstid purjehdus|kausi, -aika. seglats -en -er purjehdus; under fyen purjehtiessaan), purjehdittaessa; purjehduksen aikana, segling -en 1. purjehtiminen. 2. purjehdus-(retki); ~ar purjehduskilpailu(t), kilpapurjehdus.

segliva|d -t sitkeähenkinen: katten är ry kissa on sitkeähenkinen (eläin), kissassa on henki sitkeässä. segment -et - lohko, leikkaus; (mat.) segmentti.

1. segna (-ngn-) I itr vaipua, nääntyä, uupua; han ryde till marken hän vaipui maahan.

2. segna (-e:-) I itr sitkistyä, segra (-e:) I itr voittaa; ^ över ngn päästä voitolle jstk, voittaa jk. segrande (a. tpm.) voittava, voittoisa; gå ry ur striden suoriutua (selviytyä) taistelusta voittajana.

segra![re -n -, -rinn|a -an -or voittaja, segrar|| mak terna (valt.) voittajavaltiot, -lat. -pall (urh.) voittaja-, kunnia|koroke. segslit|en -et -na: en ry fråga sitkeä, visainen (vaikeasti ratkaistava) kysymys; en <y tvist sitkeä, pitkällinen riita, seismograf -en -er seismografi, maanjäris-tysmittari.

sejd| el -eln -lar kolpakko, seideli, sarkka, sejnfall -et - (mer.) lippunuora. sejour (-su:r) -en -er oleskelu, sekatpr -en -er (puut.) puutarhasakset. sek [el -let -, -ler vuosisata; -ler igenom, genom -lerna läpi (halki) vuosisatojen, sekel||gammal -t vuosisatoja vanha, satojen vuosien ikäinen, -lång -t vuosisatoja kestävä, vuosisatojen pituinen; vuosisatainen. -skifte vuosisadanvaihde; vid ryt vuosisatojen vaihteessa, sekond (-ongd, -ond) -en -er 1. (mer.) lai-vanpäällikön lähin mies, apulainen. 2. (nrk.) apulainen.

1. sekret -et - (fysiol.) erite.

2. sekret (a.) salainen; utskottet (hist.) salainen, sekreetti|valiokunta.

sekretariat -et sihteeristö, sekreterare -n - sihteeri; (yhdist. m.) pöy-täkirjuri.

sekretess -en salaisuus; vaitiolo (velvollisuus).

sekretion -en -er (fysiol.) eritys; inre ry sisäeritys.

sekretär -en -er kirjoitus [lipasto, -kaappi, sekretääri. sekt -en -er (usk.) lahko, sekterjsm -en lahkolaisuus, sekterist -en -er lahkolainen, sektion -en -er 1. leikkaus (m. mat.). 2. osasto; (raut.) jakso; jaosto; (tyk.) patteristo; lätt, tung, grov ry (tyk.) kevyt, raskas, järeä patteristo. 3. (oik.l.) ruumiinavaus, sektions||kommendör (sot.) patteristonko-mentaja. -officer patteristonupseeri. sektor -n -er (-tu:rer) (mat.) sektori; lohko, sekt väsen lahkolaisuus, sekularisering -en sekularisaatio, maallistuminen, maallistaminen (kirk. alueen muuttaminen maalliseksi); kyrkans ~ kirkon maallistuminen, sekund -en -er (aik.) sekunti; jag kommer på ~en olen silmänräpäyksessä siellä; tåget går på fyen juna lähtee minuutilleen, aivan täsmälleen (aikataulun mukaan).

sekunda (a. tpm.) sekunda; varor av ~ kvalitet toisarvoiset (toisen luokan) tavarat, sekunda| laatu, -tavarat, sekund^nt -en -er sekundantti, todistaja (kaksintaist.); (m.) apulainen, avustaja, sekundära I tr 1. avustaa, tukea, kannattaa. 2. laulaa (soittaa) toista ääntä, sekundvisare (kel.) sekuntiosoitin. sekundär -t myöhempi(aikainen); toisarvoinen, vähempiarvoinen; (yhd.) sekundääri-, lisä-, sivu-, sela (-e:) I tr valjastaa; ~ av riisua valjaista; ^ på valjastaa, panna valjaisiin, seldon (-u:) -et (sila)valjaat, siiat, sel|e -en -ar valjaat, sila(t); lägga på hästen valjastaa hevonen; vara (ligga) i ~n (kuv.) olla »valjaissa» (työssä, menossa).

selektiv -t valikoiva; (rad.) valintatarkka. selektivitet -en (rad.) valintatarkkuus, viritys terävyys, selen -et, -en (kern.) seleeni, selleri -(e)t, -(e)n (ksv., keit.) selleri, seltyg ks. seldon.

semafor (-o:) -en -er (raut.) siipiopastin,

semafori, semantik -en (kiel.) merkitysoppi, semest|er -em -rar loma; (harv.) lukukausi; tillbringa vid kusten viettää lomansa rannikolla, semester||dag loma-, vapaa|päivä. »ersättning lomakorvaus, -firare lomanviettäjä, lomalainen, -resa lomamatka, -tid loma-aika.

semestra I itr: ~ vid havet viettää lomansa

meren rannalla, semifinal -en -er (urh.) viimeinen välierä

(ennen loppukilp.), semifinaali, semikolon (-ku:lon) -et - (kiel.) puolipiste, seminarieövning -en -ar (yliop.) seminaariharjoitus.

seminarist -en -er seminaarilainen, -noppi-las.

semin^ri|um -et -er seminaari, seminatipn ks. insemination. semjt -en -er (käns.) seemiläinen, semitisk -t ks. ed. seml|a -an -or sämpylä.

1. sen (adv.): än ~ (då)? entä sitten? nå ~ då? entäpä (mitäpä) sitten? och hör

ja kuulehan sitten! muista sitten! ~ också (Suom. r.) sittenkin; vrt. 1. sedan.

2. sen (-e:) -t -are 1. myöhä, myöhäinen; vid en r^j timme myöhäisellä hetkellä; tili (långt in på) kvällen myöhään iltaan asti; en ^ vår myöhäinen kevät; en ~ gäst myöhäinen vieras. 2. hidas, verkkainen; inte vara ~ att viipymättä ryhtyä jhk, olla kohta mukana (paikalla); vrt. senare, senast, sent.

Sen|a -an -or (an.) jänne, suoni, senap (-e:) -en (mst.) sinappi, senaps||burk sinappi|purkki, -tölkki, -gas (kaas.) sinappikaasu, -korn sinapinsiemen. -sås (keit.) sinappikastike. senare I. (a.tpm.): den ~ jälkimmäinen; myöhempi; i den ~ betydelsen jälkimmäisessä merkityksessä; på ~ tider viime aikoina, hiljattain; det blir en ~ fråga siihen kysymykseen tullaan myöhemmin, se kysymys jää tuonnemmaksi; hans ~ liv hänen myöhempi elämänsä; enligt ~ meddelanden myöhempien (tuoreempien) tietojen mukaan; ^ beställning myöhempi tilaus; ~ delen (kirjan) jälkimmäinen, toinen osa; ^ hälften toinen, jälki| puolisko. II. (adv.) myöhemmin, jälkeenpäin; ^ på dagen myöhemmin päivällä; tre år ~ kolme vuotta myöhemmin; någon gång ~ joskus myöhemmin, tuonnempana; jag kommer ~ minä tulen (vasta) myöhemmin, jälkeenpäin; genom att ~ översända lähettämällä myöhemmin, senast I. (a.): -^e gång viime kerta (kerran, kerralla); underrättelser viime(iset)

(tuoreimmat) tiedot; de händelserna viime (iset) tapahtumat; Er skrivelse viime kirjeenne; ejter mod(et) viime (uusimman) muodin mukaan; i laget viime hetkessä; på <-^>e tidén viime aikana, aikoina; under de r-^e fyra veckorna (näinä) neljänä viime viikkona; de ~e gästerna viimeiset (viimeksi tulleet) vieraat. II. (adv.) viimeksi, lopuksi; viimeistään; kaikkein viimeisimmäksi; jag såg honom ~ i går näin hänet (m. häntä) viimeksi eilen; ^ i morse vielä tänä aamuna; ^ i morgon viimeistään huomenna; ^ om tisdag viimeistään tiistaina; jag vill ha varoma ~ i eftermiddag tahdon tavarat viimeistään (tänään) iltapäivällä; jag kommer ^ kl. 11 tulen viimeistään klo 11; när tr äj jade du henne milloin olet viimeksi tavannut hänet? jag såg honom ^ i Hamburg olen nähnyt (näin) hänet viimeksi Hampurissa; tacka jör ~ kiittää viimeisestä (kutsujen isäntää t. emäntää), senat -en senaatti; Kejserliga S~en jör Finland (hist.) Keisarillinen Suomen Senaatti.

sensitor -n -er (-tu:rer) senaattori, sendrag (lääk.) kouristus, suonenveto (pohkeessa).

senfärdig -t -a hidas, verkkainen, juohea.

-het -en hitaus, verkkaisuus, juoheus. sengångare -n - (el.) laiskiainen, senhinna (an.) a) (silmän) kovakalvo; b) verinahka.

senhöst -en myöhä(is)syksy. -dag myöhä(is) -syksyn päivä.

541senig — servering

senig -t -are suoninen, jänteinen; (kuv.) jäntevä.

senil -t -are vanhuuden|heikko, -raihnas,

ukkomainen. senilitet -en vanhuus, vanheneminen, uk-

komaisuus. seni||or (-er) I. (a. tpm.) vanhempi; A. Dumas ~ A. Dumas vanhempi. II. -or, -or (-u:, -o:) -n -en -er ikämies (m. urh.).

sen||kom|men -met -na: en ^ gäst myöhäinen. myöhään tullut vieras, -latin (kiel.) myöha^slatina. -renässansen (taid.hist.) myöhä srenessanssii.

sensation -en -er aistimus, elämys; suuri huomio, sensaatio; väcka ~ herättää (suurta) huomiota, sensationell -t -are. huomiota herättävä, sensations||lysten sensaation-, huomion|-haluinen. -makeri -et sensaation tavoittelu, huomionherättämishalu. sens|b|el -elt -lare herkkä, arka, herkkätunteinen.

sensmoral (sang(s)moral): ~en är ajatus,

(varsinainen) merkitys, sisällys on. sensommar loppukesä, -dag loppukesän-päivä.

sensträckning -en lääk.) jänteenvenäh-dys.

sensualism -en aistillisuus, sensualitet -en ks. sinnlighet. sensuell -t -are aistillinen, sent (adv.) myöhään; ^ på kvällen myöhään illalla; ~ omsider vihdoinkin viimein, lopultakin; kerrankin; komma ~ (m.) myöhästyä; han kom en timme för ~ hän myöhästyi tunnin, tuli tunnin liian myöhään; komma för ~ till tåget myöhästyä junasta; så ~ som i går vielä eilenkin; varför är du ute så här (Suom. r. så här ~ ute) miksi olet ulkona näin myöhään? du är för ~ ute olet ryhtynyt toimeen, käynyt käsiksi asiaan liian myöhään.

sentens -en -er mietelause, mietelmä, ajatelma.

sentera I tr pitää arvossa, arvostaa; älytä, oivaltaa.

sentida (a. tpm.) myöhäinen, myöhästynyt; en ~ ättling av (suvun) myöhäsyntyinen jälkeläinen, sentimental -t -are tunteileva, haavemieli-

nen, (liika)tunteellinen, sentimentalitet -en liikatunteellisuus, haa-veellisuus.

senvinter lopputalvi, -dag lopputalven päivä.

separat I. (a.) erillinen, erikois-, poikkeus-.

II. (adv.) erikseen, erillään, separatfred erillisrauha.

separatjsm -en 1. lahkolaisuus, (vanh.) eriseuraisuus. 2. er is t äy t y m is p y r k i m y s. separatist -en -er 1. lahkolainen, eriusko-lainen. 2. eristäytymistä kannattava, separatistisk -t lahkolais-. separator -n -er (-tu:rer) (mv.) (maito)sepa-raattori.

separatutställning (tait.) yksityisnäyttely,

(taiteilijan) oma näyttely, separera I I. tr erottaa; (maitoa) separoida.

II. itr erota. sepia (-e:) -n (vär.) seepia, september syyskuu; vrt. april. septett -en -er (mus.) septetti, seitsikko, ser^f -en -er serafi.

serafimer||orden (rit.) Serafiimitähdistö (Ruots. korkein ritarikunta), -riddare Serafiimitähdistön ritari, seralj -en -er seralj i, (turk. er. ent. Konstantinopolin) palatsi, haaremi, serb -en -er (käns.) serbialainen. Serbien npr (mnt.) Serbia, serbisk -t serbialainen, serbisk|a 1. -an (kiel.) serbia(n kieli). 2. -an

-or serbiatar, serbialainen nainen, serbokro^tisk -t serbokroaattialainen. serbokro$ tiska -n (kiel.) serbokroaatti,

serbokroaattien kieli, serenad -en -er serenadi, ilta-, yö|tervehdys-laulu; hålla ~ för ngn pitää serenadi jllk. sergeant (-sant) -en -er (sot.) kersantti, serie -n -r sarja, rivi; kuva-, seikkailu]sarja, sarjakuva; aritmetiska ~er (mat.) aritmeettiset sarjat, -koppling -en (shk.) sarja-kytkentä. -nummer sarjanumero, -tillverkning -en (tkn.) sarjavalmistus, serips -t -are vakava, vakaa; juhlallinen.

1. serpentin -en (kiv., m. p.jal.) serpentiini.

2. serpentin -en -er a) serpentiini, rullaksi kierretty paperinauha; b) mutkikas, luikerteleva tie, polku; joen mutka.

ser|um -umet -a (lääk.) seerumi, (veri)hera. -behandling seerumihoito. -injektion see-rumiruiske. -institut seerumilaitos. -terapi -n seerumihoito. serva (sö-) I tr, itr (urh., vrkp.) syöttää;

vern >—>r? kuka syöttää? servare -n - (urh.) syöttäjä, serv|e -en -ar (urh., vrkp.) syöttö, servera I tr, itr 1. kattaa pöytä, tarjoilla pöydässä; ^ ngn grönsaker tarjoilla vihanneksia; ^ kaffe tarjoilla kahvia; kaataa kahvia kuppeihin; ' rusdrycker tarjoilla (pitää tarjona, anniskella) väkijuomia; det är pöytä on katettu (saanko pyytää käymään pöytään)! 2. (kuv.) kertoa, tarita (juttuja, valheita), servering -en 1. (ruoka- ym.) tarjoilu-(paikka); (teat.) ravintola. 2. palvelu;

ingen rs av rusdrycker (ravintolassa) ei tarjoilla väkijuomia, ei ole väkijuomatar-joilua, ei ole anniskeluoikeuksia, serverings||bord tarjoilupöytä. -förkläde tarjoilu esiliina, -kupé (raut.) ravintolavaunu; ^ medföljer tåget junassa on ravintolavaunu. -lucka tarjoiluluukku. -rum tarjoiluhuone, servett -en -er lautasliina, servietti, -ring lautasliinarengas. -väska lautasliina-laukku.

service (sö-) -n asiakas|huolto, -palvelu, -station -en (aut.) bentsiiniasema, huoltoasema.

servil -t -are orjamainen, nöyristelevä, mateleva (n kohtelias, nöyrä), servilitet -en orjamaisuus, nöyristeleminen. servis -en -er 1. posliini-, pöytä-, kahvi|-astiasto. 2. palvelurahat, juomarahat. 3. (sot. tykin, konekivr.) miehistö, servisavgift ks. servis 2. servitris -en -er tarjoilijatar, ser vitut -et - (Iak.) rasite, servituutti. servitör -en -er tarjoilija, vahtimestari, servlinje (sö-) -n -r (urh., vrkp.) syöttö-

(taka)linja. serös -t (lääk.) heramainen. ses (-e:) V itr (dep.) tavata, nähdä (toisensa); när rs vi? milloin tavataan? vi rs igen1 (kyllä) vielä tavataan! vi rs snart! pian taas nähdään! pikaisiin näkemiin!

sesam (-e:): ett ~ taikasana; ^ öppna

dig! seesam aukene! session (-su:n) -en -er istunto, sessipnssal istuntosali, seså (int. rauh.) no niin! kas niin! set (sätt) -et - erä (m. urh.); sarja, -boll

(urh.) eräpallo, sett|er -ern -rar setteri (koirarotu), sevär|d -t näkemisen arvoinen, sevärdhet -en -er nähtävyys.

1. sex (luk.) kuusi; vrt. fem, yhd.

2. sex (tpm.) sukupuolisuus (kaikki mikä on sen kanssa jssk yhteydessä).

1. sex|a -an -or kuutonen; vrt. femma.

2. sex|a -an -or illallinen, illalliskemut. sex- (yhd.) ks. fem-.

sex||dagarslopp -et - (plkp.) kuudenpäivän ajo. -kantsmutter kuusi|särmä-, kuusio |-mutteri. -månaderskurs kuuden kuukauden kurssi, -stängning myymälöiden sulkeminen klo 6 (18). sext -en -er (mus.) seksti, sextant -en -er (mer.) sekstantti, kulman-mittauskoje. sextett -en -er (mus.) sekstetti|sävellys,

-yhtye, kuusikko, sextio, (j.) sexti (luk.) kuusikymmentä; vrt. fem(tio), yhd.

sextionde (järj.luk.) kuudeskymmenes. sextiowattslampa (shk.) 60 wattin lamppu, sexton (luk.) kuusitoista; vrt. fem(ton), yhd.

sextonde (järj.luk.) kuudestoista; vrt. femte. sexual||drift suku(puoli)vietti. -hygien su-kupuoliterveysoppi. sexualitet -en sukupuolisuus. sexual||Iiv sukupuolielämä, -organ sukupuolielin. -system (ksv.) siitinjärjestelmä (esim. Linnén j.). -upplysning suku pu oli-neuvonta.

sexuell -t sukupuoli-, sfinx (svingks) -en -er sfinksi, sfär -en -er pallo; (vaikutus)piiri, -ala. sfärisk -1 pallo|mainen, -npyöreä. shak|er (sei-) -ern -rar, -s ravistin, juomien sekoitin, sheik ks. s chef k.

sheriff -en -er (USA) seriffi, poliisipäällikkö.

sherry -n serry.

Shetlandsöarna pl npr (mnt.) Shetlandin saaret.

shilling -en -, -5 (engl. rh.) sillinki. shoppa I itr käydä kaupoissa ostoksilla. Shopping -en ostoksilla käynti, -rond ostoskierros. -väska ostoslaukku, kassi, shorts (so-) pl (lyhyet) rantahousut. show (sou) näyttely; näytäntö, jossa pääpaino ulkonaisella komeudella. shunt -en -ar (shk.) sivu virtaus vas tus. si I. (adv.): rs 0. så niin ja näin; än rs än så milloin niin, milloin näin; väliin paremmin, väliin huonommin. II. (int. vanh.) katsohan! kas vain! sia (-i:) I tr, itr ennustaa, siames -en -er (käns.) siamilainen, tai-maa-lainen.

siamesisk -t siamilainen; rsa tvillingar siamilaiset kaksoset, siamesisk|a 1. -an siamin kieli. 2. -an -or siamialainen nainen, tai-maalainen nainen.

siare (-i:) -n - ennustaja, näkijä, tietäjä, profeetta.

siargåva ennustuslahja. sibetkatt -en (el.) sivettikissa. Sibirien npr (mnt.) Siperia, sibirier -n - (käns.) siperialainen, sibirisk -t (ks. ed.).

sibyll|a -an -or ennustajatar, tietäjänai-nen.

sicilian(are) (käns.) sisilialainen, siciliansk -t ks. ed.; ^a aftonsången (hist.) Sisilian iltamessu. Sicilien npr (mnt.) Sisilia, sick|en -et -na sellainen; mokoma; ~ (m. int.) kas millainen! mokomakin! ^ en slyngel! millainen (mokomakin) lurjus!

sicksack (s.): i ~ ristiin rastiin, polvitel-len, mutkitellen.

sid|a -an -or sivu, reuna; kuve 1. (alkp.): sätta händerna i (-oma) pis-

tää kädet puuskaan; med händerna i -orna kädet kupeilla, puuskassa. 2. kirjan sivu; (på) sid(an) 10 10:nnellä sivulla, sivulla 10: en blank ^ tyhjä sivu. 3. (snt., våp., kuv.): ^ vid kylki kyljessä; på andra toisella puolen, (haudan) takana; på båda (bägge) -or kummallakin, kummankin puolen; på ömse -or molemmin puolin; på alla -or kaikilla puolilla, joka puolella; joka taholla; från min ~ minun puoleltani; minun puolestani; jag å min ~ minä puolestani; på (från) svensk ~ ruotsalaisella (ruotsalaisten) tahol[la, -ta; ställa sig på ngns ~ asettua jnk puolelle; stå på ngns r^ olla jnk puolella; komma på om ämnet joutua, seota pois asiasta; å ena å andra ~n toiselta puolen — toiselta puolen; det har sina goda -or asialla on (hyvätkin) puolensa; det är hans svaga ~ se on hänen heikko puolensa, heikko kohtansa; hon har sina goda -or hänellä on hyvät puolensa; på moderns ~ (på mödernet) äidin puolelta, sidantal sivu|luku, -määrä, siden -et silkki; av ~ silkki-, silkkinen, -band silkkinauha., -blus silkkipusero. -foder silkkivuori. -klänning silkki|puku, -leninki, sidensvans -en -ar (el.) tilhi, sidentyg silkkikangas, sid||fläsk (teur.) kylkisilava. -led: i ~ sivusuuntaan, sivullapäin, syrjässä, -linje (jlkp.) kentän sivuraja, sido| |blick syrjäsilmäys. -dörr sivuovi, -gata syrjäkatu, -gren sivuhaara; (Iak.) syrjäpolvi. -gång sivukäytävä. -linje sivu I viiva, -linja, -raja; (raut.) haararata. -roder (Int.) sivuperäsin. -skepp (rak.) sivulaiva, -spår (raut.) sivuraide, -vind sivu-, laita|tuuli. -väg sivutie, sidvagn sivuvaunu, sierska ennustajatar, tietäjänainen. siest|a -an -or päivällis-, ruoka|lepo. siffer| |beteckning numeromerkintä; merkitseminen numeroilla. -granskare (kirjnp.) numero|tarkkailija, -tarkastaja, -karl numeromies. -kolumn numerosa-rake. -mässig -t numerollinen; numero-, -revisor (kirjnp.) numerotarkastaja. sif fr I a -an -or numero; med -or numeroin,

numeroilla, sifon -en -er (fys.) juoksutin, lappo, si-foni.

sig (rfl. prn.) itse|ään, -lleen jne.; av ~ själv (t) itsestään; i (o. för) ^ sinänsä,

itsessään; han är häftig av ~ hän on luonteeltaan kiivas; vrt. själv. sightseeing (sait-, säit|sii'ing) -en (matk.)

kaupunkikierros, sigill (-j-, -g-) -et - sinetti; sätta ~ på ngt sinetöidä, panna jhk sinetti(nsä). -ring sinettisormus.

sign|a (-ngn-) I tr (vanh.) siunata; Gud

-e dig! Jumala siunatkoon sinua! signad (-ngn-) -en -er merkki, opaste; ge en ~ antaa merkki; ge ~ till anfall antaa hyökkäysmerkki. signgl||anordning, -apparat merkinanto |-laite, -laitteet, -batteri (tyk.) viestipat-teri. -bok (mer.)

merkinanto-, viestitys|-kirja, signaalikirja. signalement -et - tuntomerkit, tunnusmerkit.

signalera I tr, itr antaa merkkejä, ilmoittaa merkeillä; viestittää; (aut.) antaa äänimerkki, merkki torvella, signalering -en merkinanto, viestitys, signsd||flagga merkinantolippu. -horn mer-

kinantotorvi. signalist -en -er (sot.) merkinantaja, mer-kinantomies; (rad.) sähköttäjä. signal||lampa merkinantolamppu. -raket merkkiraketti. -ton (puh.) antoääni; vapaa-merkki. -trupper (sot.) viestijoukot, signatur -en -er 1. nimimerkki; svar till (under) ~en (san.) vastaukset nimimerkille. 2. salanimi, signaturmelodi (ork. yms.) tunnussävel, signa tär mak t allekir j oittaj a valta, signera (-ngn-, -nj-) I tr allekirjoittaa; merkitä, varustaa nimimerkillä (m. taid.). signetring (-ngn-) sinettisormus. signifikativ (-ngn-) -t -are kuvaava, ominainen, erikoinen jllk. sign|um (-ngn-) -umet -a merkki; allekirjoitus.

sik -en -ar (kai.) siika, -löj|a -an -or (kai.) muikku.

1. sikt -en -ar seula, sihti.

2. sikt -en 1. (er. mer., Int.) näkyvyys; god (dålig) hyvä (huono) näkyvyys; ^ bakåt näkyvyys taaksepäin. 2. på lång ~ pitkältä tähtäimeltä (m. kuv.).

1. sikta I tr seuloa, sihdata.

2. sikta I I. tr (mer.) saada näkyviin. II. itr tähdätä; ^ på ngt (kuv.) tähdätä jhk.

sikte -t -n 1. (sot.) tähtäin. 2. näkömatka; ha i r^ olla näkyvissä; (kuv.) hautoa mielessään; få i r^ (få r^ på) saada näkyviin; huomata, nähdä; icke lämna ur <—' olla päästämättä silmistään; förlora ur ~ kadottaa näkyvistään; vara ur ^ olla näkymättömissä, sikt||förbättring -en näkyvyyden parane-

minen, -försämring näkyvyyden huononeminen.

sikt||kikare (sot.) kiikaritähtäin. -linje tähtäysviiva. -punkt tähtäyspiste. -skåra tähtäimen ura. siktväxel (kaup.) näyttövekseli. sil -en -ar siivilä, siili; (keit. m.) lä-vikkö.

sila I I. tr siivilöidä. II. itr (sade) valua, rapista hiljalleen. III. (pain. part.): ^ av, bort siivilöidä pois; ^ in tihkua sisään; vrt. mygg. silduk siivilä|kangas, -vaate, seulakangas. sileshår -et (ksv. Drosera) kihokki. Silhuett (siluett) -en -er varjokuva, silik^t -et -, -er (kem.) silikaatti, silke -t -n silkki: av rs silkkinen, silkki-, silkes||fjäril silkkiperhonen. -garn silkkilanka. -len -t silkinpehmeä. -mask silkki-äismato, silkkiperhosen toukka, -odling silkinviljely. -papper silkkipaperi, -sammet silkkisametti. -strumpa silkkisukka, -trikå silkkitrikoo. -tråd silkkilanka, -vantar: inte ta i med rs käydä kiinni kovin kourin, sill -en -ar (kal., keit.) silli; färsk rs tuore silli; rökt rs savustettu silli; salt rs suola-silli, suolattu silli; stekt rs paistettu silli; som packade rsar kuin silakat tynnyrissä, -bulle sillipyörykkä. -fiske sillinpyynti, sillinkalastus. -burk sillitölkki. -grissl|a -an -or (el.) kiisla. -sallad, -sallat (keit.) sillisalaatti; (kuv.) sotku, -stim silliparvi. -tunna sillitynnyri. silo (-i:) -n -r, -s, -rna säil(i)ö, (suuri viljan .ym.) säilytyslaitos, siilo, silregn tasainen, hiljainen sade. siluett ks. silhuett.

silv|er -ret hopea; (rhm.) hopeaesineet; av rs hopeinen, -bröllop hopeahäät. -bägare hopeapikari, -fat hopeavati, -glänsande (a. tpm.) hopean|hohtoinen, -kimmeltävä, -gran (ksv.) jalokuusi, -gruva hopeakaivos. -halt hopeapitoisuus. -medalj (urh. ym.) hopeamitali, -mynt hopearaha. -märke (urh., yhdist. ym.) hopea-merkki. -pengar hopearahat, -pokal hopeapokaali, -poppel (ksv.) hopeapoppeli. -räv (el.) hopeakettu, -saker pl hopeaesineet. -sked hopealusikka, -skål hopea-malja. -slant hopealantti, (pieni) hopearaha. -smed (tav. kulta- ja) hopeaseppä, -stämpel (kult.) hopeanleima. -vit -vitt hopeanvalkoinen.

sim||bassäng uima-allas. -byxor uimahousut. -bälte uimavyö, korkkipussit. -dräkt uimapuku, -dyna uimatyyny. -fot uima-

jalka. -fågel vesilintu, -hall uimahalli.

-hopp uimahyppy, -hoppare uimahyppääjä. -hud uimaräpylä.

simili| I diamant -en teko-, vale | ti mäntti, -smycke tekokoru(t).

sim||kunnig uimataitoinen; vara rs osata uida. -lärare uimaopettaja, simma I (IV4) I. itr, tr uida; jag har rst varje dag olen uinut joka päivä; ^ i land uida maihin; ^ i kapp uida kilpaa; ^ mot strömmen uida vastavirtaan; ^ i tårar sulaa, heltyä kyyneliin. II. (pain. part.): ^ bort uida pois, tiehensä, matkoihinsa; ^ om ngn uida jnk ohi, tavoittaa uimalla; ^ omkring a): rs omkring en ö uida saaren ympäri; b) itr uiskennella yltympäri, sinne tänne; ^ ut uida ulos jstk; ^ över en flod uida joen poikki, simm||are -n - uimari, -ersk|a -an -or uimari

(nainen), naisuimari. simmig -t -are sakea, sitkas; '—a ögon

(kuv.) vetiset silmät, simning -en uinti.

simoni -(e)n (k.hist.) kirkon virkojen kauppa, simonia. simp|a -an -or (kai.) simppu, simpjel -elt -lare yksinkertainen, arkipäiväinen, lattea; helt rst aivan yksinkertaisesti, muitta mutkitta; så rst! miten typerää (alhaista, tökeröä)! sim||sätt uimatapa; fritt rs vapaauinti, -tag uimaote. -tur: göra en rs till andra stranden uida toiselle rannalle, -tävling uima-, uintikilpailu(t). si mulan t -en -er tekosairas. simulera I tr, itr teeskennellä (sairautta). simultan -t samanaikainen, yhtaikainen, -spel (skp.) simultaanipeli. simuppvisning uimanäytös.

1. sin (-i:): stå, vara i rs olla ehtynyt, ehdyksissä, kuivillaan.

2. sin (sitt, sina) (pos.prn.) 1. (yhd.) -nsa, -nsä; ' nästa lähimmäisensä; bli rs egen ruveta itsenäiseksi (yrittäjäksi, liikemieheksi, maanviljelijäksi jne.); på rs tid aikanaan; vrt. 1. sinom. 2. (its.): sörja jör de rsa pitää huoli omaisistaan; var o. en sitt kullekin omansa.

sina I itr ehtyä, kuivua; (lehmä) ehtyä; aldrig rsnde koskaan ehtymätön; ^ ut kuivua, ehtyä (kokonaan), sinekur -en -er helppo, näennäinen, »laiskan» virka.

1. singel -n (eri. karkea) sora.

2. singel (a. tpm., s.) -n (urh.) mieskohtainen peli; (vrkp.) kaksinpeli.

3. singel -n ks. singelkort; spela ut en rs (kort.) lyödä pois ainoa korttinsa jstk maasta.

singel||lkanot yhden miehen kanootti, -kort

(kort.) ainoa kortti jtk maata kädessä.

singla I I. tr: rs slant om ngt heittää jstk kruunua ja klaavaa. II. itr: svalorna

i luften pääskyt lentelevät (siukovat) ilmassa; snöflingorna (löven) i luften lumihiutaleet (lehdet) kieppuvat, lentelevät tuulessa (painuen hiljaa maahan), singular I. -en -er, singularis (en, tpm.) (kiel.) yksikkö; stå i ~ olla yksikössä. II. -1 yksikössä oleva, yksikköä osoittava, yksikön-.

1. sinka I I. tr viivyttää, pidättää. II. rfl. ~ sig viivytellä, aikailla, vitkastella; myöhästyä.

2. sink|a I. -an -or sinkilä. II. I tr kiinnittää sinkilöillä; (puus) sinkata.

3. sink|a -an -or (noppapel.) viitonen, sinkadus -en -er 1. (noppapel.): slå en ~

heittää (saada) viitonen ja kakkonen. 2. sattuma, onnenpotkaisu. 3. korva|-puusti, -tillikka, sinksam -t -mare aikaa viepä, hidas, sinna|d -t -de aikova, aikeissa; vara ~ att göra ngt olla halukas tekemään jtk; vänskapligt ~ ystävälli(smieli)nen; fientligt ~ vihamielinen sinne -t -n 1. (fysiol.) aisti; de fem ~na (ihmisen) viisi aistia; vara vid sina ~n(s fulla bruk) olla täydessä järjesssään; vara från sina olla järjiltään, päästään sekaisin (vialla). 2. mielenlaatu, mieli; taipumus; han har ngt ont i hänellä on jtk pahaa m el essä; i sitt stilla ~ sisimmässään,

mielessään; lätta sitt ~ keventää mieltään, purkaa sydäntään; sätta sig i ~t att, (Suom. r.) sinnsätta sig att saada päähänsä että; päättää; rann på honom hän suuttui, (raivostui vimmastui); ha för ngt olla jnk tajua; han saknar ~ för humor häneltä puuttuu huumorin taju (a); efter mitt ~ minun aistini, makuni mukaan; lugna de upprörda ~na tyynnyttää kiihtyneitä (kuohuksiin joutuneita) mieliä; det går honom djupt till se käy kovin hänen sydämelleen; hän suhtautuu siihen kovin raskaasti; vara glad tili ~s olla iloinen, ilomielinen, hilpeä mieleltään, sinne||bild perikuva; vertauskuva, för jnk. -bildlig -t vertaus-, peri|kuvallinen, -lag -et mielen-, luonnon|laatu; (m.) sisu; kristligt ~ kristillinen mielenlaatu, sinnesbeskaffenhet mielen|tila, -laatu, -frid mielenrauha, -frånvarande (a. tpm.) hajamielinen, »kuin muissa maailmoissa», -författning mielen|tila, -laatu, -förnimmelse aistimus, -förvirra|d -t mielenhäiriössä, sekapäinen. -förvirring -en mielenhäiriö, -förändring -en mielenmuutos, -intryck aistimus; vaikutelma, -lugn mielenrauha, -närvaro mielenmaltti, neuvokkuus; ha ~ nog att olla tarpeeksi mielenmalttia, neuvokkuutta (voidakseen), -organ aistin. |

-rus mielenhuumaus. -rörelse mielenliiku-tus, mielenjärkytys. sinnes|jsjuk -t mielisairas, -sjukdom mielisairaus; mielitauti, -sjukhus mielisairaala, -sjukvård mielisairaanhoito, -slö -tt tylsämielinen. -slöhet tylsämielisyys. -styrka mielenlujuus, -stämning mieliala, -svag -t heikkomielinen, -svaghet heikkomieli-syys. -tillstånd mielentila, -undersöka II2 tr toimittaa mielentilantutkimus. -undersökning mielentilantutkimus. -ändring mielenmuutos, sinnevärlden aistimaailma, sinnlig -t -are aistillinen, -het aistillisuus, sinnrik -t -a (hnk.) kekseliäs, älykäs, nokkela, sukkela, ovela; (es.) näppärä(sti tehty).

1. sinom (-i:): i ~ tid aikanaan, ajallaan.

2. sinom (-i:): tusen ~ tusen tuhannen-tuhansia.

sinsemellan keskenään, sintring -en (met.) kuonautuminen, sint-rautumineri. sipp -t -are sievistelevä, turhankaino, häveliäs.

sipp|a -an -or (ksv.) vuokko, sippra I I. itr tihkua, kihota, herua. II. (pain. part.): ^ fram tihkua, kihota esiin, pinnalle; ^ igenom tihkua läpi; ^ ut tihkua läpi, esiin; (kuv.) päästä vähitellen tihkumaan (vuotamaan) julkisuuteen, sira (-i:) I tr koristaa, kaunistaa, sirostaa. sirap -en siirappi, sirapsburk siirappitölkki. sir$t -en -er koriste, koristus, -lig -t -are koristeellinen, koristeltu; (käsiala) koukeroinen; (hnk.) arvokkaan juhlallinen. sir en -en -er 1. (myt.) seireeni, kuolonhal-

tijatar. 2. (tkn. hälytyslaite) sireeni, sir^ntjut sireeni(e)nulvonta. sirlig -t -are siro, sievä, sorea, -het sirous, somuus, soreus, aistikkuus, sievyys. sirocko ks. seirocko.

sisa (-i:) I itr (metso soitimella) sihistä;

(sukset) suihkaa (lumessa), sisglhampa (ksv., tkn.) sisalhamppu. sisk|a -an -or (Iin.) sirkku. sist I. (adv.) viimeksi; allra ~ kaikkein viimeksi; ^ i boken kirjan lopussa; komma tulla viimeisenä, viimeksi; när såg Ni honom milloin olette viimeksi nähnyt hänet? först som ~ kerta kaikkiaan; mitä pikemmin sitä parempi; ^ o. slutligen (Suom. r.) loppujen lopuksikin; ^ men icke minst ei vähimm|in, -ässä määrin; paras viimeksi; spara det bästa till ~ säästää paras viimeiseksi; till ~ lopuksi, lopulta. II. (konj.): ^ jag såg honom kun viimeksi näin hänet, sista (a. tpm.) viimeinen; den ^ i månaden kuu(kaude)n viimeinen päivä; för ~siste — sitta

sitt

gången viimeisen kerran; i ~ stunden viime hetke|ssä, -llä, tingassa; kämpa till ~ man taistella viimeiseen mieheen; det vore det ry jag gjorde sehän olisi viho viimeistä; in i det ~ viimeiseen asti; på ry tiden (aivan) viime aikoina, uusimpana aikana; i ry hand viime sijassa; lägga ry handen vid ngt viimeistellä jtk; ~ modet viimeinen, uusin muoti; vara ry skriket (j.) olla (aivan) viimeistä »huutoa»; ^ priset viimeinen (huokein) hinta; vrt. (sommar) (i) somras.

siste ks. sista.

sistlid|en -et -na viimeksi kulunut; ~na vecka viime (mennyt, viimeksi kulunut) viikko.

sistnämn|d -t viimeksi mainittu; den jälkimmäinen (kahdesta).

sistone: på ry viime aikoina.

sisu -n sisu.

sisyfusarbete Sisyfoksen työ; loppumaton, toivoton työ, »urakka».

sits 1. -eriA -ar istuin; (rts., voim.) istunta; (kuv.) pienet istujaiset, kemut, »sitsi». 2. -en -er (vaat.) sitsi.

sitt|a IV4 I. itr 1. (vrs.) istua; jag har suttit olen istunut; var så god o. sitt! olkaa hyvä ja istuutukaa! (j.) painakaa puuta! jag -er bra där jag -er tässä on aivan hyvä istua; hon får nästan inte ry på hela dagen hän ei juuri jouda istahtamaan koko päivänä; ^ tills (så att) man blir krokig (alldeles stel) istua selkänsä koukkuun (niin että ruumis puutuu); vackert! (koiralle) istu (nätisti)! ^ i soffan istua sohvassa; ^ på parkett (teat.) istua permannolla, permantopaikoilla; ^ till bords istua pöydässä, aterialla; ~ vid ngns fötter istua jnk jaikain juuressa; ~ väl (fast) i sadeln istua hyvin (lujasti) satulassa; (kuv.) olla lujasti, varmasti asemassaan, paikallaan. 2. (våp., us. kuv.): fågeln -er i trädet lintu istuu puussa; få ry o. vänta joutua (istumaan ja) odottamaan; ry o. hänga över böckerna istua nenä kirjassa kiinni; ^ i sammanträde istua (olla) kokouksessa; ^ som på nålar olla kuin tulisilla hiilillä; ^ (modell) för en konstnär olla taiteilijan mallina; få ^ (vid dans) joutua (tansseissa) istumaan (»seinäkoristeena»). 3. (kuv.) olla jssk; nyckeln -er i låset avain on lukossa, suulla; ^ i marken (väggen) olla maassa (seinässä); lampan -er i taket lamppu on, riippuu katossa; var -er din reumatism? missä leinisi (oikein) asustaa, on?

tavlans -er snett taulu on vinossa; <—' i en

kömmitte (i riksdagen) olla jäsenenä jssk toimi-, valio|kunnassa (olla valtiopäivä-

miehenä, kansanedustajana); ^ i fängelse olla vankilassa, (leik.) istua tiiliä lukemassa; ^ i klistret olla pahassa pulassa, (j.) kiipelissä; nu -er vi där vackert siinä nyt ollaan! vi -er inte i sjön ei tässä sentään vielä ihan pahaa hätää ole; asiat voisivat olla vielä paljon hullumminkin! han -er med stora inkomster hänellä on suuret tulot; ^ till doms över ngn olla, istua j tk tuomitsemassa. 4. (vaat.) käydä, sopia, »istua»; rocken-er bra (illa) takki käy hyvin (huonosti); hans hatt satt på sned hänen hattunsa oli kallellaan. II. (pain. part.): ^ av böter (ett straff) suorittaa sakot vankeudella (kärsiä [vankeusrangaistuksensa); ^ av hästen laskeutua satulasta, hevosen selästä maahan; ^ bort unohtua jhk istumaan (ja kuluttamaan aikaa); ^ emellan: han får alltid ry emellan hänen täytyy aina olla kahden tulen välissä, välikädessä; ~ fast olla, »istua» lujassa; spiken -er fast i väggen naula on (lujassa, kovasti) kiinni seinässä; vi satt fast i snön (moraset) olimme juuttuneet lujasti (auttamattomasti) nietoksiin, lumeen (suohon) kiinni; ^ i (låset) (avain) oi a lukossa, suulla; (haju) itsepintaisesti pysyä (vaatteissa, huoneissa); hans blyghet -er ännu i hänestä ei ole ujous vieläkään lähtenyt; ~ ihop istua koolla, yhdessä, vieretysten; pysyä hyvin yhdessä (hajoamatta erilleen); ^ inne istua sisällä (kotosalla); (vnk.) istua tiiliä lukemassa; han har suttit inne två gånger hän on (jo) kahdesti ollut vankilassa (linnassa, tiiliä lukemassa); det -er långt inne (kuv.) sitä (esim. tunnustusta) on vaikea saada häneltä heltiämään; han-er inne med värdefulla upplysningar hänellä on käytettävänään arvokkaita tietoja; ^ kvar jäädä istumaan, paikoilleen, (koul.) luokalleen, pääsemättä luokaltaan; ^ ned (ner) a) tr: ry ned en soffa istua sohva lyttyyn; b) itr istuutua jhk; var så god o. sitt ned (o. vänta) så kommer herr N. strax olkaa hyvä ja istuutukaa (hetkiseksi odottamaan) niin herra N. tulee heti; sitt ned! istuutukaa; ^ på: locket -er på kansi on päällä, paikoillaan (astiassa); låta hatten ry på jättää hattu päähänsä; ^ sönder ngt istua jtk rikki, puhki; ry upp (på hästen) nousta hevosen selkään, satulaan; vrt. ^ av\ ry uppe istua (j. kukkua) valveilla, menemättä (ajoissa) maata; ^ åt (vaat.) olla ruumiinmukaiset, ah taat, tiukat, kireät; hårt åt olla lu

jassa, tiukalla; Över a) tr: jag -er öve

en dans istun yhden tanssin ajan, jätä yhden tanssin väliin; b) itr: jag -e

över en tule mukaan, jään pois; han får ~ över hän joutaa odottaa, hänet sivuutetaan (tällä kertaa), sittande (a.

tpm.) istuva; i ^ ställning istuallaan, istumassa, istuma-asennossa; bli ~ jäädä istumaan; inför ^ rätt (Iak.) istuvan oikeuden edessä, sitt||bad istumakylpy., -ben (an.) istuinluu. -brunn 1. (mer.) istumo, istuin|hytti, -laatikko. 2. (Int.) lentäjän paikka, ohjaamo, istumo. -bräda, -bräde istuinlauta. -möbel istuin, -rum ks. -brunn. sittning -en (taid. ym.) istunto, sittopp (-o-) -en -ar (j.) korva|puusti, -tillikka.

sittpinne (Iin.) istumaorsi. sitt||plats istumapaikka, -biljett (raut.) paikkalippu, sitt||strejk istuma-, miehitys|lakko. -vagn

(raut.) päivävaunu. situation -en -er tilanne; sätta sig in i r-^en tutustua, perehtyä tilanteeseen; sätta sig in i ngns ~ asettua jnk asemaan; vara ~en vuxen olla tilanteen tasalla, hallita tilanne, selviytyä tilanteesta; vara ~ens herre olla tilanteen herra(na), täysin hallita tilanne, situations||komik tilannekomiikka, -pian

asema|piirros, -kartta, sjabbig -t -are (j.) hoitamaton, ruokkoama-

ton, epäsiisti, sjackra, sjackrare ks. schackra, schackrare. sjafs 1. -et huolimattomuus, hutilointi. 2.

-en -ar ks. sf afser. sjafs|a I. -an -or (j.) hulttio, rähjys, tos-sukka. II. I itr kävellä löntystää, sjafs|er -ern -ar löntys, lätys, rähjys. sjafsig -t -are rähjäinen, epäsiisti, huolimaton, sjagg ks. schagg.

sjajas -en -ar (j.) retkale, rötkäle, retku. sjakg.1 -en -er (el.) sakaali, sjal -en -ar (vaat.) hartia|liina, -huivi, saali, sjal^tt -en -er pikkuhuivi, päähuivi, sjangh^ja I tr narrata (houkutella) merimies laivaan ja pakottaa rupeamaan laivamieheksi. sjapp -et -, -en -ar (j.) kapakka, oluttupa;

puoti; vaja. sjappa I itr luikkia, laputtaa, (j.) pimitä

tiehensä, karata, sjappen: ta till ~ lähteä, pimitä tiehensä, sjas! (-a:) (int.) hys (pois)! sjasa I tr: ~ bort ajaa, hätistää pois. sjask -en -ar retku, rähjys. sjaska I tr: ~ ner liata, ryvettää, sjask|er -ern -ar ks. sjask. sjaskig -1 -are epäsiisti, rähjäinen; (kuv.) rappiolla; det var gjort av dig! kylläpä teit siinä (pahuksen häpeällisen) tekosen!

sjava I itr {j.) kävellä löntystellä, hiihdä-tellä.

sjok -et -: ett stort ~ iso palanen, kimpale, möhkäle, iso kappale, sju (luk.) seitsemän; vrt. jern, yhd. sju|a -an -or seitonen, seitsikko, vrt. jemma.

sjuarma|d -t seitsenhaarainen. sjubb -en -ar (el.) supi, pesukarhu. sjubb(skinns)päls supi(nnahka)turkki, sjuda IV3 tr, itr keittää; kiehuttaa; kiehua;

^ av ilska puhkua kiukuissaan, sjudhe|t -tt kiehuvan kuuma, sjuglasvagn loistovaunut (joissa vasta-nim. ulkom. diplom, edust. tuodaan Tukholman linnaan jätt. virkavaltakirjansa), sjuk -t -are 1. (vrs.) sairas; kipeä; en potilas, sairas; bli (svårt) ~ sairastua (pahasti, ankarasti); bli ^ av maten (av längtan) sairastua ruoasta (ikävästä); jag blir ~ bara jag tänker på det tulen ihan sairaaksi (rupean voimaan pahoin) kun vain sitä ajattelenkaan; ligga ~ i ngt olla (maata) vuoteenomana, sairaana jssk taudissa; sairastaa jtk tautia; vara ^ till kropp o. själ olla sairas sekä ruumiillisesti että henkisesti (sielullisesti); vara ~ (av längtan) efter ngn olla sairaana jnk kaipuusta (ikävästä); låtsas vara ^ tekeytyä sairaaksi; äta (skratta) sig ~ syödä (nauraa) itsensä kipeäksi. 2. (kuv.) en ~ sak ikävä, kiusallinen, (j.) »mätä» asia, juttu, sjuk|a -an -or 1. sairaus, tauti; kulkutauti; engelska riisitauti, Englannin tauti; det var hela ~n! siinä koko juttu! 2. into, raivo; vimma.

sjuk||anmäla II1 tr ilmoittaa sairaaksi; ^ sig ilmoittautua sairaaksi; -anmäld sairaaksi ilmoitettu (ilmoittautunut). -anmälan, -anmälning sairaaksi ilmoit-ta(utu)minen, (-)ilmoitus. -besök sairas-käynti. -betyg sairaustodistus. -bud: få ~ (lääk.) saada kutsu sairasta (potilasta) katsomaan, -bår sairaspaarit. -bädd sairasvuode; (sairaal. m.) sairaan-, sairasjsija, potilaspaikka; ligga på ~en maata sairasvuoteella, tautivuoteella, -dag sairaspäivä., -diet sairasruokavalio. sjukdom -en -ar sairaus, tauti; på grund av ~ sairauden perusteella, vuoksi; lida av en ^ sairastaa, potea tautia, sjukdoms||bild (lääk.) taudinkuva, -fall sairaustapaus, -förlopp taudin kulku. -sym(p)tom taudinoire. -tecken taudin-merkki, -oire. sjukersättning sairauskorvaus. -försäkra I tr panna sairausvakuutukseen, vakuut. sairauden varalta, -försäkring (vak.) sairausvakuutus. -gymnast lääkitysvoimis-telija, liikuntahoidon antaja, -gymnastik

liikuntahoito; lääkitys-, (ent.) sairas|-voimistelu, -hem sairaskoti; yksityissairaala. -hjälp sairausapu, sjukhus sairaala; ligga på ~ maata sairaalassa. -läkare sairaala(n)lääkäri. -vård sairaalahoito.

sjuk||intyg sairaustodistus. -journal sairaskertomus. -kassa sairaskassa, -ledig: vara ~ olla sairaslomalla, -ledighet sairasloma.

sjuklig -t -are kivulloinen, sairaalloinen; vara ~ sairastella, -het sairaalloisuus, ki-vulloisuus, sjukling -en -ar sairas, potilas, sjuk||läger sairasvuode, -mat sairaanruoka. sjukna I itr sairastua, i ngt jhk. sjuk| I penning -en sairausavustus. -rapport sairaus tilasto, -rum sairashuone, -sal sairassali. -skriva IV1 tr kirjoittaa sairaaksi; -skriven sairaaksi ilmoittautunut, kirjoitettu; ^ sig ilmoittautua sairaaksi, sjukskötersk|a -an -or sairaanhoitajat tar), sjuksköterske||dräkt sairaanhoitajat tar)-puku. -elev sairaanhoito-oppilas, sjuk||stuga sairastupa, -syster ks. -sköterska. -säng sairasvuode; (m.) sairaansija. -vagn sairasvaunu(t). sjukvård -en sairaanhoito; (sot.) lääkintähuolto, fri ~ vapaa (lääkärin)hoito, sjukvårdare sairaanhoitaja, (sot.) lääkintämies.

sjukvårds|| affär sairaanhoito tarvikekauppa. -artiklar sairaanhoitotarvikkeet, -biträde apuhoitaja; (pun.rist.) apusisar. -kunnig: vara ~ sairaan|hoitoon tottunut, -hoitoa taitava.

sjumilastövlar (sad.) seitsemän peninkulman saappaat, sjunde (järj.luk.) seitsemäs; vrt. femte, yhd. -dagsadventist (lhk.) seitsemännen päivän adventisti, -del seitsemäs osa, seitsemännes.

sjung|a IV3 I. tr, itr 1. (vrs.) laulaa, (virttä, vanh.) veisata; ^ en visa (om ngt) laulaa laulu (jstk); ^ bas (andra stämman) laulaa bassoa (toista ääntä); ^ ngt för ngn laulaa jllk jtk; ^ ett barn till sömns laulaa (laulullaan viihdyttää) lapsi uneen; ^ rent (falskt) laulaa puhtaasti (epäpuhtaasti, väärin); ^ för ngn a) laulaa (laulu) jllk; b) ottaa jltk laulutunteja; som de gamla ~ kvittra de unga (snl. läh.) isot röhkien edellä, pienet kiljuen perässä; sitä poika piiskuttaa mitä emo laulaa. 2. (kuv.) ^ ngns lov veisata jnk ylistystä; han -er när han talar hän puhuu laulavalla äänellä. II. (pain. part.): ~ efter (för) ngn laulaa jnk mukaan (laulaa jllk); ^ ihop en förmögenhet laulaa kokoon (laulamalla hankkia) (koko-

nainen) omaisuus; ^ in harjoit|taa, -elia; ^ in en grammofonskiva laulaa äänilevyyn; ~ sig in i allas hjärtan vallata laulullaan kaikkien sydämet; ^ med laulaa mukana; ^ om laulaa (ottaa laulu) uudelleen, toistaa laulu; ^ ut laulaa selvästi; (kuv.) ^ ut (med språket) puhua suoraan, suunsa puhtaaksi; sjung ut! puhu suoraani suu puhtaaksi! sjunka IV3 I. itr upota, vaipua, vajota, painua pohjaan (m. kuv.); låta maten ~ levähtää ruoan päälle; ^ i glömska vaipua (joutua) unohduksiin; ^ i värde menettää arvoaan. II. (pain. part.): ~ ihop vaipua, sortua kasaan; ^ ned (ner) vaipua alas, kokoon, maahan, kasaan; ^ tillbaka vaipua takaisin; ^ undan vaipua, painua (virrata) takaisin, sjunkande (a. tpm.) 1. (vrs.): båten befinner sig i ~ tillstånd vene on uppoamaisillaan. 2. (kuv.) ^ priser laskevat hinnat.

sjunkbomb (mer.s.) syvyyspommi, sjunk I en -et -na vajonnut, uponnut; djupt

~ (kuv.) syvälle vajonnut, sju||sovare -n - unikeko; aamutorkku, -stjärnan (täht.) Seulaset, Plejadit, sjuttio, (j.) sjutti (luk.) seitsemänkymmentä, vrt. femti(oj, yhd. sjuttionde (järj.luk.) seitsemäskymmenes. sjutton (luk.) seitsemäntoista: vrt. fem-(ton), yhd.; fy (kir.) hyi pahus! för det glömde jag! pahus soikoon, sen minä unohdin!

sjuttonde (järj.luk.) seitsemästoista; vrt. femtonde.

sjutusan: en ~ till kari pahuksenmoinen mies.

sjå -et puuha, homma, (j.) souvi; ha ett fasligt r^ med ngt jssk (on) hitonmoinen urakka; olla ihmeissään jnk vuoksi, kanssa.

sjåare -n - satama|työmies, -jätkä, sjåp -et - turhan sievistelevä, kursaileva, arka hnk.

sjåpa I rfl. ~ sig suotta kursastella, sie-vistellä; ^ dig inte så där! älä viitsi noin olla olevinasi! sjåperj joutava kursastelu; vrt. ed. sjåpig -t -are turhan kaino, kursasteleva,

arka. sjåser ks. choser.

själ -en -ar sielu (m. kuv.); ~en i företaget (koko) yrityksen sielu; en glad (ärlig) ^ hauska (reilu) mies; inte en > —' är hemma kotona ei ole ei niin elävää sielua (ei ristinsielua); i ~ o. hjärta sydämen (sä) pohjasta; sisimmältään, pohjimmaltaan; med hela sin ~ kaikella sielunsa voimalla; med liv o. ^ kaikesta sydämestään;

till kropp o. ~ ruumiin ja sielun puolesta, ruumiiltaan sielultaan; det är min rs inte lätt! se ei totta totisesti ole helppoa!

själa||glad sydämensä pohjasta iloissaan, -mässa (kat.) sielumessu. -nöd (usk.) sie-lunhätä. -ringning sielukellot, kuolinkel-lot. -sörjare sielunpaimen, -tåget: ligga i rs olla viimeisillään, henkitoreissaan, -vandring (usk.) sielunvaellus, - vård (usk.) sielunhoito.

självfull -t sielukas, henkevä, -het henkevyys, sielukkuus; han spelar med stor rs hän näyttelee (soittaa) erittäin henkevästi, sielukkaasti.,

själlös -t (kuv.) sieluton, hengetön, tyhjä.

själs||adel sielun|jalous, -aateli, -dödande (a. tpm.) kuolettava, henkisesti tappava, -egenskap sielullinen ominaisuus, -frid sielunrauha, -frånvarande (a. tpm.) hajamielinen, »kuin muissa maailmoissa», -frånvaro hajamielisyys, -fründe hengenheimolainen. -frändskap hengenheimolaisuus. -förmögenhet henkiset kyvyt, -kval sieluntuska.

själslig -1 sielullinen; henkinen.

själs||liv sielunelämä, henkielämä. -lugn sielunrauha, -sjuk -t sielullisesti sairas; mielisairas, -sjukdom mielisairaus, -stor-het sielunsuuruus. -strid sisäinen taistelu (kamppailu), -styrka sielunvoima. -tillstånd sieluntila, -utveckling sielullinen, henkinen kehitys, -verksamhet hengen toiminta, -yttring sielun-, mielen|ilmaisu, -ångest (usk.) sielunhätä.

själv -t -aste (prn.) itse; vi rsa me itse; hon har gjort det ~ hän on itse sen tehnyt; det måste jag göra rs se minun täytyy itseni tehdä, minun täytyy se tehdä itse; han är ärligheten rs hän on (kuin) rehellisyyden perikuva, kuin rehellisyys semmoisenaan; tack rs! kiitos (sinulle) itsellesi! det kan du vara rs! (hauk.) itse olet (voit olla) sellainen! ~a(ste) kungen (ihan) itse kuningas; rsa staden varsinainen kaupunki; på rsa julaftonen itse-(nään) jouluiltana; bär som man plockat rs omat poimima(nsa) marjat; han är inte längre sig rs hän ei ole enää oma itsensä; ^ är bästa dräng (snl.) oma apu paras apu; var o. en är sig rs närmast (snl. läh.) oma suu lähempänä kuin kontin suu; suuhun päin sudella hampaat; det säger sig rs(t) se on itsestään selvää; av sig rs(t) går det inte ei se itsestään (ilman muuta) suju (lähde liikkeelle); vara för sig rs olla yksin, yksikseen; här är vi för oss rsa täällä me olemme omissa oloissamme, omin joukoin; det talar för sig rs(t) se puhuu omasta puolestaan; tala för sig ~ puhua itsekseen, ajatella ääneen, »pitää yksinpuheluja»; hon heter N. i sig rs hän (rouva) on omaa sukua N.

själv||aktning itsekunnioitus, -antändning itse|syttyminen, -sytyntä. -bedrägeri itsepetos. -befruktning (ksv.) itsepölytys. -behärskning itsehillintä, maltti, -bekännelse itsetunnustus. -belät|en -et -na itse-kylläinen, omahyväinen, »itseään täynnä» (oleva), -belåtenhet -en omahyväisyys, -beröm oma kiitos, -bestämmanderätt itsemääräämisoikeus, -betjäning itsepalvelu; omapalvelu. -betjäningsbutik itse-, oma|palvelumyymälä, pikamyymälä. -be-varelsedrift i tsesäily tys vaisto, -bindare (mv.) itsesitoja. -biografi omaelämäkerta, -deklaration veroilmoitus, -dö V itr kuolla itsestään, -f ali| en -et -nare itsestään selvä, själv||förakt itsehalveksinta. -förebråelse -n -r itsesoimaus. -förhävelse ylvästely. -försakelse itsekieltämys. -försvar itsepuolustus, -försörjande: vara rs olla omavarainen, itsensäelättäjä, itsensä elättävä. -försörjning omavaraisuus; itsensä elättäminen, -förtroende -t itseluottamus, -förvålla|d -t oma aiheuttama, itse aiheutettu.

själv||god -gott omahyväinen, itsekylläinen. -hjälp oma apu. -härskare -n - itsevaltias, -ironi itseiva. -ironisk -t

itseironinen, itse-ivainen.

självisk -t itsekäs, -het itsekkyys, själv||klar -t itsestään selvä; det är rst se on itsestään selvää, -klarhet -en itsestään (sanomattakin) selvä asia. själv||kontroll itsetarkkailu; itsehillintä, -kostnad omat kustannukset, oma hinta, -kostnadsberäkning omakustannuslaskel-ma. -kostnadspris oma hinta, -kritik itsekritiikki. -kritisk -t itsekriitillinen. -kännedom itsetuntemus, -känsla itsetunto, själv||ljud (kiel.) vokaali, ääntiö. -lockig -t: hans hår var rst pojan tukka kiertyi itsestään kiharaan, -lysande (a. tpm.) itse valaiseva, omavaloinen; ^ siffra valo-numero. -lärd (a., s.) itseoppinut, själv||mant itsestään, oma-, vapaaehtoisesti. -medvetande itsetietoisuus, -med-vet|en -et -na itsetietoinen, -medvetenhet ks. -medvetande, -mord itsemurha, -mordsförsök itsemurhayritys, -mordstankar: gå i rs hautoa mielessään itsemurha-aikeita. -motsägelse sisäinen ristiriitaisuus). -mördare itsemurhan tekijä, itsemurhaaja.

själv||porträtt (taid.) omakuva, -prövning itsetutkistelu, -registrerande itserekiste-röivä. -renande itsensä puhdistava; itsestään puhdistuva, -rening itsepuhdistus. -risk (vak.) oma vastuu, -rådig -t oma-

valtainen; oma-, itse|päinen. -rådighet itse-, oma|päisyys, omavaltaisuus, -servering itsepalvelu, omapalvelu.

självskri v |en -et -na itsestään selvä, ymmärrettävä; han är ~ till platsen hän ön itsestään oikeutettu (siihen) paikkaan (kukaan muu ei siihen paikkaan tule kysymykseen); vara— ledamot olla itsestään oikeutettu jäsen.

själv||spilling -en -ar itsemurhaaja, itsensä surmaaja, -start (aut.) käynnistin, -studium itseopiskelu, -stympning itsensä silpominen. -styrelse itsehallinto, -ständig -t -are itsenäinen, -ständighet itsenäisyys, (valt.) riippumattomuus, -stängande (a. tpm.) itsesulkeutuva.

självsvåld vallattomuus, mielivaltaisuus.

självsvåldig -t -are vallaton; mielivaltainen, hillitön.

själv||sådd 1. itsestään kylväytynyt. 2. its. kylväytyminen, (mtsh.) (luonnon)siemen-nys. -säker -t itsevarma, -säkerhet itsevarmuus. -tag|en -et -na: med ~ rätt itse ottamallaan (omalla ottamallaan) vallalla, -tillit itseluottamus, -tillräcklig -t omahyväinen, itsekylläinen; »itseään täynnä» (oleva), -tillräcklighet omahyväisyys, itse-kylläisyys. -torka I itr kuivua itsestään, -täkt (Iak.) (jnk) itseottama valta, omavaltainen oikeus.

själv||uppgivelse itsekieltämys; omaehtoinen kieltäymys, -uppoffring itsensä uhraaminen, uhrautuminen, -väl|d -t itse (oma) valitsema, -verksam -t -ma itse toimiva, omatoiminen, -verksamhet omatoimisuus. -ägande (a. tpm.): bonde vapaa talonpoika, perintötalollinen. -ändamål itsetarkoitus, tarkoitus sinänsä, -överskattning itsensä liika-arviointi; liiat luulot omasta itsestään, -övervin-nelse itsensä voittaminen.

sjätte (järj. luk.) kuudes; ett ~ sinne kuudes aisti; vrt. jemte, yhd. -del kuudesosa, kuudennes.

sjö -n -ar järvi; meri; aallokko, merenkäynti; hyökyaalto, tyrsky; Karibiska ~n npr (mnt.) Karibian meri; lindrig f svärj ~ pieni, vähäinen (kova) aallokko, merenkäynti; öppna (järven) ulappa; aavameri; gick hög oli kova, korkea aallokko; var lugn järvi oli tyyni; hålla r^jji a) kestää merenkäyntiä; b) pysytellä aavalla; tåla olla merikelpoinen; kestää hyvin merenkäyntiä; (hnk.) joka ei tule merikipeäksi; i (på) öppna a) järven selällä, ulapalla; b) aavamerellä; hoppa i r^n hypätä veteen (järveen); på

s—^/t. järvellä; merellä; vara ute på, •—^n

olla järvellä, järven ulapalla, meren aavalla; tili ~ss merillä; gå till ~ss a) mennä

merille, ruveta merimieheksi; b) lähteä merelle; till lands o. ~ss maalla ja merellä, maitse ja meritse; han har varit till ~ss länge hän on kauan ollut merillä, sjö| [befäl laivanpäällystö, laivan upseerit, -befälsskola (läh.) merenkulkuopisto. -björn vanha merimies, merikarhu, -bod ranta-aitta, -borre (el.) merisiili. -botten järven pohja; meren pohja.

1. sjöbuss -en -ar merimies, »merikarhu».

2. sjöbuss -en -ar vesibussi.

sjö|| duglig -t merikelpoinen; i ~t skick merikelpoisessa, purjehdus|kunnossa. -farande 1. (a. tpm.) merta kulkeva. 2. -n -(s.) merenIkulkija, -kävijä; ett ~ folk merenkulkij akansa, -fart merenkulku; inrikes ^ kotimaan (laiva)liikenne; fore r^ens avslutande ennen laivaliikenteen loppua, -fartsavgift merenkulkumaksu. -fartsbok merimieskirja. -flygplan meri-, vesilentokone; vesitaso, -folk meriväki; merimiehet, -fågel vesilintu, -förklaring (mer.) meriselitys, -försvar (sot.) meripuolustus. -försäkring (vak.) merivakuutus. -försäkringsbolag merivakuutusyhtiö. sjö||gräs meri-, järvi|ruoho. -grön -t merenvihreä. -gående (a. tpm.): ^ fartyg meri-laiva; ~ ångare merihöyry(laiva), -gång merenkäynti, aallokko, -hjälte merisan-kari. -häst (kal.) merihevonen, -hävning ks. -gång. -jungfru (myt.) merenneito, -kadett (mer.s.) merikadetti, -kapten (mer.) merikapteeni, -kort (mer.) merikortti. -krig merisota, -krigshögskola meri(sota-) akatemia.-krigsskola merisotakoulu. -ledes meritse, -lejon (el.) merileijona. -liv merielämä, -luft meri-ilma. -makt merivalta, sjöman merimies, matruusi, sjömans||blus merimiespusero. -hem meri-

mieskoti. -hus merimieshuone. sjömanskap merimiestaito; merimiehen-ammatti.

sjömans||kista merimies | arkku, -kirstu, -kostym merimiespuku. -krage merimies-kaulus. -lag merimieslaki, -mössa merimieslakki. -pastor merimiespappi. -uttryck merimieskielen sanonta, -vals (tns.) merimiesvalssi. sjö||mil meripeninkulma (1852 m), -märke merimerkki, -mätning merenmittaus. -nöd merihätä, -odjur (tar.) merihirviö, -oduglig ei merikelpoinen, -officer meriupseeri, -olycka merionnettomuus, -orm (el., tar.) merikäärme. -reglering järvenpinnan korkeuden säätely, -resa merimatka; vesimatka, -risk (vak.) meri(vakuutus)-vastuu, -rå-ef -n,-n-r (myt.) vedenhaltija, vetehinen, -räddningstjänst meripelas-tusfpalvelu, -toimi), -rätt merioikeus.sjör sjörök

-rök meri|sumu, -usva. -rövare meri|rosvo, -sissi, -röveri merirosvous. sjö||scout (partioi.) meripartiolainen, -seger merivoitto. -sidan: från ~ meren puolelta; vetta åt ry olla (antaa) merelle päin. -sjuk -t merikipeä. -sjuka meri-tauti. -skada m eri vahinko, -skada|d -t merivahinkoa kärsinyt, -skum (kem.) me-renvaha. -skumspipa merenvahapiippu. -slag meritaistelu, -stad merikaupunki, -stjärna (el.) meritähti. -strand järven-, meren|ranta. -strid ks. -slag. -stridskrafter meritaisteluvoimat. -säck meri-miessäkki; vrt. sjömanskista, -säk|er -ert -ra merikelpoinen, -sänkning järvenlasku, -sätta V tr (mer.) laskea vesille, -sättning -en (aluksen) vesillelasku, sj ö| I territorium (valt.) alue|vesi, -vedet, -tomt ranta|tontti, -palsta, -transport vesi(tie)-, vesitse-, meri(tse)|kuljetus. -tunga (kal., keit.) meriantura, -van -t merellä oloon, meritoimiin tottunut, harjaantunut. -vana meri|tottumus, -harjaantuminen. -vatten järvivesi, -väg vesi-, meri| tie; ryen vesitse, meritse, -värdig -t ks. -duglig, -värn meripuolustus.

skabb -en (lääk., el.lääk.) syyhy, -djur

(el.) syyhypunkki, skabbig -t -are syyhyinen, syyhyä poteva, skabrps -t -are rivo, säädytön, ruokoton, skackel ks. skakel.

skad|a I. -an -or vahinko, vaurio; vahingonteko, vahingoittaminen; haavoittuma, vamma, vioittuma; vrt. II.; det är (var) stor sepä (oli) suuri vahinko! det är ry på honom sääli häntä (miestä); ^ bara, att vahinko vain että; det är ingen ~ skedd ei ole tapahtunut mitään vahinkoa; ei se merkitse mitään; anställa ~ tehdä, aiheuttaa vahinkoa; ta ~ av ngt saada vahinkoa, vahingoittua, kärsiä jstk; ta ~ till sin själ saada vahinko sielulleen; ta ryn igen korvata tappionsa, saada (ottaa) takaisin menettämänsä; tillfoga ngn ~ aiheuttaa jllk vahinkoa; av ryn blir man vis vahingosta viisastuu; komma till ry kärsiä vahinkoa, joutua kärsimään. II. I tr vahingoittaa, olla vahingoksi; loukata; aiheuttaa vahinkoa, vaurio (i) ta, vamm(oj)a; det ~r inte att göra ett försök kannattaahan yrittää, (j.) eihän se ota jollei annakaan; det ryr inte honom (m.) se oli hänelle oikein (parhaiksi mokomalle)! ^ ngns rykte (intressen) vahingoittaa jnk mainetta (etuja); ~ sig i benet loukata jalkansa, skade||anmälan tapaturmailmoitus, va-hingonilmoitus. -djur vahinkoeläin, tuhoeläin, tuholainen (er. tuhohyönteiset, |

punkit, madot yms.). -ersättning vahingonkorvaus. -försäkring (vak.) vahinkovakuutus. -gla|d -tt vahingoniloinen, -glädje vahingonilo, -görelse vahingonteko. -insekt tuhohyönteinen, -reglering vahingon korvaaminen, vastike, skadeslös -t vahingoittumaton; hålla ngn ™ för ngt korvata jllk tämän jstk kärsimä vahinko.

skadestånd -et - vahingonkorvaus; begära (betala) -y vaatia (maksaa, suorittaa) vahingonkorvausta; få 5 000 mark i ry saada vahingonkorvausta 5 000 mk. skadestånds||anspråk vahingonkorvausvaatimus. -belopp vahingonkorvausmäärä. -betalning vahingonkorvauksen suorittaminen. -kommission vahingonkorvaus-lautakunta. -krav vahingonkorvausvaatimus. -skyldig -t vahingonkorvausvelvollinen. -skyldighet vahingonkorvausvelvollisuus. -summa ks. -belopp, -talan vahingonkorvauskanne. -yrkande vahingonkorvausvaatimus, skade|| verkan, -verkning vahingollinen vaikutus; vahinko, -värdering vahingon-arvio(iminen). skadlig -t -are vahingollinen, för ngn jllk; ^ för hälsan terveydelle vahingollinen, -het vahingollisuus, skadskjuta IV3 tr ampua vialliseksi, vialle,

(vanh.) vaivaiseksi, skaffa I I. tr hankkia; ^ hjälp hakea, toimittaa apua; ^ ngn ngt att äta hankkia jllk syötävää (syömistä); ^ kläder (böcker, ngt nytt) hankkia vaatteita (kirjoja, jtk uutta); ^ ngn arbete (anställning, pengar) hankkia jllk työtä (toimi, paikka, rahoja); han har ryt mig en biljett (ett rum) hän on hankkinut minulle (pääsy)lipun (huoneen); ^ ngn kunder hankkia jllk asiakkaita (ostajia, lääk. potilaita); ^ bevis hankkia todistuksia; ^ till rätta ottaa selvä jstk (ja palauttaa oikealle omistajalle); hankkia (toimittaa paikalle); ^ ur vägen (världen) raivata pois tieltä (saada pois päiväjärjestyksestä, selvitetyksi); ^ sig en utstyrsel hankkia morsiuskapiot; ^ sig arbete (upprättelse, visshet) hankkia (itselleen) työtä (hyvitystä, varmuus); ^ sig klarhet i ngt hankkia selvyys (asiaan, asiassa); ^ sig jiender hankkia, tulla hankkineeksi (itselleen) vihamiehiä (vihollisia). II, itr hankkia; (mer.) olla aterialla (syömässä, ruoalla); han har ingenting med det att ^ hänellä ei ole mitään tekemistä siinä (asiassa); annars får du med mig att ry muuten joudut tekemisiin minun kanssani; jag vill ingenting ha att ry med honom en tahdo olla hänen kanssaan mis-

sään tekemisissä. III. (pain. part.): ^ fram hankkia, tuoda (paikalle, esiin, näytteille); ^ hem mat för helgen hankkia pyhiksi (pyhien ajaksi) ruokaa kotiin; ^ igen (tillbaka) hankkia takaisin, skafferi -(e)t -er ruoka|komero, -säiliö, -varasto.

skaffning -en (mer.) ateriointi; ateria; eväät.

skaf(f)öttes: ligga rs (2 hnk.) maata pää

toisen jalkojen kohdalla, skaft -et - (työkapineen) varsi, kahva; kniv-rs puukon-, veitsen|pää; stövelrst spjuts saapas-, keihään | varsi; vävrs (kud.) niisi; rset på ett blad (ksv.) lehtiruoti; rset på en sked, en kvast lusikan-, luudan |-varsi; ha huvudet på rs (kuv.) olla älykäs, hyväpäinen; hans ögon står på rs hän on silmät suurina, silmät pystyssä; ingen vill hålla i rset (kuv.) kukaan ei tahdo pitää varresta kiinni (= ruveta vaikeaan, vaaralliseen tehtävään, »panemaan kissalle kulkusta kaulaan»), skafta I tr panna varteen, laittaa varsi, skafta|d -t varrellinen; -t blad (ksv.) ruo-

dillinen lehti, skaft||hål varrenreikä, (kirveen) silmä, skaka I I. tr tärisyttää, ravistaa, pudistaa; ^ hand med ngn puristaa (toistensa) kättä; ^ näven åt ngn heristää nyrkkiä jllk; ^ sängkläder ravistaa, pudistella vuodevaatteita; huset rsdes i sina grundvalar talo tärisi (huojui) perustuksillaan. II. itr vapista, tutista, täristä, horjua; hela huset rsde koko talo tutisi, tärisi; vagnen rsr vaunu (t) (rattaat) tärisevät (heiluvat, huojuvat, vaappuvat); ^ av fruktan (köld) vapista peloissaan (hytistä viluissaan); av skratt hytkyä naurusta; ^ på huvudet pudistaa päätään; ^ på ett träd ravistaa, puistella puuta. III. (pain. part.): ^ av (sig) ravistella, pudistella pois; ^ av snön pudistella, från fötterna polkea, tömistää lumi jaloistaan; ^ bort pudistella, ravistaa pois; ^ fram ur ärmen pudistaa hihastaan, (m. kuv.) helposti saada aikaan; ~ ned pudistaa, ravistaa alas; ~ ned frukt (från trädet) pudistaa, ravistaa hedelmiä (puusta) maahan; ^ om ravistaa, pudistaa sekaisin, keskenään; ^ sönder a) tr pudistella, ravistaa rikki; d) itr

mennä rikki (hajalleen, särkyä) tärinässä; ^ ut pudistella, ravistaa ulos, pois. skaka|d -t: djupt rs[kuv.) (syvästi) järkyttynyt.

skakande (a. tpm.) (kuv.) järkyttävä. Skak I el -eln -lar aisa; hoppa över -lama (kuv.) riehaantua (ettei pysy aisoissaan), skakis: vara rs (j.) olla kovassa jännityk-

sessä ja pelossa (esiintymiskuumeessa jne.).

skakning -en -ar pudistaminen, ravistaminen; tärinä, tärske; väristys; ^ på huvudet päänpudistus; fri från rsar täri-semätön, värisemätön, skal -et - kuori; släppa rset (herneet) irtautua kuorestaan; ömsa rs (äyriäisel.) vaihtaa kuorta; krypa ur rset ryömiä ulos kuorestaan; (kuv.) luopua pidätty-väisyydestään; virota eloon, henkiin.

1. skal|a -an -or 1. (esim. kartan) mittakaava; i förstorad rs suurennetussa mittakaavassa; affärer i stor rs (kuv.) suurisuuntaiset, laajat kauppa-, liike|toimet. 2. (mittarin) asteikko. 3. (mus.) askelma, sävelikkö.

2. skala I tr kuoria; ^ äpplen (potatis) kuoria omenia (perunoita); ^ av kuoria, ottaa kuori päältä pois.

3. skala I itr (j.) laputtaa, pötkiä matkoihinsa, tiehensä.

skalbagg|e -en -ar (el.) kovakuoriainen, skald -en -er runoilija; runonlaulaja, skalda I itr runoilla.

skalde||gåva runonlahja. -konst runotaide. -verk runoteos, -ådra runosuoni, skaldinn|a -an -or naisrunoilija, skaldjur kuoriaiseläin. skaldskap runous, runotaito. skalfrukt (ksv., keit.) kuorihedelmä (er. pähkinä); (m. yi.) aukeamaton hedelmä.

1. skalk -en -ar (leivän, juuston) kannikka.

2. skalk -en -ar veitikka, veijari; han har rsen i ögat hänellä on veitikka silmän-nurkassa; om rsar locka dig, så följ icke (Raam.) jos synnintekijät sinua viekoittelevat, älä suostu.

skalka I tr (mer.): ^ luckorna tukkia, tiivistää luukut vedenpitäviksi, skalkaktig -t -are veitikkamainen, kujeelli-nen. -het -en veitikkamaisuus, kujeelli-suus.

skalkas I itr (dep.) kujeilla, laskea leikkiä, ilkamoida.

1. skall -et - (mets.) (koirien) haukunta, haukku; (ajo)metsästys; ge rs ruveta haukkumaan.

2. skall (apuv.) ks. 1. skola.

1. skalla I itr kaikua, kajahtaa, kajahdella; rsnde kaikuva, raikuva; rsnde skratt äänekäs nauru(nremahdus).

2. skalla I tr (jlkp., nrk., pn.) puskea, skallbas -en (an.) kallonpohja; brott på

rsen (lääk.) kallonpohjanmurtuma. skall!e -en -ar (an.) pääkallo, slå in rsn på ngn iskeä jltk kallo mäsäksi; han kan inte få det i sin >~s hän ei voi saada sitä päähänsä (kalloonsa) mahtumaan; ge ngn på rsn antaa korvalle, korvatillikka.

skallerorm (el.) kalkkarokäärme, skallfraktur (lääk.) kallonmurtuma. skallgång -en ajo(metsästys); joukko-etsintä; ^ efter varg sudenajo; gå ^ etsiä (joukolla), toimittaa etsintä, skallig -t -are kalju (pää, -päinen); Karl den (hist.) Kaarle Kaljupää; han är ~ hänellä on kalju, (leik.) »kuu», -het kalju-päisyys.

skallr|a I. -an -or kalistin, kilistin. II. I itr kalista, kilistä; tänderna >—r på honom hänen hampaansa kalisevat, (j.) lyövät loukkua.

skallskada (lääk.) kallovamma, -nvioit-tuma.

skalm -en -ar (kärryn) aisa, (silmälasien) sanka; sax~ saksensanka. skalmej|a -an -or (mus., hist.) skalmeija, paimenhuilu (oboen edeltäjä), skalp -en -er (intiaan.) skalppi, nyljetty päänahka.

skalp^ll -en -er (lääk.) (pieni) leikkaus-veitsi, skalpelli. skalpera I tr (intiaan.) skalpeerata, nylkeä

(voitet. viholliselta) päänahka, skam -men 1. häpeä, häpv; nu går r^men på torra land eihän nyt ole enää millään

väliä; fy hyi häpeä! han har ej ngn ~ i sig hän ei osaa ollenkaan hävetä; han har hitit huvudet av ~men hän on purrut hävyltä hännän; ^ till sägandes har jag glömt det häpeäkseni täytyy tunnustaa, että unohdin sen; jör skull soveliaisuuden, säädyllisyyden vuoksi, nimessä. 2. häpeä, häväistys; ~ o. vanära häpeä ja häväistys; det är synd o. on sääli ja häpeä; dra över ngn saattaa jk häpeään; han kunde inte överleva ~men hän ei jaksanut elää (sen, sellaisen) häpeän (häväistyksen) jälkeen (kärsittyään); få stå där med r^men saada pitää häpeänään; kestää, kantaa häpeä; hans planer kom på ~ hänen suunnitelmansa menivät myttyyn, skam||fila I tr 1. (mer,.) pahoin kuluttaa, kolhia (puuta t. köysistöä). 2. (yi.) kuluttaa, kolhia, murjoa (pahoin, pilalle); (kuv.) vahingoittaa; rykte ei aivan puhdas maine, -flat nolo, (kovin) häpeissään, -fläck häpeä|tahra, -pilkku; han är en r^ för sin familj hän on (koko) perheen (suvun) häpeäpilkku, -känsla häpeäntunne.

skamlig -t -are häpeällinen, alhainen, halpamainen, häpäisevä, skamlighet -en häpeällisyys. skamlös -t hävytön, häpeämätön; julkea.

-het -en hävyttömyys, häpeämättömvys. skampåle (hist. rng.) häpeäpaalu; kaakinpuu; ställa ngn vid f^n panna häpeäpaaluun (m. kuv.).

skams|en -et -nare häpeävä, häpeissään (oleva); vara ~ hävetä, olla häpeissään, skamvrå: stå i seistä nurkassa häpeämässä; ställa i r^n panna (ajaa) nurkkaan häpeämään, skandal -en -er häväistvsjuttu; det är en ren ~ on suorastaan häpeä; (väl. m.) rötös; ställa till ~ aiheuttaa häväistys-juttu, julkinen häväistys, häpeä, -artikel (san.) häväistyskirjoitus, häpeällinen kirjoitus. -hunger häväistyshalu. -hungrig -t häväistyshaluinen. skandalisera I tr häväistä, saattaa häpeään; aiheuttaa häväistysjuttu (häpeää), herättää pahennusta.

skandgl||krönika parjaus [kronikka, -pu-heet, -juorut, -tidning häväistys-, skandaali-, roska|lehti. skandalös -t -are häpeällinen, hävytön; loukkaava, pahennusta herättävä, skandera I tr lausua, lukea runoa (poljennot tarkoin huomioiden), skandering -en lausunta; vrt. ed. skandinav -en -er skandinaavi. Skandinavien npr (mnt.) Skandinavia, skandinavisk -t skandinaavinen, skandi-

navialainen. skandinavism -en skandinavismi. skank -en -ar, -or sääri, (j.) koipi, skans -en -ar 1. (sot.) varustus. 2. (mer.)

miehistösuoja, (s)kanssi; kajuutta, skap|a I (II2) tr 1. luoda; Gud ~de himmel o. jord Jumala loi taivaan ja maan; han är som -t (-ad) till lärare hän ön opettajaksi kuin luotu; -ad varelse luontokappale; ~ om muodostaa, luoda uudelleen. 2. hankkia; sig en förmögenhet hankkia, koota työllään omaisuus, skapande (a. tpm.) 1. luova; hedelmällinen, tuottava, tuottoisa; ^ fantasi luova mielikuvitus. 2. inte göra ett guds ~(s) grand olla tekemättä yhtään mitään, panematta tikkua ristiin, skaparanda luomisen henki, skapare -n - 1. luoja. 2. tekijä, skapar||förmåga luomiskyky, -glädje luo-misilo. -gärning luomis|työ, -teko. -kraft luomisvoima, skapelse -n 1. luominen; sedan världens ~ maailman luomisesta asti, alkaen. 2. luomakunta; ~ns herrar luomakunnan herrat. 3. pl -r luomus, luoma, -berättelse luomiskertomus, -historia luomishis-toria.

skaplig -t -are laatuun käypä, mukiin menevä; ett r^t pris (m.) kohtuullinen, siedettävä hinta; hon har en ^ figur hänellä on aika hyvä (oikein mukiinme-nevä) vartalo, skaplynne luonto; luonnon-, mielen|laatu.skapnad —

skapnad -en -er muoto, hahmo, vartalo; ulkonäkö.

skar|a -an -or joukko, (lapsi)liuta; i stora -or suurin joukoin, suurina parvina, skarabé -n -er (el.) (kova)kuoriainen, skare -n (mtr.) hankiainen, hanki; det är ~ på snön on hankiainen (hankikanto). skärf ks. scarf.

skärf öre: det är bra ~ on hyvä hankiainen, hankikanto, hyvästi luistava hankiais-keli.

skarp I. -t -are terävä, kova, ankara, tiukka (m. kuv.); (vär.) räikeä;skjuta ampua kovin panoksin. II. (s.): hugga i på ~en käydä tiukasti, määrätietoisesti työhön; säga till på ~en sanoa aivan selvästi, ponnekkaasti, ankarasti, skarp||blick tarkkakatseisuus, terävä katse, terävänäköisyys. -egga|d -t: kniven är ~ puukko (veitsi) on terävä(ksi

hiottu), -kanta|d -t terävä|särmäinen, -reunainen. -ladda I tr ladata kovin panoksin, -rättare -n - (hist.) teloittaja, pyöveli, -sill (kal.) kilohaili, -sinne -t äly(kkyys), terävyys, teräväjärkisyys. -sinnig-£ -are teräväjärki-nen, älykäs, -sinnighet ks. -sinne, -skjutning ampuminen kovin panoksin, kova-panosammunta. -skodd (hev.) terävässä kengässä, jääkengässä. -skur|en -et -na: -na drag terävät (kasvon)piirteet; ^ person voimakaspiirteinen hnk. -skytt tarkka-ampuja, -slipa I tr hioa teräväksi; ~d teräväksi hiottu, -spetsa!d teräväksi teroitettu; teräväkärkinen, -synt terävä-, tarkka|näköinen; han är ~ hänellä on hyvät (tarkat) silmät; (kuv.) hän on tarkkanäköinen mies. -synthet terävä-näköisyys. -sås (keit.) kirpeä kastike, -tanda|d -t terävähampainen, -ög|d -t terävä-, tarkkasilmäinen, skarsnö hanki(ainen), hankikeli.

1. skarv -en -ar (Iin.) merimetso.

2. skarv -en -ar (puus. ym.) jatko(s), liitos; (nl.) sauma.

skarva I I. tr jatkaa, liittää, pidentää. II. itr (j.) liioitella, panna omiaan. III. (pain. part.): ^ i ett stycke i en kjol panna, ommella hameeseen jatko; ^ ihop liittää yhteen; ^ till ngt till ngt liittää jtk jhk. skarvning -en jatkaminen; jatko(s). skarvsladd (shk.) jatko(s)johdin. skat -en (kort.) skat (eri. saks. kolmen hengen korttipeli), skat|a -an -or (el.) harakka, skatbo harakanpesä.

skatt -en -er 1. aarre, rikkaus (m. kuv.). 2. maksu, vero; direkta (indirekta) ~er välittömät (välilliset) verot; preliminär (slutlig) ~ ennakko- (lopullinen) vero(n-kanto); ^ på bensin bentsiinivero; ' vid

källan veronpidätys; betala ~ maksaa vero (j) a; man måste betala ~ på detta belopp tästä summasta (erästä) on maksettava veroa; indriva ~(er) periä vero (ja); lägga ~ på ngt panna jllk vero; uppbära ~er kantaa veroja; betala 50 000 mark ~ maksaa veroja 50 000 mk. skatta I I. tr 1. maksaa vero (n) a. 2. ryöstää: ett fågelbo ryöstää linnunpesä, ottaa linnunpesästä munat (t. poikaset). 3. arvioida, arvostella; ^ sig lycklig kiittää^ kauppojaan, onneaan; ^ friheten högre än livet pitää vapautta henkeäkin (elämääkin) kalliimpana. II. itr 1. maksaa veroa; hon för 500 000 mark om året hän maksaa veroa 500 000 mk:n vuosituloista. 2. (kuv. hnk.): ~ åt förgängelsen kuolla, mennä pois, mennä kaiken maailman tietä, skattbelag|d -t verotettu, veronalainen, verovelvollinen.

skatte|]avdrag verovähennys, -belopp veromäärä. -betalare veronmaksaja, -börda veroItaakka, -rasitus, -dragare veronmaksaja. -expert veroasiantuntija, -flykt veronkavallus, -fri -tt veroton, -fusk ks. -flykt, -höjning veronkorotus, -indrivning vero|nperiminen, -(je)n perintä, -krona (Ruots.) veroäyri; vrt. skattöre -kvitto verokuitti. -lagstiftning verolainsäädäntö. -längd veroluettelo, -lättnad(skonto) veronhuojennus (tili).

skatte| |medel verovarat, -moral veromo-raali. -myndighet verotusviranomainen. -pliktig -t verovelvollinen, -politik vero-(tus)politiikka, -skolkare veronkavaltaja, verojen vilpillisesti pidättäjä. -skruv veroruuvi, -sänkning veron alentaminen, -tabell verotaulukko, -teknisk -t verotus-teknillinen. -tryck verorasitus, -uppbörd veronkanto, -verk verovirasto, -väsen vero(tus)laitos.

skatt||grävare -n - aarteenkaivaja. -gömma aarrekätkö. -kammare aarrekammio; (valtion) rahasto, -kammarväxel (Ruots.) valt. antama lyhytaik. velkasitoumus; rahastovekseli. -mas (j.) verokarhu, ve-ronkantomies. -mästare rahaston-, raha-varain|hoitaja, -sedel verolippu, -skriva IV1 tr (Raam.) panna verolle, -skyldig -t verovelvollinen, -sökare aarteenetsijä. -öre (Suom. r.) veroäyri; vrt. skattekrona. skava I tr hangata, hieroa; raapia; kragen (skon) r+~>r kaulus (kenkä) hankaa; ~ hål på ngt hangata jhk reikä, jtk puhki; ^ hål på (r^ sönder) skinnet hiertää iho rikki, haavoille; ^ av hangata, hieroa pois.

skavank -en, -et -er vika, puutteellisuus, puute; kolhiutuma; vamma.

skav||fräken (ksv.) kangaskorte. -järn kaavin (rauta), kalvin.

skavning -en -ar hankauma; hankautuminen.

skavsår hankaus-, lyöttymä|haava; få ~ saada lyöttymä-, hankaus|haava; hankautua verille; få ~ på foten juosta, saada jalkansa verille (haavoille), ske (se:-) III itr tapahtua, sattua, käydä (jtnk); skall herr överste! (sot.) käskystä, herra eversti! ^ Guds vilja1 tapahtukoon Herran tahto! leverans omedelbart toimitus (luovutus) tapahtuu oitis, välittömästi, heti. sked (se:) -en -ar 1. lusikka; en ^ medicin lusikallinen lääkettä; ta ~en i vacker hand (kuv.) olla mukautuvainen, varovainen, »niin kuin pidetään». 2. (kud.) pirta, kaide, skeda I tr (kern.) erottaa, sked||blad lusikanpesä; (mt.) lusikallinen, -drag (kai.) lusikkauistin. skede -t -n ajanjakso, aika, ajankohta; taipale, jakso; käänne; vaihe; i frågans nuvarande ^ asian nykyisessä vaiheessa (nykyisellään ollessa), sked||full: en ^ soppa lusikallinen keittoa.

-skaft lusikan varsi, skedvatten (kern.) typpihappo, (j. vanh.) sievesi.

skedvis lusikoittain.

skeende -t tapahtuminen, (vanh.) tapahtu-mus.

skela I itr katsoa kieroon, karsastaa; (kuv.) katsoa syrjäsilmällä, kadehtien, skelett (sk-) -et - (an.) luuranko; tukiranka (m. kuv.); mager som ett ~ laiha kuin kapahauki; vain luu ja nahka, -artad luurangon (tukirangan) kaltainen, -del luurangon (tukirangan) osa. skelög|d (se:) -t kierosilmäinen. -het kiero-silmäisyys.

1. sken -et - a) valo, loiste, hohde; lampans vänliga ~ lampun lempeä loiste; b) (kuv.) (ulko)näkö; näennäisyys; ~et bedrager näkö pettää; det är blott ~ se on vain näennäistä; för ~ets skull näön vuoksi; för att bevara ~et säilyäkseen ulkonaisesti moitteettomana; ge sig ~ av att vara rik yrittää näytellä rikasta; han har ~et emot sig ulkonaiset olosuhteet (seikat) tuntuvat olevan häntä vastaan; under ~ av vänskap ystävyyden varjolla.

2. sken: ett ~ hurja vauhti; falla (råka, sätta av) i ^ (er. hev.) porhaltaa hurjaan vauhtiin (karkuun): i fulltr^'hurjaa vauhtia, täyttä karkua.

1. skena I itr (hev.) pillastua; (kuv.) hans fantasi i väg mielikuvitus tempaa

hänet mukaansa, pyrkii porhaltamaan liian hurjaa laukkaa. 2. sken|a -an -or (raut.) kisko; (lääk.) lasta.

skenanfall (sot.) valehyökkays. skenbar -t näennäinen; r^t uppmarksam

näennäisesti, muka tarkkaava(inen). skenbarligen nähtävästi, ilmeisesti, selvästi.

skenben (an.) sääriluu, sken||bild valekuva, -dö|d I. -den valekuo-lema. II. -tt valekuollut. -fag|er -ert -ra kaunisteltu; pettävä, -firma huijausliike; valetoiminimi. -frukt (ksv.) epähedelmä, (m.) kerrannaishedelmä. -fäktning (kuv.) valetaistelu. -helig -t tekopyhä, -helighet tekopyhyys, -krist|en I. valekristitty. II. -et -na valekristillinen. -liv näennäinen, valhe|elämä. skenläggning (raut.) kiskotus, kiskottaminen.

skenmanöver (sot., kuv.) vale-, harhau-tus|liike.

skenskarv (raut.) kiskon |j atkos, -liitos, sken||värld haavemaailma. -äktenskap va-leavioliitto.

skepnad -en -er hahmo, muoto, muodostuma; haamu, aave. skepp -et - (mer.) alus, laiva; (rak.) (kirkon) laiva; bränna sina ^ (kuv.) polttaa sillat takaansa, skepparbrev laivurinkirja, skeppare -n - laivuri, (j.) kippari, skeppar||examen laivurintutkinto. -historia merimies-, kippari |j uttu; berätta -historier kertoa merimiesjuttuja, panna omiaan, -krans kipparinparta, kaula-, leuka-, leuanalus|parta. -pipa (mer.) pur-simiehen pilli, skeppning -en -ar laivaus, skeppnings||dokument pl laivausasiakirjat. -instruktioner laivausohjeet. -klar: ~a partier laivausvalmiit tavaraerät, -kostnader laivauskustannukset. -möjlighet laivausmahdollisuus. -ort laivauspaikka. -tid laivausaika. skepps||besättning laivan miehistö, -brott haaksirikko; lida ~ kärsiä (tehdä) haaksirikko, joutua haaksirikkoon, -brut|en -et -na I. haaksirikkoutunut, -rikkoinen. II. (s.) haaksirikkoinen, -byggare laivanrakentaja. -byggeri, -byggnad laivanrakennus. -byggnadsingenjör laivanrakennusinsinööri. -byggnadskonst laivan-rakennustaito. -båt laivavene. -dagbok laivapäiväkirja. -docka laivatelakka. -däck laivankansi, -fart meren-, laiva|-kulku. -furnerare laivatarvikkeiden hankkija; laivanmuonittaja. -förnödenheter pl laivatarvikkeet. -gosse laivapoika.

-handel laivatarvikekauppa; laivanmuo-nitusliike. -handlare ks. -furnerare. -handlingar laivapaperit.

skepps||klarerare laivan|selvittäjä, -suorija, -klocka laivakello. -kock laivakokki. -last laivanlasti. -lista laivaluettelo. -lucka laivan luukku, -lägenhet laivakuljetus-, laivaus I mahdollisuus, -läkare laiva-lääkäri. -mäklare laivanselvittäjä, laiva-meklari. -papper pl laivapaperit. »proviant laivamuona. -präst laivapappi, aluksen pappi, -redare laivan [varustaja, -isäntä, -rederi laivanvarustamo; laivan-isännistö(yhtiö), -register laivarekisteri; alusrekisteri, -skorpa laivakorppu. -skrov laivanrunko. -sättning (muin.) laiva-hauta. -varv laivanveistämö. -vrak lai-va(n)hylky. skepsis (sk-) -en epäilys, skepticism (sk-) -en epäilys, epäileväi-

syys.

skeptiker -n - epäilijä, skeptisk -t epäilevä.

sketch (sk-) -en -er sketch, lyhyt näytelmällinen esitys, luonnos (revyyssä, radio-ohjelmassa), skev -t -are vino; (kuv.) kiero, nurja, skeva I I. itr olla vinossa; rsnde ögon kierot silmät; ^ med benen seistä, kävellä sääret väärässä, vääräsäärisenä. II. tr asettaa vinoon; ^ årorna (sout.) kääntää airot lappeelleen, palauttaa vaakatasoon, skevbent vääräsäärinen. skevhet -en vinous; kierous, vääryys, skevning -en (Int.) lentokoneen kääntäminen pituusakselin ympäri, skevroder (Int.) siiveke, skick -et - tila, kunto; käyttäytyminen; menettely; tapa, tottumus; är det rs o. jason? mitäs tapoja tuo tuollainen on olevinaan? i färdigt (gott) rs valmiina (hyvässä kunnossa); i skadat rs vahingoittunut, vaurioitu|nut, -neena; sätta ngt i ^ igen panna jälleen kuntoon, skicka I I. tr lähettää, ngn ngt jllk jtk; ^ ngn till posten lähettää jk postiin; ^ ett paket på posten lähettää paketti postissa. II. rfl. rs sig käyttäytyä, menetellä; r^ sig efter ngt mukautua jhk. III. (pain. part.): ^v av lähettää (pois, menemään, matkaan); r^ bort lähettää pois; ^ bort sin tvätt lähettää pesut (pestäväksi, pesuliikkeeseen); efter (bud efter) ngn lähettää jtk noutamaan, sana jllk; r^/ fram lähettää esiin, perille, eteenpäin; ^ in lähettää jnnk, jhk; iväg lähettää matkaan; r^ med ngn ngt lähettää jtk jnk mukana; ^ tili ngn ngt lähettää jllk jtk; rv tillbaka lähettää takaisin, palauttaa; ^ ut lähettää

ulos, pois; ^ över lähettää jnnk (yli, toiselle puolelle).

skicka|d -t sovelias, sopiva, för (tili) jhk. skickelse -n -r sallimus, sallima, kohtalo; en Guds (försynens) rs Jumalan sallimus (kohtalo, kohtalonsallimus). -dig|er -ert -ra kohtalokas, skicklig -t -are taitava, pystyvä, kyvykäs;

vara rs i ngt olla taitava jssk. skicklighet -en taitavuus, taito; hans rs som översättare hänen taitavuutensa, etevyytensä kääntäjänä, (Suom. tav.) suomentajana.

1. skid[a -an -or 1. tuppi, huotra; draga svärdet ur rsn vetää miekka tupesta, paljastaa miekkansa. 2. (ksv.) litu; (j.) (herneen) palko.

2. skid|a -an -or suksi; åka -or, gå på -or hiihtää.

skid||backe suksimäki, hyppyrimäki, -bind-ning suksiside. -dräkt hiihtopuku, skidfrukt litu(hedelmä). skid||fore hiihto-, suksen[keli; det är gott rs i dag tänään on hyvä hiihtokeli, sukset juoksevat hyvin, -hopp (hht.) mäkihyppy. -hoppare mäenlaskija. -lift suksi-hissi. -löpare hiihtäjä, -löpning hiihto, -mössa hiihtolakki. -pjäxa hiihtokenkä, -spår -et - (suksen)latu. -stav suksisauva, -stavskringla, -stavstrissa sompa, -terräng hiihtomaasto, -tävling hiihtokilpailu (t). -utrustning hiihto varusteet, -valla (suksi)voide, hiihtovoide. skidväxt litukasvi.

skid||åkare hiihtäjä, hiihtomies. -åkning hiihto.

skiff|er -ern -rar (geol.) liuske, liuska-, liuske|kivi. -brott liuskelouhos. -olja (kern.) kivi-, liuskeIöljy. -tak liuskekatto. -tavla kivitaulu, -täcka II2 tr päällystää, kattaa liuskeella (liuskekivellä). skiffrig -t liuskainen; (geol.) liuskeinen. skift -et - (työ)vuoro; arbeta i rs työskennellä, tehdä työtä vuorotyönä, skifta I I. tr 1. jakaa; ^ ett arv jakaa perintö. 2. vaihtaa; r^ färg muuttaa väriään (punastua, punehtua; kalveta); ^v ord (hugg) vaihtaa sanoja (iskuja). II. itr 1. vaihdella. 2. muuttua; — i rött vivahtaa punaiseen; ^ i alla färger vi-vahdella kaikin

(mahdollisin, sateenkaaren) värein.

skiftande (a. tpm.) vaihteleva, skiftarbete vuorotyö.

skifte -t -n 1. jako. 2. (maa)palsta, lohko. 3. vaihe; vaihto, ajanjakso; i alla livets rsn kaikissa elämän vaiheissa, skiftes||bruk (mv.) vuoroviljely. -rik -t vaiheikas, monivaiheinen, -vis vuorotellen, vuoroina.

Skiftet npr (mnt.) Kihti, skiftning -en -ar 1. jako. 2. muutos, vaihtelu, vaihto. 3. vivahdus; rött med en ry i blått hieman siniseen vivahtava punainen.

skiftnyckel (tkn.) jakoavain.

skikt -et - kerros, (yhd. tav.) -kerta.

skikta I tr kerrostaa; jakaa, latoa, pinota

(kerroksiin), skil|d -t erossa (erillään) oleva; erillinen; (Suom. r.) erikoinen; det är ngt -t med honom hänessä on jtk erikoista; vrt. särskild; erilainen; vara av meningar olla eri mieltä, -köna|d -t (ksv.) yksineu-voinen.

skildra I tr kuvailla, kuvata, skildrare -n - kuvaaja, kuvailija. skildring -en -ar kuvaus, ~ av ngt jnk kuvaus.

skilj |a II1 I. tr erottaa, erotella, lajitella; floden -er det ena landet från det andra joki erottaa (toisen) maan toisesta; ~ agnarna från vetet erottaa akanat nisuista; de stridande åt erottaa tappelijat. II. itr: ry på pitää erillään; ^ på sak o. person tehdä ero asialla ja henkilöillä; ^ mellan lövträd o. barrträd erottaa lehtipuut havupuista. III. rfl. ry sig erota, olla erilainen; låta ry sig (från sin hustru) erota vaimostaan; ^ sig från andra erota toisista, skiljaktig -t eroava, erilainen, erilaatuinen.

-het erilaisuus, skiljas II1 itr (dep.) erota (toisistaan), erota (aviopuolisot); här ~ våra vägar tässä meidän tiemme eroavat; ^ som (de bästa) vänner erota (parhaina) ystävinä, skiljbar -t eroava, eriävä, skilje!|dorn välitystuomio, -domare sovinto-, välitys|tuomari, -domstol sovinto-, välitys|tuomioistuin, -linje (mnm.) väliraja. -man välimies, -mur välimuuri. -mynt vaihtoraha, -märke tunnusmerkki; (vanh.) raja| merkki, -pyykki, -nämnd (Iak.) välityslautakunta, -tecken (kiel.) välimerkki, -väg sivutie; tienhaara; stå vid ~en (kuv.) olla tienhaarassa, -vägg väliseinä.

skillnad -en -er ero, erotus; ^ i pris hinnanero; det är ~ på folk on eroa ihmisillä (ja ihmisillä); on eroa miehissäkin; tili ry från ngt erotukseksi jstk; känna ry på ngt osata erottaa toisistaan, skilsmäss|a -an -or ero; avioero; söka (begära) ry hakea (pyytää) avioeroa, skilsmässo||orsak avioeron syy. -process

avioerojuttu. skiltvakt -en -er vartio(sota)mies. skim|mel -meln -lar (hev.) kimo, päistä-rikkö.

skim|mer -ret kiille, hohde, kimallus; välke, skimra I itr kiiltää, hohtaa, kimallella, välkkyä.

skin| a IV1 1. itr loistaa, paistaa, hohtaa, säteillä; solen -er aurinko paistaa, helottaa. II. (pain. part.): ^ fram loistaa (pistää silmään); solen -er fram aurinko tulee (pistäytyy) näkyviin (pilventakaa); ^ igenom hohtaa, kiiltää läpi; avsikten -er igenom tarkoituksen huomaa (kyllä); ~ in loistaa, paistaa, hohtaa sisään, jnnk; ^ upp kirkastua; det -er upp (sää, ilma) kirkastuu, selkenee, seestyy; hans ansikte sken upp hänen kasvonsa kirkastuivat.

skingra I tr hajottaa; ~ ngns farhågor haihduttaa jnk pelko (misstankar, tvivel) epäluulot, epäilykset, skingras I itr (dep.) hajota, hajaantua, skink|a -an -or (keit.) liikkiö, kinkku, skink||omelett liikkiö-, kinkku|munakas. -smörgås kinkkuvoileipä, skinn -et - (el.) nahka, vuota; talja; turkis; (j. hnk.) nahka; vara bara ry 0. ben olla vain luu ja nahka; byta (ömsa) ry vaihtaa nahkaa; hon har ry på näsan hä-nessä on sisua, hän ei päästä nenälleen hyppimään; hålla sig i ryet pysyä aisoissa (nahoissaan); krypa ur ryet kuoriutua nahastaan, skinna I tr nylkeä (er. kuv.); ^ in på

bara benen nylkeä puti puhtaaksi, skinn||band (kirjs.) nahkaside. -byxor nahkahousut. -fäll nahkaset, vällyt, -handske rukkanen; nahka| käsine, -hansikas, -jacka nahkatakki, -klä|dd -tt nahkapu-kuinen, nahkoihin

pukeutunut, -knutt|e -en -ar (j., halv.) nahkatakki, pärinä-poika. -krage turkiskaulus. -rygg (kirjan) nahkaselkä. -torr -t ylen laiha; ruti kuiva.

skioptikon, -apparat (fys., val.) kuvanhei-tin, säteitin, projektiokoje. -bild heitto-, varjo|kuva, (vanh.) taikalyhtykuva. skipa I tr: ry lag o. rätt käyttää lakia ja oikeutta; ~ rättvisa jakaa (käyttää, noudattaa) oikeutta, skir -t -are kirkas, puhdas; henkäyksen hieno, harsea. skira I tr: ry smör (keit.) sulattaa voita, skiss (sk-) -en -er piirros, piirustus, luonnos. -arta|d -t luonnoksentapainen. -bok luonnos|kirja, -lehtiö, skit -en -ar (krk.) sonta, lika; roska, skit|a IV1 (krk.) sontia; det -er jag i siitä minä vähät välitän, viisi veisaan, siihen minä . . .1

skiv|a -an -or 1. levy, viipale, viilu. 2. kemut, kekkerit; klara r^n selviytyä, suoriutua pulmasta.

skiva|d -t liuskainen; viipaleiksi leikattu. skiv|Jbytare (gram.) levyn|vaihtaja,

-vaihtolaite. -fodral levykotelo, skivling -en -ar (ksv.) helttasieni(laji). skiv||samling (gram.) levykokoelma, levystö, -spelare (mus.) levysoitin, -växlare ks. -bytare.

skjort|a -an -or paita; byta rs vaihtaa paitaa; i bara rsn paitasillaan, skjort||bröst paidanrinta. -fabrik paitatehdas. -krage paidankaulus, -storlek paidan koko, suuruus, -ärm paidanhiha; i rsarna paitahihasillaan; ta av sig i isarna ruveta paitahihasilleen, riisua takkinsa, skjul -et - vaja, katos; suoja, skjut|a IV3 I. tr, itr 1. ampua; ~ efter ngn ampua jnk jälkeen, jtk; ^ på ngn ampua jtk (kohti); ~ sig ampua itsensä; ^ till måls ampua maaliin; ~ born ampua ohi; ^ över målet (kuv.) ampua yli maalin, mennä liian pitkälle; ^ skarpt ampua kovilla panoksilla; ^ med lös ammunition ampua paukkupatruunoilla; rs i sänk (mer.s.) ampua upoksiin; isen -er (Suom. r.) jäät lähtevät; vedet aukeavat. 2. työntää, siirtää (m. kuv.); ~ skulden på ngn sysätä syy jnk niskoille, sanoa jnk syyksi. 3. ^ rygg (kissa) köyristää selkäänsä. 4. ^ ax (vilja) työntää (tehdä) tähkää; tehdä terää. II. (pain. part.): ^ av ampua pois, poikki; laukaista; ~ bort ampua loppuun; siirtää pois, syrjään; ~ fram a) tr työntää, sysätä esiin; b) itr kohota, ulota; ^ för työntää eteen; ^ förbi ampua ohi; ^ ifrån työntää, siirtää pois; ~ ifrån sig työntää, torjua (pois) luotaan; ^ igen työntää kiinni; ^ ihjäl ampua kuoliaaksi; ^ in työntää, lykätä sisään; ^ in ett gevär (amp.) tark-kuuttaa kivr.; in sig på ett mål (sot., tyk.) suorittaa hakuammunta; haarukoida; rs ned a) tr (hnk.) ampua kuoliaaksi; (muuri) ampua mäsäksi, raunio|iksi, -kasaksi; (Int.) ampua alas, maahan, pudottaa; siirtää, muuttaa alas; b) itr syöksyä alas; ^ på siirtää, työntää; ^ sönder ampua rikki, mäsäksi, raunioiksi; ^ tili työntää kiinni; (kuv.) lisätä; upp työntää, sysätä ylös; avata; (kuv.) ks. uppskjuta; rs ut a) tr työntää ulos; b) itr yletä, kohota, pistää esiin, ulota, olla ulkoneva; ^ Över allt ansvar sysätä (lykätä) kaikki vastuu toisen niskoille, panna kaikki jnk syyksi, skjutande -t ampuminen, ammunta, skjutbana (amp.) ampumarata; (mark.)

ampumakoju, skjutbar -t: dörren är rs ovi on (sivuun)

työnnettävä, skjut||dörr työntöovi, -fält ampumakent-

tä; ampuma-ala. -glugg ampuma-aukko, -hastighet (sot.) tulinopeus. -klar -t ampuma valmis; (val. j.) laukaisuvalmis. -mått (tkn.) työntötulkki. skjutning -en ampuminen, ammunta, skjuts -en -ar 1. ajo, kyyti; ge ngn rs tili stationen kyyditä asemalle; tack för rsen! kiitoksia kyydistä! 2. ajoneuvo(t). 3. sysäisy, töytäisy, skjutsa I tr kyyditä, viedä, skjut||skicklighet ampumataito, -tävling -en -ar ampumakilpailu(t). -utbildning ampumakoulu tus. -vapen ampuma-ase. -övning ampumaharjoitus, skleros (-o:) -en -er (lääk.) kovettuminen, sko A. -n -r 1. kenkä, jalkine. 2. hevosenkenkä. B. IIII. tr 1. kengittää. 2. raudoittaa. 3. rs en klänning liestää hame. II. rfl. rs sig på ngns bekostnad hyötyä, rikastua jnk, tois(t)en kustannuksella, sko||affär kenkäkauppa, -band kengän |-nauhat, -paulat, -block (läh.) kenkälesti. -borstare kengänkiillottaja. -borste ken-käharja.

skock -en -ar parvi, lauma, joukko, skocka I rfl. rs sig kerääntyä laumaan, joukkoon; (kuv.) kerääntyä, kasaantua, sko||don-et - jalkine, kenkä, -fabrik kenkätehdas.

skog -en -ar metsä; tili rss metsään; inte se rsen för bara trän (kuv.) pääasia jää huomaamatta epäolennaisten (pikku)-seikkojen vuoksi; som man ropar i rsen, får man svar mitä metsään huutaa, sitä kaiku vastaa; en fågel i

handen är bättre än tio i rsen (snl.) parempi pyy pivossa kuin kaksi oksalla; dra åt rsen! mene hiiteen! korjaa luusi! painu helkkarin kuuseen! -bevux|en -et -na, -beväxt - -a metsää kasvava, metsäinen, -fattig -t niukka-metsäinen, skog||ig -t -are, -klä|dd -tt metsäinen, skog||lös -t metsätön, -rik -t (runsas)metsäinen.

skogs||arbetare metsätyöläinen. -arbete metsätyö (t), -avverkning (mtsh.) metsänhakkuu. -backe metsärinne, metsäinen mäki. -bi metsämehiläinen. -brand metsäpalo, kulo. -bruk metsätalous, metsänkäyttö; metsänhoito, -bryn metsänreuna. -bygd metsäseutu. -bäss|e -en -ar (Suom. r.) (el.) puu(n)täi; puutiainen; ks. fästing, -dunge metsikkö, -duva (el.) uuttu-, metsä|kyyhky. -eld ks. -brand. -fågel metsälintu. -gräns metsänraja, -gud (myt.) metsänjumala. -högskola metsä(tieteellinen) korkeakoulu. -mark metsämaa, -mård (el.) (mänty)näätä. skogs|jodling metsänviljely, -område metsäalue. -plantering metsänistutus.

-rik metsäinen, -rå (myt.) metsänhaltija, -skötsel 1. metsänhoito. 2. metsätalous, -skövling metsänj hävitys, -raiskaus; (mtsh.) hävityshakkuu. -smultron tavallinen, (aho)mansikka, -snår metsä|tiheikkö, -tureikko; vesakko, -stig metsäpolku, -vård metsänhoito, -väg metsätie, -åverkan metsänhaaskaus. -äng metsäniitty, -ödla (el.) (heinä)sisilisko. skogvaktare metsänvartija, sko||horn kenkälusikka. -industri jalkineteollisuus.

skoj (-o-) -et 1. petkutus, petos. 2. kujeet, leikki; på ~ (för >-^s skull) piloillaan, leikillään; driva ~ med ngn pitää jtk pilanaan, laskea leikkiä, pitää hauskaa jnk kustannuksella.

skoja I itr 1. peijata, petkuttaa. 2. laskea leikkiä, pilailla, kujeilla; ^ med ngn pilailla, kujeilla jnk kanssa, tehdä pilaa jstk.

skojare -n - 1. huijari, petkuttaja. 2. haus-

kaheikki; veitikka, velikulta, skojfrisk -t veitikkamainen, pilantekoon valmis.

skojig -t -are hauska, huvittava; det var ~t att du ville komma olipa hauskaa (mukavaa, (j.) metkaa) että tulit, skokräm kenkävoide, kengänkiilloke. 1. skola (apuv.) A. (aik.; fut. muodostamaan): han skall fara i morgon hän (aikoo) matkustaa huomenna; när skall ni resa? milloin matkustatte (aiotte matkustaa)? vi skall nog bli ense kyllä siitä (aina) sovitaan; jag skall snart vara tillbaka minä olen pian, (tulen) kohta takaisin; jag skall göra det så jort jag hinner teen sen niin pian kuin (suinkin) ehdin; han fruktade, att han skulle behöva hjälp hän pelkäsi mahdollisesti tarvitsevansa apua; jag anade, att han skulle göra det (kyllä) minä aavistin että hän niin tekee (hänen niin tekevän).B. (mod.) 1.tahtoa, haluta, aikoa; vi skall försöka! yritetään! jag skall inte göra om det en tahdo enää koskaan tehdä sitä; vart skall du ta vägen? minne olet matkalla? minne matka? jag skall hem minä lähden kotiin, olen kotiin menossa; jag skulle just gå ut när han kom olin juuri ulos lähdössä kun hän tuli; hon glömde, vad hon skulle säga hän (tyttö) unohti, mitä hänen olisi ollut sanottava (olisi pitänyt sanoa). 2. pitää, olla pakko tehdä jtk.: vad skall jag göra? mitä minun on tehtävä? han skall komma genast hänen on tultava heti paikalla; de skall få pengarna heidän pitää saada (on saatava) rahansa; det skall inte upprepas tätä (tällaista) ei saa tapahtua enää toistamiseen; det skall du inte säga et saa

sanoa noin; vad skall det tjäna till? mitä hyötyä siitä on? mitä se auttaa? skall det här vara skämt? onko tämä olevinaan (muka) leikkiä? han vill att ni skall komma hän tahtoo että tulette; ni skulle inte begära det omöjliga teidän ei pitäisi pyytää mahdottomia; ni skall vika av till vänster teidän pitää kääntyä vasempaan; ni skall inte glömma att älkää vain unohtako että; han skulle vara här nu hänen pitäisi olla nyt täällä; han visste inte, vad han skulle tänka hän ei tiennyt, mitä hänen pitäisi ajatella; hon bad, att jag skulle komma hän pyysi minua tulemaan; han önskade, att ni skulle komma hän toivoi teidän tulevan; jag skulle ha tänkt på det minun olisi pitänyt ajatella sitä; varför skulle detta hända just mig? miksi tämän pitikin sattua juuri minulle? kriget skulle räcka mer än fyra år sotaa jatkuisi (oli määriä kestää) runsaasti neljä (viidettä) vuotta. 3. (läh.) lienee, väitetään, sanotaan; han skall vara mycket rik hänen pitäisi olla hyvin rikas (häntä sanotaan, hoetaan hyvin rikkaaksi); han skulle ha rest redan för en vecka sedan hänen olisi (kuulemma) pitänyt matkustaa jo viikko sitten. 4. (muita snt.): nu skall väl regnet vara över nyt sade lienee jo ohi; skall vi inte äntligen göra slut på det här? eikö nyt jo viimeinkin tehdä tästä

loppua (lopeteta tätä)? för att ni skulle veta det jotta sen tietäisitte; om ngn skulle söka mig, så är jag jos joku sattuisi minua kysymään, niin olen; hade jag pengar, skulle jag resa jos minulla olisi rahoja niin matkustelisin; skulle det inte vara roligt? eikö se olisi hauskaa? skulle ni kunna låna mig boken? lainaisitteko (voisitteko lainata) minulle (sen) kirjan? skulle ni v vara så vänlig o. hjälpa mig? olisitteko ystävällinen (hyvä) ja auttaisitte minua? 2. skol|a I. -an -or koulu; gå i ~ i Borgå käydä koulua Porvoossa; gå i käydä koulua; gå till mennä kouluun; gå i ~ hos (jör) ngn käydä koulua jnk oppilaana, jnk koulua; skolka från (j.) kraapata koulusta; bilda ~ muodostaa (oma) koulu (kunta). II. tr I kouluttaa, skolarbete koulutyö, skolastik -en (fil.) skolastiikka. skolastiker -n - skolastikko, skolastisk -t skolastinen, skol|lavgift koulumaksu. -avslutning lukuvuoden päättäjäiset, -barn koululapsi, -barnsbespisning koulukeittola; oppilasruokala. -betyg koulutodistus. -bilda|d-£ koulunkäynyt. -bildning -en koulusivistys, -bok koulukirja, -byggnad koulurakennus, -bänk koulunpenkki, -ferier koululoma. -film opetus|elokuva, -filmi, -flicka koulu -

tyttö, -flygplan (Int.) koulutus (lento) -kone. -föreståndare koulun johtaja; (kan-sakoul.) johtajaopettaja, -föreståndarinna koulun johtajatar, -gång koulunkäynti, -gång|en -et -na (Suom. r.) koulunkäynyt. -gård koulun piha. -hus koulu|talo, -rakennus.

skolk (-o-) -et luvatta pois jääminen, (j.) kraapaaminen koulusta.

skolka I itr: ^ från skolan jäädä luvatta pois, kraapata koulusta; ^ från arbetet jäädä pois työstä; (j.) pitää (viettää) va-paamaanantaita.

skol||kamrat koulutoveri, -klass koululuokka. -kort koululaislippu. -kunskaper koulutiedot, -kök koulukeittola; opetuskeittiö.

skoll|a (-o-) -an -or kisko; laatta; korko-rauta.

skol||lov koululoma; vi har ~ i dag (på måndag) meillä on tänään (maanantaina) lupa. -lovskoloni lomasiirtola, kesäsiir-tola. -läkare koululääkäri, -lärare koulun-opettaja. -lärarinna koulunopettajatar. -lärdom kouluoppi, kouluviisaus. -läxa kotiläksy, kotityö, -man koulumies, -material opetuskalusto, koulutarvikkeet, -mog|en -et -na kouluiässä (oleva t. vastaavan kypsyneisyyden saavuttanut), -måltid kouluateria; fria ~er maksuttomat kouluateriat, -mässig -t koulumainen. -mästare koulumestari, -mästerskap (urh.) koulu(je)nmestaruus. -mössa kou-lulaislakki.

skolning -en koulutus.

skol|]plikt koulupakko, oppivelvollisuus, -pliktig -t oppivelvollinen, -pojke koulupoika. -radio kouluradio, -ridning, -ritt (rts.) kouluratsastus, -råd 1. kouluneuvos. 2. (läh.) kansakoulun johtokunta; kouluneuvosto; (vanh.) vanhempainneuvosto. -säl luokkahuone, -schema (koul.) lukujärjestys.

skol||sjuk (j.) laiskankipeä. -skepp (mer.) koululaiva. -skrivning koulukirjoitus.

skol||tid koulu aika. -tidning koululaislehti. -tvång koulupakko, oppivelvollisuus, -undervisning kouluopetus, -ungdom(ar) koulunuoriso. -upplaga koulupainos. -vaktmästare koulun vahtimestari, -visdom koulu-, kirja|viisaus, -väsen koululaitos. -väska koululaukku, -ålder koulu -ikä. -år kouluvuosi, -ämne kouluaine; obligatoriskt ' pakollinen kouluaine; valfritt ~ vapaaehtoinen aine. -överstyrelse (Suom.) kouluhallitus; (ent.) koulutoimen) ylihallitus.

skomakare -n - suutari.

skomakarverkstad suutarin|työhuone, (j.) -verstas.

skomakeri -et suutarintyö. skona (-u:j I tr säästää; ^ ngn till livet säästää jnk henki; jättää jk henkiin; ^ ngn från ngt säästää jtk jstk. skonare (-u:) -n -, skonert -en -ar, -er (mer.) kuunari.

skoning (-u:) -en -ar 1. kengitys, raudoitus; (vaat.) lieste. 2. säästäminen, sääli, armahdus.

skoningslös -t säälimätön, armoton, skonsam -t -mare sääliväinen, lempeä, skonsamhet -en sääliväisyys, lempeys, skonummer kengän numero, koko. skop|a (-u:) -an -or kauha, nappo; (vsr.) (ruopparin) sanko; få en ^ ovett saada haukkumisia silmät korvat täyteen, skopkedja (vsr.) kauha-, sanko|ketju. sko||putsare kengänkiillottaja. -rem kengän|paula, -hihna.

skorp|a -an -or 1. (keit.) korppu. 2. kuori; rupi; (jäällä) kohva, skorpion (-u:n) -en -er (el.) skorpioni, skorpmjöl (keit.) raastetut korppujauhot.

skorra I itr 1. olla sorakielinen, sorauttaa puhuessaan. 2. kuulostaa pahalta, skorrning sorauttaminen; vrt. ed. skorsten savu|piippu, (laivan m.) -torvi, skors tens||eld nokivalkea. -fejare nuohooja, -pipa savu|piippu, -torvi.

1. skorv -en rupi.

2. skorv -en -ar vanha, huono alus, vene-rähjä.

sko|lskav kengänlyöttymä; hankautuma; få ~ saada kengänlyöttymä, jalat kipeiksi, haavoille, -snöre kengän|nauha, -paula, -spänne kengänsolki. -sula ken-gänantura. -svärta -n kenkämuste. skot (-u:) -et - (mer.) jalus, skota I tr (mer.) tiukata jaluksia, skotsk -t skotlantilainen. -|a -an -or skotlantilainen nainen.

1. skott -et - laukaus; i ett ~ yhdellä laukauksella; ett ~ i benet laukaus jalkaan (sääreen); (av)lossa (avfyra) ett ~ ampua laukaus; som ett ~ kuin pyssyn suusta.

2. skott -et - (ksv.) vesa, verso; skjuta ~ vesoa, versoa, työntää vesoja.

3. skott -et - (mer.) laipio.

skotta I tr lapioida, luoda (lapiolla), mättää; r^snö från taket lapioida (luoda) lumi pois katolta; ^ bort (undan) luoda, mättää pois.

skottavla -n (amp.) maalitaulu (m. kuv.). skottdag -en karkauspäivä, skott|e -en -ar (käns.) skotlantilainen, skotti.

skottj|glugg ampuma-aukko, -håll ampu-

mamatka; inom ^ ampumamatkalla; vara utom ~ olla ampumamatkan ulko-

puolella, (kuv.) kaukana, saavuttamattomissa.

skottkärra käsi|kärryt, -rattaat. Skottland npr (mnt.) Skotlanti, skott||linje (sot.) ampumalinja; komma i ^ för ngns kritik joutua jnk arvosteltavaksi, -lossning laukaus ten vaihto; man hörde ~ kuului laukauksia, skottmånad karkauskuukausi. skottning lapiointi., mättäminen, luonti, skott||pengar (mets.) tapporaha, -rädd: vara ~ pelätä ampumista, laukauksia; (m.) laukaistessaan pelätä pyssyn pamausta. -skada ampuma|haava, -vamma, skottspole (kud.) sukkula, syöstävä; fara omkring som en ~ pyöriä ja hyöriä (kuin mieletön).

skott||sår ampumahaava. -säk|er -ert -ra luodinkestävä, -vidd ampumamatka, kantomatka. -växling laukaustenvaihto. skottår karkausvuosi, skov (-o:) -et - (er. Suom. r.) tuokio, lyhyt hetki; oikku, (mielen, taudin) puuska, skov|el (-o:) -eln -lar lapio; lasta; (tkn.) kauha; siipi, -hjul siipiratas. skövla I tr lapioida, mättää, luoda (lunta), skovor (sku:) pl 1. kaappeet (ruoka-astiassa). 2. likakerros (ihossa, eläimessä), skrabbig -t -are (j.) kehno, raihnainen, skrak|e -en -ar (el.) koskelo; stor~ isokoskelo.

skral -t -are heikko; kivulloinen, raihnainen; horjuva, horjakka, heiluva, vaappuva; (tuuli) heikko, skralna I itr (tuuli) heiketä, skraltig -t -are ks. skral. skraml|a I. -an -or kalistin, räikkä; päristin. II. I itr (sapeli, aseet) kalista; (rahat) kilistä; (vaunut) rämistä, skram|mel -let kalina, ratina, kilinä, skranglig -t -are hontelo; lång o. ~ (hnk.)

pitkä ja hontelo, pitkä huiskale. skrank -et - aitaus, aidake. skrankor pl: hålla inom ~na (kuv.) pitää kurissa, aisoissa; sociala, religiösa ^ yhteiskunnalliset, uskonnolliset raja-aidat.

skrap -et 1. kaapiminen, raapiminen. 2. kaappeet, raappeet, ruuppa; vrt. skrapa B.

skrap|a A. -an -or 1. raappa, kaavin; (pap.) kaavin|rauta, -terä. 2. (lääk.) naarmu. 3. nuhtelu, muistutus, ojennus; få en ~ saada nuhteet, torut. B. I I. tr, itr raapia, kaaputtaa, hangata (puhtaaksi); ^ med fötterna hangata jalkojaan lattiaan; ~ med foten (vanh.) kumartaessaan raapaista jalallaan. II. (pain. part.): av raaputtaa, kaapia pois; ^ bort raaputtaa pois; ihop kaapia kokoon (m. kuv.);

562

han har lyckats ~ ihop en nätt förmögenhet hänen on onnistunut koota sievoinen omaisuus; ^ sönder raapia, kaapia rikki, puhki; ~ ur raapia pois jstk. skrapjärn kaavin-, raavin|rauta; karistin, skrapning -en raapiminen, kaapiminen;

vrt. skrapa B. skratt -et - nauru; brista i ~ purskahtaa nauruun; vrida sig av ~ vääntelehtiä naurusta; skaka av ~ hytkyä naurusta; jag kunde inte hålla mig för en voinut pidättää nauruani (olla nauramatta); jå sig ett gott ~ (saada) nauraa oikein makeasti.

skratta I I. itr nauraa; ^ ngn mitt (upp) i ansiktet nauraa jllk päin naamaa; ^ med (av) juli hals nauraa hohottaa täyttä (kohti) kurkkua; ~ åt ngn (ngt) nauraa jllk, jtk (asialle, asiaa); det är så man kan ~ se aivan naurattaa; täytyy aivan nauraa; ei voi olla nauramatta; det är ingenting att ~ åt ei siinä ole mitään nauramista; ^ sig fördärvad nauraa katketakseen, menehtyäkseen; bäst som sist se parhaiten nauraa joka viimeksi nauraa. II. (pain. part.): ^ tili naurahtaa; ~ ut ngn nauraa kuollakseen jllk, tehdä (saattaa) naurunalaiseksi, för ngt jstk asiasta, jnk vuoksi, skrattare -n - nauraja, skratt||grop nauru-, hymy|kuoppa. -lust naurunhalu. -lyst|en -et -na; vara ~ olla kovin halukas nauramaan, nauraa mielellään, -mås (el.) naurulokki, -retande (a. tpm.) naurettava, nauruun ärsyttävä, -salva naurunremahdus. skred -et - vieremä.

SKrvv ~w - haarojen väli; haarat; byxorna är för trånga i ~et housut ovat liian tiukat (ahtaat) haaroista.

1. skrev|a -an -or (vuoren) onkalo, rotko, vinkalo, halkeama, kolo.

2. skreva I itr: ~ (med benen) (seistä, istua, olla) jalat harallaan.

skri -et -n huuto, kirkuna, kirkaisu, parku.

skria I itr huutaa, kirkua, parkaista; (aasi) kiljua.

skribent -en -er kirjoittaja, kynäilijä; (san.)

kirjoituksen laatija, skrida IV11. itr (verkkaan) kulkea, liikkua; ~ till angrepp ryhtyä, valmistautua hyökkäykseen; ^ till verket ryhtyä, käydä työhön; ^ till åtgärder ryhtyä toimenpiteisiin. II. (pain. part.): ^ fram kulkea eteenpäin, siirtyä, työntyä eteen, edelleen; ^ framåt liikkua, kulkea eteenpäin; (työ) edistyä.

skridsko -n -r luistin; åka ~ luistella, -bana luistinrata, -is luistinjää. -segel luistin-purje, -segling luistinpurjehdus. -åkare luistelija, -åkning -en luistelu.

1. skrift -en <-er kirjoitus; kirjanen; teos; N-s samlade ~er N:n kootut teokset; den heliga ^ Pyhä Raamattu.

2. skrift -en (kirk.) rippi; gå till ~ käydä ripillä (ehtoollisella); mennä ripille.

skrifta I rfl. ~ sig ripittäytyä, tunnustaa syntinsä.

skriftbild sana (jollaiselta se näyttää paperille kirjoitettuna), skriftemål -et (kirk.) rippi, ripitys; hemligt

~ salarippi. skrift||finska -n (kiel.) kirjasuomi, -lig -t

kirjallinen, skrift||lärd: de ~a (juut.) kirjanoppineet, -språk kirjakieli; det finska ~et suomen kirjakieli, -ställare -n - kirjailija, -växling -en kirjeenvaihto, skrik -et - huuto, parkuna, kirkuna; ~ på hjälp avunhuuto; ^ på hämnd koston-huuto; ge till ett ~ päästää huuto; parkaista, kirkaista; sista ~et »viimeinen huuto»; mycket ~ o. litet ull (snl.) paljon porua, vähän villoja, skrik| a I. IV1 tr, itr huutaa, kirkua, parkua; ^ sig hes huutaa kurkkunsa käheäksi; ^ av smärta huutaa tuskasta, tuskissaan; ^ jör full hals huutaa, parkua täyttä kurkkua; ^ på hjälp huutaa

apua; ^ ngt till ngn huutaa jtk jllk; ^ åt ngn huutaa jllk; med ~nde bromsar jarrut kitisten ja kirskuen; ~nde färg kirkuva(n räikeä) väri; ^ tili huudahtaa, kirkaista, parkaista. II. -an -or (el.) närhi, skrikhals -en -ar kiljukurkku, parkuja, porusuu.

skrikig -t -are: ett ~t barn itkuisa lapsi, kiljukurkku; ^ färg kirkuva, räikeä väri; ~ röst kirkuva, kimeä ääni. skrin -et - lipas, rasia; krypa i ~et (kuv.) mennä myttyyn, raueta tyhjiin, skrind|a -an -or (mv.) (heinä)häkki. skrinläggaYtr: ~sina förhoppningar (kuv.) siirtää (lykätä) suunnitelmansa toistaiseksi, epämääräiseen aikaan, skrinna I (IV1) tr, itr liukua; luistella; ^ backe (Suom. r.) laskea mäkeä kelkalla, skrinnare -n - luistelija, skritt -en käynti, astunta; gå (rida) i ~ kävellä; astella; (ratsastaa) käymäjalkaa, skriv|a IV1 I. tr, itr kirjoittaa; ~ på väggen kirjoittaa seinään; ^ på tavlan kirjoittaa tauluun; ^ med bläck på ett papper kirjoittaa musteella paperi|in, -lie; ^ på maskin kirjoittaa koneella; ^ i koncept kirjoittaa (jnk) konsepti; ~ ren[t) kirjoittaa puhtaaksi; på en avhandling kirjoittaa (valmistella) väitöskirjaa; i ett enkelt diktamen gjorde hon, säger o. -er, åtta fel

yksinkertaisessa sanelukirjoituksessa hän teki kerrassaan kahdeksan (»sanoo» kahdeksan) virhettä; ^ om ngt kirjoittaa jstk; ~ till ngn kirjoittaa jllk; ^ hem efter pengar kirjoittaa kotiin ja pyytää lähettämään rahaa; (j.) kirjoittaa kotoa rahaa. II. (pain. part.): ~ av kirjoittaa, jäljentää jstk; ^ av en dikt kirjoittaa, jäljentää runo; eleven har -it av efter sin granne oppilas on kirjoittanut (kirjoituksensa) vierustoveriltaan (vierustoverinsa vihosta); ^ in (post.) kirjata; ^ in sig i en förening kirjoittautua jnk yhdistyksen (seuran) jäseneksi; <—' in sig vid universitetet kirjoittautua yliopistoon; ^ ned kirjoittaa (muistiin); ~ ned sina tankar (j.) panna, pistää ajatuksiaan paperille; vrt. nedskriva; ^ om kirjoittaa uudelleen; vrt. omskriva, ~ på allekirjoittaa; ^ på en växel panna nimensä vekseliin; ^ under allekirjoittaa, kirjoittaa (j. pistää) nimensä alle; ^ upp kirjoittaa muistiin; (kaup.) panna laskuun, »kirjaan»; ^ ut kirjoittaa (kokonaan), vrt. utskriva, ~ över ett ord kirjoittaa sana toisen yläpuolelle.

skrivarbete kirjoitustyö, skrivare -n - kirjuri.

skriv||biträde -t -n kirjoitusapulainen. -bok kirjoitus vihko, -bord kirjoituspöytä, -byrå 1. konekirjoitustoimisto. 2. kirjoitus|-lipasto, -kaappi, sekretääri. -dön kirjoi-tusneuvot.

skrivelse -n -r kirjelmä; kirjoitus, skriveri -(e)t -er kirjoittelu, skriv||fel kirjoitusvirhe, -göromål kirjoitus|-työ, -tehtävä, -klåda -n (leik.) kirjoitus|-kutka, -syyhy, ylenpalttinen kirjoittelu-halu. -konst kirjoitustaito, -kramp kirjoi-tuskouristus. -kunnig -t kirjoitustaitoinen, -kunnighet kirjoitustaito(isuus). -maskin kirjoituskone, -maskinsfröken konekir-joittajatar. -maskinsvals kirjoituskoneen tela.

skrivning -en kirjoittaminen; -ar (koul.) kirjoitus.

skriv||papper kirjoituspaperi; några ~ muutama kirjoituspaperiarkki. -penna kirjoituskynä. -portfölj -en kirjoitussalk-ku. -pulpet kirjoituspulpetti, -stil 1. (kirjp.) kursiivi, vinokirjoitus. 2. (koul.) käännösharjoitus, (harjoitus-, koe)kirjoitus. -sätt kirjoitustapa, -tecken kirjoitusmerkki. -underlägg kirjoitusalusta, -övning -en -ar kirjoitusharjoitus, skrock (-o-) -et - taikausko, skrocka I itr (kana) kaakattaa, kotkottaa;

(hnk.) nauraa höröttää, skrockfull -t taikauskoinen, skrodera I kerskailla, lörpötellä, pärpättää.

skrodpr -en -er kerskailija, lörpöttelijä; öykkäri.

skrofulos -t (lääk.) risatautinen. skroppa I itr (Suom. r.) kerskua, kehuskella jllk.

skrot (-u:) -et 1. romu, (er.) metalli-, rauta|-romu. 2. (kuv.) av gammalt (äkta) rs 0. korn (läh.) aito vanhan kansan (mies ym.); täysipainoinen, -pitoinen; han är av samma rs o. korn hän on juuri samanlainen.

skrota I tr: rs ner (tkn.) romuttaa, skrot||handlare romukauppias, -hög (metalliromu |kasa, -läjä. -mejsel (tkn.) sor-vinterä; katkaisu-, kylmä-, kouru|taltta. -upplag (metalli-, rauta) romu varasto, -värde (met., tkn..) romuarvo. skrov (-o:) -et - runko; ruumis; (el.) luuranko; (laivan)runko;[jag har ännu inte fått ngntng i ~et (j.) en ole vielä

saanut (suuhuni) ruoan murenaakaan, skrovlig (-o:v-, -ovv-) -t -are karkea, rosoinen, ryhmyinen; (ääni) rämeä. skrovmål -et: få sig ett rs (j.) syödä (ahtaa) kupunsa täyteen.

1. skrubb -en -ar pieni (huone) koppi; komero, roju|kammio, -soppi.

2. skrubb 1. -en -ar (pitkävartinen) harja. 2. -et torut, haukkumiset.

1. skrubb|a -an -or (kai.) (oikea) kampela.

2. skrubba I hangata, nirhoa; (mer. laivan kantta) huosia; (skava) hangata; ^ sitt skinn raapaista ihoaan (että nahka lähtee); ^ sig mot ngt raapaista, nirhaista itseään jhk, jtk vasten.

skrubb||hyvel (puus.) rouhin-, ohennus|-höylä. -sår (lääk.) hankaus-, lyöttymä|-haava.

skrud -en -ar juhla|-asu, -puku; naturen i sin (sommar)rs luonto (kesäisessä) juhla|-puvussaan, -asussaan, skruda I tr koristaa, kaunistaa, skrumpjen -et -nare kurttuinen; kutistunut, käpertynyt, ryppyinen, skrumpna I itr käpertyä, ku(r)tistua, mennä kurttuun, skrumpnjure (lääk.) kutistunut munuainen; munuaiskutistuma. skrup|el -eln -ler epäilys, arvelu, -fri -tt häikäilemätön.

skrupulös -t -are tunnontarkka, tunnollinen, turhantarkka.

skruv -en -ar ruuvi; han har väl en rs lös? onko häneltä yksi ruuvi irti? ta rs vaikuttaa, auttaa, tepsiä.

skruva I I. tr, itr ruuvata, kiertää, vääntää; ^ på sig käännellä ja väännellä itseään. II. (pain. part.): ^ av ruuvata pois, irti; ^ fast ruuvata kiinni; ^ igen ruuvata, kiertää kiinni; ^ ihop ruuvata,

kiertää yhteen; ^ in ruuvata, kiertää sisään; ^ in ngt i ngt ruuvata jtk jhk, jnk sisään; ^ lös ruuvata, kiertää irti (auki); ^ ned ruuvata, kiertää alas; (kaasu) kiertää pienemmälle; ~ på ruuvata, kiertää päälle, ylös; ^ på gasen kiertää kaasuhanaa (enemmän) auki; ^ upp kiertää, vääntää ylöspäin; ^ upp priset kiristää hintaa ylös.

skruv||boll (jlkp.) kierrepallo. -bult ruuvi-pultti. -gäng|a -an -or ruuvikierteet. -huvud ruuvinkanta. -lock kierrekansi. -mejsel ruuvitaltta, -mutter ruuvimutteri. -nyckel jako-, ruuvi|avain. -spindel (tkn.) kierre-, ruuvi|kara. -städ ruuvi|penkki, -pihdit, -tving liimaus-, ruuvi|puristin, skrymma II1 itr viedä iso (paljon) tila(a). skrymmande (a. tpm.) paljon tilaa viepä;

' gods (raut.) isotilainen, kookas, tilaa viepä tavara; vara ~ viedä paj on tilaa, skrymsl||a -an -or, -e -t -n soppi, lokero; piilopaikka.

skrymta I itr teeskennellä, skrymtande (a. tpm.) teeskentelevä, skrymtare -n - teeskentelijä, tekopyhä, skrymterj ~ (e)t teeskentely, tekopyhyys, skrynka ks. skrynkla. skrynkelfri -tt (vaat.) rypistymätön. skrynkl|a I. -an -or ryppy; (kasvoissa m.) kurttu. II. I Jr rypistää, kurtistaa, panna ryppyihin; ^ sig rypistyä, kurtistua, mennä kurttuihin (ryppyihin), skryt -et kehuminen, kerskailu; på rs kehuen, kehuskellen; utan rs kehumatta, skryta IV6 itr kehua, kerskailla; ^ med

(över) ngt kehuskella, kerskailla jllk. skrytsam -t -mare kehuva, kerskaileva, skrytsamhet kehuskelu, kerskailu, skrå -(e)t-n ammattikunta, -anda ammat-tikuntahenki; (kuv.) yhteishenki; (m. läh.) ryhmäitsekkyys, skrål -et hoilotus, loilotus, rähinä, hulina, skråla I itr, tr huutaa, rähistä, loilottaa, mölistä.

skråm|a -an -or naarmu, raapaisu, skrå||mässig -1 -are ammattikuntamainen. -ordning -en ammattikunta|järj estys, -säännöt.

skråpuk -en -ar linnunpelätti; naamari; irvinaama.

skråpuksansikte pelottavan ruma naama, viirunaama, virnu-, irvi| naama, skrå||tvång ammattikuntapakko. -väsen

ammattikuntalaitos, skräck -en pelästys, kauhistus, kammo; inf aga rs hos ngn, sätta rs i ngn kauhistuttaa jtk, herättää pelkoa ja kauhua, saattaa kauhun valtaan; darra av rs vapista peloissaan; vara stel av ~ olla kauhusta kankeana, kangistuneena; jag

564grips av ~ joudun kauhun valtaan; skolans ~ (koko) koulun kauhu, -bild kauhukuva. -fyll|d -t kauhis(tut)tava,

kaamea, -injagande kauhistava, kauhua herättävä, -medel pelotus-, hirmu|keino. -slag|en -et -na pelon vallassa (oleva), -stämning kauhumieliala. -välde hirmuvalta, skräda II1 tr (mv.) Iestä, lesiä (jauhoja); (mtsh.) kyljetä, veistää (hirsiä) kahden puolen; pälkkiä (hirsiä), kirveellä veistää karkeaksi; inte ry orden olla seulomatta sanojaan.

skräddare -n - vaatturi, (ent.) räätäli, (vanh.) »kraatari», skräddar||mästare vaatturimestari. -sy|dd -tt vaatturin tekemä, mitan mukaan tehty.

skrädderi -(e)t-er vaatturinliike. skräll -en -ar kolahdus, rämähdys, paukaus, räjähdys, rysäys, räminä, skrälla II1 itr rämistä, rämähtää, kolista, jyrähtää.

skrälle -t -n (j.) rähjä, rämä, rämppä, kulu; (hnk.) ikäloppu. skrällig -t -are rämisevä, rämeä, rämäkkä|-ääninen; en gammal ry säng vanha sänky-rähjä.

skrämma II11. tr pelästyttää, pelottaa, säikyttää, saada pelkäämään, pelon valtaan; ^ ngn jör ngt pelotella jtk jllk; ^ livet ur ngn säikyttää, pelotella kuoliaaksi, henkihieveriin. II. (pain. part.): ^ bort pelotella pois; ^ undan pelotella (tieltä) pois; ^ upp pelästyttää, säikyttää (ylös), (lintu) lentoon; saattaa pelon valtaan, skrämsel -n pelästys, säikähdys; i pelästy ksissään, säik(ähd)yksissään. skrämskott pelotus-, varotus|laukaus (m. kuv.).

skrän -et - huuto, rääk(k)ynä, rähinä, parku, mekastus.

skräna I itr rääk(k)yä, hoilottaa, parkua, skränfock -en -ar mekastaja, metelöitsijä, hulinoitsija, skränig -t -are mekastava; vrt. ed. skränka II2 tr (tkn.) harittaa (sahaa), skräp -et vanha (pois käytöstä pantu) tavara, roju, romu; roska(tavarat); (joutava) rihkama; tyhmyydet, typeryydet; vad kostar hela ryet? mitä koko roska (j. töskä) maksaa? prata ~ puhua pötyä, roskaa, joutavia, skräpa I itr olla (ajelehtia) rojuna (törkynä, jaloissa) tiellä; (hnk.) maleksia, rähjäillä; ^ ned roskata; tehdä rosk|aiseksi, -ia. skräphög -en roska-, romu |kasa, tunkio, skräpig -t -are romuinen, rojuinen; (j.)

törkyinen, rähjäinen, skräp|]kammare romu-, roju|huone, -koppi, -komero, -vrå kastas i ry joutua (heite-

tyksi) romukoppaan, hylätyksi, pois käytöstä.

skräv|el (-ä:, -ävv-) -let lörpötys; kerskailu, suunsoitto.

skrävla I itr lörpöttää, laverrella, soittaa suutaan, kerskailla, kehuskella, skrävlare -n - lörpöttelijä, lörppö, suunsoittaja, lavertelija.

skröplig -t -are raihnas, raihnainen, -het raihnaus.

skubba I I. tr hangata, kihnuttaa, raapia, syyhyttää. II. itr (j.) juosta, livistää tiehensä; juosta (liikkua polkupyörällä) asioilla (asioita), skudda I tr: ry stoftet av sina fötter (kuv.) pudistaa tomu jaloistaan, skuff -en -ar sysäys, tönäys, töytäisy, skuffa I tr sysätä, tönäistä, tyrkätä, tuupata, bort jne. ks. knuffa. skuffas I itr (dep.) sysiä, tuuppia toisiaan, skugg|a A. -an -or varjo; katve; siimes; (kuv.) haamu; ljus o. ry valo(a) ja varjo(a); kasta ry på ngt luoda jhk varjo(a); ställa i asettaa, saattaa varjoon; (kuv.) syrjäyttää; han är bara en ry av sitt jorna jag hän on enää pelkkä varjo entisestään; ge (skänka) ry luoda (suoda) varjoa (siimestä), siimestää. B. I I. tr 1. varjostaa, siimestää, kaihtaa. 2. (taid.) varjostaa. 3. pitää salaa silmällä, »varjostaa». II. itr: ry jör ngn varjostaa, pimentää, estää jtk näkemästä jtk. skugg||bild varjokuva; (kuv.) silmänlume, -boxa I itr (nrk.) harjoittaa (käyttää) varjonyrkkeilyä.

skuggig -t -are varjoisa, varjoinen, katvei-nen, siimeikäs. skugglik -t varjomainen, skuggliv -et varjoelämä. skuggning -en varjostaminen, varjostus (m. taid.); salainen silmälläpito, »varjostaminen».

skugg||regering -en varjohallitus, -rik -t varjoisa, siimeikäs, katveinen. -rädd ylen arka, pelokas, -rädsla ylenpalttinen pelko, -sida varjopuoli, -spel 1. varjojenleikki. 2. (taid.) varjonäytelmä. -teckning varjostettu piirustus, -tillvaro varjo|elämä, -olo. -värld varjo(jen)maailma. -växt varjo|kasvi, (er.) -ruoho, skuld -en -er 1. velka; ~er velat; betala en ry maksaa (pois) velka; efterskänka ngns ry antaa jllk velka anteeksi; göra ryer tehdä

velkoja; ha ryer olla velkoja (veloissa); sitta i ry upp över öronen olla korviaan myöten veloissa; komma (råka) i ry hos ngn joutua jllk velkaan; stå i ry hos ngn olla velassa jllk; (kuv.) olla jllk velkaa; sätta sig i ry velkaantua, tehdä velkaa. 2. syv; bära ^en till ngt olla syynä

(syyllinen, syypää) jhk; ~en faller på honom syy tulee hänen niskoilleen, (se) tulee hänen syykseen; ge ngn ~en för ngt syyttää jtk jstk, pitää jtk syyllisenä jhk; skjuta ~en på ngn sysätä, vierittää syy jnk toisen niskoille, panna jnk (toisen) syyksi; ta ~en på sig ottaa syy niskoilleen; vara ~en till ngt olla jnk syynä, (as.) syynä (hnk. syypää) jhk; ~en är min syy on minun; (se) on minun syyni. 3. (usk.) synti, rikkomus; förlåt oss våra ~er anna meille anteeksi meidän syntimme, skuld||belasta|d -t 1» velkaantunut. 2. -1 samvete syyllisyyden vaivaama omatunto, -belopp velkojen määrä, velkasumma, -börda velkataakka; (usk.) synnit, syntitaakka.

skuldebrev velkakirja, skulderblad (an.) lapaluu, skuld||fordran velkavaatimus. -fri -tt a) velaton; b) syytön, -fråga syyllisyyskysymys. -förbindelse velkasitoumus, -konto velkatili; (leik.) syntiluettelo. -känsla syyllisyydentunto, -medvet|en -et -na syyllisyydestään tietoinen, -medvetenhet syyllisyydentunto, -post velkaerä. skuldr|a -an -or hartia, olka(pää). skuldregister (leik.) syntiluettelo. -satt (a.) velkaantunut, velkainen, -sedel velkakirja. -sätta V tr saattaa velkaan, velkaantumaan; ~ sig velkaantua, joutua velkaan, tehdä velkaa, -sättning velkaantuminen.

skull: för . . ^ jnk vuoksi, takia, tähden; för min ~ minun vuokseni, takiani; bara för er^vain teidän tähtenne (vuoksenne); för en gångs ~ vain tämä(n) kerta (kerran); poikkeuksen vuoksi; för Guds Herran nimessä! (vanh.) Herran tähden!

1. skull|e -en -ar heinä|parvi, -ylinen, -ullakko.

2. skulle (apuv.) ks. skola; om jag vara, ^ ha (Suom. r.); (miel.) om jag vore, hade jos olisin, jos minulla olisi

skulptera I tr (taid.) veistää (kuvia), harjoittaa kuvanveistoa, skulptrjs -en -er kuvanveistäjätär. skulptur -en 1. kuvanveisto (taide). 2. -en

-er (kuvan)veistos, skulptpr -en -er kuvanveistäjä.

1. skum -met kuohu, vaahto.

2. skum -t -mare hämärä, hämyinen, sumea, samea; en ~ person (figur) epäilyttävä hnk., hämäräperäinen olio.

skumgummi (tkn.) vaahtokumi, skumma I I. itr kuohua, vaahdota; ^ av raseri kiehua kiukusta, raivosta. II. tr: ~ av, bort kuoria päältä pois; ^ mjölken kuoria maito; ^ en tidning nopeasti silmäillä lehteä.

skummjölk kuorittu maito, skumpa I itr (hev.) juosta hölkyttää; (ratsastaja) hytkyä; (aj.) huojua, heilua, keikkua, hytkyä, skumrask -et hämärä, hämy; i ~et hämy-hetkenä, hämärissä, -affär hämärä liike-homma, huijaus, -politik takaovenpoli-tiikka.

skum||släckare, -släckningsapparat (pai.) vaahto|sammutin, -sammutuslaite. skumög|d - heikkonäköinen, sameasil-

mäinen. skunk -en -ar (el.) haisunäätä, skur -en -ar (sade)kuuro, saderyöppy, (-)ropsaus, (m. kuv.); en ~ av ovett haukkumis-, haukkumasana|ryöppy.

1. skura I tr pestä, hangata, huosia; ~ av pestä, huosia pois, hangata pois, puhtaaksi.

2. skur|a -an -or (her.) koro (linja, joka jakaa vaakunakilven erivärisiin kenttiin).

skur||balja pesusoikko. -borste pesu-, huo-simajharja, -gumma siivooja, siivousapu-lainen; (j.) kuurausmuija. -hink pesu-hinkki.

skurk -en -ar roisto, konna, lurjus, -aktig -t -are roistomainen. -aktighet -en roisto-maisuus, roistontyö. -streck roiston-, ilki-, tihu|työ. skurpulver puhdistusjauhe. skurra I itr: ~ backe (Suom. r.) laskea

(kelkalla) mäkeä, skur||spann ks. -hink. -trasa pesu|riepu, -rätti.

skut|a -an -or (mer. yl.) (purje)alus, pursi;

(er.) jaala, skutt -et - hyppy, harppaus, loikkaus, skutta I iz/harpata, loikata, hyppiä, loikkia.

skvadron (-u:) -en -er (sot.) eskadroona. skvala I itr valua, virrata; ^ ner valua, virrata (alas), skvall|er -ret juoru; kieliminen, kanteleminen, ilmiantaminen, -aktig -t -are juoruava. -aktighet juoruamishalu. -bytta kielikello, juorukontti; (koul. m. hauk.) juoruämmä, »vehnäsakka». -historia juo-rujuttu. -håla juorupesä. -krönika juoru-kronikka. -käring juoru|akka, -ämmä. -spegel ikkuna-, (leik.) juoru|peili. -tag: komma i ~en päästä oikein juoruamisen vauhtiin, -vägen: få veta ngt (på) ~ (saada) kuulla jtk juoruna, huhupuheena (kaupungilta), skvallra I itr juoruta; kieliä, kannella; ^ för ngn juoruta, ilmoittaa, kannella jllk; ^ om ngt (kuv.) ilmaista jtk; ^ om ngn juoruta jstk; ^ på ngn kannella, kieliä jnk niskaan, sanoa jnk syyksi; ~ ur skolan ilmaista salaisuus.

skvalp -et (veden) loiske, solina; (pikku-laineiden) liplatus.

skvalpa I itr läikkyä; loiskua; (hiljaa) liplattaa.

skvatt: jag förstår inte ett rs en ymmärrä vähääkään, hitustakaan.

skvattram -en (ksv.) suopursu.

skvätt -en -ar tilkka; en rs vatten vesitilkkanen).

skvätta II2 I. tr läikyttää, pirauttaa, tipauttaa. II. itr 1. läikkyä, roiskua; pirahdella, tipahdella. 2. ~ tili säpsähtää; räiskähtää; (sade) tipahdella.

1. sky -n -ar pilvi; taivas; höja till isarna ylistellä pilviin saakka; som fallen från rsarna kuin puusta pudonnut (leik.) ja vähän säikähtänyt.

2. sky III tr kammo(t)a, varoa, pelätä; inte rs ngn möda (olla) säästämättä (kysymättä) vaivojaan; ^ ngn värre än pesten kammoa (pahemmin) kuin ruttoa.

3. sky -n, jus (sy:) -en (keit.) paistaessa muod. lihan t. kalan mehu.

skydd -et - suoja, turva; ^ mot (för) ngt suoja jtk vastaan, jnk suoja; under rs av mörkret pimeän suojassa; i rs för stormen, sina ovänner suojassa, turvassa myrskyltä, vihamiehiltään.

skydda I tr suojata; ^ sina intressen (sin neutralitet, sin ära) puolustaa etujaan (puolueettomuuttaan, kunniaansa); ~ ngn för en olycka suojella jtk onnettomuudelta, tapaturmalta; ^ sig mot kölden suojautua pakkaselta; ~ sig mot överraskningar suojautua (varautua) yllätyksiltä (yllätysten varalta); rss för väta! suojeltava kosteudelta!

skydds||ande suojelushenki. -anordning suo-jelulaitteet. -färg suojaväri, -glasögon suoja(silmä)lasit. -hamn: söka rs pyrkiä satamaan suojaan myrskyltä, -helgon (kat.) suojelus I pyhä, -pyhimys, -huv (moottorin yms.) suojapeite, -häkte suo-javankeus. -kåpa (tkn.) suojus|kupu, -kehys. -kår suojeluskunta, -kårist (Suom. r.) suojeluskuntalainen. -lagstiftning suojelulainsäädäntö.

skyddsling -en -ar suojatti, turvatti.

skydds||lös -t suojaton; (hnk.) turvaton, -löshet suojattomuus, turvattomuus, -makt suojelus valta, -område suojelualue. -omslag suojakannet, päällys, -patron ks. -helgon, -plantering suojaistutus, -rum (sot.) pommi-, ilma|suoja; väestön-, henkilöIsuoja, -skärm suojaverho, -ställning (sot.) suoja-asema, -tid (teoksen, kirjan) suoja-aika. -tuli suojelu tulli, -uppfostran suojelukasvatus. -ympa I tr tehdä (suorittaa) suojarokotus, -ympning suojarokotus, -åtgärd suoja-, suojelu|toi-

menpide, (-)varokeino. -ängel suojelusenkeli.

sky||drag (mtr.) pilven|patsas, -pyörre, pyörrepatsas, (mer.) vesipatsas, -fall kaatosade.

skyfallsliknande: ~ regn kaatosateen kaltainen (sade)ryöppy. skyff|el -eln -lar kihveli, (pyöreäpesäinen) luontilapio.

skyffla I tr luoda, lapioida (kihvelillä kivihiiltä).

skygg -t -are arka; (hnk. m.) ujo. skygga I I. itr pelästyä; hästen rsde för loket hevonen pelästyi junan veturia; ^ tillbaka pelästyneenä perääntyä. II. tr suojata: trädet rsr för regn puu suojaa sateelta.

skygghet -en arkuus, ujous, skygglapp -en -ar (hev.) silmälaput, kaih-timet.

skyhög -t pilviä hipova, pilvenkorkuinen. skyl -en -ar (mv.) kuhilas; uppsätta i rsar panna kuhilaille.

1. skyla I tr panna kuhilaille.

2. skyla II1 tr verhota, ^ (över) ngt peittää jllk; ^ över ngt (kuv.) peitellä, kaihtaa, salailla.

skyldig -t -are 1. syyllinen; göra sig rs till ett fel tehdä itsensä syypääksi jhk virheeseen; ^ till ett brott syyllinen rikokseen; juryn förklarade den anklagade rs till mord valamiehistö julisti syytetyn syylliseksi murhaan. 2. velkaa (oleva); velallinen: vad är jag rs? mitä (paljonko) olen velkaa? vara rs ngn pengar olla jllk velkaa rahaa; bli ngn svaret rs jäädä jllk vastauksen velkaan (osaamatta vastata mitään).

skyldighet -en -er velvollisuus; det var min rs se oli velvollisuuteni; jag har ingen rs att göra detta ei minun velvollisuuteni ole (ei minun tarvitse) tehdä tätä; fullgöra sin rs till det yttersta täyttää velvollisuutensa viimeiseen saakka, sk yldighe tsbesök velvollisuus vierailu. skyldra I tr: rs gevär (ent. sot.) tehdä kunniaa (kiväärillä).

skylight (skailait) -et - (mer.) katto-, kansi-1ikkuna, valoarkku, (vanh.) kai-letti.

skylla II1 tr, itr: rs ngt på ngn panna (sanoa) jtk jnk syyksi, syyttää jtk jstk; <—' på ngn syyttää jtk; ^ på okunnighet syyttää tietämättömyyttä(än); ^ på sjukdom sanoa (selittää) sairaus syyksi, syyttää sairautta; det får du rs dig själv för siitä saat syyttää itseäsi; skyll dig själv! syytä itseäsi! oma syysi! ^ ifrån sig väittää tois(t)en syyksi, yrittää torjua syy niskoiltaan.

skyllerkur -en -ar vartio|koju, -koppi, skylt -en -ar ilmoitus-, osoite-, nimi|kilpi. skylta I itr: ~ med varor asettaa tavaroita näytteille; ~ med ngt asettaa jtk näytteille, tarjolle; (kuv.) koreilla jllk. skylt| |docka (näyteikkuna) mallinukke.

-fönster näyteikkuna, -låda näytekaappi. skyltmålare kilpimaalari. skyltvara näytetavara, näytteille asetettu tavara.

skymf -en häpeä, häväistys; lida ^ kärsiä häväistys; tillfoga ngn en ~ aiheuttaa jllk (suuri) häpeä, häväistä jtk. skymfa I tr häväistä, skymflig -t -are häpeällinen, skymford herja-, häväistys|sana, herjaus, skymla I itr: det för ögonen maailma mustenee silmissäni, skym|ma II1 I. tr olla edessä, kaihtaa, peittää (näkyvistä); ~ bort ngt för ngn kaihtaa, peittää jtk jnk näkyvistä; molnet -mer solen pilvi peittää auringon; nybygget -mer utsikten för mig uudisrakennus peittää (vie) minulta näköalan; skym (skugga) mig inte! älä ole (valon) edessä! älä mene minun eteeni! tårar -de hennes blick kyynelet sumensivat hänen katseensa. II. itr: ~ hämärtyä, pimetä, hämärtää, skymning -en -ar hämy, hämärä, skymningsstund hämyhetki. skymt -en -ar vilahdus, pilkahdus, häivähdys; den sista ~en av solen auringon (päivän) viimeinen pilkahdus; inte en ~ ei jälkeäkään (merkkiäkään); en ~ av hopp toivon pilkahdus; en r^ av otålighet hiven kärsimättömyyttä; se en ^ av ngn nähdä jtk vilahdukselta; jag har inte sett <~^en av honom en ole nähnyt hänestä jälkeäkään, skymta I I. tr hämärästi vaistota (tajuta, havaita), aavistaa; olla näkevinään; nähdä vilahdukselta. II. itr äkkiä näyttäytyä tuokioksi, pilkistää (sukeltaa, pilkahtaa, välähtää) näkyviin. III. (pain. part.): ^ fram häämöttää, siintää; jag såg hennes ljusa klänning >—' fram mellan träden näin hänen vaalean pukunsa vilahtavan puiden välissä; ~ förbi häivähtää, vilahtaa ohi.

skymundan; ett ~ piilo, kätkö; i ~ piilossa, kätkössä; (kuv.) taka-alalla, näkymättömissä, skynda I I. itr kiiruhtaa, tehdä joutua. II. rfl. ~ sig kiirehtiä, pitää kiirettä, jouduttautua, rientää. III. (pain. part.): ^ bort kiiruhtaa pois; ^

efter ngn kiirehtiä, jouduttautua jnk jälkeen; ~ emot ngn kiirehtiä jtk vastaan; ~ fram rientää, kiirehtiä esiin, esille; ~ förbi kiirehtiä |

ohi, ngn jstk, jnk ohi; ^ in kiirehtiä, joutua sisään; ^ på itr tehdä joutua, rientää, kiiruhtaa; ^ på ngn hoputtaa, jouduttaa, kiirehtiä; ~ på ngt jouduttaa jtk, jnk tekoa (valmistumista jne.); —' tili kiirehtiä, rientää esiin, paikalle; ^ tillbaka rientää, kiirehtiä takaisin; ^ undan kiirehtiä, jouduttautua pois; ut mennä, lähteä kiireesti ulos. skyndsam -t -mare kiireinen; sukkela, joutuisa, nopea; det är (Suom. r.) on kiire.

skyndsamhet -en kiire; joutuisuus, nopeus, skynke -t -n verho, peite, vaatepala; det röda »punainen vaate», skyskrap|a -an -or (rak.) pilvenpiirtäjä, skytt -en -ar ampuja, pyssymies, skytte -t ampuminen, ammunta; ampuma-, ampumis|urheilu. -förening ampuma-, metsästys|seura. -grav (sot.) taistelu-hauta (ent. ampumahauta). skytt|el -eln -lar (kud.) ks. skottspole. skyttelinje -n -r (mets.) ampumaketju;

(sot.) ketju, skytteltrafik heiluriliikenne (taaja edestakainen liikenne), skåda I tr, itr katsoa, katsahtaa, katsella, skåde||bana näyttämö (m. kuv.). -bröd näky-, näyte|leipä. -fönster (Suom. r.) näyteikkuna; vrt. skyltfönster. -lyst|en -et -na utelias näkemään, katselunhalui-nen. -plats -en -er näyttämö; (kuv.) tapahtumapaikka. -spel näytelmä, -spelare näyttelijä, -spelarkonst näyttämötaide; näyttelemisftaito, -taide, -spelerska näyttelijätär. -spelsförfattare näytelmän (kirjoittaja, -tekijä.

skål I. -en -ar 1. (korkeahko) malja, kulho; kuppi; (litteähkö) vati. 2. (tervehdys)-malja; utbringa (föreslå) en <—' för ngn esittää jnk malja; dricka ngns ~ juoda jnk malja. II. (int.) terve! malja|si! -nne! (j.) kippis! skåla I itr: ~ med ngn juoda jnk malja (kohottaen samalla lasinsa tätä kohti); kilistää jnk kanssa, skålformig -t maljan muotoinen; (ksv.)

maljamainen. skålla I tr kaltata; valella kuumalla vedellä; ^ sig polttaa itseään (kuumalla vedellä).

skållhe]t -tt kiehuvan kuuma, skålpund -et - (vanh. painomt.) naula, skåning -en -ar (käns.) skånelainen, Skånen asukas, skånsk -t skånelainen. skånsk|a 1. -an Skånen murre. 2. -an -or skånelainen nainen, skåp -et - kaappi, -bil (läh.) pakettiauto. I -mat kaappiruoka, entiset tähteet; (kuv.)skåp sup a — skänk

gammal ~ (iv.) vanha(a) tuttu (a), »van-hat levyt», »vanhat lämmitykset», -supa IV3 itr olla salajuoppo, (leik.) kaappijuop-po, »käydä kaapilla», -supare salajuoppo, kaappijuoppo. skår|a -an -or ura, lovi; leikkaus, skäck -en -ar (hev.) kirjava, täplikäs,

(harv.) kirjo, skäckig -t -are täplikäs, kirjava, skädd|a -an -or (kal.) kampela, skägg -et - parta; mumla i ~et mutista epäselvästi, partaansa; tala ur ~et puhua selvästi; sanoa suoraan; le (skratta) i r^et hymähtää itsekseen (nauraa partaansa), -botten parransänki. -dopping (el.) silkkikuikka. skäggig -t -are partainen, parrakas, »partasuu».

skägg||lös -t parraton, -strå parta|karva, -haiven, -stubb parransänki. -svamp (lääk.) partasieni. -växt parrankasvu, skäkt|a I. -an -or 1. (seinä)lude. 2. (hist.) vasama (nuoli). 3. (pellava)lihta, (-)lipsu. II. I tr 1. lihdata, lipsuta (pellavia). 2. (juut.) teurastaa (avaamalla el. kaulavaltimo).

1. skäl -et - syy, aihe, peruste; göra ~ jör maten ansaita ruokansa, tehdä työtä ruokansa edestä; göra ~ jör namnet (jör sitt namn) ansaita nimensä, »olla nimensä kaima»; göra ~ jör sig tehdä tehtävänsä; pitää puolensa, täyttää paikkansa; av samma ~ samasta syystä, samoilla perusteilla; med ~ syystä (kyllä); på goda ~ pätevillä syillä; det är ~et varför siinä syy, miksi.

2. skäl -et - 1. (kud.) pirta, kaide. 2. ks. vägskäl.

skälig -t -are kohtuullinen, pätevä; jommoinenkin, skäligen jotenkin, joltisestikin; kutakuinkin; kohtuuden nimessä, skäll -et (j.) haukkumiset.

1. skäll|a -an -or (lehmän)kello; tiuku, kulkunen; nu blev det annat ljud i (kuv.) nyt oli toinen ääni kellossa, nyt

oli tuuli kääntynyt.

2. skälla II1 I. itr 1. (koira) haukkua. 2. sättiä, haukkua, käyttää haukkumasanoja; ^ på ngn sättiä, haukkua jtk. II. tr moittia, sättiä, haukkua; ngn jör ngt sättiä, haukkua jtk jstk; ^ ut ngn haukkua silmät korvat täyteen, (panna) pataluhaksi.

skällande -t haukkuminen, skällko -n (mv.) kellokas, skällor pl (Suom. r.) haukkumiset, sättimiset.

skällsord haukkumasana.

skälm -en -ar 1. velikulta, veitikka; med

r^en i ögat (ögonvrån) veitikka silmäkulmassa. 2. veijari, petkuttaja; lurjus, roisto; tjuvar o. ~ar varkaat ja roistot, -aktig -t -are a) veitikkamainen; b) kon-namainen, roistomainen. -aktighet veitikkamaisuus. -roman (kirj.hist.) veijariromaani, skälmsk -t -are ks. skälmaktig. skälmstycke koiruus, kuje, kepponen; konnankoukku.

skälva II1 itr väristä, vapista, tutista; ^ i hela kroppen väristä, tutista koko mies; ^ i hela kroppen av köld hytistä vilusta kuin horkassa.

skälvning -en väristys, värinä, vapiseminen, tutina.

skäm|d -t pilaantunut, pahentunut; vrt. bortskämd.

skämm|a II1 I. tr turmella, pilata. II. (pain. part.): ^ bort hemmotella pilalle, kasvattaa huonosti; ~ ut häpäistä; han -er ut hela sin jamilj hän häpäisee koko sukunsa; ~ ut sig häpäistä itsensä, tehdä itsensä mahdottomaksi, skämmas II1 itr (dep.) hävetä; ~jör (över) ngn hävetä jnk vuoksi, jtk; jag måste ^ jör dig minun täytyi (ihan) hävetä sinun vuoksesi, sain (ihan) hävetä sinua; det behöver du inte ~ jör sitä sinun ei tarvitse hävetä; jag skäms jör att jag (minua) hävettää kun (esim tulinkin tehneeksi); jag måste ~ jör det sitä täytyy (aivan) hävetä; ^ (in)jör ngn hävetä kun jnk näkee; ^ ögonen ur sig hävetä silmät päästään.

skämt -et - leikinlasku, leikki, pilanteko, pila; ^ å sido! leikki sikseen! på ^ leikillään), piloilla(an). skämta I itr laskea leikkiä, pilailla; ^ med ngn om ngt pilailla jnk kanssa jstk; med honom kan man inte >—' hänen kanssaan ei ole leikkimistä, skämtare -n - leikinlaskija, skämt||dikt -en pila-, kompa[runo. -lynne leikillisyys, huumori, skämtsam -t -mare leikkisä, leikillinen, skämtsamhet -en leikillisyys, leikkisyys, skämtj|tidning pilalehti. -vis leikillä(än), piloilla(an), pilan päiten, skända I tr häpäistä, loukata; vietellä, raiskata.

skändlig -t -are häpeällinen, halpamainen,

alhainen; rietas, skändlighet -en -er häpeällisyys; hävyttömyys; halpamainen teko.

1. skänk -en -ar astiakaappi; (rav.) tarjoilu-, anniskelu]pöytä, -tiski.

2. skänk -en -er lahja; få ngt till >—>s saada jtk lahjaksi; ge ngn ngt till antaa jllk jtk lahjaksi.

skänka II2 I. tr lahjoittaa; tehdä lahjoitus; ~ ngn tröst suoda, tuottaa jllk lohtua, lohdutusta. II. (pain. part.): ro bort lahjoittaa pois; ro efter antaa anteeksi jtk, vapauttaa jstk; ro i kaataa (jtk nst., esim. viiniä) laseihin, skänkdisk tarjoilu-, anniskelu|pöytä, -tiski, skänk|el -eln -lar 1. (an.) pohje; reisi; (rts.) ratsastajan jalka lanteesta kantapäähän; ge hästen -lama puristaa hevosta reisillä ja pohkeilla. 2. (tkn.) sanka, korva, skänkrum tarjoiluhuone, skäpp|a -an -or 1. vakka, (er.) tuohesta tehty kylvö-, marja- ym. -vakka. 2. vanha mitta, vakka; mäta ngn rsn (hans rs) full (kuv.) haukkua pataluhaksi; sätta sitt ljus under en rs panna kynttilänsä vakan alle; har han rent mjöl i rsn? onko hänen omatuntonsa puhdas? onko hän rehellinen (reilu) mies?

1. skär -et - (pieni) saari; luoto, kari; vrt. skärgård.

2. skär -et - 1. (tkn.) terä; (avaimen) koro, haitta; (auran) vannas. 2. lovi, uurre. 3. (lu.) kaarre, liuku.

3. skär -t -are 1. heleä, kirkas, helakka; puhdas; ^ hy hieno iho, hipiä; ro stämma, röst heleä, kirkas ääni; ro som snö puhdas kuin lumi. 2. ruusun|punainen, -punerva.

1. skär|a -an -or (mv.) sirppi; lövrs vesuri.

2. skära I tr kirkastaa, puhdistaa; tehdä kirkkaaksi (heleäksi).

3. skära IV5 I. tr, itr 1. leikata; ro i trä leikata puuhun, harjoittaa puunleik-kausta; ro i små bitar leikellä pieniksi palasiksi; kniven skär inte puukko ei pysty; jag skar mig i fingret leikkasin sormeeni; det skär mig i hjärtat se (ihan) viiltää sydäntäni; ^ lagrar (kuv.) niittää laakereita, kunniaa; ro torv leikata turvetta; ro tänder purra hammasta, (j.) kiristellä hampaitaan; gatorna skär varandra kadut leikkaavat toisensa; det skär i öronen se viiltää korvia; ro alla över en kam (kuv.) mitata kaikkia samalla mitalla, kohdella kaikkia yhdenvertaisina, (leik.) hirttää kaikki samaan köyteen. 2. (mv.) leikata, korjata (viljaa). II. rfl. ~ sig 1. leikata (haava), i fingret sormeensa. 2. uurtaa; floden har skurit sig djupt ner i jorden joki on uurtanut itselleen syvän uoman. 3. käydä huonosti yksiin; olla yhteensopimatonta; joutua ristiriitaan. 4. (maito) juoksettua. III. (pain. part.): ro av leikata poikki (pois, irti); ~ bort leikata pois; r^- jör (stek) leikata (paisti) viipaleiksi, paloitella; ro i karahtaa, pureutua kiinni; ro igenom leikata läpi, puhkaista; ro ihop (drabba ihop) iskeä

yhteen; ro in leikata jhk; (mer.) pujotella jhk; /-v in (i foten) (hihna) syöpyä jalkaan; ro sönder leikellä rikki, palasiksi; ro tili (vaat.) leikata, kläder vaatteita; (kuv.) liioitella, panna omiaan; ro upp leikata auki, avata; ks. skära för; ~ ut leikellä, piirtää (puuhun), skärande (a. tpm.) terävä, leikkaava; ett rs ljud korvia viiltävä ääni; ro motsats räikeä, jyrkkä vastakohta, skär||bräde leikkuu-, hakkuu|lauta. -böna

(keit.) leikko|papu, -pavut, skärgård -en -ar (meren) saaristo, skär||gårdsbo -n -r saaristolainen, skärm -en -ar varjostin, suojus; (lakin) lippa; irtoseinä, väliseinä; poimuvarjos-tin.

skärmaskin (mv. ym.) leikkuukone; leikkuri; (rav.) leikkelekone. skärm||bild (lääk.) läpivalaisukuva. -bilds-undersökning läpivalaisututkimus. -blad (ksv.) suojuslehti. -lampa lamppu, jossa varjostin, -mössa lippalakki, skärmytsla I itr kahakoida; ammuskella, skärmytsling -en -ar (etuvartio)kahakka;

kahakointi, ammuskelu, skärning -en -ar leikkaus, leikkaaminen;

vrt. 3. skära. skärnings! |lin j e leikkaus| viiva, -kuvio.

-punkt leikkauspiste, skärp -et - vyönauha; airuennauha. skärp|a I. -n terävyys; (m. kuv.) kirpeys, vrt. skarp I. II. II2 tr 1. teroittaa (m. kuv.); ro ett straff (kontrollen) koventaa rangaistusta (tiukentaa, koventaa valvontaa). 2. det (kölden) -er tili (i) sää kylmenee (pakkanen kiristyy), skärpe||djup -et (vai.) syvyys tarkkuus, -inställning (val.) tarkennus, skärpning -en 1. teroitus; (kuv.) kovennus. 2. (kaiv.) louhos, skärpspänne -t vyönsolki. skärseld -en (kat.) kiirastuli; (m. kuv.) ankara, kova koetus.

skärskåda I tr tarkastaa, tutki(stell)a, koetella.

skärslipare -n (saksien, veitsien) hioja, te-roittaja.

skär||sår (lääk.) leikkuu-, leikkaus|haava.

-tand (an.) etuhammas, skärtorsdag (kirk.) kiirastorstai.

1. skärv -en -ar (rh.) ropo; betala till sista rsen maksaa viimeiseen penniin, viimeistä penniä myöten.

2. skärv -en (rhm.) (kiven-, lasin-, luu)-sirut; sepeli.

skärv|a I. -an -or siru, sirunen, liuska, sirpale; falla i -or lohkeilla. II. I rfl: rs sig lohkeilla, skärverktyg leikkuutyökalu(t).

skök|a -an -or portto, huora, sköld -en -ar kilpi; han har (bär) ngt i rsen hänellä on jtk (erikoista) mielessä; bära avog rs mot fäderneslandet toimia isänmaansa vihollisena, isänmaanpetturina. sköldemärke (her.) vaakuna|kilpi, -merkki; kilpikuva.

sköld| |f or mig -t kil ven muotoinen; (ksv.) kilpimäinen, -körtel (an.) kilpirauhanen, -lus (el., hnt.) kirva, kilpikirva, (vanh.) kilpitäi. -mö (myt.) valkyyria, »taistelu-neito». -padd -en kilpikonnan|luu, -kuori, -paddla -an -or (el.) kilpikonna, -padds-imi ta tion kilpikonnanluun j äljittely. -padd(s)soppa (keit.) kilpikonnaliemi. skölj I a II11, tr, itr huuhtoa; (aallot) huuhdella; rs (sig i) munnen huuhdella suunsa. II. (pain. part.): ~ av huuhtoa pois; ^ upp huuhtaista (vaatekappale); liket -des upp på stranden aallot heittivät ruumiin rannalle; ~ ur huuhtoa pois, puhtaaksi.

skölj||kanna (lääk.) huuhtelukannu. -kopp huuhtomakuppi. -maskin huuhtelukone. sköljning -en -ar huuhtelu, skölj vatten huuhteluvesi.

1. skön: ett rs harkinta; mielivalta; efter eget rs oman mielensä mukaan.

2. skön -t -are kaunis, ihana, skönhet -en kauneus; -en -er kaunotar, skönhets||drottning kauneuskuningatar.

-expert kosmetologi, kauneudenhoidon antaja, -fel kauneusvirhe, -medel kauneudenhoito väline. -salong kauneuden-hoitola. -sinne kauneusaisti, -tävling kauneuskilpailu, -vård kauneudenhoito, skönja II1 tr nähdä, huomata, havaita; erottaa.

skönjbar -t -are näkyvä, havaittavissa

(huomattavissa) oleva, erottuva, skönlitteratur kaunokirjallisuus, -litterär -t kaunokirjallinen, -målning kaunistelu, kaunisteleminen, skör -t -are hauras, heikko, hapera, helposti särkyvä, skörbjugg -en (lääk.) keripukki, skörd -en -ar 1. sato; vuodentulo. 2. sa-don-, elon-, viljan|korjuu, -leikkuu, skörde||arbetare pl elonkorjuu-, leikkuu|-miehet. -arbete sadonkorjuu työ. -fest elojuhla, -maskin (mv.) leikkuukone. -tid elonkorjuuaika. -trösk|a -an -or leikkuupuimuri. -utsikter satotoiveet, vuoden-tulotoiveet. skörhet -en hauraus, haperuus; vrt. skör. skörlevnad -en haureus, haureellinen elämä.

skört -et - (vaat.) lieve, hännys. skörta I tr: rs upp kiinnittää (hameen) liepeet ylös; (kuv.) petkuttaa, vetää nenästä.

— slag sla

skör tis t -en -er (Suom. r.) körttiläinen; rserna heränneet, körttiläiset. sköt -en -ar (kai.) silakka-, haili-, j ata|-verkko.

sköta II2 I. tr 1. rs (om) hoitaa, hoivata, pitää huolta jstk; ^ sin hälsa hoitaa terveyttään. 2. ' (om) huolehtia jstk; johtaa, olla johdossa; hoitaa, käyttää;

> hushållet hoitaa taloutta; ^ en gård hoitaa taloa; ^ sina egna angelägenheter pitää huoli omista asioistaan; ^ sina plikter täyttää velvollisuutensa. II. rfl. rs sig hoitaa itseään, tehtäviään; käyttäytyä, menetellä.

skötare -n - (sairaan-, eläintenhoitaja.

1. sköte ks. sköt.

2. sköte -t -n syli, (kuv.) helma; vad framtiden bär i sitt rs mitä tulevaisuus tuo mukanaan; i naturens rs luonnon hel-ma|ssa, -an; i jordens rs maan pove|ssa, -een. -barn syli-, helma|lapsi; lempilapsi.

sköterskl|a -an -or hoitajatar, skötesynd helmasynti, skötsam -t -mare huolellinen, uuttera, (hyvää) huolta pitävä.

skötsel -n hoito; johto, huolto, palvelu; vrt. sköta.

skövla (-öv:, -övv-) I tr tuhota, hävittää; tehdä tuhojaan; ~ skog (mtsh.) hävittää metsää.

skövlare -n - hävittäjä, tuhooja, skövling -en -ar hävitys, tuhoaminen.

1. sladd -en -ar (mv.) Iata, lana.

2. sladd -en -ar (shk.) johdinpunos; (mer.) köydenpää; komma på rsen tulla viimeksi; komma med på rsen joutua, tulla sattumalta mukaan.

sladda I itr luisua, luistaa, sladd|er -ret loru, lörpötys, lavertelu. -ak-tig -t -are loruileva, lörpöttelevä, lörppö. -käring, -taska juoruakka, kielikello, suunpieksäjä.

sladdlampa sähkökäsi|lamppu, -lyhty, sladdra I itr 1. lörpötellä, loruilla, laverrella. 2. juoruilla, kuljettaa juoruja, sladdrig -t -are 1. veltto, löyhä, höllä. 2.

ks. sladderaktig. slaf s 1. -et (j.) hutilointi, huolimattomuus; huolimattomasti valmist. ruoka. 2. -en -ar (j.) ks. slarver. slafsa I itr 1. latkia, hörppiä, syödä rumasti; ^ i sig (j.) latkia suuhunsa. 2. kävellä löntystää huolimattomasti; laahata, »vedellä perässään» jalkojaan, slafsig -t -are huolimaton, hoitamaton; ruokkoamaton, siivoton; hutiloi|va, -tu. 1. slag -et - laji, laatu; av samma (detta) rs samaa (tätä) lajia; i sitt rs lajiaan; detta rs s människor nämä tämmöiset ihmiset; olika rss erilaiset; alla rss

kaikki mahdolliset, kaikenlaiset; alla varor kaikki mahdolliset, kaikenlaiset tavarat; två kahdenlainen, kahta lajia; vad för ~s ost? minkälaista, mitä lajia juustoa? vad för mitä nyt? mitä ihmettä?

2. slag -et - 1. lyönti, isku; hetkinen, tuokio; silmänräpäys; i (med) ett ~ yhdellä iskulla, kerrallaan; taukoamatta, herkeämättä, yhtä mittaa; göra ~ i saken tehdä päätös, ratkaista asia; ödets ~ kohtalon isku, kohtalon kolhaisu; på ~et tolv lyönnilleen klo kaksitoista; komma på ~et tulla aivan täsmälleen; ett (litet) ~ hetkinen, tuokio; hör på ett kuulkaahan hetkinen (vain)! 2. taistelu; utkämpa ett r^ taistella, käydä taistelu. 3. (lääk.) halvaus(kohtaus); få ~ saada halvaus.

4. (mets.) vainu, vihi; mutka, kierros.

5. (tkn.) kierros, pyörähdys; (männän) iskuväli. 6. (mer.) luovi; (purjeen) palle, pohjakupu. 7. (vaat.) (takin) käänteet; housunlaskokset.

slag|a -an -or (mv. vanh.) (puima)varsta, slag||anfall halvauskohtaus. -björn (lihan makuun päässyt) karjankaatajakarhu. -bom salpa|puu, -tanko; (kud.) luhat, kaidepuut. -bord sarana-, lasku|pöytä. -däng|a -an -or rekilaulu, renkutus, »iskelmä».

slag|en -et -na lyöty, voitettu; järkyttynyt; vrt. slå.

slag||fält taistelutanner. -färdig -t - are taistelu (un)-, tappeluun valmis, (kuv.) sanavalmis; han är alltid ~ hän ei jää milloinkaan vastauksen velkaan, -färdighet -en taistelu (un) valmius; (kuv.) sanaval-mius.

slagg -en, -et kuona (m. kuv.); (snö)~ räntä, -a I tr, itr 1. poistaa kuona. 2. sataa räntää, -hög kuona|läjä, -kasa. slag||instrument (mus.) lyömäsoitin, -kraft iskuvoima, -kraftig -t iskuvoimainen. -lin-je (sot.) rintamalinja, (mer.s.) taistelulinja. -nummer vetonumero, -ord iskusana, -ordning taistelujärjestys, -regn roima-, kaato|sade. -ruta taika|vapa, -virpi, -ruteman (läh.) kaivonkatsoja. -rör|d -t (Suom. r.) (lääk.) aivohalvauksen saanut, kohtaama, -sida -n (mer.) kallistuma; få ~ saada kallistuma, painua kallelleen; ha ~ olla kallellaan, -skepp (mer.s.) taistelulaiva. -skugga sydän-, heitto|varjo. slags||kämp|e -en -ar tappelupukari, tappelija. -mål tappelu; råka i ~ joutua tappeluun, käsirysyyn, slag||svärd lyömämiekka, kalpa, -trä (pel., urh.) maila, -vatten (lääk.) halvausvesi; (mer.) pohjavesi, kupuvesi. -verk (kel.) lyöntikoneisto.

slak -t -are löyhä, höllä, rento, veltto, slakhet -en löyhyys, velttous, höllyys, rentous.

slakna I itr höltyä, löyhtyä, hölletä. slakt -en -er, -et - (teur.) teurastus, slakta I tr teurastaa; (kuv.) tehdä (panna toimeen) joukkomurhia; ^ ned teurastaa, slak tar| |böd teurastajanmyymälä, lihakauppa. -dräng -en -ar teurastajan renki, apulainen; (kuv.) pyövelin apulainen, slaktare -n - teurastaja, (j.) lihamies, slakt||avgift teurastusmaksu. -boskap teuraskarja. -bänk teurastuspenkki; (kuv., hist.) mestauslava; föra ngn till ~en viedä mestauslavalle, slakteri -(e)t -er teurastjamo, -uslaitos. -affär lihakauppa, -arbetare teurastamo-työläinen, slakthus -et - teurastamo, slaktning -en teurastus, slakt||offer teurasuhri, -oxe teurashärkä.

-vikt teuraspaino, slalom (tpm.) (hht.) puj ottelu [hiihto, -(mäen)lasku. -backe pujottelurinne.

1. siam -men -mar (kort.) slammi; lill~ pikku slammi; stor~ iso slammi.

2. siam -met muta, lieju.

slamma I tr liettää, huuhtoa vedellä, siam| mer -ret kolina, kal(s)ke; (äänten) sorina.

slammig -1 -are mutainen, liejuinen, liet-teinen.

slamp|a -an -or hulttio, rähjys, tossukka. slampig -t -are hulttiomainen, rähjäinen;

vrt. slampa. slamra I itr kalista, kolista, kalskaa; rähistä, pälpättää; '—' på ett instrument soittaa rämpyttää (soitinta), slams -et huolimattomuus, homssutus; lo-ruilu, lörpötys, lörpöttely.

1. slams|a -an -or 1. homssu, löntys. 2. riepu, tilkku, (vaate-, liha)suikale.

2. slamsa I itr 1. esiintyä huolimattomasti; homssuta, hutiloida, hätiköidä; lörpötellä, höpistä. 2. (vaat.) riippua höllällä, huolimattomasti yllä.

slamsig -t -are huolimaton, homssuinen, rähjäinen, hulttiomainen. slan|a -an -or (puu)kanki, salko, riuku.

1. slang -en slangi, katukieli, jokapäiväinen, erikois | kieli.

2. slang: slå, ge sig i ~ med ngn lyöttäytyä jnk pariin, seuraan, yksiin jnk kanssa.

3. slang -en -ar letku; (aut., plkp.) sisäkumi. -båge (koul.) (st)ritsa. -gurka (puut.) lonkerokurkku.

1. slank -en -ar (j. vesi- ym.) tilkka, tippa, jäännös.

2. slank -t -are solakka, hoikka; den linjen solakka linja.slankig -

slankig -t -are holtiton, vetelä; velttoina riippuva (t) (vaat.); ~ gång vetelä, veltto kävely; (ksv. varsi) rento, slant -en -ar (pikku)raha, lantti; förtjäna en ~ ansaita hiukan rahaa, muutama lantti; ge honom en anna hänelle hiukan! roa sig för hela ~en huvitella perusteellisesti; niin kauan kuin rahaa riittää, piisaa; vara slagen till ~ olla aivan auttamaton, miksikään muuttumaton; slå sig till ~ar kannattaa hyvin, lyödä leiville; hålla en ^ på ngt lyödä veikkaa jstk. slapp -t -are löyhä, höllä, veltto, laimea;

(kuv.) leväperäinen, huolimaton, slappa I tr veltostuttaa, herpaista; saada jännitys laukeamaan; ^ uppmärksamheten saada tarkkaavaisuus herpautu-maan, herpaista tarkkaavaisuutta, slappas I itr (dep.) raueta, höltyä, laimeta; intresset ~ innostus (mielenkiinto) laimenee.

slapphet -en löyhyys, höllyys, velttous, vetelyys.

slapphänt löyhäkätinen; veltto, slappna I itr löyhtyä, hölletä; (kuv.) veltostua.

slarv I. -et huolimattomuus, hutilointi; råka (vara) på ~ joutua (olla) hunnin-goll|e, -a. II. -en -ar ks. slarver. slarv|a I. -an -or 1. riepu, rätti. 2. huolimaton nainen t. tyttö, hutilus. II. I itr olla huolimaton, hutiloida; viettää epäsäännöllistä elämää, juopotella; ~ med ngt huolimattomasti hoitaa jtk, lyödä laimin; ' bort (huolimattomuuttaan) hukata; ^ ifrån sig huolimattomasti tehdä jtk (jotta pääsisi siitä eroon), slarvjer -ern -ar hutilus, huolimaton mies t. poika; hulttio; retku, slarvig -1 -are huolimaton, hutilusmainen, (tehtävänsä) laiminlyövä, -het huolimattomuus, hutilointi.

1. slask -et räntä; lokasää, röm(p)syilma; roisku tus, loisku tus.

2. slask -et lika-, loka-, (astiain pesu)vesi; (kuv.) huono, mauton juoma, »litku».

slaska I itr loiskia, roiskia; det sataa lotisee; sataa räntää, röm(p)syää, slaskhink lika|sanko, -ämpäri, slaskig -t -are (tie) lokainen, lionnut; kurainen; (sää) rähjäinen, märkä, kolea ja kostea.

slask||rör lika|putki, -torvi, -viemäri, -vatten lika-, loka|vesi. -väder ruma, räntä-, röm(p)sy|ilma, lokasää. siat trå I tr (Suom. r.) olla vetelä, haluton, vetelehtiä.

slattrig -t -are vetelä, veltto, tarmoton,

tylsä.

1. slav -en -er (käns.) slaavi(t).

2. slav -en -ar orja; vara en ~ under sina lidelser olla (into)himojensa orja. slava I itr olla orjana; (kuv.) raataa orjan-työssä, raataa kuin orja. slavarbetare orjatyöntekijä. slaver| -(e)t orjuus.

slav||göra -t orjantyö. -handel -n orjakauppa. -handlare orjakauppias. slavinn|a -an -or orjatar.

1. slavisk -t (käns.) slaavilainen, vrt. 1. slav.

2. slavisk -t orjamainen, orjan-; vrt. 2. slav.

sia vis t -en -er slaavilaisten kielten tutkija, slejf -en -er, -ar 1. (vaat.) kiristysnauha.

2. (jlkn.) nilkkahihna. slem I. -met lima; näljä. II. -t -mare (vanh.) kurja, surkea, huono, häpeällinen, halpamainen; en ~ kari huono, kehno mies. slem||hinna (an.) limakalvo, -körtel (an.) limarauhanen. slemmig -t -are limainen; (j.) näljäinen. slemsvamp (ksv.) limasieni, slentrian -en vanha tottumus, kulunut (verkkainen) (työskentely)tapa, kaavamaisuus.

slev -en -ar kauha; kapusta; få en släng av r^jen (kuv.) saada osansa, päästä osille jstk, riittää jllk jstk; var skall r^en vara om inte i grytan? (snl.) missäs kauha muualla kuin kattilassa? sleva I tr: ~ i sig syödä lusikalla, (j.) appaa suuhunsa, pistellä lusikalla, pistää poskeensa.

slick I. -en -ar tilkkanen, kulaus; hiven, hitunen. II. -et, -en muta, lieju, slicka I tr nuolla, på ngt jtk; ~ sig om munnen nuoleskella huuliaan; ^ sig om munnen efter ngt (kuv.) havitella, kärkkyä, norkoilla jtk. slickepinne tikkukaramelli, puikkonamu. slid -en -er (tkn.) luisti, slid|a -an -or (tkn.) tuppi; (an.) emätin, slidkniv tuppipuukko. slik ks. dylik.

sling|a -an -or kiemura; (tien, joen) mutka, polvi; (savu)kiemura; (hius)kiehkura, slinger||bult -en -ar 1. veruke, koukku, tekosyy; slå ~ar koukkuilla, turvautua verukkeisiin. 2. (hnk.) koukkuilija, epäluotettava, »liukas» lurjus, -köl (mer.) tasapainoköli; kupuköli. -växt (ksv.) köynnöskasvi, slingra I I. tr kietoa, kiertää. II. itr (mer.) kallistella, vaappua, (j.) »kiertää ruuvia». III. rfl. ~ sig kiemurrella, luikerrella (käärme, tie); (puro, polku) polveilla,

mutkitella; (ksv.) köynnellä, köynnöstää,

kiertää; esittää verukkeita, koukkuilla; ^ sig fram i folkhopen pujotella (eteenpäin)

väkijoukossa. IV. (pain. part.): ~ sig ifrån ngt luikerrella (neuvotella, keinotella) pois, eroon jstk (ikävästä jutusta tms.); ^ sig igenom keinotella, keplotella, neuvotella jstk läpi; ^ sig undan ks. ^ sig ifrån-, ^ sig ur ngt keinotella, luikerrella pois, eroon, irti jstk. slingrande (a. tpm.), slingrig ~t -are luikerteleva, polveileva, mutkitteleva, kiemurteleva.

slingring -en -ar kiemurtelu, luikertelu, mutkittelu, (mer.) kallistelu, kiertäminen.

1. slink|a -an -or katu tyttö, lutka; homssu.

2. slinka IV4 I. itr 1. (riippua) retkottaa, lerpattaa, luiskahtaa. 2. puikahtaa, pujahtaa. II. (pain. part.): ~ fram luiskahtaa esiin; ^ igenom luiskahtaa, livahtaa läpi; ~ in luiskahtaa (pujahtaa, livahtaa) sisään; ~ in på bio pistäytyä elokuvissa; ^ undan livahtaa, luiskahtaa pois käsistä, (j.) jnk kynsistä, päästä (livahtamaan) pakoon; ^ ur ngn (vahingossa) luiskahtaa suusta, huulilta.

slint: slå ~ mennä myttyyn, epäonnistua; pettää.

slinta IV4 itr luiskahtaa, livetä; ^ ur handen luiskahtaa, kirvota kädestä, slip -en -ar (mer.) telakka; lägga, ta upp på ™ nostaa telakalle, telakoida, slipa I tr (tkn.) hioa, tahkota; teroittaa;

^ av (bort) hioa, tahkota pois. slipa|d -t (kuv.) hioutunut; ovela, viekas, taitava, »konstinsa oppinut», slipare -n -hioja, teroittaja. slip|er -em -rar, -ers raut.) ratapölkky, sliperi -(e)t -er hiomo, slip||maskin hioma-, tahko|kone. -massa (pap.) (puu)hioke, puu|vanuke, -massa, slipning -en hiominen, tahkoaminen, slippv|er (-o:) -em -rar, -ers (vaat.) pujo-

liivi, slipoveri. slipp|a IV4 I. tr, itr päästä (tekemästä jtk); ~ ngn (ngt) päästä eroon, irti jstk; ~ gå (betala) päästä menemästä (maksamasta); du -er sinun ei tarvitse, pääset jstk; du -er inte sinun täytyy (tehdä jtk), et pääse eroon jstk; allt besvär päästä (säästyä) kaikesta vaivasta; ~ efterrätten päästä syömästä jälkiruokaa; ~ klagomål päästä kuuntelemasta valituksia; ~ skolan saada lopettaa koulu (tarvitsematta enää jatkaa koulunkäyntiä); ^ straff päästä (vapaaksi) rangaistuksesta, saada rangaistus anteeksi; ^ stryk säästyä selkäsaunasta; du -er inte läxorna et sinä läksyistä (mihinkään) pääse, kyllä läksyt on luettava; f ag skulle helst vilja ~ mieluimmin minä jäisin pois; låta ngn ry ngt säästää

jtk, vapauttaa jk jstk; låt mig ry höra det! päästä minut sitä kuulemasta! säästä minun korviani (siltä)! II. (pain. part.): ^ fram (igenom) päästä esiin (läpi); ^ förbi päästä jnk ohi; ^ ifrån päästä irti (eroon) jstk; ni kan inte ry ifrån att besvara hans visit ette mitenkään voi olla vastaamatta hänen vierailuunsa (käyntiinsä); ^ in päästä sisään, sisälle; ^ lös päästä irti; ^ undan päästä eroon (irti, pois jstk); ^ undan med blotta förskräckelsen (med livet i behåll, billigt) päästä, selviytyä pelkällä säikähdyksellä (hengissä); päästä vähällä; han försöker alltid ry undan hän pyrkii aina pääsemään (eroon) kaikesta (työstä, vastuusta); ~ ut ur fängelset päästä (vapaaksi, pois) vankilasta.

slipprig -t -are liukas, niljakka (m. kuv.); tukala, epävarma, vaikea; rivo, ruokoton, slipprighet -en -er liukkaus, niljakkuus; vrt. ed.; tala ryer puhua rivouksia, slips -en -ar solmio, -hållare solmionpidin. slip||skiva (tkn.) hioma|kiekko, -laikka, -sten tahko (kivi).

slira I itr liukua, luistaa; (mer.) lipua, slirig -t -are liukas, luistava; iljanteinen. slirning -en liukastuminen, luisuminen, luistaminen, (mer.) lipuminen. slisk -et makeiset; (kuv.) makeilu, liehittely.

sliskig -t -are äitelä, kovin makea, imelä; (kuv.) makeileva, liehittelevä. -het -en (vastenmielinen) äitelyys, makeus; makeilu.

slit -et raadanta, kova raataminen, aherrus, slita IV1 I. tr 1. kuluttaa, hangata; ~ hål på byxorna (ärmarna) kuluttaa (saada) reiät housuihinsa (hihoihinsa), kuluttaa (hangata) housut (hihankyynärpäät) puhki; det är ett tyg som tål att ~ på siinä on hyvin vahva (luja) kangas, kangas joka kestää (kuluttaa). 2. temmata, riuhtaista; ^ ngt i stycken (i trasor) vetäistä (repiä, repäistä) palasiksi (riekaleiksi); ^ ngt ur händerna på ngn temmata jnk käsistä; slita sitt hår i förtvivlan raastaa tukkaansa epätoivoissaan. 3. ~ hund (kuv.) raataa itsensä loppuun (piloille); kokea kovaa;

ont joutua viettämään (elämään) kurjaa, koiran elämää; kokea kovaa. 4. ~ en tvist ratkaista (sovittaa, sopia) riita(-asia). 5. ~ spö (hist.rng.) saada raippoja, kärsiä raipparangaistus. II. itr 1. tempoa, repiä, nykiä, raastaa; ^ i ngt nykiä, tempoa jtk. 2. tehdä nyhjätä, tuhertaa; raataa. III. rfl. ry sig tempautua (riuhtaista itsensä) irti. IV. (pain. part.): ~ av repäistä pois (irti, erilleen); ~ bort temmata, vetäistä, repäistä pois; ^ ngt ifrån ngn temmata,slitage — slussa

slu

repäistä jtk pois jltk, jnk käsistä; ~ lös repäistä, temmata irti; ~ ned repiä (alas, pois); repiä maahan; ~ sönder kuluttaa, repiä rikki, puhki; (el.) raadella; ~ upp temmata ylös, auki, pystyyn; kuluttaa loppuun; ^ ut kuluttaa aivan loppuun; ^ ut sig raataa, kuluttaa voimansa loppuun, piloille, ottaa itsestään irti aivan kaikki.

slitøg|e (-a:s) -et kuluminen, slitas IV1 itr (dep.) kulua; kulua poikki, katketa; ^ om ngn (ngt) tapella jnk vuoksi (jstk;) ^ emellan hopp o. fruktan häilyä toivon ja pelon vaiheilla, slit|en -et -nare kulunut; (vaat.) kulunut, nukkavieru; (kengät m.) lintassa, lintallaan.

slitning -en 1. kuluminen; (kova) käyttö. 2. eripuraisuus, kahnaus, riitaisuus; utan ~ar (kuv.) kitkattomasti,

kahnauksitta, slits -en -ar (tkn.) leikkaus; rako, uurre; lovi; (vaat.) halkio.

slitsa I tr uurtaa, halkaista; ^ pärtor kiskoa päreitä, slit||sam -t -mare vaivalloinen, työläs.

-varg (kuv.) (kova) vaatteidenkuluttaja. slockna I itr sammua; loppua; ^ av (vähitellen) sammua, hiljalleen hiipua, slogan (-o-): en ~ pl isku|lause, -sana. slök (-u:) -en -ar vetelys. sloka (-u:) I itr riippua velttona; blommorna kukat nuokkuvat, ovat nuoku ksissa; öronen på hunden koiran korvat ovat lerpallaan, lurpassa, slokhatt lerppahattu. sloköra|d -t lerppakorva, korvat lerpallaan; (kuv.) kovin nolo(na); alakuloinen, masentunut, (j.) kuin hännälle lyöty(nä). slopa (-u:) I tr poistaa, jättää pois; purkaa, hävittää, lopettaa, lakkauttaa; ~ punkterna efter rubrikerna jättää (hävittää) otsikoiden jäljestä pisteet pois. slott -et - linna; palatsi, slottsfogde linnanvouti, -fru linnanrouva. -herre linnanherra, -lik -t linnamainen, palatsimainen, -tappning -en (viinien) pullotus itse tuotantopaikalla (viininvil-j elyksillä, viinitarhassa). slovak -en -er (käns.) slovakki, slovakisk -t sloVakkilainen. slov$kisk|a 1. -an (kiel.) slovakin kieli. 2.

-an -or slovakkilaisnainen. slo v en -en -er (käns.) sloveeni, slovensk -t sloveenilainen. slovensk|a 1. -an sloveenin kieli. 2. -an

-or sloveenilaisnainen. sludd|er -ret lallatus, sopertelu. sluddra I itr soperrella; ^ på målet sopertaa, lallattaa (humalassa); puhua kieli kangerrellen.

sluddrig -t -are soperteleva, kangerteleva, epäselvä.

slug -t -are viekas; sukkela, ovela; han är inte riktigt ^ hän ei ole oikein viisas, ei aivan täysipäinen. -huvud ovela, sukkela, teräväpäinen hnk., älyniekka, sluka I (IV3) tr nielaista, niellä; ^ ngn med blicken (ögonen) (kuv. j.) ahmia silmillään, katseillaan; ~ en roman nielaista (hotkaista, hirveän nopeasti lukea läpi) romaani; resan skulle ~ mycket pengar matka tuli maksamaan paljon rahaa.

slum -men 1. kurjalistonkaupunginosa. 2. pelastusarmeijan avustustoiminta kur-jalistonkaup.os. -kvarter ks. slum 1. slummer -n uinahdus, uinailu. slump -en -ar 1. sattuma; en ren ~ pelkkä sattuma; av en ^ sattumalta; sattuman kauppaa; på en ~ umpimähkään. 2. tähde, jäännös; köpa i ^ (j.) ostaa summassa, summamutikassa, slumpa I I. tr: ~ bort myydä umpimähkään, summamutikassa. II. rfl. ~ sig (prs.): det ~de sig så att sattui (tapahtui) sillä tavalla että; sattuma asetti, tahtoi niin. slump||arta|d -t sattumanvarainen, sattumalta tapahtuva, satunnainen, -parti (kaup.) jäännöserä. -pris umpimähkäinen, summa|hinta. -vis sattumalta, sattuman kauppaa, slumra I itr nukahtaa, uinahtaa; uinua;

in vaipua, uinahtaa uneen, slumsyster slummisisar, (kurjalistonkau-punginosissa työskentelevä) naispuolinen pelastus (armeijan) sotilas.

1. slung|a -an -or linko.

2. slunga I tr lingota (lingolla); honung lingottu hunaja; lennättää, sinkauttaa, paiskata. II. (pain. part.): ~ bort lingota, sinkauttaa pois, tiehensä; ^ fram sinkauttaa, paiskata esiin; ^ fram en förebråelse mot ngn sinkauttaa, heittää moite jllk päin kasvoja; ^ in sinkauttaa, lingota, paiskata sisään; ^ ned paiskata alas; ^ ut sinkauttaa, lingota ulos; (kuv.) hylätä, karkottaa (keskuudestaan).

slung||boll (urh.) 1. linkopallo. 2. (pel.) lin-kopallo. -sten linkokivi. slup -en -ar (mer.) purjevene; pursi, slurk -en -ar (j.) siemaus; tilkka, slusk -en -ar, slusk|er -ern -ar rähjys, retku, renttu.

sluskig -t -are ryysyinen, rähjäinen, renttu-mainen.

sluss -en -ar (mer. kanavan) sulku, slussa I I. tr kuljettaa sulusta; (m.) päästää ihmisiä (kääntö)ovesta. II. itr kulkea läpi sulusta.

sluss||avgift (mer.) sulku-, kanava|maksu. -bassäng sulkuallas. -kammare sulkukam-mio. -port sulkuportti, -vakt

sulunvar-tija, sulkuvahti. slut I. -et - loppu; tulos; pääte; allt har ett r^ kaikella on loppunsa, kaikki loppuu kerran, aikanaan; r^et gott, allting gott kun loppu on hyvin, niin kaikki on hyvin; ~et på en bok (ett brev) kirjan (kirjeen) loppu; efter skolans (föreställningens) ^ koulun (näytännön) loputtua; r^et på visan blev att (kuv.) lorun loppu(na) oli että; känna ~et nalkas tuntea lopun (loppunsa) lähenevän; få ett gott (dåligt) ~ päättyä hyvin, onnellisesti (pahoin, onnettomasti); få ~ på ngt saada jk loppuun, valmiiksi, tehdyksi; föra ngt till ett lyckligt ~ saattaa (asia) onnelliseen päätökseen; göra ~ på ngt tehdä jstk loppu; göra ~ på sockret käyttää sokeri loppuun; närma sig ~et lähestyä loppuaan; ta ~ loppua; lakata; detta tar aldrig ~ tästä ei tule koskaan loppua; den andra (tredje) från ~et toinen (kolmas) lopusta (päin), loppupäästä; jore ~et av året ennen vuoden loppua; i ~et lopussa, takana, loppupäässä; i ~et av (på) boken kirjan lopulla; i ~et av april huhtikuun lopulla (lopussa); i r^et av veckan viikon lopulla; mot r^et av seklet vuosisadan loppupuolella; tili r^ lopuksi, lopulta; från början till ~ alusta loppuun; höra till ^ kuulla (kuunnella) loppuun asti; läsa (till) ~ lukea loppuun; till det bittra ~et katkeraan loppuun asti (saakka); vid ~et av året vuoden lopulla. II. (pred. a.) a) lopussa; (tavara) loppuun myyty; (kirj. m.) painos loppunut, lopussa; /öreställningen (skolan) är ~ näytäntö (koulu) on lopussa, päättynyt; brödet (mina pengar) är r^ leipä (rahani) on (ovat) lopussa; b) lopen uupunut, uuvuksissa, menehdyksissään; det är ~ med mig olen lopussa, mennyttä (miestä); han var alldeles då han kom hem hän oli kotiin tullessaan lopen uuvuksissa (j. aivan lopussa), slut|a A. IV3 (1)1. tr 1. sulkea, panna kiinni; ~ ögonen sulkea (ummistaa, panna kiinni) silmänsä; vi kan inte ^ ögonen jör detta faktum emme voi olla ottamatta tätä tosiasiaa huomioon; ^ ngn isinä armar sulkea syliinsä, syleillä; ^ ngn till sitt bröst painaa rintaansa vasten; ^ en krets omkring ngn muodostaa kehä (kokoontua kehään) jnk ympäri(lle); ' leden (sot.) sulkea rivit; ^ tili sulkea, panna kiinni; lukita, panna lukkoon. 2. päättää, tehdä; ^ fred tehdä, solmia rauha; ^ ett avtal (ett förbund) tehdä, päättää sopimus (tehdä, solmia liitto). 3. tehdä johtopää-

tös; ~ ngt av ngt päätellä jstk jtk. II. itr liittyä; sulkea; ~ sig till liittyä jhk; locket -er dåligt kansi menee huonosti (ei mene kunnolla) kiinni; ^ upp kring ngn liittyä, ryhmittyä jnk ympärille. III. rfl. ~ sig liittyä; kläderna -er sig till (efter) kroppen vaatteet ovat ruumiinmukaiset; ^ sig till sällskapet liittyä seuraan; ~ sig tiü ngt av ngt päätellä jstk jtk; ^ sig samman yhtyä, liittyä yhteen. B. IV3 (I) I. tr tehdä valmiiksi, päättää; ^ sitt arbete saattaa työnsä päätökseen, päättää (lopettaa) työnsä, saada työnsä loppuun; ~ ett köp päättää kauppa (kaupat); ^ ett sammanträde päättää, lopettaa istunto, kokous; ^ skolan lopettaa koulunkäyntinsä; ^ skolan klockan 12 lopettaa koulu klo 12; han ~de (slöt) sitt tal med hän lopetti puheensa jtnk, jhk, puheensa lopussa hän; ^ tåget päättää kulkue, olla (tulla) kulkueen lopussa (j. loppupäässä); det har (att) regna on lakannut satamasta. II. itr päättyä, loppua, kulua loppuun; olla lopussa; lakata; få ~ kuolla; saada ero; hur skall detta r^? miten tämä mahtaa päättyä? mitähän tästä lopuksi tulleekaan? var r^de vi sist? mihin lopetimme viime kerralla? spelet ~de oavgjort peli päättyi ratkaisemattomana; ^ väl (illa, galet) päättyä hyvin, onnellisesti (pahoin, onnettomasti); han r^de som general hän yleni lopulta kenraaliksi, hänestä tuli lopulta kenraali; ~ i en spets päättyä (suippoon, terävään) kärkeen; kriget ~de med fred (seger) sota päättyi rauhaan, voittoon; ~ (upp) med ngt lakata jstk, lopettaa jt-k; ^ med det där! lopeta (jo) tuo! sjukdomen ^r med döden sairaus (tauti) päättyy kuolemaan; räkningen på 2000 mark lasku päättyy 2000 mk:aan, on kaikkiaan, laskun loppusumma on 2000 mk; ordet på vokal sana päättyy ääntiöön (vokaaliin), slut||ackord (mus.) loppu|akordi, -sointu, -anmärkning loppuhuomautus, slutare -n - (val.) suljin, slutartikel (kiel.) loppuartikkeli. slutas IV3 itr (dep.) päättyä, loppua; sulkeutua.

slut||behandla I tr käsitellä loppuun, -belopp loppusumma, -bokstav loppukirjain. -effekt loppu|ponsi, -vaikutelma, slut|en -et -na 1. suljettu, umpinainen; -ei sällskap suljettu seura; -—' omröstning salainen äänestys, äänestys suljetuin, umpi|lipuin; rösta med -na sedlar äänestää suljetuin, umpi|lipuin, toimittaa lippuäänestys; med -na ögon ummessa silmin, silmät ummessa; ^ vokal suljettu,

umpi|vokaali. 2. umpimielinen, itseensä sulkeutunut, slutenhet umpimielisyys. slut||följd lopputulos; johtopäätös, -föra II1 tr tehdä valmiiksi, suorittaa loppuun, päättää, saattaa päätökseen, -försälja II1 tr myydä loppuun, -

försäljning -en loppuunmyynti. -giltig -t lopullinen, -hastighet loppunopeus, -heat ks. -lopp. -kapitel loppu|luku, -kappale, -kläm loppuponsi; loppupäätelmä, supistelma, yhteenveto, -konsonant (kiel.) loppu|kerake, -konsonantti. -kurs (kaup.) loppukurssi.-kör|d -t loppuun ajettu (hev.); (kuv.) perin uuvuksissa, menehdyksissään; (j.) lopussa, »kuitti», -ledning (loppu)päätelmä, johtopäätös, -leverans (kaup.) loppu|toi-mitus, -hankinta, -erä. slutlig -1 lopullinen, viimeinen; ratkaiseva, slutligen lopulta, (loppujen) lopuksi, slut||likvid loppu|tili, -selvitys, -suoritus; som rs loppu |suorituksena, -selvityksenä, -lopp (urh.) loppu|erä, -kilpailu, finaali, -lön loppupalkka, -mål päämäärä, lopputarkoitus, tarkoitusperä. -ord loppusana(t). -produkt loppu-, lopullinen tuote; lopputulos, -resultat lopputulos. -rim (run.) loppusointu, -sats lopputulos, johtopäätös, päätelmä, -scen (teat.) loppukohtaus, -signal (er. sot.) loppu-, lopettamis|merkki, -spel loppupeli, -spurt (urh., kuv.) loppukiri, -stavelse (kiel.) lopputavu, -sten (rak.) lakikivi. -sträcka loppumatka, lopputaival. -summa loppusumma. -sål|d -t loppuun myyty, (kirj. m.) painos lopussa; varan är rs (m.) tavaraa ei ole enää saatavissa, slutta I itr viettää, laskeutua, olla kalteva, sluttande (a. tpm.) kalteva, viettävä; viisto, vino; det rs planet (fys., kuv.) kalteva pinta.

sluttning -en -ar rinne; myötämäki, vietto; kaltevuus; bergets rsar vuoren rinteet, kupeet.

slutvarv (urh.) loppukierros, viimeinen kierros.

sly|a -an -or (mrt.) raippa, (pajun)varpa. slyn|a -an -or (krk.) lutka; letukka, heilakka. slyng|el -eln -lar nulikka, viikari; lurjus, -aktig -t -are nulikkamainen. -aktighet nulikkamaisuus. -år nulikkavuodet, nu-likkaikä.

slå V I. tr, itr lyödä; kaataa, valaa (nst.); niittää (heinää), heittää'(noppaa); ro bakut (hev.) potkaista (taaksepäin); ro fienden (alla medtävlare) lyödä vihollinen (voittaa kaikki kilpailijat); ro läger asettua leiriin, leiriytyä; ro ett nummer (puh.) valita numero; ro ngn fördärvad peitota pahanpäiväiseksi; det slog mig

mieleeni juolahti; silmääni pisti; samvetet slog mig omatuntoni soimasi; dörren står o. rsr ovi lyö ja paukkaa; hur mycket slog klockan? paljonko (mitä) kello löi? märka vad klockan är slagen (kuv.) huomata, mistä on kysymys; då timmen är slagen kun hetki on lyönyt; ro mynt av ngt lyödä rahaa (kuv. hyötyä) jstk; ro för en flicka hakkailla tyttöä; ro ngn i ansiktet lyödä jtk kasvoihin, (j.) vasten naamaa; ro näven i bordet lyödä (iskeä) nyrkkiä pöytään; ro i dörrarna paiskia, paukuttaa ovia; ro glaset i golvet paiskata lasi lattiaan, maahan; ro ngn i huvudet iskeä toista päähän; ro dörren i lås panna (paiskata) ovi lukkoon; rs klorna i ngt iskeä kyntensä jhk; ro ngn med häpnad ällistyttää, saattaa hämmäst. valtaan; ^ läck (mer.) saada vuoto, käydä (ruveta) vuotamaan; ro huvudet mot en sten (väggen) iskeä päänsä kiveen (seinään); ro armarna om ngn kietaista käsivartensa jnk ympärille (vartalolle); syleillä jtk, ottaa syliinsä; rv papper om ngt panna, kääriä paperi(a) ympärille; ro ett snöre om väskan sitoa (kiertää) nuora, naru (matka) laukun ympärille; ro huvudet på spiken (kuv.) osua naulankantaan; ro på trumman rummuttaa; (m. kuv.) lyödä (pärryttää) rumpua; ro på stort elää suurellisesti, (j.) isoisesti; ro ngn till marken iskeä, paiskata maahan; ro en bro över en flod laittaa, rakentaa, kyhätä silta joen poikki. II. rfl. rs sig 1. lyödä, loukata itsensä jhk, jtk vasten; ro sig lös heittää huolet menemään, heittäytyä huolettomaksi, hauskalle tuulelle, »irtonaiseksi»; rentoutua;

sig för sitt bröst lyödä rintoihinsa; ~ sig i backen på att panna päänsä pantiksi siitä että; ro sig i huvudet (på knät, på en sten) lyödä päänsä, polvensa jhk, lyödä, loukata itsensä kiveen; sjukdomen slog sig på hjärtat sairaus, tauti kävi sydämeen; ^ sig tili ro asettua rauhaan; vrt. m. III. 2. vääntyä vinoon, kieroon, (lauta) kieroutua; painua kaarelle, notkua. 3. (juoma) väljähtyä, laimistua, saada seisoneen maku. III. (pain. part.): rs an a) lyödä; ro an en ton lyödä jk sävel; han slog an en annan ton (kuv.) hänen äänensävynsä muuttui; b) miellyttää; tehdä vaikutus; ro an på ngn miellyttää jtk; ^ av lyödä poikki; kaataa (nst.) pois; huojistaa (hintaa), tinkiä (vaatimuksista); ro av gräset niittää ruoho, nurmi pois; ro av ngt på priset hiukan helpottaa hinnasta; ro bakut (hev.) potkaista (taaksepäin); ro bort kaataa, panna pois; ro bort alla bekymmer heittää kaikki huolet mielestään; ro bort ngt med

skämt kuitata, torjua leikinlaskulla; ~ bort tanken på ngt jättää jnk ajatteleminen mielestään, lakata jtk ajattelemasta; ^ emot ngt törmätä, kompastua jhk; ^ emot lyödä takaisin; en fruktansvärd stank slog emot oss

meitä vastaan tulvahti kauhea löyhkä; ^ fast kiinnittää, panna kiinni; (kuv.) todeta; (j.) lyödä lukkoon; ^ fel (mus.) lyödä väärä sävel, harhalyönti; (kuv.) olla paikkaansapitämätön, pettää; skörden har slagit fel sato on epäonnistunut, on tullut huono sato, kato; ^ sig fram tunkeutua eteenpäin; raivata itselleen tie(tä); hankkia (hyvä) toimeentulo; ^ i kaataa (astiaan); (naula) lyödä kiinni, sisään; ^ i ngn historier (kuv. j.) syöttää jllk (rosvo)juttuja, pajuköyttä; ^ i sig en massa fakta päntätä päähänsä erinäisiä asioita (tosiseikkoja, tietoja); ^ ifrån: ~ ifrån motorn pysäyttää moottori; ^ ifrån sig alla dystra tankar karkottaa (heittää) mielestään kaikki synkät ajatukset; '—' ifrån sig ngt med bägge händer jyrkästi, päättävästi torjua jtk; -—' igen a) tr panna kiinni, sulkea (kirja, laatikko); panna kiinni myymälä; b) itr mennä, (ovi) paukahtaa (painua) kiinni lukkoon; lyödä, iskeä takaisin; ^ igenom menestyä, saavuttaa suosiota, onnistua; ^ sig igenom saavuttaa ratkaiseva menestys, päästä pinnalle, »lyödä itsensä läpi», ks. ^ sig fram; ^ ihjäl lyödä, iskeä kuoliaaksi; ^ ihop a) panna yhteen; kääntää vastakkain, kiinni; kaataa (nst.) yhteen, sekaisin; yhdistää; ^ sina kloka huven ihop panna viisaat päänsä yhteen; ^ sig ihop lyöttäytyä yhteen; b) itr mennä (napsahtaa, paukahtaa) kiinni; rs in a) tr panna sisään; kietoa, kääriä, kapaloida jhk; in en spik i väggen lyödä naula seinään; ~ in öppna dörrar (kuv.) käyttää enemmän väkivaltaa kuin olisi tarpeen; ~ in ngt i papper kääriä paperiin; b) itr lyödä sisään, jhk; (kuv.) käydä toteen, tapahtua; vattnet rsr in i båten (mer.) vettä lyö, roiskuu veneeseen; fukten rsr in genom murarna kosteus tihkuu muurien läpi; regnet slog in genom de otäta fönstren sadevesi tunkeutui hataroiden ikkunoiden raoista; ~ in på en ny bana ruveta (antautua) uudelle elämänuralle; ^ ned lyödä, iskeä alas; ^ ned en påle i marken lyödä, iskeä (juntata) paalu maahan; blixten har slagit ned i trädet salama on iskenyt puuhun; rovfågeln rsr ned på sitt byte petolintu iskee otukseensa; fågeln slog ned på taket lintu laskeutui katoile; ^ ned på ngt (kuv.) iskeä kiinni jhk, huomautella jstk, arvostella; ~ sig ned istuutua jhk, vid ett bord

pöytään, pöydän ääreen, på ängen niitylle, på en ort asettua asumaan jllk paikkakunnalle, i Finland Suomeen; ^ Er ned! olkaa hyvä ja istuutukaa; ^ om a) kääriä, kietoa ympärille; b) muuttaa ammattia; '—' om papper om ngt kääriä paperia jnk ympärille; vädret rsT om sää muuttuu; ^ om från präst till läkare luopua pappisuralta ja ruveta lääkäriksi; ^ omkring sig lyödä, huitoa, huiskia ympärilleen; ^ omkring sig med fraser käy-tellä korulauseita; ~ omkull a) tr tyrkätä (iskeä, kaataa) kumoon; b) itr kaatua kumoon; ^ sig på ngt antautua, ryhtyä jhk, jtk harjoittamaan; rs sig på studier ryhtyä harjoittamaan opintoja; ^ runt itr kaatua nurinniskoin; (mer.) kaatua pohja ylöspäin, (auto) pyörät ylöspäin; ^ sönder lyödä, iskeä rikki, mäsäksi, särkeä; ^ tili iskeä, lyödä; (kuv.) suostua, myöntyä jhk; toimia nopeasti, käydä heti toimeen; ^ tili ngn lyödä (läimäyttää) jtk; ^ tili ett gapskratt päästää röhönauru, remahtaa ääneen nauramaan; ~ tillbaka lyödä (iskeä) takaisin; ^ under sig anastaa haltuunsa, ottaa valtaansa; ~ upp nostaa ylös; ^ upp kragen kääntää kaulus pystyyn; ^ upp paraplyt levittää, avata sateenvarjo; rs upp f ramsätet nostaa etuistuin ylös; ^ upp en flaska avata pullo; ^ upp ett ställe (sida 10) i en bok avata kirjasta jk kohta (sivu 10); ~ upp en förlovning purkaa kihlaus; rs Upp med ngn lopettaa välinsä, suhde jnk kanssa, tehdä ero jstk; ^ ut puhjeta, purkautua; ~ ut ngn (urh.) voittaa jk; han blir utslagen hän ei pääse jatkamaan; ~ ut en fönsterruta iskeä rikki ikkunaruutu; lågorna rsr ut genom fönstret liekit lyövät ulos ikkunasta; knopparna rsr ut kukan umput aukeavat, puhkeavat; ^ väl ut onnistua hyvin; ~ sig ut raivata itselleen tie pois, ulos; tunkeutua läpi; ^ över (shk.) lyödä yli; (nst.) valua, vuotaa yli; pyörähtää ympäri, nurinniskoin; liioitella, mennä liiallisuuksiin; (ääni) mennä (luiskahtaa) falsettiin; ^ över i sin motsats heilahtaa suoraan vastakkaiseen suuntaan, muuttua (kääntyä) vastakohdakseen, slående (a. tpm.) iskevä; osuva; vastaansanomaton; silmäänpistävä. slån -en, -et, -buske (ksv.) oratuomi. -bär oratuomen marja, -(bärs)buske oratuomi-pensas.

slåss slogs slagits itr (dep.) tapella; ^ om

ngt tapella jstk, jnk takia. slåtter -n heinän|teko, -niitto, -kari niitto-mies, heinämies. -maskin (mv.) niittokone. -öl (läh.) heinätalkoot, släcka II2 I. tr 1. sammuttaa. 2. (mer.)släckning

höllätä, löyhätä, päästää höllemmälle; ~ (på) skoten höllentää, löyhätä jaluksia. II. itr (mer.) löyhtyä, löyhe(n)t(y)ä, hellitä, höltyä.

släckning -en I. (pai.) sammutus. II. (mer.)

höllentäminen; vrt. ed. släcknings] larbe te (pai.) sammutustyö, -redskap sammu tus | väline, pl. -kalusto!, palokalusto. L

slädle -en -ar reki.

släd||färd reki|retki, -ajelu, -före rekikeli; det är bra ~ i dag tänään on hyvä rekikeli, -parti reki|retki, (j.) ajot. slägg|a -an -or moukari, väkivasara; (j.) leka; (urh.) (heitto)moukari, (j.) leka. i slägg||kastare (urh.) moukarinheittäjä, moukarimies, -kastning moukarinheitto, släkt I. -en -er suku; sukulaiset; det ligger i ~en se on suvussa, (leik.) sukuvika. II. (prd. a.): vara ~ med ngn olla sukua jllk.

släktas I itr (dep.) olla jnk kaltainen, tulla jhnk.

släktdrag sukupiirre. släkt||fejd sukuriita; (hist.) heimosota, -forskare sukututkija, -forskning -en -ar suku I tutkimus, -tiede, -förbindelse sukulaisuussuhde, heimolaisuus; lankous. -förening suku|yhdistys, -seura, -gren suvunhaara. -hat sukuviha. släkting -en -ar sukulainen; en ^ till mig

(minun) sukulaiseni; minulle sukua, släkt||klenod sukukalleus, -kär: vara ~ olla suku (lais) rakas, -kärlek suku(lais)-rakkaus. -led sukupolvi; gångna ~ menneet polvet, -middag sukulaispäivälliset. -möte sukukokous, -namn sukunimi, -register suku|luettelo, -taulu, släktskap sukulaisuus, släktskaps||band sukulaisuusside. -förbindelse ks. släktförbindelse. -förhållande sukulaisuussuhde, släkt||tavl|a -an -or sukutaulu, -tycke (yhteinen) sukupiirre, sukuyhtäläisyys.

1. sländ|a -an -or (tkn.) kehrävarsi, värttinä.

2. sländ|a -an -or (el.) (suden)korento, släng -en -ar 1. ^ med huvudet pään heilautus. 2. isku, lyönti, sivallus. 3. pisto |-sana, -puhe, letkaus. 4. (taudin)puuska. 5. kiemura, kiekura.

slänga II1 I. tr paiskata, rajusti viskata, heilauttaa. II. itr: ^ med armarna heiluttaa, huitoa käsivarsi(11)aan. III. (pain. part.): ~ av (bort) heittää, heilauttaa, paiskata menemään, pois; ^ av sig rocken tempaista (nopeasti riisua) takki yltään;

/-w fram heittää, paiskata, eteen, esiin;

igen paiskata kiinni; ^ ned paiskata, heittää alas; ~ på sig kläderna kiireesti

— släppa siä

sukaista vaatteet ylleen (päälleen); ^ tili ngn ngt paiskata, heittää jllk jtk; ^ (undan heittää, paiskata syrjään; ^ ut heittää, paiskata ulos, (j.) pellolle, släng[d -t -dare taitava, etevä, ovela; vara ~ i ngt olla taitava, (j.) oikein tekijä jssk. släng||gunga keinu, kiikku, -kappa viitta, levätti. -kyss lento-, sormi|suukko. slänt -en -er rinne, vieru; (tien, ojan) Juiska; (tkn.) kaltevuus, luiska, släp -et - 1. (hameen) laahus. 2. ha på ~ olla (jllk) hinausköydessä, hinattavana; ta på ottaa hinausköyteensä, hinatta-vakseen, (kuv.) mukaansa, joukon jat-, koksi. 3, raskas työ, raadanta, kova urakka.

1. släp|a -an -or purilaat (pl); kivireki, kivikarhu; heinäreki.

2. släpa I I. tr, itr laahata, raahata (vetää pitkin maata); raataa, rehkiä, punnertaa; klänningen hame(enhelmat) laahaa-(vat) maata; ~ med fötterna kävellä jalkojaan laahaten, löntystellä; ^ fötterna efter sig (j.) vedellä koipiaan perässään; r^nde steg löntystelevät askelet. II. (pain. part.): ~ bort laahata, raahata pois; ^ efter raahautua perässä; (kuv.) viivästyä, olla myöhässä; leveranserna, arbetet efter hankinnat ovat viivästyneet, työ on viivästynyt; ^ efter sig raahata jäljessä(än); ^ fram raahata esiin; ^ sig fram laahautua, raahautua esiin, eteen(päin); (kuv.) elää kituuttaa; ~ med sig raahata mukaansa, mukanaan; ^ ned raahata, laahata alas; ^ omkring raahata, laahata yltympäri, paikasta paikkaan; ^ undan ks. ^ bort.

släpig -t -are hidas, kuhnusteleva, pitkäveteinen.

släp||lina (ilmapallon) laahusköysi. -nät

(kal.) laahusnuotta. släppa II2 I. tr päästää (irti, käsistään), päästää vapaaksi; ~ taget i ngt hellittää otteensa jstk; ^ en fågel päästää lintu vapaaksi, lentämään; ~ korna på bete . päästää, laskea lehmät laitumelle; ~ hundarna på tjuven päästää, usuttaa koirat varkaan kimppuun; ^ ngt ur händerna päästää (putoamaan, menemään) käsistään; (kuv.) päästää käsistään, läpi käsien. II. itr hellittää (otteensa), päästää irti, irtautua, hellitä. III. (pain. part.): ^ av päästää irti, pois; ^ efter hellittää, höllätä; man får icke ^ efter ei saa hellittää; man får icke ^ efter på disciplinen ei saa päästää kuria höltymään; ^ efter på kraven lieventää vaatimuksia; ~

fram päästää esiin, lähelle, luo; ^— fram

strömmen (shk.) päästää virta läpi; ^ in päästää sisään; <~w lös päästää irti; ^ ned

päästää alas; ^ på päästää (vettä ammeeseen, sähkövirta johtimeen); ^ tili päästää, laskea jhk; ^ upp päästää ylös; (koul.) päästää luokalta; ~ upp en ballong päästää ilmapallo ilmaan; ~ ut päästää ulos; ^ ut aktier antaa (uusia) osakkeita; ^ ut i marknaden lähettää, päästää markkinoille, ^ ut en klänning (en som) väljentää hametta (päästää auki sauma).

släpphänt - -are löyhä-, höllä]kätinen; (kuv.) leväperäinen, löyhä, -het löyhä-, höllä|-kätisyys.

släp]|tåg hinausköysi; ta i ~ (kuv.) ottaa mukaan (sa); vara i ngns, ha i ^ (kuv.) olla mukana, joukon jatkona, -vagn (aut., rait.) perävaunu.

slät -t -are 1. sileä, tasainen, laakea. 2. huono, vähäpätöinen, (sangen) mitätön; lattea; spela (göra) en ~ figur olla aika keskinkertainen (työssään, toimessaan); esittää mitätöntä osaa, olla mitään sanomaton; ~t kaffe pelkkä, paljas kahvi (ilman leipää).

släta I tr silittää, silitellä, tasoittaa; tili tasoittaa; ^ ut tasoittaa, silittää; ^ över (kuv.) silitellä, kaunistella, (j.) painaa villaisella.

slätborra|d -t sileäksi porattu; (tyk.) sileä-putkinen.

släthet -en sileys, tasaisuus; vähäpätöisyys, mitättömyys.

slät]|hyvel (puus.) tasoitus-, silo|höylä. -hårig -t sileäkarvainen, -lopp (urh.) ks. seur. -löpning (urh.) ratsastus, hiihto tasaisella radalla; rata-, kenttäratsastus, tasamaahiihto. -prick (mer.) mustavalkoinen reimari (ilman latvatupsua). [--raka]-] {+-ra- ka]+} d -t sileäksi ajeltu, -struk|en -et -nare (kuv.) keskinkertainen; mitään sanomaton.

1. slätt -en -er tasanko; lakeus; kenttä.

2. slätt (adv.) huonosti; stå sig ~ selviytyä huonosti; olla pahassa pulassa, (j.) kiikissä; rätt o. ~ muitta mutkitta, aivan yksinkertaisesti.

slätt||bo -n -r tasanko-, ala|maan asukas, -bygd, -land tasanko-, alanko|maa, alamaa.

slätvar -en -ar (kai.) sileäkampela, silo-kampela.

slö -tt -are (ase, terä) tylsä; (kuv.) typerä, tylsä.

slöa I I. tr tylsyttää. II. itr tylsäillä, vetelehtiä, laiskotella; ^ tili käydä tarkkaamattomaksi, veltostua; nukahtaa, torkahtaa.

slödd|er -ret roskaväki, roistoväki.

slöfock -en -ar vetelys, laiskuri, vetelehtijä.

slöhet -en velttous, vetelyys, tylsyys, välinpitämättömyys.

slöj|a -an -or huntu; harso, (kuv.) verho; brudens ~ morsiamen, morsius|huntü; dra en r^j över ngt (kuv.) peitellä, salailla, levittää verho jnk ylle; vaiti ollen sivuuttaa.

slöjd -en -er (er.) veisto; käsiteollisuus, käsityö.

slöjda I I. itr veistää, tehdä veistotyötä; harjoittaa veistoa, käsityötä. IL tr valmistaa käsityönä, slojd||affär veistoteoskauppa; käsityöliike, -lärare veistonopettaja. -undervisning veiston-, käsityön|opetus.

1. slör -et - (kanalinnun.) heltta.

2. slör -en (mer.) laitamyötäinen.

slöra I itr (mer.) purjehtia laitamyötäistä;

^ undan laskettaa myötäistä, slösa I tr, itr tuhlata; ^ med ngt käytellä jtk tuhlaavasti; ^ ngt på ngn tuhlata jllk jtk; bort tuhlata, panna menemään, slösare -n - tuhla|aja, -ri. slöseri -(e)t tuhlaus, haaskaus; ^ med tid aj an I tuhlaus, -hukka.

1. smack -en -ar (mer.) smakki, kaksimastoinen pyöreäperäinen (kalastaja-)alus.

2. smack: ett ~ hiven, hitunen; inte begripa ett ~ olla ymmärtämättä, käsittämättä vähintäkään, hitustakaan; inte göra ett ~ olla tekemättä yhtään mitään, aivan joutilaana.

8. smack -en -ar maiskutus, (hevoselle) maiskautus; ~et maiskultus, -ttaminen. smacka I itr maiskuttaa; ^ med tungan maiskauttaa kieltään; ^ åt hästen mais-kauttaa (kieltään) hevoselle, smackning -en -ar maiskaus, (kielen) maiskautus; ^ et maisku|tus, -ttaminen. smak -en -er maku; makuaisti; sätta ~ på maten maustaa, höystää ruoka; antaa ruokaan makua; känna ngt på ~en tuntea jtk mausta; i min ~ minun makuuni; allt efter tycke o. ~ aina kunkin maun mukaan; falla ngn i ~en olla jnk mieleen, saavuttaa jnk mieltymys; få ~ för (på) ngt mieltyä jhk; (j.) päästä jnk makuun; ~en är olika makunsa kullakin.

smaka I I. tr, itr maistaa, maistua; ^ lök maistua sipulilta; soppan ingenting keitto, liemi ei ole minkäänmakuista, »ei maistu hongalle eikä haavalle»; låta sig väl r^j halukkaasti syödä, pistää poskeensa; ^ på ngt maistaa jtk. II. (pain. part.): ^ av maistaa jtk; ^ på: nu får du ~ på hur det känns nyt saat (itse) maistaa (koettaa), miltä se tuntuu* smak||bit makupala (m. kuv.). -domare makutuomari, -fråga makuasia, smakfull -t (kuv.) aistikas, -het aistikkuus, smakförnimmelse makuaistimus,

smaklig -t -are maukas; ^ måltid! hyvää ruokahalua! smaklös -t mauton, (kuv.) epäaistikas. smak||löshet -en mauttomuus; epäaistik-

kuus. -medel ks. -ämne. smak||organ maku|aistin, -elin. -papill -en -er (an.) maku|keränen, -silmu, -prov pl maistiais|et, -pala; som ~ maistiaisiksi, -riktning (kuv.) makusuunta. -råd 1, neuvo makukysymyksissä. 2. litterärt ~ kirjallisten makuasioiden neuvoja, -sak makuasia, -sensation makuaistimus, -sin* ne makuaisti, -ämne makuaine; mauste, smal -t -are kapea, kaita, hoikka, ahdas; hon är ry om livet hän (tyttö) on hoikka vyötäisiltä; han är ry över bröstet miehellä on kapea rinta; det är en ry sak för honom att se on hänelle pikku juttu, smalben (an.) sääri, säärivarsi, smal||film-en (elok., vai.) kaitafilmi, -filmare

kaitaf ilmiharrasteli j a. smalfilmskamera (val.) kaitafilmi | kone, -kamera.

smalna I itr kaveta, souketa, käydä kapeammaksi, kaidemmaksi, ahtaammaksi, smal||randig kaita|juovainen, -raitainen, -spårig (raut.) kapearaiteinen, smaragd -en -er (jal.) smaragdi, -grön -t samragdinvihreä.

smart (-a:) - -are taitava; ovela, viekas; ripeäotteinen, notkea, puuhakas, smaska I itr maiskuttaa; (sika) naskuttaa. smatt|er -ret räminä, pärinä, rätinä, räiske, pauke; vrt. seur. smattra I itr (kivr.) paukkua; (konekivr.) rätistä; (moottori) rätistä, paukkaa; (torvi) raikua; (sade, rakeet) rapista, smed -en -er seppä, smedj|a -an -or paja.

smek -et hyväily, hellyydenosoitus, hively. smek|a II2 tr hyväillä, helliä; (koiraa) silittää; hunden -er sin herre koira osoittaa iloaan isännälleen (heiluttaa häntäänsä, nuolee kättä, haukahtelee, hyppii iloissaan) .

smekas II2 itr (dep.) hyväillä toisiaan, smek|jmånad kuherruskuukausi, -namn hyväily-, lempi|nimi. smekning -

en -ar hyväily, smekord -et hyväilysana. smeksam -s -mare hyväilynhaluinen. smet I. -en -er tahdas, seos, iskos; sohjo, loka. II» -et sively; tahdastus; töherrys.

smeta I I. itr sivellä, tahdastaa, iskostaa; töhriä, töhertää. II. (pain, part.): ^ av (ifrån) sig liata, ryvettää, tahria; ^ fast tahdastaa, iskostaa umpeen; liisteröidä kiinni; /-W ner tahria, ryvettää (pahanpäiväiseksi); ^ på iskostaa, tahdas-

taa, liisteröidä päälle; ^ på färg maalata, sivellä väriä.

smetig -t -are tahtainen; tahrainen* tahmainen, smick|er -ret imartelu, smickra I I. tr imarrella, ngn jtk; hon ry de hans fåfänga hän (nainen) hiveli (älysi hivellä) miehen turhamaisuutta; han var ryd över det se hiveli hänen itserakkauttaan, turhamaisuuttaan; f ag är ryd över att jag on minulle imartelevaa, tunnen sen mairittelevan itseäni että. II. rfl. ry sig; jag ryr mig med att vara den förste som voin kehua olevani ensimmäinen joka.

smickrande (a. tpm.) imarteleva, mairitteleva; ett ry anbud mairitteleva tarjous; föga ™ ei ainakaan mairitteleva (a) (imartele va[a]), smickrare -n - imartelija, liehakko. smida II1 I. tr, itr takoa (m. kuv.); ' medan järnet är varmt takoa silloin kun rauta on kuumana; ^ planer laatia suunnitelmia; ^ ränker punoa juonia, juonitella, vehkeillä. II. (pain. part.): ^ fast takoa kiinni; ^ ihop takoa yhteen; ^ om takoa uudelleen; ~ ut takoa tasaiseksi, lit-teäksi.

smidbar -t -are (tkn.) takomakelpoinen, taottava, -het takomakelpoisuus, taotta-vuus.

smide -t -n 1. taonta, takominen. 2. tae, takeet, taos; takomateos. smides|ljärn (tkn.) takorauta, -koi pl paja-hiilet, sysi, sydet, -ugn pajanuuni, ahjo. -varor takeet, taokset, takomateokset. smidig -t -are 1. (met.) melto, takomakelpoinen. 2. notkea, joustava, pehmeä, solakka, sulava; (oksa) norja; sävyisä, sopuisa.

smidighet -en notkeus, joustavuus, nor-juus; taitavuus, oveluus. smil -ei (liehittelevä, liukasteleva, m.

veitikkamainen) hymy. smila I itr (mielistellen, liukastellen, veitikkamaisesti) hymyillä, smil| |bandet: dra på ry hymyillä; vetää suutaan hymyyn, -fink (j.) imartelija, Kehittelijä, liehakko, mielis teli jä. -grop hymykuoppa, smink -et iho [maali, -väri. sminka I tr maalata ihomaalilla, iho värillä; sminkata; ^ sig, ry ansiktet maalata kasvojaan; ^ av (sig) poistaa (pestä pois) iho|väri, -maali, smink||burk iho|väri-, -maali[tölkki, -rasia, -loge (-lo:s) (teat.) sminkkaushuone. -stång ihomaalipuikkö. smisk -et: få ry saada selkäänsä, smiska I tr: <y ngn antaa jllk selkään,

1. smita -n (j): en hel ~ med ungar koko joukko, koko lauma, liuta kakaroita; hela koko joukko, koko sakki; (es.) koko roska.

2. smita IV1 I. itr huomaamatta pujahtaa, livahtaa, livistää tiehensä, pois, karata; låta ngn (en fånge) ~ päästää jk (vanki) livistämään, karkaamaan. II. (pain. part.): ~ hort lähteä, painua, »pimitä» pois, tiehensä, matkoihinsa; vrt. /.; ^ ifrån ngn karata jnk luota, jättää jk yksin, oman onnensa nojaan; ^ in hiipiä jnnk sisään; ~ undan painua, pimitä pois, tiehensä; ^ ut hiipiä, livahtaa ulos.

3. smita IV1 itr: ~ åt (vaat.) olla tiukka, ahdas, ruumiinmukainen, »istua» tiukasti.

smitt|a A. -an -or (lääk., kuv.) tartunta; oemottaglig för ~ tartunta-aineita vas-taanottamaton, immuuni(nen). B. I I. tr: ~ (ned) (m. kuv.) tartuttaa, saastuttaa. II. itr: ~ ifrån sig tartuttaa, (m. kuv.) olla tarttuvaa;] det? tarttuuko se? onko se tarttuvaa? hans goda humör av sig hänen hyväntuulisuutensa on tarttuvaa, tarttuu toisiinkin, smittkoppor pl (lääk.) isorokko; insjukna

i ~ sairastua isoonrokkoon. smittkopps||epidemi isorokkoepidemia; isorokko kulkutautina, -vaccin isonrokon rokotusaine. smitt(o)||bärare basiillinkuljettaja. -fara tartunnanvaara. -farlig -t tarttuva, tartuttava. -fri -tt puhdas tartunnasta, -frö tartunnan|itu, -siemen, -förande (a. tpm.) tarttuva, tartuttava, -härd tartuntapesä. -källa tartunnanlähde. -risk tartunnan vaara.

smitt(o)||sam -t -mare tarttuva, -spridare basillinkantaj a, tartunnankulj ettaj a, tartunnanlevittäjä. -spridning tartunnan leviäminen, -vådlig ks. -farlig, -överföring tartunnan kuljettaminen, levittäminen, smittämne tartunta-aine. smock|a I. -an -or (j.) isku, lyönti, korvapuusti; ge ngn en ~ vrt. II. II. I tr: ~ tili nSn (j-) lyödä läimäyttää, antaa korvapuusti.

smockfull -1 (j.) täpö täysi, täpö täynnä, smoking -en -ar (vaat.) smoking(puku). -byxor smokingpuvun housut, -skjorta smokingpaita. smolk -et roska, rikka, lika; få ~ i ögat saada jtk (roska) silmäänsä; det har kommit ~ i mjölken (kuv.) heidän välilleen on tullut jtk pientä riidan kaunaa.

smor|d -t 1. voideltu; Herrens Herran voideltu. 2. (kuv.) det går som (om) det vore ~t (j.) se käy, sujuu kuin rasvattu.

smorlä|der -dret rasvanahka. -(s)stövel

ras vanahkas aap as. smugg|el -let salakuljetus, -gods salakuljetus tavara, salakuljetettu tavara, smuggla I tr kuljettaa varkain, lainvastaisesti; salakuljettaa; ^ in salakuljettaa (jhk, maahan); ^ ut salaa viedä, salakuljettaa (maasta), smugglarband salakulj ettaj a|joukkio, (j.) -saki.

smugglare -n - salakuljettaja, smuggling -en -ar salakuljetus.

1. smul -t -are (mer.) (melkein) tyven, tyyni; ^ sjö, vatten (melkein) tyven, tyyni meri, vesi.

2. smul: inte en (ett) ~ ei hitustakaan, (j.) ei jälkeäkään (jstk).

smul|a 1.1. -an -or (er. leivän) muru (t); (yi.) hitunen, hiven, hiukkanen; små -or är också bröd (snl. läh.) anti on anti pienempikin; otetaan marjakin maasta; mina små -or vähät omaisuuteni. 2. (kuv.) en hiukkasen, hivenen, hieman. II. I tr: ~ (sönder) murentaa, silputa pieneksi, jauhaa hienoksi, rikki; ~ sig mureta, mennä muru(s)iksi. smulgråt -en -ar kitupiikki, saituri, smulig -t -are murea, (helposti) mureneva.

smultron -et - (tavallinen) mansikka, smultron||färga|d -t mansikan | värinen, -punainen. -ställe mansikka|paikka, (j.) -marikko.

smuss|el -let salakähmäisyys, salailu; petkutus-, huiputus | yritys/ smussla I tr, itr keplotella, kähmiä, kähveltää; ^ med ngt salakähmäisesti puuhailla; ^ bakom ngns rygg pitää salaista peliä (puuhailla) jnk selän takana; ~ ngt till ngn salaa toimittaa jtk toiselle; ^ bort (undan) salaa kähveltää, kähmiä; anastaa varkain, (j.) kepulipelillä; ~ in salaa tuoda, viedä, sujahduttaa jtk jhk. smuts -en lika, loka, kura; saasta; dra ned

i <—'en (kuv.) raastaa lokaan, smutsa I tr: ~ (ned) liata, ryvettää; sotkea; (kuv. m.) tahrata; ^ ned sig liata, ryvettää itsensä; ^ ned sig om händerna liata, ryvettää kätensä, smuts||fläck lika-, loka| tahra, -gris lika-kinttu, likainen, siivoton kakara, »porsas». -grå -tt likaisenharmaa. smutsig -t -are likainen, siivoton; du är ~ om händerna kätesi ovat likaiset; sinulla on likaiset kädet, smuts||kasta I tr (kuv.) liata, tahrata (mainetta), mustata, panetella, parjata, -klä-; der likaiset vaatteet, pesuvaatteet. -lit-j teratur roskakirjallisuus, -påse lika|-, 1 pesu|vaatepussi, -titel (kirjs.) suojanimiö,

(vanh.) likatitteli. -tvätt ks. -kläder. -vatten likainen vesi, likavesi, smutt -en -ar pieni siemaus, kulaus, smutta I tr maistella, ryyppiä, på ngt jtk;

rv på glaset maistella lasista, smycka I tr koristaa, kaunistaa, smycke -t -n koru; koristus, koriste; (kuv.) kaunistus.

1. smyg -en -ar 1. soppi, komero, piilopaikka. 2. i rs salaa, salavihkaa, sala-kähmää, varkain; göra ngt i rs tehdä salaa, varkain.

2. smyg -en -ar ks. smygvinkel.

3. smyg -en -ar (el.) peukaloinen; vrt. gärdsmyg.

smyga IY6 I. tr sujauttaa, salaa panna jhk; han smög armen omkring henne hän kietoi käsivartensa tytön

vartalolle, vyötäisille. II. itr hiipiä; komma rsnde tulla hiipimällä, hiipiä kohti, luo. III. rfl. rs sig hiipiä; han smög sig in i huset hän hiipi taloon (sisälle); ro sig efter kroppen (vaat.) olla ruumiinmukaiset, mukautua ruumiin mukaan. IV. (pain. part.): rs bort hiipiä pois; ro sig bort hankkiutua, hiipiä, (j.) pimitä pois, korjata luunsa; ~ (sig) efter (ngn) hiipiä (lähteä hiipimään) jnk jälkeen; ro fram hiipiä esiin (piilopaikasta); ro sig fram hiipiä, hiihdätellä esiin, esille, tili luo; ro (sig) förbi (ngn, ngt) hiipiä, salaa pujahtaa jnk (hnk., es., paik.) ohi; (sig) in hiipiä, pujahtaa sisään; ro sig intill ngn painautua jhk kiinni, jtk vasten; ro (sig) ned (ner) hiipiä, laskeutua alas; ro omkring hiiviskellä yltympäri, sinne tänne; rs sig på ngn hiipiä jnk luo, (er. mets.) otuksen lähelle, lähestyä otusta (hiipimällä); ro (sig) upp hiipiä, kiivetä, kavuta hiljaa ylös; ro (sig) ut hiipiä, huomaamatta pujahtaa ulos. smygande (a. tpm.) hiipivä; ro gång (sjukdom) hiipivä kävelytapa (sairaus, tauti); vrt. smyga II. smyg||handel salakauppa, -hål piilo; piilo-, lymy|paikka. -röka II2 itr tupakoida salaa. -vinkel (met.) kääntökulmakko; (mer.) viisto|malli,-mitakko; (kivit.) vino-pinta, viiste, viistos. -väg sala|tie, -polku (m. kuv.); få reda på ngt på rsar saada jtk tietoonsa salateitse. små (a. pl) pienet, vähäiset; vrt. liten, smått-, stora o. ro suuret (isot) ja pienet; de rs barnen pikkulapset, pienokaiset; de rs i samhället yhteiskunnan vähäväkiset; från det vi var ro pienestä pitäen; (j.) pienestä pahasta; han har rs inkomster hänellä on pienet tulot; i ro omständigheter pienissä oloissa; ro (småsinta) själar pikkusielut.

småaktig -t -are pikkumainen, -het pikkumaisuus.

små||annons pikkuilmoitus, -barn pl pikkulapset, pienokaiset, -belopp pl pikku|-erät, -summat, -bil pien-, pienois|auto; pikkuauto, -bildskamera pienkamera. -bi-tar: riva i rs repiä pieniksi palasiksi, -blad (ksv.) lehdykkä, -bladig -t (ksv.) pienilehtinen. -blomma (ksv.) pikku-kukka. -blommig -t pienikukkainen. -bord pikkupöytä; äta vid ro syödä pikkupöydissä. -borgare pikkuporvari, -borgerlig -t pikkuporvarillinen, -bruk (mv.) pien (viljelys) tila, -viljelmä, -brukare pienviljelijä, -bröd (rhm.) pikkuleipä, -båtar pl pikku Ialukset, -veneet, små||del: plocka i rs hajottaa, purkaa osiinsa, -djur pl pikkueläimet, -drag pikkupiirre. -fel pikkuvirhe. -fisk pikku-kala(t). -flickor pikkutytöt, -folk (käns.) a) pienet kansat; b) vähäväkiset, (m.) »tavalliset» ihmiset, -franska: ett två rs pikkuranskanleipä. -frysa IY6 itr viluttaa, tuntea (pieniä) vilun väreitä; jag -frös hela tidén minua vilutti, palelin hiukan koko ajan. -fågel pikkulintu, (rhm.) pikkulinnut, -gata pieni katu; sivukatu, -gnola I tr hiljaa hyräillä (itsekseen), -gris pikkuporsas. -gräla I itr hiukan riidellä, toruskella, pitää riidankahinaa. små||hosta I izr ryiskellä. -industri pienteollisuus. -kaka pikkuleivonnainen. -kamera pienkamera. -klasserna: i rs (koul.) ala-, alimmilla luokilla, -koka I hiljalleen kiehua, -kort (kort.) pienet kortit, hakut, -krafs pikkurihkama; joutava roska, -kryp (rhm.) pikkuelävät, madot jne. -kusin ks. syssling. -Ie Y itr hymyillä; ro mot ngn hymyillä jllk; ro åt ngt naurahtaa jllk asialle, -leende -t hymy. -lägenheter pienasunnot, -mynt ks. -pengar. -mönstra|d -t pienikuvioinen. småningom vähitellen, vähän kerrassaan, små|]nätt soma, »pikkusievä», -ord (kiel.) pikkusana; partikkeli, -paket (post.) pikkupaketti, -pengar pikkuraha(t); vaihtoraha. -planet (täht.) pikkuplaneetta, planetoidi, asteroidi, -plock (kuv., kirj.) poiminto (ja); pikkunäpertely. -pojkar pikkupojat, -prat pikkujuttelu, rupattelu, -prata I itr jutella, rupatella, tarinoida, -prickig -t pieni|täpläinen, -tiplainen, -pilkkuinen. -regna I itr (prs.) ripeksiä, sataa tihuuttaa, -rolig -t leppoisa, lupsakka. -rutig -t pieniruutuinen, små sak -en -er pikkuasia, joutava, vähäpätöinen seikka, -sill (rhm. kai.) pikku-silli(t). -sinnajd -t matalamielinen, pikkumainen, halpamainen, -sinne pikkumaisuus, halpamaisuus. -sint - -are ks. -sinnad.små småsinthel

-sinthet -en ks. -sinne, -sjunga IV3 itr

hyräillä, -skog (mtsh.) taimisto; vesa-metsä; (kuusi) näreikkö. småskola pienten- , pikku |lasten (kansa)-

koulu; alakansakoulu, småskolebarn pientenlastenkoulun, alakansakoulun oppila|s, -at; ala-, pikku|-koululai|nen, -set.

småskollärarinna pientenlastenkoulun-,

alakansakoulun [opettajatar, småskrak|e -en -ar (el.) tukka-, pikku|kos-kelo.

små||skratta I itr naurahdella, naureksia (partaansa), -skrift (tav. pl) pikkukirja-set. -skuld pikkuvelka; ~er pikkuvelat. -skur I en -et -nare (kuv.) pikkumainen, -slantar ks. -pengar, -slug -t pikkuovela, (vanh.)

moukanovela. -smulor 1. hituset, pikkuhivenet,hiukkaset. 2. (kuv.): 100000 mark är inga ^ 100 000 mk (j. sata tonnia) on jo pitkä penni, -snål -t kitsas, liian tarkka pikkuasioissa, -spik (rhm.) pikkunaulat, nupit, -springa IV4 itr mennä töytyyttää puolijuoksua, småstad pikkukaupunki, småstads||aktig -t -are pikkukaupunki-, nurkkala|mainen. -bo pikkukaupunkilainen. -håla pikkukaupunki|pesä, -pöksä. små||stat pikkuvaltio, -sten (rhm.) pikku-kivet; om det (också) regnar ~ vaikka sataisi pieniä kiviä, (j.) vanhoja akkoja, -stuga pieni talo, rakennus; omakotialueen tupa, yhdenperheenasunto. -stugeområde omakotialue, -summor pl pikkusummat. -svära V itr (hiukan) kiroskella, noituilla. -syskon pikkusisarukset. -timmarna pikkutunnit, -trevlig -t pikkusievä; viihtyisä; vi hade det riktigt meillä oli oikein mukavaa, -träd pl pienet, nuoret puut.

smått I. (a.) pieni; vrt. liten; ha det ^ elää ahtaissa oloissa, olla niukoissa varoissa; i stort som (och) ^ niin suuressa kuin pienessäkin, isoissa niin kuin pienissäkin asioissa. II. (s., a.): lite ^ o. gott kaikenlaista, yhtä ja toista hyvää; vänta ~ (j.) olla pikkuisiin päin. III. (adv.) hieman, hiukan; alltför ~ tilltagen liian niukka, niukasti mitattu; han är ~ förmögen hän on pikkuvarakas (mies); f ag börjar så ~ packa upp rupean (sitten) pikku hiljaa purkamaan tavaroitani, småtting -en -ar pienokainen, små||ungar pienokaiset, tenavat, -utgifter pikkumenot. -varmt (keit., rav.) pikku-lämmin. -vilt pikkuriista; fakt på ~ pikkuriistani metsästys, -ampuminen, -vux|en -et -na lyhyt-, pieni|kasvuinen, -vågor pikkuaallot, pikkulaineet. -vägar sivutiet, syrjäpolut. -värka II2 itr (hiljaa)

särkeä, pakottaa; jomottaa, -växt ks. -vuxen.

smäck -en -ar ks. smocka I. smäcka II2 I. tr: ~ till ngn ks. smocka II. II. itr: ~ i ngn ngt valehdella jllk, laskea lipettiä, syöttää pajuköyttä. smäck|er -ert -rare hoikka, hento; hieno, siro, solakka; en ~ båt sirorakenteinen vene.

smäck| |f e t -t ylen lihava, pöhölihava. -full -t täpö täysi, tupaten täysi, smäcklås (j.) patenttilukko; potku-, jousi|-lukko.

smäda I tr pilkata, herjata, smädare -n - pilkkaaja, herjaaja, smäde||brev herjaus-, häväistysi kirj e. -dikt häväistysruno, pilkka-, herjaus|runo. smädelse -n -r herjaus, smädeskrift herjaus-, häväistys]kirjoitus, smädlig -t -are häpäisevä; häväistys-, häpeä-.

smäkta I itr kaihota; riutua, nääntyä, smäktande (a. tpm.) kaihoisa; riutuva, kuihtuva, nääntyvä; en ~ melodi kaihoisa sävelmä.

smälek -en pilkka, häpeä, häväistys, smäll 1. -en -ar paukaus, pamaus; (piiskan) läjähdys; åskans ~ar ukkosenjyrähdyk-set. 2. isku, lyönti, läimäys; slå två flugor i en ~ saada (lyödä) kaksi kärpästä yhdellä iskulla; yksi tie, kaksi asiaa. 3. -et selkäsauna; få ~ saada selkäänsä.

1. smäll|a -an -or (kärpäs)lätkä, (-)läpsä.

2. smäll|a II1 (imprf. m. small) I. tr: ~ ngn lyödä läpsäyttää; ^ ngn på fingrarna läpsäyttää jtk sormille. II. itr paukahtaa, pamahtaa; läiskähtää; ^ i dörrarna paiskia, paukautella ovia; flaggan -er i vinden lippu paukahtelee tuulessa (hulmutessaan); det -er lika högt (kuv.) se on aivan yhtä hyvä(ä), samanarvoista, ei ole sen huonompaa. III. (pain. part.): ^ igen tr, itr paukauttaa (ovi) kiinni; paukahtaa, napsahtaa kiinni; ~ till ngn iskeä läimäyttää, antaa korvalle.

smällare -n - koiranpommi, smäll||fet ylen, pöhö|lihava. -kall -t kirpeän, purevan kylmä, paukkuva (pakkanen). -karamell paukku karamelli, -kyss moiskaus; äänekäs, kajahtava suudelma, smält|a A. -an -or sulatos, sulate. B. II2 (IV5) I. tr 1. sulattaa (met., voita). 2. sulattaa ruokaa. 3. (kuv.) »sulattaa» (jtk suututtavaa); väkinäisesti mukautua (alistua, tyytyä) jhk. II. itr sulaa; hajota, hajaantua, liueta; ~ i tårar sulaa kyyneliin, hiutua (hiueta) itkuun. III. (pain. part.): ~ bort sulaa pois, olemattomiin; ihop sulaa (sulautua) yhteen; ^ ihopsmältbar -

till hälften sulaa (kutistua, huveta) puoleen entisestään; ~ ned sulaa; sulattaa; ^ om sulattaa uudelleen, smältbar -1 sulava, smältdegel (kern.) upokas, smältning -en sulaminen; sulattaminen, smält|jost sulatejuusto, -punkt (fys.)

sulamispiste. -ugn sulatusuuni, -vatten sulavesi.

smärgel (-rj-) -n (tkn.) smirgeli, (j. m.) smirkeli. -duk smirgeli-, hioma|kangas. -papper smirgelipaperi. smärgla I tr hioa smirgelillä, smirgelöidä. smärre (komp.) pienempi; vrt. mindre I. smärt - -are hoikka, solakka; hintelä, smärt| a X. -an -or tuska, kipu; kärsimys. II. I tr 1. tuottaa tuskaa, surettaa, aiheuttaa kipua, surua. 2. (mer.) verhota (köysiä) purjekankaalla, smärt||fri -tt kivuton, tuskaton. -förnimmelse tuskan-, kivun|tunne, smärting -en (mer.) purjekangas, smärtsam -t -mare tuskallinen, tuskaa tuottava, kipua aiheuttava; (kuv.) tuskallinen, kipeä, kirvelevä, haikea, katkera, smärtstillande (a. tpm.) tuskia lievittävä, smör -et voi; brynt rs ruskistettu voi; skirat rs sulatettu voi; voisula; riktigt (oblandat) rs hyvä, sekoittamaton voi; gå åt som rs mennä kuin kuumille kiville; vara uppe i rset hos ngn (kuv.) olla jnk kanssa hyvissä kirjoissa, jnk suosiossa, smöra I tr (keit.) voidella voilla; ^ ned tahria voihin, smör||ask voirasia, -bakelse (leip.) voilei-vos. -blandning voin ja margariinin sekoitus. -blomma (ksv.) voikukka, -bytta voipytty, -deg voitaikina, -drittel voi-dritteli; voiastia.

smörgås -en -ar voileipä; ^ med pålägg päällystetty, leikkele|voileipä, (us.) alkupala; kasta rs heittää (kivillä) voileipiä, -bord voileipäpöytä. -bricka voileipä-tarjotin. -mat leikkeleet, -nisse -n (rav.) tarjoilija(tar)harjoittelija, -papper voilei-päpaperi.

smörj -et (j.) ks. stryk. smörj |a A. -an -or voide, rasva; (kuv.) sotku; roska; joutava lörpötys, roska-(puhe); typeryys, tylsyys; prata rs puhua roskaa, joutavia; lörpötellä. B. II1 I. tr voidella, rasvata (m. kuv.); voidella tahnalla (voiteella), öljytä; ^ kråset herkutella, mässäillä; det går som smort se käy (sujuu) kuin rasvattu. II. (pain. part.): ~ in hangata, hieroa voidetta jhk; rasvata; öljytä; ~ ned (sig) liata, ryvettää itsensä rasvaan, smörj anordning -en -ar (tkn.) voitelulait-teet.

— snapsglas sna

smörjare -n - (tkn.) voitelija, rasvaaja;

(raut.) vaununrasvaaja. smörjelse -n -r 1. (usk.) (pyhä) öljy. 2. (abstr.) voitelu; sista rsn (kat., m. kuv.) viimeinen voitelu, smörjig -t -are rasvainen; rasvassa, voiteessa; likaantunut, likainen, ryvettynyt rasvaan; (tie) kurainen, smörj||kanna (tkn.) rasva-, voitelu|kannu, -kopp rasva-, voitelujkuppi. smörjning -en -ar voitelu, voiteleminen;

voitelulaitteet. smörjolj|a -an -or voiteluöljy, smör||klick voi|nokare, -kimpale, -kniv voiveitsi, -kylare voinjäähdytin. -kärna kirnu, -papper voipaperi, -sopp, -svamp (ksv.) voitatti, -syra (kem.) voihappo. -sås (keit.) voikastike. -öga (Suom. r.) (voi)silmä (puurossa), snabb -t -are nopea, sukkela, vikkelä, joutuisa, rivakka, pikainen; fördelaktigt pris vid rs affär edullinen hinta, jos kauppa pian päätetään; rst beslut nopea, pikainen päätös; ~ hjälp nopea apu; pikainen apu; med rsa steg nopein askelin; ^ uppfattning nopea käsityskyky; ^ som blixten salamannopea; ^ i vändningarna nopea, sukkela käänteissään, snabb||eld (sot.) pikatuli. -fota|d -t nopsajalkainen. -förband (lääk.) pikaside, -gående (a. tpm.) nopeakulkuinen, (juna) nopea, snabbhet nopeus, vauhti, snabbköps||affär, -butik pikamyymälä. snabb||skjutande (sot.) pika-; ~ kanon pikatykki. -skrift pikakirjoitus. -(svarv)-stål pika(sorvi)teräs, -tänkt sukkela-, nokkela|tuumainen. snabbuss pika|bussi, -linja-auto. snab|el -eln -lar kärsä; (j.) koukkunenä. -sko (hist.) kärsäkenkä. snack -et pakina, rupattelu, juttelu, lörpötys, juoruaminen.

snacka I itr pakista, rupatella, jutella, lörpötellä; juoruilla, snagga I tr leikata aivan lyhyeksi; rst hår pysty-, jenkki|tukka, snappa I I .tr, itr siepata. II. (pain. part.): ^' bort siepata pois; ^ tili sig siepata itselleen; ^ upp siepata (uutinen, sana); päästä kiinni, käsiksi jhk. snappare -n - (pesäpallo) sieppari, snapphan|e -en -ar (Ruots. hist.) sieppo-sissi.

snaps -en -ar (ruoka-, viina)ryyppy, nauk-ku.

snapsa I itr ottaa ryyppy(jä), naukata, naukkailla.

snaps||flaska viina(ryyppy) pullo. -glas ryyppyysi.

snapshot -et -s (val.) tuokio-, silmänräpäys I kuva.

snapsvisa ryyppy-, juoma|laulu. snar -t -are nopea, joutuisa, pikainen; vara ~ att döma olla kovin nopea arvostelemaan, tuomitsemaan; vara ~ till vrede olla tuittupää, nopea suuttumaan, vrt. snarare, snarast, snart. snar I a -an -or (vrs. mets.) ansa, paula; rihma(nen); lägga ut en ~ för ngn (nyk. kuv.) virittää ansa, paula jllk. snarare (adv.) pikemmin, nopeammin;

mieluummin, pikemminkin, snarast I. (a.) nopein, sukkelin; med det ensi tilassa, mitä pikimmin, mahdollisimman nopeasti, (kaup. m.) ensi postissa; ennen pitkää. II. (adv.) 1. vrt. snarare. 2. mahdollisimman pian; ~ möjligt niin pian kuin mahdollista, snar||fag|er -ert -ra: hon är inte precis ~ tyttö ei ole juuri (liialla) kauneudella pilattu, -fyndig -t kekseliäs, sukkela-tuumainen, sanavalmis, snarka I itr kuorsata, snarkning -en -ar kuorsaus, kuorsaaminen.

snar||lik -t jonkin näköinen, kaltainen; -stuck|en -et -na arka kunniastaan, herkästi loukkaantuva, äkkipikainen, -stuc-kenhet -en äkkipikaisuus, pikavihaisuus. snart (adv.) pian; så ~ som möjligt mahdollisimman nopeasti; ^ sagt melkeinpä (vain); så ~ (som) niin pian kuin. snask -et makeiset, namut, -farbror (hn.) namusetä.

snaska I I. tr, itr syödä makeisia; syödä maiskuttaa. II. (pain. part.): ^ i sig syödä (maiskuttaen); ~ ned sig liata, ryvettää itsensä, snaskig -t -are ks. snuskig. snatta I tr näpistellä; varastella (jtk pientä).

snatt|er -ret (sorsan) rääkätys; lörpöttely, kikatus.

snatteri -(e)t -er näpistely, pikkuvarkaus.

1. snattra I itr (sorsa) rääkättää; lörpötellä, kikattaa.

2. snattr|a -an -or (j.) suu, turpa, kita; håll ~n! kita(si) kiinni!

sna va I itr kompastua, på ngt jhk; livetä, luiskahtaa, sne|d I. -tt -dare 1. vino, viisto, viettävä, luisu, kalteva, kallellaan (oleva); ^ mun vino, väärä suu; kasta blickar på ngn katsoa jtk karsain silmin. 2. humalainen; vara ~ olla humalassa, hiprakassa. II. på ~ vinossa, kallellaan, väärässä; komma på ~ (kuv.) joutua huonoihin oloihin, huonoille jäljille, huonolle tolalle, hunningolle.

snedbena: ha ~ käyttää jakausta pään sivulla.

snedda I I. tr viistota, leikata viistoon. II. itr oikaista, käyttää oikotietä; ^ över gatan kävellä viistoon kadun poikki, snedden: på ~ viistoon, snedficka vinoon asetettu, sijoitettu tasku, snedgång|en -et -na (kenkä) linttaan tallattu.

snedhet -en vinous, viistous. sned||klaff, -klaffsbyrå avattava kirjoitus-levy; kirjoitus|lipasto, -kaappi, -kudde (poikkileikkauks. kiilanmuotoinen) pielus, tyyny, -munt, -mynt (hnk.) kiero-, väärä|suu-, väärä|suinen. -segel (mer.) työntöpurje, pakopurje. -språng -et syrjä-hyppäys; (kuv.) hairahdus, -steg erehdys, hairahdus, -streck vinoviiva, -tak vino katto, -vinklig vinokulmainen. -vrid|en -et kiero; (kuv.) nurinkurinen, vääristelty, -ög|d -t kierosilmäinen. snegla I itr katsoa salavihkaa, på ngn jhk; p älyillä.

snes (-e:) -en -ar (mrt.)heinä-, kaura|seiväs. snesa I tr (mv.) panna seipäille, snett (adv.) vinossa, kallellaan, vinosti; gå ~ över gatan kävellä, mennä viistoon kadun poikki; gå ~ på skorna tallata, astua kenkänsä linttaan, lintalleen; se ~ på ngn (kuv.) katsoa jhk kieroon, karsaasti.

snibb -en -ar suippu; nirkko, nipukka; kor-vake.

snibbig -t -are suippo, nirkkoinen, nipuk-kainen.

snickare -n - puuseppä, (j. vanh.) nikkari.

snickar||mästare puuseppämestari. -verkstad puusepän työhuone, (vanh., j.) nik-karinverstas. -verktyg (tav. pl.) puu-sepäntyö|kalu(t), -kapine(et). snickeri -et -er puusepänliike, -arbete puusepäntyö. -fabrik puusepäntehdas, snickra I tr, itr tehdä puusepäntyötä; ni-karrella.

snicksnack -et (j.) lörpötys, rupattelu, snida I tr (taid.) leikata puuhun, harjoittaa

puunleikkausta. snidare -n - puun|leikkaaja, -veistäjä, snideri - (e)t -er (taid.) puunleikkaus, koristeveisto.

snig|el -eln -lar (el.) etana, -fart: med ~ etanan vauhtia, hitaasti kuin etana; kuin täi tervassa, snik|en -et -nare ahne; itara, saita; ^ efter

pengar rahanahne, snikenhet -en ahneus, itaruus. snilla I tr: ~ undan anastaa, kavaltaa (rahoja).

snille -t -n nero. -blixt neronleimaus, -drag

nerokas ajatus, -foster (tav. iv.) neron-tuote.

snillrik -t -are nerokas, -het nerokkuus,

älykkyys, henkevä olemus, snip -en -ar (äst.) nokka, torvi (josta nst. kaadetaan astiasta), snip||a -an -or (mer.) kaita, keulasta ja perästä suippo vene; kuiru, kuiri; (purje-venetyyppi) vikla. -(e)klass viklaluokka. snipig -t -are suippo, suippo|kärkinen, -päi-nen.

snirk|el -eln -lar kiemura, koukero, snirkla|d -t kiemurainen, koukeroinen, snits -en (j.) tyylikkyys; sätta ~ på ngt saada jhk tyyliä (tyylikkyyttä, hienoutta) .

snits|el -eln -lar (urh. kilparadan merkits.

käyt.)paperisuikale; ks. m. vinersnitsel. snitseljakt -en (rts.) metsästysratsastus

(paperisuikaleilla merk. rataa käytt.). snitsig -t -are soma, tyylikäs, siro, näppärä.

snitsla I tr (urh.) merkitä (rata) lapuilla, snitt I. -et 1. (vaat.) leikkaus, kuosi, tyyli. 2. -et - (mat. ym.) leikkaus; gyllene ~et (mat.) kultainen leikkaus; läpileikkaus, snitt||blomma (puut.) leikkokukka, -yta leikkauspinta. sno (-u:) III I. tr 1. punoa; kiertää. 2. ' åt sig (j.) kähveltää, pihistää, näpis-tellä. II. itr touhuta; vaivata, hätyyttää, hätäillä. III. rfl. ~ sig 1. sotkeutua, punoutua. 2. kiirehtiä; ^ dig, så att du inte kommer för sent! pidä kiirettä (liiku liukkaammin), jottet myöhästy! 3. mutkitella, luikerrella; (kuv. m.) turvautua verukkeisiin; koukkuilla. IV. (pain. part.): sig från ngt koukutella (keinotella, luikerrella) eroon jstk; ^ ihop punoa yhteen; ^ ihop sig punoutua, sotkeutua yhteen; ^ sig i ngt punoutua, sotkeutua jhk; ^ om ngt punoa, kietoa jnk ympärille; ~ på tehdä joutua, jouduttaa, hoputtaa; ^ upp purkaa, snobb (-o-) -en -ar keikari. snobberi -(e)t -er keikarimaisuus, keikarointi.

snobbig -t -are keikarimainen, keikaroiva, snodd (-U-) -en punos, punonnainen; nyöri, snok (-u:) -en -ar 1. (el.) tarhakäärme. 2. ks. tullsnok.

snoka I I. tr nuuskia, vainuta; urkkia; gå o. ry käydä (kävellä, liikkua) nuuskimassa; II. (pain. part.): ~ igenom tutkia, nuuskia läpikotaisin; ^ upp (reda på) nuuskia, urkkia selville, saada selvitetyksi.

snop|en -et -nare nolo(na); myrryk-

sissä, nuivalla nenin; pettyn|yt, -eenä. -het nolous; pettymys.

snopp (-o-) -en (kynttilän) karsi; (sikarin pois leikattu) pää, suippu. snoppa I tr niistää (kynttilä); leikata poikki (sikarinpää); silpiä (herneitä),siivota (karviaismarjoja leikkaamalla kannat ja tupsut pois.); ^ av ngn (kuv.) nolata jk, katkaista kynnet, tukkia suu jltk. snor (-u:) -en räkä.

snorgärs 1. (kai.) ks. gärs. 2. (krk.) räkä-nokka, räkänaamainen nulikka, snorig -t -are räkäinen, räkä-, snork|el (-o-) -eln -lar (mer.s.) (sukellusveneen) snorkkeli, snorkig -t -are (kuv.) niistämätön, julkea, hävytön.

snor||unge, -valp (krk.) räkänokka. snubbla I itr kompastua, kaatua, livetä, liukastua, luiskahtaa, snubbor pl torut, nuhteet; få ~ saada toruja, nuhteita; ge ngn ry torua, nuhdella jtk, antaa jllk toruja, nuhteita, snudd -en -ar hipaisu, kevyt kosketus; han hade redan >y på nytt rekord då hän oli jo saavuttamais. uud. ennätyksen kun. snudda I itr: ~ vid ngt, ngn, hipaista jtk (m. kuv.).

snugg|a-an -or (tupakka)piippunysä, nysä. snurr|a I. -an -or hyrrä, (j.) villikissa. II. I itr ry (runt [omkring] ngt) pyöriä jnk ympäri; det ryr runt för mig maailma pyörii silmissäni, snurrevad (-a:) -en -ar (kal.) iso pussin-muotoinen verkko (nuotta), snurrig -t -are 1. päästään pyörällä, päästään sekaisin. 2. humalassa, hiprakassa, snus -et -er 1. nuuska; en pris ~ hyppysellinen nuuskaa. 2. (kuv.) (koiran)nuuska, torut, nuhteet, haukkumiset, snusa I tr 1. nuuskata, panna nuuskaa

nenäänsä. 2. nuuhkia, nuuskia, snus||brun -t nuuskanruskea. -dosa nuuska-rasia.

snusen: vara litet på ry olla hienossa hiprakassa.

snusförnuftig -t pikkuvanha, rikki-, näsä|-viisas, nenäkäs, viisasteleva, -het -en nenäkkyys, rikki-, näsä|viisaus. snusk -et lika, siivottomuus, (krk.) sonta; Pelle S ry (läh.) Jörö-Jukka, snuska I tr: ry ner liata, ryvettää; itr levittää likaa, siivottomuutta, snusk (e) pelle: en ry (j.) likakinttu, sika-mikko.

snuskig -t -are siivoton, likainen, rähjäinen, sikasiivoinen; (krk.) sontainen, sonnassa.

snus||mal|en -et -na: -et kaffe hyvin hienoksi jauhettu kahvi, -näsduk (iso, kirjava) nenäliina, -torr -t (kuv.) ruti kuiva. snut -en -ar (j.) naama; kuono, turpa; håll

~en! suu kiinni! 2. (poliisi j.) pollari, koukku, snutfager ks. snarfager. snuva -n nuha; få ~ saada nuha; f ag har ~ minussa on nuha. snuvig -t -are nuhainen; vara r>* olla nuhassa.

snyfta I itr nyyhkiä, nyyhkyttää; ^ tili

puhjeta nyyhkytyksiin, snyftning -en -ar nyyhkytys, snygg -t -are siisti; hauska, viehättävä, soma; sievä; det var en ~ historia! (iv.) olipas sekin (kaunis) juttu! snygga I tr: ^ till sig ks. *—' upp sig; ~ upp panna jälleen kuntoon, kunnostaa, järjestää, siistiä, siivota; ^ upp sig siistiytyä, laittautua siistiksi, hienoksi, parhaimpiinsa, oikein »laitoksiinsa», snygghet -en siisteys, puhtaus; vrt. snygg. snylta I itr (fysiol.) loisia; (j. hnk.) olla

kuokkavieraana, »kuokkia», norkoilla, snyltj|djur (el.) loiseläin; (m.) eläinloinen. -gäst kuokkavieras, -växt (ksv.) lois-kasvi.

snyta IV6 I. tr 1. niistää; ^ näsan niistää nenänsä. 2. näpistellä, vohkia, kähveltää, varastella. II. rfl. ~ sig niistää (nenänsä), snyte -t -n kuono; (j .) nenä. snytning -en niistäminen, snål -t -are l.a) ahnas, ahne, kerno; (j.) perso; b) saita, itara; niukka; vara ~ på ngt kovin säästellä, idartaa, (iv.) »itkeä» jtk; ~a blickar ahneet, himokkaat katseet. 2. (kuv.) ^ blåst viiltävä, pureva viima.

snåla I I. itr: ~ (på ngt) kitsastella, idartaa jtk. II. (pain. part.): ^ ihop idartaen säästää kokoon; ^ in på ngt säästää (idartaa) jssk. snålhet -en ahneus, saituus, itaruus. snål||jåp -en -ar, -jåper -n -jåpar ks. snålvarg. -skjuts: åka (på) ~ ajaa maksutta mukana, matkustaa »jäniksenä», -varg saituri, kitupiikki.

snår -et - (mtsh.) tiheikkö, tureikko, pensaikko, vesakko, snårig -t -are vesakkoa kasvava, snårskog ks. snår.

snäck|a -an -or kotilo, näkinkenkä; vrt. snäckskal; (tkn.) kierukka, snäckformig -t kierukkamainen, kierukan

muotoinen, snäckskal kotilonkuori, näkinkenkä; simpukankuori, snäll -t -are (er. lps.) kiltti; ystävällinen, hyväntahtoinen; var ^ o. ge mig boken ole (olkaa) hyvä ja anna (antakaa) kirja minulle; det var ~t av dig siinä teit ystävällisesti; olit ystävällinen kun teit niin (sen).

snällhet -en hyvyys, hyväntahtoisuus, ystävällisyys, (lps.) kiltteys, snällpress (kirjp.) pikapainokone. snälltåg (raut.) pikajuna, snälltågs||avgift pikajunamaksu. -biljett pikajunalippu. -fart: med ™ pikajunan-vauhtia; täyttä vauhtia, täydellä höyryllä.

snäpp|a -an -or (el.) viklo, snärj -et suuri vaiva, kova touhu, snärja II1 tr pyydystää (ansalla), ngn i sina garn (kuv.) kietoa pauloihinsa; ^ in sig i ngt kietoutua, sotkeutua jhk. snärj||gräs, -måra (ksv.) peltomatara, ter-vaheinä.

snärjig -t -are (kuv.) vaivalloinen, työläs; kovin kiire(eli)inen; jag har det minulla on kova kiire; minua kovasti

kiirehditään, »ahdistetaan», »hätyytetään», snärt -en -ar (piiskan)siima; (piiskan)isku, läimäys; (kuv.) letkaus, pistopuhe. snärt|a I. -an -or ks. flicksnärta. II. I tr: ~ (till) ngn hipaista sipaista; läimäyttää piiskalla; (kuv.) letkauttaa, pistellä, snärtig -t -are nopea ja voimakas; läjähtä-vä; kova, kirpeä, terävä, snäs|a I. -an -or tiuskaisu, äyskäisy; få -or saada nuhteita, toruja. II. II2 tr: n*'(tili) ngn tiuskaista, ärähtää, kivahtaa jllk; ^ av ngn tiuskaisten jne. käskeä pois, toimittaa pois. snäsig -t -are tiuskea, äreä, yrmeä; nenäkäs, näsäviisas, snäv -t -are ahdas, tiukka; niukka; ynseä,

tyly.

snävhet -en ahtaus, tiukkuus; tylyys, ynseys.

snö -n lumi; fotsdjup ^ jalanpaksuinen lumi, jalankorkuinen kinos (nietos, hanki); den eviga ikuinen lumi; vit (ren) som (nyjällen) valkoinen (puhdas) kuin (vastasatanut) lumi, »vitivalkoinen»; det som göms i ^ kommer upp i tö (snl.) aikoinaan tulevat salat julki; tala inte om den ~ som föll i fjol! mitäpä puhua menneen talven lumesta! mikä on mennyttä, se on mennyttä, snöa I I. itr (prs.) sataa lunta; det sataa lunta. II. (pain. part.): ^ igen sataa (tuiskuta) umpeen; in sataa (lunta) sisään (ikkunanraoista jne.), snö||betäckt - -a lumen peittämä, lumipeitteinen. -blanda|d -t lumensekainen; -t regn lumen-, rännän|sekainen sade. -blin|d -t lumisokea. -blindhet lumisokeus, snöboll lumipallo; kasta ^ olla lumi(sota)-silla.

snöbolls||buske (ksv.) koiranheisi. -kastning,

-krig lumipallosilla (lumisilla) olo, lumisota.

snöby -n -ar (mtr.) lumikuuro, snöd -are paha, turha, inha, kurja; i denna värld tässä matoisessa maailmassa; den M ammon (Raam.) väärä mammona.

snö||djup lumen paksuus, -driva lumi|kinos, -nietos, (-)hanki. -droppe (ksv.) lumikello, -fall (kova) lumisade, lumentulo, (lumi)» purku, -fattig -t vähäluminen, -flinga lumihiutale, -fästning lumilinna, -glopp -et lumiräntä; det är det ~ar sataa räntää. -gräns (mnt.) lumiraja, -gubbe lumiukko. -hinder lumieste, -hölj|d -t lumipeitteinen; lumen peittämä (peitossa.) snöig -t -are luminen, lumessa (oleva), snö||kedja (aut.) lumiketjut, -klä|dd -tt lumipeitteinen, lumen peittämä, luminen, -massa lumi|joukot, -massat, lumenpal-jous.

snöpa II2 tr (el.) kuohita, snöplig -t -are nolo, surkea, häpeällinen; ett nederlag häpeällinen tappio; ett ~t svar nolo, tyly, harmittava vastaus, snöplog lumiaura.

snöra II1 I. tr sitoa, köyttää, pauloittaa, sitoa rihmoilla kiinni; ^ av päästää irti (purkaa) siteistä; ^ av sig skorna riisua kengät jalasta(an). II, rfl. ~sig käyttää kureliivejä; (j.) köyttää, kiristää itseään (ruumistaan), snöre -t -n rihma, nyöri, paula; lanka, naru. snörhål nauhanreikä. paulanreikä, snö||rik -t (runsas-, paljo)luminen. -rip|a

-an -or (el.) metsäkana, riekko, snörpv -et kureliivi(t). -makare nyörin-punoja, korupunosten-, punontatyön |-tekijä. -makeri 1. nyörinpunonta, punon-tatyö(t). 2. nyörinpunomo. snörning -en -ar pauloitus. snörpa II2 tr, itr: ~ (ihop) nyrpistää, rypistää, på munnen suutaan, snör||rät -t viivasuora, -sko nauha-, paula|-kenkä. -stump nauhan-, rihman|pätkä. snörvla I itr nuuskia; puhua nenäänsä, honottaa.

snö||skata (el.) räkättirastas, -sko lumiken-kä. -skottare lumen|luoja, -lapioija. -skottning lumenluonti, -skred lumivyöry, -skydd, -skärm lumiaita. -slagg, -slask ks. -glopp. -slunga (rau t.) lumilinko, -smältning lumensulaminen. -sparv (el.) pulmunen, -staket lumiaita. -stjälpnings-plats lumenkaatopaikka, -storm lumimyrsky. -sörja lumisohjo, snö|| tillgång lumen paksuus, lumen paljous; ~en är god on runsaasti, riittävästi lunta, -tjocka sakea lumipyry, -täcke lumipeite; —ts tjocklek är 50 cm lumipeitteen paksuus (vahvuus) on 50 cm, lumipeite on 50 cm paksu, -täckt lumen peit-

tämä; (vuorenhuippu) lumipeitteinen, -vit I. -1 -a lumivalkoinen, vitivalkoinen. II. (sad.) Lumikki. Snö via I itr ks. snörvla. snöyra (lumi)pyry, (-)tuisku, so (-u:) -n pl suggor ks. sugga. soaré (-u-) -n -er iltama; ilta|huvit, -

kutsut, sob|el (-o:) -eln -lar (el.) soopeli, -päls soopeliturkki.

sob|er -ert -rare huolellinen, huoliteltu, hoidettu; yksinkertainen, kohtuullinen; raitis; (vär.) hillitty, rauhallinen, socistl -t sosiaali-, sosiaalinen; yhteiskunnallinen. -demokrat -en -er sosiaalidemokraatti. -demokrati sosiaalidemokratia, -demokratisk -t sosiaalidemokraattinen, -departement (Ruots. ym.) sosiaaliministeriö. ^försäkring (vak.) sosiaalivakuutus, -hjälp valtion t. kunnan (köyhän) apu; vrt. fattigvård.

socialis^ra I tr kansallistaa, sosialisoida, socialisering -en sosialisoiminen, kansallistaminen, socialist -en -er sosialisti. s0ci$l||lagstiftning sosiaalilainsäädäntö, -minister sosiaaliministeri, -politik sosiaalipolitiikka. -vård sosiaali-, yhteiskunnallinen huolto, -vårdare, -vårdstjänsteman (läh.) sosiaalihuoltaja. soeietøt -en -er 1. (hienoimmat) seurapiirit; hienosto. 2. (tied., kirj.) yhdistys, akatemia.

societetshus seurahuone, sociolog -en -ersosiologi, sosiologian tutkija, sosiologi -(e)n sosiologia, yhteiskuntaoppi, -tiede.

sociologisk -t sosiologinen, sock|a (-o-) -an -or a) lyhytvartinen sukka, nilkkasukka; syylinki; h) (sukan) terä. sock|el (-o-) -eln -lar jalusta; (rak.) kivijalka, sokkeli.

sock|en (-u-) -nen -nar pitäjä, -bo pitäjäläinen. -stuga pitäjäntupa; kunnantalo, -stämma (vanh.) pitäjän-, kunta-, kirkon | kokous.

sock|er (-o-) -ret sokeri, -bagare sokerileipuri. -beta (ksv., mv.) sokerijuurikas, -bit sokeri|pala, -muru; ta två ~ar ottaa kaksi (sokeri)palasta, -bruk sokeritehdas, -dosa sokerirasia, -dricka (läh.) väritön limo-naati. -fabrik ks. -bruk. -gryn 1. sokeri-rae. 2. (hyv.): mitt (lilla) ~ sokerimuru-seni. -hait sokeripitoisuus, -haltig -t sokeripitoinen. -kaka sokerikakku. -lag sokeriliuos. -plantage (troop.) sokeriplantaasi, (iso) sokeri-istutus, -rör (ksv.) sokeri-ruoko.

socker|[sjuk (s., a.) (lääk.) sokeritautinen.

-sjuka (lääk.) sokeritauti, -skrin sokeri-laatikko. -tillverkning sokerinvalmistus.

-topp sokeri|keko, (vanh.) -toppa, -tang sokeripihdit. -vatten sokerivesi, -ärter (puut., keit.) sokeriherneet. sockra I I. tr, itr sokeroida, makeuttaa; ^ (på) ngt sirottaa sokeria päälle, II. rfl. ~ sig muuttua sokeriseksi. III. (pain. part.): ~ in panna sokeriliuokseen, kyllästää sokerilla; hillota; (kuv.) sokeroida, sirottaa sokeria päälle (jottei jk as. tuntuisi kovin karvaalta), soda (-u:) -n (kern.) sooda, natriumkarbonaatti. -vatten soodavesi. Sodom npr Sodorna; ett ~ (kuv.) paheen pesä.

sodom| -(e)n (lääk.) sodomia (harhavietti-syyden muoto), soff|a -an -or sohva; (puiston) penkki; sitta i r^n istua sohvassa, sohvalla, soff||grupp sohvaryhmä (sohva, (-) pöytä, tuolit), -hörn sohvannurkka(us). -kudde sohva|pielus, -tyyny, -liggare (kuv.) vete-lys, laiskuri, laiskajaakko. sofism -en -er (fil.) sof ismi; viisastelu, saivartelu; väärän mielipiteen valetodistelu. sofist -en -er (fil.) sofisti; (epärehellinen) viisastelija, saivartelija. soignera|d (suänj-, suanj-) -t huoliteltu; huolellinen.

soja -n soija, -böna (keit.) soijapapu. söl (-u:) -en -ar 1. aurinko; ~en går upp (ned) aurinko nousee (laskee). 2. auringonpaiste; sitta i ~en istua auringonpaisteessa.

sola (-u:) I tr, rfl. ~ sig paistattaa päivää, sotørplexus: en ~ (an.) sydänalakuoppa. -slag (nrk.) isku palleaan, palleaisku. söl| |båd auringonkylpy, -bada I itr ottaa auringonkylpyä, -belyst auringon valaisema. -blinjd -t -a auringon sokaisema, -brän|d -t päivettynyt; ruskeaksi paahtunut. -bränna päivetys, ahavoituminen, sold (-o-) -en palkka; palvelus; tjäna för ~ palvella palkasta, palkkasoturina; vara (stå) i ngns ~ olla jnk palveluksessa, palkkaama (j. palkoissa), soidut -en -er sotilas, soldatesk -en (kurittomat) sotilaslaumat. sol||dräkt hellepuku. -dyrkan (usk.) aurin-gonpalvonta. -dyrkare auringonpalvoja, solen|n (-o-) -t -nare juhlallinen, juhlava, solennit^t -en juhlallisuus, solennitetssal juhlasali, solfattig -t auringoton; (paikka) missä on

niukalti päivän-, auringonpaistetta, solfjäd|er -ern -rar viuhka; fläkta (sig) med ~n leyhytellä viuhkaa (viuhkalla

viileyttä). -(s)formig -t viuhkan muotoinen, kaltainen, sol|jfläck (täht.) auringonpilkku; auringon-läikkä. -förmörkelse auringonpimennys.

-gass päivänpaahde. -glasögon aurinko-(silmä)lasit. -glimt auringon|säde, -pilkahdus. -glitter auringonIkilo, -kimallus, -gud (myt.) auringonjumala, -gård (mtr.) auringonkehä. -hetta auringonpaahde, helle, -höjd auringonkorkeus; ta ~en (mer.) mitata auringonkorkeus. soli|d -tt -dare luja, vankka; (kaup.) vakaa-

varainen; (kern., fys.) jähmeä, solidarisk -t yhteisvastuullinen; yksi [tuumainen, -mielinen; vara ~ med (mot) ngn asettua samalle kannalle; toimia yksimielisesti, (j.) vetää yhtä köyttä jnk kanssa, solidaritet -en vastuunyhteys; yksituumaisuus, -mielisyys; yhteishenki, soliditet -en lujuus, vakavuus; vakaavarai-suus.

solidi te ts|| byrå luottotietotoimisto. -upplysning luottotieto, solig -t -are aurinkoinen, auringon-, päivän |paisteinen; en ~dag (m.) poutapäivä; ett r^t leende aurinkoinen hymy. solist -en -er solisti, soolo-, yksin|laulaja,

-soittaja, -tanssija ym. solitär -en -er (el., ksv.) yksin elävä, kasvava; erakko; (jai.) yksinäis|kivi, -timantti.

solk (-o-) -et lika, törky, siivottomuus, solka I tr: ~ ner liata, töhriä, ryvettää, solkatt -en auringon heijastus peilistä; sätta (kasta) r^(er) på ngn heijastaa peilillä auringonvalo jnk silmiin, häikäistä peilillä.

solkig -t -are likainen, siivoton, rähjäinen, sol||klar -t aurinkoinen; det är ju sehän on selvä(ä) kuin päivä, päivänselvää, -klänning helle-, ranta|puku, -leninki, -ljus I. -et auringon valo. II. -x -a auringonpaisteinen, kirkas, -nedgång -en auringonlasku; jore (efter) >—>en ennen auringonlaskua (auringonlaskun j älkeen). solo (su:lu) I. (adv.) yksin; sjunga ~ esittää yksinlaulua. II. -t -nf soli soolo, solochvåra 1 tr: ~ ngn (j.) petkuttaa avio-liittolupauksin; avioliittohuijarin käsiin (narrattavaksi) joutunut, solochvårman avioliittohuijari. solo||dansör soolo-, yksin|tanssija, -dansös soolo-, yksin|tanssijatar. sololja aurinkoöljy.

solo||stämma sooloääni. -sång soolo-, yk-sin|laulu. -sångare soolo-, yksin|laulaja. sol||ring ks. -gård. -ros auringon|kukka, -ruusu, -rök auer, autere, -sida: på ~n päivänpuolella; på livets >—' elämän päivänpuolella, valoisammalla puolella, solsken auringon-, päivän|paiste; skydda

ngt jör ~ suojella auringonpaisteelta, solskensdag auringonpaisteinen, pouta|-päivä.solsting — sommar

som

sol||sting auringonpisto. -strimma aurin-gon(valo)juova. -stråle auringonsäde, -system (täht.) aurinkokunta, -tak aurin-kokatos. -torka I itr, tr kuivattaa päivänpaisteessa. -uppgång -en auringonnousu; i rsen auringon noustessa, -ur aurinkokello.

solv -et - (kud.) nii|si, -det.

soiva I tr (kud.) pujottaa niisiin, niisiä.

söl| I varg: grina som, en rs (olla) koko naama naurunirveessä. -varm -t helteinen, poutainen, -varv auringonkierros.

solvens -en maksukykyisyys; täysivarai-suus.

sol v en t - -are maksukykyinen, täysiva-rainen.

söl| I visare aurinkokello (n osoitin), -vända (ksv.) päivännouto. -värme auringon-lämpö. -år (täht.) aurinkovuosi. -äkta (a. tpm.) kauhtumaton, valon kestävä (vaat., vär.).

som I. (rel. pra., adv.) 1. joka; den rs se joka; ken; det rs se mikä; allt (mycket) rs kaikki (paljo) mikä; den där pojken rs springer där är min kusin tuo poika, joka juoksee tuolla, on minun serkkuni; stationen (rs) du ser där asema, jonka näet tuolla; de barn (~) jag redan gett biljetter kan gå ne lapset, joille jo olen antanut (pääsy)liput, saavat mennä; vi rs känner honom me jotka tunnemme hänet; den rs en gång ljuger, (honom) tror man inte joka

kerran valehtelee, sitä ei uskota; (snl. m.) ketä kerran keksitään, sitä aina arvellaan; det är det minsta (rs) ni kan göra sen te ainakin voisitte (se teidän ainakin pitäisi) tehdä; jag var dum rs trodde olin tyhmä kun uskoin; ni är klok rs gör det teette viisaasti jos niin (sen) teette; vem är det rs har gjort det? kuka sen on tehnyt? vilka är det rs kommer? ke(i)tä (kaikkia) tulee? det var ngt mera (rs) jag tänkte säga minulla olisi ollut vielä enemmänkin sanottavaa; det finns ingenting (rs) han inte sysslar med eipä ole (juuri) sellaista asiaa, jota hän ei harrastaisi; det är en sak (rs) jag måste be dig om minun pitäisi pyytää sinulta jtk; minulla olisi esitettävänä sinulle pyyntö; huset (rs) vi talade om talo, josta puhuimme, puhuttiin (josta meillä oli puhe); det (rs) vi talade om se mistä puhuimme, puhuttiin; min bror o. syster (rs) jag just talade om veljeni ja sisareni, joista juuri puhuin; vern är det (rs) ni tänker på? ketä te ajattelette? en nyhet (rs) jag gläder mig åt uutinen, josta olen oikein hyvilläni; det var ngt (rs) man kunde glädja sig åt se oli sellaista (asiaa), mistä (jo) kannatti

olla hyvillään; den man (rs) vi trodde varf a) officer, är en bedragare mies, jota luulimme upseeriksi, oli(kin) petkuttaja. 2. (aik., paik.; suom. jät. us. kääntämättä, ilmaist. sanajärj. ym.): det var här (rs) fag såg honom (juuri) täällä minä hänet näin; det var i Paris (o. inte i Berlin) rs fag träffade honom Pariisissa minä hänet tapasin (enkä Berliinissä); det var för tre år sedan (rs) jag såg honom sista gången kolme vuotta sitten minä hänet viimeksi näin; det var första gången (rs) jag hörde honom skratta ensi kerran minä (silloin) kuulin hänen nauravan; se oli ensimmäinen kerta jolloin (kun) kuulin hänen nauravan; varje gång (rs) jag går ut joka kerta kun menen ulos (käyn ulkona). II. (konj., adv.)

1. (rin.) såväl... ^ sekä. . . että.

2. (vrt.): rs pojke simmade han rs en fisk poikana hän ui kuin kala; han är lika gammal rs fag hän on yhtä vanha kuin minä, minun ikäiseni; så stor rs niin suuri kuin; så snart rs möfligt niin pian kuin mahdollista; mahdollisimman pian; ^ sagt niin kuin, kuten sanottu; gör rs ni vill tehkää niin kuin tahdotte; ^ han påstår niin kuin hän väittää; ^ du ser niin kuin näet; i en tid rs vår sellaisena aikana kuin tämä nykyinen; städer rs denna nämä tällaiset kaupungit; en karl rs han hänenlaisensa mies; det är sd gott rs säkert se on melkein varmaa; <— rbarn var han mycket livlig lapsena hän oli hyvin vilkas; betrakta ngt rs en ersättning pitää jtk hyvityksenä, korvauksena; han lever rs (om) han vore miljonär hän elää aivan kuin (olisi) miljoonien omistaja; om jag vore rs du sinun sijassasi (asemassasi) minä. 3. (aik.): bäst (just) rs juuri kun; rätt rs det var miten olikaan.

4. (syytä): ^ jag hade bråttom, tog jag en bil minulla kun oli kiire, otin auton.

5. (eri. snt.): han skall resa till staden rs på måndag hän aikoo matkustaa kaupunkiin maanantain maissa; festen pågick rs bäst juhla oli parhaillaan, (juuri) meneillään; när livet är rs bäst kun elämä on parhaimmillaan; när nöden var rs störst kun hätä oli suurimmillaan; hälsa på rs hastigast pistäytyä pikipäin terveh-

, timässä.

somlig (-o-) (prn.): rsa muutamat, (hnk.) jotkut, (es.) jotkin, eräät, toiset; rsa är av den åsikten,, andra . ... toiset ovat sitä mieltä, toiset. . .; rst yhtä jätöistä.

so m | mar (-o-) -mar(e)n -rar kesä; (run.) suvi; i rs a) nyt, tänä vuonna, tänä kesänä; ensi vuonna, ensi kesänä; i somras, senaste rs viime kesänä; på (om)

rsen kesällä; om -rama kesäisin; den förblir grön <—' o. vinter kesät talvet se pysyy vihreänä, -dag kesäpäivä, -f ag| er -ert -ra kesäinen, suvinen, -gäst kesävieras, -hetta kesähelle, -kläder kesä|-vaatteet, -puvut, -klänning -en kesä|-puku, -leninki, -kväll kesäilta, (run.) suvi-ilta.

sommarlik -t kesäinen, suvinen, sommar||lov (koul.) kesä|lupa, -loma. -morgon kesäaamu, -natt kesäyö, -nöje: 1. kesähuvila; ks. -ställe. 2. kesän huvi(t); vara på rs olla kesälaitumilla, -röck kesä-(päällys)takki, -sjuka 1. (el. lääk.) (erl.) nautakarjan tauti. 2. (lääk. j.) kesäinen ripuli, -solstånd kesäpäivänseisaus, -stuga (tav.) kesämökki, -ställe kesä(asuin)-, -loma(nvietto)|paikka. -tid 1. (vuodenaika) kesä(aika); kesäaikana. 2. kesäaika (kellot siirretty tav. tunnin eteenpäin). 3. kesäaika(taulu); kesäinen työ-, toimisto-, virasto | aika.

somna (-o-) I I. itr nukahtaa, vaipua uneen; mitt ben har rst jalkani on puutunut, »kuollut». II. (pain. part.): ^ ifrån arbetet (boken) nukahtaa työnsä (kirjan) ääreen; ^ ifrån ljuset nukahtaa niin että jättää valon (kynttilän) palamaan; ^ ifrån cigarretten nukahtaa kesken savukkeen polttamisen; in (tili) nukahtaa, vaipua uneen; ^ om nukahtaa uudelleen.

somnambul I. -en -er unissakävijä. II.

-t unissa käyvä; unenomainen (tila), somnambulism -en (lääk.) unissakäynti. somt (-o-) (prn.) jotakin, yhtä ja toista; ^ föll på hälleberget, rs föll i god jord (Raam.) osa putosi (toiset putosivat) kallioperälle, osa (toiset) hyvään maahan, son (-o:) -en söner poika (suhteessa vanhempiin); från far till ~ isästä poikaan; en söderns rs etelän poika, sona (-u:) I tr sovittaa, sonant -en -er (kiel.) sonantti. sonat -en -er (mus.) sonaatti. sönd -en -er (lääk.) koetin, koetinpuikko, sondi.

sondera I tr koetella; tunnustella; ^ terrängen koetella, tunnustella, tutkia maaperää (tav. kuv.); (j. kuv.) koetella kepillä jäätä, sondering -en -ar tunnustelu, koettelu utelu, sondotter pojantytär, sonett -en -er (run.) sonetti, sonhustru miniä, pojanvaimo. sonika (-u:) (adv.): helt rs muitta mutkitta, yksinkertaisesti, sonlig -t pojan-; ^ kärlek pojanrakkaus. sonor (sono:r) -t -are kaikuva, heleä, sointuva.

592

sonson -en sonsöner pojanpoika; rss son

pojanpojanpoika. sopa (-u:) I I. tr, itr lakaista, luutia; ~ rent för sin egen dörr (kuv.) lakaista puhtaaksi omien portaiden edusta. II. (pain. part.): ^ av lakaista pois; ^ bort lakaista pois; ^ igen spåren (tav. kuv.) lakaista jälkensä umpeen, peittää jälkensä; stormen har rs't igen spåren myrsky on lakaissut jäljet umpeen, peittänyt jäljet (ladun) (umpeen, lumeen); ^ ihop lakaista, luutia kasaan, läjään; ^ undan ks. ^ bort. sop||backe rikka-, roska|kasa, -läjä, -tunkio. -borste (pitkä- t. lyhyt|vartinen) lattiaharja, -hink lika-, rikka|sanko. -hämtning roskien nouto, pois vienti, -hög ks. -backe, -kvast lakaisu-, varsi|-luuta. -lår roskalaatikko, -maskin (ka-dun)lakaisukone. -nedkast rikka-, roskal-kuilu.

sopor pl rikat, roskat, sopp (-o-) -en -ar (ksv.) tatti(laji). sopp|a (-o-) -an -or (keit.) keitto, liemi-ruoka; (kuv.) »soppa», sekasotku, sopp||kött (keit.) liemi-, keitto|liha. -rötter liemijuurekset. -sked liemilusikka. -slev liemikauha. -tallrik liemilautanen, syvä lautanen, -terrin liemi|astia, -kulho, liemikko.

sopran -en -er (mus.) sopraano; sopraano-laulajatar.

sop||skyffel rikkalapio, -tunna rikka-, roskatynnyri. -vagn roska|vankkurit, -auto. sordin -en -er (mus.) sordino, sordiini, himmennin, vaimennin; spela med rs soittaa himmennintä käyttäen; lägga rs på pistää soittimeen sordino; (kuv.) hillitä, vaimentaa, sorg (-j) -en -er 1. (esim. vainajan jälkeen tunnettu) suru; han har rs efter ngn hän suree jtk (jnk kuolemaa); beklaga rsen esittää surunvalittelunsa; bära rs käyttää surupukua; anlägga rs pukeutua surupukuun, (j.) mustiin. 2. huoli, tuska, kärsimys; mielipaha; suru; glädfe o. rs ilo ja suru; bereda (göra) ngn rs aiheuttaa jllk huolta (murhetta); till min (stora) rs har fag hört att suureksi mielipahakseni olen kuullut että. sorg||band surunauha(t), suruharso, -bund|en -et -na murheellinen, -dräkt surupuku.

sorge||barn surunlapsi, murheenlapsi. -bud surun-, murhe|viesti. -dag surunpäivä. -hus surutalo, -spel (teat.) murhenäytelmä. -tid suruaika, sorg||fana surulippu, -flor suruharso, -fri -tt suruton, huoleton, -fällig -t -are huolellinen. -fällighet huolellisuus, -hatt suru(puvun)hattu. -kant surureunus;sorgklädd — spader

spa

ha ~er på naglarna (leik.) surureunukset kynsissä, -klädd surupukuinen; mustissaan. -kläder surupuku, -kuvert suru-kirjekuori. sorglig -t -are surullinen, murheellinen;

nog surullista kyllä; valitettavasti, sorglustig -t tragikoomillinen, murheellisen-huvittava.

sorglös -t huoleton, -het huolettomuus, sorg||marsch (mus.) surumarssi, -mod alakuloisuus, surumielisyys, -modig surumielinen, raskasmielinen, -musik suru|-musiikki, (j.) -soitto, sorgs I en -et -nare surullinen,

murheellinen; raskasmielinen, alakuloinen, sorgslöja suruharso, sork (-o-) -en -ar (el.) myyrä, sorl (-o:) -et (äänten)sorina, (lähteen)solina,

(-(lorina, (-)lirinä; korina; hälinä, häly. soria I itr solista, lorista, liristä; (ihmisäänet) soristа, vrt. ed. sortera I I. lajitella; järjestellä. II. itr:~ under ngt (ngn) olla jnk alaisena. III. (pain. part.): ~ in järjestää paikoilleen, lajitella jhk; upp järjestää, lajitella; ^ ut erotella erilleen; lajitella, sortera|d-t: väl-tlager monipuolinen varasto, sortering -en -ar lajittelu; laatu; lajitelma, valikoima; varor av första (andra) ~ ensimmäisen (toisen) luokan tavarat, sorti -(e)n ero; lähtö; luopuminen; göra ~ lähteä pois, erota, poistua; göra en lyckad olla (saada) onnistunut, onnellinen lähtö; göra en snöplig ~ jllk tulla ikävä, nolo lähtö.

sortiment (-ent, -ang) -et -, -er valikoima, lajitelma, tavaravarasto. SOS (essuess) (ett): ~signal SOS-merkki,

(kansainvälinen) hätämerkki, soss|e (-o-) -en -ar (j.) sosialisti, sot (-u:) I. -et 1. (kern.) noki, karsta; svart som ~ nokimusta. 2. (ksv.) noki (kasvitauti). IL -en (lääk., vanh.) sairaus, tauti.

1. sota I I. tr 1. nuohota, puhdistaa noesta. 2. noeta; ^ sig i ansiktet noeta kasvonsa; saada kasvonsa nokeen; ^ ner noeta (pahanpäiväiseksi), ryvettää nokeen; glas noettu lasi. II. itr muodostaa nokea, noeta; lampan lamppu nokeaa.

2. sota I itr: få ~ för ngt joutua kärsimään jstk (seuraukset); det ska du (nog, minsann) få ~ för! tämän sinä (tosisesti) saat vielä maksaa!

sotare -n - nuohooja.

sotarmurr|e -en -ar (j.) nokikolari.

sotdöd -en: dö ~en kuolla luonnollisella

kuolemalla, vuoteeseensa, sot||eld (pai.) nokivalkea. -höna (el.) nokikana.

sotig -t -are nokinen, sotlucka nokiluukku.

sotning -en (savupiipun) nuohoaminen;

(lasin) nokeaminen, soulagera (sulase:) ks. sulagera. souschef (su:sef) toinen johtaja, apulaisjohtaja; osastonjohtaja, souvenir ks. suvenir.

sov|a (-o:) V I. itr 1. nukkua; sov gott! nuku makeasti! nukkukaa hyvin! lägga sig o. ~ mennä nukkumaan, mennä maata; gå o. ^ olla ja liikkua uneliaana, kuin muissa maailmoissa; ^ som en stock nukkua kuin hako; här -er man bra täällä on hyvä nukkua; ~ den rättfärdiges sömn nukkua vanhurskaan unta; ^ middag nukkua päivällis-, ruoka|lepoa. 2. vetelehtiä, nukkua silmät auki; han går o. -er hän ei huomaa mitään, kulkee silmät ummessa. 3. levätä (haudassa). 4. (jäsen) olla puutunut, kuoleutunut, (j.) kuollut. 5. ^ på ngt nukkua jnk jälkeen; (kuv.) jag måste ^ på saken täytyy vielä ajatella asiaa, jättää ratkaisu tuonnemmaksi. II. (pain. part.): ^ av sig (bort) ruset nukkua pois humalansa; ^ ut nukkua kyllikseen, tarpeekseen; ^ över nukkua liian kauan; ^ över tidén nukkua ohi (yli) määräajan, sov|alkov makuu-, vuode|komero; pieni makuuhuone, sov|el (-o:) -let (keit.) särvin, sovjet (-jett, -je:t) neuvosto; högsta ^

(Neuvostol.) korkein neuvosto. Sovjet (-jett, -je:t) npr Neuvostoliitto, sovjetrepublik neuvostotasavalta, -rysk -t neuvostovenäläinen. Sovjetryssland npr Neuvosto-Venäjä. Sovjetunionen ks. Sovjet. sov||kupé (raut.) makuuvaunu, -plats makuupaikka. -platsbiljett makuuvaunu-lippu.

sovra (-o:) I tr erotella, puhdistaa; (kuv.) seuloa; ett noggrant >—t material tarkoin seulottu, tarkastettu aineisto, sovring -en erottelu, puhdistus, seulonta; valikoiminen, sov||rum makuuhuone, -säl makuusali, -säck makuu|säkki, -pussi, -vagn makuuvaunu. -vagnsbiljett makuuvaunu-lippu.

späck| el -eln -lar 1. (kitti)lasta. 2. -let silote, pakkeli.

spackla I tr, itr silottaa, paklata. spad -et 1. (keit.) liemi. 2. (j.) spat: hoppa (trilla) i spat hypätä (pudota) veteen, järveen.

spad|e -en -ar lapio; en (full) lapiollinen.

spader -n - (kort.) pata.

spadtag -et - lapionpisto; ta det första ~et nostaa ensimmäinen lapiollinen; inte ta ett ry (kuv.) olla tekemättä yhtään mitään, panematta tikkua ristiin, spaghetti -n (keit.) spaghetti, ohuet put-kimakaronit.

1. spak -en -ar vipu; (mer.) kanki; (Int.) ohjaussauva.

2. spak -t -are sävyisä, säyseä, leppoisa; göra ngn ry (j.) taltuttaa.

spakna I itr talttua, muuttua sävy is ämmäksi (taipuvammaksi, »kesymmäksi»); masentua, lannistua, spakvatten seisova, tyyni vesi; suvanto, spaljé -n -er säleikkö; (ristikko)aita; bilda ™ (kuv.) muodostaa kunniakuja(nne). -träd säleikköpuu. spalt -en -er 1. (kirjp.) palsta. 2. (el.lääk.) kavionhalkeama. spalta I tr halkoa, halkaista, lohkoa, jakaa;

^ sig haljeta, lohjeta, spaltbar -t (tkn.) lohkeava, spaltfyllnad (san.) palstantäyte. spana I tr tähystää; (sot.) tiedustella; etsiä (katseellaan); ^ efter en förbrytare etsiä rikollista, spanare -n - (sot.) tiedustelija; (Int.) tähystäjä.

spaniel (spannjel) -n -s spanieli (koirarotu). Spanien npr (mnt.) Espanja, spaning -en -ar tiedustelu,[tähystys, etsintä, haku; vara på ry (efter ngt) olla jtk etsimässä, tiedustelemassa, jnk haussa. spanings(flyg)plan (Int.) tiedustelukone, spaningspatrull (sot.) tiedustelupartio, spanjolett -en -er ikkunan salpalaite, es-panjoletti.

spanjor (-u:) -en -er espanjalainen, -sk|a

-an -or espanjatar, espanjal. nainen, spankulera I itr käyskennellä; kulkea joutilaana, vetelehtiä, maleksia.

1. spann -et - valjakko.

2. spann -et - 1. (silta- yms.)kaari, (-)jänne. 2. (mt.) vaaksa.

3. spann -et, -en -ar, spänner sanko, ämpäri, hinkki.

4. spann -en - (hist. tilav.mt.) panni, n. 1f2 tynnyriä (n. 0,825 hl).

spannmål -en vilja; jyvät, elot. spannmåls||bod vilja-aitta, -handlare viljakauppias. -magasin vilj aj makasiini, -va-rasto. -odling viljanviljely, -pris vilj an |-hinta, -hinnat, spansk -t espanjalainen; ~a sjukan (lääk.) espanjantauti; ~ ryttare (sot.) espanjalainen ratsu; ^ peppar (mst.) espanjan-, turkinlpippuri, paprika, spanskla 1. -an (kiel.) espanja, espanjan

kieli. 2. -an -or ks. spanjorska. spanskj [amerikan -en -er, -amerikanare

-n - espanjalais-, ibero [amerikkalainen, -amerikansk -t ks. ed. -rör espanjanruoko, rottinki, -talande (a. tpm.) espanjaa puhuva, espanjankielinen, spant -et - (mer.) kaari, kaaripuu, spara I I. tr, itr 1. säästää; kätkeä; varata, panna säästöön, talteen. 2. lykätä, säästää tuonnemmaksi. 3. säästää, armahtaa, sääliä; ^ tili livet jättää henkiin. 4. ^ (på) ngt säästää, säästellen käyttää jtk; icke ™ på ngt olla [kitsastelematta; icke ~ ngn möda olla säästämättä (kysymättä) vaivojaan. II. rfl. ry sig säästää itseään (vaivojaan). III. (pain. part.): ^ ihop säästää kokoon; ^ in säästää, saada säästöön; ^ in på ngt vähentää jnk käyttöä; saada jssk säästetyksi, sparare -n - (er. pank.) säästäjä, spar|[bank säästöpankki, -banksbok säästö-pankkikirja. -bössa säästölipas. -gris (lps.) säästö|lipas, -porsas, spark -en -ar potku, potkaisu; (jlkp.) potku, (u.) (jalka)potku; vrt. sparka I; ge ngn en ry potkaista jtk; få en ry saada potku, potkaisu; ge ngn ryen antaa jllk ero toimesta, »potkut», (leik.) kalossin-kuva; få ryen saada ero (potkut, kalossin-kuva) ; tulla lähtö.

sparka I I. tr potkia, potkaista; (es.) lyödä jalkansa jhk; ^ ngn i ändan (j.) potkaista takamuksiin. II. itr potkia, sätky teliä koipiaan; ^ inte på dörren! älä potki ovea! III. (pain. part.): av sig polkemalla pudistaa pois, jaloistaan;

~ bort potkaista syrjään, pois tieltä; ^ fram ngn (kuv.) työntää esiin, etualalle; ^ igen dörren potkaista ovi kiinni; ^ ihjäl potkaista (potkia, tallata) kuoliaaksi; ^ omkull potkaista kumoon; ^ sönder potkaista, tallata rikki; ^ tili ngn (ngt) potkaista jtk; ~ undan ks. ~ bort; ^ ut ngn potkaista (ovesta) ulos, (j.) pellolle; erottaa toimesta(an), paikasta(an), antaa ero (potkut, »kalossin-kuva»), sparkapital säästöpääoma. sparkas I itr (dep.) potkia, (res.) toisiaan;

låt bli att ry! älä potki! ole potkimatta! spar||kassa säästökassa. -kasseräkning

(pnk.) säästökassatili. spark||byxor (lps.) potkuhousut. -cykel (lps.) potkulauta, -stötting -en -ar potkukelkka, potkuri(kelkka). spar||lakan sänkv-, uudin|teltta, -lakansläxa kotiripitys. -låga (kaasu) säästöliekki, -medel pl säästövarat, -obligation säästö-obligaatio. -pengar pl säästövarat, -penning säästöraha, -propaganda säästäväisyys [propaganda, -mainostus, sparr|e -en -ar parru, orsi, vuoliainen.spärr ing —

sparring (tpm., nrk.) härjoitusnyrkkeily

vastustajan kanssa, sparringpartner (nrk.) harjoitus vastustaja

(vrt. ed.), sparris -en (ksv., keit.) parsa, sparns||knopp (keit.) parsannuppu, -omelett (keit.) parsamunakas. -säng (puut.) parsasarka. spar||räkning (pank.) säästö tili. -sam -t -mare säästäväinen, säästeliäs; vara ~ med ngt käytellä jtk säästävästi. sparsamhet -en säästäväisyys, sparsamhets||skäl säästäväisyys|syy, -näkökohta; av ^ säästäväisyyssyistä. -syfte: i ^säästämisen vuoksi, säästääkseen), säästämistarkoituksessa. spartan -en -er (käns.) spartalainen, spartansk -t spartalainen; (kuv.) spartalaisen yksinkertainen, karu, ankara; ^ livsföring yksinkertaiset elintavat, sparv -en -ar (el.) varpunen; stekta ~ar (kuv.) paistettu kana (joka suuhun lentää), -hök (el.) varpushaukka, -uggla (el.) varpuspöllö, spasm -en -er (lääk.) värve; kouristus; ~er

(m.) kouristukset, spasmodisk (-u:) -t (lääk.) värveellinen;

kouristuksenomainen, spastiker -n - (lääk.) spastikko. spastisk -t (lääk.) spastinen, joustokankea. spat -en -er (kiv.) sälpä. spatjel -eln -lar lasta, lastain; (kirjp.) väri-veitsi.

spatips (-tsiö:s) -t -are laaja, tilava, väljä;

~ sats (kirjp.) harvennettu ladelma. spatsera I itr: (gå o.) ~ kävellä (huvikseen), käyskennellä, olla kävelemässä, kulkea jalan; har du hela vägen? oletko kävellyt, kulkenut jalan koko matkan?

spatsertur (huvi)kävely, kävelyretki, spatt -en (el.lääk., er. hev.) patti, -brut!en

-et -na patti jalka (in en), spattig -t -are patti |j aika-, -j aikainen. spe: ett r^ (tpm.) pilkka, iva; göra^ av ngn, ngt pilkata jtk, tehdä pilkkaa jstk; spott o. r^ pilkka ja iva, häpeä ja häväistys, speaker (spi:ker) -n -, -s radiokuuluttaja; (urh.) kisojen kuuluttaja; (tulos)kuulut-taja.

speceriaffär, -butik siirtoni aan tavarakauppa.

specerier siirtomaantavarat (sokeri, kahvi, tee, mausteet ym.). specerjhandlare -n-, specerjst-en -er siirtomaan tavarakauppias, specialfall erikoistapaus, yksinäinen tapaus.

specialisera I I. tr erikoistaa. II. rfl. ^ sig erikoistua, på ngt jhk.

spektakel spe

specialist -en -er erikoistuntija, asiantuntija; (lääk.) erikoislääkäri, specialitet -en -er erikoisuus; erikoisala, special!|karta erikoiskartta, -offert (kaup.) erikoistarjous, -stål erikoisteräs, -uppdrag erikoistehtävä, -utbildning (sot. ym.) erikoiskoulutus, -ändamål: för ~ erikoistehtäviä varten, erikoistarkoituksiin, specie (-e:s-): riksdaler ~ (hist.) hopeariksi. speciell -t -are erityinen, erikois-; ^ fördel

erikoisetu, speciellt erikoisesti, erityisesti, species (spe:): ett ~ (tpm.) laji, laatu;

bestämt ~ (kiel.) määrätty muoto, specificera I tr eritellä, luetella yksitellen, erikseen; nedan ~de varor seuraavassa (erikseen) luetellut tavarat, specifik -t -are varsinainen, erikoinen, erikois-; ~ vikt (fys.) ominaispaino, specifikation -en -er määritelmä; eritelmä; erikoisluettelo; ^ över ngt jnk (erikois)-luettelo.

specim|en (spe:): ett ~ -, -ina (-si:) (pätevyyden saavuttam. suor.) opinnäyte, speciminationstid pätevöitymisaika. speciminera I tr (pätevöitymistark.) suorittaa opinnäyte.

spediera I tr (kaup.) lähettää (määräyksestä); toimia huolitsijana. speditiQn -en -er (kaup.) huolinta; huolintaliike.

speditionsfirma (kaup.) huolintaliike, speditgr -en -er (kaup.) huolitsija, spedi-tööri.

spefull -t pilkallinen, ivallinen, spefågel pilkkakirves, irvi-, koiran|ham-mas.

speg|el -eln -lar kuvastin, peili; se (titta sig) i r^n katsoa itseään (kuvaansa) peilistä, kuvastimesta.

spegel||bild peilikuva; kuva(ja)inen (vedessä). -blank -t peilikirkas, -fäkteri -(e)t -er tuulenpieksäntä. -glas peililasi. -reflexkamera (val.) peili (heijastus) kamera, -skrift peilikirjoitus (takaperoinen, peilin avulla luettava kirjoitus), spegla I I. tr heijastaa, kuvastaa; ^ sitt ansikte katsoa kasvojaan peilistä. II. rfl. r^j sig kuvastua, i ngt jostakin, speglos|a (-u:) -an -or iva-, pilkka|sana, pistopuhe.

speja I itr tähyillä, vakoilla, (vanh. sot.)

tiedustella; ^ efter ngt tähyillä jtk. spejare -n - tähyilijä, tiedustelija; urkkija, spektak|el -let - 1. (vanh.) näytelmä. 2. melu, hälinä, meteli; ställa till ~ nostaa meteli (hälinä, rähinä). 3. se ut som ett ^ olla kuin linnunpelätti; bli till ^ joutua kaikkien hampaisiin, ihmisten pilkaksi ja nauruksi.

spektakelmakare ilvehtijä; pilkkakirves, spektral||analys (fys.) spektri-, kirjo|ana-lyysi. -färg (fys.) spektri-, kirjo|väri. spektroskop -et - (fys.) spektroskooppi, kir-joputki.

spektr|um -umet, -et -er, -a (fys.) kirjo, spektri.

spekulant -en -er halukas, halullinen (ostaja ym.); (j.) havittelija, kärkkyjä; hugade rser behagade anmäla sig halukkaat, halulliset (ostajat ym.) ilmoittautukoot; vara rs på ngt havitella jtk, olla halukas, halullinen jhk; suunnitella jnk ostamista, hankkimista. spekulatiQn -en -er keinottelu; på rs keino-tellakseen.

spekulativ -t (fil.) mietiskelevä; laskelmoiva, yritteliäs; keinotteleva, spekulera I itr 1. mietiskellä. 2. laskelmoida; havitella; ^ på ngt havitella jtk; suunnitella jnk ostamista, hankkimista; i aktier harjoittaa osakekeinottelua, spel -et 1. a) (mus.) soitto, soitanto; b) (teat.) näytteleminen; näytelmä. 2. peli; (kort.) tikki; rent rs rehellinen, suora peli; rehellistä peliä; ruffigt rs (urh.) raaka peli; sätta ngt på rs panna jtk peliin, alttiiksi; stå på rs olla pelissä, vaaralle alttiina, vaarassa; hålla god min i elakt rs pitää naamansa kurissa; nauraa hyvälle, nauraa pahalle; (för)sätta ur rs saattaa pois pelistä, syrjäyttää; driva sitt rs (kummitukset, aaveet) pitää peliään, temmeltää; driva sitt rs med ngn pitää jtk pilkkanaan; komma med i rset tulla mukaan peliin (leikkiin); han har ett finger (sin hand) med i rset hänellä on näpit (hänen näppinsä ovat) mukana (siinä) pelissä; vara med i rset olla mukana pelissä, hommassa; vinna rset voittaa peli; ge upp rset luopua pelistä; tunnustaa hävinneensä; dra sig ur rset vetäytyä syrjään, eroon asiasta; röra på rset ks. 4. 3. (fågelås) soidin. 4. (mer.) ankkurivint-turi; röra på rset (kuv.) antaa asioille vauhtia, (j.) panna töpinäksi, spel|a I (imprf. m. -te) I. tr, itr l.a) soittaa; ^ första fiolen soittaa ensi viulua, (m. kuv.) olla kukkona tunkiolla; ^ orgel, fiol soittaa urkuja, viulua; ^ efter gehör (från bladet) soittaa korvakuulon mukaan (nuoteista, »lehdestä»); ngt för ngn soittaa jtk jllk; ^ piano för ngn ottaa jltk pianotunteja; soittaa pianoa jllk; ^ med ngn antaa jllk soitto-opetusta; b) (teat.) näytellä; mot ngn i »Faust» olla jnk vastanäyttelijänä »Faustissa»; ^ herre (kuv.) olla suurta herraa; ^ en ömklig roll esittää surkeaa osaa; olla surkeassa asemassa; det rsr ingen roll se ei

merkitse mitään; ~ sjuk tekeytyä sairaaksi. 2. pelata; ~ ett högt spel pelata uskallettua (uhkarohkeaa) peliä, uskaltaa kovin paljon; ~ jalskt pelata väärin; ^ om pengar pelata rahapeliä; ^ på börsen, lotteriet pelata, keinotella pörssissä, arpajaisissa. II. (pain. part.): ^ av ngn pengar kyniä jltk rahoja pelissä; ^ bort menettää pelissä; ^ igenom pelata (soittaa) läpi, päästä päähän; rs in a) harjoittaa; ^ in en film valmistaa elokuva; ^ in en

grammofonskiva ottaa jtk äänilevyyn; levyttää; b) itr: här rsr många faktorer in tässä on vaikuttamassa useita tekijöitä (seikkoja); ^ med soittaa, näytellä (vaikuttaa) mukana; ^ om soittaa uudelleen, toistaa (kappale); ~ upp alkaa soittaa (näytellä, pelata); ^ upp för ngn ryhtyä soittamaan jllk; rs upp till dans alkaa soittaa tanssisoittoa; ^ ut pelata, soittaa loppuun; ^ ut ngn mot ngn asettaa jk jtk vastaan, jllk (jnk) vastapainoksi; han har rst ut sin roll hän on jo tehnyt tehtävänsä, on poissa pelistä; ^ ut sin sista trumf lyödä (pöytään) viimeinen valttinsa; ^ över harjoitella (soittoa, näyttelemistä).

spelare -n - pelaaja, (halv.) peluri; (yhd.) -soittaja.

spel||bank pelipankki, -bord pelipöytä.

-dosa soittorasia, spele||vink -en -ar, -vink|er -ern -ar hulivili, vekkuli.

spel||h$ll pelihalli, -håla peliluola, -kort pelikortti, -lektion soittotunti, -man soittaja; (j.) (kylä)pelimanni; glad som en rs (läh.) iloinen kuin kolmen markan hevonen, -mark pelimerkki, -regel pelisääntö, -rum (kuv.) liikkumisala; ha fritt rs olla vapaat kädet; päästä vapaasti liikkumaan, kehittämään taipumuksiaan, käyttämään (kaikkia) kykyjään; ge, lämna ngn fritt rs antaa jllk vapaat kädet; päästää vapaasti liikkumaan, antaa olla olossaan (vrt. ed.). -säl pelisali, -skicklighet soitto-, peli|taito, -skuld pelivelka, -sätt soitto-, peli| tapa. -tagen: vara (komma) i rs olla oikein soitto-, peli| tuulella (päästä pelaamisen vauhtiin), - tidsoitto-, peliaika, -år (teat.) näytäntövuosi. -öppning (urh.) pelin|alku., -avaus; (skp.) alku, avaus, spenat -en (ksv., keit.) pinaatti, -soppa pinaattikeitto. spendera I tr, itr tarjota jtk, kestitä jllk;

(j.) törsätä; ~ ngt på ngn tarjota jllk jtk. spendersam -t -mare vieraanvarainen, aulis, antelias, spen|e -en -ar (an.) nisä, nänni, spenslig -t -are hoikka, solakka, hintelä; hentojäseninen.spenvarm — spiller

spi

spenvarm -1 lypsy|lämmin, -lämpöinen

(maito), speord ks. speglosa. sperma -t, -n (fysiol.) siemenneste. spermatozQ (-so:) -n -er, spermie -n -r (fysiol.) siittiö.

1, spet|a -an -or puikko, tikku.

2. speta I itr (j.) 1. (varovasti, pitkin harppauksin) kiivetä, kavuta; homma ~nde pitkin askelin, varovasti kiivetä harppoa kohti. 2. ks. spreta; ^ upp i ett träd kiivetä puuhun; ^ ut harottaa, törröttää, kohota. 3. tr pingottaa (puikoilla).

spetig -t -are har(r)ittava, pörröinen; ohut; kaita ja laiha kuin tikku, spets -en -ar 1. huippu, kärki; (vuoren) huippu, (muurin)harja; sluta i en ^ päättyä kärkeen, suipeta (teräväksi) kärjeksi (suipuksi); träda (ställa, sätta sig) i ~en (jör ngt) asettua jnk asian johtoon, etunenään; gå (stå) i ~en (jör ngt) olla (jnk asian) johdossa; driva ngt till sin ^ kärjistää asia äärimmilleen; bjuda ngn ~en asettua vastarintaan, jtk vastustamaan; ~arna (inom partiet) (puolueen) silmän-tekevät; sätta ~ på mat o. dryck saada, antaa ruokaan (juomaan) oikea höyste, »säväys» (m. kuv.). 2. (tkn.) pitsi; knypplade r^ar nyplätyt pitsit. 3. pystykorva (koirarotu), spetsa I tr 1. suipentaa; teroittaa (seiväs, kynä); ^ öronen höristää korviaan; 2. (hist. mg.) seivästää, surmata (teräväpäi-seen paaluun) seivästämällä; pistää vartaaseen. 3. (kuv.) höystää, maustaa; ^ punschen med konjak lisätä punssiin hieman konjakkia.

Spetsbergen pl npr (mnt.) Huippuvuoret, spetsborgare poroporvari, spetsborgerlig -1 poroporvarillinen, spetsbov -en -ar hirtehinen, lurjus, roisto, spetsbyxor ratsu-, ratsastus|housut. spetsbåg(s)stil (rak.) suippokaarityyli. spetsfundig -t -are rikkiviisas, viisasteleva, -het -en rikki viisaus, hiuksenhalkominen, saivartelu.

spetsgardin -en -er pitsi|(-ikkuna)verho(t),

-uutimet, spetsglas viini-, ryyppy|lasi. spetsig -1 -are suippo(kärkinen), teräväkärkinen); (kuv.) kärkevä, pisteliäs, nenäkäs, -het -en terävyys, suippous; kärkevyys, pisteliäisyys. spe ts| I klänning pitsi|leninki, -puku. -knyppling pitsin|kudonta, -nypläys. -krage pitsikaulus, -krås pitsiröyhelö. spets||näst -a terävänenäinen. -vinklig -t

(mat.) teräväkulmainen.

spett -et - rautakanki; paistinvarras; steka på ~ paistaa vartaassa.

spett(e)kaka (keit. erl.) munakakku. spetälsk -t (lääk.) spitaalinen, spetälska -n (lääk.) spitaali, lepra. spex -et - speksi, (parodioiva) ilottelu, hulluttelu (näytelmä).

spexa I itr esittää speksi; (kuv.) ilotella, hullutella; ivallisesti mukailla; tehdä vahvasti pilkkaa, med ngn jstk. spexig -1 -are ivallisesti mukaileva, parodioiva; (karkean) leikillinen, hullunkurinen.

spick|en -et -na suolattu ja palvattu, savustettu.

spicke||sill savusilli. -skinka palvattu (savustettu) liikkiö, spigg -en -ar (kai.) rautakala.

1. spik (adv.): ^ nykter aivan selvä, »vesiselvä» (ei lainkaan »nauttinut»); ^ rak ks. spikrak; ~ säker ks. spiksäker.

2. spik -en -ar naula; träffa (slå) huvudet på r^en (kuv.) osua naulan kantaan,

spika I I. tr naulata. II. (pain. part.): r^fast naulata kiinni (m. kuv.); ^ fast ngt på (vid) ngt naulata jtk (jhk) kiinni; ^ för en öppning naulata aukko kiinni (umpeen); ~ för en bräda naulata jhk lauta eteen; ~ för en bräda för en öppning naulata aukon eteen lauta; ^ igen naulata kiinni; ~ ihop naulata kokoon, (j.) lyödä kasaan; ^ upp naulata (seinään, pylväisiin) (kuulutuksia, julisteita); ^ upp tavlor naulata tauluja seinään, spik||böld (lääk.) äkämä, äkämäpaise. -huvud naulan|pää, -kanta, -hål n aul an -reikä. -klubba (hist. sot.) piikkinuija; (ksv. Datura) hulluruoho, spiknykt|er -ert -ra (j.) vesiselvä (ei yhtään

maistanut), spikrak -t pystysuora; suora kuin kynttilä; viivasuora.

spiksko (urh.) piikkikenkä, (j.) piikkari, spiksäker -1 (j.) ihan varma, vuorenvarma; r^t »varma(a) kuin aamen kirkossa», spilkum -en -ar kulho, kulppo. spill -et hukka, häviö (mitattaessa, lastattaessa jne.); mittatappio. spill|a II1 I. tr, itr 1. (vahingossa) kaataa, läik(ä)yttää, tiputtaa; ^ vin på duken läi-k(ä)yttää, kaataa viiniä pöytäliinalle. 2. (kuv.) blod vuodattaa verta; ^ ord på ngt tuhlata sanoja jhk asiaan; ^ tid (på ngt) tuhlata (menettää, kuluttaa) aikaa jhk; inte ~ tid med att göra olla tuhlaamatta (panematta) aikaansa jhk, (j.) mokomaan; -d möda turha vaiva; mennä hukkaan. II. (pain. part.): ^ på sig tiputtaa, kaataa (ruokaa) päälleen;

ut (ngt på ngt) tiputtaa, läik(ä)yttää,

kaataa jtk jhk. spiller (adv.): ^ (sp[r] ångande) ny uuden -

uutukainen, (vaat. leik.) vasta neulalta heitetty, spillkråka (el.) palokärki, spillning -en lanta, sonta, spillo: gå till ro mennä hukkaan; ge tili rs heittää hukkaan, menneeksi, spillr|a I. -an -or sirpale, pirstale; -or pirstaleet; rauniot; slå i -or lyödä pirstaleiksi (mäsäksi, säpäleiksi), hävittää raunioiksi. II. I tr: rs (sönder) särkeä, lyödä sirpaleiksi, pirstaleiksi, säpäleiksi, spill||säd karisseet jyvät, karistejyvät, (viljan) karisteet. -vatten läike-, kaato|vesi; (myllyssä) hukkavesi.

1. spillånga (tkn.) poistohöyry.

2. spillång|a -an -or (kal.) kapa|turska, -m oiva.

spilt|a -an -or (navetan, tallin) pilttuu, parsi, spin ks. spinn.

1. spind|el -eln -lar (el.) hämähäkki, lukki.

2. spind|el -eln -lar (tkn.) kara, akseli; (vaat.) värttinä; (kel.) pinteli, liipottimen akseli.

spindel||nät, -tråd, -väv hämähäkin-, lu-kin|verkko, -seitti; hämähäkin|lanka, -siima.

spindelvävstunn -t (lukin)seitin|ohut, -hie-no.

spinett -en -er (hist. mus.) spinetti, spinkig -t -are hintelä, heiveröinen, hoikka

kuin hämähäkki, ylen laiha. spin(n): råka i rs (Int.) joutua syöksykierteeseen.

1. spinn -et surina.

2. spinn -et (kai.) uistin; ta gäddor på rs pyydystää haukia (heitto)uistimella.

spinna IV4 I. tr, itr (tkn.) suoltaa (hämähäkki) kutoa; (m. kuv.); ro gäddor ks. ed. II. itr (kissa) kehrätä. III. (pain. part.): rv in sig kehräytyä, kutoutua jhk; ro vidare på tråden (kuv.) suoltaa edelleen kertomuksensa lankaa, kehittää edelleen ajatustaan, spinnak|er -ern -rar (mer.) myötäpurje (iso

kolmikulm. apupurje), (s)pinaakkeri. spinnare -n (el.) kehrääjä(perhonen). spinneri (teht.) -et -er kehräämö. spinn||fiske uistinkalastus. -hus (hist. vnk.) kehruuhuone, »pinhuusi» (naisvankila). -röck -en-ar rukki, -sidan nais|puoli, -kan-ta; på rs naispuolelta; vara släkt på rs olla sukua naispuolelta, -spö (kal.) uistinvapa. spion (-u:) -en -er vakooja; (halv.) urkkija, nuuskija.

spionage (-a:s) -et vakoilu, urkinta, spionagecentral vakoilukeskus. spionera I itr vakoilla, urkkia, nuuskia; rv på ngn vakoilla, urkkia jtk; ro ut saada urkkimalla selville, tietoonsa.

spioneri -(e)t -er urkinta, vakoilu, -affär

vakoilujuttu, spion||liga vakooja|joukkio, -kopla, -skräck vakoojain|pelko, -kammo, spir|a A. -an -or 1. huippu, kärki; riuku, salko. 2. (mtsh.) piiru (hyvin suuri pyöreä puutavara). 3. (valt.) valtikka; föra rsn käy teliä valtikkaa; hallita, vallita. B. I I. itr orastaa, versoa, nousta taimelle. II. (pain. part,): ro upp orastaa, versoa; ^ upp urmarken nousta maasta, spiral -en -er (mat.) kierukka, spiraali, -fjäder (tkn.) kierukkajousi, kieräjousi. -formig -t kierteinen, kierukanmuotoinen. -trappa kierre-, kierto|portaat. spirant -en -er (fon.) rakoäänne, spirantti, spire|a -an -or (ksv.) angervo, spirjll -en -er (hktr.) spirilli (ruuvikierteinen bakteeri), spiritism -en spiritismi, spiritist -en -er spiritisti, spiritistisk -t spiritistinen. spiritualism -en (fil.) spiritualismi, spirituell -t -are henkevä, älykäs, sukkela.

spirituösa (-u:) pl väkijuomat, spirlånga ks. 2. spillånga.

1. spis -en -ar (kirjp.) huippu.

2. spis -en -ar (keit.) liesi; (avo)takka.

3. spis -en (vanh.): andlig o. lekamlig rs hengen ja ruumiin ravinto.

spisa I I. tr, itr aterioida, syödä; olla ruoalla; ravita, ruokkia; ro jazz (j.) kuunnella jatsimusiikkia. II. itr (Suom. r.) riittää, piisata.

spisbröd ruoka-, arki|leipä. spis(el)vrå -n uunin|loukko, -soppi, spiskrok liesi-, uunin|koukku. spisning -en ateriointi; ruokatarjoilu; utan vidare rs (j. kuv.) muitta mutkitta, sen pitemmittä puheitta, spissam -t -mare (Suom. r.) riittoisa; vrt. spisa II.

spjut -et - keihäs, peitsi; (urh.) keihäs, spjutl|kastare (urh.) keihäänheittäjä, -kastning -en keihäänheitto, -spets keihäänkärki.

spjuvjer -em -rar veitikka, velikulta; koi-

ranhammas. spjuveraktig -t -are veitikkamainen. spjäl||a I. -an-or, -e -en -ar säle; (lääk.) lasta; (tikapuiden) puola; (reen) liiste. II. I tr (lääk.) lastoittaa, panna lastoihin; halkoa, lohkoa; ro pärtor kiskoa päreitä, spjäl||dörr säleovi. -förband lastaside. spjälka I tr 1. halkoa, lohkoa. 2. (lääk.)

lastoittaa, panna lastoihin, spjäll -et - (uunin) savupelti; skjuta rset vetää pellit kiinni, -snöre pellinnuora. spjälstaket säleaita.spjärn — spo likör lei

spjärn: ta~ (med fötterna) mot ngt ponnistaa jaloillaan jtk vasten, spjärna I itr: ^ emot tehdä vastarintaa, tehdä tenää; ponnistaa (rimpuilla, kuv.) hangotella vastaan; ~ emot ngt ponnistaa jtk vastaan; mot udden (kuv.) potkia

tutkainta vastaan, spleen (spli:n) ks. mjältsjuka. splendjd -are loistava, splint -en 1. (mtsh.) pintapuu, manto. 2.

(rhm.) hake, rouhe, splinta I tr pilkkoa, pirstoa; halkoa; ~ sönder pirstoa, särkeä pieniksi palasiksi, rikki.

spliss, splissa ks. sp lits, s plits a. split -et eripuraisuus, riita; utså ~ o. splittring levittää eripuraisuutta ja tyytymättömyyttä, splits -en -ar (mer.) pujoke, pujos. splitsa I tr (mer.) pujoa, (vanh.) pleissata.

1. splitt(er) (adv.) ks. spritt.

2. splitt|er -ret - pirsta, siru, sirpale, splitterfri -tt pirstoutumaton. splitt(er)gal|en -et -na aivan hullu, pähkähullu.

splitterskydd (sot.) sirpalesuoja. splittr|a A. -an -or ks. spillra. B. I I, tr pirstoa, lyödä pirstaleiksi (säpäleiksi); hajottaa; ^ sina. krafter hajottaa voimiaan;

pirstoutua, hajaantua. II. rfl. ~ sig hajaantua, pirstoutua. III. (pain. part.): ^ sönder pirstoa mäsäksi; hajottaa; särkeä pirstaleiksi, splittring -en hajaannus, eripuraisuus.

1. spola (-u:) I I. tr huuhtoa, valella, huuhdella; ^ en skridskobana pumputa luistinradalle vettä (jäädyttää rata); ' över bord (mer.) huuhtaista vli laidan (mereen). II. (pain. part.): ^ av (bort) huuhtoa pois.

2. spola I (tkn.) tr puolata, käämiä, spol|e -en -ar kääm , puola. spolformig -t sukkulamainen. spolmask (el.) suolinkainen.

1. spolning -en -ar huuhtelu.

2. spolning -en (tkn.) käämintä, käämin-teko.

spondé -n -er (run.) spondee, kaksipitkä. spont (-0-) -en -ar (sht.) ruode, sauma; koiraspontti.

sponta I tr (sht.) ruodittaa, pontata. spontan -t itsestään tapahtuva, tahaton, spontaaninen. spontan(e)it$t -en tahattomuus, välittö-

myys, spontaanisuus, spor (-u:) -en -er (ksv.) itiö. sporadisk -t yksinäinen, hajanainen, satunnainen.

sporra (-o-) I tr kannustaa (m. kuv.) sporr|e -en -ar (m. el., ksv.) kannus; (kuv.)

spo

kannustin; ge hästen -arna, sätta -arna i hästen kannustaa hevosta, iskeä kannukset hevosen kylkiin; klädd i -ar kannukset jalassa; tjäna, vinna sina -ar (nyk. kuv.) ansaita kannuksensa, sporrsträck: i ~ täyttä laukkaa (neliä, karkua), sport (-o-) -en urheilu, spor ta I itr urheilla, harjoittaa urheilua, sport||affär urheiluliike, -avdelning (tavaratalon) urheiluosasto, -bil urheilu|auto, (j.) -vaunu, -byxor urheiluhousut, -dräkt urheilupuku.

sport|el -eln -ler (tav. pl) (viran)toimituspalkkio, -toimitusmaksu; sivu-, lisäj-tulo.

sport||fiskare urheilukalastaja, -fiske urheilukalastus. -flygplan urheilulentokone. -gren urheilulaji, sportig -t -are urheilullinen; urheilijainainen; reipas.

spor t|'intresse urheiluharrastus, -intres-sera|d -t urheilua harrastava; vara ~ olla innostunut urheiluun, -journalist (san.) urheilutoimittaja, -klädd urheilu|pukui-nen, -puvussa; bägge två var ~a molemmat olivat urheilupuvussa; människor urheiluasuiset ihmiset -kläder urhei-lupukimet. -kostym urheilupuku, spor t|)le xikon urheilusanakir j a. -lov urheilu-lupa. -mössa urheilulakki. -nyheter urheilu-uutiset. -sida (san. tav.) urheiluosasto; det står på se on (lehden) urheiluosastossa. -skjorta urheilupaita. -sko urheilu-kenkä. -slang urheilijoiden kieli, sportslig -t urheilullinen, sportsman urheilija. sport(s)mässig -t urheilijamainen. sportl[strumpa urheilusukka, -stuga viikon-loppumaja; urheilumaja. -troja urheilu-paita; ihokas, ihonmyötäinen villatakki, sweater. -term urheilusana. -vagn urheilu | vaunu, -auto.

spotsk (-0-) -1 -are pilkallinen, röyhkeä, korskea.

spotskhet pilkallisuus, röyhkeys, spott (-o-) -en, -et 1. (fysiol.) sylki. 2. ~ o. spe iva ja pilkka; bli föremål för ^ o. spe (hån) joutua ivan ja pilkan kohteeksi, alaiseksi, (j.) maalitauluksi.

1. spotta I tr, itr sylkeä; ^ ngn i ansiktet sylkeä jtk silmille; ^ i händerna sylkeä kouriinsa; inte ~ i glaset (kuv.) mielellään naukkailla; ^ upp sig (j.) ryhdistäytyä; käydä toimeen; ~ ut sylkäistä (ulos) suustaan; -—' varandra, varann i ansiktet (j.) heittää pois tittelit (»haukkumani-met»), tehdä sinunkaupat.

2. spotta ks. spätta 1.

spott||kopp sylki-, sylky|astia, -körtel (an.)

sylkirauhanen, -styver pilkkahinta; få ngt för en ~ saada jtk pil(kk)ahinnasta. spo v (-u:) -en -ar (el.) kuovi, spraka I itr rätistä, ritistä, risahdella; paukkua; (säkenet) sinkoilla; ~nde färger loistavat värit, sprakfåle tulinen hevonen; (kuv.) hurjapää, huimapää.

sprallig -t -are ilkamoiva, kujeileva; hep-sakka, hepsankeikka. spratt -et - kepponen, kuje; spela ngn ett (fult) ry tehdä jllk (ilkeät, rumat) kepposet.

sprattelgubbe sätkyjukko, -nukke, sprattla I itr sätkytellä, räpistellä, hyppiä, poukkia; pyristellä. spreta I itr olla hajallaan, harallaan; harottaa, törröttää; ^ med fingrarna hajottaa sormensa haralleen; håret ~r (åt alla håll) tukka on pörrössä, harillaan; ^ ut harittaa, olla harillaan. spretig -t -are harittava, pörröinen, harillaan; (hand)stil epätasainen käsiala, spri -(e)t-n (mer.) (purje)varpa, seestapuu, pirkkeli.

sprick|a A. -an -or repeämä, halkeama; (lasissa) särö; (ihossa) pykimä; få en ~ tulla särö, repeämä, halkeama. B. IV4

I. itr 1. haljeta, rakoilla, säröillä; (iho) pykiä; ^ av köld (kädet) sierottua kylmästä; mitt huvud värker så att det kan ~ päätäni särkee haljetakseen; hon höll på att ™ av avundsjuka (förargelse, ilska, skratt) hän oli pakahtua kateudesta (suuttumuksesta, kiukusta, naurusta, nauruun). 2. (j.) tulla hylätyksi, saada reput.

II. (pain. part.): ry sönder särkyä, murtua, haljeta; ry upp haljeta, revetä; (sauma) aueta, ratketa; ^ ut murtua, revetä; (kukat) aueta, (lehdet) aueta, puhjeta.

sprickfärdig -t, täpö täysi (niin että on re-peämäisillään); vara ry (kukka) olla puhkeamaisillaan; (kuv.) pakahtumaisillaan, »räj ähtämäisillään».

sprickig -t -are säröinen, rikkinäinen, täynnä repeämiä (halkeamia), spri|da -dde (spred) -tt-dd I. tr levittää (m. kuv.); sirotella; hajottaa; ^ en sjukdom levittää tautia; lampan spred sitt matta sken i rummet lamppu levitti huoneeseen himmeää valoaan; ' ljus över ngt levittää, luoda valoa jhk; ^ ett löjets skimmer över ngt luoda jhk naurettavuuden sävyä; bössan -der pyssy hajottaa; ett rykte har -tts on levinnyt huhu; ^ ut falska rykten levittää perättömiä huhuja. II. rfl. ry sig levitä; elden spred sig snabbt tuli levisi nopeasti; ryktet spred sig som en löpeld huhu levisi nopeasti kuin kulovalkea (kulovalkean vauhtia); ett leende spred sig

över hennes ansikte hänen kasvoilleen levisi hymy; folkhopen spred sig åt alla håll väkijoukko hajaantui (hajosi) kaikille tahoille (joka suuntaan); ~ (ut) sig i skyttelinje (sot.) levittäytyä ketjuun, spridare 1. (hnk.) jakaja, levittäjä. 2. (tkn.) jakelija; (aut.) (virran)jakelija. spri|dd -tt hajallaan (oleva), hajanainen; levinnyt; yksitellen; ^ över ett stort område hajallaan laajalla alueella; levinnyt laajalti; i ry ordning (sot.) avojärjestyk-sessä; på rya ställen paikka paikoin, siellä täällä; rya (regn)skurar (mtr.) paikallisia sadekuuroja.

spridning -en leviäminen; (ksv., el.) levinneisyys; (san.) levikki; (sot. ym.) hajotus; hajaantuminen; en tidning med mycket stor ry hyvin laajalti levinnyt sanomalehti (lehti jolla hyvin suuri levikki), spridningsområde leviämis-, levikki-,

(ksv., el.) levinneisyys |alue, spring -et 1. juoksu; hyppy; touhu. 2. -et (mer.) pidäke; kylkikiinnitysköysi.

1. spring|a -an -or rako, halkeama, repeämä; (peliautomaatin) raha-aukko.

2. spring|a IV4 I. itr 1. juosta, hyppiä, loikkia; lähteä (livistää) tiehensä; korjata luunsa; ^ sin väg juosta tiehensä, matkoihinsa; han -er bra hän on hyvä juoksija; ^ sig trött juosta itsensä uuvuksiin, väsyksiin; jag har sprungit, inte åkt olen juossut, en ajanut; juoksin, en ajanut; tulin juosten (omilla jaloillani), en ajanut (hev., aut., plkp.); jag har sprungit hela stån runt ejter ett par skor olen juossut ympäri kaupunkia saadakseni (sopivat, mieleiseni) kengät (yhden kenkäparin takia); ~ ejter ngn tungetella, olla aina jnk kintereillä; ~ jör ngn (ngt) juosta jtk pakoon, jnk pelossa; de sprang jör brinnande livet he juoksivat kuin hengenhädässä (minkä jaloista lähti). 2. räjähtää, murtua, lentää kappaleiksi (ilmaan); katketa; en sträng på fiolen sprang (yksi) viulunkieli(stä) katkesi; låta en mina ~ räjäyttää miina; ^ i luften lentää ilmaan; ^ i stycken räjähtää, lentää palasiksi. II. (pain. part.); vrt. /. l.\ ry av hypätä pois; irtautua, lentää irti; ^ av o. an juosta, töytäillä edestakaisin; ^ benen av sig juosta jalkansa piloille (loppuun, uuvuksiin); ~ bort juosta pois, matkoihinsa; ~ efter juosta jtk hakemaan, noutamaan; juosta jnk perässä, jälkeen; ~ efter med ngt juosta jnk jälkeen jtk mukanaan (kädessään, viedäkseen sen tälle), (j.) juoksuttaa jllk (jnk jälkeen) jtk; ^ efter läkaren juosta lääkäriä noutamaan; ^ emot ngn juosta jtk vastaan; törmätä jhk juostessaan; ^ fatt ngn juostaspringande -

jk kiinni, saada juostessa kiinni, saavuttaa; r^fram a) ^ fram till ngn juosta jnk luo, kohdalle; jag sprang fram för att hjälpa henne juoksin (esiin) häntä auttamaan; b) ~ fram juosta esiin (jstk) jnk takaa; (lähde) kummuta, pulputa (esiin) jstk; ^ fram o. tillbaka juosta koko matka edestakaisin; ^ förbi ngn juosta jnk ohi; ~ före ngn juosta jnk edellä, edeltä; ~ ifrån ngn (ngt) juosta pois jnk luota; jättää; ^ igenom (ngt) juosta (jnk paikan) läpi; ^ i kapp juosta kilpaa; ^ in juosta sisään; ^ med juosta mukana; ^ ned juosta alas (päin), (mäkeä alas); ^ nedför berget juosta vuorenrinnettä alas; ^ 0m ngn saada kiinni, saavuttaa, ohittaa juoksussa; ^ omkring (ngn, ngt) juosta (jnk) ympäri; juoksennella yltympäri; ^ omkring i butiker juosta myymälöissä, kaupoissa; ^ omkull ngn juosta jk kumoon, jnk päälle niin että tämä kaatuu; ^ på jatkaa juoksuaan; juosta juoksemistaan (edelleen); ^ på ngn juosta jnk päälle; vrt. ^ emot; karata jnk kimppuun; ^ sönder särkyä, pirahtaa palasiksi, rikki; juoksemalla kuluttaa loppuun; ^ tillbaka juosta takaisin; ^ undan a) juosta, hypätä sivulle, syrjään, pois tieltä; b) juosta pois, tiehensä, matkoihinsa; paeta; ^ upp a) juosta ylös(päin); b) hypätä, upp på hästen hevosen selkään (satulaan); c) äkkiä ponnahtaa pystyyn; d) avautua, aueta; dörren sprang upp ovi lennähti auki, selälleen; e) äkkiä nousta (esim. hinnat); ^ uppför en trappa juosta, ravata portaita ylös; ^ ut juosta ulos; ^ över juosta (jnk) yli, toiselle puolen; ~ över gatan juosta kadun poikki, kadun toiselle puolen, springande (a. tpm.) 1. (vrs.) juokseva; juosten; komma ~ tulla juoksujalkaa. 2. den ~ punkten (kuv.) pääasia; ratkaiseva kohta, springare -n - 1. juoksija(hevonen), ratsu. 2. (el.) juoksiainen, delfiini, spring]|brunn suihkukaivo, -flicka asia-tyttö; lähetti (tyttö), -grabb ks. -pojke. -flod tulvavuoksi. -mask (el.) kihomato, -pojke asia-, (ent.) juoksu|poika; (nyk. tav.) lähetti (poika).

sprinkler -n -,-s (pai.) tulensammutuslaite, sprinkleri (teat. yms.). sprint -en -ar (tkn.) sokkanaula, sokka, sprinter -n -, -s (urh.) pika|juoksija, -kiitäjä, -pinkoja, -menijä; pikamatkojen juoksija; (u.) pikauimari; (plkp.) pika-ajaja. -lopp, -löpning pikamatkojen juoksu, pikajuoksu, -sträcka pikamatka, sprisegel (mer.) varpapurje.

- sprundtapp spru

sprit -en alkoholi, sprii, väkiviina; (j.) pirtu; (rhm.) väkijuomat, (j.) viina(kset).

1. sprita I itr (j.) juoda (viinaa), ryypätä.

2. sprita I tr riipiä, purkaa, perata, kuoria; ~ ärter silpiä herneitä; ~ f fäder nyppiä, kyniä höyheniä.

3. sprita I tr ruiskuttaa; ^ växter mot ohyra ruiskuttaa kasveja nestemäisellä kasvinsuojeluaineella.

sprit|[begär juoma-, (j.) viinanjhimo. -dryck väkijuoma, -förbud (väkijuoma) kieltolaki. -haltig alkoholipitoinen, -kök sprii-, väkiviinajkeitin. -lampa väkiviina-, sprii|-lamppu. -langare pirtukauppias, (j.) pirtutrokari. -missbruk väkijuomien väärinkäyttö. -påverka|d -1 väkijuomien vaikutuksen alainen (jonkin verran nauttinut). -ranson väkijuoma-, viina|-an-nos. -restaurang ravintola, jolla anniskeluoikeudet; anniskeluravintola, -restriktioner väkijuomakaupan rajoitukset, -rättigheter pl (rav.) anniskeluoikeudet, sprits -en -ar (keit.) pursotin, spritsa I tr 1. (keit.) pursottaa (vrt. ed.). 2. ruiskuttaa.

sprit||servering väkijuomatarjoilu. -smugglare pirtun salakuljettaja, pirtutrokari. spritt (adv.): ~ (sp[r]ångande)

galen aivan, (j.) pähkä| hullu; ^ (sp[r] ångande) naken ilkosen, apposen alast|i, -on; ^ (sp[r]ångande) ny uuden uutukainen; ^ rasande ihan hurja(na); ^ vaken aivan (täysin) valveilla (oleva), spritt|a IV4 itr säpsähtää; hytkähtää, vavahdella; det -er i kroppen på mig ruumiini nytkähtelee, jäseneni nytkähtele-vät; ^ av gäldfe hytkähtää, (prs.) hy-kä(hd)yttää ilosta; ^ av otålighet nyt-kähdellä kärsimättömyyttään; ~ tili (upp) säpsähtää, hätkähtää, sprittande: ^ glad räiskyvän (säkenöivän, riehakkaan) iloinen; ^ humör räiskyvä hyväntuulisuus; ^ musik riehakas, räiskyvä soitto, musiikki, sprittermometer alkoholilämpömittari. sprittgal|en -et -na aivan, pähkä|hullu. sprittning -en -ar nytkinä, nytkähdys, spritvaror väkijuomat, (j.) viinakset, spritärter (puut., keit.) silpoherneet. spruck|en -et -na haljennut, halki; säröillä; (iho m.) pykinyt; ^ röst käheä, sortunut ääni.

sprud|el 1. -eln -lar lämmin terveyslähde.

2. -let suihku, kuohu, kuohuvesi. sprudla I itr pursuta, pulputa, hersyä;

(kuv.) uhkua, sprund -et - (tynnyrin) aukko, »runti»; (mer.) tappi, tulppa; (vaat.) rako, aukko, halkio, -hål (tynnyrin) runtiaukko. -tapp runtin tappi, tulppa.

sprut|a A. -an -or (pai. ym.) ruisku. B. I I. tr, itr ruiskuttaa; ^ eld syöstä, tupruta tulta; hans ögon rsde eld hänen silmänsä syöksivät tulta; ^ gnistor syytää kipinöitä. II. (pain. part.): ~ fram suihkuta, kummuta esiin; suihkuttaa; syytää; ^ in ruiskuttaa jhk; antaa ruiske; rs upp ruiskuta, suihkuta (jstk) ylös, esiin; ^ ut suihkuta, ruiskuta ulos. spruthus (pai.) ruiskuhuone. sprutlackering (mlv.) ruisku]lakkaus, -ver-nissaus.

språk -et - (puhe)kieli; landets rs maan kieli; främmande rs vieras kieli; undervisning i främmande rs vieraan (vieraiden) kiel(t)en opetus; döda (levande, artificiella) rs kuolleet (elävät, keinotekoiset) kielet; föra ett hotfullt rs käyttää uhkaavaa kieltä; slå, ge sig i rs med ngn käydä (lyöttäytyä) puheisiin jnk kanssa; inte vilja ut med rset yrittää olla mitään puhumatta; ut med rset! ja nyt puhutaan! (j.) suu puhtaaksi! saatko suusi auki! språka I itr jutella, rupatella, språkas I itr (dep.): ^ vid jutella, rupatella keskenään; det får vi >—' vid om senare siitä saadaan (voidaan) jutella tuonnempana.

språk||begåvad hnk. jolla taipumuksia kieliin. -begåvning taipumus (vieraisiin) kieliin; (m. hnk.) ks. ed. -behandling kielen-käyttely. -bruk kielenkäyttö, -fel kielivirhe. -forskare kielentutkija, -forskning kielentutkimus, -förbistring kieltensekoitus; hämmennys, -geni (-seni:) kielinero, -kunnig -t kielitaitoinen, -kunnighet, -kunskap kielitaito, -kurs kielikurssi, -känsla kieli|taju, -aisti, kielikorva, -lek-tion kielitunti; ge rser antaa kielitunteja, kielten opetusta, språklig -t kielellinen, kieli-, språkl||låda: hålla rsn i gång olla päästämättä puhetta katkeamaan, pitää puhetta (keskustelua) käynnissä; (leik.) panna puhemyllyt käyntiin, avata sanainen arkkunsa, -lära kielioppi, -lärare kieltenopettaja, -lärarinna kieltenopetta-jatar. -man kielimies, -område kielialue, -rensning kielenpuhdistus, -riktig -t kielellisesti oike|a, -in, virheetön; oikeakielinen. -riktighet oikeakielisyys; oikea kielenkäyttö; kielellinen virheettömyys, virheetön (oikea) kieliasu, -rör puhetorvi; tulkki, äänenkannattaja; vara ngns rs (kuv.) olla jnk puhetorvena, (j.) toisen suuna (joka on säkkinä); göra sig till rs för ngt ryhtyä jnk asian ajajaksi, jtk asiaa ajamaan, språksam -t -mare puhelias, språksamhet -en puheliaisuus.-

språk||sinne kieliaisti, taipumus kieliin, kielellinen lahjakkuus, -spalt (san.) kieli-palsta (jossa jatkuvasti annet, kieltenopetusta, oikeakielisyysohjeita jne.), -studium, -studier kieliopinnot, -undervisning kiel(t)enopetus. -vetenskap kielitiede, -vård kielenvaalinta. -öra kielikorva, språng -et - 1. juoksu, hyppy; (sot.) syöksy; (kuv.) loikkaus; ta ett rs hypätä, loikata; stå på rs olla (juuri) lähtemäisillään (lähdössä), juoksemaisillaan; vara på rs efter ngn, ngt hakea jtk, juoksennella jtk hakemassa; i fullt rs täydessä vauhdissa, (j.) menossa, »täyttä häkää». 2. (mer.) kansi-notkos. 3. (mv.) astutus, språng||avgift (mv.) astutusmaksu. -bräda -n, -bräde -t (urh.) ponnistuslauta; kova lauta; bli en rs för ngn (kuv.) tulla, muodostua jllk ponnahduslaudaksi, -marsch juoksumarssi, -segel (pai.) pelastuspurje. -vis I -t (a.) hyppäyksittäin tapahtuva. II. (adv.) hyppäyksittäin; syöksyittäin. spräck|a II2 tr halkaista, rikkoa, särkeä; (tutkinnossa) hylätä; ^ skallen murskata kallo; ~ rösten huutaa äänensä pilalle (rikki),

turmella (halkaista) äänensä huutamalla; -as säröytyä, mennä säröille, rikki; -t säröillyt, halkeillut; -t porslin halkeillut posliini, spräcklig -t -are täplikäs, spränga II1 I. tr särkeä, hajottaa (m. kuv.); louhia; räjä(hd)yttää; i luften räjä(hd)yttää ilmaan; hjärtat bultade som om det ville rsS sydän jyskytti haljetakseen (pakahtuakseen); rw banken (pel.) räjäyttää pankki; rs en häst ajaa hevonen pilalle, kuoliaaksi; ^ målsnöret (urh.) katkaista maalinauha; ~ alla broar bakom sig (kuv.) polttaa (purkaa) sillat takaansa, »polttaa laivansa». II. itr ajaa täyttä karkua. III. (pain. part.): ^ bort louhia pois; ajaa, karkuut-taa pois; ' fram karkuuttaa esiin, karauttaa luo; ^ fram ur ngt lennähtää (ponnahtaa) ulos jstk; ^ loss f/ös/ räjäyttää irti, pois; rs sönder räjäyttää rikki, sprängbomb räjähdyspommi, räjähtävä pommi.

spräng||d -t (keit.) heikosti suolattu, -laddning räjähdyspanos, -lär|d -t »rikkioppi-nut», ylen oppinut, -medel räjähdysaine, sprängning -en -ar räjäytys, spräng||skott räjäytys(laukaus). -verkan räjähdysvaikutus, -värkla II2 itr: det -er särkee (kivistää, koskee) hirveästi (niin että pää on haljeta), -ämne räjähdysaine.

1. sprätt -en -ar keikari.

2. sprätt: sätta rs på ngt antaa vauhtia, pontta asialle; han sätter rs på pengarna hän panee rahansa menemään.sprätta — spänd

1. sprätta I (II2) itr olla keikarimainen; gå o. ~ herrastella, keikaroida.

2. sprätta II2 tr, itr 1. ~dynga haj ottaa lantaa pellolle. 2. napsauttaa, näpsäyttää. 3. räiskyttää; ^ upp roiskuttaa, pirskottaa. 4. (kana) kuopia, kuoputtaa.

3. sprätta I (II2) tr ratkoa: ^ upp en söm ratkoa ommel, sauma auki; ~ upp ma-gen på ngn viiltää puukolla vatsa auki; ^ bort ratkoa pois; ~ sönder ratkoa, leikellä rikki.

sprättbåg|e -en -ar kaari-, jousi|pyssy. sprättig -t -are keikarimainen, keikaroiva, sprättighet keikarimaisuus. sprättkniv ratkoma|puukko, -veitsi, sprö|d -tt -dare hauras, hapera, särkyvä, heikko.

spröjs -en -ar (rak.) ikkunanpiena. spröt -et - virpi, vitsa, keppi; sateenvarjon ruodot; (hnt. ym.) tuntosarvi, spurt -en -er (er. urh.) loppukiri, kiri, loppu veto (m. kuv.). spurta I itr kiriä.

spy III itr oksentaa, antaa ylen; (kuv.) syytää; ^ eld syytää tulta; vulkanen lava tulivuori purkaa sisästään laavaa, spydig -t -are pilkallinen, ivallinen, spyfluga (el.) lihakärpänen. spygatt -et - (mer.) valumisaukko. spå III tr, itr ennustaa, povata; aavistaa, »tietää», käetä; ^ ngn ngt ennustaa jtk jllk; låta ^ sig povauttaa; ^ i handen (i kort) povata (ennustaa) kädestä, katsoa; korteista; människan <^r o. Gud rår (snl.) ihminen päättää, Jumala säätää, spådom -en -ar ennustus; povaus, povuu. spådomskonst povaus-, ennustus)taito, spågubbe ennustaja, tietäjä, spå||gumma, -kvinna, -käring povari(-), tietäjä|akka. -man tietäjä, ennustaja, spån -et, (er. rhm.) -en spån|a -an -or lastu; katto |päre; -paanu; dum som ett ^ tyhmä kuin saapas. spånad -en kehruu, kehräys; kehruukset. spånads|| växt kehruukasvi. -ämne kehruu-aine.

spång -en -ar (spänger) (purossa) porras, porraspuu; pitkospuu; kaita silta(puu). spån||korg päre|kori, -vasu. -tak päre-, kimpi-, paanu|katto. -täcka II2 tr kattaa päreillä, paanuilla, spår -et -1. jälki; jalanjälki; (mets.) riistael. jäljet; (suksen) latu; följa ~et seurata jälkiä (latua); förlora ~et eksyä jäljiltä; följa ngn i ~en seurata jnk jälkiä; inte ett ~ (kuv.) ei jälkeäkään, ei merkkiäkään; komma ngn på päästä jnk jäljille; attt går i de gamla ~en kaikki menee ;vanhaa latuaan; vara (inne) på fel ~ olla väärillä jäljillä; sopa igen ~en

span

efter sig peittää jälkensä. 2. (raut.) raide; raiteet; (hjulspår) kärrynraiteet. spåra I tr, itr tuntea, havaita, huomata; (hht.) aukaista latua; ~ ngn, ngt seurata jnk jälkiä; ^ en räv löytää ketun jäljet, ajaa ketun jälkiä; ~ upp löytää jäljet;

ur (raut.) suistua raiteilta; (kuv. hnk.) suistua uraltaan.

spår||hund vainukoira; (kuv.) urkkija, nuuskija, -ljusammunition (sot.) valojuova-ammukset. -lös -t jäljetön; försvinna <—'t kadota jäljettömiin, spårvagn raitiovaunu; åka ~ ajaa raitiovaunulla.

spårvagns||biljett -en raitiovaunulippu. -förare raitiovaununkuljettaja. -hållplats raitio(tie)pysäkki. -konduktör raitiovaunun rahastaja -kvitto kertalippu, -linje raitiovaunulinja. -pengar raitiovaunu-raha, -stall raitiovaunutalli. spårvidd (raut.) raideleveys, spårväg raitiotie, spårvägare (j.) raitiotieläinen. spårvägs||förbindelse raitiotieyhteys. -olyc-ka raitiotieonnettomuus. -stall ks. spårvagnstall. -taxa raitiotietaksa. -tjänsteman raitiotievirkailija. späck -et silava; (hylkeen, valaan) rasva; ihra(kerros).

späcka I tr 1. (keit.) silavoida, silavoittaa. 2. (kuv.) ahtaa täyteen, späcka] d -t silavoitu; en ~ börs lihava kukkaro; ett tal -t med svordomar puhe täynnä kirouksia (kirous joka toisena sanana).

spä|d -tt -dare hento; pieni, nuori; ^ röst heikko ääni; planta (ksv., puut.) nuori taimi; ^ ålder (läh.) vauvaikä, späda II1 tr (m. spä) laimentaa, miedontaa, sekoittaa sekaan; ^ på kaataa nestettä sekaan; (kuv.) liioitella, lisätä omiaan; ^ ut laimentaa; ^ ut soppan med vatten lisätä vettä keittoon, spädbarn pikku-, rinta|lapsi, vauva, spädbarnsdödlighet pikkulasten kuolleisuus, -hem pikkulastenkoti. spädbarnsvård pikkulasten hoito, spädgris pikkuporsas. spädhet hentous, heikkous, spädkalv pikkuvasikka. spädning -en laimentaminen, ohentaminen, späka II2 tr taltuttaa, kesyttää, hillitä; ^ sitt kött (er. hist., usk.) kiduttaa (kurittaa) lihaansa.

späkning taltuttaminen; itsensäkiduttami-nen.

spän|d -t jännittynyt; jäntevä, kireä, pingottunut; med ~ uppmärksamhet jännittyneen tarkkaavaisena, (j.) korvat höröllään; högt r^a förväntningar kovin

suuret toiveet; jag är rs på vad som kommer att ske olen(pa) jännittynyt näkemään, mitä (tässä) oikein tapahtuu (kaan); stå på rs jot med ngn olla kireissä väleissä jnk kanssa, spänn (s. tpm.): hålla intresset på rs pitää mielenkiinto (a) vireillä; med öronen på rs korvat höröllään; sätta i rs pingottaa, spänn|a II1 I. tr jännittää, vetää kireälle; ro en båge jännittää jousi; hanen på en bössa vetää pyssyn hana vireeseen; ro hästar jör vagnen valjastaa hevoset vaunujen eteen; ^ en rem kiristää hihnaa; ro sina krafter till det yttersta jännittää voimansa äärimmilleen, ponnistaa viimeisetkin voimansa; ro ögonen i ngn tiukasti katsoa jhk. II. itr tuntua kireältä, kiristää; blusen -er över bröstet pusero kiristää rinnan kohdalta (rinnasta), III. rfl. rs sig kiristyä, jännittyä; (j.) jännittää. IV. (pain. part.): rs av sig skridskorna ottaa (riisua) luistimet jalasta; ro fast kiinnittää hihnoilla, panna soljet kiinni; ro från riisua (hev. valjaista); ro för valjastaa hev. (ajoneuv. eteen); ro ned ett paraply panna sateenvarjo kokoon (suppuun, kiinni); ro på panna kiinni, solkeen; ro på sig skidorna panna sukset jalkaansa; ro upp irrottaa; ro upp ett paraply avata, levittää sateenvarjo; ro ut levittää levälleen; ~ åt kiinnittää lujempaan, kiristää, spännande (a. tpm.) jännittävä, spänne -t -n (kengän) solki; (kirjan) hakanen.

spänning jännitys, pingo tus (m. kuv.). spännpapp(er) (pap.) pinko|pahvi, -paperi, spännvidd jännitysväli; laajuus. späns(band) kure|nuora, -nauha, -lanka, spänst -en joustavuus, notkeus, jäntevyys, spänsta I itr jännittyä, ponnistautua; reippailla; rv på ponnistaa voimansa, spänstig -t -are (ruumiiltaan) joustava, jäntevä, hyvässä kunnossa; ro hållning hyvä (suora, reipas) ryhti; med rsa steg joustavin askelin; ro för sin ålder reipas ikäisekseen, -het notkeus, jäntevyys, ryhdikkyys; vrt. spänst. spänta I tr lohkoa; kiskoa (päreitä); ro stickor (pärtor) kiskoa sytykkeitä (päreitä).

späntved kiskottu päre, sytyke, spärr -en -ar sulku; (kirjp.) harvennus; rida rs mot ngt (kuv.) asettua vastarintaan; vastustaa; hyökätä jtk vastaan, spärra I I. tr sulkea, salvata, teljetä; (kirjp.) latoa harvennettuna; ro vägen för ngn tukkia (katkaista) jltk tie; ro återtåget för fienden katkaista vihollisen (viholliselta) paluutie (perääntymistie);

rst tillgodohavande (pank. läh.) sulkutilillä oleva(t) saatava(t); rsd stil harvennettu ladelma. II. (pain. part.): ^ in teljetä jhk (sisään); ro upp ögonen avata silmänsä ammolleen, katsoa silmät suurina, spärr||ballong (sot.) sulkupallo; estepallo. -eld (sot.) sulkutuli, -hake pidäke, säppi, -konto (pank.) sulkutili. spärrning -en pidätys, estäminen; pidäte, telki; (sot.) sulutus; (kirjp,) harvennus, spätt|a -an -or 1. (kai.) (puna)kampela. 2. (halv., iv.)

moottoripyör. takaist. istuva tyttö, »surinasussu». spö ~(e)t -n varpu, (ongen)vapa, keppi, sauva; raippa; slita rs (hist. rng.) saada raippoja, kärsiä raipparangaistus; regnet står som rsn i backen sataa kuin saavista kaataen.

spöka I I. itr kummitella; det rsr här täällä kummittelee. II. tr: rs ut sig pukeutua huomiota herättävällä tavalla, naurettavan näköiseksi, pyntätä itseään, spöke -t -n kummitus, aave, haamu; (j<) mörkö, pöpö; se <—n mitt på ljusa dagen nähdä mörköjä keskellä päivää, spökerj -(e)t -er kummittelu, spökhistoria kummitusjuttu, spöklik -t kummitusmainen, spöknippe raippa-, vitsa|kimppu. spök||rädd: vara rs pelätä kummituksia, (j.) tyhjää, olemattomia, -skepp (tar.) kummitus-, aave|laiva. -timme kummitusten hetki, aika. spörja II1 sporde sport tr 1. kysyä, tiedustella. 2. saada tietää, (saada) kuulla, spörsmål kysymys, kysely, spöstraff (hist. rng.) raipparangaistus. st (int.) hys! hiljaa!

stab -en -er a) (sot.) esikunta; b) avustajakunta; (yhd.) -kunta, stabb|e -en -ar pölkky; kanto; (kuv.) tanakka mies. stabbig -t -are tanakka, stabil -t -are vankka; vakaa; pysyvä(inen); luja, muuttumaton; (fys.) vakava, stabilisera I tr vakauttaa, vakiinnuttaa, stabilisering -en vakauttaminen, stabilitet -en vankkuus, horjumattomuus; vakavuus.

stabs||chef (sot.) esikuntapäällikkö, -officer

esikuntaupseeri, stack -en -ar (heinä)suova, (-)pieles; (vilja-) auma; (muurahais)keko; dra sitt strå till rsen (kuv.) kantaa kortensa yhteiseen kekoon; tehdä osaltaan voitavansa, stacka I tr (mv.) aumata; panna suovaan

(pielekseen), stackare -n - raukka, parka; raukkamainen (kehno) mies, vätys; en fattig rs piruparka, lurjusparka.stackars — stake

stäk

stackars raukka, parka; ^ man! miesparka! ' mig! voi minua raukkaa! ^ liten! pikkuraukka!

stackgio (mus.) I. staccato (-osa, -soitto). IL (adv.) staccato; (yl.) katkonaisesti; läsa ~ lukea nykäyksittäin, katkonaisesti. I* stad -en städer kaupunki; Stockholms ^ (~en S.) Tukholman kaupunki; hela r^eri talar om det kaikki ihmiset siitä puhuvat; lämna r^en lähteä (pois) kaupungista; ho i ~en asua kaupungissa; han är inne i ~en hän on kaupungissa; gå ut o. titta på stån käydä kaupunkia katselemassa (mennä katselemaan); han är ute på stån hän on kaupungilla (ei kotona); fara till ~en matkustaa, mennä kaupunkiin; gå ut på ~en, stån lähteä kaupungille, käydä kaupungilla; flytta till ~en muuttaa kaupunkiin (asumaan); flytta till en annan ~ muuttaa (siirtyä) toiseen kaupunkiin.

2. stad: en ~ olo-, koti|paikka; inte ha en paraktig ~ (vanh.) olla vailla pysyväistä asuinsijaa (olopaikkaa); var o. en i sin ^ kukin puolestaan, kukin paikallaan, voimiensa mukaan,

3, stad -en -er (vaat.) reuna, hulpio. sta|dd -tt: vara ~ på resa olla matkalla;

vara ~ vid kassa olla rahoissaan, hyvissä varoissa, stadfästa II2 tr vahvistaa, stadfästelse -n -r vahvistus, -brev vah-vistuskirja, stadg|a A. -an 1. vahvuus, lujuus; vakaantunut olemus, luonne; vakavuus. 2. -an -or asetus, säädös, säännös; ohje-, johto|-sääntö; säännöt. B. I I. tr 1. vahvistaa, vakaannuttaa, vakiinnuttaa, lujittaa. 2. määrätä, säätää. IL rfl. ~ sig lujittua, vakiintua; (mtr. sää) vakaantua; han har r^t sig hän on vakaantunut, tasaantunut.

stadga|d 1. (hnk.) vakaantunut, tasaantunut. 2. (laissa) määrätty, säädetty; åtnjuta ett -t rykte för ngt olla yleisesti tunnettu jstk; i ~ ålder vakaantuneessa iässä.

stadgande -t -n säännös, säädös, määräys, stadig -t -are luja, tukeva, vankka, vahva, vakaa; väder (mtr.) pysyvä sää; ett ~t mål tanakka, tukeva ateria; gå med r^a steg kävellä vakain, lujin askelin, stadighet -en ks. stadga A. 1. stadigvarande (a. tpm.) pysyvä, vakinainen. 2. (adv.) pysyvästi, vakinaisesti.

1. stadion; ett ~ pl stadier stadion (ant.) pituusmt. (tav. 192 m).

2. stadion; ett ~ pl - stadion, (ant.) kilpai-lurata, (nyk.) (suuri) urheilukilpakenttä (laitteineen, katsomoineen).

stad|ium *iet -ier (kehitys)aste, -kausi, vaihe; högre (lägre) ^ (koul.) yläluokat (alaluokat); förberedande ~ esi-,

alku|-aste; redan på ett tidigt ~ jo aikaisessa vaiheessa; ett passerat ~ (jo) sivuutettu aste, vaihe, städs||arkitekt kaupunginarkkitehti, -arkiv kaupunginarkisto, -barn kaupunkilaislapsi. -befolkning kaupunki (lais) väestö. -bibliotek kaupunginkirjasto, -bild kaupunkikuva, -bo kaupunkilainen, -»bud (ent.) kaupunginlähetti; (m.) kantaja, -b yggnadskons t kaupu nginr akennus t aito. -del kaupunginosa, -fiskal kaupunginviskaali. -fullmäktig kaupungin val tuu|s-mies, -tettu; Helsingfors ~e Helsingin kaupunginvaltuusto; ~es ordförande kaupunginvaltuuston puheenjohtaja, -för-bund kaupunkiliitto, -hus kaupungintalo. -ingenjör kaupungininsinööri, -kamrer kaupunginkamreeri, stads||liv kaupunki(lais)elämä, -läkare kaupunginlääkäri, -match (urh.) kaupunki-ottelu, kaupunkienvälinen ottelu, -mur (hist,) kaupunginmuuri. -område kaupunkialue, -pian kaupungin asemakaava, -planekonst asemakaavaoppi. -planering kaupungin (alueen) asemakaavoitus, -port (hist.) kaupunginportti. -vapen kaupunginvaaku na, stafett -en -er 1. (urh.) viestikapula. 2. pika|lähetti, -viesti, viestinviejä. 3. (urh.) viestijuoksu, -löpning ks. ed. 3. -växling (urh.) kapulan, viestin vaihto, staffage (-a:s) (taid., vai.) täytehahmo. staffli -(e)t -er (taid.) (maalarin)teline. stag -et - (mer.) harus; gå över ~ (mer.) kääntää ympäri vastatuuleen, tuulen kautta.

staga I tr (mer.) sitoa, harustaa, vahvistaa, tukea; han var litet (j.) hän oli hieman hiprakassa, nauttinut, stagfock (mer.) keulaharuspurje. stagg -en (ksv.) jussinparta, ukonparta, jäkki.

stagnation -en pysähdys, keskeytys, ruuhkautuma.

stagnera pysähtyä (m. kehityksessään), joutua pysähdyksiin, jäädä paikoilleen, (j.) paikoilleen polkemaan; ruuhkautua, stag||segel (mer.) haruspurje. -vända II1 itr (mer.) kääntää tuulen kautta.

1. staka I tr sauvoa; (mnm.) paaluttaa, kepittää, teikittää; ^ ut viitoittaa (raja, tie).

2. staka I rfl. ~ sig takerrella, takertua; läsa utan att ~ sig lukea takertumatta ainoaankaan sanaan, takertelematta,

stak|e -en -ar 1. seiväs; sauvoin; vapa. 2< kynttilänjalka.

stakat (-e:) -et - säle-, pysty|aita; (m.) piikkilanka-aita. stalagmjt -en -er stalagmiitti (luolan

pohjalla pystyssä oleva) tippukivi. stalaktjt -en -er stalaktiitti (luolan katosta riippuva) tippukivi.

stall -et -, -ar (rak.) talli; (harv.) navetta. 2. -et - (mus.) (viulun, sellon, bassoviulun) talla.

stalla I I. tr viedä (hev.) talliin, pitää tallissa. II. itr (hev.) virtsata, stall||broder toveri, kumppani, -dräng talli|-renki, -mies. -fodra I tr: ry en ko syöttää lehmää navetassa, »gödsel tallilanta. -mästare tallimestari; ratsast. opettaja, stam -men -mar 1. (ksv.) runko; kanta; folk av gamla rymen vanhan kansan ihmiset. 2. (sot. läh.) kantahenkilöstö; värvätyt joukot. 3. (kansan)heimo. 4. (kiel.) sananvartalo. 5. (kuittaus|kirjan, -lehtiön) kanta. 6. (mer.) keula-, perä|-vannas.

stam||aktie kantaosake, -anställd (sot.) kantahenkilöstö, kanta-aliupseerit jne. -bana (raut.) päärata, -bord (rav.) kantapöytä. -fa(de)r kantaisä, -förvant heimolainen, -gäst (rav.) kantavieras. -kund kanta-asiakas, -ledning, -linje (shk.) kau-kojohto. -lokus kantajpaikka, (-kahvila, -ravintola, (j.) -kapakka yms.).

1. stamma I itr polveutua; olla peräisin; ^ från gamla tider olla peräisin vanhoilta ajoilta.

2. stamma I itr änkyttää, kangerrella (puhuessaan).

stammande -t änkyttäminen, kangertelu, stammare -n - änkyttäjä. stammoder (suvun) kantaäiti, stamning -en ks. stammande. stam||ord kantasana, -ort koti-, syntymä|-paikka.

stamp 1. -et polkeminen, poljenta, tömistys, töminä, jalkojen kopina. 2. -en -ar (tkn.) juntta, sulloin, survin(kone). 3. sinetti, leimasin, meisti.

1. stampa I I. itr, tr polkea, tömistää; (mer.) jyskyttää; ^ med foten i marken polkaista jalallaan maata; stå o. ry på samma ställe jäädä polkemaan paikalleen. II. tr: ™ kläde vanuttaa verkaa; (kaiv.) survoa. III. (pain. part.): ry av

sig polkemalla pudistella jaloistaan (lunta ym.); ^ sönder polkea (polkaista) rikki; ^ tili a) tr polkea kovaan, lujaan; b) itr tömistää, polkea.

2. stampa I itr, tr (j.) pantata, viedä panttiin, »kaniin», »kanittaa».

stampen (j.) panttilaitos, T>kani»; klockan är på ™ kello on pantissa, kanissa, »latinaa lukemassa».

606

stam||rulla (sot.) sotilaskantakirja, -tavla sukutaulu, -träd sukupuu, ståndar -et - pieni (ratsuväen) lippu, standaari.

standard -en -, -s 1. (sht.) standartti; Petersburg- ~ Pietarin standartti, 165 engl. j3 (kuutiojalkaa) == 4,672 m3; Göteborgs- ry Göteborgin standartti, 180 j3 kaivospölkkyjä. 2. vakio, normi; en hög (låg) ^ korkea (alhainen) taso, elintaso; bevara ryen säilyttää (entinen) taso. -brev tavallinen kirje, -höjning (elin)-tason korottaminen, nousu, standardisera I tr vakioida; ry de produkter vakiotuotteet.

standardisering -en vakiointi, standardiseringskommitté vakioimislauta-kunta.

standardi |kvali te t vakiolaatu. -mått vakio -mitta, -sänkning (elin)tason alentaminen, -typ vakio|malli, -tyyppi, -verk kanta-teos, merkkiteos, standert -en -ar (mer.) kolmiomainen, 1-tai 2-kielekkeinen päällikön viiri; (m.) yhdistyksen, yhtiön viiri, stank -en -er löyhkä, (paha) lemu (haju), stanna I I. itr 1. jäädä; ^ över natten jäädä yöksi; ^ över vintern jäädä talveksi, talvehtimaan; talvehtia; han ry de fem år i Tyskland hän jäi viideksi vuodeksi Saksaan; han ryde medan de andra gick sin väg hän jäi paikoilleen, toisten lähtiessä tiehensä (kävelemään); det ryr väl oss emellan (tämä) asia kai jää meidän kesken. 2. pysähtyä, jäädä seisomaan, seisahtua; (liikenne) joutua pysähdyksiin; tåget måste ^ junan täytyi pysähtyä; klockan har ryt kello on pysähtynyt; förra gången ryde vi vid Karl XII.s (den tolftes) död viime kerralla jäimme Kaarle XII:n kuolemaan; här ryr berättelsen tässä (tähän) kertomus katkeaa; låt oss ~ här! pysähdytään tähän! motorn ryde moottori pysähtyi; puisen ryr valtimon sykintä lakkaa; vi låter det ry vid det jätetään asia sikseen. II. tr pysähdyttää, seisahduttaa;- ^ blodflödet pysähdyttää (tyrehdyttää, tukkia) verenvuoto; ^ en maskin pysähdyttää (seisahduttaa) kone; ry driften lopettaa toiminta. III. (pain. part.): ^ av pysähtyä, seisahtua, joutua pysähdyksiin,, seisauksiin; regnet av sade lakkaa, taukoaa; ^ efter jäädä jälkeen; ^ kvar jäädä; (koul.) jäädä luokalle; ^ uppe halva natten kukkua ylhäällä (valveilla) puolet yöt (puoliyöhön); ^ ute i det fria jäädä ulos, ulkosalle.

stannfågel paikkalintu.

stannipl (-u:) -en (tkn.) lehtitina, tinalehti.

1. stans -en -er (run.) säkeistö, säejakso.stans —

2. stans -en -ar (kirjs.) puristin; leimasin,

meisti(met), meisti(kone). stansa I tr (met.) meistää; (nhk.) pakottaa,

meistää, painaa meistillä, »stanssata», stansningsmaskin meistikone. stap|el -eln -lar 1. pino, tapuli. 2. (fys.): galvanisk ~ Galvanin patsas; Voltas r^ Voitan patsas. 3. (mer.) telakka, telat; gå, löpa av lähteä (lasketaan) teloiltaan; festen går av juhlat ovat, pidetään; låta gå av laskea telakalta, vesille. 4. (kirj.) kirjaimen pystyviiva. 5. (graafisessa esit.) pylväs. stapel(av)löpning -en -ar (mer.) telakalta-, vesille|lasku.

stapel||bädd (mer.) telapohja, rakennuslava, telakka, -plats (er. hist.) tapulipaikka. -stad (hist.) tapulikaupunki. -vara (kaup.) vientitavara, stapla I tr: ~ upp (er. mtsh.) latoa, pinota, panna pinoon, stapling -en (mtsh.) pinoaminen, ladonta,

pinoon paneminen, stappla I itr 1. kompastella, horjua, kompuroida; han r^de Över tröskeln (m.) hän kompastui kynnykseen; han ~de som en drucken hän kompuroi, horjui kuin juopunut; med ~nde steg horjuvin askelin. 2. sopertaa, kangerrella, änkyttää, startexen -ar (el.) kottarainen, starholk kottaraiseni pönttö, -uuttu, stark -t -are voimakas, vahva, väkevä; terve, vankka, kestävä; en ~ man, karl väkevä mies; han var landets man (kuv.) hän oli maansa vahva mies; ~ köld, blåst kova pakkanen, tuuli; ^ hetta kova, ankara kuumuus; ^ fysik (hnk.) voimakas ruumiinrakenne; r^t kaffe väkevä kahvi; ^ cigarr väkevä sikari; ^ ost väkevä juusto; ~a drycker väkijuomat;

nyttja käyttää väkijuomia, viinaksia; r^t verb (kiel.) vahva verbi; skäl

hyvät, pätevät syyt; ^ motstånd kova, ankara vastustus, (sot.) vastarinta; en 100 man ^ trupp sadan miehen (vahvuinen) joukko; ~ i tron luja uskos-sa(an); den här tavlan är en mycket sak tämä taulu on erittäin onnistunut; det är väl ~t (kuv.) se on ehkä (hieman) liikaa { se): det blev honom väl r+~>t taisi olla hänelle (hiukan) liikaa, stark||peppar mustapippuri, -ström (shk.) vahvavirta. -varor väkijuomat, »väkevät», (j.) viinakset, -vin väkevä viini, -öl väkiolut.

1. starr -en (ksv.) sara(heinä).

2. starr -en -ar (lääk.) kaihi; grå, grön ~ harmaa-, viher|kaihi; operera ngn jör ^

(lääk.) toimittaa jllk kaihileikkaus, leikata kaihi jltk.

tationera stat

starrbliga I itr (j.): ~ på ngn katsoa töllistellä jtk.

starrgräs -et (ksv.) sara(heinä). start -en -er (er. urh.) lähtö; alku, alkuunpano, alkuvauhti; (Int.) (lentoon)nousu; flygande ~ (urh.) lentävä lähtö; stående lähtö paikalta; få en god ~ i livet päästä hyvään alkuun elämässään, hyvään elämän alkuun, starta I I. itr lähteä; motorn inte

moottori ei lähde käymään; ^ i en tävling osallistua kilpailuun. II. tr käynnistää (moottori, auto); panna käyntiin; ^ en affär aloittaa liike, avata myymälä; ^ ett nytt företag panna alkuun, aloittaa uusi (liike)yritys; ^ en tidning perustaa sanomalehti; (urh.) lähettää (matkaan), start|lanordning (aut., Int.) käynnistin, -avgift (er. kilp.) osanottomaksu, -bana (Int.) kiito|rata, -tie; nousu- ja lasku-rata. -block (urh.) lähtöteline. starter -n -, -s (urh.) lähettäjä, start||flagga (urh.) lippu, jolla lähtömerkki annetaan, -förbud (urh.) kilpailukielto, -grop (m. kuv.) (lähtö)kuoppa, -kapital alkupääoma, -klar -t lähtövalmis, -linje (soutukilp.) lähtölinja; (juoksukilp.) lähtöviiva, -maskin (hev.) kilpa-aj oissa käyt. kone. -motor ks. -anordning, -pedal (aut.) käynnistyspoljin. -signal lähtö-merkki. -skott lähtölaukaus, -sträcka (Int.) kiito-, lähtöjmatka. -vev käynnis-tyskampi.

stass -en komeus, prameus; sätta på sig hela <^->en, sin finaste >—' pukeutua (laittautua) kaikkein parhaimpiinsa, stat 1. -en -er (valt.) valtio; maa; en man i r^en huomattavassa julk. asemassa oleva hnk; utgöra en i ^en olla valtio valtiossa; Förenta Staterna pl npr (tav. Amerikan) Yhdysvallat; från ~ens sida valtiovallan taholta; på ~ens bekostnad valtion kustannuksella; i ~ens tjänst valtion palveluksessa; ~ens (yi.) valtion-; Sr^ens järnvägar valtion rautatiet; S~ens organisationsnämnd (läh.) Valtion järjestelylautakunta; S~ens lantbruksförsöksanstalt Valtion maatalouskoelaitos; Sr^ens materialprovningsanstalt Valtion aineenkoetuslaitos. 2. tulo- ja menoarvio; officer på ~ aktiiviupseeri. 3. virkamieskunta, virkamiehistö. 4. luontois-, muona|palkka. 5. dra in på ~en rajoittaa (vähentää, supistaa) menojaan, statare -n - (vanh.) muonamies. statik -en (fys.) statiikka, tasapaino-oppi, statipn (-[t]su:n) -en -er asema, (er.) rautatieasema; meteorologisk ~ meteorologinen

asema, säähavaintoasema.

stationera I tr sijoittaa; var är han *—d?

G07stat stationsförest

missä hänellä on virkansa (virkapaikkansa)?

s tatipns||f öreståndare (raut.) asemapäällikkö; (puh.) lennätinpäällikkö; (post.) postimestari. -hus asemarakennus, -inspektor (raut.) asemapäällikkö, -kari (raut.) asema-, vaihde|mies. -klocka asemanteinä-, torni)kello. -område asema-alue. -personal asemahenkilökunta. -samhälle asemayhdyskunta. -skrivare asemakirjuri. stationer -t pysyväinen, paikallaan pysyvä; kiinteä.

statisk -1 (fys., shk.) staattinen, lepotilassa oleva.

statist -en -er (teat.) mykkä, äänetön näyttelijä, avustaja, statisti, statistik -en tilasto; tilastotiede, statistiker -n - tilastomies, tilastontutkija. statistisk -t tilastollinen, tilasto-, statistroll (teat.) statistin, mykkä osa. stativ -et -

jalusta, statiivi, statiig -t valtiollinen, valtion-; lån valtionlaina; ~t företag valtion yritys, stats|langelägenhet valtioasia. -anslag a) valtion määräraha; b) valtionapuraha, -anställ|d -t valtion palveluksessa oleva (a., s.), -bana, -banorna valtionrautatie (t), -bankrutt valtion vararikko, -bidrag valtionapu. -budget valtion tulo- ja menoarvio. -che! valtion päämies, -egendom valtion omaisuus, -fientlig-t valtiolle vihamielinen, valtionvastainen. -finanser valtion raha-asiat, -form valtiomuoto, -för-bund valtioliitto, -företag valtion (liike-yms.) yritys, -författning valtiomuoto, -förvaltning valtion|hoito, -hallinto, -garanti valtiontakuu, -hemlighet valtiosalaisuus. -hushållning -en valtiotalous, -ingripande valtiovallan puuttuminen asiaan, -inkomster valtion tulot, -institution valtionlaitos, -isbrytare valtion jäänsärkijä. -järnväg(arna) ks. -banorna. stats||kalender valtiokalenteri, -kassa val-tiorahasto. -klok valtioviisas. -klokhet valtioviisaus, -konst valtiotaito, -kontroll valtion tarkkailu, valvonta, -kunskap valtiotiede; studera ~ opiskella valtiotieteitä. -kupp valtiokaappaus. -kuppsförsök valtiokaappausyritys. -kyrka valtiokirkko. -lån valtionlaina, -läroverk valtion oppilaitos, -lös -t kansalaisuudeton. -makt valtioIvalta, -mahti; tredje ~ kolmas valtiomahti (sanomalehdistö), -man valtiomies.

statsmannablick valtiomiehen silmä; valtiollinen tarkkanäköisyys. stats||medel valtionvarat. -minister pääministeri. -monopol valtionyksinoikeus. -myndighet valtionviranomainen, stats||obligation valtion obligaatio, -råd 1.

(Ruots.) ministeri; konsultativt ~ salkuton ministeri. 2. ministeristö, hallitus, (Suom.) Valtioneuvosto. 3. (arv.) valtioneuvos, -rådinna (Suom.) valtioneuvoksetar; (Ruots.) ministerinrouva. -rätt valtio-oikeus. -sekreterare valtiosihteeri, -skick valtio |j är j estys, -muoto, hallitusmuoto, -skuld valtionvelka, -tjenst valtionvirka, -tjänsteman valtionvirkamies. -understöd valtionapu, -utskott valtiovarainvaliokunta. -verksproposition valtion tulo- ja menoarvioesitys. -vetenskap valtiotiede. -välvning vallankumous, -äg|d -t valtion omistama, -överhuvud valtion päämies.

statuera I tr: ~ ett exempel antaa varoittava esimerkki, rangaista muille varoitukseksi.

status: en ~ asema, tila; asiaintila, statutenlig -t sääntöjen mukainen, statuter pl säännöt, asetukset; ohjesääntö, staty -n -er kuvapatsas, patsas, statyett -en -er pienoispatsas, stav -en 1. -ar sauva, keppi; bryta <~^>en över ngn moittia, tuomita; pitää kelvottomana. 2. a) (suksen)sauva; (seiväshypyn) seiväs, (j.) seiväshyppy, »seiväs»; b) (an.) sauva. 3. pl stäver (puus.) kimpi, astialauta, astianlaidas. stava I tr, itr tavata, tavailla; kirjoittaa (oikeinkirjoitusta); han sitt namn

med dubbelt W hän kirjoittaa nimensä kaksinkertaisella W:llä; han dåligt hän kirjoittaa huonosti (oikeinkirjoitusta), tekee paljon (oikein)kirjoitusvirheitä; hur ~r man (till) det? miten se kirjoitetaan? stavelse -n -r tavu. stavfel oikeinkirjoitusvirhe, stav||formig -t sauvan muotoinen, -hopp (urh.) seiväshyppy, -hoppare (urh.) seiväshyppääjä. -kyrka (Norj.) sauva-, pii-ru|kirkko.

stavning -en a) tavaaminen; b) oikeinkirjoitus.

stavrim (run.) alkusointu. stearin -et, -en (tkn.) steariini, -ljus stea-riinikynttilä. steeplechas|e (stirpeltses) -en -er 1. (rts.) sekaestelaukka. 2. (urh.) estejuoksu, steg -et - askel (m. kuv.); ^ jör ^ askel askelelta; på 100 stegs avstånd 100 askelen välimatkalta (päästä); med lätta ~ kevein askelin; hålla jämna ~ med ngn pysyä (kävellä) jnk kanssa samassa tahdissa, jnk rinnalla; ta ut ~en kävellä pitkin askelin; ta ett ~ astua askel; ta ett ~ i sänder astua (vain) askel kerrallaan; ta första r^et astua ensi askel; ta ett avgörande ~ astua ratkaiseva askel; besluta sig för ett ~ päättää tehdä jtk; vidtastega — stenkast

sten

nödiga mått o. rs ryhtyä tarpeellisiin toimenpiteisiin, stega I I. tr: rs upp mitata askelilla. II. itr harppailla pitkin askelin; ro i väg (j.) lähteä patikoimaan (patikoida) tiehensä, stegande: komma rs tulla harppoa, stegbil (pai.) ks. -vagn. steg|e -en -ar tika|portaat, -puut, tikkaat; hopfällbar rs kokoon käännettävät tikapuut; ro med hakar

koukkupäätikkaat. steg|el -let - (hist.) teiliratas; döma till rs o. hful tuomita teilattavaksi, stegkärr|a -an -or häkkirattaat. stegla I tr (hist.) teilata; (kuv.) arvostella

murhaavasti, stegling -en (hist.) teilaaminen, stegl|ts|a -an -or (el.) tikli, stegmätare -n askelmittari.

1. stegra I Jr lisätä; kallistaa (nostaa, kohottaa) (hintaa); rsd efterfrågan lisääntynyt kysyntä.

2. stegra I rfl. rs sig (hev.) nousta takajaloilleen, pillastua; (kuv.) nousta vastustamaan, asettua vastarintaan, puolustautua; ro sig inför ngt asettua poikkiteloin jnk suhteen, vastustamaan jtk.

stegras I itr (dep.) (hinta ym.) nousta; kohota, lisääntyä.

1. stegring -en nousu, lisääntyminen; prisrs hinnannousu.

2. stegring -en (hev.) pillastuminen, stegräknare askelmittari, askelenlukija. stegvagn -en (pai.) tikasauto, palotikkailla

varustettu erikoisauto, stegvis askel askelelta, vähitellen, asteittain.

1. stek -et - (mer.) solmu, solmuke.

2. stek -en -ar (keit.) paisti.

stek|a II2 I. tr (keit.) paistaa; -t potatis paistinperuna(t); -t ägg paistettu muna; -t på eld tulella (vartaassa) paistettu; -t på båda sidor kahden puolen paistettu; rss paistua. II. itr (aurinko) paahtaa kuumasti. III. rfl. rs sig i solen paistatella päivää, antaa auringon paahtaa, stek|el -eln -lar (el.) pistiäinen, stek|]fat paistivati. -fett, -flott paistinrasva. -gryta paistinpata. -het -1 -a paahtavan kuuma, stekning -en paistaminen; vrt. steka. stek||os paistinkäry. -spade paistinkäännin.

-spett paistin varras, -ugn paistinuuni. Stel -1 -are jäykkä, kankea, (kuv.) (juhlallisen) jäykkä, muodollinen; ro av köld (skräck) jäykkänä, kangistuneena kylmästä (kauhusta kankeana); ^ blick tuijottava katse; rst ben jäykkä jalka; ro

hållning jäykkä ryhti, olemus; — bugning

jäykkä kumarrus; fag har blivit alldeles rs i lederna av att sitta jäseneni ovat aivan

kangistuneet (paljosta) istumisesta, -bent -a jäykkä|j aikainen, (j.) -koipinen. -frus|en -et -na kylmästä kangistunut, vilusta kohmeessa, -het jäykkyys (m. kuv.). -kramp (lääk.) jäykkäkouristus, stelna I itr jäykistyä, kangistua, jähmettyä (m. kuv.); (nst.) hyytyä; rsd kangistunut, jäykistynyt; hyytynyt; rsd lava jähmettynyt laava; ro i sina former kangistua kaavoihinsa; vid anblicken härav rsde blodet i hans ådror hänen nähdessään sen veri hyytyi hänen suonissaan (se näky sai hänen verensä hyytymään), sten -en -ar kivi (m. lääk.); bryta ro louhia kiveä; kasta rsar heitellä kiviä; äkta (falska) rsar oikeat, aidot (väärät, teko)-jalokivet; över stock o. rs yli kivien ja kantojen; de vises sten rs viisasten kivi; ett hf ärta av ro kivikova sydän; en rs föll från mitt hf ärta kivi vierähti sydämel-täni (tunsin päässeeni raskaasta taakasta); rsar i stället för bröd kiviä leivän asemesta; hugga i rs (kuv.) iskeä kirveensä kiveen; lägga rs på börda panna kivi kuorman päälle; tehdä toisen raskas mieli (elämä) vielä entistäänkin raskaammaksi; det hade kunnat röra en rs se olisi voinut saada kivenkin heltymään; inte lämna ro på rs olla jättämättä kiveä kiven päälle, stena I tr (hist.) kivittää (kuoliaaksi), sten||arbetare kivityömies. -art kivilaji, -belagd kivetty, kivillä laskettu, -bit 1. kivensiru. 2. (el.) rasvakala, vilukala. -blin|d -t umpisokea. -block kivilohkare, -bock 1. (el.) alppikauris. 2. npr (täht.) Kauris; rsens vändkrets (mnt.) kauriin kääntöpiiri, -borr kivipora, kivikaira. -bro kivisilta, -brott kivilouhos, -bräck|a -an -or (ksv.) kivirikko, -bund|en -et -na kivinen; ro mark kivikkomaa. -bänk kivi-penkki.

stencil (-si:) -en -er (monistamiseen käyt.) vahapaperi.

stencil^ra I tr monistaa (vahapap. käytt.). sten||dö|d -tt kuollut kuin kivi. -döv -t umpikuuro, -ek (ksv.) rautatammi. -fat kivi|vati, -astia, -flisa kivi|liuska, -siru. -fot (rak.) kivijalka, -frukt (ksv.) luumarja. -gata kivetty katu, kivikatu. -get (el.) gemssi, vuorivuohi. -gods (tkn.) kivi-, kiveis|tavara(t). -golv kivi|lattia, -permanto. -

grund kivipohja; rsen (Raam.) kallioperä, -gärdsgård kiviaita, -huggare kivenhakkaaja, -huggeri -(e)t 1. (ammatti) kiven|hakkuu, -hakkaus. 2. -er kivenhakkaamo. -hus kivitalo; (m.) tiilirakennus. -hår|d -t kivikova, kivenkova.

-häll kivipaasi, -hög -en -ar kivikasa.

stenig -t -are kivinen.

sten||kast kivenheitto; det är ett ro till

byggnaden rakennukseen on matkaa (vain) kivenheitto (vain kivenheiton matka), -kastning kivien viskeleminen; kivenheitto. -kista kiviarkku, stenkol kivihiili; elda med rs lämmittää

kivihiilellä, stenkolsformation kivihiilimuodostuma. -fyndighet kivihiililöydös. -gruva (kivihiilikaivos. -lager 1. kivihiilivarasto. 2. (geol.) kivihiili|kerros, -kerrostuma, -perioden (geol.) kivihiilikausi. -tjära kivi-hiiliterva.

sten||kross kivenmurskain. -kruka kivi-ruukku. -kula 1. (hist. sot.) kivikuula. 2. (leik.) marmoripallonen. -lägga V tr (tr.) kivetä, laskea kivillä, -läggare kadun-laskija. -läggning 1. (kadun)kiveäminen, kadunlasku. 2. kiveys, -mur kivimuuri, -murkla (ksv.) korvasieni. steno||gr$f -en -er pikakirjoittaja; ^ o. maskinskriverska pika- ja konekirjoitta-jatar. -grafera I tr, itr pikakirjoittaa; kirjoittaa pikakirjoitusta. -grafi -(e)n pika-kirjoitus. -grafisk -t pikakirjoitus-. -gr$m -met - pikakirjoite, pikakirjoitettu teksti.

sten||parti -et -er (puut.) kivikkoryhmä. -platta kivi|laaka, -laatta, -rik -t 1. kivinen, kivikkoinen. 2. upporikas, -riket kivikunta. -rös, -röse kiviröykkiö, kiviraunio. -skvätta (el.) kivitasku, -skärva kivisiru, kivensiru. -sopp (ksv.) kivitatti, herkkutatti, -stil lapidaari(nen) tyyli, -sättning -en (muin.) kivilatomus. -söt|a -an -or (ksv.) kallioimarre. -tavl|a -an -or kivitaulu; (er. Raam.) laintaulut. s ten torsröst (stenntorrs-) raikuva, mahtava ääni; ukkosääni. sten||trappa kivi|porras, -portaat, -yxa

(muin.) kivikirves, stenåldern kivikausi; yngre rs nuorempi (myöhempi) kivikausi, äldre rs vanhempi (varhaisempi) kivikausi, stenålders]|fynd kivikaudenlöytö. -grav ki-vikaudenaikainen hauta, -människa kivikauden ihminen, stenöken kivierämaa (us. kuv.). stepp -en (tns.) steppaus. steppa I itr tanssia steppiä, stepata, stereo||metri -(e)n (mat.) avaruusgeometria. -metrisk -t avaruusgeometria(n)-. -skQp -et - stereoskooppi. -skppisk -t stereoskooppinen. -typ I. -t (kuv.) kankea, kaavamainen, yksitoikkoinen. II. -en -er (kirjp.) stereotyyppi, stereotyyppilaatta. -typera I tr stereotypoida. ster|l -t -are hedelmätön, marto; karu; (hktr.) täysin puhdas eloll. eliöistä (bakteereista, tartunta-aineista), sterilisera I tr (yi.) sterilisoida; (lääk.)

01 < >

poistaa suvunjatkamiskyky (siitoskelpoi-suus), tehdä hedelmättömäksi, sterilisering -en sterilisaatio; suvunjatkamiskyvyn (siitoskelpoisuuden) poisto, hedelmättömäksi tekeminen, steriliseringsapparat sterilisaatiolaite. sterilitet -en hedelmättömyys, martous; karuus.

sterling (-ä-): ett pund rs (Engl. rh.) punta, -kurs punnan kurssi, -området (läh.) pun-taryhmä.

stetoskpp (-o:) -et - (lääk.) kuulotorvi. steward (stju:), stewart -en -ar, -er (mer.) laiva [tarjoilija, -palvelija, laivan muona-mestari, stuertti, sti|a (-i:) -an -or (mv.) siko|lätti, -pahna, stick I. -et - 1. (neul. ym.) pisto; (kuv.) lämna i rset jättää pulaan, oman onnensa nojaan; hålla rs pitää paikkansa; stå i rset olla pulassa. 2. (kort.) tikki; £a 3 rs ottaa (saada) 3 tikkiä. 3. (taid.) piirros; koppar^/ kupari-, vaski|piirros. IL (adv.) handla rs i stäv mot en befallning menetellä juuri vastoin käskyä; det är rs i stäv mot se on aivan, jyrkästi, nimenomaan vastoin; ~ i stäv (mer.) suoraan, aivan vastainen; suoraan vastaan, edestä.

1. stick|a -an -or 1. puikko, tikku, (puu)-sälö; få en rs i fingret saada tikku, puikko sormeensa; mager som en rs

laiha kuin kapahauki. 2. strumprs sukkapuikko.

2. stick|a IV4 I. tr 1. pistää (neul. jm.)[hunden satte i väg som stucken av ett bi koira lähti juoksemaan kuin ampiaisen (käärmeen) pistämänä; ^ hål i (på) ngt pistää jhk (neulalla) reikä; ^ hål på en böld puhkaista ajos (paise); ^ sig på ngt pistää itseään jllk; ^ sig i fingret pistää sormeensa; solen (röken) -er mig i ögonen auringonpaiste häikäisee (savu kirvelee) silmiäni.

2. panna, pistää, asettaa; ^ fingret i munnen panna, pistää sormi suuhunsa.

3. I (nl.) neuloa; kutoa (sukkaa); ~ täcken ommella, »tikata» peitteitä; -ad krage neulottu, koruommeltu kaulus. II. itr 1. (us. prs.) pistää, kutittaa, kir-veltää; solen -er aurinko pistää (paahtaa, polttaa); den röda färgen -er i ögonen punainen väri pistää silmiin, ärsyttää silmiä; det -er i mina fingrar sormiani pistelee (kirvelee); det -er i hela kroppen på mig koko ruumistani kihelmöi; doften -er i näsan på mig tuoksu kutittaa (kirvelee) nenääni. 2. ^ under stol med ngt salailla, peitellä jtk. 3. ^ (i väg) (j.) livistää, painua matkoihinsa; pimitä pois, korjata luunsa. 5. (mer.) fartyget -er ca 2 m djupt laiva kulkee pari metriä (n. 2 m) syvässä; rs .till sjöss lähteä (satamasta) merelle (vesille). III, (pain. part.): ^av mot ngt erottua jtk vasten; ^ emellan

a) tr (vrs.) työntää, pistää väliin; b) itr: »—' emellan med ett par ord pistää (sanoa, sovittaa) pari sanaa väliin; ^ fram a) tr pistää esiin, ojentaa esiin, kurkistaa jstk; ^ sig hem (Suom. r.) pistäytyä kotona, kotiin; ' in a) tr pistää, panna sisään; in ngt i ngt pistää jhk jtk; b) itr (j.): jag måste ^ in i mjölkbutiken (på apoteket, till min bror) ett slag pitää, täytyy (tästä) käväistä maitokaupassa (apteekissa, veljeni, velimiehen luona); c) rfl. ^ sig in (Suom. r.) mennä sisään; pistäytyä sisällä; ~ ned pistää (aseella) kuoliaaksi; ^ ner en pinne i jorden pistää puikko (tikku, keppi) maahan; ^ sönder pistää puhki; puhkaista; ^ tili a) itr nopeasti, kiivaasti pistää, survaista, iskeä;

b) tr jättää; ~ till ngn pistää (jättää, su-jahduttaa) jllk (esim. taskuun) jtk; ~till ngn pistää jtk (hnk.); ^ upp a) itr pistää esiin (ylös) jstk, (ksv.) kohota jstk; jag måste upp på vindskontoret ett slag täytyy (pikipäin) käväistä ullakkokomerossa; b) tr: r^ upp huvudet kohottaa päänsä ylös, pystyyn; ~ ut a) itr pistää esiin; ^ ut till havs lähteä (satamasta) merelle; b) tr pistää, panna ulos; ~ ut huvudet työntää (kurkottaa) päänsä ulos, esiin; ^ ut ögonen på ngn puhkaista jltk (jnk) silmät; ^ sig ut (Suom. r.) mennä ulos, pistäytyä ulkona; ^ vid en strumpa neuloa (kutoa) sukkaan esim. uusi terä; ^ över a) itr (j.): ^ över till grannen pistäytyä naapurissa; b) tr (kort.) ottaa yli.

stickande (a. tpm.) pistävä, kirvelevä; ~ smärta pistävä, kirvelevä kipu; små ~ ögon pienet pistävän terävät silmät; ^ lukt kirpeä haju; ^ svar pureva vastaus; komma ~ med ngt tuoda jtk käväis-tessään.

stick|as IV4 itr (dep.) (hnt. ym.) pistää, purra, (j.) syödä; rosenbusken -s ruusupensas pistää, stick| |båge 1. ompelukehys. 2. peitekaiteet, »täkkipooka(t)». -bäcken (lääk.) alusastia, (leik.) "kuikka", stickelhår (puut.) karviaismarja, stickersk|a -an -or (sukan- yms.) (-)neulo-jatar, (-)kutojatar. stickgarn neulelanka. stickling -en -ar (puut.) pistokas, istutus-vesa.

stickmaskin 1. (sukan-, trikooteosten)neu-lomakone. 2. tikkauskone. 3. (tul.) pilkkuri, pilkkomiskone. stick|'mörk -t (Suom. r.) pilkkopimeä, -mörk|er -ret läpitunkematon, synkkä pimeys, »Egyptin pimeys».

stickning -en -ar 1. (lääk.) pistävä tunne, pistos. 2. (sukan ym.) neulominen; neule; kutominen, kudonta; ompeleminen, »tikkaus»; ompelus, käsityö tarvikkeineen.

stick||ord 1. pistosana, pistopuhe; ge ngn ~ pisteliäästi puhutella, »pistellä». 2. hakusana. 3. ks. -replik.

stick||propp (shk.) (pisto)tulppa, -kytkin; pistike. -prov pistokoe. -replik (teat.) vuorosana; tunnussana (jnk jälkeen toisen näyttelijän on lausuttava oma vuorosanansa). -sait (Suom. r.) (keit.) kovin suolainen, pikisuolainen. -spår (raut.) pistoraide. -strumpa ks. -söm 2. -såg pisto-, työntö|saha. -söm 1. (nl.) tikkipisto-ommel. 2. (Suom. r.) (sukan)neule, -kudin, -ylle (nl.) villaneulelanka.

1. stift -et - (kirk.) hiippakunta; ärke~ arkkihiippakunta.

2. stift -et - (met.) (kiinnitys)nasta; nupi; tellikka, piirustusnasta; (lyijykynän) lyijy.

3. stift -et - (ksv.) (emiön) vartalo.

stifta I tr perustaa; säätää, laatia; ^ fred

rakentaa rauhaa; ^ bekantskap med ngn tehdä tuttavuutta jnk kanssa, tutustua jhk.

stiftelse -n -r (Iak.) säätiö, säädös; perustaminen; vrt. stifta, -urkund perustamiskirja.

stifts| |j ungfru luostari-, säätiö | neiti, -stad piispankaupunki, hiippakuntakaupunki.

stig -en -ar polku, tie; känna alla vägar o. ~ar tuntea kaikki (pienimmätkin) tiet ja polut.

stig|a IV1 I. itr 1. nousta; kävellä; ^ i land nousta maihin; ^ till häst nousta hev. selkään, nousta satulaan; ^ åt sidan astua, väistyä syrjään. 2. (maa) kohota, nousta; terrängen -er långsamt maasto (maa) kohoaa vähitellen; blodet (vinet) -er åt huvudet veri nousee (viini nousee, kihahtaa) päähän; framgången har -it honom åt huvudet menestys on noussut hänelle päähän; ^ i graderna nousta, yletä arvoissa; ^ i ngns aktning nousta jnk silmissä. 3. (hinta, arvo) nousta; ngt -er i pris jnk hinta nousee; ngt -er i värde jnk arvo nousee; räntan har -it med 1/4 procent korko ön noussut 1/4 prosenttia. II. (pain. part.): ~ av nousta (laskeutua) pois; ^ av tåget poistua, jäädä pois junasta; ^ av hästen laskeutua hev. selästä (satulasta) maahan; ^ fel astua harhaan, väärään; ~ fram astua eteenpäin, astua (tulla) esiin jstk; fram till ngn astua esiin jnk luo; ^ fram till fönstret mennä ikkunaan: stig fram! käykää lähemmäs, (j.) peremmäs! ^ in astua sisään; ^ in i ett rum astua huoneeseen, käydä sisään; stig in! (käykää)

sisään! ned (ner) laskeutua alas: ~ ner från ett träd tulla (laskeutua) alas puusta; ^ ner i en gruva laskeutua kaivokseen; ^ på käydä sisään; stig på! sisään! ~ på tåget nousta junaan; ^ på en båt nousta laivaan; ~ i en båt mennä veneeseen; ^ upp nousta (ylös): nousta, kohottautua pystyyn; ^ upp ur sängen nousta vuoteelta; r^ upp i luften nousta ilmaan;

upp på en stol nousta tuolille; ^ upp ur vattnet nousta ylös vedestä, nousta vedestä maalle; röken -er rakt upp savu nousee suoraan ylöspäin; ' ur en bil nousta autosta; laskeutua autosta maahan; ~ ut astua (tulla, mennä) ulos; ^ ut ur hissen tulla, astua pois hissistä; ~ över tulla, astua yli, toiselle puolelle; ' över tröskeln astua kynnyksen yli; ^ över sina bräddar (joki) tulvia, nousta yli äyräidensä; ^ över en mur nousta, kiivetä yli muurin.

stigande I. -t nouseminen, nousu; vara stadd i ~ olla nousemassa, nousemaan päin. II. (a. tpm.) nouseva; lisääntyvä, kasvava; ^ efterfrågan lisääntyvä, kasvava kysyntä; ^ tendens nouseva suunta; med ~ intresse yhä hartaammin (innokkaammin, kiinnostuneemmin), stig||bygel jalustin, -förmåga (Int.) nousu-kyky. -hastighet (Int.) nousunopeus. -höjd nousukorkeus, stigma -t -n, -ta (haavan)merkki; vrt. stig-matisering.

stigman (-i:) (vanh.) metsä-, maantie|-rosvo, sissi, stigma tis erad stigmatisoitunut, (usk.) hnk. jolle ilmestyy Kristuksen haavoja muistuttavia merkkejä vast. ruumiinkohtiin. stigma tis ering stigmatisaatio; ed. main. merkkien ilmestyminen ruumiiseen, stigning -en -ar nousu; maan, veden kohoaminen; (Int.) nousu, kohoaminen lentoon; en backe med långsam ~ loiva ylämäki, loivasti ylenevä kukkula, stig||rör (ptk.) nousuputki. -tid (Int.) nousuaika. -vinkel nousukulma. stil -en -ar 1. (handkäsiala; tydlig ~ selvä käsiala; ha en oläslig ~ kirjoittaa sellaista käsialaa, että sitä on mahdoton lukea. 2. (kirjp.) kirjake; fet ^ lihava; liten ~ pieni ladelma; trycka med spärrad r^ painaa harvennettuna, harventaa. 3. tyyli, esitystapa; svulstig (torr) ~ mahtipontinen (kuiva) tyyli, kertoma-, esitystapa. 4. (taid.) tyyli; tekotapa; romansk (klassisk) ~ romaaninen (klassillinen) tyyli; kyrkan är byggd i gotisk ~ kirkko on rakennettu goottilaiseen tyyliin. 5. muoto, tyyli; tapa; i stor ~ suureen tyyliin: i ~ med jnk mukaan, ta-

paan; ngt i den ~en jtk siihen tapaan; gå i ~ med soveltua yhteen jnk kanssa, sopia jhk; i samma ~ (som) samaan tapaan (kuin); detta är alldeles i ^ med hans vanliga sätt att handla tämä on täysin hänen tavallisen (tavanomaisen) menettelytapansa mukaista; tämä on aivan hänen tapaistaan; det är ~ på henne siinä naisessa on

tyyliä, hän osaa esiintyä ja pukeutua aistikkaasti. 6. koulukirjoitus, käännösharjoitus, kirjallinen koulutehtävä; kirjallinen koti|työ, -tehtävä; rätta ~ar korjata kirjoituksia. 7. (aik.): den 15 mars efter gamla ~en maaliskuun 15 päivä(nä) vanhaa lukua, still||art tyylilaji, tyyli, -blomma (iv.) tyyli-kukkanen. -brott tyyli|virhe, -kompastus. -enlig -t -are tyylinmukainen. stilett -en -er ohut (us. 3-teräinen) tikari, stilfull -t tyylikäs, aistikas, stilig -t -are tyylikäs; aistikas; hieno (luonne); ~ figur sorea, komea vartalo; hon är en ~ människa hän on hieno ihminen; det var >—'t gjort av honom se oli hieno teko, hienosti tehty (hänen taholtaan, puoleltaan).

stilisera I tr tyylitellä; muotoilla, stilisering -en tyylittely; muotoilu, stilistjk -en tyylioppi, stilistiikka, stilistisk -t tyylillinen, tyyli-, still||klänning (eri. naisten) iltapuku, -känsla tyyli vaisto, tyylitaju, still (adv.) ks. —a A. II. stilla A. I. (a. tpm.) hiljainen, tyyni, rauhallinen; en ~ bön äänetön rukous; i sitt ~ sinne omassa mielessään; itsekseen; föra ett ~ liv elää, viettää hiljaista elämää; S~a havet npr (mnt.) Tyyni meri; Iso Valtameri: en ö i S~a havet Tyynen meren saari. II. (adv.) hiljaa, ääneti; ligga (sitta, stå) ~ maata (istua, seistä) hiljaa; fullkomligt ~ aivan hiljaa, aivan ääneti, hievahtamatta; mitt förstånd står r^ järkeni seisoo, (j.) »ei sytytä»; sitt istu hiljaa, alallasi! istutko hiljaa siinä; stå seiso hiljaa paikallasi! B. I I. tr hiljentää, vaimentaa; ^ sin törst sammuttaa janonsa; ~ blodflödet seisauttaa (tyrehdyttää, pysäyttää) verenvuoto. II. Jrruokkia (lehmiä). III. rfl. ~sig (tuuli, myrsky, rajuilma) asettua, tyyntyä, s tillaliggande (a. tpm.) paikallaan oleva

(pysyttelevä), liikkumaton, stillasittande I. (a. tpm.) alallaan, paikallaan istuva, paikoillaan pysy(ttele)vä; ^ liv paikallaanistujan elämä. II. -t istuva elämäntapa.

stillastående I. (a. tpm.) paikoillaan pysyvä, liikkumaton; ^ vatten seisova vesi. II. -t liikkumattomuus, paikoillaan py-

syminen (m. kuv.); ~ är tillbakagång paikoillaan pysyminen on (merkitsee, »tietää») taantumista, stillatigande (a. tpm.) äänetön, ääneti pysyttelevä; hon lyssnade ry hän kuunteli sanaakaan sanomatta, äänettömänä, stilleben -et - (taid.) asetelma. stillestånd -et - 1, (kaup.) seisahdus; täydellinen pysähtyminen. 2. vapens (sot.) aselepo; sluta ry solmia, tehdä aselepo, stilleståndsförhandlingar aseleponeuvottelut.

stillhet -en hiljaisuus, rauha; i ali ~ (kaikessa) hiljaisuudessa, ilman mitään juhlamenoja (juhlallisuuksia); begrava(s) i ry toimittaa hautaus, haudata hiljaisuudessa.

stillna I itr (myrsky, tuuli) tyyntyä, lauhtua, laimeta, asettua, stillsam -1 -mare hiljainen, siivo, säyseä; en ry hyresgäst hiljainen (siivo) vuokralainen; leva ett liv elää hiljaista, rauhallista elämää, -het rauha, hiljaisuus, still||lös -t tyylitön, -löshet tyylittömyys. -möbel tyylihuonekalu, -prov käsiala(n)-tyyli|näyte, -ren -t puhdastyylinen. -riktning tyylisuunta, -skrivning (Suom. r.) kaunokirjoitus, -sort (kirjp.) ladelmalaji. stiltje -n (mer. ym.) tyyni, tyven, rasva-tyyni; (kuv.) iaimea, hiljainen; det råder ry på börsen pörssi on laimea, still||trog|en -et -na tyylinmukainen, tyyli-tarkka. -vidrig -t tyylitön, kömpelötyyli-nen; tyyliä rikkova, -övning kirjoitus-harj oitus, kielenkäyttöharj oitelma. stim -met - 1. (kai.) parvi. 2. melu, meteli, elämöinti, rähinä; vilinä, stimma I itr 1. (kal., yi.) parveilla, liikkua parvina. 2. metelöidä, elämöidä, pitää pahaa ääntä, stimulans -en -er kiihotus-, virkistys|aine; virkistys, piristys; (kuv.) kiihoke, stimutøntia, stimulamtier (-ntsi-) pl virkistys-, kiihotus laineet, stimulera I tr virkistää, kiihottaa, piristää, stimulerande (a. tpm.) virkistävä, piristävä, kiihottava; ^ medel kiihotus-, [-virkistys]-] {+vir- kistys]+} aineet.

sting -et - 1. pisto; känna ry i sidan tuntea pistoksia, pistämistä kyljessä, kupeessa; jag känner ett ry i hjärtat sydämeeni oikein koskee, stinga IV4 tr pistää; vrt. sticka. stinka IV4 itr löyhkätä, lemuta, haista pahalle.

stink|]djur (el.) haisueläin (eri lajeja); (er.) haisunäätä, skunkki, -fly (el.) metsälude.

stin|n -t -nare pullakka, pullollaan; ylen

kylläinen, »vatsa pullollaan»; en ~ plånbok pullea, paksu lompakko.

stins -en -ar (raut.) asemapäällikkö, stint (adv.): se ry på ngn katsoa tiukasti

(tuimasti, julmasti) jtk. stip|el -eln -ler (ksv.) korvake. stipendiat -era -er stipendiaatti, apurahan nauttija, saaja, stipendi|um -et -er apuraha. stipulatiQn -en -er määräys; sovittu ehto. stipulera I tr määrätä; tehdä välipuhe, sopimus.

stirra I I. itr tuijottaa, katsoa jäykästi, (j.) tollottaa, mulkoilla; ^ ejter ngn tuijottaa jnk jälkeen; ^ jramjör sig tuijottaa eteensä, tyhjään; ^ på ngn tuijottaa jhnk, (j.) katsoa tollottaa, töllistellä jtk. II. rfl. ry sig blind på ett problem tuijottaa silmänsä sokeiksi pulmaan (ongelman ratkaisuun); miettiä päänsä puhki, miten selvitä pulmasta, stirrande I. (a. tpm.) tuijottava, jäykkä, kankea, tyhjä (katse). II. -t tuijotus, töllistely, mulkoilu.

stjäla stjäl stal stulit I. tr varastaa, ngt från ngn (Suom. r. ngt av ngn) jtk jltk. II. rfl. ~ sig till en stunds vila suoda itselleen hetken lepo (vaikkei siihen olisi aikaa); ^ sig bort varkain hiipiä (pimitä) pois. stjälk -en -ar (ksv.) varsi, korsi, -styng

(nl.) kantaompelu. stjälp|a II2 I. tr, itr kaataa kumoon; liten tuva -er ofta stora lass (snl.) pieni kivi kuorman kaataa; pieni syy, suuret seuraukset. II. (pain. part.): ~ av kaataa pois jstk; (kaatamalla) purkaa (kuorma); ^ i sig (j.) kaataa, mättää suuhunsa; ^ om kaataa kumoon; kääntää ylösalaisin; ™ ur (ut) kaataa pois jstk, (kaatamalla) tyhjentää.

stjärn -en (hev.) (otsa)piirto, tähti, pilkku, stjärn|a -an -or tähti (m. kirjp., kuv.); ha en ry i Baedeker (olla) merkitty tähdellä B:ssä; en uppåtgående ry (kuv.) nouseva tähti; hans ry är i upp[åt]gående (ned[åt] gående) hänen tähtensä on nousemassa (laskemassa); läsa i -oma (hist., kuv.) lukea tähdistä; född under en lycklig ry syntynyt onnellisten tähtien merkeissä; talrika som -oma på himlen lukuisat (lukemattomat) kuin taivaan tähdet; vårt öde står skrivet i -oma kohtalomme on kirjoitettu tähtiin; han kan tacka sin lyckliga ry för sin framgång hän saa menestyksestään kiittää hyvää onneaan; lägga ry för ngn ennustaa, povata, katsoa korteista jllk.

stjärn||baneret tähtilippu, USA:n lippu, -beströ|dd -tt (himmel) tähdekäs, tähtiä täynnä, -bild (täht.) tähtikuvio, -blomma (ksv.) tähtimö.-dyrkan (hist., m. elokuv. ym.) tähtienpalvonta. -dyrkare täh-

tienpalvoja. -fall tähdenlento; lentotähti. -formig -t tähdenmuotoinen. -gosse tähti-poika. -himmel tähtitaivas, -hop tähtijoukko. -idrott tähtiurheilu. -idrottsman urheilutähti; tähti-, huippu | urheilija, -karta (täht.) tähtikartta, -klar tähtikirkas. -mannekäng tähtimannekiini. -regn kipinä|sade, -suihku; (leik.) »tähtisade», kunniamerkkisato. -skott ks. -fall. -spelare (jlkp.) huippu-, tähti-, suur-, mestari-, valioIpelaaja, -tydare (astr.) tähtien-selittäjä, tähdistälukija, astrologi, stjärt -en -ar pyrstö; (an.) takamus, (j.) pylly, (lps.) peppu, -fena (kal. ym.) pyrstöevä. -fjäder pyrstösulka. -mes (el.) pyrstötiainen. sto (-u:) -(e)t -n (hev., aasi) tamma, stock (-0-) -en -ar tukki, hirsi, pölkky; kanto; (hist. rng.) jalkapuu; (hatunteki-jän) (hatun)tukki; (osake-, tilaus)kanta; över ~ o. sten yli kivien ja kantojen; sova som en ^ nukkua (j. maata) kuin hako; sätta ngn i ~en (hist. rng.) panna jalkapuuhun.

stocka I rfl. ~ sig pysähtyä, kerääntyä, kasaantua, ruuhkautua: trafiken ^r sig liikenne pysähtyy, ruuhkautuu; orden ~de sig i halsen på mig sanat juuttuivat (tyrehtyivät) kurkkuuni, stock||dum pölkky|pää, -päinen. -eld hirsi|-tuli, -nuotio; nuotio; (er.) rakovalkea, stockfisk (kal.) kapakala. Stockholm npr (mnt.) Tukholma, stockholmare -n - tukholmalainen, stockholmsk -t (ks. ed.), stockholmsk|a 1. -an Tukholman murre. 2. -an -or tukholmalainen nainen, »tuk-holmatar».

stockkonservativ -t ruti-, (leik.) pata|-vanhoillinen. stockning -en -ar tukkeutuminen, seisahdus; ruuhkautuminen; (kaup.) lama-(kausi), seisahdus, stockros (puut., ksv.) salkoruusu (malva-kasvi).

stockved pölkky-, hirsi|puu. stockvedsbrasa hirsituli; (er.) rakovalkea, stod (-u:) -en -er (kuva)patsas, stoff (-o-) -et -, -er aine; kangas, vaate; ainekset; samla ~ till ngt kerätä aineksia jhk. stoffera I tr: ~ ut koristaa, kaunistaa, stofil -en -er (j.) vanha (omituinen) ukko, »hyypiö».

stoft (-o-) -et 1. tomu, pöly; -er (väri)jau-hot; skudda ~et av sina fötter (kuv.) pudistaa tomu(t) jaloistaan. 2. (vainajan) tomu, maalliset jäännökset; frid över hans rauha hänen tomulleen! stoft||hydda (juhl., leik.) tomumaja, »partikel tomu-, pöly| hiukkanen.

stoföl (-u:) (el., mv.) tammavarsa. stoicism -en (fil.) stoalaisuus; (kuv.) mie-lentyyneys, itsehillintä, lujaluonteisuus. stoiker (-o:) -n - stoalainen; (kuv.) mie-lentyyneytensä, malttinsa aina säilyttävä, lujaluonteinen mies. stoisk (-o:) -t stoalainen; ks. ed. stoj (-o-) -et melu, meteli, rähinä, hälinä, stoja I itr metelöidä, elämöidä, räyhätä, mellastaa.

stol (-u:) -en -ar tuoli; jakkara; virka, toimi, istuin; stoppad ~ pehmustettu tuoli; uppfällbar ~ teltta-, linkku jtuoli; sätta sig mellan två ~ar (kuv.) joutua (pahaan) välikäteen, kahden vaiheille (kummin olisi tehtävä); den påvliga ~en paavinistuin, paavin virka, hovi; biskops^ piispanistuin, -virka, stol|a (-o:) -an-or 1. (kat.) stola (pappien messupuvussa valkoinen nauha). 2. (pitkä, leveä) puuhka, stola, stolgång -en -ar 1. (lääk.) ulostus. 2. (an.) peräaukko. stoll (-o-) -en -ar (kaiv.) tunneli, lasku-, kuljetus kuja. stoll| a (-o-) -an -or hupakko, kana, hupsu (tyttö).

stoll| e (-o-) -en -ar hölmö, tomppeli, pöllö; han bar sig åt som en ~ hän käyttäytyi (elehti) kuin narri, hölmö, kuin vähä-mielinen.

stolp|e (-o-) -en -ar a) pylväs, patsas, (puhelin, lennätin-, lyhty)pylväs, -patsas; (säng~) vuoteen pieli; b) -ar lyhyet muistiinpanot (esitelmän ym. varalle), stolpiller (-u:) (frm.) ulostuspilleri. stolpsko (puh.) pvlväskenkä. stol(s)||ben tuolinjalka. -dyna tuolin-, is-tuma|pielus, -tyyny, -karm tuolin|selkä-noja, -käsinoja, -selkämys, -selusta, -överdrag tuolinpäällys. stolt (-o-) - -are ylpeä; kopea; ^ över ngt ylpeä jstk; vara ~ över ngt ylpeillä jllk. stolthet -en ylpeys; sårad ~ loukattu ylpeys; falsk ~ väärä ylpeys; uppfylld av ~ kovin ylpeä; sätta sin ~ i ngt pitää jtk ylpeytenään, stolts era I itr: gå o. ~ kävellä nokka pystyssä, mahtailla; ^ med ngt ylpeillä jllk. stomm|e (-U-) -en -ar kehä, kehikko, (rak. ym.) runko; suunnitelma, luonnos, stomp (-o-, -U-) -en -ar (taid.) pyyhin, tomppi.

stop (-u:) -et - haarikka, sarkka, tuoppi,

(m.) vanha mt. (1,3 1). 1. stopp (-o) I. -et pysähdys, seisaus, keskeytys; tukkeutuma; sätta ~ för ngt tehdä loppu jstk; estää, ehkäistä; nuärdet nyt tästä tuli (on tultava) loppui II. (int.)_seis!stopp — storfurstendöme

stor

2. stopp (-o-) -en -ar parsima, parsittu kohta; tukko, täyte.

1. stoppa I I. tr tukkia, estää, pysähdyttää, sulkea; ro exporten lopettaa, katkaista (maasta)vienti; ro ofoget tehdä loppu vallattomuudesta (ilkivallasta, mielivaltaisuudesta). II. itr pysähtyä, joutua pysähdyksiin; (lääk.) vaikuttaa (vatsaa) sitovasti, sitoa.

2. stoppa I I. tr 1. täyttää; (huon.) pehmustaa, täyttää; ro en pipa panna (pistää) piippuun, panna tupakaksi; stol pehmustettu tuoli. 2. parsia (sukkia). 3. ro ngt i fickan pistää taskuun (sa). II. (pain., part.): ~/o> tukkia; ro i sig syödä suuhunsa; syödä ahtaa; pistää poskeensa; rs igen tukkia; ro in pistää jhk; ro in ngt i fickan ks. I. 3.; ro ner ngt i ngt panna, pistää jtk jhk; ro om a) uudelleen pehmustaa; låta rs om en madrass korjauttaa, laitattaa patja; b) rs om ngn hyvin peitellä (potilas jne.); ro på sig pistää, su-jahduttaa jtk (taskuunsa); ro tili tukkia; ro undan panna, pistää pois (piiloon); piilottaa; ro upp (djur) täyttää (eläimiä),

3. stoppa I itr 1. kestää, pitää, pysyä. 2. riittää, kestää; det inte se ei riitä; (ruoka) se ei täytä, siitä ei tule kylläiseksi.

stoppande (a. tpm.) (lääk.) sitova; rs medel

(frm.) sitova (vatsa)lääke, stopp||flagga (tav. punainen) pysäytys-lippu. -förbud (er. aut.) pysäytys-, pysä-köimis| kielto, stoppgarn (nl.) parsinlanka. stopp| |gräns (tr.) pysäytys |j uova, -raja. -korg sukka-, parsima|kori. stopp|jus (aut.) pysäytys valo. stoppmaskin parsinkone. stoppmätt (a.): jag är rs vatsani on täpö

täynnä, olen ylen kylläinen, stoppning -en X. tukkiminen, täyttäminen. 2. paikkuu, (sukan)parsinta. 3. (huon.) pehmustus. 4. -ar täyte, stoppnål parsinneula, stoppsignal pysäytysmerkki, seis-merkki. stoppsvamp (nl.) parsinsieni. stoppur (urh.) sekuntikello, stor (-u:) -t större iso; suuri; laaja, tilava; (kuv.) huomattava, suurenmoinen; iso (vain vrs.), suuri (sekä vrs. että kuv.); en •—' kari iso mies; en ro man suuri mies, suurmies; ett rst antal suuri määrä; en rs berättare suuri kertoja; ro bokstav iso kirjain; skriva med rs bokstav kirjoittaa isolla (alku(kirjaimella; Srsa Bält npr (mnt.) Iso-Beltti; tili ro del, största delen suureksi, suurimmaksi osaksi; ro efterfrågan suuri kysyntä; ha

ro familj olla suuriperheinen (mies); leva på rs fot elää suurellisesti (j. isoisesti); till min rsa förvåning suureksi hämmästykseksi; rse Gud! hyvä Jumala! rsa hjärnan (an.) isot aivot; de rsa högtiderna suuret juhlat; den rsa massan suuret joukot; Srsa oceanen npr (mnt.) Iso Valtameri, (tav.) Tyyni meri; under rsa ojreden (Suom. hist.) isonvihan aikana; rsa nordiska kriget (hist. 1700—1721) suuri Pohjan sota; rsa ord suuret sanat; en ro order (kaup.) (huomattavan) suuri tilaus; rsa pengar isot, suuret rahat, (j.) pitkä penni; förtjäna roa pengar ansaita isot rahat, kääriä kokoon paljon rahaa; rsa planer suuret suunnitelmat; det är rsa saker i görningen on tekeillä suuria asioita; du rse tid! (voi) hyvänen aika! uträtta rsa ting suorittaa, tehdä suuria tekoja; göra ngn en rs tjänst tehdä jllk suuri palvelus; ro toalett (naist.), uniform (sot.) (suuri) juhla-, (sot.m.) paraati|puku; rsa världen ylhäisö, hienosto, »suuri maailma»; bli rs (hnk.) kasvaa suureksi; när du blir rs kun (jahka) kasvat suureksi, aikuiseksi; hon är ju rsa jlickan (lps.) hänhän on jo iso tyttö; han är ju karlen nu poikahan on nyt jo iso mies, aikuinen mies; gråt inte, du är ju rsa karien! älä itke, olethan (jo) iso mies! ethän ole enää lapsi! ro jör sin ålder (lps.) iso (pitkä) ikäisekseen; vara rs i orden käyttää suuria sanoja; pitää suurta suuta; ro i maten kova syömään; ro tili växten isokasvuinen, kookas; så ro (som) niin iso, suuri (kuin); T^r ro än miten iso, suuri (lieneekään); de rsa aikuiset, täysikasvuiset; rsa o. små suuret ja pienet; de rsa o. de små i samhället yhteiskunnan mahtavat ja vähäväkiset; Karl den rse Kaarle Suuri; i rst som smått (niin) suurissa kuin pienissäkin asioissa, suuressa niin kuin pienessäkin; i det rsa hela (i rst sett) suurin piirtein, yleensä; slå på rst elää suurellisesti, komeasti, olla suurta herraa; vrt. stort, större, störst. stor||arta|d -t suurenmoinen, -bedragare suurpetkuttaja, suurhuijari. -belät|en -et -na erittäin tyytyväinen, -bladig -t (ksv.) isolehtinen, -blommig -t (ksv.) isokukkai-nen; rst tyg isokukallinen kangas, -bonde suurtalonpoika, suurtalollinen. Storbritannien npr (mnt.) Iso-Britannia, Suur-Britannia, stor||båt (mer.) (laivan) isovene. -drift suurtuotanto, suurteollisuus, -dåd suur-, uro|teko, suurtyö, -finans suur-rahamaailma. -främmande korkeat, ylhäiset vieraat, -furste suuriruhtinas, -furstendöme -t suuriruhtinaskunta; rst Finland

(hist.) Suomen suuriruhtinaskunta, »furstinna suuriruhtinatar, -företag suuryritys. -företagare suuryrittäjä, -gata pääkatu. -gods suurtila, -gråta V itr itkeä ääneen, -gubbe mahtimies, mahtaja, (j.) pösö. -hertig suurherttua, -hertigdöme suurherttuakunta, -hertiginna suurherttuatar.

storhet -en -er suuruus, koko; (hnk.) kuuluisuus, nimekäs (mies); (mat,) suure; han hör till den medicinska världens <^er hän on lääketieteen kuuluisuuksia, nimekkäitä miehiä; en obekant ~ (mat.) tuntematon suure; en hos oss obekant (okänd) ~ (us.iv.) meillä tuntematon kuuluisuus, storhets||mani suuruudenhulluus, -tid suuruuden, mahtavuuden aika. -vansinne suuruudenhulluus; vrt. -mani. stor||hornig suuri-, pitkä|sarvinen. «industri suurteollisuus; suuryritys, stork (-o-) -en -ar (el.) haikara, -bo hai-karanpesä. -familj haikaraperhe. -hona haikaranaaras.

storklocka(n) (m. kuv., juhl.) isokello. storkna (-o-) I itr tukehtua; ^ av skratt menehtyä (j. läkähtyä) nauruunsa; komma ngn att ^ tukehduttaa, stor||kommun suurkunta, -kornig -t iso-,

karkea|jyväinen. -kors (rit.) suurristi, stork||par haikarapari. -unge haikaranpoi-kanen.

storlek -en -ar suuruus, koko; laajuus; av första ~en ensimmäisen suuruusluokan; i naturlig ^ luonnollisessa koossa. storleks|lförhållande(n) suuruussuh[de, -teet. -ordning suuruusjärjestys, storleverantör suur|hankkija, -

(tavarantoimittaja.

storligen (adv.) suuresti; ^ förvånad suuresti, kovin hämmästynyt; han bedrog sig ~ hän pettyi suuresti, pahoin, (j.) pahan kerran.

storljuga IV3 itr valehdella kovin, (j.) päästää liian paksua valhetta (niin että korvat heiluvat). storm (-o-) -en -ar 1. (mtr., kuv.) myrsky; ^ i ett vattenglas paljon melua tyhjästä: myrsky vesilasissa; lugn i ~en! rau-hoi|tu, -ttukaa! rauhallisesti vain! älä välitä! en ~ av applåder (protester) suosionosoitusten (vastalauseiden) myrsky; väcka en ~ av ovilja herättää, nostattaa (oikea) suuttumuksen myrsky; lugnet jore ~en tyyntä myrskyn edellä. 2. (sot.) rynnäkkö; ta med ~ vallata rynnäköllä; ta allas hjärtan med ~ (yhdellä kertaa) voittaa, valloittaa kaikkien sydämet; löpa till r^s mot ngn, ngt käydä rynnäkköön, rynnätä jtk vastaan, (kuv.) jnk kimppuun. 3. (vaat.) silinteri (hattu).

storma I I. itr 1. myrskytä. 2. rynnätä; mängden ~de mot utgången yleisö, ihmis-, väki|joukko ryntäsi, pyrki uloskäytä-vään, ulko-ovelle. II. tr (sot.) käydä rynnäkköön; ~ en stad rynnätä, käydä rynnäkköön kaupunkia vastaan. III. (pain. part.): ^ an rynnätä (jnk kimppuun); ~ efter rynnätä, syöksyä jnk jälkeen; ^ emot ngn syöksyä jtk vastaan; ^ fram syöksyä, porhaltaa esiin; ^ fram mot fienden rynnätä vihollista vastaan; ~ in rynnätä, syöksyä sisään jhk. stormakt -en -er suurvalta, s tormakts|'konferens suurvaltakonferenssi, suurvaltain neuvottelukokokus. -politik suurvaltapolitiikka.

storman suurmies (m. Ruots., Suom. hist.); suuri mies.

stormande (a. tpm.) myrskyävä, myrskyinen; ^ bifall myrskyiset suosionosoitukset; göra ~ succe saavuttaa myrskyisä menestys.

stormast (mer.) isomasto, suurmasto. storm||avstånd (sot.) rynnäkköetäisyys. -by (mtr.) myrskynpuuska, myrskyvihuri. -driv|en -et -na myrskyn ajelema, ajeltavana); tuuliajolle joutunut (m. kuv.).-flod myrsky|tulva, -vuoksi, -fågel (el.) myrskylintu. -förtjust -a silmittömästi ihastunut; ilmi ihastuksissaan, -hatt 1. (hist.) rauta-, rynnäkkö|hattu. 2. (ksv.) Aconi-tum) ukonhattu. 3. ks. storm 3. stormig -t -are myrskyisä, myrskyinen,

myrskyävä, storm||[kanon (sot.) rynnäkkötykki, -lykta myrskylyhty, -läsa II2 itr ks. -plugga. -löpning rynnäkkö, mot jnk kimppuun, stormning -en -ar (väki)rynnäkkö, ryntäys, storm||plugga I itr (mahdottomasti) lukea, paahtaa, päntätä päähänsä, -rik -t upporikas. -steg: med ^ juoksujalkaa; (kuv.) ryntäämällä, -sticka myrsky tulitikku, -trupper (sot.) iskujoukot, hyökkäysjoukot. -varning (mer.) myrskyvaroitus, - vind myrskytuuli, -virvel myrskynpyörre. stor||mästare suurmestari, -ordig -1-are suu-ri|sanainen, -suinen, -ordighet suurisui-suus. -rengöring suursiivous, -rutig isoruutuinen. -rysk-t, -ryss -en -ar isovenäläinen, -segel (mer.) isopurje, -sinna|d -t jalomielinen, ylevämielinen, -sinthet jalo-, [-ylevä]-] {+yle- vä]+} mielisyys. -sjöfiske valtamerikalastus. -skojare suurhuijari, suurlurjus. -skratta I itr nauraa ääneen (sä), täyttä kurkkua, -skrävlare suunsoittaja, suupaltti, -slag|en -et -nare suurenmoinen, suuripiirteinen; det var verkligen -et av dig! (siinä) teit tosiaan suuren työn! -slagenhet -en suurpiirteisyys. -siam (kort.) iso slammi. -slägga isomoukari; ta tili (kuv.)

käyttää järeää tykistöä, -smugglare suur-salakuljettaja, -stad suurkaupunki, storstads||bo suurkaupunkilainen, suurkaupungin asukas, -liv suurkaupungin elämä, -mässig -t -are suurkaupunkimai-nen.

stor||stila|d -t suurenmoinen, suuripiirteinen. -strejk suurlakko, -ståtlig -t (ylen) upea, komea, suurenmoinen; ett fyrverkeri suurenmoisen komea ilotulitus, -städning suursiivous, stort (adv.) suuresti, suuressa määrin; hyvin; paljon; inte <—' annat än ei paljon enemmän kuin; inte ~ bättre ei paljonkaan) parempi, (j.) ei juuri sen kummempi; se r^j på ngn katsoa jhk silmät suurina.

stortinget suurkäräjät (Norjan eduskunta storting).

storl|tjuta IV3 itr ulvoa, parkua ääneen, -tjuv suurvaras. -trivas II1 ^r (dep.) viihtyä suurenmoisesti, erinomaisesti, (leik.) kuin piispa pappilassa, kuin Herran kukkarossa; jag -trivs här viihdyn täällä erinomaisesti, mainiosti, -tvätt

suurpesu, suurpyykki. -tå (an.) iso-, ukko|varvas. -verk suurtyö, -vilt (mets.) suurriista, -vux|en -et -na, -växt - -a iso-, pitkä|-kasvuinen. -ätare suursyömäri, -ög|d -t -da iso-, suuri|silmäinen. straff -et - rangaistus; avtjäna ett ~ kärsiä rangaistus; belägga ngt med ^ määrätä (säätää) jstk rangaistus; dråp är belagt med strängt ~ taposta on säädetty ankara rangaistus; efterskänka ngn ~et antaa jllk rangaistus anteeksi; gå fri från ~ päästä ilman rangaistusta, vapaaksi rangaistuksesta; sitta av ett ^ suorittaa, kärsiä (vankeus)rangaistus; ådraga sig ett ~ joutua kärsimään rangaistus.

straffa I tr rangaista, ngn för ngt jtk jstk; han blev ^d för stöld häntä rangaistiin (oikeudessa) varkaudesta; han blev ~d för sitt övermod (kuv.) hän sai rangaistuksen ylimielisyydestään; synden r^r sig själv paha saa aina palkkansa; förut (vnk.) ennen rangaistu, straffarbete rangaistustyö, (Ruots. m.) kuritushuone; livstids elinkautinen ku-ritushuonerangaistus. straffbar -t -are rangaistava, -het rangaistavuus, straff||dom kuritustuomio; (Raam.) Guds ~ Jumalan vitsaus, kuritus, -exercis (sot.) rangaistusharjoitus, (j.) santsi. -lag rikoslaki, -lagstiftning rikoslainsäädäntö, -lindring -en rangaistuksen lieventäminen. -lös -t rangaistukseton, rankaisematta (jääminen), -område (jlkp., käsi-

pallo) rangaistusalue, -porto (post.) lisä-posti-, lunastus|maksu, -predikan pl -predikningar nuhdesaarna, -register rikosrekisteri,

s traf fri -tt -a ks. sträf f lös, straff||ränta sakkokorko, -rätt (Iak.) rikosoikeus. -spark (jlkp.) rangaistuspotku, »rankkari», -tid rangaistusaika. -verkställighet rangaistuksen täytäntöönpano, -vär|d -t - are rangaistava, straffånge rangaistusvanki, stram -t -are tiukka, kireä, jäykkä, kova (m. kuv.); ~ hållning jäykkä ryhti; stå i ~ givakt seisoa jäykässä asennossa; ^ stil suppea, kireä tyyli, strama I I. itr kiristyä, tiuketa; kiristää; blusen pusero kiristää, II. tr: ~ tili (åt) tiukentaa, kiristää; ^ åt tyglarna kiristää ohj(aks)ia; upp sig koota (ponnistaa) voimansa, stram^lj -en -er (vaat.) stramalji, ristikangas.

strand -en stränder; på ~en rannalla; vid ~en rannassa; spola (spolas) upp på ~en (aallot) huuhtovat, heittävät (ajautua) rannalle; gå längs ~en kävellä pitkin rantaa.

stranda I itr ajautua, joutua karille; förhandlingarna ha neuvottelut ovat ajautuneet karille (joutuneet umpikujaan); förhoppningarna ~de toiveet raukesivat.

strand||bad rantakylpy(lä). -dräkt ranta-puku. -fynd, -gods (mer.) ranta-, meri|-hylky, rantaan ajautunut tavara; (Iak.) rantalöytö, -havre (ksv.) rantavehnä. -hugg (hist. merirosv.) rantaryöstö; göra ~ nousta maihin, -linje (geol.) rantaviiva, -pipare (el.) rantasipi, -promenad ranta-kävely|tie, -katu. -remsa rantakaistale, -rev ranta|särkkä, -riutta, -råg ks. -havre. -rätt rantaoikeus, -satt (kuv.) pahassa pulassa; ~ på pengar rahapulassa, -sätta V tr (kuv.) jättää pulaan, -tomt rantatontti, -väg rantatie, strapats -en -er rasitus, vaiva, strap^ts||fyll]d -1, -rik -t kovin rasittava, strass -en keinotekoinen, teko|jalokivi. strateg -en -er (sot.) strategi, sotapäällikkö-(kyky).

strategi -(e)n strategia, sotataito, strategisk -t strateginen, stratosfär -en stratosfääri, yläilmakehä, -flygning stratosfäärilento. strax (adv.) heti; oitis; ^ om hörnet heti kadunkulmasta (oikeaan, vasempaan); ' bredvid heti vieressä, strebjer -ern -rar (halv.) kiipijä, etuilija,

onnenonkija, -aktig -t kiipijämäinen. -aktighet kiipijämäisyys; etuilu.

streber; -et kiipijämäisyys, onnenonginta. streck -et - 1. viiva; (kompassin) piiru; dra ett ~ över ngt vetäistä viiva jnk poikki, (kuv.) lopettaa, unohtaa koko asia; det var ett ~ i räkningen se teki (koko) tuuman tyhjäksi, sai tuuman raukeamaan; under ~et (san.) alakerta(kirjoi-tus); »viivan alla», viivanalaisena; (väl.) »kivijalassa»; de vita (Ruots. gula) ~en (kadussa) merkkiviivat; hon är smal som ett ~ hän on laiha kuin kapakala. 2. hålla ~ pitää paikkansa, (j.) kutinsa. 3. kepponen; ett fult ~ ruma, ilkeä kepponen. 4. nuora, naru; ~ för tvätt pyyk-ki|nuora, -naru. strecka I tr vetää viiva, viivata, viivoittaa; ^ för merkitä viivalla; under alleviivata, vetää viiva alle. streckare -n - (san.) alakerran kirjoitus,

alakerta, (leik.) »kivijalka», streck||etsning (taid.) viivajetsaus, -piirros.

-teckning viivapiirustus. strejk -en -er lakko, työnseisaus; gå i ~ ryhtyä lakkoon, lakkoilla; proklamera ~ julistaa lakko; vild ~ korpilakko, strejka I itr lakkoilla, olla lakossa; lakata toimimasta, kieltäytyä ottamasta osaa, tulemasta mukaan; min måge vatsani ei toimi; då f ag silloin (siinä tapauksessa) en ole enää asiassa (tuumassa) mukana.

strejkande I. (a. tpm.) lakkoileva, lakossa oleva. II. -t lakkoilu, strejkare -n - lakkoilija, lakkolainen, strejk||brytare lakonmurtaja, (halv.) rikkuri. -hot lakonuhka, -kassa lakko-rahasto. -ledare lakonjohtaja. -risk lakonuhka, lakkovaara. -rätt lakko-oikeus, lakkolupa. -understöd lakkoavustus. -vakt lakko vartija, -varsel lakkovaroitus.

streta I I. itr ponnistella, raataa; rehkiä, punnertaa. II. (pain. part.): ~ emot ponnistella, harata, (j.) rimpuilla, vängätä vastaan; ^ uppför en backe ponnistella, pyrkiä (vaivalloisesti) mäkeä ylös; ^ vidare pyrkiä (punnertaa, ponnistella vaivalloisesti) edelleen, eteenpäin, stretig -t -are vaivalloinen, voimille käypä, rasittava.

1. strid -en -er taistelu, kahakka; tappelu; riita; kiista; en ^ på liv o. död taistelu elämästä ja kuolemasta; dra ut i ~ lähteä taisteluun; i ^ med vastoin jtk; stå i ~ med ngt olla ristiriidassa jnk kanssa; vara i ~ med ngn olla riidoissa jnk kanssa.

2. stri|d -tt -dare: -tt regn rankka, virtanaan valuva sade; ^ ström vuolas, vi-kevä virta; -da tårar kyynelvirta, viljavat kyynelet (j. vedet).

itridsövning

strid| a -er -de, stred stritt, -it itr taistella; riidellä; ^ mot ngt olla vastoin jtk, ristiriidassa jnk kanssa, stridbar -t -are sotainen, sotaisa; taistelu-kelpoinen; försätta ur ~t skick saattaa taisteluun kyvyttömäksi, stridig -t -are 1. riitaisa, riidanhaluinen. 2. riidanalainen, vastakkainen; intressen vastakkaiset edut; göra ngn ngt kieltää jltk jtk, oikeus jhk. stridighet -en -er riita, riitaisuus, erimielisyys.

strids||anda taistelu|henki, -mieli, -beredskap taisteluvalmius. -buller sodan melske, taistelun telme. -domare (taisteluharjoituksen) erotuomari, -duglig -t tais-telukelpoinen. -flygare (sot. Int.) taistelulentäjä. -fot: stå på ~ med ngn olla sota-kannalla jnk kanssa, -fråga kiistakysymys. -fält taistelukenttä, -färdig -f taisteluun valmis, -gas (sot.) taistelukaasu, -grupp taisteluryhmä, -gruppera I tr ryhmittää taistelu [ryhmitykseen, -muodostelmaan. -handske taisteluhansikas; kasta till ngn (hist., kuv.) heittää taistelu-hansikas jllk. -humör riitely-, taistelu |-tuuli; han är på (i) ~ hän on riitely-, taistelu| tuulella, riidanhaluinen, -här sotajoukko. -häst sotaratsu, -iver taistelu-into.

strids||kamrat sota-, taistelu| toveri. -kontakt taistelukosketus. -krafter sota-, taistelu I voimat, -kämpe sotaurho. -kän-ning taistelutuntuma. -ledning taistelun-johto. -linje taistelulinja; i främsta etulinjassa, -lust taistelunhalu, -lycka sotaonni, -lyst|en -et -na taistelunhaluinen. -lystnad ks. -lust. -läge taistelutilanne. -man (vanh.) taistelija, -medel taisteluväline, -oduglig -t taistelukyvy-tön. -oduglighet taistelukyvyttömyys. -område taistelualue.

strids||rop taistelu-, sota|huuto. -skrift kiista-, riita I kirjoitus, -ställning taisteluasema. -sång taistelulaulu (taist. aik. laul.); sotalaulu, -tupp tappelukukko; (kuv.) tappelupukari, -vagn (hist.) sotavaunu; (sot.) taistelu-, panssari|vaunu; panssari; (leik.) »höökivaunu», -vagnsfälla panssarineste, sudenkuoppa, -vagnsförband taisteluvaunuosasto, panssariryh-mä. - vagnshinder sudenkuoppa, panssarineste.-vagnskompani taisteluvaunu-, pans-sari|komppania. -van taisteluun tottunut. -vana taistelutottumus. - vimmel taistelun tuoksina, -värn taistelu|asema,-hau-ta. -yxa (hist.) sotakirves; gräva ned (kuv.) kaivaa sotakirves maahan, -åtgärd taistelutoimenpide. -äpple riita-kapula. -övning -en taisteluharjoitus.

strig|el -eln -lar (partr.) hiaisin, hiomahihna. strigla I tr hioa, hiaista. strikt - -are tiukka, tarkka; kireä; en rs definition tarkka määritelmä; en rs klänning yksinkertaisen hieno (ei silmään-pistävä) puku, leninki, stril -en -ar 1. (ruiskukannun) siivilä; siili.

2. ryöppy, suihku, strila I I. tr suihkuttaa, kastella hienolla suihkulla. II. itr virrata hienona suihkuna, suihkuta, strilningsapparat (puut.) vihmuri, sadettaja, sadetuslaite. strilregn hieno, tuhu-, tihku|sade. s tri ml | a I. -an -or suikale. II. I tr leikata suikaleiksi, s tri mm i a -an -or juova, naarmu, juomu, viiru; valon siinne; en rs ljus

valojuova; (m. kuv.) valonpilkahdus; en rs av hopp toivonpilkahdus, s tri m mig -t -are juovikas, juovainen; vrt. strimma.

stringens -en ankara johdonmukaisuus, stringent ankara|sti, -n johdonmukainen, järjenmukainen.

strip|a (-i:) -an -or suortuva, suorruke. stripig -t -are suorrukkeinen, harittava, strit (-i:) -en -ar (el.) kaskas, strof (-o:) (run.) -en -er säkeistö, strofbyggnad (run.) säkeistörakenne. strofisk -t (run.) säkeistöihin jakautunut

(jaettu), strofvis (adv.) säkeistöittäin. strong (-o-) -t -are vahva, luja, tiukka, kireä; kova, jäykkä; korskea, julkea, stropp (-o-) -en -ar raksi; (mer.) raksi, rahje; (hnk.) tärkeilijä, keikari, stroppig -t -are turhantärkeä, »tärkeä»; vrt. struntviktig. -het -en tärkeäks itekeytymi-nen, tärkeily, strosa (-o:) I itr: gå o. rs kuljeskella paikasta paikkaan, struk|en -et -na pyyhitty, pyyhkäisty; rset

mått pyyhkäisty mitta, tasamitta. struktur -en -er rakenne, asu; till sin rs

rakenteeltaan, strukturell -t rakenteellinen, rakenne-, struma -n (lääk.) kaulakuputauti, kilpi-rauhaskasvain, struuma, -patient -en -er struumapotilas, struumaa poteva, strump|a -an -or sukka; (m. tkn. lampun) sukka.

strumpeband sukkanauha, strumpebands! |gördel sukkanauha vyö. -or-den (Engl. rit.) Sukkanauharitarikunta. strumpfabrik sukkatehdas. -fabrikant

sukkatehtailija. -fot sukanterä; gå i. -fätterna kävellä sukkasillaan, -garn sukka-lanka. -läst sukanterä; i rsen sukkasillaan. -skaft sukanvarsi, -sticka sukka-

puikko, -stickningsmaskin sukanneu-lontakone, sukkakone. -stoppning sukan-parsinta. -vävare sukan|neuloja, -kutoja, strunt 1. -en, -et roska, roju, romu; mitätön pikku|asia, -seikka; mielettömyys, turhuus, typeryys; joutava, tylsä loru; å rsf joutavia! roskaa! ~ i det! vähät siitä! (krk,) paskan marjat! prata rs puhua joutavia, roskaa. 2. -en -ar ks. strunter. strunta I itr: rs i ngt vähät välittää jstk, antaa palttua jllk; det rsr jag i! siitä minä vähät! siitä minä viis (veisaan)! s tr un t anmärkning -en joutava, pikkumainen muistutus; saivartelu, repostelu, näl-viminen.

strunt|er -ern -ar joutava, mitätön mies, heittiö, epatto.

strunt||litteratur roskakirjallisuus, -prat joutava, roska|puhe. -summa mitätön, pikku|summa, naurettavan pieni summa, -vara roju, roska, roskatavara, -viktig joutavan-, (krk.) paskan|tärkeä, strup|e -en -ar (an.) kurkku; få ngt i galen rs saada jtk väärään kurkkuun; sätta kniven på -en på ngn (kuv.) panna jllk puukko kurkulle, pakottaa jhk. strup||huvud (an.) kurkunpää. -ljud (kiel.) kurkkuääni, -lock (an.) kurkunkansi, -mikrofon kurkkumikrofoni (kurkkuun t. leukaan kiinnitettävä mikrofoni), -tag: ta rs på ngn käydä jnk kurkkuun kiinni, -tuberkulos (lääk.) kurkunpään tuberkuloosi.

strut -en -ar tötterö, -formig -t tötterön-muotoinen, struts -en -ar (el.) strutsi, (vanh.) kameli-kurki. -farm strutsifarmi, (suuri) strutsitarha. -fjäder strutsin-, kamelikurjen|-sulka. -måge strutsinmaha. -politik (läh.) »pää pensaaseen» -politiikka, -ägg strutsinmuna.

strutta I tr sipsuttaa; gå o. rs pöyhistejlä, suurennella, mahtailla jllk. struv|a -an -or tippaleipä, simaleivos. stryk -et 1. selkäsauna; ett duktigt kok rs aika, vankka selkäsauna; få rs saada selkäänsä; det vankas rs (siitä, nyt) tulee selkään. 2. ful som rs ruma kuin kuvatus, stryka IV6 I. tr sivellä, pyyhkiä; ' ngn från en lista pyyhkiä pois luettelosta; hela programnumret ströks koko (se) ohjelmanumero jätettiin (pyyhittiin) pois; ~ sig om hakan sivellä leukaansa; ^ ett barn på kinden silittää lapsen poskea; ^ ett streck över ngt vetäistä viiva jnk poikki, päälle; (kuv.) painaa unohduksiin koko asia; ^ eld på en tändsticka sytyttää tulitikku, raapaista tulta tulitikkuun. 2. (mer.) rs flagg laskea lippunsa, antautua (m. kuv.); ^ segel koota, laskea pur-

jeet. 3. silittää (silitysraudalla); ^ ngt slätt silittää sileäksi, silittää pois poimut, rypyt vaatteesta. II. itr 1. (hev.)

kävellä takaperin, peruutua; ^ med årorna huovata; ^ på foten för ngn (kuv.) antaa jllk myöten, (j.) periksi. 2. kuljeskella, omkring ngt jnk tienoilla, lähettyvillä. III. rfl. ~ sig hangata itseään, hankautua jhk. IV. (pain. part.): ^ av pyyhkiä (pois), vetää pois; vähentää; ^ bort pyyhkäistä pois jstk; ~ bort håret från ansiktet sipaista tukka (hiukset) pois kas voilta (an); ^ för med rött i almanacken merkitä punaisella (merkillä, pikkuvii-valla) almanakkaan; ^ in a) hieroa jhk sisään; b) silittää pesuvaatteita; med kuolla, menettää henkensä; hela spar-kapitalet strök med hän menetti kaikki säästörahansa; ^ ned vetäistä alas; ~ omkring kuljeskella, samoilla, olla kululla; ~ på färg (salva) sivellä jhk väriä (voidetta); ^ under alleviivata, vetää viiva alle; tähdentää; ~ ut vetää viiva päälle, pyyhkiä pois; ^ över a) vetää viiva päälle; b) maalata, sivellä väriä (päälle).

strykande (a. tpm.): ~ aptit mainio ruokahalu; finna ~ åtgång (kaup.) mennä kuin kuumille kiville, strykare -n - kulkuri, maankiertäjä, strykbräde -t. silityslauta, strykerska silittäjät tär), stryk||filt si]itysalusta. -fot silitysraudan-alusta. -fågel (el.) kiertolintu. -inrättning silitysliike, (j.) silittäjä, -järn silitysrauta, -järnsställ silitysraudanalusta. -kläder silitettävät vaatteet, silitykset, -lakan si-litysraiti. -mangel kuuma mankeli, -maskin silityskone. stryknjn -et, -en (kem.) strykniini. strykning -en -ar 1. sively, silitys, hyväily. 2. (vaat.) silitys (silitysraudalla), strykpojke 1. sijaiskärsijä; han var allas ~ hän oli kaikkien nokittavana; kaikkien käskettävänä (ja kaikkien haukuttavana). 2. (hist.) ruht. pojan kasvintoveri (joka kärsi tälle oikeuden mukaan tulevat rangaistukset).

strykrum (vaat.) silityshuone. stryk||rädd selkäsaunaa pelkäävä; (yi.) arka, pelokas, -täck -t selkäsaunan tarpeessa oleva, »selkäsaunan puutetta poteva».

strypa II2 (imprf. m. ströp) tr kuristaa, (hist. rng.) kuoliaaksi; ~ motorn kuristaa kaasua; ~ importen kuristaa tuonti(a.) strypning -en kuristaminen; (hist. rng.)

kuristamalla surmaaminen; vrt. ed. stryp||sjuka (lääk.) kuristus tauti, -ventil (aut.) kuristusventtiili.

strå "(e)t -n korsi; dra det kortaste ~et joutua huonommalle osalle (alakynteen), hävitä; inte lägga två i kors (kuv.) olla panematta tikkua ristiin, liikauttamatta pikkusormeaankaan; vara ett ~ vassare olla toista maata, aika paljon parempi.

strå||foder (mv.) korsirehu. -hatt olkihattu.

stråk -et - 1. (mus.) (jousen) veto (m. kuv.). 2. kulkureitti; fågel~ lintujen lento-, muutto [reitti.

stråkdrag (mus.) jousenveto. stråk|e -en -ar (mus.) jousi, käyrä; (yhtyeessä, ork. pl) jouset, jousisoittimet, stråk||ensemble (mus.) jousiyhtye, -föring jousenkäyttö, -instrument jousisoitin. -kvartett jousikvartetti, -orkester jousiorkesteri.

stråkväg (pää)kulku|tie; reitti, valtatie; botanisternas vanliga >—'ar kasvitieteilijöiden tavalliset tiet, kulkureitit, stråla I itr loistaa, säteillä; ^ av lycka säteillä onnesta; ^ av hälsa uhkua terveyttä; ^ ut säteillä, lähettää säteitään; hohkaa, uhoa (lämpöä), strålande (a. tpm.) säteilevä, loistava, strål|[behandling (lääk.) sädehoito, -ben (an.) värttinäluu. -blomma (ksv.) mykerö-kukkaisten kielimäinen (laita)kukka, -formig säteenmuotoinen; (ksv.) säteittäinen, -glans säde [valo, -loisto, strålkastarbelysning valonheittimen valo. strålkastare -n - (fys., sot.) valonheitin;

(auton) lyhty, strålkastarljus: bländas av ~et häikäistyä autonlyhtyjen (valonheittimen) valossa, strål||knippe sädekimppu. -krans sädekehä, -munstycke (tkn.) suihkusuutin. strålning -en säteily, strålnings] [mätare -n - säteilynmittari.

-skydd säteilysuoj]us,-a, -elu. strål[|svamp (lääk.) sädesieni» -terapi (lääk.) sädehoito, -värme säteilylämpö. stråt tie, polku; (er. Suom.) (järvi)reitti; Ätsäri (vanh. Etseri) ~en Ähtärin reitti; leda på rätt ~ johtaa oikealle tielle, oikealle tolalle, -rövare maantierosvo. -röveri -(e)t -er maantierosvous. sträck -et - 1. karku; i ett ~ keskeytymättä; yhtä karkua, yhtä mittaa; yhtä painoa; 5 timmar i ~ viisi tuntia yhtä painoa; månader i ~ kuukausi|määrin, -kaupalla; arbeta i ett ^ tehdä työtä yhtäjaksoisesti (välillä keskeyttämättä). 2. (Iin.) lento, muuttoretki; parvi, lauma; skjuta på (under) ~ ampua lennosta. 1. s träck| a -an -or 1. matka, taival. 2. (mat.) jana.

2. sträck|a II2 I. tr 1. (yrs.) ojentaa, oikoa, oikaista; vetää; kiristää (kireäm-mälle); ^ armen ur led venähdyttää käsivartensa sijoiltaan; ^ hals kurkottaa kaulaansa, katsoa kaula pitkänä; segel levittää (nostaa) purje (et); ~ vapen laskea aseensa, antautua. 2. (för)~ en sena venähdyttää jänne; jag (jör)sträckte en sena minulta venähti jänne. 3. (yi.): ~ kölen (mer.) asettaa köli, emäpuu (paikoilleen); ^ kölen till ett jartyg panna alus teloille, aluksen rakentaminen alulle; ^ ngn till marken lyödä, iskeä maahan, (m.) surmata. II. itr 1. ojennella; ~ på benen ojennella jalkojaan, sääriään; liikutella, verrytellä jalkojaan. 2. (Iin.) nousta (kohahtaa, pyrähtää) lentoon; lentää parvina. III. rjl. ~ sig 1. kurkottaa, ejter ngt jtk ottamaan; ^ på sig oikoa, venytellä. 2. ulottua; Finland -er sig från Utsjoki till Hangö Suomi ulottuu Utsjoelta Hankoon; så långt -er sig inte min makt niin pitkälle ei minun valtani ulotu; se ei ole minun vallassani; längre än till 500 mark -er jag mig inte voin minä maksaa puolestani 500 mk, mutta en enempää (olla mukana 500 mk:lla, 500 m:aan asti); mina anteckningar -er sig över 5 år muistiinpanoni ulottuvat 5 vuotta taaksepäin, ovat 5 vuoden ajalta. IV. (pain. part.): ~ fram ojentaa, kurkottaa kohti; ~ upp a) ojentaa, nostaa ylös; b) torua, antaa aika ripitykset; c) ~ upp sig laittautua hienoksi, koreaksi; ^ ut a) tr ojentaa, kurkottaa; ^ ut handen efter ngt kurkottaa kättään jtk ottaakseen, tavoittaa kädellään; ^ ut sig i gräset oikaista pitkäkseen nurmikolle, ruohikkoon; b) itr (hev.) laukata sääret harallaan; kiireesti kävellä, harppailla.

sträckbar -1 -are venyvä (m. tkn.). -het venyvyys.

sträck|lbänk (hist.) kidutuspenkki; hålla ngn på r^en (kuv.) pitää toista kidutus-penkissä (kiusallisessa epävarmuudessa) yms, -förband (lääk.) vetosidos. -höjd: i ~ ulottuvilla, saavutettavissa, -maskin (vaat., met.) venytyskone. -muskel (an.) ojentajalihas.

sträckning -en -ar ojentaminen, ojennus; venytys; laajuus, ulottuvuus.

1. sträng -t -are ankara, mot ngn jllk; vrt. strängt.

2. sträng -en -ar (soittimen) kieli; (jousen, tennismailan) jänne, (köyden) säie; (ksv. heteen) palho, -band (Suom. r.) kitara-kuoro.

stränga I tr: ~ ett instrument (mus.) panna soittimeen kielet; ^ sin lyra till ngns lov virittää lyyransa jnk ylistykseksi.

strängeligen (adv.) mitä ankarimmin; jag hade ~ förbjudit honom olin mitä anka-rimmin, kieltämällä kieltänyt häntä, stränghet -en ankaruus, sträng||instrument (mus.) kielisoitin.-musik

kielisoitinmusiikki. strängning -en kielten pano soittimeen, soittimen varustaminen kielillä, strängt ankarasti; ^ taget perimmältään, itse asiassa; ~ förbjudet ankarasti kielletty; ^ upptagen kovin »kiinni», aika kovin tiukalla, sträv -t -are karkea, karhea; (ääni) käheä, käreä; (maku) karvas, katkera, kirpeä; (kuv.) töykeä, tyly. 1* sträv|a -an -or (rak.) tuki, vinotuki, pönkkä; (Int., rak, m.) jäykistin, risti-jänne; vinotuki, pönkkä, 2. Sträva I I. itr pyrkiä, ejter ngt jhk; tavoitella; ^ med, ngt ahertaa, ponnistella (jssk työssä); ~ jör högt yrittää, pyrkiä (liian) korkealle, ylemmäs kuin siivet kannattavat. II. (pain. part.): ^ emot ponnistella (hangotella, rimpuilla) vastaan, vastustaa; ^ uppåt pyrkiä ylöspäin, strävan, en, -de -t -n pyrkimys, pyrintö; hela min ~ koko harrastukseni, pyrkimykseni; kulturella sivistysriennot. strävbjälk (rak.) tukipalkki. strävbladig -t (ksv.) karhealehtinen, strävbåge (rak.) tukikaari. strävhet -en karheus; kirpeys; karvaus;

tylyys, töykeys; vrt. sträv. strävhårig -t karhea-, karkea|karvainen, strävpelare tuki(pylväs). strävsam -t -mare uuttera, uuras, puuhakas. -het uutteruus, ahkeruus, puuhak-kuus.

strävsopp (ksv.) lehmäntatti, strö A. -et (mv.) (turve)pehku, (olki)pahnat. B. III I. tr sirotella, ripotella, kylvää; ~ pengar omkring sig syytää (kylvää) rahaa (yltympäri); ^ sand på gångbanan sirotella hiekkaa jalkakäytävälle. II. (pain. part.): in (kuv.): sirotella jtk jhk; ^ ut sirottaa, hajottaa; ^ över sirottaa, ripotella jnk päälle, ylle. ströare -n -sirotin, hajotin, strö|dd -tt hajotettu, sirotettu; hajanainen, yksinäinen; skrifter sekalaisia kirjoitelmia.

strö||dosa sirotin, hajote-, sirote|rasia, -tölkki, -fall yksinäinen, erikois|tapaus, -gods (kuv. läh.) (pikku)poimintoja. -gäst satunnainen (tilapäinen) vieras, -kund ks. -gäst; tilapäinen asiakas, ström -men -mar virta, virtaus; ~mar av

blod verivirrat; ^mar av ord sana|tulva, -ryöppy; varma ~mar i havet lämpimät merivirrat; bryta (släppa på) ~men (shk.)

katkaista (kytkeä) virta; följa med rsmen (kuv.) mennä virran mukana; han följde med rsmen av människor hän meni ihmisvirran mukana, antoi ihmisvirran kuljettaa itseään mukanaan; med (mot) ~men myötä-, (vasta)virtaan, ström||avbrott (sähkö)virran [keskeytys, -katkaisu, -katkeaminen, -brytare (vir-ran)katkaisin; kytkin(laite). -drag vuolle; (kuv.) virtaus, -fåra virran uoma. -förande (shk.) virrallinen, jossa on virta, -förbrukning -en (shk.) virrankulutus, -fördelare (shk.) virranjakelija. -kantring (mer.) virran kääntyminen (vuoroveden aikana); (kuv.) käänne, -karien (myt.) Ahti, Näkki, -krets (shk.) virtapiiri. -ledare (shk.) johde, -ledning (sähkö (johdin. -linjeform virtaviiva|muoto, -malli; rsad bil virtaviivamallinen auto. -lös (shk.) virraton. -löshet virratto-muus.

strömma I I. itr virrata; (kuv.) tulvia; liikkua, tulla suurin joukoin. II. (pain. part.): ~ igenom virrata läpi (jstk, jnk paikan läpi); ^ in virrata jhk, sisään; barnen rsde in i sälen lapset tulivat yhtenä laumana (joukkona) saliin; ~ ned virrata, juosta alas(päin); regnet rsr ned sade valuu virtanaan; ^ samman (till) virrata yhteen, yhtyä toisiinsa; (kuv.) tulvia, kerääntyä koolle; ut virrata ulos, pois; (kaasu, savu ym. m.) haihtua; ^ över itr virrata, vuotaa, tulvia yli äyräiden(sä). strömming -en -ar (kai.) silakka, haili, strömmingsfiske silakan|pyynti, -kalastus, -låda (keit.) silakkalaatikko. strömmätare (shk.) virtamittari, strömning -en -ar virtaus (m. kuv.). strömoln (mtr.) pilvenhattara; hajapilvi. ström| |omkastare (shk.) virrankäännin. -riktning virran suunta, -sättning virtaus, virtauksensuunta; virtavesi; (mer.) aluksen ajeltuminen (sortuminen) virtauksessa. -virvel virranpyörre. strö||pulver sirotejauhe, (frm.) haavajauhe. -sked sirote-, sokeri|lusikka. -skrift kirjanen. -socker sirotesokeri. ströva I itr kuljeksia, samoilla; < omkring kuljeskella, kierrellä (maita mantereita), strövtåg retkeily, retkikunta, matkue; (hist.) partioretki.

1. stubb -en (viljan, heinän, parran) sänki.

2. stubb ks. rubb.

stubba I tr typistää, leikata (hakata) lyhyemmäksi.

stubb|e -en -ar (puun) kanto, stubbmustasch lyhyet viikset, stubbrytare (mtsh., mv.) kannonnosturi. stubbsvans töpöhäntä, stubbved juurikas-, kantojhalot.

stubbåker (mv.) sänkipelto. stubbörad töpökorvainen; vara rs (koiralla) olla töpökorvat, leikatut korvat, stubin -en -er, -tråd -en -ar (räj.) sytytyslanka.

stuck -en -er (rak.) kipsi|massa, -sively, stukko. -arbete stukkotyö. stuckatQr stukkotyön tekijä, stuck|en -et -na loukkaantunut, (j.) nokkaan tunut, närkästynyt; suuttunut, student -en -er ylioppilas; gå upp i rsen suorittaa ylioppilastutkinto; osallistua ylioppilaskirjoituksiin; han är rs hän on ylioppilas (on suorittanut ylioppilastutkinnon). -avdelning (vanh.) ks. -nation, -bal ylioppilastanssiaiset. -betyg ylioppilastodistus. -examen ylioppilastutkinto; avlägga rs suorittaa ylioppilastutkinto, -förening ylioppilasyhdistys. -hem yli-oppilaskoti. studentikps (-u:) -t (j. yliopp.) ylioppi-lasmainen.,

student||kamrat ylioppilastoveri; vi är rser olemme ylioppilastoverit. -katalog yli-oppilas|luettelo, -matrikkeli, -kula (j.) ylioppilas|boksi, -poksi. -kår ylioppilaskunta. -liv ylioppilaselämä, -mössa ylioppilaslakki; (Suom. m.) valko(inen)lakki. -nation (yliopp.) osakunta, -nejlika (puut., ksv.) loistokäenkukka, »palava rakkaus».

stud$ntsk|a -an -or naisylioppilas; hon är rs hän (nainen) on ylioppilas (on suorittanut ylioppilastutkinnon). stud$nt||skrivning ylioppilaskirjoitus, -spex ylioppilas|ilottelu, -näytelmä; vrt. spex. -sång ylioppilaslaulu, -sångare ylioppilas-laulaja. -tid ylioppilasaika; under min ^ minun ylioppilasaikanani. studera I tr, itr opiskella, (yliopp. m.) »lukea»; tutkia, tarkoin havaita; rs vid ett universitet opiskella yliopistossa; han har rst vid universitetet i Uppsala hän ön opiskellut Upsalan yliopistossa; ^ juridik opiskella lainoppia, (j.) lukea lakia; ^ språk opiskella (lukea) kieliä; (teat., m. kuv.) ~ in en roll syventyä osaansa, perinpohjin tutkia ja opetella osansa,

studerande -n - ylioppilas; rsn H. ylioppilas H.

studie -n -r tutkielma; harjoitelma, luonnos. -cirkel opintokerho, -kamrat opiskelutoveri. -ledare opinto-ohjaaja, -lån opintolaina, -pian opintosuunnitelma, -rektor (läh.) opinto-ohjaaja, -resa opintomatka. -syfte opiskelutarkoitus; i rs opiskelutarkoituksessa. -tid opinto-, opiskelu | aika.

studio -n -/*, -s (er. radio)lähettämö, (-)studio; (elok.) elokuva-ateljee, eloku-

vain valmistamo. -scen (teat.) pieni näyttämö.

studi|um -et -er opinnot, opiskelu; bedriva (idka) -er harjoittaa opintoja; i o. för -er opiskelutarkoituksessa, harjoittaakseen opintoja, opiskellakseen, studs -en -ar ks. studsning. studsa I itr ponnahtaa, kimmahtaa; (pallo) kimmota; ~ emot ngt kimmota jstk;

tillbaka ponnahtaa (kimmahtaa) takaisin; (kuv.) säpsähtää, hämmästyä, studsare -n - 1. pöytäkello. 2. metsästyskivääri, tussari, studsning -en -ar ponnahdus, kimmahdus, kimmoaminen. stuert ks. stewart.

stug|a -an -or 1. (rak.) tupa; mökki. 2.

(huone; er. sot., maalaistaloissa) tupa. stug||knut tuvan-, talon|nurkka(us). -sit-tare (leik.) kotikissa, tupajussi.

1. stukja -an -or (mv.) (mullalla peitetty) juurikas i kasa, -auma.

2. stuka 1. (tkn.) lyödä, takoa kokoon; ~ ett nithuvud niitata, tehdä päätekanta. 2. loukata, venähdyttää jäsen. 3. litistää, rutistaa (pilalle). 4. (kuv.) nolata.

stulta I itr kävellä köpittää; kompuroida; (lps.) kävellä haparoiden (juuri kävelemään opetellessa), stum -t -mare mykkä, äänetön; sanaton; ^ av förvåning mykkä(nä), sanaton(na) hämmästyksestä, stumfilm -en (elok.) mykkäfilmi, stumhet -en mykkyys, äänettömyys, stump -en -ar tynkä, pätkä, palanen; ljus~ kynttilänpätkä; cigarrs sikarin-pätkä.

stump|a -an -or tytön|tynkä, (-)typykkä, stund -en -er hetki, tuokio; avgörandets (hämndens) ~ har kommit ratkaisun (koston) hetki on koittanut; det dröjer bara en liten ^ se kestää vain pienen hetken (lyhyen tuokion); dystra ~er synkkiä hetkiä; en glad ~ iloinen, hilpeä hetki; en kort (liten) ~ pieni hetki, lyhyt tuokio; leva blott jör ~en elää osaamatta ajatella muuta kuin nykyhetkeä, olla hetken lapsi; stanna en ^ viipyä hetkinen, tuokio; stanna en ~ till! viivy vielä hetkinen! alltifrån den ~en siitä hetkestä (alkaen, lähtien); efter en ~ hetken, tuokion kuluttua, hetken päästä, perästä; från den ~en, då siitä hetkestä kun, jolloin; från första ~en (heti) ensi hetkestä; i elfte ~en yhdennellätoista hetkellä; för en ~ sedan hetki sitten; äsken; ännu i denna ^ vielä tällä hetkellä, vielä tänä hetkenä, vielä nytkin; i farans ~ vaaran hetkellä; i nödens ~ hädän hetkellä; i rätta ~en oikealla hetkellä; i samma ^

(som) samalla hetkellä (kun); i sista ~ viime hetkessä; om en ~ hetken päästä, hetken perästä; på en ~ hetkiseksi; adjö på en hyvästi hetk(is)eksi! på ~en heti paikalla, oitis, viipymättä; på lediga <~^>er vapaahetkinä(än); ända till denna ~ tähän (hetkeen) saakka, stunda I itr lähetä, lähestyä; det ~r till jul joulu on tulossa, joulu lähenee; det för främmande (j. leik.) vieraita käkeää; det r^jnde avgörandet kohta tapahtuva ratkaisu.

stundligen joka hetki, alinomaa, yhtenään; det händer dagligen o. ~ sellaista tapahtuu joka päivä (tämän tästä, yhtä myö-täänsä).

stundom väliin, välistä, joskus, stundtals aika ajoin, toisinaan, toisin ajoin, stup I. -et - äkkijyrkänne, töyry, törmä, kallioseinämä. II. (adv.) på ~ kallellaan, nenällään; sätta på ~ panna kallelleen, stup|a I. -an -or äkkijyrkänne; ks. stup I. II. I (irnprf. m. stöp) itr 1. viettää (jyrkästi). 2. kaatua,pudota;^ omkull kaatua kumoon; hon höll på att ^ av trötthet hän oli vähällä kaatua väsymyksestä; oli niin väsynyt, että tuskin pysyi pystyssä. 3. (sot.) kaatua, kuolla, stupande (a. tpm.) jyrkkä, äkkijyrkkä, stupfull -t: vara ~ (j.) olla käkenä, sika-humalassa, tolkuttomasti

humalassa, ympäri päissään, stupid -are typerä, ahdashenkinen; tylsä, stupiditet -en -er typeryys, tyhmyys, tylsyys.

stup||ränna, -ror (rak.) syöksy|kouru,

-torvi, -stock (hist.) mestauspölkky. stursk -t -are röyhkeä, kopea, pöyhkeä.

-het röyhkeys, kopeus, pöyhkeys. stut -en -ar 1. (mv.) (kuohittu) mulli, mullikka; härkämulli(kka). 2. ge ~ åt ngn löylyttää jtk. stuterj "(e)t -er (hev.) tammala, hevos-siittola.

stuv -en -ar jäännöspala, kankaanpalanen.

1. stuva I tr (keit.) muhentaa; ~d abborre ahvenmuhennos; potatis perunat hollantilaisen kastikkeen kera, muhennetut perunat, perunamuhennos.

2. stuva I tr sulloa, ahtaa; (mer.) ahdata, lastata; ^ in ahdata (laivaan); ~ om lastata, ahdata uudelleen; ' undan korjata pois, kätkeä, -re (laivan)ahtaaja.

stuvbit jäännöspala.

stuverjarbetare ahtaustyöntekijä, ahtaaja.

1. stuvning -en -ar (keit.) muhennos.

2. stuvning -en (mer.) ahtaus, stybb -en hiilimurska.

styck (tpm.) kappale; efter ~ kappaleit-tain; en mark per ~ markan kappale;

623styc stycka

pris per >—' kappalehinta; sälja efter (per) ~ myydä kappaleittain. stycka I tr paloittaa, paloitella, stycke -t -n 1. (yl.) kappale; tre kolme kappaletta, 3 kpl; tre stålpennor kolme kpl teräskyniä; ett par pari(sen) (kappaletta); muutamia; får jag ett ~ ost? saanko vähän, palasen juustoa? vara i olla palasina (kappaleina, pirstaleina, rikki, särjettynä); slita i ~en repiä kappaleiksi, palasiksi; vi har gått ett bra ~ redan olemme jo kävelleet hyvän matkaa; han bor ett ~ härifrån hän asuu vähän matkan päässä täältä; hon är ett gott ~ inpå 50-talet hän on jo hyvän matkaa viidennelläkymmenellä; vrt" styck. 2. (sa-nelukirjoit.) nytt uusi kappale! (kirj. ym. tekstissä) kappale; vara hemma i sina ~n osata (kuv.) (taitaa, tietää) asiansa hyvin. 3. (iv., hnk.) hon är ett riktigt ~ hän (se nainen) on oikein aika syöjätär, aika raastinrauta; ett lättfärdigt ^ kevyt|mielinen, -kenkäinen naikkonen. 4. (näytelmä-, soitto)kappale. styckegods (rhm.) kappaletavara, -last

(mer.) kappaletavaralasti. styckepris kappalehinta, hinta kappaleelta. styck(e)vis kappaleittain; pala palalta, styckjunkare 1. (hist. sot.) tykkijunkkari. 2. tykistön (yli)vääpeli (tyk. ylin aliup-seerinarvo).

styckning -en paloittelu, stygg -t -are häijy, ilkeä; (lps.) tottelematon, pahankurinen, huonosti kasvatettu, styggelse -n -r iljetys, kauhistus, loukkaus; förödelsens ~ (Raam., vanh.) hävityksen kauhistus.

stygghet -en häijyys, ilkeys; (lps.) tottelemattomuus, vallattomuus, pahankuri-suus.

stygn -et - pisto, pistos, stylit -en -er (k.hist.) pylväspyhimys, styliitta.

stylt|a -an -or puujalat; gå på -or kävellä puujaloilla, stympa I tr silpoa; en hund med svans koira, jolta on häntä katkaistu; kon (mat.) katkaistu kartio, stympare -n - (halv.) poropeukalo, patus. stympning -en silpominen, katkominen, typistäminen.

1. styng -et - (nl.) pisto; vrt. stygn.

2. styng -et - pisto; känna ett ^ i hjärtat tuntea pisto sydämessään.

3. styng -et - (hnt. yms.) pisto, purema, styr: hålla i ^ (hålla ~ på) pitää kurissa;

hålla sig i ^ pysyä alallaan (aisoissa); gå om (över) ~ (kuv.) menehtyä, joutua tuhon omaksi; romahtaa, styra II1 I. tr 1. (mer.) ohjata (laivaa);

ajaa, ohjata (aut.); ohjata (Int.); ^ kurs mot (på) ngt ohjata, suunnata kohti jtk; <—' sina steg mot staden (hemåt) suunnata askelensa kaupunkia kohti (kotiin päin); Gud styr allt till det bästa Jumala kääntää kaikki parhain päin, (jnk) parhaaksi. 2. ohjata, johtaa, hallita; de ~nde hallitsevat, johdossa olijat. 3. hillitä, pitää kurissa, aisoissa (tunteet, intohimot jne); han kunde inte <—' sin glädje (sin tunga) hän ei pystynyt hillitsemään iloaan (pitämään kieltään kurissa). 4. (kiel.) vaatia; det ordet styr genitiv se sana vaatii genetiiviä; den ~nde satsen hallitseva lause. II. itr 1. vallita; ^ o. ställa hallita ja vallita. 2. (mer.) pitää perää. III. rfl.r^ sig hillitä itsensä, malttaa mielensä; han kunde inte ~ sin glädje hän ei jaksanut hillitä iloaan, oli ilosta suunniltaan. IV, (pain. part.): ^ om pitää huoli, huolehtia jstk, järjestää; jag skall ~ om att det sker minä pidän huolen siitä että se tulee tehdyksi (toimitetuksi); ~ ut a) itr (mer.) ohjata ulos (satamasta ym.); b) tr: ~ ut (sig) laittaa (laittautua) oikein hienoksi; varustaa, styrbar -1 (Int. ym.) ohjattava, styrbord (mer.) oikea puoli; gira ^ mut-kailla, mutkitella oikealle; ^ hän oikealle puolelle.

styrbordssida (mer.) oikea puoli; på oikealla.

styre -t -n (mer.) peräsin (m. kuv.); (plkp.) ohjaustanko; sitta vid (kuv.) olla

johdossa, ohjissa.

styrelse -n -r 1. hallitus, johtokunta, hallintoneuvosto; esimiehistö. 2. johto, hallinto, hallitseminen, hallitus, -berättelse johtokunnan, hallituksen kertomus, -beslut johtokunnan päätös, -form hallitusmuoto. -ledamot hallituksen, johtokunnan jäsen, -ordförande hallituksen, johtokunnan puheenjohtaja, -sammanträde johtokunnan kokous, -sätt: det parlamentariska ~et parlamentaarinen järjestelmä, hallitusmuoto, styresman hallitus-, johto|mies. styr||hytt (mer.) ohjaus-, peränpito|hytti.

-inrättning ohjauslaite, styrk|a A. -an -or 1. voima, vahva puoli, väkevyys; han har stor ~ i armarna hänellä on suuret käsivarren voimat; en storm av oerhörd ~ tavattoman kova myrsky; ölets r^j oluen väkevyys; matematiken är hans ~ hänen vahva puolensa on matematiikka. 2. lukumäärä, miehistö; (sot.) vahvuus; -or (sot.) (sota)voimat; starka fientliga -or vahvat vihollisvoimat; vahvoja vihollisvoimia; kompaniet hade en ~ av 100 man komppanian vahvuus olistyrkebesked — stå

stå

100 miestä, B. II2 I. tr 1. lujittaa, vahvistaa; havsluften har -t honom meri-ilma on häntä vahvistanut. 2. vakuuttaa, todistaa; ^ med ed vahvistaa valalla; ^ med vittnen näyttää toteen todistajien avulla; ^ skriftligt kirjallisesti todistaa; ^ sin identitet todistaa, näyttää toteen henkilöllisyytensä; ^ sin rätt todistaa, näyttää toteen oikeutensa. II. rfl. rs sig vahvistaa itseään, med mat, sömn ruoalla, unella (nukkumalla), styrke||besked -et - (sot.) vahvuusilmoitus. -dryck virkistys-, vahvistava juoma, -grad vahvuus-, väkevyys]aste. -tår (leik.) rohkaisuryyppy, styrkompass (mer.) ohjaus-, peränpito|-kompassi.

styrman (mer.) perämies. -s|brev perämies-kirja.

styrning -en ohjaus, johto; vrt. styra. styrsel -n vakavuus, ryhti, lujuus; det är ingen rs på honom hänessä ei ole lainkaan vakavuutta, ryhtiä, (j.) holttia, styr||spak (Int.) ohjaus|tanko, -sauva, -stång

(plkp.) ohjaustanko, styv -t -are 1. jäykkä, kankea, jämerä; (kuv.) kopea, ylpeä; ~ i lederna kankea-jäseninen, jäsenet jäykkinä, kankeina; ~ hatt (krage) kova hattu (kaulus); rst hår jäykkä, karkea tukka; ^ o. stel jäykkä ja kankea. 2. raskas, suuri; runsas; ett rst arbete kova työ; aika urakka; ^ jord (lera) jäykkä maa (savi); ^ måltid vahva (tanakka, vankka) ateria. 3. taitava, kätevä, etevä, pystyvä; en rs gymnast taitava, etevä voimistelija; vrt. styvt.

styv|]barn lapsipuoli, -bror velipuoli, -dotter tytärpuoli. styv|er -em -rar (hist. rh.) hopea-, kupari|-äyri; (kuv.) ropo; vara rädd om -rama olla kovin arka rahoistaan, pitää pennistä kiinni; inte värd en rs ei penninkään arvoinen.

styv||far isäpuoli, -föräldrar isä- ja äiti|-puoli, puolivanhemmat. styvhet -en jäykkyys, kankeus; vrt. styv.

styv||moderlig äitipuolen lainen, kaltainen; tyly, kova. -mor äitipuoli, -morsviol (ksv.) orvokki.

styvna I itr jäykistyä, kangistua, styv]|nacka|d -t, -sint - -are jäykkäniskai-

nen, itsepäinen, härkäpää. styvsinthet jäykkyys, itsepäisyys, härkä-päisyys.

styv||son poikapuoli, -syskon -et - sisaruspuolet. -syster sisarpuoli.

styvt (adv.) 1, jäykästi; hålla, <-— på ngn

antaa jllk hnk suuri arvo; hålla rs på ngt pitää tiukasti kiinni jstk. 2. taitavasti,

oivallisesti; det var rs gjort! se oli kunnon työ! hyvin tehty! stå V A. (ilman prp.) I. itr seisoa, seistä; hon fick rs hela tidén hänen täytyi seisoa koko aika; hän joutui seisomaan (sai seistä) koko ajan; ^ o. skriva kirjoittaa seisoallaan; ^ o. sova nukkua seisoallaan;

o. gapa (gråta) seisoa töllistelemässä (itkemässä); ^ o. hänga seisoskella joutilaana; ^ o. prata seisoskella rupattelemassa, juttelemassa; ^ o. lyssna vid dörren seistä oven takana kuuntelemassa; låta ngn rs antaa jnk seisoa (pyytämättä istumaan); du kan låta disken rs voit jättää astiat (astioiden pesun) tuonnemmaksi; ^ brud olla morsiamena, vihillä; ^ fadder (modell) olla lapsenkummina, (taid.) mallina; ^ rak seisoa suorana; ^ stilla seisoa liikkumattomana (paikallaan); ^ tom (öppen) olla tyhjänä (auki, avoinna); han stod som fallen från skyarna hän oli kuin puusta pudonnut; han stod som förlamad (förstenad) hän oli kuin lamaantunut (kivettynyt); regnet rsr som spön i backen sataa kuin saavista kaataen. 2. olla pysähdyksissä; klockan rsr kello seisoo; fabriken rsr tehdas seisoo, on seisauksissa; tåget rsr tio minuter juna seisoo (asem.) kymmenen minuuttia; mitt förstånd rsr stilla järkeni seisoo (kerta kaikkiaan). 3. tapahtua; olla; kestää; när ska bröllopet rs? milloin häät ovat (pidetään)? bröllopet stod i dagarna tre häitä kesti (kerrassaan) kolme päivää. 4. (kuv.) det kommer att rs honom dyrt se käy (vielä) hänelle kalliiksi; han stod ingenstans att finna häntä ei löytynyt mistään; boken att få kirja on saatavissa; det rsr inte att ändra sitä ei käy muuttaminen, sille ei voi (mahda) mitään; han rsr ej att övertala häntä on mahdoton saada taivutetuksi; som saken nu rsr asian nykyisellä kannalla, nykyisellään ollen; ^ lika olla tasan; ~ maktlös olla voimaton (mahtamatta mitään). II. tr: rs sitt kast vastata kaikista seurauksista; ^ risken joutua kantamaan vastuu. III. rfl. rs sig pitää puolensa, suoriutua hyvin; säilyä; selviytyä (kokeesta, koettelemuksesta); ^ sig slätt huonosti selviytyä (pitää puolensa). B. (painot, prp.): ' efter ngt tavoitella jtk; ^' efter ngns liv tavoitella, väijyä jnk henkeä; det är ingenting att rs efter ei sitä kannata havitella; ^ för ngt vastata, olla vastuussa jstk; ' jör hushållet hoitaa taloutta; fag rsr för (garanterar) att (minä) vastaan siitä että; ^ för dörren

olla tulossa; ju-len -—r för dörren joulu

lähenee, on ovella; det rsr tydligt för mig näen sen selvästi (edessäni); det rsr väl

inte för livet ei kai siinä sentään ole henki kysymyksessä (niin kiire); ^ i begrepp att göra ngt olla aikeissa tehdä, olla tekemäi-sillään jtk; det >—>r i boken (tidningen) se on (luettavana) kirjassa (sanomalehdessä); ^ i förbindelse med ngn, i samband med ngt olla yhteydessä jnk kanssa; sjön i förbindelse med havet järvi on yhteydessä mereen; det i Guds hand se on Jumalan kädessä; aktierna r i 10 000 mark osakkeiden arvo (hinta) on 10 000 mk, osakkeet ovat 10 000 mk.ssa; ~ i kö jonottaa, seistä jonossa; det ~r inte i min makt se ei ole minun vallassani; ^ i vida fältet olla hyvin epävarmaa, kaukana; ~ i vägen för ngn (ngt) olla jnk (jnk as.) tiellä; ^ sig inför kritiken kestää arvostelu; ^ med skammen saada häpeä(t) osakseen; fradgan stod om munnen på hästen hevosella oli suu vaahdossa; ^ på bar backe olla puilla paljailla; knappt kunna ~ på benen tuskin pysyä pystyssä (jaloillaan); ^ på egna ben seisoa omilla jaloillaan, tulla omillaan toimeen, selviytyä omin päin; monumentet på berget muistomerkki kohoaa vuoren laella; ~ på god fot med ngn olla hyvissä väleissä (j. hyvää pataa) jnk kanssa; ~ på förtrolig (spänd) fot med ngn olla luottamuksellisissa, tuttavallisissa (kireissä) väleissä jnk kanssa; ^ på huvudet seisoa päällään, olla päälaellaan, (kuv.) ylösalaisin; barometern r^r på regn ilmapuntari näyttää sadetta; ^ på sin rätt pitää kiinni oikeudestaan; ~ på spel olla kysymyksessä (pelissä); landets framtid ~r på spel

on kysymys maan tulevaisuudesta, maan tulevaisuus on kysymyksessä; klockan på tolv kello(n osoitin) on 12(:n kohdalla), kello näyttää kahtatoista; mitt hopp till minä kiinnitän toivoni (jhk); ^ tili buds olla tarjona; ^ till ngns förfogande olla jnk käytettävänä; vattnet stod honom till knäna vesi ulottui häntä polviin; ^ till svars joutua vastaamaan, olla vastuussa jstk; ^ till ngns tjänst olla jnk käytettävänä; ' under byggnad olla rakenteilla; ^ under förmyndare (under uppsikt) olla holhouksen (valvonnan) alaisena; ^ vid sitt ord pysyä sanassaan, pitää kiinni sanastaan; han >—>r vid sitt ord hän pitää sanansa, on sanansa mittainen mies; ^ vid ngns sida olla jnk rinnalla, (kuv.) jnk puolella, pitää jnk puolta; f ag ~r vid vad jag sagt pysyn sanassani, pysyn siinä mitä sanoin. C. (pain. part.): ^ av sig laimistua, väljähtyä; ~ bakom olla (seistä) takana; (kuv.) piillä takana; (hnk.) olla aloitteen tekijänä, kaiken alku ja juu-

| ri; ~ bi kestää, sietää; vrt. bistå; han ~r inte efter ngn i ngt hän ei jää kenestäkään jälkeen (ketään huonommaksi) missään (as.); ^ emot ngn (ngt) vastustaa; ^ fast olla varma(a); r^fast vid sin åsikt pitää kiinni mielipiteestään; pysyä kannallaan; ^ fast vid ett anbud pitää tarjous voimassa, tarjouksesta kiinni; jag ~r fast vid att minä pidän kiinni siitä että; bordet för långt fram pöytä on liiaksi edessä; hon stod längst framme hän seisoi (oli) aivan etumaisena; ^ för a) seistä, olla edessä; du <—r för, så att jag inte kan se sinä olet (seisot) edessä, niin etten minä näe (mitään); b) tuntua jltk; det ^r för mig att minusta tuntuu siltä kuin; cj vastata jstk; jag >—t för hälften (halva beloppet) minä maksan puolet (summasta); ^ i tehdä reippaasti töitä, »puskea» töitä; ^ inne: fordringar <—<r inne saatavia on perimättä; lånet inne laina on nostamatta; låta pengar ~ inne på banken antaa rahojen olla (maata) pankissa; ^ kvar olla jäljellä; pysyä paikoillaan, jäädä paikoilleen (muuttamatta mihinkään); vrt. kvarstå; bilen k var? vieläkö auto on paikoillaan? han stod kvar en stund i fönstret hän viipyi hetkisen ikkunassa; vasen skall <->*> kvar maljakon on oltava paikoillaan (maljakkoa ei siirretä, liikutella minnekään); kyrkan kvar kirkko on vielä jäljellä (vanhalla paikallaan, pystyssä); låta r^j kvar jättää paikalleen; om man tar 3 från 4 1 kvar kolme pois neljästä on (jää) yksi; vattnet <—<r kvar på samma höjd vesf on (yhä vielä) yhtä korkealla, samalla korkeudella; ^ på ulottua, kestää, riittää; vad ~r på? mitä nyt? mikä (on) hätänä? ^ på sig pitää puolensa, puoliaan; tiukasti väittää, olla myöntymättä, antamatta myöten; hur det tili? mitä (teille) kuuluu? kuinka voitte, jaksatte? (leik.) kuinkas huristaa? hur ^r det tili hemma? mitä koti in (ne) kuuluu? miten kotona(nne) jaksetaan? miten kotolai-senne jaksavat (voivat)? det illa tili med honom hänen asiansa ovat huonosti; hänelle kuuluu ikävää; det ~r illa till med företaget yrityksen asiat ovat huonosti, huonolla kannalla (tolalla); det ~r inte rätt till med den saken siinä asiassa ei kaikki ole niin kuin olla pitäisi, siinä on jtk hullusti (kieroa, »mätää»); så det till med den saken niin se asia on; så det ~r härliga till oikein aika tavalla, niin että kyllä kelpaa; ^ tillbaka jäädä jälkeen, huonommaksi, syrjään; bisysslorna får ~ tillbaka sivutyöt saavat odottaa; ~ tillbaka för ngn jäädä jtk huonommaksi, jälkeen jstk; få ~ tillba°ka för ngn pakos-

takin täytyä päästää toinen edelleen; han inte tillbaka för ngn i ngt hän ei jää ketään toista huonommaksi missään suhteessa; ^ till f innandes olla saatavissa; ^ under ngn olla toisen alainen; *—> under ngn i rang (begåvning) olla toista alempana arvossa (heikompi lahjoiltaan); ^ upp nousta (ylös); (kuv.) nousta kuolleista; ^ ut a) ulota, pistää esiin; pistää sivulle; b) kestää, sietää; jag <—

stående (a. tpm.) seisova, pysyvä, vakinainen; förbli ry jäädä seisomaan; ha ry olla jtk seisomassa; ~ gods (mer.) kiinto-takila; ^ här vakinainen armeija; ^ höjdhopp (urh.) vauhditon korkeushyppy; en ry rätt (keit.) vakinainen, kanta|ruoka-laji; ^ talesätt vakiintunut sanontatapa, sananparsi; ^ teater vakinainen teatteri; de närmast ry (kaikkein) läh(eis)immät (omaiset); på ry fot (tav. kuv.) suoralta kädeltä, välittömästi, valmistautumatta; seisoalla(an).

ståhej: göra ry om ngt pitää suurta melua jstk; det var alltid stort >—' kring honom hän piti aina paljon melua itsestään; sen (kyllä) kuuli, missä hän liikkui.

stål -et teräs; av ry teräksestä, terästä, teräksinen; rostfritt ry ruostumaton teräs; härdat ry kar(k)aistu teräs, -blå -tt teräksensininen. -fjäder (tkn.) teräsjousi. -gju-teri teräs valimo, -grå -tt teräksenharmaa. -hjälm teräskypärä. -

industri terästeollisuus. -lina teräsköysi. -penna teräskynä. -produktion teräksentuotanto. -rand (leivässä) tinajuova. -rör teräsputki, -rörs-möbel teräsputkihuonekalu(t). -stick (taid.) teräspiirros. -sätta V tr (kuv.) terästää; ry sig mot ngt terästäytyä (ryhdistäytyä, »purra luontonsa») jnk varalta, -tråd teräs|lanka, -vanunki. -trådsnät teräs-vanunkiverkko. -ull teräsvilla, -verk (teht.) terästehdas.

stånd -et 1. pl ständer (hist.) valtakunnan säädyt; Ständerhuset Säätytalo. 2. (liist.) pl - yhteiskuntaluokka, sääty; det andliga ryet hengellinen sääty; de högre (lägre)

ryen ylemmät (alemmat) säädyt; gifta sig under sitt ry solmia epäsäätyinen avioliitto. 3. siviilisääty; det äkta ryet (vanh., juhl.) aviosääty. 4. kauppakoju; markkinakoju. 5. (ksv.) kasvi, taimi. 6. (mets.): göra ry (koira) pysähtyä otuksen läheisyyteen; (iso otus) pysähtyä, asettua vastarintaan. 7. kunto, tila; i gott ry hyvässä kunnossa; hålla ngt i (gott) ry pitää jtk (hyvässä) kunnossa. 8. (yl. lsp.): fatta ry pysähtyä, jäädä seisomaan; asettua vastarintaan; hålla ry pitää puolensa; sätta ngn i ry att göra ngt tehdä jllk mahdolliseksi tehdä jtk, varustaa jk niin että tämä pystyy tekemään jtk; vara i ry till ngt pystyä, kyetä jhk, tekemään jtk; inte vara i ™ att olla kykenemätön (jhk); få till ry saada aikaan; komma till ry syntyä, tulla; vara ur ry att olla kykenemätön tekemään jtk.

ståndaktig -t -are luja, vankkumaton, järkähtämätön, ståndaktighet -en lujuus, järkkymättö-

myys, vankkumattomuus. ståndare -n - (ksv.) hede. ståndar|]knapp (ksv.) (heteen) ponsi, -mjöl (ksv.) siitepöly, -sträng (ksv.) heteen palho.

ståndkrage pystykaulus. ståndpunkt -en -er kanta, katsantokanta; inta en ry olla jllk kannalla, asettua jllk kannalle, asennoitua; från min ry minun kannaltani; från konstnärlig ry taiteen kannalta; på vetenskapens nuvarande ry tieteen (ollessa) nykyisellä kannalla(an); en övervunnen ry vanhentunut, voitettu (katsanto) kanta, ståndpunkts tagande -t kannanotto, asennoituminen, ståndrätt (sot.) kenttä-, pika|oikeus. ståndscirkulation säätykierto, -enlig sää-

dynmukainen, säätyä(än) vastaava, stånds||fördom säätyennakkoluulo(t). -mäs-sig -t -are säädyn, säätynsä mukainen, -person säätyhenkilö. -skillnad säätyero-tus.

stång -en stänger salko, tanko; flagga på halv ry nostaa lippu puoli|salkoon, -tankoon: kunna hålla ngn ryen pystyä pitämään puoliaan jtk vastaan, stånga I tr (er. lehmä) puskea, stångas I itr (dep.) puskea toisiaan, olla puskusilla.

stång||betsel (rts.) kankikuolaimet. -järn (met.) kankirauta, -järnshammare kanki-vasara; kankirautapaja, -järnssmedja kankirautapaja, -korv (keit.) ryynimakkara. -piska kankipalmikko. -stål kankirauta.

1. stånk|a -an -or haarikka.

2. stånka I itr ähkiä, puhkua, ståplats seisomapaikka, ståt -en upeus, prameus, loisto, komeus; i full ~ täydessä (kaikessa) komeudessaan); utveckla stor ^ harrastaa suurta loisteliaisuutta; med pomp o. ~ komeasti, upeasti, loisteliaasti, ståta I itr: ~ med ngt komeilla, upeilla jllk.

ståthållare -n - käskynhaltija; maaherra, ståtlig -t -are komea, upea, loistava, -het komeus, upeus, loisteliaisuus, loisto, stäcka II2 tr 1. lyhentää, supistaa; ^ vingarna (m. kuv.) leikata siivet. 2. rajoittaa, ehkäistä, pysähdyttää; lopettaa, tehdä loppu jstk; tehdä tyhjäksi, städ -et - (tkn., an. korvaluu) alasin, städa I I. tr, itr siivota, siistiä, raivata, järjestää, panna kuntoon; ^ efter ngn siivota, siistiä jnk jäljeltä. II. (pain. part.): ^ av (trappan, bordet) siistiä, siivota (portaat, pöytä); ' undan raivata pois, tieltä.

städa|d -t (kuv.) siivo, siisti; huoliteltu, städdag siivouspäivä, städerska siivooja(tar). städhjälp siivooja; siivousapu(lainen). städj|a I. -an -or pesti, pestiraha, vuokraraha). II. I itr pestata; vuokrata, städning -en siivous; puhdistus, städrock siivoustakki. städse (adv.) aina, alituiseen, städsel -n a) pestaus, pestaaminen; b) pesti, pestiraha. städskrubb siivousvälinekomero. städsla I itr pestata; vuokrata, ställ -et - 1. (nuotti- ym.) teline. 2. (tkn., mer.) kerta, sarja, ställ|a II1 I. tr (itr) 1. a) (vrs.) asettaa, panna; ^ i vrån, i hörnet panna nurkkaan; ^ på

bordet (golvet) panna, asettaa pöydälle (lattialle); ^ åt sidan asettaa sivu(mma)lle; b) (yl.) (vrt. ställd); ~ borgen asettaa takuu; ^ diagnos laatia taudinmääritys; ^ horoskop laatia horoskooppi; ^ höga fordringar asettaa, esittää (kovin) suuret vaatimukset; ^ (ngn) frågor tehdä, esittää jllk kysymyksiä; ^ ett brev till ngn osoittaa jllk kirje; ' villkor asettaa ehtoja; ^ klockan efter stationsklockan asettaa kello (nsa) asemankel. mukaan; ^ ngt i falsk (fördelaktig, ofördelaktig) dager saattaa jk väärään (edulliseen, epäedulliseen) valoon; ^ i ordning järjestää, panna järjestykseen, kuntoon; ^ i skuggan asettaa (kuv. saattaa) varjoon; ^ i utsikt antaa toiveita jstk, lupailla jtk; ^ ngn i valet o. kvalet saattaa kahdenvaiheille; tehdä ratkaisu vaikeaksi; ^ ngn (in)jör

rätta (Iak.) haastaa oikeuteen; man -s ofta inför den frågan usein tulee ratkaistavaksi kysymys (joutuu ratkaisemaan kysymyksen); ^ ngn mot väggen (kuv.) asettaa seinää vasten; pakottaa antamatta mitään valinnan varaa; ^ på sin plats panna paikoilleen; ^ ngn på plats (kuv.) oikaista, ojentaa; antaa ojennusta jllk; ^ ngt på framtiden siirtää, lykätä tuonnemmaksi; ^ ngt till ngns disposition asettaa jtk jnk käytettäväksi (käyttöön);

ngt till rätta (kuv.) panna kuntoon, oikealle tolalle; ^ ngn till räkenskap för ngt vaatia jk tilille jstk; ~ resan till Spanien ohjata matkansa, matkustaa Espanjaan. 2. järjestää; ^ o. ordna för andra tehdä ja järjestää kaikki toisten puolesta; styra o. ~ hallita ja vallita, puuhata ja touhuta; ^ så att asettaa (järjestää) niin että; ha mycket att ~ med olla paljon tekemistä (järjestettävää, puuhaa). II. rfl. ~ sig 1. (vrs.): ^ sig vid fönstret asettua ikkunaan; hon -de sig att stryka mitt på söndagen hän rupesi silittämään vaatteita keskellä sunnuntaipäivää; ^ sig i vägen för ngn asettua jnk tielle; ^ sig på ngns sida asettua jnk puolelle. 2. olla, asettua, pysytellä; ~ sig avvaktande pysytellä odottavalla kannalla; ~ sig avvisande suhtautua torjuvasti; ^ sig skeptisk mot ngt suhtautua epäilevästi jhk; utsikterna -er sig gynnsamma mahdollisuudet (toiveet) tuntuvat, näyttävät suotuisilta; prisen -er sig högre hinnat muodostuvat kalliimmiksi, kallistuvat; det -er sig dyrt se käy kalliiksi; varan -de sig inte dyrare än 300 mark tavara ei osoittautunut (tullut) 300 markkaa kalliimmaksi; hur -er han sig till frågan? miten hän tähän kysymykseen suhtautuu? III. (pain. part.): ^ av varata (erikseen); ~ av 3 liter mjölk panna syrjään (varata eri tarkoitukseen) 3 1 maitoa; ^ bort asettaa, panna syrjään, pois; ^ jram asettaa, panna esiin, esille;

jram maten jör ngn asettaa ruoka pöytään jllk; ^ fram klockan asettaa kello esille; (m.) siirtää kelloa eteenpäin; ~ ifrån sig asettaa, panna pois (luotaan); ställ ifrån dig korgen laske kori kädestäsi, siirrä kori kauemmas; ^ ihop asettaa, panna kokoon, yhteen (läjään); ~ in a) (vrs.) asettaa jnk sisään; ^ in ngt i skåpet panna jtk kaappiin; ^ in ngt hos ngn till förvaring antaa (sijoittaa) jllk säilytettäväksi: ' in på en annan station (rad.) siirtää toiselle asemalle; b) peruuttaa; c) rfl. ~ sig in hos ngn mielis-tellä jtk, (j.) makeilla jllk; ^ ned panna, asettaa jhk (alas); laskea kädestä(än);ställbar — stämningsansökan

rs om a) muuttaa, järjestää toisin; b) huolehtia jstk, hankkia; jag har -t om fett) rum olen hankkinut huoneen; ^ till hankkia; panna toimeen; ro till fest panna toimeen juhla; ro till oreda (oväsen) saada aikaan epäjärjestystä (pitää melua, meteliä); ro till gräl med ngn haastaa, saada aikaan riitaa jnk kanssa; vad har du -t till? mitä (ihmettä) sinä olet tehnyt? så ni har -t till! olettepas saanut aikaan kauniin sotkun! nu har du -t till det fint för dig (iv.) oletpas osannut järjestää omat asiasi hyvin! ro tillbaka asettaa takaisin, palauttaa entiselleen, entiselle paikalleen; ^ undan asettaa, panna syrjään, pois (käytöstä) ym.; ro upp a) tr asettaa ylös; ro upp boken på hyllan panna kirja hyllyyn; ro upp regler laatia sääntöjä; ro upp villkor asettaa ehtoja; ro upp som villkor asettaa ehdoksi; b) itr: rs upp ilmoittautua osanottajaksi (kilpailuun jne.); ro Upp som kandidat asettua ehdokkaaksi (vaaleissa); e) rfl. rs upp sig asettua, mennä riviin; ro sig upp i bänken nousta penkiltä seisomaan; ^ ut asettaa, panna ulos, näytteille; ro ut vakt asettaa vartio (t); konstnären -er ut i Paris taiteilija panee teoksiaan näytteille Pariisissa; /—' ut ngt till beskådande asettaa jtk nähtäväksi, ställbar -t säädettävä; siirrettävä, ställ|d -t asetettu; som det nu är -t niin kuin asiat nyt ovat; asioiden ollessa nykyisellään; ha det bra (dåligt) -t olla hyvissä (huonoissa) oloissa, asiat hyvin (huonosti); växeln är rs på innehavaren vekseli on asetettu maksettavaksi haltijalle; det synes vara -t utom allt tvivel sen suhteen ei tunnu olevan (ei liene) pienintäkään epäilystä; han blev alldeles rs (j.) hän jäi (meni) aivan

sanattomaksi, kovin noloksi, ställe -t -n a) paikka; kohta; b) talo, tila, paikka; ej röra sig från rst olla hievahtamatta paikaltaan mihinkään; i rst sen sijaan; i mitt rs minun asemassani; minun sijastani, asemestani; (om jag vore) i ert rs (jos olisin) teidän asemassanne; teidän asemassanne minä; sätta ngn i ngns rs asettaa jnk sijalle jk toinen; korvata jk jllk toisella; i rst jör asemesta; i rst för att telefonera skrev han sen sijaan että olisi soittanut (puhelimella) hän kirjoitti; på rst (itse) paikalla; heti; på annat rs toisella paikalla; toisessa paikassa; på ett annat rs jossakin toisessa paikassa; på ett rs jllk paikalla, jssk paikassa; samassa paikassa, samaan paikkaan; på ngt rs jossakin; på sina rsn paikka paikoin; på anfört rs mainitulla paikalla, mainitussa

paikassa; ha hjärtat på rätta rst (kuv.) olla sydän paikallaan, ställföreträdare -n - sijainen, ställning -en -ar teline; byggnadsrs rakennusteline (et); asema, asento; i liggande rs makuuasennossa, pitkällään; inneha en hög rs olla korkeassa asemassa; ta rs tili en jråga määrittää asenteensa jhk kysymykseen; den politiska rsen poliittinen, valtiollinen asema; ekonomisk rs taloudellinen asema, tila; (hnk.) (raha-)asiat; (valt.) taloudelliset olot. ställnings||krig asemasota, -steg: göra rs (sot.) tehdä asento, seistä (olla) asennossa. -tagande asennoituminen, asenteen omaksuminen, ställverk (raut.) asetinlaite; (shk.) kytkinlaitos.

stämband (an.) äänijänne, stäm|d -ta) (mus.) viritetty; b) (kuv.) välvilligt (ogynnsamt) rs mot ngn jllk suopea (epäsuopea); göra ngn välvilligt rs mot ngn saada (saattaa) jk suopeaksi jllk. stämgaffel (mus.) äänirauta, stämjärn (puus.) (veisto)taltta.

1. stämm|a A. -an -or (er. mus.) ääni; jörsta (andra) rsn ensimmäinen (toinen) ääni. B. II1 I. tr (mus., kuv.) virittää; ro ett instrument virittää soitin; ro ned tonen (kuv.) käyttää hiljaisempaa kieltä, ruveta sovinnollisemmaksi jne.; rs upp en sång aloittaa, virittää laulu. II. itr käydä yksiin; räkningen -er inte lasku ei ole oikein, ei täsmää; hans vittnesmål -er med de övriga vittnenas hänen todistuksensa käy yksiin (pitää yhtä) muiden todistajien todistusten (lausuntojen) kanssa; det -er! se käy yksiin! se on oikein! pitää paikkansa!

2. stämma II1 tr estää, ehkäistä; ro blod-(flöde) tyrehdyttää (seisauttaa) verenvuoto; det ar bättre att rs i bäcken än i ån (läh.) parempi pysäyttää paha (heti) alkuunsa.

8. stäm|ma A. -man -mor kokous; yhtiökokous. B. II1 tr 1. (Iak.) haastaa oikeuteen; bli -d för ngt saada haaste oikeuteen jssk asiassa. 2. ^ möte med ngn sopia tapaamisesta jnk kanssa; vi har -t möte kl. 7 olemme sopineet tapaamisesta klo 7.

1. stämning -en -ar 1. (mus.) viritys. 2* (kuv.) hög (tryckt) rs ylevä; hilpeä (painos|-tunut, -tava) tunnelma, mieliala; vara riktigt i rs olla oikein (oikeassa) vireessä.

2. stämning -en -ar (Iak.) haaste (oikeuteen, käräjiin); ta ut rs mot ngn ottaa haaste jllk, för ngt jstk asiasta.

stämningsan|sökan pl -sökningar haaste |-anomus, -hakemus.

stämnings]|bild tunnelmakuva, -full -t tunnelmallinen, stämningsman (Iak.) haastemies, stämningsmänniska tunneihminen, stämnyckel (mus.) viritysavain. s tämp|el -eln -lar leima (m. kuv.) -avgift leimamaksu. -dyna leimasintyyny.-märke leimamerkki, -papper leimapaperi. -skatt leimavero.

1. stämpla I tr leimata; ^ träd (mtsh.) leimata puita; ^ ngn som förbrytare leimata jk rikokselliseksi.

2. stämpla I itr vehkeillä, kapinoida, mot ngn jtk vastaan; liittoutua jtk vastaan; ^ mot ngns liv tavoitella jnk henkeä.

1. stämpling -en -ar leimaus; ^ av skog (mtsh.) metsän leimaus, leimaaminen.

2. stämpling -en -ar salaliitto, juonittelu, vehkeily; ~ar vehkeilyt, juonittelut.

stämsväng (hht.) aurakäännös. ständig -t pysyvä, jatkuva; ^ ledamot vakinainen jäsen; ~ fiendskap ainainen vihollisuus, vihamielisyys; ^ fred pysyvä rauha; ~ trohet pysyvä uskollisuus; leva i rs ängslan elää ainaisessa

pelossa (ja levottomuudessa). ständigt alituisesti, ainian, aina; o. jämt aina vain, ainian. s täng| a II1 I, tr 1. sulkea, panna kiinni; ^ dörren efter sig sulkea (panna kiinni) ovi jälkeensä; det går inte att rs dörren ovi ei mene kiinni, ovea ei saa (kunnolla) kiinni; ^ en skola (en teater) sulkea koulu (teatteri); för -da dörrar suljettujen ovien takana; sedan dörrarna -ts kun ovet oli suljettu; posten är -d posti on suljettu, (j.) kiinni; affärerna är -da i morgon huomenna liikkeet ovat suljetut (pidetään suljettuina); -t mellan 1 o. 2 suljettu (kiinni) 1 ja 2 välillä (klo 13—14). 2. sulkea, teljetä. 3. estää, sulkea, teljetä. II. rfl. rs sig sulkeutua, mennä kiinni; dörren -er sig själv ovi sulkeutuu (menee kiinni) itsestään. III. (pain. part.): rs av sulkea erilleen, erottaa; ^ av gasen (telefonen) sulkea kaasu (puhelin; panna puhelin kiinni); ^ av vattnet katkaista vedentulo; ~ igen sulkea, panna kiinni; ^ in sulkea, teljetä jhk (sisään); ^ in ngn i ett rum teljetä jk huoneeseen; ^ in sig på sitt rum sulkeutua (omaan) huoneeseensa; ^ tili panna kiinni, sulkea; ~ ute jättää ulos, oven ulkopuolelle, stäng|el -eln -lar (ksv.) vana. stängning -en sulkeminen, kiinni pano. stängnings||dags: nu är det rs nyt on (kaupan, rav.) sulkemisaika, -tid sulkemisaika.

stängs|el -let - aitaus; sulku; (sot.) este. stänk -et - roiske; pisara(t); hiven; röda ~ i j

mönstret punaisia täpliä mallissa; grå rs vid tinningarna ohimoilta harmaantunut tukka, ohimohiukset hieman harmahtavat.

stänka II2 I. tr roiskuttaa jtk jhk; ^ en väg kastella tie; ^ tvätt kostuttaa pesu-(vaattee)t (silitystä varten). II. itr roiskua, pärskyä; tippua. III. (pain. part.): ^ ned roisku(tta)a, tippua (tiputtaa) täyteen; ^ upp roisku(tta)a (ylös); över roiskua, tippua jnk päälle, jhk. stänk||bord (mer.) varppeet, varpelaita. -fråga tilapäinen, satunnainen kysymys; hajakysymys. -röst (läh.) hajaääni.-skärm (aut.) loka-, kura|suojus, (plkp.) suojalevy, suojus.

stäpp -en -er (mnt.) aro; på rsen arolla, -höna (el.) arokana. -varg (el.) arosusi, stärbhus -et (Iak.) kuolinpesä; (m.) pl perilliset.

stärka II2 tr 1. vahvistaa, lujittaa; rsnde medel vahvistava lääke; ~ sig vahvistua; hankkia uusia voimia; ^ ngn i hans beslut lujittaa, vahvistaa jtk päätöksessään. 2. jäykistää, kovettaa, stärkelse -n 1. (kern.) tärkkelys. 2. (vaat.) kovike; tärkkelys, -fabrik tärkkelysteh-das. -halt tärkkelyspitoisuus. -rik -t runsaasti tärkkelystä sisältävä, (hyvin) tärkkelyspitoinen.

stärk||krage kovitettu, kova kaulus, -saker pl (vaat.) tärkättävät, kovitettavat pesut; kovitetut asusteet, -skjorta kovarintai-nen paita, tärkkipaita. stätt|a -an -or jalkaporras (aidan yli), stäv -en -ar (mer.) vannas; keula, perä; fartygets längd över rs, mellan rsar laivan pituus perästä keulaan; stick i rs ks. stick II.

1. stäva I itr (mer.) purjehtia, pitää (kulkea) suuntaa; — tillbaka suunnata kulkunsa takaisin; olla paluumatkalla.

2. stäv|a -an -or (lypsin)kiulu, rainta. stävja I tr hillitä, estää, ehkäistä; ^ ett

oskick hillitä vallattomuutta, tehdä vallattomuudesta (ilkivaltaisuudesta) loppu; <—' ngns högmod murtaa jnk ylpeys, tehdä ylpeydestä, koppailemisesta loppu; ^ sin iver hillitä intoaan; ^ sin oro hillitä levottomuutensa, -taan; ^ sin nyfikenhet hillitä uteliaisuuttaan, stöd -et - tuki; pönkkä (m. kuv.); vara ett rs för sina föräldrar olla vanhempiensa tuki ja turva; ge rs åt ngt tukea jtk; ha starkt ekonomiskt (moraliskt) rs i ngn jk on voimakkaana, vahvana taloudellisena (siveellisenä) tukena, saada jltk voimakasta taloudellista (siveellistä) tukea; han fick inte rs för f otter na hän ei tavannut (saanut) tukevaa jalansijaa; det har

inget ~ i lagen sillä ei ole tukea laissa; med ~ av jnk nojalla; till ~ för ngt jnk tueksi.

stöd(j)a II1 tr tukea; nojata; ^ huvudet mot ngt tukea päätään jhk, jtk vasten; ^ sin åsikt med bevis tukea käsitystään, mielipidettään todistuksin; ^ ngt med penningmedel tukea jtk rahavaroin; ^ sig på käppen nojautua kävellessään keppiin; han stödde sig mot väggen hän nojasi seinään; ~ sig på ngt (kuv.) nojautua jhk. stöd(je)mur verho-, suoja-, tuki|muuri. s töd(je) pelare tukipylväs, stödjepunkt (sot.) tukikohta, stödpremie -n -r (knst.) tukipalkkio, (j.) tukiaiset.

stödpunkt tukipiste.

stök -er (yl.) puuha, touhu, homma; sii-vous(-), puhdistus(homma), raivaus, stöka I I. itr puuhata, touhuta; siivota, raivata. II. (pain. part.): ~till panna sekaisin, sekoittaa, saattaa epäjärjestykseen; ^ undan raivata pois; saada valmiiksi, pois käsistään, stökdag siivouspäivä; puuhaisa, touhuisa, kiireinen päivä.

stökig -t -are touhuinen, levoton, kiireinen stöld -en -er varkaus; ^ av ngt jnk varkaus, jnk varastaminen, -försäkra I tr (vak.) panna varkausvakuutukseen, vakuuttaa varkauden varalta, -försäkring (vak.) varkausvakuutus. -kupp (läh.) rohkea, röyhkeä varkaus; varkaiden rohkea »tempaus», stöna I itr ähkiä, valittaa, voihkia, stönande -t voihkina, ähkinä; valitus, stöp -et hy(y)hmä, sohjo; gå i ~et (kuv.)

raueta (tyhjiin), mennä myttyyn, stöp|a II2 tr valaa; ^ ljus valaa kynttilöitä; -t i samma jorm (kuv.) samaa (yhtä) maata (j. kuin maalarin housut), stöp||form valumuotti, -slev valinkauha; vara (ligga) i ~en (kuv.) olla valinkauhassa, sulatusuunissa.

1. stör -en -ar (kai.) sampi.

2. stör -en -ar seiväs, paalu.

1. störa I tr a) seivästää; b) kepittää (herneitä, papuja, humalaa); tukea seipäillä, sitoa seipäisiin.

2. störa II1 häiritä, ^ ngn i hans arbete häiritä jtk työssä; ~ glädjen häiritä, turmella (toisten) ilo(a); stör jag? häiritsenkö? det är mycket nde jör mig se häiritsee minua pahasti, kovin.

störböna (puut.) salkopapu. störning -en -ar häiriö, störnings||fri -tt (er. rad.) häiriötön; häiritsemätön. -skydd (rad.) häiriönpoisto-(laite). -sändare (rad.) häiritsemislähetin. större (komp. tpm.) isompi, suurempi; ett~ arv isohko perintö; till ~ delen suure(m-

ma)ksi osaksi; ^ än isompi, suurempi kuin, jtk isompi, suurempi, störrom -men (kal.) sammenmäti. störst (sup.) I. (a.) isoin, suurin; han är den r^e av de två hän on isompi (suurempi) heistä (kahdesta); den av de tre suurin. isoin (kaikista) kolmesta; till delen suurimmaksi osaksi; när nöden är (som) r^ kun hätä on suurin, hädän ollessa suurimmillaan. II. (adv.) (som) ~ suurimmillaan.

stört (adv.): ^ omöjligt aivan mahdotonta, störta I I. tr syöstä; ^ från tronen syöstä valtaistuimelta; ^ ngn i elände (olycka) syöstä kurjuuteen (onnettomuuteen); ^ sig i vattnet hypätä, syöksyä veteen; ^ sig i fara syöksyä (heittäytyä, antautua) vaaraan. II. itr syöksyä, rynnätä; (Int.) pudota; syöksyä maahan. III. (pain. part.): ^ fram syöksyä esiin; ^ fram ur (från) ett bakhåll syöksyä esiin väijyk-sistä; ^ fram till ngn syöksyä jnk luo, kimppuun; in syöksyä jhk (jnnk) sisään; ^ in i rummet (in på scenen) rynnätä, syöksyä huoneeseen (näyttämölle); ^ ned tr, itr syöstä, syöksyä jhk (alas); ^ omkull syöstä kumoon; ^ samman syöksyä kokoon (kasaan, yhteen); romahtaa; ~ upp ponnahtaa pystyyn; ~ ut syöksyä ulos; ^ ut ur rummet syöksyä, rynnätä ulos huoneesta; ^ sig över ngt (ngn) syöksyä, rynnätä jhk (jnk kimppuun), stört||bombare, -bombplan (sot., Int.) syök-sypommittaja. -dykning (lin., Int) syöksy. -flod vesitulva; en ~ av skymford (kuv.) haukkumasanatulva. -hjälm (urh., moottoripyöräil.) syöksykypärä. -lopp (hht.) syöksy (lasku, -hiihto, -mäenlasku), störtning -en syöksy (minen), suistuminen, stört||regn rankka-, kaato|sade. -regna I itr (prs.) sataa rankasti, kuin saavista kaataen. -sjö (mer.) hyöky|aalto, -laine; (kuv.) tulva; ~ av ord sanatulva, -skur (rankka) saderyöppy; (kuv.) tulva, ryöppy, stöt -en -ar sysäys, survaisu, työntö, pisto; elektrisk ^ sähköisku; ta emot den första ~en ottaa vastaan ensi(mmäinen) isku; i ~en yhdellä kertaa, samalla kertaa, stöt|a II2 I. tr 1. sysätä, työntää, survaista; ^ ngn i sidan nyhjäistä, nykäistä jtk kylkeen*,^ kniven i bröstet på ngn iskeä puukko jnk rintaan; ~ huvudet i taket iskeä, lyödä päänsä kattoon; ^ foten mot en sten iskeä (lyödä, loukata) jalkansa kiveen; ^ peppar (kanel) (keit.) survoa pippuria (kanelia); ^ o. blöta ngt i det oändliga (kuv.) vatvoa loppumattomiin. 2. ^ ngn loukata jtk, herättää pahennusta jssk; hans uppförande -er mig hänen käyttäytymisensä loukkaa minua;

^ ngn för huvudet (kuv.) loukata, pahas-tuttaa jtk. II. itr törmätä, töytäistä jhk; ^ på motstånd (svårigheter) kohdata vastarintaa (vaikeuksia); ^ på grund (mer.) ajaa karille; ^ i trumpet töräyttää torvea; ^ i blått vivahtaa siniseen. III, rfl.

1. ^ sig på knäet loukata polvensa.

2. (kuv.) ~ sig med ngn riitaantua jnk kanssa; ^ sig på ngt loukkaantua jstk. IV. (pain. part.): ~ av (bort) sysätä, tyrkätä, survaista pois; ' bort ngn sysätä, työntää jk luotaan; ~ (e)mot ngt törmätä jhk, jtk vasten; ^ fram syöksyä, rynnätä esiin; ~ ihop syöksyä (iskeä, ajaa, törmätä) yhteen; ^ ihop med ngn iskeä yhteen (joutua riitaan) jnk kanssa; ^ ned syöstä, työntää, survaista alas; iskeä kuoliaaksi, surmata; ^ omkull kaataa kumoon; ^ på ngn osua yhteen jnk kanssa, tavata, yhdyttää; ^ på fienden törmätä yhteen vihollisen kanssa; stöt på mig, när sanohan, ilmoitahan minulle kun; ^ till survaista; ^ till ngn nykäistä, tönäistä jtk; vrt. tillstöta; ^ tillbaka työntää, sysätä, survaista takaisin; ~ upp sysätä ylös, auki; (mets.) löytää otuksen jäljet, ajaa otus liikkeelle; ^ ut sysätä, työntää ulos; ^ ut en båt från land työntää vene (rannasta) vesille; ^ ut ngn ur samhället karkottaa yhteiskunnasta (yhdyskunnasta).

stötande (a. tpm.) loukkaava, stötdämpare -n - (tkn.) iskunvaimennin. stötesten kompastus-, loukkaus|kivi. stöt||fångare -n - (aut.) puskuri; (Int.) peräsin-, siiveke|tanko, -säk]er -ert -ra iskun-, sysäyksiä kestävä; (räj.) sysäyk-senkestävä; särkymätön. stött - -a loukkaantunut, över ngt jstk (syystä); bli ~ på ngn för ngt loukkaantua jllk jstk.

1. stött|a -an -or tuki, pönkkä.

2. stötta I tr pönkittää, tukea, stötte||pelare -n - (kuv.) tukipylväs, -pinne

(kuv., j., leik.) tukipylväs, stöt||trupp (sot.) iskujoukko, -vapen pisto-, isku|ase. -vis (adv.) nykäyksittäin, puuskittain, silloin tällöin stövare -n - (mets.) jäniskoira, ajokoira, stöv|el (-ÖW-, -ö:v-) -eln -lar saapas; Mästerkatten i -lar (sad.) Saapasjalkakissa, stövel||knekt saapas]renki, -pihti, -skaft saapasvarsi. -stropp saappaanraksi. stövla I tr saapastella, harppoa; komma

r^nde tulla harppoa, subalpjn -t (ksv., mnt.) subalpiininen

(laji, vyöhyke), subaltern (-tä-), -officer (sot.) yliupseeri. subjekt -et - 1. (kiel.) subjekti, alus. 2. (fil.): ett tänkande ~ ajatteleva ihminen; ett

misstänkt ~ (halv.) epäilyttävä hnk., (j.)

»tyyppi».

subjektiv -t -are subjektiivinen, itse-, oma|-kohtainen.

subjektivism -en subjektivismi, subjektivitet -en subjektiivisuus, subjektssats (kiel.) subjektilause. subkutan -t (lääk., an.) ihonalainen, sublim -t -are ylevä; suuripiirteinen, sublimat -et, -en (kern., frm.) sublimaatti. sublimera I ylevöittää; (kern.) härmistää. sublimering -en ylevöi|tyminen, -ttäminen;

(kem.) härmis|tyminen, -täminen. submarjn -t merenalainen, subordination -en käskynalaisuus, alistussuhde; kuuliaisuus.

subordinationsbrott kuuliaisuus-, tottelemattomuus |rikos.

subordinera I I. tr asettaa, määrätä jnk alaiseksi; alistaa. II. itr: ~ under ngn olla jnk (käskyn)alaisena, subrett -en -er (teat., oop.) (nokkelan) ka-marineidin osia esitt. näyttelijätär, sub-retti. -roll kamarineidin osa. subsidier pl raha]-apu, -avustus, subskribent -en -er ennakkotilaaja. subskription -en ennakkotilaus, tilausmer-kintä; listamerkintä. substans -en aine; (fil.) tosiolio, substanssi, substantiell -t -are olennainen; aineellinen, substantiv (kiel.) I. -et - substantiivi, nimisana. II. -t substantiivinen, substantivera I tr muuttaa substantiiviksi,

käyttää substantiivina, substantivisk -t substantiivinen, substituera I tr asettaa, hankkia toisen sijaan; (mat., kern.)

sijoittaa, substitut -et - korvaaja; viransijainen, substrat -et - alusta, pohja; perusaine, subtil -t -are syvällinen, hieno; nokkela, terävä; viisasteleva, subtilitet -en -er hienous, nokkeluus, terävyys, syvällisyys; viisastelu, saivartelu, subtrahend -en -er (mat.) vähentäjä, subtrahera I tr (mat.) vähentää, subtraktion (-ksu:n) -en -er (mat.) vähennyslasku.

subtropisk (-tro:) -t (mnt.) subtrooppinen, kuuman ja lauhkean vyöhykkeen välinen.

subvention -en -er avustus, kannatus; tukipalkkio, (j.) tukiaiset, subventionera I tr avustaa, antaa avustusta; maksaa tukipalkkio(ita). succé, succés (sykse:, sukse:) -en -er menestys; göra r^ saavuttaa menestys(tä). succession (suksesu:n) -en -er vallanperimys; (Iak.) seuraanto. successiv -t säännöllisesti jatkuva, vähitellen tapahtuva; peräkkäinen, asteittai-successivt — sund

sund

nen; ~ leverans (kaup.) peräkkäinen, jatkuva hankinta, (tavaran)toimitus, successivt vähitellen, jatkuvasti, peräkkäisesti, asteittain.

suck -en -ar huokaus; dra en djup ^ huoata syvään, päästää syvä huokaus; dra en lättnadens ~ huokaista helpotuksesta; dra sin sista ~ huokaista (henkäistä) viimeinen henkäyksensä (kuolla), sucka I itr huoata, huokailla; ^ av längtan huokailla ikävissään (kaihoissaan); ^ under oket huokailla ikeen alaisuudessa (j. ikeessä), suckan: en ~ (vanh.) huokailu, huokaus, suckat -en, -et (keit.) hillottu, sokerilla kyllästetty kurpitsa; hillotut, kandee-ratut sitruunankuoret. suckulent I. -en -er (ksv.) mehikasvi. II. - -a (ksv.) mehevä, maitoinen» sudanesisk -t (mnt.) sudanilainen, sudd 1. -et töherrys, tuhertaminen. 2. -en -ar tuppo, tukko, tullo. 3. -et juopottelu, (krk.) törsäily, porsastelu. sudda I I. itr 1. likaantua, tahrautua jstk.

2. kirjoittaa (maalata) tuhertaa, töhertää.

3. pyyhkiä sienellä. 4. vitkastella, aikailla. 5. juopotella, törsäillä. II. tr: ~ ut pyyhkiä pois; raaputtaa pois (raape-kumilla).

suddig -t -are himmeä, epäselvä; tuhruinen, töhryinen, nuhrautunut, likainen. Sudeterna npr pl (mnt.) Sudeetit. suff ix -et - (kiel.) suffiksi, jälkiliite. sufflé -n -er (keit.) kohokas, sufflera I tr, itr (teat.) kuiskata, sufflett -en -er kuomu, -vagn kuomuvau-nu(t).

sufflpr (e)n -er (teat.) kuiskaaja, -lucka kuiskaaj ankoppi. sufflps -en -er (teat.) kuiskaaja (nainen), sug -en: tappa ~en masentua, lamaantua (ettei enää jaksa), menettää halunsa jhk; tappa inte r^en! älä hellitä! älä päästä mieltäsi masentumaan! sug|a IV3 I. tr, itr imeä (m. kuv.); ^ saften ur en frukt imeä hedelmästä mehu; ^ på tummen (en karamell) (lps.) imeksiä peu-kaloaan (makeista); sjön -er meri-ilma hiukaisee; ^ på ramarna (kuv. nälissään) nuolla näppejään, kynsiään; kiristää nälkävyötä. II. (pain. part.): ^ sig jast imeytyä kiinni; ^ i sig imeä itseensä; ^ in imeä sisään; ^ in lujt imeä ilmaa sisäänsä; ^ till sig vatten imeä sisäänsä (itseensä) vettä; ^ upp imeä (itseensä, ylös); ^ ut imeä ulos, loppuun, sugjen -et -nare: vara ~ olla nälissään; jag känner mig ~ (m.) minua hiukaisee; vara på ngt (kovin) haluta jtk; (j.) olla perso jllk.

sugg|a -an -or (el., mv.) imisä(sika), emakko.

suggerera I tr: ngn till ngt suggeroida; uskotella, saada jk uskomaan (tekemään) jtk.

suggestiv -t -are suggeroiva; ajatuksia herättävä.

suggestion (-su:n) -en -er suggestio; us-kottelu; mielteiden herättäminen, sug||havert (fys.) lappo, imupilli. -mun

(el.) imusuu. sugning -en imu, imeminen; (nälkä) hiu-kaisu.

sug||pump (tkn.) imupumppu. -rot (ksv.) imujuuri. -rör 1. imuputki; imupilli; (fys.) lappopilli. 2. (el.) imukärsä, -skål (el.) imukuppi, -snabel ks. -rör 2. -vatten (mer.) vanavesi, sukta I itr: få ~ efter ngt (j.) turhaan huokailla, toivoa, haikailla jtk. sul|a I. -an -or (jlkn.) antura, kengänpohja. II. I tr (puoli)pohj auttaa kengät, panettaa kenkiin (puoli)pohjat. sulagera (-se:) I tr lohduttaa; korvata, antaa korvausta jstk.

sulfa -n (frm.) sulfa|valmiste, -lääke, sulfonamidi.

sulfat -et, -en -, -er (kern.) sulfaatti, -cellulosa (pap.) sulfaattiselluloosa, sulfit -et, -en -, -er (kem.) sulfiitti. -cellulosa (pap.) sulfiittiselluloosa, sulky (solki) -n -er, sulkies (ravi)kilpa-ajo-rattaat.

sulläder (nhk.) antura-, pohja|nahka, sulning -en (jlkn.) (puoli)pohjaus, suitsin -en -er sulttaani, summ|a -an -or summa; en nätt ~ sievoinen summa, sievoiset (hyvät) rahat; ^ 1000 mark kaikkiaan (yhteensä) 1 000 mk.

summarisk -t summittainen, ylimalkainen, pääkohtainen, suppea, sum|mer -mem -rar (rad.) värähdin, (puh.) summeri.

summera I tr laskea yhteen, (kuv.) yhdistää kaikki yhteen, summer ton (rad., puh.) värähdinääni; summeriääni. sump -en 1. (kahvi)sumppi. 2. -en -ar

(kai.) (kala)sumppu. sumpa I tr (j.) lyödä laimin, myöhästyä jstk; tärvellä, pilata, sump||feber suokuume. -gas suokaasu.

-höna (el.) liejukana, sumpig -t -are suo-, vesi|peräinen. sump||mark suomaa, suo-, vesi|peräinen maa; räme. -trakt suo|maa, -seutu, soinen seutu.

1. sund -et - salmi.

2. sun|d -t -dare terve; terveellinen;

-t förnuft terve järki; ^ till kropp o. själ sekä ruumiiltaan että sielultaan terve, sundhet -en terveys.

sunnan: en ~ ks. seur. -vind etelätuuli, sup -en -ar ryyppy, naukku; ta en ~ ottaa ryyppy» naukku.

supa IV3 I. tr, itr juoda, juopotella; ^ ngn under bordet juoda (juottaa) pöydän alle. II. (pain. part.): ~ sig full juoda itsensä humalaan; ~ ihjäl sig juoda itsensä kuoliaaksi; ~ upp juoda suuhunsa, (j.) panna menemään kurkusta alas; hävittää juomisella, tuhlata juomiseen, supbroder juoma-, (j.) viina|veikko. supé -(e)n -er illallinen, (julli.) illalliset; bjuda på ~ pyytää illallisille, tarjota illalliset.

supera I itr syödä illallista; illastaa, superb-t -are upea; oivallinen; erinomainen, superfosf^t -et, -en -, -er (kern.) superfos-faatti.

superi -(e)t juopottelu, naukkailu, superlativ (kiel.) I. -et - superlatiivi. II. -t -a superlatiivinen; kaikkein paras; ylen kehuva, kiittelevä.

supgille -t -n juomingit, juomaseura. supig -t -are viinaanmenevä, juoppo, supin|um -et -er (kiel.) supiini, suppleant -en -er varajäsen, varamies, supplement -et - lisä, täydennys; (teoksen) täydennysosa, -band lisänide, täydennysosa.

supplera I tr täydentää, täyttää; korvata. supplikg.nt -en -er anoja, hakija; (halv.) viran|kosija, -kumartaja. suppQrt|er -ern -, -ers, -rar suosija, kannattaja, ihailija, suput -en -er,-ar (halv.) pata-, rapa|juoppo, sur -t -are 1. hapan; (kuv. m.) kirpeä, katkera; äreä, huono-, pahan|tuulinen; se ~ ut olla äreän, pahantuulisen näköinen, »näyttää hapanta naamaa»; göra livet för ngn tehdä jnk elämä raskaaksi, katkeraksi; bita i det äpplet kokea jtk ikävää; tehdä jk ikävä (välttämätön) työ; alistua välttämättömään; det kommer r^t efter (snl. läh.) kun on makea edellä, on hapan perässä; reagera ~t (kern.) reagoida happamasti. 2. kostea; ^ mark vetinen, kostea, veden vaivaama maa. sura I itr (j.) murjottaa, mököttää, mökötellä.

surj|brunn kivennäis(vesi)lähde; terveyslähde. -deg hapantaikina; (kuv., Raam.) hapatus.

surfing (s. tpm., u.) vanavesiratsastus;

tyrskyratsastus. surhet -en happamuus; murjottaminen; vrt. sura.

surl|kart (hed.) karvas raakila; (hnk.) jörö;

jörri; marmattaja. -kål hapankaali, -körsbär (puut.) hapankirsikka, -mjölk piimä-(maito). -mul|en -et -nare äreä, nyrpeä. -måns -en -ar mörisijä, marmattaja. surna I itr hapata.

surpupp|a -an -or (j. nainen) marmattaja, paipattaja.

1. surr -et (j.) ks. surrogat.

2. surr -et surina; (äänten) sorina.

1. surra I itr surista; (hnt. m.) hyristä, pöristä.

2. surra I tr (mer.) köyttää, sitoa; ~ fast köyttää kiinni, kiinnittää.

surrealism -en (taid.) surrealismi, surrealist -en -er surrealisti, surrealistisk -t surrealistinen, surrogat -et - korvike, korvikeaine; (er.)

(kahvin)korvike. sur||stek (keit.) hapanpaisti. -strömming hapanhaili. -sö|t -tt hapanimelä, surven (j.): hela ~ koko roska, surög|d -t tihrusilmäinen. sus -et 1. suhina, humina, kohina. 2. leva

i ~ o. dus elää humussa ja sumussa, susa I itr humista, suhista, kohista; det i öronen på mig korvani suhisevat; ^ bort (lentää, kiitää) suhisten pois, tiehensä; ^ förbi kiitää, suhahtaa ohi. susning -en suhina, kohina, humina; ~ar i

öronen korvien suhina, suspekt - -are epäil(yt)tävä, epäilystä herättävä.

suspendera I tr lykätä toistaiseksi; ^ ngn pidättää (jksk aikaa) virantoimituksesta, suspensipn -en (väliaik.) virantoimituksesta pidättäminen, sussa I itr (lps.) tutua, nukkua, sutare -n - (kai.) suutari, tuutain. sutenpr -en -er portonsuojelija. suvenjr -en -er matkamuisto: muistoesine.

suveraLn I. -t -are 1. täysin itsenäinen, suvereeninen; itsevaltainen. 2. pettämätön, varma, luotettava; suurenmoinen, ylivoimainen. II. -en -er hallitsija, yksinvaltias.

svabb -en -ar (mer. ym.) huosiain, köysi-luuta.

svabba I tr huosia. svack|a -an -or notkelma, svada -n sanatulva.

svag -t -are heikko; kevyt; ^ cigarr mieto sikari; vid ~ eld vienolla (hiljaisella) tulella; stå på fötter olla heikoilla perusteilla, heikolla kannalla; ^ hälsa heikko terveys; varning för ^ is! varokaa heikkoja jäitä! ~t kaffe heikko, laiha kahvi; ^ knackning hiljainen, heikko koputus; en ^ känsla hiljainen, heikko tunne; det ~a(re) könet heikompi suku-svagdricka — svara

svar

puoli; ett leende vaisu hymy; hennes sida hauen heikkoutensa; te laiha tee; r^t verb (kiel.) heikko verbi; i ett r^t Ögonblick heikkona hetkenä; öl mieto olut; vara ~ för ngt olla altis, »heikko» jllk; vara ~ för smicker olla heikko imarteluille, kuunnella imarteluja, svagdricka *t kalja, svaghet -en -er heikkous. Svaghets||tecken heikkouden merkki, -till-

stånd heikkoudentila. svagsint - -a heikkomielinen, svagsinthet -en heikkomielisyys. svagström (shk.) heikko virta, svagstroms||anläggning heikkovirtalaitteet. -ledning heikkovirtajohdin. -teknik heik-kovirtatekniikka. svagsynt - -a heikkonäköinen, svagsynthet -en heikkonäköisyys. svaj: ligga på ~ (mer.) kellua vapaasti; (ha) mössan på ~ (olla) lakki kallellaan, toisella korvalla.

svaja I I. tr (mer.) kääntää varpilla. II.

itr huojua, kääntyä; liehua, hulmuta, sval -t -are viileä; (kuv.) välinpitämätön, sval|a -an -or (el.) pääsky, svalbo -et -n pääskynpesä. svalg (-lj) -et - 1. (an., ksv.) nielu. 2. syvyys, rotko, onkalo, nielu; (kuv.) juopa, svalgång -en-arluhdinsola; pylväs|parveke,

-sali; parveke, svalka I. -n viileys, vilpoisuus, jäähdytys. II. I tr jäähdyttää, vilvoittaa; ^ sig jäähdytellä, vilvoitella, viillyteliä, svall -et - hyöky, tyrsky; (kuv. m.) tulva; ett r^j av ord sanatulva, svalla I itr hyrskytä, tyrskytä, kuohua; ^ över tulvia yli; blodet veri kuohuu, kiehuu.

svallning -en kuohunta, aaltoilu; råka i ~ ruveta kuohumaan; joutua kuohuksiin. svallvåg hyöky-, kuohu|aalto, -laine, svalna I itr viiletä, viilentyä, (ruoka ym.) jäähtyä; (kuv. innostus) laimeta, svalört -en (ksv.) mukulaleinikki, maapähkinä.

svamla I itr laverrella; puhua pötyä, puuta heinää.

svamlig -t -are laverteleva; sekava, svam|mel -let lavertelu; pöty. svamp -en -ar 1. (ksv.) sieni, (er.) tatti; konserverad ~ sieni-, tatti|säilyke; plocka ~ poimia, kerätä sieniä; sienestää; växa upp som ~ar ur jorden nousta (syntyä, tulla) kuin sieniä sateella. 2. pesusieni, svamp||aktig -t sienimäinen, huokoinen, hohkainen. -bok sienikirja: sieniopas, -djur (el.) sienieläin. -expert sienien tuntija. -förgiftning (lääk.) sienimyrkytys. -gummi (kem.) sienikumi.

svampig -t -are sieninen, sienettynyt; (nauris) näivettynyt.

svamp||omelett (keit.) sienimunakas, -plockning sienes|tys, -täminen, sienten-poiminta; vara, gå på ~ olla sienessä, mennä sieneen, -rätt (keit.) sieniruoka-(laji). -soppa (keit.) sienikeitto, -stuvning (keit.) sienimuhennos, -sås (keit.) sienikastike. -utflykt sieni(enpoiminta)retki; företa en ~ olla sienessä, mennä sieneen, svan -en -ar, -or (el.) joutsen, -damm joutsenlammikko. svanesång joutsenlaulu, svang: komma i ~ tulla yleiseksi tavaksi; vara i ~ olla tapana, vallalla, tavallista.

svanhopp (u.) suora hyppy eteenpäin pää edellä.

svankrygg -en notko-, ketka|selkä. svankryggig -t -are: vara ~ olla notko-, ketka|selkä(inen).

svans -en -ar häntä; (kuv.) pyrstö; komets pyrstötähden pyrstö; sticka (sätta) ~en mellan benen (m. kuv.) panna häntä koipien väliin; vifta med (på) ~en heiluttaa häntäänsä.

svansa I I. itr heiluttaa häntäänsä; ^ för ngn (kuv., halv.) hännystellä, mie-listellä (jtk). II. tr: ~ en häst panna hevosen häntä solmuun; ^ en kanon suunnata tykki (lavettia siirtämällä), svanskota (an.) häntänikama. svar -et -1. vastaus, på ngt jhk; som — på Ert brev vastaukseksi kirjeeseenne; om ~ anhålles (o.s.a.) vastausta pyydetään (v.p.); postkort med betalt ~ postikortti maksettuine vastauksineen; bli ngn ~et skyldig jäädä jllk vastauksen velkaan; dröja med ~et viivytellä vastausta (ennen kuin vastaa); få till ~ saada vastaukseksi; ge ~ på frågor antaa vastaus, vastata kysymyksiin; ge ngn ~ på tal antaa jllk sana sanasta (kaksi parhaasta); han har ett ^ på allt hän ei koskaan jää sanattomaksi (vastauksen velkaan); vänta på ~ odottaa vastausta. 2. vastuu; få stå till r*~>s för ngt inför ngn joutua jstk vastaamaan jllk; ställa ngn till för ngt vaatia jk tilille jstk. svara I tr, itr 1. vastata; ^ på en fråga (ett brev) vastata kysymykseen (kirjeeseen); ^ på en hälsning vastata tervehdykseen: inte <•*-> på ett brev jättää vastaamatta kirjeeseen; på denna fråga kan jag inte ~ tähän kysymykseen en voi vastata; en fråga, som är svår att ^ på kysymys, johon on vaikea vastata. 2. ~ för ngt vastata, olla vastuussa, mennä vastuuseen jstk; ^ för en förlust vastata tappiosta, häviöstä, menetyksestä; jag ~r

inte för följderna en vastaa seurauksista 3. ^ mot ks. motsvara.

svarande -n - (Iak.) vastaaja, -sidan vas-taajapuoli.

svaromål (Iak.) vastaus, vastuu; träda (ingå) i rs antaa vastaus, vastuu; vastata puolestaan; undandraga sig rs kieltäytyä vastaamasta.

svars||brevkort vastauspostikortti. -kupong (post.) vastauskuponki, -lös -1: vara, stå rs jäädä sanattomaksi (voimatta vastata mitään); du är aldrig ro sinä et koskaan jää sanattomaksi (vastausta vaille, vastauksen velkaan); göra ngn rs saada jk sanattomaksi, (j.) tukkia suu jltk. -lös-het sanattomuus. -not (valt.) vastaus-nootti. -porto: ro bifogas vastausposti-maksu oheisena, -skrivelse vastauskirjel-mä; vastine, -ton (puh.) vastausääni.

svart I. - -are musta; börs musta pörssi; köpa på rsa börsen ostaa mustasta pörssistä; en rs dag synkkä (kovan onnen, onnettomuuden) päivä; S~a havet npr Mustameri; rsa jorden mustanmullan maa; ro kaffe musta kahvi; ett rs kapitel synkkä luku; stå på rsa listan olla mustalla (huonojen maksajien jne.) listalla; sätta ngn på rsa listan

panna mustalle listalle; rsa tavlan (koul.) koulu-, luokan|-taulu; gatan var rs av människor katu oli väkeä mustanaan. II. (s.) musta; ro har draget (skp.) musta siirtää, mustan vuoro, siirto; klädd i rs mustapukuinen, (j.) mustissaan; fag har inte ngt rs att ta på mig minulla ei ole mitään (kunnollista) mustaa pukua (mustia vaatteita) panna päälle; måla (se) allting i rs kuvailla (nähdä) kaikki kovin synkkänä, synkässä valossa; ha (visa) rs på vitt olla (voida näyttää) mustaa valkoisella; göra rs tili vitt (halv.) tehdä (änkätä) vaikka korppi valkoiseksi; de ~as världsdel mustien maanosa.

svartabörs|jaffär mustanpörssin|kauppa, -liike, -handel mustanpörssin kauppa, -jobbare mustanpörssinkeinottelija, (j.) trokari, -pris mustanpörssinhinta.

Svartahavskusten npr Mustanmeren rannikko.

svart||blå -tt mustansininen; mustanpuhuva. -brödrakloster (kat.) mustainveljes-tenluostari.

svartepetter (kort.) Musta Pekka.

svart||fläckig -t musta|täpläinen, -tahrainen. -grå -tt mustanharmaa, -hya|d -t musta-, tumma|ihoinen. -hårig -t mustatukkainen.

s var ting -en -ar (j.) musta(ihoinen); (leik.) neekeri; (halv.) mustiainen.

svart||jord mustamulta, -klä|dd -tt musta-

pukuinen; vara ro olla mustiin pukeutunut, (j.) mustissaan, -konst velho-, loitsu I taito, -konstbok taikakirja. -konstnär taikuri, velho, -krita (taid.) musta liitu, -krut mustaruuti. -lista I tr panna mustalle listalle, -lockig -t mustakiha-rainen. -mes (el.) kuusi-, musta|tiainen, -muskig -t tumma|verinen, -ihoinen, -myllebälte mustanmullan vyöhyke, -måla I tr (kuv.) panetella, mustata, esittää kovin synkin värein, -målning (kuv.) mustaaminen, synkin värein kuvaaminen.

svartna I itr musteta; muuttua mustaksi; det rsr för ögonen på mig maailma mustenee silmissäni, svart||peppar musta pippuri, -prickig -t musta|pilkkuinen, -tiplainen. -randig -t musta|juovainen, -raitainen, -röck musta-takki; (j. halv.) pappi, -rost (ksv.) mustaruoste, heinän ruoste, -rutig -t mustaruutuinen. -sjuk -t mustasukkainen, lemmenkade. -sjuka mustasukkaisuus. -skäggig -t mustapartainen, -soppa musta|liemi, -keitto, -vit -t mustavalkoinen. -ög|d -t mustasilmäinen, svarv -en -ar (tkn.) sorvi(penkki). svarva I tr, itr sorvata; ro till sorvata (m. kuv.). svarvare sorvari.

svarv||bänk, -stol sorvipenkki. -stål sorvin-terä.

svassa I itr mahtailla, intoilla; röyhkeillä, kopeilla.

svassande -t mahtailu, kopeilu; mahtipontisuus.

svav|el -let (kem.) rikki; (j.) tulikivi, -aktig -t rikinkaltainen. -blomma rikki-härme, (j.) tulikukka, -gul -t rikinkeltai-nen. -haltig -t rikkipitoinen, -kis (kem.) rikkikiisu. -lukt rikin, tulikiven haju, katku, -regn tulikivisade. -syra rikkihappo. -syra|d-Jrikkihappoinen. -syrlighet (kem.) rikkihapoke, -väte (kem.) rikkivety. -ånga rikki I höyry, -huuru, svavla I tr polttaa rikillä, rikittää. Svealand npr Sveanmaa. sweat|er (svetter) -ern -rar, -ers neulottu villatakki, sweater. sved -en -er (rnv.) kaski, halme, huhta; aho (jota ei enää viljellä); fälla (bränna) rs kaataa (polttaa) kaskea, kaskeksi; kasketa.

1. sved|a -an -or kirvely, kipu; utge ersättning för rs o. värk antaa korvausta kivusta ja särystä.

2. sveda II1 tr kärventää, polttaa, korventaa; ^ vingarna på ljuset polttaa siipensä kynttilässä; ro fingrarna på ngt polttaa sormensa jssk; ^ av fågeldunsvedd — svika

kärventää untuvat linnun ihosta; ~ gräs kärventää nurmi(kko), ruohikko, sve|dd -tt kärvennetty, kärventynyt; ~ lukt palaneen haju, käry. svedja I tr kasketa, polttaa kaskeksi, svedje||bruk kaskiviljely, -land kaskimaa, kaski,

svek -et - vilppi, petos, kavaluus; utan rs vilpittömästi; rehellisesti; med rs o. bedrägeri petoksella ja vilpillä, -full

-t vilpillinen, kavala, -fullhet -en vilpillisyys, petollisuus, kavaluus, -lös -t vilpitön, suora, rehellinen, -löshet -en vilpittömyys, suoruus, rehellisyys, sven -nen -ner 1. (hist.) aatelisnuorukai-nen; asemies, 2. nuorukainen, nuorimies, -sexa (läh.) nuorenmiehenhautajais|et, -kemut.

svensk I. -t ruotsalainen; ^ -finsk: rs ordbok ruotsalais-suomalainen sanakirja. II. -en -ar (käns.) ruotsalainen, svensk|a 1. -arc (kiel.) ruotsi; ~n ruotsi; den bästa rsn paras ruotsi (ruotsin kieli); hans rs är föredömlig hänen ruotsinsa on mallikelpoista, esikuvallisen hyvää; översätta från rs till tyska kääntää ruotsista saksaan; översätta från rs till finska (tav.) suomentaa ruotsista (ruotsin kielestä); i den moderna rsn nykyajan ruotsissa; vad heter (den) det på rs? mitä se on ruotsiksi? brevet var skrivet på rs kirje oli kirjoitettu ruotsiksi. 2. -an -or ruotsalainen nainen, ruotsitar. svensk||amerikan(are) amerikanruotsalai-nen. -amerikansk -t ruotsalaisamerikka-lainen. -bygd ruotsalaisalue, ruotsalaisten asuma-alue, ruotsalaisseutu. -fientlig -t ruotsalais I vihamielinen, -vastainen, -het -en ruotsalaisuus, -finsk -t ruotsalais-suomalainen. -lärare ruotsin opettaja. -språkig -t ruotsinkielinen. - talande (a. tpm.) ruotsia puhuva; en rs utlänning ruotsia puhuva ulkomaalainen. -tillverkad -t Ruotsissa valmistettu; ruotsalaista tekoa (valmistetta), -timme (koul.) ruotsin tunti, -vän ruotsalaisten ystävä, -vänlig -t ruotsalaisystävällinen. -ättling: vara rs olla ruotsalaista syntyperää, syntyperältään ruotsalainen, svep: i ett rs yhdellä vedolla, tempauksella.

svep|a II2 I. tr verhota, peittää, kääriä; ^ manteln omkring sig kietoa päällystakki (vaippa) ympärilleen; ^ en schal omkring axlarna kietoa hartiahuivi olkapäilleen, hartioilleen; ^ ett lik kääriä ruumis käärinliinoihin; ummistaa vainaja; ^ minor raivata miinoja. II. itr (tuuli) pyyhkiä, tuivertaa. III. (pain. part.): snöstormen -te fram över det kala landet lumimyrsky

pyyhki (kiiti, tuiversi) yli aution, paljaan maan; ^ förbi pyyhkiä ohi; ^ in sig i en kappa kietoutua, kääriytyä viittaan; ^ in sig i ett täcke kietoutua peittoon, peitteeseen; ^ om sig (ngn) ngt kietoa, kääriä ympärilleen (jnk ympärille) jtk. svepe -t -n (ksv.) suojus, svepning -en -ar 1. (er.) käärin-, kuolin|-liinat, ruumis|vaate, -liinat. 2. ~ av minor (mer.s.) miinanraivaus, miinojen raivaaminen, -s|fartyg (mer.s.) miinanraivaaja.

svepskäl tekosyy, veruke. Sverige (Svärje) npr Ruotsi, svets -en -ar (tkn.) hitsaus, uuttaminen; hitsaus|kohta, -jatkos, svetsa I tr (tkn.) hitsata, uuttaa, keittää;

fast hitsata kiinni; ^ samman hitsata yhteen; (kuv.) liittää yhteen, svetsare -n - hitsaaja, svetsfog hitsisauma.

svett -en hiki; rsen pärlade på hans panna hiki helmeili hänen otsallaan; torka rsen ur pannan kuivata, pyyhkiä hiki (hikeä) otsastaan; bada i rs Rikoilla hirveästi, olla yltä päältä hiessä; i ditt anletes rs otsasi hiessä; med rs o. möda tuskalla ja ja vaivalla; arbeta så att ^en lackar tehdä työtä hiessä päin, hiki|päissä(än), -päin. svettas I itr (dep.) hikoilla, olla hiessä, hikinen; fag rs om händerna käteni hikoilevat, käteni ovat hiessä, hikiset; ut hikoilla (ulos ruumiistaan), svett[|avsöndring hikierite; hieneritys, hikoilu. -båd hikoilukylpy, hikilöyly; hikoilu. -drivande hikeä erittävä, hikoiluttava, hiostava, -droppe hiki|pisara, (run.) -helmi, -drypande (a. tpm.) hikeä valuva, svettig -t -are hikinen, hiestynyt, hiessä, svettj|kur (lääk.) hikoiluhoito. -körtel (an.) hikirauhanen, -lukt hien haju. svettning -en hikoilu, hikoileminen; komma i rs ruveta hikoilemaan, tulla hikeen, hiestyä, svettrem (hatun) hikinauha, svick|a -an -or henkitulppa, tynnyrin run-nin tulppa, s vid] a IV1 itr kirveliä, kirveltää, vihavoida, karvastella, polttaa, koskea; fötterna -er jalkoja polttaa, kirveltää; pepparn -er på tungan pippuri kirveltää, polttaa kieltä; röken -er i mina ögon savu kirvelee silmiäni; det -er i hjärtat på mig sydäntäni särkee (vihloo, viiltää); med rsnde hjärta kirvelevin sydämin, svik|a IV11. tr pettää, petkuttaa; jättää pulaan; ^ ngns förtroende pettää jnk luottamus; ^ sitt land kavaltaa maansa; sitt löfte rikkoa lupauksensa; sitt ord

syödä sanansa; rs sin plikt jättää velvolli-

suutensa täyttämättä, lyödä velvollisuutensa laimin; om mitt minne inte -er mig jollei muistini petä; minnet (modet) svek honom hänen muistinsa (rohkeutensa) petti; rösten svek honom hänen äänensä petti (sortui, tyrehtyi kurkkuun). IL itr olla vastaamatta odotuksia, pettää odotukset, olla kelvotonta, sviklig -t -are petollinen,

vilpillinen, svikt 1. -en joustavuus, notkeus; ha ~ olla notkea, joustava. 2. -en -ar (urh.) ponnahdus-, ponnistuslauta; (hyppy)-lauta.

svikta I itr notkua, huojua; pettää (m. kuv.); myödätä; ^ under bördan notkua, notkistua kuorman painosta; få ngt att ~ saada jtk horjumaan, horjuttaa jtk; mina knän polveni notkuvat (pyrkivät

pettämään), svikt||bräda ks. svikt 2. -hopp (u.) ponnahduslauta-, lauta|hyppy; (voim.) jänne-hyppäys.

svimma I itr pyörtyä, mennä tajuttomaksi; vara nära att ~ olla pyörtymäisillään, vähällä pyörtyä, svimning -en -ar pyörtyminen; pyörryksissä olo.

svimningsanfall pyörtymiskohtaus. svin -et - (el.) sika, (m. kuv.); kasta pärlor för ~en heittää helmiä (vanh. päärlyjä) sikojen eteen, sioille, s vina I tr: ^ ner (j.) ryvettää, liata (pahanpäiväiseksi); ner sig ryvettyä; liata itsensä, svinaktig -t -are sikamainen, siivoton; törkeä, ruokoton; ha en ~ tur (olla, sattua) oikein moukan onni, (j.) tuuri, viuhka; ^ kalit pureva, pahuksen kova pakkanen; hirveän kylmä, svinaktighet -en -er sikamaisuus, säädyttömyys, törkeys, ruokottomuus, svin! |a vei (mv.) sianhoito, -borst sianharjas!

svindel -n 1. huimaus, pyörrytys; jag greps av ~ päätäni huimasi. 2. huijaus, petkutus. -affär huijaus-, petkutus|kauppa, -anfall huimaus-, pyörrytys | kohtaus, -känsla huimauksen, pyörrytyksen tunne, svindla I itr pyörryttää, huimata; det för ögonen på mig silmäni huikenevat; silmiäni huikaisee.

svindlande (a. tpm., adv.) (päätä) huimaava; ^ höjd (djup) huimaava korkeus (syvyys); ~ lycka suunnaton onni; pris huimaava hinta.

svindlare -n - huijari, petkuttaja, svindlerj -et -er huijaus, svinerj -et -er sikamaisuus, törkeys, sving -en -ar (m. voim.) heilahdus, heilautus; (nrk.) heilahduslyönti, svingi.

swing -en (tns.) swing, nopea jatsityyli. svinga I tr, itr heiluttaa, ^ mössorna i luften heiluttaa, huiskuttaa lakkejaan ilmassa; ^ sig upp heilauttaa itsensä ylös; ^ sig upp i sadeln heilauttaa itsensä (ketterästi nousta) satulaan; (kuv.) ^ sig upp från springpojke till direktör kiivetä juoksupojasta (liikkeen) johtajaksi, svingel -n (ksv. Festuca) nata. svin||ho (sian) purtilo, (-)kaukalo. -hus siko|lätti, -pahna; (iso) sikala, -ister sianihra. -läder siannahka; av ~ (tav.) siannahka-. -lädershandskar siannahka |-hansikkaat, -käsineet, -mat sianruoka. -molla (ksv. Atriplex) peltomaltsa. svinn -et - kutistuminen; (kaup.) (mitta)-häviö, (-)vajaus.

svin||otta: i ~n (j.) kirotun aikaisin, varhain, »ennen auringonnousua», -pest (el.lääk.) sikarutto, -skötare sianhoitaja, -skötsel sianhoito, -stia siko[pahna, -lätti, svira I itr juopotella, rentustella, (krk.) törsäillä.

svirare -n - juopottelija, rentustelija, tör-säilijä.

svirv|el -eln -lar, -drag (kai.) uistinonki, heitto [uis tin, -onki.

s viskon -et - (hed.) veskuna, väskynä, kuivattu luumu.

svit -en -er (aik p. ruht.) seurue, saattue; jakso, jono; (mus.) sävellys jakso; (kort.) karonkka.

sviv|el -eln -lar (mer., tkn.) leikari, pyöry. svordom -en -ar kirosana; kirous, svull|en -et -nare paisunut, turvonnut, ajettunut, pöhöttynyt; turvoksissa, ajetuk-sissa.

svullna I itr: ~ upp turvota, pöhöttyä;

^ igen turvota umpeen, kiinni, svullnad -en -er ajos, ajettuma, pöhö, turvottuina.

svulst -en -er (lääk.) kasvain, kasvannainen; (kuv.) mahtipontisuus, pöyhkeä-sanaisuus.

svulstig -t -are (kuv.) mahtipontinen, paisutteleva, monisanainen, suurisanainen. svulstighet -en mahtipontisuus, paisuttelu, pöyhkeily, svultjen -et -na nälkiintynyt, kovin nälkäinen.

svun|nen -net -na kadonnut, hävinnyt; från -na tider menneiltä ajoilta, svur|en -et -na vannottu; vannoutunut, svåg|er -em -rar lanko (mies), svågerskap -et lankous. svål -en -ar (iho) kamara; päänahka, svångrem suolivyö; dra åt r^men (kuv.) kiristää suolivyötä (nälkävyötä), svår -t -are 1. (yl.) vaikea; vaivalloinen, tukala, raskas, kova,

ankara; vakava, paha;

arbete vaikea työ; beskyllningar ankarat syytökset; fel paha (suuri) virhe; ^ fråga pulmallinen, visainen kysymys; r^a följder pahat (raskaat, ikävät, tuhoisat) seuraukset; ^ förbrytelse raskas, törkeä rikos; företag vaikea, vaivalloinen yritys; förhandlingar sitkeät neuvottelut; ^ förkylning paha, vakava vilustuminen; ^ förlust suuri (ankara, kirvelevä) tappio, menetys; ~ kyla kova pakkanen; ^ manniska hankala hnk (jonka kanssa on vaikea tulla toimeen, jota on hankala käsitellä); ^ olycka suuri onnettomuus, tuhoisa tapaturma; <—'a plågor kovat tuskat, ankarat kivut; ^ sjukdom ankara tauti; ~t slag kova, ankara isku; ^ snuva paha, kova nuha; straff ankara, kova rangaistus; ^ ställning vaikea (hankala, pulmallinen) asema; tider vaikeat (ankeat) ajat; ^ uppgift vaikea, visainen tehtävä; kova urakka; villkor ankarat ehdot. 2. (yksin t. inf., prp.): det blir ~t för mig att komma i tid minun käy vaikeaksi ehtiä ajoissa; han har det hän on vaikeassa, tukalassa asemassa; jag har att

tro det minun on vaikea sitä uskoa, minusta se tuskin näyttää luultavalta; ha det för sig olla hidas käsittämään; han har r^t för svenska (att läsa) hänelle on ruotsi(nlukeminen) vaikeaa; göra det ~t för ngn tehdä jnk (jllk) elämä (oleminen) vaikeaksi, tukalaksi; det är ~t att säga, om (on) vaikea sanoa (tokko); det är för för mig se on minulle (minusta) liian vaikeaa; vara ~ mot ngn olla kova (ankara) jtk kohtaan; vara ~ på ngt olla (kovin) ahne, kerno, hanakka (j, perso) jllk.

svår- (yhd.); vrt. s v år\ anskaffad, -antänd-lig.

svår||anskaffa|d -t vaikea saada, hankkia, -anträffbar -t vaikea tavata, vaikeasti tavattavissa, -antändlig -t huonosti syttyvä, vaikea saada syttymään, -arta|d -t (lääk.) pahanlaatuinen; (onnettomuus) tuhoisa, -bearbeta|d -t vaikeasti muokattava, ^käsiteltävä, -begriplig -t vaikeatajuinen. -beräknelig -t vaikea laskea. -ersättlig-£ vaikea(sti) korvat|a, (-tavissa), -fattlig -t vaikeatajuinen, -framkomlig -1 hankala-, vaikea|kulkuinen; vaikeapää-syinen. -förklarlig -1 vaikea selittää, vaikeasti selitettäv(iss)ä. -förståelig -t vaikea ymmärtää, -hanterlig hankalakäyttöinen; vaikea, mutkikas; (hnk.) hankala, vaikeasti käsiteltävä.

svårighet -en -er vaikeus, hankaluus; göra ngn ~er aiheuttaa jllk vaikeuksia; lägga n^er i vägen vaikeuttaa jnk suunnitelmia

(toimintaa) jne.; möta (stöta på) ~er kohdata vaikeuksia, joutua vaikeuksiin; brottas (kämpa, dras) med <~~~>er joutua (suuriin) vaikeuksiin, kamppailemaan vaikeuksissa; utan ~ vaikeudetta, (tav.) helposti, svårighetsgrad vaikeusaste, svårligen tuskin vain; det kan jag ~ tro sitä minun on vaikea uskoa, svår||läkt (lääk.) huonosti, vaikeasti paraneva; såret är ~ haava paranee hitaasti, -läslig -t vaikea (a) lukea; han har en ~ stil hänen käsialastaan on vaikea saada selvää, -läst: en ~ bok kirja, jota on raskas lukea ja vaikea ymmärtää, -mod -et apeus, alakuloisuus, raskasmielisyys. -modig -t synkkä-, raskas|mieli-nen. -smält (ruoka, kuv.) vaikeasti sulava(a).

svårt (adv.) vaikeasti, raskaasti; ^ sjuk kovin saira|s, -ana; ^ skadad pahasti vahingoittunut, vaarallisesti loukkaantunut, vakavasti vaurioitunut s vår||tillgänglig -1 vaikeapääsyinen; luokse-pääsemätön. -tolka|d -t vaikeasti tulkit-tav(iss)a, vaikea tulkita, -uppfostra|d -t vaikea kasvattaa, vaikeasti kasvatettava, ongelmalapsi, -utrotlig -t vaikeasti hävitettävissä, vaikea saada hävitetyksi. -åtkomlig-t vaikeasti saatav(iss) a. -överskådlig -t: det är siitä on vaikea saada yleiskatsausta (yleiskäsitystä), svägersk|a -an -or käly. svälja II1 (m.) svalde svalt, tr niellä, nielaista (m. kuv.); ^ ned nielaista (vatsaansa, kurkusta alas), sväljning -en nieleminen, sväll|a II1 itr paisua (m. kuv.); (joki) paisua, tulvia; (herneet yms.) turvota; hans hjärta -de av stolthet hänen sydämensä paisui ylpeydestä; ~ upp paisua, turvota, svält.-en nälkä; dö av ^ kuolla, nääntyä nälkään.

svälta I. II2 tr pitää nälässä, näännyttää nälällä; ^ sig ottaa nälkähoito(a), (m.) laihduttaa itseään; ^ ut näännyttää nälkään; ^ ihjäl tappaa, näännyttää nälkään. II. IV5 itr nähdä (kärsiä) nälkää; ~ ihjäl kuolla nälkään, svält||död nälkäkuolema, -fö|dd -tt niukalla ruoalla (nälällä) pidetty; puutteellisesti ravittu, -gräns: leva på ~en olla (elää) nälkärajalla; saada riittämättömästi syödäkseen, -konstnär (iv., leik.) nälkätaiteilija. -kost: leva på ~ elää (puolittain) nälässä; sätta på ~ panna, asettaa nälkä-ruokinnalle (nälkäannoksille). -kur (lääk.) nälkä-,

laihdutus|hoito. -lön nälkäpalkka. -rem ks. svångrem. svämma I itr: ~ över tulvia (yli); (joki)sväii

sväng — sy

tulvia (nousta, paisua) yli äyräidensä; vrt. översvämma.

sväng -en -ar heilahdus, pyörähdys; käyrä, mutka; göra en tvär ~ åt höger jyrkästi, äkkiä kääntyä oikeaan; göra en ^ tili stationen (vielä) kiireesti pistäytyä asemalla; ta sig en ^ tanssia muutama pyörähdys; pyörähdellä tanssissa; vara med i r^en olla joka paikassa, kaikkialla mukana.

svänga II1 I. tr pyörittää, huiskuttaa, heiluttaa; ^ med hatten heiluttaa hattuaan. II, itr 1. heilua; ^ som en pendel heilahdella kuin heiluri kahta puolta, edestakaisin; ^ med benen heilutella jalkojaan, sääriään. 2. tehdä kierros, kaarros, käännös; ^ om hörnet kääntyä kulman, nurkan ympäri, kadunkulmasta; ^ åt höger (vänster) kääntyä (kaartaa, pyörtää) oikeaan (vasempaan). III. rfl. ~ sig 1. kiertää, kääntyä. 2. koukkuilla, esittää verukkeita; ^ sig med fraser turvautua (tyhjiin) sananparsiin. IV. (pain. part.): ^ av kääntyä, kaartaa poispäin; ~ om a) tr kääntää ympäri; b) itr kääntyä takaisin, (kuv.) muuttaa mieltään, kääntää kelkkansa; (tuuli) kääntyä, pyörtää; ^ om med sin flicka pyörittää tyttö ään tanssissa, karkelossa; ~ med armarna heiluttaa käsivarsiaan; ^ (sig) om på klacken pyörähtää, käännähtää kannoillaan; sig upp på hästen (i sadeln) hypätä (kapsahtaa, pyörähtää) satulaan.

svängbro kääntösilta.

sväng|d -t kaareva, stolsben käyrä tuo-linjalka.

svängdörr kääntöovi.

sväng|el -eln -lar (kaivon) vipu, viputan-ko; vaunun kiepotin.

svänghjul (tkn.) vauhtipyörä; (j.) huima|-pyörä, -ratas; huima.

svängning -en -ar käännös, käänne; värähtely, värinä; tärähtely; heilahdus, heilahtelu; en ~ i politiken käänne politiikassa; vrt. svänga.

svängningstal (fys.) heilahdus-, värähdys|-luku.

svängQm: en ~ (tanssin)pyörähdys; ta (sig) en ~ pyörähdellä (hetkinen) tanssissa.

svängrum tila, liikkumistila, liikkumisvapaus.

svära V tr, itr 1. vannoa (vala); ^ ngn trohet vannoa jllk uskollisuutta; ~ falskt tehdä (vannoa) väärä vala; ^ högt o. dyrt vannoa ja vakuuttaa; jag kunde ha svurit på att olisin voinut vaikka vannoa (ottanut vaikka valalleni); ^ vid Bibeln (sin själs salighet) vannoa kaksi sormea Raamatulla (sielunsa autuuden kautta);

' sig jri vannoa itsensä (vannomalla päästä) vapaaksi jstk (jutusta). 2. kiroilla, sadatella; ^ över ngn (ngt) kiroilla, manailla jtk (hnk., asiaa), 3* ~ mot ngt olla ristiriidassa jnk kanssa; dessa färger svär mot varandra nämä värit eivät ollenkaan sovi yhteen, svärd -et - miekka, -fisk (kal.) miekkakala, svärdotter miniä.

svärds||dans miekkatanssi, -fäste miekankahva. -hugg miekanisku. -lilja (ksv., puut.) kurjenmiekka, -sida: på <^n miehenpuolelta. -slag miekan|isku, -lyönti, -slukare -n - (sirk.) miekannielijä, svär||far appi, (leik.) appiukko, -föräldrar appivanhemmat, svärja V ks. svära.

svärm -en -ar parvi, joukko, liuta; i ~ar parvissa, parvina, svärma I itr 1. parveilla, liikkua parvina; vilistä, kuhista. 2. haaveilla; ^ för ngt haaveilla, haaveksia jstk; ~ Jör en flicka olla rakastunut tyttöön, svärmand|e -en -ar hurmahenki, svärmare -n - 1. haaveilija, haaveksija (usk.) hurmahenki. 2. (ilt.) sahiamen. svärmeri ~(e)t -er haaveilu; hurmahenki-syys.

svärmisk -t haaveellinen, haaveileva, svärmning -en -ar (meh. ym.) parveilu, svärmningstid parveiluaika. svärmor anoppi, svärord kirosana, kirous, svärson vävy (poika).

svärt|a A. 1. -an musta, musta väri. 2. -an -or (el.) pilkkasiipi. B. I I. tr mustata (m. kuv.), parjata; mustata mainetta; ^ ned ngn inför ngn panetella jtk jllk pahanpäiväiseksi, panna jk pataluhaksi. II. itr: ~ av sig: tyget ~r

av sig vaate tahraa, vaatteesta lähtee mustaa väriä, sväva I itr leijailla, liidellä (ilmassa); i ovisshet olla epävarmuudessa, epätietoisuudessa; ~ mellan liv o. död olla (häilyä) elämän ja kuoleman vaiheilla; ^ på målet kangerrella puhuessaan; ^ ut i sitt tal (kuv.) puhua suurellisesti, mahtaillen; poiketa aineestaan, svävande (a. tpm.) häilyvä, horjuva, epävarma.

sy III I. tr, itr ommella, neuloa; låta ^ en klänning (en kostym) åt sig hos en sömmerska (hos en skräddare) neulottaa, teettää (itselleen) leninki (puku) leninki-, puku | ompelijattarella, naisvaatturilla (vaatturilla). II. (pain. part.): ~ fast (i) ommella, neuloa kiinni (jhk); ^ igen neuloa, ommella kiinni, umpeen; ^ in ommella, neuloa jhk; ~ om neuloa uudel-

640leen; ^ på neuloa jhk päälle; ^ till neuloa kiinni; neulomalla jatkaa, sy||ask ompelu-, neuloma|rasia. -ateljé ompelimo.

sybarit -en -er sybariitti; mässäilijä, hekumoitsija, nautiskelija, sy||behör ompelu-, neuloma| tarvikkeet, -behörsaffär ompelutarvike-, pikku-, pien I tavarakauppa, -bord ompelupöytä. syd -en (ilms.) etelä; i nord o. i ny pohjoisessa ja etelässä. Sydafrika npr Etelä-Afrikka, sydi|afrikan (s.), -afrikansk -t (a.) eteläafrikkalainen.

Sydeuropa npr Etelä-Eurooppa. syd||europé -(e)n, -europeisk (-pe:i-) -t eteläeurooppalainen, -frukter (rhm.) ete-länhedelmät. -gående (a. tpm.) eteläiseen suuntaan kulkeva, -kust etelärannikko, sydlig -t -are eteläinen, syd||ländsk -t etelämainen. -länning -en -ar etelämaalainen, -ost (ilms.) I. -en kaakko. II. (adv.) kaakkoon, om jstk. -ostlig -t kaakkoinen, kaakkois-, -pol -en etelänapa, -sida eteläpuoli, -spets etelä-kärki. -stat etelävaltio, -svensk I. -t, II. -en -ar eteläruotsalainen. Sydsverige npr Etelä-Ruotsi, sydsyd||ost (-väst) (ilms.) I. etelä|kaakko (-lounas). II. (adv.) etelä|kaakkoon (-lounaaseen), om jstk. sydtysk I. -t, II. -en -ar eteläsaksalainen. Sydtyskland npr Etelä-Saksa, syd|I väst (ilms.) I. lounas; (tuuli) lounas-tuuli; (mer.) öljykank. merimieshattu, »sydvesti». II. (adv.) lounaaseen (päin), om jstk. -västlig -t lounainen, -västra lounainen, lounais-; ^ Tyskland Lou-nais-Saksa. -öst ks. -ost. -östlig -t kaakkoinen, kaakkois-, -östra (a. tpm.) ks. ed. syetui neuloma| kotelo, -laukku, syfilis: en ~ (tpm. lääk.) syfilis, kuppa, syfilitisk -t syfiliittinen, kuppainen, kupan-.

syfta I itr tarkoittaa; ry på ngt tarkoittaa jtk; viitata jhk; ^ till ngt ks. ed.; ^ tillbaka på ngt viitata jhk; jag förstår, vad du r^r på huomaan, mihin tähtäät, mitä tarkoitat; jag förstår inte riktigt vad Ni på e n oikein ymmärrä, mitä sillä tarkoitatte, mihin (sillä) pyritte, syfte -t -n tarkoitus, tarkoitusperä; pää|-maali, -määrä, tavoite: i vilket ry? missä tarkoituksessa? mihin tarkoitukseen? i (med) ry att förenkla yksinkertaistamis-tarkoituksessa, asian yksinkertaistamiseksi; förfela sitt ~ turhaan pyrkiä päämääräänsä; (päämäärä) jäädä jltk saavuttamatta.

syftlinje tähtäys-, tähystys|viiva.

syftning -en -ar 1. tähtäys. 2. tavoite, tarkoitus; högre ry korkeammat tarkoitusperät.

syftpunkt tähtäys-, tähystys|piste, -kohta.

sy||förening -en, -junta -n ompeluseura.

-korg -en ompelukori. syl -en -ar naskali; hon låter inte ngn få en ry i vädret hän (se nainen) ei anna kenellekään (häneltä ei saa) suunvuoroa, sylfjd -en -er (tar.) sylfidi, keijukainen; hento, suloinen naisolento. sylfidisk -t keijukaismainen; ^ gestalt kuin keijukaisen vartalo, keijukaishahmo. syli -en -ar (rak.) vuoliainen, niskahirsi;

(raut.) ratapölkky, sylt -en, -et -er (keit.) hillo, sylt|a I. -an -or 1. (keit.) syltty. 2. (j.) kapakka, kuppila. II. I tr: ry in (keit.) hillota, säilötä; ~ in sig i ngt sotkea itsensä, sotkeutua jhk. sylta|d -t hillottu; lök (rhm.) hillosipulit, sylt||burk hillo|tölkki, -purkki, -gurka hillokurkku. -lök hillosipuli; (keit.) hillosipulit.

syltning -en hilloaminen; säilöminen, sylvass -t naskalin-, neulan|terävä, sylön ompelu-, neuloma-, (vaatturin) teko | palkka.

symaskin ompelukone, symbol (-o:) -en -er vertauskuva, symbolik -en symboliikka, vertauskuvallisuus.

symbolisera I tr olla jnk vertauskuvana, esittää jtk vertauskuvallisesti, symbolisk -t vertauskuvallinen, symfoni -(e)n -er (mus.) sinfonia, -konsert sinfoniakonsertti, -orkester sinfoniaorkesteri.

symfonisk -t sinfoninen, symmetri -(e)n yhdenmukaisuus, tasa-mukaisuus.

symmetrisk -t symmetrinen, tasasuhtai-nen, (mat.) yhdenmukainen, sympatetisk ks. sympatisk; ryt bläck sala-muste.

sympati -(e)n -er myötä|tunto, -tuntoi-suus, -mielisyys; ^ för mieltymys, taipumus jhk.

sympatisk -t myötätuntoinen, myötämielinen; miellyttävä, sympatistrejk myötätunto(isuus)lakko. sympatispr -en -er kannattaja, symposi|on -et -er pidot, juomingit, symfpjtom (-o:) -et - (lääk. ym.) oire, tunnus, tuntomerkki; ^ på en sjukdom taudin oire; allmänna ry yleiset oireet,

merkit.

sym(p) to mytisk -t oireellinen, jör jllk. syn -en -er 1. näkö, näköaisti; — o. hörsel

näkö ja kuulo; nedsatt rs heikentynyt näkö; han har god (dålig) rs hänellä on hyvä (huono) näkö, hyvät (huonot) silmät, hän näkee hyvin (huonosti); förlora rsen menettää näkönsä. 2. kasvot, (j.) naama; bli lång i rsen naama venähtää (pitkäksi); skratta ngn mitt (upp) i rsen nauraa jllk vasten kasvoja (päin naamaa); säga ngn ngt mitt i rsen sanoa (paukauttaa) jllk jtk suoraan päin silmiä (naamaa). 3. tarkastus; hålla rs pitää tarkastus (ta), katsastus (ta). 4. näkeminen, näky; det var en egendomlig rs se oli erikoinen, omalaatuinen näky; en rs för gudar jumalainen, (tav.) verrattoman huvittava näky. 5. (henki) näky, ilmestys; se (ha) rser nähdä näkyjä, saada (olla) näkyjä ja ilmestyksiä; se i nähdä kummituksia; erehtyä; ser jag i rse? näenkö unta vai olenko valveilla? jag trodde jag såg i rse luulin näkeväni väärin, en ollut uskoa silmiäni. 6. käsitys; han har en optimistisk rs på livet hän suhtautuu valoisasti (toiveikkaasti) elämään, hänellä on valoisa maailman-, elämän|katsomus. 7. jå rs på ngn (ngt) huomata jk hnk (jtk); jör rss skull näön vuoksi; till rses näköjään; komma till rses tulla näkyviin, näkyville, syna I tr tarkastaa,, tutkia; ^ ngn (ngt) i sömmarna tutkistella, tarkastella jtk oikein tarkkaan, synagog|a -an -or (juut.) synagooga. syn|as syn(e)s syntes synts itr (dep.) 1. näkyä; — för blotta ögat näkyä paljaalla silmällä; -s det inget spår? eikö näy mitään jälkiä? ne f, det -s ingenting ei, ei näy mitään; knopparna -s redan på träden puut ovat jo silmuilla; konturerna -tes tydligt ääriviivat näkyivät selvästi; det -tes på honom att hänestä näkyi (näki kyllä) että; ~ tili näkyä, olla nähtävissä; han har inte -ts till på länge häntä ei ole näkynyt pitkään aikaan; (j.) hän ei ole pitkään aikaan näyttänyt silmiään. 2. näkyä, käydä selville, ilmi; som -es av rapporten niin kuin ilmoituksesta (raportista) näkyy (ilmenee). 3. tuntua; näyttää; det -es mig vara överflödigt minusta se on tarpeetonta; minusta tuntuu tarpeettomalta; det vill rs som om näyttää (melkein) siltä kuin, että. synbar -t näkyvä, näkyvissä (oleva); selvä, ilmeinen, synbarligen (adv.) nähtävästi, ilmeisesti, synbild -en näkökuva, synd -en -er 1. synti; begå en rs tehdä synti; det är både rs o. skam se on synti ja häpeä. 2. det är rs att (on) vahinko että; så rs! millainen vahinko! det är rs

att säga att ei voisi oikeastaan sanoa (väittää) että; det är rs om henne sääli häntä, sääli tyttöä! tycka rs om ngn sääliä jtk.

synda I itr tehdä syntiä, mot vastaan, synda|(bekännelse synnintunnustus, -bock -en syntipukki, sijaiskärsijä, -fallet syntiinlankeemus. -flod vedenpaisumus, -förlåtelse syntien anteeksiantamus, -pengar svntirahat.

syndare -n - synnintekijä; syntinen, synda||register synti|luettelo, (vanh., leik.) -rekisteri, -straff rangaistus synneistä, syntien rangaistus, syndersk|a -an -or synnintekijä(tär). syndetikon -et syndetikon (nestem. liimojen yleisnimi).

syndig -t -are syntinen, synnillinen; ^

lusta syntinen himo. syndikalism -en syndikalismi. syndikalist -en -er syndikalisti. syndikaljstisk -t

syndikalistinen. syndikat -et - syndikaatti, yhtymä, syne ks. syn 5.

syne||handling -en, -instrument -et tarkastuspöytäkirja. -man tarkastuksen suorittaja, tarkastusmies, tarkastaja; vara rs toimittaa, suorittaa tarkastus (tutkimus).

synes ks. syn 7.

syn||fel näkövika. -fält näkökenttä; näköpiiri. -förmåga nälkö|kyky, -voima, -håll: inom (utom) rs näkösällä, silmänkantamissa (näkymättömissä, silmänkantamattomissa).

synk<?p (-o:) -en -er (mus.) synkooppi, isku-alasta toiseen ulottuva sävel, synkope -n (kiel.) sisäheitto, synkope. synkop^ra I tr supistaa, synkopoida. synkrets näköpiiri (m. kuv.) synkrQn (-o:) -t (rad.) tasa|tähtinen, -käyn-tinen, synkroninen; (yi.) yhtaikaa tapahtuva, samanaikainen, synkronisera I tr (rad., tkn.) tahdistaa, synkronoida, synkronisering -en (rad.) synkron (is) ointi. synkrpnur (rad.) synkroni-, tasatahti|kello. synlig -t näkyvä(inen), näkyvissä (oleva), synminne näkömuisti, synnerhet: i rs varsinkin, etenkin, nimenomaan; i ali rs aivan erikoisesti; i rs som varsinkin kun.

synnerligen (adv.) erittäin, varsin, erikoisen, tavattoman; erikoisesti; samt o. rs kaikki tyynni; jag skulle vara Er rs tacksam olisin teille erittäin kiitollinen, synnerv (an.) nnäköhermo, synpd -en -er (kirk.) synodi; pappein-, kirkonj kokous, synonym I. -t synonyyminen, samamerki-

642tyksinen. II. -et, -en -, -er samamerkityk-sinen sana, synonyymi, synopt||iker -n - (usk.) synoptikko. -isk -t (usk.) synoptinen; yleiskatsaukselleen, yleiskatsaus-, yleis-; evangelier synop-tiset (Matteuksen, Markuksen ja Luukkaan) evankeliumit, syn||organ (an.) näköelin, -punkt näkökohta; näkökanta; från samma ^ (sett) samalta näkökannalta (katsoen, katsottuna). -rand (mer. ym.) taivaanranta, näköpiiri; horisontti, -sinne näköaisti, -skärpa näkö tarkkuus, syntaktisk -t (kiel.) lauseopillinen, syntax -en -er lauseoppi, syntes -en -er synteesi, yhdistäminen, syntetisk -t (kern.) synteettinen, synteesin avulla aikaan saatu, yhdistetty, syn||vidd silmänkantama; näkö \väli, -piiri, -villa näkö|harha. -häiriö, harhanäky, -vinkel näkö|kulma; från (ur) denna ~ tästä näkökulmasta; under evighetens ~ ikuisuuden näkökulmasta, synål -en -ar silmäneula. synålsbrev silmäneulakirje. syr|ia I. -an -or 1. (kem.) happo, (m.) happamuus. 2. (ksv.) hierakka, suolaheinä. II. I tr hapattaa, -beständig, -fast hapon kestävä.

syre -t (kem.) happi, -brist hapen puute, -fattig -t niukkahappinen, -fri -tt Ir.peton. syr^n -en -er (ksv.) syreeni, -berså (puut.) syreenimaja, -buske syreenipensas, -doft syreenintuoksu. syrgas happi, -apparat (lääk.) happikoje. syr (i) er -n -, syrisk -t syyrialainen, syrisk ja 1. -an (kiel.) syyrian kieli. 2. -an -or

syyrialainen nainen, syrlig -t -are hapahko, (m. kuv.) hapan; ~a karameller hapahkot makeiset; ett leende hapan (m. väkinäinen) hymy. syrlighet happamuus, syrs|a -an -or (el.) (koti)sirkka. syrsätta V tr (kern.) hapettaa; hapettua.

sy|lsaker pl ompelu|vehkeet, -tarvikkeet.

-silke ompelusilkki. syskon -et - (tav. pl) sisarukset; det yngsta av ~en sisaruksista nuorin, -barn sisarusten lapset, veljen-, sisaren|lapset; serkku, serkut, -bäli yhteisvuode, (j.) laveri; bädda ~ laittaa vuode kaikille rinnakkain, -krets sisaruspiiri. -tycke sisarusten saman|näköisyys, -laisuus; de har ~ näkee kyllä, että" he ovat sisa-ruks|ia, -et. syskrin -et ompelulipas. syssel||satt -a jtk puuhaava; toimessa oleva; vara ~ med ngt tehdä (puuhata) jtk; han var ^ med att måla båten hän

:er — så så

oli venettä maalaamassa, -sätta V tr, rfl. pitää toimessa, työssä, antaa tehtäväksi; (kuv.) askarruttaa; ^ sig puuhata, hommata jtk. -sättning -en -ar homma, puuha; (tai.) työllisyys; full ~ täystyöllisyys; ha full ~ med ngt (olla) työ ja tekeminen jstk. -sättningsläge(t) työllisyystilanne, -sättningsterapi (lääk.) työterapia, työs-kentelyjparannus, -hoito, syssl|a I. -an -or 1. puuha, työ, tehtävä, askare. 2. toimi, virka; sköta sina -or hoitaa työnsä; toimittaa tehtävänsä, työnsä, askareensa. II. I itr: ~ med ngt puuhata jtk.

syssling -en -ar pikkuserkku; vrt. små-kusin.

sysslo||lös -t toimeton; työtön, joutilas; vara ~ olla toimeton, joutilaana, ilman työtä, työtön, -löshet joutilaisuus, toimettomuus; työttömyys, -man toimitsija, hoitaja; (er. sairaalan) taloudenhoitaja.

system -et - järjestelmä; sätta i ^ järjestää ja sovittaa järjestelmäksi; kehittää jstk järjestelmä; järjestelmällisesti harjoittaa jtk; utan ~ ilman järjestelmää, järjes-telmätön; (Ruots.) ~et (väkij.) (Suom. vast.) Alko.

systematik -en systematiikka, luokittelu, järjestelmäoppi.

systematisera I tr sovittaa, panna jär-jestel|mään, -mäksi. systematisk -t järjestelmällinen, systemförändring -en, -skifte -t järjestelmän vaihto, systjer -ern -rar 1. sisar; en ~ till mig (yksi) sisareni. 2. (er. Ruots.) (sairaani-hoitajatar. -barn sisarenlapsi. -dotter sisarentytär, -fartyg sisarlaiva. systerlig -t -a sisarellinen, sisaren-, systeri|par sisarpari. -son sisarenpoika, sytråd ompelulanka.

1. så -n -ar saavi, korvo; (isohko) sammio.

2. så III tr, itr kylvää; som man får man skörda mitä (ihminen) kylvää, sitä (hän) myös niittää; ~ om kylvää uudelleen; ~ ut kylvää (peltoon).

3. så I. (adv.) (m. konj., vrt. 1.) 1. (tapaa, astetta) niin, siten, sillä tavalla; siinä määrin; är det bra onko niin (näin) hyvä? det ser inte ^ ut ei näytä siltä; om ni r^j vill jos niin haluatte; hur kuinka (miten) niin? rätt ~ aivan niin; niin on hyvä; ^ där (kas) niin, noin; <—' här näin; ~ där bortåt 100 personer satakunta henkeä; (siinä) sadan hengen paikkeilla; 1 kilo eller ' kilo tai niillä main, suunnilleen kilo; må ~ vara olkoon niin; ^ att säga niin sanoakse(ni); ~ kallad niin sanottu, (lyh.) ns.; si o. ~

niin ja näin; än si än rs milloin niin, milloin näin; vuoroin tavalla, vuoroin toisella; herr rs o. rs herra se ja se; hon var ~ lycklig att hän oli niin onnellinen että (ilman vert. suom. jät. tav. kääntämättä tai käyt. jtk vastinetta): hon var r^j lycklig hän oli (kovin) onnellinen; ett rs snällt barn (ihmeen) kiltti lapsi; (m.) kuinka kiltti lapsi! dröj inte rs länge! älä viivy kovin kauan! något rs vackert har jag aldrig sett en ole koskaan nähnyt mitään niin kaunista; ^ fort som möjligt niin pian (nopeasti) kuin mahdollista, mahdollisimman nopeasti; ^ gott som ingenting ei juuri mitään; ^ klok hon än är olipa kuinka viisas tahansa; falla rs lång man är kaatua pitkin pituuttaan; ^ länge (som) niin kauan (kuin), ^ mycket är då säkert se (sen verran) on varmaa; ^ mycket bättre sen parempi; inte rs mycket som ei sen vertaa (kuin); ^ mycket som möjligt niin paljon kuin mahdollista, mahdollisimman paljon; ^ mycket mer(a) som sitä suuremmasta syystä kun; varsinkin kun; ofta (som) niin usein kuin; vrt. sånär, så(till)vida, såvitt; . . . men rs är han också rik mutta hänhän onkin rikas; ^ ni vill inte, att ette siis tahdo, että; kom hit, ~ skall jag tala om ngt för dig tulehan tänne, niin puhun (sanon) sinulle jtk; gå dit, rs får du ett äpple menehän sinne, niin saat omenan; om . . . ^ kommer han jos . . . niin hän tulee; om det rs ösregnar, rs kommer jag minä tulen, vaikka sataisi vanhoja akkoja; han var sjuk, ^ han stannade hemma hän oli sairas, niin että jäi kotiin; det förhåller sig rs, att asia on sillä tavalla että; hans uppförande var rs dåligt, att hän käyttäytyi niin (siinä määrin) huonosti että; det är rs att man kan bli tokig (kan gråta) tämä on sellaista että siitä voi tulla hulluksi (että ihan itkettää, ettei tiedä itkeäkö vai nauraa); skynda dig rs (att) du inte kommer för sent till tåget! pidäpä kiirettä (tee joutua) ettet myöhästy (jää) junasta! 2. (huud.) ^ länge han dröjer! kuinka kauan hän viipyykään! ^ roligt! kuinka hauskaa! ' tråkigt! (voi) kuinka ikävää! tidén går! kuinka aika kuluukaan! du ser ut! minkä näköinen oletkaan! mycket du vet det! että(s) sen (nyt) tiedät! ^ ni säger! mitä te puhuttekaan! ^ ja! no niin, (lohduttaen) no, no! ^ det (~)! ja kuulkaahan sitten! että(s) tiedät; niin että siliä tavalla se asia oli; ^ där ja! no sillä tavalla, kas sillä tavalla! se rs.f kas niin! då no sitten! no siinä tapauksessa! 3. sitten, sen jälkeen, edelleen; gå först till höger, rs till vänster ,

mene ensin oikealle, sitten vasempaan; först kom A, rs B o. rs C ensin tuli A, sitten B ja sitten C. II. (prn.) sellainen; i rs fall siinä tapauksessa; i rs måtto sikäli (kuin); på rs sätt sillä tavoin, siten, sådan -t -a (j. sån) (dem. prn.) a) (yhd.) sellainen, semmoinen; en ^ människa sellainen ihminen; rsa människor semmoiset ihmiset; ^ herre ~ dräng millainen isäntä, sellainen renki; en sån tur! olipas (tämä) onni! millainen onni! en sån vacker röst! miten kaunis ääni! b) (its.) en rs sellainen (mies, ihminen); alit rst kaikki sellainen, tämä; ingenting rst ei mitään

sellaista; ngt rst jtk sellaista; med mera rst ja (ynnä) muuta sellaista; är han sellainen hän on; tidén är rs, att (tämä) aika on sellainen että; en ^ som han hänen kaltaisensa; rsa som vi sellaiset kuin me, meidän kaltaisemme ihmiset; han var en man rs som tidén behövde hän oli (siinä oli) sellainen mies, jota siihen aikaan tarvittiin; skalder rsa som Goethe o. Schiller sellaiset runoilijat kuin G. ja S.; arbetet som rst työ semmoisenaan, sellaisenaan, sådd -en -er kylvö, kylväminen, touko, sådär (adv.) ks. 3. så I. 1. såframt (konj.) sikäli kuin; mikäli, såg -en -ar 1. saha. 2. (sht.) sahalaitos, saha.

såga I I. tr, itr sahata. II. (pain. part.): ^ av sahata poikki; ^ bort sahata pois, irti; ^ igenom sahata läpi; ^ ned sahata poikki, sahaamalla kaataa; ^ sönder sahata rikki, palasiksi; ^ upp sahata (valmiiksi): ^ upp en stock till plank sahata tukki lankuiksi; ^ ut sahata pois, ulos; ^ sig ut päästä ulos sahaamalla (reikä jhk). såg||blad sahanterä, -bock sahapukki, -båge ks. -ram. -fil saha-, kolmikulma|viila. -fisk (kal.) sahakala. -klinga sahanterä. sågning -en sahaus, sahaaminen, såg||ram kehä, kehys, -spån (rhm.) saha! jauhot, -npurut. -tand sahanhammas. -verk (sht.) sahalaitos, saha. såhär (adv.) ks. 3. så I. 1. såja (int.) no niin! ^ (, rs) (rauh.) no niin, no niin! no (no!); (el.) hyvä (koira, poika, hevonen)! sål|d -t myyty; (kuv.) vara rs olla mennyttä (miestä).

således (adv.,) siis siten, niin ollen. såll -et - seala.

sålla I tr seuloa; (m. kuv.) valikoida; ^ ifrån seuloa erilleen, pois (joukosta, seasta).

sålunda niin, sillä tavalla, seuraavasti, sång 1. -en laulu, laulaminen; (virren)vei-

suu; (koul. oppiain.) laulu; fåglarnas linnunlaulu; näktergalens ~ satakielen laulu; syrsornas ~ sirkkojen siritys. 2. -en -er laulu(kappale, sävellys); (j.) veisu, rekilaulu, viisu. 3. tolfte ~en i Iliaden Iliaan kahdestoista laulu, runo. sångare -n -1. (hnk.) laulaja. 2. (el.) laululintu, (er.) kerttu, sångar||fest laulujuhla, -färd laulumatka. sångbar -t hyvä, helppo laulaa; laulukel-poinen, laulettavaksi sopiva (mahdollinen).

sångbok laulukirja, sångersk|a -an -or laulajatar, sång||fågel laululintu, -förening laulu|seura, -kuoro, -gudinna runotar, -kör laulukuoro. -lek laululeikki, piirileikki (jossa lauletaan). -lektion laulutunti, -lära laulukoulu. -lärare, -lärarinna laulun [opettaja, -opettajatar, -lärka (el.) kiuru, leivonen. -mö runotar, -röst lauluääni, -spel laulunäytelmä, -stämma lauluääni, -svan (el.) laulujoutsen, -trast (el.) punakylkirastas. -undervisning -en laulunopetus, sånings|lman kylväjä, kylvömies, -maskin kylvökone, -tid kylvöaika, sånär (adv.) 1. melkein, lähes. 2. ^ som på jhk saakka; vrt. m. 2. när 2. såpa -n suopa; (kern.) saippua, såpass ks. 1. pass 4.

såp||bubbla saippua|kupla, -pallo; blåsa -bubblor puhaltaa saippuapalloja, -hal -t kovin liukas, livettävä, såpig -1 suopainen, saippuainen. såp||lödder saippuavaahto. -lösning suopa-, saippua|liuos. -nejlika (ksv.) suopayrtti, -sprit saippuasprii. -tvätta I tr pestä suovalla (saippualla), -vatten saippuavesi. -ört ks. -nejlika. sår -et - haava (m. kuv.); dö av sina kuolla haavoihinsa; tillfoga ngn svåra ~ lyödä, iskeä jhnk pahoja haavoja, såra I tr haavoittaa; (kuv.) (pahasti) loukata.

såra|d -t 1. (vrs.) haavoittunut; svårt ~ pahasti haavoittunut; ^ i armen käsivarteen haavoittunut. 2. (kuv.) loukkaantunut; djupt r^ syvästi loukkaantunut; lätt ~ hieman pahastunut (loukkaantunut); *—' stolthet loukattu ylpeys, kun-nianarkuus; ^ fåfänga loukattu turhamaisuus; känna sig >—' tuntea itsensä loukkaantuneeksi.

sårande (a. tpm.) haavoittava; loukkaava; vrt. såra.

sårbar -t -are haavoittuva, arka haavoittumiselle; (kuv.) helposti loukkaantuva; en

^ punkt (kuv.) arka, kipeä kohta.

sårbarhet -en haavoittuvaisuus; (kuv.) (herkästi) loukkaantuvaisuus.

sår||behandling (lääk.) haavanhoito. -feber

(lääk.) haavakuume. sårig -t haavainen, sårkant (lääk.) haavanreuna. sårnad -en -er (lievähkö) haava,

haavoittuma.

sår|| salva haava | salva, -voide, -skorpa haavarupi. sås -en -er (keit.) kastike, såsa I I. tr: ~ tobak kastella (käsitellä) tupakkaa kastikkeilla. II. itr (kuv.) gå o. ~ olla jouten, vetelehtiä, maleksia, såsig -t -are kastikkeen tahrima; (kuv.) hidas, verkkainen, veltto, såskopp 1. ks. såsskål. 2. (kuv.) töhrys, nahjus, vetelehtijä; (nainen) löntys, lätys. såsom (konj.) a) (vast. suom. app.): utmärka sig ~ talare kunnostautua puhujana; läran förkastades ~ falsk oppi hylättiin vääränä; b) samalla tavoin kuin; esimerkiksi; vrt. m. som II. 2. sås||sked kastikelusikka. -skål kastike |-kulho, -kuppi, så t -a -aste: vänner, bröder (j.) ylimmät

ystävät, rakka(imm)at velje(kse)t. såtillvida sikäli, siinä määrin, sen verran; ^ som sikäli kuin, sen verran (siinä määrin) kuin. såvida (konj.) jos vain, kunhan vain. såvitt (konj.) mikäli; sikäli kuin; sen verran kuin; siinä tapauksessa että. såväl sekä, niin; (konj.) ^ . . som sekä . . . että; modern <—' som barnet sekä äiti että lapsi, niin äiti kuin lapsikin, säck -en -ar säkki: 5 <—>ar råg viisi säkillistä (säkkiä) rukiita; mörkt som i en ~ pimeää kuin säkissä; köpa grisen i ~en ostaa sika säkissä; i ^ o. aska säkissä ja tuh(k)assa; det där har varit i ~ innan det kom i påse (kuv.) hän on vain suuna, toinen on säkkinä; (snl.) sitä poika piiskuttaa mitä emo laulaa, säcka I I itr, rfl. ^ sig (vaat.) olla pussillaan. II. tr (harv.) panna säkkeihin, sä-kittää. III. (pain. part.): ^ ihop lyyhistyä (lysähtää) kasaan, säckig -t pussillaan, riippuva kuin pussi t. säkki.

säck|llöpning -en (leik.) pussi|hyppy, -juoksu. -pipa (mus.) säkkipilli. -pip(s)blåsare

säkkipillinsoittaja. -station (raut.) pääteasema. -väv säkkikangas. säd -en 1. vilja, elo, jyvät; (m. kasvava) vilja. 2. (fysiol.) siemen (neste); (rhm.) jälkeläiset; (Raam. Aabrahamin) siemen, säde -t -n 1. kylvö; bruka jorden till ~ muokata maa kylvettäväksi, valmiiksi

kylvöön. 2. (harv.) jord som ligger i

maa, joka on kylvettynä; lägga jord i ^ kylvää maa (maahan).

sädes||ax (jyvä-, viljan)tähkä, -cell (fysiol.) siemensolu, siittiö, -fält viljapelto, -skyl (vilja)kuhilas, -slag viljalaji, -ärla (el.) västäräkki, säg|a V I. tr 1. (vrs.) sanoa, puhua, jutella; ^ ngn sanningen sanoa jllk totuus; ^ till ngn sanoa jllk; har du sagt ngt till honom? oletko sanonut hänelle mitään? ^ ngt till sig själv sanoa (tuumia) itsekseen; vad har de sagt om mig? mitä he ovat sanoneet (mitä se sanoivat) minusta? vad -er du om det? mitä(s) siitä sanot? om det vore mycket att ~ siitä olisi paljonkin puhumista (sanomista); han låter hälsa o. ~ hän pvysi tuomaan (j. käski tuoda) terveisiä ja sanomaan (sanoa); det kan du ^ som är rik! hyvä sinun puhua (mikäs sinun on puhuessa) kun olet rikas! så att ~ niin sanoakse(en); det må jag no sehän jo oli jotakin! (nej), vad -er Ni! mitä (te) sanottekaan! där sade du eit sant ord! siinä sanoit toden sanan! var det inte det (vad var det) jag sa! enkös sitä jo sanonut! mitäs minä sanoin! efter vad man -er niin kuin sanotaan; är du ledsen, säj sanohan, oletko pahoillasi? det är lätt att ~ se on helppo sanoa, helposti sanottu; det är lättare sagt än gjort helpompi sanoa kuin tehdä; sagt o. gjort! tuumasta toimeen! det är inte sagt att ei ole sanottu että; som sagt (var) niin kuin (oli) sanottu; med jörlov sagt luvalla sanoen; oss emellan sagt (näin) meidän kesken sanoen; han sade sig inte veta hän. ei sanonut tietävänsä (väitti ettei tiennyt); det låter alltid ^ sig voihan niin (kin) sanoa; han lät inte ~ sig det två gånger sitä ei tarvinnut hänelle kahdesti sanoa; jag har hört ~s att olen kuullut sanottavan että; han -s vara (det -s att han är) rik hänen sanotaan (väitetään) olevan rikas, häntä hoetaan rikkaaksi; efter vad det -s niin kuin sanotaan, sen mukaan kuin kerrotaan. 2. (våp.) vad -er barometern? mitä ilmapuntari sanoo (tietää)? det-er sunda förnuftet terve järki (jo) sen sanoo; hur -er hunden? {leik.) miten koira sanoo? paragraf 367 -er pykälässä 367 sanotaan; spegeln •er kuvastin sanoo (ilmoittaa); tidningarna -er sanomalehdet sanovat, kirjoittavat; klirr, sa det som om ngt gick sönder kuului kilahdus ikään kuin jtk olisi särkynyt; det -er sig självt se on itsestään selvää; det vill ~ (dvs.) se on, se merkitsee sitä että (lyh. so.); vad vill det mitä se merkitsee (tarkoittaa)? jag vet vad det vill ~ minä tiedän mitä se merkitsee (tarkoittaa); det vill inte ~ så litet se ei ole suinkaan vähän (se). IL (pain. part.): ~ efter sanoa jnk mukaan; efter ngn puhua

(lörpöttää) toisen mukaan, samaa mitä toinen on sanonut; ^ emot sanoa, väittää vastaan, ngn väittää jtk vastaan; ^ för sanoa, puhua edeltä, ngn puhua jnk edeltä; ^ ifrån sanoa aivan avoimesti, peittelemättä; han sade bestämt ifrån att han inte ville göra det hän kerta kaikkiaan kieltäytyi sitä tekemästä; ~ om a) toistaa, sanoa uudelleen, kerrata; b) man kan inte ^ ngt om att han ei siitä voi sanoa mitään (ei häntä voi moittia siitä) että hän; det kan man inte ~ ngt om siitä (siihen) ei voi sanoa mitään, siihen ei ole mitään sanomista; ^ tili a) sanoa, ilmoittaa; han gick utan att ^ till hän meni, lähti mitään (asiasta) sanomatta, ilmoittamatta; b) sanoa, käskeä, määrätä; här har hon ingenting att ^ till om täällä ei hänellä ole mitään sanomista; säg till honom att komma käske(kää) häntä tulemaan, sano(kaa) hänelle että hänen pitää tulla; ni behöver bara ~ till teidän ei tarvitse muuta kuin sanoa (määrätä, käskeä); gå o. säg till om en bil käykää tilaamassa (tilatkaa) minulle auto; ^ upp en anställd (ett avtal) sanoa irti toimihenkilö (sopimus); ~ upp sig sanoutua irti; jag har sagt upp min våning olen sanoutunut irti asunnostani; ^ upp bekantskapen med ngn sanoa irti tuttavuutensa (sanoutua irti tuttavuudestaan) jnk kanssa; < —' ut sanoa julki; ^ ngn sin mening rent ut sanoa (ilmaista) jllk suoraan mielipiteensä; ^ åt ngn ngt sanoa jllk jtk.

sägandes: så till ~ niin sanoakse(ni,-nsa); skam till ~ har jag häpeäkseni minun täytyy tunnustaa että.

säg|en -nen -ner, sägn -en -er taru, tarina; det går en att tarina kertoo että; bära syn jör ~ todistaa jtk, olla todistuksena jstk; han bär syn för ^ sen näkee hänestä jo päältäpäin.

säk|er -ert -rare varma, tietty, luotettava; ^ smak varma maku; -ra bevis varmat todisteet, todistukset; -ra fordringar (kaup.) varmat saatavat; -ra placeringar varmat sijoitukset; gå en ~ död till mötes mennä varmaan kuolemaan; vara ~ på ngt olla varma jstk; det kan du vara >—' på siitä voit olla varma; är ni ~ på att? oletteko varma siitä että? gå ~ för ngn olla turvassa jltk; inte vara >—' för sitt liv (täytyä) pelätä henkeään; vara på den -ra sidan olla varmalla, »paremmalla» puolella; jag är på den -ra sidan olen turvassa, voin olla huoleti; ta det -ra före det osäkra parempi katsoa kuin katua; parempi vara kuin vahinko; parempi virsta väärää kuin vaaksa vaaraa.

säkerhet -en 1. varmuus; turvallisuus; ^ i

uppträdande (omdöme) varmuus esiintymisessä, esiintymisvarmuus (varmuus arvostelussa); den allmänna rsen yleinen turvallisuus; farlig för den allmänna rsen vaarallinen yleiselle turvallisuudelle; för rsS skull varmuuden vuoksi; sätta sig i rs hankkiutua, vetäytyä turvaan. 2. (kaup.) vakuus, pantti; lämna (ställa) betryggande ro hankkia (antaa) riittävät, tarpeelliset takeet jstk; begära rs pyytää takeita, vakuuksia.

säkerhetsanordning varo-, suojalaitteet, -föreskrift turvallisuusmääräys, -kedja (rak.) varmuus-, varo|ketju. -känsla turvallisuuden tunne, -nål haka-, lukko|-neula. -råd YK:n (Yhdistyneiden Kansakuntain) turvallisuusneuvosto, -tjänst turvallisuuspalvelu, -ventil (hkn.) varo-venttiili. -åtgärd turvallisuustoimenpide, säkerligen (adv.) varmasti. Säkerställa II1 tr varmistaa, taata, säkert varmasti; lova rs luvata varmasti; veta ngt (alldeles) rs tietää jtk aivan varmasti; sakta men rs hitaasti mutta varmasti.

säkra I tr varmistaa (ase); suojata, turvata; partiet rsr sin seger puolue varmistaa voittoaan.

säkring -en -ar varmistus; (shk.) varoke; (tkn., ase) varmistin, -sfartyg (mer.s.) varmistusalus. -sstyrkor (sot.) varmistusjoukot. säl -en -ar (el.) hylje.

sälbisam (mustaksi värj.) piisami(rota)n-nahka. -päls piisamiturkki. säl||djur (el.) hylje-eläin, -fångst hylkeenpyynti, sälg (-lj) -en -ar (ksv.) raita, sälja II1 sålde sålt tr myydä; ro ngt till ngn myydä jtk jllk; gå (vara) lätt att rs mennä hyvin kaupaksi; ro sitt liv dyrt myydä henkensä kalliista; vrt. såld. säljare -n - myyjä.

säljbar -t (hyvin) kaupaksi käypä (menevä, kelpaava).

säljkurs -en (kaup.) 1. myyntikurssi. 2.

(liikeapulaisten) myyntikurssit. säljägare -n - hylkeenpyytäjä, säll -t -are autuas, autuaallinen; de rsa(re) jaktmarkerna autuaammat metsästysmaat.

sälla I rfl: rs sig tili ngn liittyä jhk, lyöttäytyä yhteen jnk kanssa, sällan (adv.) harvoin; inte ro (aika) usein, säll| e

-en -ar veitikka, velikulta; lurj us;

poika, nuorukainen; en rå rs raakimus. sällhet -en autuus, autuaallisuus, onni. sällsam -t -mare omituinen, kummallinen, harvinainen, ihmeellinen.

sällsamhet -en omituisuus, ihmeellisyys, harvinaisuus.

sällskap -et - seura, joukkokunta, piiri, yhdistys; ryhmä; seuralainen; (m.) seurustelu, kanssakäyminen; slutet rs suljettu, (ympäristöstään) eristäytyvä seura-(piiri); trevligt rs hauska seura; ett trevligt (snyggt)rs! (iv.) hauskaa (siistiä) joukkoa! komma i dåligt rs joutua huonoon seuraani/d ro olla sama matka; får vi rs? menemmekö samaa (yhtä) matkaa? saanko saattaa? göra (hålla) ngn rs pitää seuraa jllk; saattaa jtk; för rsS skull seuran vuoksi; i rs med jnk seurassa, i ro med mig yhdessä minun kanssani, sällskapa I itr: rs med ngn seurustella jnk kanssa; olla kanssakäymisissä jnk kanssa, sällskaplig -t seuraa rakastava, seurassa viihtyvä; en ro man hyvä, hauska seuramies; ro samvaro vapaa yhdessäolo, sällskaplighet -en tuttavallisuus, hauskuus.

sällskaps! |dam seuranainen, seuraneiti. -krets seurapiiri, -lek seuraleikki, -liv seuraelämä; delta i rset ottaa osaa seuraelämään, olla mukana (seuraelämässä), -människa (hauska, tottunut) seuraihminen. -resa seuramatka, -rum seurusteluhuone, olohuone, -sjuk -t: han är så rs (leik.) hän on kovin seurankipeä. säll||spor|d -1, -synt - -are harvinainen, sällsynthet -en -er harvinaisuus, sällträ -(e)t -n (urh.) maila, sälskinn -et - hylkeennahka, sälta -n suolaisuus, suola (m. kuv.); om nu saltet mister sin ro (Raam.) jos suola käy mauttomaksi, sämja -n sovinto, (hyvä) sopu; broderlig rs veljellinen sopu, yksimielisyys; det är dåligt med rsn heillä on keskenään huono sopu, he eivät sovi (tule toimeen) keskenään; ro ger rum (snl.) kyllä sopu sijaa antaa.

sämjas II1 itr (dep.) tulla toimeen (sopia) keskenään; päästä yksimielisyyteen, sämre (komp. tpm.) huonompi, pahempi; ro o. rs yhä huonompi (pahempi); bli rs käydä huonommaksi, huonota; han blir rs hän huononee (käy huonommaksi, sairaammaksi).

sämska I tr (nhk.) säämisköidä, tehdä säämiskäksi.

sämskskinn (nhk.) säämiskä, säämiskä-nahka.

sämst (sup.) I. huonoin, pallin; han är rs hän on huonoin, pahin (kaikista); tro det roa uskoa, luulla (kaikkein) pahinta. II. (adv.) (kaikkein) huonoimmin, sänd|a II1 tr lähettää; ro ngt till ngn lähettää jtk jllk; programmet -es i radiosänd

ohjelma radioidaan; ^ in lähettää jhk; ^ ut lähettää ulos, jnnk; yrt. utsända. sändare -n - lähettäjä; (rad.) lähetin, sändebud -et - (valt.) lähettiläs, ministeri; finska ~et i Stockholm Suomen Tukholman-lähettiläs; lähetti, sanan|tuoja, -viejä.

sänder: en i ^yksi kerrallaan, yksitellen; två i ry kaksi kerrallaan; kaksi|ttain, -teilen; litet i ry vähän kerrassaan; vähin erin; en sak i ry yksi asia kerrallaan, sändning -en -ar lähetys, sändningstid (rad.) lähetysaika, säng -en -ar 1. (huon.) sänky, vuode; bädda r^en laittaa, tiloa vuode; gå till ~s mennä, käydä vuoteeseen, nukkumaan; lägga sig till ^s käydä (sairas)vuoteeseen; ligga till rys maata vuoteessa; (sairas) olla vuoteen omana; ligga i ryen maata vuoteessa; ta ngn på ryen yllättää jk vuoteesta; få kaffe på ryen saada kahvi (tarjottuna) vuoteeseen; bjuda ngn kaffe på ryen tuoda jllk kahvi vuoteeseen. 2. (puut.) sarka, penkki, säng||alkov vuodekomero. -bord (sairaal.) vuodepöytä; yöpöytä, -botten sängyn-, vuoteen| pohj a. -dags: det är ry on rnaata-menoaika. -fösare (leik.) ilta-, piiska|-ryyppy. -gavel vuoteenpääty. -himmel vuode|verho, -katos, -kammare makuuhuone. -kant vuoteenreuna; på ~en vuoteenreunalla. -kläder vuodevaatteet, -lampa (läh.) yölamppu. -liggande (a, tpm.): para ^ olla vuoteenomana; han blev ry hänen täytyi paneutua vuoteeseen, hän sairastui (j. kääntyi) vuoteenomaksi. -linne vuodeliinavaatteet. -läge -t vuoteessa olo; han måste inta ry hänen täytyi paneutua vuoteeseen, -matta sänkymalto. -omhänge vuodeverho(t). -plats vuodepaikka, makuusija; pensionatet har 30 ryer täysihoitolassa on 30 paikkaa, -rökare: vara ry tupakoida vuoteessa, -skåp kaappisänky. -stolpe vuoteen-, sängyn|pylväs, -täcke

sängyn-peite, vuode-, makuu|peite. -värme vuo-de||lämmin, -lämpö, -vätare (lääk.) vuo-teenkastelija. -vätning -en vuoteenkastelu. -överkast päiväpeitto, sänk|a A. (s.) -an -or 1. notko, noro, syvennys, painama. 2. (lääk.) (pun.) verisolujen laskeutumisnopeus; (veren) laskeutumis|-arvo, -reaktio, (veren) laskeuma, (j.) »senkka»; ta ~n suorittaa Westergrenin koe, määrätä veren laskeuma, (j.) ottaa senkka. B. II2 I. tr laskea (alas); upottaa; panna (asettaa, ripustaa) alemmas; laskea, vähetä; ~ en sjö (yta) laskea järveä (järvenpintaa); han -te vapnet hän laski

aseensa; päästi aseensa vaipumaan; -—^

priset laskea, huojistaa hintaa; ry skatterna alentaa, vähentää veroja; ^ sina fordringar tinkiä vaatimuksistaan; ^ rösten hiljentää ääntään; ~ tonen (kuv.) käyttää hiljaisempaa, hillitympää kieltä. II. rfl. ry sig aleta, alentua, laskeutua, painua alemmas; terrängen -er sig mot havet maa viettää, laskeutuu merta kohti; solen -te sig bakom horisonten aurinko (päivä) painui taivaanrannan taa(kse). III. (pain. part.): ^ ned upottaa; painaa alas; painaa veden sisään, sänkbar -t laskettav(iss)a. sänke -t -n (ongen) paino; riippa-, ankkuri |-kivi; (verkon, nuotan) kives, sänkhåv (kal.) pohja|haavi, -lippo, sänkning -en upottaminen; lasku, (hinnan) alentaminen; vrt. sänka B. sänkningsreaktion ks. sänka A. 2. sär ks. särartad', vrt. isär. sära I tr asettaa erilleen, erottaa toisistaan; (sht.) pinota, latoa tapuliin lautoja (niin että jää väliä), särart erikoislaji; omalaatuisuus, särar ta|d -t erikoislajinen; omalaatuinen.

särdeles (adv.) erikoisen, erittäin, varsinkin; den var inte ry stor se ei ollut erikoisen suuri (suuren suuri), sär||drag erikoispiirre, erikoisuus, «egenhet erikoisuus, omituisuus, -fall erikoistapaus.

särk -en -ar (vanh., j.) (naisen) paita, särklass erikoisluokka. särling -en -er erikoinen, omituinen hnk; erakko.

sär||prägel erikoisleima, -prägla|d -t erikoinen.

särskil|d -t erikoinen, erillinen, eri; vrt. särskilt; hon söker ngt ryt hän etsii jtk erikoista; de rya arterna eri lajit; de rya bestämmelserna eri määräykset; varje årstid har sin rya charm jokaisella vuo-denajalla on oma erikoinen viehätyksensä.

säri|skilja II1 tr erottaa, (kuv.) erottaa toisistaan, -skilt (adv.) erikoisesti, erikoisen. -skriva IV1 tr kirjoittaa erilleen, -ställning erikoisasema, -taga IV3 «r ottaa eroon, erilleen, -tryck (kirjp.) eripainos, säsong -en -er kausi; ryen börjar 1 juni (huvittelu-, matkailu- ym.) kausi alkaa kesäkuun 1 päivänä; börja ryen aloittaa kausi.

säsong||arbetare kausityöläinen. ^arbete kausitvö. -arta|d -t, -betona|d -t kausiluonteinen, kaudesta riippuva, -biljett kausilippu. -mässig -t ks. -betonad. säte -t -n 1. istuin; ventilry (tkn.) venttiilin vaste(pinta); paikka; istuntovalta; ha sitt

^ sijaita, olla; ^ o. stämma istunto- ja puhevalta, 2. (an.) takamus, takapuoli.

sät|er -em -rar karjamaja laitumineen (tav. tuntureilla).

säteri -et -er (hist.) säteri(tila).

säterjänt]a -an -or paimentyttö.

säterstuga karjamaja.

sätesbjudning -en (lääk. synn.) perätila.

1. sätt -et - 1. tapa; det bästa rset är att paras tapa on; det billigaste rset att resa (leva) huokein matkustamistapa (elintapa); vad är det jör ett rs? mitäs tapoja tuo tuollainen on olevinaan? hans rs att sköta saken hänen tapansa hoitaa tämä asia; på alla rs kaikin tavoin; på bästa rs (kaikkein) parhaalla tavalla, (kaikkein) parhaimmin, parhaiten; på bästa möjliga rs parhaalla mahdollisella tavalla, mahdollisimman hyvin; på det ena eller andra rset (på ett eller annat rs) tavalla tai toisella; på det rset (på detta rs) sillä (tällä) tavalla; meddelas endast på detta r^ ainoastaan täten ilmoitetaan; på ett rs har han rätt tavallaan hän on oikeassa; på intet rs ei millään tavoin; inte på

minsta rs ei vähimmässäkään määrin; på många rs monessa suhteessa; på något rs jollakin tavoin; på rätt rs oikealla tavalla; på samma rs samoin; samalla tavalla; på så rs sillä tavoin; på rs o. vis tavallaan; på rs som stadgas i § 2 sillä tavalla kuin 2 §:ssä säädetään; på barns rs lasten tapaan, lasten tavoin; det är hans rs sellainen on hänellä tapa. 2. käyttäytyminen, (hyvät) tavat; han har ett gott rs hän osaa käyttäytyä (hyvin); han har inte ngt (fint) rs hänellä ei ole (hienoja) tapoja, hän ei osaa (ollenkaan) käyttäytyä; hennes rs mot barnen hänen tapansa käsitellä lapsia.

2. sätt -et - (tkn.) lajitelma, sarja, kerta.

sättiä V I. tr asettaa, sijoittaa, panna;

(kirjp.) latoa; (pel.) panna panos; (puut.) istuttaa; ^ bo perustaa koti; ^ frukt (knopp) tehdä hedelmää (muodostaa silmuja, umppuja); ^ plantor istuttaa taimia; ^ potatis panna perunaa; jag -er J. främst av mina. vänner asetan kaikista ystävistäni J:n ensi sijalle; ^ ngn (ngt) högt pitää jtk suuressa arvossa; ^ ngn (till) att göra ngt asettaa (määrätä, panna) jk tekemään jtk; ~ en gräns för ngt panna raja jllk; ~ märke för ngt merkitä jtk, pistää merkki jnk eteen, kohdalle; ^ ngn i arbete panna jk työhön; rs i fråga saattaa kysymyksen alaiseksi; ^ i fängelse panna vankeuteen; /—' i gång panna käyntiin; ^ pojken i skolan panna poika kouluun; han satte ett fiskben i halsen hän sai kalanruodon kurkkuunsa; ^

en blomma i knapphålet pistää kukka na-pinreikään; ^ blommor i vatten (i en vas) panna kukkia veteen (maljakkoon); ~ händerna i sidan pistää kädet puuskaan; ^ näsan i vädret (kuv. j.) kävellä nokka pystyssä, nostaa nokkaansa; ^ allt på ett kort panna kaikki yhden kortin varaan; ^ fläckar på, en klänning saada tahroja leninkiin (pukuun); frimärken på ett brev panna kirjeeseen postimerkit; ~ klockan på tre asettaa kello kolmen kohdalle; ^ kronan på verket päättää komeasti työ (nsä); ^ 500 mark på ett kort, ett nummer, en häst panna yhdelle kortille, numerolle 500 mk, lyödä hevosesta vetoa 500 mk; ^ en vas på bordet panna, asettaa pöydälle maljakko; ^ värde på ngt antaa jllk arvoa; ^ värde på ngn pitää jtk hnk. suuressa arvossa; barn till världen toimittaa, (krk.) latoa lapsia maailmaan; ^ musik till en dikt (m.) säveltää runo, säveltää musiikki (sävel) runoon;^ sitt namn under kirjoittaa (tav. panna, pistää) nimensä alle; ^ pricken över i pistää pilkku i:n päälle; ^ ngt i verket panna toimeen, toteuttaa; ^ ngn på prov panna jk koetukselle. II. itr 1. (mer.) jyskyttää. 2. rs av i sken lähteä juosta porhaltamaan; hon kom just rsndes (j.) hän tulla (juosta) töytyytti (touhu tti) juuri paikalle. III. rfl. rs sig asettua, istuutua; (rak.) laskeutua, laskehtia; rs sig i förbindelse med ngn asettua yhteyteen jnk kanssa; ^ sig i sinnet saada jtk päähänsä; päättää ryhtyä jhk; ^ sig i skuld velkaantua, tehdä velkaa; ^ sig på bakbenen (hasorna) nousta takajaloilleen; (kuv.) nousta vastarintaan; ^ sig på sina höga hästar ruveta, heittäytyä mahtavaksi, olla mahtavaa miestä; ^ sig på ngn (j. kuv.) kohdella jtk ylimielisesti; det kan du rs dig på! siitä saat olla varma, voit vaikka panna pääsi pantiksi; ^ sig till doms över ngn ruveta jnk tuomariksi, jtk tuomitsemaan. IV. (pain. part.): ^ av a) tr: rs av vid stationen jättää (autosta jne.) asemalle; ^ av pengar panna säästöön, säästää rahaa; b) itr juosta kiireesti, (rts.) karkuuttaa tiehensä; ^ bort panna pois; ^ bort mycken tid på ngt panna (kuluttaa, tuhlata) paljon aikaa jhk; ^ efter ngn lähteä jnk jälkeen, ajamaan jtk takaa; sätt efter honom! lähde (lähtekää) hänen jälkeensä, häntä ajamaan takaa! ^ sig emot ett förslag asettua vastustamaan ehdotusta; ^ fast kiinnittää, panna kiinni; ~ fast en brottsling panna rikollinen kiinni; ^ fram asettaa, panna esiin, tarjolle, (ruokaa) tarjoilla; fram klockan 10 minutersätt sättande

siirtää kelloa 10 minuuttia eteenpäin; ^ jör ngn ngt asettaa jtk jnk eteen; ^ jör en skärm asettaa, nostaa eteen varjostin; ^ jör ett hänglås panna suulle riippulukko, (vanh.) munalukko; ^ i ngt i ngt panna jhk jtk; ~ i knappar ommella napit (takkiin ym.); ~ i ett stycke (tyg) pistää, panna jhk. (kangas)paikka; ^ i ngn ngt (kuv.) uskotella, »syöttää» jllk jtk (ties mitä); ~ i sig ngt (j.) syödä ahmia, pistää poskeensa, popsia; ^ ifrån sig panna pois, siirtää loitommas (itsestään); ^ igen panna kiinni, sulkea; ~ igen ett hål i väggen tukkia seinässä oleva reikä; ^ ihop panna, asettaa kasaan, yhteen; yhdistää; korjata, paikata; (kuv.) keksiä, pistää omasta päästään, panna omiaan; ^ in tr asettaa, panna sisään; (itr) alkaa; kylan satte in plötsligt pakkaset alkoivat (tulivat) äkkiä; ^ in ngn panna kiinni, lukkojen ja telkien taakse; ^ in ett nytt tåg (raut.) panna uusi juna liikenteeseen, järjestää uusi junavuoro; siirtää uusi juna raiteille; ~ in ngn i ngt perehdyttää jtk asioihin, selittää (selvittää) tarkoin jllk asia, jtk; ^ in ngt

tidningen panna sanomalehteen; julkaista sanomalehdessä; ^ in pengar i en affär sijoittaa rahoja liikeyritykseen; sätt in väskan i bilen! pankaa (matka)laukku autoon! ^ in pengar på banken panna (tallettaa) rahoja pankkiin; ^ in ali sin kraft på ngt panna kaikki voimansa (työhön, yritykseen); ^ sig in i ngt perehtyä, tottua jhk, opetella, oppia jtk; jag kan ~ mig in i hur ni känner det voin hyvin kuvitella, miltä teistä tuntuu; ^ ned asettaa, panna jhk (alas); (kuv.) ~ ned sina anspråk tinkiä vaatimuksistaan; ^ ned ett betyg antaa huonompi numero, alentaa numeroa; ^ ned priset alentaa, huojistaa hintaa; ^ om muuttaa (istuttaa, siirtää) toiseen paikkaan; (kirjp.) latoa uudelleen; ^ om en växel (ett lån) uudistaa vekseli, laina; ^ på vatten (en kastrull) panna vettä (kattila) tulelle; ^ på locket panna kansi päälle; ^ på ett plåster panna laastari (haavaan, ajokseen); ^ på sig en klänning pukea ylleen (päälleen) leninki; ~på sig hatten (skorna, handskarna, glasögonen) panna hattu päähänsä (kengät jalkaansa, käsineet käteensä, silmälasit nenälleen); hon har inte ngt att ~ på sig tytöllä ei ole mitään (so. sopivaa pukua) mitä pukea, ottaa ylleen; ^ på sig sina skridskor panna luistimet jalkaansa; ~ på sig ordentligt panna kunnolla (riittävästi) päälleen, pukeutua (tarpeeksi) lämpimästi; tili a) tr lisätä; sekoittaa (hämmentää) joukkoon; ^ tili

650

— sättning

livet menettää henkensä; ^ till alla klutar (kuv.) panna kaikki alttiiksi, koettaa kaikkensa; b) itr alkaa; när värken -er till kun särky alkaa; den pojken är outhärdlig, när han -er till se poika on ihan sietämätön kun kerran (oikein) aloittaa, pääse3 alkuun; när barnet -er till att skrika kun lapsi rupeaa itkemään, parkumaan; ^ tillbaka asettaa takaisin; ^ tillbaka en klocka siirtää (edistävää) kelloa taaksepäin; ^ undan panna pois; ^ undan pengar panna rahoja säästöön, (leik.) kiven alle; ^ Upp asettaa, panna ylös; kohottaa (pystyyn); asentaa; sommitella, kyhätä (kirjoitus); perustaa; kiihottaa, yllyttää, mot jtk vastaan; ^ upp en affär perustaa (j. avata, panna pystyyn) (kauppa)liike; ^ upp ett förvånat ansikte näyttää ällistynyttä naamaa; ^ upp en armé panna pystyyn, jalkeille armeija; ^ upp gardiner panna ikkunoihin verhot, verhot ikkunaan; ^ upp håret kammata tukka (hiukset) vlös; ^ upp ett kontrakt laatia sopimus; ^ upp en skrivelse laatia, sepittää (j. kyhätä) kirjalmä; ^ upp priset nostaa, kallistaa hintaa; ^ upp ett protokoll laatia pöytäkirja, över jstk (kokouksesta, istunnosta yms.); ^ upp ett staket panna (laitattaa) säleaita; ^ upp en teaterpjäs lavastaa näytelmäkappale; ^ upp ngn (ngt) på en lista panna jnk nimi (jtk) luetteloon, listalle; ^ upp ngt på räkningen panna laskuun; ^ sig upp i sängen kohottautua istualleen vuoteessa; '—' sig upp på hästen nousta hev. selkään (satulaan); ~sig upp emot ngn (kuv.) nousta, asettua jtk vastustamaan; nousta kapinaan jtk vastaan; ^ ut panna ulos; ^ ut en båt työntää vene ulos rannasta, laskea vesille laivasta; ^ ut en belöning luvata palkkio; ^ ut vakt (poster) asettaa vartio (vartijat, vartiomiehet); säätää, määrätä; ^ ut datum määrätä päivä, säätää määräpäivä; kirjoittaa päivämäärä (kirjeeseen); ^ åt ngn käydä jnk kimppuun; när värken -er åt ks. ^ till b); ~ över ngn viedä, nostaa toiselle puolelle, yli; ^ över ett hinder (hyvää vauhtia) ylittää este; ^ sig över ngt (kuv.) asettua jnk (asian, seikan) yläpuolelle (haluamatta kajota siihen), sättande: komma ~ (j.) tulla touhuta, töy-

tyyttää. sättare -n - (kirjp.) latoja, sätterj -(e)t -er (kirjp.) latomo, sätt|fel (kirjp.) latomavirhe. -maskin

(kirjp.) latomakone, sättning -en 1. ^ av potatis perunan|pano, -istutus. 2. (rak.) laskehtiminen, laskeutuminen, painuminen. 3. (kirjp.) läto-sättpotatis — sömn

söm

minen; ladelma, lados. 4. (mus.) f inger ~ sormitus.

sättpotatis (rhm.) siemenperuna(t). säv -en (ksv.) kaisla, sävlig -t -are sävyisä, hiljainen; hidas, verkkainen, vitkallinen. socken: helg o. ^ pyhät (ja) arjet; i helg o. ~ pyhänä (juhlana) ja arkena, söckendag arkipäivä.

söder I. -n (ilms.) etelä; etelämaat; norr o. ~ pohjoinen ja etelä; mot ~ etelään päin; i ~n etelässä; resa till matkustaa etelään. II. (adv.): ^ om etelään(päin) jstk, jnk eteläpuolella, södergående (a. tpm.): ^ tåg etelään menevä(t) juna(t).

Söderhavet npr Iso valtameri, Tyyni (valta) meri; (vanh.) Etelämeri, söderhavsö etelämeren saari. Söderhavsöarna npr Etelämeren saaret, söder||ifrån etelästä (päin), -läge: lägenhet med ~ huoneisto jnk ikkunat

etelään päin. -sken (mtr.) etelän revontulet, ete-länpalo. -sluttning etelärinne, -söl: ett rum med ~ huone, johon keskipäivän aurinko paistaa, -ut etelään päin. -vägg eteläseinä, -över (adv.) etelässä, etelään (päin).

södra (a. tpm.) eteläinen, etelä-; Finland Etelä-Suomi; ishavet npr Eteläinen jäämeri, sök -et (mets.) haku; hunden har gott ~ koira hakee hyvin, koiralla on hyvä vainu.

sök|a II2 I. tr, itr etsiä, hakea; ^ bot för ngt etsiä parannusta jhk; ^ döden etsiä kuolemaa; ^ gräl (med ngn) haastaa riitaa (jnk kanssa); ^ hamn pyrkiä satamaan; ^ hjälp (skydd) etsiä, hakea apua (suojaa), hos ngn jltk, jnk luota; pyytää, anoa apua; han -er sin like hän hakee vertaistaan, hänellä ei ole vertaa, hän on vertaansa vailla; ^ läkare mennä lääkäriin, käydä lääkärissä; ^ en station (rad.) hakea jtk asemaa; vern -s? vem -er ni? ketä kysytään? ketä etsitte, haluatte tavata? vi -er en maskinskri-verska (san.ilm.) palvelukseen halutaan konekirjoittajatar; den som -er han finner joka etsii, hän löytää; ^ (efter) ngt med ljus o. lykta (kuv.) etsiä kovin tarkkaan; ^ ett lån hakea lainaa; ~ plats hakea paikkaa, tointa; ^ skilsmässa hakea (avio)eroa; ^ ett stipendium hakea apurahaa; ^ efter ngn hakea, etsiä jtk (hnk.), ngt (es.). 2. koettaa, yrittää; han -er ursäkta sig hän yrittää puolustella itseään (menettelyään); ^ åstadkomma en rättvis fördelning yrittää saada aikaan oi-keudenmukai|nen (-sta) jako (a). 3. luften -er

ilma raukaisee, väsyttää. II. rfl. ~ sig till ngn hakeutua jnk luo. III. (pain. part.): ^ sig bort från småstaden pyrkiä (hakea) pois pikkukaupungista; ^ fram etsiä, hakea (käsiinsä); ^ igenom etsiä läpikotaisin); ^ (sig) in vid polisen pyrkiä poliisilaitoksen palvelukseen; ~ reda (rätt) på ngn koettaa saada jk käsiinsä; det får du själv ^ reda på siitä sinun on itsesi otettava selko; ^ upp etsiä, hakea (käsiinsä); ~ ut tarkoin tutkia, valita joukosta; valikoida; röken -te sig ut genom det öppna fönstret savu hakeutui (pääsi, meni) ulos avoimesta ikkunasta, sökande I. (a. tpm.) etsivä, hakeva; (m.) hapuileva. II. 1. -t hakeminen, haku, etsintä. 2. -n - (toimen-, paikanjhakija; anmäla sig som ~ till en plats ilmoittautua paikan hakijaksi, paikkaan pyrkijäksi, hakea tointa, paikkaa, sökare -n - 1. hakija, etsijä. 2. (vai.) tähtäin, etsijä.

sökarlykta (aut.) etsijälyhty. sökt -a etsitty, haettu; (kuv.) haettu, teennäinen, teeskennelty; förklaringen är mycket ~ selitys on kovin haettu, teennäinen, tuntuu kovin haetulta, teennäiseltä.

1. söl -et viivyttely, vitkastelu, kuhnus-telu.

2. söl -et lika, tahra.

1. söla I itr vitkastella, kuhnustella, aikailla, hidastella; (j.) munia; ~ med betalningen viivytellä maksua; ^ bort tidén kuluttaa hukkaan aika(a)nsa (vitkastelussaan) .

2. söla I tr (~ ner) liata, tahrata, ryvettää; hon r^de ned klänningen tyttö tahrasi (likasi, ryvetti) leninkinsä, pukunsa;

> ner sig liata, ryvettää itsensä; ^ ned sig med blod tahrata itsensä vereen, sölaktig -t -are vitkasteleva, hidas, kuh-

nus(televa). sölare -n - vitkastelija, kuhnus(telija), söler| -(e)t ks. 1. söl.

1. sölig -t -are ks. sölaktig.

2. sölig -t -are likainen, tuhruinen, ryvettynyt.

sölighet -en vitkallisuus, kuhnustelu. sölj|a -an -or solki.

sölkorv -en -ar hidastelija, kuhnus (telij a),

(j.) munija. söm 1. -men -mar ommel; sauma; gå upp i >—men ratketa saumasta; syna i örnarna (kuv.) tarkoin tutkia. 2. -met (rhm. -men) -hevosenkenkänaula. -fri, -lös -1 (m. tkn.) saumaton, sömma I tr ommella, neuloa, sömmersk|a -an -or ompelijatar. I sömn -en uni; ha god ~ nukkua hyvin;

vyssja ett barn till hyssyttää (laulaa) lapsi uneen; falla i ~ vaipua uneen, nukahtaa; vara försänkt i djup maata

sikeässä unessa; ligga i sin djupaste ~ nukkua sikeintä untaan, (j.) vedellä ma-keimpia uniaan; tala i ~en puhua unissaan; gå i r^en kävellä unissaan; vakna upp ur ~en herätä (havahtua) une -taan.

sömnad -en -er ompelu, ompeleminen; (nl.) ompelus, neulos, neule; livnära sig på ~ elättää itsensä, hankkia elatuksensa ompelemalla, ompelijattarena, sömnj|behov unen tarve, -druck|en -et -na unen|pöpperöinen, -pöpperössä. -dryck unijuoma. -givande (a. tpm.) unettava, nukuttava, sömngångaraktig -t unissakävijän tapainen.

sömn gångare, -gångerska unissakävijä, sömnig -t -are uninen, -het unisuus, sömnlös -t uneton, -het unettomuus, sömn||medel unilääke, -pulver unipulveri. -sjuka (lääk.) unitauti, -tablett uni|tabletti, -kiekkonen. -tuta 1. unikeko. 2. (ksv.) tuliunikko. sömsmån (nl.) saumanvara. söndag -en -ar sunnuntai; (us. j.) pyhä-(päivä); på sön- o. helgdaga sunnuntai-ja juhlapäivinä; vrt.. fredag, yhd. söndags jäktig -t sunnuntainen, sunnuntai-mainen, »pyhäinen», -barn sunnuntailapsi, -bilaga simnuntailiite. -bokstav sunnun-taikirjain. -frid sunnuntai-, pyhä|rauha, -jägare sunnuntaimetsästäjä. -klä|dd -tt -dda pvhäpukuinen. -kläder pyhävaat-teet. -promenad sunnuntaikävely, -publik sunnuntaiyleisö. -seglare sunnuntaipurjehtija. -skola pyhäkoulu, -utflykt sun-nuntaihuviretki. -vila sunnuntailepo. -väder sunnuntaij-ilma, -nen sää. sönder (adv.) rikki, hajalljaan, -een, palasi|-na, -ksi, mäsäjnä, -ksi; gå ~ mennä rikki; ha ~ saada rikki, särkeä, rikkoa; slå ~ rikkoa, särkeä; bryta ~ särkeä, rikkoa, katkaista (poikki); shta ~ kuluttaa rikki, puhki; repiä rikki; slå ngt <—' o. samman lyödä, iskeä pieniksi palasiksi, pirstaleiksi.

sönder!jbitjen -et -na (esim. koiran) rikki purema, -bombajd -t pirstaleiksi (palasiksi, raunioiksi) pommitettu, -bristning -en särkyminen, murtuminen, -brut|en -et -na rikki, poikki katkaistu; rikottu, -bränjd -t puhki palanut; en ~ kastrull pilalle, puhki palanut kattila, -dela I tr paloitella, rikkoa; hajottaa osiinsa, -delning (kem., fys.) hajottaminen, -fall (kuv.) hajaannus, -falla IV2 itr (kuv.) jakautua; hajota; programmet -faller i två

delar ohjelma jakautuu kahteen osaan, -frus|en -et -na pakkasessa (jäätyessään) särkynyt, -frysning -en pakkasessa (jäätyessään) särkyminen, -fräta II2 tr syövyttää rikki, läpi, puhki, -hacka I tr hakata (nakuttaa) rikki, palasiksi, puhki, -koka I itr kiehua rikki, -krossa I tr murskata palasiksi, rikki, -körd (tie) rikki, piloille ajettu; (aj.) rikki, kelvottomaksi ajettu, -läst: en ~ bok paljosta lukemisesta rikki kulunut kirja, -mala (ks. mala) tr jauhaa rikki, -mosa I tr musertaa puuroksi, muhennokseksi, -riva IV1 tr repiä rikki, -rosta|d -t rikki (puhki) ruostunut, ruosteen syömä, -ska-ka|d -t rikki runneltu(nut), rikki täris-tetty, ravisteltu, -skjuten rikki (seulaksi, raunioiksi) ammuttu, -skur|en -et -na rikki, palasiksi leikelty; en kust rikkonainen rannikko, -slag|en -et -na rikki lyöty, silvottu, -slita IV1 tr repiä (raastaa, raadella) rikki (m. kuv,). -smula I tr pirstoa pieniksi palasiksi, siruiksi, -spruck|en -et -na halkeillut, rakoillut; (iho) pykinyt. -stuck|en -et -na (hnt.) rikki pureksima, pistelemä. -stycka I tr paloitella (kappaleiksi). -sup|en -et -na itsensä pilalle juonut, -tagbar -t purettava, moneen osaan hajotettava, -tag|en -et -na purettu, hajotettu, -trasa I tr repiä, raastaa rikki, siekaleiksi, riekaleiksi, -tugga I tr pureksia rikki, hienoksi, -vittra|d -t (rikki) rapautunut.

söndra I tr rikkoa; (kuv.) hajottaa, tehdä eripuraiseksi; ^ o. härska! hajota ja hallitse! ^ ut erottaa erilleen; erittää.

söndrig -t -are rikkinäinen, särkynyt; hajanainen; en ~ leksak rikkinäinen, särkynyt lelu.

söndring -en hajaannus, eripuraisuus, riitaisuus.

1. sörja -n (lumi)sohjo; is~ hy(y)hmä.

2. sörj|a II1 I. tr: ~ ngn surra jtk; han -er i honom sin bästa vän hän suree tätä (vainajaa) parhaana ystävänään; ^ ngn djupt surra, kaivata jtk syvästi. II. itr 1. surra; ^ över ngt surra jtk, olla suruissaan jnk vuoksi; ^ över en förlust surra menetystä, tappiota; hon -er över att hän (tyttö) on suruissaan kun; jag -er inte för det en minä sitä sure; en minä siitä huoli, välitä. 2. pitää huolta, för ngn jstk, huoltaa jtk, pitää yllä, elättää; ^ för ngt pitää huoli jstk. III. rfl. ~ ihjäl sig surra itsensä kuoliaaksi.

sörjande I. (a. tpm.) sureva. II. de (närmast) ~ lähinnä surevat, surijat.

sörjig -t lokainen, sohjoinen, likainen (katu).

sörp -et, sörpa -n (mv.) ape.

sörpla I tr, itr hörppiä; ^ (i sig) särpiä, ryystää (suuhunsa), söt -t -are a) imelä, makea; b) suloinen, sievä, herttainen, soma, siro; du

kultaseni; ^ mjölk nuori maito, rieska-maito; vatten suolaton, (vanh.) »makea» vesi; viner makeat viinit, söta I tr imeltää.

sötaktig -t -are makeahko, imelän sekainen. -het -en imelyys, imelänsekaisuus. sötebrödsdagar pl hyvät päivät, makean-leivänpäivät.

sötkörsbär (puut.) linnunkirsikka. sötma -n imelyys, makeus; (kuv.) suloisuus.

söt|jmandel makea manteli, -mjölk nuori

maito, rieskamaito. sötningsmedel (keit.) makeuttamisaine. söt||nos simasuu, sulosuu, kullannuppu, -saker makeiset; vara begiven på ^ olla ahne makeisille, -sliskig -t äitelä, (kuv.) tympäisevä, -sur happamenimelä; (kuv.) hapan; bröd (leip.) varikoinen, vari-hapan; hapanimelä leipä, sötvatten suolaton vesi; (vanh.) makea vesi.

sötvattensfisk suolattoman veden kala, järvikala.

sötäpple makea omena, söva II1 tr nukuttaa, uuvuttaa uneen; (lääk.) nukuttaa; ^ ett barn nukuttaa (laulaa) lapsi uneen; ^ sitt samvete tuudittaa omatuntonsa uneen, sövning -en (lääk.) nukutus, sövningsmedel nukutusaine.

T

t (kirj.) t, T.

ta (taga) IY2 A. (ilman prp.määr.) I. tr ottaa (tavoittaa) kiinni, tarttua kiinni; vangita; ostaa; tulkita; käsittää; ' ansvaret ottaa vastuu, vastatakseen jstk; ^ en bil ottaa auto; ^ tåget nousta junaan; ^ chansen käyttää tilaisuutta hyväkseen; han kan ~ folk hän osaa voittaa ihmiset puolelleen; ^ farväl av ngn sanoa jäähyväiset, hyvästi jllk; ^ ett fotografi ottaa valokuva; ^ hämnd kostaa; ^ medicin (gift) ottaa lääkettä (myrkkyä); ^ middagspaus pitää päi-vällis|lepoa, -tauko; ^ ett pris saada palkinto (kilpailuissa); ~ prov ottaa näyte;

slut loppua, päättyä; -—> sitt straff ottaa rangaistus niskoilleen; temperaturen mitata (hnk.) lämpötila, ruumiinlämpö; det r^r tid se vie aikaa; det lång tid

se kestää kauan: det sin tid se vaatii aikansa; resan <~^>r 2 timmar matka kestää kaksi tuntia; brevet två dagar kirje tarvitsee kaksipäivää(ehtiäkseen perille); ~(g) fyra ägg (keit.) otetaan neljä munaa; det tog henne djupt se vaikutti häneen syvästi; en scen tog mig särskilt (näyt.) yksi kohtaus liikutti minua (vaikutti, tehosi minuun) erikoisesti; ^ det lugnt! älä hermostu! rauhallisesti vain! II. itr 1. tarttua; vaikuttaa, tehota, tepsiä, auttaa; skruvnyckeln inte ruuviavain ei tartu, ei puré; kniven inte puukko ei pysty; den här blyertsen inte tästä lyijykynästä ei lähde mitään; abborren ~r inte i dag ahven ei syö tänään; det ~r bättre om käy, sujuu paremmin jos; det tog (skruv) se auttoi, se tepsi; var tog skottet? mihin laukaus kävi, osui? 2. (toisen vrb. kera): ^ o. ring henne! soi-tapas hänelle! jag tog o. gick hem minä(pä) lähdin kotiin, (harv.) otin ja lähdin. III. rfl, 1. ~ sig ett glas vin ottaa, siemaista lasillinen viiniä; ^ sig en promenad pistäytyä kävelemässä. 2. toipua, virkistyä; (hinta) nousta; (mark.) elpyä, vilkastua; lisääntyä, edistyä, kohentua, parantua; elden sig tuli kiihtyy; det sig! no nythän se sujuu paremmin! ^ sig samman hillitä itsensä, keskittyä. B. (painot, part.): ~ del av ngt saada tieto jstk; ^ ngn från den rätta sidan osata oikein menetellä jnk hnk. suhteen; ^ ngn för en annan erehtyä pitämään jtk jnak toisena; ~ ngt för givet pitää jtk varmana, itsestään selvänä asiana; ^ ngt för skämt pitää jtk leikkinä, pilana; vem ni mig för? keneksi te minua luulette? vad ni för jordgubbarna? mitä pyydätte hyötömansikoista? mitä hyötömansikat maksavat? ^ i ngt ottaa jstk kiinni, tarttua jhk kiinni; ngn tog i dörren joku koski (tarttui) oveen; jag har inte tagit i en bok på hela dagen en ole kädelläni koskenutkaan kirjaan koko päivänä; ^ varandra i hand antaa toisilleen kättä; (piirileik.) tarttua toisiaan käsistä; ^ (leda) barnet i handen taluttaa lasta kädestä; ^ i beaktande ottaa huomioon; ngt med händerna tarttua jhk, ottaa jstk käsin kiinni; ^ om tarttua kiinni; ^ flickan om livet ottaa,

tarttua tyttöä kiinni vyötäisistä;

' på koskettaa, ottaa lujasti kiinni; ^ fasta på ngt ks. 1. fasta; ^ ngt på allvar käsittää jtk todeksi; pitää jtk totena, ottaa jtk todesta; ^ tjuven på bar gärning tavoittaa varas tuoreeltaan, verekseltään; ^ ngn på orden ottaa jnk sanoista kiinni; febern på honom

sörpla I tr, itr hörppiä; ^ (i sig) särpiä, ryystää (suuhunsa), söt -t -are a) imelä, makea; b) suloinen, sievä, herttainen, soma, siro; du

kultaseni; ^ mjölk nuori maito, rieska-maito; vatten suolaton, (vanh.) »makea» vesi; viner makeat viinit, söta I tr imeltää.

sötaktig -t -are makeahko, imelän sekainen. -het -en imelyys, imelänsekaisuus. sötebrödsdagar pl hyvät päivät, makean-leivänpäivät.

sötkörsbär (puut.) linnunkirsikka. sötma -n imelyys, makeus; (kuv.) suloisuus.

söt|jmandel makea manteli, -mjölk nuori

maito, rieskamaito. sötningsmedel (keit.) makeuttamisaine. söt||nos simasuu, sulosuu, kullannuppu, -saker makeiset; vara begiven på ^ olla ahne makeisille, -sliskig -t äitelä, (kuv.) tympäisevä, -sur happamenimelä; (kuv.) hapan; bröd (leip.) varikoinen, vari-hapan; hapanimelä leipä, sötvatten suolaton vesi; (vanh.) makea vesi.

sötvattensfisk suolattoman veden kala, järvikala.

sötäpple makea omena, söva II1 tr nukuttaa, uuvuttaa uneen; (lääk.) nukuttaa; ^ ett barn nukuttaa (laulaa) lapsi uneen; ^ sitt samvete tuudittaa omatuntonsa uneen, sövning -en (lääk.) nukutus, sövningsmedel nukutusaine.

T

t (kirj.) t, T.

ta (taga) IY2 A. (ilman prp.määr.) I. tr ottaa (tavoittaa) kiinni, tarttua kiinni; vangita; ostaa; tulkita; käsittää; ' ansvaret ottaa vastuu, vastatakseen jstk; ^ en bil ottaa auto; ^ tåget nousta junaan; ^ chansen käyttää tilaisuutta hyväkseen; han kan ~ folk hän osaa voittaa ihmiset puolelleen; ^ farväl av ngn sanoa jäähyväiset, hyvästi jllk; ^ ett fotografi ottaa valokuva; ^ hämnd kostaa; ^ medicin (gift) ottaa lääkettä (myrkkyä); ^ middagspaus pitää päi-vällis|lepoa, -tauko; ^ ett pris saada palkinto (kilpailuissa); ~ prov ottaa näyte;

slut loppua, päättyä; -—> sitt straff ottaa rangaistus niskoilleen; temperaturen mitata (hnk.) lämpötila, ruumiinlämpö; det r^r tid se vie aikaa; det lång tid

se kestää kauan: det sin tid se vaatii aikansa; resan <~^>r 2 timmar matka kestää kaksi tuntia; brevet två dagar kirje tarvitsee kaksipäivää(ehtiäkseen perille); ~(g) fyra ägg (keit.) otetaan neljä munaa; det tog henne djupt se vaikutti häneen syvästi; en scen tog mig särskilt (näyt.) yksi kohtaus liikutti minua (vaikutti, tehosi minuun) erikoisesti; ^ det lugnt! älä hermostu! rauhallisesti vain! II. itr 1. tarttua; vaikuttaa, tehota, tepsiä, auttaa; skruvnyckeln inte ruuviavain ei tartu, ei puré; kniven inte puukko ei pysty; den här blyertsen inte tästä lyijykynästä ei lähde mitään; abborren ~r inte i dag ahven ei syö tänään; det ~r bättre om käy, sujuu paremmin jos; det tog (skruv) se auttoi, se tepsi; var tog skottet? mihin laukaus kävi, osui? 2. (toisen vrb. kera): ^ o. ring henne! soi-tapas hänelle! jag tog o. gick hem minä(pä) lähdin kotiin, (harv.) otin ja lähdin. III. rfl, 1. ~ sig ett glas vin ottaa, siemaista lasillinen viiniä; ^ sig en promenad pistäytyä kävelemässä. 2. toipua, virkistyä; (hinta) nousta; (mark.) elpyä, vilkastua; lisääntyä, edistyä, kohentua, parantua; elden sig tuli kiihtyy; det sig! no nythän se sujuu paremmin! ^ sig samman hillitä itsensä, keskittyä. B. (painot, part.): ~ del av ngt saada tieto jstk; ^ ngn från den rätta sidan osata oikein menetellä jnk hnk. suhteen; ^ ngn för en annan erehtyä pitämään jtk jnak toisena; ~ ngt för givet pitää jtk varmana, itsestään selvänä asiana; ^ ngt för skämt pitää jtk leikkinä, pilana; vem ni mig för?

keneksi te minua luulette? vad ni för jordgubbarna? mitä pyydätte hyötömansikoista? mitä hyötömansikat maksavat? ^ i ngt ottaa jstk kiinni, tarttua jhk kiinni; ngn tog i dörren joku koski (tarttui) oveen; jag har inte tagit i en bok på hela dagen en ole kädelläni koskenutkaan kirjaan koko päivänä; ^ varandra i hand antaa toisilleen kättä; (piirileik.) tarttua toisiaan käsistä; ^ (leda) barnet i handen taluttaa lasta kädestä; ^ i beaktande ottaa huomioon; ngt med händerna tarttua jhk, ottaa jstk käsin kiinni; ^ om tarttua kiinni; ^ flickan om livet ottaa, tarttua tyttöä kiinni vyötäisistä;

' på koskettaa, ottaa lujasti kiinni; ^ fasta på ngt ks. 1. fasta; ^ ngt på allvar käsittää jtk todeksi; pitää jtk totena, ottaa jtk todesta; ^ tjuven på bar gärning tavoittaa varas tuoreeltaan, verekseltään; ^ ngn på orden ottaa jnk sanoista kiinni; febern på honom

653ta

ta

kuume jäytää häntä; det rsr på krafterna se käy voimille; ro till hustru ottaa vaimokseen; ro till orda ottaa puheenvuoro, saada sanoiksi, ruveta puhumaan; ro till storsläggan (j. kuv.) käyttää järeää tykistöä; ro ngn under armen ottaa jtk kainalosta, tarttua jnk käsi-koukkuun; ro ngt under armen ottaa jtk kainaloonsa; ro ngt ur en bok ottaa, lainata jtk kirjasta; ro sin mats ur skolan (kuv.) vetäytyä eroon koko asiasta; ro vid handen ottaa kädestä (kiinni); ro åt mössan (hapuillen) tarttua lakkiinsa. C. (pain. part.): ro sig an ngn ottaa jk hoiviinsa (huolehtiakseen, pitääkseen huolta jstk); ro av a) tr ottaa pois; (lääk.) leikata pois (jäsen) ;rs av rocken, kappan riisua (ottaa pois) takki, päällystakki; ro av handskarna., skorna riisua (ottaa) hansikkaat kädestä, kengät jalasta; ro av hatten ottaa hattu pois päästä; ro av sig riisuutua; ro av sig glasögonen ottaa silmälasit nenältään; ^ av sig hatten för ngn nostaa hattuaan jllk; vill ni inte ro av er? ettekö ota pois (päällysvaatteita) pääl-tänne (ja käy istumaan)? b) kääntää pois, vähentää; c) tr, itr ottaa pois, (kort.) nostaa; ro av till vänster poiketa vasempaan; ro bort ottaa pois, panna pois, raivata pois; ro bort fläckar poistaa tahroja; ro efter jäljitellä, matkia, (j.) apinoida, ngn i ngt jotakuta jssk; ' emot ottaa vastaan: a) päästää puheilleen; ottaa vastaan vieraita, avustusta; han ^r inte emot (besök) hän ei ota vastaan (vieraita), ei ole tavattavissa; jag rsr inte emot befallningar av Er en ota teiltä käskyjä, en salli teidän komennella itseäni; ro emot bollen ottaa pallo vastaan; ro emot en gåva (inbjudan) ottaa vastaan lahja (kutsu); ro emot gods, varor ottaa vastaan tavaroita; ^ emot stöten torjua isku; lieventää iskun voimaa; ro emot sig med händerna ottaa vastaan käsillään; vrt. motta(ga); b) itr: det <^>r emot att tigga tuntuu vastenmieliseltä ruveta kerjäämään; (byrå)lådan tar emot (lipaston)-laatikko on tarttunut, juuttunut kiinni; ro fast ottaa kiinni, pidättää; rs (g) fast tjuven! ottakaa varas kiinni! fatt tarttua kiinni; ro jel erehtyä; ro fram ottaa esiin, esille; rs fram ur fickan ottaa (esiin) taskusta; sig fram raivata itselleen tie; (kuv.) päästä eteenpäin, »läpi», raivata itselleen ura; ro från ks. ro ifrån; ro för sig ottaa kiinni, tarttua, käyttää; ro sig för(e) ngt ryhtyä jhk, jtk tekemään, yrittää jtk; ro hem med sig ottaa mukaansa kotiin; ro hem mat för helgdagarna ottaa (hankkia) ruokaa kotiin pyhiksi; ^

hem spelet (kort.) voittaa peli (m. kuv.); ro hit ottaa (tuoda, noutaa, hakea) tänne; rs i a) tr käydä, tarttua (kovasti) kiinni jhk; b) itr käydä kiinni, tarttua jhk; den rsr då i! (j.) kylläpäs (se) ottaa lujille; rs inte i så förskräckligt/ älähän hosu noin hirveästi; rs i på nytt ottaa (käydä) vielä kerran käsiksi; vinden tog i tuuli voimistui, kiihtyi; ro ifrån ngn ngt ottaa jltk pois jtk; ro ifrån ngn kunderna viedä jltk asiakkaat (ostajat, potilaat yms.); ro ifrån ngn levebrödet riistää, viedä toiselta leipä suusta; ro igen ottaa takaisin; ottaa (ajaa) kiinni etumatka, aika; korjata laiminlyönti; ro igen sig toipua, »kostua»; levätä kunnollisesti; (j.) huoahtaa, hengähtää; ro ihop iskeä yhteen; (nl.) kaventaa; rs in a) tr ottaa, tuoda, hakea sisään; (kaup.) tuottaa (maahan); (nl.) ommella sisään, kiinni; ro in en station (rad.) säätää, asettaa jllk asemalle; ro in vatten (mer.)vuo-taa; segelbåten krängde och tog in vatten purjevene kallistui niin että laita painui veden alle; ro in i en skola (tidning) ottaa kouluun (san.); b) itr rs in på hotell (hos ngn) asettua asumaan hotelliin (jnk luo); c) rfl. rs sig in genom fönstret mennä, kiivetä ikkunasta sisään; ro isär ottaa erilleen, purkaa (osiinsa); ro itu med ngt käydä käsiksi jhk ro itu med ngn på skärpen käydä ankarasti jnk kimppuun, med ngt ryhtyä toden teolla jhk; ro med ottaa mukaan, (m.) lukea, laskea mukaan; ^ med sig (från en plats) ottaa jstk paikasta mukaansa; ro med ottaa mukaan jnnk, tuoda mukanaan jnnk; det har fag

tagit med i beräkningen olen sen ottanut laskuihin mukaan, laskenut sen mukaan; ro miste erehtyä, på jssk, jnk suhteen; ro ned ottaa, hakea, noutaa alas; ro ned (byggnadsställningar, tält) purkaa (rakennustelineet, teltta); ro om toistaa, sanoa (lukea) uudelleen; ro om av efterrätten ottaa lisää, toinen kerta jälkiruokaa; ro på (sig) skor ottaa kengät jalkaansa; ro på sig kläder pukeutua, pukea vaatteet päälleen; ro på sig hatt (glasögon) ottaa hattu päähänsä (silmälasit nenälleen); ro på sig ring (smycken) panna sormus sormeensa (ottaa koruja ylleen); ro på sig ansvaret ottaa vastuu kannettavakseen (hartioilleen); ro skulden på sig ottaa syy niskoilleen; ro på sig en högtidlig min ottaa kas-voihinsaj uhlallinen ilme, (leik.) näyttää juhlallista naamaa; ro på sig för mycket ottaa niskoilleen liian paljon (työtä); luulla jaksavansa, ehtivänsä liian paljon; ' sönder ottaa erilleen, purkaa, hajottaa

osiinsa; ^ till ottaa; tarttua jhk; liioitella; ^ till kniven tarttua, turvautua puukkoon (sa); vrt. tillta(ga); rs till så att det räcker ottaa niin paljon että (kerrankin) riittää, että voi sanoa kerrankin saaneensa; ^ till mer mjöl ottaa vielä lisää jauhoja; ^ tili jör högt pris vaatia, pyytää liian kallista hintaa; ^ till att gråta ruveta itkemään; du rsr då till! nyt liioittelet! nyt panet omiasi! ~ ngn tili sig ottaa jk luokseen; ^ sig tili ryhtyä jhk; alkaa tehdä jtk; vad rsr du dig till! (moittien) mitä ihmettä sinä oikein teet! kaikkia sinun mieleesi juolahtaakin, päähäsi pälkähtääkin! (j.) paljon sinä ilkeät-kin! ^ tillbaka ottaa takaisin; ^ tillbaka ett löfte peruutua lupauksestaan, peruuttaa lupaus; ~ tillbaka en proposition luopua esityksestähän); ^ undan ottaa pois; säästää jtk; ^ under (kort.) mennä alle, lyödä pienempi kortti; ^ upp nostaa, ottaa ylös; ^ upp en maska (nl.) ottaa ylös silmukka; rs upp avata, ottaa auki; rs upp avgiften för resan kantaa matka-maksu: ^ upp en fråga herättää, ottaa puheeksi, pohdittavaksi kysymys; ~ upp ett lån ottaa laina; ^ upp nät (kai.) nostaa verkkoja; ^ upp pengar ottaa esiin rahoja; ^ upp stor plats viedä paljon tilaa;

upp potatis nostaa perunaa; ^ upp en sång aloittaa, virittää laulu; ^ upp tid med ngt käyttää (panna, tuhlata) aikaa jhk; ^ upp på en lista ottaa luetteloon (mukaan); ^ upp ur fickan ottaa (esiin) taskustaan; ^ illa upp pahastua jstk, panna jtk pahakseen; de tog illa upp att vi he pahastuivat, närkästyivät siitä että me; ^ sig upp på ett berg kiivetä vuorelle, ur en grop kavuta ylös (kuopasta); han lyckades rs sig upp ur vaken hänen onnistui päästä avannosta jäälle; ^ upp sig toipua, parantua; vrt. A. III. 2.; vrt. m. uppta(ga); rs ur ottaa jstk ulos, fläckar poistaa tahroja, fågel siivota lintuja, ottaa sisälmykset pois, (hed.) ottaa siemenet, luut pois; ^ ur nyckeln ottaa avain pois ovesta (lukosta, suulta); ^ ut ottaa ulos, pois; valita joukosta; ^ ut ett belopp genom (per) efterkrav nostaa summa jälki vaatimuksella; ^ ut pengar på banken nostaa rahoja pankista; ^ ut sin rätt vaatia oikeuttaan; ^ ut stegen kulkea pitkin askelin, hyvää vauhtia; ^ ut ett stycke på pianot soittaa (kilkuttaa) soittokappale pianolla; ^ ut så mycket som möjligt ottaa (ulos) jstk niin paljon kuin saa, av jtk; ^ ut sängkläder jör vädring viedä vuodevaatteet ulos (parvekkeelle) tuulettumaan; posterna rsr ut varandra (raha)erät tasoittavat toinen toisensa;

^ sig ut genom ett fönster mennä (kiivetä) ulos ikkunasta; ^ sig ut ur fängelset karata (murtautua ulos) vankilasta; tavlan rsr sig bra ut på väggen taulu on oikein hyvä(n näköinen) seinässä; han rsr sig bra ut i frack frakki (hännystakki) sopii hänelle hyvin, pukee häntä; ^ ut sig ottaa itsestään irti (kaikki), uuvuttaa itsensä lopen uuvuksiin, ihan menehdyk-siin; rs vid alkaa; mötet rsr vid kokous alkaa; jatkaa; rs vid där en annan slutat jatkaa siitä mihin toinen on lopettanut; ^ vid sig kiivastua, joutua kuohuksiin; ^ illa vid sig panna (kovin) pahakseen; ^ åt sig ottaa itseensä, tuntea jnk koskevan itseensä; ^ åt sig fukt imeä itseensä kosteutta; rs åt sig smuts (helposti) likaantua; ^ åt sig hela äran omistaa jstk koko kunnia itselleen; vad rsr det åt dig? mikä sinun on? mikä sinulle tuli? (j.) mikä sinua vaivaa (riivaa)? ^ över (kort.) ottaa yli (isommalla) ; ^ över sig en filt ottaa päälleen (ylleen) huopa, tabb|e -en -ar (j.) erehdys; kömmähdys, munaus; göra en (riktig) -^(oikein) nolata (manata) itsensä, tabell -en -er taulu, taulukko, tabellarisk -t taulu (ko) n tapainen, kaltainen, muotoinen, muodossa, tabellform: i rs taulukon muodossa, taulukko (i) n a.

tabernak|el -let-, -ler (kat.) tabernaakkeli, rippileivän säilytyspaikka (kirk.). table cThöte (tabbeldo:t) -en -er (rav.) ateria, jossa määrätyt ruokalajit (ei ä la earte); äta rs ks. ed.

tablett -en -er 1. tabletti, (frm.) lääke-kiekkonen. 2. tabletti, lautasen alunen (pieni liina ym.). tablå -n -er 1, (teat.)

kuvaelma. 2. yleiskatsaus, yhdistelmä, (numero)taulukko. 3. (int.) rs! kuvaelma! (läh.) siinä sitten oltiin!

tabu I. -t -n loukkaamaton, arvostelun yläpuolella oleva, koskematon (as., es.); (as., es.) jota ei saa mainita nimeltään; tabu. II. (a. tpm.) koskematon, loukkaamaton, pyhä; vrt. ed. tabulator -n -er (-tu:rer) (kirj.kon.) tabulaattori, sarkain.

taburett -en -er a) taburetti, pieni (käsi-jaselkänojaton) tuoli, töyry tuoli; b) (kuv.) ministerinpaikka.

tack -et, -en - kiitos; ja rs! kiitos, kyllä! nej rst ei kiitos, ei kiitoksia; ^ så mycket! kiitoksia paljon! hjärtligt (mycken, varmt) rs sydämelliset (monet, sulimmat) kiitokset; tusen rs tuhannet kiitokset; (jo) rs, bra kiitoksia (kysymästä), hyvin; ^ ska du ha! kiitos vain! ^ jör senast!

kiitos viimeisestä! (oli oikein hauskaa!); Gud vare ry Jumalan, Herran kiitos; vara ngn ry skyldig olla jllk kiitoksen velassa; är det ryen? tämäkö siis on kiitos (siitä että); vare ngn jnk hnk. ansiosta, (ngt) sen ansiosta että; med ry på förhand jo edeltäkäsin parhaiten kiittäen; tili ry kiitokseksi.

1. tacka I tr, itr kiittää, ngn för ngt jtk jstk; ~r (så mycket) kiitos, kiitän, sulimmat kiitokset; (m.) ei kiitos; jo, jag jag! (iv.) kyllä kai, vielä mitä! ryr, bra kiitos, hyvin; det var ingenting att ry jör olkaa hyvä! kaikin mokomin! ei mitään kiittämistä; (j.) ei kestä (kiittää); ^ jör det! tietysti! tietenkin! jag ryr jör E(de)rt brev! monet (parhaat) kiitokset kirjeestänne; jag har honom att jör det siitä minun on kiittäminen häntä; ^ vet jag den där tuo se vasta jtk onkin.

2. tack|a -an -or (el., mv.) emälammas, uuhi.

3. tack|a -an -or (met.) harkko, tackbrev kiitoskirje.

tack|el -let - (mer.) takila; ^ o. tåg köy-sistö, takila.

tackjärn (met.) harkkorauta. tackkort (painettu) kiitoskortti. tackla I I. tr 1. (mer.) takiloida; ~ ett fartyg takiloida laiva. 2. (jlkp.) kampata, taklata. II. (pain. part.): ^ av (mer.) riisua takila; (kuv. hnk.) laihtua, rapistua, tacktøg|e (-la:s) -et ks. tackling 1. tackling -en 1. (mer.) takilointi; takila, köy-sistö. 2. (jlkp.) kamppaa-, taklaa|minen. tacknämlig -t -are kiitoksen arvoinen, kiitettävä; kiitollinen, tackoffer kiitosuhri.

tacksam -t -mare kiitollinen; vara ry mot ngn (för ngt) olla kiitollinen jllk (jstk); jag skulle vara Eder ry olisin (teille) kiitollinen; jag bekräftar ryt emottagandet av Edert brev kiittäen (kiitollisena) tunnustan saaneeni kirjeenne; ett arbete edullinen (antoisa, tuottoisa, j. kiitollinen) työ; ^ att imitera sovelias jäljiteltäväksi, helppo jäljitellä, tacksamhet -en kiitollisuus, tacksamhetsl|betygelse kiitollisuudenva-kuut|telu, -us. -bevis kiitollisuudenosoi-tus. -känsla kiitollisuuden tunne, »skrivelse kiitoskirjelmä. -skuld kiitollisuuden velka; stå i ry till ngn olla kiitollisuuden velassa jllk; jag står i ry till Eder olen teille kiitollisuuden velassa, tacksägelse -n -r kiitos, kiitokset; framföra sin ry (juhl.) esittää kiitoksensa, kiittää, -gudstjänst kiitosjumalanpalvelus, tacktal kiitospuhe.

tad[el (-a:) -let moite; riddaren utan fruk-

tan o. ry ritari peloton ja nuhteeton (hist. Bayard; us. kuv.). -fri -tt moitteeton, tadla I tr moittia, nuhdella.

1. tafaitt (leik.): leka ry olla hippasilla.

2. tafatt (-a:) - -are kömpelö, avuton, saamaton, köntys, -het -en kömpelyys, avuttomuus, saamattomuus.

taff|el -eln -lar 1. vieras-, pito|pöytä. 2.

(mus.) taffelipiano. taffel||berg tasalakinen vuori, -musik pöytä-, ateria|musiikki, -soitto, tafs -en -ar (kai.) peruke; säie, tupsu, töyhtö; få på ryen (j.) saada selkäänsä, läksytys, torumiset; (urh. ym.) hävitä; ge ngn på ryen läksyttää, torua; antaa selkään, läksytys.

tafsa I tr 1. (mer.) liestyttää, liestää. 2. hypistellä; ~ på ngt kömpelösti hypistellä jtk. 3. ~ en rev (kal.) panna (sitoa, solmia) perukkeet (pitkään)siimaan, tafsig -t -are (j.) kömpelö, köpelö, saamaton, köntys.

taft -en, -et (vaat.) tafti (eri. silkkikangas), -klänning tafti|leninki, -puku. tag -et - 1. ote, liike; årry aironveto; fatta (gripa, hugga, ta) ry ottaa ote, tarttua, käydä kiinni jhk; få ry i (på) ngt saada (hyvä) ote jstk, saada hyvästi (lujasti, tanakasti) kiinni jstk; saada kiinni; få ~ i (på) ngt saada käsiinsä; löytää; (m.) keksiä; du har (de rätta) ryen inne sinulla on (sinä osaat, taidat, hallitset) (oikeat) otteet, sinä taidat työsi (ammattisi); släppa ryet hellittää (otteensa, otteestaan); herpaantua; ta nya ry aloittaa uudelleen, reippaasti alusta; komma i ryen päästä vauhtiin; vara (riktigt) i ryen olla oikein vauhdissaan, parhaassa vireessään, »vedossa»; med duktiga ry varmoin, lujin ottein, vedoin; voimakkaasti. 2. tuokio, hetkinen; ett ry hetkinen, tuokio, (vanh.) silmänräpäys; hiukan; hör på ett kuulkaahan! hetkinen! odottakaahan! det räcker ett bra ry se kestää hyvän aikaa, hyvän tuokion; en i ryet toinen toisensa perästä, yksi kerrallaan; två i ryet kaksi kerrallaan; i första ryet ensi kerralla, ensi yrityksellä; han blir inte rädd i första <—>et ei hän yhdellä vähällä (ensi hätään, ihan vähästä) säikähdä (pelästy); på (i, med) ett ry yhdellä kertaa, yhdellä tempauksella; inte på långa ry ei vielä pitkiin aikoihin, taga ks. ta. tagas itr (dep.) ks. tas. tag|el -let • jouhi, (rhm.) jouhet, -madrass jouhipatja.

tag|en -et -na uupunut, väsynyt, riutunut; järkyttynyt, kiihtynyt; på det hela -et suurin piirtein; strängt -et tarkkaan

puhuen; jos tahdotaan olla (oikein) tarkkoja niin; Över huvud -et ylipäänsä, ylimalkaan.

tagg -en -ar piikki (m. el.); (ksv. m.) oka, kärki; (sarven) sakara; (tkn. hammasrattaan) hammas, tagga|d -t piikkinen, sakarainen. taggig -t -are piikkinen, okainen, taggighet -en piikkisyys. taggsvamp (ksv.) ora-, piikki|sieni, orakas, taggtråd piikkilanka, taggtråds||hinder (sot.) piikkilankaeste, -stängsel piikkilanka-aita; vrt. ed. tagla I tr (mer.) kääriä, sitoa (köydenpää) rihmalla.

tagning -en -ar (vai.) (kuvan) otto, otos. tak -et - katto; ytter ~ uiko-, vesi|katto; inner ~ sisäkatto, laki, laipio; (auton vm.) kuomu; brutet ^ taitekatto; ha ^ över huvudet olla katto pään päällä, olla oman katon alla, suojassa; skaffa ngn r^ över huvudet hankkia jllk suojaa (majaa); inte ha (vara utan) ~ över huvudet olla suojaton (turvaton, koditon), ei kattoa pään päällä; lampan hänger i ^et lamppu riippuu katossa; rummet är högt (lågt) i r^et huone on korkea (matala); glädjen står högt i ~ ilo on ylimmillään, riemu raikuu; förse med ~ (rak.) kattaa; panna katto rakennukseen; bo under samma ~ asua saman katon alla; få under ~ saada katosalle, suojaan, (mv. viljat, heinät) korjuuseen.

taka: sätta (lämna) i ~ händer (Iak.) jättää (panna) luotettaviin käsiin, puolueettoman, luotettavan miehen talteen, tak||balk (rak.) kattohirsi. -belysning katto | valo, -valaistus, -bjälke (rak.) katon-alainen, katonliesa. -dropp räystäsvesi; vuoto; (leik.) vuotava nuha; det är ~ a) räystäistä tippuu; b) katto vuotaa; i ~et tippuvan räystään alla. -filt ks. -papp. -fönster kattoikkuna, -konstruktion kattorakenne, taklag (rak.) katonalainen, kattotuoli, taklags|fest, -öl (rak.) harjannostajaiset, tak||lampa kattolamppu, -list kattolista; katonraja; kattopienaus. -ljus kattovalo, -lucka kattoluukku, -lök (ksv. Crepis) ketokeltto. -målning (taid.) kattomaalaus. -nock katonharja, takometer (tkn.) iskuluvun-, kierros-, nopeuden|mittari.

tak||panna kattotiili, -papp (pap.) katto|-pahvi, -huopa, -ryttare (rak.) harjatorni, kattoItorni, -ratsastaja, -ränna räystäs-kouru. -stol (rak.) kattotuoli, takt -en -er 1. (mus. ym.) tahti; vauhti; håll r^en! pysy(kää) tahdissa! slå (markera) >—'en lyödä tahtia; stampa <~~~>en

polkea tahtia; gå i ^ kävellä tahdissa; komma (falla) ur ~en joutua pois, sekaantua tahdista. 2. tahdikkuus, hienotunteisuus; hon har ingen hon saknar —' hänessä ei ole rahtuakaan (häneltä puuttuu tyystin) tahdikkuutta, hienotunteisuutta, taktdel -en -ar tahtiosa. tak|| tegel kattotiili, -terrass kattoparveke. takt||fast tahdikas, tahdissa pysyvä, -full hienotunteinen, tahdikas, -fullhet tahdikkuus.

taktik -en (er. sot.) taktiikka, taktiker -n - taktikko, taktindelning tahtijako. taktisk -t taktillinen.

takt|[känsla tahdikkuus, hienotunteisuus, -lös -t tahditon, epähieno. -löshet tahdittomuus, epähienous. -pinne tahtipuikko, takträdgård kattopuutarha. taktstreck (mus.) tahtiviiva. tak||täckare katonpanija. -våning kattokerros, ullakkokerros, -ås katonharja, tal -et -1. luku, lukumäärä; laskuesimerkki; jämt (udda) ^ tasainen, parillinen (pariton) luku; hela ~ kokonaisluvut; i runt ^ pyörein luvuin. 2. puhe, puhuttelu, tili jllk; r^ets gåva puhelahja; bli (vara) ^ om tulla, olla puhe jstk; det är ~ om (det är på ~ att) on puhe siitä että; puhutaan siitä että; hålla (ett) ~ pitää puhe, jör jllk; i dagligt ~ jokapäiväisessä puheessa; i r^j o. skrift puheessa ja kirjoituksessa; på ~ om puheen ollen jstk; på ^ om det siitä puheen ollen; föra (bringa) ngt på r^ ottaa puheeksi; komma på ~ tulla puheeksi; komma till <—>s med ngn päästä puheisiin jnk kanssa, päästä jnk puheille; han är svår att komma till med hänen kanssaan on vaikea päästä puheisiin, tala I (II2) tr, itr puhua; barnet kan redan ~ lapsi jo puhuu, osaa jo puhua; ^ svenska puhua ruotsia; -—' som man har förstånd till puhua niin kuin järki sanoo, järkensä ja ymmärryksensä mukaan; niin kuin parhaiten ymmärtää; fakta som puhuvat tosiasiat (jotka puhuvat puolestaan); varan <—r för sig själv (tämä) tavara puhuu itse puolestaan; ^ (till förmån) för ngn puhua jnk puolesta; allt(ing) för att kaikki puhuu sen puolesta että, kaikki tuntuu osoittavan että; ^ med (vid) ngn puhua jnk kanssa; puhutella jtk; ^ om ngt puhua jstk; kan jag få ^ med honom? voinko saada puhua hänen kanssaan (puhutella häntä)? kan jag jå tala med hr N.? voinko saada puhua hra N:n kanssa? låta (inte låta) med sig antaa (olla antamatta) puhua kanssaan; olla valmis (haluton) kuulemaan järkisyitä,

neuvottelemaan; ^ om ngt puhua jstk; vi måste ^ grundligt om saken meidän täytyy puhua siitä asiasta oikein perusteellisesti, pohtia asiaa juurta jaksain; det är ingenting att ^ om ei siitä kannata puhua; jör att inte ~ om det siitä ollenkaan puhumattakaan; ingen snö att ^ om lunta tuskin nimeksikään; komma att ~ om ngt johtua puhumaan, tulla puhuneeksi jstk; låta mycket ™ om sig antaa paljon puheen aihetta; (få) höra ^s om kuulla puhuttavan jstk; jag vill inte höra ~s om det en tahdo kuulla siitä puhuttavankaan; ^ till ngn puhua jllk; pitää puhe jllk; ^ vänligt till ngn ystävällisesti puhutella jtk; ^ över ett ämne puhua jstk aiheesta, asiasta; allvarligt (allvarsamt) ~t vakavasti puhuen; bildligt kuvaannollisesti puhuen; bokstavligt sananmukaisesti (puhuen); ärligt rehellisesti sanoen. II. rfl. ~ sig hes puhua (huutaa) kurkkunsa (äänensä) käheäksi, sorruksiin. III. (pain. part.): allt ~r emot detta kaikki tuntuu puhuvan (olevan) tätä vastaan; denna omständighet snarare för än emot tämä seikka puhuu pikemminkin asian puolesta kuin sitä vastaan; <—' in en grammofonskiva puhua äänilevyyn; ^ in ngt på band puhua nauhaan, nauhoittaa (puhe); ^ om ngt för ngn puhua jllk jstk; det ska jag bara om jör dig att tahdonpa vain sanoa (mainita) sinulle että; ^ ut puhua loppuun asti; ^ ut med ngn puhua asia selväksi jnk kanssa; ~ (rent) ut sanoa, ilmaista vapaasti mielipiteensä; sanoa (koko) totuus; ^ vid ngn om ngt puhua jstk jnk kanssa; vid puhua, keskustella; ks. vidtala. talan, en <—' puhevalta; inte ha ngn ^ olla (kokonaan) vailla puhevaltaa; föra ngns ~ puhua jnk puolesta, ajaa jnk asiaa; föra ~ mot ngn ajaa kannetta (nostaa kanne) jtk vastaan; fullfölja ~ mot rättens dorn hakea muutosta oikeuden tuomioon; nedlägga sin ~ luopua kanteestaan, talande (a. tpm.) puhuva; ett ~ bevis selvä todistus; *—' blick ilmeikäs katse; ^ siffror puhuvat numerot, talang -en -er lahjat, taito, kyky; (m. hnk.) kyky; inte ha ~ (för ngt) olla vailla mitään kykyjä, olla kyvytön, lahjaton, -full -t hvvä-, loistava|lahjainen. -lös -t kyvytön, lahjaton, -scout (er.) uusia elo-kuvatähtiä etsivä hnk. tatør -en -er pitkä poimutettu viitta, tuo-marinviitta; papinkaapu. talarbegåvning -en puhujanlahja|kkuus, -t; han är en ~ hän ön puhujakykv, lahjakas puhuja.

talare -n - puhuja; föregående ~ edellinen puhuja.

talarinnja -an -or puhuja (nainen), talar||konst puhetaito.-stol puhujankoroke, puhujalava.

talas I itr (clep.): ^ vid puhua, jutella keskenään; vi får ~ vid senare puhutaan tästä (joskus) myöhemmin, tuonnempana. tal(e)konst puhetaito, talesman puhemies; puoltaja; edustaja; (esim. lähetystön) johtaja; göra sig till ^ för ngt ruveta ajamaan jtk asiaa, talesätt puhetapa, sanonta, tal||fel (lääk.) puhevika, -för -t puhelias, sujuvapuheinen. -förhet puheliaisuus, sujuva puhe is mi s. -förmåga puhetaito, pu-humistaito.

talg (-lj) -en tali. -dank tali|kynttilä, -tuik-ku; nu gick det upp en ~ för mig (leik.) nyt asia (minulle) valkeni, jo

»sytytti», talgig -t -are talinen, talg|lkörtel (an.) talirauhanen, -ljus talikynttilä. -oxe (el.) talitiainen, talhytt (puh.) puhelinkoppi, talismain -en -er taika|kalu, -esine, talismaani.

talj|a -an -or (tkn.) väkipyörät, talja.

taik -en (kern., kiv.) talkki.

taika I tr sirottaa talkkia, ngt jhk.

talkonst ks. talekonst.

talk|jpuder talkkijauhe. -pulver ks. ed.

talkör puhekuoro.

tali -en -ar (ksv., tied. aina) mänty; (yi. m.) petäjä, -bark männyn-, petäjän|kuori, -kaarna.

tallbarr männynneulanen, tallbarrsl|bad männynhavukylpy. -olja männyn|havuöljy, -neulasöljy. tall||bit (el.) taviokuurna, -dunge männi|k-kö, -stö petäji|kkö, -stö. talli|um -, -et, -umet (kem.) tallium, tallkotte männynkäpy. tallkott(s)körtel (an.) käpyrauhanen. tallmätare -n - (prh.) mäntymittari. tallrik -en -ar lautanen; djup ~ syvä, flat ~ matala lautanen.

tallriks!|harv (mv.) lautasäes. -hjul (aut.)

umpipyörä; (tkn.) lautas-, hihna|pyörä. -mellanlägg lautasväliliina. -slickare (halv.) lautasennuolija, kuokkavieras, kärkkyjä.

tallj|ris männynhavut. -skog mänty-, pe-täjä| metsä, -spinnare (prh.) män ty kehrääjä. -tit|a -an -or (el.) hömö-, metsä|-tiainen. -trast ks. taltrast, -ört (ksv. Monotropa) mäntykukka, tallös -t lukematon, epälukuinen, talman (valt.) puhemies, -skonferens (valt.) puhemiesneuvosto, -spodium pu-hemiehenkoroke.taimi—tanka

tan

taimi -t, -guld (met.) talmikulta. talmud (juut.) talmud (lakikirja), talmystik lukumystiikka. talong -en -er kantalippu, talonki. tal|iorgan puhe-elin. -registreringsapparat äänitys | koj e, -laitteet; magnetofoni, talrik -t lukuisa, monilukuinen; utställningen var rst besökt näyttelyssä kävi runsaasti, paljon väkeä; denna växt förekommer rst tämä kasvi on yleinen, tätä kasvia on (kasvaa) paljon jssk. taljjrubbning (lääk.) puhehäiriö, -scen puhenäyttämö. -serie (mat.) lukusarja, -skiva (gram.) äänilevy (jossa puhetta), -språk puhekieli, jokapäiväinen, kieli, -språksuttryck puhekielen sanonta, -symbolik lukusymboliikka. -teknik puhetekniikka. -trast (el.) laulurastas, -tratt (pu-heputken) puhesuppilo. -träng|d -t puhelias; suulas, -trängdhet puheliaisuus, suulaus. -övning puheharjoitus, tam -t -are kesy (m. kuv.). tamarind -en -er (ksv.) tamarindi. tamarisk -en -er (ksv.) tamariski. tambur -en -er eteinen, (teat. m.) puku-säiliö. -dorr eteisen ovi, uiko-, talon|ovi. tamburin -en -er (mus.) tamburiini, tamburmajor 1. rykmentin rummunlyöjä. 2. (leik. rav. ym.) eteisvahtimestari, »kerberos», »ovimikko».

tambur vaktmästare ks. roekv aktmästare. tam||djur kesyeläin. -gås kesyhanhi. -het kesyys. -katt kesykissa, kotikissa, tamp -en -ar (mer. ym.) köydenpää; tukin-, hirren|pää; (j.) iso mies|kolho, -rumilus, tampas I itr (dep.) tapella nahista, katistaa,

med jnk kanssa, tamponia I tr (lääk.) tukkia, tamponoida. tampong (-o-) -en -er (lääk.) tukko, tullo, tamponi.

tamtam I. en rs tamtam-rumpu, neekeri-rumpu. II. (int.) tamtam! pampam! tand -en tänder hammas, hampaat; tidens rs ajan hammas; bita ihop tänderna purra hammasta; borsta tänderna pestä hampaat; byta tänder vaihtaa hampaita, olla vaihtuvat hampaat; (låta) dra ut en rs (otattaa, vedättää) ottaa pois hammas; få tänder saada hampaita; fälla (tappa) tänder menettää hampaansa; hampaat lähtevät; du hackar tänder hampaasi lyövät loukkua, kalisevat; hålla ~ för tunga osata pitää suunsa kiinni; skära tänder kiristellä hampaitaan; visa tänderna näyttää hampaitaan (er. vihainen koira, m. kuv.); ^ jör rs (Raam.) hammas hampaasta; ont i tänderna hammaskipu, hammassärky; såg med stora (vassa) tänder iso-, terävä|hampainen saha; beväpnad till tänderna aseissa

hampaisiin saakka.

tanda I tr (tkn.) hammastaa, tanda|d -t hammastettu, pykäläinen, tandagnisslan hammasten kiristys, tand||latlet (sirk.) hammas|taiteilija, -akrobaatti. -ben (an.) hammasluu. -borste hammashar ja.-borstning hampaiden pesu. -brygga (hml.) (hammas)silta. -doktor hammaslääkäri, -droppar (frm.) hammas-tipat.

tandem -et 1. kaksi hevosta valj. peräkkäin. 2. -en (plkp.) kahden hengen polkupyörä, tandempyörä. tandemcykel ks. tandem 2. tand! |f at tig: djur (el.) vajaahampaiset. -fyllning (hml.) paikka, -garnityr tekohampaat; hampaisto, hammasrivi. -klinik (hml.) hammasklinikka. -krona (hml.) hampaanterä. -kräm (frm.) hammastahna, -krämstub hammastahnaputki. -kött (an.) ien, ikene(t). -ljud (fon.) hammasäänne, dentaali. -lossning hampaiden lähteminen.

tandläkarborr (hml.) hammaspora. tandläkare hammaslääkäri, tandläkar||examen hammaslääkärintutkin-to. -stol hammaslääkärin tuoli, -yrke(t) hammaslääkärin ammatti, tand||läkekonst hammaslääketiede, -lös -t hampaaton. -löshet -en hampaattomuus, tandning -en -ar (puus., tkn., post.) hammas tus.

tandningsmätare (post.) hammastusmit-tain.

tand| {operation (lääk.) hammasleikkaus. -pasta (frm.) hammastahna, -petare hammastikku. -poliklinik hammasklinikka. -protes (hml.) hammasproteesi, -pulver (frm.) hammasjauhe. -rad hammasrivi. -rot (an.) hampaanjuuri. -röta (hml.) hammasmätä. -sköterska (hml.) hammaslääkärin apulainen, -sprickning hampaan-, hampaiden puhkeaminen, -sten (hml.) hammaskivi. -tekniker hammasteknikko, -utdragning hampaan|poisto, -otto. -vai (el.) hammasvalas. -vård hampaiden hoito, -värk hammassärky, tangent -en -er (mus.) 1. näppäin; kosketin. 2. (mat.) tangentti, sivuaja. -bord (mus., kirj.kon.) näppäimistö, tanger||a I tr sivuta, koskettaa, (m. kuv.) hipoa, hipaista, -ingspunkt (mat.) sivua-mis|kohta, -piste; (kuv.) kosketuskohta, tango -n (tns.) tango, tanig -t -are (j. hnk.) laiha, hintelä; (liha) sitkeä, suoninen.

1. tank -en -ar säiliö.

2. tank -en -ar, -s (sot.) panssarivaunu; pl (us.) panssarit.

tanka I tr, itr ottaa säiliö täyteen (vettä, öljyä, polttoain. ym.).

tankbåt (mer.) säiliö|laiva, -alns. tank|e -en -ar ajatus; ajatteleminen; tarkoitus; blotta r^n därpå pelkkä sen ajatteleminen; ~n är fri ajatus on vapaa, on vapaa valta ajatella; snabbt som nopeasti kuin ajatus; det är min ^ se on minun ajatukseni (tarkoitukseni); f ag har inte en ~ därpå en sitä (sellaista) ajattelekaan; jag har inte den avlägsnaste ^ därpå en toki ole unissanikaan sellaista ajatellut; ha en hög (låg) ~ om ngn pitää jtk suuressa arvossa (mitättömänä miehenä), olla erittäin hyvät (huonot) ajatukset jstk; ha höga -ar om sig själv olla suuret ajatukset (luulot) itsestään; ha -arna med sig (hålla -arna samlade) pitää ajatuksensa koossa; samla sina -ar koota ajatuksensa; utbyta -ar vaihtaa ajatuksia; inte ägna en ~ åt ngt olla uhraamatta (omistamatta) ajatustakaan jllk asialle, vähääkään ajattelematta jtk; i ~ a) tarkoituksessa, tarkoituksena; b) siinä luulossa, uskossa; i -arna ajatuksissaan, mielikuvituksessaan; ha ngt i -arna olla jtk ajatuksissa; ajatella, miettiä, tuumia jtk; vara försänkt i (djupa) -ar olla syviin ajatuksiin vaipuneenapa i (sina)-ar olla ajatuksissaan, ajatuksiinsa vaipuneena; med ~ på ajatellen jtk; umgås med hautoa mielessään ajatusta; komma (falla) på den >—<n tulla (päätyä, johtua) sellaiseen ajatukseen; johtua ajattelemaan sellaista; jag kom på den päähäni pälkähti

sellainen ajatus; komma på andra (bättre) -ar johtua toisiin (parempiin) ajatuksiin; jå (bringa) på andra (bättre) -ar saada (johtaa) uusiin (parempiin) ajatuksiin; jag kan inte få det ur mina -ar en voi saada sitä pois ajatuksistani, mielestäni; slå ngt ur -arna heittää pois ajatuksistaan, mielestään.

tanke| [ansträngning ajatusponnistus; henkinen ponnistus, rasitus, -arbete ajatustyö. -dig|er -ert -ra runsas|ajatuksinen, -aatteinen. -experiment ajatuskoe. -fel ajatusvirhe, -frihet; ajatuksen, hengen vapaus, -förmåga ajatuskyky, -gymnastik ajatus-, aivo|voimistelu, -gång ajatuksenkulku. -klarhet ajatuksen selkeys, -korn mietelause, mietelmä; ajatuksen|jyvä, -sirunen, -läsare ajatustenlukua, -läsning ajatusten|lukeminen, -luku. tanker -n -, -s (mer.) säiliö|laiva, -alus. tanke||skärpa ajatuksen terävyys, -ställare: ge ngn en ~ antaa jllk ajattelemisen

aihetta, -utbyte ajatusten vaihto, -verksamhet ajatustoiminta, -väckande (a. tpm.) ajatuksia herättävä, -värld ajatusmaailma. -överföring ajatustensiirto.

tankfartyg ks. tanker. 660

tankfull -t mietteliäs, ajatteleva, ajatuksissaan (oleva), -het miettiväisyys. tanklös -t ajattelematon, -het ajattelemattomuus, harkitsemattomuus, tankning -en polttoainetäydennys, säili-ö(ide)n täyttäminen; (aut.) bentsiinin otto. tankspri|dd -tt hajamielinen, -het -en hajamielisyys.

tank||streck ajatusviiva, -ställare ks. tankeställare.

tankvagn (raut., aut.) säiliö|vaunu, -auto. tannin -et. -en (kern., nhk.) tanniini, parkki-happo.

tant -en -er täti. -aktig -t -are (halv.) täti-mäinen. tantal -en, -et (kern.) tantaali. tantali-, tantalus||kval pl (myt., kuv.) Tan-taloksen tuskat, tantiem -en -er voitto-osuus, tan tig -t -are (j. halv.) tätimäinen, tantti-mainen. -het -en tätimäisyys. tape ks. tejp.

tapet -en -er 1. seinäpaperi(t), tapetti; sätta upp r^er tapetoida, paperoida (huone, seinät). 2. (kuv.) komma på <^en joutua huomion kohteeksi, »tapetille»; vara på ~en olla esillä, huomion kohteena, »tapetilla».

tapetjjdörr tapettiovi. -mönster tapettimalli. -rulle tapetti|rulla, -käärö, tapetsera I tr tapetoida, verhota seinä-papereilla.

tapetserare -n - verhoilija, tapetoija. tapio(c)ka -n (ksv.) tapioka, arrowjuuri. tapir -en -er (el.) tapiiri, tapisseri -et -er kirjaus, korukirjailu. -affär koruompelu-, käsityö|liike. -nål (nl.) koruompeluneula.

tapp -en -ar 1. tappi, tulppa, puikko; (an.) sauva, tappi; tun?i~ tynnyrin tappi. 2. kuontalo, tukko.

1. tappa I I. tr 1. laskea, tyhjentää tynnyristä; ^ på flaskor panna pulloihin, pullottaa. 2. ^ ihop (puus.) tapittaa. II. (pain. part.): ^ av laskea pois (nst.); ^ på vatten laskea vettä jhk; ^ ur laskea vettä pois jstk.

2. tappa I tr, itr pudottaa (kädestään), päästää putoamaan; menettää; kadottaa; ^ andan hengästyä; ^ modet lannistua, menettää rohkeutensa; ^ tråden (kuv.) sekaantua jäljiltä, pois asiasta; ~ .koncepterna sekaantua konsepteistaan, suunnitelmistaan-Joutua hämilleen; ^ bort hukata, hävittää, menettää; ^ bort sig sekaantua; eksyä tieltä, joutua eksyksiin.

tapp|er -ert -rare urhoollinen, rohkea; kunnollinen, kunnon, aikamoinen, tapperhet -en urhoollisuus.

tapperhetsmedalj (sot.) urhoollisuusmitali.tapphål-

tapp||hål tapinreikä, (tynnyrissä m.) runti. -krän laskuhana, täyttöhana. tappning -en 1. (tynnyristä) laskeminen; pullotus. 2. (puus.) tappiliitos. tappt: ge ~ antaa myöten, hellittää, pitää (asiaa) menetettynä, luopua (yrityksestä); ge inte älä hellitä! älä päästä rohkeuttasi lannistumaan! tapto -t -n (sot.) iltasoitto, tara -n (kaup.) tavaran päällys, t aar a; (harv.) päältö. tar$nt|el -eln -lar (el.) tarantelihämähäkki. tarantella -n (ital. tns.) tarantella. tar$ra I tr (kaup.) laskea päällyksen (taa-ran) paino, tariff -en -er taksa, tariffi, maksuasteikko, -bestämmelse tariffimääräys, -klass (raut.) rahti-, tariffi|luokka. -position tariffinimike.

tarlatan -en, -et (vaat.) tarlataani. tarm -en -ar (an.) suoli; (teur.) suolet, -blödning (lääk.) verenvuoto suolesta, suoli-verenvuoto. -broek (lääk.) suolikohju. -innehåll suolensisällys. -kanal (an.) suoli-kanava. -katarr (lääk.) suolikatarri. -kräfta (lääk.) suolisyöpä. -käx (an.) suolilieve, -ludd (an.) suolinukka, -saft (fysiol.) suolineste, -sköljning (lääk.) suolenhuuh-telu. -sår (lääk.) suolihaava, suolen haa-vautuma. -uttömning ulostus, -vred (lääk.) suolijsolmu, -tukkeuma, -vägg (an.) suolen|seinä. tars -en -er 1. (an.) nilkka. 2. (hnt.) raajan viides nivel.

tartel$tt -en -er (keit.) eri. leivonnainen (muro taikinakuor i täytteineen), (läh.) vannike, kuoriainen, pasteija, tarv -et (vanh. m. luonnollinen) tarve; förrätta sitt ~ tehdä tarpeensa, käydä tarpeellaan.

tarva I tr (vanh.) tarvita, vaatia, tarvas I itr (dep.) olla tarpeen, tarvlig -t -are yksinkertainen; kehno, mitätön, mauton; halpamainen; niukka; en r^ måltid niukka, yksinkertainen ateria; ~ utkomst niukka, heikko toimeentulo, -het kehnous, niukkuus; halpamaisuus, alhaisuus; vrt. tarvlig. tas IV2 (tagas) itr (dep.): ^ med ngn riidellä

(kinastella, toraillа) jnk kanssa; han är inte god att ^ med hänen kanssaan ei ole hyvä joutua riitoihin, taskspelare -n - silmänkääntäjä, taskspelarkonst -en -er silmänkääntötemp-pu; silmänkääntäjäntaito. tass -en -ar käpälä; (j. leik.) tassu; bort med narriaI (j.) pois sormet (kädet, kynnet)! räcka vacker ~ (koira, kissa) antaa kättä, tassua.

tassa I itr (hiljaa, äänettömästi) tassutella,

-T-bana T-ba

tepsutella; ~nde steg tassuttelevat, hiipivät askelet; ^ omkring tassutella, hii-viskellä (ympäri, nurkissa) jne. tassel, tassia ks. tissel, tissiä. tatør -en -er (käns.) tataari, tatørisk -t tataarilainen. tattare -n - mustalainen, kulkuri; vrt. zigenare.

tattersk|a -an -or mustalaisnainen, tatuera I tr tatuoida. tatuering tatuointi.

tautologi -(e)n (saman asian) toistaminen, tautologia.

tavg,st -en -er hämäläinen. Tavastehus npr Hämeenlinna. Tavastland npr Häme. tavast||ländsk (ta:) -1, -länning -en -ar

hämäläinen.

tavel||förfalskare taulujenväärentäjä. -galleri (taid.) taulu | galleria, -näyttely, -samling taulu-, maalaus|kokoelma, -utställning taulu-, taide|näyttely, tavern (-ä-) -en -er (vanh.) majatalo, viinitupa.

tavern|a (-ä-) -n -or viinitupa, tavl|a -an -or 1. (taid.) maalaus, taulu, kuva, kuvapiirros. 2. (kirjoitus) taulu; svarta ~n (koul.) luokantaulu; (m.) ilmoitustaulu, tax -en -ar mäyräkoira, tax|a -an -or taksa, hinta(luettelo); tariffi; efter högsta (lägsta) ~ ylimmän, kalleimman (alimman, halvimman, huokeim-man) taksan mukaan, taxameter (aut.) taksamittari, taxe||gräns (liik.) vyöhykkeenraja. -om-råde (puh., liik.) maksuvyöhyke. taxera I tr 1. arvioida. 2. taksoittaa, verottaa, tili jstk summasta; ^ ngn för högt (lågt) taksoittaa jtk liian paljosta (liian vähästä); hur högt är han paljostako häntä on taksoitettu? inkomst tak-soitett|ava, -u, veronalainen tulo. taxering -en -ar 1. arviointi. 2. a) taksoitus, b) verotus.

ta xerings|| distrikt taksoitus|piiri, -alue. -kalender verotusluettelo, »verokalenteri», -längd taksoitusluettelo. -man arvio-mies; taksoitusmies. -myndighet veroviranomainen. -nämnd taksoitus-, veroj-lautakunta. -uppgift vero-, verotus|ilmoi-tus. -värde taksoitus-, verotus|arvo. taxi -n - vuokra-auto. -båt henkilöliikennettä hoitava moottorivene, -chaufför vuokra-auton kuljettaja, -station vuokra-autoasema, (j.) autopirssi. tazett (-s-) -en-er (ksv.,puut.) sarjanarsissi, tasetti. T-balk T-rauta. T-bana tunnelirata.

tbc (te:be:se:) ks. tuberkulos. TCO ks. Tjänstemännens centralorganisation.

1. te III rfl. rs sig näyttää jltk; huru rsr det sig? miltä se näyttää?

2. te ~(e)t -er (juoma) tee.

teak (-i:k), -trä (puus.) teakpuu, tiik-puu.

-träd (ksv. Tectona) Intian teak-puu. team (ti:m) -et - tvö|ryhmä, (j.) -porukka, -roikka, -work (uö:k) ryhmätyö, tearos (te:r-) -en (ksv., puut.) teeruusu. tesit|er -em -rar teatteri; spela rs näytellä; (kuv.) näytellä teatteria, (j.) pitää peliään; gå på rsn käydä teatterissa, mennä teatteriin; gå in vid rsn mennä teatteriin, näyttämölle; ruveta näyttelijäksi; vara vid rsn olla näyttämöllä, näyttelijänä, te^ter||affisch teatteri|rnainos, -ohjelma-juliste. -bana teatteri-, näyttelijän|ura. -besök teatterissa käynti, -besökare teatterissa kävijä, -biljett teatterilippu, -bi-tjen -et -na (ylen) innokas teatterissa kävijä, (leik.) teatterihullu. -bov teatteri-konna. -ehei teatterinjohtaja, -dekoration teatterikoristeet, kulissit; näyttämölait-teet. -direktör teatterinjohtaja, -effekt näyttämö!teho, -vaikutus, -folk -et (rhm.) teatterijlaiset, -väki. -föreställning teat-terinäytäntö. -historia teatterin historia, -kikare teatterikiikari. -krets teatteri-, näyttelijä|piiri(t). -kritik teatteriarvostelu. -kritiker teatteriarvostelija, te^ter||kväll teatteri-ilta. -ledare ks.

-chef. -pjäs teatteri-, nävtelmä|kappale. -program teatterin ohjelma, -publik teatteriyleisö. -recensent teatteriarvostelija, -recension teatteriarvostelu, -rekvisita pl näyttämö I tarpeisto, -tarvikkeet, -salong katsomo, -stycke näytelmä-, teatterikappale. -scen (teatteri)näyttämö. -skola teatterikoulu, -stycke ks. -pjäs. -sällskap teatteriseurue, -säsong näytäntökausi. -trupp teatteri-, näyttelijä|-seurue.

teatralisk -t teatraalinen, teatterimainen, tebsin -en -er (ant.) teebalainen. te|jbjudning teekutsut, -blad teeIlehti, -lehdet. -blask laimea, laiha, huono tee, »litku». -buske (ksv.) teepensas. teck|en -net - merkki; oire; tunnuskuva; (m.) jälki, hiven; ett dåligt (gott) rs huono (hyvä) enne, merkki; ett säkert rs varma merkki; ett tidens rs ajan merkki; om inte alla rs slår fel jolleivät kaikki (vanhat) merkit petä; det är ett rs på hälsa se on terveyden merkki; det är ett rs på att se on merkki(nä) siitä että; det finns (inga) tecken på att on olemassa (ei näy lainkaan) merkkejä siitä että; det

fanns inte ett rs tili liv ei ollut (havaittavissa) elonmerkkiäkään; han visade inga rs till liv hänessä ei ollut havaittavissa (pienintäkään) elonmerkkiä; ge (göra) (ett) rs (åt ngn) antaa (tehdä, näyttää) merkki (jllk); han gav rs till uppbrott hän antoi lähtömerkin; visa rs på (till) ngt osoittaa, näyttää jnk merkkejä, merkkejä jstk; i krigets (Lejonets, Tvillingarnas) rs sodan (Jalopeuran, Kaksosten) merkeissä; på ett givet rs (sovitusta) merkistä; till rs på att merkiksi siitä että; till (som) rs på sin tacksamhet kiitollisuutensa merkiksi, osoitukseksi.

tecken||förklaring merkkien selitys, -språk merkkikieli, -tydare merkkienselittäjä.

teckna I I. tr, itr 1. piirtää, piirustaa; ^ efter levande modell piirtää elävän mallin mukaan; författaren rsr sina karaktärer helt flyktigt tekijä piirtää (hahmottelee) henkilöidensä luonteet aivan pinnallisesti, kuin ohimennen; < —r fag högaktningsfullt (kj.) piirrän kunnioittavasti; ^ sitt namn på en skrivelse panna (pistää) nimensä kirjoituksen alle; ^ firman kirjoittaa liikkeen toiminimi; ha rätt att ~ firman olla oikeutettu kirjoittamaan (merkitsemään) liikkeen toiminimi; ^ aktier (ett belopp) merkitä osakkeita (jk summa); ^ en försäkring tehdä, päättää vakuutus; j-ljudet rss med j-äänne kirjoitetaan. 2. antaa merkki. II. rfl. rs sig på en insamlingslista panna nimensä keräyslistaan; ^ sig tili minnes panna muistiin; ottaa, panna merkille, ottaa huomioon. III. (pain. part.): ^ av piirustaa, kuvata, jäljentää; ^ på (sitt namn) panna, kirjoittaa nimensä jhk; —- under kirjoittaa (nimensä) alle, allekirjoittaa; rs upp kirjoittaa, panna muistiin, huomioida.

teckna|d -t piirretty, piirustettu; film piirustettu elokuva; vackert rs kauniisti piirustettu; en vackert rs fjäril kaunis|-kuvioinen, -värinen perhonen.

tecknare -n teckners|ka -an -or piirtäjä, piirusta] a.

teckning -en piirustaminen; piirustus; (koul.) kuvaamataito; -ar piirustus, piirros; (kaup.) merkintä; utbjuda ett lån till rs (kaup.) tarjota laina merkittäväksi.

tecknings||bevis (kaup.) väliaikainen kuitti, -lektion piirustustunti. -lista merkintälista; avustuslista, -lärare piirustuksenopettaja; (koul.) kuvaamataidonopettaja. -lärarinna piirustuksenopettajatar; (koul.) kuvaamataidonopettajatar. -rätt (kaup.) merkintäoikeus, -säl piirustussali.

-timme piirustustunti. -undervisning piirustuksen-, kuvaamataidon I opetus, tedags (adv.): det är ry nyt ön teenaika, teen juontiaika.

teddybjörn (leik.) leikkikarhu, nalle, tedeum: ett ry kiitos- ja ylistysvirsi, kiitosjumalanpalvelus, tedeum. te||drickning teenjuonti. -fat teelautanen, teevati; flygande ry lentävä lautanen, teg -en -ar (mv. pellon) sarka, teg|el -let - tiili; (rhm.) tiilet; eldfast ry tulenkestävä tiili; slå (bränna) ry tehdä (lyödä, valaa, polttaa) tiiliä, tegel||bruk tiilitehdas, -byggnad tiilirakennus, -talo. -bärare tiilenkantaja. -panna kattotiili, -rö|d -tt tiilenpunainen, -slagare tiilen|tekijä, -valaja, -lyöjä, -tak tiilikatto, -te tiilitee. -täckt tiilillä katettu, tiilikattoinen, -ugn tiiliuuni. tehus teehuone, tee|talo, -ravintola, tejn -et teiini (teen virkistävä aine), teint (täng) -en hipiä, ihonväri, tejsm -en (usk.) teismi, usko persoonalliseen jumalaan.

tejp teippi, (eri. muovinen) liimanauha. tejpa I tr kiinnittää (liimata kiinni) teipillä, liimanauh üla. tekanna

teekannu, teknik -en tekniikka, tekniker -n - teknikko, teknisk -t teknillinen; ryt institut teknillinen opisto; ^ högskola teknillinen korkeakoulu; ^ term teknillinen (ammattisana.

teknolog (-o:) -en -er teknillisen korkeakoulun oppilas, (Suom. läh. j.) teekkari, teknologi -(e)n teknologia, teknologisk -t teknologinen, te||kopp teekuppi, -kula teepallo. tele- (yhd. us.) kauko-. telefon -en -er puhelin; han har inte ~ hänellä (hänelle) ei ole puhelinta; det är ™ tili Er puhelu teille, teitä pyydetään puhelimeen; i ~ puhelimessa; ringa upp ngn i ry soittaa jllk (puhelimella); per ry puhelimitse, puhelimella. telefoni |abonnemang puhelimentilaus. -abonnent puhelimentilaaja. -anläggning puhelinlaitteet, -apparat puhelin | kone, -koje. -automat maksupuhelin, puhelinautomaatti. -avgift puhelinmaksu, -avlyssning puhelujen (salaa) kuuntelu, -beställning puhelintilaus, puhelimitse suoritettu tilaus, -bud puhelin|sanoma, -ilmoitus.

telefonera I itr, tr soittaa (puhelimella); ~ till ngn soittaa jllk (puhelimella); ^ efter ngn soittaa jllk (ja pyytää tulemaan); ^ in ett telegram lähettää sähke (sähkösanoma) puhelimessa.

-telegramadress tel

telefpn||fröken puhelin-, keskus|neiti. -förbindelse puhelinyhteys, -förfrågan, »förfrågning puhelintiedustelu, -hytt puhelinkoppi.

telefoni - (e) n puhelin| tekniikka, -toiminta, telefonist -en -er puhelimenhoitaja, puhelujen välittäjä; (sot.) puhelinmies. telefoniikabel puhelinkaapeli, -katalog puhelinluettelo. -kiosk -en puhelin|kioski, (er. ulkona oleva) -koju, -koppi, -kö: beställa ry varata paikka odottavien puhelujen listalle, -larm puhelinhälytys. -ledes puhelimitse, puhelimella, -ledning puhelin|johdin, -johto, -lur puhelimen kuulotorvi. -meddelande puhelinilmoitus, -montör puhelinasentaja, -nummer puhelinnumero. -nät puhelinverkko, -på-ringning puhelinsoitto, -räkning puhelinlasku. -samtal puhelinkeskustelu, puhelu. -sladd puhelinjohto, -station puhe-linasema. -stolpe puhelinpylväs, -svar puhelinvastaus, -tråd puhelinlanka, -vakt puhelin|päivystys, -päivystäjä, «väckning puhelinherätys. -väsen puhelinlaitos. -växel puhelin|keskus, -vaihde, telefoto 1. valokuvaus kauko-objektiivilla, kauko-objektiivikuva. 2. kuvansähkötys, kuvanlähetvs.

telegraf -en -er (sähkö)lennätin; (m.) len-nätinasema; arbeta vid ryen olla lennätin-laitoksen palveluksessa, toimessa lennä-tinlaitoksessa; per ry sähkeellä, sähkeitse, sähkösanomalla, -apparat lennätinlaite, lennätinkoje.

telegrafera I itr, tr sähköttää, lähettää sähke (sähkösanoma), till jllk; ~ ngt till ngn sähköttää jtk jllk. telegrafi -(e) n lennätin [tekniikka, -toiminta.

telegrafisk -t lennätin-, sähkösanoma-, sähke-.

telegrafist -en -er sähköttäjä; (rad.) radio-sähkö ttäjä.

telegrafi |kabel lennätinkaapeli. -ledning lennätinjohto. -nyckel lennätinavain, sähkötys-, morse|avain. -station lennätin-asema. -styrelse lennätinhallitus (Suom. posti- ja lennätinhallitus). -verk: T ryet ks. Televerket, -väsen lennätinlaitos; (Suom.) Puhelin- ja lennätinlaitos. telegram -met - sähke, sähkösanoma; skicka (lämna in) ett ry lähettää (jättää lähetettäväksi) sähke, sähkösanoma; in-telefonerat ry puhelimessa toimitettavaksi jätetty sähkösanoma; uttelefonerat ry edelleen puhelimessa (perille) toimitettu sähkösanoma; med betalt svar sähkösanoma, vastaus maksettu; per ry sähkeellä, sähkeitse, sähkösanomana, teiegram||adress sähke-, sähkö|osoite.

-avgift sähke-, sähkösanoma|maksu. -"befordran sähkösanomain toimitt. edelleen, -blankett -en -er sähkösanomalomake. -bud (hnk.) sähkösanomalähetti. -byrå sähkösanoma(uutis)toimisto, -expedition lennätintoimisto, lennätintoimipaikka, (j.) »lennätin», -inlämningsställe ks. ed.; sähkösanomien vastaanotto (paikka), -kod koodi, sähkesanasto. -ledes sähkeellä, sähkeitse; sähkösanomana, -meddelande sähkösanoma|ilmoitus, -tieto, -pojke säh-kösanoma(lähetti)poika. -postanvisning sähkepostiosoitus. -remissa (pank.) sähke-osoitus. -skörd (kuv.) sähkösanomatulva. -stil sähketyyli, -svar sähkevastaus. -taxa sähkösanomataksa. -(ut) växling sähkö-sanomainvaihto.

teleobjektiv (val.) kauko-objektiivi. teleologi -(e)n (usk., fil.) teleologia, oppi kaiken tarkoitusperäisyydestä. teleologisk (-lo:) -t (usk.) teleologinen, telepati -(e)n telepatia, »ajatuksensiirto», telepatisk -t telepaattinen, teleprint|er -ern -rar (tkn.) kaukokirjoi-tin.

teleskop (-o:) -et - (täht.) kaukoputki, teleskooppi. -fjädring (tkn.) teleskooppijou-situs.

teleskopisk -t (täht.) teleskooppinen (vain kaukoputkella näkyvä); (kuv.) mitättömän pieni.

teleskop|lmast teleskooppi-, sisäjatko[masto. -öga (el.) teleskooppisilmä (mm. syvänmeren kai.), telestation ks. telefonstation. Telestyrelsen (Ruots. läh.) Puhelin- ja lennätinhallitus. teleteknik viestitvstekniikka. Televerket (Ruots. läh.) Puhelin-, lennä-tin- ja radiohallitus.

television -en televisio, kaukonäkeminen. televis(ion)$ra I tr televisioida, lähettää kaukonäkölaitteella, näköradiolla (kuva-sähkötyksellä).

televisions![apparat televisio-, kaukonäkö[-laite, näköradio, -kamera kaukonäkö-kamera. -mottagare kaukonäkövastaan-otin. -mottagning kaukonäkövastaan-otto. -program kaukonäköohjelma. -skärm kaukonäkö varjostin, -studio kau-konäköstudio. -sändare kaukonäkölähe-tin. -(ut)sändning kaukonäkölähetys. telex -en kaukokirjoitusliikenne. -nät kau-kokirjoitusverkko. -station kaukokirjoi-tusasema.

telfer[[bana (tkn.) riippu-, ilma|rata; (nost.) kulkunosturi. -block (nost.) kulkunostu-rin vintturi, -vagn juoksu|vaunu, -kissa, telning -en -ar (ksv., puut.) vesa, taimi; (kuv.) lapsi, vesa.

tema (-e:) -t -n, -ta 1. (m. mus.) aihe; (m.) kohde. 2. (koul.) kirjoitus, käännös (äidinkielestä vieraaseen kieleen). 3. (kiel.) sanan perusmuodot, teema; säga ~ på Dgå% sanoa »gå»-verbin teema, temp|el -let - temppeli, pyhäkkö, -dans temppelitanssi, -gård temppelipiha. -herre (hist.) temppeliherra, -herreorden (rit. hist.) temppeliherra [t, -in ritarikunta, -skändare temppelin-, pyhäkön|häpäisijä. tempera (-e:) I tr (sot.) aikauttaa; asettaa palopituus (säätää tykinammus räjähtämään määräaikaan), temperafärg (vär., taid.) temperaväri. temperament -et - temperamentti, yksilön tunne-elämän peruslaatu; (m.) vilkkaus, rivakkuus; hon har ~ siinä naisessa (ihmisessä) on temperamenttia. temperament(s)||full -t temperamentikas, vilkas, rivakka, -lös -t temperamentiton. -sak: det är en ^ se on temperamentti-asia, se riippuu temperamentista, tempera[[målning (taid.) 1. temperamaa-laus(tapa). 2. temperamaalaus (taulu), -teknik temperatekniikka. temperatur -en -er (fys.) lämpötila; ta r^en (lääk.) mitata (potilaan) ruumiin-lämpötila; han har förhöjd ~ hänellä on lämmönnousua.

temperatur|[avläsning lämpötilan lukeminen. -fall lämpötilan laskeminen, -förhöjning lämpötilan nousu, -förändring lämpötilan muutos, -kurva lämpökäyrä, -skillnad lämpötilan erotus, -stegring (lääk.) lämmön nousu, -växling lämpötilan vaihtelu.

temperera I tr lauhduttaa, lauhentaa; saattaa (viini) sopivaan lämpötilaan, temperera!d -t lauhkea, lauhennettu; -t kiimat lauhkea ilmanala; ^ zon lauhkea vyöhyke; ett väl -t vin sopivan lämpöinen viini; ^ stämning (mus.) temperoitu, tasaväreinen viritys.

tempering -en (sot.) aikautus; palopituu-den asettaminen; vrt. tempera. tempo -t -n, (mus. m.) tempi 1. tahti, vauhti, aj an | mitta, kulku. 2. työn kulku, jaottelu, -arbetare liuku työntekijä, -arbete liuku-työ. -beteckning (mus.) tahdinmerkintä. temporal -t temporaalinen, aikaa ilmaiseva. -sats (kiel.) temporaalilause. temporär -t väliaikainen; ajoittainen, satunnainen.

tempostegring -en vauhdin kiihtyminen, tempus: ett ~ (tpm.) verbin aika|muoto, -luokka. Temsen npr Thames.

ten (-e:) -en -ar (tkn.) kara, (soljen) neula, kieli, paljin.

ten^k|el -eln -ler (kirjp.) pidin, tenaakkeli.tendens— termosflaska

ter

tendens -en -er tarkoitus, pyrkimys, tendenssi, tarkoituksellisuus; (kuv.) virtaus; stigande (fallande) rs nouseva, voimistuva (laskeva, heikkenevä) suunta, -diktning tendenssi-, tarkoitus-, pyrkimys|-runous. -fri -tt tendenssitön, ei-tendenssi-nen. -roman tendenssi-, tarkoitus|ro-maani.

tendentiös (-tsiö:s) -t tarkoitusperäinen, tarkoituksellinen.

tend|er -ern -rar 1. (raut.) tenderi, säiliö-, polttoaine[vaunu. 2. (mer.) apualus. tendera I itr pyrkiä jhk päin, tarkoittaa jtk; till ngt osoittaa taipumusta, pyrkimystä jhk; kurserna rsr att sfunka (tai.) kurssit pyrkivät laskemaan, tenderlokomotiv tankkiveturi (veturi ilman erillistä polttoainevaunua). tenn -et (kern., met.) tina; av rs tinainen, -fat tina|lautanen, -vati. -gjuteri tina-valimo. *gruva tinakaivos. -hait tinapitoisuus. -haltig -t tinapitoinen, tinaa sisältävä.

tennis -en verkkopallo, tennis, -bana verkkopallokenttä. -boll tennispallo, -hali tennis-, verkkopallo|halli. -klubb verkko-pallokerho. ^landskamp verkkopallomaa-ottelu. -match verkkopallo-ottelu. -nät tennisverkko. -pian tenniskenttä, verkko-pallokenttä. -racket verkkopallomaila. -spel verkkopallopeli. -spelare, -spelerska verkkopallonpelaaja. -stadion verkkopal-lostadion. -timme verkkopallo-(opetus)-tunti. -tävling verkkopallokilpailu. tenn||saker tinaesineet. -soldat tinasotamies. -tallrik tinalautanen. tenor (-u:) -en -er tenori (sekä -ääni että -laulaja), -stämma tenoriääni. -sångare tenorilaulaja. tension -en -er jännitys, tenta I (j.) itr tenttiä, olla tutkittavana, kuulusteltavana, tenttimässä, tentøk|el (-akk-) -eln -ler (hnt, ym.) tuntosarvi; lonkero; (kuv.) skicka ut sina -ler tunnustella maaperää, tentsim|en: en rs -ina tutkinto, kuulustelu, (j.) tentti; avlägga en rs suorittaa tentti, läpäistä tentissä; genomgå en rs olla tentissä, kuulustelussa; gå upp i ~ mennä tutkintoon (kuulusteluun, tenttiin), tentømens|]betyg tutkintoarvosana. -bok (yliop. ym.) opintokirja, -feber tentti-, tutkinto i kuume, -läsa II2 itr lukea tutkintoon, tenttiin; lukea tenttiä, tentand -en -er tentittävä, tutkittava, tentator (-o-) -n -er (-tu:rer) tenttijä, kuulustelija, tutkija.

tentera I I. tr tenttiä, tutkia, kuulustella.

II. itr olla tutkinnossa, tentissä, tentittä-

teodicé -n (usk., fil.) teodikea. teodolit -en -er (mnm.) teodoliitti. teokrati -(e)n -er jumalaisvalta, pappis-h alli tus, teokratia. teokrsitisk -t teokraattinen; vrt. ed. teolog -en -er jumaluusoppinut, teologi, teologi -(e)n jumaluusoppi, teologia; rse doktor jumaluusopin, teologian tohtori, -professur teologian, jumaluusopin professorin virka.

teologisk ->t jumaluusopillinen, teologinen, teorem -et - (mat.) teoreema, väittämä, teoretiker -n - teoreetikko, teoretisera I itr teoretisoida, esittää teo-rioja.

teoretisk -t teoreettinen, tietopuolinen, teori -(e)n teoria, tieteisoppi. teosof -en -er teosofi, teosofi -n teosofia, teplantage (-tars) teeplantaasi, terapeut -en -er terapeutti, hoitava lääk. terapeutisk -t terapeuttinen, hoito-opillinen.

terapi -(e)n taudinhoito. term (-ä-) -en -er 1. ammatti-, oppi|sana, termi; käsite. 2. (mat.) termi, termer (-ä-) pl (ant. Room.) termit, kylpylät.

termik -en ylöspäin kohoavat ilmavirrat, -flygning (Int.) kohoavia ilmavirtoja hyvf käyttävä purje-, liito|lento. termjn -en -er I. määräaika, määräkausi; erääntymisaika; betalning i rser määrä-aikamaksu; betalningen sker i rser maksu tapahtuu määräajoittain (us. neljännesvuosittain). 2. (koul. ym. oppii.) lukukausi.

terminologi (-lo-) -(e)n -er (tietyn alan) oppisanasto, ammattisanasto, terminologia.

terminologisk (-lo:) -t terminologinen, termins||affär määräkausi-, määräaika|-kauppa. -avgift (koul.) lukukausimaksu, -betyg lukukausitodistus. termisk -t lämpö-.

1. termit -en -er (el.) termiitti.

2. termit -en (kern.) termiitti [hitsaus-jauhe, (sot.) palopommin täyte].

termitbp (el.) termiitti|pesä, -keko. termo||dynamik (fys.) lämpödynamiikka, -elektricitet lämpö-, termo [sähkö,

termogrgi -en -er (fys.) lämpötilanpiir-turi.

termokemi lämpökemia. termomet|er -ern -rar lämpömittari; rsn stiger lämpömittari nousee; rsn står på noll lämpömittari on nollassa, näyttää nollaa, -skala lämpömittarin asteikko, termoregulator -n lämpötilansäädin. termos -en -ar, -flaska termospullo.

termosifonkylning itsetoimiva vesikierto-, lämpölappo I jäähdytys, termostat -en -er (shk., fys., pai.) termostaatti, lämpötilan säätyri. tern (-ä:) -en -er (pap.mt.) 3—6 arkkia, teros (-ur) (ksv., puut.) teeruusu. terpen -en -er (kem.) terpeeni, terpentin -en (mlv.) -et tärpätti, terrakotta -n 1. (vär.) terrakottaväri. 2 ruskea polttosavi.

terrori I um -et -er terraario (vrt. akvarium). terrass -en -er penger, pengermä, terassi, terrassera I tr rakentaa penkereiksi, pen-germäiseksi, pengertää, terr^ssformig -t pengermäinen, porrasmainen; höja sig ~t kohota pengermäisesti, pengerminä.

terrest|er -ert -ra, terrestrisk -t maaperäi-nen.

terrier (-är) -n - terrieri (koirarotu), terrin -en -er liemi|malja, -kulho, territoriell|församling (tarkoin alueellinen) seurakunta (esim. Tuusulan seurakunta; vastak. esim. kaupungin suomal., ruot-sal. seurakunta), -gräns alueraja, -sys-tem (sot.) territoriaali-, alue [järjestelmä, -trupper (sot.) territoriaalijoukot. -vatten (valt.) aluevedet; på finskt ~ Suomen aluevesillä.

territoriell -t alueellinen, territori|um (-tu:) -et -er alue; (Amer.) territorio.

terror -n hirmuvalta, terrori, -dåd hirmuteko, terroriteko.

terrorisera I tr terrorisoida, pitää hirmu-, pakko|vallan alaisena, (j.) kauhun vallassa.

terrorism -en hirmuvalta, hirmuhallitus, terrorist -en -er terroristi, terronstisk -t terroristinen, terräng -en -er maasto, maanlaatu; ala, alue; kuperad ~ kumpuinen, mäkinen, epätasainen maasto; vinna (förlora) ~ voittaa (menettää) aluetta, (kuv.) alaa; sondera ~en koettaa, tutkia, (kuv. tunnustella) maaperää, (j.) koettaa kepillä jäätä, -bil maastoauto, -förlust aluemenetys. -löpare (urh.) maastojuoksija; (hht.) maasto-, murtomaajhiihtäjä. -löp-ning (urh.) maastojuoksu, -ritt (rts.) maastoratsastus (kenttäkilp.). ters (-ä-) -en -er 1. (mus., miek.) terssi. 2.

-en (j.) kolmas ryyppy, terserpn -en -er ter(t)seroni, mulattinai-sen ja valkoihoisen miehen lapsi, tersett -en -er (mus.) tertsetti, kolmen solistin lauluyhtye (sille laad. sävellys), tertiär (-tsiä:r) -t (geol.) tertiääri-, -formation (geol.) tertiäärimuodostuma. -lån

f)f>G

(tal. Ruots.) eri. valtion rakennuslaina, -tid -en (geol.) tertiääri]aika, -kausi, terzjn (-tsi:) -en -er (run.) tertsiini, kolmi-säkeinen runomuoto, tes (-e:) -en -er väite, väittämä, väitös-lauselma, oppilause, »teesi», tesaurering -en (er. kulta-ja hopearh.) kätkeminen, kätköön pano. te||servis tee]kalusto, -astiasto, -sil teesii-vilä. -sked teelusikka; 1—2 ~ar 3 gånger dagligen teelusikallinen t. kaksi (pari) kolmesti päivässä, -skedsvis teelusikoit-tain; teelusikallinen kerrallaan, -skvalp (liian) mieto, laiha tee, »litku», teslaström (shk.) teslavirta. tespiskärran (hist., teat.) Thespiin rattaat; kiertävä näyttämö; kiertue.

1. test -en -ar hiussuortuva.

2. test -et -, -5 (tkn., yi.) testi; (psyk.) testi, (älykkyydenmittaus)koe.

testa I tr testata; suorittaa älykkyyden-mittauskokeita; vrt. ed. testamentarisk -t testamentti-, testamente 1. -t -n testamentti, jälkisäädös; inbördes ~ keskinäinen testamentti; göra (upprätta) sitt ~ tehdä testamenttinsa; klandra ett ~ (Iak.) moittia testamenttia; återkalla (upphäva) ett ^ peruuttaa testamentti; öppna ett ~ avata testamentti; komma ihåg ngn i sitt ^ muistaa jtk testamentissaan. 2. (Raam.) Gamla (Nya) Vanha (Uusi) Testamentti.

testamentera I tr testamentata, säätää, määrätä, antaa testamentilla, testamentsexekutör testamentin

toimeenpanija. -handling testamenttikirja. -vittne testamentintodistaja. testare -n - testaaja, testikokeiden toimeenpanija (vrt. testa). testator -n -er (-tu:rer) testamentintekijä, testamenttaaja.

testig -t suortuvainen, tupsuinen. testik|el (-kk-) -eln -lar (an.) kives, testimoni|um (-u:) -et -er todistus, todistuskappale.

testmetod testausmenetelmä; vrt. 2. test. testning -en -ar testaus; vrt. 2. test. testresultat testaustulos; vrt. 2. test. tesupé teeillallinen.

tetanj -(e)n (lääk.) tetania, eri. taudinkuva (kouristus).

tetanus: en ~ (tpm. lääk.) jäykkäkouristus.

te tas I itr (dep.) (j.) kiusoitella, hämätä, med ngn jtk. téte-à-tète ks. tätatät. tetig -t -are (j.) kiusoitteleva, härnäävä;

para -—- mot ngn kiusoitella, härnätä jkt.tetraeder — tidevarv

tid

tetraed|er -em -rar (mat.) tetraedri, neli-tahokas.

teuton -en -er (hist. käns.) teutoni (t), té| I vagn pieni pyörillä liikkuva teepöytä. -vatten teevesi.

text -en -er teksti; (väl.) sanat; ~en till musiken sävellyksen teksti, sanat; förse illustrationerna med ~ varustaa kuvat tekstein, kirjoittaa kuviin tekstit; gå vidare i ~en (kuv.) jatkaa (työtä, esitystä ym.). texta I tr 1. tekstata, kirjoittaa piirto-, koru I kirj äimillä. 2. ^ väl, tydligt (dåligt) lausua hyvin, selvästi (epäselvästi), textare -n - tekstaaja; vrt. texta 1. text||bok tekstikirja. -författare -n - tekstin-, (er. oop.- yms.) tekstin kirjoittaja, -häfte tekstivihko.

textil -t kutoma-, kudonnais-. -arbetare kutoma-, tekstiili|teollisuustyöläinen. textilier pl (vaat.) kudonnaiset. textilindustri kutoma-, tekstiili|teollisuus. -vara pl kudonnaiset. -växt kehruu-, kuitu-, tekstiili|kasvi, textkritik tekstikritiikki. textning -en 1. tekstaus. 2. lausuminen; vrt. texta.

text||sida tekstisivu, -troglen -et -na (tarkoin) tekstin mukainen, textur -en -er 1. kuvioituma. 2. (pinta)-rakenne, koostumus. Thalia npr (ant.) Thaleia, näytelmätaiteen runotar.

thé complet (kongple:) tee paahtoleivän, voin ja marmeladin kera. thé dansant (-angt) teetanssiaiset. Themsen npr Thames (joki), thinner (th-) (kern., mlv.) laimennusaine, laimenne, tinneri.

thriller (tr-) -n -s jännitys|näytelmä, -elokuva, -romaani, trilleri, ti|a (-i:) -an -or kymppi; kymmenen markan raha, (ent.) seteli; vrt. femma. tillr|a -an -or (paavin) tia(a)ra, hiippa, kolminkert. kruunu; (hist., itäm.) kuninkaiden, pappien päähine, tibast (-i:) -en (ksv. Daphne) näsiä. Tibern npr Tiber.

tibetain -en -er, -sk -t tiibettiläinen.

1. tick|a -an -or (ksv.) kääpä(sieni).

2. ticka I itr (kello) tikittää.

ticktack I. -et (kel.) tikitvs. II. (int.) tiktak!

tid -en -er aika; den gamla goda ~en vanha hyvä aika; nya ~en nykyaika, uusi aika; den nya r^en uusi aika; under gamla, nya ~en (hist.) vanhalla, uudella ajalla; du store •—•! hyvänen aika, herranen aika! ^en går aika kuluu; det är hög ~ on jo aika; en ^ hetkinen, jonkin

aikaa; den r^en du var här sinä aikana jolloin olit täällä; alla ~er på dagen mihin aikaan päivästä hyvänsä; alla ~ers största målare kaikkien aikojen suurin maalari; hela (långa) ~en kaiken aikaa; ^ efter annan aika ajoin; nog aikanaan; liiankin pian; det är (blir) nog i morgon huomenna ehtii vielä hyvin; få ~ till ngt saada aikaa jhk; ha ~ med ngt (ngn) olla aikaa, ehtiä tehdä jtk (olla jnk hnk. kanssa); ha (få) god ~ (på sig) olla (saada) hyvää, runsaasti aikaa (jhk); allt har sin ^ kaikki aikanaan; kaikella on aikansa; har ni ett slag? olisiko teillä hetkinen aikaa? ta

(ge) sig (god) ~ varata, ottaa itselleen runsaasti aikaa jhk; det tar (lång) ~ se vie (paljon, pitkän) aikaa; vara efter sin ~ olla jäljessä ajastaan, jäänyt ajastaan jälkeen; för en (någon) ~ joksikin aikaa; för en ~ av fyra år neljäksi vuodeksi, neljän vuoden ajaksi; då för r^en niihin aikoihin, siihen aikaan; vara före sin ~ olla aikaansa (ajastaan) edellä; i ~ ajoissa; i god ~ hyvissä ajoin; i rätt ~ oikeaan aikaan; i grevens ^ kreivin aikaan, juuri sopivasti; i sinom ~ aikanaan; aikoinaan, oikeaan, sopivaan aikaan; i alla ~er kaikkina aikoina, aina; aldrig i ^en ei ikipäivänä; »ei sinä ilmoisna ikänä»; inom den närmaste ~en aivan lähiaikoina; med r^en ajan oloon, ajan pitkään; aikaa myöten; han har gott om ~ hänellä on hyvää aikaa; jag har ont om ~ minulla on kiire(ttä), niukalti aikaa, aikani on täpärällä; det är på >—>en att gå nyt on aika lähteä; på min tid minun aikoinani; på sin r^j aikoinaan; på Caesars ^ Caesarin aikoina; på kort ~ lyhyeksi, vähäksi aikaa, tuokioksi, hetkeksi; på lång r^ pitkään aikaan; på en (någon) ~ joksikin aikaa; på den r^en som siihen aikaan kun; på sista (senaste) >—>en viime aikoina; till en ~ jksk aikaa; under r^en sillä aikaa, sillä välin; under ~en 1—15 februari helmikuun 1 ja 15 päivän välisenä aikana; under den närmaste ^en (aivan) lähiaikoina; gå ur ~en erota (tästä) elämästä, mennä, kuolla (pois); vid r^en för sammanbrottet romahduksen, luhistumisen aikoina, aikaan; vid samma ~ i morgon (tähän) samaan aikaan huomenna; några dagar över ~en muutamia päiviä (sen) ajan jälkeen, lisäksi.

tidegärd (kat.) määräaikana (er. kanonisina hetkinä) luettava rukous.

tidender pl (vanh.) uutiset; goda, dåliga r^ hyvät, huonot uutiset.

tide||räkning ajanlasku, -varv aikakausi.

tidgivning (automaattinen) aikailmoitus. tidig -t -are aikainen, varhainen; vara ~ av sig tulla aikaisin jhk; äta ^ middag syödä aikaisin päivällistä, aikainen päivällinen; för ~ liian aikainen, ennenaikainen; vrt. m. tidigt. tidigare I. (a. komp. tpm.) aikaisempi, varhaisempi; entinen; ett ~ tåg aikaisempi juna; våra ~ fiender entiset vihollisemme. II. (adv.) aikaisemmin, ennemmin, varhemmin; varför har du inte sagt det miksi et (ole) sanonut sitä aikaisemmin, ennemmin?

tidigast I. (a. sup.) aikaisin, varhaisin; hans ~e minnen hänen aikaisimmat, varhaisimmat muistonsa; den allra kaikkein aikaisin, varhaisin; våren är ~ i södern etelässä kevät on varhaisin, tulee aikaisimmin. II. (adv.) aikaisimmin, var-himmin; aikaisintaan; kom ^ kl. 7 tule aikaisintaan klo 7; allra ~ kaikkein aikaisimmin, varhimmin; vrt. ed.; ^ möjligt mahdollisimman aikaisin, niin aikaisin kuin mahdollista, tidigt (adv.) aikaisin, varhain; hyvissä ajoin; ^ utvecklad varhain kehittynyt; stiga upp (gå o. lägga sig) ~ nousta varhain (mennä varhain levolle, makuulle); vara ~ uppe (på benen) olla varhain, aikaisin pystyssä, jalkeilla; vara ^ ute (kuv.) jo aikaisin, varhain aloittaa; du är jör ~ ute olet lähtenyt liian aikaisin liikkeelle, pitänyt turhaa kiirettä; redan ^ hade hon lärt sig jo varhain (aikaisin) hän oli oppinut; ^ i morse varhain, aikaisin tänä aamuna; ^ i morgon huomisaamuna (varhain); ^ på morgonen aamulla varhain, aikaisin; från ~ på morgonen aamuvarhaisesta; varhaisesta aamusta (alkaen); ^ på dagen varhain päivällä; för ~ liian aikaisin, liian varhain; komma för ~ tulla liian aikaisin, liian varhain, ennen aikojaan; vara för ~ ute med ngt (kuv.) puhua jstk asiasta liian aikaisin, ennen aikojaan, tid||kantring (mer.) tasavesi; vuoroveden vaihtuminen, -kontrollur tarkkailukello (jolla tarkkaillaan työläisten saapumista työhön), -krävande (a. tpm.) aikaa viepä, -kula (mer., täht.) aikapallo. -lön aikapalkka, -lös -t ajaton, -lös|a -an -or (ksv., puut.) myrkkylilja, alaston impi. -löshet -en ajattomuus, -mätare -n -ajanmittari. tidning -en -ar sanomalehti; daglig ^ päivälehti; dagens (gårdagens) ^ tämän päivän (eilinen, eilispäivän) (sanoma)lehti. tidnings| |anka sanomalehti j valhe, perätön -uutinen, (leik.) -ankka, -artikel sanomalehtikirjoitus. -bilaga sanoma- I

lehden liite, -blaska (halv.) (roska)lehti; lehtipahanen. -bud sanomalehdenjakaja. -försäljare sanomalehdenmyyjä. -gumma sanomalehtimuija. -kiosk sanomalehti |-kioski, -koju. -klipp ks. -urklipp, -korrespondent sanomalehden kirjeenvaihtaja, tidningsläsande 1. (a. tpm.) sanomalehtiä lukeva. 2. -t ks. -läsning, -läsare [-sanoma]-lehden-,-] {+sanoma]- lehden-,+} -lehtienjlukija. -läsning sano-malehdenluku. -man sanomalehtimies, -murvel (halv.)

sanomalehtineekeri, »neekeri». -notis sanomalehtiuutinen, -press 1. (rhm.) sanomalehdistö. 2. sanomalehti-painokone. -redaktion sanomalehden-toimitus. -rubrik sanomalehtiotsikko. -urklipp sanomalehti|leike, -leikelmä, -leikkele. -utgivare sanomalehdenjulkaisija. tid||punkt ajankohta; vid ~en för händelsen (tämän, po.) tapahtuman aikaan, aikoina; vid lämplig ~ sopivaan aikaan, (joskus) sopivana ajankohtana, sopivan hetken tullen, -rymd aikakausi, ajanjakso, -räkning -en ajanlasku, -rör (sot.) aika-sytytin.

tids: ^ nog aikanaan; liiankin pian. tidsj|adverb ajan adverbi, -anda ajan henki, -avsnitt aikakausi, ajanjakso, -befrakta I tr (mer.) luovuttaa (aika)rahtaukseen. -befraktning (mer.) aikarahtaus. -begrepp ajan käsite, -begränsa I tr rajoittaa ajan puolesta, -begränsning aikarajoitus, -beräkning (mat.) aika|laskelma, -lasku, -besparande (a. tpm.) aikaa säästävä, -besparing -en ajan säästö, -bestämning ajan-määräys; ajanmääritys, -betinga|d -t ajan vaatima, -betona|d -t (po.) ajalle ominainen, ajan sävyn, maun mukainen, -bild ajan kuva. -drag ajalle ominainen piirre, ajan piirre.

tids||enhet (tkn.) aikayksikkö, -enlig -t ajanmukainen, -form (kiel.) aikamuoto, aikaluokka. -frist ajanlykkäys. -fråga ajan kysymys; aikakysymys (kysymys ajasta), -följd ajanjakso, aika; i ~ aikajärjestyksessä. -fördriv ajanviete, ajan-kuluke. -företeelse ajan ilmiö, »förhållanden pl ajan olot, ajan olosuhteet; (yi.) aika. -förlust ajanhukka, -historia historiankirjoittajan omaa aikaa käsittelevä, (m. oman aikamme) historia, -historisk -t oman aikamme historiaa koskeva; vrt. ed. -indelning ajanjako, -inställ|d -t: ~ bomb aikasytytinpommi. -inställning (val.) valotusajan tarkennus; (sot.) aikau-tus; sytyttimen säätäminen, tarkennus, tidskrift aikakauslehti, -kirja, tidskriftsartikel aikakauslehden kirjoitus. -förlag aikakaus| kirj a-, -lehden, -lehtien kustannusliike, -uppsats aikakaus-lehtikirjoitelma.

668tidskrivare -n - (er. työntutk.) ajanottaja, tidsl|krävande (a. tpm.) .aikaa viepä, aikaa vaativa, -läge tilanne; aika. -ordning: i rs aikajärjestyksessä, -period aikakausi, ajanjakso, -prägel ajan leima; det bär rs siinä on ajan leima (a), aj alle ominaisia tunnusmerkkejä, -rymd ks. tidrymd. -schema (yl.) aikataulu (kko), ajan käyttösuunnitelma; (urh.) vauhti-, aikajtaulukko, kierrosaikataulu(kko). -signal (rad.) aikamerkki, -skede ajanjakso, aikakausi. -skildring ajankuvaus, -skillnad aikaero.

tid(s)spillan ajanhukka, ajan menetys (haaskaus), aikahäviö. tids||strömning ajan virtaus, -studieman

(teol.) työntutkija. -studier työntutkimukset. -tecken ajan merkki, -trog|en -et -na tarkoin po. ajan mukainen; en rs bild ur livet på 1800-talet (tarkoin) ajanmukainen kuva(us) 1800-luvun elämästä, -typisk -t ajalle luonteenomainen, tyypillinen. -uppgift aikatieto (kauanko aikaa käytetty urheilu-, työsuoritukseen), -ut-dräkt ajanhukka, viivyttely; utan rs viivyttelemättä, aikaa hukkaamatta, -vinst ajanvoitto, ajansäästö, -ålder aikakausi. -ödande (a. tpm.) aikaa viepä, tidtabell (raut. ym.) aikataulu (t); enligt rs aikataulun mukaan, tidtabellsenlig -t aikataulunmukainen, tidtagare -n - (er. urh.) ajanottaja, tidtagarur sekuntikello, tid||tagning ajanotto, -tals aika ajoin, -vatten (mer.) vuorovesi, luode ja vuoksi, -vattensvåg vuoksi-, vuorovesi|aalto. -vis ajoittain, aika ajoin, tiga V itr olla vaiti, ääneti; ^ som muren olla ääne|tön, -ti kuin hauta; tig! ole vaiti! (j.) pidä suusi kiinni! ^ med ngt salata jtk, olla puhumatta jstk; - ihjäl (kuv.) tappaa vaitiololla, tigare -n - erittäin vaitelias, hiljainen hnk., »tuppisuu», tig|er -em -rar (el.) tiikeri, -färga|d -t tiikerin|värinen, -juovainen, -hjärta tii-kerinsydän; tröst jör ett rs heikko, huono, laiha lohdutus, -hona naarastiikeri, -hud tiikerinnahka.

tigga II1 tr, itr 1. ^ (om) ngt kerjätä jtk; gå o. rs käydä, kulkea kerjuulla; ^ ihop kerjätä, kerjäämällä (kerjuulla) hankkia kokoon, koota; ^ sig jram kerjäten, kerjuun nojalla hankkia elatuksensa. 2. rukoilla; rs (o. be) pyytää ja kerjätä, (j.) kärttää, om jtk; ^ om förlåtelse (hjälp, nåd) rukoilla ja pyytää anteeksi (apua, armoa); ^ sig tili kerjäämällä, pyvtele-mällä päästä jhk (saada jtk). tiggarbrev kerjuukirje.

tiggar||följe kerjäläis! joukko, -joukkio, -munk (hist., kat.) kerjäläismunkki. -stav kerjuusauva; bringa ngn till rsen saattaa, tehdä keppi kerjäläiseksi; gripa till rsen joutua, lähteä mieron tielle, -unge ker-jäläis|lapsi, (halv.) -kakara, tiggerj -(e)t -er kerjuu, kerjääminen; leva av rs elää (elättää henkeään) kerjuulla, tiggersk|a -an -or kerjäläis|nainen, (halv.) -akka; kerjäläinen.

tigrerajd -t tiikerinjuovainen, juovikas kuin tiikeri(nnahka).

tigrjnn|a -an -or naarastiikeri, tiikeriemo. tik (-i:) -en -ar narttu (koira), tilj|a. -an -or lattiallauta, -palkki; rsn (teat.) näyttämö, näyttämön palkit; gå över rsn (näytelmä) esittää; joutua näyttämölle, lavalle, till I. (prp.) 1. (paik.): resa rs Stockholm, Sverige matkustaa Tukholmaan, Ruotsiin; fara rs Schweiz matkustaa Sveitsiin; komma (ända) rs Rom tulla Roomaan (saakka, asti); gränsa rs Turkiet rajoittua Turkkiin; Japans ultimatum rs Kina Japanin Kiinalle antama uhkavaatimus; anlända rs staden saapua kaupunkiin; gå rs dörren mennä ovelle; följa ngn rs dörren saattaa ovelle asti; komma rs en jlod (rs gränsen, rs målet) tulla, saapua joelle (rajalle, maaliin; päästä päämäärään);^ ^ kontoret mennä toimistoon; resa rs landet matkustaa maalle; gå rs posten mennä postiin; käydä postissa; resa rs utlandet matkustaa ulkomaille; ^ världens ände maailman ääreen, ääriin; vattnet räckte mig (ända) upp rs magen vesi ulottui minua vatsaan asti; från by rs- by kylästä kylään, kylästä toiseen; från öster (vänster) rs väster (höger) idästä länteen (vasemmalta oikealle); <—' vänster (höger) om dörren ovesta vasempaan (oikeaan); sitta rs häst, rs bords istua hevosen selässä (satulassa), pöydässä. 2. (hnk.) han gick rs sin bror hän meni veljensä luo; det är (här är) några brev rs Er (täällä) on muutamia kirjeitä teille; skriva rs ngn kirjoittaa jllk; utbetala pengar rs ngn maksaa jllk rahoja; vända sig rs ngn a) kääntyä jhk päin, b) kääntyä jnk puoleen. 3. (yl.): vägen rs lycka tie onneen, onnen tie; gå rs vila mennä levolle; det gränsar rs det otroliga se (jo) hipoo uskomatonta, kuulostaa, tuntuu melkein uskomattomalta; gissa sig rs ngt arvata jtk; förändring >—' det bättre (sämre) muutos parempaan päin, paraneminen (huonompaan päin, huononeminen); döma rs döden tuomita kuolemaan; äta bröd rs maten syödä ruoan kera leipää; vi får

669till tillaga -

gädda ry middag saamme päivälliseksi haukea; ~ sista man viimeiseen mieheen; ^ sista plats (ry öre) viimeistä paikkaa (penniä) myöten; ^ ett belopp av 5 000 mark viidentuhannen markan määrään, viiteentuhanteen markkaan asti; ^ ett pris av hundra mark sadan markan hintaan (hinnasta); förhåller sig som 3 ry 5 (kahden luvun) suhde on kuin kolmen suhde viiteen; 3 ry 4 dagar kolmesta neljään päivään; kolme (t.) neljä päivää; svag ry måttlig vind (mtr.) heikkoa tai kohtalaista tuulta; från början ry slut alusta loppuun; ^ o. med 10 kymmeneen saakka, kymmenen mukaan luettuna. 4. (snt., jllk kuulumista): en vän (jiende) ry honom hänen ystävänsä (vihamiehensä); mor ry tre barn kolmen lapsen äiti; författaren ~ boken kirjan kirjoittaja, tekijä; locket ry burken tölkin kansi; en källa ry glädje ilon lähde; dörren ry köket keittiön ovi. 5. (tarkoit.): pengar ry hyran vuokrarahat; tyg ry en kjol hamekangas; jå ry belöning saada palkinnoksi; köpa ry julklapp ostaa joululahjaksi; vad skall det vara ry? mihin tarkoitukseen? minkä vuoksi? mitä se on olevinaan? om det kan vara ry någon glädje jör dig jos siitä on sinulle iloa; vara ry nytta olla hyödyksi. 6. (suhd.): 10 ry antalet luvultaan kymmenen; ^ jorm o. innehåll muodoltaan ja sisällykseltään, muodon ja sisällyksen puolesta; ^ namnet nimeltään; ^ utseendet liknar han sin jar hän muistuttaa ulkomuodoltaan isäänsä; känna ngn ry utseendet tuntea jk ulkonäöltä; stor ry växten iso-kasvuinen. 7. (app.) pojken döptes ry Matts poika ristittiin Matiksi, (j.) pojasta tehtiin Matti; göra ngn ry lögnare tehdä jk (väittää jtk) valehtelijaksi; utnämna ~ professor nimittää professoriksi. 8. (omin.): hans slyngel ry son hänen lurjus(mainen) poikansa; en krake ry häst hevoskaakki; hevonen, mokoma kaakki. 9. (aik.): ~ kl. 10 klo kymmeneen asti; f ag är färdig ry kl. 4 olen valmis klo neljäksi, (klo) neljään mennessä; ^ den 7 juli heinäkuun seitsemänteen päivään asti; natten ry deri 10 augusti a) elokuun kymmenennen päivän vastainen (yhdeksännen ja kymmenennen päivän välinen) yö; b) ks. seur.; under natten ry den 10 augusti elokuun 10 päivän vastaisena (yhdeksännen ja kymmenennen päivän välisenä) yönä; ~ dess (i morgon) siihen (huomiseen) saakka, asti; jag måste vänta ry kvällen minun täytyy odottaa iltaan (asti); stanna ry (ejter) midnatt viipyä keski-, puoliyöhön (aamuyöhön,

-tillbud

pikkutunneille) saakka; ^ jul jouluun asti; ^ våra dagar meidän päiviimme saakka, asti; uppskjuta ngt ry (i) nästa månad siirtää, lykätä ensi kuuhun; han kommer inte tillbaka förrän ry hösten ei hän tule takaisin ennen kuin vasta syksyksi; ^ o. med den 1 mars maaliskuun ensimmäiseen päivään asti (ensimmäinen päivä mukaan luettuna). II. (adv.) 1. vielä, lisää; två ry kaksi lisäksi, vielä kaksi; en gång ry vielä kerran; en sak ry vielä yksi asia. 2.

kytketty(nä kojetauluun jne.). 3. (eri. yhd.): ^ o. från silloin tällöin; gå ry o. från tulla ja mennä, käväistä; det gör varken ry eller ifrån se on aivan samantekevää (lyö yksiin, ei ota jollei annakaan); ry o. med jopa, vieläpä, yksinpä; åt byn ry kylään päin. 4. (pain. part.) ks. po. vrb. III. (konj., yhd.) ^ dess (att) kunnes, tillaga I tr valmistaa, laittaa, tillagning -en valmistus, laitto; vrt. ed. tillandning -en -a (geol.) vesijättö (maa), maatuma.

tillbaka (adv.) takaisin; jälleen, taas; takaperin; (vrt. po. vrb. pain. part.); fram o. (eller) ry ks. fram 1\ sedan fem år ry (läh.) jo viitenä vuotena, viiden vuoden ajan (aikana).

tillbaka||blick jälkikatsaus, -drag|en -et -na

pidättyvä; vaatimaton, ujo, hiljainen, eristäyty vä, -dragenhet vaatimattomuus; erist[äyt]yneisyys. -gående (a. tpm.) taaksepäin menevä, taantuva, -gång -en taantuminen; vara på ry olla taantumaan päin, taantumassa, -luta|d -t taaksepäin nojattu, nojallaan; sitta ry istua taka-kenossa. -satt (kuv.) syrjäytetty, huomiotta jätetty, -trädande -t ero, luopuminen, poistuminen, -visa I tr torjua, työntää (viitata, käskeä) takaisin, pois. tillbaks ks. tillbaka.

till|jbe(dja) V tr palvoa, kunnioittaa, pitää arvossa, -bedjan palvonta, jumalointi. -bedjansvär|d -t kunnioitettava, jumaloitu, ihailtava, -bedjare -n - ihailija, palvoja, kunnioittaja.

tillbehör pl tarvikkeet, tarpeet, tarpeisto,

(koneiden yms.) varaosat, tillblivelse -n synty, syntyminen; alku. tillbomma|d -t teljetty, salvattu; kiinni naulattu; dörren är ry ovi on salvassa, teljetty.

tillbringa V tr viettää, kuluttaa (aikaa); ^ natten viettää yö jssk, olla yötä jssk. tillbringare -n - kannu, kaadin. tillbuckla|d -t kuhmuinen, lommoinen, kuhmuilla, lommoilla (oleva), tillbud -et - 1. tarjous. 2. olycksry uhkaava onnettomuus, onnettomuuden uh-

ka (jossa olisi helposti voinut käydä paljonkin pahemmin); ^ till eldsvåda tulipalon alku. tillbuds ks. bud 4. tillbyggnad lisärakennus, tillbörlig -t -are asianmukainen, asiaan kuuluva; ^ respekt asiaan kuuluva kunnioitus.

tillbörligen asiaan kuuluvasti, niin kuin tulee ja pitää; tarpeeksi, kyllin, tilldela I tr 1. ^ ngn ngt antaa, jakaa jtk jllk. 2. <^s (bli r^d) ett truppslag (sot.) määrätä (joutua) jhk aselajiin, tilldelning -en jako, jako-osuus, tilldels (adv.) ks. del. tilldess I. (konj.) kunnes, siksi kunnes. II.

(adv.) siihen saakka. tilldra(ga) IV2 rfl. 1. ~ sig uppmärksamhet vetää (yleisön) huomio(ta) puoleensa, herättää huomiota. 2. tapahtua, sattua, tilldragande (a. tpm.) viehättävä, miellyttävä; (vanh.) puoleensa vetävä, tilldragelse -n -r tapahtuma; vänta en lycklig ~ odottaa onnellista, iloista tapahtumaa.

till||döma II1 tr: ~ ngn ngt tuomita (tuomiolla määrätä) jtk jllk. -erkänna II1 tr: r^ ngn ngt tunnustaa jtk jnk omaksi, jllk kuuluvaksi, -falla IV2 itr: ~ ngn tulla jnk osaksi (esim. arvonnassa), tillfart ajo, tulo(lupa); ajo-, tulo]tie. tillfinnandes (adv.) ks. finnande. tillflykt suoja, turva, turvapaikka; katto pään päällä; ta sin ~ till ngn (ngt) turvautua jhk hnk. (jhk asiaan, seikkaan); finna en ~ undan ngt löytää, saada turvapaikka jtk vastaan, tillflyktsort turvapaikka, tillflöde -t -n lisävesi; (kuv.) tulva; ^ tav pengar till bankerna rahan virtaaminen pankkeihin; ett stort ~ av turister suuri matkailijatulva.

tillfoga I tr 1. liittää, lisätä, panna lisää, lisäksi. 2. aiheuttaa, tuottaa, tehdä; ^ ngn ngt aiheuttaa jllk jtk; ' ngn ett nederlag tuottaa jllk tappio; ^ ngn ett sår aiheuttaa jllk (iskeä jhk) haava; '—' ngn en oförrätt tehdä jllk vääryyttä, tillfreds (adv.) tyytyväinen; ge sig ^ med ngt tyytyä jhk. -ställa II1 tr tyydyttää; ^ höga anspråk vastata suuriakin vaatimuksia. -ställande tyydyttävä, riittävä, -ställ|d -t tyydytetty, -ställelse tyydytys, tyytyväisyys, mielihyvä; med ~ konstatera (saattaa) tyydytyksekseen (ilokseen, mielihyväkseen) tcd *ta; ^ över ngt tyytyväisyys jnk johdosta, till||friskna I itr parantua, toipua, tervehtyä, efter jstk. -frisknande -t tervehtyminen, paraneminen, -frus|en -et (umpeen)

jäätynyt, -fråga I tr kysyä, tiedustella, om jtk. -frågan kysymys; på ~ om han visste kun häneltä kysyttiin (häneltä

kysyttäessä) tiesikö hän. tillfullo (adv.) ks. full 2. tillfyllest (adv.) ks. fyllest, -görande (a. tpm.) riittävä.

tillfånga (adv.) ks. 2. fånga, -ta(ga) IV2 tr ottaa vangiksi.

tillfälle -t -n tilaisuus, till jhk; begagna käyttää tilaisuutta hyväkseen; få (ha) ~ saada (olla tilaisuus) jhk; ge (bereda) ngn r^ suoda (varata, valmistaa) jllk tilaisuus; gripa i flykten tarttua tilaisuuteen, (heti) käyttää tarjoutunutta tilaisuutta hyväkseen; låta ~t gå sig ur händerna päästää (suotuisa) tilaisuus (luisumaan) käsistään; passa på ~t (ta i akt) ottaa tilaisuudesta vaarin; ej ta ~t i akt (m.) päästää (hyvä) tilaisuus käsistään; för tällä haavaa, nykyisin; vid (lämpligt) ~ (suotuisan) tilaisuuden tullen, sattuessa; vid första bästa ^ heti tilaisuuden tarjoutuessa, tilaisuuden tullen, tillfällig -t -are satunnainen, tilapäinen, väliaikainen; utskott ylimääräinen valiokunta. -het sattuma; en ren ~ pelkkä sattuma; av en ^ sattumalta, sattuman kauppaa.

tillfällighetsdikt tilapääruno, -köp satun-nais|kauppa, -osto. tillfälligtvis (adv.) sattumalta, tillföra II1 tr: ~ ngn, ngt ngt tuoda, viedä jllk jtk.

tillförlitlig -t -are luotettava, varma, -het luotettavuus, varmuus, tillförne (adv.) ennen, varhemmin, tillförordna I tr määrätä (väliaikaiseksi, sijaiseksi).

tillförordna|d -t määrätty; väliaikainen; sijais-.

tillförsel -n tuonti; toimitus; saanti, tillförsikt -en luottamus; hysa en fast ~ lujasti luottaa (jhk.). tillförsäkra I tr: ~ ngn ngt vakuuttaa, taata, varata jtk jllk. tillgift -en anteeksianto; be om ~ pyytää anteeksi.

tillgiva V tr antaa anteeksi, ngn ngt jllk jtk. tillgiv| en -et -nare 1. mieltynyt, kiintynyt, harras, uskollinen; vara ngn ~ olla jnk harras ystävä, kannattaja. 2. (kj. allek.): E(de)r tillgivne Teidän, -het -en kiintymys, mieltymys, alttius, uskollisuus, harrastus; hysa ~ för ngn olla jhk mieltynyt, kiintynyt.

tillgjor|d -t teeskentelevä, teennäinen, luonnoton. -het teennäisyys, luonnottomuus, teeskente|ly, -leminen. tillgodo (adv.) ks. godo. -göra rfl. ~ sig ngt

käyttää jtk hyväkseen, hyödykseen, hyötyä jstk, saattaa hyötyä tuottavaksi, -havande (kaup.) saatava, -räkna I rjl. ^ sig ngt pitää jtk hyvänään, -se V tr huolehtia, tyydyttää; ro ngns krav (intressen) valvoa jnk vaatimuksia (etuja); ro kroppens behov av vitaminer tyydyttää ruumiin vitamiinientarve; ro sitt behov av en vara täyttää jnk tavaran tarpeensa, tillgrepp -et - anastus, kavallus; göra ett rs

i kassan tehdä kassankavallus. tillgripa IV1 tr 1. varastaa, anastaa, ngt från ngn jtk jltk. 2. (kuv.): ro åtgärder ryhtyä toimenpiteisiin; ro ursäkter (lögner) turvautua puolusteluihin, yrittää puolustella menettely ään; turvautua valheisiin.

tillgå V I. tr: finnas att rs olla saatavana; ha ngt att rs olla jtk käytettävänä. II. itr tapahtua, käydä; det har rstt så se on tapahtunut (se tapahtui) sillä tavalla, tillgång -en -ar 1. pääsy, tulo, till jhk; han har inte rs till telefon hänellä ei ole puhelinta käytettävänä; ro till arbete työtilaisuus, työ(nsaanti)mahdollisuus. 2. varasto, varat, ro på ngt jnk varasto; stor (liten) rs på ngt jnk runsaus (niukkuus); ro o. efterfrågan tarjonta ja kysyntä; ha (riklig) ro på ngt olla jtk (tavaraa ym.) runsaasti; olla hyvin varustettu,varustautunut jllk; den stora (rikliga) rsen på suuret (runsaat) jnk tavaran varastot; jnk runsaus; stor rs på villebråd riistan runsaus; den dåliga (ringa) rsen på (jnk tavaran) huono (pieni, vähäinen) varasto, saanti, jnk puute, niukkuus; den ringa rsen på villebråd riistan niukkuus; i mån av rs niin pitkälti kuin varastoa riittää. 3. (kirjnp. ym.) vara(erä), varat; rsar käteinen raha, käteisvarat; omaisuus; skulder o. rsar velat ja varat; han har inga (han saknar) rsar hänellä ei ole varoja, hän on varaton; leva över sina rsar elää yli varojensa; han är en rs för firman hän (se mies) on toiminimelle (liikkeelle) todellinen aarre, tillgänglig -t -are 1. (es., as.) saatavissa oleva, käytettävissä (käytettävänä) oleva; (paikka) johon on helppo päästä, helppopääsyinen; vara rs för ngn olla jnk saatavissa, käytettävissä; ro för ngt altis jllk. 2. (hnk.) sävyisä, mahdollinen lähestyä, luokseen (puheilleen jne.) päästävä, (j.) »alhainen» (ei ylpeä); han är rs för

förnuftsskäl hän kuuntelee järkisyitä, häneen pystyvät järkisyyt, tillgänglighet -en 1. käytettävissä, saatavissa oleminen; vrt tillgänglig 1. 2. sävyisyys; vrt. tillgänglig 2. tillhanda (adv.) ks. hand. -håll|a IV2 aset-

taa käytettäväksi; varata, pitää varalla, tarjota; toimittaa, hankkia; -es hos saatavana js k, jltk, myytävänä jllk; tidningen ~(e)s i cigarraffärerna (sanoma)lehti saatavana tupakkakaupoista, tillhandla I rfl. ~ sig ngt ostaa, hankkia

(itselleen), tillhands (adv.) ks. hand. tillhjälp -en apu; med (utan) rs av jnk avulla (ilman jnk apua), tillhopa (adv.) yhteensä, kaikkiaan, tillhygge (lyömä)ase, (j. leik.) kättä pitempi.

tilli|håll olopaikka, pesäpaikka; ha sitt rs (m.) oleskella, pysytellä, asustaa; ett rs för tjuvar varkaiden pesä. -hålla IV2 tr: rs ngn att göra ngt vaatia, pakottaa jk tekemään jtk; ro ngn ngt huomauttaa jllk jstk. tillhörja II1 itr 1. ro ngn kuulua jllk (omaisuutena), olla jnk omaisuutta; kuulua jhk; huset -de honom talo kuului hänelle, oli hänen (omansa); valama tillhör däggdjuren valaat kuuluvat nisäkkäisiin; ro en förening olla jnk yhdistyksen jäsen; det tillhör god ton hyvä tapa vaatii että; den huset >—>nde trädgården taloon kuuluva puutarha. 2. ks. tillkomma 3. tillhörande (a. tpm.) jhk kuuluva: vrt. tillhöra 1.

tillhörig -t jllk kuuluva, jnk oma; de honom rsa fastigheterna hänelle kuuluvat (hanen omistamansa) kiinteistöt, -het -en -er omaisuus; samla ihop sina <—<er koota tavaransa.

tillika (adv.) samalla; ro med sekä, keralla).

tillintet||gjor|d -t tuhottu, murskattu;(kuv.) menehtynyt, masentunut, -göra V tr tuhota; hävittää; tehdä tyhjäksi, saada raukeamaan.

tillintetgörelse -n tuho, hävitys, tillit -en luottamus; ha, hysa rs tili ngn olla, tuntea luottamusta jhnk, luottaa jhk; sätta sin rs till ngn panna luottamuksensa jhk, turvata, luottaa jhk. tillitsfull -t luottava, luottavainen, till|jjubla I tr: rs ngn riemuiten tervehtiä, riemuhuudoin ottaa vastaan; ylistää, -kalla I tr kutsua, huutaa, noutaa; ro hjälp kutsua, noutaa, tuoda apua; ro sakkunniga kutsua asiantuntijoita (apuun, mukaan). -knäppt (kiinni) napitettu, (j.) napissa; (kuv. hnk.) pidättyväinen, jäykkä. -kommja V itr 1. tulla jhk lisäksi. 2. syntyä, saada alkunsa; -e ditt rike! tulkoon sinun valtakuntasi! 3. kuulua jllk, tulla jllk; sopia, olla sopivaa, ngn jllk. -kommande (a. tpm.) tuleva; hans (hennes) rs hänen tuleva puolisonsa, vaimonsa (miehensä), -komst synty.

-kons tia id -t teennäinen; monimutkainen, »konstikas», -krångla|d -t sotkuinen, monimutkainen, sotkuiseksi tehty, -kämpa I tr taistelemalla saavuttaa; med lugn väkisin pakottaen itsensä rauhalliseksi (rauhallisuuteen), tillkänna (adv.) ks. seur., 1. känna, -ge V tr ilmoittaa, kuuluttaa, ilmaista; (vanh.) tehdä tiettäväksi, -givande kuulutus, tiedoksianto.

tillmäle -t -n soimaus; haukkumasana; för-klenligt ^ soimaava, parjaava lausunto, tillmäta II2 tr mitata, ngn ngt jllk jtk; ^ en sak stor betydelse antaa jllk asialle suuri merkitys; ^ sig äran av ngt omistaa, omaksua, vaatia itselleen kunnia(a) jstk; katsoa jtk omaksi ansiokseen, tillmätt mitattu, laskettu; knappt ~ niukasti laskettu, niukka; tidén är knappt ~ aikaa on (varattu) niukalti, tillmötes (adv.) ks. möte. -gå V tr: ~ ngn (en önskan) tehdä jllk mieliksi (täyttää toivomus), -gående I. (a. tpm.) hyväntahtoinen, suopea, aulis, avulias, palveleva, myötämielinen. II. -t hyväntahtoisuus, suopeus, aulius, kohteliaisuus, avuliaisuus.

tillnamn sukunimi, isännimi; (m.) liikanimi, lisänimi.

tillnärmelsevis (adv.) likipitäen; icke ~ ei läheskään, lähimainkaan, tillnarra I rfl.: ~ sig ngt hankkia valheilla ja huijauksella; ^ sig ngt av ngn hankkia (narrata, huijata) jltk jtk. tillopp -et - tulo; tulva; sjön har två ^ järveen tulee vettä kahdelta taholta; ^ av vatten veden tulo; lisävesi; (kuv.) tulva.

tillpsiss (adv.) ks. 1. pass 4. tillplatta|d -t litistetty; (kuv.) lattea; nolo, nolattu.

tillpåköpet (adv.) lisäksi, kaupan päällisiksi.

tillra I itr kieriä, vieriä; tårarna ~de nedför hennes kinder kyynelet kierivät, valuivat pitkin hänen poskiaan. tillreda II1 tr valmistaa, laittaa, tillreds (adv.) valmiina, varalla, tillrop -et - huuto jllk; vid ~et svarade han (hänelle) huudettaessa hän vastasi, tillropa 1 tr: ~ ngn ngt huutaa jllk jtk. tillrygga||lägga tr kulkea (matkaa), katkaista taivalta. -lag|d -t kuljettu, taakse jäänyt; (m.) eletty.

tillråda II1 tr neuvoa, ngn ngt jllk jtk; ~ ngn försiktighet neuvoa, kehottaa varovaisuuteen.

till|[rådan: en —' ehdotus, neuvo; på hans

r>~> hänen kehotuksestaan, neuvostaan; på läkarens ^ lääkärin kehotuksesta,

neuvosta, -rådlig -t suositeltava; det är ej se ei ole suositeltavaa; ei voi neuvoa (niin tekemään), tillräcklig -t riittävä; tarpeeksi, kylliksi (iso jne.); (m.) kylliksi; ett antal riittävä määrä; vara ~ (m.) riittää, olla kylliksi; mycket pengar tarpeeksi (riittävästi) rahaa; mer än enemmän kuin tarpeeksi, yllin kyllin, liiaksikin; ofta tarpeeksi usein.

tillräkna I tr: ~ ngn ngt lukea jtk jnk ansioksi; ~ sig förtjänsten av ngt pitää jtk omana ansionaan.

tillräknelig -t syyntakeinen. -het -en syyntakeisuus.

tillrätta (adv.) ks. rätta I. 1. -lag|d -t

selvitetty, vrt. seur. -lägga V tr (kuv.) selvittää, suorittaa; oikaista, -skaffa I tr toimittaa, hankkia takaisin, paikalle, -visa I tr ojentaa, nuhdella, ngn jör ngt jtk jnk johdosta, jstk. -visning -en ojennus, nuhteet, för jstk. tills (konj., prp.) kunnes; saakka, asti; ^ vidare toistaiseksi; ^ i morgon huomiseen saakka.

tillsåg [d -t vrt. säga II. (till); är han onko hänelle asiasta sanottu? onko hän saanut asiasta tiedon? är det -t? (toim.) joko teidän asianne on otettu toimitettavaksi?

tillsamman(s) (adv.) yhdessä, yhteisesti; yhteensä, kaikkiaan; ^ med jnk seurassa; vara ~ olla yhdessä, tillsats -en lisä, lisäys; jatko(s), liitos;

(keit. m.) lisäys, tillse V tr, itr: ~ att pitää huoli siitä että. tillsinnes (adv.) ks. sinne 2. tillsist (adv.) ks. sist /. tillskansa I rfl. ~ sig ngt anastaa, omaksua, omistaa itselleen; ^ sig makten temmata (ottaa, anastaa) valta käsiinsä, tillskjuta IV3 tr sysätä, työntää kiinni; lisätä, maksaa lisää.

tillskott -et lisä, lisäys; göra ett ~ panna lisää, maksaa lisää jhk. tillskriva IV1 tr 1. (vrs.): ^ ngn kirjoittaa jllk. 2. lukea (panna) jnk tilille; ^ ngn ngt panna jnk tilille, katsoa jnk ansioksi (syyksi); man måstes honom skulden till olyckan onnettomuus täytyy katsoa hänen syykseen; minskningen av inkomsterna måste tulojen vähenemisen täytyy katsoa johtuvan (jstk); ~ sig äran av ngt omaksua itselleen kunnia jstk. tillskynda I I. tr: ~ ngn ngt aiheuttaa, tuottaa jllk jtk. II. itr: komma ~nde tulla kiireesti, tulla touhuta; ~nde personer paikalle rientävät, kiirehtivät (rientäneet,

kiirehtineet) hnk.

tillskyndan: en ~ aihe, syy, vaikutus;

på hans rs hänen aloitteestaan (vaikutuksestaan), hänen vuokseen, till||skärare (vaat.) leikkaaja, -skärning (vaat.) leikkaus, -skärningsmaskin (vaat.) leikkauskone.

tilli |slamma|d -t liettynyt, -slipa I tr hioa, tahkota (valmiiksi), -sluta IV3 tr ummistaa, sulkea, panna kiinni; ^ ögonen på en död painaa vainajan silmät umpeen; hermetiskt -slute\n -t ilmanpitävä(sti suljettu). -slutning -en sulkeminen, sulku; virtaus; liittyminen; osanotto; röna stor rs saavuttaa paljon kannatusta, (liittyä) paljon uusia jäseniä. -spetsa I rfl. ^ sig kärjistyä, kiristyä, -spetsa|d -t kiristynyt, kärjistynyt; en rs situation kärjistynyt tilanne.

tillspillo (adv.) ks. spillo, -ge, -giva V tr

antaa (jättää, panna) alttiiksi, -giv|en -et --na alttiiksi annettu, alttiina (oleva); hukkaan heitetty, eletty (elämä), till||spörja II1 tr ks. tillfråga, -strömning (veden) virtaus; virtaaminen; ~ av människor ihmis-, väen|tulva; ryntäys, -stunda I itr olla tulossa, lähestyä, tillstymmelse -n -r jälki, rahtu, itu; inte en rs tili ei jälkeäkään (merkkiäkään) jstk.

till||styrka II2 tr puoltaa, kehottaa; ~ ett förslag puoltaa, kannattaa ehdotusta; -styrkes! (läh.) kannatetaan! -stå Vtr tunnustaa, myöntää; ^ ngt för ngn tunnustaa jtk jllk; ^ för sig själv myöntää itsekseen, sisimmässään; han >—r sig ha sagt det hän myöntää sen sanoneensa, -stånd 1. lupa, myöntymys; ge ngn rs tili ngt antaa jllk lupa jhk. 2. kunto, tila, asema; sakernas rs asiaintila; vrt. hälsotillstånd.

tillståndsbevis lupatodistus, tillstädes (adv.) saapuvilla; komma rs tulla saapuville (tilaisuuteen); vara rs olla saapuvilla, paikalla.

till'|städja II1 tr sallia, luvata; vrt. tillåta. -ställa II1 tr: rs ngn ngt antaa (toimittaa, lähettää) jllk jtk (käteen), -ställning -en -ar 1. kutsut, kemut, seura, (juhlatilaisuus. 2. (j.) päähänpisto; keksintö; vad är det här jör rsar? mitäs päähänpistoja (keksintöjä, vehkeitä) nämä ovat olevinaan? det är hans rsar nämä ovat hänen töitään (vehkeitään, laitoksiaan, keksin-töjään); hänen työtään on tämäkin, -stöt|a II2 itr 1. liittyä jhk. 2. tulla, sattua väliin (sairaus tms.); om ingenting oförutsett -er jollei satu (tule väliin) mitään odottamatonta, tillsvidare (adv.) toistaiseksi, tillsyn silmälläpito, valvonta; ha rs över ngn (ngt) olla jnk valvojana (kaitsijana,

silmälläpitäjänä); lämna utan rs jättää valvomatta, kaitsematta; lyödä laimin jnk hoito, silmälläpito, tillsynes (adv.) ks. syn 7. tillsyningsman kaitsija, valvoja, tillsäga ks. säga II. (till), tillsagd. tillsägelse 1. kehotus, käsky, määräys, »sana»; få rs att göra ngt saada käsky (määräys, sana) tehdä jtk; på ngns rs jnk käskystä, kehotuksesta. 2. nuhteet, ojennus; få rs saada nuhteet, muistutus, tillsända II1 tr: rs ngn ngt ähettää jtk jllk. tillsätta Y tr 1. sekoittaa, lisätä sekaan, joukkoon; (keit.) panna, lisätä (hämmentää) sekaan. 2. asettaa, määrätä; ^ ngn asettaa, nimittää toimeen, virkaan, jllk paikalle; ^ ett utskott, en kommitté asettaa valiokunta, toimikunta; ^ en plats (befattning) täyttää toimi (paikka, virka).

tillsättande -t 1. lisääminen. 2. (paikan, toimen) täyttäminen; nimitys, nimittäminen jhk; vrt. tillsätta 2. tillsättning -en -ar 1. ks. tillsats. 2. ks. tillsättande.

tilltag -et - yritys; ett djärvt rs uskalias, uhka|yritys; »tempaus»; kepponen, till| I ta (ga) IY2 itr lisääntyä, karttua, kasvaa; ^ i styrka voimistua, vahvistua, kiihtyä, -tagande I. (a. tpm.) kasvava, lisääntyvä, kiihtyvä. II. -t lisääntyminen, kasvu; månen är i rs kuu on kasvamassa; on yläkuu(n aika); stadd i rs lisääntymään, karttumaan päin. -tag|en -et -na: rikligt (knappt) rs runsaasti (niukalti) otettu, mitattu, varattu; siffran är för högt rs luku on otettu (arvioitu) liian suureksi, tilltags|en -et -nare yritteliäs, puuhakas, rohkea, arastelematon, uskalias, -het yritteliäisyys, terhakkuus, rohkeus, uskaliaisuus, arastelemattomuus; vrt. ed. tilltal -et - puhuttelu; han svarar inte på rs ei hän vastaa (ei häneltä saa vastausta) jos (vaikka) häntä puhuttelee; ei häneltä saa vastausta puheeseen, tilltala I tr 1. (vrs.) puhutella; ~ ngn på svenska puhutella jtk ruotsiksi. 2. miellyttää; han ^r mig hän miellyttää, viehättää minua, on minusta miellyttävä ihminen; förslaget (tavlan) rsde mig inte (se) ehdotus (maalaus, taulu) ei minua miellyttänyt, ei ollut minun mieleeni; jag känner mig (mycket) rsd av det se viehättää minua suuresti, tuntuu minusta hyvin houkuttelevalta. 3. (Iak.) ks. åtala; rsd syytteessä (oleva), syytetty(nä). tilltalande (a. tpm.) viehättävä, miellyttävä, houkutteleva.

tilltals||Jorm puhuttelultapa, -muoto, -ord puhuttelusana.

till trassla I d -t sotkuinen; (kuv.) monimutkainen, sekava.

tilltro I. -n usko, luottamus; sätta ~ till ngt uskoa jtk, luottaa jhk; det vinner ~ sitä aletaan uskoa; det vann inte ~ sitä ei otettu (ihmiset eivät ottaneet sitä) uskoakseen; det förtjänar inte ~ se ei ansaitse luottamusta; ei kannata

(siihen) luottaa, (sitä) uskoa. II. III tr: ^ ngn (sig) ngt uskoa, luulla jnk pystyvän (pystyvänsä) jhk; det jag honom ej en usko hänen pystyvän siihen.

till||träda II1 tr astua, päästä jhk; ett ämbete astua (päästä) virkaan, ryhtyä virkaa hoitamaan; ^ ett arv (en egendom) saada, ottaa vastaan perintö, ottaa omaisuus (tila) hoitoonsa, -trädande -t ryhtyminen (jhk); vid (av) ryhtyessä(än) hoitamaan virkaa(nsa) (tilaa), saadessaan) perinnön haltuun(sa) jne., vrt. ed. tillträde -t -n 1. pääsy; ^ till havet pääsy, pääsytie merelle; kvinnornas ^ tili alla yrken naisten pääsy kaikkiin ammatteihin; fritt ~ vapaa pääsy; pääsy vapaa, (m.) maksuton; ^ förbjudet! pääsy kielletty! obehöriga äga icke ^ pääsy asiattomilta (sivullisilta) kielletty; få ~ päästä, saada lupa tulla jhk; barn (minderåriga) äga icke ~ lapsilta (alaikäisiltä) pääsy kielletty. 2. toimeen ryhtyminen, toimen ym. vastaanotto; vrt. tillträdande. tillträdesdag virkaanastujais-, toimeen- ym. ryhtymis|päivä.

tilltugg -et särvin, haukattava (jnk juoman kera); vill du inte ha etkö tahtoisi (ottaisi) hiukan haukattavaa? till||tvinga IV4 (I) rfl. ~ sig pakottaa antamaan jtk itselleen, väkisin ottaa (hankkia, saada), -tyga|d -t: illa ~ pahoinpidelty, mukiloitu; murjoutunut, kolhiutunut, surkeassa kunnossa, ruokossa. -tänkt ajateltu, aiottu, suunniteltu, tillvalsämne vapaaehtoinen aine, lisä-valinnaisaine.

tillvara (adv. ks. seur., 4. vara) -ta(ga) IV2 tr ottaa, korjata talteen, kerätä, koota, säilyttää, käyttää; ^ sina intressen valvoa, suojella etujaan; -taget (san. ilm.) löydetty; -tagna effekter löytötavara(t); expedition för -tagna effekter (raut. ym.) löytö-tavaratoimisto. -tagande -t talteen|otto, -ottaminen; säilyttäminen, käyttö, valvonta; vrt. -taga.

tillvaro -n oleminen, olemassaolo; en dräglig ~ mukiin menevä elämä ja olo, siedettävät elinehdot; kampen för olemassaolotaistelu.

tillverka I tr valmistaa, tehdä.

tillverkare -n - valmistaja, tekijä, tuottaja; tehtailija.

tillverkning -en -ar a) valmistaminen, valmistus; b) valmiste, tuote; finsk ~ suomalaista tekoa, suomalaista valmistetta, tillverkningsfel tekovika, -kostnad valmistuskustannukset. -år valmistusvuosi, tillviljes (adv.) ks. vilje. tillvinna IV4 rfl. ~ sig voittaa, saada, saavuttaa; ^ sig allas aktning saavuttaa kaikkien kunnioitus.

tillvita I tr: ~ ngn ngt väittää, sanoa jtk jnk syyksi; ^ ngn tjuvnad soimata jtk varkaaksi.

tillvitelse -n -r soimaus, syytös, syyttely, tillväga (adv.) ks. (gå till) väg(a), -gående -1, -gångssätt -et menettely (tapa), tillvälla I rfl. ~ sig ngt anastaa, vallata, ottaa itselleen.

tillväxt -en kasvaminen, karttuminen, kasvu, lisääntyminen; få en stor ~ kasvaa, sukeutua suureksi; vara stadd i olla kasvamassa (karttumaan, lisääntymään päin); få stå på ~ (kuv). joutua (pakosta) odottamaan, saada odottaa, tillåt|a V tr sallia; antaa (lupa), olla estämättä; myöntyä jhk; luvata; ^ ngn ngt luvata, sallia jnk tehdä jtk; om tidén -er jos aika sallii, jos aikaa riittää; är det -et att röka? saanko (saako täällä) polttaa? må det mig minun sallittaneen, lienee sallittu.

tillåtelse -n lupa, myönnytys; få ~ saada lupa; ge ngn ~ till ngt antaa jllk lupa jhk (lupa tehdä jtk). tillåt|en -et -na sallittu, luvallinen; högsta -na hastighet suurin sallittu (ajonopeus; ^ tid (mets.) ampuma-aika. tillåtlig -t luvallinen, sallittu; det är ej att röka där siellä on tupakointi kielletty, tillägg -et - lisä, lisäys, till jhk; lisä|osa, -vihko; löners palkanlisä; rättelser o. ~ oikaisuja ja lisäyksiä; med ^ av (mukana) liitteitä (lisäyksineen, lisättynä), tillägga Y tr lisätä, panna lisää, liittää, tilläggningsplats ks. tilläggsplats 2. tilläggs||avgift lisämaksu, -biljett lisälippu. -plats 1. lisäpaikka. 2. laituripaikka, tillägna I I. tr: ~ ngn ngt omistaa (antaa omistuksena) jtk jllk; ^ ngn en bok omistaa kirja jllk. II. rfl. — sig omistaa omaksi, itselleen; omaksua; perehtyä jhk; ~ sig kunskaper hankkia tietoja; ^ sig främmande egendom anastaa vierasta omaisuutta; ^ sig äran av ngt anastaa itselleen, lukea itselleen kunnia jstk. tillägnan: en ~ omistus (sanat, -kirjoitus), tillämna I itr aikoa, olla aikomuksena, suunnitella; aiottu, suunniteltu, hankkeissa (oleva).

tillämpa I tr sovel (lut) taa, på jhk; käyttää; ~d fysik sovellettu fysiikka.tillä

tillämplig -t soveltuva, sopiva; vara ^ på ngt sopia, soveltua jhk (käytettäväksi); det icke överstrykes tarpeeton pyyhitään (pois), -het -en soveltuvuus, sovellettavuus; käyttökelpoisuus, tillämpning -en sovellutus; käyttäminen; äga (sin) ~ olla sovellettavissa; äge sin ~ på (å) ngt sovellettakoon jhk, jssk. tillämpningsövning -en (käytännöllinen) harjoitus.

tillèLnda (adv.) ks. ända A. -gång[en -et -na, -lup|en -et -na loppuun kulunut, tillärna|d -t suunniteltu, aiottu, tilläventyrs (adv.) mahdollisesti, sattumalta.

till||öka|d -t: förbättrad o. ^ upplaga parannettu (korjattu) ja lisätty painos, -ökning -en lisäys; lisääntyminen; ^ i familjen perheenlisäys; få ~ saada (pal-kan)lisäystä; -Önska I tr toivottaa, ngn ngt jllk jtk. -önskan: en -önskning -en toivotus.

tillpvers (adv.) yli, tähteenä, jäljellä; jag har inte mycket ~ jör honom en pidä häntä suuressakaan arvossa, en pidä hänestä paljonkaan. tUt|a -an -or (plogtilta) auran|viilu, -turve, tima (-i:) I itr tapahtua, sattua; hans nyligen ~de död hänen äskettäin, hiljakkoin tapahtunut kuolemansa, timbal -en -er 1. (mus.) patarumpu. 2. (keit.) simpukankuoressa tms. paistettu hieno mureke jne., (läh.) pasteija, timbre (tängber) -n (mus.) sointiväri, timechartra (taimtsartra) I tr ks. tidsbefrakta.

timglas -et - (er. hist.) tiimalasi, tuntilasi, hiekkakello.

timjd -are ujo, arka, kaino, hiljainen, kesy. timiditet -en ujous, arkuus, kainous, hiljaisuus.

timjan -en (ksv. Thymus) ajuruoho, timlig -t ajallinen, maallinen; ~a behov ruumiilliset tarpeet; lämna det erota (ajallisesta) elämästä, tim||lärare tuntiopettaja, -lön -en tuntipalkka.

timmje -en -ar tunti (m. koulutunti); en dryg ~ runsas tunti; en knapp ~ vajaa tunti; en hel ~ kokonainen tunti; varje ^ joka tunti; en resa tunnin matka; en ~s tid tunnin aika; en väg tunnin (kulku: ajo-, kävelynmatka; två -ars väg till kahden tunnin matka jhk; ^ efter

tunti tunnin perästä; 90 km i 90 kilometriä (km) tunnissa; 390 mark i ~n 300 mk tunnissa; i -ar tuntikausia; i flera -ar muutama tunti; useita, muutamia tunteja; i elfte [-yhdennellätoista-] {+yhdennellä- toista+} hetkellä; viime hetkessä, viime tin-1

gassa; om en ^ tunnin päästä, perästä; per r^ tunnissa, tunnilta; på två -ar kan man kahdessa tunnissa voi (ehtii), tim!mer -ret - (rhm.) hirsi, tukki, hirret, tukit, -avverkning (mtsh.) tukin|hakkuu, -kaato, -bråte, -bröt (uit.) tukkiruuhka. -flottare (uit.) uitto]mies, -jätkä, -flotte tukki|lautta, -suma. -flottning tukinuitto, -huggare (mtsh.) tukkimies, tukinkaa-taja, kaatomies. -man kirvesmies, salvu-mies. -ränna (uit.) uittoruuhi, uittokouru. -stock (sht.) hirsi, tukki; (leik.) dra ~ar kuorsata, vedellä hirsiä, -stugahirsimökki, timotej -en (ksv., mv.) nurmitähkiö, timotei.

tim||penning -en tuntipalkka, -pian -en

(koul.) luku-, opetussuunnitelma, timra I tr, itr veistää, salvaa; ^ ihop salvaa, kyhätä kokoon; ^ upp salvaa kokoon, rakentaa, timslag (kel.) tunninlyönti. timslång -t tunnin (tunteja) kestävä, timtal: i ~ tuntikaupalla, tuntimäärin, tim||tals (adv.) tuntikaupalla, -vis (adv.) tuntimäärin, tuntikaupalla; tunneittain, -visare (kel.) tunti|osoitin, (vanh.) -viisari.

1. tin|a (-i:) -an -or 1. sammio, tiinu. 2. (kal.) eri. merta.

2. tina I tr, itr sulaa; sulattaa; (kuv.) saada virkoamaan, virkistymään; virota, virkistyä; få ngn att ~ upp saada jk muuttumaan iloisemmaksi, vähemmän pidättyväiseksi.

tindra I itr säkenöidä, kimmeltää, tuikkia, välkkyä.

1. ting -et - asia, seikka; saker o. ~ asiat ja seikat; alla goda ~ är tre ei kahta kol-mannetta.

2. ting -et - 1. (hist.) käräjät. 2. (Iak.) käräjät; oikeus; lagtima (urtima) ^ lakimääräiset, varsinaiset (ylimääräiset,

väli)-käräjät; hålla ~ pitää (käydä) käräjiä; vid ~et käräjijllä, -ssä; sitta ^ istua käräjiä.

tinga I tr tilata, varata; ^ bort luvata, vuokrata pois; antaa urakalle, tingeltsing|el -let (halv.) markkina|ilot, -»hilut»; huono varietee, tingeltangeli. tingest -en -ar kapine, esine, tingord substantiivi, nimisana, tings||frid (hist.) käräjärauha. -hus käräjä|-tupa, -talo. -lag käräjäkunta. -sal käräjä|-sali, -tupa.

tinktur -en -er (kern.) tinktuura, väkiliuos. tinn|e -en -ar huippu (m. vuorenhuippu); harja; sakara; försedd med -ar sakarapäi-nen.

tinning -en -ar (an.) ohimo, -ben (an.) ohimoluu.

tio (luk.) kymmenen; vrt. jern, yhd. tio||foting -en -ar (el.) kymmenjalkai|nen, -.set (äyriäisryhmä). -kamp (urh.) kymmenottelu.

tionde I. (järj.luk.) kymmenes, vrt. femte.

II. -t -n (hist.) kymmenykset, tihunti. tion(de)del kymmenesosa; kymmenennes, kymmenes; du får en tre ~ar saat kymmenesosan, (kymmenenneksen, kymmeneksen), kolme kymmenesosaa (kymmenennestä, kymmenestä); en sekund kymmenesosasekuntia, sekunnin kymmenesosa.

tiotal -et (mat.) kymmenluku; ett ^ kymmenkunta; r^s kymmenet, kymmeniä; på ™et 1910-luvulla, kuluvan vuosisadan toisella vuosikymmenellä; ~ tusen (Suom. r.) ks. tiotusentals.

tiotusentals kymmenettuhannet, kymme-nintuhansin.

1. tipp -en -ar nipukka, nypykkä.

2. tipp -en -ar 1. (roskien, lumen, mullan yms.) kaatopaikka. 2. kieppilaite, kaato-laite.

1. tippa I tr, itr kaataa; ^ över kaataa, kiepauttaa kumoon.

2. tippa I tr, itr 1. ennustaa, arvata, sanoa edeltäpäin; ^ ngn som segrare arvata voittajaksi. 2. (er. urh.) veikata; ^ fyra rader veikata neljä riviä.

tippare -n - (jlkp. ym.) veikkaaja.

1. tippning -en -ar kaataminen, kuorman tyhjentäminen; —' (av sopor) förbjuden! (roskien) kaato kielletty!

2. tippning -en -ar (urh.) veikkaaminen, veikkaus.

tippvagn -en (tkn.) kieppivaunu, kaato-vaunu.

tips -et - 1. vihjaus, viite; ge ngn ett ry antaa jllk vihjaus (odotettav. olevasta kehityksestä). 2. vinna på ~et voittaa veikkauksessa, -tolva ks. tolva, -vinnare veikkauksessa voittaja, -vinst veikkausvoitto.

tiptop (a. tpm.) ylen hieno, muodin mukainen, »tip top», tirad -en -er lauselma, sanelma; (halv.) sanatulva, vuodatus; (mus.) juoksutus, tisdag tiistai; vrt. fredag. tissel: ^ o. tassel sipinä ja supina, sipitys ja supatus.

tissiä I itr: ry o, tassia sipistä ja supista, tist el -eln -lar 1. (ksv.) ohdake 2. ks. seur. tistelstång -en tistelstänger vaununaisa, väliaisa, vehmaro.

tit|a (-i:) -an -or (el.) tiainen, tiaislintu.

1. titøn -en -er (myt.) titaani, jättiläinen.

2. titan -en, -et (kern.) titaani.

titønisk -1 suunnaton, jättiläismäinen, tit| el (-itt-) -eln -lar 1. arvonimi, nimitys;

en tom ry pelkkä arvonimi; bära en ry omistaa arvonimi; inneha ryn (urh.) omistaa mestaruus; lägga bort -lama heittää pois arvonimet, (leik.) haukkuma-nimet, tehdä lähempää tuttavuutta. 2. (kirjp.) nimiö, otsikko, titel||blad

(kirjp.) nimilehti, nimiölehti. -bortläggning lähemmän tuttavuuden teko, arvonimistä luopuminen, -plansch (kirjp.) kansikuva, -roll (teat.) nimiosa, -sida (kirjp.) nimiösivu. -sjuk -t (leik.) arvonimen-, tittelin]kipeä, -sjuka arvo-nimien|halu, -himo. ti tr era I tr (kern.) titrata.

1. titt -en -ar 1. katse, kurkistus; ta sig en ry på ngt katsahtaa, kurkistaa jhk. 2. lyhyt käynti, käväisy, (leik. j.) pikavisiitti; tack för ryen! kiitos kun kävit katsomassa (kurkistamassa).

2. titt (adv.): ^ o. tätt, ry o. ofta tämän tästä, vähän väliä, yhtä mittaa.

titta I (vrt. se) I. itr katsoa, katsahtaa, kurkistaa; ry/ katso(kaa)s tänne, tätä! ~ efter etsiä, katsoa (löytääkseen); tutkia; ^ på ngt katsoa, katsastaa, kurkistaa jtk; ^ för djupt i glaset kurkistaa liian syvälle lasiin; ^ i ngns kort katsoa toisen kortteihin; ^ under lugg katsella, kyräillä alta kulmien. II. (pain. part.): ry fram katsoa, kurkistaa, pilkistää esiin; ^ in katsahtaa, kurkistaa sisään; ^ in till ngn käväistä, pistäytyä katsomassa jtk; ry tili ngn käydä jtk katsomassa; ~ upp kohottaa katseensa; ^ över till ngn pistäytyä jnk luona.

titt||glugg tirkistysreikä. -skåp (ent. mark. jne.) kurkistuskaappi. -ut: leka ry leikkiä kukkuu-leikkiä.

titulatur -en -er arvo|nimet, -nimistö, titulera I tr puhutella arvonimin; man ryr honom direktör häntä puhutellaan (herra) johtajaksi.

tivoli -t -n (kansan) huvittelupaikka; huvipuisto, tivoli, tja (ts-) (int.) hjaa, niin! tjafs (ts-) -et typeryydet, joutavat puheet; prata ry puhua palturia (joutavia, typeryyksiä, pötyä roskaa), tjafsig -t -are typerä, joutava, typeryyksien puhuja.

tjallare (ts-) -n - (j. halv.) ilmiantaja, »vasikka».

tjat (tsa:) -ei jankutus, nariseminen, marina, tjata I tr: ry på ngn (aina) jankuttaa, marista jllk; hon ryr om allting hän jankuttaa (aina) kaikesta; han ryr jämt på mig hän jankuttaa, marisee aina minulle, tjatig -t -are 1. mariseva, jankuttava. 2. yksitoikkoinen, ikävä, pitkäpiimäinen; en ry bok ikävä, pitkäpiimäinen kirja.

tjeck (tsekk) (käns.) tsekkiläinen, tsekki, tjeckisk -1 tsekkiläinen. tjeckisk|a 1. -an (kiel.) tsekin kieli. 2. -an -or tsekkiläinen nainen. Tjeckoslovakien npr Tsekkoslovakia, tjeckoslovakisk -t tsekkoslovakialainen, tjo (tsu:) (int.) huhhei! hihhei! t joa I itr huutaa ja hihkua, tjock (tso-) -t -are paksu; karkea; väkevä, voimakas; (hnk. m.) lihava; ha ro hud olla paksunahkainen (m. kuv.); ro luft sakea, sumuinen, (huoneessa) huono, pilaantunut ilma; rst hår paksu, sakea, tuuhea tukka; (el.) sakea, tiheä karva; >—a släkten läheiset sukulaiset; plankan är 5 cm ^ lankku on viiden cm:n paksuinen, 5 cm paksu; här är rst med smultron täällä on mansikoita vaikka kuinka paljon; det känns rst i halsen kurkkua(ni) tuntuu kuristavan; blodet är rsare än vattnet veri on vettä sakeampaa (sukulaisista).

tjocka -n (mer.) sakea, paksu sumu. tjock||flytande (a. tpm.) sakea, (kern.) sitkas. -huda|d -t paksunahkainen (m. kuv.). -huding -en -ar (el. vanh.) paksunahkaiset (norsut, tapiirit, sarvik., virtahev. >m.). tjockis -en -ar (j.) paksu, lihava hnk., »paksukainen».

tjocklek -en paksuus, vahvuus, tjockna I itr paksuta. tjock||skallig -t paksu-, kova-, pölkky|-päinen, visakalloinen. -tarm (an.) paksusuoli. -ända tyvi, tyvijpää, -puoli, tjog (-o:) -et - (mt.) tiu, 20 kappaletta; två ro ägg kaksi tiua munia, -tals (adv.): ~ gånger kymmenet kerrat, tjud|er -ret - lieka, liekaköysi, kammitsa. tjudra I tr panna liekaan, kammitsaan; vara (hålla) rsd olla (pitää) lieassa. tjug|a -an -or (mv.) heinähanko, tjugo ks. tjugu.

tjugonde (järj. luk.) kahdeskymmenes; vrt. jemte.

tjugon(de)dag(en): ^ jul, rs Knut tammikuun 13 päivä, hiivanuutti. tjugon(de)del kahdeskymmenesosa, tjugu (luk.) kaksikymmentä; vrt. jem(tio), yhd.

tjur -en -ar 1. (mv.) sonni. 2. -en (mtsh., puus.) lyly, lylvpuu, janhus. tjura I itr jurottaa, jöröttää. tjur||fäktare härkätaistelija. -fäktning -en härkätaistelu. -huvud häränpää; (kuv.) härkä-, jukuri|pää, visakallo, jörri(kkä). tjurig -t -are härkä-, jukuri|päinen, juro-päinen, jörrimäinen. -het -en härkä-, jukuri|päisyys, visakalloisuus, jörrimäi-syys.

tjur||kalv sonnivasikka, mullikka, -nacke

häränniska (us. kuv.). -skalle ks. -huvud. -skallig -t härkä-, jukuri|päinen, itsepäinen, jörri., -skallighet härkäpäisyys; vrt. ed.

tjusersk|a -an -or lumoojatar; hurmaava, lumoava nainen (tyttö), tjusig -t -are (j.) kaunis, ihastuttava, lumoava; en rs kari komea mies, »hurmuri».

tjuskraft lumous-, viehätys|voima; tenho-, taika|voima.

tjut -et - ulvonta, ulina, parkuna, (kova) itku; ge tili ett rs päästää ulvonta, ulina, tjut|a IV3 itr ulvoa, ulista, (tuuli) vinkua, ulvoa; ro tili ulvahtaa; ugglan -er pöllö huutaa, huhuilee; ro med ulvarna ulvoa susien mukana; mennä joukon mukana, tjuv -en -ar varas; tag fast rsenl ottakaa (ota) varas kiinni! tillfället gör rsen tilaisuus tekee varkaan; som en rs om natten kuin varas yöllä.

tjuv||aktig -t -are varkaan kaltainen; var-kaansekainen, varasteleva, -aktighet taipumus varastelemiseen. -alarm murtohälytys. -band varasjoukk(i)o. tjuveri -(e)t -er varastelu, varkaus, tjuv||fiska I tr salaa, luvattomasti kalastaa, -fiskare salakalastaja. -fiske salakalas tus, luvaton kalastus, -gods varastettu tavara, -gömma varkaankätkö. -gömmare varastetun tavaran kätkijä, -knep (kuv.) konnankoukku, konnanjuoni. -liga varas|-joukk(i)o, -kopla, -lyssnare (rad.) salakuuntelija. -läsa II2 tr, itr lukea salaa; ro en tidning lukea salaa sanomalehteä toiselta puolelta.

tjuvnad -en -er varastelu, varkaus, -s|brott varkausrikos.

tjuv||nyckel tiirikka, -nyp: ge ngn ett rs

salaa nipistää, lyödä jtk. -pojke (kuv.) poikallurjus, -veitikka, -pojksaktig -t lurjusmainen; veitikkamainen. -pojks-streck koirankuje, -skytt salametsästäjä, -språk varkaiden kieli, -start (urh.) varaslähtö. -starta I itr (urh.) lähteä liian aikaisin. -titta I itr salaa, varkain kurkistaa, -tjockt (adv.): jag mår rs voin kamalan huonosti, kamalan pahoin, -träna I itr (urh., m. yi.) salaa harjoitella, salaa valmentautua. -åka II2 itr ajaa, matkustaa salamatkustaj ana, »j äniksenä». tjyv||nyp, -tjockt ks. tjuv]nyp, -tjockt. tjäd|er -ern -rar (el.) metso, -höna koppelo, -spel metsonsoidin. -tupp urosmetso, metsokukko.

tjäle -n routa, kirsi; rsn har gått ur jorden routa (kirsi) on lähtenyt (sulanut) maasta, tjäll -et - (vanh.) maja. tjäl||lossning roudan lähtö, kirren sulaminen. -skada (mtsh., tr.) routa-, routimis|-

vahinko, -skott routimishalkeama (maassa).

tjäna I (II2) I. cr, itr 1. palvella, ngn jtk; ^ Gud (staten) palvella Jumalaa (valtiota); ^ två herrar palvella kahta herraa; ^ som (till) mönster (prydnad) olla jnk mallina (koristuksena, kaunistuksena); ~ (till) olika ändamål palvella eri tarkoituksia, tarkoitusperiä; diket ~r till att avleda vattnet oja vie (johtaa) veden pois; det r^r ingenting till siitä ei ole mitään hyötyä; vad ska det ~ till? mitä hyötyä siitä on? mitä varten? vad ^r det till att gråta? mitä itku auttaa? 2. ansaita; ^ grova pengar ansaita isot rahat, (j.) kääriä kokoon rahaa kuin roskaa; ^ på ngt ansaita jllk; ^ sig en slant (sitt bröd) med (på) ngt ansaita jllk hiukan rahoja (leipänsä). II. (pain. part.): ~ av maksaa palvelemalla loppuun; ^ av ett straff kärsiä rangaistus, istua vankeusaikansa;

ihop pengar ansaita rahaa kokoon; ^ in ansaita; ^ sig upp (sot., yl.) kohota (tavallisesta sotamiehestä); han har ~t sig upp till officer hän on päässyt kohoamaan, ylenemään upseeriksi; ^ ut palvella aikansa loppuun; kulua loppuun; skorna har ut kengät ovat kuluneet loppuun.

tjänande (a. tpm.) palveleva; ~ ande palveleva, palvelus |henki. tjänare I. -n - palvelija. II. (int.) terve! tjänarinn|a -an -or palvelijatar, tjänarstab -en palveluskunta. tjänlig -t -are sopiva, sovelias; medel soveliaat, tehoavat, tepsivät keinot, tjänst -en -er palvelus; askare, toimi; (toimi-, työ)paikka; erbjuda ngn sina ~er tarjota jllk palveluksiaan; göra ngn en ^ tehdä jllk palvelus, (m.) mieliksi; göra ^ som ngt toimia jnak; den gör god se toimii hyvin; siitä on paljon hyötyä; lämna ~en erota virastaan (palveluksesta); neka, vägra att göra ^lakkoilla,

»reistata», tehdä tenää; motorn vägrade att göra ^ moottori rupesi lakkoilemaan; ta ~ hos ngn mennä jnk palvelukseen; ta i sin ^ ottaa palvelukseensa; vara i ngns ~ olla jnk palveluksessa; stå till ngns ~ (ngn till olla jnk käytettävänä; vad kan jag stå till ~ med? miten voin palvella (auttaa, olla avuksi)? utom ~en viran (toimituksen), palveluksen ulkopuolella; å ~ens vägnar viran puolesta; göra ngn den sista <^en suorittaa, tehdä jllk viimeinen palvelus (hautaus), tjänst||aktig -t -are palvelukseen altis, pal-velus|haluinen, -intoinen, -aktighet palvelus [alttius, -into. -duglig -t palveluskel-poinen. -duglighet -en palveluskelpoisuus.

tjänste||ande palvelushenki, palveleva henki, -angelägenhet virka-asia. -avtal palvelussopimus. -bil virka-auto. -bostad virka-asunto, -brev virkakirje, -bruk virkakäyttö; jör ~ virkakäyttöön, -fel virkavirhe. -flicka palvelustyttö, -folk palvelusväki. -frimärke virkapostimerkki. -förrättande (t. f.) I. (a. tpm.) virkaa toimittava (vt.). II. viransijainen, -förrättning -en virantoimitus, -grad virka-aste. -kupé (raut.) virkavaunu (raut.-viranom. käytössä). -läkare (Ruots.) virkalääkäri (jokainen valtion t. kunnan palv. oleva laillistettu lääkäri).

tjänste||man virkamies, -mannabana virka-miesura. -mannarörelse virkamies-, toimihenkilö |liike. Tjänstemännens centralorganisation

(Ruots.; läh.) Virkamiesten keskusjärjestö; (Suom. vast.) Virkamiesliittojen keskusjärjestö.

tjänstepersonal palvelushenkilökunta. -pliktvirkavelvollisuus, -resa virkamatka, -rum virkahuone, -ställning virka-asema, -tid virka-aika, työaika; under ~ virka-, työ|aikana, (leik.) »talon» ajalla, -utövning virantoimitus; under ~ virantoimituksessa. -väg virkatie; i ~ virkateitse, -ålder virkaikä, -år virkavuosi, -ärende virka-asia.

tjänstgöra V itr olla toimessa, virassa (työssä, palveluksessa); ^ som ngt toimia jnak; ^ som tolk toimia tulkkina; ~ jör ngn toimia, olla jnk sijaisena; ~ vid flottan (vid flyget) (sot.) palvella laivastossa (lentovoimissa).

tjänstgörande (sot.) päivystävä; ^ officer päivystävä upseeri, päivystäjä, tjänstgöring palvelu (s); päivystys; ha ^ olla päivystäjänä; vara i ~ olla palveluksessa; inkalla till ~ kutsua palvelukseen; inträde i ~ palvelukseen tulo, (vanh.) astuminen, tjänstgörings!|betyg palvelus-, virantoimi-tus|todistus. -reglemente virantoimitus-ohjesääntö, (sot.) ohjesääntö, -skyldighet virantoimitusvelvollisuus, -tid ks. tjänstetid.

tjänst||ledig -t virkavapaa; han är ~ hänellä on virkavapautta; ta sig ~t ottaa virkavapautta. -ledighet virkavapaus; tre månaders ~ kolmen kuukauden virkavapaus. -villig, -villighet ks. -aktig, -aktighet.

tjära I. -n terva. II. I tr tervata; ~ ned tahria, ryvettää tervaan, tervata (itsensä, vaatteensa).

tjär||blomster ks. -lysa. -brännare -n - tervanpolttaja. -dal tervahauta, tjärig -t tervainen; tervaan ryvettynyt,

tervassa.

tjärlys|a -an -or (ksv. Viscaria vulgaris) tervakukka, mäkitervakko. tjärn -en -ar, -et - (metsä)lampi. tjär||papp (rak.) tervapahvi; kattohuopa, asfalttihuopa. -tunna tervatynnyri, -tvål (frm., kern.) tervasaippua. toalett -en -er 1. puku; stor rs suuri juhlapuku; göra rs pukeutua. 2. pukupöytä, peilipöytä. 3. toaletti, käymälä, WC, (j.) vessa; gå på rsen käydä WC:ssä, vessassa, -artikel pukeutumis-, toaletti| tarvikkeet; kauneudenhoito I aine, -väline, -bestyr puku-, pukeutumis|puuhat, -hommat, -bord ks. toalett 2\ yöpöytä, -handduk kasvo-pyyhe. -medel ks. -artikel. -papper toalet-tipaperi, WC-paperi. -rum ks. toalett 3.; pukuhuone; ^ för damer (herrar) naisten (miesten) huone, -spegel pukupeili; käsi-peili.

toalettvål kasvosaippua, ihosaippua. tobak (-ubb-) -en tupakka; röka rs tupakoida. (j.) polttaa.

tobaks||affär tupakkakauppa, -burk tu-pakkatölkki. -buss mälli, -handlare tupakkakauppias. -monopol tupakkamonopoli. -odling tupakanviljely; tupakkavilje-lys. -plantage (troop.) tupakka|plantaasi, -(suur)istutukset. -pung tupakkakukkaro. -rök tupakansavu, -rökning tupakointi, (vanh.) tupakanpoltto; rs förbjuden tupakointi kielletty, -sort tupakkalaatu. toddy -n -ar, toddar toti (gen. totin), toff|el (-o-) -eln -lor tohveli; aamutohveli; stå under rsn olla tohvelisankari, tohvelin alla. -blomma (ksv., puut.) tohvelikukka, virsukukka. -djur (el.)

tohvelieläin (ripsi-eläimiä). -hjälte tohvelisankari, -välde tohvelivalta, naisvalta, tofs (-o-) -en -ar tupsu, hius-, höyhen|tupsu, -töyhtö, -lärka (el.) töyhtökiuru. -mes (el.) töyhtötiainen, -vipa (el.) töyhtöhyyppä.

toft (-o-) -en -er (mer.) teljo, tuhto, soutu-teljo.

tog|a (-o:) -an -or (ant. Room.) toga. tok (-u:) 1. -en -ar hupsu, narri, houkkio; din rs! senkin hupsu, narri! 2. (tpm.) tyhmyys, mielettömyys; det är alldeles på rs se on aivan hullua, päin mäntyyn; här är ngt på rs täällä on jtk hullusti; gå på rs mennä päin seiniä, käydä hullusti, tok|a (-u:) -an -or (tyttö)hupakko. tokajer -n tokaiji(viini), tokeri (-d:) -(e)t -er hullutus, hupsu tus, hulluttelu.

tokig -t -are (hnk.) a) hupsu, hullu; mielenvikainen; b) hullunkurinen, naurettava; c) väärä, ei oikea; nurinkurinen; det är så att man kan bli rs ihan tässä tulee hulluksi (pää harmaaksi); vara rs i ngn olla

hulluna (silmittömästi ihastunut) jhk; vara rs i ngt olla mahdottoman ahnas (j. perso) jllk; hon är rs efter karlar se tyttö (nainen) on ihan hulluna miehiin; det låter inte så rst tuo el kuulosta ollenkaan hullummalta; klockan går rst kello käy väärin, ihan hullusti, miten sattuu, tokighet -en -er hupsuus, hulluus; prata rser puhua tyhmyyksiä, hullutuksia, tok||prat typerä loruilu, joutavat puheet, jaaritukset, -rolig -t hassu, hullunkurinen, huvittava, -rolighet hullunkurisuus, hassutus, hauskuus, -stolla, - stolle hupsu, houkkio; merkillinen otus. tolerans (tolerangs) -en suvaitsevaisuus; (ruum.) vastustuskyky; (tkn.) vikaraja; (psyk.) sietoraja, tolerant - -are suvaitsevainen, tolerera I tr sietää, kärsiä, suvaita, tolf t (-o-) -en -er (mt., er. sht.) toltti = 12 kpl (lautoja, lankkuja), tolfte (järj.luk.) kahdestoista: vrt. femte. tolk (-o-) -en -ar 1. tulkki, tulkitsija; göra sig till rs för ngt ruveta, ryhtyä jnk asian tulkiksi, ajajaksi. 2. (tkn.) tulkki.

1. tolka I tr tulkita, kääntää; ^ på finska tulkita suomeksi, suomentaa; selittää, selvittää; käsittää jllk tavoin; (teat.) esittää, tulkita; ~ bibeln (agen) selittää Raamattua, tulkita lakia.

2. tolka I itr (hht.) ajaa hiihtoratsain; harrastaa hiihtoratsastusta; vrt. 2. tolkning.

1. tolkning -en -ar tulkinta; ilmaisu, sel(v)itys; vrt. 1. tolka.

2. tolkning -en (hht.) hiihtoratsastus (m. auton, moottoripyörän perässä).

tolkningsförsök tulkitsemisyritys. toluol (-o:l) -en (kern.) toluoli. tolv (-o-) (luk.) kaksitoista; vrt. fem(ton), yhd.

tolv|a -an -or 1. kaksitoista, kahdentoista-numero; få en rs vid tippning saada veikkauksessa kaksitoista (kaikki) oikein, täysosuma; vi far med rsn (rait.) mennään kahdentoista vaunulla, kahdellatoista. 2. (Suom. hist.) studentrs »kakstoistikko», 12-miehinen ylioppilaskuoro, kolminkertainen kvartetti (keräsivät konserttimatkoillaan varoja [Vanhan] Ylioppilastalon rakentamiseen).

tolv||fingertarm (an.) pohjukaissuoli. -tid: han kommer vid rsen (Suom. r. >—>en) hän tulee kahdentoista aikaan.

1. tom (-o:) -en -er nide, (kirjateoksen) osa.

2. tom (-U-) -t -mare tyhjä; rsma fraser tyhjät, ontot lauseparret; rsma hotelser joutavat, tyhjät uhkaukset; rst prat joutava loru; det är så rst efter hennetomahawk -

hänen lähdettyään (mentyään, kuoltuaan) tuntuu kovin tyhjältä (häntä kaivataan kovin); på folk tyhjä(nä) väestä, ei väkeä, ihmisiä, toma||hawk, -håk -en -er intiaan. sota-tappara, tomahawki, tomahaukki. tomasfosfat (tu:) (mv., kern.) tuomasfos-faatti, tuomaskuona. tomat -en -er (ksv., keit.) tomaatti, -puré tomaattisose. -sås tomaattikastike, tombol|a (tomm-) -an -or (arp.) arpauurna, arpajais|uurna, -malja, tombola. -hjul arparumpu.

tom||butelj -en -er tyhjä pullo, -fat tyhjä tynnyri, -glas (rhm.) tyhjät pullot, -gång (tkn.) tyhjä-, joutoIkäynti, tomhet -en tyhjyys; (tkn.) tyhjö, tomhetskänsla tyhjyyden tunne, tom]|hänt tyhjäkätinen; (adv.) tyhjin käsin. -låda tyhjä laatikko, tömning -en: mala ~ (m. kuv.) jauhaa tyhjää.

tomrum (tkn.) tyhjö; (lomakkeissa ym.) tyhjä tila; han har lämnat ett stort ~ efter sig hän on jättänyt jälkeensä tuntuvan aukon (jota on vaikea täyttää), tomt (-o-) -en -er tontti, rakennuspaikka, tomt|e (-o-) -en -ar (myt.)

tonttu, koti-haltija. -bloss (joulukuus.) bengaali-, ilotulitus] tikku.

tomt||nummer tontinnumero; maakirja-numero. -rätt (Iak.) tontinvuokraoikeus. -skojare -n tonttihuijari.

1. ton (tonn) -net- (painomt.) tonni, 1000 kg; per ^ tonnilta; ett fartyg på 2000 ~ kahdentuhannen tonnin laiva.

2. ton (tu:n) -en -er 1. sävel, sävelmä; de glada ~erna av en vals valssin iloiset (hilpeät) sävelet; höga (låga) ~er korkeat (matalat) sävelet, äänet. 2. (kiel.) paino; <~^en ligger på första stavelsen paino on ensimmäisellä) tavulla. 3. sävy; Bembrandts gyllene ^ R:in kultainen (väri)sävy; ånge •—'en olla sävyn määrääjänä; träffa rätta ~en tavata oikea sävy; ta sig (för hög) ~ mot ngn ruveta (liian) mahtavaksi jtk kohtaan; i barsk (vänlig) <—' tylyyn, tiuskeaan (ystävälliseen) sävyyn. 4. käytös, tavat; det hör till god ~ sellainen kuuluu hyviin tapoihin; hyvät tavat, hieno käytös vaativat sitä (sellaista).

tona (-u:) I tr, itr 1. kaikua, soida, kaiuttaa; ^ bort (ä.) häipyä kuulumattomiin. 2. ^ fram näyttäytyä, tulla näkyviin.

tonande (a. tpm. kiel.) puheäänellinen; soiva.

ton||art (mus.) sävellaji; i vilken ~ går stycket? missä sävellajissa sävellys (kap-

pale) on? i alla ~er (kuv.) kaikissa eri sävellajeissa, -fall äänensävy, ääni. tonfisk (~u:) (kai.) tonnikala, ton||givande (a. tpm.) (sävyn ym.) määräävä; vaikutusvaltainen; vara ~ olla (sävyn, käsitysten ym.) määrääjänä, määrätä sävy jne. -gång sävel|jakso, -kulku, sointu, sävel; kända ~ar tuttuja säveliä, kaikuja; (kuv.) ennestään tuttuja, ennen kuultuja sanontatapoja, käsityksiä ym. -höjd (mus.) sävelkorkeus, sävelen, äänen korkeus; (kiel.) paino, tonika (-u:) -n (mus.) perussävel, too-nika.

toning -en sävy, sävy tys. ton||konst säveltaide, -läge sävelala, sävelkorkeus. -lös -t soinnuton; (kiel.) a) painoton, b) puheäänetön, soinniton, tonnstge (-a:s) -et (mer.) laivan kantavuus, tonniluku, tonnimäärä; (rhm.) tonnisto, -avgift (mer.) satamamaksu, tonsill (-0-) -en -er (an.) nielurisa, ton||steg (mus.) sävelaskel. -styrka äänen, sävelen voimakkuus, vahvuus, tonsur -en -er (kat.) tonsuuri, paljaaksi ajeltu kohta hengellisten päälaella, ton[|sätta säveltää, -sättare säveltäjä, -vikt (kiel.) äänenpaino; lägga ^ på ngt pajma painoa jhk; tähdentää jtk. -våg sävel-aalto.

tonåren (tonn-): vara i ^ olla teini-iässä, (m.) nulikka-, heilakka|iässä; en flicka i r^ teini-ikäinen tyttö, tonårs||kläder teini|puku, -vaatteet, -mod teinimuoti.

topas -en -er (jal.) topaasi, topografi -(e)n (mnm.) 1. topografia, maastonmittaus. 2. pinnanmuodostus, topografisk -t topografinen; ^ kartläggning topografinen kartoitus; vrt. topografi. topp (-o-) 1. -en -ar (maston ym.) huippu; (puun) latva, (aallon) harja; kärki, suippu; (sokeri)keko; från ^ till tå kiireestä kantapäähän; hissa flaggan i ~ nostaa lippu liehumaan; med flaggan i ^ lippu, liput liehuen, hulmuten. 2. (j.)

(tunnor) rasande hirveän kiukkui|nen, -sena, ihan hurja(na), (ettei tahdo nahkoihinsa mahtua).

toppa I tr 1. ^ träd (mtsh.) latvoa puita, katkoa puiden latvat. 2. ^ ranglistan olla arvoluettelossa (aivan) yläpäässä, topp||form: vara i ~ (er. urh.) olla terä-, huippu-, loisto|kunnossa, tuliteräkun-nossa. -hastighet huippunopeus, -hugga IV3 tr (m. kuv.) latvoa, hakata latva poikki jstk; vrt. toppa 1. toppig -t -are suippo, terävä, topp||klass huippuluokka; vara i ~ (er. urh.) kuulua huippuluokkaan, olla huip-

_ pujluokan miehiä, -tekijöitä, -konferens (valt.) huipputason kokous, konferenssi, -lanterna (mer.) huippu-lyhty..'- -luva ks. -mössa. -murkla (ksv.) huhtasieni. -mössa suippo-, piippo|lakki. -möte ks. . -konferens.

topprestation -en -er huippu|saavutus, -tu-los, -aikaansaannos, -suoritus, topp||rida IV1 tr (kuv.) kohdella ynseästi, ylimielisesti, sortaa; sättiä pahanpäiväiseksi. -segel (mer.) huippu-, latva|purje. -socker kekosokeri, (vanh.)

toppasokeri. -spelare (er. jlkp.) huippu-, suur-, mestari-, valio|pelaaja. Tor (-u:) (myt.) Tor, Thor. torde (apuv.) 1. (keh.): Ni ry observera att (olkaa hyvä ja) ottakaa huomioon; ottanette huomioon; ^ återlämnas hos . . . (os.) jätettävä N. N:lle, N. N:n luo. 2. (otaks.) det ry dröja ett tag taitaa kes tää, viipyä, kestänee, viipynee vielä jnk aikaa (odottaa); han ry vara hemma hän lienee kotona, (j.) taitaa olla kotona; han ~ ha kommit hän lienee tullut, tordmul|e (tu:) -en -ar (el.) ruokki, jura. tordyv|el (-u:) -eln -lar (el.) sittiäinen, (j.) sontiainen. tordön (-u:) -et - ukkosen jyrinä; (-)jylinä. tordönsröst ukkosääni. toreador (-o:) -en -er (Esp.) härkätais-telija, toreadori.

torftig (-o-) -t -are köyhä, puutetta kärsivä; niukka, kehno, laiha; leva i förhållanden elää niukoissa oloissa; ^ växtlighet niukka, kituva kasvillisuus; kun-

skaper niukat (heikot, puutteelliset) tiedot. -het -en niukkuus: köyhyys, puutteellisuus, -nalaisuus; vrt. torftig. torg (-orj) -et - tori, kauppatori, aukio: gå på ~et käydä torilla; på gator o. ^ kaduilla ja toreilla; föra till (kuv.) esittää, tuoda esille, levitellä tietoa jstk. -dag toripäivä)t), -föra II1 tr viedä torille kaupaksi; (kuv.) levitellä tietoa jstk. laverrella, -gumma tori|muija, (halv.) -ämmä. -handel torikauppa, -kasse tori kassi, ostos|laukku, -pussi, -pris torihinta - -skräck (lääk.) tori|kammo, -kauhu, -stånd torikoju; markkinakoju, tork (-o-) 1. -en -ar kuivaamo, kuivauslai tos; kuivatin, kuivausjlaite, -teline. 2 (tpm.) hänga på (upp till) ry ripustaa kuivamaan.

torka A. -n (mtr.) kuivuus, pouta(sää). B I I tr 1. kuivata; ^ frukt (fisk) kuivat; hedelmiä (kalaa); frukt kuivatut he delmät. 2. kuivata, pyyhkiä pois; ^ dammet av bordet pyyhkiä pölyt pöydältä ^ sina glasögon kuivata ^hangata, puh distaa) silmälasinsa; ry sina tårar kuivata,

pyyhkiä pois kyynelensä; ^ svetten ur pannan kuivata, pyyhkiä pois hiki otsasta; ^ händerna pyyhkiä, kuivata kätensä; ~ disk kuivata pestyt (ruoka-) astiat. II. itr kuivaa, kuivua, i solen auringonpaisteessa,päivänpaisteessa. III. rfl. ry sig i ansiktet kuivata, pyyhkiä kasvonsa:; ^ sig i ögonen (om munnen) kuivata silmänsä (pyyhkiä suunsa); ry sig i solen antaa auringon(paisteen) kuivata itsensä, ruumiinsa. IV. (pain. part.): ^ av vrt. I. 2.; ~ av fötterna på mattan pyyhkiä jalkansa mattoon; ^ bort a) tr pyyhkiä pois; b) itr kuivettua, kuihtua (kokonaan); ^ fast kuivua kiinni; ry in kuivua kiinni; (kuv.) kuivua kokoon, mennä myttyyn; jäädä sikseen, raueta tyhjiin; ~ upp a) tr kuivata; b) itr kuivaa, kuivua; ry ut a) tr pyyhkiä kuivaksi, kuivata; b) itr kuivua, kuivettua, tork||anläggning -en kuivaamo, kuivaus|-laitos, -laite, -apparat kuivauskoje. -handduk (astia)pyyhe. -huv fpartr.) hiustenkin van skupu. -medel kuivausaine. torkning -en kuivaus, kuivaaminen; pyy-hintä; kuivaminen, kuivuminen; hänga upp till ry ripustaa kuivamaan, tork||rum kuivaushuone, -ställ kuivausteline. -streck kuivausnuora, pyykki|-nuora, -naru. -ugn kuivausuuni. -vind -en kuivausullakko, kuivausylinen.

1. torn (-u:) -en -ar (ksv.) oka, oas, piikki.

2. torn (-u:) -et - (rak., skp.) torni, torna I tr: ry upp sig (m. kuv.) kasaantua

(korkeaksi kasaksi, röykkiöksi), tornad|o -on -os, -er pyörremyrsky, tornado (er. Pohj.-Am.), torn?ra I itr turnailla. tornering -en, tornerspel -et (hist.) turnajaiset.

tornfalk (el.) tuulihaukka, tornihan kk a. tornjstjer -em -rar (er. sot.) a) selkäreppu, tornisteri; b) (h^v.) rehupussi. torn||klocka tornikello, -rum tornihuone, -spira torninhuippu. -svala (el.) tervapääsky. -uggla (el.) tornipöllö. -ur tornikello.

torp (-o-) -et - torppa, mökki, torpare -n torppari.

torp||stuga, -ställe torppa, torpanpaikka. torped -en -er (mer. s.) torpedo, -båt (mer. s.) torpedovene.

torpedera I tr torpedoida, upottaa torpedolla; (kuv.) tehdä tyhjäksi, ehkäistä, torpedj|flygplan (Int.) torpedolentokone. -jagare (mer. s.) torpedo(venee)nhävittä-jä, (tav.) hävittäjä(laiva). -tub torpedoputki.

torr (-o-) -t -are kuiva (m. kuv.); kuivettu-

nut, kuihtunut; en liten ^ gubbe pieni (kuivettunut) ukonkäppänä; inte ha en r^ tråd på kroppen ei

rihmankiertämää kuivaa päällä (yllä); inte vara ~ bakom öronen ei vielä korvantauksiltaan kuiva; keltanokka, kovin nuori, kokematon; han har sitt på det hän on saanut pelastetuksi omansa, ei ole kärsinyt vahinkoa; hänen asiansa ovat järjestyksessä; vara på det a) olla pulassa; b) olla turvassa.

torr||docka (mer.) kuivatelakka. -foder (mv.) kuivarehu. -het kuivuus, -hosta kuiva yskä. -jäst kuiva hiiva, -klosett kuiva|klosetti, -käymälä, -lägga Y tr kuivattaa (järviä, maata), -läggning -en -ar kuivatus, -mjölk kuivamaito, kuivattu maito, maitojauhe, -nålsgravyr (tait.) kuivaneula|kaiverrus, -piirros, torrolig -t kuivanlystikäs; hnk., jolla kuivaa huumoria.

torr||schamponering (partr.) kuiva|pesu, -kampaus, -sim(ning) (u.) kuivalla-uinti (uintiliikkeiden harjoittelu maalla), -skaffning -en kuiva, kylmä ruoka (voileivät ym.). -sko|dd -tt kuivin jaloin, -vedssticka sytykkeet, päreet, torsdag (-u:) -en -ar torstai; när det blir sju ~ar i veckan kun on viikossa kaksi perjantaita; vrt. fredag yhd. torsionselasticitet (fys.) kiertokimmofi-suus).

1. torsk (-o-) -en (lääk.) sammastauti.

2. torsk (-o-) -en -ar (kai.) turska, -filé (keit.) turskanfilee. -fiskar (el.) turska-kalat. -fiske (kal.) turskan|pyynti, -kalastus. -lever turskanmaksa. -leverolja (frm.) kalanmaksaöljy.

tors|o (-o-) -on -er (taid.) torso (päätön, raa-jaton veistos); (kuv.) keskeneräinen (teos), tortera (-o-) I tr (hist., m. kuv.) kiduttaa, tortyr -en -er (hist., kuv.) kidutus, -kammare (hist.) kidutuskammio, -redskap kidutusjvehje, -väline, torv (-o-) -en turve; gräs~ ruohoturve; ta

upp ~ nostaa turvetta, torv|a -an -or turve, nurmi(kko); sova under r^n nukkua nurmen alla; den egna ^n oma turve, oma kamara, oma kontu; bunden vid (hist.) turpeeseen sidottu (maaorja).

torv|jbrikett turvejpuriste, -priketti. »brytning turpeen|otto, -nosto, -mosse turvesuo. -strö (mv.) turvepehku. -mull turve-rnulta. -tak turvekatto, -täckt -a turpeilla peitetty, turve-, -täkt -en -er 1. tupeen|otto, -nosto. 2. turpeenottopaikka; syssla med ~ olla turpeenotossa, »upptagning -en ks. -täkt 1. tosig (-u:-) -t -are (j.) hupakko, hölmö.

tosing -en -ar (j.) hölmö, hupakko, tota (-u:) I itr: ~ tili (j.) kyhätä, näperrellä,

totøl -t kokonainen, täydellinen; det ^a kriget totaalinen sota. -belopp kokonaissumma. -bild kokonaiskuva, yleiskuva, -förbud täyskielto; (tav.) väkijuoma-kielto, kieltolaki, -förlust kokonaistappio (t); täydellinen tappio, -förmörkelse (täht.) täydellinen pimennys, -intryck kokonaisvaikutelma,

totalissitor -n -er (-tu:rer) totaalisaattori

(vedonlyöntimuoto kilp.). totalitet -en kokonaisuus, totalitär -t (valt.) totalitaarinen, -täärinen. totalkostnad kokonaisjkustannukset, -kulut, -omdöme yleisarvostelu. -vikt kokonaispaino.

totem. (-o:): en ^ (intiaan. usk.) totem. -pelare,-påle totempaalu. toto -n (j.) ks. totalisator. tott -en -ar tukko, kuontalo; hår~ hius-, kar va I tukko, touche ks. 1. tusch.

tov|a (-u:) A. -an -or (hius)takku; vanuke. B. I I. tr vanuttaa. - II. rfl. ~ sig vanua; ~ ihop sig vanua, mennä takkuun, tak-kuuntua.

tovig -t -are takkuinen; ^t hår tukkakuon-talo, takkutukka. -

toxin -et, -en -er myrkkyaine, myrkyllinen aine.

trad|(e) (tre:d) -en -eHiikenne|reitti, -väylä, tradig -t -are pitkäveteinen, ikävä, tradition -en -er perinne; perimätieto, muistotieto; vanha (perinteinen) tapa, perintä-, perinnäis|tapa; muntlig ^ suullinen perimätieto; enligt ~en perimätiedon, muistotiedon mukaan-, enligt gammal ~ vanhan perinteen, vanhan perinteisen tavan mukaan; vårda sina ~er vaalia perinteitään.

traditionell -t perin|teinen, -teellinen, totunnainen, tavaksi tullut, traditions||bunden perinteille(en) uskollinen, perinteitä vaaliva, -enlig -t perinj-teinen, -teellinen, perinteen (perimä-, muisti|tiedon) mukainen, trafik -en

liikenne; allmän (stor) ~ yleinen (suuri) liikenne; enkelriktad ~ yksisuuntainen liikenne; öppna för ~ avata liikenteelle; gå i ~ liikennöidä, trafikab|el -elt -lare liikennekelpoinen, kulkukelpoinen, liikennöitävä, trafikant -en -er (raut. ym.) matkustaja, trafik||bil liikenneauto. -delare liikenne|-merkki, -koroke, -majakka ym. trafikera I tr liikennöidä; livligt ^d gata vilkasliikenteinen katu. trafik||flyg -et (Int.) lentoliikenne; liikenne-

lento(kone); ~ets utveckling lentoliikenteen kehitys, -flygare liikennelentäjä, -lentokoneen ohjaaja, -flygplan liikennelentokone. -fyr liikennemajakka. -förordning -en liikenne I ohjesääntö, -järjestyssääntö. -hinder liikenne-este. -idkare liikennöitsijä, liikenteenharjoittaja, -konstapel liikennepoliisi, -led liikenneväylä, -olycka liikenne|onnettomuus, -tapaturma. -plan ks. -flygplan, -polis 1. liikenne-poliisi(osasto). 2. ks. -konstapel, -rubbning liikennehäiriö. -räkning liikennelaskenta, -signal liikenne|valo(t), -opastin, -stock-ning liikenneruuhka, -stoppiiikenne|sulku, -seisahdus, -säkerhet liikenneturvallisuus, -teknisk -t liikenneteknillinen. -täthet liikenteen vilkkaus, - vett liikennekuri, -vimmel (katujen) vilinä, -väsenliikennelaitos, tragedi (-sedi:) -(e)n -er (teat.) murhenäytelmä, tragedia (m. kuv.). tragedienn -en -er (teat. suurten) traagillis-ten naisosien esittäjä, tragedienne. tragedi]|författare -n - murhenäytelmienkir-joittaja. -skådespelare traagillisten mies-osien esittäjä.

tragg, tragga ks. traggel, traggla. tragg|el -let (j.) jankutus; vaiva, traggla I itr (j.) jankuttaa; raataa; ^ med ngn kinastella jnk kanssa; ^ igenom saada (suurella vaivalla) jtk tehdyksi, valmiiksi (nyhjätyksi).

tragik -en tragiikka, traagillisuus, järkyttävä surullisuus.

tragiker (-a:) -n - a) murhenäytelmien kirjoittaja; b) (teat.) suurten traagillisten (mies)osien esittäjä (tulkitsija). tragikQmisk (-u:) -t murheellisen huvittava, surullisenlystillinen. tragisk -t traagi(lli)nen, järkyttävä(n surullinen).

trailer (treiler) -n -5 1. perävaunu. 2. (elok.) lisä-, lyhyt-, täyte|(-elo)kuva. trakassera I tr: ~ ngn rettelöidä jnk kanssa, aiheuttaa jllk ikävyyksiä; vainota, kiusata, trakasseri -et -er rettelö(t), rettelöinti, kiusanteko), ikävyydet.

traké -n -er 1. (el., er. hnt.) ilmaputki. 2. (ksv.) siiviläputki.

trakt -en -er seutu; tienoo, ympäristö; <*^en kring Stockholm Tukholman ympäristö(t); i ~en av Tammerfors Tampereen tienoilla (seuduilla, seutuvilla, lähistöllä); här i ~en näillä seuduin, näillä tienoin; i ~en av mjälten (an.) pernan tienoilla, lähistöllä.

trakta I itr pyrkiä, efter jhk, tavoitella jtk; ~ efter ngns liv väijyä jnk henkeä, traktamente -t -n 1. päivä-, ruoka|raha; päiväpalkka. 2. kestitys.

traktan: diktan o. ^ puuha ja pyrkimys, puuha ja touhu.

traktat -en -er sopimus(kirja), välikirja. trakt$ts||brott sopimuksen rikkominen. -enlig -t sopimuksen, välikirjan mukainen.

traktera I tr 1. kestitä; ^ ngn med kaffe kestitä kahvilla; tarjota, antaa kahvit. 2. käsitellä; (mus.) soittaa (soitinta), trakt era |d -t: vara ^ av ngt antaa jllk arvoa, tuntea itsensä mairitelluksi, jnk hivelevän (turhamaisuuttaan, itserakkauttaan); jag är inte vidare ~ av det (iv., halv.) se ei minua suurestikaan huvita, en välitä (mokomasta) ollenkaan. traktering -en kestitys, tarjoukset; tarjoilu.

trakt||huggning -en, -hygge -t (mtsh.) lohkohakkaus.

traktor -n -er (-tu:rer) traktori, -fabrik traktoritehdas, -förare traktorinkuljet-taja.

1. trall -et -en -ar (mer. ym.) (veneen-pohja) ristikko, (-)ritilä.

2. trall -en -ar (mus.) rallatus; gå i den gamla ~en (kuv.) mennä entistä menoaan, vanhaa latuaan; den gamla <^en (kuv., halv.) vanha virsi, vanha tuttu väite.

1. tralla I tr, itr (mus.) rallatella, laulella.

2. tralla I (mer.) trallata (kulkuväylää); etsiä trallilla miinoja, uponneita laivoja jne.

3. trall|a -an -or (raut.) resiina.

1. tramp -en -ar (mer.) hakurahtialus.

2. tramp -et poljenta; ^ av fötter askelten poljenta (kopina, töminä).

tramp|a A. -an -or (plkp., kud., rukin) pol|jin, -kimet, polkusi|n -met. B. I I. tr, itr polkea, astua, på tallata jtk; ~ ngn på tårna polkaista (tallata, astua) jnk varpaille; ^ ngn på tårna, liktornarna (kuv.) osua jnk arkaan kohtaan; ^ orgel polkea urkuja; ^ vatten (u.) polkea vettä; ^ i ngt tallata, astua (vahingossa) (tervaan tms.); ^ i de gamla fotspåren (kuv.) kulkea vanhaa, totuttua latua(an);

på ngn (m. kuv.) tallata jalkoihinsa; polkea, sortaa. II. (pain. part.): ^ ihjäl tallata kuoliaaksi; ^ ned polkea, tallata (maahan, kovaksi); ~ tili tallata, polkea; ^ upp en stig tallata polku; ^ ut barnskorna päästä lapsenkengistä(än). tramp||cykel (tavallinen) polkupyörä, -dyna (an.) varpaanpäkiäinen, päkiäinen; (el.) polkuantura. trampfart (mer.) haku(rahti)liikenne; gå i r^ harjoittaa haku (rahti) liikennettä, tramp||hjul (tkn.) polkuratas. -kvarn (hist.) polkumylly (m. kuv.).trampolin — trappa

trap

trampolin -en -er (u.) ponnahduslauta; (voim.j ponnistuslauta, -hopp (u.) ponnahduslautahyppy, trampångare ks. tramp 1. trams -et (j.) typeryys, tyhmyys, »roska», tramsa I itr (j.) puhua joutavia, pötyä, palturia.

tran -en valaan-, hylkeen|rasva, (t)raani. tran|a -an -or (el.) kurki, tranbär (ksv., hed.) karpalo, trance ks. trans. tranchera (-ngse:-) I tr leikata, trancherkniv leikkuuveitsi. tranig -t -are traani]nen, -mainen, hylkeen-, valaan| rasvainen.

trankil -t -are tyyni, rauhallinen, huoleton; välinpitämätön, trans (-angs, -ans) -en (lääk.) uni-, uuvu-tus|tila, transsi; (usk.) haltioituminen, transaktion (-aksu:n) -en -er (kaup.) asia-toimitus, liiketoimi; toimite; (yi. m.) menettely, toimenpide; temppu, metku, transatlantisk -t atlantintakainen; valtamerentakainen.

transcendens (-sen-, -sen-) -en (usk.) transsendenssi, (Jumalan) ylimaalli-suus, olemassaolo maailman yläpuolella, maailmasta riippumattomana, transcendentgl -t ylimaailma(ll)inen. transfer (kaup., urh.) siirto, transferera I tr (kaup.) siirtää, transformator (-o-) -n -er (-u:rer) (shk.) muuntaja.

transformera I tr muuntaa, transfusion -en -er (lääk.) verensiirto, transistor (-o-) -n -er (-tu:rer) (shk., rad.) kidevahvistin, transistori, transit -en ks. transito. transitera I tr lähettää (jnk kautta), transitering -en läpi-, kautta|kuljetus. transiteringstillstånd kauttakulku-, kauttakuljetus |lupa. transitiv -t (kiel.) transitiivinen; rst verb transitiiviverbi.

transito -n läpi-, kautta|kulku, -kuljetus, -gods kauttakulkutavara, transkribera I tr muuntaa, (esim.) kirjoittaa toisen kirjoitusjärjestelmän mukaiseksi; (mus.) vapaasti sovittaa, transkription -en -er sovitus, muunnelma, transistor (-0-) -n -er (-tu:rer) (virall.) ; (edsvuren rs valantehnyt) kielenkääntäjä, transmarjn -t merentakainen, transmission -en -er (tkn.) (voiman)siirto. transmissionsrem (tkn.) voimansiirto-, käyttö | hihna.

transoce^n(sk) -t valtamerentakainen; i (till) <—'a länder valtamerentakaisessa mai|ssa, -iin maihin; rsa marknader (valta) merentakaiset markkinat.

transparang -en -er kuultokuva, transparent (-angt) läpi|kuultava, -näkyvä, transpiration -en (fysiol.) ihohengitys; hikoilu; (ksv.) haihdunta, transpirera I itr hikoilla; (ksv.) haihtua, transplant^t -et - (lääk.) (kudos)siirrännäi-nen.

transplantatipn -en (lääk.) (kudoksen) siirto, istuttaminen.

transplantera I tr (lääk.) siirtää, istuttaa (kudos).

transponera I tr (mus.) muuttaa toiseen sävellajiin.

transponering -en (mus.) (laulun, soittokappaleen) muutto toiseen sävellajiin, transport (-o-) -en -er 1. kuljetus, siirtäminen; under rsen kuljetuksen aikana. 2. (kaup., kirjnp.) siirto; ^ till sidan 5 siirto 5 sivulle; förse papperet med rs pä oss siirtää paperi meille. 3. (vir., sot.) siirto; få rs saada siirto; söka rs pyytää, anoa siirtoa.

transport$b|el -elt -la kuljetettava; ett rst papper (kaup.) siirrännäinen, siir-rännäis|paperi.

transportanordning -en -ar kuljetuslait|e, -teet. -avgift kuljetusmaksu, -band kuljetus-, siirto|hihna. -cykel (tavarankuljetus (polku) pyörä; trehjulig rs kolmipyöräinen tavarankulj e tus (polku) pyörä, transportera I tr kuljettaa; (mat.) siirtää, tili jhk (sarakkeeseen, jllk sivulle jne.), transportfartyg kuljetus|alus, -laiva, -flygplan kuljetus(lento)kone. -lägenhet -en -er kuljetus-, rahti|mahdollisuus, -tilaisuus. -medel kuljetusväline, -pian ks. -flygplan, -sätt kuljetustapa, -tid kulje-tusaika. -väsen kuljetuslaitos. transporter -en -er 1. (tkn.) kuljetin, siirtolaite. 2. (mat.) astelevy. 3. kuljetuksen suorittaja.

transposition -en -er (mus.) muutto toiseen sävellajiin.

transsubstantiation -en (kat.) traißsub-stantiaatio, ehtoollisleivän ja -viinin muuttuminen Kristuksen ruumiiksi ja vereksi.

tran(s)substantiationslära -n (kat.) trans-substantiaatio-oppi, muuttumisoppi. transumt -et - (lyhennys)ote. trans versoi I. -t poikittainen. II. -en -er

(mat.) poikkiviiva, transversaali. trapets 1. -et -er (mat.) puolisuunnikas. 2. -en -er (voim., er. sirk.) riipputanko, kiikkurekki, trapetsi, trapp| a -an -or porras; portaat; en rs upp toisessa kerroksessa; kerrosta ylempänä; en rs ned kerrosta alempana; i portaissa, portailla; ^ upp o. rs ned portaita ylös, toisia alas; gå nedför rsn

laskeutua portaita alas; gå uppför kiivetä, nousta portaita ylös. trapp||avsats (rak.) porras|tasanne, -taso. -belysning -en porrasvalaistus. trapper -n - (Pohj.-Am.) turkismetsästäjä. trapp|jformig -t portaanmuotoinen. -gavel

(rak.) porraspääty. trapp|st -en -er (kat.) trappisti(t). -orden trappisti|munkisto, -munkkikunta, trappjj|ljus ks. -belysning, -räcke porraskaide. -steg -et porrasaskelma. -stege -n tikapuut, tikkaat, -stegsfor mig t (adv.) porrasmaisesti. -stegsvis (adv.) porras portaalta, askelma askelmalta, -uppgång portaikko, porraskäytävä, tras|a I. -an -or riepu; repale; pyyhe; rääsy; känna sig som en ^ olla aivan »rääsynä», menehdyksissään; falla i -or revetä, kulua repaleiksi, rääsyiksi; gå i -or liikkua, olla ryysyissä, repaleisena, rääsyisenä; höljd i -or ryysyinen, rääsvinen. II. I tr: ~ sönder repiä, raastaa repaleiksi.

tras||bylte repale-, ryysy-, rääsy|mytty, -käärö, -docka riepu-, räsy|nukke. -gran|n -t riemunkirjava, (j..) pyntätty; korean repaleinen. -hank ryysypekka, ryysyläinen. trasig -t -are 1. repaleinen, rikkinäinen, ryysyinen, rääsyinen. 2. rikki, säpäleinä, mäsänä.

traska I itr rämpiä, talsia, tallustaa; ^ i väg kävellä, patikoida tiehensä; ^ omkring kuljeskella, saapastella ympäri, siellä (sun) täällä, trasmatta riepumatto, räsymatto, trass^t -en -er (kaup.) vekselin hyväksyjä, maksaja.

trassjel -let 1. (tkn.) trasseli, puhdistus-vanuke. 2. seka|sotku, -sorto (m. kuv.). 3. (kuv.) selkkaus, rettelö; ställa till ~ aiheuttaa vaikeuksia (selkkauksia, kahnauksia, rettelöitä). trasselsudd trasseli|tukko, -tullo. trasan t -en -er (kaup.) (vekselin)asettaja, trass^ra I tr asettaa vekseli maksettavaksi; ~d växel maksettavaksi asetettu vekseli, trassla I I. tr: ~ till garn sotkea, saada sot-kuksiin lanka; ^ till sina affärer panna liikeasiansa sekaisin, sotkuksiin. II. itr sotkea, metkuilla, oikutella, rettelöidä, aiheuttaa vaikeuksia. III. rfl. ~ sig sotkeutua, sekaantua (lanka, vyyhti vm.); ^ in sig i ngt sekaantua, takertua jhk; ^ in sig i motsägelser sotkeutua ristiriitaisuuksiin, -siin väitteisiin, trasslig -t -are (vrs., kuv.) sekava, sotkuinen, vaikea, (kuv.) mutkikas, »visainen»;

affärer sotkuiset asiat; r^a förhållanden sekavat, sotkuiset olot, olosuhteet, -het -en -er sotku, sotkuisuus, sekavuus, j

trast -en -ar (el.) rastas, tratt -en -ar suppilo.

1. tratt|a -an -or (kaup.) asete, tratta.

2. tratta I tr kaataa suppilolla; ^ i ngn ngt pakottaa jk syömään, juomaan; (kuv.) tyrkyttää; ~ i sig kaataa kurkustaan alas.

tratt||formig -t suppilonmuotoinen, suppilomainen. -skivling (ksv.) malikka (helttasienilaji). trauma -t (lääk.) väkivalta, loukkaus, traumatisk -t väkivaltainen; loukkaus-, tapaturma.-.

trav -et, -en ravi; rida i ^ ratsastaa ravia; sätta en häst i ~ hoputtaa hevonen raviin; hjälpa ngn på ~en (kuv.) auttaa alkuun, vauhtiin, (oikealle) tolalle.

1. trava I tr pinota, panna pinoon; virke (mtsh.) pino tavara.

2. trava I itr ravata; ^ omkring ravata yltympäri; komma ~nde saapua (laskettaa) ravia paikalle, luo; ks. traska.

trå vare -n - juoksija, ravaaja. travbana (hev.) ravirata, trav|e -en -ar (halko)pino, läjä, koko. travestera I tr ivaillen (vääristellen) mukailla.

traves tering -en -ar ivamukailu; vääristely.

travestj -(e)n -er iva|mukailu, -mukaelma; travestia; vrt. ed.

travning -en -ar (halkojen) pinoaminen, travtävling -en -ar (hev.) ravikilpailu(t). tre (luk.) kolme; vrt. fem, yhd.; ett par ^ stycken pari, kolme kappaletta; kunna räkna till ^ osata laskea kolmeen; alla goda ting är ~ (snl.) ei kahta kol-mannetta, kaksi ei mene kolm(ann)etta. tre- (yhd.) vrt. fem- (yhd.) tre|a -an -or kolmonen; vrt. femma. tre||atomig -t kolmiatominen, -bent kolmijalkainen. -dela I tr jakaa kolmeen yhtä suureen osaan, kolmia, -dela|d -t kolmiosainen. -dimensionell -t kolmiulotteinen, tredje (järj.luk.) kolmas; vrt. femte, yhd.; den ~ från slutet kolmas lopusta lukien, loppupäästä; ^ man (Iak.) kolmas mies; (yi.) puolueeton; ~ mans rätt kolmannen miehen oikeus; ~ graden kolmas aste, (kolmannen asteen kuulustelu); för det ~ kolmanneksi; ^ gången gillt (snl.) kolmas kerta toden sanoo, tredje||dag: ~ jul kolmas joulupäivä, -del kolmasosa, kolmannes; han fick en två ~ar hän sai kolmasosan (kolmanneksen), kaksi kolmasosaa (kolmannesta). -gradsekvation (mat.) kolmannen asteen yhtälö, -klassbiljett (ent.) kolmannen luokan (matka)lippu. tredska -n uppiniskaisuus, niskoittelu; i händelse av ~ jollei vaatimusta noudateta.

tredskande (a. tpm.) niskoitteleva, uppiniskainen.

tredskasl itr (dep.) niskoitella, (vanh.) niskuroida.

tredskodom (Iak.) yksipuolinen tuomio; niskoittelutuomio. tre- yhd. tav, kolmi-; vrt..fem, yhd. tre||enig -t kolmiyhteinen, -enighet -en kolmiyhteys, -faldighet kolminaisuus, -faldighetsafton (kirk.) kolminaisuuden-sunnuntain aatto, -faldighetssöndag(en) (kirk.) kolminaisuudensunnuntai. -fasig -t (shk.) kolmivaiheinen, kolmivaihe-. -fjärdedels tak t (mus.) kolmeneljännes-tahti. -fot kolmijalka, -färga|d -t kolmivärinen. -färgstryck (kirjp.) kolmiväri-painos. -hjulig -t kolmipyöräinen, -höv-da|d -t kolmipäinen. -kamp (urh.) kolmiottelu. -kant -en (mat.) kolmio; kolmikulma. -kantfil kolmisärmäviila. -kantig -t kolmi I kulmainen, -särmäinen; ^ hatt (hist.) kolmikolkkahattu, -klang kolmisointu. -kluv|en -et -na kolmihalkoinen. -klöver kolmiapila; (kuv.) en oskiljaktig rs eroamaton kolmikko, kolmiapila, -kvart: rss kilo socker kolme neljänneskiloa sokeria; vara på rs olla hieman hiprakassa; hatten på rs hattu kallellaan, -kvartsstrumpa polvisukka, -leda|d -t kolminive-linen. -ledarsystem (shk.) kolmij ohto järjestelmä.

trema -t -n (kiel.) treema, kaksi pistettä ääntiömerkin yläpuolella (esim. ë). tre| I maktsförbund kolmen vallan liitto, -maktspakt kolmen vallan sopimus, -milsgräns: vara innanför rsen olla kol-menpeninkulman rajan sisäpuolella. tremulg,ndo-£-ra (mus.) tremolo,tremolando. tre mullra I itr tremoloida. tre månads växel (veks.) kolmen kuukauden vekseli. trenchcoat (trensko:t) -en -ar, -s (eri.) sadetakki.

trend -en -er (knst.) kehityssuunta, trenne (luk.) ks. tre.

trepanation -en -er (lääk.) (er. kallon) ka-vertaminen, trepanaatio. trepan§ra I tr (lääk.) kavertaa, trepanoida (er. kalloa), tre||pass (rak., goot.) lehdykkä, -skifts-arbete kolmivuorotyö, -snibb pieni kol-mikulmainen pääliina (sairaanhoitajatt. ym.). -stegshopp (urh.) kolmiloikka, -stegshoppare kolmiloikkaaja. -stjärnig -t kolmitähtinen, kolmen tähden-, -takt (mus.) kolmijakoinen tahti(laji). trettio, (j.) tretti (luk.) kolmekymmentä; vrt. fem(tio), yhd.

trettionde (järj.luk.) kolmaskymmenes; vrt. femtio(nde), yhd.

ribiilskyldig trib

trettioårig -t (ikä) kolmikymmenvuotias, (kestoaika) kolmikymmenvuotinen; rsa kriget (hist.) kolmikymmenvuotinen sota. tretton (luk.) kolmetoista; vrt. femftonJ, yhd. -dagen (kirk.) loppiainen; loppiais-päivä. -dagsafton loppiaisaatto, -hundratalet 1300-luku, 14 vuosisata, trettonde (järj.luk.) kolmastoista; vrt. femte.

tre||tunga|d -t; rs flagga kolmikielekkeinen lippu, -tår (leik.) kolmas (kahvi)kuppi, -udd (tkn., ant. myt.) kolmikärki. treva I I. itr haparoida, hapuilla, efter jtk; ^ i mörkret hapuilla, haparoida pimeässä, (us. kuv.) epävarmuudessa; ^ på ngt kopeloida jtk. II. rfl. ~ sig fram hapuillen pyrkiä, kulkea eteenpäin; ~ sig fram till dörren hapuilla (haparoiden päästä, löytää) ovelle, trevande (a. tpm.) hapuileva, haparoiva;

' försök hapuileva, epävarma yritys, trevare -n - 1. hapuilija, tunnustelija. 2. skicka ut en rs (kuv.) tunnustella mielialaa, maaperää, lähettää koepallo, (j.) koetella kepillä jäätä. 3. (hnt. ym.) tuntosarvi.

treveckorssemester kolmen viikon loma. trevlig -t -are hauska, hupaisa, viihtyisä, miellyttävä (m. iv.); ett rst rum viihtyisä, hauska huone; en rs bok hauska, huvittava, kiintoisa kirja; hade N i rst? oliko teillä hauskaa (j. mukavaa)? det var just

(iv.) olipa kaunis juttu! trevlighet -en 1. miellyttävyys, hauskuus. 2. -er ajanviete, huvi, hauskuus, ratto, trevnad -en viihtymys, viihtyisyys, rat-to(isuus); sprida rs omkring sig olla (ympäristönsä) rattona, tehdä (ympäristönsä, muiden lähellä olijoiden) olo viihtyisäksi, levittää viihtyisyyttä, rattoa ympärilleen (koko seuraan), tre|årig -t (ym. yhd.) vrt. fem, yhd. tri^ng|el -eln -lar 1. (mat.) kolmio. 2. (mus.) kolmiorauta, kolmikulma, triangeli.

triangeli |av tai (kaup.) kolmikantasopimus, -drama triangelidraama, avioliittomurhe-näytelmä. -match -en (urh.) kolmimaaottelu, kolmen seuran väl. ottelu, -mätning -en (mnm.) kolmiomittaus, kolmiointi. -punkt (mnm.) kolmiopiste, triangulär -t kolmikulmainen, kolmio |-mainen, -nmuotoinen. triasperioden (tri:) (geol.) triaskausi. tribun -en -er 1. puhuja|lava, -(n)koroke. 2. (hist.) tribuuni, tribunal -et -, -en -er (hist.) oikeusistuin, tuomioistuin, tribunaali, tribut -en -er vero; saalis; (m.) osuus, lisä. -skyldig -t veronalainen.

trick -et, - -s temppu, metku, juoni; korttitemppu, -film trikkielokuva. trigonometri -(e)n (mat.) trigonometria, trigonometrisk -t trigonometrinen, -an-, trikin -en -er (lääk., el.lääk.) trikiini. -besiktning (el.lääk.) trikiinitarkastus. trikolor (-o:) -en -er trikolori, (er. Ranskan) kolmivärilippu.

trikå -n -er (vaat.) trikoo, neulekangas; i ~er trikoissa, trikoisiin pukeutuneena, -fabrik trikoo-, neule|tehdas, -sticka|d -t neulottu, -vara trikoo-, neule|tavara. -vävnad-en -er neulekangas, neulonnainen. triljon (-u:) -en -er (luk.) triljoona, miljoonan kolmas potenssi, 1018. trill|a A. -an -or (aj.) trillat, (j.) rilla|t, -rattaat. B. II. tr kierittää, vierittää, pyörittää; ^ piller pyörittää pillereitä. II. itr kieriä, vieriä, pudota, kaatua; ^ runt pyöriä, kieriä ympäri; vrt. ramla II. trilling -en (tav.) pl -ar kolmoset, -födsel kolmosten syntyminen, synnyttäminen, -syskon pl kolmossisarukset, kolmoset, trillion ks. triljon.

trilobit -en -er (plnt.) trilobiitti,kivettynyt äyriäiseläin(ryhmä).

trilogi -(e)n -er trilogia, kolmiosainen teos-, näytelmä|sarja. trilsk -t - are uppiniskainen, vastahakoinen, niskoitteleva; (vanh.) niskuroiva, trilsk| a -an niskoittelu, trilskas I itr (dep.) niskoitella, kieltäytyä, trilskhet -en

uppiniskaisuus, vastahakoisuus.

trim -men, -met (hyvä) kunto (m. urh.); hålla i ~ pitää hyvässä kunnossa, siistinä, trimma I tr saattaa, panna (hyvään) kuntoon; ^ hundar trimmata koiria; (mer.) lastata tasalastiin; (aut.) hyvin, oikein asentaa, kunnostaa, viimeistellä, trimmare -n - (koiran) trimmaaja; (mer.) hiilenluoja, trimmeri. trimning -en viimeistely, tarkkailu, tasaus; vrt. ed.

trin d -t pyöreä, pullea; (hnk.) pyylevä, -skalle (kuv.) pässinpää; härkäpää. -snö (mtr.) rae-, herne|lumi; lumira|e, -keet. trio (-i:) -n -r,-s kolmikko; (mus.) trio. kolmiääninen sävellys (soitto, laulu), triol (-u:, -o:) -en -er (mus.) kolmikas, trioli.

1. tripp -en -er, -ar pikku matka, lyhyt käynti, »pyrähdys»; han företog en ~ tili Helsingfors hän käväisi Helsingissä.

2. tripp -et sipsutus.

3. tripp: ^ trapp trull perä perää, toinen toisensa perästä.

trippa I itr sipsuttaa; hon kom ~nde hän sipsutti, tulla sipsutteli (paikalle); med r^nde steg sipsuttavin askelin, sipsutellen. I

trippel -n (kiv.) trippeli, kiillotusliuske. trippelallians -en (er. hist.) kolmiliitto, trippelallianssi. -krock -en -ar (aut.) koi-moiskolari.

triss|a I. -an -or kiekko, kehrä; (suksisauvan) sompa. II. I tr: ~ upp priset kiristää hintaa kalliimmaksi, ylöspäin, trist - -are surullinen, autio, synkkä, alakuloinen, murheellinen; ikävä, pitkäveteinen, pitkäpiimäinen, tristess -en autius, synkkyys, surullisuus, alakuloisuus, ikävyys; vrt. ed. triton (-o:, -u:) 1. (myt.) Triton, vedenhaltija. 2. (el. eri.) kotilo, triumf -en -er riemuvoitto; voitto, menestys; (hist. Room.) triumfi, voittojuhla, riemu|saatto, -kulkue, triumfator (-o-) -n -er (-tu:rer) triumfaattori, riemuvoittaja.

triumfbåg|e -en -ar (rak. hist.) riemukaari, triumfera I itr 1. (hist.) pitää triumfi, riemu |saatto, -kulkue, -juhla. 2. riemuita;

' över ngn saavuttaa jstk voitto, triumftåg riemu |saatto, -kulkue, triumvir -en -er (hist.) triumviiri(t), kolmi-miehet.

triumvirat -et - (hist.) triumviraatti, kolmen miehen liitto.

triv|as II1 itr (dep.) viihtyä, tuntea olonsa hyväksi; (ksv., el.) hyvin menestyä, rehottaa, höystyä; hur -s han på landet? miten hän viihtyy maalla? ^ bra ihop tulla hyvin toimeen yhdessä, keskenään; f ag -s bra med mitt arbete työni miellyttää minua; viihdyn hyvin työssäni, trivial -t -are arkipäiväinen, jokapäiväinen; lattea, kulunut.

trivialitet -en -er jokapäiväisyys, arkipäiväisyys, arkisuus; typeryys, latteus, trivsam -t -mare viihtyisä, miellyttävä; ^ miljö miellyttävä, viihtyisä ympäristö, trivsel -n viihtymys; miellyttävä, viihtyisä olo; känna ^ viihtyä (hyvin), tro (-u:) A. -n usko, luottamus, uskollisuus, på jhk; den kristna kristillinen usko, kristinusko; sätta ^ till ngn (ngt) luottaa jhk (hnk., asiaan); sätta sin ^ till ngn luottaa jhk, uskoa jtk hnk.; ^ o. lydnad uskollisuudenlupaus; i god ^ hyvässä luottamuksessa (asiaa tarkemmin tutkimatta); i r^n att siinä uskossa (luulossa) että. B. III I. tr, itr 1. uskoa, luottaa; ^ på Gud uskoa Jumalaan; ^ på ngn uskoa jtk; det. jag inte på sitä en usko; — ngn på hans ord uskoa jnk sanaa, sanoja, uskoa jtk sananmukaisesti; knappast ~ sina ögon tuskin uskoa silmiään; jag honom inte mer än jämnt enpä oikein usko häntä; du kan inte •—så ont det gjorde! et voi uskoa (kuvitellakaan).

miten kovin se koski (miten pahalta se tuntui); det är väl vackert där, kan jag ~ varmaan siellä on kaunista; det smakade gott, må du saat uskoa, että se maistui hyvälle! må ni tiedättekös! det ^r jag, det! (no) sen minä kyllä

uskon! jag kunde just ~ det! enkös sitä jo ajatellut! det skulle ingen ha ~tt om honom sitä ei kukaan olisi hänestä uskonut (osannut häneltä odottaa). 2. luulla; vi ~dde du var hemma luulimme sinun olevan kotona; man skulle kunna ~ att han ägde hela världen voisi luulla (kuvitella) että hänellä on koko maailma vallassaan; det r^r du hara sinä vain luulet (kuvittelet) niin; ^ att ngn är dum luulla jtk tyhmäksi, pitää jtk tyhmänä; vad skall han ~ om mig! mitähän hän mahtaa minusta ajatella (luulla, kuvitellakaan)! II. rfl. ~ sig känna ngn luulla (uskoa) tuntevansa jnk; han sig vara et gen (iv.) hän pitää itseään (vähintään) nerona; ^ sig vara ensam luulla olevansa yksin; ^ sig veta allting bättre uskoa tietävänsä kaiken paremmin (kuin muut); han sig inte orka med arbetet hän ei luule jaksavansa tehdä sitä työtä (saavansa sitä tehdyksi, valmiiksi); ~ sig om ngt luulla olevansa jtk, pystyvänsä jhk; han ~dde sig se hän luuli näkevänsä, oli näkevinään, troende I. (a. tpm.) uskova, uskovainen; icke ~ uskoton, epäuskoinen. II. (s.) uskovainen.

trofast - -a uskollinen; vara ^ mot ngn olla jllk uskollinen, -het -en uskollisuus, trofé (-o-) -n -er voitonmerkki, trog|en -et -nare uskollinen; vara ngn ~ olla jllk uskollinen; ^ mitt löfte uskollisena lupaukselleni, pitäen lupaukseni; en ~ skildring tarkoin totuudenmukainen kuvaus.

trohet -en uskollisuus, mot jllk. trohets||brott uskollisuuden rikkominen, -ed uskollisuudenvala; avlägga ~ vannoa uskollisuudenvala.

tro||hjärta|d -t luottava(inen), vilpitön, -hjärtenhet -en luottavaisuus, vilpittömyys.

trojanska kriget (hist.) Troijan sota. troké -n -er (run.) trokee, pitkä-lyhyt

(runojalka), trolig -t -are uskottava, luultava, todennäköinen; det är föga se ei ole juuri todennäköistä, ei juuri luultavaa; knappast ~t tuskin luultavaa, troligen, troligtvis (adv.) luultavasti. troil (-o-) -et - (sad.) peikko; (pääsiäis)noita; hiisi; ditt lilla senkin pikku vekkuli, veitikka!

trolla I itr taikoa, noitua; (tav. kuv.) loih-

tia; jag kan ju inte enhän voi sitä tehdä nopeammin kuin voin! enhän minä sentään mikään taikuri ole; ^ bort noitua, taikoa pois; ^ fram noitua, taikoa (tähän, esiin); (kuv.) loihtia (esiin), troil||bund|en -et -na lumottu, noituuden (taikuuden, tenhon) lumoissa, -cirkel ks. -krets.

trolldom -en taikuus, loitsiminen, taikominen; öva r^ tehdä taikoja, harjoittaa noituutta.

trolldomskonst -en taikomis-, loitsimis-, noituus | taito, trolldryck taikajuoma, trolleri -(e)t -er noituus, taikuus, taikatemppu. -föreställning taikatemppuesitys; (tav.) taikatemppuja, -konstnär, -professor taikuri.

trolleybuss (troili-) (aut.) johdinauto(bussi), johdinbussi.

troil||flöjt taikahuilu; T~en (oop.) Taikahuilu. -formel loitsu(luku), taikakaava. -gubbe taikuri, poppamies, -gumma noita-akka. -kari noita; ks. -gubbe, -konst noita-, taika|keino; (taikurin) taikatemppu. -konstnär (nyk.) taikuri, taikatemppujen tekijä, -krets (kuv.) taikapiiri; tenho, lumous, -makt taika-, tenho|voima. -packa (vanha) noita-akka, vanha velho, -slag: som genom ett ^ kuin taika|iskulla, -iskusta, -slända (hnt.) sudenkorento, -stav taikasauva, -trumma noitarumpu, -tyg noituus, taikuus, -unge pikku peikko, tro||lova I tr kihlata; ~ sig kihlautua, mennä kihloihin, -lovad kihlautunut, kihlattu, kihloissa, -lovning -en kihlaus, trolsk (-o-) -t -are lumottu; lumoava, tenhoava; salaperäinen.

trolös -t uskoton; petollinen, vilpillinen, -het -en uskottomuus, vilpillisyys, petollisuus.

1. tromb (-o-) -en -er (mtr.) pilvenpyörre, pyörrepatsas, trombi.

2. tromb -en -er (lääk.) veritukko; vrt. blodpropp.

trombos (-o:) -en -er (lääk.) veritukon muodostuminen, tron (-u:) -en -er valtaistuin; störta ngn från ~en syöstä valtaistuimelta; uppstiga på (bestiga) ~en nousta valtaistuimelle.

trona I itr istua valtaistuimella; (kuv.) istua mahtavana, rehevänä; mahtailla (ylimpänä) kukkona tunkiolla, tron||anspråk vaatimus valtaistuimeen, -arvinge kruunun-, vallan|perillinen, -perijä. -avsägelse valtaistuimelta

luopuminen, kruunus tal uupumus. -]bestigning valtaistuimelle nousu, -följare kruunun |-perillinen, -perijä; perintöruhtinas. -följd

kruunun-, vallanperimys., -följdskrig (val-lan)perimyssota. -himmel (valtaistuimen) kunniakatos. -pretendent -en -er kruu-nuntavoittelija. -skifte hallitsijanvaihdos, -tal valtaistuinpuhe.

tropikerna pl (mnt.) tropiikit, kuuma vyöhyke.

tropik||fågel (el.) tropiikkilintu. -hjälm hellekypärä, tropiikkikypärä. tropisk (-o:) -t troop|illinen, -pinen; länder troopilliset, kuumat maat; ryt klimat troopillinen, kuuma vyöhyke, troposfär -en (mtr.) troposfääri, tropp (-0-) -en -ar joukko; (sot., voim.) joukkue; (tyk.) jaos; i samlad ry miehissä, joukolla.

troppa I I. tr: ry janan avata, kehiä auki lippu (rintaman edessä). II. itr: ry av poistua, lähteä tiehensä (yksitellen), tropp||chef (sot., tyk.) jaosjohtaja; (voim.) esivoimistelija. -officer jaosupseeri. -vis jaoksittain.

tros||artikel (usk.) uskonkappale, -bekännelse uskontunnustus, -frihet uskon-vapaus. -frände uskonveli, samanuskolai-nen. -förvant samanuskolainen, hengenheimolainen. -förvantskap -en hengenheimolaisuus; samanuskoisuus. -iver us-kon|into, -kiihko.

troskyldig -t luottava(inen); (kuv.) viaton, troslära -n uskonoppi, trosor (tru:) pl (naisten) lahkeettomat alushousut.

1. tross (-0-) -en -ar (mer.) paksu köysi; touvi, varppi.

2. tross (-o-) -en (sot.) kuormasto. tros||sak uskonasia, -samfund (usk.) uskontokunta, uskokunta. -sats uskonkappale.

trossbott|en -nen -nar (rak.) lattian täyte-pohja; (vanh.) rossipohja. trosshäst kuormastohevonen. tros||stark -t: vara ry olla luja uskossaan, -strid uskon kamppailu, -riita, -tvång us-konpakko. -varm -t uskonintoinen. -viss -t luja, varma uskossaan, uskonvarma. -visshet -en uskonvarmuus, -vittne uskon todistaja; marttyyri, tro||tjänare, -tjänarinna (vanha) uskottu palvelija, palvelijatar, trots (-o-) I. -et uhma, mot jtk vastaan; i ry av huolimatta jstk; på ry uhalla(kin); dig till ^ sinun uhallasikin. II. (prp.) jstk huolimatta; ^ alit kaikesta huolimatta; på ry uhalla, uhmalla; ^ alit detta kom han kaikesta tästä huolimatta hän tuli; ~ (det) att vaikka(kin). trotsa I tr, itr uhmata, ulimailla, ngn (ngt) jtk hnk. (asiaa); det ryr ali beskrivning sitä on mahdoton (sanoin) kuvata; det

ryde alla ansträngningar kaikki ponnistukset jäivät turhiksi (olivat turhia); ^ sig till ngt uhmailemalla päästä jhk; ^ sig ngt av ngn uhmailuillaan pakottaa jk antamaan jtk.

trotsig -t -are uhmaileva, uhitteleva; niskoitteleva.

trotsålder -n (psyk.) uhmaikä. trottoar -(e)n -er katukäytävä, jalkakäytävä. -kant jalkakäytävänreuna. -servering -en a) tarjoilu ulkoilmassa katuvierellä; b) katukahvila, ulkoilmakahvila (katuvierellä), trotyl -en (kern., räj.) trotyyli, (j.) ro tuli. trovärdig -t -a uskottava, luotettava; från ryt håll luotettavalta taholta, -het -en uskottavuus, luotettavuus, trubadur -en -er (kirj.hist.) trubaduuri; trubaduuri|laulaja, -runoilija, lemmen-laulaja.

trubba I tr: ry av katkaista tylpäksi, tyl-pistää; (kuv.) tylsistää; av tylpetä; (m. kuv.) tylsistyä, trubbig -t -are (m. mat.) tylppä; tylppä-kärkinen, nykerä; (kuv.) nyrpeä, tyly. -het -en tylppyys; tylyys, nyrpeys. trubb|]nos tylppäkuono. -näsa nykerönenä. -näst tylppä-, nykerö|nenäinen. -vinklig -t tylppäkulmainen.

truck -en -ar (tkn.) teli-, trukki|vaunu; haarukkanosturi.

truga I tr tyrkyttää; låta sig ry (m.) pyydät tää, antaa pyytää itseään moneen kert aan; ^ i s ig maten väkinäisesti niellä ruokaa; ^ ngn till ngt pakottaa (kiusata, houkutella) jtk jhk; ^ på ngn ngt tyrkyttää jtk jllk; ^ sig på ngn tuppautua, tungetella jnk seuraan; ^ sig till ngt av ngn pakottaa jk antamaan jtk, kiusata, houkutella jtk jltk. trugning -en kiusaaminen, tyrkyttely. truism -en itsestään selvä, ikäväksi asti märehditty totuus, (vatvottu)

arkinen väite.

trulig -t -are äreä, nyrpeä, jörö. trumeld (sot.) rumputuli, trumf -en -ar (kort., kuv.) valtti; bara ry silkkaa valttia, pelkkiä valtteja; vrt. hjärter, yhd.

trumfa I I. itr pelata (lyödä) valttia. II. (pain. part.): ^ igenom ajaa asia perille (vastustuksesta, vastuksista) huolimatta (välittämättä); ^ in ngt i ngn uskotella, »syöttää» jtk jllk; ^ över ottaa yli (kaataa) valtilla.

trumfess -et (kort.) valttiässä. trumhinna (an.) tärykalvo, (vanh.) rumpu-kalvo.

trumm|a I. -an -or 1. (mus.) rumpu; ryn går rumpu pärisee; slå på ryn pärryttää

rumpua, rummuttaa; slå på stora ~n (kuv.) mainostaa. 2. (tkn.) rumpu, tela, kela; maantierumpu. II. I tr, itr rummuttaa; ^ på bordet rummuttaa sormillaan pöytää; ~ ihop rummuttaa kokoon, trummande -t rummun pärinä, rummutus, trump|en -et -nare nyrpeä, juro, jörö. trumpenhet -en jöröys, nyrpeys, jurous. trumpet-en -er (mus.) trumpetti; blåsa (i) ~ soittaa trumpettia. trumpeta I itr, tr soittaa, toitottaa torvea; ^ ut (kuv.) toitottaa julki, tiedoksi kaikelle maailmalle.

trumpetare, trumpetblåsare -n - (mus.) trumpetinsoittaja.

trumpetsignal torvimerkki; trumpetintoi-totus.

trum||pinne rumpupalikka. -sjuka (el.lääk.) pöhotauti. -skinn rummunkalvo. -slag rummun]lyönti, -pärrytys. -slagare -n -rumpali, -virvel rummunpärrytys. trunk -en -ar matka|-arkku, -kirstu, trupp -en -er (sot.) joukko, joukot; (teat.) teatteriseurue; i samlad ^ miehissä, joukolla.

trupp||biljett seura-, seurue|(matka)lippu; (sot.) luottokuljetuslippu, »littera», -för-band (sot.) joukko-osasto, -revy -n sotaväen tarkastus, joukkojen tarkastus, paraati (ohimarsseineen). -rörelse joukkojen liike, -sammandragning joukkojen| keskitys, kokoaminen, -slag aselaji, -styrka joukko-osasto, joukko, joukot, -transportfartyg (mer.s.) joukkojenkuljetus|-laiva, -alus. -vis (sot.) joukko-osastoit-tain; (yi.) ryhmittäin, ryhminä, trust -en -er (kaup.) trusti.

1. trut -en -ar (el.) lokki.

2. trut -en -ar (j.) suu, kurkku; kuono, turpa; håll ~en (på dej)! pidä suusi kiinni (supummalla)! kitasi kiinni! vara stor i r^en olla suurisuinen; ge ngn på ~en (krk.) antaa jllk vasten kuonoa.

truta I itr: med munnen olla suu töröllään. try -n (ksv.) (lehto)kuusama. tryck -et - paino; paine; (kirjp.) paino; utöva ~ på ngn harjoittaa painostusta jtk kohtaan, painostaa jtk; ge ut i ~ (kirjp.) julkaista painosta; komma ut i (på) av ~et ilmestyä painosta, tryck|a II2 I. tr 1. pusertaa, painaa, puristaa; ^ ngns hand puristaa jnk kättä; ^ händerna mot pannan painaa käsiään otsaansa vasten; ~ ngn till sitt bröst painaa rintaansa vasten; bekymmer -er honom huolet painostavat, painavat häntä, hänen mieltään. 2. (kirjp.) painaa; —t med spärrad stil harvennettu; låta —^

painattaa; -t väv painettu kangas. II. itr painaa; skon -er kenkä puristaa; tryck

på knappen! paina(kaa) nappia! III. (pain. part.): ~ av painaa, (kirjp.) painaa uudelleen; (ase) laukaista; ^ igen painaa kiinni; ^ ihop painaa kokoon, kasaan; r^in ks. ed.; ^ ned hissen painaa hissi alas, alakertaan; ~ om (kirjp.) painaa uudelleen; ^ på painaa; (kuv.) painostaa; ^ sönder painaa rikki, musertaa painollaan; ~ tili (kirjp.) painaa enemmän, lisää; ks. m. ^ igen\ ~ ut painaa, puristaa ulos. tryckalster painotuote, tryckande (a. tpm.) painava, raskas, painostava: ^ luft painostava ilma. tryckare (hnk.) painaja; (es.) painin, tryck||ark (pap., kirjp.) painoarkki, -bok-stav painokirjain. trycke -t -n (aseen) liipaisin, tryckeri -et -er (kirja)paino, tryck! if el painovirhe, -felsnisse (leik.) painovirhepaholainen, tryckfrihet painovapaus, tryckfrihets| |förordning painovapausasetus. -mål (Iak.) painojuttu. -åtal painokanne. tryck||färdig (kirjp.) painovalmis, painettavaksi valmis, -förband (lääk.) painosidos.

-knapp (vaat., shk.) painonappi, -kokare (keit.) painekeitin, pikakeitin. -luft (tkn.) paineilma. -luftsborr paineilmapora. -luft(s)broms paineilmajarru. tryckning -en-ar paino, painanta, painatus; painaminen, painallus; lämna till ^jättää painettavaksi; vara under ~ olla painettavana.

tryck!|press painokone, painin, -sak painotuote. -stil painokirjaimet. -svärta painomuste.

tryckt - -a painettu; (kuv.) painostunut; stämningen var ~ mieliala oli painostunut, masentunut; börsen var ~ pörssi oli laimea; tider ankeat ajat. tryckår (kirjp.) painovuosi, tryff|el -eln -lar (ksv., keit.) tryffeli, (jalo) multasieni.

tryffera I tr (keit.) höystää tryffeleillä (vrt. ed.).

trygg -t -are turvallinen, vakaa, vakava; varma; känna sig ~ tuntea itsensä, olonsa turvalliseksi; man kan påstå huoleti voi väittää.

trygga I tr turvata; hans framtid är >—'d hänen tulevaisuutensa on turvattu; sig till ngn, ngt, turvautua jhk; hakea turvaa jltk (hak.).

trygghet -en turva(llisuus), varmuus, suoja; befinna sig i >—» för ngt olla turvassa, suojassa jltk.

trygghetskänsla -n turvallisuudentunne, trymå -(e)n -er (suuri) seinäpeili, trymoo. tryne -t -n (esim, sian) kärsä; (krk.) naama, kuono.

tryt|a IV6 itr loppua, puuttua, uupua, (för) ngn jltk; ehtyä; börja rs alkaa huveta (ehtyä, pyrkiä [kesken] loppumaan); hans tålamod -er hänen kärsivällisyytensä on lopussa, pettää; penningarna -er rahat loppuvat (kesken). trå III itr kaivata, ejter jtk. tråckel||stygn (nl.) harsin-, harsima-, kursin-, kursima|pisto. tråckla I tr (nl.) harsia, kursia, kuroa; ro fast harsia, kuroa kiinni; ro ihop harsia, kuroa kokoon.

tråd -en -ar lanka, langat; (met.) lanka, vanunki; (ksv.) kuitu, säie, syy; han har inte en torr <—' på kroppen hänellä ei ole rihmankiertämää kuivaa yllä, hän on märkä kuin uitettu kissa; tappa rsen i en berättelse sekaantua kertomuksen juonesta, kulusta; hans liv hänger på en >—' hänen henkensä on hiuskarvan varassa, hän häilyy elämän ja kuoleman vaiheilla; den röda rsen (kuv. kertomuksen, kirjan) juoni, punainen lanka; han är den som håller i rsama hänen käsissään (ne) nyörit ovat! få (ha) ngn på rsen (puh.) saada jk langan päähän, olla langan päässä.

tråda II1 tr (lin.) astua, polkea; ro dansen (vanh.) tanssia.

tråd||buss johdin|auto, -bussi, -docka (lan-ka)pasma, (-)sykyrä. -dragare (met.) va-nungin|vetäjä, -tekijä, -drageri vanungin-, langan i vetämö. -dragning (met.) vanun-gin|veto, -teko. -formig -t langanmuotoi-nen. -gardin verkkokangas-, pitsi-[(ikkuna) verhot.

trådig -t lankainen, kuituinen, syinen, tråd||lös -t langaton; ro telegraf langaton lennätin, radiolennätin; ro telegrafi langaton sähkötys, -mask (el.) jouhimato. -radio lankaradio. -rulle lankarulla, rihmarulla. -rät -t (vaat.) lankasuora; (kuv.) viivasuora, -slit|en -et -na (vaat.) nukkavieru. -smal -t langan|hieno, -ohut; hon är rs hän on hirveän hoikka, kuin ruoko, kuin heinänkorsi. -spik lankanaula. -vant|e -en -ar verkkokäsine. -ända langanpätkä. tråg -et - purtilo, kaukalo, allas, tråka I tr: rs ut ikävystyttää, tråkig -t -are ikävä; valitettava; pitkäveteinen, pitkäpiimäinen; det var ju en rs historia sepä oli ikävä (kiusallinen) juttu; jag har rst minulla on (minun on) ikävä; så rst! voi kuinka ikävää! tråkighet -en -er ikävyys; harmi, kiusa, tråkmåns -en -ar ikävä, pitkäpiimäinen, »kuiva» hnk; jöröjukka, murjottaja, trål -en -ar (kai.) (iso) laahusnuotta, trooli, trålare -n - (mer.) ATaltamerikalastaja-alus.

trålfiske (kal.) laahusnuotanveto, laahus-nuottakalastus.

tråna I itr ikävöidä, (kovin) kaivata; riutua, kuihtua; ro ejter kaivata jtk; ro bort riutuen kaihota, kaivata pois; ^ av

riutua; rsnde kaihoisa; riutuva, trånad -en riutumus, kuihtuminen; ikävä, kaiho, kaipuu.

trånfull -t riutuen ikävöivä, kaihoten kaipaava; kaihoisa.

trång -t trängre trängst ahdas (kaita); (vaat.) puristavat, ahtaat, -bo|dd -tt: vara rs asua ahtaasti, -boddhet ahtaasti asuminen, (liian) suuri asumistiheys, -brösta|d -t (kuv.) ahdashenkinen. -het ahtaus, -mål -et - ahdinko, pula, hätä; vara i 'ro olla ahdingossa, -synt (a. tpm.) ahdasmielinen.

trån||sjuk -t ikäväänsä riutuva, kaihoonsa nääntyvä; kaihoisa, -sjuka riutuva kaiho, kaihoisa kaipaus, ikävä.

1. trä ks. 3. trä(da).

2. trä ~(e)t -n 1. (puus.) puu, puuaine; klacken är av rs korko on puinen, puuta; puukorko. 2. halko, -aktig -t puinen, (kuv.) puiseva, -avfall (mtsh.) puu|jäte, -jätteet, -ben puujalka, -bit puupalanen, puupalikka, -blåsare -n -puupuhalti-m(i)ensoittaja(t). -blåsinstrument (mus.) puupuhallin. -bock 1. puinen pukki; (kuv.) kulmuri, kuhnailija, köntys. 2. (el. hnt.) sarvijäärä(t). -bänk puupenkki.

träck -en lanta; (Suom. r.) loka, kura; jågel~ linnunsonta.

träd -et - (kasvava) puu; vrt. trä; jågeln sitter i rs6t lintu istuu puussa.

1. trädja -an -or (mv.) kesanto, kesantopelto; ligga i rs olla kesan|nossa, -tona.

2. träda II1 I. itr astua; ro i bakgrunden vetäytyä taustalle, taka-alalle; (kuv.) syrjään; ro i dagen tulla näkyviin, ilmi, julki (suuteen); ro i förbindelse med ngn asettua yhteyteen jnk kanssa; ro i ngns ställe tulla (vanh. astua) jnk sijaan, tilalle, paikalle; ro i kraft tulla (astua) voimaan; ro ur kraft lakata olemasta voimassa. II. tr: rs ngns rätt för nam loukata jnk oikeutta. III. (pain. part.): ^ emellan mennä väliin; tulla väliin, tulla apuun; ro fram astua, tulla esiin; ro fram till fönstret tulla (esiin) ikkunaan; ro in astua, tulla sisään, huoneeseen; ro in i en firma tulla liikkeen osakkaaksi; ro tili: efter faderns död måste sonen rs ^Zisän(sä) kuoleman jälkeen pojan täytyi ottaa johto käsiinsä, (j.) astua, käydä remmiin; ro tillbaka; astua takaisin, perääntyä; (kuv.) poistua (erota) paikaltaan, väistyä syrjään; ro ut astua, mennä ulos; ro ut ur en förening erota yhdistyksestä.

3. trä(da) II1 I. tr pujottaa; ~ armen genom ärmhålet pujottaa kätensä hihan-reiästä (sisään). II. (pain. part.): ^ igenom pujotella läpi; ~ in pujottaa (lanka neulansilmään ym.); ^ (nålen) på tråden pujottaa lanka (neulansilmään); ^ upp pärlor pujottaa helmiä (lankaan jne.), trädgård -en -ar puutarha, puisto; botanisk ~ kasvitieteellinen puutarha; zoologisk ~ eläintarha, trädgårdsanläggning -en -ar puutarha(vil-jelmä). -grind puutarhan|portti, -veräjä, -gång -en puutarhan-, puisto|käytävä, -koloni siirtolapuutarha, -land puutarha|-maa, -alue. -mästare puutarhuri, -konst puutarhataide, -möbel puutarhakalusto. -odling -en puutarha|viljelys, -viljelmä, -produkter pl puutarhatuotteet, -redskap puutarhatyökalut, -skötsel puutarhanhoito. -sångare (el.) lehtokerttu, -säng -en -ar puutarha-, kasvitarha|penkki, -sarake, -tomt puutarhatontti; tontti jossa puutarhaa. -täppa (pieni) puutarhatilkku. -utställning puutarhanäyttely. trädkrona puunlatva, latvus, trädnål (nl.) kanavaneula; (kud.) pujotus-, niisitys| koukku.

träd||rot puunjuuri, -slag puulaji, -stam puunrunko, -stubbe kanto, puunkanto -topp puun latva, träff -en -ar (amp.) osuma; yhteenosuma sattuma; kohtaus; kokous; ha ~ sopia tapaamisesta, med jnk kanssa; scouts partiokokous, partiolaisten kokous, träffa I tr, itr tavata; osua, sattua; ^ ngn hemma tavata jk kotona (kotoa); vrt. träffas; jag ~de inte honom en tavannut häntä (tapaamispaikalla); ^ ett avtal tehdä sopimus, päästä sopimukseen; ^ prick (en), mitt i prick osua keskelle maalitaulua, »kymppiin»; (kuv.) osua asian ytimeen; ~ deri rätta tonen tavata oikea sävy; känna sig ~d (kuv.) ottaa itseensä; han har >—<ts av en olycka hänelle on sattunut (häntä on kohdannut) onnettomuus; skottet r^de pojken i benet laukaus osui pojan jalkaan; ^ på tavata jstk.

träffande (a. tpm.) osuva, sattuva, naseva.

träffas I itr (dep.) tavata (toisensa); olla tavattavissa, tavattavana; ottaa vastaan kävijöitä, asiakkaita; ^ fru P.? onko rouva P. tavattavissa? träffbild (amp.) osumis-, osumajkuvio. träff ning -en -ar (sot.) kahakka; taistelu,

tappelu; kosketus (viholliseen), träffj|punkt osumis-, sattumis|kolita, -piste, -säker -t tarkka; täsmällinen, trä||fiberplatta (pap.) kuitulevy, -fri -tt

tränga trän

(pap.): r^tt papper hiokkeeton paperi, -förädling (rntsh.) puunjalostus, trä|l gas puukaasu. -gasbil puu-, sysi|kaa-sutinauto, (j. leik., iv.) häkäauto. träg|en -et -nare uuttera, ahkera, uuras, hellittämätön, sitkeä; ^ vinner ahkeruus (kovan onnen) voittaa, -het -en uutteruus, ahkeruus, uuraus. trä||golv puu|lattia, -permanto, -handtag puinen ovenripa; puu|kahva, -varsi, -hus puutalo, -häst (leik., hist.) puuhevonen, träig -t puinen; (juurikasvi) puiseva, tik-kuinen.

trä||karl (kort.) puuttuva neljäs mies, »puu-pietari», -kloss puu |palikka, -pulikka; tölkkä. -koi puuhiilet, sydet, -kolsgas ks. -gas -kolsmila sysimiilu. -kåk vanha puurottelo, röttelö, puuhökkeli. -kärl puuastia. träl -en -ar orja.

träla I itr raataa (kuin orja), raataa itsensä piloille,

trälast -en -er puu [kuorma, (mer.) -(tavara) lasti.

trälbinda IV4 tr orjuuttaa, träldomsok orjuudenies, orjanies. trälinn|a -an -or orjatar, trälist -en -er (puus., rak.) puu|piena, -lista, trämassa (pap.) kuitumassa, puuhioke. trämasse||fabrik (pap.) puuvanuketehdas. -industri (pap.) puuvanuketeollisuus. -papp (pap.) puupahvi. trämjöl (mtsh.) puujauhe, puujauho(t). träna I tr (er. urh.) valmentaa, harjoittaa, kuntouttaa; itr valmentautua, kuntoutua, harjoitella.

tränare -n - (er. urh.) valmentaja, kouluttaja, kuntouttaja.

träng -en (sot.) huoltojoukot; kuormasto. träng|a II1 I. tr tunkea, puristaa, pakottaa, likistää; ^ ngn åt sidan tunkea syrjään, syrjäyttää; ^ huvudet genom ett hål tunkea pää(nsä) aukosta, reiästä läpi, sisään. II. itr tunkeutua; (kengät) puristaa; (vaat.) kiristää; skriket -de genom märg o. ben huuto, kirkuna viilsi läpi luiden ja ytimien. III. (pain. part.): ^ bort työntää pois; ^ sig emellan työntyä väliin; ~ fram tunke(utu)a esiin; edetä; ^ sig fram tunkeutua esiin, etualalle; tili jhk; ^ igenom a) tr tunkea jnk läpi; ljuset -de igenom mörkret valo tunkeutui läpi pimeyden, »puhkaisi» pimeyden; b) itr: hans idéer har -t igenom hänen aatteensa (ajatuksensa) ovat päässeet voitolle, saavuttaneet kannatusta, hyväksymisen; sig igenom tunkeutua läpi; ^ ihop tunkea yhteen; ahtaa (tiukempaan); ^ ihop sig tunkeutua (pusertua, painua) yhteen, kokoon; siirtyä lähemmäs toisiaan; ~ in

a) tr tunkea (sisään, jhk); ^ in ngn i hörnet tunkea jk nurkkaan, nurkkaukseen; b) itr tunkeutua (sisään) jhk; ~ in i medvetandet tunkeutua (jnk) tietoisuuteen; c) rfl. rs sig in i spårvagnen tunkeutua (ahtautua) raitiovaunuun; ^ på a) itr tunkeutua jhk; b) rfl. rs sig på tungetella, ngn jnk seuraan, pariin;

tillbaka tr tunkea takaisin; rs undan tr tunkea pois, tunkea pois tieltä; ^ ut a) tr tunkea, työntää ulos; (kengät) laajentaa, väljentää; (kuv.) tunkea pois tieltään; b) itr tunke(utu)a ulos; c) rfl. rs sig ut tunkeutua ulos. trängande (a tpm.) tärkeä, pakottava; ett rs behov pakottava, kipeä tarve, trängas II1 itr (dep.) tungeksia, trängsel -n tungos; tungeksiva ihmisjoukko; till rs fylld tungoksenaan, tungokseen asti täynnä, trängta I itr: rs efter ngt haluta, kaivata, ikävöidä jtk; jag rsr efter att kovin haluaisin, mieleni tedsi kovin, trängtan: en rs kaiho, kaipuu, harras pyrkimys.

trängtrupper pl (sot..) huoltojoukot, träning -en (urh.) valmennus, koulutus, harjoittelu.

träningsoverall verryttelypuku, träns -en -ar 1. (hev.) suitsinauha; päitset. 2. raksi. 3. (vaat.) punos, nyöri, träsk -et - 1. räme, suo. 2. lampi, (yi. pienehkö) järvi; Ule rs npr Oulujärvi, trä|]skaft puuvarsi; (lyhyt) puu | kahva, -pää. -skalle (kuv., halv.) visakallo, puupää.

träskartajd -t suoperäinen, soinen, träsked -en -ar puulusikka. träskig -t -are rämeinen, soinen, trä||sko puukenkä; vrt. -toffel. -slag (puus.) puulaji, puuainelaji. -slev puukauha, kapusta, -slöjd veistotyö, puutyö(t). -snidare puunleikkaaja. -snitt (taid.) puupiirros, -sprit (kem.) puusprii. -sticka (puu)tikku, -sälö; päre. -s toe a (puu)tukki.

trät|a -an -or I. riita, tora, kina(stelu). II. II2 itr riidellä toraiIla, kinastella, med ngn jnk kanssa, med varandra keskenään, om jstk; rs på ngn torua jtk, antaa toria jllk.

trätgirig -t -a riitaisa, toraisa, riidanhaluinen. -het riitaisuus, toraisuus, riidan-halu(isuus). trätjära -n puuterva. trätobroder riita|veli, -kumppani, trä|l toffel puukenkä, puupohjatohveli. -ull lastuvilla, -varor puutavara(t). -varu-affär puutavaraliike, -varuexport puu-tavaranvienti. -varufirma puutavaraliike, -varuhandlare puutavarakauppias. -va-

ruindustri puutavarateollisuus. -virke puutavara.

trög -t -are hidas, vitkallinen, jäykkä, kankea; ^ betalare hidas (huono) maksaja; pojken har <—' fattningsförmåga pojalla on hidas käsityskyky, poika on hi-dasälyinen; ^ konversation kankea, laahaava keskustelu; har du rs måge? onko sinulla kova vatsa? ^ omsättning (kaup.) heikko, hidas liikevaihto; det går rst (se) käy (sujuu) (kovin) hitaasti, vitkalleen, edistyy huonosti; låset går lukko ei tahdo mennä kunnolla kiinni, trög||bedd: han är (så) rs häntä saa aina pyytää ja rukoilla, -djur (el.) laiskiai|nen, (rhm.) -set; (kuv.) laiskajaakko. «flytande (a. tpm.) (er. kern.) sitkas, tröghet -en hitaus, vitkallisuus (m. fys.); verkkaisuus, viivyttely, aikailu, tröghetslag (fys.) jatkuvuuden laki. trög||måns -en -ar (kuv.) laiskajaakko, kuhnus, kuhnailija. -sål|d -t hitaasti, huonosti kaupaksi käypä tavara; ~ vara (j.) hyllyn täyte, -tänkt hidasajatuksinen, hidasjärkinen.

troj|a -an -or röijy, nuttu; urheilupaita, villapaita.

tröska I tr (mv.) puida; grundligt rs igenom en fråga (kuv.) perusteellisesti käsitellä, pohtia jtk kysymystä, trösk|el -eln -lar kynnys, -värde (psyk., vai.) kynnysarvo, tröskhus -et (mv.) puimala, tröskning -en (mv.) puinti, puiminen, tröskverk puimakone, puimuri, tröst -en lohdutus; en klen rs heikko (huono, pieni, mitätön, laiha) lohdutus, trösta I I. tr lohduttaa, ngn för ngt jtk jnk johdosta; ^ ngn i hans sorg lohduttaa jtk hänen surussaan. II. rfl. rs sig med ngt lohduttautua jllk (tavoin), över ngt jnk suhteen, tröstare -n - lohduttaja, trösterik -t lohduttava, lohtua tuova, lohdullinen.

tröst||lös -t lohduton, toivoton, -löshet toivottomuus, lohduttomuus, -napp (lps.) tyhjä tutti; (leik. tupakoits.) leikki-imuke. -pris lohdutuspalkinto. trött - -are väsynyt, uupunut, uuvuksissa, väsyksissä; arbeta sig rs raataa itsensä uuvuksiin, väsyksiin; ^ av att gå kävelystä väsynyt; vara rs på en sak olla väsynyt, kyllästynyt jhk asiaan, saanut kyllikseen jstk; jag är rs på det olen väsynyt, kyllästynyt siihen; ^ på att vänta väsynyt, kyllästynyt odottamiseen, trötta I tr väsyttää, uuvuttaa; ^ ut sig (ngn) väsyttää itsensä (jk), med ngt jllk; det rsr en att stå seisominen väsyttää.tröttande — tulpanlök

tröttande (a. tpm.) väsyttävä, uuvuttava, tröttkör|d -t väsyksiin, loppuun ajettu, (kuv.) aivan lopussa, »poikki», tröttas itr (dep.) väsyä, uupua, av jstk. tröttna I itr uupua, väsyä, på ngt jhk; han aldrig hän on aivan väsymätön, uupumaton; ^ på att läsa väsyä, kyllästyä lukemiseen; hon har på honom tyttö (nainen) on kyllästynyt häneen (poikaan, siihen mieheen), tröttsam -t -mare väsyttävä, uuvuttava, rasittava; (hnk.) tympäisevä, väsyttävä, tsar -en -er (hist.) tsaari, tsarinn|a -an -or (hist.) tsaaritar, tsetsefluga (el.) tsetsekärpänen. tu (luk.) kaksi; ett ~ tre vksi, kaksi, kolme! ett r^j tre var han borta yks kaks (siinä samassa) hän oli poissa, ett, ett ~ (tahti) yks, kaks, yks, kaks; de unga ~ nuoret, nuoripari; det är inte ~ tai om det ss on ilman muuta selvää, siitä ei ole epätietoisuutta; på ~ man hand kahden kesken, kahdestaan, (leik.) kahteen pek-kaan.

tub -en -er 1. kaukoputki, kiikari. 2. putki, (m. fr m.) tablettiputki(lo); (kaasu)pullo. 3. väri|putki(lo), -tuubi, tub|a -an -or (mus.) 1. (hist. Room.) tuuba (suora vaskipuhallin). 2. (nyk.) tuuba.

tubba I tr houkutella, viekotella, vietellä, tub^rk|el -eln -ler tuberkkeli. -bacill tu-berkkelibasilli. -fri eituberkkeli|basilleja, -tartuntaa, -knöl tuberkkelinystyrä. tuberkulin -et (frm.) tuberkuliini, tuberkulos (-o:s, -u:s) -en tuberkuloosi, keuhkotauti; öppen ^ (el.lääk.) avonainen, sluten ~ piilevä tuberkuloosi, -sjuk tuberkuloosia poteva, sairastava; keuhkotautinen. -sjukhus tuberkuloosi-, keuhko-tauti|sairaala; (er.) keuhkotautiparantola,

sanatorio, -vård keuhkotautipotilaiden hoito.

tuberkulos -t tuberkkelinen; keuhkotautinen; tuberkkeli-, nystyrä-, tu||dela I tr jakaa kahtia, kahteen osaan, -delning -en kahtiajako, tuff -en -er (geol.) tuffi. tuffa I itr: ~ i väg (onom. raut., aut.) puhkua, mennä sytkyttää (sätkättää) tiehensä, matkoihinsa, tufsa I tr: ^ till ngn mukiloida, rusikoida, pidellä pahoin; ~ till ngn i håret sekoittaa jnk tukka, panna jnk tukka sekaisin, tugg|a I. -an -or puru(s); suupala. II. I tr, itr pureksia, purra, pureskella; mutustaa; maten bör ordentligt ruoka on pureksittava kunnollisesti; på pureskella; (kuv.) märehtiä; ^ fradga pursuta vaahtoa; ^ tobak purra tupakkaa; jauhaa

(syödä) mälliä; ^ om (kuv.) aina toistella (vatvoa, jauhaa, märehtiä) samaa asiaa; ^ sönder pureksia rikki, tugg|ibuss tupakkapuru, (tupakka)mälli, -muskel (an.) purema-, puru|lihas. -tobak puru tupakka, pikanelli. tuggummi purukumi, tuj|a -an -or (ksv.) tuija, elämänpuu, tukt -en kuri; i ~ o. Herrans förmaning kurissa ja Herran nuhteessa; i ~ o. ära kurissa ja kunniassa, tukta I tr 1. rangaista, kurittaa. 2. (tkn.) ^ sten hakata kiviä; gatsten hakattu katukivi.

tuktan: en ^ kuritus, kuri. tukthus (rng.) kuritushuone; tre års ~ kolmen vuoden kuritushuone(rangais-tus). -fånge kuritushuonevanki. tuktomästare (vanh.) kurittaja, tulipanaros (leik.) tulppaani; det är lätt att säga r^ (men att göra den!) se on helpommin sanottu kuin tehty.

1. tull -en -ar (mer.) airon|hanka, -hankain, -tullo.

2. tull -en -ar tulli; 1. -maksu(t); det är hög ~ på vin viinistä on kallis tulli; lägga ~ på ngt panna, määrätä jllk tavaralle tulli; betala 500 mark i ~ maksaa tullia 500 mk; hur mycket blir det i paljonko tulee tullia? 2. tullilaitos; ~hus tullirakennus; tullihuone; vara vid ~en olla tullissa, tullilaitoksen palveluksessa; bo utanför ~arna asua kaupungin (alueen), tulliporttien ulkopuolella.

tulla I tr, itr 1. tullata. 2. ^ (av) ngt hiukan »verottaa», »tullata», näpistellä. tullare -n - (j.) tullaaja, tullimies, tull||avgift tullimaksu, -behandla I tr tul-lauttaa. -behandling -en tullaus, tullitus. -belägga V tr: ~ en vara säätää, panna tavaralle tulli, -bevakning tullivalvonta; (hnk.) tullivartijat, tullivartijasto. -båt tulli|vene, -kutteri, -deklaration tulli-luettelo. -distrikt tullipiiri, -fri -tt tulliton; r^tt (adv.) tullitta, -frihet -en tullittomuus, tullivapaus, -gods tullita-vara, tullattava tavara, -klarering -en tulliselvitys, -kontroll tullivalvonta, -man tullimies, -mur tullimuuri, -myndighet tulliviranomainen, -nederlag tullivarikko. -pliktig -t tullinalainen, -skydd tullisuoja. -snok (halv.) tullinuuskija, »tullimikko». -stadga tulli |sääntö, -asetus, -station tulliasema, -tariff, -taxa tullitaksa. -tjänsteman tullivirkamies. -union tulli|-unioni, -liitto, -verk tullilaitos, -visitation tullitarkastus, -visitera I tr tarkastaa tullissa.

tulpain -en -er (ksv., puut.) tulppaani, -lök tulppaaninsipuli.

tult|a I. -an -or tytöntyllerö. II. I itr käydä tyllertää.

tum -men - (mt.) tuuma; en konung i varje ~ kuningas kiireestä kantapäähän; inte ge efter en ~ olla hellittämättä tuumaakaan, hiventäkään; ^ för ~ tuuma tuumalta.

tumhandsk|e -en -ar lapanen, kinnas, tumla I I. itr kaatua, pudota; (j.) heittää kuperkeikkaa; hoippua, horjua, toikkaroida; kieriskellä. II. tr: ~en häst pyöritellä, käännytellä hevosta. III. rfl. ~ sig pyöriskellä, kieriskellä; (hev.) piehtaroida. IV. (pain. part.): ~ av (hästen) pudota hevosen selästä, satulasta; ^ om pyöriskellä; kaatua kumoon; heittää kuperkeikka(a); (rosvot) mellastella; tankarna r^r om i mitt huvud ajatukset pyörivät päässäni.

tumlare -n - 1. (el.) pyöriäinen, merisika. 2. (vanh. jalaton) pikari, tumma I tr, itr: ~ (på) hypistellä, pidellä sormin, peukaloida, laitella, muutella; (mtsh.) mitata (kappaleittain); han ~r inte på sin övertygelse hän ei tingi vakaumuksestaan, anna horjuttaa vakaumustaan; - på vahvistaa; pistää (panna) peukaloa jnk vahvistukseksi; det ~r vi på! peukaloa päälle! sovittu! selvä! tumm|e -en -ar (an., m. käsineen) peukalo; ha ~ med ngn pystyä pitämään jtk kurissa, aisoissa; hålla ~n för ngn pitää peukaloa (»peukkua») pystyssä jnk puolesta; hålla >—'n på ögat på ngn pitää jtk kurissa, silmällä; rulla -arna pyöritellä peukaloitaan.

tummeliten (sad.) Peukaloinen, tummelplats temmellyskenttä, tumregeln (shk.) peukalosääntö, tums||bre|d -tt tuumanlevyinen; listen är ~ piena, lista on tuuman levyinen, tuumaa leveä, -bredd -en tuumanleveys; inte vika en ~ olla väistymättä tuumaakaan, tumskruv (hist. kid., kuv.) peukaloruuvi; sätta ~ar på ngn (hist. kid.) panna jk peukaloruuveihin; (kuv.) panna jk kovan pakon alaiseksi, kovaan puristukseen.

tums tjock -t tuumanpaksuinen; vrt. tumsbred.

tumstock (tkn. mt,) nivelmitakko, tuu-mamitakko, (vanh.) tuumastukki. tumult -et - meteli, melske, hälinä; mellakka, kapina, tumvante lapanen.

turner -en -er (lääk.) kasvain, kasvannainen.

tundrja -an -or tundra; på -oma tundroilla.

tung -t tyngre tyngst (yl.) raskas; (vrs.)

tunika

painava; vaikea; (ilma) painostava; kömpelö; raskasmielinen; ~ stil raskas tyyli; ^ sömn sikeä uni; vatten (kern.)

raskas vesi; jag känner mig ~ i huvudet pääni on (kumman) raskas; ^ om hjärtat sydän on raskas; det känns r^t för mig minusta tuntuu raskaalta, minusta on kovin raskasta; göra livet >—>t för ngn tehdä elämä jllk raskaaksi; gå kävellä raskaasti; vägande skäl erittäin painavat syyt.

1. tunga -n kuorma, rasitus, taakka; bära dagens ~ o. hetta kärsiä, kantaa päivän kuorma ja helle.

2. tung|a -an -or (an., m. tkn. vaa'an) kieli; kluven ~ (el.) kaksihaarainen kieli; tala med kluven, dubbel >—' (kuv.) valehdella, puhua toista kuin ajattelee; hålla

rätt i mun (kuv.) katsoa eteensä, olla varovainen; pitää kieli kurissa (keskellä suuta), varoa loruilemasta liikaa; låta~n löpa päästää kielensä käymään; räcka ut '—n åt ngn näyttää kieltä jllk; styra sin r^j pitää kielensä kurissa; bita sig i ~n puraista kieleensä, (m. kuv.) purra huultaan; tala med -or (Raam.) puhua kielillä; jag har det på se (sana)

pyörii kielelläni; allt som kommer på (j.) mitä sylki suuhun tuo; vara ~n på vågen (kuv.) olla vaa'an kielenä, sinä josta ratkaisu riippuu, tung||band (an.) kielenjänne; lossa ngns ^ (kuv.) irrottaa kielenkantimet, saada kielet liikkeelle, -häfta: hon lider inte av ~ häneltä (siltä naiselta) tulee puhetta kuin turkin hihasta, tungläst vaikea lukea, tungo||mål kieli, puheenparsi; murre, -målstalande (Raam., usk.) kielilläpuhu-minen.

tungro|dd -tt raskassoutuinen, raskas soutaa; (kuv.) jäykkäliikkeinen, kankea, tungrot (an.) kielen|juuri, -kanta, tung||[sinne -t raskasmielisyys, -sint - -a raskasmielinen, -sinthet raskasmielisyys, -skött vaikea, tukala hoitaa, vaikeasti hoideltava, -spat (kiv.) raskassälpä, ba-ryytti.

tung||spene (an.) kitakieleke, -spets kie-lenkärki. -spetsljud (fon.) kielenkärki-äänne.

tungsten (kiv.) scheeliitti. tungsöv|d -t raskas-, sikeä|uninen. tungus -en -er (käns.) tunguusi(t); (kuv.) ikävä, pitkäpiimäinen mies. tung||vikt (urh.) raskas sarja; lätt ~ raskas keskisarja, -viktare, -viktsboxare (nrk.) raskaan sarjan nyrkkeilijä, raskassarjalainen. -viktsklass raskas sarja, tunik|a -an -or tunika,

Tunisien npr Tunisia, tunn tunt tunnare ohut, harva, hieno; (nst.) vetelä; tunt hår ohut, harva tukka; vrt. tunt.

1. tunna I I. tr: ry ut ohentaa, laimentaa. II. tr, itr: ry av ohentaa; laihtua, harveta; vähetä, harventua; itr: ry s av ks. ed.

2. tunn|a -an -or tynnyri, astia, (hist. mt.) tynnyri = 1,649 hl, (nst.) 1,256 hl; hoppa i galen ry tehdä hullusti, lyödä kätensä poroon.

tunn||band tynnyrinvanne. -bandsgymnas-tik (voim.) vannevoimistelu. -bindare tynnyrintekijä, astiantekijä.

tunn||bladig -t ohut-, hieno|lehtinen, -te-räinen. -bröd ohut, ohko|leipä. tunn|el -eln -lar (tkn.) tunneli; maanalainen käytävä, -bana tunnelirata, maanalainen rata. tunn||flytande (nst.) vetelä, herkkäliikkei-nen. -het ohuus, harvuus, vetelyys; hoikkuus. -hårig ohut-, harva|tukkainen, (el.) -karvainen, -klä|dd ohuissa pukimissa, tunnland tynnyrinala, (vanh. mt.) n. 1L ha; 10 ry kymmenen tynnyrinalaa, n. 5 ha.

tunn||skalig -t ohutkuorinen, -slit|en -et

-na ohueksi kulunut, -sådd harvaan kylvetty; (kuv.) harvassa tavattava, harvinainen.

tunt (adv.) ohuelti; harvassa; lova runt o. hålla ry (snl.) ei lupa taloa hävitä; luvata ja. täyttää — vaikealta näyttää! tupp -en -ar 1. (el.) kukko; röd som en ry punainen kuin kukko. 2. ryen (j.) käymälä, »tuppi», tuppa I itr: ry av (j. leik.) pyörtyä; (väkisinkin) nukahtaa; (väl.) kuolla, tupp||fjät kukonaskel; det är bara ett ry on vain (kukon)askel jhk. -fäktning kuk-kotappelu. -kam kukon|harja, -heltta, -kyckling kukkopoikanen; (kuv.) keltanokka. -lur -en torkahdus, nokkaunet; ta sig en ry nukahtaa, torkahtaa hetkinen, ottaa pienet nokkaunet.

1. tur -en onni, onnenpotkaus; (j.) tuuri, (hyvä) »viuhka»; ha ry med sig olla hyvä onni, »viuhka»; onni potkaisee; mera ry än skicklighet pikemminkin onnenpotkaus (hyvä onni) kuin taito; det var ry att olipa onni että; en sån ry! millainen onni! som ry var kaikeksi onneksi.

2. tur -en -er 1. vuoro, kerta, järjestys; det är min ry nyt on minun vuoroni; nu blir det din >—' nyt tulee sinun vuorosi; nu var det hans ry att bli förvånad nyt sai hän vuorostaan hämmästyä,

ihmetellä; han i sin ^ hän puolestaan,

vuorostaan; i ~ (o. ordning) vuorollaan, vuoron perään; vara i ry (kort.) olla

lyöntivuorossa. 2. huviretki, retki, matka; kulkuvuoro; regelbunda ryer säännölliset kulkuvuorot; ^ o. retur meno ja paluu, menopaluu. 3. (tns.) vuoro(t). tura I itr, turas (om) itr (dep.) vuorotella, turban -en -er turbaani, itäm. päähine, turbin -en -er (tkn.) turbiini, -fartyg (mer.) turbiinialus. turism -en matkailu.

turist -en -er matkailija, huvimatkailija. -buss matkailubussi, -byrå matkailutoimisto. -förening matkailijayhdistys, -ho-tell matkailijahotelli. -hydda, -härbärge retkeily-, matkailu | maj a. -klass turistiluokka. -land matkailumaa, -ort mat-kailupaikka. -station matkailuasema. -ström matkailija| virta, -tulva, -säng kenttä-, sarana|vuode. -säsong matkailukausi. -trafik matkailuliikenne. -valuta matkavaluutta, -väsen matkailu, turk -en -ar (käns.) turkkilainen. Turkiet npr Turkki, turkinn|a -an -or turkkilainen nainen, turkiska -n (kiel.) turkin kieli, turkki, turkm^n, turkomatn -en -er (käns.) turk-meeni(t), turkomaani(t). turkos (-o:s, -u:s) -en -er (jal.) turkoosi, turlista -n (raut., höyryl., Int. ym.) kulku-vuorot.

turné -n -er (teat., oop., konsr.)kiertue. turnera I tr tehdä kiertue, olla kiertueella, tur- o. returbiljett menopaluulippu, tursa m -mt -mmare onnekas; en ry dag onnen päivä.

tursk -t: bönor (keit.) hienot vihreät pavut.

turturduva (el.) turturikyyhky(nen). turvis (adv.) vuorotellen, vuoronperään, tusan pahus, hitto; fy hyi pahus! hyi hitto! en ry till kari pahus miehek-seen, pahuksenmoinen mies; ge ry i ngn (ngt) vähät välittää jstk (hnk., as.).

1. tusch -en 1. (mus.) kosketus; (ork.-konsr. jnk hnk. kunniaksi soit.) fanfaari, kunniatoitotus. 2. (taid., kuv.) siveltimen käyttö; kevyt kosketus; (kuv.) sävy, leima.

2. tusch -en, -et (vär.) tussi.

tuscha I tr (taid.) piirtää, maalata tussilla, tuschkopp (taid.) tussikuppi. tusen I. (luk.) tuhat; ^ man (ton) tuhat miestä (tonnia); ~ tackl tuhannet kiitokset! ^ gånger tuhat kertaa; tuhannet kerrat; femry viisituhatta; flera (många) ry muutamia, useita tuhansia, monta tuhatta; ^ sinom ry tuhannet ja taas tuhannet, tuhansia ja taas tuhansia, monia tuhansia; tuhansittain; på <—' olika sätt tuhansin eri tavoin; Tusen o. en natt (kirj.hist.) Tuhat yksi yötä.

II. (s.) fem per ro viisi tuhannelta, viisi promillea, 5 °/00.

tusende I. (järj.luk.) tuhannes. II. (s.) tuhat.

tusen(de)del tuhannesosa; en rss sekund sekunnin tuhannesosa, tuhannesosa sekuntia.

tusen||faldig -t tuhatkertainen, -falt (adv.) tuhatkertaisesti, tuh ansin kerroin, -f o ting -en -ar (el.) tuhatjalkainen, -hövda|d -t tuhatpäinen, -konstnär moni-, tuhattaituri. -markssedel tuhannen markan seteli, tuhatmarkkanen, (j.) tuhatlappunen. -skönja -an -or (ksv., puut.) kaunokainen, bellis, -tal 1. tuhat, (mat.) tuhannet; det första r^et ensimmäinen tuhat; (ungefär) ett rs tuhatkunta; många rs monet tuhannet, monia tuhansia; i rs tuhansittain; räkna i rs laskea tuhansittain. 2. (aik.) på rset 1000-luvulla, 11 vuosisadalla, -tals (a., adv.) tuhansittain; ro människor tuhansittain, tuhansia ihmisiä; ro olika tuhansia erilaisia, -årig -t tuhatvuotinen, tuhatvuotias. tuss -en -ar (pieni) (lanka- ym.) tukko, »paperipallo».

tussa I tr: rs hunden på ngn usuttaa koira jnk kimppuun.

tut -en -ar tötterö; (astian) piippu (nokka, torvi, suu).

1. tut|a -an -or sormituppo.

2. tuta I tr, itr toitottaa, soittaa, puhaltaa torvea; (j. aut.) töryyttää torvea, antaa äänimerkki; ro ngt i öronen på ngn huutaa jnk korvaan; aina vatvoa samaa, yrittää uskotella.

tut||ande -t ks. -ning; vilket rs f millainen kamala, mokoma töryytys! tutning -en (autontorven) töryytys.

1. tutt|a -an -or tyttönen, tytöntyllerö.

2. tutta I tr: rs på ngt pistää tuleen, tuv|a -an -or mätäs; liten rs välter ofta

stort lass (snl.) pieni kivi kuorman kaataa; pieni syy, suuret seuraukset, tuvig -t -are mättäinen. TV ks. television, yhd. tvagning -en -ar peseminen, pesu; (usk.) pesu.

tvedräkt -en eripuraisuus, riita. tweed (tui:d) -en (vaat.) karkea toimikkai-nen villakangas, tweed, tve||egga|d -t kaksiteräinen; ett -t svärd kaksiteräinen miekka, -gifte -t (Iak.) kaksinnaiminen. -hågs|en -et-na epäröivä; kahdenvaiheilla, kahdella päällä (oleva), -hågsenhet -en epäröinti, -hövda|d -t kaksipäinen; vrt. dubbelörn. tveka I itr empiä, epäröidä; olla kahden vaiheilla (horjuva, epäröivä); stå rsnde inför ngt olla kahden vaiheilla, empiä,

epäröidä jnk suhteen; vaikea päästä ratkaisuun jssk asiassa, tvekamp -en kaksintaistelu, tvekan: en rs epäröinti, empiminen; hysa rs epäröidä jssk asiassa; utan ~ empimättä, epäröimättä; epäilemättä, tveksam -t -mare empivä, epäröivä, epävarma, horjuva; kysymyksen alainen; vara rs om (angående) ngt empiä, epäröidä, olla kahden vaiheilla jnk suhteen (pääsemättä selville jstk); i rsma fall epäilyttävissä, epävarmoissa tapauksissa, -het ks. tvekan; arvelu(t), epäilykset, tvekönа|d -t (ksv., el.) kaksineuvoinen, tvenne (luk.) kaksi.

tve||stjärt (hnt.) pihtihäntä. -taian: en rs ristiinpuhuminen; beslå ngn med rs (Iak.) todeta jnk puhuneen ristiin, tavata jk ristiinpuhumisesta. -1 un ga|d -t kaksikielinen; (lippu) kaksikielekkeinen; (kuv.) epäluotettava, puhuu yhtä, ajattelee toista; ^ (bevis)dom (hist. iak.) kaksi-puheinen tuomio, -tydig -t -are kaksiselitteinen; kaksimielinen, rivo; en rs person epäilyttävä hnk. -tydighet -en -er kaksimielisyys, rivous; kaksiselitteisyys; vrt. ed.

tvi (int.) hyi (olkoon)! tvilling -en -ar kaksonen; Trsama (täht.) Kaksoset, -bror kaksoisveli, -forskning kaksostutkimus, -syster kaksoissisar, tvills -en (vaat.) tvilli. tvina I itr: rs bort riutua; (ksv., kuv.) kuihtua (ja kuolla).

tvinga IV4 (I) I. tr pakottaa, ngn till ngt jk jhk, tekemään jtk; ro ngn att ge sig pakottaa jk antautumaan; han var så illa tvungen hänen oli pakko, ei ollut mitään muuta keinoa, neuvoa; fag är tvungen att minun on pakko; han tvingades att hänet pakotettiin jhk. II. rfl. ro sig (tili) att göra (pakottamalla) pakottaa itsensä tekemään jtk; ro sig att le väkisin pakottaa hymy huulilleen, pakottaa huulensa hymyilemään. III. (pain. part.): ^ fram pakottaa,

kiristää jtk (esiin); ro igenom pakottaa (väkisin) menemään läpi; (kuv.) ajaa (väkisinkin) perille, läpi; ro ner pakottaa menemään alas (esim. ruokapala kurkusta alas); ro ner ett flygplan pakottaa lentokone laskeutumaan maahan; ro på ngn ngt (väkisin) pakottaa jk ottamaan, ostamaan jtk.

tvingande (a,, tpm.) pakottava; ro nödvändighet ehdoton välttämättömyys; av rs skäl pakottavista syistä (johtuva, johtuen).

tvinna I tr kiertää, punoa, kerrata; rst bomullsgarn kierretty, kerrattu puuvillalanka; ro upp kiertää auki, purkaa.

698tvirisjuk -

tvin||sjuk -t näivetys-, hivutus|tautia poteva, näivetys-, hivutus| tautinen, -sot näivetys-, hivutus| tauti, tvist -en -er riita, riitaisuus; kiista, jupakka; avgöra (slita) en ^ ratkaista riita; bilägga en r^j sopia (pois) riita; råka i ~ med ngn joutua riitaan, riitautua jnk kanssa, tvista I itr riidellä, kiistellä, kinata, om ngt jstk.

tviste||fråga riita-, kiista|kysymys. -frö riidan siemen, aihe, riitakapula. -mål (Iak.) riitajuttu -äpple ks. -frö. tvistig -t -are riidan-, kiistan|alainen; selvittämätön; pulmallinen; saken är ~ asia on (vielä) riidanalainen, selvittämättä.

tviv|el -let - epäily(s), arvelu, på (om) jnk suhteen; det är (råder, lider) inget (inte det minsta) >—' om det sen suhteen ei ole pienintäkään epäilystä; han har sina ~ om ngt hänellä on omat epäilyksensä asian suhteen; utan ~ epäilemättä; höjd över alla ~ kaikkien epäilysten yläpuolella. -aktig -t -are epäiltävä, kyseenalainen; kaksimielinen; epäilyttävä, hä-märä(peräinen). -sjuk -t epäilevä, luu-levainen, epäluuloinen, -sjuka epäileväi-syys, epäluuloisuus, luulevaisuus. tvivels||mål: dra ngt i ~ epäillä, ruveta epäilemään jtk, saattaa (leimata) jk epäilyksen alaiseksi, -utan epäilemättä, tvivla I itr epäillä, på jtk; det ~r jag starkt på sitä rohkenen suuresti epäillä, tvivlande (a. tpm.) epäilevä; han ser ~ ut hän näyttää epäilevän, hän ei näytä ottavan (sitä) uskoakseen; ställa sig ~ inför ngt suhtautua epäilevästi jhk. tvivlare -n - epäilijä, tvung|en -et -na pakotettu; väkinäinen, luonnoton, teennäinen; fag är ~ att göra det minun on pakko tehdä niin.

1. två III (supn. tvagit, prt. tvag\en -et) pestä; ^ sina händer pestä kätensä; (kuv.) han r^r sina händer hän pesee kätensä, puhdistautuu, sanoutuu irti vastuusta.

2. två (luk.) kaksi; vrt. fem., yhd.; båda ~ molemmat, kumpikin; i ~ likalydande exemplar (asiakirja) kahtena yhtäpitävänä (samansisältöisenä) kappaleena; det låter han inte säga sig gånger 1 sitä ei hänelle tarvitse kahdesti sanoa; det ska vi bli ~ om! on siinä sanomista muillakin (toisillakin)!

två- (yhd.) vrt. fem (yhd.) två|a -an -or kakkonen; (sout.) kaksikko; han blev ~ (kilp.) hän selviytyi toiseksi; han kom upp i -an (koul.) hän pääsi toiselle luokalle; -orna, har gymnastik toisen

luokan oppilailla on voimistelua; vrt. femma.

- tvåtiden två

två||atomig -t kaksiatominen, -barnssystem

kaksilapsijärjestelmä. -bent kaksijalkainen. -byggare (ksv.) kaksikotinen, -dela|d -t kaksiosainen; ^ baddräkt kaksiosainen uimapuku, -dimensionell kaksiulotteinen, -eggad ks. tveeggad.

tvåendel (mus.): två takt kaksikahdes-osatahti, 2|2-tahti; tre ~s takt kolme-kahdesosatahti, 3|2-tahti. två||familjshus kahden perheen talo. -fjär-dedelstakt (mus.) kaksineljäsosatahti, 2|4-tahti. -frontskrig kahden rintaman sota. -färga|d -t kaksivärinen, -färgstryck (kirjp.) kaksiväri I painos, -painanta, -hjulig -t kaksipyöräinen, -hjuling -en kaksipyöräinen (aj., plkp.). -hjärtbla-dig -t (ksv.) kaksisirkkainen. -kammarsystem (valt.) kaksikamarijärjestelmä. -krona (Ruots.) kahden kruunun raha. -köna|d -t (ksv., el.) kaksineuvoinen, tvål -en -ar saippua, saippuapala; ^ i stänger kankisaippua. tvål||ask saippuarasia, -bit saippuapala. två||leda|d -t kaksi|jäseninen, -nivelinen, -rivinen; (mat.) binominen. -ledarsystem (shk.) kaksij ohto järjestelmä, tvål||fager (leik.) korea kuin saippuamai-nostyttö. -flingor saippuahiutaleet. -kopp saippuakuppi. -lödder saippuavaahto. -vatten saippuavesi.

tvåmansllkanot kahden hengen kanootti (melavene); kaksikko, -säng kahden mielien (hengen), kahden maattava

sänky, vuode, -täit kahden hengen teltta, tvåmotorig (-tu:) -t kaksimoottorinen, tvång -et pakko; moraliskt ~ moraalinen, siveellinen pakko; göra ngt av ~ tehdä jtk pakosta (pakotettuna); bortföra med ~ viedä väkisin mukanaan, pois. tvångs||ansluten: vara ~ olla pakollinen jäsen, -arbete pakkotyö, -arbetsläger pak-kotyöleiri. -evakuera I tr pakolla siirtää (asukkaita pois), -evakuering (väestön) pakkosiirto, -föreställning (lääk.) pakkomielle. -förflyttning (väestön) pakkosiirto. -läge pakkotila, -medel pakkokeino, -mässig -t pakollinen, -sparande -t pakkosäästö, pakollinen säästäminen, -troja pakkopaita (m. kuv.). -åtgärd pakkotoimenpide; tillgripa ~er ryhtyä, turvautua pakkotoimenpiteisiin, två||plansvilla kaksikerroksinen huvila, -pucklig -t kaksikyttyräinen. -radig -t kaksirivinen (m. puku), -skiftesbruk (mv.) kaksij ako viljely (s), -skiftsarbete kaksi-vuorotyö. -språkig -t kaksikielinen (hnk., teos, alue), -språkighet -en kaksikielisyys.

-spän|d -t kaksivaljakko-. -stavig -t kaksitavuinen. -taktsmotor kaksitahti-, kaksitahtinen moottori, -tiden: vid ~

(Suom. r. tvåtiden) kahden aikaan. - tunga !d -t kaksi|kielinen, -mielinen; ^ flagga kaksikielekkeinen lippu, -vingar (hnt.) pl kaksi iipiset. -värd(ig) -t kaksiarvoinen; (kern.) kahdenarvoinen. -äggs tvilling (ar) (fysiol.) epäidenttiset (erimunaiset) kaksoset.

tvär I. på ~en poikittain, poikkipäin; sätta sig på ~en (kuv.) asettua poikkiteloin, hangotella vastaan, nousta vastarintaan. II. -t -are poikkipuolinen, poikittainen; äkkijyrkkä; äkillinen; tiuskea, tyly, karkea, äreä; en ~ krök jyrkkä, äkki|mutka; ^ övergång jyrkkä, äkillinen siirtyminen; ett nej jyrkkä, tiukka kielto; vrt. ~brant.

tvära I itr, tr 1. ^ en gata mennä kadun poikki, ristiin; ~ en åker kyntää pelto ristiin, poikkivakoon. 2. olla ristissä, poikkipuolin.

tvär||bjälke poikkiparru. -brant 1. (a.) äkkijyrkkä, pysty. II. -en -er äkkijyrkänne. -bromsa I tr, itr äkkiä jarruttaa, -drag ristiveto, -gata poikkikatu, -hand: en ^ kämmenenleveys. -het poikittaisuus; (kuv.) jyrkkyys; nurjuus, tylyys, -hugg|en -et -na poikki hakattu; (kuv.) jyrkkä, -linje poikkiviiva, -mätt: bli ~ tulla äkkiä kylläiseksi, -randig -t poikki|juo-vainen, -raitainen, tvärs (adv.) poikki; (mer.) poikittain; vinden är ~ tuuli on laitainen; härs (kors) o. ~ ristiin rastiin, pitkin ja poikin, -igenom I. (prp.) läpi, halki, poikki. II. (adv.) läpi, poikki, puhki; gå ^ mennä jnk poikki, halki, puhki, läpi. tvär||skepp (kirk. rak.) ristilaiva, poikki-laiva. -skepps (mer.) poikki laivan, poikittaissuunnassa. -slå -n -ar poikki-piena. -snitt poikkileikkaus, tvärsom ks. tvärtom.

tvär||stanna I itr äkkiä pysähtyä, pysähtyä paikalle(en). -stopp äkki| pysähtyminen -pysähdys, -streck poikkiviiva, -strimmig -t poikkijuovainen. -säk|er -ert -ra uhka-varma, ylen varma; kovin varma (er. itsestään), -säkerhet -en uhkavarmuus. -söm (nl.) risti-, poikki|sauma. tvärs||över (prp., adv.) suoraan poikki, tvärt (adv.) heti, oitis, tuossa tuokiossa; äkkiä, jyrkästi; vrt. tvär II.; ^ avbryta sig äkkiä lakata jstk, äkkiä lopettaa; ^ avslå (vägra) jyrkästi kieltää (kieltäytyä); käppen gick ~ av keppi katkesi keskeltä kahtia, poikki, tvärtemot I. (prp.) vastoin jtk; handla ^ befallningen menetellä juuri vastoin käskyä; han gör ^ vad jag säger hän tekee juuri päinvastoin kuin minä sanon. II. (adv.) juuri päinvastoin.

tvärtom (adv.) päinvastoin; sen sijaan; alldeles r^ aivan, juuri päinvastoin; göra ~ tehdä päinvastoin, juuri päinvastoin; >—jag är mycket nöjd med honom päinvastoin, olen häneen hyvin tyytyväinen, tvär||vigg -en -ar jörö, jörri, äkämys, sydä-mikkö. -vägg -en poikkiseinä. -vända II1 itr äkkiä kääntää, tehdä jyrkkä käännös, äkkikäännös, (j.) käännähtää koroillaan, kannoillaan, -vändning: göra en ~ kääntyä äkkiä (ympäri, takaisin); ks. ed. tvätt -en -ar pesu; kemisk ~ kemiallinen pesu; lämna bort ~(en) pesettää pesunsa muualla, antaa pesu(vaattee)t muuanne pestäväksi; tyget krymper i ~en kangas kutistuu pesussa; lämna på (till) ~(en) jättää pesuun, pestäväksi; vara på ~(en) olla pesussa, pestävänä, tvätta I I. tr pestä; ^ fönster pestä ikkunoita. II. rfl. r^ sig peseytyä, med varmt vatten lämpimällä vedellä; ^ sig i ansiktet (om händerna) pestä kasvonsa (kätensä). III. (pain. part.): ^ av pestä pois; ^ upp pestä (er. pikkupesua, jk erill. vaatekappale); ^ ur pestä pois; ^ ur en fläck pestä pois tahra (jstk). tvätt|[anstalt pesulaitos, pesula; kemisk ^ kemiallinen pesulaitos. -balja pesusoikko. -bar -t

pestävä, pesua kestävä; tapet pestävät seinäpaperit, tapetit, -björn (el.) pesukarhu, -brygga pesulaituri. -bräde pesulauta, tvättersk|a -an -or pesijätär. tvätt||fat pesuvati, -hjälp pesumuija. -inrättning pesula, pesulaitos; o. stryk-inrättning pesu- ja silityslaitos. -kläder pesuvaatteet. -klämma pyykkipoika, -lapp pesulappu, -maskin pesukone, -medel pesuaine.

tvättning -en pesu, peseminen, tvätt||nota pesulasku, pesuvaateluettelo. -pulver pesujauhe. -påse pesuvaatepussi. -siden pesusilkki. -skinnshandske pesu-nahka-, säämiskälkäsine, -stuga pesutupa, -ställ pesu | pöytä, -teline, pesuallas, -svamp pesusieni, -vante pesukinnas, -vatten pesuvesi, -äkta (a. tpm.) pesua, pesun kestävä; (kuv.) aito.

1. ty (konj.) sillä.

2. ty III rfl.: ~ sig till ngt turvautua, liittyä jhk; ~ sig till ngns hjälp turvautua jnk apuun.

tyck|a II2 I. itr 1. olla jtk mieltä; jag -er det är för kallt här minusta (minun mielestäni) täällä on liian kylmä; det -er jag inte en ole sitä (samaa) mieltä; ei minun mielestäni, ei minusta; det -er du bara luulet vain niin, muuten vain sanot noin; som ni -er niin kuin haluatte; säg vad du själv -er mitäs itse siitä pidät (ajat-tyckas — typografisk

typ

telet)? -er du illa vara, om? pahastutko siitä jos, oletko pahoillasi jos? hon -te illa vara att jag hän oli minulle loukkaantunut, suutuksissaan, kun minä; jag -er det bör vara så minun mielestäni sen pitäisi olla niin, sillä tavalla; jag -te jag hörde ngn gå olin kuulevinani jnk kävelevän; jag har alltid -1, att minun mielestäni (minusta) on aina (ollut). 2. om ngn (ngt) pitää jstk (hnk., as.); vad -er du om honom (pjäsen)? mitä pidät siitä miehestä (siitä, tästä näytelmästä)? jag -er om det pidän siitä; <—' om att äta (dricka) pitää (paljon) syömisestä (ja juomisesta); vad -er ni om musik? pidättekö musiikista? rs bättre (bäst) om pitää enemmän (eniten) jstk; jag -er illa om det en voi sitä sietää; jag -er mer om vin än öl pidän enemmän viinistä kuin oluesta (juon mieluummin viiniä kuin olutta). II. rfl: rs sig höra ngn (ngt) luulla kuulevansa (olla kuulevinaan) jnk tulevan, olla kuulevinaan jtk; han -er sig kunna allting hän luulee osaavansa (ihan) kaikkea, mitä vain; han -er sig vara ngt hän luulee olevansa jtk (ties mikä), tyck|as II2 itr (dep.) tuntua, näyttää jltk; han -s vara rik hän tuntuu, näyttää olevan rikas, tuntuu rikkaalta mieheltä; det kan rs så siltä voi näyttää; vad -s? mitäs siihen sanot (te)? tycke -t -n 1. käsitys, mielipide, katsantokanta; i mitt rs minun mielestäni, minun käsitykseni mukaan. 2. maku(aisti); efter eget rs oman makunsa mukaan; det beror på rs o. smak se on makuasia. 3. taipumus; fatta rs för ngn mieltyä, tuntea mieltymystä jhk; han har flicka tytöt pitävät hänestä. 4. saman|laisuus, (-(kaltaisuus; ha rs av ngn muistuttaa jtk, olla jnk kaltainen, tyckmyck|en -et -nare närkäs, itseensä ottava; bli rs närkästyä, ottaa itseensä, panna pahakseen, tyd|a II1 I. tr sel(v)ittää, osoittaa, tulkita; ^ drömmar selittää unia; ^ liknelser selittää, tulkita vertauksia; ^ allt tili det bästa selittää kaikki parhain päin. II. itr viitata jhk; allt -er på att kaikki viittaa sinnepäin että. tydbar -t selitettäv(iss)ä (oleva), tydlig-t -are selvä; det ärrst att on selvääettä. tydligen selvästikin, ilmeisesti kin), tydliggöra V tr selvittää, selittää, tydlighet -en selvyys, tydning -en -ar selitys, selvitys, tulkinta; vrt. tyda.

tyfon (-o:n, -u:n) -en -er 1. (mtr., er. itä-

aasial.) pyörremyrsky, taifuni. 2. (tkn.) paineilmamerkkilaite.

tyfus -en (lääk.) 1. lavantauti, (suoli)tyy-fus. 2. pilkkukuume, nälkäkuume. tyg -et 1. -, -er vaate, kangas. 2. kapineet, vehkeet, pslit, neuvot; allt vad rsen håller (puskea) täydellä voimalla, täyttä vauhtia (minkä vehkeet, pelit kestävät), tyga I tr: illa rs tili pidellä pahoin, kolhia, mukiloida, murjoa.

tyg|el -eln -lar ohjakset, ohjat; dra åt -lama (kuv.) kiristää, tiukata ohjia; ge hästen (vår fantasi) fria (lösa) -lar päästää hev. (mielikuvituksemme) valloilleen, valtoimenaan laukkaamaan; hålla ngn i rsn pitää jk kurissa, tygellös -t hillitön, hurja, -het -en hillittömyys, hurjuus, hurjastelu, tyg|jhus (vanh. sot., tyk.) asevarikko, asehuone. -knapp kangas-, vaate|nappi. tygla I tr ohjata, pitää ohjista; hillitä, pitää aisoissa.

tyg||lapp kangastilkku, vaatetilkku. -mästare -en (sot.) asevarikon päällikkö; ase-mestari. -officer ase ip eeri. -packe kangaspakka. -remsa kangassuikale. -sko vaate-,kangas|kenkä.-stycke kangaspala, tykobr^hedag

onnettomuuden-, kovan onnen päivä, musta päivä, tyll -en, -et (vaat.) tylli, -klänning tylli-leninki.

tyna I itr: rs av (bort) riutua, kuihtua, kitua, surkastua.

tynande (a. tpm.): föra en rs tillvaro vaivalloisesti elää kituuttaa, tyng ja II1 tr, itr painaa, painostaa, rasittaa, ngn jtk; käydä voimille; ovissheten -er (på) honom epävarmuus, epätietoisuus vaivaa, ahdistaa (häntä); -d av år, av bekymmer vuosien painon, huolten rasittama; ' ned raskaasti painaa, (kuv.) painaa maahan, masentaa, lannistaa, tyngande (a. tpm.) painava; painostava; ^ skäl painava(t) syy(t). tyngd -en -er paino, painavuus; kuorma; (fys.) paino; under anklagelsens rs syytöksen painosta, syytöksen raskaana painaessa. -kraft (fys.) painovoima, -lagen (fys.) painolaki. -lyftare -n - (urh.) painonnostaja. -lyftning (urh.) painonnosto, -punkt painopiste, typ -en -er 1. perikuva, tyyppi, malli; han är en rs för sig hän on omalaatuisensa tyyppi; en underlig rs merkillinen tyyppi, (leik.) hyypiö. 2. (kirjp.) kirjasin, kirjake. typisk -t tyypillinen, luonteenomainen, kuvaava, tunnusomainen, typograf -en -er kirjaltaja, kirjanpainaja, typografi ~(e)n kirjapainotaito; (kirjan)

painoasu.

typografisk -t typografinen; en boks rsa utstyrsel (kirjp.) kirjan painoasu.

tyrann -en -er tyranni, hirmuvaltias, tyranni -(e)t hirmuvalta, tyrannia, tyrannisera I tr sortaa, pitää hirmuvallas-sa(an).

tyrannisk -t tyrannimainen, hirmuvaltainen.

tyrplare (-o:) -n - (käns.) tyrolilainen. Tyrolen npr Tyroli.

tyroler| [dräkt tyrolilaispuku. -hatt tyroli-laishattu.

tyrplsk -t (a.) tyrolilainen, tyrolsk[a -an -or tyrolilainen nainen, tyro-litar.

tysk I. -t, II. -en -ar (käns.) saksalainen, tysk|a -an 1. (kiel.) saksan kieli, saksa. 2. -an -or saksalainen nainen, saksatar. tysk|[amerikan(are) amerikansaksalainen. -fientlig -t saksalaisvihamielinen. -hatare -n Saksan-vihaaja, -het -en saksalaisuus. Tyskland npr Saksa, Saksan maa. tysk-svensk -t saksalais-ruotsalainen; ett tysk (t)-finskt (ty sk f t]-svenskt) lexikon saksalais-suomalainen (saksalais-ruotsalainen) sanakirja.

tysk||talande (a. tpm.) saksaa puhuva, saksankielinen (hnk.). -vän Saksan-ystävä, -vänlig -t saksalaisystävällinen. tyst - -are äänetön, hiljainen; (hnk.) harvasanainen; (int.) hys! hiljaa! ~ o. stilla hiljaa ja ääneti; ^ överenskommelse, förbehåll salainen sopimus, ehto; ^ minut äänetön hetki; ^ trafik äänetön ajo (kadulla, aut. äänimerkin käyttö kielletty);

som graven äänetön kuin hauta; det har blivit ~ om saken asiasta on kohu lakannut, asia on painunut hiljaisuuteen, asiasta ei ole kuulunut mitään; hålla med ngt olla vaiti jstk, hiiskumatta (koko) asiasta (kenellekään); tala ~ puhua (aivan) hiljaa; i det kaikessa hiljaisuudessa; det talar vi ~ om siitä emme puhu lainkaan.

tysta I tr vaientaa, saattaa vaikenemaan;

ned kehottaa hiljaisuuteen, vaikenemaan; pitää salassa; painaa villaisella; ^ munnen på ngn tukkia suu jltk. tystgående (a. tpm.) ääneti liikkuva; äänetön.

tysthet -en äänettömyys, hiljaisuus; i ali ^ kaikessa hiljaisuudessa, tysthetslöfte vaitiololupaus; under ~ vaiti-olovelvoituksin.

tystlåt|en -et -nare harvasanainen, harvapuheinen, vaitelias, -het harvapuheisuus, harvasanaisuus, vaiteliaisuus, tystna I itr vaieta; olla vaiti, ääneti; (ä., laulu, soitto) tauota, lakata (kuulumasta), tystnad -en hiljaisuus, äänettömyys, vaitiolo; nattens ~ yön äänettömyys, hiljaisuus; iaktta ~ olla. hiljaa, ääneti; noudat-

taa vaiteliaisuutta; förbigå ngt med ~ sivuuttaa jk asia vaitiollen; med (under) ~ ääneti, vaiti ollen.

tystnadsplikt vaitiolovelvollisuus.

tyvärr (adv.) valitettavasti.

tyåtföljande (a. tpm.,vanh.): med ^ ynnä mukana seuraava.

tå -n -r 1. (an.) varvas; gå på ^ kävellä varpaisillaan; ställa sig på ~ nousta varpailleen; stå på ~ seistä varpaillaan; stå på /-w för ngn (kuv.) kumarrella, nöy-ristellä jtk; från topp till ^kiireestä kantapäähän. 2. (jlkn.) kärki; bred (spetsig) ~ leveä-, (suippo) kärkinen (kengän) muoto.

1. tåg -en (ksv. Juneus) vihvilä.

2. tåg -et - köysi, touvi, nuora.

3. tåg -et - retki, kulku, kulkue, (voim.) marssi; ~et över Alperna (hist.) Alppien ylitys, yli|meno, -kulku.

4. tåg -et - juna; ankommande (avgående) ~ saapuva(t) (lähteväft]) juna(t); genomgående läpikulkujuna; byta ~ muuttaa junaa, muuttaa toiseen junaan; vara på r^et olla junassa; följa ngn till ^et saattaa jtk junaan, junalle; komma för sent till r^et myöhästyä, jäädä junasta.

1. tåg|a -an -or 1. kuitu, syy. 2. (kuv.) tarmo, kestävyys, sisu.

2. tåga I I. itr kulkea, samota, vaeltaa, marssia; komma ~nde saapua marssien jne. (perille). II. (pain. part.): ^ bort marssia, samota, kulkea pois; emot marssia, mennä, kulkea jtk vastaan; ^ fram marssia esiin, paikalle; samota, vaeltaa perille; ^ igenom itr kulkea, marssia, vaeltaa (paikkakunnan) läpi, kautta; ~ in marssia, saapua jhk (sisään).

tåg||[belysning junavalaistus. -byte ks. -ombyte. -färja junalautta, -förbindelse junayhteys; regelbunden ~ säännöllinen junayhteys, rautatie-, juna|liikenne. -försening junan myöhästyminen, -hem (läh.) asuntojuna.

tågig -t kuituinen, syinen.

tåg[|klarerare junanselvittäjä. -ledes rautateitse, junalla, junassa, -mästare junailija, konduktööri, -möte: det är ~ i A. junat kohtaavat toisensa A:ssa. -olycka juna-, rautatie] onnettomuus, -ombyte junanmuutto. -ordning (sot.) marssijärjestys; det går i nådig ~ (iv.) se käy (sujuu) vanhaa hidasta, virallista menoaan. -personal junanhenkilökunta. -radio junaradio. -resa juna-, rautatie [matka, -råtta junavaras. -sammanstötning junien yhteentörmäys, -sätt juna (veturi ynnä vaunut), vaunurivi. -tid(erna) junien lähtöjä tuloajat. -tidtabell rautatieaikataulut. -urspår(n)ing junan suistuminen raiteilta.

tåg||verk (er. mer.) köysistö. -virke köydet, touvit, köysitarpeet. tåg||värdinna (läh.) junanemäntä. tågångare -n (el.) varvasastuja(t). tågända nuoran-, köyden|pää, -pätkä, tå||hätta (jlkn.) varvastilkku. -hävning (u.) varvasseisonta; (voim.) varpaillaseisonta, varpaillaolo(asento), -järn (kenganänturan) kärkirauta. tåla tål tålde (tålte) tålt tr sietää, kärsiä, kestää, tyytyä; jag tål inte motsägelser en kärsi (siedä) vastaväitteitä; jag tål inte maten en siedä tätä (jtk tiettyä) ruokaa, en kestä ruokaa; en voi ottaa vastaan ruokaa; han tål inte skämt hän ei (ollenkaan) ymmärrä leikkiä; det behöver jag inte ~ sitä minun ei tarvitse sietää; inte ~ sjön (laiva) olla merikelvoton, (hnk.) tulla merikipeäksi; tyget tål att tvättas (tämä) kangas sietää, kestää pesua; det tål att tänka på sitä kannattaa (sietää) ajatella; ^ vid sietää, kestää, (m.) kaivata; soppan tål nog vid litet salt keitto kyllä kaipaa vähän suolaa.

tålamod kärsivällisyys, (vanh.) pitkämielisyys; en ängels ^ enkelin kärsivällisyys, tålamods||arbete, -göra (suurta) kärsivällisyyttä kysyvä työ. -prov kärsivällisyyden koe. -prövande (a. tpm.): vara ~ olla kärsivällisyyttä kysyvä (ä). tåled (an.) varpaannivel. tålig -t -are kärsivällinen, (vanh.) pitkämielinen; (kulutusta) kestävä, tålighet -en kärsivällisyys, pitkämielisyys; vrt. tålig.

tålmodig -t -are kärsivällinen, pitkämielinen.

tålmodighet -en kärsivällisyys, pitkämielisyys.

tåls: ge sig till —' malttaa (mielensä), tånagel (an.) varpaan kynsi.

1. tång -en tänger pihdit, hohtimet; atulat.

2. tång -en (ksv.) (rusko-, rakko)levä. tång|e -en -ar (viilan, puukon) ruoto. tångförlossning -en (lääk.) pihtisynnytys, tångruska (meri)levä|pensas, -joukko.

tår -en -ar 1. kyynel; ~ar av smärta tuskan kyynele(e)t; vi skrattade så att ~arna rann nauroimme (aivan) vedet silmissä; fälla ~ar vuodattaa kyyneliä; hon hade ~ar i ögonen hänellä oli kyynelet (vedet) silmissä; jag fick ~ar i ögonen kyynelet kihosivat silmiini, sain vedet silmiini; brista i r^ar purskahtaa itkuun, heltyä, sulaa kyyneliin; med ^ar i ögonen v q det, kyynelet silmissä; rörd till ~ar kyyneliin liikuttuneena (heltyneenä). 2. pisara, tippa; en kaffe kahvitilkka; ta en ~ på tand ottaa ryyppy, tära ks. tåras.

tåra|d -t kyynelistä kostea(na). tåras I itr (dep.) kyyneltyä; hennes ögon ^ hänen silmänsä kyyneltyvät, hän heltyy kyyneliin, saa vedet silmiinsä, tår||dränkt kyynelistä kostea(na). -(e)flod, -(e)flöde kyynel|virta, -tulva, tårem varvashihna (esim. lu.). tår||fyll|d -t kyynelinen; med ögon silmät kyynelissä, -gas (sot., pöl.) kyynelkaasu. -körtel (an.) kyynelrauhanen. -lös -t kyyneletön. -pil (ksv.) kyynelpaju, hautapaju. -säck kyynelpussi. tårtia -an -or (täyte)kakku; leivos, leivonnainen, (joulu)torttu; det är ~ på ~ sehän merkitsee aivan samaa; sehän on turhaa saman asian toistamista, tårt||bit kakunpalanen. -kartong (pahv.) kakku-, leivos|rasia, -spade kakku-, leivos | lapio.

tårög|d -t kyynelsilmäinen; vara olla silmät kyynelissä.

tåspets varpaanpää. -dans varvastanssi. tåt -en -ar säie; naru, rihma, täck -t -are sievä, viehkeä; det könet kauniimpi sukupuoli, täcka II2 tr peittää; kattaa (m. kaup.); (sot.) suojata; ^ tili peittää (jtk jllk); ~ över peittää jllk; av snö paittyä lumeen, olla lumen peitossa, täckadress (er. sot.) peiteosoite. täckande -t peittäminen; (er. kaup.) käte; till ~ av kostnaderna kulujen peittämiseksi, kattamiseksi.

täckas II2 itr (dep.) (vanh.) suvaita; (Suom. r.) hennoa; kehdata.

täck||blad (ksv.) verho-, peitin|lehti. -dika I tr [inv.) ojittaa salaojituksella, panna salaojaan, salaojittaa, -dike salaoja, -dikning -en salaojitus.

täcke -t -n peite, peitto; vuodepeitto; spela under ~ med ngn olla salaa yksissä puuhissa jnk kanssa.

täckelse -1 -r verho, peite; låta falla paljastaa taideteos; (kuv.) näyttää oikea naamansa, paljastaa todelliset kasvonsa, täck||fjäder (lin.) peitinhöyhenet. -färg peiteväri. -glas peite-, peitin|lasi. täckhet -en viehkeys, sievyys, somuus, täck||mantel peiteverho; (kuv.) nyttja ngt till r^ jör sina verkliga avsikter käyttää jtk todellisten aikomustensa verhona, peittää todelliset aikeensa jnk varjolla, -namn (er. sot.) peitenimi (peitekielen salanimi).

täckning -en peittäminen; (kaup.) käte; check utan ^ katteeton sekki (nostolippu). täckningsköp (kaup.) peite-, kate|osto, -kauppa.

täck||t peitetty; (us.) umpinainen; ~ bil umpiauto, -trupper (sot.) suojajoukot.

täck! I vagn (aj.) kuomu van nu t; (raut.) umpivaunu. -vinge (hnt.) peitinsiipi.

1. tälja II1 tr, itr veistää, veistellä, med kniv vuolla puukolla.

2. tälja II1 taide, tält laskea; luetella; kertoa, täljare -n - (mat.) osoittaja.

tälj kniv puukko; skära guld med ry kääriä kokoon rahaa kuin roskaa; vuolla kultaa puuveitsellä. -sten (kiv.) vuolukivi, -stens-kamin vuolukivikamiina. täit -et - teltta; slå upp ett ry pystyttää teltta; ligga i ry maata yötä

teltassa, tälta I itr telttailla, asua, oleskella teltassa.

tält||duk telttakangas. -lag telttakunta. -Iina teltan nuora.

tältning -en telttailu; teltan pystyttäminen, tält||pinne telttakiila. -stol telttatuoli, risti-jalkatuoli, saranatuoli. -stång telttapuu, telttatanko. -säng telttavuode. -tak telt-talkatto, -katos, -vagn telttavaunu(t). tämja II1 täm(j)de täm(j)t tr kesyttää, taltuttaa, hillitä; (kuv.) lannistaa, nujertaa, tämjbar -t (el.) kesyttyvä. tämligen (adv.) jokseenkin, jotakuinkin, kohtalaisesti, välttävästi; hur står det till? så där ry.f kuinka voit(te)? (leik.) kuinkas huristaa? — kiitos, siinähän menee, hiljalleen, päivä kerrallaan, tänd|a II1 I. tr sytyttää, pistää tuleen, virittää tuli, (j.) napsauttaa sähkö palamaan; (kuv.) sytyttää, innostaa; ' en cigarr, cigarrett sytyttää sikari, savuke; ^ en lampa sytyttää lamppu, panna tuli lamppuun; ^ ljus sytyttää valo; ^ eld tehdä tuli; ~ ett ljus sytyttää kynttilä;

en tändsticka sytyttää (raapaista) tulitikku, ottaa tulta tulitikulla; ^ på (eld på) ett hus sytyttää talo palamaan, (j.) pistää, tuikata tuli nurkan alle; ^ upp (en) eld sytyttää, tehdä tuli; månen -s i dag tänään on uusikuu. II. itr syttyä, alkaa palaa; (aut.) lähteä käymään, tändande (a. tpm.) sytyttävä, innostava; den ^ gnistan sytyttävä kipinä, tändanordning -en -ar sytytyslaite. tändare -n - sytytin; sytyttäjä, tändas II1 itr (dep.) ks. tända II. tändhatt (amp.) nalli, tändj|massa (tul.) svtytysaine. -ning -en -ar (m. aut., tkn.) sytytys; känslig (styv) ry (sot.) herkkä (jäykkä) sytytys, tändningsnyckel (aut.) käynnistinavain. tänd||rör (sot.) sytv|tin,-tvslaite. -sats (sot.) sytytyspmos;ks. -massa.-sticka tulitikku, tändsticks||ask tulitikkurasia, -fabrik tulitikkutehdas. -monopol tullt^kkumoncpoli. tänd||stift (aut.) sytytys tulppa, -kynttilä;

(sot.) iskuri, -ved sytyke, tänja II1 I. tr venyttää; ^ ut venyttää

(pitkäksi). II. rfl. ry (ut) sig venyä, laajeta.

tänjbar -t venyvä (m. kuv.). -het veny-vyys; (kuv.) venyväisyys. tänk|a II2 I. tr, itr ajatella, på jtk, om jstk, på tuumia, miettiä jtk; aikoa; olla jtk mieltä; luulla, uskoa, harkita; tänk först o. handla sedan ajattele (harkitse) ensin ja toimi sitten; -t o. gjort tuumasta toimeen; tänk bara! ajattelehan! var det inte det jag -te! enkös sitä jo ajatellut (sanonut)! mitäs minä sanoin! jag satt o. -te ajattelin ja mietin ja tuumin; vad -er ni nu göra? mitä(s) nyt aiotte tehdä? tänk, om mitenhän olisi jos, mitäs tuumisit(te) jos; ^ jör sig själv ajatella, tuumia itsekseen; vad -er ni om det? mitä siitä ajattelette? (j.) mitäs siitä (siihen) sanotte? vad -er ni om, honom? mitä ajattelette hänestä? vad -er ni på? mitä ajattelette (tuumitte); mitä teidän mieleenne juolahtaakaan (päähänne pälkähtääkään)! jag kom att ry på tulin ajatelleeksi, mieleeni juolahti, johtui että; min jarbror har -t på mig i sitt testamente setä(vainaja)ni on muistanut minua testamentissaan; jag skall ry på saken ajattelen (lupaan ajatella) asiaa; det ger en hel del att ry på se antaakin aika paljon aihetta ajattelemiseen, siinä onkin ajattelemista (ajattelemisen aihetta); jag har viktigare saker att ry på minulla ön tärkeämpääkin (j. parempaakin) ajattelemista. II. rfl. tuumia, ajatella harkita; kan du (ni) ry dig (er)! voit(te)ko kuvitella? tänk er bara! ajatelkaahan! kan man ry sig! voiko kuvitella (mokomaa)! III. (pain. part.): ry ef ter (tarkkaan) ajatella, tuumia, harkita (mielessään); ^ igenom ajatella, harkita, miettiä juurta-jaksain, perinpohjin, läpikotaisin; ~ sig in i ngt ajatella itsensä jhk, jnk asemaan, jnk tilalle; syventyä jhk; ^ tillbaka ajatella taaksepäin, på ngt jtk; ^ ut ngt ajatella, miettiä (valmiiksi); keksiä; ^ över ngt,, ajatella, mietiskellä, tuumiskella jtk, harkita (tarkoin) mielessään, tänkare -n - ajattelija, tänkbar -t ajateltav(issa)a (oleva); mahdollinen; det bästa rya förhållande mahdollisimman hyvä suhde, paras mahdollinen suhde.

tänke||språk -et - mietelmä, mietelause, ajatelma. -sätt ajatustapa; mieliala, mielenlaatu.

tänkvär|d -t -are ajattelemisen arvoinen;

mieleen pantava; tärkeä täpp|a I. -an -or aitaus; (pelto-, puutarha)-tilkku; vara herre på ryn olla isäntä talossaan). II. II2 tr: ry tili tukkia, panna

kiinni; ^ till munnen på ngn tukkia suu jltk; vara -t i näsan olla nenä tukossa, täppthet -en: rs i näsan nenä tukossa, tärla II1 (prees.) tär tr, itr jäytää, syövyttää, kalvaa, kuluttaa, hivuttaa, riuduttaa;~/?å kapitalet kuluttaa,

(j.) syödä pääomaa(n-sa); avunden -de på honom kateus kalvoi hänen mieltään; en rsnde sjukdom kalvava, hivuttava tauti, täras II1 itr (dep.) kulua, riutua, syöpyä.

tärd ks. avtärd; ro av bekymmer huolten kalvama (jäytämä riuduttama).

1. tärn]a -an -or neito, tyttö; brudrs morsiusneito.

2. tärn|a -an -or (el.) tiira.

tärning -en -ar (arpa)kuutio, arpanoppa; rsen är kastad arpa on heitetty; kasta rs om ngt heittää arpaa jstk; skära i rsar (keit.) leikellä (pieniksi) kuutioiksi, tärnings||kast arvan-, nopan|heitto. -spel noppa, noppapeli.

1. tät -en kärki, etupää; i rsen (joukon) etunenässä, kärjessä.

2. tät -t -are 1. tiheä, tiivis, sakea, taaja, sankka; ro dimma, rök sakea sumu, savu. ro skog tiheä, sankka metsä; rsa fönster tiiviit ikkunat. 2. usein uusiutuva; rsa besök taajat, usein toistuvat käynnit. 3. (j.) varakas, vauras, äveriäs; han lär vara ganska rs hän taitaa olla aika varakas, varsin hyvissä varoissa; häntä hoetaan aika rikkaaksi (mieheksi).

täta I tr tukkia, tiivistää, tätatät -en-er (likeinen) kahdenkeskinen tapaaminen, kohtaus; (j.) "treffi." tät||bebygg|d -t tiheään rakennettu (asuttu), -bebyggelse taaja asutus, taajama, -be-folka|d -t tiheään asuttu, taajaväkinen. -het -en tiiviys, tiheys, sakeus, taajuus, -hårig -t tiheä-, tuuhea|tukkainen, (el.) -karvainen, -maskig -1 tiheä-, taaja|sil-mäinen.

tätna I itr tihetä, taajeta; dimman rsr sumu (yhä) sakenee, tät||ort -enisohko asutusyhdyskunta, taajaväkinen yhdyskunta; vrt. -bebyggelse. tätskriv|en -et -na taajaan, tiheään kirjoitettu.

tätt (adv.) tiukassa, tiiviisti; hålla rs (äst.) olla tiivis, vuotamaton, pitää vettä; (kuv.) pitää tiukasti, tarkoin salassa (ilmaisematta kenellekään); ro hoppackad f e) tiukkaan sullottuina (sulloutuneina, kuin silakat tynnyrissä); ro åtsittande (tiukasti) ruumiinmukainen; ro efter heti jäljestä, jälkeenpäin; vara ro i hälarna på ngn olla aivan jnk kintereillä; ro intill (invid) aivan jnk lähellä, jnk vieressä; melkein jssk kiinni.

tätt- yhd. ks. m. tät- yhd., tätt. tätting -en -ar (el.) varpuslintu; fara omkring som en rs touhuta, riehua, rehkiä (krk. kuin pirun kanssa rokkariihellä). tätt||sittande (a. tpm.): ^ grenar tiheässä olevat oksat, -slutande hyvin, tiiviisti sulkeutuva; vara ro sulkeutua hyvin, tarkkaan (veden-, ilman|pitävästi), tätört -en -er (ksv.) yökönlehti. tävla I itr kilpailla, med ngn om ngt jnk kanssa jstk; i ngt jssk, (urh.) kilpailla, ottaa osaa kilpailuihin; ro 0m ett pris kilpailla palkinnosta; han kan rs med dig hän pystyy kilpailemaan sinun kanssasi; ro i mod kilpailla rohkeudessa; han kan inte rs med sina konkurrenter hän ei jaksa pitää puoliaan kilpailijoitaan vastaan, ei kestä kilpailussa kilpailijoidensa kanssa, tävlan: en rs pl tävlingar kilpailu; (urh. tav. pl) kilpailut; ädel rs jalo kilpailu, kilpa; utlysa en rs om ngt julistaa kilpailu jstk; inlåta sig i rst ta upp rs med ngn ryhtyä kilpailemaan jnk kanssa; utom rs kilpailun ulkopuolella, tävla||nde, -re kilpaileva, (urh.) kilpailija, tävling -en -ar kilpailu, urheilukilpailut; palkintokilpailu.

tävlings||bana kilpa(ilu)rata; (hht.) kilpalatu; kilpailu||rata, -reitti, -domare (urh.) (palkinto)tuomari, -ledare (urh.) kilpailujen johtaja; (vrkp.) ylituomari, -ledning -en (urh.) kilpailujen johto, -löpare -n kilpajuoksija; (hht.) kilpahiihtäjä. -ryttare kilparatsastaja, -skjutning kilpa-ammunta, -uppgift kilpatehtävä. -åkare (plkp., lu.) kilpapyöräilijä, -luistelija.

tö -et (mtr.) suoja(sää, -ilma); leuto sää, ilma; vrt. töväder.

töa I itr (mtr.) olla suoja, leuto (ilma), suojata, lyödä leudoksi; ~ upp sulaa, töck|en -net sumu, usva; (kuv.) hämärä, utu.

töcknig -t -are sumuinen, usvainen, utuinen.

töffa I itr (moottori, veturi onom.) sytkyt-tää, sätkättää, puhkua, töja II1, töjbarhet ks. tänja, tänjbarhet. tölp -en -ar tollo, tomppeli, moukka, -aktig -t -are tomppelimainen, tollomainen, moukkamainen, -aktighet -en tomppeli-maisuus, moukkamaisuus. töm -men -mar ohjas, ohja; vara i rsmarna olla ohjissa.

töm|ma II1 tr 1. tyhjentää, (m.) juoda tyhjäksi, kumota (lasi), kaataa (kurkkuunsa); sälen -des sali tyhjeni, tyhjennettiin; min kassa är -d kukkaroni on tyhjä; rahani ovat lopussa; ro ut tyhjentää, kaataa tyhjäksi; kaataa pois

(laatikosta ym.). 2. kaataa; ^ på flaskor kaataa pulloihin, pullottaa, tömning -en tyhjentäminen, tyhjennys; ulostus.

tör (apuv.) ks. torde 2. tör| as V itr (dep.) uskaltaa, rohjeta, tohtia; hon -s inte fråga hän ei tohdi, ei uskalla kysyä; om fag -s fråga jos rohkenen (saan) kysyä; han tordes inte på mig hän ei uskaltanut, tohtinut käydä minun kimppuuni.

törhända (adv.) mahdollisesti, ehkä; (j.) mene tiedä.

törn -en -ar 1. sysäys, töytäys (m. kuv.); livets hårda rs ar elämän kovat kolhai-sut; ta ^ (mer.) ottaa vastaan, estää (puoshaalla, sauvoimella) laivaa törmäämästä (laituriin). 2. (mer.) työvuoro; ha rs olla vahdissa.

törnå I itr: rs mot ngt törmätä jhk, jtk vasten; ~ ihop törmätä yhteen; in (mer.) mennä levolle, koijuun; ^ ut (mer.) nousta makuulta ja mennä työhön (vahtiin).

törnbesträ|dd -tt okainen, (kuv. tav.) ohdakkeinen.

törne -t -n 1. oka, piikki, orjantappuran piikki; ingen ros utan ~n ei ruusua ilman okaita, ei ruusua piikitöntä. 2. ks. törn-rosbuske, -krona orjantappurakruunu, -krönt (a.) orjantappurakruunulla kruunattu (Vapahtaja).

törnros -en -or metsäruusu; orjantappura;

orjantappuran kukka. Törnrosa npr (sad.) prinsessa Ruusunen, törn||rosbuske orjantappura-, ruusu|pensas. -skata (el.) (pikku)lepinkäinen, lapinharakka. -snår orjantappura|tureikko, -tiheikkö, -tagg orjantappuran-, ruusun|-piikki, -oka.

törst -en jano; (kuv.) halu, himo; rsen efter ära o. guld kunnian- ja kullanhimo; ngt som stillar rsen jtk janoa sammuttavaa.

törsta I itr olla janoissaan, (harv.) janota; ^ efter hämnd, ära janota kostoa, himoita kunniaa; ^ ihjäl kuolla (menehtyä) janoon.

törstig -t -are janoinen, janoissaan; är du rs? janottaako sinua? onko sinun jano? vara rs olla janoissaan; vrt. ed. tös -en -er tyttönen, tyttö, töva I itr kestää, viipyä, viivytellä; det rsr inte länge ei kestä enää kauankaan, töväder (mtr.) suoja, suojailma, suojasää, leuto ilma.

u

u (kirj.) u, U. U-balk U-rauta. ubåt (mer.s.) sukellusvene, ubåtskrig (mer.s.) sukellusvene-, upotus|-sota.

udd -en -ar kärki, huippu; (tähden) sakara; bryta rsen av ngt (kuv.) katkaista jltk kärki; ha rsen riktad mot ngt (kuV.) suunnata kärkensä jtk vastaan; spjärna mot rsen potkia tutkainta vastaan, udda (a. tpm.) pariton, epäpari-, (mat.) pariton; de rs talen parittomat luvut; (två) rs handskar parittomat käsineet; ^ röck (vaat.) irtotakki (takki eri kangasta kuin housut); ^ sida pariton sivu;

eller jämnt? (leik.) pari vai liika? pari vai puoli? låta rs vara jämnt olla sen enempää väliä pitämättä (piittaamatta) (koko asiasta), -tåig: rsa hovdjur (el.) pariton varpaiset, vaaru varpaiset (kavioeläimet).

udd|e -en -ar niemi, niemeke, niemenkärki, maakieleke.

uddig -t -are (moni)kärkinen, (-)nieminen; (-)sakarainen; fem~ stjärna viisisakarai-nen tähti; rst svar kärkevä, terävä vastaus.

udd||ljud (fon.) alkuäänne, -lös -t kärjetön; tylsä (m. kuv.). -rim (run.) alkusointu, alliteraatio. -vass -t teräväkärkinen, terävä, kärkevä, uggl|a -an -or (el.) pöllö; det är -or i mossen (tässä) ei kaikki ole niin kuin olla pitäisi; tässä on jtk kieroa, koiruutta, ugglebo -(e)t -n pöllön pesä. ugn -en -ar uuni, pesä. ugns||lucka uunin(suu)luukku, suupelti. -pannkaka uunipannukakku. ugn(s)steka II2 tr paistaa uunissa. uk$s -en -er käsky, määräys, julistus, ukrajn||are (käns.) ukrainalainen, vähä-venäläinen, ruteeni, -sk -t ks. ed. ukrajnsk|a -an 1. ukrainan kieli, (ent. m.) vähävenäjän, ruteenin kieli. 2. -an -or ukrainalainen nainen, ukulele -n -r (mus.) ukulele (havaijilainen 4-kielinen kitaran tapainen soitin). ul$n -en -er (ent. sot.) ulaani, -regemente ulaanirykmentti. ull -en "villa(t); av rs villainen, villa-; 2 kg rs kaksi kiloa villoja; han är inte av den rsen eihän hän ole niitä miehiä, ei sitä lajia mies. -fett villarasva. -garn villalanka, -handskrabba (el.) villarapu, ullig -t -are villainen; villava; villamainem ull|{spinneri villa(n)kehräämö. -strumpa ks.

(laatikosta ym.). 2. kaataa; ^ på flaskor kaataa pulloihin, pullottaa, tömning -en tyhjentäminen, tyhjennys; ulostus.

tör (apuv.) ks. torde 2. tör| as V itr (dep.) uskaltaa, rohjeta, tohtia; hon -s inte fråga hän ei tohdi, ei uskalla kysyä; om fag -s fråga jos rohkenen (saan) kysyä; han tordes inte på mig hän ei uskaltanut, tohtinut käydä minun kimppuuni.

törhända (adv.) mahdollisesti, ehkä; (j.) mene tiedä.

törn -en -ar 1. sysäys, töytäys (m. kuv.); livets hårda rs ar elämän kovat kolhai-sut; ta ^ (mer.) ottaa vastaan, estää (puoshaalla, sauvoimella) laivaa törmäämästä (laituriin). 2. (mer.) työvuoro; ha rs olla vahdissa.

törnå I itr: rs mot ngt törmätä jhk, jtk vasten; ~ ihop törmätä yhteen; in (mer.) mennä levolle, koijuun; ^ ut (mer.) nousta makuulta ja mennä työhön (vahtiin).

törnbeströ|dd -tt okainen, (kuv. tav.) ohdakkeinen.

törne -t -n 1. oka, piikki, orjantappuran piikki; ingen ros utan ~n ei ruusua ilman okaita, ei ruusua piikitöntä. 2. ks. törn-rosbuske, -krona orjantappurakruunu, -krönt (a.) orjantappurakruunulla kruunattu (Vapahtaja).

törnros -en -or metsäruusu; orjantappura;

orjantappuran kukka. Törnrosa npr (sad.) prinsessa Ruusunen, törn||rosbuske orjantappura-, ruusu|pensas. -skata (el.) (pikku)lepinkäinen, lapinharakka. -snår orjantappura|tureikko, -tiheikkö, -tagg orjantappuran-, ruusun|-piikki, -oka.

törst -en jano; (kuv.) halu, himo; rsen efter ära o. guld kunnian- ja kullanhimo; ngt som stillar rsen jtk janoa sammuttavaa.

törsta I itr olla janoissaan, (harv.) janota; ^ efter hämnd, ära janota kostoa, himoita kunniaa; ^ ihjäl kuolla (menehtyä) janoon.

törstig -t -are janoinen, janoissaan; är du rs? janottaako sinua? onko sinun jano? vara rs olla janoissaan; vrt. ed. tös -en -er tyttönen, tyttö, töva I itr kestää, viipyä, viivytellä; det rsr inte länge ei kestä enää kauankaan, töväder (mtr.) suoja, suojailma, suojasää, leuto ilma.

u

u (kirj.) u, U. U-balk U-rauta. ubåt (mer.s.) sukellusvene, ubåtskrig (mer.s.) sukellusvene-, upotus|-sota.

udd -en -ar kärki, huippu; (tähden) sakara; bryta rsen av ngt (kuv.) katkaista jltk kärki; ha rsen riktad mot ngt (kuV.) suunnata kärkensä jtk vastaan; spjärna mot rsen potkia tutkainta vastaan, udda (a. tpm.) pariton, epäpari-, (mat.) pariton; de rs talen parittomat luvut; (två) rs handskar parittomat käsineet; ^ röck (vaat.) irtotakki (takki eri kangasta kuin housut); ^ sida pariton sivu;

eller jämnt? (leik.) pari vai liika? pari vai puoli? låta rs vara jämnt olla sen enempää väliä pitämättä (piittaamatta) (koko asiasta), -tåig: rsa hovdjur (el.) pariton varpaiset, vaaru varpaiset (kavioeläimet).

udd|e -en -ar niemi, niemeke, niemenkärki, maakieleke.

uddig -t -are (moni)kärkinen, (-)nieminen; (-)sakarainen; fem~ stjärna viisisakarai-nen tähti; rst svar kärkevä, terävä vastaus.

udd||ljud (fon.) alkuäänne, -lös -t kärjetön; tylsä (m. kuv.). -rim (run.) alkusointu, alliteraatio. -vass -t teräväkärkinen, terävä, kärkevä, uggl|a -an -or (el.) pöllö; det är -or i mossen (tässä) ei kaikki ole niin kuin olla pitäisi; tässä on jtk kieroa, koiruutta, ugglebo -(e)t -n pöllön pesä. ugn -en -ar uuni, pesä. ugns||lucka uunin(suu)luukku, suupelti. -pannkaka uunipannukakku. ugn(s)steka II2 tr paistaa uunissa. uk$s -en -er käsky, määräys, julistus, ukrajn||are (käns.) ukrainalainen, vähä-venäläinen, ruteeni, -sk -t ks. ed. ukrajnsk|a -an 1. ukrainan kieli, (ent. m.) vähävenäjän, ruteenin kieli. 2. -an -or ukrainalainen nainen, ukulele -n -r (mus.) ukulele (havaijilainen 4-kielinen kitaran tapainen soitin). ul$n -en -er (ent. sot.) ulaani, -regemente ulaanirykmentti. ull -en "villa(t); av rs villainen, villa-; 2 kg rs kaksi kiloa villoja; han är inte av den rsen eihän hän ole niitä miehiä, ei sitä lajia mies. -fett villarasva. -garn villalanka, -handskrabba (el.) villarapu, ullig -t -are villainen; villava; villamainem ull|{spinneri villa(n)kehräämö. -strumpa ks.

yllestrumpa; gå på i -strumporna jatkaa vain entiseen tapaan, -tott villakuontalo, ulst|er -em -rar ulsteri(takki). ultima -,-n (kiel.) viimeinen tavu. ul timat| v -t lopullinen; uhkavaatimuksen luonteinen.

ultim^t|um -umet, -um -, -a (valt.) uhkavaatimus, ultimaattumi (m. kuv.); ge ngn ett ~ antaa jllk ultimaattumi, uhkavaatimus.

ultimo -t I. (s.) kuun viimeinen päivä; (m.) kuuk. 21 ja viimeisen päivän välinen aika; uppgifterna för ^ september syyskuun viimeisen päivän tiedot. II. (adv.): ^ maf toukokuun viimeisenä päivänä.

ultra||kort (rad.) ultralyhyt. -kortvågor

(rad.) ultralyhyet aallot, -ljud (fys.) ultraääni. -marin I. -t ultramariinisininen. II. -en ultramariinisini(nen). -rapid: ^ upptagning (val.) ajansuurennuskuva. -rapid tak t: i ~ ajansuurennustahdissa. -rö|d -tt ultrapunainen. -violett - -a ultravioletti.

ulv -en -ar (el.) susi, hukka; en ~ i fårakläder susi lammasten vaatteissa; man måste tjuta med ~arna täytyy mennä virran mukana; (snl.) sen virttä lauletaan jonka leipää syödään, umbra -n (vär.) umbra, ruskea väriaine, um||bära IY5 tr olla ilman, vailla jtk. -bärande -t -n puute; ~n av alla slag kaikenlaiset puutteet, -bärlig -t -are ei välttämätön; tarpeeton, joutava, mitä ilman voi tulla toimeen, umgås V itr (dep.) (vrt. gå) olla suhteissa, yhteydessä, kanssakäymisissä, seurustella, med kanssa; vi ^ inte emme seurustele keskenämme; han har lätt att r^ med människor hän ön seuraihminen, tulee hyvin toimeen ihmisten kanssa; han kan inte ~ med folk hän ei osaa olla, ei tule toimeen ihmisten (m. yleisön) kanssa; man måste r^ försiktigt med skjutvapen ampuma-aseita on käsiteltävä varovasti; ^ med tanken (en plan) på att hautoa mielessään ajatusta (suunnitelmaa), ajatella (suunnitella) mielessään, umgälder pl kulut, kulungit, kustannukset; (m.) maksut, verot.

umgälla II1 tr vastata, maksaa; kantaa seuraukset; det skall du (minsann) få tämän sinä totisesti saat maksaa! låta ngn få ~ ngt antaa jnk maksaa, sovittaa jtk; ^ sitt brott med fängelse sovittaa rikoksensa vankeudella; joutua rikoksestaan vankeuteen (j. linnaan), umgänge -t -n seurustelu, kanssakäyminen,

seurapiiri; dåligt huono seura: sexuellt ~ sukupuoliyhteys; ha stort ~ olla paljon tuttavia, suuri tuttavapiiri; han har inte ngt ~ hänellä ei ole lainkaan tuttavia; ha ~ med ngn seurustella jnk kanssa; han är inget ~ för dig hän ei ole ollenkaan sopivaa seuraa sinulle, ei hänestä ole sinulle seuraksi.

umgänges||form -en -er seuraelämän muodot, seurustelutavat. -krets seurapiiri, seurustelupiiri. -ton seurustelu |

tavat, -sävy.

umgängsam -t -mare seuraa harrastava, jonka kanssa on helppo tulla toimeen, »seurallinen».

undan (vrt. m. po. vrb.) I. (adv.) 1. pois, syrjään, pois tieltä; pois tieltä! pois jaloista! pois alta! tehkää tilaa! 2. ^ för ~ toinen toisensa perästä; vähän kerrassaan, vähitellen; o. så ~ för ~ ja niin aina vain, yhä samaan tapaan edelleen. II. (prp.) pois, -sta; dra sig ^ sina vänner vetäytyä eroon ystävistään; dra sig ~ ansvaret vetäytyä, pyrkiä eroon vastuusta; flykten ~ verkligheten pako pois todellisuudesta; komma ~ polisen päästä (livahtaa) pakoon poliisin kynsistä.

undan||be(dja) V I. rfl. ~ sig ngt kieltäytyä jstk; sig återval (ett uppdrag) kieltää valitsemasta itseään uudelleen (kieltäytyä jstk tehtävästä). II. -bedjas: blommor -bedes pyydetään, ettei lähetetä kukkia; rökning -bedes tupakointi kielletty; pyydetään olemaan (täällä) tupakoimatta; sorgens beklagande -bedes pyydetään, ettei käydä surunvalittelukäynneillä. -dra(ga) IV2 I. tr viedä pois, riistää; kieltäytyä antamasta jtk jllk. II. rfl. ^ sig vetäytyä pois, eroon jstk; ^ sig sina förpliktelser koettaa päästä eroon sitoumuksistaan, täyttämästä sitoumuksiaan; det -drar sig mitt bedömande se asia ei ole minun arvosteltavissani. -flykt -en -er veruke; estely; det är bara ~er nuo tuollaiset (puheet) ovat pelkkiä verukkeita; komma med ~er (yrittää) turvautua verukkeisiin; han har alltid en ^ att komma med aina hänellä on jokin syy ja selitys varalla, valmiina, -gjor|d -t tehty, suoritettu (valmiiksi), -göm|d -t kätketty, piilossa; äänetön, hiljainen, kaukainen, syrjäinen; i en ~ vrå av världen kaukaisessa, syrjäisessä maailmankolkassa, sopukassa, »Jumalan selän takana», -håll|a IV2 tr: ^ ngn ngt salata (kätkeä, pidättää) jtk jltk, olla antamatta jllk; ^ sanningen olla ilmaisematta totuutta, salata totuus; var som svekligen -er skatt (Iak.) joka vilpilli-

sesti pidättää veron, -manöver (sot.) vetäytymis-, irtautumis |liike; väistöliike. -röja II1 tr raivata pois tieltä, syrjäyttää, sivuuttaa; kumota; (hnk.) tehdä vaarattomaksi; ottaa hengiltä; ^ alla betänkligheter luopua kaikista arveluista, heittää kaikki arvelut, empimiset sikseen; ^ ett beslut (en dorn) kumota, purkaa päätös, tuomio;

bevis hävittää todisteet; /-w ett hinder raivata este pois tieltä; han måste ~s hänet on raivattava (täytyy raivata) pois tieltä, tehtävä (tehdä) vaarattomaksi. -skym|d -t piilossa, peitossa jnk takana, jnk kaihtamana, -stö-ka|d -t: nu är det värsta - t nyt ön vaikein jo tehty, pahin selän takana (kestetty, takanapäin); nyt on pahimmasta päästy, undan||tag 1. poikkeus; ~en bekräftar regeln poikkeukset vahvistavat sääntöä; utgöra (vara) ett ^ från regeln olla poikkeus (poikkeuksena) säännöstä; med ~ av ngt lukuun ottamatta jtk; poikkeuksena jtk; utan ~ poikkeuksetta. 2. (kiinteistön luovutuksessa pidätetty (eläke; (vanh.(syy-tinki; leva padolla syytingillä, eläke| vaarina, -muorina; (kuv.)elää niukoissa oloissa -ta(ga) IV2 tr erottaa pois; vapauttaa; ^ ngt jättää jtk pois, erilleen, huomaamatta; söndagen -tagen sunnuntaita lukuun ottamatta, paitsi sunnuntaina, -tagandes (prp.) lukuun ottamatta, paitsi; jag har berättat det för alla, ^ dig olen kertonut sen kaikille (muille) paitsi sinulle; ~ måndagar paitsi maanantaisin, undantagsfall poikkeustapaus, -lag poikkeuslaki. -lös poikkeukseton, -människa poikkeuksellinen ihminen, -gubbe eläke-, (vanh.) syvtinki|vaari. -ställning erikoisasema, poikkeuksellinen asema, poikkeusasema. -tillstånd poikkeustila; proklamera ~ julistaa poikkeustila(an). -vis poikkeuksellisesti.

undantränga II1 tr tunkea tieltään, syrjään; (kuv.) syrjäyttää.

1. und|er -ret - ihme; ett ^ av lärdom ihmeteltävä oppi(neisuus); ett teknikens ^ tekniikan ihme (saavutus); göra ^ (Raam.) tehdä ihmeitä; han undkom som genom ett ~ hän pääsi pakoon (pelastui, selvisi hengissä) kuin ihmeen ansiosta.

2. under (vrt. m. po. vrb.) I. (prp.) 1. (paik.) alla, alta alle, (m. våp. kuv.); dölja ngt ~ ngt kätkeä, piilottaa jtk jnk alle; krypa fram ~ ngt ryömiä, kömpiä esiin jnk alta; söka skydd ~ ngt etsiä suojaa jnk alta; stå ~ ngn i rang olla arvoltaan jnk alapuolella; ha ngt ~ arbete olla jtk työn alaisena, parhaillaan tehtävänä;

hålla (ta) ngn ~ armen pitää (ottaa) jtk kainalosta; taga ngn ~ sitt beskydd ottaa jk suojaansa; ställa ~ bevakning asettaa vartioitavaksi; dricka ngn ~ bordet juoda jk pöydän alle; vara ~ byggnad olla rakenteilla; komma ~ diskussion tulla puheen, keskustelun alaiseksi; ^ eskort av jnk saattamana; kalla ~ fanorna (sot.) kutsua lippujen alle, (sotapalvelukseen; ^ förberedelse valmisteltavana (oleva); ^ alla (dessa, vissa) förhållanden kaikissa (näissä, erikoisissa) olosuhteissa; <—' sådana förhållanden näin (niin) ollen; trampa ~ fötterna tallata jalkoihinsa; ^ hand vähän kerrassaan, vähitellen; ^ iakttagande av försiktighet (suurta) varovaisuutta noudattaen; ^ intrycket av denna nyhet tämän uutisen vaikutuksen vallassa; gå ~ jorden (kuv., valt.) painua maan alle; ^ 50 kilo alle viidenkymmenen kilon; ^ 1 000 mark alle tuhannen mk:n; ^ lås o. born lukkojen ja telkien takana; stå ~ läkaruppsikt olla lääkärin valvonnassa; 5 grader — noll 5 pakkasastetta, 5 astetta alle nollan; se ~ paragraf 35! ks. § 35, 35:s pykälä! ^ den förre kungen (s regering) edellisen kuninkaan aikana (hallituskaudella); ^ regeringen F. F;n hallituksen aikana; vara ^ reparation olla korjattavana; ^ glatt samspråk iloisesti, hilpeästi jutellen, keskustellen; ^ sken av ngt jnk varjolla, jk tekosyynä; ^ tystnad hiljaisuuden (äänettömyyden) vallitessa; hålla ngns huvud ^ vattnet pidellä jnk päätä veden alla; simma ^ vattnet uida veden alla; leva den villfarelsen att elää (olla) sellaisen eksytyksen (erehdyksen, harhakäsityksen) vallassa että; anse det vara ~ sin värdighet att katsoa arvolleen alentavaksi; barn ^ sex år kuutta vuotta nuoremmat lapset. 2. (aik.): > dagen päivällä, päivänaikaan; ^ hela dagen koko päivänä; kaiken päivää; ~ tio dagar kymmenen päivän aikana, kymmenenä päivänä; ^ dessa dagar näinä päivinä, näiden päivien aikana; ^ de närmaste dagarna lähi (mpinä) päivinä; ^ min frånvaro minun poissa ollessani; ^ samtalets gång keskustelun aikana, kestäessä; ^ hans livstid hänen elinaikanaan; ^ natten yöllä, yön aikana; ^ pausen tauon aikana; ^ hela sommaren koko kesänä, kesän ajan; ~ hans tid hänen aikanaan; ~ hela tidén koko aikana; kaiken aikaa; ^ sista tidén viime aikoina; ^ vägen matkalla, matkan varrella; vrt, m, under 2, 3. ^ det att sillä aikaa kun; ^ det att kriget pågick sodan jatkuessa (täyttä päätä). IL (adv,; ks. po* vrb,);underagent — u

lägg ett papper pane (siihen) paperi alle!

under|lagent aliasiamies. -arm (an.) kyynärvarsi. -armsben kyynärluu. -art alalaji. -avdelning alaosasto, -balansera I tr: budget tulo- ja menoarvio, joka ei ole tasapainossa (tulot menoja pienemmät), under||bar -t -are ihmeellinen; kummallinen. -barn ihmelapsi, under||befolka|d -t kovin harvaan asuttu, -befäl (sot.) 1. (Ruots. ym.) korpraali. 2. (rhm.) alipäällystö. -ben (an.) sääri, -betala I tr maksaa liian vähän, -betalning riittämätön maksu, -betyg (koul.) ala-arvoinen, huono numero, (j.) nelonen; (kuv.) ankara arvostelu, -binda IV4 tr (lääk.) sitoa (suoni), -bjuda IV3 tr tarjota vähemmän; tehdä (urakkahuutokaupassa) alhaisempi tarjous, -blåsa II2 tr (kuv.) kiihottaa, lietsoa, -bud alhaisempi tarjous, -bygg|a II1 tr: huset är väl -t rakennuksessa on hyvä perustus; den mannen är illa -d (kuv.) sillä miehellä on huonot pohjatiedot, -byggnad -en 1. (vrs.) alusta-rakenne, perusta, pohja. 2. (kuv.) pohjatiedot, perusteet, -byxor alushousut, -bädd (raut. makuuv.) alapaikka, alempi vuode, -del alaosa, -dimensionera I tr mitata liian niukalti, liian pieneksi; vara olla mitoiltaan liian pieni, under||djur (kuv.) ihmeotus, »ulkomaan-elävä». -doktor ihmetohtori. underdomstol (Iak.) alioikeus, underdånig -t -are alamainen; matelevan nöyrä, -het alamaisuus, under||exponera I tr (vai.) valottaa liian vähän, -exponering vajaavalotus. underfund (adv.): komma ~ med ngt päästä jnk perille, jstk selville; saada jtk selville; man kan inte komma ~ med honom hänestä ei pääse kunnolla selville (tolkulle).

underfundig -t -are ovela, viekas; moniselitteinen, kaksimielinen, -het -en oveluus, viekkaus; moniselitteisyys, kaksimielisyys.

underförstå V tr ajatella (jtk julki lausumatonta, mutta yhteydestä ilmenevää); edellyttää, ymmärtää jtk lisäksi; 2 — ~tt flaskor 2 — nim. pulloa; då han talar om firman, då är det >—'tt hans egen puhuessaan toiminimestä hän (tietenkin) tarkoittaa omaansa; hjälpverbet i bisatsen kan vara ~tt sivulauseen apuverbin voi jättää pois; ett ~tt hot julki lausumaton uhka(us). undergiv|en -et -nare nöyrä, alistuva, alamainen, altis palvelemaan; mukautuva.

-het alamaisuus, nöyryys, mukautuvaisuus, alistuv(ais)uus.

aderhållsbidrag imderh

under|]gräva II1 tr kaivaa, jäytää perustuksia alta; (kuv.) turmella, pilata, syövyttää, jäytää, -gå V tr kärsiä,

kestää, kokea; läpäistä, läpikäydä; ^ en förändring muuttua; kokea (jssk tapahtua) muutos; bestämmelserna har inte -gått några förändringar määräykset eivät ole muuttuneet, määräyksissä ei ole tapahtunut muutoksia; han måste ^ en operation hänelle täytyy toimittaa leikkaus; han har -gått en examen hän on suorittanut tutkinnon; låta ngn ~ ngt pakottaa alistumaan jhk, suorittamaan (kestämään) jtk. -gång -en 1. tuho, turmio, loppu; dömd till ~ tuhoon tuomittu. 2. (raut.) alikäytävä, -gångsstämning toivoton tap-piomieliala; maailmanlopun tunnelma, under||görande (a. tpm. kat.) ihmeitä-tekevä; ihmeellisen terveellinen, hyvää tekevä, -görare ihmeidentekijä, underhal -t (lumen alta) liukas, iljanteinen (tie, katu).

underhaltig -t -are (er. kaup.) heikko-, huono-, vajaa|laatuinen, ala-arvoinen, -het ala-arvoisuus; vrt. ed. underhand vähän kerrallaan, vähitellen; (m.) yksityisesti, ei virallisesti, luottamuksellisesti, under]|handla I itr neuvotella, keskustella, hieroa sovintoa, med jnk kanssa, om jstk; ^ med ngn om ngt neuvotella, keskustella jnk kanssa jstk. -handlare neuvottelija, rauhanhieroja, -handlingneuvottelu; ligga i ~ar olla neuvotteluissa, käydä neuvotteluja.

underhandslöfte salaa, yksityisesti (ei virallisesti) annettu lupaus, under||havande: de ^ alustalaiset, alaiset, -havskabel merikaapeli. -hud (an.) nila-, nilvi|kerros. -huggare (j. halv.) alempi virkailija, alainen; (väl.) epämiellyttävä, ikävä olio. -huset (valt.) alahuone, -håll 1. (hnk.) elatus, ylläpito, eläke; (lps.) eläte; utgiva ett barn till ~ antaa lapsi elätteelle, ruokolle. 2. (es.) ylläpito, hoito; (er. sot.) huolto; ~et av vägarna teiden kunnossapito, -hålla IV2 tr pitää yllä, elättää; hoitaa, huoltaa, pitää kunnossa, -hållande (a. tpm.) huvittava, rattoisa, hyvä ajanvietteenä, underhållning -en 1. elatus, ylläpito; kunnossapito. 2. huvitus, ratto, ajanviete; vrt. underhålla. underhållnings! |lek t yr ajanviete |lukemi-nen, -kirjallisuus, -musik ajanvietemu-siikki, viihdemusiikki, -program ajanvieteohjelma, viihdeohjelma.

underhålls||berättiga|d -t eläkkeeseen, ela-

tuksen saantiin oikeutettu; vrt. underhåll. -bidrag elatusapu; (sot.) palveluksessa

olevan omaisten huoltoraha. -förband | (sot.) huolto |j oukot, -muodostelmat, -kostnader yllä-, kunnossapito-, elatus|-kustannukset. -tjänst huolto (palvelus).

under||ifrån (adv.) alhaaltapäin. -jorden manala, tuonela; gud Mana, Tuoni, -jordisk -t maanalainen; ^ kabel maakaapeli; verksamhet (valt.) maanalainen toiminta, myyräntyö, -kant ala|laita, -reuna; beräkna i ~ laskea (mitata) niukalti. -kasta I I. tr alistaa, pakottaa, saattaa jnk alaiseksi; ^ ngn förhör kuulustella, tutkia (kuulusteluttaa, tutkituttaa) jtk; ^ ngt en granskning toimit (ut) taa jnk tutkimus (tarkastus); tarkastaa, tarkastuttaa jtk; vara tvivel -kastat olla epäilyksen alaista. II. rfl. ^ sig ngt alistua jhk; (sot.) antautua, ngn jllk; ^ sig mödan vaivautua, antautua (alistua) vaivaan; ottaa vaivakseen tehdä jtk; ~ sig läkarbehandling (m.) mennä, ruveta lääkärinhoitoon, -kastelse -n alistuminen, antautuminen ym., vrt. -kasta; bringa till ~ saada, pakottaa alistumaan, antautumaan, -kjol alushame. -klassen alhaiso, alimmat kansanluokat. -klassare -n - (halv.) alhaison mies. -klassig -t, -klassmässig -t köyhä-listöläisten, alhaison tapainen, -kläder pl alusvaatteet. -klänning alushame, -kropp alaruumis, -kunnig -t tietoinen, om jstk; göra sig ~ om ngt tiedustella jtk, hankkia tietoja, ottaa selko jstk; vara ~ om ngt olla tietoinen (selvillä) jstk.

underkur -en -er ihmeparannus.

under||kurs: s älf a till ^ myydä alle nimellis|-arvon, -kurssin, käypää kurssia halvemmalla, tappiokseen, -kuva I tr kukistaa, valloittaa, pakottaa valtansa alaiseksi; ~d kukistettu, sorrettu, orjuutettu, -kyl|d -t (kern.) alijäähdytetty. -käk(e) (an.) alaleuka, -käksben (an.) alaleuan-luu. -känna II1 tr pitää liian huonona, kieltäytyä hyväksymästä; hylätä (puutteiden, vikojen vuoksi); ^ ngn (koul.) hylätä (olla hyväksymättä); han blev -känd i examen häntä ei hyväksytty (hänet hylättiin, hän sai reput) tutkinnossa; en -känd skrivning hylätty (ala-arvoiseksi arvosteltu) kirjoitus, -känt ks. -betyg, -lag -et - alus(ta), pohja; (kuv.) pohja, peruste, -lakan aluslakana. -ledare (san.) toinen pääkirjoitus.

underlig -t -are ihmeellinen, kummallinen, omituinen, omalaatuinen; hämmästyttävä; (hnk.) omituinen, (hiukan) päästään paleltunut; en ~ kurre (j.) merkillinen otus, hyypiö; ett ~t sammanträffande ihmeellinen, merkillinen yhteensattuma;

710

det är inte att ei (ole) ihme että; det vore inte så >—'t om eipä olisi ihme, (kovinkaan) ihmeellistä, jos (vaikka); ~t nog merkillistä (kyllä), underliggande (a. tpm.) alempi, alla oleva;

(kuv.) jssk takana oleva, piilevä, underlighet -en omituisuus, erikoisuus, omalaatuisuus; omituisuus, hupsuus; vrt. underlig.

under||liv (an.) vatsanpohja, -livslidande

(lääk.) vatsanpohjatauti; naistentauti, -lydande I. (a. tpm.) alainen; socialministeriet ~ myndigheter sosiaaliministeriön alaiset viranomaiset; ^ ägor jhk kuuluvat tilukset. II. (s.) käskynalaiset; alustalaiset. -låta V tr jättää (olla) tekemättä, lyödä laimin; fag kan inte ~ att en voi olla (jtk tekemättä, sanomatta); vi vill inte ~ att nämna emme tahdo jättää mainitsematta että. underlåtenhet -en laiminlyönti, jnk tekemättä jättäminen.

underlåtenhetssynd laiminlyöntisynti. under||läge: komma i ~ (pn.) joutua alle, (kuv.) alakynteen, -lägg ks. -lag. -lägga V tr: ~ ett orden annan betydelse antaa sanalle toinen merkitys; rfl. ~ sig ngt alistaa valtaansa, ottaa haltuunsa; orjuuttaa, underlägs|en -et -nare vähempiarvoinen, heikompi, huonompi, ei toisen veroinen; vara ngn ~ i ngt olla jssk suhteessa toista heikompi, huonompi; han är inte ~ ngn ei hän ole ketään toista huonompi, ei jää ketään toista huonommaksi, heikommaksi. -het -en heikommuus, huonommuus, heikkous.

under||läkare alilääkäri, -läpp (an.) alahuuli. -lätta I tr helpottaa; ^ ngt för ngn tehdä jtk jllk helpommaksi, -löjtnant (mer.s.) aliluutnantti, -medvetandepiilo-, sala|tajunta. -medvet en -et -na piilo-, sala|tajuinen; i mitt -medvetna piilo-, salai tajunnassani, -mening -en sivu-, syrjä|ajatus; säga ngt utan ~ tarkoittaa, mitä sanoo, -minera I tr (vrs.) kaivaa miina alle, miinoittaa; (kuv.) kalvaa jnk perustuksia, turmella, tehdä tyhjäksi, pilata; firmans ställning var ^d toiminimen tila oli taloudellisesti kestämätön, undermålig -t-are vajaamittainen;ala-arvoi-nen, kelpaamaton, epäpätevä; (henkisesti) vajavainen, -het ala-arvoisuus; (kuv.) huonommuus, heikommuus; pätemättömyys; vrt. ed. under||när|d -t liian niukalla ravinnolla ollut, vajaaravittu, nälkiintynyt, -näring vajaa-, ali| ravitsemus, liian niukka ravitsemus. -officer aliupseeri, -officersutbildning aliupseerikoulutus. -ordna I I. tr alistaa (m. kiel.), ngt under ngn jnkalaiseksi, jollekulle. II. rfl. rs sig alistua, ngn jnk tahtoon, noudattamaan jnk tahtoa, -ordna|d -t I. jnk alainen; vrt. -lydande. II. (s.) alainen, -ordning -en (m. kiel.) alistus, -pant pantti, vakuus, osoitus, näyte, todistus, på ngt jstk. -plagg alusvaate (kappale), (rhm.) alusvaatteet. -plats (raut.) makuuvaunun alapaikka, -pris ali-, polku|hinta; sälja till rs myydä ali-, polku|hintaan. -rede aluslaite, alusta, -representera|d -t liian heikosti edustettu, -rubrik aliotsikko. -rätt (Iak.) alioikeus, under||rätta I I. tr antaa tieto, ilmoittaa, tiedottaa, ngn om ngt jllk jtk. II. rfl. rs sig om, göra sig rsd om hankkia tietoja, om ngn, ngt jstk (hnk., as.), -rätta|d -t: han är väl (illa) rs hänellä on hyvät, tarkat tiedot (huonot, epätarkat tiedot, ei ole tietoja lainkaan); hålla ngn rs pitää jk tapahtumien tasalla, tietoisena kaikesta tapahtuvasta.

underrättelse -n -r tieto, viesti, sanoma; inhämta, skaffa sig rsr hankkia, saada tietoja, hos ngn om ngt jltk tietoja jstk; jag har inga rsr om honom en ole saanut (minulla ei ole) lainkaan tietoja hänestä, -verksamhet -en tiedotuspalvelu, tiedotustoiminta; olovlig rs luvaton tiedotustoiminta (salaisena asiamiehenä), under||sida alapuoli, -sittande (a. tpm.) alapuolella, alempana oleva, istuva, -skatta I tr aliarvioida, arvioida liian halvaks (vähäpätöiseksi), väheksyä, halveksia, -skattning -en aliarviointi, väheksyntä. -skog (mtsh.) alimetsä. -skott (kaup.) ali-j äämä, vaj aus, tappio, -skrida IV1 tr alittaa, jäädä (mitan, rajan) alle, alapuolelle; ~ rekordet med två sekunder saavuttaa ennätystä 2 sekuntia parempi tulos, alittaa ennätys 2 sekunnilla, -skrift allekirjoitus; förelägga ngn ngt till rs antaa jllk jtk allekirjoitettavaksi, -skriva IV tr allekirjoittaa; (m. kuv.) hyväksyä, kannattaa, underskön -t ihmeen kaunis, underslev -et - vilppi, kavallus; begå rs tehdä kavallus, kavaltaa rahaa; (koul.) käyttää vilppiä, (j.) luntata, underst (adv.) alinna, alimmaisena, understa (a.): den rs alimmainen, understiga IV^r olla jtk pienempi, vähempi, (hinta) huokeampi; ^ med 500 mark olla 500 mk halvempi; inte rsnde 5 m ei alle 5

m:n, ei 5 metriä lyhyempi(ä). understol: sitta på rs (leik.) eri. kyselyleikki, (läh.) »mitä tiedät minun ystävästäni?» han sitter på rs (kuv.) häntä kovin ahdistetaan kysymyksillä, ander| [s treckare (san.) alakerta(kirjoitus), »viivanalainen», »kivijalka», -stryka IV6

i — undervikt under v

tr vetää viiva alle, alleviivata; (kuv.) tähdentää, korostaa, -ström pinnanalainen virta, pohjavirta; (kuv.) pohjavirtaus. -stuck|en -et -na valheellinen, väärä; ett -et barn pettolapsi, vaihdokas; ett -et testamente valheellinen, väärä, vale|testamentti; en rs handel valekauppa. -stundom (adv.) väliin, välistä, -stå V rfl. rs sig roh-j eta, uskaltaa, tohtia; hur rsr du dig att göra det! kuinka uskallat, julkeat niin tehdä! ^ er inte att komma hit/uskaltakaapas (yrittä-kääpäs) tulla tänne! -ställa II1 tr alistaa; saken -ställdes hovrättens prövning asia alistettiin (lykättiin) hovioikeuden harkittavaksi; vara -ställd ngn olla jnk alainen.

under||stöd avustus, apu; (kuv.) kannatus, -stödja II1 tr avustaa, auttaa; (kuv.) kannattaa; tukea, antaa tukea; ^ ett förslag kannattaa ehdotusta, understöds||berättiga| d -t avustuksen saantiin oikeutettu, -fond apu-, avustus-, tukirahasto. -tagaranda avustusmieliala, (j.) tukiais-, ruikutus|mieliala, -tagare avus-tuksen|saaja, -nauttija, -tagarmentalitet ks. -tagaranda. undersåt|e -en -ar 1. alamainen. 2. kansalainen; finsk rs Suomen kansalainen. undersåtlig -t alamainen, alamaisen-, undersätsig -t -are (lyhyen)jäntterä, tanakka, vanttera, -het jäntteryys, tanakkuus, vantteruus. under||söka II2 tr tutkia, koetella, tarkas|-taa, -telia, -sökning -en -ar tutkimus, tarkastus, kokeilu, koe; ^ av hälsotillstånd terveydentilantutkimus. -teckna I tr kirjoittaa (nimensä) alle; allekirjoittaa; rsd N. N. allekirjoittanut N. N. -tecknare -n - allekirjoittaja, undertiden ks. tid.

under||ton pohjasävel; (kuv.) pohja-, pe-rus|sävy. -trycka II2 tr sortaa, polkea; ehkäistä, nujertaa, tukahduttaa; (kirjoitus) estää pääsemästä julkisuuteen, jättää julkaisematta, -troja ihokas, alus-, iho|-paita, -röijy, -utveckla|d -t kehittymätön, takapajuinen, kehityksessä takapajulla; rse länder taloudellisesti kehittymättömät, takapajuiset maat. undervattens||båt (mer.s.) sukellusvene, -kabel merikaapeli. -klippa salakari, vedenalainen kari. -rev vedenalainen särkkä, karikko, undervegetation (mtsh.) aluskasvillisuus; pintakasvillisuus, underverk -et - ihme; som genom ett rs kuin ihmeen ansiosta, kautta; göra rs tehdä ihmeitä, under) | vik t painon vaj aus, vajaa paino, ali-,

71under v

underviktig — ungdomsvårdsskola

vajaa|painoisuus. -viktig -t ali-, vajaa|-painoinen.

undervisa I tr opettaa, kouluttaa; jag ^r henne i svenska opetan hänelle ruotsia; han rsr i alla ämnen hän opettaa kaikkia aineita; ^ vid en skola opettaa koulussa, olla koulussa opettajana, undervisning -en opetus; jå rs i räkning saada laskennonopetusta; meddela rs i ngt antaa jnk opetusta; opettaa jtk. under visnings||antstalt oppilaitos, -film opetuselokuva, -metod opetusmenetelmä, -plan opetussuunnitelma, -van -1 tottunut opettamaan, -väsen opetus-, koulu|-toimi.

under||värdera I tr aliarvioida, väheksyä, pitää halpana, -värme aluslämpö. -årig -t alaikäinen, und||falla IV2 itr jäädä huomaamatta; låta rs sig ngt tulla huomaamattaan sanoneeksi, päästää suustaan luiskahtamaan, -fallande (a. tpm.) mukautuvainen, myöntyväinen, alistuvainen, -fallenhet mukautuvaisuus, myöntyväisyys. -fly III tr paeta, ngn jtk hnk, ngt pelastua jstk;

faran välttyä, pelastua vaarasta.-flykt -en -er veruke, este; pako, pelastus; söka rser etsiä tekosyitä, verukkeita, -få V tr saada; ottaa vastaan, -fägna I tr kestitä, pitää hyvänä, -fägnad -en kestitys, -gå V tr päästä, pelastua, ngt jstk; ingen rsr sitt öde kukaan ei pääse kohtalostaan, ei voi välttää kohtaloaan; han kunde inte rs att hän ei päässyt, ei välttynyt jstk; han kunde inte rs att se mig hän ei voinut olla näkemättä minua, -komma V tr, itr päästä pakoon, ngn jnk kynsistä; ~ en fara välttyä, pelastua vaarasta; ~ med livet päästä (selviytyä) hengissä jstk. undra I itr 1. tahtoa tietää, kysyä, olla utelias jnk suhteen; jag rsr hur det hänger ihop? miten sen asian laita oikein mahtanee olla? jag rsr hur det ska gå till? mitenhän se oikein olisi tehtävä? då rsr man hur han tänkt sig det siinä tulee miettineeksi mielessään, miten hän oikein on sen ajatellut; jag rsr när du kommer tahtoisin mielelläni tietää,

milloin tulet; jag rsr vem som ska komma olen jännittynyt (utelias) näkemään, kuka mahtaa tulla; jag >—>r om jag får titta i tidningen? saisinko vilkaista sanomalehteä? fag rsr om bussen stannar här (tiedättekö sanoa) pysähtyykö bussi tässä? jag rsr om det blir regn? mahtaakohan tulla sade? jag rsde bara tahtoisin vain tietää; det rsr jag sitä tekisi sentään mieleni epäillä. 2. ihmetellä, olla ihmeissään, kummastella; jag rsr inte på (över) dat sitä en (ollenkaan) ihmettele; det är inte att rs på

(över) se ei ole suinkaan ihme, siinä ei ole mitään ihmettelemistä, undran: en ~ ihmettely, kummastelu; vrt. förundran.

undre (a. tpm.): den rs alempi; ala-; den

rs världen alamaailma, und||seende -t sääli, lempeys; kunnioitus; av rs för ngn säälistä, kunnioituksesta jtk kohtaan, -skylla II1 rfl. rs sig puolustella itseään, tekojaan, väittää itseään syyttömäksi. -slippa IV4 tr, itr päästä pakoon, väistää jtk, välttyä jstk; ett obetänksamt ord -slapp mig minulta pääsi (suustani) luiskahtamaan harkitsematon, ajattelematon sana.

undsätta V tr (er. sot.) avustaa, auttaa, tulla avuksi; ^ ngn tulla jllk avuksi, auttaa jtk. undsättning -en apu, avustus, avuksi tulo; komma till rs (mer., sot.) tulla apuun; komma ngn till rs tulla jllk avuksi, undsä t tningse xpe di tion a vus tusretkikunt a. undutøt -en -er (el.) eri. laulupapukaija. und||vara (ks. 1. vara) tr olla ilman, vailla jtk; ha svårt att rs ngt (olla) vaikea olla ilman jtk, tulla ilman jtk toimeen; det kan rsS se ei ole välttämätöntä, ilman sitä voi (kyllä) tulla toimeen, -vika IV1 tr: rs ngn väistää, välttää, karttaa jtk hnk., ngt jtk as.; hon -vek min blick hän väisti (karttoi, kaihti) katsettani; ^ en fråga väistää, kiertää kysymystä; han -vek att äta kött hän ei mielellään syönyt lihaa, hän vältti lihan syömistä, -vikande (a. tpm.) kaihtava, kartteleva, vältttelevä, ung -t yngre yngst nuori; känna sig rs på nytt tuntea itsensä uudelleen nuoreksi, tuntea jälleen nuortuneensa; han är (verkar) rs för sina år ikäisekseen hän vaikuttaa nuorekkaalta; ^ till åren nuori vuosiltaan; rsa o. gamla nuoret ja vanhat; dö vid rsa år kuolla nuorena; vid yngre år nuorempana, ungdom -en 1. nuoruus; ^ o. visdom följas sällan åt |läh.) nuoruus ja hulluus, vanhuus ja viisaus; jrån första, spädaste rsen varhaisimmasta, hennoimmasta nuoruudesta saakka; alltifrån rsen jo nuoruudesta lähtien. 2. nuoriso; nuorukainen, nuori, nuoret; rsen rasar nuoriso hurjailee; hon är ingen rs längre hän ei ole enää nuori, ungdomlig -t -are nuorekas, -«het nuorekkuus.

ungdoms| |arbe tslöshe t nuorison työttömyys, -brottslighet naoriso(n)rikollisuus. -fängelse nuorisovankila. -gård nuoriso(kerho) -talo. -minne nuoruuden muisto, nuoruusmuisto. -tid nuoruusaika, nuoruudenaika. -vård nuorisonhuolto. -vårdsskola nuo-risonhuolto-opisto, nuorisosiirtola.

ung|e -en -ar 1. (el.) poikanen, pentu; få -ar poikia; (koira) penikoida, saada poikasia, (kissa) pentuja; föda levande -ar synnyttää eläviä sikiöitä. 2. (j.) lapsi, (halv.) kakara, ungefär (-nje-) suunnilleen, noin, osapuilleen; på ett ry osapuilleen, likipitäen, ungefärlig (-nje-) -t ylimalkainen, likimääräinen.

Ungern npr Unkari, ungersk -t unkarilainen, ungerskja 1. -an (kiel.) unkari, unkarin kieli. 2. -an -or unkarilainen nainen, un-karitar.

ung||flicksaktig -t tyttömäinen, -herre nuori herra, -herrskap nuori herrasväki, -hast nuori hevonen, varsa(hevonen), sälko(hevonen).

ungkarl nuorimies, poikamies; gammal ^

vanhapoika, ungkarls||liv nuoren miehen elämä, -lya (leik.) poikamies!asunto, -boksi, -skatt poikamiesvero. ungmö neito, impi. ungrare -n - (käns.) unkarilainen, ung||skog (mts.) nuori metsä, -tupp kukko-poika(nen); (kuv.) keltanokka, uniform (-o-) -en -er (sot.) sotilaspuku; virkapuku, univormu. uniform$ra|d -1 sotilas-, virka|pukuinen. uniforms||mössa sotilas-, virka|lakki. -röck sotilas-, asetakki, unjk -t -are ainoalaatuinen, unik|um - -a: ett ry ainoa lajiaan, ainoalaatuinen (hnk.., es.); (post.) ainutkappale. union (-u:) -en -er liitto, unioni, unions||flagga (hist., valt.) unionilippu.

-stat liittovaltio; pl yhdysvallat, unison (-u:) -t (mus.) yksiääninen; ~ sång yksiääninen laulu; yhteislaulu; yksiäänisesti.

universal -t yleis-, kokonais-; yleismaailmallinen. -arvinge ainoa perillinen, -me*

del yleiskeino; (lääk.) yleislääke, universell -t yleinen, yleis-; yleismaailmallinen.

universitet -et - yliopisto; studera, ligga vid r^et opiskella, olla yliopistossa; ryet i Lund, Lunds ry Lundin yliopisto, universitetsbibliotek yliopiston kirjasto, -bokhandel akateeminen kirjakauppa, -kansler yliopiston kansleri, -katalog 1. (opisk. nimet sisält.) yliopistonluettelo. 2. (luennot ym. sisält.) yliopiston ohjelma. -stad yliopistokaupunki, univers|um -et maailmankaikkeus; koko maailma.

unk|en -et -nare ummehtunut, tunkkainen, -het ummehtuneisuus, tunkkaisuus, ummehtuneen haju.

unkna I itr ummehtua, tunkkaantua. unna I tr suoda, ngn ngt jtk jllk; det är honom väl ryt (j. unt) se hänelle kernaasti suotakoon, uns -et - unssi (vanha painomt. 27,9 g, apteekkimt. 29,69 g); inte ètt ry (kuv.) ei vähääkään, ei hitustakaan, ei jälkeäkään (jstk).

ttpp (adv.) ylös; denna sida ry! tämä puoli ylöspäin! hit ry tänne ylös; dit ry tuonne ylös; o. ned ylös (ja) alas; ylösalaisin; längre ry ylemmäs, ylempänä; högt (högst, längst) ry ylinnä, (kauimpana) ylhäällä, aivan ylimpänä; en trappa ry kerrosta ylempänä; toisessa kerroksessa; gata ry o. gata ner katua ylös, toista alas; flyga ry i ett träd lentää puuhun; gå ry på vinden mennä ullakolle; resa ry till Lappland matkustaa Lappiin; stiga ~ i luften nousta ilmaan; vända o. ned på ngt kääntää, käännellä ylösalaisin; tavlan var ™ o. nedvänd taulu oli (käännetty) ylösalaisin; ^ med er! (nouskaa) ylös! ^ med fönstret! ikkuna auki! med händerna! kädet ylös! ^ med huvudet! pää pystyyn! ^ ur sängarna! ylös vuoteesta! (Ks. m. po. vrb. pain. part.) uppackning -en (matkatavar. ym.) pur^ kaminen pakkauksesta; purkaus, tyhjennys.

upp|]amma I tr imettää; (kuv.) synnyttää, kasvattaa, -arbeta I tr: ry en affär kohottaa (työllään) liike parempaan kuntoon, kukoistukseen.

Uppassare -n tarjoilija, palvelija, vahtimestari.

üppassersk|a -an -or tarjoilijatar, uppassning -en tarjoilu, palvelu, upp||bjuda IV3 tr: ry alla sina krafter ponnistaa kaikki voimansa; vrt. bjuda II. (upp). »bjudande: med ry av alla (sina) krafter kaikki voimat (voimansa) ponnistaen, -bjudning (till dans) (tanssiin)pyyntö. -blanda|d *t sekoitettu; sekalainen, sekava, -blomstra I itr elpyä, -blomstrande: det ry näringslivet elpyvä, viriävä elinkeinoelämä. -blossande: ^ vrede (liekkiin) leimahtava, leimuava suuttumus, -blåst - -are ilmaa täyt. puhall.; (kuv.) pöyhkeä, kopea, -blött liönnut, (tie) kurainen, rapakkona (sateesta), -bragt kuohuksissaan, på ngn jllk. -bringa V tr 1. (mer.s.) kaapata; ryöstää, anastaa. 2. hankkia, saada hankituksi. 3. ^ farten kiihdyttää, lisätä vauhtia.

uppbrott -et (pois)lähtö; göra ry lähteä (matkaan).

uppbrottsorder (sot.) lähtö-, marssi|käsky. upp||brusande (a. tpm.) kuohahtava; pikavihainen. -brusning kuohahtaminen,

kiivastuminen, -brän|d -t poltettu, palanut. -bur I en -et -na juhlittu, kunniassa pidetty, yleisesti suosittu, -bygga II1 tr (kuv., usk.) ylentää mieltä, antaa mielen|-ylennvstä, -hartautta, -byggelse mielen-ylennys. -byggelseskrift hartaus |kirj a, -kirjoitus, -bygglig -t -are mieltä ylentävä, -båd -et (sot.) kutsunta; ett manstarkt ~ av idrottsmän mieslukuinen urheilija-joukko. -båda I tr kutsua koolle, (sot.) palvelukseen, -bära IV5 tr 1. ~ lön (pension) nostaa palkkaa (eläkettä). 2. ^ jör ngt saada jstk syystä (osakseen), klander moitteita.

uppbörd -en -er (maksujen, rahojen, veron) kanto, perintä, periminen; rahastus, uppbörds||man (veron)kantomies; rahastaja, -termin (veron)kantokausi. -verk,-väsen veronkantolaitos. -ärende veroasia, upp||daga I tr huomata, keksiä, saada selville; ilmaista; det ^des senare myöhemmin kävi selville että. -debitera I tr (kaup.) tulouttaa, -dela I tr jakaa, jaotella, -delning -en jako, jaotus, -dikta I tr sepustaa (kokoon),sepittää, valehdella; panna omiaan;

tuulesta temmattu, olematon, perätön, keksaistu, tekaistu, upp||drag -et - tehtävä, toimi; få ngt i ~ saada jtk tehtäväkseen; ge ngn i ~ att skriva ett brev antaa jllk tehtäväksi kirjoittaa kirje, antaa jnk kirjoitettavaksi kirje. -dra(ga) IV2 tr: ~ ngt åt ngn antaa jllk. tehtäväksi jtk. -drag|en -et -na: med -na ögonbryn kulmakarvat koholla, uppdrags||givare toimeksiantaja, -tagare

toimeksisaaja. upp||driva IV1 tr a) (mets.) ajaa ylös, liikkeelle; b) laajentaa, lisätä (tuotantoa, vauhtia); hankkia; varan går inte att ~ (sitä) tavaraa ei ole (mistään) saatavissa, -driv|en -et -na noussut, kohonnut, laajennut; högt -drivna fordringar kovin suuret vaatimukset; högt ~ hastighet kova vauhti; högt -drivna priser ylen kalliiksi nostetut hinnat. -däm!ma II1 tr (vsr.) padota; nostaa (vesi) patoamalla; -dämd sjö padottu järvi; padotusallas. -dämning -en -ar patoama, patou(tu)ma. uppe (adv.) ylhäällä, päällä; där ~ tuolla ylhäällä; ^ i höga norden pohjan perillä; längst ~ i tornet aivan ylinnä tornin huipussa; hålla sig ~ pysytellä pystyssä, jalkeilla; företaget håller sig ~ yritys menestyy, pysyy pystyssä; han är ~ igen hän on taas jalkeilla (pystyssä); solen är redan ~ aurinko on jo noussut (jo ylhäällä); ks. m. po. vrb. pain. part. uppegga I tr kiihottaa, yllyttää; ~d kiihottunut, yltynyt.

uppehåll -et - 1. keskeytys, tauko; (raut.) 714

- uppflammande

junan seisomisaika; fem minuters ~ viiden minuutin tauko, seisomisaika; (raut.) juna seisoo viisi minuuttia; göra (ett) ^ pitää tauko, väliaika; göra (ett) ~ i läsningen keskeyttää lukeminen (tuokioksi, hetkeksi) ; utan ^ taukoamatta, yhtä mittaa; arbeta utan ~ tehdä työtä yhtä painoa, yhteen menoon, taukoamatta; en resa utan ~ yhtä|mittainen, -jaksoinen matka. 2. olo, oleskelu.

uppehåll|a IV2 I. tr 1. estää, ehkäistä, viivyttää; jag -er er väl inte? en kai häiritse, en kai vie aikaanne? ^ ngn med tomma löften odotuttaa jtk tyhjin lupauksin. 2. pitää yllä, elättää; kustantaa elatus, ylläpito; goda förbindelser pitää yllä hyviä suhteita, med ngn jhk; ^ vänskapen pitää yllä ystävyyttä; hon-er hela familjen hän (äiti, tytär) elättää koko perheen; med nöd o. näppe ^ livet hädin tuskin (nipin napin) elättää henkensä, tulla toimeen. 3. hoitaa väliaikaisesti; ~ ngns tjänst hoitaa jnk tointa (sijaisena); ~ ett ämbete hoitaa virkaa väliaikaisesti; ^ en professur hoitaa professorinvirkaa. II. rfl. ~ sig 1. oleskella; var -er han sig just nu? missä hän on nykyisin? 2. elättää henkeään, itseään, med jllk. 3. (kuv.) ^ sig vid småsaker takertua pikkuseikkoihin, panna aika(a)nsa pikkuasioihin, uppehålls||ort olinpaikka, oleskelupaikka, -tillstånd oleskelulupa, -väder (mtr.) pou-tailma(t), poutasää.

uppehälle -t elatus, elanto; fritt ~ vapaa ylläpito.

uppelda|d -t lämmitetty (huone); (kuv.) kiihdyksissä(än), kiihottuneena, uppenbar -t ilmeinen, selvä, epäilemätön; det är ~t on ilmeistä, on selvää että. uppenbara I I. tr ilmaista, paljastaa. II. rfl. ~ sig ilmestyä; ilmetä, näyttäytyä, osoittautua, uppenbarelse -n -r (usk.) ilmestys; näky; ilmiö; ilmestyminen, ilmennys. Uppenbarelseboken (Raam.) Ilmestyskirja, Ilmestysraamattu, Johanneksen ilmestys, uppenbarligen ilmeisesti, selvästi, uppercut (öppe[r]kött) (nrk.) kohokoukku, »uppercut». upp||fart(sväg) nousu(tie); ~en till gården kartanoon johtava (päätiestä erkaneva lyhyt) poikki-, sivu|tie. -fatta I tr tajuta, käsittää, oivaltaa, -fattning -en -ar käsitys; enligt min ~ minun käsitykseni mukaan; bilda sig en ^ om muodostaa mielessään käsitys jstk. -fattningsförmåga käsityskyky, -finna IV4 tr keksiä; sepitettä mielessään, -finningsförmåga kek simiskyky. -finningsrik -t kekseliäs, -flammande I. -t leima(hd)us. II. (a. tpm.)uppflyttad — upphov

upph

leimahtava, loimuava, -flytta|d: bli ~ (koul.) päästä luokaltaan; -s siirretään (seur.) luokalle; tjänsten har blivit ~ i 27:nde lönegraden (löneklassen) virka on siirretty 27 palkka(us)luokkaan. -flyttning -en (koul.) siirtäminen; (vir.) siirto (seur. palkkaluokkaan jne.) -flyttningsprövning (koul.) ehtolaiskuulustelu. -fodra I tr: ^ på väv liimata (esim. kartta) kankaalle, -fordra I tr 1. (kaiv.) nostaa. 2. voimakkaasti kehottaa, hoputtaa, -fordran: en kehotus; på min enträgna ~ (minun) nimenomaisesta, hartaasta kehotuksestani. -fordringsschakt (kaiv.) nosto-kuilu. -fordringsverk (kaiv.) nostolaite, upp||fostra I tr kasvattaa, -fostran: en ^ kasvatus, -fostrande (a. tpm.) kasvattava, -fostrare -n - kasvattaja, -fostringsanstalt -en -er kasvatuslaitos, -fostringssyfte: i ~ kasvatustarkoituksessa. -

friskande (a. tpm.) virvoittava, piristävä, uppfyll|a II1 tr (kuv.) täyttää; ^ de högsta anspråk täyttää (kaikkein) suurimmatkin vaatimukset, vastata (mitä) suurimpia vaatimuksia; ^ en bön kuulla rukous; /—' sina jörpliktelser täyttää sitoumuksensa; ^ ett kontrakt täyttää sopimus; hans önskan -des inte hänen toivomuksensa ei täyttynyt, jäi täyttymättä; -d av beundran ihailun vallassa, uppfyllelse -n täyttymys; gå i ~ (toive)

täyttyä, toteutua, käydä toteen, upp||fånga I tr saada siepatuksi (kuulla) sana, tieto; hans öra r^de ett svagt ljud hän kuuli heikon äänen, hänen korvaansa kantautui heikko ääni. -fällbar -t saranallinen, auki käännettävä, -föda II1 tr elättää, kasvattaa (m. karjaa), -född: ^ i ett fattigt hem köyhässä kodissa kasvanut, -födning (mv., el.) kasvatus, uppför I. (prp.): ^ berget ylös vuorta, vuorta ylös; ^ floden jokea ylös. II. (adv.) ylöspäin, uppföra II1 I. tr 1. kuljettaa, viedä ylös-(päin). 2. rakentaa, pystyttää. 3. viedä kirjoihin, rekisteröidä; ^ ngn som kandidat asettaa ehdokkaaksi. 4. (teat. ym.) esittää. II. rfl. ~ sig käyttäytyä, menetellä, mot jtk kohtaan; suhtautua jhk. uppförande -1 1. (rak.) rakentaminen, pystyttäminen; huset är under ^ talo on rakenteilla. 2. rekisteröinti, kirjoihin vienti; asettaminen (ehdokkaaksi jne.); vrt. uppföra. 3. (teat. ym.) esitys. 4. käyttäytyminen, menettely; (koul.) käytös. -betyg käytöksen arvosana, numero; sänkt ~ käytöksen alennus, -rätt rakennuslupa.

uppförsbacke -n vasta-, ylä|mäki, nousu, uppge V tr 1. ilmoittaa, kertoa, sanoa, mai-

nita; pojken r^r sig ha sett jliekan poika sanoo (kertoo, väittää) nähneensä tytön. 2. luopua jstk; han uppgav försöket hän luopui yrityksestä. 3. ^ ett skri päästää huuto; hon uppgav ett skri häneltä (naiselta) pääsi huuto, huudahdus, kirkaisu; nainen huudahti (kirkaisi), uppgift -en -er 1. tieto, ilmoitus, tiedonanto; enligt ~ saadun tiedon, ilmoituksen mukaan; 2. tehtävä (m. koul., tutk., mat. ym.); han fick till ~ att hän sai tehtäväkseen.

upp||giva ks. uppge, -givande -t 1. ilmoittaminen, tiedottaminen. 2. luovuttaminen; luopuminen jstk. -giv|en -et -na menehtynyt, »lopussa»; ^ av trötthet lopen uupunut, uuvuksissa, väsyksissä, -giv-ning (urh.) syöttö, -gjor|d -t laadittu; enligt en på förhand ~ plan etukäteen laaditun suunnitelman mukaan; ratkaistu, sovittu; saken är ~ i godo asia on ratkaistu sovinnossa, asia on sovittu, -gå Y itr: ~ tili kohota, nousta jhk summaan; räkningen tili 2000 mark lasku on 2000 mk (nousee 2000 markkaan); ~ende tili 1000 mark 1000 mk:aan nouseva; ^ i sitt arbete syventyä työhönsä; ^ en gräns käydä rajaa, merkitä raja maastoon; bolaget har <—'tt i ett annat företag yhtiö on sulautunut, liitetty toiseen yritykseen. -gående -t nousu, kohoaminen; syventyminen; vrt. ed.; konstnärens stjärna är i ~ taiteilijan tähti on nouse-j massa, -gång -en nousu (m. kuv.); solens upp- o. nedgång auringon|nousu ja -lasku; vrt. -gå.

uppgörelse -n -r 1. sopimus; träffa en ~ tehdä, laatia sopimus, om ngt jstk; ~ i godo sovinnollinen ratkaisu, sopimus. 2. tilit, tilitys; ha en ~ med ngn tehdä tilit selviksi jnk kanssa, (kuv.) selvittää välinsä, saada aikaan välienselvitys jnk kanssa; det kom till en häftig ~ mellan dem heidän kesken syntyi kiivas sananvaihto, välien selvitys, upp||handla I tr ostaa, ostella, tehdä ostoksia. -hetsa|d -t kiihtynyt, kiihdyksissään, -hetsande (a. tpm.) kiihdyttävä, ärsyttävä. -hetsning -en kiihotus, kiihdytys, yllytys, ärsytys; kiihtymys, ärtymys, -hetta I tr kuumentaa; vara ~d (hnk.) kuumissaan, palavissaan, -hettning -en kuumennus, -hitta|d -t löydetty, -hittare -n löytäjä, -hostning -en yskiminen; pl ~ar yskökset, upphov -et alku, alkuperä, syy, aihe, tili ngt jnk alku (syy), alkuunpanija; *—>et tili allt ont kaiken pahan alku ja juuri, (leik.) kaikkinaisen pahuuden pesä; ge ~ till ngt antaa aihe(tt.a) jhk, aiheuttaa jtk.

upphovsman 1. alkuunpanija, keksijä, laatija; han är till min olycka se mies on minun onnettomuuteni syy, aiheuttaja; vern är ~nen till allt detta? kuka on kaiken tämän alkuunpanija? kenen teko(j)a tämä kaikki on? upp||hällning -en: vara på ~en olla loppumaisillaan, loppuun menossa, loppumassa, -hängning -en a) ripustaminen; b) ripustus, kiinnitys, -hängningsanordning -en -ar ripustin; ripustus|laite, -teline, -häva II1 I. tr 1. antaa kuulua; ~ ett skri (sin röst) päästää huuto (korottaa äänensä); ~ ett skri (m.) parahtaa (huutamaan). 2. lakkauttaa, kumota, poistaa. II. rfl. ~ sig till domare ruveta tuomariksi, -hävande -t lakkauttaminen, lakkautus, av jnk.

upp||höja II1 */• korottaa, kohottaa; ^ i adligt stånd korottaa aatelissäätyyn; ^ ngn till skyarna ylistellä

suunnattomasti, pilviin saakka; ^ i kvadrat (mat.) korottaa neliöön, toiseen potenssiin; ^ till tredje digniteten korottaa kuutioon, kolmanteen potenssiin; a-höjt till S (mat.) a3, a kolmanteen. -höj|d -t korotettu; (kuv.) ylevä; korkea. -höjdhet -en ylevyys, korkeus, -höjel-se -n kohotus, ylennys, korotus, yleneminen. -höjning -en -ar korotus, kohotus, ylennys; koroke; (maan) kohouma; ylänne, töyry; (lääk.) paisuma, ajos; en ^ marken (mnt.) kohouma, upp||höra II1 itr tauota, lakata; ^ med ngt lakata jstk; ^ med betalningarna {kaup.) lakkauttaa maksunsa; han -hörde inte att dricka hän ei lakannut juomasta; ^ att gälla käydä kelpaamattomaksi, (valtakirja) lakata olemasta voimassa, (rh.) lakata olemasta käypää; firman har -hört liike on lakannut, lopetettu; tidskriften har -hört aikakauslehti on lakannut (ilmestymästä), -hörande -t lakkaaminen, luopuminen; vrt. -höra; på grund av affärens ~ liikkeen lopettamisen johdosta; före sjöfartens ~ ennen laivaliikenteen loppua, uppiffa]d -t (j.) kunnostettu; (oikein) »pyn-tätty», laitoksissaan, uppifrån I. (adv.) ylhäältä, ylhäältäpäin; o. ned ylhäältä alas. II. (prp.) -sta; ^ himlen (alas) taivaasta, uppiggande (a. tpm.) piristävä, virkistävä, upp|ljaga|d -t kiihtynyt, kiihottunut; ~ fantasi kiihtynyt, kiihottunut mielikuvitus; i -t tempo kiihkeässä tahdissa, -kalla I tr 1. kutsua luokseen, puheilleen, sisään. 2. nimittää, sanoa jks, efter ngn jnk mukaan, -kamma|d -t: -kammat hår ylös kammattu tukka, -kastning -en -ar (lääk.) oksennus, ylenannatus; få >—ar

antaa ylen, oksentaa, -kavla|d -t: med ärmar hihat ylös käärittyinä, -kok -et kiehauttaminen, keittäminen; ge saften ett ~ kiehauttaa mehu; föredraget var ett r^j på gamla saker (iv., halv.) esitelmä oli (pelkkää) vanhojen levyjen soittamista, (silkkaa) »uudelleen lämmitettyä».

upp||komling -en -ar nousukas, -komma V itr saada alkunsa, syntyä; hur har elden -kommit? mistä (tuli)palo sai alkunsa, syttyi? -komst -en alku, synty; arternas ~ lajien synty, -konstruera I tr suunnitella, rakentaa; tekaistu, keksitty, tuulesta temmattu, -krupen: flickan satt ~ i soffhörnet tyttö istui kyyryssä sohvannurkassa (sohvannurkkaan kyyristyneenä), uppkäftig -t -are röyhkeä, suuri-, rääväl|-suinen; vara ~ mot ngn puhua röyhkeästi, rääväsuisesti jllk. -het -en röyhkeys, rää-väsuisuus, vrt. ed. upp||köp -et - osto; ostos, ostokset; ett ~ av hela partiet koko erän osto. -köpare ostelija (ja jälleenmyyjä), ammattiostaja, välikäsi, -kör|d -t: 1. vara ^ olla maha-, vatsa|vaivoja. 2.han blev ~ hänet ajettiin (suoraani vuoteesta (jalkeille). 3.en ~väg ajamalla avattu tie; vrt. köra II. (upp). -körsväg (pihaan)nousutie, (-)ajotie, upplag -et - varasto; varastosuoja, makasiini, (varasto) vaja.

upplag|a -an -or (kirj.) painos; ge ut i ny ~ julkaista uusi painos, uutena painoksena; tredje r^n av boken kirjan kolmas painos, kolmas painos kirjasta, upp||lag|d -t (kuv.) halukas, altis, taipuvainen, jör jhk; jag är inte ~ jör skämt en ole leikiniaskutuulella; stort ~ suureksi (suurpiirteisesti) suunniteltu, -lagring -en varastoi|minen, -nti. upplags||näring -en (ksv.) vararavinne, (el.) vararavinto, -plats varastopaikka; (mtsh.) varasto|paikka, -alue, (väliaikainen) lanssi. upp||land -et takamaa. -levaV tr elää, kokea, -levelse -n -r elämys, kokemus, -liva I tr 1. elvyttää uudelleen eloon, uudelleen solmia, uudistaa, verestää. 2. eläh(d)yttää, elvyttää, piristää, virkistää; vilkastuttaa, -liva|d -t virkeällä, vilkkaalla tuulella, pirteä, hilpeä, -livande (a. tpm.) virkistävä, piristävä, eläh(d)yttävä. -livnings-försök (hukkuneen) henkiinherättämis-yritys.

upp||lopp -et -1. mellakka, meteli; kapina. 2. (urh.) maalisuora, loppusuora, -loppssida (urh.) ks. ed.; (lu.) maalisuora, -luckra I tr möyhentää, kuohkeuttaa, tehdä kuohkeaksi; (kuv.) löyhentää, -luckring -en möyhennj^s, kuohkeuttaminen; (kuv.) löy-upplupen —

hentäminen, löyh(en) tyminen. -lup|en -et -na: ~ ränta kasvanut korko, -lyftande (a. tpm.) mieltä ylentävä (nostattava, kohentava, kohottava), upp||lysa II8 tr 1. (vrs.) valaista. 2. ~ ngn om ngt selittää, selvittää jtk jllk; valistaa, -lysande (a. tpm.) valistava; opettavainen, tunnusomainen; selittävä; verka ~ vaikuttaa valistavasti, selvittävästi. upplysning -en 1. (vrs.) valaistus; juhlavalaistus. 2. (kuv.) valistus; ~en (hist.) valistus aika; kansan | valistus, -sivistys. 3. (kuv.) tieto, ilmoitus, selitys, viesti, om ngt jstk; ~ar tiedonannot; alla (önskade) ~ar om denna firma (dessa firmor) kaikki tästä toiminimestä (näistä toiminimistä) halutut tiedot; närmare r^ar hos N. N. lähempiä tietoja antaa N. N., saatavissa, saatavana N. N:ltä; jag har fått den <-*^en att olen saanut sellaisen tiedon että, (m.) minun annettiin ymmärtää että; inhämta (lämna) ~ar om en firma hankkia (antaa) tietoja jstk

toiminimestä; skaffa (sig) ~ar hankkia tietoja; till Er ^ får jag meddela saan ilmoittaa tiedoksenne, teille tiedoksi, upplysnings][arbete valistus|työ, -toiminta, -byrå neuvontatoimisto; tiedonantotoi-misto; luottotietotoimisto; (suurliikk. m.) neuvonta(a). -kampanj valistustoiminta. -tidén, -tidevarvet (hist.) valistus-aika, valistuksen aikakausi; under ~ valistusajalla, -vis ohjeeksi, opastukseksi; ^ jår jag meddela att selitykseksi saan ilmoittaa että. upp|llyst (vrs.) valaistu; (kuv.) valistunut, -låning (av pengar) rahanlainaus; ottolainaus. -låta V tr asettaa, luovuttaa käyttöön; ^ ett rum åt ngn luovuttaa jllk huone; ^ för trafik luovuttaa, avata liikenteelle. -låtande -t, -låtelse -n luovutus. -läggning -en varastoon pano, varastointi; (mer.) telakalle, talviteloille pano; suunnittelu, -läsare -n - esilukija, ääneen lukija; (taid.) lausuja, lausuntataiteilija. -läsning -en luenta; lausunta; ulkoluku, -läxning -en -ar läksytys, moitteet, torut; få en rejäl ~ saada aika Iak-sytykset, nuhteet, torut, (j.) haukkumiset, -lösa II2 I. tr 1. (vrs.) irrottaa; avata solmusta. 2. hajottaa, liuottaa (m. kern.); jakaa; ^ en sats (kiel.) jäsentää lause (virke); -löst i tårar kyyneliin sulava, itkuun heltynyt. II. rfl. ~ sig hajaantua; liueta, -lösning -en hajaannus, hajanaisuus, epäjärjestys; hajottaminen; hajaantuminen. -lösnings tillstånd hajoamis-, haj aannus| tila.

upp| I mana I tr kehottaa; kohteliaasti pyytää; ^ ngn koettaa taivuttaa jtk jhk; han

r^de mig att komma hän kehotti minua tulemaan. -maning kehotus, pyyntö, -marsch (sot.) keskitysmarssi; järjestäytyminen paraatiin, -marschområde keskitys (marssi) alue. -mäskning -en (sukkien) silmu-kointi. -maskningsnål silmukoimisneula. -mjuka ks. mjuka upp. -mjukning -en (urh.) verryttely; (kuv.) vastustuksen murtuminen. -mjukningsrörelse (urh., voim.) ver-ryttelyliike. -montering asennus; (vai.) pohjustaminen, -muddring (vsr.) ruoppaus. -muntra I tr 1. ks. muntra (upp). 2. kehottaa, hoputtaa, tili jhk; rohkaista, tukea; kannustaa; ^ ngn lohduttaa, rohkaista. -muntran kehotus, rohkaisu, avustaminen, tukeminen, kannustaminen; han behöver ~ hän tarvitsee hiukan rohkaisua, tunnustusta, -måla|d -t maalattu, uppmärksam -t -mare tarkkaavainen, huomaavainen; göra ngn ~ på ngt kiinnittää jnk huomiota jhk; vara ~ mot ngn olla huomaavainen jtk kohtaan; vara ~ på sig själv varoa tarkoin itseään (liikkeitään, sanojaan, ilmeitään), -het -en tarkkaavaisuus, huomaavaisuus, kohteliaisuus; bristande ~ tarkkaavaisuuden puute; jästa ngns ~ på ngt kiinnittää, kohdistaa jnk huomio jhk; ha sin ~ riktad på ngt huomio kiintyneenä, kohdistuneena jhk; tilldra sig ~ kiinnittää (toisten) huomio(ta) itseensä; hans böcker har tilldragit sig stor ~ hänen kirjansa ovat herättäneet suurta huomiota; väcka ~ herättää huomiota; hon väcker alltid ~ aina ihmisten huomio kiintyy häneen, uppmärksamma I tr ottaa huomioon, kiinnittää huomio jhk; ^ ngn osoittaa jllk huomaavaisuutta, kohteliaisuutta, olla kohtelias jllk; en ~d debut suurta huomiota herättänyt (osakseen saanut) ensiesiintyminen; hon blev mycket ^d hän herätti (sai osakseen) suurta huomiota, upp|| mätning -en -ar mittaus, arvio, -nosig -1 (j.) nenäkäs, julkea, röyhkeä, -nå II1 tr saavuttaa, voittaa; ^ enighet päästä yksimielisyyteen; ^ en hög ålder elää (hyvin) vanhaksi, (vanh.) päästä korkeaan ikään, -näsa -n pysty|nenä, -nokka, -näst pystynenäinen.

uppochnedvän|d -t ylösalaisin, nurin (käännetty, oleva); päälaellaan; nurinkurinen, upp||odla I tr (vrs.) ottaa, raivata viljelykseen; (kuv.) muokata, kehittää; ^ sina kunskaper syventää, kehittää, täydentää tietojaan, -odling -en viljely (s), kehittäminen; uudisviljelys; ^ av konst(er) o. vetenskap(er) tieteiden ja taiteiden harrastus, edistäminen, -offra I uhrata, luovuttaa; luopua jstk; ~ ngt jör ngn uhrata jtk (luopua jstk) jnk hyväksi; ^

sig för ngn uhrautua jnk (hnk.) puolesta, -of f ring -en -ar uhraus; göra stora ~ar för ngt tehdä suuria uhrauksia jnk (as.) puolesta; om det inte är för stor rs för Er jollei se ole teille liian suuri uhraus; jollei (se) ole liikaa pyydetty, -reklamera I tr: ~ ngt (liioitellen) mainostaa, tehdä (liioiteltua) mainosta, (j.) lyödä (liiaksi) rumpua jnk puolesta, -rensning -en siivous; (valt. kuv.) puhdistus, -rensningsaktion puh-distustoiminta. -repa I tr toistaa; rsde gånger monen monet kerrat, -repande -t -n, -repning -en -ar toistaminen, (kerrallinen) toisto.

1. uppresa -n: under (på) rsn från Berlin till Stockholm matkalla Berliinistä Tukholmaan.

2. uppresa II2 I. tr nostaa seisoalleen; pystyttää, rakentaa. II. rfl. rs sig nousta kapinaan, mot vastaan; vastustaa.

upp||resning: votering medelst ~ äänestys seisoalleen nousten, -reta|d -t ärtynyt, suuttunut, (el.) ärsyttynyt, på ngn

jllk. -rigga|d -t (mer.) takiloitu; (kuv.) parhaimpiinsa pukeutunut, -riktig -t -are vilpitön, suora, rehellinen, mot jllk, jtk kohtaan; rst sagt rehellisesti, suoraan sanoen, -riktighet -en vilpittömyys, suoruus, rehellisyys, -ringning -en -ar (puh.) soitto, -rinnelse -n alkuperä, -rivande (a. tpm.): ro arbete hajottava toiminta. -riv|en -et -na lopen väsynyt, uupunut; pahoin kolhiutunut, murjou-tunut, mukiloitunut; (ihan) »lopussa»; (sot.) hajalle lyöty; gärdet är -rivet (raja-) aita on revitty, (kuv.) rajat ovat hävinneet. -rop -et - 1. nimenhuuto. 2. kehotus, kutsu, till jhk; auktionen omfattade flera hundra rs huutokauppaluettelossa oli monta sataa kohdetta.

uppror (-u:) -et - kapina, kansannousu; ~ har brutit ut on puhjennut kapina; elementens rs luonnonvoimien riehunta; anstifta rs mot ngn nousta kapinaan (tehdä kapina) jtk vastaan; göra rs mot ödet kapinoida kohtaloaan vastaan; kväva (undertrycka) ett rs tukahduttaa (kukistaa) kapina; råka i rs nousta kapinaan; joutua kuohuksiin; vara i fullt rs olla ilmi kapinassa; havet är i rs meri kuohuu vaahtopäisenä.

upprorisk -t kapinallinen, kapinoiva; de rsa kapinalliset, kapinoitsijat.

upprors||anda kapinahenki, -fana kapinalippu. -försök kapinayritys. -här kapinallisten armeija, -makare kapinoitsija; kapinaan kiihottaja, kapinanlietsoja. -man kapinoitsija, -rörelse kapinaliike, -stiftare ks. -makare.

tippi | rullning ~pn (sot.) vyöryttäminen.

-ruskning -en pudistelu, ravistelu, -rusta I itr (sot.) varustaa, varustella, varustautua. -rustning -en -ar varustus, varustelu; kunnostaminen, kuntoon pano; moralisk rs moraalinen, siveellinen varustautuminen. -rustningsprogram (sot.) varustautumisohjelma. -rutt|en -et -na läpi|-mätä, -mädännyt, -ryckande (kuv.) hereille ravistava, herättävä, piristävä, -ryckning -en (kuv.) hereille ravistelu, (raju) herätys; (sot. j.) santsi. upprym|d -t a) hilpeä, pirteä, riehakas, riemukas, raisu, railakas; b) hiprakkai-nen. -het hilpeys, iloisuus, riehakkuus; hienoinen hiprakka (vrt. ed.). upp||räckning -en: votering med rs äänestys kättä nostamalla, -räckt: ta emot med rsa händer ottaa avosylin vastaan, -räkning -en luette|lu, -leminen, luku. upprätt I. (a.) pysty. II. (adv.) pystyssä, suorassa; gå ro kävellä pystyssä, suorassa; sitta, (stå) rs istua (seistä) suorassa.

upp||rätta I tr 1. pystyttää, perustaa; ro en fond perustaa rahasto; ^ en särskild professur perustaa erikoinen professorinvirka. 2. laatia, sommitella; ro ett kontrakt laatia sopimus; ~ ett protokoll laatia pöytäkirja;; ro en skrivelse laatia, sommitella kirjelmä, kirjoitus; ro ett testamente tehdä testamentti. 3. saada aikaan, valmistaa, laatia; ro förbindelse saada aikaan, järjestää, solmia yhteys. 4. ^ ngns rykte puhdistaa jnk kunnia, maine, -rättelse -n -r hyvitys, kunnian (maineen) puhdistaminen; få (kräva) rs saada (vaatia) hyvitystä; ge ngn rs antaa jllk hyvitystä; puhdistaa jnk maine; palauttaa jllk entiset oikeudet, upprätt||hålla IV2 tr pitää pystyssä, voimassa, yllä; ro freden pitää voimassa, yllä rauhaa; ro (den allmänna) ordningen pitää yllä (voimassa) (yleistä) järjestystä; ro sin standard pitää yllä elintaso|nsa, -aan; ro en tjänst toimittaa, hoitaa virkaa. -hållande -t voimassapito; vrt. ed. -stående (a. tpm.) pysty, upp||röjning -en (mv.) raivaus, muokkaus, perkaus; -ar raivio; (kuv.) puhdistus, -röra II1 tr (kuv.) kuohuttaa, kiihdyttää, suututtaa, -rörande (a. tpm.) kuohuttava; rs förhållanden mieltä kuohuttavat olosuhteet; ro scener järkyttävät kohtaukset, näkymät; finna ngt rs pitää jtk kuohuttavana, järkyttävänä, vrt. seur. upprör|d -t järkyttynyt, kuohuksissaan, suuttunut, pahastunut; rsa tider levottomat, rauhattomat, melskeiset ajat; bli rs över ngt joutua kuohuksiin, järkyttyä jstk. -het kiihtymys, mielenkuo-uppsagd — u

hu; suuttumus, närkästys, pahastuminen; vrt. ed. uppsag|d -t irti sanottu; han har blivit rs hänet on sanottu irti (toimestaan, paikastaan).

upp|jsamling -en kerääminen, kokoilu. -samlingsplats, -samlingsställe kokoamispaikka.

uppsats -en -er kirjoitus, kirjoitelma; (koul.) aine. -granskning aineiden, ainekirjoitusten tarkastus, korjaaminen, -skrivning ainekirjoitus, uppsatt (a.): högt rs korkeassa asemassa (oleva); en högt rs person korkea henkilö, (j., iv.) suuri herra, uppseende -t huomio; väcka rs herättää huomiota, -väckande (a. tpm.) huomiota herättävä, silmäänpistävä. upp||segling -en (mer.) purjehtiminen (jokea) ylöspäin, pohjoista kohti; vara under rs (kuv.) olla

tulossa; en konflikt är under rs on tulossa (uhkaamassa) selkkaus. -sikt -en valvonta, silmälläpito; ha rs över ngt valvoa, pitää silmällä jtk; stå (ställa) under rs olla (asettaa) valvonnan (silmälläpidon) alaisena (alaiseksi). -sjö -n (mer.) nousuvesi; tulvavesi, vuoksi; (kuv.) tulva, paljous; ha rs på ngt (kuv.) olla jtk yllin kyllin, -skakajd -t: bli rs järkyttyä, -skakande (a. tpm.) järkyttävä.

upp| |skat ta I tr 1. arvioida, laskea, tili jhk summaan, määrään; jag rsr dess värde till 2 miljoner arvioin sen arvon 2 miljoonaksi; rst värde arvioitu arvo; bli jör högt rsd joutua arvioiduksi liian kalliiksi, taksoitetuksi, verotetuksi liian suuresta summasta. 2. arvostaa, pitää arvossa; jag rsr honom mycket pidän häntä suuressa arvossa, arvostan häntä suuresti, -skattning -en arviointi, laskelmointi; arvos|taminen, -tus; enligt rs ks. seur. -skattningsvis (adv.) arviolta, upp|skjuta IV3 I.tr 1. (vrs.) työntää ylös; (ampumatarv.) ampua loppuun; ammunitionen var -skjuten ampumatarvikkeet, panokset olivat lopussa. 2. lykätä tuonnemmaksi, myöhäisempään ajankohtaan; ^ ngt en vecka lykätä, siirtää jtk viikko eteenpäin; sammanträdet (målet) -sköts till måndag istunto, kokous (juttu) siirrettiin (lykättiin) maanantaihin. II. itr (ksv.) nousta oraalle (taimelle), versoa, vesoa; ks. skjuta upp. uppskov (-u:, -o:) -et - lykkäys, siirto, viivytys, odotus; saken tål inte ngt rs asia ei siedä enää lykkäystä (viivytystä); utan rs viipymättä, viivyttelemättä; ytterligare rs uudistettu lykkäys, määräajan pidennys; bevilja ngn en månads rs

)p struken uppå tr

myöntää jllk kuukauden lykkäys; ~ med betalningen maksuajan lykkäys; ge ngn rs med betalningen av ett belopp antaa jllk jnk summan maksuajan lykkäystä; få rs med värnplikten saada lykkäystä asevelvollisuuden suorittamisessa, uppskovs yrkande -1 lykkäys vaatimus, upp||skruva|d -t: rse priser (kovin) kalliiksi, ylettömiin korotetut (kiristetyt) hinnat; rse anspråk ylen suuret vaatimukset. -skräm|d -t (pahasti) peloissaan, säikähdyksissään, pelästynyt, säikähty-nyt. -skurjen -et -na auki leikattu (kirja ym.); -skuret (keit.) kylmät leikkeleet, -skörtald -t: bli rs antaa itseään nylkeä, petkuttaa, -skörtning -en: rsen på hotellet hotellissa harjoitettu nylkeminen ja petkuttaminen.

upp||slag -et - 1. (puvun ym.) käänteet. 2. aihe, aloite, sysäys, ajatus, aate; innoitus; ge rs till ngt antaa alkusysäys jhk. 3. (kirj., san.) aukeama, -slag|en -et -na: en rs förlovning purkautunut (purettu) kihlaus; vrt. slå III. (upp). uppslags!|bok hakuteos; (er.) tietosanakirja, -ord -et hakusana, -rik -1 aloitekykyinen, runsasaloitteinen; aatteikas, runsasaat-teinen. -verk ks. -bok. -ända -n lähtökohta.

upp||slamma|d -t liettynyt, huuhtoutunut; liettymisen johd. madaltunut, -slitande (a. tpm.) repivä, -slitsa|d -t auki viiles-kelty, leikattu; halkaistu, -sluka I tr (kuv.) niellä (kitaansa); som rsd av jorden ikään kuin maa olisi (hänet) niellyt; ett alit (annat) rsnde intresse kaiken (muun) nielevä (syrjäyttävä) harrastus, uppslupp|en -et -na: rs söm ratkennut ommel, sauma; (kuv.) hilpeä, vallaton, riehakas. -het -en hilpeys, riehakkuus, vallattomuus.

uppl |slutning -en (rintamaan) meno; liittyminen jhk, jnk kannattaminen; osanotto. -snappa I tr siepata, saada arvaamatta käsiinsä, saada kiinni; (sattumalta, vahingossa, ohimennen) saada kuulla, -spelning -en soittoläksyn soitto (opettajalle); koesoitto, -spelt - -are hilpeä, vallaton, riehakas, -speta|d -t: de satt rse på staketet he (ne) istuivat aivan (säle-, puutarhan)aidan harjalla, -spärra|d -t ammollaan, selällään (auki), -stad (hist.)maakaupunki. -stiga IV1 itr nousta, astua; ^ på tronen nousta valtaistuimelle, -stigande I. (a. tpm.) (ylös) nouseva; i rätt rs led suoraan ylenevässä polvessa; åskmoln nousevat ukkospilvet. II. -t ks. -stigning, -stig|ell -et -na (ylös) nous-

sut. -stigning -en (ylös)nousu, -stoppa|d -t täytetty; pehmustettu, -struk|en -et -na:

719upp s tr

uppsträckning—upptäckt

-et hår taaksepäin kammattu tukka, -sträckning -en -ar (kuv.) ojennus, nuhteet, ripitys, (j.) haukkumiset; ge ngn en ~ antaa jllk nuhteet, ojennus, moittia aika tavalla, (j.) haukkua, panna pataluhaksi. -sträckt (a.) oikein hienona, (j.) laitoksissaan, parhaimmissaan, pyntättynä. -studsig -t -are uppiniskainen, uhmaileva, vastahakoinen, -studsighet -en uppiniskaisuus, vastahakoisuus, -styltajd -t teennäinen, mahtipontinen, upp||stå V itr 1. saada alkunsa, syntyä; hur har elden (tvisten) ~tt? miten, mistä tuli (riita) sai alkunsa? mistä tuli(palo) syttyi (riita syntyi)? det -stod en storm nousi myrsky; nu frågan nyt herää kysymys. 2. (Raam.) nousta kuolleista, -stående (a.

tpm.) pysty; ^ krage pysty-kaulus. -ståndelse -n 1. (Raam.) ylösnousemus. 2. levottomuus, hälinä, kohu. -ställa ks. ställa III. upp. -ställning-en 1. asettelu, asetelma. 2. (sot.) järjestäytyminen (palvelukseen)., -stämma II1 tr (mus.) virittää (soitin) korkeammalle; en sång virittää, kajahduttaa laulu, -stötning -en -ar 1. (mets.) ylös-, liikkeelle |aj o. 2. närästys, (j.) röyhtäys; f ag fick ~ar minua närästi, röyhtäytti, -sving -et elpyminen, vilkastuminen; få ett oanat ~ elpyä, kohota aavistamattomaan kukoistukseen. -svull|en -et -na, -sväll|d -t turvonnut, pöhöttynyt, paisunut, -syn -en 1. ilme, näkö, katsanto, hahmo, kasvonilme; visa en vredgad ~ katsahtaa vihaisesti. 2. valvonta, silmälläpito; under ngns ~ jnk valvonnassa, -syningsman kaitsija, katsastaja, valvoja; päällysmies. -såt -et - aikomus, aie; göra ngt av ont rw tehdä jtk pahoissa aikeissa; med ^ tahallaan; utan ~ tahattomasti, (us.) vahingossa, -såtlig -t tahallinen, tahallisesti tehty, -säga V tr sanoa irti; ~ ngn tro o. lydnad sanoutua irti uskollisuudenvalastaan. -sågning -en irtisanominen; en månads (tre månaders) ~ kuukauden (kolmen kuukauden) irtisanomisaika; ^ av ett kontrakt sopimuksen irtisanominen. -sägningstid irtisanomisaika, -sättning -en l.ks.sättaIV. upp. 2. (kirjp.): vara under ^ olla ladottavana. 3. (teat.) näyttämölleasetus, lavastus. 4. kerta; varasto; en ~ kläder, verktyg vaate-, työkalu | kerta; en ny ~ av tjänstemän uusi virkamieskunta, -söka tr II2 etsiä, hakea; ~ ngn käydä jnk luona, jtk katsomassa, tervehtimässä. upp||ta(ga) IV2 tr 1, ottaa ylös. 2. ottaa (viedä) tilaa; artikeln -tar en hel sida (san.) kirjoitusta on kokonainen sivu. 3. ^ ngn som delägare ottaa osakkaaksi; ^ en

fråga till omprövning ottaa kysymys uudelleen harkittavaksi; ^ ett förslag väl hyväksyä ehdotus; ^ ngt som skämt käsittää jtk leikiksi; ^ en post i räkningen ottaa laskuun jk erä mukaan; ^ ngns tid viedä jnk aikaa; vrt. m. -tagen S. -tag|en -et -na 1. (olla) työssä, »kiinni», varautuneena; doktorn är ~ tohtori ei ole tavattavissa; han är alltid mycket ~ hänellä on (aina) kovin paljon työtä, hän on kovin »kiinni»; på måndag är f ag ~ maanantaina minulla on työtä (en pääse, en jouda tulemaan). 2. (aut., paik, ym.) varattu; den här telefonen är ~ tähän puhelimeen juuri puhutaan; (telefon)-numret är -taget (puhelin)numero on varattu, (-)numeroon puhutaan. 3. otettu, viety jhk; i fakturan -tagna summor laskuun otetut, viedyt erät; namnet är inte -taget i registret nimeä ei ole rekisterissä; -taget i protokollet otettu, merkitty pöytäkirjaan.

upptagetton (puh.) »varattu»-merkki.

upptagning otto; ~ av potatis perunan-nosto; ^ på band (rad.) nauhoi|tus, -te.

upptagnings||hem lastenkoti, huoltola, -läger (pakolaisten ym.) vastaanottoleiri, väliaikainen leiri.

upp||takt (mus.) jäämätahti; (kuv.) alku-(vaihe), -taxera I tr: han blev till 750 000 marks inkomst häntä (miestä) taksoitettiin 750 000 mk:n tuloista, -teek* na kirjoittaa muistiin, -teckning -en -ar muistiinpano, -till (adv.) ylhää|llä, -ltä. -tinga|d -t ennakolta, valmiiksi tilattu, -trampa|d -t: en ~ väg (lumeen, nurmikkoon ym.) tallattu, tallautunut tie. -träda II1 itr esiintyä, käyttäytyä; ilmestyä, ilmaantua, -trädande I* (a. tpm.) esiintyvä; de ^ esiintyjät. II. -t -n esiintyminen; ilmestyminen, vrt. ed. -träde -t -n kohtaus; ställa till ett ~ panna toimeen, aiheuttaa (ikävä, kiusallinen) kohtaus, -träna|d -t valmennettu; harjaantunut, -tuktelse -n -r kuritus, nuhtelu; taga ngn i ~ kurittaa, nuhdella jtk; ottaa jtk ojen-taakseen (kurittaakseen, löylyttääkseen).

upptåg -t - ilve, temppu, kuje, kepponen; ha ~ för sig temppuilla, kujeilla, ilveillä; hitta på keksiä (kaikkia mahdollisia) kujeita.

upptågsmakare -n - ilvehtijä, kujeilija, temppuilija, hauskaheikki.

upp||täcka II2 tr huomata, havaita, älytä; löytää; keksiä; Kolumbus -täckte Arne-rika Kolumbus löysi Amerikan, -täckare löytäjä, löytöretkeilijä; keksijä, -tackt -en -er löytö; huomio, havainto; keksiminen; ^en av Amerika Amerikan löytö; han undgick ^ häntä ei huomattu.

upp täckt s||färd -en -er ks. seur. -res|a -n -or löytöretki; de stora -oma suuret löytöretket, -resande -n - löytöretkeilijä.

upp||tända II1 tr sytyttää (m. kuv.); ^ hat synnyttää, saada aikaan, herättää vihaa; -tänd av kärlek (vrede)

rakkauden (suuttumuksen) vallassa, -tänklig -t ajateltavissa oleva; med alla rya medel kaikin mahdollisin keinoin, -vaknande -t herääminen, -vakta I tr osoittaa kunnioitusta; käydä kunnia-, tervehdys|-käynnillä jnk luona; han en flicka hän seurustelee tytön kanssa; styrelsen har r^t ministern i frågan (yhdist:n) hallitus on käynyt as. ministerin puheilla, kääntynyt ministerin puoleen; ^ ngn med ett lyckönskningsbrev tervehtiä jtk onnen-toivotuskirjeellä. -vaktande (a. tpm.): ^ kammarherre palvelusvuorossa oleva kamariherra, -vaktning -en -ar 1. tervehdyskäynti; göra ngn sin ry käydä (kunnia)tervehdyskäynnillä; han blev föremål för ™ hän joutui kunnianosoitusten kohteeksi. 2. saattue, seurue, saatto; palveluskunta. -vigla I tr yllyttää, villitä, kiihottaa, -viglingsförsök yllytys-, kiihotus-, villitsemis| yritys. -visa I tr osoittaa, näyttää; ^ sitt pass näyttää passinsa; ^ resultat osoittaa, näyttää (saavuttaa) tuloksia, päästä tuloksiin, -visande -t näyttäminen, osoittaminen; vid ryt av dokumenten asiapapereita näytettäessä. -visning -en -ar näytäntö, näytös, -visningsmatch (nrk.) näytösottelu. -vuxl-en -et -na (isoksi) kasvanut, -väcka II2 tr (kuv.) herättää, virittää; saada aikaan, aiheuttaa; (Raam.) herättää kuolleista, -väckelse herätys; (Raam.) kuolleista herätys. -väg: på ryen jtk noustessa; matkalla pohjoiseen; vrt. 1. uppresa, -väga II1 tr (kuv.) olla samanarvoinen (kuin jk toinen); korvata, maksaa; hans förtjänster -väger hans fel hänen ansionsa, hyvät ominaisuutensa (kyllä) korvaavat hänen vikansa, -värma II3 tr lämmittää; -värmd mat uudelleen lämmitetty ruoka; vrt. värma upp. -värmning (m. huoneen) lämmittäminen; elektrisk ry sähkölämmitys. -värmningsanordning lämmityslaite, -tteet. -växande (a. tpm.) kasvava; det ry släktet nouseva polvi, -växt -en kasvu, kasvaminen; under ryen kasvun aikana, kasvaessa(an); vara i (sin) ~ olla kasvamassa, kasvuiässä, -växtår pl nuoruus-, kasvu|vuodet.

uppåt I. (adv.) ylöspäin; > o. nedåt ylös-ja alaspäin, ylös, alas; från]Ö år o. ry 15 vuodesta (15-vuotiaat ja siitä) ylöspäin-, svinga sig ry heilahduttaa itseään, heilahtaa ylöspäin; vara ry (j.) olla mainiossa

- urbefolkning urb

kunnossa; loistavalla tuulella, iloinen, toiveikas. II. (prp.): ~ berget vuorta ylös; ^ floden virtaa ylös, vastavirtaan; ~ landet (mereltä) maahan päin; sisä-maa|ssa, -han; längre ry landet pohjoi-se|mpana, -rumaksi; sisämaa|ssa, -han. -böj|d -t ylöspäin taipunut, kaartunut, -gående I. (a. tpm.): ^ kurva kohoava käyrä; ^ priser nousevat hinnat; ~ rörelse kohoava, ylöspäin käyvä liike; en ry stjärna (hnk.) nouseva tähti. II. -t; priserna är i (på) ry hinnat ovat nousussa, nousemaan, kohoamaan päin. -rik ta id -t ylöspäin suunnattu, suuntautunut. -strävande (a. tpm.) ylöspäin, eteenpäin pyrkivä.

upp||öva|d -t tottunut, harjaantunut, valmennettu; -övat minne koulutettu, (hyvin) kouliintunut muisti, -övning -en harjoitus, harjoittelu; harjaantuneisuus.

1. ur *et - kello; ringa fröken Ur (puh.) kysyä, tiedustaa aikaa neiti Ajalta.

2. ur: i ry o. skur (läh.) tuulessa ja tuiskussa.

3. ur I. (prp.) -sta; ^ bruk pois käytöstä (jäänyt), ei enää käytössä; ^ funktion ei toiminnassa. II. (adv.) pois, ulos; knappen har gått ry nappi on lähtenyt, pudonnut. (Ks. m. po. vrb. pain. part.)

uraktlät| a V tr jättää huomioon ottamatta, hoitamatta, lyödä laimin; på grund av -en betalning sen johdosta ettei maksua ole suoritettu (että maksun suoritus on laimin lyöty, maksu on jätetty suorittamatta).

uraktlåtenhet -en laiminlyönti, huolimattomuus; '—' att iaktta en bestämmelse määräyksen jättäminen huomioon ottamatta; på grund av ry att utöva kontroll valvonnan laiminlyönnistä (johtuen); valvonnan laiminlyömisen vuoksi, uraktlåtenhetssynd laiminlyöntisynti. Urglbergen npr Ural, Ural-vuoristo. ur$n -et, -en (kern., met.) uraani, -fyndighet uraanilöydös. -hait -en uraanipitoisuus. -haltig -1 uraanipitoinen, ur||arta I itr rappeutua, huonota suvustaan, degeneroitua; ryd suvustaan (lajistaan) huonontunut, rappeutunut; diskussionen ryde keskustelu joutui, harhautui hakoteille. -artning -en rappeutuminen, suvustaan huonontuminen; kehittyminen pahempaan päin.

urarva (a. tpm.) perinnöstä luopunut; göra sig ry luopua perinnöstä. urb$n -t -are hienostunut, hienokäytöksi-nen; säädyllinen, hieno.

urban.il|s^ras I itr. (dep) kaupunkilaistua.

-spring kaupunkilaistaminen, -tuminen. ur||befolkning -en alku (asukas) väestö.

-berg (geol.) peruskallio, -bild perikuva, jör ngn jnk perikuva, ur||blekt perin haalistunut, vaalennut; (vär. m.) luopunut, -blåst tyhjäksi puhallettu: ett ~ ägg tyhjäksi puhallettu muna; ett ~ hus pommituksessa vaurioitunut talo, josta vain seinät jäljellä, urbota (-u:) (a. tpm.) 1. ~ brott sako(i)lla sovittamaton rikos. 2. parantumaton; en ~ lögnare parantumaton valehtelija, urdjur (el. tav. pl) alkueläimet, ur||fader alku-, kanta|isä. -fattig rutiköyhä, -finsk peri-, supi|suomalainen, urfjäder (kel.) kellonjousi, ur||folk alku-, kanta|kansa, -form alkumuoto.

nrfånig -t ylen, mahdottoman tylsä, typerä, urgammal ikivanha.

urgermansk -t alkugermaaninen. »germanska -n (kiel.) germaaninen kantakieli, ur||gröpning -en -ar koverrus, syvennys.

-gröpt (ontoksi) koverrettu, urhem alkukoti.

ur||holka tr I kovertaa ontoksi, kovertaa

kouru, -holkning -en -ar koverrus. urjn -en (fysiol.) virtsa, -blåsa (an.) virtsarakko.

urindustri -n (teol.) kelloteollisuus. urin$ra I tr virtsata, heittää vettään; (krk.) kusta.

urin(ne) vånare -n - alkuasukas, urinprov (lääk.) virtsanäyte, urinstinkt alkuvaisto. urinsyra (kem.) virtsahappo. urkedja (kel.) kellonvitjat. urklipp (tav. san.)leike, (-)leikelmä. urklippssamling (lehti)leikekokoelma. ur||komisk -t perin hassunkurinen, mahdottoman huvittava, -konservativ-t ruti-, (leik.) pata|vanhoillinen. urkoppling -en (tkn,) kytkimen irrottaminen; (virran) katkaiseminen, urkraft -en alkuvoima, nrkristendom alkukristillisyys. urkund -en -er asiakirja, todistuskappale; lähde (kirjoitus); styrka genom ~er näyttää toteen, todistaa asiakirjojen nojalla, urkunds| |f örf alskning asiakir j aväärenny s. -samling -en -ar asiakirjakokoelma, urkälla (kuv.) alkulähde; livets ~ elämän alkulähde, ur||ladda I tr poistaa, purkaa sähkövaraus; åskmolnet ~de sig ukkospilvi purkautui; ~ sig (kuv.) purkaa kiukkunsa (suuttumuksensa, vihastuksensa), på ngn jhk, jnk niskaan, -laddning -en -ar purkaus, -laka|d -t uutettu, liotettu, lionnut; (kuv.) voimaton, uupunut, -läkning -en uutos, liotus, -lastning -en purkaminen, (er.) lastin purkaminen, purkaus.

ur||makare -n - kelloseppä, -makerj -et -er 1. kellosepän työ. 2. ks. seur. -makeri-affär kellosepänliike, urminnes: sedan ^ tid(er) ikimuistoisista ajoista.

urmodig -t vanhan|aikainen, -kuosinen, pois muodista (jäänyt), ei (enää) kuosikas. urmänniska -n alkuihminen, urn||a -an -or uurna, -lund hauta-, tuhka j-

uurnatarha. uroxe (el.) alkuhärkä, urpremiär (teat., oop.) kantaesitys, ur||ringa I tr leikata kaarteelle; uurtaa; i halsen (vaat.) (syvään) uurrettu kaula-aukko. -ringning -en (naisen puvun syvään uurrettu) kaula-aukko, ursinne -t raivo, vimma, ursinnig -t -are raivoisa, raivokas, vimmastunut; en ^ människa raju, raivostunut, vimmastunut ihminen; som en ~ kuin raivo, kuin vimmattu; vara —> på ngn olla raivoissaan, vimmoissaan jllk; med ~ fart rajua (hurjaa, hirvittävää) vauhtia, urskilja II1 tr erottaa, huomata, på långt avstånd pitkältä matkalta; kuulla, käsittää; erottaa muista, urskillning -en arvostelukyky; med ~ harkiten, järkevästi; utan ~ erotuksetta, umpimähkään, summamutikassa; arvos-telukyvyttömästi; brist på ~ arvostelukyvyn puute.

urskillnings||förmåga ks. urskillning. -lös -t arvostelukyvytön; umpimähkään, urskog -en aarniometsä, urskulda I tr puhdistaa syystä, puolustella; ^ sig puolustella itseään, ursprung -et alkuperä; polveutuminen; av främmande ~ vierasperäinen; vierasta alkuperää; leda sitt ~ från johtaa syntyperänsä, alkuperänsä jstk. ursprunglig -t -are alkuperäinen; alkukantainen; erikoinen, omalaatuinen; synnynnäinen.

ursprunglighet -en alkuperäisyys, alkukantaisuus, omalaatuisuus, omituisuus, ursprungs||beteckning -en alkuperä|merkki, -merkintä, -bevis alkuperätodistus, -land alkuperämaa, ur||spåra|d -t (raut.) kiskoilta suistunut; en ~ människa (kuv.) uraltaan suistunut hnk. -spårning -en kiskoilta suistuminen; (kuv.) uralta suistuminen, urstyv -t: han är ^ i kemi hän on tavattoman etevä, (leik.) oikea »haka» kemiassa.

urståndsatt - -a kykenemätön, pystymä-tön jhk.

ursäkt -en -er anteeksipyyntö; puolustelu, selitys; tekosyy, veruke; komma med ~er esittää puolusteluja, verukkeita; be om ~ursäkta — utanskrift

utan

pyytää anteeksi; inte ett ord till ro ei sanaakaan selitykseksi (anteeksipyynnöksi), ursäkta I I. tr antaa anteeksi; rs! (suo, suokaa) anteeksi! det kan inte rss se on anteeksiantamatonta, sitä ei voi mitenkään puolustaa. II. rfl. rs sig sanoa, ilmoittaa puolustuksekseen, syykseen jtk; puolustella itseään, ursäktlig -t puolustettav(iss)a (oleva), anteeksiannettava.

urtavla (kel.) kellontaulu, numerotaulu. urtid(en) alkuaika.

ur||tidsdjur alkuajan eläin, -tillstånd alkuperäinen tila, alku-, luonnon|tila. urtima: ^ riksdag ylimääräiset valtiopäivät; ro ting välikäräjät. urtråkig -t hirvittävän ikävä, pitkäpiimäinen.

urtvätta|d -1 puhtaaksi pesty; (paljosta pesusta) haalistunut, uruppförande -t (teat., oop.) kantaesitys, urus|el -elt -la perin kehno, kurja, mitätön,

kurjaa kurjempi, urval -et - valinta, valikoiminen; valikoima; naturligt ro luonnollinen valinta; dikter i rs runo valikoima, valitut runot; göra ett ro valikoida joukosta, urvattna|d -t liotettu, lionnut. urverk kellokoneisto, kellolaite, urvux|en -et -na pieneksi, ahtaaksi käynyt, uråldrig -t ikivanha.

USA npr Pohjois-Amerikan Yhdysvallat, USA.

us^ns (-ngs) -en -er (kaup.) kauppatapa; enligt rs tavalliseen (kauppa)tapaan. usch (int.) hyi! hyi olkoon! ro så kallt! huh kuinka kylmä (onkaan)! us|el -elt - la -lare kurja, viheliäinen, vaivainen, huono, onneton; -la kläder kehnot, kurjat pukimet; ryysyt; ro föda kehno, kurja ravinto; kurja(n huono) ruoka, -het -en kurjuus, kehnous; alhaisuus, viheliäisyys; vrt. usel. usling -en -ar roisto, lurjus, kurja, rahjus, onneton, epäkelpo, heittiö, retku; din rs! senkin lurjus, roisto!

usu$ll -t tavallisesti käytetty, tavanomainen.

usurpator (-0-) -n -er (-tir.rer) vallananas-taja.

usurpera I tr anastaa valta käsiinsä, ut (adv.) ulos; -sta; springa rs juosta ulos; springa rs o. in juosta, töytäillä ulos ja sisään; dag rs 0. dag in päivästä päivään; ehtimiseen; stanna veckan rs viipyä viikon loppuun asti; år ro 0. år in vuodesta vuoteen; fara, resa rs matkustaa ulkomaille; känna ngn rs 0. in tuntea jk perinpohjin, läpikotaisin; varken veta ro eller in olla aivan ymmällä, päästään pyörällä

(ettei tiedä mitä tehdä, mihin ryhtyä); ro o. invänd nurin käännetty; ro genom fönstret ulos ikkunasta; ro (med dig)! (mene) ulos siitä! (j.) pellolle! ro med språket! (uhk.) nyt puhu(kaa)! (ja) suu puhtaaksi! jag måste rs med tre tusenlappar i dag (j.) (minun) täytyy pulittaa (on pulitettava) tänään kolme tuhatlappusta; gå rs på gatan mennä kadulle; gå rs på restaurang mennä ravintolaan; käydä ravintoloissa; komma rs ur skogen tulla ulos, pois metsästä. (Ks. m. po. vrb. pain. part.)

ut||ackordera I tr antaa (lapsi) elätteelle, ruokolle. -agera I tr suorittaa, saattaa asia loppuun, päätökseen; suoritettu, loppuun käsitelty, valmis, »selvä».

utan I. (prp.) ilman; vailla; ro ali anledning aivan aiheettomasti, ilman mitään syytä; aiheetta, syyttä; ro min vetskap minun tietämättäni; bli rs jäädä ilman, osattomaksi; han blev inte rs hän ei jäänyt ilman (osattomaksi); det är inte (så) rs (j.) eipä paljon muutenkaan; voihan niinkin sanoa; jag är inte alldeles rs en minäkään ole ihan ilman

(ihan tyhjä mies), on minullakin jtk; att se sig om taakseen katsomatta; ro att säga ett ord sanaakaan sanomatta; äänettömästä päästään; ro att vi visste det meidän tietämättämme siitä (asiasta) mitään; det går inte en dag rs att vi träffas ei mene päivääkään meidän tapaamat-ta(mme) toisiamme; det är inte ^ att ei voi kieltää, kieltämättä. II. (adv.) ulko(n)a; ro o. innan förgylld sisältä ja ulkoa, päältä ja sisältä kullattu; jag känner honom rs o. innan tunnen hänet läpikotaisin, perinpohjin. III. (konj.) vaan; inte blott . . ro även ei ainoastaan . . vaan myös.

ut||andas I tr (dep.): rs sin sista suck henkäistä viimeinen hengenvetonsa, huokauksensa. -andning -en uloshengitys.

utanför I. (prp.) ulkopuolella; jag står alldeles rs (saken) minulla ei ole (sen, tämän) asian kanssa mitään tekemistä. II. (adv.) ulkona, ulkopuolella.

utan||läsning ulkoluku, ulkoalukeminen. -läxa ulkoläksy; läsa upp som en rs lukea lopottaa, antaa mennä kuin ulkoläksy (n) ä.

ut||anordna I tr määrätä maksettavaksi, -anordning -en -ar (kaup.) maksumääräys.

utanpå I. (prp.) jnk päällä, pinnalla, ulkopuolella; rs varandra päällekkäin, päälletysten; ingenting går rs detta (kuv.) sen yli ei mene mikään. II. (adv.) ulkopuolella, -lta; förgylld ro o. inuti ulkoa ja päältä kullattu; huset är vackert ro talo

on ulkoa (päältäpäin) (aika) kaunis.

utanskrift -en -er (kj.) päällekirjoitus, osoi-

te; det syns på rsen (kuv.) sen näkee jo ulkomuodosta (j. päältäpäin), utantill vrt. utanpå; ulkomuistista, ulkoa, utanverk (er. sot.) uiko varustus, ut||arbeta I tr valmistaa, laatia, toimittaa, muokata; rasittaa itseään liikaa; ^>d liikarasittunut. -arbetande: vara under olla valmistettavana, tehtävänä, -arma I tr köyhdyttää; ~ jorden imeä maa tyhjiin, auhdoksi; rsd köyhtynyt; (maa) auhtoutunut, tyhjiin imetty, -armning -en köyhtyminen, -arrendering -en (tilan) vuokraus.

utav (prp., adv.) ks. av. ut||be(dja) V rfl. rs sig ngt av ngn pyytää jtk jltk, saada jltk pyydetyksi jtk. -betala I tr maksaa jllk. -betalning -en -ar maksu; göra (verkställa) rsar suorittaa maksuja, -betalningskort maksukortti, (post. m.) tililtäottokortti. -betalnigsorder maksumääräys, utbilda 1 tr kouluttaa; ^ ngn till sin efter trädare kouluttaa jk seuraajakseen; för uppgiften rsde kvinnor tehtävään koulutetut naiset; ^ sig till affärsman valmistautua liikemieheksi; en rsd sats (kiel.) kasvanut lause, utbildning -en koulutus; kasvatus; föregående rs alkeiskoulutus, pohjakoulutus, utbildnings|]kurs koulutuskurssi, -tid -en

koulutusaika, ut||bjuda IV3 tr tarjota kaupaksi, kaupitella, kaupata; -bjudes hyra vuokralle tarjotaan, -blomma]d -t (ksv.) kukinnan lopettanut, kukkinut, kuihtunut, -blotta|d -t rs på ngt aivan ilman, tyystin vailla jtk. -blåsning -en (kynttilän) sammuksiin puhaltaminen, (tkn.) av ngt jnk lasku, tyhjennys, -blåsningskran (tkn.) hiki-, lasku-, puhallus-, tyhjennys|hana. -bomba|d -t pommituksessa kotinsa menettänyt, -bordare (mer.) perämoottorivene, ut||breda II11. tr (kuv.) levittää. II. rjl. rs sig levitä; ^ sig över ngt puhua jstk yksityiskohtaisen tarkasti, (j.) pitkin ja poikin. -bre|dd -tt levitetty, levällään, (kuv.) levinnyt; en vitt rs åsikt laajalti levinnyt mielipide (katsantokanta, käsitys), ut||bredning -en levittäminen; leviäminen;

(san. yms.) levikki, utbredningsområde (ksv., el.) leviämisalue;

(san.) levikkialue, ut||bringa V tr: rs ett leve, en skål jör ngn kohottaa jllk eläköönhuuto, esittää jnk malja, -brista Iv4 itr huudahtaa, puhjeta puhumaan; ~ i skratt purskahtaa nauruun; då -brast han silloin hän huudahti, lausahti, -brott purkaus; komma till rs päästä purkautumaan, purkautua, räjähtää. -brun|nen -net -na loppuun palanut.

-bryta IV6 tr purkautua, murtautua esiin; puhjeta; vrt. bryta IV. (ut); en epidemi (ett krig) har -brutit on puhjennut kulkutauti (syttynyt sota), -brytning (sot., vnk.) murtautuminen, -brytningsförsök murtautumisyritys. -brän|d -t

(paljaaksi, loppuun) poltettu, palanut, -bud tarjo|us, -nta. -bukta|d -t kupera, mykevä, pullistuva. -buktning -en -ar pullistuminen; (pullistunut paikka) pullistuma, -byggnad ulkoneva rakennus; rakennusulko-nema, kylkiäinen; lisärakennus; (rak., kuv.) laajennus, -byta II2 tr vaihtaa; ~ tankar vaihtaa ajatuksia; ~ erfarenheter kertoilla toisilleen kokemuksiaan. -byte -t vaihto; tulos, tuotto, voitto, saavutus; expeditionen gav rikt rs retkikunta saavutti runsaita tuloksia; jag läste boken med stort rs luin kirjan suureksi ilokseni, hyödykseni; sen kirjan lukeminen antoi minulle paljon, sain sen kirjan lukemisesta (siitä kirjasta) paljon; hade du rs av resan? (läh.) saitko matkasta (»irti») mitä odotit? få ngt i rs saada vaihtokaupassa; saada jtk vastaan; ta i rs ottaa vaihtokaupassa puolestaan, korvaukseksi jtk. -bärning kantaminen; jakelu; ^ av brev kirjeiden kanto, ut||böling -en -ar: han är en rs hän ei ole täkäläisiä, on vieraspaikkakuntalainen, (leik.) ulkoseurakuntalainen, -debitera I tr veloittaa: ^ kostnaderna på deltagarna jakaa kustannukset tasan osanottajien kesken; ^ tvångsskatter pakko verottaa, -debitering -en veloitus, velkominen; kustannusten jako. -dela I tr jakaa, jaella; ^ belöningar jakaa palkintoja; aktierna rsr 5 % osakkaille jaetaan, maksetaan osinkoa 5 %. -delning -en -ar 1. jako, jakelu; ^ av brev kirjeiden-, (tav.) postin |-jakelu; ~ av telegram sähkeiden toimittaminen perille; ^ av gåvor lahjojen jako, jakelu. 2. osinko; lämna 5% rs tuottaa osinkoa 5 %. -dikning -en ojitus, salaojitus.

ut|ldrag -et - ote, ur jstk; valikoima, supis-telma; i rs otteena, supistelmana. -drag|en -et -na ulos vedetty; pitkä, pitkäveteinen, venytetty; -na förhandlingar pitkiksi venyneet, pitkälliset neuvottelut, utdrags! |bord jatkospöytä. -soffa veto-sohva, auki vedettävä sohva, ut||driva IV1 tr aj aa ulos, karkottaa; vrt. driva III. (ut), -drivning pois ajo, karkotus; (mtsh.) puiden ajo, vedätys. -dunsta 11. tr uhoa (höyryä, huurua); jorden rsr vattenångor maasta uhoaa (huokuu, nousee) huurua. II. itr haihtua, -dunstning-era-ar haihtuminen, haihtumaerite, hieste. -dö|d -tt sukupuuttoon kuollut; (suku) sammunut.-döende 1. (a. tpm.) sukupuuttoon kuoleva. 2. -t kuoleminen sukupuuttoon; (vara) i ~ (olla) sukupuuttoon kuolemassa. -döma II1 tr 1. (Iak.): ~ ett belopp åt ngn tuomita jk summa maksettavaksi jllk; ' ett straff tuomita rangaistukseen, määrätä rangaistus. 2. tuomita kelpaamattomaksi, hylätä kelvottomana, kelpaamattomana; huset är -dömt talo on selitetty asumistarkoitukseen kelpaamattomaksi.

ute (adv.) 1. (paik.) ulkona, ulkoilmassa; ~ på havet merellä, aavamerellä, meren ulapoilla; ^ i det fria ulkosalla; han är ~ hän on poissa (kotoa), mennyt ulos, kaupungille, on kaupungilla; (j.) ei ole kotona, saapuvilla; f ag har varit ~ hela dagen olen ollut ulkona (kaupungilla, »menossa») koko päivän, kaiken päivää; vara mycket ~ liikkua, olla paljon ulkosalla (kutsuilla, kaupungilla, poissa kotoa); vara ~ på jakt (i affärer) olla metsästämässä, metsällä (liikkeellä liike-, kauppa|-asioissa); han är ^ på resor hän on matkoilla; vara ~ bland folk olla, liikkua ihmisten parissa; äta ~ syödä muualla (kaupungilla, ravintolassa, »ulkona»). 2. lopussa; ansökningstiden är ~ hakuaika on lopussa (ohi, kulunut umpeen); det är ^ med honom hän on mennyttä (miestä); allt hopp är ~ kaikki toivo on mennyt. 3. (kuv.) jnk alaisena; vara illa ~ olla pahassa pulassa, (j.) huonossa jamassa; jag har aldrig varit ' för ngt dylikt sellaista ei minulla ole vielä koskaan tapahtunut, (j.) en ole vielä koskaan ennen joutunut mokomaan (liemeen); vara >—' för ett äventyr joutua seikkailuun. 4. vara efter ngt olla jtk hakemassa, noutamassa, tavoittamassa.

ute|| arbe te ulkotyö (t), -bana (urh.) ulko-ilmarata; (vrkp.) tenniskenttä, -bli(va) IV1 itr jäädä pois (tulematta, saapumatta), pysytellä poissa; jäädä oikeuteen saapumatta; jäädä tapahtumatta; raueta; på grund av -bliven betalning koska maksua ei ole tapahtunut, -blivande -t pois jääminen; (Iak.) saapumatta jääminen.

utefter (prp.): ^ väggen pitkin seinää; vrt. längs.

ute||glömma II1 tr unohtaa (pois), jättää pois. -lek ulkoilmaleikki. -liv 1. ulkoilmaelämä, ulkona olo, ulkoilu, elämä ulkoilmassa. 2. ravintoloissa käynti, ravintolaelämä; (paljon) ulkona, kaupungilla liikkuminen, »juhliminen», menossa olo. -låst: jag blev ~ jäin (lukitun) oven taakse, en päässyt sisään, kun ovi oli pantu lukkoon.

-lämna I tr jättää pois. -lämnande -t, -lämning -en pois jättäminen, -lämnings-

— utflykt utfly

tecken heittomerkki, -löpande (a. tpm.)

1. (kaup.) liikkeessä oleva; ^ sedlar liikkeessä olevat setelit; ~ accepter lunastamattomat tunnusteet. 2. ^ hund vapaasti ulkona juoksenteleva koira, -måltid (läh.) ravintola-ateria, utensilier pl tarvikkeet, tarveaineet, (m.) talous|kalut, -tarvikkeet, ute||servering (paik.) puistoravintola; kadun vierusravin tola. -sluta IV3 tr jättää pois, ottamatta (mukaan); den ena möjligheten -sluter inte den andra molemmat mahdollisuudet voivat tulla kysymykseen; poistaa,erottaa pois (joukosta); han -slöts, blev -sluten ur föreningen hänet erotettiin yhdistyksestä, -slutande I. a) (a. tpm.) yksinomainen; b) (adv.) yksinomaan. II. -t pois jättäminen; med av jättäen pois jtk. -slutning -en erottaminen, pois jättö, -stående (a. tpm.) ulkona oleva; (vilja) korjaamatta oleva; suorittamaton; ~ f ordringar (kaup.) perimättömät saatavat; han har pengar ~ hänellä on (vielä) saatavana rahaa, rahasaatavia, perimättä rahoja, saatavia, -stänga II1 tr jättää ulos, oven ulkopuolelle, sulkea ovi jltk (päästämättä häntä sisään); (kuv.) estää pääsy jltk; ^ ngn från förslag jättää ehdolle panematta, -stängning -en sulkeminen, salpaaminen; vrt. ed. -sysslor ulko-askareet, ulkotyö(t). -termometer ikkuna-, uiko (lämpömittari, ut||examinera I tr: högskolan ~de förra året 40 ingenjörer korkeakoulun loppututkinnon suoritti (korkeakoulusta valmistui) viime vuonna neljäkymmentä insinööriä; r*-~>d tutkinnon suorittanut, -experimentera I tr todeta (todistaa, näyttää) kokeilla toteen; saada kokeilemalla valmiiksi, uteätare: vara ~ syödä ravintoloissa, ruokapaikoissa, muualla, »ulkona», ut||fall 1. (sot.) (ulos)hyökkäys; han gjorde ett häftigt ~ mot mig (kuv.) hän hyökkäsi ankarasti minun kimppuuni. 2. (joen) lasku (paikka), joensuu. 3. saken fick ett oväntat ~ asia päättyi (varsin) odottamattomalla tavalla, sai odottamattoman, aavistamattoman lopun, -falla IV3 itr pudota ulos; ks. falla ut; ^ illa (väl, till min belåtenhet) ratketa, päättyä pahoin (onnellisesti, hyvin, minun tyytyväisyydekseni, minun mieleni mukaan); lotten har -fallit med vinst arvalle on sattunut, osunut voitto, -fallsdike (mv. ym.) lasku-, viemäri|oja.

utfart(sväg) menotie (paikkak. pois vievä tie, katu).

ut||fattig -t rutiköyhä, (j.) köyhä kuin kirkonrotta. -flug|en -et -na pois, ulos lentänyt; (kuv.) karannut, -flykt -en huviretki;

folk på ~ huvi I retkeilijät, -matkailijat, -flyttning muutto, siirtyminen (pois paikkakunnalta); asunnon-, maj an |muutto, -flöde (joen) lasku, suu. -fodra I tr (mv.) syöttää karjaa, -fodring -en (karjan) syöttö, ruokinta; sätta på ^ panna ruo-kolle. -forma I tr muodostaa, muovata, sommitella, muotoilla, -formning -en muodostelu, muovailu, muotoilu, sommittelu; den slutliga ~en (kirjoit.) lopullinen sanamuoto, -forska I tr tutkia, ottaa selko jstk; jag ska nog r^ hans hemlighet kyllä minä otan selvän hänen salaisuudestaan, -forskning -en -ar tutkimus, tiedustelu; urkinta, -fraktning -en (mer., kaup.) tavar. rahtaus oman maan satamista ulkomaille, -fråga I tr: ~ ngn om ngt (perinpohjin) kysellä (udella, urkkia) jtk jltk. -frågning -en kyseleminen, urkkiminen, -fylla II1 tr täyttää (täyteen); täydentää, -fyllnad -en täyttäminen; täyte; täydennys, -fällning -en (kern.) saostus, sako. -färd huviretki, -färda I tr antaa, laatia (käsky, määräys), -färdande -t (asetuksen ym.) antaminen.-fästa II2 I. tr luvata, määrätä; ^ en belöning luvata palkinto. II. rfl.: ~ sig sitoutua jhk. -fästelse -n -r lupaus, sitoumus, utför I. (prp.): ^ berget vuoren rinnettä alas; ~ trappan portaita alas. II. (adv.): det bär ~ (matka, kulku) käy alaspäin; det går ~ med honom hänen asiansa ovat kehittymässä huonoon suuntaan, huonosti, (j.) hän on menossa alaspäin, ut||föra II1 tr suorittaa, tehdä; panna toimeen; ~ en order panna käsky toimeen, täytäntöön; ~ en pian toteuttaa suunnitelma; ~ ett musikstycke (mus.) esittää, soittaa musiikkikappale; det går inte att ~ sitä ei käy tekeminen, suorittaminen; se ei ole tehtävissä, -förande -t suoritus, esitys; bästa ~ ensiluokkainen suoritus; vara under ~ olla tekeillä, -förbar -t mahdollinen suorittaa, tehdä, utförlig -t yksityiskohtainen, seikkaperäinen, perinpohjainen, -het perinpohjaisuus, perusteellisuus., seikkaperäisyys. utförsbacke alamäki, rinne, vietto, utförsel -n (maasta)vienti. -förbud vientikielto.

utförsgåvor pl puhujanlahjat, (vanh., leik.) ulosanti.

utförs||löp|a -an -or (hht.) lasku(kohta, -paikka), alamäkeen vievä latu. -löpning (hht.) syöksy-, puj ottelu |hiihto. ut||försälja II1 tr myydä loppuun, -försäljning loppuunmyynti, -ge V I. tr julkaista. II. rfl. ~ sig för ngt olla olevinaan, uskotella olevansa jk. utgift -en -er (kaup. ym.) meno(t).

utgifts||budget menoarvio, -post (kirjnp.) menoerä, -sida (kirjnp.) menojen puoli, -stat menosääntö, menoarvio.

utl|giva ks. utge. -givare -n julkaisija, -giv-ning -en julkaiseminen; vara under ^ kohta, pian ilmestyä, -givningsrätt julkaisuoikeus, kustannusoikeus, -givningsår ilmestymisvuosi. -gjuta IV3 I. tr kaataa, va -laa, vuodattaa; ^ tårar, blod vuodattaa kyyneliä, verta; ^ sitt hjärta purkaa sydäntään; ^ sin vrede (galla) över ngn purkaa vihaansa (sappeaan) jnk niskaan. II. rfl. ~ sig purkaa sydäntään; puhua (ja paasata) pitkin ja poikin, -gjutelse -n (Raam.) vuodatus, vuodattaminen; (lausuma) vuodatus, -gjutning -en -ar (lääk.) vuoto, nestepurkauma. -grena I rfl. ~ sig haarautua (m. kuv.). -grena|d-£: vitt~laajalti haarautunut, -grening -en haarautuma. -grunda I tr saada tietoonsa, ottaa selville, keksiä, -grävning -en -ar (muin.) kaivaus.

utgå V itr (vrt. gå IV. ur, ut) 1. lähteä jstk; tulla ulos, esiin; polveutua, olla kotoisin jstk; ^ som segrare ur striden suoriutua, selviytyä taistelusta voittajana; ~ från ett fattigt hem olla lähtöisin köyhästä kodista, köyhistä oloista; ^ från den förutsättningen lähteä siitä edellytyksestä; förslaget (inbjudan) har <—tt från honom ehdotus (kutsu) on lähtöisin hänestä; tåget från Borgå juna lähtee Porvoosta. 2. (kirjp.) ilmestyä; ~ i en upplaga av . . . ilmestyä (niin ja niin monen kappaleen) painoksena. 3. maksaa; ersättning ~r korvausta maksetaan, suoritetaan; arvodet r^r efter en viss taxa palkkiota suoritetaan määrätyn taksan mukaan; anslaget under tre år määrärahaa suoritetaan (maksetaan) kolmen vuoden aikana; lönen (provisionen) med . . . palkkaa (osinkoa) maksetaan (niin ja niin paljon). 4. jäädä pois; denna mening bör ~ tämä lause on jätettävä pois; denna post tämä erä pyyhitään (pois); 5. kulua loppuun; anmälningstiden den 1 juni ilmoittautumisaika päättyy (menee umpeen) kesäkuun ensimmäisenä päivänä.

utgående I. (a. tpm.): ett ~ fartyg lähtevä laiva; ^ balans (kirjnp.) saldosiirto. II. -t: vara på ~ olla lähdössä ulos, (mer.) lähdössä satamasta, laiturista (matkalle, merelle).

utgång -en -ar 1. uloskäytävä, ovi; polisen bevakade alla ~ar poliisi vartioi kaikkia uloskäytäviä (ovia); med ^ till trädgården (josta on) uloskäytävä, ovi puutarhaan; få en lycklig ^ päättyä onnellisesti; olyckshändelse med dödlig <~*~> kuolemaan johtanut tapaturma; sjukdomenutgången — utlysa

ully

fick (en) dödlig ~ sairaus päättyi kuolemaan. 2, lakkaaminen; vid (efter) ansökningstidens ~ hakuajan umpeen mennessä (umpeen mentyä); före november månads ~ ennen marraskuun loppua. 3. (kort.) erä, kierros; få ~ voittaa erä. utgång! en -et -na ulkona, ei kotona; han är ^hän on mennyt ulos; (kaup.) loppuun myyty, loppunut, lopussa, ei enää saatavissa; vrt. gå IV. (ut), utgå. utgångs||hastighet lähtönopeus, -läge lähtöasema; r^t var att lähdettiin siitä että. -psalm (kirk.) loppuvirsi. -punkt lähtökohta; ta ngt till r*j ottaa jtk lähtökohdaksi, lähteä jstk. -ställning (voim.) perusasento; (sot.) lähtöasema, ut||gård ulko|tila, -talo. -gåva (kirjp.) jnk muun kuin tekijän julkaisema painos, -göra V tr olla jtk, nousta (kohota) jhk; det -gör ett bevis för se on todistuksena jstk; ~s av ngt (olla) muodostunut, koostunut jstk. -hamn ulkosatama, -hopp hyppy ulos jstk, (laskuvarjo)hyppy; (mäen-lask.) ponnistus, -huggning -en: ~ av skog (mtsh.) metsän hakkaaminen, hävittäminen; ~ar metsä|aukio, -aukea, -hung-ra|d -t nälkiintynyt, -hungring -en näännyttäminen nälkään, -hus(byggnad) uiko-, talous |rakennus. -hyrning -en vuokraaminen, till jllk. -hyrningsbyrå vuokra-toimisto. -hyrningsrum vuokrahuone, uthållig -t -are kestävä, sitkeä, -het kestävyys, sitkeys, uthållighetsflygning pituuslento. uthärda I tr kestää, sietää, ut||i (prp.) -ssa, jssk, jnk sisässä, -ifrån I. (prp.) -sta, jstk. II. (adv.) ulkoa; ulkomailta; kylan kommer —' kylmyys, pakkanen tunkee ulkoa sisään. util(itar)ism (fil.) utilitarismi, hyödyllisyys-oppi, hyötymoraali. util(itar)ist -en -er utilitaristi, utilitarismin kannattaja. util(itar)istisk -t utilitaristinen, vrt. utilitarism.

ut||jämna I tr tasoittaa; ^ motsättningarna tasoittaa vastakohdat; ^ en skuld maksaa pois velka; ^ stridigheterna sovittaa, sopia riitaisuudet, -jämnande -1, -jämning -en tasoitus; suoritus; sovitus, sopiminen; till ~ av Eder faktura laskunne tasoitukseksi, maksuksi, -jämningsfond tasoitus-rahasto. -kant ulkolaita; i ~en av staden kaupungin laitamilla, ulkolaidalla; i ~erna ympärysseuduilla, ympäristössä, -kast -et ehdotus, luonnos, till ngt jnk luonnos; göra ett ^ tili laatia suunnitelma, tehdä ehdotus, luonnos jksk. -kastare (j.) ovenvartija, (leik.) ulosheittäjä. utkik -en tähystys; (mer.) tähystys|tynnyri,

kori, mastokori; pl ~ar tähystäjä; stå på (hålla) r^-olla tähystämässä, tähystäjänä.

utkikstorn tähystystorni; vartio-, havainto | torni.

ut||klarera I tr (mer.) selvittää, -klarering selvitys, -klassa I tr (urh.) voittaa ylivoimaisesti; vrt. -mönstra, -klipp leikkaus, leikelmä, leike, leikkele, -kluta|d -t pyn-tätty, laitettu, -kläckning -en hautominen, (munasta) kuoriutuminen; (kuv.) keksintö, -klä|dd -tt pukeutunut, tili jks (valepukuun); han var ^ till kock hän esiintyi kokin puvussa, -klädning -en, -klädsel -n valepuku, -komm|a Y itr (kirj.) ilmestyä, på N. N:s förlag N. N:n kustannuksella; nyss -en juuri ilmestynyt, -kommendera I tr komentaa liikkeelle.

ut||komst -en toimeentulo, -k o ms t möjlighet -en -er toimeentulomahdollisuus.

ut||kora I tr valita (joukosta); hans ~de hänen valittunsa, mielitiettynsä, -kristallisera I rfl. ~ sig kiteytyä (m. kuv.). -kräva II1 tr: ~ ngt av ngn vaatia jltk jtk; <—' hämnd av ngn för ngt kostaa jllk jtk. -kyl]d -t jäähdytetty, jäähtynyt; rummet var alldeles -t huone oli tuuletettu aivan kylmäksi, -kämpa I tr taistella; våldsamma strider r^des taisteltiin (käytiin) rajuja (ankaria, kiihkeitä, vimmattuja) taisteluja, -körare kuljettaja, ajomies; ulosajaja. -kör|d -t ulos (pellolle) ajettu, ulos heitetty; (kuv.) loppuun ajettu, lopen uupunut, lopussa; han har blivit ~ från sin bostad hänet on ajettu pois asunnostaan, -körning kotiin ajo, kotiin tuonti; (aut., hev. tapahtuva) jakelu, -körsport ajoportti.

utlandet ulkomaa(t); i ~ ulkomailla; handel med ~ ulkomaankauppa; göra affärer på r^ tehdä ulkomaankauppoja; resa till ~ matkustaa ulkomaille; trafik på ~ ulkomaanliikenne.

utlandssvensk ulkomaanruotsalainen.

ut||leds|en -et -na: vara ~ på ngt olla lopen väsynyt, kyllästynyt jhk. -leva|d -t elähtänyt, veltostunut, -levelse -n (tunteiden yms.) eläminen, kokeminen, -ljud (kiel.) loppuäänne. -ljudande (a. tpm.) lopussa oleva (äänne), loppu (äänne), -lopp -et -lasku; (joen) suu; sjön saknar ~ järvessä ei ole lasku jokea, järvi on laskujoeton; ge ~ åt sina känslor purkaa tunteitaan; ge ~ åt sin vrede päästää vihansa (suuttumuksensa) purkautumaan, -lottning -en arvonta, -lova I tr luvata; ^ ngt åt ngn (juhlallisesti) luvata jtk jllk; den ~de leveranstiden luvattu toimitusaika; på tid luvatussa ajassa, -luftning -en tuuletus. -lysa II2 tr kuuluttaa; ^ en auktion kuuluttaa (pidettäväksi) huutokauppa;

^ ett möte kuuluttaa kokous; ^ en pristävlan julistaa palkintokilpailu, (san. yms.) julistaa kirjoituskilpailu, utlåning -en (pank.) antolainaus, lainan antaminen; luotonanto, utlåningsränta (pank.) antolainauskorko. ut||låta V rfl: ~ sig lausua (sanoa, ilmaista) mielipiteensä, om jnk johdosta, -låtande -t -n lausunto; avge ~ om ngt antaa lausunto jstk. -lägg -et - maksu, ennakkomaksu; gå i ~ för ngt suorittaa (ennakko)-maksu jstk. -läggning -en 1. selvittely, selonteko; lasku, ennakkomaksu; ^ av bibeln Raamatun selittäminen. 2. (kai.)

av nät verkonlasku, verkkojen lasku, -lämna I ks. lämna II. ut.- lämnande -1, -lämning -en jättäminen, luovuttaminen; mot ~ av konossemënt (kaup.) konosse menttia vastaan, utländsk -t ulkomainen; ~ marknad (kaup.)

ulkomaanmarkkinat, utländsk]a -an -or ulkomaalainen (nainen), utlänning -en -ar ulkomaalainen, utlänningskommission (Ruots.) ulkomaa-lais|komissio, -toimikunta, ut||lär|d -t täysin oppinut; vara ^ olla täysin oppinut, opin suorittanut, käynyt, -läsa II2 tr: ~ ngt ur ngt lukea, päätellä jstk jtk. -löpa Y itr (mer.) lähteä satamasta; ~ i en spets päättyä kärkeen; kontraktet -löper den . . sopimus päättyy (silloin ja silloin), -löpande -t: datum för fristens ~ määräajan päättymispäivä; efter fristens ~ määräajan umpeen kuluttua, -löpare -n - (rak. ym.) uloke, sakara; (an.) haarake, jatkos; (ksv.) lonkero; (mnt.) niemeke; haarauftujma. -lösa II2 tr 1. lunastaa (irti, pois); (tkn.) laukaista. 2. (kuv.) aiheuttaa, synnyttää, päästää valloilleen. -lösning -en -ar lunastus, päästö, -lösningsmekanism -en (tkn.) laukaisu-, irrotus|laite.-lösningsrätt lunastusoikeus, ut||mana I tr ärsyttää, härnäillä, vaatia; uhmata, uhmailla; haastaa kaksintaisteluun; ' ngn på duell haastaa, vaatia kaksintaisteluun, på pistol pistooleilla, -manande (a. tpm.) uhitteleva, uhmaileva, ärsyttävä, -maning -en -ar haaste, Vaatimus; vrt. -mana. -

matta I tr (lopen) uuvuttaa, väsyttää; - fienden uuvuttaa vihollinen, -matta|d -t väsynyt, uupunut, lopen uuvuksissa, menehdyksissään. -mattning -en uupumus, väsymys, utmed (prp.) pitkin; ^ floden pitkin jokea, ut|lminutering -en vähittäismyynti; (väkij.) anniskelu, -mynna I itr (joki) laskea, i jhk; (kuv.) päätyä, päättyä; kohdistua jhk; ^ i en kläm päättyä ponteen, -myntning (rh.) rahaksi lyönti, -måla 1 tr maalailla; kuvailla, -märgla|d -t lopen laihtunut,

728

lopen laiha, riutunut, -märka II2 I. tr a) merkitä; ~ en vinterväg viitoittaa talvitie; ^ en gräns merkitä raja (pyykein, hakkauksin jne.); b) olla tunnusomaista; ^ ngn olla jllk erikoista, ominaista, tunnusomaista. II. rfl. ~ sig kunnostautua; ^ sig framför andra olla erikoinen, erota joukosta, -märkande (a. tpm.) tunnusomainen, kuvaava, erikoinen, för jllk. -märkelse -n, -märkelseteck|en *net kunniamerkki,, -märkt - -a erinomainen, mainio, oivallinen; här mår jag ~ täällä tunnen voivani erinomaisesti, mainion hyvin; med ~ högaktning (vanh. kirj.)kunnioittavimmin.

ut||mäta II2 tr (Iak.) ulosmitata, -mätning -en ulosmittaus; göra ~ hos ngn toimittaa jnk luona ulosmittaus, -mätningsman ulosottomies, -mönstra I tr tuomita hylyksi; tuomita kelvottomaksi; poistaa, seuloa, karsia pois.

ut||nyttja I tr käyttää hyväks|i, hyödyks|i, -een; ^ tillfället käyttää tilaisuutta hyväkseen, ottaa tilaisuudesta vaarin; ^ konjunkturerna käyttää suhdanteita hyväkseen; ^ alla fördelar pitää silmällä, käyttää hyväkseen kaikkia (tarjoutuvia) etuja; ^ en gruva käyttää, louhia kaivosta; ^ en uppfinning käyttää hyväkseen keksintöä, -nyttjande -t hyväksikäyttö. -nämna II1 tr nimittää jks; han -nämndes till professor hänet nimitettiin professoriksi, -nämning -en -ar (virka-yms.) nimitys, -nötning -en kulutus, -nött (lopen) kulunut, (vaat.) nukkavieru, utochinvän|d -t nurin käännetty, utom (prp.) 1. ulkopuolella; ^ ali fara (pelastunut, turvassa) kaikesta vaarasta; ~ tjänsten virantoimituksen (palveluksen) ulkopuolella; jag har inte varit ~ dörren i dag en ole tänään ollut ovesta ulkona, en jalallani astunut ovesta ulos; bli (vara) ~ sig av vrede joutua raivoihinsa (olla suunniltaan raivosta, raivoissaan); ^ sig av glädje suunniltaan ilosta. 2. paitsi; poikkeuksena; ^ allt detta paitsi kaikki tämä, kaiken tämän lisäksi; alla ^ du kaikki muut paitsi sinä; alla stannade ~ han kaikki muut pysähtyivät paitsi hän; han är allt ~ rik hän ei ole suinkaan rikas (kaikkea muuta!); ^ vid regn paitsi sateella (sateen sattuessa); ^ (det) att paitsi sitä että; att jag har talat med honom har jag också skrivit en ole ainoastaan hänen kanssaan puhunut vaan olen vielä (lisäksi) hänelle kirjoittanutkin, utömbords (adv. mer.) yli laidan, laidan ulkopuolella, -motor perämoottori, -motorbåt perämoottorivene; (j. leik.) perä-prutku.utomeuropeisk — utröna

utrö

utomeuropeisk -t ei-eurooppalainen; Euroopan ulko|puolinen, -puolelta, utomhus (adv.) ulkona, ulkosalla, -antenn (rad.) ulkoantenni, -arbete -t ulkotyö(t). -idrott ulkoilmaurheilu; reippailu, utom||kring I. (prp.) ympäri, ympärillä II. (adv.) ympäri, yltympäri; ympäristössä, lähitienoilla, -lands (adv.) ulkomailla; ulkomaille, -ordentlig -t tavaton, erikoinen, erinomainen; (adv.) erinomaisesti; erinomaisen, tavattoman, poikkeuksellisen. -skärs saariston ulkopuolella, -stående (a. tpm.) ulkopuolinen, ulkopuolella oleva; en ry ulkopuolinen, syrjäinen, -äktenskaplig -t avioliiton ulkopuolella (oleva, syntynyt); barn avioton lapsi, utopi -(e)n -er haave, utopia; onnenmaa, ut||peka 1 tr osoittaa; näyttää, viitata; han är ryd som kandidat häntä mainitaan ehdokkaana. -pina|d -t (loppuun) kiusattu, rääkätty, -plock -et - poiminto, -plundra I tr ryöstää (puhtaaksi, paljaaksi), -plundring -en ryöstö, ut||plåna I tr raivata, hävittää, pyyhkiä, kuluttaa pois; ^ alla spår (visusti) hävittää kaikki jäljet; hela byn ry des koko kylä hävitettiin maan tasalle; skriften var ryd kirjoitus oli haalistunut (näkymättömäksi). -portionera I tr jakaa annoksina; annostella, -post (sot., kuv.) etuvartio, -postera I tr asettaa vartiot, tarkkailijat ym. ut||pressare -n - kiristäjä, -pressning -en -ar puristus; kiristys, kiristäminen, kiskonta, -pressningsförsök kiristysyritys, -prång-ling -en: han dömdes för ry av falska pengar hänet tuomittiin väärän rahan kauppaamisesta. -prägla|d -t tarkka-, selvä|-piirteinen; silmäänpistävä; ilmetty; ~t (adv.) selvästi, silmäänpistävän. -pum-pa|d -t tyhjäksi pumputtu; (kuv.) lopen uupunut, väsyksissä, -pynta|d -t oikein »pyntätty», laitoksissaan, -radera I tr raaputtaa (raapekum.) pois; (kuv.) hävittää jäljettömiin, -rangera I tr ks. -mönstra. -rannsaka I tr tutkia (perin pohjin), ut||reda II1 tr 1. ^ ngt tutkia, selvittää, saada selvä jstk; luoda selvyyttä jhk (asiaan). 2. (Iak.) selvittää pesä, vararikko. -redning -en

-ar 1. tutkimus, selvitys, selitys; frågan är under ry asia on tutkittavana, selvitettävänä. 2. kuolinpesän-, vararikkopesän | hallinto. -red-ningsman selvitysmies, pesänselvittäjä, -rensa I tr (valt.) puhdistaa, -rensningsaktion -en -er puhdistustoiminta. utrera|d -t liioiteltu, äärimmäisyyksiin menevä.

ut||res|a -an -or menomatka; ulkomaanmatka. -reseförbud ulkomaillematkus-

tamiskielto. -resetillstånd -et ulkomaille-matkustuslupa. -resevisum ulkomaan-matkaviisumi. -rigga|d -t ulkohankainen (vene, kanootti); ~ fyra (sout.) ulko-hankanelonen.

utrikes I. (a. tpm.) ulkomainen, ulko-maan-; komma från en ry ort tulla jstk ulkomailta. II. (adv.) ulkomailla; ^ ifrån ulkomailta; vrt. utomlands, »departement (Ruots., USA ym.; Suom. ym. vast.) ulkoasiainministeriö, -handel ulkomaankauppa. -korrespondent ulkomaankirjeenvaihtaja. -minister ulkoasiainministeri. -politik ulkopolitiikka, -resa ulkomaanmatka. -utskott (valt.) ulkoasiainvaliokunta. -ärende (valt.) ulkoasiat; utskott för ryn (valt.) ulkoasiainvaliokunta.

ut||rop -et - I. huudahdus; ett ry av förvåning hämmästyksen huudahdus, hämmästynyt huudahdus. 2. (huut.) huuto, tarjous, -ropa I tr huudahtaa; julistaa; tarjota ostettavaksi; han ry des till konung hänet huudettiin (julistettiin, valittiin) kuninkaaksi, -ropare julki-huutaja, (huut.) vasaramies. -rops-tecken (kirj.) huutomerkki, -rota I tr hävittää sukupuuttoon; (kuv.) kitkeä juurineen, -rotning -en hävittäminen (olemattomiin, sukupuuttoon), -rotnings-krig hävityssota. -ruckla|d -t (itsensä) pilalle rentustellut. -rusta I tr varustaa, med ngt jllk; vara illa (klent) ryd på huvudets vägnar olla päänsä puolesta heikko, kovin heikko lahjoiltaan, heikkolahjainen. -rustning -en varustaminen; varusteet, varustus, varustukset.

utryckning -en -ar 1. tempaisu, nyhtäisy, nykäisy; (hml.) (hampaan) poisto, otto. 2. (pai., pöl.) lähtö; göra flera ry ar lähteä moneen kertaan liikkeelle; första ryen (pai.) ensimm. lähtö. 3. (sot.) kotiuttaminen.

utryckningsorder (sot.) lähtökäsky.

ut||rymma II1 tr jättää (tyhjäksi); (sot.) tyhjentää; muuttaa pois. -rymme -t -n tila; i mån av ry sikäli kuin tila sallii (tilaa riittää); i brist på ry tilan puutteessa; det begränsade ryt tilan vähyys, -rymmesskäl: av ry tilan säästämiseksi; tilan puutteessa, -rymning -en (sot.) tyhjentäminen; poislähtö, muutto, -räkning -en lasku, laskelma, arvio; det är ingen ry med det siitä ei ole mitään hyötyä, -rätta I tr toimittaa, suorittaa, huolehtia, saada aikaan; ^ ett arbete suorittaa, tehdä työ; ^ ärenden toimittaa, suorittaa (juosta) asioita; det är ryt se on suoritettu, toimitettu. -rättning -en -ar toimitus, tehtävä, -röna I tr ottaa (saada) selville, huomata, havaita, todeta, näyttää toteen.

ut||saga, -såg|o -n -sagor ilmoitus, sana, puhe, todistus; efter vittnets -sågo todistajan kertoman, ilmoituksen mukaan, -satt (a.) 1. määrätty; sovittu; på ~ tid määräaikaan; sammanträdet är rs till den 12 april kokous on määrätty huhtikuun kahdenneksitoista (12) päiväksi. 2. vaaranalainen; befinna sig i en rs ställning olla vaaranalaisessa (vaaralle alttiissa) asemassa; ^ för kritik (smitta) arvostelulle (tartunnalle) alttiina; vrt. sätta IV. (ut), -schaktning (kaiv.) kuilun kaivaminen, louhiminen, -schasad ks. -sjasad. ut||se V tr valita, määrätä; ~ någon till sin efterträdare nimittää (valita, kutsua) jk seuraajakseen, -seende -t ulkonäkö; (hnk.) ulkomuoto; nu fick saken ett helt annat rs nyt asia rupesi näyttämään aivan toiselta (toisenlaiselta); känna ngn blott till rst tuntea jk ainoastaan ulkonäöltä; efter rst att döma ulkonäöstä päätellen, päältä nähden, (leik.) puusta katsoen, -sida ulkopuoli; se sakens rs (kuv.) nähdä asia päällisin puolin, pinnallisesti, pintapuolisesti.

utsikt -en -er 1. näköala; ^ mot söder näköala etelään, etelänpuoleinen näköala; rum med rs mot parken huone, josta näköala puistoon; rsen från tornet över staden näköala (tornista) yli kaupungin; vidsträckt rs över havet (slätten) laaja, avara näköala merelle (tasangolle, yli tasangon); härifrån har man en härlig rs täältä on ihana näköala; vi har ~ åt havet meiltä on näköala merelle. 2. mahdollisuus, toive(et); det finns rs till att få on toiveita jnk saamisesta, mahdollisuuksia jnk saamiseen; han har goda rser att bli väld hänellä on hyvät toiveet (suuret mahdollisuudet) tulla, päästä valituksi; planen har ingen >—' att lyckas suunnitelmalla ei ole lainkaan onnistumismahdollisuuksia; han har rs till framgång hänellä on kyllä menestymismahdollisuuksia (menestymisen

edellytyksiä, toiveita); ställa i rs antaa toiveita jstk, lupailla jtk. utsikts||berg näköalavuori. -lös -t toivoton, vailla (onnistumis) mahdollisuuksia,

-punkt näköalapaikka, -torn näkö (ala)-torni.

ut||sira I tr koristella, kaunistaa, -sirning -en koristelu, koriste, -sjasa|d -t loppuun ajettu, lopen uupunut, aivan lopussa, -skeppa I tr (mer.) laivata, kuljettaa, viedä laivoilla, -skeppning -en laivaus, -skepp-ningshamn laivaussatama. -skjutande (a. tpm.) ulkoneva, esiin pistävä; ett rs klipputsprång esiin pistävä, ulkoneva kallio-kieleke; rw udde (mereen, rannikosta esiin) pistävä niemi, inaakieleke. |

- utsläpad

utskott -et - 1. valiokunta, lautakunta, komitea; tillsätta ett rs asettaa valiokunta. 2. (an.) haarake, (lääk. ym.) kasvannainen. 3. hylkytavara, hylky, utskotts||behandla I tr: rs ett ärende käsitellä asiaa valiokunnassa, -betänkande -t valiokunnan mietintö.

utskotts||porslin hylkyposliini, (hieman) viallinen posliini, -vara hylkytavara, ut||skriva kirjoittaa (jstk) valmiiksi; laatia; (sot.) ottaa (kirjoittaa) sotamiehiä; ^ från sjukhus päästää sairaalasta, -skrivning -en kirjoitus, kirjoittaminen; (sot.) sotaväenotto; ^ av skatter verojen määrääminen; ~ från sjukhus päästö sairaalasta, -skum (kuv. hnk.) kaikkein kehnoin, huonoin, kuona-aines, -skur|en -et -na leikattu; (taid.) (kaunista) puun-leikkaustyötä; (el.lääk.) kuohittu, -skyl-der pl maksut, verot, (vanh.) ulosteot. -skällning -en: få en rejäl rs saada perinpohjaiset haukkumiset, joutua haukutuksi pataluhaksi, utskänkning -en (väkij.) anniskelu, utskänknings||lokal (väkij.) anniskelu|huo-neisto, -ravintola, -rättighet anniskeluoikeudet.

utskärning -en -ar leikkaus, piirros; (taid.) puunleikkaus; (el. lääk.) kuohinta, utslag -et - 1. (lääk.) ihottuma; han har rs i ansiktet hänellä on ihottumaa kasvoissa. 2. (tkn.) näyttämä; (magneettineulan) poikkeama. 3. (Iak.) päätös; avkunna (jolla) ett rs antaa, julistaa päätös; fälla rset (kuv.) olla ratkaisevaa, ratkaista asia. 4. lausunto; tulos; ett rs av ngt jnk ilmaus; ett rs av dåligt lynne pahantuulen ilmaus, (m.) pahantuulenpuuska. utslag|en -et -na: en rs blomma (täysin) avautunut kukka; med -et hår tukka hajallaan; -et kort ligger (kort.) lyöty lehti pitää; vrt. slå III. (ut); han blev rs i semifinalen (urh.) hän karsiutui välierässä.

utslagning -en (urh.) karsinta; ks. utslagstävling.

utslags||givande (a. tpm.) ratkaiseva, määräävä. -röst (puheenjohtajan) ratkaiseva ääni. -tävling (urh.) karsintakilpailu(t). utslitjen -et -na loppuun kulunut; (vaat.) nukkavieru; (kuv. hnk.) työssä kulunut, voimansa loppuun raatanut; -na kvick-heter kuluneet, vanhat, »väljähtyneet» sukkeluudet; -na talesätt (slagord) kuluneet sanonnat, sanontatavat (iskusanat).

ut|lslockna I itr (suku) sammua, kuolla (sukupuuttoon); en rsd vulkan sammunut tulivuori, -slunga I tr: rs förbannelser singota kirouksia, -släpa!d -t (voimansa)

loppuun raatanut; vrt. utsliten; vara rs olla lopen väsynyt, upi uupunut, lopussa, -smycka|d -t koristettu, kaunistettu, somistettu. -smygande (a. tpm.): komma rs hiljaa, huomaamatta hiipiä ulos. ut||socknes I. (a. tpm.) ulkopuolinen, vie-raspitäjäläinen, vieras; ulkoseurakuntalainen; han är rs hän on täällä vieras, ei ole täkäläisiä; han är ingen rs (yi.) hän ei ole (täällä suinkaan) vieras (eikä tuntematon). II. (adv.): komma rs ifrån tulla toisesta pitäjästä, toiselta paikkakunnalta. -spark (jlkp.) maalipotku, -spekulera]d -t: en ~ skälm ovela (kaikki kosket läpi laskenut) veijari, lurjus, -spel (kort.) ensi lyönti; ha rs} sitta i rset aloittaa, lähteä; olla etukädessä, -spelaId -1: en rs grammofonskiva lopen kulunut, kelvottomaksi soitettu äänilevy, -spelas I (II2) itr (dep.) tapahtua; dådet -spelades inför våra ögon teko, (yl.) se tapahtui meidän nähtemme; (m.) jouduimme näkemään teon (tapahtuman, sen) omin silmin; handlingen rs i Rom (teat.) (näytelmä) tapahtuu Roomassa; (m.) tapahtumapaikka Rooma, -spinna IV4 rfl.: följande samtal -spann sig syntyi seuraava keskustelu. -spisa I tr ruokkia, (joukkoja) muonittaa, -spisning ruokinta, muonitus, -sprida ks. sprida, -spridning -en levittä-, leviä|minen; ^ av rykten huhujen

levittäminen. -springande: komma rs tulla ulos juoksujalkaa, (j.) pää kolmantena jalkana, -språng -et - 1. ulkonema, haarake; kyhmy. 2. hyppy; vrt. uthopp, -spä[dd -tt laimennettu, -spädning -en laimennus, -staka!d -t paalutettu; (m. kuv.) viitoitettu. -stakning -en paalutus; (kuv.) viitoitus, -stapplande (a. tpm.): komma rs tulla hoiperrellen, horjuen, -stoffera|d -t koristettu, laitettu, -stråla I tr, itr säteillä. -strålning -en säteily, ut]|sträcka II2 tr ojentaa; pidentää, laajentaa, ulottaa, till jhk. -sträckning-en ojentaminen, laajentaminen, ulottaminen; laajuus, ulottuvuus, ympärysmitta; använda ngt i stor rs käyttää jtk suuressa mitassa; i viss rs jossakin määrin, -sträckt ojennettu; ligga rs maata pitkänään, pitkin pituuttaan; med rs hals, hand kaula, käsi ojossa; i rs bemärkelse laaj(emm)assa merkityksessä, -strömning -en virtaus, juoksu, virtailu, tulva, -studera|d -t hieno, ovela; konstinsa oppinut, sukkela; ks. utspekulerad, -styr|d -t kaunistettu, koristettu, laitettu, pyntätty. utstyrsel -n (morsiamen) kapiot; tarvikkeet, tarve-esineet; (kaup.) pakkaus;

(kirj.) ulkoasu, -film (elok.) pukuelo-kuva. -stycke (teat.) pukunäytelmä.

ut||stå V tr kestää, kärsiä; ^ plågor kärsiä tuskia, kipuja; ^ ångest kärsiä tuskaa, hätää, -stående (a. tpm.) ulkoneva, esiin pistävä; ~ kindknotor ulkonevat poskipäät; ^ tänder ulkonevat hampaat; ^ ögon mulkosilmät; ^ öron ulkonevat, sojottavat korvat, -stånd|en -et kestetty, -ställa II1 tr asettaa ulos, näytteille; ^ en växel asettaa vekseli, på ngn jllk. -stäl-lare a) näytteillepanija; b) (vekselin) asettaja.

utställning -en -ar näyttely.

utställnings! |mon ter näyte|kaappi, -lasik-ko. -område näyttelyalue.

utstörtande (a. tpm.): komma rs rynnätä, syöksyä ulos.

ut||stöta II2 tr sysätä, työntää ulos; ajaa ulos, karkottaa; känna sig som -stött tuntea itsensä syrjityksi (hylätyksi, kuin pannaan julistetuksi); ^ ett ångestskrik päästää tuskanhuuto, -stötande -1, -stötning -en sysäys, karkotus, pois potkiminen, -suga IV3 tr imeä pois, tyhjiin (m. kuv.). -sugare -n - verenimijä; saalistaja, riistäjä. -sugning -en tyhjiin imeminen; (kuv.) riisto, saalistus; vrt. -suga. -sugnings! anordning, -apparat (tkn.) imu-laite. -sugningssystem (valt.) riistämis-järjestelmä. -svettning hikoaminen, hikoilu. -s vult I en -et -na kovin nälkiintynyt; vara alldeles rs olla lopen nälkiintynyt, nälkäkuoleman partaalla, -svältning nälkään näännyttäminen, -sväng|d -t ulospäin, sivulle käännetty; kupera, -svävande (a. tpm. kuv.) huikenteleva; irstas. -svävning -en -ar irstailu, -så III tr kylvää; (kuv.) ~ tvedräkt kylvää eripuraisuutta. -sål| d -t loppuun myyty; (kirj. m.) painos loppunut, lopussa.

utsäde kylvösiemen, siemen|jyvät, -vilja.

utsädesfrö (kylvö)siemen.

ut||sända II1 tr lähettää ulos, pois; (rad.) lähettää; ^ ett cirkulär lähettää kiertokirje; ^ tre representanter lähettää kolme edustajaa; från vår -sände medarbetare (san.) erikoiskir j een vaiht aj aitamme, -sändning -en -ar lähetys; vrt. ed. -sändningstid lähetysaika, -sätta I. V tr asettaa, panna ulos; määrätä; ^ ngn för smitta saattaa tartunnalle alttiiksi; vrt. sätta IV. (ut), utsatt; mötet -sattes till följande fredag kokous määrättiin seuraavaksi perjantaiksi, pidettäväksi seuraavana perjantaina; ^ en belöning määrätä palkinto. II. rfl. rs sig asettaa, saattaa itsensä (jllk) alttiiksi, -sökning -en (Iak.) hakuunpano, ulosotto, -sökt - -are erinomainen, (harvinaisen) hyvä. -söndra I tr (fysiol.) erittää, -söndring -en (lääk.) (kuonan)eritys; (fysiol, m.) erite, -söndringsorgan (an.) erityselin.

-söndringsprodukt (fysiol.) eritystuote, erittymä, erite, -söv|d -t kyllikseen nukkunut; jag är inte ~ en (ole) saanut nukkua kyllikseni. ut||tag 1. viillos,loyi. 2. (shk.) väliotto; pistorasia. 3. (pank.) tililtä otto. -tagning-en; a) ~ av pengar rahojen otto tililtä; b) (urh.) karsinta, uttagnings||blankett (rahojen) nostoloma-ke. -tävling -en (urh.) karsintakilpailu (t), ut||tal -et lausuminen, ääntäminen, -tala I I. tr lausua, ääntää; ordet är lätt att ~ sana on helppo lausua, ääntää. II. rfl. ~ sig berömmande om ngn puhua kiittä-västi (kiitellen) jstk; kiitellä jtk. uttals||beteckning -en ääntämismerkintä. -fel ääntämisvirhe, väärin (väärä) ääntäminen. -lättnad -en ääntämishelpotus. ut||taxera I tr taksoittaa. -taxering -en taksoitus.

utt|er -em -rar (el.) saukko, utljtjata|d -t (j.) lopen vatvottu, läpi märehditty; vara ~ olla lopen kyllästynyt jaaritteluun, -tjänad, -tjänt loppuun palvellut, aikansa palvellut, -tolka I tr selvittää, tulkita; vrt. 1. tolka, -tolkare -n -tulkitsija, selittäjä, -tolkning -en tulkinta; vrt. 1. tolkning, -torka|d -t kuivunut, kuivettunut, ehtynyt, kuivillaan (oleva).

ut||tryck -et - ilmaisu, ilmaus; ilme; (kiel.) sanontatapa; ansikts~ kasvojen ilme; ett ~ för tacksamhet kiitollisuuden ilmaisu, ilmaus; detta är ett mycket sällsynt ^ tämä on hyvin harvinainen sanontatapa; ge ~ åt sin förvåning ilmaista hämmästystään, ihmettelyään; ta sig (komma till) ~ i ngt ilmetä jssk. -trycka II2 tr ilmaista;

sitt missnöje ilmaista tyytymättömyyttään, med ngt jnk suhteen, jnk johdosta; ^ en önskan ilmaista toivomus; ^ sig väl taitavasti ilmaista sanottavansa (asettaa sanansa), -trycklig -t nimenomainen, selvään lausuttu, -tryckligen nimenomaan, selvin sanoin, uttrycks||full -t henkevä, ilmeikäs, elävä, -fullhet -en henkevyys, ilmeikkyys, elävyys. -lös -t ilmeetön, -medel ilmaisu-keino(t), (taid.) keinovarat. -sättsanonta-, lausumis-, ilmoitus|tapa. ut||tråka|d -t ikävystynyt, kyllästynyt, -träda II1 itr astua, lähteä ulos; erota (yhdist. ym.). -tröska|d -t (kuv.) läpeensä jauhettu, märehditty, -trötta|d -t upi uupunut, lopen väsynyt, -tröttning -en väsyttäminen, uuvuttaminen; liika (suuri) väsymys, -tröttningstaktik -en uuvutustaktiikka. -tyda II1 tr selittää, tulkita, -tydning -en -ar selitys, tulkinta, -tåg -et (matkaan) lähtö, -tänjbar -t

venyvä, -tömma II1 tr (kuv.) tyhjentää; tyhjentävästi käsitellä, -tömmande (a. tpm.) tyhjentävä, -tömning -en tyhjentäminen, tyhjennys, utur (prp.) -sta; ks. 3. ur. ut||vaka|d -t (liiaksi) valvonut, uupunut, -väl|d -t valitlu; valio-; erinomainen; ett -valt sällskap valittu seura; -valda trupper valiojoukot; hans -valda hänen valittunsa, mielitiettynsä. - valsa |d -1 (met.) valssattu; plåt valssilevy, valssattu levy., -vandra I itr muuttaa pois maasta, -vandring -en maastamuutto, -vandrare maastamuuttaja, siirtolainen, -vandring -en maastamuutto, siirtolaisuus. -vandringslag (läh.) siirtolaislaki, utveckla I I. tr kehittää; selvittää; ~ stor energi kehittää, osoittaa suurta tarmoa; närmare ~ en fråga lähemmin selvitellä kysymystä; motorn <^r 40 hästkrafter moottori kehittää 40 hevosvoimaa; ^ en pian kehittää suunnitelmaa edelleen; /-w livlig verksamhet osoittaa (kehittää) vilkasta toimintaa, olla vilkkaassa toiminnassa; för tidigt ^d varhaiskypsä. II. rfl. ~ sig kehittyä; sukeutua, utveckling -en kehitys, kehittyminen (vrt. ed.); fortsatt (vidare) ~ jatkuva kehitys; staden är stadd i ^ kaupunki on kehittymässä.

utvecklings||bar -1, -duglig -t kehittymis-kelpoinen. -lära kehitysoppi, -möjlighet -en -er kehittymismahdollisuus; han har stora ~er hänellä on suuret kehittymismahdollisuudet. -stadium kehitys|aste, -kausi, -vaihe, utverka 1 tr hankkia, saada hankituksi,

ngt åt ngn jtk jllk, av jltk. utvidga I I. tr laajentaa, suurentaa (m. kuv.); ulottaa jhk; ^ en affär laajentaa (kehittää, suurentaa) liikettä; ^ sina kunskaper kartuttaa tietojaan; ^ sitt umgänge laajentaa tuttavapiiriään. II. rfl. ~ sig laajeta, karttua, suureta, levitä, levittäytyä, utvidgning -en -ar laajennus, laajeneminen, karttuminen, suureneminen; vrt. utvidga.

utvidgnings||koefficient (fys.) laajenemis-kerroin. -tendens laajenemispyrkimys, ut||vikning -en -ar poikkeus; ~ från ämnet poikkeus (syrjään) aiheesta; (mus.) poikkeus toiseen sävellajiin, -vila|d -t (kyllikseen) levännyt, -vinna IV4 tr saavuttaa, saada kehitetyksi, otetuksi »irti»; valmistaa; jalostaa; (kaiv.) louhia; härigenom - vanns den fördelen att täten saavutettiin se etu että; ^ socker ur betor valmistaa sokeria juurikkaista, -vinning -en saanti, valmistus; (kaiv.) louhinta; vrt.utvisa — vackla

-vinna, -visa I tr 1. viitata, käskeä pois, karkottaa luotaan; vrt. (lands)förvisa; (urh., jlkp.) ajaa pois kentältä, poistaa kentältä; (koul.) ajaa ulos. 2. osoittaa, näyttää; olla osoituksena jstk; det får framtiden ~ sen tulevaisuus näyttäköön; såsom ^s av niin kuin (seuraavasta) ilmenee. -visning -en (maasta)karkotus; han dömdes till ~ hänet tuomittiin karkotettavaksi maasta; vrt. (lands) för visning; (jlkp.) kentältä ajaminen. - visningsorder karkotuskäsky. -vissla|d -t ulos vihelletty, vihellyksiä saanut, -vux|en -et -na täysikasvuinen, -väg -en -ar (kuv.)

(pääsy)keino, mahdollisuus; pääsytie; menomatka; hitta på en ~ keksiä keino; som sista ~ har jag viimeisenä keinona minulla on, viimeinen keinoni on. -välja II1 tr valita (joukosta), utvändig -t uiko-; ^ målning ulkomaalaus; ut- o. invändigt ulkoa ja sisältä, yltä päältä; r+jt ulkonaisesti, utvärdshus uiko-, kesä[ravintola, huvi-retkipaikka.

utvärtes (lääk., frm.) ulkonaisesti; till ^ bruk (vain) ulkokäyttöön, ulkonaisesti käytettäväksi, ut||växla I tr vaihtaa; ^ fångar vaihtaa vankeja; ^ noter (valt.) vaihtaa (valtiollisia, diplomaattisia) nootteja, -växling -en 1* vaihto. 2. (tkn.) (väli)vaihto, välitys. -växt I. -en -er kasvannainen (m. kuv.). II. (a.) täysikasvuinen, utåt I. (prp.): ^ gatan kadulle päin, kadun puolella; ^ gården pihalle päin, pihan puolella; ^ havsbandet merelle (päin), merta kohti; han gick ~ skogen hän meni, käveli metsään päin. II. (adv.) ulospäin, ulkopuolell|a, -e; dörren går ~ ovi aukeaa ulospäin; gå ~ med fötterna kävellä jalkaterät ulospäin; inte visa ngt ~ olla näyttämättä (varoa näyttämästä) mitään ulospäin.

utåt||böj|d -1 ulospäin taivutettu, taipunut. -rikta|d -t ulospäin suunnattu, suuntautunut. -vän|d -t ulospäin käännetty, kääntynyt, suuntautunut, ut||öka|d -t lisätty, lisääntynyt, suurentunut, kasvanut; ^ upplaga lisätty painos, -ösa I tr; ^ sin vrede purkaa vihaansa, över ngn jhk, jnk niskaan, -öva I tr harjoittaa; ^ befälet käytellä komento valtaa; dragningskraft på ngn tenhota, vaikuttaa puoleensa vetävästi jhk; ^ hämnd på ngn kostaa, saada kostetuksi jllk; ^ kritik mot ngn arvostella, ryhtyä arvostelemaan jtk; ^ ett yrke harjoittaa ammattia. *övare «n, av ngt jnk harjoittaja.

utöver (prp')i tigt jnk lisäksi; ^ redan

nämnda fakta jo mainittujen tosiasioiden lisäksi.

utövning -en (jnk.) harjoittaminen; hoitaminen; ^en av ett yrke ammatin harjoittaminen; vid r-^en av sitt ämbete virkaansa hoitaessaan, uv -en -ar (el.) huuhkaja, uvertyr -en -er (mus., er. oop.) alkusoitto; (m. kuv.) (vasta) alku (a).

v (kirj.) v, V; dubbelt ~ kaksinkertainen v, w, W.

vaccin (-ks-) -en, -et (lääk.) roko|tusaine, -te. vaccination (-u:) -en -er rokotus, vaccinationsplikt -en rokotuspakko. vaccinera I tr rokottaa, mot jtk (tautia) vastaan, jnk varalta, vaccinering -en rokotus, vack|er -ert -rare kaunis; sievä, soma, sorea; underbart ^ ihmeen kaunis; ett bevis på kaunis näyte jstk, jnk näyte, todistus; en ~ dag som idag niin kauniina päivänä kuin tänään; en ~ dag kommer han jnk päivänä, joskus (omia aikojaan, kun vähimmin aavistaa) hän (sitten) tulee; racka fram -ra handen, *—' tass (laps.) antaa oikea kasi; ta skeden i ~ hand, -ra handen ottaa lusikka koreaan (kauniiseen) käteen; alistua, mukautua, totella; -ra löften tyhjät lupaukset; det är -ra saker man får hora om dig (iv.) sinustahan kerrotaan kauniita (hauskoja) juttuja! en ~ slant sievoiset rahat, pitkä penni; det här var just ~t! olipas tämäkin jotakin! det är så no hyvä niinkin, onhan sekin sentään jotakin, jopa sitä siinäkin on; ~t! (j.) hyvin tehty! det var inte ^t gjort se ei ollut kauniisti tehty, av dig siinä et tehnyt kauniisti; som det så r^>t heter niin kuin kovin kauniisti sanotaan; r^t klädd kauniissa pukimissa; (lps.) sievästi puettu; det låter vi bli siihenhän emme kajoa, emme puutu, senpä jä-tämmekin tekemättä; sitt ~tl (koiralle) istu! ^t stanna hemma jäädä kiltisti kotiin; sitta ^t stilla istua vain (kiltisti) paikallaan; ta det ~t! hiljaa vain! älähän hätäile! jara jram med ngn, ngt kohdella, käsitellä jtk hyvin, varovaisesti, vackla I itr horjua (m. kuv.); (humalainen) hoippua, toikkaroida; seisoa epävarmasti; olla kahden vaiheilla, empiä, epäröidä; börja ~ alkaa horjua, ruveta horjumaan; ^ i sina beslut olla horju-vainen päätöksissään, kykenemätön tekemään varmoja päätöksiä.

-vinna, -visa I tr 1. viitata, käskeä pois, karkottaa luotaan; vrt. (lands)förvisa; (urh., jlkp.) ajaa pois kentältä, poistaa kentältä; (koul.) ajaa ulos. 2. osoittaa, näyttää; olla osoituksena jstk; det får framtiden ~ sen tulevaisuus näyttäköön; såsom ^s av niin kuin (seuraavasta) ilmenee. -visning -en (maasta)karkotus; han dömdes till ~ hänet tuomittiin karkotettavaksi maasta; vrt. (lands) för visning; (jlkp.) kentältä ajaminen. - visningsorder

karkotuskäsky. -vissla|d -t ulos vihelletty, vihellyksiä saanut, -vux|en -et -na täysikasvuinen, -väg -en -ar (kuv.) (pääsy)keino, mahdollisuus; pääsytie; menomatka; hitta på en ~ keksiä keino; som sista ~ har jag viimeisenä keinona minulla on, viimeinen keinoni on. -välja II1 tr valita (joukosta), utvändig -t uiko-; ^ målning ulkomaalaus; ut- o. invändigt ulkoa ja sisältä, yltä päältä; r+jt ulkonaisesti, utvärdshus uiko-, kesä[ravintola, huvi-retkipaikka.

utvärtes (lääk., frm.) ulkonaisesti; till ^ bruk (vain) ulkokäyttöön, ulkonaisesti käytettäväksi, ut||växla I tr vaihtaa; ^ fångar vaihtaa vankeja; ^ noter (valt.) vaihtaa (valtiollisia, diplomaattisia) nootteja, -växling -en 1* vaihto. 2. (tkn.) (väli)vaihto, välitys. -växt I. -en -er kasvannainen (m. kuv.). II. (a.) täysikasvuinen, utåt I. (prp.): ^ gatan kadulle päin, kadun puolella; ^ gården pihalle päin, pihan puolella; ^ havsbandet merelle (päin), merta kohti; han gick ~ skogen hän meni, käveli metsään päin. II. (adv.) ulospäin, ulkopuolell|a, -e; dörren går ~ ovi aukeaa ulospäin; gå ~ med fötterna kävellä jalkaterät ulospäin; inte visa ngt ~ olla näyttämättä (varoa näyttämästä) mitään ulospäin.

utåt||böj|d -1 ulospäin taivutettu, taipunut. -rikta|d -t ulospäin suunnattu, suuntautunut. -vän|d -t ulospäin käännetty, kääntynyt, suuntautunut, ut||öka|d -t lisätty, lisääntynyt, suurentunut, kasvanut; ^ upplaga lisätty painos, -ösa I tr; ^ sin vrede purkaa vihaansa, över ngn jhk, jnk niskaan, -öva I tr harjoittaa; ^ befälet käytellä komento valtaa; dragningskraft på ngn tenhota, vaikuttaa puoleensa vetävästi jhk; ^ hämnd på ngn kostaa, saada kostetuksi jllk; ^ kritik mot ngn arvostella, ryhtyä arvostelemaan jtk; ^ ett yrke harjoittaa ammattia. *övare «n, av ngt jnk harjoittaja.

utöver (prp')i tigt jnk lisäksi; ^ redan

nämnda fakta jo mainittujen tosiasioiden lisäksi.

utövning -en (jnk.) harjoittaminen; hoitaminen; ^en av ett yrke ammatin harjoittaminen; vid r-^en av sitt ämbete virkaansa hoitaessaan, uv -en -ar (el.) huuhkaja, uvertyr -en -er (mus., er. oop.) alkusoitto; (m. kuv.) (vasta) alku (a).

v (kirj.) v, V; dubbelt ~ kaksinkertainen v, w, W.

vaccin (-ks-) -en, -et (lääk.) roko|tusaine, -te. vaccination (-u:) -en -er rokotus, vaccinationsplikt -en rokotuspakko. vaccinera I tr rokottaa, mot jtk (tautia) vastaan, jnk varalta, vaccinering -en rokotus, vack|er -ert -rare kaunis; sievä, soma, sorea; underbart ^ ihmeen kaunis; ett bevis på kaunis näyte jstk, jnk näyte, todistus; en ~ dag som idag niin kauniina päivänä kuin tänään; en ~ dag kommer han jnk päivänä, joskus (omia aikojaan, kun vähimmin aavistaa) hän (sitten) tulee; racka fram -ra handen, *—' tass (laps.) antaa oikea kasi; ta skeden i ~ hand, -ra handen ottaa lusikka koreaan (kauniiseen) käteen; alistua, mukautua, totella; -ra löften tyhjät lupaukset; det är -ra saker man får hora om dig (iv.) sinustahan kerrotaan kauniita (hauskoja) juttuja! en ~ slant sievoiset rahat, pitkä penni; det här var just ~t! olipas tämäkin jotakin! det är så no hyvä niinkin, onhan sekin sentään jotakin, jopa sitä siinäkin on; ~t! (j.) hyvin tehty! det var inte ^t gjort se ei ollut kauniisti tehty, av dig siinä et tehnyt kauniisti; som det så r^>t heter niin kuin kovin kauniisti sanotaan; r^t klädd kauniissa pukimissa; (lps.) sievästi puettu; det låter vi bli siihenhän emme kajoa, emme puutu, senpä jä-tämmekin tekemättä; sitt ~tl (koiralle) istu! ^t stanna hemma jäädä kiltisti kotiin; sitta ^t stilla istua vain (kiltisti) paikallaan; ta det ~t! hiljaa vain! älähän hätäile! jara jram med ngn, ngt kohdella, käsitellä jtk hyvin, varovaisesti, vackla I itr horjua (m. kuv.); (humalainen) hoippua, toikkaroida; seisoa epävarmasti; olla kahden vaiheilla, empiä, epäröidä; börja ~ alkaa horjua, ruveta horjumaan; ^ i sina beslut olla horju-vainen päätöksissään, kykenemätön tekemään varmoja päätöksiä.

vacklan: en ~ horju vaisuus, horjuminen.

vacklande (a. tpm.) horjuva, hoippuva, toikkaroiva; vrt. vackla; ^ hälsa horjuva terveys; gå ut med ~ steg horjuen

kävellä, hoippua ulos; språkbruket är ~ kielenkäyttö on horjuvaa, horjuu.

1. vad -en -er, -or (an.) pohje.

2. vad -en -ar (kai.) pitkä, iso nuotta, vata.

3. vad -et - 1. veto; hålla (slå) ~ med ngn om ngt lyödä vetoa (panna vetoa, veikkaa) jnk kanssa jstk; slå ~ om att lyödä vetoa (siitä) että; slå ~ om vad som helst att lyödä (vaikka miten paljosta) vetoa siitä että. 2. (Iak.) vetoaminen, veto; erlägga ^ maksaa veto, vetoraha; vedota, panna vetoon.

4. vad -et - (vadställe) kahlauspaikka, kahlaamo, kaalamo.

5. vad I. (prn.) 1. (inter., rel.) mikä, mitä? ~ (va)? kuinka? miten? (j.) häh? ^ som mikä, joka; ^ som helst mikä, mitä tahansa; ks. I. 2.; han tar ~ han helst vill ha hän (se mies) ottaa mitä (mieluimmin) tahtoo; ~ är det? mitä? mitä nyt? vet du tiedätkös mitä? du än gör mitä sitten (mitä ikinä) teh-netkin; nej, ~ säger du? mitä sanotkaan, puhutkaan? (efter) ~ jag vet minun tietääkseni; av ~ skäl? mistä syystä? 2. ^ för (en)? ^ för slags? mikä? millainen? pl millaisia? ~ för slags vin? mitä lajia, millaista viiniä? mitä viinilajia? ^ för slags människor är det? mitä, millaisia ihmisiä (he ovat)? ^ har du för planer? mitä (millaisia) suunnitelmia sinulla on? ~ är det för dag i dag? mikä päivä tänään on? ^ har han gjort jör ont? mitä pahaa hän on tehnyt? ^ har han gjort jör ngt? mitä (pahaa) hän muka on tehnyt? 3. ~ är det som gör att. . .? mistä oikein johtuu että . . .? ^ heter det på tyska? mitä se on saksaksi? ^ kallar du en sådan här sak? miksi sanoisit tällaista asiaa (juttua)? 4. ^ gråter du för? mitä (miksi) itket? ^ tycker han mest om? mistä hän eniten pitää? han visste inte ~ det var fråga om hän ei tiennyt, mistä oli kysymys; ~ talar ni om? mistä (te) puhutte? ^ tänker du på! (huud.) mitä (sinä) ajatteletkaan! ^ tjänar allt detta till! mitä tästä kaikesta on hyötyä! mitä tämä kaikki toimittaa! II. (adV.) kuinka, miten; ^ det är blåsigt! (huud.) kuinka nyt tuuleekaan! ^ du är dum! kuinka tyhmä oletkaan! ^ du är kali om fötterna! kuinka kylmät jalkasi ovatkaan! ^ vackert! huinka kaunista (tämä, täällä onkaan)!

vada I itr kahlata; kaalata; han ~r i pengar hänellä on rahaa vaikka kieriskelisi

niissä; ^ igenom kahlata läpi (yli); ~ ut kahlata (kauas) ulos; ~ över kahlata yli (poikki), kahlaamalla ylittää, vadan (adv.): ^ allt detta? mistä tämä kaikki (johtuu)? miten niin? ~ o. varthän? mistä ja minne?

vadare, vadarfågel (el.) kahlaaja, kahlaajalintu.

vadben -et (an.) pohjeluu, vadd -en -ar vanu.

vaddera I tr sisustaa, pehmustaa vanulla; r^de axlar (vaat.) vanulla täytetyt olkapäät.

vaddering -en vanulla vuoraaminen (pehmustaminen, täyttäminen); (konkr.) ks. seur.

vadd||stoppning -en vanu|täyte, -pehmus-tus. -tuss vanu |tukko, -tullo. -täcke va-nupeite, tikattu peite, vuodepeitto. vadfot -en (Iin.) kahluujalka. vadhelst (prn.) mitä tahansa: gör ~ du vill! tee (ihan) niin kuin (itse) tahdot! vad||hållare -n - vedonlyöjä, -hållning vedonlyönti.

vadmal -en, -et (vaat.) sarka, vadmalsbyxor sarkahousut. vadsomhelst ks. helst 1.2. vadställe -t kahlaamo, kahluupaikka, vafalls? (anteeksi) kuinka (sanoitte)? vag (-a:) -1 -are epämääräinen, epävarma, häälyvä; merkitykseltään himmeä, hämärä.

vagabQnd (-bond, -bongd) -en -er maankiertäjä, kulkuri, -liv kulkurinelämä; föra ett ~ ks. seur.

vagabondera I itr viettää kulkurinelämää, kuljeksia, kierrellä paikasta toiseen.

1. vag|el -eln -lar (linnun) istumaorsi, yöpuu.

2. vag|el -eln -lar (lääk.) näärännäppy (silmäluomessa).

vagg|a A. -an -or (m. tykin) kehto; tuutu, kätkyt, (kuv.) kehto; från till graven kehdosta hautaan. B. I I. tr tuudittaa; ^ ett barn till sömns tuudittaa lapsi uneen. II. itr keinua, tuutia, kiikkua; båten vene keinuu, kiikkuu; ^ med höfterna kävellä lanteet keinuen, notkuen, vaggvisa kehto-, tuutullaulu. vagn -en -ar (aj.) vaunu(t); han satt i en dragen av två hästar hän istui kahden hevosen vetämissä vaunuissa; (raut., aut.) vaunu; fritt (å) ~ (kaup.)

vapaasti vaunussa, -makare -n - (ent.) vaunuseppä, vaununtekijä. -park vaunusto; ~en (raut.) liikkuva kalusto, vagnsaxel vaununakseli. vaja (-ija) I itr liehua, hulmuta, lepattaa

(tuulessa); (puu) huojua, vaj|er (-ij-) -em -rar teräsköysi, vaijeri.

vak 1. -en -ar avanto. 2. -et valvominen; (j.) valveilla kukkuminen.

1. vak|a -an -or I. yövalvonta, yötsyt; valvojaiset; ny års ~ uudenvuoden valvo-jaiset. II. (el.) laulurastas.

2. vaka I itr valvoa; ~ över ngn valvoa, pitää silmällä jtk, pitää huolta jstk.

vakande 1. (a. tpm.) valvova; hålla ett ~ öga på ngn pitää jtk silmällä; vrt. vaksam. 2. -t valvominen, vakans -en -er avoin virka, paikka; avoimeksi joutunut (tullut) viransijaisuus; det finns ej ~er (tällä haavaa) ei ole virkoja (virkapaikkoja) avoinna, täyttämättä, vakant - -a avoin, auki, täyttämätön (virka, paikka); vrt. ed.

vak|en -et -nare valveilla (oleva); (kuv.) valpas, pirteä, valveutunut; han har en ~ blick för ngt hänellä on valpas katse (silmä) huomaamaan jtk; han har ett -et intresse för ngt hän osoittaa valpasta (jnk as.) harrastusta, harrastaa innokkaasti jtk.

vakenhet -en valppaus; valveutuneisuus, vakna I itr: ~ (upp) herätä, havahtua (hereille); (kuv.) herätä, virota elämään, henkiin; har du redan joko olet valveilla, hereillä? ^ av buller herätä meluun; hans samvete har hänen omatuntonsa on herännyt; till insikt om ngt herätä tietoisuuteen jstk, herätä käsittämään, tajuamaan jtk; ^ till medvetande tulla tajuihinsa, virota henkiin, vaknatt -en (esim. sairaan vuoteen ääressä) valvottu yö.

vaksam -t -mare valpas, tarkka; hålla ett ~t öga på ngn pitää valppaasti, tarkoin silmällä jtk. -het -en valppaus, tarkkuus, vaksin ym. ks. vaccin ym. vakt -en vartio; -en -er vartija; ha ~en olla palveluksessa, vartiovuorossa; hålla (stå på) ~ olla vartiossa; slå ^ om friheten puolustaa vapautta; ställa ut ~er asettaa vartijoita, vartiomiehiä; vara på sin ~ pitää varansa, olla varuillaan, vakta I tr vartioida; jag ~de ut honom (tills han kom) odotin häntä siihen asti kunnes hän tuli.

vaktare -n - vartija; (el.) vartija, hoitaja, paimen.

vakt||arrest (sot.) aresti, -chef vartiopääl-likkö.

vak 11 el -eln -lar (el.) viiriäinen, vakt|Iföreståndare -n - (esim. puh.kesk.) päivystävä esimies, -hund kartano-, vartija|koira, -hållning -en vartiointi, -kur -en -ar vartiokoppi, -manskap var-tiomiehistö. -mästare vahtimestari; kyrkor suntio, (vanh. leik.) unilukkari; (rav.) vahtimestari, tarjoilija; får

jag betala! vahtimestari, saanko laskun! saanko maksaa! -ombyte vartionvaihto, -parad vartioparaati. -post a) vartiopaikka; b) vartiomies, -rum (sot.) vartiotupa. -tjänst vartiopalvelus. vakuum -, -et - (fys.) tyhjö, -torka I tr kuivata tyhjössä, -torkning -en kuivaus tyhjössä, tyhjössä kuivaus.

1. vai -en -ar (el.) valas.

2. val -et - (valt. ym.) vaali(t); valitseminen, valinta; ^ av ngn jnk vaali; ^ av yrke ammatin valinta; ^ mellan valinta jnk kesken; ~et föll på mig valituksi tulin minä; (siihen) valittiin minut; göra (träffa) ett dåligt ~ valita huonosti, tehdä huono valinta; nya ~ uudet vaalit; du har fritt ~ saat vapaasti valita; jag har inget (annat) ^ minulla ei ole valinnan varaa; lämna ngn ~et fritt sallia jnk vapaasti valita; av fritt ~ vapaan harkinnan, oman harkintansa mukaan, vapaasti; efter eget ~ oman valintansa mukaan; efter köparens ~ ostajan valinnan mukaan; ställa ngn i ~et mellan att pakottaa (asettaa) jk valitsemaan jtk; gå (skrida) till ~ mennä, lähteä vaaleihin; käydä vaaliin; segra vid ~et voittaa vaaleissa, suoriutua vaaleista voittajana.

valack (vall-, -lakk) -en -er (hev.) ruuna, valakka.

val||affisch vaalijuliste, -allians vaaliliitto, valbar -t vaalikelpoinen; (yl.) valinnainen, -het vaalikelpoisuus, valbarhetsålder vaalikelpoisuusikä. valborgs||mäss|a -an, -mässoafton vapunaatto. -mässofirande -t vapun(aaton)-

vietto.

val||boskap (kuv., iv.) vaalikarja. -byrå (jnk puolueen) vaalitoimisto, -dag vaalipäivä; vaalit, -deltagande osanotto vaaleihin. -distrikt vaalipiiri, valdjur (el.) pl valaat, val| en -et -na ks. valhänt. valens -en -er (kern.) valenssi. valfisk -en -ar (vanh.) valaskala, val||fiske (iv.) vaali-, äänien kalastus, -fläsk (iv.) vaalisyötti.-frivalinnainen; (voim.) vapaavalintainen, -frihet valinnanvapaus, valinnaisuus, -fusk vaalipetos, val||fångare -n - (hnk.) valaanpyytäjä; valaanpyynti]alus, -laiva, -fångst valaanpyynti.

val||förrättare -n - vaalin|toimittaja, -pitäjä. -förrättning -en vaalitoimitus, valhänt (a.) (kylmästä) kohmeessa, kon-tassa; (kuv.) avuton, kömpelö, taitamaton; ett ~ försök kömpelö, hapuileva yritys; jag är alldeles ~ käteni ovat aivan kohmeessa, -het konttakätisyys; (kuv.) kömpelyys, saamattomuus.

735v aik

valk — vana

valk -en -ar 1. känsä, pahka, kovettuma. 2. hiustäyte. 3. (rak.) palle, olake, paatsa. valka I tr (tkn.) vanuttaa, valkampanj -en vaalitaistelu, valkig -t pahkainen, känsäinen; (huopa) vanukkeinen. -het -en pahkaisuus, kän-säisyys; vanukkeisuus. valkokeri (valaan)rasvankeittimö, traa-ninkeittimö.

valkrets -en -ar vaalipiiri, valkyri|a -an -or (myt.) valkyyria, »taistelun* neito».

1. vall -en -ar 1. (sot.) valli, vallitus. 2. pato. 3. rantaäyräs, törmä. 4. (bilj.) biljardipöydän reuna, »valli».

2. vall (s. tpm.) laidun; driva boskapen i ry ajaa karja laitumelle; gå i ry (karja) käydä laitumella, (hnk.) käydä (olla) paimenessa, karjaa paimentamassa

3. vall -en -ar (mv.) heinäpelto.

1. valla I I. tr a) paimentaa karjaa; b) ry en misstänkt kring brottsplatsen käyttää epäluulon alaista hnk. rikospaikalla. II. rfl. ry sig nurmettua, ruohottua.

2. vall|a I. -an -or (hht.) suksivoide, voide. II. I tr: ^ skidor paahtaa, voidella suksia.

vallag vaalilaki.

vallfart -en -er pyhiinvaellus, toivioretki. vallfartsort pyhiinvaelluspaikka, vallfärd -en -er ks. vallfart. vallfärd||a, -as I itr käydä pyhiinvaelluksella, toivioretkellä; ~ till den heliga graven (till Mecka) (muham.) käydä pyhiinvaelluksella profeetan haudalla (Mekassa). -are ks. pilgrim. vallgrav (hist. sot.) valli|hauta, -kaivanto, vallhund karja-, paimen|koira. vallmo -n -r (ksv.) unikko, (j.) unikukka. vällning -en: ry av skidor suksien paahtaminen, voitelu, vallokal vaalihuoneisto. vallQn (-u:) -en -er (käns.) valloni(t). vallpojke -n paimenpoika, val||löfte -t vaalilupaus, -man valitsija, -manifest vaalijulistus. -manskår valitsijakunta. -möte vaalikokous, -nämnd vaalilautakunta, valnöt -en -ter saksanpähkinä. väinö ts|j trä (puus.) saksanpähkinäpuu. -tårta (erl.) pähkinäkakku. valp -en -ar (koiran) penikka, pentu; (kuv. halv.) nulikka, keltanokka, valpa I ur (koira) penikoida, saada pentuja, valplats -en -er (sot.) taistelukenttä; bli på ryen kaatua taistelussa, »jäädä kentälle».

valpsjuka -n (el. lääk.; koirien) penikkatauti; (kuv.) penikka-, nulikka|maisuus. valrav -en valaanrasva.

736

valresultat vaali(e)n tulos, tulokset, valross (-o-) -en -ar (el.) mursu, val||rätt vaalioikeus, -rörelse vaalivalmistelut; vrt. valkampanj.

1. vals -en -er (tns.) valssi.

2. vals -en -ar (tkn.) tela, valssi.

1. valsa I itr tanssia valssia.

2. valsa I tr (tkn.) valssata; ohentaa; ^ ut ohentaa.

vals||formig -t telan muotoinen, -kvarn

(tkn.) valssimylly. val||språk mieli-, tunnus|lause; (her.) valio-lause. -strid vaalitaistelu, valsverk (tkn.) valssilaitos. valthorn 1. metsästystorvi. 2. (mus.) käyrätorvi.

valthornist -en -er, valthornsblåsare -n -

(mus.) käyrätorvensoittaja. val||upprop vaali|kehotus, -juliste, -urna vaaliuurna.

valut|a -an -or 1. valuutta, rahalaji, käypä raha; utländska -or ulkomaan valuutat, ulkomaan raha; inhemsk ry kotimaan raha; i svensk ry Ruotsin rahana. 2. arvo; ^ i varor maksu (suoritus, arvo) tavaroina; få ry för sina pengar (j.) saada (täysi) korvaus rahoistaan.

valuta||kontoret valuuttakonttori (valtiopankin valuuttakauppaa valvova osasto), -licens valuuttalisenssi, -reform valuuttauudistus. -reserv valuuttavaranto, -smuggling valuutan salakuljetus, valv -et - (rak.) holvi, -båge holvikaari, -gång holvikäytävä.

valQr -en -er a) arvo, arvomäärä; b) (taid.) värien sointuarvo, ilman ja valon kuvaus, »valööri»; värisävy.

vamp -en -ar, -er (lyh. = vampyr) »vamppi» (miesten kiehtoja aistillinen nainen, joka käyttää taloud. hyväkseen näiden asemaa).

vampa I tr vietellä (vrt. ed.); ^ en man kietoa mies pauloihinsa, van (-a:) -1 (komp. mera ry5 sup. mest ry) tottunut, kokenut, taitava; ^ expedit (kaup.) tottunut, taitava myyjä; han är gammal o. ry hänellä on pitkäaikainen kokemus; med ry hand tottuneesti; ^ i branschen olla (runsaasti) kokemusta po. alalla; bli ry vid ngt tottua jhk; jag har blivit ry vid det olen siihen (jo, hyvin) tottunut; inte vara ry vid klimatet olla tottumaton po. ilmastoon; det är jag inte ry vid en ole tottunut siihen, sellaiseen (j. mokomaan); jag är ™ vid att. . . olen tottunut (tekemään jne.).

vån|å -an -or tottumus, (totuttu) tapa; kokemus, taito, taitavuus; työn tahti; harjaantuminen; ry ns makt tottumuksenvanart — vanrykte

vanr

voima; en dålig rs huono, paha tapa, tottumus; bli en rs hos ngn käydä, tulla jllk (aivan) tavaksi; sin rs trogen tapansa mukaan, totuttuun tapaansa; han har inne hän on tottunut, taitava (työssään ym.); ha stor rs i ngt olla jssk erittäin taitava, jhk hyvin tottunut; lägga bort en rs luopua jstk tavasta; göra ngt av (gammal) /—' tehdä jtk (vanhasta) tottumuksesta; få för rs att röka tottua tupakoimaan (tupakointi muuttuu tavaksi); en man med någon rs i livsmedelsbranschen (kaup.) mies jolla on jonkin verran tottumusta elintarvikekaupan alalla; med rs i maskinbokföring konekirjanpitoon tottunut; göra ngt till en rs ottaa tavaksi; päästää tulemaan tavaksi, van||art huono, paha tapa; huono käytöstapa). -artajd -t pahatapainen (lps.). -artas I. itr (dep.) huonota (lajistaan); tulla, oppia pahatapaiseksi, -artig -t (lps.) pahatapainen; pahankurinen; huonosti kasvatettu.

vandal -en -er 1. (hist. käns.) vandaali(t). 2. (kuv.) (hävitysvimmainen) raakalainen, vandaali.

vandalis^ra I tr hävittää, raastaa, päästää hävityksenhalunsa purkautumaan, vandalism -en hävityksenhalu, raakalais-maisuus, vandalismi.

vandel -n käytös, elämäntapa, (vanh.) »vaellus»; i handel o. rs (kuv.) töissään ja toimissaan, elämässään ja vaelluksessaan; (tod.) käytös, vandra I itr vaeltaa; kävellä, astuskella; ro omkring kuljeskella, samoilla, vandrande (a. tpm.) kuljeksiva, vaeltava; en rs gesäll (ent.) vaeltava kisälli; den rs juden (tar.) Jerusalemin suutari, (m.) vaeltava juutalainen; ^ njure (lääk.) liikkuva munuainen, irtomunuainen. vandrare -n - kulkija, vaeltaja, matkamies.

vandrar||folk ks. vandringsfolk, -hem nuo-risomaja, retkeilymaja, vandring -en -ar vaellus, retkeily, samoilu; i fot rs j aikamatka, j aikamatkailu, vandrings||bibliotek (kirjast.) vaihtokirjas-to. -folk vaeltaja-, paimentolais|kansa; kulkurikansa (esim. mustalaiset), -lust vaellus-, retkeily|halu. -man vaeltaja, matkamies, -pris kiertopalkinto, -utställning kiertävä näyttely, -år vaellus |vuosi, (tav. pl) -vuodet, vane|| människa tapoihinsa ja tottumuksiinsa piintynyt hnk. -mässig -t totunnainen, tavanomainen, vanfrejd (s. tpm.) huono maine, huono-maineisuus; (vanh.

Iak.) kansalaisluottamuksen menetys.

vanför -t raajarikko(inen), viallinen, rujo. vanföreanstalt raajarikkoisten koti (hoitola).

vanföreställning harhakuvitelma; harhaluulo.

van||förevård raajarikkoisten huolto, -för-het -en (lääk.) raajarikkous. -heder häpeä. -hederlig -t kunniaton, häpeällinen, -hedra I tr saattaa häpeään, tuottaa häpeää, häpäistä, -helga I tr loukata, häpäistä (pyhyyttä, m. pyhäpäivää).-hävd rappio(tila), huono hoito, huono ruok-ko; råka i rs joutua rappiolle, hunningolle, (j.) retuperälle, vanilj -en (mst.) vanilja, -glass (keit.) vanilj aj äätelö. -socker vaniljasokeri. -sås (keit.) vaniljakastike, vank (s. tpm.) vika; virhe: utan rs moitteeton, virheetön, (m.) tahraton; utan rs o. lyte (juhl.) virheetön ja moitteeton, vanka I itr: gå o. rs kävellä, löntystellä; ro omkring kuljeskella, vaellella, löntystellä, (j.) maleksia.

vanka|s I itr (dep.) olla, tulla; där -des mycken mat siellä saatiin (siellä oli) runsaasti ruokaa; här rs stryk tästä tulee (varmasti) selkään, selkäsauna, vankel||mod -et horjuvaisuus, häilyväisyys, huikentelevaisuus; huikenteleva mieli, -modig -t -a horjuvainen, häilyväinen; huikentelevainen.

vanlig -t -are tavallinen; yleinen; tavanmukainen, tavanomainen; en rs företeelse tavallinen, yleinen ilmiö; han är en helt rs människa hän on aivan tavallinen ihminen, (er.) (ihan) »tavallinen mies»; bli rst päästä, tulla yleisesti käyttöön; det blir mer o. mer rst se käy, tulee yhä yleisemmäksi, tavallisemmaksi; i rsa fall tavallisissa tapauksissa; tavallisesti; på rst sätt tavalliseen tapaan; som rst niin kuin tavallisesti.

vanligen (adv.) tavallisesti, enimmäkseen; ylipäänsä.

vanligtvis ks. vanligen. van||lotta|d -t kova|onninen, -osainen, osapuoli; ^ av naturen luonnon syrjimä, lapsipuolen tavoin kohtelema, -makt tajuttomuus, tiedottomuus, tunnottomuus; (kuv.) heikkous, voimattomuus, heikkouden tila; falla i rs mennä tainnoksiin (tajuttomaksi, tunnottomaksi, tiedottomaksi), menettää tajuntansa; ett rikes rs yal-takunnan heikkoudentila. -mäktig -t voimaton; kykenemätön; tainnoksissa. -mäktighet ks. -makt. -pryda II1 tr rumentaa. -rykta|d -t huonossa maineessa, huonossa huudossa oleva; paha-, huono|-maineinen. -rykte -t huono, paha maine, huuto; bringa (råka) i ro saattaa (joutua)

huonoon huutoon, -sinne -t(lääk.) mielenvikaisuus. -sinnig -t-are (lääk.) mielenvikainen; ha rst bråttom (mycket att göra) (kuv.) olla hirveän kiire, hirveästi (suunnattomasti) työtä, -sinnighet -en mielenvikaisuus; pl -er (kuv.) mielettömyys, van||skapa|d -t muodoton, epämuodostunut, rujo; ruma. -skaplighet -en muodottomuus, epämuodostuneisuus, rumuus, -skapt ks. -skapad. vansklig -t -are vaikea, tukala; kiusallinen, arkaluonteinen; epävarma; ett rst företag vaikea yritys; en rs situation tukala (vaikea, arkaluonteinen, kiusallinen) tilanne, -het vaikeus, tukaluus, hankaluus; epävarmuus; kiusallisuus, van||sköt|a II2 tr lyödä laimin, hoitaa (perin) huonosti, päästää rappiolle, (j.) retuperälle; en -t trädgård hoidotta jätetty, laimin lyöty puutarha, -skötsel huono hoito, huono ruokko. -släkta|d -t suvustaan (lajistaan) huonontunut, rappeutunut, -slaktas I itr (dep.) huonontua suvustaan, rappeutua, huonota, -styre -t huono, kelvoton johto (komento, hallitus), -ställ|a II1 tr rumentaa; vääristellä, turmella, pilata; grymma tryckfel -er boken pahat painovirheet (aivan) pilaavat kirjan (kokonaan).

vant -et -, -er (mer.) vantti, vantit. vant|e -en -ar (neulottu) käsine; tumrs lapanen, kinnas; lägga -arna på ngt (kuv.) iskeä kyntensä jhk, (j.) vohkia; ottaa kiinni, pidättää; slå -arna i bordet tehdä vararikko, »lyödä rukkaset pöytään».

van||tolka I tr tulkita väärin, vääristellä, -trevnad -en ikävä, epäviihtyisyys. -trivas II1 itr (dep.) viihtyä huonosti; ikävystyä (ottamatta ollenkaan viihtyäkseen). -trivsel ks. -trevnad, -tro epäily (s); epäusko; harhausko; taikausko, -trog|en -et -na harhauskoinen, harhaoppinen; epäuskoinen. -vett -et (lääk.) mielenvikaisuus; (yi.) mielettömyys; det är ju rena rset sehän on silkkaa mielettömyyttä, sulaa hulluutta, -vettig -t mielenvikainen, mielipuoli; mieletön, järjetön, hullu; ett rst tilltag mieletön, järjetön yritys, homma; en rs idé mieletön ajatus; i rst tempo

mieletöntä, hurjaa vauhtia, -vetting -en -ar mielipuoli; (kuv.) hurjapää, hullu, -vård ks. -skötsel, -vårda I tr ks. -sköta. -vördig -t epäkunnioittava; ylenkatseelli-nen. -vördnad epäkunnioitus, ylenkatse, -ära I. -n ks. -heder. II. Itr häpäistä, vrt. -hedra; ^ ngn häpäistä jtk, jnk mainetta; ~ ngns minne häpäistä jnk muistoa, vapjen -net - 1. ase; bära rs olla ase (pitää asetta) mukana(an); sträcka rs laskea

738

aseensa (m. kuv.); med blanka rs teräasein; (kuv.) puhtain asein; med rs i hand ase kädessä; slå ngn med hans egna rs (kuv.) lyödä (kukistaa, voittaa) jk hänen omilla aseillaan (keinoillaan); gripa till rs tarttua aseisiin; stå, kalla under ^ olla aseissa, kutsua aseisiin. 2. (her.) vaakuna, vapen||bragd sotainen urotyö, -broder aseveli. -dragare (hist.) aseenkantaja; (kuv.) uskollinen kannattaja, puoluelainen, -fabrik -en asetehdas, -för -t asekuntoinen. -gny aseiden kalske, -hus (hist.) asehuone, -lycka aseonni, sotaonni, -lös -t aseeton, -makt asevoima, -röck asetakki. -sköld (her.) vaakunakilpi, vaakuna. -slag (sot.) aselaji, -slagsbeteckning aselajimerkki. -smedja asepaja, -stillestånd aselepo; välirauha, -vila aselepo, -vägrare sotapalveluksesta kieltäytyjä.

1. var -et (lääk.) märkä, visva.

2. var -et (vaat.) päällys, päällinen.

3. var (a. tpm. vanh.) valpas; vauhko, säikkyvä; bli rs huomata; bättre före rs än efter snar (snl.) parempi katsoa kuin katua.

4. var (vart) (prn.) joka, jokainen; (kahdesta): kumpikin; ~ o. en, en o. rs jokainen; ~ dag joka päivä; ^ femte joka viides; ^ femte dag joka viides päivä; se på klockan rs femte minut katsoa (vilkuilla) kelloon aina viiden minuutin perästä; vara i rs mans mun olla kaikkien hampaissa; de fick femhundra mark rs he saivat kukin 500 markkaa, 500 mk miestä kohti, mieheen (j. 500 mk pekkaa päälle); lite(t) rs vähin itse kukin, mies kuin mies; ~ för sig erikseen; ^ o. en är ansvarig (för sig) jokainen (kukin) on vastuussa (vastaa) (omasta) puolestaan; ^ o. en som jokainen joka; ken; rss o. ens plikt jokaisen velvollisuus; det är rsS o. ens ensak se on jokaisen (kunkin) yksityisasia; se ei kuulu kenellekään (muulle); de tog rs sin stol he ottivat kukin (oman) tuolinsa; gå åt rs sitt håll mennä, lähteä kukin (kumpikin) (omalle) taholleen; på rs sin sida om dörren toinen oven toisella, toinen sen toisella puolella.

5. var (adv.) missä, jossa; ^ har du lagt väskan? mihin panit laukun? här o. rs siellä ja täällä; ^ då (någonstans)? missä (ihmeessä) sitten? ^ som helst missä tahansa; kaikkialla; rs helst (än) missä ikinä; ^ har du fått det ifrån? mistä olet sen saanut, (m.) kuullut?

1. vara är, var, har varit I. (apuv.) olla; att rs eller icke rs ollako vai ollako olematta; (us. =) olemassaolo; sätt att rs menettely, käyttäytyminen, menettely-, käyttäytymis!tapa; låt det hellre rs annavara — varav

vara

(antakaa) olla! älkää huoliko! låt mig anna (antakaa) minun olla rauhassa! jät(tä)ä(kää) minut rauhaan! skulle det ~ han? olisikohan se hän? skulle det ~ tjuven? olisikohan se varas? det får '—' (som det var) olkoon (niin kuin on), olkoon minun puolestani, jääköön sikseen; får det ~ litet (mer) kaffe? (miel.) saanko kaataa hiukan lisää kahvia? det kan så ~ voi olla niinkin, mahdollista kyllä; vad anser ni ~ häst? mikä (miten) teidän mielestänne (teistä) olisi paras (tehdä)? ^ av den åsikten olla sitä mieltä; ~ vid gott mod olla reippailla mielin, rohkealla mielellä; han är inte mer häntä ei enää ole (olemassa), hän on poistunut paristamme (kuollut); det är jag minä se olen; ar det ni? tekö (se olette)? det är barnen lapset ne (tulevat, meluavat, ovat sen tehneet); så är det niin se (niin asia) on; i dag är det onsdag tänään on keskiviikko; är det inte fröken N.? oletteko (olette kai) neiti N.? det är han som skall ta första steget hänen tässä on ensi askel astuttava; vad är det med dig? mikä sinun on? mikä sinua vaivaa, (j.) mikä sinua oikein riivaa? det är inte mycket med mig minusta ei ole (tässä asiassa, nykyisin) paljon mihinkään; till den dag som i dag är tähän päivään asti; boken är min kirja on minun; natten som var viime yö; kulunut yö; det var snällt av dig siinä teit ystävällisesti; det var länge sedan hon skrev siitä on jo kauan kun hän kirjoitti (viimeksi); det var han som gjorde det h ä n sen teki; det var inte jag som sa det, utan en minä sitä sanonut, vaan (m. sitä en sanonut minä, vaan); det vore något! se(pä) olisi jotakin se! det vore annorlunda om

asia olisi toisin, jos; om du inte vore jollei sinua olisi; det vore att gå jör långt (kyllä) silloin mentäisiin liian pitkälle; det som varit se mikä on ollut (ja mennyt); hade han inte varit där jollei hän(tä) olisi ollut siellä; (men) var punktlig! (mutta) olekin (muistakin olla) täsmällinen, tulekin täsmälleen! ära vare Gud! kunnia olkoon Jumalalle! II. (pain. part.): ~av olla poikki, irti, erillään; ^ av med ngt olla ilman jtk, jtk vailla; irti, erossa jstk; ~ efter ngn olla jnk jäljillä (ajamassa jtk takaa); de var långt efter (oss) he olivat paljon (meistä) jäljessä; ^ efter i tyska olla jäljessä saksassa; de är efter med hyran heillä on vuokranmaksu myöhässä (vuokra maksamatta); ^ emot (för) ngn olla jtk vastaan (jnk puolella, puolesta); ^ före ngn olla jstk edellä (m. kuv.); målet har varit före (Iak.) juttu on^ollut esillä, käsiteltävänä; ~

ifrån sig olla (poissa) suunniltaan; ~ med olla mukana jssk, ottaa osaà jhk; olla mukana, läsnä, saapuvilla; seurata jtk, jnk mukana; ^ med i kriget olla mukana sodassa, ottaa osaa sotaan; ~ med om ngt joutua jtk kokemaan, näkemään; ^ med på ngt suostua, alistua, myöntyä jhk, olla yhtä mieltä jstk; ^ och segla olla purjehtimassa; ~ om sig ajatella omaa etuaan; ~ tili olla ^olemassa; nyckeln är ur avain on poissa (otettu pois) lukosta, suulta; ~ över olla ohi, lopussa, mennyttä; olla jäljellä, tähteenä. III. (fil.) olevaijnen, -suus.

2. vara I itr kestää, jatkua; riittää; föreställningen r^de i två timmar esitys (näytäntö) kesti kaksi tuntia; härligheten rJde inte länge (sitä) ihanuutta ei kestänyt (riittänyt) kauankaan; regnet ~de hela dagen sade(tta) kesti (jatkui) kaiken päivää; ärlighet längst (snl.) rehellisyys maan perii.

3. vara I rfl. ~ sig (lääk.) märkiä.

4. vara (s. tpm.): ta ~ på ngt ottaa talteen, korjuuseen, korjata; käyttää hyväkseen; ta sig till ~ för ngt) (visusti) varoa jtk.

5. var|a -an -or tavara.

varaktig -t -are pysyväinen, kestävä, vakinainen; luja, vahva, -het pysyväisyys, jatkuv(ais)uus, kesto; av kort ~ lyhytaikainen.

varandra, (j.) varann (res.) toinen toisensa, toistaan; bekämpa ~ taistella keskenään, toinen toistaan vastaan, toisiaan vastaan; varför hatar ni miksi vihaatte toisianne? vi såg på ~ katsahdimme toisiimme; såg ni näittekö toisianne? hjälpa ~ auttaa toisiaan, toinen toistaan; pina ^kiusata, kiduttaa toisiaan, toinen toistaan; ni har inget att förebrå ~ ei teillä ole mitään syytä moittia toisianne (toistenne moittimiseen); de tog varandras böcker he ottivat toistensa (toinen toisensa) kirjoja; efter ~ perä perää, peräkkäin, toinen toisensa perästä; tre dar efter ~ kolme päivää peräkkäin; skiljas från ~ erota toisistaan; de grälade alltid med n** aina he riitelivät (keskenään); om ^ sekaisin, mullin mallin; råka i luven på ~ joutua, käydä tukkanuottasille, toistensa tukkaan; vrt. varannan II.

varannan, vartannat I. (luk.) joka toinen; ^ dag joka toinen päivä; joka toisena päivänä; ^ gång joka toinen kerta, joka toisella kerralla. II. (prn.) efter vartannat peräkkäin; i vartannat yhteen, toinen toiseensa; om vartannat sekaisin, sikin sokin.

varas I itr (dep.) (lääk.) märkiä.

varav (adv.) mistä, josta; vrt. av; hans inkomst, ^ hälften hänen tulonsa, mistä

(joista) puolet; ~ kommer det sig att? mistä johtuu että?

var| I bildning -en (lääk.) märkiminen: gå till ~ käydä märkimään, märille, -böld -en märkäajos, (m. kuv.) märkä-, mätä|-paise.

varda vart, varder, vörd]en -et -na (apuv.) tulla; vrt. bli; Gud sade: Varde ljus; och det vart ljus Jumala sanoi: Tulkoon valkeus, ja valkeus tuli; vara i ~nde olla tekeillä (tulossa, syntymässä); jord skall du åter ~ maaksi, pitää sinun jälleen tuleman; varde avsatt pantakoon viralta, vardag -en -ar arkipäivä, arki; den grå(a) ~en elämän (harmaa) arki; ~ens mödor arkiset huolet ja vaivat; om ~^arna arkisin, arkipäivinä; tili arkikäyttöön,

jokapäiväiseen käyttöön; vrt. vardagslag. vardaglig -t -are jokapäiväinen; arkipäiväinen. -het arkipäiväisyys, arkisuus, vardags||dräkt arkipuku, -klä|dd -tt arki-pukuinen, arkipuvussa, tavallisessa puvussa (oleva), -kläder arkipuku, arkivaatteet. -klänning (naisten) arkipuku, -kväll arki-ilta. -lag: i arkioloissa, tavallisissa oloissa, -liv arkielämä, jokapäiväinen elämä, -mat -en arkiruoka; (kuv.) jtk tavallista, joka-, arki|päiväistä. -middag vaatimaton, yksinkertainen, arki|-päivällinen. -människa arki(päiväinen)-ihminen. -rum arkihuone, olohuone, -språk (tavallinen) puhekieli, arkipäiväinen kielenkäyttö, arkikieli, vardande -t tuleminen, vrt. varda\ i ~ tulossa, syntymässä (oleva), vardera (vartdera) (prn.) kumpikin, molemmat; böckerna kostar 300 mark ^ kirjat maksavat kumpikin 300 mk; jern av ~ (sorten) viisi (kpl) kumpiakin, kumpaakin lajia; i vartdera fallet kummassakin tapauksessa.

varefter (adv.) minkä, jonka jälkeen, varelse -n -r olento, olio; luontokappale; olemus; en levande ~ elävä, elollinen olento.

varemot I. (adv.) sitä vastoin. II. (konj.) kun taas, jota vastoin, varenda (vartenda) (prn.) jokainen, jokikinen; ~ (ste) jokainoa, jokikinen; kaikki tyynni: ^ en drunknade he hukkuivat jokikinen, (j.) joka sorkka; ^ dag joka ainoa päivä; vartenda dugg joka hitunenkin, hivenkin, vare sig (konj.): ^ . . eller joko . . tahi; ei . . eikä; resan tar inte en timme ^ med tåg eller buss matka ei kestä tuntiakaan, ei junalla eikä bussilla; hon har inte läst ~ Egmont eller Faust hän ei ole lukenut Egmontia eikä (liioin) Faustiakaan; nu måste du gå, ~ du vill eller inte nyt sinun

on mentävä (lähdettävä), tahdoitpa tai olitpa tahtomatta, varest (adv.) missä? (rel.) jossa. var§viga (varteviga) (a.): ~ dag regnar det jokikinen päivä sataa, varflytning -en (lääk.) märänvuoto. varför (adv.) 1. (inter.) miksi? minkä vuoksi? minkä tähden? ~ det? miksi niin? miksi (sitten)? ^ inte? miksi(päs) ei? 2. (rel.) minkä vuoksi, mistä syystä; joten; han var sjuk, '—' han måste stanna hemma, hän oli sairas, minkä vuoksi, mistä (josta) syystä, joten hänen täytyi jäädä kotiin.

varg (-j) -en -ar (el.) susi, hukka; jag är hungrig som en ~ minulla on kova nälkä, hirveä nälkä; tjuta med ~arna ulvoa susien mukana; mennä joukon mukana, vargaväder (oikea) koiran ilma, hirveän ruma ilma, roskailma. varghonla -an -or naarassusi; susiemo. varg! I skinnspäls sudennahkaturkki. -unge

1. (el.) sudenpentu. 2. (partioi.) kolkka-poika, (ent.) sudenpentu, -ungeledare 'pirtiol.) kolkkajohtaja.

varhelst (adv.) missä tahansa, varhärd (lääk.) märkäpesäke. vari (adv.) missä, jossa, minne, jonne; vrt.

2. i.\ ett skämt, ^ det ligger mycket allvar leikki(ä) (pila), jossa totta toinen puoli; en låda, ^ han hade stoppat ned allt möjligt laatikko, johon hän oli pannut monenlaista (tavaraa).

varia (va:) pl kaikenlaista; (san. m.) eri aloilta.

vartøb|el I. -eln -ler (mat.) muuttuja; muuttuva. II.-elt-lare muuttuva(inen), vaihteleva.

variant -en -er toisinto; muunnos, rinnakkaismuoto; lukemis-, ääntämis|tapa. variation -en -er (biol. ym.) muunnos; vaihtelu; (mus.) muunnelma; (fys., mer.) eranto, magneettinen poikkeama; (yi.) vaihtelu, muutos.

varibland (adv.) jossa, joiden joukossa; passagerarna, ^ även ministern befann sig matkustajat, joiden joukossa ministerikin oli; (m.) matkustajat, heidän joukossaan ministerikin.

variera I tr, itr vaihdella, muunnella; ^ matsedeln (rav.) saada ruokaluettelo vaihtelevaksi, saada ruokiin vaihtelua, varieté -n -er varietee (huvittelupaikka), varietet -en -er (biol.) muunnos; (yi.) tavallisuudesta poikkeava laatu, laji. varieté teater varietee | teatteri, (us.) -näyttämö.

varifrån (adv.) a) (inter.) mistä? ~ har Ni det? (j.) mistä olette sen saanut (kuollut, saanut tietoonne)? b) (rel.), mistä, josta.

varig *t -are (lääk.) märkäinen, märkivä, märkä-, mätä-, visvainen. varigenom (adv.) mistä (josta) syystä, minkä

(jonka) johdosta, (vanh.) kautta, varje (prn. tpm.) jokainen, joka; ^ dag joka päivä: i ~ fall joka tapauksessa; ^ om än aldrig så liten gåva (jokainen) pieninkin lahja, anti; litet av ~ kaikenlaista, yhtä ja toista; fem påsar med två kilo i r^ viisi pussia, jokaisessa (kussakin) kaksi kiloa.

varjehanda (tpm.) I. (s.) kaikenlaista. II. (a.) kaikenlainen; (san.) »sekalaista», varjämte (adv.) jonka (minkä) ohella, lisäksi, kera(lla).

varken (konj.): ^ . . eller ei. . eikä; han kom '—' i går eller i dag, han kom icke, ^ i går eller i dag hän ei tullut (häntä ei kuulunut) eilen eikä (ole tullut) tänäänkään; han '—' kunde eller ville göra det hän ei voinut (osannut) eikä tahtonutkaan sitä tehdä.

varkunna I rfl: ~ sig (vanh.) ks. förbarma sig.

varlig -t -are varovainen, huolellinen, varova; varuillaan (oleva), varm -t -are lämmin; kuuma; (kuv.) harras; sydämellinen; en ~ beundrare av ngt jnk lämmin, harras ihailija; ~t deltagande lämmin, sydämellinen osanotto; vårt deltagande (i sorgen) lämmin, sydämellinen osanottomme (suureen) suruun(ne);

färger lämpimät värit; lyck-

önskningar sydämelliset onnittelut; ta emot ngn med servetter, ge ngn ett <—'t mottagande varata jllk ku ima vastaanotto; få sina fiskar saada torumiset, nuhteet, läksy tys; ett tack! sulimmat kiitokset! det är min ~aste önskan se on hartain toivomukseni; toivon sitä mitä hartaimmin; det är fem grader ute ulkona on viisi astetta lämmintä, viisi lämpöastetta; jag har blivit ~ minun (minulle) on tullut (tuli) lämmin; bli ^ i kläderna (kuv.) kotiutua; (j.) »ruokaan-tua»; motorn har gått ~ moottori on kuumennut, päässyt kuumenemaan; hålla ngn ^ (kuv.) pitää (tiukasti) työssä, pitää lujilla, tiukalla; ahdistaa, hoputtaa; rekommendera på det •—'aste mitä lämpimimmin (parhaiten) suositella; tala sig ~ puhuessaan innostua, tuohtua; är du ~ om fötterna? ovatko jalkasi lämpimät? var rh Ib ad lämmin kylpv; kuuma kylpy, -badhus sauna, kylpylaitos; ammekvloylä. -blod lämminverinen (hev.). -blodig -t lämminverinen (er. hev.); (kuv.) kuuma-Verinen, kiihkeä; ett djur (el.) pysyväislämpöinen eläin.

varmed (adv.) jonka (minkä) kera; jolla,

millä: det ord ^ man återger se sana, jolla ilmaistaan ...

varm||front (mtr.) lämmin rintama, lämpö-rintama. -garage lämmin autovaja. -gång -en (tkn., kon.) kuumeneminen, -hjär-ta|d -1 lämminsydäminen, -hållfast - -a (tkn.) lämmönkestävä, -luft lämmin ilma; kuuma ilma. -luftsmotor (tkn.) kuumailmamoottori. -rätt (keit.) lämminruoka, lämmin ruoka(laji). -valsa I tr valssata kuumana, -vatten lämmin, (tav.) kuuma vesi. -vattenberedare kuumavesikoje. -vattencistern kuumavesisäiliö. -vatten-kran kuumavesihana. varna I tr varoittaa, ngn för (att göra) ngt jtk jstk (jtk tekemästä), varnagel: en ~ (tpm.; vanh.): till ~ varoitukseksi.

varning -en -ar varoitus; ojennus; ^ för ficktjuvar! varokaa taskuvarkaita! han har fått ~ i svenska (koul.) hän on saanut kehotukset ruotsissa.

varnings||märke varoitusmerkki, -rop varoi-tushuuto. -signal varoitusmerkki, -skylt ks. -märke.

varom I. (adv.) josta, mistä; vrt. 2. om; den fråga, ^ förhandlingar hade förts kysymys, jonka johdosta neuvotteluja oli käyty. II. (konj.): ^ icke jollei; päinvastaisessa tapauksessa, varp -en -ar 1. (kud.) loimi. 2. -et (kaiv.) kuona, karikkeet. 3. -et - (kai.) (nuotta)-apaja; (mer.) varppi(nuora). varp|a I. -an -or 1. (kud.) luomapuut. 2. (urh., leik. eri. metalli- t. kivi)kiekko. II. I tr 1. (kud.) luoda (kangasta). 2. (mer.) varpata, varp||ankare (mer.) varppiankkuri. -born (kud.) loimitukki. -tråd (kud.) loimi-lanka.

varpå (adv.) minkä, jonka päälle (jälkeen); vrt. på; stolen, ^ han satte sig tuoli, jolle hän istuutui.

1. vars (prn.) a) (rel.) jonka; vrt. vilken; för ~ skull jonka vuoksi, minkä vuoksi; (indf.) ~ o. ens ks. 4. var.

2. vars (int.): ja (jo) (no) varmasti! totta kai!

varsam -t -mare varova, varovainen, varansa pitävä, -het -en varovaisuus, huo-lekkuus.

varsa (a. tpm.): bli ^ ngt huomata, havaita jtk. -bli IV1 tr ks. ed. -blivning -en huomioiminen), havai!nto -tseminen. varsko III tr ilmoittaa; ^ ngn om ngt varoittaa jtk jstk; (m.) huomauttaa jllk jstk.

varsla I itr, tr: ~ om ngt olla enteenä jstk; enteillä, uumoilla, ennustaa jtk; ~ strejk antaa lakkovaroitus; det ^r icke gott se ei

ennusta (ei tiedä, ei merkitse) (mitään) hyvää.

varsna I tr huomata, havaita, varsomhelst ks. helst I. 2. varstans: (adv.): lite ~ vähin kaikkialla, vähin joka paikassa, melkeinpä missä vain.

Warszawa npr Varsova.

1. vart I. (indf.) ks. 4. var. II. (adv.) minne; ~ än (helst) minne (tahansa); ^ ända? (Suom. r.) minne asti? ~ än du går minne (ikinä) :men(n)etkin; ^ vill ni egentligen komma? (kuv.) mihin oikein (oikeastaan) pyritte? ^ som helst minne tahansa.

2. vart: han kommer inte någon ry hän ei pääse paikaltaan (hievahtamaan), ei pääse mihinkään, (kuv.) ei puuhun ei pitkään; ei saa ikinä mitään aikaan; man kommer ingen ry med honom ei hänen kanssaan pääse mihinkään; hänestä ei ole yhtään mihinkään; där kom jag ingen ry.f en päässyt en puuhun en pitkään; med det kommer han ingen ~ med mig ei hän sillä tavalla saa minua mihinkään, mahda minulle mitään.

vartannat ks. varannan, -helst minne tahansa, -hän (adv.) minne? vartill (adv.) mihin; mitä varten; det brott, ^ han gjort sig skyldig rikos, johon hän on tehnyt itsensä syypääksi, vart||somhelst minne tahansa; vrt. helst I. 2. -åt (adv.) minne, minnepäin(?); märka ry det lutar huomata, minnepäin asiat ovat menossa, varu||beteckning tavaranimike. -börs tavarapörssi. -deklaration tavaraseloste. -hus tavaratalo, -import tavara(i)ntuonti. -kunskap (koul.) tavaraoppi. -kännedom (kaup.) tavarantuntemus. -lager tavara-varasto; han ligger inne med ett stort ry hänellä on iso tavaravarasto. varulv -en -ar (tar.) ihmissusi, varu||magasin (pienehkö) tavaratalo; tavaramakasiini, varastorakennus, -märke tavaramerkki; tavaraleima. varunder (adv.) a) jonka alla, b) jonka aikana; ett kvartal ~ han vuosineljännes, jonka aikana, kuluessa hän; vrt. 2. under 1.2.

varuprov tavaranäyte; (tavaranäytteen, kuoren, pussin yms. päällekirjoituksena:) arvoton näyte.

varur (adv.) mistä, josta; ett tal, ^ man kan utläsa luku, josta voi nähdä, lukea.

varu||slag, -sort tavaralaji; (lapussa:) tavaralaji; sisältö, varutöver (adv.) minkä lisäksi. 1. varv -et - 1. (mer.) veistämö.

2. varv -et - 1. kierros, pyörähdys; kiertokulku; kerta; (urh.) kierros; motorn gör 4 000 ry i minuten moottori pyörähtää (moottorin kierrosluku on) 4 000 kertaa minuutissa; gå ett (flera) ~ runt huset kävellä kerran (useaan kertaan) talon ympäri; tråden lindas tio ry runt spolen lankaa kierretään 10 kertaan puolan ympärille; löpa tre ry runt banan (urh.) juosta 3 kertaa (3 kierrosta) radan ympäri; sticka tjugo ry om dagen (nl.) neuloa päivässä kaksikymmentä kierrosta.

varva I tr 1. latoa päällekkäin, kerroksiin. 2. (urh. j.) voittaa kierroksella, varv||antal ks. -tai.

varvid (adv.) jonka vieressä, rinnalla; (m. aik.) jonka aikana, jolloin, var vig -t (geol.) kerroksinen, kerroksittainen, vuoluinen.

varvräknare -n - (shk., tkn.) kierrosmit-tari, kierrostenlukija; (urh.) kierrosten laskija.

varvs||arbetare veistämöntyömies. -industri laivanrakennusteollisuus; den finska ry n (m.) Suomen laivanveistämöt. varv||tal (tkn.) kierrosluku; komma upp i högre ™ päästä suu (rem) piin kierroslukuihin. -tals (adv.) kerroksittain; lägga ry latoa kerroksittain, kerroksiin, päällekkäin.

varåt (adv,.): 1. ~ skrattar du? mille sinä naurat? 2. ks. vartåt.

varöver (adv.): ett bord, ry man hade utbrett tidningar pöytä, jolle (jonka yli) oli levitetty sanomalehtiä, vas -en -er maljakko, vaasi. Vasa npr Vaasa.

vasg,? (adv., inter.) mitä? kuinka? anteeksi, kuinka sanoitte?

vasall -en -er (hist.) vasalli, läänitysmies. -stat vasallivaltio, riippu vaisuussuhteessa oleva valtio.

vasa||loppet (Ruots. hht.) (jokavuotinen) Vaasan-hiihto (Sälenistä Moraan), -orden (rit. Ruots.) Vaasan ritarimerkki, väs|e -en -ar 1. lyhde. 2. (kai.) risu, turo. vaselin -et, -en vaseliini. vask -en -ar kaatoallas (keit. ym.). vaska I tr i. huuhtoa (malmia). 2. (kirjp.) pestä.

vask|er -ern -ar poika|vekara, -naskali, -jolppi, -nulkki.

vasomotorisk: de ~a nerverna (an.) vaso-motoriset hermot (verisuonten supistumista ja laajenemista säätelevät hermot).

1. vass -t -are terävä; suippo; (kuv.) pureva; ^ egg terävä terä; en ^ näsa terävä nenä; han har en ry penna hänellä

on terävä kynä; ha en ~ tunga olla terävä-kielinen.

2. vass -en (ksv.) (järvi)ruoko; -ar vrt. drugge] skära pipor i ~en (kuv.) ottaa tilaisuudesta vaarin, käyttää sopivaa tilaisuutta hyväkseen, -bevux|en -et, -beväxt ruoikkoinen, ruokoa kasvava, vassla I. (m. vassle) -n hera. II. I rfl. ^ sig juoksettua heraksi, tulla heraiseksi, vasslig -t herainen.

vass||pipa ruokopilli, -rugge ruoisto, ruoikko. -rör ks. seur. vasstrå (ksv.) ruohonkorsi, vasstäckt - -a ruoikkoinen, ruoikon peittämä; ^ tak ruokokatto, vasstäkt -en ruokojen keruu (rehuksi, ulkorakennusten kateaineeksi ym.). Vatikanen npr Vatikaani, watt (en) - (shk.) watti. vatt|en -net - vesi; ^område vesistö; härå ^ (Suom. r.) epäonnistua jssk, »saada vesiperä»; bräckt ~ murtovesi; hårt (mjukt) kova (esim. kaivo)vesi, (pehmeä) (järvi)vesi; högt ~ ylävesi, tulvavesi; korkea vesi; de nordiska -nen pohjolan vedet; pohjoiset (kulku)vedet; på (i) finska ~ Suomen vesillä; ta in ~ (mer.) vuotaa, olla vuotava; i knäet (lääk.) vettä polvessa; kasta (sitt) ~ heittää, laskea vettään, virtsata; kunna ngt som ett rinnande ~ osata jtk kuin vettä; nu fick han r^ på sin kvarn! nyt hän sai vettä myllyynsä (tuulta purjeisiinsa, uutta yltyä); ta sig —' över huvudet ottaa vastaan tehtävä, johon ei pysty; yrittää liikoja, ottaa Mikaa työtä; av renaste ^ (mitä) puhtain, aidoin; gå över ån efter ~ (snl.) mennä merta edemmäksi kalaan; lägga i r^ panna veteen; sätta blommor i ^ panna kukat veteen; hoppa i -net hypätä veteen; fiska i grumligt ~ yrittää kieroja, vilp liisiä keinoja, puuhia; i de djupaste -nen går de största fiskarna syvässä vedessä isoimmat kalat kutevat; i dag är det kallt i -net tänään vesi on kylmää; gå ned på -net (Int.) laskeutua veteen; sitta på ~ o. bröd olla (istua) vesileipävankeudessa, olla vedellä ja leivällä; simma under ~ uida veden alla; stå under ^ olla veden alla; vid första öppet r^ (kaup.) ensi avovedellä, vatten| [aktig -t -are vetinen, vedenkaltai-nen. -avstötande (a. tpm.): ~ tyger kankaat, joita vesi ei kastele, -behållare -n -vesisäiliö, -bryn: i ~et vedenrajassa, vesi-piissä. -delare (mnt.) vedenjakaja, -djur (el.) vesieläin; (leik. hnk.) aika vesielävä; hyvä uimari, -drag vesistö, vedenvirtaus, -droppe vesipisara, -fall vesiputous, -fattig -t niukka-, vähä]vetinen, -färg (taid,,

mlv.) vesiväri, -glas 1. juomalasi, vesilasi; storm i ett ~ myrsky vesilasissa. 2. (kern.) vesilasi, -hait vesipitoisuus, -haltig -t -are vesipitoinen; vedensekainen, vetinen, -kanna vesikannu; (puut.) kastelukannu, -karaff (in) vesikarahvi, -klosett vesiklosetti, WC. (j.) vessa, -konst -en -er suihkukaivo, -koppor pl (lääk.) vesirokko. -kraft vesivoima, -krän vesihana, -kur (lääk.) vesi|parannus, -hoito, -kvarn vesimylly, -kyl|d -t vesijäähdytteinen, vedellä jäähdytetty, -kylning -en vesi-jäähdytys.

vattenledning -en -ar (ptk.) vesijohto, vattenlednings||rör vesijohtoputki, -vatten vesijohtovesi, -verk vesijohtolaito s. vatten||linje (mer.) vesilinja. -lägga V tr

panna veteen (likoon), liottaa vedessä, -massa vesi]massa, -joukot, -märke ks. -stämpel, -mätare vesimittari, -

ondulering (partr.) vesi|laineet,-kampaus, -pass (tkn.) vesivaaka, (vanh.) vatupassi, -pelare vesi-pylväs. -polo (urh.) vesi]pallo, -poolo. -post (pai.) vesi-, palo|posti. -puss, -pöl vesilätäkkö. -rik -t runsasvetinen, -samling vesi|-lätäkkö, -lammikko, -sjuk -t (mv., mtsh.) vesiperäinen, veden vaivaama, -skada vesivahinko, veden tuho (t), -skada|d -t veden vahingoittama, -skadeförsäkring (vak.) vesivahinko vakuutus, -slang (pai. ym.) vesiletku, -spegel -n vedenpinta, -stånd vedenkorkeus; vid högt (lågt) ~ korkean (matalan) veden aikana, -ståndsmätare vedenkork eudenmittar i, vesi-asteikko. -stämpel (pap.) vesileima, -torn vesitorni, -tät -t -a vedenpitävä; (kuv.) aukoton (esim. todistelu), -vagn kastelu-vaunu; vesirattaat, -väg vesitie; vesitse, vesiteitse, -växt vesikasvi, -yta veden|pinta, -kalvo, -åder, -ådra vesi-suoni. -ånga vesihöyry, -ödla (el.) vesilisko.

vattkoppor pl (lääk.) vesirokko, vattna I tr kastella; ^ blommor kastella kukkia; ^ djur juottaa eläimiä; ^ gatan kastella katua; ~ (i) trädgården kastella puutarhaa (med slang suihkulla, suihkuttaa) .

vattnas I itr (dep.): det ^ i munnen på mig vesi herahtaa kielelleni; få det att ~ i munnen på ngn saada vesi herahtamaan jnk kielelle, vattnig -t -are vetinen, vattning -en kastelu; juotto; vrt. vattna. vattningsställe juottopaikka, vattra|d -t (er. silkki) vipevoivä, läikeh-tivä.

vattu||mannen (täht.) Vesimies, -siktig -t vesitautinen, -skräck -en (el.lääk.) raivotauti, vesikauhu, -sot (lääk.) vesitauti.

vatt välling (keit.) vesivelli. vax -et -er vaha; han är som (ett) rs i hennes händer hän antaisi tytön kiertää itsensä vaikka sormensa ympäri; vara av rs olla vahaa, vahasta tehty, vaxa I tr vahata.

vax||arta|d -t vahankaltainen. -blek -t vahankelmeä. -böna (keit.) vahapapu. -docka vahanukke, -duk vahakangas. -kabinett vahakabinetti, -ljus vahakynttilä. -taft (vaat., lääk.) vahatafti. wc (ve:se:) wc-t pl wc-n vesiklosetti, WC, (j.) vessa.

ve I. ett ~ (tpm.) onnettomuus; tuho; mitt väl o. rs är beroende därav onneni tai onnettomuuteni (kohtaloni) on sen varassa. II. (int.) oi! voil ~ mig! voi minua! ro de besegrade! voi voitetuita! ro mig stackare! voi minua raukkaa! svära rs 0. förbannelse över ngn kirota ja sadatella jtk, manata (jk) alimmaiseen kattilaan, veck -et -poimu, ryppy, kurttu, (silitetty) laskos; bilda rs lyödä, vetää poimu(i)lle (laskoksille, kurtuille); lägga i ~ taittaa, asettaa laskoksille; lägga pannan i rs rypistää otsaansa; lägga ngt i samma rs som förut taittaa entisille laskoksilleen; lägga upp (ned) ett rs på ngt taittaa, tehdä jhk poimu (laskos, taite); med djupa rs i pannan otsa syvillä rypyillä, kurtuilla.

1. vecka I I. tr taittaa, laskostaa, panna laskoksille; rypyttää paperia, vaat. jne. poimuille, pienille laskoksille, rypyille; rsd kjol poimu-, laskos|hame. II. rjl. rs sig rypistyä, poimuttua, mennä poimuille.

2. veck|a -an -or viikko; jör rs viikko viikolta; rsn förut viikkoa ennen, edellisellä viikolla; rs ut o. rs in viikosta viikkoon; hela rsn (ut) koko viikon; tre -ors semester kolmen viikon loma; från den ena rsn till den andra viikosta viikkoon; i ro/i tällä viikolla; viikossa, viikon mittaan; joka viikko; (i) denna (nästa) rs tällä (ensi, tulevalla) viikolla; (i) förra rsn edellisellä, viime viikolla; (om, på) fredag i nästa rs ensi viikon perjantaina; om en rs viikon päästä, perästä; per rs viikossa, viikon kuluessa; resa bort på en rs matkustaa pois viikoksi; på en rs hinner man mycket viikossa ennättää paljon; under rsn viikolla, viikon varrella; arkena, arkipäivisin.

veckig -t -are poimuinen, laskoksinen. veckla I tr kääriä; ro ihop kääriä kokoon; ro in ngt i ngt kääriä, kietoa jtk jhk; ro upp (ett paket) aukaista, kehiä auki (paketti); rs ut en näsduk avata nenäliina (laskoksistaan); ^ ut en fana avata (kehiä auki) lippu.

vecklare -n - (el., hnt.) kääriäisperho|nen, -set.

veckning -en -ar laskostaminen, poimuttaminen, ks. 1. vecka; (geol.) poimuttumi-nen.

vecko||dag viikonpäivä, -helg viikonloppu, -lön viikkopalkka. -slut viikonloppu, -slutsbiljett

viikonloppu(matka)lippu.

veck(o)tals (adv.) viikkokaupalla.

vecko||tidning viikkolehti, -timme (koul.) viikkotunti.

ved -en puu(t), polttopuut, halot; hugga rs (metsässä) hakata halkoja; (halkovajassa) pilkkoa (poltto)puita. -arta|d -t puumainen, -böd halkovaja, -bärare 1. (hnk.) puunkantaja, halkojenkantaja. 2. (es.) puukannin, halko-, puu|pussi.

veder||bör -borde -bort itr (prs.):den (dem) det rs jokaista (kaikkia) jo(i)tase koskee, -börande I. (a. tpm.) asianomainen, asiaan kuuluva; ' lärare asianomai|nen (-set) opettaja(t); ro myndighet asianomainen viranomainen; asianomainen paikka. II. -n asianomainen; höga rs korkea esivalta. -börlig -t asiaan kuuluva, asetusten, määräysten mukainen; asianomainen; i rs ordning utställt dokument asianomaisessa järjestyksessä (asianomaiseen muotoon) laadittu asiakirja; med rst tillstånd asianomaisella luvalla, -börligen (adv.) vrt. ed.; ro granskad räkning asianmukaisesti tarkastettu lasku; ^ ifylld blankett asianmukaisesti täytetty lomake. -faras IV2 itr (dep.) sattua, tapahtua; eder skall intet ont rs ei teille tapahdu mitään pahaa; honom -fares stor ära hänen osakseen tulee suuri kunnia, -gälla II1 tr kostaa; palkita; ro ont med gott palkita (leik. »kostaa») paha hyvällä, -gällning -en kosto; palkinto, palkka; hyvitys, korvaus, -häftig -t -a luotettava; (kaup.) takuu-, vastuu|kykyinen, täysi-varainen. -häftighet -en luotettavuus; pätevyys; täysivaraisuus, vastuukykyisyys. -kvicka II2 I. tr virkistää. II. rfl. rs sig med ngt virkistäytyä jllk. -kvickelse virkistys.

veder||lag -et - vastike, korvaus; skäligt rs kohtuullinen korvaus; ro för uppkommen skada aiheutuneen (syntyneen) vahingon korvaus; mot rs korvausta vastaan, -lags-skyldig -t korvausvelvollinen, -lik|e -en -ar: hans rs hänen vertai|nen, -sensa; deras -likar heidän vertai|set, -sensa. -lägga V tr näyttää vääräksi, valheelliseksi, kumota, ngt jtk; som ef kan jota ei käy kumoaminen, osoittaminen vääräksi, -läggande -1, -läggning -en kumoaminen, tyhjäksi tekeminen, vääräksi osoittaminen. -mäle osoitus, merkki, todiste, «möda

vaiva, vaivalloisuus, vastus, rasitus, -sa-kare vastustaja, -stygglig -t -are inhottava, ilkeä, iljettävä, -stygglighet -en -er ilkeys, inhottavuus, vastenmielisyys, -tag|en -et -na tavaksi tullut, totuttu, totunnainen, perinteinen, -vilja vastenmielisyys. -värdig -t -are inhottava, »värdighet -en -er inhottavuus; onnettomuus, vastoinkäyminen.

vedettbåt (mer.s.) vartio-, partio |alus; miinanraivaaja.

ved||huggare -n - puun-, halon | hakkaa ja. -huggning halonhakkuu, puunpilkonta. -hög halkopolttopuu |kasa, -kap pyörö-saha, sirkkelisaha, -kast -en halkopino, puupino, -kubbe hakkuupölkky. -lass puu-kuorma, halkokuorma. -lår puu-, halko|-hinkalo. -pinne puutikku, puusälö. -skjul puuvaja, halkovaja, -spis halko-, puu|-hella. -stapel puupino, halkopino. -såg halkosaha, -trave halko-, puu|pino. -trä (pitkä) halko; pilkottu polttopuu, pilke, weekend (vi:) -en -er viikonloppu. vegetabilier pl kasvikset, kasvisruoka-aineet; vihannekset, vegetabilisk -t kasvis-, kasvi- (-ravintoaine ym.); ^ föda kasvisruoka, vegetarian -en -er kasvissyöjä. vegetar(ian)jsm -en kasvissyönti, vegetarisk -t kasvis-; ^ kost kas visravin to. vegetation -en -er (ksv.) kasvisto; kasvillisuus; buskrs, under rs pensas-, alus | kasvillisuus.

vegetationsfattig -t niukkakasvi(stoi)nen. vegetativ -t 1. (ksv., el.) kasvua, lajin säilymistä koskeva; ^ förökning (ksv.) kasvullinen, suvuton lisääntyminen. 2. (henkisesti) veltto, toimeton, vegetera I itr 1. kasvaa. 2. (kuv.) oleilla, elellä (velttona, toimettomana), vek (-e:) -t -are notkea, norja, taipuisa; pehmeä; (kuv.) heikko; myöntyvä(inen); pehmeä(luonteinen); livet (an.) kupeet, nivuset; ha ett rst sinnelag olla lauhkea-, lempeäluonteinen; han blev rs om hjärtat hänen sydämensä heltyi, vek|e -en -ar (kynttilän, öljylampun) sydän, vekhet -en notkeus, taipuisuus; pehmeys; helläsydämisyys; vrt. vek. vekhjärta|d -t helläsydäminen, -mielinen, veklaga I itr valittaa, voivottaa, vaikeroida, ruikuttaa, över jtk, jstk. veklagan: en rs valitus, voivotus, vaike-rointi.

veklig -1 -are veltto; mukavuutta harrastava, vento, -het -en velttous, mukavuuden harrastus, vekling -en -ar

veltto hnk., velttiö. vekna I itr notkistua, pehmetä, norjistua; (kuv.) heltyä, »sulaa».

vektor -n -er (-tu:rer) (mat.) vektori, suuntaisjana.

vetør -1 (fon.) kitapurje-. II. -en -er (fon.) kitapurjeäänne.

velig -t -are heikko, horjuvainen; typerä, vellpapp, wellpapp aaltopahvi, velodrom (-o:) -en -er (plkp.) velodromi, kilpapyöräilyrata. velours ks. velur.

welter||vikt (pain., nrk.) välisarja, -viktare välisarjan nyrkkeilijä, painija, velur (-u:) -en (vaat.) sametti(laatu). -hatt (veluuri)samettihattu. velvet -en (vaat. (puuvilla)sametti(laa-tu).

vern (inter., rel. prn.) kuka? ken? joka; rss kenen? jonka; ~ (som) se joka; ken; ^ som helst kuka tahansa; vrt. helst I. 2. rs var det som kom? kuka (siellä) tuli? kuka (oikein) tulikaan? ^ tror du ringde nyss? kenen luulet äsken soittaneen? (m.) arvaapas, kuka äsken soitti! i rss bil kom du? kenen autossa tulit? rss är felet? rss fel är det? kenen syy (se on)? ^ kan han ha berättat det för? kenelle(hän) hän on mahtanut siitä kertoa? fråga rs du vill kysy keneltä tahdot; ~ tror du jag träffade nyss? kenet luulet minun äsken tavanneen? (miel.) arvaapas, kenet äsken tapasin! ^ är det här brevet från? keneltä tämä kirje on? ^ får jag hälsa från? keneltä saan kertoa terveisiä? (kuinka nimenne olikaan?); ^ är det fag talar med? kenen kanssa minulla on kunnia puhua? (j.) kuka on puhelimessa? kuka puhuu? ^ det än är, skall han olipa kuka hyvänsä, hänen on (tehtävä jtk.); '—' av de närvarande har (är)? kenellä (kuka) (arv.) läsnäolijoista on.. .? vrt. vilken.

vemod (-e:) -et suru-, kaiho (mielisyys), alakuloisuus.

vemodig -t -are alakuloinen, surumielinen, vemodsfull -t kaihomielinen, kaihoisa; vrt. ed.

vemsomhelst ks. helst I. 2. ven (-e:) -en -er (an.) laskimo, vendetta -n (Korsika) verikosto. Venedig npr Venetsia, venerisk -1 veneerinen; ^ sfukdom (lääk.) sukupuolitauti.

venetiansk (-tsi-) -t venetsialainen, ventil -en -er (tkn.) ilmaläppä, venttiili, ventilatipn -en 1. tuuletus. 2. asian käsittely, pohdinta.

ventilera I tr 1. tuulettaa. 2. pohtia asiaa, keskustella asiasta, ventilgummi venttiilikumi. ventrik|el -eln -lar (an.) mahalaukku, maha.

venijs -t (an.) laskimo-; blod laskimo-veri.

ver^nd|a -an -or (rak.) kuisti, kuistikko, vilpola.

verb (-ä-) -et - (kiel.) teonsana, verbi, verba (-ä-) pl: i klara ~ selvin sanoin; (m.) suorin sanoin, kaunistelematta, verbal -t 1. verbinä käytetty, verbiä koskeva, verbistä johdettu, johtunut. 2. sanallinen, sananmukainen, -inspiration -en (usk.) verbaali-inspiraatio, sanainnoi-tus. -not (valt.) verbaalinootti. -substantiv verbistä johtunut, verbijohtoinen substantiivi.

verb||böjning -en verbi(en)taivutus, konjugaatio. -form verbin muoto. verifi(c)era I tr todistaa oikeaksi, vahvistaa, osoittaa oikeaksi tositteilla, tosittaa. verifi|(c)ering -en -ar, -kation -en -er todistus, vahvistus, todiste, tositus, tosite, (m.) kuittaus, -kat -et - tosite, veritab|el -elt -lare todellinen, ilmetty, tosi. verk -et - 1. työ; teos; samlade ~ kootut teokset; det är ett ögonblicks ^ se on (vain) hetken työ, se on tehty käden käänteessä; göra ett gott ^ tehdä hyvää työtä; det var hans ^ att oli hänen työtään (syytään) että; gripa sig ~et an käydä työhön käsiksi; i själva ~et itse asiassa, tosiasiassa; sätta i ~et panna toimeen, täytäntöön, toteuttaa; sätta kronan på ~et (kuv.) komeasti, maineik-kaasti päättää työnsä; gå (skrida) till ~et käydä työhön, toimeen. 2. virasto; vrt. ämbetsverk. verka I I. itr vaikuttaa, tehdä vaikutus, på jhk; tuntua jltk; ^ jör ngt toimia jnk hyväksi, puolustaa, edistää jtk, esiintyä jnk puolesta; ~ som läkare toimia lääkärinä; medicinen ^r lääke vaikuttaa, tehoaa, tepsii; ~ tänkbart tuntua, vaikuttaa mahdolliselta (ajatella); ~ lugnande vaikuttaa rauhoittavasti, tyynnyttävästä ~ löjligt vaikuttaa, tuntua naurettavalta; de ~r att vara rika he tuntuvat olevan rikkaita; ^ sympatisk tehdä miellyttävä vaikutus; vaikuttaa, tuntua miellyttävältä; det att bli vackert i dag tänään näyttää tulevan kaunis ilma. II. tr: ~ motsatsen vaikuttaa,

saada aikaan juuri päinvastaista.

verkan: en ^ pl verkningar vaikutus; teho; göra ~ tehdä vaikutus, vaikuttaa, tehota; inte göra ngn ^ jäädä aivan tehottomaksi, olla lainkaan pystymättä jhk; ha en lugnande ^ tehdä rauhoittava vaikutus, vaikuttaa rauhoittavasti, verklig -t -are todellinen, tosi, todenperäi-nen: en god människa todella hyvä ihminen.

verkligen (adv.) todella, tosiaan; aivanko todella? todellako? verklighet -en todellisuus: det blev ~ (asiasta) tuli tosi, totta, se kävi toteen, toteutui; i ~en todellisuudessa, todellisessa elämässä, itse asiassa; återvända till ~en palata todellisuuteen, verklighets|jbetona|d -t läheisesti todellisuuteen liittyvä, -flykt pako todellisuudesta. -främmande (a. tpm.) todellisuuden vastainen, todellisuudelle vieras, -sinne todellisuudentaju, -troge]n -et -na todellisuuden mukainen; realistinen, luonnonmukainen, luonnollinen; en ~ skildring totuudenmukainen kuvaus, -underlag todellisuuspohja.

verkmästare työnjohtaja, mestari, päällysmies.

verkning -en -ar vaikutus, teho. verkningsj! f ull -t vaikuttava, tehokas, te-hoisa. -grad (kem.) vaikutusaste; (fys., tkn.) tehoaste, hyötysuhde, -sätt vaikutustapa.

verksam -t -mare vaikuttava, tehoisa, tepsivä; toimelias, toimiva; vara ~ som lärare toimia opettajana; delta i ngt ottaa tehokkaasti osaa jhk, olla tehokkaasti mukana jssk. -het -en toiminta; liike; nedlägga ~en lopettaa, lakkauttaa toiminta, liike(yritys); utveckla en livlig (febril) ~ kehittää vilkasta (kiihkeää) toimintaa; toimia vilkkaasti (kuumeisen kiihkeästi); lagen träder i ~ laki tulee voimaan; vara i ~ olla käynnissä; vara i full ~ olla täydessä työssä ja touhussa, täydessä toiminnassa, verksamhets||begär toiminta-, toiminnan|-halu. -berättelse toimintakertomus; kertomus toiminnasta, -fält toimi(nta-)ala; vaikutusala, -gren työala, toiminnan haara, -lust(a) toiminnanhalu. -område toimiala, toiminta|-ala, -alue. verkskydd (Int.) teollisuuslaitosten ilma-suojelu.

verksläkare tehtaan-, teollisuuslaitoksen lääkäri.

verk|stad -staden -städer työpaja, (vanh.) verstas; tehdas, laitos; korjauspaja, mekanisk ~ konepaja.

verkstadsarbetare konepaja|työläinen, -työmies.

verkställa II1 tr panna toimeen, suorittaa;

en dorn panna tuomio täytäntöön; ^ betalningar suorittaa maksuja, verkställande I. (a. tpm.) ~ direktör toimitusjohtaja. (vanh.) toimeenpaneva johtaja; ^ makt (valt.) toimeenpanovalta. II. -t toimeenpano, suorittaminen; vrt. verkställa.

verkställare -n - toimeenpanija.

verkställighet -en toimeenpano; gå i ~ joutua toimeenpantavaksi; toteutua, verktyg -et - työ|kalu, -kapine, -ase, -väline, verktygslåda työkalulaatikko. -maskin

(tkn.) työstökone, vermiceller (keit.) vermisellit, vermiselli-makaronit. vermouth, vermut (-ä-) -en vermutti, vernissstg|e (-sa:s) -en (taid.) näyttelyn avajaistilaisuus; A. hade i går ~ eilen oli A:n näyttelyn avajaistilaisuus (kutsuvieraiden läsnäollessa), -dag taidenäyttelyn avajaispäivä.

verop (-e:) voi-huuto; valitus (huuto), vers (-ä-) -en -er (run.) säe; runo; runomuoto; (virren) säkeistö; (Raam.) jae; ett drama på ~ runomuotoinen, runomittainen näytelmä; skriva ~ kirjoittaa runoja; sjunga på sista ~en (kuv.) olla viimeisillään; vetää viimeistä virttään, versoi -en -er (kirjp.) versaalit, isot kirjaimet, suuraakkoset.

vers||byggnad runorakenne. -drama runo|-pukuinen, -muotoinen draama, runonäytelmä.

vers^ra|d -t hienokäytöksinen, seurustelu-taitoinen; harjaantunut, perehtynyt jhk; siivo, säädyllinen.

vers||form runomuoto, -fot (run.) runojalka.

versifiera I ^ sommitella sovittaa runomuotoon.

version (-su:n) -en -er toisinto; tulkinta; selitys(tap i); käännös (vieraasta kielestä). vers||iära (run.) runo-oppi. -mått runomitta. -rad (runo)säe. verst -en - virsta (vanha pituusm., suom. 1 068,8 m, ven. 1 067,1 m), vertebrait -en -er (el.) selkärankaiset,

(vanh.) luurankoiset. vertikal I. -t pystysuora, kohtisuora. II. -en -er pystysuora; kohtisuora viiva, -pian pysty taso, pystysuora taso. -vinkel (mat.) ristikulma.

verv (-ä-) -en innostus, into; vauhti, eloisuus.

vesjr -en -er (itäm.) ministeri, visiiri, vessl|a -an -or 1. (el.) portimo, kärppä t. lumikko. 2. (aut.) lumikiitäjä (eri. telaketju |auto, -traktori), vestsd -en -er (ant. Room.) vestaali. vestibul -en -er eteinen, eteishalli, eteis-käytävä.

veta V I. tr tietää; tuntea; det är inte gott att ~ sitä ei tiedetä tarkoin, sitä on vaikea sanoa; kom med, vet jag! tulkaahan (toki) mukaan! vart ska du gå? till tandläkarn vet jag! minne menet? hammaslääkäriinpä tietenkin; tyst, nu vet jag! maltahan, nyt (minä) tiedän! ja, inte vet jag en minä

ainakaan tiedä; så vitt (vad) jag vet mikäli tiedän, minun tietääkseni; inte såvitt (inte det, inte vad, inte som) jag vet e i minun tietääkseni; nej, vet du, det här går jör långt kuulepas, tämä menee liian pitkälle! det är inte så lätt, ska du ^ ei se ole niinkään helppoa; ^ besked tietää asia, olla selvillä asioista; ~ hut (osata) hävetä; ~ vägen, hans adress tietää, tuntea tie, tietää hänen osoitteensa; han vet inte bättre hän ei ymmärrä sen parempaa; mycket om ngt tietää paljon jstk; jag vet inget roligare en tiedä mitään (sen) hauskempaa kuin; det var bara det jag ville ~ sitä vain tahdoin tietääää; hur vet du det? miten (mistä sinä) sen tiedät? så mycket du vet det! että (jotta) sen nyt tiedät! det vete Gud (fåglarna) taivas sen (hänet) tiennee; hon gjorde både det o. jag vet inte vad (allt) hän teki niin ja ties mitä kaikkea lienee (oikein) tehnytkään; ved du vad? tiedätkös mitä? nej, vet ni vad! mutta kuulkaahan nyt\ han berättade Gud vet vad hän kertoi Herra ties mitä; ^ att skicka sig osata (oikein) käyttäytyä; han vet att skaffa sig fördelar hän osaa (älyää) hankkia itselleen etuja; jag vet att han är lycklig tiedän hänen olevan onnellinen; ryktet ville ~ att oli liikkeellä (sellainen) huhu että; huhu tiesi kertoa että; Gud vet, om han inte har rätt ettei hän vain, Herra nähköön, liene oikeassa; jag vet, vad jag vet tiedän minkä tiedän; vet ni vad vi gör? tiedättekös, mitä tehdään? ... få ~ saada tietää, tietoonsa; låta ngn få ~ kertoa jllk; jag vet mig inget råd en tiedä mitään keinoa, neuvoa; jag vet mig inte ha hört det förr en ole muistaakseni ennen sitä kuullut; ^ sig ha vänner tietää että on ystäviä. II. (pain. part.): ^ av tietää jstk; innan jag visste ordet av ennen kuin huomasinkaan; honom vill jag inte ~ av en tahdo tietää siitä miehestä (yhtään) mitään; sådant flams vill jag inte ~ av en tahdo tietää mokomista typeryyksistä mitään! älkää ryhtykö mokomiin typeryyksiin! där får du minsann ^ av annat siellä saat totisesti nähdä toista; det vet jag säkert med mig sen tiedän kyllä varmasti; jag vet med mig att ha (att jag har) gjort allt tiedän tehneeni kaiken; ^ om saken tietää asiasta; visste du om att han? tiesitkö mitään siitä että hän? inte ~ till sig olla suunniltaan, poissa tasapainosta; hon vet inte till sig av glädje tyttö on (ihan) suunniltaan ilosta; ' varken ut eller in olla

ihan päästä)än) pyörällä, tietämättä mitä tehdä, mihin ryhtyä.

vetande I. (a. tpm.) tietävä; mindre heikkomielinen; väl ~ att (adv.) hyvin tietäen että. II. -t tietäminen; tieto; mot bättre ~ vastoin parempaa tietoa(an); rikta sitt ~ kartuttaa tietojaan; ^ts törst tiedon|halu; (juhl., voimakas) -jano. vete -1 vehnä, nisu. -ax vehnäntähkä. -bröd vehnäleipä, -bulle vehnä|pulla, -leipä, -mjöl vehnäjauhot, vetenskap -en -er tiede, vetenskapa I itr (j.) harrastaa tieteitä, tutkia tieteitä, tieteillä, vetenskapare -n - (j.) tiedemies, tieteilijä, tieteenharjoittaja, vetenskaplig -t tieteellinen, vetenskapsakademi tiedeakatemia, -man tiedemies.

veteran -en -er sotavanhus; hnk. jolla on pitkä kokemus jllk alalla, (j.) vanha tekijä; (Suom. us.) ikämies. veterinär -en -er eläinlääkäri, -högskola eläinlääketieteellinen korkeakoulu, veterlig -t tietty, tunnettu; göra ~t kuuluttaa, (vanh.) tehdä tiettäväksi, veterligen, veterligt (adv.) tiettävästi, sikäli kuin tiedetään; mig ~ minun

tietääkseni, mikäli minä tiedän, vetgirig -t tiedonjanoinen, opinhaluinen. -het tiedonhalu, opinhalu, veto (-e:) -t -n kielto; hylkäämisoikeus, kielto-oikeus; veto; absolut ~ ehdoton veto-, hylkäämis|oikeus; suspensivt ~ suspensiivinen, lykkäävä veto-oikeus; inlägga sitt ~ (mot ngt) käyttää (asiassa) veto-oikeuttaan, -rätt veto-oikeus, vetskap -en tieto; tuntemus; få om ngt saada tieto jstk; med (utan) min ~ minun tieteni (tietämättäni), vett -et 1. mieli, järki, äly, ymmärrys; han har ~ att tiga hänellä on älyä (hän älyää) pysyä vaiti, (j.) pitää suunsa kiinni; vara från r^et olla järjiltään; är du från r^et? oletko päästäsi sekaisin? med ~ o. vilja tahall|aan, -isesti, tieten tahtoen; varsin. 2. levnads~ käyttäytymis-, esiintymis | taito, vett|a -er -e -at Arolla, (vanh., harv.) antaa, mot (åt) ngt jnnk päin; fönstret -er mot gården ikkuna on (antaa) pihaan päin; huset -er mot havet talo on meren puolella, merelle päin.

vett|e -en -ar (mets.) houkutuslintu, kuva. -skytte: vara på ~ ampua kuvilta, vettig -t -are älykäs, järkevä, mielevä; det var ett förslag se oli järkevä ehdotus; varje ~ människa jokainen järkevä (täysijärkinen) ihminen, vettlös -t mieletön, älytön, typerä; (m.) sivistymätön; ett företag mieletön yritys; en ~ människa järjetön ihminen.

-het -en järjettömyys, mielettömyys; sivistymättömyys.

vettskräm|d -t pelosta mieletön (nä), suunniltaan; en ~ pojke pahanpäiväiseksi pelästynyt poika.

vettvilling -en -ar mielipuoli, hourupää, höpäkkö, hupsu, höynä. vev (-e:) -en -ar kampi; jå dra ~en (kuv.) jäädä ilman, (j.) lehdellä soittamaan, veva I. I tr, itr 1. pyörittää kampea; ^ i gång panna käyntiin, käynnistää (käyn-nistyskampea pyörittämällä); ^ positiv soittaa (j. veivata) posetiivia. 2. kietoa, kääriä; ^ in sig i en sak sotkeutua, kietoutua jhk asiaan. II. -n: i den ~n (j.) siinä yhteydessä, tilaisuudessa; det kan göras i samma ~ se voi mennä, sen voi tehdä yhdessä mylläkässä, samanaikaisesti, samassa menossa, (leik.) yksin häpein.

vev||axel (tkn.) kampiakseli, -stake kierto-kanki, säippä. whisky ks. visky. whist ks. vist.

1. vi (prs. prn.) me, (åt) oss meille, oss meidät, meitä; han tog hand om oss hän otti meidät huomaansa; i stället jör oss meidän asemestamme; det är ~ som me (sen asian); sådana som ~ meidän kaltaisemme (miehet).

2. vi (adv., vanh.) miksi, minkä tähden, via (-i:) (prp.) kautta; ~ Stockholm Tukholman kautta.

viadukt -en -er (raut.) viadukti, laakso-, ylikäytävä|silta. Viborg npr Viipuri; nation (yliopp.) Viipurilainen osakunta, viborgare -n - ks. seur. viborgsk -t viipurilainen; smällen (hist.) Viipurin pamaus.

vibration -en -er (fys.) värähtely, värähdys, värinä.

vibratipnsmassage (lääk.) täristyshieronta. vibrato -t (mus.) vibrato, vibrera I itr väristä.

vice (-i:) (a. tpm.) vara-, sijais-; ^ ordförande varapuheenjohtaja; ^ talman varapuhemies; ~ versa (adv.) päinvastoin; ~ kansler sijaiskansleri; ^ lantmätare varamaanmittari, -konsul varakonsuli. -konung varakuningas, -korpral (Ruots. sot. alin aliupseerinarvo, läh.) alikersantti. -pastor (vanh. arv.) varapastori. -värd 1. isännänsijainen. 2. (talon) isännöitsijä.

vichyvatten vissyvesi, vichyvesi. vicka I itr keikkua, kiikkua; ^ på stolen kiikkua tuolilla; bordet ^r pöytä heiluu; ~ inte i båten! ei saa heiluttaa venettä! ^ på foten heiluttaa jalkaansa; ^ om-

kull kaatua kumoon; ^ till keikahtaa, horjahtaa; båten ryde till vene keikahti.

vicker -n (mv.) vikkeri, virna.

vickig -t -are horjakka, keikkuva, kiikkerä.

vickning -en 1. keikkuminen, kiikkuminen. 2. puhdepala, pika-ateria, pieni illallinen (jonka esim. teat. käynnin jälkeen joku seurueesta kotonaan järjestää seurueen muille jäsenille).

1. vid (prp.) 1. (paik., m. våp.) vieressä, vierellä, ääressä, varrella, lähellä; samtalet ry bordet pöytäkeskustelu; stanna (ställa sig) ry dörren pysähtyä, seisahtua (asettua) ovelle, ovensuuhun; sitta ry matbordet, skrivbordet istua ruokapöydässä, kirjoituspöydän ääressä; officer ry flottan meriupseeri; löjtnant ry flygvapnet lentäjäluutnantti;

sitta ry fönstret istua ikkunan ääressä, ikkunassa; sitta ™ flickans fötter istua tytön jalkojen juuressa; bo ry gränsen asua lähellä rajaa, (tav.) rajalla; leda ngn ry handen taluttaa kädestä; slaget ry Lützen Lützenin taistelu; officer ry ett regemente (vid pansarvapnet) rykmentin (panssarijoukkojen) upseeri; stå ny ngns sida olla jnk rinnalla; vara belägen ry sjön sijaita järven lähellä, (tav.) järven rannalla; alldeles ny skogen aivan metsän äärellä, metsän reunassa; undervisa ry en skola (ett universitet) opettaa koulussa (yliopistossa); hämta ngn >—' stationen noutaa, hakea jk asemalta; affären ry torget (ry Slottsgatan) torin (Linnankadun) varrella sijaitseva liike; ligga ry universitetet olla, opiskella yliopistossa. 2. (aik.,yl.): ^ behov tarpeen vaatiessa; ^ början (slutet) av trettitalet 30-luvun alussa (lopussa); ^ femtiden viiden aikaan, viiden tienoissa; ^ framkomsten perille tullessa, tultaessa; ^ genomgång av våra böcker tarkastaes-samme kirjojamme; ^ jul (påsk, pingst) jouluna (pääsiäisenä, helluntaina), joulun (pääsiäisen, helluntain) tienoissa; ^ midnatt keskiyön aikaan (tienoissa); ^ den tidén då siihen aikaan jolloin; ~ detta tillfälle tässä tilaisuudessa; ^ underrättelsen om sanoman (tiedon) saapuessa jstk; ^ dåligt väder huonolla, rumalla säällä (ilmalla); ^ fem års ålder viiden vuoden iässä; viisivuotiaana; ^ min ålder minun iässäni; ^ första ögonkastet ensi silmäyksellä. 3. (muita tap.): ^ Gud! Herran (Jumalan) nimessä! vara ry kassa olla rahoissaan, hyvissä rahoissa; vara ry liv olla hengissä; en man <—' namn Karl mies nimeltään (jonka nimi on) Kalle;

' vite förbjudet sakon uhalla kielletty; hålla fast ry ngt pitää kiinni jstk; vänja sig ry ngt tottua jhk.

ihängande vidh

2. vi|d -tt -dare laaja, avara; dörren står på ry gavel ovi on (selkosen) selällään; det ligger ännu i rya fältet se on vielä tietymättömissä.

vida (adv.) laajalti; (komp.) paljon; en man som farit ry omkring laajalti matkustellut mies; det är ry bekvämare ön paljon mukavam|pi, -paa. 2. så till ry sikäli.

vidare I. (a. tpm.) laajempi, avarampi, väljempi; jatkuva, enempi; ~ efterforskningar jatkuvat (jatketut, tarkemmat) tutkimukset; alla ry fordringar kaikki lisävaatimukset. II. (adv.) edelleen; gå ry jatkaa matkaansa, kävellä eteenpäin; läsa ry lukea eteenpäin, edelleen; angående detta problem kan ry framhållas tämän ongelman (mat. probleemin) suhteen voidaan edelleen huomauttaa; ^ påpekas att edelleen (vielä) huomautetaan että; vad har du ry att säga? mitä muuta sinulla on sanottavaa? inte ry bra ei kovinkaan hyvä; jag mår inget ~ (j.) en voi oikein hyvin; en ole oikein kunnossa; och så ry (osv.) ja niin edelleen, jne.; tills ry toistaiseksi; utan ry ilman muuta, muitta mutkitta, vidare||befordra I tr toimittaa edelleen; (post.) lähettää edelleen, -befordran edel-leenlähetys; för ry tili N. N. lähetettäväksi edelleen N. N:lle. vid||bliva IV1 ks. -hålla, -brän|d -t pohjaan-palanut; lukta (smaka) -t haista (maistua) pohj aanpalaneelta.

vidbrättad (hatt) leveälierinen (hattu), vidd -en -er avaruus, laajuus; lakeus, tasanko.

vide (ksv.) -t paju. -buske pajupensas. -korg pajukori. -snår paju|(pensai)kko, -vesakko, -viidakko.

vidfilm (elok.) laajakangas (elo) kuva; visasi ry esitetään laajakangaskuvana. vidfilmsformat laajakangaselokuva(koko). vid||foga I tr liittää mukaan, oheistaa, -fäst (a.) jhk kiinnitetty, jssk kiinni (riippuva). -fästa II2 tr kiinnittää, ngt vid ngt jtk jhk (kiinni).

vidga I I. tr laajentaa, avartaa (m. kuv.); leventää; ryde vyer avartuneet näkymät, näköalat. II. rfl. ry (ut) sig laajeta, avartua.

vidgas I itr (dep.) ks. vidga II. vid|gå V tr tunnustaa, myöntää; han -gick sitt brott hän tunnusti rikoksensa, -hålla I\ 2 tr: ry ngt pitää kiinni jstk, pysyä kiinni jssk. -häfta I tr kiinnittää jhk; olla kiinni jssk; brister ryr alla dödliga kaikissa kuolevaisissa on puutteita, heikkouksia, -hängande (a. tpm.) jssk riippuva, jssk kiinni oleva.

vidimera I tr todistaa yhtäpitäväksi, oikeaksi; avskrift oikeaksi (yhtäpitäväksi) todistettu jäljennös. vidim$ring -

en -ar todistaminen, (kirjallinen) todistus.

vidj|a -an -or paju|vitsa, -raippa, vidkommande -t: för mitt rs mitä minuun tulee; för finska språkets <—' suomen (kielen) suhteen, kohdalta, vidkännas II3 tr (dep.) 1. tunnustaa, myöntää; tuntea; han ville inte rs mig hän ei ollut tuntevinaan minua. 2. kärsiä, saada osakseen; få ~ kostnaderna joutua maksamaan kaikki kustannukset; få rs stora förluster kärsiä suuria vahinkoja, vidlyftig -t -are laaja, avara, lavea; rsa affärer laajat liiketoimet, (m.) epäilyttävät liikehommat; ett rst fruntimmer (halv.) kevytkenkäinen naikkonen, -het -en (puheessa, kirj.) laajuus, monisanaisuus; pl -er epäilyttävät liikehommat. vidlåd|a II1 tr olla kiinni jssk; de brister som -er honom häntä haittaavat (hänessä olevat) viat, puutteet, heikkoudet, vidmakthålla IV2 tr pitää, pysyttää voimassa, säilyttää.

vidrig (-i:) -t -are vastenmielinen, inhottava; epäsuotuisa, tukala; vastakkainen; päinvastainen; ett rst öde nurja (kova, armoton) kohtalo, -het vastenmielisyys, inhottavuus; nurjuus, kovuus, vid||räkning -en -ar välienselvitys, tilinteko; ge en skarp rs med ngt moittia, ankarasti arvostella jtk. -röra II1 tr koskea, kajota jhk, kosketella; mainita; föremålen får ef rss! (näyttely)esineisiin ei saa koskea!

vidskepelse -n -r taikausko, vidskeplig -t -are taikauskoinen, -het taika-uskoisuus, taikausko, vidsträckt - -are laaja, laajalle ulottuva, avara; i rs bemärkelse laajassa merkityksessä; göra rs bruk av ngt käyttää jtk suuressa mitassa, paljon; ~ fullmakt laajat valtuudet; ^ område laaja, avara alue; ~ utsikt laaja, avara näköala, -het laajuus, avaruus, ulottuvuus. vidstående (a. tpm.) vieressä seisova, oleva, viereinen.

vid||syn-en laaja-, kauko-, avara|katseisuus, kaukonäköisyys, -synt - -are laaja-, avara|-katseinen, kaukonäköinen; en rs statsman kaukonäköinen, avarakatseinen valtiomies. -synthet -en avarakatseisuus; vrt. ed.; denna handling vittnar om rs tämä menettely todistaa kaukonäköisyyttä. vidta(ga) IV2 I. tr: rs åtgärder (anstalter) ryhtyä toimenpiteisiin; ^ lagliga åtgärder ryhtyä laillisiin toimenpiteisiin; ^ genomgripande förändringar panna toimeen pe-

rinpohjaisia muutoksia; rs erforderliga mått o. steg ryhtyä tarpeen vaatimiin toimenpiteisiin. II. itr alkaa; efter föredraget vidtog diskussionen esitelmän jälkeen alkoi keskustelu. -tala I tr: rs ngn puhua jnk kanssa, puhutella jtk; jag har rst honom om saken (att göra det) olen puhunut hänen kanssaan asiasta (sopinut hänen kanssaan, että hän sen tekee), vidund|er -ret - hirviö; kummitus; havets rs meren hirviöt; ett rs av ondska kuin ilkeys, pahuus semmoisenaan; ett rs till människa ihmishirviö.

vid vinkelobjektiv (val.) laajakulmaobjek-tiivi.

vidöpp|en -et -na (aivan) avonainen, ammottava, ammollaan (oleva); dörren står rs ovi on selällään; med -na ögon silmät pyöreinä, suurina (j. kuin suitsirenkaat). wienerbröd -et - (leip.) wieninleipä; två rs kaksi wieninleipää. (j.) wienerleipää, »viineriä».

Vierwaldstättersjön npr Vierwaldstätter-järvi.

vif t -en: vara ute på rs olla (hiukan) naukkailemassa, ryyppäämässä, vifta I itr huiskuttaa; ^ med hatten heiluttaa hattuaan; ^ på svansen heiluttaa häntäänsä, åt ngn jllk; ^ bort flugorna huiskuttaa, hätistää pois kärpäsiä. viftning -en -ar huiskutus, heilutus; vrt. vifta.

vig (-i:) -t -are notkea, ketterä, vikkelä, näppärä, sukkela.

vig|a II1 tr I. pyhittää, vihkiä jhk tarkoitukseen; vila i -d jord levätä siunatussa maassa, siunatussa mullassa; ^ sitt liv åt de sjuka omistaa, (juhl.) vihkiä elämänsä sairaiden hoitoon, huoltoon. 2. vihkiä (avioliittoon); de -des i en kyrka heidät vihittiin kirkossa; ^ ngn vid ngn vihkiä jk (avioliittoon) jnk kanssa, vigg -en -ar 1. vaaja, kiila; ukonnuoli. 2. laina, (j.) vippi; be om (slå) en rs hos ngn vipata rahaa jltk. 3. (el.) tukkasotka, vigga I tr, itr lainata, (j.) vipata, av jltk; försöka rs pengar av ngn yrittää vipata jltk (rahaa).

vighet -en notkeus, ketteryys, sukkeluus, vikkelyys.

vigs|el -eln -lar (avioliittoon) vihkiminen, vihkiäistilaisuus; borgerlig (kyrklig) rs siviilivihkiminen (kirkollinen vihkiminen), -akt vihkimätoimitus; vihkiäiset, -annons vihkiäisilmoitus. -attest, -bevis vihkimä-todistus. -

formulär vihkimä|kaava, -sanat, -förrättare vihkijä, vihkimisen suorittaja, -ring vihkisormus.

vigvam -en -er (intiaan.) intiaanimaja, vig» vami.

750vigvatte;

vigvatten (er. kat.) vihkivesi. vig§r -en voima, reippaus, kunto; han är ännu vid full ~ hän on vielä täysissä voimissaan, aika reipas, säilyttänyt ruumiin- ja hengenvoimansa, vik -en -ar (mer.) lahti, lahdelma; (avoin) poukama; Bottniska, Finska r^en npr Pohjanlahti, Suomenlahti.

1. vika (s.): ge ~ för ngn, för ngt väistyä jnk tieltä, väistää jtk; ge ~ för ngns böner taipua jnk rukouksiin.

2. vik|a IV1 I. tr kääntää; ~ ett papper i fyra delar kääntää, taittaa paperi neljiä, neljään osaan; ~ ett bord (en plats) (j.) varata pöytä, paikka; ~ en kväll varata ilta, pitää vapaana (jhk tarkoitukseen). II. itr: jag -er inte en tum en väisty tuumaakaan; ~ jör övermakten väistyä ylivoiman tieltä; ^ om hörnet kääntyä kadunkulmasta. III. rfl. ~ sig dubbel av skratt nauraa katketakseen, olla naurusta kaksinkerroin; knäna vek sig på mig polveni notkuivat, pyrkivät pettämään; ~ sig kääntyä kokoon; nu går jag och -er mig (j.) nyt painun pehkui-hin, pahnoihin. IV. (pain. part.): ~ av från vägen (till vänster) poiketa, kääntyä tieltä syrjään (kääntyä tiestä vasempaan); ^ ihop kääntää, taittaa kokoon, vastakkain; ^ in itr poiketa jhk, jssk; ^ ned ärmarna kääntää hihat alas; ~ upp kääntää ylös, pystyyn; ^ upp kragen kääntää kaulus pystyyn; ~ tillbaka itr kääntyä takaisin, för ngn jnk tieltä, edestä; ^ undan för ngn väistää, kartella jtk, laittautua pois jnk tieltä.

vikare -n - (el.) norppa, kiehkuraishylje, vikariat -et - viransijaisuus, vikarie -n -r viransijainen, sijainen, vikariera I itr: ~ för ngn olla jnk viransijaisena, hoitaa jnk virkaa, tointa, viking -en -ar (hist.) viikinki, vikingaskepp viikinkilaiva. -tåg (hist.) viikinkiretki.

vikt -en -er paino; (kaup.) punnus; (kuv.) tärkeys, merkitys; specifik ~ (fys.) ominaispaino; sälja efter ~ myydä painon mukaan; det håller inte ~en se ei täytä painoa, on liian kevyt; sälja i lös ~ myydä irtonaisena; förlora (minska) i ~ menettää painoaan; med en ~ av jnk painoinen; vara av stor (ringa) <—' (kuv.) olla merkitsevä(ä), tärkeä(ä) (vähäpätöi|nen, -stä, merkitykse|tön, -töntä); (er.) tekijä; suuri, tärkeä (vähäpätöinen, merkityksetön) tekijä; fästa stor ~ vid ngt panna paljon painoa jhk, antaa jllk suuri merkitys. -enhet painoyksikkö, viktig -t -are 1. tärkeä; det är mycket för mig se on minulle hyvin tärkeää;

— vilja vii

detta är mindre (kuv.) tämä on (jotenkin, verraten) merkityksetöntä, yhdentekevää, tällä ei ole sanottavaa merkitystä. 2. göra sig ~ tekeytyä tärkeäksi; vara ~ av sig olla olevinaan; olla kovin tärkeä(ä) puolestaan, -het -en tärkeys; (m. hn.) »tärkeys», tekeytyminen (turhan) tärkeäksi. -petter (iv., halv.) tärki-mys, »tärkeä herra».

viktori|a (-u:) -an -or voitto, riemuvoitto, vila A. -n lepo, levähdys; den eviga ikuinen, iäinen lepo, kuoleman lepo; han unnar inte sig ngn ~ hän ei suo itselleen koskaan (lainkaan) lepoa, ei koskaan malta levätä, on aina menossa; gå till ~ mennä, käydä levolle, mennä maata. B. I I. tr nojata; ^ huvudet i händerna (mot kudden) nojata pää|nsä (-tään) käsiinsä (päänaluseen, pielukseen); ~ benen lepuuttaa jalkojaan. II. itr levätä; levätä kyllikseen, koota voimia; förhandlingarna r^r neuvottelut ovat pysähdyksissä; ansvaret på honom vastuu on hänen hartioillaan; ~ på hanen (kuv.) pysytellä odottavalla kannalla; ^ på årorna lepuuttaa airoja, pidellä airoja liikkumattomina; ut lepäillä, levätä oikein kyllikseen, perusteellisesti. III. rfl. ^ sig levätä (kyllikseen); ^ upp sig levätä ja koota uusia voimia, virkistyä, vil|d -t -dare hurja, villi, raju, kesytön; ^ natur jylhä luonto; ^ strejk korpilakko; V~a västern Villi länsi; i ~ fart hurjaa vauhtia; vara ^ på ngt (j.) olla (ihan) hurjana jhk; -t främmande vento vieras, uppo outo; ~a djur villieläimet, luonnonvaraisina elävät eläimet; -t växande (ksv.) luonnonvaraisena kasvava, -apel metsäomenapuu, vilda västernfilm (elok.) villinlännen(elo)-kuva.

vild||basare huimapää, rajupää, rasavilli, -djur peto, petoeläin, villieläin; (kuv. hnk.) peto (ihmishahmossa), vild|e -en -ar metsäläinen, villi, raakalainen; (valt. kuv.) villi (mihinkään puolueeseen lukeutumaton), vild||het -en hurjuus, viileys, rajuus, hurja-päisyys, huimuus; jylhyys, -hjärna hurjapää, huimapää, rajupää. vildinn|a -an -or villi-, raakalais-, metsä-läis|nainen.

vild||mark erämaa, korpi(maa); sydänmaa, salo (maa), -sin t - -are hurja(päinen), raju-(päinen), hillitön, -svin (el.) (eurooppalainen) villisika, -vin (ksv.) villiviini. 1. viij |a -an -or tahto; den fria <—>n vapaa tahto; friska -or (läh.) nuoret voimat; min sista ^ viimeinen tahtoni (testa-menttini); stridiga ~or vastakkaiset mieli-

piteet; få sin rs fram saada tahtonsa läpi, perille; låt honom få sin rs fram! antaa hänen saada tahtonsa läpi (pitää päänsä)! göra ngt av fri rs tehdä jtk vapaasta tahdostaan; om det ginge efter min rs jos minä saisin määrätä, jos tehtäisiin niin kuin minä tahdon; med (vett o.) rs tahallisesti, tahallaan; tieten tahtoen; med bästa rs i världen går det inte se ei käy (laatuun, ei suju) parhaalla tahdollakaan, vaikka kuinka koetettaisiin; med lite god rs jos on hiukan hyvää tahtoa; med eller mot min rs måste jag gå minun on lähdettävä (täytyy lähteä), tahdoinpa tai olinpa tahtomatta, tahtoen tai tahtomattani; mot deras rs vastoin heidän tahtoaan; han måste skratta mot sin rs hänen täytyi vastoin tahtoaankin (väkisinkin) nauraa; till viljes ks. vilje. 2. vilja V I. tr tahtoa; om Gud vill jos Herra suo; vill du det? tahtoisitko sinä sitä (niin)? vad vill ni mig? mitä te minusta (oikein) tahdotte? kosta vad det vill maksoi mitä maksoi; han må säga vad han vill puhukoon (hän) mitä haluttaa; ^ ngns olycka toivoa jllk onnettomuutta; det må vara hur det vill med den saken olipa (olkoonpa) sen asian laita miten tahansa; han ska få som han vill saakoon tahtonsa perille; ^ ngn väl suoda jllk hyvää; han vill dig väl hän suo sinulle hyvää, tarkoittaa sinun parastasi; om det vill sig väl jos (kaikki) hyvin käy; jos kaikki käy (sujuu) suunnitelmien mukaan; slumpen ville att sattuma asetti niin että; vill ni ha godheten att . .? olisitteko niin ystävällinen ja (tekisitte jtk)? hon tycks inte rs komma hän ei tunnu (näy) tahtovan tulla; det vill synas som om pyrkii näyttämään, näyttää siltä kuin; det vill säga (dvs.) se on, toisin sanoen, (lyh.) so., ts.; vad vill det här säga? mitäs tämä merkitsee? mitä tämä on olevinaan? därmed vill jag inte ha, sagt en sillä tarkoita, en silti tahdo sanoa (väittää); jag skulle ogärna rs att enpä (oikein) mielelläni soisi; jag skulle gärna rs göra det tekisin sen (siten) hyvin mielelläni; jag skulle rs se den som tahtoisinpa nähdä sen, tekisipä mieleni nähdä se (mies, ihminen) joka; jag skulle <—' veta var postkontoret ligger tahtoisin tietää, missä postikonttori on; jag skulle ha velat komma tidigare olisin (kovin) mielelläni tullut aikaisemmin; motorn ville inte starta moottori ei tahtonut ruveta käymään; han ville inte tro mig hän ei ottanut minua uskoakseen. II. (pain. part.): jag vill av vid nästa hållplats (rait.) minä jään ensi pysäkille; han vill inte fram med sanningen hän ei (millään)

tahdo ilmaista (sanoa) totuutta; ^ hem kaivata, tahtoa (mennä, lähteä) kotiin;

in pyrkiä sisään, sisälle; det vill inte mycket till siihen ei tarvita paljoakaan; det vill till att du skyndar dig sinun täytyy tehdä (on tehtävä) joutua, pidettävä kiirettä; vill du inte ut med språket? etkö tahdo puhua, etkö tahdo sitä sanoa? ^ åt ngn yrittää jnk kimppuun; ahdistaa jtk; ~ åt ngt tavoitella jtk. vilje ks. vilja; göra ngn till rss tehdä jllk mieliksi, täyttää jnk toivomus; ingen kan göra honom till rss kukaan ei osaa olla hänen mielikseen (hänelle mieliksi), -akt tahtominen, tahdonilmaisu, -toimi, -kraft tahdonvoima, tarmo, -lös -1 tahdoton, tarmoton, -löshet tahdottomuus, tarmottomuus. -stark -1 tarmokas, lujatahtoinen, -styrka tahdonlujuus, lujatahtoisuus. -svag -t tarmoton, -yttring -en -ar tahdonilmaus.

vilk|en -et -a (inter., rel. prn.) mikä? joka; vrt. vern; rs (. .) som se joka, kuka; ^ som helst ks. helst I. 2.; kan man säga -et som helst? (kahdesta as.) voiko sanoa kummin tahansa? -et mikä, mitä; -a (inter.) mitkä? ketkä? kummat? rss? -as? kenen? (harv.) keiden? en pojke, rss bror poika, jonka veli; en kvinna, rss (kvinnor, -as) nainen jonka (naiset, joiden); ^ dag går båten? minä päivänä laiva lähtee (kulkee)? ~ han? kuka hän? har du hört, rs otur de har haft? oletko kuullut, millainen harmi (kiusa) heille on sattunut, millainen kova onni heitä on kohdannut? -a är dessa damer? ketä (harv. keitä) nämä naiset ovat? -a var då där? ketä (harv. keitä) kaikkia siellä sitten oli? jag vet inte, -a han har inbjudit en tiedä, ketä (keitä) (kaikkia) hän on kutsunut; ^ av damerna är . .? kuka (noista, näistä) naisista on ..? rs är kortaste vägen till skolan? mikä on lyhyin (kumpi on lyhyempi) tie kouluun? -a är Finlands största städer? mitkä ovat Suomen suurimmat kaupungit? ~ dag! (huud.) millainen päivä! ^ söt klänning du har på dig! (huud.) miten sievä, soma leninki (puku) sinulla onkaan! -et vackert land! miten kaunis maa! -a höga berg Norge har! miten korkeita vuoria Norjassa onkaan! onpas Norjassa korkeita vuoria!

vilkendera (inter, prn.) kumpi? kumpainen?

vill (a.) eksyksissä (oleva); jara rs eksyä; erehtyä.

1. vill|a I. -an -or harha, harhauma, näköharha; erehdys; optisk rs optinen harha, näköharha; den sista rsn blir värre än den första viimeinen villitys tulee pahem-

maksi kuin ensimmäinen; (m.) siinä joudutaan ojasta allikkoon; i fyllan o. (tuhannentulimmaisessa) humalassa; humalapäissään). II. 1 tr: r^bort ngn eksyttää, hämmentää; ~ bort sig eksyä, joutua eksyksiin, (kuv.) harhateille. 2. vill|a -an -or (rak.) huvila, -kvarter huvilakaupunginosa.

villande (a. tpm.): på ~ hav rannattomalla, aavajmerellä, meren ulapoilla; i ~ skog syvällä metsässä, metsän uumenissa, villa|| samhälle huvilayhdyskunta, -stad hu vila I kaupunki, -kaupunginosa, villebråd -et - (mets.) metsänriista, riista, villervall|a -an sekosorto, hämminki, hyörinä, mylläkkä, villfara IV2 tr: ngns begäran täyttää jnk pyyntö, suostua jnk pyyntöön." villfarelse -n -r eksymys, erehdys; harha; ta ngn ur hans ^ palauttaa jk järkiinsä, avata jnk silmät, villig -t -are halukas, altis, suostuvainen; han var inte ^ att arbeta på Övertid hän ei ollut halukas tekemään ylityötä; är ni ^ att överta hans arbete? olisitteko halukas ottamaan (tekemään) hänen työnsä? -het -en halukkuus, aulius, valmius jhk. villkor -et - 1. ehto, ehdot; ställa som ~ asettaa ehdoksi; på (med) ~ att sillä ehdolla että; på vissa ~ eräin (tietyin, erinäisin) ehdoin; på inga ~ ei millään ehdolla, ei missään tapauksessa; få ~ (Suom. r. koul.) saada ehdot. 2. elinehdot, elämä, olot; leva i små ~ elää pienissä (ahtaissa, niukoissa) oloissa; leva i goda ~ elää, olla hyvissä oloissa, villkorjst -en -er (Suom. r. koul.) ehto-lainen.

villkorlig -t ehdollinen; ehdonalainen; ~ dorn (Iak.) ehdollinen, ehdonalainen tuomio.

villkors||förhör (koul.) ehtolaiskuulustelu. -sats (kiel.) ehtolause. Villmanstrand npr Lappeenranta, villo||lära harhaoppi, -mening -en -ar harha|luulo, -käsitys; -spår väärä jälki, väärät jäljet; vara på ~ olla väärillä jäljillä, väärässä, seurata vääriä jälkiä, -väg harhatie, väärä tie; leda (föra) ngn på r^ar johdattaa harhateille (väärään, eksyksiin), eksyttää.

vill||rådig -t neuvoton, epätietoinen; ymmällä, kahdella päällä (oleva), -rådighet -en neuvottomuus, epätietoisuus, villsam -t -mare eksyttävä, harhaan viepä; ~ma stigar eksyttävät polut, harhapolut, vilo||dag lepo-, juhla|päivä. -hem lepokoti.

-läge lepoasento; i ~ lepoasennossa.

-rum lepopaikka, -stund tauko, lepohetki, vilse (a. tpm.) eksyksissä (oleva); gå

(köra, flyga) ^ eksyä; ajaa (lentää) eksyksiin, väärään, eksyä ajaessaan, lentäessään; köra ~ eksyä tieltä, ajaa väärään. -gång|en -et -na eksynyt, -leda II1 tr johtaa harhaan, väärään; (kuv.) eksyttää, harhauttaa, pettää, -ledande (a. tpm.) harhaan viepä; (kuv.) harhauttava; ~ uppgifter harhauttavat tiedot, vils|en -et -na eksynyt; känna sig i tillvaron tuntea itsensä kuin elämän lapsipuoleksi, olla kykenemätön oikein so-p tutumaan elämään, vilstol nojatuoli, lepotuoli, vilt -et (mets.) metsänriista, -handel lintuja metsänriista|kauppa. -åker metsäpelto. vimla I itr vilistä; det <—r av fiskar där siellä ihan (vilisemällä) vilisee kaloja, vim|mel -let vilinä; kuhina, vimmelkantig -t pää pyörällä (oleva), sekapäinen; man blir ~ siinä menee pää pyörälle, ihan sekaisin, vimp|el -eln -lar (mer.) (latva)viiri, -pry|dd -tt lipuin ja viirein koristettu, liput ja viirit liehuen, hulmuten.

1. vin -et -er viini (sekä juoma että köynnös).

2. vin -et (ä.) suhina, viuhuna, havina, vinkuna; vrt. seur.

vina IV1 itr viuhua, suhista, vinkua; stormen ven kring knutarna myrsky vinkui, ulvoi nurkissa.

vinande (a. tpm.) vinkuva, ulvova, viuhuva, suhiseva; i ^ fart hurjaa vauhtia (niin että vinkuu, että suhina käy), vin||berg viinimäki, viinitarha, -bergs-snäcka (el.) viinitarhaetana. -bär viinimarja, herukka; röda (svarta, vita) ~

puna-, musta-, valkoherukat; punaiset (mustat, valkoiset) viinimarjat, -bärs-buske viinimarja-, herukka|pensas. 1. vind -en -ar (mtr.) tuuli; bitande ~ pureva viima; nordvästlig ~ luoteistuuli; ~en kommer söderifrån tuuli tulee, puhaltaa etelästä; ~en har lugnat av tuuli on tyyntynyt, asettunut; ~en har vänt sig tuuli on kääntynyt; driva ^ för våg olla, ajelehtia tuuliajolla; låta allt gå ~ för våg jättää kaikki oman onnensa nojaan, varaan; päästää kaikki menemään sekaisin, retuperälle; han har ~ i seglen hänellä on tuulta purjeissaan, (kuv.) häntä vetelee hyvin; vafa för ~en liehua, hulmuta, (puu) huojua tuulessa; som agnar för ~en kuin akanat tuulessa; skingras för alla ~ar hajaantua kaikkiin taivaan tuuliin; segla för förlig ~ (mer.) laskettaa myötäistä, (kuv.) päästä hyvin

eteenpäin, olla onni matkassa, myötä;

gå upp i ~en (mer.) luovia ylös tuuleen; borta med ~en tuulen viemä(nä); med

r^ens hastighet tuulen vauhtia; komma under rs (mer.) joutua suojanpuolelle, tyynen puolelle.

2. vind -en -ar (rak.) ullakko, yli[nen, -set.

3. vin|d -t -dare kiero, väärä; bli rs mennä kieroon, kieroutua.

4. vind -en -ar (tkn.) vintturi.

1. vinda I itr katsoa kieroon; han rsr på ena ögat hänen toinen (leik. »metsän-puolimmainen») silmänsä katsoo kieroon.

2. vinda I I. kiertää, kelata; ^ upp nostaa vintturilla; (lanka) keriä; ro sig kiertyä.

3. vind|a-aft -or 1. (ksv. Convolvulus) kierto. 2. (kud.) kerinpuut,

vind||brygga (rak.) lasku-, vipu-, nosto|silta. -böjt|el -eln -lar 1. (halv.) häälyväinen, määrätiedoton hnk, huithapeli, tuuliviiri. 2. (leip.) tuulihattu, -driv|en -et-na^tuuliajolla oleva; tuulen a) viemä; b) käyttämä, vind| el -eln -lar kierukka, mutka, uurre, poimu, -trappa (rak.) kiertoportaat. vind||läkt -en tuulen|henki, -henkäys, -flöjel tuuliviiri, -fång ilmaviippa; (rak.) tuulikaappi, -fälle (mtsh.) tuulenkaato, -hastighet tuulen nopeus, -il tuulenpuuska. -jacka tuulitakki, -kantring (mer.) tuulen kääntyminen, -kåre ks. -il. vindia I itr kiemurrella, luikerrella, mutkitella.

vindling -en -ar mutka, kiemura, vind||mätare -n - (mtr.) tuulenmittari. -pust -en tuulenhenkäys. -riktning -en tuulen suunta, -ruta (aut.) tuuli-, suoja|lasi. -rutetorkare (aut.) tuulilasinpyyhin. vindruv|a -an -or viinirypäle, vinds||fönster ullakonikkuna. -glugg ulla-konluukku. -kammare ullakko |huone, -kamari, -kontor ullakkokomero, -kupa ullakko|huone, (halv.) -koppi, vindspel -et - (tkn.) vintturi, vindsj|rum ullakko|huone, -koppi, -röjning ullakonIraivaus, -tyhjentäminen, vind||stilla I. (a. tpm.) tyyni, tyven. II. -n (er. mer.) tyyni, tyven, -stöt tuulenpuuska.

vindsvåning (rak.) ullakkokerros, ylisker-ros; ullakko, ylinen.

vindtygsjacka tuuli (kangas) | takki, -pusero, vindög|d -1 kierosilmäinen; ett rst barn kierosilmäinen lapsi; hon är rs tyttö on kierosilmäinen. -het -en kierosilmäisyys. viner||bröd ks. wienerbröd, -snitsel (m. wiener-) (rav.) wieninleike, vin||fat -et - viinitynnyri. -flaska viinipullo, vinga|d -t siivekäs, siivellinen; (yhd.) -siipi-, -siipinen.

ving||ben (an., lin.) siipiluu, (j.) kynkkä-luu. -bredd -en siipienväli. -brut|en -et -na (lin., m. kuv.) siipirikko.

ving|e -en -ar siipi; ta ngn under sina -ars skugga (kuv.) ottaa jk siipiensä suojaan, ving||häst (run.) runoratsu, pegasos, -klippa II2 tr: rs en fågel leikata, typistää linnulta siivet (m. kuv.). vingla I itr (hnk.) hoippua, hoiperrella, (es.) huojua, horjua; (kuv.) häilyä, häälyä; koukkuilla, luikerrella, keinotella, vehkeillä, viekastella. vinglig -t -are (hnk.) horjuva, epävarma; (es.) horjuva, horjakka, vaappuva; bordet är rst pöytä on horjakka. vinglös -t (er. hnt.) siivetön, ving||mutter (tkn.) siipimutteri. -penna sulkakynä, -skjuta IV3 tr ampua siipirikoksi,

(j.) (siipi)vaivaiseksi.-slag siiven-lyönti. -spets siivenkärki. vingård viinitarha.

vingårdsarbetare viinitarhantyömies. vin||handel viinikauppa, -handlare viinikauppias.

vinjett -en -er (kirjp.) alku-, loppu|koriste, vinjetti.

vink -en -ar viittaus; (kuv.) vihjaus, vihje; en rs att inte ta miste på niin selvä viittaus, ettei siitä (sen suhteen) voi(nut) erehtyä; ge ngn en finrsom att antaa hieno vihjaus, hienosti vihjata jstk; lyda ngns minsta rs totella (noudattaa) jnk pienintäkin vihjausta.

vinka I itr, tr viitata, viittoa, kutsua; ro med hatten viittoa hatullaan, heiluttaa hattuaan merkiksi; ro på kyparen yii-tata tarjoilijaa; kutsua tarjoilijaa, vahtimestaria; jag har inte mycket tid att rs på (j.) minulla on niukalti aikaa, aikani on täpärällä; ^ åt (till) ngn huiskuttaa jllk; viitata jllk, kutsua viittaamalla luo; ro adjö åt ngn huiskuttaa, viitata jllk hyvästiksi; ro ngn avsides viitata jk syrjään luokseen; ro ngn tili sig viitata jk luokseen.

vink|el -eln -lar (mat. ym.) kulma; rät rs suora kulma; spetsig rs terävä kulma; bilda 30° rs (en vinkel på 30°) muodostaa 30°:n (30 asteen) kulma; i alla -lar o. vrår joka nurkassa ja sopessa, -avstånd kulmaetäisyys. -ben (mat.) kulman kylki, sivu. -böj|d -t mutkalle taivutettu, -formig -t kulmanmuotoinen. -hake kolmioviivoitin, kulmamittain; (kirjp.) latomahaka. -höjd -en kulmakor-keus. -järn kulmarauta, -linjal kulmavii-voitin. -mått kulmamittain. -rät -t suorakulmainen; rst mot ngt kohtisuoraan jtk vastaan, -spets (mat.) kulman kärki, vin||kylare viininjäähdytin. -källare viinikellari. -kännare viinientuntija. -lista viiniluettelo. -lus (hnt.) viinikirva. -löv viiniköynnöksen lehti, viininlehvä(t).vinn — virknål

virk

vinn: lägga sig ry om ks. vinnlägga. vinn I a IV4 tr, itr voittaa, saavuttaa; ~ bifall saavuttaa suosiota; ~ gehör saada äänensä kuuluviin, saada kuulemaan puhettaan, tottelemaan; ~ laga kraft saavuttaa lainvoima; ^ sitt syfte saavuttaa tarkoituksensa; ^ i ett spel voittaa pelissä; hur mycket vann du av honom? paljonko häneltä voitit? ~ ngn för sin sak (till sin vän) saada, voittaa jk oman asiansa puolelle (saada jk ystäväkseen); därmed är redan mycket vunnet sillä on jo paljon voitettu (saavutettu); du -er ingenting med att hota et sinä uhkailemisesta mitään hyödy, et uhkailemisellasi mitään voita; ^ på en affär voittaa, hyötyä kaupassa; ^ på lotteri (spel) voittaa arpajaisissa (pelissä); ~ på ngn päästä jtk lähemmäksi, lyhentää välimatkaa jhk; hon -er vid närmare bekantskap hän voittaa kun häneen lähemmin tutustuu.

vinnande (a. tpm.) miellyttävä, viehättävä.

vinnare -n - (pel. yms.) voittaja, vinning -en -ar voitto; saavutus; valtaus; snöd ry halpa, alhainen voitto, hyöty; bara tänka på egen ry ajatella vain omaa voittoaan, omaa hyötyään, etuaan; vetenskapens senaste ryar tieteen viimeisimmät) saavutukset.

vinnings||lyst|en -et -na voitonhimoinen, ahne. -lystnad voiton |pyynti, -himo. -syfte hyötymis-, ansaitsemis|tarkoitus, vinnlägga V rfl. ry sig om ngt kovin tavoitella jtk, kiihkeästi pyrkiä jhk; ^ sig om att pyrkiä saavuttamaan jtk; ~ sig om flit (yrittää) olla ahkera, vin||odlare -n - viininviljelijä. -press viinin-puserrin, viinikuurna, -rättigheter (rav.) viinin anniskeluoikeudet, viinioikeudet. -rö|d -tt viininpunainen, vinsch -en -ar, -er (tkn.) nosturi, vintturi, vinscha I tr: ry (upp) nostaa vintturilla

(nosturilla), vinskörd 1. viininkorjuu; delta i ryen osallistua viininkorjuuseen. 2. viinisato; det blev en god ry tuli hyvä viinisato. vinst -en -er voitto, hyöty, tuotto; högsta r^en (arp.) päävoitto; ge ry tuottaa voittoa, ylijäämää; affären gav honom en miljon i ry (en ry på en miljon) liike tuotti hänelle voittoa miljoonan; gå med ~ tuottaa voittoa; sälja med ~ myydä voitolla, voitollisesti; på ~ o. förlust onnenkauppaa, kävi miten kävi. vinst||andel voitto-osuus, -begär voitonhimo. -givande (a. tpm.) voitollinen, voittoa tuottava, -kalkyl voittolaskelma. -konto: vinst- o. förlustkonto (kirjnp.)

voitto- ja tappiotili, -lott voittoarpa, -marginal voitto|vara, -marginaali, -raja. vinstock -en -ar viiniköynnöksen runko, vinstutdelning -en voitonjako, osinko; arpajaisvoittojen jako. vins yra viinihappo.

vint|er -em -rar talvi; vrt. sommar, yhd. -badare avantouimari, -bona|d -t talvi-kuntoinen, talvella asuttava; ~ villa talvihuvila. -dvala (el.) talvihorros; ligga i ry maata talvihorroksessa, -fiske (kal.) talvikalastus.-gata: (täht.) Linnunrata. -klä|dd -tt talvipukeinen, talvipuki-missa. -kvartal talvineljännes. vinterlig -t -are talvinen, vinter| I morgon talviaamu ym. yhd., vrt. sommarmorgon ym. -sport talviurheilu, -tid talviaika; ryen talvisaikaan, -trädgård talvipuutarha, vinthund -en -ar vinttikoira, vintrig -t talvinen, vinäger -n, vinättika -n viinietikka, vipl (-u:) -en -er (ksv., puut.) orvokki. viQl|a (-o:) -an -or (mus.) alttoviulu, violett - -are (vär.) (orvokin)sinipunerva. violin -en -er (mus.) viulu, violinist -en -er (mus.) viulutaiteilija, viulunsoittaja.

violoncell (-lång-, -lån-) -en -er (mus.) sello, violoncellist -en -er (mus.) sellotaiteilija, sellonsoittaja.

vip|a -an -or (el.) (töyhtö)hyyppä.

1. vipp -en -ar vipu; kieppilaite.

2. vipp -en: köla ryen kuolla pois; han var på ryen att bli hängd hän oli vähällä joutua (oli joutumaisillaan) hir|sipuuhun, -teen. 3. (Suom.r.) ks. vigg 2.

vipp|a I. -an -or 1. kimppu, tupsu, töyhtö; (puuteri)huisku. 2. (ksv.) röyhy. II. I itr heiluttaa, kiikuttaa; ^ med foten heiluttaa jalkaansa; ^ med stolen kiikkua tuolilla; ^ på stjärten (lin.) heiluttaa pyrstöään. III. tr (Suom.r.) ks. vigga. vipp!|arm (tkn.) kieppivipu. -krän vipu-nosturi. -lån (Suom.r.) vippilaina, vips (int.) ykskaks! heti paikalla! vira I. -n (kort. Ruots.) viira. II. I tr kääriä, kietoa; ^ en halsduk om haisen panna, kietoa kaulaliina kaulaansa; ^ in i ngt kietoa, kääriä jtk jhk; ^ om kääriä jnk ympärille, wire ks. vajer.

viril -t -are miehekäs, miehinen, miehevä, virka I tr, itr (nl.) solmustaa, virkata, virke -t puuaine (s), puutavara; det är gott ry i honom (kuv.) siinä pojassa on hyvää ainesta, (m.) oikeaa sisua, virkesavkastning (mtsh.) puuntuotto, virkning -en (neul.) solmustus, virkkaus, virknål solmustus-, virkkuu|neula.

virrig -t -are sekava; (hnk.) sekapäinen, päästään sekaisin (oleva), -het sekavuus, sekapäisyys.

virrvarr -et sekasorto, sekasotku, hämminki; r^et efter kriget sodanjälkeiset sekavat olot.

virtuos (-u:s) I. -en -er taituri, mestari. II. -t -are taiturimainen; ett <—t återgivande mestarillinen, taiturimainen esitys, virtuositet -en taiturimaisuus, taituruus, virtuosmässig -t -are taiturimainen, virui ens -en (lääk.) virulenssi, myrkkyi-syys, tartuttamiskyky, vireys, virulent - -are (lääk.) virulentti, elinvoimainen, tartuttamiskykyinen, vireä; myrkkyä kehittävä, virus -, -et - (bktr., lääk.) virus, -sjukdom (lääk., bktr.) virustauti, viroosi, virv|el -eln -lar 1. pyörre (m. kuv.); vatten~ vesipyörre. 2. rummun pärrytys. -storm (mtr.) pyörremyrsky, -vind (mtr.) tuulispää.

virvla I itr 1. pyöriä, lennellä, kieppua, tupruta; ^ omkring lennellä, pyöriä, kieppua; — upp nostattaa (tomua, pölyä). 2. ^ på trumman pärryttää rumpua.

1. vis -et - tapa, muoto, keino; på det ~et sillä tapaa (tavalla); på intet ^ ei millään tavoin; ei missään tapauksessa; på så ~ (vast.) vai sillä tavalla; på sätt o. ^ tavallaan; vrt. 1. sätt 1.

2. vis -t -are viisas; de tre ^e männen (Raam.) itämaan viisaat (tietäjät); av skadan blir man ~ vahingosta viisastuu.

1. vis|a -an -or laulu; Höga V~n Korkea Veisu; det är alltid samma ~ aina yhtä ja samaa; det var ord o. inga -or siinä oli selvät, suorat sanat; slutet på ~n blev se oli lorun loppu; det har blivit en ~ i hela stån koko kaupunki sitä hokee, se on kaikkien ihmisten suussa.

2. visal (j. II2) I. tr näyttää; osoittaa, todistaa; ^ ngn aktning osoittaa kunnioitusta jllk; ^ mod (uthållighet) osoittaa rohkeutta, urhoollisuutta (kestävyyttä, sitkeyttä); ~ ngn en välgärning tehdä jllk hyvä työ; ~ ngn deltagande ilmaista jllk osanottoaan; undersökningen >—>de att tutkimus osoitti että, tutkimuksessa ilmeni että;

^ sin glädje över ngt ilmaista iloaan jnk johdosta; —' intresse jör ngt osoittaa kiinnostusta jhk; han ~de svaga livstecken hän osoitti (miel. hänessä oli havaittavissa) heikkoja elonmerkkejä; ~ tänderna (m. kuv.) näyttää hampaitaan; irvistää; hunden tänderna koira irvistää hampaillaan, on hampaat irvessä; ^ en glad uppsyn näyttää iloista naamaa; ^ överseende osoittaa lempeyttä, sukoilla, katsoa läpi sormiensa. olla välittämättä kaikista (pienistä);

ngn på dörren ajaa ulos ovesta; termometern ~r 24° (grader) lämpömittari näyttää 24 astetta; ~ ngn till rätta opastaa, neuvoa oikeaan, (m.) oikealle tielle. II. rfl. ~ sig näyttäytyä, ilmetä, osoittautua; det ~de sig att osoittautui, ilmeni, kävi selville että; det kommer att ^ sig, om saadaan (kyllä) nähdä (tokko); detta ~de sig vara ogenomförbart se osoittautui mahdottomaksi tehdä (suorittaa); uppgifterna ~de sig vara felaktiga tiedot osoittautuivat vääriksi (virheellisiksi); han vågade inte ens ^ sig hän ei uskaltanut näyttäytyäkään; ~ sig för pengar näytellä itseään rahasta; ~ sig för publiken esiintyä julkisesti, esiintyä yleisölle. III. (pain. part.): ~ fram näyttää, näytellä jtk; ' ngn (ngt) ifrån sig torjua jk (jtk) luotaan; torjua, kieltäytyä jstk; ^ in ngn i ett rum pyytää (viitata) jtk astumaan huoneeseen; ^ in honom till mig! lähetä (käske) hänet tänne minun huoneeseeni (luokseni) 1 ^ omkring ngn i fabriken opastaa (kuljettaa) jtk kierroksella tehtaan laitoksissa, näytellä (esitellä) jllk kaikkia tehtaan laitoksia; ^ på ett misstag osoittaa, näyttää jssk virhe; ^ upp passet näyttää passinsa; ^ ut ngn viitata, käskeä (ajaa) ulos ovesta, visare -n - (kellon) osoitin, visav| I. -(e)n -er vastakumppani, vastapäätä olija, istuja. II. (adv.) vastapäätä; jnk suhteen; ~ mig minun suhteeni, minuun nähden; minua vastapäätä, visbok laulukirja, visdom -en viisaus.

visdomstand (an.) viisaudenhammas, vis|e -en -ar mehiläis|emo, -kuningatar, visent -en -er (el.) visentti, eurooppalainen biisoni.

visera I tr tarkastaa (er. passi); viseerata, varustaa viisumilla, maahantuloleimalla. visering -en viseeraus; vrt. ed. viserings tvång viseerauspakko. vishet -en viisaus.

visjon (-su:n) -en -er näkemys; näky; mielikuva, harhanäky.

visioner I. -t näkemyksellinen, näkyjä koskeva. II. -en -er näkyjen näkijä, hen-kiennäkijä.

1. visir -en -er (itäm.) ministeri, visiiri.

2. visjr -et - (hist. rit.) kypäränsilmikko; kämpa med öppet ^ (kuv.) taistella rehellisesti, suoraan, peittelemättä, -skiva (val.) himmeälasi, tähyslasi.

visit -en -er vieraskäynti, vierailu; göra ~ hos ngn käydä vieraskäynnillä (vieraisilla) jnk luona, jtk tervehtimässä, visitatipn -en -er tarkastus; etsintä; kropps~ ruumiintarkastus.

visitdräkt -en vierailupuku. visitera I tr tarkastaa, pitää tarkastus; toimittaa etsintä; vrt. visitation. visitkort nimi-, käynti|kortti.

1. visk|a -an -or harja, huisku, viuhka, huosiain.

2. viska I tr, itr kuiskata, ngt i örat på ngn kuiskata jtk jnk korvaan; tala i~ndeton puhua kuiskaten.

viskning -en -ar kuiskaus; ~ar (m.) kuis-ke(et).

viskningskampanj -en salakähmäinen kiihotus- t. mainostus I työ (jossa käyt. salaista parjausta, huhujen levittämistä, ilkeämielisiä vihjauksia jne.), viskositet -en (fys.) sakeus, sitkaisuus, viskositeetti.

visky -n (väkij.) viski, visligen (adv.) viisaasti, järkevästi, vismut -en (kern.) vismutti. visning -en -ar (taid. yms.) esittely, näyttely; ~ av ett museum (av en konstsamling) museon (taidekokoelman) esittely, näyttely.

visp -en -ar (keit.) vispilä, vispa I tr, itr (keit.) vispilöidä, hämmentää sekaan; grädde (äggvita) vispilöidä kermaa (munanvalkuaista) kuohuksi, vispgrädde kuohukerma, viss -t -are 1. varma, om jstk; det är jag ~ om olen siitä varma; ^ om seger varma voitosta(an), voitonvarma; det är~t o. sant se on aivan varmaa; se on kyllä totta. 2.

tietty; en ~ likhet eräänlainen, jk tietty yhtäläisyys; en ^ person jk tietty hnk.; av skäl erinäisistä (tietyistä) syistä; på ~ tid määräajaksi; tiettynä ajankohtana; hon har ngt ~t hänessä on jtk (erikoista, mikä miellyttää jne.), visselpipa vihellyspilli. viss|en -et -nare kuihtunut, lakastunut, -het -en lakastuneisuus, kuihtuneisuus. visserligen (adv.) tosin, kaiketi; kyllä; ^ . . . men tosin kyllä . . . mutta; ~ är han ung, men . . . hän on tosin nuori, mutta, visshet -en varmuus, om ngt jstk. vissi| a I, -an -or vihellin, vihellyspilli; (tehtaan, laivan, veturin) (höyry) pilli. II. I tr, itr viheltää, en melodi säveltä; ^ på hunden viheltää koiraa; ^ ut ngn viheltää (puhuja, esiintyjä) ulos. vissling -en -ar vihellys, vissna I itr kuihtua, lakastua; ^ bort kuihtua; busken har ner pensas on aivan kuihtunut (lakastunut, kuollut), visso: jör ~ ks. förvisso: till yttermera >—' ks. yttermera. visst (adv.) varmasti, kyllä; todennäköisesti, varmaankin; helt ~ aivan varmaan; ja tottahan toki, varmasti!

ja ~ ja! niin niin; niin kyllä! ^ inte! eipähän! ei ollenkaan! ei ensinkään; han har ~ rest hän lienee (on luultavastikin, todennäköisesti) matkustanut.

1. vist (-i:) (adv.) viisaasti, järkevästi.

2. vist (-i-) -en (kort.) visti.

vista (-i): a ~ (kaup.) näytettäessä, vaadittaessa; (mus.) (soittaa) lehdestä, vistas I itr (dep.) olla, oleskella, asua, elellä.

vistelse -n olo, oleskelu, -ort olinpaikka, oleskelupaikka. visthus(bod) (ruoka-)aitta, visuell -t visuaalinen, näköön kuuluva; ~t minne näkömuisti.

visum -, -et pl visa viisumi, maahantulo-lupideima, -merkintä), vit -t -are valkoinen, valkea; bröd (tav.) ranskanleipä; ~t vin valkoviini; de ~a valkoinen rotu; (valt.) valkoiset, oikeisto; vara ~ som ett lakan olla kalman kalpea, kelmeä kuin kuolema; a havet npr Vienanmeri; den mössan valkolakki, ylioppilaslakki.

vitja -an -or (munan-, silmän)valkuainen; två -or (keit.) kaksi munanvalkuaista, vitaktig -t vaikeahko, vitøl -t -are vitaalinen, elinvoimainen; eloisa, vilkas; elintärkeä, vitalitet -en elin|voima, -kyky; keskimääräinen elinikä.

vitamin -et -er (fysiol.) vitamiini (t), vitaminbrist -en (fysiol.) vitamiinien puute.

vitamin(is) era I tr vitaminoida (varustaa ruoka-aineita vitamiineilla), vit||bet|a -an -or valkojuurikas; foderbeta rehujuurikas; turnipsi, rehunauris; sockerbeta sokerijuurikas, -blå -tt valkosininen.

1. vitbok -en -ar (ksv.) valkopyökki.

2. vi 11 bok -en -böcker (valt.) valkoinen kirja.

vitbroderi (nl.) valko-,, koru|ompelu, vite -t -n (uhka)sakko: vid ~ sakon uhalla, vitesbelag|d -t sakon-, uhkasakon|alainen, vit||glödande (a. tpm.) valkohehkuinen, -glödga I tr (tkn.) kuumentaa valkoheh-kuun. -het valkoisuus; valkea, valkoinen. -hårig -t valkoItukkainen, -hapsinen; (el.) valkokarvainen, -klä|dd -tt valkopukuinen. -klöver (ksv.) valkoapila, -kål (keit.) valkokaali, kupukaali. -lackera|d -t valkoiseksi lakattu, -limma I tr valkaista; sivellä valkoisella liimavärillä, kalkki-värillä.

vitling -en -ar (el.) valkoturska. vit||Iök (keit.) kynsilaukka, valkosipuli, -löksklyfta kynsilaukka-, valkosipuli|-lohko, -viipale, -mena I tr valkaista (seinä); ks. -limma, -metall (met.) valko-

metalli, -mossa (ksv.) 1. suosammal, rahka-, valko|sammal. 2. poronjäkälä, -måla I tr maalata, sivellä valkoiseksi, -måla|d -t valkoiseksi maalattu, sivelty, vitna I itr tulla vaaleaksi, vaaleta, kalveta, vit||peppar valkopippuri, -prickig -t valko|-piikkuinen, -tiplainen. vit||randig -t valko|juovainen, -raitainen, -rappa I tr rapata valkoiseksi, vitriol (-u:) -en (kern.) vihtrilli. vit||rysk -t, -ryss -en -ar valkovenäläinen. Vitryssland npr Valko-Venäjä, vits -en -ar sukkeluus, vitsi; det är det som är rsen med det hela sehän siinä (asiassa, jutussa) sukkelinta onkin; vad är

riktigt rsen med den här knappen? mihin tätä nappia oikein käytetään? vitsa I itr lasketella sukkeluuksia, vitsailla; vrt. vits.

vitsipp|a -an -or (ksv.) valkovuokko, vits||ord (tod.) arvosana; förete goda rs esittää hyvät todistukset; han har erhållit goda rs hän on saanut hyvät arvosanat; äga ^ (Iak.) olla todistusvoimaa, -orda I tr osoittaa, todistaa, vahvistaa; varmt '—' en persons duglighet mielellään todistaa jnk hnk pätevyys, kyky.

1. vitt (s. tpm.) (vär.) valkoinen.

2. vitt (adv.) laajalti; ^ o. brett laajalti, lavealti; pitkin ja poikin; en rs utbredd sed laajalti levinnyt tapa; så rs fag vet mikäli minä tiedän, minun tietääkseni; för så rs jos, mikäli, edellyttäen että. -bekant laajalti tunnettu, -berest paljon, laajalti matkustellut, -beröm|d -t laajalti kuulu.

vitten (en, ettj(hist.rh.) aurtua, äyrityinen; ropo; inte värd ett (en) rs ei penninkään, ei minkään arvoinen.

vitt|er -ert -rare kaunokirjallinen, kaunokirjallisuutta harrastava; -ra alster (intressen) kaunokirjalliset tuotteet (kaunokirjallisuuden harrastukset), vitterhet -en kaunokirjallisuus, vitterhetsakademi -n kaunokirjallisuus-akatemia.

vitt||famnande (a. tpm.) laaja, laajalle ulottuva, -förgrena] d -t laajalti haaroittunut, monihaarainen, -gående (a. tpm.) pitkälle menevä; ett beslut av rs betydelse merkitykseltään kauaskantoinen päätös; ^ följder kauaskantoiset seuraukset, vittja I tr: >—' nät, mjärdar (kal.) kokea, kalata verkot, merrat; ^ ngns fickor (j.) kopeloida taskuja (taskuista rahaa), vittling -en -ar ks. vitling. vittna I itr todistaa: ^ för (mot) ngn olla todistajana jnk puolesta (jtk vastaan); ^ om ngt (kuv.) olla todistuksena jstk, todistaa jtk.

vittne -t -n todistaja; vara rs till ngt olla jnk asian todistajana; åsyna rs tapauksen näkijä; i ~ns närvaro todistajien läsnäollessa; höra rsn kuulustella todistajia; jag tar dig till rs på att jag otan sinut todistajaksi siitä että minä. vittnes||börd -et - todistus; falskt rs väärä todistus; bära rs om ngt olla todistuksena, todisteena jstk. -ersättning todistajan-palkkio. -gill -t todistajaksi kelpaava; vara rs kelvata todistajaksi, -mål todistus; avgiva falskt rs todistaa väärin; avlägga rs todistaa.

vittomfattande (a. tpm.) laaja, laajalle ulottuva.

vittra I itr rapautua; ^ sönder rapautua rikki.

vittring 1. -en rapautuminen. 2. -en (mets., el:n) ominaishaju.

vittsvävande (a. tpm.): ~ planer kovin suuret, korkealentoiset suunnitelmat, vit|| varor pl (vaat.) valko vaatteet, liina-tavarat; alusvaatteet, -varuaffär valko-tavaraliike. -öga -t silmänvalkuainen; se döden i rst katsoa kuolemaa suoraan silmiin.

viv (-i:) -et - (run.) vaimo, puoliso, vivisektion -en -er kokeilu elävillä eläimillä; elävältäleikkaus, vivisektio. vivre (vi.ver) -t: fritt rs vapaa ylläpito. vivQr -en -er elostelija, voffla, yhd. ks. våffla, yhd. Vogeserna pl npr Yogeesit. voja I rfl. rs sig voivotella, voihkailla. vojlock -en -ar satulan alusloimi; hevos-loimi.

vokstb|el -eln -ler sana; -ler sanasto, sanaluettelo.

vokabilär -en -er 1. sanaluettelo, sanasto.

2. sanavarasto.

vokal I. -en -er (kiel.) ääntiö, vokaali. II. -t (mus.) laulullinen, laulu-, vokalisera I tr (mus.) laulaa vokaaleja, vok^lisk -t äänellinen, vokaalinen, vokaljsm -en vokalismi; vokaalisto, vokalist -en -er vokalisti, iskelmälaulaja, voksd||musik vokaalimusiikki, laulumusiikki. -möte (kiel.) »ääntämisaukko», hia-tus. -verk laulu|sävellys, -teos. vokativ -en -er (kiel.) vokatiivi, puhuttelu-sija.

volang -en -er (vaat.) liehu-, poimu|reu-nus, -reunusta.

volfram -en, -et (kem.) wolfram, -lampa wolframlamppu.

volley (-lii) -n -s (vrkp.) lentolyönti; taga bollen i rs lyödä ilmasta, volm (-o-) -en -ar (mv.) heinäruko. voima I tr: rs hö panna heinää rukoihin, ruoille.

volontär -(e)n -er vapaaehtoinen; (ns. palkaton) harjoittelija (pank., san.toimi-tuks. ym.); (sot. Ruots.) värvätty, miehistöön kuuluva sotilas; kanta-ali-upseerikokelas.

1. voit -en - (shk.) voltti.

2. voit -en -er (u., voim.) voltti, koko-voltti; slå r^j heittää voltti.

voluminös -t -are kookas, laaja, tilava; ^ röst voimakas, soinnukas ääni. volym -en -er tilavuus, koko, kuutiosisällys; (kirj.) nidos, osa; biblioteket omfattar 20 000 r^er kirjastossa on (kirjasto käsittää) 20 000 nidosta; ett verk i två ~er kaksiosainen teos. -kontroll (rad.) äänen voimakkuuden (äänen kuuluvuuden) säädin, -vikt (fys.) ominaispaino, tiheys.

vom (vomm) -men -mar (el. an.) pötsi, votera I itr äänestää, votering -en äänestys, votivtavla votiivi-, muisto|taulu. votum (vu:) -et -, vota ääni (äänestyksessä); lausunto.

vov (-U-) (int. koiraa matkien) hau! vovv|e -en -ar (j. lps.) koira, »hauva», vrak -et - (mer.) hylky; (kuv.) hylkiö, heittiö.

vraka I tr hylätä; heittää hylyksi, vrak||gods hylkytavara; (mer.) rantaan ajautunut tavara, rantahylky. -plundrare rantarosvo, -pris pila-, pilkka|hinta, -spillror laivahylyn pirstaleet.

1. vred -et - oven, lukon ripa, kahva.

2. vred -are vihainen, vihastunut, suuttunut; vara ^ på ngn olla vihastunut, suuttunut jhk, suutuksissaan jllk.

vrede -n viha, suuttumus; utösa sin ~ över ngn purkaa vihastuksensa, suuttumuksensa jnk niskaan; sjuda av ~ kiehua kiukusta; vara snar till ~ suuttua helposti, olla pikavihainen.

vredes||mod: i ~ vihapäissään, vihan vimmassa. -utbrott vihanpurkaus, vredga|d -1 suuttunut, vihastunut, vihoissaan, suutuksissaan.

vredgas I itr (dep.) suuttua, på ngn över ngt suuttua, olla kiukuissaan jllk jstk. vrenskas I itr (dep.) (hev.) vikuroida (m. kuv.).

vresig -t -are 1. ärtyisä, äkäinen, tuittupäinen; ett ~t svar äkäinen, ärähtävä vastaus. 2. en ~ tali kämpyräinen, känk-kyrä|mänty, -petäjä, -het kärtyisyys; ärtyisyys, äkäisyys.

vricka I I. ^ mukauttaa, nyrjä(hd)yttää sijoiltaan; jag har handen (joten) olen nyrjäyttänyt (mukauttanut) käteni (jalkani); ~ foten (tav.) mukauttaa jalkansa. II. tr (mer.) jungertaa, viipottaa.

vricka|d -t nyrjähtänyt, niukahtanut;

(kuv.) vriden. vrickning -en 1. (lääk.) niukahdus, nyrjähdys. 2. (mer.) jungertaminen, viipottaminen.

vrid|a IV1 I. tr. itr vääntää; ^ händerna väännellä käsiään; ~ tvätt vääntää pyykkiä, pesuja; marmen ur led nyrjäyttää käsivartensa sijoiltaan; ^ halsen av ngn vääntää jltk niskat nurit; ^ munnen på sned vetää suunsa väärään; ^ vapnet ur ngns hand vääntää ase jnk kädestä; ^ på huvudet kääntää päätään; ^ o. vränga på ngt käännellä ja väännellä jtk; ~ o. vända på ett problem kokeilla, yrittää vaikka millä tavoin ongelmaa (mat. probleemia) ratkaista. II. rfl. ~ sig kääntyä, kiertyä; vinden har -it sig tuuli on kääntynyt; ^ sig av skratt vääntelehtiä naurusta; ~ sig i plågor vääntelehtiä tuskissaan, ^ sig som en mask kiemurrella, vääntelehtiä kuin mato pihdissä; <^sig kring sin axel (tkn.) pyöriä akselinsa ympäri. III. (pain. part.): ^ av kääntää, vääntää poikki; ^ bort huvudet kääntää päänsä pois(päin); ^ fram klockan kääntää kelloa eteenpäin; om kääntää (ympäri); vääntää; ^ om nyckeln kiertää avainta; ^ på kranen kiertää hanaa; ~ upp klockan vetää kello, vridbar -t kääntyvä, pyörivä; käännettävä, kierrettävä.

vrid|en -et -na vääntynyt; kierteinen, kierre-; (kuv.) hassu, hassahtava, höpelö; han är lite ~ hän ei ole ihan täysipäinen. vridmaskin (pesuvaat.) kuivauspuserrin. vridning -en vääntö, kääntö, vridscen (teat.) pyörönäyttämö, pyörivä näyttämö.

vrist -en -er (an.) nilkka; (kengän) rinta, vrå -n -r, -ar nurkka, soppi, loukko, sopukka; en undangömd ~ av världen syrjäinen maankolkka.

vråk -en -ar (el.): bi~ mehiläishaukka; orm^ hiirihaukka.

vrål -et mylvinä, mölinä, ulvonta, ulvah-dus.

vråla I itr mylviä, mölistä, ulvoa, vrål||apa (el.) mölyapina, -åk (j.) iso loistoauto, »dollarihymy», vrång -t -are nurja; väärä; juonikas, nurjamielinen, ynseä; (hev.) äksy; väärä (ei oikeudellinen); nurinkurinen; ^ dorn väärä tuomio, -bild irvikuva, -het -en tylyys, epäystävällisyys; vääryys, nurin-kurisuus; vrt. vrång, -sint - -are nurjamielinen, pahansuopa, -strupe: få ngt i saada väärään kurkkuun, vräk|a II2 I. tr heittää; ^ i sig maten kiireesti (syödä) ahmaista ruoka; ur sig

skällsord syytää suustaan haukkumasanoja. 2. (Iak.) häätää. II. itr: sjön -er (meren) aallot vyöryvät; aallokko käy korkeana; snön -er ner lunta tulee tavattomasti; on kova lumipurku; regnet -er ned rankkasade ryöppyää kohisten maahan. III. rfl. ~ sig paiskautua; lojua, istua rentonaan, retkottaa; ~ sig i lyx (j.) kieriskellä, rypeä ylellisyydessä, vräkig -t -are pöyhkeä, rentoileva, rehen-televä; ylellinen, upea. -het pöyhkeys, rentoilu, rehentely, pöyhkeily; ylellisyys, upeus.

vräkning -en (Iak.) häätö, vräkningsansökan: en ~ (Iak.) häätö-anomus.

vränga II1 tr kääntää nurin; ~ ^agen vääristellä lakia; vrt. vrida I. vulgär -t -are (kuv.) karkean arkipäiväinen, jokapäiväinen, alhainen; karkea, ruokoton, (vrs.) rahvaanomainen, vulka I tr (tkn.) rikittää, vulkanoida. vulkan -en -er tulivuori, vulkanisera ks. vulka. vulkanisk -t vulkaaninen, tuliperäinen. vurm -en -ar kiihko, into, intohimo; eri-koisharrastus, »kärpänen», vurma I itr: ~ jör ngt kiihkeästi harrastaa jtk, olla hullautunut jhk. vurmig -t -are kiihkoinen; (hiukan) omituinen, hassahtava. vurp|a I. I itr ajaa kumoon. II. -an -or kumoon ajo, kuperkeikka; bilen gjorde en ~ auto heitti kuperkeikan, vux|en -et -nare täysikasvuinen, aikuinen; (s.) aikuinen (hnk.); vara ngn (ngt) ~ pystyä pitämään puoliaan jllk, olla jnk veroinen (pystyä tehtävään, selviytyä tilanteesta).

vy -n -er näköala, näkymä, kuva; (kuv.) ha höga ~er olla avarakatseinen, tavoitella suuria asioita, yleviä päämääriä, -kort maisemakortti.

vyss (int. lps.) tuuti! nuku nuku! vyss(j)a I tr tuudittaa, hyssyttää (lasta), våd -en -er (vaat.) kaista, piedin. våd|a -an -or tapaturma, vahinko, onnettomuuden vaara, (tappion) uhka; av ~ vahingossa, -skott vahingon-, vahinko|-laukaus.

vådeld (huolimattoni, johd. syttynyt) tulipalo.

vådevill -en -er (teat.) laulunäytelmä, vådlig -t -are tapaturmainen; vaarallinen; hirveä, kauhea, pelottava, våffeljärn (leip.) vohvelirauta, våffl|a -an -or (leip.) vohveli. 1. våg -en -ar (tkn.) vaaka; vara på ~en olla vaa'assa; sätta på ~en panna vaakaan.

2. våg -en -or (mer.) aalto, laine; gå i ~or aaltoilla, lainehtia; ~orna går höga aallot käyvät korkeina, on korkea aallokko; en av missnöje tyytymättömyyden aalto.

1. våga I tr: ~ håret fpirtr.) onduloida, aallottaa, laineittaa tukka.

2. våga I I. tr, itr rohjeta, uskaltaa; ^ livet panna henkensä alttiiksi; ^ påstå rohjeta väittää; jag inte simma så långt en tohdi, en uskalla uida niin pitkälle, niin kauas; jag ~de inte säga det en tohtinut, en uskaltanut sitä sanoa; man tro på det? rohkeneeko sitä uskoa? II. rjl. ~ sig fram till ngn rohjeta tulla jnk luo; ^ sig fram ur gömstället

uskaltautua esiin piilopaikastaan; ^ sig in i buren rohjeta mennä (pedon) häkkiin; ^ sig på ngn (ngt) rohjeta käydä jnk hnk. kimppuun, käydä jhk (työhön) käsiksi; skall man ~ sig på det? (m.) uskaltaisikohan siihen käydä käsiksi? tohtisiko sitä yrittää? ^ sig ut på isen uskaltautua jäälle.

våga|d -t uskallettu, uhkarohkea, vaarallinen; ett -t företag uhkarohkea, uhka|-yritys, uskalias yritys; en ~ klänning rohkea(n avokaulainen) naistenpuku. våg||arm vaa'anreisi. -avgift (kaup.) vaaka-maksu.

våg||brytare -n - (mer.) aallonmurtaja, -dal aallonpohja, -formig -t aallon muotoinen, våghals -en -ar huimapää, uskalikko, våghalsig -1 -are uhkarohkea, huimapäi-nen. -het uhkarohkeus, huimapäisyys. vågig -t -are aallokas, aaltomainen; hår aaltomainen tukka.

våg||kam aallonharja, -linje aaltoviiva, -längd -en (fys., rad.) aalto-, (miel.) aallon|pituus.

våg||pengar ks. -avgift; vaakarahat. -rä|t -tt vaakasuora.

vågrörelse -n aaltoliike, vågsam -t -mare uskalias, (uhka)rohkea; vaarallinen; ett ~t företag uskallettu, vaarallinen yritys.

vågskvalp -et aallonloiske; (pikku)laineiden liplatus.

vågskål vaakakuppi; väga tungt i ~en (kuv.) painaa paljon vaa'assa; merkitä paljon.

våg||spel, -stycke uhkapeli, uhkayritys, vågsvall aallokko, hyrsky, tyrsky, våld -et valta; över~ väkivalta: yttre ~ ulkonainen väkivalta; bruka (milt) ^ käyttää (lievää) väkivaltaa, mot jtk kohtaan; göra ~ på ngt (sig) tehdä jllk väkivaltaa (väkisin hillitä itsensä); få ngn i sitt ~ saada jk valtaansa; dra för fan i painu hornan tuuttiin, hiiden kattilaan! med väkisin, väkivalloin, -föra II1

rfl. r^ sig på ngn tehdä jllk väkivaltaa; ^ sig på en kvinna tehdä väkivaltaa naiselle, väkisin maata nainen, -gästa I tr, itr: ~ (hos) ngn (er. hist.) väkisin vierailla jnk luona, tunkeutua väkivalloin jnk asuntoon, olla (käydä) ryöstövierai-lulla jnk talossa, asunnossa, våldsam-t -mare väkivaltainen; raju, hurja, kiivas; ansträngningar hurjat, ra-

jut, ankarat ponnistukset; få en ~ död kuolla väkivaltainen kuolema, saada väkivaltainen loppu; ha ett humör olla äkkipikainen, tulinen, pikavihainen; göra <^t motstånd tehdä kiivasta, vimmattua vastarintaa; förälskad tulisesti (hurjasti, silmittömästi, mielettömästi) rakastunut, -het -en -er väkivaltaisuus, kiivaus, rajuus, hurjuus, tuittupäi-syys.

vålds||dåd, -gärning väkivalta, -medel väkivaltaiset keinot, -verkare väkivallantekijä. -åtgärd väkivaltainen toimenpide, väkivaltaisuus.

våld||ta(ga) IV2 tr väkisin maata; raiskata, -täkt (Iak.) väkisinmakaaminen. vålla I Jr aiheuttaa, olla syynä jhk; ~ ngn besvär aiheuttaa, tuottaa jllk vaivaa; (ngn) svårigheter tuottaa, aiheuttaa vaikeuksia.

vållande (a. tpm.): vara ~ till annans död olla syypää toisen kuolemaan, vålm -en -ar (mv.) (heinä)ruko. vålma I tr panna heiniä rukoon, ruoille. vålnad (-o:)1 -en -er haamu, hahmo, aave. våm (-omm) -men -mar (el. an.) pötsi, vånda -n ahdistus, tuska, våndas I itr (dep.) olla kovin peloissaan, ahdistuksissaan; kiusautua, kärsiä kovin, våning -en -ar 1. huoneisto; en ~ på tre rum kolmen huoneen huoneisto. 2. (rak.) kerros; ett fyra ~ar högt hus nelikerroksinen talo; bo i första ~en asua ensimmäisessä kerroksessa, pohjakerroksessa; andra ~en toinen kerros, våningsbyte asunnonvaihto. Vånå npr Vanaja; ~ stråten Vanajan reitti. våp -et - typerä, teeskentelevä tyttö, »kana»; ett litet ~ pikku höperö, våpig -1 -are hölmömäinen, höperö, typerä, teeskentelevä; vara ~ teeskennellä, olla olevinaan; haikailla, ruikuttaa, marista.

1. vår -t -a (poss. prn.) meidän; de meikäläiset (ihmiset), meidän perhe; allas r^ lycka meidän kaikkien onni; för ~ skull meidän vuoksemme, tähtemme.

2. vår -en -ar kevät; (run.) keväin; vrt. sommar] r^en kommer sent i år kevät on tänä vuonna myöhässä; ~en 1959 ke-

väällä v. 1959; alla <^ar under de senaste åren har varit kalla viimeksi kuluneina vuosina on joka kevät ollut kylmä; många ~ar hade gått oli mennyt monta(kin) kevättä; i ungdomens (livets) ^ nuoruuden (elämän) keväimessä. våras I itr (dep. prs.): det ~ tulee kevät, kevät tekee tuloaan.

vår||blomma kevätkukka, kevään kukka, -bruk (mv.) kevättyöt; touot, toukotyöt.

1. vård -en -ar (er. hauta)muistomerkki, (hauta) patsas.

2. vård -en hoito, hoiva, suoja; huolto; få god ~ saada hyvää hoitoa; ha i sin ~ pitää hoivissaan, hoidossaan; lämna i ngns ~ jättää jnk hoitoon, hoiviin; stå under ngns ~ olla jnk hoidossa, ta ^ om ngn ottaa jk hoitoonsa, hoiviinsa, huomaansa.

vårda I tr hoitaa, hoivata, vaalia; o. pyssla om ngn (ngt) huoltaa ja hoivata; ~ sig om ngt huolehtia jstk; ^ sina traditioner vaalia perinteitään, vårda|d -t hoidettu, huoliteltu; ^ stil huolellinen, valikoiva tyyli; uttrycka sig -t valikoida sanansa puhuessaan; ett -t språk huoliteltu kieliasu, kielenkäyttö, vår||dag -en -ar kevätpäivä, -dagjämning -en kevätpäiväntasaus, vårdare -n - hoitaja, hoivaaja, huoltaja; vaalija.

vårdarinn|a -an -or hoitajatar, vårdkas| e -en -ar (hist.) vartiorovio; merk-kinuotio, merkkituli, vårdräkt -en -er kevät|puku, -asu. vårdslös -t -are huolimaton, hutilus(mai-nen); välinpitämätön, varomaton; vara ~ med ngt lyödä jtk laimin; hutiloida jssk (työssä); vara ^ med sina pengar käytellä kevytmielisesti rahojaan, vårdslösa I tr lyödä laimin; ^ ett arbete lyödä työ laimin, hutiloida työssä, vårdslöshet -en huolimattomuus, hutilus-maisuus, hutilointi, laiminlyönti; vrt. vårdslös.

vårdteck|en -net (tunnus)merkki, tunnus, vår|jfest kevätjuhla, -flod kevättulva, keväinen korkea vesi. -grönska kevään vi-hannuus. -hatt keväthattu. -kanten: fram på ^ kevään korvalla, kevätpuoleen. -känsla: ha -känslor tuntea kevät-tunteita, olla kevättunteiden vallassa, vårlig -t keväinen.

vår||luft kevätilma, keväinen ilma; <~^en söker kevätilma väsyttää, raukaisee, -lök (ksv.) iso käenrieska, vårtia (-o:) -an -or (lääk.) käsnä; (an.) brösta nänni.

vårtermin -en (koul., yliop. ym.) kevätlukukausi.

vårtlik -t käsnämäinen. vårtrötthet -en kevätväsymys, våt -t -are märkä, kostea; ~ av svett hiestä märkä(nä); yltä päältä hiessä; bli (vara) ~ om fötterna kastella jalkansa (olla jalat märkinä); ^ in på bara kroppen läpi-märkä(nä), märkä kuin uitettu kissa; han fick varken eller torrt hän ei saanut ruokaa eikä juomaa, ei saanut suuhunsa kuivaa ei(kä) märkää, -varor nestemäiset aineet; (er.) (väki)juomat, viinakset, -värmande (lääk.) kosteanlämmittävä. väck (adv., j.); (puts) ~ poissa, mennyttä, hävinnyt, tipo tiessään, väcka II2 tr 1. herättää; aiheuttaa; (usk.) herättää, saattaa herätykseen; ^ anstöt herättää pahennusta; ~ avund herättää, nostattaa kateutta; ~ en fråga herättää (ottaa keskusteltavaksi, pohdittavaksi) kysymys; ^ förvåning herättää, aiheuttaa kummastusta, kummastuttaa; ^ ngns intresse herättää jssk mielenkiintoa, kiinnostusta; ~ missnöje herättää, aiheuttaa tyytymättömyyttä; ^ misstankar herättää epäluuloja; ^ en motion (valt.) tehdä eduskunta-aloite; ^ uppseende herättää huomiota; ngn till besinning saada järkiinsä, järkiintymään; ^ tili liv herättää henkiin; ^ upp ur sömnen herättää unesta; av bullret herätä meluun (jyrinään, hälinään). 2. (Iak.) ~ åtal nostaa syyte, väckande (a. tpm.) herättävä; piristävä, sysäyksen antava.

väckarl|klocka -n, -ur -et herätyskello, väckelse -n -er (usk.) herätys; nationell ~ kansallinen herääminen, -möte (usk., lhk. er.) seurat; herätyskokous. väckning -en -ar herätys, väckt -a (usk.) herännyt, väd|er -ret - (mtr.) sää, ilma; vackert ~ kaunis ilma (sää); dåligt ~ ruma, huono sää, ruma ilma; det vackra -ret håller i, sig kaunista säätä (poutasäätä) jatkuu; det blev ett fruktansvärt ~ nousi kauhea rajuilma; tuli hirveä ilmr, vad är det för ~ idag?

millainen ilma (sää) on tänään? trotsa -rets makter uhmailla ilmojen valtoja; följa ngn i alla ^ (kuv.) seurata jtk (pysyä jllk uskollisena) tuulessa ja tuiskussa, myötä- ja vastoinkäymisissä; vid mulet ~ pilvisellä ilmalla (säällä). 2. ilma; gå till (Int.) nousta ilmaan; sätta näsan i -ret (kuv.) kävellä nokka pystyssä; prata i -ret puhua joutavia, piestä tuulta.

väder||beständig -t ilman-, sään||kestävä. -bit|en -et -na ahavoitunut, päivettynyt, -flöjel tuuliviiri, -korn vainu (m. kuv.); han har gott ^ hänellä on hyvä, tarkka

vainu, hän osaa hyvin »haistaa» (mikä on edullista yms.); få ~ på ngt (kuv.) saada vihiä jstk, (j.) haistaa jtk. -kvarn tuulimylly.

väderlek (mtr.) sää, säätila, väderleks||förutsägelse, -prognos -en sää-ennus[tus, -te. -rapport säätiedotus (m. rad.), -tjänst säähavaintopalvelus. -utsik-ter pl (tiedotuksissa läh.) odotettavissa (oleva sää), todennäköinen sää. väder]|spänning (lääk.) puhkuisuus, »ilma», -streck -et - ilmansuunta; de fyra ~en neljä ilmansuuntaa, (pää)ilmansuunnat; i (åt) vilket ~ ligger . . .? millä ilmansuunnalla on (sijaitsee) . . .? vädja I itr: ~ till ngn (ngt) vedota jhk (hnk., as.); ~ till ngn om hjälp kääntyä jnk puoleen (vedota jhk) apua anoen, vädjan: en ~ (tpm.) vetoaminen, vetoomus; ^ om förståelse harras ymmärtämyksen pyyntö.

vädjande I. -t vetoaminen, vetoomus; vrt. vädjan. II. (a. tpm.) anova, vetoava, rukoileva; hon såg ~ på honom tyttö (nainen) katsoi rukoilevasti poikaan (mieheen).

vädra Itr, itr 1. tuulettaa; ^ (i) ett rum tuulettaa huone (essa); sängkläder

tuulettaa vuodevaatteita; ~ ut rum, kläder tuulettaa (kunnollisesti) huoneet, vaatteet (savu, »hajut» pois, ulos). 2. vainuta, »haistaa»; ^ ngt saada vihiä jstk asiasta, (j.) haistaa jtk. vädring -en tuuletus, tuulettaminen, vädur -(e)n -ar 1. (el.) oinas, jäärä. 2. (hist. sot.) muurin|murrin, -murtaja, -särkijä. 3. V~n (täht.) Oinas, väg -en -ar tie; matka; allmän >—' yleinen tie; förbjuden (läpi) aj o kielletty!

yksityinen tie! den här ~en (om jag får be)! tätä tietä (olkaa hyvä)! det är lång ~ till staden kaupunkiin on pitkä matka; det är lång ~ dit sinne on pitkä matka, (j.) on sinne matkaa! är det här rätta <—'en till staden? tämäkö tie vie (tätäkö tietä mennään, pääsee) kaupunkiin? en timmes ^ tunnin matka; vilken ~ gick de? mitä tietä he menivät? gå sin ~ mennä (lähteä) matkoihinsa, tiehensä; gå din mene tiehesi, matkaasi! (j.) korjaa luusi! (juhl.) kulje (omaa) tietäsi! gå sina egna ~ar kulkea omia teitään; gå ~en fram kulkea tietä pitkin; gården rakt fram kävellä tietä suoraan eteenpäin; om ni har era ~ar hitåt jos satutte liikkumaan täälläpäin, jos matkanne tuo (vie) tännepäin; jag har min ~ åt samma håll minulla on sama matka, matka samanne päin; komma raka ^en

från tulla suoraa päätä jstk; spärra ~en för ngn tukkia tie (estää pääsy) jltk; vart ska du ta ryen då? minne (sitten) olet menossa? vart ska jag ta ryen? minne minun on mentävä? mitä minun on tehtävä? vart ska detta ta ~en? mikähän tästä lopuksi tulleekaan? mihin tässä viimein joudutaan? vart tog hon ryen? mihin se tyttö (nainen) joutui (hävisi)? vart har brevet tagit ryen? mihin (se) kirje on joutunut (joutui)? nu kan det bära i ry nyt sitten voidaan lähteä (liikkeelle); ge sig i ry lähteä matkaan, liikkeelle; komma i ry päästä (joutua, edistyä) liikkeelle; lägga i ry hankkiutua pois (liikkeelle, matkaan); packa dig i ry! mene tiehesi siitä! korjaa luusi! skicka i ry lähettää matkaan, (kaup.) lähettää; skicka i ry barnen till skolan lähettää lapset kouluun; det kom ngt i ryen siinä tuli jtk väliin, jtk estettä; lägga hinder i ryen jör ngn asettaa esteitä jnk tielle, estää (vaikeuttaa) jnk toimintaa; stå (vara) i ryen jör ngn olla jnk tiellä; ställa sig i ryen för ngn asettua jnk tielle; ngt i den ryen jtk sentapaista; på privat ry yksityistä tietä; på laglig ry laillista tietä; vara på ry olla matkalla; vara på god ry att lyckas olla hyvät onnistumisen mahdollisuudet, olla onnistumaisillaan; följa ngn en bit på ryen seurata jtk kappaleen matkaa; stanna på halva ryen jäädä puolitiehen, kesken, puolinaiseksi; inte på långa ry ar ei lähimainkaan; gå till rya menetellä; gå försiktigt till rya menetellä varovasti, hellä-varoin; gå försiktigt till rya med ngt menetellä asiassa erittäin varovasti; det hände under ryen se sattui matkalla; matkalla sattui (tapahtui, kävi) niin (että);gå ur ryen för ngn väistyä jnk tieltä (m. kuv.); ur ryen! pois tieltä! tehkää tilaa! (hht.) latua! det vore ej ur <—'en om (att) ei

olisi hullummaksi, olisi paikallaan jos vaikka; under ryen matkan varrella; vid ryen tien varressa (vieressä, ohessa), väg- (yhd.) ks. m. väg (johdanto), väg|a II1 I. tr punnita; (m. kuv.) harkita; ^ varor punnita tavaroita; ^ korgen med dess innehåll punnita kori sisäl-lyksineen (päivineen); ryd och befunnen för lätt (Raam., kuv.) vaa'alla punnittu ja köykäiseksi havaittu; ^ sina ord harkita sanansa (sanojaan); ry skälen för o. emot punnita syitä ja vastasyitä; ^ om punnita (harkita) uudelleen, vielä kerran; ~ upp punnita; vrt. uppväga. II. itr painaa, olla jnk painoinen; resväskan

-de 20 kg matkalaukku painoi 20 kiloa;

ry tungt i vågskålen (kuv.) painaa asiassa paljon; stå o. ry olla kahden vaiheilla;

det star o. -er mellan (kuv.) se on siltä vallita.

vagande I. (a. tpm.) painava; (kaup. m.) painoltaan (. . kg); ett ry skäl painava syy. II. -t punnitseminen, väg||anläggning -en -ar tierakennus, -arbetare tierakennus)työläinen, -arbete tietyö. -bom tiepuomi (esim. rautatieyli-käytävän kohdalla), -byggnad tierakennus; väg- o. vattenbyggnadsstyrelsen tie- ja vesirakennushallitus, -farande (a. tpm.) kuljeskeleva; -n - matkustaja, matkamies. -förhållanden pl tieolot; teiden kunto; det är goda ~ där siellä on hyvät tiet, siellä tiet ovat hyvässä kunnossa, vägg -en -ar seinä, seinämä: bo ry i ,-y (med ngn) asua seinäkkäin jnk kanssa; inom fyra ry ar neljän seinän sisäpuolella; köra huvudet i ry6n iskeä (puskea) päänsä seinään; ställa ngn mot ryen (kuv.) panna seinää vasten; ahdistaa kovasti, panna kovin tiukalle; det är ju uppåt ryarna sehän on aivan päin seiniä, aivan hullua, mieletöntä, -almanack(a) seinä|almanakka, -päivyri, -armatur (shk.) seinävalais-tus, seinävalaisimet. -bonad (vaat.) seinä|-vaate, -raanu; (hieno) seinäverho. -fast -a seinään kiinnitetty, kiinni rakennettu, seinässä kiinni (oleva); ^ bänk seinä-lavitsa. -klocka seinäkello, -kontakt ks. -uttag, -lus (el., hnt.) (seinä)lude, lutikka, -ohyra (rhm.) luteet, -skåp seinäkaappi. -uttag (shk.) pistorasia, -yta seinäpinta; seinämä.

väg| |hyvel (tr.) tie |höylä, -karhu.-kant tienvieri, tiepuoli; vid ryen tien vieressä, tien ohessa, tiepuolessa, -kors(ning) tienristeys. -kost matkaeväs, -krök, -kurva tien mutka, tien kaarre, -lag keli; teiden kunto; det är dåligt ry on huono keli; tiet ovat huonossa kunnossa; varning jör halt ry! varokaa liukkaita teitä, liukasta keliä! -leda II1 tr opastaa, johtaa, johdattaa (kuv.). -ledning johto, johdatus; ohjeet, opastus, -lös tietön, -märke liikennemerkki. -mätare (tkn.) kilometriinittari, matkamittari, vägnar (-ngn-) pl: pångns<y jnk puolesta, jnk nimessä; på mina o. min frus ry omasta ja vaimoni puolesta; på ämbetets ry viran puolesta, vägning -en -ar punnitseminen, punnitus.

vägningsavgift (kaup.) punnitusmaksu, vägnät tieverkko; ett rikt förgrenat ry laajalti haaroittunut tieverkko, väg- o. vattenbyggnad ks. vägbyggnad.

vägra I I. tr kieltää, evätä, evätä suostumuksensa, olla suostumatta; ngn ngt kieltää, evätä jltk jtk; han ryde mig

tillträde hän kielsi minulta pääsyn; rs att göra ngt kieltäytyä tekemästä jtk; torjua ehdotus; ^ att lyda kieltäytyä tottelemasta. II. itr kieltäytyä; vrt. I. vägran: en rs (tpm.) kieltäytyminen; vid rs asianomaisen mahd. kieltäytyessä, vägl|signal valo-opas|tin, -te tienvarressa (esim. rautatieylikäytävän kohdalla), -skrapa tielana. -skäl tienhaara, -spärr tiesulku, -sträcka taival, matkaväli, matka, väli. -undergång tienalikäytävä. -vett oikea, järkevä menettely liikenteessä, (läh.) liikennekulttuuri, -visare tienviitta; (hnk.) opas, tiennäyttäjä, -övergång tien-ylikäytävä.

väj|a II1 itr väistyä, väistää, för jnk tieltä; han -er inte för ngn (ngt) hän ei väistä ketään (eikä mitään), ei välitä kenestäkään (eikä mistään); ^ undan väistää, karttaa jtk, väistyä jnk tieltä, väjningsskyldig -t velvollinen väistämään, antamaan tietä.

väktare -n - vartija; lagens rs lainvarti-ja(t); ordningens rs järjestyksenvalvoja, väl I. ett rs (tpm.) menestys, onni, hyvä; vårt rs o. ve beror på meidän onnemme t. onnettomuutemme on (sen) varassa. II. (adv.) 1. hyvin, hyvästi: tarkoin: alit rs! kaikki hyvin; så rs (då)! hyvä juttu! ^ anskriven arvossa pidetty, arvostettu; (leik.) hyvissä

kirjoissa (jssk, jnk kanssa); hon är rs bibehållen hän on hyvin säilynyt (ikäisekseen); häntä luulisi nuoremmaksi (kuin hän on); akta sig rs för att visusti varoa tekemästä jtk; befinna sig rs voida hyvin, tuntea olonsa hyväksi; gå rs sujua hyvin; det går ngn rs jnk käy hyvin, jk menestyy; det går aldrig rs! siinä ei käy (se ei ikinä pääty) hyvin! om allt går (vill sig) rs jos kaikki käy hyvin; han gjorde rs i att hän teki hyvin (oikein, viisaasti) kun; hålla sig rs med ngn pysy(tell)ä hyvissä väleissä jnk kanssa; känna ngn rs tuntea jk hyvin, läheisesti; mena rs med ngn tarkoittaa (suoda) jllk hyvää; uppföra sig ^käyttäytyä, menetellä hyvin; det var för rs att olipa oikein hyvä, oli onni että; det är gott o. rs men kaikki hyvin sitä myöten, mutta; det vore rs om olisi hyvä jos; mycket ~ veta tietää hyvin hyvästi, liiankin hyvin; vilja ngn rs suoda jllk hyvää; jag har, rs att märka, inte sett det själv huomautan, tähdennän erikoisesti, etten itse ole sitä nähnyt. 2. runsaasti, hyvin; gott o. rs en vecka hyvästikin, runsas viikko; jag har hunnit med hälften o. rs det olen saanut (työstä ym.) valmiiksi hyvästikin, runsaasti puolet (m. olen jo paremmalla puolella). 3. huomattavan;

764

huomattavassa määrin; hon är rs ung hän (tyttö) on aika (hieman liian) nuori; det är rs litet se oli hieman liian vähän, aika vähän, liian niukalti; har han rs kommit så långt jahka hän on (ensin) ehtinyt, päässyt niin pitkälle. 4. (painot.) det är rs det bästa on kai, lienee paras(ta), viisainta (niin); det är rs häst att on kai parasta (viisainta); det är rs inte möjligt! onko se mahdollista! du är rs inte dålig? et kai voi hieman pahoin? ni är rs inte ond på mig? ettehän liene suutuksissan-ne minulle? här är det rs underbart! onpa täällä kaunista! ihanaa! det går rs över kai se menee ohi; de har rs inte råd till det heillä ei taida olla (ei liene) siihen varaa; det kan rs hända voihan niinkin olla, mahdollista kyllä; du vet rs att kai tiedät että; det borde han rs veta kyllä hänen pitäisi se tietää.

väl||arta|d -1 siivo, hyvätapainen, -befinnande -1 hyvinvointi, -behag mielihy-vä(ntunne); mielisuosio, suosio; finna rs i ngt olla jllk mieluista; med rs mielihyvin; suosiollisesti; efter eget rs oman mielensä mukaan, -behåll|en -et -na hyvin säilynyt, hyvässä kunnossa, vahingoittumaton. -behövlig -t hyvin, tuiki tarpeellinen, -bekant hyvin tuttu, hyvin tunnettu, -be-läg|en -et -na edullisesti sijaitseva, edullisella paikalla (oleva, sijaitseva), -besatt: salongen var rs katsomo oli (melko) täynnä; oli »hyvä huone», -beställ|d -t: han är rs hän on hyvissä varoissa, tulee hyvin toimeen; här är alit -t täällä on kaikki hyvin, oivallisessa kunnossa (järjestyksessä). -besökt: utställningen var rs näyttelyssä kävi paljon väkeä, -betänkt -a hyvin harkittu, -bilda|d -t siro-, sorea|-muotoinen, -vartaloinen, -bor|en -et -na jalosukuinen, -bygg|d -t (hnk.) kaunis-, sorea|vartaloinen; (tkn.) hyvin rakennettu. -bärga|d -t hyvissä varoissa (oleva), (taloudellisesti) hyvinvoipa.

välde -t -n valta, valtakunta; bringa ngt under sitt rs saattaa jtk valtaansa, valtansa alaiseksi.

väldig -t -are mahtava; valtava; rst (adv. tav.) tavattoman, suunnattoman, -het valtavuus, mahtavuus.

väl||frejda|d -t hyvämaineinen, nuhteeton, -fyll|d -t hyvin täytetty; ^ teatersalong (läh.) yleisöä, väkeä hyvä huone; katsomo (melkein) täynnä.

välfärd -en onni, menestys; endast tänka på egen rs ajatella (katsoa) ainoastaan omaa etuaan.

välfärds||inrättning hyväntekeväisyysjärjestö; huoltolaitos, -utskott (hist. Ransk.) yhteishyvän valiokunta.välfödd — välsorterad

väls

väl||fÖ|dd -tt hyvässä lihassa (oleva), hyvin syötetty, -förhållande -t hyvä käytös, -förrätta|d -1: efter -t värv hyvin suoritetun työn jälkeen; työn(sä) hyvin tehtyään. -försa|dd -tt hyvin varustettu; han är rs med pengar hänellä on runsaasti rahaa; -tt lager runsasvalikoimainen, monipuolinen varasto; -tt bord runsas, hyvin varustettu (pito)pöytä. -gjor|d -t: ett -t skåp, en rs stol hyvin tehty, hyvin valmistettu kaappi, tuoli (hyvää tekoa); ett -t arbete hyvin suoritettu työ; hyvää työtä (oleva); en rs förfalskning taitavasti tehty väärennys, -grun-da|d -t hyvin perusteltu, välgång -en menestys, onni. välgångsönskningar pl onnentoivotukset, väl||gärning -en -ar hyvätyö; visa ngn rsar tehdä jllk hyviätöitä. -gö|dd -tt hyvin syötetty.

väl|[görande (a. tpm.) hyvää tekevä, hyvää vaikuttava; för rs ändamål hyväntekeväisyystarkoituksiin, -görare -n -,

-görarin-n|a -an -or hyväntekijä, välgörenhet -en hyväntekeväisyys, välgörenhetsinrättning hyväntekeväisyyslaitos. -märke hyväntekeväisyys-merkki.

välja II1 tr, itr valita; valikoida; ' sina vänner valita ystävänsä; ^ yrke valita ammatti; ^ till ordförande valita puheenjohtajaksi; vilket yrke tänker du rs? minkä ammatin aiot valita? det är svårt att rs on vaikea valita; ^ mellan två möjligheter valita kahdesta mahdollisuudesta toinen; han har inte mycket att rs på hänellä ei ole paljon valinnan varaa; ~ bort ett ämne (koul.) olla ottamatta jtk ainetta; rs in i styrelsen valita hallitukseen, johtokuntaan; ^ ut valita joukosta; stå inte där o. välj! älä seiso siinä valikoimassa! älä siinä valikoi (loppumattomiin)! väljare -n - (valt.) valitsija, väljarkår -en valitsijakunta, valitsijat, väl||klang heleys, kaunissointuisuus. -klin-gande (a. tpm.) sointuva, soinnukas, heleästi (kauniisti) soiva, kaikuva, -klä|dd -tt hyvin pukeutunut, (lps.) hyvin puettu.

väl||komm|en -et -na tervetullut, tili jhk; hälsa ngn rs toivottaa jk tervetulleeksi; ^ på söndag! näkemiin sunnuntaihin saakka! tervetuloa sunnuntaina! ~ hem! tervetuloa kotiin! vara -et för ngn olla tervetullutta jllk. -komna I tr toivottaa tervetulleeksi, tili jhk.

välkomsthälsning ter ve tuliaistoivotus.

väl||känId -t hyvin tunnettu.

välla II1 I. itr: från, ~ ur kummuta,

vyöryä, pulputa jstk; ~ fram pulputa, kummuta esiin. II. tr (tkn.) hitsata.

vällevnad -en hyvät päivät; hyvienpäivien pito, ylellinen elämä, elämäntapa.

välling -en -ar (keit.) velli.

väl||ljud -et sointuvuus, soinnukkuus, -ljudande (a. tpm.) sointuva, soinnukas, -lovlig -t kiitettävä; luvallinen; (vanh.) »hyvinluvallinen»; i rsa ärenden luvallisilla asioilla; oikeutetusti, -lukt tuoksu, hyvä haju. -luktande (a. tpm.) tuoksuva.

väl||lust mielihyvä; nautinto, hekuma, -lustig -t-are hekumallinen, -lusting -en -ar hekumoitsija, elostelija.

väl||läsning -en kaunoluku, luenta; sisä-luku; han är duktig i rs hän on etevä kaunolukija; hän lukee hyvin sisältä, -läsningstävling luentakilpailu. -makt -en hyvinvointi, varallisuus, hyvä toimeentulo; i sin rss dagar menestyksensä päivinä, kun hän vielä oli hyvissä oloissa, -mata|d -t: -t sädesax täyteläinen tähkäpää; -de kräftor lihaiset, lihakkaat ravut. -menande (a. tpm.) hyvää tarkoittava. -mening hyvä tarkoitus; i bästa rs mitä parhaassa tarkoituksessa, -ment -a hyvässä tarkoituksessa (tehty, annettu); litet, men rs vähän mutta sydämestä (lähtenyttä, annettua), -meritera|d -t ansioitunut; hnk jolla hyvät ansiot; han är rs hän on ansioitunut, hänellä on (esitettävänä) hyvät todistukset, -mående (a. tpm.) hyvin|voipa, -voiva; varakas, vauras; terve, -måga (taloudellinen) hyvinvointi, vauraus; terveys; befinna sig i hög-önsklig rs olla terve ja erittäin hyvissä voimissa, -placera|d -t: rse pengar hyvin sijoitetut rahat, -renommera|d -t arvossa pidetty, -rikta|d -t hyvin tähdätty (suunnattu), tarkasti tähdätty, -rusta|d -t hyvin varustettu; (kuv.) hnk. jolla hyvät luonnonlahjat jne.

väl||signa I tr siunata, -signa|d -t siunattu; (j.) pahuksenmoinen.

välsignelse -n -r siunaus; medföra rs tuottaa, tuoda (mukanaan) siunausta, »bringande (a. tpm.) siunausta tuottava, -rik -t siunauksellinen.

väl]|sinna|d -t hyvän|suopa, -tahtoinen, suopeamielinen. -sittande (a. tpm.) hyvin käyvä, sopiva (puku), -situera|d -t hyvässä asemassa, hyvissä varoissa oleva; varakas, -skapa|d -t sorea| kasvuinen, -vartaloinen; ett -t gossebarn terve poika-(lapsi). -skrivning -en (koul.) kaunokirjoitus. -skött - -a hyvin, huolellisesti hoidettu; en .—• ctffär hyvin lioidettu (johdettu) liike, -smakande (a. tpm.) maukas, hyvänmakuinen. -sortera|d-J 1. hyvin laji-

teltu. 2. monipuolinen (varasto), -stånd varallisuus, hyvinvointi, vauraus, vält -en -ar (mv., tkn.) jyrä.

1. vält|a -an, -or I. tukki-, hirsi|kasa, -pino. II. I tr (mv.) jyrätä.

2. vält|a välter välte vält I. tr: >—' omkull kaataa kumoon; ~ ut kaataa pois jstk. II. itr kaatua kumoon; ~ i diket kaatua rattaineen, vaunuineen (autoineen) ojaan.

vältra I I. tr vierittää, vyöryttää; ^ skulden (ansvaret) på ngn vyöryttää (sysätä) syy (vastuu) toisen niskoille, hartioille. II. rfl. ~ sig kieriskellä; ^ sig i smutsen rypeä liassa; ~ sig i pengar (kuv.) kieriskellä, piehtaroida rahoissa, väl||underrätta|d -t: i ~e kretsar asioista hyvin perillä olevissa piireissä, -upp-fostra|d -t hyvin kasvatettu, välva II1 tr 1. (rak.) holvata. 2. vierittää, kieritellä; ~ stora planer (kuv.) hautoa suuria suunnitelmia. 3. r/Z. ~ sig kääreillä, kaartua.

välv|d -t (rak.) holvattu, holvin muotoinen.

väl||vilja -n hyväntahtoisuus; visa ~ osoittaa hyväntahtoisuutta, mot ngn jtk kohtaan. -villig -t hyväntahtoinen, hyvänsuopa; inta en hållning gentemot ngt suhtautua jhk suopeasti; tala i ~a ordalag puhua suopeaan, hyvänsuopaan sävyyn; ställa sig ~ till ett förslag suhtautua ehdotukseen suopeasti; vara stämd suhtautua suopeasti, myönteisesti, mot ngn jhk; han visade sig ~ mot mina planer hän suhtautui suopeasti ehdotuk-siini. -vårda|d -t huolellisesti, hyvin hoidettu. -vuxen, -växt (hnk.) soreakasvui-nen.

vämj|as II1 itr (dep.): ~ vid ngt tympeytyä jhk; jag -es vid tanken därpå sen ajatteleminen tympäisee minua; jag -es vid maten ruoka tympäisee minua; jag -des att se det minua tympäisi, inhotti sen näkeminen.

vämjelig -t -are tympäisevä, inhottava, vämjelse tympeytyminen, tympeys, inho; känna ^ vid lukten tuntea inhoa, kuvotusta siitä hajusta (sen hajun tuntiessaan) .

1. vän (-ä:) -t -are viehkeä, suloinen, herttainen.

2. vän (-ä-) -nen -ner ystävä; ~nen Henrik Heikki-ystäväni; min lilla'pikku ystävä, kultaseni! en ~ till min bror veljeni ystäv(i)ä; släkt o. ~ner sukulaiset ja ystävät; de blev (goda) ~ner heistä tuli (hyvät) ystävät; vara god ~ med ngn olla jnk hyvä, läheinen ystävä; vara en ~ av ordning harrastaa järjestystä, olla järjestyksen ihminen.

vän|d -t käännetty; kääntynyt, vänd|a II1 I. tr kääntää; vääntää, pyörittää; suunnata, kohdistaa; ' (med) bilen kääntää auto(a); ~ ett blad (steken) kääntää lehteä (paistia); ~ en sida i boken kääntää sivu kirjassa; låta ^ en kostym (vaat.) käännättää (vanha) puku; ^ noterna åt ngn kääntää soittajalle nuotteja; <—' kappan efter vinden (kuv.) olla tuuliviiri, (aina) kääntyä tuulen mukaan;

ngn ryggen kääntää jllk selkänsä; ^ ngns tankar från ngt saada käännetyksi jnk ajatukset pois jstk; ^ sorgen i glädje muuttaa suru iloksi; ~ ansiktet mot solen kääntää kasvonsa aurinkoon päin; ^ sina ögon mot ngn kääntää silmänsä (katseensa) jhk päin; ^ allt till det bästa kääntää kaikki parhain päin; ^ sina tankar (sin uppmärksamhet) till ngt kohdistaa ajatuksensa (huomionsa) jhk; ~ det därhän kääntää asiat niinpäin että; ngt upp o. ned kääntää ylösalaisin. II. itr: vi måste ~ (om) meidän täytyy (täytyi) kääntyä (takaisin); ~ på huvudet kääntää päätään; <—' o. vrida på ett problem ajatella ja pohtia tehtävää, ongelmaa; ^ på slantarna venyttää penni soikeaksi (ennen kuin sen hellittää käsistään); ^ upp o. ned på ngt panna (kääntää, vääntää) ylösalaisin, (j.) panna kaikki päälaelleen; ~ ut o. in på ärmen kääntää hiha nurin. III. rfl. ~ sig kääntyä; bladet har vänt sig lehti on kääntynyt; ^ sig (om) kääntyä ympäri, takaisin; ^ sig i sängen kääntyillä vuoteessa; ^ sig bort kääntyä pois-(päin); ~ sig från ngn kääntyä jstk pois-(päin); hylätä jk; ^ sig mot väggen (åt vänster) kääntyä seinään päin (vasempaan); han -e sig om efter henne poika kääntyi katselemaan tytön jälkeen; ^ sig till ngn kääntyä jnk puoleen; kohdistaa sanansa jhk (jllk); ^ sig till ngn med en begäran kääntyä jnk puoleen jtk pyytäen; jag vet inte, vart jag ska mig en tiedä, mihin (kenen puoleen) minun olisi käännyttävä.

vänd||kors kääntö-, kierto|risti, ristipuomi. -krets (mnt.) kääntöpiiri; stenbockens (kräftans) ~ kauriin (kravun) kääntöpiiri, vändning -en -ar käännös, käänne; muutos; en ~ till det bättre käänne parempaan päin; ta en dålig ~ kääntyä pahempaan (pahoin) päin; vara långsam (rask) i ~arna olla hidas (nopea, sukkela) käänteissään; i en hastig ~ käden käänteessä; han vägrade i ~en (kuv.) hän ei tahtonut enää olla mukana (tulla mukaan), vänd||punkt

käännekohta, -skiva (raut.) kääntölava. -stekt - -a (keit.) kahden

puolen paistettu, -sy|dd -tt neulottu siten, että langanpäät jne. jäävät sisään, vänfast - -a luja, luotettava ystävänä, ystävyydessään.

vänjnn|a -an -or ystävätär, vänja II1 tr totuttaa, vid jhk; ^ ngn av med ngt totuttaa jk pois (jstk tavasta tms.); ^ sig vid bullret tottua meluun, vänjning -en totuttaminen, tottuminen; tottumus; ^ vid renlighet (el.) totuttaminen puhtauteen, siisteyteen, vänkrets ystäväpiiri, vänlig -t -are ystävällinen, mot jtk kohtaan, jllk; så ~t av er! kuinka ystävällistä! kuinka ystävällinen olittekaan kun (teitte jtk).

vänligen (adv.) ystävällisesti (tervehtien), ystävällisin terveisin, vänlighet -en ystävällisyys, herttaisuus; ha r^en att olla (niin) ystävällinen ja; vänskap -en ystävyys; jag fattade snart ~ för honom meistä tuli pian ystävät; hysa ~ för ngn olla jnk ystävä, tuntea ystävyyttä jtk kohtaan, vänskaplig -t -are ystävälli|nen, -smielinen; stå på r^j fot med ngn olla ystävällisissä väleissä jnk kanssa, vänskaps||band ystävyydensiteet (tav. pl). -bevis ystävyyden osoitus, todistus, merkki. -match (urh.) ystävyysottelu, vänslas I itr (dep.) hyväillä ja suudella toisiaan.

vänst|er (vrt. höger) I. (a.) -ra vasen; -ra handen vasen käsi; på hand vasemmall! a -e (kädell|ä, -e), vasempaan; på -ra sidan om mig minusta vasempaan, (minun) vasemmalla puolellani. II. 1. (s. tpm.) vasen puoli; till ~ om huset talosta vasempaan, talon vasemmalla puolen; barnet kan inte skilja på höger o. ^ lapsi ei erota oikeaa vasemmasta; gifta sig till ~ (ruht.) mennä morganaattiseen, epäsää-tyiseen avioliittoon. 2. -n (valt.) vasemmisto; höra till yttersta ~n kuulua (lukeutua) äärimmäiseen vasemmistoon, vänster| |back (jlkp.) vasen puolustaja, -hänt - -a vasenkätinen, -parti vasemmistopuolue. -sida (kirjan) vasen puoli, -sinna|d -t (valt.) vasemmisto|lainen, -mielinen. fStyr|d -t vasemmiston hallitsema, vasemmistohallituksinen. vänsäll: han är ~ hänellä on suuri ystäväpiiri.

vänta I tr odottaa jtk; jag dem i morgon odotan heitä (tuleviksi) huomenna; regn odottaa sadetta; det hade jag ju inte ~t mig enpä olisi osannut sitä odottaa; man kunde inte <—> sig ngt bättre av henne ei hänestä (hänen Iäisestään) olisi voinut sen parempaa odottaakaan; som var att

^ niin kuin odotettavissa oli(kin). II. itr odottaa; ^ med det! maltahan, älä pidä kiirettä sen suhteen! ^ ett slag! odotahan hetkinen! låta ^ på sig antaa odottaa (odotuttaa) itseään; det lär du nog få ~ på sitä taidat saada odottaa; gå o. ~ kaiken aikaa odottaa; odotella; ^ ut ngn odottaa jtk (siihen saakka kunnes tämä tulee ulos).

väntan: en ~ (tpm.) odotus; i ~ på Ert svar odottaen (jääden odottamaan) vastaustanne.

väntetid -en odotusaika, väntjänst -en ystävänpalvelus. vänt||rum odotushuone, -säl (raut. ym.) odotussali.

väpna I I. tr aseistaa. II. rfl. ~ sig aseistautua (m. kuv.); varustautua, väpna|d -t aseellinen; aseistautunut, väpnare -n - (hist.) aseenkantaja, asepoika. väppling -en -ar (ksv.) apila.

1. värd -en -ar isäntä, talon-, vuokra|-isäntä; göra upp räkningen utan ~en tehdä tilit isännän mieltä kuulematta; antautua turhien toiveiden valtaan.

2. vär|d -t jnk arvoinen; arvoisa; ^ alit beröm kaiken kiitoksen arvoinen, ansaitseva; han är inte >—' att tas på allvar ei häntä kannata ottaa todesta, toden kannalta; inte ~ ett jota ei penninkään, ei minkään arvoinen; det är inte mödan -t ei se maksa vaivaa; det var -t priset för mig se oli kyllä minulle hintansa arvoinen; inte -t att tala om (siitä) ei maksa vaivaa, ei kannata puhua; han är ~ sin vikt i guld hän on kullan arvoinen, korvaamaton (mies); det är fara-t on syytä pelätä että; det är inte -1 du säger emot! ei sinun kannata väittää vastaan! det är inte -t att gå dit ei kannata, ei maksa vaivaa mennä sinne; viisainta olla sinne menemättä, pysyä sieltä poissa; den -de talaren arvoisa puhuja.

värddjur (el., biol.) isäntäeläin. värde -t -n arvo; nominellt ~ nimellisarvo; en upplysning av ringa ~ (varsin) vähäarvoinen tieto; till ett ~ av arvoltaan . .; falla (stiga) i ~ laskea (nousta) arvossa; sätta stort ~ på ngt antaa jllk

suuri arvo; jag sätter stort r^j på honom pidän häntä suuressa arvossa; annan hänelle suuren arvon; du förstår inte att sätta <—' på det et ymmärrä antaa sille arvoa, värde||beständig -t pysyväisarvoinen. -brev arvokirje. -full -t arvokas, -föremål arvoesine. -försändelse (post.) arvolähetys, -lös -t arvoton. -minskning arvon väheneminen. -mätare arvonmittari. -omdöme arvon määrittely. -papper (kaup.) arvopaperi.

värdera I tr arvostaa, pitää arvossa; arvioida; taksoittaa; todeta jnk arvo; firman rsr honom mycket häntä pidetään liikkeessä suuressa arvossa; ^ ngns förtjänster pitää arvossa, arvostaa jnk ansioita; ^ skadan till hälften av försäkringsvärdet arvioida vahingot puoleksi vakuutusten arvosta; tomten rsdes tili 5 miljoner mark tontti arvioitiin 5 miljoonan markan arvoiseksi; ^ ngt för högt arvioida jtk liian kalliiksi; kan du rs denna pärla? osaatko arvioida tämän helmen arvon? värdera|d -t arvossa pidetty; ks. ed. värdering -en arviointi; taksoitus; vrt.

värdera. värderingsman arviiomies. värde||sak arvoesine, -sätta V tr arvostaa, arvioida, arvostella; vrt. värdera, «sättning -en arviointi, arvostelu, -ökning arvonlisäys, värdfolk isäntäväki.

värdig -t -are arvokas; med rs hållning arvokkaan ryhdikkäästi; visa sig rs förtroendet osoittautua luottamuksen arvoiseksi, ansaitsevansa luottamuksen; det är dig icke rst se ei ole sinun arvosi mukainen teko, se on sinun arvoasi alentavaa, värdigas I itr (dep.) suvaita, pitää arvonsa mukaisena (tehdä jtk). värdighet -en arvokkuus, arvo; hålla på sin rs pitää kiinni arvostaan; han ansåg det vara under sin rs hän katsoi sen arvolleen alentavaksi.

värdinn|a -an -or emäntä; taloudenhoitaja-tar.

värdinneskap -et: sköta rset hoitaa emän-nyyttä, toimia emäntänä, värdshus -et ravintola; majatalo, -värd ravintolan, majatalon isäntä, värdskap -et: sköta rset hoitaa isännyyttä, toimia isäntänä, värj|a I. -an -or miekka. II. II1 tr puolustaa, suojella, varjella; jag kunde inte <—' mig jör intrycket att en voinut olla saamatta sellaista käsitystä että; ^ sig mot ngt puolustautua, pitää puoliaan jtk vastaan; rs sig med ed (Iak.) puhdistautua valalla.

värjfäste miekankahva, värk -en -ar kipu, särky, pakotus; rsar synnytystuskat, synnytyspoltteet; molande rs jomotus; reumatisk rs reumaattinen särky; ^ i en tand hammassärky; jag har rs i armen käsivarttani särkee, värk|a II2 itr särkeä, tuntea kipua; tanden -er, det -er i tanden minulla on hammassärkyä, hammastani särkee; det -er i såret haavaa kirvelee (vihavoi, särkee);

ut (tikku, siru) lähteä märän mukana pois haavasta.

värkbrut|en -et -na kivun ja säryn murtama, murjoma.

värld -en -ar maailma; gamla (nya) rsen Vanha (Uusi) maailma; undre rsen alamaailma; hela rsen koko maailma; det är väl inte hela rsen ei kai se ole koko maailman asia; vara skyldig Gud o. hela rsen olla velkaa kaikille ihmisille, oikeaan ja vasempaan; rsens sju underverk (hist.) maailman seitsemän ihmettä; gå ali rsens väg mennä kaiken maailman tietä; hur lever rsen med dig? no, mitäs sinulle oikein kuuluu? kuinkas huristaa? folk från hela rsen kaiken maailman väkeä; han är den bästa människa i rsen hän ön maailman parhain ihminen; förr i rsen ennen aikaan, ennen vanhaan; hur (vad, vem) i ali rsen? miten ihmeessä? (mitä ihmettä? kuka kumma?); vad i ali rsen har hänt? mitä ihmettä on tapahtunut? för allt i rsen gör inte det! älä missään nimessä (millään muotoa) tee sitä! komma till rsen tulla maailmaan, syntyä; sätta barn till rsen synnyttää lapsia, (halv.) latoa lapsia maailmaan (maailma täyteen); bringa ngt ur rsen saada, raivata pois, tehdä loppu jstk; gå ur rsen erota (tästä) elämästä.

världs||alltet maailmankaikkeus, -atlas maailmankartasto, -bekant - -a kautta maailman tunnettu, -beröm|d -t maailmankuulu; han är rs hänellä on maailmanmaine. -bild maailmankuva, -del maanosa. -erfarenhet maailmankokemus. -fred maailmanrauha, -frånvarande (a. tpm.) maailmalle vieras, maailmasta vieraantunut, eroon vetäytynyt, -frånvän|d -t maailmasta pois kääntynyt, maailmaa vierova, -främmande (a. tpm.) maailmalle vieras, -förbättrare -n - (iv.) maailmanparantaja. -gåta maailmanarvoitus, -handel maailmankauppa, -hav valtameri. -herravälde maailmanherruus, -his-toria maailmanhistoria, -historisk-t maailmanhistoriallinen. -hushållning -en maailmantalous. -händelse maailmantapahtuma, maailmanhistoriallinen tapahtuma, -karta

maailmankartta, -klok -t maailmaa nähnyt, kokenut, -krig maailmansota; under andra rset toisessa maailmansodassa, toisen maailmansodan aikana, -kris maailmanpula.

världslig -t-are maailmallinen, maailmallis-mielinen.

världs|läge maailman tilanne, -makt maailmanvalta. -man (suuren) maailman mies. -marknad maailmanmarkkinat, -marknadspris maailmanmarkkinahinta, -medborgare maailmankansalainen, ^mästare maailmanmestari, -mästerskap maailman-

mestaruus (urh.); ~et i fotboll jalkapallon maailmanmestaruus. -omfattande (a. tpm.) koko maailman käsittävä, -omseg-ling -en maailmanympäripurjehdus, »politisk -t suur-, maailman] poliittinen. -post-förening (post.) Maailmanpostiyhdistys. -rekord maailmanennätys, -rykte maailmanmaine; eri läkare med ~ maailmankuulu lääkäri; lääkäri, jolla on maailmanmaine. -rymden maailmanavaruus. -saitf-färdsel maailmanliikenne. -språk maailmankieli. -stad maailmankaupunki. -utställning maailmannäyttely, -van -t tottunut liikkumaan (suuressa) maailmassa. -vånå tottumus liikkumaan (suuressa) maailmassa. -välde maailmanvalta, -åskådning -en maailmankatsomus, värm|a II1 I. tr lämmittää, tehdä lämpimämmäksi, lauhkeammaksi; ^ vatten lämmittää vettä; ^ sina, händer vid elden lämmittää käsiään tulen ääressä; solen -er redan aurinko jo lämmittää; ~ (upp) maten, ~ upp ett rum lämmittää ruoka, huone(tta). II. rfl. ~ sig i solen lämmitellä auringonpaisteessa, värme -n, (fys.) -rlämpö, lämpötila; kuumuus; lämmitys; 30 graders ~ 30 asteen lämpö (tila), -alstrande lämpöä kehittävä. -boija (mtr.) lämpöaalto, -dyna (lääk.) lämpötyyny. -element lämpö-, lämmitys |-patteri; kuumennin, kutinlennuskappale. -enhet (fys.) lämpöyksikkö. -flaska lämmitys-, lämpö|pullo. -grad lämpöaste; 5 '~er viisi lämpöastetta, -isolerande (a. tpm.) lämpöä eristävä, -lampa lämpö-, lämmitys |lamppu. -ledande (a. tpm.) lämpöä johtava, -ledare (fys.) lämmön-johde. -ledning -en 1. (fys.) lämmönjohtuminen. 2. -ar lämmityslaitteet, keskuslämmitys; stänga av r^en sulkea lämmityslaitteet. -panna lämmityskattila, -slag (lääk.) lämpöhalvaus. Värmland npr Vermlanti, värn -et turva, suoja, puolustus; pl - (sot.)

(suoja) varustus, värna I tr turvata, suojata, puolustaa; om ngt olla jnk turvana, suojana, värnlös -t turvaton, suojaton, värn||plikt -en (sot.) asevelvollisuus; allmän ~ yleinen asevelvollisuus; fullgöra sin ~ suorittaa asevelvollisuutensa, (j.) palvella »väessä», -pliktig -t asevelvollinen, värnplikts||armé asevelvollinen, asevelvol-lis|armeija. -vägrare sotapalveluksesta kieltäytyjä, -ålder asevelvollisuusikä. värnskatt sotilasvero. värp [a II2 I. itr munia; -er hönan bra? muniiko (se, tämä) kana hyvin? (m.) onko kana hyvä munimaan? II. tr munia (muna).

värp||höna muniva, munija|kana. -höns pl

(rhm.) munijakanat, värpning -en muniminen, värre (ä. tpm., adv.) pahempi, pahemmin; ~ o. ~ yhä pahempi, yhä pahemmin, hullua hullummin; så mycket ~ sen pahempi; det är ^ med honom hänen tilansa ön huonompi, hän voi huonommin; göra det onda ~ pahentaa asiaa vielä entisestään; det gör saken ~ se pahentaa asiaa; han hade roligt ~ hänellä oli hirveän hauskaa. * /

värst I. (a.) pahin; pahimmillaan: det var att (kaikkein) pahinta (asiassa) oli se että; vi fruktar det pelkäämme pahinta; i fall (kaikkein) pahimmassa tapauksessa; den >—>a osanning pitkä valhe, (oikein) hitonmoinen valhe, emävalhe; det var sepäs oli jotakin sel det var ~ vad du sölar! kuinka voitkin noin vitkastella! senkin köpelys! iankaikkinen kuhnus! II. (adv.) pahimmin, huöndimmin; det träffar dig ^ sinua se (kaikkein) pahimmin koskee; inte så ~ hungrig ei kovin pahasti nälissään; inte så ~ glad ei kovin, erikoisen iloinen; ei liialla iloisuudella pilattu. '

värv -et - toimi, työ, tehtävä, askare; ammatti; sköta sitt dagliga ~ hoitaa, tehdä jokapäiväinen työnsä, suorittaa jokapäiväiset askareensa.

värva I tr värvätä, pestata; låta ~ sig ottaa (sotamiehen yms.) pesti, pestautua, värvning -en (er. sot.) värväys; ta ^ ottaa pesti, pestautua.

väsa TI2 itr, tr sähistä, kähistä; f fam orden sähistä (sanoa sähisten) sanat, väsen: ett <—' väsende\t -n 1. olemus: tili sitt ~ olemukseltaan; vara vänlig till sitt olla ystävällinen olemukseltaan. 2. melu, meteli, paha elämä; mycket ~ för ingenting (snl.) paljon melua tyhjästä; paljon porua, vähän villoja; sånt ~ du för! millaista melua (elämää) sinä pidät-(kään)! han gör inte mycket ^ av ngt hän ei pidä liikaa melua jstk; göra stort ~ av allt pitää suurta melua kaikesta, väsentlig -t -are olennainen; varsinainen, tärkeä, huomattava, merkittävä; den ~a skillnaden är pääasiallinen, tärkein ero on; ~a förbättringar huomattavat parannukset; i allt ~t pääasiassa, olennaisimmilta osiltaan.

väsentligen (adv.) olennaisesti, varsinaisesti, pääasiassa; pääasiallisesti; de* är ~ detsamma se on olennaisesti sama asia. väsentlighet olennaisuus, tärkeys, merkitys; *—'er olennaisimmat, tärkeimmät asiat.

väsk|a -an -or laukku, (m.) matkalaukku;

salkku; koululaukku; selkä|laukku, -reppu.

väsljud (fon.) suhuäänne. väsnas I itr (dep.) hälistä, elämöidä, meluta, rähistä, telmiä, pitää kovaa elämää, väsning -en sähinä, kähinä. väss|a I imprf. m. -te tr teroittaa, hioa; ^ en penna teroittaa (lyijy) ky rtä; ^ pennan (kuv.) teroittaa kynänsä (valmiiksi).

1. väst -en -ar (vaat.) liivit.

2. väst -en (ilms.) länsi; vrt. m. syd, väster. västan I. (adv.): ^ ifrån lännestä päin.

II. en ~ (tpm.) länsituuli, -vind länsituuli, läntinen.

väster I. 1. (ilms.) länsi; från öster till ~ idästä länteen; i ~ lännessä; mot (åt) ~ länteen(päin). 2. -n länsi, Länsi; länsimaat; Vilda ~n Villi länsi. II. (adv.): ~ om lännessä, länteen päin jstk; jnk länsipuolella, -ifrån, yhd. vrt. söder-. Västerbotten npr Länsipohja, västerlandet npr länsimaat; i ~ länsimaissa.

Västeuropa npr Länsi-Eurooppa. västeuropeisk (-pe:isk) -t länsieurooppalainen.

väst||ficka liivintasku, -ficksformat (leik., iv.) liivintaskukoko; i ~ liivintasku -koko|a, -inen.

västfront -en (sot.) länsirintama. Västindien npr Länsi-Intia, västlig -t -are läntinen, länsi-, västmakterna pl (hist.) länsivallat, västra läntinen, länsi-; Finland Länsi-Suomi.

väst||sida ym. lyh. vrt. m. syd~. -tysk -1,

-tysk -en -er länsisaksalainen. Västtyskland npr (valt.) Länsi-Saksa, väta I. -n märkyys, kosteus: aktas för varottava (suojattava) kosteudelta! II. II2 tr kastella, kostuttaa; ~ ned kastella (märäksi).

väte -t (kern.) vety. -atom vetyatomi, -bomb vetypommi, -superoxid vetysuper-oksidi. vätgas vety (kaasu).

vätsk|a I. -an -or neste. II. I rfl: ~ sig: såret sig (lääk.) haava märkii, vis-voittelee.

vätskeform: i ~ nesteen muodossa, nestemäisenä.

vätt|e -en -ar (myt.) menninkäinen, maahinen.

väv -en -ar 1. (vaat.) kangas; sätta upp en ~ (kud.) kääriä loimet tukille. 2. (an.) kudos.

väva II1 tr kutoa (kangasta), vävare -n - kutoja, kankuri, väv|bom, -bult (kud.) loimitukki. väverj -et 1. kutominen. 2. pl -er kutomo.

växande

väversk|a -an -or (kankaan) kutoja, kankuri (nainen), vävkonst kutomataito. vävnad -en 1. kudonta. 2. -en -er (vaat.) kudonnainen; kangas; ~er kudonnaiset, tekstiilitavarat. 3. (an.) kudos, vävning -en kudonta, kutominen,

väv|sked (kud.) pirta, kaide, -stol kangaspuut.

väx|a II2 (vanh. impf. pl vuxo, supiini vuxit) I. itr kasvaa, varttua; håret -er fort tukka kasvaa nopeasti; staden bara -er kaupunki kasvaa kasvamistaan; det -er mycket blåsippor här täällä kasvaa paljon sinivuokkoja; vad du har vuxit! miten (isoksi) sinä oletkaan kasvanut! hans skulder har vuxit väsentligt hänen velkansa ovat huomattavasti kasvaneet (lisääntyneet); låta skägget ~ kasvattaa (itselleen) parta(a); ^ som en lavin kasvaa lumivyörynä, lumivyöryn lailla; ^ i höjden (på bredden) kasvaa korkeutta, pituutta (leveyttä); stormen -er tili orkan myrsky kasvaa, kiihtyy hirmumyrskyksi; ^ ngn över huvudet kasvaa ohi jstk, jtk pitemmäksi, sivuuttaa kasvussa; (kuv.) käydä jllk ylivoimaiseksi; ^ sig stor o. stark kasvaa (varttua) isoksi, suureksi ja väkeväksi, voimakkaaksi. II. (pain. part.): .—' bort: det -er bort med tidén se häviää ajan oloon, ajan pitkään; ^ fast kasvaa, kasvettua kiinni, vid ngt kasvaa, kasvettua, (kuv.) juurtua jhk;

' fatt ngn tavoittaa jk kasvussa; ~ fram kasvaa esiin jstk; (kuv.) syntyä, nousta; ~ från ngt kasvaa, tottua pois jstk; ^ ifrån sig kasvaessaan käydä (muuttua) vähemmän miellyttäväksi; »menettää»;

igen kasvaa kiinni, umpeen; såret kommer att ~ igen haava kasvaa (kyllä vielä) umpeen, arpeutuu; (pelto) pensastua, (tie) nurmettua, ruohottua; ^ ihop kasvaa, kasvettua yhteen; ^ in i ngt kasvaa jhk kiinni, jnk sisään; ^ om ngn kasvaa jnk ohi, sivuuttaa jk kasvussa; ^ samman kasvaa, kasvettua yhteen; ~ till sig käydä, kasvaa entistä ehommaksi; ^ upp kasvaa, varttua; ^ upp på landet kasvaa maalla, maaseudulla; ^ upp till man kasvaa ja varttua mieheksi; ^ ur sina kläder kasvaa vaatteensa pieniksi, ahtaiksi; han har vuxit ur barnskorna hän on päässyt lapsenkengistään; ' ut kasvaa, laajeta; tulla täysikasvuiseksi, aikuiseksi; ut från stammen kasvaa, puskea ulos rungosta; verksamheten har vuxit ut toiminta on (suuresti) kasvanut, laajennut; ^ över: gräset har -t över stigen polku on ruohottunut, nurmettunut, växande I. (a. tpm.) kasvava, varttuva;

vilt ry luonnonvaraisena kasvava; ^ ungdom kasvava, nouseva nuoriso. II. ryt kasvaminen, kasvu; vara i ständigt ry taukoamatta kasvaa, lisääntyä, väx|el 1. -eln -lar (pank.) vekseli; ^ per 5 juli heinäkuun 5 p:nä erääntyvä vekseli; 3 månaders ry kolmen kuukauden vekseli; draga en ry på ngn asettaa jnk maksettavaksi vekseli; dra -lar på framtiden (kuv.) asettaa vekseleitä tulevaisuuden lunastettavaksi. 2. -eln vaihtoraha, pikkuraha; jag har inte ry på mig minulla ei ole (ei satu olemaan) vaihtorahaa. 3. -eln -lar (raut. ym.) vaihde; (aut.) vaihdepyörästö; ry spak (aut.) vaihdetanko; lägga in ettans ry (aut.) vaihtaa ykköseen (siirtää vaihdetanko ensimmäiseen vaihteeseen); köra på tvåans ry ajaa kakkosella. 4. (puh.) vaihde; keskus; begära ryn pyytää keskukseen; jlieka sökes jör ryn (san.) (nuori) tyttö saa paikan keskuksessa(mme). växel||blankett vekselilomake. -borgen vek-selitakuu. -bruk (mv.) vuoro vilj ely. -diskonto vekselidiskontto (korko), -kassa vaihtokassa. -kontor vaihtokonttori. -kurs vaihtokurssi; vekselikurssi. -lag vekselilaki. -lok(omotiv) (raut.) vaihto-, järjestelyveturi. -låda (aut.) kytkinkammio. -pengar vaihtorahat, pikkurahat, -rytteri vekseli|huijaus, -keinottelu, -spak (aut.) vaihdetanko. -ström (shk.) vaihdevirta. -sång (kirk.) vuorolaulu. -verkan vuorovaikutus. -vis vuorotellen, växla I I. tr vaihtaa, med ngn jnk kanssa; ~ ringar vaihtaa sormuksia; ^ några hövliga ord vaihtaa muutamia kohteliaita sanoja; kan du ry en tusenlapp? voitko vaihtaa (särkeä, rikkoa) tuhat| markkasen (-lappusen)? priserna ryr hinnat vaihtelevat; tiderna ryr ajat muuttuvat; tåget ryr ännu juna on vielä vaihdettavana. II. (pain. part.): ^ in pengar vaihtaa rahaa; ^ in tåget på ett annat spår vaihtaa (siirtää) juna toisille raiteille; ^ ner (upp) (aut.) vaihtaa pienempään (isompaan) vaihteeseen; ^ om vaihdella; ~ om tili tvåan (aut.) vaihtaa kakkoseen, växling -en 1. -ar vaihto, vaihtelu; vaihe; lyckans ryar onnen vaihtelut. 2. (raut.) junan vaunujen vaihtaminen, järjestäminen.

växlings||bangård (raut.) järjestelyratapiha. -rik -t vaiheikas, monivaiheinen, växt 1. -en kasvu, vartalo, ruumiinmuoto; av medelstor ry keskikokoinen; stanna i ryen pysähtyä kasvussaan, kesken kasvun; han är liten till ryen hän on lyhyt-, pieni|kasvuinen. 2. -en -er (ksv.) kasvi. 3. (lääk.) kasvannainen, kasvi, -anatomi kasvianatomia. -cell kasvinsolu. -familj

kasviheimo, -färg kas vi väriaine, -hus kasvihuone, ansari, -kraft kasvuvoima, »kännedom kasvientuntemus,

växtlighet -en 1. kasvillisuus. 2. kasvuvoima; ks. växtkraft; ryen är god kasvaa hyvin.

växt||liv kasvillisuus; kasvien elämä -press kasviIpuristin, (vanh.) -prässi, -riket kasvikunta. -skydd kasviensuojelu. -värk (lääk.) kasvusärky.| -värld kasvimaailma -ämne (fysiol.) kasviaihe, -ätande (a. tpm.) kasveja syövä, -ätare (el.) kasvinsyöjä, (hnk.) kasvissyöjä.

vörda I tr kunnioittaa, pitää kunniassa, vördig -t -are kunnianarvoinen, vördnad -en kunnioitus; hysa ry för ngn tuntea kunnioitusta jtk kohtaan, vördnads||betygelse -n -r kunnianosoitus, -bjudande (a. tpm.) kunnioitusta herättävä. -full -t kunnioittava, -vär|d -t kunnioitettava, kunnianarvoinen, vördsam -t -mare (nöyrästi) kunnioittava; ryt (kj. lopussa) kunnioittavimmin, vört -en vierre, -bröd vierreleipä.

x

x (kirj.) x, X; en herr X joku herra, herra N. N.

x-a (ekksa) I. tr: ry över ett ord (kirj. kon.) pyyhkiä pois sana, vetää, lyödä ristit (j. roikat) sanan päälle. Xantjppa npr (hist.) Ksanthippa; (kuv.) toraisa, häijysisuinen naisihminen, x-axel -n (mat.) x-akseli, abskissa, xeresvin -et serry.

xerolyt -en -er (ksv.) kuivakkokasvi. x-krok (tkn.) x-koukku. xylofon -en -er (mus.) ksylofoni, xylofonist -en -er (mus.) ksylofoninsoittaja. xylograf-en -er (taid.) puunpiirtäjä, puun-kaivertaja.

xylografi-fejra (taid.) puunpiirräntä, puun-kaiverrus.

xylopyrografj -(e)n (taid.) polttopiirräntä, polttopiirustus.

Y

y (kirj.) y, Y.

yacht (jot) -en -er (mer.) huvi|jahti, -pursi, yalelås (jeil-) yalelukko (jeil-lukko). yankee (jenkki) -n -r (-kier), -5 jenkki (yhdysvaltalainen, »amerikkalainen»).

vilt ry luonnonvaraisena kasvava; ^ ungdom kasvava, nouseva nuoriso. II. ryt kasvaminen, kasvu; vara i ständigt ry taukoamatta kasvaa, lisääntyä, väx|el 1. -eln -lar (pank.) vekseli; ^ per 5 juli heinäkuun 5 p:nä erääntyvä vekseli; 3 månaders ry kolmen kuukauden vekseli; draga en ry på ngn asettaa jnk maksettavaksi vekseli; dra -lar på framtiden (kuv.) asettaa vekseleitä tulevaisuuden lunastettavaksi. 2. -eln vaihtoraha, pikkuraha; jag har inte ry på mig minulla ei ole (ei satu olemaan) vaihtorahaa. 3. -eln -lar (raut. ym.) vaihde; (aut.) vaihdepyörästö; ry spak (aut.) vaihdetanko; lägga in ettans ry (aut.) vaihtaa ykköseen (siirtää vaihdetanko ensimmäiseen vaihteeseen); köra på tvåans ry ajaa kakkosella. 4. (puh.) vaihde; keskus; begära ryn pyytää keskukseen; jlieka sökes jör ryn (san.) (nuori) tyttö saa paikan keskuksessa(mme). växel||blankett vekselilomake. -borgen vek-selitakuu. -bruk (mv.) vuoro vilj ely. -diskonto vekselidiskontto (korko), -kassa vaihtokassa. -kontor vaihtokonttori. -kurs vaihtokurssi; vekselikurssi. -lag vekselilaki. -lok(omotiv) (raut.) vaihto-, järjestelyveturi. -låda (aut.) kytkinkammio. -pengar vaihtorahat, pikkurahat, -rytteri vekseli|huijaus, -keinottelu, -spak (aut.) vaihdetanko. -ström (shk.) vaihdevirta. -sång (kirk.) vuorolaulu. -verkan vuorovaikutus. -vis vuorotellen, växla I I. tr vaihtaa, med ngn jnk kanssa; ~ ringar vaihtaa sormuksia; ^ några hövliga ord vaihtaa muutamia kohteliaita sanoja; kan du ry en tusenlapp? voitko vaihtaa (särkeä, rikkoa) tuhat| markkasen (-lappusen)? priserna ryr hinnat vaihtelevat; tiderna ryr ajat muuttuvat; tåget ryr ännu juna on vielä vaihdettavana. II. (pain. part.): ^ in pengar vaihtaa rahaa; ^ in tåget på ett annat spår vaihtaa (siirtää) juna toisille raiteille; ^ ner (upp) (aut.) vaihtaa pienempään (isompaan) vaihteeseen; ^ om vaihdella; ~ om tili tvåan (aut.) vaihtaa kakkoseen, växling -en 1. -ar vaihto, vaihtelu; vaihe; lyckans ryar onnen vaihtelut. 2. (raut.) junan vaunujen vaihtaminen, järjestäminen.

växlings||bangård (raut.) järjestelyratapiha. -rik -t vaiheikas, monivaiheinen, växt 1. -en kasvu, vartalo, ruumiinmuoto; av medelstor ry keskikokoinen; stanna i ryen pysähtyä kasvussaan, kesken kasvun; han är liten till ryen hän on lyhyt-, pieni|kasvuinen. 2. -en -er (ksv.) kasvi. 3. (lääk.) kasvannainen, kasvi, -anatomi

kasvianatomia. -cell kasvinsolu. -familj

yankee yan

kasviheimo, -färg kas vi väriaine, -hus kasvihuone, ansari, -kraft kasvuvoima, »kännedom kasvientuntemus, växtlighet -en 1. kasvillisuus. 2. kasvuvoima; ks. växtkraft; ryen är god kasvaa hyvin.

växt||liv kasvillisuus; kasvien elämä -press kasviIpuristin, (vanh.) -prässi, -riket kasvikunta. -skydd kasviensuojelu. -värk (lääk.) kasvusärky.| -värld kasvimaailma -ämne (fysiol.) kasviaihe, -ätande (a. tpm.) kasveja syövä, -ätare (el.) kasvinsyöjä, (hnk.) kasvissyöjä.

vörda I tr kunnioittaa, pitää kunniassa, vördig -t -are kunnianarvoinen, vördnad -en kunnioitus; hysa ry för ngn tuntea kunnioitusta jtk kohtaan, vördnads||betygelse -n -r kunnianosoitus, -bjudande (a. tpm.) kunnioitusta herättävä. -full -t kunnioittava, -vär|d -t kunnioitettava, kunnianarvoinen, vördsam -t -mare (nöyrästi) kunnioittava; ryt (kj. lopussa) kunnioittavimmin, vört -en vierre, -bröd vierreleipä.

x

x (kirj.) x, X; en herr X joku herra, herra N. N.

x-a (ekksa) I. tr: ry över ett ord (kirj. kon.) pyyhkiä pois sana, vetää, lyödä ristit (j. roikat) sanan päälle. Xantjppa npr (hist.) Ksanthippa; (kuv.) toraisa, häijysisuinen naisihminen, x-axel -n (mat.) x-akseli, abskissa, xeresvin -et serry.

xerolyt -en -er (ksv.) kuivakkokasvi. x-krok (tkn.) x-koukku. xylofon -en -er (mus.) ksylofoni, xylofonist -en -er (mus.) ksylofoninsoittaja. xylograf-en -er (taid.) puunpiirtäjä, puun-kaivertaja.

xylografi-fejra (taid.) puunpiirräntä, puun-kaiverrus.

xylopyrografj -(e)n (taid.) polttopiirräntä, polttopiirustus.

Y

y (kirj.) y, Y.

yacht (jot) -en -er (mer.) huvi|jahti, -pursi, yalelås (jeil-) yalelukko (jeil-lukko). yankee (jenkki) -n -r (-kier), -5 jenkki (yhdysvaltalainen, »amerikkalainen»).

vilt ry luonnonvaraisena kasvava; ^ ungdom kasvava, nouseva nuoriso. II. ryt kasvaminen, kasvu; vara i ständigt ry taukoamatta kasvaa, lisääntyä, väx|el 1. -eln -lar (pank.) vekseli; ^ per 5 juli heinäkuun 5 p:nä erääntyvä vekseli; 3 månaders ry kolmen kuukauden vekseli; draga en ry på ngn asettaa jnk maksettavaksi vekseli; dra -lar på framtiden (kuv.) asettaa vekseleitä tulevaisuuden lunastettavaksi. 2. -eln vaihtoraha, pikkuraha; jag har inte ry på mig minulla ei ole (ei satu olemaan) vaihtorahaa. 3. -eln -lar (raut. ym.) vaihde; (aut.) vaihdepyörästö; ry spak (aut.) vaihdetanko; lägga in ettans ry (aut.) vaihtaa ykköseen (siirtää vaihdetanko ensimmäiseen vaihteeseen); köra på tvåans ry ajaa kakkosella. 4. (puh.) vaihde; keskus; begära ryn pyytää keskukseen; jlieka sökes jör ryn (san.) (nuori) tyttö saa paikan keskuksessa(mme). växel||blankett vekselilomake. -borgen vek-selitakuu. -bruk (mv.) vuoro vilj ely. -diskonto vekselidiskontto (korko), -kassa vaihtokassa. -kontor vaihtokonttori. -kurs vaihtokurssi; vekselikurssi. -lag vekselilaki. -lok(omotiv) (raut.) vaihto-, järjestelyveturi. -låda (aut.) kytkinkammio. -pengar vaihtorahat, pikkurahat, -rytteri vekseli|huijaus, -keinottelu, -spak (aut.) vaihdetanko. -ström (shk.) vaihdevirta. -sång (kirk.) vuorolaulu. -verkan vuorovaikutus. -vis vuorotellen, växla I I. tr vaihtaa, med ngn jnk kanssa; ~ ringar vaihtaa sormuksia; ^ några hövliga ord vaihtaa muutamia kohteliaita sanoja; kan du ry en tusenlapp? voitko vaihtaa (särkeä, rikkoa) tuhat| markkasen (-lappusen)? priserna ryr hinnat vaihtelevat; tiderna ryr ajat muuttuvat; tåget ryr ännu juna on vielä vaihdettavana. II. (pain. part.): ^ in pengar vaihtaa rahaa; ^ in tåget på ett annat spår vaihtaa (siirtää) juna toisille raiteille; ^ ner (upp) (aut.) vaihtaa pienempään (isompaan) vaihteeseen; ^ om vaihdella; ~ om tili tvåan (aut.) vaihtaa kakkoseen, växling -en 1. -ar vaihto, vaihtelu; vaihe; lyckans ryar onnen vaihtelut. 2. (raut.) junan vaunujen vaihtaminen, järjestäminen.

växlings||bangård (raut.) järjestelyratapiha. -rik -t vaiheikas, monivaiheinen, växt 1. -en kasvu, vartalo, ruumiinmuoto; av medelstor ry keskikokoinen; stanna i ryen pysähtyä kasvussaan, kesken kasvun; han är liten till ryen hän on lyhyt-, pieni|kasvuinen. 2. -en -er (ksv.) kasvi. 3. (lääk.) kasvannainen, kasvi, -anatomi kasvianatomia. -cell kasvinsolu. -familj

kasviheimo, -färg kas vi väriaine, -hus kasvihuone, ansari, -kraft kasvuvoima, »kännedom kasvientuntemus, växtlighet -en 1. kasvillisuus. 2. kasvuvoima; ks. växtkraft; ryen är god kasvaa hyvin.

växt||liv kasvillisuus; kasvien elämä -press kasviIpuristin, (vanh.) -prässi, -riket kasvikunta. -skydd kasviensuojelu. -värk (lääk.) kasvusärky.| -värld kasvimaailma -ämne (fysiol.) kasviaihe, -ätande (a. tpm.) kasveja syövä, -ätare (el.) kasvinsyöjä, (hnk.) kasvissyöjä.

vörda I tr kunnioittaa, pitää kunniassa, vördig -t -are kunnianarvoinen, vördnad -en kunnioitus; hysa ry för ngn tuntea kunnioitusta jtk kohtaan, vördnads||betygelse -n -r kunnianosoitus, -bjudande (a. tpm.) kunnioitusta herättävä. -full -t kunnioittava, -vär|d -t kunnioitettava, kunnianarvoinen, vördsam -t -mare (nöyrästi) kunnioittava; ryt (kj. lopussa) kunnioittavimmin, vört -en vierre, -bröd vierreleipä.

x

x (kirj.) x, X; en herr X joku herra, herra N. N.

x-a (ekksa) I. tr: ry över ett ord (kirj. kon.) pyyhkiä pois sana, vetää, lyödä ristit (j. roikat) sanan päälle. Xantjppa npr (hist.) Ksanthippa; (kuv.) toraisa, häijysisuinen naisihminen, x-axel -n (mat.) x-akseli, abskissa, xeresvin -et serry.

xerolyt -en -er (ksv.) kuivakkokasvi. x-krok (tkn.) x-koukku. xylofon -en -er (mus.) ksylofoni, xylofonist -en -er (mus.) ksylofoninsoittaja. xylograf-en -er (taid.) puunpiirtäjä, puun-kaivertaja.

xylografi-fejra (taid.) puunpiirräntä, puun-kaiverrus.

xylopyrografj -(e)n (taid.) polttopiirräntä, polttopiirustus.

Y

y (kirj.) y, Y.

yacht (jot) -en -er (mer.) huvi|jahti, -pursi, yalelås (jeil-) yalelukko (jeil-lukko). yankee (jenkki) -n -r (-kier), -5 jenkki (yhdysvaltalainen, »amerikkalainen»).

yla I itr ulvoa, vinkua, ulista, uikuttaa, ylle -1 (vaat.) villa|tavara, -teos; av rs villainen, villa-, -garn villalanka, -industri villateollisuus. -klänning villa| leninki, -puku. -strumpa villasukka, -tröja villa|-röijy, -nuttu, -paita, -tyg villakangas, ymnig -t -are runsas, yltäkylläinen; viljava. -het -en runsaus, viljavuus; yltäkylläisyys.

ymnighetshorn (tar., kuv.) runsaudensarvi.

ymp -en -ar (puut.) oksas, jalostusoksa. ympa I tr 1. (puut.) varttaa, oksastaa. 2. (lääk.) rokottaa, mot ngt jnk taudin varalta, jtk tautia vastaan, ympkvist (puut.) jalosteverso, oksas, jalostusoksa.

ympning -en 1. varttaminen, oksastaminen. 2. rokotus.

ymp] | vax (puut.) oksas tus vaha. -ämne

(lääk.) rokotusaine, yng|el -let (rhm.) sikiöt, (kalan)maimat, (-) poikaset.

yngla I itr poikia, penikoida, saada penikoita.

yngling -en -ar nuorukainen, nuori mies. ynglinga||sinne nuorukaisen mieli, -ålder

-n nuorukaisikä. -år pl nuorukaisvuodet. yngre (komp. tpm.) nuorempi; en rs dam nuorehko nainen; Dumas den rs (d.y.) Alexandre Dumas nuorempi, yngst (sup.) nuorin; vem är rs av er alla (av er två) ? kuka teistä (kaikista) on nuorin? kumpi teistä (kahdesta) on nuorempi? vem är rs i klassen? kuka on luokan nuorin? ynka I tr ks. ömka.

ynkedom ks. ynklighet; det är en rs! voi surkeutta!

ynklig -t -are surkea, säälittävä, viheliäinen; pahainen, mitätön, vähäpätöinen, vaivainen; det är rst (se) on surkeaa, säälittävää, viheliäistä, -het surkeus, viheliäisyys, säälittävyys. ynkrygg -en -ar pelkuri, raukka, ynnest -en suosio; ha ngns rs olla jnk suosiossa. -bevis -et suosionosoitus, yoghurt (joghört) joghurt, jogurtti, (aik. bulgaria!) piimä.

yppa I I. tr ilmaista; antaa ilmi, kavaltaa. II. rfl. rs sig tarjoutua; det rsde sig ett tillfälle ilmeni, tarjoutui tilaisuus, yppas I itr (dep.) ks, yppa II. ypperlig -t -are oivallinen, mainio, erinomainen.

ypperst (sup.) oivallisin, parhain, mainioin; av rsa kvalitet parasta laatua, lajia, yppig -t -are rehevä(kasvuinen), täyteläinen, uhkea, pulsk(e)a, upea. -het rehevyys, täyteläisyys.

yr -t -are 1. ~ i huvudet päästään pyörällä; jag är alldeles rs i huvudet (rs i mössan) olen aivan kuin päästäni pyörällä, minua aivan pyörryttää (päätäni huimaa); springa omkring som rsa höns juosta ja loikkia (töytäillä sinne tänne) kuin päättömät kanat. 2. raisu, hurja; virkku, yra A. -n (lääk.) houre, houriminen; (kuv.) huumaus; i stridens rs taistelun huumeessa, tuoksinassa; i passionernas rs intohimojen huumeessa, hurmion lumoissa; ungdomlig rs nuoruuden huimuus. B. I. I itr (lääk.) hourailla; (kuv.) olla huumauksessa. II. II1 itr pyrytä, tuiskuta, ryöpytä; snön yr lumi tuiskuaa, ryöppyää; askan yr tuhka pölisee, tupruaa; dammet yr pöly, tomu tupruaa, pölisee; ^ igen (tie, jäljet, polku, latu) tuiskuta umpeen.

yrhätta rasavilli, (tyttö) tuulihattu, pyry-harakka.

yrka I tr, itr: rs på ngt vaatia, tahtoa; rs på omröstning vaatia äänestystä; ehdottaa.

yrkan: en rs ks. seur. yrkande -t -n vaatimus; ehdotus; ~ på åtal (Iak.) syytevaatimus; m ogillas ehdotus, vaatimus hylätään; göra rsn tehdä ehdotuksia, esittää vaatimuksia, yrke -t -n ammatti; elinkeino; utöva ett rs harjoittaa ammattia, elinkeinoa; tili rst ammatiltaan; vad har han för rs? mikä hän on ammatiltaan? yrkes||arbetande (a.) ammattityöläinen. -arbete ammattityö, -avund ammattikateus. -broder ammattitoveri. -fara ammat -tivaara. -gren ammatinhaara. -hemlighet ammattisalaisuus, -hygien ammattiter-veysoppi. -inspektör ammattientarkastaja. -kvinna virkanainen, -man ammattimies. -mässig -t -are ammattimainen, ammattiin sopiva, ammatti-, -register ammattirekisteri. -rådgivning ammatin-neuvonta. -sjukdom ammattitauti, -skicklig -t ammattitaitoinen, -skicklighet -en ammattitaito, -skola ammattikoulu, -trafik ammattimainen liikenne, -undervisning ammattiopetus, -utbildning ammatti | valmennus, -valmistus, -utövning ammatin|harjoittaminen, -harjoitus, -vai ammatin valinta, -vägledning ammatin-neuvonta.

yrsel -n pyörrytys, huimaus; han greps av rs häntä rupesi pyörryttämään, hänen päätään huimasi.

yrsnö -n pyry-, tuisku|lumi; lumi|pyry, -tuisku.

yrvak|en -et -na unen|pöpperöinen, (vielä) -pöpperössä (oleva).

yrväd|er -ret - (mtr.) lumi|pyry, -tuisku,

zon

pyry; tuiskuilma; som ett ~ kuin tuulenpuuska.

ysta I tr, itr (maito) juoksettaa, juustout-taa. II. rfl. ^ sig(maito) juoksettua, juosta.

yst|er -ert -rare raisu, virma, huima, virkku, vallaton; (hev.) raisu, tulinen, -het -en huimuus, raisuus, tulisuus, virkkuus. yt|a -an -or pinta (m. kuv.); pinta-ala; döma endast efter endast se till s^n

arvostella vain uiko|näön , -muodoa mukaan (perusteella); på pinnalla, ytinnehåll -et pinta-ala. ytlig -t -are

pinnallinen, pintapuolinen, -het -en pinnallisuus, pintapuolisuus, yt||mått pintamitta, -spänning -en (fys.) pintajännite.

ytt|er -ern -rar (jlkp.) laitahyökkääjä, rajahyökkääjä. -hana (urh., lu.) ulkorata, -dörr ulko-ovi. -ficka uiko-, päällys|tasku, -hud (an.) orvaskesi, -kant ulkoreuna, ulkosyrjä, ääri; (lu.) ulkosyrjä, -kläder päällysvaatteet, päällystakki ja päähine (hattu).

ytterlig -t -are äärimmäinen; äärimmäisen suuri, suunnaton, tavaton; ~t medel äärimmäinen (viimeinen) keino, ytterligare (a., adv.) lisä-, uusi; edelleen; ^ upplysningar lisä-, tarkempia tietoja; ~ två månader vielä kaksi kuukautta, ytterlighet -en -er äärimmäisyys; till ^ snål äärimmäisen saita, kitsas; gå till ~er med ngt mennä jssk äärimmäisyyksiin, ytterlighets||[man äärimmäisyysmies. -parti

(valt.) äärimmäisyyspuolue. ytter||mera vielä enemmän, entistä enemmän; till ~ visso varmemmaksi vakuudeksi; kaupanpäällisiksi, -område ulko|-alue, -piiri, -röck päällystakki, -sida ulkopuoli. -skär (lu.) ulkokaari. ytterst (adv.) 1. (paik.) uloinna; han sitter ~ till höger hän istuu uloinna (kauimpana) oikealla. 2. (vahv.) ^ försiktig äärimmäisen varovainen; ^ begåvad erittäin lahjakas; ani harva(t). yttersta (a. sup.) äärimmäinen; ~ dagen (usk.) viimeinen päivä; ^ domen viimeinen tuomio; ^ vänstern (valt.) äärimmäinen vasemmisto; saken är av vikt asia on erittäin, äärimmäisen tärkeä; anstränga sig till det <—' ponnistaa voimansa äärimmilleen, viimeisetkin voimansa; driva ngn till det ~ ajaa, pakottaa, saattaa jk turvautumaan äärimmäisyyksiin, epätoivoisiin keinoihin; göra sitt ~ tehdä voitavansa; ligga på sitt ~ (sairas) olla (maata) viimeisillään, ytter|| tak (rak.) ulkokatto, -vägg ulko-seinä(mä). -värld ulkomaailma, -öra (an.) ulkokorva.

yttra I I. tr ilmaista; lausua, sanoa, virkkaa; r^j sin mening ilmaista mielipiteensä, ajatuksensa; inte ~ ett ord olla sanomatta sanaakaan (halaistua sanaa), olla puhumatta pukahtamatta. II. rfl. ~ sig lausua käsityksensä, mielipiteensä; ^ sig gynnsamt"om ngt puhua jstk suopeasti, antaa suosiollinen lausunto; sjukdomen ~de sig i frossa sairaus (tauti) ilmeni vilunväristyksiä.

yttrande -t -n lausunto; han fällde f öljande ~ hän lausui seuraavat sanat, seuraavaa, -frihet 1. sananvapaus. 2. lausuntova-paus. -rätt sananvalta, puhevalta, yttre I. (a. tpm.) ulkonainen; ziZZ det ~ ulkonaisesti, ulkopuolisesti; ^ skärgården ulkosaaristo. II. ett ~ (tpm.) ulkomuoto, ulkoasu; ett tilldragande ~ miellyttävä ulkomuoto; vara mån om sitt ^ olla (kovin) tarkka ulkoasunsa suhteen, yttring -en -ar ilmaus, osoitus; en ~ av hat vihanilmaus.

ytvidd pinta-ala, pinnan laajuus, yvas II1 itr (dep.) pöyhisteliä, över jllk, ylpeillä jstk.

yvig -t -are tuuhea, tiheä, sakea; gester suuret liikkeet ja eleet; ~ stil mahtipontinen tyyli.

yx|a I. -an -or kirves; strids~ (sota)tappara; kasta i sjön (kuv.) heittää kirveensä järveen (kaivoon); heittää kaikki menneeksi, heittää kaikki toivo. II. I tr: ~ tili (nopeasti) veistää (kirveellä), yx||hugg kirveenisku. -skaft kirvesvarsi; goddag — hyvää päivää — kirvesvartta!

z (kirj.) z, Z.

zenit (se:): ett ~ (tpm.) keskitaivas, taivaannapa; stå i r^ olla keskitaivaalla, zigenarblod (sije:) mustalaisveri. zigenare -n - mustalainen, »romaani», zigenar||följe mustalaisjoukko. -liv musta-laiselämä. -musik mustalais|musiikki, -soitto.

zigenersk|a -an -or mustalaisnainen, zink (s-) -en (kern.) sinkki; avsinkkinen, sinkki-, -etsning (kirjp., kern.) sinkki-kuvakkeen valmistus, -haltig -t sinkki-pitoinen. -oxid (kern.) sinkkioksidi, -plåt sinkkilevy. -salva (frm.) sinkkisalva. zinni|a (s-) -an -or (ksv., puut.) oppineiden-

kukka, zinnia. zodiaken (su-, so-) (täht.) Eläinrata, zon (su:n) -en^-er (mnt.) vyöhyke; tempe-

pyry; tuiskuilma; som ett ~ kuin tuulenpuuska.

ysta I tr, itr (maito) juoksettaa, juustout-taa. II. rfl. ^ sig(maito) juoksettua, juosta.

yst|er -ert -rare raisu, virma, huima, virkku, vallaton; (hev.) raisu, tulinen, -het -en huimuus, raisuus, tulisuus, virkkuus. yt|a -an -or pinta (m. kuv.); pinta-ala; döma endast efter endast se till s^n

arvostella vain uiko|näön , -muodoa mukaan (perusteella); på pinnalla, ytinnehåll -et pinta-ala. ytlig -t -are pinnallinen, pintapuolinen, -het -en pinnallisuus, pintapuolisuus, yt||mått pintamitta, -spänning -en (fys.) pintajännite.

ytt|er -ern -rar (jlkp.) laitahyökkääjä, rajahyökkääjä. -hana (urh., lu.) ulkorata, -dörr ulko-ovi. -ficka uiko-, päällys|tasku, -hud (an.) orvaskesi, -kant ulkoreuna, ulkosyrjä, ääri; (lu.) ulkosyrjä, -kläder päällysvaatteet, päällystakki ja päähine (hattu).

ytterlig -t -are äärimmäinen; äärimmäisen suuri, suunnaton, tavaton; ~t medel äärimmäinen (viimeinen) keino, ytterligare (a., adv.) lisä-, uusi; edelleen; ^ upplysningar lisä-, tarkempia tietoja; ~ två månader vielä kaksi kuukautta, ytterlighet -en -er äärimmäisyys; till ^ snål äärimmäisen saita, kitsas; gå till ~er med ngt mennä jssk äärimmäisyyksiin, ytterlighets||[man äärimmäisyysmies. -parti

(valt.) äärimmäisyyspuolue. ytter||mera vielä enemmän, entistä enemmän; till ~ visso varmemmaksi vakuudeksi; kaupanpäällisiksi, -område ulko|-alue, -piiri, -röck päällystakki, -sida ulkopuoli. -skär (lu.) ulkokaari. ytterst (adv.) 1. (paik.) uloinna; han sitter ~ till höger hän istuu uloinna (kauimpana) oikealla. 2. (vahv.) ^ försiktig äärimmäisen varovainen; ^ begåvad erittäin lahjakas; ani harva(t). yttersta (a. sup.) äärimmäinen; ~ dagen (usk.) viimeinen päivä; ^ domen viimeinen tuomio; ^ vänstern (valt.) äärimmäinen vasemmisto; saken är av vikt asia on erittäin, äärimmäisen tärkeä; anstränga sig till det <—' ponnistaa voimansa äärimmilleen, viimeisetkin voimansa; driva ngn till det ~ ajaa, pakottaa, saattaa jk turvautumaan äärimmäisyyksiin, epätoivoisiin keinoihin; göra sitt ~ tehdä voitavansa; ligga på sitt ~ (sairas) olla (maata) viimeisillään, ytter|| tak (rak.) ulkokatto, -vägg ulko-seinä(mä). -värld ulkomaailma, -öra (an.) ulkokorva.

yttra I I. tr ilmaista; lausua, sanoa, virkkaa; r^j sin mening ilmaista mielipiteensä, ajatuksensa; inte ~ ett ord olla sanomatta sanaakaan (halaistua sanaa), olla puhumatta pukahtamatta. II. rfl. ~ sig lausua käsityksensä, mielipiteensä; ^ sig gynnsamt"om ngt puhua jstk suopeasti, antaa suosiollinen lausunto; sjukdomen ~de sig i frossa sairaus (tauti) ilmeni vilunväristyksiä.

yttrande -t -n lausunto; han fällde f öljande ~ hän lausui seuraavat sanat, seuraavaa, -frihet 1. sananvapaus. 2. lausuntova-paus. -rätt sananvalta, puhevalta, yttre I. (a. tpm.) ulkonainen; ziZZ det ~ ulkonaisesti, ulkopuolisesti; ^ skärgården ulkosaaristo. II. ett ~ (tpm.) ulkomuoto, ulkoasu; ett tilldragande ~ miellyttävä ulkomuoto; vara mån om sitt ^ olla (kovin) tarkka ulkoasunsa suhteen, yttring -en -ar ilmaus, osoitus; en ~ av hat vihanilmaus.

ytvidd pinta-ala, pinnan laajuus, yvas II1 itr (dep.) pöyhisteliä, över jllk, ylpeillä jstk.

yvig -t -are tuuhea, tiheä, sakea; gester suuret liikkeet ja eleet; ~ stil mahtipontinen tyyli.

yx|a I. -an -or kirves; strids~ (sota)tappara; kasta i sjön (kuv.) heittää kirveensä järveen (kaivoon); heittää kaikki menneeksi, heittää kaikki toivo. II. I tr: ~ tili (nopeasti) veistää (kirveellä), yx||hugg kirveenisku. -skaft kirvesvarsi; goddag — hyvää päivää — kirvesvartta!

z (kirj.) z, Z.

zenit (se:): ett ~ (tpm.) keskitaivas, taivaannapa; stå i r^ olla keskitaivaalla, zigenarblod (sije:) mustalaisveri. zigenare -n - mustalainen, »romaani», zigenar||följe mustalaisjoukko. -liv musta-laiselämä. -musik mustalais|musiikki, -soitto.

zigenersk|a -an -or mustalaisnainen, zink (s-) -en (kern.) sinkki; avsinkkinen, sinkki-, -etsning (kirjp., kern.) sinkki-kuvakkeen valmistus, -haltig -t sinkki-pitoinen. -oxid (kern.) sinkkioksidi, -plåt sinkkilevy. -salva (frm.) sinkkisalva. zinni|a (s-) -an -or (ksv., puut.) oppineiden-

kukka, zinnia. zodiaken (su-, so-) (täht.) Eläinrata, zon (su:n) -en^-er (mnt.) vyöhyke; tempe-

rerade rsen lauhkea vyöhyke, -tariff vyöhyke tariff i. zoolQg (so:) -en -er eläintieteilijä, zoologi -(e)n eläintiede. zoolQgisk -t eläintieteellinen; ^ trädgård eläintarha.

zuav -en -er zuaavi(t) (Ransk. afrikkal.

alkuasukas-, myöh. puht. ranskal. joukot), zulu (s-) -n -er (käns.) zulu(t). -kaff|er -em -rer zulukafferi(t).

o

A

1. å (kirj. ruots.) å, Å.

2. å -n -ar joki; gå över rsn efter vatten (snl.) mennä merta edemmäs kalaan.

3. å (prp.) ks. på, po. subst.

4. å (int.) ohoo! ~ nej! ei toki! mitä vielä! joutavia! vrt. åja, åjo, ånej.

åberopa I tr, rfl. rs sig på ngn (ngt) viitata jhk (todistukseksi, puolustukseksi); ~ ngt esittää; rsnde Edert brev av den 4 januari viitaten 4. 1. päivättyyn kirjeeseenne.

Åbo npr Turku.

åbobo -n -r(na) turkulainen.

åborätt (o:bu:) -en (Iak.) asukasoikeus.

åbäka I rfl. rs sig hullutella, virnistellä,

elehtiä, olla olevinaan, åbäke -t -n retkale, venkale, roikale, rumilus; ett rs till hatt hatun rumilus, kuvatus.

åbäk(l)ig -t -are kömpelö, kolho; hontelo, ådagalägga Y tr osoittaa, näyttää; näyttää toteen, todistaa, åd|er -em -ror (an., geol.) suoni; laskimo, -broek, -bråck (lääk.) suonikohju, -förkalka|d -t (lääk.) kalkkiutunut, -för-kalkning (lääk.) valtimoiden kalkkiutuminen. -låta Y tr iskeä suonta; (kuv.) panna jk maksamaan, pulittamaan rahaa, (er. sot.) menettämään väkeä, -låtning -en suonenisku (m. kuv.); vrt. ed. ådr|a I. -an -or ks. åder; en poetisk >—' runosuoni. II. I tr juovittaa; rsd juovainen, suoninen; (mlv.) juovitettu. ådra(ga) IV2 I. tr aiheuttaa, tuottaa, ngn ngt jllk jtk. II. rfl. <—' sig en förkylning vilustua, vilustaa itsensä; ^ sig skulder hankkia, tehdä velkoja; —' sig uppmärksamhet herättää huomiota, ådrig -t juovainen, juovikas, suoninen. ådring -en -ar suonisto, suoniverkko; (mlv.) juovitus.

àdöma II1 tr: <—' ngn fängelse (ett straff, böter) tuomita jk vankeuteen (rangaistukseen, sakkoihin).

åfärde ks. färde. åh ks. 4. å.

åga: ligga på rs (Suom. r.) nukkua levottomasti (kun on herättävä määräaikaan). Åggelby npr Oulunkylä, å||hej, -hoj (int.) hohoi! heihei! åhöra II1 tr kuunnella; ~ en föreläsning käydä luennolla; ^ ngn kuunnella jtk. åhörare -n -kuuntelija, esim. radion-;

(yliop.) kuulija(t); kuulijakunta, åhörarläktare kuuntelijaparveke. åja (adv.läh.) siinähän menee, menettelee.

åjo (adv. läh.) 1. miten kuten. 2. kyllä, siinähän (se) menee, åk -et - (j.) ajoneuvo.

åka II2 I. itr ajaa, matkata; liukua; ^ båt matkustaa, »ajaa» laivalla; ^ cykel ajaa polkupyörällä, pyöräillä; ^ skidor hiihtää; ^ skridskor luistella; ^ spårvagn (buss) ajaa raitiovaunulla (bussilla); den här vägen är inte bra att rs tämä tie on huono(ssa kunnossa); ^ i diket ajaa ojaan. II. (pain. part.): ~ bort ym. yhd. vrt. 2. fara II., 2. resa II.; rs in i fängelse joutua vankilaan, linnaan, tiiliä lukemaan; ^ omkull ajaa kumoon; ^ undan ajaa pois; ^ ut joutua (heitetyksi) ulos, »pellolle».

åkalla I tr pyytää, rukoilla; huutaa avuksi, åkallan: en rs (tpm.), åkallande -t rukoileminen, avuksi|huutaminen, -

huuto, åkare -n - ajomies, ajuri, åkar||häst, -kamp ajurin|hevonen, -kopukka.

åkdon -et - ajoneuvo (t), ajokalut, åk|er -em -rar pelto, -bruk maanviljely (s), pellon viljely, -bär (ksv.) mesimarja, maamuurain, åkeri -(e)t -er ajurinliike. åker|| jord peltomaa, -lapp -en peltotilkku, -ren pellonpiennar, -senap (ksv.) pelto-narsku, rikkasinappi. -sork -en -ar (el.) peltomyyrä, -spöke linnunpelätti (m. hauk. hnk.). -vinda (ksv.) peltokierto. åklaga I tr (Iak.) syyttää, åklagare -n - (Iak.) syyttäjä; allmän rs

yleinen syyttäjä, åklagar||makt, -myndighet syyttäjäviranomainen.

åkomm|a -an -or tauti; vamma, vioittuma. åktur -en -er huviajelu, ajeluretki. ål -en -ar (kai.) ankerias, åla I itr, rfl. rs sig madella; luikerrella, kiemurrella.

Åland npr Ahvenanmaa; på rs Ahvenanmaalla.

Ålands hav npr Ahvenanmeri, åld|er -em -rar ikä; ha <—>n inne olla tarpeeksi vanha (päästäkseen oppilaitok-

774seen yms.); av ~ vanhastaan; av samma ~ samanikäinen; med iän mukana; i en ~ av 50 år 50 vuoden iässä (vanhana), 50-vuotiaana; han är i min ~ hän on minun ikäiseni; i sin bästa ~ parhaassa iässään; vid hög ~ korkeassa iässä, hyvin vanhana; vid 50 års ~ 50:n (vuoden) ikäisenä, viisissäkymmenissä, ålderdom -en vanhuus, vanha ikä; på ~en vanhana, vanhalla iällä(än), vanhoilla päivillään.

ålderdomlig -t -are vanhanaikainen, -het vanhanaikaisuus, ålderdoms; | he m vanhainkoti, ukkokoti, -krämpa vanhuuden|vaiva, -vika; (väl. leik.) »vanhainherraintauti». -svag -t vanhuuden I heikko, -raihnas, -svaghet vanhuuden|heikkous, -raihnaus, ålderman (ammatin)vanhin; kylänvanhin;

(vanh.) oltermanni, ålders||betyg ikätodistus. -grupp ikäryhmä, -gräns ikäraja, -klass (er. sot.) ikäluokka, -pension vanhuuseläke; vrt. pension 1. -president (valt.) ikäpresidentti (m. leik., kuv.). -skillnad ikäero, -streck: falla för r^et joutua pakosta eroamaan määrä-ikään tultuaan, ålderstig|en -et -na vanha, iäkäs, iällinen, ålderstillägg ikälisä.

åldfru (läh. kartanon, linnan) taloudenhoi-tajatar.

åldra|d -t vanhennut, vanhaksi käynyt, åldrande -t vanheneminen; (a. tpm.)

vanheneva, åldras I itr (dep.) vanheta, åldrig -t -are iäkäs, vanha; den biskopen piispavanhus.

åldring -en -ar vanhus, ukko, mummo, åldringsvård vanhusten huolto, åligga V itr: ~ ngn olla jnk velvollisuus (asiana, tehtävänä, huolena), kuulua jllk. åliggande -t-n velvollisuus, velvoitus, tehtävä; sköta sina hoitaa, toimittaa tehtävänsä, täyttää velvollisuutensa, ålkista -n (kai.) ankerias|merta, -arkku, ålägga Y tr velvoittaa, määrätä tehtäväksi, åläggande -t velvoittaminen; tuomio, åländsk -t, åländning -en -ar ahvenanmaalainen.

åma I rfl. ~ sig olla olevinaan, sievistellä. åminnelse -n muisto, jälkimuisto; salig i ~ autuas muistossa; sorglig i ~ surullinen muistossa; till ^ av jnk muistoksi, -dag muistopäivä. -fest muistojuhla, ånej (int.) eihän toki! ång|a I. -an -or höyry; huuru, usva, uho; hålla uppe (kuv.) pitää yllä (hy-

vää) mielialaa, hyvää mieltä; för full ~ (tkn.) täydellä höyryllä; ligga med uppe (laiva) pitää höyry yllä. II. I itr, tr

»m — år år

höyrytä, huuruta; höyryttää; det ~r av soppan keitto, liemiruoka höyryää; fartyget, lokomotivet ~de bort laiva höyrysi, veturi porhalsi pois, tiehensä, ångare -n - höyrylaiva, ång||bad höyrykylpy. -bildning -en höyryn muodostuminen, höyryäminen, ångbåt höyry|alus, -laiva, ångbåts) |bolag höyrylaivayhtiö. -brygga (höyry) laivalaituri, -förbindelse höyry-laivayhteys. -linje höyrylaivalinja. -rän-na (mer.) (jäähän murrettu laiva)väylä, ång||central (tkn.) höyry(voima)keskus. -drift (tkn.) höyry käyttö, ånger -n katumus; känna ~ över ngt katua jtk, tuntea katumusta jnk johdosta, -full -t katuva(inen). -köpt katuva, katuvainen; han är ~ häntä kaduttaa, hän katuu jtk.

ångest -en tuska, pelko, hätä; i dödlig ~ (kuin) kuoleman hädässä; gripas av ~ joutua (kovaan) hätään, -full-z kovin hätäinen, tuskainen, tuskissaan (oleva), -föreställning -en -ar tuskainen, pelokas kuvittelu, -neuros (lääk.)

kauhu-, tuska|-neuroosi. -skri tuskanhuuto, hätähuuto, -svett tuskanhiki, ång||fartyg höyry|alus, -laiva, -form: i ~ höyrynä, höyryn muodossa, -färja höyry-lautta. -koka I tr (keit.) keittää höyryssä, höyryttää, -kol kattilahiilet. -kraft höyryvoima; maskinen drivs med ~ kone käy höyryvoimalla; kone on höyrykäyttöinen. -kraftverk höyryvoimalaitos, -kvarn höyrymylly, -maskin höyrykone, -pan-na höyrykattila, -panneexplosion höyry-kattilanräjähdys. -pråm tervahöyry. ångra I I. tr katua jtk; jag ngt (m.) minua kaduttaa (jk as.); det kommer du att bittert få ~ sitä sinä vielä saat katkerasti katua. II. rfl. ~ sig katua, olla katumapäällä; tulla toisiin ajatuksiin, ång||slup höyry|pursi, -vene. -såg (sht.) höyrysaha, -turbin höyryturbiini, -vissla höyry|vihellin, -pilli, -vält höyryjyrä. ånyo (adv.) uudelleen, uudestaan, jälleen.

år -et - vuosi; gott nytt hyvää, (tav. onnellista) uutta vuotta! ~ 1959 vuonna (v.) 1959; förra ~et viime vuonna; i februari nästa ^ ensi vuoden helmikuussa; nästa (Suom. r. i nästa) <—' ensi vuonna; vart fjärde ~ joka neljäs vuosi, joka neljäntenä vuonna; fylla ~ täyttää vuosia; han fyller sju ^ poika täyttää seitsemän vuotta, on pojan seitsen-vuotissyntymäpäivä; så här ~s tähän aikaan vuodesta; en sex pojke kuusivuotias poika; ~ets skörd (tämän) vuoden sato; ~et om läpi vuoden; ^ efter

775åra åra —

~ ut o. ~ in vuoden toisensa perästä, vuodet läpeensä; ^ från ~ vuodesta vuoteen; i ^ tänä vuonna; den 15 februari i ~ tänä vuonna (tämän vuoden) helmikuun 15 päivänä; i dag om ett ^ tästä päivästä vuoden päästä (perästä); hur många gånger om ~et? montako kertaa vuodessa? tre gånger om ~et kolmesti vuodessa; härom ~et muutama vuosi sikten; jag har inte träffat honom på ~ o. dag, på ett helt år en ole kokonaiseen vuoteen nähnyt häntä; jag har inte träffat honom på hela ~et en ole häntä tavannut koko (tänä) vuotena; jag kan inte säga på ~et när det hände en voi (tiedä) tarkalleen sanoa, minä vuonna se tapahtui; vara tili r^en (kommen) olla jo iäkäs; dö vid unga ~ kuolla nuorena, år|a -an -or (mer.) airo. åratal: han var där i ~ hän oli siellä vuosikausia; jag har inte sett honom på ~ en ole nähnyt häntä vuosikausiin, årblad -et aironlapa. ård|er -ret, -em - (mv.) sahra(t). år||gång vuosikerta, -hundrade -t -n vuosisata; i '—'n, <—>n igenom> vuosisatoja, kautta (läpi) vuosisatojen; under det 17:de ~t 17 vuosisadalla, 1600-luvulla. årklyk|a -an -or aironhanka. årlig -t jokavuotinen, vuotuinen; ~ för-

brukning vuotuinen kulutus, årligen (adv.) vuosittain, joka vuosi, års||avgift vuosimaksu, -avslutning (koul.) (lukuvuoden) päättäjäis|et, -juhla(t). -barn: vi är ^ olemme saman vuoden lapsia, -berättelse vuosikertomus, -bok vuosikirja, -dag vuosipäivä, -fest vuosijuhla. -gammal -t vuoden vanha, yksivuotias. -hyra vuosivuokra, -inkomst vuositulo(t); vrt. m. inkomst, -klass, -kontingent (er. sot.) vuosiluokka, -kort vuosikortti, vuosi(matka)lippu. -lång -t vuodenpituinen, vuoden kestävä, -löp vuosipalkka, -modell {er. aut.) vuoden malli; en bil av senaste ^ auto viimeisen) tävuosimallia.-mö te vuosikokous, -omsättning (kaup.) vuosivaihto, vuotuinen liikevaihto, -produktion vuosituotanto. -redogörelse (läh.) vuosikertomus, -ring (mtsh.) (vuosi)lusto, vuosirengas, -skifte vuodenvaihde; vid ~t vuodenvaihteessa. -skott (mtsh.) kasvain, vuosi|-kasvain, -verso, (männyn, kuusen) kerk-kä. -skrift vuosikirja, -slut vuodenloppu. -tid vuodenaika, -vinst vuosivoitto, vuoden voitto, -växt (mv.) vuodentulo. -växtberättelse vuodentulokertomus. år tag airon veto.

årj|tal vuosiluku, -tionde -t -n vuosikymmen; under det senaste r^t (de senaste ^na)

åsneföl

viime vuosikymmenellä (vuosikymmeninä).

årtull (mer.) hankar hankain; hankatappi, tullo.

årtusende -t -n vuosituhat, ås -en -ar (mnt.) harju, harjanne, selänne; selkä; (rak.) (katon)harj a, kurkihirsi, kurkiainen, harjahirsi; : (mv.) vaonharja. åsamka I ks. ådraga. åse Y tr katsella, olla katsojana, åsjdo (adv.) sivuun, sivulle, syrjään; lägga ~ panna sivulle, syrjään; skämt r^I pila, leikkipuhe sikseen! -satt i känna sig ^ tuntea itsensä syrjäytetyksi, syrjityksi, -sätta

V tr syrjäyttää, sivuuttaa, lyödä laimin, jättää huomioon ottamatta, -sättande -t syrjäyttäminen, laiminlyöminen, huomiotta jättäminen; syrjiminen,

åsikt -en -er mielipide, käsitys, ajatus; jag är av samma (annan) ~ olen samaa (toista) mieltä; vrt. mening. åsk|a I. -an -or ukkosilma, ukkonen;. går ukkonen käy, on ukkosilma, salamoi ja jyrisee; har slagit ner ukkonen (salama) on iskenyt jhk (maahan); det är ~ i luften ilmassa on ukkosta (m. kuv.); vara rädd för pelätä ukkosta. II. I itr (ukkonen) jyristä, åsk||by ukkos(en)|kuuro, -puuska, -dig|er -ert -ra ukkosta ennustava (uhkaava), uk-kosentuntuinen. -dunder ukkosenjyrinä, (vanh.) pitkäisen jylinä, åsk||ig -t: en ^ dag ukkospäivä, päivä jolloin on ukkosta, -knall ukkosenjyrähdys. -ledare (shk., mtr.) ukkosenjohdatin, ukonsyötti. -moln ukkospilvi, -nedslag ks. -slag. -regn ukkossade, -skur ukkoskuuro. -slag ukkosen-, salaman|isku (m. kuv.). -vigg (tar.) ukonvaaja; ukkosen-, ukon|nuoli; salama, -väder ukkonen, ukkosilma.

åskåda I tr katsella, olla katselijana, åskådan: försjunken i ~ av ngt vaipunut

(vaipuneena) jnk katselemiseen, åskådare -n - katsoja(t); (rhm.) katsomo, åskådarläktare katso j apar veke. åskådlig -t -are havainnollinen, selvä, ^göra

V tr tehdä havainnolliseksi, havainnollistaa.

åskådning -en -ar katsantokanta; havainto, havaitsemus; katseleminen. , -åskådnings| | ma terial havainto välineistö.

-undervisning -en havainto-opetus, åsn|a -an -or (el.) aasi. åsne||aktig -t -are aasimainen; tomppeli-mainen, hölmö; ^ dumhet aasimainen tyhmyys, typeryys, tomppelimaisuus, hölmöys. -brygga (leik.) aasinsilta; apukeino (luvuissa, probleemien ratkaisussa ym.). -drivare aasinajaja..-föl aasinvarsa.

-spark aasinpotku (us, kuv.). -öra aasin-korva.

åsnfnn|a -an -or aasintamma.

åstød (adv.) pois, matkaan(sa); bege sig rs lähteä (mennä) pois, matkoihinsa, tiehensä.

åstadkomma (o:s) V tr saada aikaan (toimeen), aiheuttaa, vaikuttaa; päästä jhk; ^ förvirring aiheuttaa, saada aikaan sekaannusta.

åstunda I tr toivoa, haluta, vaatia, kaivata.

åstundan: en rs (tpm.) halu, toivo; min högsta rs* (kaikkein) hartain toivomukseni.

åsyfta I tr tarkoittaa jtk, tähdätä jhk, pitää jtk päämäränään; vern rsr du med det? ketä sinä sillä tarkoitat? keneen sillä vihjailet?

åsyfta|d -t: den rse firman (sillä, siinä) tarkoitettu toiminimi (liike); det hade rs verkan sillä oli toivottu, tarkoitettu vaikutus.

åsyn ^en näky, näkeminen; i min rs minun nähteni, minun silmieni edessä; gå ur min rst mene pois näkyvistäni, silmistäni! vid rsen av nähdessä(än) jtk.

åsyna (a. tpm.): ~ vittne (Iak.) silminnäkijä; tapauksen näkijä.

åt I. (prp.) 1. (tav.) -Ile; ge (hämta) ngt rs ngn antaa (tuoda) jtk jllk; ge det ~ mig! anna se minulle; var rätt rs dig! se oli sinulle (ihan) oikein! göra ngt rs ngn tehdä jtk jllk, jnk laskuun; vad skrattar ho n rs?mille hän nauraa? vad går (det) rs dig? mikä sinun on, mikä sinua vaivaa? gå rs ngn ahdistaa, arvostella jtk; vad kan jag rs det? (Suom. r.; Ruots. r.) vad kan fag göra rs det? mitä minä sille mahdan? 2. (suunt.): ~ höger oikeaan, oikealle; ligga rs norr olla (sijaita) pohjoiseen päin, pohjoisen puolella; segla rs väster purjehtia länteen päin; ta sig rs huvudet tarttua (käsin) päähänsä. 3. två rs gången kaksi kerrallaan; vrt. po. hakusanat. II. (adv.): sitta rs (vaat.) olla ruumiinmukainen, ahdas; sitta hårt rs ottaa lujille, tuottaa suuria vaikeuksia; gå rs (kaup.) mennä kaupaksi; vrt. po. vrb.

åta(ga) IY2 rfl. rs sig ngt ottaa jtk osalleen, tehdäkseen; köparen åta[ge]r sig att ostaja sitoutuu jhk; fag åtar mig att skaffa den otan hankkiakseni sen; hon har åtagit sig det sjuka barnet hän on ottanut huolehtiakseen sairaasta lapsesta; det vill jag inte rs mig en tahdo ottaa sitä tehdäkseni.

åtal -et - (Iak.) syyte; väcka (anställa) rs mot ngn nostaa syyte jtk vastaan; all-

mänt rs (Iak.) virallinen syyte; enskilt rs (Iak.) asianomistajan tekemä (nostama) syyte; ställa under rs asettaa (panna) syytteeseen.

åtala I tr: rs ngn syyttää jtk, jör stöld varkaudesta; missbruk rss väärinkäytöstä pannaan syytteeseen, åtalbar -t josta voidaan panna syytteeseen, åtalseftergift syytteestä luopuminen, åtanke: ha ngn i rs muistaa jtk, pitää jk mielessään; han har kommit i rs häntä on muistettu (ajateltu); häntä on ehdotettu, hänet on pantu ehdolle jhk. åtbörd -en -er ele, liike, viittaus; en rs av

avsky inhoa ilmaiseva ele. åt|el -eln -lar haaska (m. mets.); där rsn är, där samlar sig örnarna (snl.) missä haaska on, sinne korpit kokoontuvat, åter (adv.) 1. takaisin; fram o. ~ edestakaisin. 2. jälleen, taas, uudelleen; nej o. rs nej! ei ikinä! ei kuuna päivänä! tusende o. rs tusende tuhannet ja taas tuhannet. 3. sitä vastoin, taas; detta rs beror på att tämä taas johtuu siitä että. -anskaffa I tr hankkia jälleen, takaisin, -berätta I tr kertoa uudelleen, toisen mukaan. -besätta V tr miehittää uudelleen, -besök uusi, uusiutunut käynti, -betala I tr maksaa takaisin, -betalning takaisinmaksu. -blick jälkikatsaus. -bud peruutus; ge (skicka) ~ lähettää peruutus, epuu; ge rs till middagen peruuttaa osanottonsa päivällisiin, ilmoittaa ettei tule päivällisille; ge ngn rs lähettää tieto, että on estynyt (tulemasta); ge rs till en lektion ilmoittaa opettajalle ettei tule tunnille; fick ni många rs? oletteko saanut (onko tullut) monta peruutusta? onko moni peruuttanut? -bär(n)ing -en (kaup.) takaisinmaksu; ylijäämänpalautus. -börda I tr antaa takaisin, palauttaa; rsd till fosterjorden annettu takaisin isänmaalle, -erövra I tr valloittaa takaisin, -fall -et (Iak.) rikoksen|uusinta, -uusiminen; (taudin)-uusinta, palautuminen, -falla IV2 itr palautua; ^ till brottslighet (Iak.) uusia rikos.

återf allsförbrytare (Iak.) rikoksenuusija, uusintarikollinen.

åter||finna IY4 tr löytää jälleen, -fordra I tr

vaatia takaisin, -frakt paluurahti. -få V tr saada takaisin; —' hälsan saada terveytensä takaisin; ^ medvetandet palata tajuihinsa. -färd paluumatka, -föra II1 tuoda, viedä, kuljettaa takaisin; rs flyktingar tuoda pakolaisia takaisin; det kan möjligen rss till att se voi ehkä johtua (olla johdettavissa) siitä että. -förena I tr yhdistää jälleen. -förening jälleenyhdistäminen, -försäkra I tr (vak.) jälleenvakuut-

taa. -försäkring (vak.) jälleenvakuutus. -försälja II1 tr (kaup.) myydä jälleen, olla jälleenmyyjänä, -försäljare jälleenmyyjä, -förvisa I tr (Iak.) palauttaa, till jhk. -förvisning -en palautuminen; — av ett mål till föregående instans (Iak.) jutun palauttaminen edelliseen oikeusasteeseen, -förvärva I tr hankkia takaisin.

åter||ge, -givaV tr 1. antaa takaisin, palauttaa. 2. ilmaista, ilmentää, kuvailla; kääntää, tulkita; ^ ett tal oriktigt tulkita (selostaa, toistaa) puhe väärin, vääristeltynä. -glans heijastus, kajastus, -gå V itr mennä, palata takaisin, tili jhk; peruutua; takautua; ^ till arbetet palata työhön; låta köpet ~ purkaa kauppa, -gång -en 1. paluu, takaisin meno; vara på ^ olla taantumassa, taantumaan päin. 2. pur-ka| minen, -kautuminen, peruutuminen; takautuminen; ^ av äktenskap avioliiton peruutuminen. -gälda I tr maksaa takaisin, korvata, palkita; ^ ont med gott palkita paha hyvällä; ^ en tjänst tehdä vastapalvelus; vrt. -ställa 2. -håll|en -et -na pidätetty; med ~ andedräkt hengitystään (j. henkeään) pidätellen; ett -et skratt pidätetty, hillitty nauru; med ~ vrede suuttumustaan, kiukkuaan pidätellen, hilliten, -hållsam -t -mare pidättyvä. -hållsamhet pidättyvyys, -hämta I I. tr noutaa, hakea takaisin; ^ sina krafter päästä jälleen voimiinsa; med ~de krafter virkistynein voimin. II. rfl. ^ sig toipua, päästä voimiinsa; (tai.) elpyä, -hämtning -en toipuminen; (tai.) elpyminen. -igen jälleen, uudelleen, toiselta puolen, -införa II1 tr saattaa jälleen voimaan. -införsel takaisintuonti, -insätta V tr panna takaisin; palauttaa; ^ ngn i hans förra rättigheter asettaa jk entisiin oikeuksiinsa, -inträda II1 itr astua (tulla, liittyä) uudelleen jhk; ^ i utövningen av sitt ämbete palata hoitamaan virkaansa, virkatehtäväänsä, -inträde -t takaisin palaaminen; paluu, i ngt jhk.

åter||kalla I tr 1. kutsua takaisin, palauttaa; ^ ngt i sitt minne palauttaa muistiinsa; ~ ngn till livet palauttaa (virvoittaa, herättää) henkiin. 2. peruuttaa, epuuttaa; ^ en fullmakt peruuttaa valtakirja, -kallelse -n palautus, peruutus, epuutus. -kasta I heittää takaisin; heijastaa, kim-mahduttaa takaisin, -klang kaiku, vastakaiku, kajahdus, -knyta IV6 tr uudelleen solmia, uudistaa, -knytning -en uudelleen solmiminen, uudistus, -komma Y itr tulla, palata takaisin; jag -kommer (skall till detta palaan (tuonnem-

pana) uudelleen tähän asiaan, -komst -en palaaminen, paluu, takaisin tulo. -kopp-

ling (rad.) takaisin kytkentä, -kräva II1 tr vaatia takaisin, -köpa II2 kostaa takaisin. -köpsrätt takaisinosto-oikeus.

åter||lämna I tr antaa (luovuttaa, tuoda) takaisin; vrt. -ställa 2. -lämnande -t palautus, takaisin luovutus, -lösning lunastus (m. usk.). -marsch (sot.) paluumarssi. -remiss palautus, till jllk. -remittera I tr palauttaa, lähettää takaisin, till jllk. -resa paluumatka; under paluumatkalla. -se Y tr nähdä jälleen, -seen-de -t jälleennäkeminen, -skaffa I tr hankkia jälleen, takaisin, -sken (valon, m. kuv.) heijastus, kajastus, -skicka I tr ks. -sända, -skänka II2 tr antaa, lahjoittaa takaisin, -spegla I tr heijastaa, kuvastaa, -spegling heijastus, -stod -en jäännö|s, -kset, tähteet; (kaup.) ylijäämä, -studsa I itr ponnahtaa (kimmahtaa, kilpistyä) takaisin, -studsning -en -ar ponnahdus, kimmahdus.

åter||stå Y itr olla jäljellä, jäädä jäljelle, tähteeksi; det -står ingenting annat jör mig minulla ei ole mitään muuta keinoa (tehtävää); detta att bevisa tämä täytyy vielä näyttää toteen, tämä on vielä todistamatta, -stående (a. tpm.) jäljellä oleva; det ~ beloppet (m.) loppu-, jään-nös|summa. -ställa II1 tr 1. palauttaa; ~ ordningen palauttaa järjestys. 2. antaa, palauttaa takaisin; ^ ett lån maksaa laina takaisin, -ställ)d -t: vara efter en sjukdom olla toipunut, parantunut sairaudesta, taudista, -ställningstecken (mus.) palautusmerkki. -sända II] tr palauttaa, lähettää takaisin, ngt till ngn jtk jllk. -sändning palautus, takaisinlähetys. -taga IV2 tr 1. ottaa, (sot.) vallata (valloittaa) takaisin; hon -tog sitt flicknamn hän (eronnut rouva) rupesi taas käyttämään tyttönimeään; hans ansikte -tog sitt vänliga uttryck hänen kasvoihinsa tuli jälleen niiden (tavallinen) ystävällinen ilme. 2. ottaa jälleen. 3. aloittaa jälleen, ruveta uudelleen puhumaan. 4. peruuttaa; ^ en bekännelse peruuttaa tunnustus. -tagande -t takaisin ottaminen, takaisin valloitus, valtaaminen; peruutus, -tjänst vastapalvelus, -transport takai-sinkuljetus. -tåg -et (er. sot.) perääntyminen, vetäytyminen; betäcka ~et suojella perääntymistä, vetäytymistä; vara stadd på ~ olla perääntymässä, vetäytymässä.

återupp||bygga II1 tr jälleen rakentaa, -byggnad jälleenrakennus, »byggnadsarbete jälleenrakennustyö, -föra II1 ks. -bygga, -liva I tr herättää uudelleen henkiin; elvyttää; ^ en bekantskap uudistaa vanha tuttavuus; ~ gamla minnen elvyt-tää (piristää) vanhoja muistoja, -livnings-försök (uudelleen) henkiinherättämisyri-tys. -repa I tr toistaa jälleen, -repning uudelleen toistaminen, -rustning jälleen-varustautuminen. -rätta I tr saattaa, palauttaa entiselleen; ^ ngns ära puhdistaa jnk kunnia ja maine, »rättelse entiselleen palautus, maineen puhdistaminen; hyvitys, -stå Y itr nousta jälleen, syntyä, elpyä uudelleen; (usk.) nousta kuolleista, -uppståndelse jälleen nousu, (kuv.) uudelleen elpyminen; (usk.) ylösnousemus, -stånd|en -et -na (kuv.) uudelleen elpynyt, henkiin vironnut; (usk.) ylösnoussut, kuolleista nous-

* sut. -ta(ga) IY2 tr ottaa uudelleen, jälleen (käsiteltäväksi) jne.; ^ ett arbete aloittaa työ uudestaan, palata työhön, -tagande -t jälleen esille (puheeksi) ottaminen; (työhön) palaaminen, -väcka II2 tr herättää jälleen; ^ ngn tili livet herättää jälleen henkiin; ^ från de döda herättää kuolleista.

åter||utföra II1 tr jälleen, uudelleen suorittaa; (kaup.) jälleen viedä (maasta), -utförsel -n jälleenvienti. -vai jälleenvalinta, uudestivalitseminen. -verka I itr vaikuttaa puolestaan, osaltaan; ~ ogynnsamt på ngt vaikuttaa jhk epäedullisesti; (olla) epäedullinen, haitallinen vaikutus jhk. -verkan, -verkning (vasta) vaikutus, -vinna IV4 tr voittaa, saada takaisin; ^ jämvikten (hälsan) saavuttaa jälleen tasapainonsa; saada terveytensä takaisin, parantua (toipua) jälleen, -vunn|en -et -a takaisin, jälleen voitettu; ^ hälsa palautunut, kohentunut terveys, -väg paluu|-tie, -matka, -välja II1 tr valita uudelleen. -vända II1 itr palata takaisin, tulla takaisin; ^ hem palata (takaisin) kotiin; ^

till staden palata (takaisin) kaupunkiin, -vändo: det finns ingen rs paluuta (paluumahdollisuutta) ei ole; utan rs peruuttamattomasti, -vändsgata, -vändsgränd umpikuja (m. kuv.). -växt (mtsh.) nuorennos; (kuv.) jälkikasvu.

åt||följa II1 tr seurata jtk. -följande (a. tpm.) jtk seuraava; oheinen, mukaan liitetty; ^ företeelse seurausilmiö. -följ |d -t av ngt jnk seuraama(na), av ngn jnk saattamana, seurassa, -gång -en menekki, käyttö, kulutus; få (ha) en strykande rs mennä kuin kuumille kiville, -gång|en -et -na: illa >—' pahoinpidelty, mukiloitu; murjoutunut; ^ av ödet kohtalon kovasti kolhima, maailman murjoma. -gärd -en -er toimenpide; vidta(ga) lämpliga rser ryhtyä sopiviin toimenpiteisiin; lagliga rser lailliset toimenpiteet, -görande -t toimenpide, toimi; genom mitt rs minun

toimestani; utan ditt rs sinun puuttumatta (m. jollet millään tavalla puutu) asiaan, -hävor pl eleet, liikkeet; med ord o. rs sanoin ja elein, -komlig -t -are saavutettavissa (käsillä, ulottuvilla) oleva, jonka luo voi päästä; vrt. ors. -komsthandling (Iak.) saantokirja, -lyda II1 tr: rs ngns befallning noudattaa, totella jnk käskyä, vrt. 1. lyda I. 1.; göra sig -lydd saada, opettaa (sanaansa) tottelemaan; -löje -t nauru, pilkka, iva; bli till ett rs tulla, joutua naurunalaiseksi; göra sig till ett rs tehdä itsensä naurettavaksi, (m.) ihmisten pilkaksi ja nauruksi.

åtminstone (adv.) ainakin, vähintään, åt||njuta IY3 tr nauttia, medborgerligt förtroende kansalaisluottamusta; ^ gott anseende olla hyvässä maineessa, hyvämaineinen; ^ god hälsa olla hyvissä voimissa, terveenä, -njutande -t nauttiminen; komma i rs av stora förmåner päästä nauttimaan suuria etuja; saavuttaa suuria etuja; päästä osalliseksi suurista eduista, -nöja II1 ks. nöja. åtra I rfl: rs sig tulla toisiin ajatuksiin, katumapäälle, åtrå I. -n halu, himo: ha en stark rs efter ära olla hyvin kunnianhimoinen. II. III tr haluta, himoita; tavoitella, toivoa, -vär|d -t haluamisen (tavoittelemisen) arvoinen, åt||sid|a -an -or etupuoli; ajajan vasen puoli; (rh. yms.) kuvapuoli. -sittande (a. tpm., vaat.) ruumiinmukainen, tiukka, -skilja II1 tr erottaa erilleen; erottaa toisistaan (ominaisuudet), -skillig -t -a usea, moni, lukuisa; monen-, kaiken|lainen; rst obehag monen-, kaiken|laista harmia, ikävyyttä. -skilligt (adv.): ^ bättre, längre koko joukon, huomattavasti parempi, pitempi, ^ mer koko joukon enemmän, -skillnad erotus, erilaisuus; utan rs erotuksetta; utan ns tili person henkilöön katsomatta, -skils (adv.) erillään, erikseen, erilleen.

ått|a I. (luk.) kahdeksan; vrt. fem, yhd.; ^ månader idag kahdeksan kuukauden kuluttua tästä päivästä. II. -an -or kah-deksannumero, (m. sout.) kahdeksikko, kahdeksainen; ändra siffran från en rs till en nia muuttaa numero kahdeksai-sesta yhdeksäiseksi. -timmarsdag kah-deksantunnin työpäivä, åttio, (j.) ätti (luk.) kahdeksankymmentä; vrt. femtio, yhd.

åttionde (järj.luk. tpm.) kahdeksaskym-menes.

åttiotal, åttkantig vm. yhd. vrt.fem(tio), yhd.

åttonde (järj.luk. tpm.) kahdeksas, vrt.

femte, yhd.; var dag joka kahdeksas päivä.

åtton(de)del kahdeksasosa, kahdeksannes; vrt. fjärdedel, yhd.

åverkan: en ^ (tpm.) vahingonteko; göra r*> på ngt vahingoittaa jtk.

åvila I tr: ~ ngn kuulua velvollisuutena jllk; ansvaret honom hän kantaa vastuun siitä.

åvägabringa V tr saada, saattaa aikaan, toimeen; tuottaa, aiheuttaa.

ä

1. ä (kirj.) ä, Ä.

2. ä (int.) äh! hyi!

äck|el -let inho, tympeys, äitelyys; känna ~ jör ngt tuntea inhoa, tympeytymistä jtk kohtaan; en känsla av ~ inhon, tym-peyden tunne; du, ditt (huud.) senkin inhottava otus!

äckla I tr 1. tympäistä, inhottaa, kääntää mieltä; maten ~r mig ruoka tympäisee minua, kääntää mieltäni; det r^r mig att minua tympäisee, inhottaa (jnk tekeminen, kuuleminen yms.). 2. (j.) ärsyttää, kiusoitella.

äcklas I itr (dep.): ^ vid åsynen av ngt jnk näkeminen iljettää (tympäisee, ällöttää).

äcklig -t -are inhottava (ällöttävä, tympäisevä) .

äd|el -elt -lare jalo; ^ metall jalometalli; av ~ börd jalosukuinen, -boren jalosukuinen. -metall jalometalli, -mod jalomielisyys; visa ~ mot ngn osoittaa jalomielisyyttä jtk kohtaan, -sten jalokivi.

ädling -en -ar aatelismies.

äg|a 1.1. -n -or tilukset. 2. komma i min -o joutua minun haltuuni, minun omaisuudekseni; vara (befinna sig) i din -o olla sinun hallussasi, sinun omaisuutenasi; huset övergick i hans >—>o talo siirtyi hänelle, hänen haltuunsa, hänen omistukseensa. II. II1 tr 1. omistaa; allt vad jag -er kaikki mitä omistan, kaikki mitä minulla on; bestånd pysyä, olla

pysyväistä; han -er sin fulla frihet att hänellä on täysi oikeus, vapaa valta (tehdä jtk); jag -er hunden minä koiran omistan, koira on minun; det -er sin riktighet asia on (kyllä) niin; se on totta; jesten -er rum där juhlat ovat, pidetään siellä. 2. ^ att olla oikeutettu, velvollinen jhk; du -er att betala sinun on maksettava; bolaget -er ej tili annan överlåta sin rätt yhtiö älköön toiselle luovuttako oikeuttaan.

ägande (a. tpm.): mitt ~ hus minun omistamani tiilo, minun oma taloni, äganderätt -en omistusoikeus; vrt. ägare; ^ till ngt jnk omistusoikeus, (mus., kirj.) tekijänoikeus.

ägare -n - omistaja, haltija; byta ~ vaihtaa omistajaa; övergå till annan ~ siirtyä toiselle omistajalle, toisen omistajan haltuun.

ägarjnn|a -an -or omistaja (nainen); vrt. ägare.

ägg -et - muna; bräckt ~ paistettu muna; där har vi ~et siinä nyt on syy, selitys; lägga ett ~ munia muna; han har ~ i mössan (hnk., joka ei nosta lakkiaan vastauksena tervehdykseen, jättää lakin [hatun] päähänsä huoneeseen tullessaan); (vanh.) on kuin hollituvassa, -cell (fysiol.) munasolu, -formig -t munanmuotoinen, -kläckningsapparat hautoma|koje, -kone. -kopp munakuppi, -ledare (an.) munatorvi. -pulver (keit.) munajauhe. -run|d -t munanmuotoinen, soikea, (ksv.) puikea motsatt ~ vastapuikea. -rätt (keit.) muna-ruoka(laji). -röra -n (keit.) munakokkeli -sjuk: en ~ höna munapakölla oleva kana; gå omkring som en ~ höna harhailla rauhatonna kuin sijaton sielu, -skal munankuori. -sked munalusikka. -stock (an.) munasarja, -toddy munatoti. äggula (keit.) munanjruskuainen, -keltuainen.

äggvit|a -an -or (munan)valkuainen; jern vispade -or (keit.) viisi vispilöityä munanvalkuaista; vispa ^ till hårt skum vispilöidä munanvalkuainen kovaksi kuohuksi.

äggviteämne munanvalkuaisaine. ägna (-ngn-) I I. tr omistaa, åt jllk; ~ intresse åt ngt osoittaa kiinnostusta jhk asiaan; ^ sin tid åt ngt käyttää aika(a)nsa jhk; jag inte en tanke åt saken Q n vähääkään välitä koko asiasta. II. rfl, 1. ~ sig åt ngt ryhtyä, antautua jhk, åt jordbruk ryhtyä viljelemään maata. 2. ^ sig för ngt sopia (soveltua, olla sopiva, omansa) jhk. ägna|d -t -de sopiva, sovelias; inte ^ att sopimaton, ei omansa jtk tekemään; -t att förvåna omansa ihmetyttämään, hämmästyttämään, herättämään hämmästystä.

ägo ks. äga I. 2. -delar pl omaisuus; tavarat; (j.) kamppeet, kampsut; alla mina ^ kaikki tavarani ja omaisuuteni, ägor ks. äga I. 1. äh! (int.) äh, voih, hyi! äkta I. (a. tpm.) 1. aito, oikea: en ~ berlinare aito, täysiverinen berliiniläinen; ~ bråk pl (mat.) varsinaiset murtoluvut;

femte, yhd.; var dag joka kahdeksas päivä.

åtton(de)del kahdeksasosa, kahdeksannes; vrt. fjärdedel, yhd.

åverkan: en ^ (tpm.) vahingonteko; göra r*> på ngt vahingoittaa jtk.

åvila I tr: ~ ngn kuulua velvollisuutena jllk; ansvaret honom hän kantaa vastuun siitä.

åvägabringa V tr saada, saattaa aikaan, toimeen; tuottaa, aiheuttaa.

ä

1. ä (kirj.) ä, Ä.

2. ä (int.) äh! hyi!

äck|el -let inho, tympeys, äitelyys; känna ~ jör ngt tuntea inhoa, tympeytymistä jtk kohtaan; en känsla av ~ inhon, tym-peyden tunne; du, ditt (huud.) senkin inhottava otus!

äckla I tr 1. tympäistä, inhottaa, kääntää mieltä; maten ~r mig ruoka tympäisee minua, kääntää mieltäni; det r^r mig att minua tympäisee, inhottaa (jnk tekeminen, kuuleminen yms.). 2. (j.) ärsyttää, kiusoitella.

äcklas I itr (dep.): ^ vid åsynen av ngt jnk näkeminen iljettää (tympäisee, ällöttää).

äcklig -t -are inhottava (ällöttävä, tympäisevä) .

äd|el -elt -lare jalo; ^ metall jalometalli; av ~ börd jalosukuinen, -boren jalosukuinen. -metall jalometalli, -mod jalomielisyys; visa ~ mot ngn osoittaa jalomielisyyttä jtk kohtaan, -sten jalokivi.

ädling -en -ar aatelismies.

äg|a 1.1. -n -or tilukset. 2. komma i min -o joutua minun haltuuni, minun omaisuudekseni; vara (befinna sig) i din -o olla sinun hallussasi, sinun omaisuutenasi; huset övergick i hans >—>o talo siirtyi hänelle, hänen haltuunsa, hänen omistukseensa. II. II1 tr 1. omistaa; allt vad jag -er kaikki mitä omistan, kaikki mitä minulla on; bestånd pysyä, olla

pysyväistä; han -er sin fulla frihet att hänellä on täysi oikeus, vapaa valta (tehdä jtk); jag -er hunden minä koiran omistan, koira on minun; det -er sin riktighet asia on (kyllä) niin; se on totta; jesten -er rum där juhlat ovat, pidetään siellä. 2. ^ att olla oikeutettu, velvollinen jhk; du -er att betala sinun on maksettava; bolaget -er ej tili annan överlåta sin rätt yhtiö älköön toiselle luovuttako oikeuttaan.

ägande (a. tpm.): mitt ~ hus minun omistamani tiilo, minun oma taloni, äganderätt -en omistusoikeus; vrt. ägare; ^ till ngt jnk omistusoikeus, (mus., kirj.) tekijänoikeus.

ägare -n - omistaja, haltija; byta ~ vaihtaa omistajaa; övergå till annan ~ siirtyä toiselle omistajalle, toisen omistajan haltuun.

ägarjnn|a -an -or omistaja (nainen); vrt. ägare.

ägg -et - muna; bräckt ~ paistettu muna; där har vi ~et siinä nyt on syy, selitys; lägga ett ~ munia muna; han har ~ i mössan (hnk., joka ei nosta lakkiaan vastauksena tervehdykseen, jättää lakin [hatun] päähänsä huoneeseen tullessaan); (vanh.) on kuin hollituvassa, -cell (fysiol.) munasolu, -formig -t munanmuotoinen, -kläckningsapparat hautoma|koje, -kone. -kopp munakuppi, -ledare (an.) munatorvi. -pulver (keit.) munajauhe. -run|d -t munanmuotoinen, soikea, (ksv.) puikea motsatt ~ vastapuikea. -rätt (keit.) muna-ruoka(laji). -röra -n (keit.) munakokkeli -sjuk: en ~ höna munapakölla oleva kana; gå omkring som en ~ höna harhailla rauhatonna kuin sijaton sielu, -skal munankuori. -sked munalusikka. -stock (an.) munasarja, -toddy munatoti. äggula (keit.) munanjruskuainen, -keltuainen.

äggvit|a -an -or (munan)valkuainen; jern vispade -or (keit.) viisi vispilöityä munanvalkuaista; vispa ^ till hårt skum vispilöidä munanvalkuainen kovaksi kuohuksi.

äggviteämne munanvalkuaisaine. ägna (-ngn-) I I. tr omistaa, åt jllk; ~ intresse åt ngt osoittaa kiinnostusta jhk

asiaan; ^ sin tid åt ngt käyttää aika(a)nsa jhk; jag inte en tanke åt saken Q n vähääkään välitä koko asiasta. II. rfl, 1. ~ sig åt ngt ryhtyä, antautua jhk, åt jordbruk ryhtyä viljelemään maata. 2. ^ sig för ngt sopia (soveltua, olla sopiva, omansa) jhk. ägna|d -t -de sopiva, sovelias; inte ^ att sopimaton, ei omansa jtk tekemään; -t att förvåna omansa ihmetyttämään, hämmästyttämään, herättämään hämmästystä.

ägo ks. äga I. 2. -delar pl omaisuus; tavarat; (j.) kamppeet, kampsut; alla mina ^ kaikki tavarani ja omaisuuteni, ägor ks. äga I. 1. äh! (int.) äh, voih, hyi! äkta I. (a. tpm.) 1. aito, oikea: en ~ berlinare aito, täysiverinen berliiniläinen; ~ bråk pl (mat.) varsinaiset murtoluvut;

en ring av ~ guld aito, oikea kultasormus, sormus täyttä kultaa; en ~ pärla, aito, oikea helmi. 2. ~ barn aviolapsi; ~ hälft aviopuoliso; ^ makar aviopuolisot; ^ man aviomies; ^ par aviopari. II. (s.): ta till ~ ks. III. III. I tr (juhl.) ottaa puolisokseen, äktenskap - avioliitto; ingå ~ mennä avioliittoon, naimisiin; avioitua; leva i ett lyckligt elää onnellisessa avioliitossa; ett barn ur första ~et lapsi ensimmäisestä avioliitosta; ett barn utom ^>et avioton, avioliiton ulkopuolella syntynyt lapsi, (krk.) lehtolapsi, äpärä, äktenskaplig -t aviollinen, äktenskaps||annons avioliittoilmoitus. -betyg avioliittotodistus, -brott aviorikos; begå tehdä aviorikos, -brytare -n -, -brytersk|a -an -or avionrikkoja, -förord (Iak.) avioehto, avioehtosopimus, -hinder (Iak.) avioeste. -löfte aviolupaus, avio-liittolupaus; brutet ^ rikottu aviolupaus. -mäklare, -mäklerska avioliitto välittäjä, -skillnad avioero, äkthet -en aitous.

äldre (komp. tpm.) vanhempi; Johann

Strauss den ~ J. Str. vanhempi, äldst (Sup.) vanhin; vem är ~ av oss? kuka meistä (vähintään kolmesta) on vanhin? kumpi meistä (kahdesta) on vanhempi? älg (-j) -en -ar (el.) hirvi, -gräs (ksv.) mesiangervo. -stek (keit.) hirvenpaisti. älska I £r rakastaa; han ~r att hän mielellään tekee jtk, pitää jstk. älska|d -t rakastettu, rakas, älskande (a. tpm.) rakastava; ett ~ par rakastava (rakasteleva) pari, rakastuneet.

älskare -n - 1. rakastaja: förste ~ (teat.) ensimmäinen rakastaja. 2. harrastaja, suosija; en ^ av god litteratur hyvän kirjallisuuden suosija, harrastaja, älskarinn|a -an -or rakastettu; rakastajatar, lemmitty, älskarinneroll (teat.) rakastetun, lemmityn osa.

älsklig -t -are herttainen, rakastettava, suloinen. -het herttaisuus, suloisuus, rakas-tettavuus.

älskling -en -ar lemmikki, rakastettu, mielitietty.

älsklings||bok mielikirja, -rätt mieliruoka,

(vanh., leik.) himoruoka. älskog -en rakkaus, lempi, rakastelu, ar-mastelu. älskogskrank -t lemmensairas, älskvar|d -t rakastettava, herttainen, viehättävä, suloinen, -het -en herttaisuus, rakastettavuus.

älta I tr sotkea, vaivata, alustaa (taikinaa);

(kuv.) vatkuttaa. älv -en -ar joki, virta, älv|a -an -or keiju, keijukainen. älv(a)||drottning (tar.) keijukaiskuningatar.

-kung -en keijukais(ten)kuningas. älv|dans, -lek keijukaisten karkelo, älvmynning -en joensuu. ämg,b|el -elt -lare herttainen, rakastettava. ämbar -et - sanko, ämpäri, ämbete -t -n virka; å ~ts vägnar viran puolesta.

ämbe ts| [broder virka|veli, -toveri, -brott virkarikos, -dräkt virkapuku, -examen virkatutkinto.

ämbets||man virkamies, -mannabana virka-miesura. -mannakår virkamieskunta, -mannavälde virkavalta, byrokratia, ämbetsverk -et - virasto, ämna I I. tr aikoa, olla aikeissa; de ~r resa bort he aikovat matkustaa, lähteä pois, he ovat lähtöaikeissa; han ~de bygga ett hus hän aikoi, oli aikeissa rakentaa talon; vad^rni göra för att..? mitä aiotte tehdä (voidaksenne, saadaksenne)? II. rfl. ~ sig: vart du dig? minne aiot? minne olet menossa? ^ sig bort aikoa (tahtoa) lähteä pois, olla (pois)lähtö-aikeissa.

ämna|d -t aiottu, tarkoitettu; blommorna var ~e åt dig kukat olivat aiotut, tarkoitetut sinulle; det var -t åt mig se

(letkaus) oli tarkoitettu minulle; som -t var niin kuin tarkoitettu, niin kuin aikomus oli, suunniteltu oli. ämne -t -n 1. (konkr.) aine; eldfarliga tulenarat aineet; flyktiga haihtuvat aineet. 2. aihe, aines, kohde; gå från ~t poiketa syrjään (itse) aiheesta. 3. oppi-, opetus|aine, »-tunnit». 4. det finns ~ tili en stor sångare (forskare) hos honom hänessä on aines (ta) suureksi laulajaksi (tutkijaksi), suuren laulajan (tutkijan) aines (ta).

ämnes| [grupp aineyhdistelmä, -lärare, -lärarinna aineenIopettaja, -opettajatar.-namn ainesana. -omsättning -en (fysiol.) aineenvaihdunta. -omsättningssjukdom (lääk.) aineenvaihduntasairaus, än I. (adv., väl. konj.) 1. vielä; vrt. ännu. 2. myös, yhä (vielä); om ~ joskin, vaikkakin; om ~ aldrig så litet vaikka kuinkakin vähän; en gåva om aldrig så liten vaikka kuinkakin pieni lahja, anti; (tav.) (kaikkein) pieninkin anti; hur gärna jag ~ ville niin mielelläni kuin tahtoisinkin; hur det <—» må vara med det miten sen (asian) laita lieneekään; hur klok han är olipa (hän) kuinka viisas tahansa; vad du ~ gör mitä (sitten, ikinä) tehnetkin; var jag

^ träffar honom missä ikinä hänet tapaankin (tavannenkin); vern du ^ lär känna keneen (tahansa, ikinä) tutustunetkin. 3. ^ sen då? entä(pä) sitten? ja mitä sitten? niin, ja miten sitten kävi? mitä sitten tapahtui? ^ du då? entäs sinä (sitten)? mitäs sinä asiasta ajattelet? 4. ^ .. ~ . . milloin . . milloin; vuoroin . . vuoroin; han talade ~ det ena ^ det andra språket hän puhui milloin mitäkin kieltä; (m.: vuoroin toista, vuoroin toista kieltä); han besökte ~ den ena ^ den andra staden hän kävi milloin missäkin kaupungissa. II. (konj.; komp. -f kuin jälk.): mer ~ nog enemmän kuin kylliksi, liikaakin; äldre ~ du vanhempi kuin sinä, sinua vanhempi; alit annat ^ kaikkea muuta kuin; alit annat ~ vacker (j.) ei (ainakaan) liialla kauneudella pilattu; inga andra ~ ei ketään muita (eivät ketkään muut) kuin; ingen annan r^ han var där siellä ei ollut ketään muita kuin hän; inget annat ~ detta ei mitään muuta kuin tämä; han är mer känd som skådespelare >—' som författare hän on tunnetumpi (enemmänkin tunnettu) näyttelijänä kuin kirjailijana; mer ~ någonsin enemmän kuin koskaan, kuunaan, änd||a A. -an -ar, -e -en -ar pää, (lop-pu)pää, pätkä, tyvi, tynkä; (an.) takamus, (j.) takapuoli; allting har en ~ kaikella on loppunsa, kaikki päättyy, loppuu kerran (aikanaan), joskus; det är ingen ~ på hennes klagan hänen valituksestaan ja ruikutuksestaan ei tule loppua; ta en ~ med förskräckelse saada onneton loppu, päättyä onnettomasti; från alla världens kaikilta maailman kolkilta, kulmilta; börja i galen ~ aloittaa väärästä päästä; (vrt. snl.) tyvestä puuhun noustaan; dagen i ~ kaiken päivää, koko päivä(n); dagarna i ~ kaiket päivät, päivät päästään; bo i andra ~n av staden asua kaupungin toisessa päässä, toisella laidalla; stå på ~ olla pystyssä; (tukka m.) nousta pystyyn; sätta sig på ~n (j.) istuutua takamuksilleen; gå till ~ mennä loppuaan kohti, loppua; vara till ~ olla lopussa; tidén är till ~ aika on kulunut (loppuun), aika on lopussa; till världens ~ maailman loppuun (ääreen); falla över ~ kaatua kumoon; kasta fienden över ~ lyödä vihollinen hajalle (pakosalle); kasta en plan över ~ tehdä suunnitelma tyhjäksi, saada suunnitelma raukeamaan. B. I I. tr päättää, lopettaa; själv ~ sitt liv itse lopettaa itsensä, päättää päivänsä. II. itr loppua, päättyä; hans liv ^de i fattigdom hänen elämänsä (päivänsä) päättyi)vät) köy-

hyydessä ja kurjuudessa. C. (adv.): ~ dit (hit) sinne (tänne) asti, saakka; ~ därhän siihen saakka, niin pitkälle; ^ (fram) tili våra dagar meidän päiviimme saakka; ^ (i)från kusten rannikolta lähtien, asti; ^ från den tidén siitä ajasta lähtien;

' från forntiden hamasta muinaisuudesta (asti); ^ in i döden kuolemaan asti; ^ in i rummet huoneeseen asti; våt ~ in på kroppen läpimärkä(nä); ^ ned alas asti, saakka; ^ tili jhk saakka, asti; ^ tills (till dess att) han siihen asti (saakka) kunnes hän; det var ~ upp till 30 grader varmt oli jopa 30 lämpöastetta, lämmintä oli jopa 30 astetta; från korpralen ~ upp till generalen korpraalista kenraaliin asti; ^ ut i fingerspetsarna sor-menpäitä(än) myöten, ändalykt -en 1. (vrs., vanh.) loppu, kuolema; få en sorglig ~ saada surullinen loppu, kuolema; loppua, päättyä surullisesta 2. (nyk. j. leik.) takamus, takapuoli.

ändamål tarkoitus, tarkoitusperä; et med resan matkan tarkoitus; ~et helgar medlen tarkoitus pyhittää keinot; lämpa sig för sitt ~ vastata tarkoitustaan; ha till ^ olla tarkoitettu, tarkoituksena; för detta ~ tähän tarkoitukseen; utan ~ tarkoitukseton, tarkoitusta vailla, turha, ändamåls||enlig -t tarkoituksenmukainen, -lös -t tarkoitukseton; tarkoitustaan vastaamaton; turha, ändas I itr (dep.) päättyä, loppua; ordet ~ på vokal sana päättyy vokaaliin, ään-

tiöön.

änd| e -en -ar ks. ända A. ändelse -n -r (kiel.) pääte, ändlig -t äärellinen; katoavainen, päättyvä; kuolevainen, -het katoavaisuus, päätty-väisyys, kuolevaisuus, ändlös -t loppumaton, ääretön, rajaton, -het loppumattomuus, äärettömyys, rajattomuus.

ändock (adv.) kuitenkin, sentään; vrt. dock.

ändpunkt -en pääte|piste, -kohta, ändra I I. tr muuttaa; muuntaa: det ^r ingenting i saken ei se mitenkään muuta asiaa; det står inte att ~ se ei ole muutettavissa, asia ei ole autettavissa, sille ei mahda mitään; ^ en klänning muuttaa leninkiä; ^ kurs (riktning) (mer., Int.) muuttaa (kulku-, lento)suuntaa, (m. kuv.); han r^de inte en min ei ilmekään muuttunut hänen kasvoissaan, hänen kasvonsa eivät värähtäneetkään; jag har ~t åsikt mielipiteeni on muuttunut, olen tullut toisiin ajatuksiin, olen nyt toista mieltä; ~ om muuttaa, korjata (vaat.) toisen -

kuosiseksi. II. rfl. rs sig muuttua; tulla toisiin ajatuksiin, muuttaa mielensä, mieltä; han har sig hän on (paljon, hiukan) muuttunut; hän on muuttanut mielensä, mieltä, ändring -en -ar muutos; (vaat.) muuttaminen toisenkuosiseksi, korjaus; vrt. ändra I.

ändringsförslag (lain, sääntöjen jne.) muutosehdotus, änd||station (raut.) pääteasema, -tarm (an.) peräsuoli.

ändå (adv.) 1. kuitenkin, sentään, sittenkin, joka tapauksessa, kaikesta huolimatta; kommer du rs? tuletko kuitenkin? men <—' lyckades det inte mutta se ei kuitenkaan onnistunut; det är rs något se on sentään jotakin; jag har rs så mycket att göra minulla on muutenkin niin paljon tekemistä. 2. (komp.) ^ mer vielä enemmän. 3. (toivel.) om han rs vore här! (voi) jospa hän sentään olisi täällä! 4. ^ jag? (Suom. r.) entäs minä? (Ruots.) än jag då? äng -en -ar niitty.

äng|el -eln -lar enkeli; det går en rs genom rummet (kuv.5 leik.) enkeli lentää (kaikki ovat ääneti), änglalik -t enkelimäinen; man måste ha ett rst tålamod (siinä) täytyy olla (ihan) enkelin kärsivällisyys, ängsblomm|a -an -or niityn kukka(nen), niittykukka. ängsla I I. tr huolestuttaa, pelottaa. II. rfl. rs sig olla huolissaan, peloissaan, för jnk puolesta (vuoksi, suhteen), ängslan (tpm.): en rs tuska, hätä, pelko,

ahdistus, för ngns skull jnk puolesta, ängslas itr (dep.) ks. ängsla II. ängslig -t -are (kovin) levoton, pelokas, huolissaan; en rs mor levoton, pelokas äiti; med rs omsorgsfullhet pelokkaan, pikkutarkan huolellisesti; jag blir rs minua rupeaa pelottamaan; göra ngn rs saada jk huolestumaan, pelkäämään; pelotella, säikytellä jtk; vara rs olla peloissaan, pelätä; vrt. ängsla II.; var inte rs! älä pelkää, älkää pelätkö! vara rs av sig olla luonnostaan arka (pelokas, säikkyvä). änk|a -an -or leski(vaimo), änke|| drottning leskikuningatar, -leken (m. ärtk-) (leik.) viimeinen pari (uunista) ulos, Ieskisillä olo. änke- och pupillkassa leski- ja orpokassa. änkestånd leskeys, leskenäolo. änkling -en -ar leski(mies). änne -t -n (vanh., run.) otsa. ännu (adv.) vielä, edelleen; den blev rs bättre se tuli vielä paremmaksi; <— därtill vielä lisäksi.

änskönt vaikka; (konj.) vrt. ehuru.

änterhake (hist., mer.s.) valtaushaka. äntligen (adv.) vihdoinkin, viimeinkin; kerta kaikkiaan, ehdottomasti, äntra I tr, itr (hist. mer.s.) vallata laiva; nousta laivaan; ^ ngt (yl.) nousta, kiivetä jhk.

äntring -en (hist., mer.s.) (laivan) valtaus, äppel||blom omenankukat, -blomma omenankukka. -kart omenan|raakile, -raa-kale, -raakila. -mos (keit.) omenasose, -paj (keit.) omenahyve. -skrott omenan siemen|tuppilot, -»kota», -träd omenapuu. -tårta omena|kakku, -leivos, äpple -t -n omena; rst faller inte långt från trädet ei omena kauas puusta putoa; bita i det sura rst tehdä välttämätön (vastenmielinen) työ. -blom ym. yhd. ks. äppelblom ym.

1. ära I. -n kunnia, maine; ^ vare Gud! kunnia olkoon Jumalalle! en rsns man kunnian mies; det är en (stor) rs för mig att on suuri kunnia minulle; det går hans rs för när se käy hänen kunnialleen; gör mig den <—>n att komma

(o. kom) suökaa minulle se kunnia että tulette (ja tulkaa); vi har rsn inbjuda Eder till middag den 3 maj meillä on kunnia pyytää teitä päivällisille toukokuun 3 päivänä; jag har den rsn att gratulera! saan onnitella, toivottaa onnea! räkna ngt som en rs pitää jtk kunniana; sätta en (sin) rs i att pitää jtk kunnia-asianaan; bortom ali rs o. redlighet (läh.) Jumalan selän takana; i (ali) rs kaikella kunnialla; med den rsn kunniallisesti; på (vid) min rs! kunniani kautta; till Guds rs Jumalan kunniaksi; till hans rs hänen kunniakseen; dagen till rs päivän kunniaksi. II. I tr kunnioittaa, pitää kunniassa; rss den som rss bör kunnia sille jolle kunnia tulee.

2. ära ks. era.

ära|d -t kunnioitettu, arvoisa; Edert rse brev av den 4 dennes tämän kuun 4 päivänä päivätty arvoisa (arv.) kirjeenne; rse församling! hyvät naiset ja herrat; rse åhörare! hyvät (arvoisat) kuulijat! ärbar -t -are kunniallinen, nuhteeton, siveä, -het kunniallisuus, siveys, nuhteettomuus; i ali rs kaikella kunnialla, äre||betygelse -n, -bevisning -en kunnianosoitus. -girig -t kunnianhimoinen, -girighet -en kunnianhimo, -kränka II2 tr loukata kunniaa, -kränkande (a. tpm.) kunniaa loukkaava, -kränkning -en kunnianloukkaus. -lyst|en -et -na kunnianhimoinen; vrt. -girig, -lystnad ks. -girighet. -lös -t kunniaton, -löshet kunniattomuus, -minne kunniapuhe vainajalle, muisto |-kirjoitus, -puhe. ärende -t -n 1. asia, seikka, tehtävä; utrikes

ulkomaan-asiat; löpande ryn juoksevat asiat; dryfta ett viktigt ~ pohtia tärkeää asiaa; framföra sitt ry esittää asiansa; framföra ett ry till ngn esittää asia jllk. 2. toimitus, ostos; asia; gå (springa) ~n käydä (juosta) asioilla; olla lähetti|poikana, -tyttönä; gå ngns ~n (kuv., us. halv.) olla jnk apurina, juosta jnk asioita; f ag har ännu några ryn kvar minulla on vielä muutamia asioita toimittamatta, on vielä yhtä, toista toimitettavaa; göra sig ry till ngn tehdä tikusta asia (päästäkseen jnk luona käymään); vara ute Iji olovliga ryn olla luvattomilla retkillä; med oförrättat ry tyhjin toimin.

ärenpris -en (ksv.) nurmitädyke. äre||port kunniaportti. -rörig -t -are kunniaa loukkaava, kunnialle käypä, -stod kunniapatsas, muistomerkki, -varv (urh.) kunniakierros. -vördig -t kunnianarvoinen.

ärftlig -t perinnöllinen; perittävä, peritty, perinnäinen; vara ryt (fysiol.) olla perinnöllistä, mennä perintönä; ^ sjukdom perinnöllinen sairaus, -het -en perinnöllisyys; perittävyys.

ärftlighetsforskning perinnöllisyystutki-mus. -lära perinnöllisyysoppi. ärg (-j) -en vaskenhome, vaskenruoste. ärga I I. itr antaa ruosteen (homeen) makua, »painaa». II. ^ sig homehtua, ruostua; peittyä homeeseen, ruosteeseen, ärgas I itr (dep.) ks. ed. II. ärggrön -t vaskenhomeen|vihreä, -karvainen.

ärgig -t -are vasken| homeinen, -ruosteinen, ärke||biskop arkkipiispa, -biskopsstol arkki-piispanistuin. -bov suur|roisto, -konna, -dum -t -ma perin tyhmä, tyhmä kuin saapas, -fiende sielunvihollinen, paholainen. -hertig arkkiherttua, -nöt tomppeli, emäaasi, emänauta. -skälm suurlurjus. -stift arkkihiippakunta, -ängel arkkienkeli.

ärl|a -an -or (el.) västäräkki; vrt. sädesärla. ärlig -t -are rehellinen, vilpitön, kunniallinen, suora; om jag skall vara ry jos saan puhua suoraan; toden (totta) pulmakseni, ärligen (adv.) rehellisesti, suoraan, vilpittömästi.

ärlighet -en rehellisyys, suoruus, vilpittömyys; ^ varar längst (snl.) rehellisyys maan perii; i ~ens namn totuuden nimessä.

ärm -en -ar (vaat.) hiha; skaka ngt ur ryen (kuv.) antaa tulla kuin turkin hihasta, -bräda, -bräde hihansilityslauta, hiha-lauta. -foder (vaat.) hihanvuori. -hål hihanaukko, hihanreikä. -hållare (pai-

dan) hihankannatin. -linning hihankau-lus; hihansuu, ärna I tr, rfl, ry sig aikoa, äro||full -t kunniakas, -rik -t kunniakas.

maineikas, ärr -et - (lääk. ym.) arpi. ärra I rfl. ry sig, ärras itr (dep.) arpeutua, ärrbildning -en arpeutuminen, ärrig -t arpinen.

ärt -en -er, ärt|a -an -or herne; ryer o. fläsk hernekeitto; prinsessan på ryen (sad., kuv.) prinsessa herneen päällä,

ärt||balja herneenpalko. -växt (ksv.) herne-kas vi (t).

ärva II1 tr, itr periä, av jltk; ngn periä jk; har du fått ry? oletko saanut periä, saanut perinnön?

ärv|d -t peritty; (biol.) perinnöllinen; ry a

anlag perinnölliset taipumukset. ärvdabalk(en) (Iak.) perintökaari, äsch (int.): det var väl ingenting! äh, mitä joutavia, eihän se ollut mitään! ei siitä kannata puhua! äss -et - (kort.) ässä. ässj|a -an -or ahjo.

äta V I. tr, itr syödä; hålla på att ry olla juuri syömässä, istua pöydässä, aterialla; får vi snart ry? joko kohta syödään (saadaan ruokaa)? ^ glupskt syödä ahmia, hotkia; ~ ute syödä muualla (kaupungilla, ravintolassa); ~ frukost syödä aamiaista; ~ middag syödä päivällistä; ^ kvällsmat, supé syödä illallista; ry på en smörgås syödä (nakertaa, mutustaa) voileipää; ~ ngn ur huset syödä jk köy häksi, pois talostaan. II. rfl. ry sig igenom syöpyä läpi; ~ sig in (el.) syödä itsensä jnk sisään; (tikku, siru jne.) syöpyä jhk sisään; ^ sig mätt syödä itsensä kylläiseksi, vatsansa täyteen; sig sjuk syödä itsensä kipeäksi; ^ ihjäl sig syödä itsensä kuoliaaksi; upp sig syödä itsensä lihavaksi, komeaksi, (j.) ruokaantua. III. (pain. part.) vrt. m. II.: ry med syödä (toisten) mukana; ^ upp syödä suuhunsa, pistää poskeensa; det ska han få ry upp (kuv.) tämän hän vielä muistaa; de är så söta att man kan ry upp dem! he ovat niin suloisia että ihan tekisi mieli syödä heidät suuhunsa; ' ursyödä jstk; ^ ut ngn (kuv.) »syödä», »kalvaa» pois (paikastaan, toimestaan), (vähitellen) syrjäyttää.

ätbar -t syötävä (ei myrkyllinen), nautittavaksi kelpaava, -het syötäväksi (nautittavaksi) kelpaavuus, ätlig -t syötäväfksi kelpaava), ätt -en -er (aatelis-, ylimys)suku. ättartavla sukutaulu.

ätte||fader (suvun) kantaisä, -lägg jälke-

Iäinen, (suvun) vesa. -stup|a -an -or (läh.) surman I jyrkänne, -kallio; kasta sig ned för heittäytyä syvyyteen, kuiluun, ättika -n (keit.) etikka. ättik(s)gurka etikkakurkku. ättik||sprit etikkasprii, etikkaesanssi. -sur -t etikkahappoinen. -syra (kern.) etikka-happo.

ättling -en -ar jälkeläinen, »vesa», även (adv.) myös; ^ om joskin, vaikkakin; icke blott. . . utan ~ ei ainoastaan . . . vaan myös; sekä . . . että. -ledes samoin, samalla tavoin, -som (konj.) samoin kuin myös, niin kuin myös. -så (adv.) samoin, äventyr -et - 1. seikkailu; råka ut jör ett ~ joutua seikkailuun. 2. uhkayritys, uhkarohkea yritys. 3. tappionvaara, vastuu; vid ~ att sillä uhalla että; vid >—' av böter sakon uhalla. 4. tili ~s sattumalta, mahdollisesti.

äventyra I tr panna (vaaralle) alttiiksi,

vaarantaa, saattaa vaaraan, äventyrare -n - seikkailija, äventyrersk|a -an -or seikkailijatar. äventyrlig -t -are seikkailukas. -het seik-kailukkuus; seikkailu, äventyrs||bok seikkailukirja, -lust(a) seikkailunhalu. -lyst|en -et -na seikkailunhaluinen. -roman seikkailuromaani, ävja -n lieju, muta.

ävlan: en ~ (tpm.) kilvoittelu, kilpailu, pyrkimys; världens ~ maailman hyörinä ja pyörinä, maailman melske, pauhina, ävlas I itr (dep.) kiihkeästi, innokkaasti tavoitella jtk, pyrkiä jhk.

ö

1. ö (kirj.) ö, Ö.

2. ö -n -ar (isohko) saari; vrt. holme, -bo saarelainen, saaren asukas.

öda II1 hävittää, tuhlata; ~ tid o. pengar tuhlata aikaa ja rahaa; vrt. ödsla.

1. öde -t -n kohtalo; vaihe; ont ~ nurja (onneton, kova) kohtalo; kirous; ett oblitt ~ kova kohtalo, nurja kohtalo; ett oundvikligt ~ väistämätön, auttamaton kohtalo; ~ts ironi kohtalon iva; en ~ts lek kohtalon leikki, kohtalon oikuttelu; livets skiftande r^n elämän vaihtelevat kohtalot; dela ngns ~ saada (joutua kokemaan) sama kohtalo; (j.) olla samassa kadotuksessa; de beslöt förena sina ~n he päättivät lähteä yhdessä elämäntietä taivalta-

maan, mennä avioliittoon; ta sitt ~ i egna händer ottaa kohtalonsa omiin käsiinsä; ingen undgår sitt ~ kukaan ei voi väistää kohtaloaan; lämna ngn åt hans öde jättää jk oman onnensa nojaan; i alla ~n kaikissa vaiheissa. 2. öde (a. tpm.) autio, tyhjä; yksinäinen, asumaton, autioksi jätetty; ligga ~ olla autiona, rappiolla; gatorna låg ~ kadut olivat autioina (tyhjinä); jorden var ~ o. tom maa oli autio ja tyhjä, -gård autiotalo. -lägga V tr hävittää (autioksi), -läggelse hävitys; tuho, vauriot. öd$m -et - (lääk.) vesipöhö, turvotus, ödemark -en -er erämaa, salo, salomaa, korpi, sydänmaa.

ödes]|bestäm|d -t kohtalon määräämä, säätämä. -dig|er -ert -ra kohtalokas; tuhoisa, onneton; bli ~ för ngn muodostua jllk kohtalokkaaksi, tuhoisaksi, onnettomaksi. -gemenskap kohtalonyhteys, -gudinna (kreik. myt.) kohtalotar, moira, -timma kohtalonhetki, ödl|a -an -or (el.) sisilisko, ödleskinn sisiliskonnahka. ödmjuk -t -are nöyrä, ödmjuka I rfl. ~ sig nöyrtyä, ödmjukhet -en nöyryys; i ali ~ nöyrästi, vaatimattomasti, ödsla I itr: ~ bort tuhlata, hävittää, panna menemään; ^ med pengarna tuhlata, haaskata rahaa; vrt. öda. ödslig -t -are autio, yksinäinen, synkkä, kolkko, jylhä, -het -en jylhyys, autius, yksinäisyys, ög|a -at -on silmä, (m.) neulansilmä; så långt r^t når niin kauas, niin pitkälti kuin silmä kantaa; få ett blått ~ saada (tappelussa) silmänsä mustaksi; få ngt i ~t saada jtk (roska) silmäänsä; han har fått upp -onen hänen silmänsä ovat auenneet; hän on saanut silmänsä auki; jag fick -onen på det se pisti silmääni; ge ngn -on keimailla, liehitellä jnk kanssa; göra stora -on katsoa silmät suurina, ällistyksissään; han har ~ för det sköna hänellä on silmää (avoin silmä) näkemään (havaitsemaan) kauneutta; hon har inte -on för ngt annat än barnet hän (äiti) ei mitään muuta näekään kuin lapsensa; den mannen har -onen med sig se mies osaa pitää silmänsä auki, sillä miehellä on silmät päässä; ha ett vaksamt ^ (hålla -onen) på ngn pitää visusti silmällä jtk; ha ett gott ~ till ngt pitää jstk, iskeä silmänsä jhk; kasta ett på barnen (spisen) aina väliin katsastaa lapsia (tulta);

skämmas (gråta) -orten ur sig hävetä

(itkeä) silmät päästään; han kan inte ta -onen från flickan hän ei saa irro-

Iäinen, (suvun) vesa. -stup|a -an -or (läh.) surman I jyrkänne, -kallio; kasta sig ned för heittäytyä syvyyteen, kuiluun, ättika -n (keit.) etikka. ättik(s)gurka etikkakurkku. ättik||sprit etikkasprii, etikkaesanssi. -sur -t etikkahappoinen. -syra (kern.) etikka-happo.

ättling -en -ar jälkeläinen, »vesa», även (adv.) myös; ^ om joskin, vaikkakin; icke blott. . . utan ~ ei ainoastaan . . . vaan myös; sekä . . . että. -ledes samoin, samalla tavoin, -som (konj.) samoin kuin myös, niin kuin myös. -så (adv.) samoin, äventyr -et - 1. seikkailu; råka ut jör ett ~ joutua seikkailuun. 2. uhkayritys, uhkarohkea yritys. 3. tappionvaara, vastuu; vid ~ att sillä uhalla että; vid >—' av böter sakon uhalla. 4. tili ~s sattumalta, mahdollisesti.

äventyra I tr panna (vaaralle) alttiiksi,

vaarantaa, saattaa vaaraan, äventyrare -n - seikkailija, äventyrersk|a -an -or seikkailijatar. äventyrlig -t -are seikkailukas. -het seik-kailukkuus; seikkailu, äventyrs||bok seikkailukirja, -lust(a) seikkailunhalu. -lyst|en -et -na seikkailunhaluinen. -roman seikkailuromaani, ävja -n lieju, muta.

ävlan: en ~ (tpm.) kilvoittelu, kilpailu, pyrkimys; världens ~ maailman hyörinä ja pyörinä, maailman melske, pauhina, ävlas I itr (dep.) kiihkeästi, innokkaasti tavoitella jtk, pyrkiä jhk.

ö

1. ö (kirj.) ö, Ö.

2. ö -n -ar (isohko) saari; vrt. holme, -bo saarelainen, saaren asukas.

öda II1 hävittää, tuhlata; ~ tid o. pengar tuhlata aikaa ja rahaa; vrt. ödsla.

1. öde -t -n kohtalo; vaihe; ont ~ nurja (onneton, kova) kohtalo; kirous; ett oblitt ~ kova kohtalo, nurja kohtalo; ett oundvikligt ~ väistämätön, auttamaton kohtalo; ~ts ironi kohtalon iva; en ~ts lek kohtalon leikki, kohtalon oikuttelu; livets skiftande r^n elämän vaihtelevat kohtalot; dela ngns ~ saada (joutua kokemaan) sama kohtalo; (j.) olla samassa kadotuksessa; de beslöt förena sina ~n he päättivät lähteä yhdessä elämäntietä taivalta-

maan, mennä avioliittoon; ta sitt ~ i egna händer ottaa kohtalonsa omiin käsiinsä; ingen undgår sitt ~ kukaan ei voi väistää kohtaloaan; lämna ngn åt hans öde jättää jk oman onnensa nojaan; i alla ~n kaikissa vaiheissa. 2. öde (a. tpm.) autio, tyhjä; yksinäinen, asumaton, autioksi jätetty; ligga ~ olla autiona, rappiolla; gatorna låg ~ kadut olivat autioina (tyhjinä); jorden var ~ o. tom maa oli autio ja tyhjä, -gård autiotalo. -lägga V tr hävittää (autioksi), -läggelse hävitys; tuho, vauriot. öd$m -et - (lääk.) vesipöhö, turvotus, ödemark -en -er erämaa, salo, salomaa, korpi, sydänmaa.

ödes]|bestäm|d -t kohtalon määräämä, säätämä. -dig|er -ert -ra kohtalokas; tuhoisa, onneton; bli ~ för ngn muodostua jllk kohtalokkaaksi, tuhoisaksi, onnettomaksi. -gemenskap kohtalonyhteys, -gudinna (kreik. myt.) kohtalotar, moira, -timma kohtalonhetki, ödl|a -an -or (el.) sisilisko, ödleskinn sisiliskonnahka. ödmjuk -t -are nöyrä, ödmjuka I rfl. ~ sig nöyrtyä, ödmjukhet -en nöyryys; i ali ~ nöyrästi, vaatimattomasti, ödsla I itr: ~ bort tuhlata, hävittää, panna menemään; ^ med pengarna tuhlata, haaskata rahaa; vrt. öda. ödslig -t -are autio, yksinäinen, synkkä, kolkko, jylhä, -het -en jylhyys, autius, yksinäisyys, ög|a -at -on silmä, (m.) neulansilmä; så långt r^t når niin kauas, niin pitkälti kuin silmä kantaa; få ett blått ~ saada (tappelussa) silmänsä mustaksi; få ngt i ~t saada jtk (roska) silmäänsä; han har fått upp -onen hänen silmänsä ovat auenneet; hän on saanut silmänsä auki; jag fick -onen på det se pisti silmääni; ge ngn -on keimailla, liehitellä jnk kanssa; göra stora -on katsoa silmät suurina, ällistyksissään; han har ~ för det sköna hänellä on silmää (avoin silmä) näkemään (havaitsemaan) kauneutta; hon har inte -on för ngt annat än barnet hän (äiti) ei mitään muuta näekään kuin lapsensa; den mannen har -onen med sig se mies osaa pitää silmänsä auki, sillä miehellä on silmät päässä; ha ett vaksamt ^ (hålla -onen) på ngn pitää visusti silmällä jtk; ha ett gott ~ till ngt pitää jstk, iskeä silmänsä jhk; kasta ett på barnen (spisen) aina väliin katsastaa lapsia (tulta);

skämmas (gråta) -orten ur sig hävetä

(itkeä) silmät päästään; han kan inte ta -onen från flickan hän ei saa irro-

tetuksi katsettaan (silmiään) tytöstä; titta -onen ur sig (j.) katsoa niin että silmät päästä putoavat; han trodde inte sina -on hän ei ollut uskoa omia silmiään; vända bort -onen från ngn kääntää silmänsä (katseensa) pois jstk; öppna -onen på ngn (kuv.) avata jnk silmät; ^ för rs silmä silmästä; mitt för ngns -on aivan jnk silmien edessä; ha /o> -onen tähdätä jhk (ajatella jtk); i folks -on ihmisten silmissä; falla i -onen pistää silmään; han har ont i -onen hänellä on silmäkipu(j)a, hänen silmiään särkee; det gör ont i -onen se koskee silmiin; se ngn rakt i -onen katsoa jtk suoraan silmiin; sticka ngn i -onen ärsyttää jnk silmää; inför allas -on kaikkien nähden; kom inte mer för mina -on! älä (enää) tule minun silmieni eteen! pysy poissa silmistäni! med blotta rst paljain silmin; hon såg på mig med stora -on hän katseli minua suurin silmin; hon såg på mig med sina stora -on tyttö(nainen) katseli minua suurilla silmillään; se ngt med andras -on katsoa toisten ihmisten silmillä; med egna -on omin silmin; med oblida -on karsain silmin; mellan fyra -on kahden kesken; stå rs mot rs mot ngn seistä silmäkkäin jnk kanssa; det var nära rst! siinä oli jo vähällä käydä hullusti! likeltä piti! han kan inte se på ena rst hän ei näe toisella silmällään, hän on silmäpuoli, toissilmäinen.

ögl|a (ö:g-, ögg-) -an -or silmukka, silmä; (metalli)rengas; slå (göra) en rs på tråden tehdä lankaan silmukka.

ögna I itr silmäillä; ~ i ngt silmätä, vilkaista jhk, jtk; ^ igenom ett brev (nopeasti) silmäillä läpi kirje.

ögonblick -et - silmänräpäys; tuokio, hetkinen; ett rst hetkinen (olkaa hyvä)! har du tid ett rs? onko sinulla

hetkinen aikaa? det är ett rsS verk se on vain hetken työ (asia); vilket rs som helst minä hetkenä hyvänsä, tahansa; han har sina ljusa rs hänellä on (väliin) valoisat (selkeät, järkevät) hetkensä; från första rset heti ensi hetkestä alkaen; för rset tällä hetkellä, tällä haavaa; det tror jag inte jör ett >—' sitä en usko alunkaan, en ollenkaan; i ett obevakat rs joskus kun ei osaa pitää varaansa (olla varuillaan); i samma rs som samassa silmänräpäyksessä (tuokiossa) kun; i sista rset viime hetke|ssä, -llä, tingassa, viime tuokiossa; på rset silmänräpäyksessä, heti samassa tuokiossa, oitis; jag är tillbaka på rset tulen heti paikalla takaisin.

ögonblicklig -t silmänräpäyksellinen, silmänräpäyksessä (tuokiossa) tapahtuva.

ögonblicksbild (val.) silmänräpäyskuva, tuokiokuva, ögon||brynpl kulmakarvat, kulma(t); rynka rsen rypistää kulmakarvojaan, rypistää kulmiaan; rynka rsen åt ngn rypistää kulmiaan jllk, katsoa jhk kyräten, synkästi; buskiga rs tuuheat kulmakarvat; med höjda rs kulmakarvat koholla, -droppar (frm.) silmätipat, -frans silmäripsi; rsar pl silmäripset, -fägnad -en kaunis nähtävä, silmän]herkku, -ruoka, -glob (an.) silmämuna, -hål|a -an -or (an.) silmäkuoppa, -hår ks. -frans, -kast silmänluonti, vilkaisu, katse; vid första rset heti ensi silmäyksellä, -lock silmäluomi. -läkare -n - silmälääkäri, -mått: efter rs silmämäärältä; han har säkert rs hänellä on tarkka, hyvä silmä, -märke silmämäärä; ha ngt till rs pitää jtk silmä-määränään. -sikte: förlora ur /^ menettää, kadottaa näkyvistään; ta i rs ottaa tarkemmin katsastettavaksi, tutkittavaksi, katsottavaksi, -sjukdom -en silmä|-sairaus, -tauti, -skenlig -t -are ilmeinen, silminnähtävä, -sten silmäterä (m. kuv.); akta ngn, ngt som sin rs varoa, varjella, suojella j tk (hnk., es.) kuin silmäteräänsä; den lilla flickan är faderns rs pikku tyttö on isänsä silmäterä, -tand (an.) kulmahammas, silmähammas. -tjänare silmänpalvelija, -tröst (ksv. Euphrasia) silmäruoho. -vittne (Iak.) silminnäkijä, -vrå (an.) silmäkulma, ögrupp saariryhmä. ök -et - kuorma-, työ-, veto|juhta, öka I I. tr lisätä, suurentaa, laajentaa, enentää, tili jhk asti; ~ antalet lisätä lukumäärää; rst behov lisääntynyt tarve; ~ exporten lisätä, kartuttaa (maasta)-vientiä; ^ prestationerna kohentaa, parantaa suorituksia, aikaansaannoksia; ^ farten (hastigheten) lisätä vauhtia, nopeutta; ~ hyran korottaa, lisätä vuokraa; '—' sina kunskaper kartuttaa tietojaan; ~ lönerna korottaa, parantaa palkkoja; ~ priset lisätä, korottaa hintaa; rsde utgifter lisääntyneet, kasvaneet menot; ^ välbefinnandet edistää (kohentaa, lisätä) hyvinvointia, (läh.) korottaa elintasoa; ~ på bredden leventää; ~ ngt till det tredubbla lisätä, kartuttaa kolminkertaiseksi. II. itr lisääntyä, ene(n)-t(y)ä, karttua, suure(n)t(u)a, kasvaa; antalet besökare rsr kävijöiden luku lisääntyy, kasvaa; ^ i bredd levetä; ^ i vikt lisääntyä painoltaan, käydä painavammaksi, raskaammaksi, ökas itr (dep.) ks. öka II. ök|en -nen -nar autiomaa; (hieta-)aavikko; (ent.) erämaa, -arta|d -t autiomaan kal-

täinen, luontoinen, -folk autiomaan-kansa(t). -klimat aavikko ilmasto, -sand autiomaan, aavikon hiekka, -vandring (Raam., kuv.) korpivaellus, -vind autiomaan, aavikko [tuuli, öklimat saaristoilmanala. öknamn liika-, pil(kk)animi; herjanimi, (j.) haukkumanimi.

ökning -en -ar lisäys, kasvu, nousu, laajeneminen; vrt. öka; ^ av hastigheten nopeuden, vauhdin lisäys; ^ av hyrorna vuokrien nousu, korotus, ökän[d -t pahassa, huonossa huudossa

(oleva), pahamaineinen, öl -et olut. -butelj olutpullo, -kafé olutravintola, -tupa. -sinne -t: ha dåligt ~ olla häijy, pahapäinen humalassa, (j.) paha viinapää. -stuga oluttupa, -utkörare oluenkuljettaja, (j.) olutkuski. öm -t -mare 1. arka, kipeä, hellä; en ~ punkt arka kohta; jag är ~ i fötterna jalkani ovat arat, kipeät; jalkojani särkee. 2. hellä, lempeä; vårda ngn hoitaa jtk hellästi, -fota|d -t: han är ~ hänellä on arat jalat, jalat hellinä, kipeinä. -foting -en -ar (partioi.) nuorimman luokan partiolainen (ei vielä kolkkapoika); (kuv.) keltanokka, vasta-alkaja, ömhet -en 1. arkuus, kipeys, hellyys. 2. lempeys, hellyys.

ömhetsbetygelse hellyyden, lempeyden osoitus, merkki, ömhjärta|d -t helläsydäminen, lempeäluonteinen, osaaottava(inen). ömka I tr surkutella, sääliä, surkeilla, ömkan: en ~ sääli, surku, ömkansvär|d -t -dare säälittävä, surkuteltava; surkea, viheliäinen, ömklig -t -are surkea, viheliäinen, kurja, ömma I itr 1. aristaa, tuntua hellältä, kipeältä, olla arka; ^ för tryck aristaa, koskea puristettaessa. 2. ^ för ngn tuntea sääliä jtk kohtaan, sääliä jtk.

ömmande (a. tpm.) 1. ks. öm. 2. ^ omständigheter säälittävät olot, olosuhteet; lieventävät asianhaarat, ömsa I tr vaihtaa, muuttaa (pukua ym.);

^ skinn vaihtaa nahkaa(nsa) (m. kuv.). ömse (a. tpm.) molempi, molemmat; på ~ håll kummallakin taholla, puolella; på ~ sidor molemmin puolin, kummankin puolen, -sidig -t molemminpuolinen; keskinäinen; ^ uppsågning molemminpuolinen irtisanominen; ^ överenskommelse keskinäinen sopimus; försäkringsbolag keskinäinen vakuutusyhtiö; till ~ fördel kummankin, molempien. eduksi, -sid.igh.et -en keskinäisyys,

molemminpuolisuus, vastavuoroisuus, -vis (adv.) ks. ömsom.

öm||sinna|d -1, -sint hellämielinen, osaaottava.

ömsom (adv.): ^ . . . ^ vuoroin . . . vuoroin.

ömtålig -t arka; hauras, heikko; arkaluonteinen; r^t tyg (likaantumaan) arka kangas; ~ hälsa heikko terveys; matvaror helposti pilaantuvat ruokatarvikkeet; ett ärende arkaluonteinen asia, juttu; vara ~ för drag olla arka vedolle, -het -en arkuus, hellyys, arkaluonteisuus; vrt. ed.

önska I tr toivoa, haluta; toivottaa; alit vad man kan ~ kaikkea mitä voi toivoa; lämna mycket övrigt att ^ (jssk) olla paljon (kin) toivomisen varaa; jag gå nu tahtoisin nyt mennä (lähteä); jag ~r (mig) ingenting hellre (högre) en mitään sen hartaammin toivo kuin että; ^ ngn lycklig resa toivottaa jllk hyvää, onnellista matkaa; '—' ngn välkommen toivottaa jk tervetulleeksi; ^ ngn dit pepparn växer toivottaa (käskeä menemään) niin pitkälle kuin pippuri kasvaa, niin pitkälle kuin tietä piisaa; det ~de tillfället toivottu tilaisuus; den ~de storleken haluttu koko; stryk under det som (lomakkeessa jne.) haluttu (toivottu) alleviivattava; ~s ngt annat? (myym.) oliko vielä (saisiko olla) jtk muuta? hyra (köpa) (san.ilm.) halutaan vuokrata (halutaan ostaa); ' sig bort toivoa pääsevänsä pois; toivoa että olisi jssk muualla; '—' sig hundra alnar under jorden toivoa voivansa vaipua maan alle. önskan: en ~ (tpm.) toivomus; vrt. önsk-ning(ar)\ det är min />> alt toivomukseni on että; hysa en ~ toivoa hartaasti; vill-fara (uppfylla) ngns •—' myöntyä jnk toivomukseen, täyttää jnk toivomus; enligt ~ toivomuksen mukaan; jnk toivomuksesta; enligt Er ~ toivomuksenne mukaan; på hans ~ hänen toivomuksestaan.

önske||barn toivelapsi, toivottu lapsi, -dröm toiveuni, -lista toivomusluettelo. -mål toivomus; det är ett ~ att toivotaan (nimenomaan) että. -sats (kiel.) toivo-muslause. -tänkande -t toiveajattelu, -väder ihanteellinen ilma, sää. önsklig -t -are toivottava, önskning -en -ar toivomus; uppfylla (vill-fara) ngns ~ar täyttää jnk toivomukset, önsk vär|d -t -dare toivottava, suotava, -het toivottavuus, suotavuus, öpp|en -et -nare avonainen, avoin, auki-(oleva); ett -et brev avoin kirje; ^ jord

viljelty maa; peltomaa; — stad (sot.)

avoin, varustamaton kaupunki; butikerna är -na liikkeet ovat (pidetään) auki,

avoinna; -et från 10 till 16 auki (avoinna) kymmenestä kuuteentoista, klo 10—16; lämna dörren ~ jättää ovi auki (m. kuv.); stå -et för ngn olla avoinna jllk; tala -et puhua avoimesti (vapaasti, peittelemättä); en ~ fråga ratkaisematon kysymys.

öppen||het -en avomielisyys, -hjärtig -t

avomielinen, avosydäminen. -hjärtighet avomielisyys.

öppethållande -t (liikkeiden, vir.) [-aukiolo]-] {+auki- olo]+} aika, pl -ajat.

öppna I I. tr avata, ottaa auki (m. kuv.); ~ för trafik avata liikenteelle; ~ dörren (för ngn) avata ovi jllk; ^ (en) affär avata, aloittaa (kauppa) liike; ^ ett sammanträde (en debatt) avata kokous (avata, aloittaa keskustelu, väittely); ^ en utställning avata näyttely; ^ sitt hjärta för ngn avata sydämensä, purkaa sydäntään jllk; ^ kredit för ngn (kaup.) avata, myöntää luotto jllk; ^ en ny marknad (kaup.) avata uudet markkinat; ^ munnen avata suu(nsa);

^ ögonen avata, aukaista silmä] t, -nsä; ^ ögonen på ngn (kuv.) avata jnk silmät (näkemään, käsittämään); affären ~s (~r) klockan nio liike (kauppa) avataan klo 9; dörrarna <—'des av sig själva ovet avautuivat itsestään; här! (pakkaukset jne.) avataan tästä! börsen ~de fast pörssi alkoi kiinteänä. II. rfl. ~ sig avautua, aueta; en avgrund ~de sig (jssk) avautui kuilu; knoppen hade sig (kukan)-umppu oli auennut; måtte en utväg ~ sig! kunpa tästä löytyisi, keksittäisiin jk keino (pulasta pääsemiseksi)!

öppnande -t avaaminen, aukaiseminen; vrt. öppna I.

öppning -en -ar 1. avaaminen, (pelin, juhlan) avaus. 2. aukko; aukio, (metsä)aukeama. 3. (lääk.) ulostaminen.

öppningshögtidlighet (tav. pl) avajais|-juhlallisuudet, -juhlat.

ör|a -at -on 1. (an.) korva; (mus.) (musiik-ki)korva; klia sig bakon ~t raapia korvallistaan; dra -onen åt sig (kuv.) haistaa palaneen käryä; han har fint ~ för ngt hänellä on tarkka korva huomaamaan jtk; hålla för -onen pidellä korviaan; låna sitt ~ åt ngn ottaa jtk kuullakseen, suostua jtk kuuntelemaan; sloka (med) -onen (koira) olla korvat lu(r)passa, riipuksissa; vara idel ~ olla pelkkänä korvana, kuunnella että korvat napsavat; han har en räv bakom (kuv.) sillä miehellä on ketunhäntä kainalossa; du är inte torr bakom -onen et ole (vielä) korvan-tauksiltasi kuiva, (j.) olet vielä keltanokka; tala för döva -on puhua kuuroille kor-

ville; det susar i -onen på mig korvani suhisevat; ta ngn i ~t ottaa jtk korvasta kiinni; viska ngt i ~t på ngn kuiskata jtk jnk korvaan; det gick in genom ena >—>t o. ut genom det andra se meni toisesta korvasta sisään, toisesta ulos; få på kring -onen saada korvalleen (korvapuusti); jag hör dåligt på det högra kuulen huonosti oikealla korvalla, minulla on huono(mpi) kuulo oikeassa korvassa; döv på bägge -onen molemmat korvat kuurot, umpikuuro; har gått (slagit) i lås (Suom. r.) korva on mennyt (meni) lukkoon; han vill inte höra på det r^t hän ei tahdo kuulla puhuttavankaan sellaisesta, ei tahdo ottaa sitä kuuleviin korviinsa; komma till ngns -on tulla (kantautua) jnk korviin; vara kär (skuldsatt) upp över -onen olla rakastunut (velkaantunut, veloissa) korviaan myöten. 2. (äst.) korva; ripa, kahva, örclips pl korvakellukkeet. ore -t -, -n äyri; vara utan ett <—» olla aivan pennittömänä, ilman rahaa, (j.) ihan »auki»; utan ett ~ på fickan ei penniäkään taskussa; inte värd ett ruttet (rött) ^ ei penninkään arvoinen; på (esim. täsmätä) pennilleen; betala till sista ~t makeaa viimeistä penniä (ropoa) myöten. Öresund npr (mnt.) Juutinrauma; i ~

Juutinraumassa, örfil -en -ar korva|puusti, (j.) -tillikka, örfila I tr: ^ upp ngn antaa jllk korvapuusteja, jtk korville, (j.) leipoa korville, örhänge korva]rengas, -koru, -kelluke, örike saarivaltakunta, örlig, örlog (-o-) (vanh. er. meri)sota. örlogs||fartyg (mer. s.) sotalaiva, sota-alus. -flagg(a) sotalippu, -flotta sotalaivasto, -man ks. -fartyg; (hist. m.) sotalaivuri. -varv (mer.s.) laivastotelakka. örn -en -ar (el.) kotka, -blick kotkankatse (m. kuv.). -bo kotkanpesä (m. kuv.). örngott -et -, -s]var (korva)tyynynpäällys. örn||näsa kotkannenä. -unge kotkanpoika-nen.

öron][bedövande (a. tpm.) korvia särkevä (huumaava).-clips ks. örclips. -gång (an.) korvakäytävä, -inflammation (lääk.) korvatulehdus., -lapp korvalappu, korvan-suojus. -lappsfåtölj nojatuoli, jossa pehmustetut korvatuet. -lös korvaton; (äst.) korvaton, rivaton, kahvaton. -mussla (an.) korvakuorikko, korvalehti. -propp 1. kor-vavaikkutukko. 2. (melultasuojaava) kor-vatuppo. -sjukdom korva|tauti, -sairaus, -skydd: ett par ~ (yhdet) korvalaput. -susning(ar) korviensuhina. -trumpet (an.) korvatorvi, Eustachion putki, -vax korvavaikku.

ör||ring korvarengas, -snibb korva(n)nipukka. -språng korvasärky, ört -en -er (ksv.) ruoho, yrtti, örtagård (vanh., Raam.) yrttitarha, örvax korvavaikku.

ös|a II2 I. tr ammentaa, mättää (pois), tyhjentää; ^ en stek (keit.) valaa vettä paistin päälle; ^ vatten över ngt valaa, mättää vettä jnk päälle. II. itr: det -er, regnet -er ned sataa (vettä valaa) kuin kaatamalla. III. (pain. part.): ~ i kaataa, mättää jhk; ^ på ngn arbete kasata kasaamalla jllk töitä; ~ upp ammentaa (ylös) jstk; ^ upp soppan nostaa kauhalla liemiruokaa; ^ ur tyhjentää, mättää, vuodattaa, kaataa pois jstk; ~ ur sig otidigheter syytää suustaan hävyttömyyksiä, haukkumasanoja, ös||kar äyskäri, auskari, viskain. -regn rankka-, kaato|sade. -regna I itr (prs.) sataa kaatamalla, rankasti, öst ks. öster; vrt. syd, söder, yhd.; spänningen mellan ~ o. väst idän ja lännen välinen jännitys, östan I.(s. tpm.) l.en ~ itätuuli. 2. (ilms.) itä; i ~ idässä; mot (åt) ~ itää kohti. II. (adv.): ~ om

itään päin jstk (sijaitseva), -ifrån ym. yhd. vrt. söder, yhd. Öster 1. (s. tpm.) itä; vrt. söder, yhd. 2. itämaat; Fjärran Kaukoitä; Mellersta Keski-itä. Österbotten npr Pohjanmaa; i ~ Pohjanmaalla.

öster||bottning -en -ar, -bottnisk -t pohjalainen.

Österlandet npr itämaat; i ~ itämailla; (hist.) Itämaa (Suomi), öster]|läge ym. yhd. vrt. söder- yhd. -ländsk -t itämainen, -länning -en -ar itämaalai-nen.

österrikare (käns.) itävaltalainen. Österrike npr Itävalta, österrikisk -t itävaltalainen, österrikisk|a -an -or itävallatar, itävaltalainen nainen.

östersjö||finnarna (hist.) itämerensuomalaiset. -fiske Itämeren-kalastus, -hamn Itämeren-satama. Östersjön npr Itämeri. Östersjöprovinserna npr (hist.) Itämeren-maakunnat.

österut (adv.) itään päin, idässä päin; längre ~ idempänä, idemmä|ksi, -s. Östeuropa npr Itä-Eurooppa. öst]|europeisk (-pe:i-) -t itäeurooppalainen, -gräns itäraja, östlig -t -are itäinen; ^ vind itätuuli. Östra (a. tpm.) itäinen, itä-; i ~ Sverige Itä-Ruotsissa; i ~ Finland Itä-Suomessa.

öst||sida itäpuoli, itäreuna, (valt.) itä. -tysk -t itäsaksalainen.

Östtyskland npr Itä-Saksa.

öva I I. tr 1. harjoittaa; ^ in harjoittaa, opettaa jhk; ^ upp minnet harjoittaa, muokata muistiaan; ^ upp sig i språk täydentää, kehittää kielitaitoaan. 2. ~ kritik mot ngn arvostella jtk, harjoittaa jnk arvostelua; ~ våld käyttää väkivaltaa. II. rjl. ~ sig harjoitella; ^ sig i att simma harjoitella uintia, uimaan; ^ sig i tålamod harjoittaa malttiaan; ~ sig på pianot harjoitella pianolla (soittamaan).

över (ks. m. po. vrb. pain. part.) I. (prp.) yli, yläpuolell|a, -e; ^ ali beskrivning lat sano (in kuvaa) mattoman laiska, niin laiska ettei sitä osaa sanoa; ^ bord ks. överbord, bord 2.\ ~ (ali) förväntan yli (kaikkien) odotusten; ^ finsk hamn (Haag) (lähettää ym.) jnk Suomen sataman (Haagin) kautta; ^ hälften enemmän kuin puolet; ^ o. under jorden maan päällä ja maan alla; ^ hela kroppen yli koko ruumiin; darra ~ hela kroppen vapista kiireestä kantapäähän; ^ hela linjen kautta koko linjan, pitkin (koko) linjaa; ^ 10 meter högt yli kymmenen metriä (toistakymmentä metriä) korkealti; ^ ett år runsas vuosi; toista vuotta; han har (nu) varit bortrest <—' ett år hän on nyt ollut (tulee nyt olleeksi) matkoilla toista vuotta (runsaan vuoden); bron ^ älven joen yli vievä silta; andens herravälde ^ materien hengen ylivalta aineen suhteen; en karta ~ Schweiz (Italien) Sveitsin (Italian) kartta; vägen ~ berget vuoren yli (poikki) vievä tie; en översikt ~ ngt yleiskatsaus jhk; bo tvärs ~ gatan asua toisella puolen katua, saman kadun varrella vastapäätä; bryta staven ~ ngn tuomita (moittia, parjata) jtk; han stod böjd ~ bordet hän seisoi pöydän puoleen (pöydän yli) kumartuneena; jlyga (kretsa) ~ Nordpolen lentää yli pohjoisnavan (kierrellä pohjoisnavan yllä, kohdalla); det går ^ min jörmåga (mitt jörstånd) se menee yli minun voimieni (käy yli ymmärrykseni); vattnet gick honom ~ knäna vesi nousi yläpuolelle polvien; det går ut ^ mig se kohdistuu minuun; minä siitä kärsimään joudun; hålla händerna ~ elden pidellä, lämmitellä käsiään tulen yllä, tulen loimossa; härska ~ ngt hallita ja vallita jtk; tavlan hängde ~ soffan taulu riippui sohvan yläpuolella (sohvan kohdalla); hon hade hängt tavlan ~ soffan hän oli ripustanut (asettanut)

taulun sohvan yläpuolelle (kohdalle)-, höjd r^ alla misstankar kaikkien epäluulojen yläpuolella, saavuttamattomissa;

den där bergstoppen höjer sig rs de andra tuo vuorenhuippu kohoaa muita korkeammalle; flyktingen kom lyckligt rs gränsen pakolainen pääsi onnellisesti rajan yli; leva rs sina tillgångar elää yli varojensa; de räckte varandra händerna rs bordet he ojensivat toisilleen kätensä pöydän yli; se ngn rs axeln katsella jtk (suhtautua jhk) yliolkaisesti; se ut rs havet katsella merelle; snäva rs en sten kompastua kiveen; stanna rs söndagen viipyä yli sunnuntain, (rs tidén) ohi ajasta(an); hon strök honom ~ håret tyttö (nainen) silitti pojan (miehen) tukkaa; stå rs

ngn (partierna) olla jnk (puolueiden) yläpuolella; sätta sig rs ngt (kuv.) asettua jnk yläpuolelle; han är redan rs bron hän on jo ehtinyt sillan yli, on jo sillan tuolla puolen; plötsligt var fienden rs dem yhtäkkiä oli vihollinen heidän kimpussaan; han är mycket rs de femtio hän on (jo) paljon yli viidenkymmenen; du lär inte vara rs dig lycklig et liene kovinkaan onnellinen (juuri liialla onnellisuudella pilattu) ; vara stolt rs ngn olla ylpeä j nk (hnk.) puolesta; klockan är rs elva kello on yli yhdentoista; klockan är fem minutpr rs elva kello on viisi minuuttia (viittä) yli yhdentoista; 5 minuter rs tidén 5 minuuttia yli, ohi (määrä) aj an; dottern har vuxit modern rs huvudet tytär on kasvanut ohi äidistään, (m. kuv.) mennyt äidistään edelle; hans förvåning *—' att hänen hämmästyksensä sen johdosta että; klaga rs att valittaa (sitä) että. II. (adv.) (vrt. m. esim. I.) 1. yli; yllä; säng med täcke rs vuode, jnk yli (päälle) on levitetty (päivä)peite; ta rocken rs! ota takki päälle(si)! jag har redan varit rs olen jo ollut (siellä) toisella puolella, heidän luonaan; jag har hundra tusen o. rs det minulla on (rahaa) satatuhatta ja vähän enemmänkin. 2. jäljellä, tähteenä; han har inte ngt rs hänellä ei ole enää mitään (jäljellä, tähteenä); det är lite kaffe rs (pannussa) on vielä vähän kahvia (jäljellä); fick du ngt rs? jäikö sinulle yhtään tähteeksi? tågbiljetten som blev rs yli, tähteeksi jäänyt junalippu; stå rs olla jäljellä, tähteenä; jäädä odottamaan. 3. ohi, mennyttä; nu är det rs nyt se on ohi; det värsta är rs pahimmasta on päästy, selviydytty; pahin on jo ohi (kestetty, selän takana, jäljelläpäin). över! |adj utan t yliadjutantti. -allt (adv.) kaikkialla, -anstränga II11, tr rasittaa liikaa. II. rfl. rs sig rasittaa itseään liikaa, liialla työllä, -ansträng|d -t liikarasittunut, liiasta työstä rasittunut, -ansträngning liikarasitus. -antvarda I tr: rs åt ngn

jättää jnk haltuun, huostaan, huomaan, -arbeta I tr liikaa muokata, valmistella jtk; uudelleen muokata, uudistaa, -arm (an.) olkavarsi, -armsben (an.) olkaluu, olkavarren luu. -balans: ta rsen menettää tasapainonsa, -balansera I tr: rs budgeten ylitasauttaa tulo- ja menoarvio; järjestää talous niin, että jää ylijäämää, -befolka|d -t liika-asutettu (kaupunki, maa ym., jossa asukkaita liikaa); skolorna är rse kouluissa on liikaa (liian paljon) oppilaita, -befolkning liika-asutus, -befäl ylipäällikkyys. -befälhavare ylipäällikkö, över||belasta I tr (tkn.) kuormittaa, rasittaa liikaa, -belastning -en liikakuormitus. -betala I tr maksaa liikaa, -betona I tr korostaa, (kiel.) painottaa liikaa, -betyg hyväksyttyä parempi arvosana, -bevisa I tr todistaa syylliseksi, vääräksi; ^ ngn om motsatsen saada jllk vakuutetuksi (jk vakuuttumaan siitä) että asia on päinvastoin, -bevisning -en todistaminen, todistus, -bjuda IY3 tr tarjota enemmän (kuin jk toinen); ^ varandra i artighet yrittää olla toinen toistaan kohteliaampi, -blick yleissilmäys, yleiskatsaus; få en rs över ngt saada yleissilmäys jstk. -blicka I tr silmäillä yli (ylty-leensä, kauttaaltaan), luoda yleissilmäys, yleiskatsaus; följderna kan ännu inte rss seurauksia ei käy vielä arvioiminen, -blickbar -t arvioitavissa, nähtävissä (oleva); ej rs arvaamaton, -bliv|en -et -na jäljelle, tähteeksi jäänyt; henkiin jäänyt, överbord (mer.): falla, gå rs mennä, pudota yli laidan; vrt. bord 2. över||bringa I (V) tr viedä, tuoda, antaa, -bringare -n - viejä, tuoja, antaja, -brygga I tr: rs en å rakentaa silta joen poikki, yli. -bygga II1 tr rakentaa katos jnk päälle; brunnen borde rss kaivoon olisi rakennettava katos, kehikko, -bygg|d -t jonka päälle on rak. katos; katettu; (mer.) liian korkeaksi rakennettu (laiva), -byggnad katos, rakennuksen yläosa, yläpuoli, (mer.) pl kansirakennukset. -bädd ylä-vuode, ylempi vuode, -del yläosa, -direktör yli-, pää|johtaja. över||drag päällyste, päällys, päällinen; ajanylitys, myöhästyminen, -dra(ga) IV2 tr päällystää; vrt. ed.; himlen -drogs med moln taivas vetäytyi pilveen (peittyi pilviin).

överdrags||kläder, -plagg (läh.) suojapuku, över||drift liioittelu; gå till rs med ngt mennä jssk liian pitkälle, liiallisuuksiin, liioitella jtk. -driva IV1 tr liioitella, -dri-v|en -et liioiteltu, liiallinen, -dåd 1. uhkarohkeus, ylimielisyys. 2. ylellisyys, tuhlaus, liika komeilu, -dådig -t -are 1. uhka-

rohkea, ylimielinen, tyhmänrohkea. 2. komea, apea, tuhlaileva. 3. suurenmoinen, satumainen, -däck (mer.) yläkansi, -dän-gare -n -: han är en ry i latin hän on koko mestari (j. yliveto, tekijä, »mato») latinassa; han är en ~ i fotografering hän on oikea mestarivalokuvaaja, mainio valokuvaaja.

överens (adv.) yhtä mieltä; komma ry päästä yksimielisyyteen, sopia jstk keskenään; sopia yhteen, tulla hyvin toimeen keskenään; komma ~ om ngt sopia, tehdä sopimus jstk; vi har kommit ry om att göra det olemme

sopineet sen tekemisestä; är vi ry om det? ollaanko siitä yhtä mieltä? -komma V itr ks. (komma) överens; som -kommet niin kuin on sovittu, -kommelse -n -r sopimus, ratkaisu; träffa ry tehdä sopimus, välipuhe; enligt ~ sopimuksen, välipuheen mukaan, -stämma II1 itr käydä yksiin, med jnk kanssa; pitää yhtä, olla yhtäpitävä jnk kanssa, -stämmelse yhtäpitävyys, yhdenmukaisuus, yhtäläisyys.

över|]exponera I tr (vai.) valottaa liikaa, »exponering -en liikavalotus. -fall hyökkäys kimppuun, (sot. vanh.) päällekarkaus. -falla IV2 tr hyökätä, ngn jnk kimppuun; sömnen -föll flickan uni valtasi tytön, tyttö vaipui uneen, -fart -en matka (joen, meren) yli; ylimeno, ylitys, -flygg, IV6 tr lentää jnk yli. -flygla I tr (sot.) hyökätä kimppuun sivulta; saarrostaa; (kuv.) ^ ngn viedä voitto, päästä edelle jstk. »flygning ylilento; genom upprepade ry ar av finskt territorium lentämällä yhä uudelleen (moneen kertaan) Suomen alueen yli. -flytta I £r muuttaa (siirtää, viedä) yli, ~ tyngdpunkten siirtää painopiste(ttä), tili jhk; rys till annan avdelning siirretään toiselle osastolle; i ryd bemärkelse muuttuneessa, kuvaannollisessa merkityksessä; ^ till Amerika muuttaa, siirtyä Amerikkaan; vrt. -föra, -låta, -sätta, kopiera.

över||flöd -et yltäkylläisyys, runsaus, ylellisyys; leva i ™ elää ylellisesti, ylellisyydessä. -flöda I itr vuotaa, tulvia yli laitojen, yli reunojen; det landet -r av (på) vin o. säd siinä maassa on yllinkyllin (se maa uhkuu, [vanh.] »tiukkuu») viiniä ja viljaa, -flödande (a. tpm.) runsas, yltäkylläinen, ylenpalttinen; ylellinen, -flö-dig -t -are liika, tarpeeton; känna sig ry tuntea itsensä liikanaiseksi, tarpeettomaksi (olevansa liikaa); det är ryt att påpeka (on) tarpeetonta huo-mauttaa(kaan) että. -flödighet -en liika-naisuus, liiallisuus, tarpeettomuus, joutavuus.

ö ver j]f lödsartikel ylellisyystavara, ylelli-

syysesine. -forstmästare (Suom.) yli-metsänhoitaja; vrt. -jägmästare. över||full -t täpö täysi, ääriään myöten, tupaten täysi (täynnä); ^ sysselsättning ylenmääräinen työtaakka, -furir ylikorp-raali, (Ruots.) miehistön ylin arvo armeijassa, (Suom. läh.) korpraali, -fyllnad liika täyte, ylenkylläisyys. -färdks. -fart. över||föra II1 tr (vrs.) kuljettaa, viedä yli; (kuv.) siirtää; vrt. m. -låta, -sätta; kopiera; han -fördes till sjukhus hänet vietiin, siirrettiin sairaalaan; ett belopp från ett konto till ett annat siirtää erä jltk tililtä toiselle; ^ i ny räkning siirtää uuteen laskuun; i -förd bemärkelse (betydelse) uudessa (muuttuneessa, kuvaannollisessa) merkityksessä, -föring tuonti, vienti, kuljetus; siirto; vrt. -föra. -förfina|d -t liika-hienostunut. -förfriska|d -t (liiaksi) väkeviä nauttinut, -förmyndare (Iak.) yli-holhooja. -förtjust silmittömästi ihastunut. -ge, -giva V tr hylätä jtk, luopua jstk. -giv|en -et -na hylätty, jätetty; en ry ståndpunkt hylätty kanta, -givenhet yksinäisyys. -gjuta IV3 tr valjaa, -elia päälle, -glänsa II2 tr himmentää loistollaan; viedä voitto jstk, saattaa jk varjoon, -grepp -et kajoaminen toisen oikeuksiin; oikeuden loukkaus, väkivalta, laittomuus, -gå V vrt. gå IV. över. I. tr 1. ^ ngn i ngt voittaa jk, olla toista parempi, etevämpi jssk; nousta, kohota yli jstk. 2. ~ ngn kohdata jtk, sattua, tapahtua jllk. II. itr muuttua, siirtyä; samtalet -gick till handgripligheter keskustelu kiihtyi käsikähmäksi, keskustelusta sukeutui käsikähmä; ^ tili en annan bana siirtyä toiselle uralle; ^ till kristendomen kääntyä kristinuskoon, -gående (a. tpm.) (tav.) ohimenevä, övergång -en 1. (vrs.) ylitys, ylimeno; yli-menopaikka, ylikulkusilta; (rautatie)ylikäytävä; tasoristeys; risteyssilta; ryen av en flod joen ylitys. 2. (rait.) siirtolippu; ta ry till linje é vaihtaa (ottaa siirtolippu) 4 linjalle; begära ry pyytää siirtoa. 3. allting har en ry kaikki päättyy, loppuu (kerran, joskus, aikanaan, aikansa kestettyään). 4. (usk.) kääntyminen. 5. vid ryen mellan medeltiden o. nya tidén keskiajan ja uudenajan vaihteessa, övergångsbestämmelse väliaikainen määräys, välittävä määräys, -biljett siirtolippu. -form (geol.) välimuoto, -stat (läh.) lakkautuspalkka, -ställe (jalankulkijain kadun) ylityspaikka, -ålder, -år (lääk.) vaihde|aika, -vuodet, ehtymisikä; murrosikä.

över||göda II1 tr 1. (mv.) syöttää liikaa. 2. (mv.) lannoittaa liikaa, -halning -en

1. (mer.) korjaus; laivan kallistaminen (korjausta varten). 2. göra en ~ (mer.) kallistua, kallistella, (hnk.) hoippua. 3. ge ngn en ^ (j.) a) antaa selkään; b) läksyttää perinpohjin, ankarasti arvostella. -hand: få (ta) ~ päästä voitolle, över jstk. överhet -en esivalta.

överhetsperson esivallan edustaja, hallitus-viranomainen.

över||hetta I tr (tkn.) tulistaa, ylikuumentaa; atmosfär (kuv.) kuumeinen, jännittynyt ilmapiiri, -hettning ylikuumennus; tulistus. -hopa I tr: ~ ngn med gåvor ylen määrin antaa, tuhlata jllk lahjoja; ^ med förebråelser syytää moitteita vasten silmiä; han var ~d med arbete hänellä oli ylen määrin työtä, suunnaton työtaakka, -hoppa|d -t yli hypätty; sivuutettu, syrjäytetty, mainitsematta jätetty, -hud (an.) orvaskesi, -huset (valt. Engl.) ylähuone.

överhuvud -et päämies, päällikkö, »pää». överhuvud(taget) (adv.) ylipäänsä, över||hängande (a. tpm.) lähellä, tulossa oleva, uhkaava; ^ fara uhkaava vaara; det är inte ~ ei sillä ole (niin) kiirettä, -höghet ylivalta, yliherruus, -hölja II1 tr peittää; ^ ngn med lovord ylenmäärin kiitellä, tuhlailemalla tuhlailla kiitosta (ja ylistystä) jllk. överhövan kovin; inte ' bra ei erikoisen, kovinkaan hyvä (hyvin), över||ila I rfl. ~ sig hätäillä, hätiköidä, menetellä harkitsemattomasta menettää malttinsa, kuohahtaa, pikastua, kiivastua, -ila|d -t hätiköity, harkitsematon, malttamaton; en ~ handling harkitsematon teko, menettely; ett -t brott (Iak.) pikaistuksissa tehty rikos, »ilning -en -ar hätäily, harkitsematon (hätiköity) teko, pikavihai-suus; (Iak. ym.) pikaistus; akta sig för ~ varoa hätiköimästä, tekemästä (pikaistuksissaan) harkitsemattomia, hätiköityjä tekoja, -ingenjör yli-insinööri. -in-seende -t yli(n)valvonta; under ~ av ngn jnk ylivalvonnassa, -isa I tr peittää jäähän; fartyget var helt ~t laiva oli yltyleen-sä (paksun) jää(kerrokse)n peitossa, -jor-disk -t ylimaailmallinen; taivainen, -jägmästare -n - (Ruots.) ylimetsänhoitaja; vrt. -forstmästare. överjjkant yläreuna; (tilltagen) i ~ runsaasti mitattu, kukkura(mitta)inen; liioiteltu. -kast peite, päällyspeite. -klaga I tr (Iak.) valittaa jstk; ~d valituksenalainen, -klagande -t valitus, valittaminen; ~ av en dorn päätöksestä valittaminen, -klass: ~en ylä-, vallas|luokka, ylin väestökerros. -klassare (j.) vallasluokkalainen,

herrasluokkalainen. -klok -t rikkiviisas, ylen viisas, -klä|dd -tt päällystetty, -klädsel päällystys; vrt. ed. överkomlig -t -are (er. hinta) siedettävä, kohtuullinen; (yl.) mukiinmenevä. över||kommando ylin johto, ylijohto, yli-komento, ylipäällikkö (esikuntineen), -konstapel ylikonstaapeli, -korsa|d -t yli pyyhitty, vedetty »roikat» päälle, -kropp yläruumis, -kucku (j.) päälläpäsmäri; »ylimpänä kukkona tunkiolla», -kultive-ra|d -t liikahienostunut. -käke (an.) ylä-leuka. -käksben (an.) yläleuanluu. -käns-lig -t liikaherkkä, liian herkkä, yliherkkä, -känslighet liikaherkkyys. -kör|d -t: han blev r^j på gatan hänen ylitseen ajettiin kadulla; hän jäi auton (hevosen) alle. -lag|d -t harkittu, tahallinen; -t mord harkittu murha, -lakan päällys-, peite|-lakana. -lasta I I. tr kuormata, lastata liiaksi; ^ magen liiaksi rasittaa vatsaansa, syödä (juoda) liikaa; ^ minnet liiaksi rasittaa muistia, kasata liikaa (tarpeetonta) muistitietoa; du är med arbete sinulla on (aivan) liiaksi työtä. II. rfl.~ sig juoda itsensä humalaan, -lasta|d -t juopunut, humalainen; (huone) liiaksi koristeltu, liian täynnä huonekaluja ym.

1. överlev|a -an -or jäännös, jäte, tähde; vrt. kvarleva.

2. över||leva II11. tr jäädä eloon jnk jälkeen; han har sig själv hän on jo parhaan aikansa elänyt. II. itr jäädä henkiin, eloon, -levande (a. tpm.): de ~ henkiin jääneet, eloon jääneet, -liggare (yliopp. leik.) vanha »tahko», ikuinen ylioppilas, -liggedagar (mer., Iak.) seisontapäivä(t). -liggedagsersättning (mer.) seisontakor-vaus. -lista I tr viekkaudella voittaa, pettää. -liv -et (an.) yläruumis, -ljudshastighet -en (Int.) yliääninopeus. -ljus (rak.) katto|valo, -ikkuna, -ljutt (adv.) äänekkäästi, kohti kurkkua, täyttä suuta.

överlopps: till ~ liiaksi, liikenemään; har du ett paraply till >—>? olisiko sinulla lainata (liikaa) sateenvarjoa? -energi liika, turha tarmo, -gärning liika työ, liika, över||lup|en -et -na: >—' av mossa sammalen peit|tämä, -ossa; ^ med arbete jllk ylenmääräinen työtaakka; de äro ~lupna av tiggare heidän luonaan käy (juoksee) kerjäläisiä rasitukseksi (kiusaksi) asti. -lycklig -t ylen onnellinen. över||låtaV tr luovuttaa, jättää, ngt åt ngn jtk jllk; ~ sin lägenhet åt ngn luovuttaa asuntonsa toiselle; ^ sin andel åt ngn luovuttaa osuutensa jllk, luopua osuudestaan jnk hyväksi; ~ en rättighet på ngn siirtää, luovuttaa oikeus toiselle; biljetten får ej matkalippua ei saa luo-överlåtelse — översiggiven

vuttaa toiselle; -låt det åt mig antakaa (luovuttakaa) se minulle; anna (antakaa) minun hoitaa (se) asia. -låtelse -n -ranto, luovutus, av jnk; luopuminen, av jstk. -låtelsehandling (Iak.) luovutuskirja, siirto (asia) kirj a.

över||lägga V itr harkita; ^ med ngn om ngt neuvotella, keskustella jnk kanssa jstk; harkita jnk kanssa jtk; ^ med varandra neuvotella keskenään, harkita keskenään; -lägg med dig själv mietihän (tarkoin) mielessäsi, -läggning -en -ar neuvottelu; harkinta; efter mogen rs asiaa tarkoin harkittua, (m.) kypsän harkinnan jälkeen (tuloksena); saken är under rs asia on harkittavana.

överlägs|en -et -nare 1. ylivoimainen, voitolla toisesta, parempi, etevämpi, (j.) yliveto; vara rs i bildning voittaa toinen sivistysmäärässä; ^ i simning parempi uimari. 2. ylimielinen, kopea, ylpeä; svara i rs ton vastata yliolkaiseen, ylimieliseen sävyyn, »mahtavasti», -het -en ylivoimaisuus, paremmuus, etevämmyys; (hn.) kopeus, mahtavuus.

överläkare (sairaalan) ylilääkäri.

överlämna I I. tr jättää, luovuttaa; ojentaa; ^ åt fienden luovuttaa viholliselle; ^ blommor ojentaa kukkia; ^ allt åt slumpen jättää (heittää) kaikki sattuman varaan, kohtalon huomaan; ^ ngt i ngns vård jättää jtk jnk hoitoon (huomaan); ^ ordet åt ngn antaa, luovuttaa puheenvuoro jllk; jag rsr åt er att jätän teidän tehtäväksenne, huoleksenne (jtk, jnk tekemisen). II. rfl. rs sig antautua, jättäytyä; ^ sig åt sina tankar antautua ajatustensa valtaan, vaipua ajatuksiinsa.

över||lämnande -t luovutus, jättö; vrt. -lämna, -läpp -en -ar ylähuuli, -lärare (koul.) yliopettaja, -läsning (läksyn) luku, valmistaminen, -löpare -n (er. sot.) yli-loikkari; (kuv.) luopio.

övermaga (a. tpm.) 1. (Iak.) alaikäinen. 2. (nuorekkaan) ylimielinen, naiivin itsevarma, pöyhkeä, tyhmänylpeä; ett rs yttrande tyhmänpöyhkeä lausunto, lausuma.

över||makt ylivoima, -man: han har ej sin rs som talare puhujana ei ole häntä voittanutta; han hade funnit sin rs hän oli tavannut väkevämpänsä (etevämpänsä, parempansa, voittajansa), -manna I tr voittaa ylivoimalla; nujertaa; tröttheten rsde henne hänet valtasi (suuri) väsymys, uupumus, -mod ylimielisyys, röyhkeys, kopeus, yliolkaisuus. -modig -t yli|mieli-nen, -olkainen, ynseä, röyhkeä, kopea, -mogjen -et -na liian, liika|kypsä; yliaikai-nen. -mognad liikakypsyys; yliaikaisuus.

-morgon (adv.): i rs ylihuomenna, -mått liikamäärä; (mtsh.) ylimitta, kutistumis-vara; ett rs av arbete liikanainen työ-(määrä); ett rs av lidanden ylenpalttiset kärsimykset; tili rs liikaa, liiaksi, liiallisesti. -måttan (adv.) ylen, ylenpalttisesti, liiallisesti, -mäktig -t ylivoimainen; smärtorna blev rsa tuskat kävivät, kiihtyivät sietämättömiksi, -människa yli-ihminen. -mänsklig -t yli-inhimillinen. -mätt - -a ylenkylläinen, kyllikseen saanut; bli rs (m.) kyllästyä, turtua, -mätta I tr (kern.) ylikyllästää; rsd (kern.) ylikyllästetty. -mättnad -en yltäkylläisyys, ylenkylläi-syys; kyllästyminen.

över||natta I itr olla yötä, viettää yötä. -nattning -en yönvietto. -naturlig -t yliluonnollinen; i rs storlek luonnollista suuremmassa koossa, -nervös -t ylen hermostunut. -nog yltäkyllin, enemmän kuin kylliksi, -ord liikasana, liikaa sanottu sana; pl liioittelu; det är inga rs se ei ole (lainkaan) liioittelua, -ordna|d I. -t -de ylempi; (kiel.) alistava. II. den, de rse esimies, esimiehet, -plagg päällysvaate; pl ks. ytterkläder, -pris ylihinta, liikahinta. -produktion liikatuotanto.

över||raska I Jr yllättää; rs ngn med att stjäla yllättää jk verekseltään varastamasta, -raskande (a. tpm.) yllättävä, -raskning -en -ar yllätys, över ngt jnk johdosta, -rede -t -n päällystä; (vaunujen, auton) korirakenne, kori. -resa -n matka (järven, meren) yli, poikki, ylimatka; under rsn till Amerika (ollessaan) matkalla Amerikkaan. -reta|d -t ylen kiihottunut, ärtynyt. -retning liika | kiihotus, -ärsytys, -ärtymys, -röck (m. sot.) päällystakki.

över]|rumpla I tr yllättää, -rumpling ylläkkö. -räcka II2 tr tarjota, antaa, ojentaa, ngt till ngn jtk jllk. -ränta (kaup.) lisäkorko; (er.) sakko-, viivytys|korko, -rösta I tr voittaa äänellään, puhua (huutaa) kovemmin, peittää kuulumattomiin; jään.) voittaa, äänestää kumoon.

övers: till rs jäljellä, tähteenä; han har inte mycket till rs för oss ei hän paljoakaan meistä piittaa.

över||se V itr: rs med ngt olla (muka) huomaamatta; jättää rankaisematta, antaa anteeksi, sukoilla, katsoa läpi sormien; ~ med ngns fel olla muka huomaamatta jnk vikoja, tekemiä virheitä, -seende I. (a. tpm.) sukoileva,

anteeksi antava, med ngt jnk suhteen. II. -t suvaitsevaisuus; anteeksianto; ha rs med ngt vrt. -se. -segla I tr purjehtia upoksiin; vrt.

segla II. över. -sida -n yläpuoli.

översiggiv|en -et -na (adv.) epätoivoissaan, suunniltaan.

över||sikt -en -er yleis|katsaus, -silmäys, över jhk. -siktlig -t -are yleiskatsaukselli-nen; havainnollinen, selkeä, översiktskarta yleiskartta, översinnlig -t yliaistillinen, -het yliaistilli-suus.

översittare -n - ylvästelijä, päälläpäsmari, kerskuri.

översittarfasoner ylvästelijän, päälläpäs-märin otteet, översitteri -et ylimielisyys, ylvästely, yli-olkaisuus.

över||skatta I tr yliarvioida, arvioida liian suureksi, liian arvokkaaksi, -skattning -en yliarviointi, -skeppa I tr laivata, kuljettaa laivalla (yli meren) , -skeppning laivaus, kuljetus laivalla (yli meren), -skjutande (a. tpm.): ^ belopp yli oleva (nouseva) määrä, summa; klippblock ulkoneva, esiin pistävä kalliokieleke. -skott (kaup.) ylijäämä, voitto, -skrida IV1 tr mennä (kulkea, käydä) yli; ylittää; sivuuttaa; ^ sina befogenheter ylittää toimivaltansa; en betalningstermin sivuuttaa maksupäivä. -skrift päällekirjoitus, otsikko, -skugga I tr varjostaa, siimestää, peittää varjollaan näkymättömiin; (kuv.) saattaa varjoon, -skyla II1 tr peittää; (kuv.) peitellä, salailla, kaunistella, över||skåda katsella, silmäillä, luoda yleissilmäys. -skådlig -t -are havainnollinen, selkeä, selvä; inom ~ tid, inom en <—» framtid verraten läheisenä aikana, läheisessä tulevaisuudessa, -skådlighet -en havainnollisuus. -sköljning -en -ar huuhtelu, -sköttersk|a -an -or ylihoitaja(tar). -slag 1. summittainen (ennakko)laskelma; göra ett ungefärligt »—' av kostnaderna laatia summittainen kustannuslaskelma. 2. (voim.) kieppi. 3. (shk.) ylilyönti, -snöa|d -t lumeen peittynyt, hautautunut, -spel: hon gjorde sig skyldig till ~ (teat.) hän liioitteli esittäessään osaansa, -spelning -en (mus.) harjoitus, harjoittaminen, -spän|d -t liikanainen., liiallinen; kiihottunut, pingottunut; haaveileva, haihatteleva. -spändhet (liika) pingottuneisuus, kiihottuneisuus, liikanaisuus; vrt. ed. -spänning -en (shk.) ylijännite, överst I. (a.) ylin; bo i ^a våningen asua ylimmässä kerroksessa. II. (adv.) ylinnä; sitta vid bordet istua pöydän yläpäässä; stå ^ på listan olla ensimmäisenä luettelossa, listassa, övers tag ks. stag.

överst|e -en -ar (sot.) eversti, -löjtnant -en (sot.) everstiluutnantti, -präst ylimmäinen pappi; pl ~ema ylipapit, -prästerlig -t ylimmäispapillinen, överstig|a IV1 Jr ylittää; mennä yli; det-er

mina krafter se menee yli minun voimieni; kollin ej ~nde 20 kg ei kahtakymmentä kiloa raskaammat matkatavarat, matkatavarat 20 kiloon asti. över||strykning -en 1. (vaat.) silittäminen, pyyhkäiseminen (silitysraudalla), 2. sive-leminen värillä. 3. manuskriptet var fullt av ~ar käsikirjoitus oli täynnä pyyhittyjä kohtia, -strömmande (a. tpm.) yli tulviva; ks. -svallande, -stycke (yl.) ylä-kappale; (ikkunaverhojen) kappa, överstyr: gå ~ (kuv.) tuhoutua, mennä perikatoon; tehdä vararikko, över||styrelse ylihallitus, -stånd|en -et -na voitettu, kestetty, sivuutettu, -ståthållare ylikäskynhaltija. -ståthållarämbete(t) ylikäskynhaltijan virasto, -stämma (mus.) ylä-ääni. -stämpla|d -t leimattu, leimalla (leimoilla) varustettu; vrt. -tryck, -stänkt -a: r^j med smuts kuraa (likaa) täyteen pirskunut, roiskunut; alldeles ~ med smuts yltä päältä kurassa, -stöka|d -t loppuun saatu, suoritettu, -svallande (a. tpm.) yli äyräiden kuohuva, (kuv.) ylenmääräinen, ylenpalttinen; ^ livsglädje yli pursuava, riehakas elämänilo, -svämma I tr peittää tulvaansa, tulvia jnk yli; marknaden ~s av utländska tyger markkinoille tulvii tulvimalla ulkomaisia kankaita, (j.) markkinat ovat hukkua ulkomaisten kankaiden tulvaan, paljouteen, -svämning -en -ar tulva, -syn tarkastus, katsastus. -synt - -a pitkänäköinen. -synthet pitkänäköisyys. -sålla I tr sirotella, ripotella jnk päälle; med stjärnor tähtiä täynnä; ~d med blommor kukkien peitossa, kukkia kirjavanaan, -sända II1 Jr lähettää, ngt till ngn jtk jllk. -sändning -en -ar lähetys, -säng ylävuode; (j.) ylissänky. över||sätta V tr kääntää (kielestä toiseen); ^ från svenska till tyska kääntää ruotsista saksaan, saksantaa ruotsi|sta, -n kielestä; ^ till finska

(tav.) suomentaa, -sättare kääntäjä, (Suom. melk. aina) suomentaja, -sättbar -t: ej ~ mahdoton kääntää, suomentaa.

översättning -en -ar käännös; '—' till finska suomennos; texten lyder i ~ teksti kuuluu käännettynä (suomennettuna), översättnings||litteratur käännöskirjallisuus. -rätt käännös-, (Suom. tav!) suo-mennos|oikeus. över|| tag yliote; vrt. överhand; få ~ saavuttaa yliote, -ta(ga) IV2 tr ottaa haltuunsa, huostaansa, ryhtyä jhk, ottaa tehdäkseen. -tagande -t haltuun otto; ^ av makten (m.) valtaantulo, -tala I tr koettaa saada suostumaan, suostutella, taivutella, ngn till ngt jtk jhk. -talig -t liika-, yli|-lukuinen; liika-, -talning suostuttelu, tai-övertalningsföl

vuttelu, taivuttaminen jhk. -talnings-förmåga -n suostuttelu-, taivuttelu|kyky. -talningsförsök: alla rs strandade kaikki suostuttelu-, taivuttelu I yritykset raukesivat tyhjiin (jäivät turhiksi), mistään tai-vutteluyrityksistä ei ollut apua. -teckna I tr: rs ett lån merkitä laina(a) yli määrän, -tid yliaika; arbeta på rs tehdä ylityötä, ylitunteja, -tidsarbete yli(aika)työ. -tids-ersättning yliaika-, ylityö|korvaus, -ton (mus.) yläsävel, yliääni. -tramp (urh.) yli-astuttu hyppy ym. -tro taikausko; sokea usko; liika-arviointi, -trumfa I tr voittaa (komeasti); de försökte rs varandra i artighet he koettivat olla toinen toistaan kohteliaampia. -tryck (tkn.) ylipaine; (kirjp.) ylipainos, eripainos; (post.) päällepai-nama. -träda II1 tr ylittää; ro lagen rikkoa lakia; rs sin befogenhet ylittää valtuutensa. -trädelse -n -r ylittäminen, ylitys; (m.) synti; ro av lagen lainrikkominen; ro av bestämmelserna määräysten rikkominen, över |j träffa I tr olla jtk parempi (etevämpi), voittaa, ylittää; ro ngn i ngt voittaa jk jssk suhteessa, olla jtk parempi, etevämpi jssk; (vida) rs ngn i flit olla jtk (paljon) ahkerampi; (vida) rs ngn i sång olla jtk toista paljon parempi laulaja; han rsde sig s f älv (m.) hän ei ole koskaan ennen niin kunnostautunut kuin silloin, hän esiintyi (näytteli, lauloi yms.) paremmin kuin koskaan aikaisemmin (kuin kuunaan); det '—'de mina förväntningar se voitti minun odotukseni, oli parempi kuin olin osannut odottaa, -tyga I tr saada uskomaan; saada vakuutetuksi, ngn om ngt jllk jtk; ro sig päästä varmuuteen jstk; vara rsd om ngt olla (aivan) varma, vakuuttunut jstk. -ty-gande (a. tpm.) vakuuttava, -tygelse -n vakaumus; av rs vakaumuksesta, vakaumuksellinen; enligt min rs minun vakaumukseni mukaan, -tän|d -t: byggnaden var ^koko rakennus oli liekeissä, ilmi tulessa, -tänkt - -a: ett väl rs svar hyvin harkittu vastaus, -uppseende, -uppsikt ylivalvonta, över ngt jnk ylivalvonta, -uppsyningsman ylivalvoja, ylitarkkailija. över||vaka I tr pitää silmällä, valvoa, katsastaa. -vakare valvoja, kaitsija, -vak-ning valvonta. -vara (vrt. 1. vara) tr olla läsnä, saapuvilla, ngt jssk; vigseln -vars av vihkiäisissä oli(vat) saapuvilla. -vattensläge: u-båt i rs sukellusvene pinnalla kulkiessaan, -vikt ylipaino; (kuv.) enemmyys; betala 100 mark i rs maksaa 100 mk ylipaino (st) a; få s (en) päästä voittopuolelle (voitolle), saa-

da yliote, -vinna IV4 tr voittaa jk, viedä voitto jstk; voittaa (suru, tuska); ^ sig själv voittaa itsensä, luontonsa, (leik.) vanha aataminsa. -vintra I itr talvehtia, olla talvea, -vintring -en talvehtiminen, -vunn|en -et -a voitettu, vrt. -vinna. -vux|en -et -na ks. -växt. -våld väkivalta; begå rs mot ngn tehdä jllk väkivaltaa, -våning (rak.) yläkerta, yläkerros, -väga II1 I. tr harkita, punnita mielessään, tuumiskella, ngt jtk. II. tr, itr olla painavampi, raskaampi, voitolla, painaa enemmän (kuv.); hans förtjänster -väger alla de andras hänen ansionsa voittavat kaikkien muiden ansiot; nyttan -väger skadan hyöty on vahinkoa suurempi, -vägande

I. (a. tpm.) painavampi; (adv.) etupäässä.

II. -t harkinta; ta i rs ottaa harkittavaksi (tutkittavaksi, mietittäväksi), -väldiga I tr saada valtaansa, vallata, voittaa; vreden rsde honom hän joutui vihastuksen valtaan, -väldigande (a. tpm.) valtava, mahtava, suuri, -värdera I tr yliarvioida, arvioida liian kalliiksi, pitää liian hyvänä, -värdering yliarviointi, liian kalliiksi arviointi, liian suuressa arvossa pito. -värme (leip.) ylälämpö. -årig -t yli-ikäinen, liian vanha; (sht.) ylivuotinen.

över||ända (adv.) ks. ända A. -ösa II2 tr kaataa (valaa) vettä päälle; (kuv.) ro ngn med beskyllningar syytää (purkaa, singota) syytöksiä jnk niskaan.

övlig -t tavallinen, tavanmukainen, totunnainen; på rst sätt tavalliseen, totuttuun tapaan, niin kuin tavallista (tavallisesti).

övning -en -ar harjoitus; ro i att dansa tanssiin harjaantuminen; ' ger färdighet harjoitus tuo taitoa, harjoituksesta oppii; fag saknar (har ingen) rs minulta puuttuu (tykkänään) harjaantumista, en ole lainkaan siihen tottunut, harjaantunut.

övnings||exempel harjoitusesimerkki, harjoitustehtävä. -ämne harjoitusaine.

Övre (a. tpm.) ylempi, ylä-; örs Sfön npr (mnt. Amer.) Yläjärvi; de rs lagren ylimmät, päällimmäiset kerrokset; örs Österrike npr Ylä-Itävalta; i rs våningen yläkerrassa, yläkerroksessa.

övrig -t jäljellä oleva; muu; alit kaikki muu; rsa inkomster muut tulot; i det rsa Europa muussa Euroopassa; i rst muuten, muutoin; det lämnar mycket rst att önska siinä on paljonkin toivomisen varaa; det lämnar intet rst att önska siinä ei ole enää toivomisen varaa.

övärld -en saarimaailma, (suuri) saaristo; saaristomeri.

795 Ruotsin kielen verbien taivutustyyppejä — Typer för böjning av svenska verb

Infinitiivi Indikat, prees. 1 prs. Akt. indikat, imperf. yks. ja mon. 1 prs.1 Imperat. yks. 2 prs. Passiivin partisiippi2 Supiini Infinitiv Pres. ind. 1 p. sing. Imperf. ind. akt. 1 pers. sing. o. pl.1 Imperat. 2 pers. sing. Partic. pass.2 Supinum kalla kallar kallade kalla ka Ha|d -t kallat reda reder redde red redd rett rett vända vänder vände vänd vän |d -t vänt bygga bygger byggde bygg bygg|d -t byggt ställa ställer ställde ställ ställ|d -t ställt skrämma skrämmer skrämde skräm skräm |d -t skrämt känna känner kände känn kän|d -t känt lära lär lärde lär lär |d -t lärt skilja skiljer skilde skilj skil|d -t skilt sämjas (dep.) sämjes sämjdes sämjs sämjts vämjas (dep.) vämjes värn (j) des vämjs vämjts glädja gläder gladde gläd gladd glatt glatt städja städ(j)er stadde städ stadd statt statt stöd(j)a stöd(j)er stödde stöd stödd stött stött sälja säljer sålde sälj såld sålt sålt vänja vänjer vande vänj vand vant vant dölja döljer dolde dölj dold dolt dolt smörja smörjer smorde smörj smord smort smort spörja spörjer sporde spörj spord sport sport dväljas (dep.) dvälj(e)s dvaldes dväljs dvalts leka leker lekte lek lekt lekt tänka tänker tänkte tänk tänkt tänkt klippa klipper klippte klipp klippt klippt läsa läser läste läs läst läst mäta mäter mätte mät mätt mätt tro tror trodde tro trodd trott trott sy syr sydde sy sydd sytt sytt så sår sådde så sådd sått såttInfinitiivi Indikat, prees. 1 prs. Akt. indikat, imperf. yks. ja mon. 1 prs.1 Imperat. yks. 2 prs. Passiivin partisiippi2 Supiini Infinitiv Pres. ind. 1 p. sing. Imperf. ind. akt. 1 pers. sing. o. pl.1 Imperat. 2 pers. sing. Partic. pass.2 Supinum IV1 lida lider led ledo lid lidé|n -t lidit skriva skriver skrev skrevo skriv skriv|en -et skrivit IV2 draga dra(ge)r drog drogo drag drag|en -et dragit taga ta(ge)r tog togo tag tag|en -et tagit fara far for foro far far|en -et farit falla faller föll föllo fall fall|en -et fallit hålla håller höll höllo håll håll|en -et hållit IV3 hugga hugger högg höggo hugg hugg|en -et huggit IV4 binda binder band bundo bind bund|en -et bundit sitta sitter satt sutto sitt sutt|en -et suttit IV5 bära bar bar buro bär bur|en -et burit lye bryta bryter bröt bröto bryt brut|en -et brutit V (epäsäännöll.-—oregelbundna) bedja (be) be(de)r bad bådo bed bed|en -et, bedd bett bedit, bett bringa (m. I1) bringar bragte bringa bragt bragt dö dör dog dogo dö död dött dött få får fick fingo få fådd fått (Iak.,vanh.) fång|en-et fått förgäta förgäter (förgät) förgät förgät|en -et förgätit giva (ge) giver (ger) gav gåvo giv (ge) giv|en -et givit (gett) gråta gråter grät gräto gråt gråt|en -et gråtit göra gör gjorde gör gjor|d -t gjort ha(va) har (haver) hade hav haft komma kommer kom kommo kom komm|en -et kommit kunna kan kunde kunnat kväda kväder kvad kväd kväd | en -et kvädit le ler log logo le (be)le|dd -tt lettleva lever levde lev (be)leva|d -t levat ligga ligger låg lågo ligg (för)lega|d -t legat lyss (dep.) lyss lyddes lyss låta låter lät läto låt (för)låt|en -et låtit lägga lägger lade lägg lag|d -t lagt löpa löper löpte (vanh. lopp lupo) löp (för)lup|en -et löpt (vanh. lupit) se ser såg sågo se se|dd -tt sett slå slår slog slogo slå slag|en -et slagit sova sover sov sovo sov sov|en -et sovit stjäla stjäl stal stulo stjäl stul|en -et stulit stå står stod stodo stå (för)stå|dd -tt, (över)stånd|en -et stått svär (j) a svär (jer) svor svoro svär svur|en -et svurit säga säger sade säg sag|d -t sagt sätta sätter satte sätt satt satt tiga tiger teg tego tig (för)tee|n -t tegat, tigit töras (dep.) törs tordes torts vara är var voro var varit varda (vanh.) varder vart vordo vörd|en -et veta vet visste vet (med)vete|n -t vetat vilja vill ville velat äta äter åt åto ät ät|en -et ätit

1 Mon.muoto ilmaistu vain niillä verbeillä, joilla se eroaa yks.muodosta. Pl. form anges blott, om den avviker från den singulara (led ledo, band bundo; kallade, gjorde, satte).

2 Jos suvull. ja suvuton muoto ovat samanlaiset, ei niitä ole toistettu. Om den- ock det -kön lyder lika, upprepas de ej (lekt, klippt, läst, bragt, satt).